

19

Iste Liber est mei Ieronimi Monetarii de Feltkirch
artium medicineque doctoris quem mihi ex Veneciis
ad Nurenbergam exportari feci anno 1481

Continetur in eo:
- Mesue in de consolatione medicinarum
- Idem de simplicibus
- Idem in sua practica usque ad egritudines cordis
- Addiciones Francisci de pedemontium super Mesue

YALE MEDICAL LIBRARY

Bequest of 1939

Incunabula
Mesue

Universa opera
Joannis Mesue
cum complemento

32

In nomine dei misericordis cui⁹ nutu ꝑmo recipit grãz ⁊ doctrina pfectionẽ Principiũ verborũz Joannis filij Mesue: filij Hamech: filij Hely: filij Abdela regis Damasci. Uerbũ cecidit inter inq̃rentes scire quid ẽ qȝ rememorati sunt: q̃dã de rectificatione medicinarũ simpliciũ solutiuaꝝ. Multi sapiẽtes scripserũt in dispsione tamẽ: nec q̃squã eorũ plenã traditionez ex hac intentione edidit: sed per diuersa capitula: de diũsis rememorati sunt: dispsam doctrinã hanc dimittẽtes. Quidaz vero ex dilectissimis nostris: quibus ex caritate tenemur: nos deprecati sunt: vt opus vnũ ex hac dispsione collectũ in vnã pceptorũ aggregationẽ transferam⁹. Quorũ iustas exaudientes pces: hoc opus aggredimur: cuz auxilio et bonitate dei: qui sit benedictus. Fac ergo pie deus pceptoꝝ horũ aggregationem felicem: de thesauris largitatis tue omnia felicitans. Ponam⁹ aũt op⁹ nostrũ sectiones duas. In pma scientiã vniũsalez de rectificatiõe medicinarũ: cũ cõditionib⁹: ⁊ modis suis. In secũda pticulares sermones: i vnaquaq; medicinaꝝ de esse: ⁊ posse: et rectificatione: sci ibamus. Et in hoc terminabimus.

Distinctio capitulorum primi libri.

Quattuor intentionũ aggregabim⁹ sermonẽ in hoc pmo nostro libro.
Prima intentio ponit ꝯditiões in electione: ⁊ posse: medicinaꝝ solutionẽ faciẽtiũ.
Secunda ponit conditões in emẽdatiõe malitiarum in ipsis.
Tertia ponit conditõnes in emẽdatione malitiarũ redundantiũ ab ipsis: in corpore in hora solutionis.
Quarta ponit ꝯditiões in emendatione nocumentorũ derelictoꝝ post purgatiõem.

¶ Continet igiť liber ꝑmus. xxvi. capła.
Prima intētio ponit ꝯditiões in electiõe:
⁊ posse: medicinaꝝ solutionē facientiū. ⁊ cō
tinet duo capła. Capłm primū de electione
medicinarū que fit ꝑ cōꝑhensionē iudicio
rū earū ſm esse ꝓpriū.

DIcimus quod
medicina laxatiua: nō est: a re
cōplexionali sic: sed q̇a talis.
Neqꝫ vt ꝯtrariū in cōtrariuꝫ:
quia ꝯtrariū: sed q̇a talis. Et
neqꝫ q̇a simile: attractiuū huius: vel eradica
tiuū: aut cōtrariū: sed q̇a tale. Et neqꝫ quia
graue: aut leue: agitatiuū supius: vel inferi-
us: sed q̇a tale. Dotatur eni omne duplici:
vt aiūt philosophi: virtute. s. elemētaria: et
celesti. Hinc quidē ꝯmuni: hinc vero ꝓpria.
Et eni ⁊ calefactiuū: ⁊ infrigidatiuū calidū:
⁊ frigidū omne. Solutiuū autē: non q̇a ca
lidū: nec quia frigiduꝫ: sed q̇a celesti virtute
dotatū sit: ipsius mixtiõe regulāte. Et ob hꝯ
quidē solutiuū hoc. Illud vero ꝓuocatiuū.
Aliud vero aliter: ⁊ aliter. Et hoc q̇a a cele-
sti talē supra cōplexiõem fert. Inquit Pla
to. Dotauit res quidē natura ꝓprietatibꝰ.
Omnino eīm quodlibꝫ ſm ꝙ mereť a spe-
cie sua agit quod ꝓpriū est. Utiqꝫ eīm nul-
lius rei est actio ꝓpria nisi quā species re-
gulat. Hoc autem certificare nō est medici:
sed eius qui se altiꝰ agit. Opinari autē incō
ueniēs q̇a simile nimirū vtiqꝫ hoc: sic ecōtra.
Sed ꝯtraria se inuicē fugāt: ⁊ nō attrahūt.
Inq̇t Heben Mesue. Scire āplius opor
tet: ꝙ actio solutiui in materias: cū discretio
nibꝰ: ⁊ limatiõibꝰ regulātis nature fit. Edu-
ctio eni earū est opus nature. Pharmacuꝫ
vero ꝑ id qꝺ idem fit. Est eni ipsum idē natu
re qꝺ instrumentū artifici. Ait enim Hippo
crates. Est q̇ppe nature curare: non medici.
Medici vero digniꝰ opus est nature porri-
gere. Cū aūt qꝺ porrigiť nature opus: vin-
citur: aut quātitate: aut malitia: in ꝑiudiciū
eius effrenes efficit opatiões. Uerū quanti
tas supra exigentiā naturalē: trāsgressionē
efficit: ⁊ dat nocumēta multitudinis. Mali
tiositas vero: ⁊ multitudinis: ⁊ alteriꝰ: atqꝫ
alteriusmodi: imprimit nocumēta. Et tua in
terest malignarū: atqꝫ incolumiū medicina-
rū apud te habere differētias. Nam sunt: ⁊
malignarū quedā genera: super q̇bus de ef
frenitate non ambigitur: sicut Meçereon:
Hrebee: ⁊ Euphorbiū. Et in generibꝰ pluri
bus sunt siliter: sicut Turbit nigrū: ⁊ Aga-
ricus niger ⁊ durus: ⁊ Colloq̇ntida singula
ris in planta sua: ⁊ Scamonea: de cōtrata
Corasceni: a q̇bus elōgari oportet: nisi for-
sitā cōgruāt ex eis quedā in magnis causis:
⁊ tūc sup eis ꝑsumendū est cū timore: ⁊ cau
tela. Nam in quibusdā morbis cōpetit ve-
nenum: vt serpētes in lepra: post fractiõem
tamē malitie sue vltimaꝫ: si possibile est: vel
saltē ꝙ melius fieri potest: quemadmodū di
cemus post. Et plurimi stolidorū quideꝫ: et
precipue syluestres: ⁊ noui: presumūt super
illis nondū consolatis: nō vtentes ꝑuisiõe:
⁊ ignorātes qꝺ est sup venenū ꝑnitiosum: et
ignorātes lesionē: quā faciūt possidere mem
bra: que sunt minere virtutū: cū ipsis virtu-
tibꝰ. Inq̇t Heben Mesue. Nō tantū has
fugere oportet: verū ⁊ omnes etiā: si elegan
tiores sunt: nisi obseruenť cōditiões: ⁊ mo-
di: quorū rememorabimur: si deus voluerit:
Consideratio autē: que est thesaurus inue-
stigationū bonitatū: ⁊ malitiaꝝ in ipsis: est
huiusmodi. Quādoqꝫ enim cōsiderare opor
tet ꝯditiones dispositionū: que sunt ex ꝑte
substātie: quādoqꝫ ꝯditiones dispositionuꝫ
quas res conseq̇tur a ꝯplexione sua: quan-
doqꝫ ab eo qꝺ conseq̇tur eā. Et de huiusmo-
di quādoqꝫ determinat tactus: aliq̄n odor:
aliquādo sapor. Et q̄ndoqꝫ ex dispositiõibꝰ:
q̄ acq̇runť ex tēpore: ⁊ loco: ⁊ vicinitate vniꝰ
medicine: ad alterā. ¶ Cōditiões q̇dē q̄ sunt
ex ꝑte substātie: sunt graue: ⁊ leue: subtile: ⁊
grossum: teneꝝ: ⁊ tenax: raꝝ: ⁊ spissum: et ab
his acq̇ritur sciētia malignitatis: et bonitať
medicinaꝝ. Ceteꝝ q̄cunqꝫ ex eis potētioris
virtutis sunt: leuiores quidē: meliores. Gra
uiores vero maligne. Sūt eteni Scamo-
nea: ⁊ Aloe: leuiores q̇dē meliores: ⁊ collo-
q̇ntida similiter: ⁊ Euphorbiū: ⁊ Baurach:
⁊ Agaricus: ⁊ similia: nisi sit ex eis: in q̇bꝰ re
q̇ritur aggregatio substātie: sicut Hermo-
dactilus: ⁊ Yreos: ⁊ lapis laçuli. Hec eni in
sertiora: grauiora: ⁊ meliora. Et humidū ha
bentia supfluum: leuiora meliora sunt: sicut
Agaricꝰ: ⁊ Turbit: Polipodiū: Squilla ⁊
similia. Et medicine quidē faciētes opatio
nes suas ꝯprimēdo: grauiores quidē melio
res. Eteni mirabolani quidē grauiores: me
liores: ⁊ species Rauedseni similiter. Et ab
sinthiū grauius ē melius: ⁊ sucus eius siľr:
⁊ similia. Et que mēsurātur pleno: ⁊ vacuo:
grauiora: sunt meliora: sicut Casiafistula:

tamarindi:⁊ been:⁊ carthamus:⁊ granũ nil:
⁊ kerua:⁊ similia. Et faciẽtes quidẽ opatio-
nes suas leniendo:⁊ lubricando:graviores
quidẽ meliores:sicut psilliũ ꝓprie:⁊ cassia fi
stula:⁊ pruna:⁊ sebesten:⁊ similia. De ꝯmen
suratiõe autẽ rei subtilis:⁊ grosse:dicet pau
lo post. Videt enim tenerũ:⁊ tenax: a subti
li:vel grossa depẽdere substãtia. Credit eim
subtile:tenex:⁊ grossum tenax. Sed nõ cõ-
digne simpliciter ꝯcedẽdum. Ex grossaruz
eni substantiarũ rebus: inueniũtur tenera:
tenacia. Et ex rbꝰ sbtiliũ sbstãtiaꝝ inueiunt:⁊
tenera ⁊ tenacia. Inuenit eni aloe:⁊ tenex:
et tenax:⁊ scamonea:⁊ species sal:⁊ baurac
Et inuenitur serapinũ tenax:⁊ anacardus.
Quare non hoꝝ subtile ⁊ grossum causa tã
tum:verũ autẽ a puritate vel impuritate: h̃
magis. Est enim purius:subtilius: tenerũ.
Impurũ autẽ: grossum tenax. Sup puro
igitur:⁊ impuro:subtili ⁊ grosso:significant
magis tenerum:⁊ tenax:nisi forte sit aliqua
ex rebus:cuius materia sit humiditas visco
sa:sicut zucarũ:⁊ nabet:⁊ albosos. Horum
enim purius:subtilius:tenacius. Que vero
mensurãtur denso:⁊ raro: ꝓportionalia sũt
eis:que mensurantur graui:⁊ leui: de q̃bus
sermo ꝓcessit. Inq̃t Heben Mesue. Sci-
re debes ex pte ꝯsiderationũ ꝯplexionũ: ꝙ
medicina calida:habet ꝯsecutiões iudicioꝝ
ꝓprioꝝ:que sunt calefactio:subtiliatio: ra-
refactio:maturatio:digestio:apertio viarũ:
⁊ similia. Et si supfluat:mordicatio:sitis:de
siccatio:⁊ similia. Et si vltimatur acuitas:⁊
inflammatio:⁊ attractio supflua:⁊ consum-
ptio:⁊ opera rubificatiõis:⁊ cautericatiõis.
A frigida quidẽ effectus iudiciorũ eius:
qui sunt infrigidatio:⁊ inspissatio:⁊ indige-
stio:ꝯpactio:⁊ similia. Et si supfluat: coar-
tatio:⁊ opilatio:⁊ si vltimatur congelatio:⁊
mortificatio. Ab humida:humectatio:lu
bricitas:lenificatio:ꝯglutinatio. Et si sup-
fluat:opilatio:ventositas:nausea:⁊ similia
Siccam vero medicinaz ꝯsequũtur hec:
desiccatio:arefactio:attenuatio:et sitis. Et
si supfluat corrugatio. Et si vltimatur scis-
sio:⁊ serrositas:⁊ similia. Et incolumiores
quidẽ sunt calide frigidis: ⁊ humide siccis:
⁊ adhuc calidis. Et vniuersaliter quidẽ oĩs
medicina quanto temperamẽto vicinior:tã-
to incolumior. Procedens autem:remo
ta ab hoc:vltimata vero in qualitatibꝰ suis
malignior:immo dignior:vt venenuz dicat
Tactus autem:de molli:⁊ duro:⁊ aspero:⁊
leni iudicat. Et molli quidẽ:⁊ duro: iudicia
sunt ꝓpria. Molle enim:rei obedientiã:du
rum vero econtra significat:quorũ quidem
hoc facile:illud vero difficile passibile est:et
alterabile. Et tibi supest: vt scias hec facile
corrigi:illa vero non facile. Sed ⁊ aspi:⁊
lenis:sunt quedã iudicia. Et eni hoc quidez
siccius:illud vero humidius. Lenitas nem
pe medicinis associata: ⁊ ꝓprie violentarũ
virtutũ:ipsas ad latus incolumiũ declina-
re facit. Sed ⁊ alijs similiter:⁊ proprie que
vtroq; modo sunt possibilia nasci. Asperitas
vero facit econtra. Nam ⁊ coloquintida le-
nis bona:aspera mala:⁊ absinthiũ similiter
⁊ fumus terre:⁊ succus cucumeris asinini:
⁊ agaricus:⁊ similia. Et de odoribꝰ quidẽ
scire debes:ꝙ odor bonꝰ in medicina: ipsam
ad latus incolumium declinare facit:⁊ illud
ideo:quia dilatat animã:⁊ spiritus ⁊ virtu-
tes reparat:⁊ virtutuz mineras confortat.
Grauis vero odor ꝯtrariũ hoꝝ facit:⁊ effi
cit ꝯsecutiones opationũ difficiliũ: ⁊ labo-
riosarũ. Inquit Heben Mesue. Iudi-
cia quidẽ que sunt de esse sapoꝝ:magis sũt
apud me super inuestigãda malitia:⁊ boni-
tate medicinarũ solutionẽ facientium. Im
mutãt eni eaꝝ virtutes ad modicũ diuertẽ
tes:⁊ ꝯpetit hic loqui tantuz de saporibus.
quantũ ad eorũ iudicia ptinet sup ꝯgnoscẽ
da malignitate:⁊ bonitate ipsaꝝ: put est ab
eis ꝯsecutio dispositionũ ꝓpriarum pura.
Verbi gratia. Acutũ est facile inflammabi
le:mordicatiuũ:penetratiuũ:adustiuũ:exco
riatiuũ:aperitiuũ:carminatiuũ vẽtositatũ.
exsiccatiuũ:faciẽs sitim:extenuatiuũ:incisi
uum:sbtiliatiuũ:diuisiuũ:attractiuũ a lon-
ginquo:rsolutiuũ:⁊ ponit opationẽ suã citã:
⁊ forte:⁊ est cũ subtili substãtia ꝯfortatiuuz
amari:⁊ omniũ debiliter:⁊ tarde soluentiũ.
Amarũ autẽ est desiccatiuũ:ꝯsumptiuũ:fa
ciens sitim:aperitiuũ orificioꝝ venaꝝ:exsic
catiuũ:pseruatiuũ a putrefactiõe: attracti-
uum:tardiꝰ tamẽ ꝙ acutũ:abstersiuũ:resolu
tiuũ:incisiuũ:faciẽs tortiões:ꝯturbatiuum
excoriatiuũ:faciẽs fluere sanguinẽ: carmi-
natiuũ ventositatũ:⁊ ponit opationẽ suam
tardã:⁊ forte:⁊ est cum grossa substantia:re
pressiuũ acuti. Salsum vero ẽ incisiuuz:
abstersiuũ:sbtiliatiuũ:liquefactiuũ : mordi-
catiuũ:pseruatiuũ a putrefactione:ꝯturba
tiuũ:sbuersiuũ:ꝑparãs ad vomitũ:exsicca-
tiuũ:faciẽs sitim:exaspatiuũ:mũdificatiuũ
cũ abrasione : aperitiuũ: ⁊ ponit opatiõem

ſuam tardã: ꝛ debilem: ꝛ eſt cum mediocri
ſubſtãtia: ꝛ eſt cõfortatiuũ omniũ debiliter
ꝛ tarde ſoluentiũ. ¶ Unctuoſitas quoq; ẽ
lenitiua: labificatiua: relaxatiua: molificati
ua: abhominatiua: nauſeatiua: ventoſitatũ
generatiua: oppilatiua: ꝛ ponit operationẽ
ſuã tardam: ꝛ debilem: ꝛ eſt cum mediocri ſb
ſtãtia: repſſiua acuti: ꝛ amari: ꝛ ſalſi. ¶ Dul
ce autẽ eſt lauatiuũ: lenitiuũ: opilatiuũ: ven
toſum: ꝛ ponit opationem ſuã debilẽ: ꝛ inter
citam ꝛ tardam mediocrẽ: ꝛ eſt cũ mediocri
ſubſtãtia: repreſſiuũ: acuti: amari: ꝛ acetoſi:
ꝛ cõfortatiuũ inſipidi. ¶ Inſipidũ vero eſt
lubrificatiuũ vẽtoſum: extinctiuum: opilati
uum: ꝛ inſpiſſatiuũ: ꝛ ponit opationẽ ſuam
tardam: ꝛ debilem: ꝛ eſt cum mediocri ſubſtã
tia repreſſiuũ: acuti: amari: ſalſi: ꝛ acetoſi.

¶ Stipticũ quoq; eſt coadunatiuũ acẽtra-
tiuũ: ꝯfortatiuũ: conſolidatiuũ: inſpiſſatiuũ
ꝛ ponit opationẽ ſuam tardã: ꝛ debilem: ꝛ
eſt cum groſſa ſubſtãtia repreſſiuũ omnium
que diximus: ſicut acutum: ꝛ ſalſum cõforta
tiuũ. ¶ Acetoſum quidẽ eſt penetratiuum:
aperitiuũ: inciſiuũ: diuiſiuũ: ſubtiliatiuũ: in-
ſpiſſatiuũ: exaſpatiuũ: abſterſiuum: ꝛ extin
ctiuũ: ꝛ ponit operationẽ ſuã citam: ꝛ medio
crem: inter fortem: ꝛ debilẽ: ꝛ eſt cum ſubtili
ſubſtãtia repreſſiuũ: acuti: ꝛ confortatiuum
dulcis: ꝛ inſipidi. ¶ Et debes ſcire: ꝙ medi-
cinarũ deteriores ſunt: in quibus eſt acui-
tas pura: ſicut eſt euphorbium: ꝛ mezereon.
Minus autem in q̃bus eſt amaritudo pu-
ra: ſicut eſt coloquintida: ꝛ cucumer aſinin⁹:
ꝛ ſimilia. Et que compoſita ſunt ex acumi-
ne: ꝛ amaritudine: ſunt inter eas: ſicut ſca-
monea. ꝛ quãto ab acumine: ꝛ amaritudine
declinãt tanto etiam a malitia: ꝛ adhuc aũt
plus elongãtur a malitia omnes: in quibus
cum acuitate eſt ſtipticitas: ſicut epithimũ:
ꝛ alaſce. Plus quoq; in quib⁹ cum amaritu
dine eſt ſtipticitas: ſicut reubarbarũ: abſin-
thiũ: ꝛ fumus terre: ꝛ que compoſita eſt ex
ꝑtibus acuitatis: ꝛ amaritudinis: ꝛ ſtiptici-
tatis: eſt inter eas: ſicut ſticados. Et vniuer
ſaliter quidẽ ſm rectam ꝓportiõẽ acuti vel
amari vincens ſtipticitas: incolumiorẽ red
dit. Et incolumiores quidem ex eis: in qui-
bus adeſt dulcedo: ſicut caſſia fiſtula: ꝛ tere-
niabin: aut inſipiditas: ſicut mucillago pſil
lij: aut ſapor cõpoſitus ex dulci ꝛ acetoſo:
ſicut pruna: ꝛ tamarindi. Declinãt etiam ad
latus incolumium: q̃cunq; ex partib⁹ amari
tudinis: ꝛ dulcedinis compoſita ſunt: ſicut
viole. Magis quoq; in qua eſt cum his ſtip
ticitas: ſicut roſa. Et vniuerſaliter quidem
ſtipticitas cuilibet medicinarũ generi aſſoci
ata: ipſam ad latus incolumiũ declinare fa-
cit. Quare ſcire debes: quoniã auxiliatio fa
cta per artem: equipollet nature: ꝓpter qđ
interdũ ſupplẽdũ eſt arte: in quo natura de
fuerit. Ars enim imago eſt nature: ꝛ ſeque-
la eius: ꝛ nos dicemus auxilia: que fiunt ꝑ
artem poſt. ¶ Colores autẽ quantũ ad pre
ſentem inquiſitionẽ pertinet: non dant ſci-
entiam ordinatã: que ſit cõphenſio: ſicut
vniuerſalis in particulari: ſed incidenter ſi-
gnificãt ſuper bonitate ꝛ malitia quarũdã
medicinarũ: ſicut dicemus. Scamonea va-
ria: aut ſubalbida eſt bona: nigra eſt mala.
Et agaricus albus bonus: niger vero mal⁹
Et ſimiliter turbit: ꝛ coloquintida. Et dicim⁹
roſam vere rubedinis bonã. Et dicimus de
alijs alia. quantũ particularis ſermo cape-
re poteſt. Horũ autem ſufficientiã oſtendit
ſcientia naturalis. Loquemur autẽ in parti
cularibus de coloribus medicinarũ: bene vł
male ſignificãtibus: cum his: vel illis. ¶ Et
tempus quidem determinat de eſſe: et iudi-
cijs medicinarũ: quo colligende ſunt: ꝛ quo
non: ꝛ quantũ virtus earum durare poteſt:
ꝛ ꝙ quedam antiquiores meliores: ꝛ incolu
miores: ꝛ alique maligniores: ꝛ alique recen
tiores incolumiores: ꝛ alique maligniores.

¶ Scḋm veritatem quidẽ ſcire debes: quo
niam ex eis amare antiquiores: deteriores:
eteni ſicciores: cum ſit amarũ ex ſe vltime
ſiccitatis. Et acute antiquiores incolumio-
res. Spirat enim ſupficies caloris earũ in-
flammabilis: ꝛ frãgitur acuitas cũ reſiduo.
¶ Iuniores vero ſerroſe inflammabiles: et
ſtiptice quidẽ iuniores ĩcolumiores. Et dul
ces meliores mediocres. Et inſipide ſimili-
ter. Eteni recentiores humido abundãt ſu-
perfluo qđ eſt cauſa ad inflationẽ: ꝛ ventoſi
tatem. Et ſalſe antiquiores: ſerroſe: ꝛ iunio
res cõturbatiue cauſa ad ſubuerſiõem ꝛ vo
mitum. Mediocres vero meliores. Et de-
bilem quidẽ virtutem habentes: ꝛ que debi
lis ſunt texture: ꝛ que virtutẽ habent facile
reſolubilem appoſitam in ſupficie iuniores
meliores: eteni antiquarũ earũ virtutes re
ſoluit tempus: ꝛ in cõtrarijs: ecõtra. Cũ au
tem dico antiquiora vel iuniora: intelligo h̃
qđ iuſte menſurandũ eſt de quolibꝫ ſm ge-
nus ſuũ. Nam nec antiq̃ora vt cinis: nec iu-
niora vt gramẽ: dũ dicimus intelligimus.

Nos autem de tempoꝛe collectionis medi-
cinaꝝ:⁊ de extenſione vite earum: termina-
bimus in particularibus. ſi deus voluerit.
¶ Locus vero ē ex maxime facientibus ad ge
neratione̅:⁊ acquiruntur ꝑ ipſū diſpoſitiōes
⁊ ꝓprietates in rebus. Inquit enim Plato
Muniuit natura loca virtutibus: vt in eis
ſigille̅tur ꝓprietates in rebus: ꝗ̄tum a cau-
ſa differunt:⁊ ab artifice. In locis enim ter
re libere acquiritur pꝛopꝛietas plantis taliſ
qualem mereṫ ſm genus ſuum. Et ī terra
nō libera declinant ad latus exceſſus eius
Uerum planta attrahit ex ea quod ſuum ē:
puta humoꝛem ſibi conuenientem. Nam lu
pinus attrahit nitroſitatē terre:⁊ vitiſ dulco
rem eius:⁊ colloꝗ̄ntida amaritudinem ex ꝑ
tibus ſuis aduſtis:⁊ ſimiliter cucumer aſini
nus. Sed hoc nō eſt huius inquiſitionis: ſꝫ
altioꝛis. Et dico ꝙ res humido abundantes
ſuperfluo:ī locis oꝛte ſiccioꝛibus: melioꝛes:
⁊ ſiccioꝛes in locis ſiccioꝛibus deterioꝛes ¶
¶ Et enim hermodactilus in locis natᵘ hūidis
malus. Et ſimiliter turbit:⁊ agaricuſ. Et di
citur quod meçereon in locis termaꝝ maluſ
eſt ⁊ venenoſus:⁊ ſimiliter cucumer aſininᵘ
⁊ colloquintida ſimiliter:⁊ abſinthium vici-
nū mari:nō eſt bonum. Et diciṫ quod ſcamo
nea coꝛaſceni eſt mala:antiocena bona. Et
credo ꝙ diſpoſitio loci vel aſpectus regulā-
tium non ſimiliter eſt hic:⁊ ibi. Diuerſitas
autem:vel ſimilitudo:has:vel illas icolumi
tat. Et enim guaril:⁊ piper aque diſſimilia
melioꝛa. Et humidum habentes ſupfluum.
Similiter ⁊ turbit:⁊ agaricus:⁊ ſcamonea ī
ſimili melioꝛa. ¶ Uicinitate etiam rei ad rē
incolumioꝛes: vel nequioꝛes diſpoſitiones
acꝗ̄rūtur:⁊ in ſingularitate:⁊ pluralitate ea
rum ſimiliter:ſicut recte dicitur:ꝙ hermoda
ctilꝰ ſquille:aut rafani vicinitas vigoꝛē pꝛe
ſtat. Et alaſce epithimo:⁊ arboꝛ glādes fe-
rens polipodio:⁊ ſcene ruta. Et dicitur ꝙ ſe
bꝛan ſcamonee addit ad iniquitatē:⁊ ſimiliṫ
lacticinium villoſuꝫ:⁊ lapides polipodio:et
oçimū epithimo. Et ſinglaritas quidē caſſiā
fiſtulam facit bonam:colloquītidā autem ne
quioꝛem:⁊ ſquillā pꝛauam:⁊ cucumerē aſini
num ſimiliter. Uirtus enī diffuſa remiſſioꝛ
eſt:aggregata vero fit pluris. ¶ Et ſcire de
bes ꝙ magnitudo rei:⁊ paruitas:virtuti dif-
fuſionem ⁊ aggregationeꝫ facit. Et ideo col
loquintida melioꝛ magna.
¶ Capitꝉꝫ ſcd̄ꝫ d̄ electōe mediciaꝝ q̄ fit ꝑ ꝓ̄
henſionem iudicioꝝ eaꝝ ſm poſſe ipſarum.

Inquit Heben Meſue. Operatio
medicine ſolutiue cū hoc ꝙ agit ſm
regulationem:quā ſoꝛtita eſt:fit per
modum violentie. Neqꝫ enim educit:niſi ꝙa
nature vim infert: nō tamen comuniter: ſed
ꝓpꝛie:quia nō materiam:ſed hāc educit ma-
teriam:niſi effrenem habuerit operationeꝫ.
Effrenitatis autē ī operatiōe cauſa ē pecca
tum in ꝗ̄titate eius:ſicut diximus. Et quo-
niam ſm plurimum omnis fere medicina la-
xatiua ē de genere rerum venenoſaꝝ: cuius
exceſſum natura non patitur:conaṫ tamē re
gulare quod de motu eius ē in ſolutione ipſi
us ī virtutes coꝛdis ī quantum ei poſſibile ē
Et patitur ſine eſtuatione:⁊ lucta ſupfluita
tes coꝛpoꝛis expelli:immo gaudet in earuꝫ
eductione:ſicut exonerari mole:ſicut ſi pꝛo-
pꝛio motu expelleret. Et ſꝫ notioꝛeſ modoſ
purgationis fit illud duobus modis: de q̄bꝰ
Hippocrates in pꝛimo libꝛo ſeperatoꝛū ſer-
monum mentionem fecit ſcilicet ex agitatō
ne:que fit ſm ſtomachū ſuperius cauſat vo
mitum:aut ex perturbatione:que fit ſm ven
trem cauſat fluxum:⁊ fit illud rarius ꝑ vo-
mitum:⁊ illud ideo:quoniam medicina laxa
tiua ꝑueniens ad ſtomachū:nō adit humoꝛē
quem euacuare debet penetrando ad ipſuꝫ
ſed virtute attractionis ſigillata ī ip̄a attra
hit eligens:quod ex humoꝛibus eſt ei pꝛop-
um attrahere:⁊ ē comparatio operationis
eius ad materias:cōpatio magnetis ad fer-
rum ⁊ karabe ad fuſtem. ⁊ ad alia. Attractō
autem nō ē niſi ex venis:⁊ occultis ductibꝰ
coꝛpoꝛis:donec humoꝛ euacuādus ad ſtoma
chum:⁊ inteſtina repat. Stomachi vero:⁊ ī
teſtinoꝝ natura grauata mouetur:vt eoſ ex
pellat. Repere autem ad ſtomachū eſt rariꝰ
⁊ ſi repat:faciens agitationē ſuperius ad vo
mitū declinabit. Siquidem inferius ad ven
trem. Et repere ad inteſtina:ē illud quod eſt
ſm plurimū. Et illud pꝛopter vireſ. ¶ Pꝛi
ma ē:quoniam declinatio materierū plus ē
ad inferioꝛa ¶ Secunda eſt quoniā ductꝰ:
⁊ vie:quibus membꝛa ſupfluitates expellūt
plus ad īteſtina: ꝗ̄ ad ſtomachum ꝑdundāt
¶ Tertia eſt:quia natura inteſtina fecit mē-
bꝛa eſſe expulſionis:⁊ non ſtomachum.
Quarta ē quoniam melius ē: vt natura ad
ignobilia:ꝗ̄ ad nobilia mēbꝛa materias trāſ
mittat. ¶ Quīta quoniā melius ē:vt ex pꝛo
pinquioꝛibus educat vijs. ¶ Sexta eſt:ꝙa
ſi materia ad ſtomachū repat: decētius ē il-
lā ad īteſtina expellere:ꝗ̄ ad meri. Uirtus

enim naturalis: inferiorem stomachi portã expulsioni: attractioni vero ipsum meri discreuit non expulsioni. ¶ Patet ergo rarius naturam opus pharmaci per vomitũ celebrare: q̃ꝫ p ventrẽ. Omnis. n. operatio: cui accidit ad quod a quo regulata est diuersio: infelix. ¶ Amplius autem scire oportet ꝙ medicinarum solutionem facientiũ alie sũt: quarum proprietas est p vomitũ educere: alie q̃rum per ventrẽ. Educunt aũt per vomitũ quecunqꝫ ex ꝓprietate habent: vt os stomachi superius debilitent: deinde morantes in ipso attrahunt ad ipsum ab epate: ꝛ intestis ꝛ aliis membris: ꝛ generãt ĩ eo agitationem cum subuersione: deinde contra motũ naturalis virtutis continuatˀ ei motus expellendi per os. ¶ Per ventrẽ autem educũt medicine: quecũqꝫ in stomacho manentes attrahunt ab epate: ꝛ a mẽbris humorem: quẽ attrahere ẽ eis proprium ad intestina: propter causas vtilitatis: quas mõ diximꝰ: faciũtqꝫ in ventre perturbationem: deinde iuxta modum exigentie virtutis naturalis continuatur ei motus expellendi ad exteriora p anũ: ꝛ hoc modo vomitiua est vomitiua: ꝛ vẽtris solutiua est solutiua. ¶ Et scire te oportet ꝙ ventris solutiua aliquãdo efficitur vomitiua: ꝛ aliquando econtra. Causa autem primi quandoqꝫ est ꝓpter dispositionem medicine: quandoqꝫ ẽ propter dispositionem que ẽ in suscipiente: quandoqꝫ propter dispositõnem contigentem super vtrũqꝫ. ¶ Horꝫ aũt primum est: si medicina est earꝫ: que supernatant stomacho: aut earum que nimis abhorrentur: aut quia ẽ earum que agitationem: ꝛ perturbationem faciunt nimiam stomacho.

Secundum autem est exhibitio pharmacie super stomachũ debilẽ: aut exhibitio eiꝰ ei: qui siccitatem secum adherentiũ in testis patitur. aut habet canalium ꝛ ductuũ expulsionis coartationem. Et quãdoqꝫ est causa huius impetus ventositatis subleuãtis corpus medicine. ¶ Tercium vero est cõmotõ corporea: aut animalis super pharmaciam ꝛ fetor ꝛ aspectus rei abominabilis: ꝛ silia.

Et vomitiuam quandoqꝫ inuenimus vẽtris solutiuam: adhuc propter illa eadẽ tria diuerso tamen modo se habentia. ¶ Primum ẽ si medicina ipsa in se sit velocis discẽsionis: aut sit cum admixtione rei delectationem facientis. ¶ Secundũ vero ẽ: q̃a si medicina fuerit ei exhibita: qui stomachũ habꝫ fortẽ: aut quia suscepit eam super famẽ vehementem: quãdo stomachus ẽ auarus: aut quia lenitatem nature habet. ¶ Terciũ q̃qꝫ est distractio intentionis ad alia propter res delectantes exteriores. ꝛ quia natura oĩa regulans facere discreuit sapientius de re vomitiua solutiuam: propter illa: que diximus modo. ¶ Adhuc autem medicinarꝫ vomitum facientium: quedam faciunt illud leniter: ꝛ sunt ꝓprie: quecunqꝫ preter hoc: qđ magnam vim nature inferant: faciunt vomitum. quedam faciunt econtra.

Leniter autem vomitum facientia sunt: semen aneti: ꝛ atriplicis: ꝛ semen nigelle: ꝛ semen rape: ꝛ semen radicis: ꝛ rafanus: ꝛ sal: ꝛ flos myrice: ꝛ sem̃ cepe: ꝛ assarum: ꝛ similia.

Mediocriter autem vomitum facientia sunt nux vomica: ꝛ cartamus: ꝛ baurach: ꝛ sal gemma: ꝛ sal induꝫ: ꝛ been magnum: ꝛ similia.

Laboriose autem vomitum faciẽtia sunt elleborus albus: ꝛ condisi: ꝛ meçereon: ꝛ been minus: ꝛ cataputia ꝛ kerua: ꝛ tapsia: ꝛ harmel: ꝛ cucumer asininꝰ ꝛ similia.

¶ Quot modis fiat operatio solutiui.

Inquit Heben Mesue. Medicinarum educentium p ventrem operatio quattuor modis fit: cũ ꝓprietate innata eis. Aut. n. educũt dissoluendo sua ꝓprietate: sicut scamonea: ꝛ turbit. Aut cõprimendo sua proprietate: ꝛ exprimendo: sic̃ mirabolani. Aut lenificãdo proprietate sua sicut cassia fistula: ꝛ tereniabin. Aut lubricũ faciendo ꝓprietate sua: sicut mucillago psilii. ¶ Et ego dico ꝙ medicinis: que de ꝓprietate sua educunt dissoluendo sigillata est secundũ plurimum virtus attractionis: ꝛ eradicationis. Attrahit. n. a superioribꝰ materias: ꝛ eradicat ab inferioribꝰ: reliquis autem nõ sic. Debiliter enim huiusmodi virtꝰ erit eis ĩsita: nec agunt hoc apparẽter nisi parũ ĩmo potiꝰ materias: q̃bꝰ obuiãt: educũt: ꝛ mẽbrꝫ plus remotũ: ad qđ virtus earꝫ põt ptigere ĩẽ epar ꝛ caput: ꝛ vix aũt ad caput: nisi q̃a forsitã materias ad ipꝫ saliẽtes educũt: ꝛ sic sũt cã iuuamẽti p accñs. ¶ Vñ scire debes ꝙ mediciarꝫ solõnẽ faciẽtiũ: q̃da sũt cã iuuamẽti p se: q̃dã vo p accñs. Dicimꝰ aũt p se q̃cũqꝫ ex ꝓprietate ꝛ cõplexione iuuamẽti cã sũt sic̃ verbi gr̃a tamaridorꝫ ꝯplexio ꝛ ꝓprietas verificatˀ oppositõi colẽ: ꝛ turbit phlegmati. Et dicimꝰ p accñs q̃cũqꝫ ab hˀ discrepãt

Quandoq3.n. ppe fit aliqd ab aliquo:q5
ē ſicut nō debere verificari:vt faciat illud ſi-
cut verbi gratia ſcamonea infrigidat corp⁹:
cū ſit calida:ꝛ facit illud:nō quia calida:ſi q̄a
humorē calidū educit. Ad eius.n. eſſe ē fie
ri hoc:ꝛ ad eius abeſſe ē fieri contrariū. Et
dico q̄ poſſe medicinaꝝ in materias ē:quoni
am educūt eligentes quem ex humorib⁹ eſt
eis ꝓpꝛium educere. Et dicunt quidam: q̄a
quem augmētatum ex humoribus inueniunt
educunt. Deinde alium q̄ ē poſt ipſū in mul
titudine. Et errauerunt volentes p hoc me
dicinas non educere cū electione. Et ſi neq3
eſſet hoc:utiq3 ſecundum plurimum:omnes
phlegma de ꝓpria educerent intentione:cū
ſit eius excreſcentia in corpoꝛe ſuper utraq3
coleram. Sed hoc eſt illud q̄ non credit:im
mo dico q̄ non humoris:ſed huius eductiu
a eſt. Quandoq3 enim expellit ſubtile:q̄d
ꝓpꝛium eſt ei expellere:ꝛ groſſum derelin
quit. Et quandoq3 facit econtra. Quiſlib3
enim earum actio ſibi derelicta:hoc ex hu
moribus eligit:ꝛ hoc derelinquit. Actio eni3
ꝓpꝛia regulata eſt:neq3 tranſgreditur exi-
gentiam rei paſſibilis:ꝛ nō omne:ſed hoc ta
tum:vel illud:reſpicit:niſi operatio ſit effre
nis. Huius autem ſufficientiam ſcientia na
turalis determinat. Dicimus autem q̄ me-
dicina omnis humorem pꝛimo:in quē ei age
re eſt ꝓpꝛium educit:deinde illum qui eſt i
habilitate poſt ipſum:ꝛ ſic alium ſecundum
ordinem:vltimo vero operatur illud in ſan
guinem:quem vſq3 in poſtremum natura re
condit:ꝛ retinet:ſicut theſaurum eius:coa
cta tamen expellit poſt lōgam ꝓhibitionē3
expulſionis:in quantum ei poſſibile ē. Sz
quē educit pꝛimo:ꝛ ꝓpꝛie:ꝛ ſuo iure regula
ta educit:alios vero ſicut degenerans:pꝛo
pter ſuperfluum operationiſ ſue:ꝛ ꝓpꝛie quā
do effrenita:ſicut diximus. Et accidit illud
ꝓpꝛie:ſicut ſi facile iraſcēs incitetur vt furi
at. Inſiliet nempe tūc:ꝛ tranſgredietur ſeri
tudinem operationis vltra modū intentioīſ
ſue. Diſtinguendum eſt autem in poſſe me-
dicinarum i materias hoc modo. Medicia
.n. cui ꝓpꝛium ē colerā educere:ipſā educit
pꝛimo:poſt ipſā phlegma:poſt ipſū colera3
nigram:vltimo agit in ſanguinem. Et medi
cina eductiua phlegmatis:pꝛimo agit i ip3:
poſt in coleram citrinam:poſt in colera3 ni-
gram:vltimo vero in ſanguinē agit. Et me
dicina eductiua colere nigre:pꝛimo educit
ipſam:poſt coleram rubeam:deinde phleg-
ma:vltimo vero ſanguinē. Neq3 mirandu3
Nulli enim medicinaꝝ ꝓpꝛium eſt:de pꝛi-
ma intentione eſſe ſanguinis eductiuā. Cu
ſtodit enim eū natura vſq3 in poſtremu3:nec
deſerit niſi coacta. Et ſi arguatur de ſangui
ne:in quem cecidit corruptio:ꝛ putrefactio:
dicendum iam deſiſſe eſſe ſanguinem. In-
quit enī3 Galien⁹. De ſanguine:cui accidit:
vt putrefiat:ſcire debes:quoniam eius ſubti
le tranſit in colerā citrinam:ꝛ groſſum eius
in melancoliā. hos autē educi poſſe per medi
cinam nulli dubium eſt. Educunt autem ſā-
guinem omnia ſoluentia vltime:ꝛ effrenate
non ꝓpꝛie:ꝛ hoc tribus modis. Aut quia ſic
licet medicina ē earum que excoꝛiant venas
Aut quia ē earū que venarū oꝛificia apiunt
apertione ſanguinem fluere faciente. Aut
quia per eam peruenitur ad vltimū euacua
tionis:ſicut diximus. Et ex rebus hoc faci
entibus eſt aloe malus:quem diximus:ꝛ ſi-
militer cucumer aſininus:ꝛ centaurea:ꝛ col
loquintida:que naſcitur ſola in plāta ſua:ꝛ
euforbium:ꝛ mezereon:ꝛ pꝛopꝛie pꝛatum:ꝛ
ſcamonea Coraſceni. Et ſunt ex medicinis
que mundificant ſanguinem:ꝛ clarificāt eū:
ſicut lupulus ꝓpꝛie:ꝛ capillus veneris:ꝛ ra
ued ſeni:ꝛ aqua lactis:ꝛ ppe capparum bo
ni paſtus:ꝛ ſuccus roſe:ꝛ caſſia fiſtula:ꝛ ab
ſynthium:ꝛ fumus terre:ꝛ aloe ſiracoſt:ꝛ af
fodilli:ꝛ ſuccus eius:ꝛ ſimilia. Medicie au
tem de ꝓpꝛietate pꝛincipaliter educētes cole
ram citrinam ſunt aloe:ꝛ ſcamonea:ꝛ abſyn
thium:ꝛ eupatoꝛium:ꝛ lupulus:ꝛ mirabola
ni citrini:ꝛ fumus terre:ꝛ ſpecies rauet:ꝛ aq̄
caſei:ꝛ ſuccus roſarū:ꝛ viole:ꝛ caſſia fiſtula
ꝛ tamarindi:ꝛ pꝛuna:ꝛ pſilliu3:ꝛ tereniabin:
ꝛ ſiracoſt. Et medicine ꝓpꝛie:ꝛ pꝛīcipaliter
educentes phlegma ſunt kebuli:emblici:ꝛ
bellerici:ꝛ ſal gemma:ꝛ colloquintida:ꝛ tur
bit:ꝛ ſticados:ꝛ ireos:ꝛ ſarcocolla:ꝛ been:ꝛ
herua:ꝛ yſopus ſicca:ꝛ aſce ꝛ opoponacum
ꝛ ariſtologia:ꝛ cartamus:ꝛ centaurea:ꝛ eu-
patoꝛium:ꝛ agaricus:ꝛ cucumer aſininus:
ꝛ hermodactuli:ꝛ ſerapinum:ꝛ euforbium:ꝛ
ſquilla:ꝛ ciminū:ꝛ aſſarum:ꝛ poliū:ꝛ vrtica:
ꝛ polipodiū:ꝛ zinziber:ꝛ aqua caulis:ꝛ mel:
ꝛ zuccarū rubeū. Et medicine pꝛopꝛie ꝛ pꝛī-
cipaliter educentes colerā nigram ſūt hec:
epithimū:ſticados:ꝛ mirabol nigri:ꝛ poli-
podiū:ꝛ ſcebian:ꝛ lapis lazuli:ꝛ lapis arme
nus:ꝛ calamentū montanum:ꝛ ſene:ꝛ elebo
rus niger:ꝛ ſal indus:ꝛ ſal napticus:ꝛ ſal ni
ger:ꝛ ſimilia. Et medicine ꝓpꝛie educentes

humores adustos sunt: aqua casei: ⁊ sene: ⁊
mirabolani indi: ⁊ fumus terre: ⁊ cassia fistu
la: ⁊ volubilis maior: ⁊ lupulus: ⁊ similia.
Solutione autem aquositates educentes sunt
turbit: ⁊ ascer: capillus veneris: ⁊ sal: ⁊ sal
gemma: ⁊ euforbium: ⁊ kermes: ⁊ aristologia:
⁊ centaurea ⁊ cucumer asininus. ¶ Aquaz
autem citrinā educunt ireos: ⁊ cucumer asi
ninus: ⁊ agaricus: ⁊ serapinum: ⁊ mezereon
⁊ sebesten: ⁊ esula: ⁊ similia. ¶ Inquit Io
han Mesue. De posse autem medicinarum
⁊ aspectu earum ad membra: ⁊ ad superflui
tates humorum in ipsis: ⁊ mundificatione ea
rum ab ipsis membris: per ipsas medicinas
dicendum ē nunc. Quare scire debes: ꝙ ma
teriarum quarundam facilius educunt: quem
admodum in stomacho ⁊ intestinis site sunt: minus
autem quecumque in mesaraicis: ⁊ adhuc min⁹
quecumque in substantia epatis sunt. Diffici
le vero quecumque in venis subtilib⁹. Magis
vero quecumque in pcellatione venarum ⁊ mē
brorum sunt. Difficillime vero omnium que
cumque in mēbrorū iuncturis sunt: ⁊ pp̄ie dum
diuturnitatē ⁊ figuntur in eis. ¶ Et diximus
ꝙ medicine que educunt solutiō posse ha
bent a remotioribus attrahere: ⁊ a superiori
bus attrahunt: ⁊ ab inferioribus eradicāt.
¶ At diximus ꝙ medicine que educunt sz
alios modos: minus hoc faciunt: immo ma
terias potius quibus obuiant educūt. Ve
rum quelibet medicinarū sigillatim habet
proprietatem: ⁊ hoc mēbrum magis ꝙ illō
respiciat: puta quedam de proprietate ma
gis mēbra capitis respiciunt: ⁊ sūt he pp̄ie
Colloquintida: ⁊ agaricus: ⁊ sticados: ⁊ aloe:
⁊ lapis lazuli: ⁊ lapis armenus: ⁊ squilla: et
epithimum: ⁊ sal indus: ⁊ nebuli: ⁊ mirabola
ni nigri ⁊ similia. ¶ Et sūt quedā que respi
ciunt mēbra anhelitus: ⁊ pectoris: ⁊ educūt
superfluitates eorum sicut agaricus: ⁊ alasce: et
ysopus: ⁊ volubilis: ⁊ tereniabin: ⁊ cassia fistu
la: ⁊ sarcocolla: ⁊ ireos: ⁊ colloquintida: ⁊ si
milia. ¶ Et sūt que materias a splene edu
cunt sicut agaricus: ⁊ sene: ⁊ epithimū: ⁊ ele
borus niger: ⁊ sticados: ⁊ eupatorium: et ab
sinthium: ⁊ sal indus: ⁊ sal niger: ⁊ calamen
tum montanum: ⁊ similia. ¶ Et sūt que ma
terias a stomacho ⁊ intestinis educunt sicut
absinthium: ⁊ aloe: ⁊ mirabolani: ⁊ ea prope
me magis materias quibus obuiant edu
cunt: sicut iam diximus. ¶ Et sunt que ma
terias ab epate ⁊ partibus eius educunt sicut
agaricus: ⁊ aqua casei: ⁊ volubilis maior: ⁊
lupulus: ⁊ reubar: ⁊ succus rosarum ⁊ eupato
rium: ⁊ succus eius: ⁊ absinthium: ⁊ mirabo
lani: ⁊ tamarindi: ⁊ fum⁹ terre: ⁊ ireos: ⁊ me
zereon: ⁊ sene: ⁊ sebesten: ⁊ es ustum: ⁊ serapi
num: ⁊ sarcocolla: ⁊ similia. ¶ Et sunt q̄ ma
terias educunt ab instrumentis iuncturarū
⁊ partibus remotis: sicut hermodactilus: ⁊ sar
cocolla: ⁊ colloquintida: ⁊ turbit: ⁊ opopona
cum: ⁊ sal gemma: ⁊ sal indus: ⁊ serapinum:
⁊ euforbiū: ⁊ centaurea: ⁊ cucumer asininus
⁊ eleborus niger: ⁊ polipodium: ⁊ similia
Et sunt que materias a cute educunt: ipsaz
ꝙ mundificant sicut aqua casei: ⁊ fumus ter
re: ⁊ colloquintida: ⁊ epithimum: ⁊ agaricus
⁊ polipodium: ⁊ mirabolani indi: ⁊ volubilis
⁊ similia. ¶ De posse autem medicinarū fm
exigentiā dispositionum temporū anni dici
mus quia dispositio temporis multū calida
aut multū frigida: ab earum administratiōe
prohibet. ¶ Inquit .n. Hippocrates. Quā
do sunt dispositiones anni super nos in ac
re domino canis: tunc molestiam in purgati
onibus. Et Galienus dixit hoc esse timēdū
propter tria. Primum quia inflammat materia
propter aerem calidissimum: ⁊ fit causa ca
loris in febres. Secundum: quia in multitudine
caloris virtus resoluitur: ⁊ debilitatur: ⁊ cōue
niens est ex assumptione medicine illaz ma
gis debilitari. Tertiū ē: quia calor aeris ē sic ca
lor balnei: medicinas: ⁊ virtutē earum ad exteri⁹
corporis declinare facit. ¶ Inquit iterum
Hippocrates. Si oportet purgari in estate
debes purgare que sunt superius: in hyeme
vero que inferius sunt. Et dixit Galien⁹ ꝙ
humores fm dispositiones tempor̄ anni cre
menti: ⁊ decrementi causam habent propter
conuersionem rei ad rem similem: vel elōga
tionem ab inuicem sibi. In estate enim acci
dit multiplicari coleram: ⁊ est tempus domi
nij eius: quia calida ⁊ acuta facilem habent
aditum ad superiora. Danda est igitur medi
cina hoc tempore: que ipsā p superiora edu
cat. In hyeme vero multiplicatur phlegma: ⁊
ē tempus abundantie eius: ꝙ quidem graue
est: ⁊ inferiora petens. Danda est igitur me
dicina hoc tempore ipsum per inferiora edu
cens. Inquit Joannicius. Vitande sunt
in estate medicine: que acuitatem habent: et
educunt dissoluendo: sunt enim faciles inflā
mationis: ⁊ vitande sunt in hyeme que soluūt
labificando: ⁊ lubricum faciendo. Timetur
enim super primis casus in febres: ⁊ excoria
tiones ⁊ dissinteriam. ⁊ timetur super albo

casus in fluxus: et lienteriam. Et dixit q tēporibus estus et frigoris: medicine acuitatē habentes timende sunt. timetur enim i uno ex coilatio: et febres: et timetur in alio euacuatiō superfluã: et dissolutio.

¶ Secunda intentio est canon in rectificatione medicinarum solutionem facientium: cuius sunt due summe: et prima cōtinet .iiij. capitula.

Ait Heben Mesue. Differentias bonitatum et malignitatum medicinarū solutiuarum iam in preteritō demonstrauimus. Expedit aūt nunc earū tollere malicias: aut saltem reprimere: sm meliorem modū possibilitatis. Et hoc facimus de largitate dei benedicti: eum eo q frangit maliciam et excessum earum: et acquirit eis dispositiones incolumes. Et hoc duobus modis. Aut enim illud facimus cū societate alterius medicine. Aut cum bonitate que acquirit eis per artem. Et debes intelligere societatem eum virtutem habentem opponentem ei quod ex medicis solutionem facientibus timet. Et fit illud tribus modis: sicut inquit Democritus. Aut cum obiectionibus in emendatione maliciarum earum que innate sue a proprietate sua: que sunt: venenositas: et inimicitia rei vite: cum re: que etiā opponit pro prietate. Aut cum obiectionibus earum complexionibus: in permutatione calidi et frigidi et humidi et sicci. Aut cū obiectionibus: i corrigendo effectus earum: quos dicemus post. Sed crede altiora remanet: quia hoc nō sufficit: nisi duo super his obseruent. Primū est: vt sigillent sibi inuicem res: quarum precessit rememoratio: in earūdem pprietatum concordia: vt fiat ex eis: post pacem obiectionū virtus vna: sicut verbi gratia. Zinziber sigillat turbit virtutem mirabilem. Et rasanus hermodactilis. Rasani autem cū turbit in unilis est pmixtio. Non enim radicaliter sibi concordant. Et adhuc verificatur. Scamonee pprium ē ledere cor: eo q ē calida habilis inflāmari: et q ē mala et dissolutiōis. Debilis inflāmatio. Et cristallus extinctum ambra cōfortat cor. Et cristallus extinguit inflāmationem. Et galla cōgregat dissolutiones mēbrorum. Sed nō ē condigna eorum cum scamonea permixtio. Non enim si bi inuicem sigillant ad concordiam. Scias autem scientiam concordiarum proprietatū quis tradidit: et sigillationem sibi inuicem rerum. Inquirat ergo prudenter sapiēs: et cōsulat doctos solicitos rerum scrutinia tractarū illarum p. Secundum autem est consulte attendere proportiones in rerum obfectionibus: et ad hec sibi inuicem sigillãdo. Ex hoc enim resultat ex diuersis in vnum medicina consolata: post pacem omnis dissidentie habens bonitates solemnes. Quicquid aūt de pportionib' cōpetit dicē dicet post.

¶ Capitulum primum de rectificatiōe medicinarum cū eo q opponit eis pprietate sua.

Ait Joannes Mesue. Acquirimus medicinis solutiuis pprietates laudabiles: cum re que opponit eis pprietate sua: habēte virtutē: cū aspectu sup alicuius rei maliciam: et nō sup alia. Et vocat hec virt': virtus: q̄ a rē sortita est a specie sua. Differunt tamen hec et ille. Acquirimus autem eis bonitatem sic: trib' modis. Aut .n. addimus in virtute earū. Aut prīuamus maliciam earū. Aut meliorām' operationes earum.

¶ Canon .I.

Videre autem oportet i virtute medicinarū: quarū operatio debilis ē: per aliquod eis adiunctum: quod quidem faciat operationem earum virtuosam: sigillatione pprietatis sue: cum ipsis: et commensuratione vnius ad alteram: et efficit illō nō quia calida: aut frigida: sed quia talis: sicut diximus: q corallus sanat stomachū: et peonia epilepsiam: non quia est frigidū alterum aut quia calidum: nec quia graue: aut q̄a leue: sed quia dotatum sic. Et dicit q serpens facit iuuenescere. Et magnes attrahit ferrum. Similiter et de aliis dicunt alia. ¶ Et debilis quidem ē virtus medicine: aut diminuta duobus modis. Aut quia debiliter operat: et minus q̄ oportet. Aut quia tarde operat et efficit opationē suā: q̄ndo oportet corpus occupari: aut cibo: aut somno. Et aliquando operatur in die secundo. Et aliquando mouet: et non educit. Et aliquando rem cibalem destruit: trahens eam secum i digestam vel quando incipiebat digeri. ¶ Si autem medicina debiliter operatur: et efficit operationem suam incompletam: aut operatur min' q̄ oportet: sicut turbit: quod in veritate educit: de phlegmate quod ē subtile tantum: et sic epithimū: et q̄ nisi q̄titas magna exhibeat: nō soluit: nisi parum: aut si soluit: et sic tereni absinqz debilit soluit: et sicut hermodactilus et alia plura cōuenit conf ortari virtutes eorū cū eis que patiunt sese: vt sigillãd virt' ex eis resultet: cōpletā faciens opationem sicut ybi gratia. Si cōfortet turbit cū zinzibere pprie

nic educit phlegma grossū: τ crudū cholmū
Solus vero nō operatur illud. Et si cōfor-
tetur epithimum cū aqua casei: aut mellis:
aut iungatur ei sal indus: aut sal gemma: aut
mirabolani nigri: eius operatio magnifica-
bitur. Et si confortetur terenia bin cū aliquo
sicut al bascea: aut ameos: aut cardamomo:
soluet solutione laudabili cōplete. Et si ad-
iungatur hermodactilis cimini aut piper: aut
fiant ex puluere eorū τ succo squille: τ rafa-
ni: τ trocisci: eorū operatio erit sublimis edu
cendo materiam grossā τ viscosā ab instru-
mentis iuncturarū. Si autē medicina tarde
operetur: τ operationē suā efficit post tem
pus extensū: sicut agaricus: τ aloes: τ her-
modactilus: τ turbit: τ similia: erit eis ad mi
scendū aliquod quod operationem facilem
reddat: τ festinare faciat: sicut verbi gratia.
Confortatur agaricus cum secaniabin: τ
sal gemma. Aloes autem cum specieb⁹ ale-
fanginis. Et hermodactili cum squilla: τ ra
fano. Et turbit cū gingibere proprie.

Canon. II

Permutamus autē maliciā medicina
rum cū reb⁹ illud ppietate facien
tibus. Cōmunis aūt medicinarum
fm plurimū malicia ē facere senescere cor
pus: τ frequētātib⁹ illas: lesionē afferre pri
cipalibus mēbris: τ que sūt minere uirtutū
τ eas motores debilitare: q̄ sunt spūs: τ ca-
lor naturalis. Indicitur ergo nobis neces-
sitas admiscere medicinis solutionē facien-
bus res: quarū ppietas est cōfortare cor: τ
mēbra pncipalia: τ afferre eis dispositiōes
laudabiles: τ cū hoc auxilio: acquirit corpo
ri relinuenescentia: τ incolumitas. Res aūt
quarū auxilio facimus hoc: sūt medicie cor
diales: τ stomatiche: τ cerebrales τ alie alio-
rum pncipiorū cōfortatiue note. Verū su
per omnib⁹ his canon ē: vt confortet cor i ol
euacuatione: τ hec debet esse intētio prima.
Primus enim occursus oīum accidentiū
occurrentiū corpori: ē ad cor tanq̄ ad basim
uite. Secūda intentio debet esse confortare
stomachū: τ tāq̄ susceptorē. Aliorū autē con
fortationē psequi debere: nō ē pncipalis intenti
onis: nisi ppie: quādo oportet ex aliquo eo
rū materias euacuare. Medicinarū autē
cordialium virtutes: illi, medis sūt eligēde.
Sunt. n. q̄ cōfortant tantū: vt poma dulcia
τ aromatica: τ xilonaloes: τ doronigi: τ si-
milia. Alie q̄ cōplexionē alterāt: aut calidā:
sicut si iungit semonee: rosar: sandali: τ si
milia. Aut frigidā: sicut si iūgit tamarindis
macis τ siria. Alie vero cū hoc q̄ cōfortant:
iuuant etiā ad soluēdū: sicut succus rosarū:
τ violarū: τ emblici: τ siria. Et alie sūt q̄ mi-
nuunt: de medicina solutiua excessum in so
lutione: τ acumine: sicut karabe: τ spodium:
τ similia. Medicine q̄ sūt stomatiche me-
dicinis solutionem facientibus miscende sūt
vt virtutum naturalium mineram in eo con
seruent: τ temperent: qualia sunt mastix: spi
ca: τ similia: τ vt permutet cōplexionem eius
eo q̄d conuertit regimen ad alterationē ca
lide: aut frigide: humide: aut sicce: sicut in tali
bus medicinarū stomatichārum eligere po-
tes. Amplius τ de medicinis cerebralib⁹ di
cimus idem. Inquit Gallienus. Plurimi
medicorū fecerūt ieras cū nuce muscata. Cō
siderantes quoniam cōfortat nux muscata
cerebrū τ neruos. Et sic e huic facit sticados:
τ gallia: τ castoreū τ similia. Et similiter di
cimus de medicinis epatis: τ alijs mēbris p
prijs: τ tibi superest eas inuenire in tabul' me-
dicinarū simpliciū.

Canon. III

Miscamus autē medicinarū operati
ones i permiscendo cū eis rem: que
ppietate sua faciat virtutem earū
puenire ad mēbrum: cuius materiam euacu
are intendis. Et sciuisti q̄d uirtus est que re
gulat: τ distinguit inter virtutem rei τ uirtu
tem. Medici vero est solū porrigere natu-
re: cū melioris tamen pmixtiōis: sibi iuicem
rerū modo. Fecit. n. deus benedictus vt se-
cūdū rerū assumptarū ppietates: natura il
licet: τ distinguat aliter tamē: τ aliter. sic ver
bi gratia. Agaricus cū permixtiōe sticados
aut acori: uerificatur mēbrorum capitis egri
tudinibus valere. Cū endiuia vero: vel cū
tarassacon: τ spica: ad epar. Et cū albasce: τ
ysopo: ad pectus. Confidim⁹ q̄ q̄ natura mā
dat ad loca diuerse necessitatis hoc et illud.
Quare hec sūt sicut amminiculātia: inter que
natura sapiēs distinguit: τ separat: sicut uerbi
gratia. Porrigitur: τ quadratus: τ linearis
lapis artifici: sed quadratum ad angulum: τ
linearem ad rectum deputat. Verisimiliter
quidem de natura confidimus: q̄ secundum
necessitatis amministrare rei exigentiam por
rigit his vel illis. Felicitamus ergo medi
cinas hoc modo: in permiscendo. s. eis: que
ipsarum uirtutes ad membrum: cuius mate
riam euacuare querimus: peruenire faciant
Et q̄ superius diximus medicinas: quarū
uirtus his uel illis membris appropriat.

Volumus aũt nunc hic: societates faciẽtes
virtutes earũ peruenire ad membra: ostẽdere
sicut verbi gratia. Ad mẽbrum capitis faci
unt facile peruenire virtutes solutiuarũ: mu
scata propter: et peonia: et sticados: et acorus:
et xilon aloes: et sal indus: et sal gemma: et bal
samus: et lignum eius: et semen eius: et ana-
cardus: et thus: et laudanum: et bulbus sceñ:
et myrra: et camedreos: et camepitheos: et si-
nantũ: et squilla: et spica: et castoreum: et gẽtia-
na: et hasce: et ysopus: et asa: et grana pini: et pi
per: et maiorana: et serapinum. ¶ Ad mẽbra
autem pectoris et pulmonis: facile faciunt p
uenire virtutes solutiui: ireos et albasee: et
ysopus: et crocus: et liqritia: et succus eius: et
passe: et capill' veneris: et squilla: et ameos: et
cordumeni: et succus caulium: et ius antiq̃ gal
li: et nasturciũ: et amigdale: et pinee: et pulmo
vulpis: et fiselcos: et auellane: et opoponacũ:
et myrra: et serapinum: et rasanus: et calamus
aromaticus: et affodili: et volubilis maior: et
laurus: et calamentũ: et sauina: et viole: et ari-
stologia: et dragantum: et gummi: et olibanũ:
et mel: et zuccari: et mora: et fenu grecũ: et pras
sium: et lilium: et simili. ¶ Res vero que fa
ciunt peruenire virtutẽ solutiui ad epar facile
sunt: spica: et asarũ: et anisum: et feniculũ: et en
divia: et tarasacon: et amigdale amare: et foliũ:
et daucus: et eupatorium: et absinthium: et lac
ca: et cascute: et grana quatuor: et clamomũ:
et sparagi: et aqua ciceris: et camedreos: et ar-
noglossa: et volubilis: et ireos: et laurus: et spicã
nardi: et camomilla: et fumus terre: et aq̃ casei
succ' feniculi: et petrosilini: et poliũ et scilla
et vinũ: et similia. ¶ Facientia vero peruenire
virtutem solutiui ad splenem sunt: dauc': et
calamentũ: et spica: et tamariscus: et capparis
et buchor marien: et cortex salicis: et sal gẽma
et sal indus: ireos: et acorus: et psillium: et ru-
bea cum qua tingit: et absinthiũ: et eupatori-
um: et anisũ: et feniculũ: et sparagus: et cuscute:
et scolopendria: et squilla: et asarũ: et volubil:
et scordeon: et agnus castus: et camepitheos:
et amigdale amare: et aristologia: et similia
Ad mẽbra autem iuncturarũ facile faciũt p-
uenire virtutẽ medicine: sicut zinziber: et ar-
mel: squilla: et asa: et opoponacum: et cassia fi
stul: et aqua porri: et succus caul: et cordumeni
et acorus: et tria pipera: et scordeõ: et camedre-
os: et camepitheos: et hasce: et amomũ: et poli-
um: et similia. Que aũt ad alia mẽbra virtu-
tes medicinarũ peruenire faciũt: collige ex ta
bulis medicinarũ simpliciũ. Nos aũt famosi

ora scripsimus: et que sunt sicut radix.

¶ Capitulũ secundũ de rectificatione me-
dicinarũ cum eo quod opponitur eis cõplexi
one sua.

Inquit Heben Mesue. Opponi-
mus aũt medicine excedenti cũ cõ-
plexione sua: conuertendo regimẽ
ad permutationem ipsius: cũ opposito ei' qđ
timet ex cal. frig. hum. et sicc. et cõmensuratiõ
nem rei ad rem: sm̃ exigentiã possibilitatis
vnius ad alterã. Sed hoc determinare non
ẽ presentis inquisitiõis: sed inquirat huiusmo
di plenitudinem habere cupiẽs: et legat libr
Auicenie: et librum Alkindi

¶ Capitulũ tercium de rectificatione medi
cinarum cũ eo q̃d oppõit eis cum effectu
suo.

Inquit Heben Mesue. Opponi-
mus aũt malis effectibus medicia
rum: et sũt effectus: propter prauã
dispositionis: quorũ quãdoq̃ fit consecutio: et
ppter quãdo medicina est earũ que habent
prauitatem in operibus suis: quas sciuisti.
Sunt vero huius timorosi effectus: decerẽ
tes naturã: et sunt hic conturbatio: et subuersio
anime: mordicatio stomachi: generatio ven
tositatũ: acuitas inflatio serrositas: excori
atio: apertio orificiorũ venarũ: attractio sup
flua: lubricitas viscerũ: cõgelatio: desiccatio:
corrugatio: infixatio: vel adherẽtia: opilatio
coartatio: et similia: quorũ pcessit rememora
tio. ¶ Et opponim' eis cũ adiutorio rerũ ob
sistentiũ eis effectu suo. ¶ Et ad hoc plerũq̃
auxiliãt nobis res sconfortãtes: et meliorãn
tes eas: aut odore suo: aut sapore: aut cũ di
spositionibus: que sũt ex parte distãtie.
Et sciuisti q boni quidẽ odores sconfortãt
medicinã. Sedant. n. agitationẽ: et nauseã:
et confortant cor: et cerebrũ: et dilatãt animam
et generant gaudiũ. ¶ Fetidus vero odor
aut grauis: facit horũ contrarium. Et oppo-
sitio quidem redolẽtium calorum aut frigi-
dorum: commensuranda est cum medicina-
rum oblectionibus: et earum equidistantijs
¶ Auxiliantur autem adhuc nobis in emẽ
datione medicinarum res: secundum diffe-
rentias saporum considerate: qui sũt sapor
acutus: amarus: salsus: dulcis: vnctuosus:
insipidus: acetosus: et stipticus. Franguntur
enim quod timetur ex multis malis medi
cinarum excessibus. ¶ Res enim acuta ad-
iuuat in carminando: et resoluendo: quod
de ventositate per medicinas acquiritur.

Et hac intentione species acute alefangine
miscent eis. Subtiliant enim et resoluunt ven-
tositates: sicut recte propter daucus: et piper
longu et feniculus. Miscent scamonee et fe
niculis: et anisu: et polipodium: et similia. ¶ Et
plerumque adiuuant i incidendo corpori humo
ris viscosi et grossi: et facilitant ad expellendu
id in quod forsitan non poterat operari me
dicina: sicut: qui squilla ierio magnis admiscu
it: recte opatus e: et ex hoc materias difficil
is eradicationis euacuent. Et plerumque res acu-
ta pparat: vt a remotioribus medicina tra-
hat sicut tapsia: et ppe i pilulis feridis: et pi-
pera i ieris. ¶ Et quandoque medicina tarde
operationis: aut debilis: facilem reddit: et se
stinare facit. His enim intentionibus felicita
tur virtus turbit: i pmiscendo cum ipso ginci
bere et cu hermodactilis rafanum: et cu car-
tamo condimentum. Necessario aut coge
lationem remouet: oppilationes aperit: et
acquirit medicina virtutem facilem penetran
di: quis p se no faceret illud: sicut scordeon:
i magnis medicinis: et diuretica acuta in eis
similiter. ¶ Res autem amara adiuuat in
soluendo: et e de bonis miscibilibus: cu me-
dicina que soluit acuitate. Et n. opponuntur
sibi ex parte substantiaru: et repmunt se se:
et cu hoc sibi inuicem in soluendo iuuat. Et p
pter hoc subtiliter opatus est: qui scamonee
aloe miscuit. Na se i ipsu rectificant. Adiu
uat etia res amara i cofortando stomachum
et ventositate carminando. Acquirit etia me
dicinas esse pseruatiuas a putrefactione: im
mo remouet ea virtute: et confortat corpora.
¶ Res vero salsa: omnium debiliter: et tar-
de soluentiu: cofortatiua e: et ppter hoc pru
denter operatus e qui sal gemma: cu agari-
co misceri docuit: aut alias species salis: et
sit cu epithimo: et cum alijs multis: vigorat
enim operationes ipsaru: et facilitant: licet ac
quirere faciat huiusmo. di exsiccatione: et ca-
dere in sitim. Et in quibusda coturbationes
faciunt: et i quibusda sedant. Et res quidem
salsa: et ventositates dissoluit: et acquirit me-
dicinis subtilitate: et facilitate esse facit sol-
utiuas: nec no et pseruatiuas a putrefactione
immo remouet ea: et exsiccare humiditates sb-
mersas: et subtiliare: et incidere adherentes vi
scosas et grossas: et hec est eius ppietas: et re
mouere oppilationes. ¶ Res quoque vnctu-
osa adiuuat i lubricum faciendo: lubricu enim
magis lubrica reddit: adherente vero: vt ap
ta adhereret: similiter lubricare facit: acuita-
tem frangit: et ferrositate: et asperitates lenit.
Medicine quoque tarde operationis habilita
tem acquirit faciens cito descendere: quis in q
busda sit ex facientib' nausea: et debilitantib'
stomachu. ¶ Res autem dulcis medicinas
delectabiles esse facit: et e sicut fundamentum
et materia rerum miscibiliu: et facit medicinas ac
quirere es lauatiuas: abstersiuas: et mundifi-
catiuas. Horribilitate aut medicinaru remo
uet et coturbatione sedat. Acuitate vero et
ferrositate frangit. Sed et medicinaru tarde
opationis cofortat: et adherentia remouet: et
lubricare facit: corpus quoque confortat: licet
i quibusda iflamationem generet: et ventosi
tates. ¶ Insipida vero res adiuuat i lubri
cum faciendo: et extinguendo inflamationem:
et frangendo acuitate: et remouendo ferrosita
tem: et mordicatione. ¶ Res quoque acetosa
adiuuat i incidendo: et cu hoc etiam frangit i-
flamatione medicine: et sedat mordicatione:
et acuitatem et facit ea acquirere subtilitatem
et penetrationem: et sedat coturbationes: et
nauseam: et confortat stomachu calidu: et cor
pus: et sedat inflamationem cordis: et p medici
nam acquisitam. ¶ Res vero stiptica medi
cinarum omnium virtutes et operationes
felicitat. Confortat enim cor et stomachum:
et corpus: et sedat animaru subuersione: et nau
sea acuitatem frangit: et inflammationem: et
opponitur medicine: cuius proprietas e ape
rire venas: apertione sanguinem manare fa
ciente: et excoriare viscera. Et ei q est superflue
attractionis: et ei que in visceribus lenitatem
multiplicat. Et est de melioribus miscibilib'
in medicina: que soluit cum acuitate: et hoc
tribus modis. Primum quia opponuntur
sibi ex parte substantiarum: et secundum ali
quid ex parte qualitatum. Frangit enim res
stiptica acuitatem: sicut diximus: et inflama
tionem propter quod laudauerunt verifica-
tores scamoneam que assatur in citoniis: et
commixtionem ex eis. Secundum quia ex
commixtione huius fit compressio: et facilior
a corpore medicine expulsio. ¶ Propter quod
verificauerunt effectu scamonee: qui eam cum
mirabolanis miscuerunt. Tercium: quia no
fit impressio nocumentorum cordi: et membris nu
tritiuis ex admixtione stipticorum cum medicina
sicut superius diximus. Et vniuersaliter q
dem omnibus medicinis associata earum opa
tiones incolumitat. ¶ Et res quidem dulcis
omnib' medicinis preter q sal se iuuamentu p
stat. ¶ Et vnctuosi quidem cum acuto bona e

pmixtio: τ cum amaro: τ cū omni quod ser-
rositatem facit τ excoriationē: τ quod nō fa-
cile lubricat: τ quod mordicationē generat.
Inutiliter vero cum re dulci: τ re insipida:
sed cum re acetosa est pronior ad vomitum:
τ subuersionē. ¶ Rei autē acetose cū medi
cina acuta vtilis est pmixtio: τ cum dulci: et
cum omni re inflammabili: τ mordicatiua.
Inutilis vero est cum amara: τ salsa: τ stip-
tica: τ excoriatiua: τ serrosa. ¶ Rei vero in
sipide cum acuta: τ amara: τ salsa: vtilis ē p
mixtio: τ cum serrosa τ excoriatiua: τ inflā-
matiua: τ mordicatiua. Inutilis vero cum
stiptica. ¶ Rei quoq̄ salse cū acuta: τ ama
ra: τ dulci: τ vnctuosa: inutilis est pmixtio.
nisi cum his pprie: quorū operatio est debi-
lis: indiget tamen cōfortatione. Sunt enim
acutum: τ salsum: ꝯfortatiua omnium debi-
liter τ tarde soluentium. ¶ Rei autē amare
τ acute sm aliquid vtilis est pmixtio: inuti-
lis vero cum re salsa: τ omni faciente exco-
riationem: τ serrositatem: τ desiccationem.
¶ Sunt etiam ex rebus que sm conditio-
nem substantiarū adiuuant ad remouēdam
maliciam medicine: sicut res cōglutinatiue:
τ habentes viscositatē. Hec enim opponū-
tur medicinis: quarū pprietas est excoriare
viscera: τ aperire venarū orificia: sicut recte
dicimus misceri dragagantum: aut masticē:
aut bdellium cum aloe: τ coloquintida: τ cu
cumere asinino: τ similibus. ¶ Et dixit qui
dam q̄ laudanū ad ista est mirabile: τ pprie
pmixtum cū coloquintida: τ pauco oleo ro-
sato. Et alij adinuenerūt alia: sicut in parti
bus dicemus.

¶ Capitulum quartum de pportione rerū sibi inuicē iungendarū.

Inquit Joannes Mesue. Modum autē τ pportionem attē-
di oportet in pmixtione sibi inuicem
rerum: quarū precessit rememoratio: vt con
soletur medicamen ex diuersis pprietatib'
sigillantibus vnam virtutem. Et erit inten-
tio nostra hic comprehendens exigentiam
quātitatū medicinarū in consolatione vni'
ad alteram: per ꝯsiderationem pprietatum
tantū. Quomodo autē cōsolentur medici-
ne per comprehēsionē exigentie quantitatū
τ qualitatū earum: lege librum Galienis:
τ Alkindi: τ inuenies. ¶ Consideratio autē
quā breuiter hic intendimus: fit hoc modo.
Omnis medicina solutionē faciens: aut est
fortis virtutis: aut debilis: aut mediocris.

Voco autē virtutē: posse medicine: quo im-
pressionem efficit in corporibus nostris. Et
posse quidem huiusmodi forte est: sicut dixi
mus in medicinis multe acuitatis: sicut est
scamonea: euforbium: almezereon: τ similia.
Debile vero in eis: que ad latus declinant
incolumium: sicut sunt medicine dulces: si
cut viole: τ cassia fistula: τ terenjabin: τ simi
lia. Mediocre autē est in eis: q̄ sunt debilis
acuitatis: τ debilis amaritudinis: τ q̄ sūt in
ter illas: τ inter quas τ istā sunt gradus: et ele-
uatiōes in bonitate: τ malignitate plus: vel
min'. ¶ Adhuc autē omnis res: que ē sicut
hegabar in emendatiōe medicinarū solutio-
nem facientiū: aut ē magni iuuamenti: aut
parui: aut mediocris. Voco autem iuuamē
tum omne illud qd̄ medicine solutiue obijci
tur: aut quo virtus regitur: aut mala cōple-
xio remouetur. Et quidem magni iuuamen
ti rem dico: in qua intentiōes omnes aggre
gantur: quas diximus: cū hoc etiam q̄ po-
test effici nutrimentū nostri corporis: sicut res
dulces. Parui autē iuuamēti rem dico: in q̄
vnam: vel duas: ex intētionibus: quas dixi
mus: inuenies: preter hoc: quod possit esse
nutrimentū nostri corporis: immo est ad al-
terandū: τ permutandum tantum: sicut est
res acuta: res amara: res salsa: stiptica: τ si-
milia. Et voco rem mediocris iuuamenti: in
qua plures ex intētionibus predictis inue-
nies: cum hoc etiam q̄ sm aliquid potest ef-
fici nutrimentū nostri corporis: sicut res vn
ctuosa: aut res insipida: τ res in qua simul
dulcedinē: τ ponticitatē: est inuenire: sicut sūt
dactili: τ citonia. aut dulcedinem cum acumi
ne: sicut mel. aut dulcedinem cum acetosita
te: sicut muça. aut dulcedinem cum insipidi
tate: sicut poma. ¶ Ipone ergo sic: quoniā
oportet aliquando medicinam fortis virtu-
tis: misceri rei magni iuuamenti. et nā inter
est post pacem omnium pprietatū: adhuc
modis proportionum: ad concordiam conso
lari: hoc modo expedit augumentare eam:
que est magni iuuamenti: propter beneficiū
qd̄ de ea credit: τ minuemus eā que est fortis
virtutis: timētes lesiōez in corp': pp̄ter for-
titudinē impressiōis sue. Erit ergo sic: q̄ rē ma
gni iuuamēti augmētabim'. Medicinā autē
fortē vtutis minuem'. Et h̄ ē qd̄ Democrit'
voluit: dū dixit. Oportet autē vt medicinā
fortē debilē facias: qd̄ ē: q̄a medicina cōsola-
ta concordantijs et proportionibus est inco
lumior: sicut etiam non consolata iniquior.

Uerū si iuuāgēda est medicina fortis virtutē: rei pauci iuuamēti: diminuemus medicinā fortis virtutis: ꝑpter illud: quod diximus: ⁊ rē pauci iuuamenti minuemus similiter: quia non acq̄ritur p eam nisi intētio vna: ⁊ est alteratio: vel ꝑmutatio. ¶ Et si iuuāgēda ē medicina debilis virtutis rei magni iuuamēti: augmētabimus medicinā debilis virtutis: non timētes de impressiōe eius in corpe: immo oportet: ꝙ virtus eius p subadditiōem in quantitate ipsius vigoretur: sicut adhuc dixit Democritus. Medicinā autē debilez inquit fortē facias: ⁊ post hoc augmētabimꝰ rem magni iuuamēti: ꝑpter illud quod diximus. Si autē iuuangenda est res pauci iuuamenti medicine debilis virtutis: augmentabimus medicinā debilis virtutis: ꝑpter illō quod diximus: ⁊ minuemus rem parui iuuamenti: ꝑpter illud: quod etiā diximus. Et hō est illud quod de ꝑportionibꝰ scire oportet. Alia autē dicūt alia: ſm intētiōes diuersas.

¶ Capitulum primū summe secūde de modis rectificationū medicinarū cū beneficijs ⁊ primo de modis coctionis.

Inquit Joannes Mesue. Dispositiones acquisite p artez reprimūt maliciā medicinarū solutionē faciētium. Auxiliatur enim ars nobis quattuor modis. Aut decoquēdo. Aut lauādo. Aut infundēdo. Aut triturādo ¶ Et dico ꝙ decoctio alia est: que est sicut elixatio. Et alia est: que est sicut assatio. Elixatio autē adiuuat in resoluēdo humiditatē superfluam medicine: ⁊ maturādo: ⁊ carminādo vētositatē grossam: aut mordicatiuā faciētem subuersionem: ⁊ nauseam: ⁊ motus laboriosos ī corpore: frangitq̄ acuitatē: ⁊ excessus serositatis: ⁊ excoriationis. Et ꝑpter hoc laudantur scamonea cocta in pomo: aut citonio: aut decoctum in vase vitreo cum succo rosarū: ⁊ oleo amigdalarū sicut dicemus iā. Excessus aūt attractiōis superflue: ⁊ iniquitatis reprimitur in elixatiōe: sicut quādo decoquimus aliquod corū: de quorū malitia formidatur: in concauitate alterius rei et remanet virtus eius in illa refracta. Sicut verbi gratia. Figimus fustem ellebori in radicem rafani: ⁊ post coctionem eius in cinere: ꝓpinamus rafanuz habentem virtutem ellebori repressam. Et decoquimus scamoneaz in rob: ⁊ siruppis: ⁊ ꝓpinamus rob: ⁊ siruppum habentem virtutem scamonee. Et hoc est illud: quod vocant philosophi: separationem rei ſm ſpēm a re: que est ſm materiā. Amplius autē quādoq̄ medicinarū multarū reprimimus maliciam: decoquēdo eas in succis ⁊ aquis herbarum: ⁊ seminū: ⁊ rerū aliarū: vt suscipiāt per mutationē a virtutibus earū. Uerū ubi sumpserit scire medicinas: que debilē coctiōem suscipiūt: aut fortem. Omnia enim quorum virtus facile resoluitur: aut sunt debilis retentionis: aut virtutē habent positā in superficie: ꝓpter: aut virtutē habent positā in superficie: debili coctione indigent. Superflua enim coctio resoluit virtutē: sicut viole ꝓpter: ⁊ semina q̄ttuor: ⁊ capillꝰ veneris: ⁊ epithimū: ⁊ vniuersaliter omnes flores. Et que ꝯtrario modo se habent: ꝯtrarie. Et que medio modo: mediocriter. Et omnia q̄ acumē habent: decocta: sunt mitiora. Decoctio enī frangit virtutē earū: ⁊ si forsitan sit virtus alicuius posita in superficie: aut debilitat. Et omnia q̄ sunt grosse substantie: coctio acquirit eis facilitatem. Et omnis medicina cocta ſm artem: ⁊ legem: ſm plurimū est facilior. Uerū neq̄ per decoctionē sit iuuamētum in his q̄ soluūt labificādo: ⁊ faciēdo lubricū: de quo sit valde curandum. Et quādo permiscētur medicine diuersarū intentionū: et queris ex eis virtutē cōpositam: decoctio facit eis meliorem modum permixtionis: vt ex summa earum resultet virtus insita: faciens operationem cōcretam. Et si sit vna ex eis debilior: ꝙ altera: oportet vt gradatio in decoctione fiat earum plus: vel minus: sicut dictū est. Et decoctio quidem impetuosa ⁊ instamatiua resoluit virtutem medicine. Quare tua interest decoquere commensurando cacalorem: ⁊ ꝓportionando illum substantijs rerum: ⁊ virtutibus debilibus: vel fortibus.

¶ Assationis autem in furno: ⁊ in patella officium est quandoq̄ addere in virtute medicine: sicut quando assatur squilla: ⁊ fit magis solutiua. Et quandoq̄ minuere in virtute: sicut verbi gratia: Assatur psillium: ⁊ fit humiditas eius minꝰ lubrica: ⁊ minus soluēs. Et assant plura: vt mitiora fiāt. Et q̄n̄q̄ per assationē vna duarū virtutū reprimit: ⁊ vigoratur altera: sicut verbi gratia. In mirabolanis: ⁊ reubarbaro: est virtus solutionē faciēs: ⁊ ꝯstrictionē. In eorū autē decoctione: minorat virtus faciēs solutionē: ⁊ vigorat virtus ꝯstrictionē faciēs. Et in hoc est virtus vomitiua: ⁊ virtus educēs p ventrem. Dum aūt assat: maturat ipsius hūiditas superflua bauradchia: faciēs subuersiōez: ⁊ nauseam: ⁊ remanet ei vꝰ solutiōez faciens.

Capitulum secundum de modis lauatio nis medicinarum.

D Icimus q̃ p modos lauationū mľ
tipliciter acq̃rit̃ bonitas medicinis.
Interdū.n. p lauatōnem remouet̃
supficies acuminis alicuius medicine: sicut
quādo lauat̃ semē vrtice cū aqua: aut mucil
lagine dragagātine guttur aut partes per
quas trāsit adurat. Et sicut lauat̃ sal napti
cus cū aqua cucurbite: aut cū similē hac in-
tentōe. Et quādoq̃ lauam⁹ medicinā: vt ab-
scindāť altera virtutū suarū ab ea: et ꝓprie
malignior deterrens: et remaneat ei melior
operationū suarū ⁊ incolumior: sicut ꝓprie
lauamus lapidē lazuli: ⁊ lapidē armenū: vt
soluant p ventrem tantū: et sine angustia.
Non loti vero p vomitū: ⁊ p ventrē soluūt:
⁊ cū molestia. Et sic etiā lauamus laccam:
vt sit minus solutiua: et remaneat ei: vt sit
opilationū aperitiua. Et lauamus aloem.
Non lotus.n. magis laxat: ⁊ min⁹ cōfortat
membrū nutricatōis. Lotus vero facit cō-
trariū. Et sunt medicine que virtutē positā
habent in supficie: que si lauent̃ tollit̃: sicut
tarallacon: ⁊ endiuia: ⁊ rosa: ⁊ silia. Et quā
doq̃ lauam⁹ vbi oportet abstergere partes
firmandas. Et quandoq̃ lauamus aliq̃d vt
magnificet̃ virtus eius: sicut lauam⁹ aloem:
cū aqua specierū aromaticarū: vt magis con
fortet. Et lauatur cū aqua rerū solutionem
multiplicantiū: sicut turbit: ⁊ agarici: ⁊ simi
lium: vt magis soluat. Et lauatur cū aqua
bdellij: aut dragaganti: vt nō imprimat lesio
nem apertionis venarū: apertiōe qua fluat
sanguis. Et scire oportet: q̃ res de lauatio
nibus sustinet: quantū virtus eius patitur:
plus: aut minus.

Capitulum tertiū de rectificatiōe medi cinarū cū modis infusionum.

I Nquit Heben Mesue: Acquirit̃
bonitas medicinis per infusionem.
Quandoq̃ enim res nanciscitur di
spositionē per illam: quandoq̃ derelinq̃t eā
in re: in qua infunditur. Acquirit autem res
dispositionē per infusiōem. Nam quādoq̃
reprimitur aliquid de malitia sua: sicut verbi
gratia. Abscinditur supficies acuminis: et
ferrositatis ab almegereon: ⁊ alscebrā ex ea
rum infusiōe in aceto: ⁊ sicut turbit infusum
in lacte nuper mulso: et exsiccatum: rectifi-
catur ab eo: ⁊ abscinditur esse conturbatiuū
Et quandoq̃ infusio addit in virtute medi-
cine: sicut infundit̃ turbit: in succo cucumeri
asinini: ⁊ magnificatur virtus eius in educē
do materias a remotis. Et infundit̃ hermo-
dactilus in aceto squille: aut succo eius: aut
succo rafani: ⁊ acquiritur eis virtus magna
in iuncturis. Et infunditur agaricus in se-
cantabin: ⁊ fit vigorosior. Et quandoq̃ facit
infusio medicinā esse lubricā: sicut quādo im
bibitur colloq̃ntida: ⁊ ꝓprie interius eius: in
glutino dragaganti: ⁊ facit ne adhereat vil-
lis stomachi: ⁊ pertrāseat: ⁊ nō noceat ano:
⁊ vesice: ⁊ sicut infunditur scamonea in oleo
violato: ⁊ similia. Relinquit autem dispositio
tio rei per infusionē in re in quā infunditur:
quando res humiditatē habentes: recipiunt
virtutē rei submerse in ipsis: sicut verbi gra
tia. Infunditur aloe in quibusdā succis acqui
rentibus: post illud: virtutes aloes: ⁊ ꝓpinat̃
illa īfusio: ⁊ fit illud ꝓpter multas vtilitates:
aut vt rei virtus facili⁹ penetret ad partes lō-
ginquas: sicut infusio aloes i aquis specierū
alchangie: aut vt minor fiat: sicut infundit̃
scamonea ligata in pāno in coctione alicu⁹
rob: vł sirupi: aut vt separetur ꝓprietas a
ꝓprietate: sicut in infusione reubarbari: et
mirabolanorū videm⁹. Separat̃ enī ab eis
virt⁹ solutionē faciēs: ⁊ cadit in infusionē: re
manēte re: cōtractionē faciente in residuo.
Et quādoq̃ nō mō virt⁹ ⁊ ꝓprietas cadit in
īfusiōe: sed etiā alicu⁹ rei corpulētia: vt pa
tet in infusiōe cassie: ⁊ tamarindorū: ⁊ siĺium.

Capitulum quartū de rectificatiōe medicina rū cū modis triturationū.

T Rituratio aūt multū ꝯfert ad h̃ q̃d
intēdis de rectificatiōe medicinarū.
Sūt eñ quedā in q̄bus nō oportet
vt multa elaboret̃ trituratiōe. Et sunt in qb⁹
necessaria ē multa trituratio. Et sunt in qui
bus mediocris. Etenī tibi superest scire q̃d di
cam: ē quoniā sunt quedā: quarū virtus cito
tollit̃: vt sunt debilis texture: et huiusmodi
nō multa indigēt trituratiōe: sicut scamonea
antiochena bona. Verū in grossa expedit
vt pl⁹ in triturādo insistas. Via eñ quanto
pl⁹: vel minus: sunt grossa: vel subtilia: tanto
pl⁹: vł min⁹: ope trituratiōis idigent. Vtili
tas aūt trituratiōis necessitas triplex ē. Aut
ē: vt miscibiliū in vnū melior fiat sigillatio.
Aut vt medicinis aliq̃ ꝓprietas acquirat̃.
Vel vt in eis aliq̃ malitia reprimat̃. Exēplu𝑧
pmi ē: trituratio tiriace: ⁊ aliarū medicinarū.
Exēplū scḋi. Inq̃t Galien⁹. Insisti in vlti
me triturādo: et puluerizādo ciminū: ⁊ cum
eēt naše solutiuū: factū ē valde puocatiuū.

Ego dico q aliquãdo aliquod acutorũ solutionem facientiũ vltimo pulueriçatũ: acquirit ꝓprietatẽ post illud: vt fiat magis penetrans: et repat ad alias partes in quas non poterat prius: ꝛ pnocet per illas. Exẽplũ tertiũ. Inquit filius Serapionis. Oportet vt colloquintida: ꝛ ꝓprie interius eius: vltime pulueriçetur: ꝛ neq̃ sit ꝯtentus aliquis in sufficientia triturationis eius. Pars. n. sensata ex ea adheret in villis stomachi: ꝛ inuolutionib' intestinorũ: ꝛ ex ea quã inuenit humiditate imbibita inflatur: ꝛ apostemat: aut vlcerat loca. Trita vero vltima ꝯtritiõe nõ opatur illud. Rauedseni vero habet contrariũ huius: quod diximus: de scamonea. Quod enim ex eo ẽ purius ꝛ grauius melius ẽ: ꝛ bene tritum vigorosius: rarũ vero ꝛ laxum: multum redactum in puluerem: nõ retinet aliquid de virtute de quo sit curandum. ¶ Trituratio autem omnis qualiscũq̃ sit: oportet vt fiat cum facilitate: ꝛ conueniens fuerit substantijs terendorũ: laboriosa vero resoluit virtutem.

¶ Intentio tertia. Sermo vniuersalis nocumentorum redundantium corpori in hora purgationis: ꝛ ꝯtinet tria capitula.

Inquit filius Mesue. Obuiãdũ post ista malis accidẽtib': q̃ superueniũt in haustu medicine: ꝛ sunt accidẽtia terrorũ: ꝛ elemẽtũ: ꝛ materia: ꝛ cũ egritudinũ morbus ꝛ senij: ꝛ morẽ tẽpestiue: et sunt h. Aut quia mouet: ꝛ nõ expellit. Aut q̃ indebite: ꝛ laboriose soluit. Aut q̃ soluit vltra q̃ op3: ꝛ vltra necessitatis indigentiã: immo est cõsequens vltimitatem. Quorũ quidẽ euent' ex causis tribus cõtingit. Uel ꝓpter inconuenientiam que est ex parte medicine: Uel ꝓpter incõuenientiã que est ex parte suscipientis. Uel ꝓpter incõueniẽtiã accidentiũ superuenientiũ vtrisq̃. Et tibi superest illud scire. Commẽsuratio aũt in omnibus istis: est causarum gradũ: que corpus incolume reddit. Et tibi adhuc superest scire illud. Inconuenientia aũt que est ex parte medicine est: aut quia est ex genere malignarũ: aut si non est talis: non est forsitan cũ ꝯditiõibus: vel ꝓportiõibus artificialibus: quorũ rememorati sumus. Et tibi superest vitare vitãdas: in quibus neq̃ ars: neq̃ aliud auxiliatur. Et in non vitandis: obseruare ꝯditiões: ꝛ ꝓportionũ modos. ¶ Ex parte autẽ suscipiẽtis error superuenit. Aut quia est eorũ: qui prohibentur a pharmacia. Aut si preparamenta ad eã nõ precesserũt: q̃ sm veritatẽ corpus a pena securũ reddũt. Et sunt ꝓprie materie euacuande adequatio: ꝛ canaliũ: et ductuũ necessariorũ preparatio: ꝛ facere naturẽ obedientiam: ꝛ consuetudinem lenitatis. ¶ Ex parte autẽ accidentiũ forinsecorum error puenit: sicut in malo regimine: quod fit in vsu rerũ nõ naturaliũ: quas scis.

¶ Capitulum primum intentionis tertie si medicina mouet ꝛ non euacuat.

Offeram' igit hic sermones exponẽtes vtrãq̃ q̃ harum diuisionũ: ꝛ primo. Si medicina solutiõe3 nõ fecerit: aut fecerit tarde: nũc tunc fit illud: Aut ꝓpter debilitatem virtutis non potentis operari in medicinã: quare nec ea in ipsam: Aut propter vẽtositatẽ grossam subleuãte3 corpus medicine: Aut cõcelãte3 in occultis vacuitatib' corporis ꝛ poris: ꝛ fit cã ad febres putrefactionũ: ꝛ sincopim: ꝛ mortem festinã: Aut quia expulsiua debilitat: Aut ꝓpter opilationẽ: ꝛ constipatiõem in vijs ꝛ canalib' expulsionis. Aut ꝓpter materie inobedientiã ad expulsionẽ: quare fit commotio: et agitatio in ea: ꝛ non expellit: immo dilatatur: et multiplicat in corpore: Aut quia medicina est debilis in se: ꝛ remissa in operatiõe sua. Et tibi superest ista cõprehendere: ꝛ corrigere sm meliorẽ possibilitatis modũ. ¶ Nam si hoc fuerit ꝓpter debilitatẽ nature: ꝛ huiusmodi signũ est res: que cadit in sensu: sicut ꝯualescentia: aut aliq̃d simile: ꝛ si fuerit medicina earũ: que faciunt suam operatiõnem labificando: ꝛ lubricũ faciẽdo: exhibitio rei cibalis ꝯfortãtis illico: et vigorãtis naturã: post potũ aque non veri frigoris: medicinã in effectu suo adiuuat. ¶ Si aũt in causa huius fuerit ventositas: aut qualitas mala: significat ex ventositatis vestigijs que precesserunt: aut male cõplexionis similis: vel diuerse. Et cura est: vt clisteribus: vel vomitu expellat: deinde redi ad ea: que ventositatis dissolutiõem aut male q̃litatis ꝑmutationẽ faciãt: ex eis: que scis. ¶ Si autẽ expulsiua debilitat: aut medicina est debilis i operatione sua: aut remissa: damus aquã frigidam non veri frigoris: ꝛ post horam res ponticas ꝯpressiuas: sicut cidonia: pira: ꝛ similia. Hec. n. medicinã cum virtute adinferiora deponũt. ¶ Si aũt ꝓpter ꝯstipatiõe3 in vijs et canalib' h contigerit: clisteria sm q̃ exigit dispositio: est melior cura. Et omne qd remouet ꝯstipatiõem ex eis que dicem'.

Si autem etiã cum his adiutorijs solutionem non fecerit: non timetur per eam lesio: de qua sit curandũ valde. ¶ Si aũt fuerit medicina earũ que soluũt comprimẽdo: voluerũt quidam ex prioribus: si solutionẽ nõ fecerit: vt super eam detur aqua frigida: q̃a lubricare: ⁊ descẽdere facit: acquirẽdo grauitatem eius quia citius descẽdet. Sed erraverunt illud simpliciter asserẽtes: quis faciat illud liberos habentibus corporis ductus. In habẽtibus tamen opilationẽ: aut coangustationẽ in anfractuositatib⁹ intestinorũ: acquirit ex hoc maior coãgustatio: quare in his est prohibẽda. Et nobis superest discernere illud. ¶ Habimus igitur nũc tepidam aquã: ⁊ quoniã lubricare facit: ⁊ quoniã per eã nõ timebimus illud. ¶ Et dicimus q̃ oẽs medicina compressiua: qualiscũq; sit si nõ soluit time super eam lesionem: ⁊ ꝓpter quam facit possidere membrũ anfractuosorũ ductuum ⁊ viarũ subtilium. Conabimur igit̃ ipsã expellere: nunc cum rebus ipsam lubricare faciẽtibus: ex eis: quas diximus: nunc cum rebus ipsam ad inferiora trahẽtibus: ex eis etiam quas diximus. Uerũ etiam si medicina fuerit earũ q̃ faciũt suã operationẽ dissoluendo: ⁊ fuerit earum ad quas non est approximandũ: ⁊ solutionẽ non fecerit: oportet vt angustiam generet: ⁊ estuationem: et motum: qui est sicut motus spasmi totũ: cũ; extẽsione ⁊ retractione corporis ⁊ faciat motus laboriosos i vniũsũ corp⁹: ⁊ dolorẽ capitis ⁊ scotomiã: ⁊ dolorẽ oculorũ: ita q̃ videant̃ q̃si expelli: ⁊ morsũ cordis: ⁊ ꝓuocationẽ i q̄busdã. Festinãdũ est igit̃ tunc: vt cito a corpore expellatur quanto citius poterit: ⁊ hoc vomitu aut purgatiõe: cum rebus incitantibus illam: virtute: qua melior fiat expulsio. Et si fuerit ipsius motus ad superiora: cõpescatur motus eius: ⁊ ad inferiora trahatur: cum clisteribus: ⁊ si necesse fuerit: fortis attractionis. Et dixit Rufus. Quandoq; multarũ taliũ reprimit̃ malitia potu aque frigide vehemẽter: ⁊ sessione in ea: ꝓpterea q̃ frangit acuitatem. Omnia enim que eaꝫ frangũt: ⁊ acuitatem ⁊ inflammationem remouent: ⁊ furiositatem ex eis: que diximus ⁊ ex eis que dicemus: ad hoc conferunt. Et similiter tiriace species: sicut iam diximus in primis capitulis. ¶ At si est medicina earum que concedũtur: ⁊ solutionẽ non fecerit: sed fecerit angustiam et mordicationẽ i ventre: generabitq; estuationẽ i corpore: ⁊ in capite dolorem vertiginosum cũ scothomia: ⁊ in oculis tenebrositatẽ: ⁊ alyceos ⁊ estuationes: festinabimus succurrere cum collirijs: ⁊ clisteribus trahẽtibus eam ad inferiora: post administrationẽ rerũ compressiuarũ deponẽtium eam: sicut sunt citonia ⁊ mastix: ⁊ similia. Plurima enim taliũ medicinam ad inferiora cum virtute cõpellũt. Si autem talia non ꝓfuerint: et accidentia mala multiplicãtur: ⁊ materia leuigata fertur sursum: necessaria erit fleubothomia tũc ⁊ ꝓpter de basilica: ⁊ post illam de saphena. Est enim virtuosa ad hoc. Uerũ in his omnibus cõfide: ⁊ expecta beneficia magis ex clisteribus: ⁊ ꝓpter sm̃ q̃ exigit dispositio. Hec enĩ a magnis terroribus securos faciunt. Dominus autem magis ꝓuocãdi sunt quando pharmacia cordis generat morsũ: ⁊ nauseam: ⁊ est de genere strangulantium ⁊ facit singultum prefocatiuũ: aude tũc sup vomitum: ⁊ ne contẽnas clisteria: sed fiducialiter confide de illis: ⁊ ꝓpter quando circa ventrem angustiam medicina generat: aut in hypocondrijs: aut torsionẽ in eis ⁊ estuationem fecerit.

¶ Capitulum scd̃m si medicina indebite ⁊ laboriose soluit.

Medicinã autem indebite ⁊ laboriose soluere dicim⁹: que soluit: sed non q̃d oportet: ⁊ que laboriosos generat motus: sicut subuersiõem: ⁊ motuũ: ⁊ torsiones: ⁊ estuationes. Uerũ si soluerit: sed non q̃d oportet: sed tantũ corruptum ⁊ impurum: iteratio solutionis est necessaria: vt educatur hec eadem materia: quam soluere intendebas: alioq̃n dilatabitur: ⁊ multiplicabitur in corpore: ꝓpter agitatiõem in ea factam: ⁊ commotiõem: ⁊ conuersiõem materierũ aliarũ ad illam: sicut in subuersionibus lacunarũ sepe videmus: quãdo aggregant̃ ad illas: ex diuersis refluxionib⁹ ⁊ pura ⁊ ĩpura ⁊ totũ i fine fit ĩpurũ. Si aũt non corruptũ: sed bonum educat humorem: estuationem in corpore generat. Nanq; cũ medicina superfluitates euacuat: non erit cũ ea estuatio. Cum autẽ qui eam sumpsit estuabit: ⁊ vexabitur: ⁊ debilitatur debilitatione superflua: scito quoniã euacuatur necessariũ quod natura repugnat expellere. Festinandum igit̃ tũc medicinã talẽ a corpore expellere illico: ⁊ ei⁹ vires primo frãgere: ⁊ illud quod aggregat has duas intentiões est potus aque calide: ex qua hora post horam bi

bat. Eius enī pot⁹ medicinā cito lubricare
facit: ipsius virtutem frangit. Et nos ple
nam traditiōem faciemus de rebus hoc fa-
cientibus. ¶ Uomitus aūt ⁊ anime subuer
sio accidunt: aut quia medicina de sui natu-
ra vomica est: aut quia non vomica: ſ alia:
atq3 alia: faciunt eam vomicā: que sunt: aut
stomachi debilitas: aut multa siccitas fecū:
aut canalium angustatio: aut quoniam me-
dicina abhorretur: aut quoniam ventositas
subleuat medicinā. ¶ Q. si accidat vomit⁹
ꝓpter fecum siccitatē: aut canaliū opilatio-
nem: clisteria necessaria sunt: ⁊ ea que deopi
lationem faciant. Si autē vsq3 ad hoc non
sufficit: melius est vt vomitu expellatur.
¶ Uerum si ꝓpter stomachi debilitatē: aut
ꝓpter medicine horribilitatē: vomitū accide
re timueris: hec erit tibi doctrina. Nō illico
cum eam sumpserit quis: se mouere pasu-
mat: sed diu super eam quiescat: non tantū
a motibus corporeis: sed animalibus: in q̄n
tum possibile est vsq3 adeo: dum ipsam na-
tura circumdat: ⁊ in eam operetur. Nisi eīm
natura in ipsam operata fuerit: ipsa nō ope
rabitur in naturam. Tunc autē bene redo-
lentia ex floribus: ⁊ plantis: ⁊ aliis: ⁊ oppo-
nantur: ⁊ qualia sunt menta: ⁊ sambucus: et
maiorana: ⁊ folia citri: ⁊ fructus eius: ⁊ api-
um: ⁊ absinthiū: ⁊ rosa: ⁊ citonia: ⁊ marianū:
⁊ bolus aspersus aqua rosata ⁊ aceto: et lu-
tum quo abluitur nutritū rosis recentibus.
⁊ aqua rosata. Fricatio autē extremitatum
est etiam ex eis que eos iuuat: ⁊ constrictio
carū dolorosa. Interdū autem manus ⁊ pe
des in aqua calida vere modicatiōis pone-
re: est ex eis similiter: que ad hoc iuuāt. Su
per medicinā autem: stiptica modicant: ⁊ bi
bant: quasi lambēdo: ⁊ facies eorū aqua ro-
sata roretur: ⁊ ꝓpter cur3 incipit moueri nau
sea: vel aqua redolentiū aliquorū: aspersiōe
subtili. Gaudiū etiam ⁊ sollicitudines deli-
ciarum: similiter a vomitu liberāt. Cū autē
ipsorū anime sedate fuerint: ambulēt: ⁊ mo-
ueantur paulatim. Est enim hic motus iu-
uatiuus: quoniā hoc est illud q̄d Hippocra-
tes docuit. Accidunt autē tortiōes ex potu
medicine: aut quia pungit: ⁊ ledit stomachū
⁊ partes per quas transit: aut quia virt⁹ at-
tractionis in ea multiplicat: bonum simul ⁊
malūq3 trahens humorē: aut quia facit ac-
quirere cōplexionis maliciam in membris:
per que transit: propter quod festinabimus
frangere: ⁊ debilitare virtutem eius: ⁊ vt ci
to a corpore expellatur vt superius dictum
est: ⁊ sicut iam dicemus.
¶ Capitulum tertium. Si medicina vltra
quam oportet soluit.
Flanius supfluit vltra quam opor
tet: ex potu medicine: tribus ex cau
sis. Quandoq3 enī in causa est con-
ditio: ⁊ dispositio medicine. Quādoq3 dispo
sitio suscipiētis eam. Quandoq3 dispositio
rerum vtriq3 supuenientiū. Ex dispositio-
ne autem suscipiētis fit illud: Aut q2 mul-
tum habet de materia iam posita in necessi
tate ad fluxū: Aut ꝓpter venarū eius debi
litatem: Aut ꝓpter orificiorū ipsius ampli
tudinem: Aut ꝓpter debilitatē membrorū
expulsiōis ipsius: Aut quia est eorū qui pro
hibētur a pharmatia: quos in libro de phar
matiis tibi ostēdimus. Ex parte autē dispo
sitionis pharmatie potest contingere illud.
Quoniā: Aut est ea ex iis: que pungunt orifi-
cia venarū: ⁊ mordicant: ⁊ aperiūt: Aut q2
ex ea malitia cōplexionis acquiritur cordi:
Aut quia ex ea aliquid de substātia eius re
mansit in stomachi villis: ⁊ intestinorū: Aut
ꝓpter multiplicitatē ipsius in quātitate sua:
Aut ꝓpter maliciam in qualitate eius: ⁊ ve
nenositate ipsius. Et tibi superest discerne
re ista. Res quoq3 que sunt extra supuenie
tes vtriq3: faciunt etiam ad illud ¶ Inquit
enim Galienus. Dispositio australis multi
plicata: aperit: ⁊ rarificat: ⁊ obedientiā facit
ad fluxum. Borealis vero multiplicata: cō
primendo: ⁊ exprimendo similiter ad fluxu3
preparat: quare pharmatiam dari ꝓhibēt:
⁊ ꝓpter paratio ledi ab ipsis. Potus etia3
aque frigide mixte super eam: facit similiter.
Et vniuersaliter quidē omne malū regimē
in sex generibus rerum quas scis: facit simi
liter. ¶ Auxiliabimur ergo hominē virt⁹ ꝓ-
sternatur: ⁊ cadat: postq̄ sciuerimus causa3
fluxus ex testimonio rerū: que precesserūt.
Nunc quidem cum eis: que medicine virtu
tem debilitant: ⁊ frangūt: eamq3 a corpe ex-
pellunt. Nunc autem cum eis: que canaliū
⁊ membrorū expulsionis: ⁊ orificiorū venarū
virtutes coadiuuant: ⁊ partes earū constrin
gunt. Nunc vero cum eis: que sedāt agita-
tionē laboriosam: ⁊ motus medicinarum in
corpore. Nunc vero cum eis: que mouent ⁊
concitant medicinam ad contrarium fluxus
ventris. Nunc autem cum eis: que dilatāt
animā: ⁊ cōfortāt cor. Nūc autē cū eis: q̄ in-
grossant medicinā ⁊ cōpingunt. Sic enim

aggregas omnem intentionē in cura.

¶ Canon. I.

SI ergo causa huius est ꝓpter trans
gressionē in medicina: ex his que di
cta sunt: frangere virtutem medici
ne: ⁊ facere: vt cito a corpore expellatur: est
melior cura. Citam autē expulsionē eius a
corpore a tribus fieri verificatores dixerūt:
scilicet a rebus ꝓprie: que virtutem habent
aut lauatiuā: aut abstersiuam: aut compres
siuam. Et ex lauatiuis quidem scuisti: ꝙ aq̄
calida frangit: ⁊ transmutat audaciam me
dicine. Et ex eis est aqua ordei: ⁊ muscilla
go psillij: ⁊ seminis citoniorū. Et ex abster
gentibus est: zuccarū rubeū: ⁊ mel: ⁊ aq̄ pas
sularū: ⁊ scecantabin: ⁊ similia. Ex cōprimen
tibus vero sunt: citonia: ⁊ maciana: ⁊ pira: et
mastix: ⁊ mirabolani: ⁊ similia. Inquit Ruf
fus. Interest audaciam medicine volentis
expellere: ⁊ ꝓprie eius cuius difficilis est ex
pulsio: vt supra eam: ⁊ ꝓprie quando eiꝰ ex
pulsionem querit: aliquam ex muscillagini
bus bibat: sm ꝙ exigit dispositio: ⁊ proprie
cum aqua tepida: ⁊ oleo amigdalino pauco:
⁊ post duas horas: aliquam ex comprimenti
bus sumat. Sic enī medicine virtus expel
litur tota: non dimittens vestigiū. Et dixit
Galienus. Verificatur aquam calidam la
uatiuam: atq̄ mundificatiuā virtutem habe
re: atq̄ soluitiuā: ⁊ omnem adherentiā remo
uere. Frigidam vero: ꝙ in villis adhereret vi
scerum: ⁊ compigere. Dicit Joannitius. Aq̄
lactis caprarū cum melle: ⁊ pauco sale ē mū
dificatiuū bonum: expellens omnis medici
ne vestigium.

¶ Canon. II.

DOctuū autem ⁊ membrorū expulsi
onis: ⁊ coadunamus ꝯfortamusq̄ vir
tutes ⁊ ꝓprie in retinendo: ⁊ cum re
bus bene redolētibus: ⁊ stipticitatem ⁊ con
stipationem faciētibus: ⁊ coangustationem
pororum: ex quibus materie manant: ministrā
do ea in melioribus modis administrationis:
⁊ etiam p clisteria: si oportet: ⁊ necessitas co
git debere p clisteria adiuuare. Et res ꝯmu
nior in qua aggregātur multe ex intentioni
bus rememoratis: est mastix. In ea enim est
virtus partiū coadunationē faciens: ⁊ ꝯfor
tationē. Inquit enim Hamech. Si tribua
tur masticis. ʒ.ij. aut.iij. cum succo citoniorū
expellit virtute sua compressiua: residuum
medicine demū stringit. ¶ Et si stomachus
⁊ venter oleo rosato calido: in quantum pati
poterit: inungatur. deinde puluis masticis
⁊ galle: aut rosarum: desuper aspargatur: in
uenitur mirabile. Et dixit iterum Hamech:
Recipe dragaganti assati a. ʒ.iij. vsq̄ ad.iiij.
⁊ decoque cum lacte dulci: aut acetoso: sicut
te inuitat necessitas: ⁊ bibatur. Est enim ad
illud mirabile. Et ex eis etiam que experta
sunt. Est: vt granorum nasturcij a. ʒ.ij. vsq̄ ad
aureos.ij. torrefiant: ⁊ impinguentur decoquē
do: cum succo citoniorū: aut myrtorū: ⁊ ꝓpi
nentur. Est enim vltimū ad illud: ⁊ proprie si
non conterūtur. Destruitur enim viscositas
eorū in contritione. Coriandro autē vtere:
quando queris ingrossare materias: ⁊ com
pingere. Et luto sigillato: ⁊ sanguine draco
nis: quādo excoriationes esse credis. Et spo
dio: quando dolores pungitiuos sedare in
tendis. Et acatia: ⁊ sanguine draconis: ⁊ ka
rabe: cum oportet fluxum sanguineū seda
re. Et succo barbe hircine: quando vene: et
ductus laxi: refundunt materias ad intesti
na. Et adipibus in puncturis: ⁊ intestinorū
mordicationibus: ⁊ excoriationibus eorū. Et
muscillagine psillij: in expellendo residuum
medicine. Et rebus narcoticis: quando stu
pefactio queritur: ⁊ somnus: ⁊ materierū in
grossatio: sed hoc in fine rei tantum quando
omnia iam non contulerint: ⁊ in desperatiōe
⁊ in magnis causis: ⁊ timorosis proprie.

¶ Matres autē medicinarū aggregantium
in se virtutē constipationis: ⁊ coadunationis:
⁊ cōfortationis: ⁊ retentionis sunt: mastix: rosa
⁊ semen eius: ⁊ xilon aloes crudum: ⁊ balau
stia: acatia: ⁊ succus barbe hircine: ⁊ galle: ⁊
gūmi: ⁊ lutū sigillatum: ⁊ spodium: ⁊ grana
granatorū: ⁊ sumac: ⁊ ameos: ⁊ semē portu
lace: ⁊ fructus tamarisci: ⁊ coriandrū: ⁊ semē
arnoglosse: ⁊ folia: ⁊ grana myrti: ⁊ ciminum
infusum in aceto: ⁊ torrefactū: ⁊ anisum in
fusum similiter: ⁊ cortices thuris: ⁊ coagulū
leporis: ⁊ sanguis draconis: ⁊ grana nastur
cij assati: ⁊ gallia: ⁊ fructus rubi: ⁊ similia. ¶
Et sunt ex compositis quedā quibꝰ etiam
vti necesse est: ⁊ exigūt ea huiusmodi dispo
sitio: sicut est zuccarū rosatū cum mastice: ⁊
gallia: ⁊ ꝯfectiones ex citonijs facte: ⁊ alia.
¶ Et ex eis que eligimus nos: est electuari
um diacimini hoc: quod est ex intentiōe no
stra: quod abscindit fluxum ventris opera
tione catartici: cum significationibꝰ frigidi
tatis: ⁊ confortat viscera ⁊ calefacit ea. Ven
tositates quidē dissoluit: ⁊ carminat. Fluxū
quidem ⁊ ventositatem emoroidarum sistit.

Accipe ligni aloes: spice: gallie muscate: ci-perei: calami aromatici: an. ʒ. ij. cimini carme-ni in aceto infusi die ac nocte: et torrefacti ʒ. iij. seminis porri torrefacti. ʒ. i. et. ʒ. emblicorũ infusorũ in succo citoniorũ et tostorum: ʒ. ij. et. ʒ. granorũ mastice torrefactorũ. ʒ. vi ʒ. ij. et. ʒ. granorum passularũ. ʒ. v. granorũ myrti tritorũ sicut alcohol. ʒ. vi. balaustie: condisi: ar-adasiarũ: thuris: fructus tamarisci: an. ʒ. ij. et. ʒ. amidi. ʒ. iij. Terantur omnia sicut alcohol. et refrangantur in vino odorifero: deinde exsiccentur: et refrangantur iterũ cũ aqua citoniorũ: aut aq̃ granorũ myrti et hypoquistidos: et exiccent. Deinde penitus siccari sup vase vitrea terre: et iterũ terantur: et involuantur mina. et sit dosis. ʒ. iij. cum sirupo citonio: aut myrtino.

Trocisci ad fluxum.

C Onfectio trocisorũ ex inventione ipsa ultimorũ in intentione hac: et qñ fluxus ẽ cronicus. R. balaustiarũ: corti cũ glandiũ infusorũ i aceto et torrefactorũ: et sumac: et granorũ myrti: et hypoquistidos: an. ʒ. ij. cimini carmeni et gallarũ infusarũ in aceto: et torrefactarũ: et capitum granatorũ: et fruct tamarisci: et macis: et xilo aloes: et gallie aromatice: et masticis: et spice: an. ʒ. i. seminis acetose: et gummi: et boli: et granorũ passularum torrefactorũ: an. ʒ. ʒ. granorũ coriandri infusorum in aceto: et assatorũ. ʒ. ij. fac trociscos. ʒ. i. cum vino pontico. Et sit dosis trocisci unius cum sirupo citoniorum: vel aliquo ex rob stipticis.

Electuarium.

E Lectuariũ abscindens fluxũ ventris: operationis catartici cum significationibus caliditatis. R. granorũ myrti tritorũ sicut pulvis. ʒ. xij. rosarũ: spodii: sumac: sandali albi: et rubei: et citrini: balaustie: gummi. an. ʒ. i. et. ʒ. granorũ granatorũ acetosorũ assatorũ. ʒ. vij. coriandri infusi in aceto. et assati. ʒ. iiij. seminis acetose: seminis plantaginis: seminis rose: an. ʒ. i. Fiat horũ omniũ contritio bona: et refrangantur cũ succo agreste: et exiccentur. Vel cum succo myrti. et aceto. Deinde involuantur cum mina facta ex succo citoniorũ: et aceto. Et sit dosis eius. ʒ. iij. cũ sirupo citoniorũ acetosorum.

Trocisci.

C Onfectio trociscorũ: quos composui ĩmis: nocoquorũ iuvamentũ est magnũ: cũ ad fluxum ventris: et excoriationẽ intestinorum. Recipe spodii. ʒ. vij. rose: seminis earum: acatie: balaustie: sanguinis draconis: an. ʒ. ij. et. ʒ. seminis acetose ʒ. i. et. ʒ. berberis: carnis sumac: seminis plantaginis: seminis portulace assati: an. ʒ. i. et sextam. ʒ. unius: gummi assati. ʒ. i. fiant trocisci. ʒ. ʒ. da cum aqua fanid.

D Imac bonum conferens ad fluxũ ventris: et debilitatem stomachi et epatis: et viscerum: sanum: et expertũ. Recipe acatie: sumac: hipoquistidos: galle laudani: calami aromatici: rose: et seminis eius: sandali albi: et rubei: gallie muscate: ramich: masticis: xilon aloes: spice: olibani: costi: mirre: ciperi: absinthii: an. ʒ. ij. fiat eorũ trituratio bona. Deinde accipe succum rose: foliorum myrti: foliorum rami: aque rosate: et vini pontici: an. ℥. i. et. ʒ. submerge in eis calefactis die: ac nocte tortellarũ de sbe-ni. ʒ. iij. dactilorum siccorum. xij. numero: gummi assati. ʒ. v. mine viscose bone. ℥. iij. fac omnia decoqui lento igne usq̃ dum mellis spissitudinem habeant. Post hec aggrega cũ pulvere rerum supradictarum: et tere diu in mortario: usq̃ dum fiat totum viscosũ. Deinde line ex eo super petia: et suffumigetur cum xilo aloes: et cũ eo epithimetur.

Dimac aliud bonum.

A Ccipe rosarum: et seminis earum: pulpe sumac: sandali albi: et rubei: spodii: sanguinis draconis: karabe balaustie: galle: acatie: hipoquistidos: gallie muscate: corticum mandragore: capitũ granatorum: an. ʒ. iij. camphore. ʒ. i. et tertiam. ʒ. unius: tere et fac pulverem. Et accipe succi extremitatum vitis. ʒ. ij. succi agreste. ʒ. i. succi extremitatum myrti: et acetiã: an. ʒ. i. infunde in eis sauic odel die ac nocte. ʒ. iij. gummi. ʒ. v. granorũ myrti tritorum sicut alcohol. ʒ. iij: et misce cum eis mine acetose. ℥. iij. et decoque igne leni: usq̃ duz habeat viscosaz spissitudinem. Deinde aggrega simul cum speciebus in mortario: et contunde: donec permisceantur: et line ex eo super petiam et suffumigetur cum xilo aloes: et epithimetur cũ eo: quoniam sanũ et expertum est. Clisteria quoq̃ fiant: si necessitas vocat ad hoc. et exigit dispositio cum rebus: que aggregant intentiones: quas scis. Clistere iuvativũ valde. Recipe butiri. ʒ. xxx. sanguinis draconis. ʒ. iij. vel plus: vel minus sm q̃ necessitas cogit.

Canon. III.

C Onveniunt quoq̃ medicinam ad contrariũ fluxus ventris: cũ balneis

⁊ fricatiōibus: ⁊ sudorem prouocantibus: et
cum diureticis: ⁊ vomitum inducētibus: cuꝫ
ventosis: ⁊ ligatione: ⁊ constrictione extre-
mitatum dolorosa: ⁊ vniuersaliter cum om-
nibus: que medicinam ad exteriora mouent
⁊ faciunt eam diuertere a vijs prime expulsi
onis: quoniam hec est res magis necessaria
¶ Balnea autē ⁊ fricationes in eis: sunt ad
hoc cura magna: ⁊ beneficiū efficax specia-
le: et ꝓprie facta ex aquis dulcibus vigora-
tis cū rebus que poros dilatant: et corpus
cōfortant: qualia sunt camomilla: absinthiū
sansucus: folia citri: ⁊ similia. Debiles autē
in arte cum stipticis balneāt ignorātes: quo-
niam poros coartant: ⁊ medicinas: ⁊ fumos
interius conuertunt. Et hoc fit causa maior
ad fluxum. Immo sit tua magnifica inten-
tio dilatare poros: ⁊ attrahere ad exteriora
quātum possibile est: sic enim fiet medicina-
rum euaporatio: ⁊ acutorū fumorum exclu-
sio. ¶ Fac ergo egrū sudare in balneo: aut cū
vapore aque calide: ⁊ vtere fricatiōe post fri
cationem: primo leui: deinde acriori: vt pati
poterit: vsq; dum multum sudet. Sudorem au
tem sepe ⁊ sepius abstergatur: vt nō obstet
egressui sudoris alterius: aut vaporis parati
excludi. Opponitur enī poris diu retentus su
dor. Abstersus vero facilē facit alteri⁹ egres
sionem. Fricationes etiam in extremitati-
bus multum conferūt. Vulgares autem: et
qui nō sunt artis periti cōmuniter hos: et il
los post medicinam balneant ignorantes: q
balneum ad exteriora trahit: quemadmodū
Galienus dixit. Et ignorantes quoniā op-
ponitur residue materiei motui: que iam in
necessitate posita erat: cum virtute pharma
tie reppere parare ad vias expulsiōis: reuo
cando illam virtute balnei ad membra: tunc
quidē facile erat sanare: vt habilius reperet
vel saltem exolueretur. Nunc aūt difficile.
Preterea si consideratur: q virtute balnei fi-
at expulsio ad exteriora: ⁊ ignobilia: nō mi-
nus est error. Fit enim trāsmissio ab ignobi
libus ad ignobilia: idest ab intestinis ad cu-
tem per venas. Preterea natura meli⁹ ex
ꝓpinquioribus ducit vijs: ⁊ maxime cōueni
entibus. Et inquit Hippocrates. Materia
quam euacuare oportet: educenda est p par
tem: ad quā magis declinare videtur: ⁊ pro-
prie si sit cōueniens. Errant ergo indifferē-
ter balneātes: post assumptū pharmacum.
Faciunt enim cadere in opilationes: ⁊ egri
tudines cutis. Et sm veritatē quidem non
est congruum balneum post medicinam nisi
quando purgatio superflua: confert enim tūc
ad ventrem stringendum. In balneo vero
postq̄ diu sudauerit: confortātia tunc et re-
stringētia tribue. Sic eiꝫ aggregas intētio
nes duas bonas. Nāq; preparas ex vno coꝝ
ne viscera laxa materiā recipiāt. Et ex alio
materias coꝝ ad oppositum cōuertis. Q si
hec nō cōtulerit: carnes eius ⁊ corpus totū
in balneo pānis lineis aqua infusis: diu ver
beret ex omni pte: vsq; dum cutis rubeat: et
infletur: deinde fricet vt sudet. Sedere autē
in balneo sup lateres calidos: aut lapides
leues: ⁊ raros: ⁊ calefacere cū eis latera: et
ventrē: ⁊ renes: ad hoc multū cōfert. Extre-
ma vero instiris ligētur: ⁊ cōprimātur cōpres-
sione dolorosa. Sic quoq; materias ad cōtra
riū fluxus vētris cōuertes. ¶ Diuretica q̄q;
⁊ vrinā ꝓuocātia: huiusmodi etiā intētionis
sunt. Inq̄t eiꝫ Hippocrates in āphorismis.
Si q̄s in nocte multū vrinet: minorat eius
secessus. Et dixit Humain. Pluralitas su
doris: ⁊ vrine: pluralitatē egestiōis resecat.
Et illud ideo: quoniā materie ad alias ptes
repūt: q̄ ad intestina: immo trahunt ab inte
stinis: ⁊ a cōcauitate epatis: ad renes: vel cōca
uitates mēbroꝝ: ⁊ derelinquūt feces siccas
in intestinis tardioris egressiōis. Adhuc et
em vomitū ꝓuocare ē causa huius. Inquit
eīm Hippocrates. Fluxus vētris interdum
vomitui: ⁊ vomitus fluxui: causa curatiua ē
Et dixit Humain. Illud ideo ē: quoniā ex
hoc ad oppositū ⁊ diuersuꝫ ei⁹ attractio fit:
q̄ causa illoꝝ erat. ¶ Huius etiā intentio-
nis sunt vētose: cū sub hipocōdrijs: ⁊ in vētre
⁊ lateribus: ⁊ renib⁹ ponātur. ¶ Ligatiōes q̄q;
⁊ cōpressiōes: ⁊ fricatiōes extremitatū: sunt
etiā hui⁹ generis: ⁊ ꝓprie incipiēdo ab asel
lis: ⁊ inguinib⁹: ⁊ descendēdo ab eis.

¶ Canon. IIII.

L Abo‍iosam autē agitationem ⁊ flu
ctuationem in corpore sedamus: cū
quiete: ⁊ somno. Inquit enim Hip
pocrates. Cum abscindere volueris fluxuꝫ
per elleborū inductum: ⁊ multiplicatū: pre-
cipe quietem: ⁊ somnū. Inq̄t Heben Me-
sue. Dico quietem corpoream .s. ⁊ animalē:
cum administratione celebritatis obiectorū
sensuum. Somnus etiam inducēdus ē mul
cebris: cum canticis somniferis: ⁊ melodijs:
⁊ omni arte organica: ⁊ rebus somniferis: ⁊
omni re: que curat sabara. Et scito q somn⁹
⁊ ꝓfundatio in eo ē ex maxime sedantibus

agitatiões omnes: et quies similiter. Nanque subdit Hippocrates. Stare enim agitationem sedat. Et ad hoc argumentum sumitur ex nauigatione: quoniam motio agitat corpora. Cibi autem et potus: in dispositione hac omni modo resumendi sunt: nisi sincopim: et casum virtutis timeas. Addunt enim ad agitationem: et non minuunt.

¶ Canon. V.

Principium omnis intentionis: est regimen animam dilatans: et confortans cor: secundum administrationem omnium sex rerum quas scis. Docetur ergo in eo usus temperati aeris: non frigidi. Frigus namque concludit humores ad interiora: cum sit eos ad exteriora trahere: res magis necessaria. nec calidi. Resoluit enim et debilitat. Et eligere ex cibis: et potibus: et aliis omne quod confortat cor: et animam dilatat. Et nos plene dicemus illud post.

¶ Canon. VI.

Compingere autem et stupefacere: est vltimum ad quod ianuam debes: et proprie tunc quando omnia iam non contulerint: et res est posita: sicut in desperatione: tunc quoque super narcoticum presumendum est: et medicamentis fortibus: sicut est tiriaca: et philonium: et similia. ¶ Componunt autem rem magni erroris a principio curantes huiusmodi cum narcoticis. Est enim cum eis curatio mendosa: propterea quod ingrossant et congelant materias: et fit intentio falsa: et redit fluxus: et proprie post tempus non diu extensum: distruptior quam fuerat prius: immo sicut regurgitans: cum vestigiis congelationis: et motus. Uerum curatio vera est abscissio cause facientis fluxum: et coadunatio: et confortatio membrorum: et virtutum eorum: sicut iam diximus. At vero quando necessitas inuitat et proprie quando omnia iam non contulerint: presumimus super narcoticis: et proprie rectificatis secundum modos: et conditiones quibus emendantur nocumenta: que ex eis timentur. Timentur autem ex narcoticis nocumenta plura. Sunt enim omnino contraria rei vite: congelantia: stupefacientia: et mortificantia. Et mala quidem magis: et adhuc magis recentia. Ars vero: et societas: regunt eorum nocumenta: et remouent. Uerum trium intentionum res admitte eis: ipsarum operationes bonificant. ¶ Primo vero socientur eis que resoluunt: et auferunt: que ex narcoticis peruenit congelationem: sicut verbi gratia.

Recte miscetur eis castoreum: et piper: et crocus. Sunt enim hec tiriaca narcoticorum. Sed piper: et castoreum faciunt ad resoluendum: et carminandum magis. Crocus vero maturat: et sedat virtutem narcotici. ¶ Secundo vero cum eis que virtutes confortant: et spiritus reparant: miscemus: sicut recte miscemus eis ex cordialibus: et stomachis rebus: que conferunt rei vite: sicut spica propter: et doronici: et zedoaria: et similia. ¶ Tertio oportet: vt socientur eis que sutum: et sedant: et stringant: agitatas: et reumatizatas materias fluentes de parte in partes: sicut est myrra proprie: et olibanum: et sandaraca: et similia. Sic enim narcoticorum iniquitas reparantur. Uerum si excusari potest non propinari: est melius. Sed si excusari non potest: melius est vt non potui detur: sed administrare in emplastris tantum: est melior cura. Uel saltem in suppositoriis: et enematibus: si parum in emplastris contulerit. Et si cogeris propinare potui: fac cum timore et cautela. Et dare ea antiquiora est minoris nocumenti. ¶ Naturatur enim et digeritur: cum rebus permixtionis: virtus narcotici. ¶ Et dare in sero ante somnum: est melior hora: quia dari possunt: quoniam inducit somnum. Et scivisti quoniam somnus agitationes sedat. Et sunt qui dant in mane: et proprie quando vigilie non adsunt. Prolongant enim necessitatem surgendi ad sellam: sedando modicationem. Et omnino caue ne dederis super cibum. Et caue ne dederis ea corporibus abundantibus: neque dederis ea corporibus impuris: sed post mundificationem potius. Et vita exhibitionem eorum diebus continuis: immo interueniat inter tempus et tempus: exhibitiorem confortantium: vt saluetur thesaurus. Et scito quod nocent oculis: et sensibus. Et vbi superest ministrare cautelam: ne noceant: fac exhibitionem eorum quantitate pauce: qua virtus non sedat. ¶ Melior etiam est iteratio: quam multiplicatio. Et in insultibus quidem melior hora est prouenire horam insultus. Et quandoque dare oportet apud fortem commotionem eorum: sicut in colico dolore vehementi. Et dixit Galienus. In colica quidem vehementi: quando maioris necessitatis est cura mendosa: que est stupefactio: propter apud fortem commotionem doloris eius: quam cura vera: ne virtus resoluatur: et cadat. ¶ Ponamus ante alia ex medicinis narcoticis: quas elegimus vtiles in hoc capitulo.

Medicamen quod scripsit Isra alia forcis stipticitatis: conferens ad fluxus

medicinales.⁊ ad alios fluxus vētris bonū ⁊ exptum. Recipe olibani.ʒ.i.coaguli leporis.ʒ.ij.opij.ʒ.ß.gallarū.ʒ.iij.fiant ex eis trociscī.ʒ.ß.⁊ fit potio eorū vnus.

Confectio pillularū filij Zacar bona ad fluxū vētris: ⁊ reumaticationes viscerū. Recipe bdellij:sandarace: opij:thuris minuti:mirre:croci:aā:fiant pillule sicut cicer.⁊ da in sero.iij.aut.v.

Confectio trociscorū: quos cōposuimus nos ad saphabūdantē fluxum catarticē:⁊ colericā passionē:⁊ alios fluxus vētris: confortantiū animā: ⁊ stringentiū vomitū:cū significatiōibus frigiditatis: ⁊ facientiū somnū. Recipe ciperi:thuris minuti:ameos:galle:croci:gallie muscate:gariofiloꝝ:balaustie:camepitheos:corticū granatorū: mirre:spice:aā.ʒ.ij.iusquiami:opij:aā.ʒ.i.⁊.ß.fac trociscos aur.i. et dosis eorū sit trociscus vnus.

Confectio alia trociscorū ex inuentiōe nostra:q̄ sunt vltimi in intētione hac:⁊ ad omnē fluxū vētris: ⁊ vomitū:cū significatiōibus caliditatis. Recipe spodij:seminis rose:acacie:hipoquistidos: balaustie:sanguinis draconis:galle:croci:aā.ʒ.ij.boli.ʒ.i.⁊.ß.opij:iusquiami:aā.ʒ.i.fac trociscos.ʒ.ß.⁊ fit dosis eorū.i.cū aq̄ rosata.

Quarta intētio est de emēdatiōe nocumētorū delictorū post purgatiōes. et continet.xiiij.capitula.

Capitulū primū de febribus: que acciderūt post purgatiōes.

Dixit filius Mesue. Egritudinū autē q̄ hereditāt post solutionē occasiōe solutiuī:sermōes afferamus. Et primo de febre:q̄ accidit post illud. Eius autē euentus ē:quoniā:aut solutiuū fuit multe caliditatis:⁊ acuitatis:⁊ dereliq̄t malā cōplexionē in corpe. Aut ppter cōculcationē materie:q̄ debebat expelli:sed nō fuit expulsa:q̄re putrescit:⁊ fit causa ad febrē. Aut ppter occursū motuū corporeorū:aut aīaliū.sup eū:q̄ soluit cū fortitudie. Aut ppter occursū frigoris coartātis poros:⁊ phibētis respirationē vaporū. Aut ppter occursū caloris inflāmantis materiā:⁊ hūores illi motos. Aut ppter comestionē festinā sup eam:q̄re aliq̄d de re medicinali cū re cibali peneirat ad venas:⁊ fit causa. Aut multi fluxus. Aut conculcatiōis:⁊ putrefactiōis alicuius materiei. Aut q̄a que debebāt pcedere medicinā digestiōis ⁊ nō pcesserūt:⁊ fit operatio eius in

cruditū: quare fit interdū dissolutio:⁊ nō euacuatio:sed cōculcatio:⁊ putrefactio. Et vniuersaliter quidē omne malū regimē in medicina potest esse causa huius remedij. Auxiliabimur igitur postq̄ sciuerimus causam febris:p testimoniū rerū:que pcesserūt:inducētū eā. Nūc cū eis q̄ opponūtur causis facientibus:⁊ abscindūt eas. Nūc cū eis q̄ febris intētiōes curāt: Et plerūq̄ maior ē necessitas resistere causis facientibus:plerūq̄ curādi febrē:⁊ ppter q̄ malignior est febris. Et tibi supest ista discernere. Verū si fuerit causa febris frigus cōcludēs poros:cura eius ē administrare ea:q̄ aperiāt poros:⁊ faciāt vaporū exclusionē:ex his q̄ diximus. Et sudoris puocatio ad hoc multū est vtilis. Et si fuerit:q̄a obuiauerit ei calor inflāmans. Aut q̄a medicina fuerit multe acuitatis ⁊ inflāmatiōes:cura est cū ex vnguētibus caliditatē:⁊ refrigerātibus acuitatem ex eis:q̄ dicemus. Si autē ē ppter materiā:q̄ debebat expelli:⁊ nō expellit:s; cōculcatur: ⁊ putrefit:cura ē expulsio illius materie cum pcessiōe adeq̄tiōis:⁊ pparatiōis eius ad expulsionē. Si autē fuerit ppter occursū motuū corporeorū.aut aīaliū sup medicinā:cura eius ē cura febris facte ab his sicut scis. Si autē ppter festinā comestiōē fuerit:cura est super eā abstinere. Preterea si febris fuerit multe inflāmatiōis:cura ē cū eis:q̄ inflāmatiōē sedāt:⁊ cū pparatiōe aeris:⁊ administratiōe refrigerātiū ex cibis:⁊ potibus:⁊ vnctiōibus: et emplastratiōibus circa corꝫ ⁊ epar:⁊ administratiōe redolētiū frigidorū.⁊ medicinarū cordialiū frigidarū:⁊ vsu cū balneis hūidis tēperatis:⁊ olibus q̄ febribus calidis opponūtur sicut sapiētes scripserūt. Si autē febris fuerit pigra:cura ipsius versatur q̄ūq̄ circa ipsius causam: vt adeq̄tur:⁊ resoluatur:⁊ abstrahatur:⁊ iterdū circa febrē:vt expellatur.

De dolore capitis qui accidit post purgationem.

Eius autē euentus est aut ppter eleuatiōē vaporū ad caput: q̄a medicina mouet:⁊ sbleuat:⁊ ppterea laboriose vel nō ppe:cōplete soluit. Aut ppterea q̄ mouet in capite materiā:⁊ nō educit. Aut ppter occursū rei extrinsece superuenientis capiti eius q̄ euacuatur:sicut calor:⁊ algor:⁊ silia. Nos vero etiā curamus:postq̄ sciuerimus causā eius. Nā si fuerit ppter vaporē q̄ eleuatur:trahimus ad oppositū eius cū eis q̄ diximus. Et si iam eleuatus est:⁊ fuerit calidus:cephalicā scidimus: ⁊ si fuerit frigidus: curamus sicut ceteros

dolores factos a simili causa. ¶ Et confide in flobotomia sapiente: qui est potens in hoc. Si aūt vapor fuerit grossus frigid⁹: cura ē cū eo: q̄ dispositio exigit: sicut scis. ¶ Vel si fuerit ꝓpter materiā: que mota est: postq̄ fuerit euacuata: iteratio purgatōnis est necessaria: post maturatōnem ei⁹: q̄ est causa doloris. ¶ Et si fuerit ꝓpter maliciā ꝯplexionis acquisitā ꝓpter medicinā: cura ē ꝑmutatio ei⁹ cū eo quod cōuenit.

¶ De vertigine q̄ accidit post purgatōem.

Accidit autē q̄ vapores q̄n̄q̄ quos medicina mouet: ⁊ sbleuat: eleuant̄ ad caput: ⁊ faciūt motū: qui ē sicut motus rei agitate: q̄n mouet̄ aqua motu girationis: ⁊ sicut mot⁹ rerū leuiū: q̄n flant vēti vertiginosi: aut q̄n aqua obuiat aque: ⁊ fiūt voragines: ⁊ illud ideo: quia q̄n̄q̄ vapor eleuatus facit fumos moueri: in vacuitatibus cerebri ⁊ arterijs: facientes agitatōem in spiritu: ⁊ sunt plurimū in loco terminatōnis instrumētoꝝ sensuū: et sentit tūc paciēs: sicut si res sup eū voluant̄: ⁊ terra sb eo tremat: ⁊ moueat̄. Quod quidem curam⁹ h̄ modo. ¶ Si videt̄ dominiū in sanguine: cephalica scide. Scarificatio āt cartilaginū auriū: ⁊ vētose in nuca: ⁊ cruribus: ad hoc multū cōferūt: ⁊ similiter omne regimē sanguinē reprimens. Et cōfert in fine rei balneari balneo seperato dulci. ¶ Et si est ꝓpter aliorū humoꝝ abundantiā: cura est eductio humoris faciētis: vomitu: aut p vētrē. ¶ Et post illud ꝯfortatio cerebri: cum his: q̄ dispositio exigit: ⁊ fricatio inferioꝝ: ⁊ resolutio vaporū: ⁊ ꝯuersio eoꝝ ad opposituꝫ: ⁊ rectificatio mēbri mādāt̄: sicut ē stomach⁹: aut epar: aut splen: aut scdaꝫ aliud.

¶ De debilitate visus post purgatōem.

Et q̄n̄q̄ ex siccitate supflua: q̄ succedit euacuatōi supflue. Et q̄n̄q̄ ex humiditate coarctata ī neruo ꝯcauo: q̄ dissoluit medicina: p̄ter quā euacuauerit. Et q̄n̄q̄ ex vapore grosso turbido: quē medicina subleuat ad caput: ⁊ ad membra visus. ¶ Si aūt est ꝓpter siccitatē acq̄sitā ab euacuatōe supflua: ꝯferūt humectātia nota ex cibis ⁊ potibꝫ: ⁊ oibꝫ q̄ adducūt ad humectatōem corporis: ⁊ membroꝝ visus: sicut balneū: ⁊ somn⁹: ⁊ refectio corporis: et alia. ¶ Et si est ex humiditate: q̄ā medicina coartauit in mēbris visus: cura est cū pillis cochijs: ⁊ pillis de iera: ⁊ pillis de speciebꝫ: quaꝝ descriptio est apud te: Et distillatōne in oculis cū succo celidonie: ⁊ feniculi: ⁊ felle alcubugi: aut criti: aut aquile: aut capre: aut collirio de fellibꝫ. ¶ Verū si est ex vapore grosso ⁊ turbido: cura ē reductio illius materie a qua resoluit̄: ⁊ ꝓhibitio sbleuatōis vapoꝝ cū fricatōe inferioꝝ: ⁊ exercitatione eoꝝ: ⁊ distillatōe colliriorꝫ sicut dixim⁹. Et administratio reꝝ ante cibū: ex his q̄ resoluūt supfluitates: que sunt ī stomacho: sicut est infusio iere: aut aloes: aut decoctio absinthij: aut oximellis squillitici: Aut post cibationē eoꝝ q̄ ꝓhibēt vaporē ciboꝝ eleuari: sicut est coriandrū ꝑparat̄: ⁊ citonia: ⁊ similia. Deinde succedat administratio reꝝ ꝯfortātiū visum: ⁊ abstergentiū oculos: sicut te inuitat necessitas.

¶ De debilitate stomachi post purgatōēꝫ.

Nunc cōmune ē debilitas stomachi Sed q̄n̄q̄ cadit in toto corpe eius: ⁊ sequit̄ ipsam debilitas omniū virtutū: quaꝝ est minera. Q̄n̄q̄ in supiori pte eius: ⁊ seq̄t̄ ipsam debilitas appetit⁹. Q̄n̄q̄ in inferiori pte ei⁹: ⁊ sequit̄ ipsam debilitas digestiue. Et q̄n̄q̄ cadit in fundo ipi⁹: ⁊ villis retentōis: ⁊ seq̄t̄ ipaꝫ debilitas retētiue. ¶ Accidit autē stomachi debilitas p⁹ purgatiōem. Aut q̄a p eā stomacho malitia cōplexionis acq̄rit̄. Aut q̄a imoderata inanitio extenuat: ⁊ rarificat corp⁹ ei⁹. Aut quia educit̄ humor bon⁹ supnatās: derelinq̄t̄ q̄ malū in poris submersum: aut adherētem: aut imbibitū. Aut q̄a aliq̄d relinq̄t̄ de medicina in stomacho adherēs et villis ei⁹. Aut q̄a in eo mouet materiā: ꝑterq̄ꝫ expellatur. Aut q̄a est medicina de genere adurentiū: ⁊ multi acuminis: q̄re vehementer impmit: ⁊ vlcerat supficiē ei⁹. Agēs nanq̄ in rē multi sensus vehemēti⁹ impmit. ¶ Succurrem⁹ aūt huic egritudini: q̄m elemētū est militarū egritudinū: postq̄ sciuerim⁹ causam eius: p testimoniū reꝝ causantiū ipsam. Nūc cum reb⁹ rectificātibꝫ eā q̄ de indignatōe p medicinā acq̄siuit stomach⁹. Nūc cū reb⁹ abscidētib⁹: ⁊ corrigētib⁹ causas debilitat̄. Nūc vō cū reb⁹ ꝯfortātib⁹ ipm. Nūc q̄ꝫ cū reb⁹ materieꝝ effusionē ꝓhibētib⁹ ab alijs mēbris ad ipm: q̄ q̄dē multotiēs accidit: ⁊ ꝓpe q̄n ab aliquo vicinantiū mēbroꝝ materia exuberat: ⁊ ē forte in mādādo ⁊ stomach⁹ debilis ⁊ ꝓmpt⁹ in recipiēdo. Agens .n. ⁊ si sit debile facile impmit: ⁊ ꝓpter q̄ndo rei adest ꝑparatio.

¶ Canon .I.

Et dico q cū de hac solutiōe sit
inplimū stomacho nocēs: parare
ei causas ⁊ modos idignationū: p-
pter inimicitiā ⁊ violētiā: quā recepit a mise
riis: ⁊ nature ipsi⁹ fatagēdū ē causis: ⁊ modis
indignationū resistē: pp̄e cū his q addūt i
v̄tute ei⁹: cū successiōe q̄etis ⁊ somni ⁊ cum
successiōe q̄ntitatis cibi: ⁊ electōe ei⁹: ⁊ pp̄ie
talis vt ꝯfortet ⁊ condimet stomachū ptea: ⁊
removeat qd de lassitudine stomach⁹ p solu
tiuū accidit. ¶ Nec̄ imitādū ē illos q̄ cura
pinguia: ⁊ mollia pulmēta: post solutiuū fe-
stināter ꝓpināt: cū relaxēt ⁊ mollificēt sto-
machū repleātq̄: ⁊ fastidiū generēt: ⁊ nau-
seā: licet sorbitio iuscoli talis fiendū ꝯferat:
pp̄e q̄ est necesse medicine audaciā tāsmu
tare a mēbris nutritiuis. Est. n. de gn̄e lauā
tiū ⁊ cito lubricare facientiū. Propinādus
igit tunc cib⁹ q aggregēt: ⁊ condimet stoma
chū: ⁊ pres ei⁹ laxas: ⁊ addat i v̄tute ei⁹: sic
sūt cibi pp̄e acetositas pauce: q ex aromati
cis ⁊ stipticis ꝯdiūt sicut ex mīta: ⁊ segles: ⁊
silia. Et sit eoꝝ exhibitio pauce q̄ntitatis: q̄
stomach⁹ nō grauet: pueniēdo q̄ntitati vsq̄ ad
id cui⁹ exhibitiōem stomach⁹ ꝯsueuit. Et ne
pretereas q̄n cadat i cibis eoꝝ: ⁊ intib⁹ miā:
⁊ succ⁹ agrestę: ⁊ citonia: ⁊ maciana: et succ⁹
granatoꝝ: ⁊ sumac: ⁊ spēs aromatice: ⁊ citōia
ꝯdita: ⁊ mīta: ⁊ silia. Pot⁹ aūt eoꝝ sit vinū
odorifeꝝ: subtile: ⁊ leue: decēs pmixtiōis: cū
aq̄: sic in quā sol parū impssit: cui sup rore
aq̄ rosata. Dulce aūt vinū i hac hora ē ma-
lū. Et vinū grossuꝝ sit: ⁊ nardidū. Et vitet
aquā calidā: ⁊ frigidā veri frigor⁹ prorsus.
Mollificat. n. h stomachū: ⁊ disgregat vir
tutē ei⁹. Illa v̄o debilē calorē in eo deiicit.
Pot⁹ aūt ipsoꝝ sit pauc⁹. Nec̄ ꝯfidēdū in
siti eoꝝ: nec̄ satisfaciēdū: si tollerantia sup
fluitę ex eis: q̄ stomachū vinificat. Vitēt āt
pīguia: ⁊ fruct⁹: ⁊ pisces: ⁊ cibos male dige-
stiōis: ⁊ mali nutrimēti: ⁊ coitū: ⁊ irā. Hec ei
sup medicina faciūt corpa senescē: aut cadē
i morbos. Ex reb⁹ aūt: p⁹ assumptā pharma
chā: stomachū rectificātib⁹: ⁊ corp⁹ totū: ⁊
restituētib⁹ ipsū v̄tuti sue: est somn⁹. Sedat
. n. q̄s: ex agitatiōib⁹ euacuatiōis: idignatōes
stomach⁹ accidūt. Et electio cibi ⁊ potus: ⁊
paucitas eoꝝ: ⁊ q̄es: ⁊ aer ꝑpar⁹ ad tempe-
riē ⁊ gaudiū: ⁊ delitie: ⁊ oē regimē tale. Et
scito: q balneū ē ex eis q magis ledūt: nisi
forte q̄s immoderate soluat. Alie. n. ba'nea
necessaria ec̄ diximi⁹. Et h est qd vnūquēq̄
sup euacuatōem celebrare oportet.

¶ Canon .II.

In abscissione vero causaꝝ debilita
tis stomachi canon est: q̄n oportet
res eas abscidētes: nō euacuātia
rebus ipsū ꝯfortātib⁹: vt succedāt sibimicē
vt salue ē minera. Et hoc faciem⁹ cū auxilio
medicinaꝝ ꝯcalidātiū: ⁊ stomachicaꝝ. ¶ Ve
rū si stomachi debilitas ꝯtingat ꝓpter mali
tiā ꝯplexionis acquisitā ei p medicinā: cura
est pmutatio eius cum eo quod conuenit ei.
¶ Si aūt facte ꝓpter rarefactiōem: ⁊ exte-
nuatōem parietū stomach: acq̄sitā ei p so
lutiuū: cura est difficilis. Vel ꝯ fatagēdū: vt
curet cū regimine reductiōis v̄tutis ei⁹ pau
latī ex vna pte: ꝓpie cū q̄ete: ⁊ exhibitione
ciboꝝ boni chimi: velociter nutriētiū: ⁊ pau
ce q̄ntitatis: sicut sunt: vitella ouoꝝ recētiū:
⁊ sorbiliū: ⁊ epata gallinaꝝ pinguiū: ⁊ mace-
nū: ⁊ ale aniū: ⁊ pulloꝝ: ⁊ vinū odoriferum.
Et ex alia cū exhibitiōe medicinaꝝ aggre-
gantiū virtutē ipius: sicut sunt medicine su
ptice boni odoris ⁊ non forte: ⁊ ꝯferunt in
huiusmodi dispositione emplastrōes super
ipsum ex rebus odoriferis stipticis. Côser-
uant. n. in eo calorē: q forsiā resoluit ꝓpter
raritatē eius. ¶ Et si res tantū exuberat:
vt pducat ad ecthicā stomachi: cura ē occu-
pari in administrādo humectātia quādoq̄:
⁊ restaurātia corpus: ⁊ quādoq̄ restaurātia
virtutem: ⁊ ex eis que diximus: ⁊ ex eis que
dicem⁹. ¶ Si aūt fuerit debilitas stomachi
ꝓpterea q eduxit medicina humorē bonuꝫ
⁊ dereliquit malū: aut quia mouit materiā:
⁊ non eduxit: cura est eductio illi⁹ materiei:
Deinde redi ad hoc vt ꝯfortet stomachus.
¶ Et si fuerit ꝓpterea q pticula medicine
adheret villis stomachi: cura est cum eo qd
diximus. ¶ Si aūt fuerit ꝓpter excoriatio
nem factā in stomacho: cura est cū eis que
coniūgunt virtutē ꝯsolidatōis: ⁊ ꝯfortatio
nis: si sit recens: ⁊ si fuerit antiqua: cū eis q
aggregant virtutem mundificatiōnis quan
doq̄: quandoq̄ consolidationis: et confor-
tationis.

¶ Canon .III.

In ꝯfortatōe aūt stomachi debilis:
sunt tria regimina. Primū est ab-
scissio rei ledētis: sicut te scire fecim⁹.
Secūdū vt administres eā q auferūt lassitudi
nē: sic etiā diximus. Tertiū ē vt administres ex
cib⁹ ⁊ potib⁹: ⁊ aliis q̄ntib⁹ administrationū: oē
id i q̄ ē ꝯfortatio ⁊ v̄tutis reparatio: cū auxilio
aromaticoꝝ stipticoꝝ: ⁊ reꝝ pauce acetositatis

& rerũ earũ ꝓprieq̃ sunt in pͥmo gradu: aut secũdo: in q̃bus natura delectatur. Et non p̃termittas in hoc triplici regimine q̃n ꝯfortes cor: quoniã est thesaurus cure.

Canon. IIII.

Posteꝙ aũt euacuaueris stomachuz ab humore ad ipsum effuso: & velis ne adhuc iterũ recipiat: regimẽ erit duplex. Primũ est ꝯuersio materie: que effundit ad diuersuz eiꝰ: sicut iã diximꝰ ex fricatiõibus. & ꝯstrictiõibꝰ extremitatũ: et aliis p̃ter balnea. Secũdũ ẽ virtutẽ stomachi coadiuuare: & ꝯfortare ipsuz: vt nõ recipiat: q̃d ad ipsum effundit ex mẽbris aliis. Virtutis eiꝰ vnite est: nõ recipere: sed fugare ꝯtrariũ.

De siti q̃ accidit post purgationẽ

Quandoq̃ sitis supoccupat purgationẽ: anteꝙ̃ euacuet: & quãdoq̃ succedit ei & q̃ñq̃ superfluitati operatiõis eius. Supoccupatio autẽ sitis fit. Aut propter aliq̃d: quod est ex parte medicine: Aut ꝓpter aliq̃d: quod ẽ ex parte stomachi. Aut ꝓpter aliq̃d: quod ẽ ex pte eius: q̃d est euacuandũ. Dispositio vero medicine fit causa sitis: si calida fit: aut acuta: aut salsa: aut amara: aut quomodolibet desiccatiua. Et dispositio receptoris fit causa huiꝰ: si positus sit ꝓprie sub dominio caliditatis: aut siccitatis: aut amborũ. Euacuãde aũt materie dispositio est causa huiusmodi: quãdo est receptor positus sb dominio humoꝝ calidorũ: & acutorũ: sicut colere rubee ꝓprie: aut humoris salsi: q̃ si cum bonitate opatiõis medicine educunt: sitis reprimitur: nisi forsitan maliciã complexionis dereliquerint. Si autem stomachus positus fuerit sub dominio humorum pinguium viscosorum: & fleumaticorũ: sitis non fit. Sed si tunc cum bonitate operatiõis medicine succedat sitis: bonitatez acquisitã per eam significat. Et hoc ẽ illud: quod Hippocrates verificauit: dũ dixit. Non sitientem: propter plenitudinez suam. & iterum assumpto pharmaco non sitientem: oportet denuo ac denuo sumat. & sq̃ dũ sitiat. Et extimauit Rufus oportere semel simulq̃ fm̃ sententiam Hippocratis exquisitissime euacuare: vsq̃ dum succedat sitis: & non est recordatus sermonis eius in epidimijs. Non oportet inquit ad vltimũ peruenire euacuationis: secũ opere catartici. Terretur enim ex hoc natura. Et dixit Galienus. Elegi ex duobus vijs hanc incolumitatem: quoniam melior est iteratio: q̃ multiplicatio. Laudatur autem sitis fm̃ hanc intentionem: post purgationem. Et dixit Joannitius. Significatio laudabilis est sitis talis: & ꝓprie dũ continuantur ei alie tres significationes laudabiles: que sunt Leuitas Jocunditas. & Quies. Superfluitati autẽ operationis catartici succedens sitis: nõ est quam Hippocrates cõsiderat. Superflua enim inanitio in ethicam: & extenuationem stomachi: & sitim: & asperitatem cadere facit. Unde plus terroris, q̃ bonitatis signum ẽ. Dico autem q̃ siti quam Hippocrates considerauit: obuiandum non est: nisi cum tolerantia: et somno. Sedant enim eã ad hoc: vt confortetur digestio. Neq̃ confidas in exhibitione multi potus subito. Destruit enim virtutem: & addit potius ad sitim: q̃ minuat & facit cadere in opilationes malas: & causã ad hydropisim. In siti autem facta propter calorem stomachi: cura est blãdiri ei: vsq̃ dũ catartici compleatur operatio. Et post illũ si malam complexionem dereliquerit: cura sitim. Curetur autem cum eo quod faciat permutationem eius: cum eo quod conuenit. Et caue ne suppedites naturam: cum administratione multi potus: sed frange sitim cũ aliquo: quasi lambendo: ex his que sapiẽtes scripserunt. Succedens autẽ sitis: si fit inanitionis superflue: cura est omne regimen addens ad humectationez: cũ ratiõe digestionis: & ꝯfortatiõe: ex his que dicta sunt.

De singultu qui accidit post purgationem.

Singultus ẽ motus spasmosus stomachi: factus a re nocente: qua fit contractio partium eius aggregantium se in ipsas forti motu. Cuius euentus in pharmacia accidit duobus modis. Aut enim superuenit purgationi. Aut subsequitur eam. Superuentio autem eius interdum est: propter catartici dispositionẽ. Interdum propter dispositionem materiei mote per ipsum. Dispositio autem catartici. Aut est caliditas excedens nocens mordicatione sua. Aut est siccitas corrugans: & coarctans: Effectus autem a materia quã mouit catarticum est quando accidit vt moueatur. Aut materia calida: acuta: mordicatiua: & effundatur in stomachum: inducẽs nocumentum contractiõis: mordicatiõe sua. Aut grossa frigida aggrauans et replens. Aut vt dissoluatur ventositas grossa: & replens: & extendẽs tunicas eiꝰ. Succedens

aūt singulis opationi catartici ē ille: q̄ fit a siccitate acq̄sita per excessum euacuationis superflue: que aut nundū est ɔfirmata. sed est vt ɔfirmetur: aut iam ɔfirmata est. Et est si cut narrauit Hippocrates: significatio timoris. Et dico: q̄ factus ꝓpter illud: quod est ex pte catartici: curatur cū administratione successiōis rerū alterātiū virtutē eius: Et factus a materia: quā mouit catarticum: curatur blandiēdo acuitē eius: vsq̄ dū euacuet cū successiōe alterantiū: qd̄ de vestigijs impssionū remanet. Factus aūt a siccitate nō cō firmata: iuuat administratiōe humectantiū Et aliqñ remouet. A siccitate aūt factus: q̄ iā sigillauit: curā nō habet sicut dixit Hippocrates in amphorismis. Et posteriores postea asseruerūt.

De dolore stomachi post purgationē.

Accidit aūt a malicia ɔplexiōis similis vel diuersa: quā sigillauit pharmaci. Aut ab excoriatiōe facta propter illud. Aut ex vētositate acuta: pūgitiua: calida. Aut ventositate grossa: frigida mota p ipsū: et nō resoluta. Qd̄ si fuerit a malitia ɔplexiōis: cura ē ꝑmutatio illius cum eo qd̄ ɔuenit: si est sine materia. Sed si ē cū materia. oportet vt adequetur: et maturetur Deinde expellat. Et si fuerit ꝓpter solutionē ɔtinuitatis: curetur sicut diximus. Si autē fuerit a ventositate calida: vel frigida: curetur cum resoluētibus ipsam ex his: que sapiētes scripserunt.

De excoriatiōe viscer̄ post purgatiōes.

Accidit excoriatio viscer̄: aut a pharmaci virtute: aut a materia acuta mota p ipsum: salsa: aut vlcerātiua. Et nos iā diximus medicinas: quar̄ ꝓprietas est scindere: et excoriare. Et loquimur de eis in particularib⁹. Et illa quidē interest vtrū in superiorib⁹ intestinis: aut inferiorib⁹: excoriatio sit: ɔgnoscens: aut medijs. Et scitur illud p differētias situs doloris: et puncture. Et p differētias scientie pcessus gurgulationis. Et p alia que sapiētes scripserūt. Curā etiam excoriationū tradiderūt: qualiter eam q̄ in superiorib⁹: aut inferiorib⁹: aut medijs: curare ɔuenit. Et te quidē oportet scire illud. Si autem extimetur ex vestigio a medicina derelicto: illud accidere: cura est cum his que virtutem medicine frangunt: et expellunt a corpore. Et si contingat a materia acuta: et excoriatiua: cura est adequatio illius materiei: et blandiri ei post illud: vt facile expellatur: vt non cadat nocumentū sup nocumentum. Deinde est necessariū regimen consolidatiuū quod diximus.

De egestione sanguinis.

Accidit ab excoriatiōe viscer̄. Aut quia medicina fuit earum: que apeniunt venas apertiōe superflua: faciēte manare sanguinem: sicut est colloquintida ꝓpter: et cucumer asininus: et sisia. Aut quia p ipsam puenitur ad euacuatiōis vltimū: ꝓpter eius attractionē superfluā: q̄ vis nature infertur: et cogitur in preiudicium eius manare sanguinē. Et nos quidē de excoriatione iā diximus. Et si accidat ꝓpter aptionē venarū: cura ē regimē qd̄ diximus: et ꝓpter cū his: que mēbrorū ptes coadunant: et ɔfortāt: et ɔsolidāt. Si autem accidat ꝓpterea q̄ medicina vltimitatē sequitur euacuationis superflue: curā iam diximus.

De tenasmone post purgationē.

Fit ab excoriatiōe ɔtingente fieri. Aut ꝓpter acuitē medicine. Aut ꝓpter materiā p eā motā. Et q̄nq̄ ɔtigit q̄ ano ei⁹ qui euacuat: obuiauit frigus ledēs: q̄re ē appetit⁹ mēdosus egerendi cū pōdere. Et cura ei⁹ est cū collirijs: et enematib⁹: et emplastrationibus: sm̄ q̄ exigit dispositio: et ex eis que sapiētes dixerūt.

De lassitudine et debilitate corporis post purgatiōes.

Contingit q̄nq̄ post manitionem superfluā facientē cadere in ꝓstrationem virtutis: ꝓpter qd̄ laudauit Galienus elegātius ēē iterare: q̄ excessiue euacuare. Et laudauit tollerabili⁹ ēē in morbos plenitudinis cadere: q̄ inanitiōis. Et corroborauit sermonē suū illū: p sermonē Hippocratis dum dixit. Possibili⁹ ē inanire replerū: q̄ inanitū replere. Et dixit Joānitius. Possibile vel impossibile curari: ad vtutē referim⁹. In eius saluamēto: vel casu ɔstat hoc fieri. Sed saluatio: in replet: q̄ in inanitis ē. Immo ē in eis sicut cadēs. Quare possibili⁹ repletū inanire: q̄ cōtra. Et plerūq̄ debilitas corporis accidit a malignitate pharmaci relinquētis maliciā ɔplexiōis: et defatigationem manet: ꝓpter inimicitiā ei⁹ cū ipsa. Propter qd̄ laudauit Democrit⁹ medicinā fortē: debilē facere: et malignā incolumē. Et nos quidē hoc in tota libri huius ꝓlatiōe tradidimus Et q̄nq̄ ɔtigit ꝓpter occursū caloris et eius super eū qui soluit: q̄a fit resolutio caloris et spūs: et exalatio: et diuisio cor̄ a basi et radice

Ira quoq; super medicinam: et sollicitudines
et coitus: et labor: et omne malum regimen: est
causa huius. Et nos quidē curare huiusmo
di faragimus: pcognita eius causa. Et nūc
quidem intentione nostram vertim⁹ ad cau
sam: et abscindimus eam: quoniam hec est re
ctitudo cure: et thesaurus operationis. Nūc
vero occupari oportet ɔtra ipsum accidēs
prius: et ppie quādo ob vehemētiā ipsius
resolutiōē fieri timemus. ¶ Si aūt pter
inanitiōem supfluam contingit: regimen re
sumptiuū est necessarium: sicut in stomachi
debilitate diximus. ¶ Si vero pter mali
tiam complexiōis hoc fuerit: cura est cū eo
quod opponitur ei: sicut etiam dixim⁹. Sed
si fuerit ob cursum caloris: et estus: et resolu
tionem ab eis: aut pter iram: aut coitū: ne
cessarium est regimen quod diximus ¶ Cū
autem accidens curare volumus: reparati
uū regimen virtutis: et confortatiuū est ne
cessarium. Et ad hoc auxiliatur nobis admi
nistratio delectabilium: et gradatio in cibo.
Et somnus: et quies. Et administratio redo
lentium: et iocundorū. Et medicine cordiales
et stomatiche. ¶ Et scito q balnea sunt ve
hementis iuuaminis in causa hac: et hoc in
fine rei: et ppie balneari in aquis dulcibus:
et vti sorbitiōibus pullorum et auium in bal
neo: et vitellis ouorum ppie post fricatiōem
lenem: et vnctiōem neruorum: et lacertorum:
cum oleis temperatis: sicut oleo de spica: et
oleo camomillino: et oleo de keiri. Inqt Ga
lienus. Oleum vetus remouet lassitudinē.
Oleum autem masticinum factum cū oleo
rosato et vino antiquo lassitudinem mēbro
rum: et debilitatem remouet.

¶ De spasmo qui accidit post purgatiōē.

Accidit quandoq; in purgatione:
Quandoq; ex ea: Et accidēs in pur
gatione: quandoq; fit propterea q phar
macia multam mouit materiam: et non edu
xit: que interdum declinat ad neruos: et la
certos: et replet eos: et extendit villos eorū:
et augmentat sm latum: et minorat eos a lon
gitudine sua naturali: quare incordātur mē
bra: et contrahūtur motu laborioso: sicut cō
trahitur corda arcus cui accidit: vt abreuiet
a longitudine sua. Et preparati: vt eis acci
dat illud: sunt illi ppie: quorum habitu
do est multe plenitudinis: et habent corporis
ductus artos: et qui habent excessus humidi
tatis in neruis: et qui se suppeditant multo
vino sepe. ¶ Et quandoq; accidit propterea
q medicina subleuat vaporem turbidum et
grossum ad neruos cum ventositate inflati
ua. Et fit causa eius. ¶ Et quandoq; accidit
propterea q ei qui sumpsit pharmacum ob
uiauit vehemens frigus: ledens neruos. et
lacertos: quare inspissantur: et trahūtur ad
sua principia. Et quandoq; fit propterea q
medicina fuit earum in quibus est qualitas
venenosa: que perueniens ad neruos: et la
certos operatur contractionem in eis: vn
de nerui fugiunt: et aggregantur ad expel
lendum ipsam. ¶ Factus autem ex purga
tione: est spasmus siccus ¶ Et est ille: quem
Hippocrates condēnauit esse mortalem: et
ppie quando accidit vt confirmetur. Li
cet autem spasmi facti a plenitudine: sit cu
ra febris: et ppie superuenādo: sicut Hip
pocrates dixit: Non in preiudiciū eius con
sultum hoc excipiendum est. Est enī spasm⁹
a plenitudine: qui non tantum per febrē nō
curatur: verum etiam est eius causa additio
nis ad malum: sicut factus ppie: quando
materia multa mota super pharmaciam: et
nō euacuata: declinat ad neruos: et lacertos
sicut vt iam diximus. Inflammat eīm phar
maciam febris: faciens eam acquirere ven
tositatem: qua plus nocet. ¶ Cura autem
eius vera est: festinare in subtractione mate
rie mote: adiuuando medicinam: et acquiren
do ei facilitatem: qua fit plenitudinis euacu
atio. Et si videris oportere: fiat etiam illud
cum fortiter edacentibus ¶ Deinde redi ad
rectificatiōem malarum impressionum: sigil
latarum in neruis: et lacertis: et confortatiōe
eorum: et cerebri: et nuche: et corporis totius.
¶ Et si accidit propter eleuationem vapo
rum: cura est regimen quod diximus: et om
ne conuertens vapores ad oppositum: et di
uersum ex his que diximus ¶ Et si accidit
propter occursum frigoris: cura est omne
quod calefacit neruos et lacertos cum pro
prietate. ¶ Et si accidat propter qualitatē
venenosam: cura est cum his: que cito auda
tiam eius transmittunt a corpore: sicut iam
diximus. Nūc cum eis que neruos: et lacer
tos rectificant: et auferunt impressiones ma
las factas in eis. Nunc etiam cum eis: que
eos confortant. Spasmum autem factum
post euacuatiōē supfluētē dixit Hippocra
tes eē mortalē. Hic nāq; spasm⁹ de siccitate
ē: q sic dixim⁹: si ɔfirmet: nō recipit curā. Si
aūt nō ē ɔfirmat⁹: curet cū regimie hūecta
tiuo: et cū additiōe i cibo: et somno: et silib⁹.

Capitula secunde sectionis. Et primo de medicinis benedictis in quibus nõ est venenositas:

Capitula medicinarum laboriose soluentium in quibus est venenositas.

PRotellauimus usque huc intentionem et modos rectificationum medicinarum solutionem facientium in sermone universali. Et posuimus distinctiones in intentionibus: et modis: cum conditionibus solutivis: ut inveniatur ex principio relationis scrutinii nostri: summa preclare aggregans res: intentioni huic necessarias. Volumus autem nunc de singulis earum singularia explicare capitula: quicquid est de esse earum et posse: et emendatione malitiarum in ipsis: aut redundantium in corpore: per eas complectentia. In quorum complemento complebitur liber totus.

Auxiliatorem igitur petamus deum: ad quem cuncta respirant. Et a quo misericordie omnes producuntur: qui sit benedictus. Et ponamus in principio inter particularia solutiva: singularia capitula de medicinis benedictis: in quibus nõ est venenositas: que nõ ponunt operationes suas ut cadat per eas in corpus nocumentum. Et preponam omnibus capitulum de aloe.

De Aloe.

ALoe est de melioribus: et sublimioribus medicinis: habens prerogativam super alias medicinas. Quamquam enim intentio solutivi secundum plurimum sit debilitare virtutes: et membra: que sunt minere virtutum: et afferre eis nocumentum propter illud quod diximus. Cadit hec intentio ab aloe. Non solum enim nõ nocet: sed invenitur ad confortationem membrorum debilium addere: et ad redditionem eorum in proprias virtutes conferre. Neque ad aliud nisi ad unum videtur nocivum. Aperit enim orificia venarum apertione sanguinem manare faciente. Et ipsum est aliarum medicinarum rectificator bonus. Mixtus enim cum ipsis: et propterea cum eis que solutionem faciunt dissolvendo: medicinas ipsas rectificat: et nocumenta earum removet. Et neque expoliande sunt a permixtione eius cum ipsis. Est enim regularis et rectificans eas. Et illud ideo quia ex pre substantie sue: opponitur subtilitati et acumini earum Ex parte sui effectus. eas in solvendo iuvat Et ex parte proprietatis sue: quod de ipsarum malitia est in membra facile imprimi: removet: ipsum tamen in se est tarde solutionis.

Electio. Aliud est quod fit in Succutri Aliud in Persia. Aliud in Armenia. Aliud in Arabia. Et melius ex eis est succutrinum. Post illud persicum. Deinde armenicum. Et deterius est arabicum. Verificatores autem in quinque proprietatibus laudaverunt perfectum aloem in colore: odore: sapore: pondere et substantia: cum conditionibus in ipsis. In colore quoque: ut sit coloris citrini declinantis ad rubedinem: in quo sit claritas. Et sit in eo densitas cum colore hoc: sicut est color epatis. Declinavit eius bonitas ab illo quod

est clarū. Et oportet vt sit odoris boni pro
prij: non extranei acquisiti p adulterium.
¶ Et sapor eius sm̄ conuenientiorē modū con
siderationis eius: debet sentiri in primo gu
stu dulce: declinans ad amaritudinem. ¶ Et
sit pondere leue: et quanto est leuius: tanto
melius. ¶ Et sit in substātia sua tenerū: la
bile ad frangendū. Et quātocunqȝ ē ab his
ꝓprietatibus remotius: tanto deteri⁹. An
tiquū autē denigrat tēpus. Et nā interest
cognoscere: quod in ipso cadit de adulterati
one. Sophiste enim lauant ipsuȝ lotiōe: qua
ptes eius immunde: et grosse separant. De
inde lauāt in aqͣ maris: et pauci croci lotiōib⁹
plurib⁹. Deinde pmittūt exiccari: acqrēt ex
eis: et p hs lucididitate: et colorē citrinū: et odorē
bonū. Verū odor eius deoccultat fallatiā.
Cōplexio et ꝓprietas. Est autē complexio
nis cal. de in scdo gradu: sicce in tertio. Et ē
exiccatiuū sine mordicatiōe. Cōsumptiuū
superfluitatū. Et preseruās a putrefactione.
Et cum hoc sit ei ꝓprium aperit tamē orifi
cia venarū. Et dicunt quidam qꝫ ledit epar
aliquādo ipsum. Et videt qꝫ illud sit ꝓpter
apertionē quā efficit in venis. Verū recti
ficatio acquirit ei vt conferat epati. ¶ Et in
aloe quidē loto minoratur solutio: et addit
ei vt sit stomachi confortatiuū. In non loto
vero est econtrario. Et etiam mixtū cū mel
le est minoris solutionis: et minoris attracti
onis: et est maioris abstersiōis partiū: p quas il
li est transitus. ¶ Rectificatio. Tria sunt
in eo: in quibus cadit correctio: quoniam est
de tarde solutionē facientibus: quare oportꝫ
vt sumens ipsum cibari differat. Et quia sua
opatio non multū extenditur in corpore.
Vix enim pertransit epar nisi in quantitate
exuberet. Et quia venaruȝ orificia: apertione
sanguinē spargente aperit. Et nos obuia
uimus his tripliciter rectificando ipsuȝ. Ac
quirimus enim ei citam: et facilem opationē
cum speciebus alefanginis subtilib⁹: et acu
men habentibus: sicut verbi gratia: cum ma
cere: nuce muscata: cinamomo: spica: calamo
aromatico: cubebe: squinanto: asaro: mastice:
gariofilis: de quibus partes equales: et cro
ci pars media: bulliant in sextuplo eaꝝ aq̄:
vsqȝ ad tertiā eius cum facilitate. Et accipe
pro qualibet libra illius aque: aloes. ℥. vi. et
permitte siccari in vmbra primo: et ꝑfice exic
cationē eius in sole. Quidaȝ autē ex bene
rectificātibus faciunt simile cum speciebus
pigre Galieni. Citat enim eius operatio

nem: ysopus: cinamomū: et cassia. Et qdam
dant infusionē aloes in aqua specierū: et cita
tur effectus eius. ¶ Et acqrimus ei vt extē
datur operatio eius ad partes remotas: cū
rebus que addunt ad vigoreȝ eius: sicut col
loquintida ꝑpue: et turbit: et similia addantur
in aqua specierū: et fiat vt diximus. ¶ Aut
fiat illud in aqua casei. Aut fiant ex eis tro
cisci: et pillule. Aut cadant ea cum eo in con
fectiōibus simul. ¶ Remouemus autē ab
eo nocumentū quod imprimit in venas: re
ctificando ipsum cum administratiōe bdelly
cum eo: aut dragagāti: aut masticis: et simili
um. ¶ In aloe autē quod elongatū est: et de
clinat a ꝓprietatibus bonis: magnificantur
hec tria que diximus. Et adhuc etiā est con
turbatiuū: faciens doloreȝ ventris: et nocēs
stomacho: et epati: et soluēdo imprimit labo
rem in stomacho: et visceribus. Et aliquādo
virtus eius remanet in eis: et facit in soluti
one exire sanguinem. Et est maxime nocēs
emoroydibus: et ano. ¶ Et nos rectificam⁹
huiusmodi: lauādo lotione qua partium im
mundarū fiat abstersio: et infundēdo in aqͣ
specierū: et adiungēdo ei que cito lubricatio
nem faciunt. Et nihil est tā magnificū ex re
ctificatoribus: sicut bdellium: et dragagantū
Et si super ipsum bibatur aqua dulcis cum
oleo nucum: aut decoctiōis passularū: aut
aqua tepida: et mel: trāsmittit audaciā eius
a corpore. ¶ Posse. Solutiōe educit co
leram: et flegma: et mūdificat caput ab eis: et
stomachū. Et confert iuuamentū magnum
doloribus eorū. Et confert inflāmatiōi sto
machi: et siti: et dolori eius ex colera factis.
Et qui assiduat acceptionē eius diebus con
tinuis: nō videt in corpore suo: neqȝ in instru
mentis sensuū suorū egritudinē: que nō sit
habilis sanari. Et preseruat a putrefactiōe
ita qꝫ etiam cadauera: et propie mixtuȝ cum
myrra. Mixtum vero cum sanguine draco
nis: et myrra: sanat vlcera putrida mala. Ex
siccat enim sine mordicatione. Et ablutio in
fusionis eius in vino: aut aqua rosata: aut
succo feniculi preparato: abstergit oculos: et
addit in visum: et strigit lachrymas. Et ipsuȝ
quidem acuit sensus: et rationem. Et confert
epati. Et aufert ictericiam. ¶ Nocet tamen
emoroydibus. et ano. Quapropter caue
ant ab eius acceptione patientes lesionem
in ipsis. Caue ergo dare aloem in tempori
bus frigidis. Excoriat enim: et solutione
educit sanguineȝ. Dosis eius ē ab aureo. s.

vsq ad.ʒ.ij. Et in infusionibus: ab aureo.i. vsq ad.ʒ.iij.

¶ De mirobalanis citrinis: et nigris: et idis

Existimauerũt quidã q mirobalani citrini: et nigri: indi: et kebuli: sunt ab eadem edita arbore. et q citrini sunt immaturi: et nigri indi: sunt in quibus iã puenit cõpletio et maturatio. Et dixerũt q arbor eorũ est de his ferentibus. Et q citrini sunt de primo germine. Et nigri similiter. kebulos vero germẽ secũdum dixer. Et quidã dixerũt q de diuersis nascunt arboribus: et est illud quod credit. Etenĩ eorũ diuerse etiã sunt operatiões. Ipsi quoq de medicinis benedictis sunt. Non.n. debilitãt cũ solutione sua: immo cõfortant stomachũ: et ppie viscera: et pparãt: et condunãt partes eorum: et cõfortant cor: et epar: et corpus totũ: Neq enĩ nisi ad vnũ videnẽ nociui. Acquirit enim pparatis ad hoc p eos opilatio: et proprie paratis cadere in ipsas. Sunt aũt de perfecte rectificãtibus medicinas: que habent acuitatẽ et purgãt dissoluẽdo. Magnifice autem adinuenit: qui eos: et ppie citrinos: cum scamonea miscuit. Reprimũt enĩ eam pp̄ter obuiatõem substantiarũ: et qualitatũ inuicẽ: et eam in soluendo iuuãt. ¶ Electio. ¶ Citrinos in quinq ppietatibus laudauerunt sapientes. In colore: vt sint citrini multe citrinitatis: declinãtes ad viriditatẽ. Et sint in põdere graues: et densi. Et vt in ɔfractiõe suis: inueniatur sicut gũmositas. Et vt sint crossi. Et vt cortex eorũ sit spissus: et densus: ɔplectẽs ossa parua. ¶ Et laudauerũt kebulos in quatuor ppietatibus Ut sint crossi: et q̃to crossiores tanto meliores. Et sint subnigri: declinãtes ad rubedinem. Et sint graues in põdere cite submersionis in aqua. Et sint habẽtes spissitudinẽ corticũ suorum. ¶ Nigros quoq indos in quibꝫ laudauerũt ppietatibꝫ. Ut sint nigri Et ɔfracti densitatẽ habentes substantie. Et sint crossi. Et graues. Et carẽtes ossibꝫ Q̃to autem ab his elongãtur ppietatibus tanto a bonitate remoti. ¶ Complexio et ppietas. ¶ Omnes frigide sunt ɔplexionis in primo gradu. Sicci in secũdo. Et sunt exsiccatiui: et ɔsumptiui superfluitatũ putridarũ Preparatiui: et condunatiui partiũ in quibus cecidit laxitas: et mollificatio. ¶ Rectificatio. Tria sunt in eis: pp̄ter q̃ in ipsis cadit correctio. Faciũt.n. cadere in opilationem: et ppie pparatos cadere in illã. Et q̃a facile adherẽt in villis stomachi: et partibus intestinorũ. Et quia dimittũt vestigia corrugationis in ipsis. ¶ Et nos emendamꝰ q timeẽ de eo quod diximus. ¶ Primo prohibentes penitus exhibitione eorũ in ipsis: et omnibus paratis cadere in opilatõnes. Et in nõ paratis: miscenda sunt ea cum ipsis: que opilatõem fieri phibent: sicut aliqua ex diureticis notis. Et infusio eorũ in aqua calefi: remouet hoc nocumẽtũ ab ipsis. Et succus fumi terre: valet similiter. Et similiter absinthiũ. Et agaricũ. Et reubarbarũ. Et spica: et similia ¶ Et emẽdamus quod põt puenire de eo quod diximꝰ in secũdo et tertio: miscendo cũ eis que remouẽãt ab ipsis adherẽtie intẽtionẽ: et acquirãt eis lenitatẽ: sicut si ɔficeret cũ oleo amigdalarũ dulciũ: aut cũ oleo rosaceo: aut cum oleo violaceo: aut sisamino. Aut saltẽ ɔterantur cum eis amigdale dulces. Passule quoq: et mel cãrũ: lenificãt eos: et ɔfortãt opatões eorum: et sunt pp̄ter iuuamẽti cũ eis. Simile acquirit eis cassia fistula: et viole: et siccã: et terãniabin: et tamarindi: et similia ¶ Quidã aũt dixerũt: quoniã nõ est bona pmixtio eorũ cũ medicina labificatiua: et lenitiua: quoniã opatões eorũ in id ipm se perimũt. Et ego nõ video illud. Immo remouet ab eis: p ipsas: adherentiã: et corrugatio: et acqrit solutio facilis. ¶ Et scito q decoctio acquirit eis vehementiore opilatõem q̃ sola infusio. Et infusio: minꝰ facit esse opilatiuos q̃ coctio. Et assatio minorat eis solutõem: faciẽs ipsos cõstipatiuos plus. Et adhuc magis combustio. Et ɔtriti quidẽ plus soluũt: et plꝰ dimittunt vestigia ɔstipatõis in vijs. Infusi vero minus faciũt illa. Et infusio quidẽ eorũ ɔpetit: quãdo solũ querit solutio. Et eorũ ɔtritorũ exhibitio: quãdo querit ɔstipatõis impssio. Et q̃to magis conterunt: etiã vt sint sicut alcohol: melius celebrabit illud. ¶ Et kebuli quidẽ ɔditi minoris quidẽ solutionis sunt: et maioris ɔfortatõis membrorũ nutritiuõis. Et nõ ɔditi faciũt ɔtrariũ. ¶ Modꝰ rectificatõis eorũ fatis villis: acqrẽs eis sapozẽ bonũ: et emendãs: quecũq timent de eis est: vt sumat de mirobalanis ɔtritis quantitas: quã volueris: et sit hoc in estate: et funde sup eos olei amigdalarũ dulciũ q̃ titatẽ: qua cõfricando leniant in vmbra: et siccent in sole: et semp modice confricãdo sup rorent oleo:

ꝛ fiat illud p triduū: deinde denuo p triduū
cū aq̄ gaccariaut aqua casei cū pauco gac-
caro cōterātur in sole: semp eos ante modi-
ce: cū aqua pdicta rorādo: deinde fac troci-
scos ex eis: ꝛ siccētur in vmbra. ¶ Et sunt q̄
dam qui separāt in eis: quod ē fm speciem:
ab eo quod ē fm materiā: ꝛ est modus solē-
nis. Infundūt eis eos in aqua casei: quod
sumptum ē ex capris: post ɔtritionē eorum.
Et ponūt ponderis eorū pretium vnā: ꝛ aque
casei pres. xij. ꝛ ponūt in vase vitreo stricti
orificij: ꝛ dimittunt p dies. viij. postea deco
quūt bullitiōe vna: deinde postq̄ manib⁹ con
fricauerit: colāt: ꝛ dimittūt aquā illā siccari:
ꝛ faciūt trociscos: vel pillulas. Et sunt qui
addūt cū eis de medicinis benedictis: quas
volūt: fm exigentiā intentiōis eorū: ꝛ faciūt
similia. Et eius ē opus magni magisterij.
¶ Modus ɔdiēdi kebulos. Accipe ex eis
humidis si haberi possunt: vel humectatis
fm artem: qua humectari possunt: quātita-
tem quā volueris: ꝛ stilo pūge eos vndiq̄: ꝛ
decoque eos in aqua cū facilitate: vsq̄ dum
sufficit. Post hec dimitte eos p diē vnam:
sup tabulam: ꝛ exprime aquā eorū: ꝛ submer-
ge eos in aqua mellis: ꝛ p dies duos dimit-
te eos: tunc coque eos lēto igne: ꝛ postq̄ co
cti fuerit: recōde eos i vase vitreo: ꝛ da post
sex menses. ¶ Ars autē in humectādo eos
auxiliatur hoc modo. Infundantur in aq̄
plurima: ꝛ exponātur radijs solis per dies
. vij. deinde accipe magnum vas: sicut doli-
um: vel saltē fiat fouea in terra in loco hū-
roso: vt inter multā arenā humidam: desū
etiam sepeliātur sepe: ac sepe aquā desup in
fundēdo: ꝛ innouādo arenā: de tertio in ter-
tium diem: vsq̄ dum tumefiāt: ꝛ humectēt.
Hic erit modus humectationis eorum.
¶ Posse. Mirabolani sunt ex rebus: q̄
faciunt vtentes se iuuenescere: ꝛ acquirunt
eis colorem bonum: ꝛ bonitatē odoris oris:
ꝛ sudoris: ꝛ generant gaudium: ꝛ hilaritatē:
ꝛ confortant stomachum: cor: ꝛ epar: ꝛ cōfe-
runt tremori cordis: ꝛ confortāt: ꝛ preparat
ꝛ mundificant stomachum: ꝛ conferūt emor
roidibus: ꝛ extinguūt inflāmationē colere.
¶ Sed citrinorū operatio in hoc est precel-
lens. Ipsi enim solutione educunt eam: et
conferunt complexiones calidas habenti-
bus. Et eorum fricatio: cum aqua agreste:
aut aqua rosata: aut succo feniculi: abstergit
oculū: ꝛ aufert supcalefactionē eius. Et fa-
cto exinde alchol stringit lachrymas: ꝛ con

fert mollificatiōi oculorū. Et cōferūt tertia
ne: ꝛ febribus colere. Et cōtriti quidem cum
mastice: sanant vlcera: ꝛ desiccāt ea. Kebuli
quoq̄ solutione educunt flegma: ꝛ addunt
in ratione: ꝛ clarificant visum: ꝛ pprie con-
diti: ꝛ mundificant stomachū: ꝛ confortant
ipsum: ꝛ conferunt hydropisi: ꝛ febribus an
tiquis. ¶ Nigri autem in dissolutione edu
cunt melācoliam: ꝛ coleram adustā: ꝛ confe
runt melācolicis: ꝛ tremori: ꝛ clarificāt colorē
ꝛ ɔferūt lepre: ꝛ remouēt tristitiā: ꝛ ɔferunt
quartane. ¶ Dosis. Potio citrinorū tri-
torū est a. ʒ. ij. vsq̄ ad. v. ꝛ infusoꝝ a. ʒ. v. vsq̄
ad. xx. ¶ Et potio kebuloꝝ tritorū est a. ʒ. ij.
vsq̄ ad. iiij. ꝛ infusorum a. ʒ. iiij. vsq̄ ad. x.
Potio indoꝝ est sicut kebuloꝝ. ¶ Ille aūt
qui sumit eos timeat boream sufflantem:
Et pisces abhorreat.

¶ De emblicis.

Emblici sunt ex medicinis ɔfortan
tibus stomachum: ꝛ cor: ꝛ epar: ꝛ vi-
scera. Electio. Meliores ex eis
sunt: habētes frusta grossa: ꝛ densa: ꝛ grana
ꝛ q̄ minus crescūt in ossibus: et plus in car-
ne. Rari quoq̄ nō habēt spiritū. ¶ Cōple-
xio: ꝛ pprietas. Sūt ɔplexiōis parū frigi
de: ꝛ sicce: in pmo gradu. Et ipsi sunt confor
tatiui mēbroꝝ laborū: ꝛ coadunatiui primum
eorum: ꝛ sunt de extinguētibus calorem in
stomacho: ꝛ epate. Rectificatio Emblici
nutriti: sunt maioris opatiōis: ꝛ minoris cor
rugatiōis sunt. ¶ Modus nutriēdi embli
cos. Accipe ex eis quātitatē: quā volueris:
ꝛ submerge in aqua: ꝛ expone soli. vsq̄ dum
tumefiant: ꝛ humectētur: ꝛ post exprime: et
pone in aqua mellis: ꝛ per dies duos dimit-
te: deinde coque cū facilitate: ꝛ postq̄ cocti
fuerint: dimitte parū refrigerari: ꝛ adde cuꝫ
eis mellis tabarzet: sicut quartā ptē totius:
ꝛ recōde. Et quidam supcondiunt cum spe
ciebus aromaticis: ꝛ cōfortatiuis: sicut cina
momo: ꝛ xilo aloe: ꝛ gallia: ꝛ cardamomo: et
croco: ꝛ similibus. Et modus faciēdi serem
blae. Infunde emblicos in lacte dulci: ꝛ mu
tef sup eo lac: mane: ꝛ sero: ꝛ hoc p triduum
ꝛ exiccētur in vētō: ꝛ in vmbra: ꝛ recōdant.
¶ Posse. Solutione educunt flegma: et
sunt ex rebus valde cōfortātibus cerebrum
ꝛ neruos: ꝛ augent intellectū: ꝛ cōfortāt cor:
ꝛ cōferunt tremori eius: ꝛ mundificāt stom
achum a flegmate: ꝛ putrefactiōe: et cōfortāt

ipsum: et preparant, et sedant furorem in eo: et auferunt sumnem: et addunt in appetitum: et sedant vomitum. ¶ Dosis eorum tritorum potio est ab aureo .i. usque ad .iij. Infusorum ab aur. iij. usque ad .vi.

¶ De bellericis.

Bellerici sunt ex medicinis benedictis. Expectatur eius per eos confortatio. Electio. Meliores sunt grossi: et spissi ponderosi: et densi cortice. ¶ Natura. Frigidi sunt in primo: sicci in secundo. In posse autem: et proprietatibus aliis sunt sicut emblici.

¶ De reubarbaro.

Reubarbarum est ex medicinis benedictis et solennibus in quibus aggregantur multe ex intentionibus quae queruntur in re faciente mundificationem: quas postea dicemus. ¶ Electio. Ex speciebus rauet: aliud est quod nascitur in India: et est rauet seni: et aliud est rauet barbarum: et aliud est rauet turkinum. Et melius eorum est rauet seni. Post illud in bonitate est barbarum. Et minus in bonitate est turkium. Et laudatur magis ex eis: quod est subnigrum declinans ad rubedinem. Non est grossum rarum raritate sua. Et in quo etiam in confractis suis invenitur disgregatio ex russo: et glauco. Et quod est crocee tincture. Et quod est recens. Et non permittas quin scias quod in ipso cadit de adulteratione. Accipitur ei ex eo integro sicut est: quantitas magna: et submergitur in aqua per dies .v. et dimittitur aqua illa siccari: et fiunt inde trociscie: et sunt ipsi medicina regum. Reubarbarum vero siccatur: et venditur sicut est quod iam perdidit animam. Et cognoscitur: quoniam illud in quo non cecidit adulteratio: est rarum: et minoris stipticitatis: et est crocee tincture. Adulteratum vero habet contrarium horum: et varietatem quam habere debet in confractis suis amisit: immo subnigrescit in eis.

¶ Complexio: et proprietas. ¶ Calide complexionis est: et sicce in secundo gradu: et dicitur quod est in primo. Sed illud est verius. Conveniunt autem in permixtione eius aqueitas: et terreitas: dantes ei stipticitatem: et substantiam: et acritas dans ei raritatem substantie: et est in eo igneitas efficiens: quod per actionem eius in terreitatem ipsius: ipsum fecit esse amarum. Verum terreitas est secundum profundum eius. Et igneitas est in superficie ipsius. Quare propter infusio separat inter substantias ipsius. Et complectio operationis solutionis in opilationibus per ipsum: est per dominium calidi in superficie eius. Et consecutio constrictionis per ipsum: est a substantia sua terrea stipica. ¶ Rectificatio. ¶ Non est in eo nocumentum apparens. Et datur in omni tempore. Et in omni etate: ita quod etiam pueris: et pregnantibus. Et de elegantioribus: et melioribus: quae fiunt ea cum eo magnificat operationem eius: est aqua lactis: et proprie quod sumptum est ex capris. Et similiter magnificatur infusio eius in aqua endivie: et apii: post bullitionem: et colationem. Aut in aqua plantaginis. Et non permittatur quin cadat in societate sua spica. Et illa nam propter iuvamentum cum ipso. Neque preteream additionem modici vini albi odoriferi: et clari in infusionibus eius: et proprie quando in emendatione opilationum proponitur. Et scito: quod in adulterato non remansit aliquid de virtute solutiva: de quo sit curandum. Et eius quidem quod purum est: infusio competit quando solum queritur abstersio: et solutio: et opilationum apertio. Et ipsius contriti exhibitio: quando queritur ut post illam in visceribus vestigia constrictionis remaneant. Verum ex eo quod assum est, vehementius fit illud: et adhuc vehementius ex adusto. Et quod ex eo est purius: sustinet quod oportet: et decoctionem meretur. In raro autem: et laxo: vehemens contritio resolvit virtutem. Decoctio etiam similiter resolvit in eo virtutem qualiscumque sit. ¶ Posse. Solutione educit coleram: et flegma. Et maior eius proprietas est mundificare: et confortare epar: et stomachum. Et conferre doloribus pungitivis eorum et viscerum: et clarificare sanguinem: et auferre opilationes: et morbos: quorum mater est opilatio: sicut hydropisim: et ictericiam: et grossitiem splenis: et febres opilationum: et similia. ¶ Ex parte substantie sue: proprietas est ei: conferre sputo sanguinis: et manationi eius undecumque fit. Et conferre casui et percussioni: et sanare rupturas intrinsecas et extrinsecas. Et proprie eius. ʒ. d. et minne grana duo: et rubee tinctorum granum unum et medium cum vino stiptico: et est dosis una. Et confert inunctio olei eius concussionibus: et contractionibus lacertorum: et doloribus eorum. Et ipsum quidem est medicina singularis: et est medicina bona dissinterie: et proprie quod ex eo est assum: et bibitur cum succo plantaginis: et pauco vino stiptico. Et confert febribus periodicis. Et febribus opilationum. Et febribus antiquis. Dosis. Potio eius infusi est a. ʒ. ij. et .v. usque ad .x. Et potio contriti a. ʒ. i. usque ad .iiij. Et ipsum conservatur per annos tres: vel quatuor. Et preservatur a putrefactione: et corruptione: si sepeliatur in cera: et terebentina liquefacte. Aut cera sola. Aut si sepeliatur in melle tabarcet. Aut si sepeliatur in psilio. Aut in milio. ¶ Conservatur eius esse ipsius ex tempore extenso.

De cassia fistula.

Cassia fistula est de medicinis: in quibus est fiducia iuuamentorum: et est sine nocumento: carens acuitate: et mordicatione: et omni excessu ledente: super cuius exhibitione presumitur in omni etate: ita quod pueris et pregnantibus. Electio. Electio eius consistit in sex proprietatibus. Ut sit arundo eius grossa: plena: splendens: et multi ponderis. Et sit pulpa eius splendens: et pinguis. Et cassia ex arundine conseruata in vasis pigritatur. Complexio et proprietas. Est equalis declinans ad latus caliditatis. Et est humida in primo gradu: et est lenitiua: resolutiua: clarificatiua sanguinis: sedatiua acuitatis eius: et colere rubee. Rectificatio. Nocumentum est in ea nocumentum apparens: propter quod nocet debilia habentibus viscera: et lubrica. Remouetur ab ea hoc nocumentum in permixtione mirabolanorum: et reubarbari cum ea. Et equa mastice: et spice cum ea: similiter est medicamine bonum. Et quandoque necesse est ei lubricitatem addere: et proprie in desiccatione viscerum. Quare sapientes admiscuerunt cum ea oleum amigdalarum dulcium. Diuretica quoque faciunt eam declinare ad vias urine: quare necessaria est eorum permixtio: quando oportet membris sedem expulsionis conferre.

Et ipsa est de tarde et debiliter solutionem facientibus: propter quod miscenda cum ea sunt quedam ex rebus acuitatem habentibus: sicut alhasce et isopus. Uigorant enim eius solutionem. Et magis adhuc si cum quibusdam ex ventrem soluentibus misceatur. Et ipsa quidem cum aqua casei est nobilis operationis. Posse. Mundificat sanguinem: et compescit eius acuitatem: et sedat sitim: et proprie cum succo endiuie: aut solatri: aut tarasacon in quibus aduenit iam depuratio secundum artem. Et ipsa quidem mundificat stomachum et educit coleram: et flegma: et operatur illud sine nocumento: et excessu: caret enim mordicatione. Et ipsa quidem lenit pectus: et guttur: et resoluit apostemata acuta in eis: et confert calefactioni renum sumpta cum diureticis: et infusione hydriticis: et prohibet generationem lapidis in eis. Et confert febribus calidis.

De tamarindis.

Tamarindi sunt dactili acetosi: et sunt ex fructibus palmarum siluestrium in India. Ipsi quoque sunt ex medicinis nobilioribus: in quibus non est excessus. Electio. Laudantur in sex proprietatibus. Ut sint nigri non vere nigredinis: cum luciditate: et teneri. Et mixti cum villis: que sunt sicut radices: et sint recentes: et pingues absque desiccatione. Et sunt cum dulcedine acetositatis pauce: veri: puri: non permixti. Et sunt ex adulteratoribus qui eos falsificant cum carne prunorum. Sed deoccultat falaciam nigredo: sine luciditate in ipsis. Et quia sunt humorosiores. Et quia in eis est odor: et sapor prunorum. Complexio et proprietas.

Frigide complexionis sunt: et sicci in secundo. Et sunt refrigeratiui: extinctiui: et sedatiui acuitatum: et inflammationum. Rectificatio. Ledunt stomachum frigidum: et debilitant eum. Et sunt tarde et debilis operationis. Emendamus nocumentum: quod imprimunt in stomachum: permiscendo cum eis aliquid de confortantibus stomachum: sicut sunt spica: et macis: et mastix proprie. Et propinatio eorum cum succo feniculi: et apii: endiuie: et tarassacon: aufert hoc nocumentum ab eis: et similiter cum absinthio. Et infusio eorum in aqua lactis sumpti ex capris: vigorat actionem eorum: quod similiter in succo fumi terre: aut in succo lupuli. Modus infusionis eorum. Accipe tamarindorum quantitatem quam volueris: et infunde eos in sextuplo eorum aque casei: aut aque trium granatorum: aut alterius aque composite aut simplicis: et frica manibus: et bulliant bullitione una: deinde colentur colatione: qua fiat exilis et clara. Et quidam addunt cum eis prunorum quantitatem eorum: et faciunt simile. Et sunt ex dantibus infusionem non colatam: quando magis queritur solutio. Et dant colatam: quando magis queritur inflammationis extinctio. Et cum permiscetur in infusione eorum rosis: et sandali: et proprie macucir: et spodium: vigorantur in extinguendo. Et ipsi quidem sustinent de decoctione aliquid mediocriter: quod oportet. Et superflua decoctio virtutem eorum destruit. Posse. Solutione educunt coleram: et reprimunt furorem eius: et feruorem sanguinis. Et conferunt inflammationi epatis: et stomachi. Et sunt medicina sitis: et omnis estuationis facte ab eis: et conferunt ictericie. Et reprimunt vomitum: et sunt medicina vera febrium acutarum: que indigent lenificatione. Dosis. Sunt debilis operationis: propter quod pondo eorum est ab ʒ .ii usque ad .v. Et ipsi quidem conseruantur per annos tres. Uerum si accidat eis ut calefiant: putrefiunt. Et si sit lignum cadens in eis putrefacit ipsos

Et melior modus ꝯseruationis eoꝝ ē stringe
re eos in vase vitreato: ⁊ ponere in loco re-
centi.

De manna.

Manna ē ros cadēs sup quasdā plātas
⁊ lapides: cui⁹ materia est vapor: q̄
eleuaꝛ: cui accidit digestio: ⁊ matu-
ratio i aere: q̄n est calid⁹: ⁊ secūdus lenis aspe
ctio⁹. Diuersificaꝛ aūt fm̄ diuersitates reꝝ :
sup q̄s cadit. Cadēs eīm sup lapides ē sicut
gutte parue: q̄ cōgelant: ⁊ fiūt sicut semen. Et
cadēs sup plātas suscipit de virtute plātaꝝ
⁊ ē cū pmixtiōe pticulaꝝ folioꝝ: ⁊ floꝝ. Ele
ctio. Ex ea q̄ cadit sup lapides: melior ē que
est sicut semē albū: ⁊ est dulcis: ⁊ est recens.
Post istā vero in bonitate ē: q̄ est sitecitrina.
Fusca vero: ⁊ cenosa: ⁊ ātiqua: est nō bona.
Et ex ea q̄ cadit sup plātas melior ē illa: q̄ ē
pauce pmixtiōis cū folijs: ⁊ ē subalbida: ⁊ re-
cēs. Falsificatores aūt ex zuccaro ⁊ folicu-
lis senne adulterāt eā: cū post tēpus accidit
maturatio: aut mollescit: ⁊ liq̄sit. ⁊ deoccultatur
fallatia. Cōplexio: ⁊ ꝓprietas. Est
calis: plus declinās ad caliditatē: ⁊ ē leniti-
ua: abstersiua: mūdificatiua: ⁊ sedatiua. Re
ctificatio. Nullus ē excessus. Est tamē ex
debiliter solutione facientib⁹. Et nos ꝯforta
mus opatione ei⁹: cū pmixtiōe isopi cū ea. ⁊
albasce ⁊ alioꝝ: sicut q̄ i cassia fistula dixim⁹
Verū ipsa iūcta cū alijs medicinis vigorat
eoꝝ opatione. Dulcedie. n. sua facit eas ap
proximare nature. Ipsa āq̄ cocta expedit: et
opatur citi⁹. Galien⁹ aūt ipsā cū scamonea
pmiscuit: ⁊ opabaꝛ cū eis. Et posteriores lau
dauerūt illud. Et pcedētes miscuerūt cum
turbit. Et aliq̄ ꝯsumpserūt alia: ⁊ fecerūt cō-
uenientes. Posse. Educit colerā cū facilita
te. Et ipsa āq̄ lenit guttur ⁊ pectus: ⁊ vētrē
⁊ ē sedatiua sitis. Dosis ei⁹ est a. ʒ. vi. vsq̄
ad. xx. Et ipsa āq̄ ꝯseruaꝛ p vnū annū.

De aqua lactis.

Aqua lactis ē materia infusionū: et
est ipsa p se medicina bona: carēs no
cumēto. Electio. Melior ē sumpta
ex lacte iumēti capraꝝ ⁊ nigraꝝ: ⁊ boni pa
stus: ⁊ recēter fetaꝝ. Post istā in bonitate ē
q̄ sumiꝛ ex ouibus. Et laudaꝛ ꝯsiderata in
se: si recens: ⁊ si boni odoris: ⁊ boni saporis: et
ꝓprij: ⁊ nō extranei: ⁊ i qua nulla cecidit cor-
ruptio. Cōplexio: ⁊ ꝓprietas. Est calide
ꝯplexiōis ⁊ sicce in primo: vsq̄ ad scōm: ⁊ est
subtiliatiua: lauatiua: abstersiua: p nitrosita-
tē suā: ⁊ solutiua sine mordicatiōe: ⁊ opilati
onū apitiua. Rectificatio. Fūdamentū est
infusionū. ⁊ p se ē debiꝛ solutiōis. Mel q̄
vigorat opatione eius. Et vigorata cum lu
pulo: ⁊ flore ei⁹: mūdificat sanguinē. Mira
bolani c̄itri: ⁊ reubarbaꝝ: ⁊ succ⁹ rose: ⁊ viole:
⁊ tamarindi: ⁊ cassia fistula: ⁊ flores fumi terre
⁊ semē ei⁹: addūt opatiōi ei⁹: ⁊ soluit coleraꝫ
rubeā: ⁊ hūores adustos. Et vigoraꝛ cū he-
bulis: ⁊ isopo: ⁊ albasce: ⁊ agarico: ⁊ educit
colerā: ⁊ flegma: ⁊ cuꝫ mirabolanis indis: ⁊
epithimo: ⁊ polipodio: solutiōe melancoliā
educit: ⁊ hūores adustos: ⁊ cū asaro: ⁊ ireos
soluit aquā citrinā. Et nō pmittitaꝛ. q̄n in
potiōib⁹ ei⁹ cadat spica: q̄n ei⁹ opatione ma
gnificat. Et tara sacon āq̄: ⁊ endiuia: ⁊ cus-
cute: ⁊ ligua arietis: ⁊ volubilis: ⁊ spica: ⁊ reu
barbaꝝ: ⁊ absinthiū: ⁊ eupatoriū: ⁊ asarū: ⁊
fum⁹ terre: ⁊ apium: ⁊ feniculos: ⁊ amigdale
amare: ⁊ semīa q̄tuor: ⁊ scolopēdria: ⁊ alia
de diureticis nota: addūt ei ad opilationum
apitionē. Et datū q̄n extracto ab ea buti-
ro: q̄n oportet causā lenitas a mēbris expul
sionū abscidere: ⁊ daꝛ non extracto butiro:
q̄n lenitatē in eis adherere oportet. Posse.
Solutiōe educit colerā: ⁊ hūores adustos
cū facilitate: ⁊ ꝯfert manie: ⁊ melācolie: ⁊ cō-
fert oīb⁹ opilatiōib⁹: ⁊ morbis opilationū:
sicut hydropisi: ⁊ ictericie: ⁊ grossitiei splēis
⁊ ꝯfert febrib⁹ colericis: ⁊ febrib⁹ opilationū.
Et ē medicina bona infectionū cutis: q̄ꝝ ma-
teria ē colera: ⁊ hūor adustus: sicut ē impeti
go: ⁊ serpigo: ⁊ scabies sicca: ⁊ pustule: ⁊ pru
rit⁹: ⁊ vlcera mala sicca: ⁊ lepra: ⁊ sirsia. Do
sis eius ē ab. ʒ. vi. vsq̄ ad librā vnā.

De rosis.

Rosa ē ex medicinis bn̄dictis: in q̄ ē
virt⁹ ꝯfortationē faciēs: ⁊ solutiōeꝫ
male q̄litatis pmutationē. Et ē ex
ea rubea: ⁊ alba: ⁊ de viridi. Alia ē multoꝝ
folioꝝ densoꝝ ⁊ crispoꝝ: ⁊ alia paucoꝝ ⁊ pla
noꝝ. Electio. Melior ē rubea vere rube
dinis paucoꝝ folioꝝ ⁊ planoꝝ. Et ex albis
melior ē habēs sitr. Et melior ē succ⁹: cuius
mater ē rosa ꝯpleta: sicca āq̄ melior est in q̄
nondū cadit ꝯplectio. Cōplexio: ⁊ ꝓprietas.
Frigida ē in pmo gradu. sicca in scdo. Di-
uersaꝝ aūt naturaꝝ substātie ꝯposuerūt ro
saꝫ: inter q̄s potest cadere sepatio distīguēs

Cõponit̃ enim ex terreis ptib⁹: ⁊ aqueis me
diocrib⁹: dãtib⁹ ei stipticitatẽ ⁊ substãtiã. Et
ex ptibus aereis: ꝓpter q̃s ẽ in ea de dulce-
dine aliq̃d: ⁊ aromaticitas. Et ex ptib⁹ igne-
is subtilib⁹: in q̃bus ꝯsistit pfectio ⁊ species:
dãtibus ei amaritudinẽ ⁊ ruborẽ. Virt⁹ aũt
faciẽs ruborẽ eius: plus impssit q̃ amaritu-
dinẽ faciẽs. Propter qđ in abscissiõe amari
tudinis ipsius: q̃ remouet̃ p solã excitatiõez
eius: nõ resoluit̃ spẽs. In abscissiõe vo ru-
bedinis: nõ plus est rosa q̃ homo mortuus.
Amaritudo aũt in ea que recẽs est: plus est
stipticitate ipsius. Et pma opatio eius ẽ pro
pter amaritudinẽ suã: ꝓpter qđ rosa recẽs
⁊ ꝓpie succus eius: soluit. Cũ aũt resoluit̃
caliditas dãs ei amaritudinẽ: ꝓpter siccita
tẽ eius: manifestat̃ substãtia stiptica: ꝯstipa-
tionẽ faciẽs. Est aũt succus ei⁹ calidus fere
vsq; ad primũ gradũ. ꝓpter exalatiõe eius
a re terrestri ⁊ frigida. Est aũt rosa resoluti
ua ꝯueniẽs: extinctiua inflãmationũ: ꝯfortati
ua mẽbroꝝ: condẽnatiua partiũ: ⁊ cõstricti-
ua. Et semẽ ei⁹ in hoc ẽ forti⁹: ⁊ silr pili eius
q̃ sunt in medio ipi⁹. Et succ⁹ ei⁹ opilationũ
apitiu⁹: ⁊ resolutiu⁹: ⁊ abstersiuus: ⁊ soluti-
uus. Et sicca quidẽ est magis stiptica: ⁊ fri-
gida. Et q̃ nõ est ꝯpleta ẽ frigidior: ⁊ stiptici
or: ⁊ alba in frigiditate ⁊ stipticitate: plus est
q̃ rubea. ¶ Rectificatio. Nõ est in ea ma-
litia: sed ẽ ex debiliter soluentib⁹. Vigorat
tamẽ eius opationẽ aq̃ casei: si eiꝫ succi ro-
sarũ. ℥. i. misceat̃ cũ aqua casei: ⁊ pauca spi
ca: ẽ solutiuũ ꝯueniẽs. Et silr infusio. ℥. vi.
foliorũ rose in aq̃ casei cum pauco melle: sol
uit sine molestia. Et sirupus factus ex suc-
co eius: lenis ẽ solutiõis. Et ingredit̃ succ⁹
rose: ⁊ ipsa rosa: ⁊ silr oleũ eius in emẽdati-
one medicinarũ solutiuaꝝ acutaꝝ: sicut est
scamonea: ⁊ euphorbiũ: ⁊ similia. Et i succis
vt in mirabolanis: ⁊ in cassia fistula: est ad-
dendũ oleũ amigdalinũ: aut rosaceũ: aut vi
olaceũ: aut sisaminũ: aut omphacinũ. Ro
se aũt ꝯdite cũ melle abstergũt: mũdificãt: ⁊
ꝯfortãt: ⁊ ꝯdite cũ zuccaro maioris sũt abster
sionis: ⁊ maioris ꝯfortatiõis: ⁊ stipticitatis.
Et aqua eaꝝ que fit p infusionẽ: est mũdifi-
catiua: abstersiua: ⁊ solutiua: ⁊ ea q̃ fit p sub
limationẽ: est multe ꝯfortatiõis: neq; ẽ solu
tiua: ꝓpter resolutionẽ sbtilis caliditat̃ ei⁹:
in decoctiõe ei⁹. Acetũ aũt infusiõis earũ
est medicina bona omniũ inflãmationũ: ⁊ ẽ
dimissimũ solutiuũ: ꝯfortatiuuz. Per albas
vo nõ fit solutio aliq̃: de qua sit curandũ. Et
in eis de stipticitate pl⁹ q̃ sit in rubea. Neq;
adhuc sũt similes in ꝯfortatiõe eis. Et scito
q̃ rose nõ sustinẽt de decoctiõe aliq̃d omni-
no: ⁊ ꝓpie recẽtes. Resoluit̃ enim ab eis vir
tus sigillãs abstersionẽ eius: ⁊ solutiõez ei⁹
⁊ decoccultat̃ virtus eaꝝ stiptica faciẽs ꝯstri
ctionẽ. Succus vo eius sustinet de decocti
one aliq̃d mediocriter: ⁊ acq̃rit ei sbtilitatẽ: ⁊
bonitatẽ abstersiõis. Oleũ quoq; factũ ex
rosis nondũ ꝯpletis ẽ maioris infrigidatio
nis: ⁊ stipticitatis: cuius meli⁹ fundamentũ
est oleũ sumptũ ex oliuis nondũ pfectis: et
factũ ex rosis: in q̃bus iam aduenit pfectio:
ẽ maioris resolutiõis ꝯueniẽter: ⁊ minoris in
frigidatiõis: cui⁹ melius fundamentũ est ole
um oliuarũ mediocriũ in maturatiõe: aut si-
saminũ. ¶ Dosis. Succus ei⁹: ⁊ aqua in-
fusiõis recentiũ ⁊ ꝯpletaꝝ: solutione educit
colerã: ⁊ mũdificat sanguinẽ ab ea: ⁊ venas:
⁊ arterias: ⁊ ꝯfert ictericie: ⁊ apit opilatiões
epatis: ⁊ stomachi: ⁊ mũdificat: ⁊ ꝯfortat ea.
Et ꝯfortat cor: ⁊ ꝯfert tremori eius: ⁊ educit
materiã causantẽ eũ. Et confert colericis fe
bribus. Rosa vero ⁊ oleũ eius: ⁊ aq̃ ipsius:
p sbtilimationẽ facta: confortant cor: stoma-
chum: ⁊ epar. Et coadunãt partes laxas mẽ
broꝝ: ⁊ ꝯfortãt retentionẽ: ⁊ sedãt dolores
calidos mira sedatione: ⁊ extinguũt: ⁊ pmu
tãt malitias inflãmationũ: ⁊ sedãt eas. Et
sũt ex medicinis dormire faciẽtib⁹. Faciunt
tamẽ coriza: ⁊ sternutationez. Et obsunt ca
tarris: ⁊ stringũt vitã: ⁊ guttur: ⁊ ꝯfortãt ea.
⁊ auferũt crapulã. ¶ Dosis. Potio succi
rosaꝝ est ab. ℥. i. vsq; ad. ij. cum zuccaro. Et
potio sirupi facti cum succo earum est ab. ℥.
ij. vsq; ad. v.

De violis.

Viole sunt medicina expta ꝯueniẽs:
⁊ sit p eã male q̃litatẽ pmutatio: ⁊ na
ture solutio. Electio. Melior ẽ
q̃cũq; ẽ ex primis: quã nõ inuenit calor resol-
uẽs virtutẽ: aut pluuia dissipãs. Cõplexio: ⁊
ꝓprietas. Frigida ẽ ⁊ hũida i pmo gdu. Et
q̃ ẽ sicca ẽ min⁹ frigida ⁊ min⁹ hũida. Est. n.
i recẽte supflua hũiditas: supgrediẽs calidi
tatẽ ei⁹: a q̃ ẽ pfectio ipi⁹ ⁊ spẽs. Cũ aũt exic
cat̃: ⁊ resoluit̃ humidũ supficiale ipi⁹: mani
festatur amaritudo eius: que ẽ ꝓpter calidi-
tatẽ que fuerat sepulta: ⁊ est tunc calida pl⁹:
⁊ humida minus. Est enim in recẽte humidi
tas supflua: ꝓpter quod que recens est: solu
tione educit p ventrẽ lubrificãdo. Que vero

est sicca: educit dissoluendo. Et ipsa quidem
est infrigidatiua. narcotica: sedatiua dolo-
caliditatum: extinctiua inflāmationū: et lenitiua
et solutiua. Rectificatio. Est ex debiliter
soluētibus. Et quidā addunt quātitatē earū
medietatē ex turbit: et faciūt trociscos: et vi-
gorat cum hoc operationē earū. Et quidā
addūt scamoneā. Et ipse quidē: et oleū ea-
ingrediūtur in emendatiōe medicinarū acu-
tarū. Succus autē ipsarū: et sirupus ex il
lo leniēdo soluit. Et viole sicce educunt dis-
soluēdo. Et ipse quidē cōdiūtur cū zucca
ro: et mellee: sed cū melle sunt maioris abster-
sionis: et minoris alterationis: et cū zuccaro fa
ciunt cōtrarium. Et scito quod viole nō susti-
nent de decoctiōe aliquid: a quo sit superfluitas
Et succus earū similiter. Et corroborat
acetum cum infusione earū: et fit mirabile in
febribus inflāmationis multe. Et meli' oleū
earū est: cuius fundamentū est oleū ompha
cinū: aut amigdalinū. Posse. Solutio
ne educūt coleram: et alterat excessum eius.
Et cōferunt inflāmationibus omnibus: et se-
dant sodā calidā factā a caliditate vehemēti
et sunt somnifere: et faciūt coriza: et leniūt pect'
et gutturi: et cōferūt tussi: et synanchie. Et ea-
lauamentū est magnū apostematib' partiū
pectoris: et pleuresi: et sedāt sitim: et cōferunt
proprie sicce: opilationi epatis: et apostemati
eius calido: et ictericie: et sunt lauamentū ma
gnū inflāmatiuis febrib': et siti per eas. Do
sis. Potio earū ē ab. ℥. iiij. vsque ad. viij. Et
succi earū ab. ℥. i. vsque ad. ij. et sirupi earū est
ab. ℥. ij. vsque ad. iiij. et conditi earum ab. ℥. i. et
ß. vsque ad. ij.

De absinthio.

Absinthium multiplex est. Sed il-
lud quod intendimus nunc: est ab-
sinthium romanū. Electio: Me
lius est quod est remotum ab odore maris.
Et quod oritur in terris liberis: et habet fo-
lia alba: lenia: et plana. Asperum vero ē ma
lum. Et melius tempus collectionis est ver
Et operationis succi ipsius similiter. Et sic
aqua eius. Et melius tempus collectionis
florum est principiū estatis. Complexio:
et proprietas. Calidum est in primo: et siccū
in secūdo. Et succus eius: et flos eius est cali-
dior: accedens ad secūdum. Est autem absinthi
um compositum ex substantia calida dante
amaritudinem: et nitrositatem: et faciente ipsū
aperitiuū opilationum: et solutiuū nature.
Et ex substantia terrea stiptica: per quam
acquiritur ei vt sit membrorum confortati-
uū: et partium laxarum aggregatiuū. Sed
stipticitas quidem plus est amaritudine sua
Et adhuc est plus in eo. quod est exiccatū.
Sed substantia calida: magis est in superfi
cie dominans: propter quod sua prima ope-
ratio: qua obuiat corpori: est super vestigia
caliditatis: que sensisti. Et secūda sua operatio
est vestigia ex substantia stiptica procedentia:
imprimere. Et dixerunt quidam quod educit per
ventrem comprimendo: et recesserūt. Re
ctificatio. Non est in eo nocumentū appa-
rens. Succus tamen eius nocet stomacho
propter bauracitatem suam. Et est debilis so
lutionis. Et ex rebus adiungendis ei me-
liorantibus illud est rosa. Et ex vigoranti-
bus eius operationem: est fumus terre: et aq
casei. Et spica addit ei bonitates notas. Et
passule enucleate emendant cōditiōes eius.
Modus operationis succi eius. Exprime
succi eius quantū vis: et proprie in medio ve-
ris: et purifica illud secūdum modos notos: et fac
siccari in sole: vel cinere calido: in vase vitre
ato: sicut siccatur aloes. Aqua aūt sublimatio-
nis eius fit: sicut aqua rosata: et stillatiua: que fiūt
in vasis sublimationū. Absinthiū aūt susti
net de decoctiōe mediocriter. Posse.
Solutiōe educit colerā a stomacho: et intesti
nis: et epate. Et extendit operatio eius ad ve
nas: et mūdificat eas ab humore colerico: et aq
so: et interdum educit ipsum per viā vrine. Et
dixit Auenzoar. Solutiōe etiā flegma edu
cit. Et dixerūt alij: non imprimit operationē
in flegmate: de qua sit curandū. Et est qua-
si verius Absinthiū quoque preseruat a pu-
trefactiōe: et proprie potus infusionis eius in
vino: aut decoctionis singulis diebus circi-
ter. ℥. i. aut. ij. et aque sublimationis eius sic
Et prohibet pānos a tineis. et vermibus. Et
confert lauamentū magnū contritioni: et cō
tusioni mēbrorū: et proprie cū melle: aut cale-
factū cū vino: et pauco cimino. Et si in vino
aut aqua decoctionis eius: et radicū cucume
ris asinini infundatur spongia: et exprimatur: et li
getur comprimēdo sup tēpora: cōfert emigrance.
Et oleū ex eis factū similiter. Et vaporatur
auris ex aqua decoctiōis eius: aut vino: et
cōfert dolori auris: et tinnitui: et surditati. Et
cū abluitur os cū aceto decoctiōis eius: re-
mouet fetorē oris a putrefactiōe gingiuarū
et partiū eius. Et vinū decoctiōis ei': et conti
cū citri: et aqua sublimatiōis ips': cōfert fetori

oris ꝓpter rem putridã ꝗ̄ est in stomacho. Succus aũt ei⁹ cum melle is ꝑficit: interficit vermes in aure. ¶ Ex absinthio quoq̄ꝫ: ⁊ fumo terre: ⁊ passulis sine interioꝛib⁹: ⁊ mirabolanis citrinis: fit potio bona: ad pruritũ ⁊ scabiẽ. Ipsũ quoq̄ stomachũ: ⁊ epar corroborat. Appetitũ moꝛtuũ excitat. Opilationes aperit: ⁊ moꝛbos opilationũ curat: sicut ictericiã: ⁊ hydropisim. Vermes interficit: ⁊ educit: ꝓpterea electuariũ factũ ex eo in hũc modũ. Recipe absinthij ℥.ij. euphoꝛbij ʒ.i. ⁊ ʒ. coꝛnu cerui ini adusti ℥.ʒ. mellis quãtũ sufficit. Cõfert etiã absinthiũ iuuamentũ magnũ febꝛibus lõgi tẽpoꝛis: ⁊ febrib⁹ opilationũ. ¶ Dosis. Quoq̄ spũs decoctiõ: aut infusi. Potio ẽ ab. ℥.v. vsq̄ ad.viij. ⁊ puluerꝭ eius a.ʒ.ij. vsq̄ ad.iij. et succi a.ʒ.iij. vsq̄ ad.iiij.

¶ De sticados.

Sticados qḋ medici laudãt: ẽ sticados arabicũ: ⁊ est plãta folioꝝ sbtiliũ oblongoꝝ: habẽs stipitẽ sbtilem cinericiũ: cuius eleuatio sup terram est i mẽsura cubiti. Et habet flores assimilãtes spicis siliginũ: sed sunt bꝛeuioꝛes: ⁊ sine semine. ¶ Electio. Melius est arabicũ: ⁊ melioꝛ ps plãte ei⁹ est flos: post hũc folia. ¶ Complexio: ⁊ ꝓprietas. Calidum est in ꝑmo: et siccum in scḋo. Et est compositũ ex ptibus terreis frigidis: dãtibus ei stipticitatem paucam: ⁊ ex partib⁹ igneis sbtilibus: a quibus insũt ei acuitas: ⁊ amaritudo. Sed acuitas plus est amaritudine sua. Et amaritudo pl⁹ est stipticitate ipsius. Propter quod ẽ sbtiliatiuũ: resolutiuũ: apertiuũ opilationũ: abstersiuũ: ⁊ nature solutiuũ: ⁊ est ꝓseruatiuũ a putrefactiõe ꝓhibẽs. Et est ex pte stipticitatis pauce in eo: ꝯfortatiuũ coꝛdis: ⁊ cerebꝛi: ⁊ neruoꝝ: ⁊ viscerũ: ⁊ hoc est esse ⁊ ꝓprietas eius. ¶ Rectificatio. ¶ Pꝛohibendũ est habentibus coleram in stomacho. Conturbat enim eos inducẽs sitim: ⁊ vomitũ: et estuatiõẽ laboꝛiosam. Nocet etiã calidam ⁊ siccam cõplexionẽ habẽtib⁹: et qui sunt in potestate colere. Ipsũ quoq̄ est ex debilitꝰ soluẽtibus: ꝓpter qḋ recte miscendũ est ei sal gemme: ⁊ mirabolani nigri cũ eoꝛũt kebuli: magnificãt eim opationẽ eius. Et sil'r squilla: ⁊ ꝓprie in egritudinib⁹ capitis. Et infusum quidẽ in aqua casei melioꝛat in cõditionibus suis. Et passule sine interioꝛibus suis: sunt ex his similiter que emendãt. Similiter sal: ⁊ sal gẽma rectificat illud: ⁊ ꝓpe ad omnẽ partẽ eius sextuplũ ipsius. Et succus pomoꝝ dulciũ: in decoctionibus eius verificat illud: ⁊ fit ex eo: et pauca spica: et oleo veteri: oleũ bonũ iuuamẽti noti. Et flores quidẽ eius decoctionẽ parũ sustinẽt: pl⁹ quoq̄ folia. ¶ Dosis. ¶ Solutione educit colerã nigram: ⁊ flegma: mũdificat cerebꝛũ ⁊ neruos: ⁊ membꝛa sensitiua: ⁊ cõfoꝛtat ea. Et ꝯfert iuuamentũ magnũ egritudinibus frigidis in ipsis: fm omnẽ modũ vsus eius: siue in potib⁹. siue in fomentis: ⁊ lauacris. Et oleũ ipsi⁹ ꝯfoꝛtat cerebꝛũ: ⁊ neruos: ⁊ calefacit eos: ⁊ viuificat. Et in medicinis sticados: si iũgat squilla: vel acetũ eius: ẽ medicina bona epilepsie: ⁊ vertigini. Et cũ lapide laguli: aut sale indo: aut aliis valẽtib⁹ ad eã ꝯfert melãcolie: ⁊ egritudinibus timoris. Et miscet ei buglossa: ⁊ succ⁹ ei⁹: aut succus pomoꝝ dulciũ: ad egritudĩes coꝛdis melãcolicas. Et vapoꝛatio decoctionis ei⁹ apit opilatiões nariũ: ⁊ ẽ medicina bona opilationib⁹ epatis: ⁊ splenis: ⁊ viscerũ: ⁊ ẽ sedatiuũ doloꝝ q̄ sũt in neruis: ⁊ instrumẽtis iũcturarũ: ⁊ lacertoꝝ: fm oẽꝫ modũ administrationis ei⁹: ⁊ ꝯfoꝛtat interioꝛa oĩa: q̄ a frigiditate sũt lesa: ⁊ ꝓpe materialia: ꝓhibet a putrefactione. Et ipsi⁹ sirupus: ⁊ alij modi administratiõis ei⁹ sũt medicina bona q̄rtane: ⁊ febrib⁹ longi tpis: ⁊ ꝓpe flegmaticis. Dosis. Decoctiõis ei⁹ potio ẽ ab. ℥.v. vsq̄ ad.vij. ⁊ puluerꝭ eius ab.ʒ.iij. vsq̄ ad.v.

¶ De fumo terre:

Fumus terre ẽ ex medicinis bñdictis. Et ex exuberãtia ei⁹ exemit eũ a numero medicinaꝝ ꝑiculosaꝝ. Est.n. cũ hoc q̄ ẽ solutiu⁹ nature: ꝯfoꝛtatiu⁹: ⁊ ẽ condimẽtiu⁹ priũ laxatiuoꝝ: ⁊ ꝯpatiu⁹: nec ẽ in eo nocumẽtũ apparẽs. Et ẽ ex eo ali⁹ cui⁹ flos ẽ subalbidus cinericiꝰ: ⁊ ali⁹ cuius coloꝛ ẽ pallẽs: violace⁹. Electio. Melioꝛ ẽ cui⁹ herba ẽ viridis: tenera: ⁊ cui⁹ folia sunt plana: ⁊ tenera Et cui⁹ flos ẽ sbuiolace⁹. ¶ Crispus vero nõ est bon⁹. Et meli⁹ tẽpus collectiõis herbe ei⁹ ⁊ opatiõis succi ipi⁹: ẽ ꝑncipiũ veris: ⁊ seminis ei⁹: ipi⁹ finis. Cõplexio: ⁊ ꝓpꝛietas. Dixerũt q̄dã q̄ ẽ frigid⁹: ⁊ dixerũt quidam aliud. Sed fm veritatẽ declinat modicũ ad latus caliditatis: q̄a virtus calida in eo licet sit minoꝛ frigiditate ipsius: tamen est in supficie dominãs. Et ẽ siccus in scḋo: ⁊ semẽ ei⁹ calidus ẽ. Inest enim a sbstantia calida in ipso

amaritudo: et acuitas pauca: q̄re factus est
subtiliatiu⁹: et penetratiu⁹: et apritiu⁹ opilatio-
nū: et solutiu⁹ nature. Et a substātia frigida
stipticitas: aggregatiō: et ɔfortatio. Sed sti
pticitas ē plus amaritudine sua: ppter qḋ
magnificata ē opatio sua: paꝝ egens exter
nis solutiu⁹ sit factus: et ɔfortatiu⁹. Recti
ficatio. Nō est in eo nocumentū manifestū
sed vigorari indiget in opatione sua. Et ex
rebus hoc facientibus sunt mirabolani: et sene:
et aq̄ casei. Et ex cum dātibus opationē ei⁹ sūt
kebmes: et passule sine interioribus: et mel eaꝝ.
Opatio aūt succi ei⁹ est sicut dixim⁹ de suc-
co absinthij. Et si impleantur ex succo eius va
sa vitreata cū superinstillatiōe olei: ɔseruatur
tēpore extēso ad vsus vbi oportet. Pos
se. Solutiōe facit faciles: et educit colerā: et
humores adustos: et virt⁹ ei⁹ extēdit ad venas
et mūdificat sanguinē: et clarificat ipūꝫ. Et ē
medicina solēnis: et fit omni modū administra
tiōis ei⁹ egritudinibus: et infectiōibus colere: et
humoris adusti: sunt ē lepra: pruritus: et scabi
es: et impetigo: serpigo: et fistula. Et ē sūr me-
dicina bona opilationū omnium: egritudinū
q̄rū mater ē opilatio. Et ɔfortat stomachū:
et epar: et viscera: et condimat prenia quibus
aduenit mollificatio. Cōfert etiā febribus co
lericis: et febrib⁹ opilationū. Dosis. Po
tio succi ipsius ē ab. ℥. v. vsq̄ ad. x. et decoctio
nis eius ab. ℥. x. vsq̄ ad. xv. et pulueris eius
ab. ʒ. iiij. vsq̄ ad. v.

De eupatorio

Eupatoriū est herba lōgitudinis cu
biti: amaritudinis multe: cuius folia
sūt sicut cētauree minoris: viridia: et
sūt aspa: et incisa: et stipes eius est similis. Et
qn exiccantur: citrinescit. Et eleuatur sup eū
flores: q̄ sūt sicut sticitrini: lōgitudinis pau
ce. Et sūt quidā qui dixerūt q̄ eupatoriū ē
herba pulicū: in q̄ est viscositas adherens.
Electio. Melius tēpus collectiōis ei⁹
est finis veris: et opatiōis succi ei⁹ sitis. Cō
plexio: et pprietas. Calidū est in pmo gra
du: et siccū in scḋo: et est ɔpositū ex substantia
calida subtili: quare est subtiliatiuū: incisiuū:
abstersiuū: mundificatiuū: et preseruatiuū a
putrefactiōe: et resolutiuū cōueniens: sine at
tractione: et ex partibus terreis: quare est in
ipso de stipticitate aliquid: ppter qḋ est con
fortatiuū: et condimatiuū. Rectificatio.
Debilis est solutiōis: sed ɔfortatur virtus
eius cum aqua casei. Et modus opationis
succi eius: est sicut diximus de absinthio.
Posse. Solutiōe educit colerā: et flegma
facile. Et cōfortat stomachū: epar: et viscera
et cōfert coloribus coruꝫ. Et est medicina solē
nis opilationū omnium: et egritudinum ab ea
factarū. Febribus autē longi tēporis mire
subuenit. Dosis. Decoctiōis ei⁹ potio
est ab. ℥. iiij. vsq̄ ad. vi. et pulueris eius ab. ʒ.
. ij. vsq̄ ad. iij. Loco eius ponitur in defectu
ipsius absinthiū: et asarū: cū medietas ponde
ris ipsius.

De epithymo.

Epithymū est ex herbis supercrescē
tibus alijs herbis: et est sicut cuscute.
Dicitur aūt quod supercrescit super
alsil: et alhasce: et quedam species origani.
Eius autē aliud est cretēse: et aliud est syriū
Electio. Melius ē qḋ est subrufum: cre
tēse: acuti odoris. Quod nascitur in syria ē
post id: sed est minus rufum. Et adhuc me
lius est quod est completū: ponderosuꝫ. Et
melior ps eius sunt extremitates ei⁹ grosse
q̄ sunt sicut flores. Subcitrinū aūt et palli-
dum est minus bonū. Cōplexio: et pprie-
tas. Est calide ɔplexionis: et sicce in scḋo.
Et dixit Galienus q̄ est calidū in tertio. et
est compositū ex partibus igneis: a quibus
inest ei acuitas. Et ex terreis subtilibus: a
quibus sibi inest stipticitas pauca. Et ipsuꝫ
q̄dē est subtiliatiuū: resolutiuū: apritiuū opila
tionū: et ɔfortatiuū viscerꝫ. Rectificatio.
Facit sitim: et generat estuationē in corporib⁹
calidis. Et ē ex debilit̄ et tarde soluentibus.
Qua ppter ē phibendū sb̄ dominio calidi-
tatis: et siccitatis positio. Cōfortatur aūt opa
tio ei⁹ in multiplicatiōe quātitatꝭ ipi⁹: et associa
tiōe rei cū eo magnificātis effectū ei⁹: sicut
sūt mirabolani nigri indi pprie. Aut ellebo
ri nigri quātitas parua. Aq̄ vero melius cū pau
co sale: aut aqua decoctionis passularū cuꝫ
sale similiter. Aut aqua lactis ex capris
sumpti: vigorat ipsius operationem.
Sal gemma vero: aut sal indus aut sal na
puicus. sunt ex rebus: que addita sibi addūt
virtuti ipsius. Citam autem et facilem facit
operationē ipsius: si ei aliquid acutū virtu-
te misceatur: sicut piper: et piper longū: et ꝫi
giber: et similia. Et nō pretermittas quin ca-
dat: in potibus eius oleum amigdalaꝝ dul
cium: quo inuoluatur. Et in decoctione ipsi
passule sine interioribus: quoniam addunt

ei ad bonitatem lenlendo: quod timetur ex
nitrositate ipsius. Et ne ignores: ꝙ epithy-
mum de decoctiōe modicū sustinet: q̄re opor
tet vt fiat illud fm legem. ¶ Posse. Pre
rogatiuam habet educere: sup omnibus so
lutione educētibus: melancoliā. Educit eim
sine molestia: et facile. Et quidam dicunt ꝙ
educit de flegmate aliquid. Et dixit Pau-
lus: ꝙ solutione educit humores adustos: et
declinauit ab eo quod comp̄hendit veritas
Et ego non inueni ꝙ fieret illud. Potestas
autem eius super humore melancolico: et egri
tudinibus eius: est magna: et p̄prie in egritu
dinibus capitis: sicut est melācolia: et epile-
psia: et alguēguegi: et timor: et vertigo: et dolor
capitis: quorū materia est melācolia. Va-
let etiam ad tremorem cordis: et sincopin: et
egritudines melancolicas in eo. Et est ma-
gna medicina opilationis splenis: et egritu-
dinum in eo. Et cōfert egritudini hypocun-
drie: et opilatiōibus renum. Et frequēs vsus
potionis eius: est medicina solēnis cancro:
et lepre: et vulneribus nigris. Et soluit quar
tanam. ¶ Dosis. Potio eius in decoctiōe
est a. ʒ. v. vsq̄ ad. xx. Et pulueris ei9 a. ʒ. iij.
vsq̄ ad. vij. Is autē qui sumit ipsum: vitet
acceptiōem eius in estate.

¶ De isopo: quod vocatur hasce:

Tv
Ferunt quidā ꝙ est isopus ortensis.
Et dicūt alij: ꝙ est vna ex speciebus
origani. Et ē planta plurimū stipitū
subtiliū: qui expandūtur: et eleuātur sup ra-
dicem: sicut est medietas cubiti. Et sūt eius
folia minora folijs origani. Et eleuātur: et
colligūtur super extremitatem stipitum: si-
cut modus foliorū declinantiū ad purpurei
tatem. Et minorātur folia in extensiōe stipi
tis: et multiplicātur in capitibus: et extremi-
tatibus grossis. Et eius flos est sicut flos ca
lamenti: ad rubedinem declinans. Et plan-
ta eius vt dictum est mater epithymi. ¶ Cō-
plexio: et p̄prietas. Calide complexionis ē
et sicce in scdo. Et dixit Diascorides: ꝙ est
in principio tertij: et est quasi verius. Est eīz
resolutiua: incisiua: calefactiua: opilationū
apertiua: carminatiua vētositatis: et hoc est
p̄pter dominiū partiū calidarum in ipsa.
¶ Rectificatio. Est in ea de acuitate aliquid
sed non superfluē. Et fortasse frangitur in
permixtiōe ipsius cum alijs: et frangitur in
infusiōe ipsius p horā in aceto p̄mixto. Et
emēdatur etiam cū passulis: et aqua mellis
cum pauco sale. Et adiuuans ipsam ad so-
lutionem: dans ei sufficientiā: est sal gemma.
Et decoctioni eius iūgūtur māne circiter au
reos. vij: et soluit sufficiēter et est medicia bo
na. Et fit ex floribus eius: et oleo veteri: ole
um quod dicitur hascen: et est iuuamentorum mi
torū. Hasce quoq; decoctionē sustinet: in q̄
est mediocritas. Et in eius p̄ritiōe: si nimi-
um elaboretur: acq̄rit ei: vt sit res magis pe
netratiua: et repat virtus eius: et penetret ad
vias vrine: et multiplicatur eius p̄uocatio a-
stiatis plus: et minoratur solutio. ¶ Posse.
Solutionē efficit facilem: et educit flegma.
Et dixerūt quidā ꝙ educit melancoliā. Et
valet ꝙ fiat illud debiliter: et confortatur ad hoc
tamē cū sale gēma: et sale indo: q̄n oportet.
Verū de opatiōe eius contra flegma manife
stū est: et p̄prie de eo qd̄ est in pulbus pecto-
ris: et pulmōis: et viarū anhelitus. Et valet
ad egritudines cerebri: et neruorum flegmati-
cas: et confortat ipsum. et neruos: et p̄pe sirupus
ipsius. Et ois vsus administrationis eius: et
oleū qd̄ diximus de hasce calefactū: cōfortat
neruos: et confert egritudinibus eorum frigidis.
Et vsus ei9 est conseruās sanitatē: et virtutem vi
sus: et aufert ei9 debilitatē. Et vaporatio de-
coctiōis ei9 remouet dolorē auris: et tinnitum
vētosum. Pectus aūt et pulmonē: fm oēm mo
dū administratiōis ei9 mūdificat: et p̄pe pecto
ra senū: et eorum p̄pe: q̄rū pectora sunt posita
sb dominio flegmatis grossi: et viscosi. Et ē me
dicina bōa asmaticis: et tussi: sedatiua dolori
pulmōis. Et confert vsus ei9 senibus: et eis q̄s
hyems ledit. Et sirupus ei9: et alij modi ad-
ministratiōis ei9: et conferūt paucitati appetit9
et malitie digestiōis: et resoluit vsus ei9 vēto
sitates grossas: et carminat. Expellit et educit
et p̄pe cū hautac: et melle: vermes. Et est ex eis
q̄ educūt mēstrua: et vrinā p̄uocat. Et sirup9
et decoctio ipi9 confert rigori febriū. ¶ Dosis.
Decoctiōis eius est a. ʒ. v. vsq̄ ad. x. Et pul
ueris ipsius a. ʒ. ij. vsq̄ ad. iiij.

¶ De isopo montano.

I
Sopus duorum ē modorum. Est eīz ex
ea q̄dā ortēsis: cui9 eleuatio sup ter-
rā: est circiter mediū cubitū. Et non
m̄ltiplicatur in stipitibus: et ramis: sicut ē hasce: et fo
lia ipi9 sūt maiora: q̄ in hasce: et flos ei9 ē pur
pure9. Et ex ea ē spēs mōtana: cui9 folia sūt
mīora p̄lā: et stipites nō sunt tāte eleuatiōis

Electio. Cuius odor et sapor sūt acuiores: melior est. Et ex duab⁹ is speciebus melior est magna. Et melius tempus colligendis eius est quādo incipit florere. Complexio et ꝓprietas. Calidus et siccus est in scđo. Et species eius magna: est calidior ita vt dicatur cōueniētius ꝙ sit i tertio. Et est in ea fm omnē dispositionem eius caliditas subtilis dominans: faciens eam subtiliatiuam: abstersiuā: resolutiuam: et extenuatiuam ventositatū. Rectificatio. Est ex debiliter soluētibus: ꝙ si miscetur ei cōdimentis: et ireos: additur ei ad solutionē. Et similiter manna addita decoctiōe ipsius corrofortat eius solutionē: et fit solutiuū sufficiēs. Et similiter addit ei ad solutionē mel: et passule sine interiorib⁹. Et squilla magnificat eius operationē. Et decoctiōe autē et cōtritiōe sustinet mediocriter: sicut basce. Posse. Solutione educit flegma: tamē minus ꝙ basce. Et est similiter medicina bona pectoris: et pulmōis: et membrorū anhelit⁹: mūdificās ea a flegmate grosso: et humorib⁹ putridis: et subtiliat spūtū grossum: et insosum faciens ipsum facile expulsiōi. Et confert asmati: et tussi ab humorib⁹ grossis: et putridis iuuamentū sufficiens. Et colorem efficit bonum: et illud ꝓpter iuuamentū quod efficit i spiritalibus: et illud ꝓpter iuuamentum qđ efficit in re digestiōis: et quia p ipsam acquiritur facilitas: et bonitas: et subtilitas in spiritu: et eius iuuamentū in egritudinib⁹ cerebri et flegmaticis: magnū est: ꝓprie in epilepsia Inqt Humain. Iuuamentū siropi: et ꝓprie siropi decoctiōis eius: et aliorū modorū administratiōis ipsius: et ꝓprie cū oximelle sqlletico magnū est in epilepsia: et ꝓprie cuius materia est flegmatica. Et nos experti sumus illud in omni etate. Et origanū siccum et decoctiōi ipsius fortificat ad illud. Et decoctio eius cum vino resoluit apostemata durat: et ꝓprie splenis: et viscerū. Et similit emplastrum ex eo cū ficubus: et ireos: et baurac. Et decoccio ipsius educit vermes: et cum decoquitur cum ficubus. Et vaporatur auris: confert tinnitui: et sibilo. Et decoctio ipsi⁹ cum aceto: et oximelle: sedat dolorem dentis. Dosis. Decoctionis eius potio est a. ʒ. vi. vsꝗ ad. x. et pulueris eius a. ʒ. ii. vsꝗ ad. vi.

De prunis.

Pruna dantur ad alterādum: et ad soluendum. Electio. Nuecins ex eis alba: aut citrina: aut rubea sunt minus cōpetunt operationi medicine: ꝙ nigra. Et sunt quedā ex eis ꝙ sunt magna: ꝙ cōferūt ad alterādum magis. Et sunt ex eis quedā dulcia: que sunt ad soluēdum magis ventre: et vtraꝗ alterāt: et solutionem faciūt: plus tamē et minus. Damascena vero: et armena in casibus illis sunt fortiora: ꝙuis alij dicāt aliud. Et humida fm quosdā: plus illud faciūt: ꝙ sicca. Sicca minus corrūpunt in stomacho ꝙ humida. Sunt enī humida prauā: ad putrefactionē conuertibilia. Complexio et ꝓprietas. Dulcia sunt inter frigiditatem: et caliditatem: declinant tamen ad latus frigiditatis. Et sunt humida in scđo. Acerba vero sunt frigida in pricipio scđi. Et omnia quidē sunt lauatiua: refrigeratiua: et lenitiua. Rectificatio. Rectius cū q miscētur: et addit in operationem cōtra sunt tamarindi: et ꝓpie dū modos infusiōis notos: et cassia fistula: et teraniabin. et viole: aditer et similia. Et fit ex aqua eorū sirupus iuuamēti noti. Et ex carnibus eorū fit electuarium bonum. Armeni quoꝗ arborē prunorū distāter circiter lōgitudinē palme: in duabus: vel tribus ptibus similiter pforāt: et intromittūt frusta scamonee: et sigillāt: inde et sunt fructus arboris illius solutiui sufficiēter: et faciunt sophisticatiōes alias in arboribus alijs. Posse. Solutiōe educūt colerā: et dant in egritudinibus colericis: et alterāt malitiā eius: et soluūt materiā: a qua fiūt: nocent stomacho tamē: et sunt pauci nutrimēti. Dosis. Aque decoctionis potio ē circit lib. i. cū zuccaro.

De psillio.

Psiliū est de alterātib⁹ cōplexionē: et solutionē facientib⁹. Et ei⁹ solutio ꝓprie fit lubrificādo. Eius aūt aliud albū: aliud subnigrū: aliud ad purpureitatē declināns. Electio. Meli⁹ ē qđ ē repletū: et grossum: et ē grauī⁹: et submergit i aq. Complexio et ꝓprietas. Cōpositū ē ex duab⁹ subā: que inuicē separi possūt: inter ꝙs cortex ē separans. Est eīn i eo sba interior medullaris: et est i eo sba expāsa sup corticē ipsi⁹. Sba aūt ei⁹ interior medullaris: calida ē: et sicca i qrto ḡdu: et ē acuta vehemēt: incisiua: rubificatiua: et lcerātiua: et ē de genere veneni. Substātia aūt exterior: expansa sup corticem est ex multum infrigidantibus. Et dixit Rufus. Est frigida et humida in tertio: et excessu.

Et dixit Blasco vides q̄ est in secūdo: ⁊ est
verius. Inquit .n. Hippocrates i epidimia.
Non elevat res frigida: siccā cū humiditate:
vltra secūdū gradū. Et dixit Galien⁹. Hu
mida res nō trāsgredit metā vsq; ad quam
pōt regimē hominis extendi. Propter qd̄
nō inuenimus humidū esse causam solutio:
inquātū humidū: s; inquantū pōt esse mate
ria: que quātitate sua mouet ad diminutiō
solutōem. ¶ Rectificatio. ¶ Quod ex eo
cōquassatū est: cū aqua fontiū frigida: et fit
mucillaginosum: ⁊ bibit sicut est: ꝓp̄e cum
oleo violaceo: aut sirupo violato: soluit ve-
trem. Quod aūt ex eo est frixū: ⁊ cōquassatū
cū oleo rosaceo: est medicina flux⁹ ventris:
⁊ dysenterie. Contritū aūt potu nullo mo
do ꝓpinandū est. Excoriat .n. cōtritio eius
substantiā medullarē vlceratiuā: ⁊ excoria-
tiuā. ¶ Posse. ¶ Cōquassatū cū aqua fri-
gida: sicut diximus: solutōe educit coleram.
Et cōfert febribus inflammatōis multe: et sitī
vehemēti calide: ⁊ sedat inflammatōes spe-
ritualiū: ⁊ lenit pectus. Et cōquassatū cū ace-
to cōfert apostematibus calidis: ⁊ erisipille: ⁊
formice: ⁊ sedat inflammatōnes oēs: ⁊ dolo-
res inflāmationū: ⁊ ꝓp̄ie sup cataplasma-
tū. Et similiter sedam calidā vehementem.
Frixū vero ⁊ cōquassatū: sicut diximus: con
fert fluxui colerico: et dysenterico: ⁊ fluxui
medicinali: ⁊ ꝓp̄ie post potum scamonee: ⁊
medicinaꝝ acutaꝝ. ¶ Dosis. Ipsi⁹ po-
tio est a .ʒ. i. vsq; ad. iii. Timeat aūt ipm ha-
bens debilitatē viscerum.

¶ De capillis Veneris.

Capillus Veneris dicit apud qsdā
capillus fontiū. Et dicit capill⁹ ho-
minis nemoralis. Et ab aliis dicit
coriandrū putei. Et est herba cui⁹ folia sunt
similia foliis coriandri viridia: ⁊ tenuia. Cu
ius stipes est in longitudine circiter mediuȝ
cubitū: ⁊ sunt sicut pilli porcini. Et sunt i co
lore inter rubedinē ⁊ nigredinē: s; magis de
clināt ad nigredinē: ⁊ ꝓp̄e iuxta radicē coꝝ.
Et qn̄to magis pcedūt ad nigredinē decli-
nant. Et sunt sine floribus. Et coꝝ ortus est
in puteis: ⁊ fontibus: ⁊ locis aq̄rū. ¶ Electio
¶ Meliores sunt: qui viridia habēt folia:
qui vberiores sunt fm oēs ptes plāte ipoꝝ.
Subtiles vero: ⁊ graciles: ⁊ declinātes ad
citrinitatē: nō hūt spūm. ¶ Complexio et
ꝓprietas. ¶ Dixit Galienus. Iuxta tem

peramentū est coꝝ cōplexio. Sunt autem
cōpositi ex partibus aqueis ⁊ terreis: ⁊ subtili
bus mediocriter: a qbus iest eis stipticitas:
⁊ ex partibus subtilib⁹ calidis valde: ꝓpter
quod vīus coꝝ cito resoluit. Debilis enim
virtus in debili subiecto cito tollit. Sȝ ad-
huc etiā calide ptes sunt posite in supficie:
quare vehemētius fit illud: quod videt oste
dere cōplexiōes ipoꝝ declinare ad lat⁹ cali-
ditatis: quis dicat Galienus ipos esse eq̄-
les. Et inest eis ex ptibus calidis in ipis: vt
sint resolutiui: subtiliatiui: apitiui opilatio-
nū: ⁊ solutiui vētris: ⁊ ꝓp̄ie qui ex eis sunt
recētes. Sicci vero sunt cōstrictiui: ⁊ ꝓhibi-
tiui fluxuū. ¶ Rectificatio. ¶ Nō ē in eis
malitia: debiliter tamē purgāt: sed cōfortant
opatōem coꝝ viole scilicet ⁊ cassia fistula: ⁊
teraniabin. Et infusio coꝝ in aqua casei vi-
gorat eos in soluēdo. De decoctōe aūt mo
dicū sustinet. ¶ Posse. Solutōe edu-
cunt colerā: ⁊ phlegma: ⁊ humores grossos
⁊ imbibitos: ⁊ mūdificāt pectus: ⁊ pulmonē
⁊ educūt materias cōtentas in eis: ⁊ mundi-
ficant sanguinē: ⁊ clarificāt eū: ⁊ clarificant
colorē: ⁊ faciūt acqrere bonitatē anhelitus.
Et mūdificāt stomachū: ventrē: ⁊ epar: ⁊ cō
ferunt dolori coꝝ: ⁊ sunt medicina bona opi
lationū epatis: ⁊ splenis: ⁊ icteritie: ⁊ ꝓp̄ie
egritudinū omniū opilationū: ⁊ ꝓp̄ie infu-
sio coꝝ in aqua apii: ⁊ endiuie: aut in aqua
cicer nigroꝝ: aut i aqua seminū quatuor:
aut in aqua lactis ꝓp̄ie. Et delēt cum oleo
camomillino scrofulas. Et valet sirup⁹ co-
rū pleuresi: ⁊ peripleumonie. Et sunt ꝓuo-
catiui vrine: Et vsus decoctiōis coꝝ: frāgit
lapidē. Et purgat matrices fetaꝝ. Et hoc ē
de posse eoꝝ: ⁊ de eo quod ptinet ad eos
de partib⁹ calidis. Sed ex pte stipticitatis
ꝓhibēt cursum materiei: ⁊ abscindūt san-
guinē: ⁊ cōfortāt stomachū: ⁊ ventrē: ne reci-
piant supfluitates. Et ꝓhibēt casum capil-
lorū: ⁊ cōfortant radices coꝝ. Immo faciūt
eos crescere: ⁊ multiplicare eos i locis: vbi
oportet: ⁊ ꝓp̄ie cū oleo myrtino: aut oleo
laudani: ⁊ vino stiptico. Et puluis coꝝ ad
florum etiam facit similiter. Et abluit etiaȝ
ex decoctione ipsorum cum vino caput: et
abscindit furfures. Et simile fit ex cinere
ipsorum: Et cinis ipsorum sanat fistulas la
chrymales. ¶ Dosis. ¶ Potio decoctio-
nis ipsorum quandoque fit p ipsos solutio
p ventrē est circiter libra vna.

De asaro.

Asarum est radix herbe montane: cuius folia sunt angularia: sicut folia edere: et flores eius sunt sicut flores iusquiami: et est tota planta eius aromatica: et mordicans gustum. ¶ Electio. ¶ Melior pars plante est radix: et melior radix est que est grossa: spissa: et cuius odor est subtilior: et sapor acuens cum stipticitate modica. ¶ Complexio et proprietas. ¶ Calide complexionis est: et sicce in tertio. Et dixit Diascorides: est in secundo calidum: siccum in tertio: et est quasi verius. Et est subtiliativum: aperitivum opilationum: resolutivum: provocativum: et in ipso est stipticitas modica. ¶ Rectificatio.
Melius cum quo miscetur: ad solutionem faciendam est aqua casei: cum spica: et aqua mellis. Et quidam infundunt ex eo aliquid in musto: et conservant in vase per tres menses: et est illud vinum medicina ad hydropisim: et splenem. Sustinet autem asarum decoctionem: et contritionem rem mediocrem. Et laboratio in contritione ipsius: facit magis provocativum: quam solutivum. ¶ Posse. Est ex rebus facientibus vomitum: et educentibus per ventrem et cum hoc etiam est provocativum urine. Et educit coleram: et flegma. Sed de eius operatione in flegmate: est manifestius. Et educit ex anchis et iuncturis materias. Et confert doloribus earum: et proprie infusio eius: et alii modi administrationis ipsius. Et est ex bonis rebus in quibus est spes iuvamentorum ad opilationes epatis: et splenis: et duritiem eorum: et morbos opilationum: sicut est hydropisis: et ictericia: et durities splenis: et proprie vinum infusionis eius quod dixi. Et confert iuvamentum magnum febribus opilationum. et febribus antiquis. Et inungitur dorsum: et spina: ex oleo ipsius: cum laudano: et facit sudare. Confert horripilationi febrium: et provocat urinam: et in sperma te augmentum efficit. ¶ Dosis. Eius infusionis potio est ab aure. ii. usque ad. ʒ. iiij. et pulveris eius ab. ʒ. i. usque ad aureos. ij.

¶ De iure gallorum.

Gallorum: et gallinarum iuvenum mediocriter pinguium: nutrimentum ceterarum avium nutrimento preponitur. Sunt enim propinque convenientibus in sanguine: et paucarum superfluitatum. Sed caro gallinarum est melior carne gallorum: nisi castratorum. Et nigriores ex eis sunt meliores: et leviores. Et ex gallinis melior est: que nondum peperit. Et ex gallis qui nondum calcavit. Decrepitarum autem accedentium carne que mala sunt. Acquirunt enim nitrositatem. et salsuginem: et proprie gallorum: et non competunt in cibo: sed potius in re medicine: et proprie ius gallorum: et est illud quod hic consideramus. Electio. Melior gallus ad hanc usum est: sicut dixit Galienus: qui est ruffus: antiquus immo quanto antiquior: tanto melior. Et qui est velox ad motum: et ardens ad coitum: et fortis ad dimicandum: in quo sit mediocritas inter macredinem: et pinguedinem. ¶ Complexio et proprietas. Ius galli antiqui est calidum propter nitrositatem: et salsuginem. Et est laxativum: abstersivum: aperitivum: ventositatum extenuativum: et provocativum: et solutivum nature. ¶ Rectificatio. ¶ Operatio iuris gallorum sicut Galienus docuit: est in hunc modum. Oportet ut cibetur gallus furfure. Albangi dixit: et melle et pauco sale. Post illud fatigetur fatigatione ducente ad lassitudinem. Et dixit etiam Albangi quod melius est ut fatigetur dimicando. Deinde abscindatur caput eius: et excorietur: et saliatur sale: aut sal gemma: et decoquatur in aqua sufficienti: cum facilitate: usque ad consumptionem duarum partium aque. Et sunt quidam qui ponunt in decoctione eius alia: secundum diversas intentiones ¶ Posse. Miscetur decoctioni eius turbit cartamus: et solutione educit flegma. Cum polipodio vero melancoliam educit: et similiter cum epithymo. Et cum semine aneti excludit: et carminat ventositates. Et coctum cum sal gemma: et dauco: et aneto: et polipodio: confert dolori stomachi. et colice: et iliace: et dolori renum. Et confert doloribus iuncturarum. Et valet similiter ad eadem etiam coctum cum carthamo: aneto: et sal gemma: et confert asmati. Aut cum basilicon et isopo: et valet similiter. ¶ Dosis. Potio ipsius est circiter libra.

¶ De volubili.

Volubilis plures sunt species. Est enim quedam que dicitur funis arborum cuius flos est albus: et est sicut tuba et habet lac: et vocatur volubilis magna. Et est alia cuius rami repunt super terram: et super ramos plantarum: et eius folia et flores sunt minores: et dicitur volubilis minor. Et est alia habens folia subalbida: lanuginosa: et habet

lac: ⁊ est species tertia: ⁊ est habens folia as
pera: sicut folia citrulli: cuius flos est sicut
ampulle adherētes: ⁊ vocatur lupulus. Et
est quarta species eius: cuius radix est sicut
sesresin: ⁊ magis grossa: immo est grossitu-
do eius in modū cucurbite maioris. Et eius
stipes eleuatur sup radicem suā circiter cu
bitos duos: ⁊ folia eius sunt stricta: parua:
in modū sagitte alate: que ex leui causa fu
unt: ⁊ habet ac: ⁊ vocatur dominus lacitici-
niorū: ⁊ ex ea fit scamonea. Electio. Me
lior duarū specierū est magna: ⁊ habens fo-
lia in modum sagitte alate. Et melior ē que
nascitur in locis temperatis remotis ab ex
cessu. Cōplexio ⁊ pprietas. Inqt Di-
ascorides. Magna est equalis: declinat ta-
men ad caliditatē quādā: ⁊ est sicca in scdo
⁊ est resolutiua: maturatiua: aperitiua: ab-
stersiua: solutiua. Lanuginosa vero est cali
da in excessu: vlceratiua: incisiua. Sagitta
lis vero calida est: ⁊ sicca in scdo. Et dixit
Galienus. Est in pricipio tertij: ⁊ est resolu
tiua. Lac vero eius est in fine ipsius. Et est
acris: ⁊ eius acrimonia non est in vehemen-
tia lacticinij maioris: ⁊ est in qualibet parte
plāte eius acuitas: ⁊ ferrositas: sed plus in
lacte ipsius: ⁊ est in ea abstersio: ⁊ resolutio
Et nos loquemur de scamonea in capitulo
suo. Lupulus vero est equalis ad frigidita
tem declinās. Et dicitur q est in principio
primi: ⁊ est verius. Est autem sedatiuus do
lorum calidorū: extinctiuus inflāmationū:
⁊ lenitiuus. Rectificatio. Magna ape
rit orificia venarū: propter quod miscendū
est cum ea aliquid ex dragaganto: ⁊ mastice
Et rectius quod vigorat operationē eius
est aqua casei cum spica: ⁊ mastice. Ex sagit
tali autem non pparatur ad soluendū: nisi
coagulum eius: ⁊ est scamonea. Lanugino
sa vero prorsus vitanda est. Solutiōe eim
educit sanguinē: ⁊ est sicut venenū. Pos-
se. Lanuginosa sanguinē educit excorian
do. Aspera vero: ⁊ est lupulus: educit de co
lera citrina rem aliquam: ⁊ mundificat san-
guinem ab ea: ⁊ clarificat ipsum: ⁊ sedat ipi
us inflāmationem: ⁊ affert ei iuuamentum
magnum infusio eius in aqua casei. Et siru
pus eius remouet ictericiam. Et o ēparuū
vtūtur medici nostri tēporis administratione
eius: ⁊ cum sit medicina bona. Et ipsa quidē
⁊ succus eius: cū sanich ordei sedat dolores
capitis calidū: ⁊ cōfert calefactioni stoma-
chi: ⁊ epatis. Et sirupus eius ɔfert febribus

colericis: ⁊ sanguineis valde. Magna ve-
ro solutiōe educit colerā adustā cū facilitate
Et aperit opilatiōes epatis: ⁊ mesaraicarū
⁊ ɔfert ictericie: cū succo apij: ⁊ endiuie: aut
cū aqua casei. Cōfert apostemati epatis ca
lido: extrinsecus: ⁊ pprie cū sanich: ⁊ oleo rosa
ceo: ⁊ aceto: ⁊ sedat sodam antiquā: ⁊ pprie
cū oleo rosaceo: aut camomillino. Et succ'
eius est ex eis que sanant vlcera in aure. Et
est ex medicinis pectoris: ⁊ pulmonis: mūdi
ficans ea a superfluitatibus: ⁊ confert asmati
valde: ⁊ cōfert febribus longi temporis: ⁊ p-
prie febribus opilationū: ⁊ eis quarū mate-
ria est colera citrina. Ex radice vero sagitta
lis fit emplastrū: ⁊ oleo rosaceo: aut camo-
millino: ⁊ sedant sodam frigidā antiquam: ⁊
curat emigraneam. Dosis. Potio de-
coctionis magne est circiter. ʒ. iiij. ⁊ infusio-
nis eius in aqua casei: potio ē circit lib. i.

Capitula medicinarū laboriose sol-
uentium: in quib' est venenositas.

De Scamonea.

Scamonea est solutiuū magnū. Et
dixit Democritus: q est solutiuū
antonomasice: ⁊ q est genus soluti
uorum: ⁊ generalius sup omnia solutiua.
Fit autem scamonea ex succo cuiusdā spe
ciei volubilis: cuius folia sunt ad modū sa
gitte alate. Nascitur autē in Antiochia: et
Armenia: ⁊ Corascen: ⁊ in ptibus Arabie:
⁊ Turchie: ⁊ plurimū nascitur in terra no-
stra: ⁊ est mala. Et credo q dispositio loci: et
modus culture: ⁊ ars in faciendo: auxiliat:
vt bona fiat bona: ⁊ mala fiat mala. Mo-
di autem opatiōis eius sunt quatuor. Pri
mus est cū manifestatur radix ipsius a ter-
ra: pretereā eneruatur: ⁊ fiunt incisiones ī eo
qd apparet ex ea sup terram: ⁊ inuenit q
egreditur de eo post diem: ⁊ diem: res sicut
gummi: ⁊ dimittitur exiccari: ⁊ conseruatur.
Secūdus est. Ut extirpentur post illud to-
taliter radices: ⁊ incidantur: ⁊ colligitur lac
earum fluens: ⁊ decoquitur cum facilitate:
vel exiccatur soli: ⁊ fiunt inde forme: ⁊ sigil-
lantur: ⁊ huiusmodi scamonee color est sub-
albidus: aut varius. Tertius est. Teri-
tur adhuc radices post illud: et extrahitur
succus: ⁊ fit sicut diximus de decoctione: et
algo: ⁊ sigillatur aliquo sigillo. Nunc autē
fides sigillorum perijt. Et hec scamonea ē

grossa:nigra:ꝛ pōderosa. Quartꝰ ē. Teritur folia eiꝰ ꝛ stipites:ꝛ extrahit̄ ab eis succꝰ ꝛ fit similiter. Et hec ē scamonea nigra: attinens viriditati:ꝛ est grauis odoris. ¶ Electio. Melior est antiochena. Et armena ē post hanc. Que vero fit in ꝑtibus nostris:ꝛ Corasceni est mala prorsus. Et melior adhuc est:que est prime forme:ꝛ que est scḋe est post istam:ꝛ alie sunt male:ꝛ deterior est viridis. Adhuc autē qui laudauerunt scamoneam:in quinqꝫ ꝓprietatibus laudauerūt eā. ¶ Prima est:vt sit in colore clara:sicut gūmi:ꝛ ꝓpter species eius prima: aut subalbida:aut varia. Scḋa:vt si tangatur confricatum eius:aqua: vel saliua:fiat sicut lac.

Tertia:vt sit tenera:multe facilitatis ad frangēdum:ꝛ puluericādum. ¶ Quarta: vt sit pondere leuis. ¶ Quinta:vt sit boni odoris:ꝓpterea non grauis. Remota vero ab his ꝓprietatibus:non est bona. Conseruatur quoqꝫ ꝑ annos.xx.sed quāto antiquior tanto debilior. ¶ Complexio:ꝛ ꝓprietas. Calidē complexionis est in tertio gradu:ꝛ sicce ad ipsum:ꝛ est in ea de acuitate minus q̄ in planta sua. Et credo quare in faciēdo ipsā frangit in ea de acuitate aliquid:ꝛ in ipsa quidem est amaritudo. Et ipsa quidem ē abstersiua:resolutiua:incisiua cum attractiōe multa:cuius attractio extenditur vsqꝫ ad remota multum. ¶ Rectificatio. Quinqꝫ sunt ei familiaria:que in corporibus imprimunt magnitudinē nocumentorū. Est enim in ea ventositas modicatiua in stomacho faciēs subuersionē:nauseam:ꝛ turbationē laboriosam: Scḋm est:quoniā insunt in ea caliditas:ꝛ acuitas habiles inflāmari:ꝛ ꝓpter qḋ est facile faciens cadere in febrem:ꝛ sitim:ꝛ ꝓpter quando inuenit patiētem preparatū. ¶ Tertium est:quoniā fit ꝑ ipsam attractio vehemens:ꝛ vehemens dilatatio orificiorū venarum:quare facit cadere in immoderatos fluxus. ¶ Quartū est:quoniā in ea ē ferrositas operans ad excoriatiōem viscerū: quare generat dolores acutos pungitiuos ꝛ facit cadere in dissinteriam:ꝛ tenasmon. ¶ Quintum est ꝓprietas ꝛ operatio sua: a quibus fit impressio nocumēti in membra: que sunt minere virtutumqꝫ que sunt:sicut cor:ꝛ epar:ꝛ stomachus:ꝛ similia eis. Auxiliandum vero eis cum rebus:cum quibus ꝓprietate ꝛ virtute nocumenta tollūtur:sic verbi gratia. Obuiamus ei quod diximus primo:adiuuando.vt resoluat̄ vapor eius turbidus:ꝛ modicatiuus faciens subuersiōem ꝛ laborem. Et ad hoc auxiliatur nobis decoctio eius in pomo. Digerit enim ꝛ maturat: ꝛ resoluit:ꝛ excludit vapores eius:ꝛ aufert ferrositatem eius. Et miscere in decoctione ipsius:que ventositates resoluunt:ꝛ carminant:ꝛ adiuuant ad illud:sicut daucus propter:ꝛ galanga:ꝛ semen feniculi:ꝛ apij:ꝛ similia. Et dico q̄ decoctio est generalior preparatio eius auferens plura ex nocumētis que diximus. ¶ Et obuiamus ei qḋ diximus in scḋo:miscendo ei in decoctiōe aliquid virtutis refrigeratiuū:ꝛ operando vt frangatur acumē:ꝛ inflāmatio eius. Et ad hoc auxiliatur nobis coctio eius cum eis:que extinguūt:ꝛ leniunt:sicut est mucillago psilij: et aqua:ꝛ carnes prunorū:ꝛ succus rosarū: et aqua violarum:ꝛ viole recētes. Et inuolue te ipsam ante decoctionē eius in oleo rosato:aut violato:aufert hoc nocumentum ab ea. Et succus citoniorū malorū:ꝛ sumac:et spodium faciunt similiter. ¶ Et obuiamus ei quod diximus tertio miscendo ei in decoctione:que adiuuant virtutes membrorū. Et auxiliatur in aggregatiōe:ꝛ corroboratione partiū laxarum. Ad hoc autē auxiliātur nobis maxime res stipticitatē habētes:ꝛ omnia que auferūt superficiem acuminis eius:ꝛ reprimūt subtilitatē:ꝛ virtutem penetrationis ipsius:sicut ē mastix:ꝛ citoniū:ꝛ succus eiꝰ. Sunt enim rectificatiuā boni. Mirabolani quoqꝫ citrini:sunt mirabiles in hac intentione:ꝛ aloes similiter. ¶ Et obuiamꝰ ei qḋ diximus quarto:miscendo cum ea: que aggregant duas intentiones. ¶ Prima est acquirere ei facilem egressum: ꝛ hoc cū rebus cito expellētibus audaciam eius: ꝛ facientibus eam descendere. Ad hoc autē auxiliatur ei administratio eius:cum rebus lubricantibus:sicut est mucillago psilij:ꝛ carnes prunorum. Et sciuisti q̄ compressiua: sicut citonia:ꝛ mastix sumpta post medicinam:et ꝓpter postq̄ incepit educere: festinam faciunt eius egressionem. ¶ Et sciuisti: q̄ aqua calida post medicinam:transmittit audaciā eius:ꝛ debilitat virtutem ipsius. ¶ Et dixit Rufus. Et qui sumpsit scamoneam:de melioribus rebus est ad expellendam audaciam eius:vt post quattuor vel quinqꝫ horas: postq̄ sumpsit eam:psillium conquassatum cum aqua tepida:ꝛ oleo rosato sumat. Et post duas horas infusionem mirabolanorū ei tribue. Sic enim non timetur nocumēta

eius. ¶ Secunda est: reprimere ei virtutem ferrositatis: et acuitatis. Et hoc faciemus cum auxilio rerum humidarum: et vnctuosarum: sicut est dragagantum: et bdellium: oleum rosatum: et amigdalinum: et similia. ¶ Et obuiamus ei quod diximus in quinto: quod est thesaurus totius operationis. Et illud est acquirere ei bonitatem cum medicinis membra: et virtutes: quarum sunt domicilia confortantibus. Et ad hoc auxiliantur nobis medicine cordiales calide: et frigide: et medicine stomatice: et epatice. Et auxiliantur etiam ars et preparationum modi: sicut iam diximus.

¶ Modus rectificationis eius: secundum quod narrauit Ruffus. Decoquatur scamonea in citonio post inuolutionem eius: et reuolutionem eius fere per diem vnum: cum oleo violato: aut rosato: aut amigdalino. Et post illud teratur faciliter: et voluatur: et reuoluatur in scutella vitrea: vsque dum siccetur: cum infusione mirabolanorum citrinorum facta in succo citoniorum: tunc fac trociscos ex ea quarte. ʒ. i. et sit dosis eius trociscus vnus. Solutionem enim facit sine molestia. ¶ Modus autem alius secundum eundem satis bonus. Decoquatur scamonea secundum priorem doctrinam: et adiunge ei mirabolanos citrinos supra tertiam partem eius. Deinde accipe seminis a pij feniculi: dauci ana. ʒ. ii. decoque cum succo citoniorum cum facilitate: et cola: et vtere inuolutione: et exiccatione: sicut de huiusmodi prius diximus. Inquit Ruffus. Sit tua intentio addere: minuere: et mutare secundum quod exigit dispositio: et res patitur. ¶ Inquit Galienus. Misceul scamoneam cum sexcuplo ipsius manne: et triplo eius succi rosati: post bonitatem coctionis eius in pomo. Et inueni ex modis preparationis ipsius: hunc modum satis laudabiliter emendantem plura ex nocumentis: que timentur per ipsam. Et aliquando miscui cum eis sexcuplum ipsius glutinis psillij: et feci bonum. Et aliquando miscui medicinas cordiales. Et aliquando miscui alia: sicut res exigebat. Inquit Hamech. Accipe duplum eius foliorum violarum: medium ponderis ipsius diagridie: et inuolue oleo rosaceo: et fac trociscos. ʒ. i. et sit dosis. ¶ Inquit Humain. Dissoluatur in oleo amigdalino: cum pauco mastice: et per diem: et diem agitetur in sole cum administratione olei paulatim: sicut oportet: et post hoc etiam agitetur per diem: et diem cum aqua rosata: in qua fuerit resolutum bdellium. deinde exiccetur. Deinde coquatur in citonio. Post hoc cum tertia eius parte mirabolanorum citrinorum fiant trocisci: et sit dosis ʒ. s. Inquit Paulus. Zinziber: et piper longum: et anisum: admixta decoctioni ipsius: et proprie in pomo acetoso: aut pontico: remouent nocumenta ipsius. ¶ Modus rectificationis eius ex intentione nostra. Decoquantur frusta eius intra amigdalas tritas multas post purgationem earum intra folia: sepeliendo ea in cinere calido: et post diem abiectionis amigdalarum dissoluantur in aqua citoniorum acetosorum: in qua bullierint spica anisum: et aliqua ex speciebus: et seminibus redolentibus: et exiccentur. Deinde cum pauco mastice: et bdellio: decoquatur in citonio: aut pomo inuoluto in massa. Deinde fiant trocisci tertie. ʒ. i. et sit dosis. ʒ. i. Operatur enim sine nocumento. ¶ Modus autem preparationis predicte. Misceatur tantum quantum ipsa est de sumach: et quartam ponderis eius spodij: et fiant inde trocisci: sicut priores sunt enim vltimi. Et si dissoluatur scamonea cum octuplo eius mirie: et pauca spica: post inuolutionem eius in oleo rosato: aut amigdalino: et decoquatur cum facilitate: emendatur a sua malitia. Et sciuisti quod aloes frangit malitiam eius: et mirabolani magnificant eam. Et decoctio eius in succo portulace: aut aqua seminis ipsius: aufert plura ex nocumentis eius. Et medicine cordiales: et stomatice calide: aut frigide: secundum quod res exigit: frangunt malitiam eius. Et oportet vt fiat eius decoctio cum facilitate. Impetuositas enim in decoctione addit ei ad malitiam. Et ipsa quidem sicut sciuisti de trituratione modicum sustinet. Quapropter oportet quod in eius contritione non nimium insistatur. ¶ Ex rebus autem facientibus facilem: et velocem ipsius egressum a corpore: sunt citonia: quando in confectionibus: et electuarijs simul miscentur: et similiter mirabolani. Ipsi enim sunt ex cito eam deponentibus. Et similiter si super eam post spatium: bibantur. Et sciuisti: quod aqua calida expellit audaciam eius: et alia similiter: sicut diximus in canone. ¶ Posse.

¶ Solutione educit coleram cum fortitudine: et attrahit eam a sanguine: et venis vehementer. Et eius operatio est: sicut operatio furiosi. Et est ipsa inimica cordi: et stomacho: et epati: et intestinis. Et est ex facientibus nauseam: et conturbantibus viscera: et ex subuertentibus ea. Et facit sitim: et deijcit appetitum cibi. Et cum ex ea: et mirra: et costo: et croco: et succo agreste: et pauco opio: fiunt trocisci cum vino pontico: et

ꝓprie aureli.i.⁊ fit linimentum ex vno coꝛuꝫ super frontem:⁊ tempoꝛa cōprimendo: ⁊ ꝓ prie cum uitello oui:⁊ aceto foꝛti: sanat so dam frigidā antiquā:⁊ emicraneam diffici lē. Et si liniuntur super dentē:remouet doloꝛ eius:⁊ coꝛosio. Et si sup scrofulas: ⁊ ꝓprie cum succo opii.aut dauci delet eas. Et si li nimentū cū vno coꝛii:cū succo sisimbꝛꝫ: et aceto:sed loco opꝫ ponat castoreū: ⁊ linia tur in posterioꝛi parte capitis: ⁊ ē magni iu uamenti:⁊ subdet ⁊ litargiam. Et quādo scamonea supponit cū lana:educit menstrua ⁊ facit aboꝛsū. Et ipsa quidē facta curat scoꝛ pionum moꝛsus ⁊ ꝓprie desup linita cū suc co mente:aut cū vino. Uite aūt eius accep tionē:qui calide ⁊ sicce cōplexionis ē: ⁊ na ture. Aut paratus cadere in febꝛes. Ys āt q̄ sumit ipsā:timeat frigus ⁊ estū : ⁊ abhoꝛ reat fructus:⁊ ꝓprie frigidos: ⁊ aquā veri frigoꝛis:⁊ somū plurimum sup eam: ⁊ exercici um ⁊ suꝑbiam animi. Conseruat āt scamo nea :per ānos .xu. Dosis. Eius ē a. v. granis usq ad.xij.

De Turbit.

Turbit ē radix herbe:cuius folia sūt sicut folia ferule:minoꝛa tamē. Et ē ex habētibus lac. Et est ex eo syl uestre:⁊ domesticū. Et ex eo etiā ē magnū. ⁊ paruū. Et adhuc ex eo. Aliud albū. Ali ud citrinum:⁊ Aliud nigruꝫ. Electio. Quod in locis nascitur siccioꝛibus:fit gum mosus ꝓpē spissitudinē lactis eius. Cōtra rium est econtra. Et declinat a ꝓprietati bus bonis:que sūt septē secūdum q̄ sapien tes scripserunt:scilicet ꝓprie. Ut sit album: ⁊ vacuū arūdinosū ⁊ gūmosum:⁊ sit coꝛtex eius cineritius:⁊ planus:⁊ sit recens:⁊ faci le frangibile. Citrinum vero malū est: Et nigrum peius: Grossū ē non bonū. Et sub tile tenue similiter. Est enim debile. Et anti quū ē malū. Et qđ ē crispi coꝛticis:⁊ habēs interius dū frangitur:sicut neruos ē syluest re:⁊ malū. Et qđ nō ē gūmosum:ē debile:⁊ ventris conturbatiuū. Et tua quidē interē vt cognoscas adulteratū ex eo. Quod qui dem fit:cū superlinitō in extremitatibus: eius:⁊ ē gūmi dissolutio. Et cognoscit ex eo q̄ in cōfractis suis ē sine coꝛ: ⁊ nimis quidēꝫ recens ē conturbatiuū:⁊ subuersiuum visce rum. Antiquū vero ē debile mediocritateꝫ tamē bōꝫ ē:illud qđ eligit. Cōplexio ⁊ ꝓ prietas. Calidū ē in tertio:⁊ ē solutiuū:cū

attractione mediocri:⁊ generans ventosita tem:causās subuersionē:⁊ nauseaꝫ. Et acq ritur ex usu eius:exsiccatio i coꝛpoꝛe. Lua cuat.n.humiditates subtiles. Rectifica tio. Tria sūt coꝛrigibilia i ipso. Est.n.de bilis operationis:⁊ tarde. Et nocꝫ stomacho faciens subuersionē:⁊ nauseā. Et acquirit usus eius coꝛpoꝛi extenuationē. Rectifica toꝛes āt i pannis abradi insserunt coꝛticem eius donec albū eius appareat. Et coꝛrigūt qđ ō. eo dictū ē:pꝛimo admiscēdo ei aliquid uirtute acutū:vigoꝛās ipsū i operādo. Et ex magis ipsū confoꝛtātibus ē gingiber. Ip sum.n.sigillat ei ꝓprietatē mirabilē. Et est ut educat humoꝛē grossū:⁊ viscosū:etiam a remotis:cū facilitate:ita q̄ a iūcturis:⁊ ā chis ⁊ locis ꝓfūdis:⁊ distātibus: Per se uero n̄ facit illud:immo educit de flegmate qđ est subtile:⁊ dereliquit qđ grossū: ⁊ operatum hoc tarde: Et coꝛrigūt qđ secūdo dictum est admiscēdo ei de medicinis stomaticis:⁊ re dolētibus:⁊ sedātibus agitationē eo ꝑ ipꝫ sicut ē mastix:⁊ gallia:⁊ aromatica:⁊ ꝓprie gingiber:⁊ piper longū:⁊ similia. Et emēdant qđ ultimo de eo dictū ē: sicut dixit Albēgi: Ut misceat ei oleū amigdalinū:aut cōmi gūtur cū amigdalis:aut cuꝫ zuccaro. Et di xit Rufus. Administratio eius cū fisticis remouꝫ hoc nocumētū ab eo. Et dixit Jude us. Ipsū cum cōfecto de coctanis:aūt rob ipsius:cū medio pōderis eius ex gingibere ⁊ duplo pōderis ipsius ex amigdalis:ē solu tiuum bonū. Inquit Hamech. Fiūt trocisci ex eo:⁊ duplo pōderis eius ex foliis viola rum:⁊ medio ponderis ipsius ex gingibere: ⁊ fit solutiuū sine molestia. Inquit Joanni tius. Recipe dactiloꝝ infusoꝝ in aceto die ac nocte partes centū. Penidiaꝝ partes quinquaginta. Amigdalarū purgataꝝ par tes triginta. Turbit partes triginta quinque. Scamonee ptes duodecim. Zingiberis:pi peris longi:folioꝝ rute siccoꝝ:aū ptes qua tuoꝛ. Fiat eoꝝ pmixtio bona: ⁊ cōfice cum melle dispumato. Est.n.medicina mirabilis Inquit filius Zacar. Medicamē de turbit qđ eligi in egritudinibus:i quibus usus eius est necessarius. Recipe turbit partes decē:gin giberis partes.v. zuccari ptes.xx. Et quꝫ addidi masticis.ʒ.iij.⁊ qꝫ alia:secundū in tentōēs alias. Et dixit iterū Infundat tur bit in succo cucumeris asinini:die ac nocte: postq̄ rasus fuerit coꝛtex eius: ⁊ exiccetur. Est.n.ultimū ad egritudines iuncturarum.

Turbit aūt ꝺ trituratiōe: ⁊ coctiōe subtiliet ꝺe
quod mediocre ē. Nocumēta aūt ei⁹ expellit
aqua mellis calida: ⁊ aqua zuccari rubei: si
miliť calida: cū oleo amigdalino. ¶ Posse.
¶ Turbit cōfortatū: solutiōne educit humo
res flegmaticos: grossos: ⁊ viscosos: ⁊ a re
motis: ⁊ iūcturis ꝓpȓie. Et ipsū q̄dē mūdifi
cat stomachū: ⁊ expellit ab eo superfluitates:
adherētes in villis ei⁹. Et mūdificat pectus
a flegmate grosso: ⁊ putrido: ⁊ educit a iun
cturis: ⁊ loci neruosis: ⁊ āchis humorē gros
sū ⁊ viscosū. Et ē medicina ad dolores iūctu
rarū. Et vsus ei⁹ ꝓseruata lepra: ⁊ ab īfecti
onib⁹ flegmaticis: sicut est morphea: ⁊ baras.
Est.n. medicina bōa febriū flegmaticaꝝ. Po
aūt q̄ sumit ipm̄: timeat austꝝ: ⁊ abhorreat pi
sces. ¶ Dosis. ¶ Eius cōtriti potio ē a. ʒ.
.i. vsq̄ ad. ij. Et eius decoctio ē a. ʒ. ij. vsq̄
ad. iiij.

¶ De agarico.

Agaric⁹ ē ex medicinis magni iuua
mēti: cuius ortus ē sec⁹ arbores ma
gnas: q̄b⁹ iā accidit corrosio: ⁊ putre
factio. Et ei⁹ generatio ē sicut generatiō fūgo
rū ꝓpť qð q̄dā existimauerūt φ sit fūgus: ⁊
vē φ sit. Et quidā dixerūt: φ ē sicut apostema
factū: p modū putrefactiōnis. ¶ Electio.
Aliud ē masculus. Et ali⁹ ē femina. Ma
sculus vero ē mal⁹: ⁊ ē ille ꝓpȓie q̄ ē long⁹: ⁊
niger ⁊ grauis: ⁊ hn̄s ī cōfractis suis sicut fila
neruoꝝ: ⁊ ē durus ⁊ dēsus. Agaricus autē
quē sapiētes laudauerūt: ē femina: ⁊ ē hn̄s ꝓ
prietates. v. bōas ⁊ ꝓpȓie. Ut sit albus ⁊ le
uis ⁊ velociť frāgibilis: ⁊ porosus: ⁊ rarus
valde. Et ut appareat dulcis ī pmo gustu
ei⁹. Deinde succedat ei amaritudo: ⁊ stipti
citas. Et melior ps toti⁹ corporis ei⁹. ē supe
rior ps ipsius ⁊ stipes ei⁹ nō ē bon⁹: hn̄s q̄si
semitas ligni putrefacti. Et corrosū ex eo ē
malū. ¶ Cōplexio ⁊ ꝓprietas. ¶ Est cali
d⁹ ī pmo ⁊ sicc⁹ ī scđo. Et ē cōposit⁹ ex substā
tia aerea: posita ī superficie ipsius a qua in
primo gustu sentitur dulcis. ⁊ ex partibus
terreis. subtili bus dantibus ei stipticita
tem ī q̄b⁹ adhuc dominātib⁹ igneis est in eo
de amaritudine aliquid. Et ipse quidem
est subtiliatiuus: incisiuus: et solutiuus
nature: ⁊ carminatiuus ventuositatum
grossaꝝ: ⁊ aperitiu⁹ opilationū omniū.
Rectificatio. ¶ Dauci nocumēti dixerūt
illū. nisi q: īprimit lesionē ī visceribus debili

tās ea: q̄re īdiget ꝓmixtiōe abstergētiū cū ip
so: vt nō ꝓfudet ei⁹ virt⁹ ī ipsis totaliť: sic
dixerūt sapiētes. Uer ē debilis ⁊ tardans
opatiōes suas. Inq̄t Diascorides. Tarda
ē ⁊ debilis: ei⁹ opatio: s; scolumis ꝓprietas qð
ī ipso ex dulcedie ⁊ stipticitate aggregant
ptes cōueniēt. Uer vigorať ei⁹ opatiō si ad
datur ei tertiū ipsius sal gēme: ⁊ fiāt ex eis
trocisci. cū secaniabin. Et dixit Humain.
Deliberatū iūctū ei uigorat opatiōez suam
Et dixit Hali. Si ex eo ⁊. vi. pte ipsius ex
kersi ī aūt dauci: ⁊ quarta ipsi⁹ sal gēme fiant
trocisci: cū viscositate polipodij recētis: fit
mir. bilis cōsecutio opatiōis ipsius ad ea q̄
oꝫ. Et dixit Iudeus. Cū oximelle squilliti
co magnificať opatio ei⁹. Et dixit adhuc.
Aliquid virtute acutū admixtū ei: est ex ad
detib⁹ virtuti ipsi⁹. Et galienus dixit. Fiāt
trocisci ex eo cū vino īfusionis zinziberis ī
quo puluis ipsius sepe submergať ⁊ fiet opa
tio eius. cōpleta. Et ex rebus sibi additis vi
gorātib⁹ ipsū ē spica ⁊ aqua casei: ꝓpť su
pra ex capris. Et scito φ de decoctione ⁊ tri
turatione: rē sustinet mediocrem. ¶ Posse.
¶ Solutiōe educit flegma grossū: ⁊ colerā
rubeam. Et dixit Galienus. Solutiōe edu
cit vtrāq̄ colerā: ⁊ flegma ⁊ humores visco
sos grossos: ⁊ putridos. Et eius ꝓprietas
ē mūdificare cerebrū: ⁊ neruos: ⁊ mēbra sen
suū: ⁊ lacertos: ⁊ educere matias q̄ sūt ī nu
ca: ⁊ finib⁹ eius. Et mūdificare pulmonē: ⁊
pect⁹: ab humorib⁹ viscosis: ⁊ putridis. Et
mūdificare stomachū: ⁊ epar: ⁊ splenē: ⁊ re
nes: ⁊ matrices mulieꝝ. Et educere materi
as a iūcturis. ꝓpť qð vocauit Democri
tus agaricū medicinā familie: q: ad singula
rū ptiū: corporis cōmoditatē facit. Et valet
ad oēs dolores intrinsecos corporis. Et ē
medicina mirabilis ad sodā antiquā: ⁊ epile
psi: ⁊ vertiginē ꝓpť. Et cōfert et manie
⁊ melācolie: ⁊ egritudinib⁹ neruoꝝ: ⁊ apo
stematib⁹ cerebri. Et ē ex medicinis bonis
asmati: ⁊ difficultati anhelit⁹ ⁊ vlcerib⁹ pul
monis: ⁊ pectoris: ⁊ sanat dolores stomachi
⁊ visceꝝ. Et ē medicina opilationum ⁊ egri
tudinū omniū: quaꝝ mať ē opilatiō. sicut est
ictericia ꝓpť. ⁊ ydropisis ⁊ grossicies sple
nis. Et confert dolori epatis iuuamētū ma
nifestum: ⁊ splenis similiť ⁊ renū. Et curat
apostemata eoꝝ. Et ꝓuocat vrinam ⁊ men
strua ⁊ mūdificat matricem. Et vsus ei⁹ au
fert feditatem coloris cutis: acquirēs ei co
lorem bonū. Et ē ex medicinis educētibus

vermes. Et cõfert ẽtſciatice: ⁊ doloribꝰ iã
cturarũ. Et eiꝰ q̃dã iuuamẽtũ ad febres an
tiquas diuerſarũ materierũ: ⁊ ad tipuꝫ earꝫ
magnũ ẽt ꝓpriẽ cũ corp̃o conuenit ex poti
bus. ¶ Doſis. Eius contriti potio eſt a
ʒ.i. vſq ad.iiij. Et in decoctione a.ʒ.iij. vſq ad
quinq . Conſeruatur autem per annos
quattuor.

¶ De Colloquintida.

COlloquintida ẽ quã Perſe uocãt
cucurbitã deſerti: que naſcit in plã
ciquã ẽt fel ẽra vocit: eo q in toto
ambitu eiꝰ interficit herbas: ⁊ ẽ ſicut venenũ
eis. Unde vocãt eã Arabes necẽ plantarũ
Et eiꝰ folia ſũt ampla: piloſa. Et extẽdun
tur rami eiꝰ ſuper faciẽ tre: ſicut extenditur
cucurbita. Et ẽra ſup quã iacet: ⁊ videt ſic a
diſta: Electio. Duoꝝ ẽ modoꝝ maſcu
lus: ſcilicet ⁊ femina. Et eis ẽ maſculus ſu
per quẽ naſcitur ſicut lanugo. Et ẽ grauior:
cũ duricie: ⁊ aſperitate attinẽs ⁊ nigredini.
Et laudat ẽ ex eis femina: ⁊ ꝓpter hoc ꝓpter
sates has bonas. Ut ſit colloquintida groſ
ſa ⁊ leuis: ⁊ q̃to leuior melior. Et ſit laxa et
alba: ⁊ leuis: ⁊ complete maturitat. Et cuiꝰ
pars interior ẽ pulpoſa ⁊ laxa: ⁊ leuis: ⁊ alba
vehemẽtis albedinis. Ue ex q̃ nõ ẽ cõpleta ĩ
maturitate: mala ẽ. Conturbat.n. ſuſcipientẽ
eam. ⁊ ventoſitatẽ cũ difficultate facit. Et
ſoluit ſuꝑhabũdãter. Et ſolutiõe educit ſã
guinẽ: ⁊ forſaſſe interficit. Et cum ſigillat ex
toto germine plãte: vt naſcat colloquintida
vna ẽ illa mala pniciosa: immo ẽ venenum.
Et cũ ĩ tota regione nõ ẽ niſi plãta eiꝰ vna
p ſe naſcẽs ẽ mala. Et q̃ naſcit ĩ trĩs ſecũdꝰ
⁊ puluerulẽtis: aut iuxta loca repletiua: aut
ĩ locis ĩmarꝫ: colloquintidas facit minores.
Et ſũt ſimilit̃ male. Que ãt naſcit ĩ trĩs la
xis: ⁊ arenoſis: ⁊ liberis ẽ q̃ eligit. Et cũ ex
trahit pulpa eiꝰ tp̃s debilitat eã. Et tẽpꝰ aũt
collectiõis eiꝰ ẽ autũnus: ⁊ ꝓpter q̃ ia ꝫ citri
neſcit: ⁊ remouet viriditas ipſius. ¶ Cõple
xio ⁊ ꝓpietas. ¶ Eſt calide complexionis: ⁊
ſicce ĩ tercio. Et ẽ cõpoſita ex ptibꝰ igneis ⁊ p
tibꝰ trẽis aduſtis. Et ẽ ſolutiua ⁊ attractiua
ſuꝑfluitatũ. Et eiꝰ attractõ ẽ multẽ a remo
tis. Et ẽ reſolutiua inciſiua ⁊ abſterſiua.
Rectificatio. ¶ Quatuor ſũt corrigibilia
ĩ ipſa. Nocet.n. ſtomacho: cordi: ⁊ epati. Et
ẽ cõturbatiua: ſubuerſiua: viſcerꝫ faciẽs opati
ones difficiles. Et aperit oriſicia venaꝝ ap
tione ſãguinẽ fluere faciẽte. Et opatur illõ
vehementiꝰ q̃ aloes ⁊ velocius. Et excoriat
vias. Emẽdat ãt pmũ ⁊ ſecũdũ nocumẽtũ
ex ea: cõmiſcẽdo cũ ipſa: ex medicinis cordi
alibus ⁊ ſtomachicis ⁊ epaticis q̃ meliorare
poſſũt cõditionẽ eiꝰ ſicut addit ei ꝓpter maſ
tix: ⁊ gallia ⁊ ſimilia. Emẽdat ãt tertium ⁊
quartũ nocumẽtũ ex ea: cũ rebꝰ acq̃rentibꝰ
ei viſcoſitatẽ: ⁊ glutinationẽ: ⁊ remouẽtibꝰ
ab ea ſeroſitatẽ ⁊ cito labricare eã facientibꝰ
ſicut ẽ dragagantũ ꝓpter: ⁊ bdelium: ⁊ gũmi
⁊ maſtix ⁊ ſimilia. Et dixit Grecus. Fiunt
ex ea: ⁊ laud.mo pites ſumẽdo equales: poſt
fricationeꝫ eius: cũ oleo rolato: pilſe: ⁊ ſunt
bone ſanc: ad eaq̃ opoꝛꝫ. Modus rectificã
di eiꝰ ſecũdũ q narrauit hunc. Serapionis
Infũdat pulpa eiꝰ ĩ aqua mellis: ⁊ ꝓprie
decoctionis rute: ⁊ exiccet poſt illud ⁊ terat
vltima cõtritiõe: ⁊ adminiſtret cũ aqua mel
lis predicta. Modus rectificationis eiꝰ ex
inuentione nr̃a. Incidat minutiſſime cũ inci
ſorio: ⁊ inuoluat ſubtili inclauine cũ gũmo
dragaganti: aũt bdelio: ⁊ exiccetur ⁊ cõtera
tur poſt illud vltima contritione: ⁊ fiant tro
ciſci cum pauco maſtice: ⁊ ſoluto in oleo ro
ſato: uel cum laudano uel cum aqua mellis
Hec enim ars illam facit ſine moleſtia. Et
ſcias q de decoctione rem completam ſuſti
net. Et dixit filius. Zegar. Non opoꝛꝫ.n.
vt multum conteratur. Ultima enim eius
pulueriçatio excoriat vias: ⁊ venas. Et di
xit filius Serapionis. Opotet vt perue
niatur ad vltimum pulueriçationis eius.
Aliter enim vlcerat viſcera. Et mihi quideꝫ
videtur q in vltime puluerigata: conſtringi
tur virtus a permixtione adiunctorum ei
⁊ pertranſit loca: viſcerum: abſq impeſſi
one nocumentorum in ipſis. Et forſitan in
ea in qua non exquiſite fit illud pars ſenſa
ta ex ea adherens in vijs: ⁊ inuolutionibus
a poſtemat: ⁊ vlcerat. Expellit autem nocu
menta ipſius a corpore: a qua paſſulaꝝ uim
cum oleo amigdalino: uel oleo nucis: aut
aqua mellis cum oleis predictis. ¶ Fiducꝫ ſ
ſe. ¶ Solutione educit flegma ⁊ humores
viſcoſos: attrahens ipſos a profunditate
membrorum. Et dixit humain. Solutione
etiaꝫ educit colorem citrinum. Et eius ope
ratio ad neruos: ⁊ iuncturas extenditur.
Et dixit Diaſcorides. Non efficit opatio
nẽ ĩ materijs: que ſunt in venis. de quaſi

curād ūmisi in materijs q̄ sunt in locis pfun
dis distantibus. Et eius posse est magnū in
mundificatiōe cerebri: et neruorū: et lacerto
rū: et pulmonis: et pectoris: et est magna me
dicina egritudinū eorum: sicut est dolor capi
tis antiquus: et dolor cranei: et emigranee dif
ficilis: et epilepsia: et apoplexia: et cōfert egri
tudinibus neruorū omnibus: et vertigini: et
descensui aque ad oculum: et est res magni
iuuamenti ad asma: et antiquā tussim: et ad
dilatationem anhelit⁹. Et ē ei⁹ opatio virtuo
sa ad dolores iūcturaꝝ: et podagrā frigidā:
et sciaticam ꝓprie: secūdū omnē modū admi
nistrationis eius: etiā i clisteribus: et colirijs
Et cōfert etiam colice flegmatice: et inflati
ueiuuamētū vltimum. Et hydropisi. Et si
supponat̄ i matrice: occidit fetū. Et si ex ea
cū aceto forti fricet̄ morphea: sanat eā. Et
sic lepra: et elephantiam. Et si euacuet̄ qđ
ē i testa ei⁹: et impleat̄ oleo: et buliat i cinere
calido: et inungant̄ capilli: denigrat eos: et tar
dat caniciem: et ꝓhibet casum eorū. Et si di
stillet̄ ex ea i aurē: sanat dolorē eius: et con
fert sonitui i ea. Et si impleat̄ aceto forti: et
colluat̄ ex eo os: post bulitionē ipi⁹: sanat
dolorē dētis. Dosis. Ipius ē a karacti
vi. vsq̄ ad. x. Is aūt q̄ sumit eā timeat frig⁹
et estum.

De Polipodio.

Polipodium est radix: cuius plāte
ē ortus sup arbores: et sup lapides
et vocauit eā Grec⁹ filicē arborum.
Electio. Quod nascitur in lapidib⁹ hu
miditatem habet superfluam: indigestam: et cau
santem ventositatē: et subuersiōem: et nause
am. Uerum melius ex eo est arbor: et ꝓprie
quod nascitur super arborē ferentē glandes
et qđ est cū ꝓprietatibus octo bonis: et ꝓprie
qđ ē grossum et solidū et nodosū: et cuius
color secundum aliquid pticipat nigredinē
et rubedinem: sed parū et cuius cōfractum
ē sicut color fistici: et i quo ē ex aromaticita
te aliquid: et i cuius sapore ē dulcedo cū stip
ticitate derelinquēs in gustu ex amaritudie
aliquid ultimo: et qđ est recēs. Complexio
et ꝓprietas. Dixit Diascorides. Calidū
ē in tertio: siccū i secūdo. Et dixit Hali. Ca
lidum ē: et siccū i secūdo. Et ē resolutiuū hu
miditatū uiscosaꝝ: et grossaꝝ: Et ē ex iecati
uum: et abstersiuū: et solutiuū. Rectifica
tio. Et ē ex materie extenuātibus: et desic
cātib⁹ corpora. Et facit subuersionē: et nau
seam. Et ē eius operatō debilior: et tarda. Et
tollit̄ ab eo nocumētū pmū: administrando
illō cū aqua mellis: aut cū aqua palliciarum
aut aquā ordei. Inquit Damech. Coquit̄
cū iure galloꝝ: et gallinarū: et fit solutiuū bo
num. Et similit̄ cū aqua casei fit solutiuū cō
ueniens. Et aufert ab eo nocumētū secun
dū: si admisceatur ei aliquid ex sedātib⁹ ani
mam: sicut sunt semina redolētia: et species
sicut daucus ꝓprie: et anisū. et seme feniculi:
et zingiber: et similia. De decoctiōne autē suf
ficient̄ sufficiet. Posse. Solutiōne
educit colorē nigraꝝ: cū facilitate: et flegma
grossum: et mucillaginosū: et materias iunc
turaꝝ: Et cōfert colice: secūdū omnē modū
administrationis ei⁹. Et durici ei splenis: et
ꝓprie cū epithymo et sale indo. Et confert
ad melācolicas febres: et ꝓprie cū aqua mel
lis. Et sanat scissuras que fiunt i manibus.
Dosis. Eius ē a. ʒ. ij. usq̄ ad aureos
quattuor.

De Squilla.

Squille: sicut dixit Galien⁹ duplex
iuuamētū. Solutiōe. n. educit mate
rias: et preparat ad soluēdū. Elec
tio. Melior ē habes parē. Sola. n. sicut
dicit̄ ē venenosa. Et adhuc ē melior q̄ sapo
por̄ hz cōpositū ex dulcedine: et acuitate: et
amaritudie. Et q̄ splēdorē hz i laminis suis
Et q̄ nascit̄ i locis liberis. Nata. n. i locis ē
maritimis aut orta singularis ē mala. Cōple
xio: et ꝓprietas. Calida est in tertio: sicca
ad ipsū: Est āt cōposita ex ptib⁹ igneis po
sitis i superficie ipsi⁹: dātib⁹ ei acuitatē vehem
tiā. Et ex ptib⁹ terreis adustis dātib⁹ ei ama
ritudinē. Et ex ptib⁹ aereis mediocrib⁹: q̄re
ē i ea de dulcedine aliqđ. Est. n. incisiua: et ice
ratiua: adustiua: resolutiua: et attractiua ma
terieꝝ ad exteriora. Subtiliatiua partiū gros
saꝝ: et viscosaꝝ: siccaꝝ: et adherētiū: et cōseruā
tiua a putrefactiōe. Rectificatio. Assa
tio. acq̄rit ei facilitatē i soluēdo: et p̄paratio
ipsius i aceto: potē materias grossas adherē
tes: et submersas: faciles ad expellendum.
Modus opatiōis ei⁹ i assatiōe. Accipiunt̄
lasei ipsi⁹ et separati inuoluūt̄: i pasta et sepeliūt̄
i cinere calido: donec coquāt̄ sufficiēt̄ p⁹ ea
extrahūt̄ ex pasta: et administrentur ubi oꝫ
Modus alius assatiōis ipsius. Pona
tur in vase luteo vitreato: stricti orificij: et si
gilletur ligatiōe forti cum pargameno: et di
mittatur diebus. xl. et ꝓprie diebus maioris

ctus:⁊ moueatur vas:⁊ mutet vicissi̅ oi̅
hora. ita ꝙ equaliter in singulis ptibus cale
fiat. Deinde extrahatur squilla: ⁊ admini-
stretur vbi oportet. Et quādoq̄ admiscetur
ei post assationē tantūdē farine orobi: quā
tam ipsa ē: ⁊ fiūt inde trocisci: ⁊ ꝯseruantur
vbi oportet. Et dixit Paulus. Lamine ei⁹
sicut sunt: ponātur in aceto: in principio ve-
ris: vsq̄ ad finē estatis: in vase vitreato: si-
gillato: ⁊ exposito soli: ⁊ post illud admini-
stret vbi oportet. Et scire debes: ꝙ squilla
de decoctione rem sustinet mediocrem.
Posse. Solutiōe educit hūores grossos:
⁊ viscosos. Et dixit Hali. Etiam cū hoc so-
lutiōe educit colerā nigrā. Et eius iuuamē-
tu̅ magnū ad egritudines capitis: sicut ce
phalea: ⁊ epilepsia: ⁊ ꝓpe sm̄ omnē modū
administratiōis ei⁹: ⁊ vertigo: ⁊ scotomia. Et
oximel ei⁹: ponit materias viscosas faciles
ad expellendū: ⁊ subtiliat chimoꝝ grossitu-
dinem. Et ipsa quidem sm̄ omnem modum
administratiōis eius: ꝯfert iuuamentū ma-
gnum egritudinib⁹ iūcturarū. Et ē medici-
na bona pulmōis: ⁊ pectoris: ⁊ egritudinu̅
in eis: ⁊ ꝓpe electuarium ex succo eius: ⁊
melle sumptū lambēdo: clarificat vocē. Et
similiter oximel eius: ⁊ acetū ipsius. Et ē ex
medicinis bonis splenis: ⁊ grossitatis eius. Et
est ex rebus ꝯseruātib⁹ corpus a putrefacti
one: ⁊ ꝯseruātibus ipsum in sanitate sua. Et
acqrit vsus eius maciem corporis: ⁊ ꝯseruat
in iuuētute. Et acetū eius excitat: ⁊ ꝯfortat
gingiuā laxam: ⁊ putridā: ⁊ ꝯfirmat dentes
motos: ⁊ collutio ex eo. Et sil̄r potus ipsius
est medicina magna fetori oris: faciēs ipsum
odoriferū: ⁊ sanat dolorem stomachi: ⁊ adiu
uat ad digerendū. Et vsus eius sm̄ omne̅
modum administratiōis ipsius: ꝯfortat cor-
pus: cui accidit laxitas: ⁊ mollificatio: ⁊ co-
lorē efficit bonū. Dosis. Dosis ei⁹ ace-
ti est a. ʒ. v. vsq̄ ad. xii. Et oximellis eius ab
ʒ. vi. vsq̄ ad. ʒ. iij. ⁊ trociscoꝝ eius a. ʒ. ij.
vsq̄ ad. iij.

De Hermodactilis.

Hermodactilus est radix herbe mon
b tane. Et eius: aliꝰ longus: sicut di
gitus: alius rotundus. Electio.
Ille de quo hic loquimur est rotundus. Et
eius alius est albus: alius rubeus: alius ni-
ger. Melior ex eis est habens ꝓprietates
tres bonas: scilicet qui est albus: ⁊ vere albe
dinis intus: ⁊ extra: ⁊ qui est grossus: ⁊ qui est
duriciei mediocris. Rarus vero: ⁊ laxus: et
leuis est debilis. Rubeus vero: ⁊ niger: am
bo mali sunt. Cuius ortus est in locis pin-
guibus: aut humidis: est malus: ꝓpterea ꝙ
additur ei ad humiditatem superfluā infla-
tiua̅. Et ortus eius ī vicinitate squille me
lioratur in ꝯditionibus suis: ⁊ similiter in
vicinitate rafani. Melius vero tēpus col-
lectiōis eius ē ver. Et meliores sūt in qbus
iam ꝑterit medi⁹ annus: post bonā coꝝ ex-
siccationē. Cōplexio: ⁊ ꝓpietas. Calidus
est: ⁊ siccus in p̄ncipio scdi. Et in ipo ē hūi-
ditas supflua: causa ad inflationē: ⁊ vētosi-
tatē: ⁊ nauseā: quare ē malus stomacho: reu
maticāib⁹ ad ipsum supfluitatibus ex alijs
membris. Rectificatio. Tria sunt corri-
gibilia in eo. Primū est nocumentū qḋ di
ximus: qḋ imprimit in stomachū. Et scdm ē:
ꝙ generat vētositatē: causam ad subuersiōe̅
⁊ nauseā. Et tertiū est: quoniā est debilis: et
tardus in soluēdo. Et dixit Alexāder. Ini
micaꝰ stomacho: aggregās in ipso supflu̅ita
tes plurimas: ⁊ generās in eo ventositates
grossas. Et tollit hoc nocumentū ab eo: im
miscēdo cū eo ciminū: ⁊ masticē: ⁊ gingiber: ⁊
sil̄r piper longū cū eo: ⁊ mentastrū: ⁊ hey sim
remouet hoc nocumētū ab eo. Et dixit Al-
hangi. Si ex eo ⁊ pauco gingib. fiāt trocisci:
cū succo rafani: vigorat in opationib⁹ suis.
Et ex eis: q̄ magnificāt illud: ⁊ meliorāt ꝯdi
tiōe̅ ei⁹: est squilla: ⁊ ꝓpe: si ex ea assata:
aut succo ei⁹: fiāt trocisci. ⁊ ꝓpe cū pauca
spica: ⁊ gingib. Et ex reb⁹ sibi additis ꝓhibē-
tib⁹ discursu̅ materiei ad stomachū p ipsu̅:
sūt mirabolani: eo ꝙ aggregāt: ⁊ ꝯfortāt sto
machū: ⁊ faciūt citū descēsu̅ ei⁹: cum sit ex
tarde descēdentibus. Dosis. Solutio-
ne educit flegma grossum: ⁊ a iuncturis pro
pe. Et est medicina artetice magna: ⁊ po-
dagre sumptus: ⁊ etiam cataplasmatus: et
ꝓpe cum farina ordei: ⁊ vitellis oui: aut
cu̅ mica panis. Et vsus ei⁹ impinguat cor
pus. Et augmentu̅ efficit in spermate. Et
est medicina vulneribus. Abstergit eni̅ sor
des eorum: ⁊ consumit carnes putridas in
eo. Dosis. Mius est ab aureo. i. vsq̄ ad
duos. Cōseruatur aūt p annos tres.

De Ireos.

Ireos idest Greecus. Est radix her-
be que dicit lilialis: cuius due sunt
species. Est enim que florem habet

purpureū habētes gradatiōes diuersitatis in purpureitate: sicut habet arcus terroris: τ est iris. Et ꝓpter hoc vocatus ē ireos. Et est alius: cuius flos est albus. ¶ Electio. Habēs florē album debilior est in omni re. Et est ex eis melior: cuius radix est alba pri cipās rubedinē & aliquid: τ grossa: τ dura: τ spissa: τ in qua est aromaticitas: sicut odor violarum ꝓprie: τ cuius sapor est acutus: mordicatiuus: ꝓpter acrimoniam ipsius: et habēs modos breues: τ collectos. ¶ Melior pars plāte est radix: post illam flos. Et melius tempus collectionis ipsius. est principium veris. ¶ Complexio: τ ꝓprietas. Calide complexiōis τ sicce est in tertio. Et in ipso est acredo: τ acuitas. Et est abstersiuus: maturatiuus: resolutiuus: lenitiu⁹: apertiuus opilationū: sedatiuus: mūdificatiuus τ solutiuus nature: τ ꝓuocatiuus. Florem habens album calidus est: τ siccus in scdo⁹. Et est resolutiuus: abstersiuus cum equalitate: τ subtilioris substantie: ꝓpter quod et oleum eius est subtilius: τ maioris penetrationis. ¶ Rectificatio. Nocet stomacho: ꝓpter quod ꝓpinatur cū aqua mellis: τ pauca spica. Et emēdatur in cōdictiōibus similiter cū aqua calefca: τ melle: τ pauco mastice: ad causas pectoris: τ etiam pulmonis cum rob. Operatio olei. Recipe ex florib⁹ ipsius quātitatē quā volueris: τ ex radice medium ipsius: τ exequere de operatione illud quod diximus de oleo rosaceo: τ violato. Operatio autē succi eius: est sicut opatio succi absinthij. De cōtritiōe autē τ coctiōe sustinet mediocriter. ¶ Posse. Solutione educit flegma grossum: τ colerā citrinam. Et educit etiā aquam citrinam cum facilitate. Et eius aspectus est ꝓprie: τ maxime ad pulmonem: τ pectus: τ est maturans subtiliās: τ educens ab eis materias cum facilitate: et ꝓprie grossas: τ viscosas: τ adherētes. Et est alius aspectus eius ad epar: τ ad mēbra vicina ei: τ ad splenem: remouēs opilationes eorū: τ curans morbos opilationū in ipsis. Et educens materias ab eis: sicut est hydropisis ꝓprie. Et est ex bene resoluētibus duriciē eorum: τ apostemata τ dolores ipsor. Et est medicina bona lenitiua: τ resolutiua eorū defficiei: τ ꝓprie iūcturarū: τ neruorum: τ apostematū durorū: τ scrofularum: τ ꝓprie coctum cum aqua sicleae aut caulium. aut cum vino: τ pinitum cum melle: τ oleo camomille. Et confert dolori capitis āni: τ ꝓprie emplastro facto ex eo. Et caputpurgio facto ex succo ipsius. Et ꝯmouet sternutatiōem: τ educit ꝑ viā nasi superfluitates plurimas ex cerebro: ꝓnas fluere ad ptes cordis occultas. Et eius administratio ꝓprie cum rob: confert iuuamentū manifestū tussi antique: cuius causa est humiditas grossa: τ viscosa: τ difficultati anhelitus. Et mundificat viscera: τ matrices: τ cōfert suppositus τ ēplastrat⁹ dolorib⁹ carū. τ educit mēstrua: τ facit aborsū. Et ē medicina magna vulnerū antiquorū: τ putridorū: mūdificās ea: τ generās in eis carnē laudabilē: immo etiam ossa nuda vestigiēs carne. Et ēplastratio: τ clisterizatio facta ex eo cōfert sciatice: τ colluitur os ex aceto decoctionis ipsius: et remouet dolorē dentis: τ sedat reumatismū eius: et suppositio facta ex eo aperit orificia emorroidarū. Et cōfert vsus eius ei q̄ effundit semē suū inuolūtarie. Et fit ex succo ipsius: τ farina fabarū τ cicerū linimentū bonū: mundificās faciem: τ abstergēs maculā eius. Oleū vero eius ꝯfortat neruos: τ iūcturas: τ confert spasmo humido: τ cōfert dolori pectoris τ pleuresi: τ peripleumonie: τ ꝯfert distillatio eius in aurē dolori eius: τ distillatur ad feto rem nasi: τ remouet eū: τ inunctio eius in tēporibus facit dormire: τ ꝯfert dolori capitis τ maturat catarrū: τ ꝯfert iniectio eius dolori epatis: τ splenis: τ renū: τ ꝯfert dolori matricis: τ iūcturarum: τ podagre. ¶ Dosis. Eius ē a. ʒ. ij. vsq̄ ad. vi. τ ꝯseruatur per annos duos.

¶ De Cucumere asinino.

Cucumer asinin⁹ est fructus: sicut cucumer paruus: aspiratis plurime: amaritudinis vere: τ ei⁹ plāta habz folia silia folijs cucumeris: tamē asperiora: Electio. ¶ Melior ps plāte ei⁹ est fruct⁹ ipsius: τ ꝓprie: ei⁹ ꝯpletu succus: τ post ipsū radix. Et calidior fruct⁹ ei⁹ est citrin⁹: ꝯpletus: expoliat⁹ iā a viriditate: τ q̄ est amaritudinis vere: τ cui⁹ succ⁹ est albus: habēs sicut de pinguedine aliqd. Incōplet⁹ vero ē malus: educēs sanguinē solutiōe. Et radix eius ingreditur in medicinis multū vilitatū. Et melius tempus operationis succi ei⁹: est finis estatis: τ collectiōis radicis ei⁹ est finis veris. ¶ Complexio: τ ꝓprietas. ¶ Calide complexionis est: τ sicce in tertio. Et autem cōpositus ex partibus igneis: τ partibus terre is adustis. Est autē resolutiu⁹: subtiliatiu⁹:

aperitiuus opilationum: ⁊ orificiorum ve-
narum: abstersiuus: extenuatiuus: exicca
tiuus: ⁊ solutiuus. ¶ Rectificatio. Exco-
riat: ⁊ aperit orificia venarum: quare gene-
rat torsiones: faciens cum solutione angu-
stiam: ⁊ est tarde operationis. Et emendatur
nocumentum primum: si in operatione succi
eius: adiungatur ex bdellio aliquid: aut ex
dragaganto. Aut si ꝓpinetur cum lacte dul
ci recenter mulso. Aut cum aqua mellis: et
sale. Et vigoratur: ⁊ facilitatur eius opera-
tio: si in operatione succi ipsius misceatur
salis gemme quantitas aliqua. Et scito: q̄
species alchangine addunt virtuti ipsius.
Operatio succi eius. ¶ Accipe ex succo eo-
quantitatē quā volueris: ⁊ ꝓprie quādo ci-
trinescunt: ⁊ sunt maturitatis complete: ⁊ fi
at extractio succi cū facilitate: nō cum com-
pressione laboriosa: ⁊ exiccetur: sicut exicca
tur scamonea. ⁊ aloes. Et quidā accipiunt
aliquid ex speciebus aromaticis: ⁊ ligāt in
panno: ⁊ suspendūt in eo: donec incipiat in-
spissari: ⁊ postea remouent. Et aliqui ponūt
alia: ſm intentiōes alias. Expellit autē no-
cumentū eius a corpore aqua ordei mellea
⁊ similiter vinum: ⁊ oleum. ¶ Dosis. Di-
xit Ioannitius. Soluit sicut scamonea: et
ſm veritatem educit flegma: cum virtute p
vomitum: ⁊ per ventrem. Et interdum cole
ram: ⁊ ꝓprie si inueniatur ei preparatio. Et
educit mirabiliter aquositates a partibus
difficilis eradicationis earū. Et educit ma
terias: que sunt in iuncturis: ⁊ curat dolores
earum: ⁊ ꝓprie succus eius: ⁊ etiam radix
ipsius: cum aceto cataplasmata. Et si deco-
quantur radices eius cum absinthio i aqua
⁊ oleo: vsq̄ dum sint bene excocta: ⁊ embro
centur tempora: ⁊ ex aqua eorum calida: et
ex oleo: ⁊ fiat ex fece emplastrū: stringendo
circa tempora: ⁊ resoluitur emigranea labo
riosa: difficilis. Et caputpurgium ex succo
eius valet similiter: ⁊ ꝓprie cum succo: ⁊ la
cte pauco. Educit enim ex via nasi superflui
tates cerebri plurimas. Et valet ad fetorē
nasi. Et ad dolorem capitis antiquū: ⁊ epi
lepsiam. Et modus emplastrationis quem
diximus resoluit apostemata grossa: ⁊ du-
ra: ⁊ scrofulas: ⁊ ꝓprie pmiscendo ei aliquid
ex stercore caprarum cum melle. ¶ Succus
vero eius: ⁊ succus radicis ipsius: est medici
na bona hydropisi. Extrahit enim aquam
citrinā cum fortitudine: ⁊ similiter decoctio
radicis ipsius. Et cōfert ictericie: ⁊ opilatio
ni epatis: ⁊ splenis: ⁊ cōfert sciatice iuuamē
tum manifestū: emplastratus: ⁊ clistei ꝑat°.
Puluis vero radicis eius cū melle: attenu
at cicatricem fedam: ⁊ remouet vestigia ma-
gna que remanēt post percussiōes. Et fit ex
succo radicū ipsius: ⁊ farina fabarū linimen
tum abstergens sordiciē faciei: ⁊ feditatē cu-
tis. Et fricatur morphea cū radice eius: et
aceto forti: ⁊ aufert eam. Et similiter valet
ad lentigines. Et scito: q̄ solutio ex eo q̄ſi
superflua est: educit sanguinē. Cōseruatur suc-
cus eius triēnio. Et est administrādus post
sex mēses. ¶ Dosis. Succi eius a. x. gra-
nis vsq̄ ad. ʒ. i. Etiam pulueris radicis eius
a granis. xv. vsq̄ ad. ʒ. ß. Et aque decoctio-
nis radicis eius ab. ʒ. ij. vsq̄ ad. iiij.

¶ De Centaurea.

Centaurea: Alia maior: Alia minor.
Inter quas distinguūt ꝓprietates
hore. ¶ Electio. Minor melior ē
in omni re: cuius flores: ⁊ crura: colorem ha
bent citrinū paleare. Et melior pars plāte
sunt flores: ⁊ semina ipsius. Et melius tem-
pus collectiōis ipsius est pricipium estatis.
¶ Complectio: ⁊ ꝓprietas. Calide cōple-
xionis est: ⁊ sicce in ſcd̄o. Et dixit Rufus
Est in pricipio tertij. Et est cōposita ex pti-
bus terreis: adustis in pre: dantibus ei ama
ritudinem: ⁊ ex partibus non adustis: cum
pmixtione aquositatis: a quibus inest ei sti-
pticitas. Et est in ea de dulcedine aliquid a
partibus aereis. Et i ipsa est ex acredie ali
q̄d a ptibus igneis. Sed amaritudo ī ea pl°
est stipticitate ipsius: ⁊ stipticitas plus dul-
cedine: ⁊ acredine: ⁊ acredo in ipso est remissa
sine modicatiōe. Quare ē ex maxime curā
tibus vulnera: immo sigillātibus ea. Immo
est ipa abstersiua: exiccatiua: ꝯsumptiua su-
perfluitatū: ⁊ solutiua vētris. Et q̄n superflu
it purgatio ex ea: solutiōe educit sanguinē.
Apit eī orificia venarū: aptiōe sanguinem
manare faciēte. Dubitauit eī Hermes in
ea: de eo q̄d dicitur: q̄ est apitiua venarū: et
effusiua sanguinis: cū sit sigillatiua vulne-
rū: ⁊ sanatiua. Adhuc aūt dixit Alkindus.
Cōfert sputo sanguinis: ⁊ aggregat ad re-
tentionē eī°: ⁊ sigillationē loci manationis
ipius. Inquit Heben Mesue. Satisfacit
inquisitioni perscrutatio compositionis ipi
us. Etenī in ea amaritudo: ⁊ stipticitas: sūt
sicut dominātes: q̄ sūt ad aggregādū magis:

⁊ fit pͥmo ⁊ cõſecatio opationis per ipſas. A dominante eim virtus ꝓmptior. Cũ aũt tem ſuſcitatur caliditas ipſius: ⁊ acrimonia poſt longã eius actionẽ cum agitatione in corpore: fit cõſecatio opationis a virtute ſb ſtãte acute ipſiꝰ: ⁊ calide: quare opaſ quod dicimus: ⁊ non ſemp: ſed illud ꝓpte: quãdo ex eo purgatio ſapſtat. ¶ Rectificatio. Eſt ex facientibus ſolutionẽ tardã: ⁊ eſt ꝯtur batiua: aperitiua orificiorũ venarũ. Cofortatur autẽ eius operatio cum aqua melliſ: ⁊ oximelle: ⁊ pauco ſale. Uel cum aqua de coctionis aniſi melliſa ꝓpte: ⁊ ſal gẽma: ⁊ remouet enim hoc eodem nocumentũ ſcḋm. Et remouetur tertiũ: adminiſtrãdo aliquid de maſtice cum ea. Coctionẽ autem ⁊ contritionẽ ad plenũ ſuſtinet. ¶ Doſis. Solutione educit flegma crudũ: ⁊ ꝓpte minor: et coleram citrinã: ⁊ materias a iuncturis: ⁊ mũdificat neruos: ⁊ cõfert doloribus eorũ: ⁊ cõfert ſciaticis iuuamentũ magnũ emplaſtratũ: ⁊ cliſterizata. Et ſimiliter emplaſtratio cõfert dolori neruorũ: ⁊ cõtritioni lacertorũ ꝓpte cum mica panis: ⁊ ſale pauco: ⁊ melle: vel oleo. Et eſt medicina opilationũ epatis: ⁊ ſplenis: ⁊ ꝓuocat menſtrua: ⁊ ſanat dolorẽ matricis: ⁊ educit fetũ. Et confert colice: ⁊ dolori vẽtris: ⁊ interficit vermes: ⁊ ſolutione educit eos. Juuamẽta autẽ ex re ſtipticitatis eius ſunt: quoniã abſcindit ſputũ ſanguinis: ⁊ ſanat vulnera: ⁊ mũdificat ea: ⁊ cõſolidat: ⁊ ꝓpte difficilis ꝯſolidationis: ⁊ ꝓpte puluis eius. Et vnguentũ factũ ex ea: ⁊ vini decoctiõis ipſiꝰ eſt pomus ad hoc: ⁊ ꝓpte ad fiſtulas: ⁊ vlcera magna. Et q̃dã dixerũt ſuperſtitioſe: quoniã ſi coquitur cum carnibus cõſolidat eius partes diuiſas. Doſis. Eius eſt a tertia. ʒ. i. vſq₃ ad. ʒ. i. ꝯ. ʒ ⁊ in decoctionibus ab. ℥. i. vſq₃ ad. iiii.

¶ De carthamo.

Carthamus duorũ modorũ ẽ. Eſt eñ domeſticus: ⁊ ſilueſtris. Et dixerũt quidã: q̃ nil eſt ex ſpeciebus carthami: ⁊ elongati ſunt. ¶ Electio. Carthamꝰ de quo loquimur eſt domeſticus. Et melior pars plãte eius eſt ſemen eius. Poſt illud flos eius. Et melius ſemen eſt quod ẽ albũ: ⁊ planum: groſſum: ⁊ plenum. cuius medulla eſt vnctuoſa pinguis: ⁊ cortex eſt tenuis. Et melior flos eſt qui eſt ſicut pili croci. ¶ Complexio ⁊ ꝓprietas. Calide eſt in pͥmo: ⁊ ſicce in ſcḋo. Et flos eius eſt minus calidus: ⁊ ſilueſtris eſt calidior: ⁊ ſiccior. Eſt eñ in eo virtus lacticiniorũ ⁊ emulſa. Eſt autem carthamus abſterſiuus: apertiuus: ⁊ cõturbatiuus: ⁊ faciens nauſeam. Et ineſt ei virtus educendi per vomitum: ⁊ ꝑ ventrẽ. Et eius nutrimentũ eſt paruũ: ⁊ maltũ nocens ſtomacho. Et dicitur q̃ caſeat lac in mamillis: ⁊ ſtomacho. ¶ Rectificatio. Nocet ſtomacho faciens faſtidiũ: ⁊ eſt tarde: ⁊ debilis ſolutionis: ⁊ dimittit veſtigia lenitatis in viſceribus. Emendatur autem pͥmũ nocumentum ex eo: pmiſcendo ei aliquid ex medicinis ſtomaticis: ſicut aniſum: ꝓpte: ⁊ galangã: ⁊ maſtix: ⁊ ſimilia. Et cõfortatur eius ſolutio: ⁊ emendatur nocumentũ quod imprimit in inteſtinis: pmiſcendo cum eo aliquid ex medicinis acutis: ſicut cordumeni ꝓpte ⁊ zinziber: ⁊ ſal panis: ⁊ ſal gemma: ⁊ ſimilia. Inquit Paulus. Recipe medulle eiꝰ. ʒ. x. cordumeni autẽ. i. fac ex eis grana ſicut cicer: ⁊ da. ʒ. v. Soluit enim ſufficiẽter. Dixit etiam. Liga ex medulla eius quãtitatẽ ſufficientem in panno: ⁊ ſuſpende in oximelle: quãdo coquitur: ⁊ erit ſolutiuũ: ⁊ ꝓpte ſiſta erit oximel ſquilleticũ. Inqͥt Albanzi. Accipe medulle ipſius aur. xii. penidiarũ aur. iiii. cordumeni: zinzib: aniſi. aur. i. aggregẽtur omnia cum melle: ⁊ fiant forme ſicut nuces: ⁊ da vbi oportet vnã vel duas. Et dixit Galienus. Decoquatur medulla eius in iure galli vel gallinarũ cum ſpeciebus: ⁊ ꝓpinetur vbi oportet. Et dixit etiam. Ex medulla eius: ⁊ tertia ponderis ipſius ex amigdalis ⁊ ſexta ex pineis: ⁊ aggregẽtur omnia cum melle cocto: ⁊ ſucco ſquille: ⁊ fit looch iuuamenti mirabilis ad ea que dicemus. Extrahitur ab eo oleũ iuuamentorũ multorũ. Et eius operatio ẽ: ſicut operatio olei de been: ⁊ olei amigdalarũ. ¶ Doſis. Solutione educit flegma per ventrẽ: ⁊ vomitũ: ⁊ ſimiliter aquoſitates: ⁊ valet ad egritudines ex eis: ſicut eſt colica. Et cliſterizatus valet ſimiliter: ⁊ mundificat pectus: ⁊ pulmonem: ⁊ ꝓpte looch predictũ: ⁊ alii modi adminiſtrationis eius: ⁊ clarificat vocem: ⁊ ſimilr̃ oleũ ipſius. Et vſus ipſius in ſpermate augmẽtum fecit. Flos vero eius cum aqua melliſ: remouet ictericiam. ¶ Doſis. ¶ Eius a. ʒ. iiii. vſq₃ ad aureoſ. v. ⁊ floris eius a. ʒ. i. vſq₃ ad aureos. ii.

¶ De been.

Been est granum almesus. Et eius
b Aliud magnū Aliud paruū. ¶ Ma
gnum aūt ē in magnitudine fructus
auellane triangularum. Paruū vero est si
cut cicer. Et vtrumq₃ hēt medullam vnctuo
sam lenem: ⁊ albā. ¶ Electio. ¶ Maius: i
columne est. Paruū vero malignū ē. ¶ Ma
gnum autē melius ē cuius cortex est albus
planus: tenuis: ⁊ cuius medulla est alba le
nis multe vnctuositat. Ergo ē antiquū me
lius ē recēti. Et paruū melius ē subnigrū
declinās ad albedinē. ⁊ cui⁹ medulla est vn
ctuosa alba ⁊ lenis. Et āntiquū meli⁹ ē recē
ti. ¶ Complexio ⁊ ꝓprietas. ¶ Magnū
calidum ē in ꝑncipio tercij. siccum ī secūdo.
Et in ipso ē humiditas superflua cū acredi
ne. Et est incisiuum: abstersiuū mundificati
uum: ⁊ aperitiuum oppilationū subuersiuū
viscerum: conturbatiuū ꝓpter humiditatē
eius superfluam preparans ad vomitū. Et
minus fortius ē in omni re: faciens operati
ones difficiles: ⁊ laboriosas pducentes ad
casū virtutis ⁊ sudorem frigidū. ¶ Rectifi
catio. Parui ꝓhibenda est administratio
nisi ī emplastris: ⁊ fricationibus: ⁊ olei ipsius si
militer nisi in vnctionibus. ¶ Magni āt ma
litia ē corrigibilis. Et sūt hec corrigibilia in
ipso. Nocet enī stomacho faciēs in eo sub
uersionē. Et ē laboriose solutionis ⁊ tarde
Et nos quidē diximus in canone: q̄ assa
tio eius resoluit ab eo: ⁊ maturat humiditā
tem supfluam: ⁊ acrem causā ad subuersio
nem: ⁊ nauseā. Et diminuit ei: vt sit solutiuū
p ventrē tantū. Semen aūt feniculi: ⁊ anisi
cum eo rectificat: nocumētum ꝑmū: ⁊ ꝓpie
mixta decoctioni ipsius. Et fiunt ex medul
la eius: post coctionē ipsius: ⁊ medio ponde
ris ex amigdalis dulcibus: ⁊ melle passula
rū: forme sicut auellane: ⁊ sunt iuuamēti ma
gni vbi oportet. ¶ Operatio decoctionis eius.
Accipe ex eis integris q̄titatem quā volu
eris: ⁊ inuolue in pasta: ⁊ coque in cinere cali
do: vel extrahe medullam eorū: ⁊ cōtere cō
tritione multa: ⁊ pone ex seminibus ⁊ speci
ebus aliquas: ⁊ inuolue papyro: ⁊ desuper
inuolue pastam ⁊ fac sicut superius dixim⁹
Oleum āt eius extrahitur: sicut oleum de
amigdalis. ¶ Posse. ¶ Per vomitū: ⁊ vē
trem educit flegma crudū: ⁊ grossum. Et est
mirabilis medicina ad colicam flegmaticā
⁊ ventosā: ⁊ etiā clistericatum: ⁊ suppositū
Et fit emplastrū ex medulla eius: ⁊ farina
ordei: ⁊ melle ⁊ resoluit apostemata: ⁊ scro

fulas: ⁊ cū melle tantū valet similit ad egri
tudines neruorū frigidas: sicut ē contractio
⁊ spasmus. Calefacit. n. eos: ⁊ lenit duriciē
eorum ⁊ nodositatem: Et emplastrat super
epar: ⁊ splenem ⁊ ꝓpie cum farina lupino
rum ⁊ spica: ⁊ confert duriciei: ⁊ oppilationi
eorū. Been āt paruū emplastratum egritudi
nibus iam dictis ē virtuosius. Et similiter
oleū eius. Oleū āt de been notum confert
vestigijs vlcerū: ⁊ lentiginibus: ⁊ foeditati cu
tis: ⁊ morphea. Et distillatum in aurē ꝯfert
dolori eius: ⁊ sonitui in ipsa: ⁊ surditati: ⁊
sibilo. ¶ Dosis. Est ē a. ʒ. ʒ. ad. ʒ. i. ⁊. ʒ.

De lapide Armeno.

Lapis armenus. Inquit Alexāder
a verificatoribus ē multus proga
tiuam habere ī educēdo nigrā cole
ram: cuius opatio ē incolumior elleboro ni
gro ⁊ virtuosior lapide lazuli. ¶ Electio.
¶ Melior ē habēs colorē medium inter viridē
⁊ obscurum terreū ⁊ indum. Et habēs macu
larum distinctiones virides ⁊ nigras. Et q̄
non ē in lapidis termino imo est facile disso
lubilis: ⁊ pulueriçabilis. Et qui ē tactus le
nis carens asperitate. ¶ Complexio ⁊ ꝓꝓ
prietas. ¶ Calide cōplexionis ē ī pricipio
secundi: ⁊ sicce in ipso. Et ē resolutiuus ab
stersiuus. Et ē ex conturbātibus ⁊ subuertē
tibus stomachū. Et educit per vomitū: ⁊ p
ventrem. ¶ Rectificatio. ¶ Nocet stoma
cho generans subuersionē: ⁊ faciens cū an
gustia solutiōnes. Et dixit Alexander. Nō
lotus p vomitum soluit: ⁊ per ventrē: ⁊ cū
labore. Lotus āt soluit per vētrē: ⁊ sine mo
lestia. Ars autē in lauando ipsum est hec.
Teraē cum facilitate ī vase lapideo: deinde
fūdatur super ipm aqua dulcis: ⁊ lauetur si
cut terendo: ⁊ fiat illud trigesies: semper in
nouando aquā: ⁊ adhuc decies post illud la
uetur aqua rosata. Et dixit Alhindus. La
uetur cū aqua buglosse post purgationem
eius. Acquirit enim ei mirabilis ꝓprietas
ex hoc ad egritudies melācolicas. ¶ Pos
se. ¶ Solutione educit coleram nigrā. Et
cum virtute mundificat cerebrū ab ea ⁊ va
let ad egritudines eius melancolicas: sicut
ē mania: ⁊ melancolia: ⁊ vertigo: ⁊ dolor ca
pitis ⁊ epilepsia. Et ad egritudines timoris
⁊ suspitionis: ⁊ ad lepram: ⁊ ad egritudines
splenis. ⁊ ad cancrum: ⁊ ad morpheā nigrā
⁊ melancolicas febres. ¶ Dosis. ¶ Non
loti potio ē a. ʒ. ʒ. vsq₃ ad. ʒ. i. ʒ. Et loti potio.

ʒ.i. vsq ad.ʒ.ij.

De lapide stellato.

LApis stellatus est lapis de genere
marmorum: habēs maculas ex auro
Et ē alius albus: et dicit marcha
sita. Alius indus: clarus celestis: et vocatur
lapis laguli. Et quandoq miscetur fere virtuq
simul. Electio. Melior est cuius co
lor ē viridior in colore laguli: et habet macu
las aureas. Et mixtus cū marchasita ē nō
bonus. Et non maculatus ē nō bonus: et si
militer levis. Complexio et proprietas. Est
calidus in secundo et siccus in tertio. Et di
xit Dimnain. Est in utroq in tertio. Et ē in
ipso acuitas non vacuata stipticitate aliqua
Et ē ex parte acuitatis eius adustivus: vl
ceratiuus: putrefactiuus: abstersiuus: et inci
siuus. Et in non loto ē proprietas radēdi pi
los. Lotus āt cōservat: et plongat eos. Et
generat pilos in palpebris. Rectificatio.
Sunt in eo nocumenta que diximus in
lapide armeno. Et expedit colere nocumē
ta eius similiter: cum ablutiōe sicut diximus
superius. De trituratione āt sustinet plus
q̄ lapis armenus. Quidā āt ex sapiētibus
posuerūt ipsum post eius ablutionē: in con
fectiōibus letitie: et proprie. ʒ. vij. et eo ad lib.
vnam ex confectione. Et dabant cū succo
buglosse depurato: et vino subtili antiquo.
Et ē medicina solemnis ad egritudines cor
dis melancolicas. Dilatat enim animā: et fa
cit in ea mineram gaudij. Confectio lapidis
laguli ex inuentiōe nostra. Accipe ex seta si
cca ex karmes libram .i. Submerge eam in
succo pomorum dulcium et aqua rosarum an.
lib .i. et ʒ. v. et dimitte die vna. Deinde fac modi
cū bullire vsq dū aqua rubeat: deide extra
he ab ea setam: et pone çuccari tabarçet. ʒ. c.
l. et coque vsq dum habeat spissitudinē mel
lis et remoue ab igne et proiçe in eo calido:
ambre cruda: frustratī incise. ʒ. vi. et dimitte
liquefieri in eo. Deinde proiçe sup eū pul
ueres rerū harum. Accipe ligni aloes crudi: et
darseni: an. ʒ. iiij. lapidis laguli loti: et prepa
rati. ʒ. xij. margaritarum. ʒ. ij. auri boni. ʒ. i.
musci. ʒ. i. tertiā confice cū predictis. Est n.
hec medicina maximi iuuamenti ad pulsum
cordis: et sincopim: et al guesgues et tristiciā
sine causa. Et ē ex rebus animam confortā
tibus confortatione mirabili. Dosis.
Solutione educit melancoliam: et humores
adustos. Et mundificat venas et sanguinē
ab eis. Et non lotus educit per vomitū et p
ventrem: humores grossos: et melancolicos
Et confert ad egritudines cerebri et cordis:
sicut ē epilepsia: et mania: et melancolia: que
ē materia humor melancolicus. Et confert
iuuamentū sublime egritudinibus timoris
et tremori cordis: et sincopi: Et confortat cor
et aufert nocumenta eius: et dilatat animam
et mundificat pectus: et pulmonē. Et confert
asmati ab humōibus grossis: et egritudinib⁹
splenis. Et ē ex rebus conseruātibus iuuē
tutem et beatificantibus vitam. Et ipse qui
dem pseruantibus a lepra. Et suppositus
educit menstrua. Et datur patientib⁹ febres
melancolicas: et curat eas. Et confert vsus
eius ad emoroidas. Dosis. Eius est a
ʒ. i. vsq ad. ʒ. ij. et. ß.

De Sene.

SEne ē folicul⁹ plante: quā vocāt p
ses abalgemer. Et eius ortus ē secū
dum seminam botobi. Et inuenitur
ex eo domesticum et syluestre. Electio.
Melior pars plāte eius est folliculus: deīn
de folia. Sed tamē in eis ē virtus: debilis
valde. Et melior folliculus ē cuius color ac
cedit ad viriditatem: et subnigredinem quā
dam: et in quo ē de amaritudine res modica
cum stipticitate: et qui ē magis completus: et
in quo sunt semina ampla: cōpressa. Subal
bidus āt non ē bonus. Et in cōpletus simili
ter. Et meliora folia sunt viridia. Subalbi
da vero et tenuia nō bona. Et antiquum ex
eo ē sine spiritu. Et stipites eius sunt inuti
les. Complexio et proprietas. Calidum
ē in principio secundi: siccum i primo: et folia
sunt in primo calida. Et ē abstersiuum: mū
dificatiuū cōueniens: et solutiuū. Re
ctificatio. Est solutionis debilis: et tarde:
et debilitat stomachum. Verum confortatur
eius operatio in permiscendo cum eo aliqd
ex rebus acutis: sicut çingiber proprie et sal
gemma: et sal indus: Et medicine cordiales
cum cor stomatiche felicitant opus eius.
Et dixit Galienus. Decoquatur cū iurib⁹
gallorum: et gallinarum aut carnium: et sol
uit sine molestia: sed oportet vt eius q̄titas
sit multa. Et si infūdatur in aqua casei cum
spica, deinde coquatur ebullitione aliqua est
medicamen bonum. Et si ppinetur puluis
eius in lacte dulcificet medicamen bonum
Similiter precepi quidam: et q̄titas eius

submergatur in musto: et fit mustum album
et post tres menses propinere ubi oportet:
Est enim vinū solutivum mundificans ce
rebrū et sensus et generans leticiam. Et sūt
qui ꝓpinant decoctionem eius: et prunorū
et spice cum eis et fit solutivum bonum. De
decoctione āt sustinet mediocriter. ¶ Posse.
¶ Solutione educit cū facilitate melanco
liam: et coleram adustam. Et mundificat ce
rebrum cor: et epar: et splenem et membra sen
suum et pulmonē et confert egritudinibꝰ co
rum et aperit opilationes viscerum. Et con
servat iuventem eo in iuventute et generat
gaudiū. Causam aūt tristicie amputat. Et
ponūtur folia eius in lavacris ad caput: et
ꝓprie cum camomilla: et confortat cerebrum
et nervos: et fm̄ omnem administrationem
eius addit in visum: et corroborat auditum
Et ē medicina bona febrium melancolicarū
et antiquarum. ¶ Dosis. Eius infusi po
tio ē ab aureis. iij. usq; ad. ℥. i.
Alie famose species sūt quattuor.
Sal panis. Sal gemma. Sal na
pticus. et Sal indꝰ. Sal panis. Aliꝰ
ē mineralis durior et amarior. Alius mari
nus quem si aqua inveniat facile dissolvit.
Sal gemma vero ē sicut cristallus scind bi
lis. Sal indus alius subniger: alius subruf
fus obscurus. Sal napticus quoq; niger ē
habens odorē napte. ¶ Electio. ¶ Mine
ralis fortior est marino. Et sal gemma eis
Et sal napticus illis. Indus āt omnibus.
Et subrubeus melior ē subnigro. Et subni
ger ē fortior. Et omnis quanto amarior tan
to fortior. ¶ Complexio et ꝓprietas. ¶ Ca
lidus ē et siccus in secūdo. Et quo amarior
tanto calidior ē et siccior. Est āt compositus
ex partibus terreis adustis: et amaris. Et ex
partibus aqueis sine sapore: que si sint eq̄
les salsus sapor perficitur. Dominātibus
autē terreis ad amaritudinē pronior. Aqu
is vero in salsedine remissior. Est autem sal
liquefactivus: incisivus: subtiliativus: et in
spissativus. solutivus constrictivus: et ꝓser
vativus a putrefactione: exsiccativus: mor
dicativus: et ē subversivus stomachi: et con
turbativus: et preparativus ad vomitum. ¶ Re
ctificatio. ¶ Sal non ē sicut radix in re me
dicine: sed nec in cibis q̄ꝫ ex se sit solutivus
sed ponitur sicut res dans vigorem medici.
Confortat enim medicinas omnes tarde et
debiliter solutionem facientes: tū ex miscil
bilibus cum eo melioratibus conditionem

eius: non ē equivalens ad removendū sero
sitatem ipsius: sicut mirobalani et illud ꝑ pe
nitrationem substantiarum in invicem. Res
etiam insipide similiter faciunt et similiter i
spissant. ¶ Posse. ¶ Omnis sal solutione
educit grossos humores et viscosos. Et terꝰ
solutio est liquefaciendo qḋ invenit ex hu
miditatibus et post illud stringit. Et sal panis
facilem efficit superfluitatum egressionem
et removet fastidiū ciborum et excitat appe
titum. Et clistērigatus educit flegma vitre
um: et flegma viscosum. Et mixtus cum ali
is medicinis solutivis confortat eas in sol
vendo. Quod autem ex eo tostum est cum
tanto ponderis vasorum fractorum de Se
ni ꝯtum ipse est fit dentifricium bonum mū
dificans dentes et auferens feditatē: et con
firmans gingivam la[...]: et miscetur cū eo
lapis: quo alij lapides [...]duntur: et fit den
tifricium bonum ad ea que diximus. Et si
militer fracture vitri. Et sunt qui miscēt eis
ciperum et spumam maris: mastix: cuminum: et
cornu cervinum et similia. Et sal bullitus cū
oleo: ponitur tepidus: super combustionem
ignis et prohibet a vesicatione. Et iniunctus
super nervos confortat eos. Et similiter co
ctus cum oleo: et pauca terebintina ponitur
super puncturam nervi eccam: et prohibet
ab apostemate et spasmo. Et similiter super
flobotomiam eccam. Et similiter mixtus cū
furfure: et melle: valet contritioni nervorum
et casui super membrum et dolori auris. Et
sal mixtus cum oleo et melle removet vesti
gia percussionū nigra. Et omnes quidem
species salis consumunt et auferunt additi
ones in oculis sicut est pannus et ungula et
caro putrida et similia. Et conferunt sinan
chie et casui uvue: et mollificationi lingue. Et
omnes faciunt subversionem: et vomitum.
Et diminuunt sperma. Et coitum et sua ge
nerat scabiem. Sal gemma quoq; educit so
lutione flegma vitreum: et expellit humores
quorum eradicatio est difficilis. Et mundi
ficat instrumenta sensuum. Et valet ad ver
tiginem: et ꝓprie mixtus cū agarico: et iri
bus mirobalanis. Et abstergit pectꝰ et mū
dificat stomachum et confert dolori eius. et
fit ex eo dentifricium bonum mundificans
dentes. Napticus vero et sal indus fortiores
sunt illis in omni re: et educunt ambo melan
coliam et flegma. Et preservant corpora a
putrefactione. Et valent ad lepram: et ad egri
tudines melācolicas. Verum nō administrāt

per se: sed ponuntur in confectionibus prop
ter illud quod diximus. ⁊ pillulis: ⁊ enematibus
⁊ collirys. ⁊ alijs modis administrationum.

¶ De Baurac.

Baurac. Aliud minerale. Aliud ar
tificiale. Minerale. Aliud arme
nu. Aliud africanum. Aliud roma
num. Aliud egiptium. Armenium vero est la
minosum: album habens permixtionem rube
dinis ⁊ aliquid purpureitatis: ⁊ est salsum mor
dicatiuum. Alie vero species in his propri
etatibus sunt remissiores: ⁊ debiliores. Ar
tificiale autem sicut dicitur est spuma nitri: que
est alba: leuis: ⁊ salsa mordicatiua. Et est a
liud sicut artificiale: quod est flos parietum: et
est sicut flos salis. ¶ Electio. ¶ Minerale
est fortius artificiali. Et armenium est fortius
egiptio. Et egiptium: africano ⁊ romano. Et
melius ex eis est quod habet proprietates. vij.
scilicet quod est laminosum. Et quod est fragibi
le. Et quod habet in fracturis suis luciditatem.
Et quod est leue spumosum. Et quod est album:
habens permixtionem rubedinis. Et quod est
salsum. Et mordicatiuum. Et ex artificiali:
melius est flos parietis. Et quod est ex nitro for
tius. ¶ Complexio ⁊ proprietas. ¶ Calidum
est in principio tertij ⁊ siccum in ipso. Et est
in ipso salsedo secundum plurimum: ⁊ de stipticita
te aliquid: quare est conueniens sua abstersio
Est autem exiccatiuum: incisiuum materie
rum grossarum: resolutiuum abstersiuum: ⁊ mun
dificatiuum. ¶ Rectificatio. ¶ Non est ex
medicinis que sunt sicut fundamentum in con
fectionibus: sed est sicut hic protinus de sale
diximus. ¶ Posse. ¶ Administratur in con
fectionibus ⁊ medicinis: ⁊ clisteribus: ⁊ sup
positorijs: ⁊ solutione educit flegma crudum
⁊ viscosum a partibus difficilis eradicatio
nis eius. Et administratur cum melle: ⁊ edu
cit ipsum per vomitum. Et confert dolori
stomachi. Et interficit vermes: ⁊ educit eos
Et confert secundum omnem modum administra
tionis eius: colice flegmatice: ⁊ ventose: ⁊ pro
prie clistere ex decocto aqua vel oleo rutaceo
vel aliqua decoctionis rute. Et confert epla
strum cum ficubus: ⁊ stercore mule proprie
hidropisi: ⁊ dolori splenis: ⁊ stomachi frigido

¶ De Sarcocolla.

Sarcocolla est gummi arboris que est
sicut frutex: ⁊ est spinosa cuius rami
sunt nodosi: ⁊ collecti ad arborem: et
colligitur ex ea gummi: ⁊ est eius aliud album
sicut thus ⁊ aliud subcitrinum. ¶ Electio.
¶ Fortius est subcitrinum albo. Et quod est ama
rius melius. ¶ Complexio ⁊ proprietas.
Calida est in secundo. Et eius siccitas est mi
nor caliditate sua. Et est maturatiua: ⁊ abster
siua: ⁊ resolutiua: ⁊ apertiua: ⁊ est in ea vir
tus sigillatiua vulnerum ⁊ conglutinatiua:
⁊ mundificatiua: ⁊ incarnatiua. ¶ Rectifi
catio. ¶ Tarde solutionis est ⁊ debilis: ⁊ con
turbat eum: in cuius stomacho dominatur
colera: quare oportet ne ei: in cuius stomacho
dominatur caliditas: ⁊ in quo est colera pro
pinetur. Uigorat autem eius operationem
gingiber ⁊ condimenti. Confectio pillularum
de sarcocolla: quas fecit. Hali senex. ℞. Sar
cocolle. ℥. iij. turbit. ℥. iiij. interioris colloquin
tide. ℥. i. ⁊ s. gingiber tantundem salis gemme.
℥. i. Dissolue sarcocollam in aqua rosata: et
confice: ⁊ fac pilulas. Sunt enim mirabi
les ad ea que diximus. Nutritur autem sar
cocolla in lacte asine omni die lac infunden
do super eam in scutella vitrea per quinque
dies. Et est medicamen bonum egritudinum
oculorum. ¶ Posse. ¶ Solutione educit
flegma crudum ⁊ humores grossos ⁊ prope
quod est in iuncturis ⁊ anchis. Et mundificat
cerebrum ⁊ neruos: ⁊ pulmonem: ⁊ confert
tussi ⁊ asmati: ⁊ est ex rebus conferentibus
senibus: ⁊ proprie flegmaticis. Usus tamen
eius generat caluicium. Inquit Diascori
des. Usus eius impinguat corpora ⁊ aug
mentum efficit in spmate. Et ipsa est medici
na sublimis obtalmie: ⁊ lippitudini: ⁊ pro
prie nutrita sicut diximus. Et confert vlceri
bus putridis in aure ⁊ saniosis: ⁊ proprie li
cinio in fancto immellitate: ⁊ inuoluto in pul
uere eius: ⁊ posito in aure est virtuosa ad il
lud. Et est medicina sublimis omnium vul
nerum recentium ⁊ putridorum: ⁊ antiquorum
⁊ mundificat ea: ⁊ generat carnem in ipsis:
⁊ consolidat. Et hec est proprie virtus eius
¶ Dosis. Eius est a. ℥. i. vsque ad. ij.

¶ De Serapino.

Serapinum est gummi al basce hun
degi: ⁊ est arbor similis oleandro mon
tano. ¶ Electio. Melius est cuius
color est intra subrubeum: ⁊ subalbidum: et

qd habet odorem porrorum: et qd est facile
resolubile in aqua: et quod e clarum cu spis
sa substantia. Et qd ex eo est leuius: et meli
us. Et qd no est in vehementia odoris a se
nec habet odorem galbani. Ipsum enim e
sic adulteratum. ¶ Complexio et proprietas
¶ Melius est siccum et calidum: et eius ca
liditas est in tertio. Siccitas vero e i secdo.
Et in ipso est amaritudo cu acuitate: sicut
acutos porrorum. Et est compositum ex sub
stantia subtili ignea: et terrea. Sed substan
tia subtilis est dominans. Et est resolutiuu
carminatiuum: ventositatum: crossarum sub
tiliatiuum extenuatiuum: solutiuum: et pro
uocatiuum. ¶ Rectificatio. ¶ Nocet sto
macho: et epati. Uerum tollunt nocumen
ta eius alique ex medicinis stipticitatem ha
bentes sicut mastix proprie et spica. Enula
quoq sigillat ei proprietatem mirabilem ad
ea que oportet. Et narrauit Mesue modos
preparationis eius duos satis bonos. Pri
mus. Perforentur colloquintida: et abiician
tur grana eius tantum: et impleatur aqua
cu pauca spica: et mastice et bulliat in cinere
calido vsq ad consumationem tertie ipsius
Deinde nutriatur serapinum cum hac aq
semper aut modicum infundendo vsq dum
pinguescat. Deinde exiccentur: et fiant troci
sci. Sunt enim vltimi ad egritudines iam
curatiuum et aquam citrinam. Et alius mo
dus est proximus huic: et fit permutando ab
aqua colloquintide ad aquam mirobalano
rum tantum. Modus alius ex inuentione
nostra. Accipe succi enule sicut est. ℥. xv. et
infunde in ea spicis: et masticis: ana. ʒ. iij. et bu
liant vsq ad consumationem medietatis: post
illud coletur et nutriatur serapinum cum eo
sicut diximus. Nutritur etiam propter egri
tudines oculorum cum succo rute: aut feni
culi: et aliquo ex fellibus: et proprie auium ra
pacium: et fit medicamen sublime ad ea que
oportet. ¶ Dosis. ¶ Solutione educit hu
mores viscosos: et flegma crossum et aquam
citrinam. Et eius proprietas est mundifica
re cerebrum: et neruos: et educere materias
eorum: et conferre egritudinibus eorum fri
gidis: et proprie scdm omnem modum admi
nistrationis ipsius: que sunt dolor capitis
antiquus: et emicranea difficilis: et epilepsia: et
vertigo: et paralisis et tortura: et tremor. Et
fit linimentum ex eo: et succo rute: et aceto: et
confert similiter egritudinibus nunc dictis
et contritioni lacertorum. Et est ex reb' val
de bonis ad mundificandum materias que
sunt in pectore: et proprie nutritum cum aq
rute: aut cum aqua enule proprie. Et cofert
dolori eius bibitum: et linitum et dolori late
rum: et tussi antique: et difficultati anhelitus
Et est ex medicinis magnis hydropisi. Ex
trahit enim aquam citrinam: et proprie cum
duplo ponderis eius ex mirobalanis citrinis
Et modi nutricationis eius predicti sunt ad
hoc mirabiles. Et confert duriciei splenis: et
resoluit inflationem eius sumptum in potu
et superlinitum cum succo capparis et aceto
Et resoluit scrofulas et diricies: et nodosi
tates membrorum. Et nutritum cum succo
rute: et fellibus: sicut diximus confert obscu
ritati visus. Et medicina magna descensui
aque ad oculum: et proprie alcohol factum
ex eo. Et linitur cum aceto super alcolum
et delet ipsum. Et confert scdm omnem mo
dum administrationis eius doloribus iiucu
rarum et est potens in eradicando materias
earum: ita qd ex anchis: et profundis iunctu
ris et clisterizatum valet similiter. Et bibi
tum et clisterizatum confert colice frigide: et
ventose et dolori ventris. Et bibitu et sup
positum prouocat menstrua: et interficit fe
tum. Et confert dolori matricis: et prefoca
tioni ipsius. ¶ Dosis Eius est a. ʒ. s. vsq
ad aur. i.

¶ De Euphorbio.

Euphorbium e gummi excedes omnia genera gummi in calefaci
endo et subtiliando. Est enim ex
rubificantibus: et exiccantibus.
Et est ex arbore desertorum locorum et his
pidorum: cuius folia in primis cum eleuant
sunt sicut lanugines: deinde cadunt et na
scuntur folia similia polio marino. ¶ Ele
ctio. ¶ Melius est leue frangibile habens
colorem pallearem: et clarum et qd est vehe
mentis acredinis et odoris valde acuti: et
qd est recens super quod iam preterijt annus
Recens vero anni sui est sicut venenum: et
ignis. Et est ex gummis que dissoluuntur in
oleo: et proprie qd est recens. Antiquum ve
ro forsitan non dissoluitur. ¶ Complexio
et proprietas. ¶ Calidu e et siccum i quarto
et e calidius: et subtili' omni eo qd calefacit
ex gummis. Et e i eo virtus adustionem fa
ciens: et rubificatione. Et est penetratiuum
abstersiuum: excoriatiuum. Et e ex facietib'

operationem cū labore: ⁊ angustia vehemē
te pducente ad sincopim: ⁊ sudorem frigidū
¶ Rectificatio. ¶ Est inimica cordi ⁊ pati:
⁊ stomacho: ppter vehementiā virtutis sue
qm̄ est acuta vehementer: ⁊ serosa: ⁊ inflama
tiue. Oportet ergo virtutem eius frangere:
⁊ pprie cum rebus obtundentibus acumē eiꝰ
⁊ extinguentibus inflāmationem ⁊ acquiren
tibus ei lubricitatē. Et oportet vt sit earum
q̄titas multa: ⁊ vellicans: ⁊ tegens superficiē
eius. Et oportet vt nō multum teratur. Di
xit Alkāçi. Accipiantur frusta citri: ⁊ sepe
liantur grana eius: pus inuoluta in oleo ami
gdalino: in acetositate ipsius. Deinde inuol
uantur pasta: ⁊ decoquantur. Rectificatur
āt ex hac arte: ⁊ remouetur acumen eius.
Modus alius virtutem eius frāgendi sicut
narrauit Hamech. Inuoluatur in oleo a
migdalino: deinde sepeliatur in succo liqritie
aut terrenia bīn dissoluta: aut in aliquo ex
rebus dissolutis stipticis: ⁊ sic coꝝ q̄titas
multa: ⁊ fiant ex eis pillule: ⁊ ppinetur vbi
oportet. Et dixit Damam. Propinetur cum
aqua melis: ⁊ aliquibus speciebus alefagi
nis. Mastix aūt ⁊ spica sūt ex rectificanti
bus communibꝰ: emendantibus quecunq; ex
acuitate medicinarum timētur. Audaciā āt
eius expellunt medicine lubrificatiue: ⁊ ex
tinctiue: sicut est aqua ordei pprie: cū oleo
amigdalino: ⁊ fiat exhibitio: post exhibitio
nem frequens. ¶ Dosis. ¶ Solutiōe edu
cit flegma viscosū: ⁊ crossū a locis pfundis
corporis mundificans iūcturaꝝ vacuitatē
ab humoribus crossis officialis eradicatōis
Nec est ei res similis ad hoc. Et ē ex rebus
mundificātibus neruos: ⁊ consumentibꝰ hu
miditates imbibitas in eis. Et dissoluuntur
in oleo de keiri ⁊ inungūtur cū eo: ⁊ cōfert
egritudinibus neruorum frigidis: sicut ē pa
lisis: ⁊ stupor: ⁊ tremor ⁊ tortura: ⁊ spasmus
⁊ est res mirabilis ad illud. Et inungitur sup
epar: ⁊ splenem: ⁊ confert doloribus eorum:
frigidis ⁊ vētosis. Et fricatur puluis eius su
per morsum: cū aceto fricatione forti: ⁊ delet
eam. Et sumptū in potu: scd̄m modū emen
dationum eius: est medicina magna dolori
bus ventosis: qui vadunt ⁊ veniunt per iun
cturas. Et ē ex rebus que faciūt sternuta
tionem cum fortitudine. Et ē medicina bōa
litargie: ⁊ obliuioni: ⁊ pprie inunctio ex eo
cum oleo de spica in occipitio. Et ē ex medi
cinis educentibus aquā citrinam. Et dixit
Diascorides. Aureus vnus ex eo interficit

¶ Dosis. Eius est a siliqua. i. vsq; ad. iij.
Conseruatur at quadriennio. Recens aūt
anni sui est perniciosū. Is autem qui sumit
ipsum timeat frigus. Conseruatur autem ne
cito senescat in milio: vel fabis: vel lentibus.

De Oppoponaco.

Oppoponacum ē gūmi plante si
milis ferule: cuiꝰ stipes eleuatur
sup terrā circiter cubitū vnū vel
duos: ⁊ folia eius sunt minora fo
liis ferule. Et eius tyrsus ē palearis in colo
re ⁊ eleuantur sup eum flores odoris boni:
coloris aurei: ⁊ sunt scd̄m similitud. floꝝ ane
ti. Et faciunt cultores eius incisiones prius
inter radicem ⁊ eleuationem tyrsi eius circi
ter palmum medium: ⁊ egreditur humiditas
aurea. que coagulatur: ⁊ fit oppoponacum.
¶ Electio. Melius ex eo ē qd̄ ē citrinū
extra: ⁊ subalbidum intus: ⁊ quod ē amarū
⁊ qd̄ facile frangitur: ⁊ facile dissoluit in aq;
⁊ qd̄ ē odoris boni propter. Et sunt ex homi
nibus qui adulterāt ipsum cū ammoniaco:
pprie: supercolorando grana minuta ex eo
sed odor ⁊ albedo fracture detegūt falla
ciam. Et melior pars plante eius ē gummi
eius: ⁊ radix ipsius. ¶ Complexio et ppri
etas. ¶ Calidū est ⁊ siccum in tertio: ⁊ radix
eius ē in secundo. Et est resolutiuum carmi
natiuum ventositatū crossarū: subtiliatiuū
lenitiuum: mundificatiuum: ⁊ abstersiuum.
Et similiter radix ipsius. ¶ Rectificatio.
¶ Nocet stomacho faciens illum. Et est op
erationis tarde. De rectificatione autem sic
quod in serapino diximus. ¶ Dosis. So
lutione educit flegma crossum: ⁊ viscosum
a partibus remotis: ⁊ iuncturis proprie. Et
mundificat cerebrum ⁊ neruos: ⁊ cōfert egri
tudinibus eorum frigidis. Et est ex rebus
addentibus in visu proprie. scd̄m omnem mo
dum administrationis ipsius. Et mūdificat
pectus. Et cōfert tussi antique: ⁊ difficulta
ti anhelitꝰ: similiter ⁊ radix eiꝰ. Et fit ēplastrū
ex eo ⁊ succo apii ⁊ aceto bono sup splenē
resoluēs duritiē eius. Et dixit quidā. Bibit
pars aliqua ex eo similiter: ⁊ administratur post
tres mēses: ⁊ cōfert hydropisi: ⁊ magnitudi
ni splenis. Et emplastratur sup nodositates
mēbroꝝ: ⁊ sup scrofulas: ⁊ resoluit eas. Et
colluitur os cū aceto decoctionis ipsius ⁊ con
fert dolori dētiū ⁊ corrosioni eoꝝ. Et bibit
cū aqua mellis calida ⁊ cōfert guttatiōi vrine

⁊ ꝓuocat ipsam ⁊ mēstrua: ⁊ facit abortum.
Et est medicamē bonū pcfocationi matri
cis. ⁊ egritudinibus ipsi⁹ frigidis. Et ē me
dicina magna doloribus iuncturarū: ⁊ poda
gre: ⁊ dolori genuū: ⁊ fortis sciatice: ⁊ ꝓprie
scdm omnem modū administratiōis ipsius:
ēt linitū ⁊ emplastratū: ⁊ ꝓprie cum succo
caulium: ⁊ melle ⁊ sale panico. Et est ex me
dicinis bonis expto⁊ mundificatiuorū vulneri
bus antiquis: ⁊ putridis ⁊ eis que sunt diffi
cilis cōsolidationis. Facit .n. in eis nasci car
nem: ⁊ vestit ossa nuda: ⁊ est ei ꝓprietas in
hoc. Et narrauit Ebengezar. Quod si ex
eo ⁊ medio ponderis ipsius: ⁊ rasura panni
antiqui: subtilis: mundi: ⁊ vino: ⁊ melle ⁊ oleo
rosaceo: fiat vnguētum sic terendo in mor
tario: nūc oleū nūc vinum i fundendo illud
fit mirabile ad implenda vulnera carne: ⁊ ꝓ
prie in quibus videt difficilis i carnatio. Et
posteriores addiderunt ex litargiro: ⁊ aloe:
⁊ myrra: ⁊ sarcocolla: sicut aū quartam par
tem qūtitatis: oppoponacis: fit: medicamem
mirabile sanās fistulas: ⁊ vlcera fraudulē
ta. Et ē medicamē expertū rigori febrium: ⁊
ꝓprie bibitū cū aceto ante horā paroxismi:
⁊ linitū in spina dissolutū cum succo apij: et
oleo anetino. Dosis. Eius a. ʒ. i. vsq̄
ad. ij.

De Megereon.

Megereon: est planta vocata apud
Persas rapiens vitam: ⁊ a quib⁹
dam faciens viduas: ⁊ a pluribus
leo terre vocat. Et ē planta cuius stipes ele
uatur sup terrā circiter cubitos duos. Et fo
lia eius sunt similia oliue sed maiora. Et ꝓ
ducit grana nigra in magnitudine fructus
myrti. Et ē planta lacticinio⁊ maior: cuius
species sūt plures. Est .n. qdā magna habēs
folia ⁊ subtilia. Et ē parua hñs folia sicut fo
lia oliue: ⁊ spissa nimis. Et ē habēs folia cri
spa: ⁊ aspera. Et ex eis Aliud ē hñs colorē
viridē. Et Aliud habēs colorē subnigrum
ꝓducentē colorem pauonis. Electio.
Melius ē habēs magna folia tenuia ⁊ viri
dia: qđ oritur in locis liberis: ⁊ in vicinitate
plātarū speciei eius: Et qđ oritur ex eo plā
ta vna i toto ambitu loci ē mortalis. Et que
orit in locis terrarū: ē sicut venenū. Et par
ua hñs folia: ⁊ spissa ē malum. Et similiter
hñs crispa: ⁊ aspera. Et qđ ē subnigrum si
militer. Cōplexio ⁊ ꝓprietas. Calidū
ē ⁊ siccum in .iij. Et dixit filius Zegar Est
in fine tertij. Sed nō verificatur illud. Est
n. in eo virtus acuta ignea: ⁊ acrimonia ve
hemens. Et ē excoriatiuum: vlceratiuū: fer
rosum: ⁊ inflāmabile: ⁊ ē consumptiuū: et
dissolutiuū virtutis. Rectificatio. Est
ꝓximū veneno: nocēs mēbris: que sunt mi
nere virtutum: debilitans: ⁊ dissoluens eas
Conādum igitur frāgere malitiā: ⁊ acuita
tem eius: ⁊ hoc facimus cū auxilio rer frā
gentium ea: ⁊ ꝑmutantium īflāmationem:
⁊ ferositatem eius: sicut sunt olea frigida: ⁊
ꝓprie res extrinsece: sicut ē mucillago psilij:
⁊ succus portulace: ⁊ succus endiuie ꝓprie.
Est .n. mirabile. Et aqua alkekengi: ⁊ aqua
solatri hamidē: ⁊ al taraxecon: ⁊ aqua herbe
rorum. Et frangunt adhuc acuitatem eius
res inspissatiue: ⁊ ꝓnticitatem habentes: si
cut sunt mirobalāi. Sunt .n. sublimes ad il
lud. Et dixit filius Zegar. Duplum ipsius
ex absinthio: iunctū cum eo emendat mali
ciam eius. Inquit Diascorides. Infūdā
tur folia eius in aceto die vna: ⁊ exiccēt ⁊ frā
gitur cum arte hac: virtus ipsius terrestri: et
inflāmabilis. Et dico q̄ si in aceto coquant
aut infundantur citonia: aut maciana: aut
berberi erit melius. Et sigillatur al megeri
on bonitas ex hoc ad ea que oportet. Et si
ex aceto infusionis eius: aut decoctionis ip
sius fiat sirupus acetosus: inuenitur expto⁊
iuuamētorum vbi oportet. Et dixit Galie
nus. Infūdātur folia eius in sirupo rosa⁊
parū anteq̄ terminetur coctio ipsius: ⁊ ꝓpi
netur sirupus vbi oportet. Non ē .n. in eo ti
mor. Et dixit iterū. Decoquatur in iure gal
lorum antiquo⁊: ⁊ ē sine nocumēto. Et qñq̄
al megerion administratur cū ꝑmixtione a
lia⁊ medicinarū virtutem eius fractiuam
hñtes. Et eius opatio ē talis. Recipe folio
rū eius. ʒ. xl. ⁊ sup ea ꝓijce aqua dulcis lib.
iij. ⁊ dimitte die ac nocte: deinde fac bullire
lēto igne donec redeat ad lib. vnā ⁊ mediā:
⁊ in colatura eius ponat olei sumpti ex ami
gdalis dulcibus. ℥. vij. et bulliat facilit vsq̄
ad aque consūptiōem tūc si ponat oleū cū
folijs: ⁊ aqua ⁊ bulliant simul ad aque con
sūptiōnē erit virtute fortius. Et dixit Ruf
fus. Submergat q̄ntitas ex folijs eius cir
citer. ℥. ij. in cado magno musti: ⁊ dimittat
mēsibus trib⁹: ⁊ erit res mirabilis ad hydro
pisim. Expellit .n. sine nocumēto aquam ci
trinā. Confectō al megerion ex inētione no
stra. Recipe folio⁊ al megerion ꝑparatorū
partes. x. carniū citonio⁊ elixato⁊ in aceto

vini: z zuccari tabarzet. an. partes. lxx. tere
niabin partes. lx. aque casei infusionis aga
rici partes. xxx. olei al mezerion partes. xv.
Dissoluatur zuccarū z terenïabin in aqua
casei predicta: z misceat cum carne citonio-
rum: z coquatur cum facilitate: vsq ad mel
lis spissitudinem z inuoluatur puluis folio
rum al mezerion cū oleo iā dicto: z conficia
tur cum eis. Est .n. medicamen bn̄dictū ad
hydropisim. Confectio pillularum al meze
rion valētium similiter ad hydropisim: z ad
expellendum aquam citrinā cum fortitudīe
sine timore. Recipe foliorum ꝑparatorum
ʒ. v. mirobalanorū citrinorū. ʒ. iiij. kebulorū
ʒ. iij. confice cum terenïabin vel tamar idis
dissolutis in aqua endiuie. Et scito quod al
mezerion de decoctione modicū sustinet.
Et cōtritio laboriosa virtutem eius destru
it. Expellūt autem nocumēta a corpore aq̄
ordei: z aqua passularum. Verū aqua endi
uie: z altaraxacon auferūt inflamationem
relictam ab eo in corpore. Et sciuisti: ꝙ me
dicine cōpressiue audaciam medicinarū ex
pellunt. ¶ Posse. Solutione educit aquā
citrinam cū fortitudine vehementi. Et dixit
Alexander. Iuncta cū rebus educentibus
melancoliā: educit eam: z cum rebus educē
tibus flegma educit ipsum. Et absinthium
duplicatū ei: aut mirobalani addūt ei boni
tates notas: z faciunt educere colerā. Ma
ius autem iuuamētum qḋ ex eo expectatur
ē ad hydropisim. Aquā enim educit aggre
gatā in ventre. Nocet tamē epati: immo om
nibus mēbris nutritiuis. Et interficit lum
bricos: z vermes: z solutione educit eos: et
serpentes viscerum. Et si fiant tente ex eo:
z melle curat fistulas z vlcera frandulenta.
Et fit collutio ex aceto decoctōnis ipsius.
Et confert dolori dentiū: z corrosioni eorū:
z gingiue sāguinee: z mollificate. Et fit vn
guentum ex eo: z aceto: z oleo: z cera ad sca
bie bonū. Et fit ex eo linimentū cū sulphu
re z melle: z aceto forti ad morpheam z alba
ras: z lentigine: z delet eas. Et quandoq fit
cōfricatio sup morpheam z baras: cū folijs
eius: z aceto forti: z ē vltimum. Et dixit Io
annitius. Valet ad quartanā. ¶ Dosis.
Et ē a. ʒ. s. vsq ad. ʒ. i. Et hoc in coctionib᷑
Et pulueris a karactis. ij. vsq ad. v.

¶ De al Sebram. 4 · Esula

Alscebrā ē species lacticiorū: z ē so
lutiuum rusticorū. Et eius Aliud ē
magnū habēs radices rotūdas: et
crossas: z spissi corticis: z densi: z pōderosi.
Et Aliud ē paruū: habēs radices subtiles:
z ē tenuis corticis. ¶ Electio. ¶ Magnū
ē malū abscindēs viscera. Paruū vero est
illud qḋ eligit. Et melior pars plāte est cor
tex radicis eius: z lac eius ē acutius: z forti
us. Et melior radix ipsius est hn̄s ꝓprieta
tates. v. bonas scilicet. Cuius cortex ē sub
tilior z leuior: z facile frāgit: z ē hn̄s de rube
dine aliqḋ sicut cassia ꝓpter: z super quā iā
preterijt mediū anni. Recēs vero mēsa sui
tātum ē mala. Nigra vero ē perniciosa. Et
orta in locis termarū sict. Et melius tēpus
collectiōis radicis ipsius ē ꝑncipiū veris: z
lactis eius ī fine ipsius. ¶ Cōplexio z ꝓpe
tas. ¶ Calide cōplexionis ē: z sicce in ꝑnci
cipio tertij. Et lac eius calidius. Et ē cōpo
situm ex substātia ignea: acuta: z subtili: et
ex substātia terrea stiptica: z ē leisiuum sub
tiliatiuū exiccatiuum materierū submersa
rum: liquefactiuū z aperitiuū: destruptiuum
orificiorū venarū. ¶ Rectificatio. ¶ Nocz
cordi: epati: z stomacho: z dirūpit venas: et
excoriat viscera: z derelinquit īflāmationes
faciētes cadere in febres. Et emendat ꝑmū
nocumētum qḋ ex eo timetur ꝑmiscēdo ali
quas ex medicinis cordialibus z stomaticis
z epaticis cū eo. Et scḋz z tertiū nocumen
tum corrigit acquirēdo ei bonitatem cū me
dicinis cōglutinatiuis z coadunātibus: z cō
solidātibus: sicut ē draganganti ꝓpter: z gū
mi: z bdellium: z mucillago: psillij: z succ᷑ por
tulace z similia. Et quartū nocumētum eius
tollitur: ꝑmiscendo ei ex rebus refrigeran
tib᷑: z extinguētib᷑ aliquas. Et ex hoc faci
entibus apud me ē: vt infūdatur in succo al
taraxacon: aut ī succo endiuie z pauco ace
to: aut ī succo portulace: aut sola tri z aceto.
Et si fuerit acetum decoctionis: aut infusio
nis citoniorum erit melius. Mirobalani
quoq sigillant ei bonitates: notas: z absin
thium similiter z aloe. Et dixit Iude᷑. In
fundatur in lacte dulci: aut aceto: z remoue
tur in eo lac multotiens: z exiccetur. Rep
mitur enim sic a sua malicia. Et dixit Ruf
fus. Si solutio per ipsum superfluit: aut la
boriose fiat sedeat solutus in aqua frigida.
Mihi quoq videtur verbū inconueniens.
Circumstās enim frigidum: includit z coad
unat virtutem medicine: z corroborat eam:

necnon ⁊ medicinas ad vias expulſionum
repellit ſicut te ſcire fecimus. Succurrēdū
eſt igitur tunc ſicut in canone diximus. Cō
fectio pillularum dcal ſechram conferētius
hydropiſi. Accipe eius preparati partes.
iij. mirobalanorū citrinorū partes. iiij. aloeſ
partes. v. Confice cum ſucco feniculi: aut
endiuie. Et ē doſis earum a. ʒ. i. ⁊. ʒ. vſq; ad
iij. Et quidam ex lacte eius: ⁊ farina faciant
oblatas: ⁊ ſoluunt cum eis. Et quidam faci
unt cum aceto ⁊ zuccaro: ⁊ lacte ipſius. Et
quidam cum carne citoniorum ⁊ maſtice: fa
ciunt ſolutiuum bonum. Poſſe. So
lutione educit flegma vehementer ⁊ aquam
citrinam: ⁊ humores melancolicos: ⁊ mate
rias a iuncturis: ⁊ confert doloribus earuʒ
Et eſt ex medicinis magnis ad hydropiſim
Uerumtamen nocet epati. Et deſiccat cor
pus vtentis ipſo. Et conſummit ſperma.
Et lac eius hoc vehementius facit. Et facit
cadere in febres. Doſis. Corticis radi
cis eius a karactis. ij. vſq; ad. vij. Et lactis
eius a karacte. i. vſq; ad. iij.

De Luſ.

LUſ ē planta que dicitur colluʒ dra
conis. Et ex ea Alia eſt plana hñs
folia. Alia criſpa. Et radix plane ē
ad nigredinē atinens exterius: interius ve
ro alba eſt. Criſpe vero exterius cineritia:
interius vero alba: ⁊ ad citrinitatem declīat
Et ſup vtriuſq; radicē eleuantur tyrſi habē
tes maculas admodum ſerpentes. Ele
ctio. Melior pars totius plāte ē radix.
Et melior radix ē groſſa: completa: ⁊ orta in
locis liberis. Et melius tempus collectiōis
eſt ver: ⁊ principium eſtatis. Complexio
⁊ proprietas. Inquit Diaſcorides. Cri
ſpa calidior eſt q̄ plana. Et dixit Ruffus.
Plana calidior ē in primo gradu. Criſpa i
ſcdo. Et dixit Galienus. Plana calida eſt
in principio ſecundi. Criſpa in fine eius. Et
eſt quaſi verius. Et eſt in vtraq; caliditas: ⁊
acuitas: que poſita in ſuperficie cum ſubſtā
tia terrea ē vincens plus. Et vtraq; eſt ab
ſterſiua inciſiua: penetratiua ⁊ apertiua ſub
tiliatiua humorum groſſorū ⁊ viſcoſorū ad
herentiū. Criſpa autem ad hec omnia ē for
tior. Rectificatio. Nocet vtraq; acui
tate ſua: ⁊ ſtomachos: ⁊ epati debilibus: faci
ens reumatizationem: ⁊ mordicationeʒ. Et
reumatizāt ad ſtomachum materias a vici
nis membris. Et illud quod magis ſapien
tes eligerunt ad corrigendum: primum no
cumentum in ea eſt: vt propinetur cum rob.
aut cum melle paſſularum: ⁊ ſpeciebus ale
ſanginis. Et tollitur ſcdm nocumentū eiꝰ
permiſcendo ei aliquid ex rebꝰ ſtomachiſ
ſtipticis ſicut eſt maſtix: ⁊ citonia et propla
re trociſcos: diarodon: poſt eius exhibitio
nem. Tollit enim ſcdm nocumentum ipſiꝰ
Electuarium quod ſibi comparat Damech
ſuper iuuamento: cuius non eſt dubietas
in reſoluendo humorem crudum in ſtoma
cho: ⁊ membris nutritiuis ⁊ renibus: ⁊ ſanat
emoroidas: ⁊ reſoluit ventoſitates earum:
et confert doloribus earum: ⁊ doloribus renum
et excitat coitum: cuius permixtio hec eſt.
Mundetur radix criſpe: ⁊ lauetur in vino.
Deinde coquatur in aqua ⁊ quandoq; non
coquitur: et eſt fortius ⁊ teratur: ⁊ fiunt eiuſ
lib. ij. rob. lib. vi. Et alibi habetur. Mellis:
et rob. ana. lib. iij. piperis cinamomi. zinzib.
mac. gar. ana. ʒ. vi. Doſis. Eius eſt a.
ʒ. iij. vſq; ad. ʒ. vi. Confectio iere luſ. deſcrip
tione. Hermetis ſuper quam expectatur fi
ducia expertorum iuuamentorum ad dolo
rem capitis: ⁊ emicraneam: et vertiginem: ⁊
epilepſiam ⁊ tremorem: et torturam: et pa
raliſim. Et educit ſuperfluitates humorum
viſcoſorum: ⁊ groſſorum ⁊ ſubtilium a capi
te: ⁊ neruis a ſtomacho: ⁊ iuncturis: ⁊ a toto
corpore. Et confert iuuamentum magnum
doloribus iuncturarum ⁊ doloribus renū:
⁊ doloribus matricis: cuius hec eſt permix
tio. Recipe aloes. ℥. i. Interioris colloquī
tide. ʒ. viij. Radicis vtriuſq; luſ. ſicce troſ.
turbit agārici: ſerapini: mirobala. citri. kebul
indorum añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. zinzib. cinamomi: maſti
cis: ellebori ni. euforbij: aſſari: caſſie ligne: ſa
lis indi. croci: caſtorei: apij. kerſin. feniculi:
meʒerion: ſticados. añ. ʒ. i. ſquille: aſſate. ʒ. ij.
⁊. ʒ. ſcamonee. ʒ. ij. Fiat omniū contritio bo
na: ⁊ inuoluatur puluis in ſucco cucumeris
aſinini: aſini q̄titate qua bene inuoluat: ⁊ e
inde ſiccetur: ⁊ iterum denuo inuoluatur in
predicto ſucco: et oleo pauco mixtum: dein
de ſiccetur ⁊ inuoluatur melle diſpumato:
q̄titate qua fiat totum ſicut paſta: ⁊ propi
netur poſt ſex menſes: et ſit doſis eius. ⁊.
ʒ. i. vſq; ad. ij. Dixit Philagriuſ. Fiant tor
telle ex radice plane recentis: ⁊ mundē ⁊ tri
te vltima contritione: cum pondere ſui de
farina tritici: et coquaſ ſicut pāis ⁊ ppinēt
dni mane hñtibus emoroidas: ⁊ deleteas.

Utraq; autem luf. de decoctione substinet:
ad plenum. ¶ Posse. Solutione educit
flegma subtile ⁊ grossum: ⁊ mūdificat: ⁊ con
fortat renes. Et ꝓuocat vrinā ⁊ excitat coi
tum. Et ē ex reb⁹ mūdificātibus pect⁹ ⁊ pul
monē: ⁊ confert eis sup q̄bus timet̄ frequen
tia asmatis: ⁊ tussis ꝓpter exuberātiam hu
moris viscosi i eis: ⁊ ꝓpē lohoc ex succo ei⁹
cum melle: ⁊ rob. ⁊ q̄nq; administratur cum
ouis: et valet similiter. Dixit Democrit⁹
Juuamētum vtriusq; speciei eius ē magnū
omnib⁹ doloribus emoroidaꝝ: ⁊ ventosita
tibus earū: scd̄m omnē modū administratio
nis ipsius: et suppositum ⁊ emplastratū: ⁊
nos experti sumus. Et est magni iuuamēti
sup crudū humorē que ē in stomacho: ⁊ reni
bus. Et dixit Galienus. Resoluit aposte
mata dura: ⁊ duricies splenis: ⁊ aliorū mem
broꝝ. Et cōfert vlceribus fraudulētis: et fi
stulis ⁊ cōsumit additiones carnium in eis.
Et cōsumit additōes carniū in naribus: ⁊ ꝓ
hibet corrosionē fieri in eis: ⁊ cācrum. Suc
cus āt eius cum melle distillat̄ in aurem: et
cōfert tinnitui: ⁊ surditati: ⁊ dolori auris et
abstergit sordities eius: ⁊ exiccat vlcera ipsi
us. Utraq; ipsius species ē ex rebus q̄ mū
dificat faciem ⁊ abstergit feditatem cutis: et
delet pannum ⁊ lentigines ⁊ morphea: ⁊ ꝓ
pŕe cum melle. Et fiat emplastrū ex ea cū
melle ⁊ stercore caprarum super podagram
⁊ conuulsionem neruorum: ⁊ confert dolori
bus eorum. Suppositio facta ex ea educit
menstrua ⁊ facit aborsū. Et dicitur ꝙ fugat
serpentes ⁊ viperas ⁊ vermes venenosos.

De al fescera:

Fescera est planta quā vocant vitez
albam: cuius radix est terrei coloris
exterius: Interius vero alba. Et e
leuātur super radicem eius stipites multaꝝ
inuolutionum super alias arbores. Et na
scuntur super ea botri sicut botri vuarum:
⁊ vocantur vue lupine. Et ē species eius fe
secresin: cuius radix est cinericia exterius
⁊ interius alba: non albedine prioris: et
vocatur cucurbita repiliū. ¶ Complexio:
⁊ proprietas. ¶ Fescera. Inquit Diascori
des: calida ē: ⁊ sicca in tertio. Et ē composi
ta ex partibus igneis cum partibus terreis
adustis. Et igneitas ē dominans: quare est
acris: mordicatiua cum amaritudiē paucā:
Et dixit Galienus. Est in ea de stipticitate
aliquid. Et est incisiua rubificatiua subtilia
tiua ⁊ abstersiua. Fesecresin vero ē minus
calida ⁊ pars terrea in eo ē maior igneitate
eius: ꝓpter qd̄ ē cū amaritudine vincēte su
per acredinē ipsius. Et ē i omnibus debilior
ꝙ fescera. ¶ Rectificatio. De rectifica
tione āt eius fit fm̄ qd̄ diximus in luf. ꝓpē
qd̄ pars ista conuenit illi. Confectio al fes
cera: quam scribit Democritus mūdificat̄
cerebrum ⁊ neruos ⁊ nucam. Et ē afferens
iuuamētum manifestū epilepsie: ⁊ vertigini
⁊ paralisi: ⁊ egritudinib⁹ neruorū frigidis:
cuius hec ē permixtio. Accipe radicis al fesce
re mundate: ⁊ cōtrite lib. v. mellis passularū
lib. iiij. squille assate pineaꝝ mundatarum.
añ. ℥. i. ⁊ ʒ. nucis muscate cordumeni: macis
gingiberis. añ. ʒ. ij. gariof. pip. longi. añ. ʒ. i. ⁊
ʒ. sileos: salis gēme. gallie. añ. ʒ. i. spice. ʒ. ʒ. a
garici. ʒ. iij. sticados. ʒ. i. ʒ. Dosis ē a. ʒ. ij. vsq;
ad. v. Datur post sex menses. Inquit idem
Accipe succi eius. ℥. v. aceti squillitici lib. i.
aque coctionis origani: isopi: sicce: cordume
ni: sticados: lib. i. mellis passul' lib. v. mellis
lib. ij fiat sirupus valens ad ea que diximus
Et est doses eius. ℥. ij. Dixit filius Zacar.
Fiat ex succo eius et melle passularum lo
hoc bonum ad asma ⁊ tussim. ¶ Posse:
Utriusq; radix ⁊ proprie succus eius soluti
one educit flegma et prouocat vrinam ⁊ mū
dificat cerebrum: ⁊ neruos ⁊ menbra anheli
tus a superfluitatibus flegmaticis: ⁊ putri
dis. Et aperit opilationes viscerum ⁊ renū
Et confert scd̄m omnem modum admini
strationis eius: epilepsie: et vertigini ⁊ egri
tudinibus neruorum frigidis. Et affert iu
uamentum manifestum tussi: ⁊ asmati: ⁊ pro
prie sumptum lambendo: ⁊ confert dolori la
terum. Et comeditur talus eius in primis
cum crescit ⁊ proprie cum speciebus: ⁊ con
fert fetori oris: ⁊ proprie corruptioni stoma
chi. Uerumtamen permiscet spiritus in ce
rebro sicut dicitur eius vsus frequēs. Et est
ex resoluentibus apostemata dura: et apo
stemata splēis: ⁊ ꝓpē emplastrū factū ex eo
cū ficub⁹ ⁊ vino. Et silr̄ oximel ei⁹ sūptū
continue: ⁊ abscindit cū vino panaritium.
Et confert vlceribus malis. Et trahit fra
cturas ossium: ⁊ spinas: ⁊ ligna: et proprie
cū vino: ⁊ melle. Sorbitiones facte ex suc
co eius ⁊ frumento decocto ⁊ melle facit ex
vberare lac. Et sedere in coctione eius mū
dificat matricem ⁊ facit aborsum ⁊ etiā sup
positum ⁊ comestum. Radix quoq; eius: et

succus eius abstergit faciem et feditatem cu
tis: et pannum: et vestigia: que remanserunt
post vulnera: et proprie cum farina cicerum
et fabarum. Et coctum cum oleo aufert ocul
tationem sanguinis. Confectio trociscorum
clarificantium faciem et abstergentium fedi
tatem cutis: et facientium colorem bonum
cum permixtione rubedinis. Accipe farine
similaginis: farine orobi. ciceris albi: farine
fabarum: amigdalis: ovi. draga g: omnium
añ. ʒ. ij. radicis fesecera sicce. ʒ. i. et ʒ. fac trocis
cos cum albumine ovi: et line cum aqua or
dei: et post duas horas ablue cum aqua fur
furis. Ex succo autem fesecera sum: et melle: et
vino: et proprie partibus equalibus fit potio
ad scrofulas et est expertum: Et similiter fit
emplastrum ex ipsius radice et melle: et delz
eas. Confert autem morsibus animalium ve
nenosorum. Dosis. Autem radicis fesece
re est ab aur. i. usque ad aur. ij. Et succi est. a.
ʒ. i. usque ad. ij. Et similiter fesecersin.

De Arthanita.

Arthanita est panis alcarith: et ab
aliis dicitur panis fauni: et ab ali
is malum terre: et ab aliis panis
porcinus et ab aliis cyclamen. Et
invenitur ex eo magnum: et parvum. Ma
gni autem radix est in modum rape rotunde:
cuius pars exterior est terra nigra. Interi
or vero alba. Et elevantur super radices fron
des: et flores secundum similitudinem violarum subal
bidarum: sine elevatione stipitis super eius
radicem. Electio. Parvum vero ha
bet radices subterraneas plurimas in modum
avellane et ciceruum. Complexio et proprie
tas. Calide complexionis est et sicce in prin
cipio tertij. Et est incisivum: subtiliativum:
calefactivum resolutivum: abstersivum mun
dificativum: et apertivum opilationum. Et
est ex rebus sudorem exuberare facientibus.
Et ex maxime mundificantibus cutem: et ex
removentibus feditatem eius. Rectifica
tio. Recipit de rectificatione hoc idem quod
diximus in capitulo de luf. et in capitulo de
al fesecera. Dixit filius Serapionis. Acci
pe succi eius. ʒ. iiij. et dissolve cum zuccaro: et
coque usque ad tertiam: et propinetur in mane
et est medicina certa: et experta ad ictericiam
Et dixit Grecus. Succus eius cum melli
crato: aut secaniabin: et proprie de quolibet
partes equales sumpe: et cocte secundum superi
orem doctrinam est medicina experta ad icte
ritiam citrinam. Unguentum arthanite: ex
inventione. Alexandri quo ungitur venter:
et femur: et ilia: et solvit solutione catartici. Et
propinandum est: non valentibus sumere
medicinam. Et si linitur super stomacham
facit vomitum. Et confert hydropisi: et solutio
ne educit aquam citrinam. Cuius hec est per
mixtio. Accipe succi arthanite libr. ij. succi
cucumeris asin. lib. i. olei irini. lib. ij. butiri va
cini: lib. i. pulpe colloquintide. ʒ. iij. polipo
dij. ʒ. vi. eufórbij. ʒ. i. Que terenda sunt: et
et submerge in succis et pone in vase vitreo
stricti orificij: et stringe caput eius: et dimitte
per. viij. dies. Deinde bulliat totum bullitione
una: et coletur et pone super colaturam sera
pini aur. v. mirre. aur. iij. ita quod resolvantur
prius in aceto vini quantitate sufficienti. Ag
grega omnia simul: et bulliant semper agita
do cum fuste: usque ad succorum fere consump
tionem. Tunc ponantur cere. ʒ. v. fellis va
cini aur. v. et fervêant donec liquefiat cera.
Tunc accipe scam. aloes: mezereon: colloqu
ter. añ. aur. v. eufórbij. aur. ij. salis. geme aur.
ij. turbit aur. v. piperis: lõ. zingib. cinamomi
omnium añ. aur. ij. Pulverizentur et misce
cum eis simul terendo in mortario donec p
ficiatur. Unguentum aliud arthanite. est
resolvens apostemata dura splenis: et lapi
ditatem ipsius: et scrofulas. Cuius hec est p
mixtio. Accipe succi eius et viscositatis: que
mulget ex radice filicis. añ. lib. i. succi extre
mitatum tamarisci. ʒ. ij. olei irini lib. ij. isopi hu
de. ʒ. xv. aceti. ʒ. x. amoniaci. bdelij. ʒ. i. et ʒ
cere citrine ʒ. vi. fiat sicut supius diximus.
Arthanita de decoctione tantum sufficientem sub
stinet. Dosis. Solutione educit flegma
mucillaginosum: sumptum: et suppositum: et et li
nitum sup femora: et ilia: et partes adiacentes ei.
Et aperit opilationes viscerum: et maxime splenis
et proprie sumptum cum oximelle: et similiter empla
strum. Et confert colice flegmatice: et ei que
fit ex retentione fecis. Et est ex rebus mundifi
cantibus caput et oculos: et proprie caputpurgi
um factum ex eo. Et abscindit emicraneam
frigidam et sodam et confert tortur e: et paralisi: et
et ad egritudines cerebri flegmaticas: et proprie
si fiat caputpurgium post assumptionem tef
aut theodoricon aut pillularum fenda et similium.
Et confert caputpurgium ex eo factum debilita
ti visui: et aque que descendit ad oculum. Et est ex
perta res ad ictericiam: cõvertit in vaporem: et fu
mum et sudorem materiam eius: et proprie

succus eius cum secaniabiz: aut mellicrato
Et oportet vt sumens cohoperiatur multū
vt sudet sudore vehementi citrino. Et scdm
omnem modum administrationis eius: con
fert duriciei splenis: et aliorum apostematum
et scrofulis. Et tam bibitum q̄ suppositum
prouocat menstrua. Et est ex maxime aperi
entibus orificia emorroidarum. Et dicitur q̄ si
suspendatur in collo mulieris radix eius non
concipit. Et linitur ex eo anus et confert ex
inai eius. ¶ Dosis. Eius ab aur. ij. vsq̄ ad.
ʒ. iiij. et propter succi eius.

¶ De aristologia.

Aristologia tres sunt species: scili
cet longa et rotunda: et alia cuius ra
dix currit scdm seminā palmitum vi
tis. Complexio et proprietas. ¶ Inquit
Diascorides. Omnes calide sunt in princi
pio tertij: sicce in secundo. Et videtur q̄d lon
ga sit calidior: q̄uis frecinas eius vincat sup
terrestitatem rotunde. Et videtur ex hoc q̄
rotunda sit subtilior: quare ad omnes opera
tiones promptior: et est vtraq̄ aperitiua opi
lationum: resolutiua attractiua: extrahens
spinas: et fracturas lignorum infixas carni:
et vtraq̄ est subtiliatiua: sed rotunda magis
propter id q̄d diximus. Alia vero species
eius in omnibus his est debilior: propter il
lud non est famosa. ¶ Rectificatō. Sol
uendo non nocet: immo confert visceribus
Et exigit in alijs de rectificatione: scdm q̄
diximus. in lus. Et de decoctione: et trituratione
rem plenam sustinet. ¶ Dosis.
Solutiōe educit humiditates flegmaticas
Et dixerunt aliqui q̄ etiam colericas. Et ē
ex rebus maxime mundificantibus pulmo
nem: et pectus a flegmate. et putredinibus.
Et confert iuuamentum manifestum asma
ti: et tussi scdm omnem modum administratō
nis eius: et etiam suffumigatio ex ea admi
nistrata per embotum. Confectio formarum
quarum iuuamentum magnificatum est ad
asma antiquum: et tussim humidam: et prope
quando recipitur suffumigatō per interual
la ex vna earum per traiectorium. Recipe
aristologie rot. arsenici citrini partes equa
les. Aggrega cum vitello oui: et fiant forme
sicut auellane. Adhuc autem aristologia ē
ex rebus mundificantibus cerebrum: et ē cō
ferens epilepsie: et propter rotunda. Confert
etiam stomacho: remouens singultum ven

tosum: et sedat dolores omnes a ventositate
in visceribus: et aufert opilationes splenis:
et ventositates in ipso: et propter rotunda: et
hoc cum oximelle radicum. Et omnes q̄dē
species eius mundificant matrices fetarum
et prouocant menstrua: et faciunt aborsum.
Et rotunda quidem est ex medicinis magnis
ad vlcera mala fraudulenta. Et ē mundifi
cans fistulas: et generans carnem in ipsis.
Et emplastratio ipsius cū melle: et sale pau
co confert podagre: et conuulsioni lacertorū
Cum hidromelle autem curat vlcera auriū
et corroborat auditum. Acetum autem cocti
onis ipsius stringit gingiuas: et remouet pu
tredines ab eis: et si confricantur cum ea dē
tes abstergit eos. Et est medicina bona rigo
ri febrium. ¶ Dosis. Eius est a. ʒ. i. vsq̄
ad aureum. i.

¶ De Albemesuch.

Albemesuch dicitur granum re
gium. Et est ex eo Aliud magnū
Aliud paruum. Et dicitur q̄ ma
gnum ē kerua. ¶ Complexio et
proprietas. ¶ Dixit Diascorides. Calide
complexionis est: et sicce in tertio. Et dixit.
Hamech. Est in principio tertij. Rectifi
catio. ¶ Meretur de rectificatione hoc q̄d
diximus in capitulo de been. Oleum autē
vtriusq̄ extrahitur sicut oleū d̄ amigdalis.
¶ Dosis. ¶ Facit vomitum et solutionem
laboriosam. Et educit flegma vehementer:
et aliquando coleram: et materias a iuncturis
et aquam citrinam. Et coquuntur grana eius
et propter contrita in iure gallinarum: qui et con
fert colice: et doloribus iuncturarum: et poda
gre et dolori sciatice. Et coquitur cum aqua
casei: aut mulgetur super ea lac caprinum
et colatur: et confert hydropisi. Oleum autem
de kerua confert colice flegmatice ventose.
¶ Dosis. Sumitur ex kerua a granis. v.
vsq̄ ad. vij. Et alterius a granis. xij. vsq̄
ad. xv.

¶ De al hahabin. siue Albanbune et est
genestra.

Alhabahin est capistrum arborum
Et est arbor montana: super cu
ius stipite eleuatur dēsitas: sustinē
tis fortitudinis: et dū plicāt si pa
tiūt fracturas. Vñ ligāt ex eis arbores. Et

pducũt flores figure lunaris: citrinitatis
multe. Et profert folliculos: sm̃ semitam
orobi: habentes semina distincta sicut lẽtes.
Sed in lĩgua latina genestra siue mirtica
appellatur. Complexio: ⁊ proprietas.
Inquit diascorides. Calide ⁊ sicce est com
plexionis in secundo: ⁊ semen eius est cali
dius. Et in flore eius ⁊ stipitibus ipsius est
humiditas superflua cum virtute incisiua:
quare multiplicat vomitũ. Et sunt omnes
partes eius conturbatiue incisiue subtilia
tiue ⁊ prouocatiue. Rectificatio. No
cet stomacho ⁊ cordi. Et dixit Podalgrius
Cum melle rosato tollitur nocumentum
eius. Et similiter cum rosis ⁊ mastice. Semẽ
autem eius propinandum est cum aqua mel
lis rosati. Anisum autem: ⁊ semen feniculi ⁊
daucus ⁊ similia: auferunt nocumentum ip
sius. Flos autem eius de decoctione subsi
net modicum. Semen vero eius plus.
Posse. Per vomitũ ⁊ per ventrẽ edu
cit flegma ⁊ cum fortitudine vehementi ⁊ ma
terias que sunt in iuncturis ⁊ mundificat re
nes ab omnibus superfluitatibus. Et pro
uocat vrinam fortiter ⁊ frangit lapidem in
renibus ⁊ vesica: ⁊ non permittit materias
figi in eis: ⁊ densari in lapidem. Et quãdo
flores eius contriti propinantur cum melle
rosato: aut cum ouo resoluũt scrofulas. Et
oximel ex eis: aut ex seminibus ipsius resol
uit apostemata splenis. Et si frequentes
cum eis vomitus cõfert sciatice ⁊ podagre:
⁊ dolori renum. Dosis. Eius. ⁊ prope
florum est a. ʒ .ij. vsq; ad. v. Et seminis a. ʒ.
ij. vsq; ad. iiij.

De Elleboro.

Elleborus est herba alguſi. Et
eius due sunt species. Namal
ius est albus. Alius est niger.
Electio. Niger vero meolu
mior est albo: immo minatur albus acciden
tia terroris. Niger vero acquirit iuuenescẽ
tiam: ⁊ incolumitatem. Et qđ ex eo magis
eligitur propter est cuius sapor est acutus
mordicans gustum ⁊ habens colorem sicut
assarum propter ⁊ quod est frangibile: ⁊ me
dium inter subtile: ⁊ grossum: ⁊ mediũ inter
recentem ⁊ antiquum: ⁊ medium inter pon
derosum: ⁊ leuem. Immo plus leuis q̃ pon
derosus. Et qui est leuis carens asperitate.
Et melior pars totius plante: est radix ipsi
us. Melior pars radicis sunt fusles. Et
melior pars corum: est cutis ipsorũ. Et me
lius tempus colligendi eius est ver: ⁊ estas.
Albus vero minoris est acuitatis: ⁊ mordi
ficationis: ⁊ est eius mordacitas: non appa
rens subito: ⁊ est maioris amaritudinis q̃
niger. In alijs autem proprietates nigri
habet: sed plus de antiquitate q̃ niger pati
tur. Complexio ⁊ proprietas. Niger
est calidus ⁊ siccus in tertio. Et est subtilia
tiuus abstersiuus: resolutiuus: ⁊ corrosiuus
additionum carnium que fiunt in vulneri
bus. Et dicitur quando nascitur apud radi
ces arboris: sunt fructus eius solutiui. Al
bus vero calidus est: ⁊ siccus in medio tertij
Et est similiter abstersiuus mordificatiuus
multiplicans: vomitum: ⁊ faciens sternuta
tionem cum fortitudine. Rectificatio.
Albus corporibus nostri temporis est mo
lestus: immo est eis sicut venenum propter
suffocans. Nigri autem vsq; ad tempora
nostra virtus tollerabilis est: licet adhuc dif
ficilis. Inquit enim Hippocrates. Mole
stus est elleborus eis quorum sana sunt cor
pora. Ars autem ⁊ sollicitudo: est in rectifi
cando: ⁊ propinando quando ⁊ cui oportet
Facit enim tunc operationem incolumem
Inquit filius Zacar. Fit sterantabin sicut
mel ⁊ submerguntur in eo tepido ex fustica
lis nigri partes conuenientes circiter horas
viij. ⁊ extrahantur ab eo: ⁊ tunc propinetur
sterantabin quoniam est habens virtutem
ellebori. Et consimile fit ó melle passulatũ.
Et quandoq; submerguntur in iure galli
narum: aut carnium: ⁊ fit similiter. Et ali
qui perforant radicem rafani: ⁊ intromittũt
frustum ellebori per diem: ⁊ post auferunt
⁊ propinant rafanum habentem virtutem
ellebori. Et quandoq; infunduntur in oximel
le: ⁊ similiter fit. Et quandoq; fit in vino dul
ci: ⁊ quandoq; in condito aut aliquo ex siru
pis: aut robub: ⁊ quandoq; infunduntur
in iure gallorum aut carnium: ⁊ coquitur in
iure: ⁊ postmodum addunt arte kist: aut or
deum fractum: aut ricum. Et quandoq; sor
betur ius solum per se. Daucus autem: et
piper longum ⁊ anisum: ⁊ petrosilinum: ⁊
isopus, sicca: ⁊ calamentum: ⁊ origanum: et
basce: bonificant operationem eius. Bene
autem miscetur cũ epithimo: ⁊ polipodio
⁊ sale indo ⁊ similib⁹. Confortant enĩ sese.
Cõfectio pilularũ q̃s scripsit Hali q̃ sunt a
micũ ⁊ vltimũ ad egritudies melacolicas: ⁊

cancrum ⁊ lepram ⁊ morpheam nigram dif
ficilem quarum hec est permixtio. Recipe
iere picre. ℥. xij. elebori nigri. polipodij an. ℥.
v. epithymi sticados. an. ℥. vij. agarici lapidis
lazuli salis indi colloquintide. an. ℥. iij. Dosis
eaꝝ ē a. ℥. i. vsq ad aur. ij. ⁊ fūt sane: ⁊ exper
te. Expellit enim virtutē ⁊ triasq a corpore
a qua mellis ⁊ aqua passularum: ⁊ aqua di
dei: ⁊ ius galloꝝ ⁊ gallinarū cum oleis aut
nucū aut amigdalaꝝ ⁊ similiū. Puluerē ta
men elebori sumere non tutum est. Dos
se. Maximus vitari album quia prefoca
tiuus est. Nigrum autem debere sumi: sicut
concordant omnes: ⁊ proprie rectificatum
scḋm artem: ⁊ legem: ⁊ non conuenit nisi
robustis: ⁊ animosis corporibus: ⁊ proprie
tempore veris. Hanc quidē quando ⁊ cui
conuenit facit acquirere iuuenescētiam: ⁊ in
columitatem ⁊ mores laudabiles ⁊ comple
xiones bonas. Hec enim ē proprietas ipsi⁹
sicut dixit. Hippocrates. Et ipse quidem
mundificat totum corpus a superfluitatib⁹
membrorum corruptis ⁊ solutione educ cū
facilitate coleram permixtam grossaꝫ: ⁊ fle
gma ⁊ coleram nigram cum virtute sine mo
lestia. Et mundificat sanguinem. Et attra
hit a venis superfluitates mixtas sanguini
immo a toto corpore ⁊ concauitatib⁹ mem
broꝝ ⁊ partibus remotis ⁊ cute. Et ē ex re
bus solēnibus in mundificando cerebrum:
⁊ caput totū ⁊ instrumenta sensuum: ⁊ ner
uos ⁊ viscera ⁊ vesicam: ⁊ matricem. Et cō
fert iuuamentū manifestum egritudinibus
eorum sicut est soda ꝓprie: ⁊ emicranea: ma
nia: ⁊ melancolia: vertigo epilepsia: ⁊ para
lisis ⁊ aque ad oculum descēdenti. Et con
fert ēgritudinibus iuncturarū: ⁊ duriciei: ⁊
apostematibus eorum: ⁊ scrofulis: ⁊ ē sicut
tiriaca: ⁊ medicina anthonomasice ad leprā
cancrum: ⁊ species herpetis ⁊ bothor ⁊ qui
se comedunt. Et quando ponitur niger ele
borus in alcohol confortat visum. Et distil
latur acetum decoctionis eius in aurem: et
confert tinnitui: ⁊ sibilo: ⁊ corroborat audi
tum. Et si colluitur os cum aceto predicto
confert dolori dentiū. Et cōfert egritudini
splenis ⁊ febribus antiquis longis: ⁊ quar
tane colerice: ⁊ egritudinibus melancolie:
difficilis eradicationis. Et prouocat vrinā
⁊ menstrua. Usus autem eius colorem effi
cit bonum ⁊ acquirit corpori odorem bonuꝫ
⁊ ori simili: ⁊ remouet egritudines cutis: si
cut ē morphea: ⁊ baras secundum omnē mo
dum administrationis eius ⁊ fricatur cum a
ceto simili: remouꝫ fœditatē cutis: ⁊ parumꝫ
Bibus vero difficulter ⁊ fortiter vomere fa
cit cum accidentibus terroris. Et cōfert fri
catio ex eo ad egritudines cutis: ⁊ cōfert cū
virtute. Et curat scabiem ⁊ impetiginem et
lentigines. Et confert vterq eleborus fistu
lis: ⁊ vulneribus putridis: ⁊ fraudulentis.
Dosis. Eius est a karatis. vi. vsq ad
tertiam. ℥. i. vel vsq ad. ℥. i.

Joannis mesue grabadin.

Quod est aggregatio et antidotarium
electuariorum et confectionum ⁊ aliarū me
dicinarum compositarum.

Scripsimus
in libris explanationum
nostrarum ex ijs que ex
perti sumus: quedaꝫ ad
huc rememoratiōe digna
Et quarum aggregatō
ne summam contexim9: qḋ grabadin no
strum vocamus: quod: est cōpendium secre
torum in quo expertas: ⁊ preclaras medici
nas ex ijs que acquisiuimus ⁊ inuenimus ab
eis qui medicine artis archana scire faciunt
tradere dignum duximus. Et ponimus to
tam latitudinem operis huius summas du
as. In prima famosas ⁊ solemnes medici
nas compositas tradimus. In secunda ve
ro medicinas singulorum membrorum egri
tudinibus appropriatas distinguimus. In
prima vero distinctione ordinam⁹ duodeci.

Prima est de electuarijs.
Secunda de medicinis opiatis.
Tertia de medicinis solutiuis.
Quarta de conditis.
Quinta de speciebus lohoc.
Sexta de sirupis ⁊ robub.
Septima de decoctionibus ⁊
Octaua de trociscis.
Nona de pillulis.
Decima de suffuf. ⁊ pulueribus.
Undecima de vnguentis: ⁊ ēplastris.
Duodecima de oleis.

Prima distinctio que est electuarioꝝ sub
diuisionem habet. Quedam enim ex eis de
lectabilia sunt. Quedam vero amara. Et
vtraq sunt solemnia. Primo tamen ex eis
electuaria quoniam est delectationē facit cū

cialis vtilitatũ suaꝝ tradimus ⁊ post de ali
is loquemur sicut deo placuerit.

¶ Incipit prima pars distinctionis. Pri
me de electuariis delectabilibus.

Electuarium

de aromatibus: qđ scripsit.
Galie. expertorum iuuamen
torum ad cãs stomachi: et
epatis ⁊ egritudines in eis
factas: ex flegmate grosso: ⁊ vẽtositate. Di
gestionem cõfortat. Inflationẽ remouet: et
morbos ex ea factos curat. Retardat cãos
Colorem efficit bonuz: ⁊ oris ⁊ sudoris odo
rem. Renes quoq̃ calefacit: ⁊ coitum exci
tat. Acidos ructus curat. Et fastidiuz ⁊ ab
ominatõnẽ remouet cui⁹ hec ẽ pmixtiõ. Re
cipe ligni aloes: crudi: rosaꝝ. añ. aur. xij. gal
lie: muscate: macis: doronigi. piperis longi
nucis muscate: mente: sicce: spice cassie: ma
sticis: cinamomi: gariofilorũ: assari: añ. aur.
ij. calãi aromatici: aur. iiij. croci. cãdomomi:
maioris ⁊ minoris trium sãdaloꝝ: reubar
bari: costi: cubebe: gingiberis: seminis fenicu
li: ⁊ anisi: besilin. añ. aur. ij. zuccari: ℥. vi. mine
aromatice. ℥. xij. mellis despumati q̃tũ suf
ficit. Dosis eius a. ʒ. ij. vsq̃ ad aur. iij.

Electuariũ de gemmis cuius iuua
mentũ ẽ magnũ. ad egritudines cor
dis: cordis: ⁊ stomachi epatis ⁊ matri
cis frigidas. Et nos sumus experti bonita
tem eius ad tremorẽ cordis. ⁊ sincopim ⁊ de
bilitatem stomachi. Et quãdo aliquis trista
tur ⁊ nescit radicem ⁊ ei qui diligit solitudi
nẽ. Et sunt eo vsi reges: ⁊ magnates. Tra
hit. n. eos in cõsequentiã bonoꝝ morũ: no
biliũ: ⁊ dilatat animã ⁊ facit corporis odorẽ:
⁊ colorem bonũ: cuius permixtio hec ẽ. Re
cipe albarũ margaritarum. ʒ. ij. fragmẽtoꝝ
saphyri ⁊ iacinthi: sardinis ⁊ granatarum:
ferugegi. i. smaragdi. añ. ʒ. i. ⁊. ß. zedoarie: do
ronigi: corticũ: citri: macis: feminis: alfelcie
mie. añ. ʒ. ij. coralloꝝ rubeorũ: karabe: lima
ture eboris: añ. ʒ. vnius partes. ij. been albi
⁊ rubei: gariofiloꝝ: zinziberis piperis: longi
spice folij croci: beyl: añ. ʒ. i. trocis corũ diaro
dõ ligni: aloes: añ. ʒ. v. cinamomi: galãge zu
rumbet. añ. ʒ. i. ⁊. ß. foliorũ auri ⁊ argenti añ.
aur. i. ß. musci boni. ʒ. ß. ambre. ʒ. ij. Confice
cũ succo ẽbiliboꝝ. ⁊ colature zeleniabin de
rosis partib⁹ equalib⁹ quantũ sufficit. Do
sis eius ẽ ab aur. ß. vsq̃ ad aur. i. cum aqua
buglosse ⁊ vino odorifero.

Confectio alkermes: ⁊ sunt grana
tinctorum maximi iuuamẽti ad pal
pitationem cordis: ⁊ sincopi ⁊ al guesguef
⁊ tristitiaz sine causa ⁊ ẽ ex rebus confortã
tibus animam confortatione mirabili cuius
pmixtio hec est. Accipe setam tinctaz ⁊ ker
mes circiter lib. i. ⁊ pprie cuius tinctura nõ
preterijt spatium extensum ⁊ submerge eã
in succo pomorum dulcium: ⁊ aque rosate:
añ lib. i. ⁊. ß. ⁊ dimitte die vna. Deinde fac mo
dicum bullire donec aqua rubeat. Deinde
extrahe ad ea setam ⁊ exprime eam: ⁊ pone
in ipsa zuccari. taberzet. ʒ. c. l. ⁊ coque vsq̃
dum habeat spissitudinem mellis: ⁊ remoue
ab igne ⁊ proijce in eo caso ambre crude mi
nutatim incise. ʒ. iiij. ⁊ dimitte in eo liquefie
ri. Deinde proijce super ipsum puluerem
harum rerum. Accipe ligni aloes crudi: et
darseni: añ. ʒ. vi. lapidis lazuli loti. ⁊ prepa
rati. ʒ. ij. albarum margaritarũ. ʒ. ij. auri. do
rii. ʒ. i. musci boni. ʒ. vnius tertiam. Confice
⁊ sit dosis ab aur. i. ad. ij. ⁊. ß. ⁊ est bonum: et
expertum.

Confectio de xilo aloes que est me
dicina magna ad egritudines cordis
stomachi: ⁊ epatis: frigidas ⁊ sanat
sincopim ⁊ pulsum cordis ⁊ confortat stoma
chum: ⁊ procurat digestionem ⁊ facit odorez
oris bonum: ⁊ generat gaudium. Recipe li
gni aloes crudi: ⁊ rose. ana. ʒ. viij. gariofilo
rum spice: nardi: macis: nucis: muscate: gal
lie: muscate: cubebe: cardamomi: ⁊ beyl ma
sticis: cinamomi ciperi: squinanti: zedoarie:
been albi: ⁊ rubei: folij sete crude: margarita
rum corallorum: rubeorum karabe foliorum
citri ⁊ corticum eius: ⁊ alfelengemisc. sansu
cisisimbrij: mente: sicce: piperis longi: zinzi
beris añ. ʒ. iiij. musci boni: ʒ. vnius tertiã am
bre. ʒ. i. ⁊. ß. Et confice cum melle embilico: ũ
⁊ mira aromatizata. Et sit dosis eius a. ʒ.
i. vsq̃ ad. ʒ. ij.

Descriptiõ electuarij sarbodheng. Et
est leuificans descriptiõe Damech
filij. Zacharie super quo est fiducia iuuame
ti ad egritudines cordis: stomachi ⁊ epatis:
⁊ confortat ea ⁊ confert pulsui cordis ⁊ duc
vitentem eo in cõsequentiam gaudij ⁊ con
tinue iocunditatis: ⁊ attrahit digestionem
bonam: ⁊ facit oris: ⁊ corporis totius: o
dorem bonum: ⁊ colorem facit viuidum.

Et modus eius ē. Accipe rosarū: ligni alo
es añ. ʒ. vi. macis: nucis muscate: gallie mu
scate: cardamomi. heyl. añ. ʒ. iij. cinamomi: cro
ci añ. ʒ. ij. ⁊. ʒ. ciperi. ʒ. v. gariofilorum masti
cis: spice: assari. añ. ʒ. iij. Fiat omniū triti
ratio bona: ⁊ confice cū melle emblicorū: ⁊ a
romatiça ipsum cū musci. ʒ. vnius quarta.
Et sit dosis a. ʒ. i. vsq̄ ad. iij.

Modus electuarij de citro ex inuen
tione nostra: cōfortans stomachum
⁊ penetrans digestionē ⁊ odorē oris
facit bonū: grossas ventositates expellit: et
confortat cor. Accipe corticū citrorum aur.
xx. gariofilorū: ligni aloes: cinamomi macis
galange añ. ʒ. ij. musci. ʒ. ʒ. cardamomi. gingi
beris. añ. ʒ. i. Confice cum melle. Dosis ei⁹
est ℥. ʒ.

Confectio de musco dulcis faciens
ad pulsum cordis ⁊ egritudines me
lāncolicas: ⁊ ad eū qui tristatur sine
cā: ⁊ cōfert ad egritudīes cerebri sicut ē ver
tigo: ⁊ epilepsia: ⁊ tortura: ⁊ paralisis et ad
egritudines pulmonis: ⁊ difficultati anheli
tus cuius pmixtio ē hec. Accipe croci: doro
nigi: çedoarie: ligni aloes: macis: añ. ʒ. ij. al
baruz margaritarum: sete crude: adus̄te: ka
rabe: coralli rubei: añ. ʒ. ij. ⁊. ʒ. gallie: ogimi:
citrati omniū añ. ʒ. ij. ⁊. ʒ. been albi: ⁊ rubei:
folij spice: gariofilorum añ. ʒ. i. çingiberis:
cubebe. piperis longi ana. ʒ. i. ⁊. ʒ. musci. ʒ. i.
partes. ij. Confice cū melle crudo quod sit
quadruplū pōderis omnium: ⁊ pone ī va
se vitreo. Et sit dosis ei⁹ a. ʒ. i. vsq̄ ad. ij. Si
autē hanc cōfectionē amarā facere volueris
valentior efficietur ad ea que diximus: ⁊ ad
exiccandum humiditates stomachi: ⁊ putre
factiones eius: ⁊ ppṫ si addatur ī pmixtō
ne ei⁹ absinthij: ⁊ rose ana. ʒ. iij. aloes opti
mi abluti. ʒ. iiij. castorei: keisimana. ʒ. i. cina
momi. ʒ. i. ⁊. ʒ.

Modus confectiōis testiculi vulpis
⁊ ē satirion: bona ptisicis: ethicis:
⁊ cōsūptis. Est medicina impugna
tiua bona: ⁊ multiplicat coitum. Et modus
opationis eius ē talis. Accipe Satirionuz
qui abscindūtur a patre suo. lib. i. ⁊ terātur
⁊ coquanf cum lacte ouino dulci in q̄titate
sufficienti super hunas: vsq̄ dū decocti sint
⁊ sit consumptum lac: ⁊ tūc funde super eos
olei amigdalarum dulciū. ℥. iij. ⁊ agitef se
conterendo cū ligno: ⁊ postea funde super
totum sirupum: cuius modus ē. Accipe suc
ci bu: glosse cocti: ⁊ despumati lib. ij. succi pa

mostum dulciuz. ℥. xij: çuccari boni albi lib.
ij. Misceantur agitādo cū predictis: vsq̄
dum fiat eis competens decoctio: ⁊ de po
natur ab igne ⁊ proiciatur super ea cinamo
mi subtilis ⁊ electi. ʒ. v. been albi: ⁊ rubei. añ
ʒ. ij. ligni aloes. ʒ. iij. croci sandali citrini: dra
gaganti: gummi: arabici: alseleng: emsc. cu
bebe: macis: ana. ʒ. i. ⁊. ʒ. confice et pone ī va
se vitreo. Et sit dosis eius ab aur. ij: vsq̄
ad. v.

Confectio alia testiculorū vulpis: ⁊
ē dyasatiron: faciens erectionē vir
ge: ⁊ multiplicans sperma: ⁊ de fide
rium coeūdi. Accipe secacul albi: mundi: celi
xati ī aqua cicerū: quorū electa fuit aqua p
ma lib. i. testiculorum vulpis. ℥. viij. radicis
rafani. ℥. iij. luf plani ℥. ij. Terātur ⁊ ī fūda
tur super ea lactis vacini aut ouini: q̄titas
que super emineat radicibus: duobus digi
tis: ⁊ oleī sisamini: ⁊ butiri vaccini recentis:
añ. ℥. iiij. ⁊ ex coquatur cū facilitate vsq̄ ad
spissitudinez. Et si adhuc radices non bene
decocte sint fundatur super eas ex lacte: ⁊
oleo: ⁊ butiro vsq̄ duz pfecte decocte sint.
Et post hoc fūde super hoc totū mellis bo
ni: ⁊ dispumati: lib. v. succi cepe humide lib.
i. ⁊. ʒ. Decoque omnia simul vsq̄ ad pfectaz
decoctionem. Tunc enim depone ab igne ⁊
pice super eam puluerē. Cuius pmixto hec
ē. Accipe caudarum stinci cuz renibus ⁊ su
me ymblici. ʒ. viij. seminis eruce: gingiberis
been albi: ⁊ rubei: ligue auis: seminis nastur
tij: cinamomi: piperis longi bauzie: seminis
napi sparagi: añ. ʒ. iiij. ⁊ conficiātur cuz eis
Vltimo vero ponatur in medicamine: pine
arum mundatarū: lib. i. ⁊. ʒ. fisticorum mūda
torum. ℥. x. cerebellorū passerum. ℥. ij. Cō
ficiantur omnia hīs: ⁊ aromatiçētur cum. ʒ.
i. boni musci. Sit dosis eius ab. ℥. ʒ. vsq̄ ad
℥. i. cum bono vino puro ⁊ pauco.

Confectio de galanga contra mor
bos ventositatum grossaꝝ: ⁊ aceto
sam eructationem: medicina expta
⁊ ad maliciā digestionis: ⁊ bonificat operati
ones stomachi: ⁊ epatis frigidi: immo emen
dat defectionem ipsorū. Accipe galange li
gni aloes: añ. ʒ. vi. gariofilorum: macis hei
sin. añ. ʒ. ij. çingiberis: macropiperis: cina
momi: piperis albi: añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. calamenti sic
cī mente sicce: añ. ʒ. i. heyl. spice: seminis a
pij feniculi: carui: anisi: añ. ʒ. i. calami: aro
matici. ʒ. i. ⁊. ʒ. çuccari. taberçet. ℥. x. mellis
dispumati q̄tum sufficit. Dosis eius est a

ʒ.ij.vsq; ad aur.ij.

Diarodō descriptiōe cōis: ꝯferēs ad dolo
rē stomachi: ⁊ epatis: ⁊ pūcturā l cis a
caliditate: ⁊ acuitate colere citrine: facit s di
gere cibū: ⁊ ē ex ꝯferētib⁹ stomacho: ⁊ epati
debilib⁹. Cui⁹ h ē pmixtio. Recipe folioꝝ
rosaꝝ rubearū.ʒ.xxx. trociscoꝝ diarodon:
trociscoꝝ de spodio: liqritie āñ.ʒ.iiij. garioffi
loꝝ: gallie: muscate: āñ.ʒ.iij. spodij: croci: ma
sticis: berberis: dragagāti: gūmi arabici: ligni
aloes: āñ.ʒ.ij. triū sandaloꝝ: ana.ʒ.iij. assari
spice indice: macis: cardomomi: portulace: la
ctuce: scariole: sēis citrulli: melōis cucumeris
cucurbite: albaꝝ margaritaꝝ: alfelēgemise:
rasure eboris: dragagāti: gūmi arabici: āñ.ʒ.i.
cāphore.ʒ.i.⁊.ſ. musci.ʒ.viij⁹ sextā cōfice cū
sirupo de ros: ⁊ aq̄ rosata. Dosis ei⁹ ē.ʒ.ſ.

Aromaticū rosatū stomachū ⁊ cor cō
fortat. Humiditatē visceꝝ exiccat. Ap
petitū excitat: ⁊ digestionē ꝯfortat. Uomitū
⁊ nauseā sedat. Cui⁹ pmixtio h ē. Recipe fo
lioꝝ rosaꝝ rubeaꝝ.ʒ.i.⁊.ſ. ligni aloes: macis
gariofiloꝝ: trociscoꝝ diarodō: gallie musca
te: āñ.ʒ.ij.⁊.ſ. liqritie mūdate.ʒ.viij. cinamōi
sbul ⁊ electi.ʒ.iiij. galāge: ɀīgiberis: nucis mu
scate: ana.ʒ.ij.⁊.ſ. berl: spice: āñ.ʒ.i. Sirupi
rosati: sirupi corticū citri: q̄tū sufficit. Dos
eius est a.ʒ.iij. vsq; ad.v. Et sunt q aromati
cant illud cū.ʒ. vnius sexta musci.

Aromaticū rosatū descriptiōe Gabrie
lis. Ualet ꝯ stomachi defectū: ⁊ oīa
nutricatōis mēbra ꝯfortat: ⁊ ē ꝯtra stōachi
hūiditatē: ⁊ mollificatōem medicamē exptū
⁊ oēm putrefactōem i eo corrigit. Cerebꝝ ⁊
cor ꝯfortat: appetitū excitat: digestionē peu
tat: ꝯualescētib⁹ ⁊ debilib⁹ mire subuenit.
Cui⁹ pmixtio h ē. Recipe folioꝝ rosarū.ʒ.
xv. liqritie rase mūdate.ʒ.vij. ligni aloes bo
ni: sandaloꝝ macoqiri: ana.ʒ.iij. cinamōi bōi
⁊ electi.ʒ.v. macis: gariofiloꝝ: āñ.ʒ.ij.⁊.ſ. gū
mi arabici: dragagāti: ana.ʒ.ij. ⁊ ptes.ij. alte
rius.ʒ.vni⁹: nucis muscate: cardamomi: ga
lāge: ana.ʒ.i. spice.ʒ.ij. musci.℈.i. ābre.℈.ij.
sirupi rosati: ⁊ sirupi corticū citri q̄tū suffic.

Aromaticū rosatū mīn⁹ stōachū et cor
ꝯfortāns: ⁊ coꝝ inflatiōes sedās. Et ei⁹
pmixtio est hec. Recipe rosaꝝ rubeaꝝ.ʒ.x.
ligni aloes: sandaloꝝ macoqiri: ana.ʒ.ij. ci
namomi electi.ʒ.iiij. masticis.ʒ.i. et.℈.i. am
bre.℈.ij. musci.℈.i. sirupi rosati q̄tū suffic.

Aromaticū muscatū cōfert sincopi: et
tremori cordis: ⁊ ꝯfortat cerebꝝ ⁊ cor:
⁊ ꝯfert epilepsie: ⁊ pfocatōi matricis: ⁊ facit
oris odorē bonū. Recipe ligni aloes.ʒ.vij.
darseni electi.ʒ.x. ābre crude.ʒ.iij. musci bo
ni ⁊ electi.℈.ij. sirupi rosati q̄tū sufficit.

Aromaticū gariofilatū stōachū: ⁊ cor
ꝯfortat. Nauseā ⁊ vomitū sedat: ⁊ va
let ꝯ putrefactōem i pūb⁹ stomachi. Mem
bra vō nutritōis calefacit: ⁊ vētositates dis
soluit ⁊ carminat. Cui⁹ h est pmixtio. Reci
pe gariofiloꝝ.ʒ.vij. macis: ɀedoarie: galāge:
sandali macoqiri: trociscoꝝ diarodon: cina
momi: ligni aloes: spice inde: piperis longi:
berl: ana.ʒ.i. rosaꝝ.ʒ.iiij. liqritie: gallie mu
scate ana.ʒ.ij. folij: cubebe: ana partes.iij.ʒ.
vnius sirupi citrini q̄tū sufficit: ambre.ʒ.
i. musci.℈.ſ. Dosis est a.ʒ.iij. vsq; ad.v.

Aromaticū nardinū stōachū: ⁊ epar: ⁊
viscera ꝯfortat: ⁊ renes: ⁊ vesicā: ⁊ ad
dit desideriū coeūdi: Oris sudoris odorē
bonū facit: ⁊ ꝯfortat anhelitū: ⁊ facit digesti
onē cibi: ⁊ resoluit vētositates. Cuius per
mixtio h ē. Recipe spice inde.ʒ.ij. rosarū.ʒ.
iiij. liqritie.ʒ.ij.⁊.ſ. gallie sebellie: cubebe: li
gni aloes: macis: gariofiloꝝ: cinamōi: folij
indi: anisi: corticū citri: trociscoꝝ diarodon:
ana.ʒ.i. ⁊ tertiā alteri⁹: pineaꝝ purgataruꝝ:
amigdalaꝝ purgataꝝ a corticib⁹ suis āñ.ʒ.
v. gūmi arabici: dragagāti: āñ.ʒ.ij. musci.℈.
ſ. cōfice cū sirupo rosato: q̄tū sufficit.

Diacimīnū bonum: valet ꝯ stomachi ⁊
viscerꝝ ventositatē: digestionē peurat:
stomachū ⁊ viscera calefacit. Recipe cimi
ni pdie i aceto īfusi ⁊ exiccati.ʒ.x. ɀīgiberis ci
namōi āñ.ʒ.iiij. gariofiloꝝ: ligni aloes: macis
āñ.ʒ.ij.⁊.ſ. galāga: piperis lōgi: cardomōi: āñ
ʒ.ij. musci.℈.ſ. mellis dispumati q̄tū sufficit.

Dianisuꝫ valet ꝯtra vētositatē stoma
chi: ⁊ frigiditati: ⁊ abūdātie flegmatis
crudi i iposi tussi diuturne. Recipe anisi.ʒ.
xx. liqritie: masticis: āñ.ʒ.vij. carui: macis: ga
lāge: ɀīgiberis: feniculi: cinamōi āñ.ʒ.v. triū
pipeꝝ: calamēti: pireti: cassie: ana.ʒ. berl:
gariofiloꝝ cubebe: croci spice: āñ.ʒ.i.ſ. que
cari.ʒ.ij. mellis dispumati q̄tū sufficit.

Diambra ē medicina sblimis: cerebꝝ: ⁊
cor ꝯfortās: ⁊ stōachū: ⁊ oīa mēbra: di
gestionē peurat: ⁊ vētē eo letificat: ⁊ mem
bra nutritōis calefacit. Senib⁹ q̄ꝫ ꝯuenit: ⁊
frigidis natura ⁊ mulierib⁹: et egritudinib⁹
matricū. Cui⁹ h ē pmixtio. Recipe cinamo
mi: doronigi: gariofiloꝝ: macis: nucis musca
te: folij: galāge: āñ.ʒ.iij. spice cardomomi ma
ioris ⁊ minoris: āñ.ʒ.i. ɀīgiberis.ʒ.i.⁊.ſ. sandali
citrini: ligni aloes: piperis lōgi: āñ.ʒ.ij. ambre

aur.i.musci.ʒ.ß.confice cum sirupo rosato: et aqua rosata. Dosis eius est.ʒ.iij.vel.iiij.

Confectio de cinamomo q̄ ē medicina sana et experta ad hūiditatē stomachi et putrefactionē in eo: flegma digerit: et digestionē attrahit. Cuius permixtio h̄ est. Recipe cinamomi subtilis et electi.ʒ.xv. darseni: cimini: enule: añ.ʒ.iiij. galange.ʒ.vij. gariofiloꝝ: piperis lōgi: cardamomi: zinziberis: beẏ: macis nucis muscate: ligni aloes: añ.ʒ.iij. croci.ʒ.i. zuccari tabarzet.℥.v. Cōfice cū melle dispumato. Et qn̄q₃ ponit̄ i eo duplū pōderis medicinaꝝ de zuccaro puluerizato sine melle: et accipit̄ sic̄ sufuf. Et alij addūt i eo musci.ʒ.i. partes duas: et puluerizat̄ cū eo. Dosis eius est a.ʒ.i. vsq₃ ad duas.

Electuariū de granis myrti cōfortās stomachū: et epar: et cōferēs solutiōi: et lubricitati visceꝝ: ppt̄ maliciā digestiōis. Et modus ei⁹ ē: vt i cōfectiōe de aromatib⁹ adiūgat̄ granoꝝ myrti tritoꝝ sic̄ alcohol.ʒ.cētū: mirobalanoꝝ nigroꝝ: bellericoꝝ: et emblicoꝝ: sup q̄s iā fecerit ebulitio vna in aq̄ citoniorū et vino odorifero añ.ʒ.vij. carui: anisi: cimini seminis apij infusoꝝ i aceto vini die ac nocte: et exiccatoꝝ: añ.ʒ.v. Cōfice cū mina aromatizata: et da cū sirupo decoctiōis ō citoniis.

Dia calamētū descriptiōe Galieni: cōferēs ad egritudines frigidas mēbroꝝ nutritiōis: et ad maliciā digestiōis: et fac̄ penetrare cibū: q̄ nō pōt penetrare ad epar: et ad corp⁹ reliquū: et h̄ ē ei⁹ pprietas. Et cōfert rigori febrium: et ēplastratū: et inūctū i spina. Et ē ex maxie iuuātib⁹ hūiditates grossas et viscosas: et ex resoluētib⁹ vētositates. Et cōfert singultui vehemēti frigido et vētoso: cuius difficil̄ ē resolutio. Et prouocat vrinam et mēstrua. Recipe calamēti fluuial̄ et mōtani siseleos: et petrosilini: añ.ʒ.vi. zinziberis.ʒ.iiij. seminis apij: extremitatū albasce: ana.ʒ.iiij. leuisti.ʒ.vi. piperis.ʒ.xij. mellis dispumati q̄ntū sufficit. Dosis eius est.ʒ.i.

Dia trion pipereon descriptiōe cōiūgō calefacit stomachū et vētrē: et remouz dolorē ei⁹ ex hūiditate flegmatica mixta et cruda: et mūdificat eū ab ipsis: et valet ō accidentibus ruct⁹ et ei digestionē pcurat. Recipe triū piperū: añ.aur.v. zinziberis: basce: anisi: añ.aur.ij. spice amomi: añ.aur.ß. cassie: seis apij: siseleos: assari: enule siccē: añ.aur.ß. Cōfice cū melle dispūato Dos ei⁹ ē a.ʒ.i. vsq₃ ad ij.

Dia cimini valēs ad dolorē stomachi et vētris: factū a frigiditate: aut a grossa vētositate: aut ex flegmate grosso coadunato: et ad dolorē colice: et singultū pfocatiuū a repletiōe factū: aut a vētositate grossa: et eructatiōem acetosaȝ. Vētositates q̄z dispergit. opilatiōes apit: et mēbra nutritiōis calefacit. Recipe cimini carmeni pridie in aceto infusi et exiccati.ʒ.xx. zinziberis: albasce ana.ʒ.iij. piperis: cinamomi: ana.ʒ.ij. ameos.ʒ.i.ß. foliorū rute siccorū: bauracis rubei ana.ʒ.iiij. Confice cū melle dispumato.

Confectio de seminib⁹ sedās dolores visceꝝ a vētositate factos. Opilationes apit. Lubricitatē a malitia digestionis curat. Cui⁹ pmixtio h̄ ē. Recipe cimini: seseli: feniculi: carui: anisi: dauci: ameos: seis apij: amomi: infusoꝝ die ac nocte i aceto: et exiccatoꝝ añ.ʒ.vi. cinamomi.ʒ.v. leuistici.ʒ.iij. cardamomi: spice: gariofili: añ.ʒ.iiij. zinziberis: macro piperis: siseleos: galange ana.ʒ.v. mellis dispumati q̄ntū suffic̄. Et qn̄q₃ ponit̄ in eo zuccari duplū pōderis oliū: et fac̄ sic̄ sufuf: et est sanū et expertū.

Confectio de citonijs bona cōfortans stomachū: et faciēs digestionē: et retinēs fluxū ventris: et vomitū colericū et flegmaticū: et fac̄ colorē vētris esse bonū. Recipe carniū citonioꝝ coctoꝝ i vino lib.ij. mellis boni dispumati tātūdē. Decoque cū facilitate: et postq̄ coctū fuerit, pice sup ipm cinamomi: gariofiloꝝ: cardamomi: galāge: añ.ʒ.i. darseni.ʒ.iij. zinziberis: piperis lōgi: macis: añ.ʒ.iiij Et qn̄q₃ imitat necessitas et coquit̄ citonia in aceto ad causas calidas. Et qn̄q₃ pmiscet̄ eis aceti tertia ps eoꝝ: aut media. Et qn̄q₃ pmiscet̄ eis succ⁹ granatoꝝ acetosoꝝ medio pōderis eoꝝ. Et qn̄q₃ succ⁹ citri: in quarta pte pōderis eoꝝ. Et qn̄q₃ fit sine spēb⁹. Et qn̄q₃ cū spēbus pdictis. Et qn̄q₃ cū puluere isto. Recipe spodij: berberis: seis acetose. triū sandaloꝝ: rosarū rubearū ptes eq̄les. Et qn̄q₃ ponūt̄ alia sm intētiōes phisicoꝝ. Et qn̄q₃ aromatizant̄ cū musco: aut cāphora: aut vtroq₃. Et qn̄q₃ fit cū zuccaro: et qn̄q₃ cum melle.

Confectio de citonijs facta cū succo citonioꝝ: excitās appetitū mortuū: et cōfortat stomachū et epar et digestionē: et facit ad retētionē: et strigit naturā. Cui⁹ pmixtio h̄ ē. Recipe succi citonioꝝ: et mell̄ añ lib.iij ita q̄ sit mel dispumatū: aceti boni puri lib.ij Decoq̄nt̄ cū facilitate: et ɔtinue auferat̄ spuma ei⁹ et sepe: et cū mellis spissitudinē hūerit puluerizet̄ sup ipsam piperis lōgi: zinziberis:

cinamomi:an. ℥.i.gariofiloꝝ:ligni aloes
an. ℥.ß.musci ʒ.viii^us terciã. Et qñq3 fit sine specieb9
ꝛ qñq3 cũ specieb9 alijs sic necitas cõducet ꝛ qñq3
fit cũ çuccaro: Et qñq3 variat̃ alijs modis.

Electuariũ de pomis bonũ ad debili-
tatẽ cordis ꝛ stõachi: ꝛ cõfortat digesti-
onẽ. Recipe carniũ pomorũ dulciũ ꝛ redo-
lentiũ mũdatoꝝ ꝛ incisorũ p frusta lib. vi. çuc
cari albi boni lib. v. aq̃ rosate lib. ij. ligni alo-
es ʒ. v. sandali citrini ʒ. iij. gariofiloꝝ ʒ. iiij.
cinamõi electi ʒ. iiij. ꝛ ß. ambre ʒ. ij. musci ʒ. i. ꝛ mã
Hoc etiã modo fit electuariũ de põis acetosis
ꝛ electuariũ d põis puris ꝛ acetosis ꝛ dulcibus.

Electuariũ de psicis cõfortãs stõachũ:
sitim extinguẽs: ꝛ ardorẽ stõachi mitigãs
ꝛ oris fetorẽ aputãs. Recipe carniũ psicoꝝ
mediocriũ iter maturitatẽ ꝛ acerbitatẽ ꝛ mũ
datorũ a corticib9 suis. ꝛ succi eoꝝ an lib. iiij.
çuccari tabarçet lib. ij. Terant̃ psica ut sint
sic medullata: ꝛ exerceas i eis decoctõnem cũ
sirupo sic dixim9 i cõfectõe de citonijs. Et cũ
coctũ fuerit: pulueriçet̃ sup ipm ligni aloes
ʒ. ij. cinamomi: cubebe: macis: an ʒ. iiij. sanda
li citrini ʒ. ij. musci ʒ. i. ꝛ terciã. Et qñq3 fit sine
specieb9: ꝛ est sanum ꝛ expertum.

Electuariũ q̃ vtunt̃ reges ꝛ sultani. Reci
pe pineaꝝ mũdataꝝ ℥. viij. amigdala
rũ mũdataꝝ ℥. vi. çuccari al. lib. iiij. aq̃ rosa-
te lib. i. ꝛ ß. olei rosati: amigdale recẽtis ꝛ dul-
cis ℥. iiij. cinamomi electissimi ʒ. viij. ꝛ ß. gari
ofiloꝝ ʒ. iij. ligni aloes ʒ. iiij. sandaloꝝ citri-
noꝝ ʒ. iij. ambre bone ʒ. i. musci ʒ. viii^us terciã.
Et est bonũ ꝛ expertũ. Et cõfortat stomachũ:
cor pectus ꝛ cerebrũ.

Electuariũ secũdũ q̃ vtunt̃ reges valens
sicut pmũ. Recipe pineaꝝ mũdataꝝ ℥.
vi. amigdalaꝝ mũdataꝝ dulciũ ℥. iiij. çuccari
albi lib. iiij. aq̃ rosate lib. i. ꝛ ß. foliorũ rosarũ
rubearũ ℥. i. et ß. sãdalorũ citrinorũ ʒ. iij. ꝛ ß.
ambre ʒ. i. musci ʒ. vnius terciam.

Electuariũ de fructib9 magni iuuamẽti
ad solutõem vẽtris cũ significatõibus
caliditatis ꝛ habũdãtie colere. Et ẽ medici-
na magna ad appetitũ cõfortãdũ q̃ psirat9 ẽ.
Cui9 pmixtio h ẽ. Recipe carniũ citonioꝝ
ꝛ piroꝝ põticoꝝ: ꝛ maloꝝ acidorũ: quoꝝ
singulũ elixatũ fuerit i aceto vini forti i quo
infusũ fuerit sumac die ac nocte: ꝛ succi agre
ste sup cui9 triturãtõne elaborãdũ ẽ vsq3 ad
cõsũptõem vltimã granoꝝ an lib. i. carnium
sorbarũ imaturaꝝ ʒ. v. çuccari lib. iiij. Coq̃
ad spissitudinẽ mell. Deinde pone sup ipm
succi berberi ℥. ij. spodij: seis acetose an ℥. i.
Repone postq̃ cõfectũ est in vase vitreo: et
da a ʒ. ij. vsq3 ʒ. iiij. cũ aqua frigida: ꝛ rob citri
aut ribes: aut aliquo taliũ.

Confectio alia Galieni: ꝛ ẽ cõfectio de
acetos faciẽs ad tremorẽ cordis ꝛ sto-
machi a caliditate ꝛ estuatõne: ꝛ ad feruorẽ
stõachi: siti ꝛ fumosã eructuatiõem: ꝛ oris
ardorẽ: ꝛ ad epar inflãmatũ: ꝛ febrẽ: ꝛ sinco-
pis: ꝛ ebrietatẽ. Cui9 pmixtio h ẽ. Recipe xi
lo aloes: cubebe: an ʒ. iiij. rose: corallij rubei:
margaritarũ albarũ: sandali citrini: saufel:
an ʒ. ij. berberi: seis cucumeri: cucurbite: ci-
trulli: an ʒ. iiij. spodij: lacce: arabe: gummi: draga
gãti: ana ʒ. iij. boli armeni ʒ. ij. ꝛ ß. seis aceto-
se ʒ. iiij. seis portulace: buglosse: an ʒ. iij. et ß.
caphore ʒ. i. Confice cũ rob citri: aut rob a-
greste. Dos ei9 ẽ a ʒ. ij. vsq3 ad iiij. cum aqua
frigida.

Confectio de prunis cõferẽs ad ardorẽ
stõachi: ꝛ siti: ꝛ soluit naturã: ꝛ dat̃ i fe
brib9: ꝛ sedat eas. Recipe carniũ prunoꝝ ni
groꝝ oblõgoꝝ ꝛ muçoꝝ: accedentiũ ad dul
cedinẽ: ꝛ elixatoꝝ i aq̃ i q̃ portulaca elixata
fuerit lib. ij. çuccari albi lib. i. aq̃ violaꝝ lib. ij.
Decoque cũ facilitate vsq3 ad spissitudinẽ.
Recõde in vase vitri: ꝛ da aur. iiij. vel vi.

Electuariũ de sorbis cõfortãs stõachũ
ꝛ sedãs solutiõem forte. Recipe carnẽ
sorbarũ immaturaꝝ: ꝛ vicinaꝝ maturitati: ꝛ
elixatorũ in aq̃ in q̃ rose prius decocte fuerĩt et
corticũ granatorũ: lib. iiij. mellis: aut çucca-
ri lib. ij. ꝛ ß. Coquat̃ vsq3 ad spissitudinẽ: ꝛ re
cõde ipm in vase. Et da ℥. i.

Incipit secũda ps pme distinctionis
de Antidotis amaris magnis.

Thiriaca dya

tessarõ iuuamẽta cui9 magna
sunt ad egritudines cerebri frigi.
sicut ẽ epilepsia: tortura: ꝛ pa-
ralisis: ꝛ stomachi: sicut ẽ dolor ꝛ inflatio: et
malitia digestiõis. Et epat: sicut ẽ cachexia
hydropisis: ꝛ opilatio. Et cõfert morsui scor
pionis: ꝛ potui veneni. Cui9 hec ẽ pmixtio.
Recipe gentiane: baccarũ lauri: mirre: ari-
stologie rotũde: an. Cõfice cũ melle dispũa
to. Dosis ei9 ẽ ab aur. ß. vsq3 ad aur. i.

Tiriaca saracenica magna expertoꝝ
iuuamẽtoꝝ: corpa in sanitate cõseruat
ꝛ ne in egritudinẽ incidãt adiuuat. Mẽbrorũ
lassitudinẽ tollit. Ventositatẽ resoluit

Dolorē ⁊ īdigestionē stomachi tollit. Oris odorē: ⁊ toti⁹ corpori bonū fac̄. Emoroidas sanat. Colorē corpori effic̄ bonū. Et multiplicat coitū: hūorositatē stōachi desiccat: putrefactiōem viscerū tollit. ℞. kebulorū: indorū: beller: emblic: ⁊ citrin: anā ℥. v. cinamōi: triū pipū: secacul: folij: spice: cardamōi maioris ⁊ mino. cassie: sefaragi: indi: ciperi: apij ligne auis: gariofili: been albi: ⁊ rubei: ʒinciberis anā ℥. ij. spice: nucis muscat: macis: sisami excorticati: ana ℥. iij. amigdalaꝝ dulciū ⁊ amaraꝝ anā ℥. v. ligni aloes: reubarbari: seīs feniculi: masticis ana ℥. ij. al felengemise: mēte sicce: origani psilci ana ℥. i. ⁊ ʒ. s. fricēt mirobalani cū butiro vaccino: ⁊ cetere spēs cum oleo amigdalino: ⁊ ɔfice cū melle q̄tū suffic. Dosis ei⁹ ē a ℥. i. ⁊ ʒ. vsq; ad iij. Et sunt q̄daʒ qui addūt in ɔfectiōe turbit ℥. xv. Et sūt qui aromatiʒāt ista cū musci ℥. vnius q̄rta.

Trifera muscata quā fecit Alcāgi: expta mirabilit̄ ad mollificatōes ⁊ vētositates stōachi ⁊ visceꝝ ⁊ emoroidaꝝ ⁊ ad corruptiōem ɔplexiōis: ⁊ feditatē coloris cutis: ⁊ addit ī coitu. Cui⁹ ɔmixtio. Recipe mirobalanorū kebulorū nigrorū embli. belk. piperi: macropip: ʒinʒib. ciperi: cassie: spice inde ana ℥. v. seminis aneti: seīs porri ana ℥. ij. seīs baucie: rosarū: cinamomi: nucis mus. gariofili ana ℥. i. et ʒ. macis: beyl: galk: ligni aloes crudi: musci anā ℥. i. granoꝝ nasturcij ℥. x. Cōfice cū melle dispūato ⁊ da ab ℥. ij. vsq; ad iiij. Et q̄dā ponūt in ea scorie ferri nutrite ℥. ij.

Trifera Galieni ɔfortās stomachū: ⁊ calefac̄ ipm. Et ɔfert ad vētositates ⁊ emoroidas: ⁊ hūorē crudū ⁊ adiuuat desideriū coit⁹. Et clarificat colorē: ⁊ calefac̄ renes ⁊ ɔfert ad vētositates matricis: ⁊ fluxū q̄ fit p emoroidas. Cui⁹ ɔmixtio hec ē. Recipe oīm mirobalanoꝝ ana ℥. x. ʒiʒiberi: mastici: cinamōi: gariofiloꝝ: ana ℥. vij. galāge: maratri: anisi: apij: ameos: spice: assari: croci: ana ℥. iiij. costi: piperi nigri: ⁊ lōgi: cassie: ana ℥. iij. nucis muscate: macis: cardamōi maioris et minoris: calami aromatici: ligni aloes: anā ℥. ij. been albi ⁊ rubei: alufulfume: ciperi: anā ℥. iij. ⁊ ʒ. alrec ℥. i. musc. ℥. viij⁹ ptes iij. Fricētur mirobalani cū oleo amigdal. dulciū: ⁊ ɔfice oīa cū melle dispūato. Et Galien⁹ q̄dē q̄nq; addit scoriā ferri nutritā ī aceto vini ſm mēsurā medicinaꝝ oīm. Et q̄dā ſm medietatē earū. Dosis eius est a ℥. i. ad ij.

Trifera mīor ex arte Fenōis ad corruptōeʒ ⁊ exuberatōeʒ mēstruoꝝ: ⁊ emoroidaꝝ ⁊ ad corruptōem forme: ⁊ debilitatē stōachi. ⁊ destruit hūorē crudū: ⁊ clarificat colorē: et ɔfortat vesicā: ⁊ abscidit fluxū vētri. Cuius ɔmixtio ē h. Recipe mirobalanoꝝ kebulorū indoꝝ: belk: emblicoꝝ: nucis mus. ana ℥. v nasturcij: assari: origani: psilci: piperi: olibani ameos: ʒiʒib: carmegir: spice squinanti ciperi: ana ℥. iiij. scorie ferri nutrite ī aceto dieb⁹ v. ⁊ assate ℥. xx. Mirobalani assent̄ cū butiro vaccino: ⁊ voluāt̄ cetera cū oleo amigdal. dulciū ⁊ aromatiʒēt̄ cum musci ℥. i. Et ɔfice cū melle dispūato: ⁊ da post sex mēses. Dosis eius est a ℥. i. vsq; ad iij. Est eni expium ⁊ efficax: ⁊ ppue ad humorositatē stomachi: ⁊ putrefactiōem in ipo.

Trifera minor descriptiōe cognita confortās stōachū ⁊ epar. Et ɔfert mollicies stōachi: ⁊ malitie emoroidaꝝ: ⁊ corruptōni forme. Cui⁹ ɔmixtio h ē. Recipe mirobalanoꝝ: kebul. indoꝝ: belk. ⁊ embel. anā ptes eq̄les. Inuoluāt̄ butiro vaccino ⁊ fricent̄: ⁊ ɔficiāt̄ cū melle ēblicoꝝ: ⁊ aromatiʒent̄ cum musco. Et in descriptiōe alia: ciperi: olibani: seīs apij: nasturcij: assari: anā sextā ptē ℥. viij⁹. Et apud alios: scorie ferri nutrite ptes tres ⁊ est bonū ⁊ expiū.

Diacurcuma magna ɔferēs ad egritudines antiq̄s ⁊ cachexiā: ⁊ hydropisiʒ inuamētū manifestū: ⁊ eradicat egritudīes epat: ⁊ splenis cronicas: q̄ iā īdurate sunt. Et ɔfert ad feditatē colori ⁊ corruptōeʒ stomachi: ⁊ humiditatē frigidā: ⁊ ventositates grossas in eis: ⁊ dolori renū ⁊ vesice: ⁊ vrinā ꝓuocat. Cuius ɔmixtio h ē: Recipe croci: assari: petroselini: dauci: ani. seīs apij: ana ℥ iiij. raued seni: meu: spice: ana ℥. vi. costi: myrre: cassie: squinanti: carpobalsami: rubee tinctoꝝ: succi absinthij: succi eupatorij: olei balsami: ana ℥. ij. calami aromatici: cinamōi: anā ℥. i. ⁊ ʒ. scordeōi: scolopēdrie: succi liq̄ritie: anā ℥. ij. ⁊ ʒ. dragagāti ℥. i. Cōfice cū melle dispūato. Dosis ei⁹ est a ℥. i. vsq; ad iij.

Diacurcuma mīor valēs ad ea sicut maior. Recipe spice: myrre: cassie: croci: flori squināti: costi: cinamomi: ana. Cōfice cū melle dispūato: ⁊ ē bona ⁊ expta.

Diamorusia ē medicina multaꝝ vtilitatū: sic̄ dyacurcuma magna ⁊ expta: ⁊ efficax nimis: et ppe ad dolorē stomachi: ꝓpē frigiditatē factā ⁊ hūorē crudū: ⁊ ad egritudines splenis ⁊ epat cronicas factas ī ipis ꝓpē hydropisim. Recipe croci: acori: anā ℥. ij. myrre ℥. iiij. baccaꝝ lauri ℥. ij. ⁊ ʒ. dauci

cinamomi:cassie:cimini:carmeni : carpobalsami:flor squinãti:seis apiypanisi cosdumeti spice:mēte sicce:marmacur:ameos:añ ʒ.i.costi:triū piper:ana ʒ.i. Cōfice cū melle dispumato. Dosis eius est a ʒ.i.vsq ad ʒ.ij.

Dialacca magna ɔferēs ad debilitatē stōachi ⁊ epatꝭ: ⁊ egritudines factas in eis. Opilatōes epatꝭ apit: ⁊ oēm duritiē resoluit. Lapidē renū ⁊ vesice frāgit: vrinā ꝓuocat: ⁊ ē ad hydropisim: ⁊ cachexiā medicina sublimis. Cui᷒ h̄ ē ꝑmixtio. Recipe lacce ablute: raued seni añ ʒ.iij.spice aromatice masticis:seis apy:squinãti: absinthy: succi eupatorij:ameos:sauine:amigdalarū amarar:costi.myrre:rubee tinctor:seis feniculi anisi:assari:aristologie:gētiane:croci: cinamomi:isopi sicce:cassie:cimar squinãti: bdelij ana ʒ.i.⁊ s.piperis:gingiberis:ana ʒ.i. Infūde myrram:⁊ bdelliū in vino:⁊ cetera tere: ⁊ ɔfice cū melle dispumato. Dosis eius ē ab ʒ.ur.i.vsq ad ij.

Dia lacca minor de inuētōne dya lacce maioris. Recipe lacce ablute:croci:costi:flor squinãti: rubee tinctor: aristologie lō gē:liquiritie:piper: ana ʒ.i.⁊ s.raued seni ʒ.ij. myrre:bdelly:ana ʒ.i. Cōfice sic ꝑmū.

Confectio de raued seni ɔferēs ad febres antiq̄s:⁊ ad febres opilationū:⁊ ad corruptōem forme:⁊ ad ictericiā. Cui᷒ hec ē ꝑmixtio. Recipe raued seni succi eupatorij succi absinthy ana ʒ.i.fumi terre:spice:anisi cimar squināti:seis apy:assari:cassie:amigdalarū amarar excorticatar añ ʒ.v.myrre: croci añ ʒ.i. Cōfice cū melle dispumato.

Dya costū valēs ad dolorē viscerum: et opilationū in eis:⁊ ꝑncipiū hydropis. Recipe costi amari:cassie:cinamomi.ana.ʒ v.seis apy:anisi:cimar squināti: ⁊ raued seni ana ʒ.iij.assari ʒ.iij.croci:aristologie:myrre: ana ʒ.ij.mellis q̄ntū sufficit.

Confectio elecnarij ex inuētione nr̄a: q̄ ɔfortat stōachū ⁊ viscera : ⁊ aufert mollificatōem eor:⁊ lubricitatē ꝑpt indigestionē factā. Et abscindūt fluxū vētris assiduū cū significatōnib᷒ frigiditatis:⁊ cū q̄ fit ꝑpter exuberāciā opatōis catartici. Et cōfortat viscera:⁊ calefacit ea. Ventositates q̄z dissoluit:⁊ fluxū emoroidar sistit. Cuius hec ē ꝑmixtio. Recipe ligni aloes:spice:gallie muscate:ciperi:calami aromatici:añ ʒ.ij. cimini carmeni infusi in aceto die ac nocte: ⁊ assati ʒ.iij. seis porri torrefacti ʒ.i.⁊ s.emblicorū:⁊ bellericor infusor i succo citoniorū: ⁊ tostor:nucis muscate:ana ʒ.ij.⁊ s.granor nasturcij tostor ʒ.vi. granor passularū ʒ.v. granor myrti tritorū sicut alcohol ʒ.xxvi. balaustie:ɔcular adusta r:olibani: fruct᷒ tamarisci:añ ʒ.ij.⁊ s.ameos ʒ.iij. Tere omia ⁊ fricēt in vino odorifero. Deide exiccēt ⁊ frīcent iter in aq̄ citonior: aut aqua granorū myrti:⁊ exiccēt. Deinde dimitte siccari sup vase vitreo:⁊ iter terāt sicut alcohol:⁊ inuoluant in mina aromatica. Et sit dosis ʒ.iij.cū sirupo de citonijs aut myrtino.

Electuariū ɔfortās stomachū ⁊ viscera: ⁊ absci dēs fluxū vētris de significatōib᷒ caliditatē:⁊ ɔferēs ei cui᷒ vēter soluit supflue ab opatōe catartice. Et auget appetitū cibi. Cui᷒ ꝑmixtio hec ē. Recipe granor myrti tritor sicut alcohol ʒ.xij.rosarū:spodij:sumac:triū piper:sandali:balaustie: gūmi assi:añ.ʒ.i.⁊ s.granor granator assator.ʒ vij.coriādri infusi in aceto:⁊ assati ʒ.iij. seis acetose:seis plātaginis:seis rosar:ana ʒ.ij Fiat oīm ɔtritio bona:⁊ fricent cū succo agreste:vel succo myrti:⁊ aceti:⁊ siccēt. Deinde inuoluāt in mina acetosa. Et sit dos eius ʒ.ij.vel iij.cū sirupo acetosorū citoniorū.

Modus ɔfectōis Alcāçi ɔferēs ad solutōem nature:⁊ vomitū ex flegmate: ⁊ malinā digestiōis: ⁊ ɔfortat stomachū debilē ⁊ epar:⁊ calefacit ea:⁊ ꝑuocat appetitū: ⁊ spargit vētositates. Cui᷒ ꝑmixtio hec est. Recipe rosar:costi:spice:añ ʒ.iij. florū alkelil ʒ.i.nucis muscate : calami aromatici : gariofilor:macis:cardamomi añ ʒ.iij.⁊ s.gīgiberis ʒ.ij.mirobalani indi:emblici:bellerici añ ʒ.vi.granor myrti lib.i.balaustie:thuris corticū citri:fruct᷒ tamarisci añ ʒ.iij. Bulliāt cū bono vino antiq̄ bullitōe vna ⁊ exiccent. Deide bulliāt cū succo citoniorū ebulitione alia: ⁊ exicca in vase terreo vitreato:et tere ola sicut alcohol:⁊ ɔfice cū mina. Et da ʒ.ij cū sirupo citoniorū.

Confectio de asaq̄ ɔfert febrib᷒ antiq̄s ⁊ periodis: sonno ⁊ tremori: ⁊ q̄rtane: ⁊ morsibus venenosis. Recipe asē:piperis myrre:foliorū rute siccorū ana ʒ.iij. Cōfice cū melle dispumato. Et est dosis eius a ʒ.i. vsq ad aur.i.⁊ ꝑbe cū oximelle in febre per vnā horā ante periodū. Et venenosis morsibus cū vino calido.

Confectio anacardina:⁊ ē ɔfectio sapientū ⁊ eor q̄ desiderāt scire. Venit eis intellectū:⁊ sbtiliat sensū:⁊ memoriā reparat. Et ɔfert dolori stōachi: ⁊ vētri a frigiditate

facto. Et clarificat sanguinē: ⁊ colorē bonū
facit. Cuius ꝑmixtio. Recipe pipis. macropi
peris: mirobalanoꝝ: kebuloꝝ: embli. belleri.
indoꝝ ⁊ vini debeduſt añ ʒ. ij. coſti: anacardi
ɀuccari tabarzet: burūgi: baccaꝝ lauri añ ʒ.
vi. ciperi ʒ. iiij. Tere anacardos ꝑ ſe: deinde
medicinas alias: ⁊ ɔfice cū butiro vaccino:
⁊ melle: q̄ntitate eq̄li bulitoꝝ prius: ⁊ da poſt
ſex menſes. Doſis eius eſt ʒ. ij. cū aqua feni
culi: ⁊ apij. Et caueat ſumens a labore: ira:
coitu: ⁊ ebrietate.

Diſtinctio ſecūda de medicinis opiatis.

Confectio Phi

lonij ex inuētōe, ꝓpa manifeſto
rū iuuamētoꝝ ⁊ expertoꝝ in ſeda
tione doloꝝ: ⁊ ſepatiōe a caſib⁹
mortis: ⁊ ꝓpꝛie dolori ſtomachi a frigiditate
facto: aut humore crudo: aut a ventoſitate
groſſa extēdēte. Et ſedat dolorē colice: ⁊ vi
ſcerū: ⁊ dolorē renū ⁊ matricū: ⁊ dolorē late
rū: ⁊ ſuffocatiōem anhelit⁹: ⁊ difficultatē vri
ne: ⁊ ſingultū vehemētē. Cui⁹ hec ē ꝑmixtio.
Recipe piperi albi: iuſquiami albi añ ʒ. xx.
opij ʒ. x. croci ʒ. v. ſpice: piretri: caſtorei añ ʒ. i.
Cōfice cum melle diſpumato qđ ſit quadru
plū pōderis oīm. Doſis eius eſt ſicut cicer:
aut faba parua: cū eo qđ ɔuenit ex potibus
Et ſunt q̄ ponūt muſci ʒ. vnius tertiū.

Confectio Philonij deſcriptiōe Ma
mech filij Zacharie. Et eſt multe ex
perientie in ſedatiōne doloꝝ ⁊ egritudinū q̄s
dixim⁹. Cui⁹ ꝑmixtio hec eſt. Recipe nigel
le: caſtorei: piperis: aniſi: baccaꝝ lauri: ci
mini: folioꝝ rute: calamēti: opij: iuſq̄ami: cor
ticū mādragore añ ptes eq̄les. In alio. opij
ptes ij. croci ꝑtē i. Cōfice cū melle diſpūato
Doſis eius eſt a. ʒ. ij. vſq̄ ad aureos. ij.

Agenea experta ad dolorem ſtomachi a
frigiditate factū: ⁊ omnes dolores fa
ctos ex ſimili cauſa: ⁊ a ventoſitate groſſa:
⁊ ad dolorē colice: ⁊ difficultatē vrine: ⁊ dolo
rē dētiū: ⁊ ad vētoſitates matricū. Et cōfert
iuuamētū maximū ad ſterilitatē bibitum: et
ſuppoſita cū lana: ⁊ oleo ⁊ lilio. Cuius per
mixtio hec eſt. Recipe caſtorei mirre: opij:
piperis: macropiperis: galbani: coſti: cinamo
mi: ſiſmeu: dauci: aſſari: croci. añ. ptes eq̄les
Confice cū melle diſpumato. Doſis eius ē
aur. i. Et ſūt qui conficiūt cū rob.

Athanaſia magna confert ad dolorem
epatis et ſplenis: ⁊ opilationi in eis: et ad
dolorem ſtomachi: ⁊ ad aſma: ⁊ ad tuſſim an
tiquam: ⁊ mundificat pectus. Et ad fluxuꝫ
ventris antiquū: ⁊ ad dyſenteriaꝫ: ⁊ ad flux
um ſanguinis. Et eſt in ſedatione doloꝝ:
ſicut phylonium. Et confert ad dolorem re
num: ⁊ emoroidarum. Et galienus quidem
precepit miſceri in confectione hac: epar: a
dib. Valet enim ſua ꝓprietate ad morbos
epatis. Cui⁹ hec eſt permixtio: Recipe cro
ci: opij: mirre: caſtorei: iuſq̄ami albi: coſti: cor
damomi: ſeīs papaueris rubei: ſpice: eupato
rij: epatis adib: ⁊ cornu dextruꝫ de cornibus
capre. Et in alio. De cornibus cerui. De ſin
gulis ana ptes equales. Et tere que terēda
ſunt: ⁊ alia liq̄fac in vino: ⁊ cōfice cum melle
diſpumato: ⁊ da poſt ſex menſes. Doſis ei⁹
eſt ab aur. ʒ. vſq̄ ad. i. cuꝫ vino ſuaui ⁊ dulci.
Aut cū rob: ⁊ ſucco endiuie: ⁊ apij.

Dia ſulfur cōfert febrib⁹ antiquis: et
melācolicis: ⁊ flegmaticis: de cōſtri
ctione anhelit⁹: ⁊ antique tuſſi: ⁊ ei q̄
hꝫ pectus ſanioſū. Et cōfert iuuamentum
manifeſtū ad duritiē ſplenis: ⁊ hydropiſim.
⁊ ꝓuocat vrinam: ⁊ frāgit lapidē. Et cōfert
morſui venenoſo. Et ei ſup q̄ timet̄ potaſſe
venenum. Cuius permixtio. Recipe pipis
albi: ⁊ longi. añ. ʒ. vi. ſulfuris citrini: thuris:
meu: iuſq̄ami albi: myrre: ſtoracis: coſdume
ni. añ. ʒ. viij: rute coſti: añ. v. opij: mandrago
re. añ. ʒ. iij. croci. ʒ. ij. ⁊. ſ. caſſie. ʒ. vi. Cōfice cū
melle diſpumato: ⁊ vtere poſt ſex menſes.

Confectio de ſtorace ɔferēs ad ſupe
rabūdantē fluxū vētris colericū: et
flegmaticū: ⁊ ad renaſmonē factū a
frigiditate. Recipe ſtoracis liquide: opij: aſ
ſari feminis iuſq̄ami albi: caſtorei: croci: mir
re: olibani. añ ptes eq̄les. Mellis q̄ntū ſufficit

Diſtinctio tertia ē de medicinis ſolutiuis

Tertia diſtin

ctio eſt de medicinis ſoluti
uis: ⁊ ſunt quedā ex eis alo
etice. Alie colloquintiade.
Alie turbitice. Alie ſcamo
niace. Et alie ab alijs denoīationē ſumētes
de q̄b⁹ loq̄mur ꝑ ordinē. Et primo de yeris.

Yera pigra galiēi nomē hꝫ amaritudi
nis: ⁊ ē medicina ſublimis: in q̄ aggre
gantur virtutes: ⁊ operatiōes nobiles. Eſt
enim ſubtiliatiua: ⁊ reſolutiua materierum

malarum grossarum ꝛ viscosarum:ꝛ exicca
tiua earũ:que imbibite sunt in poris: ꝛ āgu
stationibus:sicut imbibit in spongia: ꝛ pfici
tur ab ea solutio bona:ꝛ cõueniens:ꝛ ē cale
factiua:ꝛ aperitiua opilationũ:ꝛ absterſiua.
Et illa ī qua pĳcit̃ aloes lotus confortatior
est. Et si nõ sit lotus:efficit̃ plus solutiua:ꝛ
minus cõfortatiua. Et quidā cõficiunt hanc
medicinam cũ melle. Et q̄dam sine eo imo
faciũt trociscos cũ aqua bdelii:ꝛ draga. Et
virtus quidē hui⁹ medicine affert iuuamēta
multa expta ad egritudines capitis:ꝛ stõa-
chi ꝛ epatis:ꝛ iuncturarũ:ꝛ renũ:ꝛ matricũ
ꝛ mēbrorum frigidas:ꝛ educit humiditates
generatas in eis:ꝛ putredines. Cuius pmi
xtio. Recipe cinamomi:masticis:assari:spi
ce:carpobalsami:croci:xilo aloes: cassieaū
ptes equales. Et quidā addiderũt flor̃ squi
nāti ptē vnā. Et q̄dā addiderũt absinthiũ. Et
nigalla. Aloes aũt sit duplũ ponderi oīm.

HEra Hermetis:ꝛ ē iera lus.sup qua
expectat̃ fiducia iuuamētorũ mul
torũ:ꝛ exptorũ:ꝛ pprie ad dolorem
capitis:ꝛ emigraneā:ꝛ vertiginem:ꝛ parali
sim:ꝛ epilepsiam:ꝛ tremorē ꝛ torturā. Et e-
ducit supfluitates:ꝛ pprie humor̃ grossor̃
ꝛ viscosorũ:ꝛ subtilium a capite:ꝛ neruis:ꝛ
iuncturis:ꝛ stomacho ꝛ toto corpore. Et cõ
fert iuuamentũ manifestũ doloribus iūctu-
rar̃ ꝛ renũ:ꝛ colice difficili:ꝛ dolori matricis.
Cui⁹ hec ē pmixtio. Recipe aloes.℥.i.tro-
ciscorũ alandal aur.viii:turbit: agarici:lasẽ
vtriusq; sicce ireos:serapini: mirobalanorũ
citrinorum kebulorum:ꝛ indorũ anā.ʒ.i.ꝛ.ʒ.
zinziberis:cinamomi:masticis: bdelii: elle-
boris nigri:euphorbii:assari cassie lignee:sa
lis Indi:castorei:croci:apii:seisin: seminis me
zerion:sticados:anā.ʒ.i:squille assate.ʒiii.ꝛ.ʒ.
scamonee bone.ʒ.ii. Fiat omniũ cõtritio bo
na. Gũmi autē ponant̃ in vino odorifero ꝛ
inuoluatur puluer in succo cucumeris asini
ni q̄ntitate:qua bene inuoluatur et exicce-
tur: ꝛ iterum denuo inuoluatur in predicto
succo:ꝛ pauco oleo nucum:ꝛ iterũ siccetur:
ꝛ conficiat̃ totũ cũ melle despumato: q̄ntita
te qua fiat totũ sicut pasta ꝛ det̃ post sex mē
ses. Dosis eius ē a.ʒ.i.vsq; ad.ʒ.ii.

COnfectio vere Archigēis dscripti
one similis:que cõfert egritudini ge-
neratę:ex flegmate crudo ꝛ melāco
lia. Et facit ad vertiginē:ꝛ ad epilepsiā. Et
valet ad sceptionē egritudinū visus:ꝛ rau-
cedinē humidā:ꝛ dolorē gutturis: ꝛ difficul
tatē anhelit⁹:ꝛ spasmũ:ꝛ exitum:ex mate-
rys grossis Et confert ad aquā citrinā:ꝛ scia
ticam. Et q̄nq; dat̃ in potu ppter dolorē sto-
machi:ꝛ ventris ꝛ matricis:cũ decoctione ru
te. Et q̄nq; ponit̃ in ea parũ castorei vsq; ad
filiquas.iii. Et ad dolores dorsi:ꝛ renũ:ꝛ in
guinũ:cũ decoctione apii:ꝛ ad venā sciaticā
ꝛ ad his similia:cũ aqua centaurei:ꝛ pmiscet̃
cum ea etiam succus cucumeris asinini:ꝛ co
loquintida filiquas.iiii.ī aqua abrotani:ꝛ da
tur in potu ad morsũ canis rabidi:ꝛ facit se-
curitatē ad timorē aque:ꝛ precipue cũ pon-
dere.ʒ.vnius de adustione cancri fluuialis.
Cuius pmixtio. Recipe pulpe colloquintide
ʒ.ii.prasii.sticados:elebori nigri:camedreos
scamonee:leucopiperis:macropiperis:oīm
ana.℥.ii.cepe muris assari:euphorbii:aloes
croci:gentiane:petrosilini:amoniaci: oppo-
po:oīm anā.℥.i.polipodii:serap:myr:spic:
sqn:cala menta:aristolo rotũ:oīm ana.ʒ.ii.
Mellis quātũ sufficit. Et sit dosis aur.iiii.
cũ decoctiōe epithimi:ꝛ passular̃ mūdatar̃.

HEra Archigenis descriptiōe pauli
Recē.prasii:agarici:camedreos pul
pe colloquintide:sticados:oīm anā.aur
v.opopanac:serapini: petroselini:aristolo-
gie ro:piperis albi:oīm anā.aur.v.cinamōi:spi
ce:polii:croci:anā aureos.iiii. Tere ex medi-
cinis que sicce sũt:ꝛ gũmi cõquassa:ꝛ īfunde
ī melle ꝛ pmisce:ꝛ sit dosis aur.iiii.cũ sal tri
ũ pōdere.ʒ.i.cum aqua mellis.

HEra dya colloquintidos inuentiōe
Ruffi:q̄ mundificat caput:ꝛ stoma
chum:ꝛ totũ corpus ab humoribus
grossis ꝛ viscosis. Et solutione educit cole-
ram nigram. Et cõfert manie:ꝛ melancolie:
ꝛ epilepsie:ꝛ vertigini:ꝛ torture: ꝛ paralisi.
Uentositates dissoluit. Stomachũ ꝛ dige
stionem cõfortat. Et ē medicia bona fistulis
ꝛ vlceribus malis:ꝛ cancro ꝛ lepre. Cuius
pmixtio. Recipe sticados agarici camedre
os:anā.ʒ.x.colloquintide bōe:ꝛ electe.ʒ.xx. Et
ī loco alio. Colloquintide trociscor̃ alhandal
anā.ʒ.xxv.serapini oppopōaci:anā.viii.petro
selini:aristologie rotunde:piperis: anā.ʒ.v.
cassie.ʒ.vii.cinamomi.croci:spice:myrre: po
lii:anā.ʒ.iiii. Mirrā in vino īfunde: Medici
nas tere:ꝛ cõfice cũ melle despumato.

HEra inuentione nostra conferens
obscuritati visus: et ventositati gr
osse domināti super caput:et stoma
chum: et totum corpus. Et educit super-
fluitates:scilicet vtriusq; colere ꝛ flegmatis

Cuius permixtio. Recipe aloes boni ʒ.xv.
epithimi: costi: ana ʒ.v. euforbij: croci: spice:
camedreos: ana ʒ.vi. agarici ʒ.ix. gariofil. ʒ
ij. calami aromatici: masticis: cassie ān ʒ.viij.
xilo balsami. Et in alio xilo aloes ʒ.iij. pi-
peris albi ⁊ nigri: gentiane: amomi: ana ʒ.i.
scamonee cocte in pomo ʒ.ij. mellis quantū
sufficit. Dosis eius est aur.i.

Vera cost descriptiõe Irani q̄ est medi-
cina bñdicta: ⁊ marie i acutis febribus
multe caliditat. Siti extinguit: ebulitiõnem
sanguis sistit: ⁊ inflāmatiõem cordis: stoma-
chi ⁊ epat: ⁊ oēm inflāmatiõem sedat. Cui⁹
h̄ ē pmixtio. Recipe al siracost boni ⁊ recēs
ʒ.iiij. tamar idoꝝ ker. ℥.vi. medulle cassie:
℥.iiij. çuccari violati ℥.xvi. succi ēdiuie: suc-
ci apij: succi maloꝝ dulciū ⁊ acetosoꝝ: ⁊ mi
gorū: succi acetositatū citri: ān ℥.iii. Dissol-
uant al siracost: ⁊ tamar indi: ⁊ cassia fistula
in liquoribꝰ iā dictis: pus tamē depuratis.
Deide cola ⁊ mūda a fecĭs. Deide accipe
radices endiuie: apij: ān ℥.iij. folioꝝ lupuli:
capilloꝝ veneris: ān ʒ.ij. prunoꝝ siccoꝝ nume
ro.c. violaꝝ ℥.i. ⁊ ß. rosaꝝ ℥.i. spice ʒ.iij. De
coquant h oīa in iij. libris aq̄ font vsq̄ ad lib.i.
⁊ ß. Et pijce in ea çuccari tabarçet lib.iij. ace-
ti boni lib.i. ⁊ coq̄ ebulitiõe vna. Deide pijce
sup illō colaturā poꝝ: ⁊ coq̄ dū mell habeat
spissitudinē. Ultio vero pijce in medicami-
ne sandaloꝝ citrinoꝝ: rosaꝝ: spodij: ꝑarabe:
berberi: seīs portulace: seīs acetose: seminū
ꝯmuniū. f. melonis: citrulli: cucumeris: cucur
bite: ān ʒ.iij. ligni aloes ʒ.iiij. cubebe ʒ.v. cā-
phore ʒ.i. Repone in vase vitri. Est ei medi
camen nobile. Dosis eiꝰ est a ℥.i. vsq̄ ad ij.
cū aq̄ frigida. Et hec in estate estiua.

Trifera psica expta apud Persas: et
ꝯfert febribꝰ acutis: ⁊ inflāatõi stomachi
⁊ epat. Ictericis calidis de opilatiõe: inco-
lumitatē acquirit. Uisum a fumis colericis
d cplitus reparat. Sitī mitigat. Morbos
adustiõis ꝓhibet. Et ē medicina magna in
estate pestilētiali ⁊ autūno. Cuiꝰ hec est per
mixtio. R. succi solatri: endiuie: apij: depu-
ratoꝝ ān lib.i. Et pijciāt sup eos violaꝝ sic-
caꝝ aut viridiū, ān ʒ.iij. succi lupuli lib.i. foli
culoꝝ sene ℥.ij. agarici ℥.i. prunorū dama-
scenoꝝ pinguiū nūero.l. cuscute ℥.ß. miro-
balanoꝝ citrinoꝝ: kebuloꝝ indoꝝ. ana ʒ.ij.
spice: aromatice ʒ.iij. Bulliāt sup prunas cū
facilitate vsq̄ dū remaneat lib.i. ⁊ ꝓijciatur
sup illa epithimi boni mūdi ʒ.xl. Et īuoluāt
mirobalani in oleo amigdalarum dulcium.

Et bulliāt ebulitiõe vna: ⁊ deponat ab igne:
⁊ decolet. ⁊ dissoluāt in vna pte istiꝰ colatu-
re tamar indoꝝ bonoꝝ ⁊ recētiū ℥.iij. mūne
℥.i. et ß. pulpe cassie ℥.iiij. çuccari violati ℥
xij. Colet ⁊ mundet a granis ⁊ fecĭs. Et in
alia pte aq̄ ꝓiciāt çuccari taberçet lib.iij. a-
ceti vini lib.i. Coq̄nt cū facilitate. Deide ꝓ
ijciat sup illō qđ dissolutū sit in feccis: ⁊ ag-
gregēt sīl in vnū: ⁊ coq̄nt vsq̄ ad mell spissi
tudinē. Ultio vo pulueriçēt sup illō raued
boni ℥.ij. mirobalanoꝝ citrinoꝝ ℥.i. ⁊ ß. ke-
buloꝝ indoꝝ ℥.viij. bell. emblicoꝝ ana ʒ.iiij.
gnatoꝝ fiumi ēre: trocīscoꝝ diarodō: macis:
masticis: cubebe: spodij: sandali citrini: ān ʒ.
ij. ⁊ ß. q̄tuor granoꝝ ān ʒ.ij. ⁊ ß. anisi ʒ.iij. spi-
ce ʒ.ij. Inuoluāt i oleo violato: ⁊ repone in
vase vitreo: ⁊ da cū aq̄ frigida: ⁊ succo endi-
uie: aut succo solatri. Dosis eiꝰ ē ℥.i.

Confectio electuarij al barif: ⁊ est electua-
riū boni saporis: qđ exposuimꝰ nos: et
fit i tpe estat: qđ inducit supfluitates a toto
corpe stōacho ⁊ epate. Et ꝯfirat vtētē eo in
iuuētute. Recipe mirobalanoꝝ citrinorum
kebuloꝝ: indoꝝ: ān ptes eq̄les. Tere et cri-
bella: ⁊ accipe olei amigdalaꝝ q̄ntū suffic̄ et
infūde sup ipos: ⁊ frica mūibꝰ: ⁊ h̄ facias cū
diebꝰ i sole: ⁊ dū fugit oleū exiccat semp sup
infūde oleū. Deide q̄ntitatē çuccari albi suf
ficiētē: i decuplo ipiꝰ aq̄ fontiū dissolue cum
aq̄ p tres dies mixturā pdictā ꝯtinue triduo
tere: semp in ea paꝝ de oleo infūdēdo: ⁊ hoc
facias vsq̄ dū mirobalanoꝝ amaritudo cess.
Deide fac i ūbra siccari. Deide accipe de h
toto ʒ.xv. turbit bōi ʒ.vi. anisi: masticis ān ʒ
ij. spice ʒ.i. ⁊ ß. viole sicce ʒ.vij. seīs apij ʒ.i. ⁊ ß
nabat: çuccari albi ān ʒ.x. Confice cū melle
dispūato. Et sit dos eiꝰ ʒ.iij. cū aq̄ calida.

Confectio alia electuarij al barif: boni
saporis quod etiā exposuimus nos: ⁊
fit in tempore estatis: ⁊ educ̄ supfluitates a
toto corpore stomacho ⁊ epate. Et ꝯfortat
stomachū: ⁊ viscera mollificata. Et valꝫ ad
debilitatē digestionis ⁊ frigus membroꝝ
nutrimenti. Et facit appetere cibum. Et fa
cit colorē ⁊ odorē bonum vtentis. Et subti-
liat sensum ⁊ cogitatiõem: ⁊ ꝯseruat in iuuē
tute: ⁊ addit in visu: ⁊ retardat canos: et ad-
dit in desiderio coeundi. Cuius hec est per-
mixtio. Recipe mirobalanorū: kebuloꝝ: et
nigroꝝ: ana ptes duas: emblicoꝝ: bellerico
rū: ana pte i. ⁊ ß. citrinoꝝ ptes ij. Tere ⁊ cri-
bella: ⁊ iuxta modū superioris doctrine: in eo-
rum rectificatiõe: opus est obseruandum.

Deinde accipe ex hoc toto ʒ.xiiij. turbit albi et mūdi ʒ.vij. çinçiberis beyl: masticis: cinamomi boni: ligni aloes: gariofiloꝝ: piperis: cucube. galāge: macis: seis apij añ ʒ.i.et ʒ.ſ. spice ʒ.viij. ptes ij. pineaꝝ mundataꝝ: çuccari tabarçet: et nabit ana ʒ.xv. Cōfice cū melle dispumato. Et sit dosis ei⁹ ʒ.iij. cū aq̄ calida

Confectio electuarij indi maioris solutiuē educēs hūoꝝ superfluitates: et ꝓpꝛie flegmaticoꝝ et putridoꝝ a stōacho et a mēbris nutritiuis: et vētositatē grossam ī eis resoluit: et morbos factos ab eoꝝ exuberantia curat: sicut ē dolor stōachi et visceꝝ: et colica et dolores renū: et educit q̄ sunt in iuncturis materias. Et ꝯfert iuuamētū manifestū doloribus eoꝝ. Cui⁹ hec ē ꝑmixtio. Recipe cinamomi: gariofili spice: rosaꝝ: cassie: macis: ciperi añ ʒ.iiij. sandaloꝝ citrinoꝝ ʒ.ij.et ʒ.ſ. ligni aloes: nucis musc. ana ʒ.ij. turbit boni albi et gūmosi et arūdinei ʒ.i. çuccari et penidiarum añ ℥.xx. galāge: beyl. cardamōi: assari: masticis ana ʒ.i.et ʒ.ſ. scamōee bōe et decocte ī pomo ʒ.xij. Pila cū oleo amigdalino fricēt. Deinde accipe succi citōioꝝ et gnatoꝝ: succi apij et feniculi ana librā ʒ. Decoq̄ cū melle ad spissitudinē et ꝯfice cū spēbus. Dosis eius est aur. iij.

Electuariū Indū min⁹ bōis īventiōem maior. Cui⁹ hec est ꝑmixtio: Recipe turbit ʒ.c. çuccari: tā rudē: macis: piperis: çiçiberis: gariofili: cinamomi: beyl: nucis musca. ana ʒ.vij. scamonee ʒ.xij. Cōfice cum melle dispumato. Dosis eius est aur. iij.

Confectio de dactilis: et ē de Diaphinicon: quā scripsit fili⁹ Zacar: ꝯferēs ad febres ꝯpositas et cronicas. Et ē medicina securitat. Et ꝯfert ad colicā et dolorē vētris: et hūorē crudū et frigorē. Et ē solutiuū facile et ꝯueniēs. Cui⁹ ꝑmixtio. Recipe dactiloꝝ berzon infusoꝝ ī aceto trib⁹ dieb⁹ et noctib⁹ ptes. c. penidiaꝝ sabiri ptes. l. amigdalarum mūdataꝝ ptes xxx. turbit partes xxxv. scamōee ptes xij. çinçiberis: piperis lōgi folioꝝ rute siccoꝝ: cinamomi: macis: ligni aloes: anisi: feniculi: dauci: galāge ana ptes ij.et ʒ. Et fiat omniū ꝯmixtio bona: et ꝯfice cū melle dispumato q̄tū sufficit. Est ei medicina mirabilis. Dosis ei⁹ ē ab aur. iij. vsq̄ ad vij.

Modus electuarij de psilio solutiōe educēs colerā citrinā. Et ꝯfert ad febres diffelles et vehemētes: et ad sodā et vertiginē que fiūt a fumis colericis. Et ꝯfert calefactiōi epatis et ictericie. Cui⁹ ꝑmixtio hec est.

Recipe succi buglosse dōestice et syluestris et succi endiuie: et succi apij: coctoꝝ et dispumatoꝝ ana lib. ij. et ꝓijce sup ipsos cuscute: anisi: folicoloꝝ sene ana ℥.ſ. capilloꝝ veneris manipulū .i. succi fumi terre ℥.iij. assari: ℥.iiij. spice ʒ.ij. et dimitte die ac nocte: et bulliat ebullitiōe vna. Et ꝓijciat sup ea violaꝝ viridiū vel siccaꝝ ℥.iij. epithimi. ℥.ij. Et bulliant adhuc alia ebullitiōe pua. Deinde colet et exprimat: et in colatura ponat psilij ℥.iij. et dimittat per diē ac noctē: omni hora tamen agitando illud cū spatula. Deinde exprimat viscositas eius tota. Deinde accipiat huius viscositatis lib. iiij. et ꝓijciatur super eā çuccari albi lib. ij. et ʒ. scamonee cocte in pomo ℥.iij. et ʒ. et coquatur cum facilitate. Postq̄ coctū fuerit ꝓijciatur super ipsum puluis trociscorum diarodon: et de spodio: et rauend seni ana ℥.i. trociscoꝝ de berberis ℥.ſ. Dosis eius est a ʒ.iij. vsq̄ ad aur. iij. et vocauit Hamech ꝯfectiōem hanc: electuariū trociscorum. Sunt alij qui addunt aceti lib. i. et ʒ. Alij addunt succi violaꝝ lib. i. et est medicamen nobile.

Electuariū Elescoph: qd educit superfluitates a toto corpe: et expellit vētositatē: et valet ad iuncturarū dolorē et laterū et colicam. Et mundificat renes et vesicam: et addit in coitu. Cuius hec est ꝑmixtio. Recipe scamonee antiochene bone: turbit al. añ ʒ.vi. gariofili. cinamōi: çiçib. emblicoꝝ: nucis muscate: polipodij ana ʒ.iij. et ʒ. çuccari albi: ℥.vi. Confice cū melle dispumato. Dosis eius est ab aureis ij. vsq̄ ad iij.

Confectio medicaminis quod scripsit Hamech: et valet omni passiōi q̄ fit ex colera et flegmate salso: et ꝓpe que est sicut impetigo et scabies: lepra cācer corrodēs: et similia. Et est medicina sublimis iuuamenti. Cuius hec est ꝑmixtio. Recipe mirobalanoꝝ citrinoꝝ ℥.iiij. kebuloꝝ et nigroꝝ: reubarbari boni ana ℥.ij. agarici: colloquintide: polipodij: ana ʒ.xviij. absinthij: bassee: sene: ana ℥.i. Jn alio ʒ.vi. violaꝝ ℥.xv. epithimi ℥.ij. anisi: rosaꝝ: feniculi: añ ʒ.vi. succi fumi terre lib. i. prunoꝝ numero lx. passulaꝝ enucleataꝝ ℥.vi. Jnfundant̄ oīa in aq̄ casei q̄titate sufficiēti: et ponāt ī vase vitreato stricti orificij: et obturet os ei⁹: et dimittat p dies. v. Demū bulliāt ebullitiōne vna. Postmodum colet: et tali colatura ponat cassie fistule mūde. ℥.iiij. tamar indoꝝ. ℥.v. terantabi. ℥.ij. Fricēt manib⁹ et colēt: et ꝓijciat sup illō çucca

ri bõi albi: lib. i. z. ʒ. scamonee. ℥. i. z. ʒ. Et co-
quāt vsq̧ dū hēant spissitudinē mell'. Deīde
pulueriȝēt sup illō mirobalanorū citrinorū
kebulorū Indorū: añ. ℥. ʒ. bellericorū: ebulicoꝝ
reubarbari: sefe fumi terre: añ. ʒ. iij. anisi: spi
ce: añ. ʒ. ij. Dosis ei' ē a. ʒ. ij. vsq̧ ad aur. ij.

Confectio alia Hamech experta ꝯferēs
egritudinib' de colera nigra z humori
adust': sicut mania: melācolie: vrtigini z ob-
liuiōi: z egritudinib' cut': sicut scabies: mor-
phea: lepra: cācer: elephātia: z ipetigo. Cui'
pmixtio. Recipe mirobalanorū nigroꝝ: ke
bulorū: indorū: epithymi: añ. ʒ. l. fumi t're: ab
sinthij: añ. ʒ. xx. basce: calamēti: polipodij: a-
garici: liq̄ritie: buglosse: añ. ʒ. x. sticados: ca-
medreos: camepitheos: bedegar: anisi: añ. ʒ.
v. pūic: iuiub': sebestē: añ nūero. lxx. passula
rū enucleataꝝ librā. i. Coq̄nt in aq̄ sufficiēti
vsq̧ ad tertiā ptē: z pone in ea rob libras. ij.
mellis lib. i. scamonee. ℥. ij. coquant cū faci-
litate vsq̧ ad mellis spissitudinē. Dosis ei'
est a. ʒ. iij. vsq̧ ad. vi.

Modus electuarij rosati solutiōe educēs
colerā sine molestia. Et valet ad egri
tudines ex ea factas: z ad egritudīes iūcturaꝝ
calidas: z ad sodā calam: z vrtiginē: z oculorū
dolores: z ictericiā citrinā: z ē sanū z expertū
Cui' pmixtio. Recipe succi rosaꝝ rubearū
ꝯpletaꝝ lib. iiij. çuccari tabarȝ lib. i. z. ʒ. tera
niabī puri z recēt. ℥. vi. scamōee antiochene
℥. i. z. ʒ. Coq̄nt oīa cū facilitate sup ignē: q̄
sit sic cādele: vsq̧ dū mell' hēat spissitudinē.
Deīde pōce sup illō trocisco; de spodio. ℥.
i. gallie: croci ana. ʒ. ij. trocisco; de berber'. ʒ
iiij. Repone ī vase vitreo. Dosis ei' ē. ʒ. v.

Confectio alfesara: quam scripsit Be
nochyr' mūdificās cerebꝝ z neruos:
ꝯferēs iuuamētū magnū epilepsie: z vrti-
gini: z paralisi: z egritudinib' neruorū frigi-
dis. Cui' B ē pmixtio. Recipe radicis alfe-
sara: mūdate z ꝯtrite: lib. ʒ. mellis passularū
lib. iiij. squille assate: pineaꝝ mūdataꝝ: añ. ℥. i
z. ʒ. nucis muscate: cordumeni: macis: çinçi
ber': añ. ʒ. ij. gariofilorū: piper' lōgi: añ. ʒ. i. z
ʒ. i. sileos: salis gēme: gallie: añ. ʒ. i. spice. ʒ. ʒ
agarici. ʒ. iij. sticados. ʒ. i. z. ʒ. Dosis ei' ē a. ʒ
ij. vsq̧ ad. iiij. Da post sex mēses.

Confectio māne ex inuētiōe Galieni: z
ē medicina nobil' opatiōis z bone. So
lutionē ei efficit facilē: z educit colerā citri-
nā sine molestia. Et valꝫ ad egritudines fa
ctas ex ea: z ē medicīa delectabil' boni sapor'
Cui' pmixtio. Recipe māne pure z recētis

lib. i. scamōee ātiochene. ℥. i. Dissoluat man
na cū succo rosaꝝ rubeaꝝ: z sit succi q̄titas
ꝯueniēs circit' lib. i. Et coq̄t cū facilitate: do-
nec bulerit sufficiētē coctionē. Deīde pone
sup illō masticis. ʒ. iij. z da. ℥. ʒ. Inq̄t Galie
nus. Ostēdit ꝯpositio hui' medicine nobili-
tatē eius. Est enī cōposita ex partib' ꝯueni
entibus ꝯplexiōe z ꝓprietate.

Confectio Al meçereō ex inuētiōe nra
q̄ ē medicamē bñdictū ad hydropisiꝫ
solutiōe ei educē aquā citrinā cū fortitudine.
Cui' B ē pmixtio. Recipe folioꝝ al meçere
on ꝓparatoꝝ ptes. x. carniū citonioꝝ elixato-
rū ī aceto vini: z çuccari tabarçet añ partes
lxxx. aq̄ casei infusiōis agarici ptes xxx. te-
rāiabī ptes xl. olei al meçereō ptes xij. Dis
soluāt çuccaꝝ z teraniabī in aq̄ casei pdca: z
misceāt cū carne citonioꝝ: z coq̄nt cū facili-
tate: vsq̧ dū mell' hēat spissitudinē. Et īsol
uāt puluis foliorū al meçereō cū oleo iā di-
cto. z ꝯficiāt cū eis. Et sit dosis ei'. ʒ. iiij.

Modus ꝯfectiōis al sebē: Solutiōe edu-
cēs colerā nigrā z flegma: z aquā citri
nā. Cui' pmixtio. Recipe al sebeā bōi: z ele-
ctimirobalanoꝝ citrinorū: añ ℥. ij. Puluc
riȝēt z cribellēt: z pjciāt sup eoꝝ sūmā succi
feniculi hūidi q̄titas: q̄ cobopiat: z pone in
sole dieb' v. semp innouādo modice stillatio
nem succi super eos. Deīde dimitte siccari
z repone in vase vitreo. Et est dosis ʒ. i. vsq̧
ad ij. cū çuccaro z aqua calida.

Modus ꝯfectiōis de eupatorio mirabilis
ad ictericiā: z initiū hydropisis. Cui' p-
mixtio. Recipe succi eupatorij: rawed boni
ana ʒ. iiij. croci ʒ. ij. lacce: sefe cuscute: añ ʒ. iij
cimarū sēiāti: sefe citrulli: cucumer': portu
lace: succi absinthij: añ ʒ. iij. scamōee cocte in
citoniis: ʒ. ij. z ʒ. Fiat oīm cōmixtio bona. Et
sit dosis eius aur. i. cū lacte camellarū: aut
aq̄ casei alkerigi. Et si est illic caliditas: z cō
me cū succo solatri: z endiuie: z volubilis.

Hiere lēgi ē medicamē magnū iuuamē-
torū expertorū ad hydropisiā z cachexiā:
z egritudīes epat' z splenis: z ad mollificati
onē mēbrorū nutritiōis: z corruptiōēꝫ forme.
Et ꝯfert emoroidib': z ad egritudīes iūctu-
rarum. Cuius permixtio. Recipe succi vo-
lubil': succi ēdiuie: succi apij purgatoꝝ: añ lib
iiij. Proiice sup eos mirobalanoꝝ citrinorū
kebuloꝝ: añ ʒ. xij. emblicorū: ʒ. l. indorū: bel-
lericorū. ana ʒ. viij. agarici: ʒ. x. absinthij: cus
cute: radicis apij: feniculi: anisi: ana ʒ. iiij. tre-
os. ʒ. x. passularum enucleatarum: ʒ. lxxx.

Bulliant cum facilitate vsq̄ ad mediecatē succorū. Deinde colent postq̄ oīa fuerint manib' bñ fricata: ⁊ pꝓiciant sup p̄dc̄a .i. succoꝝ tamar indorū: heyron. ℥. viij. tereniabin. ℥. iij. cassie fistule. ℥. viij. Deinde colent ascosiones ⁊ ī alia p̄te aque pꝓiciant penidiarū saari lib. iij. Deinde misce oīa simul: ⁊ bulliāt ebullitōibus duabus. Tunc vero pꝓice sup illud olei sisamini recentis. ℥. xv. ⁊ agitent oīa simul. Deinde coquant vsq̄ ad mellis spissitudinē. Tunc vero deponat ab igne: ⁊ puluerizent sup illud trociscorū diarodon: trociscorū de eupatorio: trociscorū de absinthio: ⁊ trociscorū de reubarbaro: añ. ℥. i. ⁊ .ß. ireos. ℥. i. agarici: folioꝝ al megereon nutritorū ī aceto: ana. aur. viij. scamōee: succi eupatoꝝ: succi absinthij: ⁊ croci: lacce ablute: mirobal. citrinorū: kebuloꝝ: añ. aur. iiij. belliricorū: emblicorū: indoꝝ: añ: aur. iij. spice: anisi: añ. aur. ij. turbit bōi. ℥. vi. Inuoluant oīa p̄us cū olei almegereō. ℥. iij. ⁊ misceant cū p̄dc̄is ⁊ bñ incorporent. Et sit dosis eius a. ℥. iij. vsq̄ ad. iiij. cum aqua endiuie.

Confectio electuarij diacitoniten ꝯferēs colice: ⁊ egritudinib' mēbroꝝ nutritiōis. Et educit solutōne colerā. Recipe succi citoniorū lib. iij. mellis tabarget: lib. ij. scamōee. ℥. i. ⁊ .ß. gallie bōe: gariofiloꝝ: zinziberis: masticis: piperis lōgi: cinamomi: nucis muscate: añ. ℥. iij. Cōfice oīa sic. Et sit dosis ei' ab aur. i. vsq̄ ad. iij. Si aūt volueris vt solutōe educat colerā ⁊ flegma: ponat ī medicamine scamōee. ℥. v. turbit. ℥. xij. Si aūt volueris vt solū flegma educat: abiecta scamonea: ponat turbit. ℥. xxv. cartami excorticati pōd' scamonee. Et si volueris vt colerā nigrā educat: ponat loco p̄dc̄orū ellebori nigri: aut epithimi: aut polipodij. Et apud plures fit h̄ medicina cū melle. Et apō plures cū zuccaro. Et qn̄q̄ fit cū succo citoniorū. Et aliquādo cū carnib' ⁊ succo ipsoꝝ. Et aliquādo cū carnibus tantū.

Quarta distinctio de ꝯditis.

Quarta distinctio ē de ꝯditis.

Quarta distinctio ē de ꝯditis. Et cadit h̄ ꝯpatio qn̄q̄ ī fructib': qn̄q̄ in radicib' plātaꝝ: qn̄q̄ ī ramis ⁊ tallis: qn̄q̄ ī floribus. Et nos loq̄mur de eis. Et p̄mo de diuersis modis ꝯdiendi fructus.

Kebuli ꝯditi stōachū ꝯfortāt. Et appetitū puocāt: Et digestionē penetrāt: Sēsus ⁊ rōem vigorāt: Visuz clarificāt: Vētres eis ī tumētibus ꝯstrīgūt. Et mod' ꝯdiēdi ē: vt accipias ex eis hūidos: si hūi p̄nt: vel saltē humectatos fm artē: q̄ humectari p̄nt: q̄ntitatē quā volueris: ⁊ cū stilo pūge eos vndiq̄. Et decoq̄ eos ī aq̄ cū facilitate vsq̄ dū tenerescāt. Post h̄ dimitte ipos sup tabulā: ⁊ exp̄me aquā illoꝝ: ⁊ submerge illos ī aq̄ mellis: ⁊ dimitte eos p. ij. dies. Tūc vero decoq̄ eos cum igne lēto cū facilitate. Et postq̄ decocti fuerit: recōde eos ī vase vitreo: ⁊ submerge eos ī melle decoctiōis eoꝝ. Et da post sex mēses. Ars aūt auxiliat ipos ī hūectādo h̄ modo. Infundant in aq̄ p̄stina: ⁊ exponant radijs solarib' p dies. viij. Deinde accipe vas magnū sic volui: vel saltē fiat fouea magna sub tra ī loco hūido: ⁊ bi int multā arenā humidam pone: ī q̄ disiūcti sepeliāt: sepe ac sepe aquā sup infundēdo: ⁊ innouādo arenā de q̄rto ī q̄rtū diē vsq̄ dū tumefiāt: ⁊ humectent.

Emblici ꝯditi stōachū ꝯfortāt. ⁊ humiditatē ipi' abscīdūt: ⁊ p̄parāt ipm ꝑ p̄pa tionē q̄ p̄ eos ⁊ v̄tutes ei' aggregant in ipsum. Et mod' cōdiēdi eos ē. Recipe ex eis q̄ntitatē quā volueris: ⁊ īfunde sup eos aquā: ⁊ expone soli q̄usq̄ tumescant: ⁊ humectent. Et p' exp̄me: ⁊ pone ī aq̄ mellis ⁊ dimitte per. ij. dies. Deinde coq̄ cū facilitate: Postq̄ cocti fuerit: dimitte eos ifrigidari: ⁊ adde cū melle tabarget: scilicet cū q̄rta p̄te tot': ⁊ reconde. Quidā vero semp ꝯdiūt cū sp̄eb' aromaticis: sicut ē cinamomū: ⁊ gallia: ⁊ cardamomū: ⁊ crocus: ⁊ muscus: ⁊ similia.

Citonia ꝯdita fluxū vētris: ⁊ vomitū sistūt. Stomachū vero ꝯfortāt: ⁊ digestionē. Recipe citonia magna: mūda a putrefactōne: ⁊ mūdent a cortice suo: ⁊ granis īterioribus: incidāt in frusta ꝯueniētia: et decoq̄nt cū iuleb mīe aq̄sitatis. Et post dies vnū decoq̄nt cū alio iuleb: qd̄ ē vicinū p̄fectiōi: vsq̄ dū p̄ficiat ī eis decoctio. Deinde aromatizent cū musco: ⁊ ponant ī vase vitreo: ⁊ sepeliant cū iuleb in q̄ decocta fuerūt. Et quidā decoquūt cū melle. Et quidā cū vino cocto. Et quidā sup ꝯdiūt cum sp̄ebus aromaticis. Et alij faciūt alia.

Pira condita cor: et stomachum confortant. Et modus condiendi ea est sicut citonia.

Poma ꝯdita ꝯfortant cor: sincopim: et pulsum cordis sedāt. Et mod' ꝯdiēdi ea est sicut citonioꝝ.

Persica cōdita stomachū calidum: ⁊ cor cōfortāt. Sitī repmūt. Odoris fetorē abscīdūt. Et mod⁹ cōdiēdi ē sicut citoniorū.

Citra cōdita stomachū: ⁊ cor cōfortant: ⁊ digestionē faciūt bonā: ⁊ oris odorem. Recipe corticū citri mūdatoꝝ a carnib⁹ suis ⁊ ꝓprie magnoꝝ sicut sunt vole man⁹: q̄titatē quā volueris: ⁊ fundat sup eos lixiuiū clari q̄titate: in q̄ submergant: ⁊ mutet sup eos vsq ad .ix. dies semel. Deinde post illō mittat sup eos aqua clara tātū: donec dulcescāt ⁊ abscindat amaritudo eoꝝ. Tūc vero elixēt in aqua fontiū plurima. in vase mūdo: vsq dū tenerescāt. Deīde exp̄mat: donec fluat aquositas eoꝝ. Post illud infundat sup illos in vase lapideo iuleb q̄titas aliq̄: q̄ submergāt: ⁊ sic dimittāt p diē ⁊ noctē: ⁊ sit iuleb ex zuccaro albo ⁊ aqua: q̄ sit triplū ip̄i⁹. Deinde coquāt cū facilitate: vsq ad modū penidioꝝ. Tunc vero separēt cortices citri a zuccaro: ⁊ recōdant in vase vitreo: ⁊ cōdiant cū iuleb rosato: cui⁹ decoctio sit sicut habet: Ita q vna supficies sit lamina citri: ⁊ alia iuleb: ⁊ recondet: ⁊ da post mēsem. Et sunt q̄ aromatizāt cū ambra: ⁊ musco.

Secacul cōditū renes calefacit. Et coitū excitat. Vētositates stōachi dissoluit. Et mod⁹ opatōnis ei⁹ ē. Recipe radices ei⁹ albas: grossas: ⁊ teneras: ⁊ radat cortex ei⁹ cinerici⁹: ⁊ elixēt: ⁊ mūdent a venis interiorib⁹: ⁊ incidant in frusta: sicut est mēsura policis: ⁊ ponat i ei⁹ vacuitatib⁹ arūdinosis frustū zinziberis humectati: sic dicem⁹ i capitulo de zinzibere cōdito: ⁊ gariofili⁹ vn⁹ humectat⁹: ⁊ accipiāt ad oē pōd⁹ eoꝝ mellis pōdera .iii. Et alii ponūt mellis pōdera duo: ⁊ zuccari pōd⁹ vnū: ⁊ postq̄ fuerit coctū cū facilitate: p̄iciat sup illō sp̄eꝝ alefangine ptes cōuenientes. Et dosis ei⁹ ē ℥.i. vel .ii.

Zinziber cōditū cōfert ad frigiditatē: et mollificatōem stōachi: ⁊ malitiā digestionis: ⁊ corruptiōem ip̄i⁹: ⁊ acetosam eructationē: ⁊ lenitatē visceꝝ: ⁊ infirmitudinē vētositatū: faciens cibū cito penetrare ad epar: et corp⁹. Et ei⁹ mod⁹ ē. Recipe zinziber recēs: si hēri pōt: vel saltē humectati p artē partē .i. mellis ptes .iii. ⁊ zuccari ptē .i. Coquat sicut secacul. Et quidā accipiūt secacul: ⁊ zinziberis humectati: ana ptē .i. ⁊ fit delicatius. Et quidā supcōdiūt cū sp̄eb⁹ alefāgine. Et q̄dā faciūt alia. Mod⁹ aūt humectatōnis ei⁹ est sicut dixim⁹ de kebulis: ⁊ p̄he vt infundant in aqua: deinde sepeliantur in arena. Et sit zinziber albū: ⁊ mundum: ⁊ recens.

Confectio de zinzibere: valens sicut diximus supi⁹. Recipe zuccari albi ptes .vi. mellis tabarzet ptes .iiii. zinziberis bene albi puluerizati pulu. erizatōe vltima sicut alcohol ptes .iii. aq̄ infusiōis zuccari q̄tū sufficit. Dissoluat zuccarū cū aq̄ ⁊ melle: ⁊ coquatur vsq dū sufficit. Deinde p̄iciat sup illud pulueris zinziberis: ⁊ agitet: ⁊ incorporet cū eo: ⁊ administretur.

Karuie condite valent sicut secacul. Et eius modus est sicut secacul.

Acor⁹ cōdit⁹ valet egritudinib⁹ cerebri: ⁊ neruoꝝ. Et ei⁹ mod⁹ est sicut secacul conditū. Addit tamen ad omnē partē eius secacul boni partes duas.

Zuccarū rosatū stomachū: ⁊ cor cōfortat: ⁊ oīa viscera: ⁊ cōfert ad mollificatiōnē eoꝝ. Et ei⁹ mod⁹ ē. Recipe folioꝝ rosarū albaꝝ: aut rubeaꝝ q̄titatē quā volueris: ⁊ expādat sup tabulas i vmbra: vsq dū supfluū humiditat͛ ipaꝝ resoluat. Et sint rose hn̄tes medietatē iter cōplexionē ⁊ acerbitatē. Et terāt in vase lapideo. Deinde p̄iciat sup eas zuccari tabarzet triplū pōderis eaꝝ: ⁊ reponāt in vase vitreato ⁊ obturetur os ei⁹ cū pgameno: ⁊ opponat soli mēsib⁹ tribus oī die: sepe agitādo illud. Deīde remoueat a sole: ⁊ seruet. Et q̄dā faciūt illud cū rosis nō hn̄tib⁹ aliq̄d de cōplexiōe: ⁊ inuenit magis stipticū. Et sunt q̄ nō terūt rosas: s incidūt cū forficib⁹: ⁊ fricāt manib⁹ fricatōe vltia: rosaꝝ: ⁊ zuccaꝝ. Deīde exponūt soli.

Zuccaꝝ violatū inflāmatōes colere: ⁊ sitim extinguit: Ventrē lubricat. Et ei⁹ mod⁹ ē sicut zuccaꝝ rosatū. Indiget tñ vlō lc expāsiōe lōgiori: ⁊ expōne in sole.

Zuccarū buglossatū cōfortat cor. Cardiacis: ⁊ melācolicis cōfert. Et sincopī ⁊ tremorē cordis aufert. Et modus eius est sicut zuccarū violatū.

Zuccarū alkālī stōachū cerebrū et cor cōfortat: Vētositates fugat. Et ei⁹ opatio est sicut zuccarū rosatū.

Mel rosatū sic fit. Recipe folioꝝ rosaꝝ p̄paratoꝝ sicut diximus supi⁹: et sint eius ptes .ii. mellis boni ptes .vi. Coquat cū facilitate: sicut oportet. Et sunt q̄ ponūt mel ⁊ succi rosaꝝ ptes eq̄les. Et non ponūt aliq̄d ex foliis eius. Et sunt q̄ ponūt folioꝝ ptē .i. ⁊ .s. succi ptē .i. ⁊ .s. mellis ptes .iii.

Mel vero violatū eodem modo fit sicut rosatū: ⁊ similiter buglossatū: et mel alkālī: Sed in melle alkālī sunt qui ponūt species alefangine note.

Distinctio de speciebus lohoc

Est de speciebus Lohoc de quibus sunt aliq̃ que sunt ex delectabilib⁹. Et quedā q̃ sunt ex horribilib⁹ de quibus p ordinē tractabim⁹. Et scribim⁹ i hac pte ex eis um famosiora. In practicarib⁹ t.n. scribem⁹ nō famosa: si valde vtilia si de⁹ voluerit.

Lohoc de pino pferēs ad tussiz antiq̃ et ad asmat: sputi viscositatē: z pstrictionē anhelit⁹. Recipe granoz pini. ℥.xxx. amigdalarū dulciū: auellanarū assatarum: dragagāti: gūmi arabici: liqritie z succi ei⁹: ami liocapilloz veneris: radicū lilij celestis: aā. ℥. iiij. carniū dactiloz: hey zon. ℥. xxxv. amigdalarū amararū. ℥. iiij. mellis passularū: zuccari taberzet: z butiri recēt. aā. ℥. iiij. mellis tabarzet q̃ntū sufficit. Sumat ex eo q̃ libēdo. ℥. i.

Lohoc de papauē: z ē dya papauer: cōferēs ad tussi calidā z pectoris aspitatē: z cui⁹ sputū ē tenue: z idiget maturatiōe: et igrossatiōe. Et pfert ad febrē calidā: z dolorē pectoris: z pleuresiz. Cui⁹ hec ē ptitio. ℞. papaueris albi. ℥. xxv. amigdalaz dulciū excorticataz: granoz pini: gūmi arabici: dragagāti: succi liqritie: aā. ℥. x. amili. ℥. iiij. seminis portulace: semis lactuce: semis citonioz: aā ℥. iiij. croci. ℥. i. penidioz albozū. ℥. iiij. sirupi de papauē. q̃ntū sufficit. Et sit pspe sirup⁹ ex capitib⁹ papaueris albi z nigri z semine lactuce z violis.

Mod⁹ pfectiōis de lacur scōm scriptiōez Galieni: z ē dyacodiō purū: pferēs eis q̃b⁹ ex capite ad pect⁹: z ad pulmonē stillās catarri defluūt: z sūt cū tussi z isonietate. ℞. x. papauera i q̃b⁹ sit mediocritas scdʒ pinguitatē z magnitudinē: z humiditatē: z exiccatiōez z pjciant sup ea aq̃ sextariū vnū: z sit aq̃ pluuialis. Et si sit humida plusq̃ sicca dimittantur die ac nocte: z si sint sicciora: dimittant pl⁹. Tūc coq̃ ea vsq̃ dū discocta sit: z aq̃ due ptes sūt psupte. Tūc vo cola succū ei⁹: z restat p⁹ illud duplex psideratiō: Quoniam si catarrus stillās fuerit: z timeat fluxus ei⁹ ad pectus z pulmonē: z cānā: z timeāt vigilie: oportet tūc vt misceat ex rob q̃titas: q̃ sit medietas aq̃: z coquat sup igne i q̃ nō sit flāma: neq̃ fum⁹ si sup prunas nō. Et nō pueniūt i hac itētiōe mel: quia mel ē ex hītib⁹ acuitatē: q̃re ē stilliatiuū: z ē pter h q̃d itēdim⁹: Et quoniam ē mā stillās valde: z mel ē ex stilliātib⁹. Cū aūt plenitudo ptinet i torace: z pulmōe: z velis medicamē fieri abstersiuū tūc mel pueniētius ē: q̃m dormire facit z materias: q̃ sūt i pectore: ad expellēdū habilitat. Et qñq̃ fit medicamen ex vtrisq̃: qñ cadit i occupatiōe duplicis itētiōis. Et ē dosis ei⁹. ℥. i. z plus z min⁹: fm q̃d exigit dispositio. Et os vt teneat eā patiens i ore suget trāgiciat: sic medicū: q̃d dissoluit ex ea: in saliua. Si aūt vel vt sit retētiuū nāe: z eruptiōis sanguis a locis: q̃ sūt sub diafragmate: z ab aliis locis manātiōis. z a ptib⁹ viscez: Tūc ad vnāquāq̃ lib. ipi⁹ pjciat acatie rubee: hepsitidos: croci: mirre: balaustie: aā. ℥. i. z ramic. ℥. iiij. z administret. Et sūt q̃ ponūt ide lacur puro loco mellis penidias. Et sūt q̃ ponūt zuccar. Et qñq̃ exigit dispositio egritudīs: q̃ ē multe caliditatis: z acuitatē vt fiat medicamē ex papauē nigro: z sit ei⁹ capita vsq̃. l. Et qñq̃ ex albo aut nigro. Et loco mellis ponit zuccar: aut penidie.

Mod⁹ pfectiōis de morl: z ē dyamorū pueniēs ad apostemata gutturis z vue z similia grā pfocationū. ℞. expressiōis moroz dulciū que currūt fm semitā sic⁹ z moro rū de Sentiā. lib. i. z. s. rob: z mellis: aā. lib. i. coquat cū facilitate vsq̃ ad mellis spissitudinē: z recōde. Et sūt q̃ faciūt medicamē illō simplex: z sūt q̃ addūt: z pspe qn maior vocat necitas: aluminis: z myrre: z croci: succi agreste: aā: partes equales.

Mod⁹ pfectiōis de succis nucū: z vocat grece dyacaridon pferēs eis q̃b⁹ a capite ad pect⁹ catarr⁹ acut⁹ z stillās defluit: z ad cānā pulmōis: z ē cū apostemati: z pfocatiōnū z mozt. z ē ad h medicamē stilāne. Et ei⁹ mod⁹ ē. Recipe succi exterioz corticum nucū i dieb⁹ canicularib⁹ lib. iiij. Decoq̃ ipsuz bullitiōe vna. Deīde adde ei mellis lib. ij: et decoq̃ donec ipīguet: z fiat sicut mel: z p⁹ illō nob occurrēt itētiōes. iiij. Una p pueri z mulierib⁹: z humidis nā: sufficit medicamē sic fcm. Et qñ morb⁹ ē i pricipio: aliqd de stipticitate hītib⁹ misceri oz: sic sūt rose z balaustie. Et qñ i statu ē egritudo: croc⁹: z myrra: miscēda sūt. In declinatiōe vo baurac: z sal armoniac⁹ z sisia. ē.n. medicamē stillās z expertū.

Lohoc de squilla ē medicamē sanamē in magnitēis q̃b⁹ mā grossa z viscosa: z difficilis maturatiōis exhuerat i mēbris anhelit⁹ reddēs eā facilē ad expellēdū: z pfert difficultati anhelit⁹: z dolori pectoris: z laterum. Recipe succi squille: mellis dispumati ptes puenientes. decoq̃nt i sua lohoc: z accipiat sic libēdo

LOch alsescēa vꝫ sic lohoc de sqlla. Et
eiꝰ modꝰ ē sic i illo: ⁊ ē medicamē expꝑtū
Lohoc sanū: ⁊ expꝑtū: ⁊ ē ex inuētiōe no
stra: ꝯferēs ad tussim: ⁊ ad raucedinem
vocis: q̄ ē ꝓpt̄ frigiditatē: ⁊ flegma grossum
qđ ꝯtinet̄ i pectore ⁊ pulmōe. Recipe cina-
momi: isopi sicce: liq̄ritie: aā. ℥. ß. iniube: sebe
sten: aā. numero. xxx. passularū enucleataꝝ
ficuū siccaꝝ: ⁊ dactiloꝝ pinguiū: aā. ℥. ij. fenu
greci. ʒ. v. capilloꝝ veneris: manipulū. i. anisi
feniculi: ireos: calamēti: semīs lini: aā. ʒ. iiij.
Hec oīa coquāt̄ i libris. iiij. aq̄ vsq; dū remane
āt libre. ij. ⁊ ꝓiciāt̄ sup ea penidiaꝝ: libre. ij. ⁊
coquāt̄: ⁊ īpinguēt̄ vsq; ad spissitudinē mellis
Deīde ꝓiciāt̄ sup eū pineaꝝ mūdataꝝ. ʒ. v
amigdalaꝝ mūdataꝝ: liq̄ritie: dragagāti: gū
mi arabici: amili: aā. ʒ. iij. ireos. ʒ. ij. Misceā
tur oīa ⁊ agitēt̄ vsq; dū medicamē maceret̄
⁊ albū fiat. Dosis eius est a. ʒ. v. vsq; ad. x. ⁊
sumatur lambendo.

LOhoc ad caliditatē: ⁊ aspitatē pectoris
⁊ ad tussiꝫ calidā. Recipe radicis liq̄ri-
tie. ʒ. xv. hesmos pinguiū. ℥. ij. sebesten: iuiube:
aā. ʒ. xxv. decoquāt̄ cū facilitate cū. iiij. libris
aq̄ vsq; ad librā. i. ⁊ ꝓiciāt̄ sup ipꝫ cassie fistu
le. ℥. i. Deīde colēt̄ a feciꝰ ⁊ ꝓiciāt̄ sup illō
rob. ℥. iiij. penidiaꝝ. lib. ß. Deīde coq̄nt̄ do-
nec inspiguētur. Deīde misceāt̄ cū eis fari-
ne fabarū. ℥. ij. ⁊ lambat̄ ex eo.

LOhoc aliud n̄r̄m inuētiōe hac. Recipe
seīs papaueris. ʒ. x. radicis liq̄ritie. ʒ. vij
sebesten. xx. psilij: granatoꝝ: citonioꝝ: aā. ʒ. v.
coquāt̄ cū trib' libris aq̄ vsq; ad. i. ⁊. ß. ⁊ colē
tur: ⁊ ꝓiciāt̄ sup illud rob: ⁊ penidiaꝝ. aā. ℥.
iiij. ⁊ iterū coquāt̄ donec īpiguēt̄. Deīde mi
sceāt̄ cū eis dragagāti ⁊ gūmi. aā. ʒ. v. papa
ueris albi: ⁊ triū granorū: aā. ʒ. ij.

LOhoc bonū cōferēs ethicis: ⁊ ꝯsum-
ptis: ⁊ ptisicis maxime: ⁊ expellit saniē
de pectore: ⁊ mūdificat pectꝰ: ⁊ pulmo
nē: ⁊ tussī lenit. Rꝫ. papaueris albi: spodij: se-
mīs lini: torrefacti: croci amigdarū dulcium
aā. ʒ. iij. amili: dragagāti: gūmi seminū citonī
orū: seīs citrulli: aā. ʒ. vi: granoꝝ nasturcij co-
cti amigdalaꝝ amararū: fabaꝝ: aā. ʒ. i. ⁊. ß. pe
nidiarū. ʒ. lx. dissoluāt̄ penidie in aq̄ seniū: ⁊
coquātur ⁊ conficiātur cū eis cetera. Dosis
a. ʒ. ij. cum aqua mellis.

LOhoc ad asma bonū: ⁊ ꝯstrictionē an
helitꝰ: ⁊ ad tussī antiq̄: ⁊ subtiliat hūorē
grossū. Recipe sq̄lle assate. ʒ. iiij. radic. lilij ce
lestis. ʒ. ij. Ysopi prassij: ana. ʒ. i. myrre croci:
aā. ʒ. ß. confice cum melle.

LOhoc de amigdalis ꝯferēs ad tussī: ⁊
vehemētiā siccitat̄ pectoris: ⁊ pulmōis
Rꝫ. amigdalarū dulciū: ⁊ amaraꝝ: seīs lini
torrefacti granoꝝ pini: anisi: dragagāti: gūmi
arabici: succi liq̄ritie: ⁊ radicis. eiꝰ: aā. ʒ. i. ⁊. ß.
çuccari penidiaꝝ: aā. ʒ. iij. confice cū melle: ⁊
succi feniculi bullitoꝝ q̄ntitate sufficiēti.

¶ Distinctio sexta de sirupis ⁊ robub.

SIruporum aliq̄ sūt
simplices sic̄ spēs iuleb. Ali
q̄ extēse ꝯpositiōis. ꝓpt̄ ar-
duitatē: ⁊ multitudinē bñficij
oꝝ ipsoꝝ. Et sūt q̄ sūt ex spe
ciebꝰ secaniabin. Et sūt q̄ ꝯdiūt̄ cū spēbus.
Robub aūt spēs: ⁊ succis fiūt: tn̄ de opa-
tiōe nihil aliud merētibꝰ nisi ispissatōeꝫ solā

MOdꝰ opatiōis iuleb: ꝯferēs adustiōi fe
bium: ⁊ vehemētie sitis: ⁊ iflāmatiōi sto
machi: ⁊ pectoris. Recipe aq̄ ifusiōis rosarū
lib. v. çuccari lib. iiij. Coquāt̄ cū facilitate: et
administrent̄ cū aqua frigida.

MOdus iuleb violati ad febrē: ⁊ iflāma
tionē: ⁊ aspitatē pectoris: ⁊ tussiꝫ: ⁊ pleu
resim. Et eiꝰ opatio ē sic̄ iuleb rosati.

OPeratio ifusiōis rosaꝝ: ⁊ violarum.
Recipe folioꝝ rosaꝝ ⁊ violaꝝ recētiū
lib. vi. ponāt̄ i vase vitreato terreo: stricti ori
ficij: ⁊ fūdāt̄ sup eas aq̄ calide. lib. xv. ⁊ strin
gat̄ orificiū vasis: ⁊ dimittat̄ p horas viij. ⁊ d̄
denuo colēt̄: ⁊ i vase iterū tātūdē folioꝝ ro
sarū recētiū: aut violaꝝ mittāt̄: ⁊ denuo ca
dē aq̄ calefacta sup ea mittat̄: ⁊ stringat̄ orifi
ciū sicut p. viij. horas: ⁊ deinde colet̄: ⁊ si ꝯser
uare volueris ponat̄ i vase vitreato stricti
orificij: ⁊ distillet̄ oleū i orificio eiꝰ: ⁊ stringat̄
caput eiꝰ: ⁊ exponat̄ soli diebꝰ. xl. ⁊ dicitur
illud mucharus: rosarum vel violarū.

IUleb aliud rosaꝝ: Recipe aq̄ rosarū:
lib. iiij. çuccari lib. ij. fiat vt supra.
IUleb de succo violaꝝ. Recipe succi vi
olarū lib. iiij. çuccari lib. ij. fiat vt s̄. Et
silr̄ mō pōt fieri de succo rosaꝝ: ⁊ ē laxatiuū
IUleb iniubinū vꝫ ad aspitatē pectoris
ad tussiꝫ: ⁊ igrossat spūm subtilē: ⁊ facit
facilē eiꝰ expulsionē. Et cōfert raucedini et
pleuresi. Recipe iniubaꝝ magnaꝝ: ⁊ pingui-
um numero. c. Et decoq̄ i lib. iiij. aq̄ vsq; dū
remaneāt lib. ij. ⁊ cū lib. i. çuccari fiat sirupꝰ
SIrupꝰ de pomis ꝯfortat cor debile: et
sanat sincopī: ⁊ tremorē cordis. Recipe

succi pomoꝝ dulciũ: ⁊ acetosoꝝ an̄.lib.v. Coq̄r.suc.ꝰ vsq̄ ad ↄsūptiõẽ medietatis ipiꝰ ⁊ dimittat ̄p dies.ij.vsq̄ dũ clarescat. Dein de coletur ⁊ cũ .iiij.lib.çuccari fiat sirupus. Et sũt q̄ submergũt i succo sertã tictã ex iuslmes añ succi depuratiõnẽ vsq̄ dũ rubeat: ⁊ recipi at virtutẽ tictura: ⁊ excellẽtior est.

Sirupus de piris ↄfortat stomachũ: et strigit natã ⁊ eiꝰ modus est sic sirupus de pomis.

Sirupꝰ de citoniis: valet sicut sirupus de piris: ⁊ ẽ idẽ modꝰ virtusq̄.

Sirupꝰ de psicis ↄfert calefactioni stõa. chi: ⁊ siti: ⁊ fetori oris: ⁊ eiꝰ modꝰ ẽ sicut sirupus de pomis.

Sirupꝰ de succo acetose: ↄfert febribꝰ colericis: ⁊ isflãmatiõi stõachi: ↄfortat cor calidũ: ⁊ stomachũ: ⁊ ẽ ↄueniẽs febribus pestilẽtialibꝰ: Et eiꝰ modꝰ ẽ sicut sirupus de succo violarum.

Sirupus de succo cucurbite. vʒ ↄ̄ febrẽ colericã multe isflãmatiõis: ⁊ ad aspi. ratẽ pectoris: ⁊ pleuresi. Accipe cucurbitam magnã: ⁊ ivoluat pasta: ⁊ decoquat i furno ⁊ accipe expssiõis eiꝰ.lib.v.çuccari.lib.iij.Fi at vt supra.

Sirupꝰ de prunis: vʒ sic sirupꝰ de viol: ⁊ fit sicut ipse.

Sirupꝰ de ḡnad acetosis: vʒ ↄ̄ febres co lericas: ⁊ flegmaticas multe inflãma. tiõis: ⁊ fit vt supra.

Sirupꝰ de ḡnatis dulcibꝰ: vʒ ad tussiʒ ⁊ pleuresim: ⁊ sitim: ⁊ fit vt s̄. Et sũt q̄ emergũt i succo sertã tinctã: ex iuslmes: ⁊ est excellentior.

Sirupus de corticibꝰ citri ↄfortat stõa. chũ: ⁊ fac oris odorẽ bonũ. Accipe cor ticũ pomoꝝ citri recẽtiũ lib.i. Decoq̄ cũ aq̄ fõtiũ lib.v.vsq̄ ad cõsũptionẽ duaꝝ ptiũ: et cũ çuccari lib.i.fiat sirupꝰ: ⁊ cõdiat cũ musci ḡnis.iiij. Et sũt q̄ i iuleb ↄpoñũt ex corticibꝰ citrinoꝝ ptes ↄueniẽtes: ⁊ ̄pp̄e qñ vicinat ↄplexiõi coꝛ cũtre eiꝰ: ⁊ ẽ delectabilis. Et q̄ñ submergit i aq̄ decoctiõis citri sãta tincta ex iuslmes: tũc est excellentior.

Sirupꝰ acetositatis citri cuiꝰ iuuamen tũ ẽ magnũ i extiguẽdo isflãmationes colere rubee: ⁊ febres isflãmatiuas vehemen tes: ⁊ febres pestilẽtiẽs: ̄pp̄e q̄ fiunt i estate venenose. Et ↄferunt ebrietati vertiginĩ: et siti vehemẽti. ℞. succi acetositatis citri lib. iij. Decoq̄ i vase vitreato sup prunas cũ fa cilitate vsq̄ dũ ↄsumat tertia pars ipiꝰ. De inde coletur: ⁊ dimittat donec clarificetur. Et accipe ex eo q̄d clarũ ẽ lib.vij: ⁊ fũde sup ipsũ ex iuleb claro: ⁊ depurato.lib.v. ⁊ coquat do nec inspissetur. Si aũt estas fuerit: dimittat i sole donec eiꝰ aq̄sitas consumatur.

Sirupus de agresta ↄfert vomitui: ⁊ so lutioni colerice: ⁊ isflãmatiõi stõachi: et siti laboriose: ⁊ febribꝰ colericis. Et ↄfortat stõachũ ̄pgnãtiũ: q̄ facile recipiũt supfluita tes. Et vʒ ↄ̄ venena. Et modus opatiõis eiꝰ ẽ sicut sirupus de acetositate citri. Et q̄dã condiunt cum gariofilis.

Sirupꝰ de ḡnis myrti ↄfert solutiõi an tiq̄e: ⁊ tussi: ⁊ ↄfortat stõachũ: ⁊ pulmo nẽ: ⁊ viscera: ⁊ eiꝰ modꝰ ẽ sic sirupꝰ de agresta.

Sirupꝰ iuslmes ↄfert tussi: ⁊ pectori. De coquat iuslmes sic diximꝰ in sirupo de iujubis.

Sirupꝰ de alkelac cõfortat stõachũ: ⁊ si stit vomitũ: ⁊ strigit vẽtrẽ. Sumatur al kelac: ⁊ enucleetur: ⁊ ↄterãt ⁊ coquãt vsq̄ ad consumptionẽ duarũ partiũ: ⁊ fiat sirupus sicut diximus.

Sirupus de papauere ↄfert catarro: ⁊ tussi q̄ vigilare facit. Accipe papaueris albi: ⁊ nigri: ⁊ ̄pp̄e capitũ coꝝ: añ.ʒ.lx. ⁊ deco quãt i lib.iiij. aq̄ pluuiat vsq̄ dũ redeat ad lib.i. ⁊ .ʒ. ⁊ cũ.çuccari albi: ⁊ penidiaꝝ: añ.ʒ.iiij fiat sirupus.

Hucusq̄ scripsimꝰ mõs sirupoꝝ simpli ciũ: ⁊ iuleb. Nũc vero sermo noster erit de sirupis ↄpositis: q̄rũ vtꝰ ẽ ifrigidare. Et cõse quẽt de his: q̄ cassaciũt ⁊ ↄfortãt: scribemus: ⁊

Sirupꝰ dinarii: ⁊ eiꝰ interptatio ẽ sirupꝰ de bredãtus faciẽs ad febres opilatio nis: ⁊ febres colericas ⁊ flegmaticas: quarũ difficilis ẽ eradicatio: ⁊ ad ictericiã. Accipe succi endiuie: succi apij: añ.lib.ij. succi lupu li: succi boraginis aut buglosse domestice. aut siluestris: añ.lib.i. Bulliãt bullitiõe vna: et dispumẽtur ⁊ depurẽtur. Accipe eiꝰ clarificati: lib.iiij. çuchari tabarzet.lib.ij. ⁊ ʒ.v. ⁊ coq̄nt cũ facilitate donec fiat sirupus. Et q̄ñq̄ ad oꝝ ptẽ succi depurati: põitur aceti boni albi ⁊ clari ps.ʒ. Et q̄ñq̄ bulliũt i succis saliõe rosaꝝ ʒ ii.liq̄ritie.ʒ.ʒ.spice.ʒ.ii.anisi: fẽniculi semĩs a pij añ.ʒ.iii. ⁊ ẽ mirabile.

Sermo i sirupo acetoso. Iã magnifi cata ẽ iter verificatores virtus siru pi acetosi: ⁊ excellẽtia eiꝰ: ⁊ iocũdita te ⁊ posse ipiꝰ i materias calidas: ⁊ frigidas: ⁊ subtiles ⁊ grossas ⁊ viscosas sine adherẽtes. Et q̄dẽ oportet vt eiꝰ isfidatio eiꝰ citius tollit

nō sublata virtute penetrationis ipsius. Et
hoc quidem Galienus testatus est: quoniaz
eius potentia communis est ad omnes mate
rias. Et videtur quod non ad coleram ni
gram: propter similitudinem: ⁊ communitatē
cōplexionū. Et nos quidē dicimus quod fa
cit penetrare medicinas in partes ī quas fo
re nō penetrarēt. Et facit eas acq̄rere diuisi
uas sectiones duri ⁊ difficil: ⁊ modus opati
onis eius est. Recipe zuchari boni albi ptes
v. ⁊ fūde super illud ī vase lapideo aque fōti
uz dulcis ⁊ clare ptes. iiij. ⁊ decoq̄tur sēper a
bijciendo spumā ei⁹: ⁊ sit ignis ī quo coq̄tur
prunaꝝ aut tenuis flāme sine fumo ⁊ deco
que hoc mō donec clarificet: ⁊ diminuta sit
aqua sicut medietas eius. Deīde fūde sup
ipz aceti vini albi clari partes. ij. ī leni. ⁊ ī fo
ti ptes. iiij. Et ī mēdiocri ptes. iij. Et da ei po⁹
illud pfectionē ī coctura. Et sit dosis ei⁹ ab
ʒ. una vsq̄ ad. iij. cū aqua frigida.

Modus sirupi acetosi cū radicibus. cu
ius operatio est ad colerā grossā dif
ficilē ⁊ ad phlegma. Incidit enim ⁊
abstergit ⁊ aperit oppilatiōes q̄ sūt ī epate:
⁊ splene ⁊ in renibus. Recipe aque fōtiū cla
re libras. x. ⁊ pijce super ipsā radicis fenicu
li: apii endiuie añ. ʒ. iij. anisi seminis feniculi: a
pij añ. ʒ. viij. seminis endiuie. ʒ. s. Coquat cuz
facilitate vsq̄ dū mīuatur ad lib. v. Tūc pijce
super ipsā zuchari boni lib. iij. ⁊ clarificetur
sicut primus. Deinde funde super ipsum a
ceti boni quātitatē sufficiētē iuxta modū su
perioris doctrine ⁊ da vbi oportet.

Modus sirupi acetosi de succis her
barū. Recipe sirupi dinari partes
tres ⁊ funde super ipsū aceti boni p
tem vnam.

Modus sirupi acetosi de succis fruc
tuū sedātis incensiones febriū ⁊ co
lere rubee ⁊ sitim ⁊ inflāmationem
stomachi cordis ⁊ epatis. Recipe succi gra
natoꝝ muçoꝝ ⁊ acetosorum añ. partes tres
Coquatur cum facilitate usq̄ dū diminu
ta sit eius pars tertia: ⁊ dimittatur per du
os dies vsq̄ dū clarescat. Et accipe eius p
tes. ij. ⁊ iuleb partes. iij. ī plus uel minus: ⁊
perfice coctionē in eo.

Modus sirupi acetosi de succis ⁊ ads
fructuū ⁊ stringit vomitū ⁊ fluxum
colericū: ⁊ cōfortat stomachū calidū
⁊ abscindit vomitū pregnantiū. Recipe suc
ci citoniorū ⁊ malorū ⁊ piroꝝ ⁊ granatoruz
muçoꝝ ⁊ garirꝝ añ. partes equales. Aque d
coctionis sumac ⁊ berberoꝝ añ. partē. i. ⁊ s.
zuchari partes. iij. fiat ut supra.

Modus sirupi acetosi de citonijs va
let ad vomitū ⁊ solutionez nature: ⁊
ad sitim ⁊ stomachū confortat. Re
cipe succi citonioꝝ acetosoꝝ ⁊ eius pprie q̄
depuratus est ⁊ factus clarus partes. x. ace
ti boni partē. i. ⁊ s. zuchari boni partes. ij.

Modus sirupi acetosi de pomis con
fortat stomachū ⁊ cor ⁊ sedat sitim.
Et eius modus est sicut sirupus de
citonijs.

Modus sirupi acetosi de prunis: ⁊ ē
sirupus extinguēs inflāmatiōes cōs
⁊ cōfert ad sincopim ⁊ pulsū cordis
⁊ febres inflāmatiuas: ⁊ sitim vehemētem:
⁊ sedat ebrietatē ⁊ vertiginē ⁊ vomitū ⁊ ē ex
pertū. Recipe aque prunoꝝ acetosoꝝ ⁊ aq̄
tamar indoꝝ ⁊ succi granatorū acetosoꝝ añ
lib. i. aque acetositatis citri lib. s. Coquatur
cū facilitate ⁊ cū lib. i. zuchari fiat sirupus ⁊
da cū aqua frigida vel aqua niuis. Et quan
doq̄ nō ponitur in eo zucharꝝ ⁊ fit sicut rob
bonū ⁊ expertum.

Modus sirupi acetosi de pomis de
scriptiōe nostra cōferens febrib⁹ co
lericis ⁊ multi acuminis ⁊ pric que
accidit iuuenibus in estate estiua: Et cōfert
ad sitim vehementem ⁊ estuosā: ⁊ stomachi: ⁊
epatis inflāmationē. Recipe succi maloruz
acetosorū: succi vuarū agrestiū succi grana
torū acetosorū añ. lib. i. aque rosate: aque in
fusionis tamar indorum ⁊ prunoꝝ añ. lib. i.
⁊ s. succi endiuie cocti ⁊ dispumati ⁊ aceti añ
lib. ij. zuchari lib. viij. Et sūt qui condiūt cuz
ʒ. ij. camphore ⁊ da cū aqua melonū hyema
liū uel cum aqua frigida.

Sirupus alius acetosus de pomis
valet ut supra. Recipe succi pomoꝝ
acetosoꝝ lib. i. succi acetositatis ci
tri lib. s. iuleb boni lib. ij. Da cū aqua niuis.
⁊ quādoq̄ submergitur secta tela ex hesmes
in succis ⁊ tūc fit nobilior ad causas cordis.

Modus sirupi acetosi alternlabi: cō
fert febribus sincopalibus calidis:
⁊ siti vehementi ⁊ tussi sicca ⁊ epatis
⁊ stomachi inflationi. Recipe alternlabin
ʒ. iij. Pone ī vase lapideo ⁊ infunde super
ipsū succi endiuie cocti ⁊ depurati lib. i. bulli
ant ebullitione. i. Deinde frica manibus ⁊ co
la. Deinde accipe aque rosate succi grana
toꝝ muçorum añ. lib. i. succi vuarū agrestiū
aque acetositatis citri añ. lib. s. zuchari lib. iij.

Da ut supra.

Modus sirupi acetosi solutiõe edu-
cens colerã : & extiguit inflãmatiõez
ei⁹. Recipe prunoꝝ siccoꝝ sebestẽ:
añ. numero. c. tamar idoꝝ lib. ʒ. mirobolanoꝝ
citrinoꝝ. ℥. iiij. succi rosaꝝ recẽtiũ. ℥. iij. man
ne : cassie añ. ℥. iij. & ʒ. zuchari lib. iiij. Fiat ex
eis sirupus : & post hoc funde super illud ace
ti lib. ij. succi granatoꝝ acetosoꝝ lib. i. & ʒ. de
coque cũ facilitate. Deinde accipe scamõee
bone. ʒ. vi. terre. & liga in pãno subtili & pone
ĩ sirupo & decoque sẽper fricãdo pãnũ : vsqꝫ
dũ pficiat eius decoctio.

Sirupus ɔferẽs catarrꝭ calidis & co
rize & pleuresi & tussi. Recipe iniube
& sebesten añ. c. violaꝝ mãne añ. ℥. i.
liquiricie. floꝝ buglosse añ. ʒ. xij. semĩs malue
citoloꝝ añ. ʒ. vi. zuchari lib. ij. & succi malgra
nati dulcis lib. i. Fiat sirupus.

Sirupus de cãnis cõferẽs ad tussim
& pleuresiz & sedat sitiz. Recipe suc.
granatorũ dulciũ lib. iij. aque malo
rũ de leni : & aque cãnaꝝ zuchari aut penidi
oꝝ lib. i. & ʒ. Fiat sirupus.

Sirupus de portulaca extinguẽs in
flãmationes febriũ & sitiz : & ɔfortat
stõachũ & epar super calefactũ. Re
cipe succi endiuie cocti & depurati lib. iij. sẽi
nis portulace. ℥. xij. terant semĩa & fũdatur
super ea succus & dimittat in vase lapideo
per diẽ & noctẽ & coquat cũ facilitate vsqꝫ ad
mediũ : & addas zuchari lib. ij. fiat sirupus.
Et qñqꝫ additur aceti lib. i. aut succi maloꝝ
granatoꝝ acetosoꝝ lib. i. & ʒ.

Sirupus de violis cõfert tussi calidẽ
& pleuresi. Recipe violaꝝ. ℥. ij. semi
nũ citonioꝝ seminũ malue. añ. ʒ. viij
iniube sebesten. añ. xx. Et coque cũ lib. vi. a-
que cucurbite vsqꝫ ad tertiã pꝫ zuchari lib.
i. ʒ. fiat sirupus.

Sirupus de iniubis ɔferẽs ad rauce
dinẽ vocis & tussim & pleuresi. Acci
pe iniubaꝝ lib. x. violaꝝ semĩs mal
ue añ. ʒ. v. capilloꝝ veneris. ℥. i. semĩs citoni
oꝝ : papaueris melonis : lactuce : dragãti añ.
ʒ. iij. liquiricie ordei mũdi añ. ʒ. viij. decoque
ĩ lib. iiij. aque fontis : & cũ lib. ij. zuchari fiat sir.

Sirupus de papauere ɔferẽs ad tus
sim siccã : & ptisim & catarꝝ faciẽs ad
somnũ. Recipe papaueris albi & ru-
bei añ. ʒ. l. capilloꝝ veneris. ʒ. xv. liquiritie. ʒ.
v. iniube. xxx. semĩs lactuce. ʒ. xl. semĩs mal
ue semĩs citonioꝝ. añ. ʒ. vi. coquant in lib. iiij

aque vsqꝫ ad duas & cũ zuchari & penidiaꝝ
añ. ℥. viij. fiat sirupus.

Iam quidẽ locuti sum⁹ de sirupis ɔ
põitis & de his ꝓprie qui sedãt inflã-
mationes. De sirupis vero cõpõitis
morbos frigiditatis curantibus erit sermo
noster. Et primo de speciebus secaniabin.
Prius tamẽ loquemur de aqua mellis.

Primo ĩ aqua mellis. Posuerũt ã-
tiqui diuersitatẽ ĩ aqua mellis q̃ lo-
cuti sũt de ipsa : & ascripserũt ei iuua
mẽta plurima q̃ sũt ĩ ea q̃a sitĩ sedat : & valet
ad egritudines frigidas : & ꝓprie que sũt in
cerebro & neruis. Et ɔfert ad tussim hũidã : &
mũdificat pectus a sanie & humore grosso.
Et cõfert vijs vrine : & nõ permittit in eis la-
pidẽ generari : & mũdificat p vrinã : & ɔfert co
lice : & lauat : & abstergit viscera : & soluit & mũ
dificat vẽtrẽ a fecibus. Bibit loco vini in e-
gritudibus neruoꝝ & iuncturaꝝ & est potus
bonus. Inter diuersitates autem operatio
nis eius ponimus modos duos. Et prim⁹
est ut accipiatur mellis boni & mũdi & prope
cuius est color habens mediocritatem : & ꝓ
prie sicut color palee. & qꝫ ẽ inter tenue & spis
sũ & quod est boni odoris : & quod ẽ modice a
cuitatis : & quod nõ est antiquum : & sit eius
pars vna & pone ipsũ ĩ vase lapideo aut vi
treato : & funde super ipsũ aque fontis dul-
cis & clare partes. viij. & coque ipsum cũ faci
litate : & auferatur spuma eius : & nõ dimitta
tur super ipsũ multiplicari immo q̃cito ap-
paret auferatur. Deinde coletur colatorio
denso de panno. Et si bibitur recens opor-
tet vt fiat multe aquositatis & sic bibitur in
pmixta sicut ẽ : & idẽ ꝓpterea : qm̃ que ex ea
grossa ẽ nõ penetrat in vias remotas : & ɔuer
titur ꝓpter pluritatẽ sue dulcedĩs in colerã
& addit ad sitim. Si autẽ bibat̃ ãtiqua opor
tet ut fiat pinguior sicut iuleb : & bibẽda ẽ p-
mixta pmixtiõe multa decẽti : vt sit magis a
quosa & insipida : Et scito qm̃ ars coctur e
acquirit ei ꝓprietates aliquas : & illud ẽ quia
paꝝ cocta facit inflãmationẽ : & minus nutrit :
& magis laxat. Multa aũt coctio inflãma
tionẽ resoluit & digerit & magis facit eã esse
nutribilẽ & laxare minus. Et sũt ex homini
bus q̃ aromatizãt illã cũ spẽbus alchangine
sicut zinziber : crocus : cinamomũ. macis & si
milibus : & sũt q̃ aromatizãt cũ gallia musca-
ta : ligno aloe & similibus. Secũdus modus
operatiõis eius ẽ. Recipe mellis partẽ vnã
aque fontiũ clare partes. viij. & distemperet

cũ eis par fenu greci ꝛ ꝓprie ad oẽs. c. lib.
aque ꝛ mell' sint ei' ℥. iiij. ꝛ fundat' i vase li-
gneo sicut põit' mustũ ita q̄ remaneat ex vase
vacuũ sicut mẽsura triũ digitoꝝ ꝛ illud ĩdo
quia patit' ĩ ebulitione sicut mustũ. Deĩde
post ebulitionẽ ei' strigat' orificiũ vasis sic
strigit' vas vini ꝛ bibat' post mẽses. iij. si aũt
aromatiçare volueris ponãt' in vase species
alefangine ligate in panno.

Sermo in secaniabĩ puro illõ q̄d nos
intelligim' ꝛ illud cui' materia sũt
tres res scilicet mel acetũ ꝛ aqua. ꝛ
aqua propter tria ponit'. Et pmũ q̄dẽ q̄a ĩ
coctura patit' plus quã q̄d ẽ cã istarũ res
soluit'. Secũdũ q̄m abilius ꝛ frequẽtius tol
lit' eius spuma. Tertiũ q̄a virtute aquositat'
eius currere facit virtutẽ medicine. Et mel
q̄dẽ aduersat' phlegmati. ꝛ ẽ in melle ꝛ ace-
to virtus resultãs ex permixtiõe hoꝝ q̄ nõ est
ĩ altero ipsoꝝ tm̃ ꝛ nõ ẽ possibile ei q̄ expit'
vt discordet aliq̄n q̄n figilationẽ virtutis ab
vtrisq̄ accipiat q̄ ẽ q̄m meretur pmixtio e
ius ut fiat ꝯsecutio iuuamentoꝝ mixtoꝝ ꝓ
prioꝝ q̄ sũt ĩ corpore toto ꝛ ad materias q̄
sũt in iuncturis ꝓprie q̄m resoluit eas ꝛ di-
uidit ꝛ subtiliat humorẽ grossũ q̄ ẽ in stoma
cho ꝛ epate ꝛ ẽ efficax in materias febriũ lõ
gi tẽporis. Diuidit enim ꝛ maturat eas. ꝛ
ẽ modus eius vt accipiatur mellis bõi ptes
ij. aceti boni partẽ. i. aque fontis clare ꝛ dulcis
partes. iiij. ꝛ q̄n q̄ exigit dispõitio vt addat'
ad quãtitatẽ aceti sicut te scire fecimus ĩ ca-
pitulo de sirupo acetoso. Et operatio ei' ẽ:
vt accipiat' mel ꝛ aqua ꝛ abiiciat' spuma ei'.
deinde fundat' super illud acetũ ꝛ decoquat'
ꝛ nõ dimittat' eleuari ꝛ extrescere super ip-
sũ spuma ei' ĩmmo auferat' omni hora ꝛ cla
rescat: ꝛ cũ coctũ fuerit reconde. ꝛ est dosis e
ius a. ℥. i. vsq̄ ad tres.

Modus secaniabĩ de radicib' ꝯferẽs
ad febres ãtiquas ꝛ diuidit ꝛ abster
git colerã grossã ꝛ phlegma ꝛ apit
opilatiões oẽs ꝛ ꝓprie stomachi ꝛ epatis ꝛ
splenis ꝛ ꝓuocat vrinã cuius permixtio. Re
cipe corticũ radicis apii feniculi añ. ℥. ij. semi
nis anisi apij feniculi ana. ℥. i. Confundãt' cõ
tices ꝛ ꝯterãt' ꝛ ꝓiciant' super eas in vase
lapideo aceti boni antiqui ꝛ albi lib. x. aque.
lib. xx. ꝛ dimittat' per diẽ ꝛ noctẽ. Deĩde co
quat' donec eius tertia ꝯsumat'. Postea co
letur ꝛ ꝓiciat' super ipsũ mel quod sit medi
etas ei' ꝛ coq̄t' cũ facilitate sic supi' dixi.

Modus secaniabin solutione educens
phlegma. Recipe secaniabin ex radicibus
facti q̄ntitatẽ circiter lib. ij. ꝛ suspẽde in ip
so q̄n coquit' medullã cartami ligatã ĩ pãno
raro subtili ꝛ frica oĩ hora donec perficiatur
decoctio. ꝛ q̄nq̄ ponit' in eo turbit ꝛ zinziber
in panno subtili ligata ꝛ suspensa.

Modus secaniabin solutione educẽs
melancoliã. Recipe thymi calamen
ti agarici buglosse dõestice ꝛ siluestris
liquiritie ana. ℥. i. polipodii. ℥. iii. camedios
camepitheos sticados bedegar ana. ʒ. v. pas
sulaꝝ enucleataꝝ lib. ß. Fundantur su-
per ea aceti boni albi succi buglosse añ. lib. ij
ꝛ ß. ꝛ aque lib. ij. ꝛ dimittant' per diem ꝛ noc
tẽ. Deinde coquatur cũ facilitate vsq̄ ad m̃
dietatẽ. Tũc coletur ꝛ cũ mellis lib. iij. fiat
secaniabin: ꝛ in coctione ipsius ponat' ĩ pã
no epithimi. ℥. i. elebori nigri aur. iij. ꝛ suspẽ
datur in eo ꝛ fricetur ꝛ fiat sicut diximus.

Modus secaniabin de keysim con-
tra phlegma grossũ ꝛ viscosũ ꝛ pu-
tridũ opilationes aperiens epatis
ꝛ splenis ꝛ vrinã prouocans. Recipe radi-
cũ feniculi apii petrosilini calamẽti dauci an.
℥. i. zinziberis seminis anisi feniculi apii heys
eupatorii assari absinthii carui añ. ℥. ß. gari
ofali galange ana. ʒ. iii. spice. ʒ. ii. Coque in
aceti lib. x. vsq̄ ad mediũ: ꝛ cũ lib. v. mellis
fiat secaniabin.

Modus secaniabin de calamento cõ
fert ad febres diuturnas ꝛ duricies
viscerũ ꝛ splenis ꝛ ad frigiditatem
epatis ꝛ stomachi ꝛ incidit ꝛ abstergit mate
rias grossas ꝛ putridas. Recipe radicũ a-
pii feniculi endiuie ana. ℥. i. squinãti. ʒ. viii.
seminis apii feniculi ꝛ anisi ana. ʒ. vi. spice
assari masticis cassie calamẽti agñstis ꝛ dõestí
ci dauci ꝛ petrosilini ana. ʒ. iiii. gariofiloꝝ he
sil zinziberis galange añ. ʒ. ii. in lib. viii. ace
ti ꝛ in lib. vi aque bulliant vsq̄ dũ remaneat
tertiam ꝛ adde mellis dispumati lib. v. ꝛ da
℥. i. vel duas.

Sirupus acetosus diarodon valẽs
ad febres cõpositas ꝛ ad eas in q̄
bus corrũpitur forma ꝛ aperit opi
lationes splenis ꝛ epatis. Recipe succi en
diuie apii añ lib. ii. ꝛ ß. ꝛ radicũ feniculi apii
endiuie ana. ℥. iii. rosarum. ℥. i. liquiritie
℥. ß. spice. ʒ. ii. ꝛ ß. anisi feniculi seminis
apii ana. ʒ. vii. proiice super ea aque dulcis
lib. vi. ꝛ decoq̄ vsq̄ ad ꝯsũptionẽ. ii. ptiũ cũ
iij. lib. zucchari ꝛ ij. aceti. fiat sirupus. Dosis
eius ẽ ab. ℥. i. vsq̄ ad. ℥. iii.

Sirupus acetosus de succis herbarum cum aromatib⁹. Opilationē aperit et morbos opilationū curat. Et valet ad febres p[er]mixtas. Recipe succi feniculi: endi uie: apij: lupulli cocti et dispumati añ. lib. ij. succi buglosse lib. ij. et ß. rosarum. ℥. i. spice. ʒ. iij. liquiritie. ʒ. viij. seminis anisi: feniculi: apij: ra ned eupatorii: absinthii: cuscute añ. ʒ. v. zu chari lib. ii. et ß. aceti lib. ii. Condias cū gallie aromaticate. ʒ. ii.

Sirupus de mēta stomachū frigidū cōfortat: nauseā: vomitū: fluxū ven tris et singultum sedat. Recipe succi mēte lib. i. succi granatorum dulciū et acetosorum q[ui] sīt cocti sūt ad medietatē lib. ii. mellis vel zu chari lib. i. coquatur et ministretur.

Sirupus de mēta sicut dē nostra et ē excellētior priore. Recipe succi cito niorum muzorum et dulciū succi granato rū acetosorum et dulciū et muzorum añ. lib. i. et ß. p[ro] iciatur sup eos mēte sicce lib. i. et ß. foliorum rosa rū. ℥. ii. et dimittatur per diē et noctē. Deinde co quatur cū facilitate vsq[ue] ad mediū: et cū mellis vel zuchari lib. ii. fiat sirupus et aromatizetur cū gallia.

Sirupus de absinthio cōferens ad excitum appetitus et debilitatē stoma chi et mollificationem viscerum et de bilitatem epatis: et dolorem. Recipe absin thij romani: lib. ß. foliorū rosarū: ℥. ii. spice: ʒ. iij. vini albi antiqui: boni: et odoriferi: succi citoniorum. añ. lib. ij. et. ß. Et dimittatur per diem: et noctem in vase lapideo Deinde co quatur cum facilitate vsque ad medietatem et cum mellis. lib. ij. Fiat sirupus expertus et nobilis.

Sirupus de absinthio alius exper tus. Recipe absinthij romani. ʒ. c. decoquatur in aque lib. iij. vsq[ue] ad ter tiā partē. Deinde fricetur manib⁹ et coletur: et cū mellis et vini. ana. lib. i. fiat sirupus.

Sirupus de fumo terre maior stoma chū et epar cōfortat opilationē ape rit. et morbos cutis curat: et p[ro]prie q[ui] rū materia sūt humores salsi aut adusti sicut ē scabies: impetigo: serpigo: et lepra. Recipe mirobolanorum citrinorum kebulorum añ. ʒ. xx. flo rū boraginis vel buglosse: violarum vel absin thij: cuscute añ. ℥. i. liquiritie rosarum. ana. ℥. ß. epithymi: polipodii ana. ʒ. vij. prunorum numi ro. c. passularum enucleatarum lib. ß. tamar indo rū cassie fistule ana. ℥. ij. Hec oīa bulliāt i a que lib. x. vsq[ue] dū deueniat ad lib. iij. et cū suc ci fumi terre cocti depurati: et zuchari añ. lib. ij. fiat sirup⁹.

Sirupus de fumo terre minor ōferi priōe cognita cōfert colere aduste: et scabiei et pruritui pustulis et egritu dinibus phlegmatis salsi. et epatis opilati onē aperit. et ōfert ictericie citrine: et colorem efficit bonū. Recipe mirobalanorum citrinorum ℥. ij. violarum cuscute absinthij ana. ℥. i. coqua tur cū libris. vij. aque vsq[ue] ad tertiā partem et accipe succi fumi terre cocti et dispumati lib. ij. zuchari lib. ij. da. ℥. i. vel. ij. Et quidā suspē dūt in eo dū coquitur scamonee. ℥. ß. ligate in panno raro.

Sirupus liquiritie cōfert tussi anti que et mūdificat pectus et pulmonē. Recipe liquiritie. ℥. ij. capillorum ve neris. ℥. i. ysopi sicce. ℥. ß. Proiice super il lō aque lib. iiij. et dimittatur die ac nocte. Deīdē coquitur vsq[ue] ad mediā p[ar]tē. Deīdē p[ro]iice sup illō mellis et zuchari et penidiarum añ. ℥. viij. aque rosate. ℥. vi. fiat sirupus et administretur.

Sirupus de ysopo ōfert asmati et tus si et dolori pectoris et laterum. Recipe ysopi sicce radicū apij: feniculi: liqui ritie añ. ʒ. x. ordei mūdi. ℥. ß. seminis malue dra gagāti seminis citoniorum ana. ʒ. iij. capillorum veneris. ʒ. vi. iniube sebestē añ. numero. xxx. passularum enucleatarum. ʒ. xii. ficuū siccarum et da ctilorū pinguiū añ. nūero. x. albarum peni diarum lib. ij. et fiat sirupus.

Sirup⁹ ō prasio ōferēs sēib⁹ et frigi dis natura et egritudinib⁹ q[ue] sūt i pec toribus eorum et tussi ātique et asmati ex flegmate grosso et putrido et p[ro]prie ei⁹ cuius difficile ē separatio cui⁹ p[er]mixtio. Recipe pra si. ℥. ij. ysopi capilli veneris añ. ℥. vi. liq[ui]ritie ℥. i. calamēti anisi radicū apij fēiculi añ. ʒ. v. seminis malue fenu greci ireos añ. ʒ. iij. seminis lini seminis citōiorum añ. ℥. ij. passularū enuclea tarum. ℥. v. ficus siccas pigues. xv. penidiarū. lib. ij. mellis boni dispumati lib. ij.

Sirup⁹ ō calamēto cōfert splēticis: et frigida habētib⁹ viscera et senib⁹ et tussi ātiq[ue] et asmati. Recipe calamēti domestici et silvestris añ. ℥. ij. keyri dauci sp nardi añ. ʒ. v. passularum ēncleatarum lib. ß. et mell lib

Sirupus de calamēto valēs ad singul tū et vomitū ō colera rubea vel phleg mate et de humoribus grossis colerī cis. Recipe succi calamēti lib. iiii. succi malo rū granatorum acetosorum cū pulpa sua interiori lib. v. vini odoriferi lib. iiii. coq[ui] vsq[ue] ad mediet

Deīde dimitte per dies .ij. quousq; resideat: τ cū lib. iiij. zuchari fiat sirupus τ aromatize tur cū ʒ .ij. gallie aromatice: τ reponat ī va- se vitreato τ stringatur orificiū ei9: τ dimit- tatur in sole per dies .xl.

Sirupus de thymo ꝯferēs egritudi nibus pectoris τ pulmōis frigidis τ stomachi τ epatis τ ē medicamē bo- nū τ ꝯfert frigoribus q̄ fiūt in hyeme τ ꝯfert frigidis cōplexione. Recipe extimitatū thy mi ℥ .ij. calamēti: mēte sicce aā. ʒ .v. anisi feni culi: apij: dauci ana ℥ .iij. passulaꝝ enucleata rū ℥ .iiij. τ .ß. τ cū mellis lib. ij. Fiat sirupus τ aromatizet cū gallie ʒ .ij.

Sirupus de eupatorio ꝯferēs febri bus antiquis τ ꝓprie eis q̄bus cor- rūpit forma stōachi τ epatis. Opil lationes apit τ ꝯfert frigiditati τ mollificati oni τ ventositati in eis τ dolori hypocōdrio rū inceptiōi hydropisis. Recipe radicū apij. feniculi: endiuie: aā ℥ .ij. liq̄ritie: sq̄nāti: cuscu te: absinthij romani aā. ʒ .xvi. capilloꝝ vene ris: bedegar: sucaba: floꝝ buglose ani radi- cū eius: anisi: feniculi: eupatorij aā. ʒ .v. raued masticis ana ʒ .iij. spice assari: folij: ana ʒ .ij. Coque in aqua lib. viij. vsq; ad tertiū: τ cum zuchari lib. iiij. Fiat sirupus: cū succi apij τ endiuie q̄titate sufficienti.

Sirupus de epythymo colerā nigrā τ humores adustos cū virtute expel lēs morbos ex eis factos curat τ cō fert ꝓprie eis q̄ parati sūt ad leprā: τ q̄ cācꝝ patiūt τ vulnera fraudulēta τ fistulas τ sca biē τ saphati. Recipe epithymi boni orien- tis ʒ .xx. mirabolanoꝝ citrinoꝝ indoꝝ ana ʒ .xv. cuscute. fumi terre aā. ʒ .x. thymi cala- mēti: buglosse: emblici: bellirici: liq̄ricie: poli- podij: agarici: sticados aā. ʒ .vi. rosaꝝ: semis feniculi: anisi aā. ʒ .ij. τ .ß. prunoꝝ numero .xx passulaꝝ enucleataꝝ ʒ .iiij. tamar indorū ℥ .ij. τ .ß. zuchari lib. iij. zob. lib. ij. τ fiat sirupus.

Sirupus de sticados expertus ad ō nes egritudines neruoꝝ frigidas si cut est paralisis: epilepsia: spasmus tremor: τ tortura. Recipe floꝝ sticados ʒ .xxx. asce calamēti: origani: aā. ʒ .x. anisi pire tri aā. ʒ .vii. piperis lōgi ʒ .iij. zinziberis ʒ .ij. passulaꝝ enucleataꝝ ℥ .iiij. mellis lib. v. Cō dias cū cinamomi calami aromatici: spice: croci: zinziberis: piperis nigri τ longi aā. ʒ .i. τ .ß. liga in panno raro τ suspende in sirupo. Dosis eius ē ℥ .i. cū aqua decoctiōis spice τ alkili.

Sermo ī mellicrato ꝯdito: τ sūt q̄ vocāt mellicratū sirupū factū ex vino τ mel- le: τ cōditū vocāt quidā quod fit ex melle τ vino τ spēbus. Et sūt ex hōibus q̄ vocāt v- trūq; vtroq; nomine. Et modi eoꝝ sūt diuer si τ sūt ad iuuamēta multa sicut ē frigiditas stomachi τ epatis τ molities in eis. Iuuam tū eni potu ipsoꝝ τ ꝯferūt ventositati hypo condrioꝝ τ faciūt oris odorē bonū τ corpis colorē bonū: τ modus eius ē. Recipe vini ā tiq̄ boni lib. x. mellis boni τ dispumati lib. ij. Proiice super ea cinamomi boni τ subtilis ʒ .v. spice aromatice ʒ .i. gariofilorū zinzibe- ris ligni aloes: macis. aā. ʒ .iiij. beñ. ʒ .ij. croci ʒ .i. τ .ß. Tere triturat ōe grossa τ coleē ī cola torio grosso ō pāno τ aroātizet cū musci ʒ .iij

Modus conditi de citro stomachū: τ cor τ epar cōfortat: τ ꝓprie debilē digestionē ꝓcurat τ oris odorē effi- cit bonū. Recipe corticē citri vel folioꝝ eius ℥ .iiij. citrioꝝ ʒ .ij. pomoꝝ odoriferoꝝ nume- ro .iiij. diuidat in frusta: τ accipe adhuc ō spe ciebꝰ quas diximus superius q̄titatē eādē. τ funde super eā vini āntiqui lib. xiij. τ dimitte per duos dies postea coque ebulitiōe aliqua τ cū mellꝰ dispumati: τ zuchari tabarzet ana lib. ij. aque rosate lib. ij. Coquatur ad spissi- tudiē iulebi τ in fine aromatizet cū musci ʒ . vnius quarta. Si aūt recens illud ꝓpinabi tur sufficit parua in eo decoctio τ bibatur ī- permixtū.

Conditū aliud de citro valens ad de bilitatē stomachi τ epatis q̄bus acci dit lesio ꝓpter frigiditatē τ vētosi- tatē τ facit digerere cibū τ cōfortāt appetitū τ ē efficax ad pulsū cordis. Recipe corticū citri ℥ .vij. buglosse ℥ .i. τ .ß. in alio mēte sicce marmacur ℥ .ß. gariofiloꝝ aur. ij. ligni aloes aur. ß. Terant τ ꝓiciāt super ea vini boni lib. iiij. τ dimittāt diebus tribus. Deinde ꝓi ciant sup ea zuchari tabarzet lib. ij. τ aroma tizet cū gallie bone aur. ß. croci ʒ . vniꝰ quar ta masticis ʒ .i. musci ʒ . vnius. vi.

Modus conditi de buglossa: boni τ experti ad pulsū cordis τ debilitatē stōachi τ maliciā digestiōis τ casū ap petitꝰ τ corruptionē forme. Recipe buglos se mēte sicce floꝝ rosaꝝ corticū citri aut fo lioꝝ eius aā ℥ .iij. alfelengemisc ℥ .i. triū ge nerū citonioꝝ: triū generū pomoꝝ aā ℥ .i. τ .ß. sete crude incise: macis muscate: zedoarie: galāge: been vtriusque sandali citrini croci. ana ℥ .i. τ .ß. ligni aloes ʒ .ij. vini τ aque ana libr. vi. mellis libr. viij. aromatizetur:

cū musci. ʒ. vnius tertia ⁊ gallie. ʒ. ij.

Modus operationis cōditi de citōijs ⁊ est miua stomachū ⁊ epar ⁊ omnia confortans: ⁊ viscera: appetitum excitans: digestionem procurans: vomitū ⁊ ventris solutionem sedans: ⁊ est medicina experta famosa. Recipe succi citoniorū acetosorū lib. xx. vini antiqui boni lib. x. Coquant cū facilitate vsq₃ dū ꝯsūpta sit eius tertia semper auferēdo spumā eius. Deinde coletur ⁊ dimittatur residere ut clarificat. ⁊ proiice super illud mellis boni ⁊ despumati lib. vi. ⁊ iterū bulliat: ⁊ auferatur spuma eius ⁊ proiciant super illud species alexandrine ligate in panno suspenso super illud medicamē: ⁊ sunt propie cinamomi ⁊ ber. ana ʒ. iij. gariofilorū. ʒ. ij. gingiberis masticis ana ʒ. i. ⁊ ʒ. croci. ʒ. ij. ligni aloes: macis an. ʒ. i. ⁊ ʒ. Omnia preter crocū terantur contritione grossa ⁊ suspēdātur in pāno sicut diximus cū hora fricādo illud sup medicamē donec fiat ei spissitudo. Deinde aromatizetur cum musci. ʒ. vnius tertia: ⁊ gallie. ʒ. ij. Et sunt ex hominibus qui faciūt ipsum sine speciebus: ⁊ sūt q̄ loco mellis ponūt zuccharū: ⁊ ꝓpter hoc oportet: ⁊ faciūt cū spēb⁹ ⁊ sine spēbus.

Confectio miue simplicis valēs sicut diximus super⁹. Recipe succi citoniorū lib. c. ⁊ ponatur in vase lapideo mundo ⁊ bulliāt cū facilitate auferēdo oī hora spumā eius vsq₃ ad consumptionē medietatis deinde coletur ⁊ dimittatur modicū residere sicut per horas tres ⁊ ꝓiciātur super ipsum vini āntiq̄ lib. lx. Deide coquātur sup prunas vsq₃ dū spissitudinē habeāt: ⁊ sūt q̄ loco mellis ponūt zuccharū: ⁊ sūt q̄ faciūt cū spēbus: ⁊ q̄dā sine eis ⁊ aromatizāt sicut diximus.

Confectio miue acetose valet vt supra ⁊ ꝓpter hoc qm̄ apparēt significationes caliditatis. Recipe succi citoniorū acetosorū lib. lx. ⁊ decoq̄tur vsq₃ ad consūptionē medietatis. Deide funde super ipsum aceti boni ⁊ albi lib. xx. ⁊ fiat sic diximus.

Confectiō miue alterius. Recipe succi citoniorū acetosorū lib. lx. ⁊ ꝓiice super ipsū mēte sicce ⁊ foliorū citrorū an. ʒ. viij. foliorū rosarū. ʒ. iij. bulliant vsq₃ ad mediū. Deide coletur ⁊ fūde super ipsū succū vini āntiq̄ albi lib. xxv. deide cōpleatur decoctio eius sicut dixi cū spēbus vel sine spēbus. Et sūt q̄ faciūt cū vino aut aceto. ⁊ sūt q̄ faciūt cū melle aut cū zuccharo.

Confectio miue facte ex succo fructuum. Recipe succi citoniorū q̄ iā decoct⁹ ē vsq₃ ad medietatē lib. ij. succi malorū mōtanorū ⁊ pirorū agrestiū decoctorū vsq₃ ad medietatē ana lib. i. vini antiqui lib. ij: coquantur sicut diximus cū spēbus vel sine spēbus.

Sermo in aceto squillitico. Cōcordati sūt ātiq̄ super iuuamēta aceti squillitici ad egritudines multas. ⁊ studuerūt i operatiōe eius ⁊ inuenerūt ex modis operatiōis eius modos diuersos famosos: de q̄bus loq̄mur iā. Et sūt ipsi⁹ iuuamēta multa manifesta ⁊ ad egritudies capitis q̄dē: q2 ꝯfert epilepsie ⁊ vertigini: ⁊ ꝯfert gingiue laxe ⁊ putride ⁊ confirmat dētes ⁊ facit oris odorē bonū: ⁊ si i eo ē fetor remouet eū cum fortitudine: ⁊ ad mēbra q̄dē anhelitus ꝯfert ⁊ cāne pulmōis: ⁊ corroborat lacertū vocis: ⁊ clarificat vocē: ⁊ mēbris nutritiōis ꝯfert: q̄m abstergit stomachi putrefactionē ⁊ facit digestionē bonā: ⁊ appetitū ꝯfortat: ⁊ ꝯfert spleni ⁊ dolori epatis ⁊ stomachi ⁊ ꝯfert mēbris expulsiōis. Nā prīr iuuamētū manifestū molliciei vesice ⁊ matricis prefocationi ⁊ egritudīb⁹ iūcturarū: ipsū enim subtiliat humorū grossitudinē: ⁊ ponit materias viscosas faciles ad expellēdū. Et interdū humorem grossū ⁊ viscosū educit: ⁊ interdū colerā nigrā: ⁊ ē ex rebus preseruantibus corpus a putredine ⁊ ꝯseruātibus ipsū i sanitate sua ⁊ acquirit vsus eius macie corpori: ⁊ ꝯseruat i iuuētute: ⁊ ꝯfortat corpus cui accidit laxitas ⁊ mollificatio ⁊ efficit colorē bonū. Et modus operatiōis eius est. Recipe ex laminis squille ⁊ ꝓpie que sūt medie iter corp⁹ ⁊ corticē ipi⁹ q̄ntitatē quā volueris: ⁊ ꝯiunge eas separati i filo cū stilo ligneo ⁊ dimitte siccari i vmbra diebus quadraginta. Post illō cōminue eas i frusta cū incisorio ligneo ⁊ pōe ad omnē lib. eius: aceti boni lib. viij. ⁊ pone i vase vitreato stricti orificij: ⁊ stringe caput eius ⁊ dimitte i sole per alios dies. xl. Post illud cola ⁊ administra vbi oportet. Et si necessitas vrget festinare sepeliatur vas in cinere calido: vel arena calida cum successiōe nō repēte sed ꝓpter iter bonū ⁊ bonū. Et dixit paulus lamine eius sicut sūt ponātur i aceto a principio veris vsq₃ ad finē estatis i vase vitreo sigillato ⁊ exposito soli. Et post illud administretur. Et sumatur in potu ex eo omni die ieiuno parumper de medeuenti ad. ʒ. i. ⁊ ʒ.

Modus oximellis squillitici ventosi contra materias frigidas difficiles et submersas in locis difficilis eradicationis earum. Et confert ad egritudines stomachi: et capitis et viscerum: et eructationem acetosam: et mollificationem vesice. Recipe mellis dispumati lib. iij. aceti squillitici lib. i. Coquatur et dispumetur et perficiatur decoctio eius sicut diximus in speciebus secaniabin.

Modus oximellis squillitici de radicibus. Et fit sicut secaniabin de radicibus. Sed pro aceto communi ponatur acetum squilliticum. Oximel squilliticum descriptionis Democriti confert invamentum magnum epilepsie: et vertigini: et dolori capitis: et emicranee: et ad oppilationem cerebri et pectoris: et ad humores difficiles in eis. Recipe origani isopi sicce: ana bas. sec. lecisimi: cordumeni: sticados ana ℥. v. coquntur in tribus lib. aque usque dum deveniat ad lib. i. et proiice super ipsum mellis lib. ij. mellis passulatum lib. ß. succi alsefera. ℥. v. aceti squillitici lib. i. et ß. auferatur spuma eius omni hora et coquatur sicut diximus.

Restat sermo noster in hac distinctione sexta loqui de speciebus robub: quorum operatio succorum est depuratio et inspissatio ignis caliditate aut solis.

Rob de ribes stomachum calidum confortat: vomitum colericum sedat: sitim extinguit: cordis ebulitionem mitigat: et ipsum confortat: solutionem colericam stringit et alterat. Recipe succi ribes lib. x. coquatur cum facilitate usque dum consumatur tertia ipsius. Deinde coletur: et dimittatur residere usque dum clarescat. Deinde coquitur cum multa facilitate in vase vitreo usque dum habeat spissitudinem aut exponatur soli: usque dum pinguescat. Et conservetur: Da cum aqua frigida: aut cum aqua ninis: Et scito quod rob herbe acetose est in virtute eius.

Rob de agresta valens ad debilitatem stomachi factam ab inflatione in ipso et vomitum colericum et pulsum cordis: et solutionem colere et abscidit sitim. Et eius operatio est sicut rob de ribes.

Rob de cornibus valet sicut rob de agresta et confortat appetitum. et modus operationis eius est. Recipe succi cornium et proprie quibus est mediatio inter maturitatem et acerbitatem: et operatio eius est sicut diximus de ribes.

Rob de berberis: valet sicut rob de ribes: et eius operatio est sicut illius. Et si barberi non potest accipe ex eis siccis lib. ii. et proiice super illud lib. iij. succi agreste et dimitte per dies tres donec humectentur. deinde fricentur manibus et exprimatur aquositas tota et coquatur sicut diximus.

Rob de sumac valet sicut rob de berberis et fit sicut illud.

Rob de moris de seni immaturis: valet sicut rob de sumac et fit sicut illud.

Rob de citoniis stomachum confortat: et viscera: et epar: et abscindit egestionem et vomitum et fit sicut rob de ribes.

Rob de pomis stomachum et cor confortat et sanat siccopi et fit sicut illud de ribes.

Rob de piris valet sicut rob de citoniis et fit sicut illud.

Rob de prunis inflammationem extinguit sitim sedat et ventrem laxat: et fit sicut primum.

Rob de granatis acetosis valet sicut rob de berberis: et fit sicut illud de agresta.

Rob de persicis valet calefactioni stomachi et siti et fit sicut illud de citoniis.

Rob acetositatis citri: valet sicut rob de ribes: et fit sicut illud.

Rob de fructibus inflammationem extinguit: stomachum confortat: vomitum et fluxum sedat. Recipe succi granatorum acetosorum: et muzorum: succi citoniorum acetosorum: succi pirorum immaturorum: succi pomorum montanorum: succi zarur: succi agreste: succi acetositatis citri ana partes equales. Proiice in eis herberorum et sumac: ana partem. ß. fiat sicut dixi in rob de berberis.

Rob de fructibus inflamationem extinguit: sitim sedat: et ventrem lubricum facit. Recipe succi granatorum acetosorum et muzorum aque prunorum: et aque tamarindorum ana partes equales: succi acetositatis citri partem. ß. fiat sicut diximus in ribes.

Rob myrtinum fit sicut rob de ribes. Et omnis quidem sirupus factus ex succis si inspissetur preter mel et zucharum vocatur rob.

Distinctio Septima de decoctionibus et infusionibus.

Septima distinctio

Septima distinctio est de decoctionibus et infusionibus de quibus diversitates ponemus sicut fecimus in predictis.

Decoctio capillorum veneris clarificans sanguinem et mundificans eum a corruptionibus materiem permixtam ei et compescit acuitatem eius et coleram rubeam. Recipe

capillorum veneris. ℥.i.et.ʒ.fumi terre: ℥.i.lupuli violarum siccarum: añ.ʒ.viij.prunorum.xl.iniube.xx Coquãtur in lib.iiij.aquæ cum facilitate. usque dum redeat ad lib.i. Et proice in ea cassie fistule mundate a cortice suo. ℥.iij.tamar indorum.ʒ.ij.sira cost.℥.i.reubabari boni.ʒ.iij. Fricetur manibus et coletur. et propinetur mane in mane. Et quandoque ponitur loco aque seri caprini.lib.iiij.

Aqua fructuum sanguinis: et cole feruorem reprimit: sanguinem clarificat: et coleram cum facilitate educit. Accipe prunorum numero.xl sebesten: iniube: añ.xxx.tamar indorum ℥.iij.cassie fistule.℥.iij.manne.℥.i.Fiat ut diximus.

Modus infusionis aque casei: sanguinem mundificat: et coleram cum facilitate educit. Recipe foliorum rosarum recentium completarum.℥.ij.rauend boni aur.i.et.ʒ.spice.ʒ.ʒ. Terantur rauend contritione grossa: et rose: et sint modicum contrita. Et fundatur super ea aqua casei: et proice supra ex capitis: lib.ij. Et dimittantur a sero usque ad mane. Deinde colentur et propinentur: et quandoque in defectu rosarum viridium fit sine eis.

Modus infusionis de succis herbarum: quod est in intentione posita. Recipe succorum endiuie lupuli: buglosse depuratorum: añ.℥.viij. proice super ea corticum mirobalanorum: citrinorum.℥.i. rauend boni.ʒ.iij.tamar indorum.℥.i.et.ʒ.cassie fistule.℥.iij.Fiat ut supra.

Decoctio fumi terre sanguinem mundificans: et coleram cum facilitate expellens: et humores adustos: et epatis opilationes aperit: et ictericiam curat. Accipe succi altarasacon: et endiuie: et lupuli: et buglosse: añ.℥.iiij.succi fumi terre.℥.ʒ.proice super eis coctio et depuratio: mirobalanorum citrinorum indorum añ.℥.ij.passularum enucleatarum tricarum.℥.i.tamar indorum.℥.iij.fiat sirupus sicut diximus.

Decoctio albasce solutione educens flegma. Et confert flegmaticis: et senibus: et confortat stomachum: et facit digestionem bonam: et ventositatem viscerum: et hipocondriorum dissoluit. Recipe albasce: cuscute: isopi: añ.℥.i.passularum enucleatarum.ʒ.xx.kebulorum emblicorum: añ.℥.i.cum turbit.ʒ.iiij.sticados.ʒ.v.eupatorij: absinthij: añ ʒ.iij.radicum apij: feniculi.añ.ʒ.vij.polipodij.ʒ.v.anisi: dauci: añ.ʒ.iij. Coquantur omnia in libris.iij aque usque dum redeat ad lib.i. Deinde colentur et proiciantur in ea turbit.ʒ.i.gelbesi.ʒ.ʒ.agarici.ʒ.i.et dimittantur usque mane. Deinde colentur: et accipiatur

Decoctio mirobalanorum. Solutionem educens utramque coleram et flegma. Recipe mirobalanorum: citrinorum: kebulorum: indorum: añ.℥.i. tamar indorum.℥.i.et.ʒ.fumi terre.ʒ.vij.absinthij.ʒ.iij.prunorum.xxx.passularum enucleatarum ℥.i. Coquantur in lib.iij.aque usque dum deueniat ad lib.i. Et accipe ex ea lib.ʒ.vel plus ut oportet et proiciatur in ea cassie fistule.℥.i.turbit: agarici: añ.ʒ.ʒ. Et quando volueris ut sit medicina debilis non proiciantur in ea illa duo: sed sufficit cassie fistule.℥.ij. Et sunt quidam qui decoquunt has res in aqua casei: et est medicamen nobile.

Decoctio de sticados confert febribus flegmaticis: et dolori iuncturarum: et neruorum: et frigiditati. Recipe sticados: origani: añ.ʒ.iiij.seminis apij: feniculi eupatorij.añ.ʒ.iij.squinanti isopi: añ.ʒ.ij.passularum enucleatarum.ʒ.viij.turbit albi arundinei.ʒ.iiij. Coquantur et administretur.

Decoctio de eupatorio: ad dolorem epatis: et opilationem in eo et splenis: et ad febres compositas. Recipe eupatorij: absinthij: assari: spice: capillorum veneris: ciperi: rauend: seni: fumi terre: bedegar: sucaha: añ.ʒ.iiij.kebulorum indorum añ.ʒ.viij.passularum enucleatarum.℥.i. Coquantur et administrentur.

Decoctio epithymi: solutione educit: coleram nigram. Et confert egritudinibus melancolicis: et cancro et lepre. Recipe mirabolonorum nigrorum sticados: epithymi: passularum enucleatarum: añ.℥.i.kebulorum: fumi terre: añ.ʒ.iiij. folliculorum sene. ʒ.viij.polipodij.ʒ.vi.turbit.ʒ.iiij. eupatorij.ʒ v. Omnia preter epithymum bulliant in aqua casei: lib. iij.usque dum redeat ad lib.i. Et deinde proiciatur super eum epithymum: et bulliat ebullitione.i. Deinde coletur et fricetur: elebori nigri.ʒ.i.agarici.ʒ ʒ.salis indi: aur.ʒ.et administretur.

Infusio de iera: stomachum et caput mundificat: et confert febribus antiquis: et dolori capitis assiduo: et dolori stomachi: et emicranee. Recipe iere: et aloes boni: añ.℥.ʒ. Et funde super ipsum decoctionis eupatorij: quam diximus: lib.i.et ponatur in vase vitreo et exponatur soli: per dies.xij.et plus. Et da ex ea omni mane.℥.i. vel plus vel minus sicut oportet.

Infusio alia iere. solutione educens humorem grossum: et melancoliam: et valet ad egritudines cerebri melancolicas. Recipe iere et aloes: añ.ʒ.v.et funde super ipsam decoctionis epithymi. quam diximus: lib.i.et fiat sicut diximus.

Infusio alia iere: solutione educens: humorem grossum flegmaticum. Funde super ipsam decoctionis albasce: lib.ij. et fiat sicut diximus.

Octaua distinctio de trociscis.

Octaua distinctio est de troci
sciis: et erit sermo nr̄
aggregās diuersitates descriptio
nū nostrarum secundum inuen
tiones prudentum ex his que ex
perti sumus: et ex his que nos inuenimus.

Confectio gallie muscate: q̄ cerebrū: et
cor confortat: et ingredit̄ in confectionib⁹ me
dicinaꝝ: et facit corpis: et oris odorē bonū. Cui⁹
confectio. ℞. xilon aloes crudi: boni: et electi
ptes. v. ambre: cami: ptes. ij. musci boni: ptē. i.
glutinis: dragaganti: et aq̄ rosate q̄tū sufficit
ad confecēdū ea. Fiāt trocisci siles folijs mirt
te: et sigillēt: et reponāt in vase vitri: et admini
strēt. Et apud alios. Dissoluat̄ ābra in vase
vitreo: cū oleo de been pauco et cōficiant ce
tera cum eo.

Confectio gallie sebelline: stomachū: et
cor confortat et epar debilia: et ingredit̄ in
medicis magnis. ℞. folioꝝ rosaꝝ recētiū: et
humidaꝝ q̄ iā icipiūt reserare nodos. ℥. i. et
ʒ. Terant̄ cōtritiōe vilda in mortario lapideo.
Deinde pōcāt sup illas ligni aloes bōi: et cic
cri: et gariofiloꝝ: et gūmi: spice indice: aā. ʒ. i. et
ʒ. sandali citrini. ʒ. ij. ramic. ʒ. iij. Terāt sic al
cohol. Terāt cū rosis et humectēt cū modico
aque rosate infusionis gummi arabici: et
iterū terant. Deīde iterū humectēt et terāt:
et h̄ fiat p dies vnum. Ultimo vo aromatizet
cū musci ʒ. i. ptes. ij. et ambre: et caphore: aā.
aur. ʒ. et fiāt trocisci sic diximus: et sigillentur.

Confectio alia gallie alefangine: et est ei⁹
interpretatio aromaticarū. Et est illa de q̄
antiq̄ cōsiderāt: et de q̄ plurimi loquunt: cere
brū: cor: stomachū: et epar cōfortat: et oīa mēbra
nutritiōis. Et linit sup neruos debiles: et cō
fortat eos: et ingredit̄ in medicis magnis: et h̄ ē
qd̄ intelleximus. Accipe emblicoꝝ bonoꝝ able
ctē ossib⁹. ℥. iij. cōterāt cōtritiōe grossa: et po
nāt in vase vitreo: et fūdāt sup eos aq̄ rosate
bone: et electe infusiōis rosaꝝ siccaꝝ: et corticū
citroꝝ lib. ʒ. et stringat os vasis: et dimittat p
dies. iij. Deide fūdat in eis aq̄ p̄dce infusionis.
℥. iiij: et in crastinū fiat sic vsq̄ q̄ emblicorum
vir⁹ in aq̄ ispessa sit. Nūc vo accipe ligni alo
es bōi ʒ. viij. ramic. ʒ. i. et ʒ. rosaꝝ. ʒ. x. gariofi
loꝝ. ʒ. x. spice inde. ʒ. iij. sādali: citrini aroma
ticati ʒ. iiij. gūmi arabici. ʒ. vi. Terāt oīa sic
alcohol: sic dixi: et fūdat sup ea parū succi in
fusiōis p̄dce emblicoꝝ: et cōterāt cum eo vsq̄
dū totū in eo paulati fūdat. Ultimo vo aro
matizet cū. ʒ. i. caffore: et ābre. ʒ. ij. musci boni
ʒ. i. fiāt iđe trocisci: et sigillēt sicut diximus: et
ponant in vase vitreo: et administrent.

Confectio trociscoꝝ dyarodon: qrū in
iuuamētū ē magnū ad febres antiquas:
et febres putridas: et febres flegmaticas: et
febres in qb⁹ corrūpit forma. Et cōfert ad do
lorē stomachi: et abstergit humiditatē ei⁹. Acci
pe folioꝝ rosarum rubeaꝝ: aur. vi. spice aro
maticate: aur. ij. liquiritie. aur. iij. ligni aloes
aur. ij. spodij. aur. i. croci. aur. ʒ. masticis. ʒ. ij.
Cōficet cū vino albo et fiāt trocisci. ʒ. i.

Confectiō trociscoꝝ de rosis stomachū
et epar cōfortat: et cōfert febri flegmatice
stomachū p̄parat: et humiditatē ipi⁹ abster
git. ℞. folioꝝ rosaꝝ. ʒ. x. liqritie. ʒ. v. spice
aromatice. ʒ. ij. et ʒ. Cōfice cū vino albo. ādo
si facere laxatiuū volueris: adde scamonee. ʒ. ij.

Confectio trociscoꝝ de rosis: et eupato
rio expertoꝝ iuuamētoꝝ ad febres anti
quas: et febres cōpositas: et ad dolorē epatis:
et opilationē ipi⁹: et ictericiā. Accipe folioꝝ
rosaꝝ. ʒ. viij. spice. ʒ. iij. ramed semi. ʒ. iiij. spo
dij. ʒ. i. et ʒ. liqritie. ʒ. iij. et ʒ. succi eupatorij. ʒ. x.
Fiant trocisci cum teramiaben.

Confectiō trociscoꝝ de rosis sic cōfirma
tū ē in libris: plurimoꝝ iuuamētoꝝ: quoꝝ
ma⁹ ē ad dolorē stomachi: et malitiā digestio
nis: et eis p̄pe qb⁹ corrūpit forma et p̄cipuū
hydropisi: et febres antiq̄s. Cui⁹ h̄ ē cōfec
tio. Accipe rosarū. ʒ. iiij. ligni aloes. ʒ. ij. ma
sticis. ʒ. i. et ʒ. absinthij romani: cinamomi: spi
ce cassie lignee: floꝝ. squināti: aā. ʒ. i. Fiāt trocis
cos. ʒ. ij. cū vino antiq̄: et aq̄ decoctiōis rad. cū

Reubarbal emitis: et ē galia magna: et sūt re
galis stomachū: cor: et epar: et oīa mēbra
nutrītia cōfortāt. Et appetitū excitat et digesti
onē procurat. cui⁹ cōfectio. ℞. succi azebeiarb:
lib. i. bulliat ebullitiōe vna. Deide colet: et p
ijciāt sup ipsum gallarū recētiū cōtritaꝝ cōtriti
one vltima. ℥. iii: et bulliat donec fiat sic mel.
Deide accipe folioꝝ rosaꝝ. ℥. i. cardomoni:
ligne auis: gariofilloꝝ: nucis muscate: ma
sticis: ligni aloes: aā. ʒ. vij. et ʒ. darseni. ʒ. iij.
sandali macaçiri. ʒ. v. croci. ʒ. ʒ. gūmi arabici:
℥. i. Terāt et cribellēt. Et misce cū p̄dictis: et
expāde sup marmor linctū oleo amigdalaꝝ
donec siccet. Deide puluerizet: sic alcohol:
et aromatizet cū musci aur. ʒ. Deinde cū aq̄
rosata fiāt trocisci subtiles: et siccēt in vmbra

Confectio ramic: q̄ ē medicia cōposita: et
recipit in alijs medicis: et cōfortat stoma
chū: cor: et epar debilia: et vsq̄ ad lubricitatē vi
scerū et testiculoꝝ. et sedat acuitatē et sistit fluxū
colericū. et vomitū: et sedat aiaꝝ et acquirit ex eo

I hoc iuuamentū magnū: Et cōfert ad fluxū sanguinis vndecūq3. Et exsufflas ex eo I nares propter fluxū sanguinis ex eis. Recipe succi herbe acetose. ℥. xvi. bulliat ebullitione .i. cū rosaꝝ. ℥. i. granorū myrti. ℥. ij. τ coles: τ misce cū eo gallarum recentiū: τ humidarum trituratū vltima contritione. ℥. iij. τ coq̄ adhuc. deinde pluerizes sup ea folioꝝ rosaꝝ. ℥. i. sādali macaçiri. ℥. i. τ. ʒ. quā: gūmi ara. ℥. i τ. ʒ. carnium sumac: spodij: aā. ʒ. viij. succi agreste. ʒ. vij. succi granoꝝ myrti tritoꝝ contritione vltima. ℥. iij. ligni aloes gariofiloꝝ: macis: nucis muscate aā. ʒ. iiij. Inuolcant oīa simul τ expande I scutella lapidea vsq3 dum siccentur. Deinde tere sicut alcohol: τ cū cāfore aur. i. τ aqua rosata fac trociscos subtiles. τ exicca I vmbra. Et apd aliosː loco succi acetose: pone succi citoniorū acetosorū immaturoꝝ tantūdem. Et quidam sunt q̄ aromatizant cum musci. ʒ. vnius quarta.

Confectio trociscorū de cāphora ad febres multe inflāmationis: τ sitim vehementem: τ icensionē colere rubee: τ ebullitionē sanguinis: τ supcalefactionem stomachi: τ epatis: τ ictericiā: τ cōferūt ethice: τ ptisi: Duoꝝ pondꝫ tio. Recipe foliorum rosaꝝ. ʒ. iiij. spodij. ʒ. ij. sandaloꝝ citrinorum. ʒ. ij. τ. ʒ. croci. ʒ. i. liquiritie. ʒ. ij. semis citrulli: melonis cucumeris: cucurbite: dragaganti: gūmi: spice: aā. ʒ. i. ligni aloes: cardamomi: amili: camphore aā. ʒ. vnius partes. ij zuccari tabarçet: τ teraniabin aā. ʒ. iij. Confice cū muscillagine psilij: τ aqua rosata.

Confectio trociscoꝝ de reubarbaro conferens ad dolorē epatis τ opilationē ipsius: τ ad apostemata eius: τ antiquas egritudines I ipsoː τ hydropisim τ corruptionem forme τ ictericiā. Recipe raued boni. ʒ. x. succi eupatorij. ʒ. iiij. rosarū. ʒ. iij. spice: anisi: rubee tinctoꝝ seminis apij absinthij: assari: aā. ʒ. i. amigdalarum amararū. ʒ. iiij. τ fiant trocisci aurei.

Confectio trociscoꝝ d̄ spodio: q̄ sūt vltimi ad febres acutas τ inflammationē stomachi τ epatis: τ sitim vehementem. Recipe spodij. ʒ. iiij. rosarum rubearum. ʒ. vij. seminis portulace: succi liquiritie: aā. ʒ. ij. Confice cū mucillagie psilij: τ fac trociscos. ʒ. i. Et da cum succo mali granati. Et alij addiderunt. iiij. seminū gummi arabici dragaganti croci: aā. ʒ. i. τ. ʒ.

Confectio trociscoꝝ de spodio cum semine acetose confert ad febres colericas: cū quibus ē solutio ventris: τ sedat I flāmationē stomachi τ epatis: τ sitim cōtinuam. Duorū pondꝫ tio. Recipe rosaꝝ rubearꝫ. ʒ. xij. spodij. ʒ. x. seminis acetose. ʒ. vi. seminis portulace: granorū coriandri infusorū I aceto τ torrefactorū: τ pulpe sumac: aā. ʒ. ij. τ. ʒ. amili assi: balaustiarum: berberoꝝ: aā. ʒ. ij. gūmi arabici assi: aā. ʒ. i. τ. ʒ. Confice cum succo agreste. Da cum aliquo ex robub stipticis.

Confectio trociscorū de berberis ad febres īflammatas. Extingūt enim eas: τ sitim āgustiosaꝫ. Recipe berberoꝝ: aut succi eius: spodij: succi liquiritie: τ seminis portulace: aā. ʒ. iij. rosarum. ʒ. vi. spice: croci: amili: dragaganti aā. ʒ. i. seminis citrulli. ʒ. iij. τ. ʒ. camphore. ʒ. ʒ. Confice cū teraniabin.

Confectio alia trociscoruꝫ de berberis qui cōferunt ad calefactionem: τ solutionē ventris: τ dolorē epatis. Recipe berberorum. ʒ. ij. spodij: xiloaloes: seminis acetose masticis: gallie: spice: aā. ʒ. i. rosarum. ʒ. v. gūmi. ʒ. iij. Cōfice cū aq̄ rosata.

Confectio trociscoꝝ de absinthio q̄ conferūt febribus antiquis: τ apiūt opilationē epatis τ stomachi: τ confortant stomachū: τ cōferūt dolori mēbrorū nutritiōis: τ confortant appetituꝫ. Recipe rosarum absinthij: anisi: aā. ʒ. ij. raued: succi eupatorij: assari: apij: amigdalarum amararum spice masticis: τ folij: aā. ʒ. i. Fac trociscos cū succo endiuie. Da cum succo herbarum.

Confectio trociscorū de eupatorio: confert ad febres antiquas: τ rigorē earū. Opilationē epatis: τ splenis: aperit: τ sunt medicamia bona apostematū I ipsis: τ ictericis: τ in principio hydropisis. Recipe teraniabi: succi eupatorij: aā. ʒ. i. rosarum. ℥. ʒ. spice. ʒ. iij. raued: assari: anisi: ana. ʒ. ij. τ. ʒ. spodij. ʒ. iij. τ. ʒ. Fac trociscos cū succo herbarum. Da cum eis.

Confectio trociscoꝝ de aniso qui auferunt febres antiquas: τ aperiunt opilatiōes τ emendāt malitias epatis. Recipe anisi eupatorij: aā. ʒ. ij. seminis anethi: spice: masticis: folij absinthij: assari: apij amigdalaꝝ amararum: aā. ʒ. ʒ. aloes. ʒ. ij. cōfice cum succo absinthij τ apij. Da cum sirupo acetoso: τ succo herbarum.

Confectio alia trociscoꝝ de aniso: τ sūt de. x. medicinis: τ sūt I intentiōe primoꝝ: τ valent ad febrē antiquaꝫ. τ ad eā I qua corrūpitur forma. τ ad q̄rtanaꝫ

antiq̄s: ꝛ rectificāt epar: ꝛ sūt expti. Recipe
anisi. ʒ. iiij. masticis spice: apij: absinthij rōa-
nis asari folij: aā. ʒ. i. amigdalarum amarar:
. ʒ. i. ꝛ. ß. aloes boni. ʒ. ij. succi eupatorij. ʒ. iiij.
Confice cum decoctione absinthij.

Confectio trociscoꝝ de lacca. Et cō
ferunt ad opilationē epatis: ꝛ sple
nis: ꝛ febrem diuersam ꝛ antiquā: ꝛ et
ad asclitem ꝛ prouocāt vrinam. Recipe lac
ce mundate: succi liquiritie: absinthij: berbe
ris: succi eupatorij: ꝛ aned: aristologie longe
costi: asari: amigdalaꝝ amaraꝝ: rubee tincto
rū: anisi: apij: squināti: aā. ʒ. i. Fac trociscos
. ʒ. i.

Confectio trociscoꝝ de terra sigilla
ta ex inuentione nostra ꝛ sūt vltimi
iuuamenti ad sputū: ꝛ ad egressiōē
sanguinis: ꝛ proprie sputū cum aqua arno-
glosse. Et quādoqꝫ liniuntur ex vino eoꝝ super
frontem: ꝛ sedat fluxum sanguinis ex nari
bus. Et linit ex eo sup matricē ad fluxū mē
struoꝝ ꝛ sedat. Et qñqꝫ mittit i matricē: ꝛ qñ
qꝫ liniuntur sup pectine: ꝛ mittit i vesicā: ꝛ qñqꝫ
linit super mebrum manationis sanguinis:
ꝛ sūt expti. Duoꝝ pmixtio. Recipe sāguis
draconis. gūmi ara. assi: ramic: folioꝝ rosaꝝ
ꝛ seminum earū: amili: assi: spodij: acacie: by
poquistidos: lapidis ematitis: euphistidos
balaustie: boli armeni: terre sigillate: sedena
gi: corallii: carabe aā. ʒ. ij. margaritaruꝫ: dra
gaganti: papaueris nigri aā. ʒ. i. ꝛ. ß. portula
ce assē: cornu cerui adusti: thuris gallaꝝ cro
ci aā. ʒ. ij. Fiant trocisci cū aqua arnoglosse.
Et da cum aqua spodij: gūmi boli armeni: ꝛ
spice. Et quādo iuitat necessitas: vt pōatur
i eis opiū. ʒ. ij. ꝛ quādoqꝫ plus: ꝛ quādoqꝫ mi
nus: sicut oportet. Modus āt administrati
onis eoꝝ ē fm tres modos. Ad fluxū sāgui
nis ex pectore: aut pulmone administrandi
sunt cum aq̄ portulace. Et ad excoriationē
cum rob citonioꝝ: aut cum aliquo robub sti
pticoꝝ. Et ad manationem sanguinis ex p
tibus inferioribus confert iniectio eoꝝ cum
aqua virge pastoris.

Confectio trociscoꝝ alandahal: q̄ue
ponunt i iera hermetis: et i aliis cō-
fectiōibus loco colloquintide. Reci
pe pulpe colloquintide albe: ꝛ lenis: ꝛ mūde
a granis. ʒ. x. Incidantur cū incisorio lesio
ne conuenienti: ꝛ fricet cum. ʒ. i. olei rosati.
Deinde accipe dragagāti gummi bdelij aā.
. ʒ. vi. Infundant i aqua rosata per dies. iiij.
ꝛ conficiatur colloquintida incisa cū glutio

eorum: ꝛ fiant inde trocisci: ꝛ exiccentur i vm
bra. Deinde iterū terant contritione bona:
ꝛ iterum confice cum glutino eorum: ꝛ fiant
trocisci: ꝛ administrentur.

Confectio trociscoꝝ de sandalis ad
febrem inflāmatiuam ꝛ sitī ꝛ mali
am cōplexionis calide i stomacho ꝛ
epate. Recipe trium sandaloꝝ aā. ʒ. viij spo
dij seminū cucumeris cucurbite citrulli por
tulace aā. ʒ. iiij. rosaꝝ. ʒ. vij. cāphore. ʒ. i. ber
beris: aut succi eius. ʒ. vi. boli armeni. ʒ. iij.
Confice cum aq̄ portulace. Da cū lacte ace
toso: aut cū aq̄ agreste: aut acetositate citri
aut rob de ribes.

Confectio alia trociscoꝝ de sandal
qui conferunt iflāmationib⁹ febriuꝫ
ꝛ siti vehementi. Recipe sandaloꝝ
citrinoꝝ. ʒ. ij. gūmi arabici seminis citrulli
excorticati aā. ʒ. i. seminis: portulace: lactuce:
dragaganti: succi liquiritie aā. ʒ. ß. fiant tro-
cisci ꝛ administrentur sicut primi.

Confectio trociscoꝝ Hamech sedā
tium iflāmationem ꝛ lenientiū ven
trē ꝛ mundificantiū pectus. Reci
pe foliorum violarum habentiū medietatē
inter humiditatē ꝛ siccitatē aur. xij. turbit al
bi: ꝛ gūmosi aur. vi. succi liquiritie aur. iij. te
reniabin. ʒ. iiij. Fac trociscos. Dosis eorū ē
aur. ij. cum zuccaro: aut pulpa cassie fistule.
Et quandoqꝫ inuitat necessitas: ꝛ ponitur
in eis scamonee: aur. ij.

Confectio trociscoꝝ de ciperi ad fe
torem oris ꝛ corruptione stomachi:
ꝛ ad malitiā digestionis: ꝛ sūt sani: ꝛ
experti. Recipe gīgiber i beli nucis muscate
cubebe: macis: gariofiloꝝ: gallie gūmi ara.
aā: aur. i. corticū citri: masticis: florū: squinā
ti: ciperi: spice: cinamomi: emblicoꝝ extremi
tatis: myrti: ana. aur. ij. Et i alio. Musci la
rates. ij. Confice cum melle passulaꝝ: ꝛ da
ex eis cū vino odorifero. Et hoc post vomi
tum ꝛ ventris solutionem

Confectio trociscoꝝ de ligno aloes
conferentium ad debilitatē corpo
ris stomachi: ꝛ pulsū cordis: ꝛ sinco
pim ꝛ debilitatem epatis ꝛ hydropisim ꝛ fe
torem oris. Recipe ligni aloes: rosarum ru
bearuꝫ: aā. ʒ. ij. masticis cinamomi: gariofilo
ruꝫ: gallie: spice: macis: nucis muscate: cube
be: cardamomi: corticuꝫ citri: beli: baucie aā
. ʒ. i. ꝛ. ß. musci ambre aā. ʒ. vnius sextū. Fiāt
trocisci cū melle passularum. Et administrē
tur cum vino odorifero aromatico.

Confectio trociscoꝝ de capparis: resolventiū duritiē splenis ⁊ vētositatē. Recipe corticū radicū capparis: seminis agni casti añ. ʒ. vi. nigelle: calamēti succi eupatorii: acori: amigdalarū amararū: nasturcii: armoniaci: folioꝝ rute: aristologie rotūde añ. ʒ. ii. ciperi scolopendrie añ. ʒ. i. armoniacū dissolvat̃ i aceto: ⁊ aliaꝝ reꝝ pulvis cōficiat̃ cū eo. Et sit dosis eius aur. i. cum vino i quo coquat̃ radix capparis: cortex fraxini ⁊ cortex tamarisci: aut extremitates ramorum eius: ⁊ cortex salicum. Et sunt qui duplicant armoniacum: ⁊ est melius.

Confectio trociscoꝝ ḋ karabe abscidētiū sāguinē de omni loco manatē quis est. Recipe karabe aur. vi. cornu cervi adusti: gūmi adusti: coralli adusti: dragagāti acatie hipoquistidos: balaustie: masticis: lacce: papaveris nigri: assi: ana aur. ii. thuris: croci: opii añ aur. i. ⁊. s. Fac trociscos. ʒ. i. cum mucillagine psilii.

Confectio trociscoꝝ alkekēgi ad ulcera i renib⁹ ⁊ vesica ⁊ dolorē quando mingit̃ urina. Recipe granorum alkekēgi. ʒ. iii. semīs citrulli ⁊ al bathecbe: cucurbite añ. ʒ. iii. ⁊. s. boli armeni: gūmi arabici: thuris: sanguinis dracōis: papaveris albi: amigdalaꝝ amaraꝝ: succi liqricie: dragaganti: amili: granoꝝ pini añ. ʒ. vi. semīs apii: karabe: boli: iusquiami: opii añ. ʒ. ii. Da. ʒ. i. cum iulep: aut cum aqua mellis.

Distinctio. ix. de sufuf ⁊ pulveribus.

Sufuf de ligno aloes

Sufuf de ligno aloes humiditatem stomachi exiccat ventositatē dissolvit: ⁊ digestionem pcurat. Recipe ligni aloes. ℥. s. gallie. aur. i. ⁊. s. zuccari tabarzet. ℥. i. ⁊. s. Potio eius est. ʒ. iii. cum mina.

Sufuf aliud de ligno aloes stomachū ⁊ cor cōfortat odorē oris bonū facit ⁊ digestionē procurat. Recipe ligni aloes. ʒ. iii. cardamomi: mente sicce: spice: matmacur: ciperi: corticis citri añ. ʒ. ii. gallie: squinanti añ. ʒ. i. masticis: anisi: apii ana. ʒ. ii. zuccari ad pondus omniū. Da cū mina.

Sufuf diarodon valet ad dolorem stomachi ⁊ frigiditatē eius ⁊ cōfortat ipsum valde. Recipe trociscorum diarodon: masticis añ. ʒ. iii. karabe: mēte sicce: ligni aloes añ. ʒ. ii. ⁊. s. Da. ʒ. i. cum vino odorifero.

Sufuf aromaticanum confortat stomachū: digestionē facit bonā: ventositatem dissolvit: oris odorē fac bonū. Recipe anisi aur. xii. seminis fenicli aur. iiii. liquiricie: zinziberis añ aur. iii. gariofilorum: macis: cinamōi electi: galange añ aur. ii. gallie muscate aur. ii. ligni aloes: corticis citri añ. aur. i. ⁊. s. musci boni. ʒ. i. quartā: zuccari tabarzet ad pondus omniū: zuccari habet medium pondus omniū: Dosis eius ē aur. ii. cum vino bono.

Sufuf bonū impinguativum ⁊ expertū. Recipe farine cicerū īfusorum ī lacte dulci ⁊ exiccatorū: ⁊ iterum īfusoꝝ ī lacte ⁊ exiccatorū: ⁊ fit tertio et fiūt sicut trocisci deinde coctorū. ℥. vi. risi abluti multotiens. ℥. ii. tritici ⁊ ordei excoriatorum ⁊ ablutoꝝ multotiēs: ⁊ exiccatoꝝ: ⁊ multotiēs īfusoꝝ ī lacte: ⁊ exiccatorum añ. ℥. iii. amigdalarum dulciū. ℥. v. papaveris tortellaꝝ ḋ semi añ. ℥. iiii. zuccari tabarzet lib. i. Terantur ⁊ da ut sorbeat omni die mane. ℥. iii. postq̃ decoq̃t̃ cū lacte: aut cū aq̃ ciceris.

Sufuf de granis myrti valens ad debilitatē stomachi ⁊ visceꝝ. Recipe granoꝝ myrti ⁊ granoꝝ granatoꝝ acetosoꝝ tostoꝝ añ. ʒ. xx. cimini carmeni īfusi die ac nocte in aceto ⁊ exiccati ⁊ coriādri sic ei similiter infusi ⁊ exiccati ⁊ torrefacti: ⁊ sumach anabach: karub de spinis: sumach glādium añ. ʒ. x. curcumi ⁊ tarathit añ. ʒ. v. cōfice ⁊ da.

Sufuf ad tussimantiquā: ⁊ dolorem pectoris. Recipe amigdalaꝝ dulcium zuccari añ. ℥. ii. seminis fenicli. ℥. tere: ⁊ da cum iulep.

Decima distinctio de pillulis.

Pillule ale

Pillule alesangine ⁊ eius interpretatio est: pillule ḋ aromatibus ⁊ sūt ex inventiōe nostra ⁊ valēt ad dolorem stomachi ꝑpter flegma in ipso: et sunt vehemētis iuvamēti ī mūdificando stomachū ⁊ cerebꝝ ⁊ instrumēta sensuū ab humoribus grossis ⁊ putridis: stomachū vero

confortāt ⁊ digestionē procurāt. Recipe cīa
momi: cubebe: ligni aloes: calami aromatici
macis: nucis muscate cardamomi gariofilo
rum: asari: masticis: squinanti: spice: carpobal
sami añ. ℥. i. absinthij: succi rosarum añ. ℥. v. te
rantur contritione grossa ⁊ fundant super ea
aque lib. xij. ⁊ coquatur vsq; ad cōsumptionē
duarū partiū. Deinde fricentur manib⁹ ⁊ co-
lentur ⁊ exprimat aquositas eius. Et accipe
aloes sucotrini boni lib. i. ⁊ lauet in scutella
lapidea vitreata cū aqua pluuiali lauationi
bus pluribus. Deinde exiccet ⁊ fundat su
per ipsū expressionis pdicte circiter lib. ij. et
terant i sole: deinde amisceant cū aloe myr-
re: masticis añ. ʒ. v. croci. ʒ. iij. Et ē cōmixtiō
bona. Deinde predicte expressionis residu
um super ea fundantur ⁊ conterāt vsq; dū
siccent: ⁊ fiant ex eis pillule i modū ciceris:
⁊ da ex eis a. ʒ. ij. vsq; ad aur. ij. Et qñq; exi-
git dispositio: vt minuat ex eis virt⁹ aloes: ⁊
ponunt⁹ ex eo. ℥. iiij. Et qñq; exigit dispositō
vt lauetur aloes prius cū aqua mirabolano
rum: ⁊ tunc accipe ex eis ab. ℥. iiij. vsq; ad. ℥
. viij. ⁊ coque in aq; ⁊ postq; coxerit cū hac aq;
exicca illud ⁊ laua vltimo cū aqua de spēbus
sicut diximus: sunt enim incolumes.

Pillule stomatiche caput ⁊ stōachū
mūdificant: ⁊ epar: ⁊ mēbra sensuū:
⁊ instrumenta iuncturarum. Et educūt
superfluitates vtriusq; colere ⁊ flegmatis. Re
cipe iere pigre. ʒ. vij. triū mirabolanorū ana
. ʒ. iiij. agarici. ʒ. ij. turbit bōi. ʒ. x. epithimi cre-
tensis anisi añ. ʒ. ij. ⁊. ß. salis indi. ʒ. ij. absinthij
scamonee añ. ʒ. iij. Fac pillulas cū penidiarū
. ʒ. iiij. ⁊ succo scariolarum: dosis ei⁹ ē. ʒ. ij.

Pillule aggregatiue ex inuentione
nostra coniungentes aggregationem
expertorū iuuamentorū ad febres an-
tiquas: ⁊ ad febres diuersitatis: ⁊ ad egritu-
dines capitis stomachi: ⁊ epatis: ⁊ educunt
putrefactiones vtriusq; colere: ⁊ flegmatū:
⁊ mundificāt instrumēta sensuū ⁊ sunt mūdi-
ficatiuum bonū quorū pmixtio. Recipe mi-
rabolanorū citrinorū. raued seni añ. ʒ. iij. succi
eupatorij: succi absinthij añ. ʒ. iij. scamonee
antiochene cocte i pomo. ʒ. vi. kebulorū ido-
rum: agarici colloquintide: polipodij añ. ʒ. ij.
turbit boni: aloes añ. ʒ. vi. masticis: rosarum
salis gēme epithimi: anisi: zinciberis añ. ʒ. i.
electuarij rosarū quātū sufficit ad aggrega
tionē. fiāt pillule grosse: da. ʒ. i. vel aur. i.

Pillule aggregatiue maiores valen
tes ad humorē grossū ⁊ viscosū ⁊ in
flationem in miraci et stomacho et emoroi
das soluunt ⁊ valent ad dolorem iuncturarū
⁊ sciaticā: ⁊ colicā: ⁊ podagraz ex flegmate.
Recipe bdelij: mirabolanorū nigrorū belleri
corum emblicorū añ. ʒ. iiij. turbit boni ⁊ electi
. ʒ. xiij. seminis apij: feniculi: anisi: carui ame
os: origani: rosarum: ietarag: indi: barind: her
modactili. salis indi: masticis: armoniaci añ.
. ʒ. i. cinamomi: cardamomi: acori: spice: croci
cassie añ. ʒ. ß. serapini. ʒ. iiij. colloquintide. ʒ.
. iij. penidiarum albarū. ʒ. iiij. aloes sucotrini
. ʒ. xv. confice cum succo caulium: ⁊ vnge ma
nus tuas cum oleo sambucino.

Pillule aggregatiue minores caput
⁊ stomachū mundificāt ab humorū
superfluitatib⁹ scilicet vtriusq; colere
⁊ melācolie: ⁊ cōfortant stomachū ⁊ epar: ⁊
aperiant opilatiōes: ⁊ valēt ad febres antiq
tas: ⁊ sanāt pruritū ⁊ vlcera. Recipe mira-
bolanorū citrinorū nigrorū ⁊ emblicorū añ. ʒ.
. iij. masticis: anisi: succi: eupatorij: absinthij:
rosarū añ. ʒ. ij. raued seni. ʒ. v. iere pigre. ʒ. xij
cōfice cū succo apij. Da. ʒ. ij. cū aq; calida.

Pillule de eupatorio maiores ad fe
bres prolongatas: ⁊ ad dolorē epatis: et
opilationē: ⁊ ictericiā. Recipe mira
bolanorū citrinorū: succi eupatorij: succi absi
thij añ. ʒ. iij. raued seni. ʒ. iij. ⁊. ß. masticis. ʒ. i
croci. ʒ. ß. aloes boni. ʒ. v. confice cū succo en
diuie: dosis eius ē: ʒ. ij. cū aqua casei.

Pillule de eupatorio minores: ⁊ sunt
ex inuentione maiorū. Recipe mira-
bolanorū citrinorū: raued seni: succi:
eupatorij: aloes añ ptes equales. Cōfice cū
aq; apij. da. ʒ. ij. ⁊ i alio cū aqua endiuie

Pillule de reubarbaro cōferūt ad fe
bres antiquas ex diuersis genera-
tas humorib⁹ viscosis ⁊ putridis mul
tarū putredinū: ⁊ dolorē epatis ⁊ pncipiū hi
dropisis. Recipe raued seni. ʒ. iij. succi liqui
ritie: succi absinthij: masticis añ. ʒ. i. mirabo-
lanorū citrinorū. ʒ. ij. ⁊. ß. seminis apij feniculi añ
. ʒ. ß. trociscorū diarodon. ʒ. iij. ⁊. ß. iere pigre.
. ʒ. x. Confice cum aqua feniculi: ⁊ da. ʒ. ij. cū
aqua casei calida i sero.

Pillule alhelengi ex inuentiōe nr̄a
cōferūt febrib⁹ longi tēporis diuer-
sorū humorū ⁊ dolori epatis: ⁊ opila
tioni: ⁊ principio hydropisis. Recipe absin
thij ⁊ succi eius: ⁊ succi eupatorij: aloes mi-
rabolanorū citrinorū: masticis: croci: raued se
ni: lacce ablute: asari: anisi: cassie fistule semi
nis fumi terre añ. ʒ. ij. iere pigre. ʒ. iij. Cōfice

cum aqua solatri. Dosis eius ē a. ʒ. i. vsq̄ ad
aureum. i. ⁊. ʒ. Et si ē tussis cū febre: pone ve
narum liquiritie medietatem ponderis om-
nium. Sunt enim sane ⁊ experte.

Pillule ad febres antiquas inventio-
ne philagrii. Recipe trocisco𝔯 dia
rodon trociscorum de reubarbaro:
añ. ʒ. iiii. succi eupatorii: bedegar añ. ʒ. ii. ab
sinthii. ʒ. i. ⁊. ʒ. mirabolanorū citrinorum se-
minis cuscute: turbit añ. ʒ. iiii. agarici: aloes
añ. ʒ. viii. salis indi. ʒ. i. ⁊. ʒ. Confice cū aqua
feniculi ⁊ da. ʒ. ii.

Pillule inde quas scripsit Mahr: q̄p
iuuamentum est vltimum ad egritu
dines melancolicas: ⁊ ad cancrum ⁊
lepram: ⁊ morpheam nigram difficilem: ⁊ sūt
bone melancolie: ⁊ timori: ⁊ ad dolorem sple
nis ⁊ ad quartanam: ⁊ ictericiam splenalem
Recipe mirabolanorum nigrorum: ellebori
nigri: polipodii añ. ʒ. v. epithimi: sticados añ
. ʒ. vi. agarici: lapidis lazuli: lapidis armeni colloquinti-
de: salis indi ana. ʒ. iii. succi eupatorii: spice:
ana. ʒ. ii. gariofilorum. ʒ. i. iere pigre. ʒ. xii. Fi
ant pillule cum succo apii: Dosis eius est a.
. ʒ. ii. vsq̄ ad aur. ii. ⁊ sunt sane ⁊ experte. Da
cum aqua casei.

Pillule alandahal Hermetis ad so-
dam antiquam ⁊ emicraneam diffi-
cilem: ⁊ egritudines nervorum: ⁊ iū
cturarum sane ⁊ experte. Recipe trocisco𝔯
alandahal. ʒ. xii. iere. ʒ. vii. masticis. ʒ. ii. salis
gemme aur. i. laudani boni. ℥. i. Omnia p̄ter
laudanum ⁊ masticē terantur ⁊ cribellentur
Mastix quoq̄ pulverizetur cum pauco olo
nucum: ⁊ liniantur cum eo spēs trite. Deinde
cum laudano conficiantur: ⁊ in mortario: te-
rendo ea cum pistillo calido: ⁊ fiāt pille gros
se. Da. ʒ. ʒ. vsq̄ ad. ʒ. vnam.

Pillule de sarcocolla: ⁊ sunt pille al
be solutione educentes flegma ⁊ cō
ferunt ad egritudines flegmaticas.
Recipe sarcocolle. ʒ. iii. turbit. ʒ. iiii. colloq̄n
tide. ʒ. i. ⁊. ʒ. zinziberis tantundem: salis gem
me. ʒ. i. Dissolue sarcocollā in aqua rosata:
⁊ confice alia cum ea. ⁊ fiant pillule. Sunt
enim sane ⁊ experte.

Pillule fetide maiores: que expellūt
humores grossos ⁊ cōferunt ad do-
lorem iuncturarū ⁊ podagre: ⁊ dor
si: ⁊ genuum ⁊ omnem dolorem ex humore cru
do: ⁊ dolorem stomachi ⁊ colice: ⁊ albaras ⁊
morpheam ⁊ lepram. Recipe serapini ārmo
niaci opoponaci: bdelii: colloq̄ntide harmel

aloes: epithimi añ. ʒ. v. hermodactilorum al-
sebā añ. ʒ. ii. scamonee. ʒ. iii. cinamomi: spi-
ce: croci: castorei añ. ʒ. i. turbit. ʒ. iiii. zinziberis
. ʒ. i. ⁊. ʒ. euforbii. ʒ. i. partes due. Dissoluant
gummi in aqua porri: ⁊ fiāt pillule. Da. ʒ. ii.

Pillule fetide minores: ⁊ sunt in intē
tione maiorum. Recipe serapini ar
moniaci: opopōaci: bdelii: mirre añ.
. ʒ. v. turbit. ʒ. x. colloquintide. ʒ. vi. Fiant sic
priores. Da. ʒ. ii.

Pillule de serapino ad paralesim ⁊
mollificationem ⁊ spasmum ⁊ dolo
rem iuncturarum dorsi: ⁊ podagrā
frigidam: ⁊ soluunt flegma viscosum. Reci
pe serapini armoniaci bdelii opoponaci alo
es castorei: harmel ana. ʒ. ii. colloquintide. ʒ.
. iii. fiant pillule cum aqua porri.

Pillule de euforbio: solutione edu-
cunt flegma frigidum: ⁊ conferunt
ad mollificationē ⁊ paralesim: ⁊ edu
cunt humores crudos qui descendūt ad ner
uos. Recipe euforbii colloquintide: agarici
bdelii: serapini añ. ʒ. ii. aloes. ʒ. v. Fiant pillu
le cum aqua porri. potio ē a. ʒ. ʒ. vsq̄ ad. ʒ. i.

Pillule de raued conferunt ad opi-
lationes splenis ⁊ epatis ⁊ hydropi
sim. Recipe raued seni. ʒ. vii. armo-
niaci: serapini: bdelii añ. ʒ. x. lacce. ʒ. viii. opo
ponaci. ʒ. iiii. mezereon: gummi añ. ʒ. iiii. tur
bit. ʒ. x. spice: polii: aloes añ. ʒ. v. masticis. ʒ. ii
mirabolanorum citrinorum. ʒ. x. Dissolue i
vino gūmas: ⁊ fac pillulas: Dosis est. ʒ. ii. cū
aqua casei.

Pillule de mezereon: ⁊ sūt medicina
mirabilis ad hydropisim ⁊ educunt
aquam citrinam: ⁊ sūt experte. Re-
cipe foliorum mezereon infusorum in aceto:
⁊ exiccatorum. ʒ. v. mirabolanorum citrino𝔯
ʒ. iiii. kebulorum. ʒ. iii. confice cum terāniabi
⁊ tamarindis dissolutis in aqua endivie.

Pillule lucis maiores: ⁊ addūt in vi
su: ⁊ corroborāt eum: ⁊ abstergant i-
strumenta sensuum: ⁊ expellūt sup-
fluitates: ⁊ custodiant sanitatem corporis: ⁊
p̄sumitur super eis absq̄ necessitate absti-
nendi. Recipe rosarum violarum absinthii:
colloquintide: turbit: cubebe: calami aroma-
tici: nucis muscate: spice: epithimi: carpobal
sami: xilobalsami: sileris: seminis rute: squi-
nanti: asari: masticis: gariofilo𝔯: cinamōi: ani
si: feniculi: apii: cassie: croci: macis: añ. ʒ. ii. mi
rabolano𝔯 citrino𝔯 kebulo𝔯 indo𝔯 bellerico𝔯
emblicorum: raued seni añ. ʒ. iiii. agarici fere

añ.ʒ.v.eufragie.ʒ.vi.aloes: sucecitrensis ad pondus omnium. Cõfice cum succo feniculi. Dosis eius est a.ʒ.ij. vsq ad iij.

Pillule lucis minores in intentione maiorum. Recipe xilobalsami: carpobalsami añ.ʒ.i.celidõie.ʒ.v.rosarum violarum: absinthij: eufragie ana.ʒ.iij.fene: epithimi: mirabolanorum citrinorum kebulorum indorum: bellericorum: emblicorum: agarici: colloquintide: squinanti: licii: lapis laguli añ.ʒ.ij.ꝛ.s. aloes boni ad pondus omnium. Confice cũ succo feniculi aut celidonie.

Pillule stomatiche stomachum ꝛ digestionem confortãt: Cerebrum et stomachũ a corrupt humoribus purgãt: ꝛ appetitũ excitãt. Recipe iere pigre.ʒ.x. triũm mirabolanorum: absinthij añ.ʒ.ij.masticis anisi: bellerici: emblici agarici añ.ʒ.iij.ꝛ.s. cinciberis.ʒ.ij. gariofilorum: salis gẽme squinanti añ.ʒ.i.turbit.ʒ.xij. Confice cũ succo absinthij: Et da.ʒ.ij. vel.iij.

Pillule alie stomatiche: ꝛ sũt i intentione priorum. Recipe triũ mirabolanorum añ.ʒ.iij.rosarum: masticis añ.ʒ.ij. cardamomi: ligni aloes: sandali citrini: cubebe: gariofilorum: squinãti: nucis muscate añ.ʒ.ij.raued seni.ʒ.s.turbit.ʒ.vij.aloes ad pondus omnium: Confice cum vino odorifero.

Pillule stomatiche nostre: stomachũ ꝛ caput mundificãt: ꝛ accipiũt omni tẽpore. Recipe turbit.ʒ.x. masticis.ʒ.iiij.rosarũ.ʒ.iij.aloes boni ad pondus omniũ. Confice cum succo absinthij.

Pillule alie stomatiche stomachũ et caput mũdificãt. Recipe aloes.ʒ.vi masticis rosarum añ.ʒ.ij. Cõfice cũ succo solatri.

Pillule alandabal experte ad egritudines cerebri ꝛ neruorum flegmaticas ꝛ ad egritudines iuncturarũ ꝛ sunt sublimes. Recipe trocisco alandabal.ʒ.x sal gemme.ʒ.i.laudani.ʒ.xij.olei rosarum quãtum sufficit: ꝛ sunt experte.

Pillule stomatiche alie nostre. Recipe mirabolanorũ citrinorum: aloes turbit añ.ʒ.x.rosarum: spice masticis añ.ʒ.ij.ꝛ.s.anisi.ʒ.i.ꝛ.s.salis indi croci añ.ʒ.i.cõfice cum succo absinthij.

Pillule de agarico mũdificãt pectus ab humoribus grossis ꝛ putridis: et ↄferũt asmati: ꝛ tussi antiq. Recipe agarici.ʒ.iij.radicis lilij celestis: prassij añ.ʒ.i turbit.ʒ.v.iere pigre.ʒ.iiij.colloquintide: sarcocolle añ.ʒ.ij.myrre.ʒ.i. Confice cũ robub. Et da.ʒ.ij.

Pillule que conferunt ad febres colericas: ꝛ ad egritudines colere citrie ꝛ sanguinis. Recipe mirabolanorum citrinorum ꝛ indorum: seminis fumi terre: cuscute emblicorũ ana.ʒ.ij foliorum rosarum: seminis citrulli: raued seni añ.ʒ.iij.ꝛ i alio raued.ʒ.vi scamonee cocte in citonio.ʒ.i.ꝛ.s. In alio.ʒ.ij.ꝛ.s.succi eupatorij: succi absinthij añ.ʒ.ij. agarici.ʒ.ij.ꝛ.s.iere pigre.ʒ.viij.mellis aggregationis: cassie fistule ꝛ tamarindorum: ꝛ succi endiuie quãtũ suffic. Dosis ẽ a.ʒ.ij. vsq ad aur.ij.

Pillule diarodon stomachũ ꝛ digestionẽ confortant ꝛ oris odorẽ faciunt bonum. Recipe trociscorum diarodon absinthij añ.ʒ.v.cinamomi: squinãti: masticis añ.ʒ.ij.salis indi.ʒ.i.aloes boni ad pondus omniũ. Confice cum aqua foliorum citri.

Pillule de turbit ꝛ dicũtur pilule aree coleram ꝛ flegma sine molestia: purgant: stomachũ ꝛ epar cõfortãt ꝛ digestionem procurant. Recipe turbit boni.ʒ.xvi.aloes.ʒ.i.ꝛ.s.masticis rosarum añ.ʒ.vij.mirabolanorum citrinorum.ʒ.x.croci.ʒ.iij. Confice cum succo absinthij.

Pillule de turbit alie similis virtutis. Recipe turbit: mirabolanorum citriorum aloes optimi añ.ʒ.x.masticis rosarũ: spice añ.ʒ.ij.ꝛ.s.anisi.ʒ.i.ꝛ.s.croci.ʒ.i. Fiant pillule sicut diximus. Et in alio salis indi.ʒ.ij.

Pillule de lapide laguli: ad egritudines melancolicas: ꝛ colere aduste sane: ꝛ experte. Recipe lapidis laguli abluti.ʒ.vi.epithimi: polipodij añ.ʒ.viij.scamonee: ellebori nigri: salis idi añ.ʒ.ij.ꝛ.s.agarici.ʒ.viij.gariofilorum: anisi añ.ʒ.iiij.iere pigre.ʒ.xv. Confice cum succo endiuie: Et da.ʒ.ij.cum aqua casei.

Pillule de lapide armẽo: varios educunt humores colere aduste ꝛ melãcolie sine molestia: ꝛ conferũt egritudinibus ab eis factis. Recipe lapidis armeni loti ꝛ preparati: iere pigre: añ.ʒ.v. epithimi: polipodij: añ.ʒ.viij.scamonee cocte in citonio.ʒ.iij.gariofilorum.ʒ.ij. salis indi.ʒ.i.s. Confice cum succo solatri.

Pillule ad omnes morbos catarrhorum ꝛ tussi catarrali. Recipe myrre pure.ʒ.vi.olibani.ʒ.v. opij thebaici añ.ʒ.iiij.croci.ʒ.i.ꝛ.s.radicũ lingue canis.

.ʒ.iiij.⁊.ʒ.ß. Fiant pillule ⁊ administrentur. Et da a.ʒ.ß. vsq; ad.ʒ.i.

Pillule de serapino experte ad dolorem iuncturarum ⁊ sciaticā ⁊ podagram: ⁊ cōferunt ad dolorem matricis: ⁊ prouocāt mēstrua. Recipe serapini armoniaci: opoponaci: bdelij añ.ʒ.ij.⁊.ß. semis apii: ameos: harmel: anisi añ.ʒ.i. acori: saxifragi indi: calamenti: folii centauree: poly cosi: salis gemme añ.ʒ.ß. aloes.ʒ.vi. colloquintide.ʒ.v. Fiant pillule ⁊ administrentur.

Pillule de bdelio maiores experte ad fluxū emoroidarum ⁊ vlceꝝ in eis: ⁊ ad fluxum mēstruoꝝ. Recipe bdelij.ʒ.xij. ameos.ʒ.iiij. kebuloꝝ indorum: bellericoꝝ: emblicorum venarum adustarum karabe añ.ʒ.ij.⁊.ß. Infundat bdelium ī succo porri: ⁊ fac pillulas in modū ciceris. Dosis ē a.ʒ.ij. vsq; ad aur.ij.

Pillule de bdelio minores: ⁊ sunt in intentiōe maioꝝ. Recipe mirabolanoꝝ kebuloꝝ indoꝝ: emblicorum: ⁊ bellericorum añ.ʒ.v. bdelij.ʒ.xv. Fiant sicut diximus.

Pillule de bdelio ex inuentione nr̄a: valent sicut priores sane ⁊ experte. Recipe mirabolanoꝝ nigroꝝ ēblicoꝝ bellericoꝝ añ.ʒ.v. bdelii.ʒ.x. scorie ferri: seminis porri añ.ʒ.iij. coralli adusti. karabe: cocule aduste ana.ʒ.i.⁊.ß. margaritarum.ʒ.ß. Confice sicut diximus.

Pillule de colloquntida exꝑte ad morbeam difficilis eradicatiōis: et ad dolores iuncturarum: ⁊ ad egritudines flegmatis ⁊ colere nigre. Recipe colloquintide.ʒ.vi. mirabolanoꝝ nigrorū ⁊ citriorum: serapini bdelii: sarcocolle añ.ʒ.v. aloes.ʒ.vii. nigelle: cimini: carmeni: origani persici nasturcij albi: salis gemme: masci romani añ.ʒ.i. Infūde gūmas in aqua porri: ⁊ fac cum ceteris pillulas. Dosis est a.ʒ.i. vsq; ad aureum.

Pillule de opoponaco cōferūt paralesi: ⁊ tortura: ⁊ egritudinibus neruorum frigidis ⁊ dolorib⁹ iuncturaruꝫ ⁊ dorsi ⁊ genuum. Recipe opopōaci hermodactili: serapini: bdelij: armoniaci: colloquintide añ.ʒ.v. croci: castorei: myrre: ḡciberis: piperis: maci opiperis: cassie: mirabolanorum citrinoꝝ: bellericoꝝ: emblicorum añ.ʒ.i. scāmonee.ʒ.ij. turbit.ʒ.iiij. aloes.ʒ.xij. Infundant gumme ī aq̄ caulium: ⁊ fiāt cū eis pill'e. Dosis ē a.ʒ.i. vsq; ad aur.i. Et da cū aqua ine

Pillule de hermodactilis maiores experte ad dolorē iuncturaꝝ ⁊ podagre frigide. Recipe hermodactiloꝝ aloes: mirabolanoꝝ citrinorum turbit: colloquintide: bdelij: serapini añ.ʒ.vi. castorei: sarcocolle: eufobii: opoponaci: harmel: apij añ.ʒ.iij. croci.ʒ.i.⁊.ß. Confice cum succo caulium ⁊ fac pillulas.

Pillule de hermodactilis minores ad podagraꝫ calidā. Recipe hermodactiloꝝ.ʒ.v. scamonee.ʒ.ij.⁊.ß. mirabolanorū citrinoꝝ.ʒ.iij. rosarum.ʒ.ij. aloes.ʒ.x. Et confice cū catartico rosato. ⁊ da.ʒ.ij.

Pillule de hermodactilis descriptione nostra. Recipe hermodactilorū: aloes añ.ʒ.v. mirabolanoꝝ citrinoꝝ turbit añ.ʒ.iiij. ginciberis.ʒ.ij. fac pillulas cū electuario rosato: Et da.ʒ.ij.

Pillule sebellie experte ad opilationes splenis epatis ⁊ stomachi: ⁊ hydropisim ⁊ soluunt naturā. Recipe spice inde.ʒ.v. spice romane.ʒ.ij. rauedi: agarici: epithimi añ.ʒ.iij. costi: mastici: camedreos: amomi añ.ʒ.iij. croci.ʒ.ij. myrre: cinamōi gariofiloꝝ squinanti añ.ʒ.i. aloes.ʒ.x. Fiant cū vino antiq̄. Da.ʒ.ij. cū vino pmixto.

Distinctio.xi. de vnguentis et emplastris.

Isopi cerotum

descriptione Galieni valet ad duriciē et nodositatē mēbroꝝ ⁊ duriciem epatis ⁊ splenis ⁊ dolores eoꝝ ⁊ dolores matricis: ⁊ duriciē iuncturaꝝ ⁊ neruoꝝ: lenit.n. eos. Recipe cere citrine.℥.iij. olei camomille ⁊ olei irini añ.℥.vi. masticis.℥.i. spice.ʒ.ij.⁊.ß. croci.ʒ.i.⁊.ß. terebintine.℥.i. resine.℥.ß. isopi humide.ʒ.lxxx.

Operatio isopi humide. Recipe lanaꝝ ouium sucidaꝝ circiter lib.ix. et fūde sup eas aq̄ fontiū calide q̄ntuꝫ sufficit ad īfundendū: ⁊ dimitte p horas viij. deīde bulliat ebulitione vna ⁊ exp̄mat aq̄ lanaꝝ ⁊ coleť aq̄: ⁊ coq̄t cū facilitate ī vase stagnato agitādo sēp fūdū vasis cū ligno āplo ne recipiat de vestigio adustiōis aliq̄d: ⁊ coq̄tur vsq; dum fiat sicut mel currēs: ⁊ seruet.

Isopi cerotum descriptione Philagrii expertum ad dolorem splēis stōachi ⁊ epat ⁊ duritiē ī eis ⁊ dolorē

matricum: ⁊ apostemata in eis linitum exte
rius: vel etiam suppositum in lana: ⁊ valet
ad durities ⁊ nodositates que sunt i iunctu
ris. Recipe croci. ʒ. v. bdelii: masticis armo-
niaci: aloes: storacis liquide aā. ʒ. vii. cere ci-
trine lib. i. terebintine. ℥. i. ⁊ ß. medulle cruris
vace: adipis anseris aā. ʒ. xv. ysopi humide
lib. i. ⁊ ß. olei nardini quantum sufficit: Bde
lium: armoniacum ⁊ aloes: dissoluantur in
aqua infusionis fenu greci camomille: ⁊ cū
ceteris fiat vnguentum: Et post philagriū
addiderunt expressionis squille. ℥. iii. oliba
ni. ℥. i. sepi vitulini. ʒ. xv. Et in alio cere lib.
i. minus quarta: ⁊ est conuenientius.

I Sopi cerotum descriptione Pau
li valet ad eadem que diximus. Re
cipe armoniaci. ʒ. x. bdelii. ʒ. v. sepie.
ʒ. iiii. croci. ʒ. i. ⁊ ß. aloes masticis olibani aā
ʒ. ii. ⁊ ß. cere. ʒ. iii. sepis ⁊ medulle vituli aā. ℥
ii. ysopi humide. ʒ. xl. ireleon quantū sufficit

V Nguentum diafinicon conferē sad
vlcera difficilis consolidationis: et
vlcera sanguinolenta: ⁊ ad species
herpetis ⁊ vlcera flegmat falsi: ⁊ vlcera fra
udulenta: ⁊ fistulam ⁊ apostemata pestilen-
tie: ⁊ apostemata materierum diuersarum.
Recipe adipis yrci antiqui mundi: ⁊ colati
⁊ adipis vituli antiqui mundi ⁊ colati aā lib.
i. ⁊ ß. colcothar. ℥. iiii. olei antiqui ⁊ litargiri
mundi aā lib. iii. Terantur litargirum ⁊ col-
cothar contritione vltima ⁊ mandentur per
pannum subtilem ⁊ spissum. Deinde terant
cum oleo ⁊ elaboretur in permixtione eorū
ante parum ex oleo addendo: ⁊ fiat illud de
inde coletur super illud adeps: ⁊ coquat cū
facilitate agitando illud sine intermissiōe cū
ramo palmarum: ⁊ extremitate eius grossa:
abiecta cute eius: ⁊ sint rami super quorum
incisione non preterierit spatium: Et quoti
ens exhauritur humiditas rami a decoctio
ne medicaminis iterum alterius humidi ex-
tremitate agitet: nec nō ⁊ aliorū ramorū pres
humidiores incidantur in frusta: ⁊ ponant
in medicamine: Deinde mutentur dū exic-
cantur: ⁊ hoc fiat donec perficiatur eius de
coctio ⁊ fiat in terminum hore ignis aut sic
prune aut flamme tenuis.

V Nguentum diafinicon descriptiōe
arabica: ⁊ ē vnguentū arabicum ex
pertum: ⁊ efficax ad vulnera diffici
lis consolidationis ⁊ incarnationis. Mūdi
ficat enim ea ⁊ incarnat ossa humida: ⁊ facit
eorū sigillationem facilem. Fistulas: cārū:
⁊ vulnera curat. Recipe foliorum licii sal
uie: triafilon allesa: acori aā lib. i. Terantur
contritione bona ⁊ funde super ea i vase la
pideo olei rosati: aut myrtini: ⁊ adipis: yrci
vituli antiqui ⁊ colati aā lib. ii. ⁊ ß. dimitte p
dies. viiii. Deinde accipe myrre munde: alo
es succutrensis aā aur. viiii. sarcocolle aur.
vii. Terant ⁊ cribellent: ⁊ proiiciatur super
ea in vase alio lapideo vini albi aut succi ar
noglose longe in quo cocte fuerint ex foliis
earūdem herbarum aā. ℥. iiii. ⁊ sit vini aut
succi quod funditur super ea quātitas suffi
ciens ad dissoluendum ea: ⁊ dimitte per dies
vi. Deinde redeas ad herbas ⁊ decoque cū
oleo ⁊ adipe ebullitionibus. ii. ⁊ cola ⁊ expri
me oleū: ⁊ adipem: ⁊ accipe huius expressio
nis lib. iiii. ⁊ ß. litargiri mundi ⁊ triti contriti
one vltima lib. iii. in alio lib. iii. ⁊ ß. calcadis
℥. iiii. ⁊ terantur ⁊ coquantur sicut superꝰ
diximus: ⁊ agitentur cum ramo palmeo si
militer: ⁊ bulliat ebullitione vna vsq₃ dum me
dicine color alteretur. Deinde deponat ab
igne sine intermissione agitando vsq₃ dum i
frigidetur parum: Tunc quoq₃ mucillagines
specierum que sunt in vino dissolute aā mo
dicum: fundas in eo agitando cū pistillo fer-
reo: donec bona fiat eorum pmixtio. Deide
perficiatur eius decoctio sicut proxime di-
ximus: ⁊ est sanum: ⁊ expertum. Et additur
ab aliis arnoglose lib. i. ⁊ propie longe.

E Mplastrū arabicū valens sicut il
lud. Recipe ex foliis herbarū earū
dē aā lib. i. ⁊ ß. olei myrtini: adipis vi
tuli antiq̄ aā. ℥. viiii. myrre aloes ana. ʒ. xii.
sarcocolle. ʒ. viiii. Dissoluāt i vino herbarū
sicut hic pximo diximꝰ. Herbe q₃ terant
ɔtritiōe vltima: ⁊ fūdat sup eū oleū ⁊ adeps
⁊ mucillagines eorū: ⁊ cū eis vitrioli aur. iii.
ponāt ⁊ coquantur oīa cū facilitate: ⁊ fiat si
cut pulmētum: ⁊ administret i panno: aut incē
ta. Et quandoq₃ dissoluuntur species in suc
co arnoglose longe: aut amplex ⁊ propie in
estate: ⁊ est experimentum nobile.

V Nguētū mirabile relatū ad Nicho
demū valēs ad vulnera putrida: et
gñat i eis carnē: ⁊ sigillat: ⁊ phibet
i eis putrefactionē fieri. Recipe myrre alo
es: sarcocolle aā partē. i. mellis dispūati du
plū ponderis olium vini albi boni quātū suf
ficit. coquantur cum facilitate vsq₃ dum ha
beāt spissitudinem: ⁊ quandoq₃ addit i medi
cina vitrioli circiter ptem. ß. ⁊ propie ad cō-
sumptionem carnis addite: ⁊ est expertum.

Vnguētū nicodēi aliō. recipe myrre aloes añ. ʒ. viiij. vini al. q̄tū suffi. ē. te rāt sic alcobol: ⁊ proiice sup ea vinu: ⁊ tere cum eo miscendo: ⁊ iterum infunde vinum ante modicum terendo illud ⁊ sic dum fiat liquidum sicut mel: ⁊ administretur: Et sunt qui addant vitrioli partis vnius q̄rtam Et sunt qui conficiunt cū oleo myrtino: ⁊ vino viciissim parum de vtroq̄ ponendo

Vnguentū cerasceos magnū recusicās vulnera maligna: ⁊ fistulas difficiles: ⁊ mūdificat a carne mortua: ⁊ putrefactione: ⁊ pficit sigillationem eorū: sigillatione laudabili. Recipe armoniaci. ℥. i. bdelij: olibani masculi: aristologie: sarcocolle añ. ʒ. v. myrre galbani añ. ʒ. iiij. litargiri. ʒ. xv. aloes: opoponaci añ. ʒ. ij. ⁊. ʒ. florū eris. ʒ. iii. resine. ʒ. xiiij. cere albe. ℥. ij. olei quātū sufficit. Armoniacum ⁊ bdelium dissoluat ī aceto. Litargiru teratur ⁊ decoquatur cum oleo donec liquefiat: ⁊ tunc remoueatur ab igne donec infrigidet parum: ⁊ proiice super ipsum armoniacum: ⁊ bdelium dissolutū in aceto: ⁊ reduc ad ignem donec coaguletur: ⁊ post illud proiice super ipsum reliquas medicinas: ⁊ administretur.

Vnguentū cerasceos parum faciens nasci carnem in vulnerib⁹: ⁊ mūdificat: ⁊ incarnat ea: ⁊ confert recentibus vulneribus ⁊ antiquis. Recipe aristologie: radicis ireos: sanguinis draconis armoniaci: sarcocolle añ. ℥. s. litargiri triti ⁊ puluerizati. ℥. v. decoquatur litargirū cum olei lib. i. donec liquefiat: ⁊ conficiatur cum aliis sicut diximus.

Vnguētū artanithe magnū flatum ad Alexādrū quo vngit̄ vēter ⁊ sumen ⁊ ilia: ⁊ soluit solutione cataratica: ⁊ vngitur ex eo stomachus: ⁊ facit vomere: ⁊ educit vermes: ⁊ confert hydropisi: et solutione educit aquam citrinam: ⁊ est ppinandum nō valentibus sumere medicinam. Recipe succi arthanite lib. iii. succi cucumeris asinini lib. i. olei irini lib. ii. butiri vacini lib. i. pulpe colloquintide. ℥. iij. polipodij. ℥. vi. euforbij. ℥. s. Que terenda sūt tere: et submerge in succis ⁊ oleis: ⁊ pone in vase vitreato stricti orificij: ⁊ stringe caput eius: ⁊ dimitte per dies. viij. Deinde bulliat totum ebullitione. i. ⁊ coletur: ⁊ proiice super colaturam serapini aur. v. myrre aur. ij. ita q̄ resoluantur pri⁹ in aceto vini quantitate sufficiēti: ⁊ aggrega omnia simul ⁊ bulliant agitando semp cū fuste vsq̄ ad succoꝝ fere consūptionem. Tunc proiice sup ea cere. ℥. v. fell vacini aur. v. Feruetat cū eis vsq̄ dum liquefiat cera. Deinde puluerizā super ea sic conterendo scamonee: aloes: mezereon: colloquintide añ aur. v. euforbij aur. ij. salis gemme aur. iij. turbit aur. v. piperis longi: zinziberis camomille añ aur. ij. ⁊ cōficiās ⁊ administrēs.

Vnguentum artanithe parū resoluens apostemata splenis: ⁊ lapideitatem ipsius: ⁊ scrophulas. Recipe succi artanithe: ⁊ viscositatis que nascitur ex radice filicis: ⁊ succi caubengigb ana. ℥. viij. succi extremitatum tamarici. ℥. ij. olei irini lib. ij. ysopi humide. ʒ. v. armoniaci: bdelij añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. aceti quantū sufficit: cere citrine. ℥. vi. corticis radicis capparorū. ℥. i. ⁊. ʒ. spice. ʒ. iii. fiat sicut superius diximus.

Vnguentū de lino quod scripsit Mebenzegar mirabile ad replendū vulnera carne: ⁊ proprie ea in quib⁹ videtur difficilis incarnatio: ⁊ sanat fistulas ⁊ vulnera fraudulenta. Recipe opoponaci partem. i. rasure pāni antiqui de lino subtilis ⁊ mundi partem. s. vini ⁊ mellis ⁊ olei rosati aut myrtini añ partes. v. litargiri: aloes sarcocolle: myrre añ partis vnius tertiā fiat vnguentum sic terendo in mortario nunc oleū nunc vinum infundendo: ⁊ administretur: et quādoq̄ additi eo vitrioli partis viii⁹ q̄rta.

Vnguentum altaranbel ⁊ ē efficiēs operationē cauterizationis. Linit enim sup mēbrum: ⁊ facit vesicationes: ⁊ excoriat: ⁊ confert morphee: ⁊ pāno: ⁊ lentiginibus cutis: ⁊ maculis cutis. Recipe taranbel recentium. ʒ. x. asungie porcine. ʒ. x. vel. v. terant simul: ⁊ dimittantur marcescere per dies. vij. deinde bulliant ⁊ colētur ⁊ seruetur vnguentum in vitri vase: ⁊ administretur vbi oportet.

Vnguentum rosatum sedatiuum inflationum: ⁊ erisipile: ⁊ ignis persici: ⁊ confert sode calide: ⁊ inflatiōi stomachi ⁊ epatis. Recipe asungie porcine recentis quātitatem quam volueris: ⁊ laues ī aqua calida nouies: ⁊ tantūdem cum aqua frigida lauatione vltima deinde terātur cuꝫ ea rosarum rubearū recentium quantū ipsa est: ⁊ dimittantur marcescere per dies. vij deinde coquantur cum facilitate: ⁊ colentur et iterum tantundem rosarum: terantur: et dimittantur per alios septem dies: et fundatur super ipsum succi rosarum circiter:

partem.℥.olei amigdalinī partes.vi. ⁊ iterū coquatur cum facilitate vſq; ad ſucci conſūptionem: deinde reponatur ⁊ adminiſtret. Et quandoq; diſrūpitur in aqua roſata parum opij: ⁊ proiicitur in decoctione: ⁊ ē mirabile: vbi oportet: ⁊ proprie quando vigilie adſūt.

Vnguentum violatū valet ſicut roſatum ⁊ confert pleureſi ⁊ īflāmatiōi pectoris: ⁊ fit ſic vnguētū roſatū.

Vnguentū de papauere ē ſedatiuū doloꝝ calidorum: ⁊ fit cum capitib⁹ papauerum ſcilicet albi ⁊ nigri ⁊ aſſungia ⁊ fiat ſicut roſatum.

Vnguentum baſilicon magnum cōfert vulneribus in quibus ē calefactio ⁊ proprie ī vulneribꝰ neruoſis mundificat enim ⁊ incarnat ea. Recipe cere albe: reſine: ſepi vacini: picis: glutini: olibani: myrre aā olei quantum ſufficit. In alio: cere.℥.vi. picis.℥.iiij. ⁊ alioꝝ aā.℥.i.⁊.ſ.

Vnguentū baſilicon min⁹. Recipe reſine: picis: cere aā olei quantum ſufficit.

Cerotū de ſandalis vltimū ad ſedādū inflationes: ⁊ apoſtemata calida: ⁊ ſupcalefactiones q̄ ſūt ī ſtomacho ⁊ epate. Recipe roſaꝝ.ʒ.xij. ſandaloꝝ rubeorum.ʒ.x. ſandali albi ⁊ citrini ana.ʒ.vi. boli armēi.ʒ.vij. ſpodij.ʒ.iiij. cāphore.ʒ.ij. cere albe.ʒ.xxx. olei roſati lib.i. conficiant ⁊ adminiſtrent: ⁊ ſunt qui lauant oleum ⁊ cerā pri⁹ ⁊ poſtea pmiſcent cū alijs: ⁊ eſt melius.

Cerotum Galieni vltimū ī īfrigidatione valens ad febres acutas ⁊ ſodam calidam pulſatiuā. Recipe cere albe.℥.i. olei roſati.℥.iiij. ⁊ fit radix olei: oleū onfacinum: aque fontium clare ⁊ proprie vehementis frigoris q̄tū ſufficit. Oleum multociēs ⁊ bene lauet lauatiōibus mītis: ⁊ quanto magis elaboraē ī lauando illō fit excellentius. Vltimo vero cōquaſſet cū aceto albo ⁊ claro ⁊ pauco ⁊ ſeruetur.

Vnguētum de bdelio quod confert ad ſpaſmū ⁊ epilepſiam ⁊ paleſim: ⁊ ad egritudines neruorū frigidas: ⁊ lenit nodoſitates neruorum. Recipe bdelij.ʒ.vi. euforbij.ʒ.iiij. caſtorei.ʒ.iij. ſerapini.ʒ.iiij. cere.ʒ.xxv. olei ſambucini aut olei de keyri.ʒ.x. Bdelium ⁊ ſerapinū diſſoluant ī aqua rute agreſtis: cetera liniāt cū aq̄ calida: ⁊ fiat vnguētū ⁊ liniat cū eo.

Vnguētum valens ſimiliter. Recipe caſtorei.ʒ.ij. piretri: euforbij: ſtafiſagrie: ſinziberis: ſinapis ana.ʒ.iiij. ſucci affodillorum: ſucci rute agreſtis aā.ʒ.iiij. liniant omnia ī ſuccis. Deinde coquatur cū cere.℥.v. olei roſati.℥.xx: vſq; ad ſuccorum cōſūptionē. Deinde coleē ⁊ adminiſtret.

Vnguētū filagrios ad ſpaſmum et mollificatione. Recipe cere.℥.iij. iſopi humide: ſucci rute agreſtis aā.℥.ij. euforbij: piperis armoniaci: croci: olibani: caſtorei: glutinis: albuſac: opoponaci aā.ʒ.ij. ſtigie.ʒ.ij.⁊.ſ. olei quantū ſufficit.

Vnguentum aureū curat ⁊ ſolidat plagas: ſanum ⁊ expertum. Recipe cere citrine.℥.vi. olei boni.lib.ij.⁊.ſ. terebintine.℥.ij. reſine: colophonie ana.℥.i.⁊.ſ. alias.ij.⁊.ſ. olibani maſticis aā.℥.i. croci.ʒ.i.

Vnguentum de ceruſa faciens ad vlcera ⁊ excoriationem que fiūt a colera aduſta ⁊ flegmate ſalſo ⁊ ſcdm ſiccam ⁊ cōbuſtionem ⁊ eriſipilas. Recipe ceruſe merdaſengi aā.℥.vi. plumbi adu ſti: ſcorie argenti aā.ʒ.iiij. maſticis olibāi aā.ʒ.ij.⁊.ſ. olei roſati ⁊ aceti albi quantum ſufficit: Terantur in mortario ⁊ ponatur prius oleum: poſtea acetum aā parum infundēdo ſtaq; ſine intermiſſione terantur nunc hoc nunc illud infundendo donec impinguetur. Si autem eo indiget pruritum habens: argenti viui.ʒ.v. Adde ⁊ adminiſtra: ⁊ quādoq; apud neceſſitatem adde ginjar.ʒ.ii.

Vnguentum ſiricinum valet ad vulnera putrida: ⁊ cōbuſtionem ⁊ excoriationem. Super vnguentum de ceruſa: adde ſirjci.℥.i.⁊.ſ. aloes: myrre ana.ʒ.iiij. ⁊ vtere.

Vnguentum egyptiacum magnum confert ad vulnera antiqua ⁊ fiſtulas: que indigent mundificatione. Abſterget enim ⁊ mūdificat ea a carne mortua ⁊ putredine. Recipe floris eris aur.v. mellis aur.xiiij. aceti fortis aur.vij. coque ſuper igne donec īſpiſſetur. Et ſunt qui addūt ei olibani maſculi triti aur.i.⁊.ſ.

Vnguentum enfarmacum faciēs naſci carnem in vulneribus ⁊ conſolidans ea. Recipe litargiri triti: ſic alcohol: partem vnam: ⁊ funde ſuper ipſū nūc oleum: nunc acetum: ⁊ teratur ⁊ adequetur: ⁊ proprie quantum ſufficit: ⁊ adminiſtretur.

Vnguentum enfarmacum aliū. Recipe litargiri triti ſicut alcohol partem.i. aceti vini partem.i. olei antiq

partes.iiij.coquanł cū facilitate vsq̄ dū fiat eius spissitudo ⁊ administretur.

Vnguentum alfesiricon relatum ad Alexandrum mundificans cutim: et sanans scabi[e]s siccā ⁊ asperitatē cutis ⁊ impetiginē ⁊ flegma grossum. Accipe cerusse: litargiri: alfesiricon: aloes boni: climie argenti: argenti viui extincti añ partes eq̄les: olei de oleandro: ⁊ aceti q̄ntum sufficit. fiat sicut vnguentum de cerusa.

Confectio alfesiricon quod ē medicamen cōpositū ad fistulas ⁊ ulcerā ⁊ malū mortuū: ⁊ delet additionem carnis putride: ⁊ sanat scabiem siccā. Recipe litargiri albi calcanti añ ptes.i. floris eris añ ptem.ß. terantł cū aceto vehementer forti ī sole tempore estiuo fere p diem.i. semp aūt modicū addendo acetū. Deinde ponał ī vase vitreo ⁊ stringatur os eius ⁊ sepeliatur ī fimo diebus.xl. deinde administretur.

Confectio vnguenti sanans vulnera antiqua difficilis cōsolidationis ē medicamē expertū. Accipe aloes boni myrre mūde añ ptes equales. Deinde tere vehementer cū succo absinthii ⁊ celidonie ⁊ succo plantaginis: donec fiat sič mel. Et administretur cū coto aut pāno subtili.

Ysopi cerotū diatessaron descriptione Democriti valet ad mollificationem omnis duritiei: ⁊ nodositates que fiūt ī mēbris ⁊ apostemata dura: et duriciē iuncturarū: ⁊ dolorē epatis ⁊ splenis renū matricū ⁊ vesice. Recipe cere citrine: terebintine: añ.ʒ.xij. olei irini.℥.iiij. ysopi humide.℥.ij. ⁊ ex eis fiat vnguētū ⁊ adminstreł.

Cerotū Galieni stomachū cōfortās ⁊ emēdans vicia stomachi: q̄ ex frigiditate fiunt preparās ⁊ cōfortās appetitū ⁊ digestionē cibi: ⁊ cōfortās epar: ⁊ sedans dolorē eoꝝ. Accipe rosarū.ʒ.xx. foliorū absinthij sicci.ʒ.xv. masticis.ʒ.xx. spice inde.ʒ.x. Tere subtiliter: ⁊ accipe cere munde.℥.iij. olei rosati lib.i.⁊.ß. Dissoluantur ī igne: ⁊ lauēł lauatiōibus pluribus in aq̄ rosata. Deinde iterū dissoluantur ⁊ lauentur ī vino veteri: ⁊ succo citoniorū: et aceto pauco. deinde misceantur cum puluere teram. ⁊ fiat cerotum ⁊ administretur.

Cerotū diapenteꝯ lenit nodatiōes iuncturarū ⁊ duritiē neruoꝝ: ⁊ valꝫ ad spasmum. Accipe cere citrine.℥.iij. sigie.℥.i. minus ptem tertiam: terebintine.℥.i. mucillaginis glutinis canabaꝫ.℥.v. olei irini quantum sufficit. Et expertum est.

Cerotum alexandrinū optimum stomachum confortat ⁊ mēbra nutritiua: ⁊ aufert duriciem ipsoꝝ bonuꝫ ⁊ expertum. Recipe cimaꝝ absinthij olibani ana.ʒ.x. armoniaci: storacis: calamite. añ.ʒ.xij. spice.ʒ.iij. cere.℥.iiij. olei camomille quātum sufficit: olibanum ⁊ armoniacū in vino sufficienti p diē ⁊ noctem infunde. Absinthium autem: ⁊ spicā tere ⁊ cribra. Oleū vero: ⁊ cerā solue sup ignē: ⁊ cū eis reliq̄ misce.

Cerotum aliud eiusdem fortissimuꝫ ⁊ expertum ad dissoluendum membrorum durities: ⁊ diuturnas articulorū passiones: ⁊ neruorum omnium egritudines ex frigiditate factas: ⁊ soluit eorum contractiones: ⁊ valet ad paralisim ⁊ torturam. Recipe castorei: euforbij: piperis lōgi ⁊ nigri añ.℥.i. armoniaci: opoponaci: galbani añ.℥.i.⁊.ß. medulle cerui: medulle cruris vacce añ.℥.ij. terebintine.℥.vi. storacis liquide.℥.i. adipis gallinarum: adipis anatis et anseris: ⁊ adipis porci añ.℥.i.⁊.ß. cere lib.i. olei veteris: olei nardini: olei laurini: olei irini: olei naptici: olei camomille: olei de keiri: añ.℥.viij. olei balsā.℥.iiij. vini veteris quātum sufficit ad infundendum medicinas siccas. Et sūt q̄ addūt ysopi hūide.℥.iiij. ⁊ ē efficacius.

Cerotum Andromachi factū ex.ix. medicis conferēs ad frigiditatē neruoꝝ: ⁊ stomachi: ⁊ confortat stomachum recipientem superfluitates: ⁊ lenit duriciem neruorum ⁊ iuncturarum: ⁊ aufert dolores ⁊ timores profūdos: ⁊ apostēata maturanda maturat: ⁊ dissoluēda dissoluit. Recipe storacis.ʒ.iiij. masticis.ʒ.xij. folij spice: añ.ʒ.ij.⁊.ß. euforbij.ʒ.iij. cinamomi.ʒ.vi. cere albe.ʒ.xx. olei de been.℥.viij. olei balsami.ʒ.xv. fiat cerotum.

Emplastrū diaquilon cuius iuuamētum notū ē ad apostemata dura: et duritiem epatis ⁊ splenis: ⁊ stomachi: ⁊ ad scrofulas: ⁊ ad omnem duritiē. Recipe ex fenugreco: ⁊ semine lini: ⁊ radice altee de singulis mucillaginibus añ partē.i. litargiri triti contritiōe vltima: ⁊ mūda a plūbo ⁊ scoria partem.i.⁊.ß. olei antiqui clari partes.iij. Modus autem operationis eiꝰ talis est: Recipe litargirum: ⁊ oleum: ⁊ diu ī mortario lapideo cum pistillo ferreo conquassetur: ⁊ elaboretur ī eoꝝ cōquassatiōe multū. Deinde bulliat sup ignē cū facilitate sēp: ⁊ in

desinenter agitando cū spatula:vsq̄ dū coa
gulctur litargirum. Tūc depōatur ab igne
⁊ dimittatur ī frigidari paulati. Postea ac-
cipe mucillagines:⁊ bulliant ebullitione alī
qua:deinde ante modicū proiice mucillagi-
nes super litargirū:⁊ oleum semper cum pi
stillo conquassando donec decens fiat eorū p
mixtio. Tunc quoq̄ coquat̄ super ignē vsq̄
dum ī spissef. Inquit Mamech Felicissimū
erit opus eius si cum eo pulueris ireos tri-
te pmisceatur mirabiles est iuuamenti:ad re
soluendū:⁊ maturandū fortiora. Si autem
mucillagines mellilot:⁊ proprie seminis ei⁹
operatio ipsius receperit erit eius sedatio
fortior. Et sūt qui pro cōmuni oleo oleū iri
num:⁊ oleum de camomilla ponunt:⁊ erit ī
cunctis nobilior.

EMplastrū diaquilon magnum ex
pertū ad resoluēdū:⁊ ad maturatio
nem omnis duriciei:⁊ īflāmationis:
cuius pmixtio. Recipe litargiri mundi trit
⁊ cribelati.℥.xij. olei irini ⁊ camomillini ⁊
anetini añ.℥.viij.mucillaginis seminis lini:
mucillaginis fenu greci:mucillaginis ficuū
pinguium ⁊ mucillaginis passularū:⁊ succi
ireos:⁊ succi squille:⁊ isopi humide:⁊ gluti-
nis alçanach añ.ʒ.xij.⁊.ß.terebintine.℥.iij.re-
sine pini.⁊ cere citrine.℥.ij. Conficiatur sic
diximus ⁊ ē expertum. Inquit fili⁹ Zacha
rie. Acquiritur ei ī decoctione:vt descēdat
a mollitie cere:⁊ accedat ad spissitudinē vn-
guentorum:⁊ liniatur in panno:⁊ supponan-
tur vbi oportet.

DIaquilon puum resoluens ⁊ matu
rans tumores a caliditate factos:⁊
apostemata. Recipe litargiri.℥.vi
olei veteris clari lib.i.mucillaginis psilij.℥.
.iij.mucillaginis iusquiami.℥.i.⁊.ß.mucilla
ginis seminis lini:⁊ mucillaginis radicis mal
ue añ.℥.ij. Cui⁹ opatio ē sic opatio alteri⁹.

EMplastrū de granis lauri confe-
rens ad dolores a frigiditate:⁊ vē-
tositate factos:⁊ proprie ad dolorē
ventris ⁊ stomachi:⁊ renum:⁊ matricis:⁊ ve
sice:⁊ alioꝝ viscerum. Recipe olibani masti
cis:myrre añ.℥.i.granoꝝ lauri.℥.ij.cipi co-
sti añ.℥.ß.mellis colati quantum sufficit ad
aggregandū:⁊ extendatur ī pāno:⁊ calidū
superponat̄ vbi oportet. Si aūt triplicatur
in eo ciperum:⁊ ponatur de stercore capraꝝ
aut vacarum sicco ad pondus omnium inue-
nitur mirabile ad hydropisim.

EMplastrū stomachum ⁊ epar cōfor
tans:⁊ calefaciens ea. Recipe ligni
aloes:absinthij.gūmi:ara.masticis:
ciperi:costi:gingiberis:añ.℥.ß.calami aroma
tici:olibani:aloes añ.ʒ.iij.gariofiloꝝ macis:
cinamomi:spice:nucis muscate:gallie musca
te separatim añ.℥.i.⁊.ß.aggregentur cū mina
aromatica:⁊ extende sup pānum:⁊ suffumi
getur super ligno aloes:⁊ supponatur.

EMplastrū de gallia cōferēs ad sua
xum ventris:⁊ debilitatē stomachi
⁊ epatis ⁊ viscerū cum significatio-
nibus frigiditatis sanum ⁊ expertum. Recipe
galie muscate squinanti.ʒ.i.⁊.ß.ramic:sumac
acacie:hippoquistidos:laudani gallarū non
pforatarum:calami aromatici:rosarū ⁊ semi-
nis sandalorum alboꝝ:⁊ rubeoꝝ:masticis:
xiloaloes:gariofilorum:spice olibani:costi:
myrre:ciperi:absinthij añ.ʒ.ij. Fiat eoꝝ con-
tritio bona. Deinde accipe succi folioꝝ myr
te humide:folioꝝ lauri:aque rosate:⁊ vini
pontici añ.℥.i.⁊.ß.submerge in eis calefa
ctis tortellarum de seni:ʒ.iij.bacilloꝝ sicco
rum.xij.numero dimittantur per diē et no-
ctem. Deinde terantur:⁊ fiant sicut puluis.
⁊ misceat̄ cū mine aromatice.℥.iij.aut.iiij
gummi assari.ʒ.vij. Coquantur omnia lento
igne vsq̄ ad spissitudinem mellis. Deide ag
grega cū puluere reꝝ:⁊ tere diu ī mortario
donec fiat totum viscosum. Deinde line ex
eo super lamina:⁊ suffumiga cū ligno aloe
⁊ epithimentur cū eo.

EMplastrum aliud de galia valens
ad eadem que prius cū significatio
nibus caliditatis. Recipe gallie:ra
mic rosarum:⁊ seminis eius:pulpe sumac:
sandali albi:⁊ rubei:spodij:sanguinis draco
nis:karabe:balaustie:hippoquistidos acacie
corticū mandragore:capitum granatoꝝ añ.
.ʒ.ij.camphore.ʒ.ß.tere:⁊ fac puluerem. Reci
pe succi capilloꝝ veneris.℥.ij.vuarū agre
stium.℥.i.succi extremitatum myrte humi
de:aceti añ.℥.i. Infunde in eis sanich ordei
⁊ granoꝝ myrti triconum sicut alcohol:añ.ʒ.
.iiij.gūmi arabici:añ.ʒ.iiij.⁊ misce cū eis mi
ne acetose.ʒ.ij.vel.iij.⁊ decoque in igne leni
vsq̄ dum habeat spissitudinem viscosā. De
inde aggrega omnia simul cum speciebus ⁊
line ex eo sup lamina:⁊ suffumigetur cum
xiloaloe:⁊ epithimet̄ cū eo:⁊ ē sanū ⁊ expertū.

EMplastrū relatum ad Androma
chū conferens ad doloꝝ iuncturaꝝ
⁊ genuum antiquum:⁊ sciaticam. et

duriciem splenis ⁊ tumores laterū: ⁊ hydro
pisim. Recipe sepianatis: picis anā. ℥. xviii.
auripigmenti rubei ⁊ citrini aluminis iamenī
calcis nō extincte anā. ℥. xv. armōiaci. ℥. ii. dis
soluatur armoniacum in vino rubeo: ⁊ dis-
soluatur in igne: ⁊ dissoluatur cum eo olei lib
. ii. ⁊ puluerizanda puluerizentur: ⁊ aggrega
omnia simul sm decentem modum pparatō
nis eius: ⁊ mitte vbi oportet expāsū i lamia.

EMplastrū aliud: Andromachi vl-
cerans ⁊ cauterizans vbi oportet.
Recipe aque ardentis ⁊ ē aqua sa-
ponis lib. iiii. granorum nigri: ⁊ frumēti excor
ticati anā. ℥. vii. ponantur in vase vitreato: et
stringatur orificium eius vehementer: ⁊ di-
mittatur per diem ⁊ noctem: deinde agitet
cum ligno: ⁊ claudatur. Fiat hoc omi die do
nec grana dissoluantur: ⁊ totum sit factū mu
cillaginosum deinde referuetur. Cum autē
eo vti oportet recipiatur de eo in vacuitate:
corticis auellane aut arundinis: aut in cera
preparata: ⁊ ponatur vbi oportet. Facit enī
cocturam sicut cauterium: ⁊ proprie dimissū
i loco tribus horis aut plus si oportet.

EMplastrum sinapismū descriptiōe
Democriti conferens ad venam
sciaticam: ⁊ podagrā: ⁊ dolores ossi-
um: ⁊ arteticam: ⁊ frigidas passiones: ⁊ emi-
craneam: ⁊ obliuionē: ⁊ litargiā. Recipe fica
um siccarum pinguium partē vnam: ⁊ infun
de i aqua tepida p diem: ⁊ noctē: tunc expri-
me fortiter vt nullus humor i eis remaneat.
Deinde sinapim tritam cū aceto cum eis mi
sceas diligenter diu commiscendo: ⁊ sit sinapis
pars vna ⁊ ficuum alia. Si aūt vehementio
ris virtutis facere volueris: pone de sinapi
partes duas. Si autē minus ex ficubus par
tes tres: ⁊ ex sinapi. ii. Quando autem appli
catur loco: dimittatur in eo: ⁊ auferatur an-
teq̄ vulneretur: ⁊ proprie quādo solū calefa
cere oportet. Et quandoq; dimittitur donec
vulneretur: ⁊ proprie quādo profūdarū ma
teriarum exclusionem queris sicut in talib9.
In defectu vero sinapis schibale cabne po
nantur pridie in aceto infuse: ⁊ est ad hydro
pisim ⁊ duritiem: ⁊ dolorē splenis efficax: et
quandoq; additur eis fimus colūbarū agre-
stium: ⁊ radix enule: ⁊ semen nasturcii: ⁊ gra
na lauri: ⁊ cōfert ad frigidas: ⁊ ventosas egri
tudines viscerum: ⁊ splenis: ⁊ hydropisim: ⁊
similia: Expertum ab antiquis medicis.

EMplastrum de fermento descripti
one democriti. Inqt Democri-
tus. Multorum emplastrorum fermētum
est: Et materia medicinarum nobilium: et
illud quod ex eo antiquius ē est nobilius cū
melle distemperato: ⁊ sint partes eorū eq̄les
⁊ sexta pars eorū ex viscoquercio: ⁊ octaua
pars armoniaci dissoluti in aqua fenugreci:
aut lacte arboris mori: ⁊ modico fecis olei an
tiqui: ⁊ est emplastrum efficax ad extrahen-
dum spinas ⁊ furcillos: ⁊ ossa cranei infixa
etiam si profunda sint. Adhuc autem accipe
fermenti partem. i. succi mente: ⁊ succi absin
thii anā partē. s. aceti vini: aut succi vuarum:
agrestium: aut succi extremitatum vitium:
aut succi citoniorum quartā partem vnius:
macis: gariofilorū: ligni aloes: mastices: spi-
ce: foliorum rosarum: absinthii sicci anā octa-
uam partem. ℥. vnius. Misceant omnia: et
coquantur ad ignem: ⁊ emplastretur ex eis
stomachus ⁊ epar. Confert enim iuuamētū
manifestū ad debilitatem eorū. Et adhuc ci9
acetosi partem. i. succi endiuie: aut solatri: ⁊
aceti: aut succi vuarum agrestium: aut succi
extremitatum vitis anā partem. s. farine or
dei terciam partis vnius trium sandalorum
foliorū rosarum: spodii: faufel: sief memithe
boli armeni ac sextam partis vni9 succi por
tulace: ⁊ mucillaginis psilii quantū sufficit
ad aggregandum ea. Fiat ex eis emplastrū
⁊ ponatur super epar ⁊ viscera in quibus ve
hemens inflammatio ⁊ erit mirabile. Preter
hoc autem. Accipe fermenti: mellis olei: lac
tis mulieris vitelli ouorū anā partes equales
fiat emplastrum. Maturat enim: ⁊ rumpit
apostemata: ⁊ dubeles. Si bdelium cum fa-
rina ordei misceatur: ⁊ extrahit spinas: Si aūt
fortius facere volueris emplastrū adde gal
bani: circiter partis vnius. s. ⁊ dissolue cū eis
Quod si adhuc fortius facere volueris: ad-
iunge cum eis baurach sextam partis vni9:
stercoris colūbini: ⁊ gallinacei anā. iiii. partis
vnius. Amplius autem si aceto ⁊ sale fermē
tum: coquis epati: ⁊ spleni necessarium i mul
tis egritudinibus inuenies. Atq; si armōia
ci ⁊ bdelii ⁊ ficuum pinguium: sumatur ana:
⁊ partem. s. fermenti addideris: ⁊ proprie dis
solutam in aceto: ⁊ foliorum rute: ⁊ fructus
tamarisci: ⁊ baurach ana quartam partis. i.
⁊ miscueris omnia ⁊ fortiter contundes mi-
raberis effectum eius ad grossiciem splenis
Si autem siccare opus ē in visceribus cōtē
ta superfluā: cum fermento sulfure ⁊ sal: ⁊ ci-
nerem vitium cōbustarum addes. Si autem
acrius facere volueris aspaltum. Si autem

adhuc acrius eufozbium adiūge. Inquit de
modernus. In mltis adhuc antiq̄ laudaue
runt experiētiā ei⁹ q̄d narrare prolixū ē.
EMplastrū filij Zacharie quod le
nit duriciem: ⁊ nodositatem iunctu
rarum: ⁊ lenit pectus ⁊ habilitat ma
terias i co ⁊ pulmone difficil' expulsiōs. Reci
pe cere citrīe. ℥. iij. medulle cruris vacce: adi
pis anatis: ⁊ adipis galline: mucillaginis: se
minis lini aā. ℥. ij. olei de lino quantū suffi
cit. Si autem fortius facere volueris: adde
mucillaginis altee: ⁊ mucillaginis fenugre
ci partes conuenientes: ⁊ pro oleo de lino po
natur oleum de keiri citrini vel vtrūq;. Et si
adhuc fortius facere volueris adde isopi hu
mide: ⁊ glutini galbani quantū de vna mu
cillaginū ⁊ mirraberis effectū eius ad ea que
diximus.
EMplastrū diasinicon confortatiuū
stomachi: ⁊ epatis mirabile i quibus
accidit vehemēs debilitas: ⁊ viscerū
quibus accidit lubricitas ⁊ mollificatio ⁊ cō
fert ad fluxum ventris ⁊ ad fluxum epaticū.
In primis fiat cerotum ex cere. ℥. ij. olei rosa
ti: olei nardini aā. ℥. iiij. Deinde accipe da
ctilorū siccorū. xl. numero tortellarū de feni.
ʒ. v. Deinde funde biduo in vino odorifero
⁊ accipe carnium citoniorū decoctorū in vio
ʒ. viij. ⁊ tere cum dactilis contritione vltima
⁊ misceatur cū cetoto ⁊ contūdatur i morta
rio donec aggregentur. Deinde pone super
ea: masticis: olibani: absinthij romāi sicci aā.
ʒ. ij. ⁊ ʒ. ligni aloes: macis: mirre: aloes: spi
ce: acacie gallie: ramie: calāi aromatici aā. ʒ.
i. laudani. ʒ. i. ⁊ iterum conterātur donec per
misceantur. Deinde line super lamia ex eo
⁊ suffumiga cum xiloaloe: ⁊ pone super sto
machū ⁊ epar ⁊ viscera: De meliori aūt opa
tione ē: vt mastix ⁊ laudanū cū cera ⁊ ole
o misceantur: ⁊ sic cū ceteris ēplastrū fiat.
EMplastrū diasinicon descriptione
Alexandri: mēbra nutritionis cōfor
tans: ⁊ valet ad fluxum ventris: et
vomitū: ⁊ colericā passionē ⁊ dissinteriam et
ad fluxū epaticū: ⁊ ad maliciā alistibus. ⁊ sto
machū recipientē superfluitatē a membris
aliis. Recipe dactilorū vicinorū maturitati:
sine ossibus. ℥. v. tortellarum de feni. ℥. i. ci
toniorū: ⁊ prople carnium eorū decoctorum i
vino stiptico. ℥. i. ⁊. ʒ. storacis: masticis. lauda
ni aā. ʒ. iiij. acacie: succi agreste: florum vuarū
agrestium: rosarum: sandalorū citrinorum: ra
mie: mirre: xilo aloes aā. ʒ. iiij. cere. ℥. iiij. olei
rosati. ℥. xv. vini pontici quantū sufficit ad
īfundendum infundenda. Et confice sicut te
scire fecimus: ⁊ line ex eo super laminam: et
cū xilo aloes suffumiga: ⁊ superpone.
EMplastrum Alexandri cōferēs ad
omnem duriciem: ⁊ apostemationē
stomachi: ⁊ viscerum: ⁊ hydropisim
cum incipit fieri: ⁊ grossas vētositates: ⁊ hu
morem crudū ⁊ grossum. Accipe spicarum
olei mundatarum. ℥. iiij. ⁊. ʒ. storacis aloes bo
ni bdellij aā. ℥. iij. terebintine. ℥. iiij. axungie
porcine recentis adipis anseris aā. ℥. v. ma
sticis olibani aā. ℥. i. ⁊. ʒ. eufozbii. ℥. i. croci. ℥
ʒ. cere citrine. ℥. xij. olei nardini: ⁊ vini odori
feri quantum sufficit.
EMplastrū relatum ad Aristarchū
valens ad frigiditatem stomachi: ⁊
viscerum: ⁊ humorē frigidum in eis
⁊ ventositates grossas: ⁊ hydropisim: ⁊ ten
siones laterum: ⁊ dolores omnes ipsorum
de predictis causis ⁊ maxie stomachi ⁊ epai
⁊ duriciem in eis: ⁊ apostemata. Cuius per
mixtio. Recipe cere citrine. ℥. i. terebintine
℥. vi. axungie porcine recentis: adipis anse
ris: medulle cruris vacce aā. ℥. iiij. bdellij mir
re olibani storacis opoponaci aloes masticis
aā. ℥. i. ⁊. ʒ. armoniaci. ℥. iij. colophonie. ℥. vij.
aluminis. ℥. i. spice. ʒ. vi. folij. calami aroma
tici: eufozbii: granorum lauri aā. ʒ. vij. olei bal
sami lib. i. olei nardini: ⁊ vini odoriferi quan
tū sufficit. Confice sicut sepe narrauimus: et
vtere.
EMplastrū Oribasij valēs ad apo
stemata dura scrofulas: ⁊ grossicies
epatis ⁊ splenis. Recipe litargirii
℥. iiij. cere. ℥. viij. resine. ℥. v. armoniaci. ℥.
iij. confite. ℥. ij. aristologie. ℥. i. ⁊. ʒ. aloes. ℥.
i. thuris masculi: eufozbii: galbani aā. ʒ. xij.
olei antiqui ⁊ aceti squillitici quantum suffi
cit confice sicut diximus.
EMplastrum Oribasij aliud confe
rens sicut superius. Recipe armō
iaci. ℥. ij. Dimitte in aceto squillitico
p dies. ij. Deīde tere in mortario donec fiat
sicut puluis. Deinde contere cum cetoto fa
cto ex cere citrine. ℥. ij. olei camomille ⁊ irini
aā. ℥. iiij. croci. ʒ. v. confice cōtūdendo donec
fiat totum pingue. Inquit Oribasius exten
de ex eo sup pānū: ⁊ calidū sup spinā pōe: et
cōfert rigori febriū: sed pro aceto sqllitico per
mutatio fiat ad succū apij: ⁊ ē expertū.
EMplastrū de melliloto mollificās
omnem duriciem que est i stomacho

⁊ epate ⁊ splene ⁊ oīa viscera. Recipe melli
loti. ℥. vi. florum camomille: fenugreci: gra-
norum lauri: radicum altee ⁊ absinthij añ. ʒ.
iiij. seminis apij: cordamomi: ireos: ciperi ame
os: spice cassie añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. sansuci. ʒ. iiij. armōia
ci. ʒ. x. storacis: bdelij añ. ʒ. v. terebintine. ℥. i
⁊. ʒ. f. carnium pinguium. xij. numero: sepi capri
ni: resine añ. ℥. ij. ⁊. ʒ. cere. ℥. vi. olei sansucini
⁊ olei de spica quantum sufficit. Aque deco-
ctionis fenugreci ⁊ camōille: ⁊ melliloti quā
tum sufficit ad infundendum infusione dili-
genti: misceāt: ⁊ ɔficiāt ⁊ epithimet cū eo.

Mixtura ad vulnera sananda. Reci
pe gariofilate: radicum arthemisie:
pimpinelle: camomille: pentafilon:
herbe violarum: herbe veteris: cauli tenera-
rū rubei canabis omnium añ manipulū. i. ru
bee quantum de omnibus. Hec omnia bulli
ant in vino vsq3 ad medietatē: postea cola: et
colature adde terciam partem mellis: ⁊ cum
eo bulliat. Deinde cola: ⁊ vsui reserua.

Vnguentū palmeū valens ad vlne-
ra vbi ē sanguis. ⁊ apostemata pesti
lentialia ⁊ extituras: ⁊ adustionem ⁊
compressionem: ⁊ attractionem. Recipe olei
veteris lib. iij. asungie veteris depurate a sa
le lib. ij. litargiri lib. iij. vitreoli. ℥. iiij. Confici
atur sic oleū ⁊ asungia mittant in stagnato:
supra ignem: ⁊ liquefiat. Deinde addatur li-
targirum: ⁊ vitreolum: ⁊ ducantur continue:
cū tribus ramis palme: ⁊ accipe vnū ramū
palmarū minutatim scisum: ⁊ intromittatur
⁊ tam diu bulliat supra ignem lentū factū de
lignis siccis: donec inflammetur: ⁊ redeat ad
suum statū ⁊ inspissetur: ⁊ densitatē habeat

Vnguentū expertum ad scabiem. Re
cipe axungie. ℥. v. olei laurini: argē-
ti viui: cere munde: thuris albi pl'ue
rizati añ. ℥. ij. salis communis. ℥. viij. de suc-
co plantaginis: ⁊ fumi terre ad libitū. Confi
ce sic ceram: ⁊ axungiam nouam expurgatā
a tela sua: ⁊ oleū laurinum mitte in stagnato
cum succis: ⁊ pone ad ignem: ⁊ bulliant: do-
nec liquescant: ⁊ adde puluerem salis commu
nis: olibani ⁊ masticis in supradicta quātita-
te: ⁊ bulliat vsq3 ad perfectam decoctionem:
⁊ postea depone ab igne: ⁊ adiunge argentū
viuum cū salina extinctū: ⁊ cum pauco olei:
predicti: ⁊ misce bene cū spatula ⁊ vnge pal
mā manuū: ⁊ frica fortiter i fero vsq3 ad octo
dies.

Duodecima distinctio est de oleis.

Est enim mu
ltiplex oleorum operatio.
Alia enim sunt que per ex
pressionem fiunt. Alia ve
ro que p impressionē sicut
quando aliquod materia-
le suscipit id quod in alio est sm speciē suam
Alia quoq3 fiunt per resolutionē: quādo vir-
tute caloris disgregantur. Et constat quod
plurigena sūt in cōcreto occultata: ⁊ hoc ma-
xime alchimistarum ē. Et nos de his experi
emur: que possumus. Tu aūt aggredere al-
kimistas: ⁊ agitare cum illis. Primo aūt
de naturis oleorum opationum ⁊ modis q̄ p
expressionem fiunt: de his ⁊ de alijs si de' vo
luerit aggrediemur.

Oleum de amigdalis dulcibus aspe
ritatem lenit gutturis: ⁊ pulmonis:
⁊ partiū omnuū exteriorū: ⁊ omēs du
ricies: ⁊ siccitates mēbrorū ⁊ iuncturarū: et
confert ethicis ⁊ impinguat ⁊ augumētat sp
ma. Et iniectum confert ardori vulue: ⁊ ve-
sice. Et modus operationis est. Recipe ex
amigdalis mundatis ab vtroq3 cortice quā-
titatem quā volueris: ⁊ tere contritione vltī-
ma: ⁊ fac pastones ex eis: ⁊ dimitte i loco ca
lido per spatium sicut horarum. v. Deinde ite
rum tere: ⁊ pone i gaynari: ⁊ stringatur: ⁊ ex
primatur ⁊ emanabit oleum. Si autem i va
se duplici: sicut per hoc spatiū coxeris. De
inde impresseris i gaynari emanabit abūdā
tius. Et si amigdalis tritis sacellos imple-
ueris: ⁊ sub cinere calido: aut arena calida: i
ter pannos sepelieris: ⁊ postea expresseris:
habundabit oleum. Modus operatiōis:
alius est malaxent in tina sicut pasta mala-
xatur: ⁊ sit domus in qua malaxantur castā:
⁊ fundatur desup aqua calida parum: ⁊ fiet
pila decliuis vbi emanat oleū ⁊ dum sic ex-
presseris abundabit. Gaynari aūt planta i
ferior sit habens concauitatem ⁊ emunctori
um in parte decliuiori: ⁊ in inferiori parte sit
globus iuxta formam capacitatis concaui-
tatis vt sigillet omni hora ambitu vacui. hic
ergo erit modus forme eius.

Oleum de amigdalis amaris ē apiti
uum opilationum carminatiuū ven
tositatum ⁊ resolutiuū: ⁊ confert do
lori aurium ⁊ surditati ⁊ sibilo lenit asperita
tes: ⁊ delet pannum faciei: ⁊ confert dolori-
bus neruorum ⁊ duritiem eorum lenit. ⁊ mo
dus compositionis eius ē sicut diximus de

oleo de amigdalis dulcibus.

Oleum de nucibus grossarum ventositatum ē resolutiuum: et cōfert tumoribus et contritionibus neruorum et puncture eorum: et propterea cum calce lota: et confert scabiei. Et modus compositiōis ei⁹ est sicut diximus.

Oleum de auellanis: confert dolori artetico et dolori neruorum. Et eius modus est sicut diximus.

Oleum de crisomilis sedat dolorem ani: et emoroidarū: et resoluit tumores in eis: et tumores vulnerū: et impedimenta lingue et dolores auris. Et modus compositionis eius ē sicut diximus.

Oleum de persicis opillationes aperit: et confert dolori auris et occidit vermes in eis: et linitur sūme calidū et necat vermes vulnerum: et confert dolori ani et emoroidarum: et tumoribus eorū. et operatio eius ē sicut diximus.

Oleum de been incidit: abstergit: mū dificat: et aperit opillationes: et iniectū per aures confert surditati: et sibilo et doloribus earum: et resoluit scrofulas iniectū similiter super apostēata dura: et splenem: et epar: et confert spasmo: et egritudinibus neruorum frigidis: et confert morphee: et feditati cutis: et vestigijs vlcerū et lentiginibus et confert doloribus iuncturarū. Et modus operationis eius ē sicut olei de amigdalis.

Oleum de keruá grossas ventositates dissoluit: et carminat: flegma quoque viscosum attenuat: et confert dolori stomachi et dolori colon: et ileon cum virtute et confert hydropisi inunctum: aut bibitum: aut clistericatum. Et ē operatio ei⁹ sic̄ dixim⁹.

Oleum de sartamo confert ictericie opillationi: et dolori stomachi et dolori colon: et confert iuuamentū manifestum opillationi pectoris et pulmōis: et mūdificat ea: et clarificat vocem. Modus operationis eius ē sicut diximus.

Oleum de nuce indica: confert dolori neruorum: et lenit pectus et pulmonē et clarificat vocem: et impīguat: et addit in spermate. Et ei⁹ operatio ē sic̄ diximus.

Oleum de cerasis articulorum dolori confert cum virtute: et mundificat et abstergit feditatē cutis: et delet panum: et lentigines: et iuuat ad expulsionē lapidis: qui in renibus: et vesica est. Et ei⁹ operatio est sicut diximus.

Oleum de almahaleb fortius est: ei operatio quam oleum de cerasis. Et eius operatio sicut illius.

Oleum de granis citri et citrangulorum: Confert dolori artetico: et tumoribus suspectuosis: et sūt leuiter: et expellit lapidem renum: et vesice. Et ei⁹ operatio est sicut diximus.

Oleum de fisticis et pineis. Impinguat epar: et confert doloribus eius stomachi adeo tamen nocet: et confert dolori renum potenter: et auget sperma. et eius operatio est sicut diximus.

Oleum laurinum confert dolori epatis: et emicranee frigidis et dolori neruorum: et iuncturarum: et confert neruis lesis a frigiditate: et cōfert dolori stomachi: et dolori colico: et renum: et dolori matricis epatis et splenis: et dolori viscerum. Et modus eius ē talis. Recipe de granis lauri maturis quantū volueris: et dum adhuc sunt recentia tere in pila et fac bullire cum aqua in caldario. Deinde exprime in gaynari plano nō habente cōcauum: et collige ex aqua quod supernatat oleum. Deinde iterum exprime grana contrita in gaynari habenti vacuum: et infunde aquam calidam: et collige oleum: et repone et administra vbi oportet.

Oleum de granis viridibus: et est albotin: confert sigillationi vulnerum et est materia emplastrorum multorum et confert spasmo et tetano: et duriciei neruorum et modus operatiōis eius ē sicut olei de granis lauri.

Oleum de stinco stomachū: et mēbra neruosa cōfortat et iuncturas laxas et carnes robustas reddit: et fit sic̄ oleum: de lauro vel olinis.

Oleum de balsamo fit ex planta longitudinis cubiti vnius: aut duorum ad plus similis ruteagrestis. Cortici cuius si acciderit scarificatio: aut scalpellatio ex parte eius solis fluunt sicut lachryme pinguedinis et ē dānel balsen. i. pinguedo balsami. Et quando accipiunt palmites plante in principio veris et terunt in pila: et coquūt in aqua: et exprimunt in gaynari: et vocatur oleum balsami. Et quandoque teruntur palmites et funditur super eos oleum antiquum: et ponitur in sole diebus. xl. Deinde coquantur in duplici vase: et iterum innouantur in eo alij palmites: et ita tertio. Deinde colatur: et reconditur.

Oleum de granis sisami impinguat et addit in spermate: et lenit durities: et asperitates: et clarificat vocem: et lenit guttur: et est materia aliorũ oleorũ multorũ. Et modus cõpositionis eius est sicut olei de amigdalis preterq̃ oportet ut grana sisami prius excorticentur. Et modus operationis eius est. Mundetur sisamus ab omnibus sui immunditiis: deinde roretur super ipsius aq̃ cum sale pauco: et confricetur manibus: iterũq̃ roretur donec madefiat: postea expandatur ut exsiccetur: deinde assetur assatione modica: et ponatur in sacculo panni asperi: et fricetur multum donec excorticetur: deinde mundetur a corticibus: et molatur cum molis: et fiat alrachine: et de cetero trahatur oleum sicut de amigdalis. Et quando trahitur oleum preterq̃ excorticentur: et eius operatio est ut assetur primo sisamus: deinde molatur: et fiat alrachine: et trahatur oleum sicut diximus.

Oleum de semine lini cõfert ad spasmum: et lenit duritiem nervorum et tumefacturarum: et est medicina magna egritudinibus ani sicut sunt apostemata: et emoroides: et ragadie: et dolori pulsativo. Et modus operationis eius est sicut olei sisamini preterq̃ non oportet ut excorticentur semina lini.

Oleum de granis papaveris cõfert febri: et sahare: et lenit pectus multe asperitatis: et impinguat: et fit sicut de semine lini.

Oleum de semine lactuce: valet sicut oleum papaveris. Et modus operationis eius est sicut illius.

Oleum de semine cucurbite: citruli: et cucumeris et melonis cõfert febribus inflationum: et omni inflammationi: et ardori urine: et sunt efficacia. Et modus operationis eorum est sicut diximus de sisamo excorticato sive separatim sive coniunctim facere decreveris. Et multis autem seminibus olea fieri possunt: et habent virtutes seminum eorũ de quibus sermonem nõ edimus: et ex multis nucleis fructuum similiter: et ex multis fructibus: quorum operatio similis est eorum que diximus. Fiunt autem olea per expressionem sicut impalmit forma sigilli in re habili suscipere illam et proprie quando aliquid stãs sicut materia ponitur in necessitate factum habile ut suscipiat virtutem quam res alia fortita est a specie sua: et modi oleorum huius preparationis diversi sunt: et nos harum diversitatũ modos multos trademus si deus voluerit.

Oleũ rosatũ completũ est confortativum: et resolutivum convenienter lenitivũ et sedativũ. Rude vero est extinctivũ inflammationũ: confortativum aggregativũ: inspissativum et prohibitivũ cursuum propter quod potentissimum est potatũ ad dissinteriam et ad fluxum materierum per corpus: et differt completũ a rudi quoniã cõpleti materia est ex olivis completis et foliis rosarũ completarum. Rudis autem materia est ex olivis quibus nõdum accidit completio et maturatio: et ex foliis que nõ reseraverũt nodos suos. Et modus compositionis eius est ut accipiatur oleũ de olivis aut oleũ sisaminũ recens laventur cũ aqua fontium: lavationibus pluribus. Deinde accipe folia rosarum rubearum recentiũ contusarũ quantitatẽ sufficientem: et sepellias in oleo quod modo lavisti: et recõde in vase vitreo: et obtura orificiũ eius et exponas soli per dies. vij. Deinde coque in vase duplici per horas tres. Deinde fac permutationem foliorum rosarũ: et utere aliis recentibus: et dimitte per alios dies vij. Deinde extrahe coctionẽ in eo: sicut fecisti primo: et facõ nuo permutationem foliorum rosarum: et proiice super illud aque infusionis rosarũ quam tradidimus in capitulo de siruppis: sicut quarta eius olei: et stringe orificium vasis: et dimitte in sole per dies. xl. Deinde excola: et iterum expone soli: et dimitte tempore extenso.

Modus operationis eius alius est: et acquiritur ex hoc quod sit resolutivum magis. Accipe succi rosarum et aq̃ infusionis rosarum: predicte aũ partem unã olei loti et preparati sicut diximus partes tres foliorum rosarum contusarũ quantum sufficit: reconde in vase vitreo: et expone soli sicut diximus. Deinde operare de decoctione eius et permutatione foliorum rosarum et expositione in sole sm quod diximus de permutatione succi et aque infusionis: et hoc fiat bis. Ultimo vero oleũ solum cũ succo rosarum et aq̃ infusionis earum: et recondatur in vase et exponatur soli per. xl. dies.

Tercius modus operationis eius est. Accipe amigdalarum dulcium preparatarum quantitatem aliquam et tere in pila contritione ultima. Deinde quantitatem aliquam earum cum foliis rosarũ trita: iterum tere: et fac pastiones: et dimitte in loco calido per diem unum: Deinde iterum tere et malaxa in pila malaxatione ultia sine intermissione: et fundatur super illud aq̃ infusionis

rosarū calide parū ꝛ indesinenter malaxa: ꝛ manabit oleū. Ultimo vero malaxa ꝛ expri me in çarnari. Cum aūt expresseris totū po ne in vase vitri: ꝛ stringe os eius: ꝛ expōe so li: ꝛ vtere quando oportet.

Modus opationis eius quartus est sm quod hic proxime diximus d opa tione eius cum amigdalis. Hic tamē dicendū ē fieri debere cū sisamo excorticato Sed amigdale sunt melior materia ad ole um rosatū: inde ꝛ sisamū ad oleū rosatum completum.

Oleū camomillinū est oleū bñdictū: ex ptōrum iuuamentorū. Est eni re solutiuū cōueniens sedatiuū doloꝝ ꝛ ē i eo prohibitio cursuum materierum pro pter stipticitatē eius modicam: ꝛ ꝯfortat ner uos: ꝛ confert doloribus eorum ꝛ confortat neruosa omnia. Et modus operationis ei⁹ est sicut olei rosati preterꝗ oportet vt fiat cū oleo de oliuis completo: aut oleo sisamino cū illis modis ꝑparationū quos dixim⁹.

Oleū violatū infl ammatiōes sedat: vbicūq; sint: ꝛ lenit asperitates etiā pectoris ꝛ pulmonis ꝛ sedat aposte mata calida ꝛ pleuresim. Et modus opatio nis eius ē sicut olei rosati excepto quod de bet fieri cū oleo viridi: aut amigdalino: aut sisamino: cū illis modis operationum quos diximus.

Oleū anetinū ē sedatiuū doloꝝ: ꝛ re solutiuū: prouocatiuū sudoris: q̄re cō fert rigori febris iuuamētū i spina: et mēbris neruosis prouocat somnū: ꝛ cōfert dolori capitis: ꝛ resoluit apostemata ꝛ duri ties. Et modus operationis eius est sic olei de camomilla.

Oleū de lilio confert dolori pectoris ꝛ ē sedatiuū doloꝝ qui fiunt a frigi ditate: ꝛ confert dolori matricū ꝛ fri giditati eius: ꝛ calefacit renes: ꝛ vesicam: et confert colice. Et modus cōpositionis ei⁹ ē sicut olei camomillini preterꝗ oportet: vt ci trinitas eoꝝ tota abiciat. Et secundus mo dus opationis eius ē. Accipe ex folijs liliorum. ℥. viij. masticis. calami aromatici. costi carpobalsami aā. ℥. i. gariofiloꝝ cinamomi aā ℥. s. croci. ʒ. iij. Omnia preter folia liliorū īfundantur in aqua sufficienti: ꝛ dimittātur die ac nocte. Postea bulliant ebulitiōe vna: aut duabus. Deinde proice olei sisami sup ea: aut olei de oliuis completis lib. ij. ꝛ pone i vase vitreo cū folijs lilioꝝ: ꝛ dimitte i sole per dies. xl. Deinde cola ꝛ administra. Ole um autē de lilio quādo fit ex lilijs: ireos: est magis resolutiuum: calefactiuū: penetratiuum. Factū autē ex lilijs notis: est magis se datiuum ꝛ lenitiuum ꝛ maturatiuum.

Oleū irinū est abstersiuū ꝛ solutiuū: ꝛ maturatiuū: ꝛ sedatiuum doloꝝ frigidoꝝ: ꝛ subtiliatiuū ꝛ maturati uum materierū q̄ sūt in pectore ꝛ pulmone. ꝛ cōfert doloribus epatis: ꝛ splenis ꝛ calefa cit ea. Et confert dolorib⁹ iuncturarū: ꝛ lenit durities earū: ꝛ apostemata dura ꝛ scrofulas Et cōfert dolori ꝛ frigiditati matricis iuua mentū manifestū. Et cōfert spasmo: ꝛ distil lanti in aurē: ꝛ cōfert dolori ipsius: et fetori narium: ꝛ fit hoc modo. Accipe radicam ei⁹ quantitatē aliquā: ꝛ florum eius duplū: ꝛ aq̄ decoctionis radicū eius quantū sufficit: ꝛ fū de super ea oleū sisaminū: aut de oliuis ma turis quantum oportet: ꝛ decoque i duplici vase. Deinde perimuta radices ꝛ folia lilioꝝ Et fac vt diximus de oleo rosato.

Oleū sambucinū lenit: ꝛ mundificat iunct: ꝛ ꝯfert dolorib⁹ neruoꝝ: ꝛ ꝯfor tat eos. Et fit sicut oleum rosatum.

Oleū de keiri quod ex keiri citrino fit ē melius ꝛ subtili⁹ deīde quod ex al ba. Est autē oleū de keiri ꝛ solutiuū sedatiuum doloꝝ qui sunt in neruis ꝛ iunctu ris: pectore: renibus ꝛ vesica. Et fit sicut ole um de camomilla.

Oleū de papauere sedat dolores ca lidos: ꝛ facit somnum: ꝛ fit sicut ole um violatum: ꝛ proprie ex florib⁹ ei⁹ ꝛ capitibus papaueris ꝛ folijs ipsius.

Oleum de lactuca: Confert sicut ole um de papauere. Et fit sicut illud.

Oleū de mellilotto: cōfert sic oleū de camomilla. Et fit sicut illud.

Oleum de nenufare cōfert sicut ole um violatum. Et fit sicut illud.

Oleum de cucurbita: confert sic ole um de nenufare. Et fit sicut illud. Preter quod fit ex succo rasure cu curbite: ꝛ floribus eius: ꝛ oleo.

Oleum de ciconijs stomachū: et mē bra nutritionis confortat: ꝛ neruos quibus accidit laxitas: ꝛ prohibet mul titudinem sudoris: ꝛ fit hoc modo. Accipe carnium ciconiorum tritorum cū cortice suo quibus mediata accidit maturatio ꝛ succi eo rum aā partes equales: olei ex oliuis ꝛ com pletis quantum sufficit pone in vase vitreo

per dies .xv. ad solē: deinde coque ī vase duplici per horas quattuor: post illud fiat pmutatio citoniorum: et succi eorum: et fiat sicut diximus bis vel ter. Deinde cola et reconde.

OLeum myrtinū stomachū et cor confortat et neruos: Et fit sicut illud oleum de citonijs.

OLeū de pomis: rabiole iabrohe: sūt poma mandragore. Et confert īflāmationibus omnibus et facit somnū Et fit hoc modo. Accipe expressionis eorū completorum: et oleum sisami aā partes equales: decoque ī vase duplici vsq ad succi cōsumptionē. Deinde iterum cum tantūdem expressionis: decoque sicut prius: et sic tertio Deinde reconde et vtere.

OLeum de enula est calefactiuū subtiliatiuum: et resolutiuum: Et cōfert rigori febrium: et ad egritudines neruorum frigidas: matricis: et vesice: et resoluit morbos ventositatum: et colicam ventosam Et fit hoc modo. Accipe radices enule contuse: et succi eius radicis: et olei sisami aā partes equales: odoriferi vini parē. ℥. Fac sicut diximus ī oleo myrtino. ¶ Alius mod⁹ opationis eius ē. Adde permixtioni predicte foliorum lauri: coodumēti: spice īde: calami aromatici: masticis aā sextam partis vnius. Et decoque sicut diximus.

OLeum de cinamomo confert sicut oleum de enula: et modus operationis eius est sicut illius.

OLeū de sauina cōfert sicut oleū de enula: et eius operatio ē sicut illius.

OLeum de pulegio confert sicut illa: et fit similiter.

OLeum de ruta renes et vesicā: et matricem calefacit: et cōfert doloribus coraum: et dolori laterum: Et mod⁹ opationis eius est sicut olei myrtini.

OLeū nardinū est oleū benedictū inter totum iumamētorum: et propie ad oēs egritudines frigiditatis et vētositatis: et propie neruorum stomachi: et epatis: et splenis renū vesice et matricis: et confert dolori auris ventoso: et dolori capitis: et omnerance sm omnem modū administrationis est etiam facto ex eo caputpurgio: purgat caput: et colorem efficit bonum: et corporis odorem. Et fit ita. Accipe spice aromatice. ℥. iii. vini et aque aā. ℥. iiii. ʒ. olei sisami lib. ʒ. Decoquantur in vase duplici lento igne quasi p horas quattuor: et frequenter moueat. ¶ Secūd⁹ modus operationis eius ē. Accipe spice inde. ℥. iii. sansuci. ℥. ii. xiloaloes enule: folij indi calami aromatici: foliorum lauri: ciperi: squinanti: coodumeni aā. ℥. i. et ʒ. proiciā sup ea pus ꝙ fuerint contrita: vini et aque totī quātum sufficit: olei sisamini lib. vi. Deinde fiat sicut primū et coquatur horis. vi. et agitet oī hora. ¶ Tertius modus opationis eius est: Accipe spice inde. ℥. iiii. storacis gariofilorum: aā. ℥. iii. nucis muscate. ℥. v. olei balsami. ℥. vi. olei sisamini lib. iiii. Fiat sicut illud: et coquatur horis. v.

OLeum masticinum confortat stomachū neruos epar: et iuncturas: et lenit apostēata dura: et sedat dolores. Accipe masticis. ℥. iii. olei sisamini: sext. i. coque in vase duplici. ¶ Secundus modus operationis est ē. Accipe olei rosarum. ℥. xii masticis. ℥. iii. vini boni. ℥. viii. in alio. iiii. decoque sic primū ad vini consumptionem.

OLeum de storace confert doloribus iuncturarum: et neruorum a frigiditate: et matricum et renū et vesice: et calefacit ea: et lacertos. Accipe olei sisamini. ℥. xii. storacis. ℥. iii. vel. iiii. Fac sicut oleū masticinum. Deīde colet et administretur.

OLeū costinum neruos et lacertos calefacit. Et aperit opillationes eorū: et confortat omnia membra neruosa et confert stomacho et epati et confortat capillos: et prohibet caniciem: et facit colorē et odorem corporis bonum: et fit ita. Accipe costi amari. ℥. ii. cassie. ℥. i. extremitatum sansuci. ℥. viii. vini odoriferi quantū sufficit ad infundendum noctibus duabus: olei sisamini lib. iii. Decoquatur sic oleū nardinum horis. vi.

OLeū de alchāna: confortat membra neruosa: et capillos prohibet a canicie. Accipe florum alchāne. ℥. iiii. olei antiqui. ℥. x. Fiat sicut oleū rosarum. In defectu autem florum fiat cum folijs. Et iteretur coctio eius cum modico vino.

OLeum de sansuco confert dolori capitis: et confortat: et calefacit neruos et confortat stomachū. Et fit sic oleum de myrto.

OLeū de meçereon confert hydropisi: et vlceribus fraudulentis: et abstergit feditatem cutis. Et fit hoc modo Accipe foliorum al meçereon. ℥. iiii. et proice super ea aque lib. i. et dimitte die ac nocte. deinde fundatur super ipsum lactis dulcis: et recentis. ℥. vi. olei sisamini. ℥. viii. coquatur vsq

ad lactis ꝛ aq̄ cōsūptionem. Deinde coletur: ꝛ reponatur.

Oleū de alsek: ꝛ ē oleum saracenū: cōfert dolori renum vesice ilioꝛū: ꝛ difficultati vrine: ꝛ proprie iniectū per foramen virge aut facto ex eo clisteri. Et fit sic. Accipe basek. ℥. iiij. gingiberis. ℥. i. ꝛ. s. fūde super ea in vase vitreato succi extremitatum albasek ℥. iiij. olei sisamini. ℥. xiiij. aque dulcis quantū sufficit. Et decoque vsq̄ ad aque cōsumptionē. Modus alius q̄ṓ bibitur: ꝛ inungitur super loca dolētia: ꝛ fit ex eo clistere. Confert dolori iuncturarū. ꝛ confortat eas: ꝛ confert debilitati renū vesice: ꝛ dorsi: ꝛ dolori ilioꝛum: ꝛ colorē efficit bonum: ꝛ auget desiderium coeūdi. Cuius dosis est. ℥. i. cū robeaut cum vino: aut cū aqua mell. Accipe olei sisamini: ꝛ succi albasek: ꝛ lactis vacini recentis añ lib. ij. albarum penidiarū. ℥. v. zingiberis albi. ʒ. xij. Et decoquat̄ vsq̄ ad succi ꝛ lactis cōsūptionē: ꝛ administret̄.

Oleū de cucumere asinino: confert cum virtute dolori iuncturarum. Et fit ex eo caputpurgium ad dolorem capitis: ꝛ emicraneā: ꝛ epilepsiam. Et valet ad fetorem nariū: ꝛ distillat̄ i aures propter scrofulas: ꝛ confert surditati ꝛ delet pannū ꝛ vestigia nigra. Et modus cōpositionis eius ē. Accipe succi cucumerū completoꝝ olei sisamini añ partes equales coque vsq̄ ad succi consumptionem. Modus alius ē. Accipe succi radicū eius: ꝛ radicum eius contritarum añ lib. s. olei sisamini lib. i. coquatur sic diximus: ꝛ administretur.

Oleū de pomis citrāguli confert doloribus iuncturarū: ꝛ allelengi. Accipe poma citranguloꝝ. xij. ꝛ sit pro priē antiqua: ꝛ pone ea integra in vase figuli vitreato: ꝛ fūde super ea olei de oliuis: aut olei sisamini. ℥. xxvi. aut plus s̄m magnitudinem ꝛ paruitatē citranguloꝝ: ꝛ aque fontium: ꝛ aque maris añ lib. i. coquant̄ ad consūptionem aque: Deinde fūde super ipsum aq̄ dulcis clare lib. i. ꝛ. s. ꝛ proiice sup ea penidiarum albarū. ℥. viij. decoque vsq̄ ad aque cōsumptionē: ꝛ administret̄ i potibus ꝛ cibis: ꝛ pulmēto farina: dosis eius ē ab. ℥. i. vsq̄ ad ij.

Oleum de croco confert doloribus neruorum: ꝛ confortat eos: ꝛ lenit duriciem eoꝛū: ꝛ confert spasmo: ꝛ dolori arteticis: ꝛ colorem efficit bonum. Quod sic fit. Accipe croci. ℥. i. myrre pure. ʒ. iiij. condimenti. ʒ. viij. calami aromatici. ʒ. viij. Infūdātur medicine in aceto diebus. v. preter condimenti: hic sexta proiciatur super ea condimenti ꝛ dimittatur die. i. Deinde fundat̄ super ea olei lib. i. ꝛ. s. Et coquatur lento igne vsq̄ ad aceti consumptionē. Et sunt qui loco aceti vinum ponunt.

Oleū de piperibus expertū ad egritudines neruoꝝ frigidas sicut ē paralesis spasmus: tortura: tremor: et mollificatio: ꝛ cōfert ad epilepsiam: ꝛ verā sciaticā: ꝛ dolori iuncturarū: ꝛ dorsi: ꝛ colicam: et aperit opillationes. Et cōfert matrici iuuamentū manifestū: ꝛ calefacit eam. Et cōfert humiditati eius: Et confert dolori ani a frigiditate: ꝛ dolori renū: ꝛ vesice: ꝛ frāgit lapidem. Et modus cōpositionis eius ē. Accipe trium piperū añ. ℥. iij. kebuloꝝ bellericoꝝ embilicoꝝ: ꝛ indoꝝ añ. ʒ. v. radicū apij fenic. añ. ʒ. iii. ꝛ. s. serapini opoponaci iusquiami albi sana. ʒ. ij. ꝛ. s. turbit albi boni. ʒ. xij. gingiberis. ʒ. ij. caulis recentis basek humidi sollerter humide quantū de singulis manu capi potest. Decoquantur oīa post contritionem earū cū aque lib. xxiiij. vsq̄ ad tertiam partē. Deinde coletur ꝛ proiciatur super ea olī de kerua emine. ij. ꝛ coquat̄ vsq̄ ad cōsūptionem aque. Et sunt ex hominibus qui addunt in eo ireos. ʒ. vi. tapsie. ʒ. ij. anisi condimenti añ. ʒ. i. ꝛ. s. calami aromatici. ʒ. ij. ꝛ. s. ꝛ spice inde. ʒ. i. ꝛ expressionis alasek sextaria. ij. Administretur vbi oportet. Et sunt qui loco olei de kerua ponunt oleū irinum: aut oleum de keiri: aut oleū de amigdalis amaris: aut ex omnibus partes conuenientes.

Oleum de euforbio: Est medicina solemnis ad egritudines neruoꝛū frigidas: ꝛ dolori coxū: ꝛ dolori iuncturarū: ꝛ dolori epatis ꝛ splenis: ꝛ fit caputpurgium ex eo ad sodā emicraneā: ꝛ litargiam. Quod ita fit. Accipe euforbij. ℥. s. olei de keiri. ℥. v. vini odoriferi tantūdem: decoque vsq̄ ad vini cōsumptionem: ꝛ vtere. Alius modus. Accipe staphisagrie conditi añ. ℥. iiii. piretri. ʒ. vi. calamenti montani sicci. ʒ. x. costi. ʒ. x. castorei. ʒ. v. Tere ꝛ decoque i vase vitreo cum vini odoriferi lib. iij. ꝛ. s. postq̄ īfusa fuerint in eo dieb' duobus vsq̄ ad medium vini. Deinde frica manibus fricatione vehementi: ꝛ cola et funde super ipsū olei de keyri: aut olei sisamini lib. i. ꝛ. s. Et decoque vsq̄ ad consumptionem vini. Deinde proiice super ipsum euforbij recentis ꝛ albi triti

contricione vitima. ℥. iiij. ⁊ coquatur cum eo ⁊ vtatur.

Oleum vulpinũ ⁊ ē medicamen nobile vltimum ad arteticā ⁊ podagrā ⁊ dolorem renum ⁊ dorsi. Et modus operacionis eius ē. Recipe vulpem integrā cuius interiora sint euulsa. Et pone in vase ⁊ funde super ipsam aque fontium ⁊ aq̃ marine añ. lib. i. olei antiqui clari lib. ij. ℥. v. ⁊ decoque lento igne cum salis. ℥. iij. vsq̃ ad aq̃ consumptionem. Deinde pone in vase ⁊ pice super ipsam herbe aneti ⁊ balasch añ lib. i ⁊ funde super ea aque dulcis vbi cocte fuerint ex eisdem herbis añ manipulum. i. decoque sicut prius vsq̃ ad aque consumpcionē ⁊ administretur. Est enim mirabile. Et quãdoq̃ preter oleum coquitur vulpes in aqua fontium ⁊ aqua salsa: ⁊ fit aque quantitas multa cum eisdem herbis ⁊ administretur lauando in tina ⁊ est efficax. Hoc quoq̃ non pretermittimus q̃ vulpes tam diu debet coqui sine in faciendo oleum sine aquam ad abluendum donec discocta sit: vt eius art⁹ oēs laxentur ⁊ dissoluantur.

Oleum de serpentibus mundificat cutim ⁊ sanat impetigines. quod ita fit. Recipe ex serpentibus nigris circiter lib. ij. ⁊ sint serpentes nigri integrī ⁊ funde super eos olei sisamini lib. i. ℥. i. ⁊ pone ĩ vase terreo vitreato stricti orificij: et sigilla orificium vasis ⁊ decoque lento igne vsq̃ dũ dissoluātur serpentes. Et caueat sibi operator a vapore eius ⁊ cum coctum fuerit dimittatur infrigidari ⁊ recondatur ĩ vase vitreo: ⁊ administretur liniendo cum penna.

Oleum de scorpionibus lapidez ĩ renibus ⁊ vesica frangit ⁊ expellit eũ ⁊ proprie in renibus ⁊ femore: ⁊ sup collum vesice inunctum ⁊ infectum per virgā expellit enim eum. Et modus operationis ei⁹ est. Recipe scorpiones circiter. xx. vel plus vel minus f̃m quantitatem eorum ⁊ pone in vase vitreo ⁊ funde super eos olei amigdalarum lib. ij. ⁊ stringe caput vasis: ⁊ dimitte in sole diebus. xxx. deinde cola ⁊ vtere. Modus operationis eius alius est. Recipe aristologie rotunde gentiane ciperi corticum radicis caparis añ. ℥. i. funde super ea olī amigdalarum amararum lib. i. ⁊ pone in sole. xx. diebus. Deinde pone super ea ex scorpionibus a. x. vsq̃ ad. xv. ⁊ iterum stringe orificium vasis ⁊ dimitte in sole per dies. xxx. deinde coletur ⁊ reponatur. Est enim mirabile de quo patiens postq̃ vrina egreditur vngatur sicut diximus ⁊ ex eo per virgam imittatur mo dicum hora post horam.

Oleum de ranis confert dolori artetico ⁊ podagre calidis ⁊ inungitur super tempora in febribus inflammationum ⁊ facit somnum. Quod ita fit. Recipe ranarum antiquarum capitum circiter librā. i. ⁊ funde super ea in vase vitreo olei sisamini lib. i. ⁊ obtura orificium vasis: ⁊ decoque sicut diximus in oleo serpentino.

Ex multis autem rebus fiunt olea f̃m hunc modum que rerum ex quibus fiunt virtutes habent: de quibus multi ex sapientibus scripserunt in quibus sermonem nō extēdim⁹.

Fiunt autem olea per resolutionez diuersis modis de quibus sermōez aggredimur cum dei spiritus largitate ⁊ ponemus explanationes mirabiles de quibus sermone latiori loquũtur: qui que sunt occulta in rebus manifestant ⁊ detegūt Nos quoq̃ aggredere rei huius cupidus tā famose cum illis.

Oleum de ouis in multis expertum est. Cutē mundificat ⁊ impetigines ⁊ serpiginem ⁊ alios morbos cutis curat ⁊ facit nasci capillos ⁊ confert fistulis ⁊ vlceribus malis. Et fit hoc modo. Recipe vitella ouorum elixatorum circiter. xxx. ⁊ cōminue ea manibus ⁊ pone in sartagine lapidea ⁊ frige super ignem mouēdo cũ ligneo aut ferreo coclearī donec rubescant ⁊ resoluatur ab eis oleum. Et tunc exprime ea cuz cocleari ⁊ manabit habundanter. Alius modus eius cōpositionis est. Recipe vitella ouorum elixata. Comminuantur molendo cum mola. Deinde malaxentur sicut dixim⁹ in capitulo de oleo amigdalino: ⁊ manabit oleum. Tertius modus eius est: vt distillentur in cazola ⁊ elembico sicut in oleo philosophorum dicemus.

Oleum de frumento impetigines ⁊ cutis asperitates curat. Mod⁹ operationis est. Pone frumentum super laminam ferream ⁊ super ipsam aliam laminam ferream ignitam non multum ⁊ comprime ⁊ manabit oleum. Secundus modus ponatur frumentum excorticatum in vase sublimationis ⁊ fiat sicut dicemus.

Oleum sinapinum confert dolorib⁹ frigidis ⁊ litargie ⁊ obliuioni. Et fit sicut oleum de frumento.

OLeum de iunipero confert infectio
nibus cutis: ⁊ malo mortuo tibiarū:
⁊ serpigini: ⁊ cancro: ⁊ vulnerib⁹ ma
lis. Accipe ex lignis iuniperi quantitatē suf
ficientem: ⁊ scinde in frustra: ⁊ imple ex eis do-
lium magnum vitreatum interius cuius ori
ficium sit arctum: et fac foueam in terra: ⁊ p̄
para parietes eius cum terra figuli. Deinde
pone ollam vitreatam ex directo in fūdo fo
uee habentem orificium amplum: ⁊ cohoperia
tur lamina ferrea subtili perforata foramini
bus multis sicut cribratorium tritici ita q̄d
lamina vndiq̧ olle orificium cohoperiat. Dei
de super laminam preparetur orificium do-
lij ex inuerso: ⁊ preparetur cum terra figuli:
vt nihil ex vtrisq̧ orificijs respiret. Post il-
lud accende ignem super totum corpus do-
lij: ⁊ dimitte ardere sic per horas duas: mana
bit enim ex arte hac oleum quod reconde: et
administra vbi oportet.

OLeum fraxininum valet sicut oleū
de iunipero ⁊ confert splenī. et fit si-
cut illud.

OLeum de gagatis est oleum sacra-
tum conferens demoniacis epilepti
cis: paraliticis: spasmosis: tetanosis
arteticis: ⁊ confert iuuamentum magnū p̄
focationi matricis: ⁊ adiuuat ad conceptū.
Accipe ex lapidibus gagatis quantum vis
⁊ fac ex eis sicut diximus in oleo de iunipo.

Secundus modus est cum opere subli-
mationis vt dicemus.

OLeum philosophorum est oleum in
quo concordati sunt antiqui: ⁊ verifi
cauerunt esse omnium secretoꝝ iu-
uamentorum. Alij illud oleum sapientie di-
xerunt: ⁊ alij oleum benedictū: ⁊ alij diuinū
⁊ alij vero sanctum: ⁊ a pluribus oleum per
fecti magisterij vocatum est: ⁊ est in eo virt⁹
calefactiua resolutiua penetratiua consum
ptiua superfluitatum: ⁊ cōfert epilepsie ver-
tigini: obliuioni ⁊ paralesi iuuamentum ma
gnum: ⁊ dolori splenis renū vesice: ⁊ matri
cis: ⁊ egritudinibus neruorum: ⁊ iuncturaꝝ
frigidis: podagre: ⁊ dolori dorsi: ⁊ genuum.
Est autem eius aliud quod fit a natura: ⁊ p
fert illud minera: alias mare: ⁊ est locus ma-
nationis eius in insulis: ⁊ scopulis maris: et
vocatur napta. Cuius tres modi sunt. ē eni
quoddam subalbidum: ⁊ quoddam subrube
um tenue: ⁊ aliud grossum subnigrū. Sub
albidum vero est melius alijs. Subrubeū
est post illud. Aliud vero postea. Et est aliō
quod fit ab arte: ⁊ modus operationis eius
est. Accipe ex lateribus antiquis multe an-
tiquitatis: ⁊ propue factis ex terra rubea: et
comminue eos in frustra: ⁊ accende sup eos
ignem carbonum sine fumo vsq̧ dum inflam
mentur: ⁊ rubeant. Deinde submerge eos i
conca plena oleo de alkiliscaut oleo antiq̄
claro vsq̧ dum imbibantur imbibitione vlti
ma: ⁊ pone in cazolis: ⁊ permitte exiccari p
se: post illud comminue eos comminutione
vltima: ⁊ pone in cazola: ⁊ sigilla orificiū ca-
zole cum orificio elembicli: ⁊ sigilla cum luto
alkimistarum: ⁊ pone in fornace: cuius ignis
sint pauci: ⁊ coquatur vsq̧ dum distillet ole
um: ⁊ moderabis vas sub rostro elembici i
quod fluat oleum. Deinde reconde illud: et
stringe orificium vasis in quo recondis: ⁊ ad
ministra vbi oportet: ⁊ quanto antiquius tā-
to melius.

Ioannis nazareni filij Mesue grabadī
medicinarum vniuersalium Explicit.

Particularium autem medicinarum cū
dei auxilio librum incipiemus qui ē sequēs.

In nomine dei misericordis Joannis nazareni filii Mesue grabadin medicinarum particularium. Incipit.

SAnat solus languores deus: et de frugalitatis solo: produxit largitate sua medicinam: benedictus gloriosus: et excelsus. Tamen tamen auxiliari nō desinens: curandi doctrinā timentibus eū explicauit. Totus igitur dei timor preueniat: et precipiet opa tua: et felicitabit cauta men cōsidera ne te amor aut odiū excecet: ut declines a recto. Est enim excelsus gloriosus qui iudicat. Sunt et celi qui arguunt Clementia que seruiūt. Et si non aliud superest in posterū cruciatus gehenne. Inquit Sa lienus Nolite penarū egritudinum onus suscipere ne mali medici nomen subeatis.

Per omnia o tu corporū curā gerens: auxiliari ne differas: quia semel pereūti nulla de inde suffragia. Ratio clamat ad iudicium si misericordiā deseris stulte: de largo tribuens gaudēs: parua negās. Triste igitur ne cerne habentē tritū domum dei: ut si abūdāter de ipsius largitate susceperis ne parcus esto. Per vnū enim plura: et magna exuberant. Deū in cunctis prepone: et preponet te. Honora eū: et honorabit te. Time eū et secur' eū eris experieris. Ne diuersas dū recta potes Nomē n. et rē habes medici: quē nulla monent: quē constātia mor: incessus grauitas: et sermonū onus insignit. Gestiūt munera beneque idē ad vitā. Sed melius ē nomen preclarū cunctis diuitijs. Ni mirū exultat qd experta habet ille multa que nūq̄ tractauit Ideo experta mea sunt: in quibus consideratione feci.

Diuisio erit opus hoc quod aggredior. Et prima erit sectio eius de medicinis egritudinum particularium que sunt a capite vsq̄ ad pedes. Secūda de medicinis egritudinū vniuersalium. Tertia de medicinis que sūt ad ornādū et decorādū.

Prima igitur sectio continet .v. particulas.

Prima est de medicinis egritudinū membrorum capitis.

Secunda de medicinis egritudinum membrorum seruientium spiritui.

Tertia de medicinis egritudinum membrorum nutritionis.

Quarta de medicinis egritudinum membrorum expulsionis.

Quinta de medicis egritudinū iūcturarū.

Secūda sectio continet .iiij. particulas.

Prima ē de medicinis ad febrem.

Secunda de medicinis apostematum.

Tertia de medicinis solutionum continuitatis: et separationis continui.

Quarta de venenis.

Tertia sectio ē sūma singularis: Et sic capit hoc opus in toto particulas .x. quas p summas distinguimus et per capitula cum auxilio: et gratia spiritus dei benedicti: et gloriosi.

PRima autem particula sectiōis prime continet .viij. summas.

Summa prima de medicis egritudinum capillorum.

Summa secunda de medicinis egritudinum cutis capitis.

Sūma tertia de medicis egritudinū cerebri

Summa quarta de medicinis egritudinum neruorum.

Summa quinta de medicinis egritudinum oculorum.

Sūma .vi. de medicis egritudinū aurium.

Sūma .vij. de medicis egritudinum nasi.

Sūma .viij. de medicis egritudinū oris.

EXpleat igitur spiritus dei precepta hec misericorditer gratia sua. Et sicut qui ex terra medicinas ad vsus indigētiā eduxit: fecūditate proferēte salutē. Quoniā sic ipso: nihil sine illo: et ab ipso sanatiuū de

Particula prima sectionis prime de casu capillorum.

CUra huius egritudinis ē tres res. Prima ē occupatio circa capitis mundificationē: si ē materia ledēs: et propter eū eis q̄ dicemus iā. Secūda ē regimen cibi: et potus: et aliorum emēdātiū maliciā cōplexionis: et generantiū humores laudabiles. Tertia ē administratio medicinarum casū eorū prohibētiū. et ex eis ē medicamē galieni valēs ad casū capillorū et initiū caluicij. Et mod' operādi eius ē. accipe succi extremitatū myrte humide: et succi oliuarū siluestriū an. ℥. ii. rosarū siccarum ℥. ß. absinthij romani sicci. ℥. ij. bulliāt hec oia cū aceti lib. ß. vsq̄ ad consumptionem medietatis eius. Deinde cola et infunde in eo calido laudani

.ʒ.iiij.ꝛ dimitte p dies duos. Deinde tere ꝛ fū de super ipsū nunc oleū myrtinum ꝛ alia vi ce vinum stipticū donec in substantiā mellis redigatur. Deinde misce cum eis ramic.ʒ.ij. capilloꝝ veneris.ʒ.iiij.ꝛ.ʒ.in puluerē reduct: Ultimo vero aromatica cuꝫ galie.ʒ.i.ꝛ.ʒ.vl .ij.ꝛ vnge locum postꝗ̄ fricaueris ipsū cum panno aspero: ꝛ postꝗ̄ vnxeris per tres dies laua. Deinde reddi ad vngendum vsqꝫ dum appareat sanitas.

Unctio alia ex nostra inuentiōe ꝓhibens casū capilloꝝ. Recipe corticū cāne vstarū: ꝛ corticum auellanaruꝫ vstaꝝ: granoꝝ myrti añ.ʒ.iiij.absinthiꝫ galla rum añ.ʒ.ij. Confice post triturationē eoꝝ cum oleo myrtino: ꝛ vnge: expertum est.

Mahemet filius Zacharie ad casum capilloꝝ: ꝛ initium caluiciꝫ expertum. Recipe capilloꝝ veneris. foliorum myrti omniū assoꝝ: vt teri possint: ꝛ corticeꝫ pini ꝛ olibani ana. Puluerisa ꝛ accipe laudani ptes.ij.myrti parteꝫ.i. Et cū vino veteri ꝛ oleo de semine rafani tere. Deinde cetera cū eis misce. Et epithimet cum eo i nocte: ꝛ lauetur in mane cū aqua decoctiōis capilli veneris ꝛ sicleꝫ folioꝝ myrti. Et assiduetur medicamen hoc: quoniam sanat.

Aliud eiusdē emblici ꝛ folia myrti: ꝛ capilloꝝ veneris: ꝛ galle coquantur in aqua vsqꝫ dum fiat turbida. Postea cū tantundem olei onfancini coquat ad aquē cōsumptionē. Deinde adde oleo quod remansit: laudani.ʒ.xij.masticis.ʒ.viij.ꝛ fac coqui cum vino. Deinde tere donec impinguetur. Et misce cū eis ramic.ʒ.iij. Et liniat cum eis radices capilloꝝ. Dixit archigenes. Recipe granorum iuniperi: laudani absinthiꝫ: capillorum veneris añ: permisce oīa cum vino ꝛ oleo myrtino: ꝛ dimitte dieb⁹ vi. Deinde coque ea vsqꝫ ad vini consumptiōeꝫ ꝛ cola: ꝛ vnge caput: post fricationem ei⁹. Deinde laua sicut diximus.

Summa secunda sectiōis ꝑme de medicinis egritudinum cutis capitis.

De alopicia.

Utra huius egritudinis sunt quatuor res. Prima ē mundificatio capitis ab humore sub cuius malitia eē videat: sicut diximus iā. Secunda ē: vt adequatio fiat in corpore: ꝛ i huiusmodi occupatione conuertere regimē ad ea ꝗ̄ laudabiliū materieꝝ elemēta sūt. Et hoc ē regimen laudabile in generib⁹ reꝝ.vi. Tertia ē occupari circa id qḋ factū ē de malitia in cute. Quarta ē ad generationē piloꝝ auxiliari. De prima dicemus post. De secūda pretermittim⁹ qꝛ nō ē hui⁹ īquisitionis. De tertia ꝛ q̄rta loquimur nūc. Si alopicia de humore fuerit phlegmatico: fiat linimentū de fortitudine nr̄a quod. Recipe allatrā: eufoꝛbiꝫ: rute mōtane baccarū lauri añ.ʒ.ij.sulfuris viui: ellebori albi añ.ʒ.i.ꝛ.ʒ. Terenḋ q̄ terenda sūt: ꝛ misce cū oleo laurino ꝛ oleo antiquo quātū oportꝫ vt habeāt mediocritatē inter spissū ꝛ tenue: ꝛ line cū eo super locū: postꝗ̄ fricaueris eum cū cepe muris: aut aleis fricatione acquirente rubedinem in loco.

Inquit Iudeus. Linimētū ad alopiciā expertū. Recipe eufoꝛbiꝫ spūe maris: fimi colūbini añ.ʒ.i. ellebori albi: seminis rute mōtane: corticū auellanarū castaneaꝝ: malsurciꝫ: spice: cassie añ.ʒ.ʒ. amigdalarū amaraꝝ cōbustarū cū corticibus suis .ʒ.i.cum vino cocto ꝛ oleo rafani: aut laurino aut rosato: fac vnguentū: ꝛ caput vnge: ꝛ dimitte tota nocte. Deinde lauabis aq̄ vbi sicle ꝛ fabe cocte fuerint. Et hoc fiat sine intermissione: donec sanet. Et hec oīa fiāt postꝗ̄ fricationem in loco feceris. Deinde fricaueris cū cepe muris aut aleis: aut cepe acuto.

Rufus. Confectio epithimatis ad alopiciā. Recipe eufoꝛbiꝫ: rute montane. baurac: sinapis: arthemisie añ ptes eq̄les. Confice cū aqua cepe squille: aut cum aqua cepe acute. Et epithimetur cū eo post fricationem rubificantem.

Alia. Cōfectio epithimatis ad alopiciā expta. Recipe eufoꝛbiꝫ: rute mōtane añ.ʒ.iiij.nigelle cōbuste.ʒ.i.seis harmel cōbusti amigdalaꝝ amararū cōbustarū cū corticib⁹ suis añ.ʒ.iii.corticū arboris ficꝫ: ꝛ foliorū eius: spume maris cōbuste.ʒ.ij. Cōfice cū expssione squille ꝛ epithimet cum eo dieb⁹.x. donec rubeat loc⁹ ꝛ vesicet. Deinde epithimetur super ipsum aristologia rotunda: ꝛ laudanum: ꝛ absinthium cōbustum ꝛ sisimbrium ꝛ linum añ cū aqua solatri.

Filius Zacharie epithima ad alopiciā mirabile. Recipe spūe maris.ʒ.x.baurac sulfuris: qḋ nō inuenit ignis eufoꝛbiꝫ añ.ʒ.ij.gūmi rute agrestis stapbisagrie añ.ʒ.i.cātaridaꝝ.ʒ.i. pmisce ea cū fece olei antiq̄: ꝛ line ex eo p⁹ fricatiōnē cū cepe acuto: dōec loc⁹ rubeat: ꝛ cū modica tāpse

apparuerant: vnge p aliquot dies cum adipe anatis: aut vrsi: aut cum vnguento de cerusa. Deinde redi ad vngendum. ¶ Si autem alopicia ex humore fuerit colerico: fiat linimentum descriptione Iudei: quod. Recipe spume maris: baurac: amigdalarum amararum combustarum: corticum auellanarum combustarum: radicis canne combuste: stercoris muris ana. Cum aceto et adipe anatis fiat linimentum: post fricationem tamen loci cum spuma maris: et panno aspero. ¶ Ultima debet esse intentio occupari ad capillorum generationem: et vt careatur caluitium. Philadrinus. Medicamen faciens nasci capillos vbi oportet: et sanans caluitium. Recipe carnium limaciarum et sanguisugarum et apum et vesparum: et salis tosti: ana partes equales. Pone in vase vitreato habente foramina multa in fundo eius: sicut cribratorium: et pone sub eo vas vitreum: et manabit post dies et dies humiditas que conseruetur in vase. Et quando oportet fricetur super caluitium postquam fricaueris: ipsum vehementer cum panno aspero: aut cum spuma maris et panno aspero.

Filius Zacharie. Linimentum sanans caluicium: et generans pillos in barba: aut supercilijs. Recipe cere. ℥. v. olei de kerua. ℥. ij. et ß. laudani. ℥. viij. eufor bij: gummi: rute agrestis: cantaridarum ana ℥. iiij. seminum citrangulorum combustorum: vesparum: siue apum ana ℥. ij. storacis liquide: mirre ana ℥. ij. et ß. Fiat vnguentum: et liniatur ex eo in nocte: et lauetur in mane: et hoc fiat post loci fricationem vehementem. Cum autem pilli nasci incipiant sepe radantur vt ingrossentur: et firmi fiant: et spissi: et proprie quando crilles nascuntur sicut lanugines.

Aliud eiusdem: valens similiter. Recipe cineris abrotani. ℥. x. vetris cantaridarum. ℥. ij. laudani. ℥. iiij. auellane combuste. ℥. ij. Terantur omnia cum oleo veteri: et aromatizentur cum aliquantulo galie: et vngatur in nocte et abluatur in mane post fricationem et postquam vesicauerit: dimittatur die. i. aut. ij. deinde iteretur: quoniam sanat.

Aliud valens similiter. Recipe olei de been. ℥. i. cantaridarum quarum abscissa sunt capita et ale. ℥. iij. terantur sufficienter et misceantur cum oleo: et coquantur in ola vitreata sufficienter agitando omni hora cum spatula: et cum cocta fuerint deponantur ab igne: et cum modico musci aut ambre aromatizentur. Est enim expertum: et proprie iunctum post fricationem loci vt diximus.

¶ De furfuribus.

Furfura si ex frigido fiant humore. Recipe fel taurinum vel caprinum et baurac equaliter. Tempera cum succo sicle: et oleo sirino: et line in sero et in mane: laua cum aqua decoctionis lupinorum: et fenugreci ana. ¶ Si ex calido fit humore: confert medicamen illud mirabile: mirabolanorum citrinorum et aliorum. ℥. x. cum succo sicle et solatri et aceto distempera et line cum eo. deinde laua cum aqua furfuris et lupinorum et myrte.

¶ De Saphati.

Cura huius egritudinis est quattuor res: sicut distinguimus in alopicia. Filius Zacharie. Confectio epithymatis ad saphati recente: quod accidit in corporibus teneris. ¶ Recipe alchanne de media amigdalarum amararum combustarum cum corticibus suis: stercoris muris: venarum celidonie: coriandri sicci: scorie argenti: venarum tinctorum: curcume: aristologie: corticum granatorum: merdasengi ana partes equales. Confice cum aceto et oleo rosato. Et line post fricationem. Galienus dicit se curasse multos hoc linimento. Chartas combustas tere et distempera cum aceto: et line super locum: et nos quidem experti sumus apud necessitatem.

Democritus. Linimentum curans saphati. Recipe tartarum combustarum calcis lote: argenti viui ana. ℥. i. Confice cum aceto et oleo nucum: et line cum eo post fricationem loci sufficienter cum panno aspero.

Alexander. Linimentum sanans saphati antiquum in corporibus duris. Recipe bubel: stercoris muris: capitum aranearum combustarum: colcotar vsti: venarum celidonie: salis adusti: gallarum: sulfuris viui: curcume: litargiri: aristologie: tubel aeris ana partem. i. chartarum combustarum partes. ij. et ß. cineris alkerua: sarcocolla ana partem ß. argenti viui pre. i. et ß. amigdalarum amararum adustarum partes. iij. Confice cum aceto vini et oleo antiquo. et administra post fricationem cum cepe acuto: aut squilla expertum est verax. deinde laua cum aqua vfnee: et foliorum vlmi et radicum maluarum.

Aliud de inuentione nostra. Litargiri: cadmie vtriusque: calcis viue ana ℥. i. chartarum combustarum: olibani tartari combusti ana. ℥. ß. fiefinemiche: gallarum combustarum ana. ℥. iiij. argenti viui. ℥. vi. aceti: et olei mirti quantum sufficit. Coque vsque dum acetum sit consumptum. Deinde argentum viuum fic

contere͂do cū eis cōmisce ⁊ vtere sicut alia.

¶ Summa tertia de medicinis egritudinū cerebri: ⁊ primo de cura sode.

Intentio i curatione huius egritudinis si sit complexionalis ⁊ nō habēs materiā ē alterare ⁊ sedare tantū. Et si ē cū materia circa alterū duorū occupabimur vel vtrūq;. Et sūt: aut abscissio cāe aut sedatio doloris: aut vtrunq;. Et si ē a solutione continuitatis alijs atq; alijs vtemur sicut dicemus in suis capitulis. Et si ē ab aggregatione omnium: tunc totū genus cure ē necessarium: sicut in soda que est sicut verbigratia ab apostemate.

Inquit Hali. Si sub prauorū fumorum dominio caput positum ē a sedantib' icipere nō debemus: ⁊ raro ab eis: nisi apud vehementiā doloris. Galienus raro abscissione cause icipere debemus nisi sit soda sanguinea: aut similis acutis: sz abeo quod materiā adaptat ad abscindēdā. Si enim sanguinea fuerit: aut humores peccent in sanguine a flobothomia prius icipiemus. Et si soda vehemēs fuerit pulsatiua a flobothomia similiter icipiem'. Si āt ab alterius humoris peccato primo ipsū digeremus: deinde abscidemus digestionē itaq; faciūt in materia calida: sirupus acetosus ⁊ aq̄ de lupulis: ⁊ aq̄ cadei: ⁊ aqua buglosse dom' estice: ⁊ siluestris: ⁊ sirupus violatus: ⁊ sirupus rosatus: ⁊ sirupus de nenufare ⁊ similia. ¶ Et i frigida quidē phlegmatica digestionē faciūt oximel simplex ⁊ oxi'el sq̄litticū al hasec isopus: ⁊ spica ⁊ similia. ¶ Et si fuerit materia adusta colerica: digestionē eius faciunt: sirupus acetosus ⁊ aq̄ lupuli: ⁊ fumus terre: ⁊ altaraxacon ⁊ similia. Si āt fuerit melancolica: in digestione autē ei' regimē erit duplex: Ex vna. s. parte cū eis que lenificāt ⁊ humectāt ⁊ habilitāt duritiē corporis eius ⁊ siccitatē terrestreitatis eius. ⁊ ex alia cū eis q̄ resoluunt ⁊ icidūt: ⁊ subtiliāt resolution e ⁊ icisione nō pducente ad lapideitatē: ⁊ ppe cū rebus opantibus cū mediocritate ⁊ tempie. Et semp ponimus vicissitudinē i hoc dupliciregimine vt cadat equaliter digestio ⁊ maturatio i materiā: ⁊ nō abscindat subtile ⁊ remaneat grossū. ¶ Eligimus autē ad digestionē materie: siue calida: siue frigida: ex vnctionibus: ⁊ epithimatibus: ⁊ emplastris: ⁊ embrocatiōibus: ⁊ alijs que congruāt sicut īfra distinguemus. Et icipimus experiri ea fm testimoniū exigentie cause. ¶ Et quidē canon est: quoniā in soda calida ab alterātibus incipere debemus: hic sunt emplastra: siue vnctiones vt reprimat excessus eius: ⁊ prohibeat aduētus nociui alterius ad ipsuz quantū possibile fuerit: nisi i quatuor casib'. ¶ Primus ē in soda calida q̄ fit i febribus ⁊ proprie materialibus. Usus. n. epithimatū frigidorū repercussiuorū: multiplicat cānonem: q̄ prohibent vapores exire. Sed attractio aceti ⁊ aque rosate aut violate per nares vehementiā eius sedat. ¶ Secundus vero est quādo fit soda propter vapores acutos q̄ ueniūt ad caput ex comunitate totius corporis: aut mebri alicuius: ⁊ iā caput recipit eos: ⁊ nunc facere vt fiat eorū diuersio ad oppositū ⁊ diuersū ex vna parte: ⁊ ex alia fecerorū resolutio sedat eā. ¶ Tertius ē quādo soda fit a nocumēto qd' infert a multitudine materie ⁊ tunc euacuatio eā sedat. ¶ Quartus ē quādo soda fit a multitudie vaporum existentiū i capite: ⁊ propter cōmunitatē corporis aut alterius mēbri: ⁊ tunc resolutiuorū administratio cū facilitate ⁊ particularium euacuationū eā sedat. ¶ Amplius autez canon ē qd' emplastra ⁊ linimēta alterātia non sūt expolianda ab aliqua triū virtutū. Prima ē cōpetentia eius i gradu alterationis. secūda ē vt coadunet virtutē mēbri: vt nō recipiat superfluitates. Tertia ē vt cōfortet mēbrū cui applicat proprietate sua. ¶ Et icipiemus rememorari de eis primo: que caput et cerebrū mundificant: Et incipiemus de mundificātibus materias calidas: ⁊ cōferūt sode: ⁊ egritudinibus calidis. Et dico q̄ ols materia siue calida siue frigida: fm tres modos recipit diminutionē: aut. n. p euacuatiōes sensibiles ⁊ occultas: aut per diuersionem eius a parte nobili ad ignobilē: aut p vtrūq;. Euacuationes autē occultas natura regulat. euacuationes quoq; sensibiles eadem similiter: ⁊ quandoq; per se: ⁊ quandoq; adiuta a reb' exterioribus ab opatione artificis: ⁊ hoc fm duos modos: aut vniuersaliter: aut particulariter. Uoco autē hic vniuersalē purgationem que materiā euacuat: cui accidit a communitate totius multiplicatio: aut plurimorum: aut famosorum: aut eorum: que sūt minera illius sicut epar sanguinis: ⁊ kistis colere: ⁊ stomachus flegmatis: ⁊ splen melancolie. Et voco particularem purgationem: q̄ ex parte illius membri in quo materia extuberat: euacuat ab emūctorijs eius sicut q̄do p palatum: ⁊ nares: ⁊ aures: ⁊ oculos: materie

cerebri purgantur. Et quidē canon ē par
ticularem vniuersali preponi nō debere: nisi
ī quattuor casibus. Aut quia materia nō mīt
tum in quantitate exuberat: quare sufficit a
parte emunctoriorum illius mēbri adduci in q̄
ē egritudo. Aut quia mēbrum dans non est
forte in dando: nec mēbrum recipiens aptum
ī recipiendo. Aut quia membrū non recipit
a mēbris cōmunitatem eius. Aut quia cor
pus ⁊ aliā membra nō sunt posita sub domi
nio materiei facientis egritudinē ī illo mem
bro. Diuersiones autem materiei a par
te nobili ad prem ignobilem fieri debere oñ
dimus propter fricationes extremitatum: et
compressiones: ⁊ ligaturas earū dolorosas:
⁊ cum ventosis ⁊ aliis. Res autē que ha
bent intentionem vtriusq; sūt clisteria: ⁊ sup
positoria: ⁊ omnia que simul ad longinquaꝫ
diuersitatem attrahunt: ⁊ euacuant. Et nos
de omnibus loquemur. Et primo de euacua
tionibus ab artificio: si deus voluerit.

De soda calida.

Ode calide duo medicinas distin
guimus. Et sanguinee quidē flo
botomiā necessariam esse dicimus.
Deinde sedantia que dicemus. Colerice
vero curā aggrediemur. Incipientes a sīpli
cioribus ⁊ debilioribus ad maiora: ⁊ fortiora pro
cedemus.

Unctio ad sodā calidam: siue sit sā
guinea: siue colerica: siue cōplexiōa
lis: siue materialis. Oleū rosatū: et
acetū albū cū modico aque rosate diu agitē
tur: ⁊ contūdantur: donec impinguescat. de
inde infrigidentur super niuē: ⁊ ex eo caput li
niatur. Est enim expertū. Si autem cum
soda fuerit insomnietas: opii parum adde:
aut papaueris succi cum cortice.

Inquit Alexander. Recipe ex ce
roto Galieni circiter. ℥.ij. ⁊ laua il
lud lauationibus pluribus cū suc
co solatri: ⁊ semperuiue: ⁊ lactuce: ⁊ endiuie: ⁊
succo cucurbite: succo vue acerbe. Et line: ⁊
suppone folia salicis: ⁊ miraberis effectū eius.

Linimētū forte ad sodam calidā pē
sātinam. Oleū rosatū ⁊ violatum
cū pauco aceto ⁊ agreste: ⁊ modico
camphore diu contunde: donec pinguescat:
⁊ capiti supponatur. Est enim efficax.

Fillius Serapionis. Embroca con
ferens sode calide. Viole rosarum
folia nenufar: ordeū excorticatum:
folia salicū ⁊ maluarū. In aqua coquantur
que per canulā vasculi capiti ex alto fundantur
si catarrū nō timueris. Si autē virtutē habē
tem resoluendi volueris: camomillā addes.
Et si sedatiuam: ⁊ somni prouocatiuam que
ris: cortices papaueris: ⁊ lactuce adde.

Fillius Zacharie. Modus alius em
broce conferentis ad sodā calidam
cū qua sūt vigilie ⁊ punxtiones.
Recipe violas siccas: ordeū excorticatū: se
men cucurbite: aut corticem eius: semen lini
psillium: cortices papaueris: semen altee: se
men lactuce: semen portulace: rosas siccas.
Decoquantur in aqua vsq; ad consumptio
nem quarte ipsius. Deinde fac embrocationes
sicut diximus. Et similiter earum manus et pe
des: ⁊ facies lauentur.

Modus embrocationis alius resoluēs
⁊ sedans sodam calidā. Recipe folia
maluarum: aut radicē: aut semina earum:
aut omnia simul: ⁊ ordeū excorticatū: ⁊ rosas
⁊ violas: ⁊ folia salicū: ⁊ folia cucurbite: aut
cortices eius: aut semina ipsius ⁊ mellilotū
De omnibus añ. partem. i. florum camomille:
quantum de omnibus. Coquantur omnia ī
aqua: ⁊ fiat embrocatio sicut diximus.

Ex dubina sedās sodam calidā. Cui
si semē psilliū separatī siue cōiūctī cū
aceto conquassata ⁊ sup caput posita:
valent.

Modus emplastri alius ad idē. Reci
pe flores camomille: farinā ordei: ra
dices altee: semē lini: cortices papa
ueris violas: nenufar. Tere cū oleo rosaceo
⁊ violaceo: aut nenufarino permisce: ⁊ ex eo
super caput fac emplastrum.

Diascorides. Succū extremitatū vi
tis ī primis cū nascuntur cū farina ordei
distēpera: ⁊ oleo rosato: ⁊ line ex eo
super caput ⁊ expertum est.

Modus emplastri alius ad idē quod resol
uit cū facilitate residuū sode calide.
Recipe virge pastoris: sāsuci: balsa
mite seminū ⁊ radicū: ⁊ foliorum maluarum ⁊ vio
larum ⁊ basce ⁊ ordei mūdi añ partes .i. ⁊ rosarum partes
.i. ⁊ .ß. camomille partes .ij. fiat ēplastrū cū eis: vel
fiat embroca cum aqua decoctionis earum.

Est sic emplastrū sedās sodā calidam
pulsatiuā: ⁊ emicraneā calidam. accipe
farine ordei: sandalorum triū siccū memi
the rosarum: sandali: boli armeni: acacie: aloes: se
minis lactuce: camphore: ana singulorum partes equales: cō
fice cū mucillagine psillii: aut cū succo portu
lace: aut lactuce. ⁊ epithimetur cum eo.

GAbalel fumigium valens ad sodam calidam. Recipe sandaloꝝ citri. sau fel: rosarum aā. ʒ. ij. ⁊ . ʒ. camphore. ʒ. i. terciam spice. ʒ. ʒ. ponant in vase vitreo stricti orificij cum aqua rosata quantū sufficit: ⁊ obturetur orificium eius: ⁊ dimittatur: vt bulliat in cinere calido: deinde deobturetur ⁊ recipiatur fumus eius: est enim expertum Et si ex eo super tēpora aspergatur: aut lauetur ex eo facies: confert. Si autem vigilias patitur: cortices papaueris cum eis adde ⁊ proprie eius. ʒ. iiij. ⁊ plus vel minus sicut necessitas viget.

ALiud suffumigium eiusdē resolueñs residuum sode calide. Recipe rosarum: sandaloꝝ macagiri: ligni aloes aā. ʒ. ij. camomille. ʒ. iiij. aque rosate quātum sufficit. Fac sicut primum nobile ⁊ expertum ē. Et sunt qui ponunt camomille pond' omnium. Et sūt qui addunt mellilotum.

CApitpurgia fiant cum oleo rosarum ⁊ violarū: ⁊ nenufarino cū pauca camphora: aut cum pauco oleo d̄ semine cucurbite dulcis: aut oleo de salice.

ALiud filij Zacharie valens ad dolorē capitis calidum ⁊ emicraneā calidam ⁊ dolorem auris. Recipe opij camphore aā partes equales. fiant collíria sicut lentes: ⁊ dissoluatur vnū: aut duo in oleo violarum: aut oleo de cucurbitis: ⁊ distillet ī nasum ⁊ aurem: Est enim verax.

ALiud filij Serapionis valēs ad sodam calidam sublime. Recipe spodij. ʒ. ij. opij. ʒ. i. ⁊ croci. ʒ. ʒ. confice cum aqua in modum pillularū paruarū: ⁊ administretur cum lacte mulieris: aut oleo violarū aut oleo de semine cucurbite: deinde p' horam fac caputpurgium cum lacte mulieris: ⁊ aliquo ex oleis.

IUdeus odorabatur oleum rosatū cū aceto conquassatū ⁊ positū in vase vitreo: ⁊ cōfert sode calide vehemēt'.

ALiud nostrum expertū amiti: habet aā. ʒ. ij. opij. ʒ. iij. spodij. ʒ. i. croci. ʒ. ʒ. Fac sicut proximum.

ALiud Aaron expertum efficax ad sodam calidam ⁊ emicraneā ⁊ dolorem auris. Recipe siessmemite sausel: seminis iusquiami: seminis lactuce rosarum: sandaloꝝ: opij: radicum mādragore aā. Fiant ex eis siefe: ⁊ fricetur ex eo super cutē cum oleo rosato aut violato cū pauco aceto ⁊ distilletur ī nasū ⁊ aurē ⁊ ꝓpe loci doloris.

INcipiamus ponere euacuatoria cōferentia ad sodam calidam: cui' materia ē colera citrina. Et incipiamus a leuioribus sicut cōsueuimus procedentes ad maiora. Purgetur ergo in primis cū aq̄ fructuum. Recipe pruna. xxiiij. tamarindoꝝ. ℥. ij. ⁊ . ʒ. medulle: cassie fistule. ℥. iij. mirabolanorū citrinorum. ℥. i. ⁊ . ʒ. propinetur infusio eoꝝ post sufficiētiam coctionis ipsoꝝ.

AQua fructuum fm modū nostrum conferens sode colerice. Recipe absinthij romani: violarum aā. ʒ. v. fumi terre. ʒ. vi. capilloꝝ veneris. ℥. i. passularum enucleatarum. ℥. i. pruna. xl. numero: iniube sebesten aā. xx. Coquantur cum facilitate ī aque lib. ij. vsq̄ dum veniat ad lib. i. ⁊ proiice in ea illa eademque hic proxime diximus: ⁊ propinetur: ⁊ sunt cassiefistule. ℥. iij. tamarindoꝝ. ℥. ij. corticū mirabolanorum citrinoꝝ. ℥. i. ⁊ . ʒ.

INquit Galienus Quando ex aq̄ fructuum soda nō resoluitur: propinanda ē infusio aloes. Et iste ē modus eius. Recipe succi endiuie: succi lupuli: post depurationem ipsoꝝ aā. ℥. vi. vel alterius eoꝝ tantum: si vtriq̄ haberi nō possūt vel succi buglose domestice: aut siluestris lib. i. ⁊ proiice super ipsum aloes: succotrini boni ⁊ electi. ℥. i. ⁊ pone in vase vitreo ad solē: obturato orificio eius diebus. xij. ⁊ da ex eo oī mane ab. ℥. i. vsq̄ ad. iij. cum modico dragaganti vt non noceat ano.

MOdus infusionis conferens sode calide vehementi ⁊ solutiōe educit coleram. Et confert iuuamentū maximum febribus colericis. Recipe succi endiuie cocti: ⁊ depurati lib. ij. vel aliorum succorum: quos diximus: ⁊ infunde in ipsis vel altero ipsorum diasiracost. ℥. vi. Et da ex eo in mane ab. ℥. iij. vsq̄ ad. iiij. Apparebit enī cito sanitas si deus voluerit.

INquit Mamec. Modus infusiōis sode calide diuturne. Recipe absinthij rōani. ℥. i. fumi terre. ʒ. viij passule enucleate. ℥. i. eupatorij. ʒ. v. florum buglosse domestice aut siluestris aā. ʒ. vi. cuscute seminis endiuie agarici aā. ʒ. iij. Coquant in lib. iij. aque vsq̄ ad lib. i. ⁊ . ʒ. Et infunde in ea confectiones iā dicte Mamec ⁊ proprie ꝓ me. ℥. ij. Et da ex ea omni mane ab. ʒ. i. vsq̄ ad. ij. Sanat enim cum virtute dei gl'iosi.

De soda frigida.

Loquemur deinceps de soda frigida sive sit sine materia sive cum materia flegmatica vel melancolica: sive permixta: sive ventosa. Et de his omnibus distinctum loquemur si deus voluerit. Et incipiemus sicut consuetudo nostra est a debilioribus. ¶ Calefactorium ad sodam frigidā et sodam ventosam: Milium integrum cum sale quantum ipsum calefiat in latere calo: et impleantur ex eis sacelli: et vaporetur cum eis locus.

Demochrytus. Recipe grana sinapis integra et grana nasturcii: ut sint partes eorum equales. Infundantur modicū in aceto vini fortis: et impleantur ex eis sacelli: et calefiat in latere: et fiat evaporatio cum eis.

Aliud eiusdem expertum: pulegij carui equis partib⁹: fiat sicut diximus. Aliud eiusdem oleū pulegiinum inunctum expertum est.

Unctiones fiant ad sodam frigidam ex oleo nardino aut irino aut laurino: aut de been aut de aliquo talium. Et si fortiorem facere volueris conforta virtutem eorū cum costo: et castoreo et pipere cum aliquo eorum vel omnibus.

Linimentū ad dolorem capitis frigidum. Tiriacam vel mitridatū cū succo mente: misce et suppone expertum est.

Linimentū aliud expertum a nobis ad antiquos capitis dolores quod administratur super caput: et frontē. Recipe costi mirre: castorei: meridē ana partes equales: olei rosati quantum sufficit. Et si insomnietatem patitur partem. ʒ. opij adde: ē enim expertum.

Mahemet filius Zacharie. Modus linimenti ad sodā frigidā et antiquā et emicraneam: et dolores auris ex frigiditate. Recipe castorei: euforbii: opii: storacis liquide: piperis: foliorum rute: sinapis: calamenti: marubij ana. Fac trociscos aur. ʒ. aut .i. et apud necessitatem dissolve ex eis cū oleo nardino costino: aut modico aceto. Et line super locum: et distilla ex eo in nares et aures: ex parte doloris: et miraberis effectum eius si deus voluerit.

Galienus. Trociscus crudus dissolvatur cum aceto forti et oleo rosato. Et liniatur ex eo super frontē et tempora: et sedat sodam difficilem et emicraneam.

Et est expertum. Et eodem modo trocisci de croco dicti in antidotario.

Diascorides. Epithima ad sodā frigidam et emicraneam. Ex cinere: et aceto fiat permixtio: et decoque in oleo: et liniatur: expertum est.

Philagrius. Modus linimēti ad sodam frigidam et antiquam et emicraneam difficilem. Recipe mirre et opij opobalsami: scamonee: granorum lauri ana. ʒ. iiij. croci. ʒ. iii. et. ʒ. seminis iusquiami: apij amomi ana. ʒ. v. Fac trociscos cum aceto: et line sicut diximus cum eis super locum.

Alexander. Confectio epithimatis ad sodam frigidam diuturnā. Recipe fimi colūbini. ʒ. i. et. ʒ. leucopiperis. ʒ. ij. euforbij. ʒ. iiij. croci. ʒ. i. et fecis olei de croco. ʒ. i. et. ʒ. aggregentur omnia cum aceto forti multe fortitudinis et frica croceū cum aceto et succo absinthij et oleo nardino. Misce et line ubi oportet.

Embrocetur caput in soda frigida: et ventositate grossa cum camomilla: basilici sicca: maluis: foliis lauri et salvia: et berengisis: et origano et mellilioto: et sansuco: et nemeri: isopo sicco: et similib⁹ separatis vel coniunctis.

Diascorides. Expertum est: Succo apij calido capite linito resolvit sodā. Democritus ad diuturnā sodā medicamē expertū. Recipe castorei: radicum feniculi: alguli: ireos ana. ʒ. i. granorum lauri. ʒ. ij. foliorum rute. ʒ. iij. cere. ʒ. vi. olei rosati. ℥. i. et. ʒ. olei irini. ℥. i. fac unguentum: et line ex eo: probatū est. Caputpurgiorum conferentiū sode frigide narrationem aggredimur: Diascorides dixit sit caputpurgium cum aqua sansuci et resolvit sodā frigidam: et emicraneam.

Rhasis dixit. Oleū de cucumere asinino est caputpurgium bonum sode frigide et emicranee: et mundificationi cerebri ab humoribus frigidis pigris et aqua descendenti ad oculum: et prope si modicum huius olei distilletur in aures: et trahatur sugendo. Deinde post horam lavētur nares cum aqua calida. Succus quoque cucumeris asinini vehementius operatur.

Galienus. Caputpurgium conferēs sode frigide: et torture: et opillationi collatorij: et defectioni olfatus: et impedimento ipsius. Nigella die ac nocte infundatur in aceto: deinde siccetur et terat subtiliter:

ꝛ puluis eius naribus approximetur: et tra hatur naribus odor eius sicut sugendo. Et expertum est.

Item caputpurgiũ valens sicut superius: ꝛ est forte. Recipe nigelle. ℥. ij. succi cucumeris asinini. ℥. i. salis armoniaci. ℥. ß. Misceantur cũ oleo cucumeris asinini: aut oleo de alcanna: ꝛ liniatur ex eo in narib' intus ꝛ sugatur vehemẽter odor eius. Educit enim de materia cõtẽta ĩ capite sufficiẽter. Deinde lauentur nares ꝛ caput cum aqua calida.

Filius Zacharie. Confectio caputpurgij ad sodã frigidã. Recipe castorei euforbij aã. Fiat ex eis sief cũ aqua sansuci: ꝛ fricetur ex eo sup cutim cum oleo nardino: aut costino: ꝛ liniat' ex eo ĩ naribus: ꝛ fugat': ꝛ fiat sicut diximus.

Item. Cõfectio caputpurgij ad sodã frigidã: ꝛ emicraneã ꝛ egritudies cerebri frigidas: ꝛ tornarã ꝛ paralesim. Recipe castorei: condisi: anthanite: pulpe colloquintide: baurac: euforbij: gibenet: fellis vaccini sicci aã. Fia' sief. Et fiant cum eis caputpurgia cum auricula muris: aut succo sansuci: aut succo venaru. Et ẽ expertu3.

Iudeus. Caputpurgium cõferens sode frigide. Fellis adipis sicci: aut vaccini: aut caprini: opoponaci: castorei aã partẽ vnam: croci partẽ. ß. fiant sief: et fricetur ex eo super cutim cum aqua: ꝛ liniatur intus nares. Est enim expertum.

Archigenes. Caputpurgium valẽs ad idem castorei sinapis: opoponaci epi: croci: aloes aã. Fiant pillule: ꝛ administrent' sicut diximus. Expertum.

Alexander. Caputpurgiũ mirabile ad diuturnũ capitis dolorem ꝛ pinguces in eo materias ꝛ initium aque. Et est ad epilepsiam expertũ. Recipe faseis ℥. v. succi cucumeris asinini: nec nimis recẽtis: nec nimis antiqui: salis armoniaci aã. ℥. ij. terantur diligenter ꝛ misceantur: sic terẽdo cum oleo de cucumere asi: aut oleo irino donec fiat sicut cerotum: ꝛ repone in vase vitreo: ꝛ inunge ex eo intus in naribus: et sugatur diligenter. Deinde fac sicut diximus.

Item accipe radicũ artanit' e sicce ℥. ij. ꝛ. ß. succi cucumeris asinini. ℥. ij. Tere subtilissime: ꝛ ex eo p̃ canellũ insuffletur ĩ nares. Deĩde surgat sic' dixim'.

Demochritus purgatur aliquã caput per res: que cõmasticãtur. Et ẽ purgatorium leue. Recipe masticũ partes. ij. piperis partem. i. cõmasticentur diu. ꝛ saliua q̃ resoluitur semper expuatur: ꝛ quandoq̃ admiscemus cũ mastice staphisagriam: ꝛ quãq̃ piretrũ: ꝛ quãdoq̃ radices alfose: ꝛ quãdoq̃ radices capparis: Hec enim spissum humorem ꝛ flegma grossum educunt.

Caputpurgium in inentione nostra conferens delicatis ad ea q̃ diximus. Recipe castorei. ℥. i. eusorbij. ℥. ß. galie muscate. ℥. ij. vnius partes. ij. condisi. ℥. vnius partem. ß. Fiat eorũ contritio bona: ꝛ fũde super ea succi arthanite quantitatẽ sufficientem: ꝛ expone ad vmbrã donec siccetur. Deinde tere: ꝛ cum succo venarũ: aut cũ succo sansuci fiant colliria: ꝛ administra sicut diximus.

Gargarisinata etiã materiã cerebri attrahunt: quale est gargarisma factũ cũ oximelle cũ sinapi. aut cũ ieris: aut cũ cortice capparis: aut piretro: aut pipere.

Paulus. Gargarisma cõferens sode frigide: ꝛ egritudinibus cerebri flegmaticis. Iera pigra cũ oximelle squillitico cum aqua decoctionis al basce: origani: isopi sicce: piretri: ꝛ sinapi. Gargarismus cum eis fiat omni hora.

Suffumigium Gabrielis ad sodam frigidã: ꝛ egritudies cerebri flegmaticas. Recipe sansuci. ℥. ij. foliorum citri. ℥. i. camomille tãtũdem: ligni aloes sol ce aã. ℥. v. ponãtur in vase vitreo stricti orificij: ꝛ coquãtur donec cõsũpta sit q̃rta ps aq̃. Deĩde apiat' orificiũ vasis: ꝛ recipiatur vapor eius.

Aliud eiusdem: sed ẽ fortius illo aperiens opilationẽ3 cerebri: ꝛ emũctorij. Recipe nigelle partes duas: foliorum sansuci: origani: persice: balsce: isopi sicce: sticados aã partem. i. Fiat sic diximus.

Odoramentũ cõferens sode frigide. Recipe galie muscate aur. iij. sadran aur. iij. ꝛ. ß. aloe crude aur. ij. musci. ℥. i. ligni aloes aur. vi. Dissoluatur alba in modico olei de been. Cetere autem res p̃ter muscũ terantur subtiliter: ꝛ conficiantur cũ glutino dragagãti. Et postq̃ cõfecte fuerint: malaxẽtur cũ ambra dissoluta ĩ oleo de been malaxatiõe mĩta. Ultimo vero musc' trinus ꝛ distẽperat' cũ aq̃ rosata misceat' malaxãdo cũ p̃dictis: ꝛ fiat inde pomũ vnũ: aut duo ꝛ odores. Deinde conseruetur in vase

vitreo: aut plumbeo ne virtus ipsius tollat. Hoc est odoramentum sublime.

Odoramentū aliud ex castoreo: et rute sicce partibus equalib⁹ cū glutino dragaganti pomū fiat et odoret. Et species odorentur preterq̄ fiat pomum. Est. n. expertum ad sodam frigidam et ventosam.

Odoramentū aliud expertū ad frigiditatē cerebri quod cōfortat ipsū: et confert sode. Recipe storacis calamite electe. ℥. ii. ligni aloes. ℥. iii. laudani cōfectōnis gerana an. ℥. i. et i alio. ℥. vnius partes. ii. spice. ʒ. iii. galie muscate. ʒ. vii. masticis. ʒ. iii ambre crude. ʒ. ii. et. ß. gariofilor macis an. ʒ. iiii. et. ß. Confice sic storacē laudanū et masticem: cum modico olei de been resolue: Deinde tere i mortario cū pistillo calido: et pone super eā puluerē ligni aloes: spice galie: gariofilor et masticis: et misce cū eis. Post hoc funde sup ea glutini: gummi arabici: aut dragaganti qntū sufficit: et misce cōterendo. Deinde malaxa cū ambra dissoluta cū modico olei de been malaxatione multa cōterendo. Ultimo vero aromatizet cū musci. ʒ. vnius medie et aqua rosata: aut fiant inde poma: et odorētur. Aut fiant inde trocisci. et suffumiget cū eis. Et est expertum verax: et suffumigantur templa: et domus regum

Aliud valēs similiter et ē bonū. Recipe buchur scendere: et ligni aloes electi an partes equales: musci ptis vni⁹. xxx. fac ex eis poma: aut nib: et vere bonū est et expertum.

Aliud valēs similiter storacis: ligni aloes an. ʒ. i. galie muscate. ʒ. xii. ambre. ʒ. vii. musci. ʒ. ii. et fiat sic dixim⁹ Aliud nobile satis cōferēs sode et epilepsie: et prefocationi matricis ligni aloes galie muscate an. ʒ. xv. cisenide. ʒ. vii. confice terendo: et fac ex eis poma: aut nib. Et administrātur fac coliria: et suppone i matrice. Et sunt qui addunt buchur seden. ʒ. xv.

Inquit Ypocrates. Aromatica capitis grauedinē faciunt. Et ego quidē dico: quod nō elongatur qn hoc sit i frequenti vsu eor. Conuertūt enim vapores ad caput: immo replent illud vaporibus. Moderatus vero vsus eor cerebrum confortat et calefacit. Sed nō fiat adeo frequēter: vt pducat ad illud. Et quidē canon est nō debere cōferre apud repletionē. Et hoc ē quod Ypocrates voluit. Nā post mundificationē confortat et calefacit: et residuū sode remouet. Et si soda est a malitia cōplexionis frigide siue materia: aut a frigiditate aeris lucidum⁹ esse iuuamē a sublimis vsu eor.

¶ Solutiuor genera conuenientia sode frigide: et flegmatice: deinceps scribantur: et primo a debilioribus incipiamus.

Exeis ē modus pillular de inuentione Iudei mundificantiū cerebrū: et neruos ab humore flegmatico: et cōferentium sode frigide: et epilepsie: et spasmo: et paralesi: quarū pmixtio hec est. Recipe pulpe colloquintidos. ʒ. xii. laudani puri. ʒ. x. dragaganti. ʒ. ii. galie. ʒ. iiii. salgemme. ʒ. i. et. ß. confice sic. Dragagantū et galia dissoluantur i aq pluuiali. Laudanū vero dissoluatur in modico olei rosati: deinde misceant oīa: et vltimo conficiantur cum eis colloquintida: et salgēma vltimo puluerizata.

Pillule aūt ad hoc valentes sūt pillule de iera: et pillule de speciebus: et pillule stomatice: quas scripsi i antidotario vniuersalium medicinarum.

Mahomet filius Zacharie. Cōfectō pillularū habentiū virtutē iere: et sūt i nobilitate ei⁹: et vocauit eas cochias: quarū hec ē pmixtio. Recipe pulueris iere. ʒ. xx. colloquintide sterioris. ʒ. vi. et. ß. et in alio pro colloquintida trociscor alandahal. ʒ. iiii. scamonee antiochene cocte in citonio. ʒ. v. sticados turbit an. ʒ. x. Fiant pillule: dosis earum est a. ʒ. ii. vsq ad. ʒ. ii. et. ß.

Galienus. Pillule experte ad sodā frigidā: et mūdificāt caput: et stomachū ab humore flegmatico et putrido: et sūt pillule salue qrū pmixtio hec ē. Recipe aloes boni. ℥. x. colloquintidos sterioris. ʒ. iiii. scamonee cocte i citonio. ʒ. iii. sticados arabici. ʒ. v. salis gēme. ʒ. ii. anisi absinthii an. ʒ. ii. et. ß. turbit boni et electi sublimis. ʒ. xii. fiāt pillule. Et sit dosis ear a. ʒ. i. vsq ad. ii.

Aron. Infusio iere ad sodā antiquā frigidā ex humore grosso flegmatico. Recipe isopi sicci: basce: sucaba radicū feniculi: apii an. ʒ. viii. turbit. ʒ. iiii. et in alio. v. anisi. ʒ. ii. et. ß. sal gēme. ʒ. ii. passularum enucleatar. ʒ. i. Decoquātur i lib. ii. aq vsq ad lib. i. et coletur: deinde pōciat sup ipsaz iere pigre. ʒ. x. turbit boni et sublimis. ʒ. iiii. ponat i vase vitreo: et suspēdat i sole dieb⁹. x. et da huius īfusionis omī die ab. ℥. i. vsq ad. ii.

Filius Serapidis. Infusio de aloe
e mundificans caput: et stomachum
et curans soda. Recipe mirobala-
norum kebulorum: emblicorum. belleric. radicum a
pij: feniculi flor. squinanti: capitis liquiritie an. ʒ.
x. spice masticis. calami aromatici ana. ʒ. x.
ysopi: dauci sucaba: bedegar an. ʒ. v. colloquin
tidos interioris. ʒ. ij. Coquatur in lib. iiij. aque vsque
ad lib. i. et proiciatur super eas aloes sucotrinis. ℥.
ij. et pone in sole sicut diximus. Et est dosis eius
ab. ℥. i. vsque ad. ij. cum dragagantis et masticis
ana. ʒ. s.

Ide modus infusionis iere. valens ad
idem et est fortior. Recipe radicum apij
feniculi schenanti an. ʒ. x. calamenti mõ-
tani: arostologie rotunde: sucaba: et bedegar
an. ʒ. v. mirobalanorum indorum. ʒ. vij. epithimi
creticis. ʒ. v. mastic. ʒ. iij. spice. ʒ. ij. cassie ame-
os: calami aromatici ana. ʒ. iiij. agarici. ʒ. vi.
sticados. ʒ. vij. passule enucleate. ʒ. iij. Coquã
tur i lib. vij. aque vsque ad lib. v. et proiciatur su
per ipsã iere picre. ʒ. i. Et fiat sic diximus. Et
sit dosis eius ab. ℥. i. vsque ad. ij. cum oleo de ker
na. ʒ. iij.

Alexander. Cõfectio pillularum valen-
tium ad diuturnã sodã et emicraneã
et vertigines: et epilepsiã: et artericã: et
educunt humores a profundo mẽbrorum: et soluit
sine molestia: quarum pmixtio hec ẽ. Aloes bo
ni sublimis. ℥. i. colloquintide interioris scamo
nee cocte i citonio: absinthij. bdelij: ameos.
an. ʒ. s. masticis. ʒ. iiij. ãisi. ʒ. ij. euforbij. ʒ. ij. et.
s. baurac: elebori nigri an. ʒ. iij. cum succo cauli
um fac pillulas. Et sit dosis a. ʒ. i. vsque ad. ij.

Pillule nostre cõferũt egritudini ca
pitis: et conferũt sode antique: et solu
tiõe educũt humores pingues et grauces
et custodiunt sanitatem oculi: et curãt reuma
eius. Quarum hec ẽ pmixtio. Recipe colloquintide
turbit an. ʒ. iiij. agarici. ʒ. iij. sticados. ʒ. ij. sca-
mõee. ʒ. iij. et. s. spice squinanti: xilo aloes cas
sie: xilo bal. carpo balsami: asari: rosarum. vio
larũ epithimi: absinthij: cinamomi: croci: ma
sticis: an. ʒ. i. aloes sublimis ad pondus om-
nium. Fac pillulas cũ succo absinthij.

Pillule alie nostre. Valẽt similiter
ad mũdificatiõem stomachi: et capitis
et accipiuntur omni tẽpore. Et dicũt
pillule de mastice. Recipe aloes. ʒ. vij. masti
cis rosarum ana. ʒ. iij. turbit. ʒ. x. fac inde pillu-
las. Dosis earum ẽ a. ʒ. ij. vsque ad. iiij.

Iera nostra. Confert sode a flegma
te fac. et c. Stomachum: et cerebrum
mundificat: epar: et membra nutritiõis con-
fortat. Recipe carpo balsami: xilo balsami:
cassie cinamomi electi: spice: asari: masticis:
cubebe: macis. nucis: muscate: squinanti a-
garici an. ʒ. v. croci. ʒ. iij. aloes sucotrensis:
lib. i. mellis quãtũ sufficit. Dosis eius ẽ a. ʒ. ij.
vsque ad. v.

De soda ex aggregatiõe colere: et flegmatis.

Infusio cõferẽs dolori capitis: cuius
materia ẽ colera: et flegma. et soluẽs
ne educit ea. Recipe pruna. xxx. fu
mi terre. ʒ. viij. absinthij. ʒ. iiij. mirobalanorum
citrinorum: kebulorum: et indorũ ana. ℥. i. tamar i
dorũ. ʒ. xv. agarici: et turbit ana. ʒ. ij. et. s. Co
quãtur i lib. iiij. aque donec redeat ad lib. i. et
mediã. Et accipe ex ea. ℥. viij. et fricet in ea
aloes turbit ana. ʒ. vnius partem. ʒ. i. agarici.
ʒ. i. Deinde coletur: et bibatur donec diminuatur
per totam noctẽ. Sed ãt q sumpserit eam fuerit
debilis illa tria nõ fricẽtur in eo: sed sufficit
tunc ea misceri pulpe cassie fistule. ʒ. x v.

Mali. Modus infusionis aloes. cõ-
ferẽs sode pmixtionis colere: et fle
gmaticis: diuturne. Recipe mirobal
lanorum nigrorum absinthij ana. ʒ. vi. fumi ter
re: bedegar. ana. ℥. i. Coquatur in lib. iiij. aque
vsque ad lib. i. et colatur proice super eam aloes
boni. ʒ. viij. Et pone in vase vitreo: et fiat sic
diximus. Et da vsque ad dies. xij. plus vel mi
nus vsque dũ appareat sanitas. Et dosis eius
ab. ℥. i. vsque ad. ij. efficax et expertum est.

Rufus. Pillularũ confectio. Con
ferentiũ ad sodã antiquam ex humo
re grosso flegmatico: et colerico: qua
rum permixtio ẽ. Recipe mirobalanorum ci
trinorum: et indorum: absinthij: ana. ʒ. iij. anisi: bde-
lij. masticis: an. ʒ. ij. scamõee. ʒ. ij. et. s. et prune
cocte in citonio: trocisco: alandal. ʒ. iij. epi-
thymi. ʒ. ij. aloes boni turbit electi: et cassie an
ʒ. vi. sal gemme. ʒ. i. et. s. Et fac pilulas cũ suc
co endiuie. Dosis earum a. ʒ. i. vsque ad. ij.

Mesue Medinus. Confectio pillularum
sode aggregatiõnis colere: et flegma
tis: et sode proprie stomachice: et con
ferũt stomacho: et mundificant ipsũ: et caput
a superfluitatibus colericis: et flegmaticis. et
mundificant sensus et viscera: et cõferũt sple
ni. Quarum hec est permixtio. Recipe triũ
mirobalanorũ. ʒ. iii. epithimi boni absinthij:
ana: ʒ. ij. et. s. turbit arundinei. ʒ. viij. agarici
scamonee: trocisci: alandhal. ana. ʒ. ij. apij.

anisi:añ.ʒ.i.salis gemme.ʒ.ij.nucis muscate gariofiloꝝ:añ.ʒ.vnius partes duas:iere pigre.ʒ.v.masticis.ʒ.i.z.ß.Cōfice cū succo endiuie:z cū penidiarū.ʒ.ij.Dosis earum a.ʒ.i.vsq̄ ad.iij.

Oribasius. Cōfectio pillularū mūdificantiū caput a colera z flegmate:z cōferētium fode pmixte:z mundificantiū caput:z stomachū:z istrumēta visus:z attrahūt materias vehemēter. Quaꝝ hec ē permixtio. Carpo balsami recentis:aſ sari:masticis absinthij spice:scamonee:cinamomi electi ana.ʒ.ij.croci.ʒ.i.nucis muscate ʒ.ß.turbit boni:z electi.ʒ.iiij.aloes.ʒ.viij.collo quintide interioris.ʒ.vij.Fac pillulas. Dosis earum ē a.ʒ.i.vsq̄ ad.ij.

Galienus. Cōfectio pillulaꝝ cochiarum cōferentiū fode pmixte:z mūdificantiū stomachū:z caput:z instrumenta visus. Recipe aloes scamonee cocte in citonio:colloquintide:iterioris albe:z leuis masticis:absinthij romani:añ partes equales Confice cū expressione salatri:aut endiuie. Et dosis earū e a.ʒ.i.vsq̄ ad.i.z.ß.

Pillule alie experte valētes simili: mūdificant caput z stomachū:z confortāt ea. Recipe aloes bōi z electi ʒ.v.masticis.ʒ.iij.rose sicce.ʒ.i.Dosis earuꝫ ē a.ʒ.ij.vsq̄ ad aureos.ij.

Alie valētes simili. Recipe aloes.ʒ vi.mirobalanoꝝ citrinorum.ʒ.iiij. masticis.ʒ.iij rosaꝝ.ʒ.ij.croci.ʒ.i.

De sod. i frigida ab humore melācolico.

Laboꝛ heben girges. Cōfectio pillularū indarū cōferentiū fode:cui materia ē melancolica: difficilis eradicationis z cōferētiū manie:z melācolie:z epilepsie:z lepre:z morphee nigre:z vlceribus nigris. Quarū hec ē pmixtio Iere pigre.ʒ.x.epithymi:agarici:polipodij:sticados ana.ʒ.vij.mirobalanoꝝ nigroꝝ:colloquītide iterioris:añ.ʒ.iiij.ellebori nigri:salis idē añ.ʒ.ij.z.ß.lapidis laçuli.ʒ.iij.Fac pillulas:da.ʒ.i.z.ß.vsq̄ ad.ij.cū aqua casei ifusionis epithymi:z passularū enucleatarū:z parū salgēme Sunt enim mirabiles. Sūt n. ex posterioribus qui addiderūt in pmixtione earū: gariofiloꝝ:anisi:spice.ʒ.i.z.ß.

Decoctio de epithymo cōferēs fode melācolice:z speciebus melācolie:z manie:z lepre:z morphee nigre:z cācro z fistule nigre. Recipe epithymi:sticados:mirobalanoꝝ nigroꝝ:añ.℥.i.kebulorū:emblicoꝝ:bellericorum:turbit:eupatorij:agarici:añ.ʒ.v.polipodij:sene:añ.ʒ.vi.fumi terre:florū squināti:añ.ʒ.iij.corticuꝫ ellebori nigri.ʒ.ij.salis gēme.ʒ.ij.z.ß.passularuꝫ enucleatarū.℥.i.z.ß. Omnia pter epithymū bulliant in lib.iiij.aque vsq̄ ad.ij.deinde bulliat epithymū i eo ebullitiōe vna modica Deinde coles z pcias i ea iere pigre.℥.i.z fiat sicut diximus. Dosis ē ab.℥.i.vsq̄ ad.ij.

Hamech filius Zeçar. Modus infusionis cōferēs fode.cuius materia ē humor adustus:aut melācolicus:z ē sublime ad illud:z ad maniā:z melancoliam z epilepsiam:z vertiginem:z leprā:z cancrū z scabiem:z ipetiginem. Cuius hec est pmixtio. Recipe mirobalanoꝝ:nigroꝝ:kebulorum ana.ʒ.viij.epithymi.i.reubarbari añ.℥.i.radicum buglosse domestice:z sylvestris z floꝝ earum.añ.ʒ.iiij.absinthij.ʒ.iij.fumi terre.ʒ.v.polipodij:agarici:sticados:camedreos:camepitheos:añ.ʒ.iiij.liquiritie.ʒ.v. sene.ʒ.vij.passularū enucleataruꝫ.℥.i. Bulliant omnia preter epithymum i.v.lib.aque vsq̄ ad lib.i. Ultimo vero ponatur epithymum. Deinde collectū:z pciatur in ea cōfectionis Hamech sēbe.℥.ij.z ponat in vase vitreo diebus.vi. Et da ex eo ab.℥.i.vsq̄ ad i.z.ß. Est enim mirabile.

Hesui iuhe. Sirupus pferens ad ea que diximus z nobilis:z expertum: z confert quartane:z opilatōni splenis:z omni egritudini que est de melancolia Recipe capilloꝝ veneris radicum buglosse domestice:z sylvestris:z floꝝ earum.polipodij:añ.℥.i.epithymi.℥.i.folioꝝ sene camomille sticados:añ.ʒ.vij.camedreos squināti elebori nigri ana.ʒ.iij.fumi terre.ʒ.viij.eupatorij.ʒ.iiij.succi pomoꝝ dulciuꝫ.℥.viij: Omnia preter epithymum:z succū pomoꝝ bulliant in lib.iiij.aque vsq̄ ad lib.ij. Deinde bulliat in eo ebullitione vna epithymum:z coles:z cū succo pomoꝝ z zuccari lib.ij.fiat sirupus. Dosis ē a.ʒ.x.vsq̄ ad.xxx.z ē sublime.

Alexander. Pillule de lapide Armeno. Conferunt fode melācolice:z educunt cum facilitate humorem melancolicum:z cōferūt egritudinibus melancolicis:sicut ē mania:melancolia:z cācer z lepra. Recipe Iere:pigre:epithymi:agarici:lapidis armeni loti:z preparati ana.ʒ.iiij. scamonee.ʒ.v.z propie cocte i pomo gariofilis.ʒ.i. Fac pillulas cum aqua rosata. Dosis.ʒ.i.

HAlienus. Canon ẽ qđ cura huius sode non ẽ expoliẽda ab vno: trium regiminum: ⁊ similiter omniũ egritudinum melancolicarũ. Primum ẽ regimen humectatiuũ: ⁊ impinguatiuum: preter hoc qđ facit cadere in opillationes: ⁊ hoc iđ vt lenificetur: ⁊ habilitetur corpus humoris vt recipiat equalitatem digestionis in toto. Et hoc regimen ẽ necessarium ĩ principio: ⁊ in medio: ⁊ in fine: ⁊ ante secũdum regimẽ quod dicemus ⁊ post: vt nõ cadat in corpus humoris: vt resoluat subtile: ⁊ remaneat qđ ẽ grossum: ⁊ accidat residuo ipsius lapideitatis. Secundũ regimen ẽ regimen resolutiuum faciens resolutionem cũ mediocritate. ⁊ propter eius quod habilitatum est: vt fiat illud. Et hec duo regimina oportet: vt sibi inuicẽ semp succedant: secũdum hoc enim cadet digestio equaliter ĩ materiã: ⁊ equaliter resoluet. Tertium regimen ẽ regimẽ euacuatiuum: in quo tria considerabilia subdẽtur. Unum vt non semel: ⁊ multam: ⁊ subitã faciamus: euacuationem: sed p̃ interualla habentẽ tẽperiem vt natura euacuationẽ non euacuatio naturam regulet subita enim: ⁊ violenta euacuatione vix natura regulariter: operatur sicut impetus flamme: que subito agit in subtile. ⁊ pretergreditur grossum. Opus vero moderati caloris ẽ equaliter in vtranq̃ p̃tem rei elixabilis: ⁊ assabilis agere. Secũdum considerabile est: vt euacuatiuum sit cõmensuratum non excedens mediocritatem: sed sit extensio eleuationis eius nõ recedens a gradu medicinarũ incolumium: quas te scire fecimus in libro rectificationum earũ. Tertiũ est vt non expolientur solutiua a rebus lenificatiuis ⁊ humectatiuis. Hoc ẽ enim quod operationem beatificat. Adhuc autem canon est: vt in hoc triplici regimine ꝯforetur cor eum rebus cordialibus generantibus in eo mineram gaudij: ⁊ tu elige eas ex simplicibus ⁊ compositis: quarũ traditio est apud te: ⁊ cum administratiõe omniũ que ad rem gaudij pertinent hic enim ẽ thesaurus cuř.

De cura sode a permixtione colere nigre: ⁊ flegmatis.

Ualens. Modus pillulaꝝ cõferentiũ sode a flegmate: ⁊ melancolie. Recipe mirobalanorũ: kebuloꝝ indorũ: bellericorũ salis indi ana. ʒ. iij. turbit epithymi añ. ℥. i. ⁊. ʒ. ellebori nigri: pulpe: colloquintidos: ana. ʒ. iiij. iere pigre: ʒ. x. agarici. ʒ. vi. sticados. ʒ. iiij. absinthij. ʒ. ij. Dosis earum a. ʒ. i. vsq̃ ad. ij. ⁊ sunt sublimes.

Confectio pillularũ stomaticharuꝫ solutione educentium flegmata: ⁊ vtranq̃ coleram: ⁊ ꝯfert sode stomatiche facte ab eis: quaꝝ permixtio est hec. Recipe iere pigre: turbit ana. ʒ. xij. mirobalanorũ citrinorum kebulorũ indorũ ana. ʒ. v agarici. ʒ. iiij. salis gemme sticados: anisi: ana. ʒ. ij. epithymi. ʒ. iij. scamonee. ʒ. ij. ⁊. ʒ. Fac pillulas cũ succo scoriale. Dosis a. ʒ. i. ⁊. ʒ. vsq̃ ad. ij. et. ʒ.

Andromachus. Iera conferẽs egritudini capitis a flegmate ⁊ melancolia: ⁊ ꝯfert iuuamentũ manifestum apoplexie ⁊ epilepsie: et paralisi: ⁊ torture ⁊ mollificationi: ⁊ initio aque: cuius permixtio: Recipe succi absinthij. ℥. i. iere pigre. ℥. ʒ. turbit. ʒ. viij. colloquintide interioris. ʒ. iii. sq̃lle assate. ʒ. iij. agarici: sticados: polli dodij: et epithymi: ana. ʒ. ʒ. ellebori nigri: piretri: piperis albi: ⁊ longi: ꝫinziberis squinanti: camedrios ana. ʒ. iij. ⁊. ʒ. cardamomi: macis: nigelle: aristologie: castorei añ. ʒ. iij. euforbij. ʒ. ij. et. ʒ. croci: petrosilini: cinamomi: spice: poly añ ʒ. ij. absinthij. ʒ. iiij. albarũ penidiarum. ℥. iij. mellis despumati quantũ sufficit. Dosis ei⁹ ẽ a. ʒ. iij. vsq̃ ad. v. cum aqua calei.

De soda ex percussione.

Soda propter pcussionem filius Serapionis. Si supra pcussionẽ ĩ capite nullũ preterit tẽpus. administram⁹ ĩ principio q̃ repellant: ⁊ nõ permittãt materiã: reumatiçãtẽ ad locũ recipi: ⁊ figi in ipso sicut recte administrãt frigida stiptica cũ acetis et expssionib⁹ factis: sicut ẽ ramic pp̃le cũ aq̃ frigida multe frigiditatis ⁊ cõprime vehementer sup locũ. Et ex eis sũt rose. ⁊ sandali: et fausel. ⁊ sief memite: ⁊ acacia: ⁊ bolus armenus: ⁊ chimolea: ⁊ lens nõ excorticata: ⁊ linum: singularis ⁊ ꝯiunctũ qñ miscẽtur cũ aq̃ solatri: aut virge pastoris: aut plantaginis: aut coriãdri: humidi: aut cũ omnib⁹: aut cũ aq̃ rosata: ⁊ ĩfrigident ĩ niue: aut cũ expssione portulace. Si ãt post pcussionẽ preterit tẽpus: ⁊ materia iã reumatiçauit aut ⁊ collecta ẽ: medicamẽ resolutiuũ apponẽdũ ẽ: sic ex camomilla: mellilotto: fenugreco: radice altee ⁊ similib⁹. Si ãt nõ resoluit: curat sicut dicemus ĩ tractatu apostematũ: At vero ⁊ si reumatiçauit materia: ⁊ adhuc reumatiçat: ⁊ parti collecta ẽ: ⁊ partim colligenda vtraq̃ cura ĩdigꝫ. scilicꝫ ⁊ q̃ repellat reuma

tigandū: τ q̄ resoluat collectū τ reumatigatū
Sint satis h̄ de curis soda q̄ diximus τ sufficit
possunt eis quos deus excellentissimus sanare
voluerit illo cōcedente

De emicranea.

Emicranea egritudo ē de genere ve
hementiū doloꝝ ppterea qn̄q̄ indiget
curatōe: qn̄q̄ blandimēto τ cura ei⁹
īdiget obseruatōe regiminū: sicut in soda dixi
mus. Qua ppter oportet vt capitula illi⁹ ca
nonis: hic et afferātur ī calida scilicet τ frigida
Cura aūt blādiēs ē cura nō vera: τ ē stupefa
ctre apud vehemētē doloꝛē ipsius τ pulsatio
nē. Nos aūt sanitatis largitoꝛē poscim⁹ in p
missis: vt de sui largitate ipam egētī τ sperāti
annuat: q̄ sit bn̄dict⁹. Afferam⁹ aūt ad locum
hūc ex medicinis ibi memoratis: q̄s possumus
hr̄e cōmunitatē iuuaminū in oīb⁹ egritudi
nib⁹ capitis. Et ponim⁹ ex medicinis hic q̄s
dā: q̄s qdē pprias emicraneas eē experiūtur.

De emicranea calida:

Et si peccatū ē ex pte sanguinis flo
botomiā pferre diximus. Si vero ex
pte colere euacuabim⁹ eā: postq̄ di
gesserim⁹ vtrāq̄ partē ei⁹: τ hoc cū auxilio
medicinaꝝ. quaꝝ pprietas ē hec facere: Et ex
eis ē aqua fructuū τ īfusio mirobalanoꝝ. et
īfusio aloes ī aq̄ endiuie quā diximus: τ alia
quoꝝ fit memoratō pcessit τ dāda ē iera cū sca
monee.

Alexāder. Cōfectio trocisco ꝝ: q̄bus
fit linimētū ad emicraneā colericam
vehemētē τ pulsatiuā. Recipe alumi
nis. ʒ. xvi. croci. ʒ. xii. colcothar. ʒ. x. myrre. ʒ.
iii. omfacij. ʒ. ii. calcadis. ʒ. ii. gūmi arabici. ʒ.
iii. Fac trociscos cū vino forti aut aceto. Et
cū necesse fuerit soluatur vn⁹ cū aceto pmixto
τ liniatur sup locū doloris τ strigatur sup ipsū
cū ligamīe: vt sedetur pulsatō. Et qn̄q̄ apud
necessitatē ponitur aliquātulum opij.

Democryt⁹. Linimētū bonū ad emi
craneā calidā. Recipe ex fece attra
menti siccatē: dissolue eā pterēdo cū aceto mit
te fortitudis cū octaua pte ipsi⁹ opij egypti
aci: τ laboret multū ī ptritōe ipsius: sic per
diem. i. τ liniatur ex eo super tempoꝛa τ stri
gatur super ipsum. Est enim expertum.

Archigenes. Linimētū ad emicrane
ā calidā pulsatiuā expertū τ ad sodā
vehemētē. Recipe succi agreste myr
re aā ptē. i. fecis encausti scriptoꝝ ptes. ii. a
luminis iameni: croci aā ptē. i. τ quartā. Cō
fice terēdo cū aceto vini ptritione mixta: τ li
niatur ex eo sup tēpoꝛa τ stringatur sup ipsū

Filius Zacharie. Si stomach⁹ ē cuz
eā: dāda ē p⁹ mūdificationem īfusio
coriādri. τ psilij cū zuccaro: τ ī matu
tinis τ assiduetur illō qd̄ pfert si deus voluerit

Idē. Caputpurgiū fiat ex lacte mu
lieris: cū modico cāphore: τ si neces
sitas vocat adde mīmē opij quātū ē
cāphora. Et distilla ex eis ī aurē τ nasū que
sequitur morbū deinde stilla oleum violatū post
horam cum lacte mulieris.

Ex embrocis τ alijs sup hec eligēda
sunt τ afferēda ad istū locū ea q̄ cō
gruāt τ quaꝝ pprie pcessit rememo
ratio. Sed adhuc locum ex eis aliqua refe
rentur que diximus in soda frigida.

De emicranea frigida.

Hermes. Linimētū ad emicraneā fri
gidā cronicam. Recipe succi rute a
grestis: succi affodili: aā. ℥. iii. casto
rei: euforbij: pirētri: ana. ʒ. vi. piperis: sinapis
staphisagrie: calamēti: zinziberis: ana. ʒ. iii.
croci. ʒ. iii. Fiāt ex eis trocisci: τ cū necessitas
vrget: ex eis dissoluatur vn⁹ ī aceto multe foꝛ
titudinis: τ liniatur sup locū: τ stringatur cū pi
la. Est. n. efficax: τ eo vtendū ē: qn̄ iā oīa nō
pulerit: q̄n ē forte. Et qn̄q̄ cū lib. i. olei τ vi
ni. lib. s. τ cere. ℥. iii. Bulliant oīa vsq̄ ad vi
ni psumptionem: deinde colantur τ fit idē
vnguentum mirabile.

Democrytus. Medicamē magnū
pferēs emicranee difficili: τ cronice
q̄ difficile sepatur τ nō ē qd̄ pferat sicut
ind. Recipe ex ēplastro sinapismo circitē lib.
ii. τ cōmisce cū eo fellē. ℥. s. costi: radicū cap
paris: euforbij. aā. ʒ. iii. oīa trita cū aceto: aut
vino odorifero: q̄ntū sufficit aggregabis τ em
plastra super locū q̄m ē vltimū.

Hypocrates. Granorū lauri ptē. i.
olibani ptē. s. Misce oīa cū aq̄ p⁹ ip
sorū trituratōem: τ lines sup locum

Rhasius. Granorū lauri: foliorū
rute: ana ptē. i. sinapis ptē. s. aggre
gētur cū aqua: τ administrentur.

Alexāder. Si ē emicranea a cōmuni
tate stomachi: vomit⁹ pnocidus ē:
cū oximelle et pipere: aut oximelle
τ porris: aut oximelle τ rafano nutrito cū elle
boro nigro. Deinde p⁹ vomitū detur diacito
nitē: aut citonia cū pipere: τ zinzibere ppi
nato tamen ante vomitum per triduū apoꝛ
zima te apiꝛ ysopi τ dauci: et similium et in
oximelle.

Idem caputpurgiũ: quo frequẽter
vsus sũ ad emicraneã difficilẽ ex
humore frigido. Recipe eufoꝛbij ca
storei: añ partes equales. Fiat ex eis sief. et
apud necessitatẽ fricet cũ vno eorum sup co
tem cũ aqua calida: aut oleo costino: aut nar
dino. Et distillet ex eo in narem: et aurem q̃
ex pte doloris ẽ. Deinde balneet: et cõseque
ter adhuc ex medicamĩe distillet: et hoc vi
cissitudo. n. emicranea soluet si de^9 voluerit.

Alexãder. Linimẽtum: quo nullum
maius ad diuturnã: et difficilem emi
craneam inuenitur. Recipe eufoꝛbij:
vitreoli añ. ʒ. iiij. myrre pure: trociscoꝝ croci
magnetis: croci: piperis: al. añ. ʒ. iij. Terat ola
et cõfice cum aceto: sic conterẽdo cõtritione
multa vsq̧ dũ fiat sicut mel. Et linies ex eo
totum tẽpus: et dimitte vsq̧ dũ desiccet. Et
iterum scdo: et tertio inunge. Deinde lauet:
et singulis dieb^9 sine intermissione faciat vsq̧
dum appareat sanitas. si deus voluerit.

Aliud eiusdẽ. Olei de sabina lib. i.
cere. ℥. iij. eufoꝛbij. ʒ. i. Fiat ex eis
vnguẽtum: et ex eo mediã pte capit
inũge: et frõtis anteq̃ lauet in balneo deide
lauetur et fiat hoc singulis diebus: quia sana
bitur si deus voluerit.

Galienus. Non ẽ narcoticoꝝ vsus
vehemẽtia administratõnes ad egri
tudines capitis ꝓpter passibilitatẽ
cerebri. Sed i vehemẽtia necessitatis: qñ do
lor fit vehemẽs: et amentẽ reddit: aut ad sin
copim perducit. Cõuertimus regimẽ ad ad
ministrãdum ea cum timore: et cautela post
fractionem caliditatis excellentie eorũ: et melius
ẽ administrari i emplastris quã in potibus:
deinde i caputpurgiis. Et tu elige: que volu
eris ex eis: que diximus.

De scothomia: et vertigine:

Cura huius egritudinis ẽ quinq̧ res.
Prima abscindit materiã. Secũda
puertit regimẽ ad mẽbrũ mandans
si ẽ aliquod mãdãs: et rectificat illud. Tertia cõ
uertit regimẽ i administratione cibi: et pot^9 dũ
cẽnit ad equalitatem. Quarta cõfortat cere
brũ et caput totũ: vt nõ recipiat: qđ mãdatur
Quinta ꝯuertit vapores et fumos ad oppo
sitũ et diuersũ: et illud fit cũ fricationibus ex
tremitatũ: et cõstrictiõe dolorosa: et vẽtosatiõe
i eis: et spatulis: et omni qđ attrahit ad diuer
sum: et cũ clisteribus: et suppositoriis et similib^9

De scotomia: et vertigine calida.

Si sanguis quidẽ in cã fuerit ex abũ
dantia eius in toto corpore: primo
de basilica minuimus: aut de vena
media. Et postea si necessitas vrgeret ceph
alicam minuimus. Hoc. n. ẽ pceptum Hypo
cratis: et si adhuc pseuerauerit egritudo fle
botomabis venã nõ pulsatilẽ: que ẽ post au
rem ex vna pte: vel ambabus si necesse fue
rit. Scarificatio ẽt cartillaginum aurium ẽ
multũ ꝯferẽs. Et cõpetit etiam in hac specie vẽ
tosatio crurum. Si aũt sanguinis abundantia
in capite solo apparuerit: de cephalica minui
mus sola: et venis q̃ sũt post aures. Scarifi
catio ẽt auris vtilis ẽ: et appositio sanguisu
garum i naribus: et appositio ventosarum in
nuca: et spatulis: et collo. Et cõdimentum spe
ciei eius cõfert emoroidarũ ꝓuocatio: et in
mulieribus menstruorũ. Et sint cibi eorũ san
guinis feruorẽ extinguentes: et cõgelantes a
cetosi. Et confert eis administratio psillij cõ
quassati cũ aqua: et zuccaro i matutinis eiu
nii die: aut infusio coriandri: et confert oleũ ro
satum: et acetum cõquassata: et infrigidata in
niue: et effusa super caput: et olfact^9 eoꝝ: et ro
sarũ: et sãdaloꝝ: et fausel: et õne regimen exsi
ccatiuum:

De scotomia et vertigine colerica.

Curat eũ medicinis quas in scda
calida diximus: et cũ eccõde mirobal
laneoꝝ: et infusiõe aloes: et aliis: et cũ
regimine ciboꝝ extinguentium: et cũ vomitu
et cum sirupo acetoso. Si ẽ a stomacho ẽ im
munitate et cum aloe: et cũ clisteribus: et tali
bus: et cõferũt ei iera: et coliria:

De flegmatica scothomia.

Curat sicut scda flegmatica cũ pil
lulis cochijs: et i fusionib^9 de iera: et
aloe: et si ẽ a stomacho cũ vomitu cũ
oximelle: et pipere: aut cũ rafano: aut cũ sina
pi: et cũ clisteribus: et talibus et confert ei iera
logodion iuuamentum manifestum: et iera
Archigenis et theodoricon: et iera Galieni.

Albuhabam. Confectio de sticados
cuius iuuamẽtũ ẽ sublime ad verti
ginem cui^9 materia ẽ flegma et cole
ra: cuius pmixtiõ hec ẽ. Recipe iere pigre. ʒ.
x. agarici: epithimi: añ. ʒ. iiij. mirobalanoꝝ
kebuloꝝ: indoꝝ: emblicoꝝ: bellericoꝝ: sticados: añ
ʒ. iiij. salis indi. ʒ. ij. Cõfice cũ sccaniabin: et sit
dosis a. ʒ. ij. vsq̧ ad. iiij. cũ aq̃ calida i ieiunio.

De v̄tigie melācolica aut flegmatica vētosa

Vertigo āt melācolica: aut flegmatica: curatur sicut soda facta ab illis: Et vertigines que fiunt a pmixtiōibus siliter. Et vertigo q̄ fit a vapore fetido. Curatio ē cū administratiōe redolentiū calidoꝝ: aut frigidoꝝ: sicut necessitas inuitat.

De vigilia ꝛ sabara.

Si a materia est curetur qualiscunq̄ sit: sicut in speciebus sode diximus: ꝛ cum emplastris: ꝛ linimentis: ꝛ embrocis: ꝛ caputpurgiis ꝛ aliis.

Diascorides terātur seminū papaueris. ℥. ij. aut ex corticibus ꝛ seminibus ℥. i. ꝛ īfundātur super ipsū aque fōtiū lib. v. deinde post horas. vi. aut. viij. mulgantur ex eis. aqua: ꝛ ꝓpinetur ī sero cū zucaro: ꝛ facit sōnum saporis bonum: ꝛ q̄n̄q̄ semen papaueris: ꝛ cortex ponuntur in sorbitionibus ꝛ conferunt.

Ali. Suffumigiū expertum ad sōnum īducendū. Recipe corticum papaueris recentiū anni sui. ℥. xx. torō semi. ℥. viij. semis aneti: anisi añ. ℥. vi. mastic. ℥. ij. Puluerizētur ꝛ cribellēt p pannū ō seta cruda: ꝛ misceant cū eis penidiarū quātū ē totū: Et sit dosis eius pueris a. ℥. i. vsq̄ ad ij. Iuuenib' vero a. ℥. v. vsq̄ ad. vi. est enim mirabile.

Andromach'. Suffumigiū sedās vigilias ꝛ īsomnietatē ꝛ ē expertū. Recipe corticū papaueris recētiū anni sui. ℥. v. seminis lactuce: aneti: granoꝝ solatri añ. ℥. iij. opij karat. i. Terē omnia sicut alcohol. Et da ex eo a. ℥. ij. vsq̄ ad. v.

Mahomet. Cōfectio trociscoꝝ expertoꝝ ad sabara cū febre ꝛ acuitate ꝛ sedat alienationem: ꝛ febrē ꝛ aufert sitim vehemētē. Recipe seminis lactuce: portulace: papaueris: seīis cucurbite citrulli: excorticati: añ. ℥. v. succi liquiricie: amili: dragaganti: opij: añ. ℥. i. ꝛ. ʒ. Terātur oīa sicut alcohol: ꝛ fac trociscos cum mucilagine psilij. Et sit dosis eius a. ℥. ij. vsq̄ ad. iiij. cū aq̄ frigida: ꝛ quando necessitas ē maior: da cū aqua coriandri humidi: aut lactuce: aut citruli: aut cucurbite: aut similium.

Iudeus. Trocisci simile valentes. Recipe insquiami lactuce: seminis papaueris añ. Fac trociscos cū succo lactuce. da. ℥. i. vel. ij. cū aqua frigida.

Diascorides. Opiū cū oleo suppone somnum facit: ꝛ propriie supposi-

tum cum licinio: sed ē timorosum: ꝛ propter hoc oportet vt preparet' q̄ possit extrahi: qn̄ vis anq̄ā noceat: ꝛ similit' ex papauero nigro.

Democritus. Embroca cōferens ad sabarā: ꝛ dolorē capitis ex eadē causa. Recipe folioꝝ algabanam: et capitis papaueris: ꝛ foliorū apij: ꝛ mente: et sēīis lactuce: ꝛ iusquiami añ ptes equales. Decoque in aq̄ vsq̄ ad cōsumptionē tertie partis ipsius: ꝛ ex ea fundatur sup caput: ꝛ embrocet' cū ea: deinde liget' caput: ꝛ cooperiatur pannis expertum ē. Et si ex eisdem fiat emplastrum confert mirabiliter.

Ysaac. Embroca curās. insōnietatē ꝛ sabaram a causa frigida. Recipe florum camomille: mellilotī: aneti: corticū radicū mādragore sansuci. añ. Fac sicut diximus ꝛ embrocetur cum eo.

Si a caliditate: ꝛ acuitate fuerit isōnietas embrocetur caput cū aqua vbi papauer semen: lactuce: viole: rose: nenufar: folia salicū ordeum excorticatū iusquiami semē ꝛ portulace cocte fuerit.

Emplastrū ꝯferēs sabare folia portulace: lactuce: rasura cucurbite: lenticula aque: semperuiua aggregentur cū mucillagine: psilij: ꝛ oleo de mādragora: ꝛ in frigidatū capiti super ponatur: curat enim si deus voluerit.

Filius. Serapionis. Linimentū cōferens sabare. Recipe croci. ℥. vij. opij. ℥. ʒ. cassie. ℥. ij. Dissoluāt' ī oleo mādragore vel rosarum ꝛ fiat linimētū ex eis quia sanat si deus voluerit.

Aliud nostrū. Recipe succi lactuce: portulace: semperuiue: herbe: ꝛ iusquiami: solatri: añ ptes. ij. farine fabarū: ꝛ ordei: añ. ptem. ʒ. opij circit' partē q̄rtā olei mādragorati: ꝛ rosati añ ptes. ij. mucillaginis psilij ptes tres. Coquāt' oīa simul vsq̄ dum fiāt: sicut pulmētāre: dimittāt' ī frigidari. ꝛ p' q̄ caput ēbrocatū fuerit supponat' expertum est.

Filius Zecar. Oleū somniferū mirabilit' expertū. Recipe opij. ℥. x. seminis lactuce. ℥. viij. iusquiami: ꝛ mādragore: añ. ℥. v. corticū papaueris. ℥. xij. Terant' ꝯtritiōe grossa ꝛ ponēe super eis aque expressionis mādragore: aut cortōis ei' lib. i. aque decoctiōis capitū papaueris lib. i. olei sisamini lib. i. Coquāt' ī vase duplici vsq̄ ad ꝯsūptiōē succoꝝ: ꝛ ex eo frōtē ꝛ sīcipur vngē: ꝛ si ex eo caputpurgiū fecēis ꝯfert: ꝛ silr

siue ex eo in nares inieceris: est enim expertū.
Ex caputpurgiis plura ī soda dicta sunt. Et tu ex illis elige ꝑm quod exigit dispositio. ¶ Et ex eis ē illud qḋ fit cum oleo mandragore quādo distillat̄ ex eo in nasū cum emulsione lactis. Et fit similiter ex oleo nenufarino ⁊ rosato ⁊ violato ⁊ quandoq̄ distillantur in aurem: ⁊ conferunt ⁊ quandoq̄ additur eis opiū sicut granū ordei: ⁊ quādoq̄ cū oleo ḋ papauere: aut ḋ lactuca.

Gabriel. Caputpurgiū conferens saphare. Accipe opij croci corticū papaueris: castorei añ. fiant colliria: ⁊ dissoluātur in oleo rosato: ⁊ distillentur ex eis in nares: quoniam est expertum.

Idem caputpurgium: si fuerit causa frigida fiat cum oleo ḋ croco: ⁊ anetⁱ ⁊ camomille: ⁊ si oportet cum modico opij ⁊ croci cum eis.

Gabriel. Suffumigium conferēs saphare. Accipe rosarū violarū: foliorum salicū añ. ℥. i. sandali. macagiri. ℥. s. floꝝ nenufaris. ʒ. iij. corticū papaueris. ʒ. vij ponātur ī ampula vitrea: ⁊ impleatur deinde aq̄ rosata: ⁊ obturetur orificium eius: deinde bulliat super cinere calido vsq̄ ad ↄsūptiōez tertie ptis ipsi⁹. Post hoc deobturet̄ orificium vasis: ⁊ paciens inde fumum recipiat: inducit enim somnum.

Aliud eiusdem satis efficax. floꝝ camomille: florum aneti añ. ℥. ii. melliloti. ʒ. viij. corticū mādragore: cassie: lignanti: añ. ʒ. iij. corticum papaueris. ʒ. viij. ligni aloes boni. ʒ. ij. ⁊. s. Fiat sicut diximus: ē enim expertum.

De frenesi.

Cura hui⁹ egritudinis si iā īpressit cas sa ē. Si ūt adhuc sit ꝑparamētū: vt ꝑhibeat: sed adhuc nō īpressit curat: sed nō apud negligētes ⁊ stolidos. Et cura ipsius sūt quinq̄ res. ¶ Prima subtrahit materiā: ⁊ abscindit eā. ¶ Secūda cōuertit vaporosū eius ad diuersū: ⁊ oppositum. Tertia ↄuertit regimē ad ↄfortādū caput: vt nō recipiat: qḋ ad ipsū trāsmittit̄ de vaporibus: ⁊ extinguat audaciā acuitatis eoꝝ. Quarta ↄuertit regimē ad ea p q̄ possit fieri tēperies: ⁊ adeq̄tio ex eis que dicā. ¶ Quinta ↄuertit regimē ad sedationē accidentium. ¶ Tres āt ex eis sūt ꝑncipales: ⁊ respiciūt causā: ⁊ sūt de necessitate cure. Due aūt posteriores ꝑparāt ⁊ adiuuāt. Et vna pōit regimen ī dieta. Et alia sedat accidentia praua.

¶ Distīguēdū āt ē ī his rebus hoc modo. Primā cōplet flobothomia: vbi necessaria fuerit: ⁊ medicamē solutionis qn̄ oportunuꝫ fuerit: ⁊ administratio clisterioꝝ lenium non trāsgredientiū lenitatis gradū: vel mediciꝫ trāsgredientiū: ⁊ ut nō fiat incitatio. ¶ Secūdam rem ↄplent fricatiōes extremitatū: ⁊ ligatiōes ↄpressiue dolorose ī eis: ⁊ effusiōes aq̄ calide ī eis añ fricationē: ⁊ post ⁊ ventose posite ī tibijs ⁊ brachijs ⁊ scarificationes in auribus: ⁊ sanguisuge ī naribus: ⁊ sternutatoria: ⁊ gargarismata: ⁊ prouocatio emoroidarū: ⁊ ī muliere sanguinea mēstruorum. Tertiā rem complent linimenta ⁊ ēplastra: repercussiua ↄsiderata: sicut diximus in soda: ⁊ canone ibi dicta. ¶ Quartā rem cōplet administratio potuum: ⁊ ciboꝝ sedātiū īflāmationē: ⁊ aeris puri tēperati: ⁊ deu⁹ eius a fornis: ⁊ lucididate ī qua sternāt̄ redolentia frigida: ⁊ ī qua sit fragor ramoꝝ redolentium frigidoꝝ: ⁊ cū tenui murmure fluxus aquaꝝ frigidaꝝ ⁊ omni q̄ete ⁊ administratione gaudij lenis: ⁊ sonitus organoꝝ tenuis. Quintā rē ↄplet administratio medicinarū somniferaꝝ ⁊ sedatiuaꝝ: ⁊ facietas amicoꝝ qui ꝓhibeāt: ⁊ vincāt agitationē eius: ⁊ sint fideles ī administratiōe eorum que inducūtur ab artifice: ⁊ prudentes coerceant permixtionem ipsius aut saltem mulceant.

De frenesi sanguinea.

In ꝑmis si nihil fuerit: qḋ prohibeat flobothomet̄ cephalica: ⁊ deinde flobotoma vēas frōtis: vel sāguisuges applica eis: aut ī naribus ⁊ si ē quod ꝓhibeat saltē ex venis frōtis: aut nariū sāguīs fiat extractio. Et scito q̄ ē vtil: Et oī spēi frenesis ↄfert emoroidaꝝ ꝓuocatio similiter auriū scarificatio.

¶ De frenesi colerica.

Frenesis colerica medicina soluta īdiget: sicᵗ ē aq̄ fructuū: ⁊ sirup⁹ violat⁹: ⁊ rosat⁹: ⁊ diasiracosti: ⁊ alia q̄ diximus ī soda. Linimēta in ꝑncipio rei valia sunt ex oleo rosato: ⁊ aceto ↄquassatis ⁊ alia q̄ diximus: ⁊ ēplastra: ⁊ caputpurgia: ⁊ suffūgia: ⁊ tu elige ea ī capitulo de soda. Et si vigilias patit̄ affer ad locū hūc q̄ diximus ī sahara: ⁊ alienet eis cibaria grossa: ⁊ aquā frigidā da. Et scito q̄ ī sāguīea īdiget flobotē pl⁹ ⁊ extiōe min⁹. Et in colerica eꝫ. Hoc enim studio sanabitur si deus voluerit.

¶ De litargia: ⁊ est sirsen frigidum

Cura huius egritudinis sunt .v. res: quas nominauimus in frenesi: sed aliter et aliter accepte. Prima est occupari ad subtractionē materiei cū clisteribus fortibus ⁊ acutis: ⁊ cum vomitu ⁊ iterū cū ventris solutione. Secunda ē cōuertere materiā ad oppositū. aut diuersū: ⁊ deriuare de parte ī partem. ⁊ hoc quidem completur cū fricationibus extremitatū ⁊ cō pressiōe dolorosa in eis facta ⁊ ligaturis fortibus: ⁊ effusione aque calide in eis ⁊ ventosatione: sine scarificatiōe: q̄ procedat descendendo: sicut verbi gratia incipiendo a nuca. ⁊ collo subdescendendo ad spatulas: ⁊ brachia: ⁊ crura: et ē res efficax. Completur etiā secūda res cū sternutatorijs ⁊ gargarismatibus ⁊ scarificatione auriū: ⁊ prouocatione emoroidarū ⁊ mēstruorū. Tertia res conuertit regimen ad hoc vt repellatur materia que trāsmittitur ad caput: aut resoluatur transmissa. Et cōpletur ī principio rei cum medicinis repercussiuis: sicut est oleum rosatum proprie. Conquassatum cum aceto: ⁊ cōpletur in processu rei cum repercussiuis ī parte. ⁊ in parte resolutiuis: sicut qui recte oleo rosato ⁊ aceto misceri docuit castoreum conquassatum cū eis: ⁊ superpositum: ⁊ adhuc re multū procedente cum resolutiuis tantū: sicut loquemur post. Quarta res est regimen in dieta: ⁊ aliis exterioribus ⁊ completur cibis ⁊ potibus conuenientibus sicut est aqua ciceris: ⁊ aqua ordei cum barbis porrorum: ⁊ ysopo: ⁊ ruta: ⁊ idromelle: et alea: cum pipere pauco: si non molestum febriat. Et alienetur aq̄ frigida omnino. Et completur etiā locādo eos in domo lucida plena imaginibus ī qua sit strepitus: ⁊ multitudo loquentium: ⁊ astantium vehemens cum inquietatione egrorum: ⁊ prouocando eos ad iras ⁊ iurgia vt nō profundentur ī somnum exercendo coram eis sonitus: ⁊ strepitus horribiles ⁊ laboriosos. Quinta conuertit regimen ad sedationē accidentium: q̄ sunt subet ⁊ somnus grauis ⁊ soda que nō sentitur: et obliuio loquendi: ⁊ obliuio vrinandi egerendi: ⁊ aliorum: ⁊ hanc rem complet administratō rerum vigilare facientium: ⁊ prohibentium subet: ⁊ sedantium sodam: ⁊ remouentiū obliuionem: ⁊ incitando eos ad loquendū: ⁊ vigilandū: ⁊ euellendo pilos eorum: ⁊ incitando eos ad vrinandū ⁊ egerendū: ⁊ etiā si oportet ad cōprimendum vesicaȝ ⁊ pectinem ad hoc vt vrinent. Hoc est totum genus cure eorū ⁊ hoc toto genere sanabū⁊: si deus voluerit.

Filius Zacharie clistere conferens litargie flegmatice obliuioni ⁊ apoplexie. Recipe colloquintide interioris ʒ .ij. ⁊ .ß. carthami. ℥ .i. corticum radicum capparis: seminis vrtice an. ʒ .iij. calamenti. ℥ .i. coquantur oīa ī lib. iij. aque vsq̄ dum redeat ad lib. i. ⁊ .ß. ⁊ accipe huius expressionis lib. ß. muri nabati. ℥ .i. ⁊ cum oleo fiat clistere ⁊ iniciatur.

Filius Zacharie clistere conferēs litargie melancolice: ⁊ est illa q̄ raro aduenit: ⁊ si accidat raro eradicatur. ⁊ apoplexie ab eadem causa. Recipe epithymi rubei. ℥ .i. colloquintide interioris ʒ .ij. polipodij. ℥ .ß. calamenti manipulū .i. coquantur sicut superius: ⁊ fiat clistere cū oleo camomille.

Galienus clistere efficax ⁊ sublime ad litargiā ⁊ apoplexiā: ⁊ paralesim. Recipe artanitide ⁊ colloquintide interioris an. ʒ .i. ⁊ .ß. carthami. ℥ .i. centauree minoris. ℥ .ß. ellebori albi. ʒ .i. ⁊ .ß. bace. ʒ .viij coquātur oīa sicut diximus: ⁊ clisterizetur cum eo.

Aliud nostrum colloquintide. ʒ .ij. centauree. ℥ .ß. carthami: polipodij ana. ℥ .i. ysopi: bace: radicū malue an̄ manipulum .i. mellis. ℥ .ij. vel .iij. salis masse. ℥ .ß. sal gemme. ʒ .iij. fiat sicut diximus: Est enim vtile: si deus voluerit.

Vomitus quoque prouocatiuus ē cū sinapi: ⁊ cū oximelle: aut rafano: aut cū oximelle ⁊ oleo: ⁊ sale: ⁊ aq̄ decoctionis cholocasie: aut siclerant cum decoctione alterei rengi: aut similium.

Alexander. Si ventris solutio necessaria fuerit propter plenitudinē: et exhiberi illā fuerit possibile. Da castorei. ʒ .i. tertias. ⁊ .ß. ⁊ scamonee cocte: ⁊ ppara te. ʒ .i. ⁊ tertiā plus vel minus sicut oportere videbis: ⁊ cum ydromelle dabis: Sed melior omni euacuatione est clistere.

Sternutatoria ⁊ gargarismata ī capitulo de soda frigida eligātur: et embrocce similiter: ⁊ caputpurgia ⁊ odoramenta: Sed ex odorabilibus ī hac parte ē nomē ⁊ basee: ⁊ proprie in processu rei: ⁊ castoreum: ⁊ calamentum: ⁊ ruta: ⁊ fumus pillorum ignitorum cum castoreo: quoniam excitat eum: aut capillorum infirmi: quos prius cum sibi emissione dolorosa.

Democritus sinapismus cōcutit litargie cuius difficilis est resolutio. Sinapismus quidem est dictus in

repositorio medicinarum vniuersalium.

Archigenes. Acetum squilliticū cō quassatū cū oleo rosato in quo dīru ptū sit castoreū cōfert litargie: et cal gilare facit et quandoq; pro oleo rosato per mutatio fit ad oleū minumeat oleū de narci sco: et quandoq; permiscentur cum eis capil li hominis adusti est mirabile.

Alexander capilli hominis adusti: et triti multū cum aceto vsq; dum fiat totum sicut vnguentum: sunt medi cina mirabilis ad litargiam: et subet: excitat enim cito a somni profunditate: et quandoq; miscetur eis castoreum.

Alexander vapores a capite optime expellantur: si in principio litargie: et subet ex oleo et aceto conquassatis diu caput liniatur. Sed postq; circumteneri incipiunt admisceri oportet castoreum: aut feniculū algal: aut puleginum: aut calamētum: aut basce: et similia: aut nemetu: et calamentū aut omnia: aut singula.

Emplastrū ex arte nostra confert li targie et subet et euigilare faciens. Recipe piretri sinapis squille ana. ℥.i. castorei: eufor biū aā. ʒ.v. Misce omnia cum succo affodili: et succo sansuci: et epithy metur ex eis pupis cerebri.

Andromachus. Recipe squillā et te re et calidam super locum quantum ex ea oportet pupi capitē applica p⁹ q; cum oleo rosarum: et aceto: et castoreo con quassatis locum innuxeris.

Archigenes. Linimentū resoluens litargiā: et subet. Recipe olei de been olei nardini et costini aā partem .i. ca storei quartam partem vnius: eufor biū tātū dem: et piretri similiter: squille ptem .i. et .s. fiat ex omnibus linimentū et epithimet cum eo.

Sallienus si diuturna efficitur passio castorei a granis .iii. vsq; ad .v. cū oxi melle bibere dandū est: istis a me ex pertum. Et similiter triaca data: aut mitri datum confert: aut diamusch et similia.

Filagrius. Simulātia corp⁹ sūt de genere materiam dimittere faciē tium: et operātur plus q; fricatio ex tremitatum: et compressio dolorosa. Et sunt proprie quando linimenta: et confricationes fiant cum rebus acutis sicut est acetum squil liticū proprie: et squilla: et sinapis cum aceto: et vrtica et semine eius et piretrum: et semen al megeron: et folia eius. Ex istis enim cum fri

cantur: extrema materia ad diuersum trahi tur et subet prepeditur: vt non profūdet i ip sum si gloriosus voluerit.

De diminutione memorie.

In primis mundificatio fiat capi tis et corporis totius si est a ma teria flegmatica: postq; digeste ris eam. Et euacuatio in principio rei cū medicinis operantibus cū facilitate: sic est iera ɔfortata cū pulpa colloquintide: Et castoreo: et aliis que nominauimus in soda. et gradatim procedemus ad maiora: sicut sunt fere magne theodoricon: et nuces muscate: et alia que diximus: et collige ex eis emplastra et caputpurgia: et alia. Et afferas etiam ad hanc partē que diximus in litargia.

Mahomet arasi. Linimentum confe rens litargie: et obliuioni: et congela tioni. Recipe olei sābucini. ℥.x. oli de been ℥.ii. eufor biū. ℥.i. castorei. ℥.s. fiat li nimentū: et vngantur cum eis locus memorie quoniam confert.

Filius Zecar. Zinziber conditum reparat memoriam: et proprie sūptū quolibet mane: et quandoq; cōfortat si cum olibano et pipere: et ē efficatius. Et quoq; confortatur cum anacardis: et prope sicut cui pte sunt: gingiberis conditi. ℥.iii. mellis anacā di. ℥.i. et .s. et sit dosis. ℥.i.

Filius Sirges. Medicamē eiusdē reparatiuū memorie et ɔseruatiuū eī⁹. Recipe acori in alio dulceg nu triti lib. .s. piperis longi. ℥.i. partes duas ci mini. ℥.s. Misceantur omnia simul et admi nistrentur. Et sit dosis eius a. ʒ.ii. vsq; ad .v

Bulli. Medicamē expertū confortās memoriam et conferēs senibus. Re cipe mellis anacardi ptes duas: oli bani: piperis: acori aā ptes duas: piperis: ma cropiperis aā partem .i. kebulorum indorū aā partes .ii. cimini partes .iii. mellis quātū sufficit. Dosis eius est ʒ.ii.

Medicamē nostrū expertū ad destru ctionē memorie reparās et ɔseruās eā. Recipe mirabolanorū kebulorū lib. .i. piperis lōgi. ℥.iii. et .s. Terantur piper: et mi sceatur cū melle: et kebulis: et aromatizetur cū ga lienmuscate. ʒ.iii. musci boni. ʒ.s. Et sumatur ex eo omni mane i ieiunio a. ʒ.ii. vsq; ad .v. Est enī nobile expertū. Et quoq; miscuimus cū eis olibani masculi. ℥.i. et ē bonū. Et quoq;

datur predictū medicamē sine olibano p⁹ꝙ
deglutiuerit ex olibano cicera tria. ⁊ ē meli⁹
⁊ ꝓprie sūptum cum aqua isopi ⁊ olibani:
aut vino pmixto.

Pil⁹ Zacharie. Cōfectio anacardi
na bona ꝯferens obliuioni: ⁊ carnici
ei ūtc botā: ⁊ morphee ⁊ barbas. Re
cipe mirobalanorū indoꝝ: embilicorū: belleri
corum añ. ℥. iiij. piperis: macro: piperis oli
bani ɀingiberis: isopi sicca: acori: spice ciperi
⁊ in aliqo ꝑ acoro habeꝗ añ. ℥. v. mellis ana
cardi. ℥. vi. mellis quātum sufficit. Dosis a.
ʒ. i. vsqꝫ ad. ij. expertum verax. Cōfectio ana
cardina quā diximus in antidotario ex. l.
lens ē i ꝯfortatione sensuū: ⁊ memorie: ⁊ facē
eam recuperare de pditam.

De melācolia ⁊ mania.

Primus in scda lectionē Galieni i
curatione egritudinum melācolica
rū eē in tribus reb⁹. Prima res est
regimē circa adequatōnē cū eius: ⁊ digestio
nem ipsius. Scda res ē solicitudo circa eua
cuationē eius. Tertia res ē regimen ꝯforta
tionis cordis cōplectens omne regimen dila
tans animā: ⁊ faciens in ea inueniam gaudij.
Primam āt rem duo tāgūt regimina. Pri
mum regimē ē regimen humectatiuū ⁊ ipin
guatiuum qd in tota cure ꝓlatione exten
dendum ē ꝓterꝙ faciat cadere in opilatōes:
⁊ cōpletur hoc regimen cū balneis ⁊ embro
cis humectātibus ante cibū: ⁊ effusione aq̄
calide super caput: ⁊ humectatōe aeris habi
taculi eius: ⁊ fricationib⁹: ⁊ vnctionibus te
nerū facientib⁹ corpus. Et cū cibis ⁊ pot ib⁹
humectatiuis humores laudabiles generā
tibus: ⁊ oē qd impinguat: ⁊ humectat ex ci
bis ⁊ potibus ⁊ medicinis. ⁊ quiete: ⁊ somno
⁊ sit studiū in omnib⁹ his supra studium scdi
regiminis qd nunc narro. Secundum regi
men ē regimē resolutiuū faciens resolutiōēꝫ
cum mediocritate. Et ꝓpter eius qd habili
tatam ē ex ꝓcedenti regimine vt fiat illud.
Et hec duo regimina opoꝫ qd sibi inuicem
semp succedāt: vt cadat digestio equaliter i
materiam quā ē cura vera. Secūdam rēꝫ cō
plent tria cōsiderabilia in euacuatione mate
rie attendenda. Primū ē vt non semel ⁊ la
boriose ⁊ subitā faciamus euacuationem
sed p interualla habentem tēporiem vt natu
ra euacuatiuum regulemꝰ euacuatiuūꝫ na
turam. Hoc enim ē pceptum Hypocratis.
Subita. n. ⁊ violēta euacuatio vix a natura
regulatur. Et eius opatio est sicut impetus
flamme que subito in subtile agit. ⁊ debile: ⁊
pretergreditur grossū. Opus vero modera
ti caloris ē equaliter i vtraqꝫ parte rei elixa
bilis: seu assabilis agere. Secūdum cōside
rabile ē. vt euacuatiuum sit cōmensuratum
nō excedens mediocritatem sed sit extensio
eleuationis eius non recedēs: aut modicum
recedens a gradu medicinarū incolumium
quas te scire fecimus. Tertiū est vt non ex
polientur solutiua a rebus lenificatiuis: et
humectātibus. Hoc. n. ē qd operationē bea
tificat. Amplius autem rei huius scde regi
men pficitur cū administratione phleboto
mie ⁊ subtiratione sāguinis vbi oportet. Et
medicine euacuatiue ⁊ enematum ⁊ collirio
ruꝫ ꝯuenientiū primo leniam: deinde actiuꝫ
⁊ interdū vomitus qū ꝓpter passio ē stoma
chica: aut in stomacho fuerit aliquid qd ad e
gritudinem addat: aut cum cibus fuerit cor
ruptus in stomacho eorum. Tertiā rem cō
plet administratio rerum scdm omne genus
generātium eis gaudiū: ⁊ letitiam siue ciba
lium siue medicinaliū seu potabiliū ⁊ adhuc
ex rebus que audiūtur ⁊ videntur ⁊ odoran
tur ⁊ quocunqꝫ modo sentiri possunt et admi
nistratione aeris temperati ⁊ aspectu forma
rum multi decoris ⁊ ornatus: ⁊ negotiatiōe
iocunda: ⁊ blādimentis: ⁊ suggestionibus et
ꝓmissionibus rerū de quibus dolent de per
ditis ⁊ aspectu ludorū distrahentium inten
tionem eorū a re de qua dolēt ⁊ omne quod
ad rem gaudij pertinet.

Cura manie: ⁊ melancolie sāguinee.

Si sanguis exuberat in toto: ⁊ vene
plene sūt: euacua ex vena nigra: et
post istā ex basilica: ⁊ hoc i melāco
lia. In mania vero fac econtra: scilicet idēe
ex basilica: ⁊ post istā si oportet ex vena ni
gra. Et post istas phlebotoma de saphenis
⁊ si adhuc oportet fac ex vena: que currit ad
pollicē pedis: si videris in ea plenitudinem:
⁊ maxime i occultatōe menstruorū erabit. n.
ea phlebotomia hec. Et si adhuc hec nō cō
tulerint ex vena frontis facies aut sangui
sugas in ca: ⁊ naribus applicabis: quā omni
ꝓmixtioni ꝯfert. Et ē administrāda in hac e
gritudine sēp phlebotomia larga: vt ñ extre
diatur subtile. ⁊ remaneat grossum. Et si sā
guinis peccatū in capite solo fuerit: phlebo
toma ex cephalica ⁊ cōsidera que duarū pri
um capitis sit grauior: ⁊ tūc ex eadeꝫ cepha
lica phlebotoma. Et si fuerit sanguinis

abundantia ꝓpter opilationem q̄ est in epate: aut splene phlobotomia ex saluatella dextera: aut sinistra. Et si fuerit in vtroq̄ nunc ex hac: nūc ex illa phlobotomia. Adhuc aūt te scire facimus: q̄ꝺ emoroidarū ꝓuocatio: ⁊ menstruorū omni eorū speciei ꝯfert ⁊ similiter apertio varicū ⁊ similiter apertio plenitudinis venarum pedū in fine rei.

Sabor rex medorum. Sirupus ꝯferēs manie: ⁊ melācolie ex adustiōe: colere citrine. Recipe succi buglosse domestice: ⁊ siluestris: ana lib. ij. succi pomorū dulciū redolentiū lib. iij. folliculorū sene ℥. iiij. croci ʒ. ij. çuccari tabarzet lib. iij. fiat sic. Bene ꝓiciatur in succis p diem: ⁊ noctem post ꝯtritionē eius deinde bulliant ebulitiōe vna aut. ij. Deinde cū çuccaro fiat sirupus. Crocus āt ꝯfricetur in pāno in eius decoctione da. ℥. ij. vel. iij. cū aqua buglosse: ⁊ aliq̄n apud necessitatē daī cū aqua casei.

Galienus. Recipe folliculorū sene libā. Et submerge ipm̄ in cado musti albi: ⁊ dimittatur p menses. vi. ⁊ ꝓpinetur cū aqua buglosse omni mane in ieiunio. Cōfert .n. manie: ⁊ melācolie mirabilit̄. Et mundificat cerebrū ⁊ sensus: ⁊ generat gaudiū. Et si decoquatur sene ī iure gallorū: ⁊ gallinarum: aut carniū: aut pisciū: aut ouorū ꝯfert similiter.

Filius. Zecar. Infusio epithymi ꝯferens manie: ⁊ melancolie ab adustiōe colere citrine. Recipe epithymi cretensis. ℥. iij. florū buglosse domestice: aut siluestris. ℥. i. salis indi. ℥. i. ⁊. ß. pone in scutella lapidea: ⁊ ꝓiice super ea aque casei sumpte ex capris. ℥. xij. ⁊ dimitte die ⁊ nocte sub aere limpido. Deinde bulliat ebulitiōne vna ⁊ coletur: ⁊ ꝓiciatur sup ipsū catartici rosati. ℥. ß. Et ē dosis. ℥. i. vl̄. ij. Infusio alia Recipe sene. ℥. ij. pruna. xl. aq̄ casei q̄ntum sufficit.

Trifera de epithymo: que administratur inter euacuationē: ⁊ euacuationem ī dieb᷒ q̄b᷒ nō administrat̄ euacuatio. Facit .n. reiuuenescere ⁊ generat gaudiū. Cuius ꝯfectio. Recipe mirobalanorū: kebulorū: emblicorū: bellericorū ⁊ indorū: aā ptes equales: epithymi silām partes: iere pigre partes. ß. Confice cum melle emblicorū aut kebulorum. Et da omni die sic: dosis ī mod.? a. ʒ. ij. vsq̄ ad. iiij.

Gabriel. Pillule de lapide armeno que mūdificāt caput ab humore melancolico: ⁊ ꝯferūt egritudinibus. Quarū materia ē melancolica: sicut mania ꝓpter: ⁊ mfia ⁊ tristicia sine cā. Quarū ꝯmixtio. Recipe polipodij epithymi aā. ʒ. v. lapidis armeni loti scdm̄ artē. ʒ. ij. ⁊. ß. mirobalanorū kebulorum indorum aā. ʒ. ij. sticados. ʒ. x. salis indi: colloquintide interioris aā. ʒ. iij. emblicorū bellericorū: basce: ellebori nigri ana. ʒ. iij. iere pigre: turbit ana. ℥. i. ⁊. ß. Confice cū oximelle ⁊ da. ʒ. i. vel. ij. cū aqua casei.

Filius Zacharie. Modus ꝯfectionis ꝯferens melācolie ⁊ timori. Recipe mirobalanorū nigrorum. ʒ. xx. darunel: polipodij: scebeā. i. ocimum maius: marubij albi ana. ʒ. v. epithymi. ʒ. xv. sticados. ʒ. x. agarici: ellebori nigri: alfelāgemse aā. ʒ. v. g̃ riofilorū. ʒ. ij. melisse. ʒ. iij. corticū citri: buglosse aā. ʒ. iiij. nucis muscate: galie muscate aā. ʒ. i. Confice cum melle passulatū ⁊ melle emblicorū Dosis a. ʒ. ij. vsq̄ ad iiij.

Filius Zacharie. Modus electuarij lenificātis: ⁊ generātis gaudium ⁊ reiuuenescere facientis: ⁊ coloris pulchritudinē: ⁊ odoris bonitatē ī toto corpore opantis ⁊ digestiōis bonitatem ⁊ retardātis canos cui᷒ ꝯfectio hec ē. Recipe rosarū. ʒ. ij. ciperi. ʒ. ij. ⁊. ß. gariofilorū: masticis ligni aloes. spice: assari aā. ʒ. i. ⁊. ß. cinamomi croci: melisse: alfelāgemse. margaritarū: foliorum indorū macis: cardomomi: beyl: nucis muscate: corticum citri. galie muscate ⁊ cedoarie: doronigi: ocimi: maiorane aā. ʒ. i. mirobolani. ʒ. i. quartam. Cōfice cum melle bellericorū: ⁊ melle emblicorū: q̄ꝺ sit quadruplum specierū. Sūmatur sic trifera ⁊ ē magis cōueniens ī hyeme. Alia adhuc ad maniam: ⁊ melancoliā ꝯuenientia eligi possunt ex his que tradita sunt in grabadim maiori ⁊ in capitulo de soda ex eis que educūt materiam earū: ⁊ ex eis que confortāt corq̄ue requirātur ibi: ⁊ ꝯferantur ad locum hūc.

Ad hoc autē ꝯuenientes eligāt̄ in quibus studium humectandi sit vincens supra studium calefaciēdi: aut infrigidādi. Et nos plura ex his dixim᷒ ⁊ tradidit Galienus. Decoctionē capitis edorum ⁊ pedum ⁊ iuuencum castratorū cū lacte nuper mulso: ⁊ butiro crudo eē embrocam mirabilem ad humectandum ⁊ leniēdū ea in quibus humectationem querimus: et ē necesse vt in die q̄inq̄ies ex ea caput lauatur ⁊ embrocetur.

a Hectanci. Mulgetur sup caput lac: et oleum de cucurbita: aut oleum de lactuca: aut de papauere cum oleo camomillino: et lauatur eis multum et humectat cum temperie.

Alia. Embroca conferens eis et faciens somnum. Recipe papaueris et camomille: et seminum lactuce: ana partes equales: Coquantur in aqua sufficienti usque ad consumptionem medietatis eius et embrocetur cum ea.

u Vomitiua congrua: in tribus casibus paulo ante diximus est: et fiant in paruis cum lenioribus sicut proprie cum oximelle: et aqua tepida: aut cum oximelle: et raphano: aut cum raphano qui est nutritus cum elleboro nigro: aut cum expressione raphani sic nutriti: aut cum aqua decoctionis mabrabumich: et redi post illud ad confortationem stomachi cum eis que diximus. Immo sit studium tuum post curam cordis: ut verificetur in eo digestio. Et si accidat ut corrumpatur in eo cibus: tam cito vomitu expellatur. Nihil enim est eis deterius quam corrupta digestio: et cibus supra cibum indigestum. Et somnus supra cibum corruptum: et balneum quin immo sustinere cibum corruptum est eis res nociua.

Galienus. Vitent acuta: et similiter urinam prouocantia quia quod subtile est in materia excluditur: remanet in residuo crossum eius propinquum fieri essentie lapidis simile. Galienus in melancolia splenali: aut mirachia: sollicitudo attendenda est circa splenem et mirac: et sit quadruplex sollicitudo. Prima qua mundificetur corruptum eorum. Et secunda ut prohibeantur vapores corruptionum venire ad caput: et proprie cum ventosis: et emplastris rubificantibus super locum: et forsan cum cauterio: et cum eis que detrahunt ad diuersum: et oppositum: sicut sunt clisteria: et prouocatio emoroidarum: et menstruorum: et flobotomia saphene: et vene policis: et positio ventosarum in tibiis: et pedibus. Tertia est ut confortetur: et rectificetur splen: et mirac: ut materie non corrumpantur in ipsis: immo digeratur omne corruptum: et fiat mixtura materiei laudabilis. Quarta est ut confortetur cerebrum: ut non recipiat superflua sicut sepe diximus.

De epilepsia.

c Cura huius egritudinis est sex res. Prima ponit regimen in vita. Secunda equat materiam. Tertia abscindit eam. Quarta ponit regimen in conuersione residui eius: ad partes diuersas et oppositas. Quinta rectificat membrum mittens si est aliquod mittens: et rectificat cerebrum. Sexta corrigit accidentia. Primam autem rem complent administrationes regiminum in sex generibus rerum non naturalium de quibus est aer: qui est temperandus eis: nec calidus sit: nec frigidus sed sit ad siccitatem declinior: et confert interdum de regione in regionem mutare aerem et aliquando confert si sub eo morbus accidit. In eis enim sepe dissuetus morbum permutat et in quibusdam si dissuetus addat ad morbum reuerti ad consuetum permutat complexionem egri: et aerem considera et reuelabitur fugiendus aer: aut non fugiendus sit. Cibus autem communiter seruandus in qualitate et quantitate est: et in proportione etate et aliis. Cibus pueris sit lac rectificatum in bonitate diete lactantis: et bonitate dispositionis eius ut nec pinguis nec tenuis: nec iracunda: nec pigra nec multum laborans nec multum quiescens: viuida vultu bonorum morum non luxuriantis: et eius operationes naturales sunt vere et proprie digestio. Et aliis sit proprie cibus: cibus boni nutrimenti: et laudabilis: chimi non vaporosi: aut corrupti: et sit cibus habens mediocritatem cum declinatione sua ad siccitatem modicam: et sit facilis ad digerendum non grauans naturam: et neque sumatur ex eo usque ad repletionem: neque supra cibum indigestum. At vero sanitatem nauseatiuam vita in quantum possibile est. Ad hoc autem elige ex cibis secundum proprietatem. Inquit enim Diascorides. Ruta confert epilepticis. Apium vero eam excitat. Et forsan endiuia concedatur et anetum: et coriandrum. Et prohibeantur fructus omnes nisi quidam stiptici: sup cibum: ut prohibeant ascensum vaporum: et confortent stomachum. Et prohibeantur caules et porri. Et pisces quidem sunt molesti eis. Edime vero carnes: et pulline: et gallinarum: et capreolorum leporum iuuenum: et que hoc cursu procedunt dilecte. Potus autem eorum utilis est vinum multe permixtionis: nec nimis antiquum: nec nimis nouum: medianum: subtile: odoriferum: stipticitatis parum habens. Dulce vero et grossum est malum: et similiter est purum: si sit elegans. Hydromel quoque est potus eis elegantius: quam vinum. Vitent autem super repletionem potum qualiscumque sit: et quando digestio fieri incipit: et potum omnem immoderatum et potum aque: et potum vaporosum: sicut est vinum de dactylis et similia. Famem autem omnes et repletionem fugiant. Moderatum quoque

cibum confert: et melius in hoc casu mode
rate inanitum: quã repletum. Utent coitũ
et fortassis colc⁹: apud eos q̃ vltimo abstinẽt
si moderatus sit sanat: Sompnus ãt: et vigilie
supra rationem nocẽt: et supra facietatem so
mnus nocet et supra nauseam. Confert vero
apud principium digestionis cibi. sed modera
tus. Sompnus apud ieiuniũ et vacuitatẽ nocz.
Exercitium et quies supra rationem nocent
moderatũ vero vtrũq; confert: et proprie sm
legem. Nam moderatũ exercitium in ieiu
nio confert. Nocet qualecũq; sit post cibum
Mutico vero e cõtrario iuuat et nocet. Om
ne ãt qđ dilatat animam et confortat cõfert
Angustia ãt et tristicia nocẽt: et dolor et sollici
tudo laboriosa nocent. Secundã ãt rem cõ
plent: que materiã proprietate et virtute ada
ptãt: vt eius facilis fiat expulsio qualia sũt
squilla: et acetum eius: et oximel ipsius et de
coctio: et sirupus ysopi: aut albasce: aut stica
dos: aut acori: aut origani: et similium. Ter
tiam ãt rem complẽt euacuationem decẽtes
quar̃ rememorabimur et clisteria: et supposi
toria lenia: et acuta. Et in sãguinea phlebo
mia saphene: et prouocatio emorroidarũ et mẽ
struorum: et emissio spmat̃ si a retentione e
ius fiat et expulsio vermiũ si fiat propter illos
Quartam rem complent gargarismata: et
sternutatoria: et proprie vomitus et cõmasti
catõnes multiplicãtes salinã: et sputum et fri
cationes: et ligature in extremitatibus: et vẽ
tosationes in eis: et emplastra rubificantia:
et proprie super membrum mãdans: si ẽ mem
brũ mãdãs. Quintaz rem cõplet rectificatõ
stomachi si ẽ a stomacho aut matrice aut in
testinorum: aut membri alterius sicut dixi
mus: et dicemus: et in omnib⁹ his rectificatõ
cerebri debet ẽẽ intentio prima: sicut iam di
ximus. Sextam rẽ complent administratio
medicinarũ que cũ proprietate retardant pa
roxismum: aut mitigant: aut cito ipm cessa
re faciunt: aut prohibent aduentũ eius omni
no aut occultant sicut dicemus post. Et ali
quando flegmaticam febrẽ: et proprie longaz
resoluit. Digerit et consumit materiam eius
et qñq; apud resolutionez eius apparet in p
tibus capitis sahafati: aut albaras et signifi
cat salutem.

Apocima ysopi cõfert epilepsie pro
pele mirabiliter. Recipe ysopi sicce
lib. i. passularum enucleatarũ. ℥. ij.
Coquantur in aque pluuialis lib. iij. vsq; dũ
sit medietas eius consumpta. Et da omni
mane cum oximelle squillitico bonũ et exp
tum. Et qñq; additur in apozimate hasce: et
qñq; epithymum et ẽ efficacius: et qñq; fit in
de sirupus melius conferens eis si de⁹ vo
luerit. Res antẽ quas semp in potibus su
mere oportet: sunt peonia: et semen eius: et
piretrum: et siseleos: et aristologia rotunda
Et hec quidem danda ante purgationem: et
p⁹ cuz hydromelle aut apozimate ysopi aut
aliquo talium.

Iohannicius. Confectio iere dia co
loquintidos super qua expectat̃ fi
ducia iuuamentorũ multorum ad e
gritudines omnes capitis: et cerebri et neruo
rum difficilis. eradicationis sicut ẽ soda pro
pria: et emicranea: et epilepsia: et paralisis: et
tortura: et vertigo et tenebrositas visus. Eu
ius permixtio. Recipe iere pigre in qua alo
es fuerit duplum specierum. ℥. vi. trociscor
alandahal. ℥. iij. turbit. ℥. ij. squille assate a
garici: sticados. ana. ℥. ij. et ß. scamonee: aut
odbene cocte i pomo aur. viij. ellebori nigri:
salis gemme: bdelij: ana aur. iiij. Bdeliuz re
soluatur in vino permixto: Cetere autẽ res
terãtur: et cribellentur et fiant trocisci cũ bde
lio dissoluto et siccentur in vmbra et iterũ te
rantur et cribellentur et confice cuz melle pas
sularum conterendo vsq; dum fiet sicut pa
sta fac pillulas et sit dosis a. ℨ. i. vsq; ad. ij.

Albomet Arasi. Confectio medica
minis: qđ die omni dat̃ ad epilepsiã
et vertiginem et pparat materiã cui⁹
permixtio. Recipe sticados. ℨ. x. agarici. ℨ. ij. et
ß siseleos. ℨ. iij. violarũ siccarũ. ℨ. v. Cõfice cũ
kermes. Et da õni die i modũ duarũ aut tri
um nucũ cũ oximelle squillitico.

Idem. Confectio alia mira ad epile
psiam propria et experta. Recipe pi
retri siseleos sticados: añ. ℨ. x. agari
ci. ℨ. v. condimenti hasce: aristologie rotũde
affodili: liquiricie: carpobalsami: peonie: añ
ℨ. ij. et accipe expressionis squille et mellis p
tes equales de quibus coctis ad spissitudi
nem quãtum sufficiat ad aggregandũ ea ac
cipe. Et deinde recõde in vase vitreo. Dosis
a. ℨ. ij. vsq; ad. iij. ẽ enim medicamẽ vltimuz.

Pilule Serapionis. Pillule ad epi
lepsiam ex flegmate expte. Recipe
siseleos: aristologie rotunde: casto
rei: salis indi añ. ℨ. iiij. radicũ peonie: trocisco
rum de squilla añ. ℨ. vi. iere pigre: sticados:
epithymi ana. ℨ. x. pollipodij. ℨ. vij. agarici. ℨ
xij. colloquintide. ℨ. xi. turbit. ℨ. xv. in alio. v

mirobalanorum nigrorum: bellericorum: embli corum ana. ʒ. iij. lapidis lazuli. ʒ. iij. mirobalanorum citrinorum: elebori nigri: camepitheos: camedreos: añ. ʒ. vij. Cōfice cū secaniabin squillitico. Dosis a. ʒ. i. usq; ad. ij. z. ß.

Filius Serapionis. Pillule ad epilepsiam melācolicā fideles: et morpheam nigrā et egritudinē melancolicam. Recipe iere pigre. ʒ. v. epithymi. ʒ. x. lapidis lazuli loti. ʒ. vij. scamonee colloquintide: ellebori nigri: spice añ. ʒ. ij. Confice cum aqua mellis. Da cum aqua epithymi et passularum.

Alexāder. Pillule quibus nulle fortiores ad epilepsiā et artheticam: et podagrā. Recipe aloes: colloquintide scamonee: bdelij: ellebori nigri: cornicū gummi añ. p̄tem. i. euforbij: bauracū ana p̄tē. ß. Cōfice cum succo caulium. Dosis a. ʒ. i. usq; ad. ij.

Oribasius. Medicamē bonū quod sumitur omni die: cōfert epilepticis et vertigini. Recipe baccarum lauri: piperis albi: siselros: piretri: añ. ʒ. iij. radicū peonie: aristologie rotunde añ. ʒ. ij. castorei trociscorum de squilla: añ. ʒ. i. Cōfice cū oximelle squillitico. Et da cū eodē oximelle die qualibet.

Clistere conferēs mirabiliter. Recipe al base: isopi: absinthij ana. ℥. ß. pulpe colloquintide. ʒ. ij. cētauree. ʒ. iij. cartami. ʒ. xij. olei de herua. ʒ. v. Clistere fiat cum eis.

Sternutatoria āt: et caputpurgia: et gargarismata: et masticatoria dicātur i capitulo de soda. Ruta autem et castorei separatim aut cōiunctim odorata cōferūt mirabiliter: et similiter gūmi rute agrestis cōfert. Facit. n. cito reuiuiscere: et excitat sepultum a vehemētia paroxismi.

Alexander. Ex isopo: pulegio et origano cum cantarida: q̄titate sufficienti: pastillos facies: quos cōmasticēs: quia flegma deponūt: et cerebrū mundificant adhuc āt piretrū cum masticis: ceterum q̄litate sufficienti cōmixtum: et cōmasticatum flegma cū virtute deponit: et mūdificat cerebrum mirabiliter.

Galienus. Peonia sm̄ oēm modum administrationis eius ē medicina magna ad epilepsiā radix. s. et semē eius. Et. n. si ex ea dieb9 singulis. ʒ. ij. usq; ad. iiij. p̄pinetur cum aqua mellis: et isopi: aut cum oximelle cōfert mirabiliter. Et similiter si fiat ex ea caputpurgiū aut gargarismata cum oximelle: et sufflatur ex ea i nasū: et confert. Et si cōtinue puluis eius odorat cōfert. Expertum ē suspensionē eius i collo eē iuuamen sublime et ēt sūpta in cibis: et potibus. Et suffumigatio ex semine eius et est mirabile. Sūptum ēt cū melle rosato dieb9 singulis sanat si deus voluerit.

Hippocrates dixit. Et multi p9 ipsum et nos ēt experti sum9 piretrum eē medicinam fidelē ad epilepsiā: et p̄pe cōditū eius: et electuarium factū ex eo et melle: et trocisci facti ex eo sumpti cum hydromelle: et caputpurgiū ex eo. Conditū āt eius sic: gingiber cōditū expertū bonum.

Confectio de piretro cōferens epilepsie: et torture: paralisi: et egritudinibus neruorū frigidis. Recipe secacul lib. i. piretri humidi aut humectati. ℥. vi. mellis dispumati lib. vi. pinearum purgatarū lib. i. et. ß. Cōdiet cū gingiberis. et piretri añ. ℥. i. gariofilorum: nucis muscate: cubebe: añ. ʒ. iij. Expertū bonū et aliq̄ addunt musci. ʒ. i.

Galienus. Post corporis et capitis mūdificationē tiriacā: aut mitridatum dabis diebus q̄bus a purgatione īterpolas: et p̄pe auelanas duas de altero eorum: et p̄pe in sero aut in mane: sicut videris expedire. Bona ē ēt cōfectio de musco dulcis: et amara: et tiriaca: diatesseron: et confectio Cesaris et iera Hermetis et theodoricon cum nucibus muscatis.

Filius Serapionis. Cōfectio masticatorij faciēs fluere p sputū humores mirabiliter et mūdificans caput. Recipe piretri. ʒ. i. sinapis. ʒ. i. et. ß. staphisagrie. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. ß. cū mastice: et cera partibus cōuenientibus misce. Et fac formas sicut auelanarū. Et ex eis iugiter masticetur i ieiunio. Cōferūt. n. fide9 volueris.

Galienus. Odoret ruta omni hora: et fit caputpurgiū cum ea: et confert epilepsie. Et similiter auricula muris bibita: et caputpurgium ex ea factū: ruta agrestis siliter expta ē et similiter gūmi eius.

Democritus. Suffumigatur epilepticus cū assa: et administratur odor eius: et excitat epilepticū: et administrata omni hora p̄seruat eū ab epilepsia si deus voluerit. Eodē mō cōfert galie muscate administratio: et ēt bibita.

Alexāder. Vesica apri cū tota vrina exiccet i furno: et dabis ex ea ad fabe mensurā dieb9 singulis i mane

cam oximelle: expertum ē. Et dixit se vsq₃ ad
tertiā diem quēdā vidisse curatum.

Diascorides. Leporis coagulum: si
bibatur confert epilepsie. Et simili
ter asininū epar assatū: et cōmestum
ī ieiunio. Detegūt epilepsiā epar caprinū:
cōmestum et suffumigatio ex galbano: et simili
ter ex vngulis capre: et apiū scđm oēm mo-
dum administrationis eius: et fūgi et suffumi
gatio ex myrra: et positio eius ī narib⁹: aut
ex cornu caprino: et epar caprinū: et ireinum
cōmestū aut odoratum.

De apoplexia.

Cura huius egritudinis pxima est
cure epilepsie pter qđ oportet vt
omne genus cure administretur illi
co. Dilatio.n. ducit ad mortē festinā cū₃ sit
ēt ipse morbus p se parum recipiēs curam.
sicut Hypocrates dixit. Verūtamen vt nō
appareat ex parte opantis defectus cona-
beris a pncipio materiā subtrahere īquātū
possibilitas exigit. Et siquidē sanguinea eē
videris vtriusq₃ ptis phlobotomia cephali
cam illico simul cū emissione multi sāguinis
si res patiē. Et ɔsequēter extrema: et pedes vē
tosari facias et trahe inquātum potes ad op
positā ptem cū oīb⁹ generibus attractionū
et ēt cū clisterib⁹ acutis: et sternutatoriis et su
fumigationibus et aliis. Si āt flegmatica fu
erit materia subtrahe etiā ī quantū potes si
cut hic diximus. Et ex hoc require ī capitu
lo de soda: et de epilepsia et de eo quod dixi-
mus. in paralisi si deus voluerit.

Sūma quarta de egritudinib⁹ neruo₄.

Egritudines neruorū aut sunt a cō
plexione pura et alteratione solum
indigēt ɔfortatōe post illud. Aut
sūt cōplexionales cū materia et īdigēt alter
atione et mundificatōe et demū confortatōe.
Aut sūt a solutōne ɔtinuitatis eorū: et dice-
mus curā eo₄ in loco suo. Aut ɔtritio eorū
et dicemus ibi. Et complexionales quidem
neruorum egritudines a frigiditate sūt fm
plurimū. Et deinde ab humiditate a calidi
tate vero: et siccitate nō sepe: licet qñq₃ acci-
dant. Et quidē verificatū ē quod febris sup
inuadēs curat neruo₄ et iuncturarum egri-
tudines quarū radix ē frigiditas: aut humi
ditas. Digerit.n. et subtiliat materiā et ɔsūit.

Diascorides. Ciniam fm omnē mo
dū administrationis ei⁹ malā neruo
rum cōplexionē alterat: et eos cōfor
tat. Et iuncturarum doloribus similit: et pro

prie commesta cū vitellis ouo₄: et saluia et
ponitur in decoctione hydromellis et confert
mirabiliter. Emplastrata quoq₃ cum melle
et farina ordei confert dolorib⁹ eo₄.

Hydromel ɔferens omnibus egritu
dinibus neruo₄ frigidis et humidis
Recipe ex cinian lib. ß. foliorum sal
uie: et lelēgi ana. ℥. vij. sticados. ℥. iij. bulliāt
ī aque lib. vi. vsq₃ ad lib. iij et cola: et cū mel
lis lib. ß. pmisce. Et pīce super ea piperis:
gariofilorum spice: an. ʒ. i. et. ß. gingiberis cina
momi ana. ʒ. v. Dimitte a sero vsq₃ mane: et
inde cola per colatoriū. Et sit dosis eius in
ieiunio lib. ß. cum aqua calida.

Embroca ɔferens egritudinib⁹ ner
uorum frigidis: que administranda
ē super caput: et locum originis ner
uorum: et super locu₃ passionis. Recipe flo
rum camomille lib. ß. cinian florū: saluie: et
sisimbrii: et sansuci: et sticados: et lelengi añ. ℥
iiij. Decoquātur ī aque lib. iiij. vsq₃ ad. ii. et fi
at embroca cū₃ eis sicut diximus et cataplas
metur ex fece. Est.n. expertū si de⁹ voluerit

Ydeus. Sirupus de sticados ē me
dicina mirabilis ɔferens omnibus
egritudinibus neruo₄ frigidis: et cō
fortans eos eius pmixtio. Recipe florum
sticados. ℥. iiij. basce: cinian: ana. ℥. i. pipe:
piretri: ana. ʒ. iiij. passularū sine interiorib⁹
℥. i. coquantur in lib. iiij. aque vsq₃ ad. ij. cum
mellis lib. i. et sape. lib. ß. fiat sirup⁹. Dosis ei⁹
ab. ℥. i. vsq₃ ad. ij. cum aqua alkalil.

Confectio cōdiri ad egritudīes ner
uorum frigidas mirabilis. Recipe
secacul: penca₄ mūdatarū₃ radicū
acori: ana. lib. i. et. ß. et fiāt secacul: et acoris cli
xata: et expressa: et misce cū eis pter pineas
mellis dispumati lib. x. et decoque lento igne
vsq₃ dū spissitudinem acquirat. Deinde de
ponatē ab igne et pīciātur super ipsū pinee:
et misceātur ad inuicem. Post hoc puluer
ça super ea piperis. ℥. i. piperis longi gario
filo₄ cingiberis macis añ. ʒ. iiij. nucis musca
te galāge cardomomi añ. ʒ. iij. Dosis ei⁹. ℥.
i. mane et sero.

Decoctio ɔferens mirabiliter ad oēs
egritudines neruo₄ et dolores eo₄
Recipe cinian recētis: et humide: et
pprie succi ei⁹ lib. ß. Et pmisce cū eo mellis.
℥. i. et. ß. olei de keruaa: aut olei de tribus pipe
ribus dicti ī antidotario aut. ij pigre aur. ij
aut minus aut plus fm qđ oportet. Et da ī
potu a. ʒ. x. vsq₃ ad. xx. Si autē₃ ipsa herba

humida fuerit n̄ poterit accipe ex sicca circit li. 5. Decoque in lib. 1. aque usq; ad lib. 5. Et fac sicut diximus.

Ex oleis āt et unguētis: et ēplastris: et aliis ꝯueniēdibus ad pmutationem malitie complexionis neruoꝝ i maiori grabadim plura scripsimus: que ibi requiruntur: et de plurimis ēt loquemur in capitulis ppriis: et expurgātibus ēt materias eorū multa illic scripsimus: q̄ requiruntur ibi. In preteritis capitulis plura scripsimus: et pprie in soda: et epilepsia et vertigine et scribemus ēt in capitulis que sequētur.

Galienus. Tiriaca: et mitridatum ad ministrantur ad omnes egritudines neruoꝝ frigidas cū aqua decoctōis unius manipuli ciminum: et anisi: et foliorum rute: et salvie. Et ꝯferunt in omni tēpore egritudinis et in principio quidem ante purgationem quia digerunt: et subtiliant materiā: et pmutant malitiam cōplexionis frigide. Et ꝯferunt post purgationem: quia residuū materiei resolvunt. Adhuc āt habēt ppietatē ut neruis iuuamētum afferāt manifestum: et confortent eos. Et sit dosis a quarta. ʒ. i. usq; ad. ʒ. i. diebus singulis.

Galienus. Habet adhuc de ppietate egritudinibus neruoꝝ cōferre ppriē administratio castorei omni die: licet. Lcuin' eorū quod ꝯuenit ei ex potibus. Unius ēt iunctionis ē asa fetida ppriē mirabiliter iuuamēta: scilicet et bibita omni die. Similiter oleū de narciso: et oleum de ireos cum gutino alborum: et similiter oleū de been et oleū de alcāna: et oleum de ruta. Piper quoq; ē ad neruorū egritudines frigidas medicia sublimis et oleū de piperib' et similia. Oleū vero de euforbio iuuamē ē mirabile et similiter olei de croco: et olei philosophorū. Est enim expertum verax.

Hunain. Modus pillularū de euforbio ꝯferentiū ad mollificationem et frigiditatē neruorū: et ad humores crudos: qui descendūt ad eos vel qui sepulti sunt quarum permixtio. Recipe euforbii colloquintidos: agarici: serapini: bdelii. an̄. ʒ. iiii. aloes. ʒ. vi. masticis. ʒ. ii. Confice cum expressione ciminum: aut porrorum. Sunt enim experte. Dosis a. ʒ. i. usq; ad. ʒ. i. et. ʒ.

Galienus. Confectio pillularum fetidarum maioꝝ expertorum iuuamentorum ad egritudines oēs neruorum que sunt a materia crossa viscosa difficilis eradicationis: et ad dolores iuncturarū qui sunt ab eadē cā et ad omnes dolores totius corporis qui eandē habēt materiam. Similiter et ad vertiginē: et ad epilepsiam: et emicraneā difficilem: et sodā: et morpheā: et abaras: et lepram. Recipe aloes turbit: ana. ʒ. v. serapini: armoniaci: oppoponaci: bdelii: seminis harmel mirobalanoꝝ colloquintide interioris ana. ʒ. iiii. scamonee. ʒ. ii. sapsie. inde hermodactili: sechran an̄. ʒ. ii. casto agarici euforbii an̄. ʒ. i. cinamomi croci: cardamomi spice: ana. ʒ. s. gummi infudātur i aqua porri: et fac ex eis pillulas. Dosis a. ʒ. i. usq; ad. ii.

Pillule fetide minores que sūt in potestate maiorum quarum pmixtio. Recipe serapini: armoniaci: oppoponaci: bdelii: aloes: ana. ʒ. iiii. castorei: harmel. an̄. ʒ. ii. colloquintide. ʒ. vii. turbit. ʒ. x. Cōfice sicut alias.

Filius Zacharie. Pillule fetide maiores que ꝯferunt egritudinibus oibus neruoꝝ sicut est paralisis: et tortura: et spasmus humidus et dolor iuncturarum. Et solutōe educūt humorē crossum viscosū a locis difficilis eradicationis eius quarū pmixtio. Recipe iere pigre. ʒ. x. pulpe colloquintide. ʒ. vi. cētauree minoris mei cardhan an̄. ʒ. v. euforbii. ʒ. ii. et. s. sechran. castorei: cinciberis ase fetide serapini: oppoponaci serarag: indi: sinapis: piperis ana. ʒ. i. gummi dissoluitur in aqua rute: et fac pillas cum ceteris. Dosis a. ʒ. ii. usq; ad. iii.

Pillule fetide minores: et ex iunctōne eiusdē: et sūt i iunctōe maioꝝ: et conferūt tremori mirabilit̄ pprie. Quarum pmixtio. Recipe iere pigre. ʒ. v. piretri castorei: cassie: an̄. ʒ. iii. serapini: pulpe colloquintide an̄. ʒ. iiii. Dosis a. ʒ. ii. usq; ad. ii. et. s.

Filius Zacharie arasi. Cōfectio anacardia q̄ ē medicia sublimis ad oēs egritudines neruorum frigidas aut humidas sicut paralisis: et spasmus ab humiditate aut a frigiditate: et tortura: et tremor: et stupor. Statim. n. sanat. Recipe cinciberis costi: piretri: nigelle piperis: macropiperis. hu egran. ʒ. x. myrte: folioꝝ: rute ase gētiāe aristologie: baccarum lauri: castorei: sapsie: sinapis ana. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. v. et tertiam. Involuantur oīa cū oleo nucū et cōfice cum melle apū. Da ex eo i modū grani lauri.

Alquit. Mahomet. Hec medicia ē bonitatē magne ad egritudines q̄s diximus i oib' egritudinib' frigidis. et inflāmat

corpus statim ꝛ adducit febrē bonā spasmo humidoꝛ: ꝛ fricaꝰ cū ea lingua ꝛ ꝯfert grauedini eiꝰ: ꝛ fit ēplastrū ex ea sup menbrū stupidū ꝛ frigidū aut fricaꝰ cū ea: ꝛ ꝯfert ꝓprie mirabiliꝰ: ꝛ facit sudare. Mūa ꝓpꝰ opoꝛꝫ vt cohopiaꝰ fumo eā vt sudꝫ sanat si deꝰ voluerit

Hamec filiꝰ Zecar. Oleū qḋ administraꝰ i potu ad egritudies neruorū q̄ fiūt a flegmate ꝛ humore viscoso: ꝛ admistraꝰ cū aliquo qḋ ꝯuēit ex potibꝰ Recipe colloquītide. ℥. x. aloes. ℥. v. turbit albi. ℥. iiij. squille. ℥. iij. gentiane: psilij: fāsucci: gmian: aū. ℥. ij. ꝛ. ʒ. amomi: spice: xilobalsami gariofilorū: cinamomi: piperis: macropipis aristologie: lōge ꝛ rotūde: cassie: polij: squināti: petrosilini: polipodij: anisi: epithymi: ana. ℥. ij. ꝛ. ʒ. serapini: liqritie: iusquiami: gingiberis aū. ℥. ij. Cōtere oīa ꝯtritōe crossa: ꝛ funde sup ea aque fōtiū lib. iij. olei antiq sextā vnꝰ coquaꝰ lēto igne vsq ad aque ꝯsumptōem.

Hamec. Oleū de sigia cōfert egritudini neruoꝝ flegmatice. Cuiꝰ hec ē ꝯmixtō. Recipe sigie: castorei: passū: ana. ℥. i. piperis: gingiberis: squināti: cassie aū. ℥. v. ciperi: costi: carpobalsami: xilobalsami: ellebori nigri: armoniaci: spice: serapini: aristologie: lōge ꝛ rotūde: aū. ℥. iiij. olei sisicini. ℥. v. aque lib. iij. Coque sic ḃ ꝓxie dixim.

Olei aliud de sigia valēs sitr. Olei siricini lib. ij. castorei. lib. iij. Coque in duplici vase.

Aligimꝰ āt ex antidotario vnguēta ꝛ ēplastra: ꝛ olea de qbꝰ ē isopi cerotū: ꝛ vnguētū de bdelio: ꝛ vnguētū Phylagrios: ꝛ cerotū diapente ꝛ cerotum Alexādri: ꝛ cerotū Andromaci: ꝛ ēplastrū filij Zacharie.

Iannicius. Lesio cadēs i neruis posterioribꝰ iuuamē suscipit a sternutatorijs: ꝛ caputpurgijs ꝓptercā qḋ a locis originū neruoꝝ diuerse fit ad locū emūctorioꝝ cōmunis: ꝛ purgaꝰ p ipm. Lesioni āt cadēti i neruos faciei sternutatoria ꝛ caputpur. ꝓhibēda sūt i ꝓncipio. Fortia n. ꝯferūt i fine rei. Gargarismata āt sūt his ꝛ illis vtilia: ꝛ ꝓprie post mūdificatōem cōeꝫ nisi materiaꝰ ad pectꝰ reumatiçāe timueris ꝛ pulmonē. Sūt. n. tūc suspecta sic alibi diximꝰ. Et iā qdē ex his que ꝓcesserūt caput purgia ꝛ sternutatoria multa colligere potes ad hec vtilia ꝛ gargarismata.

De paralisi.

In cura huiꝰ egritudinis regimē duplex ē. Est. n. regimē quoddā cōe: ꝛ quoddā ꝓpriū. Cōe āt regimē nūc ptē morbi tāgit: nūc ꝓprietatē. Interdū vero dietā. Et ꝓmū quidē cōpleꝰ cū administratōe ōnis studij ad capitis ptē posteriorem ꝛ nuchā ꝛ illud iō qm̄ cadit sm plurimū hec infirmitas i neruos motiuos ꝛ coꝝ oriꝰ ē a posteriori cerebro: ꝛ nucha. Et hoc quidē studium ē i qbusdā alijs neruoꝝ egritudibꝰ administrari debere cōe ē: sic ē spasmus: ꝓprie ꝛ tremor: ꝛ stupor: ꝛ tortura. Scḋm vero cōpleꝰ cū amministratōe medicinaꝝ ꝓprietate ꝛ virtute ꝯferētiū: ꝛ ꝯfortātiū eos: sic hic in ꝓmo capitulo qḋ ē ante illud diximꝰ. Terciū āt cōpleꝰ cū paucitate cibi: ꝛ potꝰ: ꝛ ōni regimine exiccatiuo ꝛ sic est ex cibis: ꝛ potibus: ꝛ ꝯdimētis coꝝ ꝓprietatē habētibꝰ vt neruꝰ ꝯferāt sicut sūt grana pini ꝓpter cerebrū leporis: ꝛ basce: ꝛ origanū ꝛ isopus ꝛ pip ꝛ gingiber: ꝛ piretrū: ꝛ iuo serpetis cū ꝓpietate: ꝛ species salis ꝯditi ꝛ iuo galloꝝ antiquoꝝ fꝫ doctrinā. Galieni: ꝛ hydromel: recipiēs sāsucū basce: saluā ꝛ similia. Et cōfert eis amministratio capparis ꝛ tali alphesire i primis: cū eleuāꝰ a terra frixi cū speciebus: ꝛ hibeg ꝯditū. Uinū āt vitare opoꝛꝫ Facit. n. ad neruos materias penetrare que forsitā nō penetrarēt. Et scito qḋ vinū inimicū ē neruis: ꝛ oculis p se. Ipsius. n. abusus ē cā morbi ipsoꝝ. Uitēt ēt aquā: ꝛ potū supra cibū. ꝛ somū supra cibū: ꝛ sit parcitas i potu sm oēm modū ꝛ sit poeꝰ exiccatiuus ꝛ abstinere supra sitim: ꝛ famē ē cura prima Regimē āt ꝓpriū capit. iiij. ꝛ eo. Prima est adequatio materiei. Scḋa ē absciso eius. Tertia: ꝯuersio residui eiꝰ ad oppositū ꝛ diuersū. Quarta corrigit accidētia. Prima āt res cōpleꝰ cū administratōe rex morbi materiā carminātiam: ꝛ maturātiū de qbus hic paulo ante locuti fuimꝰ. Et redre i illo. Scḋa āt res cōpleꝰ administratōe ꝓpriorum euacuātiū sicut iera diacolloquīdos ꝛ pillule fetide ꝛ iera Hermetis: ꝛ alia que supra diximꝰ. Inquit Galienꝰ. Egritudines neruorū ꝛ iūcturaꝝ nō nisi forti agēte rectificātur. Uerūtamē de meliori operatōe ē nō ꝓperare ad rē sū fortiū a ꝓncipio ne subito tollatur virtꝰ aut resolvaꝰ. Uomitꝰ āt ꝛ euacuatio p clisteria ꝛ ꝓprie acuta sūt ex bonis euacuationibꝰ. Et fiat vomitꝰ ꝓprie cū expssione rafani cū oximelle aut cum expssione rafani: in quo sit virtus ellebori nigri. Aut

vomitus sit post cibaria acuta. Et oportet vt inter euacuatõez et euacuatõez interueniat tēpus: ī quo operari oportet regimē confortatiu9. Et nūc quidē administrāt̄ tiriace: et mitridatū: et ɔfectio de musco dulcis: et amara et similia. Et q̄dē in hac hora anacardinū: z q̄d diximus ē eis mirabilis medicīa: et hac q̄dem vicissitudie regimē istud cōplet: et cito sanitati restituitur si deus voluerit. Tertia aūt res cōpletur cū garg.rismatib9: et cū masticatio nibus: et caputpurgijs: et sternutatorijs de q̄bus plures fecimus mētionē. Quartā aūt res cōplēt vnctiões: et emplastra: et fricatõnes et balneū: et alia de quibus loq̄mur iā si deus voluerit. Et dictū ē febeē sup veniente egritudinibus neruorū humidis: et ē cura bonam

Pillus Serapionis. Decoctio cōferēs cum virtute dei ad paralisim: et mollificatõem: et spasmū: et dolores neruorū. Recipe radicū: apij: feniculi: ana. ʒ. x. squinãti. ʒ. vi. seminis feniculi: anisi: petrosilini: siseleos: costi: cētauree minoris: piretri: zinziberis: ciniam: cordumeni ana. ʒ. iiij. seminis rute: seraragi: indi. aā. ʒ. iij. sticados: bellericorū ēblicorū aā. ʒ. viij. Decoquātur ī vij. libris aque vsq̄ ad lib. ij. Et da ēni dic cū oleo de keiri: aut oleo de piperib9 aut oleo de costo: dicb9. xxi. Et sit ꝓpie decoctionis dosis ab. ℥. i. vsq̄ ad. ij. et sint olei a. ʒ. ij. vsq̄ ad. iij. Sanat. n. si deus voluerit.

Clistere ɔferēs paralisi solutiõe educens humorē crudū: et viscosū quod administrādū ē hora post horā: et ꝓpie q̄n sit sterpolatio ab alijs euacuationibus. Recipe sic de furfuris aā. lib. s. de mellilot: cāti: radicū maluarū mūdatarum: camille ana. ℥. iij. ficus siccas. xv. numero fenugreci: carthami aā. ℥. i. et. s. pulpe colloq̄ntide: herue: mūdate aā. ℥. ij. cētauree. ℥. iiij. Bulliāt in lib. iiij. aque vsq̄ ad lib. i. et. s. Ex hui9 aque lib. s. et oleo ātiquo: et almuri: et melle clistere fiet bonū: et efficax si de9 voluerit.

Plius Zacharie. Oleū ɔferēs paralisi: et torture ꝓpie mirabilē. Recipe costi. ℥. i. eufoɓy: piretri: piperis ana: ℥. vnius tertij castorei. ℥. s. olei de keiri lib. s. aut olei costi: aut olei de narcisco ī duplici vase coque et vtere.

Archigenes cerotum conferēs mollificationi: et spasmo expertū: bonū. Recipe eufoɓy piperis: isopi humide: āmoniaci: cerotei olibani: balsami: castorei glutinis alimbac: opoponaci: ana. ʒ. iiij. storacis. ʒ. ij. cere citrine lib. s. olei antiqui lib. iij. Terantur sicca. Gummi vero dissoluantur in vino: et misceantur et fiat ex eis vnguentum: et vngatur super membrum in quo ē lesio. Sanat enim si deus voluerit.

Aliud valens proprie mirabiliter. Recipe myrre oppoponaci et senec famine: ciniam: amigdalarum amararum: castorei: gummi: rute: agrestis thuris ana. ʒ. ij. seminis agni casti: piretri: galbani: eufoɓy ana. ʒ. i. iere gummi pini: ana. ʒ. vij. olei cucumeris asini: et olei laurini: et olei de gallis quantum sufficit. Liniatur ex eo super membrum. Gargarismata fiant ex eis: que diximus.

Aliud bonum gargarisma fiet cum ea Archigenis et oximelle. Eligantur vero ex commasticabilibus conuenientia. Et ex eis fiant forme sicut nuces ex staphisagria: et mastice. Deponunt enim flegma plurimū.

Aliud valens similiter. Recipe sinapis: piretri: stafisagrie. aā. Fiant forme sicut diximus cum mastice: et administrētur.

Al solutiuus: cuius iuuamentum est magnū ad paralisim: et torturam: et egritudines neruorū frigidas. Recipe: piperis: origani: sicce sinapis: zinziberis: piretri: isopi: seminis apij: anisi: feniculi: folij gariofilorum: hueg: macis: petrosilini: nasturcij: scamonee: agarici: turbit ana. ʒ. i. et ʒ. salis gemme ad pondus omnium. Terantur et cribellētur. et administrētur ex eis vbi oportet: et etiam supra cibaria. Et quandoq̄ quadruplicatur in eo hueg: et ē vigorosius.

Caputpurgia: et sternutatoria. Sūt ad hanc egritudinem vehementis virtutis. Purgant enim cerebrum et conuertunt a parte egritudinis ad emunctorium commune. Eligantur caputpurgia ex eis que diximus et dicemus.

Plius Zacharie. Modus caputpurgij conferentis proprie mirabiliter ad paralisim et torturā et dolorē capitis: et egritudines cerebri flegmaticas. Recipe castorei. ʒ. i. condisi: piperis: ciclamini: et gilbenee: pulpe colloquintide: bauracrubei: eufoɓy fellis bouini exsiccati ana. ʒ. iij. Fiant ex eis collirla. Et deinde fiant caputpurgia cum eis cum auricula muris aut cū aqua sansuci.

Galienꝰ quidē iā dixit administratōē3 tyriace ⁊ mitridati añ purgatōē3: ⁊ post ꝯferre: sic ī capitulo qđ ē ante illud diximꝰ. Anacardini quoq3 iuuamētū ē adhuc ī hac cā mirabile qđ diximꝰ: ⁊ plura ēt illic scripsimꝰ. q̄ ēt huc afferāt. Cuiq3 ēt dat ex oppoponaco quātitas cicer triū cū3 hydromelle: ⁊ ꝯfert. Iuuamētū quoq3 hueg ꝯditi: dicimus esse mirabile ad egritudines neruoꝝ oēs ꝓprietate sua. Et sic grana pini. Pipera āt ꝺm oēm modū administratōis eoꝝ ꝯferūt mirabiliter. Et similiter asa fetida bibita ꝓprie ⁊ linita diebꝰ singulis. Et iā q̄dē3 diximꝰ iuuamētū castorei magnificari ꝺ3 oēm modū administratōnis eiꝰ. Et similiter vsus capparis.

Hermes. Magnificat iuuamētū3 vulpis ad paralisim ⁊ egritudines neruoꝝ alias: ⁊ ꝓprie ēbrocatio facta ex aqua decoctōis ipsiꝰ ⁊ ꝓprie vsq3 dū3 dissoluāt mēbra eiꝰ ī ea. Et magnificat ēt oleū decoctōis ipsius. Et nos scripsimꝰ illud in grabbadin medicinaꝝ vniuersaliū.

Iohanniciꝰ. Pillule de oppoponaco sūt medicina sublimis ad egritudines neruoꝝ: ⁊ exiccāt ab eis hūiditates viscosas: ⁊ mucillaginosas ⁊ ꝯferunt paralisi: torture: spasmo hūido: ⁊ dolori iuncturaꝝ ⁊ dorsi: ⁊ genuū quaꝝ ꝯpositio ē hec: Recipe aloes. ʒ. x. trocisci alandahal. ʒ. vi. ⁊ ℈. oppoponaci: serapini: armoniaci: bdellii: hermodactyloꝝ añ. ʒ. v. harmel: succi cucumeris asinini añ. ʒ. ii. ⁊ ℈. piperis: macropiperis: zingiberis: tapsie: mirobalanoꝝ citrinorū: bellericorū: ēblicorū mirre: croci: eufōbii: castorei: añ. ʒ. i. scamonee. ʒ. i. ⁊ ℈. agarici. ʒ. ii. turbit. ʒ. vii. Gūmi ifundat ī aq̄ cauliū: aut porroꝝ. Cetere āt res ifūdant ī expssione ciniam. Deinde misce oīa simul postq̄ in speciebꝰ exiccata fuerit expssio ciniam tribꝰ vicibus fiant pillule. Et sit dosis eaꝝ a. ʒ. i. vsq3 ad. ʒ. ii. Sūt. n. mirabilis virtutis seu iuuamēti si deus voluerit.

Iohannitius. Unctiōnes: ⁊ ēplastra: rubificātia q̄n exhiberi oportet ī loco originis neruoꝝ q̄bus accidit passio applicāda sūt vel saltē ī parte ⁊ latere oꝛtus eoꝝ: ⁊ ex unctōnibꝰ ibidē administrādis ē oleū nardinū ⁊ costinū ꝯfortata cū castoreo eufoꝛbio: pipere: ⁊ piretro. Et ēplastris q̄dē ē radix lilii. Ipa. n. ē iuuamenti magni: ⁊ ꝓprie administrata fricādo: ⁊ cōprimēdo sup locū: ⁊ vngendo ⁊ si misceantur cum eo grana alrabee magnificatur operatio.

Mehemet arasi. Modus linimenti ꝯferētis paralisi mirabilē. Recipe cere citrine. ℥. ii. olei de narcisso: ⁊ olei de liliis. añ. ℥. vi. eufoꝛbii. ʒ. iiii. Fiat ex eis emplastrū ⁊ liniatur in latere altero.

Iohanniciꝰ. In fine q̄dē rei ꝯferunt stufe: ⁊ balnea sine aquis: ⁊ fricatiōes ī eis cū sale solutiuo quē diximus: aut cum castoreo ⁊ aniso ⁊ dauco: aut cū3 ciniam siccata: aut cū vrtica acuta. Et cōferunt ēt aque termarū post fricatiōnē ī balneo sicco: ⁊ abstinentia cibi: ⁊ potꝰ supra balneū: ⁊ regimē exiccatiuum quantum possibile fuerit. Sanabitur. n. si deus voluerit.

De tortura.

Tortura quedā ē a spasmo: ⁊ ꝯtrahit superꝰ quedā a paralisi: ⁊ mollificatōe ⁊ relaxat ad īferꝰ. Et illiꝰ cura ē cura spasmi: quā dicemꝰ. Et huiꝰ cura ē vt paralisis quā diximꝰ ꝓpterquā opoꝛtet purpurgia ⁊ gargarismata āte purgatōem vitari: cū sit pꝰ mūdificatōē3 cura vera. Verū gargarismata cūctis medicinis ꝓponēda sūt capupurgijs: cum sint vtraq3 cura vera. Et sit studiū ꝓcipue ꝓmū ī administratōe medicaminū: ⁊ ēplastroꝝ: ⁊ linimētoꝝ ⁊ medicinarū rubificātiū ī spōdilibꝰ ceruicis. Deīde de puenlēdū ē admādibulā: ⁊ ad ptes faciei: ⁊ hoc ē studiū scō3. Ad cauteria āt appꝛoximandū ē: q̄n iā oīa ñ ꝯtulisse experiētis. Et hoc erit studiū vltimū. Primū āt studiū pficit cū administratōe ēplastroꝝ: ⁊ linimētoꝝ ī spōdilibꝰ ceruicis: vnde nerui faciei oriunt ⁊ musculi ex eis q̄ diximꝰ ī capitulo qđ ē ante illud ⁊ ex his q̄ dicemꝰ. Scđm āt studium pficit nūc cū rebꝰ extra: nūc cū rebꝰ intus. Res āt q̄ extra administrāde sūt: sūt linimēta ⁊ ēplastratōes ⁊ ēbrocatōes ⁊ euapoꝛatōes ⁊ ablutōes: ⁊ calefactoria ex eis q̄s diximꝰ ⁊ dicemꝰ. Res vero q̄ intra sūt administrāde: sūt q̄dā commasticabilia sic fōme facte ex hueg ⁊ nuce muscata: ⁊ alijs que dicemus. Et sic commasticatio nucis muscate ⁊ retentio eiꝰ in oꝛe ex parte passionis cōtinue integre: aut commasticate ⁊ retentio castorei ex parte passionis ⁊ sub lingua. Et administratio fricationis in parte interioꝛi mādibule: cum anacardino: aut tiriaca aut mitridato: ⁊ ex bibitio diamusci dulcis: ⁊ amari: ⁊ fricatō gīgiuaꝝ cū sale solutiuo quē diximꝰ aut cū sale ⁊ nuce muscata: ⁊ hueg ⁊ sunt eoꝝ partes equales: aut cum anacardino: ⁊ nuce

muscata ꝛ alijs. Tertiũ aũt studiũ pficitur cũ administratione ventosarũ supra ceruicem ꝛ appositiõe medicaminis rubificatiui: ꝛ cau teriçatione facta post aurẽ ex parte egritu dinis ꝛ post illã si nõ ɔtulerit: cauteria duo fiant in spõdilibus: vnũ hic ꝛ aliud inde. Et quãq; fiũt duo hinc ꝛ duo inde: fm distãtiam spondilium. Et quãq; tria quã sanant si deus voluerit.

Habor filius Sirgees. Cõfectio me dicaminis experti ad torturaʒ qd᷑ ma sticatur: ꝛ expellit flegma plurimuʒ ꝛ ɔfert ppͥetate: ꝛ rectificat maliciam ner uorum: ꝛ sanat cũ celeritate. Cuius pͥmixtõ Recipe nucis muscate: piretri: lingue ceti: tis thuris añ. partes equales. Cõfice cum kes mes. Et fiant forme sicut nuces ꝛ cõmasticẽ tur ex parte lesa: ꝛ teneãtur diu ĩ ea: ꝛ fricet cũ ea patiens digitis suis pces mãdibule: ꝛ gingiuas ꝛ dentes ptis infirme. Si autem fortius masticabile facere volueris misce cũ pdictis anacardi partem .i. ꝛ ẽ mirabilis.

Illius Tegar. Recipe nucẽ musca tam integrã non habẽteʒ contãina tionẽ aut marciditatem: ꝛ line sup eam ex anacardino qd᷑ diximus. Et teneat patiens in ore ĩ pte lesa per horas .ij. vel .iij. Deinde cõmasticet eam: ꝛ teneat cõmastica tam eius in parte illa. Et hoc faciat bis in die quoniam sanat si deus voluerit.

Illius Serapionis. Cõfectio caput purgãs ad paralisim ꝛ torturam exp ta. Recipe piretri ɔdisi ole ãdri exic cati: supra fumum añ. ʒ .ij. origani carui: ari stologie lõge añ. ʒ .ß. carpobalsami. ʒ .i. Terã tur ꝛ puluerizẽt: ꝛ sufflẽtur ex eis in nasuʒ.

Aliud eiusdem mirabile. Recipe ca flore: pulpe colloquintide piperis albi: ɔdisi: añ fac pillulas cum aqua sãsuci. Deinde fac caput purgãs ex eis cũ succo auricule muris verax ꝛ expertum.

Gabriel. Caputpurgiũ ad torturaʒ bonum. Recipe castorei cõdisi: ni gelle infuse in aceto ꝛ exiccate ana. Distempera cum succo cucumeris asinini Deinde dimitte siccari: ꝛ iterũ distẽpera cuʒ succo auricule muris: ꝛ fac similiter. Ultĩo vero distẽpera cũ succo sãsuci: ꝛ fac sic: ꝛ fri ca ex eo super cutẽ cũ succo auricule muris aut sansuci succo ꝛ distilla ĩ nasũ sugatur ve hementer ẽ. n. expertum gloriosum.

Democrytus. Caputpurgiũ sanãs cũ celeritate. Recipe oppopõnacũ

vltima contritione teratur cũ oleo cucume ris asinini ꝛ expressione auricule muris vsq; dum fiat sicut mel currẽs ꝛ ɔseruet in vase se vitreo deinde distẽperetur modicũ ex eo cum succo sansuci ꝛ distilletur in nares sa nat enim celeriter ꝛ est expertum.

Aliud. Fel perdicis aut gruis cum aqua auricule muris aut sansuci di stillatũ ĩ nares: sanat celeriter ꝛ est expertũ. Gargarisma fiat cum aliqua ex se ris magnis: ꝛ aceto squillitico ꝛ aqua deco ctionis basce: ꝛ origani. Et ẽ expertũ bonũ.

Illius Serapionis gargarisma bo num. Recipe sinapi staphisagrie: çinçiberis piretri macropipis. De coque in aqua ꝛ cum iera fiat gargarisma.

Aliud. Recipe calamẽti cãpestris: basce. Fac ex eis similiter. Uapo ratorꝫ. Recipe camomille: çintan: foliorum saluie lelẽgi: sticados sansuci añ lib. .ß. Decoque in aqua: ꝛ euaporetur ex ea locus. Deinde abluatur: ꝛ post hoc empla strum fiat ex fece calida. Est. n. expertũ.

Hermes pcepit euaporatoriũ fie ri quo posteriores vsi sunt: ꝛ inuentũ ẽ ex iuuamenti sublimis: ꝛ ppͥale qũ euaporãt eo pars capitis posterior: ꝛ colluʒ ꝛ spondilia: ꝛ ceruix: ꝛ mandibula: ꝛ tẽpora: ꝛ frons. Deinde lauat ex eo cõprimẽdo. Et fit emplastrũ ex fece. Et modus opationis eius est. Recipe çintan aut lelengi basce: cala menti: sticados folior saluie: ana. ʒ .ij. aceti albi boni duplũ ponderis omniũ. Decoque vsq; ad medium eius. Deinde vaporẽtur ea loca sicut diximus ꝛ abluãtur ꝛ ẽplastrent.

Inquit. Hermes. Profũdatur vir tus euaporatorij hui9: ꝛ submergi gitur in profundum corporis: ꝛ inci dit ꝛ resoluit humores crossos: ꝛ viscosos: ꝛ nos etiam experti sumus illud ꝛ inuenimus mirabile ꝛ proprie ad torturam paralisim: ꝛ spasmum.

Illius Serapionis euaporatoriuʒ ɔferens torture: ꝛ paralisi. Recipe origani: basce: sticados piretri: foli orum lauri sinapis camomille. melliloti: san suci: marmacur marubij: ana: Decoquãtur in aqua ꝛ euaporetur locus est enim exper tum. Deinde inungatur locus in oleo costi ne: aut oleo balsami: aut oleo debeen. Et si misit ablutio faciei ex aceto decoctionis si napis est mirabilis.

Ex ũguentis aũt ⁊ oleis ⁊ linimẽtis e
aliis que in his q̃ p̄cesserunt capitulis: ⁊
afferãtur ad locũ humet ex aliqs faci
et. Et medicine quidem rubificantes dicte
sunt ⁊ ex eis ẽ sinapismum ⁊ enguentuz al
saranbel dictum in antidotario.

De Spasmo.

Spasmus alius fit a pũctura. Inquit Galienus. Pũcturã nerui: et
cordarũ sequitur spasmus: ⁊ pp̄ie cũ
nõ respirat pũctura. Efficitur. n. venenosus
reumaticã ei⁹ aut putridũ. Et venenosũ
quidẽ p̄pter cõmunitatem rapit̃ ad cerebruz
⁊ facit epilepsiã aut spasmum. Putridum
vero apostema i loco pũcture generat qua
re pũcturã aperiri p̄cipit immo scindi: ⁊ ap
poni attractiuum subtilis substãtie: vt reu
matizationis fiat expurgatio: ⁊ resolutio.
Hoc aũt in loco suo tradem⁹ sufficiẽtius si
deus voluerit. Et fit spasmus ab humidita
te ⁊ cura eius ẽ cura paralisis: ⁊ pp̄ie cum
euacuationibus: ⁊ clisteribus acutis: ⁊ bal
neis aquaꝝ termaꝝ: ⁊ balneo sicco i fine rei
⁊ linimẽtis: ⁊ q̃ diximus. Jmmo totũ regim̃
cõmune ⁊ p̄priũ que diximus ibi. Jnquit
Hyppocrates. Febris supra spasmũ humi
dum curat eũ. Spasmus supra febrẽ inte
rimit. Quapropter eligãtur ex puocãtib⁹
febrem cõuenientiora: qualia sunt castoreum ⁊
asa fetida: q̃bus p̄misceatur mellis duplum
eoꝝ. Et sit dosis sicut auelana. Spasmum
n. resoluũt ⁊ febrẽ inducũt. Jdem facit oppo
ponacũ: ⁊ castoreũ cũ aqua mellis. Jdẽ fac̃
oleũ de heruã cũ asa. Et cõposit̃ ẽ anacar
dinũ. Jpm̃. n. inducit febrẽ ⁊ spasmum curat
Tiriaca quoq; ⁊ mitridatũ sũt ex medicinis
solẽtibus ad spasmũ. Sal quoq; calefact⁹
⁊ posit⁹ i locis originis neruoꝝ: spasmũ re
soluit. Fit ẽt spasmus a frigiditate: ⁊ cura
eius ẽ sicut hic p̄xime dixim⁹. Et fit q̃nq; a
siccitate ⁊ hic accidit p⁹ febrẽ aut post fluxũ
superfluentẽ ⁊ ẽ prauus vix recipiẽs curam.
Tamẽ p̄ posse curam⁹ administrando regimẽ
sm̃ oẽm modũ humectatiuũ: ⁊ lenitiuũ qua
lia sũt pp̄ie balnea ex aquis dulcib⁹: aut ex
lacte: aut ex aquis i quib⁹ cocta sint hume
ctantia: sicut ordeũ viole: ⁊ capita: ⁊ pedes a
gnoꝝ edoꝝ: ⁊ arietũ pinguiũ. Et q̃nq; fiunt
ex huiusmodi eis clisteria: ⁊ cõferũt vehemẽ
ter. Et p̄tinẽt eis sorbitões humide ⁊ pin
gues: ⁊ sint cibi eoꝝ aq̃ carnis: ⁊ quod currit
sm̃ semitã sorbiliũ: ⁊ lac mulsũ recẽs ⁊ ole
um amigdalaꝝ cum zuccaro. Et similiter re
gimen omne lenitiuum ẽ vtile eis.

Elius Serapionis. Decoctio conferens spasmo humido: ⁊ ẽ efficax
fortis. Accipe calamenti basilice añ.
ʒ. ß hueg. ʒ. i. ⁊. ß. carpobalsami: squinanti.
añ. ʒ. ij. sticados. ʒ. vij. gingiberis seminis a
pij feniculi: petrosilini: costi ana. ʒ. ij. emblico
rum bellericoꝝ añ. ʒ. iiij. Coquãtur in lib. iiij
aque vsq; ad. ij. Et da ex eo omni die. ʒ. ij. cũ
oleo de piperibus: aut oleo de heruã. Et sit
dosis eius a. ʒ. i. vsq; ad. ij. sanat enim si de⁹
voluerit.

Elius Serapionis. Cerotũ de eu
forbio magni ⁊ sublimis iuuamẽti:
ẽ ad spasmũ frigidũ ⁊ humidum et
ad alias neruoꝝ egritudines ab eadẽ causa
Cuius p̄mixtio. Recipe olei de cinamomo
aut olei antiqui lib. i. cere citrine. ʒ. ij. eufor
bij boni: ⁊ recentis. ʒ. i. vngatur spasmat⁹
loc⁹. Est. n. mirabile si deus voluerit.

Ruffus. Decoctio ad spasmũ cõfe
rens mirabilis ⁊ ad oẽs neruorum
egritudines a frigida cã ⁊ humida.
Recipe hueg. recẽtis. ʒ. iiij. Decoque cum a
que lib. i. vsq; ad lib. ß. ⁊ da ex ea omni die. ʒ.
i. cum kirat. i. asefetide: aut cuz castorei gra
nis. iiij. Est. n. expertum.

Ruffus Hydromel conferens simi
liter. Accipe hubeg. ʒ. iiij. ⁊ deco
que in lib. aque. iij. vsq; ad. lib. ij. ⁊ p̄
iice super eam mellis puri. ʒ. iiij. Deinde co
la in colatorio denso: ⁊ continue bibat ex
eo est enim medicamen bonũ.

Galienus Expertuz est de oleo vul
pis ad spasmum: ⁊ alias egritudi
nes neruorum ⁊ dolores iuncturarum: et descensione in rinã: et in decoctione
eius.

Philagri⁹. Cerotuz cõferẽs spasmo
⁊ egritudinib⁹ neruoꝝ expertũ. Re
cipe cere citrine. ʒ. ij. olei irini costi
ni olei d̃ been: ⁊ olei d̃ cinamomo: ana. ʒ. iij.
storacis liquide. ʒ. i. euforbij: aur. iiij. castorei
aur. ij. isopi humide. ʒ. i. adipis vulpis. ʒ.
ij. vnge ex eo super locũ. Expertum ẽ.

Archigenes. Cerotum omnibus
egritudinibus frigidis: ⁊ humidis
neruorum conferens: ⁊ doloribus
iuncturarum: et est forte. Recipe olei cucu
meris asinini lib. i. olei rutacei: olei de cina
momo olei costini: añ. ʒ. ij. cer. citrie. ʒ. iii. eu
forbij piretri castorei piperis añ. ʒ. vij. gingi
beris. ʒ. v. asefetid̃ bdellij: añ. ʒ. ß. galbani. ʒ. iij.

Conficitur aūt sic. Asa: τ bdelliū: τ galbanū dissoluātur in aceto forti: cera quoq; τ oleū τ eufoꝛbium dissoluātur in igne τ pmisce cū eis succi cucumeris asinini lib. ʒ. τ bulliant ad succi cōsumptionem. Deinde misce cum eis gūmas dissolutas. Ultimo vero de pulvere alioꝝ cū eis permisce cōterendo τ vtere quoniam ē expertū verax.

De tremore.

Tremor egritudo nervoꝝ: τ iacetto rium est: τ curatur cū eis que diximꝰ τ confert ei fricatio: τ sepelitur i are naꝛum cinere calido: τ accubitus in fumo calido quantū possit pati τ linimēta calida.

Pilus. Zacharie. Cōfectio pillularum conferentium tremori propꝛie mirabiliter. Recipe castorei piretri cassie añ. ʒ. iij. serapini pulpe colloquintide: añ. ʒ. iiij. iere: pigre. ʒ. v. Dosis earum ē a. ʒ. i. τ. ʒ. vsq; ad. ij. τ. ʒ.

Item. Cōfectio ad tremorē expta. Recipe mirobalanoꝝ nigroꝝ. ʒ. xxx. fanine. ʒ. x. olibani. ʒ. vij. ciperi bueg. añ. ʒ. v. Cōfice cum kesines: τ fiunt forme sicut nuces. Da. i. vel. ij. sanat si deus voluerit.

De stupore.

Stupor sicut cetera que diximus curatur: τ si ē a percussione: aut vulnere non curat. Et si est a repletiōne sanguinea curatur cū phlobotomia vene q̄ magis deseruit membꝛo stupido: τ si sāguis exuberat in toto basilicam phlobotomia: deinde cephalicam deinde illam que familiaris ē illi mēbꝛo. Et q̄nq; sit ab humoꝛe crudo: et frigido: τ curatur sicut paralisis ab eadē cā. Et q̄nq; sit propter compꝛessionem supꝛa mēbrum. Et cura huius ē extensio τ exercitatio illius mēbri.

De catarro.

Catarrus ē descēsus humoꝛum a capite ad membꝛa iferioꝛa cuius genera: vt dicit Galienus i libro misso ad Glauconē: sunt tria scilicet Coꝛiza: Brancos: τ Tussis. Catarrus vero dictus ē a fluoꝛe: Greci. n. fluorē catarrū vocauerūt. Coꝛiza ab ossibus narium nomē accepit. Est. n. cū grauedine atq; cōstrictione narium cum tenui fluoꝛe oris atq; cresso cū sternutationibus assiduis: et odoꝛatu difficili: τ oculoꝛum lacrimatione. Brācos vero dicitur a pfocatione faucū: τ voce obscura: τ sternutatione assidua: τ transglutiendi difficultate. Catarrus autem in visceribus distillās perueniens stomachum tussim: vel nauseam provocat. Si vero i pulmonem venerit tussim creat: cū spumosis sputationibus aliquibus cum raucedine. Quod si patiens sanguinem expuerit ad ptisiz venit τ tabidus moꝛietur: τ consumptus. Et notandum quod catarrus est genus ad tres supꝛa egritudines τ non ē species egritudinis per se.

De cura catarri.

Cura huius egritudinis duplici regimine indigꝫ: communi. s. τ propꝛio. Cōmune autem est sex res. Pꝛima ponit studium in vita patientis obseruādū. Secūda adequat materiā. Tertia abscīdit eā: vel saltē diminuit. Quarta diuertit a parte timoꝛosa ad ptem cōmunem. Quinta abscīdit fluxum eius: Sexta coꝛrigit accidentia. Pꝛimā aūt rem cōplent diminutio ciboꝝ: et potuum: τ pꝛohibitio vini: oleo: τ repletionis τ vitatio nausee: τ cauere ab austro: τ boꝛea quantū possibile fuerit. Auster. n. rarum facit τ replet capita. Boꝛeas vero cōstringit τ exꝛimit. Et nocet somnus τ potus supꝛa repletionem τ multitudo somni immo qualiscunq; sit somnus in die: τ sit parcitas cibo i nocte: τ non iaceat supinꝰ: τ alleuietur cena immo pꝛohibeatur si possibile est. Et in iungatur quies: q2m ē res magna maturās h̄m. Et pꝛohibeat a fumo: τ ventis: τ radijs solis τ lune quātū possibile fuerit: τ magis lune τ pꝛopꝛie q̄n ē ingressus eoꝛū p fenestram. Et vitet vapoꝛosa τ replētia caput τ rarefaciētia ipsū. Et vitet potū aque frigide. Et dicitur q̄ potus aque calide maturat catarrꝰ. Et similiter introitus ad sudandū i balneo. Secundam autem rem complent administrationes inspissantium: τ infrigidantium in acuto τ calido. Et subtilliantiū: τ dividentiū i grosso: τ viscoso. Eligāt aūt ex ifrigidātibꝰ rarol frigidātia actu: τ sī n̄ cōpetūt n̄ eleuentur in gradu multe infrigidationis. Et diligantur h̄m plurimū que infrigidant potentia: etiam non multum eleuata: qualia sunt balnea aque dulcis in ieiunio et administratio embꝛocarum ex oꝛdeo τ violis: et papauere et camomilla: et effusio aque calide super caput: et super extrema et testiculos: et iunctiones facte super ea: et super ventrem: et sinnen eum oleo violato: aut camomillino: aut oleo de papauere: si adsunt vigilie. Et olfacere camphoꝛum: et aquam rosatam: et alia: que diximus:

in soda calida. Et ꝯfert potus aque ordei: ꝛ
sirupus de papauere ꝛ viole cōdite cū aqua
ordei. Et suctio cū naribus olei violati ꝛ ol
facere camphorā. Et cibi eorū sint sorbitiōes
facte ex fabis: ꝛ ex tritico: ꝛ ordeo: ꝛ papaue
re albo: ꝛ oleo amigdalino dulci: ꝛ amilo cū
lacte si non ē febris. Inspissantia āt necessa
ria sunt vt subtile acutum: qđ descendit ad
guttur ingrossetur: ꝛ non descendat ad pro
fundū: īmmo facilius adunatum excreetur.
Et ex hoc facientibus ē dragagantum: ꝛ ele
ctuarium eius: ꝛ mucillago psilij: ꝛ semina ci
toniorum: ꝛ aqua iuiubarū ꝛ sebesten. Et si
rupus eorū: ꝛ loboc ipsorum: ꝛ loboc de pa
pauere. Ex subtiliātibus autem: ꝛ diuisis e
ligantur que proprietate virtutis ad hec cō
grua cognoueris qualia sūt calefactoria ca
pitis: cum sale: ꝛ milio aut cū pānis calefa
ctis: ꝛ cū alijs que in soda frigida diximus. Et
confert introitus balnei preter ꝙ lauet caput
Super extrema āt proiciat aquam calidā
plurimū: ꝛ inungat ea ꝛ testiculos: ꝛ sumen
cum oleo sambucino: aut anetino aut camo
millino: aut sāsucino: aut rutaceo: aut oleo
de been: aut laurino: aut de lilio: ꝛ distillet
ex eis in aures: ꝛ nares cum lana: ꝛ prope ca
lefactis. Etiā cōfert eis īclinatio super va
porem aque vbi camomilla: mellilotum san
sucus ꝛ anetum cocta fuerint. Caput vero
eorum ꝛ frons epithymetur cū costo: spica
myrra: ꝛ pauco castoreo ꝛ similibus cū oleo
rosato mixtis. In fine āt rei confert introi
tus balnei: ꝛ lauari in eo: ꝛ olfatus redolen
tium calidorum. sicut ē muscus: ꝛ ambra et a
lia que diximus in soda frigida. Et sint eorū
cibi pulmenta ex frumento: aut furfure cū
melle: aut sorbitiones ficuum siccarū: ꝛ fari
ne cicerū cū pulegio ꝛ fenugreco: ꝛ aq̄ cicerū
ꝛ similia. Tertiam autem rem cōplent phlo
botomia: ꝛ solutio ventris: ꝛ administratio
clisteriorum ꝛ collirioꝝ: ꝛ lenificationes
omnes omni hora prope cum clisteribus:
ꝛ enematibus saltem trahētibus superflui
tates. Phlobotomia autem in hac egritu
dine in tribus casibus solum necessaria est.
Primus casus ē si catarrus sit calidus ī ca
lido corpore abūdante in quo sit oculorū ru
bedo ꝛ venarū plenitudo. Secundus si ca
tarrus sit calidus declināś ad oculos valde
aut qualiscūq; sit aut terminetur ī faucibus
aut pulmone: aut costis: aut diafragmate: ꝛ
figatur in eis ad collectionē. Tertius est si
catarrus accidat cū febre. In his autem so
lum casibus phlobotomiā catarro vtilē in
nimus. Solutionem fieri oportet ī calida
materia cū violis cōditis: ꝛ aqua ordei cum
aqua fructuū quā diximus. In frigida vero
cū pillulis cochijs ꝛ iera pigra cū aqua psil
liorum: ꝛ iera diacolloquintide: ꝛ similia.
Quartam āt rem complent gargarismata
ꝛ caputpurgia: ꝛ fricationes extremitatum
ꝛ ventose: ꝛ similia. Interdū.n. materiā ī fau
cibus figi timemus: aut qđ ad partes sint
nobiles: ꝛ tunc si eas ad nares cōuertimus
ꝛ prope cum caputpurgijs: ꝛ sternutatorijs
ꝛ suffumigationibus ꝛ odoramentis aperi
entib⁹ nares: ꝛ deoppilantibus colatoriū
erit operatio dignior. Hoc.n. est qđ Gale
nus precepit. Nisi forte agitationem time
as in materia que multotiēs fluit diruptis
propter inquietationē ꝛ agitationem. Erg
dein sternutatio suspecta est ī principio qm
materia quiete idiget vt maturetur. Et a
gitatio multiplicat: ꝛ dilatat materiā: ꝛ fa
cit eam cōsequi motus laboriosus ꝛ vehem
tes. At vero post catarri maturationē: ꝛ c⁹
iuuamentum sublime mundificans radices
Et adhuc quidem iuuantius est post corpo
ris mundificationem communem ꝛ et propri
am. Gargarismata quoq; necessaria sunt:
sed prohibentur interdum. Et inuenitur eo
rum iuuamentum in tribus competere casi
bus. Primus scilicet ad catarrum calidū:
et acutum cum rebus incrassantibus: ꝛ co
adunantibus ipsum: vt prohibeantur descēs⁹
eius ad profundum ꝛ fiat facilius ad expellē
dum: ꝛ excreandum quod propter acumē n
ꝛ subtilitatem aggregari nō poterat. Secū
dus ad catarrum cui⁹ materia ē multe visco
sitatis: ꝛ spissitudinis ꝛ querim⁹ subtilitatē
ipsius ꝛ diuisionē vt facilius expellat. Ter
tius quando timemus materiā figi in fauci
bus ꝛ querimus abstersionē: ꝛ mundificatiōē
At vero ī quatuor casib⁹ gargarismata ad
ministrare suspectum est. Primus ē timor
ꝛ suspitio catarri ad pectus ꝛ pulmonē flu
ere consueti. Secundus est si catarrus de
genere acutorum fuerit ꝛ subtiliū ꝛ mordi
cātiū. Tertius ē in prefocationibus que
fiunt subito. Quart⁹ si catarrus ē vehemē
tis multitudinis. In his qđē casibus garga
rismata agitāt materias ꝛ cōuertūt eas ad
vias pectoris: ꝛ pulmonis: ꝛ faucib⁹ eas m
tiplicant. Amplius tamen gargarismata se
cūdum vnum quinq; modorum fiunt. Ali
ud enim sistit fluxum: aut stringit Aliud pre

nobiles p ignobilē expurgat. Aliud abstergit qđ fluxuz est. Aliud alterat qđ fluit. Aliud vero ē qđ aggregat duas intētiōnes vel plures ex his que diximus. Exemplum vero primi est administratio narcoticorum in egritudinibus cerebri. Exemplum scđi est administratio diacodion aut diamorum cum decoctiōe rosarū: et balaustie et taliū. Exemplum tertij ē administratio generum salis: et incisiuorum: et similium. Exēplū quarti est administratiō aliqđ camphore ad calidum: et myrre ad frigidum. Exēplū quinti est aggregatio intentionū. Exercitatium autem fricationes: et vētosationes: in eis ad hoc multum cōferūt. Exercitatio autē et motio prīu inferiorum ē iuuatiua valde. Et maxime āt diuertētibus materiā catarri ē vt radat caput in pte cōmissure coronalis: et vocatur gubbedebgādest cōminatio capitis: et fricetur super illam vehemēter cū cepe acuto: aut cum squilla: aut cum panno aspero. Deinde ponatur super ipsā medicamē rubificatiuum vsq dū fiat vesicatō. Deinde aperiant vesice: et ponat qđ fluere faciat. Deinde iteret: et iterū vsq dū appareat sanitas. Quod si hoc non cōtulerit: cauterigetur in eodē loco. et dimittatur tēpore extēso: et sit locus cauterigatōis vbi terminat maior digitus postq̄ radicem manus in extremo nariū posuerit. Quintā vero rem complent catari fluxum abscindētia. Et sunt ex stolidis: qui ante digestionem ipsius et mūdificationē cōmunez administrant huiusmodi. Immo ī medio agitationis quiq; et est causa cumulationis: et multiplicationis ipsius. Deinde dirupitōis vehementis. Sit ergo studium erga hec pˀ corporis mundificationem et post sedatōem agitatōis vehemētis: vt abscindatur residuum fluxus ipsius. Et forassis in aliquibus casibus cogimur ī principio facere illud: propter. Aut quia timemus ne repat ī pfundū aut ī partes nobiles. Aut ne nobiliuz et necessariarum opatiōnū fiat destructio illico: sicut ē catarrus prefocatiuus subito. Et forassis regimē diuersimum vie eius ē hoc nobilius: et securius. Immo regimē abscissiuum: qđ diximus ē: regimē dubiū. Et illud ideo: qm possibile ē vt dirumpat deinde: fluxu disruptionis: q̄ pˀ et timorosō. Et regimē diuisiuū licet dilatet materiam: et multiplicz: tamē cōuertit multiplicatam ad partē cōmunem nō timorosā. Sedationez āt cursus facientia. Alia sūt gargarismata. Alia suffumigatōnes. Alia q̄ retinētur ī ore. Alia q̄ odorant. Alia que degluttiūtur. Alia que illiniuntur. Ex gargarismatibˀ āt ad catarrū calidum sunt aqua rosata cū modico cāphore: aut aqua lentium: et rosarū et balaustiaruz: et aqua coriandri et rosarum: aut aqua corticum papaueris et rosarū. Ad frigidum vero gargarisma fiat cum vino decoctionis myrre: aut olibani: aut sandarace: aut talium. Ex suffumigationibus vero ad calidum sunt semē lini infusum in aceto: et torrefactū. Deinde fiat suffumigatio cū eo aut ex ordeo et aceto aut ex furfure: et aceto. Sādaraca vero cum aceto: est iuuamenti sublimis. Et vapor aceti sup lapidē molarē ignitū. Et similr vapor camphore cuz furfure: et aceto aut cū ordeo fracto et aceto aut ex camphora sola puluerigata sup vase vitreo posito sup prunas: pterq̄ descēdit vapor eius ad pectus et pulmonem. Immo respiret et emulgeatur per nares. Fabe quoq et ordeū īfusa in aceto similiter cōferūt: et sīr fit de panno lini infuso in aceto. Ad frigidū vero suffumigia conferentia sūt q̄ fiunt ex storace sicca: et olibano et xilo aloe: et sandraga mixtis vel diuisis. Nigelle quoq torrefacte trite: et ligate ī pāno lini: et attractio naribus odoris eius aut suffumigatio facta ex ea ē mirabilis. Costi etiam: et nigelle suffumigium est: et expertum.

Dixit filiˀ Zacharie. Fiant forme sicut auellane ex olibāo: et ēt storace liqda castō et sādaraca: añ ptes eqles et fiat suffumigatō ex vna eaz et recipiātur fumus per traiectorium abscindit.n. fluxum eius.

Dixit. Ebengeçar. Addantur eis ex xilo aloe pars vna: et pinnatō fiat a storace liquida ad storacez siccam. Ex eis āt q̄ retinētur ī ore. Ad calidū quidē sunt spēs de iacut et qñq cōmasticat coriandrū: et retinet ēt masticatū eiˀ ī ore: et confert. Et qñq retinetur in ore camphore modicū. Ad frigidum vero confert olibanum et myrra. Retenta enim in ore abscindunt fluxum. Et verificatum est quod spica retenta inter dentes est iuuamenti sublimis.

Filius Zacharie. Confectio formarum similium lupinis: que tenetur in ore et sistunt catarrum. Recipe olibani partem. i. myrre: croci: spice: sicce storacis ana: partē. s. opij partē vniˀ tertiaz.

Fiant ex eis pillule: et teneat ex eis vna in ore: preterq̄ deglutiat saliua eius. Expertuȝ ē spicam solam ī ore teneri per noctem aut p diem: et noctem sedare catarrū.

Ex odoribus vero ad calidū sūt modi fomarū de libro. Sabor Regis medorū. Q sistūt .n. catarrū calidum et odorātur ī febre adurente: et sincopali et pestilentiale. Recipe farfei sandali rubei: et albi: ana ptes equales et rosarū partes .ij. et .ʒ. sandali macaçiri partes .iij. cāphore partem .ʒ. boliarmeni ptes .viij. Omnia preter cāphoram terātur: sicut alcohol: et agitētur ɔterēdo cū aqua rosata p ebdomadam vnā. Deinde misceatur cū eis cāphora: et fiant inde sicē poma cū glutino gummi arabici et aqua rosata et odorētur. Conseruātur āt ne tollatur eorum virt⁹ ī vase vitreo in loco recēti et liniatur sepe cum aqua rosarum pmixtionis cāphore et sandali macaçiri.

Ad frigidum vero fiāt poma fūctione eiusdē. Recipe storacis: calamite partes .v. olibani: masticis anā: ptes .iij. sandarace tātundē costi: spice: anā partes .ij. ambre ptē .i. bucur ligni aloes anā ptes .iij. musci partē .ʒ. Fiant ex eis poma et administrentur sunt enim experta.

Confectio alia pomorū ex fuentiōe nostra. Recipe bucur: scude: anā ptes .viij. ligni aloes boni: et electi partes .vij. ābre bone partes .ij. gallie muscate ptes .vj. musci partē .ʒ. Fiant ex eis poma cū glutino dragaganti: et administrentur. Sunt .n. nobilia et expta et cerebrū et cor cōfortant.

Res āt que lābunt: et deglutiūtur ad calidum qdē sūt spēs de iacur: et eq̄ coriādri: et sirup⁹ d papauere et sīlia. Filius Zacharie. Cōfectio pillularum q̄ tenet ī ore: et sistūt catarrum calidū. Recipe amili: dragaganti: amigdalarū dulciū: fabarū excorticatarum: papaueris albi: et corticū eius: gummi arabici: boli armeni ana. Cōfice cū mucilagie psilij: et citoniorū et fiant sicut lupini et teneātur in ore sunt enim experte.

Ad frigidū vero ɔferūt ibns et myrra. Ista .n. ɔglutina sistūt catarruȝ.

Confectio alia pillularū d libro filij Zacharie. De q̄bus sūmunt omni nocte a .iij. vsq̄ ad .v. et sistūt catarrū Quarum pmixtio. Recipe thuris masculi: ptē .i. myrre: opij: croci: iusq̄ami: anā ptē .i. terciam succi liq̄ritie ptē .i. Fiāt pillule et dētur sicut diximus.

Confectio alia pillularum ɔferēs ad oēs reumaticas passiones et sūt de libro. Alexādri medici. Quarū hec ē pmixtio. Recipe myrre .ʒ. iij. thuris masculi .ʒ. ij. et .ʒ. opij: iusq̄ami: radicū alcaliacbā sicce ana .ʒ. ij. Cōfice cū succo alchagaber. humide. Da ex eis a tribus vsq̄ ad .v. in sero sunt enim mirabiles.

Tertiā vero: et vltimā rē complet correctio particulariū accidētium que cū catarrus cā ē: et hoc ē regimen ppriū sicut correctio ppriē egritudinum capitalium oculorū: et narium: et auriū: et glandularum et vuee et gule: et duarū mādibularum: et pectoris et pulmonis: et aliarū partium q̄s catarrus offēdit: Et nos de oībus in ppriis loquemur capitulis: si deus voluerit. Et p̄mo dicemus de egritudinib⁹ oculorū.

Summa quīta de egritudinib⁹ oculoȝ.

SErmo noster

erit deinceps de curis egritudinum oculorū. Sunt autem oculorum cure scḋm vnū modorum. Alia enim ē cōseruatiua sanitatis eorū. Alia curatiua egritudinū ipsorum Alia vero pseruatiua ab egritudinib⁹ futuris in ipsis. Et prima quidē fit scḋm alterū quinq̄ modorum. Aut .n. cōseruat super suā oculi sentionē decentē: et naturali. Aut ɔseruat oculum ī sua ppria tēperantia: et q̄litate: Aut ɔseruat organicationem ipsius ī coequalitate eius. Aut ɔseruat ɔtinuitatē et positionem naturalem partium eius. Aut ɔseruat spirituȝ visibilē ī sua ppria illustratione. Et quidē primam rem cōplent medicine abstersiue habētes mediocritatem: et tēperiem in tersione sua: sicut propriē succus feniculi: et collirium ex eo: et succus menthe: et herba adbil propriē: aut res tenerum reddentes superficieȝ eorum: qualis ē tenerna oculi corporis pueriliū: et propriē nitentis in simplicitate sua: quoq̄ tenemeo adhuc pos: et super bis nacti ab eis que lesionē oculis pcedunt: qualia sunt fumus et puluis: et flat asperorum ventorum et inequalitas aeris: et aspectus rei variantis ipsos et omnis res faciens senescere oculum sicut coitus et labor plurimus et fletus vincens mensuraȝ et ebrietas et somnus plurimus et vigilie plurime

⁊ somnus supra repletiõem ⁊ ꝓpt̃e ex cibis ⁊ potibus vapores turbidos generãtibus: sicut sunt ꝓprie caules: porri: acrimonia: sal sa: fabe lentes ⁊ vniuersaliter oĩa tribulctũ generantia sanguinẽ.

SEcundam vero rem cõplent medicine que alterãdo custodiũt sanitatẽ oculi: aut scilicet calefaciendo: aut frigidando: aut humectando: aut desiccãdo

TErtiam rem cõplent medicine confortãtes sanitatem eius in plasmate: ⁊ forma creature ipsius. Et hũc canonem igredimur medicine ↄfortantes lenificationẽ: aut asperitatem ⁊ pforationẽ: ⁊ concauitatem partiũ eius: sicut oportz ex eis que dicemus: vbi oportet

QUartam rem cõplent medicine custodiẽtes sanitatẽ eorũ in cõtinuitate ipsorũ: ⁊ ꝓhibentes resolutionez fieri partium cõtinuarum ĩ ipsis. quarum rememorabimur si deus voluerit.

QUintã rem cõplent medicine reparãtes spiritũ visibilem ⁊ illuminantes: ⁊ irradiãtes ipsũ: quaꝝ rememorabimur similiter.

DEmochrytus. Feniculus oculuz abstergit visum clarificat scḋm omnẽ moduz administratiõis eius. Et serpentes ⁊ repilia: diu degentia in cauernis approximant huic plãte: ⁊ vtũtur ea ĩ comestione: ⁊ fricatiõe sup oculos suos: postquã egrediũtur cauernas: ⁊ vigorat visus eorũ Fit ãt colliriũ ex succo eius hoc modo. Recipe succi feniculi depurati post residẽtiã eᵘ ⁊ facilem decoctionẽ ipsius ĩ vase aeneo cũ nũmis auri puri: ⁊ sufficientẽ decolationez ptem. ĩ. mellis puri ⁊ clari partis vniᵘ tertiam. Bulliant iterũ ebullitiõe vna: ⁊ colẽtur: ⁊ ponãtur ĩ ãpulla: ⁊ suspẽdãt in sole ⁊ permutet de vase in vas abijciendo sẽp ipostasim eius: deinde fiat ex eo colliriũ: ⁊ distillet cum radio in oculum. Est. n. expertũ ad custodiẽdam sanitatem eius: abstergit. n. oculum: ⁊ clarificat visum. Et qñq; deperatur ĩ sole: pterq̃ decoq̃ueẽ in igne: ⁊ est similiter expertũ. Et sũt ex hominibus qui admiscẽt ex felle galli partis. i. xx.

ARistoteles instruens. Alexandrũ regem inquit. Frequẽtationes pectinis sup caput vapores visum impediẽtes euertũt adeuntẽ ne visui obsint. Itẽ inquit Aspectus rerũ viridiũ in loco multe temperiei visum corroborat. Itẽ dixit aspicere speculũ tersũ directum: ⁊ diu intueri super ipsũ: visum corroborat: ⁊ oculos a defatigatione remouet. Itẽ iniunxit post oculi defatigationem igredi domũ obscuram nõ multe tenebrositatis: ⁊ intueri p fenestras in qbus sit aliquod paruũ viride: vel intueri a quã viridẽ: ⁊ submergere oculos in ipsa. Itẽ dixit exercitatio legendi litteras mediocres visũ corroborat: ⁊ oculorũ sanitatẽ custodit

DIascorides dixit qḋ comedere carnes auiũ que de rapina viuunt visũ corroborant: ⁊ similiter sorbitiões in rium eaꝝ: ⁊ asseruit ẽt qḋ plures post ipsuz experti sunt qḋ ius serpentium: ⁊ caro ipsorum cõfortãt visũ. Et dixit qḋ succus armel ⁊ feniculi ⁊ vinũ: ⁊ mel simul cocta ⁊ depurata: deinde mixta cũ felle alcubugi: aut galline oculi sanitatẽ custodiũt: visui addunt.

Albor. Nux muscata nutrita cum melle visus sanitatẽ custodit ⁊ propńe sumpta ex eis vna: mane quolibet ieiunio. Chebuli quoq; cõditi sic faciũt

IDem Colliriũ mirabile in abstersione oculorum ⁊ corroboratiõe visus ⁊ fit in tẽpore veris. Recipe folioꝝ rosarum cõpletarũ foliorũ rute: foliorum feniculi foliorũ herbe adhil: foliorum celidonie: ana partes equales. Trahat aqua eorũ per sublimationem ĩ alembico: sicut ẽ operatio aque rosate. Et conseruetur ĩ vase eneo ẽ enim collirium preciosum.

HAmec filius Zacharie arasi. Collirium de succo granatorũ abstersiuum oculorum: ⁊ cõfortantium visᵘ expertum. Recipe succi granatorũ dulciuz ⁊ acetosorum ana lib. i. ponãtur in ampulla vitrea: ⁊ stringatur orificium eius: ⁊ ponat in sole per menses duos: ita qḋ quolibet mẽse recipiatur clarum eius: ⁊ abijciatur fex que subsidet: Deinde ad omnem lib. istiᵘ succi ponatur pulueris istc. Recipe aloes radicũ celidonie: salis armoniaci: piperis: longi añ partem vnam. Terãtur sicut alcohol: ⁊ misceãtur in medicamine: ⁊ iterum exponatur soli: ⁊ quanto plus antiquatur tãto sublimior ẽ eius operatio. Feniculus: verbena: rosa celidonia: ruta: ex his fit aqua que lumina reddit acuta.

GAlienus. Comestio carnium tiroꝝ preparatorum scḋm doctrinaz qua recipiũtur in tiriaca conseruat sanitatem visus. Et ẽ ad hoc vltimum. Frequẽtare potum aceti squillitici ad hoc ẽ multuz

laudabile. Trifera magna: et trifera minor: ad hoc e laudabilis. Et proprie minor cũ quarta põderis sui de puluere herbe adhil. Trifera persica quã diximus in antidotario: et electuarium algariph: et pillule cochie: et pillule lucis: et pillule sabor quas diximus in canone. Et iera nostra et teodoricon ad hoc cõferũt.

Hamahyn. Confectio electuarij sublimis cõferẽtis sanitatem oculorũ et cõfortãtis spiritum visibilẽ in claritate sua. Recipe herbe adhil. ʒ. ij. seminis feniculi. ʒ. v. macis: cubebe: cinamomi: piperis longi: gariofilorũ ana. ʒ. i. Puluerizẽtur: et cribellẽtur. Et accipe mellis dispumati lib. i. succi feniculi cocti: et depurati. ℥. i. succi rute similiter cocti. ℥. s. succi celidonie similiter cocti. ℥. s. Coquãtur succi cũ mellis dispumati lib. i. vsque dum mellis tenuis habeat spissitudinem. et cõficiãtur cũ eo species: et reseruetur in vase vitreo. Et sit dosis eius. ʒ. iij. cũ vino in sero: et alleuietur cena vel dimittatur: et similiter in mane.

Haly. Collirium acuẽs visũ: et oculi sanitatem custodiens. Recipe succi feniculi. ʒ. xl. succi rute. ʒ. xx. Ponantur in ãpulla vitrea cũ mellis boni et clari. ʒ. xx. et obturetur orificiũ eius et dimittatur in sole per. iij. menses: et abiciatur fex eius. Et liniantur ex eo oculi: quoniã e expertum.

Filius Zacharie. Cõfectiõ alcohol cõseruãtis sanitatem oculi. Recipe tucie: sief: mẽthe ana. ʒ. iij. aloes lici: ana. ʒ. ij. camphore. ʒ. i. minus. vi. Terantur cũ aqua agreste. aut sansuci: aut fumarie: et exiccetur et administretur aut nutriãtur prius cũ aqua agreste secũdo cũ aqua sansuci: tertio fumarie: et e sublimis.

Item. Confectio alcohol acuentis visum. Recipe tucie primo lote: deinde nutrite in aqua sansuci tribus vicibus. ʒ. x. cinziberis piperis: macropiperis celidonie: burach: ana. ʒ. i. salis armoniaci. ʒ. s. Nutriatur cũ aqua sansuci: aut aqua feniculi: tribus vicibus. Deinde exiccetur: et administretur. Est. n. sublime.

Filius Zecar. Collirium cõfortãs visum et acuens ipsum. Recipe fellis galli: aut alcubegi: aut pdicis: et mellis crudi: ana partes equales: succi feniculi: partes duas: misce: et pone in oculis bonum et electum si deus voluerit.

Item. Conditum factum ex albasce cũ melle confortat virtutẽ visus.

Item. Cõditum factũ ex herba adhil cũ melle mirabilis e in confortatione visus: immo et ipsa herba secundum omnem modũ administrationis eius sublimis e.

Aboali. Alcohol sublime tersiuum oculorũ conseruãs temperamentũ et sanitatem visus. Recipe macropiperis. ʒ. ij. gariofilorum: vsnee ana. ʒ. i. climie: spume maris ana. ʒ. x. eris vsti. ʒ. v. cerusse: salis gẽme an. ʒ. iij. salis armoniaci: piperis an. ʒ. ij. camphore. ʒ. s. Terãtur et administretur.

Item alcohol sublime tersiuũ oculorum qd administratur in dispositionibus sanitatis. Cõfortat. n. debilẽ visum et cõseruat ipm secũdum sanitatem suã et sedat multitudinẽ lachrymarũ ex oculo. Recipe ãtimonij loti: et preparati in aqua pluuiali circiter spaciũ dierum. xx. tucie: et climie: ana. ʒ. vi. marchasite. ʒ. iij. Tere vnũquodque per se: et tere ea bene per dies plurimos cum aqua pluuiali multotiens donec exiccatur aqua eorum. Deinde terãtur cũ aqua feniculi pluries cum continuitate aliquorũ dierum similiter donec exiccetur. Tertio vero terãtur cum aqua sansuci. Quarto vero cum aqua rute. Quinto cum aqua celidonie. Deinde exiccentur: et addatur cum eis sedenagi: et croci ana. ʒ. i. margaritarũ non perforatarum. ʒ. ij. musci. ʒ. i. tertiam camphore. ʒ. i. sextam. Et proice ipsa simul in mortario cũ predictis. Deinde adde eis succi. ʒ. s. et tere vsque dum siccẽtur et fiat inde alcohol mane: et sero quoniã e expertum.

Ex rebus ãt oculi substãtiam retinẽtibus nescire faciẽtibus e regimen cũ electione rerũ sex nõ naturalium: ex administratione qua oculis: et teneritas acquiratur: sicut verbi gratia cũ approximatione in quantũ possibile e ad aerem temperatum et cibis: et potibus humidis: et balneis temperatis et alijs humectãtibus cũ tẽperie prout faciant cadere in opillationes.

Dixit Aboali. Quod ingredi aquã tepidam: et claram et aperire oculos in ea oculorum sanitatẽ custodit et eorũ teneram substãtiã reddit: et abstergit: similiter aquã viridẽ claram: et nitidam. Vapores autem aquarum cum decoctiõe quarundam rerum ad hoc vehementer cõferũt sicut vapor aque decoctionis feniculi: aut rute: aut herbe adhil. et similiũ singulariter aut coniunctim.

De cura pseruatiua oculorum

Ora vero p̄seruatiua ab egritudinibus futuris fieri in ipsis duplicē habet viam. Partim.n. ɔseruam⁹ naturalitatem eorū quēadmodū superius dictū ē partim vero obuiamus causis futurorū morboꝝ. ī extrinsecis vel intrinsecis. Exsecis sicut fumo vētis: cibis malis: ꝛ poub⁹ ꝛ aliis quoꝝ superius rememorati sum⁹. Intrinsecis vero obuiamus scd̄m vnū quinq̃ modoꝝ. Aut enim ɔuertimus studiū ad pmutandū malitiā cōplexionis pure sine materiā: vel cū materia si nō in q̄titate exuberet. Aut euacuamus eā si vincit supra quātitatem naturalem vel egreditur p̄priam naturalitatem Aut facimus vtrūq̃. Aut corrigimus aduentū peccati in organizatione eorum. Aut p̄hibemus solutionem ɔtinuitatis futuram fieri in ipsis.

Et quidē p̄mam rem cōplent medicine auxiliantes ī p̄mutando malitiā cōplexionis eorū. s. aut calefaciēdo aut īfrigidando. Calefaciēdo cū eo q̄ ē sicut zingiber muscus: hec q̄ pip ꝛ sīilia. Aut īfrigidando cum eoq̄ ē sicut albumē oui: mucillago psillī: aqua rosata: succus solatri: portulacarū lactuce: ꝛ similia. Aut desiccādo cū eoq̄ ē sicut tucia cohol rose ꝛ similia.. Aut leniendo sicut dragagātum ꝛ similia.

Secūdam āt rem cōplent medicine euacuantes materiam ꝛ educere eā ꝛ hoc quidē fit scd̄m vnū triū modoꝝ. aut scd̄m semitā diuersionis ab eis aut scd̄m semitā extractionis abeis: aut scd̄m semitā resolutionis ab ipsis. Euacuatio aūt ꝛ euersio materiei q̄nq̃ fit ex toto corpore: si in toto exuberat: aut ex capite solo si eo solo exuberat: ꝛ ingrediūr canonē hunc spēs phlebotomie: ꝛ spēs solutionum p ventrem ꝛ caputpurgia: ꝛ gargarismata: ꝛ ventose et scarificationes: ꝛ fricationes extremitatum ꝛ ex eis que diximus ꝛ que dicem⁹ iam. Extractio āt materiei fit p medicinas educētes per lacrimas sicut ē p̄p̄e sal armoniacus: ꝛ sal ꝛ similia. Resolutio quoq̃ ex ipsis fit cū medicīs p̄p̄e sicut sarcocola ꝛ succus feniculi: ꝛ memithe: ꝛ similia.

Tertiam vero rē complent aggregationes harū duarū̄ sectionum de q̄bus modo locuti sumus: ꝛ canonem hunc ingrediūr regimen ī generib⁹ rerū. vi.

Quartam vero rē cōplent medicine ɔseruantes organizationem eorum: ꝛ formā ne cadat ī eis tortuositas: aut ɔpillatio aut dilatio vltra decentiam.

Quintam rem cōplent medicine solutionē ī ɔtinuitate ipsoꝝ fieri p̄ohibētes de q̄bus loquemur si deus voluerit.

Phlobotomare āt oportet p̄pter oculos si sanguis exuberat cū cōmunitate corporis totius ex basilica deinde ex cephalica. Et q̄nq̃ necessitas vrget: ꝛ p̄p̄e cum plenitudo adest: vt phlobotomemus saphenas: aut emorroydas aperiamus. Si aūt cū communitate alicuius ex membris fuerit phlobotomanda ē vena illi p̄p̄e mēbro deseruiēs. Deinde vtrisq̃ communis. Si vero sine communitate alioꝝ in capite sāguis exuberat: tunc fit illud aut ex eo: qd̄ in toto exuberat ꝛ tunc ex cephalica minuendum ē Aut exuberātia ē scd̄m partem quidē aut ex venis que sūt sub craneo: ꝛ phlobotomamus ex cephalica. Deinde quidē vel p̄uocamus sanguinem ex naribus aut ex venis forinsecis que sunt sicut scilꝫ quedā frontales ꝛ phlobotomamus: ex eis: aut sanguisugas. aut cauteria super eis apponimus. Et q̄nq̃ conuertimus ꝛ euacuamus p nares. Et q̄nq̃ cōuertimus ad posteriora: capitis cum scarificationibus ꝛ ventosis p̄pter ɔmunitatem ombarū partiū: sicut scis. Et sunt ex venis pulsatilibus ꝛ non pulsātibus q̄ sūt tēporales: p quas etiam materie ɔfluunt quas quādoq̃ phlobotomamus q̄nq̃ incidim... sicut suo loco dicemus. Q̄nq̃ cauterizamus ꝛ q̄nq̃ cōuertimus ꝛ scarificamus aures ꝛ quandoq̃ cauterizamus sub eis.

Modus autem cauterizationis harū partium si vrget necessitas fieri oportet post corporis mundificatiōē totius cū medicina solutiua mūdificante etiam caput ipsum ꝛ corpus totum ꝛ hoc pluribus vicibus. Et p̄mum incipiamus experiri super cauterio capitis quod fit super ɔmissura coronali in parte communi que dicitur cabendeng idest ɔtinuatio capitis cuius iuuamenta sunt multa ꝛ sublimia: ꝛ p̄p̄e ad omnes egritudines capitis frigidas ꝛ humidas sicut est soda ꝛ egritudo que vocatur oumi: et scotomia ꝛ vertigo ꝛ grauitas somni ꝛ grauitas sensuū ꝛ paralisis: ꝛ tortura pluralitas catarri: ꝛ coriza: ꝛ lapsus ad oculos et nares ꝛ aures ꝛ vuam ꝛ fauces ꝛ ad dolores dentium ꝛ gingiuarum: ꝛ dolores gutturis ꝛ ad omnem distillationē catarri super pulmonē: ꝛ partes pectoris ꝛ stomachū ꝛ ptes

vicinas ⁊ vniuersaliter ad oēs egritudines
catarri frigidas ⁊ humidas. Et modus opa
tionis eius ē vt radatur super capite ī loco
ipso ⁊ ponatur radix man⁹ egri sup extre-
mitatem nasi ipsius: ⁊ extēdatur p medium
frontis ⁊ ꝯsideretur vbi terminetur medius
digitus ⁊ signet̄ ibi: ⁊ cauterizetur cū caute
rio ignito: cuius forma sit: sit nucleus oliue
maioris: ⁊ ꝓcedat cauterizatio vsq̄ ad sup
ficiem ossis ⁊ obseruet̄ vt remaneat aperta:
vt emittat pus vsq̄ ad tempus quo tibi ma
nifestabit̄ ex ratione diminui pus: ⁊ egritudi-
nes catarrales tolli.

De ophthalmia.

Cura ophthalmie ē scd̄m duas inten
tiones vniuersalem scilicet: ⁊ ꝑticu
larem. Uniuersalis intentio diuidit̄
in sex res. Prima res ē ꝯmensuratio regis
Secūda ē subtractio materie exuberantis
Tertia ꝓhibitio catarri: ⁊ descēs⁹ ad oculos
Quarta ē scliatio ei⁹ ⁊ diuersio ad aliā ptē
Quinta est alteratio: ⁊ digestio eius: qđ est
trāsmissum. Sexta corrigit accidētia. Par
ticularis intentio diuidit̄ ī curationem ⁊ seda
tionem accidentium.

Primam igit̄ rem cōplēt cōmensu-
rationes regiminum rez sex quas
scis. Et ꝓpter diminuēdo cibū ⁊ po
tum vitādo euaporosa ex eis: ⁊ eligendo ci-
bos pauci nutrimenti: sed laudabilis: ⁊ ale-
uiando prandiū: ⁊ diminuendo cenā: vel di-
mittendo. Et si materia fuerit calida sint ci
bi frigidi actualiter: ⁊ potētialiter ⁊ ꝓpter cō
dita cū rob granatorū: aut cū agresta remis
se acetositatis. Et da ꝯgelata ex cucurbitis
aut ex alijs: ⁊ supra cibum da aliqđ ex coriā-
dro: vel qđ ꝯditur ex eo: ⁊ da ante cibū ī ma-
tutinis aquā psilij: ⁊ coriandri: ⁊ deuitet vi-
num ⁊ carnes in ꝑncipio: Et si fuerit frigi-
da sint cibi vitella ouorū ⁊ mica panis: ⁊ aq̄
carsis ⁊ sanie ⁊ cocleū ꝯfractum cum paucis
amigdalis. Et sumat in matutinis mel cum
aqua calida: ⁊ supra cibū aliqđ ex piris: aut
citonijs. Et sit studiū: vt lenificet̄ natura quā
tum possibile sit cū facilitate. Et sit in domo
in qua habitat temperatus aer: ⁊ tenebrositas
Somnus āt medicamē ē eis bonū. Uerum
supra repletionem vitetur ⁊ vitetur fatiga-
tio: ⁊ prauitas animi.

Secūdam rem ꝯplent phlebotomia
⁊ euacuatio cū medicinis solutiuis.
Phlebotomia āt ex cephalica ꝯue
niens ē omnibus spēbus eius ⁊ ꝓpter sāgui
nis ex latere opposito ꝑus: deinde ex late
eodem: si phlebotomationis iteratio neces-
saria ē. Et interdū non sufficit hec phlebot
omia ⁊ illud ꝓpter qm̄ materia fluit ad ocu-
los aut per arterias extrīsecas temporales
⁊ auris: aut per venas frontales: ⁊ tunc ne-
cessaria ē phlebotomia arterie tēporalis: vt
abscindamus cursum eius p ipsam. Et mo-
dus incidendi arteriam huius ē postq̄ tibi ī
notuerit illam eē: aut ex paruis arterijs aut
magnis qđ declarabitur tibi ex eo: qđ quod sue
nitur aliqua ex illis eē maioris pulsationis:
q̄ reliq̄ue: ⁊ maioris plenitudinis: ⁊ caloris
tactus: ⁊ tūc scinde cū incisorio cutim scd̄m
lōgitudinem arterie ⁊ excoria cutem vsq̄ dū
per venias ad arteriam. Deinde ingeniare
vt trahas eam cum vicinis separando ipsā
ex omni parte acuti: ⁊ carne. Et si ē ex par-
uis incide ipsam omnino ⁊ extrahatur ex san
guine extractio competens. Deinde imple-
atur vulnus cum aliquo quod sit cauterizās
extremitates arterie. Si autē fuerit ex ma
gnis liga eam cū filo de sirico forti in duob⁹
locis vt sit inter duas ligaturas distātia sic
policis. Deinde īcide scd̄m totam arteriam
in medio duarum ligaturarum vl̄ cauteriza
eam hec ē enim operatio scd̄m sapientiam.
Si autem descēsus materie fuerit p venas
frontales ꝯfert appositio sanguisugarum:
sup frontem: ⁊ appositio ventosarum in nu
ca cū scarificatione: vel sine si debilis fuerit
Est enim ipsa magni iuuamenti que si ñ ꝯfe
rat post solutionem cum medicina fiat caute
riam sup cubendeg. Est enim vltimum ī ab
scindēdo fluxum catarri. nos quidē diximus
formam cauterizationis huius in capitulo:
quod ē ante illud. Euacuationes autē que
fiunt cum medicina solutiua in materia cali
da sūt: que fiunt ex aquis fructuum ⁊ viola-
rum ⁊ mirobalanis citrinis: ⁊ fumi terre: ⁊
tamarindis ⁊ similib⁹ ⁊ decoctio capillorum
veneris dicta in antidotario: ⁊ aqua fructuū
⁊ infusio de succis herbarum: ⁊ alia quorum
rememorati sumus in canone. At si cum ma
teria calida fuerit ꝑmixtio materie crossen
di: ll ē: qđ magis ꝯferat q̄ īfusio de aloe cum
aliqua endiuie aut solatri: aut infusio iere pi
gre: cū eis: aut scd̄m quod narratum ē sepe
ex infusionibus iere pigre: ⁊ ꝓpter si mate-
ria fuerit submersa: aut imbibita ī velamini-
bus cerebri. Si autē materia fuerit frigida
flegmatica: fiat solutio cum pillulis cochijs
⁊ pillulis galieni: ⁊ iera colloquintidos ⁊ simi-

libus. Si vero fuerit melancolica educēda
ē cum eis: que ipsā educūt ex his que dicta
sunt neq̧ sis ꝯtentus in sufficientia vnius
euaquationis aut duarum: sed iteratio atq̧
iteratio ē ex rebus laudabilibus eis ꝛ ꝓpe
ꝓpie cum facilitate ꝛ ꝓpter qualiscunq̧ sit
materia.

T Ertiam āt rem cōplent phlobotomia ꝛ cauteria: que diximus ꝛ ēplastrationes sup tempora ꝛ frontē inter duo supercilia: et eis que dicemus iā: ꝛ ꝓpie quando materia que effunditur: via effusionis est per vias extrinsecas. Et q̄q̧ completur hoc ex rebus faciētibus stipticitatem ꝛ inspissationem vt ꝓhibeatur descēsus materie eius. Verum ēt interdum nocent quoniam que iā descēdunt materiā aggregant ꝛ ꝯstringunt inter tunicas oculorū ꝛ sunt eā maioris nocumenti. Quod si ꝯtingat administranda sūt euaporantia: qualia sunt aqua calida ꝛ aqua mellilori: ꝛ similia. Et ꝓpie vt ꝯsideres in curatione tua gradus tres ꝛ distinguas eos in ꝯsideratione ī digesti morbi: ꝛ accessus eius ad digestionē non integre ꝛ ad accessus ipsius ad digestionem in qua ē completio. Hoc enim ē: quod ē scdm̄ sapientiam. Et q̄nq̧ ꝯferant ad hāc partem administrationes de lacte: ꝛ gargarismata facta ex eoꝝ similia quoꝝ rememoratio ꝓcessit in capitulo de coriça: ꝛ catarro: ex eis que ꝯstringunt fluxum eius. Veruꝫ fieri oportet post mundificationem ꝛ ꝯcedātur solum aliqua ex eis que sumuntur p os que requirantur ibi.

Q Vartam rē complent gargarismata ꝛ caputpurgia cū facilitate diminuentia de materia scdm̄ quod exigit dispositio: ꝛ similiter fricationes extremitatum ꝛ compressiones: ꝛ ligature dolorose ī extremitatibus: ꝛ clisteria: ꝛ ventosationes ī nuca ꝛ inter spatulas ꝛ in emoroidibus ꝛ ꝓuocatio earū et scarificatio facta in cartilaginibus aurium ꝛ similia.

Q Vintam rem complent administrationes medicinarum scdm̄ intentiones diuersas. In morbi enim principio repercussiuis vtendū ē in quibus sit facilitas scdm̄ oēm modum administrationis. Deinde vtendū ē resolutiuis ꝛ non euacuāda sunt a ꝑmixtione istarum duarū Intentionum quecūq̧ medicine sunt inter illas vt ꝑtineātur gradatim ꝛ cū successione paulatī ab eo qđ ē repercussiuum vsq̧ ad resolutiuum quoniam hec ē operatio que ē scdm̄ sapientiā. Administrāda igit in ꝑncipio si materia fuerit calida que materiei acuitatē ꝛ inflāmationem reprimant: qualia sunt portulaca trita ꝛ superposita: ꝛ endiuia ꝛ solatrum in aq̄ rosata ꝛ lingua arietis: ꝛ herba viole ꝛ psillium īfusū in aqua rosata hec oīa singulariter vel coniunctim cū oleo rosato cōquassata ꝛ oculis posita sedant ꝛ digerunt. Distillentur autem in oculis lac mulieris nutrientis puellam lac asine: albumen oui: aqua rosata ꝛ mucillago psillij. Et post diem vtendum distillatione sief albi ꝑmum cū aliquo horum que diximus nūc ꝯsequēter admiscēde sunt his ꝛ ꝓpie cū iam lippitudineꝫ oculi habere ceperint sed nō integre ꝛ cursus lacrimarum subtilium ꝛ acutarum nō ē in ea ꝑseuerentia sicut ꝓus medicine aliquid resolutionis ꝛ maturitatis habētes sic mucillago seminum citoniorum ꝛ decoctio mellilori: et aqua fenugreci vtendo eis ꝓpie cum sief albo: secūdo cum collirio citrino. Si autē maturationis significatio vera adest que ē effusio lippitudinis ꝛ omnino abscisio lacrimaꝝ subtilium ꝛ acutarum tūc balneationis impressio ē medicamē verū. Subtiliat .n. ꝛ resoluit materiam ꝛ ē eius tunc medicameꝫ ꝓprium. Puluis aluminis ꝛ ꝓpie cū mucillagine fenugreci ꝛ seminis lini nō ꝓtermittatur ꝛ administratio balnei. Est .n. nobile ad opthalmium sic Hyppocrates dixit: ꝛ ꝓpe corpore mūdificato. Si autē materia fuerit frigida flegmatica: vtere ī ꝑmis repercussiuis nō plurime īfrigidationis sic ē sief: de spica cū succo mirre ꝯfortata cū modico spice: et succo rāni: ꝛ succo virge pastoris: similiter ꝯfortato cū spica ꝛ ī ꝓcessu vel cū signa maturationis apparuerint vtēdū ē emplastro ex anetoꝛ folijs malue coctis in vino stiptico aut ex mellilotoꝛ spica: aut fenugreco: ꝛ rosis coctis cum vino stiptico. Et distillet ī oculis sief de spica cū aquis mellilori: aut fenugreci et similium. Et si āplius signa maturationis appareant: vtēdū ē puluere citrino cū mucillagine fenugreci: aut mellilori: Balneuꝫ quoq̧ ī huiusmodi hora ē medicamen ꝯueniens ꝛ potus vini puri ꝛ albi. Si āt a ventositate fuerit curetur cū embrocis ꝛ balneis faciētibus euaporatiōem ꝛ emplastris. Et iāꝫ laudatus ē feniculis ī huiusmodi opthalmia scdm̄ omnem modum administratiōis eius. Et ēplastrū factū ex coꝛ vitello oui ē iuuamenti valde.

S Extãrem cõplent administratões medicinarũ doloris sedatiuarum.s. puncture: ꝛ mordicationis vehemẽtiam sedãtium: qualia sũt ꝓprie medicamenta sedatiua: scḋꝫ qḋ exigit dispositio ex narcoticis parũ habẽtia: ꝛ reperisse. Uerum ad ministrãda sũt cũ cautela: sicut proprie albumen oui cõquassatũ cũ aqua papaueris: aut mucillago psillij cũ aqua papaueris: aut cũ succo pomorũ mandragore: aut solatri: aut lactuce: ꝛ similiter mucillago seminũ citoniorũ cũ aliquo ꝑdictorum mucillago fenugr. ꝛ aqua mellilotí: aut aneti cũ aliquo ex eis. Et qñq; ꝓpter necessitatem vtendũ ẽ opio: Uerũ si accidat nocumẽtũ ꝓpter narcoticũ vtendũ ẽ lauacris: ꝛ embrocis ex reb⁹ in qb⁹ sit virtus maturitatis virtut narcotici. sic ẽ ꝓprie mellilotum: camomilla: fenugrecum malua: anetum: ꝛ similia.

H Amec filius Zegar. Emplastrum ↄferẽs dolori: et apostemati oculorum: ꝛ scabiei: ꝛ supercalefactioni. Recipe croci: myrre: olibani: opij: gũmi arabici: añ. Tere et cõfice cũ aqua rosata: ꝛ fac formulas et fac siccari: et qñ oportet accipe ex eis: ꝛ fac emplastrum cum aqua rosacea: aut albumine oui est. n. exptum.

I Dem. Aliud ad apostemata oculorum: ꝛ difficiles dolores: ꝛ facit egrũ dormire. Recipe trocisc. memithe: licij: aloes: gũmi arabici: akakie: ana. Tere ꝛ confice cũ succo rubi: ꝛ fac formas: ꝛ cũ opõtet dissolue vnam ex eis cũ succo rubi: aut solatri: aut mucillagine psillij: aut granorũ citonij: aut albumie oui: aut lacte mulieris lactantis puellam: ꝛ pone cũ lamina super oculum confert enim si deus voluerit.

I Dem aliud valẽs similiter qñ dolõ ẽ vehemens i oculis faciens dormire: Recipe mandragore: opij: iusquiami: añ. Tere ꝛ cõfice cũ aqua pluuiali: ꝛ expone soli quinq; diebus. Deinde fac formulas: ꝛ qñ oportet: dissolue vnam ex eis cũ aqua rosata: aut albumine oui: et line sup frõtem: ꝛ tempora: ꝛ si oportet line sup oculos

I Dem Aliud cõferens dolorib⁹ oculorum calidis. Recipe succi solatri: succi foliorum iusquiami: licij: croci: zuccari: camphore ana albumis oui quantũ sufficit. Utere cũ coto: sedat. n. illa hora.

F Ilius Zacharie arafi. Cõfectiõ emplastri ꝓhibentis fluxum ex oculo. Recipe aloes: acacie sief: memithe licij: croci: boli: gũmi arabici. Liniant supra frontem cũ albumine oui. Et si est supracalefactio vehemens addat eis sãdali rubei: ꝛ saufel ana pugil⁹. i. ꝛ liniat cũ aqua coriandri humidi: ꝛ endiuie ꝛ aqua rosatũ.

I Dem. Cõfectio emplastri ad dolorẽ vehementem in opthalmia. Reci. coriandri: mellilotí: croci: seminis lini: tortellarũ de seniana. Tere ꝛ cõfice cum vino stiptico: ꝛ fit ẽplastrũ sup palpebras:

A Aboali. Emplastrũ sedãs fluxum mater eiad oculũ. Recipe sief: memithe: aloes: seminũ rosarũ: croci: sarcocoll: ramic: sanic: dadei: balaustie añ. Cõfice cum succo solatri: ꝛ fac ẽplastrũ ex eis.

I Dem ad doloris vehemẽtiã. Recipe succi lactuce: succi pomorũ mandragore: succi papaueris: ana ptem ꝛ albuminis oui ptes. iij. Cõquassetur: ꝛ vtere cũ coto bonũ ꝛ expertũ.

I Dem. Epithyma cõferẽs ad dolorẽ vehemẽtem: ꝛ multitudine materiei Recipe sanic: dadei. ʒ. xvi. iusquiami albi. ʒ. viij. thuris. ʒ. vi. myrre succi: mandragore oñ. ʒ. iiij. op. ʒ. ij. croci: rosarũ recentium ana. ʒ. ij. vitellum oui vni⁹ assi. Cõtere ꝛ confice cum vino stiptico ꝛ fiãt forme. Et qñ oportet administrat vna cũ eo quod cõuenit ex liquoribus.

I Dem. Aliud faciens similiter ad dolorem calidum. Recipe croci: mirre aloes: olibani: opij: sarcocolle ana. Fiant forme: ꝛ sup frõtẽ ꝛ oculũ line i pricipio doloris cũ aqua endiuie aut portulace: aut solatri: aut iusquiami albi: aut coriandri humidi.

I Dẽ. Aliud. Recipe sanic: dadei. ʒ. iiij. opij. ʒ. i. croci. ʒ. ij. Cõfice cũ succis ꝑdictis: ꝛ vtere sup opthalmiã calidam.

E Tiã Serapionis. Emplastrũ faciens stipticitatẽ: ꝛ ↄferẽs i pricipio. ꝛ ꝓhibẽs fluxũ materiei ad oculos Recipe foliorũ solatri: ꝛ virge pastoris: ꝛ arnoglosse: ꝛ endiuie ꝛ portulace: ꝛ tenerita rũ rubi ꝛ foliorũ viris: ana fac farina dadei emplastrũ: ꝛ oleo rosaceo ꝛ aq̃ decoctõis papaueris.

I Dem. Qñ accidit qḋ egritudo ↄseqtur vestigia maturatõis: tũc misceas i ẽplastris vitellũ oui mucillagines fenugreci: ꝛ seminis lini mellilotí: ꝛ camomillam cum media pte croci: ꝛ oleo rosa

reo ſimul incorporatis: ſup impone.

Filiꝰ Zeçar. Sief albū quo vtēdū ē ī ꝓncipio opthalmie calide cū dolorē vehemēs. Recipe gūmi arabici. dragaganti: amili: ana. ʒ. iiij. ceruſe lote. ʒ. vi. opij. ʒ. i. Diſtempera cū albumine oui: vł cū aliquo q́ ꝯuenit ex liquoribus.

Hē. Sief aliud albū ꝯferē ī opthalmie ī augmēto ⁊ ſedat dolorē: Recipe ſarcocollē nutrite ī lacte aſine ʒ. v. amili. ʒ. iiij. dragagāti. ʒ. iij. opij. ʒ. i. olibani. ʒ. i. ⁊. ſ. ceruſe ablute. ʒ. vi. Tempera cū aqua pluuiali.

Filius Zacharie araſi. Sief albuꝫ ꝯferens opthalmie ⁊ doloribꝰ oculorū. Recipe ceruſe ablute. ʒ. x. ſarcocolle croſſe. ʒ. iiij. amili. ʒ. ij. dragaganti. ʒ. i. opij. ʒ. ſ. Fiant trociſci parui.

Sief aliud albū deſcriptōe Rhaſis ꝯferens opthalmie ī principio: ⁊ augmento eiꝰ. Recipe ceruſe. ʒ. x. gūmi arabici amili: aā. ʒ. v. ſarcocolle nutrite ī lacte aſine aut mulieris. ʒ. x. dragaganti. ʒ. iij. opij. ʒ. i. ⁊. ſ. Confice cum aqua.

Sief albū deſcriptōe Alexādri. Expertū ad opthalmiā calidā cū nimio dolore: ⁊ ē mirabile. Recipe climie putei lote: deinde aduſte: ⁊ extīcte in lacte mulieris. ʒ. x. ceruſe lote. ʒ. viij. ſcorie ferri. ʒ. iiij. opij. ʒ. ij. dragagāti gūmi arabici ana. ʒ. iiij. Cōfice cū aqua pluuiali.

Sief citrinum deſcriptōe eiuſdē ꝯferēs doloribꝰ vehemētibꝰ opthalmie. Recipe climie ſcdm ſuperiorem doctrinā ꝑparate. ʒ. viij. ceruſe lote. ʒ. xv. croci. ʒ. iiij. opij. ʒ. i. dragagāti. ʒ. ij. aque pluuialis q̄ ſufficit. Vtere cum albumine oui.

Sief citrinū aliud mirabile deſcriptione eiuſdē plus operatiuū aliis: repſimit .n. magis ſupfluētes materias. Recipe amili. ʒ. xxi. ſief memithe. ʒ. viij ſarcocolle: dragagāti: gūmi arabici aā. ʒ. iiij croci. ʒ. ij. ⁊. ſ. myrre. ʒ. i. opij. ʒ. ij. Confice cū aqua pluuiali.

Sief roſatū deſcriptōne eiuſdē efficax: ⁊ exptū ad eā q̄ virtutēꝰ ſuperiꝰ. Recipe foliorū roſarū. ʒ. xv. croci: ʒ. viij. opij. ʒ. ij. ſpice inde. ʒ. ij. gūmi arabici. ʒ. viij. aque pluuialꝭ qꝫ ſufficit. Fac .n. ad doloris vehemētiā: ⁊ ad fluxū materie ſbtiliū acutarū.

Abor rex medorū. Cōfectio collirij citrini ſblīmis ad opthalmiam ⁊ dolorē vehemētē ꝯfert .n. ſtatī. Recipe ſarcocolle. ʒ. iiij. ceruſe: amili dragagāti: gūmi arab: aā. ʒ. ij. opij. ʒ. i. croci. ʒ. i. ⁊. ſ. Sla poſt opiū terre ⁊ redige ī ſubtiliſſimū puluerē: ſicut alcohol opiū aūt diſſolue ī aq̄ roſacea: aut lacte mulieris ⁊ miſce cū aliis ꝯterēdo ī vaſe lapideo ꝯtritōe multa vſq; dū fiat liquidū: ſicut mel currēs ⁊ vtere expertū ē.

Hē. Sief de ſpica conferēs opthalmie cuiꝰ materia ē frigida ⁊ ē cū diuturnitate. Recipe ſarcocolle. ʒ. v ſpice. ʒ. ij. folioꝝ roſaꝝ. ʒ. iiij. croci. ʒ. ij. opij: aloes aā. ʒ. i. gūmi arabici: amili: dragagāti ana. ʒ. i. Cōfice cū aq̄ pluuiali: ⁊ fiat ſief: ⁊ vtere. Cū aūt maturatōis ſignū appareꝫ ꝯficiat ſief huiꝰ cū ſucco cappariſ: expertū ē.

Abemer araſi. Cōfectio pulueriſ albi cuiꝰ opatio ē mirabiſ ad opthalmiā calidā: ⁊ vehemētiā doloris. Recipe ſarcocolle nutrite ī lacte aſine aut mulieris. ʒ. x. amili. ʒ. iiij. opij. ʒ. i. ⁊. ſ. cāphore. ʒ. ſ.

Hē. Puluis alꝰ cuiꝰ ꝓpetas ē abſcīdere lippitudinē q̄ ñ ē ſanies mixta. Recipe ſarcocolle. ʒ. x. ſpūa maris. ʒ. i. çuccari. ʒ. iiij. teraſ ⁊ adminiſtretur.

Hze. Cōfectio pulueris citrini cuiꝰ iuuamētū ē ī fine opthalmie: ⁊ ē eiꝰ ꝯpreſſio forē. Recipe ſarcocolle. ʒ. x ſief memithe: ʒ. iiij. litij aloes aā. ij. croci. ʒ. i. et ſ. ſpuma maris. ʒ. ſ. teraſ ⁊ adminiſtreſ.

Amec. Puluis ꝯferens calide opthalmie. Recipe ſarcocolle ſief memithe: aā fac puluerē: ⁊ vtere cum albumine oui.

Saac. Puluis citrinis ꝯferēs opthalmie q̄ ꝯſeq̄tur declinatōeꝫ: ⁊ opthalmiā difficilē ⁊ adherētē. Recipe ſarcocolle nutrite. ʒ. x. croci: ſpice: aloes: ana. ʒ. i. teratur ⁊ adminiſtretur.

Amec filiꝰ Zeçar. Cohol ꝯferēſ cū auxilio dei apoſtemati q̄d ē ī ꝯiūctiua: ⁊ īflāmatiōi oculoꝝ ⁊ fluxui materierū ⁊ lacrīaꝝ ⁊ pruritui: ⁊ vtere mā ⁊ ſero exptū. Recipe tucie: lapidis ematitis: aā. ʒ. iij. licij: acatie: climie auri. aā. aur. i. ſpice: opij: ſumach: aā. ʒ. ſ. amili aur. i. aloes rubei bō. ʒ. i. çuccari: tabarçet. ʒ. iij. Fac puluerē ſbtiliſſimū ⁊ ībibe vice vna cū aq̄ mirobalanoꝝ: citrinoꝝ: ⁊ alia vice cū ſucco feniculi ⁊ tria vice cū ſucco coriādri viridi: ⁊ quarta vice cū aq̄ ſumac. Et ſi ē tēpꝰ granatoꝝ ībibe vicibꝰ duabꝰ cū ſucco granatoꝝ mixtoꝝ ł cū ſucco granatoꝝ dulciū ⁊ acetoſoꝝ. Deinde miſce cū eis camphore. ʒ. vnius quartā

Deinde iterū tere: ⁊ cerne: ⁊ pone in vase vitreo: ⁊ fiat cū eo alcohol mane: ⁊ sero.

De doloribus oculorum.

Dolores oculorum inquit Hyppocrates. Potus vini balneatō: phlobotomia ⁊ euacuatio p vētrē curat dolorem oculorū. Intellexerunt posteriores: quod vini potio ꝯfert flegmaticis doloribus: balneatio colericis: ⁊ melācolicis phlobotomia sāguineis: vel ijs si humores equaliter cū sanguine augmentenť. Euacuatio quoq̧ p ventrē ꝯfert doloribus flegmaticis colericis: ⁊ melancolicis. Et quidē sup hoc scrutiniū scđm sapientiam ē thesaurus operationis. Quoniā vini potatio ꝯfert flegmaticis dum tamē maturatio: ⁊ euacuatio precesserit: ⁊ iterata: quoniā agitationis suspitio tolliť ex agitatione particulariter sublata multitudine. Et balneationis impressio similiter omnib⁹ oculorū dolorib⁹ ꝯfert: ⁊ post debitā euacuationem. Resoluit. n. ⁊ habilitat residuū materiei: ⁊ ꝓprie adherētis: ⁊ difficilis. Alias āt dilatat materiā: ⁊ ꝯuertit ex pribus aliis ad locum doloris: ⁊ multiplicat fluxum. Hic āt sermo noster ē sermo quem nō oēs ꝯprehēderūt: nisi qui se exercēt scđm prudentiam: ⁊ viam industrie: ⁊ illud est: qm̄ oportet vt postponāťur euacuationes: que sūt fm partem eius: que sūt scđm multitudinē. Agitatio. n. multiplicať ex agitatione particulariter multitudine nō ablata. Dilatat. n. ⁊ scitat multitudinē: nisi materia scđz locum particulariter incumbat: ⁊ nō cū communitate ēt alterius partē: sit in q̄ātitate parua. Principiū vero euacuationis ab eo qđ est fm partē: ⁊ nō ablata multitudine materiā dilatat: ⁊ agitat: ⁊ i loco doloris multiplicat. Et hoc ē illud qđ ē error: ⁊ imperitia: sic Galienus dixit.

Hamec filius Zacharie. Cohol cōferens doloribus oculorum: ⁊ ē medicina regum. Recipe antimonij. ʒ. vi. marcasite. ʒ. v. tucie. ʒ. iij. emblicorum mūdatorum. ʒ. iij. amili. ʒ. ij. piperis albi. ʒ. i. Tere et cribella ⁊ vtere vbi oportet.

Item. Confectio sief conferentis omnibus doloribus oculorum. Recipe succi mororū rubi quantum vis ⁊ fac siccari semper agitando: ⁊ accipe ex eo aur. iij. ⁊ misce cum eo ex albuminibus ouorum quod subtile est ⁊ lactis mulieris quantitatem sufficientem: ⁊ fac siccari vsq̧ dum fiat sief: ⁊ vtere cum albumine oui: ⁊ lacte mulieris. ē. n. medicamē sublime.

Item. Sief aliud ꝯferens dolorib⁹ oculorum a colera: ⁊ confert statī. Recipe climie auri: scorie ferri: ana ʒ. xv. sief memithe. ʒ. i. opij: croci: ana. ʒ. s. acacie: aur. s. Tere ⁊ ꝯfice cum aqua ⁊ fac sief: ⁊ vtere cum aqua rosata: ⁊ lacte mulieris.

Item. Sief ꝯferens doloribus fortibus ex multitudine materie: ⁊ facit dormire egrū ex illa hora. Recipe sief memithe. ʒ. viij. croci sarcocolle ana. ʒ. iij. opij. ʒ. ij. succi mandragore. ʒ. ij. Tēpera cū aqua pluuiali ⁊ vtere vbi oportet.

Mharaan. Sief ꝯferens omnibus doloribus oculorū ⁊ vtere eo ad omnes egritudines. Recipe tutie boni: litij: ana aur. iiij. mirobalanorum citrinorum aur. i. ⁊. s. gingiberis: piperis longi: ⁊ albi ana aur. i. absenthij: sarcocolle ana: aur. ij. Tere: et cerne: ⁊ solue litiū in aqua pluuiali, ⁊ ꝯfice cum eo cetera ⁊ fac sief: ⁊ frica i cori cum aqua pluuiali et albumine oui: vel succo rubi bonum si dens voluerit.

De vulneribus ⁊ vlceribus oculorum

Vulnera: ⁊ vlcera oculorum. Cura ē sex res. Prima ē euacuatō multitudinis. Secūda ē pħibitio discursus materierum ad oculos. Tertia ē administratio inūctionis circa vulnus. Quarta ē correctio accidentiū. Quinta ē obseruatio regis in vita eius. Sexta ē vt vestigiū qđ ex vulnere remanet deleatur.

Primā igitur rem cōplent phlobotomia quoniā ē pncipiū cure ⁊ ꝓpe cephalice. Deinde solutiōes lenes ventris ex his que diximus i capitulo de opthalmia facte cum iteratione.

Secundam rem ꝯplent medicamenta que sunt distincta supra in capitulo de opthalmia.

Tertiam rem cōplent administrationes medicaminū facientium nasci carnē in vlceribus: ⁊ ꝯsolidantium vulnera: sicut est sief albū in principio cū lacte mulieris ⁊ albumine oui. Et administraf fm plurimum medicina desiccatiua nō multe mordicatōis vt non fiat sanici generatio. Est. n. i hoc vulnere sanies suspecta ⁊ post tēp⁹ pncipij si dolor nō sedaf fenugrecū cū rosis coctis in vino stiptico aut aq̄ rosacea sup oculum cathaplasmetur. Et vtendū ē deinceps sief albo: ⁊ sief de plumbo cum albumine oui. Si autem dolor reprimitur sief

de plūbo vſtā dam ē vn̄:ſimiliter cū albumi
ne oui. Cum āt vulnus repletū fuerit vten-
dum ē ſief elixir. Ligatura p̄terea ſup ocu-
los reſtringēda ē:vt cōprimat ſup puluillos
⁊ ſup pillam ↄſtitutam ⁊ ordinatam ſup ocu
los. Iaceatq̧ eger ſupinus. Signuꝫ quoq̧
ſalutis ē qn̄ incipit apparere in circuitu vul
neris albedo:⁊ poſt ſanū vulnus remaneat
impſſio albedinis in loco vulneris.

Quartam rē ↄplent adminiſtratōes
medicaminum ſedātium dolores:⁊
puncturas:⁊ mordicationes oculo
rum ꝑpt vulnera ſpēꝝ ex his q̄ p̄ceſſerūt

Quintam rem ↄplent adminiſtratio
ſubtiliationis regiminis ī ſex gene
ribus rex ſic iam diximus.

Sextam rem cōplēt medicine remo
uentes veſtigiū albedinis qd̄ rema
neat pͦ vulnus cū eis que dicētur ī capitulo
de albedine oculoꝝ.

Filius Zacharie arabi. Cōfectio ſi
eſ de plumbo replētis:⁊ ſolidantiſ
vulnera oculoꝝ. Recipe plūbi vſti
antimonij tucie:ablute calcecdaumenon gū
mi arabici:draganti:ān̄.ʒ.viij.opij.ʒ.ß.Fi
ant ſief cum aqua pluuiali.

Item Aliud ſief faciens naſci carnē
in vlceribus ⁊ ꝓhibēs egreſſuꝫ vue
⁊ ſubtilians veſtigia. Recipe cliimie
tucie triatum ⁊ ablutaruꝫ multotiens cum
aqua pluuiali ceruſe:antimonij olibāni:ān̄.ʒ.
ij.mirre.ʒ.i.ſarcocolle ſāguinis draconis a
loes opij:ana.ʒ.ß.⁊.ʒ.Fiant ſief:⁊ adminiſtrē
tur. Bonum ē ⁊ exptū.

Item. Sief de thure maturans vl
cera. Recipe thuris.ʒ.x.amoniaci:
ſarcocolle ana.ʒ.v.croci.ʒ.ij. Fiant
ex eis ſief cum muccillagine fenu greci.

Item. Sief elixir:cuiꝰ operatio ē ſub
limis ad vlcera maligna oculoꝝ ꝓ
hibens egreſſum vue. Recipe anti
monij ſedenegi:ān̄.ʒ.x.acacie.ʒ.iij.aloes.ʒ.i.
Fac ex eis ſief cum ſucco rubi.

Filius Zezar. Cobol ↄferens vlce
ribus oculorum. Recipe ſarcocolle
nutrite in aqua roſacea dieḃ pluri
bus deinde nutrite in ſucco rubi: tertio nu-
trite in lacte mulieris ſimiliter dieḃ pluribꝰ
⁊ exiccate quantitatem ſufficientē pulueri
ça ⁊ fiat cum eo alcohol mane:⁊ ſero bonuꝫ
Et ſunt q̄ mittūt ſarcocollā ī lacte mulieris
tantum ⁊ vtuntur.

Sabor filius Sirges. Collirium bo
num ad vulnera ⁊ vlcera oculorum
Recipe ſarcocolle nutrite in lacte
mulieris:aut aſine.ʒ.iij.antimonij ſāguinis
draconis:draganti ſedenegi:ān̄.ʒ.ij.mir
re aloes:ān̄.ʒ.ß.⁊.ʒ.opij.ʒ.i. Terātur vltima
ↄtritione ſic alcohol. Deinde ↄfice cum ſuc
co rubi:ſic ↄterendo in vaſe lapideo ↄtritio-
ne vehementi:donec fiat ſic mel currens:et
reconde in vaſe vitreo:⁊ vtere mane ⁊ ſero:
expertum eſt.

De ſcabie oculorum.

Cura huius egritudinis ē ſcd̄m con
ſiderationes duas. Nam que ſubti
lis ē ⁊ nō multi t̄poris indiget cor-
poris mūdificatione pₐimo cum phleboto-
mia:⁊ ventris ſolutione ⁊ ventoſatione ī oc
cipite:⁊ nuca. Secundo īdigꝫ regimine ocu
li ſubſtātiam teneram faciente:ſic ē balnea-
tio ꝓprie:⁊ fomentationes ⁊ aliud regimen
humectantium acquiſitum ex aere:⁊ quiete
⁊ ex eis que cōmeduntur ⁊ bibuntur ⁊ alijs.
Tertio indiget medicinis quarū ꝓprietas
ē curare ſcabiem oculorum ſic verbi gratia:
colliriuꝫ quod ſibi comparat Sabor rex me
dicorum ⁊ ſief rubeum:⁊ leue:⁊ ſief viride:⁊ le
ue. Si āt fuerit ſcabies groſſa:⁊ cronica tūc
cura eius ē poſt ſolutionem:⁊ phlobotomiā
fricatio ſcabiei cum folijs paritarie:aut cuꝫ
folijs ficꝫ:aut cum aliquo inſtrumentoꝝ ↄue
nientium ad illud aut cum radice liquiricie:
ꝑparata vſq̧ dum ſanguis plurimꝰ fluat:⁊
remoueatur aſperitas ⁊ duricies que eſt ſic
filitioſitas:⁊ appareat tenerum eius. Et mo
dus fricandi cum inſtrumento ē:vt fiat frica
tio ſuper oculum ⁊ palpebras ꝑus ſuperpo
ſito puluere:⁊ ſpuma maris:⁊ çuccaro tabar
çet aut aliquo quod ſit ſimile illis. Deinde
lauetur oculus cum aceto:aut aqua roſata:
aut vino forti albo:⁊ nouo. Deinde admini
ſtretur reſiduuꝫ regimen eius ex eis:que di
cta ſūt ⁊ ꝓprie ex collirijs:ſief lenibus ⁊ acu
tis. Et emplaſtretur tempore frigido cum a
migdalis amaris:cimino ⁊ mica panis īfuſa
ī rob cū pauco croco. Et tempore calido cuꝫ
vitello oui:⁊ oleo roſato ⁊ violato:⁊ nō p̄e
termittātur genera medicaminis oculi ſub-
ſtantiam teneram facientis.

Sabor filius Sirgeſ. Confectio col
lirij boni ad ſcabiem oculorum ⁊ ſe
bel:⁊ vngulam. Recipe ceruſe:viri
dis eris:ana partem.i. Tere contritiōe mul
ta cum vino albo:⁊ ſucco rute vſq̧ dum fiat

currēs ī terminū mellis clari ꝛ liquidi: ꝛ vteꝛ eo mane ꝛ sero. Si āt medicamē mīt⁹ facere volueris pone ex cerusa ptes .ij. Et q̄nq̄ cerusa ꝛ flos eris terūtur ꝯtritiōe vltima: et ponūtur ī vase eneo limpido cū liquoribus p̄dictis: ꝛ dimittūtur p dīē ꝛ noctē. Deinde colatur ꝛ ponit͛ collatura ī vase vitreo: ꝛ distillatur ex eo in oculo mane ꝛ sero.

Mahomet arasi. Confectiō sief rubei valēs sic̄ p̄dictū ē. Recipe sedēagi. ʒ.iij. colcothar: adusti. ʒ.iij. eris vsti. ʒ.ij. myrre: croci: aū. ʒ.i. piperis. ʒ.ß. ꝛ ē lene. Si āt acuti⁹ facere volueris adde cū p̄dictis floris eris: ꝛ salis armoniaci ana. ʒ.ß.

Idem. Cōfectio sief viridis valens similiter ad p̄dicta. Recipe floris eris. ʒ.iij. colcothar adusti. ʒ.vi. arsenici rubei: baurach: spume maris: aū. ʒ.i. amoniaci. ʒ.i. ꝛ.ß. salis armoniaci. ʒ.ß. amoniacū dissoluatur ī aq̄ rute: ꝛ fiat ex eis sief.

Hamec. Cōfectio sief sanans scabiē oculoꝝ ꝛ ꝯsumens pānum: ꝛ vngulam. Recipe floris eris colchotar adusti: spume maris: ana. ʒ.ij. calcechamenō ʒ.iiij. baurac: salis armoniaci: arsenici rubei sublimati: aū. ʒ.i. Fac sief cū succo celidonie Et administretur sic̄ fricando. Est.n. bonū si deus voluerit.

Idem. Sief ꝯferens scabiei pruritui ꝛ sebel: ꝛ humiditati superflue ī oculo Recipe cerusse: croci: gūmi arabici: aū. ʒ.vi. armoniaci: salis arēniaci spice: opii: myrre succi agreste: ana. ʒ.i. ꝛ.ß. Confice cū aqua pluuiali.

Idem. Sief ꝯferēs vlcerib⁹: ꝛ scabiei oculorum a caliditate. Recipe climie: croci: scorie: eris gummi arabici eris: vsti: aū. ʒ.iij. myrre: sedenegi: spice: aū ʒ.i. opii: rosarū ana. ʒ.i. pipis albi grana. iiij. Cōfice cū vino: ꝛ vtere cum albumine oui.

Hamain. Cohol ꝯferēs scabiei oculoꝝ pruritui: sebel: ꝛ tenebrositati visus. Recipe tucie: ē blicorū aū. ʒ.i. antimonii nigri aureos .ij. castorei: climie: aū aur. i. ꝛ.ß. memite. ʒ.i. croci. ʒ.i. camphore aure.ß. sucbaba: dauic. i. salis armoniaci. ʒ.ij. Tere ꝯtritiōe bona: ꝛ pone in vase lapideo mūdo: ꝛ pone sup ea aquam pluuialem in qua īfusi fuerint p dies duos ex mirobalā̄is nigris circiter. xx. postq̄ ꝯtriti fuerint. Deinde cola aquā ꝛ fūde ex ea parum sup medicinas ꝛ dimitte siccari: vel quasi. Deinde fūde ex aqua p̄dicta: ꝛ fac sic̄ p⁹us: ꝛ sic parlisper īfūdēdo ꝛ triturādo vsq̄ ad tot⁹ aque ꝯsumptiōem. Deinde siccetur ꝛ pulverizet͛ ꝯtritione vltima: ꝛ pone in vase vitreo. Dixit Humain qd̄ vēdebat͛ pōdere auri ppter sue opationes excellētiā:

Cobola xeruni ex inuētione nostra valet cōbustioni oculorum ꝛ lachrymis ꝛ scabiei: ꝛ sebel. Recipe tucie: carmenī: baurach. ʒ.i. elelengi: alfar: zinziberis ana. ʒ.v. piperis longi memite aū. ʒ.ij. ꝛ.ß. ꝛ kirat. ij. melech. indi. ʒ.i. Tere simul: ꝛ tempera cum aqua agresta ꝛ fac siccari. Deinde tere: ꝛ vtere.

Cusa factor. Alcohol sief conferens scabiei ꝛ vlcerib⁹ oculoꝝ ꝛ dolori et debilitati visus: Recipe lip: tucie inde aū. aur. iiij. kebulorū aur. i. zinziberis. ʒ.i. Fiat sief cū aqua pluuiali: ꝛ vtere in coto.

De sebel.

Que subtilis ē: ꝛ non multi tēporis curatur cū ꝯsiderationibus p̄dictis ī cura scabiei oculorum scilicet cum subtiliatōne regiminis: ꝛ dimissione vini et cibariorū vaporosorum ꝛ cum euacuatione corporis: ꝛ phlebotomia: ꝛ reb⁹ teneranti dentibus substātiam oculorū deinde cū sief ꝛ collirijs dictis ibi. Si aūt cronica fuerit et grossa: vt appareat sicut tela aranee expansa super pupillam oculi cū venis manifestioribus ita qd̄ visum prohibeat. Tunc ē scdm vnum duorum modorum. Aut.n. colligitur ꝛ eleuatur duz apprehēdimus: ꝛ suspenditur cum vncinis: ꝛ tūc cū incisorio incidit͛ postq̄ colligitur eam: ꝛ separat͛ ab oculo cum pilo eq̄ aut filo de sirico: ꝛ curetur deinceps cū aq̄ īfusionis cimini: ꝛ post illud cū puluere cimino. Si āt non colligitur nec eleuat͛ curetur cū medicaminib⁹ acutis dictis ī capitulo qd̄ ē ante illud.

De albugine oculorum.

Cura hui⁹ egritudinis ꝯmēsurat͛ cū regiminib⁹ qb⁹ ꝛ sebel Ista q̄ subtil͛ ē quātū ex modo bene opādi cōsiderādi pōt ꝛ īdiget assiduatōe rez ex͛cē substātiā tenerā facientiū: sic̄ ē balneū: ꝛ assiduatio cibi ꝛ īclinatō sup vaporē aq̄ calide. Deide vtet͛ pulverizatōe p⁹ pulverizatōem sup oculū ex spuma maris: zuccaro: ꝛ sarcocolla ꝛ frendū vtendum est fricatione post fricationem cū eodē puluere vl̄ cū aliquo qd̄ sit sic̄ ipm̄ Et sunt q̄ addunt ad vigorandum predicta pulveris baurach: aristologie: aū sic̄ ex p̄dictis. Et sunt qui experti sūt sup hui⁹ succū florū

papaueris rufi cũ succo ⁊ aut puluere hueg
eẽ mamamentũ: ⁊ similiter cũ stercore stellio-
nis aut lacerti viridis magni. Et simili͛ ex
ptum ẽ ex stercore hyrundinis. Et similiter
expertum ex vrina pueri coagulata in vase e
neo cum modico salis armoniaci. Si autẽ
fuerit dura ⁊ ĩ corpore duro eligãtur ex me
dicaminibus que magis acuta sũt: ⁊ pluris
virtutis ex his que dicta sũt: ⁊ dicemus post
frequentiã tamẽ balneationis sicut iã dixi
mus. Ex medicinis ãt cõuenientibus ad albu
ginem remouẽdam: ⁊ sebel: ⁊ vngulam: ⁊ a
lias oculi additiões quamplures scripsim⁹
in capitulo de scabie oculorũ. Nunc ãt po
nimus narrationes medicaminũ expertoꝝ.

Habot filius Sirges. Colliriũ exp
tum ad albuginẽ oculorũ remouen
dã: ⁊ ẽ ei ĩpressio bona: Recipe sel
lis tauri: succi. hueg: vel pulueris radicũ
eius: radicum celidonie: añ aur. iij. corticum
radicũ feniculi: aureos. iiij. Tere contritiõe
grossa: ⁊ pone ĩ vase eneo: ⁊ funde sup medi
cinas vrine pueri circiter lib. i. ⁊ dimitte per
dies. iij. Deinde decoque vsq; ad lib. s. ⁊ ite
rum reducas ad vas eneũ vsq; dum inspis
setur. Deinde accipe mascecumie: stercoris
magni lacerti: spume maris zuccari tabar
zet salis gemme adusti: eris adusti: salis ar
moniaci: ana ptes equales. Terãtur valida
cõtritione. Deinde ponãtur ĩ vase lapideo
mũdo ⁊ terso: ⁊ fũdatur super ea ex medica
mine p̃dicto: ⁊ cõficiatur terẽdo sẽp añ partẽ
ex medicamine fũdendo vsq; dũ impingue
tur ⁊ fiat sicut mel. Deinde refunde ĩ vase vi
treo ⁊ vtere. Est. n. expertum ⁊ bonum.

Medicamen rasis valde vtile ad albe
dinem oculorũ remouẽdam. ⁊ cito
radicãdam cui dixit non fuisse eq
le. Recipe tucie spume maris: stercoris stelli
onis magni baurac zuccari de meca añ ptes
equales. Deinde sumat acori celidonie añ
ʒ. x. Coquãtur in lib. i. aque donec ad ℥. iiij.
redeat ⁊ colet. Ex hac aqua imbibãtur specie
p̃dicte: ⁊ conficiãt cũ ea: ⁊ siccẽtur in vmbra
Deinde terãtur iterum. ⁊ cõspargãtur vt pul
⁊ siccent. Quod postq̃ factũ fuerit siccẽtur
⁊ terãtur: ⁊ in oculo mittãtur. Huic. n. medi
camini nullũ compar existit ĩ albedie remo
tione et si eẽt grossa vt in brutis aĩalibus.

Alexãder. Medicamen leue ad al
buginẽ remouẽdam. Recipe ossium
sepie. ʒ. i. ⁊ s. salis armoniaci: ceruse
añ. ʒ. i. armoniaci. ʒ. ij. vtere ⁊ expertum est.

Mahomet arasi. Medicamen remo
uens albuginẽ oculorũ: ⁊ inclinet
prius super vapores aque calide: ⁊ d
inde aspergatur hic puluis. Recipe spume
maris baurac: sarcocolle: zuccari. tabarzet
stercoris muris añ ptes equales.

Idẽ. Cõfectio medicaminis subtilis
ad albuginẽ cito remouẽdam. Re
cipe calcecumenon: stercoris magni
lacerti: spume maris: baurac zuccari tabar
zet añ partes equales. Deinde accipe radi
cum celidonie: feniculi hueg: añ. ℥. i. Deco
quãtur in lib. i. aque donec redeat ad. ℥. iiij.
Deinde submergat p̃dictarũ rerũ puluis sub
tilissimus in hac aqua ⁊ exiccet sẽp cõterẽ
do deinde terat ⁊ fiat alcohol cũ eo.

De cura vngule oculorũ.

Dixit Alexãder qđ vngula ẽ cũ ali
quid panniculo simile ex palpebra q̃
ẽ ex parte naris oriri videt: ⁊ albui o
culi cooperit: ⁊ peruenit vsq; ad oculi nigredi
nem.

Cura hui⁹ ẽ sicut diximus ĩ sebel cũ co
llirijs: ⁊ alijs sic recẽs est: ⁊ si ãtiqua.
Si ãt nõ ẽ possibilis eius eradicatiõ
cũ medicinis suspẽdat cũ vncino si est possi
bilis suspẽsio. Deinde incidat iuxta lachry
male ita qđ nõ pfũdet incisione ne damnet pelli
cula ĩ organo lachrymali: ⁊ fiat continua la
chrymaꝝ effusio. Si ãt nõ ẽ facilis suspẽsio
vngule: immittat pilus aut filũ de serico cũ
acu curua: postq̃ capis eã: ⁊ suspẽdis. De
inde sic excoriãdo trahat ⁊ extirpet. Quod si
nec hoc sufficit excoriet excoriatione subtili
cũ ferro. Postq̃ ãt absciderit eã distillabis
in oculũ ciminũ masticatũ cũ sale. Si autẽ
ibi dolor generat aut mordicatio ẽplastra
bis cũ oleo rosato: ⁊ violato: ⁊ vitello oui.
Si ãt aliqđ residuũ ex ipsa vngula rema
net cũ collirijs cõsumetur ⁊ eradicet. Iã su
peri⁹ medicamina ad vngulã ⁊ sebel: ⁊ ad a
lias oculoꝝ additiões scripta sũt: que sunt
administrãda post balneũ ⁊ vaporem aque
calide sicut iam diximus.

De lachrymis oculoꝝ: ⁊ eaꝝ exuberãtia

Cura hui⁹ egritudinis ĩ q̃busdã nõ ẽ
possibilis: ⁊ ꝓpter qđ ꝓfũdata ẽ inci
sio ĩ ãgulo lachrymali: ⁊ qđ lachry
maꝝ effusio ẽ nociua. Vel si est occasione
alteri⁹ morbi: sicut ꝓpt febres tollit sedata fe
bre. Si ãt cãs hũerit p se sicut ẽ debilitas retẽ
tiue: q2 nõ fit crudoꝝ digestio: ⁊ maturatio:
vel q2 fit coꝝ effusio ꝓpter multitudinẽ aut

ppter qualitatē facientem dissolutionem. Et tunc cura eius ē quatuor res. Prima est obuiatio ⁊ adequatio cause facientis. Secūda est mundificatio corporis: ⁊ totius capitis. Tertia ē administratio medicaminum commēsurate ssipeicitatis. Quarta est diuersio materiei ad aliam partē.

Primam igitur rē cōplz administratio medicinarū remouentiū maliciā complexionis: ⁊ cōfortantium cerebrum ⁊ vigorātium digestionem: ⁊ retentionem ex his que dicta sunt in capitulo de catarro: ⁊ corriga post mundificationē corporis q̄ diximus.

Secundā rē cōplent medicine euacuantes qđ superhabundare videt̄ ex multitudine intestinorum rerum que apparent ex his que dicta sunt.

Tertiam rem complent administrationes medicinarū: quarum ppietas fluxum lachrimarum restringit ex his que diximus.

Quartam rē cōplent phlobotomia: aut incisio vene: vel arterie p̄ quas comprehēdamus materias fluere: ⁊ deriuare: ⁊ hoc quidem iā dictū ē ī capitulo de ophthalmia. Et tu require illud ibi. Si autē res non supfluit: ⁊ fuerit ī principio: emplastra sup venas: ⁊ arterias ipsas restringentia ⁊ confortātia pone. Etiam quidem dictum ē: qđ cauterium sup quibus ē est ad fluxum lachrymarum cura sublimis ⁊ propria: quando superfluit: ⁊ iā alia nō contulerunt. Scripsimus in capitulo de scabie oculorum plures: ex medicinis ad lachrymas stringēdas: ex quibus ē sief. quod scripsit. Hamec: ⁊ alcohol: qđ scripsit Humain: ⁊ alcohol exerinini. qđ in capitulo de ophthalmia scripsimus ex emplastris plura stringētia lachrymas.

Mahomet arasi. Epithima phibēs fluxum ex oculo. Recipe aloes: tucie: sief: memithe: lioꝝ boliana. partem. i. gummi arabici partes. ij. liniatur sup frontem cum albumine oui.

Item. Confectio alcohol stringens lachrymas: ⁊ confortans oculos. Recipe tucie. ʒ. x. corall: affrica: ioꝝ mirobalanorum citri: ⁊ aloes aā. ʒ. ij. piperis. ʒ. ß. macropiperis. ʒ. ij. fiat cohol cum eo.

Demochrit'. Medicamē satis vtile ad dolores oculorū ⁊ lachrymas. Recipe lanam nō ablutam: ⁊ combure ⁊ cinerem eius diligēter tere: ⁊ ex eo cum albumine oui sup frontem: ⁊ temporalia. statim enim materiei fluxum: ⁊ lachrymarū amputat: ⁊ dolorem tollit.

Fideus. Cohol conferens cum auxilio dei fluxui lachrymarum. Recipe fumi thuris myrre: tucie ablute: ana partes equales: sief memithe: croci: ana partes vnius tercias duas bonum.

Item collirium expertuz ad lachrymas oculorum: ⁊ tenebrositatē. Recipe succi granatorum acetosorum cocti vsq̄ ad medietatem ⁊ collati lib. ß. deinde pone super ipsum sief memithe aloes boni puri: lici: ⁊ croci: ana. ʒ. ij. musci boni: dan. ij. Deinde pone in vase vitreo: ⁊ obtura orificium eius: ⁊ dimitte in sole diebus. xl. et vtere eo mane: ⁊ sero bonum.

Filius Zecar. Cōfectio alcohol siccantis lachrymas ⁊ conferentis pruritui: ⁊ ardori. Recipe sedengi calcecaumenō ana. ʒ. ij. sief: memithe: dinte: ana. ʒ. i. aloes: spice. costi. opij. ana. ʒ. ß. Fac puluerem deinde imbibe in succo feniculi: ⁊ dimitte siccari: ⁊ tere contritiōe vltia: ⁊ vtere.

Maraan. Cohol conferens cū auxilio dei ad lachrymas oculorum: ⁊ pruritum ⁊ ardorē: ⁊ visus obscuritatem. Recipe fumi thuris. ʒ. ij. myrre aloes ana. ʒ. i. ⁊ ß. gummi: assi: cerusse: ana. ʒ. ij. opij auri. i. sedegeni. ʒ. ij. ⁊ ß. pulueriza: ⁊ vtere.

Filius Sirges rex medoꝝ. Confectio medicaminis: ⁊ ē cohol pomerij cōferentis lachrymis: ⁊ ardori: ⁊ asperitati oculorū. ⁊ egritudinib' a fumositatibus calidis: ⁊ colera: ⁊ ei qui patitur descensum aque. ⁊ ei q̄ videt rem vnam esse duas. Recipe sarcocolle nutrite ⁊ lacte mulieris dieb' plurib'. ʒ. iij. dragagāti albi: olibani. scorie. ferri margaritaꝝ: nō pforatarū ana. ʒ. i. spice inde: climie: auri: ⁊ argēti: kalie aā. ʒ. ß. gummi: cerusse: ana. ʒ. ij. tucie: subrubee. ʒ. iij. Tere oīa. ⁊ imbibe cū aqua rosata: sicut cōterendo deinde fac siccari: deinde imbibe succo granatorū: acetosorum: ⁊ fac sic ꝑus deinde cū aqua infusionis hueg. vltimo vero cum aqua solatri. deinde de pone camphore dank. i. zuccari tabarget aur. i. Deinde tere vltima contritione: ⁊ fiant ex medietate eius sief cum aqua rosata ⁊ ex alia medietate fiant alcohol: ⁊ vtere cum aqua rosea: vel albumine oui: ⁊ lacte mulieris. Est enīz valde bonum.

De tarphati.

Cura huius egritudinis est alterius modi in principio et in fine: et in tempore inter medio. In principio enim indiget phlobothomia ex cephalica: et lubricatione: et solutione ventris: et administratione clisteriorum: quoniam clisteria sunt meliores cure in hac parte cū diminutione cibi et pot⁹ et dimissione vini. Deinde administrent̄ repercussiua in principio: sicut ē bolus armenus: et lutū sigillatum: et chimolea cū albumine oui: deinde cū lacte mulieris. Deinde ꝓcedēdū est ad distillandum in eo sanguinē pulli columbini statī cū decollatur: aut turturis. In fine vero misceant̄ cum eo aliqua ex resolutiuis: sicut arsenicū citrinū proprie sublimatum et ablutū et fricatum cū aqua coriandri: et confert in huius hora vt distillet̄ in oculū collirium gabriel. Et fortius illo est sief sabor quod dicem⁹. Emplastret̄ autē in principio cum fenugreco et rosis coctis in aqua rosacea. deinde coctis cū vino: et proprie cum ꝓcesserit egritudo: et vaporetur cū decoctione camomille: aut melliloti: aut cū decoctione foliorū caulis. Et similiter emplastret̄ cū folijs caulis contritis et coctis cū vino forti. et anisiano.

Mahemet arasi Sief conferens tarphati. Recipe tutie: mirre: croci: armoniaci: añ. ʒ. i. arsenici rubei. ʒ. s. fiat sief: et administrent̄ cū aq̄ coriādri humidi.

Gabriel Collirium cōferens tarphati bonum. Recipe turis ꝑtem vnā: et terre vltima contritione: et funde sup ipsum ex aq̄ pluuiali ī qua dissoluta sit salis massē: et salis armoniaci: et salis gemme: circiter. ana partis vnius tercia. Diu terantur et distilletur ex eo ī oculū mane et sero.

Rhasis. Sief expertum ad tarphati oculoꝝ. Recipe arsenici loti et sublimati: deinde fricati et loti cū aq̄ coriandri. ʒ. iij. sarcocolle: piperis: armoniaci: lapidis lazuli: añ. ʒ. i. dissoluat̄ armoniacū in aq̄ ī q̄ dissolutum sit ex sale armoniaco. ʒ. s. et fiant sief. et vtere cum lacte mulieris.

De algarab oculoꝝ. i. apostemate fistuloso in lachrimali oculi.

Cura huius egritud'nis incipienda est a corporis mūdificatiōe: et capitis cū iteratione et reiteratiōe donec cōfidimus de abscisione super abundantium cū abstinētia et cōmensuratione rerū sex. deinde ante sui eruptionē: ponātur ex resoluētibus aliqua debilis resolutiōis ī principio. Deinde fortioris sicut armoniacū ꝓprie dissolutū cū oleo nucis: et succo feniculi: aut bdellium: aut armoniacū cū modico atramenti: aut nux rancida contrita et supposita quoniam ē vltima. Post eruptionē vero si morb⁹ est recēs triplici indiget regimine curatōis. Et primum quidē est mundificatio cum eis: q̄ sunt proprie moderate abstersionis sicut aq̄ mellis: aut mellicratū: et fortius illo ē mellicratum cum modico aque rute: aut mel cum aqua rute. Ista. n. distillent̄ hora post horā. Deinde exiccetur locus: et exprimat̄ virtus eius. Deinde administretur lanugo arundinis inuenta in īteriori parte ipsius: et prope iuxta radicē cū melle pauco: vel sola p̄ se sicca. Est. n. mundificatiuum bonum.

Secundū vero genus curationis ē appositio medicaminis desiccatiui et incarnatiui mediocris exiccatōis sicut ē proprie administratio aloes. et myrre: et sarcocolle. sanguinis draconis. et camedreos: et aristologie: et thuris: et similiū: et prope post expulsionem vulneris: et mundificationem: et ablutionem eius cū vino stiptico hora post horam. Et dixerunt quidam: q̄ ruta est ex rebus mirabilibus ad hanc egritudinē: et proprie facto emplastro ex ea cū expressione granatoꝝ sanans: et remouens vestigium eius.

Tercium vero ē consolidatio cū eo: quod est maioris desiccatōis q̄ p⁹ sicut sunt colliria proprie: quoꝝ narrationem sequemur post. Si aūt egritudo antiqua: et inueterata fuerit: quin duplici genere curationis indiget.

At primum quidē est remotio corrupte que sūt contra naturā: sicut ē caro corrupta: et filtrosa cū medicis acutis que sunt: sicut colcothar: arsenicū: sal armoniacus: atramentum al hara: aluminis añ. partē. i. calcis viue partes. ij. Terant̄ in vase eneo cū vrina pueri: deinde post exiccatōnem vtere. Et quādoq̄ submergit̄ egritudo: et imprimitur corrumpēs os: aut alterat superficiem eius: Tunc totū: quod corruptū ē radatur. et abiciatur vsq̄ dū appareat purum.

Secundū ē abscisio materieꝝ fluere consuetaꝝ cū eo: quod conuenit: et etiam locuti sumus ī capitulo de catarro: et ī eo: quod precessit in capitulo de fluxu lachrimarum.

Tertia est mũdificatio: ⁊ abstersio
cũ eis: que iam diximus confortatĩ
tamẽ cum aliquo acuto ⁊ leuium: si
cut ẽ vnguentum egyptiacum cum modico
aloes: ⁊ olibani.

Quartũ est administratio incarnati-
uorũ non expoliatorũ ab eo qđ ẽ si-
cut ciniar: atramẽtũ: ⁊ similia.
Quintum est sigillatio: ⁊ consolida-
tio cũ eis: que diximus. Quandoq
vero apud possibilitatẽ morbi huius
non confert: ⁊ tunc eius cura cauterium est
Et modus operationis eius circa huius ẽ: vt
abscindatur ĩ longũ vsq quo perueniat ad os
Tunc si os sanum fuerit habẽs solũ: qđ ẽ ĩ
superficie tabefactum: radatur: ⁊ abijciatur to
tũ: quod ex eo alteratũ apparet. Et curet ŏ
incepe cũ medicamine incarnatiuo ex eis q̃
dicta sũt. Si autem ex osse manifesta quãti
tas fuerit: cauterizetur secundum illud: quod
ẽ possibile vsq ad sufficiẽtiam eius: ⁊ ꝓprie
secundũ consideratione corrupti ipsius. Et
sunt ex hominibus: qui psorant os: ⁊ prope
quãdo iam percipitur ex morbo adhesisse cola
torio. Verum ẽ quod illud raro recipit curã
nisi sicut a fortuna. Nos aũt curauimus ali
quos: ⁊ pauci ex eis sanati sunt. Huius au
tẽ nõ pretermittimus: quoniã oportet: quã-
do cauteria siũt ut medicine acute ĩponãt
fistulis lachrymalium: vt oculus compella-
tur ad angulũ siluestrẽ compressione facta
cum spongia ĩfusa in aqua frigida: aut suc
co solatri: aut portulace: ⁊ sepius ĩnouetur:

Mahomet filius Zacharie. Confe-
ctio medicaminis vltimi ad garab:
quod administratur postq̃ abluitur
fistula cũ vino stiptico deinde exprimit do-
nec egrediatur virtus ei᷒. Recipe aloes sar
cocolle: sanguinis draconis: myrre: turis ba
laustie: boli ar. aã. ʒ. s. ciniari. ʒ. i. ⁊. s. climie ar
genti. ʒ. x. Terantur ⁊ puluerizẽt ⁊ suppo-
nantur.

Item. Aliud valens similiter. Re
cipe aloes: turis: aã. ʒ. i. sarcocolle:
balaustie: sanguinis draconis anti
monij aluminis: aã. ʒ. s. floris eris: quartam
ʒ. vnius: fiant collirija: ⁊ vtere sicut prius.

Diascorides. Recipe ex folijs came
dreos siccis: ⁊ tere contritione vlti-
ma: ⁊ fac ex eis sief cũ succo solatri:
⁊ vtere bonũ ad vlcera oculorũ: ⁊ algarab.

Gabriel. Confectio medicaminis ex
pertũ ad algarab: ⁊ vlcera. Recipe
sief aniniabe: camedreos: corticũ turis: myr
re: aloes: sarcocolle: atramẽti: aristologie ro
tunde: aã. partes equales. Terãtur sicut al
cohol: ⁊ vtere: sicut prius.

Item. Aliud. Recipe myrre: aloes
corticũ thuris sicca: aã. vtere ĩde
fomenter cum aqua alterata con.
De almisaragi siue alimbisar ⁊ egres
sio vuee: siue pupile dilatatio.

Postq̃ confirmat antq̃ a natura, est
nõ habet curã: Facta aũt a siccitate
difficulter curat: tamen succurrit ei
cũ bono regimine ⁊ humectatiõe ex his que
scis. Et ẽ q̃ fit ex humectatione. Et cura ei᷒
ẽ quattuor res. Prima ẽ euacuatio ⁊ ꝯ
mictio eius q̃ exercere videt materie itera
ta cũ interpolatiõe nõ frequẽti: ⁊ phlebóto-
mia si appareat significatio huius abũdã-
tium cũ sanguine: ⁊ proprie cephalice: ⁊ post
hãc si exigit dispositio ex venis lachrimalis
⁊ venis tẽporũ: ⁊ fiat incisio arteriarumiam
cauterizatio ipsarũ si res postulat. Et quã-
doq fit cauterizatio: ⁊ cõfert proprie ĩ quemadmo
sicut diximus.

Secunda ẽ administratio medicina
rũ diuertẽtiũ materiã ex loco sicut
scarificatio ĩ auribus: ⁊ apertio cũ ve
tosatione emoroidarum: ⁊ appositio vẽtosar ĩ
nucha: ⁊ sup collum: ⁊ in spatulis.

Tertia ẽ abstinẽtia: ⁊ tollerantia fa-
mis: ⁊ regimẽ exiccatiuum.

Quarta ẽ administratio rerum resol
uẽtium ex ipso oculo: ⁊ extrahẽtiũ
humiditates dilatãtes vueã: sicut
ꝓprie alcohol ex felle perdicis cũ succo feniculi
⁊ pauco sale armoniaco: aut ex felle ericiarum
ex felle testudinis: aut ex capitibus irundi
nũ adustorũ. Et fiat idẽ colliriũ cũ succo cele
donie ⁊ melle quoniã est expertũ. Est etiã
fit a casu: ⁊ percussione. Et cura eius ẽ ut cures
post regulationẽ: ⁊ abstinẽtiã ĩ eis q̃ come
duntur ⁊ aliorũ abstinẽtia a vino. Et bona
ẽ vt ĩ principio fiat administratio repercussio
rum: ⁊ infrigidãtiũ: ⁊ ꝓhibentiũ effusionem
materie: ⁊ hoc post phlebotomiã: sicut ꝓprie
ẽ emplastrũ ex farina fabarum excorticatarum
cũ aq̃ foliorũ salicis: solatri: aut endiuie.
Secũda fiat administratio resolutiuorũ me
diocriũ: sicut ꝓprie fit ex vitello oui cũ oleo
rosato: ⁊ pauco vino emplastrato desup: et
ꝓprie post instillationẽ ĩ oculo ex sanguine tur
turis: aut pulli colũbini. Ad vltimũ instilẽt
collirija resolutiua fortiora q̃ paulo aũ dicta sũt

De noctilopa oculorū: idest oculos post solis occasum non vident.

Cura huius egritudinis ē quattuor res. Prima ē regīatio vite. Secūda ē subtractio materiei. Tertia est abstersio eius quod fluxit. Quarta ē correctio nocumēti accidentis in spiritu.

Primā igitur rē cōplet cōmensuratio in sex generib' rerū: & ppe cū alleuiatōne comestionis: & diminutiōe cene. Et sint cibaria digestiōi obediētia ex his q̄ scis. Et detur ī potū ante cibū & post descensuz eius a stomacho: vinū antiquū bonū purū: post q̄ propinaueris ante illud suffuf resciuigi: qd dicem' post. Et ex cibis qui currunt cursu pprietatis: est epar yrcinū comestum assū aut elixum cū sale gēma modicā: & modico piperis lōgi. Herba āt adbyl & electuariū eius ē subtilius iuuamentū ad illud.

Secūdā rem cōplet phlobotomia ex cephalica: in multitudine cognoscēris ī sanguine: & ex venis lacrymalib' & ex naribus si fuerit necessitas. Si aūt ex humorū grossitie fieri cōtingat: euacuatio fiat cū iera pigra: & iera coloquintidos: & pillulis cochijs & cū gargarismatibus: & capitpurgijs ex eis que scis.

Tertiā rem cōplent collirija de fellib': & stillationes ī oculo & ppe ei' q̄ currit ex epate yrcino: in. cap. no q̄n do scīdit ī multis partib': & aspgitur sup ipsum sal indus: aut sal gēma: & piper longuz post cōstrictionē eorū. Deide assat & quandoq; huius epar assat cū eiusdē specieb' sup prunas: & sit īclinatio sup fumum eius. Et iam dictum est q̄ comestio eius est unamina valde: & sit īclinatio super vaporem aque elixationis eius.

Quartā rem cōplent administratiōes medicaminū spirituū visibilē subtiliantiū & illustrātium: sicut ē pprie vsus herbe adbyl & cubebe & fenicoli & lebuli cōditi: & nux muscata condita: & alia q̄ diximus ī capl'o pmo de egritudinibus oculorū.

Alexander. Cōfectio collirij ad noctilopā expti. Recipe succi fenicoli cocti & depurati p'tē vnā: & mellis: & fellis yrcini añ prē mediā bonū & expertuz.

Rhes. Pdicto collirio admisce ex stercore crocodylli: aut stellionis añ pōis vnius quartam: & sanat in paucis diebus.

Item fiat alcohol ex pipere longo gingibere & spica: & conficit.

De aqua descendente ī oculum.

Quando ē ī pncipio & nō ē cōfirmata succurrit ei cū medicinis: & pprie cū abstinētia: & diminutione ciborū: & vitatione grossorū: & vaporosorū: sicut sunt pulmēta: & pinguia & iura: & pisces: & vinum & similia ipsis. Et cū mundificatione sepius iterata: & pprie cū cochijs: iera pigra: & iera diacolloquintide & cū administratiōe medicinarū resoluentium: sicut ē aq̄ rute: & pprie cū serapino: aut aliquo ex fellibus animaliū cū melle: & succo fenicli: aut serapinū cum felle yrcino: & melle: & succo fenicoli: quoniam est vtilissimum.

Filius Zacharie arasi. Confectio collirij de fellibus ad pncipium aq̄: & noctilopā: & alinsar. Recipe fellis tauri exiccati ī vase eneo. ʒ. x. pulpe collochintide. ʒ. ii. & s. serapini. ʒ. ij. euforbij. ʒ. ij. Fiāt sief cū aq̄ rute: aut aqua fenicoli: & vtere.

Albot. Collirium bonū: & expertuz. Recipe fellis yrcini exiccati in vase eneo: & granorū lauri exiccatorū añ. ʒ. v. serapini. ʒ. i. gūmi. ʒ. s. Fac ex eis colliriuz cū succo celidonie & vrina pueri nō polluti: & melle. Quādo āt passio fuerit cōfirmata & fuerit ex eis ī qbus ē possibilitas curationis: sicut' signū ē: quod dū aspicit oculus: vel pupilla videt clara & recipit dilatiom cū premit digito: aut instrumēto: deinde redit ad ipsū: & nō frangit: tūc ē ex illis q̄ deponitur ex recta opatione artificis. Et modus deponēdi aquā cum instrumento ē huiusmodi. Subtilietur regimen eius ex cibo & potu: & dimittat vinū omnino. Et sit cibus eius aqua ciceris & sauici: & sorbilia facilis digestionis: & boni nutrimēti: & pauce quātitatis. Et pcedat cū iteratione ī mundificatione corporis: & capitis. Et pcedat cū phlobotomia: si necessaria fuerit. Deinde ī domo temperati aeris nō luminosa locetur: & iaceat supinus: & precipiat ei: vt conuertat inniū sui versus nasum. Deinde icipe pforare ex pte silvestri lachrimali cū istrumēto: quod dicit deponens aquā & procedat pforatio inter tunicā & tunicam cū omni facilitate & sequ dū puēiat ad vacuū: qd ē ante pupillā. Deide icipe deponere aquā: & occultare illā sub cornea: donec deoculte qd sepultū erat sub aq̄ & videat. Et obseruet cū īdustria: ne quod deponit ex aq̄ redeat oculīādo: & sepeliēdo cū ī quā nō possi

bile fuerit: ne redeat: et hoc cū iteratione: et iteratione donec adueniat sanitas. Et post hoc pone sup oculū vitellū oui: et oleū rosatū cū puluillo ex coto. Et sit accubitus sup ceruicē: et collū: et fiat hoc vsq ad tēpus: quo remouebit dolor: et nō soluat ligaturā: nisi ꝑ triduū i triduū: et cū soluit: vaporetur oculus cū aq rosata decoctiōis salicū: et similiū. Et sit dom9 i qua habitat tenebrosa. Et afferant ad locum hunc deinceps: que diximus in cura vulnerum oculorum.

De debilitate visus.

Si contingat a re addita i superficie oculoꝝ: quā sensus cōphendit: sicut ē vngula: pānus: scabies: et febel dicta ē cura eius. Si aūt cōtingat propter rē quā sensus nō valet ꝯphēdere sicut nebula vel vapor: tunc eius cura ē tersio cū eo qđ ē resolutionis medioeris: sicut scripsim9 in canone. Si aūt fuerit propter vapores qui eleuant a stomacho posito sub dominio humiditatū viscosarū: putridaꝝ: et vaporosaꝝ aut sub dominio colerice materie vaporose. Cura ei9 ē mūdificatio stomachi cū solutiōe et vomitu leni et facili ex his q dicemus cū ꝓcessione administrationis medicaminū incisiuoꝝ: sicut sirupi acetosi in calida materia: et oximellis squilitici i frigida materia: et ꝓ secutione medicaminū: quib9 appropriat duplex itentio: scilicet cōfortationis stomachi et prohibitiōis eleuationis vapoꝝ cum eis q sūt sicut trifera minor propria: et kebuli ꝯditi et zuccaꝝ rosatū cū mastice: et trocisci nominati dyarodon. Si āt fuerit propter peccatum qđ ē in ipso oculo. tūc fit illud: aut ꝑpter excessū siccitatis i ipso. Et cura eius ē regimē humectatiuū: quod dixim9 i canone pietꝫ faciat cadere sopilationē: aut ꝑpter excessū turbide humiditatis i ipso. Et cura ei9 ē tres res. Prima ē adequatio et digestio materie: sicut locuti fuim9 i canone. Secūda ē euacuatio eius cū eis q sūt sicut pillule de iera: et pillule cochie: et pillule lucis: et infusio de aloe: aut iere i aq endiuie: et aqua fructuū: et similia. Tertia ē rsolutio et tersio ex ipso oculo humiditatis turbide obtenebrātis cū eo qđ ē sicut colliriū de feniculo et similia: quoꝝ i capitulo de cōseruatiōe sanitatis oculi rememorati sumus: quaꝑpt afferat ad locū hunc quod dictū ē ibi. Si āt contingat passio ꝑpter turbulētiā aduenientē spiritui visibili cura eius ē omne bonū regimen i sex ꝯgeneꝛib9 rerū: cui subsequat regimen mūdificatiuū corporis: post qđ subsequat regimen clarificatiō sāguinis: et clarificat spiritus ex his q ꝓcessit i canone. Et quandoꝗ ꝯtingit ꝑpter subtilitatē: et paucitatē ipsius spiritus. Et cura eius ē cū administratione medicaminū addentiū i spiritu: et vigorātiū ipsū. Et ex sūma hoꝝ sūt mirabolani: et q ꝯponunt ex eis. Afferātur ad hunc locū q diximus i capitulo de ꝯseruatione sanitatis: quāobrē oportet vt capitulū illud cum isto simul ligetur.

Inquit Galienus. Fella oīa abstergunt oculū: et clarificāt visū: Eligātur ex animalibus qdē fel algazele: et irci silustris: et bouis: et leporis: et aūꝛ: et fiꝛ: et testudinis: et vulpis: et edi: et capre mōtane: Et ex volatilibus aequile: et vulturis: et vinētiū ex raptu: et irundinis: et passeris: et galli: et pdicis: et alcabugi: Et ex piscib9 fel sabor et porci marini: et sunt iuuamenti vtiuni.

Mahemet arasi. Alcohol sublime in cōfortatione visus: acuit.n. et clarificat ipsū. Recipe tucie ablute numero tribus vicib9 cū succo sambuci depurati. ℥ .xx. Deinde accipe gingiberis: piperis nigri: et longi: celidonie: butiri: añ. ℥. ij. salis armoniaci. ℥. i. Terātur oīa cū succo feniculi: aut sambuci tribus vicib9. Deinde fac siccari: et tere subtilissime. Et fiat alcohol cum eo.

Rasis. Colliriū satis bonū: qđ acuit visū: et oculoꝝ sanitatē custodit tēpore multo. Recipe licium: et tere cōtritione multa cū succo feniculi depurati vsq dū fiat sicut mel: et recōde i vase vitreo. et vtere. Quidā āt ex posteriorib9 addiderunt ad omne ℥. eius ex felle galli: aut pdicis. ℥. vnius tercias duas.

Idem. Cohol valēs ad idē. Accipe ex tucia quātū volueris: et lauet cū aqua pluuiali. Deinde exiccet: et teratur post illud. Primo cū aqua feniculi. Secūdo cū aqua sambuci. Tertio cū aq althārasacon semp conterendo. Deinde exiccetur: et teratur post illud. et fiat cū eo alcohol.

Confectio alcohol ex inuentione nostra cōferens supcalefactioni oculorum: et debilitati visus causa siccitatis et acute humiditatis: aut mordicātis: aut pruritui i oculis. Recipe tucie: carmeni lote i aq pluuiali: deinde i aqua rosata vicibus pluribus. ℥. x. fricationis mirabolanoꝝ citrinoꝝ cū aqua rosata. ℥. vi. licij. ℥. ij. et ℥. ß. gingiberis: piperis lōgi: añ. ℥. i. aspgant cū succo agreste:

terantur cum eo. Deinde exiccentur: et pulverisentur. Et fiant cum eis alcohol.

Mamec. Cōfectio alcohol ꝯferēs obscuritati visus: abstergit .n. oculos: et clarificat. Recipe tucie: ātimonij. añ .ʒ. vi. sal gēme .ʒ. ij. ligni. sicc. memite: añ .ʒ. i. cāphore .ʒ. viii. terciā. Terāt tucia: et ātimonium: et misce ꝯterēdo cū aqua mirabolanorum citrinorum: et hoc per triduum. Deinde cum aliqs fiat cohol: et vtere.

Alexāder. Colliriū satis efficax in clarificādo visū: et ad auferēdā caliginē. Recipe fell' pdicis .ʒ. i. et mellis .ʒ. ij. succi feniculi depurati .ʒ. iij. pone ī vase vitreo: et suspende in sole per dies septem. Deinde vtere. Est enim efficax.

Nabor. cōfectio trifere mirabil' vigorātis visū: cui accidit īpedimētū ꝓpter fumos ignitos coleicos aut salsos: et ē ei īpressio fortis: reducit .n. oclos ad formā vigoris adolescētie. Recipe mirabolanoꝝ kebuloꝝ citrinoꝝ: et indoꝝ añ .ʒ. ij. et .s. bellericoꝝ: et emblicoꝝ: añ .ʒ. ij. zuccari .ʒ. x. tere ī vase lapideo: et fūde sup ipm aquā fōtiū clarā: sicut aspgēdo paꝝ post paꝝ: et hoc facias p dies tres: deide dimitte siccari: et post hoc sparge sup ipsū distillādo ex oleo rosato: aut amigdalino. Et ꝯtere p alios tres dies. et iteꝝ dimitte siccari. Deide accipe rosarum sādali: maca giri: cubebe: cardamomi: añ .ʒ. ij. spodij: macis: añ .ʒ. i. such .ʒ. i. et .s. deinde accipe zuccari tabarzet lib. i. tamaridoꝝ exton .ʒ. iiij. prunā qnquaginta. Fac ex eis formas similes auellanis: et da mane quolibz a. ʒ. ij. vsqꝫ ad aur. ij. cum calida. bonum.

Idē. Cōfectio alia addēs ī visū: auferēs tenebrositatē ei'. Recipe herbe albedustar: seminis rute: añ .ʒ. vij. et .ʒ. iij. eleos: calamēti domestici: zinziberis: pulegij: cubebe: nucis muscate: añ .ʒ. v. scesebaā .ʒ. i. et .s. gariofiloꝝ: masticis: margaritaꝝ nō pforataꝝ: añ .ʒ. i. et terciā alteri': serpētis cōbusti: cristalli: añ .ʒ. ij. et .s. balsami: grana .vi. et pōderis croci .ʒ. i. terciā: zuccari lib. ij. Fiant ex eis forme siles auelanis: et da ex eis a .ʒ. i. vsqꝫ ad .ij. ī hyeme: et conueniūt senibus. bonum: et expertum: si deus voluerit.

De casu pilorum palpebrarum.

Nisi accidat ꝓpter defectuꝫ materie. Cura ē ī pmis cū eis q̄ reparāt materiā ex bono et largo regimie: sicut scis. Deide cū eo qđ trahit materiā ad locū necessitatis: sicut sūt medicie et collinia: q̄s dicem' post. Et quādoqꝫ fit ex causa ꝓpria: et corruptiōe materie et egritudinis ī ipsis palpebris: sic ē silach: q̄ ē ꝓprie corrosio cū rubedine: et asperitate: et pruritu ī ipsis palpebris et cura ei' ē vt mūdificet caput ab humore nitroso salsugineo et acuto: deide administret regimen humectatiuū: et freq̄ntet igressus balnei: et selmatiō sup vapor aq̄ calide: et emplastratiōes ex medicinis humatis. sicut ē portulaca cū lacte: et mucillago psilij cū oleo rosato: aut mucillago seminū citonioꝝ: aut amigdale amare: aut dulcis cū lacte: et similia.

Postq̄ āt acquirit palpebris tēperies et teneritas tūc administrāda sūt medicamina pilorū generationē faciētia: ex his q̄ dicemus. Et quādoqꝫ ē silach cronicū grossū durū: q̄re vapor q̄ ē materia pili nō inuenit trāsitum. Et cura ei' ē mūdificatio capitis cū iteratione: et iteratione et phlobotomia: et ventosatione cruriū: et vsus balneatiōis: et emplastratiō cū lenib' excoriatiōi eo qđ mulget ex granatis cōtritis cū rob. Deinde administratio medicaminū faciētiū pilorum generationē: q̄ dicemus: Et ex eis ē lapis lazuli ꝓprie et lapis armen' alcohol facto ex aliquo eoꝝ cuꝫ spica: et ꝓductio cū radio sup palpebras: aut ex antimonio et spica: et lapidi lazuli iest proprietas mirabilis: Musce āt si exiccant abscissis capitibus et fiat linimentū ex eis cum auellanis assis et adipe caprino aut vrsino īmentur efficax: Cīrāguloꝝ quoqꝫ semiā si adurentur et liniantur cum adipe caprino pilorum facit facilem generationem.

Mahemet arasi. Confectio alcohol m reparātis pilos ī palpebris et cōfortantis eos. Recipe ossiū mirabolanoꝝ adustoꝝ partē vnā fumi thurio pē viii' quartā: spice romane: lapidis lazuli: añ. ptis viii' terciā: liniat sup palpebras cū radio.

Emplastrū q̄ vtēdū ē sup palpebris curās silach: et remouēs pruritū et scabiē. Recipe granatū vnū itegrū et decoque illud ī aceto vsqꝫ quo dissoluat: et emplastretur super palpebras.

De cura inuersationis piloꝝ palpebraꝝ.

Cura hui' egritudinis fiat sm vnuꝫ c quattuor modoꝝ. Primꝰ ē inuiscatio eoꝝ cū aliq̄ leuis viscositatē: sicē cū mastice: aut cū sputo: et cola: aut cū gūma pini: aut bdelio dissoluto ī albumine oui: aut cū aliquo taliū. Secūdus ē ordinatio pilorū: et restrictio eoꝝ ad vnū ordinē. Et hoc quidē fit sm hunc modū. Recipe acū subtileꝫ

⁊ perfora ĩ exterioꝛi parte palpebꝛe vt ꝑue-
niat pforatio vſq̃ ad īferioꝛem partē vbi eſt
oꝛdo naturalis piloꝝ: ⁊ deinde accipe pi-
lum: ⁊ pone in foꝛamen acus: ⁊ extrahatur:
vt pilus inueniat viā ad oꝛdinē: ⁊ ſic fiat de
alijs ſi ſūt plures vſq̃ dum oꝛdinent cū alijs.
Deinde ponatur medicamen pilos ꝯ con
ſolidationem faciēs: ⁊ cōſtrictionē. ¶ Ter
tius modus eſt vt euellant pili vn᷒ poſt aliū:
⁊ igniatur ſtilus: aut acus: ⁊ cauteriget
locus vnde eſt pilus euulſus cauterizatiōe
ſufficienti. Et ſic fiat de alijs. ¶ Quart᷒ eſt
vt poſt euulſionem piloꝝ fricetur ſup lo-
co medicamen piloꝝ generationem ꝓhi-
bens ſicut ꝓpꝛie oua foꝛmicaꝝ: aut ru-
bigo ferri cum ſaliua.

Cura oꝛdeoli in palpebꝛa.

Cura huius egritudinis eſt ſecūdū
trium trium modoꝝ. ¶ Pꝛimus
eſt vt ꝓhibeat collectio eius ĩ pꝛi-
cipio ſui: cum eo quod eſt ſicut aloes: acha-
tia: ⁊ licium linimēto facto ex eis: ⁊ ſuppoſi
toꝛ: aut bdellium reſolutū cū aqua mēte hui
dē: ⁊ hoc poſt coꝛpoꝛis ⁊ capitis mundificati
onem. ¶ Secundus modus ē vt ſi illa nō
ꝯualerent adminiſtrent reſolutiua medioc̄ris
reſolutionis. pꝛimo poſt euacuatiōes ex eis
que ſcis: ⁊ ꝓpꝛie reſoluatur bdelliū ĩ aqua
⁊ liniat ſuper locum: ⁊ foꝛtius illo ē opopo-
nacū: ⁊ adhuc foꝛtius armoniacū cū aceto

Et ſcripſit Oꝛibaſius. Linimentū
bonū expertū: ⁊ ē vt accipias olibā
ni myrre: aā. ꝑtē vnā: laudani quar-
tam ꝑtē vnius: cere albiſſie: baurach: arme-
niaci ꝑtē. 5. liniat cū fece olei de lilio: aut ac-
cipe galbani. ʒ. ij. baurach. ʒ. i. liniatur cum
ſucco apij.

Tercius modus eſt vt ſi reſolutioni
nō obediat: vt ſuſpēdat palpebꝛa
⁊ inuerſet: ⁊ ſcīdatur ſm̄ ſteri᷒ pal-
pebꝛe: ⁊ aperiatur tunica interioꝛ eius ⁊ ex
pꝛimatur: donec egrediatur totum quod eſt
ſicut mucillago. Deinde ſanetur vuln᷒ cū
linimentis: que ſunt: ſicut ſanguis dracōis
cū albumine oui: aut ceruſa cū albumine oui:
⁊ ſimilia.

¶ Sūma. vi. de curis egritudinū auriū.

Sermo noſter erit deinceps de egritudinibus auriū: ſi deus voluerit. Et pꝛimo de doloꝛe earum qui
quandoq̃ accidit a malitia cōplexionis ſine
materia: aut cū materia. Et ſiquidē ſine ma
teria ſolum alteratiōe indiget. Si vero fue-
rit calida: iuuatur ex infuſione albuminis oui
recentis: aut mucillagine pſilij: ⁊ ſimiliū ex
eis que dicemus. Si autē a malitia cōplexi
onis frigida fuerit: ꝯferunt infuſiones ⁊ in
iectiones calide. Si autē malitia cōplexionis
ſicce iuuatur cū humidis. Si autē humida cū
ſiccis que fiunt ꝑ traiectoꝛium: ⁊ emplaſtra-
tiones ex his: que dicemus. Si autem mali
tia cōplexiōis fuerit cū materia: ⁊ fuerit ca
lida euacuetur per phlebotomiā: Si ſangui
nea fuerit ex repletione in ſanguine de ve-
na cephalica. Deinde procedendū ē ad alte
rantia: que dicemus. Quod ſi colerica fue-
rit: ⁊ ē ille doloꝛ: qui fit ſm̄ plurimum euacu
etur cum eis: que ſcis. Et frequētetur leniſi
catio nature cum aq̃ fructuū. Deinde ſeda
doloꝛē cum alterantibus: que dicent. Si autē
doloꝛ vehementioꝛ fuerit: concedimus aliq̄
ex narcoticis: ſicut ſiet metridhe ꝓpꝛie cū
aliquanto opij: ⁊ diſtemperet cum lacte mu
lieris: ⁊ inſtilletur ĩ aurem. Si autē materia
fuerit frigida euacuet cū eo quod conuenit
Deinde alterantia ſedātia adminiſtrent ex
eis: que dicemus. Si autē doloꝛ a groſſa fue
rit ventoſitate: ſcribemus medicamenta eī
poſt: De doloꝛibus auris factis ab apoſte-
mate: aut vlcere: aut opilatione: aut ingreſ
ſu aque: aut animalis ſingularia ſcribemꝰ
capitula. Poſt hec autē nō pretermittimus
quod medicamenta que diſtillentur ĩ oculis
ſemper actualiter frigida mittenda ſunt: q̃
autem ĩ auribus tepida aut calida ſūt appo
nenda: ſiue ſint ad egritudīes calidas ſiue fri-
gidas.

Medicaminū narratio ad doloꝛē au-
ris calidū. Albumē oui cū lacte mu
lieris tepidū: Oleum roſatū tepi
dū ꝑ ſe: aut bullitū cū aceto pondere ſuo vſq̃
ad ꝯſumptionem aceti: aut cōqualſatū cum
ſucco cucurbite: Oleū de ſalice ſm̄ eandem
doctrinā: Oleum nenufarinū: Oleum d̄ ſe
mine cucurbite: Oleū de papauere ſi doloꝛ
ē vehemens ꝑ ſe: aut cū aliquāto cāphoꝛe ē
enī ſedatiuū bonū. Lac mulieris calidū: ſi q̃
mulgetur cum ſucco ſolatri: aut aq̃ coriādri
humidi. Mucillago pſilij cū oleo roſato cō
quaſſata: aut mucillago ſeminū citoniorum
Oleū de ſabuco: quādo doloꝛ eſt acutus cū
lacte mulieris ſtatī cū mulgetur. Lenticlas
coctas cū pānis mica cataplaſmabis. ſucc᷒

iusquiami fortes sedat dolorem. Lactuca agrestis secundum omnem modum administrationis est medicamen bonum: Et similiter succus solatri et papaueris: et mandragore: et salicis: et tenerioratum viris.

Hamec. Ad dolorem auris a caliditate. Recipe olei rosati partes .ij. olei amigdalarum dulcium partem .i. aceti partes .iij. Fac decoqui lento igne vsque ad consumptionem aceti: et colla et administra tepidum.

Rez. Recipe foliorum cucurbite: aut ipsius cucurbite succum: et misce cum oleo rosato diu conquassando: et vtere bonum est.

¶ Narratio medicaminum ad dolorem aurium frigidum et ventosum.

Administrantur medicamina que sunt sicut oleum nardinum: costinum: sansucinum: oleum de ruta: oleum de amigdalis amaris: oleum de camomilla: oleum anetinum: oleum laurinum: oleum de lilio: oleum de keiri: oleum de narcisco: oleum de persicis: oleum de crisomillis: oleum de been proprie: oleum de heruca: oleum de cinamomo: Quodcunque horum fuerit approximatum habet ad dolorem auris a frigida causa factum: aut ventosa. ¶ Fundamentum autem et materia preparationis singulorum eorum artificialiter est cepe cauatum: in quo oportet parari et decoqui cum facilitate in cinere prunarum: Et ex rebus admixtis eis sigillantibus ipsis virtutes mirabiles cum bonitate decoctionis in cepe cum eis est ruta propter succum radicis: que comeditur: et spica: et sansucus: et seba: et camomilla: et galbanum dissolutum in succo porri et succus porri per se: et aleum: et castoreum: et piper: et succus succus cepe: et succus pharasionis: et origanum: et succus afodili: et eufoebium: et elleborus niger: et albus prope. Et non est inconueniens in huiusmodi permixtionibus admisceri mellis modicum deinde tepidum distillet. Si autem dolor est fortis ex miscibilibus bonis est opium cum pauco castoreo: et croci: aut filonium cum lacte: aut trocisci stelle: aut trocisci de croco. Deinde remoue nocumenta narcotici cum eis que scis. Ex vaporationibus autem siccis est milium: aut panicum et sal calefactus: et suppositus: aut bacce lauri cum melle: pauco calefacte: et superposite: aut pulegium cum melle: et olibano: aut grana lauri et olibanum cum succo rute: vel aneti. Et dixit galienus Sacelletur ex furfure cum vino cocto: et oleo nardino: aut rutaceo: Cepe marinum tansum: et oleo aut butiro coctum expertum est. Euaporatorium humidum fit cum aquis decoctionum rerumque maturant: et carminant: et mollificant sicut melliloti proprie: et aneti: et camomille: et fenugreci: et volubilis: et foliorum caulis: et seminum eius: et herbe venti: et sansuci: et absinthij et similium singulariter: aut coniunctim: ita vt recipiatur vapor eorum per canalem: cuius vna extremitas sit fabricata super vas in quo res coquantur: et alia extremitas applicetur auri. Et quandoque est necesse vt misceatur cum his rebus aliquid ex stupefacientibus: vt sedetur vehementia doloris: et tunc fiat illud cum cautela. Remouent autem nocumenta narcotici vapores superius dicti cum modico castorei: et croci: et piperis: sicut scis.

Saliensis. Linimentum quod administratur: et sedat dolorem auris, accipe medullam cerui: aut medullam cruris iuuenci: cere: ana ℥. v. oleum de narcissis: aut de amigdalis amaris: et succum gerageni quantum sufficit. Fiat ex eis vnguentum: et vnge in circuitu auris: est enim mirabile.

Idem. Aliud valens similiter: radices cum oleo decoque: et distilla ex eo in auribus: et cum lana calida suppone.

Idem. Vermes qui sunt sicut faba media: et inueniuntur sub lapidibus aut vermes plurium pedum coquantur cum oleo ex oliuis inmaturis: et distillet ex eo in aurem: est enim expertum. Fit etiam similiter ex scarabeo: et ex lumbricis terre. Oleum similiter de scorpionibus est ad illud sublime.

Idem fel thauri cum adipe anatis est iuuamenti mirabilis ad dolorem auris a causa vehementer frigida.

Mahemet arasi. Confectio medicaminis de quo distillatur in aurem: et linitur ex eo in circuitu eius: et sedat dolorem frigidum et ventosum. Recipe castorei euforbij opij storacis: liquide: piperis foliorum rute: calamenti: sinapis: ana. fiant ex eis trocisci: et dissoluantur in oleo nardino: aut costino: et coquantur in concha cepe: et distillet in aurem: sedat dolorem auris.

Hamec in vrina tauri: aut caprarum si dissoluatur myrra: et distilletur in aurem sedat dolorem auris.

Ysaac ad dolorem auris. Recipe bauracmel bonum: et oleum rosatum et acetum: et misce: et pone in aurem: expertum est.

Hez accipe mellis crudi: et olei lau rini partes equales: contunde et pone in aurem: expertum est.

Hec unctio conferens ad dolorem auris. Recipe mellilori .ʒ. ij. camomille sansuci an. ʒ. i. s. aque lib. i. et s. bulliant usque ad lib. s. Deinde pone olei de keiri: et olei violarum: sisamini an. ʒ. ij. Decoque ad consumptionem aque: et utere.

Gabriel. Linimentum conferens dolori auris expertum. Recipe aristologie longe: seminis capparis: fenugreci an. aur. ij piperis longi. aur. i. ameos: aloes: foliorum sansuci an. ʒ. s. ellebori. ʒ. i. et quartam alterius: aque lib. s. olei. ʒ. i. Bulliantur usque ad consumptionem aque: et utere multociens: bonum.

Diascorides. Recipe radicem que comeditur: et calefac super cinerem et calidam mitte in aurem: et fac multociens.

Item succus mente: et mel ut sint de singulis partes equales: et distilla ex eo in aurem: bonum est.

De bothor et apostemate aurium.

Si fit calidum: cura eius est phlebotomia: et lenificatio nature: et proprie phlebotomia cephalice cum multa sanguinis extractione si est possibile: et si non est: cum iteratione: et distilletur in aure in principio quod est sic oleum rosarum in quo iam consumptum fuit acetum: usque ad dies duos aut tres: et obseruetur regimen in vehementia doloris ne deficiat virtus et faciat cadere in sincopim: et sudorem frigidum et pmixti omnem rationem: et mortem: quare distilletur in ea distillatione post distillationem ex oleo iobroch cum lacte noviter mulso: et si excusari aliter non potes cum modico ciphore aut opii exhibe. et postquam preterierit tercium diem distilletur in ea mucillago seminis citoniorum: aut fenugreci: aut altee: et seminis lini. Si autem apostema non fuerit vehementis caliditatis: distillanda sunt aliqua ex mucillaginibus cum adipe galline: aut anatis: aut medulla cruris vituli: et expertum est. Diachilon dissolutum in oleo anetino: aut camomellino. Et expertum est: diaquilon minus cum oleo de alcanna. Et ex eis que sunt ultimi iuvamenti: est isopi cerotum: quod dicemus. Et confert administratio evaporationum humidi quod diximus.

Iohannes Serapionis. Emplastrum conferens ad apostema auris. Recipe farinam ordei: et decoque cum rob: et oleo de camomilla.

Aliud. Recipe farinam fabarum: camomillam: violarum: succum: farinam ordei: alteam: mellilotum. Decoque cum aqua: et oleo camomillino: et rob: et utere.

Hec medicamen quod resolvit: et maturat apostemata que sunt in auribus. Recipe farinam fabarum: et fac emplastrum cum expressione caulium: et oleo de lilio. et suppone.

Haly abbas. Isopi cerotum: cuius iuvamentum est sublime ad apostemata aurium maturanda: et sedans dolorem: bonum si deus voluerit. Recipe adipis galline: butiri ovini: seu vaccini lori: cere citrine: adipis capre: mellis: olei de lilio: isopi humide de singulis partes equales. Fiat ex eis cerotum: et tepidum intromittatur: et liniatur in circuitu: expertum est.

Hec. Confectio emplastri sedantis dolorem ad dolorem: et apostema aurium. Recipe cepe album: et ei ixerez: et pistetur cum butiro: et utere.

Albemet arasi. Confectio emplastri sedantis dolorem aurium apostematum. Recipe bdelii: adipis caprini an. ʒ. iij. farine fenugreci: et seminis lini: radicum altee radicum lilii: an. ʒ. v. melliloti camomille: an. ʒ. i. croci. ʒ. i. vitellum unum ovi citri. Conficiuntur autem sic camomilla: mellilotum: radices altee: et radices lilii: coquantur in aqua usque dum cocta sint: bdelium dissolvatur in succo cepe: aut in aqua decoctionis herbarum. Et ex omnibus his et ceteris fiat emplastrum: postquam additur rob: et olei sisamini: aut de lilio an. ʒ. ij. butiri quantum sufficit. Coquantur omnia usque dum pinguescant: et emplastretur cum eo. Et quandoque propter necessitatem additur ei opii. ʒ. ij. et est mirabile. Et quandoque pro opio papaveris albi. ʒ. vij.

De sonitu et tinnitu aurium.

Fit quandoque propter debilitatem: sicut accidit convalescentibus. Et cura eius est cum resumptivis: et addendum ad virtutem corporis: et regimen convalescentium sicut scis. Et quandoque fit propter adventum crisis: et est silendum et descendum in eo. Et quandoque fit propter abundantiam: et repletionem superfluam in capite. Et cura eius est solutio et evacuatio cum iera diacolloquintide et cochiis et similibus cum iteratione: et iteratione. Deinde fiant instillationes: et emplastrationes post embrocationes: et evaporationes per tractatum ex his que dicemus. Et fit quandoque a ventositate grossa: et conferunt ei caputpurgia: et sternutationes post mundificationem radicum et distillationes note: et proprie cum oleo de canna et modico de euforbio: aut oleo ruteceo: et castoreo aut oleo de bec cum modico succi porri. et quandoque fit ex coartatione humo-

grossoꝝ: ⁊ viscosoꝝ: Et cōfert i hoc nitꝝ cū melle: ⁊ aceto aut ellebor⁹ albus cū castoreo ⁊ melle: ⁊ aceto: ⁊ oleo de been.

Hamech filius Zegar. Oleū rafani cum oleo rosato: ⁊ succo porri ⁊ felle ouium ɔfert tinitui ⁊ sibilo aurium. Succ⁹ porri cū oleo rosato ⁊ lacte mulieris ⁊ castoreo valet similiter.

Vnguētū ex inuentiōe nostra valēs cū auxilio dei sonitui auris: ⁊ grauedini audit⁹ propter ventositatem grossā: ⁊ materiam frigidam. Recipe ellebori albi: castorei: costi: ana. ℨ. i. rute: nitri piperis longi ā. ℨ. vnius partes. ii. euforbii. ℨ. vnius tercii: deinde accipe succi radicis q̄ comeditur: succi porri: olei nardini: camomillini: olei de amigdalis amaris: olei anetini ā. ℥. i. coquantur ad succorum consumptionem cola ⁊ vtere: expertum est.

Iohannes Sarapionis. Si tinnit⁹ a ventositate contingat: ⁊ inflatione. Recipe eufor. ℨ. i. ⁊ resolue in oleo de alcanna: ⁊ vtere aut castoreū cū oleo rutaceo: aut oleum de been cū succo porri.

Item si ex materia grossa coartata i auribus cōtingat vaporet auris p traiectoriū. Deinde istilletur medicamē quod. Recipe ellebori albi castorei: nitri: ā. ptē. i. croci. partis vnius q̄rtā. Misce cū oleo sisamino ⁊ aceto: ⁊ distilla i aure.

Alexander. Ad ɔsum̄mos auriū sonitus ⁊ tinitus mirabilis. Recipe euforbii: ⁊ dissolue i oleo cipino: ⁊ vtē.

Filius Zacharie arasi. Recipe camomillā: sansucū calamētū: sebā: ysopū siccam: absinthium: bulliant i vase sup quod ponatur traiectorium: ⁊ recipiatur fumus eius: confert enī post corporis mundificationem.

Item. Si fiat sonitus auriū ppter debilitatem succedentē febribus: distilletur i aurem acetū decoctionis absinthii cum oleo rosato.

Albohali. Medicamen expertū ad sonitum: ⁊ tinitum auriū. Recipe gariofiloꝝ: seminis porri: ā. ℨ. i. musci grana. ii. Distillentur cum aqua sansuci: aut foliorum pini: aut rute.

De debilitate auditus: ⁊ surditate.

Que natiua ē nō inuenit curā. Que aūt antiq̄ ē vix recipit curā. Que aūt fit ppter apostema: aut bothor: dixi-mus ei⁹ curā. Si aūt fiat ppter saniē i aure aut ppter aliq̄d q̄d intrauerit i aure: sicut ē lapis: aut faba: dicem⁹ curā eoꝝ. Et quādoq̄ fit ppter ɔstipationē colere i corpore: ⁊ fit earū redūdatio ad aures: sicut Hyppocrates dixit. Et ɔfert i huiusmodi vt euacuet colera euacuatiōe post euacuatiōez. Et fit etiā ex eisdē causis: ex q̄bus fit sonit⁹: ⁊ tuba i aure: sicut ē repletio: ⁊ coartatio humoris grossi. ⁊ viscosi: ⁊ vētositas grossa: Et nō differūt: nisi fm fortē ipssionē ⁊ debilē. Facta enī debilis ab eis ipressio facit tubā: ⁊ sonitū. Ex forti enī ipressione: tharas. Quāobrē, curā adhibeas: sic dixim⁹ illic. Fit etiā ex veruca: ⁊ carne addita: ⁊ raro ppter loci nobilitatē habet curā. Interdū tamē curat: ⁊ ꝓpue cū administratione medicaminis acuti vna vice post aliā vsq̄ dū ɔsumatur caro addita: aut veruca. Deide curet medicamine icarnatiuo. Et quādoq̄ fit ppter sordes: q̄ sūt i aurib⁹: Et ei⁹ ē cura: vt extrahāt ⁊ afferant ad locum hunc: que diximus in capitulis: que sunt ante istud.

Mahemet fili⁹ Zacharie arasi. Confectio medicaminis ad grauē auditū: ⁊ tinitū auriū: bonū. si de⁹ voluerit. Recipe pulpe colloq̄ntide. ℨ. ii. baurac. ℨ. vnius tercias. ii. castorei. ℨ. i. succi absinthii. ℨ. i. aristologie rotūde. ℨ. i. euforbii. ℨ. vni⁹ tercii: costi. ℨ. s. fiat sief cū felle vaccino: ⁊ distillet cum oleo amigdalino amaro. Et hoc post euaporationem in traiectorio.

Alexāder. ad idē expertū: ⁊ ꝓprie si fiat surditas ex humore frigido oppilāte: ⁊ ē expertū. Recipe elleboꝝ albū castoreū: nitꝝ: piretꝝ: coquāt i vino forti deide cola ⁊ distilla ex eo in auribus: primo tamen sternutamenta prouocentur.

Itē ɔfectio trociscoꝝ auferētiū surditatē ⁊ grauedinē audit⁹ ⁊ sūt expti. Recipe ellebori albi: castorei ā. ℨ. i. nitri. ℨ. s. fiant trocisci cum aceto ⁊ administrentur cum aceto.

Itē fiat puluis ellebori albi cū aceto posit⁹ cū licinio. Fili⁹ Sarapionis. Cōfectio trociscoꝝ q̄rū operatio ē visa ad oppilatiōez ⁊ tharas q̄ꝝ pmittio. Recipe ellebōi albi. aur. ii. nitri. aur. viii. croci. aur. iii. ɔfice postq̄ bene ɔterit cū aceto ⁊ fac trociscos ⁊ adīstrēt cū aceto ⁊ sūt. n. ad

Alexāder. quādo surditas: ⁊ mirabiles ɔtigit ex colerico humore i aurib⁹ coartato ⁊ h̄ restricto fluxu colerico abūdare ɔsueto

tūc prouocato eo ꝛ educto ꝑ ventrē: soluit
surditas: sicut ex Hyppocratis doctrina col
legimus. Si āt ex crudis: ꝛ viscosis ꝯtingat
humoribꝰ: fortiora sūt adhibēda medicami-
na: Difficilius em̄ morbꝰ soluit. Dandū est
igit oximel: qđ Iuliano presidi factuꝫ fuisse
testatur ab Oribasio: aut iera galieni cū ite
ratione: ꝛ iteratione: aut dādū ē hoc medica
menquod. Recipe salis armoniaci: piperis
añ. ʒ.ij. euforbij. ʒ.i. Dabis ex eo. ʒ.iij. aut v
ij. cū ouo sorbili: aut idromelle: ē.n. mirabile
etiā ad vertiginē: ꝛ epilepsiā: ꝛ mulieribꝰ mē
strua potenter educit. Postq̄ aūt purgatꝰ
fuerit gargarismata ꝛ sternutationes neces
sarie sūt. Veꝝ gargarismata fiāt ex staphi-
sagria: ꝛ sinapi. cū mastice. Sternutationes
autē ex elleboro albo: ꝛ pipere. Vltimo ve-
ro distilla sanē q̄ morbū soluāt ex his: q̄ di-
ximus. Si autem adhuc passio permaneat:
ꝓuocet vomitus cū facilitate: ꝛ iteratiōe cū
eis: q̄ sūt: sicut elleborus albus cū propriesa
te i hoc: ꝛ iterata expurgatione: ꝛ gargaris-
mate: ꝛ aliꝭ que superiꝰ diximus. Equitare
aūt ꝑ loca arenosa: ꝛ dec iuta: ꝛ euectiones
cū curru: ꝛ balneationes i aquis thermaruꝫ
ꝛ salsaꝝ ad hoc multū cōferūt remouenduꝫ
Et credo quod surditati facte a materia fri-
gida: aut ventosa cōferūt olea calida: sic co
stinum ꝛ anetinū ꝛ oleū balsami proprie ꝛ si
milia: quoꝝ rememoratī sumus i doloribus
aurium. Et pulpe colloquintide: aut succo
cucumeris asinini: aut radicis eius. inest ꝓ-
prietas mirabilis cum aliquo ꝑdictoꝝ ole
orum. Et ex eis ē oleū nardinuꝫ cū castoreo
ꝛ similiter fieꝭ factuꝫ ex aloe: castoreo: ꝛ pul
pa colloquintide partibus equalibus: cōfice
cū felle vaccino: ꝛ instilla cū oleo rafani aut
aliquo oleoꝝ calidorum. Et oleū rafani: ꝛ ole
um staphisagrie sunt experta sūt: ꝛ expertus ē
puluis ellebori albi cū aceto instillatus i au
rem: aut missus in aurem cum licinio.

De vlceribus aurium.

Quedā ex eis sūt manifesta: ꝛ habēt
genera curatiōis nota sicut diximꝰ
in capitulo de algarab. Quedā ve-
ro ex eis sunt occulta posita i profundo. Et
sunt ex eis quedā i quibus nō multū preteri
it tēpus. Et alia que sūt cronica antiqua in
quaꝝ curatione puenimus administrando
regimen subtiliatiuum i his q̄ comedantur
ꝛ bibantur: ꝛ ceteris: ꝛ mundificando corpꝰ:
ꝛ etiā capitis solutionibus factis cum itera-
tione: ꝛ iteratione. At si vlcus recens fuerit
duplici eget genere curationis.

Primum ē mundificatio: ꝛ abstersio
cum eis q̄ sunt abstersionis medio-
cris: sicut ē aq̄ mellis proprie: aut vi
nū cū melle: aut acetū cū melle: aut oximel
squilliticum: ꝛ similia factis ex eis iniectiōibꝰ
post iniectiones per siringā: aut per aliquid
aliud quod est sicut canellus penne subtilis
Deinde cū bōbice aut lana subtili abstergat

Secundū genus curationis ē exica
tio: ꝛ consolidatio eoꝝ cū eo quod ē
mediocris exicatiōis sine mordaci
tate multa: sicut ē proprie olibanū solutum
cū vino: aut sarcocolla: ꝛ olibanū solutū i vi-
no: ꝛ melle pauco: ꝛ expertum bonū. Et ex
eis ē myrra: ꝛ aloes dissoluta in vino: ꝛ san-
daraca i hoc ē mirabilis: ꝛ proprie trita cum
vino: ꝛ melle: ꝛ immissa cū licinio. Sanat.
ꝛ dolorē tollit. Et similiter alumen cū ace-
to tritū cōtritione vltima expertū ē. Et simi
liter licinium cū fieꝭ medicinis: Aluminis:
rum: ꝛ myrra: ꝛ aloes: ꝛ sandaraca: ꝛ sarco
colla cū melle: ꝛ vino sūt ex summa coꝝ. Et
similiter sanguis draconis: Sic fieꝭ medicine
sarcocolle: myrre: aloes: spume maris: olib
ani añ. ps. i. aluminis adusti ps. iij. ꝛ. s. Terant
cōtritione vltima cum melle ꝛ vino vsq3 di
fiat i terminū mellis tenuis. Deinde vtat
cum licinio.

Si autē antiquum cronicum fuerit
triplici eget genere curationis. Et
primum q̄dem est mūdificare: ꝛ abster
gere vlcus aurium a putrefactione: ꝛ corru
ptione fetida: cum eis que sunt vigorose ab
stersionis: nō nimis fortibus in principio: ꝛ
ꝓueniatur paulatiꝫ ad ea q̄ sūt fortiora. Et
rebꝰ generꝫ mediocriū ē vrina pueri cū mel-
le: ꝛ absinthio cū vino: ꝛ melle: ꝛ modico sal
gēme ꝛ oximel squilliticū cū modico floris eris
ꝛ fortius est alchitran cum melle: ꝛ ex his est
vinū decoctionis radicum lilii. cū melle: aut
succus affodillorum cum melle: ꝛ modico sa
lis gemme. Et confert succus foliorum ru-
cis: cum melle: ꝛ vino. Et adhuc fortius eis
est fel thauri cū vrina pueri: ꝛ hoc apud ve-
hementiā putrefactionis: ꝛ fetoris. Et com-
positis vltimis: ad hoc est vnguentū egyp-
tiacum quod diximus in antidotario: ꝛ pro
prie solutum in vino aut aceto: ꝛ distilletur
i aurem: ꝛ est mirabile. Et similiter vnguen
tum de flore eris: aut medicamen huiusmo-
di compositum. Recipe floris eris: ꝛ tubel
eris añ. ʒ.ij. succi porrorum mellis puri añ.

.ʒ.i. vrine pueri quantum sufficit. Terat usq; dum fiat sicut mel: et utere.

Secundum genus curationis est incarnatio et reparatio eius quod iam per putrefactionem deperditum est: et hoc quidem perficitur cum rebus mediocris exiccationis absq; mordicatione vehementi: et sunt ea propter que quoniam in consolidatione vulnerum non antiquorum rememorati fuimus.

Tertium genus curationis est exiccatio et consolidatio ulceris cum rebus exiccantibus: et consolidantibus in quibus sit permixtio aliquorum acuitatem habentium: sicut mirra: aloes: thus: et similia: quorum processit rememoratio: quibus admisceant aliqua que sunt sicut colcotar: flos eris: et similia: et nos tradimus compositiones solennes quarum una pertinet ad hanc partem.

Filius Zacharie arasi. Confectio medicaminis ad ulcera que fiunt in aure est experta. Recipe sarcocolle sanguinis draconis: olibani: spume maris: mirre: boli armenici: scorie ferri: floris eris: aloes: et oleorum ana partes equales. Terantur contritione subtili: et ex media parte eius fiat sief: et distilla ex eis in aurem cum aqua mellis aut melicrato: aut oximelle: et ex alia medietate involuto licinio in melle: et in medicamine mitte in aurem lota prius ex aceto et aqua et exiccata cum bombice: aut lana.

Iohannes Serapionis. Unguentum egyptiacum conferens ad ulcera sordida: et putrida: et fetida: sive in aure: sive ubicumq; sint per corpus: et ad fistulas: et ad ulcera maligna que sunt in locis absconsis: et inferiori: et indigent abstersione. Recipe mellis dispumati. ʒ.iiij. aceti boni. ʒ.iij. eruginis. ʒ.i. confice igne levi usq; dum mellis habeant spissitudinem: est enim abstersivum sublime.

Item. Modus confectionis scorie ferri cuius iuvamentum est sublime ad ulcera que fiunt in aure. Recipe scoria ferri: et lava eam cum aceto forti postquam triveris eam vehementer. Deinde exiccetur super latere calido: deinde fiat similiter usq; septies: deinde teratur usq; dum fiat sicut pulvis subtilis: et decoquatur in aceto decoctione vehementi usq; dum habeat spissitudinem mellis: et distillentur ex eo in aurem: aut intromittatur cum licinio.

De vermibus in aure.

Vermes in aure indigent medicamine necante eos in primis. Deinde ingenio educendi eos ne propter remanentiam eorum accidat putrefactio: et ulcera. Et primum quidem perficitur cum medicinis quibus est proprietas super hoc: sicut amaris proprie: et acutis: et acetosis: et quandoq; ingeniatur: et datur medicine que sunt venenum eis cum permixtione dulcedinis ut avidius recipiant. Res autem quibus est proprietas necandi eos: sunt sicut absinthium proprie: et farasion: et centaurea: quorum coctum cum vino et distillatum. Et calamentum est fortius his. necat enim vermes: et dolorem sedat: et proprie succus eius: et similiter succus capparis. Fel bovis albi distillatio facta cum vino experta est. Et similiter scamonee dissolute in aceto: et aloes cum vino et succo capparis: aut calamenti. Valet etiam cucumeris agrestis succus cum radice eius et succus foliorum persicorum cum aceto: et succus radicum mori. Et bonis mirabilibus cum eis sunt fella: aut euforbium. Et oleandro sunt proprietas mirabiles. Et dixit Galienus: Si cetera non conferant: sulphur vivum et calx viva terantur: et ex eis cum melle fiant trociscis: et distillentur ex eis in aure cum aceto. Et alkitran distillatus in aure est ex eis que ultimo necant eos. Et similiter succus cucumeris asinini: aut calamenti cum scamonea: aut sinapis semen cum succo iusquiami.

Secunda res perficitur cum ingeniatione educendi eos: et propterea et distilletur in aurem bora post horam oleum tepidum. Deinde sternutet cum condisi: et retineat os: et nares: ut spiritus feratur ad aures cum impetu. Et quandoq; rationabiliter applicantur ventosa in aure. Si autem vermes putruerint in aure: impleatur una vice post aliam vino: et oleo tepidis: et radio immisso in ea cum bombice: aut lana abstergantur: et laventur usq; dum totum excludatur corruptum.

Haly. Medicamen conferens vermibus in aure: et doloribus eorum. Recipe olei de persicis: olei de crissomilis: et olei de amigdalis amaris aut succi foliorum radicis: et succi apii ana partes .ij. Bulliant lento igne usq; ad consumptionem succorum. Et distilla ex eo in aurem mane et sero.

De ingressione aque in aurem.

Cura huius egritudinis fit fm unum trium modorum: aut cum ingeniatione qua fit evacuatio: aut attractio: aut resolutio. Prima quidem perficitur cum infusione sternutatione comprehendendo os: et nares: aut effundatur in aurem aqua usq; dum repleatur. Deinde inversetur cum velocitate ut excludatur aqua tota: et firmitamur radius subtilis aure existente inveniatur: et commoveat

caput suum frequenter: et descendat per gradus velociter. aut tusciat: et sternutet. Hec enim faciūt egressionē aque facilem.

Secunda res pficitur cū suctiōibus: et medicinis q̄ attrahūt aquā efficaciter sicut spongia marina immissa i aurem ligata cū filo: vt facilius fiat ei⁹ attractio: aut lana que inuenitur i conchis marinis: aut frustrum medulle sambuci. Et ex instrumentis est cannellus qui intromittatur i aurem et fiat suctio per ipsū et quādoq; ponitur in aurem extremitas cannellaris: et propter instrumenti quod attrahit quādo sugitur relinquitur ei vacuum et ē modus attrahēdi vehemens quare attrahitur aqua fortiter

Tercia pficitur cū ingeniatiōe: qua fit aque resolutio cū facilitate: et ē vt accipiatur cannelus aneus: et inuoluatur super vna extremitatum eius cotum sicut vsq; ad terciā ipsius: Et alia extremitas mittatur in aurē: et circumdetur ei aliquid ex coto: vt sigillet in foramine auris: deinde accēdatur super extremitatem que ē extra ignis. Et dixerūt aliqui: q̄ panno fuerit submersa i oleo. resoluitur. n. aqua cū operatione hac vice post vicem: extracta autē aq̄ distilletur in aurem oleū rosatū tepidū instillatione post instillationem.

Summa vij. de egritudinibus narium: et pmo de fetore narium.

Fetor narium si fuerit pp̄ter vulnera i naribus: aut pp̄ter emoroidas natas in ipsis: dicemus curā Si aūt fuerit propter humoꝝ putrefactiōē in circuitu nariū: aut suspensoꝝ: aut adherentiū i partibus colatorij: aut in parte mamillari: aut ventriculis cerebri. Tūc cura ei⁹ est tres res. Prima est mūdificatio capitis pluries iterata cū medicinis: quaꝝ forma est apud te: iam scis eas. Et hoc fiat post regimen bonū i sex generibus reꝝ: sicut etiā scis.

Secunda est lenitio circa partem vt abstergatur: et mundificet qd̄ de corruptione iheret i partibus alchaiatim: et hoc quidem pficietur cū medicinis quibus inest proprietas hoc facere: et ex eis ē vinum bonū odoriferum de quo fiat collutio post collutōnē: pmo simplici deinde cū vino decoctōis eaꝝ: que sūt myrra. ciperus. rose. calamus aromaticus. xilo aloes: et similia. Deinde isuffletur i nares calamus aromaticus. spica. ciperus. rosa. myrti folia: et similia singulariter aut coniunctim: cū modico sal' gēme: et similiter confert puluis calamenti montani insufflatus. aut xilo balsami: et fortius eis est elleborus albus.

Inquit Galienus. Urina asinorū ē ex melioribus lauacris: et infusionibus ad fetorem narium et conferūt immissiones tentarum: et pp̄ie ex eisdē ex quibus fiunt insufflationes: quaꝝ nominatio precessit: et proprie confecte cū melle aut cum vino odorifero. Et ex rebus mirabilibus ad hoc est tenta facta ex puluere iere pigre. .ʒ.iiij. calami aromatici: myrre: gariofiloꝝ añ. ʒ. ij. spice: folij: floꝝ squinātī: darsiсaан añ. ʒ. ß. et. ʒ. et fac tentas cum vino bono.

Inquit Diascorides. Darsisaan secundū omnē modū administrationis: est ad hoc medicamen expertū.

Tercia res pficitur cū eo quod fac diuersionem materie ab emunctorijs: et partibus nariū: sicut pp̄ie cauterium factū in cubendeg: cuius formā narrauimus in capitulo de catarro: et in curis oculorū. Fit autem fetor nariū ex vapore eleuato a stomacho: et alijs partibus: et cura eius ē sicut precessit post correctionē stomachi: aut alterius partis.

Rasis. Confectio medicaminis auferens fetorem narium: et faciens ex eis inspirare bonum odorem. Recipe xilo aloes crudi: gariofiloꝝ: rosarū: añ. ʒ. ij. spice sudi: añ. ʒ. i. confice cum vino bono antiquo: et aromatiza cū musci danich. ij. fac pillulas i modū ciceris: et dissoluat vna ex eis i oleo nardino: aut aqua rosacea et distilletur i nares postq̄ laueris eas cū vino decoctionis spice et rosarum.

Mahemet arasi. Modus confectionis ad fetorem narium expert⁹. Recipe aluminis: myrre: calamenti: galie añ. Tere: et exufla ex eo in nares: postq̄ laueris eas cum vino antiquo odorifero mixtis vicibus. Deinde licinium i eodem medicamine intinctum ponatur.

Rez. Aliud. Recipe calami aromatici. ʒ. i. myrre galie: añ. ʒ. ß. musci danich. ʒ. Fac sicut primo.

Item. Confectio decoctionis q̄ lauande sunt nares multis vicib⁹: abscindit fetorem narium. Recipe spice: galie gariofil' añ. partes equales. Coquātur in vino aromatico: τ sugātur narib⁹ τ lauētur nares: τ licinium infusū i eo mittat̄.

De fluxu sanguinis narium

Quando ē et etiā⁹ ē expectādū sup eo nisi exuberet exuberatione sup qua formidat̄ de casu virtutis. Et tūc succurrēdum est: sicut dicemus post. Et fit quādoq̄ fluxus sanguis ex naribus succedēs sode: sedās sodam ꝓprie pulsatiuam: τ descendunt ē i ꝯcnisi superfluat. Et tūc succurrēdum est ei: sicut dicet̄ post. Et fit q̄nq̄ ꝓpter fracturā arteriarū cerebri: τ raro recipit curam. Verū ei succurremus: sicut dicetur post: Et q̄nq̄ accidit ꝓpter ebullitionem factam in sanguīe cū cōmunitate totius corporis: aut cū cōmunitate epatis tantū: quādo supcalefactionē eius cadit ebullitio i sanguine: τ intentio i curatiōe eius est duplex. vniuersalis. s. τ particularis. Uniuersalis quidē fit tribus modis. Primus modus est cū eo qd̄ alterat malā cōplexionē: τ aufert acuitatem sanguis: sicut proprie cibi: τ potus frigidi: τ cōgelātes: τ infusiones: τ balnea in aquis frigidis: τ sessiones i eis: τ emplastrationes sup epar: ex rebus vere i frigidationis: τ acetum in hoc ē mirabile: τ proprie emplastrationes pānoꝝ infusoꝝ in aceto infrigidato in niue: τ posite sup epar: τ sumen: τ extrema: τ super testiculos vtendo p mutatiōe: post pmutationē: cautela super h̄ adhibita: ne vltima sequatur infrigidatio.

Secūdus modus est: vt fiat diuersio sanguis ad diuersū: vel oppositū: τ h̄ quidē pficit̄ cū phlobotomia sb nli ex latere opposito in principio: deinde ex eodem fiat. Et quandoq̄ oportet ducere ad vltimā fere euacuationē: τ ventosationē sup epar: si ē ex nare dextra: aut sup splenē si ē ex nare sinistra: aut sup vtranq̄: τ sup sumen: si est ex vtraq̄. Et cōferūt etiā ventosatiōes sup crura: τ sup calcanea ex parte domestica: que si non cōferūt administrētur ventose sup ceruicē: τ sup spatulas cū scarificatione tenui. Ad hoc cōferūt ligature: τ compressiones dolorose facte in extremitatibus τ in testiculis virorum: τ mamil' mulierum. Adiudicamus ꝑterea secūdū sapientiā: vt acuitas τ inflammatio vincant in sanguine supra multitudinem modus primus preponatur secūdo. Si aūt multitudo vicat: aut multitudo simul: τ acuitas vincit i sanguīe modi secūdi sapientia preponenda est.

Tertius modus est vt acquirat̄ coarctatio i vijs: τ ductib⁹. Et hoc quidē perficitur cū linimētis sup frōtē τ tēpora ex rebus infrigidatiuis: τ cōglutinatiuis: τ stipticis: τ si oportet stupefactiētib⁹ ex his que dicimus.

Particularis aūt itentio pficitur cū solicitudine administrationis rerū p instillationē τ insufflationem: τ inmissiones terrarum fluxum sanguinis constringentium. Medicine quidē h̄ierōs h̄ alie sunt conglutinatiue: sicut puluis molēdini ꝓprie: τ farina: τ puluis molendini: τ tela aranea: τ ꝓprie que ē in molendino: aut q̄ ē vicina furno: τ albumen oui: τ spongia marina cū alkitran cōbusta: τ fum⁹ picis: τ thus τ fumus thuris: τ stercus asininum: τ carta combusta: τ pili leporis: τ coagulum eius: τ succus alfatar: τ gipsum: τ gummi assum: et dragagātū cōbustum. Alie sunt vehemētis stipticitatis: sicut rosa: τ semē eius: τ galle: τ balaustie: τ bersisides: τ hadie: τ succus albe sandal. τ succus albeladx: τ succus palme: τ abon cortices: τ flores granatoꝝ: τ bolum: τ terra sigillata: et alumen: τ camphora ꝓprie emalbites: τ gūmi assum: τ myrra: τ karabe: τ sanguis draconū: τ antimoniū: τ succus foliorū salicis: τ succus folioꝝ vitis: τ silia. Alia sunt vehementis infrigidationis cōgelantia sanguinē: sicut cāphora ꝓprie: τ cortex mandragore: τ succus eius: τ iusquiamus: papauer: lactuca: τ succi earū: τ opium: et similia. Et alia sunt: que sūt cauterigatiua: sic calx: colcothar: calcanthū: es vstū: arsenicū flos eris: τ similia: Et alia sunt: que operāt̄ illud a ꝓprietate: sicut frequētatio comestionis cerebroꝝ gallinarū: τ stercus asini insufflatum: τ succus albedarogi istillatus: τ succus porri: τ succus portulace τ similia. Uerum conglutinatiue τ sigillatiue: et stiptice sunt meliores eis: τ fit per eas curatio vera. Congelatiue vero stupfacientes: τ cauterigatiue suspecte sunt. Hec. n. aliquādo moribunde sunt congelando spiritus: τ extinguēdo calorem vite. Alie vero licet restringētes magnificant tamen vulnera: Et post casus crustelle vehemētior fluxus reddit̄ quā fuerat primo. Uerificatores vero: qui operant̄

scđm sapiam: aggregāt ex diuersis diuersa
rū lectionū ⁊ pficiūt ex eis vnā virtute hñs
sigillatū: ⁊ carens suspitiōe ex his q̄ inueniūt:
sicut trademus post. Et oꝫ medicamina que
mitti oportet i nasū vt terant ̄ vlcla ꝯtritiōe:
sicut alcohol. Deinde pꝰ iīectionē eaꝝ i nasū
strigat ̄ sup eas vehemēter vsq̄ dū īprimāt:
⁊ sigillēt sup apertionē vene īpressiōe bōa.

Emplastrū ꝗ̄ vtēdū ē sup frōtē:
⁊ tēpora ⁊ linit ̄ sup ea ex sed. t sanguis
fluxum. Accipe boli armeni:
gypsi puri: succi barbe ircine añ: ptes eq̄les.
Terāt ̄ ꝯtritiōe vltia: deinde ꝯtere cū aceto
forti i vase lapideo itaq̄ȝ elaboret ̄ multū in
eius ꝯtritiōe, vsq̄ dū fiat: sic mel hñs medio
critatē inter tenue: ⁊ spissū: ⁊ liniat ̄ i fronte ⁊
tēporib: ⁊ strigat ̄ sup eis cum pila facta ex
stupis: ⁊ ligatura stringēte ē. n. ex ptū. Et qñ
q̄ apud necessitatē addit ̄ opij circiter ps. s.

Infusio aque veri frigori sup caput
⁊ cōstrictio facta i tpibus ex pila infusa
i aqua huiusmōi strigit sanguinis
fluxū: ⁊ sitr i aceto ifrigidato i niue: aut
succo folioꝝ salicis: ⁊ mente: ⁊ folioꝝ vitis si
milit ̄ ifrigidatis i niue: ⁊ q̄nq̄ cōmiscent ̄ cuꝫ
his aliq̄ ex stupefaciētib⁹ sic ncētas cogit.

Hamec. Emplastrū bonū nobile ad
fluxū sanguīs ex naribus: ⁊ ē exptū
⁊ forte quare oportet sup eo cautelā
adhiberi. Recipe cāphor: opij: succi alkasel
añ partē. i. farine ordei ptes. ij. confice cū suc
co albelach: vel cū succo vue lupine: vel cuꝫ
aqua rosata: ⁊ line sup frontē ex eo: ⁊ tpa: et
pone cum licinio ex eo in nasum.

Item. Medicamē abscidēs fluxū
sanguis ex narib⁹. Accipe papyri
cōbuste: corticū ouoꝝ cōbustoꝝ: akatie: corti
cū granatoꝝ añ. Misce cū eis parū ifusiōis
aque salis: ⁊ cū licinio naribus immitte.

Item aliud valens ad fluxū sangui
nis ex ruptura arteriarū. Recipe
olibani: aloes añ. Tere: ⁊ ꝯfice cū al
bumine oui: ⁊ fiat sicut mel ⁊ vtere cū licinio.

Medicamen ex inuentione nostra ci
to sanans. Accipe camphore sangui
nis draconis añ. ʒ. i. kabie sandali ru
bei fricati: colcothar: aluminis iameni: chu
ris papyri combuste añ. ʒ. ii. Confice cum
aqua salis: ⁊ fac trociscos: ⁊ quādo oportet
dissolue cum encaustro scriptorum. Deinde
fac siccari: et combure ipsum: ⁊ cinerem eius
naribus insuffla: est. n. expertum.

Aliud similiter ex inuentione nostra.
Accipe pannum lineum antiquū: ⁊
summerge ipsuꝫ in licinio dissoluto
i encaustro scriptorum. Deinde fac exiccari
⁊ combure ipsum: ⁊ cinereꝫ eius naribus in
suffla: expertum bonum: si deus voluerit:
vel solum licium in panno illine: et combu
rēs vtere.

Gabriel. Aliud valens similit ̄. Acci
pe scorie eris: ⁊ papyri combuste: et
corticum ouorū cōbustorū: kabie: cor
ticum granatorū: añ. confice cum albumine
oui: ⁊ vtere.

Diascorides: Stercus asininum sic
cum ⁊ recens insufflatum i nares: ⁊
etiam odoratum stringit fluxum sā
guinis cū virtute. Et dixerunt quidā ex po
sterioribus: quod si misceant ̄ cum eo ꝑꝑ et
camphore circiter añ. partis eius sanat me
dicamen vltimum.

Isaac. Accipe sanguinis draconis
ramie papyri cōbuste: añ. partē vnā
semē portulace combustū: balaustie
añ. partē. s: tere: ⁊ vtere cū cancello: ⁊ accipe
ex eo: ⁊ confice cum succo coriandri humidi:
⁊ vtere cum licinio.

Filius Zacharie arasi. Confectio
medicaminis qḋ ponit ̄ super frontē
⁊ tpa: ⁊ abscindit fluxum sanguinis
ex naribus. Recipe. kabie: succi barbe hyrci
ne: olibani: aloes: gallie: balaustie: gummi
arabici: myrre: boli armeni: opij. añ. Fiant trocis
ci: ⁊ liniantur ex eis super frontē cum aceto:
⁊ liniunt ̄ sup pectinē: ⁊ renes: ⁊ ꝯferunt nic
tui sanguinis: ⁊ fluxui menstruorum: et pes
sarizantur etiam in vuluam: ⁊ clistericantur
in ventrem: ⁊ cōferunt egritudini sanguinis
⁊ dissynterie ⁊ conferunt fluxui sanguinis
ex vulneribus vndecunq̄ exierit.

Iohannes Serapionis. Medica
men abscindens fluxum sanguinis
ex naribus: ⁊ abscissione forti. Reci
pe colcothar: tele aranee: aluminis. añ. ptes
equales confice cum albumine oui: et vtere
cum licinio lineo: ⁊ liniatur super frontem ⁊
tempora ex bolo armeno succo barbe hyrci
ne: farina lentis: ⁊ balaustie: ⁊ modico cam
phore ⁊ opij cum aceto.

Item. Accipe aluminis: terre sigil
late: gallarū non perforatarum ad
vstarum: ⁊ ex t. nctarum in aceto sic
ci beufistidos. añ. partem. i. camphore: opij
añ. partis. i. tertiam. Insuffletur ex eis in

nasū: ⁊ intingatur licinium in encausto in q̄ duplicatum fuerit colcothar. Deinde aspgat super ipsū ex medicamine: ⁊ mittat i nares.

Alexander. Spongiam marinam novam. in alkitran intinge: ⁊ combure: ⁊ utere cum licinio

Iohānitius. Confectio medicamīs abscindentis fluxum sāguinis ex naribus. Accipe balaustie: sanguinis draconis: fumi thuris vel farine: eius: aloes colcothar: calcis: vive: gallarum adustarum extinctarum in aceto: aluminis iameni gipsi pulveris molendini. aā partes equales: opij camphore. aā. partem. s. Insufflentur ex eo in narem: ⁊ utere cum licinio.

Haali. Accipe succi barbe hircine kalie: aā: ʒ.s. camphore grana. ij. cōfice cū succo flor palme: ⁊ distillentur ex eo in nasū

Item accipe papyri combuste: cortici cū thuris: pulveris molendini: aloes: colcothar ex medietate eor fiat tenta cum aqua albedarogi: vel albumīe oui ⁊ ex alia fiat pulvis: ⁊ utere.

De nocumentis odoratus.

Nocumenta odoratus: sunt diminutio eius: aut privatio: aut pmutatio aut mendositas. Odorabile enī aut sentitur debiliter: aut nullo modo sentit: aut sentitur i ɔ̄trarium eius quod ɔ̄prehēdit ratio: aut sentitur ex odoribus odor qui nō invenitur in aliquo pñtium. Et ɔ̄tingunt q̄dā nocumenta huius: q̄n̄q̄ propter casus: aut pcussionem in eis: aut collatorio. Et accidit ex hoc: ut cadant nocumenta in ossa: ⁊ tortuositas ⁊ dissolutio forme: ⁊ fortassis nō recipit curā. Et q̄n̄q̄ ɔ̄tingit ab apostemate: aut vulnere putrefacto: aut canceroso: aut a carne addita: ⁊ putrefacta. Et dicemus curā ei⁹ post. Et accidit interdum propter malitiam cōplexionis in caiasim: ⁊ nares interius: ⁊ partibus eius sine materia: aut cū materia: aut ventositate opillante caiasim: aut collatoriū aut duo emūctoria: que sūt sicut capita mamillarū. Et quodcūq̄ horum fuerit nativum aut cronicū vix curam habet. Si autē a malitia ɔ̄plexionis sine materia fuerit: cura eius est p ɔ̄trarium administrādo embrocas in prora capitis: ⁊ suctiones per nares: ⁊ odoramenta: ⁊ caputpurgia ex his q̄ dicem⁹. Et si quidem fuerit calida ɔ̄ferūt lavacra ex rosis: ⁊ coriandro: ⁊ suctiōes per nares ex oleo rosato ⁊ aqua rosata cum modico aceto ⁊ similia. Et quandoq̄ miscetur cū eis quod ē sicut camphora: ⁊ aqua decoctionis myrte humide: aut sicce cū ciperis: ⁊ ē iuvamenti similis ⁊ similiter evaporatio aceti: est enim ultima. Si autem fuerit a malitia complexionis frigide: quod est fm plurimū conferunt lavacra: ⁊ embroce ex eis que sunt sicut spica: calamus aromaticus: calamentum: sansucus: ⁊ similia: ⁊ inunctiones ⁊ suctiones que fiunt narib⁹ ex oleo costino ⁊ rutaceo: ⁊ oleo de neriden cum eo q quod ē sicut castoreū: euforbium muscus ⁊ similia. Si autem malitia ɔ̄plexionis fuerit cum materia: aut ventositate grossa opillante: intentio tunc i curatione est duplex. Universalis. s. ⁊ particularis. Et prima quidē perficitur cum evacuatione materie ⁊ iteratione eius si oportet. Secunda perficitur cū embrocationibus ⁊ lavacris: ⁊ inclinatione capitis super vapore camomille: sansuci sisimbri: calamēti: spice ⁊ similium. Deinde cū gargarismatibus ex eis que mundificant caput: ⁊ iam dixim⁹ ea. Post hec cum caputpurgiis ⁊ sugestiōibus per nares cum castoreo: ⁊ fellibus animalium: ⁊ ɔ̄dis: ⁊ nigella: ⁊ rebus odorabilibus sic sera pinum propoleo: ⁊ castoreū: ⁊ pipera: ⁊ muscus: ⁊ similia: ⁊ propole mixta cum oleo nardino camomillino: ⁊ similibus. Et assiduatio odoris rute est experta in hoc capitulo: ⁊ similiter caputpurgium ex ea: ⁊ caputpurgium ex nigella trita ɔ̄tritione ultima: que fuit infusa in aceto: ⁊ mixta cum oleo antiquo: ⁊ sug ⁊ naribus vehementer. Est enim mirabile: ⁊ caputpurgium ex urina cameli ⁊ elleboro aut pulpa colloquintide: aut euforbio Est sublime: ⁊ similiter ipsa urina per se: cū autem caputpurgia: ⁊ effusiones generant ardorem: ⁊ combustionem in naribus: tūc succurratur cum oleo rosato ⁊ lavacris ex aqua calida ⁊ aq̄ furfuris: ⁊ oleo d cucurbite: ⁊ simil⁹

Ahemet arasi pulvis bonus ad opilationes narium ⁊ defectum olfat⁹. Recipe aribanite condisi: sal armoniaci aā. Terantur sicut alcohol: ⁊ suffletur ex eo in nares: postq̄ evaporaveris eas aceto calido.

Item. Aliud valens similiter: ⁊ est bonum. Recipe nigelle fellis gruis colloquintide: ellebori albi aā. Terantur ɔ̄tritione ultima. Deinde fūde super ea conterendo urinam camelli arabici: deinde facias exsiccari: ⁊ teri. Et fiat ex eis sief et cū oleo sambucino: aut sansucino: distillet i

nares est enī expertū bonū. ¶ Si āt dolorem
patiantur: succurratur eis cū aqua calida: et
oleo de semine cucurbite: aut aq̄ furfuris.

Item Aliud sublime. Recipe nigel
lam: postq̄ infusa fuerit in aceto: et
exiccata pterē sicut alcohol: deinde
misce cum oleo veteri. Et modus vtendi eo
est vt impleat patiens os suum aqua: & recli
net caput retro. Deinde instillentur ex medi
camine aliq̄e gutte in nares: & fugat vehe-
menter: donec egrediatur humiditas pluria
tenendo os apertū sup vapores aque calide;
deinde lauet cum aqua calida: & aliis: & faciat
hoc tribus diebus: & tribus vicibus.

¶ De apostemate narium.
Intentio i curatione eorum est tri-
plex. In pncipio nāq̄ indigent me
dicamine repellente materiā: sicut
pprie oleū rosatum: & oleū myrtinum cū
aqua rosata: quodcūq̄ eorum fuerit. Post
hoc vtendum est: quod ē sic oleū pquassatū
cum aliqua ex mucillaginibus: aut cū lacte
mulso recenti. Ultimo vero indigent medi-
camine maturatiuo: sicut pprie diaquilō dis-
solutum in oleo: aut mucillagines maturati
ue dissolute in oleo. aut mucillago radicū li-
lii pquassata cum oleo aut radix lilii cocta i
lacte: & trita cum adipe galine aut porcine: &
adeps galline cum oleo de amigdalis ama-
ris pferunt in hac hora.

Hoc medicamen pferens aposte-
mati: & bothor sanguineis. Recipe
farine ordei rosarum añ partē vnā
camphore partis. i. quartam. Tere & cōfice
cum aqua rosata vel succo granatorum ace
tosorum vnge intus & extra: probatum est.

Item aliud ad apostemata ex san-
guine. Recipe succi solatri. et succi
acetosorum granatorum: & aq̄ rosa-
te partes equales: olei rosati partes. ii. Cō-
misce cū modico camphore: & vnge ītus & extra.

Item ad apostemata ex colera ru-
bea. Recipe mucillaginis psilii aut
semina citoniorum: aut albumē oui
& pquassa cum oleo rosato: aut violato: & fri
gida ea: & vtere bonum & expertum.

¶ De vulneribus & vlceribus narium.
Quedā ex eis sunt manifesta exteri
us: quedam occulta interius. Que
autē manifesta sunt: alia sunt sicca:
sicut crusse: alia humida lenia. Et prima qui
dem curantur cum medicinis mediocris exic
cationis: sicut vnguento de cerusa pprie:
& vnguento trifarmacō: aut oleo rosato dis-
soluto cum mastice & puluere rosato mixto:
& similibus. ¶ Si autē fuerint vulnera hu-
mida curantur cū medicinis maioris exicca
tionis sicut oleo rosato adipe galine: & cera
simul dissolutis & similib⁹. Cōsuetudinaria
autem vulnera que sunt sicut crusse bothor
& asperitas rubei coloris rosarū accedentes
naso. secundū exterius eius curātur cū du-
obus cauteriis positis inter labia & gigias
iuxta dentes caninos vt ascendat hinc inde
ad colatoria nasi. Occulta autē interius la-
tentia i partibus alcaiasim prava sūt & peio-
ra que sunt in partib⁹ colatorii: & adhuc ma
gis que sunt in ventriculis cerebri: & in eis
que sunt sicut capita mamillarū. Et ex eis q̄
dam sunt recentia in quibus nō multū fuer
it temporalia sunt antiqua cronica. Recē-
tium autem duo sunt genera curationis.
Primum quidem est mundificatio: & perfici
tur cum medicinis lauatiuis debilis abster-
sionis: sicut aqua mellis pprie: & q̄ hoc eam
fu procedunt. ¶ Secundū vero est pfolida
tio: & sigillatio eorum: & perficitur cum medi
cinis debilis exiccationis: sicut vnguēto tri
pharmacō: & vnguēto de cerusa pformato cū
modico myrre & olibani: & sanguinis dracōis
¶ Cronica autem & putrida vulnera: triplici
egent genere curationis.

Et primum quidem genus ē mundi
ficatio eorū cum eo quod est medio-
cris abstersionis: sicut vinum: & pro
prie mel & similia. Et q̄nq̄ expedit necessitas
apud multitudinem putrefactiōis: vt misce
atur cum eis quod ē sicut colcothar: aut vn-
guentum egypciacū. Et vrina quidem infā-
tium est mundificatiuum bonum. Et nos di
ximus multa ex eis in capitulo de vlcerib⁹
aurium ad hec pferentia.

Secundū vero genus est incarnatio
vulneris cū eis q̄ sunt sicut vnguen
tum de cerusa: aut vnguentum tri-
farmacon: aut conformata cum eo quod ē col
cothar modicum & similia.

Tertium vero ē consolidatio vulne-
rum & sigillatio eorū: & perficitur cū
medicinis exiccatiuis non multe
exiccationis: sicut pprie marā factū ex re
bus: que sunt sicut olibanū myrra: sarcocol
la & similia. Et quandoq̄ apud necessitatem
miscetur cum eis quod ē sicut aristologia ro
tunda: & colcothar & similia. Et pprie quā
do timemus de futura putrefactiōe dicta sūt

i capitulo de vulneribus aurium que afferū
tur ad locū hūc: Excepto quod vulnera au-
rium ficcioꝛi ⁊ acutioꝛi indigent medicamine
ꝙ̄ vulnera narium. Et tua est discernere: et
mensurare ista. Et ꝯfert cauteriū i quibꝰdā

Hamech filius Zacharie medicamē
bonū ꝯferens vulneribus nariū re-
centibus ⁊ antiquis: ⁊ fecit hispanꝰ
Recipe ceruse olei sisamini medulle cruris
vacce: ⁊ olei amigdalini dulcis: cere albe: et
gūmi albothin aā dragaganti gūmi arabici:
aā partē. s. Fiat ex eis gluten cū modico aq̄
rosate. Et fiat vnguentū cū ceteris: ⁊ vtere
super modo cum licinio de panno. Si āt
alcaiasim vulnera occupant: ⁊ descendūt p
foramina: vsq̄ ad palatū. ⁊ ad guttur: fugat
naribus filum vsq̄ dum descēdat ad palatū
⁊ trahatur per os: ⁊ ducatur filum sic serra:
vsq̄ dum locus sanguinetur. Deinde vnge
filum cum medicamine: ⁊ hoc fiat omni die
vsq̄ dum sanus fuerit: est enim expertum.

Item: Medicamen ꝯferens fistul'
in naso: ⁊ vlceribus siccis expertuꝫ
Recipe cere albe partes. ij. medul-
le cruris vacce partē. i. olei camomillini sisa
mini: olei nardini: olei de amigdalis dulcibꝰ:
aā partem vnam. Fiat vnguentū: ⁊ misce cū
eis mucillagines dragaganti albi: ⁊ mucilla
ginis heuisci: ⁊ mucillaginis semis citonioꝝ
⁊ psilij: ⁊ seminis lini aā partis vnius sextaꝫ
Fiat ex eis vnguentum cū pauco croco: Et
vtere sic ꝓmū: valet etiā ad scissuras labioꝝ

Item aliud valens similiter. Reci
pe cere rubee partē vnā: olei rosati
partes. vi. Dissolue ea ⁊ misce cum
eis litargiri: ceruse: fecis argenti aā pē vniꝰ
tertiā: fac vnguētū ⁊ vtere: ⁊ eo sepe tangat
nasum.

Alhoꝛ aliud bonum valens ad idem
Recipe litargiri olī rosati ⁊ olī myr
thini aā preꝫ vnā: aceti: ⁊ succi myr
teaā partē mediā. Confice ⁊ vnge bonū est
si deus voluerit. Et qñq̄ fit sine aceto: ⁊ pro
aceto pone succū myrte: ⁊ qñq̄ pro aceto vi
num. Et est bonum.

Alienus vnguentū de flore eris' bo
num mūdificās vulnera saniosa: et
ꝯsolidans ipsa. Recipe cere. ʒ. iiij. ⁊
olei antiqui' vel facti ex oliuis imaturis. ʒ. x
vi. floris eris puluerizati: sicut alcohol. ʒ. ij. fi
at ex eis vnguentuꝫ. Et vtere cū licinio. Et
quandoq̄ additur vel minuitur ex flore eris
ſm quod exigit necessitas:

Vnguentū ex inuentione nr̄a sanās
vulnera narium: ⁊ vbicūq̄ sint i coꝛ-
poꝛe. Recipe lubene: ⁊ triofilon acē
si acetosi aā. ℥. ij. ꝓijce super ea: postq̄ fue
rint ꝯcussa: olei rosati: olei myrtini aā. ℥. v.
⁊ dimitte in vase lapideo per dies. vij. Dein
de ebulliant ebullitione vna: ⁊ cola. Et cum ce
re citrine. ℥. ij. ⁊. s. fiat vnguētū ex eo in lici-
nio. Et vtere. ⁊ quandoq̄ admiscetur ad oēꝫ
℥. aliuis vnguenti ex floce eris. ʒ. i.

Filius Serapionis Medicamen
ꝯferens vlceribus nasi. Recipe ce
ruse merdasengi: ⁊ plūbi adusti: aā
partes equales: abluantur vicibus plibus:
postq̄ fuerint trita. Deinde fac ex eis vnguē
tum cū vino: ⁊ oleo myrtino diu terendo in
moꝛtario nunc oleū nūc vinū aā parū īfūdē
do vsq̄ dum impinguetur: expertū bonum.

De polipo qui fit i naribus.

Polipus qui fit in naribus durus: ⁊
niger ⁊ nō tractabilis: ⁊ mollis: ⁊ pu
tridus: ⁊ fetidus foꝛtassis nō sanat:
Et qui elongatur ⁊ pendet: ⁊ aliquādo egre
ditur extra habens radicē gracilē tenuē: ⁊ nō
nimis pꝛofundatā curatur scidēdo iuxta ra
dicē eius cū foꝛficibus: postq̄ appꝛehendis: ⁊
trahēs cū tenaculis: deinde post icisionē cau
terizetur sup eo quod remanet de radice cuꝫ
ferro ignito: aut cū medicamine acuto. ⁊ hec
quidem fiant post coꝛpoꝛis mundificationeꝫ
pluries iteratam: ⁊ post flobothomiā. Et qñ
q̄ necessitas expedit ⁊ fiat cauterium i quibꝰ
dā: ⁊ pꝛopꝛie apud fluxū reumatis ad ptes
nariū: sic dictum ē i eis que sūt de curis catā
ri ⁊ coꝛize. Si āt polipus descendit p foraīa
palati ad palatū ⁊ guttur trahatur similiter
cū tenaculis: ⁊ incidatur secꝰ radicē eius cuꝫ
foꝛficibus ignitis: ⁊ curetur deinde cū medi-
camine acuto: sic iam diximus. Si aūt eius
incisio nō fuerit facilis ſꝫ modū quē diximꝰ
Tunc accipe duos aut tres pillos caude eq̄
⁊ toꝛque singulū eoꝝ per se: deide ex eis re-
toꝛquendo fac sicut filum vnum: ⁊ fiant i eo
nodi tres vel quattuoꝛ: ⁊ mittatur per nares
cum acu plumbea: ⁊ declinetur cum ea ad fo
ramina palati: ⁊ trahatur per ipsum palatū
cum facilitate donec filum exeat per forami
na palati: ⁊ tunc accipe vtrāq̄ extremitateꝫ
fili: ⁊ duceas: ⁊ reduceas ad modum serre vsq̄
dum tota incidatur caro: ⁊ si aliquid remāe
at tunc fiat sic superius dictum est. Abscisa
autem tota carne polipi curetur deinde cum
vnguento viridi ⁊ medicamine incarnatiuo.

Plerũq; autem polipus nõ est multe additionis: τ curatur post incisionẽ cum medicinis acutis: τ aliis sicut dicemus post. Si autem fuerit cancrosus cura eius est difficilis. Curatur tamen quandoq; cũ medicinis acutis τ aliis que diximus in capitulo de vlcerib' narium: loco autem narium a polipo perfecte mundificato curetur cum vnguento viridi τ vnguento de cerusa dictis in cura vlcerum.

Diascorides. Medicamen auferens polipũ narium: τ omnẽ additionem carnis in eis: τ emorroidas nariũ cãcrosas. Recipe semẽ lusi: τ tere cũ succo malorũ granatorum coctorũ cum cortice sua: et liniatur super polipo in circuitu eius. est enim medicamen bonum. Vua etiam lusi τ probe succus eius idem operantur: τ similiter succ' radicũ eius: τ propter lana ex aliquo eorũ imbibita et immissa naribus. Et est expertum.

Albenus. Medicamen sanãs: τ cõsumens omnes additiones carnium in naribus cum leuitate sine dolore: τ sanans vlcera in eis: τ efficit operationem suam tempore longo: quia propter sine cessatione vtendũ est eo. Accipe ex tribus generibus granatorũ partes equales: τ tere eas sm totalitatem eorũ: τ extrahe succũ ipsorũ τ decoque in essentia rob tenuis. Deinde tere substantiã granatorum contritione multa vsq; dum fiat sicut pasta: τ fac cum succo eorũ formas similes nasalibus: τ intromitte ex eis in nasũ vnam post vnam: τ precliniẽdo tamen cum succo predicto: τ hoc fiat tempore extenso: efficit enim operationẽ sine dolore: τ ẽ expertũ. Quidam vero ex expientibus admiscuerunt cum eis ex trocíscis alcacalon q̃titatẽ sufficiẽtẽ ad vigorãdũ opatõez ex ipsis.

Filius Serapionis. Confectio medicaminis ɔsumentis polipũ: τ omnem carnẽ additam. Recipe scorie eris aureos. iiij. calcanti aureos. iij. elebori nigri: aureũ. i. arsenici rubei. ȝ. i. Tere τ fac pulverem: τ suffla in nasum: aut confice cum vino: τ vtere cum licinio.

Idem. Confectio trociscorum alcacalon: quorũ iuuamentũ est virtuosũ: ɔsumunt enim polipũ: τ cancrũ: τ omnes additiones carnium i omnibus locis. Recipe calcis nõ extincte: arsenici citrini añ partes. ij. colcothar: floris eris: aluminis añ partẽ. i. gallarum kabic: balaustie añ partes. v. Contere ea in mortario eneo cũ aceto forti contritione vltima vsq; ad quinque dies. deinde fiant ex eis trocisci: τ ɔseruentur in vase vitreo in loco frigido: τ sicco: distempa vnũ ex eis cũ vino: τ vtere cũ licinio expertũ fore.

De sternutatione.

Sternutatio aũt est in quibusdã vtilis: i quibusdam nociua. Vtilis p' maturationem coriz: τ post digestionẽ sode τ frenesis: τ litargie: τ subeti: τ intercisionis mẽbroꝝ: τ epilepsie: τ appoplexie: τ egritudinum neruoꝝ: τ scotomie: τ facilitat partum τ expulsionẽ secundine. Et eis que submouent sternutationem: τ incitant. Alia sũt que sumuntur p os: sicut cepe acutũ: τ allei: et sinapis: τ vinũ forte: τ acutũ: τ similia. Alia sunt ab extrinsecis ēcitantia: sicut radius solis vent' acutus fumus τ similia. Et ex eis ẽ approximatio ad iuuenculã: τ delectatio τ desiderium coytus. Et alia sũt odorabilia: incitantia narẽ: sicut rosa propter odorata. generat enim sternutationẽ calefaciens: τ folia myrte cũ aceto: τ succus folioꝝ vitis instillatus: τ similiter agresta: τ siliter camphora cum cassia: τ opio insufflata in nares. Et nenufar odoratum τ solatrũ similiter: τ sic menthis cũ camphora: τ vapor aceti: τ silia. Infrigidãtis vero sternutationem stimulantia sunt: meger: eon: euforbium: eleborus: ɔdisi piper: oleander: folia animaliũ: castoreũ: arnamita: cucumer asininus: gingiber: piretrũ: sansuc': auricula muris: ireos: nigella infusa i aceto pulpa colloquintide: baurac: opoponacũ: serapinum: aloes: fim furis: gallia: sinapis: ruta silvestris: τ similia. Composita vero incitantia sternutationẽ: plura dicta sunt i capitulis que precesserũt: Nociua vero sũt sternutatoria in principio catarri difficilis: et in egritudinibus catarralibus pectoris: τ pulmonis: τ faucium: τ costarũ: τ ante digestionem sode ex plenitudine: τ etiã omniũ egritudinũ: quarũ nominatio precessit: τ ante mũdificationẽ corporis cõmunem. Sternutatio autem facta per se quandoq; fit propter fortitudinem cerebri vigorosi ad expellendam superflua: τ ẽ significatio laudabilis in egritudinibus cerebri. Desperatur enim de eo qui sternutare nõ potest in ipsis etiã medicaminibus adhibitis. Et quandoq; fit propter passibilitatem cerebri recipientis de facili impressiones frigoris τ caloris impressiones reddantes ex austro: τ borea. Quare fit coartatio τ expressio propter impressionem ex fri-

gore ⁊ borea: ⁊ expellitur materia coartata: aut dissoluta: ⁊ expulsio propter impressionē ex calore ⁊ austro expellitur materia dissoluta. ¶ Sternutationem autem prohibentia sunt propter passiones animales sicut gaudium propter: ⁊ ira ⁊ solicitudines: ⁊ cogitatiões ⁊ fricationes aurium: ⁊ extremitatum: cōtorsio nasi: ⁊ fricationes gingiuarum: palati: et lingue: ⁊ oculorum. Et si contingat propter incitationem factam a calore: aut austro: sedant vehementiam eius. Oleum rosatum: ⁊ oleum de salice: ⁊ similia odorata: et effusa in ambabus auriculis super caput ⁊ sorbitio: aque frigide: ⁊ suggere eam naribus: ⁊ lauare faciem cum ipsa. Si vero contingat propter incitationem a frigore: ⁊ borea conferunt infusiones oleorū calidorum sine medicatōne in ambabus auriculis: ⁊ super caput. ⁊ ēt nares: ⁊ sorbitiones calide: ⁊ balneationes ⁊ odorare camomillam: ⁊ poma redolentia: et galliam: ⁊ spicam: ⁊ mirrā : ⁊ ambrā: et xilon aloes. Et conferunt etiam odores herbarum que nascuntur in mari: ⁊ spongie: ⁊ conchar maris: ⁊ lauarū: ⁊ lipporū que sunt in eis.

¶ Summa. vij. de egritudinibus oris ⁊ primo de scissuris labiorū.

Scisura labio

rum quādoq; fit in labio superiori: ⁊ cum communitate narium: ⁊ fit post coriza: ⁊ catarruz solitum fluere ad partes illas: quare turget nasus: ⁊ labium cum vestigijs rubedinis interdum: ⁊ interdum bo dore: ⁊ interdum cum crustis: ⁊ scissuris : ⁊ asperitate. Et cura eius est tres res. Prima ē mundificatio ab humore qui superhabundare videtur. Secunda ē diuertere materiam cum flobothomia si peccatum est in sanguine aut cum ventosis cum scarificatione in occipitio: ⁊ in collo: aut cū cauterio : ⁊ cubendeg; si necessitas expetit: ⁊ quandoq; fiunt cauteria duo que diximus in capitulo de vulneribus narium: ⁊ sunt mirabilis iuuamēti. Tertia res ē adequatio loci: ⁊ correctio nocumentorum: que cadunt in locis ipsis: ⁊ hocquidem dictum ē in capitulo de vlceribus nariū. Et quandoq; fit in labio superiori: aut inferiori: absq; cōmunitate aliarū partium: ⁊ propter propter contractionem accidentez musculo transuersali ipsius labij: quare accidit ei vt scindat labium scissiōe profundāte: ⁊ multiplicatur huiusmodi apud multiplicationem boree: ⁊ cura eius est cum vnguento de cerusa: aut oleum rosatum cum cerusa: aut linitū cū oleo rosato: ⁊ cerusa: ⁊ alia quorū rememorabimur post. Et sunt ex hominibus qui incidunt musculuz ipsum fm transuersum eius profundantes cum sagitella vsq; dum scindatur fm totalitatem eius. Deinde imponunt puluerem cinamomi: ⁊ gallarū vsq; dum sanētur. Et sunt qui cauterizant fm transuersum eius nummo aureo subtili: deinde curāt cū vnguento de cerusa: ⁊ alijs similibus.

Amochriuis. Medicamen expertū ad scissuras labiorū. Accipe furfuris: ⁊ pillorum caudarū equi: partes equales combure super laminam ferream: ⁊ misce cinerem eorum cuz melle: ⁊ vnge locū mane ⁊ sero: vsq; duz sanetur.

Cerotum sanans scissuras labiorum ⁊ est expertum. Accipe glutinis albotini: mellis masticis: isopi humide añ partes equales. Fac sicut cerotum.

Aliud ex inuentione nostra. Accipe gallarū cerusse añ partez. Dragagāti amili añ partem. s. Cōfice cū adipe galline quantū sufficit: vtere sic primo

Aliud valens ad ardorē ⁊ combustionem: ⁊ vlcera labiorū: ⁊ est iuuamē expertum. Recipe litargiri: cerusse: fricationum plumbi: ⁊ olei iusquiami albi: et cere añ partes equales: olei rosati quantum sufficit expertum est.

Diascorides. Ad scissuras labiorum Accipe gallas: ⁊ puluerisa sic alcohol: misce cum melle: ⁊ vtere: aut misce cum terebintina: ⁊ adipe galline: aut anatis: Aut accipe gallas: ⁊ tere sicut alcohol: ⁊ misce cum terebintina : ⁊ mastice : ⁊ isopo: ⁊ croco: ⁊ melle: expertum bonum.

Filius Zacharie. Medicamen bonum conferens scissuris labiorum: ⁊ faciei: et manuum. Accipe cere citrine: isopi humide: adipis anatis: añ partez vnam: olei rosati partes duas: amili: dragaganti: mucillaginis: seminis citoniorum añ. partem. s. Fiat ex eis maran et quo loco pius fricato ingrediatur balneum: et exiens inungat locum ex maran: Et ex dragaganto trito sicut alcohol superaspergat: ⁊ hoc faciat vsq; dum sanetur.

De dolore dentium.

Intentio in curatione duplex est. Universalis et particularis: Et quidē vniūsalis intētio ē tres res. Prīa ē euacuatio materie. Secunda diuersio eius. Tertia phibitio fluxus ipsius. Et prima quidē res pficitur cū euacuatiōe per flobotomiam et ventris solutionē: Et illud significabitur tibi accidere cū cōmunitate cerebri et partium capitis: Verū si dolor fuerit propter apostemata: quod ē in gingiua cuius materia est sanguis acutus. Confert flobotomia cephalice et scarificatio: et incisio venarū: que sūt in labijs et sub lingua: et hoc fiat gradatim et conferunt etiam sanguisuge apposite i radice dētium: et ventosationes sub mento cū scissiōe: Et si absq̧ apostemate fuerit: tamen ab eadem materia administrāda flobothomia Et alia que diximus. Et si cum hoc fuerit sanguis acutus colericus: flobothomia et ventris solutio necessaria est. Sitāt ex hūoribus fiat frigid's euacua cum eo quod est sicut pillule cochie: et iera diacolloquintidos et silia.

Secūdam rem complent flobothomia: et ventosatioes quas diximus: et fricationes extremitatum: et ligature: et compressiones dolorose: et cauterium in quendoque: et similia. Et dixit Galienus: Siteratur alleum: et ponatur in radice manus iuxta palmā ex pte domestica. et propter ex manu: que sequitur dolorē: sanat dolorē dentis. Et est expertū.

Tertiam rem cōplent administratiōes medicaminum prohibentium fluxū declinare ad dentes. sicut sunt pillule alchaiber: quas fecit Alexander: et nos scripsimus in capitulo de catarro: et coriza: et nos plura intentionis huius scripsimus ibi.

Particularis autē intentio diuiditur in curam verā: et curā mēdosam. Et vera quidem cura habet tres semitas. Prima quidem ē vt in principio doloris administrentur medicine q̄ cōfortent dentes: et repellant reumatigationes materie: et si sit materia calida cum eo quod est sicut retentio aque frigide in ore cū aceto aut aqua rosata aut vicissitudo eorū: aut aliqua infrigidantia: que sunt ex succis: et decoctionibus rerum: que sunt sicut rosa myrtus cum modico cāphore: et huius etiam intentionis ē oleum rosarum: et oleū de salice: et oleū de oliuis i maturis: et oleum myrtinū per se: aut cōfortatum cum aceto: et cāphore parū. Cū autē incipit pertrāsire tempus principij: administrādū ē oleū rosarū cum decoctiōe masticis: Et adhuc post hoc oleū rosarum cum decoctione vini et masticis: aut oleū rosarum decoctionis vini: et passularū: aut fenugreci et vltimo vero gradatim perueniendū ad resolutiua et maturatiua ex his que dicemus. in materia vero frigida administrētur in principio q̄ sunt sicut oleū rosarū cum mastice: aut oleū rosarū cū sticados aut ramico: et similia: et post hoc oleū rosarū cū eo quod est sicut isopus et albasce: aut succus porri post ebullitionē eorū et similia. Postremo vero: ea que sunt sicut radix colloquintide cum aceto: aut stafisagria: aut piretrū: aut alleum: et similia. Cura autem mendosa est cura: que blandiendo sedat doloris vehementiā: et hoc quidem stupe faciēdo. Et huius quidē intentiōis est iusquiamus: et propter suffumigatio facta ex eo. Et expertū est: de opio et oleo rosato linitis super dentē. Et similiter piretrum: et cāphora si applicentur super dentē sedant vehementiam doloris eius. Et ex expertis amnetis super dentem remouentibus dolorē eius est medicamen istud. Recipe iusquiami albi: opopo racis galbani an. ʒ. i. piperis: asse fetide an. ʒ. s. misce cum rob vue: et liniatur sup dētē dolorosū. Aliud accipe olei castorei an partes equales: et distilletur ex eis granum vnū vel duo cum oleo rosato i aure sequente dolorē et ex eis est sagenea propter: et trociscus stelle et philonium. Sūt enim mirabilis iuuamīti: et propter mixto cū eis aliquāto opij. Narratio medicaminū ad dolorem dentium calidum. Conferūt collutiōes oris facte ex aceto decoctiōis iusquiami: aut radicis eius cū oleo rosato: et aceto. Acetū autem decoctionis spolij serpentis ē ad illud mirabile propter etate que ē in ipso. Sandaraca cum aceto ē iuuamenti sublimis: prohibet. n. reumatizationē a dentibus et gingiuis: et sedat dolorē vehementer: et cōstringit gingiuas: Aqua rosata cōfortata cū modico cāphore valet ad dolorem dentiū colluto ex eo ore: Valet etiā oleū rosarū sine mastice: et cum mastice. Gallarū decoctio cum aceto valet similiter Solatrum cum aceto est medicamen expertum.

Mahemet arasi. Confectio trociscorum sedantium dolorem dentiū calidum: et dolorem apostematis in gingiuis. Recipe coriandri: seminis portulace: sumach: lentium excorticatarum: sandali citrini: rosarum piretri: camphore ana partes eq̄les fac trociscos cū succo solatri: line dentē dolorosum cum vino eorū dissoluto in aq̄

rosata precedentibus flobotomia ⁊ cũatiõe
⁊ ventosatione sicut prediximus.

Filius Zacharie. Medicamẽ ↄfe-
rens doloribus dentiũ: ⁊ corrosioni
eorũ. Recipe cãmegit. ʒ.v. spoliũ ser
pentis. ʒ. i. alchanne de mecha. ʒ.ij.⁊.ß. corti-
cũ: radicũ capparorũ. ʒ.ij. bulliant cũ aceto:
⁊ teneat tepidũ ĩ ore ĩ parte doloris: ex pñtĩ ẽ

Item aliud ↄferens dolori ⁊ motiõi
dentium. Recipe gallarũ: corticum
glãdiũ: corticum granatorũ añ ptes
equales bulliãt cũ aceto medietas eorũ ⁊ vte
re colluendo. Et ex alia medietate fiat pluis
⁊ post collutionem vtere super dentes.

Narratio medicaminũ ad dolorẽ dẽ-
tium frigidũm: Conferunt collutio
nes diu retente in ore facte ex reb⁹
que sunt sicut cortices: radicum capparis ⁊ ace
tum postq̃ ex decoctione eorum fit collutio
ĩ parte lesa. Et ex eis est teda pinguis: ⁊ cor
tex eius: ⁊ lignum pini: ⁊ cortex eius ⁊ radix
colloquintide: ⁊ pulpa eius: ⁊ proprie acetũ
decoctionis eorum: ⁊ acetum quod iã bulli-
uit in testa colloquintide spatio multo: ⁊ est
magni iuuamenti: ⁊ ↄdiscit bullitum cum vio:
ẽ vltimum: decoctio calamenti cũ aceto aut
vino est iuuamenti valde: ⁊ similiter radix ra
fani: ⁊ folia almezereon: ⁊ piretrũ: ⁊ gingiber
⁊ radix cucumeris asinini: aut succus eius: ⁊
similiter barmel cum aceto. Piretrum etiã
cum aceto. ⁊ aristologia rotunda sunt exper
ta. Et similiter stipites alij cum piretro ⁊ ace
to: ⁊ quãq̃ exigit dispositio: ⁊ indigetur admi
stratione apud vehementiã doloris rerũ ma
turatiuarum in collutionibus ad sedandum
dolorem: sicut proprie oleum calefactum ĩ quo
decocta sit radix altee: ⁊ camomilla: ⁊ melli-
lotum: ⁊ fenugrecum singulariter: aut ↄiun-
ctim quoniam sunt sedatiuum bonum. Re-
rum autem que applicantur super dentes: ⁊
sedant dolorem: sũma hec est. Piper ⁊ alki
tran administrata super dentem resoluunt
dolorẽ ↄgelatiuum: aut piper ⁊ euforbiũ cũ
melle: aut piper: ⁊ assa fetida: aut sinapis: ⁊
assa fetida: aut serapinũ. Ex expertis ẽ me-
dulle nucleorum persici pars. i. piperis ps. ß.
Confice cum alkitran aut piretri: piperis ci
giberis staphisagrie añ. ʒ. i. baurach armenii
. ʒ. i. ⁊. ß. Fricentur cũ eis gingiue sunt enĩ iu
uamenti sublimis: ⁊ similiter nigella cũ oleo
antiquo: ⁊ opoponacus cum piretro: Ser-
pentis spolium ↄbustũ ⁊ mixtũ cum oleo ad
spissitudinem mellis: linitum super dentes:
est mirabile ĩ sedatione doloris. Et ex origa
no ⁊ nitro puluis factus sparsus super den
tes ⁊ gingiuas mox dolorẽ tollit. Res aũt
quibus dentes suffumigantur ⁊ tollitur eo-
rum dolor: sunt semen porri cum alkitrã p⁹,
q̃ recipitur ex eis fumus p traiectorium su-
per dentẽ dolorosũ: sedat enim dolorẽ: ⁊ oc-
cidit vermes: ⁊ similiter ex semine cepe cum
alkitran: ⁊ similiter ex semĩe iusquiami: ⁊ se-
mine porri: ⁊ alkitran partibus equalib⁹ fa-
ctis ex eis formis: sicut auelana. ⁊ suffumiga-
tiones facte ex vna ex eis p traiectorium.
Res vero quibus fit vaporatio exterius ad
dolorem dentium sunt: sicut malua: anetum: al
thea: ⁊ herba nitri: camomilla: melliloti: fe-
nugrecum semen lini. semen caulium: ⁊ folia
eius: semen porri: ireos radix lilij: ⁊ isopus ⁊ si
milia. Et quãdoq̃ fit emplastrũ ex eis: et qñ
q̃ fit emplastrum ex cepe asso ⁊: oleo camo-
millino: aut anetino. Et quandoq̃ fiunt lini
menta exterius cum oleo camomillino: aut
anetino: aut rutaceo: aut amigdalarũ ama-
rum: aut de lilio: aut oleo de been: aut oleo p
ficorum: aut isopi ceroto ⁊ similibus. Et qñ
q̃ ex alijs vnguentis. Et quandoq̃ fiunt va
porationes ex rebus siccis: sicut cum sale ⁊
milio ⁊ panico: ⁊ similibus. Res autẽ quib⁹
fiunt iniectiones per aures: ⁊ sedant dolo-
res dentium sunt hec: Succus affodilli te-
pidus: iniectus per aurem. que est ex pte do
loris sedat dolorem. Et similiter oleum de
amigdalis dulcibus: ⁊ amaris: ⁊ oleum de p
sicis: ⁊ oleum sambacinũ: quodcũq̃ eorũ fue
rit coctum ĩ cepe per se: aut postq̃ distrũpit
in eis aliquid castorei: aut euforbij: ⁊ quãdo-
q̃ aliquid opij apud necessitatem. Et ex eis
sunt succus cucumeris asinini: aut succ⁹ ra-
dicum capparis: postq̃ decoquerimus cum
aliquo ex oleis predictis: aut distillantur p
se: Succus autem alganaban est mirabilis

Iohannes serapionis. Confectio me
dicaminis ad dolorem dentium bo
na ⁊ vocatur surisicõ. Recipe pipis
. ʒ. x. staphisagrie: piretri añ. ʒ. iiij. baurac: ar-
menij. ʒ. vi. Tere ⁊ fac trociscum cũ succo ra-
dicum capparis: aut aqua decoctionis eius.
Line vnum ex eis sup dentes ⁊ gingiuas.

Alexander modus decoctionis de
alleis cito sedans dolorem dentium
Recipe allei spicas. v. olibãi. ʒ. i. ⁊. ß
mirre. ʒ. i. Decoq̃ cũ aceto emina. i. vsq̃ ad cõ
sũptiõẽ medietatis sẽp agitãdo cũ spatula te-
de pinguis: ⁊ ex eo tepido fiat oris collutio

& diu calidū teneatur i ore: & hoc fiat pluries.

Item. Confectio trociscorū dolorē dentium cito sedans: quādo ex vno eorū fit fricatio super dentem & gingiuā. Expertū bonum. Recipe aluminis. ℥. ii. piperis: ℥. iii. iusquiami. ℥. iiii. piretri. ℥. ii. fiant trocisci cum aceto: & vtere.

Mehemet arasi. Confectio tyriace mirabilis ad dolorem dentium. Recipe piperis castorei: myrre: asse fetide: opii ana ptes equales. cōfice cum melle quātum sufficit.

Item. Cōfectio alteri⁹ medicamīs valentis similiter: & est medicamē bonum & expertū. Recipe castorei: asse fetide: storacis: myrre: aristologie rotunde: opii: piperis: gingiberis: iusquiami ana partes equales. Confice cum melle: aut alkitran: et line sup dētē dolorosū: & applica sup ipsum.

Item. Fiāt forme ex storace: & semine iusquiami partib⁹ eqlib⁹. Et fiat suffumigatio ex vna earū i traiectorio.

Boali. Confectio medicamīs expti ad dolores difficiles dentiū & corrosiones eorū. Recipe castorei: opii myrre: piperis galbani ana ptes equales. Cōfice cum rob: fac trociscos ex eis: & liniatur ex eis super dentes.

Item opatio decoctionis olei pferentis ad dolorē dentiū pulsatiuū. Recipe pulpe colloquintide: aloes: partes equales: olei: & acetiana ptes: & bulliant ad aceti consumptionem: & distilles ex eo in aurem distillatione post distillationē.

¶ De extractiōe dentium.

Quādoqȝ propter vltimū nocumentum cadens in dentes medicamēta nō pferunt: nec doloris vehemētiaȝ diminuunt. Quare ne aliqs etiā dentib⁹ nocumenta pariant: consulimus ad eradicatiōnem eorū accelerare cū regimine bono prohibitiuo apostematis: & proprie cū precessione euacuatiōis: & proprie iterata ne fiat extractio eius apud vehementiam doloris ei⁹: ne sit causa syncopis: & mortis: & fiat causa excitationis & cōmotionis reumatis vehementis & suspecti. aut fiat causa generatiōis apostematis timorosi: sed expectandū vsqȝ dum sedetur dolor: & mutaretur. Deinde extrahas cum ferro postqȝ scarificaueris cum a carne gingiuarū scarificatione pfūda. Et postqȝ extraxeris ipsum teneat in ore suo acetū in frigidatū: & proprie decoctionis gallarū aut balaustie. Et si remanet dolor teneat i ore suo oleū rosatū cū decoctiōe masticis: & similibus.

Regimen autē extractionis dentis cū medicamine ē sm hanc modū. Fiat scarificatio: sicut hic ante diximus. deinde ponatur medicamen in radice dentis: & hoc fiat cum cautela: ne aliqs dentibus nocuat. Quare distinguatur inter dentē & dentes cum cera: vel aliquo alio quod sit sicut ipsa: & obseruetur hoc vsqȝ dum dentis fiat facilis exitus. Et sunt ex hominib⁹ qui cauterigant dentē solo ferro ignito immisso per canellam vsqȝ ad dentem: & acquiritur ex eo quod mitigatur dolor: & dens post tēpus: & temp⁹ cadit frustratim: & qnqȝ cauterigit cum nucleo nucis accenso: & quandoqȝ cum grano olibani accenso: & ignito: et similibus.

Filius Zacharie arasi. Confectio medicaminis facilis eradicātis dētes. Recipe piretri radicū colloquintide & corticum eius corticum radicū capparis: corticum radicū mori: seminis alimegereon & foliorū eius baurach: arsenici citrini: lactis alsebran aut sustis eius. Terantur cū aceto tribus diebus cōtritione vehementi: deinde proiciantur super ea bdelii: asse ana ptes. i. ita quod prius dissoluantur in aceto forti & fiant ex eis trocisci: & liniatur ex eis radice dentis hora post horam per aliquot dies: facit enim facilem eradicationem ipsius.

Item. Medicamen aliud quo ipletur corrosus dens: & frangit ipsum. Recipe semen alimegereon: & lacti sebran: & conficiantur cum alkitran: & impleatur corrosum dentis.

Aliud. Recipe baurach: corticū mori ana part. i. arsenici citrini partes. ii. Confice cū melle & applica super dentē in circuitu eius: & facit eius eradicationem festinam.

Aliud: adeps rane viridis: que habitat in arboribus frangit dentes: si liniantur ex ea: Et similiter si liniatur ex lacte alsebran: aut titimali: & similiter lac celsi cum arsenico citrino.

¶ De agitatiōe: & cōmotione dētiū.

Si cāȝ hūerit corrosionē sēaȝ indicē dētiū aut i gigiuis: dicem⁹ curam ei⁹: Si fuerit ppter hūiditatē lubricā effusā: aut ībibitā i neruo ligāte dētē: & fuerit cū cōmūitate cerebri: cura ei⁹ ē ꝑ res. ꝓma ē vt euacuet materia: & si oportet cū iteratiōe. Scḋa vt fiat exiccatio hūiditatis mol

lificād colligatiōes dētē cū eo qđ ē sic mirtha:
et acetū decoctiōis piretri: et acetū squillīticū
et acetū decoctiōis staphisagrie: aut ellebori
aut colloquintide: et similiū facientiū humidi-
tatē multā fluere: et cōsumentiū: et abstergē-
tium ipsam. Tertia est administratio medi-
caminū stringentiū et colligantiū ligamenta
dentium: et gingiuas: et abstergentium humi-
ditates: sicut ꝓprie commasticatio masticis:
et collutio ex decoctione ipsius cum rosis: et
balaustijs et similibus. Et qñq; accidit cōmo
tio dentiū propter percussionē sup eos: et cu
rantur cum cōstringentibus stipticis ex his
que diximus et dicemus.

Rabor. Confectio medicaminis con
stringentis: et cōfirmantis dentes: et
stringentis gingiuas laxas. Recipe
stipitum capillor veneris adustoꝝ. ℥.ij. alu
minis iameni: rosarū: piretri: spice añ. ℥.j. mi
cum cipressi adustarū. ℥.ij. et .ß. cornu cerui ad
usti. centauree ana. ℥. vi. carmegit. ℥. iii. ciperi.
℥.j. salis gēme asi. ℥.j. et .ß. Et fac ex eis pul
uerē: et imittat i radice dētiū expertū bonū.

Tem acetū squillīticū cōfirmat dētes
et cōstringit gingiuas Expertum.
Joannes Serapionis. Confectio
medicamīs stringentis dentes: et re
mouentis putrefactionē gingiuaꝝ.
Recipe aluminis iameni: balaustie: rosaru
ciperi: sumac: spice: salis gemme: cornu cerui
adusti carmegit añ partes equales: mastices
partes duas. Pulueriza et vtere.

Alexander. Decoctio valens similiter
Recipe gallaꝝ partes. ij. mirre par
tem. i. corticū granatorū: ireos ana
partem. ß. Decoque cum aceto: et colluat ex
eo os: et fricetur gingiua.

Filius Zacharie. Medicamen cō
stringens dentes cōmotos. Recipe
gallarum: balaustie rosaꝝ: ciperi su
mac añ partem. i. aluminis partem. ß. Linia
tur sup radicē dentiū et gīgiuā: et applicet ibi.

Item Aliud. Recipe carmegit: ro
sarū: spodij: balaustie: aluminis añ
Fac sicut primum.
De casu motoꝝ dētiū ꝓhibēt sicut:
alumē: balaustie: galle: kakie. herba
stides: terātur: et fiat ex eis dētifriciū.
Item aliud. Recipe mirabolanoꝝ
citrinorum: emblicoꝝ: aluminis: añ
Fac puluerem: et vtere cum aceto
Amech Medicamē ꝯferēs ꝯmotiō
ni dentiū et corrosiōi gingiuaꝝ. Re-
cipe gallarum copulatarum glandium: aluīs
iameni: corticū granatoꝝ añ. Tere: et applica ex
eo i radice dētium: et gingiuaꝝ intus: et extra.
Fac mane et sero: expertum bonum.

Item aliud. Recipe gallaꝝ aceti for
tis añ. Fac bullire vsq; ad ꝯsūptio
nē aceti: et exicca totū acetū i ipsis.
Deide fac siccari i vmbra: deide tere sicut alco-
hol: et frica gingiuas: et radices dētiū. Et sūt
q̄ miscent aluminis et mirre añ partem. ß.

Item. Medicamen ꝯferens ꝯmo-
tioni dentiū. Recipe gallaꝝ corti-
cū granatorum: corticum glandiuꝫ
añ. Tere: et vtere in radice dentium.

Item aliud ꝯferens dolori dentiuꝫ
et ꝯfirmat eos: et ꝯfortat gingiuas.
Recipe pipēs albi: rosaꝝ: balaustia
rum copulaꝝ glādiū añ. Confice cū alkitrā:
et vtere: et cū fortis sit dolor: et ē foramen i dē
te: pone ex hoc medicamine: et ꝯfestim ꝯfert
et si sūt ibi vermes occidit eos: et expellit. Ex
pertum est.

Haali. Medicamen ꝯferens ꝯmo
tioni dentiū et corrosioni gingiuarū
Recipe colcothar aluminis añ: aggre
ga cū alkitran ꝯterēdo donec redeat i sbstā
tiā mellis: et line ex eo sup dētes et teneat os
apertū: donec currat humorositas. Deinde
ablue cū aceto decoctiōis gallarū. Deide ac
cipe aluminis fruct⁹ tamarisci: gallaꝝ: rosarū
siccarū copulatarū glād iū: boli armeni. ossiū
mirabolanoꝝ citrinoꝝ assoꝝ: sumac corticū
granatorum ana partes equales. Terātur:
et liniantur super dentes

De corrosione: et perforatione dentiuꝫ

Cura hui⁹ egritudis ē tres res. Pri
ma ē euacuatio hūiditatū putridaꝝ
cū eis q̄ scis. Scda ē resolō earū ex
ipsis dētib⁹ cū eo qđ fit sic acetū decoctiōis
nigelle: aut nigella trita cū alkitran: et linita
sup dētē: aut collutio facta cū aceto decocti
onis radicū capparis: aut gingiberis et similiuꝫ
Tertia res ē prohibitio corrosiōis cū eo qđ
ē sic galla et ciper⁹ qñ ipis et ex eis dēs corro
sus ant linit ex eis: et galla q̄dē sola ē prohi
bitiua putrefactiōis: et ex eis ē mastix et cipe
rus: et collutio oris cū aceto ē sblimis. calbo
ra vero ē ad hoc medicamē bonū et iusquiam⁹
cū storace sil mixtis hūt opationē mirabileꝫ
quando fit suffumigatio per traiectoriuꝫ su
per dentem corrosum. Et ex compositis est
trociscus stelle cum galbano positus in cor-
rosione dentium. Et ex eis est medicamen

Alexādri. ℟ Recipe opij: mirre: storacis: an̄ ʒ. ij. piperis albi: croci: galbani: an̄. ʒ. i. Confice cōterendo cū rob: et mitte ex eo in perforatū dentē: et annecte sup ipsum.

¶ De congelatione dentium.

Congelatio dentiū. ¶ Cōfert ei masticatio portulace: et seminis eius: et fricatio dentiū cū nucleis meciū: et amigdalis: et auellanis: et stringere dentibus panē calidū: et caseū assumē: et vitellū oui calidū: et fricare sup dētes ex squilla: aut sale: aut coadimento: aut baccis lauri: aut asa fetida.

¶ De vermibus dentium.

Vermes dentiū occidit semē iusquiami albi: et semē porri: et cepe: et ꝓprie factis ex eis formis cum alkitran et auellanis et silibus et facta subfumigatiōe ex vna earū p traiectorium. ¶ Et qñqꝫ fiūt huius modi forme cū adipe renū: capre: et semine iusqꝫami: porri: et cepe: et qñqꝫ fiūt collutiones cū aceto decoctionis earū: et deinde succedit subfumigatio.

De corruptione coloris dentium.

Corruptio coloris dentiū: Cōferūt medicine abstersiue: et mūdificatiue. In qbus ē virt⁹ radēdi: et abscindēdi eruginē post fricatiōē: sicut ꝓprie spuma maris: et sal: et sal gēme: et alkali: et massacumie et similia. ¶ Uerūtñ oportet vt abstineat a melle et a pinguibus: et a sacietate nauseatiua: et somno sup repletionē. ¶ Et sine dubio vsus mellis alterat colores dentiū: et alioꝝ dulciū ¶ Et alioꝝ pinguiū. ¶ Et nocēt etiā pulmenta ex frumēto cocto et panico: et sisamus et silia ¶ Ex rebus aūt maxime dētes corrūpentib⁹: et colores eoꝝ alterātibus ē vomit⁹: ꝓpter q⁹ ipsū fiat collutio cū aq̄ rosata et aceto.

Gabriel. ¶ Dentifriciū abstergens: et mūdificās dētes: ex cipero albo fiant trocisci cū vino albo antiquo: et melle: siccentur in furno debilis caliditatis. Deinde accipe ex eis. ʒ. v. salis gēme. ʒ. i. et. ß. spume maris. ʒ. i. et. ß. carmegit. ʒ. ij. et. ß. ligni aloes. ʒ. i. Fiat ex eis dentifriciū: et. n. bonū.

Ibē. Aliud valēs similit. ¶ Recipe sal masse: et fac trociscos cū melle: et inuolue in folijs ficu: aut ī carta et cōbure ī latere calido: et accipe ex eis partes duas carmegit p̄tē vnā: et vte. bonū et expertū.

Hunain. ¶ Dentifriciū bonū mūdificās dētes. ℟ Recipe rinture vasoꝝ decerni sal: et gēme adusti: ciperi albi: asari an̄. ʒ. ij. spume maris: carbonū radicū canne an̄. ʒ. i. Fac dētifriciū cū eis. Bonum.

Ibē. Aliud valēs sic et alia. ℟ Recipe salis adusti. ʒ. iij. ciperi assi. ʒ. ij. cornu cerui vsti. ʒ. iiij. folij pel. i. et. ß. spice: floꝝ squinanti: rosarū. an̄. ʒ. i. Fac dentifricium cum eis. Bonum.

Haboali. Dētifriciū aliud valēs sic alia. ℟ Recipe massacumie: tinture vasoꝝ desinē: spume maris: faux ordei adusti: nasturcij assi: sal vsti: aristologie rotunde: asse an̄. Pulueriça et tere.

Filius Zacharie. ¶ Dentifricium mundificans et abstergens eruginē dētiū. ℟ Recipe salis gēme: sortis meschami: fracture vasoꝝ viridiū: spume maris: cali. an̄. Fiat dētifriciū cū eis: et vte in necessitatem faciētem.

Fili⁹ Zecer. Medicamē mūdificās albificās: et abstigēs dētes: et ꝯfortās eos. ℟ Recipe ordei ꝯbusti: capitiloꝝ vitis ꝯbustoꝝ: sceba: salis gēme: spume maris. an̄. ʒ. i. pireti: cubebe: adhebe: an̄. ʒ. v. aluminis iameni assi: gariofiloꝝ: an̄. ʒ. ij. sumac ʒ. iiij. Tere: et vtere vna vice post aliam.

Isaac eben amaran. Dētifriciū albificās dētes: et ꝯfortās. Accipe sulfuris vōi ꝯbusti: spume maris: an̄. ʒ. v. salis gēme. ʒ. x. Tere: et vtere: bonum est.

De generatione dentium.

Generatio dētiū. Quandoqꝫ tardat eoꝝ egressio: et tū signa eor⁹ dētium multiplicāt. ¶ Et accidit ex h̄ vt languēant pueri tpe exitꝰ eoꝝ multiplicatione accidētiū que multiplicāt a plātatiōe ipsoꝝ: et tūc succurrēdū ē administrādo ea que eorū eoꝝ ciuū et facilē faciūt. ¶ Et ex rebꝰ h̄ facientibus: sūt fricatiōes gīgiuaꝝ: et vt sepe ac sepe stringat eas sup carne pīgui callosa: et super cartē. carniū: et pedes arietū: et sup buccillaria ossiū edoꝝ: et agnoꝝ: vt supe fiāt fessus eoꝝ et vt sbulie caro: et cōfert ēt fricare gīgiuas digito: et vt stringat sup ipm̄: et ꝓpe iunctū super cū pīguedie: et adipe gallie: aut anatis: aut anseris: et moderē sup carnes earū pinguēs: et sepe fricare cū adipibꝰ eaꝝ et melle:

aut pineis enucleatis: et melle pance: aut sic melle: et cum amigdalis mixtis cum modico butiro: et cerebro leporis est in hoc mirabile: et proprie diu fricatu sup gingiuas. Conferunt etiã embrocationes sup caput: collum: et mã dibulas ex aqua decoctionis maluarũ, meli lloti: camomille aneti: et similium facta infu sione sup ea cum lana isopi. Deinde liniant cũ butyro vaccino: et medulla cruris eius: aut cum medicamine bono: et expertũ ẽ isopi cero tũ Galieni quod scripsimus in antidotario

Aliud mirabile. Recipe cere citrine ʒ.i. olei camomillini. ʒ.iiij. isopi hu mide. ʒ.iij. adipis galline: et anatis: et medulle cruris vacce: aã aur. iiij. Cum aũt dentes apparere incipiunt: vtere embrocati onibus supius dictis: precedente tamen hoc omnia regimine temperato.

De apostematibus gingiuarum.

Uerũ ẽ d eis sup i capitulo doloris dẽ tiũ: et ita redras ibi aut i alio loco.

De vulneribus et vlceribus gingiuarum.

Et eis sũt quedã saniosa i quib' nõ ẽ multa profunditas: et ex eis sũt vul nera putrida multe putrefactionis: cancrosa et corrosiua. Et prima quidem curã tur duplici genere curationis. Et primum qui dem ẽ mundificatio cũ eo quod est sicut vinum proprie: et acetũ decoctionis foliorum salicis: et rosarum: et oliuarũ syluestrium: et lentium: et sumac: et corticũ radicis granati syluestris: et aristologie rotunde: et carmegi: et similiũ. Et diamoron bonum: et proprie cum aceto. Et si videris abundare in eis sanguinẽ post flobo thomiã cephalice. Fiat scalpelatio gingiua rum cũ extractione multi sanguinis. Deinde abluantur cum eis que diximus. Secundum vero pficit cũ medicinis stringentibus gĩgi uas: et psolidantibus vulnera: que sũt proprie. sicut ẽ alumen psricatum super gingiuas: et col lutio facta ex aceto decoctionis eius: quoni ãm sũt propria: et sic carmegi: et balaustia: et rosa: et cortex granatorũ: et alumen. Coquant cum aceto: et colluant ex eis gingiue. Deinde liniatur super eas quod est sicut rosa: copule glã dium: cortices thuris: ciperi: farina hordei: sã guis draconis. Fiat ex eis puluis subtilis: et vtere. Et nos plura diximus ex his in capi tulo de commotione dentiũ. Secũda ve ro sũt fm vnum duorum modorum. Alia enim sũt fistularia: et alia cancrosa herpetica. Et i his intentio in curatione ẽ duplex: alia est vniũ salis: alia particularis. Et prima quidem per

ficit cũ euacuatione que fit p flobothomiam et solutionẽ ventris: sicut necessitas expetit. Secũda vero pficitur triplici genere curati onis. Et primum quidem est mundificatio. et abstersio virus et putredinis: nec nõ et parti um corruptarũ in ipsis. Et quidem si sit vlc' fistularũ. et sit in carnibus gingiuarũ tamen oportet vt videat si corrosium penetrat vacu um eius: deinde immittat medicamen acutũ sicut proprie alcohol vsque ad fundũ eius con sumens carnes filurosas putridas. post hec vtendũ est mundificatio multe abstersionis sicut est acetũ squilliticũ proprie: et sifia vsque dum caro appareat pura: et si conuenit medi camen acutũ: immittat in fistulã oleũ de oli uis cum modico trociscorũ alcalcalon iniecti one post iniectionẽ vsque ad cõsumptionem i puri: Et nos iã dẽ diximus trociscos alcalcalõ i capitulo de polipo narium. Et quandoque ex trociscis predictis facimus tentas: et ponim' eas vsque ad fundum fistule vsque dum cõsũat caro putrida ipsius. Uerũ si p medicinas acu tas dolor superfluit: et cõbustio: teneat i ore oleũ rosatum p se: aut conquassatũ cum al bumine oui: aut cum lacte donec doloris re missio fiat: et similiter puncture. Si autem fi stula vsque ad radices dentium penetrauerit: ita quod a radice dentium processerit: curet similiter cum medicamine acuto: et aliis abster gentibus: sicut diximus. Si autẽ nõ pualue rit cauterizamus vsque ad radicem dentium cũ stilo facto ex cupro vtendo prius illis mun dificatiuis: et abstersiuis sicut diximus. Qd si nec malitia sic tollet dens abijciat. Quod si aliquid corruptionis remanet: leui medica mento tollat. At vero si corruptio cadat i os mandibularum: aut maxillarum: oportet elar get vulnus vsque ad os corruptũ. Deinde cũ instrumentis radendi totũ quod ex osse cor ruptum ẽ abijciatur vsque dum appareat os purum. Uulnera autem cancrosa herpetica curari oportet cum appositione medicaminis acuti vice vna post aliam vsque ad psumptio nẽ carnis cãcrose: et cessationẽ corrosiõis: cũ successione medicaminis eius: quod ẽ sicut ace tum squilliticũ: et etiã similia: vna vice p' ali am: et cũ successione olei rosati: et similiũ. Et si dolor et punctura propter medicamen acu tum exercuerit vice alia. Uerũ si caro cãcro sa multa et dura fuerit: et difficilis medicatio nis: et psumptionis ex medicamine acuto tũc cauterizetur sup ipso cum cauterio de auro cauterizatione post cauterizationẽ vsque dum

perueniat ad viuum. Deinde tenendum in ore butirum cum oleo rosato: aut oleum rosatum solum. Et si post illud aliquid ex cancroso remanserit ipso alcaleaon curet. ¶ Secundum genus curationis perficitur cum medicamine incarnatiuo: sicut propter corticibus thuris coctis cum vino: aut aceto: aut oximelle squillitico: et facta collutione cum eis. Deinde autem cum medicamine de corticibus nucum aut cum diamoron. Deinde autem cum vnguento egyptiaco: et aceto squillitico liniatur super gingiuas: quod est sicut cortex thuris: sanguis draconis: myrra: sarcocolla: aloes et similia attribuendo eis vicissitudinem. ¶ Tertium genus curationis est consolidatio: et perficitur cum medicamine induratiuo et coadunatiuo carnium gingiuarum. Et nos plura ex his paulo ante scripsimus in capitulo de commotione dentium similiter: etiam scribemus adhuc: si deus voluerit.

Diascorides. Acetum decoctionis colloquintide: aut frusti tirimalli: et collutio facta ex eo confert putrefactioni et vlceribus gingiuarum: et similiter acetum decoctionis satureie: et oliuarum syluestrium: et similiter acetum elixationis piscium salitorum ossa autem piscium salitorum: et porphe taracha adurantur: et cum duplo cineris eorum et rosis siccis: aut capillis veneris puluerizentur et liniantur super gingiuas primo tamen lotis: et confricatis cum aceto squillitico. Consumunt enim putredines gingiuarum.

Israelita. Confectio medicaminis efficacis ad corrosiones: et putredines gingiuarum: mundificat enim eas et abstergit: et consolidat. bonum si deus voluerit. Recipe aluminis iameni assi extincti in aceto. ℥. ß. et tartari et auripigmenti ligatorum in panno lineo: et infusorum in aceto die ac nocte: deinde vstorum vt fiant sicut carbo et extinctorum in aceto an. partes .ij. et mediam ossium cancrorum assorum: rosarum siccarum cum pedibus suis: piperis nigri assi an. partes .ij. Fiat eorum puluis subtilis. Et vtere post ablutionem cum aliquo ex liquoribus quos diximus.

Iohannitius. Medicamen incarnans gingiuas: et consolidans: et confirmans dentes: et faciens odorem oris bonum. Recipe spodij albi: rosarum heysim combusti an. ℥. i. et ß. margaritarum non perforatarum: sanguinis draconis boli armenici an. ℥. ij. cornu cerui adusti: sandalorum rubeorum granorum barnel: memithe an. ℥. ß. myrte granorum lentium an. ℥. ß. camphore. ℥. i. tertiam. Et fac puluerem: et applica super gingiuas: et radicem dentium.

Mahemet arasi. Medicamen conferens tumori gingiuarum: et putrefactioni sanguinee et flegmatice. Recipe rosarum: granorum myrti assorum et tinctorum in aceto: et iterum tostorum gallarum infusarum in aceto: deinde tostarum an. partem .i. granorum barnel et colcotar: aluminis adusti: ossium mirabolanorum citrinorum: chebulorum: balaustie: masticis an. partem .i. tere et vtere.

Isaac beben amaran. Medicamen conferens gingiue sanguinee: et mollificate: et consolidat carnem eius. Recipe balaustiarum rosarum cum pedibus suis: spodij an. ℥. v. beyl. ℥. v. et ß. alchanne ℥. ij. sanguinis draconis: tere et vtere.

Medicamen ex inuentione nostra. Conferens mollificationi gingiuarum: et putrefactioni: et corrosioni carnis earum et commotioni dentium: calefactioni oris: et est medicina propria: si deus voluerit. Recipe olibani fructus ... balaustie: sumach duplicis aluminis: corticis granatorum: gallarum: lacque: mirabolanorum: cineris vitis: spume maris: salis indi: piperis longi: barudi: costi: memithe: liquiritie: gummi arabici: dragaganti: spodij an. aur. i. Tere et confice cum melle: et vnge gingiuas: et dentes: et fiat gargarismus ex eo cum sirupo rosato: bonum et expertum.

Medicamen aliud ex inuentione nostra. Consolidans gingiuas: et corroborans: et faciens carnes earum. Recipe corticum thuris: sanguinis draconis an. ℥. ii. aristologie rotunde: asse: ireos: aluminis assi: rosarum cum pedibus suis: balaustie: copularum glandium an. ℥. i. trociscorum orobi. ℥. vi. Fiat puluis: et ex medietate eius fiat: sicut linimentum cum oximelle squillitico: et liniatur super gingiuas confricando: et ex alia parte aspergatur super eas: deinde lauetur cum aceto decoctionis ...: et foliorum oliuarum syluestrium.

Confectio trociscorum orobi. Accipe farine orobi quantum volueris: et misce cum ea tantum mellis: vt confici possit ex eis sicut pasta dura: et fac trociscos: et pone super laterem: et mitte in furnum vsque dum semina durantur: bona: faciunt nasci carnem.

Democritus. Alumen fracanum super gingiuas curat putrefactionem earum: similiter collutio facta ex aceto decoctionis eius.

Alexander. Linimētū occidēs can-
crū gingiuax: ⁊ ɔ̄sumēs putrefacti
ones eax. Recipe colcothar adusti
aceti squillitici ptes ɔ̄uenientes. Tere forti-
ter ea: ⁊ line ex eis ī gingiuis. Idē facit vn-
guentum egyptiacū factum cum aceto squilli
tico. Sanat si deus voluerit.

De apostematibus lingue.

Apostemata lingue curāt ī pncipio
quidē ex regimie cōmuni cū flobo-
thomia: ⁊ solutiōe ventris si expedit
⁊ in apostemate quidem calido fiat flobotho
mia ex cephalica: deīde ex eis que sunt sb̄ li
gua. Et si oportet fiat post id ventosatio sb̄
mento cū scarificatione. Et extimauit Ruf
fus quod scalpellatio facta in spatio: quod ē
īter fontē saliue: ⁊ dentes confert. Et asseru
erunt hoc idem plures post eū. Venter aūt
soluat cum aqua fructuum. Administrēt de
inde gargarismata ⁊ collutiones oris cū aq̄
rosata aut succo solatri: ⁊ aceto: aut cū suc
co solatri ⁊ oleo rosato: aut cum aceto deco-
ctiōis coriandri: ⁊ sumach: ⁊ lentiū cū medi-
co camphore: aut cū aceto decoctiōis rosarū
siccax ⁊ similiumque ī alchola scribemus.
Post q̄ aūt trāsiuit tempus principij admini
strandum ē diamoron cū aceto decoctiōis fo
liox oliuax: aut alchanne: ⁊ rob myrti ē ipsi
sis bona: ⁊ pprie cū sirupo rosato. ⁊ si res
vlterius processerit: administrādū est cū rob
moxox dulciū: ⁊ oleo violato vsq̄ dum putri
atur ad mel rosatū cū sale armoniaco: aut si
rupū acetosū cū modico sinapis: aut lac dul
ce cū hesmeo. Si aūt apostema frigidū fuerit
soluat venter cū eo quod ē sicut rob ⁊ iera: ⁊
similia. Deinde administrēt gargarismata:
⁊ collutiōes rob moxox in principio: ⁊ rob cū
melle rosato: ⁊ sirupo acetoso mellino. Dei
de re procedente cū sccaniabin: ⁊ melle rosa
to ⁊ aliquantulo almuri: aut sinapis. In fi-
ne vero cū decoctione ficuū siccax: ⁊ salis ar
moniaci: aut bauracb. Si vero apostema
suppurationē fecerit: aperiat ⁊ curet cura vl
nerū: sicut in proprio loco suo dicemus.

De vulneribus ⁊ vlceribus lingue.

Vulneribus: ⁊ vlceribus līgue: ⁊ scis
sure ɔ̄ferūt medicine quas dicemus
ī capitulo de alcola: si deus volue-
rit. Ad fixuras aūt que sūt in lingua: ⁊ ad ifiā
matiōes ɔ̄fert retentio ī ore mucillagīs psilij
cū zuchara: ⁊ ɔ̄masticatio portulace cū ace-
to: ⁊ retentio ī ore albumīs oui recētis cōq̄s
sati cū oleo rosato vice vna: ⁊ vice alia tama
rindox infusorum in aqua rosata: ⁊ cōfert re
tentio maran ī ore. Cuius pmixtio hec est.
Recipe mucillaginis psilij: ⁊ mucillagīs dia
gagāti: ⁊ gūmi arabici aā partes eq̄les: siru
pi violati partes duas: tamaridorū partes.
tres: semis portulace assi ptem mediā: spodij
partis vnius tertiā cāphore ptis vnius octa
uam. Terātur contritiōe vltima vsq̄ dū fiat
maran. Et liniat ex eo super fixuras ol bo-
ra precedēte collutiōe fcā ex aqua rosata: et
aceto per horam vnam: aut ex acetositate
citri et aqua rosata.

Hamech. Medicamē ɔ̄ferens vlce-
ribus lingue: ⁊ pustulis: et similiter
oris ⁊ palati. Recipe semīs portula
ce: seminis rosarum amili: zuchari tabarzet:
spodij: croci: balaustie: rosarū dragagāti. Te
re ⁊ confice cū sirupo rosato: aut violato: et
vnge ex eo. Confert. n. corporibus teneris.

De mollificatione lingue.

Mollificatio lingue: ⁊ grauedo eiꝰ q̄ñ
natiua ē: nō curat ⁊ fortassis in pluri
bus rectificat in processu dierū. Et
q̄nq̄ accidit post litargiā: ⁊ cronica ē post il-
lud: ⁊ fortassis nō recipit curā. Et si nō ē cro-
nica curat queādmodū dicemus post. Vex
q̄nq̄ accidit illud ab humiditate sanguinea:
aut aquosa sepultis: aut imbibitis in lacertis
⁊ musculis lingue cum cōmunitate cerebri:
aut sine communitate eius. Et cura ipsius ē
quattuor res. Et pma q̄dē est euacuatio ma
terie. Secunda vero ē diuersio eius. Tertia
est resolutio et exiccatio residui eius ex par
te opposita. Quarta est exiccatio residui ip
sius per eandem partem.

Et pma quidem pficit cū flobotho-
mia: si materia ē sanguinea: ⁊ prope
ex cephalica. Deinde venarum que
sunt sub līgua: ⁊ si adhuc necessitas exposcit:
ventoset sub mēto: ⁊ prope q̄ñ ē multa mate
ria. Si aūt multa nō fuerit: sufficit flobotho-
mia venax: q̄ sunt sub lingua: ⁊ vētosatio sb̄
mēto. Si aūt materia flegmatica: ⁊ aquosa fu
erit: euacuet euacuatiōe post euacuationem
cū leuis minoribus in pncipio: deīde cū ma-
ioribus: Et hoc cū iteratiōe ⁊ multiplicatiōe:
vt puenia t gradatī ad id qđ ē sufficiens.

Secūdā rē ɔ̄plēt fricatiōes ī extremi
tatibus: ⁊ vētosatiōes in spatulis: ⁊
administratio clisterioꝝ acutorū: vna
vice post aliam: Primo leniū nō multū ele-
uatorum in gradu acuitatis. deinde fortium

Tertiã rem cõplent administrationes medicaminũ propalorũ pupi cerebri ⁊ nuche resoluentium ab eis superfluitates humiditatũ aggregatarũ ĩ ipsis: ⁊ neruis: ⁊ lacertis seruientibus lingue sicut sunt evaporatoria: ⁊ inunctiões: ⁊ embrocationes facte ex rebus quarum narrationem fecimus ĩ capitulis de egritudinibus neruoꝝ. Quare oportet: vt pars illa afferatur ad hũc locuꝫ administrãdo ex evaporatoꝛiis propꝛiis: deinde embroceis consequenter ex linimentis: et emplastrationibus que vtilioꝛa cognoueris: ⁊ sanat si deus volet. Et interdũ administramus rubificãtia: ⁊ interdũ cauteria. Et ꝓpterea quãdo iam alia non conferũt. Forma aũt cauterisationis ẽ sm̃ hanc modũ fiãt tria cauteria scꝫ longũ in fontanella pupis capitis que dicitur lemalis: ⁊ duo fiant ex trãsuerso ĩ radice cranei distantia ad mensurã policis: ⁊ tria hic ⁊ tria ĩde linealiter distincta sepãtia colli spõdilia

Quartã rem cõplent gargarismata: ⁊ collutiones oris: ⁊ administratiões fricationũ factarũ ex rebus que materie residuũ exiccãt ex eis q̄ dicemus. Et oportet vt perueniatur gradatim ad administratiões eorũ incipiendo a debilioribus paulatim procedendo ad fortioꝛa: hoc. n. est quod est sm̃ sapientiã. Per interualla vero est danda tiriaca: mytridatum: et similia: et hoc est sm̃ totam curę latitudinem.

Filius Serapiõis. Gargarisma cõferens iuuamentũ manifestũ. Recipe iere pigre: sinapis: staf. bisagrie zinziberis: origani: piretri: corticũ radicis capparis: ana partes eq̃les. fiat gargarism⁹ cum eis. Et oximelle.

Gargarisma ex inuentione nr̃a expti iuuamenti ad dissoluendũ flegma quod est aggregatũ ĩ capite neruis ⁊ lingua: ⁊ cõfert paralesi: ⁊ torture: cuius pmixtio hec ẽ. Recipe origani: piretri: zinziberis: piperis nigri: ⁊ albi: ⁊ longi: salis armoniaci: sinapis: cinamomi: isopi: nigelle: sisuci: costi ana. Confice cum oximelle ⁊ rob: ⁊ gargarizetur diebus continuis cum eo.

Gargarisma factum cũ oximelle squillitico est adhuc iuuamenti sublimis: ⁊ similiter myrto ⁊ aceto squillitico. Et quãq; cõfortatur cum eis: que sunt: sicut hasse: origanum: staphisagria: sinapis: condisi cortices: radicum capparis: piretrũ: zinziber ⁊ tria pipera singulariter: aut coniunctiꝫ. Et quãq; facimus pcedere fricationem lingue: cum eo: quod ẽ sicut sal armoniac⁹ ⁊ zinziber cũ cepe vsq; dum curat plurimum flegma. et faciemus deinde sequi gargarizatiões: ⁊ collutiões ex oximelle squill. ⁊ ẽ operatio digna.

Filius Zacharie. Medicamen expertũ ad grauedinẽ lingue: ⁊ mollificationẽ eius. Recipe sal armoniacũ: piretrũ: staphisagriam: piper: sinapi huius eq. ana. fricetur cum eis lingua sm̃ omnẽ partem ipsius: sepius in die.

Diascoꝛides. Sm̃ omnẽ modũ administrationis eius est medicina propꝛia mollificationi lingue: ⁊ palestelius: ⁊ similiter castoreum: ⁊ propꝛie retentio eius sub lingua: ⁊ confricatio in ea: ⁊ quãdoq; ex eo cũ gummi albotĩ fiunt pillule: et teneantur sub lingua: ⁊ quandoq; ex galbano: alhotin: ⁊ assa fetida: ⁊ sũt efficaces.

Confectio anacardina maior quã scripsit filius Zacharie: scripta est in capitulis egritudinũ neruoꝛũ: et est medicina vltima paralesi lingue: ⁊ propꝛie linita ex ea lingua: ⁊ facto emplastro ex ea in parte capitis posterioꝛi: ⁊ oꝛigine neruoꝛum ⁊ est medicina sublimis.

Nil solutiuus scriptus in capitulis predictis linitus super linguã cõfert mollificatiõi eius. Et plura scripta sunt in capitulis predictis: que afferũtur ad locũ hunc: sicut diamirtus propꝛie: ⁊ cõfectiõ huius: ⁊ confectio de piretro: ⁊ alia que reqrũtur ibi: quibus vtendum est inter purgatiões ⁊ purgationem.

Damnistus: Quãdo cõtingit paralesim accidere propter lesionem cadentẽ in neruos posterioꝛes: Caput purgia conferũt propterea quod ad diuersum trahunt: quare eligantur ad hoc vtilia: in capitulis predictis.

De spasmo lingue.

Spasmus lingue quãq; accidit cum febrium aduentium. Et cura eius ẽ retentio oleoꝛũ refrigeratiuoꝛum ĩ oꝛe: ⁊ rerũ plurime humectatiõis: ⁊ refrigerationis: sicut olei violacei propꝛie ⁊ nenufarini: ⁊ de cucurbitis: salice ⁊ rosarũ singulariter: aut coniunctim cõequalis atoꝝ cum mucillagine psilij: aut cũ succo portulace: aut cum aqua infusionis seminũ psilij contritaꝝ: aut cum mucillagine maluarum: aut cum lacte dulci: et similiũ. Et cõferunt embrocationes ⁊ lauacra in collo et nucha cũ aqua dulci calida: ⁊ inunctiones ex predictis oleis super

posterius capitis: et super predicta loca: et ex
ceroto Halicei cōquassatis cū lacte dulci: aut
sine eo. Et cōferunt etiā caputpurgia cū eis
et oē regimen tale. Et quāquā accidit ex humidi
tate grossa viscosa replente lacertos eius et
extendente fm latitudinē et abreuiatione a
longitudīe sua naturali: sic accidit solū fa
ctis ex cozio cū replent. Et cura eius ē hec
eadē quā diximus in capitulo de spasmo: et i
capitulo de mollificatiōe lingue: preter q̄ opoz
tet vt medicinas incisiuas et subtiliatiuas p
cedāt medicine digestiue maturatiue: sicut pro
prie vapore in primis radix collū: et collū cū
eo quod ē sicut camōilla: mellilotū anetum sā
sucus squilla: et similia: et gargarismata fi
ant cum aquis: et oleis eorum. Deinde pue
niatur ad fortiora sicut tu scis.

De alcola et prauis pustulis oris

Cura ē quatuor: rerum. Prima ē ade
quatio cause facientis: et prohibentis
aduentū eius. Secunda ē euacua
tio materie. Tertia est diuersio ipsius. Quar
ta est inuentio particularis.

Et primam quidē rem complent si ac
cidat: vel timeatur quia accidat pueris
rectificet lac lactantis eos cibādo ea
fm ea que distinguemus iam. vt prohibeat
casus corruptiōis i lac. Immo alteretur in
eius cōtrarium: quod timet ex illo. Et si acci
dat: vt timeatur aduentus eius propter di
scrasiam pestilentialē: aut propter dominiū
vaporose: et corrupte materie: aut acute vlce
ratiue alteret fm exigentiā ipsius: et quidem
calida cū eo: quod est sicut sirupus acetosus
et sirupus de granatis acetosis: et rob eius et
sirupus de ribes: et sirupus acetositatis citri
et rob eorum: et similibus. In frigida vero cum
eo: quod est sicut sirupus acetosus: mellinus
iniabinus: et oximel squilliticum et similia: et
sint cibi eorum: et propter in calida conditi cū rob
acetositatum: et stipticitatis: sicut proprie angu
rie: et figlerum: et ceresie: et sumach: et que cōdi
untur cum granatis acetosis: et lentes cum
aceto: et cucurbita cum granatis: et q̄ hoc cur
su procedant. In frigida vero comedāt que
sunt sicut capparis condite cum aceto: et oli
ue cōdite cū muri et origano: et similibus.

Secūdā rem cōplent i calida quidem
et frigida euacuatiōes p flobothomi
am et ventris solutione fm formā as
signatā in capitulo de apostemate lingue.

Tertiā rem cōplent ventosatiōes sb
mento cū scarificatione et administra
tione clisteriorū. In calida quidem leniū si
nō sunt maligna corrosiua: et si sunt maligna
cū eis que educunt materiā acutā vehemen
tius dūmodo nō trāscendāt gradū lenitatis
In frigida vero cū rebus acutis non multe
acuitatis: tamen cū processu gradationis vsq̄
ad id quod est sufficiens.

Quartā rem cōplent administrationes
particularium medicinarum curantiū
alcola. Et calidū quidē cū administra
tione rerum acetosarum habentiū etiā stipticita
tē: sicut proprie rob de ribes et rob acetose: et
rob de moris syluestribus et aqua decoctiōis
sumac: et myrti: et lentium excorticatarū cum
aceto: et extremitates vitis: et extremitates
rubi: et garum: et aqua granatorum acetosorum et
spodiū et galla: et rose: et acatia: et coriandrum
et aqua coriandri humidi: et similia. Et menti
te quidem: et alchanna cōmunes sūt i vtraq̄
materia. et similiter galle.

Alcola quidem calidū speciem hēt
quandā herpeticā malignā cuius cura
tio est difficilis. Et oportet vt succur
ratur ei p. iii. genera curationis. Et primū
genus curatiōis est mundificatio et abstersio
virulenti et corrosiui. Et hoc quidem pficit
cum administratiōe medicaminis acuti: et p
prie alcalcalon dicti i capitulo de polipo vna
vice post aliā vsq̄ dum appareat totū herpe
ticum cōsumptū esse vel quasi. Deinde succe
dat ei administratio medicaminis refrigera
tiui: sicut olei rosati proprie cōquassati cum al
bumine oui vice vna post aliam vsq̄ dum ar
dor et cōbustio tollat. Et si hec non cōferant:
administretur cauterium sicut in capitulo d̄
vlceribus gingiuarum dictum est.

Secundū vero genus est perficere cū
medicamine partim incarnatiuo ex
his que diximus: et dicemus: et par
tim mundificatiuo. Tertiū vero genus cu
ratiōis pficit cum medicamine cōsolidatiuo: et
nos scribemus multa huius gnis si deus voluerit

Alcola āt frigidū. Aliud flegmaticū
album. Aliud nigrū malignum. Et
flegmaticū quidē indiget duplici ge
nere curatiōis. Et primum quidē genus pfici
tur cum medicis abstersiuis et exiccatiuis si
cut fecaniabi cū modico aluminis: et colchotar
aut memiren: aut almuri cū aceto squillitico
quo cōdiuntur sal muri: aut vinū et mel et sitium:

Secundum vero genus pficitur cum
medicinis exiccatiuis: et cōsolidati
uis ex his que dicemus. Nigrum āt

malignum est deterius omnibus: et indiget tri
plici genere curationis. Primum quidē ge
nus pficitur sic in alcola herpetica dictum ē.
Secūdū vero genus pficitur cū medicinis
abstersiuis multe abstersiōis cū ꝯtinuitate
multi temporis in illo: sic ꝓprie cū vnguē
to egyptiaco: et aceto squilliitico: aut cū ace
to et colcothar et galle: aut cum aceto decocti
onis gallarū: et memiren: aut cū aceto deco
ctionis almeçereon et similium. Tertium
vero gen⁹ ē ꝯsideratio ex his q̄ dicem⁹ post.

Sabor rex medoꝝ. Medicamē ꝯfe
rens alcole calido in ore et lingua: et
dolori gule a caliditate. Recipe len
tium excorticatarū. ʒ. v. rosarum: coriādri sic
ci: alchanne de mecha: boli armēi adhebe añ
ʒ. ij. et. s. seminis portulace. ʒ. iij. et. s. cāphore. ʒ. i.
partes duas. Teneat ex eo in ore: et sufflā in
gutture: et ex eo q̄ oportet. et fiant ex eis sic
maran cum rob mirti: aut citoniorum bonū
si deus voluerit.

Item aliud ꝯferens alcole calido: et
corrosioni gingiuaꝝ et putrefactiōi
sanguinee et colerice. Recipe sumac
mundi: rosarū añ aur. i. s. ordei albi: balaustie
añ aur. s. ramic. ʒ. s. Tere et accipe ex eo par
et frica sup locū vel accipe ex eo et misce cū
rob citoniorum: et fiat ex eo oris collutio. et
hoc fiat sepissime: sanat n. si deus voluerit.

Isaac hebenamaran. Medicamē
ꝯferens alcole calido. Recipe semi
nis portulace. ʒ. x. alchanne adhebe:
elebul sumac mundi añ. ʒ. iij. cardamomi: cro
ci añ. ʒ. i. Tere et misce cum eis succū corian
dri humidi vel aquam rosatam. et colluat ex
eo os bonum deo volente.

Hamech. Medicamen alcole: et omi
bus inflammationibus oris: et primum
eius: et gule in corporibus teneris: et
infantib⁹: et ē expertū. Recipe amili. ʒ. vi. spo
dij memiren añ. ʒ. ij. seminis rosarū. ʒ. iiij. cro
ci. ʒ. i. zuccari tabarzet. ʒ. iiij. cardamomi. ʒ. i.
camphore karat. i. et. s. Tere q̄ōlibet p se: et
cerne p pannum ō sirico: et vtere sic dixim⁹.

Filius Serapionis. Medicamē ꝯfe
rens ad alcola calidū. Recipe seīs
rosarū: sumach: amili: seīs portu
lace lentium excorticatarum: spodij: sandali
albi: alchanne: balaustie añ partes equales:
camphore prīs vnius quartam. Administrē
tur post collutionem factam ex eis que dixi
mus in canone: et cū successione collutiōis.

Hamech arasi. Medicamen ꝯferēs
alcole. Recipe spodij rosarū: et semi
nū caꝝ: coriandri sicci: sumac mūdi
lentiū excorticatarū: seminis portulace: al
channe: amili: huruch añ: camphore pte me
diam: zuccari quantum est medietas omni
et quandoq̄ fit sine zucharo. Terantur et te
neantur in ore: et fiat collutio post illud cum
aceto et aqua rosata.

Narratio medicaminū alcole flegmatico
Haboali. Cōfectio medicaminis alco
le flegmatico. Recipe trociscorum:
orobi: gallarū rasure pergamenarū
ptem. i. memiran: corticū radicum capparis:
colchotar: añ ptem. s. aluminis balaustie par
tis vnius tertias duas alchanne partem. s.
ꝯfice cum aceto et melle: et tere: aut applica
super morbo ex puluere eoꝝ. Deinde collue
cū aceto et melle bonū si de⁹ voluerit. Troci
sci orobi scripti sunt in capitulo ō vlceribus gin
giuarum.

Item. Medicamen ꝯferēs alcole
putrefactionis colerice: et flegmatice. Re
cipe memiren sicut memithe: spodij:
seminis plantaginis capitū rosaꝝ: seminis
carū: mirabolanoꝝ citri: balaustie a. folio fo
lioꝝ oliuarum syluestrium siccoꝝ: armegich
aluminis iameni ana. Terantur et administrē
tur sic diximus.

Item. Medicamē sic aliud. Reci
pe memithe: mirabolanū citrinoꝝ
balaustie: cardamomi: spodij añ. vte
re sic aliud.

Filius Serapionis. Medicamē ꝯfe
rēs ad alcola nigroꝝ: et herpeticam
Recipe folioꝝ oliuarū: foliorum ci
tri: et foliorū rami siccoꝝ acatie añ. ʒ. v. iiij. alu
minis iameni: colchotar añ. ʒ. ij. croci. ʒ. i. Te
rantur et administrentur.

Item aliud ꝯferens alcole nigro: et
maligno. Recipe arsenici nigri pire
tri ptes equales. Terant et cribellentur
et ꝯfice cum allitiran: et comburat. Deinde
ꝯterantur et administrentur.

Confectio medicamīs ex inuentiōe
nostra ꝯferens alcola putrido: et ma
ligno: et est expertum bonū. Recipe
corticū radicū capparū: gallarū: memirē: ꝫi
giberis: piperis adusti trociscoꝝ alcalcalb añ
. ʒ. ii. cantharidum combustarū. ʒ. iij. arsenici. ʒ. ij. et
. s. Fiat ex eis puluis subtilis: et ex vna pte
eius fiat fricatio: et ex alia linimentum: et po
nat super ea frustū carthe madefacte vi eir

eundem super ea. Plura etiã scripta sunt in capitulo de vlceribus gingiuarum: que afferãtur ad hunc locum.

De fetore oris.

Fetor oris si causã habeat putrefactionis in partibus oris: iã diximus curã eius. Et quãq accidit ab vlcere ⁊ putrefactione partium pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ dicemus curã ipsius. Et quãq accidit ex humore aggregato ⁊ putrefacto in stomacho ⁊ quibus eius: ⁊ eius cura est tres res.

Prima quidẽ res ẽ euacuatio illius materie cũ iteratione ⁊ iteratiõe sepius cũ eo quod cõuenit. Et si quidẽ fuerit colerica fetida putrefacta cum eo qđ ẽ sicut infusio aloes in aqua endiuie ⁊ similia: d quibus loquemur in capitulis de stomacho: si deus voluerit. Si autem fuerit materia flegmatica fetida putrefacta: fiat purgatio eius cum eo quod est sicut iera: ⁊ stomaticõ nostrũ: et pillule artetice cuius explicationem scribemus si deus voluerit. Et dixit filius Zacharie. Qualiscũq sit materia siue calida siue frigida: confert vomitus post esum acruminũ: ⁊ acetosorũ: aut post melones cũ successione sirupi acetosi: aut secaniabin aut hydromellis: ⁊ vitet pinguia post illud ⁊ grossa: ⁊ viscosa: ⁊ nauseatiuam sacietatem: ⁊ lac ⁊ nõ comedat pulmẽtaria: sed strita hũria semina: ⁊ almacãmar. Et vtatur almuri: ⁊ alsacãne in prima comestione: ⁊ alcegen. Et in secũda mẽsa comedat citonia pira: ⁊ cõdita ex eis aut çinçiber cõditum: aut diaciminum: aut diatriton: ⁊ similia. Et sit vinum eo cõditũ cũ speciebus quarũ narrationem faciemus post: ⁊ ex potibus est miua: et cõditum: et rob d pomis cũ speciebus: et sine speciebus.

Secundam rẽ cõplent administrationes medicaminum acquirentiũ tempereẽ receptorũ vt fiat deinde minera in eo aggregationis materierũ cõuenientium. Et ex hoc quidẽ facientibus in re colerica est administratio rerũ: que sunt pprie: sicut grisomila humida: aut psica cũ proprietate: ⁊ infusiones eorũ dum sunt sicca: ⁊ hoc in ieiunio. Et ex eis sunt garum: ⁊ citonia: et rob acetositatis citri: ⁊ miua: ⁊ sirupus de pomis ⁊ cõfectio de pomis: ⁊ ex ipsorum diacitonitẽ ⁊ cõfectio acetose: ⁊ similia. In materia vero flegmatica administrentur ea proprie: que sũt sicut çingiber conditũ ⁊ trifera maior: ⁊ sabane ⁊ mari: ⁊ acetum squilliticũ ⁊ trocisci diarodon: ⁊ çucharũ rosatũ: ⁊ cũ mastice: ⁊ xilo aloe ⁊ trocisci de gariofilis: ⁊ letificãs: ⁊ similia.

Tertiã rem cõplent administrationes medicinarũ proprie quarũ pprietas est generare in ore ⁊ in vniuerso corpore odorem bonum: sicut proprie folia: et cortex citri: ⁊ balderebuc: ⁊ grana eius: ⁊ teneritas myrti: ⁊ thus: ⁊ rose: ⁊ maceri macigiri: ⁊ cãphora: ⁊ alsel gemisch: ⁊ poma odorifera: ⁊ citonia: ⁊ such: ⁊ ramich: ⁊ embilici proprie: et xilo aloes: ⁊ cubebe: ⁊ gariofili: ⁊ mastix. Et nux muscata: ⁊ doronici: ⁊ spica: ⁊ similia. Et res quibus conficiuntur: sicut rob myrti ⁊ rob de citro: ⁊ rob d acetosa: ⁊ mel ẽblicorũ: ⁊ mel ⁊ kebulorum: ⁊ kesmes: ⁊ vue passe dulces: ⁊ vinum: ⁊ similia.

Iohannicius. Confectiõ trifere cui’ iuuamẽta multa: ⁊ expta sunt: ⁊ ppe ad egritudines stomachi. Cõfortat enĩ in eo mineras virtutũ: ⁊ operationũ nobilium: ⁊ facit oris odorem bonum et totius corporis: ⁊ occultat feditatẽ coloris: ⁊ acq̃rit corpori viuiditatem ⁊ coloris pulchritudinẽ ⁊ conseruat corpus in vigore adolescentie ⁊ iuuentutis: ⁊ retardat canos: ⁊ cõfortat cor ⁊ generat illaritatem continuam: ⁊ addit in coitu ⁊ est medicina regum: cuius pmixtio. Recipe mirabolanorũ kebulorũ emblicorũ bellericorum ana partes equales. Terantur ⁊ fũdantur super eos conterẽdo in vase lapideo hora post horam aqua fontium dulcium cũ aliquantulo çuchari: ⁊ hoc p dies tres: deinde p alios tres dies distillet vna vice post aliã super eos tenui instillatione ex oleo rosato aut amigdalino semp agitando cum spatula: deinde dimitte siccari eas in vmbra. Deinde accipe hui’ pmixtiõis. ℥. xviij. rosarũ siccarũ. ℥. vi. ciperi. ℥. iiij. ligni aloes: extremitatum myrte humide: gariofilorũ: masticis: spice: ãn ℥. ij. ⁊ tertiã alterius: cinamomi: çuruber: citri: cardamomi: bell: macis: nucis muscate ãn ℥. i. ⁊ ℥. ambre crude: ⁊ such ãn. ℥. ij. musci. ℥. i. tertias duas. Cõfice cũ melle ẽblicorũ ⁊ kesmes: ⁊ fiant ex eis forme similes auellanis: ponderis. ℥. iij. Da in mane cum vino: ⁊ in sero similiter.

Aristoteles sufusque dexquisita inuentione composuit Alexandro imperatori confortat stomachum epar ⁊ viscera debilia: et rectificat digestionem: ⁊ facit oris odorẽ bonũ: ⁊ generat gaudiũ. Recipe ligni aloes: cipi extremitatũ myrte hũide

cinamomi:folij beil:mirabolanorum kebulorum emblicorum: et bellericorum preparatorum secundum superiorem doctrinam:macis:fellenge:mischir darsa ni:usnee:piperis:macropiperis: gingiberis: gariofilorum:nucis muscate:cardamomi:gra norum granatorum ana. ʒ.ij.ambre:musci caphu re ana. ʒ.i.zuchari tabarzet sexcuplum ponde ris omnium. Dosis eius est a. ʒ.i. usque ad au reos duos cum aqua frigida ante cibum: et post cibum expertum verax.

Filius Zacharie arasi. Confectio pillularum conferentium: et procurantium digestionem: et facientium oris odorem bonum. Recipe gariofilorum:sucb elmese darsa ni:nucis muscate:ciperi:spice:corticum citri ligni aloes ana aureos.ij.musci:aurei unius .x. Confice cum vino: et da. ʒ.iij.et partem earum commasticet dentibus: et transglutiat succum.

Item ad idem. Recipe extremitatum myrti humide: et kesmes partes equales. Terantur et fiant ex eis forme: sicut nuces: et da mane et sero unam cum condito aromatico

Item Confectio trociscorum de gari ofilis facientium odorem oris bonum Recipe gariofilorum:corticum citri: ci peri:spice:nucis muscate:sucb elmisse: xilo: aloes:cinamomi:macis:beil :cubebe. ana. ʒ.i. musci kerat.i. Fac ex eis trociscos cum aqua malorum: et teneat in ore suo super cibum: et deglutiat ex eis duos vel tres.

Item dentrificium ad idem. Recipe spice ciperi rosarum folij gallie: cor ticum citri:gariofilorum :cardamomi ligni aloes:masticis:salis combusti ana:mel: ut conficiat ea. Fiant trocisci: et siccentur in furno debilis caliditatis: et fiat ex eis dentrificium.

De ex eis que nimis occultant fetorem oris mirabilior est frequens confectio apud me. Confectio experta et efficax ad fetorem oris causa materiei putride in stomacho. Recipe extremitatum myrti humide darseni:emblicorum:ciperi:spi ce:corticum citri:florum squinanti:masticis ana partem.i.gallie:gariofilorum:nucis muscate:cu bebe:beil:gingiberis ana partem.s.confice cum mel le passularum quod sit duplum ponderis omni um: et cum vino antiquo odorifero:aut cum kes mes. Et fiant forme sicut nuces: et sumatur ex eis omni mane una: et omni sero. Et hoc fiat post vomitum et solutionem ventris iteratam sepius sicut diximus in canone predicto.

De dolore oris.

Dolor oris fit a causis quas diximus in capitulo de particularibus curis egri tudinum ipsius: et diximus curas.

Amech elengezar. Medicamen confe rens doloribus in partibus oris: et radice lingue: et tumori faucium: et gingiua rum Expertum. Recipe sumac foliorum myrti foliorum rosarum ana aur.i. bulliant in aqua plu uiali usque ad medietatem: et fiat ex ea gargarismus tribus vicibus omni die. Deinde ponere hoc utatur. Recipe spodij:gallarum grana rum:baccel:foliorum rosarum ana. Tere et utere.

Item. Medicamen conferens dolori oris bonum. Expertum. Recipe amili aluminis iameni rosarum:seminum citri myrte ana. Tere et accipe ex eo parum: et misce cum aqua: et melle: et fiat gargarismus: et tene at in ore una hora.

De. Medicamen conferens dolori in partibus oris: et faciens oris odorem bo num. Recipe anisi quantum volueris: et tere et confice cum melle: et succo myrte humide aut vino odorifero. Et fac gargarismum cum eis: et teneatur in ore usque ad horam unam.

Finit particula prima sectionis prime.
Incipit secunda sectionis prime.

Virum coeli

solus fecit deus et terram posuit in puncto. Concordias nutrit ipse solus at discordias arcet. Concordes ergo: discordesque regulat: Sanum simul et morbidum sanat. Igitur ipse solus. salutem itaque ab ipso solo dari credit: humanum gaudeat natura naturans regalis: sic certis astrixit alterutrum: ut quibus dissedeat hoc pati reformet ab altero. Celansque quodque gerit in se quo alteri prosit: si non ut noceat. Sed quod hoc recte novit discutere quod excelsus largitus est magni doni est munus. Libenter igitur disce largiri magna munera: munus inmunere non compensant. Tradimus vobis cum auxilio excelsi: postquam narrationem explevimus de curis egritudinum membrorum capitis et narravimus narrationes de curis egritudinum membrorum spiritualium spiritualium secundum promissiones nostras in ipsis. scilicet ut dissicet processus fructusque et utilitatem faciat ipse sequestrari ab illo quod excelsus cuncta felicitat petimus quod sit benedictus

Secunda particula huius prime sectionis continet summas sex.

¶ Sūma prima ē de curis egritudinū̄ fau-
cium: ɀ gutturis: et vicinarum partium.
¶ Sūma scḋa de curis egritudinū̄ p̄rimōis
¶ Summa tertia de curis partium egritu-
dinum pectoris et costarum.
¶ Sūma quarta ꝺ curis egritudinū̄ cordis.
¶ Summa quinta de curis egritudinū̄ cosi
fecarum pectoris.
¶ Summa sexta est de curis egritudinum
spondilium dorsi.

¶ Sūma prima de curis egritudinū̄ fauciū̄
et gutturis: et vicinarum partium: Et primo
de strangulatione.

STrangulatio causas habet a rebus que sunt intra: et dicemus eas si deus voluerit. Et q̄nq̄ cōtigit a rebus aduenientibus extra ɀ operātibus extra sicut strictio cū fune ɀ similia. Et palam ē cura ipsius: ɀ Aut a rebus aduenientibus extra ɀ operātibus intra: sicut prope ex rebus q̄ comedūt ɀ bibunt: sicut ē bolus magnitudinē: aut asperitatem: aut stipticitatē habens: sicut prope panis optimus nō masticatus aut milia tius: aut aliquid: quod ē sicut os: aut spina ɀ cura ē vt illico prouocet vomitus: ɀ incipiamus cōprimere collum stringendo percussiōes post percussiones super ipsū: ɀ immittendo digitum in gutture: aut instrumētū ex ligno aut cornu: leue curuitatē habēs: ɀ hoc fiat cum facilitate: ɀ si sit spina aut os gutturi infixū: ɀ sensus comprehendit ea tenaculis extrahat: aut vncino cōprehendente sm aliquid eius: aut cū corda arcus. ¶ Si autem sensus cōprehendere nō potest post cibaria grossa administrentur gargarismata ex mucillaginibus: ɀ deglutiones ex eis: aut rob: aut ex nasturcio infuso ɀ conquassato in rob: Deinde fiat vomitus post administrationē rerū viscosarum comestarū sine masticatione plurima. Et quādoq̄ ānectimus cū filo bolū carniū pinguiū pelliculosaꝝ ɀ viscosaꝝ: ɀ damus ad deglutiendū. Deide extrahimus subito ɀ q̄nq̄ facimus simile cū spongia marina: ɀ q̄nq̄ cū ficu sicca pingui: ɀ similibus: ɀ extrahitur si deus voluerit. ¶ Sit iterdū ex quibusdā eoꝝ que sumūtur strangulatio nō propter quātitatē: sꝫ propter rei malitiā: sicut ex quibusdā generibus fungorū mortiferoꝝ: quod sanatur ex succo rafani facto ex eo gargarismate cū oximelle: ɀ imbibito cum melle. Et nos loquemur ꝺ rebus venenosis post si deus voluerit.

¶ De egritudinibus vue.

SUnt casus: ɀ apostematio: ɀ vulnera. Et casus quidē vue cura est tres res. Prima ē si vua ē vehementis inflāmationis: ɀ rubedinis flobothomia cephalice: aut solutio ventris si fuerit cū permixtione colere cū eo quod ē sicut aqua fructuum ɀ mirabolanorū. Et si fuerit habēs albedinē cū eo quod est sicut iera ɀ cochie. ¶ Secūda ē diuersio cause eius: ɀ hoc quidē p̄ficit cum eo quod facit cadere materiā ad partē diuersā sicut verbigratia cū fricatione auriū: ɀ extēsione eaꝝ sursū vehementer: ɀ attractiōe dolorosa: ɀ positione ventosarū ad partem oppositā. Hec enim collocāt vuam: ɀ eleuāt: ɀ ex eis que experta sūt ad eleuationē eius est vt accipiat certus vel manipulus capilloꝝ in gubendeg: ɀ colligat manibus: ɀ precipiatur infirmo vt iaceat. Et tu quidē pōe pedes tuos sup humeros eius: ɀ trahe manipulū capillorū vehementer: vsq̄ dū cutis dissocetur dislocatiōe aliqua a gubendeg. Eleuat enī vua ex hoc illico. Et iam quidē expertū est vt liniatur sup gubendeg: emplastꝝ ex succo acatie ɀ hoc i principio aut ex acatia cū aceto aut ex gallis adustis cum aceto: quōiam eleuāt. Sternutamenta etiam conferunt eis.

TErtia est particularitas operationum circa ipsā vuā: ɀ ē vt i principio inspiatur cū medicis q̄ repellūt materiā: et prohibent aduentū humiditatis plurime: sic prope gargarisma cum aceto: ɀ aqua rosata si materia fuerit calida: ɀ vua fuerit inflata: ɀ rubens: aut aqua solatri: ɀ semen rosarū: ɀ folia ipsaꝝ: aut aqua granati acetosi triti cū tota substātia cū stipticis: ɀ liniatur palatū ɀ vua cum medicamine facto ex balaustia: et rosis sandalꝭ: et modico cāphore. Fiat ex eis puluis subtilissimus: et vtere comprimendo cum instrumento: et ex eis sūt galle: et balaustie: ɀ alumen. Et ex succis duorum granatorum contritorū cum tota substantia: fit gargarismus bonus: ɀ similiter ex infusione sumac in aceto et aqua rosata. Et adhuc ex diamoron facto ex moris rubi imaturis cū aceto ɀ eo melius quantum in casu hoc illud ꝙ fit ex moris ramni: Et propter immaturis. Et nos dicemus spēs diamoꝝ: ɀ alioꝝ i capitulo ꝺ sināchia. postq̄ āt pertrāsiuerit tempus principij

vtendũ est stipticis cũ eis: que habent aliquã
talẽ abstersionis: sicut mel propter diamoroñ
ex moris descenit: et que hoc cursu procedunt
et gradatim: de hinc perueniendũ ẽ ad matura
tiua: et resolutiua fortia: sicut ẽ propter mirra:
crocus: sal armoniacus: et piretrũ et similia: quorum
narrationẽ consequemur post. ¶ Si aũt
passio fuerit ex habundantia flegmatis: et fu
erit declinis ad albedinem: vtendũ in princi-
pio gargarismate facto ex succo nucum cum
robaunt ex diamoron: aut ex sirupo acetoso
cum gallis. Deinde gradatim perueniendum
ad sinapim: et salem armoniacũ: et almuri: et pi
retrum: et similia. Et si necessitas postulat ele
uetur cum instrumento ad superiora cum me-
dicinis quas diximus: et dicemus iam.

Pilus Serapionis. Medicamẽ ex-
pertũ colligens: et confortãs vuam:
et eleuãs eam. Recipe balaustie. ℥. ij.
aluminis iameni. ℥. i. croci: et caphore añ. ℥. viij.
tertiã. Fiat ex eis puluis subtilissimus: et ad
ministretur cum cocleari paruo post garga-
rismum ex aceto: et diamoron.

Item aliud valde bonũ. Recipe ta
mich prẽ vnã: salis armoniaci pte
mediã. Utere cũ instrumẽto: aut ga
llarũ: et salis armoniaci partes eq̃les: mirre:
aluminis añ partẽ mediã. Utere sic diximus.

Medicamẽ ex inuentiõne nostra: bonũ ex
pertũ. Recipe cinamomi piperis çi
ciberis: piretri: balaustie: corticũ gra
natorũ: foliorũ rosarũ: et feminũ earum ptes
equales: et vtere cum instrumento post gar-
garisma: ex eis: que scis.

Aliud similiter nostrum. Recipe alu
minis iameni: gallarũ viridiũ añ prẽ
i. piretri: mirre: piperis albi: salis ar
moniaci añ prẽ. ℥. tere et vtere sic diximus.

Chengegar. Recipe piperis lõgi: et ni
gri: mirre: sal armoniaci añ. Exuf
flet ex eo l guttur: et vtere cũ istrumẽto

Pilus Zacharie. Confectio expta
ad idẽ. Recipe gallarũ balaustie sal
armoniaci añ. Exufflet ex eo l gut-
tur et ponat ex eo sup cocleari: et eleuet cũ eo

De apostemate vue.

Apostema vue indiget eodem regi
mine sm quod dictũ est. Uerũtamẽ
terminat sm vnum triũ modorum
Aut enim resoluitur: aut suppuratur: aut do
let et corrumpit mẽbrum. Si ergo contingit
ex medicinis adhibitis non posse resolui: sed
intumescit amplius: et dolor multiplicat: tũc

perueniendũ est ad gradum maturatiuorum:
sic ẽ propter apoçima dactilorũ: et sicuũ et vua-
passarũ: et radicũ liliorũ: et rosarũ: et emplastrũ
ex fece eorũ. Et quãq miscet cũ eis ex confortan
tibus ipsũ mẽbrũ ne cadat putrefactio l in-
grum ipsius: et destruatur mẽbrũ: sicut verbi
gratia balaustia: ramich: mirra: ciperus: rosa et
similia. Quodcũq eorũ magis oportere vi-
debitur. Postq autẽ suppuratũ fuerit ape
riatur sicut l cura synanchie dicetur. Et mũ
dificetur deinceps sicut ibi distinguemus. Si
aũt vua corrũpitur: et mortificatur: et pẽdet gra
cilitata a radice ipsius tunc oportet vt incida-
tur. Nõ. n. amplius regitur a natura. Et me
lior modus incidendi eã est cũ scalpello aureo
ignito. Postq recipit vua in cõcauitate la-
certi instrumẽti cãnularis: ita q p medium
extremitatis alterius cãnali incisiuũ ipsum
mittat vt perueniat extremitas eius ad vuam
et radicẽ ipsius sine contactu aliarum partiũ:
neq ita radicitus incidatur q nihil de extre
mitatis eius remaneat: forãsis. n. facit
quod officiũ ex ipso natura. Deinde ablua
tur locus cũ aceto decoctionis aluminis: et gal
larũ: et curetur: sicut l capitulo de vulnerib
oris diximus. ¶ Si aũt vua tumida: et rubea
fuerit sm Ypocratis mãdatũ timendũ est
eam incidere: quare satagẽdũ si rectificari po
test. Si in vero nõ imo ad gracilitatẽ: et nigre
dinẽ tendit expectet super ea vsq dũ rectifi
cata natura: et tunc incide.

De apostemate duarũ amigdalarum

Cura huius egritudinis est tres re:
sicut diximus l capitulo de vua.
Et prima quidẽ perficit sicut ibi dic
tũ ẽ. ¶ Secũda vero pficitur cum operatiõ
ne faciente cadere materiã de parte in aliam
partem: sicut verbi gratia cum fricatiõe bra
chiorum dolorosa: et propterea cum ligno habẽ
te extremitatem rotundam: et fiat fricatio ex
parte syluestri brachiorũ: scilicet super dor
sum focilium: et fiat idem in die pluries: Et
quandoq ponimus alleum tritum in radice
manus: et ex parte syluestri et ligamus: et ef
ficit operationem bonam: et sedat dolorem.
Conferunt etiam ventosatiões posite l bra
chijs et cruribus. Confert etiam administra-
tio olei amigdalarum dulcium tepidi: et instil
latio eius in aurem: que sequitur dolorem:
vtendo omni bora instillatione post instilla
tionem: quoniam est efficax: Et similiter olei
aneti: et camomille. ¶ Tertia vero est ad
ministratio particularis Intentionis: que

q̄ perficitur sicut ī capitulo de vua diximus
¶ Terminatur autem hec passio ad vnū trium
modoꝝ: aut enim resoluitur apostema: aut sup
puratur: aut induratur. Et illud fit raro propter
ea q̄ facilius est vt recipiat ex digestione quod
ē resolutio: aut suppuratio: q̄ ex cōpactione
quod ē sicut induratio: et hoc facit posse locī
et vicinitas locoꝝ digestiōis. Adiuuāt autē
ad resolutionem diamoron dulce cōfortatū
proprie cum eo quod est sicut myrra: crocus
et similia vsque ad gradum eoꝝ: que sūt sicut
sal armoniacus: piretrum almurī: et similia: et
proprie fiant linimentis et gargarismatibus
ex eis. Et huius etiam intentionis sūt ēpla
strationes facte ex ficubus siccis: et baurach
aut ex melle: et furfure: et sale: aut ex melle: et
myrra: et olibano: et ireos decoctis cū rob: et
pauco melle. Ex emplastris autem mirabili
bus ad apostemata duaꝝ amigdalaꝝ: et glā
dularum: et sinanchie est emplastrum factum
ex radice alleurengeng decocta in rob et con
trita vehementer: deinde admisceatur ei adi
pis porcine antique lote vehementer: et colla
te pondus eius cum modico baurac. Et ex
eis similiter est radix ireos p̄parata sm̄ eādē
doctrinam: et expertū ē emplastrū de radice
porroꝝ non transplantatoꝝ cum adipe anti
qua et rob: Aut radix lilii cum baurac: et rob:
et adipe porcina: Et hoc etiam valet ad sinā
chiam et vigoratur posse suū sicut predictis re
bus iungatur succus scabiose q̄ ad hoc ē mi
rabilis multū. Et isopi cerotū est iuuamētū
bonum. Et deinde superpone lanam isopē: et
similiter cerotaria ex adipe galline: et anse
ris: et butyro: et cera cum oleo anetino: et ē ex
pertum emplastrū quod. Recipe farine or
dei: seminis lini aā. ℥. i. carnium dactylorum
et ficuum siccaꝝ: et nigrarū: et pinguium ana:
aur. vii. mice panis aur. v. Coquantur oīa cū
rob: postq̄ trita fuerint: sicut medulla: et sup
ponatur. Res autem que aggregant virtu
tem resolutionis: et maturationis est diachil.
Et quando additur compositioni eius: ireos
erit operatio eius nobilior: similiter diaquil
lon magnum: et diachilon paruum. Postq̄ āt
apostema collectionem saniei fecerit aposte
ma aperiatur: et curetur vulnus: sicut in sināchia
dicemus. Si autē apostema induratur: expēda
tur sup ipsum aliqua ex resolutiuis fortibus
sicut proprie baurach rubeū insufflatum in
guttur: aut linitum cum melle. Et ex eis est
succus cucumeris asinini: et centaurea: et for
tior eis: et conuenientior est assa fetida. ¶ Si

autem ex eis nō resoluitur: et dealbatur cutis
que est super ipsam: tunc oportet vt extraha
tur vna vel vtraq̄ si oportet. Et modus ope
rationis est vt accipiatur cum vncino bicipi
ti: et suspendatur. Deinde fiat incisio: sm̄ lōgū
egritudinis cum incisorio habente aliqd cur
uitatis: et extrahatur vna post aliam sm̄ totali
tatem earum: et dimittatur post illud sāguis flu
ere vsq̄ ad illud quod est decens: postq̄ incli
natur super pectus ipsius. post hoc colluatur
cum aqua rosata os: et aceto infrigidatis: ce
terum si sanguis plurimus exuberat: admi
strentur constringentia ipsum sicut proprie:
colcothar: alumen: et similia. Et fiat garga
rismus ex decoctione gallarum: et folioꝝ mir
ti: et similium: et quandoq̄ accidit vt cancret
et tunc melior cura est vt cauterizetur caute
rio aureo: et est timorosum.

¶ De sinanchia gutturis.

Cura huius egritudinis est sex res.
Prima est subtractio cause. Secū
da ē prohibitio eius quod fluit. Ter
tia est diuersio eius quod fluxit. Quarta ē
intentio particularitatum. Quinta est corre
ctio accidentium. Sexta est regulatio vite.
¶ Et primam quidem rem complent euacua
tiones facte cum festinatione: et prope p flo
bothomiā: et ventris solutionē. Et quidē ca
non est si accidit a plenitudine sanguis solū
principium nostrū erit a flobothomia. Si au
tem a multitudine sanguis: et multiplicetur
colera: preponimus euacuationē extrahens
coleram a sanguine: et hoc si oportet cū itera
tione: et facimus sequi flobothomiā: post id
Et siquidem sunt conditiones ī flobotho
mia obseruande quinque. Prima ē si fuerit
materia sanguinea calida flobothomia ante
omnia adhibēda est: et prope ex vena cepha
lica. Et secūda ē quod si significatur esse domi
niū sanguinis qui retinetur: et consuetus ē flu
ere: et est patiens ex illis qui consueuit cade
re in sinanchiam: tūc flobothomia fiat ex la
tere quod sequitur dolor. Si autem hoc ex
pressim nō accidat: melior est flobothomia
ex latere opposito. Tertia vero est quod si
dominium fuerit ī sanguine: et sm̄ totū tūc
non est inconueniens flobothomare ex vena
q̄ cephalica cum vicissitudine: et ne dū ex ce
phalica: sed ex basilica et saphena si virtus tol
lerat. Quarta ē vt q̄liscūq̄ fiat flobothomia
nō fiat extractio sel: et subito: sed cū iteratiōe re
nouāte minuēs vt saluetur virtus: et perueniatur ad ex
pulsionē plenitudis cū rectitudie sapiēter.

Quinta ē vt post flobothomiam cephalice:
flebothomēt eodem die vene que sūt sub lin
gua: neq̄ tardet illud: sed flobothoment eo-
dem vespere: et maxime tunc festinandum ē
cū plenitudo in eis apparuerit. Si autē co-
lerā cum sanguine dominari contingit ante
flobothomiā: et post natura soluenda ē cū re
bus coleram educentibus leniter: et iterato
et sit solutiuum pluris alterationis: q̄ euacua
tionis. Et hoc quidem si virtus tollerat: Et
soluat natura cū aqua solatri: et fructuum: et
si oportet cū iteratione. Et euacuatiōes etiā
facte p clisteria et collíria debilia si febris adē
aut fortia si febris nō adest: sunt iuuamenti sb
limis: et tua interest mēsurare medicinam na
ture in omnibus q̄ iam diximus. Si autē san
guinis dominiū fuerit cum flegmatis exube
rantia post flobothomiā soluatur natura cū
cochus: et cum iera: et similibus: et cū enema-
tib^9 fortibus: et collirijs ex his que scis.

Ecundā rem cōplent administratio-
nes de iecur: et aliarū medicinarū flu-
xum materie catarralis sistentium:
et spinguantiū subtilem et acutā: et subtilian-
tium grossam de quibus in capitulo de catā
ro locuti sumus.

Ertiam rem cōplent fricatiōes do-
lorose et ligature in brachijs et tibijs
et ventosatiōes in ipsis: et positio vē
tosarū sup gibendeq̄: est iuuamenti magni:
et similiter super nuchā: et ventosa sup collū
ē iuuamenti sublimis: et proprie apud spōdi
lē secūdam. Elargat.n. fauces et guttur. Et
adiuuat ad attractiōem aeris: et expirationē
fumorū: et remouet prohibitionem deglutiōis
quapropter oportet sepius iterari et sit prope
ventosa magna. Conferūt etiā vētose super
mentum et sub maxillis: et etiam cū incisione
et sub mamillis faciunt enī materiei diuersi
onē facilem. Conferūt etiam distillationes i
aure que sequit dolorē post distillationes p
prie ex oleis que sunt sicut oleum rosatū: et
oleū de amigdalis dulcibus: et similia.

Uarta que ē administratio particu
larium operationū: diuidit fm tēpo
ra morbi: precedāt ergo euacuatōes
primo vt stiptica in augmento administrēt:
In statu autē stiptico simul cum resolutiuo
vtendū est. Uerū in principio egritudinis pti
cularitas administrationis suspecta ē: fortas
sis enim reumatiçat materiā in loco: sed tūc
idem cōpetunt cū iam euacuationes preces
serint. Distinguamus autem i administratiōe
particulariū operationū per tempora mor
bi hoc modo. In horis quidem augmēti sit
magis vtiliter medicamē stipticū prohibiti-
uum agitationis: et discursiōis reumatis: et
alteratiuū ipsius. Verbi gr̄a: Si sanguinea
sit passio: incipiendū est ab administratione
gargarismatū: sicut est proprie aqua rosata cū
aceto. Hec enim ē conuenientior omni speciei
eius. Aut aqua infusiōis sumach: aut ribes:
aut succus corticū nucum recētiū cū aqua su
mach: et aq̄ coriandri húidi et sumach: Et ex
eis ē aqua granatorū acetosorū: et dulciū tri-
torū cū tota substantia: et succus solatri cum
semine rosarū est admirabilis: et similiter ci-
toniorū sorbarū: et iachar: et bellach: et similia.
Et quādo admiscet cū illis: quod ē sicut balau
stie: et galle: et semina rosarū: et alumen: et simi
lia: et vigoratur operatio eorū. Et fucci agreste
sicci cū predictis liquoribus iuuamentū ē su
blime: et similiter succi sumach sicci: et similium
Et ex compositis ē diamoron confectum cū
moris syluestribus: aut ex moris rami: et est
immāninus. Et ex suffitationibus i guttur que
sūt proprie huius intentionis sunt aluminē pro
prie: balaustie: et cortices sumach: et succ^9 agre
ste: et oleū onfancinū: et similia. Si autem
colerica sit materia: conferunt hec que dixim^9:
facta magis infrigidantia cū eo quod est pro
prie sicut succus solatri: et rose: et sandali: et cā
phora: et mucillago psillij: et similia: Et quedā
ex eis non tantū gargariçantur sed etiā bibita
sunt iuuamenti sublimis: sicut verbi gratia:
rob de papauere bibitū est iuuamenti subli-
mis vehementer: et proprie cū aqua sumach.
Et similiter lac quod mulget ex semīe papa
ueris: et aqua rosata: et ex eis est succus sola
tri depuratus: et bibitus mane: et sero fm mē
surā duarū testarum oui aut triū. Et similiter
mucillago psillij cum coriādro: et grano vno:
et dimidio camphore. Si autē materia fuerit
flegmatica gargariçandum est in principio cū
aqua rosata: et aceto. Deinde fiat cū rob nu
cum: et diamoron confortatus cum eo quod
est sicut galla: et alumen: et acacia: et similia.
Si autem ad statū processerit egritudo:
tunc medicamine stiptico simul: et resolutiuo
vtendum est. Et in calida quidem materia ad
ministratur: sicut mel rosatum aut mel cum
aliquo eorū que sunt stiptica: quarum narra
tionem faciemus iam. Et ex his est succus
solatri cum melle rosato: aut melle et pulpa
cassiefi. cū ipso ē conuenientior: aut cū rob morōrum
lac ex his ē q̄ confert gargariçatū i brachora.

Lenit.n.⁊ dolorē dētiū sedat. Et quandoq̨
administratur cū medulla casiefi:⁊ confert
gargarigatum:⁊ bibitū:⁊ ppⁱe cum zucca
ro:⁊ croco:⁊ oportet vt sit ppⁱe lac caprinū
aut asininū:⁊ oportet q̄ administref lac ca-
lidū:⁊ ppⁱe cū mulgef:⁊ huius etiam intē-
tionis ē Meybuhcog. ex coagulato vue:
⁊ rob:⁊ rob nucū cum eis:que sūt sicut myr
ra:⁊ crocus:⁊ ex eis etiā rob maioꝝ cū ipis
aut decoctio ficuū:⁊ fenugreci cū bdelio:et
rob:⁊ similit̄ decoctio passularū ⁊ fenugreci
⁊ ficuū:⁊ dactiloꝝ cum eo q̄ ē sic myrra
⁊ crocus. Et si fuerit materia frigida: confe
rūt aliqua etiam eorum que nūc diximus:⁊
ex eis ē rob nucū:⁊ rob mori facta fortia cū
piretro:myrra:⁊ croco. Et similit̄ lac capri-
num cum stercore canis albo:⁊ melle:aut aq̄
mellis cum pauco sinapis:aut sirupus ace-
tosus cum succo rafani. Si autē vitimetur
hora stanis:vtendum ē tūc medicamine ma
turatiuo aggregante in se lenificationem:si
mul ⁊ resolutionem:sic vt verbi gratia:deco
ctio ficuū cum baurac:⁊ ex eis decoctio pa-
pauᵉris:⁊ passularū cum baurac. Ex eis au
tē quibus vtimur ad lenificandum: sunt lac
ppⁱe:⁊ decoctio ficuū:⁊ passularū:⁊ muci-
lago psilij ī calida materia:⁊ semīs citonio-
rū:⁊ seminis lini:⁊ fenugreci:⁊ altee:⁊ deco-
ctio dactyloꝝ:⁊ meybeg ex coaglato nucū:
⁊ aqua furfuris ⁊ liqritie:⁊ rob:⁊ similia. Re
solutiua autē:q̄ quibus vtimur cū predictis
sunt:sicut sal muri:⁊ meybeg baurac:myrra
crocus:sal ammoniacus:piretrū:armel:sina
pis:asa fetida:rafanus:stercus canis albū
⁊ ppⁱe qui comedit ossa:stercus infantis nu
triti ex lupinis:stercus hyrūdinis:⁊ puluis
hyrūdinū cōbustarū:⁊ similia:⁊ nos modū
cōburēdi hyrūdines dicemus post. Vtēdū
autē est extrinsecus emplastris:quibus em
plastretur exterius guttur cū rebus aggre-
gātibus virtutē maturationis:⁊ attractōis
de quibus mētionem fecimus in capitulo de
apostemate duarū amigdalarū:quare opor
tet vt pars illa afferatur ad hunc locum.

Squinancia terminatᶠ secundū vnum
triū modoꝝ:aut .n. resoluitᶠ:aut sup
purantur:aut permutatᶠ. Vex medi
camina quibus resoluitᶠ iā diximus:⁊ medi-
camina que ipsam materiā deducāt ad matu
rationē sīr diximus. Cū autē ad maturatī-
onē peruētū fuerit:tunc ad apostematis ap
tionē studendū est cum medicamentis ppⁱe
aggregantibus intentiones duas apertioīs
scilicet ⁊ lenificationis:verbi gratia:sicut ex
medicamētis acutis:sicut baurach:aut ster-
cus hyrūdinū misceatᶠ cū aliquo eoꝝ:q̄ est
sicut succus albedustar: quoniā ē sublime.
Rerū autē aperientium apostemationē hu-
iusmōi summa hec est sal ammoniacū ppⁱe:⁊
baurach:⁊ myrra:⁊ harmel: et asa fetida:et
stercus canis albūq̄ qui diu pastus ē ossibus
⁊ stercus infantis pasti ex lupinis cū vino
⁊ stercus hyrundinis:⁊ cinis pulloꝝ hyrun
dinū vsloꝝ secūdum formam quā scribe-
mus postea:⁊ ex his est stercus adibe ex su
ma lenitiuoꝝ que administrata eis faciunt
apertionē apostematis:sunt lac:⁊ succ⁹ her
be albedustar p excellentiam:succus caulū
⁊ decoctio ficuū:⁊ decoctio fermenti:vel in-
fusio eius ī rob aut decoctio ficuū. Si autē
cū istis nō fuerit apertū apostema:tunc re-
currēdum ad cōposita ex illis que dicemus
post. Et si adhuc nō aperiatur ex istis recur
rēdū ad apertionē eius cū ferro. Et sunt ex
hominibus scindētes huiusmodi apostemata
cū vnguibus postq̄ imiserit digitos ī gut-
tur. Cū autē manare ceperit sanies locetᶠ su
per faciē suā:⁊ leniatur guttur ipsius:⁊ pa-
latum fricando ipm digitis cū melle:et sale
pauco ⁊ frequententur gargarigationes ex
eis:⁊ mundificetᶠ locus. Et de cetero fiat p-
cessus noster cū abstergentibus:⁊ mundifi-
cātibus deinde cum sigillātibus:sicut in ca-
pitulo de vlceribus virginarū:⁊ alcola diximᵘ

Permutatio sinācie ē secūdū vnū
duoꝝ modoꝝ:aut delitescit subito.
aut nō subito. Et eius quidē delite-
scētia:aut declinat in occultū corporis: aut
in manifestū eius:⁊ declinās q̄dē in occultū
corporis:⁊ subito sicut est raptus ppⁱe ad
pulmonem aut cor interficit: sed raptus eᵘ
ad cor interficit illico:aut cōfestim sfocat ad
pulmonē non subito. Et dicit hypocrates
q̄ in septē diebus:⁊ si cōtigat q̄ h̄ effugiat
incolumitatē:⁊ illud ideo q̄ virtus ē q̄ vicit:
aut vincitᶠ. Et inest virtuti forti vt nihil pos
sit ei resistere:etiam si sit imprimēs ex impri
mētibus fortibus sicut venenū. Vincit eni
virtus fortis supra veneni posse:⁊ expellit
illud. Quod autē declinat in occultū corpis
⁊ nō subito:causa ē interdum pleuresis aut
pipneumonie:aut prisis. Et vero q̄ decli-
nat in manifestū corporis facit apostemata
exterius:⁊ aliq̄n bothor. Et dixit galienus:
q̄ plerumq̄ sq̄uanchia permutatᶠ in erisipilā
⁊ ignē psicū:⁊ ppⁱe in ceruicem:⁊ manēs

quidē accelerat salutē: ⁊ delitescēs subito cū mentis permixtione perit cerebri medullas ⁊ demum interficit.

Quintā rē cōplēt administratiōes medicaminū dolorē vehemētē sedātiū sicut ꝗ̄ fiunt ꝓprie: ⁊ sirupus de papauē ⁊ clausurā gutturis elargātiū: de qb⁹ locuti sumus in tertio canone.

Sextā rem cōplet regimē cōueniēs i generibus rerū sex vt locet i aere tēperato: ⁊ sint cōtenti i cibis eorū in principio hydromellere aqua zuccari: deinde procedant ad aquā ordei: deinde procedāt ad aquā lentiū excorticatarū: ⁊ ordei. extinguūt enī inflammationem: ⁊ acuitatē sanguinis: ⁊ sint ordei partes .ij. ⁊ lentiū pars .i. deinde ad ius cicerū cū aq̄ ordei: deīde ad ius cicerū solū: deinde gradatī procedūt ad sorbitiones ex farina fabarū: atq; ex amilo cum melle: deinde ad iura furfuris cū melle: post hoc puenīēdū ē ad vitella ouorū sorbiliū: et iura pullorū: ⁊ similia. Et sic quidē cōmēsurandū ē: vt administrēt pⁱo lenitiua conuenientia: deīde maturatiua. vltimo vero resolutiua: ⁊ aperitiua. Cōmēsurādus ē etiā eis somn⁹: nā i multitudie ei⁹ timet suffocatio: quare oportet vt parū dormiāt: ⁊ cū dormiunt excitēt: ⁊ ꝓprie cū videt molestari i spiritu: ⁊ offendi stertēdo: ⁊ i nocte molestior ē eis somn⁹: quā i die: ⁊ somn⁹ īmediate post sorbitiones est molestus eis.

Alexander. Oportet metiri medicamina secundū mēsurā posse virtutis cuiuslibet. Teneris.n. corporibus debilioꝝ: duris aūt fortioꝝ sūt adhibenda medicamina. Quare oportet ex debilibus: ⁊ fortibus medicaminibus sūmas ꝯsideres

Alexander: Diamoron simplex cōferēs egritudinibus vue: ⁊ sināchie ⁊ apostemanib⁹ duarū amigdalarū: ꝓprie in principio. Accipe succi mororum de sceni mediocriū in maturatiōe: ⁊ acerbitate: ⁊ mororum rubi. Similiter mediocriū inter maturum ⁊ acerbū: ⁊ mellis ⁊ robb an̄: partes equales. Decoquāt semp abijciendo spumas vsq; ad essētiā mellis tenuis. ⁊ sūt ex hoībus q̄ ponunt ex succis mororū an̄. partes .iij. ⁊ mellis .i. Et ē opatio eius melior.

De Rob de morsalind: ⁊ ē maturatiuū: ⁊ lenitiuū. Recipe succi vtrorūq; mororū pfecte maturatorū: an̄. ptes .ij. mellis ptē .i. Decoque sic pa⁹.

De Diamorō ex succis moroꝝ ⁊ uini ⁊ ꝓpriē nō maturoꝝ: ⁊ est stipticius ceteris: ⁊ eius operatio fortis in principio est.

De Diamorū q̄ galienus ꝯposuit. Accipe vini moroꝝ vini stiptici an̄. lib. .iij. ⁊ .ʒ. mellis lib. .ʒ. onfantij aut succi rosarū. an̄. ʒ .ij. coquāt simul⁹ pa⁹ cū vino: vltimo pone mel postq; coctionē: habuerit pone puluerē: ⁊ sūt q̄ī addūt myrre aluminis: an̄. ʒ .ʒ. croci. ʒ .iij.

Dez Rob de citoniis: aut piris: aut malis granatis: aut nespilis aut gallis: ad hī ꝯueniens ē: ⁊ cū q̄ miscet cum predictis.

De Rob nucū oībus his excellentior ē: dicta ē aūt operatio rob nuci in antidotario.

Dez Medicamē cōferēs sināchie: ⁊ apostemati gule sanguineo: ⁊ colerico ⁊ ē medicina lenitiua ⁊ resolutiua. Spum q̄ī bibit ex eo parū. Et q̄ī fit gargarismus ex eo. Recipe succi solatri: ⁊ lenticula an̄. lib. .ʒ. bulliant duabus aut tribus ebullitionibus: ⁊ cola: ⁊ da cū zuccaro tabarzet. ʒ .j. ⁊ croci. pauic. i. bonū ⁊ expertū. si de⁹ voluerit.

Hameth arasi. Cōfectio medicaminis ad sinanchiā experti. Recipe minis harmel: sinapis: piretri: seminis rafani: myrre: asa: baurach: salis armoniaci: piperis: calamēti: stercoris hyrundinis: stercoris canis albi sicci: stercoris hoīs siccati: ⁊ ris hyrūdinis: an̄. ptes equales. Terāt ⁊ fiant sicut alcohol: ⁊ ex vna pte eius īsuffiet guttur: ⁊ ex alia fiat gargarismus: postq; cōficit cū melle ⁊ accipit sicut vna gallia: ⁊ ipso ad gargarizādū cū aqua mellis. Hoc autem medicamē ē vtile: cū egritudo fuerit vltimata.

Aboali. Medicamē ꝯueniēs sināchie q̄ī festinat ad aperitiōē ꝗ̄uis. Recipe cineris pulloꝝ hyrūdinū cōbustoꝝ: stercoris canis albi adusti: stercoris infantis adusti pasti ex lupinis: stercoris hyrūdinis adusti an̄. salis armoniaci partes .ʒ. Fiat ex eis puluis subtilissim⁹: ⁊ sufflet ex eo i guttur: ⁊ liniatur cū melle ⁊ gargarizetur ex ipso: ⁊ fiat hoc i die cum iterationibus pluribus:

Galienus. Cinis pulloꝝ hyrūdinū siue recētiū siue salitorū: ⁊ ꝓprie cū radice liquiritie: ⁊ sint ptes eq̄les sedat vehemētiā sināchie statī: ⁊ hī q̄ī bibitū: vel linitū: ⁊ insufflatum in guttur et gargarisma ex eis:

Idem stercus canis album comedē
tis ossa ⁊ exiccatū: ⁊ reductū in pul
uerē subtilissimū: ⁊ sufflatū in gutt
⁊ linitū cū melle: ⁊ gargarigatū: est ad il
lud medicina sublimis: ⁊ si liniat ex eo cum
modico succi cucumeris asinini: ⁊ melle gut
tur de foris ⁊ cōferūt iuuamētū magnum.

Iohannes serapionis. Medicamē
cōferēs squanchie fortē. Recipe ba
lausti: rosarū: salis armoniaci: alu
minis iameni. ana. ℥. i. piretri: cubebe. añ. ℥. ß.
galla⁊: spodij: croci. añ. kirat. iij. rob. ℥. i. rob
de moris. ℥. iij. aque cassief. ℥. ij. Fiat ex eis
gargarismus.

Idem. Cōfectio diahyrūdinis iuua
mēti sublimis ad dolorē gutturis: ⁊
pfocationē: ⁊ squāchiā. Recipe ani
si: cimini: apij: ameos: flo⁊um squinanti: lilij
celestis: cinamomi: amomi: aristologie lōge:
aluminis iameni: armel: myrre: cassie: liquiri
cie: croci. añ. aur. ij. trocisco⁊ croci: magne:
seminis rosa⁊: ana aur. iiij. costi. cineris hy
rundinis recentis. añ. aur. vi. spice amili. añ.
aur. i. gallaru⁊ aur. i. ⁊ ß. Confice cum melle
collato. Confert medicamen istud in fine si
nanchie: ⁊ aliorum apostematum gutturis
⁊ tunc proprie cum indigent apertione: ⁊ est
ad illud fortius omni medicamine: ⁊ sumatur
ex eo quātitas galle: ⁊ dissoluatur cum aq̄ mel
lis: aut oder: aut succo rosaru⁊: aut aqua ro
sarum: aut lentium: ⁊ radicum liquiritie: ⁊ gar
garizetur cum eo ⁊ liniatur cum eis de foris in
gutture pluries in die.

Modus aūt cōburēdi hyrūdines est
secūdū hūc modū oportet eas p̄ius
decollari: vt sanguis earū fluat su
per alas ipsarū. Deinde puluerizetur super
eas sal: deinde mittatur in olla vitrea stricti
orificij: ⁊ cohoperiatur: ⁊ sigilletur cū luto sa
pientie: ⁊ ponatur in furno vsq₃ dū adurantur
⁊ conseruetur cinis earu⁊. Et vtere cum ne
cesse fuerit.

Confectio trociscorū croci magna.
Recipe cinamomi: croci. añ. ℥. ij. ro
sa⁊: amomi: costi. añ. ℥. i. myrre. ℥. iiij.
radicū liquiritie: folij Idi. añ. ℥. ij. ⁊ ß. Aggre
ga cum vino ⁊ fac trociscos.

De raucedine vocis.

Raucedo vocis aliquā accidit a mali
tia cōplexionis sine materia: ⁊ eius
cura ē alteratio sola. Si. n. accidat
a siccitate acquisita ex puluē: aut fumo: aut
vento sicco: aut cibo: aut potu inducēte sicci
tatē: ⁊ imprimēte i lacerto vociferationis. Cu
ra eius est cū lenitiuis: ⁊ humectantibus: de
quorū summa ē dragagantū: ⁊ gūmi arabicū
⁊ liquiritia: ⁊ lohoc eorū: ⁊ cōposita ex eis: ⁊
similia. Et si sit ex inflāmatione: ⁊ asperita
te: cura eius est cum extinctiuis: ⁊ lenitiuis
de quorū summa ē mucillago psilij: ⁊ semis
citoniorū: ⁊ medulla seminis cucumeris: ⁊ ci
truli: ⁊ aqua melōis indi: ⁊ sīa: ⁊ sit a frigo
re ledēte: ⁊ asperante lacertū vocalē: ⁊ cura
eius ē cū rebus maturatiuis: ⁊ frāgētib⁹: qd̄
acquisitū ē ex infrigidatiōe ⁊ cū h̄ etiā lenifi
catibus: de quarū summa ē erecasi: ⁊ myrra:
⁊ liquiritia cū vitello oui: ⁊ ex eis ē olibanū
cū melle: ⁊ passularū: ⁊ similia q̄ dicemus et
distinguem⁹ post. Et q̄nq₃ accidit ab humi
ditate superflua: ⁊ cura eius ē cū eis que resol
uūt vētositatē ⁊ humiditatē: de quorū sūma
ē calamētū ⁊ ireos. ⁊ piper ⁊ similia. Aliqñ
aūt accidit hec passio a malitia cōplexionis
frigida aut cū materia calida: ⁊ cura eius ē
due res. Prima est subtractio cause. Scd̄a
ē adequatio: vel rectificatio effectus.

Et p̄ia quidē pficitur cū eductiōe ma
terie facietiō: ⁊ siquidē fuerit sāgui
nea cū phlobotomia cephalice: aut
basilice: ⁊ si fuerit cū punitiōe colere: admi
nistrāda e euacuatio eius cū corp̄ ē: sic aq̄
fructuū ⁊ similia: ⁊ si n̄ fuerit febris: tūc eua
cuet cū lacte dulci: ⁊ cassief: ⁊ tamarindis: ⁊ simib⁹.
Si materia fuerit flegmatica: soluatur cū ie
ra: aut cochijs: ⁊ similibus. Cōferūt etiā in
calida: aut in frigida materia clisteria et e
nemata solutiua secūdū rei exigentiam.

Secūdā rē cōplent administratiōes
medicina⁊ ipedimēta lacerti voca
lis remouētiū: ⁊ sūt quedā ex eis ca
lida: q̄dā frigida: q̄dā lenitiua: quedā vero
humiditate⁊ superflua⁊ exiccātia: ⁊ q̄nis siccū p
se sit asperatiuum vocum.

Summa aūt calidorū medicaminu⁊
emēdātiū nocumēta vocis: hec ē cu
bebe p̄pe cōmasticatio: ⁊ administra
tio ei⁹ cū iuleb: ines clarificat voce: ⁊ ex eis est
squilla secūdū oēm modū administratiōis ei⁹
⁊ similiter lohoc ipsius: ⁊ lohoc de caulibus: et
medicamēta f̄ca ex croco: ⁊ myrra: ⁊ medica
mēta f̄ca ex pipib⁹: aut ex asa ferida cū ace
to squillitico: ⁊ croco: ⁊ acetū squilliticū est
medicamē bonū: ⁊ sil̄r opoponacū: ⁊ radix
eius: ⁊ flos: ⁊ calamita: et gluten albori ⁊

olibanū: et calamētū. Et expertū me plicamē
qđ Recipe olibani ptes. v. myrre ptē. i. Da
cū vitellis ouoꝝ. Et cibi eoꝝ sint sorbitiões
farine: aut mucillagines cum melle.

Frigidoꝝ aūt summa hec ē mucil
lago psilij: et citonioꝝ: et aq̄ melonū
Indoꝝ vnūquodq̄ coꝝ administratū
cum çuccaro: et similiter aqua citrulli: et aqua
cucurbite: et medulla seminū coꝝ: et portula
ca: et semina eius: et grana papaueris: et ius
atriplicis in cibis: et maluarū: et aqua ordei: et
aqua granatorū: et amilū et amigdalarum: et
iuiube: et cucurbite: et cucumeres: et citruli: et
iuleb similia: et similia.

Lenitiuoꝝ aūt summa hec ē: liquiri
tia: et succus eius administrata secū
dū oēm modū administrationis eius
ē lenitiua et bonū clarificās vocē: cū accidit
exasperatio ppter quācūq̄ causam: et ex eis
sunt hec res: passule sine olibus: et mel pas
sulaꝝ et grana pinie: ficus sicce pingues: et
dactyli pingues: fenugrecū et semē lini: et ra
dix lilij: et çuccarū et cāna mellis: et coagula
tū vue: et rob: et meibutez: et sorbitiones ex
fabis et medulla tritici: et vitella ouoꝝ: et lac
cū melle in ieiuno: et sorbitiones furfuris ex
tritico: et ex amilo penidijs: et amigdalis dul
cibus et amaris: et cerebella cū melle: et iunio
res carnes cum rob aut çuccaro aut melle:
aut iusculis: et hydromel: et sirupus mellin⁹
et vinū dulce: et succus de granatis dulcib⁹:
et vinū de passulis et de dactilis: et sorbitiões
facte ex eis. Iuuni vtātur lohoc alchochbi
ris cū lohoc de liquiritia cū melle: et similia.

Asperitatē aūt humiditatū ex ic
cātiū: et mollificationē ipressam ī la
certo vociferatiōis summa hec est:
squilla, p se et acetū: et oximel ipsius: et maxi
me vocē corroborātiū in hoc casu ē sandara
ca: et ppe cū aceto squillitico: aā. parū et se
pe gargarisata. et ex eis succus alfesare: et
lohoc eius: et lohoc de caulibus: et de squilla
et piper cū vitellis ouoꝝ: et cubebe similiter
et olibanū et rob. Et sint cibi eoꝝ iuscaulū:
et ius ciceꝝ cū pipere. et tali alfesare ī puis
cū eleuātur a terra: et oua aperta in cinere: et
rafanus: Et cōfert eis vomitus et ppe cuꝫ
rafano et similibus. Rebus autē q̄s sume
aggregāt q̄nq̄ vtimur in cibis: q̄nq̄ ī sorbiti
onibus: q̄nq̄ in gargarismatibus: et q̄nq̄ in
linctionib⁹: et lābitionibus: et q̄nq̄ necessitas
expetit permixtionē ex aliquibus reb⁹ que
sunt ī ieiunis: et tūc facimus id cū cōsidera

tione sicut ex necessitate cogimur: et de his
non loquemur si deus voluerit.

Galienus. Lohoc cōferēs raucedini
et asperitati vocis. Recipe seminis
lini assi: et xilo aloes. granorum pini.
amigdalarum assarū passularū enucleata.
rū. aā. Tere et cōfice cū melle quātū sufficit.

Galienus. Confectio lenificās vo
cē. Recipe dragaganti. ℥. ß. granoꝝ
pini. ℥. i. et ß. infūde dragagantū ī rob
quātū sufficit ad infundēdū: deinde confice
cū melle despumato. Dosis eius. ʒ. i. mane
et sero vtātur sicut lābēdo.

Idem. Confectio pillulaꝝ lābendi
arū. Recipe carnū dactyloꝝ. ℥. i.
piperis longi. ℥. i. et ß. cubebe. ʒ. ij. se
minis feni. ʒ. ij. et ß. pinearū purgatarū. ℥. ß.
amigdalaꝝ purgatarum. çuccari. aā. ʒ. viij. Et
confice et da in medium nucis.

Filius Zacarie. Lohoc clarificās vo
cem exasperatā ꝫ causa calidam.
Recipe dragaganti: gūmi arabici: li
quiritie: amili seminū cucurbite: cucumeris
mellis: citrulli: portulace: aā. ʒ. ij. penidiarū
ʒ. iiij. croci. ʒ. i. Fac formas similes lupinis et
teneat sub lingua.

Idem. Aliud in causa frigida. Re
cipe liquiritie: piperis: albi: cubebe
myrre: olibani gūmi arabici: aā. aū.
q̄. spice. aū. i. rob: penidiarū: et mellis colati
quantum sufficit. Da cū aqua decoctionis
liquiritie.

Idē. Aliud valens similit̄. Recipe
seminis lini assi: amigdalarū dulciū
amigdalarū: et amararū. aā. ʒ. x. peni
diarū. ℥. i. et ß. croci: cinamomi: piperis: aā. ʒ.
i. et ß. mellis quātū sufficit.

Lohoc ex inuētione nr̄a remouēs as
peritatē vocis: et raucedinē. Reci
pe dragaganti. ʒ. v. gūmi arabici a
migdalarū dulciū amili: seminis cucumeris
aā. ʒ. iiij. seminis citonioꝝ: liq̄ritie: seminis ci
trulloꝝ: aā. ʒ. iij. penidiarū. ℥. iiij. Cōfice cū
melle colato.

Aliud ex inuētiōe nr̄a. Recipe ficuū
pinguiū siccaꝝ: carniū dactiloꝝ. aā.
℥. i. calamēti sicci. ℥. ß. dragaganti:
cubebe. aā. ʒ. i. et ß. Cōfice cū melle colato.

Isaac israhelita. Cōfectio pillula
rū de croco ꝯferētiū cū virtute dei
asperitati. et raucedini vocis ex fri
giditate. Recipe croci. ʒ. iij. cubebe. ʒ. i. et ß.
succi liq̄ritie: olibani: aā. ʒ. i. Fac pillulas cū

rob: sint pillule magne. z teneat vnaz sub lingua: z glutiat saliuā eius: z ē expertū bonū

Haac ebenamaran. Medicamen cōferens dolori gule: z asperitati: z raucedini expertum. Recipe croci mirre bone: piperis albi: añ. aur. i. passulaz enucleatarū: dragaganti albi: añ. aur. iii. amigdalarū dulciū mundatarū aur. vii. Tere ola z cōfice cū melle colato: z recōde in vase vitreo. Dosis eius est sicut auelana. i. teneat sub lingua.

Rbor. Confectio medicamīs cōferētis raucedini vocis ꝓpter causaz calidā: z doloriq̄ ē i lacerto vocis: z remouet īflāmationē: z sedat sitim. Recipe: gūmi arabici: dragagāti: seminis cucumeris añ. ʒ. i. succi liquiritie: amili: ordeacei vel frumēti: ana. ʒ. ij. Tere z cōfice cum mellbureg vel cū mucillagine semīs citoniorū: z pilul. Et fac formas similes auelanis: z accipiat lambendo mane: z sero.

Democritus. Medicamē cōferens absciſsiōi vocis a caliditate: z sedat sitim. Recipe semis cucumeri mūdati. ʒ. vi. succi liquiritie. ʒ. vij. semis portulace. ʒ. i. Confice cū albumine oui. z fac trociscos: z teneat mane z sero. i. sub lingua.

Incipit summa. ij. de medicinis egritudinum pulmonis: z primo de asmate.

Asma quando

que cōtingit ꝓpter causaz que est in ipso pulmone. z partib⁹ eius: z quādoq̄ ꝓpter cōfluentiā ad ipsū a cerebro: z partib⁹ capitis: qñq̄ ꝓpter cōmunitatē ipsius cū alijs membris. Et cōtingēs cā pulmonis qñq̄ cōmunicat ei torax in occupatiōe: z cōpatitur i alitur: z torax in occupatiōe: z cōpatitur ī aliutē: z tūc ꝓpie cū sepelit pulmo in torace eadem occupatiōe cōclusi z ē illud qđ ē suspectuz: z timorosū pereūt. n. plurimi subita prefocatione: z iterdū quasi prefocati spumas emittūt: z turget eorū facies: z liuet: z oculi q̄si foras preeminent: z quādoq̄ ē ꝓpter impedimētū i ipso pulmone z ptibus eius tantū. Est aūt egritudo hec senibus familiaris: et nō sanaē in eis. Pueris vero etiā accidit: verū qñq̄ sanatur eis in pmutatione etatis eorum: z iuuenibus raro tollerur: z qñq̄ cū eo senescūt. Mulieribus vero nō sepe accidit: z citius sanatur in eis quā ī masculis.

Cōtigit aūt ī hyeme z maxīe ī fine hyemis secūdū plurimū: z contingens ī estate ē prasecūdū plurimū: z multiplicaē ī locis humidis: z ī antris z cauernis: et testudinib⁹. Est etiā familiaris his qui metalica operanē: z mineralia: z qui vtātur odore sulfuris: z colophonie: z picis z qui exercent artes plūbeas: qui cōflāt argētū viuū. Et curātur qñq̄ p elōgationē ab ipsis. Dillignēdū aūt i speciebus asmatis hoc mō. Si cā ē in pulmone ipso ꝓpie: z est materia grossa adherēs aut ɔclusa ī pulmone ipso: z cauernis: z meatibus spiritus: z ē illud qđ ē secūdū plurimū. Tūc eius cura ē. v. res. Prīa ē cōmēsuratio regiminis in generibus rerū sex. Secūda ē adequatio materiei ei⁹. Tercia ē sbtractio ei⁹. Quarta ē diuersio eius. Quīta ē correctio accidētiū.

Primā quidē rē cōplent ɔmēsuratiōes regiminis eius: p̄ſo aeris: vt locetur ꝓpie in aere tēperato declināte ad siccitatē magnā: z laudantur eis cibi abstinētia z potus: z parcitas eorum: imo gradatio fiat in eis iuxta virtutis exigētiam et morbi tollerātiā. Et sint cibi eoꝶ ꝓpie calidi z sorbitiones calide: z sint boni chimi: z sint qui ventrē lubricū faciāt: sicut aqua ordei: z ꝓpie aqua cicerū cū amigdalis amaris: z aqua ordei cū mellilloto aut fenugreco. Dāda etiā sunt iuscula ex maluis cū amigdalis aut ex crisolocāna: aut bleta. Deīde puenīdū ē ad vitella sorbilia: z ad carnes teneras z sūt ꝓpie ex animalibus carnes leporis: z capriolorū: z carnes algazel: z vulpis z hyrci: z cerui z siliū. Et ex volātib⁹ carnes pullorū gallinaꝶ z pdicū z silīū. Et pulmōes aialiū sūt mirabiles eis: z ꝓpie vulpis: z hyrcini. Panis vō quo vtūē: sit coct⁹ bñs semina. ꝓpie sicut anisū: cīminū: feniculū: nigella: cartam⁹: nasturciū: z similia. Ex piscibus vtātur piscibus squamosis z petrosis: z agilibus. Et saturitas ē eis mala. Potus aūt eorū sit vinū sbtile antiquū pauce q̄ntitatis: z vinū dulce ē amicum eis cōfortatū cū aliq̄ ex subtiliatiuis: z hydromel ē eis pot⁹ bon⁹ z potus supra cibum ē eis malus: q̄re oportet vt expectetur supra cibum diu: deīde bibat parū hora post horā. Vitent aūt replettionem: z nauseam: imo si accidat vomitionem: z ex bono regimine est vt eis sp expellatur: z assiduetur ventris lubricitas cū eis que sūt sicut ius galli antiqui cum medulla carthami: z aqua volubilis: z siclez ꝓpie administrata ante alios cibos: z ɔferūt ad h̄ carnes

condite salite ⁊ oua tarael. Si autē cū bla
natura non liniatur: administref aqua ordei
cocta cū modico euforbij parū post parum:
est enī iuuamēti mirabilis: aut aqua ordei cū
puluere ireos: aut aq̄ decoctionis epithymi
cū rob aut melle: aut decoctio ficuum cū ire
os: aut cū hasce: aut calamēto: aut decoctio
calamēti cū melle: aut isopi cū rob: aut pas-
sularū ⁊ fenugreci cū melle origani persici:
Decoctio cū aqua ordei est mirabilis: ⁊ ꝓpe
cū melle: ⁊ similr̄ prassij. ⁊ radicū rafani ⁊ si
milij. Uitēt somnū supra cibū: ⁊ pareitent
somnū: ⁊ iaceāt ī domo lucida: ⁊ modus sit
accubitus: ⁊ videātur potius sedere: quā ia-
cere. Sedēdo enī melius q̄ iacēdo respirāt
Jacēdo aūt difficulē. Exercitari aūt opor-
tet cū gradatiōe ex tardo ad velocē: ⁊ par-
uo ad magnū: ⁊ qualiscūq; fuerit in ieiunio.
Et exercitatio per loca decliuia: ⁊ arenosa:
cōfert ⁊ similr̄ currere p ea interdū iuuat: ⁊
vehi per mare: ⁊ nō multū: ne virtus defati-
get: ⁊ similiter duci de loco ad locū lecto pē
sili. Exercitia aūt animi iocūda cōferūt eis

Secūdā rem cōplent administratiōes
medicaminū mouēt materiā emun-
ctātiū: ⁊ maturātiū. ⁊ aggregātiū in
se humectatiōnē: ⁊ incisionē vt cadat matu
ratio in corpus materie integra. Quare vi-
tāda sūt stilliantia ⁊ incidentia pure: ⁊ pro
cātia ne excludatē: ⁊ seperet̄ subtile a grosso ⁊
non amplius recipiat curā. Ex vere autē
maturātibus est ius galli antiqui preparati
secūdū artē: ⁊ oximel squilliticū cum aqua
passularū: ⁊ etiā sirup⁹ de isopo: ⁊ decoctio
de isopo: ⁊ sirupus recipiēs passularū enu-
cleatarū: ⁊ fenugreci pret̄ equales: quoniā ē
iuuatiuus valde: ⁊ sirupus de prassio ⁊ alia
quorū narrationē faciemus post. Et inun-
gantur pectora eorum cōfricādo fricatione
cōuenienti vel vehemēti cū oleo de keiri: ⁊ ꝓ
prie citrina: ⁊ anetino oleo: ⁊ camomillino:
aut laurino tepidis: supponendo eis lanas
isopi calidas. Et ex vnctionibus magni iu
uamēti ē oleum de lilio: ⁊ oleum de ireos: ⁊
eis fortius est isopi cerotū: ⁊ cerotū nostrū:
cui⁹ narrationē faciem⁹ post si de⁹ voluerit.

Tertiam rem cōplent administratiōes
euacuationū ex phlebotomia: ⁊ so
lutione ventris: cū medicina: ⁊ ene-
matibus solutiuis: ⁊ siquidē materia fuerit
calida sanguinea cōfert phlebotomia basili
ce: ⁊ si contingit passio propter retentionē
emorroidarum aut mēstruorū eo⁊ ꝓuocatio
est iuuamētum decentis. Si abundat cū
sanguine colera soluat̄ natura cū trociscis
de violis: quorum narrationē faciemus: ⁊
scribemus: ⁊ similibus. Si vero cōtingat ab
exuberātia flegmatis viscosi ⁊ pinguis: ⁊
id quod ē secūdū plurimū euacuetur cū ca
thā: aut iera: et pillulis de agarico: ⁊ pillu
lis de colloquintida: quarum permixtionem
scribemus post ⁊ alias. Et si nō fuerit natu
ra obediens: faciem⁹ clisteria precedere pur
gationem: ⁊ propter si oportet acuta. Et ex
bono regimine est vt fiat euacuatio: ⁊ ꝓpter
renouatio numerū: ⁊ cadat inter purgatio-
nem ⁊ purgationem administratio vomit⁹
post rafanum: ⁊ pisces salsos: ⁊ alimuri. Et
sunt ex hominibus qui infigunt frusto ele-
bori albi in rafano: ⁊ propinant rafanū post
diem ⁊ noctem extracto inde elleboro. Et
sunt qui ꝓuocant vomitum cū sinapi: ⁊ sale
⁊ alimuri: in aqua ⁊ melle: aut in oximelle: aut
cum sinapi ⁊ baurace: ⁊ oximelle: ⁊ caueat ne
cadat in vicissitudinem administrationum
frequentia: ⁊ debilitetur virtus sed ꝓpor-
tatio cōpetens.

Quartā rē cōplent fricatiōes factę
extremitatib⁹: ⁊ vētosatiōes factę i
scapulis ⁊ cruribus. ⁊ appositiones
rubificātiū: ⁊ cauteriū ī guttur: ⁊ similia.

Quintā rē cōplent administrationes
medicaminum anhelitū facilitāntiū
aut materias q̄ sunt ī pectore ꝓferē
tium facile educētiū: aut humiditates sup
fluas exiccantium. Medicinarū aūt anhe
litum facilitāntium: summa hec ē: squilla assata
⁊ administrata cum melle: aut trocisci ex ea
cum rob: aut oximel ipsi⁹: ⁊ acetum: ⁊ lohoc
ipsius elargant anhelit⁹ vias: ⁊ abstergit.
Et ex rebus mirabilibus ad hoc est pulmo
vulpis siccus: ⁊ propinatus ʒ.ij. cum eo quod cō
uenit ex potibus. Et ex eis est isopus: ⁊ ba-
sce: ⁊ calamentum: ⁊ origanum: persicum: et
anisum: ⁊ piper. Galienus autē dicit quod
decoctio passularum enucleatarū: fenugre-
ci: ⁊ rute cum modico castoreo: comodi⁹ fre-
quenter data operatur. Item dixit quod
gutta armoniaci propinata cum oximelle
potēter liberat. Et ex eis est decoctio isopi
cū melle ⁊ ficubus: Et ex eis est crocus cū
melle: elargat enī anhelitū: ⁊ similiter cimi
num mixtum cū aceto: Et est valde exper
tū difficultati anhelitus: est laurus ⁊ grana
eius: ⁊ oleum ipsius secūdum omnē modū
administrationis eorum: siue bibitum: siue

loboc et eis: sine vnctiões. Et ex rebus ex-
pertis est enula ꝛ succus eius. Et ex vnctio
nibus expertum est oleum laurinum: ꝛ ole-
um de spica: ꝛ oleum rutaceũ: ysopi cerotũ
et similia. Et ex eis que emplastrātur sunt
anetum ꝛ camomilla. ꝛ sansucus: que deco
quãtur: ꝛ emplastrentur eius pectus: ꝛ partes
vicine. Ex medicinis aũt cõpositis que con
ferũt stricture anhelitus: ꝛ difficultati eius
sunt mitridatum: ꝛ tiriaca: ꝛ athanasia ma-
gna: ꝛ parua: ꝛ medicina de musco dulcis: ꝛ
amara: ꝛ diasulfur: ꝛ diamarte proprie ꝛ sa-
genea magna: ꝛ parua: ꝛ filonium: ꝛ proprie
diatrion pipereon: ꝛ alia: quorũ narratiões
faciemus post. Medicinarũ vero pect⁹
mũdificantium: ꝛ pulmonẽ ab humore grof
so: ꝛ putrido: ꝛ oppilatione summa hec est.
Ysopus proprie secũdum omnẽ modũ ad-
ministrationis eius: ꝛ basee: ꝛ origanum: ꝛ
serapinum: ꝛ proprie cum vino: ꝛ medicina
de squilla: vrtice vero et seminis eius iuua-
mẽtũ ẽ manifestũ: educit enĩ humores grof
sos sepultos in pulmone: ꝛ pectore: ꝛ ꝓprie
sorbitiões decoctionis eius ĩ aqua mellis: ꝛ
ordei: ꝛ ficubus siccis: ꝛ radix alfesare secũ-
dũ omnẽ modum administrationis eius est
mirabilis: ꝛ similiter calli eius in primis eius
eleuãtur: ꝛ ex eis est nasturtium cũ incisiõe
ꝛ subtiliatione sua: ꝛ similiter capparis sali-
ta: ꝛ similiter po rũ: ꝛ semẽ eius cũ aqua or
dei: ꝛ melle: ꝛ decoctio volubilis cũ oximelle
ꝛ mũdificatiuum bonum ꝛ similiter siselcos
cum melle: ꝛ similiter ireos: expellit enĩ ma-
terias: ꝛ mũdificat pectus efficaciter. Sera
pinũ aũt cũ aqua rute est ex mũdificãtibus
pectus fortiter extrahens ab eo humores
crudos: ꝛ ꝓprie est. z. viii⁹. tertie due. Mũ
dificant etiam pectus omnes species gra-
norum pini a sanie: ꝛ grossis humoribus se-
cundum omnem modum administrationis
eorum. Iuuamentum decoctionis calamẽ-
ti cum ficubus: aut passulis enucleatis ĩ ex
tractione grossorum humorum ex pectore:
ꝛ pulmone: ꝛ dilatatione anhelitus est subli-
me: ꝛ similiter facit cõmestio ipsius cũ amig-
dalis: ꝛ zuccaro: aut melle: aut ficubus sic-
cis. huius etiam intentionis est albasee, et
ꝛ sarci arabici: ꝛ laurus ꝛ grana eius cũ mel
le. Medicinarum autem exiccantium su-
perfluam humiditatem aggregatam in pe
ctore et pulmone: quibus vtendum est in
subfumigatione: ꝛ interdum potionibus. Su-
ma hec est arsenicum tritum: ꝛ distempera

tum cum vitellis ouorum. Deinde accipe
ferulam: ꝛ incide eã per frusta rotunda: et
imbibantur predicta medicamina: ꝛ dimitte
exiccari. Et fiat subfumigatio cũ eis: ꝛ reci-
piatur fumus in os per traiectorium: ꝛ assi-
duetur ꝑ aliquos dies omni die ter quoniã
sanat. Et si dereliquat vehemẽtia exiccati-
onis in pectore: ꝛ pulmõe redeundũ ad mol
lificationẽ ꝓprie sicut ẽ sirupus de kesmes:
de decoctio ficuum: ꝛ ius galline: ꝛ ius atri-
plic: ꝛ maluarum decoctarum cum gallinis
ꝛ que hoc cursu procedunt et adiunctiones
pectoris. Deinde redeundum ad administra-
tionẽ: medicaminum summe huius ꝛ non
negligatur operatio hec: quoniã sanat. Hu
ius etiam intentionis est sulfur citrinũ mix
tum cum arsenico: ꝛ proprie sint eorum par
tes equales: ꝛ fac formas similes auellanis
cum adipe renum caprarum: aut vacce. Et
vtere sicut diximus per traiectorium. Et ex
eis est myrra: costus: astrologia: et casia: et
crocus et arsenicum. Fiant ex eis forme cũ
adipe caprino. Et vtere similiter. Arsenicũ
ꝛ astrologia similiter cum adipe caprarum.
Ex eis autem huius intentionis que dan-
tur per os est sulfur cum ouis sorbilibus:
aut sulfur: ꝛ arsenicum cum ouis: ꝛ cum mel
le. Aut arsenicum cum aqua mellis. Aut
pillule ex arsenico: ꝛ gummi pini: ꝛ nos plu
ra intentionis huius scribemus postea: si
deus voluerit.

Cura autẽ asmatis facta materia
catarrali est due res. Prima ẽ inten
tio: quã adhibere oportet ĩ prohibi-
tionẽ catarri: ꝛ hoc quidẽ dictũ ẽ ĩ cura eius
Scđa ẽ itẽtio ĩ maturatiõe ꝛ expulsiõe ei⁹
qđ aggregatũ est in pectore: ꝛ pulmone: et
hoc dictum ẽ in presenti capitulo. Factum
autem a complexionis malitia sine materia
curatur: cum eis que diximus: ꝛ siquidem
fuerit a siccitate: ꝛ corrugatiõe pulmõis ad
se ipsum: tũc potest cõtingere secũdũ duos
modos. Aut enĩ ẽ sine febre. Et cura eius ẽ
inunctio pectoris cũ enematibus mollibus
ꝛ frequẽtatio pot⁹ lactis: ꝛ ꝓprie caprini: aut a
simine: ꝛ commestionis eius: et oportet: vt
sit pastus animalium ex rebus humidis si-
cut proprie herba ordei: lactuca: et malua: ꝛ
similia. Et frequenter balneatio in tina cũ
frictione facta cũ ouis: ꝛ mica panis infu-
sa. Et sint cibi eorũ infella ex atriplice: ꝛ ma
lua: ꝛ portulaca: aut pull⁹: aut oua sorbilia.
Et accipiãt ex lohoc: ꝛ aliis medicis curã hu⁹

siccitatē pectoris: de quibus loquemur post
Si aūt fuerit cū febre. Cura eius ē potus
aque ordei: ⁊ iuleb subtile: ⁊ aqua melonum
indorū: aut cucurbite: aut aqua. earū cū suc
caro: aut per se: ⁊ sit cibus eorū ꝓprie cucur-
bite: lactuce: ⁊ olera: ⁊ herbe humide cū oleo
amigdalarū dulciū: ⁊ detᵉ in potu amigdali
nis: ⁊ in sero mucillago psilij ī aqua citrulli:
⁊ cucurbite: ⁊ melonis indi. Inungatᵉ autē
pectus eorū cum ceroto Galieni: aut cū ce-
ra ⁊ oleo violato: sbibitis ī mucillagine psi-
lij: aut in aqua portulace: aut lactuce ⁊ citrul
lj: ⁊ similium: ⁊ vtātᵉ lohoc: ⁊ sirupus: ⁊ me-
dicinis cōuenientibus: que dicentᵉ post. Cum
aūt febris declinauerit: inter einā ⁊ fricetur
corpus sicut iam diximus. Factū aūt a sup
calefactione pulmonis ⁊ pectoris: curatur
sicut hic ꝓxime diximus. Galienus aūt cū
peruenū ad accessionē fuerit tūc potius blā
diendū quā curādū. Peruenitᵉ .n. mendam
ad ꝓfocationū in exiccatione medicaminū
quare regimina distinguēda sūt. Et primo
in regulatione vite eorū vt parcitent cibis:
⁊ potibᵘˢ cū gradatione sḋ naturā expostu-
lat: ⁊ regulētur in alijs generibus rerū sicut
scis. Secūdo puenitᵉ ad maturātia ⁊ ꝓprie
mediocris abstersionis: aut debilis ex his q̄
scis: ⁊ gradatim ad linimēta ⁊ vaporatiōes
ex his que scis. Tertio ad fricatiōes: ⁊ liga-
turas in extremitatibᵘˢ cū gradatiōe. Quar
to si signa plenitudinis sanguinis appare-
ant phlobotometᵉ ex basilica: Si aūt signa
aliorum humoꝝ appareant differant a pur
gatione ⁊ vomitu: ⁊ clisteratione quousq͂ iā
vehemētia paroxismi cessauerit: ⁊ matura-
tiuorū: ⁊ facilius excreatiuū apparuerit abun
dātia: ⁊ anhelitus melioratio: tūc .n. auden-
dū ē sup his cū cautela. Multo si paroxis-
mus vsque ad quadraginta dies nō declina-
uerit: tūc inter spatulas ventoseturcū sca-
rificatione vsq͂ dū cōpetēs sanguis euacu
atio fiat. Deinde administrentᵉ iere et eua-
cuationes note: ⁊ clisteria acuta cū gradati
one: ⁊ vomica medicina: sicut in canone de-
finitū ē. Sexto. Si adhuc vlteriᵘˢ paroxis
mus extendatᵉ sinapismus ī pectore aut me
dicamē rubificatū apponetᵉ hac enī operati
one: ⁊ ordine tollitᵉ egritudo: si deᵘˢ voluerit.

Emocritus. Dandū ī primis q̄ ap-
tant materiam: ⁊ digerunt: ⁊ ad ter
minū facilitatē ⁊ maturatiōis addu
cūt: q̄lia sūt fenugrecū: ⁊ vue passe: ficus sicce
⁊ pingues: dactili pinguesᵉ ⁊ mel: ⁊ sirupᵘˢ ex eis

Et ex eis sūt vnctiōes circa pectᵘˢ ⁊ ꝓpe ex
isopi ceroto cum calida lana. Cū aūt mā et
sputamina digesta apparuerint administrā
da deinceps: ⁊ maturātia predicta ⁊ materiā
digestam educentia pectus quoq͂ mūdificā
tia: qualia sunt vetice semsa cū hydromelle:
⁊ origanū: ⁊ isopus sicca: ⁊ calamentū: ⁊ ire-
os: ⁊ pulegiū. Hec enī pectus mūdificant.
Et si materiei apparuerit exuberantia: vo-
mitū puocabis: ⁊ cū iteratione: ⁊ ꝓpie cum
elleboro in radice rafani incluso ⁊ oximelle.
Et si adhuc opus maius p ventrem materi
am educes. Vltio aūt cū res maius pesse
ris: danda sunt que exiccant materiam: ⁊ pe
ctus elargant: qualia sunt squilla in aceto
cocta: puniceos: baurac: feces vini combuste:
aurū pigmētū sulphur: de singulis partes e
quales: Fiat eorū cōtrimo bona: ⁊ misceātᵉ
melle: ⁊ da mane quolibet cocleariū. Hoc
nāq͂ medicamē asma difficile: ⁊ vsū curat.

Filius Zacharie arasi. In primis
vidēdū ē rebus: que materiā mun-
dent ī pectore: sicut ē ꝓpie decoctio
que. Recipe ficuū siccarū. ℥. x. passularum
enucleatarū. ℥. x.: dactilorū pinguiū. ℥. v. se
minis apij: feniculi: capillorū veneris: liqui
ritie: isopi: passij: fenugreci: anā. ℥. v. Coquā-
tur ī aqua sufficiēti: ⁊ da ex ea omni die
citer lib. ʒ. cū mellᵉ. ℥. i. Et cū maturationis si
gnum apparuerit: da ex decoctiōe predicta
cū. ℥. ij. cōfectionis huiᵘˢ: cuiᵘˢ hec ē pmistio.
Recipe succi liquiritie: isopi: capillorū ve
neris: anā. ℥. x condument: piperis: amigdalarū
amararū: aristologie rotūde seminis ra-
ce: ireos: baurac: nasturcij: semīs rafaniā.
℥. v. mellis dispumati: quātū sufficit. Est n.
medicina benedicta ad expellēdū superflui
tas sepultas ī pectore. Potēter .n. repelli
cas. Cū aūt hec p octo dies: aut amplᵘˢ fe
ceris puocabis vomitū: ⁊ ꝓpie post cibū
sinapis: ⁊ mellis. Et postq͂ hoc feceris: tūc
ventrē solues cū pillulis: quarū descriptio
hec est. Recipe agarici. ℥. iiij. pulpe collo
quintide: isopi. ℥. ij. ⁊ ʒ. succi liquiritie. ℥. ij.
passij: ireos: seminis vatice: sinapis: anā. ℥. i.
⁊ ʒ. turbit: iere pigre: anā. ℥. v. Dosis earum
est anā. ℥. ij. vsq͂ ad. iij. Dabis autem ter v-
que in ebdomadam: perfecte enim mundifi
catur pectus: ⁊ si post hec tota non tollatur
egritudo redi ad administrationem omniū
que dicta sunt secundum scriptum ordinem
et hoc facias vsque dum tollatur egritudo
si deus voluerit.

Isaac eben amarā. Curauit quendā patientē difficultatē anhelitus: ⁊ tussim difficil. secundū hunc modū. In primo dedit maturātia: ⁊ digerentia materiā. Secūdo euacuauit cū his pillulis quas nominauit cochias. Recipe aloes rubei. ʒ. vi. agarici. ʒ. iiij. masticis: colloquintide sarcocolle: aā. ʒ. ij. sticados: basilicon: scamonee: aā. ʒ. i. ⁊ ʒ. Fiāt pillule sicut cicer cū aqua feniculi humidi. Dosis earū est. ʒ. ij. ⁊ ʒ. de qua do in quartū i mane. Deinde bibat cibū pullos coctos cū maluis: aut atriplice. Tertio dedit de electuario huius: qd cōfert tussi: ⁊ cōstrictiōi anhelitus. Recipe seminū melonū: citrullorū mūdatorum albercuben: feniculi anisi: amigdalar: pinearū mūdatarū ysopi: capillorū veneris: aā. ʒ. x. croci aur. ij. cassie dragagāti liquiritie: aā. ʒ. ij. opij. aur. i. Tere ⁊ cōfice cū lib. i. penidiarū. Et dosis eius aur. i. in mane cū decoctiōe ysopi: ⁊ i sero ponat ex eo sub lingua circiter. ʒ. i. ⁊ transglutiat saliuam eius: ⁊ sumat omni mane tisculū ex amilo: ⁊ furfure cū penidiis: et amigdalis. et seminibus feniculi tritis: ⁊ in sero comedat maluas: vel atriplicē: vel bletas cū pullis: vel pullos cū zuccaro: ⁊ amigdalis: ⁊ passulis: ⁊ pauco aceto. Et erat ei de cōsuetudine si corpus erat plenū habūdās post quartā purgationē: ⁊ si tēp⁹ fauebat phlebotomare patientē de basilica: ⁊ precipiebat trahi de sāguine. aā. ʒ. l. vsq ad. ʒ. lxxx. Et secūdum istā viā curauit plurimos.

Isaac eben amaran. Fecit quidam patienti asma: ⁊ difficultatē anhelitus: ⁊ tussim. Recipe farine cicerū amigdalarū dulciū: seminis melonis dragagāti: thuris masculi: borron: aā. ʒ. x. passul: capillorū veneris: ysopi: calamenti. aā. ʒ. iiij. hasyniami al: liquiritie: seminis papaueris albi: aā. ʒ. x. Tere ⁊ cōfice cū mell duplo pōderis eius: ⁊ recōde i vase vitreo. Dosis ei⁹ ē. ʒ. ij. teneat sub lingua: ⁊ trāsglutiat salinā ei⁹.

Eid. Medicamē cōferēs tussi: ⁊ asmati: ⁊ stricture anhelitus. Recipe seminū melōis: citrulli: cucumeris cucurbite mūdate: seminis lactuce: liquiritie: amigdalarū dulciū: ⁊ amararū: granorū elmeluch magnorū: aā. ʒ. x. papaueris albi. ʒ. xx. fistici: granorū mahalep mūdatorū: seminis malue: aā. ʒ. v. croci opij: aā. ʒ. ij. Cōfice cū melle ⁊ zuccaro. Et sit dosis eius sicut nux cū aqua tepida ⁊ liniat pectus cū aliis cor. que cōueniūt: ⁊ ieiunet omni die sup medicamine circiter horas. vij.

Iben. Lodox cōferēs asmati: ⁊ tussi siccis factis a colera sicca: ⁊ facit spuere: ⁊ cōfert apostemati pulmonis: ⁊ panniculi: ⁊ est expertū. Recipe farine fabar. ʒ. x. amili. ʒ. v. seminis cucumeris melonis: aā. ʒ. vij. seminū citoniorū: malue dragagāti: liquiritie: albercuben: aā. ʒ. vij. papaueris albi. ʒ. xxx. Tere ⁊ cōfice cū rob. ʒ. c. penidiarum. ʒ. xxxx. Et fac formas similes nucibus: ⁊ teneat sub lingua: ⁊ transglutiat saliuam eius. Deinde bibat sorbitiōes furfuris tenues cū pauco oleo amigdalarū dulciū: ⁊ penidiis: ⁊ in sero comedat spinachia aut atriplices: aut sicla cū oleo sisamino aut amigdalarum.

Hamech. Sirupus de passio mirabilis cōferēs cū auxilio dei asmati: ⁊ difficultati anhelitus: ⁊ tussi: ⁊ flegmati aggregato i pectore senum: bonū: ⁊ expertū. Recipe passularū pinguiū enucleatarū: iuiubarū pinguiū sine ossibus: ⁊ sebestenarū. aā. ʒ. c. ficus pingues. xxx. capilli veneris: ysopi: calamenti liquiritie: aā. ʒ. xx. corticū radicū apij: feniculi: anisi: aā. ʒ. x. passul. ʒ. l. aque pluuialis lib. xv. Bulliāt vsq ad lib. iiij. ⁊ pone super residuo aque lib. vi. bulliāt vsq ad lib. ij. deinde accipe vtrāq aquam et pone sup eā mellis boni: ⁊ penidiarū: ⁊ melsubeg: aā. ʒ. cl. Et sit dosis eius. ℥. iij. cū aq calida. Et sit cibus eor sorbitiōes facte ex furfure aut tritico cū melle: aut penidiis: et oleo amigdalino: ⁊ carnes cū tritico: vel bletis cū speciebus humidis: sicut est propter zingiber anisum: darseni: ⁊ similia.

Hamech. Sirupus alius de passio mirabilis conferens cū auxilio dei tussi flegmatice: ⁊ asmati difficili: ⁊ aggregationibus flegmatis i pectore senū. Recipe passul. ʒ. xx. liquiritie: ysopi: calamenti: capilli veneris: aā. ʒ. x. radicū apij feniculi: anisi: aā. ʒ. v. amigdalarū pinearū mūdatarū: ⁊ fenugreci: aā. ʒ. ij. ⁊ ʒ. passularū enucleatarū. ʒ. c. iuiube ⁊ sebestē. aā. l. ficus siccas. x. mell rob penidiarū: aā. lib. ij. Fiat sirupus: bonum ⁊ expertum.

Hamech. Sirup⁹ iuiubinus cōferens asmati: ⁊ egritudib⁹ pectoris sāguineis: ⁊ colericis: ⁊ aspitati: ⁊ siccitati ipsius et dolori. Recipe pulpe iuiubarū pinguium: et pulpe sebesten: ana. ʒ. c. liquiritie mundate: capillorum veneris: ana. ʒ. xxx. seminis malue: dragagantis: aā. ʒ. xx. seminū

melonis.ʒ.xx.aque pluuialis calide lib.xvi
Dimitte die ⁊ nocte: deinde bulliãt lento
igne vsq̃ ad lib.v.deīde cola: ⁊ pone super
residuo iterum aque lib.viij.⁊ coque vsq̃ ad
lib.iiij. Deinde accipe vtranq̃ coctionē: ⁊ po
ne mediū pondus aque ex penidijs: ⁊ zucca
ro: ⁊ fiat sirupus. Et sit dosis eius.℥.i.cum
aqua calida. Et si adsint vigilie adiūge se
minū papaueris: ⁊ corticum eius ⁊ seminuʒ
lactucarū ana.ʒ.x.vel ex paīne lac eorum: et
misce cum sirupo: ⁊ da: bonū si de⁹ voluerit.

Hamech. Si asma sit ex grossis hu
moribus det sirupus pectus ⁊ pul
monē a grossis humoribus mūdās
⁊ ꝯferēs anhelitui. Recipe radicū apij: feni
culi: anisi: añ.aur.vi.radicum liquiritie aur.
iiij.amigdalaꝝ dulciū: ⁊ amaraꝝ: añ.ʒ.iiij.ani
si: ysopi: seminū malue: añ.ʒ.v.passulaꝝ enu
cleatarū carniū iuiubaruʒ: añ.ʒ.xx.ficus sic
cas sex. Coque i lib.iij.aque vsq̃ ad tertiā
partē. Et da bibere cū melle: aut penidijs: ⁊
da vsq̃ ad ebdomadā vnā. Deīde da cū eo
dē sirupo electuariū qđ̄. Recipe ireos: ysopi
orobi: aristologie rotunde: calamēti: basce:
cassie.añ.ʒ.ij.costi: spice: añ.aur.ʒ passulaꝝ aur
i.⁊.ʒ.ficuū siccarū pinguiū: dactylorū pīgui
um: añ.v.passularū enucleatarū amigdala
rū dulciū: ⁊ amarū: pineaꝝ mūdatarū.añ.ʒ.
vi. Cōfice cū melle colato quātum sufficit.
Et sit dosis eius.ʒ.iiij.

Hamech si asma: ⁊ tussis fuerit cum
dominio sāguinis: aut colere phlo
botomet basilica: deinde succus sca
riole: aut solatri: ⁊ feniculi humidi coctus: ⁊
depuratus det cū melle vel zuccaro viol aut
sirupus violatus cū aqua cucurbite: ⁊ si in
diget mūdificatiōe soluat cū aqua fructuū
que ē secūdū hūc modū. Recipe carniū iu
iubarū.ʒ.xx.succi cucurbite decocte ī pasta:
℥.iiij.succi solatri: ⁊ fenīculi humidi.añ.℥.iij.
cassiefistle: zuccari violati: teraniabin: añ.℥
.i.olei amigdalarū dulciuʒ: ⁊ recentiū.ʒ.vi.
lactis mulieris iuuencule.ʒ.i.pectus aūt īun
gat cerotio secundū hūc modū. Recipe olei
violati.℥.iiij.cere albe.℥.i.cōquassentur pri⁹
in aqua dulci per vices plures: deinde con
quassent cū mucillagine seminū citoniorum
⁊ mucillagine psilij: ⁊ mucillagine dragagā
ti: ⁊ lactis mulieris: conquassatiōe super cō
quassatione vsq̃ dum impinguet.

Confectio lohoc ꝯueniens eis. Re
cipe seminū melonis: ⁊ citruli: ⁊ cu
cumeris: ⁊ cucurbite: añ.ʒ.i.seminū

lactuce: ⁊ portulace: añ.aur.i.papaueris al
bi.aur.v. Terātur omnia contritione vira
⁊ inuolue ea cum oleo amigdalarū dulciū
⁊ recenti. Deinde confice cū sirupo. Cuius
hic est modus. Recipe aque cucurbite cocte
ī pasta lib.i.⁊.ʒ.i.pone sup ipsam seminū cito
niorū aur.ij.psilij.ʒ.iij. Dimitte eas p horas
xij: deinde cōquasset manibus: ⁊ coletur ac
cipe mucilaginis eorum.℥.vi.sirupi violati
℥.viij.coquat vsq̃ dū mediocrē habeat spis
situdinē: ⁊ fiat lohoc cum aliis. Et sit dosis
eius.ʒ.iij.vel iiij.cū lacte recenti si non est fe
bris: ⁊ si est febris cum aqua ordei: aut cucur
bite: aut cum looc: aut seminū portulace:
⁊ confert etiam febribus exasperantibus: et
siti vehementi cum aqua frigidissima. Et si
adsint vigilie: da cū lactuca tritica cum ex
papauere albo ⁊ aqua frigida.

Diascorides dixit. Aqua decocti
onis ficuum: ysopi sicce: fenugreci
esse mūdificatiuū bonū pectoris et
pulmonis: aut aquā decoctiōis ysopi passu
larum: ⁊ fenugreci cuʒ melle. Et dixit aquā
decoctionis eadē cū ruticis: similiter mūdi
ficare pulmonē: ⁊ pectus a grossis humori
bus: aut semē rutice cū aqua eadē ⁊ melle et
est fortius. Dixit iterum: porrorum etiam
tamen: aut semen eorum in aqua eadē cū mel
le valere asmati: ⁊ mundificant pectus. Et
si fiat vomitus cum ea: ⁊ baurac: ē iuuamē
ti sublimis. Et dixit qđ ius galli multe an
tiquitatis: ⁊ proprie cum ysopo: ⁊ basce ⁊ cn
tauro est ad asma medicina mirabilis. Et de
coctio eius galli: ⁊ ireos: confert similiter: ab
stergit enī ⁊ mūdificat abstersione siue mun
dificatione forti. Et quandoq̃ additur poli
podium cum aneto. Dixit iterū: Sirupa lir
ri cum aqua ysopi: passulis: ⁊ melle: esse me
dicamen sublime: aut cum aqua calamenti
⁊ basce ⁊ melle.

Hermes tradidit medicinas mirabi
les ad asma: ⁊ tussim: ⁊ eius descri
ptio est. Recipe sauine foliorum sic
corum tritorum sicut alcohol.℥.i.inuolue ci
butiri vaccini pluries loti aur.iiij. Confice
cum melle colato quantum sufficit. et post
ipsum alij addiderunt liquiritie.ʒ.v.pinea
rum per guttarum amigdalarum mundata
rum ana.ʒ.iiij. Dosis eius est ab aur.ij vsq̃
ad aur.iij.

Paul⁹ Medicamē ad ideʒ. Recipe sa
uine.aur.ij.mellis: ⁊ butiri quātū sufficit ad
aggregādū. Et sit dosis.ʒ.iij.cū decoctione

pallularum ⁊ isopi.

Rasis inquit. Trado medicamen expertū: ⁊ ex maxime secretis. Et est vt des pulmōis vulpis sicci: ʒ. ij. cū aqua mellis sumat cū celeritate: ⁊ ppue frequens ipsius sit administratio.

Filius Zacharie arasi. Modus decoctionis isopi: ⁊ est decoctio minor: cōferēs tussi: asmati: caliditati: et asperitati pectoris. Recipe ficus siccas. x. et iniubas. xxx. sebesten totidē: pallularū enucleatarū: liquiritie: rase: ana. ʒ. x. seminum altee: citoniorū: isopi: violarū siccarū: añ. ʒ. v. Decoquāt cum aque lib. iiij. vsq; ad lib. i. Et dosis eius omni die sit. ℥. iij. cū muroba violarū ab aureis. iiij. vsq; ad. ℥. i. Et sumat pº illud mane: ⁊ sero ex hoc loboc. quod Recipe capillorū veneris: seminū melonū citrullorū: añ. ʒ. v. Cōfice cum sirupo violato. Et sit dosis eius. ʒ. iij. ⁊ si sufficit bonū. Et si nō: ⁊ fuerit cū eo febris detur ei in potu cū vadit dormitū mucillago psilii cū aqua citrulli aut cucurbite: aut cū aqua que mulgetur ex semine portulace: ⁊ teneat in ore suo formas similes lupinis: quarū hec ē descriptio. Recipe succi liquiritie. ʒ. x. seminū cucurbite citruli. portulace: añ. ʒ. v. Confice cū mucillagine psilij: ⁊ albumine oui: ⁊ bibat cū aqua prixtionis iuleb. Si aūt n̄ fuerit cū eo febris detur lac recens ad potandū: ⁊ comedendū cū pane: ⁊ sorbendū ex ea hora post horā vt frāgat sitis: ⁊ sit lac qđ mulget ppue ex capris quarū pastus sit herba ordei ⁊ lactuce: ⁊ similia. Et cōfert ēplastrare pectº cū cera: ⁊ oleo violato imbibitis in mucillagine psilij: ant aqua portulace: aut lactuce: ⁊ similiū Et sit cibº eoꝝ pedes: ⁊ capita edoꝝ. aut pulli cū cucurbit: aut kist cū oleo amigdalino: aut sorbitiones ex sanie ordei: aut tritici cū zuccaro: ⁊ frangit aquā frigidā cū iuleb. Si aūt sit in pectore aut pulmone materia calida aliquid grossiciei habēs administrēt trocisci cū decoctione isopi predicta: quoꝝ hec ē descriptio. Recipe succi liquiritie: violaꝝ siccarū: añ. ʒ. x. amigdalarum amararum seminū altee: dragaganti: seminū feniculi: anisi. ʒ. iij. Confice cū mucilagine psilij: ⁊ semine lini: ⁊ citoniorū: ⁊ da cū sirupo violato. Festinant enī maturatiōes: ⁊ faciūt sputū facilem. Si aūt mūdificatione corporis indiget: ⁊ soluetur natura de quarto in quartū cū hac infusione. Recipe pulpe cassie fistule muroba violarum: siracost: añ. ℥. i. trocisci de violis. ʒ. iij. Dissēperētur cū decoctione isopi predicta: ⁊ da in mane.

Confectio trociscorū de violis ē huiusmodi: Recipe folioꝝ violarū mediocrium in exiccatione: ⁊ humectatione. ʒ. vi. turbit boni arūdinei. ʒ. iiij. succi liquiritie: teraniabin: añ. ʒ. ij. scamonee. ʒ. ij. Fac trocisco: valēt aūt ad cōstrictionē ambelitº ⁊ leniūt naturam: ⁊ mundificant pectus.

Filius Zacharie. Modus confectionis isopi: ⁊ ē decoctio maior cōferēs enī tussi: ⁊ asmati a mā grossa multe humiditatis mūdificat enī pectus: ⁊ pulmonē ab ca: ⁊ sanie si fuerit i ipis. Recipe ficuū siccarū albarū: ⁊ pinguium. x. numero: ⁊ dactilorum pinguiū tantundē: fenugreci: radicū apij: feniculi: seminis vtriusq;: seminū vrtice: anisi: isopi sicce: calamēti: ireos: prassij: añ. ʒ. v. liquiritie munde. ʒ. x. capillorum veneris. ʒ. vij. Decoquātur in lib. iiij. vsque ad tres. Et sit dosis eius. ℥. iij. cum melle. Et datur conuenienter. Medicamē de gentiana: quod maturat: et educit a pectore humorem grossum aut saniosum. Recipe capillorum veneris. ʒ. x. amigdalarum amararum. ʒ. v. ireos dragmas tres: corticum radicum capparorum: orobi: seminum apij: feniculi. ana. ʒ. ij. gentiane: aristologie rotunde: ana. ʒ. v. Confice cum melle dispumato. Et sit dosis eius a. ʒ. duobº vsque ad aur. ij.

Confectio formarum similium lupinis conferentium dyspnie: que tenentur in ore: et conferunt vehementer. Recipe succi liquiritie: papaueris: zuccari: ana: partes equales. Fiant inde predicte forme.

Confectio vnguēti: quod maturat et lenit materias in pectore. Recipe cere citrine. ℥. i. olei de keyri: ⁊ psilc citrine. ʒ. iiij. adipis anatis: et galline: et mucillaginis fenugreci: et seminis lini: ana ʒ. quinq;. storacis. ʒ. sex. Fiat eorum aggregatio bona: et vngatur pectus ex eis: est enim expertum bonum.

Confectio pillularum de agarico ex nostra inuentione mundificans pectus et pulmonem: et conferens asmati: et tussi antique. Recipe agarici. ʒ. vi. ireos prassij: ana. ʒ. ij. turbit. ʒ. viij. iere picre. ʒ. vij. colloquintide: sarcocolle: ana. ʒ iiij. mirre. ʒ. ij. Confice cum rob. Et dosis eorum sit. ʒ. ij.

Ceronum ex inventione nostra: leni
ens pectus: maturans materias in
pectore: et pulmone. Recipe isopi
humide. ℥. xij. cere citrine. ℥. iiij. olei de keiri ci
triaa. ℥. xl. medulle cruris vituli: adipis ana
tis et vituli: et galline: ana. ℥. viij. myrre: bdellii:
mucillaginis fenugreci seminis lini: ana. ℥. vij
fige terebinthine: ana. ℥. vi. mucillaginis altee
℥. iij. Confice sic myrra: et bdelium redigantur
in subtilem pulverem: et misceantur cum mucilla-
ginibus: usque dum dissolvantur in eis: deinde cum ce
teris fiat unguentum: et fiat iunctio ex eo tepido.
Iohannes serapionis: Loboc ad asma
ma conferens: et constrictionem anhelitus
et subtiliat humores grossos. Reci
pe squille assate. ℥. vi. radicum lilii celestis. ℥.
iiij. isopi: passularum: ana. ℥. x. myrre: croci: ana. ℥. i.
Tere et confice cum melle.
Loboc aliud eiusdem bonum ad asma
et constrictionem anhelitus. Recipe si-
sami excorticati: nasturcii: ana. ℥. xxx.
penidiarum. ℥. xx. isopi. ℥. vij. Confice cum pe
nidiis: et sit dosis eius ℥. v. cum decoctione isopi.
Confectio vaporis exiccantis humi
ditatem in pectore: et confert asmati: et
tussi humide. Recipe arsenicum: et te-
re contritione bona: et distempera cum vitello
ovi: et accipe ferulam siccam: et divide eam in ro-
tundula multa: sicut est magnitudo nucis: deinde
de illinias eam cum medicamine: et dimitte
siccari: et cum volueris unge eam cum sepo re
num caprarum: aut boum: et fiat suffumigium
ex una post unam per ebdomadam: et recipiat
patiens vaporem ore aperto.
Aliud: Accipe arsenicum: et sulfur: et
fac formas similes avelanis cum se
po renum: et utere similiter.
Aliud conferens tussi: et asmati pluri
me humiditatis. Recipe aristologie
rotunde: myrre storacis: thuris: ana.
℥. i. arsenici. ℥. v. Tere et confice cum butyro
vaccino: et fac formas similes avellanis: et
suffumigetur una post unam. Ea autem que
bibuntur secundum hanc intentionem aut lam
bendo sumuntur: dicta sunt in canone.

De tussi.

Tussis quedam est humida: quedam
sicca: et quecumque earum fuerit: aut est a
causa in membris ipsius spiritus: aut
ab aliis membris sicut tussis catarralis. Et
tussis que fit cum communitate aliorum membrorum
sicut stomachi epatis: et splenis: aut corpo
ris totius: sicut in febribus. Tussis quidem ca-
tarralis cura sunt due res. Prima est seda
tio fluxus catarri: et diximus curam eius. Se
cunda est secundum duos modos. Primus est
maturatio eius quod fluxit. Secundus est edu
ctio: et abstersio eius ex eis que diximus iam.
Cura autem tussis que fit a communitate due
res. Prima est rectificatio illius membri. Se
cunda est occurrere impressioni illatae in spiri
tualibus membris ex his que diximus. Tussis
autem humida cuius causa est in spiritualibus mem
bris est secundum unum duorum modorum: aut a
malitia complexionis sine materia: et dicta est
cura eius: aut cum materia calida et frigida grossa
vel subtili: et dicta est cura eius in capitulo de
asmate sufficienter. Sicca autem tussis est se-
cundum duos modos: aut cum febre aut sine
febre: et qualiscumque sit: dicta est cura eius in ca-
pitulo de asmate a simili causa.
Albemet arasi: Tussis catarralis a
catarro acuto calido: et subtili: secun
dum intentionem primam curatur cum reb
proprie ingrossantibus: et coadunantibus ipsum
et tardantibus velocitatem sui fluxus sicut pro
sirupus de papavere: et fortius est eo ut iaceat et
gargarizet ante somnum aquam decoctionis ba
laustie: et rosarum siccarum. deinde ponat sub
lingua sua ex his trociscis. Recipe amili dra
gaganti: amigdalarum dulcium excorticatarum
farine fabarum: seminis papaveris albi: et ni-
gri: et corticum eius: gummi arabici: et boli ar-
meni. Fac ex eis formas similes lupinis cum
mucillagine psilii: et seminis citonii: et detur
cum i dormitum: et de iacet circiter unam. et
fortius eis. Et si significatur cum hoc plenitudi
nem esse in sanguine phlebotomamus cepha
licam post sedationem acuitatis: et inflammatio
nis superflue. Et mane damus aquam ordei de
coctionis iuiubarum: et sebestenorum mirabo
violarum: et cum sirupo de papavere in sero. Et
damus cibos sorbitionum ex farina fabarum
et aqua ordei cum eo: quod mulgetur ex succo pa-
paveris albi: aut ex semine: et cortice. Si in
vigilie adsunt cum oleo amigdalino dulci: et pe
nidiarum. Et damus etiam amplicem: et malvas:
et etiam ex lactucis cum amigdalis et sorbi
onco ex tritico donec dissolvatur aut ex fa-
rine. Si autem indigent ventris solutione
et tussis fuerit sicca: et asperitas in pectore: tunc
accipe iuiubarum: et sebesten: ana. xx. numero
passularum enucleatarum. ℥. x. violarum liquiritie
ana. ℥. v. ficuum siccarum numero. x. Decoque

i lib.iii.aque vsq ad.i.ꝛ dissolue i ea caßie fistule.tereniabi:añ.ʒ.i.Et si patiatur caloꝛē cū hoc da miroba de violis aut aquā ordei Si aūt iā screare ceperit occurrit nobis iā3 intētio scda:ꝛ cū volum⁹ vt vētris solutione pectus mūdificeť dabim⁹ tūc miroba violaꝛū cū3 decoctiōe isopi minoꝛe quā dixim⁹ in cura asmatis calidi:ꝛ sista pectus mūdificātia. Si aūt fuerit tussis a catarro frigido:ꝛ grosso: tūc pcipimus vt lambat oī sero ex myrra circiter.ʒ.i.cū melle:ꝛ gargarigetūte somnū ꝑpꝛie myrrā:ꝛ crocū cū aq̄ mellis:aut robaut cū iacur:si necessitas exꝑetit.Et si necessaria est ventris solutio:fiat illud cū pillulis cochys:aut cū iera diacolloquintide:ꝛ si p⁹ illud foꝛtioꝛe idiget medicamine:da ex his pillulis. Recipe stoꝛacis liquide:myrre thuris:masci opii:croci:succi liquiritie aā.Fiant pillule sicut cicer. Dosis a.ʒ.ii.vsq ad.iiii.ꝛ sumat ex eis i nocte.Cū aūt qđ aggregatū ē in pectoꝛe iam maturať:ꝛ expuiť da decoctionē isopi maioꝛē ꝛ alia que diceinus i tussi a materia grossa ꝛ humida:Si aūt catarrus cū his nō sistitur:ꝛ tussis superfluit:opoꝛtet vt demus aliqua ex stupefacientib⁹:ꝛ catarri vehemētiā sedātibus ex his que dicem⁹. Si aūtē h nō sufficiūt tūc opoꝛtet vt radať caput:et fricetur in loco gnendeq in balneo cū pāno multe asperitatis:donec loc⁹ rubeat:ꝛ si nō sufficit:liniať in eodē loco cū emplastro ex sinapi cōtrita:ꝛ decoctiōe ficuū:ꝛ dimittať donec vesiceť locus. Deide aperiāť vesice ꝛ nō cōsolidēť tēpoꝛe extēso.Et si adhuc nō cōtulerit cauterigeť sup guendeq:ꝛ teneať cauteriū lōgo tpe apertum. Hec aūt tussis curāda ē exq̄site cū multa solicitudīe. Perducit enī ad ptisim plerunq.

Medicine frigide ad tussim catarralē.

Mabomet arasi. Cōfectio sirupi de papauere mirabilis ad tussim ex catarro calido:ꝛ ptisim. Recipe papaueris albi:ꝛ nigri:añ.ʒ.c.semis lactuce.ʒ cc.semis iusqiami albi.ʒ.xxx.coquāť i aqua lib.viii.vsq ad lib.iii. Deide cola ꝛ pone sup ipm mucillagīē psilii.lib.i.rob.lib.i. coquātur donec inspissētur:ꝛ administrentur

Tē. Cōfectio trocliscoꝛ de papauere cōferēs vt supra. Recipe papaueris albi.ʒ.xxx.semis cucurbite citrulli:iusqiami albi:añ.ʒ.xx.amili:dragaganti:gūmi arabici:añ.ʒ.xv.Cōfice cū mucillagine psilii. Dosis.ʒ.iii.cū sirupo de papauere aut cū aqua ordei:sunt enī ad tussim calidā i catarralem cum qua est sputum subtile citrinum bonum expertum.

Tē. Cōfectio pillularū de papauere ad tussim siccā:que infestat in nocte:ꝛ ad catarrum calidū. Recipe opii:amili:gūmi arabici:succi liquiritie:ana partē.i.papaueris ptes.ii.Fiant pillule sicut cicer:ꝛ da ex eis.añ.iii.vsq ad.x.in sero:cōueniūt etiā pueris qui vomūt:ꝛ nō possunt doꝛmire ꝑpter tussim. De iacur:ꝛ de diacodion:dictū est in grabadin nostro.

Diapapauer ex inētiōe nrā ꝯferēs cū auxilio dei tussi catarrali noui:ꝛ multi tēpoꝛis:ꝛ maturat egritudines pectoꝛis ꝛ ē mirabilis. Recipe papaueris.ʒ.xxxx.liquiritie:dragagāti penidiarū:añ.ʒ.xxx.gūmi arabici:succi liquiritie:farine fabarū:fenículi:anisi:seminis lactuce:amili:semīs poꝛtulace:malue:añ.ʒ.x.seminū cucumeꝛ:melōis:cucurbite:añ.ʒ.v.Cōfice cū melle colato:aut cū penidiis:et mellis:aā quātum suffic. Dosis ē aur.ii.

Sirup⁹ de papauere ex inētiōe nrā cōfert catarro:ꝛ tussi ab eo:ꝛ ꝑpꝛie cū caliditate:ꝛ asperitate.Expertum Recipe papaueris albi.ʒ.xxx. papaueris nigri.ʒ.x.seminū malue:gūmi arabici:dragagāti:seminū citrulli:ꝛ citoniorū:añ.ʒ.v. liquiritie.ʒ.xv.psilii.ʒ.vi.oīa preter psilium contonde:ꝛ pone sup ea aque lib.vi.ꝛ dimitte die ac nocte:ꝛ fac bullire vsq dū redeat ad lib.iii.deinde cola:ꝛ pone in eo buegl. lib. i.penidiarū lib.ß. Coque lento igne vsq ad mellis spissitudinē.Da bonū si de⁹ voluerit.

Hamec fili⁹ Zacharie Sirupus de papauere cōfert tussi:ꝛ catarro. Recipe papaueris albi cū coꝛticib⁹ suis.ʒ.xxx.papaueris nigri:dragagāti:gūmi arabici:ana ʒ.x.liquiritie:seminis malue:añ.ʒ.xv.sebesten.xxx. Cōtude oīa ꝛ fac coqui cū aq̄ lib.v.vsq ad lib.ii:deide cū meibehegi:ꝛ zuccari:añ.ʒ.viii:fiat sirup⁹ bon⁹ si de⁹ voluerit.

Tē. Diapapauer cui⁹ iuuamē nam ē sublime ad tussim catarralē cū caliditate:ꝛ asperitate:ꝛ siti:ꝛ ad raucedinē vocis:ꝛ ad pleuresiz. Recipe papaueris albi:penidiarū:añ.ʒ.xxxv.succi liqritie:gūmi arabici:dragaganti:añ.ʒ.x.amigdalarū dulciū.ʒ.viii.amili:semis citonioꝝ semis poꝛtulace:añ.ʒ.v.seminis cucumeris

citruli:melōis:ꝛ cucurbite:lactuce:ꝛ malue ana.ʒ.iij. Tempera cū sirupo violato. Dosis eius ab aur.iij.vsq ad.ʒ.ß.cum aqua ex dei decoctionis iniubarum:ꝛ sebesten. Et si habet vigilias cū eo quod miscetur ex papaueris semine cū cortice suo.

¶ Medicine ad tussim catarralē frigidā

Hamech arasi. Cōfectio pillularum de storace ad tussim catarralē absq caliditate que inquietat in nocte:ꝛ inducit vigilias. Recipe storacis liquide albezolibani:myrre:succi liquiritie:opij.ana. ptes equales. Fiāt pillule sicut cicer. Dosis earum est.ij.aur.iij.

Abor Sirges. Cōfectio pillularū quaꝝ iuuamētū ē vltimū ad tussim catarralem ꝛ prisim. Recipe storacis:myrre:croci:opij:olibani:castorei:ireos:pinearū purgatarū:ana. Cōfice cū galbano: aut storace dissolutis cū pauco melle. Da.ij vel.iij.in ebdomada.

Galien'. Cōfectio trociscoꝝ ad tussim catarralē qui tenent sub lingua ꝛ sistunt catarrū:ꝛ sedāt tussim: et cōferūt. Recipe medicaminis trocisci quē habuimus in antidotario pinearū purgatarum:ana.aur.v.amili:gūmi arabici:dragagāti:papaueris albi:ana.aur.ij. Fac formas sicut lupinis:ꝛ da in sero tenendas sub lingua.

Alexander dixit canonē quē pterire nō iubeo. Et n. ante curabis catarrū quā egritudines catarrales: nisi in duobus casibus. scilicet cū timacrione pfocet:ꝛ succurres:tūc cū vomitu. Et cū timacrio aductū apostematis in pte nobili:ꝛ pueies cū flebotomia. Et dico qđ narcotica postq ex catarro i pectore:ꝛ pulmōe plenitudo acciderit:dare suspectū ē. Dabis igit ante plenitudinē. Post vero plenitudinē euacuabis prius. Deinde securius dabis:si ista dari oportet.

Alexander. Cōfectio pillularū ad tussim catarralem:ꝛ ē ex medicinis benedictis: ꝛ ē ex secretis:ꝛ cōfert ad omnes egritudines catarrales: ꝛ vocāt pillule alchabel. ꝛ dicte sunt in capitulo de catarro.

Idem. Confectio alia pillularū experta ad tussim. ꝛ ad alias egritudines catarrales. Recipe storac myrre:opij:ana. Fac pillulas cū melle dispumato. Alie secūdum eodem modū myrre:opij: galbani:ana. Fac vt prius.

Mesue eben emaran. Pillule sedātes tussim antiquā:ꝛ nouā. Recipe storacis:castorei:opij:granorum:pini an.pte.ē.croci pt's.i.terciā. cōfice cum rob.

Iohannes filius serapionis. Cū tussis sicca:ꝛ aspera cū caliditate fuerint rubore: ꝛ apparuerit sanguis plenitudo:sicut diximus in asmate a sū ci facto facies scilicet:vt flebotomes administrando deinceps aquā ordei:cū sebesten:cū sirupo violato:aut mirobalano de violis:ꝛ sungimus pectus cū ceroto Galieni imbibito i mucillagie psilij:aut ex ceroto ex oleo violato. sit imbibitus. Et si est necesse materiam sepultā i pectore educere:dabis miroba pdictū cū decoctiōe isopi:frigida:ꝛ dabis septico lohoc ex mucillaginibus psilij:ꝛ citoniorū cū gūmis ꝛ granis:ꝛ medullis et his q dicemus. Cibabis aūt eos sorbitionibus:ꝛ ppositis cū farina fabarū ꝛ penidijs:ꝛ oleo amigdalino dulci:aut ex ordeo cōfracto. Et qñq miscemus pp vigilias illud qđ magetur a semie papaueris albi:ꝛ aqua ordei dam' etiā sorbitiones ex trī ꝛ ex tritico pta cto:cū zuccaro nec nō ex iuscula ex atriplice ꝛ maluis:ꝛ qñq miscemus pullos ꝛ pedes edorum:ꝛ capita: ꝛ aues minutas teneras cū eis:aut vitella ouorū diei sui ꝛ cucurbita est bonus cibus eis:ꝛ medulle frigide:sicut citrulli:ꝛ cucumer. Et sit bleta:ꝛ portulaca cum amigdalis. Bibāt aūt aquā ordei aut aquā frigidā:ꝛ iulebcū maturationis signa apparuerint:ꝛ sputū iā incipit impinguari:dādū ea que facilitāt ipsum ad excreandū:sicut decoctio isopi frigida pposita:ꝛ electuaria que lambuntur. ꝛ similia.

Confectio lohoc que sumitur in boca hac. Recipe passularum enucleatarū:penidiarū:fisticorū:amigdalarū dulciū:seminum citrulli:melonis:ꝛ cucurbite:dragagāti gūmi arabici papaueris albi:succi liquiritie portulace:zuccari tabarzet:ꝛ penidiarū:ana. Fac formas sicut lupis ꝛ teneat sub lingua vnā ex eis. Pectus autem ex maturatiuis inungatur. Si autem corpus mundificatiōe indiget. fiat illud cū trociscis de viol.ʒ.iij. pulpe:cassie fistule.ʒ i.zuccari violati:ꝛ tereniabin.ana.aur.v. dissolutis cum decoctione isopi facta.

Iohannes Serapionis. Lohoc cōferēs tussi sicce ex caliditate ꝛ siccita

te:ꝛ aſperitate multa:ꝛ eſt medicamē bonū
℞ecipe amigdalarum dulciū excorticata-
rū.ʒ.xij.ſeminū malue:altee:aā.ʒ.x ſeminū
citrullorū mūdatorū.ʒ.x.gūmi arabici:dra-
gaganti:amili:granorum citoniorū excor-
ticatorū:ſucci liquiritie: granorū pini:aā.ʒ.
viij.penidiaꝝ ſabari.℥.i.Terātur oīa cōtri
tione bona:ꝛ miſceantur cū ſirupo : cuius
eſt permixtio.Recipe paſſularum dulciuȝ
radicū liquiritie:ſebeſten : iuiubarum:aā.p-
tes equales.Decoque in aqua:donec ſpiſſ
ſentur.deinde cola:ꝛ proice in eam rob:quā
tū ſufficit.deīde coaguletur cū ea medicie:
ꝛ da cum ſorbitionibus ex aqua furfuris:et
ordei cum farina fabaruȝ:cū penidijs:ꝛ oleo
amigdalis dulci :ꝛ bibat ſup ipſm aquā ordei

Idē. Aliud valens ſibi:℞ecipe pſi
lij:granoꝝ citoniorū:ana.ʒ.v.ſemiſ
papaueris albi.ʒ.x.ſebeſten.l.iuiu-
be.xxx.radicis liquiritie.ʒ.vij.heſmes.ʒ.xv
caſſie fiſtule mūdate.℥.i.Decoque in aque
lib.viij.donec impiguētur.deinde cola:ꝛ p-
iice ſuper ea rob lib.ij.çuccari ſaliemeni : ſi-
rupi violati penidiarū:ana.℥.vi. farine fa-
barū. ʒ.iij.dragagāti gūmi arabici:aā.aur.
iiij.coquātur vſq; dū trāſeāt in eſſentiā mel-
lis.Deinde ℞ecipe ſeminis cucurbite: me
lonis:cucumeris.citrulli:aā.aur.ij.papaue-
ris albi.aur.iij.aniſi:feniculi:ana aur.ij.Cō
fice:ꝛ cōſerua in vaſe vitreo.Doſis eius ē:
ab aur.ij.vſq; ad.iij.teneat paꝝ ſb ligua.de
īde bibat aquā ordei:ē.n.medicamē bādcū.

Confectio formarū ſiſiū lupinis cō
ferētium tuſſi ꝛ aſperitati:ꝛ eſt ex i
uētione noſtra.℞ecipe dragagāti:
gūmi arabici:ſeminis malue:ſeminū cucu-
meris:ꝛ citrullorum:amigdalarū dulcium:
farine fabarum:aā.ʒ.iij.ſeminis portulace :
amili:ana.ʒ.iij.fac formas cum mucillagine
pſilij.Et ſi vigilias patitur adde ſeminū la-
ctuce:papaueris:ana.ʒ.iij.

Plinius Zacharie araſi. Confectio
pillularū cōferētiū tuſſi:calide ꝛ ſic
citati:ꝛ auferūt eā.℞ecipe ſucci li-
quiritie:amili : dragaganti:gummi arabici:
amigdalarū excorticatarū :ana.ʒ.i. çuccari
tabarçet.ʒ.iij.Cōfice cū mucillagīe ſeminū
citoniorū:ꝛ fiāt īde predicte forme :ꝛ teneat
in ore die ac nocte.

Idem. Pillule bichichie q̄ cōferūt
ſimiliter.Recipe ſucci liquiritie çuc
cari taberçet.ana.aur.vi.amili:dra-
gaganti:amigdalarum dulciū:ana.ʒ.iij.Cō
fice cū mucillagīe pſilij vel citonioꝝ

Idē. Cōfectio trociſcoꝝ feſtinātiū
maturationē in tuſſi calida: ꝛ pleu-
reſi facilitātiū ſputū. ℞ecipe ſucci
liquiritie violarū:ana.ʒ.v.amili :dragagāti
ſeminū altee:feniculi.ana.ʒ i.ꝛ.ſ.Cōfice cū
mucillagine pſilij:ꝛ ſemine lini:ꝛ ſemie cito
nioꝝ.Da cū aqua ordei:ꝛ ſirupo violato.

Idē Cōfectio alia trociſcoꝝ ad tuſ
ſim ſiccā cū caliditate vehemēti : et
ſiti.℞ecipe ſucci liquiritie:violarū
ana.aur.iij.ſemīs citrulloꝝ:cucurbite:tera-
niabin:ana.aur.i.ꝛ.ſ.Fac trociſcos cū mu-
cillagine pſilij:ꝛ ſeminū citoniorūȝ.Doſis
aur.ij.cū aqua ordei:ꝛ ſirupo violato.

Filius Zacharie. Loboc ꝯferēs tuſ
ſi calide:ꝛ maturās eā et facilitans
in ea ſputū.℞ecipe iuiube.xx.ſebe
ſten.xl.ficus.vi.liquiritie mūde: paſſularuȝ
enucleatarū.ana.ʒ.x.capillorū veneris.ʒ.v
aque.lib.v.bulliāt vſq; ad lib.i.Deīde reci-
pe penidiarū:ꝛ rob:ana.ʒ.v.coquātur cum
facilitate:vſq; dū ſint ſicut mel currēs. De
īde.Recipe ſemīs lactuce:cucumerī:cucur-
bite:portulace:fabarū excorticatarū:a.x.ʒ.iij.
gūmi arabici:dragaganti:amili papaueris
albi:amigdalaꝝ dulciū:aā.aur.i.Cōfice cū
predictis.Doſis.ʒ.v.

Idē. Cōfectio ſimilis lupinis cōfe-
rēs tuſſi calide:ꝛ abſciſſioni vocis:
ꝛ ſedat ſitim. ℞ecipe ſemīs cucu-
meris mūdati.ʒ.vi.ſucci liquiritie.ʒ.vi.ſemi
nis portulace aur.i.Aggrega ea pꝰ bonā ꝯ
triturationē cū albumine oui.Fiāt inde pre
dicte forme:ꝛ teneat quotidie ſb lingua.

Aboꝛ.Cōfectio pillularū ꝯferētiū
tuſſi.℞ecipe dragagāti:gūmi ara
bici:ſeminū cucumeris : papaueris
albi:portulace:amili:croci:çuccari vel peni
dij:aā.cōfice cū rob:ꝛ teneat quotidie ſb li-
gua:ē eni expertū ſi deus voluerit.

Aborrex.Medicamē mirabile cō
ferēs tuſſi calide antique ꝛ egritu-
dinibus pectoris a caliditate:ꝛ ſicci
tate expertū.℞ecipe mucillaginis pſilij ex
tracte ſecūdū ſciētiā lib.iij.rob penidiarum
çuccari:ſaliemeni:aā.lib.i.ꝛ.ſ. coque lento i
gne:vſq; ad mellis ſpiſſitudinē auferēdo cō
tinue ſpumā eiꝰ:Deīde recipe ſeminū cucu
merū:melonū:citrullorū:cucurbitarū mūda
tarū:aā.au.x.amili:amigdalarū : dulciū:g-
noꝝ:pinee maioris:aā.ʒ.xv.gūmi arabici:
dragagāti albi:ſemīs lini aſſi:aā.aur.ʒ.viij:

feminū citoniorū mūdatorū .ʒ.iij. croci.ʒ.i. anisi.ʒ.vij.opij.aur.i.semis lactuce.ʒ.x. Tere: et puluerisa: et pone sup medicamīe. Et si nō potest dormire: adde cū pdictis seminis papaueris.ʒ.xx.. iusquiami.ʒ.xv.recōde i vase vitreo. Dosis eius ē.ʒ.iij.vel.iiij.teneat sb lingua et gluciat saliuā eius: est enī medicamē benedictum.

Sirupus de isopo ex inuētiōe nra cōferēs cū auxilio dei tussi calide difficili: et cōfert ptisi: et dolori laterum. Recipe liquiritie: radicū feniculi: vel seminū eius.añ.ʒ.x. isopi capillorū veneris:añ. .ʒ.v.ficus pingues.vij.pruna.x.iuiubas.xx passularū enucleatarū.ʒ.xxx.sebesteñ.c. Decoque cū aqua lib.v.vsqꝫ ad lib.ij. Da tepide.℥.i.cū.ʒ.vi.zuccari rosati.vel violati. Et si vis accipe huius aque lib.ij.et pone sup eā penidiarū sabari: zuccari meiburch: sirupi violati:añ.lib.ß.dragagāti.℥.iiij. Et ē valde bonū tussi sicce: vel ptisi: et siccitati pectoris et asperitati. Da cum aqua cucurbite asse: vel citrulli.

Aliud valēs sibi. Recipe pdicte decoctiōis lib.ij.et pone sup ea penidiarū lib.ij.olei amigdalarū dulcium ʒ.iiij.granorū alben excorticatorū lib.ß. Fac decoqui: et accipe violarū siccarū tritarū: et cribellatarū: dragagāti:añ.℥.i.gūmi arabici.℥.ß. Pone i vase vitreo. Dosis eius est sicut galla: bonū et expertū

Sirupus alius de isopo ad tussim: et asma: ex asperitate pectoris. Recipe isopi: capilli veneris:añ.ʒ.xvi. violarū papaueris albi: ordei mūdi: seminis malue:añ.ʒ.x.seminū citoniorū: lactucarum cucumeris:añ.ʒ.v.passularū enucleatarū.ʒ.x.ficus.x.iuiubas: sebesten:añ.xl.cū.zuccari: lib.ij.fiat sirupus.

Sirupus. Alius de isopo ad tussim: et asmate: ex aspirate cū caliditate. Recipe liquiritie.ʒ.xx. semis malue: cucumeris: ordei mūdi: dragagāti: semis citrullorū:añ.ʒ.iiij.marathri: apij: capillorū veneris: isopi:añ.ʒ.x.semis citoniorū: malue: anisi:añ.ʒ.v.iuiube sebesten.añ.xl.ficuū pinguium albarum.x.passularū enucleatarū.ʒ.x.zuccari.lib.ij. Fiat sirupus.

Dioscorides dixit. Quod fructus alsipur antiquus assus igni: deinde comestus i sero cū melle cōfert tussi difficili et laboriose. Et dixerūt qdā ex posterioribus: qd si ifringāt i eo tria grana thuris: ita qd sepeliant i ipo: et deinde asset: et comedat in sero cū melle: cōfert mirabiliter. Seruet se illo sero sine cena: et est expertū.

De tussi humida.

Alia aūt tussis humida pōit cōplexionalis: alia mālis. Materialis qdē ē scdm alterz duorū mōrū: aut cū caliditate: aut cū frigiditate: et huic qdē cum caliditate: cura ē tres res. Prīa ē adeqtio cause eius. Scda ē sbtractio ipius cū sbtractione cōi. Tertia ē eductio ipius eductiōe ppa.

Prima igit rē cōplet cōmēsuratio regiminis eius sex res queadmodū i capitulo de asmate dixi ē et plus illud administrare ex medicaminibus qui ipsius mām digerūt sic ē decoctio capillorū veneris ppe et sirupus ex eis sirupus ex iuiubis: et decoctio sebesten i aqua ordei: et decoctio isopi facta de papauere albo: et fabis excorticatis: et ordeo cū zuccaro rosato: aut violato et similia.

Secūdā vo rē cōplēt euacuationes facte cū iteratiōe: et facte de quarto i quartū diē ex cassia fistula: et trā. niabin: et mirobalani de violis cū decoctiōe isopi facta. Et qnqꝫ addimus ei qd ē sicut trocisci de violis et similia. Et damus ipē solutiuū: et solutiuū ex moderate vomere facientibus sicut ē rafanus assus cū oximelle aut sirupo acetoso: de radicibus. Aut radices assas: et oximel: et sīlia. Et si corpus ē plenū: et facies pulchra cū abūdātia sāguinis flobotomamus ex basilica. Et qnqꝫ cū flobotomia remouente materiā.

Tertiā rē cōplēt administratiōes medicaminū plenitudinē pectoris: et pulmōis p screatū educentiū: sic lohoc de pino: et pprie lohoc de fabis: et lohoc de isopo: et sirupus de isopo: et confectio de ordeo: et similia.

Humide vo: et frigide tussis: cura eius qnqꝫ res. Et pria qdem ē digestio: et maturatio cause eius. Scda ē sbtractio eius sbtractiōe cōi. Tertia ē eductio eius eductiōe ppria. Quarta exiccatio residui superflui humidi eius. Quīta corrigit accidētia.

Prima qdē res pficit cū administratiōe medicaminum sicut i capitulo de asmate diximus.

Secūdā rē cōplēt euacuatiōes facte cū eo qd ē sicut pillule cochie: et hiera diacollocintide: et pillule de agarico quas diximus i capitulo de asmate: et ppie cū iteratiōe: et iteratiōe: et cū sepolatiōe

administrationis rei vomice. Et si oportet vt deueniatur ad administrationem solutiuorum etiam sicut in capitulo de asmate diximus.

Tertiā rem cōplent administrationes medicinarū materiā educētiū a pectore quas i capitulo de asmate diximus: et deinceps ostendemus.

Quartā rē cōplēt administratiōes medicaminū materiā dissoluētiū: et resoluētiū: et cōsumētiū: et huiusmodi quidē medicamina cōsueuerūt medici exiccatiua vocare que administrāda sūt postq̄ administratiōes mūdificātiū ꝯmuniū et ꝓprior cū iterationibus ꝓcesserūt cōueniētibus vt exiccetur residuū rei. Administrare aūt ea in principio ē prefocare et ponere egrū ad mortē. Administratio aūt huiusmōi est secūdum duos modos scilicet: aut lambēdo seu bibēdo: aut vaporādo: et nos plenā faciem⁹ narrationē ex his. Et hui⁹ quidē sūme ē lambē ex myrra. ʒ. i. cū melle: facilitat enī anhelitū: et cōsumit humiditatē. Hui⁹ etiā intētionis ē storax: et opoponacū: et ꝓprie cū ouis: aut melle: aut serapino factis ex eis pillulis cum aqua rute: aut gluten albotin cū melle aut alkitran cū melle: aut sulfur cū ouis sorbilibus: aut arsenicū similiter cū ouis: aut cum grano pinee: et similia.

Ex enapoeatiōibus aūt ad tussim antiquā ē arsenicū: citrinū cū aristologia rotūda: partibus equalib⁹. Cōfice cū butiro vaccino: et fac formas similes auellanis: et fiat suffumigiū per embotū in ieiunio: dicitur enī quod statim liberat.

Et pō alius. Recipe arsenici citrini: stercoris lepoꝝ: farine eiusdē: cortitū fisticiꝝ: añ. fac formas cum vitello oui: et suffumigetur cū eis tribus vicibus.

Alius. Recipe aristologie rotūde: storacis: albani: añ: arsenici ad pondus omniū aggrega cū butiro vaccino: et vtere.

Alius. Recipe storacis: myrre: thuris: astrologie: añ: arsenici pondus omnium aggrega cū butiro vaccino. Fiat suffumigatio ī die bis vel ter: et bibat sup ipm aquā cū butiro ouino. Plura huius itentionis scripta sunt in capitulo de asmate canone vltimo.

Quintā rē cōplent administrationes medicaminū ꝯfortātium pect⁹: et pulmonē: aut clargātiū: et si vigilie adsint cū sedatione tussis somnū inducētium.

Summa aūt medicinaꝝ sedātiū tussim cū confortatione pectoris: et pulmonis est hec rob: aut sirupus factus ex succo granorum myrthi cōpletorū est ad illud mirabilis: et hoc in tussi calida. Sed in frigida: quidē cū myrra: et croco modico. Pulmonis aūt vulpis sicci iuuamē ē sublime i calida et frigida. In calida dat aūt. i. ex eo cū sirupo myrthio. In frigida vero cū melle: et aqua calida. Hui⁹ aūt intētionis ē crocus cū sirupo myrthio: aut cū sirupo de isopo: et similiter sādaraca: cū melle: et nux cipressi cū vino et melle: et grana pini sunt ex rebus magnis in hac parte. Ex medicinis magnis aūt que sedant tussim et pectus cōfortant: sūt tiriaca: et mitridatū: et dianuscus dulcis et amarus: et athanasia magna et parua: et diamarthe ē cōfectio mirabilis. Rabit regis quā scripsim⁹: et sifia. Sūma aūt medicinarū pectus clargātiū: scripta ē i capitulo de asmate. Sūma aūt medicinarū tussim sedātiū: et corrigentiū superfluitates vigiliarū dicet quādo de medicis stupefaciētibus sermonē faciemus si deus voluerit. Afferātur ad hūc locū plura: que scripta sunt in capitulo de asmate humido siue calido siue frigido: et ꝓprie medicina quā scripsit filius Zacharie.

Filius Hunain. Modus decoctionis de capillis veneris conferens tussi humide cū calore. Recipe capilloꝝ veneris nō vltime recētiū. ℥. i. isopi sicce. fabarū excorticatarū: semiꝭ feniculi: anisi: seminū lactucarū: portulace: papaueris albi: amigdalaꝝ dulciū: et amaraꝝ: eiusdē excorticati: añ. ʒ. v: seminis melōis. cucurbite: granoꝝ myrthi: añ. ʒ. iij. gūmi arabici assi ʒ. ij. passularū enucleatarū. ʒ. xv. dactylos pingues. v. ficus siccas. v. iujubas. xxx. Decoquātur in aque lib. iiij: vsq ad lib. i. et ʒ. et da omni mane. ℥. iij: cū zuccaro rosato aut violato. Et si volueris accipe ex hac decoctione lib. ij. et cū mellis meq et zuccari. ℥. x. fiat sirupus. Dosis eius est. ℥. iij.

Filius Amaran. Sirupus de isopo cōferēs tussi humide cū frigiditate. Recipe isopi sicce. ʒ. v: capilloꝝ veneris: liquiritie: añ. ʒ. vi: corticū radicum apij: feniculi: et seminis anisi. añ. ʒ. v. foliorū prassij. ʒ. iij. passularū enucleatarū. ℥. i. iuiubarū. xx. et eos: fenugreci: añ. ʒ. ij. et ß. seminis malue et bismalue: añ. ʒ. ex ficus pinguium. vi. numero dactylorum. v. foliorum calamenti aur. i. Decoquantur in aque libris. v. vsq

ad lib.i.z.s.cum melle: et meibubeg:añ.lib.s. Fiat sirupus. Dosis.ʒ.i.

Item loboc cōferens tussi: et egritudinibus pectoris: et pulmonis: et est expertū. Recipe farine fabarū: liquiritie mūdate thuris masculi: gūmi albotin amigdalarū dulciū: et amararū: añ.ʒ.x.seminis feniculi: anisi: et croci: succi liquiritie: dragag. iti: seminis citoniorū mundatorum: papaueris albi: añ.ʒ.vij. calamēti: prassij: añ.ʒ.x.opij.ʒ.iij. Tere et cerne: et adde eis penidie.ʒ.xxx. Deinde cōfice cū melle colato.ʒ.cl.et contunde in mortario: et sit dosis.ʒ.ij.in mane cum decoctione ysopi: et in sero teneat ex eo sub lingua.

Democritus. Modus cōfectionis ad tussim humidam cum frigiditate. Recipe calamētū fluuialis.ʒ.v.granorū pini.ʒ.v.seminis vrtice: ireos: añ.aur.i.piperis nigri: semina lini: añ.aur.ij. Confice cum melle: et kesmes. Et sit dosis ab aur.i. vsqz ad.ij.cum decoctione ysopi.

Item. Loboc bonū et expertū cōferēs ad idē. Recipe mellis boni.℥ iiij.vitellorū ouorū recentiū: et butiri: añ.ʒ.iij. Mel et butirū decoquātur vsqz dum habeant modicū spissitudinis: deinde dimittatur modicū infrigidari: et misce cū eis vitella ouorū cōmixtione bona. Deinde misce papaueris nigri pulueriçati.ʒ.xij.et sumatur ex eo lambendo mane: et sero: et est expertū.

Paulus. Pillule que tenentur in ore cōferunt ad tussim frigidā siccam: et sunt expte. Recipe myrre croci. granorum pini: granorū coti excorticatorū: feniculi. anisi: amigdalarū dulciū: et amararū papaueris albi: succi liquiritie: añ. Cōfice cū penidiarū pōdus.iiii.et succo feniculi humidi.

Hamech filius Zacharie. Cōfectio cōferēs tussi antique: et frigide: et vētose. Recipe penidiarum.ʒ.xx.prassij capilli veneris: ysopi: feniculi: anisi: añ.aur. iiij.croci: calamenti: gingiberis: añ.aur.ij.succi liquiritie: pinearū purgatarū: et amigdalarū dulciū: añ.℥.i. Confice cum melle dispumato quātū sufficit. Da.ʒ.iij.

Hamech arasi. Sirupus de prassio cōfert tussi de flegmate grosso: et vētositate. Recipe prassij.xl.liquiritie ysopi. calamēti: capilli veneris: añ.ʒ.xx.radicū feniculi: apij: añ.ʒ.x.amigdalarū mundatarū: pinearū purgatarū: fenugreci: seminis feniculi: añ.ʒ.v.masticis: darseni: gingiberis añ.ʒ.i.passularū enucleatarū.ʒ.c.iuiube: sebesten: añ.c.aq̄ calide.lib.xxiiij. Dimitte die ac nocte: deinde coque vsqz dum redeat ad lib.x.deinde adde mellis: et robe: penidiarum: añ.lib.ij.deinde suspende in mediamine eo ei.ʒ.i. Dosis earū ab.℥.i.vsqz ad.ij.

Item Loboc conferens ut ipsum. Recipe liquiritie: amigdalarū dulcium: et amararū seminis lini: añ.ʒ.añ.ʒ.iij.seminis feniculi farine fabarū: pinearū mūdatarū: añ.ʒ.iij.myrre croci: olibani: darseni: añ.ʒ.i.z.s.penidiarum.℥.ij. Cōfice cū rob. Et fiant forme similes lupinis: et teneat sub lingua.

Rabor. Cōfectio Loboc de alleis: que cōfert tussi flegmatice et maturat materiā eius bonū: et expertum. Recipe alleorū mūdatorū: lib.s.et elixa ea in aqua decoctionis ciceru: et ysopi: et vsqz dum sint bene discocta: deinde colentur: et terātur allea sicut medulla: et proice super ea mellis: et butiri: añ.℥.vi.et decoquātur lento igne vsqz ad terminū loboc: et etere bonum est.

Item. Recipe succi caulū.lib.v.lēto igne coque auferēdo spumā eius vsqz dū redeat ad lib.ij. Deinde coquatur cum robe: et mellis lib.i.vsqz dū ingrossetur. et bonum est.

Item Loboc de squilla expertum et efficax in tussi humida: educit ab ex pectore materiā eius. Recipe succi squille et mellis: añ: et coquantur vsqz dum ingrossetur.

Item. Confectio medicaminis ad tussim humidā cum frigiditate. Recipe spice: croci: ana.ʒ.i.ysopi sicci. prassij: añ.ʒ.iij.myrre: ireos.ʒ.ij. farine ordei et fabarum.añ.ʒ.vij.piperis.ʒ.i.z.s.kesmes et carniū dactylorū: ficuū pinguiū: et pinearū mundatarū.añ.ʒ.vi. Confice cum loboc de caulibus. Verum et expertum.

Confectio medicaminis ex libro nostra. Sirupus valēs asmatice: et lenit: et maturat eas: et cōfert vlceribus renum et vesice: et est medicamen bonū. Recipe ficus albas: et pingues.l.iuiubas.c. Decoque in aque.lib.v.vsqz ad.iii.et cum rob.lib. zuccari lib.i.fiat sirupus.

Sirupus alius. Recipe ficuū siccarū pinguiū.℥.iij.ysopi sicci: capilli veneris: añ.℥.i.rute: prassij. liquiritie: añ.ʒ.iiij.radicū maratri: apij: añ.ʒ.v.anisi: seminis malue: añ.ʒ.ij.carniū iniubarum ℥.ij. Fiat sirupus cum melle: et rob.lib.i.

Alexander. Electuariū mūdificans pectus ꝛ pulmonē: ꝛ cōferens tussi. Recipe granoꝝ pinearū: amigdalarū dulciū: añ. ʒ. x. dactyloꝝ pinguiū. ʒ. xv pinguedinis ficuū: ꝛ kesmes: añ. ℥. i. dragaganti albi seminis feniculi: añ. ʒ. vi. ireos. ʒ. xv. Confice cum melle crudo. Dosis a. ʒ. ii. vsq; ad aur. i.

Alexander. Ad tussim que inquietat in nocte: ꝛ non sinit dormire: ꝛ ad tussim catarralē fiāt pillule ex storace: myrra: ꝛ opio: añ: croci: ptis vnius quartam Confice cum melle aut rob in forma cicerū ꝛ da in sero. ii. aut. iii. Aut ex myrra opio: et galbano: ꝛ pauco croco. Aut ex storace. ℥. i galbani: sulfuris: opii: piperis: terebintine: añ. ℥. i. Aut ex storacis: opii: croci: galbani: granoꝝ pini: añ partes equales. Confice ꝛ vtere. Ista enim sedant tussim antiquam et nocturnam.

Galienus. Medicamen quod ponit Rabit rex: ꝛ dicit qđ ē tante virtutē quod nullū aliud ei equiparet ad sedationē tussis. Est. n. mirabile. Recipe radicū oppoponaci. ℥. i. ꝛ. s. ꝛ loco radicuꝫ oppoponaci ponatur oppoponaci. aur. v. castorei: seminis lini assi: ana. aur. iiii: seminis lactuce: aur. v. folioꝝ rute siccoꝝ myrre: ana aur. iii. ꝛ. s. opii: croci: añ. aur. ii. ꝛ. s. cōfice cuꝫ melle colato. Et da in sero febricitantibus cum aqua calida et non febricitantibus cū vino. Et sit dosis eius sicut magnitudo fabe. Est enim expertum ꝛ bonum.

Galienus ex libro decem tractatuum. Confectio pillularum quarum iuuamentum est vltimum ad tussim antiquam humidam: aut catarralem. Accipe: castorei: myrre: masticis: liquiritie: opii: galbani: anisi: feniculi: cinule: ꝛ in alio rasen: genciane: isopi sicce: ireos: dragaganti: gummi arabici: ana: croci partis. i. tertiam. Confice cum rob: da post menses tres.

Galienus ex codeꝫ libro. Confectio Loboc: quod expertus sum ad tussim: et ad asma ex materia grossa difficilis eradicationis. Recipe liquiritie: ireos: storacis liquide: fisticorum mundatorum: amigdalarum dulcium: et amararū: granorum pini: ana. aur. iii. olibani: glutini albotin: gummi: dragaganti: agarici: cinamomi: seminis feniculi: ana. ʒ. ii. ꝛ. s. aloes. myrre: ana aur. ii. kesmes. ℥. i. Tere ꝛ sicca: et pulueriza: Medullas vero contere con tritione vltima: aloe vero: et myrra infunde in rob: circiter. ℥. ii. aut. iii. mellis colati et cere quantum sufficit. Deinde dissolue in eo storacem. Confice contundendo in mortario cum ceteris. Et sit dosis eius a. ʒ. i. vsq; ad aur. i.

Inquit Galienus Faciebam hanc medicinam precedere sirupum alkekengi: ꝛ isopi: ꝛ decoctionem coruꝫ et alia ex maturantibus: quorum forma est apud te: ꝛ hoc tempore conuenienti: vt digeratur ꝛ maturetur materia.

Galienus. Trocisci cognominati asteroides: et sunt trocisci stelle conferunt huic tussi iuuamentum sublime: et proprie dati cum rob. Et sit dosis a tertia. ʒ. vnius. vsq; ad. ʒ. s. Et sunt ex hominibus qui dant cum aqua ordei.

Humain. Confectio alba cui est iuuamentum: ꝛ operatio vehemēs ad tussim difficilem. ꝛ antiquam ex materia grossa: ꝛ viscosa: ꝛ aperit oppillatiōes pectoris: ꝛ pulmonis: ꝛ mundificat ea: ꝛ clarificat vocem: ꝛ educit saniem et materias corruptas ex pectore confert ptisi. Recipe seminis lini assi: passularum enucleatarum: ana. ʒ. iiii. amigdalarum dulcium: et amararum: granorum pini: ana. ℥. ii. auelanarum assarum ireos: glutini albotin. ana. aur iii. thuris masculi: croci myrre. añ. aur. i. Fac ex eis trociscos cum lacte asine: ꝛ dimitte siccari. Deinde tere: ꝛ confice cum melle. Et est dosis eius. ʒ. i. mane et sero teneat sub lingua.

Archigenes. Confectio que cognoscitur mirabilis conferens cum virtute dei ad sputum sanguinis: ꝛ ad tussim cronicam ꝛ antiquam ex materia putrida saniosa ex vlcere: et ptisi. Mundificat enim et abstergit cum virtute a materia grossa: et putrida: ꝛ sūt vsi hac medicina pandentes. Et cum sit ex fortibus: non ambigitur super ea: ꝛ confert prefocationi matricis: ꝛ paralisi vesice: et confert fluxui ventris et periodis febrium: et resistit venenis: cuius permixtio hec est. Recipe castorei piperis longi et nigri: storacis: spice: costi: galbani: opii: ana. ʒ. iiii: croci. ʒ. ii. Confice cū melle dispumato quantum sufficit. Dosis eius est sicut faba cum aqua mellis

De fluxu sanguinis ab ore.

Sanguinis exitus ab ore e secundum
unum quattuor modorum: aut enim ex-
puitur tantum: et e ex parte oris: aut egre
ditur cum rascatione: et est aut a colatorio: aut
ab uvula: aut palato: et partibus eorum. Et
quandoque egreditur cum vomitu: et est aut a
meri: aut a stomacho: aut ab epate: aut a fi-
nibus eorum. Et quandoque cum tussi: et est aut ex pe-
ctore: aut pulmone: aut a canna: aut lacerto
vocali: aut epigloti. Et quidem qualiscumque
horum fuerit e secundum unum .iiii. modorum. Aut
enim e secundum semitam redundationis ex aliquo
sicut aut a venis: aut arteriis: et propter quod ac
cidit ebullitio in sanguine aut agitatio: aut a
postemate sanguineo: cuius materia e facilis
resolutionis. Secundus e secundum semitam
redundationis: sicut accidit pluribus a rete-
tione menstruorum: et constrictione emorordarum
non secundum sapiam: et sicut accidit pluribus
propter exuberantiam sanguinis in toto. Tertius
vero ex ruptura vene: et apertione eius cum
vulnere: aut sine vulnere. Quartus ex ulce
re et corrosione super venam. Sanguinis autem qui
expuitur: dicta cura e in capitulo de vulne
ribus et ulceribus oris: et partium eius. Cum vero
egreditur cum rascatione cura dicta e in capi-
tulo de fluxu sanguinis narium: et in capitulo de
ulceribus uvule et palati: et in capitulo de
alcola. Et conferunt eis gargarizationes ex
rebus stipticis: et si non tollitur: flobotomet
ex cephalica flobotomia subtili vice post vi-
cem. Et fiant alia que sunt dicta ibi. Egressio
nis autem sanguinis cum vomitu cura e tres res.
Prima est rectificatio membri a quo e passio
Secunda e ut fiat diversio et hoc fit cum sub-
tractione sanguinis ex vena serviente illi
membro: et cum applicatione ventosarum super
ipso et similibus. Et si e a corpore toto propter
exuberantiam sanguinis in ipso: fiant flobo
tomie cum iteratione ex basilica nunc dextra:
nunc sinistra. Et quandoque ex saphena: et hoc qui-
dem differenter. Nam si solum in quantitate ex-
uberat flobotomia larga necessaria est vel
mediocris largitatis. Si autem acuitas et in-
flammatio sit in sanguine cum subtilitate et ebul
litione subtili flobotomia utendum est. Ter-
tia est administratio rerum conglutinantium
et consolidantium: sicut competit ex his que dice-
mus. Nunc vero eorum que compingunt et ingros
sant sanguinem ex his que dicemus. Sangui-
nis autem egressio cum tussi est ex pectore: aut
pulmone: et eius cura est prava. Dixit enim
Hyppocrates. Screatus sanguinis ex pe-
ctore aut pulmone si concomitatur sputum pu-
tredinis: et post illud ptisis: et post illam despe
ratio et mors. Verum quod ex pectore est minus
suspectum eo quod est ex pulmone. Raro
quidem solutio continuitatis in pulmone
sanatur: et illud est propter quinque res. Et prima
quidem res est quoniam motio resistit consolida
tioni: simo addit ad ipsam: et dilatat eam. Et no
sti quod pulmo in similitudinem follium semper
dilatatur et constringitur continue omnibus diebus
vite. Secunda vero est quia sanies in spon-
gioso membro diu retinetur: et diu retenta
magis acuitur: et magis acuta profundat vi
cera. Tertia est quoniam solutio continuitatis
cadens in pulmone dilatat ipsum et retardat
officium eius quod diximus: quare fumi ca
lidi difficulter egrediuntur: et ita cum calefiunt in
solutionis loco: et inflammantur: et addit ad
solutionem: et dispersi per corpus sunt causa
desiccationis membrorum: et febris ethice. Quar
ta est quoniam pulmonis caro multe passibi-
litatis est: et teneritatis: cito suscipit putre
factionem: et illud ideo quoniam nutrimentum
eius est ex sanguine subtili et acuto: et est ip
sum receptaculum flegmatis: quare cito fit
in eo repugnatio contrarietatis in alterum
et ex hoc cito accidit putrefactio: et corruptio
Quinta est subsistentia eius catarris patula-
tim vulnerantibus et ulcerantibus. Ex his autem
patet quod ex pulmone sanguinis excreatio
aut in eo continuitatis solutio suspectior. Et
quidem Hyppocrates dixit sanguinis screa
tus ex profundo qualiscumque ascendens suspe
ctus est: a superioribus autem fluens non
est suspectus.

Egressionis autem sanguinis ex pectore
aut pulmone: cura est secundum duas
intentiones: universalem scilicet et par
ticularem. Universalis autem intentio e quat-
tuor res. Prima e sanguinis adequatio. Se
cunda est diversio. Tertia e mundificatio.
Quarta est accidentium correctio.

Primam igitur rem complent cor
rectiones cadentes in exuberantia
in qualitate et quantitate sangui-
nis: et sunt in utrisque. Et quantitate quidem cum
diminutione cibi et potus: et dimissione
vini. Et si excusari non potest sit multe
permixtionis cum aqua: et sit vinum stipti
cum. Et dimittat dulcia: et pulmenta ex
lacte: et frumento: et tritico: et vitent om
nia generaliter: que dilatant et multiplicant
sanguinem ex his que comeduntur et bibuntur

Et abbõeat quietis ſupfluitatē multipli-
cātē materias ſomni: ⁊ ꝓprie ſub radiꝫ ſol
e lune: ⁊ abhorreat laborē in horis vehemē-
tis caloris: ⁊ laborē agitatiuū: ⁊ clamorē ad
mā: ⁊ portatiões ponderū: ⁊ coitus ſupfluita
tē: ⁊ frequētationes balnei dulcis: ⁊ ſimilia
Et ſit cõtētus ſorbitiõibus factis ex fauic:
ordei ⁊ rigorē miliū: ⁊ cõceditur caſeus recēs
⁊ lac ex quo extractum ſit butirū: ⁊ fructus
ſtiptici. Et ex oleribus portulaca: ⁊ lactuca
⁊ endiuia: ⁊ atriplices: ⁊ cucurbite: ⁊ citrulli
Et ex carnib⁹ carnes perdicū: turdoꝝ: ⁊ mi
nutarū auiū minus pinguiū: leporis: ⁊ ſimi
liū decocte cū fructibus ſtipticis: ⁊ ſucc⁹ eo
rū. Et ex granis comedāt lētes excorticatas
⁊ meo: ⁊ fauic ordei: ⁊ riſū: ⁊ miliū: ⁊ gegu-
ero: ⁊ farinā fabarū. Ex piſcibus piſces de-
gētes in locis petroſis: ⁊ cancros aquaruꝫ
dulciū coctos ī lacte ſine butiro: ⁊ aq ordei:
⁊ que hoc curſu ꝓcedūt. Bibāt aūt aquam
roſatā. aut decoctiõis roſarū: ⁊ aquā de mi
nera ferri: aut aquā in qua extinguit̄ ferruꝫ
cū rob mirtino: aut aquā ordei: decoctionis
cācrorū aque dulcis: ⁊ ſiſia. Si aūt peccatū
ſit ex parte acuitatis ſāguinis: ⁊ ebullitiõis
Sedamus id cū rebus extīguētibus inflā
mationē: ⁊ īgroſſātibus ſanguinē. Sic ſūt
ꝓprie cibi: ⁊ potus frigidi: ⁊ ꝓprie ſtiptici: ⁊
extinctiui īflāmationem: ſicut cibi cõgelati
ex lētibus cū ſuccis aliquibus ſtipticis: aut
ex cucurbita: aut citrulis: ⁊ portulaca: eſt ex
rebus mirabilibus ad illud. Sedat enī īflā
mationē: ⁊ ſtringit ſanguinē: ⁊ cõcedunt̄ eis
cibi pauce acetoſitatis: ſicut geroſbie: ⁊ ſu-
mabie: ⁊ cucurbita cū granatis acrib⁹ ⁊ dul
cibus: aut magis tritis cū granis ſuis: ⁊ car
nes pulloꝝ: ⁊ ꝑuarū auiū cū ſuccis ſtipti-
cis: ⁊ cõgelatū ex eis. Et cõfert eis iuuamē
tū magnū adminiſtratio pſilii aſſi cõquaſſa
ti ī aqua roſata cū coriādro aſſo: ſitr aūt ſe-
men portulace cū aqua roſarū: ⁊ hoc ī matu
tinis. Hec enī ingroſſant: ⁊ impinguāt ſan-
guine. Huius etiā intētionis eſt lac aceto
ſum extracto butiro ex eo: ⁊ ſi extinguatur
in eo ferrū magnificat̄ eius operatio: ⁊ ca-
ſeus ē bonus eis: ⁊ laudant̄ eis iniube: ⁊ aq
decoctionis earuꝫ: ⁊ fructus ſtiptici: ⁊ ſucci
eoꝝ: ⁊ ſimilia. Et ex rebus etiā ſanguineis
īflāmationem: ⁊ acuitatem ſedantibus ſunt
emplaſtrationes ⁊ epithimata circa epar ⁊
cor ex reb⁹: ⁊ ſuccis frigidis: ⁊ ſtipticis ⁊ ap-
poſitiones aque veri frigoris cū aliquibus
eorum circa ipſa: ⁊ ſedere in aqua frigida: ⁊
ſimilia: que diximus in capitulo de fluxu ſan
guinis ex naribus. Si aūt peccatū ī quā-
titate ſanguis ſimul: ⁊ qualitate: fuerit tunc
noſtra occupatio erit circa vtrunq̄.

Secūdā rē cõplent adminiſtratiões
flobotomie cum iterationibus: ſi o
portet ex vena baſilica: nūc dextra:
nūc ſiniſtra brachꝫ mediocris apertiõis: ſi
ſolum in quantitate ſanguis exuberat: aut
ſubtili apertionis: ſi ſbtilitas: ⁊ acuitas do
minantur in ſanguine. Et quādoq̄ cõuerti-
mus ſanguinē ad lõginquā diuerſitatē: ſic
ad ptes īferiores: ⁊ h̄ cū flobotomia ſaphe-
ne: ⁊ vētoſatiõe cruriū: ⁊ ſcarificatiõe ī ipſis
Et qñq̄ exigit diſpoſitio emoroidaruꝫ: aut
mēſtruoꝝ ꝓuocatiõe: ⁊ facim⁹ id. Et confe
rūt vētoſitates ī hypocūdrijs ſine ſcarifi-
catiõe. Et dixit Ruff⁹: qñq̄ accidit mulieri
vt ſpueret ſāguinē poſtq̄ lac delituit in mā
millis ei⁹: ⁊ reſtrict⁹ ē ꝓuocato lacte ⁊ acci-
dit ei illud tercio: ⁊ curata ē poſt exuberan-
tiam lactis.

Ertiā aūt rē cõplēt adminiſtratiões
medicaminū ſanguinē mūdificātiū
⁊ ſi cū hoc fuerit acuitas: ⁊ īflāmatio: ⁊
ebullitio: eſt eo ꝓpter putrefactionē colere acute
ī ipſo: oportet qđ euacuet̄ colera pri⁹. deinde
flobotomet̄. Hoc enī ē ſecūdū canonē artē:
demū ſequat̄ īfrigidatio: ⁊ ſi oportet vltra
īfrigidatiõe. Colera aūt euacuabit̄ cum aq̄
fructuū facta ex coq̄õ mulget̄ ex ſeminibus
portulace pri⁹ aſſis. Et ī reubarbaro ē virt⁹
mirabilis in hac parte. Euacuat. n. colerā:
⁊ ſtrīgit de ꝓprietate ſāguinē: ⁊ ꝓpe cū ſuc-
co ligne arietis: aut cū aqua: q̄ mulget̄ ex ſe
minib⁹ portulace. Si aūt flegma habūdat
cū ſanguine faciens exuberare ipm euacuet̄
flegma cū eis q̄ ſcis. Deinde flobotoma: ⁊ ex
eis etiā q̄ mūdificāt ſanguinē ſiſ: ⁊ diuertūt
motū ei⁹: ⁊ īclināt īferius: ſūt adminiſtratio-
nes cliſteriorū debiliū: ⁊ ſi oportet habētiū
acuitatē ex his que ſcis niſi timueris agita
tiones fieri ī ipſo: ⁊ ꝓprie apud ebullitionē
ei⁹. Tūc aūt oꝫ blādiri ī cū cliſterib⁹ debilib⁹
Hec ē enī operatio ſecūdū ſapientiam.

Quartā rē ꝯplēt abſtinētia: ⁊ ceſſatiõ
a reb⁹ mouētib⁹: ⁊ agitātib⁹ ſanguinē
Nūc aūt puerior: ⁊ ꝑſeruatio a fluxu eius: ⁊
ꝓpe ī expoſito ad illud. Nūc vō ꝑmotio no
cumēti faciēt eadē ī illud. Res aū mouētes
⁊ agitātes ſāguieꝫ ſſ cibi acuti: ⁊ medicīe a-
cute: ⁊ labor vehemēs: ⁊ ebrietas multa ⁊ rixe
⁊ vociferatiões: ⁊ caſus: ⁊ ꝑcuſſio: his ſiſia.

Expositi aūt ad sputū sāguinis sūt habētes
pectus strictum: τ nudum: τ humeros sicut
curuaturē alarum: τ collū subtile: τ longum
τ depressum iter alas: τ humeros: τ frequē
tat eis tussicula cū pūctura īterdū: nūc apō
dextrā nūc apud sinistrā spatulā: nūc apud
aliquā mamillarū. Hos aūt patientiemus
ne cadant in illud cū flobotomia ex basilica
τ inclinatione sanguinis ad īferiora cū flo-
botomia saphene: τ positione vētosarū: et
puocatione emoroidarū: aut mēstruorū: et
fricatione facta ī extremitatibus. τ correcti
one in sex generibus rex sicut scis. Et hec
oīa maxīe obseruāda sunt ꝓpriē ī principio
veris: τ in toto vere. Est enim tempus exu
berare faciens sanguinem.

Ocumēta autē faciētia cadere in
sputū sanguis sūt catarrus acut⁹
tussis vehemēs: apostema pleureti
cū: aut peripneumonicū: aut epaticum: τ ex
his est retentio menstruorū: τ constrictio e-
moroidarum consuetarum fluere. Et qdē
iam catarri curā scripsimus: τ tussis. Et in
pleuresi siqdē: τ peripneumonia sanguine
is apparens sputū ē signū laudabile: resu-
dat enī ex apostemate aliquid post aliqd: ex
eo ꝙ materia eius ē resolubilis nō ꝓhibita
ꝓpter adherētiā: aut cōpactionē. In apo-
stemate aūt epatico ē eius apparitio aliqñ
cā ad malū: τ ꝓpriē cū apostema ē magnum
exuberans. Et qñqȝ ē signū boni: τ ꝓpriē
apud resolutionem ipsius. Emoroidarum
autem aut menstruorū cōstrictio nō secun-
dum sapientiam si faciat cadere ī illud: aut
sit suspectio de illo: tūc eorū ꝓuocatio ex-
cusat a suspectione: sicut Galienus super
verbis Hyppocratis dixit. Inquit enī cro
nicus emoroidarū fluxus totaliter ꝯstrict⁹
τ subito cadere facit in hydropisim: aut ma
niam: aut sanguinis screatum τ ptisim.

Articularis autem intentio habet
quattuor modos. Prim⁹ cogit ver
tere ītentionem nostram ad curatio
nem screatus sanguinis: qui contingit pro-
pter resudationem ipsius. Et siquidē fuerit
ab apostemate sāguineo cuius materia po-
nitur in resolutione aliquius casus post ali-
quid catarri: curari non indiget: est enim si-
gnificatio salutis. Si aūt fuerit secundum
semitam resudationis ex venis pulmonis:
aut arterijs: vel etiam pectoris ꝓpter agita
tionem τ ebullitionem cadentem ī sanguinē
dabimus medicamina sanguinis furorem

reprimentia: τ ipsum cōstringentia. Et huius
operationem facientium summa hec ē: por
tulaca ꝓpriē cōmasticata frequēter τ parū
post parū deglutitus eius succus potenter
stringit sanguinem: τ sedat ebullitionē eius:
τ compingit ipsum. Et similiter semen eius
assum τ tota planta ipsius: etiam secundū
omnem modū administrationis eius. Et si-
militer album papauer assum. Iuiube aūt
sunt huius intentionis: secūdum omnē mo
dum administrationis earum. In mucila-
gine aūt psilij cum lapide ematite diligē-
ter loto τ cōtrito contritione vltima inē virtus
mirabilis: τ similiter in coriandro. Et simili
ter in lapide ematite cū succo arnoglosse.
Psilium autē assum τ conquassatum cum
aqua expressionis portulace: aut semis eius:
vsqȝ dum fiat mucillaginosum est ad id mi-
rabile. Et similiter semē iusquiami cū succo
arnoglosse. Huius etiā ē intētionis lac co-
ctum cū lapidibus fluuialibus aut calibe
ignito. Deinde extracto butiro ex eo. Et si-
militer lac acetosum extracto ex eo butiro
τ caseus recens sic. Lutum autem album
τ lutū armenū τ sigillatum sunt ex medici-
neis ad illud: τ ꝓpriē cū succo plātaginis.
Ista .n. cū virtute infrigidationis et cōgu-
tinationis: τ ex eis composita sunt vtilia
ad id: τ quecumqȝ sunt huius intētionis. Et
laudatur eis aqua ferri: τ aqua pluuialis
cum gummo arabico asso: aut dragaganto.
Et laudatur eis etiam aqua ordei: τ ꝓpriē
assi cum cancris fluuialibus aut spodio: τ si
milibus. Et quandoque exigit necessitas a
pud vehementem agitationem: τ vigilias
vt cum eis aliqua ex narcoticis tribuamus
τ nunc facimus id cum cautela.

Secundus modus docet vertere in
tētionē nostram ad curatioñē eius
screatus sanguinis q̄ fit secūdum semitā
redundationis: τ huius curā iā diximus qñ
do modos diuertēdi fluxū sanguinis docui
mus. Tertius modus qui ē ad curandum
apertionem aut rupturam vene cū vulnē
aut sine vulnere indiget administratiōe me
dicaminum stipticorum: τ consolidatiuorū.
Et hoc quidem facientium summa hec ē:
sanguis draconis ꝓpriē τ carabe: τ bolus: τ
lutū sigillatū: τ balaustie: τ rose: τ cornu cer
uinum adustum: et coralli adusti: et lapis e
matites τ hypoquistidos: τ cortices: et flores grana
torum τ mastices: τ gūmi assum: τ cummi ara

τ reubarbarũ ꝓprie assumi: τ cortices thuris
τ cortices masticis: τ coagulũ leporis: τ cori
andrũ: τ semẽ lingue arietis: τ capita τ vir-
galta rosarum: τ fructus: et folia myrti: et
spodium: τ cortices canerorũ vstorũ: τ silia.
Fundamẽtũ aũt τ medicia cũ quibus ħ ini
sedat: τ ꝓpinanda sunt: vel aliquã eorũ: hec
sunt: succus ꝓprie plantaginis: τ succus al
bursandari: τ succus portulace: τ succus al-
bedoragi τ aqua ei saniet: τ aqua pluuialis
infusibis gũmi arabici: τ aqua rosata: τ succus ci
tonioꝝ: τ mirta: τ succus granoꝝ myrti: τ
sirupus ex eis: τ mucillago psilii: τ semẽ ci-
toniorũ: τ aqua sumac: τ silia. Medicinas
aũt cõpositas scribemus post: si deus volu
erit: de quarũ summa ẽ çuccarũ rosarũ ꝓpe
est eni medicamẽ eis benedictũ: τ mirta: τ si-
rupis de rosis siccis: τ sirupus de iniubis: τ
sirupus myrtinus: τ sirupus de pomis: sti
pticis τ trocisci de karabe: τ trocisci de tra
sigilli τ alioꝝ quoꝝ memoriã fecim⁹ ĩ antidotario.

Edicamia aũt que administrata em-
plastrãdo aut liniẽdo ex. Summa ħ
ẽ. Oleũ rosarũ cũ mastice aut oleũ
mirtinum: τ ex eis ẽ oleũ de citoniis: τ oleum
nardinũ: τ succus coriãdri humidi cũ sanie:
aut faria ordei aut cũ sandalis: aut spodio
τ rosis: cũ modico camphore. Hec τ emplã
stra cõferũt: vel accipe acacie: hypoquistidos
farine fabe: τ farine orobi ana. ꝯfice cũ albu
mine oui: τ superpone vel accipe puluerem
thuris subtilissimũ τ administra cũ albumine
oui. Et quidẽ de reb⁹ meliorib⁹ in hac pte
ẽ subtiliter inquirere ad inuestigandũ locũ
vehemẽtie doloris. Illic eni emplastratio-
nes τ linimẽta vtilissima ponent.

Quartus aũt modus docet abscin-
dere causas vlcerationũ: τ corrosio
nẽ cadẽtiũ ĩ ptes pectoris: τ ꝓbe pul
monis secũdũ plurimũ hoc enĩ est id quod
ẽ suspectiũ: τ timorosũ maxime τ huiusmõi
quidẽ curationẽ scribemus in capitulo de
ptisi si deus voluerit: τ permiserit curari hui⁹
modi. Galienus si accidit sputũ sanguinis
a catarro tũc erit cõsideratio nostra: vtrum
sit acut⁹: aut nõ acutus. Et si fuerit quidẽ
acutus: τ colericus: aut salsuginosus: seda
bim⁹ impetũ acuitatis ei⁹ primo cũ regimie
bono dicto ĩ capitulo de catarro. Postq̃
aũt vehemẽtia acuitatẽ sedata fuerit solua-
tur natura cũ eo quod ẽ sicut infusio miro-
balanoꝝ: τ similia. Et si fuerit salsuginos⁹
cũ eo qđ ẽ sicut pillule cochie. Deinde īcipi-

mus eum phlebotomari de vena cephalica
phlebotomia subtili: τ si oportet cũ iteratiõe
τ fricam⁹ extremitates eius vice post vicẽ
τ trahimus materias eius a capite cũ clisti
ribus acutis: τ si oportet fortis acuitatis: τ
cũ positione ventosarũ ĩ cruribus: τ super
emoroidas post apertionẽ earũ cũ phlebotho-
mo. Et cõfert eis post illud administratio aq
ordei cũ cãeris fluuialibus: τ sirupus de pa
pauere. Et si indiget medicie fortioris: detur
ur trocisci alkekẽgi: quoꝝ rememorabi-
mur post. Et fortior est ex eis trocisci de ka
rabe: τ ꝓprie cũ sirupo de papauere: aut si-
rupo myrtino: aut rob eius. Et si res fuerit
pauior: nõ ẽ excusatio administrationis me-
dicinarũ fortiũ: sicut tiriace ꝓprie: τ mitrida
ti: τ athanasie: τ trocisci stelle: τ similiũ. Et
iam quidẽ mulieri cuidã: τ plurib⁹ post illã
cui acciderat sputuꝫ sanguis ex catarro cõ
mensurauimus regimia: que iã diximus: τ in-
stituimus post illa: vt poneremus sup caput
eius: τ ꝓprie in parte quendã medicamen
ex fimo columbino postq̃ egressa ẽ balneuꝫ
τ adiũximus: τ dedimus sibi tiriacã recentẽ
anni sui vt faceret eã dormire: τ in crastinũ
iniunximus fricari extrema ipsius τ cõstrin
gi instit: τ administrari ex tiriaca recẽti quã
titatẽ minorem: τ minuimus quotidie quãti
tatem eius donec deuenimus ad administra-
tionem solius mellis: vt mundificetur pul-
mo sufficienter: τ non recessimus ab admi-
stratione alicuius ex rubificantibus super
partem que dicitur quendeg: τ ab assiduita
tate fricationis extremitatum: donec diner
teretur catarrus: τ remansit nobis post hec
sola vna necessitas: scilicet vt deinde conso
lidaretur vulnus: et dedimus ei filonium
persicum: τ interdum trociscos de luto sigil
lato cum çuccaro rosato solum in quantita
te multa: et fecimus interpellationes in ad
ministratione ipsorum: et vicissitudines et
quando ex eorum vsu stringebatur anheli-
tus: conuertebamus studium nostrum ad
administrandum res que dilatant ipsum: et
educunt saniem sicut propie decoctiones
ysopi τ similia: τ cum elargabatur anhelit⁹
tunc reuertebamur ad filonium τ trociscuꝫ
τ çuccarum rosatum: cum hac vicissitudine
sanata est. Et non est modo comprehensibi-
lis numerus eorum qui sanati sunt secun-
dum doctrinam hanc.

Filius Zecar. Cōfectio trociscorū cōferētiū tussi: et sputo sanguinis. Recipe gūmi arabici: boli armeni: ãn. ʒ. x. seminis portulace. ʒ. viij. spodij foliorū rosarū: et semis earū: ãn. ʒ. ij. dragagãti: amili. ãn. ʒ. v. Fac trociscos cum succo lingue arietis: et da cum eodē succo.

Idem. Confectio trociscorū de papauere cōferētiū screatui sanguinis: et tussi cū febre: et dolori pectoris: si deus voluerit. Recipe rosarū: gūmi arabici: ãn. ʒ. iiij. amili: papaueris: dragagãti: succi liquiritie: ãn. ʒ. ij. spodij. croci: ãn. ʒ. s. Cōfice cū triplicato melle: aut rob: et da cum tereniabin: et aqua.

Idem. Confectio trociscorū cāmphoratorū expertorū iuuamēto totum ad screatū et sputū sanguinis: et manationi eius vndecūq. Recipe corticū cācrorū fluuialiū assorū: ʒ. xvi. coriandri assi. ʒ. vij. seminis papaueris. ʒ. xv. boli armeni: et terre sigillate: ãn. ʒ. vi. semis portulace: foliorū rosarū cū capitibus suis: gūmi arabici dragagãti: ãn. ʒ. v. lapidis ematitis loti. ʒ. iiij. cuscute: acatie: cornu cerui adusti: karabe: balaustie: seminis myrti: ãn. ʒ. iij. oculorū incensorū. ʒ. ij. margaritarū nō perforatarū. ʒ. i. Fac trociscos cū succo lingue arietis. Ex rebus mirabilis iuuamēti sunt trocisci de terra sigillata: et trocisci de karabe dicti in antidotario.

Dyascorides. Portulaca sanguinis sputum cedat ex pulmone: et ꝓprie masticata et frequēs succi ipsius deglutio: et similiter semē eius. Sedenegi aūt est ad illud mirabilis: et ꝓprie lotum: et administratus cū succo portulace: aut arnoglosse. Et similiter coagulū leporis cū eisdē succis stipticis. Et iā expertū ē ex seminū arnoglosse: granorū myrti: et capitū rosarū cū folijs suis: ãn. ʒ. i. et. s. administrata cum succo arnoglosse. sunt ad illud medicamē vl'timū. Et in semine iusquiami est operatio bona: et hoc quādo egritudo ē praua: et ꝓprie cum aqua mellis: et in mumia similiter ē operatiō perfecta: et ꝓprie in sputo sanguinis ex percussione: aut casu: et sit potio ipsius grana. i. ꝓprie cum vino stiptico.

Andromacus. Cōfectio trociscorū ad sputū sanguinis: et screatū eius. Recipe acatie. ʒ. iiij. rosarū: balaustie: ãn. ʒ. vi. gūmi arabici. ʒ. ij. dragaganti. ʒ. i. Confice cum aqua pluuiali. Dosis. ʒ. i. cū aqua frigida: et est expertum.

Paulus. Confectio trociscorū resistentiū screatū sanguinis: et si sit antiquus: et sedantiū agitationē: et inducentiū somnū. Recipe acatie: scebdaneie: ipoquistidos: balaustie: florū mali granati: ana. ʒ. v. gallarū. ʒ. i. et. s. opij: croci: ana. ʒ. iij. Fac trociscos cum aqua pluuiali. Dosis aūt. ʒ. cum aqua frigida

Filius Zacharie arasi. Confectio trociscorū scebdene cōferentium sputo sanguinis: et eius manationi vndecunq: et sunt experti. Recipe thuris sanguis draconis: balaustie: ãn. ʒ. ij. et. s. alterius karabe. ʒ. v. scebdene: terre sigillate: ãn. ʒ. x. aluminis. ʒ. ij. et. s. opij: cinamomi: ana. ʒ. ij. iusquiami. ʒ. i. et. s. Fiant ex eis trocisci. iij. Et sit dosis. i. cum albedaregi: aut aqua portulace: aut lingue arietis.

Idē. Cōfectio epithimatis cōnferentis pectori: et sedat dolorē: et stringit sanguinē: et cōsolidat: et linit super stomachū apud vomitū sanguis et vesicā: et super renes apud mingendū sanguinis: et pectini rigatur in matrice apud superfluitatē menstruorū: et stringit fluxū emorroidarum. Recipe succi euphisidos: acatie: sanguinis draconis galle: balaustie: croci: gūmi arabici: myrre: boli armeni: opij: ãn. Fiant trocisci: et linē eis vbi oportet.

Sabor. Cōfectio papaueris cōferentiū cū auxilio dei et q̄ spuit sāguinē propter acuitatē et inflammationē totius pectoris: et pleuresim. Recipe rosarum gūmi arabici: ãn. ʒ. iiij. amili dragaganti: papaueris: ana. ʒ. ij. spodij: croci: ana. ʒ. s. succi liquiritie. ʒ. ij. Cōfice cū sirupo de papauere: da cū aqua pluuiali: et sirupo myrtino aut rob eius: aut sirupus de papauere.

Idē. Cōfectio trociscorū cōferētiū sputo sanguis: et emanationi eius vndecūq. Recipe luti sigillati. ʒ. ij. boli armeni: amili: rosarū: ãn. ʒ. iiij. karabe: granorū myrti: ãn. ʒ. vi. cācrorū vstorū: semis portulace: ãn. ʒ. x. corallorū: dragagãti: spodij: ãn. ʒ. v. gūmi arabici: scebdene: succi liquiritie ãn. ʒ. iiij. Cōfice cū succo portulace: et aq̄ rosata da cum aqua pluuiali.

Ysaac israelita. Confectio medicaminis cōferēs screatui sanguinis a pectore: et pulmōe: et emanationi eius: et vomitui: et hoc medicamē nō permittit eadē in posterum. Recipe psilij assi. ʒ. xv. granorū portulace:

alioꝝ gũmi arabici assi: boli armeni ana. ʒ. v.
papaueris albi: lactuce añ. ʒ. x. karabe assi ro
sarũ cum pedibus suis añ. ʒ. iij. corali assi. ʒ.
.iij. Tere omnia sicͭ alcohol. Dosis eius ē. ʒ.
.iij. cũ aqua frigida mane ⁊ sero. Et sit cibus
eoꝝ vitella ouoꝝ ⁊ pedes arietũ ⁊ edorũ.

Itrez. Cōfectio loboc que administra
tur ad manationes sanguĩs ex pecto
re ⁊ pulmone bona. Recipe draga
ganti: gũmi arabici: sanguinis dracōis: boli
armeni: rosarũ amili: spodij añ. ʒ. iij. seiba de-
negi: scis arnoglose: papaueris albi: mumie
acacie: succi eupbistides añ. ʒ. ij. penidiaꝝ: ba
bari. ʒ. iij. Confice cũ sirupo facto ex rosis sic
cis quãtũ sufficit: aut cum sirupo myrtino: ⁊
administretur.

Eflimō. Cōfectio Filonij psici vehe
mentis virtutis ad manationē san-
gũis vndecũq;: ⁊ sercatũ eius cũ tus
si: ⁊ sine tussi: ⁊ supfluitatē menstruoꝝ dolo-
rosam: ⁊ emoroidaꝝ: ⁊ egestionē sanguinea;
⁊ ad mulieres pregnãtes quib' erũpunt mē-
strua: ⁊ conseruat fetus ĩ matricib' eaꝝ. Cu
ius hec ē pmixtio. Recipe papaueris albi:
iusqiami añ. ʒ. xx. opij terre sigillate añ. ʒ. x. se
denegi: croci añ. ʒ. v. castorei: spice: eufforbij:
piretri: margaritarũ nō pforataꝝ: karabe ze
doarie doronigi: ramic. añ. ʒ. i. ciphoze. ʒ. viii
us terrã cōfice cũ melle rosato collato quã
tum suffic. Dosis a. ʒ. s. vsq; ad. ʒ. i. cũ succo
arnoglosse: aut cũ aq̃ rosata: ⁊ modico vini
puri.

De pleuresi.

Pleuresis aũt quedã vera quedã nō
vera. Et vera quidē est apostematō
cadēs ĩ paniculis ⁊ lacertis distiguē
tibus ĩter velamen distinguēs magnũ et co
stas. ⁊ ppẽ secus extremitates costarũ ter-
minataꝝ ĩ pectore: aut sub eo: aut accidens ĩ
panniculo distinguente: ⁊ ē diafragma. ⁊ ei'
materia ē sanguis: aut sanguis coleric': aut
colera pura. Et nō vera quidē pleuresis est:
que fit in velamĩe ⁊ lacerto extrĩsecis coop
tentibus pectus ⁊ distinguentibus inter co-
stas ⁊ ꝯmissuras earũ: ⁊ ꝯmunicãtibus cum
cute. Et eius materia: aut est flegma putre-
factũ: ⁊ inflãmatum: ⁊ hoc est raro: aut melã
colia: ⁊ hᷓ est rarius. Et illa quidē: que fuerit
ĩ velamine distinguēte costas cũ ꝯmunitate
cutis minus suspecta est. Que vero ĩ velaĩe
quod ē sub costis magis. Que aũt in velamĩe
distinguente ē praua. Fit enim cũ pmixtiōe
itellectus circa augumẽtũ ⁊ statũ eius: ⁊ illō
ideo quoniã ꝯmunicat cum cerebro mediãte

neruo magno quodã qui dirigit ⁊ dilatat in
substantiã panniculoꝝ. Et quidem ꝯmune est ĩ-
trĩsecis ⁊ extrĩsecis pãniculis ab oĩ materia
apostẽari posse: veꝝ a sãguĩe ⁊ colera freq̄uē
tius a flegmate: ⁊ melancolia rarius: ⁊ illud
ideo quoniã ad mẽbꝛ pannicularem ⁊ densũ
⁊ raro grossũ: aut viscosum penetrant.

Pleuresis aũt qualiscũq; fuerit: aut re
soluit: aut suppurat: aut permutatur
Ars autē ⁊ ingeniatio ad resolutio
nē ipsius ē sm. vij. res. Et pma quidē est rep
cussio materiei. Secũda est regimen ĩgeniati
uum quo requirit scientia verũ sit a plenitu
dine humorali: aut ventosali. Tertia ē diuer
sio materiei. Quarta est subtractio ei' sub
tractione ꝯmuni post digestionem ipsius.
Quinta est eductio ipsius eductione ppria
post preparationem eius. Sexta ē correctiō
accidentium. Septima ē regimē vite ei' quō
ĩ tota ꝯplatione cure extendendum est.

Et primã quidē rē ꝯplēt administra
tiones medicaminũ mẽbrũ ꝯfortan
tiũ ipsiusq; virtutem coadiuuantiũ
vt nō recipiat nec ipsũ vincat: que ad ipsum
fluit materia. Et ex hoc quidē facientibus ē
emplastratio facta ex lentibus excorticatis
coctis cum aceto: aut ex farina fabaꝝ cocta
cũ aceto: aut sauich cũ aceto. Et fortius eis
est emplastratio ex lentibus nō excorticatis
lotis in aqua calida: deinde coctis cũ aceto
Huius etiã ĩtentiōis ē euaporatio facta cũ
spongia infusa ĩ aceto decoctiōis rosaꝝ: aut
balaustiaꝝ: aut similiũ. Uꝝ hoc ē suspectũ:
nisi cũ materia pauca fuerit: aut in principio
pncipiante cũ nō dum materia repsit ĩ locũ.
Et hec quidem cautela ē vt administret regi
men diuersiũ in eodē: tũc enim hec cura est
sm sapientiam.

Secundã rem ꝯplent administratio-
nes euaporationum nũc humidoꝝ:
nunc siccoꝝ sicut dispositio exigit.
Et precipimus spongiã marinã aqua calida
ĩfusã ⁊ expressam. Alia euaporatoria prede
re pus tamen loco palma manus leniter fri
catoꝝ ⁊ oportet vt sit spongia lata: ⁊ ampla:
ex omni parte circundās: ⁊ oportet ĩter car-
nē ⁊ spongiã pãnum antiquũ subtilē: ⁊ siccũ
ĩterponi: ⁊ supra siccũ aliũ permutari singu
lis iterationib' atq; iterationibus administra-
tionis spongie. Et oportet esse aquã dulcē
ac leuē: ⁊ quãq; decoctiōis camomille aut ane
ti: aut similiũ. Et aqua salsa ē fortior aq̃ dul
ci: ⁊ hoc qñ oportet: ⁊ qñq; facimus illud cũ

vesica aqua calida semipleno. Ex bonis eua
poratorijs est aq̃ decoctionis furfuris: et camo
mille aut aneti aut herbe viri: et adhuc facel
latiões ex herba viri et furfuris: postq̃ cale-
factũ fuerit i latere calido: sup quẽ rosatum
prius fuerit acetũ pmixtũ aqua aut aqua so
la. aut aq̃ salsa fm quod exigit dispositio: et
q̃nq̃ madefiunt i aliquo coꝝ ṗus: deinde cale
fiunt et supponunt. Et fortius his ẽ euapo-
ratoriũ factũ ex ordeo: et seminibus: aut folijs
caulũ et aceto positis sup lanã ĩbibita ʒ oleo
aut oleo anetino. Ex siccis ãt euaporatorijs
ẽ facellacio facta cũ furfure: et sale calefactis
aut milio et sale: aut panico et sale. Ex medi-
is inter hũidũ: et siccũ est vas eneum: aut ter
reuʒ aq̃ calida plenũ: et oportet vt sit vas am
plũ ꝯuextũ vt ex omni pte circũdet. Et q̃dem
sup oĩbus his canon est: quem semp obser-
uari iubemus: quoniã circa ciboꝝ tarde reso
lubile intense aut remisse calidũ. Et circa in
superficie: aut pfundo positũ euaporatorii ad-
ministratiões oportet ꝯmensurare: sic. n. tra
dit scientia fm sapientiã. Et adhuc quidem
canon ẽ debere ab hũidis et debilioribus inci
pere. Et quãto ꝯpactior et siccior fuerit ma-
teria tanto tardius ad fortiora prũpere ne re
soluãt materie: quod subtile est: et cadat dein
de duricies in residuo. Hoc nãq̃ cauendum
ẽ. Cauendũ etiã ne vapor ex euaporatorijs
ad egri nares ascendat. Dissolutionẽ enĩ: et
tristitiã: et anhelitus ꝯstrictiõem generat. cũ
ãt ex serie opatiõis huius puenerit ad hoc:
vt dolor et punctura qualiscũq̃ fuerit resoluã
tur aut fm aliquid aut integre subest excusa-
tio trãseũdi ad aliud. Si vero multiplicatur
vsq̃ adeo vt dilatet: et ascẽdat vsq̃ ad furcu-
las: aut vsq̃ ad hypocũdria extendat tunc
certũ ẽ quod resolutionẽ repletio agitatiua
ꝓhibet: si no adhuc euaporatio dilatat agita
tã: et multiplicat: et hoc maxie cũ repletio fue
rit in toto: tunc ad aliud genus cure procedẽ
dum est quẽadmodum dicemus iam.

T Ertiã igit rem ꝯplent administratiões
medicaminũ fm exigentiã vni⁹ dua
rũ occupationũ. Et pma quidẽ ẽ q̃
si materia fuerit dilatata ascendens vsq̃ ad
furculas: et nõdũ ex toto repsit: sed adhuc est:
vt repat flobothomet basilica ex latere op-
posito: et extrahat de sanguie vsq̃ dum alte
ret color eius: iuxta virtutis: et etatis exigẽ-
tiã. Et q̃nq̃ apud pluritatẽ repletiõis iubem⁹
flobothomiã ex saphena ptis opposite: et. n.
iuuamentũ sublime festinũ: et ꝓpie apõ ascẽ
sum materie ad caput. Huic etiã intermiscẽ
sunt ventosatiões in cruribus: et fricationes
in extremitatibus: et clisteria lenia: et que hoc
cursu pcedunt. Secunda vero ẽ quod si
materia fuerit declinior ad hypocũdria p
ponenda est clisterigatio. Deinde si necessitas
expetit: flobothomet basilica sibi ptis oppo
site: et nõ excludat si virt⁹ pmiserit flobotho
mia saphene. Et vniuersaliter quãdo extra-
ctio fecis: et alleuiatio partium ventris a fe
ce: et ventositate excusat ab additione nocu
mentoꝝ i hac egritudine. Ad ministrentur
igit clisteria lenia facta ex eo q̃d est sic aq̃
ordei cũ radice maluaꝝ: et aqua sicle pane: et
similibus. Et ne excedas in vsũ eoꝝ nisi vsq̃
ad illud quod significabit tibi ex dispositiõe
quoniã ꝯtinuit egritudinẽ hic finis signi
mis s. qui imoderatũ. Et si quãdo finis cum
eis fuerit accessus icolumitatis ad mediũ
et lentescentiã febrium: tũc est hic operati-
tio significationis laudabilis. Si autem non
ꝯtraria. Ex rebus ãt maxime iuuantibus
diuertẽdũ morbi materiã ẽ positio ventosã
sup locũ doloris: nunc cũ incisione nũc sic et
sic exigit necessitas: sedat. n. et hoc dolorem
terdũ: et interdũ materia ad partes cui na
bit. Vnde oportet operationẽ hãc quod p̃ce
dat corporis mundificatio cũ flobothomia
et solutione ventris ex his que diximus. Ve
rũ hoc a septimo vsq̃ ad decimũquartũ diẽ
et hoc ꝓpter cũ intelligeremus materiam no
bi posse reuocari ad cutẽ. Huius etiam in
tionis est emplastratio ex sinapi: et similibus

Q Vartã rẽ complẽt flobothomia et
corporis mundificatio cũ medicini
solutiuis fm necessitatis exigentiã.
Et hoc quod nunc discutimus: dirigit inten
tionẽ nrãm ad egritudinem iã factã i q̃ nisi
fm totalitatẽ ipsius materie. Necessaria ẽ
ergo flobothomia tunc: si ex sanguinis habũ
dantia fuerit ex basilica partis: que sequitur
dolorẽ: facta vsq̃ ad coloris sanguinis permuta
tionẽ cum cõditionibus virtutis et etatis. Ex
cusat enim ab aliis hec flobothomia: nisi fue
rit ꝯstipatio nature: tunc enim leniẽdã ẽ na
tura cum his que sũt sic siracosi: mãna: sy
ropa de violis: et decoctio violarũ cum tri
bis i aqua ordei: Et que hoc cursu pcedunt
aut cũ enemate leui. Si ãt materia colerica
fuerit: tunc flobothomia et ventris solutione
cessaria est: et similiter si flegmatica: aut me
lancolica fuerit. Vnde oportet flobothomiã
ꝓponi farmatie: nisi ventris fuerit ꝯstipatio:

tunc enī precipimus liniri e panno naturam.
Mūdificationē āt corporis cum medicia so
lutiua oportet quod precedāt preparatia ad
materiem digestionē necessaria. Et si quidē
materia colerica fuerit requirit īflammatio
eius īfrigidationem maiorem: ꝛ humectatio
nē nō tamē expolianda a virtute extinctiōis
ꝛ abstersionis. Et de hoc quidem genere sūt
aqua citrulli ꝛ melonis indi: et cucurbite: ꝛ si
milū: ꝛ ꝓpe cum eo quod est sic secaniabin
quod scripsit Galienus. Cuius hec ē ꝑmix-
tio. Recipe mell' partē .i. zuchari salepmon
ptes .ij. aceti ꝛ aque dulcis sit añ pars .i. In-
est āt huic secaniabin virtus extinctionis: et
sedationis sitis: ꝛ abstersiōis: ꝛ si duplicatur
in eo mel ꝓueniet ex eo abstersio maior. Et
si addit ei ad acetositatem est obuiatiuum
magis ebullitioni colere: ꝛ multiplicatiōi sitis
ꝛ sit dosis eius ab. ℥. ij. vsq; ad. ℥. iiij. cum ali
quo ex predictis succis: aut cū aqua habente
tēperiem inter calidū ꝛ frigidū si estas fuerit
ꝛ si fuerit hyemps detur cum aqua calida: ita
tñ ꝙ in matutinis precedat haustū eius po-
tus mucillaginis psilij ex aqua sola: Aut ex
aqua granatoꝝ dulciū ꝛ aqua dulci cū iuleb
ꝛ subsequat ipsum circiter ꝑ duas horas po-
tus aque ordei. ¶ Si āt rem pluris hūecta
tionis: ꝛ minoris abstersiōis dispositio exigit
Sirupus violarus cū aqua iuiubaꝝ datus
est cū aqua ordei cum violis ꝯditis. Rescin
dant āt omnia que īfrigidāt: ꝛ ꝯpingūt sicut
portulaca: papauer: ꝛ similia nisi aliqua ne-
cessitas exigat sicut dicemus. ¶ Si āt febris
ꝛ estuatio anhelitus que frequentia: et sitis
inualuerint succurrendum tunc cum eo in ꝗ
est humectatio sola: sicut ē mucilago psilij ꝑ
pter ꝛ iuleb subtile sorbendo ex eo semp ali-
quid post aliquid: ꝛ si fuerit cum hoc ꝯstrictō
nature: dandus ē sirupus de prunis cū mu-
cillagine: ꝛ similia. ¶ Si āt materia sangui-
nea fuerit requiritur virtus infrigidationis
minor: ꝛ abstersionis maior: ꝛ ꝓpter cum eo
quod est sicut secaniabin in quo duplicatur
mel cuius haustū precedat sicut in matutis hy
dromel iuleb factum subtile verūtñ: ꝛ subseq
tur aqua ordei decoctionis capillis veneris:
ꝛ similium. ¶ Si āt materia fuerit sanguis
flegmaticus: requirit minor infrigidatio: et
maior abstersio cum eo quod est sicut secani
abin: ꝛ ꝓpter: ꝛ decoctio isopi: ꝛ radix liliū:
Huius etiā intentionis est hydromel ꝛ similia
Si vero fuerit materia sanguis melancolic'
detur sirupus mellinus: ꝛ hydromel cum de

coctiōe aneti vel lupuli: vel buglosse ꝛ ireos
ꝛ similium. Et super his canon est vt res le-
nientes: ꝛ remouentes asperitatez precedāt
res que abstergunt: immo non expolientur
ab eis: sic enim felicitat operatio. Cū autem
administrationē medicine solutiue cognoueris
necessariam in re est vt ꝯsideres. Nam si fe-
bris vehementia inualuerit cū extenuatiōe:
tunc timendū est solutiuū. Et excusat ab ip-
so sola ftoboibomia in qua nō est timor: nisi
forsan apud nature ꝯstipationem. Et iube-
mus eam liniri cum aqua ordei: ꝛ violis ꝯdi-
tis: ꝛ pulpa cassie fistule: ꝛ māna: et similibus
aut cū aqua prunoꝝ: ꝛ que hoc cursu ꝓcedūt
aut cū clisteri lenitiuo ex iis que scis. Ma-
teria vero euacuanda qualiscūq; fuerit opor
tet vt euacuetur cū eis cū quibus cū solutio
ne est lenificatio: de quoꝝ summa sunt viole
ꝓpter humide: ꝛ sicce: ꝛ ꝯdite: ꝛ sirupus ex
eis: ꝛ siracosb: ꝛ seraniabin: ꝛ zucharum albo
ꝛ cassia fistula: ꝛ similia: ꝛ ꝓpter si mate
ria fuerit colerica. Et q̄nq; miscet cum eis: si-
cut sunt trocisci de violis habentes aliquid
scamonee. Et nos scripsimus ꝑmixtionē eo
rum ī capitulo de asmate. ¶ Et si fuerit fleg
matica materia euacuanda est cū eo quod ē
sicut puluis ireos: aut agaricus: aut isopus
aut albasce cū ruroba de violis mellitis: et
seraniabin ꝛ aqua ordei. Si vero fuerit me-
lācolica cū eo quod ē sicut elleboꝛus niger cū
aqua ordei. Etiam quidem Galienus prece
pit aquam ordei post solutiuū propinari de-
bere: aut aquā mellis vt lenificet: ꝛ abstergat
virtutē solutiui. Et si dispositio aliqua ē q̄
exigat necessarium est vti clisteribus lenib'
medijs ꝛ acutis ꝓm necessitatis exigentiam:
ꝛ ꝓpter cū dolor pleurisis ad hypocūdria fuit.

Quantā rem ꝯplent administrationes
medicinaꝝ sputū facilitantiū: ipsum
ꝗ velocitantiū. Et hoc quidē pficit
cū incohatione ab humectantibus: ꝛ lenificā
tibus procedendo ad res temperate absterſi
onis: ꝛ si quidem vehemens fuerit inflāma-
tio cū eo quod est sicut aq̄ melonis indi: aut
aqua citruli: aut cucurbite cum aqua zucha-
ri: aut aqua ordei excoriati decocti in aqua
plurima decoctione vehementi cū iuleb. Et
si quidē nō adeo fuerit vehemēs sufficit aq̄
iuiubaꝝ: ꝛ sebesten cum violis ꝛ semibus ci-
tonioꝝ: ꝛ oleo amigdalaꝝ dulciū cū iuleb: et
aqua mellis: aut aqua zuchari: ꝛ nō ꝑmit-
tat post illud aqua ordei sicut post horā: et ī
processu rei ꝓcedendū vsq; ad id quod ē sic

decoctio radicum lilij:ꝛ capilloꝝ veneris in
aqua ordei cum hydromelle. Verū aq̄ mell
est vlterioꝛ ad humectandū q̄ aqua ordei:et
aqua ficuum:ꝛ passularū est huius generis:
post ista:ꝛ pꝛopꝛie cū muroba de violis:ꝛ aq̄
mellis:ꝛ oleo de amigdalis dulcibus:ꝛ simi-
liter aqua liquiritie cū eis:aut sine eis:ꝛ faci
mus sequi post illa aquā ordei:ꝛ est via recti
or. Et q̄n̄q̧ puenimus ad gradū eoꝝ:que
sunt decoctio isopi:ꝛ similia. Et ex reb' spu-
tum facilitantibus:est soꝛbitio facta ex aqua
ad caliditatem declinis hoꝛa post hoꝛam. Et
ex eis est embrocatio facta super locū dolo-
ris cum aqua calida:minuit.n.doloꝛē:ꝛ spu-
tum accelerat. Et si sit decoctionis maluarū
aut fenugreci:ꝛ similium:magnificatur opa
tio eius. Et conferunt ei cerota ꝛ emplastra:
Et ex eis que sunt melioꝛa in quibus ē lenifi
catio cum resolutione nō eleuata: sed quasi
in gradu pmo:deinde,pcedendum paulatim
ad ea que amplius eleuantur. Et ex reb' vti
libus nō eleuatis est cerotum ex oleo viola-
to:ꝛ cera:aut ex oleo amigdalino:ꝛ cera. Ele
uantur super ista queq̧ fiunt ex mucillagi
nibus:aut adipibus alijs. Et adhuc ex isopo
humido. Et ex eis est foꝛtius ex radice lilij:
aut fenugreco:ꝛ semine lini:et absinthio co-
ctis cum succo herbe viti:ꝛ oleo de camōil-
la:ꝛ pauco melle. Et adhuc est foꝛtius his ex
caulibus elixatis cum butyro:aut ex cinere
radicū caulium cū adipe. Et nos quidē plu-
ra ex his scribemus post si deus voluerit
Et ex his que valde sputū facilitant:est vt
doꝛmiat infirmus super latus doloꝛosum:et
soꝛbeat hoꝛa post hoꝛā paulatī ex aq̄ calida ꝛ
aqua iulebarī:aut aq̄ mell calida ꝛ similibus
Exrā rem ꝯplent administrationes
medicaminum sedantiū accidentia
superuenientia huic egritudini:q̄ si vl
timantur:accidit ex eis timoꝛ:ꝛ desperatio:ꝛ
sunt ,ppꝛie permixtio intellectus alienatio:
vigilie:sitis vehemens:fluxus ventris:ꝛ sā-
guis e naribus. Intellectus autem permix
tio:ꝛ alienatio:quandoq̧ accidit apud pmu
tationem pleuresis:ꝛ nos loquemur de ea ꝛ
quādoq̧ accidit ex pꝛopꝛietate cuiusdā spēi
pleuresis:sicut pꝛopꝛie qn̄ fit ī velamine di-
stinguente magno:ꝛ ē diafragma:ꝛ cōmuni
cat cum cerebro mediante neruo quodā ma-
gno qui dilatatur:ꝛ contexitur in substātiā
pānicularem:ꝛ opoꝛtet in hac parte gemina
re curam simul pleuresis:sicut scribem' nūc
ꝛ frenesis:sicut in pꝛopꝛio loco scripsim'. Et

hic erit modus curationis si deus hanc eg
ritudinem curari permiserit.
Vigilie aūt si acciderīt interdū accedū
ad pmixtionē intellectus significā
ꝛ ,ppꝛie dum multiplicantur:ꝛ tūc
necessaria est administratio speciez de ...
ꝛ sirupus de papauere:ꝛ decoctionis eius:
hoc cum cautela ne sputum ꝯpingant:ꝛ pꝛe
bibeant quod est res deterioꝛ eis:ꝛ medicine
ex semine papaueris melioꝛes sunt eis q̄ ex
coꝛtice:et cautela sociatis aufert hoc no-
cumentū:ꝛ pꝛopꝛie si associetur eis ... de-
coctio passularum aut aqua mellis:aut ...
ꝛ quod est eis simile. Sitis autē accidens eis
sedanda est cum humectantibus ꝛ reboren
tiam inflammationem extinguentibus sicut
cum aqua citruli pꝛopꝛie ... ꝛ mu
cillagine psilij:ꝛ similibus de quibus loque-
mur in ,ppꝛio capitulo. Verum opoꝛtet non
esse frigida actu:ꝛ opoꝛtet admisceri ...
ex abstergentibus subtiliter vt leniant spu-
tum. Et si fuerit sitis a caumate spiritualiū
administretur libertas aeris temperati decli-
uis ad humiditatem. Et vngantur pectus eti
am ex ceroto:ꝛ oleo violato:ꝛ cera ꝛ simili-
bus. Si aūt fuerit ob ebullitione colere ...
confert secanabin subtile:quod scripsit Ga
lienus cum aqua pluuiali ꝛ sirupus ...
cum aqua plurima sedat hanc sitim:ꝛ aqua
ordei habens bonitates suas ex modo pa
rationis sue:confert sicut Hyppocrates ...
Fluxū autem sanguinis a naribus ...
tem eis post crisī sistere nō debemus ...
pfluat. Et si fuerit nō creticus:s; pꝛopter e
uberātiam sanguinis confert tūc flebotho-
mia:ꝛ alia q̄ diximus in capitulo ,ppꝛio.
Fluxus ventris accidens eis in modis ...
pio est fm̄ vnum duoꝝ modoꝝ:aut enim p
pter multitudinem materie cū ...
gulationis nature:ꝛ sequitur ex hoc anheli-
tus facilitas:ꝛ lentescentia febris:ꝛ ē signifi-
catio bona:aut est pꝛopter exuberantiā ma-
terie:pꝛopter quam regulet a natura ...
sicut egurgitans:ꝛ ē significatio mala:ꝛ pꝛo
pꝛie cū nō sistitur per ipsū difficultas anheli-
tus tristitia:ꝛ febris inflammatio:ꝛ tunc eum
foꝛtassis superueniet moꝛs ī quarto vel ante.
Si aūt accidat fluxus ventris in fine moꝛbi ē
sit fm̄ alios duoꝝ modoꝝ:aut.n. expellitur
materia ad epar:ꝛ viscera:ꝛ sequitur ipsū so-
lutio:aut accidit a debilitate epatis:ꝛ p
stratione digestiue virtutis:ꝛ contentiue in
ipso:ꝛ sequitur post ipsum pꝛiciositas

Septimam rem cóplent administrati
ones regulationú circa regimé egri
in generibus sex rex. Et proprie: vt
dirigantur eis temperies in aere: que sit vt cú
q ad caliditatem declinis: et timeatur obtu-
sio et acuitas in ipso ex multiplicatione bo-
ree et austri in quantú possibile fuerit: et fiat
elongatio a fumis et vaporibus: et ventoruz
flatu: et ab aere agitationis aquaz: et ab esu
odor: et sicco. Nutriens át oportet commésu-
rari eis sm considerationem nřam quam di
rigimus: aut ad morbú: aut ad patienté. Et
ad morbum quidé: aut sm quantitatem acui
tatis: aut sm horá accessus: et recessus eius
Et multitudo qdem acuitatis facit necessa-
riam subtractionem nutrientis: sicut pnitas
multiplicatióem ipsius. Et Hyppocrates
qdem dixit apud vehementiá doloris: et acui
tatis: si cibus detur: est ponere egrum ad de
sperationem: et mortem: et illud ideo quoniam
natura debilis ad alterá duarú occupationú
aut deficiet: aut ad vtráq intendet. Et certú
est furiam ex resistentibus nature et suppedi
tatione multiplicari: quare tunc nutriés om
nino prohibédú é: et adhuc nutrire circa acui
tatis: et doloris aduentú seu augmentú hor
rendú est magis circa ipsius vltimitatem
Apud vero acuitatis: et vehementie doloris
declinationem nó suspectú: et minus apud lé
tescentiá. Vlteri⁹ át nutriendú qñ iam acci-
dentia quieta et leuia: et facilia fuerint. Et ad
huc vlterius quando iam ex toto remissa sút
Nutries igit cum nódú in toto dolor lenior
fuerit cum eo quod est sicut aqua ordei: et aq
gucbari: aut aqua mellis vtrisq factis subti
libus. Et cum iam a dolore alleuiatum egrú
inueneris: sed nó integre sis cótentus aqua
gucbari: et aqua ordei decocti in aqua pluria
decoctione vehementi: aut aqua alcerbin cú
aqua ordei decoctis vehementer facilitát .n.
sputum. Et si vlterius solicitare volueris ex
amigdalis infusú decoctionis earú admisce
bis: et dabis cú melle modico: aut gucbaro: et
ex eis est aqua alixanderes: et aqua tritici: et p
prie cum amplius egrum alleuiatum fuere-
ris: similiter iusculú ex maluis: et trifolocam-
na: et bletis: et sicla: et cucurbita: et sorbitiones
earú ex fabarum farina. Et pcedimus i fine
febris pulmenta ex butyro. Et post febré in
scula ex herbis cum carnibus teneris: aut vi
tellis ouorú. Et quidá ex antiquis dabát pa
nem cum aqua gucbari: et iuleb. Galien⁹ aút
precepit: quod et nunc pcedit vniuersitas

fermentatum non dari: facit enim apertionem
apostematis ante digestioné. Et azimum nó
dari: sputú enim inuiscat. Cum át rupturam
apostematis querimus: dam⁹ fermentatum
rupturá enim apostematis facilitat. Et vni-
uersaliter quidé pcedú eis cána melle: et gra
nata dulcia: et poma dulcia elixata aut assa
ta: et passule sine interioribus: et hesmeo et iu-
iube complete: et amigdale. Et qnq extendi
mus vsq ad pisces degentes in scopulis: et
proprie habentes squámas: et hec proprie tri
buanť sicut exigit dispositio. Et in pleuresi
qdem flegmatica danda é aqua cicerú: aut
aqua ordei: et cicerú cú melle et aqua cauliuz
cum oleo amigdalino: aut lacte amigdalarú
et cibenť sicla cuz oleo amigdalino: aut lacte
earum et melle: et detur etiá alteraniabin cuz
ysopo et melle: aut pulegio est ei cibus bonuš
Et dico quod tempus etas: regio: et pfuetu-
do in administratióe qtitatis nutrientium: et
numeri verú paru vel multú: semel aut ápli-
us dari debeant regulat: quare distinguédú
in illis sicut scis. Potus auté eis bonus est
aqua gucbari: et aqua mellis: et iuleb subtile:
et aqua ordei subtilis: et que hoc cursu pcedút
Aquam át in hyeme calidam bibát: in estate
vero temperatá. Verum abhorreant aquaz
frigidá nisi i duobus casib⁹: et hoc quidem in
tussi sicca: et aspera: et in siti: et caliditate vehe
menti: tunc quoq pcedimus ipsá frangétes
frigiditaté eius cú secaniabin: et iuleb: acqré-
tes ei ex virtute incisionis alsecaniabin vir-
tutem penetrationis vt penetret: et discurrat
in venas: et sigilletur. Deinde ex frigiditate
et humiditate virtutis aq extinguens inflam
mationé: et sedás asperitaté et sitim. Hoc est
enim quod nó omnes pprehenderút. In mor
bi át declinatione detur eis vinú albú: dulce:
subtile: et rob cum aqua pluuiali: et aqua mel
lis: et pceditur vinú aquosú eis lene: et vinuz
hesmes: et aqua decoctionis alhesmes: et aq
passularú: et iuleb: et q hoc cursu procedunt:
In flegmatica vero sorbeant aquá mellis: et
qnq decoctionis ysopi: et que hoc cursu proce
dunt. In melácolica vero cibenť sorbitioni-
bus factis ex sauic triticio: et melle: et altera-
niabin: et oleo amigdalarú: et ex sorbitionib⁹
factis ex farina fabarum et iusculis: ex ligua
bouis domestica et syluestri. Potent aquaz
mellis cum aqua lupuli aneti: et similiuz. Et
quidé iam dictum é in hac egritudine vetrez
fluxibilé cum moderantia fieri. Et enim et⁹
strictura vel largitas plurima nó é bóa. In

lubricitate igit ventris prohibēda sūt infu-
la ex herbis. Danda vero sūt apud ventris
stricturā: t cū sitis aspera fuerit t prohibēda
sunt granata t poma cū ventris constipatio
fuerit. Danda vero apud lubricitatē ipsius:
t sic intelligendum de ceteris. Cibare autē
aut potum dare: nō nisi a fece purgatis visce
ribus: vel saltē mēbris digestiōis pure. Hyp
pocrates iussit neq3 accedente dolore: neq3 p
sente eo: neq3 in hora deteriori horarū. Iussit
āt nec aperias venas fece constipatis visce
ribus: aut lubricitate dominante eis: t pp̄e ve
hementi: neq3 in die cū natura obijcit morbo:
sed in die minoris agitationis si possibile fu-
erit. Soluere vero apud ventris cōstipatōes
t apud materiei declinationē ad hypocun-
dria cum enematibus magis esse cōueniens
Galienus iussit. In euacuāda vero materia
mēbra nutritiua t spiritualia obsidente far-
macie opus esse precepit: t enemata vilia es
senō negauit: t proprie sicut dispositō exigit
Adhuc āt opus farmacie abscindendum est
apud febris t accidentis vehementiā3 exeu
sat enim tunc ab ea sola flobothomie admi-
nistratio: nisi forte liniri siccitatem viscerum
oporteat: t hoc magis cum clisteribus facias

Sermo in aqua ordei.

C Onsueuerūt antiqui vocare aquā3
ordei ptisanam t illū esse liquores:
resultantes ex elixatione alicui⁹ rei
in aquoso ex actione caloris operantis i illa
Verū illius habet artificem calorem aīalis
t proprie in vase proprio. Ptisanum autē
habet artificem calorem ignis in vase cōmu
ni sicut est elixatio carniū: et frumenti: et or-
dei. t aliarū rerū nutrientiū. Elixationē3 āt
rerum medicinalium cōsueuerūt vocare apo
gima. Et inuenerunt aq̄ ordei duplex officiū
.s. lenitionis cū abstersione: aut sine absters-
one: t si quidem est cum abstersione: potum
medicinalem vocauerūt. Eā3 vero que sine
abstersione est: quandoq3 vocauerunt potū3
tantū: t quandoq3 potum et cibū. Et in his
distinguitur modus operationis fm artem:
t scientiam: quare duplicem in eius operatō
ne inuenerūt artem vnam .s. facientem eam
potū medicinalem: aliam facientem potū tā
tum: aut potum et cibū. Ars vero prima mū-
dificat sic. Recipe ordei excorticati et fricati:
cum panno aspero fricatione vehementi vs
q3 ad excussionem tenuiū corticū circiter lib.
.i. t sit ordeū subtile mediū inter antiquum t
nouum: super quod nō cecidit de odore cor-
ruptionis aliquid: nec de contagione fumi aut
pulueris: t cōseruatū fuerit in loco aeris libe
ri: t iam habuerit pfectionē i natiuitate sua:
t pone illud electū in olla noua mundata lo-
ta: t abstersa nimis vt nō remāserit in illa de
odore: quicquā omnino: t proijce super ipsū
aque circiter lib. xx. t sit aqua fontiū dulcis
leuis: t subtilis: t exerce coctionē ipsius cū
omni facilitate i quantū possibile fuerit: Et
hoc sine fumo auferendo a pncipio spumā3
eius t decoquant vsq3 ad cōsumptionem me-
dietatis aque: aut duarū partium eius: deīde
colle t et conseruetur in vase vitreo: habet n.
hec aqua virtutē lenitiuā resultantem in ea
ab aqua t medulla ordei. Abstersiuam t la
uatiuam a nitrositate quadā exposita in corti
ce ordei interiori regente medullam ei⁹. Est
igitur facilis lauatiua: t spuū facilitatiua. Ve
trē lubricat: opilationes aperit: t vrinā pro
cat. Ars vero secūda modificat sic: blāndū.
Recipe ordei excorticati circiter lib. i. t
frica illud cū pāno aspero fricatiōe vehemē
ti vsq3 ad exclusionē: t ad seperationē tenuiū
secorū corticū omnino: t laua illud lauationi
bus pluribus cum aq̄ calida: deinde pone
i olla: t fūde super ipsū aque circiter lib. vii.
deinde bulliant cū facilitate ebullitione vna
t proijcias ab eo illa aqua: deīde pone super
ipsū aque calide circiter lib. xx. t decoq3 cum
facilitate vsq3 ad lib. x. vel vsq3 ad lib. vij. de
de cola t reconde in vase vitreo. Hec āt sic
sitim t aspiratē sedat: t inflāmationem extin
guit pectus pulmonē: t guttur lenit: fauces ex-
tinguit ventrē lubricū reddit: precordia hu-
ectat: t spūtū facilitat. Hec āt aqua vlteriorē
recipiens coctionē infundendo adhuc in ea
parū post parum circiter lib. x. aque calide
fit cibus t potus: quē quibusdā colatum: q̄
busdā nō colatum fm necessitatis indigenti
am. Hyppocrates dari precepit. Et q̄n ad
hūc vlteriorē recipit decoctionem vsq3 adeo
donec habeat mediocritatem inter unctum
et liquidum: et est cibus laudabilis habēs bo
nitates solemnes.

Sermo in aqua cicerū.

D Ixerūt antiqui duplicē in ciceribus
proprietatem esse. Et ex eis vna est:
que est expansa in superficie corticū
cicerū humiditas bauracia cum caliditate su
tili que tollitur sola ebullitione. Et est alia p
prietas que sedet in toto corpore eorū: et est

humiditas dulcis nutribilis tantum inflāma
tiua. Si vero coxeris lib.i.cicer͡ conseruan
tium adhuc nitrositatē suam cū lib.xx.aque
facili decoctione vsq̄ dū redeāt ad lib.x. tūc
erit aqua eorū potus medicinalis: ꝛ ꝓpterꝫ
laxatiuus: et abstersiuus: ꝛ aperitiuus opila
tionū tam precordiorꝫ q̄ nutritiuorum: ꝛ via
rū urine frangitiu⁹ lapidum in eis: ꝛ mūdifi-
cat viscera: sitim tamen non tollit. Et si vlte
riorem excipiat coctionem: ꝛ cuꝫ plurima aq̄
vsq̄ dum acquirat mediocritatē inter tenuie
ꝛ ī ūctū ē cibus bonus egritudinib⁹ flegma-
ticis. Verū oportet vt detur collatū. Ex ci-
ceribus āt a quibus iam expoliata fuerit ni-
trositas: fiant iuscula incitantia ventrē: et ī
pinguātia sermōdeꝫ ī aqua mell'ā scripsim⁹ ī
antidotario nr̄o: q̄re nō ē hic necesse ꝓpetere

Haboali. Juleb alkesmes conferēs
cū auxilio dei pleuresi: ꝛ dolorib⁹ pe-
ctoris. Recipe alkesmes ꝛ passulas
et decoquantur in aqua decoctione sufficiē-
ti: et accipe huiusmodi aque partem.i. peni-
diarum partem.ꝭ decoquatur vsq̄ dum suffi
cit ꝑ eundem modum fiat iuleb.

Item. Sirupus conferens tussi: et
pleuresi. Recipe succi granatorum
dulcium lib.ij. succi cannarum mell'
lib.i. penidiarum tantundem. Fiat ex eis si-
rupus bonus: si deus voluerit.

Iohannitius Juleb' subtile cōferens
pleuresi cum inflāmatiōe ꝛ siti. Re
cipe succi melonis indi: aut succi cu
curbite asse lib.iij. çuchari lib.iij. Fiat ex eis
sirupus: ꝛ detur cum aqua ordei.

Item. Sirupus violaceus cōferēs
febribus et pleuresi: ꝛ tussi sicce. Re
cipe violarū recentium: seminū cito
niorum: ꝛ citrulli ana.ʒ.x. seminis malue.ʒ.xij
gūmi arabici.ʒ.viij. draganti.ʒ.xv. Funde
super ea aque calide lib.vij. ꝛ dimitte die: et
nocte: deinde bulliat ad ꝯsumptionem medi-
etatis. Deinde cum penidiarum lib.ij.ꝛ.ʒ.fi-
at sirupus. Da cum aqua ordei: ꝛ mucillagi
ne psilij mane: et sero.

Isrealita. Sirupus ꝯferēs pleure
si: ꝛ catarro calido: ꝛ tussi calide cuꝫ
asperitate: ꝛ siti vehementi factis cau
sa siccitatis ꝑ potio. Recipe iuiubarꝫ pigui
um: sebesten: añ.c. violarū siracost añ.ʒ.x. liq̄
ritie florꝫ lingue bouis domestice añ.ʒ.xij. se-
minis malue citoniorꝫ: añ.ʒ.v. super ea ꝓijce
aq̄ calide lib.viij. ꝛ dīmitte die ac nocte: deīde
coque vsq̄ ad ꝯsumptionem medietatis ꝛ cū
çucharo lib.ij.ꝛ succi malorꝫ granatorꝫ dulci
um lib.i. Fiat sirupus. da cum aqua ordei: et
mucillagine psilij.

Item. Sirupus ꝯferēs pleuresi cū
inflāmatione: ꝛ acuitate vehementi
ꝛ tussi difficili. Recipe aque cucur-
bite lib.iij. siracost violarū añ.ʒ.xx. pulpe cas
siefistule.ʒ.x. Infūdantur omnia: per die ac
noctem in succo predicto calido. Deinde fri
ca manibus: ꝛ cola: ꝛ cum succi granatorum
dulcium: et çuchari lib.ij. Fiat sirupus da vt
superius diximus.

Hamec. Sirupus de violis ꝯferens
pleuresi: ꝛ tussi calide. Recipe viola
rum.℥.ꝫ. seminū citoniorꝫ: ꝛ maluꝫ
añ.℥.i. iuiubarꝫ sebesten añ.xxx. decoque in
lib.vij. aque cucurbite ad tertie ptis ꝯsūptio
nē. Et cum çuchari lib.ij. fiat sirupus.

Filius Zacharie. Confectio troci-
scorū festinantium maturationem ī
pleuresi: ꝛ facilitantiū sputū. Reci
pe violarū: succi liquiritie añ.ʒ.x. dragagāti:
amili: seminis altee: seminis feniculi añ.ʒ.iij.
confice cum mucillaginibus: ꝛ ꝓprie psilij:
ꝛ seminum citoniorum: ꝛ seminis lini: Et sit
dosis.ʒ.i. cum sirupo violato.

Item. Confectio vnguēti lenientis
pect⁹ ꝛ facilitātis sputū. Recipe oli
violarꝫ.ʒ.iiij. mucillagis sēis lini. et
semīs citoniorꝫ: ꝛ mucillagis sēis altee añ.ʒ.
.iiij. ordei mundi cocti ad ꝑfectionē vsq̄ dum
rubescat.℥.i.ꝛ.ʒ. succi radicū lilij.℥.i. cere pu
re.℥.i. aggregentur oīa bona aggregatiōe: ꝛ
ungat cū eo pect⁹: bonū si deus voluerit

Sabor rex medorꝫ. descriptio vnguē
ti sedātis dolorem ꝛ lenientis sputū
Recipe olī violati.℥.ij. cere:℥.ʒ. ad
ipis anatis: ꝛ galline: añ.ʒ.v. isopi humide.ʒ
.viij. butyri ouiuꝫ loti sepe ī aqua ordei.ʒ.iiij
mucillagis sēis lini: ꝛ altee añ.ʒ.x. Et fiat ex
eis vnguētū bonū: ꝛ expertū. Et si materia
compactior fuerit: pone pro oleo violato ole
um de lilio

Item. Confectio emplastri mirabi-
lis ad ea que diximus. Recipe foli
orum violarum.ʒ.v. radicum lilij.ʒ.
.x. farine ordei: et fabarum ana.ʒ.vi.ꝛ.ʒ. mu-
cillaginis maluauisci: et seminis citoniorum:
et seminis lini: añ.ʒ.xij. florūꝫ camomille dra
gaganti ana.ʒ.vij. cere.℥.ij. olei violati.℥.ꝫ
ꝫ. rob quantum sufficit aggregentur omnia
et decoquantur: et suppone. Si autem ma-
teria compactior fuerit: et indiget resolutiōe

addantur in eo farine ordei seis lini. ʒ .i. pro
oleo violato ponatur oleū de lilio. Et si cali
ditas intensior fuerit adde eis succi foliorū
cucurbite nenufaris añ. ʒ. xv. et subtrahimus
semen lini.

Item Aliud sedās dolorē maturās
Recipe farine ordei: mellilotī añ prē
.i. farine fenu greci: seminis lini: ana
partē. ʒ. seminis papaueris albi partis vnius
tertias. vel aut corticū papaueris prē. ʒ. vitel
lū oui vnū rob quātū sufficit ad aggregādū ea.

Aliud Almaraan. Emplastrum cō
ferens pleuresi. Recipe violarū sic
carum: furfuris farine albe: farine
ordei et fabarum malue: camomille mellilotī
partes equales. Confice cū cera et oleo vio
lato quantum sufficit: et vtere. Et si necessi
tas expetit ad maiorem resolutionem: adde
ficus albas farinā seminis lini et fenugreci.

Si āt resolutio quā queris nō fuerit
possibilis: immo tendit ad hoc vt su
purēt: et hoc significatur ex eo quod
nō mundificatur decimoquarto die imo mul
tiplicatur dolor cum febre: et difficultas et cō
strictio anhelitus et tussis: et alia. Et tunc dū
temus nostram consideratiōnē ad inuestigā
dum qualitatē accidentiū significātium sup
alterū duorum ex his que compꝛehendit ra
tio de esse virtutis. Nā si dolor cum predictis
accidentibus nō multum fuerit: neqꝫ propter
flobothomiā: neqꝫ propter sputū neqꝫ propter
alia sedatus: et virtus fuerit fortis expecta
suppurationē. Si autem fuerit debilis expe
cta casum eius et mortem.

Et dixit Hyppocrates qꝫ qui pleure
sis nō resoluitur neqꝫ mūdificatur vsqꝫ
ad diē. xiiij. Tūc permutatur ad collectio
nem: Et tunc oportet vt ars perducendi colle
ctionem ad suppurationē: et ex suppuratiōe
ad statum incolumitatis dirigat intentionem
nostram ad sex res. Prima quidē est matura
tio apostematis. Secunda est ingeniatio ad
rupturā eius. Tertia ē abstersio et mundifi
catio materierum. Quarta est mūdificatio:
et consolidatio. Quinta est correctio acciden
tium. Sexta est rerum sex regulatio.

Primā igitur rē cōplet administratio
rerum medicaminū aggregantium in
se virtutem lenificationis sit et reso
lutiōis vt cadat maturatio equaliter in mate
riam collectā: et illā quidē oportet vt latitudi
nē cū gradatione administrationis medicāi
num habeat incipiendo ab eis que sūt in gra

du temperate complexionis extendendo ad
ea que sunt maioris eleuationis: donec per
ueniatur ad gradum fortiū. Et scias quoniā
principium operationis medicamēti fortis in
equalem facit maturationē: aut ante matu
rationē apostema aperit. Maturantium
quedā operantur administrata interius per os
Et quedam exterius et interius operantur:
et temperatus est aqua decoctiōis ficuū sic
carū: et dactylorū: et fortius eis est decoctio
vitorūqꝫ: et ex eis est decoctio fenugreci: fi
cuum siccarū cum robaurfine eo aut passu
larum et fenugreci: aut aqua ordei decoctiōis fi
cuum siccarū vel radicum lilij cum melle. Et
ex eis est fortius decoctio ficuum passularum
enucleatarū: dactylorū: fenugreci: et seminis
malue cum melbuegi: et si fuerit eo calliditas
vehemens: tūc conueniens est aqua ordei cū iu
leb subtili: aut cum aqua mellis aut cum aqua
decoctionis maluarū: aut seminū eius aut
altee: aut radicis lilij aut ficuū siccarum et passu
larum: aut feniculi: aut seminum citoniorum
et similium.

Confectio trociscorum facientiū matu
rationē: et proprie cū nō est calliditas
vehemens. Recipe seminū malue
altee: farine fenugreci: seis lini: ana: farine o
rdei: succi liquiritie: terauiabin ana. fiat tro
sceos cum mucillagine seminis lini. Da cum
eo quod conuenit ex potibus.

Confectio alia trosciscorum conferē
tium ei cū quo est caliditas et febris
vehemens. Recipe violarū florū
draganti: amili: succi liquiritie: seminum
niorum: seminū citruli: et melonis: et cucurbite
seminum malue: altee: florū mellilotī añ. Fiat
trociscos cū mucillagie seminū citoniorum
aut seminis lini. da cū eo quod conuenit ex potu.

Extrinsecus āt operantium quedam
sunt embrocationes: et proprie ex aqua
decoctiōis malue altee: aut fenugre
ci: aut seminis lini: aut citoniorum et similium
administrate cum spongijs. Et quandoqꝫ ad
ditur eis quod est sicut mellilotum et aneth
et herba viri: quando oportet sedare dolor
Et quando oportet: quedam sunt linitiones
et proprie que sunt sicut cera: et oleum imbi
bita in mucillagine psilij: et seminum malue:
aut in mucillagine fenugreci et seminis lini
altee: et similium. Et ex eis est adeps galli
anatis: et similia. Et fortius eis est diaqui
lon dissolutum in oleo de lilio. Et adhuc
fortius: Quod fit ex mucillagine radicum

malue.altee farine ordei fenugreci: feis lini
τ feminis citonio:τ melle aggregatis cum
butiro loco:τ ceroto facto ex oleo τ cera: τ q̄
cūq; sunt emplastrationes: τ proprie cū eis
que fiunt sicut ex farina ordei τ mucillagine
ficuum cū melle simul coctis: aut ex farina or
dei τ mucillagine cū melle τ oleo veteri: aut
ex dactilis et farina frumenti: τ rob. ¶ Et ex
valde bonis ē quod fit ex folijs caulium τ fa
rina feni greci cum butyro simul coctis. Et
similiter ex radice lilij cocta cū rob τ butyro
Et fortius eis est quod fit ex farina ordei: et
semine lini: τ fenugreci τ semine malue coct
cum mucillagine ficuū τ altee cū melle τ bu-
tyro et rob τ adipe antiquo. Et adhuc forti⁹
si addatur eis galbanum dissolutum in rob:
aut vino dulci. Et adhuc fortius si addaf ex
fimo colūbino. Et fortius adhuc si addatur
verūq;. Hoc autem medicamen interdū col-
lectionem vsq; ad partes cutis adducit. Et
si addatur in medicamine herbe albedestur
aliquid operabitur id vehementius. Et con-
fert in hac hora administratio quietis τ pro-
prie in aere quieto: τ temperato ad caliditatē
τ humiditatem declināt. Cibos āt manducēt
maluas blites siclam atriplicē cū oleo amig
dalino. Et ex summa olerū: melius ē lenteg
est enim ei cibus τ medicina citam τ facilem
faciens apostematis maturationē. Et lauda
tur eis aliquid alterentiabiue ius cicerū dul
cium cum mellilioto: τ sorbitiones frumenta
te τ ius caulium τ similia. Et concedūf eis
in sa mensa ficus sicce elixe. τ dactili humidi
τ hesnes: τ poma dulcia elixa: et canna mel-
lis τ similia.

Secundā rem complent administrati
ones medicaminum aggregantium
in se virtutē lenitiōis τ aptōis cū ingēia
tionibus ex modis opationū. Et ad hoc q̄-
dem genus medicaminis perueniendū ē cū
iam factū ē dubellari. τ hoc quidē significaf
ex remissione doloris: τ febris: τ multiplicatō
ne grauedinis in loco collectiōis. Medica-
mina autem quibus inest proprietas hoc fa-
cere ex eis que sumuntur p os sūt sicut siru-
pus de isopo τ de passio. Et ex eis efficatior
est sirupus de succo herbe albedustar: τ mel-
le: aut apozima eius cum modico fermēti si
mul distemperatis et coctis: τ fortius eis est
succus ipsius cum fermēto: τ melle: τ adhuc
fortius: si addaf eis baurac modicū: τ ē forte
τ confert in hac hora: τ proprie cū natura est
fortis: τ febris nō est: administratio tiriace. τ

mitridati. Festinant enim et facilitant aperti
onē. Et similiter sinapis cum aqua mellis aut
assa ferida cū lacte. Et eis āt quib⁹ vtimur
extra: est emplastrū factū ex herba albedu-
stur: τ butyro: aut adipe antiquo: τ melle. Et
fortius eis ē si addaf ex fimo colūbino: τ fer
mento τ adhuc fortius si addaf baurac. mo-
di āt operationum quibus ingēiamur ad ap
tionem apostematis sunt prouocatio tussicule
hora post horam. Et fortius eo est prouocatō
vomitus: τ confert ante horam eruptiōis: vt
dormiat super latus infirmum deinde reuol
uaf subito et impetuose ad latus sanū. τ sūt
ex ingeniantibus qui mouent et agitāt eos
lecto pensili aut in curru: τ sunt qui agitant
sedem in qua sedēt gubernādo eos ne cadāt
Et sint cibi eoꝝ in hac hora sorbitiones fer-
mētate ex farina cū melle: aut tritico aut ex
farina ordei: aut tritici aut cicerū. Et pānis fer
mētatus infusus aqua mellis: aut rob: τ con
cedunt eis oua sorbilia cum pane: τ lac ca_in
sicut mulgef cū pane: τ passulis: τ ficus sicce
cū pane. Et comedāt i sa mensa grana pine
arū cum ficubus siccis: τ amigdalis dulcib⁹
τ amaris τ fistia.

Verū si cū hac arte apostema nō rū-
pitur: tunc est timorosū: q̄re oportet
vt aperiaf collectio cū flobotomo
aut cauterio vt sanies egrediatur: τ nō subi-
to: ne superueniat ei quod ē sicut debilitatio: τ
sincopis: τ mors. Quare oportet vt paulatī
omni die trahaf: τ cum cautela. Cum autē
sanies que expuif post apostema iam fractū
aut egreditur post apertionē iam factā fue-
rit alba: τ iuncte equalis non habens ō odo
re corruptionis aliquid omnino: et febris cō-
tinuaf remissio paulatim: tunc est aliquid de
quo est spes: ad incolumitatē: et proprie qñ
continuantur ei quinque alie significatiōes
laudabiles: q̄ sunt pprie lenitas: quies: iocū-
ditas: τ desiderium cibi: τ bonitas aliaꝝ opa
tionum: videlicet naturalium: τ spiritualiū
quare in hac oportet hora vt ɔseruet virtutē
cum carnibus: et cibis temperatis. Neq; ter
rendum de febricula: quoniam eradicabitur
paulatim exeunte sanie. Cum autem accidē
tia in contrarium eorum que diximus appa
ruerint: tunc est illud de quo desperabitur.
¶ Inquit Hyppocrates: terminus rupture
huius apostematis: quandoq; prescribitur i
.xx. eius: quandoq; .xl. τ quādoq; .lx. et illud
ideo quia τ quāto accidētia collectiōis fuerint
vehemētiōa tāto stat⁹ velocior τ eruptō velociō

⁊ quãto accidentia leniora ⁊ pigriora fuerint tãto status ⁊ eruptio remotior. Accidẽtia aũt super hec significãtia sunt febris ⁊ dolor. Hec enim vehementia: aut remissa eiuſ. aut tardã eruptionem declarant.

Tertiã rem ꝯplent administratioẽs medicaminũ a sanie mũdificantiũ post colectionis eruptioẽs. Et hoc quidẽ ſm exigentiã declinatiõis saniei. In quibusdã enim trãsitum hñs p pulmonẽ excreat̃ cum tussi. In quibusdã vero recipit̃ in vacuitate corporis: ⁊ subintrans venam ꝯcauã trãsit ad epar: ⁊ si quidẽ: aut ĩ ptem ꝯcauã eius: et declinabit ad intestina magis sicut ad ꝓpinquiores ductus aut ad ptẽ gibosã ipsius ⁊ d̾clinabit ad vias vrine: ⁊ ĩ quibusdã fit pꝰ rupturã ad nullã partiũ saniei declinatio: quare ꝯculcat̃ ibidẽ: ⁊ ẽ materia morboꝝ difficilium ⁊ prisis: ⁊ qñq3 prefocat multitudine sua. Quibus omnibus iã succurrimus vt mundificetur a ꝓncipio vulnus: Nisi. n. sic Hippocrates dixit vsq3 ad. xl. dies mundificatũ fuerit faciet cadere in ptisim. Cũ aũt natura expulsionis saniei viã fecerit p os abstersiua: mundificatiua: lauatiua medicinã dari oportet et in genere coꝝ ẽ aqua mellis laudabilior: ⁊ aqua zuchari ⁊ iuleb: ⁊ similiter aqua ordei: ⁊ aqua cicer: ⁊ fortius eis est secaniabin Galieni quod scriptũ ẽ ĩ capitulo qḋ ẽ ante istud. Et adhuc eis fortius ẽ decoctio isopi ⁊ sirupus eius. ⁊ decoctio radicũ lilij celestis ⁊ sirupus ipsius mellinus. Huius etiã intẽtionis est lohoc de caulibus: ⁊ lohoc de squilla: ⁊ electuariũ d̾ ordeo: ⁊ lohoc d̾ alleis ẽ vehemẽs virtutis ĩ hac pte: ⁊ allea assa cũ melle ⁊ butyro. Et nos hec scripsimus in capitulo d̾ asmate ⁊ tussi. Plura ⁊ diuersa ex eis que pectus ⁊ pulmonẽ a putredinibus mundificant: scripsimus ibidẽ que ibi requirũtur. Cõfert etiã vomitus prouocatio cũ interpolatione cum aqua mellis: ⁊ sale: aut cũ aqua mellis et baurac: aut sinapi. Conferunt etiã sup locũ embrocatiões ⁊ linimenta ⁊ emplastrationes: ⁊ ꝓprie ex rebꝰ que adiuuãt ad mundificationẽ: ⁊ ex summa coꝝ est decoctio albasce: aut isopi: aut ireos: aut similiũ administrata cũ spongijs. Et qñq3 miscetur cũ eis quod ẽ sicut spica ⁊ lignũ balsami: et grana cinie: bueg. ⁊ aristologia rotunda. Et ex eis que liniunt̃ super locũ est oleũ de spica: ⁊ oleũ d̾ alcãna. ⁊ oleũ de lilio: ⁊ oleũ camomillinũ ⁊ anetinũ. Et fortiꝰ eis ẽ oleũ d̾ ireos. Et adhuc fortius est oleum balsami.

Emplastrationes aũt oportet vt fiant ex eis que sũt sic camomilla mellilotũ spica ⁊ farina ordei fenugreci ⁊ seminis lini ⁊ seminis malue congregatio cũ cerotõ qḋ fit ex isopo humido: ⁊ oleo de lilio: ⁊ oleo nardino: ⁊ oleo de ireos ⁊ cera. Et fortius eis est ⁊ ꝓprie quando q̃ritur extinctio: ⁊ ꝓprie factũ ex alumine: sulfure ⁊ aspalto aggregatis cũ oximelle. Et quidẽ sup his cauen est: medicinã huius nõ esse euacuandã ab aliq̃ trium ꝓprietatũ. Et pma quidem est vt sit abstersiua ⁊ mundificatiua. Secunda vt sit mebei per quod ẽ saniei transitus confortatiua. Tertia. vt sit expulsionis facte p illud iuuãtium facilitatiua. Et pmum quidẽ pficitur cũ eis que sunt sicut aqua mellis: ⁊ aqua zuchari. sirupus mellinus: ⁊ alia quoꝝ precessit rememoratio. Et secũdũ vero cũ eo qḋ ẽ sicut isopus hasce: hesimes: ⁊ similia in expulsione facta per pulmonem. Et sicut spica: ⁊ condumenti: ⁊ amigdalarum amarũ: ⁊ similia in expulsione facta per epar ad vias vrine sicut trocisci diarodon: ⁊ mastix: ⁊ sudꝰ: ⁊ similia facta in expulsione per epar ad intestina: Tertium vero perficitur cum eo quod est sicut ireos et semen altarac et carthamus: ⁊ similia: ⁊ quando sanies expurgatur sputo. Et sicut decoctio feniculi ⁊ apij: ⁊ aqua cicerum ⁊ similium quando expurgatur p vrinã. Et sicut sal: ⁊ baurac: ⁊ carthamus: quando expurgatur per intestina. Et sunt ex medicinis que aggregant in se omnes intentiones sicut vua passa antiqua: et mel: ⁊ liquiritia ⁊ capilli veneris: et isopus: ⁊ cassiafistula: et manna ⁊ similia. Hec. n. adiuuãt ad expulsiones omnes q̃s diximus. Et sunt ex medicinis magnis: que etiam aggregant omnes has intentiones: sed non sunt administrãde nisi cum morbus ꝓprie cronicatur. Et sũt tiriaca ꝓprie: et mitridatũ ⁊ athanasia: mũdificant enim hec sufficienter. Et ex eis ẽ cõfectio mirabilis relata ad Archigenẽ quam scripsimus in capitulo de tussi. Et similiter medicamen de piperibus. Uerum super his cautela adhibenda est: oportet enim febre decrescente dari: ⁊ natura non debili existente: ⁊ cum melle plurimo: aut aqua mellis: ⁊ vt expetetur sanies: ⁊ mundificetur locus. Et sit potio eorum circiter auellanam vnam vel duas ſm exigentiam rei cum eo quod conuenit ex potibus ⁊ ꝓprie cum aqua mellis. In cr̃astinum autem sit quantitas eoꝝ maior: ⁊ sic semper diminuẽdo donec perueniat̃ ad mel solum

Et si nõ plene cũ his mundificet̃ :iterũ rede
atur ad illa: et iterũ si oportet procedat̃ eadẽ
doctrina vsq̃ ad id quod exiccet̃ in totũ. Et
si cum hoc regimie adhuc nõ mundificabit̃
plene: accelerabimus cũ sapia ⁊ administrabi
mus medicinã ex arsenico ⁊ sulfure fꝫ sentẽ
tiã traditã a nobis in capitulo de asmate: et
tussi. Hec.n.exiccãt cum fortitudie. Et sicũ
his ꝯstringit̃ anhelitus redeundũ est ad ea q̃
dilatãt ipsam: ⁊ educunt saniẽ sicut aq̃ mel
lis cũ medicamine ysopi. Et si supcalefiunt
ex earũ administratione: redeũdũ ẽ ad aquã
ordei cum aqua mellis: ⁊ iulep et similia. Cũ
autẽ hec accidentia cessauerint.s. constrictio
anhelitus ⁊ supercalefactio: ⁊ exiccatio ite
rent̃ predicta cum vicissitudine sm exigenti
am necessitatis. Cibi ãt eoꝝ sint: sicut aq̃
cicerũ: ⁊ alterantia alim: ⁊ sorbitiones subtiles
ex farina cicerũ ordei ⁊ fabarum cũ oleo ami
gdalino ⁊ melle et zuccharo ⁊ ius caulium cũ
oleo amigdalino: ⁊ quandoq̃ cum gallinis ni
si febris vehemẽtia ꝓhibeat ⁊ ius gallinarũ
antiquarũ: ⁊ ius galli antiqui: ⁊ carnes pulli
ne et edine: ⁊ addat̃ eis in cibis: aut iurib⁹ eo
rum dum res expostulat ex pipere aliqd̃. ad
iuuat enim ad mundificãdũ: ⁊ exiccandũ. Et
pcepit Galienus dari cepas et alleum in ie
iunio vt vulnus nõ claudat̃: donec mundifi
cet̃. Et precepit dum sanies ad intestina de
clinat dari cibaria que ventrẽ moueãt: sicut ꝓ
prie malua bleta atriplices ⁊ leurẽq̃. Et cuꝫ
per vias renum educere volueris dari q̃ sũt
sicut asparagi: aut baulia: ⁊ similia. In se
cunda vero mensa comedat grana pini ami
gdalas cum melle: ⁊ semina feniculi: ⁊ dacti
los hũidos: ⁊ similia. Et concedũt̃ etiã post
cibos poma dulcia: ⁊ citonia: et pira: ⁊ ꝓprie
sceburd: ⁊ similia. Potũ ãt damus eis vinũ
dulce: ⁊ vinum alkesimes: ⁊ vinũ de passulis
⁊ aqua mellis: ⁊ aqua zuchari. Si ãt colle
ctio erũpit̃: ⁊ diffũdit̃ sanies in loco collecti
onis ad nullã partẽ declinãs: tũc oportꝫ cau
teria super eodẽ loco.iii.vel.v.vel plura sine
cessitas expetit i pectoris cũ cauterio punctiꝫ et
perforet̃ pectus vsq̃ ad locũ saniei: Et hoc
si fuerit i pectore. Si ãt fuerit i latere apiat̃
cũ sagitella vsq̃ dum perueniat̃ ad saniem: vt
extrahat̃ ⁊ exiccet̃ extractionibus remouen
tibus materiã donec sanies paulatim exicce
tur in totum mundificationibus ⁊ abstersio
nibus quotidie factis cũ aqua mellis: Aut
cum vino mellito ⁊ similibus.

Quartã rem ꝯplent administratiões
medicaminũ aggregantium nunc vir
tutẽ abstersionis ⁊ mundificationis
nunc vero icarnatiõis ⁊ ꝯsolidatiõis. ⁊ opor
tet medicamina huius sibi inuicẽ succedãt vs
q̃ dũ plena appareat sanitas. Et dictum est
aquã mellis abstersiuũ bonũ esse. Et dictuꝫ
est de aliis que nõ oportet nunc iterare. Et
iã quidẽ cõpertũ est in lacte caprino: aut asi
nino aggregari intẽtiões duas: scilicet abster
sionis ex pte aquositatis eius et ꝯsolidatiõis
ex pte caseitatis eius. Et oportet vt sit lac
calidũ statim cũ mulget̃: ⁊ sit post bonuꝫ pa
stũ: ⁊ ꝓprie desiccatiuũ. Uerũ asininum lac
subtilius est q̃ caprinum: caprinũ vero tempe
ratius est eo. Et aqua decoctionis ordei: can
croꝝ fluuialiũ aggregat similiter intentiones
duas pdictas: ⁊ similiter lac coctum cum oli
uis. Medicinaꝝ ãt icarnantiũ ⁊ ꝯsolidãtiũ
vulnera pulmonis ⁊ pectoris: sũma dicta est
i capitulo de sputo sanguĩs: quare oportet:
vt pars illa afferat̃ ad locũ hunc. Et loq̃mur
adhuc de eis in capitulo de ptisi si deus vo
luerit. Cibi ãt eoꝝ sint carnes paruaꝝ auiũ:
⁊ extremitates edorũ ⁊ porcorum iuuenum
⁊ arietũ castratorũ: ⁊ risum cũ gallinis: ⁊ tri
⁊ sorbitiones tenere ex frumẽto cuꝫ carnib⁹
Et ex valde iuuantibus sunt sorbitiones ex
farina orobi: aut ex farina risi cum lacte. Et
lac coctum cũ eis est cibus delectabilis: ⁊ ꝓ
prie cũ lapidibus fluuialib⁹: aut calide: et si
militer caseus recẽs: ⁊ similiter sorbitiones ⁊
pulmenta ex lacte cum farina cicerũ: aut fa
barũ: aut amili. Caueat̃ ãt indigestio eius ꝯ
tingens.n. ex lacte molesta ẽ ⁊ inimica ⁊ pro
prie quantum eius nutrimentum est amicuꝫ
Potus eoꝝ sit vinum mediocriter stipticũ:
⁊ vinum album antiquum: ⁊ vinũ antiquum
dulce est bonũ eis: ⁊ aqua in qua extinguit̃
ferrum: aut aqua de minera ferri: ⁊ aqua ro
sata et aqua pluuialis infusionis gummi ar
sicet similia: ⁊ laudatur eis rob myrtinum et
sirupus eius: et mina cum aqua masticie: Et
nõ negligãtur excellẽtie zuchari rosati ⁊ ad
ministrationes eius omni hora. Fortasse.n.
est ipsum solum medicina curans eos ⁊ nos
diximus in capitulo de sputo sanguinis sm
sermonem Galieni: et dicemus hoc latius i
capitulo de ptisi si deus voluerit. Medicina
rum autem summa: que administratur em
plastrando dicta est in capitulo de sputo sã
guinis.

Quintam rem complent administra-
tiones medicinarū sedantiū accidē-
tia in tota cure latitudine supuenien-
tia: et sunt vehemētia doloris: et febris: et pra
uitas angustie: et sitis: et tussis vehemens: et
strictio anhelitus: et vigilie: et fastidiū cibi: que
tempore collectionis: et maturationis timo-
rosa sunt: maturata aūt ea suspecta sūt ma
gis post eruptionem autem ipsius remanen
tia mortalia sunt. Uerum ex eis quedam re
manentia sunt fm magis: et minus suspecta
et quedam corrigi possunt: quedam autem mi
nime. Inquit Hypocrates dolor et febris:
circa saniei generationem vehementiora sūt.
generata autē ea remissiora: et amplius remis
siora post eruptionem ipsius: et adhuc ampli
us mundificata: et exiccata ea. Si autem in
contrarium hoc acciderit: tunc nil aliud nisi
pessimitas et profunda corruptio ex prauita
te ventositatis significatur: et hec quidem ve
re mortalis: et testatur hoc virus apparens:
sicut amurca et fetidum et hoc quidem incor-
rigibile desperandum omnino. Et hoc idē
de prauitate angustie dicimus et similiter de
tussi et constrictione anhelitus. Uigilie aūt
sitis et appetitus defectio aliam: atque aliam
possunt habere causam propter quod non iu
dicanda mala simpliciter. Uigilationē autē
efficit mala cerebri complexio sicut siccitas et
hauractas ex mala humiditate occultata in
ipso. Aliquando autem efficit frequens agi
tatio super aliqua re: et iam quidem diximus
curam eius in capitulo de sahara. Sitis eti
am causam potest habere extraneam: sicut est
proprie salsuginositas ex mala qualitate ex
istente in stomacho: aut caliditas: aut siccitas
in orificio ipsius. et alia sicut dicemus in capitu
lo suo: et curatur sicut dicemus ibi. Et simili
ter defectio appetitus potest habere cās quas
etiam dicemus in proprijs capitulis.

Sextam rem cōplent administratiões
regiminū ex generibus rerū sex fm
exigentiā quisque canonū supradicto
rum. Et hoc quidem dictum est.

Filius Zacharie. Confectio troci-
scorum qui administrantur cum aqua
ordei cum qua cocti sunt cancri flu-
uiales: et sirupus de papauere: aut rob myrti
Et conferunt ad consolidationem et mundificati
onem vulneris aut pulmonis: quarū permix-
tio. Recipe papaueris albi: seminis cucurbi
te et citruloꝝ excorticatorum an. ʒ. x. amili dra
gaganti: gummi arabici: succi liquiricie ana.
ʒ. v. thuris masculi: sedenegi lori: boli arme
ni: sanguinis draconis karabe an. ʒ. ii. myrre
cinamomi: opii. an. ʒ. i. Et fiant trocisci: et ad
ministrentur.

Item. Confectio emplastri festinā-
tis maturationem pleuresis: et se-
dantis dolorem eius. Recipe aneti
camomille violarum siccatarum furfuris alice
farine seminis lini fenu greci ordei an. Deco
quantur in aqua donec sint decocta. Dein-
de conterantur: et misce cū oleo antiquo: Et
supponatur tepidum: et quādoque addunt in eo ci
nis capillorum et adeps anatis.

Galienus. Confectio loboc mundifi
cantis et abstergentis saniē a pecto-
re et pulmone. Recipe amigdalarum
dulcium et amararum granorum pini seminis radi
cis: farine lupinorū an. partes equales. Con
fice cum melle: et da cum eo quod oportet.
Plures ex preteritis medicinis mundificā-
tibus pectus: et pulmonē a sanie et virulentia
sunt in capitulo de asmate et tussi eque repe-
tuntur ibi. Et ex medicinis sanantibus vulnera
pectoris et pulmonis. plures dicte sunt in ca-
pitulo de sputo sanguinis.

Aboali. Confectio trociscorū ad vl
cera que fiunt in pectore et pulmone
consolidantium ea. Recipe rosarum
balaustie an. ʒ. ii. sanguinis draconis: amili
olibani an. ʒ. i. dragaganti: masticis an. ʒ. i. s. et
acacie: croci an. ʒ. vnius tertiā: karabe: et myr
re an. ʒ. s. Confice cum rob citoniorum myrtillo
rum da cum eisdem.

Confectio medicaminis ex inuentio
ne nostra: quod est medicamē forte et
expertum ad vlcera pulmonis et pe-
ctoris et mūdificat ea a sanie: et materia visco
sa contenta in eis et facilitat expulsionem eius.
Cuius hec est permixtio. Recipe olibāi myr
re: cinamomi: amomi: granorum pini: radici
ireos: gummi albotin croci: galli an. ʒ. iii. spi
ce cassiefistule carnium dactiloꝝ an. ʒ. iii. costi
ʒ. ii. galbani. ʒ. vnius tertias. ii. mellis quan
tum sufficit ad aggregandū ea. Decoquan
tur mel et albotin in vase duplici vsque dū ha-
beat spissitudinem: deinde permisce cū eis gal
banum: et fac bullire denuo: deide proijce su
per ipsum puluerem aliarum rerum: et da cū
eo quod conuenit.

Permutationum autem pleuresis ad
alias egritudines: quedam sūt ad bo
nū: quedā ad malū. Permutatur aūt
i peripneumoniam: et ad ptisim: et ad malum.

Et permutatio eius ad peripneumoniam ē
ſm alterū duorū modorū. Quādoq; enim fit ex
conuerſione materiei pleureſis ad pulmonē
quandoq; ex cōuerſione virus ad ipſum que
nō mūdificat vſq; ad .xl. dies a ruptura col-
lectionis. Et pmutatio eius ad ptiſim ſimili
ter fit ſm alterū duorū modorū aut mediāte
pipneumonia: aut ſine mediatione eius: Et
propter cū ſanies acuta & mordicatiua reſo-
luta ab eruptione apoſtematis tranſiens p
pulmonē vlcerat ſubſtantiā eius. ¶ Et dixit
Hyppocrates: quod qñ pleureſis nō reſol-
uit neq; mundificat in .xiiij. diebus: in empia
tranſit: et ſi empima nō mundificat i .xl. die-
bus a die rupture permutatur in ptiſim. Et
dixit Galienus q; materia pleureſis quādo-
q; rapitur fluxu ventris quādoq; natura vi-
cit ſuper ipſam et expellit eam ad partē au-
rium & facit collectionem: & eſt ſignificatio in
columitatis. Et qñq; apparet victoria mor-
bi ſupra naturā & ſignificat ex permutatiōe
intellectus: & fit permutatio in freneſim: Et
qñq; vltimat materia morbi ſupra naturā: et
declinat materia ad cerebrū: & interficit vſq;
ad diem .iiij. & quādoq; declinat ad neruos: et
facit ſpaſmum. Et dixit iterū Galienus: q; ō
quando rapitur ad partes cordis multiplica
tur tremor eius & ſincopis: et interficit in pri
cipio: & qñq; ſubito. ¶ Et dixit Hyppocra-
tes q; aliquādo accidit ex prauitate & ventoſi
tate materie vt vincat ſupra poſſe nature vl
non conuertat ptes loci vt appareat dorſum
patientis quaſi dorſū verberati: & viret lat⁹
eius & nigret ita q; cōſueuit de eis dicere vul
gus eſſe percuſſos demone. Iterū Galien⁹
dixit q; natura multotiens vincit ſupra mor
bum & expellit materiam eius ad loca vacua:
ſubaſcellarium & inguinum: et partium cruriū:
& aurium & pedū: & conuertit in apoſtemata
bene nata ad pleureſim. Significat enim ſa
lutem: & quādoq; cōuertit materiam et extra
bit vſq; ad cutem & ducitur ad melanciam: &
cum apoſtemate ſub cute.

De peripneumonia.

Peripneumonia ē apoſtema & ex mē
bri denominatione nomē accipit: eſt
enim apoſtema pulmōis. ¶ Et dixit
Galienus q; eſt morbus difficilior cura q̄
pleureſis. & magis promptior ad interficien-
dum et illud propter duas res. Et quidē pri-
ma eſt: quoniam in pulmone: ſicut ſcis ſolu-
tio continuitatis raro eſt ſuſceptibilis cure
propter cās in capitulo de ſputo ſanguinis

aſſignatas. Secūda ē quia virtus cordis nō
patitur: immo deficit ob inflammatione eius
creauit .n. ipſū ſapientia vt euentaret cor. eſt
autem peripneumonia morbus p ſe aut mor
bus ex altero morbo cauſatus. Et ſi quidem
que cauſat ab eo quod ē aptum natū eē nutri
mētum pulmonis: aut a ſuperfluitate nutri-
menti ipſius eſt morbus per ſe. Derivat aūt
ex altero morbo: ſicut ea que fit poſt catarrū
& poſt pleureſim. Fit āt peripneumonia ex
omni materia ſicut pleureſis. Et ex ea ē que
dam vera: quedam nō vera. Et dixit Galie-
nus q; vera peripneumonia eſt q̄ fit a flegma
te. Et videtur quod dicēti q; vera pipneumo
nia eſt que fit ex colera ſit magis credendum
Et enim pulmo eſt mēbrū colericū et ei⁹ nu-
trimentū eſt ſanguis colericus. Et iam q̄dem
canon eſt q; morbus: cuius complexio nō re-
cedit a complexione membri: niſi ſicut natu-
rale & innaturale ē morbus proprie ver⁹.
¶ Recedēs autem ab eius cōplexione in cōtra
rium ipſius eſt morbus gebdeg idest morbus
nouus. Et fortaſis ratio pro Galieno ē quo-
niam morbus proprie verus minus moleſt⁹
eſt q̄ gebdeg. Et peripneumonia flegmatica
nō ē in vehementia prauitatis ſicut colerica.
Interficit .n. cito colerica acuitate ſua: cū ſit
vicina cordi: et oppoſito eam infrigidantibus
nō peruenit ad locū: nec pducitur: niſi p⁹ eius
alterationem plurimam: & quod propter viam
diſtantiam calefit. ¶ Hoc autem ſecus eſt i
flegmatica: quoniam oportet medicamīa eē
maturatiua & reſolutiua que facile ſunt pue
nientia ad locum neceſſitatis ſine diminutio
ne virtutis eorū. Preterea morbus propri
us alius eſt qui fit de materia que deputatur
ad nutrimentum: alius eſt qui fit de materia: q̄
dum irrūpitur facit morbum: aut fit de mate
ria que eſt ſuperfluitas nutrimenti illi⁹ mem
bri. Et iam quidem Ariſtoteles dixit q; ſuper
fluitas: eſt contraria illi rei. cuius ē ſupflui-
tas ſicut fumus & lolus & ſicut vrina & maſſa
ſanguinea: & ſicut ſudor & humores in venis
& ſicut medulla & nutrimentum oſſiū: & ſicut
adeps & caro: & ſimilia: niſi ſit ſuperfluitas ō
lamia potentialitatis eius a qua decidit:
ſicut ſperma. Et ſciēdū q; pulmo ſicut cete-
ra mēbra partem ſibi propriam de humorib⁹
recipit: ſed quod ē ſicut ſanguis colericus ō
ipſis deputatur ad nutrimentum ipſius. Et
ſuperfluitas ſui nutrimenti quod eſt flegma
mittitur in vacuitates eius propter cās vtili
tatū q̄s ſcis propter quod quidā crediderūt

Galieno dicenti quod vera peripneumonia fit ex flegmate: sicut ex superfluo nutrimento: et crediderũt alij dicentibus q fit ex colera sicut ex nutrimẽto cui iã accidit corruptio. Et hoc fm intentiões proprias. Terminatur aũt hec passio fz vnũ triũ modo sic et pleuresis: aut enĩ resoluitur: aut suppuratur: aut permutatur. Et cura eius ẽ similis cure pleuresis.

¶ De empimate.

Empima quoq fit ex pleuresi: et diximus curã eius. Et quãdoq fit a peripneumonia. sicut dictũ est. Et quãq ex sanguinis sputo. Verũ causa eo quandoq est a pulmone: quãdoq a pectore et partibus eius. Et iã quidẽ Galienus dixit factã ex causis in pulmone molestiorẽ esse ea: que est ex causis in pectore propter cãs dictas in capitulo quod est ante illud. Et similiter curam eius difficiliorẽ esse propter cãs dictas in capitulo de sputo sanguinis. Cura aũt cuius speciei eius similis est cure empimatis facte a pleuresi quam diximus.

¶ De ptisi.

Ptisis est detrimentum desiccatiõis: cõsumptionis cadens in corpus: ex calore febriũ habitudinaliũ mutatarum ex vlceratione pulmonis. Et vlceratio quidem huiusmodi cãz habet: aut ex precedẽti catarro acuto vlceratiuo instillante et spaliter in pulmonẽ hora post horã sicut accidit ex frequenti instillatione super petrã: vt perforet petram. Et quandoq fit ex precedẽti pleuresi aut pipneumonia mediante tamen empimate. Et quãq tamẽ sine mediatione. et quãdoq fit ex materia putrida diu stante in pulmone: quã sequitur putrefactio et vlceratio. Et accidit nõ nunquã post sputum sanguinis sine mundificatione: sicut Hippocrates dixit. Post sanguinis sputũ casus in saniei sputum: et post saniei sputũ casus in ptisim. Hic aũt sermo eius est sub conditiõe. Est.n. post sanguinis sputũ quibus nõ resistitur fit casus in ptisim. Raro aũt contingit hec passio pueris et senibus. Et si cadant interdum senes in illã occultari potest eis: et diu viuere cũ illa. Viris autem et mulieribus frequenter accidit et propter paratis cadere in ipsam: et raro occultatur eis. Verũ mulieribus occultatur interdum licet parũ. Contingit autem hec passio sicut hippocrates dicit a decimo octauo anno vsq ad trigesimum quintũ. Et positi nũt vt cadãt in ptisim sũt habentes cerebrum debile: quare nõ prohibetur receptio superfluitatum in ipso: et nec digeritur quod trãsmittitur de nutrimẽto ad ipsũ: quare sunt catarrizabiles. et ex parua causa. Et adhuc expositi ad illã sũt habentes pectus strictũ in creatiõe sua cum multiplicatione venositatũ in ipso. Et pulmone eorum et vicinis partibus: et habentes humeros alatos: sicut sũt curuatur ala: et collum subtile et longũ depressũ inter alas et humeros. et frequentat eos tussicula cũ pũctura alicuius spatule: aut mamillarũ: et precipue si sint ex trascentibus facile et colericis. Tempus autem magis aptum et faciat cadere in ptisim: et quod vehemẽtius nocet factis ptisicis est autumnus et constipatio borealis multũ dominans: et maxime quã precessit auster: aut cõstipatio austrea: quã precessit boreas. Et ex eis est regio borealis multũ frigida et sicca. Et cibi et potus eius: et quecunq hoc cursu procedũt. Curare aũt ptisim que vehementer impressit et diuturnauit impossibile ẽ et propter quãdo continuatur ei labiorum vẽtris: et fastidium cibi: et fetor oris cum motu ventris: et casus capillorũ. Significant enim ex hoc corruptionẽ profundari: et nimimẽ esse abscissũ. Curare vero nõ diuturnã: et aut que nõ multũ impressit: et in qua accidentia tamen motis nõdum appartuerũt forsan est pretendum est: quãuis nõ sit facile. Et intentio in curatione eius est duplex: videlicet vniuersalis et particularis. Et vniuersalis quidem intentio est tres res. Et prima quidez est correctio cause facientis. Secunda est abscissio eius. Tertia est regulatio ipsius vite patientis.

Primam igitur rem complent administrationes medicaminũ abscindentium nocumẽta catarri: si accidat a catarro. Et hec est radix operationis in hac curã. Et iam hec scripsimus in capitulo proprio: et si causa ipsius fuerit ex precedenti empimate ex pleuresi et peripneumonia: aut sputo sanguinis. Cura eo dicta est.

Secundam rem complent administrationes euacuationum abscindentium eius quarũ precessit rememoratio. et si quidem malitiã cõplexionis calidã cognoueris ex plenitudine sanguinis flobothomas ex basilica. Et si virtus permiserit. Deinde ex saluatella. Et quãq flobothomiam flobothomia renouante nunc et si necessitas expetit: administrãdo ex cibis et potibus et alijs que boni sũt nutrimẽti. Et hec diebus quibus nõ flobothomis. Si autem colerã habũdare cognoueris: euacua cũ eo quod ẽ sicut aqua

decoctionis capilli veneris: ꝛ chaȝare ӗ singulis manipulos singulos iniubarum sebesten añ. xl. prunoꝝ siccoꝝ. xx. pulpe cassie fistule siracostañ. ℥. i. ȝucari violati. ℥. xij. si necessitas expetit: addatur eis quod est sicut trocisci de violis ꝛ similia. Si autem causam lesionem materiam flegmaticã esse cognoueris: euacua cũ coctijs ꝛ similibus quibus ex bdellio ꝛ dragaganto ptes addantur cõuenientes. Et ex euacuationib' particularibus: ꝛ vtilibus huic egritudini sũt prouocationes emoroidarũ ꝛ mẽstruoꝝ: ꝛ maxime si ex eoꝝ retentione in nocumentum cadat. Et nos de his in capitulo de sputo sanguinis. iiij. canone locuti sumus.

Tertiam rem ꝯplent administratões regulationum in generibus reꝝ sex ꝛ proprie collocentur in loco aeris temperati ad siccitatem declinis ꝛ permutetur ad regiones aeris temperati. Et sint cibi eoꝝ ex eis que sunt quantitatis pauce et pluris nutrimenti. ꝛ insuper ad digerendũ faciles: sicut proprie epata gallinarum et testiculi galloꝝ qui nõ calcauerunt: ꝛ alas pullorũ ꝛ carnes minutarum auium tenerarum ꝛ carnes iuuenum pdicum ꝛ alcabugi ꝛ coturnarum ꝛ sint huiusmodi elixa: aut iuribus cicerum: aut in aqua ordei: ꝛ proprie quãdo q̃ritur mundificatio: ꝛ oportet vt addatur tunc in iuribus eorum de melle aliquid: ꝛ ꝯgruũt eis vitella ouorum sorbilia cum melle: ꝛ conceditur etiam eis in hoc casu ius caulũ ipinguatum cum gallinis ꝛ similia. Quãdo aũt consolidatio ꝛ conglutinatio vulneris queritur: tunc oportet vt sint cibaria desiccatia: nõ eleuata in gradu multe exiccationis ꝛ sit etiam conglutinantia: sicut proprie extremitates: ꝛ rostra ꝛ edoꝝ et porcoꝝ iuuenum ꝛ arietum castratorum. Panc autem vtatur simillagineo bene cocto habẽte aliquid masticis: ꝛ quandoq; ponitur in eo ocimus: ꝛ similia. Et ex cibis conglutinatiuis est triticũ cum gallinis ꝛ risum ꝛ similia: ꝛ pulmẽta ex gezier ꝛ milio et sauic ꝛ kisl ordei post bonã decoctionem eoꝝ: ꝛ lentes sunt bone eis: Et pulmenta ex orobo ꝛ sorbitiones ex faria et' ꝛ similia. Et cibi ex lacte sunt eis magni iuuamenti: ꝛ proprie cum nõ est febris ꝛ caseus si est recens. Et nos diximus in capitulo de empimate diuersos cibos ex lacte canone q̃rto. Si ãt fuerit cum ea febris vehementia sit cibus eorum kisl ordei bene coctum cum cancris fluuialibus: postq̃ abluuntur abiecte extremis eoꝝ cum aqua ꝛ cinere: ꝛ cum iteratione: ꝛ etiam cancri fluuiales assi aut elixi in aqua ordei. Et quandoq; dantur cocti i lacte asine: ꝛ quandoq; in oleis frigidis: ꝛ quãdoq; in aqua ordei aut cicerũ: ꝛ quandoq; in lacte acetoso abstracto ab eo butiro: ꝛ sunt iuuamẽti sublimis. ꝛ adduntur eis cucurbita. ꝛ bleta cum oleo amigdalino ꝛ citruli et similia. Et ex rebus cibalibus simul ꝛ medicinalibus: ẽ lac acetosum coctum cum tortellis de sene: ꝛ sit proprie lactis. ℥. iiij. et tortellarum tritaꝝ ℥. i. In crastinum adde ex lacte circiter aur. ij. ꝛ minue ex tortellis circiter aur. i. Et hec fiant singulis diebus: dõec deueniatur ad lac solum. Cũ autem peruentum fuerit ad egritudinis declinationem: incipiamus diminuere ex lacte acetoso omni die: ꝛ addere ad tortellas: donec deueniatur ad dationem tortellarum tantum. Hunc autem modum decoctionis lactis acetosi scripsit Paulus ꝛ plures post ipsum laudauerant illud.

Operatio autem lactis acetosi ẽ fm hunc modum. Recipe lac caprinum mundũ habens bonitatem ex sanitate animalis: ꝛ congruitate pascui ipsius: ꝛ extrahatur ex eo butiꝝ: ꝛ dimittatur vna nocte in aere temperato: mane autem agitetur vehementer. ꝛ excludatur spuma eius. Est autem lac huiusmodi sedatiuum vehemẽtie caloris: constrictiuum et consolidatiuũ. Potus autem eoꝝ non febricitantium sit i principio vinum album dulce: ꝛ cum peruenitur ad tempus consolidationis sit album ad stipticitatem declinans pmixtum cum aq̃ pluuiali. Febricitantium autem potus sit aqua ordei: ꝛ aqua pluuialis: ꝛ rob mirti ꝛ sirupus eius et sirupus de papauere: cum vocat necessitas: ꝛ aqua pluuialis decoctiõis cãcroꝝ ꝛ aqua granatorum dulcium: ꝛ similia. Et in secunda mensa comedant passulas cũ grãis post bonam masticationẽ: ꝛ granata dulcia: ꝛ citonia de seni cocta i rob ꝛ similia. Et oportet ante comestionem vt approximẽt de ambulationibus mediocribus: ꝛ post ambulationes vtatur fricationibus lenibus tenerum facientibus corpus: ꝛ hoc vt viuificet calor i ipsis. Et post comestionem vacent: ꝛ quieti sint per duas horas: ꝛ hoc in loco tẽpati aeris: in quo sint odores redolentium frigidorum ꝛ stipticoꝝ cum administratione gaudij deinde vacent somno ꝛ quieti quantũ possibile fuerit. ¶ Et si fuerint vigilie accedam' ad medicinas ex papauere: et hoc cũ sapientia

ne congelet spūs. Et lōgē fiat a balneis resoluūt enī virtutem nisi apud declinationē. Tunc enim sunt iuuamenti sublimis quēadmodū dicemus post. Prohibeatur autem eis omnis lubricitas: et constipatio viscerū: et magis lubricitas vehemēs resoluit. n. virtutem.

Particularis autem intentio est quinq; res. Et prima quidem est mundificatio et abstersio vlceris. Secunda est prohibitio materierū ad ipsum. Tertia expulsio materierū et saniei eius et exiccatio earū ex ipso. Quarta ē consolidatio et incarnatio eius. Quinta est correctio accidentium.

Ad primam quidem rem complēt administrationes medicinarū mundificantium et abstergentiū vulcus. et in genere eorū excellentius et nobilius ē mel: et aqua eius. Aggregat enim virtutem mūdificationis et abstersionis. Et preter hoc ē cibus et potus amicus nature: et iuuatiu⁹ valde. Et ex eis est aqua ordei: aqua gudbari et aqua cicerum Et fortius eis est decoctio isopi. et sirupus eius. Et adhuc forti⁹ est loboc de caulibus et de squilla. Et ex eis que sunt maximi iuuamenti: est medicamen Galieni. Ipsum enim est mundificatiuum bonū qd. Recipe ireos hasce ysopi ana partes equales. Confice cum melle. Da mane et sero a. ʒ i. vsq; ad. ii. cum aqua mellis. Et dixit Demochritus. Ysopus aut ireos: aut farasion singulariter vel coniuncta cocta in aqua mellis aut in aqua ordei sunt mundificātia bōa. Et nos diximus plura ex his i capl'o de ēplate.

Secundā rem complent administrationes medicaminum materias a pulmone prohibētium. Et hoc quidem perficitur secundum alterū duorū modorū: et proprie cum prohibitione materie que mittētur ad ipsum ex altero membro: et cum confortatione pulmonis: vt nō recipiat quod ad ipsum transfertur de materia. Et secundum plurimū que transferūt ad pulmonem materie sunt catarrales aut transmisse a vicinis menbris: et ex pleuresi et aliis. Et hoꝝ curā iam diximus Summam enim medicinarum pulmonem confortantium etiam diximus i capitulo de tussi humida. Et ex eis est rob mirti et sirupus eius cum. ʒ. ii. pulmonis vulpis sicci. Et ex medicinis quidem mirabilis iuuamenti aggregantibus virtutem confortationis et mundificationis est medicamen Galieni. qd. Recipe pulmonis vulpis sicci succi liquiritie: capillorum veneris seminis feniculi: anisi ana. Confice cum zuccaro decocto cum aqua quantum sufficit. Et q̄q; conficitur cum rob myrtino et ē confortatiuum amplius

Tertiam rem complent administrationes medicaminum: putredines q̄ sūt in pulmone exiccātium. Et nos quidem diximus in capitulo de aliis: hec ad ministrāda esse post mundificationē debitā vt extirpetur post eas residuum putrefactionis omnino. Et diximus: quod administratio ex mirre rubee. ʒ. i. et mellis. ʒ. ii. liberando dicbus insipolatis cum aliqua ex medicinis educētibus saniem est medicamē vtile. Et fortius est Lambere Alkitran Cum melle aut cum melle et galbano simul liquefactis. Et ex maxime iuuatiuis eis sunt medicine magne sicut tiriaca et mitriadatū et alie que i capl'o de ēpimate precessit rememoratio: et similiter ad hec medicamina exiccantia perdux ad medicinas de arsenico: et sulphure scriptas in eodem capitulo canone tertio. Et nō negligantur medicamina huius summe: qm̄ ad sanitatem perducunt: si deus voluerit. Verū si puenit ex eis ad superalefactionem succurrendum est cum aqua ordei. Et iulep et cum trociscis de camphora. vsq; dum cesset accidens: deinde redeatur ad exiccatiua predicta.

Quartam rem complent administrationes medicaminū aggregātium in se duas virtutes mundificationis scilicet. et consolidationis: Et ex medicinis propriis in hac summa est lac asininū cum virtute similationis in ipso. et lac caprinū cū temperie sua. et lac muliebre cum proprietatibus temperiei intra illa. Lac enim aggregat intentiones tres: est enim res abluitiua: et delectationis et ex rebus velocis conuersionis i sanguinem: Est enim sanguis bis coctus: et est post illud medicina abstergens vlcus virtute serositatis eius et conglutinans ipsum virtute caseitatis ei⁹. Et oportet vt bibatur calidū cum mulgetur: et si posset sugi ex mamillis et hoc in ieiunio ante cibos alios: et oportet vt post ipsum quiescātur ne corrumpatur et acescat in stomacho eorum: nec dormiāt sup ipsum: nec suscipiāt cibū: nisi prius descendat: Et oportet vt bibatur in loco aeris tēperati et pprie cum fuerit gaudium et tranquillitas et quando ipsum magis mundificatiuum esse querimus: dandum est cū melle: Et quando ipsum magis cōglutinatiuum cōsolidatiuū

Queriimus. Detur cum zuccharo rosato: et
similibus aut coctum cum lapidibus. Et si
sumens ipsum constipationem patitur visce
rum oportet ut eligatur ex lacte in quo multi
plicatur serositas: et si non sufficit multipli-
cetur quantitas potus eius in die sequenti: et
adhuc in die tertio: et si adhuc non sufficiat
miscendum est cum eo: quod est: sicut zuccarum
et sal: et si adhuc non sufficit miscendum est polipo
dium cum ipsis. Si autem sumens ipsum lu
bricitatem intestinorum patitur: tunc oportet
ut misceatur ei quod est sicut hypoquistidos
et similia. Et si tussim habuerit misceatur cum
eo quod est sicut dragagantum. Et si cum sto-
machi debilitate fuerit: miscendum est cum eo
quod est sicut trocisci diarodon et similia. Et
lac quidem de quo butirum extractum fuerit
est magis conglutinativum et coctum quidem
amplius et quod cum butiro est: est magis hu
mectativum et impinguativum. ¶ Ars autem
in decoquendo lac est huiusmodi. Recipe lac
mundum et recipe ipsum in vase puro absterso
et pone super ipso circiter: quintam partem eius
ex aqua pluviali. Deinde extingue in ipso la
pides fluviatiles ignitos sine fumo usque dum
lac fuerit coctum consumptis aquis prius: que
in ipso. Lac autem melius est quod sumitur
ex animalibus iuvenibus mediocriter non ni-
mis remotis aut vicinis partui: quorum pascua
sunt ex herbis montanis in quibus est sub-
tilitas et mundificatio cum stipticitate et exic
catione. Et laudavit Galienus herbas huius
modi depurandas esse pascui eorum. scilicet ex herbis
calidis: absinthium: isopum: hasce polium secca
sabde feniculum: abrotanum et similia. Et ex fri
gidis rubus ramnum solatrum: caiare et simi
lia. Et oportet ut dandi lactis quantitas com-
peretur possibilitati virtutis suscipientis ip
sum equare incipiendum a quantitate minori
dando ex eo circiter. ℥. iiii. a prima die et in cra
stinum addatur ei circiter. ℥. i. et sic in aliis di
ebus a prima die usque dum deveniatur ad lib.
i. vel parum amplius. Deinum paulatim de
veniendum est usque ad illud quod est sufficiens
Et iam quidem diximus cavendum eis esse
ab indigestione in potu lactis In ipsa enim
est timor. Febricitantibus autem eis aut ca-
put dolentibus: aut siti vehementi obsessis.
abscindatur lac dulce: et laudatur eis lac ace
tosum de quo extractum est butirum secundum doctri-
nam traditam a nobis in hoc eodem capitulo
Danda est etiam eis aqua ordei cocta cum can
cris fluvialibus secundum quod etiam dictum est et

sirupus de papavere: aut sirupus de mirto:
cum eo. Et oportet cancrorum extrema absci-
di. Deinde lavari corpora eorum cum aqua: et
cinere fricatione vehementi et hoc cum itera-
tione et iteratione. Et oportet ut detur in ie-
iunio. Et sit quantitas potus eius circiter. ℥
iii. et in crastinum adde. ℥. i. et sic die quolibet:
usque ad lib. i. semis mane et sero ante alios cibos.
¶ Summa autem medicinarum ulcera pulmo
nis et pectoris consolidantium est hec. San
guis draconis et proprie lutum sigillatum: bo
lum armenicum karabe scedenegi: olibanum:
mastix balaustie rose et semen eius coralli eu
phistidos cortices cancrorum fluvialium usto-
rum semen portulace assum amilum: assum:
semen malue et altee assum: semen arnoglos
se assum gummi assum: fructus mirti et silia.
Medicamina autem cum quibus hec danda
sunt: proprie sunt vitella ovorum: lac dulce:
et acetosum: aqua pluvialis et aqua ordei deco
ctionis cicerum et cancrorum fluvialium aqua al-
fauic: succus citoniorum mina: succus mirti:
rose et succus earum mucillago psilii: semen
citoniorum: sirupus de papavere: sirupus de
iuiubis: sirupus de violis et sirupus rosarum
et similia. Ex medicinis autem compositis: sunt
hec trocisci de luto sigil. aut de luto armenico: filo
nium persicum est ultimum mundificat enim et exiccat
putredines et consolidat ulcera. Et nos scri
psimus ipsum: et adhuc alia multa huius inten
tionis in capitulo de sputo sanguinis que ef
ficaciter afferantur ad hunc locum. Ex rebus
autem mirabilis iuvamenti ad consolidatio
nem et sanationem ulcerum pulmonis est zuccharum rosatum
recens: super quod non preterit annus. Ag-
gregat enim in eo virtus abstersionis ex suc
co rosarum et virtus consolidationis ex pre
substantie earum. Et nosti quod virtus abstersi
onis ex rosis propter antiquitatem abscindi
tur: que adhuc possidetur in recentibus. Et
Galienus quidem precepit dari zuccharum
rosatum singulis diebus in quantitate pluri
ma: etiam cum rebus medicinalibus cibalibus
et potabilibus secundum omnem modum ad-
ministrationis eius: ita quod etiam cum pane.
Et usi sunt eo post ipsum plurimi: et non est
comprehensibilis eorum numerus qui sana
ti sunt ex usu eius tamen pelus mundificati
onibus precedentibus. Falluntur enim vete-
res eo a principio dum mundificatio non precesse
rit. Coartat enim in pulmone materias.
Nos autem dedimus cum lacte calido non
febricitantibus. Febricitantibus vero cum aqua

ordei decoctionis cancrorum fluuialium. et
aliis multis modis administrationum et in-
uenimus esse medicamen vltimū. Uerū quo
tiens ex eius administratione contingit con
stringi anhelitum dentur que elargēt ipsum
ex eis que educunt saniem: sicut proprie siru
pus de ysopo ꝛ similia. ¶ Et si accidat super
calefactio propter desiccationem: detur siru
pus de iniubis: aut sirupus de violis aut mu
cillago psillii: aut citoniorum cum aqua gra-
natorum: aut aqua expressionis seminū por
tulace cum trociscis de camphora dictis i an
tidotario. Et si sequatur post ipsum consti-
patio nature: detur mirobalani de violis: aut si
rupus eius cum aqua ordei. Et postq̄ cessa
uerit huiusmodi redeatur ad zuccharum ro-
satum dandū in omnem modum.

Quintam rem complent correctiōes
cadentes in accidentia cōcomitātia.
ꝛ superuenientia huic morbo. Et ex
cōcomitātibus ē febris cōsumptio. ꝛ macies
ꝛ debilitas. Et ex superuenientibus est tus-
sis. fluxus ventris constipatio ꝛ fastidium ci
bi. Et iam quidem hyppocrates dixit mun-
dificationum vlceris febris lentescentiā succe
dere debere: que si nō successerit constat cor-
ruptionem vlceris profundari. Nos autem
experiemur circa omne tempus curationis.
eius interponere medicamina febris vehemē
tiam sedantia: vt sigillentur ex his et illis be
neficia concordantia: quorum finis est sani-
tas. Et succurretur constipationi ꝛ arefacti
oni eorum cum eis: que adequant ꝛ humectāt
ex cibis ꝛ potibus ꝛ rebus medicinalibus: et
administratione lactis dulcis ꝛ aliis: que di-
ximus. Et confert eis balneatio in aqua dul
ci calida: postq̄ morbus in declinatione fue-
rit ꝛ ante illud est res periculosa: ꝛ ē ponere egrū
in desperatione. Forma autem balneationis
est in hunc modum. Preparetur aer balnei
vt sit liber nō habens de corruptione odoris:
aut praue qualitatis omnino aliquid ꝛ calefi
at vt sit calid tas balnei: ꝛ aque caliditas tē
perata qua excitetur: ꝛ non resoluatur calor
naturalis: ꝛ sit prima mansionum remissi' ca
lida q̄ alia. Tunc intret patiens mansionē
primam ꝛ fricetur in ea leni fricatione: ꝛ pro
prie tenerū faciente corpus. Deinde intret
mansionem secundā. et incipiat lauare cor'
cum aqua calida vtendo leni fricatione: cum
manu. Deinde paulatim intret aquam cali-
dam: ꝛ delectetur in ea. Deinde incipiat laua
re corpus eius cum aqua decoctionis capitū
edorum. aut cum aqua ordei conquassata cū
ouis multis ꝛ oleo amigdalarum dulcium.
Deinde ducatur ad mansionem primam et in
ungatur corpus et' oleo rosato: ꝛ ducatur ad hi
taculum exterius in quo sit aer temperatus
cum multitudine redolentium specierū ꝛ de
sedeat in lecto. Deinde post duas horas cibet'
cibis laudabilibus pauce quantitatis ꝛ ple-
ris nutrimenti ex eis quorū iam mentionem
fecimus. Et ex hinc tota intentio nostra ad
humectandum sit occupatio: ꝛ fit in delecta
tione ꝛ quiete: ꝛ sonno ꝛ deliciis ꝛ similibus.
In crastinum autem: aut in die tertio balne
etur similiter. Si autem patiens debilis fu-
erit ante per duas horas q̄ balneum intret.
accipiat sorbitiones ex carnibus teneris aut
ex lacte dulci. et quiescat super sorbitiones p
duas horas. deinde intret balneum. Si autē
patiens talis fuerit: vt virtus eius tolerare
possit. precepit Galienus vt post sufficiente
lauationem in aqua calida: ꝛ in aqua capi-
tum arietum castratorum spargi super corp' eius
in prima mansione ex aqua frigida aliquātu
lum q̄ in capite eius: deinde inungi oleo rosa
to. Lauationes etiam in tina sunt bone in-
tentionis ꝛ proprie cum rebus humectātib'.
ꝛ impinguantibus corpus ex his que dicta
sunt. Post hec paulatim deueniendum ē ad
administrandū in balneis lauationes ex aq̄
decoctionum capitum arietum castratorum
ꝛ similia. Et si corpus remanserit debile vn-
gatur cum oleo mastichino et similibus. Et si
militer paulatim deueniendum est ad alia ci
baria laudabilia ꝛ solidiora. ¶ De tussi aūt
et constipatione ventris. aut fluxu que sup-
ueniunt eis dicemus: sicut in preteritis iam
diximus. Et si accidat eis casus appetitus.
curetur sicut i capitulo proprio dicemus.

Ptisicis medicamina conuenientia
scripta sūt plura in antecedentibus.
Ex eis sunt trocisci Galieni scripti
in capitulo de tussi catarrali ꝛ descriptiōes si
rupi de papauere ꝛ diapapauer et trocisci: ꝛ
pillule de papauere ꝛ pillule d' storace: ꝛ alie
pillule de narcoticis scripte in eodem capitu
lo: ꝛ hec proprie ad sedationē catarri. Me-
dicamina vlcus mundificantia ꝛ saniē eius ab
stergentia partim dicta sunt in capitulo de
asmate ꝛ tussi partim in capitulo de empima
te. Summa autem medicinarum. vlcera pul
monis ꝛ pectoris consolidantium dicta ē in
capitulo d' sputo sanguinis. Confectio testi
culorū vulpis est ptisicis ꝛ cōsūptis medicīa

H experta ⁊ dicta est in antidotario.

Amech filius Zecar. Confectio lo
hoc confert ptisicis ⁊ mundificat vl
cera pulmonis ⁊ cōsolidat. Recipe
iuiubas quinquaginta passularū enucleata-
rum. ʒ. xxx. seminis malue. ʒ. iiij. cancroꝝ flu
uialium. ʒ. xx. capillorum veneris caiare vir-
ge pastoris lingue arietis añ. ℥. ß. liquiricie.
℥. i. Decoquantur in lib. iij. aque vsq; ad lib. i
⁊ adde eis sirupi de papauere: ⁊ zuchari ta-
barzet ⁊ sape. añ. ℥. vi. Decoquantur ad me
lis spissitudinem. Deinde proiciatur super
ea seminis cucurbite mundate. ℥. i. gūmi ara
bici dragaganti. seminum citoniorū amili: se
minis portulace. amigdalarum dulcium: añ
ʒ. viij. papaueris albi. ʒ. v. Post bonam tri
turationem misceantur cum aliis. da mane.
et sero circiter. ʒ. v.

Item Sirupus ꝺ psilio cōferēs pti
sicis. Recipe spodij seminum portu
lace. seminum citoniorum papaueris
albi añ. ʒ. ij. psilij mundi. ʒ. v. succi arnoglosse
cocti et depurati. ʒ. xx. cancrorum fluuialiū
lotorū fm doctrinā. ʒ. xx. Decoquāt in lib. iij.
aque vsq; ad lib. i. ⁊ cū lib. i. zucari fiat sirup⁹
da mane ⁊ sero cū succo arnoglosse: est enim
efficax. Et qñq; dat cū puluere huiusmodi.
Recipe psilij: gūmi arabici: dragaganti: boli
armeni: ana. Da cū sirupo pdicto: ⁊ succo lin
gue arietis.

Filius Zacharie arasi. Ulcera pul-
monis: cū non sunt cronica ⁊ adhuc
aliqd ex sanguine egredit cū tussi cu-
rari possibilia sunt. Det q̄ cū nō ē febris lac
recēter mulsum: ⁊ si fuerit cū eis febris: det
aqua ordei cū cācris fluuialibꝰ: aut cum siru
po de papauere. Et dū nō ꝯstringit anhelit⁹
ei⁹ administrēt trocisci de papauere quorum
descriptio hec ē. Recipe papaueris albi: seīs
cucurbite: ⁊ citrulloꝝ mūdatoꝝ: añ. ʒ. iij. dra-
gagāti: amili: gūmi arabici: succi liqritie: ana
ʒ. v. thuris masculi: boli armeni: sanguis dra-
conis: karabe: añ. ʒ. ij. mirre: cinamomi: opij
añ. ʒ. i. Fiāt trocisci. Da cum sirupo de papa
uere: aut rob myrti. Et qñ cū istis reb⁹ ꝯstri-
git anhelit⁹: det in potu ea q̄ elargant ipm: ⁊
educūt saniē: sicut r̄ sopi sirup⁹ ⁊ sifia.

Sabor. Lohoc ꝯferēs ptisicis ⁊ con
sumptis. Recipe testiculoꝝ vulpis
℥. iij. hatrembuc: karabe: añ. ʒ. i. cicerꝝ
dulciū tritoꝝ. ℥. iij. seīs papaueris albi. ℥. i. et
ß. ordei mūdi. ℥. i. passulaꝝ enucleataꝝ: ficuū
siccaꝝ: carniū dactilorum: ana ℥. ij. cancroꝝ
fluuialiū. ℥. iij. Decoquāt oīa in lib. iiij. aque
vsq; ad lib. i. ⁊ ß. Deinde accipe zuccari: ⁊ pe
nidiarum: ana lib. i. testiculorū vulpiū elixorū in
dulci lacte. ℥. iij. aut cū olei amigdalini. ℥. iij
Decoquāt vsq; dū sufficiētē habeāt coctioē;
deīde pijce sup ea papaueris albi: succi liqui-
ritie: seminū citruli: melonis: cucurbite: cina
momi: seminū bōbicis purgatoꝝ: seīs mal
ue: floꝝ boraginis: ana. ʒ. iij. amili: dragaganti
gūmi arabici: ana. ʒ. ij. carniū dactyloꝝ passu
laꝝ enucleataꝝ: añ. ʒ. v. Tere ⁊ ꝯfice cū pre-
dictis. Bonū si de⁹ voluerit.

Filius Serapionis. Cōfectio de sacur
ꝯferēs ad catarrū acutū: ⁊ ptisis ex
ea. Recipe seīs papaueris albi ⁊ ni.
añ. ℥. ij. ⁊. ß. radicū liqritie. ℥. i. ⁊. ß. seminū ci-
tonioꝝ: seīs altee: ana. ℥. i. ⁊. ß. dragagāti. ℥.
ß. gūmi arabici. ℥. ß. pijce sup ea aq̄ pluuialis
lib. v. ⁊ dimitte die ac nocte. Demū decoque
vsq; ad ꝯsumptiōem duaꝝ ptiū: ⁊ adde mellis
lib. i. ⁊. ß. ⁊ penidiaꝝ lib. ß. decoq̄ igni leui vsq;
dū mellis hēat spissitudinē. Da mane cū aq̄
ordei. Et accipiat in sero ex his pillulis. Re
cipe seīs portulace. ʒ. v. dragagāti: gummi
arabici: ana. ʒ. iij. seīs citrulli. ʒ. iiij. seīs cucur
bite excorticati: ⁊ seminū citonioꝝ excortica
toꝝ: añ. ʒ. vij. succi liqritie. ʒ. v. Fac formulas
sicut lupinis cū mucillagine seminū citonio
rū. Denī tenende sb lingua.

De egritudinibus cordis.

Egritudines cordis sunt. debilitas:
pulsus: tremor: ⁊ sincopis. Et he q̄dē
egritudines easdē fere hñt radices:
nō alit̄ inē se differētes: nisi sic debiles ⁊ fortes.
Causantia aūt has egritudīes cū sint debi-
lia ⁊ remissa impmētia debilitatē ꝯ vigorem
minere faciūt debilitatē cordis. Ampli⁹ aūt
elevata vt impmāt agitatōem lesiuā in ipso
faciēte eadē diuisitatē in dñtijs mot⁹ cordis
sensu pceptibilē q̄ sunt ex magno ad pnū: ex
veloci ad tardū: ex raritate ad frequētiam ⁊
econūso. Tūc fiūt ꝯstitutōes due: aut ei fiūt
illa nō freqre neq; ī oī hora: ꝯ cū q̄dā interpola
tōe ⁊ vicissitudīe ⁊ fit pulsus cordis: aut inte
gre cū q̄dā ꝯtinuatōe ⁊ fit tremor cordis. Cū
fortiora fiūt: vt impmāt vehemēti⁹ impressiōes
fort⁹ ledētes ipediētes aut pfocātes motus
ei⁹: aut sepeliētes spūs ad interiora: aut in-
cedētes absq; intermissiōe eoꝝ: aut agregan
tes ad pncipiū: aut resecātes absq; eo qḋ est
in radice faciūt sincopim. Uincētia antec; ea

ultimata victoria sup naturā: ita ut abscidat spūs ⁊ calor vite: aut extiguat in minera: sūt causa mort. Cause aūt facientes has egritudines: qdā sunt cause corporee: qdā sunt extra corp⁹ surgētes. Et corporee qdē: aut sunt ī ipo corde: aut in mēbris vicinis ei: aut in mēbris concātibus ei: ppl̄ꝗ cōcatōē aut ꝑmora. Que aūt existētes in corde ledētes ipz: aut sunt malitia cōplexionis sine mā: aut cū mā: ⁊ malitia q̄dē cōplexōis dominās cordi fac̄ debilitatē ipi⁹: debilitas aūt facta fortē usqꝫ adeo: ut sit agitatiua virtus facit tremorē: Tremor aūt superueniēs gñat sincopi. Ultītas aūt facta ī sincopi ē extictio ⁊ mors. Sed malitia qdē cōplexiōis frigide suspectior ē ꝙ calide ꝓpter elōgatōēm a re vite: ⁊ sicca mag⁹ ꝙ humida: ꝗa humida sit dominās in dispōē corpis: et cū etiā hui⁹ sit cā sfocatōis ⁊ mortis festine. Dolorē aūt ꝯtinuitat̄: aut apostemationem fieri in corde v̄r⁹ nō patit̄: immo sunt cā dissolutōis ⁊ mort: ⁊ qm̄ nō ē dolor in ipo cā fit sincopis ⁊ mort. Dixit Gal. ꝙ malitia ꝯplexōis pure aut cū mā facit ī vniūsam corpis ptem sensu lesionē q̄ē dolor: ⁊ quō nō in corde: frustrabit̄ ergo ut supponemus alterationes in corde nō cor curarit: ⁊ nos qdē dixim⁹ ꝙ iam radix ꝓposita ē: ⁊ enī esse egritudinū cordis aut nō confirmātur: quia nō sunt mansiue: et tunc ordo medicationis incolumitat: aut cōfirmantur conducentes ad mort. Distiguemus autem in causis lesionum cordis q̄ sūt ab alijs membris: quoniam lesio cadens ī pāniculis ⁊ in mēbris que ambiunt cor dū redūdat ad ipsum est causa egritudinū eius: predictarum in ipso. Et lesio cadens in cerebrū interdum est causa ad illud sicut in epilepsia mania ⁊ melancolia licet enim figantur ī cerebro. terminantur tamen in corde: ⁊ sūt causa egritudinum eius: Et ex eis est fluxus sanguinis narium. aut undecūqꝫ ⁊ communicat ē cum corde communitate magis propria stomachus ⁊ affert ei causas lesionum. et propterea cum corrumpitur in eo cibus ⁊ res venenosa aut fuerit in eo humor mordicatiuus aut male qualitatis: aut vitreus viscosus aut repletio agitatiua. aut fames vehemens: aut dolor acutus ⁊ pūgitiuus: aut fuerit in orificio eius bothor: aut ulcus putridum Et dixit paulus ꝙ egritudines que sunt in stomachi orificio aut mei sunt propinque conuersionis ad ferendum lesionem cordi: ita ut quidā putent tremorem factum in ore stomachi esse tremorē cordis: et quidam voluerunt oblitatem in ipso esse cardiacam. Et dispō epatis cum est alterata ut generet ꝑm plurimū sanguinem melancolicū imprimit: ⁊ est causa egritudinum cordis ⁊ est peior dispōnib⁹ alijs: ita ut faciat dispōnem similez manie ⁊ melancolie. Adhuc autem cause harum egritudinum sunt euacuationes omnes excedentes terminum: ⁊ similiter in acuta aqua hidropicorum extractio aut saniei in apertiōe apostematis. Et ex eis est prefocatio matricis ⁊ priuatio menstruorum: aut exuberātia eorū: Et ex eis est impregnatio: ⁊ huiusmodi nocumenta ex vermibus ut etiam appareat dispositio similis epilepsie Et sunt ex vmibus habentes aculeos pungentes orificium stomachi punctione vehementi: donec faciat cadere in dolorem acutum cū ad sincopim aliquando ad mortem et sunt quādoqꝫ ex penetrantibus usqꝫ ad vicinas cordis partes ⁊ qñqꝫ usqꝫ ad cor: ⁊ sunt causa mortis festine. A communitate autem totius corporis superueniunt lesiones cordi sicut propter febrē aut propter vehementiam raritatis corporis aut propter vehementiam sudoris ⁊ similia. Ex causis autem extraneis accidit huiusmodi sicut ex aere pestilentiali aut ex odoribus fetidis aut venenosis. aut assumptione rerū venenosarum. aut ex morsu venenosorū animalium. aut incursione timoris aut ex balneatione vehementi. aut labore et similibus.

Hic complentur dicta: ⁊ imponitur finis doctrine Iohannis Mesue: licet imperfecte. in de appropriatis ⁊ per consequens toti⁹ operis cum auxilio nostri redemptoris.

¶ Hic prosequitur Clarissimus doctor Frā
ciscus de pedemontium et complet secundā
diuisionem superius annotatam in pmo de
appropriatis Sctii Johannis Mesue.

¶ Ca. pmū et ē gñale ad oēs passiōes cordis

Aduertendū:
autem q dicte cordis egri-
tudines sua habēt iudicia. t
quātum enī sequuntur cās
ex enumeratis: q sunt p se
morbus egritudines ppie nō dicuntur. sed
accñā d gñe actiōis lese ipsius quorum signifi
catiōibus sm. G. oz cognoscere ipsū pati p-
ut infra dicet. ¶ Inquātū vero sequuntur ex
cis cāe q p se morbus n sūt egritudines dici
possūt. put abohaly dixit. Et tamē hic cum
vtrasq sequūt magis dicimus eas egritudi-
nes q accña eorum egritudibus q sequuntur i
pceptis ex ītibus ab ifirmo ipse sole vt egri
tudines sentiūtur nō. n. sentit patiēs cordis
discrasiam sed solūmodo nocumētū et actio-
nū eius. s. debilitatē corporis pulsū cordis tre
morē vel sincopim qbus extimat se ifirmum
atq sua magnitudie ledēdo virtutē assumē
tes naturā cause pricipalis sibi curā que p-
pie nō cāe nec accñti sed egritudini facte de
betur put. G. mōstrauit q i egritudibus di-
ctorum mēbrorum et dicēdorum idem ē itelligendum.
¶ Sciendū q z q tremor hic nō pprie accipi
tur: sed i ppie. pprie. n. est accñs i actiōe vo
lūtarie mobili sicut Galienus ostendit. Ac
tio vero motiua cordis est naturalis sed ipro
prie p agitatiōe quadā et motu inordiato cor-
dis dilatatiōis impetuose ad repellēdū nocē
tia vt ex supius dcis apparet. ¶ Dixit ipse
cordis egritudies dicte cū fortes sint et cōti-
nue vel frequentes pre magnitudie cāe et ma
xime pprie sm quā differūt quātitate vt su-
pra ē dictū inter se hitudinē hūt: vna enī mi-
nat aliā: sen pcendit vt debilitas pulsū pul-
sus tremorē: tremor sincopā: sincopis repen
tinā mortē put ypo. mōstrauit in affoursmis.
cū inqt. Qui ex soluuntur fortiter et frequen
ter absq manifesta occasione repente moriūt.
¶ Positis āt egritudinibus cordis et assigna
ta cōuenientia et essentialia dña iter eas pōs
distinguere et cognoscere te oz. nec nō enūe
ratis earum causis sine quarum cognitione
perfecta eorum scientia nō habetur: assignatis
q earum iudiciis. Expedit ex imperio q plu
rimum reuerendi domini domini mei domini
Roberti dei gratia yerusalem et cicilie regis
summi. quia genere preclarissimi oibus vir-
tutibus moribus bonis et scientiis cunctis.
maxime theologica propter animam et me-
dicinali scientia propter corpus ad complem
tum doctrine presentis terapentici operis p
sequendi vt accidentia essentialia subiunga
mus quorum significationibus causas ipsas
cognoscere valeas etiam si que sint aliq ipa
rum occulte. ¶ Hac enim duplici cognitio
ne premissa michi iam licet ad generalē cura
tionem necessariam tute curā poteris aggre
di ppiciāte deo. Vnde. n. G. oz aūt vt hmoi
cognosca egritudinē q sit deiu pcedamus ad ipaz

medicādū ꝛ aliꝫ. Cura cōfestim seq̄r cogni-
tionem faciens cause ꝛ etiā subiectiue scilꝫ
membri vt cordis: quod ostendit cum ait.
Ex quibus duobus. s. cognoscere mēbrū et
morbū poterit cogscē gnālē ei⁹ curatiōem q̄ a
morbo est. aliq̄ plurima vō a patiēte pricula
scꝫ corde. Nō eādē pati cogscere poterit ex
egritudib⁹ dicē inq̄ tū sunt accñtia lese actio
nis ipi⁹ a q̄ signū sumptū in significādo sup
mēbrū patiēs certū ē ꝛ pdurās. ¶ Cū ei de-
bilitas corpis adest: cor pati agnoscas: cū ve
ro addit pulsus vel tremor: cognitio tua cō-
plet: cū vō pducit ad sincopim: cognitio est
ꝯfirmata prout dixit Abohaly. ¶ Cū itaq
ipaꝝ egritudinū causa duplex sit intrinseca
corpea. s. et extrinseca extra corp⁹ insurgens.
Et corpea aut in ipo corde: aut in mēbris vi
cinis iperant in mēbris cōicātib⁹ ei cōitate p-
pinq̄ vel remota. Tūc siqdē pmo mō corpa-
ti contigat ipse dicte egritudies fortes erūt
ꝛ ꝯtinue vel freqntes. Si vō 2⁰ patiat debi
les erūt ꝛ discōtinue recipiētes variatōnem
p abūdā ꝛ paucitā augmentū ꝛ diminutiōem:
sm abūdā ꝛ paucitā intēsionē ꝛ remissionē: di-
spōnū illoꝝ mēbroꝝ iā iunctaꝝ q̄ꝝ vicinita-
te aut cōitate patiat. ¶ Sed siqdē a cā extri
seca patiat cor: pdicte passiōes debiles erūt
cito ꝛ facile discutēs: vt rpo. voluit: ꝛ cū inē-
tione cāꝝ extrisecaꝝ nulla pcedēte apicōne
interiori cāe. ¶ Si vō ab vtrisq̄ signa erūt
ex vtrisq̄ ꝯfusa. Et hi sunt signa seu accñtia
cāꝝ gnāliū ipaꝝ sumpta a loci varietate.
¶ Preter q̄ alia sunt accñtia cāꝝ egritudi-
nū ipaꝝ cordis intrisecaꝝ spāliū ab eaꝝ sum
pta cētia q̄o secūdario te scire oz. ¶ Sunt
aūt q̄drupliciś gnīs tria simplicia sm tripli
cē nām ei⁹ singlarē pmutatā: ꝛ q̄rtū est ꝯpo-
sitū signa sup oēs insit pmutatas. Indt eiꝫ
H. s. ppa passio cordis est plūmū mala com-
plexio: aut eq̄lis aut ineq̄lis: singulis vel cō-
mixta: pura vel cuꝫ mā: aut mala cōpositio:
puta inanitio vel repletio receptaculoꝝ: aut
optio in venis ei⁹ ꝛ vijs spūum ac coartatio
corpis ei⁹ ppē coartatiōem spatij casule in q̄
mouet ex repletiōe sanguis ꝛ hūiditatū ibi fa-
ctā vt i suo sinu p anothomiā inuēit. et per
grossiciē pter nām ibi etiā ꝯiūctā put in suo
gralo repit mālfeste. Aut ē solutō ꝯtinuitatī
q̄ sm nō pati cuꝫ salute possibili Abohaly
dixit. Aut apo⁹ ꝯfirmatiōem cuī⁹ nulla ten⁹
expectabit q̄n morte pueniat. ¶ Sic egritu
dinū ei⁹ ē plūmū mala ꝯplexio q̄ freqnti⁹ cō-
tingēs aliis ꝛ cū possibili salute ꝛ si cū īpossi

bili tarde nō subito vł cito morte inducit. ve
ꝯpō mala: solutio ꝯtinui vel apostema. Id
circo ei⁹ signa erūt bene ac subtr̄ ꝯsiderāda.
Sed ipa mala cōplo siqdē sit eq̄lis ei⁹ signa
obmittant ad pns cū sint māfesta valde sic
voluit H. cū indt. ¶ Morbi vō q̄ nō sunt nisi
mala ꝯplōe difficile cogscūt nisi cū mutatio
vltima sit ex nām cūq̄ plūmū salutis susceptī
bile magis ad pnosticū q̄ ad curatiuū me-
dicū spectat. ¶ Solois q̄ꝫ ꝯtinui ꝛ aposte-
matis signa cū pl⁹ q̄ appellat sit taq̄ ꝯfir-
ment sunt morte subito vel paulatī finalē idē
cēna obmittūt. ¶ Si vō sit ineq̄lis fuerit diu
sa qꝫ vt plūmū ē possibilis curatio ei signa ꝯpa
ad apteri⁹ qꝫ ē nīc vtilis ꝯsideratōnis. Sꝫ
mala cōplo diuisa sit in corde siqdē sit calida
simplex ꝛ pura erit cū ea debilitas corporis
minor pulsus cordis tremor ꝛ sincopis cū agi
tatōe ꝛ motu corpis inordinato seu angustio
so ꝛ pulsus arteriaꝝ mutatio pter nām q̄ ad
debilitatē ꝛ freq̄ntiā cū ineq̄litate ꝛ q̄ ad
velocitatē. Et sitr hanelit⁹ ꝛ ei⁹ expiratio cū
ex sufflatōe calida valde ꝛ inspiratio vehe-
mentior ꝛ iflāmatio toti⁹ corpis: ꝛ plūmū febris
cū siti ꝛ appetitu frigidi q̄ iuuat ꝛ aeris frigi
di inspiratōe magis q̄ frigidi cibi ꝛ pot⁹ assū
ptōe. Et ledit calido q̄cūq̄ cū similitudie circū
stantiarū ꝛ consuetudine facile inflammādi.
In genere eni ꝓportionali facilis est trāsi-
tus dixit Abohaly. Si vero frigida fuerit cō
traria erunt signa. ¶ Si autem sicca diur-
cies apparebit in pulsu arteriarū: ꝛ per con-
sequens in corpore toto: ac consumptio ꝛ a-
refactio multa. Cum enim consumptio cor-
poris commune sit signū omni discrasie cor-
dis ꝛ passioni cum sanguis eius sit fomitis
in alimento vt dixit Auerrois. In sicca ei⁹
discrasia erit maior debilitas quoq̄ pulsus
tremor ꝛ sincopis tardius veniens et tardi-
us recedens aut difficilius. ¶ Si quoq̄ hu-
mida fuerit signa erunt contraria. Et si
commixta sit signa erunt commixta. Et q̄
si est pura erit in ea inuentio procatarticaꝝ
causarum cum antecedentis priuatione sci-
licet humoꝝ eiusq̄ alteratio ꝛ reductiō eius
leuior. ¶ Sed si cum materia fuerit erit cū
predictis signis signa dominantis humoris
que hypocras in suis innuit affosismis cum
dixit. ¶ Contemplari autem oportet egri-
tudinem complexionem etatem consuetudi
nem artem tempus regimen. et regionē: ac
signa repletionis vel cacochimie h. n. domi-
nantiā humoꝝ ostendunt: qui etiā in extantib⁹

apparebunt. ergo erit difficilius alterabile.
¶ Si vero cor patiatur opilationem in suis
poris aut repletionem vel inanitionem predicte
cordis egritudines erunt fortes: et frequentes
cum signis plurime plectorie et cacocimie: vel
alicuius evacuationis notabilis sanguinis p
prie vel sudoris. ¶ Quod si patiatur coarctationem
propter vicinitatem vel connexitatem aut colligan
tiam. signa repletionis et plurimum sanguinis appa
rebunt. et precedens illorum passio cum sequela egritu
dinum cordis dictarum debilium tamen et variationem
habitum ut dictum est supra. His ergo erunt egritu
dinum cordis causarum ipsarum et ipsius natura spali
ter manifesta. Ex quibus secundum G. curationis ipa
rum intentio est sumenda. ¶ Cura passionum
cordis duplex est scilicet generalis et spalis. ge
neralis autem est quinque res quarum prima dirigitur
ad membrum patiens quod est cor. Et est ut solicite stu
deamus confortare ipsum eiusque virtutem que debi
lis et ubi cadens est ut in sincopi expedit facere et vi
vificare. deinde ubi expedit eam resumere: et
nutrire. Est enim cor fundamentum vite columque
virtutum prima radix: quorum aggregatione natu
ra consistit. Cuius quidem nature ut ypo. dixit
est curare non medici. Medici vero post generare
nature. Fons quoque spiritus qui est radix et substan
tia vite organum et vehiculum virtutis et caloris
innati cuius vigore complexio consistit in esse et
cor et omnia membra in esse et vigore vivifico confer
nantur. Et eius extinctio mors est. Hic cum est ol
tum oppositum naturalium: unde ipse est quem nos
naturam dicimus. Ipsum quoque cor basis est vite
seu vitalis virtutis per quam membra recipiunt ani
mam primum: deinde virtutes reliquas sensus:
et motus et operis vite. Nec mors accidit nisi
propter intemperamentum complexionis sue.
Merito igitur prius et solicite studendum est
circa ipsius confortationem eiusque virtutis cum
his que confortare habent interius et exterius:
et per omnem modum approximationis. ¶ Secunda
vero res nititur circa causas intrinsecas et extrinsecas
proprias et communes talium egritudinum. Et est ut
auferatur extrinseca. Interior propria abscindi
tur vicina: et que connexitatis est corrigitur. Inquit
enim Galienus non est possibile ullam dispositionem
curare finaliter adhuc manente causa efficiente eam.
¶ Tertia vero vertitur ad modum curandi predi
ctas egritudines a causis predictis. Cause enim
superius enumerate aut causant tales egritudi
nes per modum agravationis et conculcationis
coartationis et suffocationis spirituum et calo
ris innati in sua radice receptaculis atque vas
Nec non per modum furiositatis morbi vel dolo

ris vel cuiuslibet alterius accidentis repugnan
tis contra naturam: aut per modum resolutionis
et evacuationis ipsius. Quorum modorum di
versitas auxilia variat et diversimode informat.
Regimen quoque sine eius debitum ignoratur. In
quit enim ypo. nec quisquam medicorum mihi inventus
est qui egrorum habitudinem cognoscere queat: sic
cor si defectionem patiatur. An ipsa sit ex vehementi
evacuatione. An ex alia furia vel labore cor
poris vel accidente alio naturam afficiente: puta
repletione suffocante: et proinde ignorans cibum
dare eis an expediat vel negare. ¶ Quare
ponit studium in regule eam rectificatione aeris
et aliarum rerum non naturalium ministratione dietam:
prout intentiones exigunt supradicte. ¶ Quar
ta convertitur ad accidentium correctionem
que sunt presertim secundum pluralitatem membrorum compatien
tium cordi. et si non propria sunt: Si enim ipsum
alios compatitur propter colligantiam et vicinitatem
ut dictum est: quanto magis alia membra compatien
tur eidem cum ipsum cor omnibus tribuat virtutes
calorem et spiritum et a nullo recipiat. Inquit enim
ypo. Totum corpus est una substantia et spiri
tum est confluxibile et compassibile. ¶ Dicte autem
sunt hec res quinque generales: que omnes ge
neraliter omnibus cordis egritudinibus congru
unt: ac enim speciesque causam generaliter compren
dunt: sed prime tres sunt principales et essenti
ales in cura ipsorum complentes. verum due prime
sunt materiales et tertia est formalis. Non enim
sufficit ad veram curam confortare cor debile:
eiusque virtutem: nec causam passionis absci
dere: nisi sciatur modus qualiter et cum quibus
quodammodo curandi nobis proprie demonstratur ut in
fra patebit. Et ipsarum ut materialium: prima
est ut in qua et generaliori in aliis attendenda
generalibus et spalibus etiam observanda.
Omnes enim debent esse confortative vel con
fortativis admixte. ¶ Secunda vero est ut ex
qua causam ex qua egritudo procedit auferens: et
abscidens. ¶ Quarta res est disponens et quan
doque sola sufficiens: ultima est complens: quia rerum
preternaturam omnium causam explens est quoque co
adiuvans corrigendo enim accidentia que causam impedi
unt coadiuvant ipsam. ¶ Specialis autem intentio
est quam ex divisione generalium accipientes in opere.
deducimus ut circa singulas earum spales me
dicinas ponamus atque auxilia quibus perficere
complicant res generalis intentionis necnon qualitatem
et aptum modum introducens. Medicina enim a modo
dicta est ut vult dominus ait. Ex primo circa cordis con
fortationem. Complectitur autem cum his que habent ipsum
simpliciter confortare. similiter accidit et utroque modo

Substancialiter cum his que restaurāt eius
substantiam ⁊ spiritū eius que calorē multi-
plicāt quibus restauratio vt ceganis virtus
⁊ substantijs proprijs ac propinquis: virtus
restauratur ⁊ confortatur: ⁊ talia sunt cibi ⁊ po
tus cordi appropriati. Appropriati cibi quidē
sunt qui sunt placidi in odore delectabiles ⁊
sapore: qui ⁊ si naturaliter nō sunt tales arti-
ficialiter cum aromatibus ⁊ sapidis cōdiunt
Et sint facilis digestionis paucarū superflui-
tatū multi ⁊ boni nutrimenti quales sūt car-
nes fasianorum perdicū pullorum gallinarum
auicularū paruarū ⁊ montanarum ⁊ aqua car
nium ipsarum: seu succus ipsarum per decoctionem
in duplici vase tractus edorum ⁊ bidens arietū:
seu annalis agni ⁊ castrati. Epata gallinarum
pinguium ⁊ iuuenum vitella ouorum recentium
gallinarū perdicū ⁊ fasianorum sorbilia vel sce
rosa. Et panis mūdus qui bonū generat sā
guinē. Inquit .n. Johannicius bonus cibus
est qui bonum generat sanguinem operte: et
cōmixtione qualis est panis mūdus caro an-
nualis agni ⁊ piscium mediocriū magis mo-
biliū ⁊ minus pinguiū ⁊ squamosorū propter
marinorum ⁊ petrinorum. ¶ Potus quoque vini
subtilis clari in substantia in colore rubei vel
subrubei aromatici mediocrem habentis sti-
pticitatem ⁊ placidi in sapore. Inquit enim
ypo. i af. facilius ē repleri potu. s. vini quā cibo
¶ Accidentaliter vero ipsum cōfortāt odo-
res ⁊ medicine quē cōtemperāt eius cōplexionem Et
substantiā viuunt: ⁊ sic virtutē eius confor-
tant que repellūt nocētia: ⁊ corpus in vita cō-
seruāt. Inquit .n. ypo. virtutis vite est sua
repellere ⁊ nō recipere. ¶ Harū quedā sūt il-
lud agentes a proprietate vt ē terra sigillata
karabe mirobolani ⁊ similia. Quedam a cō-
plexione quarū quedam sunt calide quedam
frigide quedā sicce quedā humide: ⁊ quedā tēpa-
te ⁊ quedā vtroque modo vt infra dicetur. Et
ex illis ē rosa et oleū eius. Inquit .n. G. ole-
um ro. confortat calefacta enim infrigidat: ⁊ in
frigidata calefacit mō vtroque cōpria substanti-
aliter ⁊ accidentaliter ipsū confortāt cibi me
dicinales ⁊ medicine cibales simplices ⁊ cōpo-
site. ¶ Simplices sūt caro serpentis: lingua
bouina borago. Endiuia acetosa ⁊ similes quas
infra sufficienter enumerabimus. ¶ Compo
site sūt que ex predictis cōponunt cū aliquibus
ex medijs simplicibus infra enumeratis de-
coctio ⁊ panis acquirentibus eis virtutem in-
tentioni huic conuenientē ¶ Virtutem autē
cadentem subito vt in sincopi expergefaciē-
rent irroratio ⁊ aspersio cum forti impulsione:
⁊ iactu subito aque frigide actu ⁊ proprie ro-
sate supra faciē ⁊ mēbra. Et sufficit mixtio ru
sci cū ea quandoque cōfert. Et quoque confert ad
ferre camphorā sandalos et similia simul si
tatem cause ⁊ mōi. fricationes aspere ligatu
re dolorosę aurium tractiōes ⁊ cōfusiōes pi-
losū strepitus ⁊ clamores. ¶ Expergefactum
āt vinificat ossa: ex pane calefacto in vino pre-
dicto limphato cum aqua ro. vel buglosa di
stillata prout exigit dispō. Inquit enim. G.
talis cibus citā facit reductōem ⁊ reditur cito:
quia actu frigidum ⁊ ante quā calefiat actu a
proprietate cito in spiritum subtiliatum per
mutatur: mēbra quoque velociter nutrit. Ē mi
nium .n. velociter ⁊ multū nutritiuū ē maxi
me vinū. Cum dixit. G. sic virtutem viuifi-
cat ⁊ confortat. Sed miscuit et panem cale-
factum panem quidem vt eius nutrimentum
quod est facilis resolutionis firmum sit ⁊ per
durans quod diu auferatur dispositio talis
Casum inquit enim Galie. quecunque leui-
dam ⁊ liquidam consistentiam habent nutri-
mentum dant cito dissolubile vt in breui tem
pore alio opus sit: que autem duram ⁊ soli-
dam habent multum tribuunt et perdurans
Talem autem virtutem expergefactam ⁊ vi
uificatam restaurant cibi ⁊ potus predicti
hoc expediat Talis autem expedientia a di
uersitate causarum et modorum casandi d
pendet vt infra patebit. ¶ Secundo consi-
stit specialis intentio circa abscisionem cau-
sarum specialium egritudinum superius di
stinctarum. Exterior ergo auferatur et pare
tetur. Interior: que propria est eius egritu-
do abscindatur. Et siquidem sit mala cem-
plexio pura alteretur. Si cum materia reple
te opilante vel coartante euacuetur. Demū
si aliquid remanserit alteretur. Inquit enim
Galienus. Manifestum est autem quod facti-
uarum causarū discrasiam per euacuationem est
sanatio: ipsarum vero discrasiarū alteratio
sanatio est: Si quidē intentio premittenda
esset prime intentioni vel rei que circa cordis
confortationem vertebatur eiusque virtutis.
Dixit enim Galienus oportet vniuscuiusque egri-
tudinis causam abscidere prius deinde ad ei
quē ab ea facta est egritudinem peruenire sed
cū virtus que in corde principalis existens
subsistat immo deficiat. ¶ Et cum deficiente nō
valeat curatio: nec accidens posset solatium
¶ Oportet primo cor et virtutem eius con-
fortare tanquam in cura priorem. ¶ Ecsi

ñ totaliter ꝓpter pñiã cãe q̃q̃ mõ possibiliori
muetur. ab ea.n. omnis p̃sẽ intẽtio sumitur
quoq̃ nocumẽtũ est piculosius ⁊ ad lferẽdã
mortẽ prompti⁹. deinde oꝛ debilitatis causã
abscindere ⁊ sic pmixtione auxilioꝝ vtranq̃
rem prosequi vel vicissim agere. ¶ Est autem
ipsoꝝ auxilioꝝ permixtio triplex ꝑsonalis: et
localis ⁊ tẽporalis vt supra mẽtionatũ ẽ. ¶ Hãc aũt
rẽ seu intentionẽ ꝯplent medicine. ⁊ ꝓprie coꝛ
diales cibi quoq̃ medicales. ¶ Medicinarũ aũt
cordialiũ q̃dam sũt simplices. ⁊ quedã ꝯposi
te. Ex simpliciũ quedã sũt ex aĩalibus sumpte
q̃dã ex terra nascentibus quedã ex minerali
bus: ⁊ ex istaꝝ q̃buslibet quedã sũt frẽ quedã
calẽ quedam sicce q̃dam hũide: ⁊ quedam tẽ
perate. ⁊ quedã solutiue. ¶ Sciuisti. n. supra
cũ de consolatiõe medicinarũ soluẽtium loq̃
bamur q̃ mediarũ quedã confortãt tantũ q̃
dam cõfortant alterãdo: ⁊ quedam soluendo
Frigide ex aĩalibus sunt os de coꝛde cerui ⁊
ebur. Calẽ ex eis sunt coꝛda ⁊ proprie porci
propter ꝯuenientiã nimiã. caro serpẽtis mu
scus serta ⁊ proprie cruda. ¶ Ex terre nascẽ
tibus frẽ sunt rosa mirta acetosa coriãdrũ
acetositas citri granata ⁊ proprie acetosa ne
nufar endiuia sandalus spodiũ fex nõ adu
sta macima ⁊ camphora. Calida ex eis sunt
doronici zedoaria ciminum zurũbeth crocus
vterq̃ been xiloaloes gariofili enula ⁊ ambo
sũt mirabiles melissa ⁊ semẽ ei⁹ macis asche
febrã ⁊ semẽ eius cubebe acetosa ⁊ semẽ ei⁹.
⁊ cardamomũ. q̃d enĩ eterogenee est nature.
põt dici calidũ. ¶ Frã sũt folium ⁊ cortex ci
tri spica cinamomũ indũ. damascenum ⁊ ga
riofilatũ magnum ⁊ calamẽtũ ireos liliũ mẽ
ta ocimũ vtrũq̃ sticados sandaracha: lingua
auis magalepb odoꝛ galiẽ. ⁊ i sũma oĩa odo
rifera. ¶ Tempata ex eis sunt lingua boui
na ⁊ aqua eius in cuius datiõe vel decoctiõe
sis audax cũ cibis ⁊ potibus: borago karabe
lacha vinea ⁊ poma dulcia ⁊ odorifera ⁊ gra
nata dulcia ⁊ muça. ¶ Ex mineralibus vero
frẽ sunt coꝛalus margarite lutũ sigillatuꝫ. ⁊
armenũ. Calã ẽ ambra. tẽperate sũt aurum
argentũ lapides preciosi ⁊ ꝓprie iacĩt⁹. Sic
ce sũt oẽs preter lac poma granata dulcia en
diuiam linguã bouinã boraginẽ. et nenufarẽ
que sunt hũida. ¶ Ex resolutiuis vero q̃daꝫ
soluunt colerã vt mirabolanus citrinus: ta
marindi ⁊ pruna muça ex eis sunt viole suc
cus rosarũ ⁊ aqua infusionis earũ recentiũ
Quedã frã vt agaricũ mirob. kebulus ⁊ em
blicus. Quedã mẽiam vt epithimũ lapis ar
menus lapis laguli mirob. indi ⁊ belirici que
dam frã ⁊ mẽiam vt sticados: ⁊ polipodium.
Quedã hũores adustos vt mirob. nigri ⁊ ldi.
sene fum⁹ terre quẽ diximus esse de numero
preciosarũ medicinarũ. Quedam sunt mũ
dificant a sanguĩe ⁊ spũ vt melissa. Quedaꝫ
mundificant sanguinẽ vt lupulus capil. ve.
endiuia ⁊ similia. ¶ Hec sunt simplices ex q̃
bus elligere hẽs: que tue intentioni sũt ꝯfoꝛ
mes: siue alterare siue digerere siue soluere:
siue vtrũq̃ simul intendas. Etiã si aliquam
ex quatuoꝛ egritudinibus specialr inspicias
Omẽs nãq̃ cõueniunt insil ⁊ in confortatiõe
debilitatis ꝓprie sed alr vna q̃ altera ⁊ vna
est vni dispõi seu accidẽti coꝛdis proportiõa
ta alia võ alteri. Debilitati nãq̃ aꝓpria t⁹ ẽ
crocus spica ambra poma redolentia ⁊ omĩa
tẽperata. Tremori vero: been: mirra vsnea:
sandaracha karabe doronici valde miroba
lani bibiti. Tremori vero a cã extrinseca. s. ex
tristicia ⁊ timoꝛe. Endiuia spodium ⁊ embli
ci calido. Et coriandrũ lacha ⁊ ciminũ frigi.
lingua auis ⁊ lac sicco. mumia ameos karui
muscus ocimum gariofilatũ cõferũt tremo
ri ex mẽia ⁊ frẽ coẽsta. Calamentũ ireos: ⁊
sandali conferunt tremori accñti i febre: et i
aurũ bibitũ ⁊ linitũ. Endiuia vero sincopi.
Spodiũ et ⁊ ꝓprie facit ex effusione colere
ad stomacuꝫ vel a stomaco bibitũ ⁊ linitum:
lingua bouis ⁊ magalepb cũ aqua mellis bi
bitũ. doloribus coꝛdis ⁊ mẽie aĩe: et qui loq̃r
solus auꝝ ⁊ spodium mẽie ⁊ timori de prete
ritis ⁊ timori de futuris. Muscus mẽie ex so
litudine: xiloaloes etiã: q̃a letificat ocimum
gariofilatũ enula: ⁊ oĩa põa ⁊ acetosa ⁊ oĩa
aromatica olbus maxime si fiãt ex angustia
⁊ oĩa aromatica ꝓprie vt ẽ odoꝛ galie ⁊ cala
mẽtum ireos ⁊ ocimũ superas per so aceto: et
odoratũ exiccat sincopatũ ⁊ sanat eũ. Com
posite sũt que ex his ꝯponunt. ¶ Et similr
si egritudo sit instrumẽtalis vt aperire eãa
cuare plectorã ⁊ sanguinis habundantiã: q̃
eẽ cãm eius plurimum consueuit: intendas
vtere flobothomiam basilice dextre. ⁊ si reple
tionem vaporosam et fumosam. quã tibi suo
sa multum expiratio cum mentis turbatiõe
ostendit. Cõplexio etas ⁊ habitudo ⁊ regimẽ
precedens flobothomiam sinistre basilice ce
lebrabis. Sed predicta auxilia variabis va
rietate egritudinum et causarũ efficientium
ipsas in foꝛtitudine et debilitate. In debilita
te nãq̃ coꝛdis a ꝓprimalis leuia i ꝑsu foꝛtia
i tremoꝛe foꝛtioꝛa ⁊ i sincopi foꝛtissima. adhuc si

carū cū est debilis leuia: si fortis fortiora: nec
nō si sit ex propria cordis passione fortiora:
si ex cōpassiōe leuiora. Et tamē cōsiderata na
tura et dignitate particularique cordiē oīa a
proximabis cū mōr nō subito fortia neqꝫ pu
ra. Auic.n.y.sꝫ multū et repētē calefacere āt
infrare replere: āt euacuare vel quolibꝫ cor-
pus mouere nō oꝫ. Galen.n.est et eiꝰ nature
istaue maxīe vero debilr vt hic supponitur
Cū ergo in talibus egritudibꝰ repl'o ad eua
cuādū inniteris quia debilitas virtutis pꝛohi
beat partiaī fiōla tenēdo medium. hec.n.ga
lienus edocuit: nec obmittatur olo maxime
cū repl'o debilitatis causa existat. Itē ait
Albohaly amplius ea dare pura que alterāt
et maxīe frā et que laxa faciant principalibꝰ
mēbris timorosū est in re uite. Agēs.n.cū si
plicibus leuibus et maxīe in pꝛincipio et paula
tim deueniens ad cōposita et fortiora vbi prio
ra nō sufficiant vt excessus auxiliorum: non
sit succedens auxiliorū effectiua paulatim.
proportio cum salute. hec enim ē operatiō sꝫ
sapiam prestat.n.iuuamen preter aliquid le
sionis. Et frigidis admiscebis cala: vt cro-
cum et gariofilos propter calorē naturalem
et spiritū. Et calidis laxatis odonifera stipti-
ca vt spicam et masticem karabe rosam et mir
rā quibus prohibeas cōfortādo a facili reso
lutione cū sūt parati calorē et spiritū. Si
vero patiatur propter vicinitatem vel colla
tem mēbrorum: corrigatur dispositio mēbro
rum vicinantiū et comunicātium: superiorꝫ
prout superius diximus. Et inferiorū prout
infra dicemus cū auxilio dei et si aliquid mit
tant euacuetur et quod remanserit. vel rege-
nerabitur deriuetur et p interualla modici tē
poris expurgetur deinde confortetur. Et du
ctus eorū quibus superflua eoꝝ cōsueta sūt
expurgari aperiantur. Ipsūqꝫ cor recipiens
cōfortetur ne recipiat vie stringantur et quod
influit repellatur: et si quid infusum est re-
soluatur: prout in cura catarri te scire faci-
cimus quoꝝ auxiliorū talia cōplēturꝫ Elim
seu medicinā huiꝰ superius habuisti. Ter
tio cōsistit spālis itentio circa cōsiderationē
mōi cāndi q cū sit duplex vt dictum est et diū
sus fm eius diuersitatē diuersis auxilijs est
vtēdum.oꝫ.n.variare et eligere oīa auxilia:
tā cōfortantia qꝫ abscindētia causam et alte-
rātia et vniuersale regimē: et ea adaptare vni
cuiqꝫ mōꝝ prout rō exigit. Si ergo causē
tales cordis egritudies pꝛo duoꝝ modorū
dictoꝝ oīa cōfortantia iterius et exteriꝰ apro

ximāda abscidētes cās et etiā alterātes de-
declinare ad calefactiōēꝫ et hoꝝ subtiliatiōēꝫ
rarefactiōem corporis et resolutiōem et adeꝫ
materie caloris et spūs de cētro ad circūfe
tiā corporis. Adhuc si cū eius sit debili
tia si fortis fortiora: nec nō si sit ex ppa pas
sione cordis fortiora: si ex cōpassiōe leuiora
Regimē quoqꝫ i oībus nō naturalibꝰ ꝑcius
quod ē quarte itentiōis generalis sit tale. Lo
cet āt patiēs in domo cuius aeris tēperatē
calīs naturaliter aut artificialiter cū ignis tē
perati accessione suffumigijs ex spica: ligno
aloes galla et similibus i qua etiā sternāt folia
et rami plantaꝝ calidaꝝ et redolentiū vt citri
arāntoꝝ roris marini calamēti et aliarū supe
rius noiataꝝ mēbraꝝ. Inebis cōsertabꝰ
ex predictis sint medicie tales cale subtilia-
tiue et aperitiue mixte vel absciue. Et si co
rū quātitas pauca substentatia nō recipiā
vel solū viuificatiua cōcedas et ꝑpe rite re-
pl'o ad sincopē pducat quo casu oꝫ tantū vi
uificare virtute deinde ad remedia repl'onis
redire. Similiter et potus sit vini talis
subtilis et clari magis vinosi p te cibū. Et
ercitia vbi sint possibilia tēpata: et fricatiōes
aspe pcedentes a superioribus ad inferiora et
tremitatū trahētes a corde et spūalibus ad
circūferētiā corporis atqꝫ cutē. Sōpnus
et vigilia sint tēperati vicissimqꝫ ꝯcessi. vt ꝯ
digerit sōpnꝰ euaporēt vigilie. Inanitiō
cordis virtuti licet.n. repl'o sanitatem fa
reddat i virtus tamen q tollerare hꝫ et regiō
nō ascēdit: vn̄ paulatī oꝫ agere et illud cū fi
ca nōibꝰ dcīs respiciētibꝰ repl'oēꝫ tertie dgi
nis et Fāꝫ venaꝝ et abstinētia cibi et potus ꝑ
ꝑtem respiciētē ꝑiē digōis maxīe si i hōi
nibꝰ nō sit putredo. Nūa exīte despādū ē
i sūmo et ꝑpe si i visceribus ē apostēa q̄ sufi
ciā: dōec appet robur i pulsu. Et rē oꝫ dic
tibꝰ vel respiciētibus repl'oēꝫ itestioꝝ et pu
rū venaꝝ. repl'o.n. locū nō hꝫ sꝫ ꝯueniēt ob-
potibꝰ pauci et sbnīs ac resolubil nutrimēti ꝑ
modio tēporis qualī dicta: extenuātia oīa
istra i pmo de cura oppilatiōis epatis: et ꝙ
to de regīe sanitatis. Et cū subtiliāibꝰ solu
tibus et diureticis notis pꝛparie et in parua
quātitate oblatis. pūt ꝯueniūt ad subtiliādū
dōec repl'o educaī nō resumēdū: et bene sico
pis eius pūati pter panē ex mō vt supꝰ ā ē
dcīū.nā viuificata virtꝰ p illū statī redire oꝫ
ad dispōēm et repl'onis curā cū cautele nō ci
renutricatōe. Sic accietibꝰ sic regaī vt ad tā
indignationem et solicitudinem prouocetur.

Si vero causen℞ p mediũ resolutiõis et eua
tionis omnia predicta i oppositũ conuertãt
ac etiã regimen in oĩbus que dicta fũt Alte
retur ergo primo aer cũ redolentibus ex her
bis plantis folijs ⁊ floribus frigidis ⁊ stipti-
cis: ⁊ proprie cũ mirta salicibus: ⁊ citonijs: et
rosis ⁊ spẽbus superius noiatis vt sandalis:
camphora ⁊ irrorationibus aquarũ frigida-
rum: vt aqua rosarũ forti pluuiali ⁊ odorib⁹
frigidis ex aceto cũ aqua ro. mixtis sandalis
⁊ camphora ⁊ flabelationibus ⁊ ventis. Ex
ercitia fricationes callefactiões penitus ob-
mittãtur In iungatur quies corporis ⁊ aie. Ci
bus sit ex predictis et ellect ex solidis ⁊ visco
sis mediocriter tamẽ vt ex eis possit preuale
re virtus: vt est panis ⁊ sorbitiones facte ex
cõdro oua tenera ⁊ testiculi gallorũ nutritorũ
ex lacte cerebra porcorũ sufficienter decocta
ex albo iure cum puluere coriandri condita.
Fructus stiptici ⁊ pontici: vt citonia pira sor
ba nespila: ⁊ similia nõ multe quantitatis cũ
noceãt stomaco licet humores inspissent.
¶ Potus ãt sit vini aquosi infrigidati ⁊ cũ aq̃
limphati in principio cibarij acceptum ⁊ hoc
propter discrasiam propter sincopim autez
sit calidũ subtile ⁊ aromaticũ calefactuz cuz
pane vt cito reddatur propter materiam: et
sit vinum nigrũ grossuz ⁊ stipticũ ⁊ breuiter
quecunq̃ habent inspissare: ita tamen q̃ alte
rabilia sint per naturã. ¶ Cum vero natura
sit debilis in alterãdo ⁊ qualitas corporis mi
norata. Ex predictis cibis dare oz parũ ⁊ se
pe sicut. n. in predicto modo caliditatis ipsa-
rum paulatim ẽ digerendũ ⁊ euacuandũ: ita
in presenti paulati est renutriendũ: ⁊ restau-
randũ. ¶ Vigilie sint temperate Sompn⁹
lenis nõ profũdus. Inanitio superfluorum
⁊ hũidorũ ſm quantitatem assũptorũ est vitã
⁊ prouocanda cũ lenitiuis ⁊ lubricantib⁹ an-
te cibũ exibitis ⁊ ponticis post hac cum coli-
rio ⁊ clistersbus lenib⁹ ¶ Sed humorum et
humiditatũ euacuatio seu resolutio ẽ prohi
benda oĩo. ¶ Inducat ad gaudium tempe-
ratũ vel remissũ et leticiã ⁊ spem future salu
tis. ¶ Conuertitur vlterius spãlis ad accñ-
tium correctionẽ: que sunt plura ſm plurali-
tatẽ mẽbrorũ ɔpatiẽtiũ cordi vt dictũ est.
Primo vicinorũ et propiquorũ vt spñalium ⁊
supiorũ alaliũ colligatorũ cũ eis: quorũ curã su-
perius hũiũsi ⁊ iferiorũ naturaliũ vicinorũ ex lon
ginquo: quorũ passionũ xp̃o duce infra põem⁹
auxilia. ¶ Deinceps rememorabimur ɔposi-
tas medias proprias ⁊ expertas ad egritudies

cordis dictas ſm vnãquãq̃ causarũ ipsarũ
superius distinctarũ icipientes a ɔfortantib⁹
⁊ primo ab odoramentis eo q̃ refocillãdo spi
ritus ɔfortantur eius. Inquit. n. G. qui ce
lerius vult reintegrari reintegret odoribus
¶ Capitulum secundum de medicinis sim-
plicibus ⁊ cõpositis ad oẽs passiones cor
dis.

Galienus ait
ad primã ãt oium redea-
mus nẽ sermonẽ egritudi
nũ q̃ sitibus innascũt Est
ãt mala hec cordis ɔpo
talis. ¶ Et subdit osten-
sũ ẽ. n. in 6o hui⁹ libri. s. terapentice q̃ necessa
riũ ẽ gen⁹ egritudis hui⁹ vz medico ad scien-
dũ. Et illud quidẽ qẽ primũ ẽ ɔtingẽs vt su
perius dictũ est: plerũq̃ ledit. Cũ enĩ non sit
bene terminabilis i corde ipso sed primũ exte
sibilis cũ calore ⁊ spũ ad totũ cor⁹ oĩa mẽbra
ledit lesiõe pricipij ac euersione eucrasie ,p
prie cuiuslz mẽbri. ¶ Proinde necessarium
ẽ inuestigari nẽ vt oppositũe sanet ⁊ metodo:
que ẽ tã dẽa nõ a medis simplicib⁹ ẽt ɔpo
sitis que sequũt icipiẽtes. ¶ Odoramẽtum
calm cõferens passiõib⁹ cordis a mala ɔplõe
ſra cãtis. Recipe balsamitã vel maiorananam
folia citri ⁊ pomũ eius ⁊ irrora vino ⁊ supas
perge puluerẽ gariofilorũ ãt inuolue bursam
scarlati i eis ⁊ odorẽt. Aliud ſm ɔferẽs pas
sionib⁹ cordis a ca℞a discrasia cãtis. Recipe
rosarũ sandal' margaritis cinarũ mirte irro-
rẽt aceto ⁊ cãphora: ⁊ qñq̃ irroret parũ vini
odoriferi. Et ex similib⁹ ẽ aqua rosfola. Ali
ud calm fit ex gariofilis nuce mus. cipo thu-
re folijs lauri: ⁊ galia mus. cuius odore eplẽ-
tici excitant calamẽtũ yreos ⁊ albaraũ: que
cũ irrorãt aceto ⁊ odorat sincopizatus sanat
Et ex illis est pomũ ɔfectũ ex eis ⁊ ambra ⁊
musco prout i ſoda dictũ est. Et gallina alla
cũ illis frixa ⁊ odorata. Et aqua florũ aranicio
rum ⁊ citrorum. ¶ Suffũigationes fiant in
ſra causa ipsarũ ex cõfectõe iere: quã Nico-
laus in antidotario suo descripsit. ¶ Ad idẽ
fiat suffũigium ex auicẽs cipanis que sunt.
Recipe ambre. ʒ. i. ligni aloes. ʒ. ij. musci. ʒ. s
carbonũ de palmitib⁹ vitis gummi arabici:
añ. ʒ. ij. galia mus. ⁊ lignũ aloes ɔuertãt i car
bones ⁊ cũ aqua ro. dissoluãtur omnia sil'. et
glutinẽtur ⁊ formẽtur auicẽe: quarum vna
super prunas põatur. et suffumigetur came
ra. ¶ Et sunt qui suffumigãt ex ligno aloes

aloes madefacto in vino solũ et ẽ bonũ ꝛ su-
auꝫ cuius odorem diligunt principalia sicut
dicit Abohali. ¶ Alie fieri possunt ex predi
ctis frigide ad eas ex causa calida. Sunt ãt
nõ frequẽter approximãde et prope suffũigia
immo raro sicut supra i seda te fecimus scire
suffumigia enĩ replẽt ꝛ dissoluũt cerebrũ in-
flãmando ipsũ ꝛ spũalia omnia cum superflu-
unt. ¶ Inquit hebẽ en mesue simplex inuen
tione nostra de succo acetoso. de succo maci
anorũ ꝛ de succo alelule ꝯferunt pulsui ꝛ tre
mori: ꝛ omnibus passionibus cordis calidis:
ꝛ propriis: Et ex illis est siruppus acetosus di
arodon. ¶ Passionibus vero eius frigidis
ꝛ cãtis ab oppilatione seu replesione recep
taculorũ ab humoribus grossis ꝛ viscosis dif
ficilis eradicationis optimũ simplex ꝛ squi-
liticũ. ¶ Item trocisci de camphora ad pul-
sum cordis ꝛ tremorẽ calidũ et febrem extin
guũt ꝛ cõfortant descriptiõe almãsoris. Re-
cipe spodij seminis cucumeris ꝛ citruli scari
oleꝫ portulace rosarum sandali albi: ãn pres
equales. ꝛ pro vnoquoqꝫ põdere auri vnius
ex eis sumat camphore triũ granorum ꝫ ordei:
pondus ex quibus cũ succo macianorum cõ
spersis ꝛ croci. ʒ. i. fiant trocisci auri vnius õ
quibus quaqꝫ die tribuatur vnᵘˢ vsqꝫ ad duas
ebdomodas. ¶ Item lac de quo extractum
est butirũ est fortius. ¶ Itẽ poña nutrita ace
to vel agresta sũt cibus conueniens. ¶ Item
trocisci de spodio ad pulsũ tremorẽ ꝛ sinco
pim ex caliditate factũ ꝛ colericã passionem
initiam ꝛ tremorẽ fꝫ idem. Recipe spodij. ʒ.
x. rosarum albarũ. ʒ. xiiij. seminis acetose por
tulace granorũ coriandri infusorum in aceto
ꝛ torrefactorũ mirtilorũ ãn. ʒ. vi. pulpe sumac
ʒ. ij. ß. amili asse berberis galange ãn. ʒ. ij. mar
garitarũ corallí ru. ali. ʒ. i. ossis de corde cer-
ui. ʒ. ij. sandali albi. ʒ. i. gumi arabici. ʒ. i. ß. con
fice cũ succo agreste ꝛ da cum aliquo rob sti-
ptico ꝛ succo buglosse. ¶ Item mirabolani
cõditi fm modũ nostrũ. ¶ Item trocisci mu
scati. ꝛ de xiloaloes ꝯferunt eis ex cã frigida
quorum ꝯfectio ẽ fm eundem. Recipe masti
cis spice xiloaloes cinamomi gariofili: galle
mus. cubebe: cardamomi maioris ꝛ minoris:
corticis citri omnium pondus aur. vnius. ex
hijs oibus cum vino odorifero asperso fiant
trocisci. Conferunt etiam sincopi magne: et
parue. ¶ Potio confortans cor et cõferens
tremori et sincopi calide ꝛ frigide. ¶ Recipe
buglosse puluerigate aur. i. distempera ad fri
gidam cum vino ꝛ ad calidam cum aqua ro.

ꝛ da hora sõpni noctibus continuis. ¶ Itẽ
gal. masculorũ pulueriga torũ. ʒ. i. sumãt dis
soluta in. xij. auf. lactis dulcis in ieiunio va-
let ad frigidam. ¶ Item tiriaca mitridatiꝫ
confectio de musco dulcis ꝛ amara emẽdant
cordis frigiditatem ꝛ humiditatẽ cerebri et
stomaci ꝛ ꝯferunt passionibus cordis frigidis.
Dyambra quoqꝫ et elixir de gemis. Confe-
tio de xiloaloes. confectio quoqꝫ alkermes ꝛ
elixir sarbotegi quorũ descriptionem in anti-
dotario nostro posuimus. ¶ Et ex expertis
fm nos est: vt assumat cor porci sicut assũ
de torace eius cum sanguine suo: et ex gal.
masculis pomo ceruum ꝛ assetur sufficienter le
to igne deinde ꝯmedatur ꝛ superbibat vinũ õ
rubeum clarũ odoriferũ temperatũ ꝛ lipha-
tum cũ aqua buglosse valet aũt ad passiões
cordis frigidas: ꝛ calidas cum rore mibus
frigidis vt sunt rose sandali magagi ꝛ vino
albo superbibito cum aqua ro. limpono. Et
ꝯfortat cor a pplicitate nutrit. ¶ Dixit Abo
haly. Cerebrũ hominis cerebri gallinarum
ne pulmo vulpis Stomacũ ventres gallia
rum ꝛ pelles interiores ipsarũ. Epar epatis
Renes renes edi Vesicã: vesica muscele.
Neruos nerui nutriunt ꝛ confortant ꝛ sic ẽ
alijs. Nutricatio enim ꝛ cõfortatio fit a simi
li vt dixit Galienus cũ ait vnaquaqꝫ speci
alio sanitati totis suis ꝛ propter eã cibus alim
to nutriunt vt hõ ex pane et carnibus canes
ex ossibus. Equi ex paleis. Turdi ex mirti-
mo Coturnices ex elleboro: ꝛ si vnaquaqꝫ
spẽs proprium habeat alimentũ vel cibum
vnũ quodqꝫ indiuiduum atqꝫ mẽbrũ proprũ
cibum habebit. Quod videt innuere et ap-
probare Abohaly cum dixit qꝫ vnicuiqꝫ cor-
pori ꝛ vnicuiqꝫ mẽbro inest proprietas vt si
vna medicam patiatur et nõ ab alia. ¶ Epiti
ma confortans cor debile ꝛ corpus ex mali-
tia ꝯplexionis calide conferens tremori et
cũ febre quod dixit Archid. Recipe sandali
magagiri spodij ãn. ʒ. ß. sumitatum mirte co-
riandri ãn. ʒ. iij. rosarũ seminis endiuie et ace
tosele ãn. ʒ. iij. macis. ℈. i. croci. ℈. ß. aq̃ rosa
te quod sufficit. Et qñqꝫ additur camphore
℈. i. cum dispositio exigit et excessus caloris
ꝛ in ea nõ veri frigoris intinge panni linei
simplicẽ vel de sirico albo ꝛ supra cor frequẽ
ter appone. Et si apparuerit siccitatis excel
sus adde parũ succi pomorum dulcium: vel
buglosse vel lactis. ¶ Aliud conferens tremo
ri ex frigida causa. Recipe macis gal. vsnee
harabe ãn. ʒ. ß. aꝫos karũ anisi ãn. ʒ. i. terciũ

partē xiloaloes ambre musci ana. ℈.i. cetoci.
℈.ʒ. succi buglose aque ro. ꝛ vini odoriferi:
añ. ℥.ij. Tepefiant ꝛ infundaꝛ tela sirici ru-
bei duplex: ꝛ supra cor apponatur sepe.
¶ Itē aliud ex inuentione nostra ꝯferens o-
bus dispositionibus eius frigidis. Recipe.
ligni aloes: seminis ocimi gariofilati seminis
melisse seminis lingue bouine añ. ʒ.ij. florū
citri sansuci añ. ʒ.i. gaꝛ. karabe coralli ru. añ
ʒ.i. succi lingue bouine: vel aque eius ꝛ vini
odoriferi ana quod sufficit. Terantur oīa ꝛ
conficiantur ꝛ ministrentur modo predicto.
sunt eniꝫ sana ꝛ experta etiam super modū
sacellationis approximentur. ¶ Ioannicius
cum plin conferēs tremori ꝛ sincopi calidis.
℞. spodij sandalis ana. ʒ.ij. calamenti yre-
os endiuie añ. ℥.i. coriandri. ʒ.ij. croci. ℈.i. fa-
rine ordei. ℥.i. confice cum succo acetoselle.
ꝛ aqua ro. ꝛ modico vini odoriferi. ꝛ confert
etiā febri ꝛ ministretur sepe innouando.
Aliud ad frigidū sm eundē. Recipe casto-
rei. ʒ.i. maē. xiloaloes ameos cubebarū ana
ʒ.ij. cimini lingue auis ana. ʒ.s. karabe dori
nigi añ. ʒ.i. croci gaꝛ. añ. ʒ.s. Confice cum suc
co ocimi gariofilati ꝛ vino odorifero ꝛ empla
stra super pectus ꝛ ē sanum. ¶ Linimentū
andromachi ad idē. Recipe sandaꝛ calamē
ti yreos ambre añ. Et tere subtiliter confice
cum aqua buglose ꝛ pomorum ꝛ oleo rosa-
to ꝛ cera ꝛ line super pectus. Confert debili
tati ꝛ tremori calido ꝛ frigido proprie si con
ficiatur cū oleo nardino: ꝛ sanabitur si deus
voluerit.

¶ Capitulum tertiū: de cura titillationis pul-
sus ꝛ tremoris cordis.

GAlienus ait titilationem vero cor-
dis idest pulsum ꝛ tremorem pluri-
mū sanis iuuenibus reperi euenire.
ꝛ hoc absq; manifestis accidentibus. Sed
cum hec quibuslibet ꝯtingerit sāguis detra
ctione iuuātur: maxime si subtilibus dietis
assuescenꝛ. hec enī duo sāguis multitudinē
replentē ꝛ oppilātē ꝛ coartantē educūt. Et
qꝫ si cachocimiā que egritudinē operaꝛ cū
multitu° fuerit: facienda est minutio de basili-
ca. hac autē nō pōt ibi fieri fiat illi proporti
onale aliquid puta prouocatio mestruorum
mulieribus ꝛ prouocatio emorordarum. in
viris. Neutra vero fieri pōtate fiat scarifi-
catio cruriū ꝛ ventosatio. Si vero nō fuerit
cum multitudine purgādi sunt cū farmacia

humorem cōtristantē educentī hec enī ꝓpria
ē cacochimie: ꝛ subdit multitudo ex tenuati-
ua cōrigitur sed in longiori tempore qꝫ eua
cuatione manifesta iā dicta. ¶ Decoctio sol-
uens humorem calidū ꝛ colerā de corde: ꝛ
vicinis membris ꝛ confortans ipsū in oīb°
dispōitionibus suis. ¶ Recipe aqua fructu
um lib. s. bulliāt in ea pulpe tamarindoꝝ key
ron. ℥.i. pulpe mirobol citrinoꝝ. ℥.s. croci ℥.
v. maē. ʒ.i. ꝛ dimittantur vsq; mane: tunc ve
ro colentur ꝛ colature reubarbari. ʒ.i. addaꝛ
qō puluerigatū residead prius in succi rosa-
rū. ℥.s. ꝛ detur vbi oportet ꝛ est archidiaē.
Alia soluens humorē flegmaticū cōferens
passiōibus eius ꝛ est Serapi. Recipe ysso-
pi mente calamenti melisse ana. ʒ.i. radicum
lilij. ℥.s. lingue auis. ℥.s. spice cinamomi añ.
ʒ.i. acetose. ℥.s. polipodij. ℥.ij. Bulliant ī aq̄
boraginis ꝛ buglose quantitate sufficienti: d
inde colentur ꝛ in parte sufficienti bulliāt pꝛ
pe mirobolonoꝝ kebuloꝝ. ʒ.i. ꝛ superaddaꝛ
agarici puluerigati. ʒ.s. giubari ro. noui: vel
residentie eius vel galeniabim. ℥.i. ꝛ detur ī
aurora. ¶ Decoctio de epithimio secūdū in
uentionem nostrā ꝯfert predictis passionib°
soluendo humorē melanconicū dcā in anti-
dotario. Item decoctio de fumo terre etiaꝫ
predictis passiōibus confert cāsis ab humo
rib° ꝛ fumis adustis ꝛ opilatiōibus proprijs
cordis ꝛ aliorum viscoꝝ educēs cū facilitate
ipsos.

¶ Capitulū quartū de cura passionū cordis:
per compassionem ad cerebrum.

GAlienus ait discrete nature cere-
bri facile multas generāt superflui
tates ex quibus nocumenta fiunt.
subiectis organis ad quodcūq; ipsoꝝ venit
superfluitas. ¶ Iudei decoctio educens co
lerā flegmaticā ꝛ melām cū facilitate cōfor
tans cor ꝛ omnia viscera ꝛ conferēs predcis
passionibus cordis ex cōitate ad cerebrū pa
tiens ex frigiditate oppressū epplia mlia vꝛ
mania vel catarro frigido. Recipe sticados
melisse ysopi ana. ʒ.i. yreos. ℥.i. coriandri p
parati. ℥.s. cubebaꝝ. ʒ.i. spice. ʒ.s. Bulliant ī
aqua cicerum: deinde colenꝛ ꝛ ī colatura bu
liant. polipodij. ℥.ij. Et dissoluantur agari
ci puluerigati. ʒ.i. pulpe mirobolanorū citri
norū kebulorū ꝛ indorū: ꝛ iterū colentur: ꝛ
colatione addatur rauedseni. ʒ.i. ꝛ detur ma
ne: est enim sana ꝛ experta qꝫ neminē dece-
pit vnq̄. Et sunt aliqui qui addunt yeram

⁊ ꝓpꝛie cũ ex cõitate ſeu cõpaſſione ad in-
feriora mẽbra nutritiua: vt eſt ſtomacus epã
⁊ ſplen ⁊ viarũ ipſoꝝ ad cor ⁊ ad putrefactio
nes ipſoꝝ ⁊ vlcera ⁊ etiã expulſionis vt re-
nes veſica ⁊ matrix quoꝝ predictas ꝯpaſſio
ne cor paſſiones incurrit. Abobaly lutũ ſigi
latũ ſumptũ ⁊ retentũ in oꝛe ꝓhibet catar
rũ callidũ ad ſpũalia: ⁊ ſpica frigidũ ⁊ etiaꝫ
linitũ extra cũ oleo ro. Itẽ grana papaue-
ris albi cõtrita cũ çucharo al. ⁊ retenta in oꝛe:
retinẽt catarrũ acutũ ⁊ ſalſũ. Et diacodion
⁊ loco eius ſimile operãtur. ⁊ thus albũ re-
tentũ in oꝛe frigidũ. Sacculus confortãs ce
rebrũ ⁊ retinẽs catarrũ frigidũ. Recipe ſã-
darace thuris pulegij ſpice ⁊ ſalis cõis ana
ʒ. ſ. ſpice. ʒ. ſ. ſi callidũ ſit loco pulegij ponaꝶ
mirta ⁊ ſandalis.

Capitulũ quintũ de cura paſſionũ cordis p compaſſionem ad ſtomacum.

Inquit Galienus antiqui os ſtoma
ci cor ſemper appellaꝶ cõſueuerunt.
Cõpatitur enim patiẽti cor valde ⁊
principalia reliqua ⁊ totum corpus cor qđ
ꝓpter alligãtiã eius ad ipſũ in arterijs ce
rebrũ in duobus neruorũ partibus ⁊ ꝓpter
alligantiã in venis ⁊ neruo ſubtili ⁊ ꝓinde
totũ corpus ⁊ maxime cũ ei miſtret in re nu
trimenti. Inquit ꝓinde abobaly ſtomacꝰ
eſt membꝝ cuius cõitate patiꝶ totũ corpus
Modus ſacellorũ quibus vſi ſunt antiqui
⁊ vtũtur nũc in vſu confortãtiũ ſtomacũ ⁊ fri
gidãtiũ ⁊ ꝓhibentiũ effuſionẽ humoꝝ
callidoꝝ ad ſtomacũ ac modificationẽ indu-
centium a qua compatiꝶ cor cũ incurrit car-
diacã ẽ talis. Recipe cimaꝝ rubi foliorũ vi-
tis ſiluestris roſaꝝ cũ ſtipitibus cimarũ mir
te viridis ana. ʒ. i. ſandali ſpodij ãn. ʒ. ſ. buli
ant in aqua ro. ⁊ ſucco citoniorũ cuꝫ modico
vino pontico ⁊ tepidi applicentur frequẽter
ſuper ipſum. Emplaſtrũ ad idẽ. Recipe ſan
daꝶ ro. alb. ſpodij lenticularũ aque ana. ʒ. i.
terantur ⁊ conficiantur cũ oleo ro. cera ⁊ aq̃
fabroꝝ ⁊ emplaſtretur. Receptio ſacellorũ
confortantiũ ſtomacũ alterãtiũ diſcraſiam
eius frigidã ⁊ ꝓhibentiũ effuſionẽ humo
rũ frigidoꝝ ad ipſum ⁊ conferentiũ nauſee:
vomitui flegmatico ſingultui ⁊ extremie ven
toſitati ⁊ cardiace ⁊ ſincopi vicio ſtomaci.
Recipe mente ſicce abſinthij ſanſuci ãn. ʒ.
i. ſpice. ʒ. ſ. maſticis galange macis gaꝶ. ga-
lie muſ. nucis muſ. cardomomi vtriuſq; ana.
ʒ. ſ. corticũ citri. ſicci. ʒ. ſ. corticũ thuris. ʒ. i. ſ.
buliant in vino pontico cũ ſucco citoniorũ
⁊ callidi ſufficienter applicentur ſepe ſuper
ipſm. Idẽ opantur cerotũ ſtomaticũ. G. Em-
plaſtrũ de maſtice liquefacto ſimplici ad i-
dẽ aggregat enim in ſe ꝓprietates quat-
tuor in cura ſtomaci plurimũ neceſſarias. ſ.
aromaticitatẽ ſtipticitatem ⁊ temperatã cal
liditatẽ ⁊ liquefaciens flegma in ipo. Et
modus eſt quem Rabi deſignauit. Recipe
maſticẽ albã ⁊ groſſã pinguẽ ⁊ diſſolue eam
in lamina ferri ſuper caleſcã ⁊ malaxa mani
bus ⁊ extende in forma manus ⁊ applica.
Dixit quoq; q ſuccus maioranẽ ⁊ bugloſſe
cũ gaꝶ trito vt alcoſol multũ valet i mo-
re ſaltu cardiaca qđ caſarã dicit. Et ſiquidẽ
cã predictarum paſſionũ cordis ſunt vicera
ſtomaci ⁊ bothor curentur cura ꝓpria que i
fra dicetur. Galaꝰ vinũ cũ pane ſtomaco
ieiuno ſumptũ ꝓhibet curſũ humorum ad
ſtomacũ. Sed ſiquidẽ ſunt colerici ſit vinũ
debile ſtipticũ ⁊ limphatũ. Si vero frigidi
⁊ flegmatici ſit vinũ ſtipticũ ⁊ aromaticũ pa
rũ non fumoſum vt vernacia ⁊ grecũ ⁊ vinũ
piſtorie. ⁊ vina quoq; aromatica ⁊ acetoſa in
callidis operãtur idem. Et ſirupus de men
ta in frigido ⁊ ſirupꝰ de agreſta in callido: ⁊
diacitonitẽ in vtroq; ⁊ melicratũ ꝯditũ no-
ſtrũ: ⁊ tragea ex aniſo karui gaꝶ mace gali
ga cardamomo ⁊ çucharo. Et decoctio aſce
ſecũdũ noſtrã inuentionẽ confert predictis
paſſionibus cordis cãtis vicio ſtomaci ex in
digeſtiõe educẽs humoꝝ flegmaticũ ⁊ ven-
toſitatẽ ypocundriorũ diſſoluit. Puluis ſe
rapionis ad ſtomaci ⁊ ypocundrioꝝ vento-
ſitatẽ. Recipe ameos ſemis apijãn. ʒ. v. gaꝶ
maſticis thuriſ maſ. ana. ʒ. vij. radicũ ſquinã
ti coſti ana. ʒ. iij. naſturcij tõrefacti. ʒ. ʒo. extre
mat ⁊ confortat. Idẽ operanꝶ cõmouentia
eructationẽ ex quibus ſũt origanum folia
mente aniſũ karui calamentũ menta ameos
galanga maſtix ⁊ gaꝶ. qui ſunt ꝓprij in hoc
caſu put dixit abobaly. Raſis emplaſtrum
ad apoſtema ſtomaci ⁊ epis cuiꝰ cõitate pa-
titur cor cũ ẽ antiquũ ⁊ vbi nõ eſt callidita.
Recipe ſeugreci ſemis lini cauꝶ ⁊ cãpoballſa
mi ana. ʒ. v. cordumeni ireos amigdalaruꝫ
amaraꝝ coſti mirte ſpice ciperi ana. ʒ. v. bde
lij ſubalbidi. ʒ. vij. ſtoracis liquide. ʒ. iij. naſtur
cij. ʒ. ij. aromatici cere citrine adipes anatis:
omnium ana. ʒ. iij. olei camomelini. ʒ. xx. del
de aggregentur ⁊ emplaſtretur cum eo. A
liud ad apoſtema ſtomaci ⁊ epis cum non eſt

antiquū. Recipe fenugreci semīs lini aneti sicci violarum siccarū camomille sicce altee sicce mastic. ana. ℥. v. spice ciperi squinanti calami aromati an. ℥. vi. cere. ℥. vi. olei camomelini. ℥ xv. omnia aggregentur ⁊ fiat emplm̄. Aristoteles grana granatorū maioꝝ ⁊ acetosorū in cibo ⁊ post sumpta vel succus eorū in cibis ⁊ salsamentis aut sirupus ex eo fact⁹ prohibet corruptionē fumosā in stomaco ciboꝝ ⁊ potuū que causa est cardiace passiōis

Nicolaus diacinaomū ⁊ diaciminū prohibēt corruptionē accidā cibi ⁊ potus que cā ē passionū dictarū cordis. Dixitq; Gal. yerapigra confortat stomacū cor ⁊ cerebrū ⁊ epar ⁊ putrefactionē in eis corrigit que passionū dictaꝝ pōt eē cā. Etiā si ex xiloaloe sumat. ℥. i. s. pulverizato cū vino aromatico lī pbato cū aqua ferri removet hūiditatē putrefactā stomaci ⁊ confortat ipsū epar ⁊ cor gen̄rat leticiā ⁊ prohibet irā. Dixit abohaly Et darsesechā letificant putrefactionē ⁊ emblici conditi. Et nasturciū putrefactionē vacuitatis ventris. ⁊ cinamomū ī alis partibus exītem. Idem operatur oximel squilliticuꝫ ⁊ acetū eius ⁊ aqua mellis ⁊ geleniabin ⁊ solus aloes. Aragea confortans stomacū ⁊ prohibens ascensū vaporū ⁊ fumorū ad cor ⁊ cerebrū secūdū intentionē nr̄am. Recipe coriandri preparati. ℥. ii. semīs melisse. ℥. i. cinamomi electi. ℥. i. zucchari tabarzet. ℥. iiii. pulverizent̄ ⁊ misceantur. Dosis coclear vnuꝫ post cibū non sequente potu ⁊ sana ⁊ experta. Idē misera saracenica nicolai ⁊ nr̄a operatur ⁊ elēm nr̄m letificans ⁊ confortans capitulo de mesūa dc̄m. Et oīa ex cibis ⁊ fructibus ponticis post cibū sumpta.

Capitulum sextum de cura passionū cordis per compassionem ad epar.

Dixit Galienus epar vnum ex principalibus membris existit. Est eniꝫ fons ⁊ minera naturalis virtutis sanguinem generantis a quo vene originē hn̄t. quibus sanguis ad totum corpus distribuitur ⁊ singula membra renutricationis gr̄a ⁊ generationis spirituū. Quapropter sapiēs natura ab ipso venā magnā chilis vocatam extraxit que transiens per subteriora ascendendo deorsū imbibitur in dextrū ventriculū cordis a quo pro parte transiens transcolatur ⁊ purus in sinistrum ventriculū eius cōvertitur in spm̄. Et reliquū eius informationem recipiens ibidem nutriat corpus eius: ac transiens per venā de dextro cordis ascēdentem ad corporis superiora ⁊ caput nutriat. Et ipsa proinde nimiꝫ si illi graviter pati enti compatitur cor. Alligatur enim vena ipsi ⁊ ea mediante ab ea recipit sanguineꝫ p alimentū materia sui ⁊ gn̄atiōis spirituū quibus virtus eius ⁊ alioꝝ membroꝝ irradicātur cū quo etiam mittit quoq; melancoliam ⁊ fumū cordi passiones inferentē predcās propter cōmunitatē remotam. Sirupus de endiuia remittit epatis inflāmationē ⁊ oppilationē corrigit. Et trocisci de berberis ⁊ remittūt epatis inflāmationē eius multiplicātē fumū ⁊ vaporē petentem cor ⁊ cerebrum: ⁊ confortant ipsum. Et triasandali ⁊ cerotū de sandalis ⁊ reubarbarum cum succo ro. ⁊ aqua lactis decoctionis seene mundificat ab ipso colerā ⁊ visiōes: ⁊ flebotomia ex basilica dextra minuit repletionē eius qua passiones cor predictas pati contingit.

Capitulum septimū de cura passionum cordis per compassionē ad splenem.

Inquit Galienus: splen est membꝝ ad hoc generatū vt semper feces sāguinis attrahat ⁊ de eis epar mundificet quibus non mundificatis sanguis infectus melanconicis humoribus transit ad cor ⁊ cerebrū ⁊ tales passiones cāsant atq; timorē maniāꝫ ⁊ melanconiā. Hys aūt que letificant ipsum confortant vt sanguineꝫ a suis mundificet fecibus est vtendum. Dicētur aūt infra capitulo de cura splenis si deus voluerit qui sit benedictus.

Capitulū octavū de cura passionum cordis per compassionem ad intestina.

Dixit Galienus: Repletio secunduꝫ ventrem superiorem ad vomitū curatur: Quecūq; vero fm̄ partem inferiorem eius subductione propāe collisio͛ ī clisteri. Intestinoꝝ quoq; repletio ⁊ si ex ventositate fuerit curetur cura inflatiōis ⁊ colice que īfra dicet̄. Et si ex fecibus siccis hūidis lubricis ⁊ mussilaginosis. Siīr si ex vermibus cura propria q̄ dicet̄. plimū enī provocāt sincopī ⁊ tremorē epilentiam quoq; ⁊ scotho. ⁊ stuporē fumū mittendo venenosū ad cor ⁊ cerebrum ac mordicando intestina ⁊ stomacum. Abohaly dixit hora comedendi est cuꝫ

aderit fames cum vero aderit nõ tolleres eã
qñ tollerare famẽ stomacũ putridis replet
humoribus. Ga. ait illud ẽ si epar de bono
sanguie minus q̃ sibi expediat hẽt ⁊ de ma
lo plurimũ: ⁊ qñq; colerã superfluẽtẽ imit-
tit que est cã morsus eius ex quo passiones
cordis predicte sequũt. ¶ Et qñq; ẽ flegma
mittens frigidũ vaporẽ ad ipsũ plurimum
a cerebro missũ vel in stomaco concreatum.
Nõ si plus nõ hẽat de bono nec de malo ni
hil illi remittit quia in famẽ sincopalẽ decae-
nit. Cibus ergo illico est cũ aderit exhibẽd⁹.
Et vbi nõ habeatur ⁊ sincopis timeatur pa
nis infusus in vino puro est tribuendus in
frigido ⁊ flegmatico ⁊ in colerico musco seu
limphato vel aliquod rob stipticorũ puta g̃
natorũ citoniorũ vel agreste: ⁊ vbi iã cucur
rit humor ⁊ repletus est stomacus ante cibũ
vomitu educatur vel aliquo ventris subdu
ctio ⁊ lubricũ faciente premisso sicut Galie.
ondit ⁊ Albohaly.

¶ Capitulum septimum de cura passionũ
cordis per compassionem ad os stomaci.

Uerois ait tiriaca ⁊ filoniũ sunt cõ
uenientes in sedatione doloris stõa
cicolice ⁊ reliquorum membrorũ ex
quo possunt euenire egritudines cordis pre
dicte ⁊ propter vbi cãm eius imprimentẽ nõ
possumus precauere. Conueniũt enim viri
q; cause imprimenti ⁊ percipienti ac confor-
tat cor: sed tiriaca respicit cãz imprimẽtẽ ma
gis: filoniũ vero percipientẽ. Et siquidem e
arũ cã sit vomitus ⁊ colerica passio: curetur
primo prout ypo. dixit. Inquit enim vomi-
tus vomitu fluxus fluxu vomitus fluxu flu
xus vomitu ⁊ vterq; sudore curãtur. Secũ
do pfortantia cordis ministrentur q̃ dcã sũt.

¶ Capitulũ decimũ de cura passionũ cor-
dis ⁊ fluxu sãguis mẽstruorũ ⁊ emoroidarũ

Ipocras ait in fluxu muliebri spas
m⁹ ⁊ aĩ sfectio malũ: Nõ aprobãs
comitator ait. In fluxu sanguis plu
rimũ deficere consueuerũt. Ait quoq; Abo
haly qđ ex matrice accidit prefocatio q̃ est q̃
dã spasmus cum sincopi ⁊ illud apud reten
tionẽ mẽstrui vel etiã spermatis. Quib⁹ vo
lens curã apponere ypo ait in aff. Mulieri
mẽstrua si volueris retinere sibi iã maiorem
mamillis appone. Albohaly aũt sequimas ẽ

cũ dicens. Fleubotomia de superioribus g̃
nibus deriuabis cucurbido ipsaq; infimo for
titer stringas. Ingrossantibus ⁊ stipticis ci
babis demũ ⁊ fomẽtabis emplastris epithi-
mabis applicabis ⁊ impones colliria ex stip
ticis ⁊ ponticis conglutinãtib⁹ ac que dicũt
approbatis vt est scoria ferri supti cũ aqua
arnoglosse vel sumpta emplstra lz cõceptui p̃
stet impedimẽtũ. Et solatrũ ortulanũ sup-
positũ statz stringit ⁊ similr emoroidarũ flu
xũ. Et hys aũt que in stringendo fluxũ mẽ
struorũ ⁊ emoroidarũ sũt efficatia ⁊ experta
sunt trocisci nisi de karabe de terra sigillata.
Paulus quoq; dixit luni sigillati nõ ẽ me
dicina magis abscindens sãguinẽ vndecũq;
fluat. ¶ Inquit quoq; ypo. in afi. Malle-
bria educit ex aromatib⁹ calefactiua. Ma-
lla sũt spica galia foliũ crocus ⁊ behen ⁊ ali
que vt calamentũ pulegiũ ruta marubiũ ab
sinthiũ sauia ⁊ huiusmõi. Albohaly ait fleu
botomia safene vel vene que sub poplite est
ac ventosatio inguinũ prouocat mẽstrua ⁊
fluxũ emoroidarũ ⁊ appositio sanguisugarũ
in pudico est conueniẽs. Albohaly ait colliria
ex brionia pane porcino eleboro pulpe colo
quintide felle taurino fuentar ⁊ colliria ẽ ex op
ponaco serapino armoniaco vel puluere co
loquĩtidi cũ succo rute coto infuso prouocant mẽ
strua ⁊ sanguinẽ ex emoroidibus ⁊ lenica
cis sũt radix altee feniculi sisamũ ⁊ fenugre
cum ⁊ ex mediocribus vrtice folia ⁊ mercu
rialis ⁊ herbe canforate ⁊ aloes suppositã ab
sinthiũ ⁊ nigella ⁊ rubea tictorũ bibita ⁊ s
posita: acquirũt enim hec oĩa sanitatẽ in pas
sionibus cordis ⁊ aliorũ membrorũ que ex
retentione mẽstruorũ aut emoroidarũ l sup
fluo fluxu puenũt sũ sequẽtib⁹ aromatib⁹
notis ⁊ cordialibus si ypo voluerit. ¶ Ele
ctuariũ persicũ descriptione filij serapiõis valet
ad sanguis eruptionem ⁊ mẽstruis ⁊ emoroi
dibus ⁊ pregnantibus quibus descẽdit mẽ
strua ⁊ ventositatibus que in matricib⁹ sũt
⁊ conseruat embrionẽ in ventre matris sed
ẽ ex vitiis dcã oppiatũ. Recipe piperis al fe
mis iusquiami al. ana. ʒ. xi opij terre sigilla
te ana. ʒ. x. croci. ʒ. viij. vel. v. euforbij spic
petri mirre ana. ʒ. ij. castorei. ʒ. i. zeduarie ⁊
doronici margaritarũ non perforatarum ⁊
musci ana. ʒ. s. mellis colati ⁊ spumati quan
tum necesse ẽ potio sit pondus. ʒ. i. cũ eo cõ
conueniẽt ex potibus summa medicinarum
est quindecim.
¶ Capitulũ secundũ de cura passionum cõ

dis ex retentione menstruorū impregnātibꝫ

Dixit quoq̄ galienus. In cōceptu oeñ stomaci nocetur: nec mirū cū pur gationes nō exeant que sūt superabundantiā redūdāt ad stomacū ꝛ cōsequent fumū mittūt ad cor: ꝛ cā ē passionū dictarū: quarū rectificationē regimīs ꝛ vsu rerū cōfortantiū stomacū ꝛ cor emendantur.

Capitulū duodecimū de cura passionum cordis ex rarefactiōe poroꝝ ꝯctis ex sua re diaforetico per se vel ex balne. vel exercitio

Abobaly dixit oleū mirtinū succens citoniorꝫ: oleū onfancinū de balaustis ꝛ rosaceū inunctū exterius stipticitatem ac depressitatē corporis poris acq̄rit rarefactis superfluē. Ex quibus resolutiō corporis occulta sensui ꝩ manifesta cū sudore diaforetico perse vel balneo ꝛ exercitio superfluo euenire contingit ex quibus passiones cordis dictas q̄nq̄ euenire vidisti. Oleū ex inuentione nr̄a ad sudorē diaforeticū. Recipe rosarū cū stipitibus simaturaꝝ. ʒ. xx. sandaloꝝ balaustiaꝝ ana. ʒ. x. galaꝝ. ʒ. iii. cimarū mirte. ʒ. i. Dia coquanꝭ in aqua pluuiali lib. ii. q̄ousq̄ ad tertiā partē reducatur deinde colentur ꝛ colaturꝭ addatur olei ro. lib. ʒ. Et iterū vsq̄ ad aque consumptionē. Post vero oleū seruetꝭ ꝛ eo vngatꝭ cū opꝰ fuerit spina pectus pulsus ipocūdria. Et empleatur super extrema tasura cucurbite ꝩ mittantur in aquam frigidā ꝛ da çucharū rosanū cū aqua frigida vel aqua seminū communiū. Sed vbi frigiditas extremoꝝ apparet perdurans ꝛ pulsus debilitas ꝛ corporis vniuersi a fortibus infrigidātibus abstinēdū ē. Fortis enī distinctio deicit virtutem. Dixit abobaly sed super poros cutis puluerē spice superaspergas: superaspergēs quoq̄ puluerē masticis thuris ꝛ karabe gūmi arabici que conglutinando absq̄ frigidatiōe ꝯstipāt poros ꝛ venarū orificia hūiates ꝛ spiritus congregant ꝛ a resolutiōe facili vetāt ꝛ vinificata ꝩ tote cū pane ꝛ vino demū cū cibis inspissantibus ꝛ stipticis mittitur put infra dicetꝭ ꝛ supradēm ē. Nicolaus dixit rosata nouella sudorem diaforeticū refert cuius recepta ē. Recipe rosarū liquiricie çuchari ana. ʒ. i. ʒ. i. ℈. ii. ʒ. cinamomi. ʒ. ii. ℈. iii. ꝛ grana. ii. gal. spice nardi galange çinçiberis nucis muſ. çedoarie storacis cardamomi api ana. ℈. i. ꝛ grana. viii. mellis q̄d sufficit loco aūt mellis ponatꝭ çucharū in hoc loco çuchari mel supiꝰ.

Capitulū decimūtertiū de cura passionū cordis ex aere pestilentiali.

Si ex aere pestilentie contingāt: docuit Abobaly patientē ex aere in aerem bonū mutari ꝛ de regione i regionem. quod si nō valeat mutet habitaculum suū. Sed siquidē accidat ex cā superceleste pestilentia habitet i subterraneis locis. Si vero ex cā terrestri habitet in domibus altis ꝛ rectificet aerē cū aromaticis frigidis ꝩ calidis put eius experit qualitas. Nutriatur acetosis ꝛ aromaticis ac in cibis vtatur aceto ꝛ potibus etiā. Inquit enim Gal. aceto aūt i cibo ꝛ potu vti ē a nocumēto eius assecuratio. Dixit quoq̄ plures iā sanati sūt ex pestilentia magna propter consuetudinē bibēdi lutū armeniū cū vino subtili permixto cū aqua vt ut perducat illud ad cor. Sa. quoq̄ ait. Tria sunt que hoīnē a pestilentia preseruant seu impssiōe ipius vt q̄ corpꝰ sit mūdū ꝛ bene transpirabile. Et q̄ aer rectificetꝭ ꝛ alteretur. Pille preseruantes ab impressione aeris pestilentis sm̄ descriptionē abbolay. Recipe aloes croci ana partes equales mirte partis vnius mediā. Confice cum aceto ꝛ da oī die. ʒ. i. sunt enī experte ꝛ sane.

Capitulū decimū quartū de cura passionū cordis ex fetore cōtingent.

Isaac ait. Si ex fetore quis tales passiones incurrat. abiciatur putrida ꝛ mundentur fetida. Aer fiat euētabilis ꝛ odoriferꝰ. Administretꝭ callida vel frigida prout innuitat necessitas sicut te scire fecimus supra de cura vertiginis ex vapore fetido.

Capitulū. xv. de cura passionum cordis ex morsu venenosorum ꝛ assumptione veneni

Inquit Abobaly: Morsis ab animalibus venenosis ꝛ eis qui sūpserūt venenū subueniens cū vomitu festinanter deinde lac vel butirū si calidū sit venenū da. Si vero frigidū assā seu cōfectionē eius dyamuscū vel allea ministrabis. Et si contrariū a substantia. Metridatum vel tiriacā ꝛ lutū sigilatū prohibet penetrationē eius ad cor ꝛ extra corpus expellit cor

confortando. Deinde cōsideretur cuius generis sit et ei propria medicina curetur. Serapionis vomitū ad eos q̄ sūpserunt venenum et morsi sunt ab animalibus venenosis. Recipe salis indi karabe baurac ana partē .ʒ. terantur et dentur cum aqua mellis. Modus gargarismatis quod expertus sū dixit Ha. In lepore marino et in cātaridibus sū pris educens ea vomitu statim et iam expertus sum ipsū in morsu canis rabidi cū vino et liniui cū ipso morsū viper̄ cū aceto et posui super ipsū post linimētū folia scordeon: vel centauree. Iste contra oē venenū sūptū: et contra morsū cuiuslibet aial̄ venenosi. Recipe terre sigillate luti armeni vna. ʒ. ʒ. Cōfice cum succo ciperi et vtere cū oportet

Capitulū. xvi. de cura passionū cordis ex timore contingentis.

Si ex timore preteriti tales passiões incurrāt: inducant̄ ad securitatem et gaudiū cū ampliatiōe aeris et claritate et aspectu viridiū et picturar̄ placibiliū. et cū fabulis et cantilenis placidis et suauib⁹ ac leta sociorum et amicorum societate ac delectabiliū personar̄: vigilent que leta sūt narrēt: et blandiant̄ atq̄ mulgeāt. Fricent̄ et potēt vino et cibent̄ elc̄o de musco puleii et gēmis: et aliis additis ex solutiōe gaudio frigidis et stipticis mitigant̄ et cordi iuib⁹ cibis frigidis nutriant̄ et viscosis cū mixtiōe xiloaloes et occupentur somno.

Capitulū. xvii. de cura passionū cordis ex labore et accidentibus anime.

Ypocras inquit in aff. In oī motu corporis cū ceperit quis dolere statim quiescere remediū ē. Quod generaliçās. G. ait ī motiōe aie ēt locū hēt.

Incipit summa quarta sectiōis prime secunde particule cōtinēs capitula quattuor.

Prologus.

Hec omnia sūt q̄ dicta et simplicia et cōposita sūt de generē medicinar̄ q̄bus sanantur cordis egritudines ōnes si tu voluerit. Subsequenter secundū premissū or-

dinē procedere expedit ad medicinas egritudinū partiū forinsecar̄ pectoris que mamille dicunt̄ quar̄ sba glandosa est alba et spōgiosa in se plures cōtinēs arterias et venas ipsas cū matrice cōtinuātes. Iuuamētum quar̄ ad qd̄ eas in marib⁹ sapiā generauit: est ad perfectionē decoris vt aliqui dixit. Et tamē nō sūt i maribus vere mamille sicut nec mulieri sūt veri testiculi. Si ergo ad hoc factas fore vt sua spōgiositate colligāt humiditatē lacti cōsimilē nō tn̄ verū lac sicut in vteco qui lactauit luctū ē. put Ari. lo historie animaliū dixit et hodie in viris hūane hūndantibus est videre ac cordi propinqua ad cōtemperādū eius siccitatē adq̄d sicut humiditas epatis et cerebri propter eor̄ distātiā nō sufficit nec etiā hūiditas aeris inspirati siue eor̄ frigiditas ad cōtemperandū caliditatē ipsi nec ē hūiditas sāguis et spūs generati ipsi et si sint ei magis propinqui eo q̄ siccitas cītialis in ipso a calore suo et motu effectiue super excrescit vt proinde multiplicatis humectantibus egeat quibus pnt vite cōtinuatiua ē principiū valeat tēperari. Cū eni vita per calidū et humidum cōsistat indigit corpor vite principiū calidū et siccū extēs prope notū necessariū vite cōtēperātibus plurib⁹ sic siccitatis excessus q̄ caliditas licet in eo sit maior et etiā essentialis tū q: humiditas ē minus actiua q̄ frigiditas: tū q: multa remissio est siccitas in corde ē magis cōueniēs vite vt cōsistat in ea q̄ sit multa remissio caliditatis ē sit formalis in ea et proinde magis preiudicialis ē vite. Absq̄ enim caliditate multa ipsa vita eē nō pōt: absq̄ siccitate vero multa. et quia cū tēperātia ī passiuis cor eē possibile ē

Iuuamentū vero ad qd̄ illas ī femis generauit existit ad lactis generationē quo nutritur infans de vtero prodiēs vsq̄ ad q̄ produciōr iā dentiū quo mandere dura possit: ex menstruis nutrientibus ipsū ī vtero quibus cum careat mas lac nō generat: q̄ q̄ mamillas videatur habere et habet enim: sed nō sic sicut mulier. Cui iuuamento q̄q̄ accidit nocumentū quod tripl̄r fieri cōtingit. Diminuitur enim aut auferr̄ aut corrūpit: et hoc propter respectū ad speciē et infantē pro cuius alimēto lac generat̄. Sed per respectū ad matrē nocumētū talis actiōis extraneū lactis esse dignoscit̄ vt infra patebit. est quidem nocumēti euentus ē ex egritudine eā tum propria vel ex cōitate propria simplici et cōposita. et simplici cōplexiōali primū cū ma

teria cum sanguinis superfluitatē recipiant ad lactis generationē vt dictū ē. Et quia de bileo sunt rare ꝛ frigide ac menstruali ꝛ col ꝛ ꝯpōita vt apostemate. Ex cōitate āt ad alia mēbra corporis ꝛ ꝓpe nutritiua: ꝛ maxime ad matricē aut ad corpus totū. ꝛ fm hoc ista quinta sūma secūde particule continet quattuor capitula. ¶ Capitulū primū ē de diminutione lactis. ¶ Capitulū secūdū est de exuberātia eius: ꝛ de calefactiōe lactis ꝛ de corruptione eius. ¶ Capitulū tertiū de apostemate mamillarū ꝛ de eaꝝ vlceratione. ¶ Capitulū quartū de earū magnitudine.

Capitulū primū de diminutiōe lactis.

Diminutio lactis ꝛ eius exuberātia note sunt. Est autē lactis diminutiō ꝯtraria exuberationi eius nō solū i spetie sed etiā i effectu. Nā prima nocet fetui ꝛ nō matri secūda vō matri ꝛ nō fetui. ꝯtra qꝫ igitur ē corrigenda: ꝛ ꝯtrarioꝝ ꝯtrarie sūt cause ꝛ ꝯtrariaꝝ cāꝝ ꝯtraria sūt signa ꝛ cure. Proinde correctio vni⁹ erit per correctionē alterius declarata. Et quia diminutio ablationi ꝯuenit i gñe cāe ꝛ dēt in q̄to ipsi⁹: ideo per cām diminutiōis curā ablatiōis ꝯprehēdere habes. Cū ergo lac ex sanguie alterato i mamillis ad suā naturā propriā generet cū vides lactis diminutionē inspicias sanguinē quia nō euacuabit ab altero duoꝝ puta: quia aut est diminut⁹ in q̄to aut mutatus in substātia ꝛ qualitate generatōni lactis incōuenienti quia superflue calidū frigidū siccū vel humidū ꝛ maxime frigid⁹ ꝛ sicc⁹ aut grossus vel subtilis ꝛ aquosus. Diminutio āt talis sanguinis aut est in corpore toto aut i mamillis: ꝛ si in toto aut ex parte cāe materialis eius. s. cibi ꝛ potus qꝫ sit diminute quātitatis ꝛ incōuenientis aut qualitatis ex pte cāe efficientis. s. cōplexiōis corporis hntis sāguinē generare qꝫ sit malitia ꝯplexionis in toto qualicūqꝫ ꝛ ꝓpe frigida ꝛ sicca pura: vel cū humoris vicio mixto in sanguine vel dñante in mamill vt qꝫ sanguis declinet ad illā ptē ꝛ matricē maxime quia ad mamillas venire ꝯsueuit ex quibus cās exuberatiōis colligē poteris. ¶ Signa quorū oluꝫ distincta sūt hec siquidē fit ex diminutione sanguis in q̄to erit priuatio signoꝝ dñij sanguis in toto corpore l qualibet parte. Si ex peccato eius in quali. Videbis sanguiꝫ supercalefactū vel infrigidatū liquidū vel spissū ꝛ in eo

dñari alterū trū humoꝝ cū⁹ extraxeris de corpore per fleubotomiā ꝛ posueris ipsā in catino ex dispōitiōe corporis ꝛ regimine precedente inuestigare poteris. Et siquidē diminutio in q̄to ꝛ eius mutatio inquali fit ex parte sue materie. s. cibi ꝛ potus tibi sensus declarat. Si vero ex parte sue cāe efficientis. s. malitie cōplexionis in toto corpore cognosces id per signa male qualitatis cal. fr. sicce vel humide. Et calide si sit pura sin inflāmatione corporis ꝛ febrem quandoqꝫ sitiꝫ appetitum frigidoꝝ per que iuuat ꝛ ledit ꝯ contraria. Et si cū humoris vitio perpendes per excūtia ꝛ ꝓprie ex eis vt est lac per qualitatē mutatā ꝛ colorē corporis per regimē precedens: per ꝯplexione etatem arte ꝛ regionē ꝛ similes circustātias ꝛ sic ō aliꝫ signa tibi. Diminutionē vero sanguis in mamill ꝛ quia declinat ad aliā partem perpēdes ex venaꝝ ꝛ arteriaꝝ occultatione in mamillis ꝛ ex fluxu ei⁹ ꝛ ex alijs partib⁹ corporis ex q̄bꝫ fluere ꝯsueuit vt sunt nares emoroides ꝛ ꝓpue menstrua. Inquit eni Ypo. Si mulier q̄ nec pregnās ē necꝫ generauit lac hēt humi mēstrua defecerūt. Ex quib⁹ signa exuberatiōs tibi sūt per ꝯtrariū manifesta.

¶ Cura diminutiōis lactis vt ex p̄dcis colligitur est tres res. Prima ꝯsistit in sāguis adeq̄tiōe vt sit sufficientis q̄titatis ꝛ cōuenientis qualitatis ad lactis generatione ꝛ multiplicatiōeꝫ. Secūda ꝯsistit i atractiōe ipsius sanguinis generati ꝛ multiplicati ad mamillas. ¶ Tertia ꝯsistit in cōfortatiōe ipsaꝝ ad ipius sanguinis ꝯuersionem i eaꝫ ꝓpriam nām q̄ lac gñatur. ¶ Prima rem cōplet cibi ꝛ medicine ꝛ illa que sūt cibi ꝛ medicine. ¶ Inquit. G. illa que multiplicāt spma sūt multiplicātia lac sunt ꝛ similis v̄tute ꝛ spē p̄te agnuꝫ castū ō quo dicit. Abo. qꝫ multiplicat lac minorādo spma qō quidem extimo a ꝓprietate hēre. G. vero sermo verificat in opātibus ꝯplexione. ¶ Videt ꝓpe vbi peccatum diminutiōis sanguinis ē ex pte materie. s. cibi in q̄ntitate diminuti ꝛ fit cum additiōne cibi quia tota substātia hēt generari ꝛ multiplicare sāguiē bonū ꝛ vir ōclinantē ad caliditatē ꝛ hūitatē tepidam similē ꝛ equalem caliditati sāguis ex quo hēt generari lac vt sūt panis mūdus recēs caro animalis agni vituloꝝ galinarum iuuenū ꝛ pīguium ꝛ edoꝝ ꝛ oua sorbilia de cocta nō assa et ꝓpe multū lac. et butirum vaccinum cū vino sūptum ꝛ sisamū molitū cū vino sūptū. Sicera frumentū fenugrecū

vbera ouiū ⁊ capraꝝ cū lacte ⁊ eis que in eis
ↄtinētur propter similitudinē ⁊ proprietatē lmē
bris ⁊ humiditatibus eorū. Et vinū albū: ⁊
rubeū ⁊ conuersio regimis in oibus alns re
bus nō naturalibus ad caliditatē equalē ab
sq siccitate. ¶ Medicine ⁊ proprie vbi pecca
tū diminutionis sanguīs est ex inconueniē
ti qualitate siue propter incōueniētiā quali
tatis cibi ⁊ propter inconuenientiaꝫ malitie
complexionis ī toto corpore ⁊ mamillis ⁊ sūt
ↄtrarie qualitatis qualitati predcōꝝ puta si
fuerit cōlosā malicia ↄplexionis calide dāda
ē aqua ordei aquā cucumeris ⁊ seminū cōiū
papauer lactuca spinacia atriplices ⁊ silia.
puta granata maça. Si vero fuerit frigida
danda sunt aqua aneti feniculi eruce apij ⁊
electuaria calida vt diacalamentū diacina-
momū spicā nardi ⁊ ieiunet. Et si fuerit sic-
ca dande sunt humide predicte ⁊ recētes nō
sicce. ⁊ multiplicentur potus infrigidātes ⁊ sō
nus ⁊ diminuatur exerciciū. ⁊ si fuerit humida
pdicte dande sūt sicce non recētes. Et dīu-
tur potus. iura. ⁊ fructus. Et augeatur exer
citiū ⁊ vigilie ⁊ siquidē sāguinis fuerit gros
sus. detur oximel cū aqua subtiliātiū. vt est
mētastrum. ysopus ameos asse calamētū ⁊
origanū mōtanū. Et cibet ex bararabe. ⁊ in
cibo eius sit parū croci ⁊ vinum subtile ⁊ v-
tatur exercicio temperato ⁊ vigilet. Et si sā
guis subtilis fuerit vtatur inspissantibus vt
est aqua iulabaꝝ ⁊ aqua frumenti decocti: ⁊
cōdrū ⁊ lenticularū excorticatarū ⁊ cauliū.
Secūda ⁊ si in sanguine dñetur colera vta
tur mūdificātibus sanguinē alterantibus ⁊
soluētibus coleram qualia sūt endiuia lupu
lus aqua lactis borago buglossa succus ro.
mel cassia fistule tamarindi xiracost ⁊ similia
cū epithimo sene mirobol. helincis ⁊ nigris
Et si flegma vtatur hijs que flegma in sanguī
nē conuertūt: vt sūt medicīe calide in primo
vel in secūdo gradu vt ē gingiber macis. Et i
bi ⁊ medicine vbi peccatū diminutionis san
guinis ē ex parte materie ⁊ efficiētis cāe sūt
eruca baucie. i. daucus feniculus anetū ⁊ a
piū siluestre ⁊ nigela que flegma ↄuertūt in
sanguinē. Et operatio cum eis in hoc est me
lior ꝙ cū hijs que sūt medicine tm̄. Et si san
guis mali fuerit odoris dabis cibū boni o-
doris ⁊ vinū similiter ⁊ epithimabis mami-
las cū alterantibus predictis ⁊ hijs que i cō
cotatiōe dicent si tpūs voluerit. ¶ Secūdaꝝ
rem complēt fricationes mamillaꝝ manibus
blandis multū ⁊ partiū adiacentiū vt pecto
ris ⁊ spatularū cū melle ⁊ puluere calamen
ti. Epithimata emplastra ⁊ vnguenta ex ca
lidis que trahant sanguinē a profundo cum
melle ⁊ aqua ipōꝝ ⁊ epithimatū calida vel aq̄
simplici: ⁊ siquidē fuerit opilatō in venis et
aut debilitas ꝟtutis atractiue eaꝝ augemē-
tabitur nutriēs subtile ad caliditatē decline.
⁊ cōferūt valde ad hec ipe baucie ⁊ semē ipa
rū ⁊ sub mamillis ventose ponant magne ⁊
cū multa cōpassione tractabūt ⁊ empiastra-
buntur cū nigela rubea tinctoꝝ calamēto ⁊
melle ⁊ ficubus que trahant sanguinē a pro
fundo. ¶ Tertiā rē ↄplēt empla ⁊ vnctiōes
mamillis applicata ex rebus tepide calidita-
tis ⁊ humiditatis iuuantibus digestiuā ⁊ nu
tritiuā virtutē ⁊ etiam cū a ꝓprietate qualia
sunt emplꝫ factū ex sisamo bulito ī vino pre
dicta sūt ad cām diminutionis lactis et qui
bus curā exuberationis comprehendere p
cōtrariū poteris ⁊ ad actū reducere si sufficiē
grā tibi adsit. Inguit abo. quādā expertū sit
elixaturā capitū salsoꝝ piscū in aqua idest
succo aneti bibitam. Et ex primo valere prop
ter ꝓprietatē vbi causa diminutionis sit ex
humida ⁊ frigida causa. ¶ Et ex eis quoꝝ
in lac multiplicāt ē butirū vacinū ʒ. i. cū vi
no bibitū ⁊ similiter sisamū molitū. Itē ex
expertis per me est vt fiat panis ex farina t
tici cū semine iuriulee ⁊ eo vtatur. Et ex ster
core turdoꝝ cū lacte asine ⁊ oleo more emplī
stri liniantur mamille ⁊ ē satis temperatū cō
forttans naturā mamilaꝝ ⁊ omni discrasie ↄ
ferens. Itē. ℞. amigdalaꝝ dulciū pineaꝝ
⁊ festucaꝝ farine granoꝝ viridiū iuriulee: ⁊
secacul ana partes equales terant ⁊ ↄficiān
tur cū butiro ⁊ fiant placētule de quibus ꝗ
die mane ⁊ sero sumat. i. que sit quantitatis
oui vnꝰ. ¶ Sorbitio facta ex succo fesare
cū frumento decocto ⁊ melle facit exuberare
lac secūdū inuentionē nostrā. ¶ Medicamen
valde bonū faciens exuberare lac. Recipe
seminis aneti. ʒ. iij. seminis mandragore. semi
nis porri ana. ʒ. i. seminis fenugreci ⁊ seminis et
ule ana. ʒ. ij. Tritū cum succo feniculi ⁊ mel
le ⁊ butiro misceantur ⁊ in potu sumantur.
Et primo valere vbi causa diminutionis fit et
peccato sanguīs in quanto ⁊ qualitate frigi
da. Itē alia cōfectio impinguatiua nostra
faciēs lac ⁊ sperma exuberare. Recipe nu
cleorum nucis neriden ⁊ been ⁊ doronigi ⁊ ora
gani seminis papaueris ⁊ karabe ana. ʒ. iij.
tere ⁊ pulueriça ⁊ frige cum butiro sufficiēte

loni cum duabus eminis paruis fauic tritici
ꝛ mina.i. gucbari mẽsura ꝛ mina.i. parua de
ea sumatur ol die.ʒ.xx. ꝛ decoquatur cũ du
abus libris lactis ꝛ ponee desuper de buti
ro quantum necesse est ꝛ sorbeatur quoniam
bonum ꝛ rationabile est ꝛ expertum in com
plenda tua intentione si confidis in deo.
¶ Suffuf. ad impinguandum faciens exube
rare lac ꝛ sperma. Recipe ciceris infusi in
lacte vacino aut ouis exiccati.ʒ.l. risi quod
ablutũ ẽ multotiens ꝛ exiccatũ.ʒ.xx. tritici
voadei tritoꝝ ꝛ excorticatoꝝ añ.ʒ.xxx. amig
dalaꝝ dulciũ excorticatarum.ʒ.l. papaue
ris.ʒ.ij. panis de sisamo triti ꝛ exiccati.ʒ.xl.
gucbari tabarget lib.i. terantur ꝛ dentur om
ni die ad sorbendũ.ʒ.xxx. postꝗ decoquitur
cũ lacte aut aqua furfuris vl' amidi ꝛ ponci
atur in ea quando decoquitur.ʒ.i. cimini.
¶ Electuarium quod auget sperma ꝛ lac.
Recipe seminis lurinie idest arboris que di
citur liburnus seminis naponũ ceparum ra
dicis speragi secacul pinearum mundatarũ
fesiucarũ amigdalaꝝ dulciũ ꝛ auelanarũ cin
ziberis piperis albi añ. partes equales. Te
rantur ꝛ conficiantur cum melle ꝛ butiro ꝛ
cũ lacte nouiter mulso sumatur ol die quã
titas.ʒ.iij. Albohali dicit agnus castus ẽ ex
eis que multiplicant lac ꝛ minuunt sperma
a proprietate. Idẽ confectio medicamis ml'
tiplicãtis lac. Recipe seminis napi exule ra
sa al porri cepe feniculi farine ciceris ana par
tes equales. Sumatur ex eis puluis mane
ꝛ sero: ꝛ comedatur post ipsũ cicer infusum i
lacte ꝛ superbibatur lac ipsum. Nocumen
tũ diminutionis lactis quod infanti proue
nit est diminutio alimenti. Cuius augmẽtũ
dupliciter sibi necessariũ existit corrigit ꝛ em
dat aut per inuentionem alterius nutricis
sufficientis que elligenda est conditionibus
debitis quas scuisti. Quod si inueniri non
possit animal magis simile homini loco eius
inueniatur ex quibus esset sus cuius sãguis
est sanguini hominis magis proportionalis
ꝛ caro magis similis. fm Galienũ sed quia i
docilis ꝛ immunda abiciatur ¶ Elligatur
ergo que mitis est ꝛ munda: docilis ꝛ suauis
scilicet capra cuius lac est mediocris cõsistẽ
tie ꝛ nutriatur bonis pascuis ꝛ lactetur ex ea
ꝙ si ipsa nõ possit haberi habeatur lac eius
ꝛ eo immisso in ore suauiter nutriatur: Item a
ministrabis ex inscalis ex vitelis ouoꝝ cũ
mica panis ꝛ iure carniũ lacte amigdalaꝝ

amido ꝛ pulmentis ex farina tritici vel simu
la bene aluti vel fabarũ vel cicerũ aut ex cã
nibꝰ bene tritis cibetur. Et potest vino bene
lipharo i ꝗ mica pãis resideret. Hijs enĩ ad e
tatem dentiũ plantã tuã in qua dura mãde
re põt conuenienter perduces cũ auxilio eiꝰ
cuiꝰ dispositione oĩa vegetantur ꝛ vnus inẽ
clusus in lapide recipit nutrimentum.

¶ Capitulũ secundum de exuberati
one lactis ꝛ eius caseatione ꝛ
corruptione.

Exuberatiõis lactis nocumẽtum ma
tri proueniens est multiplex. scilicet
caseatio seu coagulatio lactis i ma
millis. Apostematio ꝛ vlceratio. Caseatiõis
seu coagulationis lactis in mamillis duplex
ẽ causa materialis scilicet ꝛ efficiens. Ma
terialis est lactis exuberatio in eis. Efficiẽs
aũt est caliditas mamillaꝝ siccitate coagulãs
ꝛ condensans aut frigiditas spissitudine con
gelãs nõ coagulans proprie secũdum sentẽ
tiam abohali. Primam causam concomitã
tur inflammatio caliditatis mamillarum: ꝛ
plurimum febris grauitas ꝛ dolor capitis cũ
turbatione mentis quando corrumpitur.
¶ Inquit ypocras mulieribus quibus ad ma
millas sanguis conuertitur maniam signifi
cat grossities seu tumor ꝛ grauedo mamilla
rum ꝛ partium circumstantium: quam despo
sitionem vocant mulieres communiter pilum
descendisse ad mamillas quod declarat exteriꝰ
eius apparentis ad sensum qui sanationis ẽ
causa quod non impossibile videantur cum
dicat Aristoteles in de generatione anima
lium ꝙ in sanguine pilus est vel res sicut pi
lus quo ablato sanguis non congelatur si
cut testantur coci. Secundam causam con
comitatur grauedo frigiditas mamillarum
ꝛ partium circumstantium cũ pigritia ꝛ lassi
tudine. ¶ Cura huius egritudinis est due
res prima respicit cãm secunda effectum.
Prima est duplex vna respicit causam ma
terialem alia efficientem. ¶ Prima est pro
hibere lactis exuberantiam cuius curam su
perius comprehendere habuisti. Exempli
gratia sit cum diminuentibus sanguinem ꝛ
deriuantibus a mamillis: vt est fleubotomia
safenꝰ pꝰ ꝛ ventosatõ cruriũ ꝛ fleubotomia basili

ce secūdo ꝛ cū diminutione cibi in qualitate ꝛ quantitate ꝛ nature frigide: ꝛ sicce: vt sunt miliū: panicū: lētes ꝛ caules: ꝛ herbe cū aceto vel acetosis decocte ꝛ semē canabis: ꝛ breuiter cū conuersione oīs regiminis ad frigiditatē ꝛ siccitatē ꝛ cū exterius applicatis repellentibus sanguinē a mamillis nō in excedentibus que frigiditate ꝛ stipticitate multa ne repellāt ad cor qḋ ꝓpinquū ē. ¶ Qua propter frigiditas debēt eē remissa vel temperate caliditatis mixta. Apocrustica enī pectori approximari ꝓhibuit. G. licet in egritudinali dispositiōe loquat̄ ꝛ ex illis ē epithimatio pānū pectoris circūstātiū mamillis cū oleo rosaceo ꝯquassato cū aceto sādalo spodio coriandro ꝛ mirra. Emplastro cū planta cicute ꝯtrita cū suo semine ꝓhibet lactis exuberātiā ꝛ mamill' augmētū. ¶ Que vero respicit cām efficientem ꝛ effectū q̄ ē inspissatio coagulatio lactis in mamillis vt dissoluat̄ ꝛ educat̄ ab eis ꝯueniūt simul enī alterantia cām efficientē lactis spissatū dissoluūt ꝛ educūt. Inquit enī Abo: Que coagulāt̄ a calido dissoluūt̄ a frigido: ꝛ que congelant̄ a frigido dissoluuntur a calido. Si ergo inspexeris caseationē a calido ministrabis ꝑmo super mamillas oxirodinū simplex ꝛ mixtū cū succo solatri ꝛ aqua coriandri ꝑ modū epithimatis. deinde lenticulas in aceto decoctas emplastrabis. Et res manifesti iuuamēti quā multociēs sū expertus: est emplastrare mamillas cum porrulacis contritis sicut accipiūt̄ ꝛ multotiēs innouare: prohibet enī caseationē ꝛ putrefactionē q̄ timetur ex ea. Si vero a frigido epithimabis mamillas primo cū aqua calida decoctionis meliloti qui liquefacit ipsū vel cū vino qḋ coagulata dissoluit interius ꝛ exterius approximatū. Deide cū suctiōe facta ore mulieris infantis seu catuli ꝛ ventosa seu expressione ꝛ resolutiōe vt dissolutū lac educatur. Et ex eis que ad hec experta sūt ē vt oleū oliuarū epithimatū ita ꝙ nō tāgat papillā facit enim egredi totum lac qḋ descendit in mamillas ꝛ nō facit amplius descendere fm̄ Ar. Et ex eis que resoluūt ipsū lac ē epithimatū cū succo mēte ꝛ aceto ꝛ salis gēme addat̄. ¶ Et ex expertis ē epithima ꝛ emplm̄ cū succo apij ꝛ mica panis cimini nabati qui dissoluit omnē tumorē mamillaꝝ. Et ex eis que prohibent saniositatē ꝛ putredinē lactis ꝛ assiduatio embrocationis cū aqua decoctiōis rerū hēntium temperatā caliditatē ꝛ cōfortantiū calorem naturalem in eis: vt seniculi aneti camamille balsamite fenugreci. Et si expedit abrotani castorei salis nitre aloes. accipe partes equales cōtere ꝛ confice cū oleo ꝛ melle ꝓhibet enim putredinē ꝛ resoluit caseationē. Et ex oleis ē oleum de lilio narcisi: ꝛ de costo iuuamentū. Item emplm̄ de menta ꝓhibet caseationē. Lenimēta aperiens opilatiōnē venarū mamillaꝝ ex lactis coagulatione in mamillis. Recipe lumbricos terestres cōtere ꝛ line cū oleo d' lilio. Ite aliud. Recipe mirre quātū vis ꝛ tere ꝛ dissolue in aqua calamenti aut farine ciceris folioꝝ lauri appij cimini nabati ꝛ aqua virge pastoris ꝛ epithima. Coagulū ꝛ proprie leporis ꝑpotū cū vino lac coagulatū dissoluit ꝛ liquefacit. Sal ꝛ mel intus ꝛ extra approximata prohibent ꝛ dissoluūt coagulationē lactis vbiq̄. ¶ Sed dices: Fili quid ē coagulū: ꝛ nūquid oīa aīa coagulū hēnt: ꝛ nūquid coagulū superuenit ꝛ quare ꝯtraria agit. Ad primū dico auctoritate Elabin abo. in suo libro ꝙ coagulū ē arabice appelatū anfaba ꝛ ē superior venter animaliū paruoꝝ lactātiū. Et ē substātia alba inuenta in ipso ventre qua coagulatur lac ꝛ notū ē. Et fm̄ papiā dicit̄ a cogo cogendo ꝙ cogit lac coagulari. Et fm̄ Ar. coagulum est substantia in qua est calor spiritualis adiuuans ꝛ confortans lac. Lac enim est vna de rebus maxime alterabilibus sicut ponit G. ꝛ ꝓpter exterregenitatē sue sue ꝛ sui caloris paucitatem. ¶ Unde ponit Galienus ꝙ oportebat in primo loco esse scilicet mamillarum aut in corpore animalis ipsum recipere debentis sine intermedio temporis esse sicut semē ꝛ pro tanto indigebat aliquo quod ipsum iuuaret: confortaret ꝛ in corpore aīalis qḋ ipsū recipit. ꝛ extra corpus cū ad vsū aliū recipitur ꝛ mulgetur. In corpore animalis quidē recipiētis ipsū. Nā infantis corpus ꝑpie ꝛ naturalr̄ recipientis dū lacte nutritur primo recipit ipsum in stomaco qui est substantie neruose frigide ꝛ contentiue debilis ꝓpter humiditatem etatis sicut ponit Galienus. Et ipsum lac quo nutritur frigide ē substantie fluide ꝛ liquide ꝛ pro tanto non potuit in eius stomaco bene ꝛ sufficienter ꝯtineri donec digeratur ꝛ nutriat propter qḋ natura nostri corporis magis operatiua ꝛ sūma arte que videt semper vniuscuiusq̄ organorum corporis vtilitatem vndiq̄ expellere sicut ponit. Galienus in superiori stomaco talis animalis quod est lacte nutriendū lacte alitur ordinauit talē substātiā coagulū q̄

est vt patet ad sensū ad spissitudinē ꝛ albedi
nē casitatis accedens ꝛ que sua desiccatio
ne confortat retentiuam stomaci ꝛ vilos ei⁹
ꝛ sua coagulatiōe appropriate ingrossat sub
stantiā suam liquidā fluidā lactis quatenus
possit sufficienter teneri ibidē donec perfec-
te digeratur ꝛ sua calliditate ignea forti ca-
lefaciendo substantiā adiuuet digestiuam.
necnō sua operatiōe liquefactiua ꝛ dissoluti
ua a complexione nocumentū qḋ ex lactis
coagulatione ꝛ conuersione in stomaco pro
uenit in via prouisiōis ꝓhibeatur: ꝛ hoc ut
dictū est in cor⁹ aꝉis quod ipsū naturaꝉr re-
cipit ad sui nutrimentū etiā cū extra corpus
ad vsū aliquem recipitur ꝛ mulgetꝰ īdiget co
agulatione confortāte ꝛ cōseruāte suū debi
lē calorē ꝛ suam substanciā eterogeneā vnō
facile permutabitur vt nō facile permutatꝰ ꝛ
corrumpatꝰ. Talis declaratio potest haberi ꝛ
elligi ex dictis Abo. secūdo cañ. cap⁰ p⁰ ꝛ
Auerois colliget in. v⁰. Et ex hijs pōt patē
ad secūdū tertiū ꝛ quartū quesitū. ¶ Ad se
cundū quesitū dico ꝙ qui lacte nutriūtur dū
lacte aluntur ꝛ sunt parua habent predictā
cāmque vero nō nutriūtur nō habent: quia
natura eorū ē minus hūida: vnde retentiua
eorū ē fortior ꝛ eius digestiua ꝛ ꝙ cibis soli
dioribus ꝛ stipticioribꝰ seu spissioribꝰ vtuntꝰ
ꝛ crudis vnde nō indigēt coagulatiōe: ꝛ per
hec pōt patere ad tertiū quesitū. Ad tertiū
dico ꝙ proprie stipticū ē frigidū ꝛ siccū sicut
dicitꝰ quarto ḋ simplici medicīa lꝫ aliqua cal
lida stiptica sint vt infra patebit. dicitꝰ enī a
pontico ꝯ magis ꝛ min⁹ vt ibi. G. ꝛ Abo. in
secūdo. Sic coagulū cū sit callidū ꝛ siccum
igneū non pōt ꝓprie dici stipticū: vnde dicit
Rabin ꝙ nō ē de eius intēcione ꝙ stipticum
sit callidum proprie intelligendo virtualiter
ponitꝰ lꝫ sit hūo in se q̄litatē passiuā stiptic:
.s. siccitatē ꝯ accipiēdo stipticū effectiue put
stipticū hēt retinere fluxibilia ꝛ coadunare
vel cōstringere laxa dico ꝙ coagulū pōt di-
ci stipticū nā fluida inspissat ꝛ subtilia Igꝛosꝰ
sat ꝛ laxa membra constringit ꝛ hoc a sua ꝓ
prietate sicut ponit Abo. ꝛ Auer. in quinto
vbi ponūt ꝙ fluxibus conuenit ventris q̄
rū cause sūt ignote ꝛ hoc ē a ꝓprietate:
¶ Vnde ē ꝙ pōitū supra ventrē puerorꝫ a ꝓ
prietate retinet fluxū ventris ipsorꝫ faciēdo
opatiōeꝫ inspissandi ꝛ īgrossandi hūores ip
sorꝫ: Sed a cōplone callida ꝛ sicca ignea hēt
subtiliare spissa liquefacere ꝛ dissoluere con
gelata ꝛ sic ꝯtraria opatꝰ pp qḋ patet ad vl

timum. sed videtur quod non omne sit igneū
quia sic esset omne acutū qḋ Abo. videtur ibi
innuere cum inquit. Non administretur quod
ex coagulo est acutum vbi necīa est ꝯstrictio
Sic per hoc videtur velle. G. ꝙ aliqḋ coa-
gulum nō sit acutum quod est contra. Abo.
ibidem cū dicit. Omnia sūt coagula calida
ꝛ sicca ignea sūt. Ad quartū dico ꝙ oīa co-
agula in quātū talia sūt calida ꝛ sicca ignea
sed prout pñt differre ꝯm differētiā aīaꝉ q̄ꝝ
sūt spē ꝛ etate seu tempore vnū ē minus ca
lidū acutū alio sicut leonis vrsi ꝛ antiquatū
dici potest acutū respectu coaguli agni ꝛ edi
nouiter accepti ꝛ id nō est acutū.

¶ Capitulū tertiū de apostematibus ma-
millarū ꝛ earū vlceratione.

Apostema mamillarū est notum.
Et est autem ex infusione reumatis
aut ex impo⁹ conuersiōe ꝓpꝛꝫ nutri
menti quorꝫ duorꝫ modorꝫ cause sunt gene-
raliter note ꝓpē id qḋ ī cura apostematis ī
generali infra dicemus. Specialiter autem
est vt plurimū ex superfluitate ipsius vt ex
lactis exuberantia sicut monstrauimus ī ca
pitulo de cura periplemonie. Conueniunt
enim hec duo membra pulmo ꝛ mamila nu-
trimenti specie quia ex sanguīe nutriuntur.
ꝛ in raritate ꝛ spongiositate substantie nu-
trimentum superfluitatem ipsius ꝛ humidi
tatem transmissa colligūt ex quibus ea apo
stemari contingit ꝛ in tumorem extolli.
Est enim lac superfluitas nutrimenti mami
larum. Ordinauit enim sapientia ꝙ sāguis
transmutatur ad ipsas plurimus q̄ sit eis
pro alimento necessitatis quem conuerte-
retur in proprium alimentuꝫ ꝛ quod super
est pro fetus nutrimento reseruaretur con
uertendum in lac quod est magis sibi propri
um propter conuenientiā in materiaꝫ eius. s.
sanguinem menstruum quo nutriebatur in
vtero. Inquit. Galienus omne membrum
generatum humiditatem habet superfluam
q̄ sibi ad alimentum sufficiat propter necessitatem
sitatem aliorum membrorum generandorꝫ
vel nutriendorū ab ea qḋ qꝛ magis q̄ aliud
habent soli deo est ratio reseruanda. ¶ Cū
ergo superfluus sanguis ad mamillas trans
missus ꝛ in lac conuersus non mulgetur ad
nutriēdū fetū vel aliter nō educitꝰ remanēs
ī eis calefcēs ꝛ algoratis calefꝰ ꝛ mamilla ī
tumorē eleuat ꝛ gñatꝰ apostēa qḋ q̄dē ad sēsū

cognoscēs p suā eēntiā quā tibi sua notifica
tio manifestat. Est aūt fm Ga. apostema tu-
mor preter naturaȝ quo mēbra magnitudīe
deficiūt ab eo qđ est fm naturā. ¶ Et siquidē
sunt ex reumatis scies ex signis cognosces
huius modi ex dispositiōe. s. mittētis ꝛ recipiētis
mittētis si sit tantū corp⁹ ex passiōe ei⁹. s. feb.
repletiōis totius signis plectorie vel cacho-
cimie: que sunt nota vel si sit aliquod ex mē
bris principalibus cerebrū maxime cor epā
ꝛ matrix ex particulari egritudine ipsius. Et
signis repletionis ipsius recipiētis. s. mamil
laꝝ q̄a sunt debiles qđ ex defectiōe operatio
nū ipsaꝝ cognosces. Et quia frequenter pa
ti cōsueuerūt ꝛ ex caliditate ꝛ dolore ipsaꝝ
habente. Si vero sit ex impotētia cōuersi-
onis cognosces ex mutata qualitate ipsarū
que tibi malitia ondit cōplexiōis que in essen
tia virtutis efficit nocumentū cū priuatione si
gnoꝝ repletiōis totius ꝛ partis ꝛ absqꝫ exu
berantia lactis aut ex signis repletiōis: ꝛ ca
chocimie aut ex verisqꝫ sed siquidē exuberā
tia lactis fiat cū ē tibi manifesta. ¶ Curatio
aūt apostematis huius complet⁹ vt ī cura ca
tarri diximus cū euacuatione extenuatiua
dicta ꝛ conuersione regis ad exsiccationem
ꝛ cū distrasie membri ꝛ hūoris peccantis cō
rectione. Et ē duplex. vna ē dū ē in fieri. A-
lia dū iā factū ē apostema. Prima ē cōposi
ta ex preseruatiua ꝛ curatiua ꝛ est vt prohi-
beatur materia colligi in ipsis ꝛ quod colle-
ctū est resoluatur. Primū cōpletur cū eua
cuatiōibus repletionis totius ꝛ partis mit
tētis ꝛ cū derivatiōe eius quod superē ꝛ cō
fortatiōe ipsius vt nō regeneret⁹ ꝛ cū aperiri
one pectū vt si quid regeneret⁹ per ductus
cōsuetos expellat⁹ ꝛ cū cōstrictiōe viarū per
quas fluere consueuit si ē possibile: ꝛ cū con
fortatiōe mēbri recipiētis. s. mamillarū: vt nō
recipiāt sed repellāt nec trahant ꝛ generent
ꝛ hec cū alterantibus malitiā cōplexionis ea
rum ꝛ sbstantiā minuentibus. Et illud fit cū
medicinis oparatis distrasie ipsarū: ꝛ stiptici
cis habētib⁹ mixtionē aliaꝝ sbstantiarū: vt est
epithima ex aceto ꝛ oleo rosa. ꝛ ex melle cuȝ
aqua rosaꝝ ꝛ mirte ꝛ cū prohibentibus exu
berantiā ꝛ caseatiōeȝ lactis que hic habuisti
Quod aūt collectū ē deinde resoluatur ꝛ il
lud fit cū temperate calidis anodinis notis
cum stipticis mixtis. Est enim vt supradictū
est mēbrū humidū multā recipiens humidita
tem ꝛ superfluitatē que si non repellantur ꝛ
etiā resoluantur cito perducūt ꝛ frequenter

ad cancrū. Et ex conuenientibus est vt ra-
dix affodilli emplastrata cū fece vini. ¶ Cū ve
ro iā factū ē cura ē vt p possibilitate ipsum
soluere cū predictis calidis anodinis que
hic superi⁹ habuisti. Quod si nō sit tibi possibi
le ꝛ veniat ad dubellari vacare te oportet in
sanādo ꝛ sanatū aperiendo ꝛ apertū mūdi
ficando cito ꝛ exsiccando ꝛ vltimo cōsolidan
do. Que oīa supra ī cura pleuresis ꝛ pipleu
monie tibi specificauimus que per cirurgicū
ministrata sanabūt qđ apostemate ꝛ vlcer si
xps voluerit. Sequūt⁹ medicine cōpete.
¶ Medicina prohibens fluxum reumatis ad
mamillam ꝛ apostema calidū ꝛ sedās dolo
rē apostematis ipsius. Recipe sandali spo-
dij acatie iuni armeni mi. ana. vnc subtilite
ꝛ distempera ī aqua ro. ꝛ mirta ꝛ aceto suc-
co solatri ꝛ epithima mamillā est enim ex in
uentiōe nostra. ¶ Emplastrum. Recipe pa
nis ordei cum furfure ꝛ dissolue in oleo ros.
ꝛ emplastra prohibet enim apostema mami-
larū: Item furfur emplastratū cuȝ vino in
defactū confert flegmatico ꝛ ventoso rarefa
cit enim ꝛ resoluit. Emplastrum resoluens
apostemata mamillaꝝ ¶ Recipe farine fa-
barum mellilot contriti ana partes equales
confice cum oleo sisamino ꝛ emplastra cale
factione precedente cum aqua calida. Item
ex semine lini ꝛ aceto fiat emplastrum: Item
aliud vltime resoluens ipsum. ¶ Recipe
panis contriti farine ordei ꝛ fabarum feni
greci asse fetide ꝛ visci ana. ℥. i. vitelorum o
uorum numero quatuor mirte ℥. s. croci ʒ. i
Confice cū melle ꝛ emplastra. Albohali in
quit. Ex oībus speciebus nucū fit emplasꝫ
apostemati mamillarum in resolutione vti.
Item emplastrum prohibens caseationem
ꝛ apostemata. Recipe mente ꝛ contere ꝛ em
plastra prohibet enim caseationē lactis ꝛ se
dat apostema. Ad idem. Portulaca empla
strata prohibet caseationē calidā ꝛ aposte-
ma in quo timetur putrefactio. ¶ Item lini
mentum resoluens caseatiōē ꝛ apostemata
Recipe aque sicle farine tritici nigelle salis
ana partes equales terantur ꝛ dissoluātur
in aqua calamenti ꝛ foliorū lauri ꝛ apij. Et
oleo de lilio ex inuentione nostra. Item ali
ud resoluēs apostemata ꝛ caseatiōē lactis
Recipe ysopi radicum apij lenticularum in
tegrarum foliorum altee affodillorum. ana
quantum vis decocta in aqua mellis albi ꝛ
aqua vino albo equalium partium: deinde cō
fice cuȝ melle fece vini ana partes equales ꝛ

addẽ mentam tritã recentẽ ⁊ in modũ empla
stri mamille apostemose appone. Empl̃m ma
turans ⁊ insaniãs apostẽata mamillaꝝ. Re
cipe seminis lini feniu greci radicis altee ⁊ lilij
ana partẽ. i. gummi pini stercoris caprean.
ʒ. i. Confice cum assun gia porcina veteri ⁊
medullis cruris vacce ⁊ appone. Empl̃m ap
lens apostema saniatũ. Recipe stercoris co
lũbini fermenti ⁊ cõfice cũ succo stamule ⁊
puluere cantaridarũ ⁊ vtere. Itẽ contere li
matias cũ corticibus ⁊ appone. Itẽ empl̃m
ex vrtica cõtrita. ¶ Itẽ granũ. i. arsenici ℔
limatl cera cauata impone ⁊ aplica desuper.
Itẽ foliũ vnũ herbe alcanne coque ℔ cinere:
cũ pulueꝛ cimini ⁊ deĩde ipsũ aperi ⁊ empla.
¶ Item ex melle aneto ⁊ pice liquida fiat
vnguentum in cacia ⁊ vnge.

¶ Vnguentũ cerusseos ⁊ vnguentũ egyp
tiacũ sunt mundificatiua saniẽ ⁊ putredinem
apostematũ ⁊ vlcerũ mamillaꝝ. Medicamẽ
expertũ exsiccãs vlcera mamillarũ. Recipe
vini pontici lib. xx. ⁊ cõfice in eo sumac lib. i.
gallarũ immaturaꝝ lib. i. cassie ligne lib. s. vel
gallarũ cipressi lib. i. Et dimittantur diebus
xx. deinde coquatur ⁊ cõmoueãtur cũ ligno
cipressi donec minuatur medietas deinde cõ
moueanẽ fortiter ⁊ reducanẽ ad ignẽ ⁊ caleſ
cat sicq3 leuis ignis. Et conseruetur in vase
vitreato ẽ enim bonũ oĩbus vlceribus. que
accidũt in morbis molibus: sicut os lingua
mamilla testiculi ⁊ emũctoria ⁊ alia exsiccat
⁊ consolidat ⁊ prohibet corrosionẽ. Empl̃m
ex farina ciceris cũ aceto confert vlceribus
cancrosis. Et infusio decoctionis lupinorũ
cõfert corruptioni. Lutũ armenũ cũ aceto:
ꝓhibet ablutionẽ putredinis mẽbrorũ. Et vir
ga pastoris cõfert apostematibus calidis vl
ceratiuis excoriatiõi ⁊ vlceribus papillaruꝫ
Nucleana assa masticata ⁊ inuncta ẽ sufficiẽs
⁊ experta. Nõ si apostema nõ dubeletur ſꝫ
lapidescat. Empl̃m de mucillaginibꝰ ⁊ de meli
loto appone vel diaquilõ magnũ ⁊ paruũ: ⁊
cerotũ ysopi ⁊ cerotũ diapente fm̃ nsam in
uentionẽ inunge. mollificat enĩ ⁊ resoluit ⁊ ꝯ
fert nodis ⁊ glãdulis. Si vero apostema sit
frigidũ flegmaticũ cõtere apij folia ⁊ empla
stra similiter ⁊ camomillã per se: vel vtraq3
misce. Ticer emplastrũ ꝯfert apostematibꝰ
glandulosis. Filius serapionis dyamacaro
dubeletur apostema dura ⁊ resoluit vtruq3
⁊ est valde iuuamentũ. Recipe tarasacõ tri
tã siccã ⁊ cribellatã. ʒ. iiij. fenugreci contriti
⁊ cribelati. ʒ. ij. maratri cribelati. ʒ. i. misceã
tur ⁊ conficiantur cũ lacte recente mulcto ⁊
oleo de lilio ⁊ emplastrenẽ cũ eo ⁊ sanũ ẽ cũ
christi auxilio.

¶ Capitulũ quartum de magnitudine mamillarum.

De magnitudine aũt mamillarũ ⁊ a
liorũ membrorũ dicere postponemꝰ
vsq3 ad sectionẽ tertiã vbi de medici
nis que sũt ad decorẽ de ea generale capitu
lũ faciemus si deus voluerit. Hic tantũ spe
cialiter dicemus scilicet ꝙ magnitudo ipsaꝝ
nõ est egritudo: sed inter egritudines nume
ratur ⁊ proinde indigent medicina qua cõser
uentur in paruitate ⁊ prohibeãtur a magni
tudine. ¶ Curatio in duobus consistit. In
quiete primo ⁊ abstinẽtia ab cibus delatan
tibus ⁊ extendentibus ac trahentibus sãgui
nẽ ad ipsas: vt est motus fricatio balneatio
Secũdo in cõstrictiõe cum aquis frigidis ⁊
pithimatibus vnguẽtis ⁊ empl̃is ⁊ stipticis
⁊ ponticis predictis hic ⁊ ligaturis. cũ vero
magnifi cate fuerint minui nõ possũt: sed ab
scondi ⁊ celari ⁊ illud cũ diffusione ⁊ dilatio
ne earũ in partibus subascellarũ ⁊ ypocũdri
orũ ⁊ constrictione cũ camisia condelata stri
cta super eas quãtũ expedire videẽ. Et ex
hijs que a proprietate operantur ẽ oleum ve
spertilionum inunctum prohibet enim augu
mentum earum in puellis ⁊ fricatio lapidis
cum quo acuitur. Et id idem ex curantibus
est testiculorum augmentum seu magnitu
dinem. Cataplasma vtile resoluens tumo
rem mamillarum ⁊ corruptionem lactis. Re
cipe farine seminis lini farine lentium ana
partes equales tempera cum oleo rosato ⁊
croco. Aliud vtmaꝝ. Recipe marubij cholo
rũ foliorum papaueris albi: absinthij: rute:
cuscute aã partes equales permisce tepida
⁊ appone. ¶ Diascor. ad idem. ¶ Recipe o
libani masticis seminis absinthij farine len
tium ana. ʒ. iij. cere. ʒ. iiij. olei rosati. ʒ. vi. fi
at vnguentum ⁊ inunge. Linimentum exti
guens ardorem mamillarum ⁊ tumorem de
lens. Recipe succi semperuiue succi sola
ni albuminis ouorum ⁊ olei rosati ana par
tes equales quod nunc frigidum nunc tepi
dum appone. Quod si deuenerit ad vlcera
tionem cirugici tunc auxilium inuocabis.

Si aūt tumor cū inflatione fuerit tūc oua cū oleo ro. ꝛ aceto appone. Nō si ex retentiōe sanguinis menstrui accidit flebotomet̄ ex safena. deinde si expedit ex basilica ꝛ farmatia dex. ¶ Ad tumorē in māillis ex frigidis hūoribꝰ adhibe farinā fenugreci cū succo apij ꝛ ebuloꝝ cōmixto. ¶ Aliud. ℞. fimi bouini recētis ꝛ caprini aā. ℥. ij. succi marubij succi ebulorū fecis aceti ana. ℥. i. misce ꝛ superpone calidū. Aliud contra tumores ardore ꝛ rubicundos temperat enim eos ꝛ obtundit audaciā eorum. ℞. recipe mucilaginis psilij aceti olei ro. ꝛ olei viol. ana pōdus. i. opij camphore ana. ℈. i. fiat oīum mixtio cum farina ordei ꝛ albo ouorū ꝛ empla. Caue tū a superfluo ne impellat ad interiora.

¶ Incipit particula tertia sectiōis prime ꝯtinens sūmas quattuor. Sūma prima que est de medicis egritudinū meri.

Prologus.

Rotulimus huiusqȝ sermonē nr̄e mentis explicantem conceptū in medicatiōe egritudinū mēbroꝝ deseruientiū spiritual. In quo intentiōes ꝛ mōs curatiōis sū maximus debite ordinando nec non insemuimus medicinas simplices ꝛ compōitas proprias ꝛ expertas quas primo phy rōne ꝛ metodo inuenerūt antiqui medici indicio ꝛ experimento approbauerūt ꝛ quas secundū inuentionem nr̄am efficaces vidimus oper ꝛ effectu ꝓut dei grā inspirauit qui illuminat philosophos ꝛ medicos suos ministros de celo creauit. Medicinā quoqȝ ī terra de sua largitate ꝓduxit per quos visitaret ꝛ redimeret plebem suam. ¶ Et quia secundum premissū ordinē ꝓcedendo sequitur vt deinde aggrediamur curam egritudinū membroꝝ nutricationis. s. stomaci ꝛ epatis ꝛ alioꝝ seruientiū eis ex quibus cetera nutriuntur membra. Nō est tertie particule sectionis prime. Imploremus auxilium ab eo per quē omnia facta sunt. ꝛ sine ipō nihil. Suppliciter exorantes quatenus mittere dignetur spiritum sanctum suum. spm̄ veritatis qui nos doceret ꝛ suggerat nobis omnia que ad recuperandā sanitatem predictoꝝ celerē sint efficacie iuuatiua. ꝛ qđ bene incepimus sui gratia ꝑsequi ꝛ mediaꝫ melius possimus suo auxilio influente ꝛ optime explere sua potentia cōfirmante. ¶ Continet aūt hec particula tertia sectiōis prime sūmas quattuor. Prima ē de medicis egritudinū meri qui stomaco trāsglutiendo ministrat. Secūda de medicis egritudinū stomaci. Tertia de medicis egritudinū epatis ꝛ venaꝝ. ¶ Quarta ē de medicinis egritudinū splenis. Prima sūma ꝯtinet capl̄a. vi. ¶ Capitulū primū ē proemiale ꝛ ē generalis sermo in meri in egritudinibꝰ eius cāis ꝛ signis ꝛ cura secundū ꝛ ceꝫ. ¶ Capitulū secūdū de mala cōplexiōe meri ꝛ cura eius. ¶ Capitulū tertiū de instrumentalibus egritudinibus eius vel mala cōpōne eius ꝛ cura. ¶ Capitulū quartū de solutiōibus continuitatis eius ꝛ eorū que ex illis accidūt vt est fluxus sanguinis ꝛ eruptio eius ex ore ꝛ cura. ¶ Capitulum quintum de apostemationibus eius ꝛ cura. ¶ Capitulū sextū ē de nocumentis transglutiōis ꝛ cura.

¶ Capitulū primū est generalis sermo in sis egritudinibus eiꝰ ꝛ cāis ꝛ signis ꝛ cura secundum modum vtem.

Sciendum autem ꝙ meri est mēbrū ad formā Intestini extrīo cōcauū ꝛ oblongū ex duabus tunicis cōpositum continuatū cū orificio stomaci ꝛ perforans dyafrāma ꝛ procedens superius inter cānā pulmonis ꝛ spondiles colli cū suis lacertis transiens terminatur in gutture. Quo mediāte transglutiendo recipit cibū ab ore. Potest autem pati omne genus egritudinum sicut alia membra hñtia regimē ex quibus necesse operationi eiꝰ ad quā principaliter constituit ipsū sapīa ꝓueniat nocumentum quod est transglutire cibū ꝛ potum qui sunt mā nutrimenti ad quoꝝ transglutionē ordinate stomaco desiderante ꝛ trahēte monetur tanquam sibi seruiens delatorie. Et ī habus suis tunicis ex quibus cōponitur opatur interiori attrahente naturali virtute cū villis in longitudine situatis in ea ꝛ exteriori exprimēte aliā cū villis latitudinalis seu lacertis ī ea positis recipientibus neruū a nucha mediantibus spondilibus colli ꝯqua in vomitu solū opaf. Inde. n. ℞. trāsglutio stomaco desiderāte ꝛ trahēte fit. sꝫ vomitus nulla cāis stōaci ōsiderāte peicula ꝛ trahēte sꝫ sola exteriori tūica exprimēte ē villo latitudia lī ea situata

Adiuuat aũt trãsglutionẽ grauitas ⁊ lubri
citas sbe ipsoꝝ qua petũt descensũ. ⁊ proinde
difficilior transglutitiõe vomitus eẽ compro
batur ⁊ etiã fluxu ventris. Inquit eniꝫ .H.
vomitus oĩbus difficilis est. patet: inferior
autẽ purgatio facilis. Signa ex quibus ꝓ
linquitur ꝙ nocumentũ transglutionis: qḋ
plurimũ ẽ difficultas ipsius eo ꝙ ẽ signũ oĩũ
generũ predictaꝝ egritudinũ possibiliũ fieri
in ipso meri: ⁊ etiã egritudinũ alioꝝ membro
rũ quoꝝ vicinitate poteris pati vt ẽ epiglo-
tis vel canna pulmonis ⁊ eius lacerti ⁊ spõ
diles dorsi inter que situatur ⁊ stom: eꝰ ⁊ to
tum corpus ⁊ cerebrũ cui supponitur. Sed
preter hec alia sũt signa ꝓpria alia magna ꝓ
pria ꝯsiderãda que ad cognitionẽ perfectã ve
re cure debitam sũt necessario opportuna.
Propria aũt sunt signa quibus distinguũt
genera egritudinũ ꝓpriarũ pdictarũ ⁊ egri
tudinũ membrorũ quoꝝ cõitate pati potest
Et sunt nam illã cuius cã ẽ malicia ꝯple-
xiõis debilitas significat ꝙ ĩ lõgo tpis spatio
trãsglutitur qḋ sumitur ⁊ cũ tepiditate ⁊ pau
citate festinatiãnis ĩ toto spatio meri ex sine
dolore nisi figatur ĩ pte meri visibi et ꝯstrin-
gat illic sine extẽdat ⁊ sentiat dolõ cũ ꝑtrãsitõe
eiꝰ qḋ transglutiet. Illam võ cuius cã est
mala ꝯpositõ et oppilatõ ostendit in potẽtia
trãsglutitõis ẽt rei pnc liqde ⁊ potus. et cum
conat trãsglutire egreditur p nares. Etil-
lã cuiꝰ cã ẽ solo ꝯtinuitatis mãifestat sãguĩs
exitus ab ore ⁊ huĩtĩs naturalis. ⁊ proprie cũ
in suprema eius parte fuerit ⁊ ardor vel pũ
ctio percepta in collo ⁊ inter duas spatulas
⁊ proprie apud transglutionem ⁊ vomitum
⁊ eructuationem rei acute qualitatis magis
ꝙ̃ excedentis qualitatis. Sed illã cuius cã
est apostema declarat tumor ⁊ proprie si sit
magnũ ⁊ q̃nq̃ febris ⁊ dolor ĩ illa pte acutꝰ
⁊ grauatiuus ⁊ ꝯpresiuus ⁊ ꝓprie in loco
priori qui inter spatulas existit maxime si ĩ
superiori parte meri sit vlcus vel apostema
⁊ magis in parte corrñdente loco vel parti
meri vlcerato vel apostemato ⁊ magis apõ
trãsglutionẽ vomitũ ⁊ eructuationẽ rei ma
gne quantitatis magis q̃ acute qualitatis.
Et difficultas trãsglutiendi ẽ in vna parte
meri magis q̃ in alia nõ in toto spacio eius
Illam etiã eiꝰ cã ẽ ꝯpassio membri vicini ĩ
sinuat precedens passio membri ipsius que
suis ꝓpriis ẽ ꝯsiderãda signis. Nec inuenit
ibi tactus dolorẽ nec aliquã passionẽ nisi no
cumentũ actiõis tm̃. Magis ꝓpria signa
sunt que specialiũ egritudinũ ⁊ eaꝝ sunt de
mõstratiua ⁊ sunt que infra in spãlibꝰ dicet
capitulis. Cura indicatio cure meri egritu
dinũ duplex est. generalis. ⁊ spãlis. Gene
ralis ẽ duplex. vna que indicat locũ in quo
medicine exterius sunt applicande ⁊ est vt
in collo ⁊ loco qui ẽ inter duas spatulas ap
plicentur vt iuxta .H. Alia insinuat modũ
fm quẽ medicine interius sunt sumende. Et
ẽ vt medicĩ nõ subito deglutiant ꝑut est egri
tudinibus stomaci oportet fieri: sed in ore
retineantur ⁊ lãbendo trãsglutiant vt tra-
hendo morã in transitu licet declini impres
sione faciant eaꝝ ꝓprie qualitatis. Spe-
cial ẽ que docet spãleꝫ talẽ egritudinẽ ⁊ eãꝫ
corrigẽ accñia ⁊ regim ordiare. necnõ spãles
medicinas cũ quibus insinuat ⁊ describit q̃
in sequentibus capitulis seriosius ponemꝰ:
nomen domini inuocando.

Capitulũ secũdũ de mala complexione me ri ⁊ cura eius.

Mala cõplexio meri aut est pura aut
cũ materia. Pura aũt est simplex
aut ꝯpõita. ⁊ simplex aut callida:
aut frigida aut sicca aut humida: ⁊ cã eius ẽ
pro catartica si pura sit: Cũ vero humoralis
cuiuslibet generis eẽ potest. Et signa eius sũt
alteratio percepta ĩ loco cũ difficultate trãs
glutiendi absq̃ tumore vel vlcere ĩ eo existẽte
Et siquidẽ fuerit pura cã est p catartica plu
rimũ absq̃ inuentione ãtecedentis cause ⁊ in
fectione oris ⁊ lingue ex humore ⁊ fluor hu
miditatũ: Si vero sit cũ materia erit ibi luc
tio ãtecedentis cause cum infectione oris ⁊
lingue ex humore cuius spẽs tibi color ⁊ sapõ
oñdit ⁊ fluor hũitatis si adsit. Et siquidẽ sit
callida erit ibi sensus inflamatiõis ⁊ combu
stionis ⁊ calidas in superficie oris ⁊ lingue
⁊ sitis. Si vero sit frigida ⁊ ẽ illa que superi
us sit signa sunt ꝯtraria sed sit hũida mollis
signũ ẽ hũiditas oris ⁊ lingue ⁊ priuatio si-
tis. Si vero sicca signa erũt ꝯtraria. Cu
ra male cõplexionis meri ex cura male ꝯple
xiõis stomaci põt haberi. Inquit enĩ Al bo-
haly. In pluribus dispositionibꝰ meri sequũ
tur stomaci dispõitiones: Est enĩ via ad ipꝫ
contigua cõsimilis in natura. ⁊ proinde cu-
ra vtrorumq̃ erit eadem vt multum.

Capitulum tertiũ de egritudinibus instrũli bus meri: ĩ mala cõpõe eius ⁊ cura ipsius.

Mala compositio meri ex qua plurimũ ẽ oppilatio in via eius tripliciter cõtingit scilicet coartatoria attenuatoria & carnosa. Attenuatoria aũt ẽ ex cõpositione & coangustatione parietum ipsiꝰ meri. & est aut ex causa extrinseca que compressit & remãsit compressio ut est laqueus ł manꝰ & huiusmõi. Aut ẽ frigiditas multa cõgelãs aut ẽa cũ interiori aut in se aut a vicinitate. In se ut a caliditate & siccitate adurente: ut in febribus acutis vel ex spasmo & alcuzez propinquo lacertorum meri & villoꝝ rectorũ ꝑprie latitudinaliũ ex quoꝝ cõtractione cõtrahuntur lacerti ipsius & via coartaẽ vel ex ventositate cõartata inter duas eiꝰ tunicas & interclusa in lacertis eius constringente & impellente parietes eius intus ut coarteẽ via. Et cũ vicinitatis ẽ ut ab apostẽate ł lacertis epiglotis versus meri a parte anteriori: ut in squinanciis cõtingit aut in lacertis colli respicientibus eũ a parte posteriori aut a declinatiõe spondiliꝫ dislocati ad anteriora versus meri. Coartatoria ẽ qua cadit ł eius via aliqua res exterior ibi adherens sicut spina ut accidit in prefocatione vel humor viscosus ibi coartatus & adherens ut in appopleticis & epilenticis & reumatismis evenire contingit: aut sanguis cõgelatus qui ad illud ꝯfluxit descendere in fluxu sanguinis narium aliqua parte eius regurgitãte per foramina palati ad os & devenientem ad ipsum vel que in vomitu sanguis in eo remansit. aut vermes & lumbrici ł eius concavo multiplicati sicut infra ut asserit. Albo. se vidisse in quodã nostrorũ suorũ ex quibꝰ accidit ei difficultas trãsglutiendi. Carnosa vero ẽ ex apostemate existẽte in lacertis & tunicis ipsius ysofagi grece dicti qui arabice meri nuncupatur: vel veruca vel cicatrix in eo facta qui passus fuit vulnus seu vulcus in ipso & liberatus fuit cuius causa extitit etas sicut recitat. Gal.

Signa quas per cãs oportet cognoscere & distinguere hoc mõ: Nam siquidẽ attenuatoria sit fiet q a cã exteriori sensu manifeste cognosces per eius vestigia & relatu infirmi & astantium ei tibi indicabitur & nocumentũ trãsglutiõis reputa difficilitas & minꝰ. Si quẽ ex frigore congelante accidit pñia frigoris & eius ancessio indicabit. Si vero a causa interiori in ipso existente & siccitate per inspectionẽ acute febris illud evenire videbis & nocumentum transglutionis maius erit. Si vero ex spasmo & alguzez ex propinque accidit ex cognitione ipsius & cãrũ precedentium scire poteris etiã si accidat ex ventositate precedens regimẽ multiplicans eã sciatis & motus & dolor extensiuus & constrictiuus indicat illud. Cum q ex cã vicinitatis accidat & ab apostemate ł lacertis epiglotis vel ł epiglotõ erit cũ spũs malitia & q eã ortomia & tumorẽ & rubore ibi apparẽte scilicet in gutture & in collo & febris. Si vero ex apostemate lacertorũ colli respicientibus eũ apparebit a parte exteriori dolor colli a parte interiori cũ difficultate motũ & inclinandi collũ & propẽ ad posteriora. Si quoq ex declinatione spondilis ad interiora ex concavitate in collo apparẽte principes in eũ inclinatur collũ ad posteriora difficilior transglutio erit. Sed siquidẽ sit coartatoria erit q a cã exteriori cadẽte & infixa: ut spina pũctio & propẽ apud meriũ: ibi pũpta & relatio infirmi tibi insinuat. Sed si sit ab humore viscoso regimen declarat & plura egritudinũ predictaꝝ. Si vero sanguis congelatus fuerit: fluxus sanguinis ab ore vel e naribus qui regurgitavit ad os & guttur tibi ostendit. Si vero vermes & lũbrici tunc sensus dicatio & vomitus & sincopis tibi ostẽdunt. Et siquidẽ sit carnosa ex apostemate signa apostematis dcã superius tibi indicabunt q infra in capitulo ꝓprio tibi ponemus in speciali. Si vero sit veruca est impedimentum ꝑ transglutiõis in loco ubi est in totũ meri nõ nec ẽ dolor & est ꝓnatie signũ ex cãrũ. Si vero sit ex cicatrice ubi processio ulceris ipsius indicabit. Cura duplex gñalis. s. & specialis. Generalis ẽ una est ablatio cause alia est remotio impressionis facte siqua remansit. Specialis cõsistit in ablatione specialis cause & administratione medicinarum ꝓpriarũ ad illã. Si ergo fuerit ex exteriori cã a qua remansit impressio constrictio. amota illa aproximentur ei fomentationes circa guttur & collũ & spatulas ex aquis calidis & simplicibus ł cum decoctione medicarũ dilatãtiũ & confortantium ut meliloti malvarũ fenugreci api & similiũ. Et fricationes suaves cum oleis temperate calidis reddentibus tractabile membrum: ut oleũ de fisticis de amigdalis dulcibus & de pineis & de meliloto & camomilla & similia. Et cerota ex eis ex butiro & musilaginibus radicis ysopo hũida & dialtea & similibus. Et cibi interius sumendi sint ex calefacientibus & humectantibꝰ supradictis. Ita q bolis

ex calefacientibus ⁊ humectantibus supra-
dictis: ita q̄ boli sint magni in quo⁊ trāsglu
tione conet ⁊ cū retentiōe anhelitus. ¶ Si
vero sit ex caliditate adurente in febre acu-
ta. primo o⁊ febrē curare vt infra dicetur. deī
de siccitatem ⁊ adustionē ibi ipressā remoue
re: ⁊ hoc cū interius et exterius a primādis
Interius sicut cū mucilagine dragagāti se-
mine citonio⁊ psilij ⁊ pulpa tamarindorum:
⁊ sereniabin ⁊ lacte seminū comuniū ⁊ semi-
nis papaueris ⁊ succo liquiricie ⁊ cū carnib⁹
prunorum: ⁊ aquis fructuum: vt iuiubarum
granatorū lactucarū violarū ordei ⁊ cū siru-
po violato ⁊ rosato bibitis sorbendo ⁊ reten
tis i ore ⁊ gargarigatis ⁊ cum caudiis tectum
⁊ cum cibis et amido de cucurbita ⁊ pulmen-
to ex atriplicibus spinachijs ⁊ lactucis ⁊ simi-
bus. ¶ Exterius cum inunctionibus ⁊ oleis
violatis de cucurbitis ⁊ similibus prout i cu
ra febrium faciemus te scire. ¶ Si vero fiat
a frigore congelante interius amistrabis dia
calamentum ⁊ diaciminū diatrion sirupū de
asce tyriacam mitridatū ⁊ oleū balsami cum
vino ⁊ cibos ⁊ potus calidos notos. ¶ Ex-
terius vero calefactiōes ex aquis calidis pau
latim superius dictis. Et vnctiones ex oleo
anetino de lilio ⁊ ē proprium ⁊ de castoreo et
costo vel alijs calidis superius dictis. Et ca-
lefactiones ex floribus camomille calamēto
pulegio floribus lauri abrotano ⁊ similibus:
⁊ cum pannis calidis ⁊ calefactis ⁊ stupa lini
vel canapis vel lana succida. ¶ Si vero fiat
ex spasmo siquidē humido facies vnctiones d
oleo de castorio de piperibus. Et si expediat
euacuetur totū corpus cum clisterijs colirija
dabisq̄ ad bibendum assam cū aqua grana-
torum vel cū vino pipere ruta ⁊ similibus
Si vero sit siccus administrabis regimē hu
mectatiuum ex cibis ⁊ potibus. Cibis vt aq̄
gallinarum pinguium ⁊ iumentum: Et carēs
edo⁊ et agnorum ⁊ vitulorum lactantiū pi-
sana pulmēta ex amido ⁊ ale pulo⁊ ⁊ testicu
li gallorū in lacte nutritorū et pisces parui ⁊
petruini ⁊ oua sorbilia lac butirū medule et si
milia. ¶ Olera sūt vt borragines buglosse: spi
nachia attriplices ⁊ similia. Fructus sūt: vt
poma dulcia pinee fistici: amigdale sisamus
⁊ silia. ¶ Potus vt vinum limphatū aqua:
cum zucharo vel iuleb violarū. Et electua-
ria humectantia sunt diacodion diadragan-
tum: diaborginatū ⁊ diabuglossatum. Et el
lectuarium ad restaurationem et īpingnati-
uum superius dictum ⁊ panis aloe ⁊ similia.

Exterius vero cū embrocis: vel epithimati-
bus ⁊ fomentis ex aquis dulcibus enarratis
⁊ fricationibus ⁊ balneis ⁊ inunctionibus: ⁊
oleis ⁊ ceronis et humectātibus vt ē oleū al-
gdalarū dulcium pinearum festico⁊ violarū
succus maluarū. cucurbite melonis. cucume
ris. Et semina ⁊ aque ipsorū ⁊ sorbitio facta
ex eis ⁊ grasulis ⁊ pinguedies galline porci
anatis ⁊ medulis vitulo⁊ ⁊ lacte In domo
⁊ aere locetur ⁊ in quiete ⁊ sompno seruetur
Et siquidem remanserit impressio cōstrictōis
operaberis ad eam vt hic superius habuisti.
Si autem a ventositate fit. dabis interius ele
um de herua diantisum diagalangaʒ diacimi
num confectiones de seibus: ⁊ cōmouentiā
eructuationem vt anisū: ciminum: rutā siccā
erucam: caruī: ameos masticem ⁊ dous masti
cata vel hausta: et in cibis ⁊ in potibus intra
Exterius pones ventosam ⁊ vnges ex oleo
nardino de enula: rutaceo de alia: et sitibus
superius enarratis. ¶ Si vero sit a vicini
tate apostematis gutturis lacertorū vel col
li curabis cur ōne squinantie quam superius
habuisti. ¶ Sed si fuerit a dissolutione spō-
dilis colli cura propria posita est infra ¶ Si
militer si sit coartatoria quia cadit i eius via
aliquid extraneum adherens vt spina ⁊ silia
curabis cura prefocationis superius posita
Et si sit humor viscosus ibi descendens ⁊ ad
herens curabis ipsum ex purgatione cuʒ īci
siuis ⁊ abstergentibus farmacijs: puta cum
gargarismatibus ex sirupo acetoso simplici
vel oximelle squilitico vel aceto eius cū mel
le rosato ⁊ aqua mellis isopi vel stafisagrie ⁊
sinapis vel pireti ⁊ calamenti origani et pu
legij passularum ficuum siccarum ⁊ cum pro
uocatione vomitus cū predictis ⁊ clisteribus
acutis notis supra. Nec nō si expedit egritu
dinēs capitis a quo prouenit reumatismus:
o⁊ curare vt superius dictum est. ¶ Etiaʒ si
fuerit sanguis congelatus due res cōueniūt
in cura eius. Prima est ipsum liquefacere: secū
dā ē ipsum educere put infra de cura conge
lationis sanguinis in stomacho: ⁊ ventre di-
cemus: ⁊ hoc cum simplicibus ⁊ compositis.
Simplicia sunt coagulū bitūmen bdelium
⁊ buchue. cum aqua cineris ligni ficu⁊: ⁊ q̄r-
cus sumpta vel gargarigata. ¶ Secūda est
ipsum educere cum vomitus prouocatōe cū
melle ⁊ succo apij: et terra sigillata dissoluta
in aqua et farina tartari dissoluta in ea cala:
vel vino. ¶ Inquit enim. G. vinum coagu
lata dissoluit ⁊ suo motu citius extra pellit:

vel fluxu ventris: et hoc cū clisteri ex succo
apij oppoponaco dissoluto ī eo cū salgēma ꝛ
mele. vel resoluēde ipā ꝗ cum emplastro facto
ex asse salgēma oppopōaco cū mele cōfect
ꝛ o.ꝓrimato gutti ¶ Si vero sit ex lūbricis
et vermibus ibi coadunatis ꝛ in fixis. Cura
est due res.s. interficere et educere sicut sup
de egritudinum cordis cura diximus Et hic
breuiter dicamus que illis duobus sūt ꝓpa
et ex illis est baurac. kebuli. mirra decocta
in oleo cētonica ꝛ cētaurea sūpta. Et postꝗ̄
prouocetur vomitus ꝛ empłata kitran ꝛ pe-
troleon inunctum aloes ꝛ vera interficiunt ꝛ
educūt illos. ¶ Si vero sit carnosa ꝛ ex apo
stemate in lacertis ꝛ tunicis ipsius meri Cu
ra ē quā infra dicemus. ¶ Si vero sit ex ve
ruca vel cicatrice. Curabis cū abstersiuis sī
plicis vel subtiliatiuis: vt ē aqua mellis cū
virtute radicis capparis ꝛ passulis ꝛ floribꝰ
absinthi squinanto ꝛ cappares cū aceto bōi
vini. Et ficus sicce cum granis mirte ꝛ aqua
caulium reseruata p tres dies bibita: ꝛ fistici
ꝛ amigdale pinee sumpte ꝛ oleū earū sūptū
ꝛ exterius inunctū: ꝛ aqua macā cipoellicala
mi aromatici anisi mellitoti ēdecocta: ꝛ filia
prout tibi sapia monstrabit ꝛ qñꝗ̄ ē incurabi
lis. ¶ Medicamen dissoluens sanguinē ꝯ
gelatum in stomaco ꝛ meri. Recipe coaguli
leporis.ʒ.triginta sex coaguli gazeli.ʒ trigin
ta duo gentiane aristologie ro.seminis rute sil
uestris mirte añ.ʒ.iiij. Conficiantur cū mel-
le. Et sit dosis eius sicut vis in aqua calida:
aut in sirupo acetoso.

¶ Capitulū quartum de solutione ꝯtinuita
tis meri ꝛ eorū que ex illis accīt vt ē fluxus
sanguinis ꝛ rupcō eius ex ore ꝛ cura eius.

Solutio continui meri eueniens du-
plex esse cōtingit simplex: vt plaga
punctio scissio ꝛ similia: aut composi
ta vt est vlceratio eueniens ipsi: ꝛ qñꝗ̄ ꝗ̄ est
superficialis sicut est excoriatio aut ꝓfūda
penetrās tunicam vel pelliculaꝫ vnā: vł am
bas. ¶ Simplicis causa est interior ꝛ exteri
or. Interior ē humiditas in sui substātia ag-
gregata ꝛ pelliculis eius penetrās: ꝛ ꝑforās
sui acuitate: aut sua quātitate replente: Aut
sua ventositate extendente scindēs ipsuꝫ ꝓ
funde ꝛ qñꝗ̄ totaliter. ¶ Exterior ē vel trās
glutio rei scindentis vel pungentis: vt ossis
acuti vel spine vel vitri vel percussio cum re
incidente pungente ꝛ ꝑforante. ¶ Et supfi-
cialis causa interior est cibus acutus vel me
dicina: aut humor transiens acutus cum vo
mitu de stomaco saliens aut descendens in-
trans ad ipsū: aut ē malitia cōplexionis calide
ꝛ sicce exiccantis ipsū: quare superficies ei⁹
aduritur ꝛ cadit sicut in febribus adurētibus
contingit frequenter. ¶ Causa vero ꝯpositę
s. vlcerationis ē duplex. s. interior ꝛ exterior
Interior autem ē apło apostemat⁹ aut pla
ga que facit sanguīem aut hūorē corosiuū ma
nens ꝛ in catarris descēdens ad eū vł aliās
sibi ibibēns corruptus ꝛ putrefact⁹ corodēs
ipsū. ¶ Exterior ē que parit de eius substā
tia scindendo a sportauit: ꝛ ē nota. ¶ Signa
vlcerū eius dicta sunt supra. Sed differē-
tia inter vlcera meri ꝛ stomachi mihi sumi
tur. s. a loco a tempore ꝛ ab accīntibus conco
mitantibus. A loco nā in vlceribus meri do
lor punctio: ꝛ ardor sentitur in collo vsꝗ̄ ad
ossa dorsi ꝛ furculam superiorē pectoris: ꝛ il
lud quod est inter duas spatulas in vlceribꝰ
vero stomaci dolor punctio ꝛ ardor sentitur
ī inferioribus ossibus pectoris: puta furcula
inferiori pectoris infra. ¶ A tempore nā ī
vlceribus meri sentitur duꝫ trāsglutio fit vo
mitus vel eructuatio rei acute qualitatis in
vlceribus vero stomaci sentitur postꝗ̄ trās-
glutitus ē. ¶ Ab accīntibus ꝯcomitantibus
qñ vlcera stomaci plurimū ꝛ ꝓprie: sunt in
superiori pte stomaci pducūt ad mincatio
nē vel ablatiōeꝫ anhelitus ꝛ ꝓuocationē su
doris frigidi ꝛ sincopim ꝛ infrigidatiōem ex
tremitatū. ¶ Sed simplicis solonis cāe in
terioris humoralis: signū est: inuentio signo-
rum antecedētis cāe ꝛ regimen ꝑcedens multipli
cans talem hūorem ꝛ infectio pdcā oris et
hūore acuto quē dolō ꝛ sapor ostendit cum
sucnado passionis illius. ¶ Si vero sit a cā
exteriori est manifesta ex se vel relata siml'
¶ Sed si sit supficialis ardor ꝛ pūctio ē pur
ua cito trāsiens. Et egredit qñꝗ̄ sicut mem
la ꝛ pellicula adhusta. ¶ Si vero ꝓfūdus
dolor ē fortior ꝛ diutius durās ꝛ egredit sigil
ꝛ hūiditas naturalis. Et inuentio cāꝝ interio
rum ꝛ exterioꝝ ipsas insinuat. ¶ Signum
autē vlceris ipsius fetor ē in ore percepti
ꝛ exitus p os puris ꝛ sanies ꝛ qñꝗ̄ assocītur
ei pellicularum frusta. ¶ Cura solonis con
tinui meri difficilis vel īpossibilis esse digno
scitur sicut cura solutionis continui cuiuslꝫ
mēbri quod ē via per quā aliquid continuum
transit trahit vel expellit vt sūt meri intesti-
na renes pori vritides ꝛ vesica: ꝛ maxime cum

ē intrinseca ꝯposita ꝛ ꝓfunda ꝛ penetratiua
nō a. pōt bñ medicina apponi ꝛ si apponeꝛ sꝰ
tā diu pmanet vt suā impressionē faciat quin
cibi ꝛ potꝰ trāsglutiōe abstergat ꝛ asportetur
ꝗ etiā ampliari quātitate magis buccellis ꝛ
sua q̄litate acuta si quā hñt pungūt ꝛ dolorē
faciūt q̄ ē puocatiuus reumatis: ꝛ sic vlceris
augmētatois. ¶ Si ergo sit simplex ꝛ recēs
plaga ꝛ supficial cura eius est tres res. pma
aufert cām exteriorem ꝛ inferiorē abscindit. se
cūda solonem vnit. tertia corrigit accidentia.
Primā rem ꝯplent flores de cephalica ꝰma-
gis clisteria ꝛ farmacie solutiue ventris non
vōitiue cū pprijs stomaci dictis cuꝫ etiā cere
bro si expediat: ꝛ ꝯiter cū ꝯfortatiuis ipsiꝫ
ꝛ retinentibꝰ ipsū catarrū ꝛ ablatoē omis rei
exterioris ſtrixe aut teli put īfra de solone cō
tinui dicet si auuat oportēs ¶ Rem vero se
cūdam ꝯplent stiptica ꝛ ꝯglutinatia. Interius
ꝛ exteriꝰ approximata. Interius gargariça-
ta ꝛ retenta in ore: ꝛ lambita simplicia ꝛ ꝯpōi
ta. simplicia sūt vt grana ꝛ cime mirtoꝝ lenti
sci oliuaꝝ ꝛ rubi: ꝛ grana granatoꝝ ꝛ citonia
ꝛ cortices balaustiarū ipsoꝝ ꝛ rose imature
masticate ꝛ transglutiātur succus eorū sicut
resudat ꝛ gargarigatio cum aq̄s ipsarū: ꝛ cū
rob ipsaꝝ ꝛ rob mori gūmi dragāti luti arme
nū ꝛ luti sigillati: ꝛ thꝰ albumē ouoꝝ ꝛ silia
Compositis ad alcola dicta sūt supra ꝛ que
īferius tibi tradūtur ad vlcera: que etiā exte-
rius p eūdem modū administrare poteris ꝛ p-
p̄ie circa collū ꝛ guttur: ꝛ locum qui īter du
as spatulas existit. ¶ Tertiā vero rem com
plent que dolorē ꝛ punctiones corrigūt: que
sequuntur. ¶ Si vero sit pfūda penetrati
na eius cura est tres res. prima est vt sangui
nem fluentem restringas: et dolorē sedes: ꝛ
illud cū approximatōe ꝛ epithimatōe albūis
ouorū ꝛ alijs q̄ dicemus in capl'o subsequēti
Secunda ē vt sicca stipticantia ꝛ ꝯglutinan
tia ꝛ consolidātia predicta interius ꝛ exteriꝰ
applicent. Tertia vt regimen adequet ī sex
rebus nō naturalibus. pp̄ie ī cibo et potu
Seruetur ergo in quiete: ꝛ ab oībus dilatan-
tibus ꝛ apientibus vomitiuis ꝛ ꝓuocātibus
reuma. Custodiatur a cibis calidis ꝛ a poti-
bus ꝛ acute qualitatis: sed sint ex lenietibus
glutinosis ꝛ stipticis: vt sunt oua sorbilia pl
mentū ex riso vel amido cum iure carniū pre
paratuꝫ ꝛ vinū stipticū ꝛ silia ꝛ buccelle sint
parue ꝛ respo pauca. ¶ Si autē sit vlcera-
tio ī eo facta curabis eam vlcerum quam ti-
bi inferius subiungemus. Fiant formule ī

modū lupinorū: quarū vna retenta ī ore: ꝛ si
cut dissoluit degluti: remouet solonem con-
tinui ꝛ vlcera meri ꝛ cōsolidat ꝛ incarnat ꝛ le
nit. Recipe gūmi draganti masticis thuris:
albi añ. ʒ. a. yreos. ʒ. ß. liquiritie. ʒ. i. ipoq̄stidos
granorū mirte ꝛ cimarū eius ꝛ oliuarū añ. ʒ. ß
sels citoniorū. ℈. ij. luti sigillati: ꝛ luti armēi:
añ. ʒ. i. contere ꝛ cōficiantur cū rob mirte vel
lentisci: ꝛ est ex inuentiōe nostra. ¶ Vnguē
tum aliud expertū ꝛ efficacissimum ad vlne
ra ꝛ vlcera in quacūq̄ pte corporis sunt: et p
p̄ie capitis cum fractura cranei: ꝛ ē romano
rū. Recipe terbentine. ℥. vij. succi betonice.
℥. v. ꝛ substantiam eius: misceātur simul: Et
stent p duos dies: deinde ponāt sup ignē leuē
ꝛ calefiant donec liquefiat terbentina. deide
colentur p staminea: et colatura iterum pōa
tur sup ignem ꝛ bulliat vsq̄ ad cōsūptionem
succi. postea addatur gūmi abietis. ℥. ß. olei
ro. ℥. ß. cere. ℥. iiij. ꝛ vtere. ¶ Eruptio fluxus
sanguīs ex meri ex vena aperta ꝛ incisa frac
ta vel corrosa prouenit: cuiꝰ cā interior ꝛ exte
rior esse pōt sicut supra de sputo sanguīs ha
buisti: ꝛ īfra cū de stoīaco lucētes loq̄mur. in p
posito ē ipsius meri vlceratio ex vena corro
sa. Eius aūt signū est exitus eius cū fastidio:
ꝛ quodaꝫ vomēdi motu minore q̄ si a stoma
co proueniret: ꝛ si ē vena fracta incisa vl' cor
rosa dolor est in collo ꝛ loco qui est inter du-
as spatulas. pp̄ie si sit magna incisio fractu
ra vel corrosio ꝛ maxime apud sumptōeꝫ rei
acute. ¶ Si vero sit a vena aperta nō ē do-
lor ꝛ facilius retinet. ¶ Si vero sit a vena
corrosa ab vlcere eius signa sūt signa vlceris
ipsiꝰ predicta ꝛ emissio saniei ꝛ poris: ꝛ diffi-
cultas retentionis. ¶ Cura eius ē quam su-
perius de sputo sanguīs habuisti ꝛ de fluxu
sanguīs narium ꝛ infra in capitulo de stoma
co: cuius meri ē instrumētū ad attrahendum
que sibi sunt iuuatiua sufficienter loq̄mur.

¶ Capitulū quintum de apostematibꝰ meri et cura eius.

Apostematis meri signa superiꝰ ha
buisti singularia ꝛ ppria quibꝰ sub-
iungenda sūt magis ppria. Et sūt
nam si quidem apostema eius calidū sit cum
predictis erit fortitudo doloris inflammatio
calitas ꝛ pp̄ie in partibus oris ꝛ colli perce
pta. Et q̄n̄q̄ ē febris pua: q̄n̄q̄ magna hora
post horam. Et q̄n̄q̄ est oppilatio et ē cū sitī
vehemēti. Cū ergo maturat cessat oppilatio

⁊ cum aperitur egreditur pus ⁊ crispillatio re
dit. ¶ Cuȝ aūt est apostema frigidū signa sūt
contraria. cuius curā habere poteris si cōmē
memor eris: que ī cura frenesis litargie ⁊ ma
millarū diximus ⁊ magis si inspexeris que di
cemus in cura apostematum stomaci.

¶ Capitulum sextuȝ de nocumentis trans
glutionis et cura.

Nocumentū transglutionis ē triplex
s. corruptio vt si cū tremore pficiat:
diminutio seu difficultas cū fit cum
labore ⁊ conamine: ⁊ eius ablatio cuȝ nullo
modo fieri queat. ¶ Et plurimum est difficul
tas transglutiendi que nota ē superius per
eius signa distinctiua causarū ī pmo capitu
lo huius posita. ¶ Est autem periculosa ⁊ vite
animalis contraria: cū enim vita animal' nō
psistat nisi per nutrientē quod restaurat illō
quod ex corpore eius dissoluitur. talem autē
restaurationē facere nequeat: nisi intra cor'
sumatur: ⁊ illud ē per transglutionem: ea er
go facta difficili ⁊ diminuta verendū ē ne to
taliter auferatur ⁊ pereat animal: ⁊ proinde īsi
stendū est circa correctionem eius attēte tāq̄
circa accidens quod preceteris egritudinib'
ipsius plerūq̄ curam sibi peculiudicat seu cor
rectionem. ¶ Cura eos prima ⁊ certa ē absci
sio eius cause. s. egritudinis proprie quam cō
comitatur que omīs generis esse pōt ō qua
infra dicemus vel alterius mēbri cuius cōica
te patitur epiglotis vt associati vel stomaci:
cerebri nuche contiguor quo lacerti epiglo
tis mouentur ⁊ neruī spasmantur vel mollifi
cantur et transglutio fit difficilis vel aufer
tur: ⁊ spondiles dorsi dislocati ⁊ interius cō
uersi cōprimendo viam claudentes ipsius vt
totū corpus vt in febricitantib' vel morti p
pinquis in quibus virtutes sicut in toto defi
ciunt ita ⁊ in parte de quib' etiam dictum ē:
⁊ de stomaco infra dicetur. ¶ Secunda est
stomaci regimen vt mundificetur ⁊ alteret:
nam in plurib' dispositionibus sequitur me
ri otis stomaci cōplexionem: ⁊ illud cum hijs: q̄ ī
fra in cura dispositionum eius dicentur du
ce deo complebitur. ¶ Tertia est ipsius con
fortatio. Fiat autem cū temperātibus cōplo
nem eius discrasiam alterando cuiuscūq̄ ge
neris fuerit ⁊ proprie frigide ⁊ sicce que pluri
mum ē in causa vt supra dictū ē. ¶ Et ex cō
positis conuenientibus frigide ē balsamum
transglutitū tiriaca diacalamentū ⁊ aqua ra
sani ⁊ vinum cum eis. ¶ Et ex hijs que in
gantur exterius ē oleum anetinum: de lilio
de narcisco de croco nardinū muscelinū ⁊ de
balsamo quoniam cōfortant lacertū transglu
tiendi ⁊ cerebri: quod est neruorū principium
quare oȝ vt ex eis inungat' caput et nucha
colli a qua neruus tali lacerto prodit. Et con
fortetur omnib' modis cū emplastris sacellis
cerotis fomentationibus ex aromatib' calidi
⁊ stipticis vt castoreo mirra armoniaco ruta
peallio abrotano lauro ⁊ similibus. ¶ Et ex
conuenientibus sicce discrasie eius: ē ergo
humectatiuum. Et ex exterius inungendis
ē butirū: oleū amigdalarū pulium pingue
do galline porci ⁊ similia. ¶ Et ex simplicib'
conuenientib' humide sunt anisū vtrūq̄ be
en spica celtica ⁊ folium indū thus ⁊ mina
tum eius ⁊ cortex ipsius ⁊ mirra ⁊ sandara
cha ⁊ similia. ¶ Et quia oȝ ipsis admiscere
frigida temperantia eorū calorem: sint autē
ex stipticis confortantibus vt sunt rose sin
dali: mirra ⁊ similia. Ex quibus sacellaria
fiant supra caput ⁊ nucham ⁊ cū ex dictis ta
te sunt. Et ex expertis fm magistrū Arnal
dum est vt sumantur mane quolibet tres ca
rice cum intercluso in eis puluere pumicis ⁊
sandarace puluis est proprius. ¶ Et cum ex
ventositate grossa intercluse fuerit repellen
te ⁊ ꝓpellente superius cibum ⁊ potū in qua
talis humiditas fuerit conuersa: q̄nam eruc
tuatio manifesta curetur cura inflatōis sto
maci ⁊ ventositatis ipsi' quā infra dicemus.

¶ Incipit summa secūda particule tertie se
ctionis pme de medicinis egritudinum sto
maci continens capitula. xxx.

Est autem
secundū. G. stomacus
minister viscerū. Ciba
ria enim et potus per
meri exterius sibi trās
ducta recipit tāq̄ lebes
⁊ a virtute ⁊ proprieta
te qua vniuersalis dotauit natura illa alte
rat coquit ⁊ digerit ⁊ alijs mēbris in re nutri
menti operationem facientibus apta reddit
Et sic se sui ipsius gr̄a digerit cibum non
vt mēbris alijs apeū reddat sicut dixit Ga
lienus: vnde. G. dixit. Stomacus minister
ē viscerū. de stomaco enim cetera nutriūtur
membra. nil mirū igitur si in eius constructiōe

sũma sapia subtilissime tãq̃ı̃ cor quĩdẽ pater familias laborauit. Formauit nãq̃ ipsũ ɔcauum vt ad ɔtinendũ quod recipit ex cibis et potibus esset aptus ⁊ quasi rotũdum vt eẽt capacissimus nõ solũ cibi ⁊ potus ꝑpꝛiȷ: sed mẽbꝛoꝝ etiã alioꝝ: et vt caliditas alterãtis ipsius ⁊ decoquentis circa cibũ totũ ex qualibet sui pte īfluentia esset calidi. Et sibi substantiam dedit panicolosã ⁊ neruosã vt in recipiendo cibũ ⁊ potũ pro toto sufficiẽtẽ posset recipere extẽsionem: nec non vt tempore digõnis esset totalr̃ cõtrahibile super ipz.

¶Ipsũ etiã ex duplici cõposuit tunica. exteriori.s. magis neruosa vt res sibi occurentes sẽtiret melius ⁊ discernendo eligeret: qđ bonũ ẽ ⁊ repꝛobaret malũ ⁊ interiori magis carnosa caľa cuius caliditas cũ mediatione attingendo cibũ melius alteret ⁊ decoquat: et transmutet: sicut ignis mediante olla: mel' cibaria decoquit. In quibus villos triplicis generis ordinauit: quoꝝ consideratõe Au. dixit ipsũ ex triplici tunica compositum esse quẽadmodũ. G. cõtra asseruit de vtraq̃ ve.s. ca fellis.s. ⁊ vrine quibus virtutes opãtes ī ipso vterenł sicut pꝛopꝛiis organis: vt in eo quod intendunt abilius operenł. Quib' insitis ⁊ varis ipsũ fulciuit ⁊ adornauit sapiẽtia summa. Et pꝛide mẽbꝛis ipsũ pꝛincipalibus alligauit neruis mediãtibus cerebꝛo quemadmodũ ptem eius superiorẽ vt esset multi sensus in sentiẽdo suã famitionẽ ⁊ ɔplendo desiderũ sui ipsius ⁊ mẽbꝛoꝝ aliuz arterijs cordi ⁊ venis epati. ¶Ipsũ quoq̃ mẽbꝛis calidis circũdauit que ī alteratõe illoꝝ sue caliditatĩ debili subgerãt supplemẽtũ a quo pꝛotraxit duo mẽbꝛa continuata vt due vie ductiles.s. meri a parte superiori orificij sui deseruiens trãsglutiendo deferendo cibum: ⁊ itestinum duodecimũ inferius a portenario sibi deseruiens delatorie vt infra dicetur. Sic ergo sequẽtes naturã sapientissimã vt pꝛo. iussit in cura egritudinũ eius adeo solicite procedamus vt nomẽ dñi inuocando vt igenium: et modũ curãdi inueniamus atq̃ medicias simplices ⁊ ɔpositas: ⁊ expertas cum omi diligẽtia' perquiramus quibus sanitatẽ amissam recuperare valeat ⁊ ī temperando alimentũ quo corpus substitat perdurare omni pꝛopulso errore. Error enim in eo nocumentũ gñat quod commune existit toti corpori ⁊ pꝛincipalibus mẽbꝛis quibus notabiliter alligatur. ¶Cõtinet aũt hec sũma capitula plura fm pluralitatẽ egritudinũ quas stomacus pati põt: quorum

Capitulum primum de cura egritudinum stomaci secundum modum vniuersalem.

C Ura egritudinū stomaci proporcionalis est cure aliorum membrorum. pro toto operantiū vel prestantiū iuuamentū. Comprehensio. n. omnis imoderamis per contrariam imoderatiōem est fieri dixit. G. i tantū ät differens a cura egritudinū aliorū mēbrorum in quantū natura eius propria et operatio a natura: et operatione aliorum diuersa existit que auxiliorū spēs eligit. quantitates eorum determinat et vsū ac modū eius aptum ostēdit. Est autem vt dictū ē natura stomaci propria: et prima frigida. ex pauci sanguinis et neruosa. et proinde sensibilis valde. Qua propter expedit vt auxilia imoderationes eius corrigentia sint nō excedentia valde quā lapsus et imoderatio exigat maxime cum nō sit valde positus in profundo. Si. n. sint frigida valde eius paucam caliditatem extinguent forte. Qua propter ypo. in afforismo air. frigidum inimicū neruis: et forsan in contrariam dispositionē adducent: quā periculosioris cure et difficilioris esse comprobatur put. G. dixit. Si vero calida eius tepidā caliditatem resoluent: et si acuta mordebūt: et in spasmum: Aut cordis morsū adducent. Si lapsum facientia: nisi comprehensa et repressa: vel ex benedictis electa nocumentū imprimunt: et substantiā eius dissoluent cū ad ipsū primo perueniat. Oportet ergo esse temperata: et infra gradum discrasie: vt paulatim: et in longo tempore intentū tuū compleāt potius quā subito et in breui. est. n. hec secundum saplam operatio. Est. n. panicolosus et villis contextus habens vias amplas: quare auxilia nō oportet esse valde humida et liquida cum mollificent: et villos eius relaxent: fluantque de facili: Et ad alia membra transeant prius quā ibi imprimant: sed oportet esse grosse vel solide vt in eo permaneant: donec ipm ät quod oportat quia pellicula eius os et lingua existit vestitū et proinde quid virtutis percipiendis habet saporem: debet esse saporis nō mali ne nauseent sed delectabilis illis: et propterea farmacosa in quantum potest. Inquit enim. G. quod vna quidē cōis oportet eē studio facere farmacū delectabilissimū in quantū possumus dū modo eius ad vtilitatem custodiatur virtus: nō. n. hec ē dissoluēda gratia delectationis. Et quia eius officiū et operatio ē digerere cibū pro toto et digō fit per decoctiōem: decoctio vero per calorē oportet eē temperate cauda caliditatis. n. temperate est digerere vt ait. G. Et si frigida sint nō: oportet esse penitus caliditate denudata. at quia digō retētiōe indiget oportet ea eē stiptica vel moderatā stipticitatē habētia. Et quoque cū digō fiat per virtutē spiritus qui odoribus gaudet: oportet ea esse ex aromatibus electa vel eis admixta. Verū quia ex decoctione cibi in eo relinquit superfluitas cibi herens: sicut in olla ciborū vt. G. dixit oportet ea talia abstersiua vt est absinthiū propterea ipsa et similia. Porro cū ex natura sua sit propinquis alligatus oportet ea omni carere malitia et qualitate praua ne ad illa per cōpassionem ipsa perueniant nocumenta. Et quia diafragmati suppositus et vicinus oportet quod excessū suspenditur ei stra a costis secedē ne infrando eū stringat ad difficultatē anhelit⁹ patientē adducat

Ca. secundum de cura male complexiōis calide stomaci simplicis et pure et cetera.

M Ala cōplexio stomaci: et secundum alterum pro modo ex quibus ē calida simplex pura et ē egritudo quedā ipsius imediate ledens actiōes eius sensibiliter in diuersa qualitatū primarū aliorum vincente calida suū cā eius est oīs cā pro catartica exterius aduenies et calefaciens ipsm imediate vel mediante aliquo vicinorum mēbrorum propinquo vel remoto que ē multiplex. Galie: vero medicorū princeps oēs ad quinque gña cām [illegible]. Primū genus ē intromissio rei calide nō superflue. Secūdū ē contactus rei calide nō superflue exterius aduenientis et cōtingentis mediante exteriori cute. Tertiū ē motus aīalis et corporeus fortis nō superfluus qui ad resolutōes pducat et propterea quē circa digōem alicuius cibi dure digēndis et calidi passus fuit vt ē rabinus et sires. Quartū est spissitudo pororum cū nō nimia pducens ad extinctiōem. Quintum ē putrefactio cibi in eo sufficiēs ad inflamandū et calefaciendū ipsū preter naturā. Hec vero ē mediante vicino aliquo mēbro eo vt a corde febriente vel epate inflāmato: et quoque a cerebro que si pura sit sine humoris vitio quantū ad cām ab illis cāta erit pro catarticis et plurimū est diuersa. Signa eius complexiōis

essentialia sunt estuatio stomaci ardor perce
ptus ī eo in ore etiā non sūpto cibo vel potu
calido: ⁊ quandoq̧ corporis totius inflātio: ⁊
febris cum fuerit vehemens cū nocumentis:
propter actōis vt sitis magna parua: fames
⁊ cito cessat: ⁊ prop̄e cum nō datur cito cibus
⁊ quandoq̧ tunc accidit sincopis: ⁊ dicitur fa
mes sincopalis. Et appetitus erit frigidi ⁊ iu
uatur ab eo ⁊ leditur a simili: ⁊ cibaria subti
lia adurunt̄ur grossa in eo: ⁊ dura melius ⁊
sine corruptione alterātur: ⁊ eructuatō erit
fumosa et superflua in vomitu: ⁊ egestione:
apparebant adusta vel siccata: ⁊ corporis color
erit mutatus: quia ad citrinum tendens ⁊ eti
am habitudo: quia erit corpus siccum ⁊ pau
ce carnis: q̄m sanguis eius erit paucus ma
lus fetidus ⁊ acutus quem abhorrent mem
bra diuersa ei in cōplone: ⁊ vene eorum sunt
apparentes: quoniam sanguis eorum reclu
sus est in venis quos natura nō vtitur: Con
curruntq̧ cum similitudine circumstantiarū:
⁊ cum assuetudine similiter patiendi. ¶ Et ex
consequenti corpus erit debile cum cutis in
fectione ⁊ carbunculis scabie morfea ⁊ simili
bus: ¶ Sed signum eius quod est sine huo
ris vitio est inuentio predictarū pro catarti
cae cāe cum priuatione signorum anteceden
tis cāe. s. repletionis humorum. ¶ Et si q̄dē
sit ab intromissione rei calide ardor perceptus
erit in stomaco: ⁊ in exeuntibus alteratis p
cipitur. Et si ab eius contactu exterius fca
sit vel motu superfluo antecessio earū: ⁊ noti
ficatio ab infirmo facta: vel ab astantibus ti
bi declarat. ¶ Si vero a spissitudine porosi
tatis frigide ⁊ stiptice cause inuentio interi⁹:
vel exterius approximate insinuat. Et cutis
tensio ⁊ duricies. ¶ Sed si a putredine cibi
existat fumosa ⁊ fetente eructuatiōe cogno
sces: quod in vomitu et egestione perpendes
⁊ precessione cibi corruptibilis vt ē lac ⁊ oua
in patella decocta. ¶ Et si a vicinitate cor
dis vel epatis existat calefactio per omnem
modum illorum: precedens instatio demon
strabit. ¶ Cura eius est alteratio. Complet
autem cum medicinis cibis aut potibus inte
rius ⁊ exterius approximatis. ¶ Cibi ergo
conuenientes sunt ex granis ptisana ordea
cea lentes cum aceto decocte: pulmentū ex
condro cum aceto pauco vel agresta cōdito:
⁊ sumat. ¶ Et ex carnibus carnes perdicum
⁊ mirticorum turdorū ⁊ auiū paruarum cum
aceto agresta vel succo granatorum decocte
Oua decocta in aceto cum totalitate sum
pta. ¶ Ex herbis vero lactuca cū aceto pro
prie ⁊ excitat appetitū: spinatia endiuia: por
tulaca coriandrū ⁊ similia. ¶ Et ex fructib⁹
citonia pira crisomilla: persica pruna dama
scena cerasa acria cucumeris citruli: ⁊ cucur
bita barbecha ⁊ granata. ¶ Q. si nō pduxit
ad debilitatem ciba eos cum grossis: quales
sunt carnes vaccine preparate cum aceto: et
coriandro ⁊ ventres ipsorum ⁊ pisces recen
tes cum aceto vel agresta vel succo granato
rum decocti ⁊ actualiter sint frigidi nō tamē
multū vt quia nō veri frigoris sint. ¶ Et oīa
in quibus frigiditas cum stipticitate existit:
que si nō naturaliter artificialiter acquirat:
cum cōdimentis ex coriandro agresta sādal
⁊ similib⁹. ¶ Potus āt sit aque frē ferree ñ
excedentis qualitatis nec quātitatis ne ī tn̄s
gluciendi difficultatem veniat ex ipsis frigi
ditate curato ab in valitudine sua stomaco:
vt. G. ait: vel succus agreste vel granatorum
acrium: vel aceti odoriferi mirti aque: q̄ lo
cū magis h̄t vbi esset profūda: ⁊ ī remotis
posita. ¶ Sed quia ē ī propīquo predcā fri
gida stiptica sunt magis efficacia cū diu ī eo
sint permanentia ⁊ hoc si soluat stomacus. Q.
si nō sit potus vini noui odoriferi albi mode
rate stiptici ⁊ pauciferi vel lac acetosum va
cinū ⁊ similes. ¶ Medicine approximande
prop̄e sūt simplices ⁊ cōposite. Et sīplices
q̄ exterius ⁊ interius exibentur sunt sandali
rosa: mirti: folia vitis ⁊ salicis acetosa rub⁹
spodium corall: coriandrū psilium camphora
maciana: aque ⁊ succus eorum: ⁊ semina her
barum ⁊ fructuum frigidorū: ⁊ succi ipsorum
dictorū ⁊ aliorū. ¶ Composite vero sunt q
ex predictis cōponuntur et que administran
tur interius sunt: vt sirupus de papaue
re iuleb de succo cucurbite. ⁊ de succo aceto
se ⁊ acetositatis citri. Et troci. de cāphora: ⁊
de spodio vbi venter soluatur superflue. Et
que administrant̄ exterius sunt: cerotū sanda
lorum in antidotario nostro scriptū. Et epi
thima ex sandalis oleo ro. ⁊ predictis. ⁊ eua
poratio ex aquis ipsorū cum aceto. Et vitre
um vas vel vesica plena frigida aqua supra
stomacum retenta: vel per embrocatiōes sup
infusa. Et emplastrum ex foliis vitis cum sa
nie ordei: quod est proprium. Ex quibus si le
uis est discrasia leuia approximabis: forti ve
ro fortia. ¶ Inquit. n. G. proportionale me
dicamen magnitudinis discrasie: ⁊ ad illā cō
ueniens inuenire oportet. ¶ Et tibi sit gñal
regula ī alterando cuiuslibʒ discrasie sīplicis

stomaci τ cuiuscunq; alterius mēbri vt con-
trarium alterans sit in qualitate expediēte:
excedens vnius oppōnis in oppōne alia q̄li
tatum mediam teneat vel ab eo parum rece
dat ne ad discrasie cōpositionem perducat:
que maioris nocumenti est τ difficilioris cu-
re vt. G. ait.

¶ Capitulū tertium de cura male complō
nis frigide stomaci τ cetera.

Mala complō frigida stomaci. Cau-
sa eius τ signa ex contrario ad ma-
lam complōnem calidam supra dic
tam est intelligenda. ¶ Cura autem eius cō
tra illius minoris consi derationis τ attentio
nis est: quia minoris timoris: licet tempus al
terationis sit equale: quia alterans medicina
le τ instrumentale quod est calidū nature ami
cum est vtile confortans: licet ipsa natura: q̄
est principale operans sit magis lesa: ratiōe
discrasie: τ pinde magis periculosa. ¶ Sic
q; in cura eius due res seu intentiones cōcur
runt: generalis τ specialis. Generalis ē sbal
terario ipsius. Specialis docet copiā auxi
liorum τ aptum vsum ipsorum ostendit. Et
sunt talia auxilia seu contraria calida a na-
tura τ qualitate egritudinis sumpta ex cibis
τ potibus τ medicinis simplicibus τ cōpositis
interius τ exterius approximandis. ¶ Et
sunt verbigratia ex cibis ex granis vt panis
de frumento furfuris habens multum salis
τ fermentatus bene: cicera τ similia. ¶ Et ex
carnibus carnes columbarum: τ proprie silue-
strium τ anatum siccatarum: carnes salite por
corum τ aliorum preparate τ condite cum spe
ciebus infra scriptis. Ouorum vitella cocta
cum herbis τ speciebus calidis vt saluia mē
ta feniculū maiorana τ similibus. ¶ Ex ole
ribus sunt vt sinapis eruca: nasturtium rapi
ste piper aqua τ rafanus τ similes. ¶ Ex fru
ctibus sūt ficus passule amigdale nuces da
ctili auelane pinee fistici. Et pisces saliti cū
sinapi vel eruca. ¶ Potus autem sit vinū
antiquum vinosum: vt grecum flauum: τ ru
beum: τ calabrense: τ puteolanū purum: vel
parum limphatum prout tolleraт cerebrum
¶ Ex medicinis simplicibus sunt ex specie-
bus que sunt proprie stomaci vt cinamomū:
gariofili: crocus spica mastix thuris nux m'.
gallanga çedoaria cardamomum cinçiberis
macis gallia muscata grana padisi amomū:
squinantum xiloaloes asarum et piper: gra

na que sunt fortiora: τ magni iuuamenti in
hac egritudine. Confortant enim omēs et
virtutes stomaci: que cum sint defecte i omi
eius discrasia maxime in ista. ¶ Unde enim
Galienus omne mēbrū complōnis frigide
actiones defectas habet ex necessitate: et si
naturaliter tales hāt quāto magis egritudi
naliter. Et enula τ rafanus τ petrusinum ci
perus costus ambra muscus τ balsamus: et
succus ei. s. xilobalsamus: carpobalsamus:
alea sunt etiam valde iuuatiua. ¶ Ex herbis
camomilla absinthium mēta proprie fenicu
lus anetum marubium sansucus maiora
na ruta mentastrum origanū ozimū petrosi
linum. ¶ Ex seminibus anisum cimīnū feni
culum apiū karui τ similia. Ex gūis sicut
liquida τ sicca bdelium τ similia q̄ interius τ
exterius: τ p omnē modū approximabis.
¶ Ex compositis intus approximandis sic
çiziber conditum cū çuccaro rubeo τ ppie
cū melle dispūato. Ipsum enim in cibo. po
tu τ medicinis sūptū optimū frigido venti
nocibilissimū vero calido vt Galien' ait dyā
cinamomū dyagalanga. sir' de mēta. q̄ sunt
leuia. ¶ Et ex fortioribus sūt dyatrion pip
eon. dyaciminū triaca magna. mitridatum
saggenea emorusta dyamuscū et dyambra
trifera magna τ similia. ¶ Ex hijs autē q̄
exterius approximanda sunt ppria: oleum
anetinum de lilio de alchanna masticinum: τ
nardinū. Et fortiora illis sunt oleū costinū:
oleum de been τ sambucinū: τ de piperibus:
τ oleum de terbentina de balsamo τ olī; apto
rum supponatur lana calida: τ proprie si aer
fuerit frigidus. Et si ceram adiunxeris et ce
conficeris ceronum cuius adhec ebrīs; epi
thima citius penetrabit: τ emplastra fortius
impriment virtute in sua propria substantia:
inherente τ membro diutius adherēdo. Et
si prius calefeceris ipsum stomacū abilius sub
intrabit. ¶ Et in delicatis proprium est panī'
lineus applicatus τ suffumigatus cū ligno
aloes infuso in vino spica mastice squinanto: τ
thure: τ proprie si stomacus fuerit humidus.
Et embrocatio cū aqua calida est mirabilis:
τ proprie si fuerit siccus. ¶ Et ex eis est ēplm
antidotarij nostri calefaciens: τ confortans.
Et appositio ventose supra stomacū est ma-
xime iuuans trahit enī illuc calorem τ sāgui
nem τ calefacit. ¶ Et scias q calefactio ex-
tremitatū pducit ad calefactionē stomaci et
proximo. Totius autem corporis calefactio
cum balneo ex aqs termaƺ calidis τ aliarum

medicinarum habentium virtutem calidam:
ſtipticam predictarum conferet:dũ modo nõ
ſuperfluat:⁊ perducat ad reſolutionem: tūc
enim maxime nocet. Inquit enim ypo.que-
cunqꝫ infrigidata ſunt calefacere oportet: et
ſimiliter ſi ſolum ſtomacum et epicaſtrũ ca-
lefeceris ⁊ piriam feceris: ex predictis aquis
vel embrocationes vel epithimaueris infu-
ſa ſpongia in eis:vel filtro cum frequenti in
nouatiõe ante ꝗ̃ infrigidentur aut cum vaſe
vitreo vel veſica ex eis plena vel ex reb⁹ ali
is predictis calidis vtile quidem operaberis
et in nullo falleris. ¶ Uſus autem et med⁹
vtendi eſt vt ſi lenis ſit diſcraſia lenibus con
tenteris:⁊ ſi fortis fortioribus ⁊ per omnem
modum ipſum ſtomacum ſic diſcraſiatũ ſtu
deas calefacere: habet enim ſuas virtutes
maxime refectas. ¶ Inquit enim ypocras
Frigidum inimicum eſt nature impediens:⁊
ab omnibus prohibens operationibus ⁊ pa
liticũ faciens ⁊ mortificans.

¶ Capitulum quartũ de cura male complo
nis ſicce ſtomaci

Mala complo ſicca ſtomaci ſimplex ⁊
pura eſt nota ex notificatione calid
Cauſa autem eius eſt vna vel plres
extrinſece ⁊ eſt breuiter enarrando: diminu-
tio cibi et potus in quantitate ⁊ qualitate ac
ſicce complonis ⁊ medicina ſicca ex ſimplici
bus vt ſandaracha ſal baurac ciperum: ſul-
fur acetum ⁊ propter ſquilliticum ⁊ labor ni-
mios corporis ⁊ anime vt ira anguſtia triſti
tia ⁊ etiam proprius labor ſtomaci quem pa-
titur in tollerando famem et ſitim ⁊ vigilie
multe:⁊ ex eis eſt aer ſiccus ⁊ ventus borea
lis balneum alluminoſum ſalſum ſulfureũ:
et piceum et medicine ſicce predicte exterius
applicate. ¶ Signa.ipſarum autem cogni-
tio eſt manifeſta:per preſentiam enim ipſaꝝ
quālibet cognoſces:⁊ per priuationẽ ſigno
rum antecedentis cauſe humoralis vel per i
firmum ſi ſagax ſit vel aſtantium relationẽ
¶ Cura eius eſt ex humectantibus tempe-
ratis vel parum excedentibus in actiuis ꝗ̃li
tatibus intrinſecus et extrinſecus approxi-
matis:⁊ maxime cum regimine humectatio
ſuperius poſito cum de cura male complõeſ
meri ſicce diximus. illuc ergo redeas. Me
morare tamen nocentium tali diſcraſie valdꝫ
a quibus niſi quis diligenter abſtineat iuua
tiua conferre nõ poterunt:⁊ ſunt ſtiptica:et

pontica. Ex cibis vt neſpula ſorba garur a
trince cornula pira citonia et maciana imma
tura. ¶ Et ex potibus vt eſt vinum calabrẽ
ſe:⁊ aqua alluminoſa ⁊ ſimilia. Conſumunt
enim omne quod innate humiditatis i eo re
manſit hic quidem exibendo.h quidẽ ↄ̄pꝛnẽ
do in ventris concauitatem vel in circũ adia
centes particulas ⁊ venas ⁊ poros:⁊ orificia
per quas alimentum humectatiuum conſue
uit recipere. ¶ Inquit enim Abo. nihil eſt
qꝺ tantum humectet:quantum vinum tẽpe-
ratum: ⁊ balneum in tina aquarum euċratã ꝝ
dulcium.

¶ Capitulum quintum de cura male ↄplo-
nis humide ſtomaci.

Mala complo ſtomaci humida ſiplex
et pura. Cauſa eius ⁊ ſigna ecõtra-
rio intelligenda ſunt male complõi
ſicce ſuperius dicte: nec nõ et cura. Que eiꝫ
cauſe ſunt vnius cura ſunt alterius ⁊ ecõuer
ſo. Et quod vni nocet alteri prodeſt: ⁊ con-
uerſo. ¶ Eſt autem facile ſanabiliſſima ali
arum omnium: ſiue ſola conſiſtat: ſiue aliis
qualitatibus cõplicetur. Et quia minus ex-
cedens eſt:⁊ magis naturam in talibus prin
cipaliter operantem conſeruat ꝗ̃ alie tres.
Et quia contrarium curans ipſum fortius
habet ꝗ̃ ſua oppoſita: ſic tempus exiccandi
⁊ humectandi non eſt equale. ¶ Studendũ
autem ne ſicca et ſtiptica approximanda i ſu
ſtantia liquida miniſtrentur: ſed in ſolida ma
gis.ledũt.n.a predictis ⁊ a plurimo potu.

¶ Capitulum ſextum de cura male comple
xionis ſtomaci compoſite: et pure.

Compoſitarũ vero diſcraſiarum pu
rarum modi ſunt quattuor ſicca cõ-
plicata frigide vel calide:humida cõ
plicata calide vel frigide: qui et eorum cauſe
⁊ cure:⁊ ſigna vno generali cõprehendendo
capitulo ex premiſſis poſſunt haberi inuicem
ſimplicibus cõplicatis. Inquit enim Galie
nus. Compoſita ex ſimplicium cognitiõe ha
bentur. Et iterum ſimplices ſimplicibus: et
compoſite cõpoſitis curant medicaminibus
Equalia equalibus:⁊ in equalia vno plus al
tero minus et cetera. ¶ Speciali vero ca-
plo ad curam frigide ⁊ ſicce conueniunt cali
da ⁊ humida:⁊ temperate calida interius: et
exteri⁹ per omnem modũ approximata. Et

quecunq sanguinem et alimentum: trahunt ad ipsum absq euaporando: vt est fricatio te perata balneum calefactio partis: et piccatio secundum mensuram facta: et que calorem naturalem in substantia: et quanto augent eius seruata eucrasia: atque iuuat digestionem: vt est amplexus pueri tota nocte nudi: ita q totum tangat epicastrum. Et loco eorum aliqui applicant catulos pingues. Et alii volam manus: et vtrunq est bonum. ¶ Nocibilissima vero sunt stiptica et acuta nisi aliquibus humidis misceantur. ¶ Sicce vero et calide conueniunt humida et frigida temperate. Nocibilissima vero sunt pontica et acria. ¶ Humide vero et frigide acria sunt conuenientia. Nociua vero pontica nisi aliquibus acribus sit cõmixta. ¶ Humide vero et calide ipsa põtica sũt propria. ¶ Nociua vero põtica acria nisi aliquibus põticis sint cõmixta. quorum copiam habes ex predictis simplicibus quibus simplicibus vel inuicem commixtis ex eis vti modo competenti poteris vt dictum est.

¶ Capitulum septimum de cura male cõplexionis stomaci cum materia simplicis et cõposite et cetera.

Mala complexio stomaci cũ materia est eius discrasia a vitio humoris facta et in principio est diuersa: sed cum perdurat fit mansiua. ¶ Humor autem hic est duplex: aut in eo generatus: aut ei influxus generatus autem in eo non est verus humor: cum illius generatio siue sit naturalis siue innaturalis siue digestus siue indigestus sit digestioni secunde. s. epatis et venarum sit propria et conueniat nõ prime secundum ventrem tãtum: verum si has duas effugiat nequaquã fit generatus humor. ¶ Si ergo sit humor hic generatus in stomaco non erit verus: sed est similis humori: et maxime cum non sit ex digestione sed in digestione potius generatus. Inquit enim Galienus cum cibus nõ digeritur proculdubio in flegma conuertitur pide Galienus ista applicauit. ¶ Et quandoque est de genere colere prasine ex adustione cãte quam superflua stomaci caliditas et cibi etiã operatur. ¶ Influxus autem est qui a toto corpore vel qui ab aliqua particula corporis ei influat forti et illi debili propter causã aliquam extraneam maxime si aliquam causam trahentem in se habuerit puta calorem dolorem vel inanitionem puta a cerebro epate et splene quod est plurimum. Et si a cerebro plurimum erit flecus: si ab epate plurimum erit colericus si a splene erit plurimũ melancolicus: qui ad excitandum appetitum ei solet immitti. ¶ Qualitercunq sit tripliciter in eo existit: aut in concauo eius natans: aut tunicis eius infixus: aut interclusus et imbibitus. ¶ Signa Talem autem discrasiam eius cum materia ex predictis signis iunctis cum grauedine: satietate: et eius motibus ad expellendum. s. nausea et vomitu et singultu et regimine antecedente percipies: et etiam in excreatibus videbis humorem. ¶ Signum vero humoris generati in eo est ex discrasia ipsius et de regimine cibi et potus: et aliqs potest haberi cum iuuatione signorum plectoricae vel cachochimie corporis vniuersi vel particule alicuius et passionis eiusdem. ¶ Sed signum q influat a toto corpore est signum plectorie vel signum cachochimie seu habundantie alicuius quatuor humorum. Et sumitur ex regimine ipsius quia fuit visus deliciosa vita et quiete et dimisso exercitio consueto nõ habuerit solitas euacuationes spontaneas per fluxum sanguinis narium per emoroidas vel menstrua si mulier per fluxum ventris vel vomitus similia vel quia solitas artificiales obmiserit q fuit eius membrum aliquod mundificatiuum nutrimenti corpus superfluat: vel quia dolores pati consueuit in aliqua particula corporis puta arteticam vel podagram: nunc vero patiatur. ¶ Signum autem q ab aliqua particula corporis influat: puta cerebro habere poterit eius consuetudine patiendi aliquam egritudinem isto tempore: puta cephaleam emigraneam et huiusmodi: nunc vero patiatur quia consueuit catarizare ad oculos: nares aures vel fauces et pectus: nunc vero non sentiat stomaco. Et plurimũ est fluxum mansum et in fine digestionis magis. ¶ Signum vero q ex epate influat est precedens eius passio puta inflãmatio multiplicans coleras quas mittere cõsueuit illi ad adiuuãdum digestionem bona digestionis vel opilatio que nunc apta est et materiam immittit retentã et confortando mittendi ad illũ quia debilis est: et post propter mittere consueuit illi colerã sit amplius: vnde sequitur vomitus colericus quãq̃ dio. Sed q ex splene influat similiter signum est precedens

eius passio puta opilatio ꝛ eius grossicies q̄
a pte īmittit materiam stomaco vt consueuit:
ꝛ est hora vacuitatis magis: et opilatio eius
cessauit atq̄ grossicies nō apparente aliqua
manifesta eius euacuatione sed materiam ī
vacuitate eius natantē ostendit eius fluctua
tio in ieiunio apud motū et sumpto cibo vel
potu subleuatur ꝛ supernatat ꝛ facit nauseā
ꝛ si mixta sit semper nauseā facit: si vero pau
ca nō nisi sumpto cibo et facili egreditur vo
mitu vel fluxu ventris dato aliquo subducti
uo. ¶ Sed inuiscatā adherentē significat
nausea nec facile educitur vomitu vel seces-
su et etiam dato aliquo abstersiuo simulꝫ
sit adherens nec fluctuat immo motu corpo
ris. ¶ Imbibitā āt singultus ꝓprie nibi ō
monstrat nec ē aliquod predictoꝝ. ¶ Signū
autem distinctiuum cuius spēi humor sit col
ligere potes hoc modo. Nam si quidē mate
ria sit calida ex cordis morsu tenebrositate ꝛ fa
stidio: vt dixit ypo. scies ex siti ꝛ oris amari-
tudine vel salsedine si sit sīa salsum et eius si
tis cessat cum calido. s. vino et aceto. Colere
vero cum frigido. s. aqua cum succo granato
rum vel aceto cum aqua mixto. Si vero sit
humor sanguineus ex dulcedine et priuatio
ne solite euacuationis naturalis sanguinis:
vel obmissione artificialis nec nō et membri
mutilatione coniecturari poteris: et quicunq̄
sit manifeste in exeuntibus apparebit. ¶ Si
vero materia sit frigida ex fastidio et pauci-
tate sensus apud rei acute receptionem ꝛ dō
fectu appetitus nisi sit sīa acetosum vel me
lancolia inter q̄ distinguit melancolica ima-
ginatio timor et pusillanimitas in dn̄o vel mu
liere contingēs cōplexio corporis ꝛ regimē
ꝛ appetitio cuiuslibet in exeuntib⁹ ipsam mā
festat. ¶ Et quādoq̄ plures eē simul coue
niunt quaꝝ cōmixtio ꝛ confusio signorum nibi
ostendit. ¶ Et si quidē sit diuersa erit cū do
lore: cum vero perdurat ꝛ transit in mā sual:
sedatur dolor ꝛ arefactio crescit. ¶ Cura ve
ro eius ē q̄tuor rerū. ꝑma educit materiā in
stomaco existentem ꝛ aggregatam siue genera
ta sit siue influxa: q2 nō possibile est vllā dis-
positōem curare finalr adhuc manēte cā fa-
ciente cā vt ait Galienus. Et si quidē sit in
concauo stomaci natans et impetum faciēs
ad os stomaci quod per nauseam scies vomi
tū cum aqua tepida pura vel pauco aceto p
mixta prouocato educatur. Et si semel non
sufficiat reiteretur non q̄ superfluat vltimo
cum aqua multū calida lauetur ꝛ melle ros.
quoniam autem expellet eam: cum vomitu
autem soluet ventrem et confortabit. ¶ Si
vero inferiora petat quod p grauedinem in
fundo stomaci perceptam cognosces. colirijs
clisteribus vel proprijs farmacijs ventris sb
ductiuis que infra xpo duce dicentur educa
tur. ¶ Et ex proprijs turbit nō confortatꝫ
quoniam trahit humorem subtilem: et gros-
sum a stomaco non trahendo a remotis ad
ipsum. ¶ Si vero sit adherens et inuiscata
cum incisiuis et abstersiuis vomitu prouoca
to vt puta cum ptisana vel aqua mellis: ex-
purgetur vel cum oximelle simplici vel sqlli
tico mixto cum aqua rafani. ¶ Si multum
sit inuiscata: et expulsioni inobediens: vel
cum solutione ventris cum predictis modis
ex appropriatis vt turbit cetera. ¶ Si ve-
ro sit imbibita et est plurimum colera vt fle-
gma salsum cum iera Galieni euellatur. Et
mundificetur que est comunis in omni mate
ria: et si propria ignoretur: et superfluitates
educit absq̄ humiditatibus innatis. ac mun
dificentur etiam humiditates putrefactibi-
les: seu putrefactiones a circumadiacentib⁹
particulis ad ipsum non trahit et confortat
vt nec regeneret: nec recipiat. ¶ Et si quidē
cachochimia generata: seu influxa a longo
tempore in ipso permanserit ob penuriā vel
insicientiam: vel negligentiam medicorum:
vel infirmi inobedientiam seu delictum astā
tium ministrorum et aliqō impresserit vt pre
dictum est alteretur cum prenarratis. ¶ Se
cunda res rectificat membrum: puta stoma-
cum si generans solus sit vel corpus mem-
bra alia ꝛ stomacum si materia sit eis ab illis
influxa. Et si quidē sit stomacus solus gene
rans duo requiruntur. Primum est mundi-
ficationem eius vt dictum est facere. Secū
dum eius discrasiam que causa efficiens est
prout supra dictū est cum contrarijs confor-
tantibus alterare ꝛ regimen vt non regene-
retur materia dirigere et adequare quod vbi
qualiter fiat consequenter adiciemus. ¶ Si
vero sit influxa materia oportet duo agere.
primo prouidentiam mittenti vel influenti ꝑ
mittere quod velut fons est vt nō mittat. se-
cundo stomaco curam subiungere: vt nō reci
piat. ¶ Circa primum tria sunt etiam op-
portuna. primū est premittere eius euōnes ꝛ
si quidem totum corpus mittat quia plectori

cum sit flosa pmittatur de nigra vel propor-
tionale illi vt scarificatio crurium spatula
et ventosatio prouocatio emoroidarum vel
mestruorum: ieiunium: exercitium: fricatio:
purgatio diuretica et balneum omnia tpe
rata. ¶ Si vero: quia cacochimum primo
digeratur humor. Deinde proprijs farma-
cis expurgetur. ¶ Nam si quidem sit cole-
ra: oxizacchara: vel sirupo acetoso simplici
vel cum leuiori scilicet. succo granatorum:
mugorum et acetosorum vel arancio loco cum
zucharo maturabis: deinde cum reubarbaro
mirabolanis citrinis tamarindis succo rosa-
rum et alijs solutiuis ventris nō vomitiuis:
et lenibus expurgabis et stipticitatem haben-
tibus qua stomacum confortent nō debilitēt
nec ad ipsum trahant. Et hoc est commune p
ceptū attendendum in purgationibus mate-
rierum egritudinum stomaci omnium siue ge-
neratarum siue influxarum. ¶ Si vero sit
flegmatica cum sirupo acetoso simplici: vel
composito vel oximelle simplici cum geleni-
abin vel squillitico prout materia exigit ma-
turabis: et cum aqua ysopi origani calamenti
et amcos si sit grossa valde: deinde cum aga-
rico colloquintida sticados: et mirabolanis
kebulis associata spica: vel mastice: vel reu-
barbaro vel aloe vel turbit confectato cū zin-
zibere vel yeris magnis vt yera hermetis lo-
godion et colloquintida expurgabis. Et pil-
lulis de quinque generibus et reubarbaro. Si
vero materia sit melancolica digeres cum si-
rupo acetoso de buglosa de boragine diabo-
raginato et succo pomorum dulcium et diabu-
glosato cum regimine humectatiuo superius
dicto: deinde expurgabis cum decoctiōe epi-
thimi et mirabolanis indis emblicis et beliri-
cis yera archigēis: et pillulis de lapide lazu-
li et de lapide armeno. ¶ Si vero sit adusta
cum regimine humectatiuo: et cum zucaro
viol. cuscute lupulo: et kalendula. deīde pur-
gabis cum aqua lactis decoctione folliculo-
rum sene et fumi terre diasene et similibus.
¶ Si vero sit aliqua particula puta ce-
rebrum mittens preparetur: et purgetur ma-
teria eius si nō sit sanguis cum appropriatis
qualia sunt in preparando eius materiam q
plurimum est flā: sirupi acetosi predicti hn-
tes virtutes mellisse ysopi sticados acori: et si-
milium cum geleniabi. Et in expurgādo cū
agarico colloquintida yeris magnis pillulis
cochijs: et de yera. Et deinde cum gargaris-
mis et caputpurgijs ex succo ireos propter
sternutationem prouocantibus nasis ac ma-
sticationibus: et proprie de mastice factis de-
ponit enim flā de capite quod plurimum ibi
habundat et stomacum ipsum confortat vt ī
recipiat iterum. Et si quid in eo post eius mun-
dificationem remansit liquefaciendo faciē de-
scendere quod si grossum fuerit et cōpactum
misceatur cum eo aliquid piperis vel radicis
staphisagrie: aut fiant cum piretro et cariois.
Si vero sit epar eius materiam colericam p
parabis vt supra dictum est: et cum sirupo
acetoso simplici vel violaceo de endiuia. Et
expurgabis deinde cum predictis solutiuis
ventris si materia sit in concauo epatis: vel
cum diuretico frigidis si sit in gibbo. ¶ Si
vero sit splen eius materiam digeres cū oxi-
melle habente virtutem corticis tamarisci
caparorum scolopendrie: et corticum fraxini
deinde expurgabis cum predictis mixtis cū
appropriatis spleni nunc numeratis. ¶ Si
vero materia sit sanguinea euacuetur flebo-
tomia appropriata illi. ¶ Secundum est fi-
lungere deriuationes eius quod derelictum
est post euacuationes vel regeneratum ne i
fluat donec rectificatio fiat. Et illud ingres-
sare quietare vel cōpingere: et ductus p quos
fluit si possibile est coangustare. ¶ Sed de-
riuationes fiant cum fricationibus siccis et
duris extremitatum cōpressionibus et ligatu-
ris dolorosis: et alijs in cura frenesis supius
enarratis et replicabilibus euacuationū con-
fictarum naturaliter ac artificialiter facta.
¶ Tertium est confortare et rectificare ipsū
corpus vel membrum mittens: et etiam regi-
men vt non regeneret materiam: et ductus eius
naturales expurgare vt si qua regeneretur:
exinde per naturam educatur vel per artem
cum aliquo farmaco appropriato ex predictis
et per interualla modici temporis exhibito.
Confortatio corporis vel membri mittentis
per cōtemperantiā suam complexionem et sub-
stantiam eius videlicet vt sunt alterantia sti-
ptica et aromatica ex cibis et potibus: haberi
fieri et medicinis que supra in consolatiōe me-
dicinarum diximus cum de cura egritudinū
quas hereditare faciant solutiue medicine in
stomaco loquebamur. Regiminis recti-
ficatio statim subiungetur. ¶ Expurgatō cor-
poris ductuum cum domicilijs: clisteribus:
diureticis et rarefactiuis pororum: que frica-
tionibus cum oleo camomillino vīo: et aqua
tepida cōplentur. Epatis et splenis: et cerebri
cum gargarismis et caputpurgijs antedictis

antedictis. ¶ Que autem materiam ingros
sent: Et compingant ac ducetas: Et eciaia
angustent: et quietent humores corporis in
consolatione medicinarum dextimus et aliis et sb^9
Secundo post prouidentiam exhibitam mē-
bro mittenti vel corpori oportebit curā stoma
co adhibere. Fit aūt hoc dupliciter vno mo-
do vt quod fixum est educat: vt supra dictū
est. Et si quidē fuerit colera proprie vomitus
prouocatōe cum aqua tepida cū pauco ace-
to vel cum solutōe ventris cū yera cum aqua
absinthij. ¶ Et si fuerit cū multa inflatione
melius est ipsā dare cum aqua lactis vel rob
vel lacte acetoso vel aqua prunorū et tamari
dorum et mirabolanis citrinis cū aqua rosis en
divia et similibus. ¶ Si vero sit flegmatica
grossa: vomitū cū aqua rafani sinapis narci
sci aceto: et pouto cum aceto vel solutione vē
tris cum yeris: et prope magnis propter illō
quod est in ipsis de medicinis calidis et fortis
resolutionis et abstersionis: Et pmittes oxi-
mel squilliticū diamon et dyaciminum: et ciba
bis eos aqua cicerū et carnibus leporum cum
speciebus calidis et columbarum: et vino vino-
so nō stiptico: quia in eo est error: et etiam in
medicinis stipticis maxime ante mundificati
onem pfectam. Et si fuerit flegma humidum
et aquosum: dabis zinzib. cortic. thuris: balsa
mi cinamomi: mirabolanorum storacis sicce: xi-
loaloes ameos scoriam ferri et muri et caricas
cum eo. Et vteris aqua ferrea minerali vel i
qua sit extinctum ferrū ignitum: et oximelle
squillitico quoniam sunt exiccatiua omnium
humiditatū stomaci. ¶ Et G. comendauit
ferratum p succū citoniorū cō acetū: et ꝑib^9 ca
cochimiam flegmaticā vel colericā vel vtrā
quod infra xpo duce dicetur. ¶ Et si fue-
rit melancolia educatur cū decoctione epithi
mi et calamenti campestris cum melle et yera
archigenis et supra stomacū in hora infusio-
nis apponatur spongia in aceto calido val-
de vel sacculus ex lenticulis in aceto decoct
cum integritate sua. ¶ Et si sit sanguis etiā
vomitu vel solutione ventris cū melle cassie:
aqua lupuli capillis veneris et lentis silues
cum ʒ. i. thuris. Et succus porri educit sangui
nem et cucumer asininus: et quedam spēs vo
lubilis mala et cabez et alleū siluestre cū sup-
fluit in solutione: sed nocet stomaco: ideo nō
conueniūt nisi apud necessitatē. Et vltio ap
proximentur balnea quia resoluūt materiā:
et deriuant. ¶ Alio modo fit vt quod mundi
ficatū est confortetur: vt quod inflat nō reci

piat: sed repellat maxime si quod influit nō
sit pncipale. Et p medicinas que contēpant
suā cōplexionem et eius substātiā aggregāt:
que sunt contrarie sue discrasie a reumate si
bi illate et stiptice aromatice simul a ꝑpxima
te. ¶ Harū autem quedam sunt interius ap
proximande: quedam exterius. Et harū que
dam sunt calide quedam frigide: et quedā sūt
simplices: et quedam cōposite: que infra duce
xpo dicentur. ¶ Simplices nūc dicamus. Fri
gide et stiptice interius approximande sunt.
Citonia sumac granata cum granis bñ con
trita: dulcia muça vel acria flos eorum et etiā
cum pulpis eorum expressa pira magiana ga
rur ribes coriandrum spodium rosa sandalis
vua et agresta aqua: et succus eorum: fex vini
et karabe et barba iacina: et proprie succus eius
et mirabolani conditi et similia. Calida xilo-
aloes mastix spica ibus et cortex eius: gallia
muscata peonia nux musc. et proprie decocta i
sirupis galanga macis: cinamomum menta:
absinthium sansucus: vinum stipticum et vi-
nosū crocus capill. veneris: et omia breuiter
calida aromatica stiptica: quorum mētionem
fecimus supra in cura meri. ¶ Exterius ap-
proximanda frigida sunt predicta omnia et ci
me et fructus rubi folia vitis et salicis et cito-
niorum acacia: ypoquistidos lentes et similia
Et calida sunt predicta omnia et fructus vi-
tis siluestris qui dicitur raspa mirra aloes: et
similia. ¶ Si ergo sit eius discrasia debili-
tans ipsum frigida administrabis calida: Et
si calida frigida. ¶ Et quedam confortāt ip-
sum a proprietate vt corallus suspensus ad
collum ita quod tangat stomacum: vel sūptus
interius in quantitate ʒ. i. ¶ Cura male cō-
plexionis composite. Sed si cōtingat quod plu
res cause simul conueniant in tali discrasia:
puta due vel tres: vt quia sit materia in con
cauo adherens tunicis et villis imbibita vel
quia sit cachochimia in stomaco generata: et
a cerebro etiam illi influxa: certe huiusmodi
cura in duabus rebus cōsistit scilicet in copi
am medicinarum habentium virtutem cura
tiuam et proprietatem ad illam quam iā hic
supra habuisti. Et in apto vsu earum: qui in
ordine curationis consistit: et est vt ab eo pri
us curam incipias: quod periculosius vide-
bis: et maius secundum magnitudinem dis
positionis vel dignitatem virtutis: quia no-
bilius sit: vt est discrasia cerebri: vel epatis:
vel magis ledens virtutem: vt est cachochi-
mia in tunicis adherens: vel imbibita: villis

vilis: Que magis perducit ad virtutis dis-
solutionem ⁊ sincopim vel subuersionem
Item considerabis si equalia sint: que sit in
ter illa que sit alterius causa: Nam ab eo qđ
est vt causa incipies primo ⁊ eam admouebis
ante: deinde quod est vt causatum: vt quia a
cura cachochimie incipiendum: deinde ad cu
ram discrasie procedendum est ¶ Et si q̄dez
illa simul possis curare: vt quia discrasia sto
maci cachochimia aggregata: ⁊ illura sit fri
gida optimum erit ⁊ breue. ¶ Attende quoq̄
⁊ aspice si aliud sit sine quo aliud curari nõ
possit vt puta quia cachochimia stomaci sin
cura influentis nõ potest fieri a cura ergo in
fluentis incipere debes: deinde ad curaʒ ca-
chochimie stomaci generate vel aggregate:
⁊ vltimo ad curam discrasie stomaci peruē-
tem nisi parue sint eius cachochimia ⁊ discra-
sia ⁊ dent spatia. ¶ Tertia res principalis
ponit curam in ordinatione regiminis i om-
nibus rebus nõ naturalibus. ¶ Regat igi
tur in aere temperato: ⁊ exerceatur ante ci-
bum temperate: ⁊ ad consuetum gignasiū re
deat si obmissu: quiescat post cibum: donec di
gestionem compleat. Cibetur leuibus facile
digestibilibus. ¶ Inquit enim Galienus vē
ter infirmus non bene digerit. Et paucaruʒ
superfluitatum ⁊ laudabilem chimum vt sūt
cibaria ⁊ potus superius dicta in cura egri-
tudinis cordis. ¶ Potetur vino electo i vir
tute etate ⁊ mixto prout exigit dispositio p̄-
dictorum: ⁊ proprie stomaci. Sit autem eorū
quantitas parua que non repleat sed sublē
tet tantum: et non deficiat: ⁊ qualitas prout
discrasie conuenit stomaci ⁊ aliorum mēbro-
rum. ¶ Tempus vt cibetur hora alleuiatio
nis: ⁊ maxime si sit hora consueta. Ordo vt
cum diuersa oportet ministrare propter ap
petitus defectum: lubrica ⁊ subtilia premittā
tur stiptica ⁊ grossa postponantur. ¶ Mo-
dus prout digestioni complende conueniēs
est: Inanitio fiat superfluitatum quotidia-
narum quaq̄ die arte si nõ sponte sua quoq̄
bono exim egerant. ¶ Et siquidem euacu-
atio naturalis obmissa fuerit consueta vel ar
tificialis ad eam redeat. ¶ Et materia si q̄ i
corpore superfluat que membruʒ consueuit
mittia tum nutrire: vel periodicum dolorem
inferre: articulum. s. podagricum vel aliū ex
purgetur vel euacuetur. dormiat die post ci-
bum vt iuuet stomacū in digerendo: sed de
nocte in sero bene vigilet: ⁊ proprie si influat
materia a cerebro. si vero ab epate: et splene

influat ei melius est dormire hora consue[ta]
sed nõ profunde anime accidentibus dispo[na]
tur que iuuant digestionem: vt est gaudiu[m]
⁊ letitia temperata. ¶ Quarta res princip[a]
lis ponit studium in correctione accidentiu[m]
que curam morbi. s. discrasie impediunt: ⁊ ip[...]
sius cause abscissionem: que plurimū est do
lor stomaci: morsus cordis: et cois eius subst[an]
tum: debilitas digestionis vel nocumentu[m]
lienteria vel constipatio: vomitus: spasmus
singultus sincopis: ⁊ siccitas: ⁊ consumptio
habitus totius corporis ⁊ proprie cum pēn[e]
rat: et fit mansiua de quibus infra dicent' cū
auxilio xp̄i cū de corde de spasmo et sincop[e]
supra diximus: vbi cardiaci curare ostēdim'
¶ Siccitas autem ⁊ consumptio habit' cor
poris totius simili cura indiget supra dicte:
sine accidens sit discrasie stomaci siue sit per
se morbus: vel quia longitudinem febris sig[...]
tur. ¶ Differt autem quia que accidens est
stomaci indicationem habet a particula pa[...]
ente: alia vero nõ nulla existente in ea par[ti]
cula principaliter patiente. ¶ Per di om[...]
male complonis stomaci cum materia i ge[...]
li ⁊ speciali. Ex quibus poteris ad omni[...]
particularis curationē accedere ratione m[...]
mducens si natura sapiens: ⁊ mente fue[ris]
exercitatus. ¶ Deinceps medicinas exp[...]
tas subiungemus ad illas rationabiles ⁊[...]
pertas: ¶ Vomitiuum ypo. quod facil[...]
le vomere ⁊ abstergit viscosam cachochi[mi]
am tunicis stomaci inherentez. In prī[ncipio]
comestionis sue comedat duas cepas n[ar]
cissi. Et accipiat ex cepis narcissi pond' ...
reos quatuor aut quinq̄: ⁊ post cibum [...]
incidantur et elixentur cum aceto: ⁊ c[...]
aqua bibat qui vult vomere. Ipsum ... [...]
num facit vomitum eius: quod est quia ... [...]
pe narcissi est virtus attractiua: quā ... [...]
git. G. dixit. ¶ Aliud filij serap. ... [...]
pis: ⁊ proiiciantur super ipsum copia ... [...]
⁊ comedatur: ⁊ bibatur super ipsum aqua [ca]
lida: ⁊ mel ⁊ immissa pēna vomat. ¶ ... [...]
ctio collirij: ⁊ clisterio: posita est supra [...]
malitie complonis meri ⁊ est filij serapio[nis]
est enim valde conueniens in educendo m[a]
teriam in fundo stomaci situatam: ⁊ ... [...]
attractionis. ¶ Aliud collirium mitte[ns] m[a]
teriam a superioribus: Et est secundum in[...]
uentionem nostram. ¶ Recipe pulpe colo
quintide puluerizate. ʒ. j salis gemme ... [...]
stercoris muris. Et bauracana dragma ...
Serapini: Armoniaci: ana. ʒ. vnam.

Conficiantur cum melle ⁊ decoquantur: et
informentur ad modum dactili. Et immitta-
tur vinum ex eis. ¶ Confectio clisteris at
tractiui secundum inuentionem nostram.
in aqua decoctionis polipodij foliorum mercu-
rialis cẽtauree asari anisi ⁊ feniculi: an. ℥. ß.
furfuris manipulũ. i. bulliãt pulpe colloquĩti
de tertia ps. ℥. sapini armõiaci an. ℥. quarta
Et dissoluãt mellis cõis. ℥. ij. succi bliti. ℥. i
ij. yerapigre laxatiue. ℥. iiij. olei: cucumeris
asinini. ℥. ß. sal gemme. ℥. ß. ⁊ iniice. ¶ Con
fectio yerapigre. G. Recipe cinamomi xilo
balsami asari spice croci diamasticis una. ʒ. i
aloes. ʒ. ß. Si vero lotus fuerit aloes suffici
enter euacuat: lotus vero minus purgat co
roborat tñ magis ventrẽ. Quidã ãt hoc far-
macũ miscẽt cũ spumato melle vt melius cõ
seruet ⁊ edatur. Quidã vero siccũ dant ⁊ me
lius: magis. n. subducit ⁊ magis roborat vẽ-
trẽ. dosis vero cõis est duorũ coclearioꝝ me
diocrium: magna vero duoꝝ magnorũ mioꝝ
vero. i. coclearis cũ aqua tepida tribus ciatis
vacuo ventre. ¶ Hoc enim farmacũ abster
git optime cachochimias tunicarũ ventris:
⁊ confortat ipm vt nõ regeneret ⁊ minꝰ quod
influere cõsueuit recipiat. Quidã vero dant
i aqua absinthijqñ in stomaco est materia ca
lida. ¶ Inquit. G. eupatorium ⁊ absinthiũ
virtute hñt ⁊ proprietatem confortãdi epar
fframa periendi suos ductus ⁊ abstergendi: ⁊
spica cassia ⁊ fisticũ: ⁊ similiter endiui: ⁊ ffꝫ vt
dicit Rbo. ¶ Et illud idẽ operant cõfectiões
carũ vt sirupi croci. decoctiões epithimata. ⁊
empla. ¶ Inquit quoꝙ. G. scolopendria: et
cortex capparum virtutẽ ⁊ proprietatẽ hñt ꝯ
fortandi splenẽ: aperiẽdi ⁊ abstergẽdi ductus
eius. Et illud idẽ operãtur cõfectiões eorum:
vt sirupi croci. decoctiões epithimata: et ẽpla
Et diximus in libro cõsolatiõis vbi de virtu-
te simpliciũ te scire fecimus ꝙ sticados ⁊ iso
pus ostensis virtutẽ ⁊ proprietatem habẽt cõ
fortandi cerebrũ ⁊ mundificãdi ⁊ aperiendi ⁊
abstergendi ductus eius. Similr ⁊ ꝯfectiões
eoꝝ vt sirupi decoctiones epithimata ⁊ em-
plastra. Et capupurgiũ etiã factũ ex succo
ireos cõmouet sternutationem ⁊ ducit p vi-
am nasi superfluitates ex cerebro plurimas:
ꝓnas fluere corporis ad pres occultas ex q̃
bus est stomacus. ¶ Et capupurgiũ ex fele
vitice vel nigelle cũ aceto ⁊ euaporatio cum
aceto aperit opilationes colatorij: ⁊ ocimum
gariofilatum cõmestum ⁊ odoratum: ⁊ cala-
mentum ⁊ similia. ¶ Inquit Abohaly car-
nes vaccine cum aceto coriandro ⁊ croco cõ
fortant stomacum ⁊ prohibent effusionẽ ma
teriarum calidarũ ad ipsum. Et illud idẽ eti
am operatur emplastrum ex folijs rubi cum
fauis cadei. ¶ Item sacculi ex inuentiõe no
stra ad idem. Recipe granorum mirte sumac
añ. ʒ. ij. rosarum immaturarum cum stipitibꝰ
ʒ. v. absinthij loti in aqua rosa. ℥. ß. coriãdri.
ʒ. i. ß. spodij sandali rubei: añ. ʒ. iij. bulliant in
aqua ro. cum succo citoniorum: et quandoꝗ
additur parum aceti calidi: et sunt experti:
Et si ex predictis feceris emplastrum est pro
prium. ¶ Item oleum onfancinum rosarũ:
de citonijs de balaustia operantur idem.
Confectio de citonijs confortans stomacum
⁊ prohibens ipsum recipere humores calos
⁊ est Rbo. Recipe citoniorum assatorum in
massa quantitatem. ℥. ij. croci absinthij añ. ʒ
ij. ß. olei masticis arboris ⁊ olei de citonijs añ
℥. iiij. Conficiantur cum vino odorifero. Et
epithimetur stomacus. ¶ Sirupus de agre
sta conferens ad stomacum calidum: ⁊ soluti
onem nature ex colera citrina: ⁊ egritudines
accidentes ex corruptione aeris: ⁊ abscindit
sitim ⁊ stringit stomacum pregnantis donec
non recipiat humores melancolicos ⁊ coleri
cos: ⁊ confortat embrionem ⁊ stringit ipsum
cuius permixtio est. Recipe succi agreste li-
bras duas: ⁊ coquatur donec consumatur me-
dietas: et coletur ⁊ dimittatur vna die: deide
reducatur ad ollam in secunda die: ⁊ decoq̃t
cum pondere. ʒ. ij. de gariof. donec consuma
tur grauis odor eius: et donec fiat ei spissitu
do substantie vt rob. ⁊ coletur et reponatur:
⁊ administretur. Et si vis adde zuchari quã
titatem quam vis secũdũ quantitatem sub-
tilitatis agreste ⁊ spissitudinis eius. ⁊ est se-
rapionis ¶ Confectio mine acetose nostra
illud idem operatur. Et etiam trocisci de spo
dio ⁊ de rosis: et rob mirte ⁊ rob de succo gra
natorum dulcium acetosorum et mixtorum:
et rob de ribes. ¶ Sed mina aromatica cõ-
fortat stomacum frigidum vt nõ recipiat su-
perfluitates flegmaticas decurrentes ad ip
sum. ¶ Item sacculi ⁊ emplastra ex predict
calidis simul commixtis. ⁊ electis idem ope
rantur. ¶ Et ex expertis sunt. Recipe mẽ-
te sicce substantie absinthij loti in aq̃ ro. do-
nec remoueatur malitia odoris sansucitana.
℥. i. mirtillorũ: balaustiarum añ. ʒ. i. spice. ʒ. i.
gallie mus. cipi mirte añ. ʒ. i. ß. masticis thuris
masculi añ. ʒ. ij. Conterantur ⁊ recludantur i
sacculis bulliant i vino stiptico ⁊ applicẽtur

¶ Et si emplastra conficere velis addas ma-
sticis duplum et laudani medietatem olei nar-
dini et cere quantum sufficit et utere. ¶ Item
ellectuarium ex inventione nostra ad hoc pro-
batum et expertum. Recipe carnium citonio-
rum decoctorum in aqua et vino stiptico. ℥. v.
cinamomi. ʒ. ij. spice. ʒ. ß. macis gallie musca-
te ana. ℈. ij. nucis muscate. ʒ. i. galange. ʒ. ß. pi-
peris albi. ʒ. i. gingiberis. ʒ. ß. corticum citri ro-
sarum immaturarum ana. ʒ. ij. xiloaloes. ʒ. ß.
gummi arabici et dragaganti ana. ʒ. i. sirupi rosa-
ti de cortice citri et mellis quod sufficit.
¶ Item confectio nostra de citoniis cum speci-
ebus et aromatibus in antidotario nostro de-
scripta idem operatur. Et quidam masticem
vel tantum amomum addunt. ¶ Item ele-
ctuarium de scoria ferri ad humiditatem sto-
maci cum caliditate et est filij serapionis. Re-
cipe scorie ferri infuse in aceto septem diebus
et colletur et frigatur in patella et terantur. ʒ.
v. mirobolanorum kebulorum emblicorum bel-
liri: citrinorum radicum liquiricie ros. squinanti: ana
ʒ. x. Et confice cum zuccharo tabarzet et den-
tur ex eo. ʒ. iiij. cum aqua malorum. ¶ Item
aliud confortans stomacum: et exiccans hu-
miditatem eius cum frigiditate. Recipe trium
mirobolanorum predictorum radicum liquiri-
tie. gingiberis. xiloaloes crudi. nucis musca-
te gallie rosarum spice squinanti masticis ci-
num ana. ʒ. x. musci. ʒ. i. limature acuum secundum pon-
dus medicinarum quae: infundantur in vino
odorifero septem diebus. deinde frigantur in
sartagine et terantur et liniatur cum oleo de amig-
dalis dulcibus. Et conficiantur cum melle: et
et dentur ex eo aureos. ij. cum vino odorifero
antiquo: aut minus aromatica. Et si quando de
timeatur propter stipticitatem eius in stomaco
post ipsum sumatur mane. ʒ. i. cum gelenia bi
vel cassia fistula: quoniam educit absterge(n)do
et confortat. ¶ Trifera mundificans stoma-
cum mollificatium ab humiditate et resolvens
ventositatem et calefacit ipsum. Recipe mirob. ci-
trinorum. ʒ. xx. mirob. nigrorum emblicorum: et belli-
ricorum ana. ʒ. x. radicum liquiritie passularum mun-
datarum ab interioribus suis: ana. ʒ. v. masticis ci-
nami ana. ʒ. ij. terantur et cribellentur: et liniantur
cum butiro vacino. Et conficiantur cum mel-
le dispumato: et administretur pondus. ʒ. ij.
cum aqua tepida. ¶ Elsin ad humiditatem
stomaci cuius permixtio est. Recipe mirobola.
emblicorum gingiberis ana. ʒ. ij. beli anisi ma-
sticis ana. ʒ. iij. terantur et cribellentur. Et con-
fice cum melle et detur ex eo pondus. ʒ. ij. cum
aqua calida vel vino et est expertum. ¶ Item
aliud de versinib. et accipe ante cibum et post
Et confert ei in cuius stomaco est humiditas
mucilaginosa. Recipe beli pondus. ʒ. i. carda-
momi cinami ana. ʒ. i. musci. ℈. iij. gingiberis. ʒ.
vi. macropiperis. ℈. v. gar. cinamomi ana. ʒ. ij.
zuchari tabarzet. ʒ. xxx. terantur et conficiantur
et dentur. ʒ. ij. ¶ Confectio samuci de suc-
co citoniorum quam posuit. G. ad illos qui dis-
crasiam fri(gidam) et humidam stomaci habent a catho-
chimia aggregant siccam et que a capite influ-
xa vel costicam vel utrumque et confortat et prohi-
bet ne recipiat superfluitates stomachus et stipt(icus)
et exiccans que ibi fuerint et generata pro-
vocat appetitum et iuvat eos qui non bene dige-
runt. Recipe succi citoniorum stipticorum et insani-
um. i. ponticorum sextaria duo romanorum mellis
electi: et dispumati tantundem aceti sextarium. i. i.
decoquantur super carbones moderate et misce-
antur. gingiberis. ℥. iiij. piperis albi. ʒ. ij. et ita
insistere ardentibus carbonibus coquantur quousque ad
mediam consistentiam in quali stomatica farmaco-
rum construuntur. Hoc etiam farmacum conferentibus
qui imbecille habent epar dolor est calidus. i. con-
fortandum est ieiunio: ante cibum p. ij. vel iij. horas:
neque nocet etiam si post cibum accipiat quis.
Sed ita confectum confert his qui discrasiam
frigiditatis habent stomacum et cathochimiam fleg-
maticam aggregant. Illis autem qui discrasiam
habent secundum caliditatem et plenum colera auferatur ginge-
ber et pip. Sed illis qui medij sunt oldu pre-
dicte commoderationis congruit. Item Aromaticum
ro. descriptionis gabrielis et electuarium de gingibere habitu-
ris est conveniens in hoc casu: ubi ad sanitatem
positiones in quibus cum laudanimus.

¶ Capitulum octavum: de cura egritudinis
plasmatis: et primo de regimine eius cuius stoma-
cus rotundus et parvus ex preteritione: et magis.

Stomaco etiam quandoque accidit egritudo
instrumentalis in figura quia cum debu-
naliter esse oblongus sit rotundus: et
quantitate: quia sit parvus per operationem ad quem
per quo coquere cibum habet ac in situ quia sit superi-
nimis et iuxta dyafragma propensus: quia
tales egritudines ei simul contingere possunt: et quia
utraque per se ¶ Unde. G. ait manifestum quo-
niam duo et tria peccata sunt esse possunt ut quia stomacus
sit rotundus parvus et propensus iuxta diafragma.
Cuius causa est interior tantum: quia error
nature solum quantum ad figuram et situm
eius cause et materie quantum ad paruum

Et cognoscitur ex tumore rotundo tensiõe:
et malitia anhelitus apud cibi repletionẽ ap
parente in superiori ventre ⁊ ructuatio ꝓpe
absq; ꝙ tactus inueniat dolorem in eo ⁊ ꝓua
tione eius apud inanitionem. ¶ Et tamẽ cu
rari non potest ꝯm Galienum in tegni sicut
nec mala figura ⁊ situs aliorũ membrorum i
teriorum. Et proprie in precedentibus mẽtũ
vltra natiuitatem: ⁊ maxime post augumẽtũ
potest tamen alleuiari ⁊ remediari a prauita
te ⁊ nocumento ipsius cum regimine conue
niente ⁊ proprie cibi ⁊ potus. ¶ Et est vt ci-
bus detur facilis digestionis ⁊ potus parum
⁊ sepe prout galienus edocuit. Et in aliis re
gatur nõ naturalibus prout digestioni com-
plende conueniunt: quod infra dicemus di-
uino auxilio confidentes. ¶ Paruitas ve-
ro eius curari poterit per additionem cibi et
potus calidi ⁊ humidi paulatine factam et p
fricationem cataplasta ⁊ empla et rubifican-
tibus trahentibus sanguinem ad ipsum do-
nec magnitudinem sufficientem accipiat cõ-
uenientem corpori infra adolescentiam dõec
corpus sit in augmento. Et est talis puitas
toti corpori nociua: sicut superflua ẽ magni-
tudo in quo sunt corrigibiles magis ꝙ̃ i aliis
membris interioribus: tũ propter põnem eius
cum intra exteriora magis aliis membris:
sit situatus: ita ꝙ absq; multo medio põt at-
tingi: tum etiam quia eius officiũ ẽ ꝓmo re-
cipere cibum ⁊ potum ab exteriori ⁊ medici-
nas quibus augmentari poterit infra ado-
lescentiam: ⁊ post ipsam naturali completo au
gumento dilatari et extendi vt dictum ẽ nõ
tamen augmentari vere cum verũ augmẽ
tum a natura sit sola et terminus eius prefi-
xus. ¶ Inquit enim galienus solius igitur
nature ẽ distrahere vndiq; facere continuuz
sibi manens ⁊ principalẽ custodiẽs speciem
corpus adhuc. Et hec ẽ augmentatio sine i-
fluenti ⁊ applicato cibo nõ potens fieri.
¶ Aristoteles quoq; ait omnium.n. natura cõstan
tiũ terminus ẽ ⁊ ratio magnitudis ⁊ augmẽti
quia ad vigesimũ quintum annũ vel trigesi
mum vt Iohannitius dicit. Magnitudo ꝙ̃
cũ fascia cincta ⁊ stricte supligata: ⁊ cũ pauci
tate cibi ⁊ potus ⁊ quiete curatur.

¶ Capitulum nonum de cura egritudinuz
stomaci in. vij. s. opilationis eius.

Accidit etiam stomaco egritudo in-
strumentalis in poris ⁊ ductibus ⁊ vi-
is eius que opilatio ẽ ꝓhibens tran
situ eius quod venire ab aliis mẽbris ad eum
ordiauit natura eius ꝙ quod ab eo ipellit ad alia
instituit ⁊ expellit. ¶ Põt aũt eẽ multiplex vna
q̃ ẽ i neruis qui sũt inter cerebrũ ⁊ os eius cõti-
nuãtes: ꝓhibens transitũ spũs sensibilis ad
ipsũ. ¶ Secũda esse põt i poro q̃ ẽ inter sple
nẽ ⁊ ipsũ ꝓhibens transitũ mĩe quã trãsmit
ti ordiauit natura ad eius excitandũ appetitũ
Tertia eẽ põt i via q̃ ẽ inter os ⁊ ipm ꝓhibẽs
transitũ cibi vt ẽ opilatio meri de q̃ supra di-
ximus. ¶ Quarta põt esse opilatio q̃ ẽ i ve-
nis q̃ sũt inter epar ⁊ ipm per ꝗs consueuit il
lud epar mittere sanguĩem ad nutriendũ ipm.
Quinta põt esse i via q̃ ẽ inter ipsũ ⁊ anũ seu
rectũ itestinũ prohibẽs trãsitũ superfluitatum
ipsius ꝗs expellere ꝯsueuit ad ipsũ vt ẽ opi
latio itestinorum. ¶ Sexta ẽ q̃ ẽ i venis me
saraicis prohibẽs transitũ chili generati in eo
quẽ ipellere ꝯsueuit ad epar. ¶ Mazz oĩum
cã ẽ duplex. exterior vt frigiditas aeris ⁊ ꝯstri
ctio aduenieẽs: ⁊ plurimum est interior: aliq̃ ex il
lis ꝗs i opilatoib⁹ meri nominauim⁹ ⁊ plurimũ
humoralis. Et ex illis ẽ catarrus descendens
ad ipsũ ⁊ malitia digõnis que ẽ cã gñalis
¶ Signa ꝓme sũt puitas appetit⁹ absq; ꝙ ĩue
niat i stomaco malitia ꝯplonis seu alia egri
tudo cũ pseuerantia digõnis i dispõne sua:
nisi aliud sit qd ipediat: ⁊ puitas sẽsus apud
deglutionem rei acute pũgentis vł modicam
tis: nec accit singulꝰ etiã si i ieiunio sumat.
Secũdẽ signũ ẽ puitas appetit⁹ cũ grossicie
splẽis. Tertiẽ signũ superius dictũ. ¶ Quar
te signũ ẽ sitis itensa i pncipio: i pcessu ve-
ro ipsius mior accit ⁊ defectõ oluz opõnum
eius ⁊ ꝯsũptio: ⁊ arefactio toti⁹ corporis ex are
factõe ipsius ꝓuato sibi solito sanguĩs alimẽ
to absq; cã aliq̃ apparẽte illi⁹. ¶ Quinte vero
signa sũt accña ileos ⁊ colice. Sexte signũ
ẽ multitudo egõnis ⁊ hũitas ipsi⁹ ⁊ ꝓpẽ chi-
losẽ: sitis ⁊ puitas sanguĩs ⁊ p ꝯñs altera-
tio coloris ad pallorẽ: ⁊ ꝯsũptio vł extenua-
tio corporis ⁊ defectõ. Sz signa cãz ipaz tã
exterioz q̃ interioz ex signis cãz opilõnuz
meri ꝯpchẽdere poteris ⁊ gñalr etiã curã: si
prudẽs natura fueris ⁊ mẽte exercitatus
Cura ẽ aũt cura eius duplex gñalis. s. ⁊ spãlis:
gñalis ẽ aptio eius ex medis apitiuis ⁊ gñali-
bus oib⁹ opilõnibus talib⁹. ¶ Et ex simpli
cibus est spica. Et ex compositis vera ⁊ pi̾e
cum aqua absinthij parua et magna. ¶ Ex
cibis aqua cicerum cum decoctione spice:
vel radicum communium. ¶ Et ex potibus vi-
num clarum subtile purum vel mixtum

pnt dispositio exigit ꝛ ppile cū aqua terrea
Et breuiter omne regimen aperitiuum ꝛ cu-
ratiuū nocumentorū exteriorū causarū: qd̄
ex predictis ꝛ dicendis ē manifestum. Sed
cura specialis est abscissio specialiū causarū
sicut abscisio pme est cura catarri quā supe-
rius diximus ꝛ malitie digestionis stomacē
quam subiungemus. Et ex conuenientibus
huic oppillationi est costus oleū eius et spi-
ca vehementer enim i neruorū oppillationi
bus cōmendantur: ꝛ stomi maxime cum in as-
sumptione eorum imediatius attingantur.
Secunde cura ē cum incidentibus et ab-
stergentibus vt est yera ꝛ aqua absinthij: et
corticum capparis ꝛ sirupus ex eis. Sed
tertie cura est dicta. Quarte cura est cuꝫ
yera ꝛ absinthij cuscute et eupatorij decoctō
ne propter. Sed cura quinte ē cura yliace
ꝛ colice quā infra ponemus. Sed sexte ꝛ
vltime cura est cum clisteribus ex aqua mel
lis ꝛ yera ꝛ cum bibitione ipsius. Et breuiter
eius cura ē cura fluxus cholosi quam inferius
subiungemus si succedat nobis pietas trini
tatis. Insuper te scire volumus ꝙ largi-
tas victorum ducum potorū siue viarum
egritudinalis maxime accidit: quod si conti-
gat per curam oppillationis contrariam cō
trariam exercebis curam eius. Inquit abo
haly cuscuta aperit oppillationes stomaci ꝛ
calamus aromaticus cum semine api ꝛ mel
le ꝛ mamacur aperit oppillatiōes viscerū.

Capitulū decimū de cura repletionis sto
maci similem nauseatiue facietatis ꝛ inaniti
onis ipsius ꝛ cetera.

Repletio seu facietas nauseatiua est
egritudo instrumentalis eueniēs sto
maco in eius concauitate receptiōis
cibi ꝛ potus a natura ordinata. Est autem
repletio ipsius superflua plurimum ciborūꝫ
ꝛ potuum crapulosa: ꝛ quandoꝙ humorosa:
flegmatica obtundens sensum stomaci qua-
re nec famescit: sed potius nauseatur deside
rans eaꝫ expellere: ꝛ nō valet propter adhe
rentiam ꝛ viscositatem eius in tunicis et vil
lis. Et causa huius est duplex aut extre
rior ꝛ materialis vt cibus ꝛ potus: aut interi
or ꝛ efficiens vt est mala complexio i stoma-
co acquisita in eo materiam generans: aut ei
a toto corpore vel aliis membris influxa.
Signa. Et eius signa sunt grauedo in sto-
maco cum nausea. Et quandoꝙ est singult°:
ꝛ dolor stomaci ꝛ eructatio acetosa vel fu
sa fetida et inflatio in ventre ꝛ ypocondrijs
ꝛ constipatio quandoꝙ lubricitas: ꝛ inflatio
faciei: ꝛ propter in conchis oculorū malitia ā
helitus ꝛ pigritia ꝛ tarditas motuum ꝛ colo
ris palledo vel citrinitas quāꝙ. Sed signa
generationis cause eius scilicet humoralis i
stomaco: vel quia sit influxa ex his que dixi
mus supra de signis male complexionis cuꝫ
materia possunt haberi etiam si sit flegmati
ca vel colerica mixta: ꝛ si sit exterior est mani
festa. Cura et similiter cura eius est cura
illius: nā consistit in quantum sicut illa In
euacuando repletionem. Inquit enim ypo.
ex plenitudine quecunꝙ egritudines fuerit:
euacuatio sanat ꝛ cetera. Et siquidem sit ex
cibis ꝛ potibus altero cōplebitur ipsa. Sit
vomitu si recens sit ꝛ nō incepta digestio.
Si aut si in via digestionis sit cum his que
iuuando digestionem citiū descensū diete
stomaco operantur qualia sunt piper longū
ꝛ diatrion ꝛ semen rafani premissum ꝛ cū de
scenderit ad intestina cū enegmate dicte ē
sead ad secundamꝫ quod si trāsierit cum fle
botomia vel farmatia cōplebitur profectū
erit ex humoribus vomitu aut solutione ve
tris. Et abstinentia est cōis in rectificādo i
borū dispositionem et cōfortando scilicet ge
nerantiū mittentiū ꝛ recipientiū in rectifi
cādo regimen. Et in accidentia que ex signis
hic positis colligere poteris: copiā eorū
illa cōplent ꝛ etiam modū eorū ꝛ aptū eorū
vsū tibi tradidimus seriose.

Capitulū vndecimū de cura īflatiōis sto
maci rugitus tremoris ꝛ gurgulatiōis ipsius

Inflatio stomaci ē etiā egritudo i-
strumētalis ipsi° cōcauitatis ei°. Ca
usa cū ē duplex intrinseca. s. ꝛ extrinseca
intrinseca duplex imediata ꝛ mediata. Im
mediata ē ventositas grossa multa ꝙtā lāsa
sa i cōcauo stōaci replēs cōcauū ipsi° ꝛ exten
dēs tunicas ei°. Sed cū mediata ē aut ex pu
stōaci ꝛ cōplexionis ei° ꝛ ē efficiēs: aut ex parte ci
bi ꝛ pot° vel humoris ꝛ ē materialis. Et pe cōt
cōplexionis ꝛ caloris stōaci ꝙ i generādo vētosi
tatē. cū efficiēs ē vt ꝙa sit caliditas stomaci ale
ris pauca debil° ꝙ cū agit i cibū tēperatū sto
maco aduenientem vel i humore i eo cōtētū ē p
fecte coquit et digerit: Sed eius part° sub
tilem humidam: aut aquosam dissoluit. Et i
ventum conuertit: temperata āt calitas illā

9suit nisi sit multa quaz consumere nequeat frigiditas vehemens congelat non dissoluit sic ventositatem nec generat proinde estatis tempore propter caliditatē eius acutam non cōuertuntur in ventum vel nubem. ꝛ i yeme propter frigiditatem intensā emanationes: ꝛ vapores puenientes ex terra ꝛ aqua nō cōuertuntur in ventum vel nubes sic vent⁹ vel nubes consumptis vel congellatis illis pdictis temporibus nō apparet: sed vere ꝛ autūno ppter tepiditatem caliditatis p modū dissolutiōis agentis. ¶ Ex pte vero cibi et potus vel hūorū qui sūt in generatiōe ei⁹ vt materialis est vel quia in se ipso habet hūiditatem extraneā cibus vt sunt legumina et alia similia ex herbis ꝛ fructibus. Et potus vt vina grossa ꝛ dulcia multe cōmixtiōis: ꝛ aqua grossa mellis crudi ꝛ similia. Et humor q̄ sit fleus grossus viscosus frigidus ꝛ humidus vel siccus mixtus multiplicatus in eo ppter egritudinem splenis in quos calor stomaci alterans eū agit licet sit temperatus ꝛ equalis vt in sano corpore extrahit istam hūiditatez extraneam nō pōt coquere ꝛ 9native bene: sed dissoluit in vapore ꝛ ventū sicuti si tēpato igni grossa ligna viridia vel aquosa supponant est videre q multū fumū generant: anteq̄ super ꝛ cōburat ea. Si vero igni forti ori vel fortissimo immittantur statim consumit ꝛ supat ꝛ cōburunt ea nulla vel pauca est fumatione resultante ex ipsis. Sic quoq si calor stomaci sit fortis predictos cibos ꝛ potus ꝛ humores presentes coquit ꝛ digerit nulla vel pauca ventositate resultante ex eis nisi forte nō sit tā fortis q possit supvalere eis vel quia forte quantitatem excedant quā nequeāt superare. Et illud innuit Galien⁹ cū multū calida in dolore colico i ibuit ministrari Si vero ex vtriusq parte contingat vtroq dicto erit mō. ¶ Extrinseca vero causa est q̄ libet res debilitans calorem stomaci in actu digestionis super insurgens exterius: sicut si aeri multū calido resoluenti vel frigido exponantur ꝛ similiter balneo vel forti exercitio sumpto cibo exponantur corpora vel frigida potetur aqua ꝛ breuiter si illis aduenit: quecunq sit ex causis debilitantibus digestiuam: quas infra sufficienter xpo propitio intendimus numerare. ¶ Et signa ꝛ cause eius immediate sunt tensio cū dolore: quādoq absq grauitate multa qualis in nausatiua facietate existit: nisi sit propter multitudinem cibi et potus vel humorum ꝛ absq sonitu vt in rugitu vel gurgulatione contingit quia in hac ventositas est quieta: ꝛ compressione sedatur. In illis vero non est commota simpliciter vt in rugitu vel humiditati aquose commixta vt in gurgulatione: Nisi sumpto potu quoniam tunc etiam si tempe ratus vel modicus existit sonitum commotionis eius ꝛ fluctuationis in vacuo apud cōmotionem corporis percipies manifeste.

Sed signum cause efficientis est ex rememoratione debilitatis digestionis stomaci: que preterijt ꝛ frequenter accidit ꝛ quando bonitas regiminis in omnibus adderit cum puatione signorum repletionis vel cacochimie humoris flegmatici vel melancolici nullis apparente ex exterioribus causis. ¶ Sed signū q sit ex cibis in substantia qualitate vel quātitate vel alijs operantibus in ventositatis generatione est inuentio ipsorū cum priuatione predictorū. Et cum permutatiōe ipsorū cessat. ¶ Signum vero quod sit ex humoribus est signum habundantis cacochimie ipsorum in toto corpore: et proprie in stomaco cum predictorū puatione. ¶ Sed signū q sit ex humore flegmatico: est q ē sine siti: et humiditate oris ac lingue ac infectione eius ex illo. ¶ Sed si fit ex melancolico siccitas erit oris ꝛ lingue. Et signum vtriusq erit ex vtrisq confusuz. Et poteris generale signū super omnes causas comprehendere ex totius corporis complexione habitudine 9suetudine etate regimine ꝛ alijs circumstantijs. ¶ Signum vero exterioris cause ē eius inuentio que tibi vel ex relatione infirmi vel astātium est manifesta. ¶ Cura inflationis stomaci est due res. pma respicit causam imediatam. s. ventositatem magis ledentem stōacum resoluendam. secunda dirrigitur ad causam mediatam abscindendam. ¶ Prima ē generalis in alijs subsequentibus obseruanda. Omnes enim vel debent esse ventositatis resolutiue vel resolutiuis admixte cōfortatiue quoq vel confortatiuis stomaci mixte. ¶ Et ex conuenientibus stomaco ꝛ grosse ventositati est Andachodia cum vino sūpta. ¶ Secunda est triplex. pma dirrigitur ad causam materialem extrīsecam cibi ꝛ potus. secunda vertitur ad causam materialez intrinsecam humorosam. sed tertia ad causā efficientem scilicet digestiue stomaci debilitatinam. ¶ Primam complent carminantia extenuantia ꝛ resoluentia ventositatem Que in cura meri Superius habuisti.

¶ Secūdā cōplent mutatio cibi ꝛ potus vē
tosi ad cibum ꝛ potū faciliꝰ digōnis paucaꝫ
superfluitatū quā supius habuisti habenteꝫ
in se virtutem resolutiuam ventositatis ad-
mixtam. Et conuersio vsis regiminis ad re-
gimen resolutiuum ventositatis ꝛ cōfortati-
uum quod i pprio loco dicemus. ¶ Tertiaꝫ
vero complent incidentia ꝛ abstergentia ma
teriam humorosā ꝛ educentia p vomitū: vel
p secessū absqꝫ stomaci lesione que superius
habuisti. ¶ Sed quartā ꝛ vltimā reꝫ cōplēt
que digōem stomaci debilem habēt cōforta-
tequeuā īfra xpo duce facienꝰ capitulū spā
le rugitus. Ex predictis patet qꝫ ex preᵒ seu
sonus ventositatis nō multe simplici vl pau
ce humiditati cōmixte in concauo stomaci in
petuo e cōmote in rētū ex arto loco īamplū
Et qñqꝫ vel sus inferiorem partē intestinorū
vel superiorem vt in eructuatione contingit
dstis ab inflatione in qua vētositas erat mt
ta extendens ꝛ quieta sine sono vt superius
habuisti ꝛ agurgulatione: in qua humiditas
ē cōmota sola vel pauce ventositati admix-
ta proinde ē cum sono obtuso nō claro vt est
rugitus sicut voluit. ¶ Et a torsione lꝗ
ē paulatim commota in girū actua hūiditas
vel ventositas vel vtraqꝫ equaliter ūctaabſ
qꝫ sono. ¶ Quorū cause ꝛ signa ex predictis
sunt manifesta. ¶ Et cura similis ē cure īfla
tionis facilior tamen inquātū eorum cā: seu
materia nō est quieta inclusa sed cōmota ex-
pulsioni per superius aut inferius prompta
Cuius expulsionem complent simplicia ꝛ ꝯ
posita ex medis comunia que superius hūi-
sti: ꝛ propria que sequuntur. ¶ Ex simplicibus
appropriatis inflationi stomaci sunt da ꝛ sce
sicca ꝛ mirta pura Juniperus ꝛ feniculus bi
bitus cum aqua mell. ¶ Et ex cōibus virtu
tis fortis est castoreum: ciperū nigella spica:
ameos semen coriandri: macis ciminū gar.
Et cōmouentia eructuationem superius in
cura meri narrata sunt per os sumpta fꝫ eun
dem modum. ꝛ cū clisteribus immissa ꝛ empla
stra emporata ꝛ vncta. ¶ Et ex compositis ē
sufuf quod fit ex semine anisi: ameos: rute:
calamento sicco ꝛ castoreo: ꝛ spica nardi.
Euaporatio iuuans illos quibus accit infla
tio ex eo nigra. Recipe polij camomille flo-
rum sansuci seminis rute et bacharum lauri
añ partes equales ꝛ bulliant ꝛ decoquantur ī
aceto. deinde infusa spongia vel filtro in eo
fiat euaporatio. ¶ Unguentum dissoluens
ventositatem et inflationem stomaci. Reci-
pe nigelle granorum lauri: rute sicce aā grꝫ
vnū infundantur in aqua ꝛ coquantur in ea
ꝛ oleo veteri añ partes equales. ¶ Jdē cū
nardinū cum puluere castorei est vtilem ex
pertum. ¶ Jtem clistere ad idē. Recipe pre
dicta ꝛ adde seminis anisi feniculi carui ag
añ. ℥. s. rute aristologie rotūde añ ʒ. ij. coqua
tur in vino veteri ꝛ aqua ꝛ addito melle ꝛ sa
le comuni sufficientis quātitatis fiat clistere
Puluis ad confortandum digestionem ꝛ ex
pellendam ventositatem conferens inflatiōi
ꝛ rugitui ꝛ tripanici. Recipe cinamomi elle
cti. ʒ. iij. nucis muscate macis gal. ꝫingiberis
zedoarie doronici galange cardomomi ana
℥. i. spice ʒ. i. anisi feniculi ciminū ana ℥. s. croci
ʒ. ij. vtatur in cibis ꝛ salsamentis clarendo.

¶ Capitulum duodecimum de stomaci
percussione ꝛ obuiatione ꝛ casu supra stomā
cum ꝛ cura.

De lenitate sto.
maci obmittentes hic eo qꝫ in-
fra vsqꝫ ad capitulum de lieñ
ria referuamus de solutiōibus
continuitatis stomaci nunc dicamus et qā
lius generis sunt. ¶ Sciendum igitˀ qꝫ con-
tingit vt homo percutiatur supra stomacum
vel obuiet alicui rei dure vel cadat supra eī
ex quo substantia eius contunditur vel rela
xatur desgregatur ꝛ debilitatur maxime si ci
bo repletus fuerit. ¶ Et causa quia extrinse
ca est manifesta. ¶ Et eius signum est cau
se inuentio dolor ꝛ nausea. ¶ Cura eius est
quinqꝫ res. prima est euacuatio repletionis si
que fuerit in stomaco ꝛ toto corpore. secūda
est confortatio stomaci ꝛ reunitio eius sbā-
tie disgregate vt nō recipiat si quod nimiē.
tertia est resolutio eius quod recipit vel re-
ceptum fuit. quarta est regimen. quinta est acci
dentium correctio. ¶ Primam rem cōplent
vomitus si cibo fuerit repletus: deinde flebo
tomia de nigra vt corporis repletio euacue-
tur si adsit: vel si nō sit mēbra corporis redda
tur auara īmittendo ad ipsum dolorosum ꝛ
debilitatum. Jnquit enim Galienus flebo-
tomamus non solum in multitudine sed eti-
am in magnitudine egritudinis cuꝫ modica
one humorum existente. ¶ Secundam rē ve
tiam complent medicīe stiptice aromatice et
cōfortatiue ꝛ resolutiue simul quas enumera-
uimus supra de cura meri ex rerius ꝛ sicius

approximate. ¶ Et ex hijs que in principio approximanda sunt est substantia absinthij: decocti in oleo ro. ⁊ cataplasati desuper. Confortat enim ⁊ prohibet fluxum humorum: et dolorē sedat trahentem. ¶ Deinde vero fiat empl'm quod est. Recipe pomorū de seni decoctorum in vino stiptico ⁊ aromatico vsque ad dissolutionem. deinde terantur: et sumantur ex. ʒ. quinquaginta laudani. ʒ. x. rosarum. ʒ. viij. aloes. ʒ. vi. absinthij. ʒ. v. mumie. ʒ. iiij. aggregentur omnia trita cum succo arnoglosse: et foliorū cipressi. ⁊ oleo de lilio: ⁊ masticino ⁊ ē plentur ⁊ stringantur supra stomacū tepida ⁊ teneant per dies. viij. ¶ Ex eis autem q̄ i tertius apponuntur ad has intentiones ē medicamen nostrū dictum in antidotario nro. capitulo de reubarbaro: quod conficitur ex mumia rubea tinctorum ⁊ vino stiptico. Et iterum medicamen ex granis nasturcij nutritis in succo citoniorū quod in loco consolationis medicinarū scripsimus. ¶ Quartā rem cōplent administratio cibi: ⁊ potus facilis digestionis boni chimi: et paucarum superfluitatum stiptici ⁊ aromatici: vt sunt carnes perdicū arcearū: turdorum de mirta turturum: ⁊ capreolorum ⁊ similium: vinū stipticum ⁊ aromaticum: ⁊ rubeum limphatum mediocriter: cum aqua pluuiali vel ferrata. Et oportet vt sint pauce quantitatis. Et quies sompnusque et letitia: ⁊ gaudium temperatum ⁊ omnia i loco aeris temperati. ¶ Quintā rem cōplent que dolorem et nauseam sedant: que omnia infra dicentur si xp̄us voluerit qui sit benedictus. ¶ Rob. mumia cum aqua cimini ad debilitatem stomaci ⁊ casum supra pect' stomacum et epar cum duobus dauidib: de luto armeno apposita est efficax et experta.

¶ Capitulum decimum de solutione continuitatis stomaci et vlceribus: et ruptura: et eius cura.

Accidit stomaco egritudo cōmis sue vnitatis substantiā soluens sicut est solutio cōtinui simplex vt plaga punctura incisio ⁊ huiusmodi: aut cōposita vt est vlceratio. Est autem aut superficialis vt excoriatio vel medium tunice scindēs tantum: aut profunda penetrans tunicā seu pelliculam aut ambas vt ruptura. ¶ Et simplicis causa est duplex interior ⁊ exterior. Interior est humor in sui substantiam pforās ⁊ penetrās sua acuitate: aut sua quantitate repellendo: et extendendo scindens: aut ventositas interclusa petens exitum. ¶ Exterior est duplex intus sumpta vel exterius adueniens. intus sumpta est res acuta vt os acutum spina vel vitrum. ¶ Exterius adueniens est sicut percussio cum cultello incidente vel cutello pungente. ¶ Et superficialis causa exterior ē cibus vel medicine acute: aut humor descēdēs in eum acutus vt in catarris contingit absq perseuerantia. ¶ Profunde vero causa est humor acutus ibi descendens cum pdurantia q̄ diu perueniat ad fundū tunicarum alterius vel ambarum. ¶ Causa vero cōposite. s. vlcerationis est duplex interior ⁊ exterior: interior est apertio apostematis: vel bothor: aut plaga faciens saniem: aut hūor corrosiuus adustus descendens in eum vt in catarris contingit: aut imbibitus corruptus: et putrefactus propter quod acquisiuit virtutem corrosiuam qua vlcerauit ipsū. ¶ Exterior est res que partem de sua substantia scindendo asportauit: ⁊ est manifesta. ¶ Signa simplicis solutionis sunt dolor: ⁊ ardor: proprie. s. post transglutionē rei acute vt ē acetum ⁊ sinapis: ⁊ exitus quoq sanguinis: ⁊ apparitio in vomitu vel secessu. Et si sit ab humore acuto ostendit lingue infectio ex eo: et sapor amarus ⁊ acutus: ⁊ ardor: ⁊ fumosa eructuatio ⁊ acuta: ⁊ stomaci inflatio ⁊ angustia: ⁊ sitis absq q sumat res acuta: ⁊ ipsius apparitio in vomitu vel secessu. ¶ Si vero sit ab extrinseca causa ostendit eius inuentio que precessit. Et superficialis signū est exit' corticis quoq. Et si est a cibo acuto vel medicina ostendit eius inuentio que precessit. Et si ē a catarro incipiente etiam ostendit inuētio eius. ⁊ q nō est diu q incepit. ¶ Et si ē profunda signum est catarrus acutus inuentus qui diu fluxit si est a causa intrinseca. ¶ Signum vero vlcerationis stomaci est dolor: et proprie eo modo vt dictum est contingens: et fetor in eructuatione cū eleuatione vaporis facientis incurrere siccitatē lingue et oris: et si sit penetratiua est incontinentia cibi ⁊ potus: quare egreditur ⁊ colligitur in vacuum ventris: ⁊ quoq fetor ⁊ apparitio saniei et corruptionis humoris: ⁊ corrosiui in vomitu vel secessu. ¶ Et si sit superficialis declarat eā exit' corticis ⁊ apparitio ipsius i vomitu vel secessu absq q sit excoriatio vel vlceratio i meri cuius signa distinctiua sup' dixim' ⁊ i intestinis cui' signa distincta hic subiungemus
¶ Si vero sit profunda: ⁊ sit a causa extrinseca

ostendit eam inuentio eius: ⁊ partis ablate
⁊ incontinentia cibi ⁊ potus: ⁊ exitus eius ad
exteriora. ¶ Sed signū distinctiuum ꝙ sit ī
orificio stomaci vel in fundo eius sumit̄ a tē-
pore doloris: ⁊ a loco doloris quantitate ip-
sius ab accidentibus: ⁊ a cōcomitantibus. A
tempore doloris: nam si sit in ore stomaci do
lor est statim post transglutionem rei acute.
Si in fundo dolor est post quietem cibi ī eo.
¶ A loco nam si sit in ore: dolor est in īferio-
ri ventre circa furculā pectoris inferiorē. Si
in fundo dolor est circa vmbilicū declinans
ad partem dextram ventris seu ypocūdrium
dextrum. ¶ A quantitate nam si sit in ore est
dolor fortior ꝙ̄ si fuerit in fundo. ab exeunti
bus: nam si sit ī ore cortex ⁊ sanies magis ex
eunt cum vomitu. Si in fundo magis cū se
cessu. A cōcomitantibus. Nam si sit ī ore mi
nutio anhelitus apparitio sudoris frigidi: et
extremorū frigiditas ⁊ sincopis est magis ꝙ̄
si sit in fundo. ¶ Signa vero distinguentia
inter vlcerationem meri ⁊ solutionem eius: ⁊
stomaci que communicare videntur simul supra ī
cura meri habuisti. ¶ Sed signa distinguen
tia inter solutionē ⁊ vlcerationem stomaci: ⁊
proprie fundi eius ⁊ intestinorum: gracilium
superiorū sunt valde difficilia propter ꝓpin
quitatem vel colligantiam: quare oꝫ vt subti
liter inuestiges ⁊ ꝓprie sciri poterunt ex quā
titate doloris loco exeuntibus ⁊ cōcomitātibus.
¶ Ex quantitate doloris: quia fortior ī acu-
tior est si in fundo stomaci fuerint. ¶ Ex loco:
quia si sit in intestinis gracilibus est locus do-
loris: quia fortior vel acutior est si in fūdo sto
maci fuerit. Ex loco etiam: quia si sit in inte-
stinis est locus doloris magis infra ad vm
bilicum declinans. ¶ Ex exeūtibus quia cor
tex ex intestinis gracilibus est magis subtil:
⁊ frequentior ꝙ̄ si sit ex stomaco. ¶ Ex cōco
mitantibus nam sudoris ⁊ extremitatum fri
giditas ⁊ sincopis erit minor si sit in īestīs
gracilibus ꝙ̄ si fuerit in stomaco. ¶ Si vero
sit in grossis intestinis dolor declaratur ⁊ di
stinguit locus doloris quia inferior sub vm-
bilico: ⁊ quantitas: quia minor ⁊ exeuntia nō
sunt permixta vt in aliis et cōcomitantia sūt
minus contingentia in eis. ¶ Inquit ypo.
solutio continuitatis stomaci ⁊ incisio ē mor
talis. Subdit Galie. verum est si sit profun
da concaua ⁊ penetratiua: si vero nō sit ꝓfū
da concaua ⁊ penetratiua est curabilis. ¶ Et
addit si sit superficialis facile curatur si sit ꝓ
funda ⁊ penetratiua difficile. ¶ Cura: ⁊ du-

plex est in cura eius intentio vlis ⁊ particula
ris: vniuersalis respicit totum corpus: et ē
triplex. prima est rectificatio totius corpo-
ris ⁊ etiam mēbri catarigantis si quod sit. se-
cunda est diuersio humoris vbi mittatur vel
trahatur ad stomacum lesum ⁊ passū. tertia
est regiminis debiti et confortatiui ordinatō
quarta est accidentium correctio. ¶ Primam
rem cōplent euacuantia ⁊ alterantia discra-
siam corporis ⁊ mēbri. Euacuantia sunt fle
botomia si peccatum est in sanguine vel far
macia si peccatum sit humoris alterius cum
premissione digestionis ipsius que sunt no-
ta. ¶ Alteratio fit cum frigidis obuiantibus
bus acuitatem humoris ⁊ humidis inspissan
tibus subtilitatem humorum vt nō valeat ꝓfo
rare: et etiam alterantibus discrasiam corpo
ris calidi: ⁊ mēbri catarigantis vel cum istis
temperatis si fuerit humor venenosus. ¶ Se
cundam rem complent fricationes extremi-
tatum cōpressiones dolorose: ⁊ fomentatōes
mordaces: ⁊ alia superius narrata in cura ca
tarri: ⁊ aliis locis. ¶ Tertiam rem complē
bitare ī locis temperati aeris declināt ad fri
citatem: ⁊ quies ⁊ sompnus ⁊ cibos paucos
facilis digestionis boni chimi ⁊ stipticique di-
ximus in primo capitulo: et potus similiter
vini rubei ⁊ stiptici limphati cum aqua fontis
⁊ pauci vt nō repleat ⁊ extendat: ⁊ mollificet
sua substantia: ⁊ anime accidentia tēperati
¶ Quartam rem cōplent anodina mitigan
tia dolorem: ⁊ que curant sincopā: ⁊ sudorem
diaforeticum ꝙ̄ superius habuisti in cura car
diaci: calefacientia extrema frigida: vt sunt
fomenta ⁊ calefactoria nota. ¶ Particula
ris vero respicit mēbrum patiens ⁊ passionē
eius. s. solutionem continui. Et si quidem sit
simplex nō profunda vnica erit intentio s. s
unitio ⁊ cōglutinatio ⁊ consolidatio. Sꝫ si sit su
perficialis illam cōplent stiptica ex cibis et
potibus: ⁊ medicinis que superius fuerunt
narrata. ¶ Si vero profunda illā cōplent
pontica ex medicinis interius et exterius ap
proximatis. ¶ Tales autem medicine sunt
simplices et cōposite: quas infra ihesu xpi
gratia mediante dicemus: nunc vero simpli
ces: ⁊ sunt balaustia granatū tribuli alchi:
alumen ⁊ pira sicca ⁊ proprie siluestria. Ma
gis stiptica vt barba ircina lingua arietis: ī
antiqua nō est melior ea cauda equina ypoqui
stidos. Et glutinantia vt lutum armenū ꝙ
est mirabile in re vulnerum ⁊ prohibet ābu-
lationem putredinis ⁊ lutum sigillatum et

thuris: ⁊ cortex eius ⁊ mastix gūmi draganti:
⁊ arabici: ⁊ carabe que sigillant vt sūt galle
⁊ similia: ⁊ omnia que diximus in cura fluxꝰ
sanguinis narium ⁊ ī de cōsolidatione medicia
rum ad fluxum catarri: ex quibus aliq̄ fiant
approximanda interius: aliqua exterius que
sunt nota. ¶ Si vero fuerit composita ⁊ vl
cerosa duplex erit intentio. s. mūdificatio p̄
ma secūda cōsolidatio. ¶ Primam rem cō
plent abstergentia nō fortia ⁊ acuta que ad-
dant in vlcere: sed suauia: vt ē iuleb vel aqua
mellis: vel gelenIabi: vel aqua passularū: q̄
sunt conuenientes stomaco. Et quāq̄ cassia fi-
stula vbi ē necessaria ventris solutio. Nam
cum hoc quod mundificat facit solutionē fa
cilem: nec trahit ad stomacū aliquid. ¶ Et si
materia fuerit viscosa ⁊ adherens: quia fue-
rit salsa: fiant cum aqua caulium: vel oliua ꝑ
salsarum: que etiam confortare habent spm
vbi aqua passularū vel cassiefistule nō suffi-
ceret. ¶ Inquit. G. vulnera non sanant: ni
si perfecte exiccentur: ⁊ mundificatio eorū exic
catio ē: ꝙ si fuerit illic corrosio: ⁊ caro mortua
oportet ꝙ mundificetur cum medicamine pro
prio adhuc incarnatiuo: quale est aloes socꝰ:
vel ierapigra. G. simplex que mundificat: et
abstergit ⁊ confortat vt nō recipiat: nec tra-
hat ab alijs mēbris. nō autem ierapigra ma-
gne descriptionis: vt ē iera coloquintide lo-
godion ⁊ similes quoniam hñt in se res acu-
tas mordicantes vlcerantes: ⁊ trahentes ab
alijs mēbris ad stomacum: ⁊ deinde des lac
acetosū vaccinum: quia lauat ⁊ stiptical vl si
rupus de absinthio ⁊ de eupatorio: quia mū
dificant ⁊ stipticant. ¶ Et vltimo administres
rob de fructibus stipticis superius nomina-
tis: ⁊ cum eis oportet vt administres scamū
tia vt ē trocis thuris album mastix et similia.
Et cum vlcera sunt in orificio eius: admini-
stres conglutinantia que teneant medicamē
superius: ⁊ nō ꝑmittant ipsum descēdere ab
eo ad eius fundum cito: vt ē gummi dragāti
cum pauco seis rafani ⁊ lutum sigillatum: ⁊
armenium: ⁊ ꝓpe cū fuerit ibi exitus sangui-
nis. Et fortiores sunt troci. de terra sigillata
⁊ de karabe in nostro antidotario ubi nomina-
ti. Et cum fuerit ibi dolor fortis: oportet vt
misceas aliquid filonij vel seminis papaueris
⁊ portulace: quia sedant stipticando. ¶ Em
plastrum Mesue conferens rupturis inter
fecis: ⁊ solutionibus continuitatis expertū
⁊ efficax si xp̄us voluerit. Recipe litargirij:
opij lapidis ematitis sanguinis draconis: et
hominis recentis galbani mastices thuris co
sti boli armeni: lūbricorum terrestrium: mu-
mie armoniaci: añ. ℥. ꝗrtum picis naualis: et
grece cere albe ⁊ rubee: añ. ℥. s. rosarum mir
te cardamomi aloes: añ. ʒ. v. colloquintide:
palme marine aduste galle: balaustiarū: ari-
stologie longe resine cōsolide medie: ⁊ mino
ris: añ. ʒ. i. visci quercini. ℥. s. fiat sic decoqu e
pellem edinam ī aqua donec tota dissoluat ⁊
ipsa aqua coletur: ⁊ fortiter ꝑmatur: ⁊ omnia
alia terenda terantur: ⁊ liquefacienda lique-
fiant: ⁊ lūbrici bene contriti cum aqua p̄dicta
⁊ viscus fortius misceantur ⁊ incorporentur
omnia bene: donec veniant ad spissitudinē
emplastri: ⁊ applicetur. ¶ Item emplastrū
in primo capitulo positum est sanum et exp
tum. Et vnguenta posita supra capitulo de
cura solutionis continuitatis meri. Aboali
sirupus de vua conferens ad egritudines gu
turis ⁊ apostema quod fit in eo ⁊ vlceribꝰ fa-
ctis in stomaco: sumantur succi vue pontice
lib. vi. ⁊ decoquantur vsq̄ ad tertiam ⁊ funda
tur super ipsū mellis lib. i. ⁊ sumac et radicū
liquiritie: gallarum balaustiarum: sumacis
rosarum añ sextarium. i. croci. ʒ. ij mirte alui-
nis iameni añ. ʒ. i. decoquantur ⁊ colentur: ⁊
vsui reseruetur.

¶ Capitulum decimū quartum de medicis
apostematum stomaci.

Circa apostema stomaci sciendum ē
ꝙ apostematum stomaci: quoddam
fieri contingit in superiori parte sci-
licet circa orificium eius: quoddam ī inferio-
ri. s. circa fundū: quoddā in plete: seu tunica
eius intrinseca: quaddam in exteriori ⁊ quod
dam in parte posteriori: que respicit dorsum
quoddā in anteriori que respicit ventrem: et
lacertos eius: quoddam in toto ⁊ raro conti
git: ⁊ plurimum est mortale. ¶ Et ex causis
ipsius specialibus est dolor antiquatus sto-
maco: ⁊ motus fortis adueniens ei ex farma
co solutiuo malitioso quod trahendo ad ip-
sum ex partibus corporis humores ⁊ debili-
tando ipsum in eo retineri et colligi operat
⁊ vomitus frequens ⁊ difficilis: et maxime ī
temperatie ferūs vt puta in principio morbi ali
cuius: puta febris ferūs in quo materia indige
sta grossa et viscosa cum difficultate vomen
di ad stomacū trahitur: ⁊ p̄ sui viscositate: et
adherentia stomaci ꝑ debilitate non potest
expelli: vnde corpus eius apostematur sicut

dicit Abo. ¶ Signa. Generum eius si sit
calidum: vel frigidum ex generalibus dantur
quia si sit calidum dolor erit acutior et febris
et sitis. si frigidum econtra. ¶ Sed signa spe
cierum eius ex parte materie ex qua in secunda
sectione postponimus dicere. ¶ Signa vero
specialia ex parte materie in qua: sive loca-
lia ex parte apostematis scilicet existentis in su
periori parte stomaci circa orificium sunt pro
pria vt dolor magnus: et proprie post assumpti
onem cibi statim: et tumor circa furculam nocu
mentum desiderij: et appetitus: et ex concomitanti
bus sunt spasmus cum alienatione si sit calidum
vel cum subeth et stupore si sit frigidum: et plus
cordis frigiditas extremitatum sudor frigidus
et sincopis magis veniens et est malum signum
¶ Si vero sit in fundo dolor minor et proprie
post assumptum cibum per horam tumor vel ypo
condrium malitia digestionis: et cum aliorum acciden
tium apparitione minori. ¶ Et si est circa inte
riorem tunicam dolor erit maior et post assum
ptionem cibi augetur: magis quam si fuerit in ex
teriori et tumor minus apparens tactui. Si
vero in exteriori fuit econtra erunt signa. Et
si in parte posteriori versus dorsum tumor non
erit perceptus sensui: et dolor in dorso: et versus
eum. Si vero in parte anteriori que respicit ven
trem esset magis exterius apparens et dolor
in furcula: et versus lacertos ventris superio-
ris. ¶ Cura eius est quattuor res: prima est
evacuatio repletionis corporis: vel membri
mittentis si adsit. vel etiam si non adsit etiam
quocumque predicto rammodorum fiat. ¶ Se-
cunda est evacuatio partis apostematis seu
materie apostemantis ¶ Tertia est regimen
¶ Quarta est accidentium correctio puta do
loris et sitium qui si sit fortis et acutus curam
impediet et ordinem eius pervertet. ¶ Pri-
mam rem complent flebotomia de saphena si multa
fuerit plectoria totius vel de basilica si non fuit
multa vel de nigra. Et si fuerit cachochimia
totius farmatia ventris solutiva non vomiti-
va educi poterit vt superius fuit inductum cum
talis evacuatio debeat anticipando fieri: vt
superius dictum est. Talis autem farmatia
ad stomacum apostematum trahit et magis re
plet quam evacuet. ¶ Et ergo cachochimia to
tius expurgetur anticipando: et minorem ex-
pedit medicinis ventris solutivis stipticis vel
diureticis levibus educentibus per vias vrine
vel vt sunt diuretica calida sicut radix apij et
semen petrosilini et dauci spagi et similia et fri
gida vt sunt semina communia dicta et mora vel
provocantibus evacuationem sensibilem: per cuti
poros: vt sunt sudorem provocantia levia qualia
sunt apium anetum calamentum aqua: et olera co-
rum: et assa cum oleo de spica super membra: et
ciclamen cum melle emplastrum. Et sic vt aqua co-
dei et melonis indi si calida fuerint: et cum febre:
et vinum quod vniversas movet excreationes
Sive insensibilem vt sunt fricationes multe: et
situaces et ieiunia et abstinentia: et clisteria cum
medicinis habentibus virtutem educendi levi
ter cachochimiam que sunt diversa secundum diver
sitatem cachochimie que superius habuisti. ¶
Et si sit in ventris vacuo cachochimia sana
ces illis appropriatis ducentibus et stiptici
tatem habentibus que mundificent confortando quos
etiam ibi habuisti vt sunt iera cassia fistula: electuaria
bilis turbit non confortatum et similia: que lenitive
solvunt non inquietant: nec spiritum dissolvunt
et trahendo ab aliis. ¶ Et si sit si repletio sit
alicuius membri flebotomia de vena respiciente illo
membro: et si fuerit cachochimia farmatia ap
ata illi que sit ex levibus ducere eam. ¶ Et in vac
tio ad longinqua: et derivatio ad propinqua cum
ventosationibus fricationibus doloris ligaturis
et compressionibus dolorosis et aliis que supra
de cura frenesis habuisti. ¶ Secundam rem
complent evacuatio per recursum tantum: si tota ma
teria sit recurribilis vel per recursum et extracti
sis si tota materia non sit recurribilis: et si per
modum influxionis sit facta: vel per extractionem
tantum: tamen pulsum si sit per modum congestionis fit
Recursus autem fit triplex per pulsum tactum et in
missum: per hec omnia vel aliquod ex eis vel plura
Pulsum complent in stomaco apostematis si
de sit calidum quod indicat dolor acutus fe
sitis. Sicut stiptica aromatica stomaco appro
ximata interius: et exterius in principio aposte
matis: et vsque ad septimum. et quanto magis interi
us: et quanto magis exterius quanto in superiori parte
ventris: quanto inferius: quanto versus medium et
quanto versus dextrum secundum diversitatem situs
apostematis ministrata: qualia sunt que ibi
narravimus supra de cura male complexionis
cum materia: talia enim pellendo materiam sedant
dolorem et inflationem que hanc intentionem comple
tam impediunt et retardant. et si non sufficiunt que
apostema calidum sit colericum vel adustum ap
propriabis fortiora vt porculaca semperviva
virga pastoris lactuca et succum earum: et sandalos
et mucillaginis psillij cum modico camphore vel
et si expediat etiam succum papaveris et semini
iusquiami vel parum rebarbari opij mascatibus: et ex
terius emplastrabis: etiam lenticulas aque sup

cis aliqd calidū ꝛ aromaticū admiscēdo: ꝛ p
priam quale ē spica mastix menta ꝛ sisia.
Tractū āt cōplent euacuatio pelū longiꝰꝙ
cū ventosis exercitio vel fricatōe pura cra-
ris vel brachij vel intestinoꝝ sepis propiꝙ
illi. ¶ Trāsmissū cōplent cōfortatio stomaci
cū stipticis ibi numeratis ꝛ caplo de cura so-
lutōis continual eius. Et si quidē tota fuerit
materia sanꝰ remanebit stomacus Et subest
exculsatio trāscēdi ad aliud. Si vero nō to-
ta sed aliquid derelictū sit in apostēate: erat
illō viscosū et grossū ꝯpactū ꝛ idissolubile: ꝛ
ꝓpt̄ide nequit recurrere. Expedit ergo vt e-
ducaf per extractū a pte patiēte.i.pte apo-
stematis: hanc cōplent diaforetica approꝑ
ata vt ē calamētū apiū spica mēta absinthi-
um ꝛ sisia illi appropata tali ordine: ꝛ mō: vt
ꝙ talibꝰ frigidis ꝛ stipticis approximatis vs-
ꝙ ad septimū donec fuit in pncipio deincepſ
dū fuerit ī augmento miscebis diaforeticoꝝ
aliquod predictoꝝ equalr ꝛ prope quod vir-
tutem bꝫ maturatiuā parūꝑ ꝛ abstersiuā vi-
rulentie resudantis qualis ē bleta ꝛ alubieh.
Ne si doloris augmentatio inflātionis: ꝛ fe
bris que augmētū apostematis sequūf diafo
resim prohibeat approximabis quod cū fri-
giditate stupefacit ꝛ resoluit cū cōplone ꝗle
ē coriandrū ꝛ viole sicce vel cū pꝓꝑetate: vt
ē solatrū et aqua coꝝ intꝰ: ꝛ exterius: ꝛ quod
cū mollificatōe resoluit vt ē malua ꝛ bismal-
ua semen lini ꝛ fenugreci cataplata vel pdi-
ctis calīo diaforeticis admiscebis que ifrigi
dendo abstergūt vt ē sirupꝰ acetosus aq̄ ‘ci-
trini citroli melōis ꝛ cucurbite aquā cōdi et
macilaginē psilij ꝛ mel cassiefistule dabis cū
aqua endiuie hec enī dolorē moliūt ꝛ febres
remittūt. ¶ Sedatis vero inflātione ꝛ dolo
re: ꝛ cū iam puenerit ad statū ꝛ decimū ꝗtū
diem tēpus erit diaforeticis calīs vti: quibꝰ
etiā admiscebis aliquod ex stipticis ꝛ arōati
cis approbatis quale est mastix ꝛ absinthiū
spica ꝛ crocus vt robur cōseruēt in eo que ēt
ī declinatōe sūt exercebis. ¶ Et si quidē to-
taliter resoluaf bene sehēbit stomacꝰ. Si vero
nō resoluaf sed trāseat ī dubelati quod ē pti
mū pp dispōem materie ꝛ mēbri: tūc oꝫ vt ad
statū pducas ī columē studiū tuū circa matu
rationem exerceas fm regulas ſcr: ꝗs sup
de cura pfēsis numerādo declarauimꝰ: illuc
ergo recurre. ¶ Tertiā rem cōplent debita:
ſex reꝝ nō naturaliū ordinatio ꝗ supponēdo
regimē supra dictū diuersificaf fm diuistatē
itentiōum seu reꝝ intentaꝝ quas prosequimur

que sunt iam declarate: ꝛ etiā accītiꝰꝫ quoꝝ
correctōem intendimus: que ꝗlis esse debeat
intentio tibi declarat: ꝛ tu si natura prudens
fueris ꝛ mēte exercitatus scies hec cōueniē
tia ꝛ propa inuenire. ¶ Quartā rem ꝯplent
auxilia plura ꝛ diuersa sꝫ ꝙ plura ꝛ diuersa
sunt talia accīa apostemata calīa consequen
tia vt sūt eius essentialia ꝛ propa sic dolor: ꝛ
inflātio quoꝝ correctionē iam supra fecimus
nocumētū desiderij ꝛ digōnis quoꝝ correctō
nem xpi misericordis auxilio inferius subiū
gemus. Et accidentiū que ex comunitate in
fargūt cerebri.i. vt spasmi ꝛ alicanthōis stu-
poris ꝛ subeth quoꝝ correctōem supra de cu
ra capitis pmisimus vel ex cōitate cordis: vt
ē pulsus cordis sincopis sudor frigidus ꝛ fri
giditas extremoꝝ quoꝝ correctionem etiam
antediximꝰ ī cura cordis ad illa ergo loca re
curre. ¶ Ne si apostema frigidū fuerit e con
trario sunt intelligenda oīa.i. ꝛ cura: que ex
dict s in apostemate alioꝝ mēbroꝝ sunt no
ta ꝛ cura bothor in stomaco est cura aposte-
matis predicta: quare oꝫ vt mollificantibus
vtaris deinde abstergentibꝰ ꝛ resolutiuis vl
apientibus: ꝛ vltimo stipticis in cura vlceris
pnarratis. Et si frigidū fuerit nasturcium
supiū ac exterius emplasuꝫ aut resoluit sua
cōplone aut maturabit ꝛ rūpit pꝓꝑetate sua
¶ Sacculi in pricipio apostematis cali sto-
maci approximat: ꝛ precedēte stola de basili
ca. Recipe vtriusꝙ sandal. rof. aā. ℥.s. cam
phore.ʒ.i. infundāf ī aqua ro. ꝛ succo citrioꝝ
nutriauf sola aqua ordei custodiant a carni-
bus ꝛ vino ꝛ cōfectionibꝰ que cū melle fiūt ꝛ
bibāt succū granatoꝝ ꝛ rob de fructibus friis
Et sedata doloris vehemētia: detur cassiefi.
dissoluta in aqua endiuie bulita: ꝛ dispūata.
Si āt dies egritudinis elongati fuerit: ꝛ ca
lor nō quieuerit sed remāserit apostema cuꝫ
duricie ex hoc empstro epithimet locus cuius
confectio ē. Recipe violaꝝ siccarū.ʒ.x. rof.
ru.ʒ.v. spice inde masticis: aā.ʒ.ij ciperi sqnā
ti calami aromatici aā.ʒ.iij. farine feni greci.
ʒ.xx. camomille fele maluauisci albi farīe or
dei aā.ʒ.x. Conspgantur oīa cum mucilagie
feis lini deinde locus ex oleo de neriden ca-
lefactio inungaf ꝛ emplēf ex pdicto p q̄tuor
horas ante ꝗ comedat: ꝛ post digestionēꝫ cū
stomacus fuerit a cibo euacuatus: vngaf cuꝫ
oleo predicto de neriden.i. spica calido ꝛ sup
ponatur lana ¶ Trocisci de berberis Abo.
Recipe berberis succi liquir. rof. semiſ cucu
meris: ſeīs melonis excorticati contriti: ꝛ cri-

bellati.ana.ʒ.ij.masticis spice odorifere succi eupatorij:ana.ʒ.ij.rubee r ende seni crociana.ʒ. i.cuscute seminis:r se.endiuie:ana.ʒ.iij.spodij.ʒ i.ʒ.terentabin.ʒ.v. Tere r cōfice cū aq̄ terentabin:r informa trociscos aur.i.r potet. ¶Si vero apostema stomaci p viā īfluxiōis sit frigidū fiens aut sit p modū cōgestionis vl sacū quod plurimū est sficū factū vel melicerij aut.n.fit ex via indigōnis cibi qui ex indigōne in sfa cōuertitur:aut ex īpotentia conuertendi proprium nutrimētū vl ex superfluitate ipsius retenta nō expulsa:que ē mīta cum stomaci substantia sit neruosa mīce nature: vt superius habuisti. ¶Cuius signa sūt predicta calidi apostematis preter dolorem se.sitim r extuationē r que cōcomitantur ip3 apostema calidū. ¶Et si fit per viā influxionis: vel cōgestionis superius habuisti signa ibi:q̄re r etiā locoꝝ in quibus fuerit situatū signa habuisti ibidē. ¶Et cura eius est vt post euacuationem vel purgatōem vl'em que premittenda ē si plectoria vel cacochimia adsit:q̄ est pma ītētio reꝝ in cura cōi r etiā spāl:r vl ē repletio particularis.i.apostemati membri .i.stomaci r materie ī apostēate collecte euacuet.so r hoc per extractū plurimū qui p diaforetica h3 cōpleri r resolutiua calida stipticitatem habentia vel stipticis mixta r maxime cū per modū īfluxionis fuerit fiens vt n̄ solū robur virtutis in mēbro custodiat:vt cū in eo per viam cōgestionis facto:sed etiā mēbrum confortet r confortato repellat quod ī fluit ei quoꝝ caliditas debet esse temperata que nō trahit:sed maturādo r subtiliādo materiam r poros rarificando diaforesi r resolutioni debite prout materia r mēbrum exigit: cū materia a fluxu cessauerit apte disponat. Horū āt quedam sunt simplicia r quedā cōposita que inferius subiungemus. ¶Simplicia diaforetica fortis stipticitatis sunt q̄dam interius approximāda:quedā exteri⁹ applicanda interius sunt vt cinamomum cassia calamus aromaticus:spica celtica r alia q̄ supius in cura male complexionis meri distinxim⁹ ¶Que vero minoris stipticitatis sunt: sūt vt mēta absinthium feniculus anetum camōilla mellilotum cappar.apium r similia. ¶Que vero exterius applicanda sunt:sunt hec: Et alia vt succi r olea predictorū: et sicut cortex cipressi r aristol.vtraq̄. Et siquidem totū resoluatur bene se habebit stomacus:si vero n̄ sed transeat in selirosim quod est vt plurimū per naturam eius:r materie eius. ¶Tūc ei⁹

Cura est due res.prima vt studeat mollificare.deinde dissoluere:r vtraq̄ simul agire. ¶Primam cōplent mollificātia interi⁹ r exterius appro.ximata simplicia vt adipes butirum mucillagines. Et composita vt emplastrum de mucillaginibus oleum amigdalarum dulcium r sisamini r similia simul ō mixta. ¶Secundam rem complent diaforetica temperata proportionata mēbro r materie predicta. ¶Vtrū q̄ simul cōplent emplastrum de melliloto diaquilon r cerotū isipi r alia simplicia quorum copiam superius in cura pleuresis fore te fecimus. Illic ergo perquire que propria r proportionata fuerīt li r in vsum deduc cum diligentia oportuna Et si deum timebis omnia experta tibi succedent ad votum. ¶Si quoq̄ transeat in scbelati cura eius est quam diximus in pleuresi r peripleumonia illuc ergo recurre. ¶Emplastrum Rasis ad apostema stomaci r epatis durum cum nō fuerit antiquatum. R.cipe se.lini aneti sicci violarum siccarum flo. camomille siccarum malue ana.ʒ.v.spice q̄ squinanti calami aromatici ana.ʒ.vi.cerotis ij.olei camomille.ʒ.xv.aggregentur cum ce ¶Confectio emplastri eiusdem fortioris vertis apostema durum stomaci et epatis administratur vbi nō est caliditas:r apostē est antiquum. Recipe fenu greci seminis li se.caul.carpobalsami:ana.ʒ.v.codumnis os amigdalarū amararum costi mirre sq̄ ciperi ana.ʒ.v.bdelij sobalbidi.ʒ.vij.ssconiquide.ʒ.iij.masticis.ʒ.ij.liquiritie.ʒ.iij.amici cere citrine adipis anatis ana.ʒ.iij.olei camillini.ʒ.xx.gume dissoluantur in ponde vini.ʒ.xx.deinde aggregentur omnia:r fi emplastrum cum eo vel vnguentū diaq̄ Albo. ¶Confectio troci.de spica ad apoma durum in stomaco iuuatiua valde. Recipe florum squinanti rapsie ligni aloes cinami reubarbari ana.ʒ.iij.croci mirre api q̄ piper lo costi ana.ʒ.i.se.calami spice nardi ʒ.iij.bdelij sobalbidi.ʒ.ij.masticis florum rode:ana.ʒ.i.armoniaci.ʒ.s.trocisci informen in pondere.ana.ʒ.i.de quibus detur cum ʒ sirupo acetoso:et proprie quando antiquat est. ¶Confectio solutiui mundificantis stomacum r expellentis superfluitates humidatum remanentium in eo ex fructibus hudis r cibis grossis valde. Recipe turbith albi r mundi.ʒ.xx.zuchari albi.ʒ.v.gal.gingiberis florum camomille:ana.ʒ.ij.puluerizentur: r dentur ī modū tragee coclear vnū magni

vel paratum pt̄out nature ꝯuenit et necessi-
tas exigit. ¶ Et est ꝓpriū ī debilitate stōaci
de qua imediate dicetur. ¶ Si āt nō confor
tet turbitedicet supfluitates grossas ⁊ sub
tiles sit nec trahet ab alijs partib⁹ corporis:
ad ipsū: ⁊ est melius post quod detur ꝯingib.
nō condiuum: quoniam exiccat et cōsūit il-
las ꝑ alijs medias ē: ⁊ est proprium.

¶ Capitulū decimū qaintū de correctiōe ac
cidentium sequentium egritudines dictas: ⁊
primo de debilitate stomaci.

Diximus supra in primo libro cū po
suimus curam egritudinū que post
purgationem solutiui eradicant ꝙ
debilitas stomaci nomen est comune: s; qñq;
cadit in toto corpore eius: ⁊ sequitur ipsi⁹ de
bilitas omniū eius virtutū innate. s. ⁊ influē
tis: ⁊ quandoq; ī superiori pte eius: ⁊ sequit
ipsam debilitas appetitiua: ⁊ qñq; cadit in in
feriori parte: ⁊ sequitur ipsam debilitas dige
stiue. ⁊ qñq; cadit in fundo ipsius ⁊ villis re-
tentionis ipsius: ⁊ sequitur illā debilitas re-
tentiue. ¶ Verū tñ est quia simplr̄ ⁊ indefi
nite supra sua significatione cōprehendit de
fectionem omniū virtutū: quarū ē instrumen
tū. Sed sm comunem acceptionem eius si
gnificatio supra defectionē digestiue ꝓprie
cadit. Est enim eius operatio principalis ad
quam ordinatur pricipaliter a natura virtu
tibus ministrantibus alijs deseruientibus il
li. Ait. n. G. nomen simplr̄ prolatū si eius si
gnificatio sit ī bonū d; intelligi ī meliori suo
esse: ⁊ a contrario sensu in deteriori suo esse:
si. n. eius significatio protendat ī malum ⁊. p
pte in hijs in quibus natura cōpugnat mor
bo totaliter vt ipsū expellat vt in crisibus: ⁊
similibus: vbi vero non totaliter sed potius
in se confortatur vel debilitatur nō vt est cō
fortari mente ⁊ bene se habere ad oblationeꝯ
¶ Vnde. G. ait bonum vel malū non certū
signum dant ad salutem vel mortem vt ī cu
ra leuitatis supra dictuēst. Et proinde quē-
admodum fortitudo virtutis corporis seu m̄
bri simplr̄ dicta virtutum omnium denotat:
cōplementū similiter ⁊ debilitas simpliciter
prolata ipsarum virtutū vniuersaliter olum
includit defectionem secūdū; quā eādē ipsā
hic sumimus cū nocumentum virtutū eius:
singulum infra annuente dei filio singula ca
pitula subiungamus. ¶ Signa autem ipsi⁹
debilitatis existis in ipso absq; eo ꝙ sit ex p-

te cibi ⁊ potus ⁊ aliarum rerum nostrum cor
pus ingredientium nec nō etiam ex pte regi
minis aliarum rerum extrinsecarū accidenti
um ex quibus frequenter accidere consueuit
sunt omnes egritudines euenientes ei pre-
dicte ex quibus potissima est cōplexio equa
lis vel diuerse malia in se principaliter eueni
ens: aut ex vicinitate aliorum mēbrorū; pro
pinquorum seu remotorū; prout supra ī ma
la cōplexione stomaci dictum est cum sit ī to-
to corpore eius extensibilis maxime: ⁊ secun
dum. G. in essentia virtutum efficiat nocum
tum cum enim virtutes operantur in eo per
qualitatuum crisim: que est ex quattuor qua
litatibus sub alteratione facta ipsarū per di
scrasiam accñtem non poterunt ipsas qua-
litates eligere debitas vt quod vnicuiq; pro
prium est agant conuenienter. ¶ Talis au
tem malitia cōplexionis diuerse est omīs ge-
neris simplex ⁊ composita pura vel impura
⁊ maxime frigida ⁊ sicca que cum sit discrasi
arum pessima ⁊ vite contraria ex ea virtuteꝯ
deficiunt omnes: vel humida: que villoꝝ ei⁹
texturam rarificat: ⁊ relaxat: ⁊ maxime si ei⁹
materia sit ibi extra: sicut aqua in carta made
facta ex quo necessarium est virtutes ei⁹ val
de debilitari omnes: ⁊ maxime retētiua sic
frigida digestiua: ⁊ attractiua. sicca vero ex-
pulsiua: cum enim omniū operatio sit p vil-
los vt organa eius: eis debilitatis: necesse ē
ipsas debilitari: maxime virtutes. n. natura
les non deficiunt: nisi defectione organi.
¶ Signa eius sunt duplicia: quedam sunt im
mediata: ⁊ quedā mediata ⁊ consecutiua: cō-
secutiua prima sūt signa defectionum virtu
tum eius: que ex defectu operatōꝝ colligim⁹
¶ Inquit. n. Albo. virtutū et operationum
adinuicem alie ex alijs cognoscuntur. ⁊ pri
mo appetitiue ⁊ attractiue puta quia stoma
cus non appetit vel diminute appetit: nec tra
hit nisi cum pena: aut est attractio varia qua
si tremula ⁊ sicut spasmosa. ¶ Item in retē
tiua: puta quia nō contrahetur supra cibū di
no nec cōprehendit ipsum: aut debiliter ⁊ ma
la cōpressione retinet quia tremula ⁊ cū; tre
more: verum quandoq; nō percipitur illud: sed
sentitur labor stomaci cū desiderio deponēti
di cibum a se ipso. Et ad illud sunt vocātes:
rugitus tensio ⁊ inflatio. ¶ Et signū debili
tatis digestiue est tardatio cibi in eo: ⁊ multi
plicatio inflamatōis ⁊ ventositatis rugitus
⁊ eructuationis ⁊ inflatio palpebraꝝ ⁊ multi
plicatio flatis ⁊ plurimū si perdurat pduceī

ad cacexiam et ydropē carnosam. ¶ Signa
vero debilitatis expulsiue sunt quia tarde d
scendit de stomacho cibus et grauitas superio
ris ventris perdurat diu: et tarditas exitus:
fecū et cum egreditur exit cum dolore tortio
ne et tenasmone. ¶ Inquit ypo. Eorum que
nutriuntur velociter: et copiose veloces seces
sus fiunt: et econuerso que tarde: tarde erūt
que omnia infra in specialibus capitulis xpo
suggerente distincte ponemus. ¶ Secunda
sunt ex facili passione assumpta. facile enim
ex qualibet re nocumentū in suis actionibus
manifestum fit et augetur: Et similiter sit de
fectio a similibus et contrarijs patietur.
Sed signa predictarum egritudinū que cause
sunt ipsius sunt signa ipsarū predicta supe
rius: que debent esse recondita menti tue.
Curam eius proparare oportet cū sit ipsa com
munium egritudinum corporis causa: ipse quo
que stomacus sit mēbrum cuius debilitate to
tum corpus debilitatur. Et breuiter sicut su
pra de consolatione medicinarum dīximus.
ē tres res. Prima est remotio egritudinum
predictarum que causa sunt eius: quam supe
rius habuisti. ¶ Secunda ē confortatio eius
quam complent cibi et potus et medicine simp
lices et contrarie discrasie ipsius ad cōmoderati
onem adducentes: que secūm naturā simplices
et composite interius approximate et exterius
secūdū omnē modum: quas omnes superius
habuisti que diligenti tuo iudicio: prout dis
positio exigit discernentur suadente gratia sal
uatoris. ¶ Tertia ē regimen: quod consistit
in prohibitione rerū in quarum vsu nocetur
stomacus approximatione iuuantium duo:
sicut enim in moralibus et spiritualibus pri
mo extirpanda sunt vitia: deinde inserende
virtutes: ita in naturalibus et corporalibus.
primo prohibenda sunt nocentia. deinde mi
nistranda vtilia. ¶ Inquit enim. H. Et ani
me igitur que sunt sanande cū inerudites eas
per sermonem qui erudit animas cū hoc que nō
iuuantur per illud aliquo iuuamento ledun
tur per vsum maiori nocumento. ¶ Ypoc.
quoque sequens Platonem in hoc illud testa
tur in naturalibus. d. Non pura corpora quanto
tūc cūque nutries tanto magis ledes. ¶ Adu
tendum tamen illud verum esse vbi causa de
bilitatis est multa eo que ipsa confortationem
fieri impedit: sed vbi pauca sit potest prece
dere confortatio vel simul fieri eo que cū con
fortationis potest esse causa ablationis cau
se debilitatis: sed de hoc supra in cura cordis

est dictum. ¶ Res autem in quarum vsu no
cetur stomacus sūt verbi gratia aer malus.
In cuius substantia sunt vapores mali ad
mixti humidi ex aquis stantibus stagnorum
lacuū gurgitum et paludum resolutiones et ma
le qualitatis ¶ Ex herbis et fructibus vene
nosis vt est colloquintida laureola anabula
oleandrū et similia. Et ex terris in quibus ser
pentes et reptilia venenosa inhabitant ¶ Et
ex ipsis sunt hedificia noua et aliquam anti
qua et etiam aeres corrupti et sunt pestilen
tiales et aer intolerabilis qualitatis calide et
frigide propter et valde variabilis in ea. omnis
enim talis aer ledendo corpus vniuersaliter im
pedit stomaci digestionem. et ex consequenti vniuer
sas eius actiones perturbat. Nimia quoque
quies quoniā ipsum mollit et infrigidat: exer
citium diminutū et superfluum et dolorum:
et proprie post cibum. Cibus quoque malis sub
stantie quia grosse viscose etrogenee duri
non bene masticatus. Nutriens enim masti
catione aliquam recipit digestionem vel corrupti
biles vt sunt pisces magni malarbia carbo
na et male castrata: et ostraca demum carnes
buballine equine salite vetuste et nouiter ra
repanis oppir' cucumeres persica pira po
ma fumatura lac buodiales: et etiam vnctuosa
vt sunt ossa medulle: pinguedines et similia.
Et scia vnctuosa vt sisamus et similia. et cibus
superflue quantitatis prestantis faciet enim
nauseatiuam et grauedinē. ¶ Inquit enim
Albo. nihil est deterius nausea: et diuersitate quan
titatis: quia fit ex diuersis. Unde Albo. ni
hil ē deterius quam diuersa cibaria simul comede
re et longum tempus in mensa prolōgare ma
le qualitatis: et diuerse: quia frigide vt sunt
fructus valde frigidi sicut sūt de genere ari
dorum et barbeca cucurbita lactuca et papa
uer et acute vt sunt eruca nasturtium sinapi
et similia: et diuerse qualitatis vt sunt cauda
lentes: et similia: et subleuantis cibū ad os sto
maci vt rafanus. Et abominabilis et fetidi
et venenosus vt fungi et extremitates caude
cerui. Et ex fructibus vt grana pini non ab
luta et similia. ¶ Et ex herbis: vt olera no
lia vt malua et similia atriplices: et bleta nisi
cum almuri et aceto et oleo et porro sint condi
ta. Et ex seminibus vt fenugreci semē cana
pis iuniperi et agni casti et similia. Et ex radi
cibus vt rafanus napi nō in decoctione disso
luti et similia. ¶ Item intēperance assūptus vt
puta cū non fuerit preassumptus iam dige
stus: nec cum fames aderit: et cum aderit sub

stinuerit. ¶ Unde Albo. nihil est deteri⁹ q̃ nutriens supra nutrimẽ quod nundũ digestũ est mittere. Et subdit sustinere famẽ stoma cum putridis replet humoribus. Et tunc nõ p̃misso q̃ illos putridos deponat comedere. Item inordinatus vt subtilis facilis digõis postponatur grossior: et preter modũ vt subito multum repleat quo ad virtutem. ¶ Inquit ypo. vbicũq̃ cibus preter naturã intrat illic egritudinem facit manifestas vero sanatio. Et potus nociuus est potus vini noui grossi et turbidi dulcis et diuersi et nimis antiqui et male qualitatis venenose: quia sit illud in q̃ ceciderit: et mortuum fuerit aliquod ex reptibilibus venenosis vt scorpio qui a sui natura perit illud et superflue quãtitatis vt sitientis intẽpante sumptus vt ieiuno stõaco et post cibum stente digestione nisi sit assuetus. ¶ Inquit enim Albo. super cibum in duas halas: aut tres bibere nõ nocet ei q̃ cõsueuit: et aque predicte grosse et valde frigide et tepide. Et vigilie superflue que prohibent ipsum a digestione: et superfluus somnus: et insuetus qui secũdũ ypo. stomacũ mollit: et coctum reddit: vel diminutus intẽperancus malo modo et figura factus. Inanitio cũ forti medicina violenta et malitiosa vt supra diximus. Et vomitus frequens difficilis et violentus qui stomacum facit lacunã superfluitatum ipsũ debilitando et superfluitates corporis ad ipsum currere prouocando. Repletio superflua cibi et potus et humorũ que supius dicta sunt: nec nõ et superfluitatũ fecalium et ventositatis in intestinis: et ipsius retẽtio. Nam regurgitando per sui naturam superius circulariter redit et ascendit ad stomacum et caput ipsũ debilitat et perturbat. ¶ Et dimissio consuete euacuationis et omnia alie accidentia naturam extenuãtia ab ea que secundũ naturam est existentia vt tristicia: iracundia timor et gaudium immoderatũ. Coitus quoq̃ plurimus: et propalle post cibum: et balneum superfluum et resolutiuum. ¶ Omnia predicta sunt in quorum vsu nocetur stomacus sani corporis et multo magis lapsus et debilitatus et contrarijs iuuatur et confortatur que per te eligere potes: si prudens natura: mente exercitatus fueris: vt oportet in secũdo naturam stomaci et proprietatum: et memoris eorumq̃ que natura ipsius exigit que est cura egritudinum eius et malitia complexionis secundũ modum vniuersalem tibi nota fecim⁹ et capitulo de cura egritudinis instrumenta

lis in quantitate. ¶ Medicamen expertum archidiaconi confortans stomacum debilem. Recipe misce aromatice. ʒ. i. tiriace bone. ʒ. i. misceantur et dentur cum vino aromatico d' coctionis mente sicce. confortat etiam totum corpus. ¶ Pillule abatis. Recipe laudã: masticis añ. ʒ. iii. Informentur pillule et dentur in mane et sero quottidie ante cibũ: sunt experte. ¶ Pillule ad idem confortant stomacum et omnia viscera debilia et mollificata. Recipe masticis albi. ʒ. i. mte sicce. ℈. q. macis galange gar. cinamomi ligni aloes: añ. ʒ. s. alle odorifere corticum thuris: añ. ʒ. s. squinanti. ℈. i. spice. ℈. s. Et si est nausea adde ameos et cardamomi et corticum citri: añ. ʒ. i. puerigentur et conficiantur cum mirra aromaticata: et dentur mane et sero tres ante cibũ. Pillule andromaci sapientis et sumitur omni hora mundificant stomacum et confortant. Recipe aloes turbit mirob. citrinorum: ana ʒ. iiij. rosa. masticis: salis indi croci anisi: añ. ʒ. i. Confice pillulas cum oximelle. dosis est. v vel. vii. ¶ De debilitate stomaci cum siti. Cum stomaci debilitas cum siti: et tarda descensione cibi de stomaco fuerit et accido ructu fuerintq̃ predicta parua: neque vetusta: stomacus cum troci. de rosis est curandus q̃. Recipe pulueris rosarum rubearum. ʒ. iii. xiloaloes spice masticis cassieligne squinanti cinamomi absinthij: añ. ʒ. i. aspergantur cũ vino veteri et informentur troci. aur. i. et. s. et dẽtur in mane. i. cum ℥. i. potionis de seminib⁹ quottidie que est. Recipe cimini ameos ana ʒ. i. et bulliant in mina. i. aque donec aqua sit rubea de qua sumatur cum eo. ¶ Nutriatur vero cum hijs que sunt facilis digestionis: et paucarum superfluitatum que cum redolentibus speciebus et seminibus sint condita: et potentur vino veteri. ¶ Si autem predicta accidentia vetusta fuerint: sumatur diacimini et diaolibanum aur. i. cum vino veteri puro: et diaciminum solum detur si venter strict⁹ fuerit: si autem solut⁹ detur diaolibanum: harum autem confectiones sunt note. ¶ Si autem hec non suffecerint squama ferri cum vino danda erit. Cuius confectio est. Recipe seminis anisi fen. apij cimini ameos amidẽ origani keysim karui seminis coriandri piperis lõgi melanopiperis: cinamomi thuris spice gar. nucis musca. ciperi zinzib. añ. aur. v. scorie ferri aur. x. hijs omnibus sextuplum vini addatur et coquantur donec ad medietatem redeant: et coletur. deinde eger quottidie de hoc. ʒ. xxx

fumat et nausicationem allevict: ꝛ abstineat
a fructibus ꝛ herbis ꝛ cibis: ꝛ ponibus frigi-
dis ꝛ aqua specialiter frigida licet eam appe
tat valde. ¶ Emplastrum ibernici confortans
stomacum et est temperatum sanum ꝛ exper
tum. ℞ecipe foliorum ros. sandalorum rube
orum ꝛ alborum pulpe sumach ana. ʒ. ij. spice
squinanti stomacis calamite ana. ʒ. iij. absin-
thij sicce loti k aq ro. mete ana. ℥. s. laudani et
mirti torrefacti ana. ʒ. iij. olei rosa. ꝛ cere: quod
sufficit masticis. ℥. s. ¶ Emplastrum aliud
quod stomacum reddit robustum ꝛ calefacit.
℞ecipe storacis spice squinanti absinthij ca
lami aromatici: masticis ana. ʒ. ij. Ex hys cum
vino veteri et succo citoniorum aspersis fiat
emplastrum ꝛ superponatur stomaco. Itē
emplastrum nostrū supra in antidotario no
stro positum calefaciens et confortans. Et
stomaticon galieni in delicatis vel panꝰ suf
fumigatus cum lignoaloes madefacto in vi
no odorifero suppositus calefactus sufficiē
ter et diu retentus prodest. ¶ Pillule ma-
gistri Johannis casamiscule contra stomaci
debilitatem ꝛ purgant. ℞ecipe ros. masticis
reubarbari ana. ʒ. v. aloes optimi ad pondus
omnium: salis gemme pulpe mirabolanorū
kebulorum ꝛ citrinorum ana. ℈. i. conficiant
cum succo mente ꝛ informentur pillule de q
bus sumantur. v. vel. vij. ante cibum ꝛ post ci
bum. ¶ Pillule pauli facientes ad defectiō
nem stomaci ꝛ debilitatem appetitiue virtu
tis ꝛ vomitum ꝛ defectionem virtutis dige-
stiue que est ex fortitudine sensus stōaci quā
patiuntur aliqui post famationem vel ebrieta
tem vel ingluuiē. ℞ecipe rosa. masticis gal-
lie ana. ʒ. i. s. lignialoes karabe: seminis berbe
ris sumach ana. ʒ. ij. gal. masticis cubebarū
cardamomi. ana. ʒ. v. s. lignialoes karabe se.
accide: coralli incensi: boli armeni ana. ʒ. i. spi
ce cinamomi alochin asari ana. ʒ. i. fac puluerē
ꝛ frica cum oleo rosato deinde adde zucbari.
ʒ. xx. da bibere. ʒ. iij. cum aqua fructuum vel
cum sirupo rosato si vis eos contemperare.
Oleum masticinum valet ad stomaci debili-
tatem. ¶ Electuarium de cinamomo secun
dum Abo. ꝛ de xiloaloes ad frigidam. Et ad
calidam sirupus de agresta. ¶ Abo. ait Co
rallus rubeus suspensus ad collum: ita ꝙ tā
gat stomacum confortat ipsum ꝛ preseruat a
dolore eius de quo sequitur dicere.

¶ Capitulum decimum sextum de medicis
doloris stomaci et cetera

Sequitur de dolore stomaci. Circa
quem sciendum est ꝙ dolor stomaci
in speciebus causis ꝛ signis ꝛ inten
tionibus curatiuis conuenit cum doda et do
lore aliorum mēbrorum quantum ad genera
lia. differt vero quantum ad specialia que ta
rias mēbri natura. s. stomaci in quo est dolor.
¶ Unde aduertendum ꝙ dolor stomaci est
sensus nociuus accidens qui distinguitur plu
rimum ratione sue essentie ꝛ ratione loci ra
tione sue essentie: quia est acutus extensiuus
vel grauatiuus loci: quia aut est in toto: aut
in parte vt in orificio eius vel in fundo. ¶ Et
post causas communes et generales enumera
tas supra. Causa specialis i. est multiplex
secundum multiformem ipsius euentum.
Ex hominibus namque sunt quibus accidit do
lor ante comestionem: ꝛ cum comedunt seda
tur. Et ex eis sunt quibus accidit dolor post
comestionem ꝛ post comprehensionem cibi
quod est post quartam horam ꝛ finita digē
cessat. Et ex hys sunt quibus perdurat ꝛ nō
sedatur nisi euomant quoddam quod est si
acetum quod proiectum in terra ebullit. ¶ Et
ex eis sunt in quibus non sedatur dolor nisi
cum descensione cibi ab eo egestione eius
Ex eis vero sunt in quibus perdurat longo
tempore nec sedatur aliquo predictorum mo
dorum. Et ex omnibus est cui accidit dolor
facta digestione vel circa finem eius ꝛ tunc
ea liberatur. Et ex eis ē cui accidit dolor p
multitudinem comestionis eius in fame no
dosa et canino appetitu. Et ex eis sunt qui
bus accidit propter iterationem comestionis
ꝛ inordinationem ipsius. Et ex eis sunt qui
bus accidit a re calida adustiua. ¶ Et ex eis
sunt quibus accidit dolor propter potum aq
frigide. ¶ Et ex eis est cui accidit dolor ex
tensiuus percussiuus vel generatiuus. Et ex eis
sunt quibus accidit dolor extensiuus pungi
tiuus vel grauatiuus continuus. ¶ Et qui
dam est periodicus. Et ex eis sunt in quibus
permutatur ꝛ cerebrum ascendit ꝛ descendit
ad neruos. Et ex eis sunt in quibus permu
tatur ad intestina. ¶ Et causa cuiuslibet est
aut in se aut ex communitate aut vtraque.
¶ Stomaci autem causa et in se est si sit ex cibo
vel alys superuenientibus debilitas eius et
caloris ipsius multiplicantis ventositatem
aliquam que est causa doloris. ¶ Et comu-

nitate causa est multa effusio melancolie de splene ad stomacum ad excitandum appetitum cum superfluit: aut concursus superfluitatum ad ipsum apud tollerantiam famis. ¶ Inquit enim Aboaly. Tollerare famem putridis stomacum replet humoribus.

Causa autem secundi est effusio colere de epate ad stomacum iuuande digestionis gratia: que ambe non ledunt in principio: quoniam ambe cadunt in profundum cumque cibus supra eos vermiscet eas mouentur cum cibo: et faciunt dolorem et quod currit: et ascendit ad os stomaci educitur vomitu: et quod ad fundum descendit educitur egestione et quiescit dolor. ¶ Tertij vero causa est imbibitio predicti humoris: vel collectio apostemosa in ipso: que nec supnatat vt vomitum faciat: nec descendit vt cum secessu egrediatur. ¶ Quarti causa est effusio catarrose materie ad ipsum de cerebro in quo multiplicata extitit hora digestionis: et facte in sompno maxime: nec extunc descendit et infert dolorem et cum vomitu educitur cessat. ¶ Quinti causa est repletio extensiua ipsius quo ad vasa. Sexti causa est disturbatio digestionis: que ventositatem multiplicat. ¶ Septimi causa est diuersitas rei assumpte. ¶ Octaui causa est frigiditas aque que indigestibilis: et nature contraria est. ¶ Noni causa est ventositas in eo. ¶ Decimi causa est flegma multiplicatum in stomaco. ¶ Undecimi causa est materia predicta in stomaco generata extra massa. ¶ Et si est periodicus causa est dispositio particularum mittentium aliquarum ipsius recipientis et generantis. ¶ Inquit. n. Galienus: quecunque in periodis exacerbantur febres particularum innascuntur dispositionibus: mittentium uel recipientium: attrahentium et generantium. ¶ Ultimi vero causa est motus humoris naturalis vel sintomaticus. ¶ Signa autem doloris sunt sensus corruptus: quia nociue rei presentis perceptio: que si fortiter imprimat et dolor non sentiatur mens egrotat vt voluit ypocras: cum ait. Quicunque dolentes aliquid corporis plurimum doloris non sentiunt. hos mens egrotat. ¶ Et signa specierum eius sunt nota ex earum proprietate vocabulorum. Et signa causarum specialium et principaliter. prime sunt signa debilitatis superius dicte. ¶ Signa vero secunde sunt excuntia predicta post dolorem ad que sequitur quies ipsius. ¶ Signa igitur tertie sunt singultus vel apostematis signa. ¶ Quarte signum est descensus catarri cum dictorum priuatione excuntium ac signorum apostematis dicti. ¶ Quinte signum est manifestum. ¶ Sexte cause signum est manifestum. et tumor circa stomacum cum grauedine. ¶ Et etiam signa septime cause sunt manifesta. Et similiter octaue. ¶ Et none cause signum est repletio extensiua cum impetu superueniens ac si ictu percutiatur. ¶ Decime est sensus grauitatis. Undecime vero cause signum est dolor continuus cum malitia complexionis stomaci et dispositionis ipsius ab eo: quod inueniatur in aliis membris. ¶ Et cause vltime signum est dispositio particularum predictarum apparens. ¶ Signa permutationis eius sunt. Nam si permutatur ad cor et est cum materia et est calida et fumans: accidit debilitas pulsus: tremor cordis: sincopis: et sudor frigidus: et extremitatum frigiditas: et diuisia seu spiritus offensio non continua que sunt mali signa et quandoque mortis. ¶ Et signa permutationis ad cerebrum et neruos est peralesis et antecedit eam congelatio stupor scotomia et vertigo. Et signa permutationis eius ad intestina et est cum materia est frigida grossa: ventosa sunt yleon et collica et dolor arteticus ex permutatione ad iuncturas. ¶ Cura Cura doloris stomaci duplex est intentio generalis. s. et specialis. Generalis est que causas impedientes ipsum generales: que sunt tres. s. mala complexio diuersa solutio continui: et vtrumque complectens. s. vt apostema considerat remouendas: et est eadem ei quam supra in cura sode diximus. ¶ Specialis est que speciales causas hic enumeratas et alias consimiles est abscindens prout membri natura. s. stomaci innuit que auxilia eligit sibi conuenientia: et sunt propria. presupposita ergo generali vt in est premissis ibidem: et in hac particula nota speciale prosequamur attente sine dilatione. est. n. talis dolor fortis etiam si ex leui sit causa. Imprimit enim in stomacum quod membrum ceteris membris sensibilibus est secundum. G. et sic magis est perceptiuus ipsius: et proinde maioris nocumenti impressio eius: ac nocumentum ad principalia et vniuersum corpus extendit quibus alligatur vnde necessaria insurgunt pessima et verenda. ¶ Sic equidem raro est adeo paruus quin fortis fit. Et raro est fortis: Quin resoluendo spiritus virtutem prosternat. Ob

q̄ frequenter mortis est prouocatiuus cum
supereccedat modum: quo casu mitigare
oportet eum primo deinde causam eius imp̄
mentemque quecunque sit auferre. ¶ Si vero sit
suauis nature tolerabilis tantum causā eius:
oportet abscidere. Auferendo enim eam sic
et dolorem auferimus. Sit enim. H. mitiga-
tam doloris super excessum vt infra de cura
dicemus artetice sunt duplicia: quedam suspi
ciunt et pertractant causam impirmentem: et
percipientem simul: et quedam solū causam p
cipientem: et non impirmentem nisi calida fu
erit et subtilis. ¶ Prima sunt duplicia frigi-
da apocrustica: qualia sunt rose mirta: rubus
folia vitis salicis citonia sumac: spodium sā
dal. et similia: Et alia sunt calida temperata.
Primum gradum non excedentia stomaco
conuenientia communia et propria: qualia sūt:
camomilla mellilotum anetum anisū apiuz
semen caulis: napi: amomum absinthiū squi
nantum amigdale: fenugrecum: semen lini:
radix altee: malua: ysopus humida et cerotū
eius et similia in primo gradu calida et proꝑe
quando cum eo fuerit consolidandi potētia
sicut gūmi prunorum et ceresorum terbentia
amidum crocus et laudanum. Hec et ipsarū olea
feces et aque exterius applicare secundū om
nem modum. s. embrocationis infusionis epi
thimatis cum spongia filtro panno lana stu
pa in vesica vitrea balneo in sacellis inclusis
cataplasmata emplastrata et cerotis inunc-
ta. Et quedam ex eis interius sumpta: et cō-
posita per modum apozimatis. Et ex eis est
sompnus qui retrahendo sensum et calorem
materiam digerit. ¶ Prouocantium autez
somnum: quedā sunt frigida et stupefactiua:
que infra specificantur. quedā calida vt ane
tum et oleū eius: vsnea mirra crocus flos āig
dalarum et similia. Et inebriantia vt vinum
purum et fumosum non antiquū: quoniā se-
cundum. H. vigilias gignit. Et gallia et cro-
cus in vino gicaria amemū armel: et marma
cur a teal. permixta cum vino inebriat magi-
fice. Et agrimonia sunt capite posita a proꝑ
etate facit dormire. ¶ Prouocentur ergo sō
nus si frigida fuerit causa doloris: cum calis
predictis: et proprie si per interius approxi-
manda prouocare intendas. Si vero fuerit
calida cum frigidis. ¶ Si vero per approxi
manda exterius cum quolibet poteris ꝓuo-
re et cum eo quod a proprietate habet ꝓuo-
care intus et extra. ¶ Secūda vero sūt nar-
cotica stupefacientia quorum multe sūt spe-

cies in fortitudine et debilitate stupefactiōis
differentes eorum enim fortius est opium.
Unde Abo. ex opio cum castoreo iuuatur
quandoque stomacus lapsus ex dolore. dein-
de poma mandragore semen eius et cortex
radicis eius. Deinde papauer et iusquiam'.
deinde solatrum. deinde coriandrum et mu-
cillago psilij. deinde nix: et vltimo aqua frigi
da. ¶ Inquit enim ipo. dolores et tumores
et podagra si in rubeum fuerint tendentes a
que frigide infusio refrigerat et atenuat: stu-
por enim mediocris quem inducit soluit do-
lorem. ¶ Alia vero sunt ex his composita:
vt tiriaca filonium: mitera magna: athana-
sia Et alia anditota magna ¶ Que omnia
secundū ordines approximabitis prout sup̄
in libro consolationis diximus: que cum te
habente virtutem et proprietatem confortan
di et defendendi stomacum misceatis vt est
ta mastix spica et castoreum. ¶ Et ex eis est
dolor inductus in aliquo extremorum vehe
mentior qui denigrat ipsum sicut ipo. dixit i
afforismis ex eo quod trahendo virtutē sen
sibilem ad remota sensum minuit in stomaco
¶ Et ex eis sunt cibi et potus grossum ge-
nerantes sanguinem vt lentes: frumentum
coctum carnes bouine extrema et viscera a-
nimalium et pisces magni: et vinum magnum ni
grum spissum et ponticum: qui sensum ope-
rantur obtusum et acutum inspissant et obtu
dunt humorem. ¶ Que vero causam specu
lem abscidunt imprimētez sunt diuersa secū
dum diuersitatem ipsius superius numera-
ta. Aut ergo causa est debilitas stomaci et ca
loris digerentis ipsius: et huius cura est due
res. s. confortare et resoluere ventositatem
tradidimus hic supra que sunt illam cōplen
tia et per quē modū. ¶ Et si quidem sic p cō
municantis visum et ex effusione materie ml-
ce de splene ad ipsum cura est quatuor res.
prima est splenis euacuatio. secunda ē mate
rie melancolice ad contrarium tractio vel ad
aliud deriuatio. tertia est ipsius confortatio
et ductuū ipsius apertio vt ad exterius expel
lat et nō ad stomacū. quarta ē stom aci cōforta
tio et viarum constrictio: vt ipsam repellat
fluentem et non recipiat. ¶ Primam com-
plent euacuantia ipsum proprie: vt est epi-
thimum: polipodium: lapis lazuli: armeni:
mirabolani indi: emblici: bellirici et similia.
Et si fuerit cum peccato sanguinis flobo-
mia de basilica sinistra vel de sceylen sinistre
manus vel emoroidarum apertio. Inquit

enim Galienus. in maximo enim dolore: et in acutissimo apostemate nulla melior medicina hac esse potest. ¶ Secundam rem com plet ventosaꝝ positio ī ipocūdrio sinistro l'i a lio loco stōaci opōito ⁊ splēi vt ī zcib' l' iguib'. Tertiam complent capar' scolopendria tamariscus intus ⁊ extra ⁊ per oēm moduꝫ ap proximata. ¶ Quartā rē cōplent calida styp tica stomaco approximata intus et extra. intus vt mirob. conditi citonia condita xiloal. cinamomū spica macis ⁊ alie spēs appropa te et cibus preparatus cū eis ⁊ aceto: ⁊ pot' vi ni puri in quo decocta sit peonia ministrar'. ¶ Extra vt spongia madefacta in aceto ca lido cum spica mēta ⁊ mastice. ¶ Si autē ex tractu superfluitatū ad stomacum tempore famis cura est altero duorū modorum sic do cui. Abo quia aut cum euacuatōe ante cibū p vomitū: aut cum assūptione alicuius lubri ficari ante cibum quod ipsū deponat de stōa co ⁊ est notum. ¶ Secundi cura est similiter quattuor res. prima est mitentia epatis eua cuatio quā complent absinthiꝫ succus ⁊ vinū eius ⁊ reubarba. cassief. tamarindi māna ⁊ mi rob. citrini. ¶ Secunda est materie deriua tio quam ventositatis in dextro ypocundrio: complet vel in dorso renibus ⁊ iguinibus. Tertia est confortatio epatis quā cōplēt ab sinthium eupatorium in decoctione seri cap ni vel aqua fructuū vel succus rosarū ⁊ endi uie ⁊ similia intus et extra approximata sm omnem modū. ¶ Quarta est confortatō sto maci ⁊ viarum constrictio ne recipiat influē tem coleram quā complent citonia pira sor ba nespila sumac granata muça interi' exhi bita ⁊ rob ipsorum panis cū vino et extra ci me rubi spodium ⁊ folia vitis cum sanie ⁊ a gresta emplastra: ⁊ alia que superius diximus in prima particula. ¶ Tertij curam habuisti hic supra de cura male complexōis cum ma teria: et de cura apostematis. ¶ Quarti cu ra est sicut catarri. ¶ Quinti cura est vōit': ⁊ abstinentia. ¶ Sexti cura est vomit' ⁊ or dinata comestio ⁊ bibitio. ¶ Septimi cura ē vomitus ministratio rei frigide tēperate: vt sunt granata persica parū muça ⁊ acria. Et si cum modicatione ipsū sedant magis fra: vt lac acetosum succus macianoꝝ aqua fra: ⁊ similia et succus foliorum vitis exteri' ap plicatus cum sanie ordei. ¶ Octaui cura est vomitus ipsius ⁊ ministratio rei calide int': vt çingib. gaf. cinamomi galange diacalam ti ⁊ diatrion ariace ⁊ silium. ¶ Extra vt est

absinthiū emplastrum cum vino aut melle pā ni calefacti ⁊ fumigari cum spica: ⁊ lignoal. ⁊ vnctio cum oleis calidis supra dictis. f. ō li lio aneto nardino masticino ⁊ de piper: bus: ⁊ balneū in delicatis proprie ⁊ in robustis: et empso materia calefactiō ⁊ confortatio in an tidotario nostro dicto. ¶ Noni cura ē cura ventositatis ⁊ inflationis: ⁊ ex appropriatis est ius galli antiqui ⁊ darsesehan andagoga ⁊ sal gemma spica castoreum galanga ⁊ con fectio eius. ¶ Decime cura est ventositatis stomaci cura supra In cura ventositatis sto maci dicta. ¶ Undecimi cura est cura ma litie complexōis stomaci cū materia flica quā hic diximus. Et proprium est agaricus trā glutitus. ¶ Et si est mansiua est eadem cura: sed fortior. Si vero sit periodica ⁊ permuta bilis dispositionum particularum correctio ipsius est curatio que ex cura secunde et ter tie cause tibi est manifesta si xp̄us tua illumi natio sit quem timebis. ¶ Pillule Ipocr. quas R. in suo antidotario ponit experte sunt et de vltimis ad dolorem stomaci ex q̄ cunq; causa si dentur tres vel quinq; pondē ris. ʒ. i. precedente digestione: cum oximelle squillitico et gelenjabin et aqua decoctionis: mente sicce et anisi: ⁊ feniculi ⁊ ameos si ma teria fuerit grossa viscosa et difficilis eradi cationis vel cum sirupo acetoso et predictis si facilis: et nos infra ponemus capitulo de cura scrofularum. ¶ Aboaly si dolor stoma ci ex ventositate fuerit pacfocata in stoma co: aut in eis que sequuntur cum conferunt ei grana lauri et ciminum assatum cum mel le confecta stomaco applicata per modū em plastri: vel euaporata cum vino. ¶ Et si est dolor ex mīa inflatiua: tunc oportet vt eua poratio fiat cum allumine et dragaganto cōtri tis cum acetoso aceto: additis ramis aneti: contritis. ¶ Dolor autem qui fit post cibum et non sedatur nisi vomitu malus est et recti us vt sumat aliquid melius ante cibum. Et vt consideres causam illius ex capitulo vo mitus et euacues illud quod oportet euacu are ex infusione aloes et similibus. ¶ Dein de administra trociscos de stella: qui valent ad dolorem stomaci: et ipsi recipienti super fluitates expulsas ex reliquis membris. Et ex eis que conferunt ad hoc est: vt suma tur olibani masticis nigelle ameos corticum fisticum viridium et xiloaloes crudi omniuꝫ: ana partes equales: terantur et cribellent: ⁊ conficiantur cum melle emblicorum. Et su matur ex eis omni die ante cibum quātitas

ʒ.ij.vsq ad aur.ij. ¶ Et confert etiam mini-
stratio coriandri et sirup' granatorum cum meta.
Et ex eis que conferunt dolorib' stomaci cum
proprietate secundum quod testatur Albo. sunt pel-
les intrinsece stomacorum auium et proprie galli
narum exiccate et puluerizate et bibite cum vino
et carnes obstracorum neque decocte neque assate.
Et radix peonie et semen eius. Et etiam ʒ.ij. ex
succini bibunt cum idromelle ad dolorem: et mor
dicationem et corallus suspensus ad collum ita
quod tangat os stomaci. ¶ Confectio trocisco
rum stelle qui in potu dantur ad dolores sto
maci valde profundos. Recipe spice masti
cis cinamomi thuris squinanti castorei mirre:
piperis mandragore seminis iusquiami ab
sinthii opii aloes: ana ʒ.x. informentur trocisci et
dentur in potu ʒ.ij. cum vino: et sunt de vltimis
et summis in masculis. ¶ Item confectio troci de ros
maior conferens ad dolorem stomaci et malitiam
digestionis: inflationem et incepcionem idropisis et febri
bus antiquis. Recipe: rosa ʒ.iii. xiloaloes:
spice masticis cassie lignee florum squinanti cla
momi absinthii romani: ana ʒ.i. informentur tro
cisci cum vino veteri: et dentur in potu cum aqua ca
lida: quorum dosis sit ʒ.ij. ¶ Confectio alia
troci de rosis minor ad dolorem stomaci sicut
cum quo est humor colericus et ad inflationem anhe-
litus: et malitiam digestionis. Recipe rosarum ru
bearum tritarum ʒ.x. spice: aromatice: masticis:
ana ʒ.i.s. informentur troci cum vino: quorum dosis
sit ʒ.ij. ¶ Trocisci andromaci facientes ad
dolorem stomaci et difficultatem ventris: et difficul
tatem vrine. Recipe se. apii ʒ.vij. seminis ani
si ʒ.iij. reuseni piperis albi: florum squinanti ca
storei spice cinamomi opii: ana ʒ.i.s. aloes suc
cotrini masticis croci ana ʒ.i. absinthii ʒ.iij. te
re et cribella et confice cum succo mente: et in-
forma trociscos et vtere. ¶ Ipo. medicamen
confortans stomacum et virtutem eius fugans do
lores et faciens accelerare digestionem. Recipe
galange masticis lignialoes cinamomi: seis
mirre: ana ʒ.iij. eufragie anisi: ana ℥.s. cinci ʒ.i.
corticum fisticum exteriorum olibani ros. ana ʒ.ij. spi
ce ʒ.i. sal gemme ʒ.iij. zuchari administrati:
vel sirupati cum aqua ro. lib.ij. dosis est a ʒ.i.
vsq ad ʒ.i.s. ante cibum et post. ¶ Aliud quo
dolores eius ex grossis et viscosis humoribus
sepultis in stomaco et eius villis: et est conueni
ens senibus proprie et ieme. Recipe bachar
lauri anisi: ana ʒ.i. piretri vltramarini zinzib.
galange ana ʒ.iiij. masticis mirre: ana ʒ.ij. mel
lis lib.ij. aceti lib.i. dosis est ab ℥.s. vsq ad i.
¶ Gal. medicamen valens ad infirmitates sto

maci frigidas et dolores fortes. Recipe ana
piperum spice nardi zinzib. rosarum flor. camomille
squinanti centauree aristologie rotunde: ana ʒ.
vi. lignialoes ʒ.ij. Conficiantur cum melle in quo cocta
sit mastix et gal. dosis est ℥.s. cum aqua calida.
Aliud medicamen conferens ad dolorem stomaci
et epatis remouens putredinem ab eis et cali
ditatem et acuitatem colere citrine faciens digerere
cibum et confortans ea. Recipe rosarum ru. ʒ.x.
trociscorum diarodon liquiricie ana ʒ.iiij. gal.
calami aromatici spodii masticis lignialoes
ana ʒ.ij. trium sandal. ʒ.iij. se. portulace lactu
ce scariole: se. citrulorum mundatorum albarum mar
garitarum cum fenugrece rasure eboris draga
ganti gum. arabici: ana ʒ.i.s. camphore ʒ.s. con
fice cum sirupo acetoso: dosis est ʒ.s. cum aqua ca
lida vel frigida. ¶ Medicamen et maximum
ne nostra sanans vniuersos languores stoma
ci si ihesus xps voluerit omnes virtutes eius con
fortat: et vomitum sistit et ipsum proprie naturaliter
staurat quo nullum est melius. Recipe mirobolanorum
lignialoes mirre cinamomi: ana ʒ.v. cortic. ex
teriorum fistic. gal. spice ana ʒ.iij. eufragie ʒ.i.
coralli albi et rubei partes misceatur equalis ad
pondus omnium rerum sirupi ro. quod sufficit.
Pillule purgantes stomacum ab omni superflui
tate humorum et cerebrum: et remouent dol. Re
cipe absinthii masticis agarici: ana ʒ.ij. mirm
mirob. ʒ.iiij. turbit ʒ.x. epithimi orientalis sali
indi: ana ʒ.ij. penidiarum ʒ.iiij. ierepigre ʒ.v. su
ci ros. ʒ.iiij. diagridii repositi ʒ.i.s. fac pillulas cum
succo scariole. dosis est ʒ.ij. ¶ Confectio an
cardina diaciminum et diatrion piperon conse
conuenientia dixit Albo. ¶ Pillule que con
ferunt ad dolorem stomaci et singultum sunt
serapionis. Recipe aloes abluti ʒ.i.s. mastic
piperis: ana dauich. i. Conficiantur cum sir
pato. et aliqui addunt spice ʒ.s. ¶ Pillule
ad dolorem stomaci et nullum et eos qui pati
re nequeunt. Recipe aloes ʒ.vi. absinthii po
mule: ana ʒ.vi. masticis mente saracenice ana ʒ.
s. Confice cum melle. dosis est .v. ante cibum
vel post. ¶ Deinceps scribamus medicinas
que administrantur exterius et emplastris li
nimentis vnctionibus super stomaco et mo
dos eorum: et sunt ex necessitate cure langu
ris stomaci. aggregant enim et corroborant par
tes eius et virtutes et calorem ne resoluatur
et exalet indebite et destruunt in eo dolorem
et conferunt eius vite. ¶ Emplastrum sta
grij ad dolorem stomaci epatis: et matricis:
et apostema cum linitur exterius et administra
tur inferius in lana linita cum camomilla.

Recipe croci. ʒ. ij. bdelij masticis cal. aromatici aloes ligni aloes (?) hũide añ. ʒ. viij. cere. ℥. iij. adipis anseris. ʒ. x. ysopi sicce ⁊ hũide. ʒ. xxx. olei nardini quãtũ sufficit. ¶ Calefactoriũ ad dolorẽ stomaci frigidũ. Recipe cinerẽ calidũ: ⁊ iple passidẽ quã vino ⁊ de sup asperge: cimas origani ⁊ inuolue in pãno lineo: ⁊ superpone cũ cõpressione. ¶ Jdẽ operat tegula ignita extincta in vino greco ⁊ supposita stomaco. ¶ Sunt etiã experta calefactoria sicca ex sale ⁊ milio vel furfure sm ipo. ex bãida ex spõgia madefacta in vino decoctionis anisi feniculi. absinthij ⁊ camõille. ¶ Vnguẽtũ ad pdcã Recipe: aloes masticis olibani. mirre. ana. ʒ. ß. corticũ granatoꝝ. rosaꝝ. anisi galange. gar. añ. ʒ. iij. olei ros. camomille: añ. libr. i. cere. ℥. iij. bullitis oĩbus aceto ⁊ cera post perfectam decoctionem supasperge in fine spẽs pdictas pulũizatas benẽ agitando donec fiat vnguentũ de quo puncto stomaco supasperge mirrã ⁊ masticẽ lineũ pãnũ: ⁊ lanã: succidã calidã superpone. ¶ Linimẽtũ aliud nostrũ cõfortãs stomacũ ⁊ omnes eius opones ⁊ remonẽs opilationes dolores ⁊ ventositates. Recipe olei nardini lib. i. ⁊ fac bullire cũ sansuco trito bullitõe vna postea pone cere. ℥. iij. ⁊ fiat vnguẽtũ cũ mastice mirre terbẽti nelaudaniaã. ℥. i. ⁊ vnge ⁊ superasperge pl uerẽ anisi ⁊ rosarũ. ¶ Aliud ad eandẽ infebricitante. Recipe olei mirtini ⁊ ros: añ. ℥. ij ⁊ bulliant cũ mastice ⁊ olibano ⁊ vnge stomacũ ex eo ⁊ supasperge puluerẽ ros. ⁊ granatoꝝ: ⁊ remonet vel arcet nauseã. ¶ Ad idẽ Recipe succi solatri ⁊ succi absinthij anisi añ ʒ. iiij. farine ordei. ℥. iij. masticis. ℥. i. rosaꝝ rubeaꝝ puluerizatarũ. ʒ. ii. fiat ꝯmixtio ⁊ vnge Aliud quod administrat qñ oĩa alia nõ ꝯualerũt: ⁊ sedãdo dolorẽ arcet võitũ ⁊ nauseã: et fluxũ. Recipe colofonie terbẽtine olibãi: añ ℥. i. sanguis draconis mumie mirre sarcocole añ. ℥. ß. rosaꝝ corticũ granatoꝝ: añ. ℥. i. Jnfunde stuppam ⁊ superpone.

¶ Capitulũ decimũ septimũ de nocumẽtis appetitus ex quibus est debilitas: seu diminutio destructio seu ablatio ⁊ corruptio.

Destructio seu ablatio appetitus et ꝗ diminutio seu famis que ẽ sm. G. cibi indigẽtia seu desideriũ cali. ⁊ sicci sicut sitis ẽ indigentia potus ⁊ desiderium frigidi ⁊ hũidi cuius organũ ẽ os stomaci natura instituit sũt note: sũt. n. spẽs nocumenti appetitiue actõis quod ẽ triplex sm. G. scilicet ablatio eius ⁊ ẽ cũ stomacus nihil appetit ⁊ diminutio eius: ⁊ est cum appetit parũ respectu consueti: et eius corruptio que ẽ cum appetit inconuenientia: sed de hac infra distincte dicetur patris sapientia succurrente ¶ Cause autem eius ex notitia causarũ naturaliter perficientiũ ipsum possũt haberi. Jnquit ẽnim Galienus contrarioꝝ contrarie sunt cause. ¶ Cause autem perficientes ipsũ appetitum naturalem sm. G. sũt quinq; .s. inanitio mẽbroꝝ: naturale desideriũ eorum trahens: suctio venarũ: stomaci sensus ⁊ desiderium animatum cõplens. Si ergo auferatur: aut destruatur illud erit: aut quia mẽbroꝝ inanitio nõ precessit: aut quia naturale desiderium fuit destructum: aut quia venarum suctio nõ interuenit quibus mediantibus mẽbra trahũt a stomaco ⁊ intestinis sicut radices arborum a terra: aut qa organuꝫ appetitus. i. stomacus suam inanitionẽ non sentit vt in bolismo: vnde animatũ desiderium. i. voluntas replendi nõ sequatur: que fames esse dignoscitur: aut quia nulla affuit.

Primi causa ẽ repletio mẽbroꝝ ⁊ ꝓpe ex humoribus crudis constipatio poroꝝ: ⁊ caloris naturalis debilitas ⁊ occupatio ipsius in rectificando hũores crudos ⁊ grossos ⁊ digerendo ⁊ administrando ipsũ loco eius: quod dissoluitur: vt in animalibus accũbentibus in cauernis sanis ieme est videre: et in valde pinguibus: ⁊ in febricitantibus fe. flica.

Secundi causa ẽ quia licet precesserit ianitio sensibilis vel insensibilis: tamen quia fuit vltima ⁊ superflua sic naturale desideriũ: et naturam destruxit: quia a venis trahere nõ potuit: vt in vlceratiuo fluxu: ⁊ ꝓprie sanguĩneo ⁊ febribus acutis: ⁊ ꝓpe pestilentialibus ⁊ ethicis est manifestũ: ⁊ etiã ĩ cõualescẽtibus ⁊ superfluo exercitio ⁊ resolutiuo ⁊ diaforetico sudore ⁊ fame diuturna ⁊ similibus ¶ Tertij causa est venarũ ⁊ epatis debilitas seu opilatio sicut in apostẽate epis ⁊ febribus pacientis: ⁊ fluxu epatico ẽ apparẽs. ¶ Quarti ẽ que ẽ ĩ organo. s. stomaco ⁊ ẽ multiplex cã. .s. interior ⁊ exterior. Et interior ã ẽ ꝓpria stomacalis ex cõitate. Et stomaci ꝓpa ẽ qlz egritudo destruẽs sẽsũ eius alatũ sibi vltra naturalẽ ⁊ cõem additũ vt trahat nõ solũ ꝓ se. ſ ꝓ toto quod desideriũ alatũ ꝯplet. ⁊ tñ ep lꝫ ꝓ toto trahat illud tñ ñ lꝫ vt stõac⁹ eo ꝙ trahit ab ic⁹ ⁊ a primo: ſ ifra de hoc sũme tertie capłõ pelo dicet si xp̃s ãnuerit. Et primũ cuẽiens ẽ mala ꝯplõ pura vł cũ materia ⁊ pura vel calida ⁊ sicca per se vel ꝑ accidẽs

illud operans p se: q auferens cum appetitus
cibi qui e calidus et siccus q ca est frigiditas:
et humiditas et inducens in eo ca appetitus po
tus q est frigidus et humidus sic pnat famem et in
ducit sitim q ita sit p3 in iter agentibus i
aere calido et estatis tempore: et in exercitantibus
et balneantibus in aq calida in quibus e videre q
deficit fames et sitis augetur. In yemps aut cre
scit fames: et diminuit sitis. ¶ Per accns aut
q no sit calitas resolnes et inaniens stomacum
vt i canino appetitu l3 raro sed dissoluens vt
lu longitudinale trahente et ex humiditatem: et
trahes ex aliis ptibus circumadiacentibus ad ip
su: et repellendo stupefaciens frigiditas humiditas:
q no sit temperata vt pdicta corpus ad natura
le nec supfluens pax vt i canino appetitu: s3
valde adeo vt paliticu faciat: q destruit sui
sensu et attractiua eius et naturale virtutem
vt in bolismo seu materia aut gnata: aut in
fluxa. Et gnata vel ca dissoluete et replete
et calefaciente frigida viscosa grossa adhe
rente et sensu obtudente. Influxa primu est
aut a cerebro vt in catarrio aut ab epe: vt in
substinentia famis que stomacu putridis re
plet humoribus epe no hnte de bono sanguie
nisi quantu sibi sufficiat vel no putrid q s3 bo
nis epate de bono hnte plus q sibi sufficiat:
vt innuit. G. vt supra dictu e. Aut etia a sple
ne cu mitia mitiam innitat illi que repleat vt
mitiam adustam que calefaciat locu appetendi.
aut a toto corpore vt cu pcessit vomit vio
lent et freques qui debilitauit stomacum: et
prouocauit cursu superfluitatu a toto corpo
re ad ipsu: vnde factus sit lacuna supfluita
tu. ¶ Ex communitate vero ca: et e absoluta e
prima vt in egritudinibus cerebri f. soda litar
gia stupore et similibus. Et qnq e cu communita
te nerui vt vie intermedie inter cerebru et sto
maci orificiu: q sit paliticus aut i egritudini
bus epis dictis i quibus debilitat naturalis vir
tus eius no solu appetitiua i radice: vex etia
ex pnti i stomaco et toto corpore. Aut i egri
tudinibus splenis q no mittat mitiam: aut i
egritudinibus intestinorum vt in disinteria: vel i
vermibus existentibus in eis: et pungentibus ea q
bus cocat stomacus: s3 qnq cibu pcipiedo
de eo ca sit appetitus caninus vt ait Albo. s
illud consideratione indiget et alia debilitantia di
cta capitulo pmo que mouet ipsu ad expel
lendu seu vomendu et no appetendu: aut pp
matricem vt accidit i retetione menstruorum et i pn
cipio i pregnationis scilicet sibi accidat tunc cor
ruptio appetitus magis et nec sit vere contras

absoluta. ¶ Exterior vero ca est ca pmitiua
ex aere calido resoluete virtute suo excessu
vel dissoluete humiditate et replente no consu
mate aut frigido suo excessu stupefaciente et p
hibente resolutionem vt i debilibus natura vt
solu recludente calore ad interiora et calefa
ciente stomacu vt in robustis natura et exer
citiu supfluu resolutiuu: et quies nimia. ¶ In
quit. n. ipo. derelinquentes exercitiu frequenter
ebetam incurrunt: vigilie superflue: et somnus
supfluus: et propter insuetus q stomaci molit
et coctu reddit vt ait ipo. Cibus supfluus cali
dus vel frigidus et huiusmodi vt supra capi
tulo de debilitate dictu fuit. ¶ Potus aq fre
quens: et propterea i ieiunio. Inquit. n. ipo. qui
aqua frigida ventre biberint inanito eorum cor
pora in defectionem adducit. Potus q vini
antiqui qui e ca sitis no famis vt au. Aliter
p accidens possit esse ca appetitus: q similitudi
ano et accetat. Dimissio etia potus delectabili
i habentibus meatus epis angustos supfluus
repletio et inanitio predicta: et aie accidentia vt
tristicia timor ira imaginatio rei abominabi
lis et pnitia eius et similia. Et destructio: seu ca
sus appetitus in egritudinibus cronicis e ma
lu p via signi et cae: vt ait ipo. in affo. ¶ Sed
scias q cae destructionis appetitus sunt ipse e
edem cae debilitatis ipsius cu fame et ipsa fa
cta a frigiditate e deterior. facta a caliditate
eo q frigiditas est accuens appetitui n destru
ens. ¶ Signa vero quibus habent cognosci
sunt sensus qui operatur i eis et inuenitur: q ni
hil vel paru inueniat appetere: respectu eius
quod consueuit appetere. ¶ Cae vero signa
et pmo pme cae habentur ex dicta pte. Que
que tales crudos humores habuit multiplica
re et ex humiditate grossa et pingui colore liui
do et plumbeo. ¶ Inquit galie. color enim cor
poris humorum dominiu ostendit cu priuatione
ois insensibilis vel sensibilis euonis: et prope
p potos. Ex complexione etate tempore regione
te et aliis similibus circumstantiis. Inqt. n. ipo. co
templari oportet tempus, etate et cetera. Et qcu
in iunctura abstinentia longa no minuitur corpus
n3 ex fe. longa. Inquit. n. ipo. febricitantibus
no oio in supficie pmanere: enim corpus mini
ere magis eo q s3 na3 longitudine3 medii si
gnificat q bonorum cruditate et potorum ostipatione co
dit. et ex pigritia corporis et ostidia aie tardita
te motus turgiditate et ypocundriorum suspensi
one: et excretu cruditate. ¶ Secunde ve cae
signa sunt signorum predictorum contraria cum
inuentione euacuationu sensibiliu vel in se

stibilū vlceratarū enarratarū hic in adducē
exēplū et proprium signū ē debilitatis appe-
titiue virtutis: 7 est vt preparentur ifirmo ci
bi quos desiderat: 7 cū ministrant̄ sibi: 7 gu
stat vituperat illos. ¶ Tercie etiā cāe signa
ex hijs que in exemplo adducūt sūt manife-
sta. ¶ Quarte vero cāe que in organo consi
stebat. s. stomaco signa sunt quia sit inanitio
nem suā nō percipiēs 7 apud trāsglutionē rei
acute puta piperis nō sentiet ardorē: nec seque-
tur singult⁹. Et si quidē sit eius causa inseri
or: 7 sit mala cōplō eius propria puta calida vl'
frigida signa superius hūisti. 7 ex eius signis
ē si sit calida sitis 7 iuuatur potu aque frigi
de vel cibi frigidi actu. nā alterando discrasi
am eius excitat appetitū ablatū. Sic. n. est
videre q̄ febricitanti redit appetit⁹ cū recē
ptione panis infusi in aqua. Si vero sit fri
gida signa erūt cōria. Si vero sit mala com
plexio cū materia generata in eo signa stoā
ci sunt debilitas 7 discrasia precedens cū mali
tia regiminis. Si sit calida erit sitis amari-
tudo oris 7 eructuatio fumosa 7 excitatio co-
lerica: 7 ex assūptione cibi et potus frigidi: 7
abstersiui appetitus excitatur. Si vero sit
frigida signa erunt contraria: 7 cū incipit co
medere cibum 7 potū calidū abstersiuū exci
tat̄ appetit⁹ materia. n. q̄ inherebat sua visco
sitate 7 sensū stomaci obtūdebat cū ex cibo:
vel potu tali abstergatur sensus stomaci red
ditur 7 appetitus. ¶ Signa vero materie i
fluxe sūt precedens mala dispō predictoꝝ mē
broꝝ cū inuentiōe catarri consueti vel cū
precedēte abstinētia inueniat̄ vel cū vōitu fre
quentato. ¶ Si vero cā debilitatis 7 destruc
tōis sēsus atq̄ desiderij stomaci sit ex cā cōi
tatis alioꝝ mēbroꝝ signa erūt inuētio seu p̄
cessio dispōnū seu egritudinū ipsoꝝ mēbroꝝ
q̄bus dictū ē cōpati. Signa vero cāꝝ extrin
secaꝝ sūt sēsus 7 inuentio p̄dictaꝝ ex re: 7 re
latu ifirmi vel astātiū ministroꝝ 7 facilē eueē
e⁹ 7 facilē cessatio q̄ i die vel nocte sequēte: vt
ait. H. ¶ Cura curatōis itērio ē duplex gnāl.
s. 7 spālis. gnālis ē tres res. prima ē ablatō cāe
scōa cōfortatio stoāci 7 proprie superioris ptis ei⁹
sensus 7 appetit⁹ viuificatio: 7 excitatio iam
diu existentis destructi vel sopiti. 7 cōfortatio ip
sius debilitati. tertia ē accitiū correctio: vt ē
debilitas sincopis 7 sitia. Spālis est quā ex
oīōe gnāis: s. appetit⁹ destructōis 7 debilitatis
i suas spāles cās accipim⁹: 7 in actū vel opa
tionē vnicuiq; spāli cāe cōuētes: adducim⁹
medicinas 7 propria auxilia demonstram⁹.

Si ergo cā destructōis appetit⁹ fuit defectus
inātiōis mēbroꝝ 7 ipsius cā spālis fuit repletio
ipsoꝝ ex hūoribus crudis cū poroꝝ cōstipatōe
7 caloris naturalis debilitas nihil vel parū re
solutis cura erit q̄tuor res. prima ē hūoꝝ ip
soꝝ digō seu adeq̄tio. scōa ē poroꝝ rarefac-
tio. tertia ē ipsoꝝ euātio 7 resolō. q̄rta ē ca-
loris naturalis cōfortatio. Primā rē cōplēt vs⁹
ciboꝝ potuū 7 aliaꝝ reꝝ n naturaliū calefaci
ētiū tēpate 7 extenuātiū: put i cura cordis:
specificauim⁹ nec 7 medicinaꝝ eādē virtutē
hūtiū: q̄s in cura male cōplōnis stomaci fre-
cū materia enarrauim⁹. Ex q̄bus ē sirupus
acetosus melinus cū seībus 7 radicibus 7 o
isopo calamēto origano anisos 7 silib⁹ 7 oxi
mel sq̄liticū 7 diatrion diacalamētū proprie: 7
diaciminū 7 silia. Scōam rē cōplēt fricatōes
tēpate i vniūso corpore 7 mite cū blādis ma
nibus calefactis cū oleis rarefaciētib⁹ 7 sibi
liātibus ibi supius enarratis. Et ex illis ē olꝫ
camōille anetinū de amigdalis amaris de me-
liloto 7 silia. Et balnea tēpata naturalia: vt
termaꝝ 7 artificialia ex aq̄s hūtibus virtutē
floꝝ herbaꝝ p̄dictaꝝ q̄ etiā pōne rei sūt cōueni
entia. Inq̄t Abo. ē āt cū balneū cibū indige
stū digerit 7 hūorē crudū maturat. ¶ Terti
am rē cōplent fricatōes fortes plongate 7 lō
ga mora in balneo resolutiuo: vt ē termarū
sulfureaꝝ 7 salsaꝝ 7 vnctōes cū resolutiuis
oleis vt oleo de croco de spica de costo d ire-
os 7 silib⁹ vel pronocātib⁹ sudorē: vt oleo de
apio de calamento 7 piretro: si nō fuint mīti
Si vero fuerint mīti q̄ i venis hūdent prece-
dat purgatio cū p̄dictis laxatis ibi supi⁹ di
ctis. Et ex propriis ē agaricus qm̄ virtus ei⁹
educit ex venis 7 extendit̄ vsq; ad extrēa cor-
poris: 7 p̄ducit virtutes aliaꝝ medicinaꝝ ta-
les hūores educentiū 7 alios vsq; ad ea: 7 cū
sit icolumis nō offendit valde stomacū. 7 ex
illis ē elleborus: s. albo reo hic qm̄ de malitio
sis valde nocentibus stomaco existit. Quar
tā rē cōplent p̄dicta oīa: 7 ieiuniū 7 abstinen
tia donec calor ignitat̄ 7 a grauamine releuet̄
Et ex approbatis ē tiriaca antiqua 7 mistra
ta post digōem 7 purgatōem hūoꝝ talium.
Consūit. n. reliq̄as 7 naturalē calorē a tota
substantia cōfortat vt ait Abo. ¶ Si vero
cā destructōis appetitus fuerit defectus na
ture 7 desiderij naturalis ex aliqua p̄dictaꝝ
euōnū vltimataꝝ: ls precesserit mēbroꝝ inanitio
Cura erit due res. prima est euationem illā
si adhuc perduret retinere. secunda est natu
ram paulatim resumere et confortare. Pri

manitatem complent que sunt illius cause in
anientis corectiua vel fluxus proprie retentiua: que supra in cura fluxus sanguinis ex
naribus diximus: et in cura cordis de sudore
diaforetico: et infra xpo iesu concedente di
cemus in aliis ex aliis partibus corporis pro
cedentibus ¶ Et ex communibus omnibus sunt
mirra karabe lutum sigillatum trocisci de karabe: et de terra sigillata: et succus et rob mir
te et similia. ¶ Et ex expertis per nos est tiriaca in hoc casu scilicet et vlceratio fluxu sanguinis deficiente virtute noua cum aqua: tu
mar eam vt ponit Albo. ¶ Secundam rem
complent cibi et potus faciles digestionis pau
carum superfluitatum et multi: et boni nutrimenti et cordiales: et etiam medicine vt electuaria et similia in quibus gradatim procedatur parum et sepe ministrando vt supra in
cura cordis diximus: quibus aliqua apperitiua paruper admisceantur vt vias alimenti
appeiant: que a stipticis: et ponticis fluxum
retinentibus fuerunt precluse. ¶ Inquit Galienus apertos fere eos qui secundum epar
exitus alimenti non solum in sanis: sed etiam
egris est securissimum. ¶ Et ex propriis est
cinamomum calamus aromaticus cum seline api: crocus cassia lignea spica: et similia:
apium maratrum petrosilinum: et proprie fi
sticum quod mundificat stomacum et epar: et
apperit nutrimenti meatus: et etiam ficus sicce
cum amigdalis vel nucibus: que apperiunt
opilationem in extremitatibus venarum: et
etiam quies et somnus in loco temperati aeris: et anime accidentia naturam debilitantia:
et confortantia vt letitia et gaudium tempera
tum. ¶ Si autem destructio et defectus appetitus fuerit ob defectum suctionis venarum
licet fuerint inanite et hoc quia fuerint debilitate vel ex mala complexione se. pacientarum
vel etiam ex qualitate farmaci alicuius acuti: vel ex frigiditate alicuius rei assumpte: vt
aque opii et similium vel fluxu epatico vt explanite. Cura est due res. prima est cause que
cumque sit abscissio cum his que in propriis ca
pitulis describentur. secunda est ipsarum venarum et epatis a quo sumunt principium: et
etiam virtutem atrahendi confortatio prout
in cura debilitatis epatis te faciemus scire si
annuerit gratia saluatoris. ¶ Sed siquidem
destructio: et defectio appetitus fuerit ob causam in organo. s. stomaco: quia suam inanitionem non sentiat quam venarum suctio procurauit fueritque eius insensibilitas ob causam in

teriorem in se ipso propriam que sensum obtundit ac eius desiderium animatum. Cura est
cause ablatio. s. egritudinis causantis: quam
proprio perquires capitulo. ¶ Et siquidem
fuit mala complexio dura vel cum materia generata: vel insfluxa curam eius superius habuisti.
¶ Si autem insensibilitas et defectus desi
derii causa fuerit ex communitate ad principium scilicet cerebrum a quo recipit sensum vt
in litargia et stupore destruente vel debilitan
te cerebrum et virtutem eius. Cura est due res
scilicet egritudinem cerebri corrigere si possi
bile sit. Si vero sit possibile signis pronosticis derelinque. secunda est ipsum cerebrum confortare. ¶ Primam rem complentia tibi supra diximus seriosius: etiam secundam. Et
ex illis sunt medicine simplices: et composite. Cibi sunt anclana caro gallinarum: et cerebrum earum: et caro: et ius serpentis confortant sensum: et vinum temperate sumptum
contemperat calorem eius: et sua temperata ca
liditate dilatat animam et spiritum multiplicat: et
ipsum clarum reddit vt ait Albo. ¶ Medicine simplices sunt olibanum: et cortices: et
scoria ferri sal gemma mirabolani bellirici: cal
cis aloes ambra xiloaloes confortantes sensum.
Infrigidatiuum et muscum: et oleum ro. camphora confortant ipsum calefactiuum: et lac mu
liebre. ¶ Composite vero sunt diambra diolibanum: diamuscum aromaticum rosarum
mitridatum et similia communiter omnia principalia et virtutes eorum confortant. ¶ Et siquidem sit ex communitate nerui existentis vt via
intermedia inter cerebrum et stomaci orificium
quia sit paliticatus. cura eius est cura paralisis
quam superius habuisti: et etiam cura exeamitio
lationis stomaci in pectore et via: quam diximus.
¶ Si vero sit ex communitate ad epar passum ipse
dictis egritudinibus. Cura est tres res. prima est
egritudinem quis sit curare quam in propriis vicem
capitulis xpo duce. sa est ipsum confortare vt in
proprio capitulo infra dicetur ¶ Et ex illis que confortant epar et etiam stomacum sunt vt in hoc casu expedit sunt cibi et medicine simplices et composite. ¶ Cibi vero sunt endiuia acetosa alimenti
et lactuca anua nouiter camelarum: et excitat appetitum rosa et aqua eius lactuca. s. et coriandrum
mer cucurbita: et semen eorum et aqua frigida quantitate quam non superet calorem: et extinguat ipsum.
Moderate enim supra omnes eius virtutes
confortat. Etiam et caro eius ad calores. ad frigidos
vero nasturcium menta allea cepe apium caparis
conditi: passule: et vinum stipticum piper:

et aromaticum et filiticum ad vtrosque. ¶ Medicine vero simplices ad ipsos frigidos confortatiue sunt: ameos: helbuch: acorus galanga et vinum purum: et melleraciũ conditum: et zinziber: et digerit materias vtrasq;: sũt etiam squinanti garabanum piper cuscuta: et ciperum folium absinthium origanũ zucharum album cassia gar. reubar. a compositione spica confortat ea et apperit: et sedat mordicationem stomaci sicut passulis: balsamus calamus aro. cupressorum. ad calidos vero spodium sandal. reubar. per accidens resoluendo colerã: et breuiter omnia abstersiua stiptica et aromatica. ¶ Composite vero sunt que infra dicentur suadente gratia trinitatis. ¶ Et ex illis est sirupus de absinthio de cuscuta de eupatorio trocisci de rosis de endiuia de eupatorio de absinthio de capil. veneris aqua fructuum et similia: electuaria: vt aromaticum rosarum et diambra diacinamomum: et similia. Tertia res est paulatim naturam corporis resumere vt superius dictum est. ¶ Et si quidem sit ex comunitate ad splenem materiam solitam nõ mittentem: quia fuit oppillatus: cura est apperire et confortare: que vero illam cõplent infra dicentur. ¶ Et ex illis que ambo hic insimul cõplent et cum hoc stomacũ confortant sunt medicine simplices et composite: que infra proprio capitulo dicentur. ¶ Et breuiter in sũma omnia que apperiunt opilatiões pulmonis et epatis apperiunt opilatões splenis et viarum eius: quando splenis opilatio nõ est fortis: quoniam quando fortis est vt asserit Galienus: necessarie sunt medicine fortiores illis: quales sunt caparorũ cortex: cortex tamarisci: et scolopendria agnus castus squilla et herba nominata grece asselim. i. mundificatiua splenis: et est cortex salicis et fraxinus de quibus in antidotario nostro fecimus mẽtionem capitulo de trociscis de caparibus. Interpretatur autem fraxinus. i. frangens saxum et habet mirabilem proprietatem contra duriciem splenis: et lapidem renũ et vesice: sed folia et lignum decoquantur in aqua ferrea et de ea quolibet die sumatur ciphus vnus in ieiunio simplex: vel cum oximelle squillitico: et fiant ex ligno eius vasa in quibus comedatur et bibatur: sunt enim efficacia et experta. ¶ Si vero fiat ex comunitate ad intestina patientia vt in disinteria et vermibus. Cura eius est cura passionis intestinorum. s. disinterie et vermium: que infra dicetur. ¶ Et si quidem etiam sit ex comunitate ad alia membra ex quibus

prouenit debilitatio stomaci: de quibus supra capitulo debilitatis fecimus mentionem: cura est illorum rectificatio vt ibi prediximus. Etiam si ex comunitate ad matricem: cura est due res. prima est eius scilicet matricis rectificatio. secunda est stomacum confortare: ne recipiat fumum vel materiam. ¶ Primum infra demonstrabitur. ¶ Secundum iam supra est premissum. ¶ Et ex illis que a proprietate habent stomacum confortare ne recipiat fluxum menstruorum ad ipsum est emplastratio ipsius cum fece vini non adusta. Et melissa: et acetositas citri prohibet fumos a corde: et stomaco et cerebro asscendentis a matrice quocunque modo fumatur. ¶ Si vero a causa extrinseca primitiuarum aliqua prouenerit: Ablatio ipsius eius cum erit facilis reditionis ad sensum et desiderium animatum: et appetitum. ¶ Secundam rem generalem complent confortantia predicta in capitulo debilitatis: et aliis capitulis. ¶ Et ex hiis que confortant os sunt cibi et medicine simplices et composite. ¶ Cibi vero sunt et que comedantur: et bibantur vt extrema animaliũ lac camelarum noviter fetarum: oliue salite: capares conditi cum aceto: apium trifoliũ cũ aceto lactuca et petrosillinum: lupinus non amarus menta comesta cum cibo: et salsamento: citonium secundum comunẽ modum administrationis excitat appetitum mortuum. Et proprie sirupus eius: fructus vitis siluestris nasturcium cum aceto: vinum acerbum aqua mellis: et aqua extinctionis ferri: virtutes de sideratiuas erigit omnes calamentum: fisticum: persica recentia non sicca: granata acetosa: morum de sceni acre. ¶ Horum vero quedam sunt confortantia et excitantia appetitum in calido. quedam vero in frigido: et quedam in vtroque: quas per te discernes: si sapiens fueris. ¶ Medicine vero simplices confortantes: et excitantes appetitum in frigido sunt habases: et sirupus eius: mastix: xiloaloes piper: ruta: absinthium semen rafani: radix squinanti: et aloes. ¶ In calido vero sumach: morum de sceni: ribes: et alii cibi frigidi superius seriose numerati. ¶ Composite vero infra dicentur. ¶ Tertiam rem complent que obuiant debilitati et sincopi: que superius in cura cordis diximus. ¶ Et ex ex appropriatis que in hoc casu conueniunt confortant enim et excitant appetitum est appropriatio odoramentorum delectabiliũ et ex cibis ibi firmo sic est edus lactens et gallina assata cũ

odoramentis interclusis in ipsis sicut est folium cinamomi gar. et alij ex herbis vt origano rosmarino et saturegia: et speciebus confortantibus et excitantibus appetitum: et sumpto sorbitionum velociter nutrientiarum: et panis infusus in vino frigido et in aqua frigida etiam calido. ¶ Confectio diaolibani boni ad frigus stomaci: et ad destructionem appetitus: et festinandam penetrationem cibi in corpore: et retinet fluxum ventris provenientem ex frigore stomaci et epatis. Recipe piperis calamenti spice macis cardamomi resine ameos anisi: nigele omnium ana partes equales thuris balaustiarum ana partes duas. Conficiantur cum melle dispumato et sit dosis. ʒ. iij. ¶ Confectio epithimatis ad idem. Recipe absinthij romani costi piperis albi gingiberis ciperi: ana. ʒ. v. olibani. ʒ. iiij. masticis. ʒ. v. calami aro. galitie squinanti gar. cinamomi ana. ʒ. ij. immitte misce facte ex vino veteri et aqua citoniorum: que aggregentur post horum contritionem et liniantur. ¶ Electuarium cum aqua citoniorum quod facit appetere cibum. Recipe aque citoniorum lib. iij. mellis lib. iij. aceti fortis lib. iij. decoquantur sup prunas: et accipe spumam eius deinde sumantur gingib. ʒ. v. trium piperum ana. ʒ. iij. terantur et misceantur cum predictis: et decoquantur donec fiat sicut substantia mellis: et detur ex eo coclear vnum: et est aur. i. et detur mane in ieiunio ante prandium per duas horas. ¶ Trifera mundificans stomacum a colera: et flate: et soluit ventrem cum facilitate et facit appetere cibum. Recipe mirabolanorum citrinorum: kebulorum emblicorum: et belliricorum ana. ʒ. x radic. liquir. ʒ. v. turbit albi mundati. ʒ. vij. gingibe. ʒ. v. cinamomi bell ana. ʒ. ij. terantur et cribelentur: et liniantur cum oleo de amigdalis dulcibus: et confice cum melle: et detur ex ea potio integra. ʒ. iiij. cum aqua calida. ¶ Composita bona ad excitandum appetitum mortuum. Recipe citoniorum pomorum pirorum mundatorum a corticibus: et granis et frustratim incisorum radicum feniculi apij et petrosilini capparorum ablutorum a sale bulliant in aceto: et aqua et vino ana partibus equalibus: et addatur cinamomi pulverizati et seminis sinapis pulverizati aliquod sufficiat: et adde daucos: et rapas. ¶ Salsamentum ex inventione nostra. Recipe mente sicce pulpe sumach panis assi ana. ʒ. i. infusi in aceto vel succo citoniorum acetosorum cinamomi. ʒ. ij. terantur et colentur et colature addatur parum ipsius aceti vel succi et vtatur. ¶ Salsa ex inventione nostra.

Recipe extractarum pullorum gabadorum et porcelorum ana. lib. i. fasianorum perdicum et aucularum parvarum ana. lib. ß. decoquantur in succo citoniorum acerborum: et succo granatorum: et vino acerbo ana equalium ponderum pulveris cinamomi. ℥. ß. et parum croci ad colorandum tantum decoquantur donec inspissentur succi et minuantur: ita quod carnes non opiantur ex eis deinde deponantur ab igne: et permittantur congelare in puteo vel cisterna. Et si non congeletur resideat in eo psilij. ℥. ß. ligati in pecia. ¶ Pillule que sumpte post cibum et ante tollunt ventris constipationem fastidium auferunt epaticis et spleneticis conferunt: et ipocondriorum inflationem tollunt. Recipe masticis gingi. cimini bl. thimi gar. seminis basiliconis: piperis longi ana. ʒ. i. piperis anisi maratri sileos ameos ana. ℥. ß. turbit albi et mundi. ʒ. vi. Confice cum succo absinthij da. vij. aut. ix. ¶ Pillule de absinthio et aromatico rosarum nostrum in antidotario scripsimus: sirupus de agresta. Confectio aleagiri: et de citonijs ad idem conferunt. ¶ Medicamen expertum appetitum bolismi. Recipe cardamomi maioris cubebe ana partem i. gariofili albi partes ii. dosis sit aureus. i. post vinum cum aqua tepida ieiuno stomaco ex frigiditate cum humoris vitio acetosi.

¶ Capitulum decimum octavum de mediis appetitus canini famis sincopalis et bolismi

Canina appetitus destructioni cognoscitur esse contrarius. In eo enim nihil appetitur. In isto autem superfluus in quantitate continua et discreta et assignatione eius non facta faciatur: et proinde caninus dictus est appetitus. Canis enim de sanitura multa et diversa appetens: que reperit comedens in tantum repletur ex eis quod eius stomachus non potens quicquid continere compellitur illud expellere ante digestionem vomitu: et quicquid sequitur vnde membrorum famitio non cessat: neque desiderium naturale nec venarum suctio nec etiam stomaci inanitio: et sensus eius quin immo frigiditas superfluens parum exterior vel interior pura vel cum materia frigida generata vel contenta in stomaco regnans os stomaci exprimendo inanitate: ac ipsum inspissatum tenens et pungitionem commotionem in eo generat que est similis suctioni venarum que excitat desiderium velut fames naturalis: sic semper appetit non ... quod recipitur membris appetentibus satisfaciat: quia

pelas fluit q̄ venaꝝ fuccio aſſequatur. Et ſi quid ſugatur mēbro nutrimētū non eſt ꝯue-niens. ¶ Inquit .n. G. non ex trāſglutitiſ ſed ex bñ digeſtis nutritur corꝰ. et ſic mēbra remanent in anita ꝛ āefacta ſupra appetētia ¶ Sic enim in corꝑo ē videre qui cum vnū inteſtinum ꝛ rectū vt habeat ꝓpter ꝙ cibū aſſūptum tam diu continere nō poſſit q̄ diu digeratur ꝛ mēbris diſtribuatur trahentibuſ immo fluat ſilis remanentibus inanitis eſt ī continuo appetitu. ¶ Aliqñ autem quod recipit naturaliter ſtomacꝰ cōtinet ꝛ mēbris attrahentibus deſtinatur ſugentibus venis: ſꝫ ad ea nō peruenit: qꝛ vermes multi exiſtētes in inteſtinis ꝑcipiunt vel trāſit ad mēbra: ſꝫ in eis nō remanet imo reſoluitur a forti caliditate ipſorū nō circūſcripta ori ſtomaci: ſed extenſa in corpore toto: vnde remanēt inanita: ꝛ ſemꝑ naturaliter deſiderāt ꝛ etiam ſtōacus: ꝛ tunc ē conſtipatio ventris: ꝛ retentio vomitus. ¶ In proceſſu āt temporis ē videre ꝙ vbi aliud non ſuperueniat accñſ piculoſū ꝛ mortale vt ſubetb: ſtupor: ꝛ ſimilia plurimū permutatur in boliſmū. cum .n. cibuſ nō digeratur proculdubio conuertitur in flā ſecūdū G. alienū ꝛ multiplicatū ſua groſſicie: ꝛ viſcoſitate ori ſtomaci adherendo occupat ipſum ꝛ eius ſenſū obtundit: ꝛ ſua frigiditate ſupāte valde eius virtutem ſenſibilē ſtupefacit: adeo ꝙ licet membra ſint inanita manifeſte: et trahant ꝛ venarum ſuctio interueniat ſtomacus tamē ſuam inanitionem nō ſentiat ñ ſuccedet deſiderium animatū .i. voluntas replēdi. vnde ſequitur deſtructio appetitus: quedam que dicta eſt boliſmꝰ in qua nō eſt deſtructus appetitus vt ſupra cū ibi ſit poſſibile ꝙ nulla cauſa canini appetitus adſit: nec eius: quelibet cauſa interueniat. In canino appetitu plurimam: ſed quedā ſic ꝙ membrorum ī anitio ꝛ eorum deſiderium naturale ꝛ venarū ꝙ ſuctio adſit: ſed deficit ſenſus ſtomaci ī ſentiendo ſuam inanitionē vnde alarum deſiderium nō ſucceſſit: ſed dicitur boliſmus .i. magnus appetitus mēbrorū inanitorū cuꝫ facietate ſtomaci nō ꝙ ſit ſatiatus: ſed quia ſuaꝫ inanitionē non ſentiat ac ſi fuerit ſatiatus: ꝛ quia ſic parū ſentiat ꝙ ſolo bolo ſatiatur: cuius contrarium ē in ſincopali fame. In ea .n. caliditate reſoluēte ī vniuerſo extenſa corpore vel circūſcripta ſtomaco multū reſoluēte accidit inanitio mēbrorum ſuctio venarum: ꝛ ſenſus inanitōis ſtomaci nō temperata vt ī naturali fame nec ſuperflua valde vt in canī

nō ſed multa. vñ ſequitur fames nō ſitis cum eius debilitate: ita ꝙ niſi cibo ei cito ſuccurratur deducet ad reſolutionē ꝛ ſincopī. ¶ Ex quibus hñdantibus intellectu manifeſta apparet dña inter deſtructiōem appetitus debilitatem ꝛ ſupfluitatē eius que ē caninus appetitꝰ et boliſmū atq; ſincopalem famē: q̄ ad eſſentiam cāa: ꝛ etiam accñā quibus hñt cognoſci. ¶ Et ex dictis etiā ī ꝑcedentibꝰ capitulis cura vniuſcuiuſq; in generali poterit ꝯprehendi. in ſpeciali āt ꝛ ꝓprie ē. ¶ Cura appetitꝰ canini ſi fuerit a frigiditate oris ſtomaci pura vel cū acetoſa: materia eſt due res. Prima cauſā ꝛ tollit. Secūda ſedat appetitus exceſſū. ¶ Prima ꝯpletur cū calefacientibus abſtergentibus reſoluentibus ꝛ exiccantibꝰ predictis numeratis in capitulo antecedente: que materiā alterant frigidam ꝛ illam materiā acetoſam abſtergūt. Ex quibus conferēs maxime ē vinū: vnde ipo. potꝰ indigentiam ſoluit. Talis āt potus dꝫ ſcdm G. eſſe vini antiqui vinoſi puri multi calefa cti in ieiunio ſumpti in quo nō ſit ponticitas nec acredo: niſi adſit fluxus ſeu vomitus qđ eſt plurimū. Tūc .n. dꝫ vel ꝙ omne vinū auferatur. nā ponticū augmētū efficit in canſo acetoſum ꝛ amarū ī fluxu: vel ꝙ ſit vinoſum moderatū habens ſtipticitatem nō amaruꝫ. hoc .n. reſpicit vtrūq; ꝛ hec eſt cura cāe ꝑme. ¶ Secunda cōpletur cum vnctuoſis ꝛ pinguibus ꝛ hīs que ſupnatando ꝛ ſplēdo ſua viſcoſitate ori ſtomaci: adherendo nauſeent ꝛ appetitū tollant. ¶ Si vero caninuſ ſit ex caliditate reſoluēte curabis cū hīs que dicta ſunt ī cura ſincopis reſolutōis ꝛ cura boliſmi. ¶ Cura deſtructi ꝛ canini ꝛ vtriuſq; cauſa ē tres res dꝫ .n. primo ſtomaci prouidentiam facere cum calidis calefacientibus et abſtergentibus predictis. ¶ Secūdo vero mēbris occurrere quia ipſorum reſolutionē: ꝛ inanitionē prohibere. ¶ Tertio ſincopi ſubuenire ꝛ cibare cū redolentibus ex cibis ꝛ potibus: ꝛ pane cum vino ꝛ ceteris cordialibus: ꝛ ſtomacalibus. ¶ Cura vero ſincopalis famis eſt cura canini ex caliditate facti: et iam dicta ē ſup plurima ꝑ regls etꝰ ī cura doloris ſtomaci: ꝛ ē tres res. prima eſt ſincopi ſbuenire vt ſuperius dictū ē. ¶ Secunda eſt poſtq̄ ceſſit ab ea obuiare ꝛ prouidere ne recidat ꝛ illud fit cum exhibitione pañs in vīo frigido infuſi: ꝛ in rob de granatis ꝛ citoniis ꝛ ſimilibus quādo tardāt cibus: ꝛ cum alīs confortātibus ſtomacum īterius: ꝛ exterius

approximantis ¶ Tertia est sensum obtūdere
& humores & poros corporis inspissare & illud
cum cibis grossis & frigidis stipticis. ¶ Si-
liter educētes flegma accetosū de stomaco
conuenientes appetitui canino ex frigiditate
cū humoris vicio acetosi. Rec. turbit. albi.
& mūdi. agarici. añ. ʒ. i. spice. ℈. i. Cōfice cū
oximelle squillitico & dentur deinde detur di
atriō pipereon dracimmū quod digerit: & cō
sumit humorē accetosum & alterat discrasiā
stomaci frigidam. Cū vero adest fluxus qđ
est plurimū. tunc cōueniens est cōfectio aliq
alefigle quod fit in tēpore estatis positum i
antidotario nostro. ¶ Cibus autem expresse
est ex rafano vitellis ouorū & vnctuosis & pi
guedinibus multis. cōsumit humores aufert
discrasiam frigidā. & sensum obtūdit seu appe
titum.

¶ Capitulū. xix. de medicis appetitus corrupti

Corruptio appetitus est appetitus in
solite & nutrimēto bonis īcōuenientis
rei. ¶ Est autem vt plurimū ad acu
ta & salsa que sunt nota: qñq; ad stiptica & pō
tica & sicca vt sunt teste lateres lutū terra car
bones & similia: & ē mala: qñq; ad acria & ace
tosa vt sunt fructus acres īmaturi: vt limōes
persica poma acetum agresta pira: mespilla:
cotana & maciana: & quandoq; ad vnctuosa:
& dulcia: et quandoq; ad fetida: vt sunt cimi-
ces scarabei & similia: & est deterior corruptō
Contingit āt ex humoribus malis ī qualitate
plurimum frigidis & hūidis vel calidis: vel ī
substantia corruptis etiā vermes generanti
bus in stomaco aggregatis generatis vl ab
aliis mēbris influxis ad quorū correctionem
natura appetit aliqua illis contraria vt rec-
tificet illos: sicut ī mariū corporibus natura
liter vel accidentaliter discretis & prope mu
lieribus seu defectis: & maxime pgnantibus
in pmis mensibus tribus & aliis in quib⁹ mē
strua intēperate retinētur est videre q̄ ap
petunt talia. ¶ Cum n. natura molestet ex
illis os stomaci pungentib⁹ vel grauātibus:
vel afficientibus quoquo modo appetit illis cō
traria: quibus corrigantur: & cōsumantur: vt
ab eorum molestia & grauedine releuet. In-
quit enim Galienus discrasia naturalis sto
maci appetit similia: accidentalis vero con-
traria. Nec mirū si est natura: que nostra dis
pensat corpora indefecte & ordinanter vt sa-
pientissima vt ait Galienus. In intestino ad

consumptionem stātis congregati ordianī
lūbricos generari: multo magis statur vt na
tura stomaci: que nobilis est molestata ī gra
uata ab illis humoribus appetat talia quib⁹
illis consūptis releuetur: & ad appetendū so
litum & conueniens redeat alimentū sic ap-
petit acuta acrimonialia & salsa: quibus fri-
gidus humor et humidus consumatur: quia
eius causa ē vel frigida & sicca & acetosa qui
bus humor calidus & humid⁹ excitetur & ex
ueetur a quo causatur appetitus talis. ¶ Et
quandoq; licet raro fetida: nō quia simplr fe
tida: sed quia eorum fetor: & nature contra-
ria et eorū materiam consumentia: et educen
tia vt sunt acrimonialia cimices & scarabei q
virtute diuretica extra corpus ipsam expel-
lunt. dictum ē enim supra q̄ appetitus est a
contrario ad contraria sese fugiens. Talia. n.
humorum in stomaco aggregatorū generatō
est a corrupta eius digestione: que qualiter fi
at & a quibus causis infra dicetur in sū ca-
pitulo proprio: prout rōnes autores nobis e-
rit. ¶ Hec autem scias q̄ fit a calido stanti
te vel a frigido extinguente calorem natura
lem stomaci & debilitante ipsū: quare cibus
nō digeritur vt oportet: nec ī benignū con
uertitur: sed ī acetosum potius vel fumosū. Et
si calor extraneus dominetur: & humide fr
stantie transmutabitur ī putredinem & fe-
torem. ipsorū vero influxio aut ē a toto corpo
re vt in febrientibus febre putrida vel ī feb
bricitantibus: sed scabiosis artericis & leprosis
vel aliquo mēbro puta epate vel splene. Et
ī mulieribus a matrice nō munda: & maxime
stomaco existe debili & famelico diu ¶ Inde
enim R. bo. sustinere famem stomacū putri
dis replet humoribus. ¶ Signa corruptio-
nis appetitus & specierū eius nota sunt p
sensus infirmi stomaci & inuentio p medicū
illud ostendūt. Sed si quidē sit ex humorib⁹
aggregatis calidis in stomaco: signa sunt
tis & extuatio et eructuatio fumosa: & iuuāt
frigidis calidis vero leduntur. ¶ Si vero ex
frigidis signa erunt ecōtra quia sine sitis ex
tuatione & cū oxirenta erūt & iuuantur calo
a frigidis vero leduntur. ¶ Si āt sint in co
generati signa erunt precedens regimen a
bi & potus & aliarum rerū nō naturaliū & dis
crasia stomaci manifesta et apparens absq;
lesione imo cum sanitate totius corporis et
mēbrorū. ¶ Sed si sint influxi signa erunt
precedens dispositio corporis vel mēbrorū
inualida & discreta seu morbosa ad quā sicut

talis appetitus corruptio eiusq variatio :qz
intensio τ remissio penes variationē per ītē
sionem τ remissionē ipsius tibi indicat et de
clarat. ¶ Cura corruptionis appetitus ē du
plex generalis τ specialis. ¶ Generalis est
tres res. pⁱma ē humorū corrupti in stomaco
congregati euacuatio quā complent vomi-
tus τ solutio ventris. ¶ Secunda ē dispōsi
stomaci illum hūorem generantis correctio
quam complēt regimen τ medicine eius dis-
crasiam alterantes τ ipsū confortantes.
Tertia ē corporis vel mēbri:si quod mittēs:
seu influens sit rectificatio quam cōplent il-
la quinq vel quattuor: que in cura discrasie
eius cum materia influxa recolimus ordinas
se. ¶ Specialis est multiplex scōm multipli
cem eius spēm in quarum vna quaq predic̄a
sunt attendenda. ¶ Si ergo appetit⁹ sit ad
acuta acrimonialia τ salita: quem efficit hu-
mor frigidus τ humidus studebis primo ip̄s
educere vomitu post piscium salitorū come-
stionem cū rafano τ oximelle prouocato cū aq
decoctionis rafani aneti se. eruce:nasturcij:τ
similiū cū aceto squillitico aut oximelle ex⁹
s. expedit:τ hoc conuenientius τ proprius:
quia talis humor in superiori parte stomaci
dignoscitur humidare. Nā si sua granedine
fundū petat:purgabis cum clisteri vl' farma
co: vt cū turbit nō confortato sī ī stomaco sit
generantis vel cū confortato si aliunde īflu-
at vel agarico si a toto corpore. Et si quidē
sit libibitus cum iera aliqua ex magnis: vt su
pra de cura malicie complexionis stomaci cum
materia tibi ostēdimus de omnibus seriose et
complete. ¶ Secundā rem cōplentia ibidē:
ostēdimus τ precedenti capitulo īmediate. ac
etiam tertiā rem complentia. ¶ Et ex cōue-
nientibus tali appetitus corruptioni est post
purgationē vti exiccantibus :τ abstergētib⁹
ventris putredinē: ex quibus sunt medicine
τ cibi appropriati. ¶ Cibi sunt vt carnes le-
poris cappares conditi cū aceto in principio
cibi nasturciū in pⁱma mensa:τ etiam por⁹ aq̄
ferree:τ in secunda mēsa fisticū τ passule.
¶ Sunt etiā medicine simplices:τ composite.
Simplices sūt ciminum carmenū :τ ameos
ante cibum:τ cardamomū post. Et ex his sūt
xiloaloes bibitū τ sticados et balsamum sal
napticus:τ squilla τ acetum eius: τ cinamo-
mū τ spica mirra et alia que supra in cura cor-
dis enumerauimus. ¶ Cōposite vero sūt cō
fectio de scoria ferri aromaticū rosatum:τ si
miles. ¶ Si vero talis appetitus sit ad pō

tica τ sicca τ lutū. pⁱmo humidum humorē
qui eius ē causa euacuabis cū predictis vo
mitum prouocantibus τ ventrem exsoluen-
tibus cum exiccatioue vt turbit polipodium
vem tartarū:τ hebuli. deinde stomaci discra-
siam humidā alterabis cum siccis cibis τ me
dicinis τ potibus exiccantibus: τ cum regi-
exiccatiuo macrefactiuo noto infra :cum de
decoratione loquemur si xp̄us voluerit.
¶ Et quandoq iuuantur ex acutis :sicut sina-
pi τ similibus:ipsum enī malū abscindit hu-
morem τ excitat appetitū:τ est vltimum ī re
ducendo appetitū mulierū latī. Et tertiō ad
quod influit q sit mēbrum vel corpus p̄dictis
modis habebis respectū. ¶ Sed si sit ad a-
cria vel acetosa pⁱmo humorē calidum cole
ricū vel salsum:qui eū efficit curabis vl' eua
cuabis vomitu cum aqua tepida τ aceto vel
aqua ptisane vel aqua decoctionis seminis atri
plicis:aut clisteri si petat decorsum: quod ex
punctura τ ardore in stomaci fundo facto p
cipies:aut cum aloe qui confortat stomacum
τ mundificat a colera τ a flatu:τ erigit appe
titū corruptum τ salsū qui est salso humore τ
iera Salieni:τ infusione decoctionis absin-
thij τ fumi terre. ¶ Secundo alterabis stōa
cī discrasiam calidam cū frigidis notis supra
abstersiuis capitulo precedenti τ cum regie
infrigidatiuo τ humectatiuo. Et ex illis est
aquam frigidam bibere in ieiunio τ aquā la-
ctis τ lac acetosum τ succus acetositatis citri
τ proprie si a matrice propter retentionē mē
struorum cātus fuerit:τ succum granatorū
mirorum proprie. ¶ Si vero talis humor in
stomaco fuerit generatus τ ingrossat⁹: vt pu
ta cum cibis grossis lacte τ amido τ vino grof
so:τ cucumeribus imaturis frumento lactu
cis:τ granis granatorū. Et tertio influenti:
si quod sit puta epati predictis remedijs ob
uiabis. ¶ Ac si sit talis appetitus ad vnctu
osa τ dulcia. pⁱmo euacuabis humorē siccū:
melancolicū qui eius ē causa cū decoctione
epithimi τ mirabolanis nigris: τ succo gra-
natorum dulcium expressorum cū pulpis eo
rum τ similibus: τ clisteribus ex appropriatē
notis superius nominatis in cura male cō-
plexionis cū materia. vomitu vero nō tempta
euacuare. Inquit enim ipocras affoirismis.
Melancolicos vero inferius vehementius
eadem ratione contraria apponentes. ¶ Se
cundo discrasiā stomaci corriges τ conforta
bis cū contrarijs alterantibus τ regie hūec
tatiuo quod superius diximus: τ etiā infra

dicemus. ¶ Et ex conuenientibus eis ē zuchar buglosa melissa secundū oēm modū approximata: et vinum aromaticū subtile et clarū: et maius grana ta dulcia. et poma dulcia rdolentia et similia. Et vltimo ipsi splenī si minutē fuerit vt dictū est de alijs curam approxima bis. ¶ Si autem fuerit ad fetida. pmo hūorem corruptū et fetidū qui est ipsius cā expurgabis: quem qualis fuerit poteris cognoscē ex fetidis que appetuntur. nā illis sunt ɔ̄ria: et tunc expurgatiū appropriabis ei: quod si ignoretur qualis vel cuius fuerit speciei vomitu cū aqua mellis vel gelenlabi: vel aqua nasturcij educetur. Et etiam cū yera pigra: q̄ mundificat ventris putredinem. et omnē materiā putridam vel putrescibilem etiā si ppa ignoretur vt pdictum est: et etiam si fuerit ibi lubrici: et ipsos necabit: et ipsos educet: et alia: que in suo dicentur capitulo. ¶ Secūdo caliditatem pter naturam stomaci alterabis cū medicinis frigidis mundificatibus et abstergentibus et regie cum frigidis et siccis abstergentibus superius enarratis. ¶ Et tertio ad matricē appones si expediat remedium pdictarum suo capitulo. ¶ Decoctio valens ad eum qui comedit bolū. et corruptus est stomacus. quare timetur ne corrūpatur eius ɔplo. Recipe copularum glandium. ʒ. viij. aloes. ʒ. vi. policarie. ʒ. vi. radicis squinanti. ʒ. iiij. mirre. ʒ. ij. frangātur et coquantur in rotalis duabus aque: donec perueniat ad mediū recipiatur tercia pars qualibz die p triduum et reiteretur cura deinde. ¶ Modus decoctionis ad eum qui comedit lutū et eius corrūpitur stomacus: et citrinatur color: et timetur super eū ex ydropisi et ē alsise. Recipe copularū glādiū ʒ. ij. passularum enucleatarū. ʒ. vij. anisi. ʒ. iij. mirab. nigri. belirici et emblici ana. ʒ. v. scorie ferri contrite infuse in aceto acuto: et exiccate et torrefacte super patella. ʒ. iiij. sumach. ʒ. vij. decoquantur cum vini pontici. ℥. viij. tā diu donec remaneat medietas et coletur: et dētur in ieiunio. vij. diebus. ¶ Medicamē delens lutū. Recipe cimini carmeni vl' cardamomi: maratri: ameos: vel cubebarum: ana. p. i. detur ex eo in ieiunio. ℥. i. et masticet' masticatione bona: et degluciatur aqua eius in vesperis. ¶ Electuarium bonū ex inuentione nostra curās caninum appetitum et corruptum desiderium. Recipe passularū enucleatarum. ʒ. v. copularū glandium. ʒ. ij. anisi ʒ. iiij. mirre mirob. ci. emblicorum et beliricorū ana. ʒ. vij. scorie ferri infuse in aceto exiccate et torrefacte. ʒ. viij. cardamomi masticis mirobalanorum citrinorum ana. ʒ. iiij. zuchari tabarzet quod sufficit dosis ē. ʒ. i. cū aqua antos stomaco ieiuno. ¶ Electuarium bonum et expertum cōtra putrefactiones in stomaco et subuenit apostematibus stomaci et ei cuius stomacus residuum cibi: potus propter caloris inopiam aut melancolie male gubernat: nec patitur aliquā putrefactionem in eo generari: confortat cor et cerebrum et totū corpus: prouocat menstrua: et reddit malicias matricis. Recipe trium piperū ana ʒ. .. gar. ʒ. ij. aristologie longe gedoarie violarum betonice: ana. ʒ. iiij. salis gemme. ʒ. ij. narre dē cre ad pondus omnium. Confice cū sirupo de spica. dosis ē a. ʒ. s. vsq ad. ʒ. i. s. ¶ Pille preseruantes stomacū ab omni lesione infecta: nec permittunt humores putrefieri i eo. Imo abstergūt et mundificant rugas et pieces. Et qui assiduat vsū earū diebus singulis permanebit illesus a doloribus stomaci: et a doloribus capitis vexabitur vnq̄. Et medicina est oculis mihi crede salubrius istis et ois qui ministrantur subuenit. Et ē medicina matricis vitiose et viscerum interiorū: quarum permixtione. Recipe masticis. ʒ. iiij. aloes decē. ʒ. agarici boni. ʒ. iij. Conficiantur cum succo absinthii. dosis est. ij. pille vel. iij. quando itur ad mitum. Et possunt recipi secundum modū voluntarium vsq ad. xv. vel. xxv.

¶ Ca. xx. de siti et medicinis eius.

SItis vt superius habuisti ē appetitus frigidi et humidi: quod est potus. Causarum autem eius. quedam interior: quedam exterior. Et interior quedam ē propria oris stomaci cuius est propria passio quedam ex vicinitate vel communitate propinqua vel remota. Et causa immediata et conuincta est mala complexio vel desideratae contraria: quia calida ipsius oris stomaci: vel siccitas vtraq pura vel cum materia in stomaco congregata et rugis eius. scolerica salsa et chilmus seu corrupta in eo generata vel infusa. Ex vicinitate āt seu communitate propinqua et est cā antecedens ex mala complexione terris meri intestini ieiuni cordis: et pulmonis. Cū. n. inflammantur et excitantur calidis vel sua caliditate et siccitate eorum calefiat et exiccetur os stomaci: aut algamasat: et glandule in radice lingue posite: quare exiccantur i debilitates et minuuntur q̄ humectare linguā et os naturaliter hēnt. aut cōstante ad metalicas

cũ opilantur: q̃re quod bibitur nõ penetrat ꝺ
stomaco ad epar: q̃re remanent ſẽper mẽbra
exiccata ꝺeſiderantia irrorari: licet plurimũ
bibatur ſicut accĩt in idropiſi ꝛ colica. ¶ Ex
comunitate longinqua ſicut cũ accidit ꝓp e-
par ſup calefẽm vel apoſtematũ calido apo-
ſtemate calefaciente ꝛ exiccãte hũiditate cor
poris oĩꝫ vel ifrigidatũ: q̃re nõ attrahit po
tum vnde mẽbra remanent exiccata ꝛ ꝺeſide
rantia irrorari. aut ꝓp egritudines cerebri: vt
ẽ freneſis mania ꝛ inſña. aut ꝓp egritudines:
vt ꝺiabetes: aut ex cõitate ad totum corpuſ vt
in fe. ſudore ꝺiaforetico criſi ethica ptiſi ꝛ ſiſi
bus. ¶ Cauſa ãt exterior et ẽ cã pꝛimitiua eſt
res neceſſarie ꝛ nõ neceſſarie indebite appro-
ximate. Et neceẽ ſũt cãe nõ naturales vt aer
calidus ꝛ ſiccus qualis ẽ ſub cane ꝛ añ canẽ
ꝛ poſt canẽ naturaliter exit: vel artificialiter
vt in balneis ꝛ ſtufis ꝛ ſimilib' ꝛ exercitiũ la
borioſum ꝛ ꝓpꝛie locutio multa ꝛ cibus valꝺ
calidus actu vel potentia vt ſunt allea ſina-
pis ꝛ ſimilia: aut ſiccus ꝛ ſalſus: ꝛ groſſus:
vt ſunt carnes bubaline equine vaccine anti
que ꝛ ſimiles ꝛ viſcoſas vt ſunt carnes por-
cine: piſcium magnoꝝ nõ ſquamoſoꝝ mal
latũ oſtracoꝝ ꝛ ſimiliũ. aut multus ꝛ ꝺiuer
ſus in cuius ꝺigõe ſtomacus laborãdo valꝺ
inflãmatur ꝛ exiccatur: quare ſitis ſequitur:
ſicut accidit homini q̃ multũ laborat. ¶ Et
potus vini vinoſi antiqui plurimi ꝛ noui bul
lientis nõ ꝺepurati. aut habentis malliaꝫ ꝺe
quiſitam venenoſã: Aut quia veſpe mortue
factũt in eo: vel quia fuerit ſpatiatũ ſupflue
aut aque male qualitatis neceſſitatis tẽpoꝛe
vt ſalſe ſulfuree aut nitroſe: aut paucitas ꝓ
pter abſtinentiam a cibo ꝛ potu in ieiunanti
bus voluntarie vel ꝺe neceſſitate ꝛ ſomnus
plurimus ꝛ pꝛofundus ĩcõpſone calida ꝛ ſic
ca in ieiunio frigidus vel ſuper cibũ calidũ:
ꝛ ſiccũ vel mediam. Et etiam vigilie ſupfluẽ
tes et exiccantes. Et etiam alĩe accidentia vt
foꝛtis ira indignatio timoꝛ: ꝛ imaginatõ moꝛ
tis feſtine vt in ꝺuctis ad moꝛtem apparet et
gaudium ſuperfluum ꝛ ſimilia. nõ neceſſarie
vero ſũt puncture animalium venenoſoꝛum
vt ſerpentũ apum veſparum ꝛ ſimilium. Et
medicine calide ꝛ ſicce vel laxatiue ĩ ſolutõe
ſuperfluentes vel ſufficienter ſoluentes q̃ i-
ꝺucere habent ſitim a cõpſone: ꝛ ab effectu:
q2 educunt a coꝛpoꝛe humidum: que ſi in prin
cipio ſolutionis nõ appareat ſed in pꝛoceſſu
ꝛ ſit moderata ſignificat ſufficientem purga
tionem: vnde ipo. ait: quicũq5 in farmacĳs n̄
ſitiunt cũ purgantur nõ q̃ieſcant ꝺonec ſiti
ant. ¶ Signa ſitis ſunt ſenſus et moleſtia:
ſed facte a cauſa interioꝛi pꝛopꝛia ſunt ſigna
malicie cõpſonis calide ꝛ ſicce ſtõaci quam
ſuperius habuiſti: ꝛ ſitis continue et equalis
¶ Sed facte a vicinitate ꝛ communitate ẽ añ
ceſſio ꝺiſpõnis illoꝛum mẽbroꝛum quoꝝ cõi
tate patitur ꝛ variatio ſitis ĩ augmento: et
ꝺiminutione ſm varietatem ꝺiſpõnis illoꝝ
Facte vero a cauſis exterioꝛibus: ſigna ſũt
inuentio ꝛ anteceſſio illarum exterioꝝ: que
vis fuerit. ¶ Cura ſitis eſt generaliter nota
ex his que ꝺicta ſunt in cura male cõpſonis
ſtomaci calide ꝛ ſicce vt vtriuſq5 pure cũ ma
teria generata vel influxa. ¶ In ſpãli autẽ
ẽ ꝺue res. ſ. auferre cauſam ꝛ ſedare eam: ſed
ſi quidem ẽ tolerabilis: tũc opoꝛtet pꝛĩo cãm
abſcindere. ꝺeinde accidens aliãs ipſaꝫ ſi im
pꝛeſſio facta fuerit mitigare. ¶ Si vero ſit
intolerabilis: tunc oꝫ pꝛĩo eam mitigare ꝺe
inde cauſam auferre. ¶ Pꝛimum pꝛoꝑe cõ
plent potus ꝛ cibi frigidi vel humidi ł vtriq5
ꝛ ꝺeclinatio vſis regis in aliĳs ad frigidum ꝛ
humidũ. Et ſi a pꝛopꝛia paſſione fuerit ꝛ a ſo
la pura qualitate quales ſunt luſt eꝺel: ami
ꝺum cucurbita medulla citruli melones pꝛu
na perſica granata criſomilla ꝛ olera vt ſpi
nacia atriplices lactuca panis mundus. car
nes edine vituline ꝛ oua cum totalitate eoꝝ
Potus autem ſit ex aqua frigida que ꝺ ſto
maco tranſire mouatur ſecũdũ ipo. vel aqua
oꝛdei in qua reſident roſe cum ſtipitibuſ ſi ſit
mature vel ſine ſi fuerint ĩmature vel iulebe
ꝛ aqua ferrea ꝛ coꝛiandri: ꝛ cũ aliĳs ſuccis qui
ſtipticitatem habeãt ꝛ aliquã groſſiciem ſub-
ſtantie vel aliquam rem admixtam que tene
at ipſum in ſtomaco: nec ſue veloci penetra-
tioni conſentiat ſed reſiſtat quales ſũt vinũ
acerbum ꝛ lipharũ cum aqua fra ſuccus gra
natoꝛum agreſta ſuccus matianoꝛũ ꝛ citoni
oꝛum cum fra aqua in quibus ſit panis infu
ſus qui pꝛemittatur vel cibus aliũs. ꝺeĩi po
tetur. Cibus. n. ꝛ pꝛopꝛie panis cũ ſit ſpõgio
ſus potũ in ſtomaco retinet ꝺiu qui ĩpꝛeſſio-
nem faciet ꝛ eius cõpſonem pꝛopꝛiam alte
rabit: nſi cã fuerit ĩ mẽbꝛis remotis: nunc. n.
frigida ꝛ humida ſubtilis ſubſtantie ꝛ facilis
penetrationis ſunt conuenientia: vnde ſi aq
admiſceatur vini modicũ vel aceti optimum
eſt ſcꝺm. H. ¶ Et ſi alteratur aer cũ frigi-
ꝺis ꝛ hũiꝺis vt infirmi quieſcant ꝛ ꝺoꝛmiãt:
repleantur nõ abſtineant a pꝛedictis ꝛ gauꝺ
ant ꝛ letentur citius curabuntur ꝛ potiſſime

vbi a medicinis sumet auxiliũ que sunt simplices ꝛ composite. ¶ Et simplices exterius existunt vt rasura cucurbite ꝛ succus eius sola tri lactuce portulace flores rosarum violarũ nenufaris aqua ros. agresta succus citoniorum cum aceto ꝛ folia salicũ ꝛ similia ori stomaci applicata sandal' quoq; camphora ꝛ spodium vbi materia colerica influat ei. ¶ Interius aũt vt lac acetosum succus maciano ꝛ mucilago psilij aqua melonis indi ꝛ aqua seminum communium aqua prunoꝝ: sebesten iuiubarum ꝛ lactucarum ꝛ liquiritie ꝛ similium Infrigidatio quoq; pedum cum aqua frigida caliditatem stomaci extinguit in debilib' proprie nõ robustis: sicut calefactio eoꝝ frigiditatem alterat calefacit ꝛ confortat ꝛ proprie si sit temperata. ¶ Medicine composite infra subiungentur. ¶ Et si fuerit a mala complexione stomaci cum materia ꝛ colerica complent ipsius ablationem aqua prunorũ aqua absinthij cum ros. ꝛ sebesten succus rosa. violarum ꝛ sirupus earũ ꝛ pulpa tamarindorum ꝛ mel cassie fistule: ꝛ ex compositis aq fructuum. ¶ Si vero sit amara salsa replet succus aqua fumiterre ꝛ sirupus eius: ꝛ aq lactis ꝛ iera. H. cum aliquo predictoꝝ frigidoꝝ exhibita ꝛ aloes cum aqua lactis. Et sitis si fuerit a materia putrefacta. nec nõ ꝛ q̃ stomaci putrefactionem habent mundificare: q̃rum cognitionem precedenti capitulo habuisti. ¶ Sitis autem mitigatio cum predict: ꝛ proprie potum alicuius predictoꝝ ꝛ freq̃nti ablutione ꝛ proprie cum aqua pura vel permixta succo granatorum acetosoꝝ si fuerit a sola ꝛ pura complexionis malia proprie h̃cã materia colerica. Conferunt. n. cãe ꝛ accidẽti ꝛ sirupus acetosus facit illud. ¶ Et si fuerit a salsa ꝛ bauracbia acetum limphatum: maxime aufert ait. H. Sed vt non cito penetret de stomaco sit in eo virtus rafani a proprietate enim habet vt medicinas retrahat ad os stomaci ꝛ teneat in eo: vt non cito penetrent ꝛ materiam digerat grossam: que est pars eius. anisum quoq; proprietatẽ habet ad illud. inquit Rabo. ¶ Si vero a putrefacta mitigabunt granata acria ꝛ muça: ꝛ si sit influxa membro influenti curam adhibebis stomacum mundificabis ꝛ confortabis Et si ex communitate propinquorum ꝛ viciorum mẽbrorum fiat due res sunt necessarie. primo enim illa rectificabis cum proprijs que ex predictis sunt tibi nota. secundo si impressio diuersa sit in ore stomaci facta fuerit ꝛ firmã

serit alterabis cum predictis. ¶ Et siquidem fuerit in meri cum hijs: que in ore tenentur vt cum carne prunorum pulpa tamarindorum liquir. mellonis indi seu aliquo predictorum frigidorum ꝛ humidoꝝ et cristalli palec oris que resedit in aqua frigida ꝛ masticatione rerum portulacarum ꝛ prunorum vitiet ꝛ usu potu aque frigide suggendo sumpto in rasi stricti ouficij: vt ait abo. ¶ Et similiter si fuerit ab algamasar stomaci et ieiuni. ¶ Si vero fuerit ex pulmone et corde cum inspiratione aeris frigidi ꝛ cum cibis et potibus frigidis ꝛ cordialibus ꝛ medicinis interius: ꝛ etiam appoximatis: que in cura cordis diximus in quibus sit aliquid lẽpromeris substãtie mer rum vel virtus eius deferens ad ipsũ vero eius. ¶ Et si ex vicinitate ad medicinas cũ aperitiuis que diximus supra in cura egritudinis in via ꝛ poro ipsius. ¶ Similiter si sit ex epate cum endiuia cum aceto ꝛ sirup' eius ꝛ aqua seminum comunium triasandal. ꝛ vi arodon ꝛ frigido genoni: ꝛ ceroto de sandalis quod in nostro posuimus antidotario si fuerit supercalefactum. si vero infrigidatum cum dyaltea dyacurcuma ꝛ absinthio: sirupis eorum ꝛ eupatorio ꝛ alijs que in proprio eius loco dicemus summa trinitate fauente ¶ Et si ex cerebro cum hijs que in cura ipsorum eius diximus. ¶ Et si ex renibus cum hijs que in cura diabetis dicemus. Et similiter si ex comunitate ad totum corpus fuerit hijs que curant se. ethicam ꝛ puls inquietum mus in proprijs capitulis ꝛ aqua frigida cum vino mixta vel aceto quod sufficiat ad propria dicit. H. ¶ Et si ex sudore diaforetico cum eis que diximus in cura cordis. ¶ Et si ex crisi cum tolerantia eius si possibile ẽ. inquit enim ipo. Ea quorum crisis fit aut facta est nihil dare oportet: si aũt nõ sit possibile mitigetur cum aliquo quod crisim: ꝛ euacuationem creticam quam ex proprijs signis cognoscendo expectas habeat prouocare ꝛ impedire vt est aqua ordei et melonis indi a proprietate habent sudorem prouocare ꝛ semina comunia: que habent prouocare euacuationem per vrinam ꝛ aqua fructuum prouocare habet euacuationem ꝛ crisim per fluxum ventris et similia. ¶ Si vero sitis sit ex causa exteriori ꝛ primitiua cũ quecunque fuerit auferatur deinde eius impressio si remanserit in ore stomaci corrigatur ꝛ alteret: vt est predictum. ¶ Et siquidem sit ex cibis grossis ꝛ viscosis multis ꝛ diuersis in quoꝝ

digestione laborando stomacus inflammat᷑: Et sic sitit valde cura est somnus ⁊ nõ potus ¶ Inquit enim Ipocras. ¶ Quibus nocte bibere desiderium est valde hῖs si sup dormierint bonum. ait. Galienus Intellige et hoc si sitis sit tollerabilis: ⁊ fuerit proportio cibi ⁊ potus preassumpti. ¶ Si nõ fuerit tollerabilis nec fuerit proportio inter cibum et potum bibere aliquid ad mitigationem sitis est vtile deinde super dormire nihil: ãt biber᷑ pena est sine iuuamine: quasi dicat tunc bibere iuuat ⁊ non nocet: non bibere autem ẽ pena nec inde sequitur iuuamentum immo potius nocumentum. Inquit enim Galienus Igitur nullus prudens illud dabit vel faciet quod nullam auferat vtilitatem nocumẽtum vero secum bãt imensum. Quare biber᷑ oportet parum vini puri quod iuuat secũdũ ipo. digestionem proprie in consueto bibere: post cibum. In non consueto bibere vinum detur ad mitigationem sitis parum aque frē ⁊ proprie si cibus calidus fuerit ⁊ siccus: vel vini limphati si stomacus nõ tollat aquam ĩ vase stricti orificij sugendo ⁊ quanto frigidior fuerit minus sufficit ex ea ait Albo. ¶ Si vero ex cibis salsis ⁊ aqua salsa cum potu a que maris fuerit succurratur ei cum xilocarate granis mirorum ⁊ pomis dictis garur: ⁊ cum vnctuosis vt ẽ butirum: ⁊ proprie iure: et brodium carnium. Et si fuerit ex potu aq̃ vinose ⁊ sulfuree succurratur cum lacte lactuca cibis grossis ⁊ amido ⁊ vino subtili odorifero ⁊ vtrisq; cum aceto limphato. ¶ Si fuerit ex punctura animalium ⁊ reptilium calidorum: primo curetur cum quod generaliter respicit venenum ipsorum vt puta cum frigidis: qualia sunt coriandri lac vaccinum acetosum infrigidatum in niue: ⁊ aqua camphore ⁊ similia vel aqua frigida cum puluer᷑ terre sigillate: que extinguit inflammationẽ ⁊ eius educit substantiam. deinde cum cognouerit spẽm animalis administrabis que sunt propria que infra dicemus. ¶ Si autem ex medicina soluente sufficienter: aut supflue fuerit succurrendũ erit prout te scire fecimus cum de consolatione medicinarum locuti fuimus in accidentibus: que berediitare faciunt medicine solutiue. ¶ Sitis aut ex qualz aliarum causarum procatarticarum cura est ipsarum amotio ⁊ priuatio cum regimine supradicto de ablatione sitis. Ablatio sitis ⁊ diminutio ex contrarijs erit causis: ⁊ cura erit ẽt ꝯria corruptio võ sit ex sitib᷒ cãis corruptiõis appetitus proueniet ⁊ similis erit cura. ¶ Si rupus extinguẽs sitim ex cã calida ⁊ sicca ꝑparã vel conuincta. Recipe endiuie: cicoree: epatice lupuli boraginis acetoselle alleluye añ. ℥.i. violarum rõs. florum nenufaris ⁊ cucurbite: lenticularum aque: florum vue: añ. ℥ ſ. ordei mundi partem.i. prunorum sebesten: iniubarum añ. numero. xxv. seminum frigidorum: añ. ℥.i. seminum communũ. ℥.ij. psilij i tegri. seminum citonioꝝ: añ. ℥.i. zuchari albi lib.i. succi granatorum mirorum lib. ſ. a romatigentur cum sandalis albis ⁊ rubeis: ⁊ spodij añ. ʒ.i. camphore. ℈.i. croci grana. v. sumat cum aqua frigida: ⁊ teneat ĩ ore cristalum. ¶ Item fiat iuleb. de succo limonum vᷓ de cucurbita quod posuimus in antidotario nostro: ⁊ troci. de camphora et ellectuariũ triasandolorum. ¶ Item epithimetur stomacus cor ⁊ epar ex puluere camphore sandalorum cum succo rasure cucurbite: aqua rõs. ⁊ pauco aceto ⁊ cataplasmetur cum folijs salicis vitis in aqua rosata. ¶ Medicamẽ galieni: quod magister Johannes de procida fecit Imperatori in siti vehementi. Recipe aquam frigidam ⁊ irrora desuper acetum album purum quãtum tollerare poterit bono modo: ⁊ da bibere stomaco ieiuno quantũ ẽ capax sanabitur statim secundum Galienũ si xp̃us voluerit.

Capitulũ vigesimum primum de nocumẽtis digestionis ex quibus ẽ debilitas destructio ⁊ corruptio: ⁊ cura eius.

Debilitas digestionis ẽ nocumentum actionis digestiue stomaci ⁊ fũdi ei᷒ cui propria ẽ. Cum enim nocumẽtũ ipsius sit triplex tantum. s. diminutio destructio ⁊ corruptio nec sit in superfluitate vt aliarum ministrantium debilitas digõnis erit nocumẽtum diminutionis ipsius ⁊ ẽ cum minus digerit q̃ consueuit et in longiori tempore. ¶ Sed destructio ẽ cum nihil penitus digerat vel aliquid de quo nõ sit curandum sed derelinquit crudum reliquum. ¶ Et corruptiõ est cum in malam conuertat qualitatez. s. adustam seu fumosam aut accidam vel corruptam putridam ⁊ fetentem ⁊ nature odiosam non autem consistit eius nocumentum in superfluitate vt aliarum. Cum enim omnis actionis virtus existat initium actio quecunq; erit principaliter a virtute: sed mediante organo vt si quidem nocumentum fiat in ea nõ

erit ex parte virtutis proprie sȝ ex pte orgãi vel obiecti vt ait. Galienus ⁊ hoc in alia sciẽtia ẽ monstratum. ¶ Cum enim asserat q singulum mẽbrum operetur propriam actionẽ per propriam qualitatem eius que ex quatuor est qualitatibus stomacusq organũ existit: prime digẽnis epar secunde ⁊ alia mẽbra tertie tunc proprie virtus digestiua perfecte operabitur cum eo. cum ipse qualificat⁹: seu complexionatus existat prout ipsa virtus ⁊ ei⁹ operatio exigit. ¶ Cum autem digestio sit fiatq per decoctionem indiget virtus orgãi ipsius calore: ⁊ cum sit eius alteratio quedã adequatio virtuti nutritiue indigebit calore temperato in sua qualitate nõ distemperato. Temperati enim caloris est equaliter agere in omnem partem decoquibilis vel temperate seu equalis elixabilis ⁊ etiam assabilis: vt superius est monstratum in cura melancolie.

¶ Et proinde Galienus ait. Et non oportet vt sit in membro quod indiget digestione nisi spiritus vaporosus multe quantitatis. Et sic secundum finem equalitatis in caliditate ita q quanto maior erit digestio tanto maior erit equalitas ⁊ econuerso. Et quia quanto maior erit digestio erit magis naturalis. nec eius maioritas generabit peccatum: vel nocumentum in operationibus alijs sicut maioritas aliarum cum omnes alie ordinẽtur ad ipsam non econuerso. ¶ Si vero diminuit obtunditur ⁊ debilitatur. Aut adeo diminuitur et debilitatur quod nihil temptat alterare ⁊ coquere de quo sit curandum: ⁊ fit indigestio seu digestionis ablatio. Aut adeo diminuitur q incipit alterare ⁊ coquere: nec deficit in alteratione sed vigorose non agit: immo tepide paulatim: ⁊ sic in longo tempore deuenit ad decoctionis perfectionem et q̃litatem: ⁊ tunc fit digestionis debilitas. Aut deficit in via non potens venire ad terminũ equalitatis in alteratione: ⁊ tunc fit corruptiõ in accidam qualitatem. Cum vero supfluit conuertit in fumum: ⁊ maxime si obiectũ subtile e istat: vel etiam corrumpit cum calor nõ stet cum natura sit ita debilis ex superfluitate sciũs adeo q nõ regat ⁊ extraneus dominetur superfluens. Talis autem in fumum conuersio seu adustio nõ facit superfluitatẽ in digestione cum superfluum dicat aditiõez quanti quod presupponit spẽm: ⁊ nõ mutatiõnem eius. Conuersio autem in adustionem: vel fumum nõ seruat spẽm adequatiõis quã intendit digestio: immo de equatione alterat ⁊ transmutat in spẽm diuersam. s. adustionis ⁊ fumi nec reducibilem etiam cum sit crudũ ⁊ in accidũ mutatio. Nam secundũ Auic. quod super excoctum est inemendari non pot. Q autem crudum ⁊ semi coctum ẽ potest in omnem adequationis perfectionem adduci.

¶ Inquit. G. manet autem quod corruptũ ẽ secundũ ventrem ⁊ epar: sed tempore procedenti paulatim digeritur ⁊ fit benignum q prius habuit indigẽtiã: ⁊ illud per rationẽ ẽ enumerandus digestionem fouentibus: quo ad vitam. ¶ Talis autem mutatio dicitur corruptio a medico sicut in acidum mutatio: ⁊ nõ proprie: quia nõ est obiecti perditio a regimine naturalis caloris: sed tamen large vt sic est considerationis ad verum ⁊ nõ veraȝ. Et in quantum talis alteratione est ad generationem que est equatio interna digestionis conuersio erit in contrarium. talis autẽ est corruptio: nec potest esse aliud cũ generatio ⁊ corruptio sint imediate contraria: nõ sic aliter ministrante: cũ enim earũ actio nõ sit p motum alterationis vt dige. sed potius per motum localem qui nõ diuersificat speciem superfluitatis qualitatis organice ipsarum nõ mutabit: nec alterabit in diuersam spẽm: quam sua intendat virtus in actione: sed in specie actionis presupposita addet: quantũ sign superfluere sicut diminui secundũ intensionem ⁊ remissionem proprie qualitatis agentis. hoc quoq declarat ipsarum corruptio que in solo consistit motu. ¶ Ex quibus habundantibus intelligitur species nocumenti digestionis quot sunt ⁊ que ⁊ quomodo conueniant. p q i vno redigemus capitulo: ⁊ quẽ nr inter se innotescit ⁊ etiam cause eorum in generali: aut enim sunt ex parte organi capacitatis instrumentalis: aut ex parte obiecti. s. cibi et potus: aut ex parte extrinsecus superuenientium habentium in dispositionẽ ipsum.

¶ Ex parte autem stomaci dupliciter: aut q patiatur in se principaliter: aut pp communitatem ⁊ colligantiã in se pncipaliter tuq patiatur qualibet egritudine: vel quia discrasiatus q ẽ plurimuȝ ⁊ tunc aut est discrasiati discrasia digestioni principaliter nocebit aut discrasia nociua alijs operationibus deseruientibus digẽ. ¶ Primo modo quia si discrasiatus stomacus ⁊ fundus eius discrasia frigida ⁊ sicca pura vel cum materia q plurimũ. aut parum excedente: ⁊ tunc aut debilitas ẽ valde: ⁊ tunc accidit destructio vt cũ est confirmata: aut mediocriter: ⁊ tunc

accidit corruptio. Itaq; frigiditas omnis no
cumenti pōt esse causa caliditas āt solū cor
ruptionis nisi tantum superfluat q̄ dstruat
actum virtutis: et tunc cibi destructionem
nō debilitatem. ¶ Secundo modo: quia sit
discrasiatus stomacus quantū ad os eius dis
crasia frigida que dum superfluit attractiua:
trahit plus q̄ digestiua digerere possit: k q̄a
sit discrasiatus quantū ad fundum & conca
uum eius discrasia frigida & humida vñ cō-
tentiua deficit nec poterit continere q̄ diu o
perata fuerit digestiua. ¶ Aut quia sit dis-
crasiatus quantū ad os aut inferiorē eius par
tem que portanariū dicitur discrasia calida
acuta & pungitiua pura: vel cū materia ma-
gis molestante expulsiuam ad expulsionez
cibi vel potus āteq̄ digestiua suā compleat
actionem: sic digestiua deficiat nō propter se
sed propter defectū aliaꝝ ministrantiū oadi
natarum ei vt dixit. G. parū vel multum
¶ Propter colligantiam vero et communitatez:
quia āt ad totū coꝛ vt in febrientibus vel al
gorantis: aut aliquid alioꝝ mēbroꝝ maxime
principaliū quibus alligat: & tunc aut pp cōi
tatem absolutā: & ē cum nihil corporeū adue
nit stomaco ex illis vt ē in forti dolore capis
vel neruoꝝ vel in spasmo vel dolore artheti-
co vnde stomacus debilitatur vel in fluxu su
perfluo sanguīs epatico: vnde ɔpatitur & de
bilitatur stomacus. ¶ Aut nō absoluta et ē
vt cū aduenit ex aliis mēbris ad ipsū hūor.
pura colericus ab epate & a splene melanco
licus vel corruptus a matrice corrūpēs cibū
ad fumosū vel acidū vel quia ad eū vapor
emittatur vt superius habuisti. ¶ Ex par-
te autē obiecti cibi & potus: & ex parte extri
secus superuenientiū: qualiter contingat su
pius in causis debilitatis stomaci extitit de
claratum. redi ergo ad illud ibiq; considera.
¶ Signa que āt hic oz ɔsiderare signa sūt:
que demonstrant digōem deficere ex se prin
cipaliter & deficere propter defectū aliarum
ministrātium: & sunt: nā cum digestiua defē
ex se aufertur vel tardatur digō nulla appa-
rente cā manifesta & nocumēto in aliis etiāz
cibi facilis digestionis vel consueti plus so-
lito. Quandoq; vero ē ex defectu appetitiue
& attractiue: et tunc p̄cedit lesio in ea que est
manifesta. Quādoq; vero retentiue ē retētō
mala & citius egreditur solito nō precedente
nocumēto in appetitu. ¶ Sed signum disti
ctiuum quando talis exitus sit velox ex de
fectu cōtentiue: & quādo ex superfluitate ex-
pulsiue ē quia cum est ex defectu contentiue
egreditur preter voluntatē: & quod egredit
maioris ē quantitatis nec apparet in eo ali-
quid acutū: & ē velocioris exitus quando ve
ro ē ex supfluitate expulsiue ē econtra.
¶ Et attēde ante q̄ ad curam peruēias q̄ cuz
digō introducens speciem in obiecto sit trip
lex. s. stomaci epatis & mēbroꝝum in quib⁹ qō
dictum est in stomaco: & in aliis verū habz: lz
addatur quādoq; quāta que ē depurationis
nō speciei generatio: vt ē venarū inter se or-
dinem habent et blandimenta: nam digō stōaci
est p̄uia & dispositiua ad secundam: & licz sto
macus sui ipsius gratia appetat & digerat ci
bum vt ait. G. Illud totū de intentione sue
nature particularis ē: sed de ordine vniuer-
salis nature omnia dispensantis que regu-
latur digeri pro toto & in digōne efficit iuua
mentum digōni epatis disponēdo. ¶ Scōa
ē epatis & operatiua chili fons: et principium
vegetatiue virtutis. ¶ Tertia ē membroꝝū
& complectis. Ad hec enim digō alteratur
vtraq; vt in aliis mēbris & nutrificationi ipso
rum digestibilia apta reddat & proinde nocu
mentum vnius in aliaz extendit & ecōuerso
& propter cum nocumētum diminutionis ad
erit: quod in generatiōe spērum idropisi est
manifeste videre: vnde. G. inquit: q̄ sicut ci-
baria deficienter cocta vel assata exteri⁹ ven
ter nō potest digerē bene sic q̄ secundū ven-
trem male digeruntur. et in secunda coctiōe
que in venis ē similiter: & contingit superflui
tates in corpore generari: ex quibus egritu-
dines generari: reliquas in vniuerso corpo-
re ē videre: et maioris quanto nocumentum
maius extitet. cum mater sit omniū indigō e
gritudinum sic quascūq; adducit passiones:
vel egritudines nō solū proprias vt sūt spēs
idropisis: que propter infortuniū digestiōis
eius est fiens vt ait. A. sed etiā ex colligātia
& vicinitate alterius ɔpatientis ad ea: vt sci
licet cerebri ad ipsū: cuius plurime dispōes
sunt pp dispōnes mēbroꝝum digōnis: & pro-
pter stomaci licet cōuertere illud sit per par
vt dixit Albo. sic adducit epiliam indigestiē:
& corruptio mīiam miracholiam cui adducit e-
gritudines per partum. ¶ Vel etiā toti⁹ cor
poris cui adducit indigō cōsumptionem: Et
ethicā senectutis & debilitas eius extenuatiō
nem & macredinē corruptio vero febrē & l cu
te pruritū scabiē morpheā & similia secūduz
diuersitatē digōnū & nocumētoꝝ ipsaꝝ. Et
pinde etiā nocumētū ipsarū egritudinum ē

pnosticũ signũ in dispõe egra: q̃re eructua-
tio acetosa ⁊ fumosa magis i conualescẽtib⁹
ex febre pronosticat̃ reciduatõem. ¶ Cura
eius nõ erit stolidi medici: sed solertis solliciti
memorantis ⁊ experti quẽ vt pfectuȝ appro
bat. G. ¶ Sciendum igitur q̃ cura nocumẽ
toȝ digõis ẽ duplex q̃dã destructiõis ⁊ debi
litatis: q̃dã corruptionis. pma est illis coĩs
cũ nõ variant in specie nec i causa: sed i quãto
eã. n. cũ maiores res valde ledens fac̃ destructi
onẽ cũ vero pua ledẽs parũ generat debi-
litatem vt supius dictũ ẽ. ¶ Talis ãt cura ẽ
quattuor res. pma abscindit cãs ⁊ aufert: se
cunda ordine digõnis ↄfortat stomacũ epar
⁊ mẽbra: tertia corpus vel membȝ si quod sit
cuius cõmunitate pueniat nocumentũ recti
ficat vt dictum est dicetur in suo loco. quarta
accidentia consurgentia mitigat q̃ sunt insla
tio rugitus angustia dolor ⁊ arsura: quoȝ
cãm iam diximus. ¶ Abscisionẽ ãt cause in
terioris ↄplẽt cure egritudinũ predictarũ cõ
plonalium puraȝ: l cũ materia diuersaruȝ l
equaliũ vel ↄplonalium simpliciũ ⁊ cõposi-
tarũ stomaci quas superius habuisti epatis
⁊ mẽbroȝ habentium debilitare ipsa quas in
fra dicemus propiciante xpo. ¶ Ablationẽ
vero causarum extrinsecaȝ cõplent paluati
ones ⁊ mutationes ipsaȝ ad rectũ ⁊ debitũ
digõni prout in cura debilitatis stomaci ex-
titit intimatũ. ¶ Secũdã rẽ cõplet admini-
stratio rerũ confortare habentiũ ipsa orga-
na digõnum cũ qualitate contraria cãe debi
litãti vel cũ ppietate vel vtroq̧ q̃o i debili-
tate stomaci habuisti ⁊ cura epis dicẽt ⁊ cura
cuiuslȝ mẽbroȝ corporis q̃ seq̃t. ¶ Ex hys
aũt q̃ ↄfortare habent cor⁹ ⁊ oĩa mẽbra quedã
sũt cõĩa q̃dam vnicuiq̧ propa. Communia sũt
q̃ ei⁹ ⁊ ipsoȝ discrasiã alterãt ⁊ ad tẽperamẽ
tũ ↄplonis adducũt ⁊ substãtiã vniũt ãt cõ-
plonem vt oleũ ro. quod calefca ⁊ infrata ca
lefacit fm. G. Aut a proprietate vt lutũ sigil
latũ. Et q̃dã sunt q̃ a cõplone sũt ⁊ proprieta-
te hñt ↄfortare corpus ⁊ mẽbra vt ẽ acetum
squille sticados oẽs spẽs olei sandaraca lac
caro granũ pini mãna dactili imaturi mir⁹
glãs suben cordumenũ: xiloaloes camõilla:
folia citri vua passa mirra ⁊ galia. Et balca
vnctiones ⁊ olea cũ predictis diuersificãtis
fm diuersitatẽ discrasie corporis ⁊ mẽbroȝ:
¶ Et ex cõfortantibus corpus ⁊ oĩa mẽbra
i dispõe sunt exercitium moderatũ. Indit. n.
A. Exercitiũ vtile ẽ nã ↄmouet calorẽ natu
ralem ⁊ validas facit virtutes vitales ⁊ aĩa
les ad suas pagendas actões. ¶ Ubi tali ⁊ hu
midi ↄplone substantie subtilis ⁊ frãgibilis
digõ. n. vt. G. ait per calidũ ⁊ hũidũ fit q̃uod
⁊ somnus digestioni complendo proportiona
tus vt pmo super dextrũ fiat. secundo sup si
nistrũ. ⁊ tertio redeat super dextrũ. ⁊ sit con
tinuus sufficiens sine interruptione q̃uis a
liqui dicere velint q̃ digestio. tertia melius i
vigiliis compleatur. cũ enim causa q̃ calor
naturalis sit ⁊ in vigiliis ad regionem ipius
redeat digõis. ⁊ ad interiora reuocetur i sõ
no vt dixit. G. cum ait somnus et vigilie re-
uocatione naturalis caloris interius ⁊ exte
rius fiunt: igit i vigiliis confortatis ex reuoca
tione i ea digestionẽ ↄplebit melius q̃ i som
no. Cuius ↄtrariũ aristo. in de somno ⁊
Gall. in de acciti. ⁊ sine oẽt i somno ad in
terius nõ tamẽ derelinquet exteriora q̃ sufi
ciet ad digestionem ipsoȝ maxie cũ non so
lũ i eis p calorẽ naturalẽ digõ ↄpletur sed
p cõplonem ppriã vniuscuiusq̧ temperã su
ãtibus conseruatã. ¶ Et ex illis ẽ ampler⁹
infantis carnosi vel catuli scdm. G. albun
dias ventris temperata. Indit. n. ipe i afo
rismo. Quicũq̧ ventres hñt hũidos iuuenes
quidẽ existentes melius ↄmutãt siccos hn̄
bus. Et vinũ bonũ temperate sũptũ om
nia. n. digõem adiuuat dicit. G. ⁊ paruisi
stio ⁊ potatio vel abstinẽtia quod dicit sẽ
sumã medlam oĩum aliaȝ ⁊ gaudiũ ipsa.
Et ex eis sunt medicine simplices ⁊ cõposi
te q̃ infra dicẽtur si trinitas annuerit. Simpli
ces quidẽ sunt ↄpie sicut pip. ging. galan
ga nux mus. gal. benne. croc⁹ bdellii
eius nasturtiũ cuscuta mastix: mẽta cort
olibani arbor storacis radix siliceos rau
fanũ ⁊ silia ⁊ acetũ excitans appetitũ ⁊ digõ
propria vnicuiq̧ in cura ipsius propria dicẽl
cum aderit locus ⁊ tẽpus: ⁊ hentur vt vni
cuiq̧ mẽbroȝ ad suã naturã propriã reducl
p quã operantur propriã actõem vt superius
dictũ ẽ q̃ in alio esse nõ pñt dnt. n. eps
i mẽbris fm diuersitatẽ cõplonũ i eis vni
uerso vt dicit. G. ¶ Cura vero corruptiõis
digõnis ẽ tres res ↄsimiles illis quas i cura
corruptionis appetitus dixim⁹. pma ẽ ho
moris corrupti in locis ⁊ ordinis dicẽdi mũ
dificatio. secunda ẽ abscisio causarũ dispo
sitionum a quibus procedit corruptio. tertia
corporis vel membri si quod sit cõmunitate
cuius proueniat mundificatio. ¶ Primã rẽ
cõplent mundificãtia stomaci puted rẽ
supra in cura corruptionis appetit⁹ posita

τ abstergentia putredinem: τ corruptionem
epatis que infra proprio dicemus capitulo.
Et ex illis est etiam cinamomū cassia et cro
cus τ spica endiuia absinthium τ eupatoriū
τ etiam abstergentia putredinem a mēbris:
quorum quedā propria τ comunia sunt sim-
plicia τ composita: simplicia sunt cinamomū
crocus: τ breuiter omnia mundificantia san-
guinem quorū summā posuimus in consolati
one medicinarum: τ vinū vniuersas .n. mo-
uet excresiones vt ait .H. Composita sūt q̄
cōponuntur ex eis que in antidotario nostro
sunt dicta τ propria vnicuiq; in suis capitul
queres. Secundā rem complēt administra
tio medicinarum alterantiū discrasiā mēbro
rum τ cibor corruptibiliū quarū in precedē-
tibus capitulis precessit rememoratio. Ter
tiam rem complent cure ipsor mēbror quo
rūdam que dicte sunt τ in suis aliquorum di
centur capitulis illuc pge. Et aliqui addunt
quartam que accidentium ē correctio si qua
insurgant vt sūt corruptio appetitus seu de-
bilitas ardoris: seu frigiditas sensus in ore
stomachi: τ eruptuatio accida fumosa τ fetēs
quam nausea sequitur quor curā aliquorū
diximus supra τ infra ponemus in parte spi
ritu sancto annuente qui sit benedictus. Ele
ctuarium nobile confortās stomacū τ digō-
nem eius. Recipe gallange: nucis mus. car-
damomi añ. ʒ. ij. antos. ʒ. iiij. mente babasce
añ. ʒ. ij. sirupi de çuccharo quantū sufficit
Electuariū descriptione Nicodemi contra
vitia stomaci ex frā cā: τ cōfortat ipsum cor:
cerebrū τ epar: τ subuenit epilenticis τ verti
ginosis: quod. Recipe anisi. ʒ. s coralli spice
ligni aloes: ros. gal. galie: gallange: çedoa-
rie añ. ʒ. ij. peonie. ʒ. ij. mirre. ʒ. ij. margarita-
rū. ʒ. vi. ambre crude. ʒ. ij. musci. ʒ. s. masticis. ʒ
ij. Confice cū sirupo corticū citri. Filius ça-
charie cerotū confortās stōacū τ retinēs calo-
rē eius. Recipe cere munde. ℥. iij. terbētine. ℥
iiij. olei nardini. ℥. ij. liquefac eas τ superasp
ge puluerē. Recipe mirre masticis aloes añ
℥. s. rosar. ʒ. vi. peonie castorei: añ. ʒ. ij. anisi. ʒ
vi. calamēti. ʒ. vii. gal. nucis mus. cardamomi:
calami aro. reupōtici: añ. ʒ. iiij. Cōfice vt benē
stomaco adhereāt. Unctio stomacū con-
fortans τ digōem eius τ vniuersas operatiō
nes eius. Recipe olei ro. mirtini: olei nardini:
añ. ʒ. iij. cere. ℥. s. masticis mirre: aloes: mumi
e: añ. ʒ. iiij. armoniaci. ʒ. ij. nucis mus. ʒ. s. Cō-
fice τ unge τ superaspge puluerē cinamomi
anisi corticū granator: añ. pond' auri vnius
aromatica vnguentū cum xiloaloes τ musco
Ipo. quoq; dixit aloes epicū cū aqua artime
misie seu absinthij ppinatū ieiuno stomaco
sanat stomacū ab omni languore educēdo ab
eo macerias fraudulētas confortat cerebrū
τ viscera mundificat vermes occidit τ repel
lit: τ sanat apostemata stomaci τ viscerum τ
epar mundificat. Pillule confortātes sto-
macū in omni eius languore τ lesione intrinse-
ca: nec pmittunt humores in eo putrefieri: si ab
stergūt: τ qui vtitur eis diebus singulis ille
sus pmanebit a dolore stomaci τ capitis τ sūt
salubres oculis: τ ei qui tristat: τ ē medicina
matricis vitiose τ aliorū viscerum. Recipe
masticis. ʒ. iiij. aloes electi. ʒ. x. agarici boni. ʒ
iij. confice cū succo absinthii dosis est pillule. n. s
iij. quando itur dormitum: et possunt capi se
cundū numerum voluntatis.

Capitulū vigesimū secundū de nocumē-tis retentionis ex quibus ē tarditas τ velox descēsus cibi digesti de stōaco in ventrem: et cura eius.

Ex quo diximus de nocumētis attra
ctionis vel appetitus τ digōis stōaci
sequitur de nocumentis retentiōis
Ad quod sciendū est q retentio stomaci or-
dinatur digōni eius principaliter quia ē pro
prie instrumenti putā cibi τ potus vt superi' di
ctum ē. digestio. n. retentione indiget cum fi-
at in quiete vt ait .G. retentio enim secūdum
naturā procedens tā diu retinet q̄ diu digē
fit. Cū āt digō cōpleta fuerit retentio ex ar
monia nature cedit expulsioni: que donec fi
ebat retentio quiescebat. Primo. n. dige
rit stomacus cibū sui ipsius grā: τ dū digerit
retinet: τ cū āt digesserit quod est benignū suis
tunicis apponit. Reliquum vero apto porte-
nario ad intestina impellit vt ait .G. Si er-
go retineatur cibus i stomaco q̄ diu digera-
tur descendatq; ad intestina digestus vsq;
ad horam statutā seu tempus cōe quod ē la-
titudinem habens maiorē quāta est infra. xij
horas vel quanta in vno quoq; corpore con
sueuit naturalr esse retentio erit conueniēs
τ naturalis. Si vero vlterius prolōget quā
tū ē a. xij. horis vsq; ad. xxii. secundum plus
τ minus τ illud propter multitudinē diuersa
rum habitudinum existentium inter agētia.
seu digestionem et digestibilia arguet super
intemperantiam τ peccatum retentionis vel
digestionis ipsius quēadmodum si infra sb
sistat vt quia cibus descendat digestus: τ tē-
pestiuus sillogiçabit super digōnem fortem:

cuius seruitio ordinatur ordine sup retentionē
a qua etiam mediate ꝓcedit aut sup vtrūq̄.
Causa ergo descensionis cibi de stomaco lō
ge ⁊ breuis erit: aut pp digōem fortē vel de-
bilē cui ordinatur. aut propter peccatū repen
tine ꝑncipaliter ⁊ in se deseruientis ei. Pec
catū āt digestiue āt ē propter se ꝑncipaliter
aut propter peccatū aliarū ministrantiū ei:
ꝑncipaliter āt peccare pōt ī se retētio vt su-
perius dictū fuit in aliis operatōibus ministran
tiū quadruplicatur. s. nihil retinet: nō circū
trahit cibo: nec aliquo modo retinet ita vt cib⁹
īdigestus descēdat īferius sicut ē videre in lie-
teria manifeste vel vōitu illico post cibū sūptū:
de quibus dicetur: aut paꝝ retinet quia non
vsq̄ ad pfectam digōem lȝ ꝯbanit cibo bene
vt ī fluxu ⁊ vomitu semidigestoꝝ sūptō post ci
bū p aliquod tēpus supꝑ. aut corrupte reti
net vt qꝛ nō circūtrahat cibo recte ⁊ pfecte: si
cū tremore quare accidit rugitus ⁊ inflatio aut
superfluit vt qꝛ digestū cibū vltra tempus cō-
stitutū teneat. Et cā in se. s. pp complexio
stomaci malicia nō pp cibi vel vie opilatōeꝫ
inter stomacū ⁊ intestina vt supius dictū est
s qualitercūq̄ contingat nocumēto expulsi
onis aliqualiter ꝯmiscet. s. n. debilitetur re-
tētio superfluet expulsio. ⁊ si superfluet reten
tio expulsio deficiet: ⁊ si corrūpatur expulsio
ni disponatur ⁊ ꝑparatur ⁊ ecōuerso. Et
alit male retinet retētiua ⁊ male expellit ex
pulsiua: vt ī figulatu contingit sicut ait. Ha.
Et quod diximus in stomaco etiā in aliis in
telligas mēbris proportionalibus ei. Cā
autem nocumenti retētionis ē diuersa scdm
diuersitatē specierum eius. si enim auferatur: vt
nihil retineatur de quo sit curandū causa est
ea quā in lienteria dicemus ⁊ vomitu. Si ve
ro sit debilis nō vsq̄ ad completā digōnē te-
nens causa eadem ē sed minor quia plurimū
cosa missa est ad stomacum fiente digestione
excitans expulsiuā ⁊ faciens deficere cōtē-
tiuam quod significat mixtio ipsius coleꝛ cū
cibo cum egōne inuente: vel vomitu. Et
q̄nq̄ ē cā extrinseca superueniens hora digō
nis vt ē motus fortis ⁊ violentus deponens
cibū faciendo deficere contentiuā ante q̄ di
gestio cōpleatur. Si vero corrupte teneat
cā erit mala complexio frā hūida nō pmittens
bene circūtrahi cibo ⁊ pfcē ita vt nullū relin-
quatur vacuū. Si vero supfluat cā erit cō
plō sicca stomaci vel cibi natura vel opilatō
vie quā ī yleon dicem⁹. Signa q̄ȝ eadem
erūt q̄ ibi dicta sūt ⁊ dicentur. Et cura si-

militer ⁊ si quidē longa retētio cibi ī stomaco
sit digesti ⁊ tardus descensus ad intestina ex
debilitate proueniat digōnis. confortatō di
gōnis iā dicta erit curatio eius. Si vero
pp supfluitatem retentiue duo oꝫ agere mo
lificare. s. ⁊ lenire ante cibū: ⁊ post ꝯponere
cū notis ⁊ cū cibis facientibus ipsos descen
dere in viscera vt ē piper longū ciminū vi
asandali semē ꝑmissū. Et post digōem q̄ fa
ciunt descendere ⁊ penetrare vt ē exeniū vi
nū calamentū ⁊ diacalamentū [illegible] gīg.
conditū balneū aque calide ⁊ fricatio [illegible] nu
cis vel amigdal. fisticū ⁊ similia vias nutri
mēti apientia. Si vero bonis retentio sit
⁊ velox descensus ad intestina pp digōē la
titudinē curōem nō habet quia sanitatis na
ra. Si vero pp aliquā cām debilitate nā
tiuā quā ī lienteria dicem⁹ cura erit qui dice
mus ibi. Medicamē expertū eā stō
maco descensus cibi festinat. Sumat bōd
oui assati ⁊ coclear vnum mellis ⁊ [illegible]
contritē. dauid. ij. ⁊ iungant omnia ī coctio
oue ⁊ assent super cinerem calidū ⁊ sine in
missione moueātur: donec parata sint ⁊ come
datur hoc ⁊ administret tribus diebus: et oꝫ
vt administretur aliquid ante cibū ex spe
cies frigidis siue calidis prout dispō requirit
que te scire superius fecimus. Et eius
ps. galie nostra que in antidotario nro dicit
ministrent scdm necessitatē ⁊ dormiat supra
bū ⁊ quiescat nꝫ exerceat olo. Empl. de
mucilaginibus expertū ei a cuius stomaco ina
tur descensus cibi propter superfluitatē reten
tine. et oꝫ vt ꝑmittant lubrica ante cibū cali
da vel frā prout notat necessitas. ⁊ post cibū
sumātur stiptica vt ait. H. Lubrica frig
da sunt fructus recentes estiue vt prima gl
ca vue ⁊ similia ⁊ seme pruna sicca. Et cons
tēpore cassiefistula tamarindi viole ⁊ sirup⁹
eaꝝ ⁊ succus rosarū. Calida sunt ficus s
centes et carice mucilago feni greci ⁊ semi
nis lini oleum sosāmi ⁊ huius.

Capitulū vigesimum tertiū de lenitate
stomaci siue lubricitate siue lienteria.

LUbricamentum stomaci et ministerij
ad quod ipsum natura instituit prin
cipaliter vt ex dictis habetur est cibi
exterius attracti ab ore per meri alteratio:
digestio cū virtute ⁊ propietate qua ipsū do
tauit natura: s vt alteret necce ē vt detineat
si āt detinet instrualiter ex aspitate detinet.

Est aũt aspitas i equalitas q̃dã fm durũ cor
pus i stomaco naturaliter fieꝛ ex corrugatõe
pus i stomaco naturaliter fieꝛ ex corrugatõe
aũt ꝯtractione tunicarũ eius cũ villis eaꝝ sũ
pra cibũ clauso portanario vt nullũ iter eos
vacuum relinquaꝛ. ad quod dispõit ei⁹ ner-
uosa substantia ⁊ natura vt superi⁹ mñatũ ē.
Si ergo stomacus digõis organũ dꝫ vt de-
tineat naturaliter esse asp fiat lenis ledeꝛ pn
cipaliter retentio ⁊ digestio consequenter et
egrotabit egritudie que sꝫ essentiã suã dr̃ le
nitas ex nominis significatõe vt belenes po
suerant sꝫ secundũ accñs imediatũ diceꝛ lu
bricitas. ⁊ sꝫ mediatũ lienteria. i. cibi idigõ ⁊ ve-
lox exitus cibi indigesti sic volũt. S. primo
n. lenitur stomaci interior supficies. deinde
ex ea deficit ꝯtentiua ⁊ lubricat cibus ex quo
ꝯñter deficit digstiua ⁊ vitio cibus egreditur
idigestus. ¶ Causa aũt eius ē duplex interior
⁊ exterior. interior ē pncipalis ⁊ essentiaꝛ ⁊ ē
duplex q̃dam p se ⁊ quedã p accñs. p se ē ma
la ꝯplo humida pura vel cũ materia flca vl
mucilaginosa lubacũ faciente i stomaco ag-
gregata ⁊ adhereꝛ vel a cerebro vel toto cor
pore illi influxa cibũ ⁊ potũ secũ asportans:
vel faciens lubricare. ¶ Per accñs ē duplex
vna ē mala ꝯplo ffa paliticũ faciens ⁊ phi-
bens stomacũ ⁊ villos eius agere supra cibũ
calida vero ⁊ sicca eã nõ efficit nisi adeo vl-
timetur vt destruat actũ ꝓpꝛe virtutis sic i
ꝓpinquis morti accidere ꝯsueuit. ¶ Ma
teria quoqꝫ calida ⁊ colerica p se est asperan
do ꝯtrarium operaꝛ. p accidens aũt efficit eã
mordicando ⁊ vlcerando. Alia eius cã est vl
cera ⁊ in lteriori supficie stomaci quibus cib⁹
⁊ potus adueniens stomaco mordicationẽ et
punctiõem iferet atqꝫ molestiã: vnde virt⁹ ex-
pulsiua eꝛ ad eoꝝ expulsionem mouetur añ
qꝫ operatiõem suã exerceat retentiua. ¶ Cã
vero exterior ē vt coadiuuãs ad depõem ci-
bi ⁊ potus ante digõem ⁊ est cibi despõ. et na
tura: qꝛ sit substantie grauis ⁊ grosseant lb
tilis q̃ aduriꝛ ⁊ pũgit ⁊ molestat naturã aut
liq̃de fluxibilis: aut mucilaginose lubricãtis
aut eterogenee: vt est lac qd̃ corrũpiꝛ vel mo
lestaꝛ vel sit q̃litatis acute vt pip vel sinapꝭ
⁊ eruca vel venenose virtutis vt spẽs fũgo
rũ male vel quãtitatis respectu retentiue n̄
respectu expulsiue hoc. n. strigit ventrẽ fm.
H. pma laxat scḋm ipo. ⁊. H. i affoꝛismio: ꝛ
qꝛ sit multaꝝ supfluitatũ: aut i ordinate sũp
tus vt qꝛ pcedit lubric⁹ ⁊ acut⁹ ⁊ sequiꝛ stipt
eus qualẽ dixit alexãdrina dietã: aut qꝛ pce-
dit grossus ⁊ sequit subtilis faciꝛ digõnis q̃
corrũpitur ⁊ corrũpit reliquos pcedentes qꝛ
vocat naturã ad expellendũ. ¶ Aut itẽpora
nee sũptus vt qꝛ sũatur. scḋus cibus sup pri
mũ adhuc crudũ quare vterqꝫ corrũpitur: et
grauat naturã: atqꝫ molestat ad expellẽdum
aut qꝛ sit sũptus nõ bona famis sed post tol-
lerantiã eius: cũ iam stomacus repletus fue
rit malis hũoꝛibus nõ ꝓus eductis qꝫ natu-
ra icitat ad expulsionem. Aut quia sumpsit
supra cibũ aquã frigidam multã que subito
ipsum deponit: aut quia forte corporis: ⁊ aie
supra cibũ exercuit motũ equitando pedita
do. vel saltãdo: coeundo: ⁊ irascendo. ¶ Ad
uertendũ aũt qꝫ nõ est iconueniẽs eãdẽ passio
nẽ mẽbroꝝ esse diuersoꝝ: vt lienteriã esse
stomaci ⁊ intestinoꝝ de qua infra dicetur du
ce creatore summo. Naꝫ stomaci ē pncipalꝛ i
testinoꝝ est consequenter ꝓpꝛe superioꝝ q̃
rũ actio i cibo pdigesto in stomaco descẽden
te ad ipsa etiam digõ est vt ait Abo. Ipsoꝝ
qꝫ itestinoꝝ retentio nõ per virtutẽ fit: sed p
circumuolutionem magis vt dixit. Gali.
¶ Signum lenitatis ē lienteria cibi. et potus
indigesti exitus velox ⁊ quasi in eisdẽ quan-
titatibus quibus assumpti fuerint. Signa
cause eius intrinsece et male complonis sic
⁊ humide pure ⁊ cũ materia superius in hu-
ius summe principio habuisti. ex quibus est
oxirenia sẽper vel in principio existens cum
difficultate cure qꝫ si non fuerit in principio
sed superuenerit erit signum bonum sic ipo
dixit in affoꝛismis. ¶ Signa vero vlcerum
infra subiungemus ex quibus est ardoꝛ ⁊ fu
mosa eructuatio: sed oxirenia nũqꝫ cum fa-
cilitate cure respectu complonis male. Ex-
terioꝛ vero causa tibi prompte est manifesta
¶ Et cura eius est cura male complexionis
stomaci quam diximus vel etiam cura vlce-
rum quam infra in proprio capitulo subiun
gemus. Est autem solicite agenda vt non p
duret quoniam perdurans ad rasuram inte
stinorum vel idropem perducet secundũ di
uersitatem sue cause vt Serapio dixit. Et
ipsa breuiter est due res. prima adequat ma
teriam et euacuat: et complonis maliciaꝫ al
terat si oportet. secunda membri exasperat
superficiem et confortat ipsum. ¶ Primaꝫ
rem complent digerentia ⁊ euacuantia fleg
ma ⁊ materiam colericam: que causa est vlce
rũ alterantia que sunt nota. circa q̃ ipo. locu
tus est in suis affoꝛismis. v. Quib⁹ lienterici
vẽtres fiũt ieme superius medicari malum ē
ergo inferius bonum ⁊ estate supius bonuꝫ

Abo. quoq dixit lienteriam habenti facere: ut vomat e difficile si premissi cursus humor e descendens ut in ea que ex mala complexio ne humida e cum materia stica que de se e de scendens. q si materia imperium faceret ad os stomaci vel ex sequia sit colerica ut ea q est ex ulceribus vomitus no esset difficilis h provocandus et permittendus et solutio ven tris difficilis: quia ut si no derivat evacuat: precipit enim ypo. in afforismis materiam ce purgandam per locum ad que declinat con venientem ut declinado ad regione aliqua ad quam fluat et superfluat: unde inquit vomitus fluxu: fluxus vomitu et utruq sudore curat.

¶ Secundam rem complet stiptica simpli cia et composita frigida et propie in ea: que e ex ulceribus interius et exterius approxima tio: que in cura male complexionis sunt dicta

Et ex simplicibus propriis in ea sunt corian dru sumac: rose citonium garut: mora sima ru rum et sumitates eius et lilium valent. ¶ Et ex compositis sunt medicine et cibi. Medi cine sunt rob de agresta de garut de ribes: d citonio de mirta: et trocisci de spodio de bala ustia et de karabe. ¶ In ea autem que est ex mala complexione cum stiptica calida scl licet amara et aromatica sine mordicatione et acuitate sunt convenientia ut e aloes et substa tia absinthij no succus: quoniam e separat a stipticitate: et acutus nocens ei. et ex eis sunt passule in secunda mensa que absterse de sua moderata absterguns et sedant mordicatio nem si modica sit. et spica si sit multa et proprie in ea que e ex ulceribus et ex eis est enula: et menta. Inquit ymayn. Caue ne in egritudi nibus stomaci preter mitas menta: qm menta et propie omulana confortat stomacu plus ce teris herbis. Castoreu ceteris carnibus: ma stix ceteris gumis. Gallanga plus aromati bus omnibus: et enula magis radicibus sin gulis: et capares conditi plus omnibus flori bus. ¶ Et ex copositis convenientibus e me lia aromatica sirupus de menta diaolibanu diacitoniten cum mastice et similia. ¶ Et el lectuariu nostru elefangie boni saporis quod sit tempore estatis. Et gingi. conditu retinet. n. fluxu expindiget et lubricitate stomaci.

Emplm efficax et expertu ad stomaci frigidi tate et humiditate fluxu fleum et lienteria et di gonis defectionem. Recipe ligni aloes absin thij gumi ara. masticis ciperi costi. gingi. ana. ℥. s. calami aro. olibani aloes: an. ʒ. iij. cima sambuci. ℥. i. mente sicce cimini torrefacti rase quide laudani: terbentine. an. ℥. i. gal. mace cinamomi spice nucis mus. gallige squinati an. ʒ. i. s. cere albe. ℥. i. spodij balaustie sanda lorum albor et ru. gallaru an. ʒ. iij. Confice sim cu pulvere capillor ve. et incorpora cum me lia aromatica. ¶ Trocisci valentes ad dis solutione ventris lienteria et leniat stoma ci et intestinor. Recipe rosaru spodij an. ʒ. iij berberis se. acetose spoquistidos: gumi arabi ci thuris se. mirte: an. ʒ. vi. coriandri infusi in aceto die et nocte. ʒ. i. Omnia assentur et fac pulvere et tempera cu succo citoniorum et fac trociscos: et da bibere cu sirupo citoniorum.

¶ Paulus dixit sibi hos trociscos valere. Recipe corticis malor granator gallar an. ʒ. viij. semis mirte. ʒ. iij sumach. ʒ. vij. fac pulvere et tepera cu vino odorifero: et fac tro ciscos. ʒ. ij. da cum aqua frigida et propie in ea q e ex ulceribus. ¶ Abo. sirupus valet ad fluxu ci defectionem ardorem et vomitu et lienteria. Recipe sumach. corticu granator semin an. ʒ. viij. ola coquantur i lib. iij. aque donec redigatur i una et coletur: deinde succus piror acetoso lor et citoniorum misceatur cu eis equaliter: po te et adde zuchari lib. i. s. et fac sirupu: et da bi bere cum aqua frigida in colica.

¶ Capitulu vigesimu quartu de nocume tis expulsionis stomaci et primo de enumera tione et cura eius.

D [Primus] de nocumetis actionu ei um stomaci. Restat dicere de noc umetis expulsionis ipsius. ¶ Circa quod sciendu prout. G. ait q stomacus sci du natura se hns cu duo officia hat per pri mu cibu et potu recipit a meri: et quod super fluu e in eo per inferius tantu aperto porta narrio cum suis villis latitudinalibus con tractus expellit et impellit ad intestina et si egreditur a natura superfluum in eo contentu quatu vel quale vel utruq gravans vel molestans cogitur expellere aliquando per inferiora ut in lubricitate stomaci ut superius dictum fuit: aliquando violenter per superi us per vomitum. unde Galienus ait vomitus omnibus difficilis esse patet. Huius autem diversitatis causa quantum est ex diversita te stomaci expellentis est cum enim superior stomaci pars fortior fuerit et inferior debilior sequitur expulsio per inferius. ¶ Si vero econtra fiet expulsio per superius ut volunt G. ¶ In tali autem motu per inferius: vel superius expulsio quadoq olo prohibetur: ali

debilitatur et diminuitur: aliquādo supfluit
secundū maiorem et minorē fortitudinē suarū
partium predictarum aliquando malo motu
mouetur. In taliquoq; motu violento expl
sionis per superius multas malas species
motus euenire contingit vt sunt vz. eructu
atio singultus aliquando turbatio et extua
tio nausea et vomitus. ¶ Motuum aūt diuersi
tas ex diuersitate materie expellibilis in eo
contente et dispōnis membri expellentis et vir
tutis ac motus eius cum consecutione vel si
ne consecutione intenti in tali motu contigit.
¶ Aut enim materia in eo contenta expelli
bilis est ventosa vaporosa sursum petens nō
interclusa vt in inflatione sed natans vt i cō
cauo cum virtute expūte forti subito expellit
et tunc accidit eructuatio faciens sonitū: qa
est ei in amplum exitus per angustum vt ait
ypo. sicut ipsa inferius transiens de gracili
bus in amplitudine colō facit rugitum. ¶ Si
vero materia expellibilis sit humoralis: seu
ventosa nec apta expelli quia sibibita in tuni
cis rugis et villis eius cum sit difficilis expl
sionis stomacus in suis partibus corrugat:
et contrahitur sicut vermis seu lacert9 i spa
mo vt fortiori et impetuoso motu moueatur
ad expellendum eam nec consequitur intētū
et tunc accidit singultus ppter qd motus stoma
ci dictum ē in singultu esse minor qm in vomi
tu cum in vomitu plurimum natura expel
lit: licet ratione rei expellibilis et efficiē mo
tus: motus eius in singultu sit fortior. ¶ Si
militer accidit etiam si non sit materialis qa
sit mala compl'o frigida sine humoris vitio:
quēadmodum ex mala compl'one frigida pl
monis ex aere accidit tussis: nec aliquid cum
ea expellitur cum non sit apta: aut sit mate
rialis: sed nō sit apta expelli: quia sit adherēs
et inuiscata: et tunc facit nauseam aut est ap
ta expelli: quia sit in concauo eius natans: et
tunc cum mouetur ad vomitum facit turba
tionē seu subuersionem. deinde veniēs ad os
stomaci facit vomitū: sicut plurimū ɔsequit
stomacus in suo motu intentū: quia materie
extra expulsionē. ¶ Sed quandoq; tal' ma
teria est sanguinea et vomitus erit sanguine
us. aliā flāca. aliquando colerica et aliqñ meli
ca: et talis erit vomitus: sed qualis fuerit ali
quando erit a stomaco aliquādo et ex alijs i
fluit partibus et tāqm nociuam expellit vt in
fra dicetur. ¶ Qz si expellere non valeat sit
qz nocentia multa et fortia manentia in stōa
co et commota tristitias et angustiam gignūt
anxietatem et extuationem dolorem quoq;
et tortionem cum cordis tremore vertigine: et
et scotomia quandoq; et similia. ¶ Causa au
tem inflationis et rugitus et curam et quid sint
habuisti. Eructuatio quoque: de qua hic est
sermo quid sit et eius causa imediata ex di
ctis ibi: et hic et eius signum patet quia ē ma
nifesta sensui. ¶ Causa vero eius immedia
ta duplex est secundum duplicem speciē eius
aut enim accida que oxiremia dicit' oxi. gre
ce acetum latine: aut fumosa: Acetose autē
causa est secundum Auer. est duplex frigidi
tas p se seu dimissa calias crudum faciens et
in digestum relinquens: quemadmodum in
fructibus immaturis est videre: et ppie in
vuis que anteq; maturescant prius sunt stip
ticitatem ligni et ponticitatem a quo oriunt
seruantes deinde parum ad aucta caliditate
propria et per auxilium caliditatis acree fi
unt acres: vlterius vero ad aucta vt matura
tionem in eis acquirat fiunt dulces prout. g.
tertio de simplici medicina auctoritate Teo
frasti ostendit. ¶ Per accidens vero cali
ditas superaddita multa caliditatem natura
lem resoluens: quia res dulcis redit ad su
am primam naturam et accidam: vt in vino
et lacte cum acescunt est manifeste videre.
Fumose vero caliditas sola est multa: sicut
enim diminuta caliditas in materiam tempe
rate agens est causa accetositatis et ventosi
tatis propter i potentiam suam qua non di
gerit sed dissoluit et non consumit. et sic con
uertit in ventū que accide eructuationis ma
teria existit ita fortis et mlta caliditas i ma
teriam dispositam conata agere sua quali
tate vel quantitate: vel: quia sit in omnibus
illis disproportionata vt est flegma dulce sb
tilis cibus calidus et quantitatis mediocris
ipsum in fumum cōburendo conuertit: que
causa est eructuationis fumose. ¶ Cura ei9
est quia si quidem sit difficilis eructuatio: q
non sit diffusa et subtilis ventositas sz grof
sa in ore stomaci interclusa: iuuetur cum ex
tenuantibus et cōmouentibus eructuationē
a proprietate vt est coriandrum et a compl'o
ne que tibi superius sunt nitata. ¶ Si vero
sit facilis et moderata dimittatur quousq; ad
perfectum ventositas expellatur. ¶ Si au
tem superfluat sitq; tediosa molesta et turpis
corrigenda est quēadmodum in alijs nature
motibus ad expellendum nocentia est agen
dū vt i sternutatōe eścitatōe tussi alicib9 vōi
tu singltu vētositate pīferius et alijs ɔsilib9

¶ Cum enim sunt moderati naturales sunt et boni: cum vero infra subsistūt vel supfluunt preter naturā sunt dolorem ꝛ nature angustiam inferentes ꝛ verecūdiam: ꝛ alias operationes naturales mēbri eius sunt impedientes ꝛ proinde male in via signi et cause. ¶ Cura ē tres res. pᵐa ē causam eius abscindens. Secunda est ventositatem generatam extenuās ꝛ cū euacuatione diminuens. tertia est stomacum confortāns ne vlterius grauetur. ¶ Primam rem ꝯplent regīs rectificatio cum abstinentia a ventosis: ꝛ indigestibilibus. ꝛ cum adequatione hūoris ventosi flēci vel melācolici ꝛ expulsione ipsius cū his que supᵉ habuisti in cura inflationis. ¶ Secundā rem ꝯplent clisteria ꝛ colliria generatam ventositatem extenuantia trahentia ꝛ educentia per inferius ipsamꝙ expellentia vt sunt sternutationes retentiones anhelitus ꝛ similia calefactoria ꝛ emplastra euaporationes ꝛ vētose q̄ superius habuisti. ¶ Tertiam rem complent que stomaci discrasiam cōtemperando ꝯfortant ꝛ eam regenerare vetant. Et si quidē fuerit acetosa talia complexiūa sūt medicine calide ventositatem carminantes ꝛ digestionē cōplentes simplices ꝛ composite. Simplices vt ē anisū ꝛ feniculū apium carui ciminū zinziber. gallanga piper longū: ꝛ alie euacuationem ꝯmouentes superius dicte. ¶ Composite sunt vt diaciminum proprie: ꝛ diatrion. Si vero fuerit famosa cum frigidis extenuare habentibus ꝛ calorem remittere simplicibus ꝛ compositis: simplicibus vt est coriādꝫ proprie. ¶ Compositis vt est rob fructuum: frigidorum cibis ꝛ potibus temperate extenuantibus mixtis qualia sunt anisum semē apii carui et similia.

¶ Capitulum vigesimum quintū d̄ singltu

Inquit .G. singultus est spasmus: quem stomacus patitur et meri. Fit enim in stomaco sicut spasmus ī neruo cuius spāliem causam cū capere volueris nō proprie spasmus: sed quidā in ore stomaci ad vomendum motus fortior tamen q̄ ī vomitu. Non est ergo spasmus essentialiter eo ꝙ spasmus est motus pter naturā tm̄ singultꝰ vero a natura coacta: ꝛ quia esse eius est ī cē stomaco spasmus ē in lacerto vel neruo: singultus vero ī membro neruoso ꝛ villis ipsiꝰ ꝛ sic est spasmus quantū ad cām efficientem que est replō vel inanitio tm̄ essentialr autē: ꝛ quo ad fōm nō est proprie spasmus sed quidā ad vomendum motus fortior tamen q̄ in vomitu ꝙ qualiter sit supra precedenti capitulo dictū est. ¶ Causa ergo eius est duplex .s. gēnalis ꝛ spālis generalis ē mediata ꝛ ē inanitio aut replō. Inquit ypo. spasmus fit ex inanitione ꝛ replone: similiter ꝛ singultus. Specialis est mediata ꝛ est duplex aut ī ꝯ aut p cōmunitatem. In se quidē ꝯ cā inaniens aut replens ipsum. Inaniens sicut sel cōsiua nō dissoluens tantū ex qua accidit spasmus de replone maxime ī pueris vt ait ypo. sed dissoluens ꝛ cōsumens subito vt cum nō paulatine vt ethica in qua sicut paulatim consumitur ita paulatine ex cibo resūptio qui ei ꝯpetit humectantur ꝛ irrorantur neruī ꝛ lacerti quare ethici licet sint cōsūpti nō spasmantur. In incensiua est cōsūptio humiditatis subita: licet p respectū ad inflationem materie facientis spasmum de replone sit paulatina vt ait. G. nec succedat restauratio cum cibus nō competat imme sicut vltime temnis secundū ypo. ¶ Euacuatio nā spontanea vel artificialis nimia ex proie sanguinis fumes ꝛ similia. ¶ Et si quidem nimis ꝯfirmatus quia siccitas ꝛ consumptio neruorum solidorum substantiam nō tangat curatur cum qualibet re humectante. Malū si confirmatus fuerit vt ꝙ nō solū humiditas sed substantiam tunicarum stomaci tangit est mortalis vt ait ypo. in affōrismis. ¶ Causa replens est multiplex. Res nocens qualitate frā ꝛ est aut exterior pmitiua aut interior antecedens. Exterior est replens per accidens vt ē frigidus aqua frigida nix sumptus frigida subtilis penetratiua vt accidit frigiditas triplex facit singultum ꝛ spasmum de replōnis quia inspissans poros quare vapor quod consueuit resolui ex tunicis ꝛ villis stomaci replens ꝛ grauando nocens. Et ꝙ plurimum indigestionis est materia ꝛ multiplicāns et suo excessu vltra equalitatem ledens. Inquit enim ypo. Frigidum vero spasmos qui inimicum neruis licet aliquando faciat calefactione exprimendo ꝛ nutrimento neruos priuando sicut Galienus ostendit. ¶ Interior causa est humor frigidus in ore stomaci ꝛ tunicis eius habundans ꝛ replēs ꝛ sua frigiditate nocens. aut ventositas nocens sua extensione generata a caliditate vaporosa retenta in villis ꝛ tunicis eius que nō possunt resolui ꝛ res nocēs sua q̄litate calida sicut pūgēte ꝛ mordicāte q̄ et ē duplex scilꝫ exterior

Exterior vt potus sinapis triū piper ꝛ me
dicinarum acutarum mordicantium. vt ē eu
forbiam: diagridium: et similes: Et potus
diarion piperion cū vino ꝛ ꝓpter ī bn̄te os
stomaci sensibile vel cibus corruptus ꝯuers⁹
ad qualitatē mordicatiuā sicut accidit ꝓpter
pueris cū lacte nutritis calidis naturalr vel
accidentaliter apud ꝓductionē dentiū ꝓp cor
galositatē sicut dixit ipo. ꝛ decrepitis ꝓpter
dispōem stomaci sui qꝛ debilis ē in digerēdo
Interior ē multiplicatio colere ꝛ hūoꝝ diuꝫ
ꝛ vermiū ī stōaco generatorūꝫ sua qualitate
mordicātium ꝛ pungentiū ipsū quare corru
gatur ꝛ ꝯtrahitur ī se ipso ad expellendū ipsū:
ꝛ facit singultū. Aut ꝑ viam crisis sicut acci
dit ī crisibus ꝑ vomitū factis ī qbus cola mis
sa ad stōacum vt expellatur pungit ꝛ singul
tū fac: deinde sequitur vomitus ꝛ cessat sigl
tus: aut res nocens sua qualitate grauante
vt accit ī replone humoꝝ ꝛ cibi ꝛ potus sup
flua ā quātitate ꝛ qualitate simul vt ī reple
tione hdorum carniū cum piperata ꝛ vini ā
tiqui vinosi: vel cibi dicti gelea: ꝛ nimio potu
aque ad cui⁹ expulsionem stomacus forti mo
tu singultus mouetur. ¶ Factus āt a cōita
te aut ē ex cōitate alicuius mēbri: aut totius
alicuius vt ē singultus factus ꝓp epaē apo
stema ꝛ ꝓpter in effimera: cuius cā ē colere
effusio de epate ad ieiunū ꝛ de ieiuno ad os
stomaci pūgens ꝛ mordēs: ꝛ sic singultū re
plonis inducens vt ait. G. licet aliq dicant ꝙ
illud sit propter cōtinuitatem existem inter
stomacū ꝛ epar ī neruo minuto: sed prima ē
potior vt inuit Albo. de apostematibus eius
loquēdo. aut ꝓp apostēa in itestinis: aut ī ve
laminibus cerebri ī capitis ꝑcussione ꝛ crānei
fractū contingere ꝯsueuit ꝛ ē malū signum:
si cū rubedine oculoꝝ fuerit vt dixit ipo.
¶ Ex cōitate totius corporis accit singult⁹ ex
effusione colere ꝛ humoꝝ frīoꝝ vel mordaci
um ad stomacū quod ꝯtingit: aut in dispōe
sanitatis sicut accit pluries: aut tolerantia
famis: ꝛ ꝓpter colericis: aut in dispōe egritu
dinali sicut accit ī fe. aut ꝑ viā sintomatis vt
ī ꝑncipiis paroxismoꝝ: aut ꝑ viā crisis ꝑ vomi
tū expectate ī quibus cola emissa ad stōacum
vt expellatur pungit ꝛ singultū facit replōis
ꝑ se. deinde sequitur vomit⁹ ꝛ cessat singult⁹
Ad si ꝓcesserit vomitus deinde veniat singul
tus ē malū signū maxime si rubei fiant ocu
li vt dicit ipo. ¶ Et factus in crisibus: qñꝫ ē
bonū signū: qñꝫ malū. Cum enim ꝓcesserit
digō fueritꝙ in die cretica ꝛ leuis cū leuitate
accidētium alioꝝ: ꝛ cū virtutis valescentia est
signum bone crisis econtra vero male. ¶ Et
dr in libro mortis velocis. Si habenti singl
tum accidit apostema in latere dextro egre
diens a natura absqꝫ cā cognita ꝛ ē singltus
vehemens egredietur anima eius ex singul
tu ante ortum solis. Et ex illo est ille qui hēt
cum singultu ꝑūctionem vomitū ꝛ cursus per
mixtionem tōnis: quoniā moritur. Et si sigl
tui superueniat vomitus ē bonū. Et si ꝑ cū
nō cessat singultus ostendit materiam valde
subtilē: quod si cū rubedine oculorum fuerit
ostendit apostema aut in stomaco: aut in ner
uo descēdente ad ipsum ex cerebro inter ꝗ si
gna apostematis stomaci predicta distiguūt
Et si singultū patienti superueniat sitis ē bo
num signum ꝛ cā quia resoluitur cā eius sitr
si singultui superueniat sternutatio ē cā salu
bris ꝛ cessare faciens statim vt ait. G. ꝛ infra
sūmi luminis pietate dicetur. ¶ Signa sin
gultus notus ē tāꝫ sensui manifestus in quo
sentitur contrahi stomacus in se ꝛ ad superi
ora impelli cum quodā sonitu aeris sup ipul
si. Et si quidē sit ex inanitione ffus cogno
scitur ex causis inanitionis ꝑcedentibus: ꝛ
euacuationibus leditur ꝛ nō iuuatur. Si ve
ro ex replone ex causis replonis ꝑcētibus:
quarū signa singulariter subiungentur ꝛ vōi
tu ꝛ euacuationibus sedatur. ¶ Et si aduer
tis si cū inanitionis fuerit febris inflatio co
sumens nō dissoluens tantū videbis ꝑcedē
fortē fe. in corpore sicco cū circūstantibus dis
positionibus siccitati que si tangat substan
tiam stomaci solidā cognoscetur ex fortitudi
ne ꝛ ꝯtinuitate ꝛ frequentia eius nec solētia
iuuare iuuāt. Si vero nō tangat: minor erit
singultus nō frequens nec ita continuus: et
iuuare solentia iuuant. ¶ Si vero cū inani
tionis fuerit euacuatio naturalis vel artifici
alis superfluens subito ex reliquiis euacua
tionis ꝛ pulsu duro vt ait. G. vel saltē ex in
firmi seu astantiū rōne cognosces ipsā pre
cessisse. Similiter ꝛ si fames ex tonalitate
faciei ꝛ oīs siccitate ꝛ similibus. ¶ E cōuer
so vero si cū replonis fuerit frigiditas exte
rioris cā tibi erit sensui manifesta: saltem ex
infirmi vel astantiū rōne: ꝛ si quidem frigidi
tas inspissationem facit minorem cognosces
ffitate. si vero ꝑ viā īdigōis materiā replētē
mltiplicē videbis cā fortōē magis ꝛ māsiuā
Etiam si sue qualitatis excessu offendat ner
uosū stomacū sentiēs eam mediocrem ꝛ mi
nus durantem. ¶ Et si quidē causa interior

fuerit humor frigidus habūdans sua frigiditate nocens sensus frigoris in stomaco cum grauedine ⁊ cū precedenti regimine multiplicatiuo frigidorum humorū et flatis et similibus circūstantijs cognoscetur. Et si vomit' subsequitur apparebit in ipso. ¶ Si vero repletus apostemauerit per signa apostematis predicta cognosces. Si vero ventositas fuerit signa habuisti capitulo de inflatione: et rugitu. ¶ Si vero nocente sua qualitate calida pura a re assumpta acuta pungente: et mordente sciatur ex preassumptione ipsius: ⁊ stomaci sensibilitate multa: quam punctio percepta ex acutis assumptis prompte insinuat: ⁊ declarat vt superius habuisti. ¶ Etiam si ex cibo corrupto acciderit mordicatio: signum erit corruptionis cibi in stomaco: qđ est proprie eructuatio acetosa vl' fumosa cū circumstantijs ꝯsimilibus sibi. ¶ Si vero cā interior fuerit causa contractionis: ⁊ etiā repletionis: ⁊ fuerit multitudo colere ⁊ humorū dominium aggregatorum in ipso sensus caloris ⁊ punctionis amaritudinis sapor acuitatis vel salsedinis sit ⁊ regimen p̄cedens cū circumstantijs silibus tibi declarat: dixit ypo. ⁊ in excrementibus apparebit. ¶ Si vero fuerit causa repletionis cibus ⁊ potus equare grauando tantū vel pungendo impellit stomacum ad singultum crapula precedens tibi indicat ⁊ demsat. ¶ Si vero a causa communitatis fuerit que ē epatis apostema precessio signorum apostematis calidi epatis in syma faciei tibi ostendit que infra dicentur auxiliāte xp̄o ihesu: ⁊ sensus mordicationis in hora augmenti apostematis: ⁊ influxionis materie in ipsum ⁊ apud stomaci inanitionem illic et in fundo stomaci. ¶ Si vero apostema in intestinis fuerit signa que dicentur apostematis eorum videbis precedere. ¶ Et si ex apostemate in velaminibus cerebri signis ipsius q̄ dicta sunt precognosces. ¶ Si vero fuerit ex communitate ad totum corp' dispōe sanitatis cognoscetur ex dispōe colica corporis sue febriendo stōaci debilitate ⁊ q' ꝯsueuit incurrere in sincopi debilitatē fastidiū ⁊ stomaci morsū apud tolerantiā famis ⁊ oris amaritudinē vertiginē ⁊ scotomiā: vt dixit ypo.

Si vero in dispōe egritudinali acciderit: da sintomatice cuctus eius in principijs paroxismor ⁊ ꝓprie in principio vel seu augmēto indicabit. ¶ Si vero p viā crisis accidat ꝯcurrēs cū alijs accidētibus crisis ⁊ si bon' fuerit l' malus cognosces vt superi' dictū ē. ¶ Cura ei' q̄ ex inanitiōe fuerit p̄sēm substantiā villorū ⁊ tunicarū stomatice rūgēs nō separ' si vero nō rūgens fuerit curatur regie humectatio in cura siccitatis stōaci sup' dc̄o. Et si q̄dē causa siccitatis ⁊ inanitiōis fuerit fe. humectatiua tendāt ad frigiditatē si emaciatio declinet ad siccitatē. Si vero fames ad tēperiē vel caliditatē quorū copiā supra in cura male ꝯplōis stōaci habuisti. Cura eius que ex replōe causa frigida fuerit aeris seu alteri' rei assūpte ē calefactio cū reb' calidis assūptis appositis itēri' ⁊ exteri' i furcula stōaci vsq ad vmbilicū pectore ⁊ collo ⁊ iuncturis quibuscūq et p oēm modū quorū sūmā tradidim' i cura male ꝯplōnis stomatice frī ⁊ pure q̄s variabis scd'z plꝰ ⁊ mīn' ꝓut exigit grad' frigiditatis. Et cū fuerit fortis nō excusat' q'n ponat' ventose supra stōacū sine lesione ⁊ q'ter medie rubificātes. ¶ Eius āt cur' cā ē humectans granatus i eo nocēs sua q̄litate l' q̄ntitate l' vtraq absq eo q' sit apostemās cura ē ... ma ē ipsius adequatio fa ē euacuatio. tertia ē q' deriuatio seu tractio seu ipulsio ad loca euacuatōis opposita ori stomaci distractio nature ad lenitōēz opposita. q̄rta ē stōaci cōfortatio. ¶ Primā ꝯplēt incidētia sua viscositatē q̄ adherēt stōaco ⁊ vīl' ei' q̄bus ē lubricās ⁊ calefaciētia vt ē oximel ⁊ ꝓpe squilliticū cū aq̄ calamēti rute abrotāi masticis ciminī ⁊ similiū. ... diarodon ⁊ diacimini ... munus longus. ¶ Scdāz rē ꝯplent vomitus potū p̄dci sirupi p̄cedēte cibo ex ... fis ⁊ acrib' ⁊ purgatio cū ierio magnis ... diasenō ... ⁊ pill'is stōaticis ... p̄dco ... ⁊ expectatio sup ... ꝯsumet materiā. ¶ Tertiā rē ꝯplent ... acuta nota sup' ꝯstrictio extremitatū dolorosa fricatio aspa extremitatū ⁊ ... ⁊ balneatio mordētis aq̄ ⁊ positio ventosarū sine scarificatiōe supra stōacū ⁊ ligatura ... ⁊ applicatio medicinarū rubificātiū i crurib' ⁊ brachijs mot' ⁊ exercitiū laboriosū ⁊ equitatio fortis ipulsionē materie ... nus ꝯplēt fe. Sternutatio vehemēs ꝯprehēdēdo nares ⁊ os vt dixit ypo. ⁊ vociferatio ⁊ retētio anhelit' intra post tractionē aeris forte ⁊ expectatio i nasi. Inqt .n. Ali... tōe spūs si sūt tendāt epicastrini ... diaflagma iferiora viscera purgabit ... enī retētius vndiq ipellet ⁊ ... les poros: ⁊ si magis ꝯstrigat ⁊ ipellat ... subtiles poros pertrāsit. ⁊ defert ... fumositatū superfluitatū ...

contrariã operantur inīctiõez terrefaciētia
vt cõbustio ignis:ruina insultus latronum ⁊
inimicorum:tonitrua fulgura:tempestates ⁊
soni fortissimi ⁊ subiti vt est campane; ⁊ alio-
rum ⁊ imaginatio mortis subita: ⁊ aspersio
festina aque frigide vel aceti super faciē:ira:
timor: gaudium: tristitia superflua: ⁊ suctio
alicuius liquoris vini clareti vel aque delec-
tabilis. ¶ Quartam rem complent mirabo.
conditi etiã ⁊ empl'a confortantia supra capi
tulo de debilitate dicta. Et hec due cause vl
time sunt communes ⁊ generales omni singl-
tui: ⁊ ex quacunq; causa. ¶ Ille etiam cuius
causa est generata in eo ventositas extēdē-
do nocens similiter curetur vt dictum est su
pra capitulo de cura inflationis ⁊ eructuati
onis cum regimine ⁊ adequatione humoris
ventosi ⁊ euacuatione ipsius. Q; si euacua-
tio fieri nõ potest aliqua impediēte causa ap
proximentur medicine que habent materiã;
humoralem ⁊ ventosam carminare ⁊ resolue
re ⁊ consumere ⁊ simplices ⁊ composite. sim
plices interius sumpte sunt ruta sicca ⁊ nitr;
potata cum aqua mellis vel cum vino vino-
so antiquo. Et sunt expertus acetū squillitici
aqua api; basiliconis assarom neriden maio
ranam aniden ⁊ ē radix herbe vnde fit assa
ferida quod olfatu sedat singultum aristolo-
gia daucus:anisū gingib. enula sicca: succus
eupatorij folium ⁊ acorus ⁊ aprotanū gallã-
ga et est mirabilis. ¶ Et composite ex eis s
modum electuarij ⁊ diatrion dyacimimū çlçl.
di galanga tiriaca antiqua ⁊ similia: grosse
substantie quoniam magis remanent in sto
maco ⁊ ore eius q̃ ea que subito descendunt
vt sinapi ⁊ alia substantie liquide. Et iuuat
quandoq; has medicinas administratio rey
sternutare facientium. ¶ Exterius vero ap
proximande sunt ventose magne: et empl'a
ex predictis vnctiones olea ⁊ vnguenta bal
nea calida actu ⁊ potentia naturalia vel arti
ficialia. ¶ Et ex expertis ē castoreum pulue
rizatum dissolutū in succo rute vel mente: et
sufficienter calido epithimatū supra stoma-
cum pertransit enī sua caliditate ⁊ subtilita
te consumit humore ⁊ ventum resoluit.

¶ Eius vero cuius cã ē res mordicatiua sum-
pta in potu. cura est due res. prima ē ei⁹ eua-
cuatio cum vomitu prouocato cum aqua fri-
gida seu tepida mixta aceto ⁊ oleo violato: l
amigdal. dulciū; vel butiro cū lacte nouiter
mulso aqua cucurbite ⁊ citoniorum ⁊ mucil-
laginibus frigidis ⁊ glutinosis: ⁊ gūmi dra

ganti seminis citoniorum ⁊ huiusmodi. Se
cunda est stomacum confortare cum frigidis
stipticitatem habentibus moderatam vt sūt
mirabolani conditi citonia ⁊ similia: quorum
copiam superius habuisti. ¶ Si vero
eius causa fuerit humor interior: qui mordi
cationem fecit quattuor sunt necessaria. pri-
mum est ipsius adequatio. secundum est sen-
sus stomaci obtusio. tertium ē ipsius humo-
ris euacuatio. quartum ē stomaci ⁊ mēbrorū
confortatio. ¶ Primum completur cū exi
bitione succi granatorū acetosorum vel mu-
sorum agreste aque frigide aque lactis: ace-
tosi aceti limphati ⁊ similiū. ¶ Secundū cõ
plent stupefacientia exibita simplicia ⁊ com
posita. Simplicia vt est aqua coriandri ⁊ so
larri et alkekengi mucilago psilij: et cibaria
grossa vt frumentum coctum: ⁊ extrema ani
malium: lactuce papauer ⁊ similia. Compo-
sita sunt filoniū; tiriaca noua ⁊ alia īfra seri
pta et occupari somno longo. ¶ Tertiū cõ-
plet vomitus prouocatus cū predictis: ⁊ aq̃
ordei et ventris solutio cum ieris: ⁊ sirupus
de succo absinthij: ⁊ aqua granatorum dulci
um expressorum cum pulpis vel maiorū de
clinantium ad dulcedinem ⁊ rosis. ¶ Quar
tum completur cum mirabolanis conditis ⁊
rob. succis fructuum stipticorum vt mius: si
rupus de agresta de ribes de mirta ō sumac
et aqua acetose: quoniam simul mundificat:
et confortat ⁊ balneatio in tina: ⁊ vnctiones
stomaci: ⁊ uncturarum cum oleo rosa. et cu-
curbita ⁊ similibus. ¶ Si autem mordicatō
nis causa fuerit cibus corruptus in stomaco
curam habuisti supra de cura corrupte digõ-
nis. ¶ Sed si quidem fuerit nocens sua gra
uitate ⁊ fuerit frigidus humor: cura ē quam
hic supra in humore frigido diximus. Si vero
sit apostemans: cura erit cura apostematis
superius dicta. ¶ Si vero sit cibus ⁊ pot⁹:
cura est due res. pma est euacuatio ⁊ hoc cõ
pletur vomitu. secunda ē alteratio: ⁊ hoc cõ-
plent cū administratione ciboy potuumet
medicinarum calidarum vel frigidarū dictaȝ
prout discrasia exigit. ¶ Facti autem a cõ-
tate alicuius membri apostemati cuiuscumq;
cura est tres res. prima est cura illius aposte
matis: que in suo loco dicetur auxiliāte xp̄o
¶ Secunda est humoris influentis ad stõa-
cum euacuatio ⁊ deriuatio seu ad oppositum
tractio. ¶ Ea autem quibus fieri debet su-
perius dicta sunt in particula ista. ¶ Tertia
ē ipsi⁹ stõaci cõfortatio vt nõ recipiat cū fedēs

Sed si quidē ex comunitate totius fuerit vel
in dispositione sanitatis ꝓp tolerātiā famis
cura est due res. prima ē huioꝝ effusoꝝ cole-
ricorū euacuatio cum vomitu: vel assūptiōe
alicuius deponētis ipsū: vt sunt pruna sebe
sten tamarindi ⁊ cassief. ¶ Secunda est con
fortatio cum aliquo ex rob stipticis ⁊ cibis ⁊
potibus. ¶ Si vero in dispōne egritudina-
li siue fuerit sintomaticus: siue creticus: cura
est due res. s. vomitus prouocatio donec per
fecte euacuetur. deinde stomaci confortatio:
bonum cōplentia habuisti. ¶ Qz si supfluat:
nec vomitu sedetur singultus redire oportꝫ
ad ea que adequare habent materiā ⁊ ipsius
ibibitionem auferre ⁊ adherentiam educere
⁊ expurgare impellere trahere ⁊ deriuare: ⁊
naturam distrahere vt superius dictum est.
¶ Confectio ipo. rectificans malam cōplo
nem stomaci frigidam expellens ventosita-
tem ⁊ liberans a singultu si xp̄o placet. Re-
cipe corticū fistic. et teriorum costi amari. ca.
storei petrosilini aā. ʒ. i. balsamite calamenti
anisi masticis spice ana. ʒ. vi. aristologie. ʒ. iij
Confice cum oximelle squillitico ⁊ da. ʒ. i. cū
aqua sisimbri. ¶ Alia decoctio squinanti et
corticū fistic. cum qualitate liberat ab eo. Et
semen rute cum nitro ⁊ aqua mellis curat si
gultū ex ventositatibus grossis que sunt ex
multitudine gulositatis. ¶ Inquit filius se
rapionis Squilla quando sumitur cū vino:
curat a singultu ex humoribus grossis āne-
xis in rugis stomaci. Et etiam turbēt educit
illos et mundificat stomacū a putrefactione
humoꝝ dixit ipo. Ellebori albi. ʒ. s. cū. ʒ. i. ca-
storei ⁊ duabus gechari to. est medicina exp
ta que curat omnes passiones stōaci ex gro
ssis ⁊ viscosis humorib⁹ iactas ⁊ expellit hu
mores cōpactos in villis per vomitū ⁊ curat
vertiginē ⁊ litargiam. Sed cum cautela p̄-
sume propinare ne dederis corpori extenua
to. ¶ Pillule ad singultū natum ex grossis
humoribus. Recipe castorei mirre ana. ʒ. ij. a
garici. ʒ. iij. salis gēme. ʒ. i. diagridij corecti. ʒ.
ij. masticis. ʒ. i. s. aloes boni ad pondus oium
Confice cum succo mente. dosis ē. ij. in sero
¶ Pillule gloriosissime ex inuentione nr̄a:
contra singultū calidū ⁊ humores acutos a
scendentes ad stomacū ex epate: et malitiam
eius calidā ⁊ siccam ⁊ febres. Recipe spodij
endiuie portulace ligni aloes aā. ʒ. i. s. pulpe:
tamarindorum. ʒ. iij. rauet ellecti. ℥. i. Confi
ciantur cum aceto. ¶ Empl̄m ad idem. Re-
cipe trium sandaloꝝ farine ordei spodij: ana

partes equales. Confice cum succo sempe-
viue. ¶ Empl̄m contra singultū ex grossis
humoribus ⁊ delet dolorē eius. Recipe ca-
stor. rorunde gallange anisi. sba. baraū sinapis
germane rute: aā. ʒ. ij. castorei mirre ana. ʒ. ij.
gal: ʒ. v. rosarum. ʒ. ij. masticis. ʒ. iij. Confice
cum aqua mellis et sansuci.

¶ Capitulū vigesimū sextum de nausea ꝑ
uersione fastidio vomitu ⁊ extenuatione seu ꝑ
xietate ⁊ conturbatione stomaci ⁊ cura eius.

Nausea seu subuersio stomaci qd sit
⁊ ex quibus causis causentur: et si
gna quibus cognoscantur ⁊ cura ex
predictis capitulo de nauseatiua sincope
sunt manifeste. ¶ Est enim motus nal' sⁱue
inclinatio virtutis expulsiue stomaci ad ex-
pellendum nocentia p os absq hoc q̄ conse-
quatur intentū nisi sequatur vomitus q̄ si non
sequatur nocētia que cū sint multa afflicta
i stomaco retenta ⁊ cōmota inducūt egri-
dinis extenuationē aut siccitatē mistiam ⁊ an
gustiam ita vt permutentur de figura sua
tam. Et ex communitate q̄nq̄ cardiacam ⁊
cordis tremorē absq cognita causa: ⁊ qn̄
doq̄ sequitur vertigo ⁊ scotomia ⁊ membra
sequitur sudor frigidus ⁊ extremitatū frigiditas
fere pducens ad sincopim. ¶ Et causa eius
ē duplex interior ⁊ exterior. Interior est
generatus vel influxus stomaci adherē-
uans ⁊ molestans: qui dū mouetur in fundo
stomaci facit conturbationē. dū vero
ad os stomaci facit nauseā: cū nō possit ex-
pelli inducit tristiciam sua grauedine ⁊ acuitate
⁊ fumatione ad cor ⁊ cerebrū: necnō inducit
cordis tremorem vertiginē ⁊ scotomiam
cum sudorem ⁊ extremitatū frigiditatem.
Et q̄nq̄ est eius causa vapor ex humoribus
cōmotis ex medicinis vomitiuis. ¶ Exteri-
or ē omne quod feruet in stomaco ex cibis
fructibus ⁊ succis dulcibus vt est vinū nouū
ex vuis et pomis: ⁊ quod corrūpitur in stoma-
co vt lac ⁊ similia ⁊ aqua frigida bibita ⁊ ce-
ra nō consueta conturbat ⁊ fit causa addic-
nis fe. in debili stomaco quare currūt humo-
res ad ipsum vt ad minerā putredinis ino-
nantes poxissimū vt accidit in flegmaticis q̄
nō oportet vt bibatur in fe. calidis nisi aqua ca-
lida. ¶ Et q̄nq̄ ē in causa mitia ⁊ ventositas
farmaci assūpti vt felicini et ellebori sine ad-
mixtione anisi dauci ⁊ alle vt dixit ipo. ¶ Et
coadiuuat aspectus ⁊ imaginatio rei abominabil

ꝛ similiter fetor. ¶ Signa extuatõis ꝛ anxi
etatis stomatice nota. sunt ex predictis hic:
ꝛ ĩ notificatione ipsarũ cũ de nocumẽtis ex-
pulsionis stomaci generaliter loquebamur.
Et si quidem sit a causa interiori: vt a malo
humore mordicatiuo retento: ꝛ cõmoto sua
grauedine ꝛ acuitate ꝛ fumatõe nocẽte cog-
scitur apud egrũ natura prudentem ꝛ scìẽ-
tĩ apud vulgũ q̃ng̃ ꝛ stolidũ cũ nõ cognosci
tur etiam si sit causa exterior: que sensui est
manifest. ¶ Cura eius est duplex generał:
ꝛ specialis. Generalis consistit in quattuor r̃
bus quas supra de cura repletionis ꝛ satieta
tis nauseatiue diximus. Specialis cõsistit
in correctione accidentiũ. s. tremoris cordis:
tristicie ꝛ angustie vertiginis ꝛ scotomie q̃rũ
cura specialiter dicta ẽ. ¶ Est tamen attẽdẽ
dum: nam si cã parua est ꝛ tunc sufficiens est
sola fricatio et exhibitio eius quod humores
habet quietare ꝛ mundificare. Et si quidẽ sit
frigidi detur vinũ mixtum vel aqua mellis ł
rob granatorũ si sit calida vel mixta aq̃ mel ł
rosati si influxa sit ꝛ calida. da cum spodio si
frigida da cũ mastice seu cardamomo. Si
vero causa fuerit plurima redi ad curã supe
rius dictam. Et si quidem sit simplex ł lacte
seu sanguinis congelatõe eius cura dicetur
infra in proprijs capitulis. ¶ Si vero sit ex
malicia farmaci supra de consolatione medi
cinarum diximus cum docuimus qualr̃ suc-
currendum sit accidentibus que medicine la
xatiue hereditare faciant.

¶ Capitulũ vigesimũ septimũ de vomitu ꝛ
spasmo de sicco ꝛ cura eius.

Vomitus vt ex predictis põt haberi
ẽ violentus motus nature seu virtu
tis expulsiue stomaci ad expellẽdũ
nocentia variatur autẽ ꝛ specificatur variati
one suarum causarũ comuniũ quattuor: ma
terialis. s. formalis efficiens ꝛ finalis: que in
dicta notificatione per ordinẽ inueniuntur.
Materialis nãq̃: aut erit exterior vt cibi et
potus vel medicine: aut interior que plurimũ
ẽ humor: aut flecmaticus aut colericus aut melan
colicus: aut sanguineus ꝛ hic aut purus aut
mixtus: aut corruptus ꝛ hic: aut ex stomaco
procedens aut ex alijs mẽbris sibi influxus:
vel toto corpore vt superius dictũ est capitu
lo de cura malicie complexionis stomaci cũ ma-
teria. ¶ Formalis. quia aut erit facilis: ꝛ tẽ-
peratus aut difficilis diminutus superfluus

ꝛ assiduus. ¶ Efficiens nãq̃: aut erit natu-
ralis ꝛ creticus aut vi morbi ꝛ sintomaticus
¶ Finalis quia ad expellendũ nocentia sal-
tem sibi quarum omnium ex ratione genera
lem recipit diuisionem. Aut enim est laudabilis
aut illaudabilis. laudabił. n. ẽ s3 ipo. cũ sit a co
leris est admixtiõ. facilis ꝛ temperatus: quia
repletioni proportionat᷑: vnde. G. vltimate re
pletioni vltimata debetur euacuatio moderate
vero moderata nõ frequens ꝛ continuus
¶ Hic enim debilitat stomacũ ꝛ facit eum lacu
nã superfluitatũ. Caput ꝛ instrumenta sen-
suum os ꝛ dentes: pectus ꝛ pulmonẽ3 ledit
ꝛ venas eius aperit: ꝛ epar debilitat ꝛ totũ3
corpus extenuat ꝛ consumit sed per interual
la sit factus saltem semel ĩ mense. hic. n. prio
purgat stomacũ ꝛ corporis superiora ex con
sequenti vero ipsius inferiora. ¶ Qua pro-
pter ipo. vt A bo. dixit. Comẽdauit ad regi-
men sanitatis fieri vomitũ quolibet mẽse du
obus diebus cõtinuis vt p̃ma die quod ĩ sto-
maco ꝛ superioribus existit mẽbris eradicet
secunda die quod fuit tũc tractum ab inferi-
oribus ad ipsum etiã expellatur. vomit᷒ enĩ3
a superioribus eradicat ꝛ ab inferiorib᷒ tra-
hit. Econtra fluxᵒ sic: quãdoq̃ liberat a spas
mo subeth lamentatõe repletionis cibi singłtu
clamoso ꝛ eruptione venarũ egritudinibus
renum ꝛ pedũ: ꝛ breuiter omnibus materiali
bus totius corporis egritudinibus. ¶ Na-
turalis seu spontaneus ad expellendũ nocẽ
tia cũ conuenientia ↄsimilium circũstãtiarũ
. s. egritudinis complexionis colerice etatꝭ iu
uenilis cõpositionis pectoris latitudinis
gracilis consuetudis vomendi artis fabulis
estatis temporis hore regionis aeris calor
ꝛ siccorum. Illaudabilis ãt est ei contrariᵒ.
Laudabilis ꝛ cretici cã est fortitudo virtutis
expulsiue obedientia materie et aptitudo vi
arum. Illaudabilis ꝛ sintomaci causa ẽ vir-
tutis debilitas retentiue ꝛ quãtitas vel qua
litas vel vtraq̃ cause materialis facientis õ
ficere virtutem cõtentiuam ꝛ quãdoq̃ ẽ ma-
la complõ interior mẽbri. s. stomaci sine ma-
ria inclinans ad vomitũ ꝛ maxime calida ꝛ sic
ca sicut erat in singultu: ꝛ quãdoq̃ est coadiu
uans malitia regiminis: ꝛ propter motus cor
porais et animalis fortis ꝛ agitãs supra ci-
bum imaginatio aspectus ꝛ fetor rei abomi
nabilis ꝛ dispõ aeris. ¶ Signa eius sũt du
plicia: quedã enim ipsius generaliter ꝛ abso
lute cõsideratẽ sunt signa remota quedã pro
pinqua remota sunt dolor frontis ꝛ scotomia

ꝛ

.i.rerū nigrarū apibus vt muscarū volantiū
frigiditas extremorum ⁊ in ypocundrijs. Et
os amaricatū cordis.i.oris stomaci morsus:
nausea subuersio ⁊ tetigatio inferioris labij
signāt ipsum propinquū. ¶ Signa vero ipsi
us specialiter consideranti pura specierū ip-
sius formalium vt laudabilis vomitus quē-
dam sumitur ex antecedentibus quedam ex
cōcomitantibus: quedā ex subsequentibus.
Ex antecedentibus quia precesserunt signa
digestionis in valescente virtute supra mor
bum: leuitas accidentiū precedentiū ipsum:
quod est signum leuis pugne. ¶ Et ex cōco
mitantibus: quia ē facilis temperatus in pro
cessu morbi expellens nociua ⁊ qualis oꝫ: qꝛ
coleram flauā mixtam ⁊ bene toleratur. Et
ex subsequentibus quia confert: ⁊ alleuiat
pacientē. Inquit ypo. si qualia oportet pur
gari purgentur confert ⁊ bene ferunt. Si
gna illaudabilis vomitus econtra intelligūtur
nam fit signis decoctionis nō apparentibus
⁊ in morbi principio vniuersali. ¶ Inquit enī
ypo. egritudinibus quibuscūqꝫ incipientibꝰ:
si fel nigrum sursū aut deorsum exierit mor-
tale. Et .G. dū inquit morbus in principio est
cum secūdum nullā viam nature fit euacua-
tio. Signa .n. cretica nō oportet esse subita.
fit enim nulla apparente victoria ⁊ inualescē
tia nature supra morbū: ⁊ cū accidentium ip
sū precedentium victoriā supra fortitudine: ⁊
austeritate est difficilis malus intolerabilis:
⁊ angustiosus expellens nō quale oportet: qꝛ
humanū nō nociuum: ⁊ si nociuū nō coctū
nꝫ mixtū sed purū: ꝗ̄ colericū aut flegmati-
cū: aut sanguineū ¶ Inquit .n. ypo. sanguis
sursū qualiscūqꝫ egrediens malū aut melā
colicū. Inquit ypo. nigros vero inferius: nꝫ
confert: quia nec egrum alleuiat: nec morbū
minuit immo egrū in defectionē adducit.
¶ Signa specierum ipsius materialiū ex exeū
tibus colliguntur. ⁊ similiter si sint ex stoma
co vel ex alio ei influxe ex dictis de mala cō
plexione nota sunt. Earū āt cāe infra specifica
buntur. ¶ Vomitus laudabilis ⁊ creticus ē
permittendus q̄ si diminutus fuerit ⁊ difficil:
coadiuuandus est ⁊ facilitādus vt infra xpo
iesu duce dicetur: deinde permittendꝰ ꝗ̄ diu
fuerit sufficiens ⁊ temperatus: ⁊ cognoscit:
quia confert ⁊ bene ferunt. Tunc tamē con-
fortatiuis stomaci temperate stipticis ē vtēn
dum que habent retinere ne materia effrenā
ter ⁊ superfluat: nec ē retinendus nisi supflu
at: quo casu effectus illaudabilis ē retinen-
dus: ⁊ cognoscitur quia incipit fieri intolera
bilis angustiosus ⁊ debilitans corpus vnde
ypo. in affo[r]ismo iā dicto. Si vero non con-
trarium. ¶ Si autē sit illaudabilis ⁊ symp
maticus aut ē cum nature regulatione vt su
pra diximus de fluxu ventris in cura pleure
sis: ⁊ tunc ē permittendus. est enim bonus p
viam cāe quā minuit ⁊ ꝗ̄ eradicat: ⁊ per con-
sequēs morbum vltem ⁊ particularem curat:
Inquit enim Abo. vomitus in principio por
ismi: aut minorat aut eradicat paroximū natu
ram quoqꝫ alleuiat ⁊ supra residuum poten-
tem reddit. ¶ Unde ypo. indicantibus mor
bis si quidem videtur mouere moue. aut ē si
ne regulatione nature: ⁊ tunc cum sit malus
per viam signi ⁊ cāe ē retinendus ¶ Cura i
retentione āt eius duplex ē regimen comūe
.s. ⁊ proprium. Comune in sex rebus principaliter
consistit. prima ē materie seu cause ad eꝰ ex-
cessum incitantis mundificatio: vel ablatio.
Secunda ē ipsius stomaci confortatio: ⁊ eti
am totius corporis vt subsistat ⁊ toleret.
Tertia ē mēbri si quod sit mixtēs rectificatio
Quarta ē materie fluentis interim donec i
llius rectificatio fiat quietatio ingrossatio ⁊
derinatio ⁊ ductuum angustatio. Quinta ē
regiminis rectificatio. Sexta ē accidentium
si que sint que insurgant correctio. ¶ Sic er
go congregabis omnē curatiuā intentionē
in retentione vomitus ⁊ euacuationis cuius
ibet de qua infra dicetur ¶ Primā rem cō
piet vomitus reiteratꝰ: donec materia sto-
macalis sit eradicetur qui si non sit facilis ⁊
sufficiens propter eius adherentiam faci
tetur: ⁊ hoc cum cibis multis in quantitate ⁊
itmaa ⁊ diuersis: .s. potibus ⁊ medicinis q̄ sūt
triplicis generis vt supra de consolatiōe me
dicinarum diximus in quarū vsu ordinate pro
cedas incipiendo a debilibus: ⁊ procedendo
ad fortia ⁊ deinde ad fortiora sequēs naturā
sapientissimam vt iussit ypo. Inquit enī G.
natura ē sapientissima cuius sapientie vesti
gijs adheret eni vie vni ⁊ ordini vni. ¶ Si
vero nō sit humoralis: que incitat causam i
complexionalis alterantia sunt ipsā cōplexiā
que sunt superius tibi nota. si etiam externa
sit auferatur. ¶ Secundā rem cōplent sti
ptica aromatica calida vel frigida prout dispō
stomaci exigit: que superius tibi fuerunt cō
dita in cura male cōplexionis ⁊ retentione solu
tiui cum superfluit ¶ Tertiam rem cōplent
illa eria que supra in cura male complexionis sto
maci cū materia diximus. ¶ Quartam rem

cōplent somnus ⁊ quies corporea ⁊ animalis
motiua materiā quietantes. Inquit. n. ipoc.
Cū volueris elleborum stare somnū fac. Et
noli mouere imaginatio rei delectabilis ⁊ o-
dores boni. Confortant enim cerebrū ⁊ stō-
cum nauseā sedant ⁊ vomitum vt supra d̄ cō
solatione medicinarum dictū ē. Ibidē medi-
cinas ingrossantes ⁊ coangustantes ductus
⁊ orificia notas fecimus calidas ⁊ frigidas ꝓ
ut dispō exigit. ¶ Eius autem deriuationes
complent fricationes dure ⁊ aspere fomēta-
tiones mordaces ꝯpressiones extremitatum
dolorose. Inquit. n. G. dolor prouocat reūa:
⁊ ligature ⁊ ventosationes cū scarificatione: ⁊
sine sanguisugationes ⁊ flobotomie cicatri-
zationes in eis ⁊ euacuatio per fluxū vētris
cum clisteribus trahentibus ⁊ medicinis so-
lutiuis ventris ⁊ colirijs ⁊ sudorē prouocan-
tibus vt sunt balnea vnctiones rarefactiōes
que superius dicte sunt. Inquit. n. ipo. vōis⁹
vomitu fluxu fluxu ⁊ vomitus fluxu ⁊ flux⁹
vomitu: ⁊ vtrūq; sudore curatur. ¶ Quintā
rem complent debita sex rerū nō naturalium
ordinatio. locetur ergo in aere temperato vt
superfluo calore materia nō dissoluatur: nec
frigore interius cōpalmatur ⁊ declinet ad fri
gidū temperate ⁊ siccum. Quiescat ⁊ dormi
at. Cibus sit spisse substantie ⁊ stiptice quali
tatis calide vel frigide secundū necessitatem
paucis in quātitate continua ⁊ discreta facil'
digōnis: ⁊ boni chimi quem superius habui-
sti in quo sis peius: licet multū appetat vnde
replō est fugienda: ⁊ ꝓpē subita. Inquit
enim ipo. secundū multū ⁊ repente replere ⁊
cetera. Et alibi vbi nō plenitudo nō indigen
tia: nec aliquod ꝗcq̄ bonum quod magis na
ture fuerit. et maxime nisi precesserit inanitō
debilitans. Inquit enim A bo. nihil ē deteri
us saturitate in tempore fertilitatis quam ꝓ
cessit inanitio in tempore sterilitatis. Alienē
turq; cibaria liquida nisi sint stipticis cōfcā. ⁊
tunc etiam minorent. ¶ Sextam autem rē
complent. que accidentibus superuenientib⁹
congruunt que sunt diuersa secundū eorum
diuersitatem vt infra patebit nutu creatoris
¶ Proprium vero regimen in retentōe vo
mitus cuiuscunq; ē varium ⁊ diuersū varie-
tate causarum ipsius materialiū ⁊ ꝓprie i
trinsecarū predictas res comunes generalis
intentionis diuersificantiū prout exigit vna
queq;. ¶ Si ergo sit cā vomitus cā extrinse
ca eius remotio erit cura: et contrarie intro-
ductio ipsiusq; stomaci cōfortatio. ¶ Si ve

ro intrinseca ⁊ ſ̄ca cuius causa ē mala com
plō frigida ⁊ humida cū malicia regīs prece
dentis multiplicantis ſ̄ca in stomaco seu i co
⁊ toto corpore vel cerebro ex quibus influxit
ei plurimū: puta quia fuit cā indigōnis in co
cerebro ⁊ toto corpore vt supra capitulo d̄ de
bilitate stomaci diximus: cum conuenientia
circumstantiarū quibus omnibus ⁊ exeunti-
bus cognoscet. Cura erit in sex rebus ꝓdcīs
tali ordine ⁊ modo vt vomitus primo fiat ꝓ
uocatio cum vomitiuis ſ̄catis: que supra ca-
pitulo de cura malicie complōnis cum mate
ria dicta sunt. Et ex eis est aqua tepida decoc
tionis rafani vel seminis genestre. Et fortior
ē aqua nucis vomicis vel asse vel cepe narci
sci cū secaniabin squillitico: talis enim vomi
tus cām incitantē ad eius excessum educit si
materialis sit ⁊ alterat si fuerit complexiōa-
lis ſ̄ca ⁊ humida. ¶ Et si vomitu non cesset
vomitus sed adh̄ redit. l3 quiescat aliq̄ diu:
quod ē. quia ab alio sibi. s. stomaco influat: qd̄
plurimū ē a cerebro vel toto corpore membro
mittēti auxilium prius oz adhiberi ⁊ alios ꝓ
ut supra de cura male cōplōnis cū materia
diximus. ¶ Et si adhuc perduret quietur i
grossetur ⁊ deriuet materia put hic ⁊ supius
dictū ē. Et ꝓpē cum rubificantibus qua
lia sunt vrtica squilla prasia ⁊ similia vento
sis cum multa flāma ⁊ fomētationib⁹ ex aq̄ d̄
coctionis vrtice: folioꝝ lauri calamiti pitarie:
abrotani ⁊ similiū ligaturis pedū: ⁊ manuum
dolorosis cauterizationibus: ⁊ sine scarifica-
tione: ⁊ cū flomijs: si ſ̄ca nature sanguinis sit
propinquū de cephalica vel nigra cū educāt
de medio mittēte ⁊ etiā deriuēt a stomaco cli
steribus ex acutis trahentibus ꝓpē: qua-
lia sunt agaricū colocintida spēs gūmorū cē
taurea asarū polipodium: iere magne: spēs
salis ⁊ huiusmodi. ¶ Etiam cū medicinis so-
lutiuis ſ̄catis: quas superius explanauim⁹.
Et stomacus confortet cū hijs que a ꝓprie
tate materiam effusā prohibere habent ⁊ fri
nere nauseam ⁊ ſ̄cum vomitū. Ex quibus
sunt simplicia ⁊ composita que infra dicētur
duce xpo. ¶ Simplicia sunt mirti: mastix o
libanum vinū ponticum nigrū apiū crudum
aqua aluminis mumia sābuc⁹ siluestris ame
os ⁊ menta citonium calamentum ireos: q̄ i
terius et exterius approximabis ⁊ per oēm
modū prout discretio prouidebit. Et ex illis
ē siſticū vtrūq; ⁊ cortex eius gal. cardāomū:
cū aqua masticis. ¶ Composita sunt mira
aromatica: sirupus de absinthio de menta:

diamascū amarū melicratū condi[t]um elʒ ꝺ citonijs rob citricam xiloaloe. Confectio de citonijs nostra ⁊ ultimo tiriaca āṫiqua ⁊ plura alia que supra de cura male complexiōis cum materia sunt enumerata. Regimen autē proprium declinet ad calidū ⁊ siccum et si cum predictis omnibus nō sedatur :oꝫ vt iterentur: donec saluator grām infūdit.

Ca. vigesimū octauū de vomitu colerico

Si autem vomitus sit colericus eius causa erit malitia regiminis multiplicantis coleram plurimū in epate: ⁊ toto corpore ⁊ quandoqꝫ in stomaco vt sup dictū est capitulo de mala complexione cū materia: ⁊ malitia cōplexionis ipsorum membrorū cum circunstantijs ꝯsimilibus coadiuuantibꝰ quibus ⁊ exeuntibus cognoscetur quo cāu ꝑdicto ordine ꝯquo supra tenetur materiam ⁊ causam incitantē ad ipsū abscindere primo ⁊ quia est humoralis vomitū cū aqua simplici tepida. Si sit in villis stomaci adherēs ⁊ nauseans cum aqua decoctiōis seminis atriplicis ⁊ pauco aceti vel aque barbe cucurbite cucumeris ⁊ citruli ⁊ cū alijs ꝯsimilibus frigidis ⁊ humidis. hec. n. materia si que sit ī stomaco generata colerica que ē rarius vel ī fluxa que est plurimū educitur. ⁊ mala cōplexio stomaci generans ⁊ trahens influxū alterabitur. ꝙ si vomitū omnino nō cesset: sed aliqꝫ ꝺiu stans: redeat: quod ē quia ab epate seu toto corpore influat illi oportet vt predictum ē mittenti auxiliū apponatur materia quietet cū quiete ⁊ somno nō profūdo ⁊ longo ⁊ cuꝫ inspissantibus ⁊ congelantibus frigidis potentialibus ⁊ actualibus sūptis ⁊ stupefacientibus si oportet vias etiā constipantibus. Et deriuetur cū fricationibus extremoꝝ minus asperis fomentatōibus ⁊ balneis dulcium aquarum sudorē prouocantibus ligaturis minus dolorosis ꝙ ī stico flebotomia basilice donec extinguatur inflāmatio colere ⁊ ebulitio eius vbi peccatū sanguis apparebit ⁊ virtus tolerans ventosis absqꝫ scarificatione in opposita parte nisi coassociet sanguis clisteribus lenientibus ⁊ habentibus virtutē lere ex aloe ⁊ cū medicinis aīns colegogis q̄ ī nostro antidotario ⁊ hic supra enumerauimus. Et propter lenitiuis vt ē cassief. tamarindis terenīabin ⁊ aqua fructuū materiā blandientibus ⁊ alterantibus nō fortibus ⁊ acuē cū materiā agitent inflamēt ⁊ ad motū leuēt

Stomacus quoqꝫ confortetur vt nō recipiat cū hijs que a proprietate habent nausea ⁊ colericū vomitū retinere. Ex quibus sunt simplicia ⁊ ꝯposita simplicia sūt duplicia quedā īterius approximāda vt granata viraqꝫ fructus vitis siluestris: mirta sumach coriandr ꝑ se: ⁊ in cibis succus acetosus citri ⁊ rob eiꝰ: vel agresta ⁊ succus eius: fenicꝰlus bibitus cum aqua fra spodium barabe: lupinus non bñs amaritudinē cāphora supra ī potu cum aliquo rob ⁊ olfata atqꝫ inuncta supra stomacū ⁊ fructus pontici vt pira sorba nespila: ribes garur glandes: ⁊ proꝑe copulentus ⁊ castanearū ⁊ fabe cū corticibus suis ⁊ lenteo ī aceto decocte. Composita sūt vinū de granatis de agresta de ribes de citonijs ⁊ sirupꝰ acetosus ⁊ oxizachara ⁊ alia que in cura male cōplexionis cū materia diximus que īterius ⁊ exterius: ꝑ omnē modū approximātur. Q̄ si ꝑdc̄is oībus nō sedet īterest ma vt iterentur ea donec cū xp̄o consequeris intentum.

Cap. vigesimum nonū de vōitu mixto

Si vero mixtus fuerit: causa cū malicia regis declināns ad frigiditatem ⁊ siccitatē vel caliditatem ⁊ siccitatē ⁊ malicia cōplexionis cōsimilis epatis ⁊ tota ⁊ malicia cōplōnis. s. oppilatio ⁊ proprie splenis cū circūstantijs consimilibus quibus ⁊ cū tibus cognoscitur. Aduerte qꝫ ī ūct melācus cū sit fin. S. natui ē ceteris hūoribꝰ atbilios exiens de corpore vn̄cūqꝫ nō ē rationalis īquānū possibile ē sed īquāni superiori gioni ceteris ē incōuenientior ē discendis ad ꝯtrariā regionē. s. inferiorē cōueniens sit ⁊ inde mūdificādus maxie cū talis hūor ī stomaco nullatenus generetur: sed īfluat ꝑ mū a splene vel epate vel corpore toto ⁊ ꝯ de predictis res īsistentes ministrabis modo ordine tali. ꝑmo enim splēi epi vel toti corpori mittenti curā adhibebis proust supra dictū ē ⁊ proprie cū purgatōibus coꝝ ab humore mīco q̄ sunt note cū flobotomia basilice sinistre vel dextre saphene ⁊ apertione venaꝝ emoroidarū hn̄tium educere ⁊ diuertere sanguinē mīcū si quis peccet rectificabis predicta mēbroꝝ nec nō ⁊ deriuatōibus ī cōis: sedatiar ⁊ quietationibꝰ etiā. Secūdo stomacū confortare vt nō recipiat cū approximādis ī terius ⁊ exteriꝰ. Exterius cū spongia īfusa ī aceto tepido vel lenticulas ī aceto decoctas supponere ⁊ hoc si malitia sit adhusta quaꝫ et

incidiitate eius et ebulitione eius super terrã cognosces. ¶ Si vero sit melã naturalis: vt congelatione cita quã ex eius fusctate et op pacitate coloris nigri et quiete cognosces spõ giam infusã in vino stiptico calido stomaco superpones in quo aliquid xiloal' fuerit per mixtũ. ¶ Interius vero cum sirupo de gra natis et xiloal. si humor fuerit adhustus: vel cũ sirupo de mēta cuius in nostro antidota rio descriptionē fecimus. si adhustus nõ fue rit et sorbeatur mel emblicorũ et vinũ aroma ticũ et stipticũ cũ aqua buglosse et boragis: et sine in vtroq. ¶ Cũq sedatus fuerit fluxus talis hũorũ ad stomacũ quod ex eo illorum ẽ studeas educere: et hoc cũ clisteribus in qui bus sit acuitas aliqua assũpta ex polipodio cartamo tribulis epithimo sene albasce cãomilla vsnea cum oleo sisamino et melle et cũ medicinis solutiuis ventris ex predictis vt a garico lapide laguli armeno et mirab. nigris Et cõpositis in antidotario nostro dictis p ut tibi videbitur expedire materie virtuti: et mẽbro. ¶ Regimẽ quoq propiũ ad hũidũ temperatũ vel frigidũ plurimũ declinet scdm humoris diuersitatem.

Capitulũ trigesimũ ð vomitu sanguĩco.

Vomitus sanguinis a stomaco solo prouenit. Inquit. n. G. nihil vomitu extimasi quod i stomaco solo erat. qui autẽ ẽ exiens ab eo quandoq ẽ ex eo q̃s ex aliis sed missus ab eo cũ sanguĩs locus sit in venis scdm. G. aut erit ex venis ipsi' apẽ aut firis aut fractis aut corrosis ab alio stõa co missus: aut ẽ a meri qui cũ sit via ad ipsuz exiens sanguis ab eo cadit in stomacũ: et fac̃ nauseaz et vomitũ consequẽter: aut ẽ ab epa te et ẽ plurimũ. aut a splene. aut a capite aut a toto corpore et illud ẽ p vias occultas vt dixit Abo. Intellige occultas nostro sensui: quis nõ nature et intelligentie nostre naturã omnium intelligimus virtutũ aggregationem vt dixit. G. ¶ Sanguinis autẽ vomitus veniencis a stomaco et meri ex se ipsis cã duplex ẽ intrinseca et extrinseca. Intrinseca ẽ cã vẽarum debilis cõpositio et sanguĩs peccatum i quãtitate superflua in substãtia subtili et q̃litate calida acuta corrosiua: quia sit adhustus et salsus. ¶ Extrinseca ẽ casus percussio obui atio ledentis rei catarr' apriõ apostematis: aut fistule in stomaco et meri aut suspẽsio sã guisuge aut assũptio medicie acute vt eufor bii et corrosiue vt calamentũ cantaridis: et similium. ¶ Vomitus vero sanguĩs vẽiẽtis

sibi ex alio cã est que refunditur de predictis membris ad stomacum: et est multitudo: aut malitia sanguinis aut in se cum est accutus aut ꝓpter opilationem retinentez q̃ fuit corruptus et malã acquisiuit qualitatez cũ forti tudine virtutis expulsiue predictorum mem brorum opilatio vie qua consueuit expelli debilitas stomaci cũ amplitudine viarum q̃bus sibi refunditur prout supra de sputo sangui nis dictum est. ¶ Debilis autẽ cõpositio venarum habentium continere sanguinez aut est a natura aut a tempe quia precessit regim quod rarefecit apuit scidit rupit vel corrosit et secuta fuit ꝯsolidatio debilis ¶ Sãguis aũt in quantitate multus et supfluus est a vita deliciosa et vsu plurimum carniũ et vini rubei et aliorum habentiũ multiplicare sanguinem ¶ Est etiam a retentione sanguinis consueti euacuari sponte vel ab arte et a dimissi one exercitij et a membri mucilagine. ¶ Subtilis autem et accutus est ab vsu rerum acutarum vt specierum calidarum acrimoni alium et vinorum calidorum antiquorum: purorum et subtilium et similium rerum nõ naturalium habentium subtiliare inflamare que sunt note. ¶ Fortitudo virtutis expulsiue ẽ plurimũ a natura cui nichil est impossibile in expellendis nocentibus secundum Galienus. ¶ Opilatio viaz et sunt meseraice q̃bus consueuit expellere ẽ triplex et expedic tis est nota. ¶ Causa debilitatis stomaci supius nota est accidentalis licet etiam possit eẽ naturalis secundũ ypo. et G. Amplitudo viarum est amplitudo venarum per quas nutrimentũ sanguinis mittit epar stoma cum per quas ipsum sanguinez a se vel p re gurgitationem a toto corpore sibi in faleaz intestinoruz via clausa immittit nec miruz si i concauũ stomaci tales vene sanguinẽ infũ dant cuz ipsius substantiã et porositates na turaliter sibibantur earum officia cũ nature forti nihil sit impossibile in expellẽdis humoribus et trahat sanguinem per mediũ officii: vt dicit. G. licet in substantiã et porositates ei' venarũ officia sibibantur natura fortis malũ sanguinẽ in illis venis contentũ subtiliat et porositates interioris rarefacit quibus rarefactis infũdit sanguinẽ ipsũ in stomaci concauum a quo vomitu educitur tãq nociuum Inquit. n. ipo: si sanguis in ventrẽ effundat preter naturã necesse ẽ in saniem cõuerti oĩs. n. humor in loco suo nõ exĩs putrescit et in malam conuertitur qualitatẽ vt. G. ait.

t 5

¶ Signa sanguis venientis a stomaco et meri sunt eo quia ab aliis subinstruit per pluram quantitate distinguitur quia est paucus cum stomacus sit nervosus. et colore quia subrubeus et clarus. et assiduitate: quia continuis et dolor: quia venens ab eo est cum dolore nisi a venis rarefactis eorum egrediatur quas non consequitur dolor nisi suppositione relaxate que si supra trahatur et in instigatione dolorem precessit aliquem rarefactio venarum in meri esse monstratur si vero post instigationem in stomaco est percipias: ¶ Item ex meri venis egrediens est quantitas cum saliva et tussicatione educitur. ex stomaco vero non nisi vomitu vel fastidio expellente. ¶ Inquit enim Galienus nichil ex stomaco egreditur nisi vomitu vel fastidio expellente. ¶ Aliis quoque distinguitur signis prout supra est dictum. si ergo a venis rarefactis eorum egrediatur distinguitur ab operatione alia quantumque fuerit dolore quia si rarefactio sit non est dolor et si est. primus est et oppositum est acerbissime suppositione et superius dictum est. Etiam paucus est similis et aquosus ab oppositione alia venientis econtra se habet. ¶ Et si quidem sit a corrosione earum. Indicant ipsam et certis signa precedentis signis precedens diu qui in principio fuit paucus deinde plurimus et consequenter saniosus et quantitas sibi associata pellicula seu caro putrefacta et fetens.

¶ Signa autem sanguis venientis ei ab epate sunt multitudo ipsius et calliditas et color quia rubeus primum et precedens ipsius passio aposteme seu opilatio est et similia. ¶ Venientis autem a splene signa sunt color quia plurimum niger et odorque ponticus. eiusque ebullitio super terram et odor acetosus si sit adhustus et prius precedens splenis tumefactionem. acapite plurimum est albus et est cum pinguedine aspersus. et est viscosus et quantitatis mediocris cum precedente gravedine dolore in eius alia passione. A toto vero corpore venientis cognitione habebisque: precessit dolor et gravitas post et latitudo extensiva totius et est maioris quantitatis ceteris coloris et substantie plurimum bonus et hec sunt signa locorum a quibus egreditur.

Signa vero causarum a quibus efficitur hec modo considerabis. si non a stomaco et meri egrediens a causa intrinseca fuerit que est debilis venarum naturalis compositio a differentiatione omnium membrorum cognoscere poteris et malitia complexionis ipsorum. si vero accidentalis ex memoria cause peccato etiam sanguinis in quantitate: vel qualitate utroque. ex regione etiam antecedente percipies et si quis repletione a concomitantibus seu cacochimie et retentione evacuationum et antecessione aliarum causarum predictarum. Et etiam si a causa extrinseca sensus declarat et inventio. Et si quidem fuerit a sanguisuga declaratur ex eo quod bibit ex aqua in qua bibent sanguisuge et quod sanguis ex ea veniens subtilis et saniosus.

Signum fortitudinis expulsive est quod ex eius processu est alleviatio que sequitur evacuationem natura deponente: quod velud onus agravabat. Mac. n. a debilitate continentiae procedit alleviatio eandem subsequentem non habet. ¶ Signum opilationis velarum per quas expellere consuevit et amplitudinis aliarum cum stomacus debilitate recipientis est ex hoc quod non egreditur per viam per quam expellere consuevit: sed per stomacum violenter. ¶ Cura eius non est solidi medici pigri: sed solertis et soliciti ait n. Ge. ex superfluo sanguinis spiritus deficere contingit quod virtute vitali cuiusque membri substantie expulsione mors sequitur: quod advertens tertias aiam hominis sanguinem extimavit. Provide ergo cura eius prompte ac diligenter est procedendum. Consistit autem in rebus premittatis que tali modo et ordine ministrabis. Primo enim festinabis ex venis sanguinis exuberantiam dicere anticipando quantum tolerat virtus: et beatam flebotomia de nigra seu saphena secundum diversitatem sue exuberantie et excessus in hoc. Ipsum etiam trahes ad opposita et longinqua et hoc cum ligaturis dolorosis extremorum cum ventosis in cruribus brachiis sparsim et scarificatione vel sine prout tolerat virtus et dispositio repletionis requirit. Secundo quidem inspissabis et alterabis: aut farmacabis: id quod prius expediat ages prout superius contra fluxus sanguinis narium dictum est. Debes sunt illud complentia ibi de cura sputi sanguinis superius habuisti. ¶ Tertio stomacum quia venarum debili compositione quia rarefactus quos vel quando solutas provadebis cum stipticis et infrigidantibus. Inquit n. ipo. Quod quos sponte sanguinem vomunt: si quidem hec se salvare. Curare vero stipticis et frigidis rebus: que autem sunt illa dictum est supra. Babeas et qui sint quadruplicis generis. Elige ergo id hec tibi magis propria. Et ex appositis retinendo sanguinem est fascia et mora. Quarto regimen proprium ad frigidum et humidum convertere quod est ex precedentibus notum. ¶ Si vero sanguinis vomitus ex aliis membris fuerit illi influentibus: cura est eiusdem. ¶ Sed adde quintum. s. membri mittentis rectificationem que predictis est preferenda ait .n. G. mittenti namque fontem prius est providendum. ¶ Qualiter autem illud agere oporteat et cum quibus

supra de cura male complexionis cum materia
dictum est que omnia supra de sputo sangui
nis accidentur tetigim⁹ succite cāis eiq3 media
tis cum notis contrarijs ꝛ proprijs obviabilis
ꝛ manifestas seu extrinsecas āmonebis.
¶ Sed ad perfectionē cure vomitus supfluē-
tis ꝛ sinthomatici restat sexto accidentibus
supervenientibus instare. Sunt āt diversa vt
puta dolor capitis obscuritas visus ꝛ dolor
pectoris ꝛ malitia anhelitus intersecatio vo
cis tensio et dolor sub ipocundrijs debilitas
modica tio ꝛ dolor stomaci singultus ꝛ alcu-
gez retentio sanguinis ꝛ congelatio in stō-
co debilitatio et sincopis quoq3 correctōi at-
tende. Et pmo dolorem capis corriges put
supra de cura sode ex vaporibus acutis cā-
te provenientibus a toto corpore aut a mem
bro aliquo dictum ē. ¶ Obscuritatē quoque
oculoꝝ ꝛ visus prout supra de cura egritudi
nū occuloꝝ dictum est. Albo. āt volens ex vo
mitu nocumēto oculoꝝ provenienti occurre
re cū subiecerit materiā ꝛ vapores convertat
ad caput ꝛ oculos docuit in hora vomēdi vt
oculi ligentur suppositis pilis duabus ꝛ p⁹
vt facies lavetur aceto cū aqua temperato:
q̄ si sit rosacea melior ē resoluit. n. ꝛ repercuit
vapores. ¶ Dolorem etiā pectoris ꝛ malici
am anhelitus cū fricatiōe suavi ex oleo amig
dalarū dulcium camōille ꝛ de lilio āmovebis
Intersecationi vocis cura sit ex pdictis tibus
ad mortē facile os succurrere. Albo. āt ei ꝛ p̄
dictis accidentibus subvenire iussit cū ene
gmate temperato. Et vt detur dosis mellis
cum aqua calida ꝛ oleum in quo virtus tiria
ce extitit vt est oleū de lilio deide laboret: vt
evomat. Qz si evomat non suffocabitur. si
vero nequiverit vomere studeas materiā di
vertere ꝛ trahere ad extrema cum fricationi
bus calefactionibus ꝛ constrictionibus do-
lorosis atq3 ventosis ꝛ conforte stomacum
cum calidis ꝛ stipticis ꝛ proprie cū pāno sup
posito ei infuso in oleo in quo cocta fuerit ru
ta ꝛ sucidis. ¶ Tensioni quoq3 ꝛ dolori stō-
co ipocundrijs subvenire monstravit cuz pā
nis madefactis in aqua calida superpositis:
ꝛ oleis tepidis lenificātibus vt voluit. S. et
ventosis inflāmatis debilitati ꝛ dolori subve
ni prout superius dictū est capitulo proprio.
Eius etiā modicatio cum iuribus vnctuo-
sis que facile digerātur vt sunt iura carniuz
gallinarum ꝛ vitulorum: ꝛ vnctiones ex olo
de lilio ꝛ violato vt docuit Albo. cum pauca
cera. ¶ Singultui etiā providebis cū q̄ sup

capitulo proprio dicta sunt. ¶ Alcugez quo
q3 docuit princeps Albo. subvenire cū ligatu
ra ꝛ strictura extremorum ꝛ alg3 q̄ intersecā
tioni vocis voluit ministrari. ¶ Sanguinis
autem retentioni ꝛ congelationi in stomaco
que in sanguinis vomitu plerūq3 accidere ɔ
suevit festine oportz succurrere cū cā sit pas
sionum cordis superius pdicta ꝛ: ꝛ hoc cū vo
mitu provocato cū aqua calida mellis succo
apij ꝛ farina cartami ꝛ cū clisteribus ex hys
que hñt sanguinē cōgelatū liquefacere ꝛ edu
cere. Ex quibus e aqua cineris ligni fic⁹ ve-
bucen: oppoponacū ꝛ bdeliū mel: sal assa ꝛ al
basce: ꝛ mēta decocta in aqua ꝛ coagulum le
poris vel edi sumptū in potu cū aqua pdēo-
rum alicuius: ꝛ proprie albasce quia liq̄facit:
deinde sumat elebori albi. ʒ. i. fabarū. ʒ. iij. cuz
aqua tepida ꝛ melle vt liquefactus educat
Et ex hys q̄ conferūt liquefaciendo ꝛ resol-
vendo ꝛ pprie vbi educi nō poterit est evapo
ratio ꝛ emplastio stomaci ꝛ ventris cū decoc-
tione anisi ipericon pireti masticis xiloalo-
es salis albasce ꝛ mēte. ¶ Debilitati ꝛ sinco-
pi qualiter subveniatur superius dictum est
¶ Sirupus confortās stomacū ꝛ vomitū ar-
cens. Recipe succi vuarū acerbarū succi mē-
te diamoron aque ro. añ. lib. i. zuchari lib. ij. ꝛ
sirupentur ꝛ aromatizētur cum gal. ʒ. ij.
Electuarium ex nostra inventione in retinē
do sanguinis vomituz vltimū confortās sto
macum ꝛ alterans maliciam complexionis cali
dam. Recipe corali ru. ʒ. v. masticis. ʒ. ß. rosa-
rum. ʒ. iiij. acacie sumac añ. ʒ. ij. antere sanda
rache. añ. ʒ. ij. gal. ℈. ij. castorei. ℈. i. musci gr.
i. sanguinis dra. luti sigillati: añ. ʒ. ij. confice
cum hoc sirupo. Recipe succi pirorū ꝛ pomo
rum silvestrium ꝛ citoniorum agreste mente
añ lib. ß. zuchari lib. ij. ¶ Pillule restringen
tes vomitum. Recipe masticis mirre sangui
nis draconis: añ. ʒ ij. antere. ʒ. i. Confice cum
succo mente: ꝛ da mane ꝛ sero. ¶ Confectio
sirupi de berberis conveniens ad predicta
Recipe spodij. ʒ. iiij. berberis. ℥. iiij. rue acer
be. ℥. ij. cicoree. Mß. ß. zuchari lib. ij. ꝛ da ieiu-
no stomaco cum aqua masticis. ¶ Linimen
tū serapionis retinēs vomitum colericum.
Recipe balaustie. ℥. iiij. foliorum olive. ℥. ij.
foliorum rubi. ℥. i. romani bimuscie. ℥. i. pista
ꝛ distempera cū albūīe ovorum ꝛ farina ordi
ꝛ stomaco superpone stringit omnem vōituz
si xpo placeat. ¶ Aliud ad hoc sublime ꝛ vl
timum. Recipe succi plantaginis lingue cāis:
pētafilon: añ. ʒ. ij. aceti. ℥. i. olei onfācini. ℥. iii

bulliant vsque ad ↄsūptionem duarū partium et adde. cere olibaī. ana. ʒ.v. cāphore. ʒ.iij. croci. ʒ.s. masticis. ʒ.iiij. sāguinis dra. ʒ.iiij sup inunge τ super aspge puluerē corticū granatorū τ fumate. ¶ Item. ℞ec. aque aluis vini pōtici. succi mēte pulueris masticis τ rosa. cū stipitibus τ fac bulire. τ infūde filtrū. spōgiam vel birrā scarleti et suppone desuper pānū fumigatū ex xiloaloe. thure spica τ mastice expertū est. ¶ Ad vomitū infāntū. ℞. succi mecitoniorū vini pōtici. ana. eq̄les partes fac bulire τ misce in eis. masticis corticū thuris. ana. ℥.s. spice spice cinamomi gal. nucis mus. galie mus. ana. ʒ.ij. τ infusa birra scarleti bene calida applicetur. ¶ Aliud ad vomitū sanguīs. ℞ecipe sanguīs draconis vernicis lapidis ematitis. ana. ʒ.ij. boli armeni terre sigil. ana. ʒ.s. pulverizentur subtiliter etc. ℞ecipe succi arnoglose. ℥.vi. aque decoctionis radicū arundis. ℥.iiij. τ misce bene τ da. ℥.ij.

¶ Incipit sūma tertia particule tertie sectionis prime de cura τ medicinis egritudinum epatis τ venarum cōtinēs capitula. xvi.

S Ciendum est autem q̄ epar vnū ex principalibus mēbris existit est enim basis et fons naturalis virtutis: que ad conservationi individui: τ spēi quodā modo necessaria cōprobat. Cuius operatio ē primū materialiter generare sanguinem qui vltimus ē in alimento quo corpus perdurat in esse. Et proinde sapientissima τ sūme artificialis natura vt dixit ypo. ipsius substantiā creauit sanguinem ad modum coagulati sanguinis: licet ex spermate mulieris sit fēm vt chilū futurū nutrimētū a stomaco ab eo susceptum transformet In sanguinem qui in naturā alici p virtutes eius aptius ē alterari. Qua pp̄ter. iiij virtutib⁹ dotauit ipsū natura ad hoc necc̄ns in venas aa co oras τ fines ramorū ipsarū protensis etiam quibus res nutrimēti in mēbro vno quoq̄ complet appetitiua. s. retētiua digestiua τ expulsiua. appetitiua quidem naturali sola nō cōmixta ex ea τ aliis vt stomacus: licet p toto appetat sicut stomacus epar: τ illud ē sicut ysilium dicit quoniā epar ab intra trahit: quod appetit a proximo stomacus vero ab extra: τ longinquo. ¶ Nos autem facientes doctrinam disciplinatiuam nō improbantes dicimus illud esse eo q̄ talis virtus in epate est sicut in radice in qua est formaliter q̄ in ventre qualis est stomacus. Et proinde in eo natura pro se ponit τ pro toto corpis sola. In stomaco vero indiget auxilio appetitiuo aliqui quo sensu fortiori sentiat inanitionem sui quietis venarū τ aliorum viscerum quorum minister ē vt supra dictum ē. ¶ Eius coagulatio eius nō fuit solida vt carnis sed amenta circūdedit eum panniculo subtili et neruo adueniente sibi a cerebro procreato τ sic fac vt eo mediante sensū quo ex secatcha habere τ sua substantia atq̄ forma in se distincta ab aliis permanet et aliis q̄ visceribus tegeretur plasmauit q̄ illud forma lunaris in homie maius q̄ in ceteris animalibus eiusdem quantitatis vt sanguinis generatio potentia habūdaret in homie pp̄ labores corporis cardiales plurimos ipsū resolventes cum sit magis resolubilis τ cū adiicientibus seu pendulis iiij. vel. v. distinctum τ a domestica parte concauū vt eius reflexu circa stomacū in amplectendo coadiuuante eius digestio gra sufficiens esset τ aptum: τ a dextra parte corporis iuxta costas stas situatum quibus aligatur in quibusdam vt eis adherendo melius sustentetur: τ vt inspicere et stomaci fundū cui ē quam iuuante digestio propria: τ a sinistra gibbosum ne diafragmatis locum in facile riosio motu quod attingit in pūso suauitudine coartaret. ¶ In quo venas impsiuit in villos atq̄ poros vnam quidem magnam in parte concaua: que epatis porta vocatur per eam enim subintrat chilus quem intestinis meseraicis ramificatur ab illis eminantibus sugat cū sua virtute attractiua vt ex quatuor supradictis: τ p eas tedent intestinis si qua sit in sūma eius seu toto corpore grossa preter naturam aggregata materia vt per secessum proprie vel vomitū virtute sua expulsiua operante expurgent. Ipsa q̄ in ramos quinq̄ ipsius tendentes adque eius penulas τ ramos alios eccū diffusis in epatis substantiam cum secūda virtute retentiua continet donec in sanguinē alterā τ humores viles circumstantis sicut amessusis sua virtute melius alteret digestiua cū enim totum corpus agens attingit partis aptior τ pfectior operatio fiet. ¶ Aliam autem plantauit venam magnam in parte gibbosa venam chilis vocatam per quā progrediētem ex eo sanguinem sua virtute impellente

cordi transmittat et per suos ramos corpori
toti a mēbris virtute cooperante attractiua
corporis et mēbrorum. Et quia in alteratiōe
chili in sanguinem tria superfluita uz gene
ra insurgebant sicut in vino nouo buliēte ap
paret. s. feculenta mēlica spumosa colerica: et
aquosa: atque in transitu subito meseraicarū
opitulabatur chilo explantauit ex porta sen
lactea poros quibus ipsas superfluitates se
questret a sanguīe et proprijs receptaculis: et
expurgatorijs destinaret mēlicam fecem per
porosam explantatum ex ea in parte ꝯcaua
in qua generatio sanguīs et humorū et potissi
ma i splenē transmittat ab eius substantia se
peratū vt mēlam et colerā nigram nature ma
xime odiosas et in actione digōnis impedien
tes i mēbrum a se distinctum substantialiter
sequestraret. ¶ Coleram āt per porosū ide:
etiam ortū in cistim fellis transmittit que sue
epati. s. substantie manet affixa vt suo calore
sicut accensio ignis sub vase digōnis coctio
nem vigorando ipsū in sua coagulatione cō
seruet. Si enim ab eo auferatur statī substā
tia eius dissoluitur et corrūpetur sicut experi
entia dictat. ¶ Ab ijs enim duabus superflui-
tatibus sanguinē oportet esse purgatū ante
q̄ ad chilū perueniat per quā in alimētū ad
cor corpus et cetera mēbra destinatur cum ñ
sint apte per vlteriorē decoctionem conuer-
sioni in sanguinē: et ad nutrimentū mēbrorū
. s. mēlia propter cōplexionem et superfluā gros
siciē et terrestreitatem colera rubea et mē. pp
malam morigerationem et quia sanguis red
ditur per eas nature odibilis nō sic ista et aq-
sitas cum sit a naturale per vlteriorē decocti
onem conuertatur in sanguinē: et aquositas
ipsa etiā iuuet sanguinē per ramos subtilissi
mos chilis transire. ¶ Et quia superexcre-
scētia factus sanguis fluidus mēbris non ō
bite vniretur procreauit natura renes i quos
vena illa chilis inferius protensa infig. t: vt
aqua per ipsos abillis virtutibus mēbri im
pellentis et attrahentis ad sanguinē transco
lentur et discernatur nō virtute per se distīcta
ab illis predictis et per vritides poros i vesi-
cam transmissa extra corpus finaliter exclu-
datur nec nō propria materia si qua acciden
taliter in eius gibbo fuerit aggregata. ¶ Cō
tinuauit ipsum p dictas venas cordi cerebro
testiculis corpori toti et omnibus membris et
intestinis etiam stomaco per subtilem neruū
cordi quoqꝫ per arteriam concauam veniētē
ab illo portantē spiritū et calorē et sanguinē

quibus sua innata caliditas conseruatur et tē
peratur eius pulsu ac diasfagmatis motu.
Ex quibus enarratis et sic ex anothomia co
lectis scire et intelligere possumus epatis na
turam quales que et quante sint egritudines
ei euenire possibiles. Eas n. ignotas nec co-
gnitas saltez quodā vicio veritatis arbitrio
curari nullatenus ē possibile. ¶ Inquit eni
G. qualiter autem dignoscituris modus cu
rationis egritudinū erit quis ignorans eas q̄
les quante et que sint quasi dicat nullatenus
¶ Loca quoqꝫ egritudinū cās et accidētia p
pria et modos: vtrū. s. ex se proprie vel ex vi-
cinitate seu colligantia accidant: que oīa se-
cundum: G. in cura egritudinū membrorū
sunt necessario pnoscenda. ¶ Sciendum er
go q̄ epi accīt egritudines in se et ex colligā
tia et vicinitate. In se quidem et in eius sbā
tia carnosa simplices triplicis generis. s. ma
la compl̄o mala compō et solutio continui.
Et composita ex omnibus puta apostēa: ac
cidit quoqꝫ in suis poris et venis. Ex primo p̄
dicte egritudines simplices et plurī opilatio
et suo etiam paniculo. s. solutio continui et ple
rūqꝫ apostema seu vesica que cū scinditur e-
greditur aqua et currit in ventre. ¶ Ex colli
gantia vero et vicinitate ad predicta pati po
test predictas maxime in suis actionibus no
cumentū. ¶ Ad quarū cognitionem certam
et possibilē inuocato xp̄i auxilio qui solus il-
luens cuncta reuelat prout possibile est arbi
trandū est seu coniecturaliter veniendū ex
his vz nocumento operationum dolore ex-
euntibus humore eius dispositione toti° cor-
poris et mēbrorum vicinorum ortoz ab eo et
q̄ colligatorum sibi cōpacientium sitē et alijs
accidentibus notis et compatis: vz regimine
circunstantijs similibus iuuantibus et nocen
tibus et consuetudine paciendi que exercita
tis et habundantibus intellectu sunt nota: et
infra specialiter spiritu sancto ānuente dcla
rata ponemus. ¶ Continet autem hec sum
ma capitula. xvi.
¶ Cap. primum ē de generali modo curatio-
nis dispositionum epatis.
¶ Cap. secundū de cura male complonis ei°
simplicis et composite que sunt octo
¶ Cap. tertiū de paruitate epatis et cura eius
Cap. quartū de cura opilationum eius.
Cap. quintum de percussione eius et obuiati
one super ipsum et cura eius.
¶ Cap. sextum de fixura et incisione epatis
et cura eius.

Cap. septimū de apostēate epatis ꝛ cura eius
Cap. octauum de apostemate meseraica-
rum ꝛ lacertorū ventris et cura eius.
Cap. nonum de epatis inflāmatione.
Cap. decimū de dolore epatis ꝛ ē acetō lesa.
Cap. vndecimū de dolore ipocundriorū
Cap. duodecimū de debilitate epatis.
Cap. decimū tertium de cacesia: ꝛ est qua
litas mutata.
Cap. decimū quartum de idropisi.
Cap. decimū quintum de egritudinibus q̄ sūt
ab epate seu fluxib⁹ eius ꝛ ē extrēs a corpore.
Cap. decimū sextū de ictericia citrina.
Capitulum primū de generali modo cu
rationis dispositionum epatis.

Specificatis egritudinibus epatis
p capitula ꝛ distinctiones ad curam
ipsarū secundū generalē modū ve
niendū est primo ꝛ secundū spāles descēps
Inquit.n. G. vtilia ꝛ generalia precedūt spā
lia arti ꝛ naturaliter. Talis āt modus ge
neralis ex natura membri colligitur ꝑmar-
rata.s.n. secundū. G. i cura nō solū quod ꝑ
ter naturā ē cōtrario sit remouendū imo eti
am quod naturale ē suo simili conseruādum
sicut i morbis singulis ē facere maxi in cura
ꝑncipalium ꝛ virtutem influentem habentiū
q̄bus totius machina gubernatur illud ē ad
uertendū: ꝙ contrariū illud rebus cōseruā
tibus ē plerūq; opositū ꝛ naturalibus inimi
cū ꝛ vtrūq; simul oꝫ agere: ideoq; contrariuꝫ
quod ad remōem rei preter naturā epati con
tingenter approximādū ē: sic modificanduꝫ
est appropriatiuq; eligendū: ꝙ remouēdo il
lā naturalia nō offendat sed conseruet nocu
mētum enim eorū extensibile ē in venas alia
principia ꝛ etiam totū corpus. Per conser
uationē āt eorum ad temperamentū ꝛ natu-
rā reducet quod ē preciosissima rerū sanitas
desiderātibus viuere scd̄m naturā vt ait. G
Talis āt modus seu modificatio ꝛ approxi-
matio vt dictū ē a natura mēbri ipsius eligi
sicut ab egritudinibus variatur cōtrariū cura-
tiuū: ꝛ ꝙ natura epatis cōsistit i hoc ꝙ prin-
cipalis ē aliisq; principalib⁹ alligatū in q̄bus
virt⁹ extēs ꝛ spiritus gaudēt aromaticis me-
dis ꝛ stipticis cōfortant ꝛ conseruantur non
oꝫ esse puris cōtrariū sed naturaliter insitas
tales hñs i se ꝓprietates ꝛ virtutes vel aliis
hñtibus tales artificialr mixtū. Inquit enī
G. tale meli⁹ ē si idē farmacū sit stipticū sit ꝛ
aromaticū istas.n. virtutes hñs meli⁹ opa-
bit etiā si apiciuū sit i opilationib⁹ eius datū

illius mixtione nō careat talibꝫ confortet ꝛ i
solutione ipsorū ꝓhibeat ꝛ nō noceat opilan
do. Nec ꝓpterea oꝫ esse excedēns virtut
velq̄litatis et maxie cū virtus ipsius ꝛ spūs
fūdata i sua tenere cōsolidatōis ac calide: et
huīde ꝯplexionis existat q̄ sic superfluo congrega
tur ꝛ idurat virtus spūs ꝛ calor extinguit ca
lido excedēti resoluit ꝛ huīdo aquoso relaxa
tur stiptico superfluo i suis vēis ꝛ poris ac pō
rico opilatur. quare superflua i generatōe san
guis necessario insurgēnia a sanguie nō seq̄
strāt q̄ ola multa sequūt incomoda: que dicūt
sanguīs alimēti exit⁹ obstruunt quod ē valde
malū ꝛ arcedōis cā. Vnde. G. ait apertos
esse eos qui scd̄ꝫ expertus alimēti nō solū in
sanis s; etiā i egris ē securissimū. Ji laxius
faciēte dissoluit. oꝫ ergo et approximādū ipi
sue egritudis ꝯriū tēperatū seu ꝯtrariū mo
dicū: ꝛ si nō sit ilk i mūis ꝓponderatū i quali
tate multa frequēti multisq; gradib⁹ ꝛ porꝫ mo
dū approximatū ei calidē ꝓponderabit effecte
debetq; esse apiciuū ꝛ abstersiuū quod qui
cuit sanguineꝫ q̄ntāq; huiores diuersos ꝛ lau
les vt ē aq radicū oꝫ vt cū dederis ea duo
tertib⁹ dieb⁹ ꝓpter naturā soluas cū aliq len
tiuo ꝛ alteratiuo vt sūt tamarindi cassia cet
na: ꝛ cū sit i profūdo positū nō oꝫ et sic per
chimeris s lēpromeris vt añ virtutis e̅ n
fortiorꝫ ad eū perueniat ꝛ ne sua vehementia sub
litate ꝛ virtute subito de epate transfūdatur
vlteriora mēbra misceat ei aliqd rafinitis
ei⁹ quod trahēdo ipꝫ ad stōacū i medio sic
remaneat diu ꝛ ne ipediat i via sit hoc in
tōis stōaci i cōplete digōis ei⁹ ablati: ꝛ sic
cura spleēis dicet ad plenū ō facile ꝛ suffi
trāseūtib⁹ si spūs sci gr̄a sum sustinere. Eni
cū sit a sima intestis ꝛ stōaco affectata
ꝛ alligatū venis ꝛ poris ꝛ ꝯborenib⁹ tm
vrine ac vēis superiorib⁹ basilice.s. et
tendētiad caput ꝛ nares materia si qua ab
cēda de ipso fuerit euacuandū ꝯsiliq; ex il
tale ꝙ p illas ꝛ vicinas ptes expellat natura
.naquā iussit ipo. medicū in olbus semꝑ sed
p propinqua ꝛ latiora semꝑ expellit ꝛ non
ginqua: qñq; ꝙ per poros in sudore natura
vertiusq; ptis expurgat. qñq; naturā vnius
ptis i aliā deriuādo expellit sicut testat ip
cū dicit vrina multa nocte sit medica
sū significat ꝛ ecōuerso. Enī cū diafragma
attingat sim ei approximādū ꝯtra
sis secedat costis ne indurādo illud ad ipsis
difficultatē adducat. debet quoq; esse nō solū
virtute elemētaria modo oppositū sed etiā

ꝓpꝛietate ꝗ ſaltē morbo a cōplxone cōtra
rium a ꝓpꝛietate vero ꝯueniēs morbo .ſic
.n.ſupra de medīs egritudinū cordis recoli-
mus fore dictū. ¶ Si vide ergo eligere me-
dicamē quod cōueniat epi a ꝓpꝛietate et cū
plxone ꝗ cond cōnibus dictis. ꝯriētur āt egritu
dini a cōplxone ⁊ ꝓpꝛietate: etiā ſi poſſibile
fuerit naturaliter īueniri vt ē abſinthium: et
eupatoriū in flegmone ſcliroſi ⁊ opilatōe eiꝰ
ꝯput. q. edocuit ⁊ ſic ꝯrigit reperiri ꝗ coriādꝛo cū
ſua cōplxo cū ꝓpꝛietate ē in ꝓhibendo fūos
⁊ vapores a capite ꝗre comedāt ipſū in dolo
re capitis calido pulſatiuo: vbi vero nō con-
uenit vt in ſolatro: quod ꝓꝓꝛietatem habet
reſoluendi apoſtema cerebri. Et quia frꝫ na-
tura ⁊ ſtupefactiuum reſolutionem vetat ⁊ ī
ſcorpione ꝗꝗo qui ſua ꝓpꝛietate lapides re
nū cōminuit ⁊ reſoluit: certe ꝑeligendū ē qꝺ
a ꝓpꝛietate contra operatur moꝛꝰ: ei quod
ꝯagit a cōplxone. andagoga ergo ī cura ſe.
ſcīce preeligenda ē iſopo. Et oīm de ſcorpio
nibus in lapide renum ꝑeligendum ē oleo ꝺ
piperſibus: quod ē quia ꝓpꝛietas ē potenti
or ⁊ efficatioꝛ cōplxone ac generalioꝛ ī opa-
tione ita vt ꝑueniat operatōi illius. At qa
ꝓꝓꝛietas reſpicere pōt egritudinē ⁊ mēbꝛuꝫ
cuius ē: ſed cōplxo in medicinis curatis egri-
tudinē reſpicit ⁊ nō mēbꝛū. etiam operatio a
ꝓꝓꝛietate ē approbatioꝛ ⁊ magis articulata
diſpōi cui cōueniēt qꝫ opō a cōplxone. Primū
pꝫ: qꝛ ꝯplxoni q̄ cōtrariatur ꝓpꝛietati pōt me-
lius obuiari qꝫ ꝓꝓꝛietati cōtrariāti cōplxoni:
vt pꝫ īfra ē efficatioꝛ ī operatōe: qꝛ aer ſtuis
quātūcūqꝫ cōplxone virtute ſolis ⁊ ſtellarum
coꝛpora nr̄a reſoluit vt ait Aboa. ⁊ magnes
cū ſit ꝗꝗa trahit ferrū a ꝓpꝛietate nō obſtā
te frigiditate ſua. Eſt quoqꝫ generalioꝛ cū ꝗ
ſpiciat mēbꝛū ⁊ egritudinē in oī diſpōne ſua
vt ꝓinde eius operatio ſit certioꝛ ⁊ ab erro
re remotioꝛ: cōplxo vero reſpicit ipſū ī altera
tantū vt infra de medīs iunctorarū ꝗꝑo dū-
ce dicetur. ¶ Secundū ē manifeſtū: qꝛ endi
uia reſpicit inflātionem epatis vt epar lactu
ca inflātionem eius nō vt epis: ſed vt iflātio
nē: Sed tertium etiā liquet: qꝛ cōplxo opaꝛ
idem in pluribus dīntibus ſpē ⁊ numero: ſꝫ
ꝓꝓꝛietas idē operaꝛ in oībus: vel pluribus
dīntibus numero ſub vna ſpē contentis vn
de opatio a ꝓꝓꝛietate a tota ſpē dicta ē: ſeu
forma ſpecifica vt ait Auerois. ¶ Primū
quoqꝫ pꝫ: qꝛ cōplxoni contrariāti ꝓpꝛietati ob
uiari pōt miſcēdo ei cōtrariū: ſicut endiuie al
be ī epatis algoꝛe miſcemꝰ mel quod ꝯriatur

ſue frigiditati. Et ī opilatōe eius eligimus
endiuiā rubeā vt docet Abo. Sed ꝓꝓꝛieta
ti ſic nō pōt obuiari cū nō ſit illi contrarium
ī operatione ipſius. nō. n. ſic aperte inuenit:
quod ſolatri a ꝓꝓꝛietate operatōem īpediat
ſicut quod eius frigiditatē a cōplxone alteret
ſeu remittat eo qꝫ multo plura ſūt q̄ cōplxo
ni cōtrariātur: qꝫ q̄ ꝓꝓꝛietati ſaltē cognita q̄
ad nos: ⁊ dato qꝫ inueniātur vt ē ī napello cū
ſua ꝓpꝛietati ſola obuiatōi interficienti na
tura aſſociauit cōtrarium. ſ. murē ī eo ſuctū:
⁊ aliqs venenoſis alia tiriacalia generalia: et
ſpāli ꝓcreauit: ⁊ hoc quia nihil fecit cui con
trariū nō oppoſuit vt ariſto. dicit ſicut iuxta
fabā barbā ircinam ꝓcreauit neccontrarium ipſi
cōtrariā ⁊ lino cuſcutā nō tamē eſt ſic muta-
bile ⁊ variabile per gradus ⁊ manſiones: ſicut
alterans cōplxonem quare nō ſic apte obui
ari pōt: vt igitur electio taliū contrarioꝝ cu
rantiū ⁊ conſeruātium ſit ⁊ cōfortantiū a na
tura ꝑdc̄as condictōes habentium ac ꝓ
prioꝝ quibus in cura diſpoſitōum epatis in
digemus nibi ſit facilis an ponemus archa-
coꝝ de quibus eligere valeas que ſunt tue ī
tentioni cōformes. ¶ Sciendū eſt ergo qꝫ re
rum ꝯuenientium epati ⁊ diſpōnibus eius q̄
dam ſunt ſimplices ⁊ quedā cōpoſite: ⁊ ſiplī
cium quedam ſūt cōuenientes a cōplxone: q̄-
dā a ꝓꝓꝛietate: quedā vtroqꝫ modo cōferūt.
A cōplxone āt quedā ſunt que in temperam̄
to ipſū conſeruāt ꝗ ad illud reducūt ⁊ ſbſtan
tiam vniunt: ⁊ harū quedam ſunt calide que
dā ſꝗꝗe: quedam ſicce: q̄dam hūide: ⁊ quedā tē
perate. Calide ſunt eibub acoꝛꝰ gingi. iſopus
hūida bibita ⁊ linita coſtū: galla: amomū: cro
cus: cinamomum: caſſia lignea: ſumitates ſq̄
nāti mirta: aranabū: naſturtium: apiū: maſtix
ameos. ciperū foliuꝫ origanū: ſpica: xiloalo.
gar. mumia ⁊ ſimilia. Frigide vero ſunt: ſan
dali: ſpodium violenenufar: camphoꝛa aqua
ordei: acetum: vngula caballina: roſe: ⁊ aqua
earum: ſolatrum polliricū: coꝛiandrum ꝓ-
prie adiantos: aqua lactiſ ꝓpꝛie capꝛe ⁊ lac
āceroſum: granata acetoſa ⁊ muṡa: pruna a-
cria ⁊ ceteri fructus frigidi inſipidi. Si vero
ſint ſtiptici ſint pauci: et poſt cibum ſumpti:
ne veſtigium opilationis dimittanꝫ ſemina
communia ⁊ ſemina frigidoꝛum acetoſā et aq̄
ordei. acetum et vngula cabalina. ¶ Sicce:
et humide colliguntur ex his. ¶ Tempera-
te ſunt ꝗucharū: ⁊ ꝓꝓe albuſac ⁊ cuſcuta: ⁊
lacha. A ꝓꝓꝛietate cōuenientes ſūt q̄ ſunt

cibi ꝛ medicine vt ē endiuia vtraq; cicorea: et
epatica ꝛ spinachia barecha melon indus citro
li cucumeres lactuca portulaca ꝛ pplie mu-
ga: ꝛ absinthium ꝛ eupatorium secundū. R.
Et que sunt cibi absolute vt epata animaliū
boni chimi: ꝛ pprie epar edib. carnes lima-
narū ꝛ ericiū perdicū turturum gallinarū: pi
scium petrinorum: ꝛ ficus auellane fistici amig
dale fructus sebesten vua passa ꝛ pomis vini
odoriferi subtilis ꝛ dulcia substantiam eius i
pinguantia: que si sint grosse substantie opi-
lant: si subtiles inflamantur facile nisi cū sub
tilibus ꝛ accidis misceantur: et breuiter omia
bani chimi non grossa nec viscosa cibaria.
Utroq; modo conueniunt vtraq; ꝛ que ipm
mundificant ꝛ ab eo materias euacuāt ꝛ pur
gant quarū quedam sunt euacuantes mate
rias gilbi quedam sine eius: ꝛ quedā vtriusq;
Gilbi vt ē flobotomia basilice dextre ꝛ pro-
uocatio fluxus sanguīs ex naribus ꝛ vainā
prouocantia quorum quedam sunt calida: que
dā frigida: quedā temperata. Temperata sūt
capil. veneris squinantum infusio ipsum de
coctio. v. radicum communium ꝛ semē ipsarum
fenugrecum ꝛ aqua altee ꝛ similia: quedā ca-
lide ꝛ fortiores vt daucus acorus ameos spi
ca crocus vstica camepitheos alkakenȝ aristo
logia ꝛ similia: quedam fortissime vt cantari
des rubea mestramesis ꝛ similia. Frigida
sunt semina communia: ꝛ fructus eorum bar-
ba ꝛ similia. Purgantium vero materi
am sine: quedā sunt purgātes per vomitum
ꝛ intestina: ꝛ horū quedā purgant colera: ꝛ et
tamarindi reubar. aloes rectificatus mirob.
citrini: diagridium in robustis corporibus ad
soluendum duris. Cū. n. de furiose soluē nb⁹
quare rectificatione indiget. Quedā flā vt a
garicū: quedam melancoliam vt epithimum
mirob. nigri indi: quedā humores adhustos:
vt aqua lactis: quedam vrosos vt fene: que
dā aquā citrinā vt ciclamen: ꝛ ireos sembinā
euforbiū: cucumer asininus laureola asebeā
nocent tamen epati: quare oportet rectifica-
re que educunt materiā vtriusq; eius partis
sunt sudorē prouocātia que dicta sunt supra
i cura apostematum cerebri. Composite
sunt q ex hijs cōponunt ꝛ in nostro antidota
rio dicta sunt ꝛ ab alijs supra infra spūs san
cti gra ponemus. Nota tamē q̃ predictoꝝ
olum quedā sūt q̄ conferunt ei⁹ discrasijs: q̄-
dā ipsius opilationibus: quedam ictericie: q̄dā
cacexie: ꝛ ydropisi: quedā percussionib⁹ ꝛ vul-
neribus eius q̄dam apostemati quedā istatō
nisquedā doloribus eius q̄dam debilitati: ꝛ q̄
dam fluxibus qui ab eo pcedūt: quoꝝ sunt
singulari ponemus in capitulis proprijs q̄bus
infra dicetur de eis. Et ex hijs sūt que cū
stipticitate temperata confortāt ꝛ mundant
vt crocus ꝛ darsesaba. Et ex eis sūt que cū
cādo mundificant virtus malū: ꝛ contrariantur
putrefactioni: ꝛ expellunt cām eorū penitus:
resistūt medis mortiferis. ꝛ veneno: vt cina-
momū ꝛ cassia: que sunt fortiores in hijs ci-
bus aromatic: ꝛ vt ē spica ꝛ aliter vinū cuius
odoriferū contrariatur putrefactioni. Et
quedā vni conferūt sed alteri displi. nocent
ꝛ pprie vbi sūt dispōnes eius contrarie rn-
de. G. ait itaq; difficilimū ē inuenire q̃ nil
cui prosit. obsit āt nihil ꝛ quedā displicēt q̄-
runt: epati vero nocēt ꝛ econuerso: quod omi-
ne simpliciū relinquam pp breuitatē. Con-
rabile āt ē q̃ proprietas a cōplexione aliqū
vt pdilinctis discrepet: cū semper debeat
conuenire. cōplo. n. disponit ad proprietates
sep vt ponit Abo. et ea corrupta nō remanet
proprietas: q̄re discrepare nō debent: saltem
i operatione. Sed secūdū. G. prima que si-
plicia videntur ad sensū: cōposita sūt secun-
dū virtutē: itaq; ex tali cōpositione acquirit
alia cōplo quā sequit proprietas diuersa a p̄
ma cōplone a qua principaliter dependet acō
sicut i pdilinctis. s. solatro ꝛ scorpione ē vide
re. In pma. n. earū substantia dnatur frigus
stupefactiua. i secūda vero substantia super
ficiali pauca caliditas qua sequit calor vlo
luptina que i operatione resoluēdi pualet sep.

Capitulum secundum de cura male con
plexionis epatis simplicis et composite.

Mala cōplo epatis ē discrasia q̄litatū
quattuor pmarū eleoꝝ et⁹ cōis etiā
et ꝛ alios ꝯsilib⁹ eq̄uātū ꝯsilia sūt hȝ
dē suas diones ꝛ subdiones vt ait. G. anti
naria: ꝛ hoc plāū ē ꝛ vna q̄ꝫ ē quadruplex:
ē aut pura aut ipura ꝛ ē plāū: ꝛ quelȝ aut di
uersa: aut cōsilis: ꝛ ē raro. Et cū eius ē duplex
Interior ꝛ exterior: exterior ē vna i pleis et pro
catarticis cāis supra in mala cōplone stoma
ci dictis. Interior āt ē propha āt ex cōitate pp̄a
ē male q̄litatis hūores gnāti i eo ꝛ mala ꝯpō
sito vel apostēa. Ex cōitate ē vt mala ꝯplo
cordis stōaci cerebri ꝛ toti⁹ corporis vt se q̄
si pōt ꝯdicere epar. variāt āt ille cause: ꝛ spe
cificant scdm varietatē spērum eius q̄litā
nā quelȝ ipsarū propriā hȝ causam ꝓpria si-
gna ꝛ ppriā curā. Si sit mala cōplo epis
calida ꝛ sit pura ꝛ diuersa appebit vna: i pleis

ex procatarticis causis supra i mala cõplexione
stomaci dictis absq₃ significatiõe aliq̃ accedentiũ
causarum interiorũ ꝛ cõtristatiõis sensu ꝛ no
cumẽto generatiõis sanguĩs ꝛ humorum. ¶ Et
eius signa essentialia sunt q̃litas mutata ad
tactũ: ꝛ ad visũ puta calor i totũ corpus ex-
tensus: ꝛ maxĩe i ypocũdrio dextro precipuũ si
nihil aliud cõtradicit. Et cũ augetur vt nõ so
lũ cõtristet sed vniuersas ledat actiões ꝛ pas-
siones fit febrilis ꝛ color citrinus ꝛ actio lesa
quia sitis magna apetitus cibi vel fames nl
la vel modica: q̃re egestio modica ꝛ sicca dsi-
derium frigidi quo iuuat̃ ꝛ leditur ꝯtio multi
plicatio colere i sanguĩs generatiõe: etiam ex
frigidis cibis vt ẽt augeãtur humores adusti:
q̃uis sanguis paucus fit ꝛ nature contrari q̃r
mẽbra ex eo nõ nutriuntur sed fiũt macilẽta
vt fiũt in mala cõplexione stomaci calida dicrũ
ẽ retentio debilis ꝛ expulsio fortis q̃re mul-
plicatur vrina: ꝛ fit tinera cõcurritq₃ cũ circũ
stantijs cõsilibus ꝛ consuetudine inflamandi.
¶ Cura male complexionis calide eius ẽ tres
res quarũ vna ẽ cãe exterioris ꝛ procatartice
remotio. secũda ẽ alteratio discrasie. tertia ẽ
accidentiũ correctiõ. ¶ Prima₃ complẽt ab
eis abstinẽtia ꝛ permutatio vbi obedit: vbi
vero nõ abstinere ab eorũ intẽperãtia vbi ve
ro neutrũ possibile fit cura ẽ nulla. Inqt. n.
ipo. in afforismis. Oꝫ ãt nõ solũ se prebere q̃
oꝫ facientẽ: sꝫ et egrotantẽ. Et. G. nõ ẽ possibi-
le vllã dispõem curare finaliter adhuc manẽ
te cã faciente eã. ¶ Secundã rẽ complꝫ ad
ministratio frigidorũ ciborũ₃ potuũ₃ ꝛ medi
cinarũ habentiũ temperamẽtum passiuarũ₃
simpliciũ predictorũ ꝛ cõpositorũ ex eis ag
gregãtiũ i se cõdiciões predictas ꝛ ꝓprietates
q̃ tua īterest vt eligas prout exigit dispõ: et
approximes iterius cũ mõ ordinate incipiẽdo
a leuioribꝰ ꝛ simplicibus ꝛ gradati vbi nõ suf
ficiãt ad fortiora ꝛ cõposita tendas: ꝛ maxĩe:
vbi mẽbri vicini ꝛ proprie stomaci dispõ te in
uitat. ¶ Si ergo stomacus nõ toleret frĩa ex
cibis ꝛ potibus ꝛ medis oꝫ vt eis calida ꝛ ꝓpa
illi admisceas ꝛ calida actu illis vtaris. Sitq₃
i eorũ caliditas talis vt nõ extẽdatur ad ep.
Si dabis q̃ꝫ calida pp illud sint grosse substã
tie. ꝛ vinũ leue pauce substãtiatis ꝛ approxi-
mabis exterius calida stõaco ꝛ epati frĩa: vel
dabis mõ calida pp stomacũ mõ frĩa pp epar
Tertiã rem cõplent: q̃ infra dicetur de cura
s. debilitatis epatis ꝛ nocumẽti actionum
eius ad ea ergo procedas. Si vero fuerit ma-
la complexio epatis frĩa pura ꝛ simplex cãs: si-
gna ꝛ curã econtrario intelligas supradictis
Inquit. n. G. vnũ cõtrariorũ per aliud intel
ligitur. Sed si sit humida pura simplex: lꝫ sit
raro tñ q̃r mẽbrũ generatiuũ humorum cuiꝰ di
scrasia sit humorẽ nõ hãt generat flatꝫ ex ci
bis ꝛ potibus cotidie presũptis: tñ quia hu
midus natura ẽ ꝛ principiũ extrĩs venarũ cõ
fluentiam: hẽc humorum progenitorum contẽto
rum i eis. Causa eius erit vna vel plures ex
procatarticis cãis humectantibus supra in ma-
la complexione humida stomaci dictis. Et eius
signa sunt albedo coloris inflatio faciei ꝛ ocl
orum mollicies carnis ꝛ laxitas corporis: q̃a
cordis siccitas nõ resistit: paucitas sitis ꝛ fa-
stidiũ₃ attractio ꝛ retentio debilis: q̃re ergo
mollis et aquositas in sanguĩs generatione
q̃re vnis mẽbris vrina ẽ multa spissa nisi aliõ
contradicat cõtrariũ cũ circũstantijs ꝯsilibꝰ
ꝛ consuetudĩe humefiẽdi. ¶ Cura male com-
plexionis frĩe humide eius sunt ẽ tres res: ꝑma au
fert cãm. secunda introducit contraria ipsi di
scrasie. tertia corrigit accidentia. ¶ Prima cũ
notis. secunda cũ administratione rerũ exicã
tium cõpletur habentium temperiẽ actiuã₃
vel declinãtium ad caliditatẽ parũp genera
liũ quas supra de cura male complexionis hũi
de stomaci habuisti ꝛ spãlium propriarũ: q̃s
tibi hic supra narrauimus: nec nõ cũ aliq̃bus
euacuantibus humorꝰ pregeneratum vel ge
nerãdũ. deinceps debilibus tamẽ ne suo ex-
cessu ad arrefactionẽ perducant. ¶ Tertiam
rem complent q̃ corporis hĩam confortant:
exiccãdo vt ẽ sticados mirrꝰ camomilla glãs
mirra galia: xilo. i. lupine cordumeni olea ip
sarũ folia pomi citrini sandaracha squilla: et
similia. ¶ Si autẽ mala cõplexio epatis sicca
fuerit pura ꝛ simplex causa: signa ꝛ cura eẽ
illis contraria: ꝛ eis quibus cura fieri habet
ex dictis hic supra in cura male complexiõis
stomaci sicce colligere poteris. ¶ Si vero sit
ꝯmixta cõmixte erũt cãe predicte signa ꝛ cu
re differentes tamẽ secũdum diuersitatẽ cõ
mixtiõis que est quadruplex: quarũ cognitio
nes ex simplicium cognitione premisse sunt
supra hic ꝛ in cura male complexionis stoma
ci commixte habuisti. ¶ Et siquidẽ sit mala
la complexio epatis ĩpura siue simplex: siue
commixta similes predictis habet causas ꝛ
signa ꝛ curam addit tamen causam interiorẽ
humoralem ꝛ signa eius ꝛ euacuationem ip
sius cuius euacuatione: sed recto fuerit: nec
impressa mala complexio cessat. Si vero im
pressa fuerit post euacuationẽ digẽe ꝑmissa.

si expedit alterabis cũ contrarijs ex pdc̃is e
lectis put disponi cõuenit scd̃z pdc̃os pdcãs
Sirupus de endiuia ad epatis calefactões
ꝛ debilitatẽ mirabil. Recipe endiuie vtriusq
añ. M. i. seium communiũ recentiũ. ℥. ij. aceti
al. ℥. ij. çuchari tabarçet lib. i. ꝛ sirupentur cũ
aqua ordei ꝛ aromatiçentur cũ sandal' vtriusq
ꝛ spodij añ. ʒ. i. ¶ Item sirupus de epica
ad idẽ. Recipe epice. M. i. lenticularũ aque
M. i. florum cucurbite violarũ rosaꝝ añ. ℥.
i. cimarũ squinanti. ʒ. i. çuchari tabarçet lib. i.
et roretur cũ succi granatorũ. ℥. iiij. ꝛ aromati
çetur cũ sandali ꝛ spodij añ. ʒ. i. ¶ Item siru
pus de nenufare efficacissimus ꝛ vniuersal.
Recipe florũ nenufarin. ℥. ij. vngule cabali
ne aquatice psilij integri acetose. añ. ℥. i. sei
num communiũ. ℥. ij. seium flor. ℥. s. radic. fe
niculi. ℥. i. bulliant in aqua ordei: ꝛ addat' çu
chari lib. i. aceti albi et succi granatoꝝ: añ. ℥.
ij. ꝛ aromatiçet' vt supra ꝛ addat' paruum spice
ne frigiditate opilationem inducat. ¶ Alius
sirupus. Recipe succi endiuie albe succi so
latri: succi cucurbite: añ. lib. i. succi granatoꝝ
maçorum lib. s. çuchari lib. i. ꝛ aromatiça vt
supra: da. ℥. ij. cum aq̃ rostri porcini ꝛ vno tro
chiscoꝝ de cãphora. ¶ Diacassiafistulatum
educẽs colerã ꝛ refrigerãs ep. Recipe medl'
cassiefistule lib. ij. penidiarũ. ℥. iiij. succi vio
larũ. ℥. iiij. candi. ros. ℥. ij. tamarindoꝝ. ℥. iij
sirupi violati. ℥. s. fiat cũ decoctione herbaꝝ
frarũ ꝛ quattuor seium vsualiũ ꝛ prunorum
quod sufficit ꝛ reubar. ℥. i. ꝛ sunt q̃ addũt mã
ne. ℥. iiij. ¶ Idem operat' eis in diaprunis si
ne diagridio. ¶ Maraç ad calefactões epa
tis: ꝛ propõr iter agẽtibus conueniẽs q̃ epithi̇ma
ta ꝛ cerota nõ valẽt expectare. Recipe vtri
usq sandali spodij: añ. ℥. iiij. rosarũ foliorũ rosarũ
ꝛ foliorũ nenufar. añ. ℥. s. cãphore. ʒ. ij. seium
frorũ quattuor añ. ʒ. ij. puluerizentur ꝛ confi
ciantur cũ cera alba: ꝛ malaxent' cũ aceto: et
oleo ro. bene: ꝛ adde florũ absinthij. ʒ. ij. ꝛ ex
tendat' ꝛ supra epar applicet' ꝛ feratur iter a
gendo. ¶ Epithima ad epar supercalefactũ
Recipe vtriusq sandali spodij: añ. ʒ. iij. rosa
rũ. ℥. i. farine ordei pugillũ. i. capitũ violarũ:
lenticularũ aq̃ añ. ʒ. ij. succi endiuie depura
ti. ℥. ij. sumitatũ squinãti. ʒ. i. aceti. ℥. i. olei ro
ti. ℥. ij. aq̃ ro: albe lib. i. Tepida fiant ꝛ in tinctis
℥. ij. aq̃ro: albe lib. i. Tepida fiant ꝛ in tinctis
peciis successiue applicẽtur sup ep hora me
ridiana. Aliud maranaꝝ. Recipe succi gra
natorũ muçoꝝ aceti leuis ꝛ aque ro. añ. lib. s.
infundãtur pecie ꝛ supponãtur. Item aliud
Recipe succi solatri vel cucurbite lib. ij. ace
ti. ℥. iij. calefiãt suauiter ꝛ infũdãtur pecie ꝛ
supponãtur: valet pauperibus q̃bus succus
solatri vel endiuie l' lactuce vel lactis aceto
si fex l' succus maçianoꝝ cũ pauco aceto vel
succus rostri porcini l' succus lupuli l' planta
ginis l' sep viue cucurbite cũ pauco aceto idẽ
operat'. ¶ Trocisci ipo. Recipe se. citruli me
lõis vtriusq cucurbite: añ. ʒ. v. se. lactucarũ
scariolarũ portulacarũ papaueris al. liquir.
añ. ʒ. vij. spodij sandali ru. añ. ʒ. i. spice grana.
v. confice cũ mucilagĩe psilij ꝛ fiãt troci. ʒ. i.
dabis. i. cũ aq̃ lactis caprini l' secaniabĩ mac
seiano siẽaco l' cũ aqua cr. Sirupus ex nfa
inuẽtione cõtra oẽs egritudĩes epatis calidas
valẽs etiã potẽter ad fe. oẽs ꝛ etheticas acuta
tũ sebr' ꝛ cole extinguit ꝛ releuat infirmũ ab i
ctericia si xp̃s voluerit. Recipe herbe floꝝ
boragis cicoree scariole portulacarum psilij
coq̃llati i aqua fria epatice: añ. ℥. i. plantagis
pipinelle semp viue solatri nenufaris añ. m.
s. succi epatice succi cicoree succi scariole si
luestris ꝛ domestice succi sempuiue succi ap̃i
depuratoꝝ: añ. ℥. iij. spodij sandali seminum
cõium mũdatoꝝ: añ. ℥. iiij. cãphore. ℥. i. s. ace
ti. ℥. iiij. violarũ rosarũ: añ. ℥. s. lenticulař aq̃
℥. i. çuchari lib. ij. succi granatorum. ℥. iij. et
fiat sirupus dosis e. ℥. ij. i aurora cum frigida
simõ sit opilatio vel senectus febricitantibus
solũ de mane: si ex pura colera patiat' et me
diciũ ante accessionẽ febris. Si volueris eã
prohibere vel abreuiare ꝛ in fine paroxismo
tus. ℥. iij. cum aqua fria extinguit tercianam
duplicẽ ꝛ causonẽ si xp̃us annuat. Aut. de
xit nenufar ꝛ sirupus eius ac vsus eius fu
omnẽ administrationis modũ eripit colericos a
hic. Alias q̃ras infra de cura tercianæ certis.

¶ Capitulũ tertium de paruitate epatis.

De egritudinibus cõpositionalibus quo
quid dici oporteat siue in figura siue
in quantitate siue in situ sicut dictu est
sicut supra de egritudine stomachi quanta
te habuisti illuc ergo recurre. Et secundum
modũ illũ hic cũ proprijs epati operare: que
ex dictis ꝛ dicendis intelligere te oportet.

¶ Capitulũ quartum de opilatiõe epatis.

Opilatio epatis e morbus in vijs ei
us prohibens transitum eius et hu
morib' bonis ꝛ superfluis q̃ p ipsas
trãsire naturalr cõsueuit. Est autem duplex
quedam in venis et quedam in poris eius. et
vtraq; e duplex: Que. n. in venis e aut est in

paruis aut magnis. In magnis vt q̄ accidit ī porta ⁊ ī ramis eius grossis ⁊ ē plurī: ⁊ ī ld- li ⁊ ē rara. In paruis vero vt in ramis earū sb- tilibus ⁊ ꝓpℓe ī capitibus ipsarum sibi iuicē occurrentibus ⁊ infra epar. ⁊ h̄ est frequētius propter earū strictura3 ⁊ lutuosam eiꝰ viā3 nō ꝓpter materie delictū3 sicut ī splene ꝯtīgit vt. h. distinxit. Et sequitur plerūq̄ eam fluxꝰ primo ventris et postea epatis. ¶ Que aūt in porta ꝯtingit duplex ē. aut .n. est in porta excreatōis supfluitatū ⁊ ē plurī ⁊ sequitur eā ꝓpinq̄ citrina icteritia vel nigra erisipilla ⁊ cā- cerauit ē in porta substantie eius p quos trā- sit de pte in ptē ipsius nutrimētū sanguīs: ⁊ hoc ē rarius ⁊ sequitur eā grossicies substan tie cū duritie ⁊ extenuatio corporis totiꝰ: q̄d ē cōe signū olim ⁊ pōt eā quelz egritudo alia cōcomitari cū opilatio epis mater sit egritu dinū olim. Et vtraq̄z aut est: antiquata: aut noua aut simplex aut cōposita. ¶ Cā ⁊ mo- dus eārū eius scdm. G. ē triplex. Aut .n. ē co- artatoria corporea puta humor grossus mul tus ⁊ viscosus coartatus in eis: ⁊ eius cā est malitia regīs ⁊ debilitas digōis tibi nota su perius: aut incorporea puta res grosse sbstā tie vt aqua turbida lacunalis ⁊ stagni ⁊ dul- cis assūpta ⁊ lactis grossus ⁊ viscosus ⁊ ē fre quetius eueniēs. Aut ē attenuatoria q̄ est du plex interior aut exterior. Interior etiā ē du plex disponēs ⁊ pficiens disponēs ē quia sit naturaliter creatū angustū in extribus suis ex quo sequuta ē fortitudo attractiue ⁊ debi litas expulsiue. ¶ Et pficiēs ē cōpressio apo stematis adiacētis ptibus: ⁊ mala complexio ex re supra male q̄litatio fr̄ e aut aq̄ frigoris vehementis ⁊ sicce pontice seu stiptice agre- gātis ptes viarū vt aque aluminose seu grosse: ⁊ ꝓprie post exercitiū ⁊ balneū calz: luti si- gillati armeni gipsi ⁊ aliorū similiū q̄ in cor- rupto appetitu assumi cōsueuerūt vt supra ī egritudinibus stomaci hūiū. ¶ Exterior ē cō- strictio vehemēs casus ⁊ pcussio supra ipsū ⁊ ē frequēter ꝯtingens. Aut cā ē carnosa: vt pustule ī lateribus ⁊ parietibus viarū seu bo thor caro cicatricis addita seu verruca nata: q̄ tū nō ē gn̄alis ī omnibꝰ vijs: sed in aliqua po tius contingēs ⁊ raro. ¶ Signa opilationis epatis ī q̄ntū huius sūt mutata q̄litas puta q̄ ad visū color citrinus ī palidus in toto corpo re diffusus: q̄m sanguis cū totalitate sua pp strictura viarū ad cutis supficiē nō accedit s̄ subtile eius potius aquositate vel colera mix- tum trahētibus mēbris ex sanitis: vt donec

cesset ogitatio humat actio icta quia grauitas ī ipocūdrio dextro circūscripta vl in toto: q̄ sequit plectoriā tū pp materiā opilantē tū3 pp ex opilatione retentā ⁊ īpedimētū anhelitꝰ in motu ⁊ ꝓprie in ascensu pp frenon īferius tractōem ⁊ ꝯpressionē vel lacertū. Et licet in hijs communicet apostemati duro: tū hoc in a apostemate duro existente3 maiora ⁊ plurī abs q̄ fe. q̄m talis opilatio humoribus retētiōe et supfluitatibꝰ euētatōem q̄ p venar̄ ⁊ arteria rū officia potis occurrētia fieri h3 nō vetat exiens etiā a corpore q: fluxus vētris ex ma terie grosse regurgitatōe opilatōe sibi trāsi- tū ꝓhibēte ⁊ vrine multitudo: ⁊ subtilitas pp subtile aquositū multiplicatū ex indigōe pe netrās si aliud. s. cpūs. ⁊ totius ariditas cor- poris nō obsistat. ¶ Sed signū distinctiuū ī ter opilationē venar̄ ⁊ porar̄ eius ē: q: opila tionē venarū pdcā signa sequūt a pncipio: ⁊ corporis cōsūptio: s̄ in opilatōe porar̄ eiꝰ illa nō sūt a principio īmo multitudo sanguīs: q̄ ad nutrimētū eius nō accessit apparet ī vēis si opilo fuerit ī poris substātie eius: ⁊ trāsitꝰ nutrimētū ⁊ color rubeus in cute. ¶ Si vero fuerit ī poris excreatōis supfluitatū appebit ī sanguīe multiplicatio colere seu mixe cū co- lore citrino vel nigro ī cute: ⁊ hoc ē signū di- stinctiuū īter opilatōem porar̄. In processu āt debilitato epate nō nutrito apparet ī vēis ipsius diminutio: ⁊ p ꝯñs ī toto corpore ꝯsū- ptio ⁊ ariditas: ⁊ si quidē nocumētū extēdat ad venas predca sequūt signa. Signū vero distinctiuū īter opilōem venarū magnarū: ⁊ puarū ē q: predicta signa in opilōnibus ma- gnarū sūt fortiora ī puarū vero debiliora. Sed signū distinctiuū īter opilonem vene porte ramor̄ eiꝰ ⁊ vene chilis ē q: opilōe3 vene porte sequit fluxus chilosus nisi sit pp debili tatē attractiue ipsius cuius signa distictiua īfra ponemus chilo nequeūte penetrare ad epar: siue pp opilationē antecedentē meseraicarū q̄ manus epatis sunt quibus trahit. ¶ Existē .n. opilatōe ī porta ⁊ ramis eius ī me seraicis totus chilus nō pōt recipi nec ꝯpbē di ī ea vt ramis eius vi virtute substātie car nose epatis cōuerti ī sanguīe3 ⁊ humores: q̄ redit ad itestina nulla alteratōe apparēte in eo ⁊ cito egreditur. si opilatio pcedat in me seraicis vel pauca ⁊ tardius egreditur. si opi la lo sit ī porta ⁊ rāis eiꝰ ⁊ sēsus tactꝰ nec gīli cīē nec duritiē cōpehēdit ī ipocūdrio dextro Opilationē āt chilis ⁊ ramorū eius: sequit fluxus ventris sanguīs ⁊ humorū sanguine

ratotum in epate τ eius sima nõ potentiũ pe
netrare ad mẽbra opilatione chil transitũ ꝓ
hibente ad totius ambitũ et propꝰie quãtum
ad ptem eorũ grossam: quare regurgitãt ad
portã: τ deinde p meseraicas ad intestina. Et
vrine subtilis multitudo τ tinctura pp debili
tatẽ digẽndo multiplicãtis aquositatẽ: et pp
transitũ subtilis ptis sanguĩs τ aquositatis
mẽbris trahentibus sanitis. Grossicies ꝗꝗ
τ duricies ipocundriꝫ dextri sensui ẽ manife
sta. ¶ Et si quidẽ sit opilatio ex causa coar-
tatoria corporea sũt signa pletorie predcis
generalibus addita si multitudo humoꝝ fue
rit in cã. Vel signa cachochimie si grossicies
τ viscositas τ regimẽ ꝑcedens cũ malicia di-
gestionis que si multiplicet ventositatẽ apa
rebit grossicies: τ duricies augeri τ diminui
subito vel in breui. si vero nõ permanebit de
se semp equalis duricies ad quod iuuabit re
giminis variatio debiri τ mixtio humeꝛuꝫ in
egrĩtudinibus vel vrinis erit aparens. ¶ Si ve-
ro incorporea sit passũptio alicuius ex extri
secis rebus ꝑnarratis τ memoria eius. Sed
si cã eius fuerit attenuatoria interior τ dispo
nẽs signum ẽ diuturnitas passionis a princi
cipio generatõis apparens cũ fortitudine re-
tentiue τ debilitate virtutis epis expulsiue.
Sed si sit perficiẽs signa erunt apostemauꝫ
epis que dicẽtur vel precassũptio alicuius ex
ꝑnarratis aggregantibus τ constringentibꝰ
materias eius. si vero fuerit exterior ꝯp̃ne f
ẽ manifesta. ¶ Vero si cã eius fuerit carno
sa pustula: parti seu bothor: signa aparebũt
apostematis τ bothor. Si aũt sit carnis addi
te seu verucenate signũ ẽ ꝙ opilatio non est
vlis in omnibus vijs epatis: sed partialis in
aliqua sui via vel poro pp ꝙ opilatio nõ erit
multa τ magna: τ per ꝯñs signa opilationis
debilia: τ cũ hoc erit putatꝰ iuuamenti aperi
tiuorum approximatorum illi. ¶ Cura opi-
latio epis que cum naturali dispone antiq̃ta
ẽ τ ad sclirosim reducta curam nõ habet: vel
difficilem maxime si composita ẽ. Que vero
accidentalis τ simplex τ noua ẽ curabilis. in
quit. n. G. ꝙ si natura ẽ sẽp ẽ maxime si nec
efficiens τ conseruãs fortẽ existat: que acci-
talis ẽ nec firmantem cãm accepit curabilꝭ est
In cuius cura duplex ẽ intentio generalis τ
spãlis. Generalis ẽ, tres res. ꝑma ẽ opilatio
nis apertio. consistit aũt in abscisione cãe: sũt
. n. fiens τ factũ in opilatione sunt sibi inuicẽ
coherentes ꝙ cessante cã simul cessat fiens τ
factũ. ¶ Secunda ẽ mẽbri cõfortatio ex eo
ꝙ principaliter ẽ ex egritudine debilitatũ
Tertia est accidentium correctio quoꝝlibet
proximaliter contingentiũ in eo ꝙ opilatio
mater ẽ egritudinum omnium: qua ꝑp est di-
ligenter τ solicite medicãda. ¶ Spãlis ĩ spe
ciali trium dictorum consideratione τ ap̃li
orum inuentione quibus predicte tres com-
pleantur intentiones. Et ꝑmo in abscisione
specialis cause ipsius. Si ergo specialis cã
ipsius sit coartatoria cura specialis ẽ quinq̃
res. ꝑma erit abscisio cause. Cõpletur autẽ
cum administratione euacuationis τ partic
laris cause: τ proprie si fuerit in causa multi-
tudo patos cum flobothomia ẽ comuni si ad
sit repletio vniuersalis: deinde de basilica si
remaneat particularis: τ si particularis sola
de basilica tantum virtute tolerante: τ etate
concedente vel cum proportionali flobothe
vt ẽ emoroidas preclausas aperire vel mu
eribus per matricem mẽstrua promouere vꝫ
quibus nihil horum possibile fuerit scarifica
re crura quibus nõ conuenientibus ei euacua
tio facienda erit cum exercitijs temperatis ĩ
tolerantibus illa fricationibus cum ꝑcussi
bus farmatijs τ ieiunijs sic. n. voluit. Hec
. n. euãnt τ deriuãt. vel cõpleatur cũ purgãte
ex farmatiis ꝑpis ꝑnarratis ĩ eandẽ cãm
eiꝰꝫ modũ vtendi ĩ cã sũt huoris grossi
τ viscositas ꝗbꝰ ꝑmittẽda sunt farmacia
pelia vt ẽ oximel simplex ĩ secanlabi simplex
ꝯpõitꝰ cũ radicibꝰ τ seibus ĩ oximel squilli
τ alie aptiue medie simplices τ cõpositꝫ
cetur ifra xp̃i auxilio. ¶ Et ẽ sciẽdũ ꝙ sp
rum ꝗdã sũt fre: ꝗdã calide: τ alie sunt equ
tati vicine. Frigide sũt sicut ẽdiuia cum
τ cãpestris τ tarasacon: τ aqua plãtagis
folijs τ radicibꝰ suis: τ oĩa ꝓuocãtia
tiõe vt scina cõla τ aliꝗ ex approbatis: τ
tãtibus dcis supra ꝗbus vtẽdũ est ĩ opilati
ne cũ caliditate. Calide vero sũt diuretica
tia vt asarũ cassia petrosilinũ aristologia
rictorum ireos sisici agaricus epithimũ spica
poliũ spica cẽtaurea minor τ succꝰ eius τ
ana sirupꝰ acetosus fcõs cũ rubea τ melica
sirupꝰ squilliticus τ ficus sicce ĩfuse
dalino τ sũt fortes ĩ ꝓuocãdõ mẽstrua
miles ꝗ dẽe sũt ĩ ꝑpis: ꝗbꝰ vtoꝝ ĩ fine τ
ꝗs opilatꝰ. Equãtur aũt vicẽ sũt lupuli
cute τ lacha τ capil. ve. sunt. n. ambo ap
valde cũ equalitate τ meliora ĩ opilatõe
liditate ĩ frigiditate. ꝑpissime aũt ei sũt
absinthiũ τ eupatoriũ: τ cime spinã
amare τ feniculi succus buidi et camepiteos

⁊ proprie q̄n opilatio ē in vijs strictis acetum
sqallitic͡ū spagi radix lilij ⁊ sikes ⁊ ista poten
ter sm necessitatē infrigida cū vīo ł aq̄ fe.ca
lideū vel lupinorū cicerū ł absīthij ⁊ sikum.
Et etiā exterius scdm oēm modū approximē
tur i calida opiłone cū aqua endiuie ⁊ cuscu
te licet ꝯueniat hoc vtriq ⁊ ꝓprie cū opilatio
ē i felle apperitiua opilatōem epis ⁊ fell' vt co
riādri vel seminū flo ꝝ cōium vel sine his: et
ꝓprie si sit nō sufficiant: nec curādū de isiā-
matione cū iuuamentū apertōis stando ꝑ-
ualeat nocumento quod effic̄ calor eaꝝ inā
mādo eo ꝙ ad extinguendū facilis ē post ap
tionem. Et ex cōpositis sūt q̄ ex predictis cō-
ponūtur secūdū triplicē modū dictū: ⁊ i nro
antidotario diximꝰ plura ex hijs sm omnem
spēm. s. siruppos trociscos decoctōes iuleb el
lectuarioꝝ pillarū cerotoꝝ emplorū ⁊ oloꝝ
quibꝰ etiā vti oꝫ sm necessitatem ꝑdictā ⁊ alie
sunt q̄ infra xp̄o duce dicentur. Secunda
res spāliter i cura ē mēbri cōfortatio cōpietur
āt cū exhibitione aliquorū cōfortātiuꝫ pācoꝝ
suorū debent ergo apitiua aut ex pred cius
esse cōfortātibus supra aut aliquit ex eis adix
ta: ⁊ proprie ē athanasia ꝓp illud: quod reci-
pit ab epate adib. Tertia res ē situs seu
ptis opilatē cōsideratio: aut. n. est opilatio in
sima: ⁊ tunc apientia oportet esse minus for-
tia abstersiua ⁊ ventris solatiua simplici a q̄
superius nota sunt. Et ꝯposita vt ierapigra
ieralogodion teodoricon ⁊ silia. Aut est in
gibbo ⁊ vijs nutrimenti: ⁊ tunc debent eē for
tia: ⁊ vrine prouocatiua q̄ superius dc̄a sunt
quibus pars suis rafani vel radicis ē admiscē
dū qō dictorū apperitiuū vrinē trahētibꝰ ad
stomacū phibeatur velox eiꝰ trāsitus ad vri
nalia mēbra sicq diu i medio remaneat qō ē
epar. Quarta res pōit studiū i vita cū or
dinatiōe regiō in oībus sex rebus nō natura
libus: viuat ergo i aere subtili sicco ⁊ tēpato
inter actiuas. Exercitetur temperate nō dor
miat in die vtatur dieta cibi ⁊ potus extenu
atiua. Est āt secundū Galie. leguminū apast
sima ptisana olerū vero lactuca piscium ve
ro petrini. panis clibanacei ⁊ fermētati ⁊ pu
ri moderate. auium mōtane. potuuꝫ oximel
melicratū. vinum subtile album similr̄ vero
dicendū q̄cunq cuchima ē purgatia. i. abster
sua nō viscosa nec grossa ⁊ hūoris vrctica. i.
generatiua vitet replonem tēperati: ⁊ opor
tunis vtatur euacuationibus ⁊ gaudio tēpe
perato: ⁊ breuiter omnibus operātibus a di-
gestiuis perfectionem. Quinta res cōsi-
gētaccidentia propria: vt est fluxus ventris
epticus ictericia attefactio ⁊ alia de quibus di
cetur. Si vero cā spālis sit cā attenuato-
ria ⁊ proprie ⁊ particulis sit interior. s. aposte
matis adiacentis partis cura est cura apo-
stematis illius de qua infra dicetur. Si au
tem sit exterior cura est due res. l. amotio cāe
exterioris illius ⁊ vsus apertiuoꝝ tempate
caliditatis ⁊ humiditatis alterantiū malam
complexionem impressam: que ex predictis sim
plicibus eligas: vel ex eis cōmisceas ex qui
bus est lac camelarum fetarū pastarum feni
culo apio radice borragine ⁊ similibus ⁊ seruꝫ
lactis caprini cum decoctione absinthij ⁊ eu
patorij: ⁊ vinum ꝑdictū aqua cicerum ⁊ deco
ctio radicū communiū cū floribus borraginis ⁊
buglosse lupuli cuscute: ⁊ fistici. Et similiter
regimen in omnibus ad caliditatē ⁊ hūidita-
tem temperatam declinet. Sed si quideꝫ
causa specialis sit carnosa et proprie pustu-
la seu bothor in lateribus viarum. Cura est
resolutio vel eius saniatio ⁊ eruptio. Inquit
.n. ipo. Quibus in vrinali via pustule nascū
tur sanie facta et erupta solutio: similiter in
proposito quibus autem hec compleantur i
cura apostematis dicetur. Si vero fuerit
carnosa ⁊ neruosa incurabilis est vt dicit
Abo. tentandum autem est eam extenua-
re quod siccantibus subtilitantibus ⁊ abster-
gentibus: ⁊ resoluentibus sit aperitiuis que
ex predictis enumeratis eligere oportet. vel
ex illis componere vel molificatiuis et bal-
neis calidis cerotis ⁊ emplastris lenientibus
quoquo modo materiam habilitantibus: et
membrum disponentibus dillatationi p quaꝫ
materia trāsire consueta virtute impellente
valeat penetrare vt infra in cura strangurie
dicetur duce xp̄o. Solutiuum bonū filij
Serapionis ad opilationem epatis et gros
sis ⁊ viscosis humoribus. Recipe ierepigre
simplicis. ℥. i. agarici puluerizati. ʒ. i. da cum
aqua polipodij absinthij apij anisi asari ⁊ ma
sticis: an. ʒ i. Aliud medicamen factum cū
camepitheos et spica romana ad idem ⁊ ma
xime quando opilatio est in venis: et poris
strictis. Recipe spice romāe partes tres ab
sinthij partem: vnam camepitheos: partes
duas. Terantur cribellentur: et conficiant
cum melle despumato et administrentur.
Sirupus vesonis contra opilationem epa-
tis et splenis bonam digestionem operatur
dissoluit ventositatem colorem reparat: re-
nes: et vesicam aperiendo mundificat:

Recipe masticis cinamomi gar. croci nucis musc. zinzi. gallange: an. ʒ. i. anisi apii carui: feniculi petrosilini capparis: an. ʒ. iii. saxifragie sticados folliculorum sene thimi epithimi: an ʒ. iiii. zuchari quod sufficit. Sirupus expertus ad opilationes epatis splenis et matricis in muliere que non habet menstrua prouocat precedente flobotomia saphenarum. Recipe eupatorii lupuli epatice: scolopendrie cum radice: ana. M. i. calamenti fluuialis: et capestris rubee tinctorum maioris et minoris: pulegii: an. M. i. corticum fumiterre tamarisci. ℥ i. corticum radicum capparis et salicis: ana. ℥ i. quinque radicum communium an. ℥. i. lache lote. ℥. s. seminis brusci: sparagi: an. ℥. i. passularum enuclearum. ℥. i. aristolo. lon. et rotunde rubee tinctorum absinthii: seminis apii: anisi feniculi: ameos nigelle: dauci: acori: an. ʒ. iii. cicoree. M. i. seminum communium. ℥. ii. zuchari lib. iii. succi lupuli depurati apii: feniculi endiuie depuratorum: an. lib. s. Radices vo ster in aceto per diem et noctem. deinde purget cum pillulis infrascriptis. Pillule reubarbarate experte ad omnem opilationem viscerum antiquam caput stomacum articulos viscera: et cutem mundificant et pectus idropisim curant: asclitez et iposarcam quartanam et ictericiam. Recipe succi absinthii: succi eupatorii cuscute seminis fumiterre epithimi: folliculorum sene: an. ʒ. s. agarici reubarbari: ierapigre laxatiue an. ʒ. ii. foliorum rosarum capitum violarum seminis portulace: an. ʒ. s. spice ligni aloes squinanti zizi. gar. anisi seminis apii: an. ℈. i. pulpe coloquintide serapini armoniaci lache lote opoponaci lapidis lazuli loti pluribus vicibus cum succo buglosse foliorum mezereon repistorum in aceto salis gemme poli: an. ʒ. ii. turbith pulpe mirob. citrini: an. ʒ. ii. dissoluantur gummi in vino odorifero: et cum succo fumi terre vel endiuie informentur pillule. dosis est. ʒ. ii. Decoctio conferens ad opilationem epatis et splenis. Recipe squille capil. ve. amigdalarum amararum fenugreci extremitatum absinthii: an. partes equales seminis rafani. ʒ. i. decoquantur et sumatur decoctio eorum cum melle. Et est valens ad eam: que est longi temporis. Confectio valens ad opilationem epatis que est propinqui temporis. Recipe piperis. ℥. i. s. spice aromatice carmer. vi. seu greci costi asari: an. carmer. vi. mellis lib. i. s. Confice cum eo. Et sit dosis coclear vnum cum aliquibus sirupis conuenientibus ad hanc causam: vt sirupus acetosus de zucharo cum seminibus: et fortior illo est melinus cum seminibus et squilliticus: et aqua mellis in qua fortiter decocte sint species aromatice in quibus est spica: et decoctio lupinorum amarorum in qua positus est succus eupatorii. Et ex apperientibus etiam opilationem sunt mocisci de lacha de absinthio: de eupatorio: de scolopendria et aniso. Solutiua autem conuenientia et ad hoc capitulum vbi oportet vt solo vertio fiat non oportet vt administrentur forcia nisi cum vehemens fuerit necessitas: et quia sit antiquata et indurata paulisper quoniam materia que est in eo est proxima medicine et quoniam membrum cum virtuosum sit sufficit quibus adiutorium ad expellendum ipsam. Et medicine bone ad hanc rem sunt ierapigra polipodium agaricum absinthium turbith et polium. Et detur in potu de ierapigra solum vsque ad aureum. i. s. et de debili vsque ad aur. ii.

Et pillule stomatice et de serapino et consimiles sicut theodoricon et ieralogodion. Inde cum preceps ℞ bo. deinde facta solutione cum predictis necesse est vt eos diacurcuma dialaca omocosiam et atanasiam et similia. Ex hiis que exterius approximantur sunt emplastra quibus est emplastrum factum ex polio et farina lupinorum et seminibus diureticis confectis cum melle et aceto. Item emplastrum factum ex fenugreco armoniaco absinthio ameos mastice croco oleo de neriden et cera. Item prediciis cataplasma facere poteris. Etiam succis et aquis eorum epithimata et infusiones que celerius penetrabunt. Medicamen factum cum spica romana est valde vtilium secundum serapionem. Recipe spice romane partes. iii. absinthii partem vnam terantur et cribelentur et conficiantur cum melle dispumato: et administretur spice enim virtus est fortis in huiusmodi egritudinibus: et impossibile est vt curetur cum eo epar quod infrigidatum est et induratum et non est iuuamentum trociscorum dictorum in hoc parum. Medicamen laudabile et expertum ex inuentione nostra. Recipe carnes serpentis albi non antiquati nec montani abscisis mensura digitorum. iiii. capite et cauda et meotimet bulliat in aqua et prima aqua et proiiciatur deinde bulliat cum ciceribus et floribus rosmarini et paruum croci et diptami et bibatur aqua Mire valet ad opilationem eius. Carnes etiam eius corrigunt quodlibet quod corrigibile est Et valet diuturnis eius egritudinibus quarum mater fuit colera: et maxime adusta.

ꝛ humorum omniū adustionem aut sanguinis ī fectionē contigāt.ꝛ ē ꝓpria medicina leprosis ꝛ ethicis ꝓprie cū lacte ꝛ ictericis ꝛ superca lefactis in epe ꝛ felle. ¶ Dixit Agaz experi mētator magnus de athenarū ciuitate. Laca cha remouet oēs epatis opilatiōes ꝛ affert iu uamentū magnum idropicis ex calida causa. Dixit grecus fi. meu. ꝛ lacha subtilissime pul uerizata cum decoctiōe isope ꝛ saturegie est magni iuuamenti. dosis ē. ℥. iij. ¶ Sirupus ipo. vtilis epti inflāmato ꝛ possessori opilatōnū venarū. Recipe foliorū tamarisci berberis: aā. ℥. ij. endiuie epatice scolopendrie apij. la paloni aā. ℥. i. mirasolis. ℈. i. sandali albi. ꝛ rubei. aā. ℥. ij. zuchari lib. ij. dosis. ℥. ij. da ie iuno stomaco cum tepida vel frā nō veri fri gotis. Dixit Auenius de simplicibus aqua decoctionis exterioris corticis fisticorū data mundificat canales epatis: ꝛ maxime cōfortat stomacū. ¶ Pillule ipo. cōtra opilationem epatis ꝛ egritudines inueteratas. Recipe agarici. ʒ. ij. scorie. ʒ. i. aloes optimi ꝛ loti. ʒ. iij lacce florū tamariscī aā. ʒ. i. masticis zinzi. aā ʒ. i. reubar. spice aā. ʒ. iij. confice cū succo fu mi terre. dosis ē a. ʒ. ij. vsq ad. iij. Lotura vero aloes cū aqua decoctōis specierū elefangie bō i odoris est faciēda. rectificat. n. aloē ꝛ bonifi cat operatōem eius. Sūt. n. ex hijs q̄ cōfecti onē ierepigre īgrediūtur q̄ illud bn̄t operari prout docuit. G. septimo terapentice ꝛ abo. quinto canone assignauit cām.

¶ Capitulū quintū de percussiōe cām et ob uiatione super epar et cura eius.

Percussio casus ꝛ obuiatio rei dure super epar nō ē egritudo sed eius egri tudinū exterior cā: puta solonis et apostematis plurim̄ ꝛ aliarū puta cōplexōis ꝛ cōpositionis ꝛ ē manifesta. ¶ Curam eius ī cura egritudinū epatis quarū cā ē ꝓmitiua ꝛ exterior inuenies: sʒ ī quid ꝛ q̄bus cōsistit ex hijs q̄ dicta sūt supra ī passione sedā discēs Illuc ergo recurre ꝛ illas itentōes ꝛ res hic prosequātur cū epti appropriatio quorū aliq̄ ex narratis hic ꝛ ibi sūt cōia q̄ ex te videas. ꝛ ex appropriatis ī hoc loco sunt simplicia ꝛ com posita. Simplicia q̄dā sunt frā stiptica reper cussiua hūorū fluētiū ex q̄bus timet apostēa: ꝛ retinētia seu ꝓhibentia fluxū sanguinis qui timet vt sunt spodiū corallus sandal. ꝛ spēs nō aromatice cāphora terra sigil. lutū arme num lutū seniū ꝛ alie spēs luti ematites ma rasita sanguis dracōis herba ꝛ succus caricl ole. succus cōsolide virirusq lingua ceruina: cauda equina citoniū mirta rosa: nespula sor ba albumē ouorū gūmi dragagantū ꝛ gūmi arabicū farina siligis panicij ꝛ miliprigi ꝛ or dei mirabolani zarur acacia ipoquistidos: et acetū parue acredis ꝛ agresta ꝛ alia que ī cu ra fluxus dicētur quibus oꝫ ī ꝓncipio. Que dam sunt stiptica temperata vel parū calida vt karabe lacha alumē: mastix thus ꝛ cortex eius cipressus ꝛ nux eius ꝛ substātia reubar bari: quibus vtaris ī processu cū repercutiōe ꝛ retinere volueris ꝛ resoluere. ¶ Et ex pro prijs ī hoc casu ē plantago coriandrū extra approximatū ꝛ mumia rubea ꝛ vinū nigrum stipticū vt calebiense. Et quedā sunt dolorē mitigantia vt ē absinthiū. ꝛ propie cū oleo de alchāna facto ceroto lacha. ꝛ corpus ꝛ si milia que in cura doloris eius dicentur si sā cti spūs gratia nobis adsit. ¶ Et quedā sūt calida resolutiua pauce stipticitatis quibus vtendū est in fine cum resolutionem materie intendis vt est crocus sansuccus eupatoriū. absinthium spica: flos squinanti: arsenicū ci trinum in parua quantitate: quoniā ē mirabi lis virtutis in repercussione ꝛ resolutiōe san guinis: apium: calamentū ꝛ calamus aroma ticus: isopus sicca: ciminum ꝛ huiusmodi q̄ i terius ꝛ exterius per omnē modū approxia bis. ¶ Et ex compositis ē medicamen confe rens ad illud in principio cum ē caliditas: et inflammatio: ꝛ timetur currere cursus san guinis. Recipe substantie reubarbari bala ustiarū sanguinis draconis: aluminis iameni aā: partes equales pulueriza. Et dosis eius sit aur. i. cū zucharo ro. antiquato ꝛ ꝓbe ex ro sis albis cum aqua citoniorum. ¶ Et ex vlti mis in hoc casu sunt trocisci nostri quos ī an tidotario nostro diximus de terra sigillata. Aliud medicamen quando fuerit ibi caliditas plurime ꝛ volueris repercutere resolue re et confortare. Recipe karabe. ʒ. x. rosarū rubearum. ʒ. v. acatie. ʒ. iiij. spice inde: croci: amborum: ana. ʒ. vi. masticis corticū capparis aā. ʒ. iiij. luti armeni. ʒ. vij. nucū cipressi. ʒ. vij. Conficiantur cū aqua arnoglosse ꝛ fiāt inde trocisci vsq ad aureū. i. Et ex vltimis ī hoc casu sunt trocisci de karabe: quos in antido tario nostro diximus. ¶ Aliud medicamen ad idē. Recipe aque neriden. ʒ. x. lacce ablu te. ʒ. vij. reudeseni. ʒ. iiij. croci. ʒ. iij. ꝛ. s. basse. ʒ. iiij. cicerum nigrorum. ʒ. vij. luti armeni. ʒ. x. Conficiantur cum oleo de lilio in quo dissolu ta sit mumia. Et fiāt ex eis trocisci. ʒ. i. dosis sit. i. ij. iij. cum aqua ro. et sirupo mirtino.

Et ex expertis est reudesceni lotū sigillatum ⁊ grana mirti añ. ʒ.i. puluerizati ⁊ sumpta cū succo eiusdē equine lingue ceruine vel cōsolide. ¶ Aliud medicamē quo vtendū est in fine cū sanguinem mortuū ⁊ congelatum resoluere intendis. ℞ecipe reudesceni lacce ginci. añ. ʒ.s. fiant ex eis trocisci. ʒ.i. cum vino predicto: ⁊ adde parū arsenici citrini. ⁊ da. i. cū viō vnū. Item linimentū ad hoc. ℞ecipe xiloal. croci ⁊ sāc lauari ⁊ bdelii ⁊ calami aromatici mastices añ. ʒ.ii. mumie. ʒ.iii. Confice cū oleo gariofi. ⁊ almeissus ⁊ cera ⁊ superponatur. Item aliud ex sola mumia cum isto oleo ⁊ nō est ei simile. ¶ Emplastrum conferens ei quod ex percussione incipit apostemari ⁊ indurari est empl. rosaceū cum scebā

¶ Capitulum sextum de scissura ⁊ incisiōe epatis ⁊ cura eius.

SCissura seu incisio accidens in epate est solutio continui in eo eueniens aut in paniculo eius tantū: aut in substātia eius: ⁊ hoc aut est in carne puerilis ⁊ venis eius subtilibus disseminatis in eis: aut in profunda eius substātia: ⁊ est perueniens ad magnas venas: ⁊ vtrūq; sit aut est simplex: aut cōposita. ¶ Et cū est duplex interior ⁊ exterior interior est multitudo ⁊ acuitas sanguinis ⁊ est incipiens a venis: ⁊ procedit ad carnem vt apostēa: ⁊ propter dubelatū ⁊ vlceratiuū ⁊ est incipiens econuerso. s. a substantia carnosa ⁊ procedit ad venas. ¶ Exterior est percussio ensis vel gladii ⁊ similium. ¶ Signa nā si quidē sit in paniculo eius tūc dolor ⁊ punctio in ipocundrio dextro sentitur: ⁊ quod currit ex eo descendit in ventrem: ⁊ tunc grauitas supra pectinē percipietur ex illius aggregatione ibidem cū tumore si fuerit multū. Et si sit in substantia ⁊ venis eius signa est dolor grauatiuus in ipocundrio dextro ⁊ fluxus sanguinis per vomitū si sit in parte gibbosa vel per secessum si fuerit in concaua parte. ⁊ si fuerit in paruis paruus erit ⁊ si in magnis magnus erit fluxus. nec aliqd descēdit ex eo in ventrem: ⁊ propter cum fuerit extrinseca: nec tangat paniculū ⁊ ē palledo coloris ⁊ defectio naturalium virtutū omnium ⁊ in stomaco ⁊ toto corpore. ¶ Et si quidem a causa interiori pura multitudine sanguinis fuerit signa apparebūt plectorie pura. Si vero eius acuitas signa colerice calide que sunt nota. Si vero apostema signa precedentis apostēatis illius dubelati ⁊ aperti seu vlcerati que infra dicentur. ¶ Si vero fuerit a causa exteriori signa ex precessione eius manifesta. Curam eius dupliciter considerabis generaliter ⁊ specialiter. Generaliter ut ex cura solutionis stomaci dicta superius cōprehendes. Sistebat enim in quattuor rebus quas te oportet ⁊ et hic similiter prosequi ⁊ cōplere cum administratione medicinaꝝ appropriatarum que ex quibus sunt stiptica et cōglutinatiua que sint in epomeris substantie vel aliquid aperitiuis ⁊ diureticis admixta ⁊ propter si incisio sit in gibbo. sic enim in cura oppilationū eius aperitiuis ⁊ diureticis ⁊ propter scemus oportet adesse aliquod detētiuum quod retrahēdo ipsa ad stomacum prohibeat eoꝝ velocem penetrationem ad venalia membra ita in cura solutionis continui ipsius stipticis ⁊ conglutinantibus oportet admisceri que eoꝝ virtutem difficile per transibilē ad ipsum epar adiuuent penetrare. Talia autem stiptica conglutinantia tā simplicia q̄ cōposita ex his q̄ dicta sunt supra in cura solutiōis stomaci ⁊ fluxus sanguinis narium atq; sputi: et his que in cura fluxus epatis dicentur: eligere poteris: ⁊ similiter coadiuuantia pertrāsire ex contemplatiōis iam dicta. ¶ Specialiter autem cōsiderabis: nam si sit in paniculo eius tm̄ ⁊ simplex cū predictis stipticis ⁊ conglutinātibus curabis interius approximatis ⁊ exterius magis. ¶ Si vero sit in substantia paruis ⁊ venis paruis ⁊ simplex curabis cū predictis exterius approximatis ⁊ interius magis. Si vero sit cum diminutione partis magne vel penule maxime: ⁊ propter cum ob multū sanguinē generātibus que partē sanguineam bñt generare licet spermaticā regenerare nō possint: nec omnem substātiam paruarum venarū tantum in circūstātiis calidis ⁊ humidis. ¶ Et si cum vlcere cōposita ē mundificabis primo deinde consolidabis. ¶ Si ex plectoria euacuabis sicut in chocchimia expurgabis. Si ex apostemate dubelato ⁊ vlcerato cura est cura illius que infra xp̄o duce dicetur. ¶ Et si incisio peruenit ad magnas venas est incurabilis ⁊ propter si cū deperditione substantie fuerit. Inquit enim ypo. vesicam incisam aut epar mortale est. Afo. n. ꝑ. verum ē cū incisio ad concauam veniat venā: ⁊ quia inde maior sanguinis fluxus puenit: ⁊ quia nō pōt apponi medicina: quare infirmus moritur ante q̄ consolidatio fiat. ¶ Trocisci de reudesceni confectos

ad grauitatem in epate ꝛ splene: ꝛ apostema
ta in eis: ꝛ percussionē cadentem in epate.
Recipe reudeseni. ʒ. viij. rube lacbe: añ. ʒ. iiij.
seminis apij succi eupatorij: anisi: añ. ʒ. iij. te-
rantur ꝛ cribelentur: ꝛ fiant trocisci. ʒ. i. ꝛ det
i. cum eo quod conuenit materie sunt. n. effi-
cacissimi dixit filius serapionis. Et ex exper
tis est medicamen sm inuentionem nostram
quod diximus in antidotario capitulo de ru
barbaro ꝛ reupontico ē proprium cum succo
caude equine paluerizate sumptum.

Capitulū. vij. de apostēate epis ꝛ cura ei⁹.

Apostema epatis ē tumor ꝑter nām
eueniens ei: aut in velamīe eius aut
i substantia ꝛ hoc aut in pte gibbosa
aut in concaua aut in aliqua penulārū suaꝝ
aut in toto ꝛ illud ē rarum ꝛ mortale pl'imū:
Causa autem eius omnis ex causis apostēa
tum infra sectione. Secūda numeratis vbi
de cura apostematum secundū vēm modū
locuti erimus duce sacro flamine erit mani-
festa. Et ex cāis materialibus eius: quod in
velamine prouenit plurim̄ ē aquosa vel ven
tosa prout anathomia declarat. Et quia loc
tio eius in animalibus degentibus in locis
aquosis ꝛ palodosis ē magna: cuius causa ē
vapor ex eius digōnis massa resultans pe-
tens circumferentias: sed propter dēpsitatē
velaminis nō resoluitur. Sed eius quod in
substantia euenit plurimū est humorosa san
guinea vel colerica raro flica vel mēlica ñ vē
tosa cū sit ventositas in ramos ꝛ vēas expā
sibilis nō colligibilis in vnū corpū imo i. eis
retenta pp opilationem: vel vsq ad velamē
expulsa coadiuuante caliditate ꝛ raritate sb̄
stantie mēbri ibidē pp soliditatem velaminis
congregat̄. Et secundū diuersitatem cāruꝫ
ipsarum materialū diuerse erunt spēs apo
stematis eius quia calidum ꝛ flum ꝛ calidum
plurim̄ sanguineam ꝛ frigidū flīcum mēlicū:
ꝛ aquosum. Et ex causis efficientium ei⁹
plurimū est opilatio: prohibet. n. nutrimentū
in ipsius substantiā diffūdi ꝛ superfluitates
ex eo expelli imo eas quas consueuit iterdū
recipere ab omnibus mēbris ad intestina: et
stomacū nō transmittit vt. G. dixit cum ait.
Egō autem egrediens a natura fortasse sigi
ficat q mēbra que sunt in ventre sunt tātum
ifirma ꝛ fortasse significat q effūditur ad hec
mēbra que sunt super ea hūiditas quod ē qa
stomacus continuat̄ omnibus mēbris mediā

te epate ꝛ recipit superfluitates oīum mem-
brorum mediante ipso. Et fortasse quod ef
funditur ad ipsum expellitur a natura cū vlt
mundificare totū corpus: aut aliquod ex mē
bris eius: aut duo mēbra: aut multa ꝛ multo
tiens ē illud secundū viā accidentis: q̄re 9ma
nentes in eo necessariū est venas eius reple
re magnas ꝛ paruas vsq ad minias ꝛ ex eis
preter naturā effundi aliquid refudās in va-
cuas regiones substantie eius etiā chilus: ꝛ
nutrimentū si quod diffunditur imprimendo
vel pp malā complexionem nec conuertit̄: nec
expellitur: quare supfluens necesse ē ipsū ag
gregari: ꝛ vtroq modo necessariū est ipsum
opilari ac etiam apostemari nec etiā iconuēi
ens cum chilus similis sit flati vt dixit Abo
ali vel in ipsum conuertatur si p idigōneꝫ ñ
in sanguinē ꝛ humores alios conuertatur lꝫ
illud sit raro. Sed ipsius preterea apostema
conuēit terminari vel ad bonum: q ad reso-
lutionem ꝛ euacuatōem p fluxū sanguis na
rium vrinam ꝛ sudorē si fuerit in gibbo vl' vo
mitū ꝛ fluxum ꝛ sudorem si fuerit i sima l' sa
niationē vel permutatōem ad minus periculo-
sum mēbrū: puta renes intestina vel splenem
aut ad malū: quia ad suffocatōem ꝛ permuta-
tionem ad nobilius mēbrū puta cor ꝛ cerebꝝ
putrefactōem vel scirosim ꝛ q̄nq pducit ad
idropē. Signa apostematis eius qdā sūt
comunia: ꝛ quedā propria. Comunia sūt inē
tio doloris ꝛ grauedis in ipocūdrio dextro
maioris q̄ sint in opilatōe inseperabilis etiā
absq vehementia hanelandi inētē: ꝛ cuꝫ ex
tensione vsq ad furculam ꝛ attractio furcle
ad inferiora pp attractionem ad inferius su
spensorū: quare accit duricies in anhelitu: ꝛ
magis si fuerit in gibbo. Et q̄nq accidit i a-
postematibus epis q nō possūt dormire sup
latus dextrum pp ↄpressionem ꝛ grauat eos
dormire super sinistrū propter tensionem su
spensorū ad inferius: imo plurimū incli'nātur
dormire supine: ꝛ accit alteratio in forma: et
colore: quia inflatio in facie ꝛ mēbris et color
ad citrinū tendens vel pallidū: ꝛ vrina in colo
re vergēs i opos in substātia spissa obūbrata
in superficie confusa manifeste liuēs supius
cum spuma citrina rubea vel alba: ꝛ egō chi-
losa ꝛ virulenta. Propria vero sūt dupli
cia quedam que indicant locū quedā naturā
apostematis locū: nam si i velamine fuerit:
signa erūt grauedo cum dolore acuto lꝫ mi-
nor: ꝛ prope apud ↄpressionem tacitus febris
permittitur: ꝛ proprie si fuerit colericū plius
ↄ

quasi sensinus quoniã arterie eius sunt diffu
se i panniculo eius ⁊ cum rũpitur currit i ven
trem: ⁊ cũ fuerit aquosũ seu ventosũ tollera-
tur absq; ĩpedimẽto multo: nisi sit valde ma
gnũ. Si vero in eius gibbo signa propria erũt
duricies ⁊ tumor in dextro ypocundrio tactu
perceptus si corpus nõ sit pingue: ⁊ in hoc lʒ
cõdicet apostema lacertoꝝ ventris tamen dif
fert ab eo in figura tumoris: qm̃ apostematis
epatis tumor ẽ figure rotunde lunaris sed a
postematis lacertoꝝ tumor ẽ oblongus pce
dens secundũ sitũ lacertorũ ad modũ cande
murũs. ¶ Etiam dĩt in accĩtibus aliqs ꝑpris
que sũt apostemati epatis: ⁊ etiã cõmunibus
epati ⁊ aliis interioribus mẽbris. Et ex eis ẽ
nã cũ video mirach declinare ad tenebrosita
tem: ⁊ tenuitatẽ: tunc extima ꝙ nõ ẽ apostẽa
lacertorum sed epatis. Etiam accit tussis sic
ca ⁊ constrictio seu duricies in anhelitu pro-
pter tractiõem ⁊ cõpressionem diafragmatis
prope cũ adest vehemẽtia hanelandi ⁊ mino
ratione nature. Et qm̃ʒ retinetur eius propter
opilatõnẽ gibbi: ⁊ propter cũ apostema ẽ ma
gnum: ⁊ vrina cum rubore: repperit in fe. acu-
ta: ⁊ cũ rubedine fuerit turbida ⁊ taliter pmã
serit apostema significat i epate. Et vt dixit
Abo. qm̃ caliditas apostematis ipsã rubeaʒ
reddit ⁊ ebulitiõeʒ faciens dissoluit materiam
ꝙꝙ opilatõ sit ꝗre redditur spissa cũ pseuerã
tia maxĩe cum hũores concurrãt ad ipsum: ⁊
fit liuescẽs propter caloris suffocatiõeʒ a ma
teria colecta ⁊ concurrente simul. Et cũ apo
stema est magnũ: egõ est chilosa virulenta: ⁊
retinetur humorosa. Et cum ei associatur vẽ
tris solutio humorosa mortalis est. ait Gali.
si hoc apostema sine epatis defectione fuerit
egõem prohibebit ⁊ maxime si fuerit in sima
⁊ calidũ. ¶ Item pdicta accidentia cũ ẽ i gib
bo nõ erunt vel si quidem sint propter epis
pilum continuãtium minorantur ⁊ sunt debi
lia. Et plurimũ sequitur ydropisis pp nocu-
mentum digẽnis que celebratur in ea. ¶ Si
gna vero eius quod ẽ in penulis sunt propor
tionalia illis. sed sunt debiliora. Si vero sit
adeo magnũ quod cõprehendat totũ ⁊ omẽs
partes eius signa predicta concurrẽt omia
Que vero indicãt naturam ipsius ⁊ materi-
am sũt. nã si apostema fuerit calidũ; illic erit
fe. acuta: ⁊ propter si fuerit in carnosa parte:
⁊ sit vehemẽs ablatio desiderij: nausea võit⁹
singultus rubedo lingue: deinde nigredo fri
gus extremorũ ⁊ sincopis: ⁊ totũ cum est i si-
ma. Cum vero ẽ in gibbo accidit cum fe. ma-

lida anhelitus: ⁊ dolor extensus a dorso vsq;
ad furculam ⁊ tussis: ⁊ cõicat in hijs accidẽ
cum pleuresi. verũ dĩt ab ea quoniã i pleure
si fe. ẽ acutior dolor lateris est acutus mĩta
anhelitus maior: tussis ẽ semper: primo sicca ⁊
secundo hũida cum maturatur pulsus ser
rinus. ¶ In apostematibus vero epis dolor
ẽ grauatiuus sub costis semper incipiẽs Et
tussis semp sicca ⁊ pulsus ẽ vndosus. Et si ẽ
flegmõicũ apparent signa dominij sanguis
Si vero colericũ predicta erunt signa acu-
ora ⁊ cũ signis dominij colere. ⁊ cũ resolui⁹
cessant accidentia. Si vero colectionem fe-
cerit accidentia incendantur: cum sit ẽ sedi
tur ⁊ augetur grauitas in loco. Et cũ rũpit
accidit orripilatio ⁊ exitus puris ⁊ saniei per
egestionem si fuerit in sima. vel per vrinam
si fuerit i gibbo. ¶ Et cũ fuerit albũ ⁊ sequit
alleuiatio est bona. si vo cenosa i sicut amur
ca ⁊ fetẽs ⁊ sequit debilitas est mala vt po-
nit in afforismis. ¶ Si vero frigidũ signa
erũt contraria vel minora. ꝙ que sit cũ si
gnis dominij flegmatis i rubee i vetositatis
de qua infra dicetur. Et cũ indurat. ꝙ est
pᵐmũ pp inobedientiaʒ materie et cursum
disforeticoꝝ ⁊ administratõe. Ingressũ i a
pocrusticoꝝ sigũ sũt grauitas vrina tñ sine
dolore ⁊ fe. ⁊ cõicat i hijs cũ opilatõe i desiꝑ
reliqua que sunt dicta ⁊ sequitur illud dro-
pisis ⁊ egõ conturbata nigra in principio
tudinis acute significat apostema esse
magnũ in epate: ⁊ i processu est virulenta ⁊
inde saniosa cũ peruenerit ad debilem gra-
uitas quoq; in ipso maior ẽ ea que fieri apo
stema ẽ in sima: qm̃ pp sine sustentatur sup
stomacũ gibbosũ verũ nõ sustentatur supra
aliquod nisi in eo quod ẽ vehementer adhe
rẽs ⁊ continua cũ costis falsis Sed n' quod
ẽ i sima: signa sunt priuatio dolor ⁊ tumo
i dextro ypocundrio nisi sit magnũ: propter
in pingui grauitas minor pp dicta: ⁊ cũ ẽ
dolor vehemẽtior pp ꝯpressionẽ. Et i hoc
communicet apostemati mesaraicarũ: ⁊ tñ dñ
ab illo quoniã grauitas in apostemate mesa
raicaꝝ ẽ minor. ⁊ ẽ cũ tensione magna: pͥ
da versus stomacũ ⁊ ventrẽ ⁊ egẽ chilosa
pp opilationẽ ⁊ debilitatõem ipsarũ ⁊ sitis
lis pp stomaci debilitatem in digẽe ⁊ sitis ⁊
sit fe. pp eius caliditatẽ erit leuior ꝙ in eo ꝙ
ẽ in epate. In apostemate ãt epatis i ...
Item ex subsequentibus. nã si egredial ali
quod spumosũ post dies aliquos significat
illud ad rubedinẽ ⁊ citrinitatem declinat erit

ab epate ꝛ vomitus abominatio desiderij ab
latio atq singultus ꝑꝑ illud quod effundit:
de epate ad stomacū ꝑꝑ vicinitatem: ꝛ ꝑꝑ co
ligantiā inter epar ꝛ ipsū in neruo subtili: et
ꝓpe cū apostema ē magnum ꝛ calidū: ꝛ fm
ipo. cū ait. In epate flegmonē patienti sing
tus superueniēt ait. G. nō superueniet apostēat
epatis singultus nisi apostema sit magnū. ꝛ
ꝓpie calidū. ¶ Cura apostematum epis
calidoꝝ duplex ē intentio generalis. s. ꝛ spāl
generalis consistit i quattuor rebus. s. i eua-
cuatōe vlī totius corporis in euacuatōe ptis
seu materie apostemātis i regi: ꝛ quarto in
accntium correctione: spālis aūt consistit i ꝯ
sideratione spāli apostematis. s. cāe eius ma
terialis ꝓprio nature loci. s. mēbri vt epis ꝛ
peium eius de quibus dictū ē supra ac sufficiē
ne auxiliorum ꝓpositorū: quibus predicte. iiij.
cōpleantur res generalis intentionis: nec n̄
ꝛ apti modi vtendi eis. ¶ Si ergo apostema
epatis sit flegmonicū vt ꝓmam rē compleas
generalis intentiōis flobotomiā de saphena
vel de basilica partis contrarie vel eiusdē ꝓ
mittes prout exigit dispō. s. vsq ad defectiōem
Inquit. n. ipo. Et vbi oꝫ vsq ad defectiōē du
cere: ꝛ hoc facere si sufficiat egrotās. Quod
aprobans. G. ait. In acutissimo enim aposte
mate maximo dolore ꝛ in febribus peracutis
nulla medicina melior hac esse pōt educit. n.
materiam generatam ꝛ influentem ꝛ forsasse
influxam: sed oportet eam premittere: ait. n.
Galienus ꝙ ante eam omne aliud auxilium
per recursū. s. ꝛ per extractum est in efficax ꝛ
periculosum. ꝙ si virtus nō ꝑmiserit ptiri oꝫ
eam cum reiteratione nō obmittere. etate ve
ro nō concedente aliquid ꝓportionale illē
premittes vt ē prouocatio sanguinis nariuꝫ
cum instro ex setis porcorū fco quod ē notuꝫ
et cum fuso intromisso in nares: vel cum vn-
guibus: vel saltem cum sanguisugis apposi-
tis naribus si apostema fuerit in gibbo. vel a
pertione emorroidarum cum fricatione ex fo
lijs ꝑtarie vel ficus: vel cum nastali ex pane
porcino seu bolonia ꝛ scarificatio crurium: et
ꝓpie si fuerit in sima. ¶ Deinde premissa
euacuatione vli ad secundam rem. s. euacua
tionē partis: seu materie apostematis venie-
do: oportet āt vt eam cōpleas cum admistra
tione eorum que materiā recurrere faciunt re
pellunt ꝛ transmittūt: ꝛ si quidem influat tra
hunt ꝛ deriuant: ꝛ que fluxa ē: nec recurrere
poterit euacuant: ꝛ etiā que per modum coa
gestionis fuerit aggregata recursū vel rept

sum ꝛ transmissum complet fra ꝛ stiptica īte
rius vel exterius approximata secundū oēꝫ
modum simplicia ꝛ composita que infra dicē
tur: hec enim nō solū influētem repellūt ma-
teriam sed confortāt epar ne transmittat nec
nō eam que per modū congestionis aggre-
gatur prohibent generari. ¶ Simplicia ꝓ
pria. que interius sunt approximanda in pri
cipio sunt aqua endiuie cum sirupo acetoso
de zuccharo aqua portulace virge pastoris: a
qua granatorum acetoꝝ: ꝛ mirtorū: aqua cucu
meris ꝛ cucurbite: aqua ordei hūs virtutem
cuscute calami aromatici absinthij: ꝛ similiuꝫ
Exterius approximanda in ipo initiō sūt suc
ci stiptici frigidi sicut aqua mirte dē folijs ma
lorum ꝛ citoniorū ꝛ spongia infusa in aceto:
ꝛ aqua fra succus portulace semper viue aq
ro. sandali ꝑpucia viuū cōtrita: ꝛ emplāta
cum rosis immaturis: vl siccis maturis ꝛ hu
iusmodi temperatis in stipticitate ꝛ frigidita
te. Excedentia enim in eis apostema īdurāt
ꝛ constipando retinent colerā: quare addant
in apostematis magnitudinē ꝛ magis si sit ī
sima ꝙ si fuerit in gibbo: quoniā ad gibbū nō
ꝑueniunt cum virtute integra: sed cum ipsa
confracta: ¶ Et quandoq accit ex eis vehe
mētia doloris propter suffocationem mate-
rie ꝛ soliditatē mēbri quare tardat resolutio:
ꝛ accidit mortificatio mēbri. ¶ Oportet ergo
ꝓpea vt eis si illis cares admisceat aliqua sti
tillantia ꝛ aperitiua. que superius nota feci
mus: nec oportet vt ea administres actu fra
etiam si sit apostema calidum sed tepida aut
nō veri frigoris. Cum vero verificatum fue-
rit ꝙ iam sit apostema vt ꝙ materia nō cesset
aggregari immo sit in fine ꝑncipij. ꝛ principio
augmēti oꝫ vt tu admistres tunc emplā fcā
de citonijs ꝛ aceto: ꝛ aqua ros. quia sunt me-
liora. Et de illis ē vt terantur citonia cuꝫ fa
rina ordei: ꝛ aqua ro: ꝛ emplentur: aut citōia
decocta in aceto: ꝛ aqua ro. donec bis cocta
sint: vel misceantur cum sandal: ꝛ oleo ros.
¶ Et ex illis ē vt decoquantur citonia cū vi
no odorifero in quo sit stipticitas. ꝛ addatur
eis virga pastoris vel plantago ꝛ sanich or-
dei: ꝛ confortetur cum absinthio vel spica vl
cipero: ꝛ administretur. Et q̄nq fit ex citoni
is decoctis cum absinthio. Et ex illis ē oīm
de citonijs ꝛ mastic. ꝛ similia cum precesserit
in augmento. Tractionem autem ꝛ deriuati
tionem complebis cū fricationibus fomē
tis mordacibus ventosis in cruribus: cossis:
brachijs anchis: ꝛ dorso: nec non emplastris

calefactiuis in eis applicatis ex flamula tap-
sia squilla cantaridibus calce nõ extincta et
similibus factis. ¶ Cum vero iam fuerit i fi
ne augmenti a pncipio status addes pdictis
masticem: camomillã: mellilotum: fenugrecũ
semen lini ꝛ similia. ¶ Procedente vero sta
tu cũ iam tota fluxerit materia ad eius eua-
cuationem flobotomabis basilicã dextram ꝛ
si quidem resoluatur bene quidem: si aũt nõ:
studebis euacuare materiã in apostemate ꝯ
tentã ꝛ virulentam ꝛ residatam ab eo. ¶ Et
si quidem fuerit in gibbo cum diureticis q̃ sũt
nota supra: si vero in simã cũ soluentibus ven
trem ꝛ trahentibus ad intestina: qualia sunt
que docuit. R. clisteria proprie ex sale nitro
ꝛ melicrato que oĩ tempore cõpetunt: ꝛ ppe
lenitiua vt naturam lenem teneãt: ꝛ materiã
sine ad regionem conuenientem sue expulsi
onis inclinent vt viticam scabiosam mercu-
rialem epithimum ꝛ polipodiũ: et quecunq;
moderate ducunt cõmiscendo seu coquendo
cibariis ꝛ proprie pttisane: ꝛ etiã fortiora illis
vt corticés nigri elebori parũ administrabis
ꝛ magis cum fuerit in declinatõe. ¶ Exteri
us vero superpões cataplasta ꝛ emplã ex di
aforeticis qualia sunt eupatoriũ camomilla:
mellilotum flores absinthij spica crocus cas-
sialignea calamus aromaticus: ꝛ alia ꝯsilia:
debilia nõ fortia cum indurent apostema re-
soluendo subtile: ꝛ diminuendo grossũ natu-
ram debilitent superflue resoluendo: Qua
re oportet stiptica illis fortibus cum expedit
admisceri que virtutẽ detineãt ꝛ conseruent
robur ipsius: ꝛ sine acuitate ne mordicent et
ꝯmouendo materiam apostematis: atq; reu
ma prouocando apostema augmeutent. Et si
apostema colericũ fuerit flobotomiam mo
deratam ministrabis de basilica in principio
cum propter naturam mẽbri raro sit sine pe
cato sanguinis: deinde minorabis coleram in
fluentem ꝛ generatam cũ ministratione cole
gogi ex aqua fructuum tamarindis mellis cas
sie manna aqua ordei ꝛ zucharo violato suc-
co rosarum ꝛ reubarbaro: ꝛ aloe rectificato:
ꝛ similibus: leuiter educentibus sine agitatõ
ne ꝛ confortantibus. Et clisteria ex lenienti
bus si apostema fuerit in sima: vel diuretica
frigida nota si fuerit in gibbo: deinde calida
gradatim perueniendo ad fortiora: ꝛ deinde
apocrustica interius fortiora qualia sunt co
riandrum aqua melonis idẽ ꝛ similiter nenu
faris alkekengi intubarum ꝛ aqua psilij et si
rupus eorum cum endiuia cuscute vel spica

¶ Et exterius emplm ex predictis ꝛ epithi
mata cum cãphora sandalis ꝛ lenientibus a
actu frigidis parum. Et diasorerica debile-
ra vel mixta vel pura sine compositione: que
sunt cuscute lacca absinthiũ eupatorium spi
ca ꝛ similia: ꝛ zucharũ rosatum simpla ꝛ termi
nis appropinquata per omnem modum simplicia
ꝛ composita. Et si quidem totum resoluatur
sana remanebit particula: si vero nõ sed vi
sceat in dubelati ꝛ suppurationes propter ma
terie dispõem: quod ostendit prolongatio dolo
vsq; in diem quadragesimum sine defectu fe.
ꝛ doloris vt dixit ipse. tunc oportet vt matu-
rationem eius ad statũ perducas incolumẽ:
et studium tuum exerceas secundum regulas
sex quas supra in cura pleuresis diximus il
luc ergo recurre: ꝛ eas cum propriis medicis
compleas. Et licet que ibi dicta sunt epi ni
sint propria tamen a secunda virtute in hoc
sentionibus complendis operationẽ habe
propter propinquitatem. Vlcera que fran
gunt lapidem in vesica frangũt ꝛ intimus
Ita q̃ maturat aperit ꝛ mundificat interius
ꝛ consolidat i pleura. illa agent in epate
magis: sicut etiã aperitiua oppilationum
nis ẽ aperitiua earum epatis. ¶ Et conti
cinis appropriatis adiuuantibus maturati
one apostematis epatis sunt lac asini
zucharo albo aut zucharum ꝛ aqua
aqua de radicibus cum passis floribus
lis ꝛ aliis similibus comunibus
lo in ieiunio. ¶ Et ex illis sunt empla
rina ordei calamento ex pe asini radice
farina fenugreci ꝛ radice altee. Et
mellis cum aqua ordei ꝛ de tarasaco
ꝫ. Et cum lacte asine. ¶ Et ex medicamen-
tantibus ad eruptionem apostematis
appropriatis in quibus etiam cum
one est confortatio ẽ scabiosa ꝛ
nasturcium: ꝛ sic absinthiũ
dex peõie ꝛ radix albasfer ꝛ radix
na alfagredi ꝛ succus eupatorij
ree ꝛ oleum de nerdẽn ꝛ oleũ de
sticio ꝛ de liliis. ¶ Et ex illis ẽ emplm
na ordei baurach fimo colũbino
glutine albo ꝛ pice ꝛ magnis ꝛ similibus
Et ex illis ẽ balneationis assiduatio
re supra epar ꝛ exercitari ꝛ deambulare
tum possibile est. ¶ Facta eruptione
vt administres mundificantia
ex parte declinationis materie. Et si
declinet ad vias intestinorum
aquã mellis simplicem cum succo scabiose

cum diureticis si declinet ad vias vrine: Sȝ
oportet vt diuretica non sint fortia que ledāt
⁊ vlcerent simul cum sanie meatus vrine quod
si accidat tunc rectius est vt sit aqua mellis
decocta cum equalitate ⁊ permixta cum ali-
quo glutinatiuo pauco. s. amido ouo et oleo
ro. Et cibetur cum candarusio ⁊ maluis: Et
potetur cum aqua ordei cum gumia dragan
ti. ¶ Cum autem fuerit mundificatio facta
perfecte oportet vt sumat in ieiunio incarnā
tia ⁊ conglutinantia. ¶ Et ex proprijs est vt
sumatur thuris sanguinis draconis: añ auf.
vnum: seminis endiuie seminis apij masticis
añ auf. ß. Et sumatur in potu cum aqua mel
lis vel iulceb: ⁊ post illud cibetur cum stipticis
vt confortetur. ¶ M. si materia seu sanies e
rupta effundatur ad spatium ventris: tūc ne
cessarium est: vt incidatur cutis apud ingui-
na ⁊ discooperiatur lacertus adeo vt appa-
reat siphac nominatus bitteron. deinde fiat i
eo foramen ⁊ ponatur in eo canella per quā
currat pus: paulatim. deinde cum emplastris
appropriatis consolidabis: ⁊ totum hoc si p
materiam non resoluatur quod plerunque fie
ri consueuit per ipsam trahentem saniem per
medium ossis. ¶ Tertiam rem principij com
plet debita sex rerum nō naturalium admi-
nistratio. ¶ Et etiam quartam rem complēt
auxilia pura et diuersa ⁊ vniciuique propria se
cundum pluralitatem ⁊ diuersitatem accidē
tium: que dicta sunt. ⁊ aliorum que dicta sunt
secundum modum supra in cura apostema-
tis stomaci declaratum: illuc ergo redi. M.
si apostema frigidum fuerit ⁊ sticum vel me-
lancolicum: quod est raro: econtra in pluribus
est procedendum. primo enim facta flebotho
mia de basilica propter causam iam dictam
in minori quantitate tamen quam in precedenti.
Et loco colegogi administrabis flemagoga
in via minoris cause leuia: vt est aqua albu
let ⁊ geleniabi: vel melagogā: vt aqua sene
boraginis ⁊ buglosse ⁊ polipodium. ¶ Et p-
us clisteria ex abstergentibus: et aperienti-
bus mixta cum aromaticis in principio sim
plicia ⁊ composita que supra dicta sunt i cu-
ra opilationis. ¶ Et ex proprijs est oleum d
keruą ⁊ de gesemino quod de gābrica nuncu
patur ⁊ sambucinum. ¶ Et ex emplastris p
prijs melius est emplastrum stomaticum seu
cerotum stomaticon. M. ⁊ de seminibus. Et
ex electuarijs diacurcuma dialacha ⁊ filia. ⁊
trocisci de spica ⁊ fistici sunt magni iuuamē
ti. Et sirupus de seminibus cum camedreos

polipodio ⁊ similibus. Et diaforetica fortia
illis mixta vel pura temporibus suis qualia
sunt que superius dicta sunt. ¶ M. si perue-
niat ad sclirosim quod est plurimuȝ propter
i dispositionem materie ad resolutionē ⁊ ex-
cessum diaforeticorum ⁊ malitiam regiminis
tunc si confirmatum sit ⁊ quietum nō curat.
Si vero fuerit in principio sui curatur. Et
quandoque perdurat cum vita ⁊ quandoque trā
sit in idropem secundum. G. ¶ Et si sequitur
fluxus moritur. ¶ Cura apostematum frigi
dorum est due res vt ibi supra in cura stomaci
dictum est. s. mollificare et resoluere quas cō
plere oportet cum hos que dicta sunt ibi ⁊ cū
proprijs epati que hic dicentur simplicibus:
et compositis intus et extra approximatis.
Simplices ad has intentiones sunt grana
pini maioris medulle ⁊ adipes temperate ca
lide semen lini fenugrecum altea: gluten al-
bori ⁊ potus apozimatis costi ⁊ eupatorij fe
nugreci ⁊ passularum ⁊ oleum amigdalaruȝ
dulcium: ⁊ de nucibus recentibus. ¶ Et ex
eis que valde conferunt ad resolutionē post
quam tres regulas attendisti in ea: quarum prīa
est vt aperias cum subtilibus rebus vt virt'
resoluentium ⁊ mundificantium subintret.
Secunda est vt premittas calefacientia sub
tiliantia ⁊ incidentia humorem grossum ⁊ fri
gidum atque viscosum qui est materia eius
¶ Tertia est vt premittas mollificantia vel ad-
misceas ea cum eis: vt est somnus super la-
tus dextrum. Et costus est vehementis iuua
menti cum ex eo sumitur in potu a. ʒ. s. vsque
ad auf. i. cum aqua mellis: aut vino. Et quā
doque confert sumere in potu oleum costinuȝ
aut de neriden de keruą: aut de balsamo cuȝ
aqua decoctionis rute et aneti: ⁊ si quantitas
olei de neriden. ʒ. iiij. ⁊ administretur per eb-
domodam ⁊ confert maxime. ¶ Et ex illis ē
semen agni casti in sirupo de eupatorio ⁊ de
arnoglossa sicca cum aqua feniculi apij ⁊ en-
diuie. ¶ Et decoctio lupinorum cum spica a
romatica ⁊ amigdale amare in vino Et bace
lauri: ⁊ radix fu. ⁊ cicer nigrum et polium: et
camedreos ⁊ porrum. ¶ Et ex compositis ꝯ
fectionibus conferentibus ad illud ē diacur
cuma athanasia tiriaca diatesseron dialacha:
diacostum: ⁊ sagenea. ¶ Et ex trociscis tro
ci. de spica. Et ex emplastris bonis ad illud
ē emplastrum de mellilloto in antidotario di
ctum. aut de amaȝ decocto cum vino pōtico
aut spica ⁊ oleo de fisticis: ⁊ de prassio ⁊ de a
neto decocto: Et ex cerotis cerotum isopi: ⁊

diapente. Et ex medicinis bonis ē secun
dum .M. vt ponatur supra mēbrum ventose
calefacte sine scarificatione. deinde administrē
tur medicine fortiores in subtiliatione ⁊ reso
lutione ⁊ fac adherere ea loco que sunt sicut
nitrū ⁊ furfur citrinum per ebdomodā vsime
diā: deinde administra epithimata cum sina
pi singulis .x. diebus postea fac vomere egrū
cum rafano. M. si inobediens fuerit aposte
ma administra elleborum albū. Et quādo de
uenit ad cancrum non est spes in eo. In
quit enim ypo. quibuscunqꝫ cancri absconditi
fiunt nō curari ē melius curari .n. citius pere
unt nō curati longius tēpus proficiunt.

Cap. octauum de apostemate meseraica
rum ⁊ lacertorum ventris ⁊ cura eius.

Et cū apostema fuerit in meseraicis
cura ē cura apostematis concauitatis
epis. Etiā cum apostema ē in lacer
tis almirach: curatur cum apocrusticis ⁊ re
soluentibus fortioribus: quoniā intentio que
sumitur a particula in illis ē nulla vel modi
ca: in epate magna. Qua propter oportet φ
reperentias ī epate ⁊ resoluas cautius: ⁊ cū
minori audacia φ in illis. Composite sunt
medicine que ex predictis cōponunt ad vnā
φ intentionē propriā que sequitur. De
scriptio empl'i resoluentis apostemata epis:
laudabile ⁊ expertū. Recipe storacis cere:
anā drach. iiij. olei de arbore masticis olei ro.
anā drach. ij. vini cotilae .ij. s. liquefiat cera et
oleū ⁊ misceatur cū eis. Aliud ad idē. Re
cipe lilij amomi folij: anā drach. i. storacis cef
anā drach. i. olei de arbore masticis quantum
necesse ē. Aliud. Recipe aloes. ℥. iij. ma
sticis .℥. i. camomille ⁊ melliloti anā ℥. vi. olei
de lilio quātū sufficit. Aliud resolutiuum
⁊ confortatiuū. Recipe croci. ℥. ij. bdelij. ℥. v
ij. fodeos vxcoli. ℥. iiij. amomi: spice romane
carpobalsami: anā. ℥. vi. olei de lilio quantum
sufficit. Aliud resolutiuū: ⁊ proprie ei qđ ī
durationi ē proximum: ⁊ confert ī doloribus
splenis ⁊ renum. Recipe squille assate: lilij
celestis: asari dauci seis apij: anisi spice arōa
tice. cassie castorei: calamenti montani ⁊ fluui
alis: cimini acori pireti piperis lō. nucis m°.
amomi. apij: euforbij seminis altee: sticados:
polij siseleos: seminis rute seis feniculi cor
ticū radicis caparis: aristo. ro. cinamōi grossi
gingiberis bacharū lauri: seis iusquiami albi
costi: ameos seis karui ciminū. pl. i. Confi

ciantur cum melle despumato ⁊ applicet' post
φ applicatum fuerit sufficienter emplastru
de mucilaginibus. Medicamen aliud fa
ctum ex aliceis campestribus. Recipe aleei
gentiane albe eupatorij costi: aristol. ro. sisi
siseleos piperis lon. anā drach. iiij. seis apij
asari meu. fu. nucis mus. ameos anisi
anā drach. xv. castorei ⁊ aque ro. anā drach.
xij. soluantur omnia ista cum vino ⁊ cola
rantur ⁊ misceantur cum melle: ⁊ appo
tur ī modum cataplasmatis. Iudi
si apostema fuerit ex percussione vel ca
colisione precedente flobotomia. deinde
barbarum .℥. ij. cum vino vel sero caprino
rubee .℥. i. cū vino ⁊ aristolo. ro. ℥. i. cum aqua
calida. Et si infirmus patiatur in epate a
loc' damus balaustiā bolum armenū cū
arnoglosse vel succo solani. Puluis
leus ad percussionem epatis ⁊ casū. Recipe
balaustiarum violarum mirte boli armeni
.℥. iij. sanguinis draconis lacche. ana. ℥. ij. ro
sis .℥. i. cum apozimate de rosis: mastic
noglossa. Medicamen asclipiadis fact
cum melle: ipsum nāqꝫ expertum ē confirm
p illud quod in ipso ē de speciebus medi
narum valentium ad illud secundum condi
ciones suas quas diximus. Recipe cino
pideos ⁊ petrosilini seminis apij montani gen
ane seminis agni casti: folij vsi seminis
cumeris scolopendrie radicis opoponac
milij: latium rubee: seminis carui
piperis spice inde costi: seminis apij
⁊ eruce herbe iudaice: polij apij
nocum iuniperi ana partes equales
⁊ conficiantur cum melle. dosis pondus
lane cum vino.

Cap. nonum de inflatione epatis.

Inflationis epatis modum
⁊ locum habuisti in precedenti
Et generaliter eius ⁊ signa eius
curā ex dictis supra ī cura inflationis
poteris comprehendere: illuc ergo recurr
cū proprija intentionē complementibus
que tibi enarrata sunt superius. Et si
dem fuerit in sima cum clisteribus
tibus operare magis. Si vero in gibbo
diureticis intus ⁊ cataplasmatibus
magis. Si in vtraqꝫ pte cū vtrisqꝫ: ⁊ fe
uenies ē cura vtriusqꝫ cū pluma
Cap. x. de dolore epatis ⁊ ipocondri
Inquit ypo. quibuscunqꝫ dolet
ca ipocundria sine flegmone
superuenies soluit dolorem

accidēs actionis lese ipsius sequens predcās
egritudines eius. Et ē grauatiuus: sed nō fit
vehemēs: nisi cū apostemate calido aut vētosi
tate ꝛ similatur dolori ipocundriorum dr̄ tñ
ab illo vt superius dictū ē. Qui cū fuerit in
ipocūdrijs: qñq ē proprius qñq ex communi
tate epatis cū ē in dextro: qñq ex cōitate sple
nis cū ē in sinistro. quādoq cōmunitate dia-
fragmatis: ꝛ ē in vtroq: ꝛ qñq cōmunitate ad
costas apostematas in lacertis: ꝛ qñq cōmu
nitate tocius vt cū accidit in febribus. ꝛ cum
tensione multiplicatur ī pestilentialibus ꝛ qñ
doq accidit pp apostemata intrinseca alia: ꝛ
qñq accit in cruribus cū materia tendat ad ī
feriora vt egrediatur p ea. Et qñq accit etiā
pp tensiones spasmosas seqntes maliciā cō
plonis. ¶ Causas ꝛ signa eius locū: ꝛ curā
ex iam dictis ī hac sūma ꝛ supra ī dolore sto
maci poteris cōpzehendere. Illuc ergo recur
re ꝛ canones illos istuc reducas ꝛ compleas
cū administratiōe propriarū medicinarū epati q
superius hic sunt narrata naturam epatis ī
oibus attendendo. ¶ Et ex medicis spālibus
ī dolore epatis in quibus fiducia ē hnda sūt
simplices ꝛ cōposite. ¶ Ex simplicibus vero
ē absinthiū emplastratum cū oleo de alchanna:
vel decoctū in oleo simplici sm̄ .G. et cū oleo
camomellino ī ipocūdrijs. ¶ Trocisci ď reu
bar. cū descriptiōibus pdictis diuersis ī anti
dotario nr̄o. ¶ Confectio de reubar. ꝛ dia-
curcuma. Confectio meu. solutiua de coodu-
mēi ꝛ de cesare athanasia minor. Et ꝯfectio
asclipiadis dicta supra. Et ex expertis ē suc
ci foliorū psici. ℥. ij. cū sirupo acetoso: aut de
coctio eorū cū reubar. ʒ. s. ꝛ croci. ℈. i. ꝛ semīe
apij ꝛ feni. añ. ʒ. s. Et .G. vidit in sōno qp flōia
arterie iter policē ꝛ indicē existis curat dolo
rē eius: ¶ Confectio medicamīs ad dolorē
epis experti. Recipe rosarū. ʒ. iij spicema-
sticis: añ. ʒ. ij. succi eupatorij: absinthij: lache:
reubar. croci superiorū corticū squināti rube
e tinctorū asari trītū feminum xiloal. crudi añ
ʒ. i. xilobal. ʒ. s. ¶ Confectio medicamīs cuꝫ
dolor ē cū solutiōe ventris. Recipe fecis vi-
ni decoctī lache spice reubar. añ. auf. i. scorie
ferri. ʒ. viij. bibātur de eis pulueriʒatis: pndē
tis. ʒ. ij. cū. ℥. ij. aque coriandri. Et ex emplis
ē emplm̄ de coodumeni de mellilotoʒ ď eufor-
bio ꝛ similia sunt meliora. Et regimē et dieta
sint extenuatiua. ¶ Confectio trociscorum
Agensis fr̄orum ad dolorē epatis. Reci. fo-
liorū megereon tritorū agarici mirab. citrlo-
rum ferapini: ana. ʒ. v. ireos. ʒ. iij. succi eupa-
torij. spice: ana auf. ij. Conficiātur cū melle.
dosis a. ʒ. ij. vsq ad. iiij. ¶ Confectio trocis.
Agensi: calidorū ad dolorē epatis fortē. Re
cipe megereon calceumenon stercoris colū
bini: añ equalr ꝛ quarta ps harum euforbij
Conficiātur cū iuleb. dosis. ʒ. ij. s. Aut cuꝫ si
rupo violato informētur pillule de quibus ī
potu tribuātur cū aqua passularū de corasce
ni. ¶ Si itaq cibus eius esca aut cibus cuꝫ su
macho aut acetū cū oleo: aut sirupus acetos⁹
Confectio ad dolorē epatis calidū. Recipe
agensich. ʒ. v. scls citri. endiuie portulace sēi.
añ. ʒ. ij. s. succi liquiri. ʒ. i. s. rosarū. ʒ. i. fiāt tro-
cisci cū aqua ro. ꝛ dētur ī potu cū sirupo ace
toso aqua endiuie ꝛ aqua solatri vel absinthij
Serapio cōfectio pillularū de eupatorio ad
dolorē epatis ictericiam ꝛ fe. innaturaꝫ. Re
cipe aloes succi eupatorij: mirab. citrinorum
añ partes equales. confice cū aqua apij. Iu
deus quādo ex grossa ventositate fuerit do-
lor epis intrare tinā decoctionis absinthij flo
rum camomille et squināti ē vtile valde si fe.
ꝛ apostema nō adsint. Et ex proprijs ad ideꝫ
spongia infusa in aqua: decoctōis absinthij:
eupatorij: squināti anisi acori ꝛ spice. Et em
plm ex absinthio ꝛ oleo ro. in prin. ꝛ proprie
vbi timetur apostema ꝛ ī pn. cū ceroto facto
ex eo oleo de alchāna vel stercore caprarum
montanarū ꝛ oleo fco emplo scdm Abo.

Cap. vndecimū de debilitate epatis.

D Ebilitas epatis ē lesio virtutis ꝛ ac-
tionis naturalis ipsius sicut dolor ē
lesio virtutis ꝛ actionis eius sensibi
lis. Simplr āt et spāliter sumi potest ꝛ quid
fit vtroq modo sumpta ꝛ cause eius: que fit
ꝛ extrinsece ꝛ intrinsece ꝛ que prope sunt ei
ꝛ ex communicate aliorum mēbrorum vicino-
rum vt fellis ꝛ splenis: ꝛ remotorum vt stōa
ci intestinorum renum vesice ꝛ spiritualium
vt cordis pulmonis ꝛ diafragmatis ꝛ aliorum
vt cerebri ꝛ tocius corporis vt in febricitanti
bus ꝛ algoratis ꝛ resolutis corporibus: ꝛ eti
am membris currentibus ex eis ad ipsum. ex
quibus maxime ꝛ plurimū contingat ex cāis
supra capitulo de debilitate stomaci. habes
ꝛ specialiter sumpta poteris colligere ex ge
nerali. ¶ Sed signa ipsius habes sumpta: ī
simili: nec nō et causarum eius in speciali pro
ut ea variat ipsius natura a natura stomaci
diuersa inuestigando sic vniculq applicabis
Nam si quidem debilitatē epatis quis abso
lute ꝛ simplr patiatur quē. G. epaticum ap
pellat: signa erunt mutata qlitas ad citrinū

vel albedinem vel viriditatem: et quandoq; ad fuscidiatatem prout supra in signis cōplonum stomaci ꝛ epatis fuit dictum. Cum eni color corporis ex rubeo ꝛ albo fuerit admixtus sanitatem eius significat. Et exeuntia. f vrine ꝛ egō mutata secundum plurimū propter illud quod supra dictum ē a naturali in colore citrino vel palido rubeo vel glauco in substantia subtili: grossa ꝛ aquosa: ꝛ sedimē multo vel pauco secundum diuersitatem facientis cause ꝛ etiam actio lesa nam pͥmos eorum qui debilitatem habent: in suo epate cōcomitatur ꝛ proprie cum penetrat cib⁹ dolor leuis extensiue vsq; ad crura. ¶ Si vero debilitatem patiatur spāliter ꝛ principaliter digōnis ipsius. signa erunt quoniā sanguis egrediens in flobothomia erit aquosus: qm̄ mēbris non vnitur nec asimilatur quare lītā tur ꝛ proprie facies ꝛ oculi. Etiam vrina et egestio secundū plurimū est: sicut lotura carnis: quoniam nō seperantur aquositas a sanguine: sed transit sanguis cum ea vel subtile eius nisi illud ex debilitate retentiue sit: que tā diu nō retinuit donec digestiua perfecte cibum in sanguinem alteraret. ¶ Et signa debilitatis digestionis quādo est principalis ꝛ quādo est ex peccato administrantium supra de dbilitate stomaci habuisti: āt quia generatum sanguinē totum continere nō potest: s; pars aliqua egreditur nō retenta cum vrina vel egestione: vnde sequitur sicut dixi. Ha. fluxus sanguinis: et proprie vrina sanguinea

¶ Inquit Abo. ꝛ ē preterea cum egritudinibus acutis sanguineis: vrina sicut sanguis ipse emittitur apertione vene in ea non existe: significat repletionem sanguinis superfluam: ꝛ talis fluxus longus in processu nō mutat: ꝛ ꝛ fit in habente complexionem calidam colericus virulentus: deinde sicut fex et sicut sanguis nigrefactus adhustus: ꝛ in habente cōplexionem frigidam fit sicut sanguis nigrescēs congelatus dūs ab adusto in multitudīe opacitate ꝛ obscuritate nigredīs ꝛ odoris palliatione ꝛ perueniunt ambo simul ad fluxū diuersorum colorum in fine: ꝛ illud ostēdit q digō fit mutata ad corruptionem. ¶ Si egestio fuerit alba ꝛ vrina proprie alba translucens erit signum q eius digō omnimode sit ablata. vnde debilitas corporis sequitur multa: nec erunt signa superfluitatis cum nō superfluere possint vt supra de debilitate stomaci ē ostensum. ¶ Debilitatem āt attractiue spāliter ꝛ principaliter significat egestio: dolorosa: nisi sit pp opilationem meseraicā cuius signum dilinctum ē exponētē in opilatione earū cirius egreditur dolorosa egō ex eo grossior pp subtile chili. quod tractū fuit ad epar grosso nequeuīt penetrare ꝛ ē minoris quātitatis propter hoc. ¶ Et quandoq; cum hec fuerit vrina tincta significat q nocumentum ē in attractiua tantūmō in digestiua ꝛ ma enim magis significatiua debilitans digest egō āt magis attractiue. Et certificat debilitatem digōne debilitas corporis debilitatem vero retentiue ipsius spāliter ꝛ proprie significat q ab epate festinat expulsio cibi quoniam ad debilitatē vnius sequitur formatio alterius ꝛ econuerso vt ait. G. ¶ Quo expulsio ante q̄ fiat būorum generatio sequitur superfluitarū eciā mīoratio nō tantū humorꝫ eciam vrine ꝛ tincture eius. ꝛ etiā tincture egestionis minoratur. q̄m colera nō generatur q̄ d gat vtrūq; ꝛ minoratur etiā necessitas segredi ad sellam cum colera nō trāsmittitur ad intestina: quare pducit q̄nq; ad colicā. et qu cū nō generetur ad splen nō transmittit ne de eo ad os stomaci vt excitet appetitū q̄re minoratur. Et apparent debilitate dige ex debilitate ipsius et sunt q nutrimentū perueniens ad mēbra est illaudabile spissum ingestum ꝛ aquosum: q̄re nō bene vnitur ꝛ conuertitur ī mēbra: sed superfluitas in opilationem⁹ cū mollicie ꝛ colore subalbido ꝛ que pducit ad idropisim. Sed signorum debilitatis absolute ꝛ specialiter sepamí fecarū ꝛ intrinsecarū ꝛ preparatā ꝛ exclude existium ex signis predictarū cāmque cognoscere poteris: nec nō ꝛ curā. ¶ Cura ergo innuere illic ꝛ illa reducas in bene ... prout oportet curā cū proprijs aperientibus tis simplicibus ꝛ compositis: ꝛ que hic subigemus cum auxilio ihesu xp̄i ... cuius nomē sit p infinita secula benedictum

¶ Medicamē bonū ad debilitatē epatis habohali. Recipe lacce ablute antidoti ... aā. ʒ. iij. succi eupatorij: seminis feni. ꝛ ... cio: aā. ʒ. v. absinthij romani. ʒ. v. seminis ... ule ꝛ anetbā. ʒ. v. se. apij. ʒ. iij. fili ... cisci aut sufuf. ¶ Aliud medicamē ... nū. Recipe passularū enucleatarū auf. ... croci auf. i. s. calami aro. auf. ij. bdelij ... ʒ. ij. s. cinamomi auf. i. cassie auf. ... squinātī auf. ij. s. mirre auf. iij. gumi ... ti auf. iiij. darselabā auf. ij. mellis auf. ... ni quātū sufficit. Et quādoq; ponitur in ... opium ꝛ semen iusquiami cū ...

litas caliditati: ꝛ pp hoc filoniũ conuenit. Et
extimauit. H. ꝙ hoc medicamẽ ẽ ex conueni
entibus ei cũ satis pꝓsperantibus. ¶ Euapo
ratio conferẽs valde. Recipe cinamomi cas
sie ana. ℥. s. spice. ʒ. i. substantie absinthij eu
patorij: añ. ʒ. v. bulliant in vino odorifero stip
tico i quo sint cõminute rotelle: ꝛ addat olei
de nerden. ℥. i. ꝛ infusa lana fiat euaporatio
si debilitas ex causa fuerit frigida. ¶ Si ve
ro ex calida fiat hoc. Recipe endiuie cũ radi
cibus. M. i. sandali vtriusqꝫ spodij: añ. ʒ. ij. cus
cute: florũ absinthij: ana. ʒ. vi. bulliant i aqua
ro. cũ succo granatorũ muzorũ vel parũ ace
ti: ꝛ predicto mõ fiat euaporatio. ¶ Emplm
bonũ ad idẽ in causa calida. Recipe rosarũ
ꝑpurearũ viris albe: cinarũ rubi. aũ. M. i. vi
olarũ. ℥. s. spodij sandali endiuie: flos sẽnã
li: aũ. ʒ. ij. ꝛ confice cum oleo ro. ꝛ cera. ¶ Em
plastrum bonũ in causa frigida. Recipe cipi
masticis spice thuris gallie nucis cipressi: aũ
℥. s. cinarũ squinanti anisi feniculi apij selo
aũ. ℥. iij. musci. ʒ. i. aceti. ℥. i. succi eupatorij. ℥
ij. olei de reubar. ꝛ cere quod sufficit: ꝛ qꝫ ad
ditur aloes. ¶ Inquit Abo. cum vides ipsi
sionem debilitatis epatis perueniẽtẽ ad di
gestionem: conforta cũ hijs in quibus est stip
ticitas ꝛ caliditas cum mẽsura ꝛ aromatici
tas. Et si in eis maturatio sit sicut sũt medi
cine composite ex hijs vt spica foliũ mux mꝰ
coriandrum aũ. cardamomũ: mastix calamus
aro. ciperi ꝛ similia. ¶ Et si fuerit perueniẽs
ad retentiuam adde in stipticitate ꝛ minue d
calefactione: aut conforta huiusmodi medici
nas cum medis compositis ei cũ infrigidatiõ
ne sicut sunt balaustie rose ipoquistidos ꝛ si
miles. ¶ Et si peruenerit ad attractiuam ↄ
forta cum eis in quibus est parua stipticitas
cũ mẽsura que conseruet virtutem epatis et
sit in eis caliditas ꝛ aromaticitas que ex pre
dictis elligere debes simplices ꝛ compositas
sm modũ approximatas studendo i apertio
ne opilationum. Et si peruenerit ad expulsi
uã cõfortabis cũ calefacientibus aromaticis:
ꝛ huectãtibus. Et calefac renes splenẽ ꝛ vi
scera ꝛ aperi opilones hijs: predictis medis
obuiabis malitie cõplonis a qua plurimũ debi
litas absoluta ꝛ specialis prouenit. Et qꝛ ex
oĩ malitia cõplonis prouenire poterit studebis
ipsã cognitã cũ predictis alterare ꝛ cũ dieta
extenuatiua vel resũptiua sibi prout oꝫ ꝛ vbi
prospera inuenies si xp̃s voluerit. ¶ Sa. dꝫ
valens ad debilitatẽ epatis mũdificat cana
les eius ꝛ fellis subtiliat huiores prouocat vri

nã cõfortat epar conforta tiõe magna. Reci
pe ligniaĩ. rosarũ spice nardi cinamomi bar.
aũ. ʒ. ij. lache reubar. gaĩ. aũ. ʒ. s. asari ani. ma
iorane masticis granorũ balsamĩ: aũ. ʒ. iij. fu.
meu. squinãti spodij aũ. ʒ. i. camepitheos cus
cute: aũ. ʒ. i. s. Conficiantur cum aqua sirupo
de ligno alo. aqua ro. ꝛ zuccharo. dosis a. ʒ. i.
vsqꝫ ad. ij.

¶ Cap. xij. de cacesia ꝛ ẽ qualitas mutata.

Cacesia sm A y. generaliter sumpta
ẽ mala corporis dispõ: quã sequitur
egritudo. Spãliter aũt est mutata q̃
litas seu habitudo corporis añs idropisim.
Cuius causa mediata ẽ debilitas epatis ꝛ ꝑ
pãe digĩue eius cuius cãs imediate pmisi
mus. Cũ. n. debilitatur ipsius digestiua san
guinis generatio sit flatici ꝛ aquosi: cũ digõ
secundũ. H. inspissãdo procedat qui mẽbris
nõ vnitur vt aũ. H. quare remanet i facie ip
sorũ: ꝛ superfluẽs hũiditatem ipsorum imodi
ate naturalem permutat alterat ꝛ inflat: ꝛ tũc
dicitur cacesia. Et cum superfluit ita ꝙ fla
vel aqua adeo vincat i sanguĩe ꝙ natura se
gregare nequeat: sed transeat cum sanguine
ad mẽbra: ꝛ in eorum vacuitatibus aggrege
tur sequitur idropisis: diña a cacesia in quã
to eius ꝙ est ex toto genere preter naturam
¶ Et cognoscitur ex permutatione coloris cor
poris ꝛ faciei ad albedinẽ ꝛ citrinitatẽ: ꝛ ap
paret inflatio in palpebris ꝛ extremitatibus
manuũ ꝛ pedũ: ꝛ qñqꝫ spargitur in totũ corpus
ita vt fiat sicut massa in qua ĩpressiões dimit
tũt vestigia ꝛ concauitates. Et qñqꝫ appetitꝰ
multiplicat propter flegmatis acris mltipli
cationẽ ex debilitate digõnis. Et quandoqꝫ
debilitatur appetitus ꝛ crescit sitis cũ digõ
corrũpitur i pcessu ꝛ ferose ꝛ nitrose superflui
tates veniunt ad stomacũ. ꝛ accidũt tunc vi
gilie ꝛ i Itõmissurio ꝛ gigitur caliditas ꝛ pru
ritus propter vapoꝝ corruptũ ascendentiũ: ꝛ
minoratur vrina ꝛ sudor: ꝛ multiplicat vẽto
sitas ex qua accit inflatio in mirac. ꝛ descen
dit ꝛ inflat bursa testiculoꝝ: ꝛ cum accit i eo
rum corporibus vlcus fit difficilis consolida
tõis pp cõplonis corruptionẽ ꝛ humiditatis
habũdantiã. ¶ Cura cacesie eius ẽ due rõ.
vna ẽ epatis confortatio ꝛ digũe eius ꝓpe
nec nõ ꝛ aliorum. s. stomaci ꝛ mẽbrorum: vt
materie nõ generentur. Alia ẽ exiccatio gñ
rate humiditatis multiplicate in sanguine
¶ Omnẽ rem cõplent que i precedẽti capitu
lo huiũsi ꝛ in cura debilitatis stomaci ꝛ digõ
ue eius illa ergo per te videas. ¶ Secundã

rem complebis cū hijs que in cura male cōplexionis stomaci humide meri τ epatis diximus τ spālit τ proprie cū euacuationibus humiditatū per oēm regionem conuenientē ei puta per secessū: τ hoc cum clisteribus τ abstersiis cum aperitiuis subtiliātibus τ incidentibus: τ confortantibus τ soluentibus in principio cum facilitate. ¶ Deinde cū fortioribus que sunt ex p̄dictis nota cū farmacijs τ prohibe exiera. H. factis si caliditas fuerit mixta vt cū iēris magnis. s. coloquintide pp̄ sta τ ieralogodion ruffina τ alijs. Mundificant. n. hec sanguinē τ membra predicta a superfluitatibus absq; humidificantibus inanitis. ¶ Flobotomia autem in hoc locum nō habet: nisi raro. s. cum debilitas fuerit ex repletione sanguinis: vel retentione: τ proprie mēstrualis in mulieribus τ emoroidalis in viris: τ tunc in principio locum habet anteq̄ debilitas crescat: τ i pauca quantitate τ dispertita donec compleatur i digentia τ virtus melius tolleret: τ cum vrinu prouocato cū hijs que materiā respiciunt propriam que superius in cura stomaci dicta sunt. Et cum prouocantibus vrinam hic sup i cura opilationis τ apostematis epatis dicti τ sudorem prouocātibus: vt sunt vnctiones potiones τ balnea naturalia termarum τ artificialia sicca nō humida. Fricationes et exercitia supra in cura stomaci dicta: τ cū regie exiccatiuo in omnibus nō naturalibus rebus superius declarato: que oīa īfra in cura idropisis seriose specificata subiūgemus duce xp̄o

Cap. xiij. de idropisi.

Idropisis vario modo notificatur a Iohanniō. n. q: sit mala complexio hūida materialis. Ab Abo. apostema aquosum vel egritudo male compōnis i quātitate superfluitatis magnitudis mēbrorum a. H. q: ē dispō vel mala qualitas seu habitudo corporis sequens peccatum digestionis τ vnionis actē. nutritiue virtutis. ¶ Nec mirū cū secundū eum nichil mirandū eadē signatres habere rationes in omnibus habitudinibus τ sana et egra et neutra dici: similiter eādem egritudinem diuersis considerationibus i diuersis generibus egritudinū τ diuersis p̄ter naturam rebus reponi nō ē mirabile. Cuiuscunq; autem generis sit tres sunt eius species. s. asclites iposarca τ timpanites: iposarcha vero anasarcha τ leucoflantia sinonima sūt spēi secunde. ¶ Eius autem cā duplex ē communis τ propria vniuscuiusq; speciei. Communis est quintuplex materialis: localis: efficiens formalis τ finalis. Materialis ē materia frigida de genere flatis aquosa vel ventosa. Localis est vacuum ventris inter girbum et siphac in quo materia predicta colligitur: et spongiositas membrorum corporis vniuersi. Efficiens ē triplex continens añs τ primitiua. continens ē duplex: vere τ quasi vere continens est materia ipsa sta mēbra afficiens et tumorē efficiens. quasi continens ē debilitas epatis: τ digōnis eius cō tinue sta materiam regenerās: dicente. H. oīs idropisis cū pp̄ infortuniū sanguinationis est fiens. ¶ Añs ē mala dispō epatis et aliorum mēbrorum digestionis de genere male complexionis pure: vel humoralis ex se vel vicinitate solo continua τ apostema hūt efficere nocumentum i digne. ¶ Primitiua est omīs cā extrinseca nocumentum in digōe impimens: τ debilitatem maiorē q̄ in causa predicta que superius dicta sunt hic τ supra de cura debilitatis stomaci τ digōnis eius. ¶ Causa āt formalis ē sua essentia hita per notificationem ipsius. ¶ Causa finalis ē vt destruat totaliter digestionem τ ad interitū perducat τ plurimi ita cū fuerit antiquata τ confirmata τ proprie asclites: deinde timpanites: deinde iposarca vt infra patebit. ¶ Causa autem propria vniuscuiusq; specierū eius ex varietate circumstāciarum pōt assumi. ¶ Cū. n. epar τ digestio eius fuerit debilitata principaliter nō tamen multū generat sanguinem sed sticum quare defert ad mēbra digōnis tertie infrigidata nō perfecte coquitur: nec in sanguinē conuertitur: sed in sticum potius: quare el... sed superfluens eorū spongiositates replet τ cū nō possit resolui τ multiplicatur τ eleuat in tumorē τ tunc efficit iposarcam quia cū a debilitate digestionis minori procedit τ cām continentam τ diffusam hūit in omnibus membris minoris periculi erit. Et aquositas τ ventositas sint diffusibiles magis q̄ sta p omnia mēbra tamen quia sic facile nō ... ita diffuse: τ nō permanent iposarcam generat: et nō valebunt sicut sticitas ipsa. ¶ Cum vero epar τ digestiua ipsius fuerit debilitata principaliter τ in se: τ fuerit augmentata valde τ perfecte adeo q: nō generet sanguinē sticum vt prius sed olo eius contrarium quod ē aquositas quedam superabilis multū in sanguine pauco nō possit separari ab eo τ expelli ad consuetas regiones ... pp̄ debilitatem expulsiue epatis τ attractiue renū: aut propter multitudinē τ habundantiam

cias: aut propter viarum obstructionē: nec
mēbra illa trahant cum abhorreāt: remanēs i
epate cum natura ibi illā nequeat sustinere
per resudatōem q̄dam per poros velaminis
eius transit in vacuum vētris ⁊ ibi colligitur
⁊ tunc efficitur vera ⁊ propria idropisis: que
asclites dicitur: que ē aquositatis collectio
Et quia materia eius: que ē cā continenta sit:
colecta ē: ⁊ a causa maiori: ⁊ quasi perfcā de-
bilitate procedens: ideo magis periculosa di
gnoscitur: ⁊ quoq̄ quia spiritualibus est ma
gis continenta. ¶ Cū vero debilitas digōnis
incipit in stomaco pp aliquam suarū cārū: fu
eritq̄ caliditas stomaci: ⁊ intestinorū debilis
in se vel lz in se fortis debilis tamen respectu
cibi quia fuerit grossus viscosus vel natura-
liter ventosus multiplicabitur ventositas i
eis cum aliquali hūitate pp dīminutā decoc-
tionem cibi: que transiens ad epar nō corrigi
tur in eo propter debilitatem ipsius ex ꝯpas
sione grandi ad stomacum sicut supra de de
bilitate stomaci auctoritate. H. est dictū. Et
cum non possit expelli aliqua prohibente cā
nec natura valeat tollerare ibidē subtilitate
sua penetrabit p poros velaminis in vacuū
ventris: ⁊ ibi faciet inflationem: que ipropie
⁊ abusiue dicta ē idropisis ad similitudinem
tumētis ventris in idropisi: proprie tamen a
modernis dicitur timpanites a proprietate ti
pani: quod percussum resonat pp percussionē
aeris per pellis extensionem ab antiquis sic
ca vero dī vera idropisis cum ventri nō insit
aquositas aliqua de qua sit curādum immo
ventositas sicca que a caliditate processit: et
idropisis vera a frigiditate procedat. vñ ipo.
ipsam idropem nominauit siccā: que cum a
debilitate minori digestionis procedat ⁊ a ca
liditate minus deficiente q̄ asclites ⁊ maior
q̄ iposarca: ⁊ cā eius continenta sit magis re
solubilis tenebit mediū in inferendo piculū
⁊ mortem inter predictas spēs eius. ¶ Si-
gna idropisis quoq̄ signa habet comunia: et
propria. Comunia vero sunt duplicia: q̄dam
sūt cōia speciebus i q̄tum huiusmodi ⁊ q̄daz
sunt cōia eis i q̄tū ex cōibus causis procedūt
Prima sunt ex parte qualitatis mutate: q̄a
coloris alteratio ad citrinū: palidum viride:
seu nigrū ⁊ inflatio palpebrarū ⁊ oculoꝝ pp
cām superius dictam inflatio extremorū ⁊ p
prie pedū pp elongationē a fonte caloris pp
motū ⁊ sitū eoꝝ infimum: ⁊ pp materie gra-
uitatē ⁊ fe. tepida plurimū. Et sunt alia ex
actōe lesa vt sitis clamosa a qua nō euacuāt

cuius cā ē triplex. Pma ē propria passio stōa-
ci ⁊ nutritiuorū ex qualitate nitrosa ⁊ acuta:
aquositatis collecte in eis: que inficit ⁊ exiccat
ea. Secunda cā est cōpassio eorū ad spūalia
⁊ est constrictio anhelitus. ⁊ inflāmatio spūa
lium ex vaporibus ascendentibus vt i asch
te ⁊ timpanite sicut dicit. H. vel pp materiam
crudam in spūalibus aggregatā sicut i ipo-
sarca. ¶ Et tertia ē q̄ potus aque nō pene-
trat ad mēbra exiccata vt ponit Abo. pp opi
latōem que pcedit vel cōcomitatur plurimū
vel sequitur necessario. Et paucitas appeti-
tus cibi nisi accidat a frigiditate epis vt euz
puenit ex potu aque fre superfluo in hora ñ
sua. Et alia sūt ex exeūtibus a corpore: Nā
in omnibus spēbus ⁊ proprie in asclite mo-
ratur vrina: ⁊ i pluribus dispōnibus rubꝫ p
pter ipotentiam sequestrationis ipsius a sā-
guine ⁊ colera rubea. nō ergo oꝫ vt iudicet p
tincturā vrie ⁊ rubedinē eius caliditas idro-
pisis fre: nec collice fre: nec opilatōis ex fris
hūoribus sicut nec p eius albedinē frigiditas
fe: acute ⁊ frenesis vt ait Abo. ¶ Et multo
tiens accit eis borborꝫ que erupte emittunt a
quam citrinā ⁊ multiplicatō egōnio sangui-
nolente ⁊ proprie i iposarca ⁊ timpanite. Et
breuiter signa communia spēbus idropisis sūt
comūia signis cacesie ⁊ eadem spē secundū
plurimū: differentes tamē i q̄to sicut: ⁊ cāe. s. n.
sunt parue demfant cacesiā pñtem ⁊ pronosti
cāt futurā idropisim: si vero augeantur de-
mfant idropisim pñtem tm̄. Comunia vero
signa i q̄tum ex cāis cōibus procedūt sunt.
nam si fuerint ex propria epis passione debi
litāte ipsū ⁊ digōnam eius. signa sunt in eo i-
cipientia ⁊ pduriātia. Et si quidē sit mala cō-
pl̄o calida ⁊ egritudo acuta debilitas ipsam
signa sūt inflāmatio ⁊ fe: plurimū tepida: q̄a
effimera propter dictam causam. sitis amari
tudo oris citrinitas coloris: casus appetitus
vomitus: colericus viridis ⁊ citrinus: vrina
citrina non necessario propter cām dictam.
Et si sit caliditas liquefaciens: signa erunt
liquefactionis in vrina ⁊ egestione ⁊ antece-
sio vrine ⁊ egestionis lauatiue ⁊ virulente.
Si vero mala cōplexio fuerit frigida signa
erunt contraria. ¶ Et si quidem cā debilita
tis fuerit mala compositio pruta opilō signa
precedēt opilationis predicta. Si vero solo
cōtinui signa solutōnis preibunt. Si etiaꝫ a
postema. signa apostematis eius iā dicta: et
tussis. Si vero debilitatis cā sit ex cōpassiōe

ad aliud mēbrum. signa passionis mēbri illi' precedent: ⁊ debilitas erit variatōem recipi-ēs fm intensionē ⁊ remissionē illius passionis. Et si quidē fuerit ex cōpassione ad animalia ⁊ spiritualia signa egritudinū illorū ꝑcedēt. Si vero ad nutritiua ⁊ illa ꝑcedent signa egritudinū intestinorū quia collica ⁊ ileon. ⁊ si ex cōpassione ad renes precedēt signa egritudinū renū vinetarū. ⁊ si ex ꝯpassiōe ad splenē ꝑcedent signa egritudīs splenis. s. debilitatis ⁊ opilatōis pluribꝰ: ⁊ color declīnās ad viriditatē. ¶ Signa ꝓpria sūt etiā duplicia quedā sūt ꝓpria vniuscuiusqꝫ spēi ⁊ quedā vniuscuiusqꝫ spālis cause. ꝑma sunt nam in asclite sūt grauitas sensibilis cū tumore magno ī ventre: ⁊ cū percutiē nō sonat. sed cū cōmouetur audītur sonitus aque cōmote ⁊ tactus eius ē sicut vteris pleni aqua nō inflati et membra: ⁊ extrema in eo nō sunt grauia ⁊ tumida: sicut ī iposarca īmo si inflant ī ꝑncipio eius ī fine arescunt ⁊ inflatur virga ⁊ testes ⁊ ē paucitas vrine ⁊ pulsus ē paruus frequēs tendēs: ad molliciē pp hūiditatem. ¶ Et quādo asclites ē eueniens subito: post lapidē renū exeūtem absqꝫ cāis in epate manifestis: ⁊ alijs mēbris tunc scias qꝫ vna duarū viarum seu pororꝫ vrinādū est disrupta. In iposarca autem apparet inflatio in corpore toto: ⁊ in extremis mēbris ⁊ facie: ⁊ ꝓprie oculis ⁊ ꝓssio cū digitis relinquit foueā in eis. Neqꝫ ē de inflatōe ī ventre eius ⁊ simine: illud quod ē in asclite: ⁊ tipanite. Et secūdū plurimū sequit eā fluxus sanguinolētus ⁊ lenitas nature tendēs ad albedinē: ⁊ pulsus ē magis mollis qꝫ in alijs propter diffusā humiditatē ī membris et brachijs. Sed in tipanite egreditur sumē: et vmbilicus multū: ⁊ ē tensio sine grauitate: ⁊ cū percutit sonat vt tipanū non gurgulat: et mēbra extrema nō sunt inflata: immo tēdūt ad arefactiōem: vt ē appetens eructationē quā iuuatur: ⁊ exitu ventositatis: et pulsus ē longior ⁊ durior qꝫ in alijs īmo ē sicut spasmosus. Signa ꝓpria vniuscuiusqꝫ cāe ex ꝑdictis sunt manifesta que per te discernas

¶ Idropisis quoqꝫ significatiōes ⁊ iudicia hꝫ ꝓpria ⁊ cōia. Cōia ⁊ ex parte antecedentiūꝫ ⁊ ex parte cōcomitātiū ⁊ comitātiū: ⁊ ex parte ꝯñtium. Antecedentiū. s. cāsarum. ¶ Nam qꝫ accit a cā ꝓpria epi que plurimū ē mala cōplo deteriorē ea que accidit ex comunitate: ⁊ cōpassione. et que ex compassione ē plurimū ē ex lūbis ilijs ⁊ renibus. ⁊ que accidit in egritudine acuta deterior ē. vnde ipo. omnis

idropis ī acuta egritudine malum infortunū enim se. grauedine ⁊ dolore consurgit anteꝫ ex lūbis ⁊ ilijs ⁊ etiam ab epate. Ex pte cōtātium. s. circūstantiarū. Nam que cū similibus accidit leuior est in via generationis. periculosior vero via curatōis. Et qꝫ ex cā calida ꝓuenit piculosior ē via vtraqꝫ. s. generationis eo qꝫ frigidus morbus extās a contraria causa procedit: ⁊ ī mēbro calido. s. epate fit. ¶ Et via curatōnis cū materia idropisis seu cā continens exigat calida. ⁊ cura cāe: quasi contrarie. s. caliditas contraria requirat: ⁊ frigida contraria ē ⁊ cōposita cura. ¶ Ex parte vero consequentium. Nam si superuenit fluxus vel vrina educēs materiā idropisis loco sucbonum erit per viam signi ⁊ cāe. Si vero nō. sed ex cōpassione aliorū mēbrorꝫ fit erit malū est. Item si tussis superuenit malū signū. vnde ipo. idropicus si tussim hēt desperatus ē. G. n. ostendit cōpassionem spiritualium ad mēbra nutritiua ex materie ebullitia ⁊ trāslatione ad spiritualia. ¶ Spetialia iudicia sūt duplicia. s. cōparatōis ⁊ absoluta. ꝯparationis sūt. nā asclites piculosior est qꝫ de iposarcha pp dictam superius cām. ¶ Absoluta vero sunt: nam si aqua conuersa ī vaporem per vaiides translata fuerit in vesica vt multiplicetur vrina vel ꝑ intestina secundum eorū ⁊ extra ducatur solutio sequitur eius asclitis: vnde ipo. quibuscūqꝫ inter sinū ⁊ ventrē stā ꝯcluditur ⁊ dolorē prestās hābens exitū in ventre: hꝫ fm venas in vesicam conuerso stare. Laqua solo. ¶ Etiā quandoqꝫ accit hūri vlcera intestinorū venter eius inflatur sicut asclitici pp effusionem egōnis ad ventrem eius: ⁊ nō moritur nisi longinque. Sed experientia dictat nō ꝑ rarum cum illud modo antecedat: ⁊ ꝓpter qꝫ vlcus ⁊ eruptio fuerint in superioribus. Et multociēs epar īplentur aqua: ⁊ fiūt ī pānicolo eius vesice ⁊ cū rūpūtur currit aq ad panniculū intrīsecū siphac: ⁊ venter īplet aqua ⁊ moritur sicut dixit ipo. ī affo. Et ꝓpter illā fuerit educta. Et cā ē quā. G. dicit qꝫ ē quia hec aqua deterior est in sua illa aqua ascliti qꝫ re corrūpitur in spatio ⁊ infic it vapor suo. Et quoniam epatis tunica ipsius continēs ē corrupta. In iposarcha si quidem diarria superuenerit fortis soluit egritudinem ⁊ dixit ipocras. In timpanite si quidem percutiatur venter manu ⁊ resonat sicut timpanū est signum malum. ¶ Et eruptio ventositatis ꝑ os ⁊ anū si sit continua: ⁊ multa boni

¶ Regimen siue cura idropisis duplex est:
comune.s.et proprium. co͞e aūt communicat in re
et quod conuenit cacesie sicut.n.communicant
i causa efficiente secundū rē solā aūt differunt
i quantitate et in cura: que plurimum vertit
ad partē cause: differunt tamen in quanto. Erit
ergo regimen eius tres res. prima erit cōforta
re digestionem et membra eius debilitata vt mate
riam nō regeneret: Secunda ē materiā ge
neratam euacuare. et tertia ē corrigere accn̄ia
¶ Primam complent res due.s.administra
tio rerū abscindentium causas debilitatis et
res que confortare habent proprie mēbra di
gestionis et totum corpus. Ex quibus sūt ci
bi et medicine simplices et composite ad sicci
tatem declines. propter dicit enim. H. Cida
la complexio humida precedit et sequitur idropi
sis. Sicca autem precedit: et sequitur consu
ptio et maties quorū omnium: superius tibi
noticiam fecimus. ¶ Secundaz rem cōplet
due res. prima est que materiā illam hīt edu
cere per omnem euacuationis modum qui ē
quadruplex secundū isaac. primus est p solu
tiua ventris clisterizata suppōsita et sumpta
et prouocātia vomitū. secundus est p diureti
ca. tertius est per sudorem prouocantia resol
uentia et euaporantia exiccantia. quartus est
p cauteria et incisiones: et flobotomiam.

¶ Solutiua ventris prouocantia vomitus sūt:
q educere hñt flā et aquositatē ventositatē q
e extenuare et resoluere: que in nostro antido
tario sūt descripta et simplicia et composita: vt
supra in sūma secunda huius diuretica etiaz
supra hec capitulo de cura secundū vsum modū
et de cura opilationis etiā dicta sūt. Sudorē
prouocātia sūt fricatōes et vnctiōes cū aquis:
et oleis decoctiōis rerū seu medīarū properā
tē i hoc hītium: quas supra precedēti sūma
capitulo de cura apostematis stomaci diximus
Et balnea sicca aerea nō aquosa: nisi aquaz
salsarum sulfurearū aluminosarū et similiū: vt
sunt termarū et artificialiter constructa. Re
soluētia euaporātia sūt fricatōes multe et as
pere: et cū exiccentibus vt ē baurach: sal nitrū
spuma maris sulfur spōgia et similia. Et cuz
rubificantibus vt tapsia vatica stapisagria
et similibus. Empla vnctiōes euaporatiōes
ex rebus pdictis et resoluere hñtibus hi sūt
camomilla mellilotū feniculus auctū calam
tū laurus et alia simplicia superius dicta. Et
composita i antidotario dicta. Et ex eis ē stere
vaccarū et capriarū mōtanarū: et limacie cōbu
ste cū corticibus suis linite et superaspersē.

Sepeliri i arena et sabuli i ea et sub sole sta
re et iuxta ignē seu clibanū intrare calm suffi
ciēter: et exercitia tēperata prout poterit sub
sinere et exiccātia vt famis tolerātia et ieiuni
a abstinentia a cibo brodiali et hūido et potu p
pter: cauteria aūt et iesiones sūt de vltimis: et i
cisiones sūt propter ascliti. cauterizatiōes ei et
iposarce. ¶ In quibus oibus sic hīs spēz di
fficiis attendenda sūt hec.s. locus quātitas:
tpus ordo et modus vt Iohānitius dixit.
In solutiuis. n. ē vt icipias administrare ea p
dignū pmissionē q educatiua sūt flātis et aqsi
tatis et vētositatis: que supra i cura male cō
plexionis cpis et stomaci capitulo dicta sūt iciplē
do a leniorbus i qto et virtute et similibus: et
si expediat procedere gradatī ad fortiora et
composita prout nā tollerare valuerit et primo cuz
colliriis et clisteribus: deinde dare p os. Et sit
eis administratū stipticū aromaticū vt ē xiloalo.
crudū qd cōfortet robur stoaci et mēbrorum que
sūt minera virtutū et a malitia taliū farmaco
rū defendat pp qd dēnt rectificata administra
ri prout i proprio loco diximus. sitq hora quie
tis et nō fedamus et p interualla et i medio tē
pore aliquod digiunz et aperitiuū def. In p
uocatis aūt vomit os vt fiat cū proprijs edu
cētibus fla et aquositatē eius cū aq rafani. p
mo deide cū ellebor et aliis q supra diximus i
hoc libro et antidotario nro. et sit leuiter prouo
catus añ cibū propter post prout melius vid
bitur expedire. ¶ In diureticis vero os q i
cipiat a debilibus et simplicib et deide proceda
tur ad fortiora et composita. et sint vehementer in
tritura subtiliata vt facile puenīat ad gibbū
eius et mēbra vaine post q os vt administret all
quod de iuribus pinguib et prope galline ne a
fortitudine virtutis diureticorum et propter cā
taridū vlcerētur mēbra quod etiā dabis i dic
solutōis vt incitatio multiplicata mitiget et
omnia iura prohibētur nisi cicerū galli anti
qui et galline in hoc casu. ¶ In prouocātib
sudorem os vt post euacuationē cum solutis
pdictis sint approximata et fortī virtute exi
te vt ait ipo. Et propter in balneo sitr aūt et in
resoluētibus et euaporātibus. Indi.n.g. eua
porātia farmaca multitudie exeūte i toto cor
pore pticule quādā allata replēt magis q e
uacuet vniuerso corpori dissoluēdo magis q
resoluēdo nocumētū pstāt. et ex eis exercitiū
ē qd magis cōuenit iposarce. sepeliri q i arēa
et sub sole stare i circa ignē et clibanū introire:
Sed oportet vt sit illud in loco in quo non
sit ventus: nec caput sit discoopertum soli.

¶ In rubificantibus quoq; oportet vt i extre-
mis applicentur z coffis z anchis: sed paruz
ē iuuamenti in eis. ¶ In emplis aut vnctio
nibus z ɔsimilibus oportet q attendatur ꝓ
prietas et locus vbi apponantur. ¶ In ipo-
sarcha enim in mēbris vniuersi corporis. In
tipanita z asclite in ventre z in omnibus i epe
que alterent et confortent. ¶ In cauterijs aūt
sciendum que communia sint iposarce z ascli-
ti: sed oportet vt fiant post solutionem p tres
dies vel quattuor z post abstinentiam. Et sit
sex cauteria tria in latitudine: z tria in longi-
tudine incipiendo a casso vsq; ad femur.
¶ Incisio. Sciendum z q propria est asclit: sz
parum proficit: nisi in corpore valde forti qd
potens est tollerare exercitium temperatuz
famē et sitim. Et fac vltimo cum alia nō con
tulerint: z cum fit nō oportet: vt multum de
aqua subito educatur ne cadat virtus: s pau
latim. Inquit enim ipo. Quicunq; empici:
aut idropici vrunt: aut inciduntur sanies
ut aqua multa z subito educta repente mori
untur. ¶ Modus autem incisionis ad extra
hendum aquam vt alii nis ait est vt erigat: sz
eger equaliter si pōt vel sedeat equali situ: z
cōprimant seruientes latera eius vt expellāt
aquam ad inferiora sumis. deinde admistre-
tur incisio: ita vt mensuret inferiora sumis q
titatis trium digitorum coniunctorum: dein
de incide si fuerit initium idropisis ab intesti
nis. Et si fuerit a pte epatis fac incisionem
a latere sinistro sumis. ¶ Et si fuerit a sple-
ne incide a latere dextro sumis: et sublena
ipsuz vt scindatur siphac. deinde excoriatur
mirach vsq; ad siphac parūper ad inferiora
lateris scissionis mirach inferius sub forāie
siphac: quatenus cum extrahitur canna co-
operiatur illud: z retineatur aqua propter di
uersitatem duorum foraminū: deinde intro-
mitte in ipsam canulam eream. Tunc acce-
peris fac ipsum iacere resuppinū. ¶ Et opor
tet vt consideres pulsum z cum inceperit de
biliari parūper retine ipsam aquam. Cūq;
aquam extraxeris: z in fine extractionis re
manserit aliquid. tunc iam sufficiet vt labo-
rent in ea medie solutiue. ¶ Et qnq; fiunt pᵒ
incisionem cauteria que diximus. Et qñdo
q; fiunt in stomaco epate z splene: z in inferi-
oribus sumis cauteria minuta. Et qnq; sub-
tiliantur quidam: z faciunt currere aquosi-
tatem ad siphach z vesicam quaz faciūt cau
teria z incidunt illam: z faciant currere aquā
illam paulatim. Et est conueniens regimen
ad illud z adiuuat ad illud flemmaticis: et q
facit currere aquositatem ad inferiora. ¶ Et
oportet vt caueatur ne veniat res contra na-
tura. Et quādoq; pungimus inflationes te-
sticulorum cum acubus multis: vt aqua su-
dationes hāt plurimas: z cum solo succeda
dolor z punctura oportet vt administret d.
fusio olei anetini vel camomelini: z olei rosarum
cinorum. Et emplastra facta ex fenugreco
semine lini z aloe. Et effusio aque calide et
olei sufficit qnq;. ¶ In flobothomia vero q
incisionis est species: sciendum q ipsa nō cō-
uenit nisi cum fuerit ex causa calida z ex re-
tentione sanguinis consueti cum quibus com
signis replonis. z propter hoc tunc conuenit in
principio dum virtus est fortis. Et sta z ipo-
sarca non vincitur in sanguine multum prop
de oportet gradatim z cum trepidatione proce
dere in eo. ¶ In fine vero cum sit contra
negetur ne subtrahat nutrimentum. z facit
excrescere aquositatem ventositatem etiā
Et eius competentia in iposarca est magis
in asclite minus in timpanite medio. Solu-
tionis vero cōpetentia magis in iposarca
z asclite minus in tipanite. Si enim hu-
humor parum est a natura sanguis vtilis
flobothomia audacē. cum vero plus verē
cum vero plurimum nequaq;. Manifestum
āt q sta ē a natura sanguis parum vtilis q
vero plurimū ventositas mediocriter cum q
sitate generetur. ¶ Res corrigēs accia q
inflat et mitigat ea diuersimode secundum
eorum diuersitatem z pluralitatē. Et est pe
antecedentia z sequentia nota. ¶ Propri
autem regimen est quod cuiuslibet speciei ipsius
debetur: causa vnia cuiusq; gerat ampla ꝓ
pria: quibus predicte res communes regimis
in quolz obseruādi habent cōpleri. ¶ Sin
go sit eius spēs iposarca z cū eius causa sit
calida cū signis ꝓdictis replonis fiat
flobothomia secundū predictum modū: qui
liberabit a suffocatione multitudinis: deinde se
quitur euacuatio minorantia stanis ex celbus
z clisteribus z vomitibus z exigua ipsiᵘ est
rupis de endiuia z absinthio ros: z aliis ap-
tiuis calidis mixtis cū frigidis supra i cura scdm
modū vsem dein: z trociscis sic sūt trocisci
sis siccis de alkekengi de lacha z de spodio
z similes. Et alterentur epar cum tēperatis
vel frigidis parum excedentibus: vt sanda-
lis propter caliditatem eius. Deinde sequa-
tur purgatio cum reubarbaro et pillulis de
aloe rectificato succo ros: et aqua mirabola.

citrinorum et hebul: et agarico. deinde resol-
uatur et euaporetur residuū modis predictis
ꝓpe cū baleo et vnctōib' mēbroꝝ digestiōis tercie
ex rebus habentibus confortare illa et digō-
nem eorum vt sunt camomilla mellilotus la
pac et folia citri et alia calida temperate. ¶ Si
vero causa eius sit frigida postponatur flo-
bothomia. et minoretur materia cum vomiti-
bus clisteribus et colirijs proprie: que infra i
colica spiritus sancti auxilio dicturi sumus
Digeratur quoqꝫ sca cum sirupis. s. de eupa-
torio de isopo de calamento: et trocisçis ő fu
bar. de eupatorio cum aqua iuniperi quod ē
proprium et aqua radicum et eīsꝫ vt est dia-
lacca diacurcuma proprie. et confortetur ep
cum temperate calidis superius dictis: vt ē
oleum nardinum de cinamomo xiloaloe et cō
positis. ¶ Deinde purgetur cum agarico el
leboro albo quibus inest virtus attractiua hu
morum ab extremitatibus corporis et serapi
no: et proprie cum pillulis eius: et pillulis de
rasced cum gumis quas i antidotario nostro
descripsimus. deinde residuum resoluatur et
euaporetur modis predictis si expediat gra-
datim de specie leuiori ad fortiorem transeū-
do: et proprie cum balneis et vnctionibus mē-
brorum tertie digestionis ex rebus habenti-
bus confortare illa et digestionem eorum cuꝫ
caliditate manifesta: vt sunt sticados: amo-
mum sandaracha: coadumeni: laurus et simi-
lia. ¶ Et dicentur subtiliter in vtraqꝫ causa
et cum siccis ad caliditatem declinantibus:
vel frigiditatem prout exigit dispositio cau-
se. ¶ Si vero sit species asclitis ei conueni-
ens regimen est: regimen exiccatiuum et edu
ctiuum aque citrine: que est causa coniuncta
et materialis ipsius secundum omnem modū
dictum in comuni regimine: et sunt ea que in
nostro antidotario enumerauimus que sunt
de genere laxatiuorum et aperientium vrina
tiuorum. ¶ Et siquidē a causa frigida epa
tis caliditatem naturalem extinguente fue-
rit sca digeres primo cum sirupo de eupato
rio de ireos: calamento: sirupo acetoso squil-
litico: et cum aqua squinanti: amomi: spice et a
liorum subtiliantiū et minoratiuꝫ cum clisteri-
bus et colirijs proprie. deinde dabis digesti-
one apparente aliquod ex predictis farmacis
simplicibus: quod fuerit leuius et salubrius:
vt ē ireos: semen vrtice excorticatum et con-
fectum cum melle: et aqua foliorum rafani: et
armoniacum: vel serapinum: asceban: et eufor
bium cum vitello ouorum: et vinum infusiōis
pulpe coloquintide: vel eris busti et tabel c-
ris in quantitate. ʒ. i. deinde succum ebuli vl
mediane corticis sambuci et pulueris carnis:
ericꝫ exiccate in iposarca. ¶ Et caricas cum la
cte titimali ʒ. i cum grattis. ʒ. i. cocondꝫ ster-
cus columbinum in sirupo: deinde succū cu-
cumeris asinini. vel radicem eius cum siru
po acetoso. deinde sirupum de folijs megere
on: deinde folia megereon rectificata contri-
ta et confecta cum melle: vel puluerizata i si
rupo: et est de vltimis: vel composita ex eis:
que infra duce xpo dicentur. sint autem suc-
cessiue administrata. ¶ Inquit enim Galie
nus varie oportet vti farmacis. Et sint cum
interpolatione exibita: vt quieti et cibo resu-
matur natura in medio tempore. ¶ Inquit
enim ipo. cum farmacantis forbitionibus:
vtere. Et resumpta digestioni intendas pro-
pter quod vtile erit in medio tempore aliqđ
digestiuum aperitiuum et subtiliatiuum da-
re vt est diacurcuma proprie et tiriaca: et tro
ciscus: amigdalarum amararum de eupato-
rio de asceban et alia similia in antidotario no
tata. ¶ Deinceps vero dabis diuretica et vri
nam prouocantia calida predicta in capitulo
vniuersalis cure: incipiendo a leuioribus
Et ex appropriatis est lac camelarum feta-
rum serū eius et vrina ipsarum. Et proprie a
rabicarum purū bibitum vel mixtum cū hꝫs
que prouocant vt scea spica amomum abro-
tanum et similia. ¶ Nec attendenda sunt so
phistarum verba. s. ꝙ natura lactis similis ē
idropisi. Nam est ei contraria propter illud
quod in ipso ē de abstersione: et proprietate
sua qua educere habet aquam citrinam pro
pter similitudinem sicut endiuia in egritudi-
nibus calidis epatis. ¶ Et experientia con
firmat hoc: quia plurimi ex ea sani facti sunt
sed melius vt tribuatur per ebdomodaꝫ aut
trocisci de aloes cum. ʒ. s. spodij et eum nō sb
stineat fortes in sirupo: nisi in exiccatis et cō-
sumptis corporibus quibus detur hic prope
lac. ¶ Sed attendendum in quātitate eius:
et natura corporis. In quantitate vt sit ei'
quantitas: quam bene digerere possit non a
crescat nec caseetur: In natura corporis vt
si sit mollis natura tūc oꝫ vt rectificetur: et mo
dus eius est notus ex pcedētib' i sūma scea.
Deinde scos fortes purga cum megereon: et
similibus deinde procedas ad resolutionem
cum balneis termarum siccis nitrosis: et sal
sis vel artificialiter constructis cum fumis et
aquis subtiliantibus resoluentibus predic-

supra in iposarca. Et sit appropriatam et circũ
scripta regioni ventris sicut in iposarca i cor
pore vniuersor: proinde per modum embro-
ce et infusionis predictã approximentur.
¶ Unctiones quoq; et emplastra super regio-
nem ventris ex resoluentibus et euaporandi-
bus sunt vtilia. Et supra epar apponas
stiptica aromatica virtutem et robur eius ser
uantia deinde ad cauteria: et vltimo ad incisio
nes si expedit est veniendum. ¶ Si vero fu
rit ex causa calida facta asclitis calorem na-
turalem epatis resoluendo debilitatem cuz
qua est plurimũ fe. et inflatio regimen predictũ
exiccatiuum et euacuatiuum cause ipsius est
cum contrarijs quodãmodo complendũ: pu
ta cum frigidis competenter. ¶ Nec atten-
dat verba sophiste dicentis q idropisis non
curatur: nisi eo modo quo omnis egritudo cu
ratur: et illud est cum contrarijs sicq; cũ idro-
pisis sit egritudo frigida curatur cum calidis:
cum enim sua cura proprie vertatur ad par-
tem cãe vt superius dictum ẽ. Si quidem cã
efficiens sit calida nisi illa altereturpri⁹ sẽ-
per causa continente et materialis regenera-
bitur et multiplicabitur: qua multiplicata: id
ropisis augebitur. ¶ Unde. G. Qui curat
morbum auget causam: et qui auget cãm augz
morbum: ergo qui curat morbum auget mor
bum. Oportet ergo vt principalis causa et ef
ficiens añs que ẽ mala compl͛o epatis calida
debilitans epar et digestiuam eius primitus
in euacuatione et exiccatione inspiciatur: et
auferatur qua inspecta et ablata exiccatio et
euacuatio cause materialis continente cũ ca-
lidis erit facilis. ¶ Alteratio ãt ipsius erit
cum regimine frõ competenter puta compo
sito et mixto calido secundum variam cõpo-
sitionem contrariorum morborum idropisis
.s. et febris per equalitatem et inequalitatem
eorum: Unde. G. singuli morbi simplices si
plici medicina medicabuntur: compositi cõ-
positis equales equalibus: l' vno plꝰ altero
minus. ¶ Idropici quoq; cum fe. sic medicã
di intelligantur vt pleuretici et sanguinẽ scre
antes et ptisici. Hij enim morbi qui sunt con
trarij medicaminibus indigent contrarijs e
qualibus si equales sint. Si vero inequales
oportet vt fortior medicetur prius alter vero
nõ negligatur. Intelligas quoq; compõnẽz
nõ solam temporalem sed partialem et loca-
lem vt docuit Galienus. ¶ Si ergo precef-
serit retentio sanguinis et signa repletionis
appareant flobotomabis in principio: et mi-

nus q̃ in alijs: deinde minorabis materiam
cum clisteribus et colirijs propter ad [illegible]
digeres cum sirupo de endiuia et [illegible]
de cuscuta de succo solatri: succo granatorum
magrorum et sirupo acetoso simplici. Deinde
facta digestione aliquali dabis aliquod [illegible]
macis predictis educentis aque. Alterabis
cum aqua lactis caprini asinini vel succo en
diuie vel rosarum vel aqua seminum com
munium frigidorum vel succo predictorum [illegible]
quo. Sint eq; in liquida substantia et aqua [illegible]
bita propter dictam superius causam [illegible]
nate per interualla exhibita et posita. ¶ [illegible]
medio tempore detur aliquod alteratiuum
confortatiuum vt trociscus de berberis vel
de spodio vel mirabo. citrini si venter sit so
lutus: vel aqua fructuum si sit constipatus.
Deinde dabis diuretica et [illegible]
ria sicut est aqua seminum communium fri-
gidorum confortata cum aliquo diureticorum
calidorum que superius sunt narrata. ¶ [illegible]
ex illis est aqua lactis caprini vel asinini [illegible]
etiam lac camelarum. ¶ Si vero calida fue-
rit multum calida: vel si fuerit [illegible]
tione endiuie et seminum communium [illegible]
Deinde procedas ad balnea [illegible]
plastra: embrocationes et epithimata [illegible]
uentibus temperatis et parum stipticis [illegible]
tibus conseruare virtutem [illegible]
lutionem impedire. ¶ Et deinde [illegible]
ad incisiones cauteria autem in hoc [illegible]
habent cum sint vehementis [illegible]
et alia que superius tradita sunt. ¶ Regi
ãt in omnibus alijs nõ naturalibus [illegible]
exiccatiuum sitq; cibus facilis digestionis [illegible]
dabilis chimi et paucarum superfluitatum [illegible]
sunt carnes pullorum perdicũ [illegible]
auicularum paruarum montanarum [illegible]
guium et capriolorum assate nõ cocte [illegible]
sumantur sine brodio vt in casu [illegible]
quando cum subtilia, iuris [illegible]
cocte. Et panis sit aliquid [illegible]
et sal bene fermentatus [illegible]
ceus et sit calidis vel frigidis mixtus [illegible]
quirit. Et potus in fra ex calidis [illegible]
virtutẽ diureticorũ decoctum [illegible]
lilphati cũ aq̃ ferri. In fra ex [illegible]
vino albo limphato competenter [illegible]
¶ Si vero fuerit species [illegible]
propriam ei conueniens est regimen [illegible]
inflationis stomaci et epatis. ¶ Et oportet
vt minuantur solutiua nisi quantum [illegible]
niant humori flegmatico: qui potest esse [illegible]

teria ventositatis et etiam diuretica: super-
fluitas enim in eis et proprie calidis perducit
ad generationem vaporum plurimorum Et
multiplicentur resoluentia ventositatem et
eructuationem commouentia predicta ibi su
pra: et fricationes cum oleis et cum semine ru
te gentiane et similium: et euaporationes cum
milio et sale et alijs proprijs et ventosis et si
milia emplastris et cataplasmatibus et spon
gijs et balneis et embrocis cum siccis et exte-
nuantibus dictis. ¶ Et si fuerit ex calida cū
resoluentia ventositatem sint ex temperate
calidis vt est feni. apium anisum: carui: melli
lotum camomilla: anetum tribuli: et similia.
¶ Si vero ex causa frigida sit ex calefacien
tibus manifeste vt ē ciminū spica ameos ruta
castoreū iuniperū et sal spēs et cortex thuris.
Et ex compositis confectio de acoro cum ni-
gella et colirium ex baurach cimino folijs ru
te cum melle et oleum rutaceum et nardinum
clistērigatum: et oportet ꝙ omnia olea et vn-
ctuosa alienentur: opilant enim et prohibent
resolutionem iuncta exterius. ¶ Dieta au
tem cibi et potus sit qualis in predictis vt est
dicta: et hec supra in cura inflationis. ¶ Vel
ceps ad medicinas compositas deueniendum
quarum multarum descriptionem fecimus ī
antidotario nostro secundum omnem modū
ex sirupis decoctionibus confectionibus el
lectuarijs trociscis pillis vnctionibus ēplis
et oleis appropriatis que per te inuenies et ap
proximabis prout oportet: et te scire super⁹
amonuimus. ¶ Ysaac quoq descriptionem
omnium seriosam fecit. S. quoq et Abo. ī an
tidotarijs suis que obmissa propter breuita-
tem per te inuenies si oportet. ¶ Sirupus
contra idropisim ex frigida causa. Recipe
origani camedreos camepitheos spine albe
fide: calamenti fluuialis et campestris isopi
ana. M. s. capar. scolopendrie eupatorij lu
puli: capil. veneris endiuie: ana. M. i. asari fo
lij: ana. ʒ. ij. quinq radicum comunium fu. me
ri passularum enucleatarum corticum capa.
ana. ℥. i. squinanti absinthij thimi epithimi: ari
stologie rotunde: ana. ℥. s. seminis anisi: feni-
culi cinamomi. ana. ℥. quart. seminum comu-
nium. ℥. ij. zuchari lib. ij. aromatizentur cum
hijs. Recipe spice asari croci folij carpobal-
sami: ciperi: galle muscate: ana. ʒ. i. dosis. ℥. ij
cum aqua ferrea tepida donec digesta sit ma
teria. ¶ Pillule contra omnem idropisim.
Recipe foliorum mezereon infusorum ī ace
to vel oxizachara. ʒ. v. mirabolanorum citri

norum. ʒ. iiij. reubar. ʒ. iiij. Confice cum succo
apij et anisi: aut feniculi siluestris. dosis a. ʒ. i.
vsq ad. i. s. Et ex illis sunt pillule reubarba-
rate posite supra capitulo de cura opilatio-
nis epatis. ¶ Inquit Ali. radix feniculi sil-
uestris ministrata secundum omnem modum
curat idropisim ex opilatione. ¶ Medica-
men vtile idropicis in quibus nō est calitas
ad educendum aquam in paucis diebus per
vrinam. Recipe ameos fructus sauine cimi
ni salis albi: ana partes equales: terantur et
samantur cum vino. ¶ Pillule valde vti-
les idropicis. ¶ Recipe eris vsti. stercoris co
lumbini: rute sicce ana. ʒ. iiij. euforbij. ʒ. ij. fiant
pillule cum succo apij. dosis. ʒ. ij. ¶ Empla-
strum ad ventris inflationem idropicorum.
Recipe stercoris bouini: vel caprini monta-
ni exiccati libram vnam: succi: prassij: libras
duas olei comunis libras quatuor. sulfuris
rubei. ℥. iij. cum vitellis ouorum. Confice et
emplastra. ¶ Idem operatur stercus capri-
num cum vrina mixtum si superponatur.
Emplastrum bonum et forte. ¶ Recipe cal
cis viue. nitri: ireos cordumeni: sulfuris: ar-
moniaci: bacharum lauri: staphisagrie sterco
ris columbini. Terantur et distemperentur
cum vrina: resoluit enim aquam mirabiliter
super inuentum. ¶ Vnguentum Magistri
Archidis. ¶ Recipe sanguisugas curatas
triginta: et pone in fialla vitri plena oleo ca-
momillino minus tertia parte et dimitte dōec
ibi moriantur. Deinde reple eam vino gre-
co et opila eam bene: et fac bulire eam in va-
se aque dulcis pleno: vsq ad consumptionē
totius. Deinde auferas et reponas. fiet enim
sicut vnguentum quo liniatur venter asclitici
mane et sero. Et detur quolibet mane vitel-
lus vnus oui cum limatura calibis. ¶ Con
fectio emplastri ad idropisim asclitem et quā
doq emdiastrantur ex eo aquam habentes:
et est expertum. Recipe farine ordei ciperi
storacis origani ficcinitri cimini: baurach bo
li armeni: ana partes equales. Conficiantur
cum melle quoniam exiccant aquam virtute
forti. ¶ Confectio Rasis de kekēgi ad idro
pisim in qua non est caliditas nec solutio vē
tris valde. ¶ Recipe foliorum mezereon in
fusorum in aceto exiccatorum et tritorum. ʒ.
v. agarici turbit ana. ʒ. v. succi absinthij. ʒ. iiij
mirabolan. ʒ. v. rosarum rubearum: endiuie.
ana. ʒ. iij. teroniabin. ʒ. x. succi liquiricie. ʒ. ij. &
coquatur tereniabin donec fiat sicut mel et co
ficiātur cū eo et detur ex eo ī potu a. ʒ. ij. vsq ad. iiij

Pillule conferentes ad febres antiquas ex humoribus diversis ⁊ dolorē epatis: ⁊ incep tionem idropisis iuvantes valde. Recipe ab sinthii ⁊ succi eius succi eupatorii mirabola norum citrinorum aloes masticis croci: lau dani lacche ablute anisi asari sechataragi sicci: iere pigre: añ partem .i. terantur ⁊ cribellentur ⁊ conficiantur cū aqua solatri dosis .ʒ.ii. cū aq̄ tepida in nocte. Et si est missis adde succi liq̄ ritie medietatem medicinarum ponderis. ¶ Pillule xirasi regis medicorum conferentes i dropicis. Recipe lactis titimali serapini: añ partes equales decoquantur cum vino: ⁊ fiāt pillule sicut cicer ⁊ sit potio ex eis. duas: aut tres plurimū eius cū vino permixto: añ cibū ⁊ post cibū. ¶ Sirupus expertus ad idropi sim ex cā calida. Recipe endivie cū radice lu pul. cū radice capil. veneris ⁊ epice: añ. m. i. absinthii policarie minoris cuscute scolopē drie cum radice blete bedeguar: añ. ℞. ʒ. ra dicis feniculi silvestris radicis apii radic spa gi residentium in aceto: añ. ℥. i. squinanti ʒ. i. reubar: ʒ. iii. spice ʒ. i. se. comunium ℥. i. ros. mirob. citri. añ. ℥. i. zuchari lib. ii. succi endivie succi eupatorii depuratorum: añ. ℥. v. aceti sq̄lli ticarum radicū: ⁊ succi granatorum: añ. ℥. ii. Ju pecia rura bulliant: sandali spodii: añ. ʒ. ii. ¶ Sirupus ad idropisim ex cā utraq;. Reci pe isopi absinthii cuscute ros. endivie cū ra dice capil. veneris bedeguar blete: policarie minoris: añ. ℥. ii. squinanti ligni. radicis feni culi silvestris radicis apii ⁊ se. eius: añ. ℥. i. s. anisi feniculi meu. fu. ameos: añ. ℥. s. flor bu glosse: ⁊ rob eius: añ. ʒ. i. spice fol.: añ. ʒ. iii. Ru barbari masticis: añ. ʒ. ii. omnia bulliant in aq̄ lib. x. usq; ad tertiā partē. Deinde colentur cū expressione ⁊ colature addantur zuchari lib. ii succi endivie depurati succi policarie minoris ⁊ succi apii depurati: añ lib. s. vel succi feniculi ⁊ absinthii ⁊ sirupentur cum decoctione san dali ⁊ spodii. Et in processu si vis facere laxa tivum adde secundū indigentiam cause: vel i spania polipodium in ipsa sarcha reubarba rū vel agaricum in aslute megereon. ¶ Filii serapionis pillule ad idropicos ⁊ dolorē sple nis. Recipe megereon infusi in aceto ⁊ exic cati coloquintide sanich eodem: añ partes eq̄ les terantur ⁊ conficiantur cum melle. ⁊ den tur omni homini secundum quantitatem vir tutis: solvunt. n. aquam valde. ¶ Diascori des inquit: Quando sumitur de radice cucu meris asinini ad quantitatem anolosarb: ad min⁹ ⁊ de radice ei⁹ q̄ntitas .iii. kist. laxat colā

⁊ fla ⁊ proprie in corporibus idropicorum ab sq; q̄ nocumentum inferat stomaco. Ex tr ahatur ex radice eius lib. i. ⁊ terantur cū duo bus kist vini: ⁊ maxime babilōici: ⁊ misceatur bene ⁊ teratur cum eo. Et dentur ex eo idro pico .iii. anolosarb in ieiunio quolibet die do nec diminuatur tumor ventris diminutione completa excludendo aquam que est in ven tre eius. ¶ Pillule de spica aperientes opi lationes epatis ⁊ splenis conferentes idro pisi: ⁊ solvunt naturam. Recipe spice. ʒ. iii. agarici amomi rasued epithimi masticis costi camedreos: añ. ʒ. iii. mirre cinami spicnardi ga rio. añ. ʒ. i. aloes. ʒ. viii. fiant pillule cum vino antiquo: dosis. ʒ. ii. cum vino cōmixto ante et post cibum. ¶ Pillule ad idropicos ⁊ spa niticos resolvunt enī ventositates grossas vaporosas. Recipe se. apii anisi masticis añ dauich. ii. aristologie rotunde acori gentiane añ dauich. i. salis indi serapini: añ dauich. la loco. ʒ. vi. terantur ⁊ fiant pillule: dosis. ʒ. ii. cum aqua calida. Et aliqui addunt galange zedoarie: añ. ⁊ cetera. ¶ Decoctio serapini ad idropicos quando nō est febris. Recipe camedreos camepitheos petrosilini [illegible] ce squinanti spice romane ⁊ elegāntur: [illegible] gualtera sise leonis: añ. ℥. i. mirre gentiane epi thimi dauci: añ. ℥. s. aloes scotensis ℥. [illegible] coquantur cum lib. x. aque: donec remaneat tertia. Colentur ⁊ dentur in potu ex eo ℥. ii. usq; ad. v. secundum quantitatem virtutis uniuscuiusq;. ¶ Alia cum serapino ⁊ solu cum virtute. Recipe serapini sermatis [illegible] poponaci armoniaci anisi [illegible]: añ. turbit megereon: añ. ʒ. ii. eupatorii. ass. [illegible] terre coloquintide interioris calamenti [illegible] mirabolanorum citrinorum radicum [illegible] stis: añ. ʒ. i. cepe squille. ʒ. ii. terantur omnia ⁊ infundantur cum zuchare et ponantur ad so lem. v. ii. diebus. deinde colentur: ⁊ dentur ex eo omni die. ℥. ii. vel. ʒ. iii. confert enim valde Emplastrum contra omnem speciem idropi sis. Recipe farine ordei: et confice cū succo ebuli añ ⁊ empla. ¶ Balnea termarum ⁊ p prie sicca ⁊ fumosa: ⁊ que ex aquis salsis ni trosis sunt idropicos iuvant. Et sunt exhi bitis prout tolerat virtus. ¶ Et si non inve niantur in regione artificialiter construatur sic. In tina clausa sit tabula una perforata i medio eius pluribus foraminibus in qua stet patiens et in fundo sit aqua salsa decoctionis calamenti origani rute savine isopi ⁊ illis pro iciātur lapides molares igniti ⁊ recipiat fumi sua

existe bene clausa ⁊ cooperta donec sudet. Aliq faciunt bulire predicta in caldaria bñ co operta: vt nihil expiret et habēte cãnã p quã fumus ⁊ vapor perueniat ad tinam bñ coopertã in qua patiēs stat. et sudet ibi fortiter quãtũ vult ⁊ tolerat vt superius dictũ est. Emplꝫ cōtra inflationem tibiarũ ⁊ etiã ventris idropicorũ. folia vitice cōterātur ⁊ tepefacta emplastentur prodest. ¶ Itē fomētentur tibie ⁊ euaporētur cũ aqua maris vel salita decoctõnis tribulorũ marinorũ camomille ⁊ radice ebuli. ¶ Diascorides narrat de quodã qui cura habuit inflata cui fecit emplm̃ de fimo columbino farina ordei ⁊ aceto ⁊ liberatus ē. adde sandaracham si vis. Et si rubor ibi appearet semina cōia vetera cũ oleo ro. ɔmixta prosunt. ⁊ adde si volueris memite.

¶ Cap. xiiij. de fluxu epatico.

Quoniam fluxus epaticus ex exeũtibus a corpore ⁊ quod ab epe fluit ⁊ exit de corpore vt ē superius dictũ aut per nares sanguis fluxu aut per os võmitu aut p poros sudore aut per renes ⁊ vesicã vrina ãt per intestina exit per que exiens vltra modũ consuetũ proprie dicitur fluxus ventris ideo vsq ad summam de medicinis egritudinũ intestinorum cũ de medis fluxus ventris loqmur xpo pst ante dicere postponim⁹.

¶ Cap. xv. de ictericia citrina.

De ictericia citrina ⁊ medis eius vsq ad summã quartã cum de medicinis egritudinũ splenis sermonem afferemus dicere reseruamus.

Sequitur summa vltima particule tertie sectionis p̃me de egritudinibus splenis continēs capla quattuor.

Capitulũ primũ ē prohemiale ⁊ ē sermo generalis in splene ⁊ egritudinibus eius.

Cap. secundum de opilatione splenis

Cap. tertium de apostematibus splenis.

Cap. quartum de speciebus ictericie.

Cap. p̃mũ generale de egritudib⁹ splēis.

Galienus inquit comentari ⁊ exponere quid circa generationē humorum i epate contingere dicant antiqui p exempla licet adiscere. ¶ Vinũ vtiq nouiter intelligere expressũ ab vuis non colatuꝫ ⁊ buliens ⁊ alteratum a calore qui in ipso ē: demum secundum sui transmutationē duas generatas superfluitas in eo esse apparebit. hanc quidem leuiorem ⁊ moliorem. hanc aũt terrestrem ⁊ grauiorem: quarum hanc quidē florem. hanc vero fecem vocant quod ex eis depuratum in medio existit vinum. ¶ Sic et in generatione sanguinis in epate alterato chilo: ⁊ transmutato ɔ calore epatis est videre in eo duas generari superfluitates vnã supernatantem vocatam coleram spume assimilatam alteram descendentem grauem assimilatam feci vocatam melãcoliam: ⁊ quod depuratum est ab eis medium sanguinem assimilatum vino depurato ab illis: a quibus depuratum oportet esse sanguinem naturalibus existentibus pro parte ⁊ etiam factis i naturalibus per adustionem propter dicta ꝫ superius cãm in capitulo primo huius ante q̃ in alimentum transeat ipsorũ mēbrorum. ¶ Ad huius autem mundificationem artificialis natura duo creauit mēbra: vnum qḋ propter amaritudinem xancte colere naturalem sibi admixtam trahat. s. vesicam fellis cistim ab antiquis vocatam que duas tunicas habet contextas ex triplici genere neruorũ ad modũ tunice vnius ortorum a venis epis ad quã veniunt ex neruo ⁊ vena pulsatili. ij. rami parui a cerebro ⁊ corde. que per porum explantatũ ab eis ipsam coleram ab epe sibi ipulsam trahit cum virtute propria vt ex ea nutriatur: ⁊ quod superest expellat per porũ alium qui i pluribus hominum est vnus mittens coleram ad gratilia intestina ad expurgandũ ea non ad stomacum cũ ledatur p eã: nausceatur ⁊ eius digō corrũpatur. ¶ In quibusdam etiam duplex ē sine bifurcatus ⁊ p vnum mittit colerã ad intestina: ⁊ per alium ad stomacũ nō in vacuum eius propter dictã causam: sed inter duas tunicas eius ad faciendum ⁊ adiuuandum digestam. ¶ Et in q̃busdam est amplior primus: vt in Aldino pbo ⁊ in quibusdam secundus vt in sabino sacerdote: vt recitat. G. Ar quoq creauit mēbruꝫ quod proprie trahit feces eius. s. splen: quod adhuc ē vt fecē sanguinis naturalem ⁊ i naturalem semper trahat cum virtute propria p porum coniunctum epatis venis a parte cõcaua qui in venis pulsantibus in eo digerit: vt ex ea nutriatur ⁊ sanguine ⁊ sua substãtie raritate recipiat cũ sit grossa ⁊ retinet donec digerat ⁊ quod superest eiremãdet per aliũ porum ad stomacũ vt cum aliis suis superfluitatibus expellat qui in hoīe figure ē clipeat

sicut i pecto lingose: et e coopertus pellicula orta a siphac et diafrāte et suspensus pānicul costarū quasi ligamētis a parte sinistra ad contēperandū caliditatē cordis sua frigiditate. Si ergo deficiat mūdificatio sanguīs ab ist superfluitatibus totaliter vel pro pte: sive pp cām mēbrorū .s. debilitatem epatis expellētis et ipsorum .s. fellis et splenis trahentiū: siū pp cām i poris per quos ab epate trahūt .s. opilationem sive per cām superfluitatū: qr sit āplior q̄ trahere possint remanēs colera cōtracta cū sanguīe in epate facit apostema evenire i eo vt supius dictum ē: vel trāsiens de eo cū sanguīe per venas facta occasione aliq̄ itrāspirabilis putrescit et accendit se .tertia. cōtinuā vel cōtinuā veniēs ad lacertos et subcutaneas ptes putrefacta accendit se tertia. Iterpolatā vadens ad cutē diffusa i ea cum ibi trāspirabilis sit p poros eius facit icteritiā citrinā Collecta i aliqua sui parte: facit erisipilā. si adusta facit erisipilā vulneratiuā seu carbūculū sicut i cerebro carabitū. Sic itelligas si mīsta cū sanguīe mixta. facit .n. egritudines sīs modo sm genus suū. In epate pmanēs facit scliroslm vel opilatōes i totū cor' sbitudinē lacertorū diffusa si fuerit adusta facit lepra si in cute sit diffusa facit icterinā nigrā si i vno mēbro colecta nō adusta facit duriciem si adusta quātū ad partē grossā facit cancrū: quātū ad subtilē antracē. Si vero trahāt pfecte nō tamē ex eis quod superest possunt expellere ad stomacū et itestina sive pp causā existentem i mēbris .s. felle et splene et epa .s. debilitatē accidentem eis sive pp cām existentem in porio p quos excernūt et mādāt illas pura opilatōem sive cām existentem in sūpfluitate: qr sit amplior q̄ expellere possint remanēte in eis necesse ē ipsa mēbra igrossari si i vacuum sit colecta et apostemari si coliget in porositate ipsorum et corpū. Et cū conuertatur i vētū necesse ē ipsū inflari et cū splen ingrossatur corpus necesse ē subtiliari et ecōuerso vt ait ypo. Et illud ex triplici cā: vna qm destruitur virtus epis vehemēter cū contrarietate humoris q̄re miloratur gn̄o sanguīs. Secunda est qr cū hoc attrahit de sanguīe bono corporis illius inferūt rē plurimā pp magnitudinē suā. Tertia cā ē qr ex multiplicatōe istīs sanguis remanēs fit infectus quē abozēt mēbra sic n̄ nutriunt: et extenuātur cū ergo splen extenuatur accidat ex 3bus cāis ex q̄b' corp' ipē grossat et igrossatur. Si vero tractas superfluitates pfecte nequeāt sustinere pp defectū retētiue

illorū mēbrorū vel amplitudinē pororū vel pp multitudinē et malitiā superfluitatū mittat colera vltra modū ad stomacū et similiter melancolia faciūt nauseā et cōsūptū digestiōis si ad intestina faciūt multū fluxū dissinteriē. Indigit .n. H. plurima dissenteria ex colera fit. Et sua colera .n. et felle icepit ē nocumentum ipo. Si vero transeat colera ad vias vrine q̄ sunt eius euacuatoriū psepius secundū H. facit ardorē vrine et deinde vlcera ecōtrario quod āt ex pdictis colligere est ē scientia tam pdictorū mēbrorū .s. eius fellis et splenis operationes et iuuamēta: nec nō et egritudines eis euenire possibiles cās quoq̄ quarū q̄dā sunt ppe et i se et quedā ex colligantia et vicinitate et illud ē ad epar plurimū. Et sī eius generis .s. mala cōplo debilitās suas naturales operationes: mala cpō .s. opilatio ipedīs debitā operatōem eorū ad quā ordinauit ea natura. solutio cōtinui et apostema seu grossicies pter naturā ad quas sequitur plurimū ecidens sedationū coloris naturalis q̄fuerit ad pulcritudo bene esse: quod interius videbitur dicetur per ordinē xpo ihesu auxiliante q̄ sit benedictus. Et qr predicte egritudines istis possibiliter contingētes. et egritudines quibus affixus ē i cura nō dānt ideo obmitūtur ē .n. eadē vtrāq̄ cura. Sed de egritudi' splenis plurimū cōtingentibus et cū sit mēbrū ab epate distinctum specialiter dicere ē ibi quarta summa necesse.

Capitulū secundū de opilatiōe splenis

Opilatio splenis ē egritudo efficiēs venies in vijs et poris eius per quos trahere et excernere hz fecē sanguinis ab epate quatenus mundificetur trāsmittat ad alimentū mēbrorū. Et ē triplex splenis ē in poro qui ē inter ipsū et epar per quē hz trahere sanguīs feces ab ipso: alia ē spēs ē inter ipsū et stomacū: per quē quod sibi superest mandat illi aut in vtroq̄. Causa aūt ipsius ex cāis opilatōis epis ē mūdificatiuum est cēartatoria. Quibus cā ex pcedenti capitulo dictū fuit ē humores subtiles et lucmosos quē trahere hz et excernere sua multitudine et grossicie nō possūt transire per poros illos sed remanet obstructiue eis. Et q̄nq̄ ē attenuatoria ex siccitate et pcussione colere vel ventositate viciorū vel apostemate cōpoimēte. Et raro ē carnosa. et cū ē nō spes cura. Signa vero opilatōis poterūt istis cta sūt. nā si quidē opilatio sit in poro qui trahit extenuatio erit in splene. Et cū sit

i vtroq; magis: nec pro tãto corpus erit pin
gue sed extenuatũ magis pp sanguis iduri
taté τ maiorẽ infectõem: τ predicta accñia ap
parebũt i aliis mẽbris τ vniuerso corpore: τ
cute. Si vero sit i poro p quẽ illã excernit: τ
mittit ad stomacũ grossicies: τ duricies cum
grandine apparebit i splene. nõ ex natura:
τ dispõne mẽbri quia sit strictorũ pororũ vt ep
cũ splen rare τ mollis sbe existat sed ex na
tura substãtie humoris obstructis: τ detenti
qui grossus ẽ τ terreus sicuti. G. dixit. Et in
vtraq; ẽ defectio appetitus τ vana magis sʒ
plurimũ τ ego quasi consueta min⁹ i sudinei
sitatẽ pororũ. Si. n. in pmo poro p quẽ tra
bit sit opilatio sua erũt minora. Et signa cã
rum τ motuum aliorũ ex dictis i opilone epis
sũt nota. Signa vero ventositatis τ aposte
matis infra dicẽtur. Cura opilatõis sple
nis sicut cura aliarũ egritudinũ eius genera
liter ex cura opilatõis epatis superius dcã
ẽ manifesta. Eadẽ. n. vtriusq; est i re τ i inten
tione. Cõplementũ tamẽ eius seu prosecutio
fiet q̃nq; cũ eisdẽ: qñq; cũ fortioribus propiis
τ diuersimode mistratis. Inquit. n. G. nos
nõ facimus medicas alias q̃ sint magis inci
siue τ subtiliatiue hũorum grossorũ τ viscoso
rũ q̃ sunt in pectore τ pulmõe τ sanici existis
i pectore nec meliores aptitudis τ cõuenien
tie ad maturãdũ τ iuuamẽti ad spuendũ illõ
quod oʒ q̃ predicte. Et de proprietate earũ ẽ
huius vt aperiant opilatõem epatis τ mũdi
ficẽt venas eius: τ faciant sic illi i splene qñ
opilatio nõ ẽ vehemẽs: qñ opilatio q̃ est in
splene vehemẽs indiget medis fortiorib⁹ istis
sicut sunt radix et cortex capparis: τ radix ta
marisci: τ medicina nominata grece scolopẽdria
τ squilla τ herba nõiata aseleni: eius exp
ẽ mũdificatia sanguis τ extimo q sit cortex
salicis i fraxini. Et cõuenit tibi vt sit vsus
vini scuilosorũ carũ diuersus. Medic. n. sple
nis approximãde sunt cũ aceto. Epis cũ siru
po acetoso τ aqua ordei. In pectore τ pulmo
ne cũ aqua mellis τ kist ordei: sed oʒ q sit me
dicine materierũ resolutiue splenis magis sti
ptice medis epatis pp substãtie raritate sple
nis vt dicit. G. Spaliter qñ plurimũ co
artatoria ẽ cura eius ẽ quatuor res. pma est
euacuatio. secũda post expurgatio. tertia po
nit studiũ i vita. quarta ẽ accñtium correctio
Euacuatio ẽ duplex pma ẽ cãe retẽte in epe
τ venis. secũda cãe opilantis τ retẽte i splẽ
Primã cõplent si cũ mſtico hũore peccare sã
guis appareat q tumor venarũ illarũ ptiuʒ
propriẽ indicat. flobotomia de basilica. pri
mo deide de saluatella sinistre manus q̃ taʒ
diu fluat q̃ diu restringetur per se si natura
corporis tolerabit i fĩoia de saphena loco eius
i apertio venarũ emoroidaliũ propriũ ii retẽ
tio sanguis menstrualis i emoroidaliũ preces
serit. Inquit. n. G. mſtcis emoroides innate
bonum. Et q̃nq; tibi necessariũ ẽ vt floboto
mes guidẽʒ sinistrã: deide cum euacuatione
ipsius mſte per fluxũ ventris prope dicente
ipo. Spleneticis disinteria superueniẽs bonũ
Que si prolongetur accĩt ei idropesis: aut lien
teria τ pereunt splenetici. Spleneticus aũt ẽ q
duriciẽ τ grossiciẽ habet i splene dicit Ro.
Secundã euacuatõem cãe opilãtis complẽt
euones cum medis educere hũtibus hũorem
mſticũ a splene. ppe simplicibus τ cõpositis
q̃ infra dicentur: cũ pmissione medicinarum
maturãtiũ τ aperiẽtiũ hũorem τ mẽbrum qs
dicemus. Et vltio cum medis resoluentib⁹
ipiũ de loco quibus mollificẽtia sunt pmitẽ
da vel pmiscenda vt ifra dicetur. Medicine
vero simplices q̃bus est maturatio τ aperiõ
sunt apitiue scilicet subtiliatiue τ abstersiue.
Et harũ q̃dã sunt tales a cõplone: quia sunt
temperate calide τ amare stiptice τ conforta
tiue quedã a proprietate τ cõfortatiue. Hue
vero sũt tales a ꝯplone sunt duplices: q̃daʒ
leues τ quedã fortes virtute: leues camedre
os camepitheos cicera: succus caulium do
mesticorũ: acorus: anisũ: agnus castus scolo
pendria canabis polium spagus ml. acetosa:
anetũ eupatorium bedeguar feniculus: asse.
spica calamentũ τ similes. Fortes sũt nastur
tiũ volubilis semen raffani τ sinapis pessiliũ
lupine iuniperus fructus rubee tinctorũ qui
aperit τ mũdificat a proprietate squilla oxiel
eius: τ ẽ vltima. Lenibus ergo vtere i opi
lationib⁹ leuibus τ fortibus τ cõpositis in for
tibus. Inquit. n. G. forti infirmitati fortẽ me
dicina occurrat. Cum ergo in materia ap
paruerit dĩgõ euacuabis cũ epithimo a. ʒ. in
vsq; ad. v. cũ sirupo acetoso. s cũ reiteratiõe
educit. n. id quod ẽ in splene: τ decrescere fa
cit illum vel armoniacũ cum sirupo acetoso
τ decoctione lupinorũ τ cappar. i succus eius
educit enĩ materiã grossã et sequitur sanitas:
τ radice lilij vel vsina τ lacte camelarũ nutri
tarum ex feca aniso τ feniculo. Secundaʒ
rẽ ꝯplent confortantia ex cibis τ potibus q̃ i
fra dicentur. Et medic operãtes illud a pro
prietate sunt tales. s. sumac seis portulace. ʒ.
ʒ. cum aceto: aut coriali valde decocti: aut ℥. i.

cum sirupo acetoso. Et emplm̄ de cucurbita
tenera. aut cucurbita ipsa teraꝛ post exicca-
tionē ꝛ bibantur ex ea. ʒ. ij. cū sirupo acetoso
ꝛ semē citrine: ꝛ semē cuscute ꝛ folia salicis ꝛ se
men acetose: ꝛ atriplicis ꝛ fructus tamarisci
ꝛ folia eius: ꝛ pulmo vulpis ꝛ splen asini sil-
uestris ꝛ pulli equini exiccati ꝛ epar ipsiꝰ exic
catum. ʒ. ij. cū sirupo acetoso. ¶ Medicine re-
solutiues simplices sunt ꝑdicte operātes a ꝯ
plone: quas per te eligas: ꝛ ex eis cōponas:
prout te iuuat necessitas: ꝛ alias infra dice-
mus ꝛ etiā mollificātes. ¶ Secūda res com
pletur cū eūone partis seu expurgatiōe po-
st opilatis: si. n. sit i poro qui ē inter ipsū et ep
cōpletur apertō cū lenitiuibus: sed i poro qui
ē inter ipsū ꝛ stomacū seu in vtroq3 cōplet cū
fortioribus predictis similiter ꝛ in cistis. Ter
tia res que ponit studiū in vita cōpletur cū
ordinatione regiminis in cibo ꝛ potu. Et ē vt
cibi sint leues ꝛ pingues ex iuribus ꝛ carni-
bus ꝑparatis cū subtiliātibus: ꝛ calefaciēti-
bus eum equalitate vt cappar. cū aceto ꝛ re-
liqua que sciuisti supra. Et potus sit sicut aq̄
in qua extinctū sit ferrū ignitū multotiēs: ꝛ
vinū subtile. Et breuiter in alijs rebus appro
pinquat regimi opilationis epatis. ¶ Quar
ta res. s. accidentiū correctio ꝛ ꝓpter durici
ei ac splenis doloris que nūc dicetur. Aliorū
vero accidentium q̄ in mēbris ꝛ toto corpore
contingūt ex ea infra sectione secunda ꝛ ter
tia dicetur vbi de vnoquoq3 capitlm faciemus
appropriatū: ¶ Sciēdū ergo q̄ duriciei sple-
nis conuenientia quedā sunt simplicia ꝛ q̄dā
composita. Et ꝑmorū quedā sunt operantia
a cōplone quedam a ꝓprietate. A cōplōe
sunt mollificantia humida ꝛ temperate cali:
ꝛ vnctuosa vt fenu grecū semen: lini. carice:
altea ꝛ mucilago earū ꝛ radix: fibicū ꝛ malua
ꝛ radix lilij oleū amigda. dulciū ꝛ amararū
de lilio isopus hūida ꝛ similia. Unctuosa vt
pinguedies adipes omnes: ꝛ ꝓpter gallie:
anatis: anseris porci ꝛ vituli ꝛ medule ipsoꝝ
ꝛ alia supra in cura apostematis dicta. hec. n.
sūcta mollificāt: ꝛ resoluendo extenuant.
¶ Operātia a ꝓprietate sunt varia splenetici:
que bibita ē mirabilis. decoctio nucis cōis: ꝛ
cipressi cum aqua ꝛ aceto supra valet durici-
ei: ꝛ succus caulis cum succo de passis ꝛ de-
coctio foliorum scetaragi cum aceto bibita ꝯ
fert valde. Et scolopendria confert magnifi
ce sumpta cum oximelle facto ex decoctione
foliorū eius diebus. xv. Spica cū vino bibi-
ta: ostracū purū cum aceto bibitū hoc quan

do bibitur cū aceto mixtū i pondere ꝯ. [illegible]
rus confert grossiciei ꝛ extenuat ip̄ū armo
niacū ꝛ opoponacū cū aceto more emplī su-
perponitur ꝛ bibitū aceto. visum [illegible]
extenuat splenē isopus humida cū cerot[illegible]
bauræ confert duriciei. Aristologia cū [illegible]
le super inuncta resoluit duriciē emplz̄ ex
nasturcio cū3 melle. Et fenu grecū emplīm
cum nitro. Granū viride et ꝓpter a [illegible]
deis resoluit duriciē. Cortex [illegible]
le emplastratꝰ. Sit emplm̄ ex [illegible]
rea valet duriciei bibita ꝛ emplata [illegible]
gi. i. capsia linita super splene [illegible]
pis extenuat: lactuca asinina [illegible]
sta ꝛ emplata: stercus caparū [illegible]
ꝓpter emplatum succus eius sirupos [illegible]
barbarū emplaūm ꝛ similes. ¶ [illegible]
eius conuenientia sūt hec ꝛ betonica [illegible]
sumitur. ʒ. iiij. cū melle ꝛ aceto ꝛ simili. [illegible]
tendere āt oportet ꝛ naturā splenis [illegible]
mentū eius in cura ꝛ medicine dicte [illegible]
nis in passionibus monstrātur: [illegible]
uementia sint illis ꝓportionate. [illegible]
nigra colera pontoni nō obedit ꝛ [illegible]
bus eius maxime nō facile [illegible]
licet n. interuenientē alteratione [illegible]
situ partes ꝛ coartates meatus [illegible]
earū exsoluit virtutem anteq̄ ad [illegible]
deueniat quod ex naturali cōplone [illegible]
ne substantie ac ꝓprietate [illegible]
gare os. Que. n. calida sunt cōplone [illegible]
ꝓprietate se inuicē trahūt ꝛ [illegible]
locitet penetrabiles sunt ꝓpter [illegible]
dispō ꝛ subtilitas: que vero econtra [illegible]
Cooperatur āt ars vt inquit [illegible]
tritura puluerisatione ꝛ corporis [illegible]
tura vt si sint grosse ꝛ solide [illegible]
subtiliter sicut alcofol. [illegible]
vel sirupo acetoso quod facile [illegible]
subtilitate substātie sue ꝛ virtute [illegible]
subtiliat hūorū viscositatē incidit ꝛ [illegible]
plicando extrahat. Corporis ꝑparatio [illegible]
nō pleno corpore sed ieiuno [illegible]
tibeātur ꝛ post fricationem vel [illegible]
neū vt mēbra inanita ꝛ calefacta [illegible]
attrahātur. ¶ Sirupus extenuās splenē ꝛ
aperiēs opilationes eius. Recipe [illegible]
corticū radicis capparis: scolopendrie: fru-
ctus tamarisci corticis salicis [illegible]
sari. acorian partes equales: decoquātur cū
aceto forti. deīde colentur: ꝛ cū qubaro fiat si
rupus acetosus quebarinus ꝛ melius: ꝛ bi-
bat. dosis. ʒ. ij. ꝛ i qualibet dosi sit. ʒ. i. amoni

aci. Est.n.mirabilis adeo q si ꝑdicte medicine
dētur aliquibus diebus bibere potest nō re-
perietur in eis splen. ¶ Trocisci expertorum
sanamentorū i opilatōibus splenis. Recipe
rubee.ʒ.xij.corticū radicis capparis aristol.
lon.ireos:añ.ʒ.ij.terātur valde ꝛ cōficiāt cū
oximelle acetoso:ꝛ fiant trocisci aur.i.ꝛ dēt
cū aqua absinthij:ꝛ corticū radicis capparis.
Dixit almāsor si cū duricie splenis fuerit ca
liditas da trociscos de agno casto. si frigidi-
tas da trociscos de cappare ¶ Cōfectio tro
ciscorū de agno casto. Recipe se.agni casti:
se.tamarisci scariole ꝛ portulacarū:añ.ʒ.v.fi
ant trocisci.ʒ.iij.cū aceto: de quibus dēt vn⁹
cū sirupo acetoso. ¶ Alii. Recipe foliorū ra
fani recētium:corticū radicis capparis fructus
tamarisci:scolopēdrie squille assate:pipis al.
añ partes equales.formētur ex eis troci.au
reos.ij.dosis.i.cū sirupo acetoso ¶ Sirup⁹
ex inuētiōe nostra cōtra antiquas opilōes oīuz
viscerū ꝛ splenis ꝛ rectificat ea. Recipe absi
thij:radicis ireos:cētauree minoris scolopen
drie radicis cappar.ꝛ fruct⁹ eius fruct⁹ tama
risci eupatorij asse isopi mōtani:añ.ʒ.ij.aristo
logie lō.ꝛ ro.corticū frasini diptami florū cāo
mille:anisi:añ.℥.i.ellebori ni.ʒ.i.s.masticis se
rapini galbani opoponacis:lapidis laculi ꝑ
parati squame ferri mirre electe gumi ederi:
laudani:añ.℥.i.gal.cubebe:macis galāge ci
namomi añ.ʒ.iij.cū quibus aromatizetur si-
rupus. In fine decoctiōis sue adde epithimi
sene agarici:añ.℥.s.succi radicū ebulorū suc
ci cucucumeris asinini:añ.lb.i.magnetis.℥.i.
aceti.℥.iiij.zuchari lb.iiij.dosis ē ab.ʒ.ij.vsꝫ
ad.iij.cū aqua scolopendrie i stōaco vacuo.
qñ iur dormitū ꝛ maxīe qñ opilatio fuerit i-
fixa cū diuturnitate tēporū i mēbro sanat.n
hec medicina si xps voluerit. ¶ Pillule re-
soluētes opilōnes epatis ꝛ splenis ꝛ ad pn-
cipiū idropisis. Recipe rauedseni.ʒ.v.armo
niaci serapini bdelij:añ.ʒ.viij.lache.℥.i.opo-
ponaci.ʒ.iiij.mezereon.ʒ.v.turbit:spice polij
aloes:añ.ʒ.v.masticis.ʒ.ij.omniū mirob.añ.
ʒ.iij.lapidis laculi abluti epithimi ellebo.ni.
salis indi:añ.ʒ.ij.pigre.ʒ.x.dissolue gumas i
vino ꝛ informa pillas.dosis.ʒ.ij.cū sero. Et
hij pondus eibi quod assumūt hodie sumant
cras. ¶ Dixit.G.egritudines mīree nō nisi
forti medicina curātur qm̄ mīa nō obedit ei.
Dixit Afraym aqua in qua decocta ē radix
iris remouet opilationes ols antiquas:ꝛ est
fortis operationis. ¶ Dixit.A.decoctio ab
sinthij:ꝛ centauree minoris ē medicīa maxīa
i remouendo opilationes splenis. Educit.n
vtrāqꝫ colerā:ꝛ maxime adustam:aperit vias
adequat materiā ad expellendū ꝛ fortasse cō
fortat mēbra mittētia materiā in valorē opi-
lationis. Et ē de intentione rei secūde vt sto
maco ꝛ epati conferat. ¶ Dixit democritus
fructus edere folia ꝛ gumi eius a proprietate
remouent opilationes epatis ꝛ splenis anti
quas. ¶ Et fit ex puluere scertaragi:puluis
laudabilis qui assumit cibis oī hora. Reci.
pulueris predicti.℥.ij.anisi.℥.i.limature ar-
genti.℥.s.auri boni.ʒ.iij.limature eris albi.ʒ
i.magnetis.ʒ.ij.gal.cubebe macis: zingi.gūi
edere:añ.ʒ.i.zuchari lib.ij.dosis.ʒ.ij. Et super
bibatur parū post parū vini antiqui. Et est
medicamen regū ꝛ magnorum dominorum.
Respicit.n.cor ꝛ mēbra pncipalia ꝛ generat
gaudiū. ꝛ ē medicamen diuinū i remouendo
opilationes. ¶ Medicamen magnū resol-
uens splenē durū ꝛ attenuans eius magnitu
dinē ꝛ grossiciem. ¶ Recipe armoniaci.ʒ.iij.
florū camomille aneti tamarisci añ.ʒ.i.radicū
capparis carui granorū balsami tamarisci ru
bee:añ.ʒ.ij.squille assate.ʒ.iij.scolopendrie a
ristol.ro.ana.ʒ.ij. Conficiātur cū melle ꝛ den
tur ex eo.ʒ.iij.cū aceto sic temperato: spatāe
ʒ.ij.mittantur in.℥.vij.aceti boni ꝛ bulliāt vs
qꝫ ad quart. sit dosis mediocris a.ʒ.ij.vsqꝫ ad
iij.cū.℥.ij.ipsius aceti i hora dormiēdi. Egre
dietur virtus huius medicaminis vsqꝫ ad pro
fundissimas ꝛ absconsas materias hui⁹ mē-
bri mīreas ꝛ violenter operat attenuat ꝛ con
sumit materiā rebellem ꝛ sepultā. ¶ Dixit
Abo.accipe vespertilionē ꝛ decolla ꝛ exicca
ipsum ꝛ contere ꝛ accipe ex eo quātū tollant
tres digiti.aut accipe.vij.vespertiliones pin
gues:ꝛ decolla eos:ꝛ exicca ipsos ꝛ pone eos
i vase vitreato submersos cum aceto forti:ꝛ
luta ꝛ dimitte in furno clauso. Cū ergo deco
cti sunt depone vas extractū donec infrigi-
detur. Et deinde extrahe eos ꝛ dissolue digi
tis i aceto:ꝛ sumatur ex eo omni die in pota
pondus.ʒ.ij.ꝛ est sana ꝛ experta medicina.
Inquit Abo.empla vnguēta ꝛ olea sunt ex
conuenientibus medicinis egritudinib⁹ splēis
predictis. ¶ Medicina vero ꝛ eēm illorum
ē:qm̄ qñqꝫ quidem sumitur ex simplicibus ꝑ
narratis:puta quia fit emplꝫ de stercore oui
um cum aceto vel stercore caparū montana
rum cū aceto:ꝛ qñqꝫ ex fece ipsius aceti.qñqꝫ
fit euaporatio cū ipso. Et quādoqꝫ fit cata-
plasmatio cum filtro infuso in aceto tepido
Et qñqꝫ sumitur stercus vaccarū herbas pa

scētium ꝛ exiccatur. deinde coquitur cū ace-
to ꝛ fit emplm̄ bonum. ꝛ quādoqꝫ pulueriçaſ
super ipsum sulfur citrinū. Et emplm̄ cū flo
re eris est mirabile. ¶ Et ex eis que propinq̄
sunt equalitati est secla decocta cum aceto: et
similiter radices altee. ¶ Et quandoqꝫ fiunt
vnguenta ex armoniaco ꝛ stercore ouium: et
aceto ꝛ oleo rutaceo. ¶ Et olea sunt d amig
dalis amaris: de semie agni casti: de granis
narcisci aut alcanne: aut frasini: ꝛ q̄ꝫ fiūt ꝯ
posita ex predictis vt ē marā basilicōis ꝛ ma
rā. D. ꝛ marā factū de radice cappar. īfusa in
aceto diebus tot donec lenificetur. deide exic
cetur ꝛ fiat marā ex ea cū cera ꝛ oleo de alcā
na: aut assumatur nigredo vasis de ere: et fi-
at est ea cum farina ordei ꝛ aceto ꝛ sirupo ace
toso emplm̄ quoniā est vltimū. ¶ Euapora-
tio experta secundū alchindū. Recipe rute:
corticū radicū cappar. absinthij calamēti ori
ganiāñ partes equales decoquātur in aceto
ꝛ infundantur frusta filtri: ꝛ exp̄mantur: et
applicentur. xx. vicibus. ꝛ cuꝫ infrigidantur
auferantur. ¶ Item si dominatur caliditas
euaporetur splen cum vapore aceti in lapide
crudo. ꝛ ipsum filtrū infusum in aceto calido
applicetur super splenē. Et proprie si decoc-
ta sit salicis cortex vel ruta ꝛ proprie ī balne
o. Euaporatio ad ventositatem ꝛ inflatiōeꝫ
splenis ꝛ etiam apostemantē. in aceto bul. āt
cortex capparis radicis: ruta agnus castus:
calamentū armoniacū ꝛ spica ꝛ infusū filtrū
frequenter applicetur. Et ē rasis. ¶ Confe-
ctio troci. ad splenē cum caliditate. Reci. ra-
gerisich. ʒ. v. lace reu. succi eupatorij anisi spi-
ce masticis: añ. ʒ. i. detur cum decoctione radi
cum: ꝛ sunt Rasis. Confectio emplr̄i ad sple
nem cum caliditate. Recipe ligni salicis ꝛ fo
lia eius ꝛ tamarisci extremitates mirti ꝛ cips
si ꝛ cōtere ꝛ misce cū aceto vini: ꝛ ē Rasis.
Emplastrum ad duriciem splenis ꝛ ventosi-
tatem. Recipe foliorum rute. ʒ. x. nitri mēta
stri sicci: ana. ʒ. iij. ꝛ armoniaci. ʒ. vij armōiacū
dissoluatur in aceto vel vino ꝛ cū cera ꝯspsa.
fiat emplastrū ꝛ superponatur: ꝛ ē almāsorio
Decoctio serapionis ad splenē experta. Re
cipe foliorum capparis: ꝛ terantur cū aceto: ꝛ
ꝛ expilmatur ex eis quantitas. ℥. ij. que bibā
tur ꝛ dentur tribus diebus. ¶ Sed pueri su-
māt ex eo postq̄ expressum fuerit sine aceto.
Alia sagallara ꝛ ē est alselesif equalis ei. Et q̄
lis ei terantur ꝛ expilmatur: ꝛ detur ex succo
eius equale ei. ꝛ detur in potu etiā. ʒ. s. armo-
niaci cum aqua rasani: ꝛ misceantur cuꝫ fece

rasani qui expressus fuit quod sit equale ei
sisamo ꝛ terātur ꝛ fiat emplꝫ ex eis [illegible]
nem tribus diebus: expertum est. ¶ [illegible]
mat serapionis valēs ad duriciem splenis
stomaci: ꝛ confert ad reliquias [illegible]
postemata calida in eis. Recipe bdelij [illegible]
niaci: añ. ℥. i. caricarū. v. fabarum [illegible]
enucleatarū ciceorum melliloti fenugreci se
minis lini camomille aluminis farine [illegible]
rum: ana. ℥. s. olei rute ꝛ camomille [illegible]
necesse est. Infunde ficus ī mellicrato [illegible]
to die et nocte ꝛ terantur valde ꝛ [illegible]
cum medicinis soluantur que soluuntur [illegible]
melbuegi in quo infusi sūt ficus ꝛ [illegible]
lud et administra ipsū. ¶ Aliud armoniacū
soluatur cū aceto forti [illegible]
line ipsum super pānū et epithima. ¶ [illegible]
fumatur mirra bdelium armoniacum [illegible]
li pondere ꝛ soluantur cum aceto forti [illegible]
rbimētur. ¶ Similiter absondatur [illegible]
cundū quantitatem splenis: [illegible]
sam fauus mellis ꝛ puluerizetur [illegible]
sinapi humectarū nō [illegible] ꝛ [illegible]
eo nocte vna. ¶ Vnguētū expertum ad do-
lorem ꝛ opilationem splenis ꝛ [illegible]
ꝛ dolorem matricis. Recipe bdelij [illegible]
galange armoniaci: aloes colofonie [illegible]
muniś: añ. ℥. i. terbentine. ℥. ij. [illegible]
eis liquide: añ. ʒ. viij cere citrine. [illegible]
claminis ꝛ absinthij: añ lib. i. olei [illegible]
ni lib. i. butiri lib. s. terantur [illegible]
ātur ꝛ empletur continue [illegible]
nit ꝛ rectificat complexionem eius. ¶ [illegible]
ascorides ciclamen secundū [illegible]
administrationis ē medicina probatissima
soluendo opilationem splenis: ꝛ [illegible]
ꝛ resoluit ꝛ attenuat. Et succus [illegible]
tūdem aceti mellis ꝛ cere pari [illegible]
qꝫ ad spissitudinem ē medicamen expertum
valde in antiquis opilationibus eius. An-
tidotum ad splenem probatissimum. Recipe
radicū enule cāpane rasani maioris [illegible]
mediane corticis tamarisci. ℥. i. [illegible]
℥. s. betonice sisinbrij: añ. ℥. s. [illegible]
℥. iij. mellis quod sufficit. sumatur bis [illegible]
in die adde spice. ℥. i. Memini [illegible]
puluis tamarisci cum spica et [illegible]
prius est.

¶ Cap. tertium de apostematibus sple-
nis ꝛ tumore eius.

Apostema splenis ē tumor [illegible]
turam excedens ei. Eius autem [illegible]
sequuntur numerum materiarum [illegible]

modam aposte matū contingentium in epe et similibus mēbris: sed plurimū ē melancoli cum durum propter cāz superius in pricipio dictam. Et qñqz est flegmaticum quod ē quia in eo sunt arterie et vene continētes sanguinem: q̄ preter naturā influens et in substantiā splenis collectus flegmonē facit. Et aliquando ē flē cum molle: sed raro propter flā grossam ag gregatum in epate ex indigēne: vel mēbro catarigāte illi per poros occultos ad eius mol liciem adiuuat substantia eius mollis et cum calefiat simul cuz mlā a tepida caliditate ac cidente ei fit ventosum si colligatur. Si vero in vacuo sit diffusa vel interclusa facit infla tionem. ¶ Colericū vero rarissime accit co lera.n. si superexcrescat in epate transmittit ad cistim nō ad splenem. Opilatione vero in poro cistis contingente vt nō possit transmitti abilius transit cum sanguine per venas q̄ in splenem mittatur splene repugnāte illi et na tura sui ignea que de centro ad circūferētiaz semp mouet. Et si per venas et arterias trā seat in illis obtūditur et alteratur: inspissat q̄ splenis frigiditate et hūoris melancolici in eo contenti q̄re nō remanet colericū sed trāsmu tatur in durū. ¶ Cause eius sunt note ex di ctis hic et supra de aposte mate epatis cui de latorie seruit. Et ex cāis eius ē flomia pxima et conueniētia circumstantiarū est cā exterior Et qñqz fit permutatione apostematis epis cum eius materia transfertur in splenē: et est melius q̄ si econuerso fiat. ¶ Et qñqz cōfor tatur splen subito et educit eius materiā fecu lentam et euadit infirmus. Et eius eductio ē quandoqz per fluxum sanguinis naris sini stre: qñqz per vomitū: qñqz licet raro per vri nam: et qñqz per secessum. ¶ Et signa eius ab solute sunt signa opilatiōis superius nume rata: sed sunt cum dolore grauatiuo pp tensi onem suspensorij: quare extenditur vsqz ad furculam et cōpatitur diafragma ex quo seq tur malitia in anhelitu: et fit velox frequens et intērceptus: sicut accidit pueris quādo plo rant et ē cū mlā et qñqz cum risu. Et cū ē fleg monicum ē minus durū cum inflatione et fe. et maiori dolore. Et magis cum ē colericum: et ē cum alienatione. eius āt quod ē flēicum si gna sunt pdictis opposita. Ventosi vero si gna sūt absqz grauitate et cū premitur tactu: resistit illi et sonat. ¶ Cura apostematū sple nis ex cura opilationum ipsius et apostema tum epatis innotescit. Curā ergo illorū pse quere secundū illorū intentiones et modos:

Et cōpleas cū appropriatis simplicibus et cō positis que sunt descripta ibidem. Et ex ap propriatis in apostemate calido ē alumē in eo enim ē incisio aliqua cū qualitate equali et sti pticitas et virtus frigiditatis: quare oz vt mi sceatur cum medicis eius apocrusticis et flo lenitiuis. Et acetū etiā ē ex illis et aqua folio rum salicis et foliorum algarab: et aqua portulace et capilli veneris humidi. Et sumere in potu ō semie portulace. ʒ. i. cum aceto arnoglosse ex sicate et pulueri çate ol die coclear. i. et alia q̄ a proprietate operātur frigida supius numerata

Cap. quartum de spēbus ictericie.

Ictericia vt dicit Abo. ē alteratiō co loris corporis feda. Est āt triplex: ci trina nigra mixta seu viridis. ¶ Et cā eius ē quadruplex secundū quattuor acti interuenientes ad eius cālitatem se inuicem ordinate habentes sicut cā ad causam: et sūt immediata: mediata magis mediata et remo ta. Immediata secundū. H. ē effusio colere in toto corpore et proprie in cutem: nec mirū cuz cutis secundū eū sit mēbrum ordinatū ad re ceptionē superfluitatum corporis totius. est quo 𝔷 illius effusio: qñqz cretica: quandoqz sin tomatica: et siquidē sit colere citrine facit citri nam. si vero nigre facit nigrā. si vero viridis q̄ mixtā seu viridē operatur. Cum.n. miscen tur duo hūores citrini coloris et nigri viridis resultabit color vt dixit Abo. nec erit tertia spēs simplicis ictericie: licet sit tertius hūor: qui naturaliter per venas vadit cū sanguine flā. s. album colore dicente ipo. in afforismis. ¶ Si albo flāte. Gale.n. flā est naturale quod a sā guine nō sequestrat: nec sub propria forma in alteratum transeat in cutē vt proprijū impri mat colorem in ea sicut color vterqz facit. Et si flā in naturale a sanguine seperet quādoqz illud tamē propter sui viscositatē et grossiciē nō bene ē effusibile per vniuersa corporis mē bra et cutem sine sanguīe quare totam cutim dealbare nō pōt licet interdū diuersus et cir cumscriptus in aliqua parte cutis illam deal bet et morpheam albā operat sicut mlā nigrā que dīt preter hoc ab ictericia: quoniā morphea ex errore tertie digēnis fit et membrorū eius. ictericia vero ex errore secūde et mēbro rum ipsius. Et si qñqz colorem pallidū et plū beum in vniuerso corpore spargit in natura le flā super excrescens in sanguīe: et effusum cum eo in totū et cutem illud ē quia in sua sup excrescentia nō seperatur a sanguīe vt transi ens in cutem propriū per se colorē spargat

i ea sed mixtus cum eo ipsius colorē obnūdit
ita q̄ alteratum cum eo in natura mēbrorum
cutis colorē pallidū ꝛ plūbeū reddit: qui et si
nō sit naturalis tamē nō est fedus vt color ic
tericie cū nō tantū a naturali recedat: quare
ictericiam facere nō est dictum. ¶ Et in suma
sta quodcūq; nō efficit ictericiam albam: licet
sit album cū ictericia vt dictum ē sit alteratio
coloris corporis ꝛ cutis tocius feda ipsū sta
corpus totū ꝛ cutem alterare nō potest ꝛ si al
terat totā ipsius alteratio nō ē feda. i. mitꝰ
recedens a naturali sicut ē citrina ꝛ nigra vt
possit ictericia dici. ¶ Causa mediata eius ē
defectus mundificatōis illorum hūorum a sā
guine in venis ꝛ epate vt superius dictum ē
Cā magis mediata ē debilitas in mēbris: et
opilatio i vijs ꝛ in materia colere multitudo
i mēbris. s. cisti quantū ad citrinā: ꝛ in splene
quātum ad nigrā: ꝛ i venis q̄ quātū ad viridē
Remota cā est quelibet egritudo debilitans
ipsa in attractione et epar i expulsione ꝛ p̄
pric mala complō quelz vt superius dictuz ē
in epatis debilitate ꝛ apostemate. ¶ Un̄ po
ris opilationis causa est nota ex cāis p̄dictis
in materie quantitate multa seu illorum hūo
rum ꝛ magis q̄ per illa membra mundificari
possit. ¶ Talis secūdum. H. ē duplex interi
or. s. ꝛ exterior. Interior est duplex. s. materi
alis. s. cibi ꝛ potus: quia sunt acuti vnctuosi ꝛ
dulces in vtraq; vel insici ꝛ grossi ꝛ terrestres
in nigra. Et efficiens vt complō calida mul
tum epatis multiplicās coleram citrinam in
citrina vel calidā multum adhurens valde: ꝛ
colerā nigrā multiplicans in nigra: vel com
plō tocius corporis ꝛ membrorum calida mul
tum sanguinem in colerā citrinā permutans
in citrina vel i nigrā p adustionē suo sup ex
cessu in nigra ictericia vel frigida valde toci
us ꝛ epatis ipsū sanguinē congelans ꝛ deni
grans qui veniens ad cutem nigram icterici
am operatur: licet cā hec sit rarissima: et cum
adsit in epate pocius egestionem nigrā quāt
ē sanguis nigrescens q̄ ictericiā operatur pp
grossiciem sui nō bene effusibilē in circunfe
rentias cutis: sed petentē pocius centrum: ꝛ
intestinorum infimū pp grauitatem. Et cūz
acciderit nō resoluitur eius materia cito ꝛ ē
timorosa. ¶ Exterior ē coadiuuans ꝛ est per
se ꝛ p accñs: per se ē omnis circunstancia cō
similis calida vel frigida cooperans ad gen̄
rationem illorum hūorum: per accñs ē dispō
temporis aeris regiōis ꝛ similiū frigida ꝛ sic
ca q̄ calorem remittunt ꝛ fortificāt in interio

ribus igniendo. vnde hūorum predictorū se
quitur ex predictis cibis generatio. ꝛ poros
cutis constipant nō tantū q̄ per hoc inres
pirabiles illos reddat hūores quia si sebus
accenderet. sed q̄ ad eorū retentionem in
tis substantia operetur vt in ieme et hora
i regionibus similibus est videre. ¶ Vel di
sumptio veneni seu morsus aliis venenosis
proprie iiri sanguinem et humores corporis ꝛ
mēbrorum corrumpentis: ꝛ in citrinā colorē
viridē conuertentis qui perueniens ad cutē
citrinā operatur vel viridē ictericiam. vnde
H. ait Recedamus igitur ad epar ꝛ videamꝰ
an in omni tempore epar ictericia egrotāte pa
tiatur: ꝛ an sit ad hoc accidens epatis. Dico
ergo q̄ multociens epate saluo existente
videmus coleram rubeam diaiā ꝛ citrinā ca
tim exire ꝛ hoc ē secundum crisim. ¶ In ta
ne crisi sanguinē conspicimus in colorē mu
taricū ex pessima ꝛ aliena corruptione cui
pitur sicut ex morsu reptilium venenosorū
quēadmodū vidi regis ministrum cuius of
ficiū erat viros capere quodā tempore in
morsū fuisse qui tardiās sumere medicinā e
lutinā mutarꝰ est in colorem prasiū. Signa
species ictericie vnaquaq; p se visa notis
cum sit mēbri exterioris coloratio feda man
uifesta est iudex propinqua. ¶ Causarum ver
signa que sūt occulte oportet subtiliter ꝯ
siliere ꝛ proprie remotarū interiorique
sunt posteriores in ipsius imperfectionē ta
men sūt in curatōe. Eis. n. ablatis
sit mundificatio sanguis cessatq; effusio
lere ꝛ feda cutis coloratio fluere: ꝛ sic
cessabit facile. Inquit. n. H. Quod
intentione posterius est in opere
ꝛ econuerso recto curōnis ordine
Hoc āt dixit q̄ inutiliter quis
hibus ꝛ etiā aliis dispōnibus
minerit cāe: cuius cognitionē cura
sequitur vt ē dictū. ¶ Si igitur cā
gritudo quelibet: ꝛ maxime opilatio
mala ꝛ debilitās ꝛ frigida ꝛ humida ꝛ
ua cistis ꝛ etiā splenis coniecturādo
fces ex signis p̄dictis dispositiones
quas plurimū sequitur cistis pp
ꝛ splen pp colligantiā: ꝛ vena
egritudinis debilitātis epatis expulsiua
Signa ibidem habentur ipsius ergo
cū p̄uatione signorū subsequentium
indicant illā. ¶ Signa vero distinguentia
ter debilitatem attractiue ipsorū ꝛ
nem epatis sunt. nā debilitatē attractiue

absq3 debilitate expulsiue epatis signt pau-
ca tinctura egestionis et minor solita naturali: et
minor tinctura vrine cum processione egritudinis
cistis et splenis et absq3 egritudine epatis. Debi-
le sequestratiuam epatis absq3 debilitate attrac-
tiue illorum membrorum signt ancessio egritudinis
epatis cum lesione in alijs operationibus eius et tinc-
tura in egestione et vrina minor solita. Et quando sunt
sanguinolente sicut lotura carnis: et sequitur ca-
cexia. deinde idropisis. ¶ Si vero sit causa eius o-
pilatio in poris per quos trahuntur et transmittuntur
superfluitates: signa erunt egestio alba: et constricta
in citrina non necessario in nigra: et vrina citrina
vel nigra et color obtusus in ictericia et subito
euenit. ¶ Signa vero specierum et modorum
opilationis ex predictis in epate et splene sunt ma-
nifesta. Signa quoq3 distinctiua opilationis po-
rorum ex dictis in opilatione epatis sunt manifesta:
cum predictis opilationis ipsorum signis que perci-
pies absq3 signis precedentis et sequentium causarum.
Si vero in causa sit materia: et multa quantitas
colere cuius causa materialis sit cibus et potus
feces ex refectione infirmi et assistantium. Si vero in
causa efficiente sit culpa que est mala complexio cali-
da multum epatis multiplicans coleram citrinam
vel nigram signa erunt que superius dicta sunt in ma-
la complexione epatis calida: et est paulatine eueni-
ens: et cum hoc videbis in citrina citrinitatem ma-
iorem et in nigra maiorem nigredinem. vrinam quoq3
rubeam vehementis rubedinis donec ad rubedinem
trahat et pannum taliter tingat vt vix remoueri
possit: et similiter egestionem. Et omnia exeuntia per na-
res et sudores quasi citrina in citrina: vel nigra
in nigra vel mixta ex vtrisq3 seu viridis in vi-
ridi et commixta. Et siquidem sit ex mala complexione
multum calida totius corporis et membrorum ex tactu
membrorum corporis et cutis calefacto et vena-
rum rubore et pruritu et erunt in colore ictericie: et
modo veniendi mediocres: et vrina et egestionem na-
turales equales in principio. Colera .n. multi-
plicata in membris tendit de sui natura ad circum-
ferentias cutis non regurgitat ad interiora cum
epar cum suis emunctorijs saluum existens egestionem et
vrinam naturales tunc oportet et in processu contin-
gat mutari et est significatio bona: quia epatis sa-
nitatem ostendit: quare idropis non timetur: vnde ypo. in
ctericis non valde inflati sunt. Et ex his specierum
causarum ipsius ictericie nigre et citrine sunt no-
te. Et erunt cum priuatione signorum precedentium
causarum. Et sic si sit causa mala complexio epatis frigi-
da vel totius corporis et membrorum ex signis con-
trarijs predictis cognosces. ¶ Causarum vero ex-
teriorum que per se sunt sunt manifesta: cognitio
eis est que per accessus causarum fiunt. Et siquidem sit ve-
nenosa si ab alio est morsus ostendit seu punctio. si
vero assumptione veneni significat ipsam precatura
suspicio et sanitas et bonitas humorum et aduentus
illius subito cum priuatione predictarum causarum: atq3
egestionis: et cum vrina mediocri vel rusticali et sic ire
os proprie vel in colore simili eruginis vel suc-
co porri secundum diuersitatem complexionis ipsius ve-
neni et specierum ictericie. Signa vero ipsarum
ex cretica vel sinthomatica effusione colere pre-
nicteum sumi possunt ex precedentibus concomitanti-
bus et sequentibus. Ex precedentibus quidem. nam
cretica precedit egritudo acuta epatis vel splenis
apta terminari per eam nec fit subito sed preceden-
tibus signis digestionis et alijs signis bone crisis.
Ex concomitantibus quia est cum bona tolerantia: cum fit
ante statum sed in statu et in die cretica que est post
vij. non ante nisi in corpore calido et regione calida
vt est regio Auerois. Et non cum duricie ypocun-
drij dextri imo cum bona dispositione ipsius. vnde ypo.
ictericia ante .vij. mala in .vij. vero et .xi. bona si
dextrum ypocundrium non durum fiat. Ex consequentibus quia
cessat egritudo et virtus confortetur. Inquit
ypo. si qualia oportet purgari purgentur conferunt et bene
ferunt. si vero non contrarium. Sed sinthomaticam
contraria predictis signa ostendunt. ¶ Cura icte-
ricie sinthomatice vt ex predictis ostensum est due
res. prima est causarum ablatio. secunda est ipsius alte-
rationis cutis fede facte ad naturalem permutatio.
Primam rem complet proprie: que causas debilitatis
cistis et splenis attractiue auferunt. Causas quoq3
debilitatis sequestratiue epatis et venarum: siue
sint de genere male complexionis compositionis solois
vel apostematis quorum omnia in cura epatis et splenis ma-
dita sunt. Inquit autem Abo. si fuerit causa ictericie in
epate et felle curetur cum regimine predicto in debilita-
te epatis. nam cura ipsius fellis est illa vel eadem quod
opilationes pororum cistis fellis aperiunt causam ca-
rum auferendo quecumq3 sunt que omnia superius in cu-
ra opilationis epatis et splenis vbi nota fecimus.
Et ex proposito in cuscute que fellis opilationem
aperit et epatis: et etiam omnia amara que quod aperiunt
et abstergunt curant ictericiam. ¶ Dixit Aboa:
ex conuenientibus attenuatorie et siccitate quam
significat corporis ariditas est administratio le-
nificantium et subalterantium coleram sicut muci-
lagines et sicut sebesten et similia cum oleo
amigdal. Si vero fuerit ex nascentia vel alicu-
ius in extremo quod sit cura. si vero fuit ex apostemate
cura est cura illius. In coartatoria assimatur est
ex melioribus medicis ictericie. Et debilior ista
est in qua opilatio est in meatu colere. ¶ Et quan-
do cum opilatione est febris. tunc atriplices: sunt boni

valde quondã sunt aperitiui ⁊ extinctiui. ⁊ si-
militer radix lactuce de qua sumãtur.ʒ.ij.cũ
melle.⁊ similiter aqua cuscute endiuie lactu-
ce ⁊ mirti cũ rotulo cassiefistule et oleo amig
dalarũ dulcium ⁊ amararũ. ¶ Et ex approꝑ
atis in opilatõe eius ẽ reubar.aperikon capi
li veneris olibanũ:rubea tinctorũ ali partes
equales de quibus detur.ʒ.i.cũ aqua feni.gẽ
tiane aristologie costi polij cẽtaurce ⁊ silium
si nõ sit fe.. Serapio ait:⁊ confert in hac spẽ
ictericie vomitus. fortasse.n. aperitur opilo
pp motũ eius impetuosũ. ¶ Clisteria quoq
ex polipodio epithimo ⁊ ibimo in nigra ⁊ ab
sinthio endiuia malua ⁊ violis in citrina ⁊ ea
que malã epatis cõplexionem calidã ł frigidam
valde alterãt ⁊ permutãt:q etiã supra ĩ cura
ipsius diximus vel tocius corporis ⁊ mẽbro
rum cõplexionem malã calidã adurentẽ que ibi
dem etiã retigimus. ¶ Et ex eis prope ẽ bal
neũ vniuersi corporis cũ aquis dulcibus ex
frigidis molificãtibus ⁊ rarefacitẽtibus non
stipticis que dẽpstando poros.inflamãt:quã-
lia sũt viole malue lactuce arriplices melli-
lotum coriandrũ solatrũ acetosa ⁊ similia
¶ Et ex eis ẽ alterare epar cũ ceroto vł epithi
mate de sandalis. Et cũ sirupo de ẽdiuia tro
ciscis de cãphora de seminibus cõibus ⁊ frigi-
dis. Et electuarijs diarodon ⁊ trisandal.et
cũ seminib⁹⁊ succo frigidarũ herbarũ ⁊ alijs
frigidis aperitiuis appropriatis que superi⁹
dicta sunt. Et alterare etiã cor cũ frigidis ap
propriatis supra in cura ipsius enarratis.ait
enim. G.cũ cor ⁊ epar ẽ frigidũ totũ corpus
frigidũ erit. Et vrina rectificabitur ⁊ icterici
a cessat:vel que frigidã cõplexionem tocius cor
poris mortificãtem alterãt ⁊ calefaciũt ⁊ etiã
epatis q sũt ex calidis enumeratis ibi in cura
epatis interius ⁊ exterius approximandis.
Oportet ãt ne subito approximẽt sꝫ paula-
tĩ ⁊ cum caliditate nõ superflua adustiua: et
taliter approximata calorẽ naturalẽ debilẽꝫ
existentem in eis resoluunt. ¶ Regimis quoq
rectificatio in cibis ⁊ potibus ⁊ alijs nõ natu
ralibus rebus sit ita ꝙ in contrariũ vertatur
dispõni materie ⁊ membrorũ habentiũ ipsam
generare. Et caro ericij ẽ iuuatiua valde pp
fortitudinem prouocatõis mundificationis ⁊
cõuenientie sue ad epar. Et ex regimie lauã
te fel ⁊ remouente putrefactionẽ eius ⁊ ſgro
sante illud quod ẽ in eo. Et est vt cibetur ĩ fri
gidis pane nõ azimo sale trito ⁊ endiuia plu
rima.vij.diebus. ¶ Et si quidem sit a cã ve

nenosa cura est ea ⁊ cũ hijs que supra in cura
egritudinum cordis ex simili cã [illegible]
Ra.ãt dixit cũ ãt ad me veniret [illegible]
fuit a tiro ⁊ cũm passionis narraret [illegible]
tiriacã assumere:qua supra in [illegible]
ĩ naturalem redijt colorem. ¶ Post ipsũ ã
dixit Abo.bibat patiens aquã [illegible]
cianorũ granatorũ succũ endiuie [illegible]
carũ mucilaginũ ⁊ berberis ⁊ [illegible]
est infrigidatio cum virtute [illegible]
Et in ipsa iam expertus sũ cũ [illegible] in prin
cipio ⁊ proprie cũ venenũ ẽ [illegible]
lac assidue cũ oleo amigdalino. ¶ Et ex regi
mine conuenientie ⁊ comuni [illegible]
cũq cuius pmissa est cura. Et est [illegible]
prouocatione fluxus ventris ⁊ [illegible]
fortatione nature. Inquit. [illegible]
vij.mala nisi cum de vẽtre [illegible]
exierit. Abo.quoq dixit ictericiam [illegible]
la nisi succurratur fluxu ventris [illegible]
naturali ⁊ natura sit fortis. [illegible]
ratione indiget quẽ admodũ de [illegible]
in pleuresi ⁊ vomitu in [illegible]
vero crecica sit diminuatur nature. [illegible]
ipo.ea quorum crisis fit aut facta [illegible]
re oportet neq nouũ facere [illegible] ¶ Se
cundam rem cõplent que mauni [illegible]
in poris ⁊ substãtia cutis [illegible]
⁊ abstergũt ⁊ lauant. ⁊ sic ipsũ secundũ [illegible]
ralem colorem diminuũt. Quorũ quidã [illegible]
silam complentia a proprietate:quedã a cõ
plexione:a cõplexione resolutionem cõplẽt [illegible]
citia temprata fricationes ⁊ prope [illegible]
oleis ex resoluentib⁹ materiã [illegible]
est camomilla ireos:⁊ ppie [illegible]
prouocãtia que in cura [illegible]
Abstersionẽ complẽt vnctiones [illegible]
prope ex acetositate citri:aqua [illegible]
melonis:⁊ aqua cucumeris ⁊ aqua [illegible]
aliorũ abstergentium fructuum [illegible]
ł calidorum si nõ adsit:quorũ [illegible]
tione ĩfra faciem⁹ annuente [illegible] ¶ Tertiã
nẽ complent balnea naturalia [illegible]
ex aqs dulcibus ⁊ decoctiõe [illegible]
buli endiuie capil.veneris:cuscute [illegible]
mitũ in citrina. ¶ In nigra vero [illegible]
thimo boragine ⁊ buglossa fene ⁊ [illegible]
mixta cũ veris:q:verũ [illegible]
nei os vt sumatur aqua decoctionis [illegible]
ceraminũ. Ms.i.que decocta sit in [illegible]
aro cum.v.vel.ij.aque:⁊ sit cum vino [illegible]

nō sit fe. si vero adsit sola bibatur. Et sic aq̄
eusente cum se. apij ꝛ çucharo tabarzet. si bi
batur ex ea sacratat. i. est iuuatiua valde. ve-
rum particularia balnea seu lauatōes sunt
conuenientia oculis ꝛ citrinitati ipsorum cū
superfluit cum sit eis nociua. Et sint cum aq̄
feni. celidonie vsnee rute: vel cū aqua tribu
lorum ꝛ memithe solatri coriandri et fructuū
frigidorum habentium virtutē abstersiuā iā
dictorum ꝛ submergātur etiam oculi in ea.
Et ex conuenientibus eis ē sternutatio pro-
uocata secundū diuersificatem dispōnis cum
calidis vt ē succus foliorum nasturcij prassij
āt ciclaminis sicut ē vel coctum vel infusū ī
lacte mulieris: deinde in mane expressum āt
succus radicis rafani vel folioꝝ eius: vel cū
parum calidis vt ē succus sicle: vel cum suc-
cis frigidis vt est succus semperuiue: ꝛ ace-
tum ipsum qd̄ sugitur naribus ꝛ tenetur ho
ra vna. Et stet infirmus in pila balnei: quō-
niam ē bona curatio: motu. n. coleram de oculo
excutit: ꝛ per nares deriuando educit dic̄. S.
¶ Complexia vero a proprietate sunt vt su
mantur nucis cipressi. ʒ. ij. cassie lignee. ʒ. iij. et
bibantur cum vino antiquo: ꝛ deinde abluat
quoniam mingat ictericiam. ¶ Item suma-
tur fel vrsi cum vino: aut de. cornu ceruī. ʒ. ij.
aut pulueris sulfuris: ʒ. ij. ¶ Et ex eis que
laudantur est vt sumatur in potu cum vino
de lūbricis terrenis exiccatis: quoniam ipm̄
mundificant statim. ¶ Et ex expertis est: vt
dentur radices acetose ꝛ stet paciens ī sole ꝛ
ambulet in ipsa hora vna donec calefiat ꝛ su-
dat. deinde sumat in potu decoctionem capi
lis veneris rubee tinctorum ꝛ mente. Et sic
si bibatur post balneum confert valde. ¶ Et
ex solutiuis proprijs est: vt perforetur colo-
quintida ꝛ expellatur illud quod est in ea: et
repleatur vino ꝛ bulliat super prunas: deide
coletur et bibatur. ¶ Sirupus in materia e
patis calida siue refrigerans epar et mēbra
supercalefacta audaciam fellis et acumē co-
lere extinguit et omnes morbos febriles. Et
releuat infirmum ab ethica ꝛ ictericia citrina
si xp̄us voluerit sanator omnium languorū.
℞ecipe berberis florum boraginis: cicoree:
seminis portulace: scariole: lactucarū papa
ueris psilij conquassati ī aqua frigida epatice
añ. ℥. i. plantaginis pipinelle semperuiue so
latrī ana. ℳ. s. succi epatice: succi cicoree:
scariole siluestris ꝛ domestice: succi sempui-

ue: succi apij depuratorum: añ. ℥. iij. spodij sā
dal. añ. ℥. iiij. seminum comunium mundato
rum. ℥. ij. camphore. ʒ. i. çuchari lib. ij. aceti. ℥.
iiij. dosis. ℥. ij. in aurora cum aqua frigida. ca
ue ne sit infirmus cum opilatiōe epis ꝛ sple-
nis ꝛ senex ꝛ debilis stomaci. ¶ Alexandri:
sirupus vtilis habentibus epar supercal. fa
ctum ꝛ coleram exuberantem in felle extin-
guit et mundificat. ¶ Recipe succi endiuie:
succi plantaginis: lupuli: fumiterre: añ: lib. i
ij. depurentur ꝛ bulliant: aque fontis in q̄bus
resideant reubarbari. ʒ. x. spice nardi. ℈. i. s.
per duos dies: ꝛ bulliant deinde vsq̄ ad con
sumptionem lib. iiij. deinde coletur ꝛ aque çu
chari lib. i. et sirupentur. dosis. ℥. ij. cū aqua
frigida. ¶ Sirupus ex inuentione nostra
ad epatis materiam nociuam vt expellatur
mundificans epar ꝛ maliciam fellis per vesi-
cam extinguit audaciam colere fugat febres
omnino rectificat effigiem citrinitatem ocu-
lorum ꝛ ictericiam ex caliditate inflamante:
ꝛ vrente eo q̄ membra que sunt radix egritu
dinum rectificat si xp̄us voluerit. Omnia. n
velut deficiente igne deficiunt ꝛ velut pluui
a deficientibus nubibus euanescent si modi
cum sua quiesceret influentia. Recipe capil
veneris scariole siluestris: portulacarum sco
lopendrie: eupatorij: lupul. saxifragie epati-
ce: radicis ꝛ foliorum cicoree ꝛ florum radicis
apij: feniculi: basil: spagi: ꝛ semperuiue: ta-
marindorum: rubi: vuarum cū teneritate sua
alkekengi vel: nenufaris: solatri domestici:
añ. ℳ. s. seminis coriandri: portulace apij. fe
niculi anisi subtilissime puluerizatorū: añ. ʒ. ii
ij. florum boraginis violarum: psilij prepara
ti rosarum: añ. ʒ. iiij. sandali vtriusq̄ calami a
romatici: spodij: masticis: añ. ʒ. i. succi plāta
ginis depurati: succi fumi terre: succi apij suc
ci artemisie succi pomi acetosi: succi scariole:
et pomi terranei perfecte depuratorum: añ:
ʒ. iiij. reupontici. ʒ. iiij. reubarbari electi. ʒ. i. s.
camphore. ʒ. i. spice. ʒ. s. çuchari lib. iiij. aceti s-
fecti in musco. ℥. iiij. dosis. ℥. i. vsq̄ ad. ij. cum
aqua cicoree vel lactis caprini in mane.
¶ Ypocratis sirupus vtilimus epati inflama-
to ꝛ possessori opilationum venarum. Reci
pe florum: tamarisci camepitheos berberis:
añ. ℥. i. endiuie epatice: scolopendrie lupuli.
apij: ana. ℥. i. aristologie. ℳ. i. sandali albi
ꝛ rubei: añ. ℥. i. çuchari lib. ij. eusente absinthij
añ. ℥. i. s. Fili⁹ çacarie. mod⁹ empli refrigerāus

epar īflāmatū ⁊ fel ⁊ colerā ʒ. ℞ecipe sādali
ʒ.iiij. sēperuiue trite ℥.ij. farie ordei ℥.ß. ma
sticis ʒ.i. albuminis ouorum triū: cāphore
ʒ.ß. olei ro. ⁊ aque ro. succi solatri succi berbe
nerāñ ʒ.ij. aceti ℥.i. applicentur per mixta be
ne a tertia vsq ad vesperas ¶ Sirupus su
dei. ℞ecipe succi endiuie succi absinthij suc
ci eupatorij ana lib.i. depurētur ⁊ addatur zu
chari lib.i. aceti radicū ℥.ij. Et aromatizetur
cum vtriusq sandali spodij añ ʒ.ij. spice ʒ.ß.
valet ictericie citrine ⁊ nigre ex adustione: et
opilatiōe expertū ē. Similiter si fiat ex suc
co rostri porcini. ⁊ si pmittatur cū aceto albo
ē efficax ⁊ expertū ¶ Grecus medicamē ma
gnū in egritudinibus diuturnis epatis icte
ricia nigra ⁊ egritudibus flatis salsi ⁊ lepra.
℞ecipe fumi terre se. lapatij se. absinthij sca
biose: añ ʒ.viij. emmiū mirabo. sine ossib⁹ añ
ʒ.v. ieralogodion succi rosa. añ ℥.i. thimi epi
thimi sene: añ ʒ.vi. reuapontici ℥.i. mane pl
pe cassie tamarindorū: añ ʒ.iiij. reubar. boni
⁊ reusenūañ ℥.i. conficiātur. ¶ Sirup⁹ ℞e
cipe lacte spodij añ ʒ.i. spatane ʒ.i. polipodij
andisi: añ ℥.i. eupatorij epatice ana. M. ß. do
sis ℥.ß. cū aqua lactis caprini. ¶ Vnguentū
refrigerās epar acumen fellis ⁊ fe. [illegible] ma
gnas. ℞ecipe assungie porcine recentis qñti
tatē: quā volueris laua eā cum aq calida deci
es ⁊ octies cū frigida postea pistetur: ⁊ cū ea
incorporentur rosarum ℥.i. sandali vtriusq
spodij: añ ʒ.iiij. reubar. ʒ.iij. spice ʒ.i. cāphore
ʒ.i. cere albe ℥.iiij. olei rosarū succi sēperuiue
añ ℥.iij. coquantur cum facilitate. deinde co
lentur: ⁊ permitte cōgelari: ē maxīe efficacie
vbi oportet: ¶ Inquit experimentator ma
gnus. Succus epatice cū albumīe ouorū
agitato mixtus per decem dies in ieiunio as
sumptus curat discrasiam epatis ⁊ fellis ca
lidam ⁊ ē efficax et appropriatus in ictericia
si xpus voluerit. ¶ Inquit Thesaurus. ℞e
cipe succi semperuiue depurati ptes .x. mell
partem. i. aceti partē ß. ⁊ bulliāt ad ptem mell
Ius serpentis vt supra de cura opilationū
epatis posit⁹ ē expertum in vtraq ictericia: ⁊
supercalefactis in epate ⁊ malia fellis nō ex
coniunctione complexionis et substantie qñuis
ad bene esse secundū aliquid faciāt nec substā
tia nec complexione. Scriptum est. n. q tale et
nō quali munitie medicinam largitor bonorū
naturali: sed supernaturali virtute vtraque
celesti ⁊ elemētaria sicut de⁹ creauit: sicut que
dā ē nobilissima in rebus virtus nō natura
bac: sed altera natura. nā ignota nō de natu
ris que sunt sub sole: sed [illegible]
stro intellectui ignote ¶ Abo. [illegible]
simbio curat ictericiam [illegible]
stomacum: ⁊ camomilla ⁊ keker g aqua [illegible]
citonia cuscute lacha: ⁊ sirupus de [illegible]
citica cum aceto: cassiafistula [illegible]
⁊ succus ro. curat eam: ⁊ albe ras reubarba
⁊ aloes cum aqua lactis caprinū vel [illegible]
rum. ¶ Idem decoctio poli [illegible]
ictericiam nigram lilium indū [illegible]
prohibet ictericiam nigrā et splenem. Et al
sa administrata cum [illegible]
rum camedreos camepiteos [illegible]
ricie nigre. Succus caulis [illegible]
sis. succus radicis pentafilon [illegible]
nestre ⁊ radix peonie et sirupus et de com
positus est efficax et expertus [illegible]
erit: scolopendrie ōs spice ⁊ tere [illegible]
ferunt ictericie ex opilatiōe ⁊ [illegible]
so ⁊ vino albo. Aqua foliorum [illegible]
opilationes epatis ⁊ remouet [illegible]
barbarum agaricum ⁊ aloes ¶ [illegible]
pionis medicina solutiua que [illegible]
riciam. ℞ecipe scamonee aloes [illegible]
atriplicis: añ partes equales [illegible]
in potu ex eis ʒ.i. cum aqua [illegible] ¶ [illegible]
medicina solutiua ad ictericiam [illegible]
bilis. ℞ecipe scamonee ʒ.iij. mirobolani
citri ʒ.vi. succi eupatorij [illegible]
lentur: ⁊ detur potio ʒ.ij. ex ea [illegible]
charo ¶ Serapio medicina [illegible]
riciam nigram experta et certa. ℞ecipe
ci ciclaminis ʒ.iij. aliās ℥.i. Et [illegible]
zuchari ⁊ decoque [illegible]
detur in mane. ¶ Item [illegible]
incepitōem idropisis ⁊ datur cum [illegible]
larum vel aqua casei: et si [illegible]
aqua solatri et endiuie et volubilis. [illegible]
succi eupatorij rameci croci ana [illegible]
minis cuscute: ana ʒ.ij. [illegible]
minis citroli: seminis cucumeris [illegible]
tulace scamonee antiocene [illegible]
ana ʒ.i. terantur ⁊ cribelentur: detur [illegible]
ex ea aureum. i. cum eo: quod videtur [illegible]
bus predictis. ¶ Sirupus ex [illegible]
stra ad epatis inflāmationem [illegible]
mit et eius furorem in cisti extinguit [illegible]
tocins calefacta infrigidat febres [illegible]
diuturnas ⁊ abluulat ⁊ ictericiam [illegible]
nat si deus voluerit. ℞ecipe succi endiuie
succi lupuli. depuratorum ana libram [illegible]
succi apij. succi absinthij Et eupatorij [illegible]
ci boraginis depuratorum: ana libr. [illegible]

ꝛ bulliāt ī eis permixtis. v. radices eōes rosarū ī acetoꝝ añ. ℥. i. lactucarū porulacarū papaueris endiuie añ. ℨ. s. eupatorij. ℈. i. coquāt ꝛ colētur cū expressiōe: ꝛ colatur addāt ꝛuchari lib. ij. aceti ꝑdictarū radicū ꝛ succi granatoꝝ mugorū añ. ℥. iij. ꝛ in pecia rara bulliant sādali veriusq; spodij añ. ℨ. ij. ꝛ: q̄dā addūt cāphore. ℨ. s. dosis. ℥. ij. cū tepida in auroꝛa: ꝛ premittaꝛ flobotomia si expedit. ¶ Deīde fint to sirupo mistreꝛ īfusio reubar. ℨ. ij. s. ī aq̄ casei fructuū vel succi rosarū ꝛ altereꝛur epar cū sandalis cōibus et succo ēdiuie. deīde balneū temperatū dulcis aque intret: ꝛ seruato bono regie liberabitur si xp̄us voluerit: qui cū tali regie liberaui multos: ꝛ est expertū.

¶ Incipit ꝑticula q̄rta sectōis ꝑme q̄ ē ð medicis egritudinū mēbroꝝ expulsiōis ꝯtinēs summas. v: sūma ꝑīa de medis egritudinū mēbroꝝ deseruientiū expulsiōi sup̄fluitatis sicce vt īestinoꝝ ꝛ ani cōtinēs capitula decem.

Explicauimus huiusq; sermonē ī medicis egritudinū mēbroꝝ nutritionis q̄ ad tertiā spectabāt particulā sectionis ꝑme. temp⁹ ē: vt afferamus illā ad eius particulā q̄rtā: que erit de medis egritudinū mēbroꝝ expulsionis: ¶ Sciēdū ꝓut retulit falco q expulsio superfluitatib⁹ ꝓpie debeꝛ tāq̄ corpori ī vilibus. ¶ Circa quā. ¶ S. sumus medicoꝝ in quā. Et quia ex necessitate cibarijs superfluitas insequitur: organa ad euādā eā: ¶ Nā constituit eisq; virtutes īposuit: quib⁹ mota alia quidē attrahūt: alia nutriuntur: alia vero expellūt superfluitates. ¶ Attrahūt vero splen cistis felleā ꝛ renes vt ī ꝑmo capitulo sume tertie ꝛ q̄rte precedentis tertie particule dictū ē. Nutriuntur vero splen ꝛ cistis fellis: sicut dictū est in sūma precedenti: vbi de eis diximus. Expellūt superfluitates intestina: vesica ꝛ vie vrinales. ¶ Triplici āt existēte digestiōe ac triplici superfluitate que illā insequitur necessario sicca. ī. humida ꝛ vaporosa. ad expulsionē sicce taliter apꝑdītio nominate: q̄ digestiōni ꝑme stōaci insequitur: constituit ꝓpe ꝛ ꝑncipaliꝛ natura intestina. vi. numero tria gracilia ꝛ tria grossa cōtinua ī se ipsa īcipiētia a fūdo stomaci ꝛ ꝓtēsa vsq; ad postremū fictꝛ longa circūuoluta īuolutōibus pluribus: ligata dorso ligamētis strigentibus ea q̄bus adueniūt arterie vene ꝛ neruī ꝑximi tāq̄ sensu plurimo indigētes. ¶ Cōposita ex dupli ci tunica neruosa solida ne rumpantur a superfluitatibus trāseuntibus habētē tria in se villoꝝ genera quoꝝ latitudiales in īteriori tunica sūt situati: ī exteriori alijs situatis. Inquit. n. G. ꝛ ola. s. organa videbis secūdum villos mota. Et ꝓꝑea vniuscuiusq; quidē itestinoꝝ totū di. ī. latitudiales secūdū alterutrū tunicaꝝ īuoluti sūt. qui circūtrahūtur. n. solum attrahūt nihil. Et sua circūuolutōe retinēt magis q̄ ꝓpria virtute quoꝝ tria superiora gracilia intrīseca supꝑficie sūt fulcita hūiditate mucillaginosa. tria grossa īferiora pinguedine nea moris ꝛ discurrētibus sup̄fluis cōfūdantur. ¶ Primū ipsoꝝ vocatū ē duodenū q̄ lōgitudīs. xij. digitoꝝ ī rectū exiēs a stomaci fūdo cui cōtinuaꝛ. cui⁹ officiū ꝛ iuuamētū ē vt sit porta īferioris meatus stōaci: ꝛ eo clauso teneaꝛ cibus ī stōaco donec digeraꝛ ꝑfecte ꝛ sic cib⁹ ꝑ meri ī stōacū ore aperto trahiꝛ: ita eo aperto expellaꝛ ꝑ eū de stōaco ad itestina: alia gracilia cōtinua ipsi. ī. ieiunū ꝛ ileon q̄b⁹ multiplīr īuolutis teneaꝛ donec meseraice eis affixe multe traxerīt eis succū ad epar cui⁹ sunt manꝰ aliter āt corp⁹ sēp appeteret vt gulosū donecq; si q̄d dimittī a digōe ī stōaco hūit cōpleaꝛ ꝑ virtutē ei⁹ mediātib⁹ meseraicis ab epate venietē ꝛ sua ꝑpa cōplōe q̄ ē sicis ꝓpꝛ fōdi stōaci. ¶ Et q̄ maxie tales vene sūt affixe ieiuno a quo maxie attrahēdo ip̄z ieiunū a viscositate cibi dimittūt ꝛ a grosso feculēto ī. āniente ipsum colera rubea illi transmissā: ꝑ felleum porum a cistique excitat expulsiuā: dictum est ieiunum. ¶ Ileon aūt iuuamentum est idem: licet ab eo minus trahatur q̄ a ieiuno plus tamen digestio fit in eo q̄ fiat in inferioribus grossis: que ab ea etiam non euacuantur: sicut nec a venis eparis venientib⁹ ad ea propter suctionem: licet modicū sugāt: ꝛ ab eo passio iliaca dicta est. ¶ Inquit eīm Galienus multis modis sortiuntur nomina vt a membro et huiusmodi. ¶ Intestino vero ileon continuantur alia tria grossa quoꝝ officium generale est preparare feces cōpellere ꝛ exiccare sicut trium gracilium generale officium est cibum a stomaco missū conterere donec meseraice traxerint eius succum dimittum digestionis supplendo. ¶ Hoꝝ ꝑmū dictū ē monoculus: q̄ vnū habens orificiū ꝑ quod cibū a superioribus gracilibus recipit ꝛ si q̄d ī eo sit īdispositū suctiōi ꝓp̄ īdigōēz stomaci ꝛ supioꝝ intestinoꝝ derinēdo ipsū

ꝯtrã in eius ꝯcauo tãq̃ ĩ bursa decoq̃ndo p
fectius vt aptũ faciat sucũ ĩ meseraicarum ĩ
alijs ĩtestis grossis ĩferioribus affixarũ: lꝫ il
la sit pauca quarũ proportio ei⁹ ad intestina
alia grossa ẽ sicut proportio stomaci ad supi
ora gracilia. Et ppea situs eius ẽ ad posteri
ora ꝛ declinãs ad partẽ dextrã vt virtutis e
patis oportune recipiat influẽtiam qḋ vero
eis ĩdispositũ ẽ illi pparat vt conuertat ĩ fe
cẽ quã post modũ p idẽ orificiũ expellit ad in
feriora ꝛ plurimũ ad cõsũptiõeꝫ stãtis ĩ eo ag
gregari per indigẽis modũ lũbricos ꝛ serpẽ
tes ex ipso corrupto gñat paucos cũ numero
ꝛ quãtitate sic.n. iuuãt ad ipsi⁹ cõsũptionem
nec nocẽt q̃re corp⁹ raro ẽ sine eis. ¶ Et ex
eius iuuamẽtis ẽ vt colligat feces ꝛ paulatĩ
subseq̃nti ipsũ.s. colon emittat vt exiccent et
cõpleant ĩ eo atq; aggregẽtur donec expellã
tur a natura grauata ꝛ melius cõprehenden
te totũ cõuinctũ q̃ dispẽtũ. si.n. sitiance ex
pelleret ad ĩtestinũ colon ꝛ sit ventrẽ oẽs ti
meret eũctus collice pp multitudinẽ opilan
tẽ. Et hoc intestinũ digni⁹ ẽ vt descẽdat ĩ bur
sã testiculoꝝ alijs pp rupturaꝫ inguĩs seu si
phac cũ nõ sit alligatũ mesẽterio per mese
raicas vt alia ĩtestina imo pẽdens ab alijs si
cut bursa oblonga. Huic.n. ab ĩferiori parte
continuat aliud grossũ intestinũ vocatuꝫ co
lon. Cui⁹ iuuamẽtũ ẽ feces exiccare et ꝯplere
ꝛ aggregare vt dictũ ẽ: ꝛ ab eo dicta ẽ collica
sicut iliaca ab ileon. Et hoc ĩtestinũ cũ elon
gat a monoculo declinat ad ptem dextrã ꝓ
pinquã epati: deĩde ad ptẽ sinistrã descẽdit
ꝛ ptransiẽs splẽn ꝯcauat quia pp in grossicie
splẽis ventositatis exitus prohibet̃ vbi vero
cõprimitur super ipsũ: deĩde redit: ꝛ declĩat
ad ptem dextra propĩquã epati descẽdẽs ad
posteriora: ꝛ tunc cõtat renib⁹ ꝛ vijs vrine: q̃
re ĩ lapide renũ cũ aggregat̃ ꝛ descẽdit cum
vrina accidentia accidũt collice pp cõpassio
nẽ ex colligãtia ꝛ viciniate. ¶ Et illic conti
nuatur cũ recto: quod ẽ postremũ ĩtestinorũ
ĩ rectũ procedẽs vsq; ad sicutri cui sui extrẽi
tas ĩpla continuat̃ ꝛ in suo processu substen
tatur pp dorsũ alhari. Cuius iuuamentum:
vt dictum ẽ est fecis expulsio ad exteriora: et
vt sit facilis fuit in rectum positũ ad cui⁹ ex
pulsionem adiuuant lacerti ventris almirac
octo numero secundũ. G. Et lacerti qui sũt
ĩ ipsis preter quasdam extremitates ipsorũ
ꝛ aliorum eue sunt via cibi vt ẽ guttur: ꝛ ca
put et extremitas que ẽ in sicutri que iuuãtur
lacerto latitudinali illa ad attrahẽdũ hec ve
ro ad retinendũ. ¶ Ex quibus sic pãnotho
miã collectis scire ꝛ comprehendere potes
eorum naturam ꝛ quales et quãte sunt egri
tudines eis accidere possibiles loca quoq; e
gritudinum causas ꝛ modos nec nõ preparã
ꝛ cõia accña insurgentia que omnia sunt lo
ra egritudinum necessario pscienda. ¶ Scie
re ergo oportet q̃ intestinis accidere possũt
morbi cuiuslibet generis scilicꝫ male cõple
xiõis cõpõnis solutiõis continui ꝛ apostemati
verum q: ĩ infirmo cũ sint intestina in profũ
do posita ipsorũ morbi sensu nõ sũt percepti
nec medico nisi ipẽ alterius duorum simpto
matum comunium omnibus doloris.s. ꝛ flu
xus que secundũ. G. suo excessu impãmẽt
naturam substantiã ipsius resoluẽdo et eua
cuando quare medicũ cogũt desistere a cura
predictorum morborum ꝛ vehementie ipso
rũ stare ac fixioni ꝛ permanẽtie eorundẽ q̃
bus egritudinis naturam assumũt egritu
illud idem petentibus pre molestia ꝛ dolore
ne quã sentiunt vt supra in stomaco dixim⁹
ꝛ etiam in corde. ¶ Ideoq; antiqui de egritu
dinum intestinorũ cura agentes moti sunt p
tam illorum duorum simptomatũ nũ pene
trare cura.n. illorum vera est cura predictorũ
quos sequitur morborum. ¶ Secundũ hoc
igitur hec quarta particula quinq; contine
bis. ¶ Prima erit de medicĩs egritudinũ
mẽbrorũ deseruientium expulsioni superflu
itatis sicce vt intestinorum ꝛ ani. ¶ Secun
da de medĩs egritudinũ mẽbrorũ deseruien
tium expulsioni superfluitatis aquose vt rẽ
vesice ꝛ aliorũ. ¶ Tertia de medĩs egritudi
nũ testiculoꝝ ꝛ virge. ¶ Quarta de medĩs
egritudinũ mẽbroꝝ q̃ generatiõi deseruiũt ex
pulsiõi scꝫ atq; fer⁹ de gñe supfluoꝝ sꝫ q̃ et
ĩfletiũ ĩ oĩduo expellẽt. ¶ Quinta de egritudi
nib⁹ mẽbroꝝ ꝛ ptiũ vẽtris ex q̃bus sũt lacerti
vẽtris ꝛ alie coopãtes ꝓdcõꝝ mẽbroꝝ expul
siõi vt. G. dixit. Pma summa ꝯtinet capta. viij.

Cap. pmũ d̃ dolore ĩtestioꝝ ꝛ medĩs eius

DOlor intestinorum ē sensus nociu⁹ eorum ⁊ ē dolorem recipiēs. Nam āt ē in omnibus aut aliquibus. Si in oībus vt totū comprehendat ventrē ipocūdria s. supra ⁊ infra vmbilicum: ⁊ hic aut ē limora ⁊ vī tortio aut ē quietior: ⁊ dicitur proprie dolor ventris qui: si mediocres sint indicāt dispositionem neutralē ⁊ futurā portendunt egritudinem. si vero fortes vt actōem ledant: sūt egritudo. ¶ Inquit. G. tortio quidē ī ventre aut alijs mediocris dolor: āt scōm stomacū: āt secūdū īestinorū aliquod de gn̄e sunt eorū q̄ sūt preter naturā: ⁊ hec sūt egritudinum signa q̄ diu fuerit pui nōdū vero egrotare eta hn̄tes dr̄tur qui nōdū: propter hoc a cōsueta operatōe impediūr ⁊ egritudies eius ista ē ī talibus dispōnibus: ⁊ ppea ī ad aliqd eandē dispōem ⁊ neutrā ⁊ egrā dicimus. Si in aliquib⁹: aut ē circū scriptus in aliquo prticulari loco alicuius quatuor paruū ventris ⁊ tn̄ paru⁹ ⁊ dī punctio: ⁊ ē de genere neutrorum: aut ē magn⁹ fixus ⁊ pdurās ad opa cōsueta impediēs: ⁊ tūc aut ē in grossis ⁊ dī colica proprie a colon aut ē in gracilibus: et dī iliaca ab intestino ileon proprie. horum autē nōium īpositio a nomine ipsorū duorū īestinorum sūpsit originē pp eorū aptitudinem: ⁊ proprietatē īter alia ad hūc ī curendum dolorem sūt. n. strictiora alijs ⁊ circūuoluta cir⁹ uolutōib⁹ plurib⁹ quibus apta sunt repleri ⁊ opilari maxīe superfluitatibus que sūt causa doloris: nō sic duodenū propter eius sit⁹ rectitudinē ⁊ breuitatē et orificiū largū. Nō etiā sic rectū pp eius rectitudinem curitatē oris largitatem ⁊ propīquitatem ad extra. et hec ē diuisio quā dolor recipit a locis sine cāe pcipientis varietate. Alia ē diuisio quam recipit ratione sue essencie ⁊ impulmentis cause et ē quia aut ē pungitiuus: aut grauatiu⁹ aut extensiuus: aut corrosiuus: aut pforatiuus

¶ Cā. n. interior ipsū dolorem impulmens āt ē calida ⁊ acuta ⁊ subtilis ipsorū seperās cōtinuitatem: licet sit raro: ⁊ tūc facit pūgitiuū aut ē frigida grossa viscosa alterās: ⁊ tunc facit grauatiuum: aut est ventosa et vtraq̄ est: plurimū cā eius ⁊ tunc facit extensiuū ⁊ dolorem ventris cōprehendere totū: lȝ hic q̄nq̄ a frigiditate exteriori procedat: aut ē discurrens cum adherentia cū circūuolutionibus īestinorum: ⁊ tunc facit tortuosū seu tortōem aut penetrans inter duas laminas. intestinorum ⁊ seperans inter eas: ⁊ tunc facit pforatiuum ac si viscera perforarentur terrebello: sicut in se ipso paciente collicam. G. sensit: q̄ si sit debilis facit dolorem primum de neutralitatis genere: si fortis collicū et iliacum. Et si quidem sue impulsionis fortitudine multū debilitauerit intestina alterando soluēdo opilando perfecte vt quia fuerit ventositas ⁊ torquens ea grossa ⁊ fixa quē admodū apostema iam factū et confirmatum in eis eū cōfirmatum relinquet si vero nō multū debilitauerit intestina erit in fieri nō confirmatuȝ. Et generaliter aut cā eius erit interior: āt exterior. Et interior: aut est in ipsis intestinis āt ī alijs perueniens ad ipsa propter colligantiā ⁊ comunitatē propinquam absolutam: et nō absolutam. In ipsis existens ē egritudo: quelibet debilitās eorū expulsiuam. s. mala compl̄o mala compōe solutio continui ⁊ apostema. Mala compl̄o diuersa subito alterādo ipsorum naturā dolorem facit qualiȝ a materialis ⁊ plurimū frigida pp proportionem in natura minus vero hūida de se propter debilitatem impressionis. ¶ Mala compositō ē ipsius cā per accidens: nō per se: cum enim dolor sit sensus necessarius nō fiet nisi ex pmutatione grandi fiente a re preter naturam īprimente in organum virtutis sensibilis ⁊ ī naturam eiusque est compl̄o ⁊ vnitas seu ɔtinuitas cuius fit permutatio et alteratio in dolore est enim virtutis sensibilis tactiue cuius dolor ē passio organum pncipale ⁊ complectiuum cōsimile membrum puta neru⁹ secundū. G. nō officiale cuius natura est cōpō ⁊ contiguitas proprie et nō vnitas vel continuitas proprie vt Auerois ponit. Ad hoc autem compō ipsa mala nō ē imprimens ⁊ pmutans naturā organi sensus tactus iā dictam cū nō sit illi contraria sicut ē mala cōpl̄o ⁊ solō quibus mediantibus res alterās ⁊ soluenq̄ īprimunt in illam ⁊ si res imprimēs malā compōem ī mēbro cōposito soluat ei⁹ compōem ⁊ sic īducat dolorem illud tn̄ nō erit q̄ cōpōne soluat q̄ est eius natura propria. sed vnitatem ⁊ continuitatem que secundū auero. ē propria natura membri consimilis qued ē organum sensus et sic per accidens faciet.

¶ Ex quibus concludendum q̄ mala cōpositio per se nō sit cā doloris: tum quia ei⁹ pmutatio dolorem non causat: tuȝ quia ipa nō īprimit nec pmutat naturā organi sensus per se cui⁹ pmutatō doloris ē cā. Per accñs āt mala ɔpō fit cā ei⁹ dupl̄r puta q̄ sit ī eis opil̄o. pmo rōe sue cāe replētis ⁊ opilāt ei⁹ receptaculā atq̄ viā, phibētis expulsione, put specia

ad pñs que potest multipliciter pstare dolorẽ
Aut quia sit stercus durum siccũ grossum: ꝛ
multum quod extendendo dolorẽ īprimit: aut
humor grossus viscosus ꝛ multiplex infrigidã
do ꝛ extendendo inducat dolorẽ. ¶ Aut la
pis aut vermes multi ꝛ grossi ꝛ cõglobati q̄
extendendo ꝛ pũgendo dolorẽ inducũt: aut
apostema quod alterando ꝛ soluẽdo dolorẽ
prestat: ꝛ sic coartatoria sit nõ carnosa nec ve
nicosa aut attenuatoria: ꝛ eorum pros ꝯstrin
gendo ac cõprimendo dolorẽ pstans vt est ad
iacentia membrorũ vicinorũ cõprimentium vt
splenis proprie apostemati ꝛ indurati: ꝛ sic
epatis et lacertorum almirach: aut ventosi
tas circũuoluendo ꝛ torquendo opilans ꝛ p
consequẽs replendo ꝛ extendendo ipsa faci
ens dolorem cõsideratione aliarũ superflui
tatũ ex ea retẽtarum que cã doloris esse pñt
Solutio cõtinui eorũ naturã mutans soluẽ
do dolorẽ facit per se. licet oñdat contrarium
dicẽs q̄ cũ dolor sit sensus nociuus a cõtra
rio impssore nõ sentitur: nisi p cõplexionẽ mẽ
bri naturalẽ nõ integre permutatã. si enim es
set integre pmutata nõ sẽtiretur. Impressor
aũt cõtrarius cõplexioni naturali erit mala cõ
plo alterans cõplexionem naturalẽ vt est mala
cõplo seu qualitas nõ solutio continui vt di
xit. G. ꝛ etiã auicena confirmauit. ¶ Cui
falco rñdit. d. q̄ si solutio cõtinui seu soluens
continuitatẽ in q̄tũ huius non sit cõtrarium
ipmẽs in naturalem cõplexionem mẽbri: est
tamẽ impmẽs in vnitatem ipsi etiam natura
lẽ ambe sũt enim naturales ei secundũ eũ. ꝛ
proprie vnitas ꝛ cõplo: scilicet secũdũ. G. vna
sit cõio ꝛ alia ppa ꝛ ambe a se luent q̄si insit
pmutate. sic. n. inuicẽ ĩ mẽbro consisti sunt cõ
iũcte q̄ mutata vnitate seu cõtinuitate statĩ
inducit mala cõplo: ꝫ nõ econuerso sequitur ꝛ il
lud qm̄ solonem cõtrario cõitat sequit q̄ ocur
sus alterius coloris ꝛ spũs q̄ male cõplonis
ẽ cã: q̄re solutio continui cã p se erit doloris:
ꝛ maioris q̄ mala cõplo quod etiã sensus de
clarat cõtra quẽ nulla rõ valet: sicut ga. ꝛ ari
stoteles dixit. Et cũ solutõs eorũ cõtinuũ ẽ ali
qua ex pdictis puta hũoꝝ acuit ĩ mult vẽto
sitas vermes ꝛ lapis ĩ intestinis generat: vt
recitat. G. Et vidimus nos quẽdã puerũ emit
tẽtẽ pses lapides grossos sic nux ꝛ plꝫ p anũ
nõ tã magnos p virgã cui ꝯpulerũt valõ mel
lones: ꝛ mirũ q̄ sine dolore: ꝫ ĩ lapide intesti
noꝝ maior dolor sit sic etiã generatio maior et
illud pp cõplonẽ amplitudinẽ mẽbri ꝛ vacui
tatis eius. Apostẽatio aũt cãe ꝛ mõi supius dcẽ

sunt. ¶ Cã aũt ei ab aliis pueniẽs ad ipsa: [illegible]
ẽs cũ cõitate nõ absoluta. absoluta: ꝛ ppe
ẽ vt cũ a superiorib intestis ꝛ stomaco aliis [illegible]
tarũ cãꝫ ad ea puẽit seu mittit aut fluxu
ab epe ꝛ splene aliq̄ ex illis inmittit eis: vel
plurimũ colera ru. vel flãma a spũalibus vn
eis sanies mittit ab vlceribus pectoris pul
monis per venã magnã extensã supra dorsũ
mediãte epe: ꝫ illud litrato aut a cerebro [illegible]
ĩ catarris aũt a toto corpore vt ĩ [illegible]
[illegible] facitiua ꝛ se. dissoluitur [illegible]
lutã ꝛ ẽ [illegible]
bũtes lapides ꝛ strãgiriã [illegible]
mo ꝛ tetano aut ad siphac [illegible]
dũt ĩ bursã testiculorũ. ¶ Extrinsecus cã
aer frius vel pestilentialis ꝛ [illegible]
nalis balneatio ĩ aqua frigida [illegible]
fro. potus aque frigide [illegible]
rũpentis ꝛ pcipue ĩ [illegible]
proprietate hũt facere collicã vt [illegible]
pira imatura: fruct pontici ꝛ [illegible]
potus aq̄ frigide super ipsos [illegible]
ꝛ stipticis: ꝛ cãus sup vẽtrẽ [illegible]
ꝛ scindẽs. Sed spãliter [illegible]
vniuscuiusq; spẽi eius generalẽ cãꝫ [illegible]
ꝛ specificat pestilencia. ¶ [illegible]
cã cũ sit calida ꝛ acuta ꝛ [illegible]
colerie aut salsus sua viscositate [illegible]
tẽs: ꝛ sua [illegible]
rupe aũt vermes suis capitibus [illegible]
ea pforãtes ꝛ pũgẽtes aut [illegible]
aũt vẽtositas coartata q̄ [illegible]
ꝛ pũgit: ꝛ oĩum cã quo ad [illegible]
aliqua dicetur ifra. ¶ Et [illegible]
sit frigida grossa ꝛ viscosa [illegible]
aut: vt hũor flẽmatis aut sanguis [illegible]
mẽia q̄ de se dolorem talẽ facit: ꝛ [illegible]
cõuer sil venenũ exacuit ꝛ incendit [illegible]
G. Extensiui tortiui ꝛ perforati [illegible]
sit vẽtositas aũt erit ex pte cãe efficiẽtis [illegible]
materialis: aut vtriusq; vt supra de [illegible]
stomaci dictũ ẽ. Et cã materialis [illegible]
grossus ꝛ hũidus ex gulositate [illegible]
tus aũt cibus: qui sua natura multiplicat [illegible]
vẽtositatẽ q̄re collicã facit q̄ [illegible]
ꝛ sicut potus. Et siccitatis stercoris [illegible]
ei causa ẽ aut ex parte cibi aut ex parte cor
poris. Ubi quia fuerit siccus et paucus [illegible]
ex parte corporis: aut ex causa [illegible]
aut in reliquo corpore. In intestinis per se
per accidens: per se quia sint calida: et [illegible]
naturaliter vel ex frigiditate [illegible]
cõstrĩgẽte caliditatẽ [illegible] q̄bꝫ facit [illegible]

⁊ sta grossam condempsare in lapidem.
Per accñs ãt qr longo tẽpore eã retinuerit ⁊ cã ẽ qr sint fortis retẽtõis ⁊ debilr expulsionis naturalr: aut ex tempore: aut qr sint debilis sensus: aut ex egritudine vt paulsis aut ex media narcotica sũpta. Si i reliquo corpore aut i aliquibus mẽbris: aut i totius habitudine. pmo modo vt cũ fuerit in lacertis ventris debilitatis i cõplone: aut qr ñ fuerit missa colera excitãs ipsa ad expulsionez pp peccatũ in epate cisti ⁊ vijs colere ad itestina aut qr multa vrina fuerit puocata. Inqt.n. ipo.in afo. multa vrina noctu facta modicũ secessũ significat. ¶ Si in hitudine totius vt qr fuerit corpus inanitũ r multe resolõis manifeste cũ sudore r occulte: qr fuerit rare ꝯpõnis aer calidus ⁊ resoluẽs ars coadiuuãs: vt laboriosa i aere calido vt fabilis vitreatis: et seruiẽtiũ in balneo ⁊ in sole vt cursorũ ligõi- gãtiũ remigãtiũ murãtium ⁊ aratoꝝ. Et modus cõis in euẽtu collice ẽ vt repleatur. pmo monoculũ intestinũ fece ⁊ flegmate grosso ⁊ opiletur quod calefactũ a circũstãtiũ mẽbrorũ caliditate r approximatõe auxilioꝝ ⁊ conuersũ in ventũ ⁊ extẽsũz ad inferiora collica ⁊ dolorem forte faciat. Et qñ nõ cũatur monoculũ nõ sanatur pfecte: imo tũc accidit: vt fiat clistere aut euaporatio agitatur materia in monoculo aggregata quare duplicat dolor sicut accit etiã in iliaca maxime. ¶ Tũ.n. clistere intrinat materia in gracilib⁹ cõtenta ad q̃ nõ puenit enema substãtialiter vt.d. G. sed bm virtutẽ agitatur ⁊ cõmouetur q̃re dolor augetur. Et qñz clistere.i. materia mota p ipsũ nõ hẽs exitũ per inferiora superi⁹ expellitur. ⁊ cũ stercore sit p os emittit ⁊ ẽ mortale vt dicit. G. Et qñq̃ i stomaci ore ibibita manet ⁊ facit singultũ. Et quẽ admodũ collica ⁊ iliaca ex alijs mẽbris patientibus accit pp colligãtiã vicinitatem ac comunitatẽ: ita ex eo passio ⁊ nocumẽtũ alijs prouenit membris pp cõitatẽ nõ absolutã ⁊ pmutatõez materie ipsius ad stomacũ ⁊ prope iliace. ¶ Et qñq̃ accit singultus ⁊ vomitus vt dictum ẽ. qñq̃ ad iuncturas dorsi ⁊ alioꝝ mẽbroꝝ articulos ex q̃bus dolor i eis debilis obfuscat⁹ pp collice vehementiã vt dixit ipo. q̃ si sit ex materia ipsius multa extẽsione malũ ẽ. si vero ex pmutatõe ẽ bona. Et qñq̃ fit trãslatio materie ⁊ permutatio ad neruos: ⁊ accit palisis ⁊ qñq̃ ad cerebrũ ⁊ accidit epilia r mania ⁊ tunc prope cũ balneũ approximatã cũatione. Et qñq̃ pp comunitatẽ absolutaz corrũpit epatis cõplonem ⁊ accit idropisis. Et qñq̃ cordis propter vtrãq̃ cõitatem ⁊ accidit tremor eius ⁊ malicia anhelitus ⁊ sudor frigidus ⁊ sincopis ⁊ ẽ malũ signum totũ. Et ex collica ⁊ iliaca deterior ẽ cuius cã est opilatio perfecta ex apostemate: Deinde ex ventositate torquente deinde ex humore. deinde ex fece

Signa doloris ventris ⁊ intestinorũ: quedã sunt rememoratiua: quedã demõstratiua: ⁊ quedam pronostica. ¶ Rememoratiua sũt: que rememorant cãs eius pmitiuas extra corp⁹: ⁊ corpus intrãtes ex potibus ⁊ cibis: qui per naturã ⁊ properatem hñt cõmouere ipsum ⁊ consuetudo etiã eueniendi. Inquit.n. Abo. cã ẽ que pmo est ex qua prouenit inuẽtio dispositionis in corpore humano que ex medici rememoratione ac infirmi relone ⁊ astantium assertione hẽtur. Demõstratiua sunt que p̃ntem dolorẽ ⁊ spes eius declarãt: ⁊ cãs: et generaliter colligũtur ex sensu qui contrarium ipossorem subito percipit in varijs partibus ventris vario modo secũdũ diuersitatẽ cãrum impmentiũ ipsũ vt superius dictũ est

Specialiter autem ex signis proprijs distictiuis inter eas: ⁊ proprie inter collicã ⁊ iliacã oportet colligere illa pp conuenientiã earuz quia error potest accidere inducẽs periculuz ex resolutione virtutis quã ipozrant: ⁊ pphe iliaca. ¶ Unde dicta ẽ ab antiquis: domine miserere. ¶ Inquit Abo. dolor fortis resoluit virtutem ⁊ mẽbra a suis operationib⁹ prohibet. ¶ Cura quod sciendũ qr collica ⁊ iliaca q̃uis i causis generalibus conueniãt pinarijs distinguũtur tamen ⁊ dñt in specialitate ipsarũ: ac ex eis plurima contingentia nec ñ ⁊ in specie doloris i quãtitate ipsius in loco eius i pmutatione illius in excũtium diuersitate ac remediorũ iuuamento. ¶ In spãlitate causarũ nã iliaca plo accidit ex cãis pmitiuis ⁊ extrinsecis ⁊ mala cõplone singuli ⁊ frigida ⁊ a potu aque frigide nõ secundum necessitatẽ ⁊ hoc quia gracilia sunt stomaco magis propinqua: ⁊ etiã ab apostemate accẽti magis ⁊ ab aere pestilentie pp propĩq̃tatẽ ad cor ⁊ stomacũ: quare pmutatur de regiõe i regionẽ ⁊ de corpore i corpus ad modũ pestilentis morbi a tota specie venenoꝝ sũptorũ pp vicinitatẽ graciliũ ad stomacũ ⁊ pp vehemẽtiã virtutis retẽtiue qr strictiora: ⁊ q̃a ad retẽtionẽ gracilia sũt generata potius q̃ ad expulsionẽ. In specie doloris mãi iliaca dolor ẽ magis opilatiuus ⁊ tortuosus pp c⁹ stricturã ⁊ pũgitiuus propter colerã missã ad ca

In quãtitate doloris nã in iliaca dolor ē maior: fm. G. ⁊ acutior. Intestinū .n. ileon ē magis neruosū secundū. G. ⁊ magis principalibus propinquū: q̄re pcipitur ⁊ magis virtutē resoluit: quare fuit perpetratus ē ab antiquis Domine miserere a quo nos liberatur xp̄us: qui oīum ē protector. ¶ In loco nã in iliaca dolor ē supra vmbilicū ⁊ in ypocūdrijs prope In permutatione illius: nã eius materia est maioris pmutationis ad mēbra predicta pp maiorē vicinitatē: ileon ad ipsa ⁊ colligantiā. vnde predicta sequunt̄ icōmoda. ¶ In exeuntium diuersitate: nã ī iliaca egreditur per anū parū vel nihil. vnde. G. ileon ē cū nihil egreditur etiā si acutis clisterizetur sed per vomitū ⁊ illud ē flleumatic̄ q̄nq̄ colericū rubeū: q̄nq̄ viride eruginosū vel prassinū magis: et quãdoq̄ nigrū ⁊ intensū: ⁊ plurimū ventosū cum eructuatōe: ⁊ raro fetidū ⁊ stercorosum q̄ si accidat vt emittatur tale p vomitū nōtatur ferosus alias fetidus. nã os eructuatio anus ⁊ totū ferei corpus est mortale secundū. G. sed illud ē plurimū: vidimus .n. sanari aliquos. ¶ Item in iliaca vrina ē colorata mētū pp dolorē inflãmãtem acutiorē ⁊ q̄nq̄ pp retētionem colere nō mitte ad gracilia pp opilationem accidentem in ipsis: quare redit ad canales ⁊ vias vrine ⁊ tingit. Sudor quoq̄ ī iliaca magis contingit. propter doloris vehementiam in spiritualibus angustiã ipmētem: ⁊ ē frigidior. ¶ In iuuamēto remedior: nam ī iliaca cum vomitu magis fit iuuamentum cum clisteribus minus. In collica vero ceteris equaliter. Considerabis alia signa vel accidentia: nã plus accit ex eā antecedente ⁊ interiori flīca ⁊ ventosa propter frigiditatē grossorū aggregantiū illā: ⁊ stercore g̃sso sicco ⁊ multo: quod in eo generatur ⁊ aggregatur: quod expellere nequeūt: ad q̄ sūt ordinata magis: ⁊ dolor ē magis grauatiuus extēsiuus ⁊ perforatiuus: ac pungitiu' ex ventibus ibidem generatis ⁊ multiplicatis: et est maior: q̄ magis perdurãs p lōgū mē retentionem ex ipsorū spissitudine ⁊ carnositate ⁊ sensus eius ē infra vmbilicū ⁊ circa pectinē: ⁊ est minoris prestationis nocumentorū ad superiora principalia: licet sit maioris pmutationis: ad iliacã q̄ econuerso. ¶ Et hoc propter naturā compōnis ipsorum .f. situs ⁊ viarū aptitudinē atq̄ materie colon. n. cum sit inferius positū opilatione adueniente in eo: materia superfluitatis extra morbo q̄ a superioribus prouenit ei nō potens inferius transire regurgitat superius ad gracilia: que cū sint stricta apte retinetur ī eis: sicq̄ opilat ⁊ iliaca [illegible] Ileon vero cū sit strictū quod recipit a superioribus licet nō possit infra expellere [illegible] regurgitando superius emittitur per os cū nulla inter ipsum ⁊ stomacū incidat opilatio. Et si quidē emittatur inferius cū [illegible] ⁊ transeat de strictis ad larga nō [illegible] ri in eo vt faciat opilationem ⁊ collicã: [illegible] clisteri ⁊ colirio in ea egreditur per anū [illegible] cilaginosū ⁊ scibalosū [illegible] seu infectū ⁊ sicut vinū [illegible] sitate egredit̄ multa [illegible] gidū secundū. G. ⁊ tamē in principio [illegible] ē: deinde multiplicatur: nec vomitu egredit̄ aliquid nisi pp communicationem ad [illegible] ⁊ cōpassionem graciliū ad ea ⁊ stomachi ad gracilia. ¶ Et vrina in collica rubea [illegible] lorē inflamantē magis q̄ propter colere [illegible] gitationem ad vias vrine: etiā propter cōpassionē renū in dolore: quare [illegible] bus ⁊ tingitur. Et ī collica [illegible] ri ⁊ colirio maius ē q̄ in iliaca. ¶ [illegible] ro doloris interiores oculus [illegible] gna per ordinē pcōsiderans. [illegible] causa eius fuerit malū cōple frigida [illegible] nosū patiēs sētiet frigiditatem [illegible] ⁊ iuuatur calidis frigidis vero [illegible] lor erit minor excūtia quoq̄ erunt [illegible] alba flīca vel mūca ⁊ vento [illegible] ¶ [illegible] vero sit mala compō pura [illegible] tentio secum ventositatis [illegible] tatum egredi consuetarū [illegible] dem opilatio fit ex [illegible] ficant ipsam eius eductos [illegible] laboriosū: ãt saltū vehementi [illegible] percussionē: aut [illegible] aut multã ventositatem [illegible] ⁊ seperantē intestinū a mesenterio [illegible] volutē tem ipsū: sicut etiã [illegible] parua. ¶ Solutio vero continuitatis [illegible] rit doloris: ⁊ cū fuerit exterior [illegible] tio demrat. Et si interior ⁊ sit [illegible] dolor acutus declarat [illegible] grauedo pauca [illegible] ⁊ inflãmatio [illegible] citrina vel nigra similitudo [illegible] Et iuuatur frigidis ⁊ ponticis [illegible] leditur ⁊ tristatur. ¶ Si vero fuerit [illegible] tas demonstrant ipsam precedens [illegible] tensio ⁊ inflatio. rugitus ⁊ perforatio [illegible] dolor ac si terrebello perforarentur [illegible] Et excuntia erunt inflata spumosa ⁊ [illegible] natantia et iuuantur cōpressiōe ⁊ calidis

⁊ ꝓ̄pꝫ̄ sicco cū causa ventositatis hūida fu
erit ⁊ nō sicca. ¶ Si vero fuerit eiꝰ causa la
pis acutus pūgens ⁊ scidens erit ibi graue
do ⁊ pūctio et rememoratio eius ꝓcedenti tē
pore ⁊ alias generati ⁊ educti. ¶ Si vero fu
erit vlcus apostematis ꝓcedere videbit̄ apo
stema. deinde exitū puris ⁊ sanici. ¶ Si ve
ro fuerint lūbrici signa lūbricorum inferiꝰ po
sita tibi demōstrabunt ⁊ dolor erit pungitiuus.
Si vero fuerit apostema signa erūt dolor fi
xus in vno loco cū grauedine plurimū ⁊ in
flātō ⁊ tumor ibidem. Et si quidē fuerit calꝫ
dolor erit acutior cum fe. acuta ⁊ pulsatione:
⁊ siti vehemēti inflātio erit: ⁊ rubedo in toto
corpore ⁊ oculis: licet quīqꝫ appeat frigiditas
extremitatum arsura intestinorū adeo ꝙ opi
menta pati nequeūt: ⁊ illud ꝓpꝫ̄ cum est a
postema magnum in eis: ⁊ ē malū signum ⁊
mortale. Inquit. n. ypo. in acutis morbis fri
giditas extremitatū malum. Et si quidē fue
rit colericū erit grauitas ⁊ pulsatio minor: si
fe. inflātio ⁊ mordicatio vehemētior ⁊ regimē
precedens decliue ad calidum magis. Si ve
ro fuerit fricum contraria erunt signa: ⁊ si ñ
specie saltem gradu ⁊ frigiditati attestantia.
Inquit. n. Abo. minus calidū respectu ma
gis calꝫ debet esse frigidum. ¶ Si autē do
lor fuerit pp compassionē ⁊ communitatem ab
solutam ⁊ propinquā puta ad stomacum erit
appens repło ⁊ grauedo in stomaco ⁊ nause
atiua sacietas cum eructuatione ⁊ singultu:
atqꝫ īpotentia euomēdi eam. ¶ Si vero ad
epar vel splenē vel īmittentia coleram ł me
lancoliā superfluā precedēs inflātio epatis ł
opilatio ipsius ⁊ splenis grossicies cum circū
stantijs multiplicantibus illos humores tibi
indicat: ⁊ declarat: ⁊ dolor secundū periodos
exacerbatur. ¶ Similiter ⁊ si a toto corpo
re quod feratur ad regionē que secundū ven
trem. Et si colera fuerit calis leduntur: frigi
dis vero ⁊ ponticis iuuantur valde: vt. Ga.
ait: ⁊ expertus sum ⁊ ꝓpꝫ̄ cum educētibꝰ
coleram vel sanguinē ad sanitatē pestinam:
reducitur. ¶ Si āt ad spiritualia precessio si
tis pelsis: ⁊ vlcerū partium pectoris: quorūꝫ
signa premissa sūt supra vbi de eis locuti su
mus tibi ostendunt. Similiter si ad cerebꝛ
catarrus ans ostendit. Et si ad totum corpꝰ
plaria et fluxus liquefactiuus antecedet.
Sed si quidem fuerit propter ꝯpassionem ⁊
comunitatē absolutam vt ad epar splenem:
vel mirach apostematos sua grossicie et gra
uedine cōpmentes intestina ⁊ opilātes signa

apostematum illorū mēbrorum percipies an
tecedere. ¶ Et si quidē ad renes ⁊ vias vrie
patientes strangariam propter hūorē gros
sum viscosū aggregatum aut apostema: vel
lapidem cōpmentem ⁊ opilantem intestinuꝫ
colon dolor intestinorum seu collica fuerit: si
gna erunt humoris calidi dominātio ex regi
mine circūstantijs et exeuntibus collecta: et
calidis ⁊ diureticis iuuantur ⁊ fe. superueni
ente. Inquit. n. ypo. Quibuscūqꝫ ex strangu
ria ileos innascitur in. vij. diebus peunt si nō
fe. superueniente multa vrina fluxerit. ¶ Si
vero pp apostema signa videbis apostema
tis ipsorū que infra dicentur auxilio saluato
ris: Si autem pp lapidē quē patiūtur renes
ad quos cōpatientia intestina grossa doleāt:
⁊ collicā patiantur quod frequenter accit ad
verā curam expedit signa distinctiua habere
⁊ ꝓpria quando ipsa collica vera est: quia ex
intestinorū ꝓpria passione accidat: ⁊ qñ ē ñ
vera: qꝛ ex cōpassione aut comunitate ad re
nes lapidē habentes prouenia: ⁊ ꝓpꝫ̄ in
ꝓncipio cū tunc sint occulta: nisi. n. hūit. sto
lidus enim medicus cū curare voluerit nō cu
rabit: sed magis augebit dolorē. ¶ Est ergo
aduertendū secundū. H. ꝙ inter collicā verā
⁊ nefreticā grandis ē dr̄ia quā pertractans
Abo. eius interpres: ait ꝙ dr̄ia talis ex sex ī
rū consideratione accipitur ex dispōne. s. do
loris ex vicinātiam ꝓprietate: ⁊ ex eo quod
conuenit ⁊ confert ⁊ quod nō cōuenit nꝫ con
fert. Et ex dispōne exeūtium ⁊ ex parte vlti
me consecutiōis accidentium ⁊ ex pte causaꝝ
āntium ⁊ significationū. ¶ Ex dispōe autēꝫ
doloris: qꝛ dispō doloris diuersificatur ł eius
quātitate loco ⁊ tempore ⁊ motu. Quātitate
vero: qm̄ ille qui ē lapidis ē puus qm̄ sit acus
⁊ collicus ē magnus. ¶ Loco āt: qa collicꝰ
incipit ab inferiori parte dextri lateris: ⁊ ten
dit ad superiorē sinistri pp situm colon ⁊ sple
nis. ē quando dilata ł confirmatur in dextro
⁊ sinistro: ⁊ secundū quosdā nō incipit collica
nisi a sinistra. sed illud nō est verū. nam licet
pp eius frigiditatem possit esse nō tamē con
trarium experti sumus. preterea est ad ante
riora ⁊ versus pectinē decliuior qꝫ ad posteri
ora. Et renalis incipit a superioribus ⁊ dscē
dit paulatī vsqꝫ ad locū vbi confirmatur et ē
decliuior ad posteriora. ¶ Tēpore vero: qm̄
renalis sit fortis hora vacuitatis: collicꝰ ve
ro alleuiatur in ea: ⁊ sit fortis in fine suo ⁊ an
cedit ipsum cum sumitur aliquid ⁊ collicꝰ inci
pit subito ⁊ in tempore breui: ⁊ lapidosꝰ pau
Bb

latim: ⁊ fit fortis in fine suo: ⁊ antecedit ipsū
dolor dorsi ⁊ difficultas vrine deinde apparent
signa ⁊ dolor in colon. ¶ Motu autē quoniā
colicus ad partes mouetur plurieς renal' ve
ro figitur. Ex parte autem vicinantium pro
pinquorū: quoniam tremor multiplicat' i renib'
ambobus ⁊ nō paruum colon. ¶ Differētia
vero accepta ex eo quod conuenit ⁊ nō cōue
nit ē quoniā clisteria ⁊ exitus ventositatis et
fecis alleuiant dolorem colice: ⁊ non alleuiant
dolorem renū alleuiatiōe de qua sit curandū.
in pluribus dispōnibus: ⁊ medicine lapidem
frangentes alleuiāt dolorem renum: ⁊ nō do-
lorē collice. ¶ Ex parte autem eius qḋ egre
ditur ē. quoniam in renali nō est retentio fecū
ventositatis ⁊ rugitus sicut in collica. ¶ Ex
parte autem vltime consecutiōis accidētium
ē quoniā dolor crurium ⁊ dorsi ⁊ tremor in re
nali ē plus: ⁊ casus appetitus ⁊ vomitus cō-
sequēs fluxus ⁊ paucitas digōnis ⁊ vehemē-
tia doloris: ⁊ perductio ad sincopim ⁊ sudor
frigidus ⁊ iuuamētum cū vomitu in renali ē
minus. ¶ Ex pte autē causarum ⁊ significatio
num antecedētium ē quoniam assumptio ci
borū malorum: ⁊ assiduatio nauseatiue satie
tatis retentio fecis ⁊ ventositatis rugitus: ⁊
punctio est magis precedens in collica ⁊ vri-
na arenosa ⁊ filosa ē precedēs i renali. Et cū
accidit dolor renum fit primo subtilis. ⁊ cū ap
paret in consueto pati indicat renalem: dein
de fit filosa seu aspera in vltimo est arenosa:
⁊ ē bona. ¶ Et si quidem collica fuerit p cō-
passionem ad cerebrum apostematū prauo
⁊ auferens sensū intestinorum quo minus ex
pellant signa apostematis cerebri antecedūt
⁊ apposito collirio ex acutis non sentient: ⁊
nec clistere impositum: nec p os sumptum ali
quod acutum faciat declinare feces vtrū por
rū cepe ⁊ piper in assellatione sentiatur. ¶ Et
quāqꝫ accidit vt sit illic fistula corrūpens sensū.
Similiter si pp cōpassionem ad neruos spas
matos quare musculus contrahitur fortiter
⁊ retinet superflua videbis spasmū ⁊ tetanū
in aliis mēbris manifestis. Si vero accidat
collica propter rupturā videbis apparentē
rupturam vel herniam. ¶ Restat signa ad
pſciendum futurū bonum vel malum euacu
are. Sciatis ergo qꝫ cū i eo nō est retentio seu
constipatio multa nec dolor vehemens ⁊ alle
uiatur plurimum q̄tiens redeat: ⁊ inuēit eger
remedium per exitum ventositatis ⁊ remedi
a iuuare solentia iuuant est significatio bōa:
⁊ incolumis ⁊ propale si spiritus bonus exi-

stat. Cōtraria vero sunt mala. ¶ Iuuātia
M. solentia vero iuuare suo tempore si nō iu
uent cum debeant iuuare eorum significatio
procenditur in malū procul dubio. ⁊ si etiā
accidat vomitus cōis ⁊ singultus ⁊ frigidus
sudoris ⁊ extremorum perturbatio: ⁊ [illegible]
eius spasmus ⁊ sincopis ē mortale. ¶ Cura
doloris intestinorū similis ē cure aliorū mē
brorum quam supra in dolore stomaci genera
liter pertractauimus. dū vero ab aliis quo ad
naturam mēbri auxilia variant ⁊ modi me
di eis. Est autem in ea intentio duplex gene
ralis. s. ⁊ specialis. ¶ Generalis autem co
nit ⁊ modū ⁊ ē. Nam si quidem parua ⁊ me
diocris dolor sit vt sunt ipsi eius de genere
neutralitatis superius enarrati eius sanatio
ē vna res tantum. nā ad eius oblationē opor
tet agere tantū: simul. n. cū ea ⁊ sinthoma tolli
mus: nō autem a sinthomate sic magnitudi
intendimus ad sanitatem sed delectationem
pocius. Inquit. n. G. adulatoris est egre
grotanti intentionē quod parte potius ob
ectatione nō sanitatem. ¶ Si vero cum do
lor fortis sit ⁊ magnus comitante oppositiō
impediēs vt ē colicus ⁊ iliacus [illegible]
quattuor res. primo enim oz ad eius mitiga
nem insistare: deinde ad eius oblationē [illegible]
procedere nō econuerso. sicut econuerso pre
cedamus vita sit cū egritudine [illegible]
nem vnde. G. ait similiter quidem vbi oport
simul cū egritudine vita periclitatur [illegible]
tio oportet regimen ordinare et quare [illegible]
tiam insurgere possibilium conuenientē
iungere. Hec autem sint dolorē mitigā
⁊ que dolorem auferentia generaliter sunt
tibi supra tradita. ¶ Et autem ad specificatio
eorum deueniamus ac proponamus [illegible]
talem intestinorum noticiam [illegible]
qꝫ collica: ⁊ iliaca in tali cura conuenien
dū sic in cura ipsarū intentio post [illegible]
munis ⁊ propria. Communis quidē inquam
in eis conueniūt pluribus accidere enim
test iliaca ex eisdem causis omnibus ex quibus
collica generatur: ⁊ proinde medicinas [illegible]
men in vtraqꝫ oz esse easdem. ¶ Propriū
ro est in eis diuersa in quātū ipsa iliaca ex
tis propriis causis accidere potest vt magis
a communibus sibi ⁊ collice diuersis superius
numeratis: dolor etiam in ea est fortior [illegible]
ra quoqꝫ gracilium intestinorū a natura gr
sorum varia ē ⁊ diuersa: nec nō ⁊ accidentia
surgentia vt superius ē dictum: ⁊ proinde
specie in medicinarum quātitate seu virtut

locum . & modum vtendi eis a medicis cōibus variare oportet. ¶ Sciendū ergo quod mitigantia dolorem primam rem cōplentia communia colice & yliace: quedam sūt que mitigant impedimentem cām: quedā sunt que vtranqꝫ causā z .s. impedimentem & pcipientem respiciunt & quedam que percipientem tantum. Et pma quidem in ordine sunt pota: & quedam sunt simplicia: & quedam composita. simplicia sūt supra in dolore stomaci numerata. Composita vero hic inferius subiungentur auxilio creatoris. ¶ Propria vero colice & iliace ac eis ex certa cā cū de ablatiōe cause vniuscuiusqꝫ loquemur & nō obmittemus mitigantia que pcipientem cām respiciunt sbi etiam supra in dolore stomaci habuisti: & infra in dolore iuncturarū habebis. & simplicia et composita: et etiam que vtraqꝫ: tempus quoqꝫ modū & locum vtendi eis: quod proprie secundū .G. est cum dolorosa: aut calida sit virtutibus & substātia consistentia: tunc enim nō solū percipientem cāꝫ stupefaciendo auferant verum etiā impedimentem obtundendo & inspissando adequant. eius quoqꝫ discrasiam calidaꝫ alterāt & ad temperamentū adducunt. In alijs vero dolorosis frigidis non conueniunt. cum dolorem fortem talia. expectemē vero causent & si per conuersionē in ventositatem talē causent dolorem. Iuuamētum imprimunt nō sine nocumento magno: vsus .n. ait .G. taliuꝫ farmacorum nō est nisi instare ad sinthoma: augent .n. hec dispōem hanc et eam difficile solubilem operantur virtutē debilitando calorem & spiritū obtundendo & suffocando vel extinguendo: maxime si recentia sint narcotica & multa: & poros mēbrorum & intestinorum inspissando. proinde rem magni erroris committunt qui talibus farmacis in talibus vtūtur vt in se ipso. Cesar medicus ipse fecit nisi cāa quo euitari nō possunt vt puta cum talia frigida dolorosa ventosa fuerint & perforando fortem inducant dolorem: ad cuiꝰ mitigationem cum alia mitigantia anodina nō contulerunt nec euacuantia pp resolutioneꝫ vtendū est eis sed cum modo vt superiꝰ infatum est. ¶ Specialis autem intentio in cāe cuiuslibet ipedimentis doloreꝫ abscisione versatur: que recta ē cura & ad perfectionē eius necessario cōprobata: circa quam deinceps singilatim p ordinem procedemus incipientes ab inferioribus cāis & proprijs intestinis ipsis existētibus. ¶ Si quidem ergo causa earum sit materia frigida stica alterans replens et

opilans intestina cura est due res digestio & euacuatio digō aut sit cue subtiliantibus & incidētibꝰ: & poros dilatantibus. Inquit enim .G. Secant .n. ambo humorum grossiciē: acetosa & pontica: hec cum frigiditate: hec vero cū caliditate. Talia āt sunt simplicia & composita que infra dicentur opitulante xpo.

¶ Simplicia vero sunt anodina supra in dolore stomaci numerata: & alia magis calida nō multū excedētia: & proprie in pncipio cū materia fuerit multum habundās: cum .n. eā nō possunt consumere seu resoluere dissoluendo in vaporem & ventū conuertunt & sic dolorem augent inmissa & euaporata vt supra in cura inflationis stomaci dictum fuit. Talia sunt origanum calamentū: pulegium: isopus: crocus: ameos: maiorana: ficla: nemem: meu. enula: galia: radix pionie: stercus colūbinuꝫ & adeps fel tauri: abrotanum aspaltū: mirra: scordeon: & assa ferida siseleos. ireos: andacoca: laurus & bache eius: anetum: tribuli: nastur ciū nasturti ruta galang. crocus & vinū antiquū: spagi: & similia clistericata: & sumpta simplicia & cōposita secundū omnem modū & etiam exterius applicata p modum empli & alium. ¶ In processu vero cum materia fuerit diminuta: & euacuata calliora poteris ministrare ad resolutionem & consumptionē reliquie. qualia sunt piper alcū sinapis çingiꝫ & similia abstergentia & rīptica. & radentia & euaporantia.

Abstergentia sunt centaurea minor: vrtica: semen eius assarū: succus blitis salis species & bauracis: sulfur mercurialis. & succus eius: ius gallorum antiquorum: cartamus & ficꝰ cāls carice: & similia clisterīçata & sumpta. Et fortiora illis sunt iera. G. aloes polipodium serapinum: & alia laxatiua lenia: que nō agitant & cōmouent materiam & sta trahunt ab alijs mēbris ad intestina: trahendo enim ad ea dolorem augent. Et ex eis sunt vomitiua que sta vomitu soluunt: & sic trahunt ad stōa cum nō ad intestina que supra in cura stomaci habuisti & in libro consolatōnis medicinaꝝ.

¶ Euaporantia sunt interius & exteriꝰ approximanda. Et ex eis est balneum termarū & ex aqua marina vel dulci habente virtuteꝫ predictarum post predicta approximatam et proprie cum predicta dolorem nō sedāt: quādoqꝫ vero oportet ante approximare sedat .n. dolorem prouocat vrinam & somnum & cām maturat si cibus sit sine humor. Inqꝫ G. hoc est āt cum balneum cibum indigestum digerit: & humorem crudam maturat: etiāꝫ acutū

si ex aqua dulci ⁊ tepida fiat simplici fm. Sa.
Et proprijs est petroleum iunctū vel cero-
tum quod scripsimus capitulo de ciclamine:
⁊ fricatio cū manu vncta ex oleis calidis: sic
anetino de lilio: de spica de castoreo: ⁊ alijs
supra in stomaco dictis ⁊ dolore iuncturarū:
si supponantur que caliditatem conseruent. ⁊
augeant vt ē pellis vulpine: ⁊ proprie sacculi
ex pulueribus spongia ⁊ furfurum ē bonum
in ventre ⁊ sapo. semen rafani ⁊ aqua multū
calida etiam supra que colligant ⁊ soluit ⁊ sple
nem. ¶ Sed oportet ꝙ fiant multociens hec: et
predicta reiterata donec multitudo materie
tota sit euacuata sint cum intermissione spa
tij donec natura confortetur ⁊ materia dige-
ratur approximata euacuantia. ¶ Et si predi-
cta euacuantia nō suffecerint ꝓ multitudine
grossicie ⁊ viscositate materie nō ē malum si
confortetur cum alijs que materiā educāt cū
virtute ⁊ proprie iliaca. ⁊ si trahant ab ali-
is ad intestina cito ⁊ nō retineant eā sua tar
da ⁊ debili operatione in eis vt ē agaricum i
frigida ⁊ aloes in calida. ¶ Confortetur er-
go cum coloquintida ⁊ speciebus gūmosum
⁊ in calida cum diagridio rectificato: ⁊ alijs
facile ⁊ cito soluentibus appropriatis que in
libro consolationis medicinarum sufficienti
us habuisti. ¶ Sed āt si sufficit quantitatis
pauce: sic. n. soluendo si quod nocumentū ex
tractione humorum ad ipsa afferant non du
rabit sed cito transeundo iuuamentum illico
maius sequetur. Et proinde talia per inferi-
us posita ⁊ clistericata in coliko sunt meliora
ꝙ per os sumpta: ⁊ proprie si aliquam anti-
quam vel nouam egritudinē patiantur. Eua
cuant enim a grossis proprie intestinis nec a
toto corpore trahunt ad ea rem de qua sit eu
randum: nec debilitant sicut illa. ¶ Ideoꝗ
in clisteribus standum: nec per os aliquid ex
illis sumendum nisi ab alijs membris ⁊ toto
corpore aliquid influat ipsis vt infra dicetur
auxilio saluatoris quo casu ad cautelam secū
⁊ schibalorum euacuationem oꝫ premittere:
vt infra dicetur. ¶ Vomitus quoꝗ ⁊ vomi-
tiua locum in ea non habent: nisi cum a stoma
co ⁊ a superioribus intestinis aliquid ad ipsa
grossa mittatur quod declarat grauitas sup
vmbilicum ⁊ nausea: aliter āt nature cū vi
libus traherent ad nobilia quod est maxime
verendum. ¶ In iliaca vero egros oportet ꝙ
talia sumant per os ⁊ proprie vomitiua: pri-
mo. n. educūt a gracilibus cū sint stomaco asso
ciata. deinde clisteria imponantur ad fecum

eductionem ⁊ humorū inferius trahentium ꝗ
nis comode non educantur: ꝙ si nō sufficiū
per os ⁊ fortiora sumantur simplicia ⁊ cōpo
sita que infra ponemus ⁊ proprie cū ab alio
influat illis vt dictum est. ¶ Tempus autē
clistericandi ⁊ propinandi solutiua vomitiu ē
cum cibus iam digestus in stomaco fuerit ne
aliquid crudum trahatur ad intestina per cli
steria: nec quoꝗ medicina solutiua vomitiu si
faciatur vomitiua. natura enim stomaci gra
uata cibo superueniēte farmaco solutiuo ma
gis grauatur ⁊ molestatur: quare ad principiū
euacuationem ante ꝗ̄ descendit vomitu in-
citatur: ex quo ipsa valde debilitatur a dolore
precedente debile quod in re tali ualde timo-
rosum ē. Et quia predicta sunt acuta et infla
mantia maxime cum corpora ex dolore sunt
calefacta ne lesio eorum ad principalia per
ueniat ⁊ fumus proprie cum clistericata sub-
bita non soluant: vel si soluant nō inferius s
per os ⁊ ileon proprie oportet vt principalia
custodiantur cum frigidis ⁊ stipticis [illegible]
ticis: puta cerebrum cum epirodino ex [illegible]
rosis sandalis spodio ⁊ camphora epithima
tis. Et par cum eisdē ⁊ stomacus cū oleo ma
sticino vel de citonio vl' mirtino ⁊ parum ma
stice supraspersa. ¶ Sed si sitim patiatur me
lius ē tolerare si possibile ē: ꝙ si non potest
dabis ex granatis dulcibus vel [illegible]
lida aqua. Iuuat enim talis potus cū [illegible]
penetret ⁊ humectet: ꝙ si clistericata non sol
uant inueniunt per inferius cum calidis ⁊ [illegible]
superius cum humidis mollificantibus [illegible]
tantibus ⁊ abstergentibus vt est ius galli si
plex vel compositum: ⁊ deinde cum [illegible]
⁊ pomicis parum sumpsis ⁊ etiam calida p
prie. ¶ Si vero causa eius fuerit stercus [illegible]
sum durum ⁊ siccum in intestinis [illegible]
cura ē due res. prima ē mollificatio [illegible]
siccitatis ipsius. Secunda ipsius mollifica
euacuatio. ¶ Primam rē complent molli
cantia interius ⁊ exterius appropriata [illegible]
rius āt per os sumendo iura pinguia [illegible]
⁊ proprie gallinarum siue gallorum simplici
a ⁊ composita vt supra in antidotario [illegible]
diximus species oleorum. ¶ [illegible]
rum: ⁊ amigdal. nisi adsit fe. tunc cum [illegible]
eius dabis in potu aquam [illegible] vel prune
sebesten ⁊ iuiubarum tamarindorum ⁊ [illegible]
tium ⁊ aliorum fructuum frigidorum ⁊ [illegible]
rum vt malue viole siele ampliatis ⁊ [illegible]
orum mucillagines fenugreci psillij [illegible]
rum secundū ꝙ necessitas te vocabit. ¶ Et

ex propriis τ expertis ē mel cassiefistule sup
tam τ clistericatum complet eum utrumque: sed
oportet ut post horam sumptionem moueā-
tur fortiter ut descendant detenta τ feces fa
ciant descendere detinentes τ clisteria si opꝫ.
deinde cum predictis. ¶ Exterius empla et
unctiones τ fomentationes ex predictis: et
fricatio mactatiua uentris cum manibus et
τ oleis prenarratis. ¶ Secundarium com
plent predicta omnia tipsica τ solutiua cliste
ricata proprie uel per os sumpta: prout dispō
exigit. ¶ Sed ad perfectam curam τ in uia
preseruationis a recidiua oportet ut causa siccita
tis τ indurationis fecum auferatur omnio. si
ergo causa siccitatis eius fuerit cibus siccus
τ p[ar]uens cibetur cum predictis herbis cum
carnibus coctis pinguibus τ iuribus ipsarū
Aut ante cibū pmittantur fructus maturi la
xatiui nō uentosi ut carice pruna τ persica sic-
ca. deinde multiplicētur cibi nutrimentū mul
ti noti. Si uero multa caliditas stomaci τ in
testinorū desiccās τ cōdempsans sic predictis
os uuaris recentibus τ frigidioribus ut lactu
cis: spinachijs atriplicibus liris solatro portu
lacis mucilagie psilij τ melone indo. Et cibes
eum gelea τ aqua ordei potabis cū infusa
uino lipbato cum ipsa. ¶ Si āt causa fuerit
fortitudo retētionis τ debilitas expulsionis
intestinorū ministrabis pdicta lubrica quib⁹
admiscebis aliqua acuta molestātia ut porrū
cepas sictā τ alea cum multo sale ¶ Et si cū
cum debilitate sensus fuerit ministres in loco
ne eius iera τ agaricum: iera hermetis τ pil
lule de serapino. Et confortabis deinde natu
ram τ spꝫ cum tiriaca τ metridato diamarte
teodoricon τ fageneia. Et cibabis eos carni-
bus laudabilib⁹. Similiter si fuerit ex debi-
litate in lacertis uentris. Si āt illud sit: quia
colera ut consueuit nō mittatur ad intestina
corrigatur opilatio epatis τ porri cistis et su-
perius in epate diciumē. ¶ Si uero siccitas
fecū ex multa prouocata fuerit urina extra-
he feces cum predictis. deinde mixta estq̄ mi
norant urinam nō cū retentione uētris: ut sūt
gantur bd. lium mechiū excorticate lentes: et
pontica que per se faciunt: sed que minorā
do urinā leniunt naturam ut sunt dactili pas
sule dulces penidij cassia τ similia: que illud
per accidens operantur. ¶ Si quoque ex ra-
ritate τ resolutione corporis illud accidat p-
hibeantur resolutio: τ sudor prout supra in cu
ra cordis diximus. Et cibetur grossis τ visco
sis poterit tollerare: τ exponatur uentus τ ir

rotationibus frigidis τ quietibus τ ab artib⁹
laboriosis abstineat consuetis. ¶ Similiter
āt si ex lapide fuerit dolor causatus predictis
humidis τ lubricis ac abstergentibus corriga
tur τ educatur quibus admiscenda sunt aliq̄
ex frangentibus lapidem in renib⁹ τ uesica si
enim in remotioribus lapidem frangunt mul
to magis in propinquioribus intestinis. Sꝫ
si ex uermibus cum interficientibus τ educē
tibus prout infra in cura eorū dicemus. por
ro si ex uentositate interclusa τ perforāte cū
extenuantibus interius τ exterius approxi-
matis procedes prout supra in cura inflatio
nis stomaci epatis atque splenis plenius dēm
est. ¶ Si uero ex uentositate torquente inte
stinum cura erit ut situetur supinus in loco
temperato τ manibus inunctis cum oleo de
enula uel nardino uel castoreo fricetur uen-
ter leuiter τ cū tactu subtili adequante itesti
na τ reducente ipsa ad situm τ statum pstinū
deide extenuātia τ resoluentia ministrent p
dicta superius τ inferius cum clisteri qd cru-
ribus [illegible]uatis τ cōpssione suaui manus re-
pellatur ad superiora ut perueniat ad gracilia
intestina. deinde uentosetur locus τ propine
tur oleum de ieræa cum uino albo uel ruta-
ceū loco eius τ ungatur ex eis dorsū τ strin-
gantur crura fortiter valde. ¶ Quod si et fue-
rit humor mixtus: licet raro contingat educa
tur cum propriis clistericatis ut sunt sticados
polipodium epithimum: cortices radicū mor
ri borago: buglossa. τ succus earum cū diabo
riginato τ diabuglossato τ diasene: τ supius
ut est decoctio epithimi pillule de lapide la-
zuli: τ lapide armeno τ colirijs factis ex eis:
lauentur: uenter quoque τ splen euaporet ex
armel: sticados origano: τ camomilla in ace-
to decoctis: τ proprie cum a splene illud sit sis
¶ Et siquidem sanguis congelatus fuerit:
extenuetur cum dissoluētibus τ educentibus
prout in stomaco diximus. Si autē sit apo-
stema cū eius studebis curare apostema sm
diuersitatem spēcram eius prout supra in sto
maco diximus. Et si contingit plurimum q
predicte cāe simul conueniant i caliditate do
loris: quare oportet ut predictis simul medi-
cinas simul cōmisceas uel nē unam nē aliam
ministrabis. ¶ Et quoque si ex ruptura τ dscē
su intestinorum in osceū dolor causetur cura
erit due res. pma est intestina ad locum pro-
prium reducere. Fit āt cum mollificantib⁹ ca-
taplasmatibus: deinde cum eleuatione cruri
um ac manuum cumpressione suaui repelle te

superius. ¶ Secūda est rupturā regere cum ligaturis ⁊ consolidātibus emplastris: ⁊ per orciū ministratio. ¶ Et siquidē cū eius fuerit solo continui intestinorū: ⁊ fuerit ex cā extrinseca puta vulnere ⁊ percussione scindente si penetret vsq; ī vacuum ipsorū ē mortale. Et maxime si in gracilibus fuerit. Inquit enim ipo. Si intestinorū incidatur aliquod graciliū nō conglutinat nec consolidatur. si vero nō pertranseat in profūdū cum stipticis ⁊ conglutinātibus regatur ꝗ infra dicetur sectiōe secūda. Et si fuerit vlcus mundificare oꝫ primum deīde cōsolidare. ¶ Si autem a cā interiori fuerit puta ab humore acuto pungēte acuta ⁊ soluēte effuso ⁊ colecto in intestīs: tunc dolor erit nō de genere colice vel iliace vere sed medose: ⁊ prope ē de genere punctionis: ⁊ erit dolor pūgens in cura excitatur ex eo. s. ꝙ ipsorꝫ intestinorū dolor plurimū ex cā frigida prouenit humorosa ⁊ ventosa ac fecū cōstipatione quibus calida approximata vt ꝓdēꝫ iuuamentū prestare consueuerūt: ⁊ frigida nocumentum. ¶ Deinde ꝓcedūt ad eius curam cōiter stolidi ⁊ ignorāti medici cū calidis ⁊ aperientibus ex quibus dolor exasperatur: ⁊ acuitur cū ex eis talis humor subtilietur ⁊ inflāmatur ac bullat curratq; ad intestina effrenatus ⁊ trahatur ⁊ propriē cum ab epate ⁊ cistifellis vel toto corpore influat illis. Recta itaq; cura ē vt talis humoris cōplo adequetur: ⁊ obtundatur eius acuitas ⁊ subtilitas inspissetur ⁊ cōstipentur vie ꝑ quas influit. Confortentur intestina ⁊ educatur quod fluxit ⁊ hoc primum cū rectificatione regis ⁊ conuersiōe ipsius ad frigidū ⁊ hūidum quod ē notum. Et cū frigidis humidis lenientibus etiā clistericatis primo ⁊ suptis deinde. Et proprie in colica qualia sunt viole malue intube prunia: sebesten: furfur: fenu grecū ⁊ siccia clistericata cum oleo violato zuccharo violato ⁊ cassiafistula. ¶ Et sumātur pruna ꝑforata cū acu: ⁊ infusa cum iuleb: vel semilla ⁊ pista cassiafistula: tamarindi: terenīabī aqua fructuum ⁊ sirupus violatus: vel de succo ro. cum aqua ordei. et granatorū mūgorum. ¶ Deinde pōtica nota que cōprimēdo effusam humiditatē exprimāt ⁊ educant et instinctiōem ab epate cisti vel toto corpore cōpescēdo retineāt quo cūlibet ⁊ cistis: ⁊ totum corpus rectificetur: prout in cura icterice dicimus. ¶ Clisterib⁹ quoq; addātur oleum onfancinum vel ro. succus portulace aqua sumach: virge pastoris spodium ⁊ adeps irci ⁊ similium vt anatis ⁊ galline. Et

si materia debita fuerit administrāda ci[illegible] teram ⁊ scamoneā cum pillulis de aloe. [illegible] si expediat admiscebis illis [illegible] pole tiriacam nonam quoniam confert [illegible] se imprimēti ⁊ percipienti vt supra dictum [illegible] ¶ Et si quidē superius petens impetū fecit ad os stomaci ⁊ vomitus prouocetur [illegible] sit: si vero nō inferius trahatur [illegible] cationibus extremorum: ligaturis [illegible] fomētibus mordentibus ⁊ ventosis. ¶ [illegible] dem humor talis salsus fuerit [illegible] illis subtiliantia ⁊ abstergentia qualia [illegible] cartamus: succus [illegible] ⁊ [illegible] sal in quātitate: superius vero [illegible] tam ⁊ alumen capparis quoq; [illegible] le ⁊ aceto ⁊ sere admiscebis [illegible] quamidam ⁊ similia. Sperma [illegible] bio quod ē huic egritudini proprium [illegible] ī vino dissolutum ⁊ inunctum cū [illegible] ⁊ suspensū in collo etiam cum filo [illegible] malis: quod lupus comedit ⁊ [illegible] medit ossa: ⁊ illud ē albū: ⁊ in rubis [illegible] suspensum. ¶ Et ex eis ē [illegible] stum cum vino in potu [illegible] ti. Si vero cā eius fuerit acutus [illegible] tus prouocetur vomitus cū aqua tepida [illegible] samino vel butiro. ⁊ propinetur [illegible] ꝙ regimen ad frigidum ⁊ [illegible] ¶ [illegible] si cā eius fuerit sanies a spūalium [illegible] missa: cura ē due res. prima ē mundificatio [illegible] nici cum clisteribus predictis [illegible] pole: secunda ē vt vlcera spūalium [illegible] peorur supra in prima sectione dictum. ¶ Si vero sit humor a cerebro missus [illegible] cura catarri quam superius diximus. Si [illegible] ro a toto corpore vt in diaria [illegible] ra erit cura: diarie ⁊ fluxus liquefacti [illegible] bus subsequenter dicemus [illegible] ritus. Si vero compassio ex [illegible] matis vt epatis splenis ⁊ [illegible] cura ē cura apostematis illorum [illegible] superius dicta ē. secunda ē mundificatio ⁊ confortatio intestinorum. ¶ Si vero cā dolor fuerit cōpassio ad renes lapidem [illegible] cura erit due res. Prima erit cura lapidis [illegible] num quam infra ponemus. Secunda ē mundificare intestina a superfluis ⁊ cōfortare [illegible] debilitate retineant superflua et [illegible] ⁊ propriam incurrere. ¶ Si vero passio [illegible] sit cōpassio ad cerebrū apostematum [illegible] uos patientes spasmum vel [illegible] rit cura apostematis cerebri: quam [illegible] mus ⁊ etiam spasmi. Si vero a cā [illegible]

accidat que plurimū est iliace: vt puta a ma-
la complexione frigida ⁊ pura impressa a po
tu vel balneo aque frigide vento septētriona-
li vel sessione in lapide frigido cura erit due
res.pma est vt auferatur causa.secunda ē vt
calefiant intestina per cibos ⁊ medicinas ca
lidas intus ⁊ extra ⁊ per omnem modum ap
proximatas prout in cura male male cōplo-
nis frigide stomaci diximus. Si vero ab ae
re pestilente accidat. Cura eius est: q̄ supra
in cura egritudinum cordis diximus. ¶ Si-
militer si a veneno sūpto cura ē quam ibidē
pdiximus. ¶ Si vero fiat a cibis stipticis ⁊
ponticis proprietatem habentibus colicam
commouere atq̄ cāre: cura erit illos educere
cum lubricis et prouocatione vomitus ⁊ pro
prie in iliaca. ¶ Regimen autem ordinādū
est duplex vnum est curatiuum ⁊ aliud pre-
seruatiuum. ¶ Curatiuum ē vt regantur in ae
re temperate calido ne fortitudine doloris ⁊
calore aeris resoluantur. Exercitentur pedi
bus vel manibus vel reuolutionibus in stra
tu quātum possibile ē. ¶ Et dormiant deinde
quantū oportz proprie post solutionem ven
tris ⁊ supra inanitionem nisi a cā calida fue-
rit.abstineāt vero ⁊ sitiant quantum tolera-
re valent donec repl'o corrigatur.⁊ proprie si a
frigida causa fuerit ⁊ ventosa: ⁊ tunc sufficit
eis ius cicerum ⁊ gallorum antiquorū ⁊ pāis
fursuraceus siccus cū aleis ⁊ vinū antiquū
⁊ aliquod ex extenuantibus ventositatem
Galienus vero ait q̄ operariorum quidam
cum sentiebat colicū dolorem augebat se ñ
paruis cinctus. Comedebat āt cum pane alea
nullam derelinquens consuetam gestionem
bibebatque per totum diem nichil ad vespe
rū vero meracius.deinde dormiebat p totaȝ
noctem mane vero surgebat omnino indolo
rabilis. Sic ergo alendi sunt nisi ad resolu-
tionem perducantur pp doloris vehementiam
⁊ exalenationem: ⁊ proprie in iliaca. Tūc enī
oportet vt cibus sit facilis digestionis ⁊ boni
nutrimenti lenitiuus lubricus ⁊ abstersiuus
sicut ē aqua carnis dissolute vel distillate ⁊ co
late: ⁊ proprie columborum iuuenum nō pigui
um: ⁊ gallorum iuuenum.vitella ouorū sorbi
lia immediate dissoluta in iure vel vino.⁊ q̄nq̄
oportet in iure eorum vt ponatur cartamus:
olublē: semen vrtice ⁊ polipodium: turbit ⁊
scamonea dissoluta prout inuitat necessitas.
Et condiāt cibaria cū porro aleo ⁊ sale ⁊ spe
ciebus puta cinamomo: çinçi.origano pipere
cimino ⁊ aniso. ¶ Et ex fructibus concedan

tur carice passe dulces ⁊ capparis conditi cū
aceto. Et ex oleribus ruta ficla sinapis vitē
vero grossa viscosa frigida stiptica constipā
tia ⁊ ventosa. ¶ Si vero a cā calida fuerit q̄
eo est magis conueniens ⁊ somnus supra re
pletionem ⁊ nec non plurima abstinētia ⁊ cib'
humidus leniens et lubricus frigidus: vt est
ius herbarum ⁊ fructuum predictorū supra ī
cura punctiui doloris.⁊ potus aque ordei.
Vitent vero stiptica ⁊ pontica nisi cum cau-
sa illa insinuat intestinis ex alio: tunc enī ibi
competunt vt superius dictum est. Et cibus
difficile compescibilis vt folia ex condito in a-
qua decocto immissis granis malorum gra-
natorum sicut. Galienus ostendit. Et potus
etiam frigidus nō veri frigoris li siticulosus:
⁊ hora estatis fuerit. Sed ius galli decrepiti
negatur omnino: inanitio ē communis ⁊ condi
tiua cum proprijs repletio est nociua ⁊ reten
tio fecis et ventositatis petentium exitum
Anime vero accidentia per se nocent gene-
raliter omni ex omni causa in quātū naturā
exterminant ⁊ debilitant Per accidens aūt
conferunt in quantum naturam inflamant ⁊
infrigidant ⁊ distrahunt a dolore. Specialr
autem conferūt vt ira ⁊ indignatio in eo qui
est ex causa frigida gaudium vel tristitia ⁊ ti
mor in eo qui ē ex calida. ¶ Si vero ab apo
stemate fuerit regatur sicut ī apostemate sto
maci dictum fuit. ¶ Regimen vero preserui-
tiuum infra ponemus auxiliante xp̄o. ¶ Cir
ca correctionem vltimo accidentium insurgē
tium est insistendū secundū diuersitatem ipso
rum quorum vniuscuiusq̄ queres curationē
in proprijs capitulis vbi de eis dictum est vl
infra dicetur. ¶ Positis ingenijs curōnis
ad dolorem ventris ⁊ species eius atq̄ nunc
ratis simplicibus medicinis quibus comple
ri habent ⁊ debēt ad subuentionem medicla
rum compositarū deueniemus quibus vale
ant vbi simplices non sufficerent percomple
ri. ¶ Sciendum ergo q̄ ex eis quedam sunt
enemata: quedam colirii: quedam vomitiue:
quedam sirupi: quedaȝ electuaria: quedā tro
cisci: quedam potiones: quedam pillule: que
dā emplastra: quedam euaporationes: q̄daȝ
vnctiones: quedam balnea: quedam olea ⁊ q̄
dam ventose. ¶ Et ex enematibus: quedam
sunt ad frigidam ⁊ siccam ex quibus ē quod
digerit et ē. Recipe florum camomille melli
loti absinthij picarie: calamenti: origani: mal
ue: aā. ℞ .i.fenu greci: seminis lini: ana. ℥ .i.
caricarum.x.isopi. ℥ .i.cimini anisi feniculi: aā

℥.ß.furfuris partem vnam:bulliant in aqua fontis & in tribus partibus particularibus dissoluantur mellis comunis.ʒ.ij.olei anetini. ℥.ij.salis communis quod sufficit. ¶ Oportet autem vt forma clisteris sit secundum meliorem modum et est vt foramen eius canne sit satis largum vt cito iniciatur:et quantitas eius secundum qualitatem corporis et etatis similiter & enema & sit calidius in hoc casu tepidum in alio non frigidum. ¶ Tempus est dictum superius vt cum iam digestus fuerit cibus:& pertransierit:& est secundum Galienum post sex horas sumptionis ipsius et plus. Bonus modus iniectionis suauis. Ad hoc igitur canella clisteris inungatur oleo dulci & impellatur enema cum expressione continua: vt acer non simul impellatur cum eo et suaui in colica forti in iliaca. Sitque corpus supra genua: et inclinato capite sinatur ... ¶ Et quandoque oportet eleuare crura vt ad superiora melius impellatur. ¶ Sitque situatio infirmus super ventrem in colica vera et iliaca & supra ilico & dorsum in colica non vera et nefretica:vel supra latus patiens. Deinde venter manibus fricetur et moueatur:et quantum diutius potest toleretur.deinde vero emittatur quod si non exeat colirio iniciatur quod si non sufficit repetatur clistere cui addatur plus salis:vt excitet expulsiuam ¶ Et quandoque oportet admiscere calidiora aliqua ex predictis:que magis expediant. ¶ Aliud solutiuum ex inuentione nostra. Recipe mercurialis:asari sticados malue camomille absinthij et nasturcij vrtice paritarie: centauree minoris.rute sicce:ana. M.i.polipodij.℥.ij.anisi:seminis aneti:ana ℥.ß.cartami coloquintide:panis porcini:ana ℥.i.bulliant in aqua fontis:et in partes dissoluantur mellis communis.℥.ij.cassiefistule.℥.i. iere pigre.℥.ß.baurach.ʒ.i.olei de been.℥.i. educit enim flegma:et ventositatem:et sedat dolorem colice et iliace & sanat si ipsius voluerit. ¶ Aliud. Recipe baurach.℥.i.tere & dissolue in aqua rute vel oleo eius et clisteriza: expertum est. ¶ Aliud. Recipe asari centauree rute sicce et seminis eius:ana.M.i.bulliant in oleo antiquo cum coloquintide propter ℥.ß.et clisterizetur. ¶ Et quandoque additur iera quando materia est in rugis intestinorum & nimis interclusa et inuiscata:educit enim eam facile ¶ Aliud.G.ad colicam ventosam Recipe seminis apij:aneti dauci rute et cipe

riana.℥.i.bulliant in oleo antiquo vel sub[illegible] [illegible]substantie Deinde colentur et in colatura dissoluantur adipis anatis vel anseris [illegible] line liquefacte.℥.ij.& immitte:sedat enim dolorem:quod si non sed iuerit rursus immitte [illegible] est idem. ¶ Quod si non sedetur iterum adde [illegible] castorei puluerizati.ʒ.i. ¶ Et si cum hoc non sedetur adde opij.ʒ.ß. ¶ Et quandoque cum solo oleo rutaceo clisterizantur. ¶ Et quandoque admiscentur bacche lauri.℥.i.[illegible] Aliud Serapionis laxatiuum [illegible] ¶ Recipe camomille:asari:violarum siccarum:feniculi:seminis lini:altea:[illegible] na partem vnam. Decoquantur in lib. quatuor aque donec remaneat lib.i.[illegible] et coletur. ¶ Et fundantur super eam olei mirtini.℥.ij.salis.ʒ.ij baurach.ʒ.ß.[illegible] gucchar:ana.℥.ij. ¶ Et clisterizetur cum eo tepido valet ad colicam cum febre acuta [illegible] sua natura est sicca. Et cum flegma [illegible] fluxit illis adde macem. ¶ Aliud ad dolorem colice frigidum absque febre:[illegible] coloquintide cum predictis rebus.℥.ß.[illegible] decoquantur et colentur.deinde [illegible] storei:aureum medium et coloquintide [illegible] ʒ.i.et quart.centauree.ʒ.ij.mellis.℥.ij.salis trid.ʒ.ij.baurach.ʒ.ß. ¶ Clisterizetur cum eo tepido. ¶ Et ex hominibus sunt qui addunt serapinum.bdelium:armoniacum & oppopanacum. ¶ Aliud ad colicam ex vermibus. Recipe centauree minoris agarici [illegible] rui.granorum lupinorum in quantitate [illegible] dementi dissoluantur:fellis tauri:℥.ß.olei amigdalarum amararum et baurach quod sufficit. ¶ Et clisterizetur precedente clistere lacte vel ex idromelle. Et aliqui addunt [illegible] ¶ Aliud ad colicam flegmaticam et [illegible] one ex fecis. ¶ Recipe origani sticados [illegible] ri:centauree:malue:altee:seminis lini:ana partem vnam:anisi:feniculi:carui:[illegible] ana.℥.ß.olei amigdalarum dulcium [illegible] & salis communis quod sufficit:mellis [illegible] ℥.i.et clisterizetur. ¶ Et sunt aliqui qui adducunt succum sicle:et porrole cum flegma [illegible] pite profluit intestinis. ¶ Et deinde [illegible] ter supponatur cum colirio de pane porcino ¶ Aliud abstersiuum in aqua maris [illegible] furfuris frumenti partem vnam [illegible] logie rotunde:carkarum:ana.℥.i.stercoris [illegible] lumborum:stercoris canis comedentis [illegible] ana.ʒ.ij.dissoluantur in aqua predicta [illegible]

terbentine et bauracb:ana.ʒ.ij.mellis rubei.
℥.ij.olei de decem.℥.iiij.ꝛ fiat clistere. deinde si
expediat supponatur cum radice brionie.
¶ Aliud ad frigidam colicam absq; materia
Recipe olei antiqui simplicis secundum ga
lienum:et eo temperato cum adipe anatis fi
at clistere:calefacit enim et non trahit. ¶ Et
quandoq; miscetur cum alchitran.ʒ.ij. Et
quandoq; bulliant in eo. abrotani calamenti:
puleg; ꝛ sambuci:afeçameti:radicis lilij:ana.
℥.ß.et clistericetur. ¶ Et aliqui faciunt predi
cta in vino vinoso antiquo bulire. ¶ Et ali-
qui clistericant solum:cum oleo sambucino:
vel de rafano. ¶ Et calefiat sepe venter cuꝫ
panno calido. Et quādoq; clistericatur si-
nus columbinus et propolis:canis cum suc
co camomille. ¶ Aliud ad colicam ex siccita
te. ¶ Recipe extrema animalium humidoꝝ
vt capita et pedes agnorum edorum et arie
tum iuuenum:et bulliant in aqua: et in parte
dissoluatur olei sisamini: vel amigdalarum
dulcium. Et clistericentur:et aliqui cum iure
gallinarum pinguium et aliqui cuꝫ lacte asi
ne clistericant humectant et impinguant.
¶ Aliud Rasis ad colicam calidam ex infusio
ne colere ad intestina. ¶ Recipe olei rosati
℥.ij.ꝛ dissoluatur in aqua decoctionis viola-
rum et clisterica. ¶ Et accipe oleum citonio
rum et cum aqua violarum ꝛ sumach: misce
et superadde spodij.ʒ.ij.et clisterica:et si q̄
flatu fuerit flegmaticum superadde macem:
mirram et karabe loco florum. ¶ Aliud ad
colicam ex apostemate frigido. ¶ Recipe o
lei laurini.℥.i.olei de oliuis partes duas adi
pis anseris partem vnam clisterica. Est enim
mirabole secundum Abo. ¶ Et consequen-
ter adhibe ēplastra facta ex abrotano ꝛ ane
to squinanto ꝛ mellitoto et reliquis:quibus
curatur tale apostema. ¶ Aliud Isaac ad
frigidam flegmaticam et ventosam. ¶ Re-
cipe camomille.anet:ana.℥.i.ß.centaur.ee:ll
quiricie:seminis lini et feni greci:ana.ʒ.x.a-
pij.ameos calamenti:meu.croci orientis:an̄.
ʒ.iij.caricarum octo:coquantur in aqua.et in
partes tres mittes mell.℥.i.obsomogā.ol̄i
oliuarum sisami:cotan:ana.ʒ.i.sambucini:leu
ticiali cot:ana.ʒ.ß.nitri.ʒ.i.Et fiat clistere.
¶ Et ex eis que valde conferunt est emplastrū
de abrotano factum cum aspalto. ¶ Et em-
plastrum nostrum factum de granis lauri
Ad colicam autem melancolicam clisterica-
tur polipodium cum sale indo: et epithimo:
boragine buglossa et melle. ¶ Et ex colirijs
est colirium Almansoris. ¶ Recipe salis.ʒ
ij.coloquintide: scamonee: ana.ʒ.ij.ß.mellis:
quod sufficit:et decoquantur vsq; ad spissitu
dinem decentem et fiant inde coliria. ¶ Ali
ud ex radice brionie vel radice panis porcini
inunctis cum oleo anetino. ¶ Et valet ad
frigidam flegmaticam ex fece. ¶ Aliud ex li
lio. ¶ Recipe lilij.ʒ.i.mirre storacis calami-
te opij.thuris:ana.ʒ.i.croci.℈.ß. Confice cū
succo arnoglosse:et impositum teneatur per
horam sedat dolorem:stringit viam compin-
git materiam et dormire facit. ¶ Aliud q̄
dissoluit ventositatem. ¶ Recipe cimini fo
liorum viridis rute:ana manipulum vnum:
buchomarien:et ē radix peretri vel nuli ter-
re.ʒ.ij.nitri.ʒ.v.puluerizentur: ꝛ conficiātur
cum melle ꝛ coquantur ad spissitudinem:Et
fiant coliria et vngantur oleo de ruta ꝛ nar-
dino vel de keruá.et immittantur cum opor
tet. ¶ Aliud Abo. Recipe stercoris surici-
ni vel gemme et baurach:ana.ʒ.v.terantur ꝛ
misceantur cum melle.℥.ij. et coquantur ad
spissitudinem ꝛ inungantur oleo et immittā-
tur. ¶ Confectio suppositorij que soluit vē-
trem:conteritur enim: ꝛ proicitur in clisteri
solutiuo ꝛ nominatur suppositorium album
a Rasi. ¶ Recipe bacharum.ʒ.x.coloquin-
tide nitri bdelij Serapini.ana.ʒ.v: scamone
e.ʒ ij.ß.Et fiat colirium ex eis. ¶ Aliud abo
ali. Conteratur ruta cum aqua mellis donec
fiat sicut illud de quo fit linimentum et pōa
tur medietas ipsius de cimino et quarta pos
de nitro.et sumatur glans longitudinis vij.
digitorum vel fiat ex oleo rutaceo cum casto
reo et melle felle vacino ꝛ baurach:ana aut
medium serapini bdelij:coloquintide et alte
ra:ana ʒ.iiij.ꝛ fiat ex eis glans:valet ad fleg-
maticam et ventosam. ¶ Vomitiuum bonū
ad iliacam frigidam vinum grecum simplex
vel fianum simplex vel sclauum sicut est vel
calidum vel aqua cepe narcisci:seis raparuꝫ
vel rafani ma.simplex vel cum aceto squille:
et vinum infusionis asari per noctem anē: et
aqua nucis vomice vel infusionis elebori al
bi. ¶ Aliud ad colicam sumatur aqua decoc
tionis atriplicis. Et bibatur sola: Vel cum
aceto et oleo violato. ¶ Aliud ad ventosaꝫ
Recipe carui:seminis:aneti: ꝛ rute ꝛ bulliāt

in aqua et tepida cum oleo de neniden vel de
enula sumat ¶ Aliud vomitiuum et est Ra-
sis et est forte. Recipe tartari nucis vomice
nigelle: seminis rafani et anetiana equaliter
salis idi: baurac: an. p. s. dosis. ʒ. iiij. cum tepida
Et quandoque additur in ea tertie quarti [illegible] addi
¶ Sirupus conferens colice et iliace fiunt ex
ventose. Recipe calamenti origani isopi or
tensis: croci ortensis: sansuci: an. M. i. sisele
oreanisi feniculi: carui: seminis apii raphani
ana. ʒ. s. radicis enule. ℥. s. ireos. ℥. s. meu. fu:
anisi: acori. an. ℥. s. squinanti: seminis urtice:
an. ℥. s. florum rorismarini boraginis et buglo
se: an. ℈. i. mellis communis dispumati lib. ii. a
ceti squillitici. ℥. iiij. in pecia buliant zinzi. ga
lange gar. an. ʒ. ii. spice. ʒ. i. Et quandoque suffi
cit sirupus ex melle squillitico cum gelenia-
bin: an. ℥. i. cum aqua anisi et feniculi. ¶ Idem
operatur sirupus de isopo et calamento quo
rum descriptiones posuimus in antidotario
nostro. ¶ Sirupus conferens colice et iliace
calide. ¶ Recipe endiuie lupul. lactucarum:
portulacarum trifolii: cimarum rubi: crisolo
cane acetoselle: an. M. i. prunorum seuesten
iuiubarum: ana. xxx. liquiricie violarum ros
an. ℥. i. gucbari lib. i. succi citoniorum et aque ro:
an. ℥. iiij. in pecia rara buliant: spodii sandali:
utriusque an. ʒ. ii. succi granatorum mugrorum.
ʒ. iiij. ¶ Et quandoque sufficit sirupus violarum
simplex vel de succo violarum, et proprie cum
volueris soluere materiam iam colectam. Siru
pus ad colicam non veram que est ex lapide
renum. Recipe camedreos camepitheos se
nationum et crescionum marinorum paritarie:
capil. veneris os mundi calendule: scolopen-
drie: cum radice endiuie cum radice cicoree e
parice: cicoree: buglosse acrimonii sicle penta
filon filipendule: an. M. i. quinque radicum co-
munium: an. ℥. i. liquiricie maluarum seminis
violarum: florum boraginis. acori: enule radi-
cum ciris radicum cardonis: et arundinis: saxi-
fragie milei solis: an. ℥. i. sileris: anisi. feniculi
se. apii: amcos: cordumeni: petrosilini mace-
donici asari meu. squinanti: an. ℥. s. caricas. x
seminis urtice. radicis rafani: an. ℥. i. seminis
spagi: brusci: cassieligne: ana. ℥. s. prunorum
seuesten: an. xxx. seminum comunium cicerum
nigrorum: ana. ℥. iiij. seminum lactucarum por
tulace: scariole: an. ℥. s. ordei mundi. p. unam
gummi dragaganti lapidis iudaici: lapis qui inue
nitur in spongia marina: an. ℥. i. medulle ossi
um cerosorum: betonice: an. ℥. i. aristol. longe:
et rotunde: an. ʒ. ii. alkekengi. ℥. s. passularum

enucleatarum gucbari ana lib. ii. mellis ros
lib. s. succi capil. veneris succi scabiose
ei vuicarum paruarum depuratorum: an.
s. aceti. ℥. iiij. et fit radicum vel squillitum.
Et quandoque additur cum volueris ii lan
hermodactillorum et costi. radicis cassi ana
℥. ii. polipodii. ℥. iiij. Et aromatizetur cum ci
namomo cubebe et spica. ¶ Electuaria ad co
licam frigidam diacalamentum diambra.
fortius est diatriton. Et ad ventositatem
langa. confectio de seminibus. Et fortius est
diaciminum et tiriaca antiqua et similia.
¶ Ad eam que est ex constipatione facit
nafistula rum et diaprunis: et valet [illegible] ad
colicam calidam et diarodon: et [illegible]
quorum descriptionem supra habuisti
tidotario nostro. ¶ Trociscos et pulueres
simplicibus posses etiam conficere [illegible]
proprie tue intentioni. Similiter et [illegible]
ad maturationem: et resolutionem [illegible]
vomitum vel secessum. et plures in antido
rio nostro eligere poteris ad hanc egritudi
nem si volueris. ¶ Ex pillulis ad colicam fri
gidam fricam sunt pillule de serapino [illegible]
cocolla de opoponaco: pillule fetide [illegible]
pillule de eufobio de coloquintida. ¶ Pil
lule de quatuor rebus experte sunt. ¶ Reci
pe coloquintide serapini salis gemme [illegible]
dii cocti ana partes equales: terantur [illegible]
ficiantur cum succo porri. dosis ʒ. i. vel
ii. ¶ Ad idem. Recipe iere magne [illegible]
logodion et coloquintidos: et benedicte [illegible]
simum ad nefreticam filam tropos. ¶ Ad
colicam calidam et colericam pillule de [illegible]
lieni de reubarbaro. Recipe [illegible]
ʒ. ii. agarici reubarbari ana. ℈. ii. [illegible]
gridii cocti. Infomentur pillule cum suco
rosarum. ¶ Et pillule nostre quas in nostro
posuimus antidotario: que valent ad [illegible]
colericas et egritudines de genere colere [illegible]
trine et sanguis. Et ad mistam. ¶ Pillule
de coloquintida de lapide armeno de lapide
lazuli. ¶ Et ex emplastris ad colicam et iliacam
frigidam: est emplastrum de granis lauri [illegible]
oleis et relatum ad andromacum et relatum
ad erasistratum et sinapismum et relatum ad
andromacum cauterizans ubi operet. [illegible]
emplastrum ad colericam elligas ex his que
dicta sunt in cura ictericie. ¶ Et ex predictis
simplicibus componere poteris prout opor
tet. Et similiter unctiones: et cerota. ¶ Et
ex euaporationibus quedam sunt bene [illegible]
sunt ex Spongiis: Filtro coton [illegible] Lana

z ifusis i aq decoctiõis predictorũ anodinorũ Et quandoq3 impletur ex ea vas eneũ vel vesica et applicetur ventri z ipocundrijs Et quandoq3 bulliunt extenuantia ventositatem. ¶ Et quandoq3 faciunt sacelli ex quibus quidam sunt sicci quidam ex sale z milio vel panico sunt: nec valent nisi in materia humida z ventosa. Et quãdoq3 ex parietaria in vino cocta: z quidam sunt temperate vt q̃ fiunt ex camomilla absinthio et semine lini. Et q̃dã ex aliqs puta se. lini fenugreco: radice altee viol. malua camõilla mellilloto z propẽ in colica nefretica cum bullierint in aqua z vino z applicantur supra renes. ¶ Et balnea quoq3 z olea que ad frigidam sunt oleũ aneti num de abrotano de lilio quod h3 virtutes dinace oleum onfancinum. z vltimum est oleum apsorum. Et ad ventositatẽ oleum rutaceũ mar dinum z de enula: z de herba ad vtrãq3. Med calam oleum ro. z violarum z de se. melonum z de scorpionibus ad nefreticam inuncum supra renes. Et ad vtrãq3. s. veram z nefreticã z oleũ de piperibus. ¶ Ventose quoq3 debent esse magne cum multa flãma: z sint de vitro: vel continuo: vel de argilla. ¶ Clistere educens fla grossam z ventositatem si tpo placuerit. Recipe rubee. ¶ S. i. scordeõ. ℥. ij. cimini ani. aã. ℥. i. bacharũ lauri. ℥. s. asse fetide. ʒ. ij. mellis z salis. aã. ℥. i. bulliant in oleo antiquo: vel vino veteri: z fiat clistere. ¶ Vnctio ex butiro confecto cum puluere coloquintide sup vmbilicũ soluit ventrẽ z curat colicam si deo placuerit. ¶ Clistere benedictum pro nobilibus cum suauitate educẽs fla z mixtum humorẽ: resoluit omnem ventositatẽ: z sanat colicam Recipe anisi triti polipodij tritiana. ℥. ij. bulliant cũ aqua lactis caprarum lib. v. z dissol uc lere pigre. ℥. i. mellis. ℥. ij. salis. ℥. i. olei vi ol. fac cũ reiteratione si oportet. ¶ Regimen preseruatiuum a colica et ileon cũ apparent signa repletionis et inceptionis ex tortione dolore leuiter z punctione oportet vt interdicatur repletio z iniungatur abstinentia z euacuatio cum vomitu z fluxu ventris cum clisteribus predistinctis z deinde cum aliquo solutiuo leui: deinde si expediat cum fortiori. z digõne cum appropriatis vnicuiq3 cãe replenti. ¶ Et ex digestiuis bonis in via preseruationis ad colicam veram z illiacam. Et etiam nõ veram seu nefreticam est secundũ iudicium belçamen de thimo vt sumatur quolibet mane coclear vnum huius pulueris cũ vino albo subtili. Recipe seminis aneti seni culi apij: feni greci aã. ʒ. i. s. squinanti ʒ. v. Item aliud fiat vinum ex trifolio vel pentafilon vel betonica et gramine contritis et positis in vegete cum vinum in vendemijs ebullit: de quo sumatur medius ciatus ante cibũ cum puluere çedoarie. ¶ Et ex solutiuis lenibus est tallis tragea experta etiam si sit cum febre vera et mendosa: educit enim humores grossos qui sunt causa vertiginis: et etiam calculos. Recipe turbit boni hermodactilorũ aã. ℥. i. esule. ℥. s. piperis longi zingib. spice: ana ʒ. i. macropiperis. ʒ. i. croci. ʒ. s. seminis leuistici: granorum solis: seminis genestre: saxifragie: ana. ʒ. ij. medule cartami. ℥. i. çuchari quãtum sufficit. de qua sumatur coclear vnum i mense: et desuper bibatur parum aque tepide. Et sunt qui addunt caudas grillorum cicadarum et cineres scorpionum et cantaridarum in hieme: et in frigidis circunstantijs. Estate vero et in calidis non addantur: 13 sumantur loco eius mel cassie fistule cum aqua liquiricie seruato bono regimine. ¶ Et est: vt in principio cibi vel parum ante sumat aquã ciceorum nigrorum cum semine melonis deinde sumat subtilianti incidentia z a contrarijs abstineat. ¶ Item sumat post cibum tragea confortatiuam digestionis et resolutiuã ventositatis que est. Recipe gal. incisorum. ℥. s. galange. ℥. s. zingib. ℥. i. granorum paradisi. ℥. quattuor: anisi: feniculi ana. ʒ. iij. liquiricie. ʒ. ij. seminum melonum mundatorum. ʒ iiij. vinũ eius sit subtile vinosum.

¶ Capitulum secundum de cura vermium z medicinis eorum.

Quia curam vermium existentium: etiam ex causis colice vt patuit precedenti capitulo reseruauimus vt loq̃remur de ea latius eorum genera causas: signa et medicamina inuestigandum propterea cum sint accidentium plurimum orrendorum z mortiferum: ideo de ea ad presens loquimur prout ministrabit gratia saluatoris. ¶ Sciendum igitur q secundum. Hali num vermiũ tria sunt genera scilicet lumbrici rotundi ascarides subtiles parui et tertium genus ẽ eorum qui lati vocantur z cucurbitini producentes semina ad modum seminis cucurbite ceteris longiores vt pote alternati sibi cõtinuantes ad modum cordelle seu çagarelle sicut sensus declarat. ¶ Causa autem in generatione eorum triplex ẽ materialis localis z efficiẽs

Materialis ē būiditas insipida alba visco
sa in vnum cōdēpsabilis ꝛ cōpacibiles ꝛ tal
ē q̄ nō colla rubea nec nigra licꝫ effūdātur
ad intestina cum sint sicce dispubilis subtiliā
tie nō cōdēpsabilis bene ꝛ nimis calide ꝛ sic
saporis cōtrarij generatōi ꝛ conseruatōi ipso
rum vt quia amari vel acetosi valde quibus
necātur coloris dissimilis quia citrini vel ni
gri nō etiā sanguis: licet sit conueniens pro
pter saporem quia dulcis ē ad intestinoꝝ tñ
vacuum nō effunditur: sed a natura stricte i
venis vt dixerimus conseruetur extra ꝓpor
tionalis ꝛ necessarius generationi nutrimē
to ꝛ augmento mēbrorum radicaliū ꝛ carni
formium quibus in colore est similis nō sicut
vermibus. ¶ Localis ē intestinorum vacui
tas in qua ipsa materia statis: vt superflua:
quia ex digōne ꝛ ciborum malicia ꝛ regīs in
aliis aggregantur: cuius consideratōe comm
generatio i etatibus omnibus ē communis ꝛ i
tempore proportionali ē magis in qua q̄ ma
net ꝛ conseruetur p̄ frigiditate ꝛ circūuoluti
one ipsorum ab eius adherente viscositate ꝛ
p̄dibilitate caloris ipsorum ibi manēs non re
gulam cōsūptur ꝛ putrescit ꝛ sic calorē accē
dit quia cum nequeat eam consumere eiꝰ būi
ditate resoluit: ꝛ grossum cōdempsatū dimit
tit: nec rectificat sicut ignis materiā luti pu
tridi sibi subiectā quam consumere nequit re
ctificat consumendo būiditatem vel minuen
do ꝛ grossū reliquendo lapideum: sic ipsam
rectificat condēpsando: ꝛ cum influētia con
stellatōis cooperante natura corporal formā
ꝛ figurā vermiū ī primit in illā ad hunc finē
vt materiā putrescibilē in id quod minus ma
lū ē conuertat: ꝛ residuum putredis naturali
ter in intestinis aggregāndo cōsumāt se pa
scēdo ex maxime caloris consideratione vt
dispōnis ipsi efficientiae. dixit ipo. i afo.
Eos maxie in senioribus. i. in procedētibus
vltra etatē dentium plātationem generari
¶ Ex quibus iā cā efficiēs nota ē. Et ē triplex
disponens vt ē calor putredinalis operans
vt natura perficiens vt super celestis influē
tia prout Arl. dixit. sic enim est videre in aīa
libus exterioribus mūdi q̄ nō generāt ex se
ne vt sūt musce scarabones q̄ ex stercore bo
uis ꝛ vespe q̄ ex carnibꝰ generātur equorum
corruptis. cū. n. cale fiūt a calore solari ī ipsas
agente ꝛ neq̄at ipsas cōsumere depurantur
ꝛ cōdēpsant ī vnū: ꝛ natura supcelestis cor
poris. s. constellatio forma ꝛ figurā taliū ver
miū diuersoꝝ p̄m diuersitatē materie ꝛ apti

tudis eius ad eos ī primit. vnde Arl. dixit: ꝙ
melius q̄. n. ex putrida tali materia generē
tales vermes sine talia alia mēbrū ē ꝙ dimit
tatur secūdū suā putredinē perā ꝛ vt esset
immelius ꝛ alie cōgregāde putredines ꝑsimil
supre ꝛ conuerse ī nutrimētum contra exhis
ī aere terra ꝛ aquis multisq̄ mōis nocere ho
minibus melius ē ꝙ permaneant sic. ¶ Si
contra hoc ē quod sequitur natura n. sī ꝙ me
lius ē agit ꝛ minꝰ malū agēt: sed minus ma
lū ē ꝙ tale sic putrefactū in cōcauo intestino
rum remaneat q̄ sit vt dictum ē depurāt e
lectioni putredīs ꝛ expulsioni ipsius extra
ra. coadiuuāte ꝛ ex ordinatōe nature illu
ī ea ad illud q̄ꝫ ꝙ talia vermiū genera ponē
tur: ꝛ cū superius dictū sit ꝙ plurium ꝛ talium
rum accidentium frequēter sint cā ꝛ mortis q
quidē nō sunt cū ī quātitate fuerint modera
te: tunc. n. solū fit nutrimētū quod possūt esse
sunt absq̄ nocumēto vt supra de accidentibus
intestinoꝝ ē dictum. Sed si quātitate super
fluāt cōtinua vel diserēta accīna inducūt pla
ꝛ etiā mortē frequenter vt statim dicetur.
¶ Nec obstat quod ibi dictū ē ꝙ colla maxime
hic expurgare: ꝙ illud ē nō semp: ꝛ tunc q̄
generāt ipsi cum tunc occultet coleram ꝛ ita
habūdet ī eis quod ē potius obstruitur ꝛ vi
colerā ad intestina. Et ex accidētibꝰ eoꝝ cau
dis ē ꝙ ē: q2 ī loco in quo generātur ipsi cum
tunc occultet colla. s. in intestis faciēdo do
re colicū ꝛ iliacū vt supra dictū ē. sic locꝰ ge
nerātōis eoꝝ nutrimenti ꝛ augmenti ꝯsumptionis
tionis principalē pūgendo cōtra naturā est
dūt. ꝛ tunc maxie cū se. adherēt cū. n. cōsumit
eoꝝ materiā nutrimēti ī flāmet eos ꝛ coleram
sup eos effūdat ad furiā ꝛ morsū ī quietudo a
bū incitat vt circūuoluti intestis ꝛ diminutione
pūgāt: ꝛ q̄ñq̄ ꝓfūdius rēdūt fugiendo contra
intestina mirach vētris perforāt ꝛ cutē vt ex
dīt idē sicut multi dixerūt lꝫ sit raro ꝛ insolita
le. ꝛ cōiter sub rapiēdo cibū fames generāt
canina: ꝛ q̄ñq̄ bolismus ꝛ casus virtutis cō
stomaci ꝑ ꝓcessū eoꝝ ad ipsū: ꝛ tunc q̄ꝫ vō
mitu expellūtur qd̄ ē abhominabile valde ꝛ q̄ꝫ
īfrantur extremitates ꝛ q̄ñq̄ p cōpassionē: ꝛ ꝓ
viraꝫ q̄. dispōēs p̄dc̄as tremor cordis magꝰ
¶ Et ꝑ ꝑ eleuatōēꝫ fumoꝝ ad caput generātur
ex eis epilēa ꝛ stupor q̄ maxie ī hora ꝯmestiō
īsurgūt: q̄ ē de serotī hora sompni: tūc. n. quē
rēdo cibū stomacū ascēdūt ꝛ superiora: ꝛ sic ta
lia accīna cāūt. quorū q̄ñq̄ diuersitas a diuer
sitate cāē materialꝫ ꝛ localꝫ p̄cedit. ūi. n. spūꝫ
stioꝝ aūt ē viscosa valde inseparabilis ā pa

rum aut mediocriter aut prima existente in su perioribus intestinis .s. gracilibus seu ileon et ieiuno: quoniam generantur longissimi dicti cucur bitini ex ea que est parum viscosa adherente recto et fecibus corruptis et sebibalatis. Quamuis ra generantur rotundi ascarides subtiles et parui ex media generantur lumbrici de genere lo gorum existentes: quia quandoque secundum palmum vel ... cauerii prolongati apparent in medijs intestinis .s. colon et orbo. ¶ Et eorum deteriores sunt laui alijs longiores cum ex materia pu trida vehementioris adherentie generentur. Et in loco superioribus principalibus siuen tur magis propinquo. Et minus nociui sunt parui ascarides et subtiles ad modum aristae: cum a superioribus principalibus sint magis remoti propinqui ano: vt facilius expellant. licet ex materia magis corrupta. Quia propter si ... dimittantur diutius vt augmententur et alce ... superius magis fient nociui cum ex ma ... gis putrida materia procreentur. Sed lumbri ci ... mali ... eorum ... corruptibe accedunt et augent. ¶ Et vermes quidem sua habent iudicia. Cum enim exeunt ante quam morbidi fiant: vel cum in febribus acutis exeunt vermes viui signifi cant virtutis expulsiue potentiam: et est signum bonum. Cum vero mortui malum: quoniam ibi maliciam caliditatem mortificantem eos demon strant. Et si quidem putri exeant mali sunt: cum materie putrefcte in obedientiis multipli cationem ostendant. Sed cum fuerint puri et fecibus boni sunt: et proprie cum in declinatio ne exitantur vel fine sitiis non in tempori bus principalibus morbi. Unde ipo. inquit bo num est si lumbricos admixtos habent stercus in testinis stomaco et corpori manifestant a quo sto maco si vomitu exeunt: omnibus est malum. cum ... stomaco esse potentiam. si generentur ibidem vel si ... querendi cibum ascendit naturam potentem repellere eos de monstrent. ¶ Signa vermium quedam sunt co munia omnium generi: quedam sunt vniuscuiusque pro pria. Communia autem quedam sunt signa sumpta ex his que sequuntur accidentibus immediate ipsos ge neratos vt est mordicatio punctio intestinorum et grauitas perpetua et rumor: quam immediate eos generatos sequuntur vt dictum est. verum non sunt cer ... et ex eo quod talia ex humoribus colericis ibi ... tis fieri possunt vt super de dolore intestinorum est dictum. Quedam sunt sumpta ex his: que mediate sequuntur cum nocumentum eorum extenditur ad su periora membra: .s. stomacum cor et cerebrum. Et illa sunt que dicta sunt supra. Ex quibus sunt quod stridet dentes et abstergunt labia sepe. Et cum dormiant accidit eis masticatio bis vicissim dormiant accidit eis masticatio hora com dines ex eo quod comestio eorum illa hora com mouet imaginatiuam que imperat motiue vt mo ueat genas ad masticandum ac si comederet si mili modo. Et hec minus sunt certa cum ex aliis causis possint accidere que sunt note. Quedam sunt alia signa ex antecedentibus ipsorum gene rationem sumpta: et talia sunt: quoniam precesserit paucitas et corruptio digestionis gulositas et ap petitus multus et assiduatio ciborum flegmaticorum et corruptibilium habitum generare ipsos pro pie: vt lac: caseus et frumentum et similia. Et hec etiam non sunt necessaria: non .n. necessarium est quod ex predictis lumbrici generentur et vermes. ¶ Alia vero sunt ex essentialibus sumpta: que cocomitantia dici possunt vt sunt ipsorum euacu atio et aspectio exitus eorum per vomitum vel se cessum. verum tamen eorum euacuatio non est se cessum: sed cum iam: quasi victi sint a natura: vt per se: sed ... expellant: ideo opor tet alia certiora querere: quibus a principio co gnoscantur. et certe vel predicta certificare: Certificantur autem si omnia simul coniungant vel saltem fient vnitati magis propinqua. im possibilis .n. est certa interiorum quorundam co gnitio vt .G. ait. sed coniecturam possibile. Cum ergo consideraueris quod esse facientes ad eorum generationem precesserunt. et antecedentia et sequentia senseris accidentia que sunt dicta eos coniecturabis adesse. Et cum in exitibus ap parebant vermes per vomitum vel secessum certa certificabis cognitionem. Hec .n. est doctrina me dicorum principis .G. seruanda in dictis et dicen dis omnibus causis et egritudinibus cognoscendis: occultis. quorum signa non sunt inseperabilia non perdurantia neque certa per se ipsa difficta. ¶ Si gnorum vero propriorum quedam sunt longis pro pria magis vt sunt commotio oris stomaci mor dicatio ipsius cum punctione et grauedine et mordicatio ... re ... tas transgluttiones nocumentum ex cibo et lubricitas et flux salinae. et quoniam nocent pulmoni et cordi propter vi cinitatem ... tussis et tremor cordis: et ... pulsus et ... et exiccatio ... ordine: et cum pigritia et ... et palpita tio et apertio oculorum cum declinatio ad clausionem et acci dit eis vt non rubeant ... obfuscet. et quoniam te ... ventres et sunt idropici. et quoniam super ... ventris. cum lubricis vero et rotundis appetit secundum plurimum multiplicatur quoniam elongantur a stomaco quare non nocent ipsi

Et rapiunt cibum ꝛ commouentur in tempore
famis mota forti nocente ꝛ debilitante virtu
tem. Et sunt cum punctione ꝛ grauedine in-
cidente in eo quod sequitur vmbilicū: Par
uos āt significant prauitas ani ꝛ inseparabi
litas commotionis apud ipsum. Et inuenit
habens eos grauitatem sub ipocundrijs su-
is ꝛ dorso. ¶ Et exitus vniuscuiusqꝫ generis
certificat cognitionem cuiusqꝫ. ¶ Cura ver
mium est quattuor res. prima ē regimen. Si
enim cā prima generationis ipsorum ē malla
regiminis in cibis ꝛ in potibus ꝛ alijs dimi
nuendo ꝛ corrūpendo digestionem multipli-
cans fla quod ē grossum frigidum humidū
ꝛ viscosum ergo si cura ordinata est qꝛ primo
oporteat causam abscindere. primū erit in cu
ra regimen emendare. Secunda ē ipsorum i
terfectio: vt facile educantur: nisi enim inter
ficiantur euacuationi nō obedient viui enim
tenentur in intestinis ꝛ adherent secundū di
spositionem cuius dissolutio ē difficilis. ter-
tia ē eorū euacuatio: si nō eos mortuos nō viuos
natura expellat nō. n. oportet vt eorum plō
getur statio in ventre post mortē ne inferat
vapor eorum nocumentum venenosū princi
palibus membris. quarta est accidentium cor-
rectio. ¶ Primam rem complet rectificatio
regiminis in cibis ꝛ potibus sumptis scdm
ꝯrietatem esce ꝛ prout digestioni complēdo
oportet vt sint cibi subtiles facilis digestio-
nis ꝛ boni chimi: qui nō corrūpantur calidi ꝛ
sicci nec viscosi: ꝛ vimo sit in eis abstersio q̄ edu
cantur ꝛ interficientes natura vel proprietate
vel sint ex interficientibus ꝛ abstersiuis vel
eis admixti. quales sunt aque cicerum ꝛ cice
ra comesta infusa in aceto: postqꝫ abstinuerit
per mediū diē. folia caulium oliue salite āte
cibum cum ruta comeste: panes furfuracei cū
carui confecti aniso vel feniculo vel cimino car
nes columborum passerū: ꝛ aliarū cum decoc
tione mēte vel salsamento facto ex ea pane
asso: ꝛ aceto forti ꝛ potus aque salse simpli-
cis vel commixte vino austero vel forti aceto:
vel aque dulcis cū cimino in ea decocto ani
so vel feniculo vel gramine ꝛ alijs sit ordina
tio congruens confortatiōi digestionis ꝛ p̄seruatiōis
ipsius: prout supra in cura stomaci dictū est.
¶ Secundā rem complet medicine interficiē
tes vermes: quarū quedā sunt communes eis
bus generibus: quedā sunt proprie. ¶ Et cōi
um quedam sūt simplices quedā composite.
Et ex simplicibus quedam sunt calide: q̄dā
frigide q̄dā proprie. ¶ Cōes cibus simplices

ꝛ calide sunt peruenientes ad gradum [illegible]
nisi sit cū eis fe. vel apollena: ꝛ sunt [illegible]
saporis acuti ꝛ contrariantes qualitate [illegible]
pore illis que magis diligunt ipsi q̄ sint [illegible]
ꝛ vnctuosa q̄lia sūt mastix in multo vsu [illegible]
indica antiquata ꝛ comesta nasturcium ꝛ [illegible]
apij sūt ambe fortes in interficiendo [illegible]
vermē ꝛ similiter abrotanū ... capparis [illegible]
nerunt: ꝛ ipsi amari: calcantum ... cum [illegible]
le sumptū. Similiter lactuca ... ꝛ [illegible]
si super sumen vngatur radix ... [illegible]
ta ꝛ sumpta aut. q. persica ꝛ folia [illegible]
plata sumūt: ꝛ oleum eorū ꝛ mirra [illegible]
ora cū licinio immissa: ꝛ propter [illegible]
Farach cum sirupo de melle mirra [illegible]
oleo bibitur ad ds. Calamentum [illegible]
kitran ꝛ costus cū ponuntur in [illegible]
radix camelcon interficit vermes ꝛ [illegible]
bus passium: codumen grana [illegible]
credo qꝛ sunt grana: que nō est [illegible]
sunt in ... feniculum [illegible]
camepiteos pulegium origanū [illegible]
ficus absinthiū. Hec medicine interficiū
acuitate ꝛ sua qualitate ꝛ amaritudine ꝛ p
prietate longos ꝛ ascarides aliqui [illegible]
pura polium aliqui propter [illegible]
in clisteribus ꝛ epithimatum [illegible]
ꝛ lancis mirabilis ē: similiter ꝛ succus [illegible]
¶ Cōmunes simplices frigide ꝛ [illegible]
ditatis interficientes sunt semen [illegible]
bitum tribus diebus cū rob ꝛ [illegible]
semine apij bibitum vel sirupo [illegible]
coctio kaufel. ꝛ spina egyptiaca: ꝛ sunt [illegible]
prima caliditate: ꝛ semen [illegible]
dicis mori ꝛ rubus ꝛ decoctio [illegible]
ti acetosi ꝛ mugi ꝛ aqua decoctionis radicum
eius ꝛ succus arnoglosse aut ipsa sicca [illegible]
mach dissolutum in aqua est mirabile [illegible]
eis sit fluxus ꝛ ipoquistidos ... [illegible]
cum vino ē mirabile vel indicū [illegible]
magis mirabile semen portulace cū [illegible]
sumitur in interficiendo vermes. ¶ [illegible]
amara tribuli vermicularis mirtus ꝛ [illegible]
aceto conditum ꝛ acetū ipsum in [illegible]
ni secundum aliquam sui quantitatē [illegible]
est conueniens: que enim sunt nō [illegible]
ꝛ saporis excedentis a proprietate sunt inter
ficientes illos cum nō aliud agunt a qualita-
te: Et aliqui ex ipsis frigidis sūt interficientes
latos vt ē serapium salicis coriandrū: endiuia
amara cū bibitur cū lacte acetoso aut sirupo
acetoso: aut aqua calida. ¶ Composite ve-
ro interficientes omnes. Sunt sicut ...

magna et confectio de centonica hec sūt me
dicine quibus te oportet interficere vermes.
¶ Sed in earum administratione oz te attē
dere earū spēm potentiam seu virtutē tpus
locū ⁊ moz spēz vt ꝓpas,put dēz ē admīstres
Potentiā seu virtutem vt in cadendo ascarides
ex eis eligas fortiores:i lūbricis et ro-
tundis ⁊ latis fortes:in longis debiliores :et
maxime cum sint ex his que bibantur a qui
bus remotiores sūt ascarides: deinde lūbrici
lati ⁊ longi sunt propinquiores. ¶ Tempus
vt administres illa vacuitatis tēpore:medie
enim tunc nullo modo impediant ad eos per
uenire.et ipsi famescētes magis trahunt ad
ipsas. ¶ Locum vt interius approximāda:
approxies:nō approximāda denegēs ne ma
ius nocimentū addatas: sed potius exteri⁹
administres:⁊ ꝓprie vmbilico ⁊ infra: vbi sūt
grossa intestina in quibus generātur: ⁊ ꝓpe
monoculus supra.n.applicata stōaco nocēt
ꝑima. ¶ Et aliquī applicāt super illa et re-
nes illa imo cum interius ministrabis tales
medicinas interficientes:⁊ ꝓpe cas.is:tē
oz vt stringātur nares:ne aliquid ex vapore
earum malo ꝑueniat ad caput:⁊ multiplicet
expiratio ne aliquid ex eo perueniat ad cor:
quare oportet vt os teneatur apertum. Et
etiā melius ē vt tunc liniatis stomacū cū stip
ticis confortātibus ne ledatur ab earū malitia
Et sunt ex interficientibus qualia sunt sūac
spoquillidos ⁊ acacia dissoluta in vino ⁊ i lō
gis proprie ꝑbibita ⁊ quouis modo meliori
sumpta dūmodo sint superioribus minus no
cina in ascaridibus clisteribus vel colirijs im
missa in lūbricis ⁊ medijs per vtrasq̄ ::: i oī-
bus per extrinsecus applicata :secūdū oēm
modum empl.i.s.epithimatis cataplasmatis
⁊ vnguenti. ¶ Modus vt pmittas eis dele
ctabilia.s.dulcia ⁊ vnctuosa que sunt eis :vt
esca ad quā currat.⁊ hoc per horas diei vnā
vel duas:deinde medicinas interficientes: ⁊
ꝓprias illis subiungas vel vtrasq̄ simul misce
as:cum enī currant ad escam inueniēt isola
ta venena quib⁹ occiduntur sicut pisces in ꝑ
pijs escis amis quibus capiuntur: ⁊ hoc siū
interius approximes:siue exterius ⁊ ꝑ oēm
modum illud agas. ¶ Tertiam rez complēt
medicine ventrē soluentes solutōe eos edu-
centes.quarum quedam sunt disponentes q̄
dam complentes. Et disponentes sūt dupli
ces:quedam occidentes vt predictum ē:quedam
inferius ad loca propinqua ficeri puta
intestinis inferioribus illos trahentes qualia

sunt dulcia ⁊ vnctuosa: vt mel:lac:⁊ similia:
clisteribus immissa vel colirijs supposita vel ꝑ
tinenti ano ⁊ alijs partibus ei adiacentibus
iuncta trahentia illos que adiuuant :amara
acuta salsa ⁊ acetosa illos fugantia ꝑ os sū-
pra ⁊ supra stomacū ⁊ vmbilicum approxia-
ta. Et eductionem complentes: quedam sūt
tantum educentes:quedam interficientes
Et educentes que educunt tantum sunt ille
que nō interficiunt:sed delectant vt lac mel
⁊ aqua mellis et similes simplices vel mixte
i suppositorijs immisse ⁊ fieteri iuncte sic bau
rach:sebul:sopus sicca que soluunt sīa:ver
mes et ascarides semen coriandri cum robe
ducit serpentes: veram extrahit vermes et a
scarides origanum etiam polipodium ¶ Et
tales sunt proprie habentes locum in superi
oribus ⁊ medijs:nō in inferioribus vt sunt a
scarides subtiles ⁊ minuti: quibus meliores
sunt interficientes:⁊ soluendo educentes mo
do infra dicto approximate:quarum quedaz
sunt simplices:⁊ quedā composite. Et simpli
ces sunt coloquintida fel tauri absinthiū epi
thimum cartamus aleum:centaurea: nigela
⁊ semen atriplicis. ¶ Solutione educentes
omnes et mortificatione:⁊ breuiter oēs solu-
tiue medie:quas in antidotario nostro statiz
diximus:⁊ maxime laboriose educētes. Sz
melior ē aloes omnibus quoniam mortificā
do educit omnes:⁊ oleū bibitum in quātita-
te interficit cū sua amaritudine ⁊ viscositate
educit. Et oleum onfancinum latos interficit
sua amaritudine ⁊ educit sua viscositate:q̄re
si nō potest multum sēl bibi:bibatur ter. Et
grana nil interficiunt serpētes:⁊ extrahunt
eos. ¶ Composite sunt iera pigra: etiam si
sumatur sola ⁊ absinthij:añ.ℨ.iiij.pulpe co-
loquintide.ℨ.ij.⁊ quart.salis indi dauid.i. et
sumatur in.potu cum aqua mellis. Et nitrū:
⁊ ciminum ⁊ fenu grecū:añ.auf.ij. ¶ Item ni
tri piperis cordumeni:añ partes equales cu
ius dosis sit vsq̄ ad.ℨ.i.s. ¶ Item ciminum
indū mastix:grana lauri:añ.conficiantur cuz
melle:⁊ sit dosis in mane coclear.i.⁊ tantum
dē in sero. Et quandoq̄ additur enula ⁊ pil-
lule de absinthio educunt longos. ¶ Et alie
que sunt composite ex predictis secundūz di
uersas intentiones eligendis non solum in
terius per sub et supra:sed etiam exterius se
cundum omnem modum approximande.
Modus autez et regimen ascaridum ⁊ par
uorū ē vt interficiantur et educantur cū sup-
positorijs ex predictis: et sale:et clisteribus

ex aqua calida: que eradicant materiã eorũ.
Et fortius ẽ in quo recipitur centaurea: car-
tamus isopus sicca pulpa coloquĩtide ꝛ bau
rach. ❡ Et fortius illo est coliriũ alkitran.
ꝛ clistere cũ eo ꝛ petroleo et ꝓprie cũ oleo de
crisomilijs: aut medulis psicoꝝ amaris ꝛ ar-
chanita vel buchomarien ꝛ cortex radicis a
sce. Et ex eis que colligũt ipsos in ano ẽ caro
pinguis solida ꝛ lardum: ligãt autẽ ligatũ cũ
fimbria filiꝭ vt post horã cũ fuerint collecti ex
trahantur ꝛ iteretur donec mundificẽtur.
Quartã rem complẽt medic diuerse secũdũ
diuersitatẽ accidentium cõcomitantiũ ex qui-
bus ẽ sc. q̃re oportet vt admistres frigida: ex
quibus sũt semẽ portulace intus: ꝛ granata
vermicularia extra ꝛ acetũ intus et extra: ꝛ si
militer coriandrũ atriplex ꝛ similia: nõ calias
nisi moderate calias vel ffas ex cibis ꝛ poti-
bus prout exigit dispositio: ꝛ cũ debilitat flu
xus ventris necessaria sũt que nutriunt cũ
fortitudie. vt ẽ aqua carnis: ꝛ carnes: ꝛ alia q
sunt boni chimi ꝛ velocis digẽnis: ꝛ maxime
in pulsis: nã virtus eorũ p̃ sem cũ operationis
nõ pueniat ad eos oĩo. Et si sunt boni chimi:
minoraẽ chimus corruptus: qui ẽ materia eo
rum q̃re indigẽt etiam eis ꝛ vermes: cum si
fluxus minuat vel auferat nutrimẽtũ mordi
cant acriter stomacũ: ꝛ faciũt magis cadere
virtutẽ: quare cibentur ante morũ eoꝝ hora
quietis ꝛ somni. Et sepetur cibus eorũ vt sit
paucus ꝛ pmixtus aliquibus ex interficienti
bus stipticis ꝛ cõfortãtibus. Ex quibus pro-
pe ẽ sumach ꝛ mirtus ꝛ coriandrũ. ꝛ silia que
stringũt cõfortãt stomacũ ꝛ excitãt appetitũ
qui si timetur ne cadat confortabis stomacũ cũ
epithimatibꝰ ꝛ emplis i quibus ẽ stipticitas:
ꝛ interfectio ꝛ eductio suauis nõ deiciẽs vir
tutem: ꝛ cõfortatio ꝛ exceptio appetitus. Et p
pilum ẽ quod fit ex aloe ꝛ absinthio. Et pille
facte ex eis cũ succo citoniorũ vel mente.
Medias cõpositas ad eos aliq̃s supra i cu
ra egritudinũ cordis diximus. Et nũc adde-
mus alias expertas. Ex q̃bus ẽ: Recipe fo-
liorũ psici granorũ lupinorũ absinthij añ. m.
ꝯtere grossiter ꝛ fac bulire i aqua ꝛ aceto: añ
ptes equales. Et super vmbilicũ ꝛ renes cũ
fascia liga: statĩ educit viuos vel mortuos ex
pertũ ẽ. Itẽ Recipe succi mẽte: panis assi a-
ceti fortissimi: ana partes eq̃les ꝛ misce i mo
dũ salsamẽti de quo dabis: añ cibũ ꝛ ligabis
i pulsibus brachiorũ probatũ ẽ: ꝛ si odoretur
etiã. ❡ Item grana vermiũ: que sũt grana
cẽtõice de romania fricata ꝛ exibita cũ zucha
ro vel melle ro. omni etate sũt experte ꝛ [illegible]
dispõnẽ: ꝛ i causone cũ granis arancioꝝ.
Itẽ acetũ fortissimũ haustũ de sero cũ vadis
dormitũ ẽ expertũ. Itẽ centaurea decocta
oleo de psicis ꝛ inuncta super vmbilicũ exp
ta ẽ. ❡ Emplm Archidia. cõfortãs stoma
interficiẽs ꝛ expellẽs lũbricos ꝛ valet ad flu
xum. Recipe absinthij mẽte sicce: ꝛ [illegible]
stipitibus cẽtonice: añ. ℥. i. farine lupinoꝝ
℥. i. panis assi infusi in aceto forti. ℥. i. fellis
tauri. ℥. iij. aloes. ℥. s. cornu ceruini vsti. ℥. s.
spice macis galle mus. gar. calami aromat
macis mus. galange karabe añ. ℥. i. s. spo[illegible]
dos acacie sumach berber. ana. ℥. [illegible]
fice cũ oleo mirtino succo mẽte q̃tum [illegible]
sufficit. ❡ Itẽ vngatur venter de melle [illegible]
ne sc. fuerit vel de lacte si fuerit cũ [illegible]
horã pulueriza desuper puluerem aloes ca
balini mirabiliter interficit. ❡ Item [illegible]
broca sup stomacũ ꝛ ventrẽ contra [illegible]
Recipe panẽ assũ in aceto [illegible]
catum ꝛ exp̃me p peciam: ꝛ cũ liquore [illegible]
succũ absinthij sisimbrij [illegible]
rum persici psicarie ꝛ [illegible]
bij cũ oleo modico ꝛ aceto. Et cũ [illegible]
olla vna: ꝛ fac bulire. postea asperge [illegible]
aloes caballini ꝛ coloquintide: añ. ℥. s. [illegible]
ri. ℥. i. Et peciam infusam in eo [illegible]
ventrem appone: ꝛ adde puluerẽ lupinoꝝ.
Adde cingulũ qui ex [illegible] vermibꝰ [illegible]
tur cura ex inductione antiquorum medicoꝝ
efficax ẽ. Recipe granorum piperis [illegible]
radices rapistre: ꝛ duas radices [illegible]
lupine maioris ꝛ radices granati [illegible]
re ꝛ coque cum. v. ciatis albi vini donec [illegible]
a pars remaneat de quo vino detur ad mẽ
suram trium digitorũ: ꝛ in tertia vice [illegible]
totum. ❡ Pillule ad interficiẽdũ [illegible]
ꝛ omnes vermes. Recipe succum [illegible]
succum absinthij ꝛ centonice ꝛ [illegible]
lupine: ana ꝛ decoquantur: donec [illegible]
aliquã tulumet addito aloe [illegible]
tur. iij. vel. v. mire operãtur. ❡ [illegible] ad
dem. Recipe cornu ceruini [illegible]
te pulegij: sisimbrij. absinthij [illegible]
norum amarorum: añ. ℥. iij. s. [illegible]
re cum lacte vel aceto: vel vino calido vel [illegible]
cumq; modo accipere potest. ❡ Electuariũ
ad lũbricos omnes secundũ Nicholaũ [illegible]

❡ Capitulum tertium de fluxu ventris om
nium modorum: ꝛ curis eius.

Fluxus ventris fz. G. generaliter ē accidens excutatiõis materialis a corpore per intestina. Specialiter aūt est motus nature seu virtutis expulsiue intestinorum ad expellendum nocentia saltē sibi. ¶ Diuiditur āt ꝛ specificatur quincuplicit᷑ scđm quinq; genera causarū quas. G. ponit cõmunia omnibus sine quorum cognitione cuiusq; scientia non habetur vt ponit Abo. que. s. in hac notificatione tanguntur. s. formalis cum dicit est motus. Efficientis cum dicit nature seu virtutis expulsiue materialis subiectiue siue instrumentalis cuz dicit intestinorum. Finalis cū dicit ad expellēdum. Et materialis obiectiue cum dicit nocentia. Et ex parte quidē cause formalis: q2 aut est temperatus ꝛ suauis q2 repletionem ꝓportionatur ꝛ virtuti aut est difficilis diminutus vel superfluus. De cura cu9 hic intendimus specialiter. ¶ Ex parte cause materialis subiectiue siue instrumentalis aut. n. ē ab intestinis quia in eis materia sit aggregata paulatim: ꝛ est multipliciter q2 aut lubricitas ꝛ dicitur lubricitas intestinorū aut disententericus et ē triplicis spēi seu gradus: vt ypo. dixit. Et ē aut a superioribus aut inferioribus aut recto: ꝛ qñq; est ab ipso quandoq; ab extremitate eius ꝛ fieri aut ē ab alijs membris influentibus materiam ill. Et hec aut est a cerebro: ꝛ vocatur fluxus cerebralis aut a stomaco: ꝛ vocatur lienteric9 seu lubricitas stomachi: aut ē ab epate ꝛ cisti fellis et vocatur fluxus epaticus: ꝛ ē multipliciter vt infra dicetur aut propter peccatum epatis vel meseraicarum absq; influxione materie ad illa ꝛ vocatur chilosus: aut ē a splene ꝛ vocatur splēticus ꝛ mlēcus aut a toto corpore ꝛ ē dyaria: et fluxus liquefactiuus vel sanguineus vel passio collerica. Ex parte vero cause materialis obiectiue que i fluxu expellitur sicut aut est exterior: corporea vt cibus et potus ꝛ medicina ꝛ comprehenditur sub lubricatio ꝛ ex eo ē feculentus multi stercoris aut interior et coporea ꝛ hec aut est ex continentibus vt membrum paro membri seu frustum et pellicula: aut ex contentis ꝛ hec aut erit ex naturalibus humoribus puta sanguine fleugmate collera ꝛ milācolia ꝛ ab humore proprio generaliter nūcupatur quia sanguineus flēcus collericus: ꝛ mlēcus ꝛ specialiter a specie vniuscuiusq; ipsius aut erit ex nō naturalibus vt ē flux9 corruptis predictis humoribus quia feridus

eruginosus saniosus virulentus: lotiuus: sicut lotura carnis aquosus feculētus niger sicut sanguis vel grossi nimis: ꝛ felleus niger ꝛ niger mlēcus ꝛ sāguinis puri ꝛ diuersorum colorū ꝛ sunt species epatici. Et qñq; est ex vermibus contin ꝛ frequenter expulsis sicut accidit īfantibus qui lacte nutriuntur ꝛ quandoq; ē ex lapidibus licet raro. Et visum ē a pluribus i vno clerico neapolitano cuius cognomē erat medicus. Et seruaui duos ex lapidibus quos emisit cōtinue per mēsem per virgā ꝛ anū ꝛ erāt plures ꝛ magni: sed emissus per anū erat fere sic ouū per virgam sicut nucela ꝛ cum melonū cōmestione liberatus finaliter extitit. ¶ Ex parte efficientis cause dupliciter. s. nature seu virtutis ꝑncipaliter operantis ꝛ aeris coadiuuātis ꝛ similium vt vēti balnei ꝛ similium primomō. s. ex parte virtutis aut expulsiue ꝑncipaliter mouētis ipsam ad expulsionem aut cōtētiue ꝑncipaliter deficiētis: ꝛ per cōseq̄ns expulsiue. primomō vt cū erit a natura factus naturaliter opante vt quia primo digesserit deinde dimisit ꝛ finaliter expulsit ꝛ dicitur creticus. Scđo modo vt nō naturaliter operante a natura fact9 ꝛ vocatur simpto. ex parte coadiuuātium vt aeris ꝛ similium nā aut sua caliditate erit dissolutiu9 aut sua frigiditate compssiuus. ¶ Ex parte aūt finalis quia aut ad expellendū nocina: aut innatiua corpori nocina cū sibi. ¶ Ex quarū combinatione generalē potest recipere diuisionē: nam aut erit fluxus laudabilis aut illaudabilis ꝛ hic ē causa fluxus vētris generalis ꝛ cōmunis attribuitur autē potissime: vt efficienti cū enim i eo prestationi sit materia nititur eni cā vniuscuiq; ad debilitatem vel fortitudinē ipsius vt dixit Abo. debilitas s. contentiue ꝛ fortitudo expulsiue virtuē talem habitudinem inter se habēt: hec due virtutes dispensante: nam cū sint cōmune i eorū proprio actu q2 nisi vna cedat alteri vl deficiat reliqua suū non exercebit actum. nec fortificabitur vt dixit. G. sic ē īqual in retentione q2 nec cedat quiescat vel deficiat cōtētiua non retinebit. Si quoq; in expulsione: ꝛ fluxu nisi cedat vel deficiat cōtētiua expulsiua expellere ꝛ fortificari non valebit. Verum quandoq; precedit debilitas in contētiua ꝛ sequitur operatio vel fortitudo expulsiue ꝛ est plurimum vt est i fluxu simbo. q̄ erit procedat a multitudine quā contentiua intestinorum cum suis villis bona cōpachēsiōe

capere nequit ꝛ continere nec etiam musculos ani sine mala q̄litate pungēte illa necesse ē illam deficere ꝛ deinde expulsio sequitur quādoq; ē econuerso vt quia precedit ꝛ incipit expulsiua expellere ꝛ tūc cedit ꝯtentiua ꝛ illud ē ꝓpter īfluxu cretico digestam.s.materiam ꝛ diuisam contentiua retinet q̄diu agat expulsiua ꝛ tūc sicut expulsiua expellit ita paulatim ꝛ ordinate cōtentiua dimittit.
Similiter accidit in apertione oppilationum ꝛ apostematis dubellariſq; sicut expulsiua aperit ita contentiua cedit. ¶ Alia est cā specialis vnicuiq; ꝓpria sp̄ꝰ dicte post gn̄alem in vnaquaq; seruanda. Et quidē p̄ma cā ē obedientia materie mēbrorū ꝛ viarum aptitudo ꝛ nature fortitudo cui nihil ē impossibile in expellendis nocētibus ex sua sapientia ordinata ꝛ infinita vt dixit. G. Contrarij vero cōtraria ē causa q̄ debilitas nature nostri corporis operisse a natura elemētaliter ꝙ a natura celesti regulante ꝛ gubernante nr̄a corpora ꝛ alia semper vt. G. ait sublevari non possit mēbrorum debilitatis viarum oppilatio vel largitas ꝛ materie inobedientia quia grossa fit viscosa vel subtilis imbibita ł diminuto vel eius effrenitas ꝛ furia ꝛ grauedo in superfluo. Et cā intestinalis ꝛ lubrificatiui ē quam supra ī lubricitate stomaci diximus. Et cā dissenterici ē plurimus corpora ru.in intestinis collecta vel influxa scd̄m. G. ꝛ quandoq; ē fel nigrum: ꝛ quādoq; fit falsum sanguinis acutis ꝛ quandoq; sanies ex apostemate in eis acuto: ꝛ aperto.
Et causa eius qui est a recto ē interior ꝛ exterior. Interior est multiplex sed plurimus ē fit nitrosum putridum quod acquisiuit acuitatem quare abradit intestina adherēdo sua viscositate illis deinde vlcerat ꝛ egreditur sicut pūctura sanguinis ꝛ existimat egere ꝙ in ano suo sit sal pulverizatum ꝓpter bauricitatem suam ꝛ ē cum dolore ꝛ grauedine. Et ex illis ē emoroys intrinseca fistule ꝛ ragadie. Exterior ē frigus aduenies ano. ꝛ sessio super duro. Et cā eius qui ē ab extremitate eius ē sanguis quē natura expellit sine dolore ꝛ per venas emotordales q̄ sunt in sicteri cretice vel simbo. ¶ Et causa illiꝰ qui ab illis membris existit ꝛ cerebral est cā catarri quā supra in cura epatis diximus: ꝛ ē breuiter mala complexio cerebri ꝛ plurimū fit impediens ꝛ corrūpens nutrimētum eius quare multiplicatur ī eo superfluitas: ꝛ ē p̄ximū fit quam coadiuuat dispositio
membrorum inferiorū ꝛ maxime stomachi ꝛ totius corporis repleti in eo multiplicās vapores ꝛ fumos porosi ꝙ cutis oppillatus: ꝛ ductus eius per quos superfluitates ꝯsueuit naturaliter expurgare ꝛ expirare quare regurgitant ad alios canales oculos ꝛ superius ꝛ inferius ad stomachum sicut ī cura stomaci diximus ꝛ ad intestina ꝓpter eorum debilitatem. Cā aūt eius qui est a stomaco dicta ē supra ibidem. Et cā eius qui ē ab epate cisti fellis ꝛ ē plurimū colericus radicatarians ꝛ vlcerans intestina quare signis ꝑfluit ab eis ꝛ pinguedo vel pellicule vel frusta ipsorum educūtur ꝛ fit dissintericus aut sanguineus ꝛ quandoq; ē aliorum specierum supinus p̄dictarum. Et cā colerici ē multitudo colere ꝛ acuitas ipsius propter inflammationem calidam ipsius epatis ꝛ mēbrorum cū regimine calido vel ꝓpter oppillationē porris cistis cū fortitudine expulsiue. Sed sanguinei ab epate cā est oppillatio venarum chili ꝛ ramorū eius ad mēbra procedentium quare sanguis in epate generatus ad membra nutrienda trāsire non valet sed remanet in epate tanq̄ superfluus ob eo ad intestina transmittitur ꝛ per ea expellitur vt noduꝰ.
Aut ruptura vene porte hec.n.cā ē egestionis sanguinis sicut ruptura cistis cā ē vrine sanguinee. Et cā fetidi ē corruptio materie ꝛ quandoq; a longa retentione in eis procedit. Et cā eruginosi ē adustio sanguinis cholerosum inspissans ꝛ quandoq; perducit ad adustionem corporis epatis vt supra in calefactatis epatis dictum est. Et causa venalis est liquefactio sanguinis ꝛ humorum: vel resudatio apostematis calidi in eis: ꝛ sepe fit resudatio ex apostemate epatis calido.
Inquit enim. G. In ōni apostemate solo re celato solet virulentꝰ exire liquor. Ab eo vero. Eruginosum quem. G. sub ... comprehendit. dn̄ ꝙ vē. Et sanies cā est apostematis dubelari aperti. vel vlcera saniosum in eis vel superioribus membris vt in precedēti capitulo habuisti. Lotij vero cā ē debilitas virtutis alteratiue epatis aut etiam se aut ex defectu contentiue ei delectabilis aut debilitas sequestratiue aquositatis a sanguine ꝓpter debilitatē epatis ꝛ renū. Et aquosi ē maior debilitas alteratiue epatis q̄ fit in lotio vnde quasi destructio ... aquositatem quam coadiuuat multas potus aque ꝛ potentia virtutis expulsiue epatis expellentis per meseraicas ad intestina

que si deficeret eēt causa ascitis vt supra di
ctum est aut conuersio aque ascitico⁊ per
venas in vacuum intestinorum quam natu
ra expulsiua ipsorum expellit ⁊ soluitur ascli
tes sicut ypo. dixit. Et causa in nigro fecule
to sicut ē sanguis vel grossi vinifex est scdm
G. caliditas epa͡t adurēs vel frigiditas ei⁹
massam sanguineam congelans proueniens
est meliconia non mundificata ab epate que
superfluens in eo putrescit ⁊ accendit calorē
⁊ febrē vł manet sicut est: ⁊ infratur si spōte
⁊ in principio appareant cum fe. vel sine fe.
sunt pessime ⁊ mortales. Si vero in proces
su sponte vel cum farmace sunt meliores vt
dixit ypo. Et quandoq est nigredo a longa
mora ī transitu ab epate ad intestina sed il
la est parua nec ē propter causam ab epate.
Et causa nigri fellis ē adustio colle ru. in e
pate vel multe ⁊ proprie subtilis partis eius
Et causa nigri insici qui ē ab epate est debili
tas splenis vel oppillatio eius quare nō mū
dificatur melancōla ab epate sed superfluit
⁊ expellit epar ad intestina. Et causa eius q
est diuersorum colorum est diuersitas humo
rum confluentium ab epate ad intestina cretice vł
sinthomatice cuius causa est diuersa ⁊ in e
qualis epatis ⁊ stomachi et vena⁊ discrasia
et diuersitas regiminis. Et eius qui est ex
vermibus cā ē q̄ ī supra p̄cedenti capitulo
diximus. Et chilosi causa est debilitas attra
ctiue epatis: ł oppillatio meseraicarum: vel
multitudo cibi chilum augens supra potēa⁊
epatis attractiue vt. G. dixit. Et causa sple
netici et mellanconici est multiplicatio huo
rum mellancōicis in epate: et membris absq
oppillatione et debilitate splenis quare splē
multam mellanconiam trahit quam mittit
ad intestina virtus eius expulsiua vel aper
tio oppillationis ipsius. ¶ Et causa facti a
materia infusa a toto corpore et dyarici p
prie est secundū serapionem multitudo huo
ris in corpore et venis et non mali quia cib⁹
non digeritur nec conuertitur in membris nec
resoluitur propter cutis densitatem sed tā
quā grauās a natura per itestina expellitur
Et causa liquefactiui: est caliditas dissol
uēs ⁊ liquefaciens humiditates membrorum
quas natura vt nociuas expellit quandoq
per vrinam et fit vrina oleagina vel vnctuo
sa sicut sperma in superiore hūo sicut telam
araneam et quandoq per intestina et fac̄ flu
xum ventris vnctuosum sicut in ethica con
tingit: et pthi. Et causa fluxus sanguinis

qui est a toto corpore est superflua repulsio
venarum ex sanguine quam multitudo cibi
et proprie carnium et potus: et proprie vini
rubei ipulsi efficit vel membri mutilatio ag
gregauit vel dimissio exercitij cōsueti ñ fiol
uit nec solite euōes naturales vł artificiales
eduxerunt sicut. G. dixit sed natura graua
ta ad intestina apertis venis epatis trāsmit
tit quā intestina expellunt et fit egestio san
guinis Et interdum ad rēes et vesica⁊ vene
renes in bibentibus non apertis sed solū ra
refactis ipsam transmittit. Et vrina sicut sā
guis ipsa emittit vt multi ɔtiēt ī egritudib⁹
acutis sanguineis sicut dixit Abo. ¶ Et cā
fluxus qui colerica passio dicitur est multi
plicatio malorum humorum in corpore ex di
gestione et corruptione ciborum propter ma
litia⁊ ipsorum regiminis et discrasiam mem
brorum et proprie corrumpentem digestiōem
et multiplicantem humores ipsos malos si
cut accidit infantibus et gulosis et proprie
in estate et autumpno in quibus est digestio
debilis et proprie ciborum habentium ꝓprie
tatem in cōmouendo quos natura non con
uertit sed aborret quare mouetur ad expel
dum et reddit eos ad intestina et fit flux⁹ vē
tris colericus aquosus et eruginosus et red
dit in eos ad stomacum et accidit vomitus:
colericus ⁊ virulentus viridis vel aquosus:
et secundum plurimum fit fluxus ventris ⁊
vomitus simł. natura. n. valde ab eorum cor
ruptiōe et malitia molestata toto conamīe mo
uetur ad eorum expulsionē et sic simul p vo
mitum et secessum expellit. Et facti a cibo:
potu causa est manifesta. Et flux⁹ multi ster
coris causa est q̄titas et qualitas cibi ⁊ pau
citas eius quod ad epar et membra trahitur
ex eo et multitudo eius qō ex eo ⁊ vtroq co
sta ab eo mediante cisti fellis et splene reddi
tur ad intestina vt. G. ait. Et causa eius in q
mēbrū pars seu frustū eius vt pellicula emit
titur ⁊ vocatur excoriatiuus ⁊ vlcerosus est
cā dissenterici et colici et ei⁹ qui colica passio
nūcupatum quam supra diximus. Qū. n. hu
mor acut⁹ in itestinis colligitur aut diu pea
fluxerit ipsa vlcerat vel abradit: et excoriat
et pinguedinem eorum sanguinē ac pellicu
las educit demū vlcerat ⁊ frusta eorū expel
lit. Et q̄nq est ex superiorib⁹ quandoq ex i
ferioribus et quādoq ex vento: et quandoq
ex acumine medicine. Sed spēs excoriatio
nis sunt sanguinea virulēta saniosa: ⁊ vtria
ea corticalis ⁊ habētes comperatōnem ad i

vicem peia ē saluior et eiꝰ qñq ex egritudibꝰ
acutis et febribus aduenientibus ⁊ vtraq exe-
untibus ē manifesta. Et cā eius qui ē ex san-
guine: vel frāte vel colā vel mīa contenta ī
intestinis ē multitudo eiꝰ ꝑueniens a supe-
rioribus ad ea paulatī ī eis aggregata ꝓpt
constipationē ventris donec superfluat ⁊ le-
dat sua q̄ntitate vel qualitate vel vtraq expl
sinam quare mouetur ad expellēdū ipsā ꝫ quā
adiuuat qñq hūitas ⁊ lubricitas materie et
humores ⁊ ꝓprie cum fuerit ex frāte aquoso
vel mucillaginoso. Et cā vniuscuiusq speci-
ei ipsius ex precedentibus ē nota. Et cā na-
turalis cretici laudabilis ⁊ q̄ ē ad expellēdū
nocentia ex dictis causis tēpati nō eiꝰ ⁊ con
trarij cā ex cōtrarijs causis. ¶ Signa signo
rum q̄dam sunt coīa q̄dam ꝓpria. Cōmunia
ex precedētibus cōmitātibus: ⁊ seq̄ntibus
assumūtur sunt. n. coīa tempato cretico ⁊ lau
dabili q̄ ē ad expellendum nocentia. ⁊ eius
contrario vt supra in vomitu dictum ē. Et si
gna facta fortitudine expulsiue sunt aliena
tio q̄ sequit ⁊ facilitas eius cū bōa tollerātia
Sed facti a defectōe ꝯtētiue signa sunt cō-
munia q̄ nec ꝯfert nec bñ ferunt. ¶ Signa
vero spālia vniuscuiusq sūt. Et q̄dē lubrica
tiue sūt signa mala ꝯplexionis stomaci cum
materia frā vel calida ⁊ vlcerū eius superiꝰ
dicta. Differūt tñ lubricitas intestinorū ⁊ stoma
ci q̄m in lubricitate intestinorum cibaria: et
potus sūt magis digesta q̄ ī lubricitate stōa
ci. Signa vero dissenterici sūt aperitō p̄dicto
rum hūoꝝ ī egestionibus acutoꝝ ⁊ ipsoꝝ acu
tus cū dolore tortōe ⁊ punctione: ⁊ plurimū
ē cū fe⁊ deinde permiscet ei sanguis pauꝰ
⁊ pinguedo deinceps si perdurat pellicule: ⁊
si vltra intēdatur frusta intestinorū apebūt.
Et p ea distinguūtur tres spēs note dissēteri
ce prima in qua educūtur sanguis ⁊ pingue-
do scda in qua educūtur pellicule. tertia inq̄
educūtur intestinorū frusta sicut ypo. ⁊. G.
in afflo. oñdit. Et si q̄dem tales hūores ab in-
testinis fuerint in q̄bus aggregati paulatim
fuerint p̄dicta erūt quasi continua si vero a
lijs membris influxa eis p̄dicta exeūtia et
dolor erūt periodica ⁊ mēbū aquo fluxerit
p precedētem eius dispōem vł passionem co
gnoscere poteris si eo ē. Et si q̄dē fiūt ex in
testinis superioribus cognosces p dolores su
pra vmbilicū ⁊ cū rasura appñte in eo ⁊ ex
itum egestionis pꝰ lōgū tēpus doloris ⁊ per
quātitatē sāguis q̄ est plꝰ ⁊ p quantitatē pel
licularum q̄ sunt minores ⁊ tenuiores: et p

mixtionem ipsoꝝ cū fece maiori. ¶ In
inferi. ribus cōtra ꝓcedet [illegible]
sure pinguedinē ⁊ dolorē sub vmbilico. [illegible]
dem talis fluxus [illegible] a colā ī [illegible]
te salso vel ab alijs acutis collectis [illegible]
sis ē curabilis si cōueniant necessaria [illegible]
medici infirmi assistētū ⁊ [illegible]
si a felle nigro inceperit [illegible]
ypo. Et tamen si mutatur in [illegible]
tales superfluitates [illegible]
nū vt ypo. dixit. ī afflo. Signa [illegible]
gna corruptionis cōplexiōis [illegible]
tis eius ⁊ humiditatis ⁊ [illegible]
liditatis ⁊ humiditatis ⁊ [illegible]
cura egritudinū epatis dictūꝰ. [illegible]
catarri ⁊ q̄ ē sensuāl periodus [illegible]
mouetur ⁊ post sōnū magis [illegible]
generetur ⁊ retenta aggregatur [illegible]
post sōnuꝫ aggregati sunt ad [illegible]
pud descēsum cum transit per [illegible]
tiet infirmus ⁊ cum peruenit ad [illegible]
sētiet quandoq grauedinem [illegible]
transiens per eum educit ab eo [illegible]
cibum secum si inuenit ipsum ī [illegible]
bit sicut lubricitas intestinorum ¶ [illegible]
aūt ab illa quoniam lubricitas [illegible]
habet distinctas in quibus [illegible]
sicut cerebralis sed [illegible]
quare non accidit nisi [illegible]
lis etiā apparet absq [illegible]
solum nec signa cerebrī [illegible]
nis in ea apparent nec repletionis [illegible]
accidentia que apud [illegible]
rebrali contingunt ⁊ hec est in ea. [illegible]
malla complexionis. Sed [illegible]
ex vlceribꝰ in ea apparent [illegible]
que non apparent in cerebrali. [illegible]
qui est a stomaco sunt signa [illegible]
dicta. ¶ Et signa eius qui est ab epate [illegible]
sunt signa inflammationis epatis [illegible]
precedens multiplicans colerā [illegible]
oppillationis ⁊ debilitatis [illegible]
circumstātijs similibus et [illegible]
egestionibus ⁊ vrina alba ⁊ cum [illegible]
dine patiendi que in ictericia [illegible]
fit colera pessima est magis a [illegible]
signa sanguinei qui est ab epate [illegible]
oppillationum venarum ⁊ [illegible]
ruptura eius que supra in epate [illegible]
est sine dolore ventris ⁊ est [illegible]
hic ē sanguis purus [illegible]
recentis. Et ab eo qui est ab intestinis: [illegible]
hic est sine dolore et apparens [illegible]

⁊ interpolantur duobus vel tribus dieb⁹ ha-
bens intermissionem donec materia aggre-
tur deinde fluit et deinde fit eruginosus sb-
tilis deinde passione augmentata fit gross⁹
sicut fex. Et est cum rasura ⁊ diuersitate co-
lorum a principio propter dissolutionē sbe
epatis quam cum natura diu pati non possit
signum est cite mortis ille paulatim ⁊ post ex
tum, colere ⁊ humoris acuti cū dolore qua
si continuo. Et si ē a recto ē sicut gutte filarū
sputum sanguis pauce q̄titatis non cōmix
tum sed circūuolutum stercori ł humori mu
scoso ⁊ etiam cum expressione ⁊ quādoq̄ est
cum dolore ⁊ vocauit illud ipsum agair. Et
si ē ab emoroidib⁹ manifestis sensus declarat si
intrinsicis occultis dolor est sine expressione
et sanguis est niger in principio, et per se e-
missus vel valde distinctus. Et est etiā dr̄ns
ab eo qui est ex toto corpore q̄ ē quia qui est
ex toto corpore est cum cās suis q̄ sunt ma-
nifeste ab epate vero veniens non est. ¶ Et
signa fetidi sunt fetor cum precessione cause
corruptionis vt est putredo humoris vlceris
et apostematis. Et signa eruginosi sunt viri
ditas sicut eris erugo in egestione apparēs
et signum multe inflammatiōis epatis ⁊ cor
poris totius adurentis et regimen precedēs
calidum. Et cum perducit ad epatis adusti
onem apparet quandoq̄ vrine ypostasis o-
robina. et orobus est fragilis et rubeus ten
dens ad nigredinem ad differentiam eius q̄
est ex renibus et est mortalis. Et signa viru-
lenti est inflamatio apparens non adusti
ua sed liquefactiua vel signa apostematis ca
lidi sub cute subtili cellati vt est apostēati e-
patis et quandoq̄ stomaci. et intestinorum.
Et signa saniosi ex precedenti capitulo no-
ta ⁊ sunt signa vlcerum: et apostematis du-
belati et aperti. Et quandoq̄ est vlcus sordi
dum et quandoq̄ corrosiuum. Et distinguit
quoniam corrosiuum est cum maiori dolore:
et fetet etiam et quod egreditur: est decliue
ad nigredinem. Et signa lotiui sunt signa d
bilitatis alteratiue epatis dicta supra eaz si
ex se defecta sit p̄ncipaliter q̄ ē si deficiat ex
contētiua deficiente p̄ius q̄ oīa posuimus in
debilitatem digestionis stōaci et epatis dc̄a
supra ibidem ⁊ ē cum paucitate vrine ⁊ p̄pe
q̄n ē ex defectione sequestratiue renum. Et si
gna aquosi sunt signa eadem: sed fortiora: et
regimen p̄cedens sicut cōmestio fructuum: ⁊
potus aque ⁊ paucitas vrie et priuatio sudo
ris vel ascitis p̄cedens cum cōfortatiōe vir

tutis et aqua tūc est citrina ex precedenti ve
ro cū est alba. ¶ Et signa nigri feculenti: sic
est fex sanguinis ⁊ grossi vini sunt signa de-
bilitatis ⁊ oppillationis splenis: ⁊ regimen
p̄cedens multiplicans melan̄iam in epate ⁊ san
guine cū corruptiōe ⁊ inflātiōe epatis ⁊ fe. pe
stilente multiplicās vł signa frididitatis et re
gimē p̄cedens melancoliam in epate ⁊ sāgui
ne cum corruptione et inflamatione epatis ⁊
fe. pestilēte vel signa frigiditatis: ⁊ algoris
ipsius absq̄ corruptione ⁊ fe. Et q̄ ē a frigidi
tate est pauce nigredinis et sine odore ⁊ gro
siores sbe qui ē a caliditate ē econtra ⁊ p̄ce-
dunt cum egestiones ⁊ vrine colerice ⁊ viri-
des ⁊ mixte. Que ē a longa retētiōe ē mino-
ris nigredinis ⁊ procedens absq̄ omni nocu
mento epatis imo causa est in intestinis. Et
signa nigri fellei sūt caliditas: ⁊ inflamatio
fortis in epate cum signis debilitatis splēis
⁊ oppillationis eius ⁊ regimen p̄cedens cali
dum vel melicum. Et qd̄ egreditur sup terrā
effusum ebullit sicut acetum a quo fugiunt
musce ⁊ ē valde nigrum lucidum ⁊ acris odo
ris p̄cedens aut nihil ex his tribus hz. Et si-
gna nigri melici epati sunt debilitas ⁊ oppil-
latō splenis p̄cedētes cū dominio melanco
nie in epate et sanguine. Et est minoris du-
abus nigris predictis sine comparatione: et
sine odore. Et est differens a splenetico me-
lancolico qm̄ in illo non est apparens debi-
litas ⁊ oppillō splenis saltem in poro p̄ quē
trahit sed sola malia regiminis multiplicās
melancoliā: ⁊ cuz circumstātiis similibus: Et
quādoq̄ oppillatio in poro expulsionis ⁊ re
tinens melācoliam quā traxit splen ab epa
te ⁊ cū aperitur sequitur fluxus melicus et q̄nz
vomitus: ⁊ est tunc maioris nigredis ꝓpter
moram in longa retentione. ¶ Et signa eius
qui diuersorum colorum est sūt aparitio ip-
sorum in egestione et regimen precedens di
uersum in equalis discrasie corporis signis
Et signa chilosi sunt aparens chilus ī egest
tione et signum frigiditatis epatis vel oppil
lationis eius vel signa opilationis meserai-
carum. Sed differt qui est ex oppillatione
miseraicarū ab eo qui est propter oppillatio
nem ł venis epatis nam cū est ex oppillatō
ne venarum epatis est chilus tendens ad ru
bedinem aliqualem propter alterationem a
liquam quam recipit in meseraicis. sed cum
est in meseraicis oppillatio et orificus earū
est chilus albus ⁊ citius egrediens vel ī p̄ce
dens regimen multe q̄titatis: ⁊ equalitatis

absq aliquo predictorum. Et signa splenetica et est plurimum melancolicus iam dicta sunt
Et signa dysenterici cuius materia fluit a toto
corpore ad intestina sunt signa repulsionis
naturalis et plectorie vel chacocimie cum for
ti virtute absq passione alicuius membrorum
ad differentiam colerice passionis que semp
est syncope. Et signi crisis vel mixte materie
et simbomatice compellentis naturam. ¶ Et
signa liquefactiui sunt signa passio: et cibice
precedentis cum teneritate membrorum: vt
est puerorum et infancium et eorum proprie q
rum lacerti sunt molles et humidi et exeun
tia sunt sicut humiditas liquefactiua alba vi
scosa et proprie cum procedat a substantia ra
dicalium membrorum quandoq enim est ex li
quefactione adipis membrorum differt tamen
ab quia illa hec non est viscosa sicut illa nec cum
tanta defectione et arrefactione et cum est al
ba est adipis recentis. si vero est citrina est adi
pis antique. Et cum expellitur per vias vri
ne vrina est alba similis spermati: vel lacti.
Et ita vidimus in fratre nostro cuius corpus
totum fuit ex fe. longa consumptum et disso
lutum per talem vrinam et mortuus est cuius
animam christus recipiat benedictus. Et est
ex liquefactione adipis vrina est oleagina p
totum admixta et proprie cum est ex liquefa
ctione superiorum membrorum: sed cum est ex
liquefactione adipis renum pinguedo est con
globata et separata supernatans vnde ypo.
in afo. Quibus vero pinguis ypostasis et
conglobata nefreticam significat. Et signa
fluxus sanguinis qui procedit a toto corpo
re sunt signa plectorie dimissio exercitij con
sueti et quies et multus vsus carnium et vi
ni mutilatio membri precedentis et retentio
euacuationis consuete absq oppillatione: et
egritudine alicuius membri. ¶ Et signa colerice
passionis sunt signa digestionis diminute et
corrupte et maliciam regiminis particularis
multiplicantis humores diversos: et calli
dos magis. Et simul appar et fluxus et vomi
tus et est cum angustia sincopalosa vigiliis: et
dolore ventris et quandoq perducit ad rasu
ram et excoriationem intestinorum et meri et
gutturis et debilitatem sudorem frigidum et
extremorum frigiditatem et sincopim et spasmum
et est malum signum. Et cum materia conuer
titur ad vias vrine est bonum: sed cum sup
fluit inde perducit ad excoriationem et vlcus
et accidit ardor vrine intestinis perducens ad
resolutionem. Et signa facti a cibo potu: et

medii sunt manifesta et etiam signa [illegible]
apparentia. Et signa excoriationis [illegible]
vlcerosi: ex omnibus patent ex regimine pre
cedente et fluxu humorum acutorum longo
qui ipsum minantur et ponendum. Et signa
eius qui est ex sanguine colera vel flegma
te et melancolia retenta et aggregata in ine
stinis est grandedo et putrido per sensum absq
nocumento et passione manifesta in superi
oribus membris et est regimen precedens mul
tiplicans humores corporis et [illegible]
tre ex quibus [illegible] membrum [illegible]
adiuvatur. ¶ Cura fluxus est multiplex nam
si sit laudabilis et creticus permittatur q
si sit difficilis et diminutus est [illegible]
et faciliandus vt dixit ypo. Et qualiter [illegible]
illud infra dicetur deinde permittendus donec ad
perfectionem veniat et cognoscitur quia [illegible]
fert et bene ferunt et cum confortatiuis [illegible]
brorum temperate [illegible] est [illegible]
sicut habente materie ne [illegible]
fiat fluxus. ¶ Quod si superfluat ex [illegible]
factus est illaudabilis: et est restringendus.
Et cognoscitur vt ypo. dixit. Nam [illegible]
fert et bene ferunt est vt laudabilis permi
tendus. Cum autem nec conferre incipit [illegible]
leratur bene quia natura debilitatur [illegible]
at est vt illaudabilis retinendus. Si vero [illegible]
illaudabilis et simbomaticus [illegible]
re regulatione vt supra in [illegible]
isti et tunc est permittendus. Est enim [illegible]
per viam cause bonus quam [illegible]
consequens morbum dependentem [illegible]
naturam supra residuum materie [illegible]
facit vt Galie. dixit. At in fine regulationis [illegible]
ture et tunc cum sit a toto genere [illegible]
turam et malus est retinendus. ¶ Intentio
tione aut eius duplex est intentio generalis
scilicet et specialis. Generalis est generalem
causam inspiciendo et in medicinam [illegible]
scilicet confortare et semper [illegible]
consequens debilitare expulsiuam [illegible]
cere facere que est in omnibus specialiter
attendenda. Si enim specialis causa quo
libet non nisi debilitando contentiuam et
fortando compulsiuam fluxum [illegible]
quelibet cura specialis fit [illegible]
cuiuslibet debet esse ablatiua [illegible]
tentiuam et debilitet expulsiuam vel [illegible]
cere faciat. Complectitur aut [illegible]
frigidis stipticis vel calidis [illegible]
exigit que infra dicentur [illegible]
Sed contrariendo omnes causas [illegible]

⁊ materiales est multiplex quia .vi. res quibus omnibus vel pluribus oportet vt com- as preter regimē ē commune quod quāq̄ pre mittendum sit hic vt commune ⁊ principale. in cura postponemus tamen vsq̄ in finē vt illud ex proprijs melius colligamus: quas supra diximus in consolatione medicinarū vbi solutiōe medicine cum superfluit te docu imus retinere et in cura vomitus ex quibus complentur illud ergo recurras: ⁊ in spicias diligenter. Et adapta vnicuiq̄ speciei res p̄dictas sibi conuenientes siue omēs siue plures expediant. ¶ Speciales intentio varia est ⁊ diuersa scđm varietatem specierum eī atq̄ causarum proprie materialiū ⁊ interiorum maxime. Si ergo fluxus sit intestinalis ⁊ lubrificatiuus curādus est: prout supra ī lubricitate stomachi dictum est. Et est breuiter cura eius .vi. res. Prima est mundificare: ⁊ alterare. Secunda est stipticare et confortare cum his que dicentur infra: ⁊ ꝓpe in hoc casu mundificantia sunt solutiua ventris bibita si causa sit in superioribus vel clisteriga ta si sit inferioribus maxime vel vtraq̄ si sit in vtrisq̄ sicut in lienteria cum est in stomaco vomitiua. Inquit enim Gal. vomitu vero non educitur nisi quod ī stomacho solo erit. Maxime cum clistere non transcendat ieiunium vbi mundificando deriuare intendas quo casu vtraq̄ in vtraq̄ lienteria congruunt ⁊ vomitus ⁊ inulcerosa magis.

Et supra etiam omni eius causa ex lauantibus ⁊ lubricantibus seu lenificantibus ⁊ abstergentibus proprie est aqua furfuris vel ordei mellis vel passularum vel aqua lactis: ⁊ aqua oliuarum salitarum calida: ⁊ salitorū piscium musilagine casiafistula mel ⁊ zuccharum rubeum simplex. Et compositū cū rosis confortantibus quod confortat et soluit vt est gelenia bim ⁊ zuccarum rosis oleo puta rosaceum camomillinum amigđ. amararum nardinum ⁊ yrinum baurach. ⁊ alia abstersiua calida ⁊ frigida que oportet eligere scđm necessitatem puta. Naȝ si intestinorū dubricitas fuerit ex vlceribus eligas in moderatia cum quibus aliqua linifcebis stiptica confortancia intestina vt repellāt si adsit materiam fluentem et clistericabis donec mundificatio vlcerum facta sit plene deinde clistericabis cum stipticis conglutinantibus. Et ex proprijs est terra sigillata ⁊ sanguinis draconis succus rubiȝ maturi ⁊ caseus vetus assatus vt infra dicetur cum aqua sumach. quoniam sunt bene propria in consolidatione vlcerum eorum et preter hec sumach: q̄a reprimit tales humores reumatizantes a superioribus membris ad intestina. Et cuȝ datur aqua eius cum tyriaca noua est vltima. In ea vero que est ex materia frigida ⁊ humida eligas acuta per se sine stipticitate multa: deinde cōfortabis. Tertio autē si aliquod membrum aliquid influat rectificabis ⁊ spica est propria: ⁊ alumen ⁊ macis ⁊ pioma ī syrupis prohibet enim cursum taliū mēbrorū ad ea: Et quarta materiā deriuabis ⁊ exiccabis ⁊ in hoc gingiber est proprium: ⁊ cinamomum. Quinto regimen ordinabis cum stipticis conglutinantibus. Sexto accidentia corriges vt ibi supra dictum est. ¶ Sed si sit fluxus disentericus cum stipticis ⁊ glutinantibus ex materia aggregata paulatim in intestinis non fluente ab alijs cura erit quatuor res tantum: prima est mundificare materiā. Scđa ē confortare congregare ⁊ vnire intestina debilitata ⁊ relaxata vel soluta per fluxum. tertia est regimen. Et quarta ē accntiū correctio que dimittatur ad presens cum nō sit de essentialibus curōibus sed accedētalibus et ideo in fine capituli reseruetur. Mūdificationem complent clisteria ex abrasiuis ⁊ lauantibus dictis frīs aliquam stipticitatē habentibus vt aqua ordei zuccharum rosis oleum ro. et succus portulace: cum materia fuerit calida ⁊ subtilis. Et si plures fuerit calida ⁊ adusta addes musillaginem psilij cucurbite ⁊ mellonis vel ex ea cum aqua lactis clistericabis oleo ro. et aqua seminum coiȝ vel cassiefistule. ¶ Si vero viscosa quale est fleugma salsum fiat ex aqua furfuris melle comuni vel rosato oleo amigdalarum amarum ⁊ sale vel ex alijs lenitiuis abstersiuis in vnoquoq̄ seq̄tur compassiue ex speciebꝰ mirobola. electis prout requirit materie dispositio que aggregant virtutem in se mundificatiuam non assate: vel parum confortatiuam. Et ex illis est rubeū parum assum et alia consilia reuponticum et etiam vomitie ⁊ proprie cum materia in superioribus est in intestinis quas superius in cura stomachi habuisti. ¶ Confortationem autē ⁊ vnionem cōplent intestinorum medic. stiptice habentes in se aggregatiuam virtutem confortatiōnis quatenus effusam si quam materiam ꝓpter debilitatem eorum non recipiant sed repellant cordurne tionis ⁊ vnitionis partium eorum ⁊ retentionis materie calide ⁊ frigide

prout qualitati ipsius materie congruit: et di
strabe intestinorum quas ibi supra in conso
latione medicinarum enarrauimus simpli-
ces et compositas quarum aliquas christo du
ce infra ponemus prout dispositio exigit il-
las ministrabis interius et exterius per om
nem modum. Et ex illis est ypoquistidos lu
tum armenum galle puluerizate karabe cor
tex sorbium: papauer al. Et si cum syrupo
violato sumatur soluit. Et ex illis est cam-
phora sandalis al. semen acetose alumen et
succi predictorum exiccati et rob ipsorum: et
ramich. et rostrum porcini. Et ex herbis cõ
solida virga et bursa pastoris consolida: fa-
xolaña cauda equina portulaca darasceni di
urdea: endiuia decocta: cum aceto et proprie
silvestris. Omnia diuretica frigida et calida
vt speragus stringunt ventrem quia vrinam
multiplicant. Et fructus stiptici alij noti: vt
maciana pira citonia: sorba: nespula ribes: et
carur et lac acetosum decoctum cum lapidi
bus molaribus vel ferro. Et est melius secũ
dum Abo: a quo est penitus abstractum bu-
tirum et per decoctionem est serositas mino
rata et frigida stiptice virtutis vitellus oui
elixatus in aceto: et alia frigida et sicca con
similia. Et ex eis calidis est sandarach. a-
meos radix feni: cum semine suo: pulmo et vi
scera animaliũ vsta et pulverizata et xiloa-
loes macis galia muscata mastix storax: sic-
ca q̃ dicitur calamita sãguinis vrci darsceia
an. Et temperatum est cera succus folio-
rum coti. Et est proprio solutioni puerorum
et laudanum: et capilus veneris exsiccatus:
cui in est proprietas vt confortet stomachum
et ventrem ne recipiant superfluitates sicut
sumach. Et ex eis est coagulum edi et pulli
equi quando datur in potu infanti pondus
quartum. ʒ. xix. in aqua frigida et magno su
pra illum. ʒ. i. sicut ex coagulo leporis quoni
am coagulando materiam liquefactam reti-
nent ventrem statim vt dixit Abo. Et addi-
dit: et oportet: vt incipiat qui ad potandum
dat coagula a danich. i. si vero non sufficiat
vel confert addat in eo vsq ad illud quod ñ
pertranseat in pondere. ʒ. i. quoniam est ve-
hementis caliditatis et valet in fluxu cuius cã
ignoratur vt ait Auer. et omni proprietate et
frigido plures quoniam in eo iungitur prop
etas cum complexione. Et caseus quidẽ re
cens cum primo fuerit ablutus cum aqua et sa
le pluries et decoquatur bene vt egrediatur
ab eo sal deinde exsiccatus: vel assatus cum

ex eo datur in potu pondus. ʒ. i. est minoris
nocumenti et fortioris constrictionis q̃ coagu
lum. Et alia sunt ex eis composita ad frigi
ditatem declinantia alia ad caliditatem que
infra christo duce ponemus. Et si quidem si
stitur fluxus ex his nec facta remansit ali
lesio in intestinorum substantia ad alia proce
dere non oportet. Quod si facta sit oportet
ad alia procedere auxilia vt sequitur. Et
si talis disentericus fluxus a materia acuta
ab aliis membris influxa fuerit vel etiam me
dia predictis rebus premittes eos aliis ad
cure eius perfectionem que membrum respi
ciunt si quod mittit rectificandam etiam cõ
gustandam per quam mittitur materia qui
etandam ut pissandam pingendam et repel
lendam et deriuandam quas predicte medi
cine et in cura vomitus et supra in cura ac
dentium medicinarum habent complexio
ergo abscinditur que currebat tota sic op
ter: vt redeamus ad intestina et curationem
pressionem factam in eis cum premissis
rebus: Si ergo fuerit prime speciei talis flu
xus in quo pinguedo intestinorum grossi
vel musci laginositas et rasura gracilis ap
paret in exeuntibus premissa manifesta
ne ex predictis sufficiant leniens stiptica: et
forte simplicia: Quod si ad excoriationem
et sanguinem et corticum emissionem deue
nit oportet: vt eligas fortiora et stiptica sem
per proprietatem habentia in prohibitione ma
terie acute effusionem ad ea qualia sunt a
tonicam succus medi immaturi et succus [illegible]
si qui prohibet materie attractionem [illegible]
adeps erici et epar eius. Et si ad ulcera
tionem fortissima conglutinantia [illegible]
tia et a proprietate consolidantia et [illegible]
tia et sanguinem restringentia que infra om
nipotentis gratia annuente dicentur: et non
solum simplicia: sed etiam composita et [illegible]
talia non sufficiunt quare oportet procedi
ad cauterizantia et vltimo ad narcotica quo
rum omnium per ordinem recolimus suf
ficientiam posuisse supra in cura fluxus san
guinis narium et in cura pulli plurimarum
ergo recurre et ministra que sunt huic con
uenientia et propria que per te eligas: et vt
habundantior sit tibi electio ponam ante
aream medicinarum proprietatem [illegible]
ad hec scilicet disenteriam rasuram intesti
norum excoriationem et vlcera eorum san
guinis et dolorem ex quibus eligas: prout
diligentia te inuitat. Et ex quibus [illegible]

semen lini assatum cum ex eo et oleo rosato fit clistere stringit et iuuamentum eius e magnum in vlceribus intestinorum. Et sumitur ex mirra quantitas fabe ad ossa. Fabe decocte in aceto cum corticibus suis: et sanich ex eis quam non approbamus quia ventosa est et dilatat vlcera et sic per accidens nocet magis quam per se conferat. Sanguis capre vel yrci bibitus cum melle confert dissenterie: acorus confert dolori et rasure corum. Stercus canis comedentis ossa clistericatum et bibitum in lacte in quo extinctum sit ferrum confert solutioni et vlceribus intestinorum et solutioni antique. ¶ Semen acetose confert fluxui: et rasure fenugrecum per omnem modum confert dolori et vlceribus: vinum in quo extinctum sit ferrum vel stipticum: vel aliud non dulce cum aqua extinctionis ferri confert. Tarante bibitum in lacte caprino decocto retinet fluxum: et descensionem sanguinis in egestione et dissenteriam et talibus talisafar idest cortex citri omnibus confert. Campho ra: et succus viris est conueniens dissenterie calide. Barba yrcina et flos eius et succus qui est ypoquistidos bibita est fortior medicina ad vlcera intestinorum: et cum hec stringit membra et eorum ductus infundentes materiam ad ipsa et stomachum et ad omnia membra et potius feminis eius. Et clistericatum succi lingue arietis vlceribus confert: Carnes vaccine et perdicis cum coriandro. Caro leporis assata bona est vlceribus eorum. Merda fengi datur in potu ad fluxum ventris et vlcera intestinorum. Et cum aqua minuitur nocumentum. Muri in sorbitionibus ex milio et panico et riso sumptum valet ad vlcera. Sal est vltimum ad dissenteriam quoniam mundificat constringit et confortat. ¶ Radix nenufaris succus portulace solutioni colere: et dissenterie confert. et solutioni antique et vlceribus eorum. Et vitellus oui elixati in aceto est proprius intestinali non epatico: nec stomatico lac recenter mulierum clistericatur ad vlcera. Succum confert omnibus cornu ceruli adhustum: poma pontica ad dissenteriam et dulcia et acetosa retinent ventrem si inuenerint vacuum et cum humore soluunt. Lenius ligni ficus valet ad dissenteriam: papauer valet ad dissenteriam: papauer al. et nigrum stringit compingit materiam et prouocat somnum. Grana altee retinent ventrem. Et decoctio radicis eius confert ardori intestinorum: et solutioni mala. Carub alneabut bona est dolori ventris: et pungitiuo et solutioni male. Et clistere ex aceto et sale ad vlcera ambulatiua intestinorum post lenitiuum et abstersiuum. Eupatorium datum in potu cum vino: et confert vlceribus intestinorum. Omnes species luti sunt propter in sanguine in retinendo: et lapis ematitis et sanguinis draconis: mirra et succus plantaginis acacia consolida et similia. Reubarbarum retinent sanguinem stringit et omnibus confert. Composita sunt que ex his componuntur. Et ex perta istra ponemus ad vlcera annuente christo. ¶ Sed aduerte ne dictum hic ordinem in eorum administratione preteritas vt quia a posterioribus vltimis incipias et fortioribus et compositis. Est enim causa magni erroris incipere a stipticis et constringentibus vt serapio dixit cuius causam inferius subiungemus: et multo magis ab vltimis que sunt cautericantia et narcotica Cautericantia enim forte indigentiam excoriationis transcendunt quibus stiptica conglutinantia: incarnantia et sigillantia sufficerent que cum pretermittantur: et cautericantia ministrentur excoriationem: augent et vlcera ex eo quod crustam et escaram in facie vlcerum generant que cum facile cadat materia acuta fluente et educente ipsam relinquit excoriationem: et vlcera dilatata et augmentata. ¶ Etiam narcotica materiam non mundificatam cum retineant ipsam congelando: et ingrossando: et vias constringendo pororum et venarum orificia et virtutem sensibilem stupefaciendo ne sentiat nocumentum materie quare non mouebitur expulsiua debilitando virtutem calorem naturalem extinguendo et spiritum congelando continuam post paucum tempus ad defectionem adducunt: quare redibit fluxus fortior quam fuerit prius imo secundum sapientiam operare. ¶ Et premissis mundificatiuis propter quantum oportet procedas ad stiptica leniora deinde ad fortiora deinde ad conglutinantia et incarnantia: et sigillantia: et cum hec non suffecerit procedas ad cautericantia et vltimo ad stupefacienda nisi in casu puta cum vlcera fuerit ex materia corrosiua quam predicta in vlceribus detinent et ea augent quare post abstersionem oportet: vt incipias a cautericantibus que consumunt materiam

stillam et crustam in facie vlcerum gignunt. Et vbi dolor fuerit grandis quem oportet prius narcoticis sedare deinde stipticare: et conglutinare semper caue ne cadat et caue: ⁊ ne narcotica ad vltimam infrigidationem perducant ⁊ mortem quare eligas ex eis cō posita magis quā simplicia qualia sunt tro- sci de liarabe arsenico: et stella et filonium. Commixtione enim eorum extrema caliditas vel frigiditas remittitur ⁊ malicia: ⁊ nature fit tollerabilis magis. Nec propterea eis oz retardes vel premittas illa vt puta postquā vulnera siue vlcera videas augmentari ⁊ in firmum debilitari valde. Tunc enī si paras medicinas tales facias vt dicit prouerbium Consilium bonum post consumationem li tis vt serapio dixit. Quare sollicite: et cū cō tinuiate et ordine vt dictum est. oportet: vt dispositio exigit approximare illa. ¶ Et cum materia est accuta corrosiua ⁊ dolor et mor- dicatio fortis in vlceribus non est maius eli sterizare cum vnctuosis: et pinguedinibus: qualia sunt pinguedo galline et proprie por- ci et anatis et propria magis est pinguedo re- num yrci vel capre cum fuerit dolor cum v- ceribus sua enim facili congelatione obum dit accuitatem materie adherentis in vlceri bus et in eorum facie adherentes ⁊ tuentur ea ne ab acuitate transeunte vlterius augm tentur vlcera ⁊ doleant magis ⁊ sua stiptici tate consolidant ea vt H. Et ex illis est ro seum cerotum cicatrizatiua ⁊ prassij succus et passe cum intericeibus suis sumpte dolo ri sunt proprie ⁊ est spedium. Et cura eius qui est a recto est tres res et dicentur infra i cura tenasmonis auxiliante christo. Et si ē ab extremitate eius ⁊ fieteri cura est due rs prima est vt precedat mundificatio ⁊ ablutō cum aqua fenugreci et seminis lini et sisami vel cum vino decoctionis illorum. ⁊ deinde sequantur stiptica cong'lutinantia et sigillā tia qualia sūt merda ferri balaustie cerusa: plumbi et ostraca assata et sanguinis dra- conis puluerizata desuper: et emplastrata. Et oleum vetus permixtum cū aqua agre ste confert cum ex eo fit clistere vlceribus a- ni intrinsecis et ē proprium. Et si est a me- dicina acuta cura est supra in consolatione medicinarum posita. Et ipsius regimen pro prium ad frigiditatem et siccitatem tendant

¶ Quod si fluxus ventris sit ab aliis mem bris vt puta ex cerebro: qui dictus est cere- bralis: et plurimum est flegmaticus cu cius est cura catarri quam supra determi breuiter est due res vna que debetur cerebro mittenti primo alia vero que debetur stoma cho ⁊ intestinis recipientibus a quibus flu que debetur primo cerebro mittenti triplex est. Prima que debetur ipsi cerebro. Secun da que debetur vijs: et ductibus per quos mittit. Tertia est que debetur transmisse ma terie. Prima est vt cerebrum [illegible] sio in eo appareat euacuetur et mundifice tur a cacochimia ⁊ demum eius complexio temperetur ⁊ confortetur ne materiam ge neret. Secunda est vt ductus ⁊ vie per quas naturaliter eius superfluitates consueuerunt emitti puta nares et palatum aperiantur tur quas e natura apte p illos positas na re eminenti et sollito expurgari [illegible] vt currant ad ipsos [illegible] mat cum inclinatione capitis versus an teriorem partem non supra collum quatenus diuertit eas ab illo ad vias declinatio nis partis capitis per quas fluere [illegible] Ipse quoque vie occulte debent constringi vt infra dicetur propiciante christo. ¶ Ter tia que debetur materie fluxanti [illegible] tio cerebri fiat vel ex quo facta est quod si perest aut regeneratur donec tempore a cerebri adequetur est vt exsiccetur vltimo tur ex quibus hec omnes complementum dicte supra in cura catarri [illegible] cadinem quoque medium et vltimam [illegible] dicis. ¶ Et appropriatis [illegible] ⁊ exiccatione est sacculus supra coronalem commissuram compositus et [illegible] darach. spica et mirra: et radice [illegible] que est propria et vltima est [illegible] pra in primo capitulo dicta. ¶ Secunda res principalis que debetur stomacho et intesti nis recipientibus est duplex. ¶ Prima est mundificatio eorum ab humore qui fluit cum vomitu et hoc cum peruenit ad stoma chum et ante quā descendat ad intestina vel cum clisteribus saltem ex quo fluxus est raro enim materia intestinorum [illegible] mitu: vel postponit tempꝰ. ¶ Secunda est confortatio stomachi et intestinorum cum pelcis aromaticis prohibentibus materie [illegible] lis ad ipsa. ¶ Ex quibus proprie est [illegible] ea capillus veneris macis et aliqua dicta hic supra. Et deinde cum calidis valde confo mantibus materie reliquiam alterantibus

diseraси ain emplestam in eis frigidam et hu
midam simplicibus: qualia sunt proprie cor
tex citri gingiber ameos cortex thuris: et si-
milia dicta supra in mala complexione sto-
machi et ex compositis intus et extra et p
omnem modum aproximatis et habentibus
confortare naturam et spiritum qualia sunt
dyambra mendiatum omonusia et tyrica. Et
si est fra falsam sint minus calida vel frigi-
da stiptica. ¶ Et ex eis appropriatis est se-
men papaueris albi et dyacodion retentum
in ore masticatum et transglutitum terra si-
gilata et lutum armenum est efficax in reti-
nendo ipsum ne fluat retenta in ore: et sum
expertus. In subtili calido proprie sicut spi
cam et thus in frigido proprie et ipsius regi
men ad siccitatem et caliditatem vel frigidi
tatem declinet proprie. Et quandoque opor
tet: vt ministres narcotica composita que
sunt res magis iuuamenti. ¶ Et cura stoma-
chi est cura lubricitatis stomachi quam supra
in cura egritudinum stomachi tibi tradidimus
illuc ergo accede. ¶ Et cum fuerit ex colera
prassina cura est mundificatio cum frigidita
tis lenitiuis et lubricatiuis secundo confor-
tatio stomachi cum stipticis frigidis notis
supra. ¶ Cura epatici sanguinei est eadem
que cerebralis consistens in duabus rebus
similibus illis. Prima que debetur epati
mittenti que triplex est et ea quibus comple
ri habet supra in cura epatis et veteri habui
sti. Et que debetur intestinis recipientibus
que est triplex et ea quibus habet compleri
hic et in cura male complexionis stomachi
cum materia tibi tradidimus sufficienter: et
bene. ¶ Et in summa non oportet vt curam
incipias cum stipticis et oppillatiuis supe-
rius vel deorsum ministratis perducunt e-
nim ad egritudines fraudulentas et diffici-
lis eradicationis vt dicit Albo. Imo incipi-
as cum euacuantibus et expurgantibus co
peratorem complexionem eius siue sit apostemat
siue non et cum diminutione cibi multe qua
litatis et carnis panis et vini: sed sit conten
tus in principio panico potu aque et sauich.
ordei et vassalis pinguibus. ¶ Et ex medici
nis conferentibus ipsi cum sunt apostemata
est corallus. Et si est ex ruptum vene porte
vel ramorum eius precedente flora si tollere
de basilica: stiptica conglutinantia et sangui
nem retinentia ac ipsum desiccantia sunt con
uenientia. Et ex appropriatis est succus plan

taginis cum lapide ematicis. Et similiter si
sit ex vlcera cura est cura vlceris cum prop
ris epati et cum aperitiuis si oppillatio sit et
facientibus penetrare sanguinem. Et in hoc
proprium est dyacalamentum: tyriaca et vi-
num subtile fricatio et balneum et piceacio
et bulus et cum temperantibus eius comple
xionem non multum frigidis ne materiam
retineant in eo et sennetur nec multum ca-
lidis ne dissoluant et cum confortantibus si
debilis existat et qualia sunt hec complentia
supra in cura eius sunt dicta mundificantia
et materiam ab intestinis diuersam secundum
diuersitatem speciei eius ibi etiam habuisti
et in cura doloris stomachi etiam confortantia
et stipticantia hic supra. Et cura aquosi est e
adem que et lotini quia mundificatio: et di-
gestiue epatis confortatio. ¶ Sed oportet
vt illas cum fortioribus compleam. Et ex p
prijs ei est potus feminis et clisteria succi lin
gue arietis et laudanum cum vino et omnia
prouocantia calida confortant enim digesti-
uam epatis et educunt aquositatem a sangui-
ne et sic retinent. Et ex illis est proprie spica
cassia lignea et huius. Et si est ex conuersio
ne aque ascititiorum in venis illis iunatur:
et regimen ad siccitatem tendat. ¶ Et cura
sanguinei nigri et feculenti est due res mundifi
catio intestinorum et epatis ab humore tali p
prie cum reubarbaro et clisteribus et deoppilatio
splenis et eius confortatio atque epatis et ipsius i
frigidatio vel calefactio prout exigit dispositio
sua. regimen vt supra in cura splenis et epatis
habuisti. Et si est a longa mora in intestinis con
forte expulsiua ipsorum et debilitetur conti
tiua ¶ Compleatur aut cum humidis lenien-
tibus vel lubricantibus notis. Et eadem est cu
ra nigri melancolici qui ex epate est. Et cu
ra nigri fellei est festina mundificatio eius ne
sua malicia moram trahendo vlceret inte-
stina et hec cum bibitis et clistericatis notis supra
in cura epatis et splenis et epatis et totius cor
poris et confortatio et alteratio cum regimine d
clinante ad frigidum et stipticum moderate.
¶ Et cura eius qui est diuersorum colorum est
equatio complexionis membrorum nutriti-
uorum et est regiminis et illorum humorum mun
dificatio precedens. Et cura dolorosi est confortatio a tra
ctiua epatis cum cassia proprijs epatis et ventosis ap
to oppillatis vias eius et meseraicarum et dimi-
nutio cibi cum temperamento: et potus: et
omnia hec complentia supra in cura epatis
dicta sunt. ¶ Et cura splenetici qui pluri-

rimum est melancolicus est tres res. ¶ Prima est conuersio regiminis ad humoris boni et sanguinis generationem. ¶ Secunda est splenis rectificatio cum purgatione et euacuatione humoris melancolici: et cum deriuatione eius et proprie cum ventosis positis supra splenem cum apertione oppillationis splenis et eius confortatione. ¶ Tercia est mundificatio stomachi ad quem plus melancolicus humor peruenit et deinde intestinorum ad que secundo et ipsorum confortatio. ¶ Et ea quibus hec compleantur supra in cura splenis et hec supra dicta sunt. Et ex appropriatis huic fluxui est rauedsen: et reuponticum nigram aggregat enim in se virtutem in communi conuenientem. Et ex compositis est diasene. Et ex appropriatis in retentione ipsius ex simplicibus est aqua mirte et xiloaloes. Et ex compositis micleton. Et ex confortantibus est diamusci dulce et similia. ¶ Cura fluxus dyarrie ex predictis in principio vbi de regimine cretici et sinthogorici dictum fuit: est generaliter nota. ¶ Specialiter autem vbi oportet ipsum retinere est due res: Prima debetur toti et completur tribus modis: scilicet cum euacuatione totius et hec cum scobotomia vel farmacia si tolleret virtus et cum deriuatione materie et hoc cum vomitu. ¶ Inquit enim ypo. Dyaria habito diuturna spontaneus superueniens vomitus soluit egritudinem et etiam artificialis ars enim est ymago nature: et sequela ipsius secundum ypo. ¶ Et similiter cum fricatione proprie vniuersali per totam cutim que calefaciat poros apperiat et resoluat vel inspissatione ipsius et coangustatione viarum: et pororum per quos fluere habent. Et cum dicta extenuatiua declinante ad stipticitatem. ¶ Secunda res debetur intestinis si in eis aliqua impressio facta sit que ex predictis patet. ¶ Et ex appropriatis est vt sumatur venter struccij: sed oportet quod limatur cum lima et detur in potu ex eo quantitas ℥.j. in rob mirti aut in rob citoniorum secundum declinationem complexionis. ¶ Cura liquefactiua fluxus generaliter est cura ptisis et ethice. Et specialiter est due res. Prima est que respicit causam et est alteratio et infrigidatio corporis et membrorum principalium. Et complementa sunt frigida moderate stipticitatis et frigiditatis non vehementis qua

extinguant calliditatem naturalem et subito retinentia sua enim forti stipticitate oppilando prohibent transitum nutrimenti simplicia et composita ex medicinis cibis et potibus actu frigidis nutritiuis et restaurantibus quales sunt ex carnibus perdicum et gallinarum preparatis in gelatina ouis sorbilibus et sorbitionibus ex lacte in quo extinctum sit ferrum. Et melius est lac mulieris deinde asine deinde capre deinde bouinum. Et ex farre ordeo et amido et semine acetose quoniam est propria. Et quandoque inspissatur ei gummi draganti et puluere coriandri quod est proprium. Inspissat enim humiditates et eas reddit viscosas et adherentes membris et proinde minus liquefactibiles. Et et illis est karabe et puluis coriandri et inspissans: sulla surfee sunt propria in inspissando et prohibendo liquefactionem et resolutionem. Et alia que non subito sed paulatim retineant et constringant que oportet eligere ex predictis simplicibus et composita infra dicitur duce christo. Secunda est confortatio membrorum digestionis et ministratio ciborum et potuum restaurantium humiditates dissolutas. Et complementa talia supra in cura stomachi et epatis et cura ptisis copiose habuisti. Et si est a radicalibus membris oportet quod tu procedas cum fortioribus. Si vero cum leuioribus sufficiunt leuiora. ¶ Et cura fluxus sanguinis qui procedit a toto corpore generaliter est cura fluxus sanguinis procedentis ab epate contra. Specialiter autem vbi ipsum oportet sistere due res prima aufert causam et debetur toti corpori fit in tribus modis primo cum euacuatione plectorie cum scobotomia vene nigre vel basilice vel proportionibus sicut scriuisti supra et proprie si sunt ei consuetudines sicut habere fluxum sanguinis ex naribus emorroidibus vel menstruis qui fuit ei prouatus quarum reiteratio et prouocatio illius cum hec quod est proponibilis sanitati etiam est eius et cum extenuatiua dieta reiteratiua toto exercitio consueto quod vltra soluit euacuatione sicut membri mutilatione sit licet euacuet totum et plenitudinem que in corpore turbant naturam huius locum non habet: sed inspissatione magis conueniet vniuersali fricatione adiecta euacuat per poros sensibiliter sicut illis et deriuat sine turbatione scobotomia ... inatione et inspissatione sanguinis et eius infrigidatio cum viarum coangustatione et quibus habetur complementa nota ex predictis. Secunda est: vt si facta sit impressio aliqua in intestinis procedatur ad alia que mundificant stipticant et confortant

⁊ retinent. Et ad hec propria est acacia cum
sanguine draconis ⁊ iarabe: ⁊ species lini:
⁊ lapis ematitis cū succo plantaginis vł cō
solide vel caude eque sumpta ⁊ clistericata:
prout regio exigit. ¶ Et cura colerice passi-
onis est difficilis ⁊ maxime in processu est.n.
acuta ⁊ sine intermissione ⁊ prauorum accī
tium et plurimorum terrentium: quare indi
get medico constanti et prudente quem non
terreant accidentia. Et generaliter est cura
vomitus et fluxus dicta superius. ¶ Spe-
cialiter autem est quatuor res. Prima debe
tur membris nutritiuis sede et tertie digesti
onis malos humores quos generant mitte-
tibus ad intestina et stomacum debetur. Se
cunda que debetur intestinis et stomacho re
cipientibus expellentibus illos. Tertia est
que debetur virtuti et est regiminis rectifica
tio in cibis et potibus et vniuersaliter etiam
in omnibus sex rebus non naturalibus.

¶ Quarta ē que debetur accidentibus prauis
insurgentibus nature ipsorum correctio que
infra dicetur in fine si christus adiuuerit.

Prima est triplex vna est ipsorum membro
rum scilicet epatis et venarum et aliorū mē-
brorum mittentium euacuatio quare oportz
vt fluxus et vomitus non constringatur. sz
dimittatur donec repletio seu cacochimiam sit
expurgata perfecte et illud est cum ī egestio
ne egreditur chilus vel aliquid homogeneū
perducens ad defectuz et siquidem non pro
cedat ad sufficientia iuuetur cum lenibus: ⁊
vomitu. ¶ Inquit enim ypo. vomitus vomi
tu et fluxus fluxu: et fluxus vomitu et econ
uerso curatur. Iuuetur itaqꝫ vomitu et pro
pe cum aderit nausea: cum aqua simplici te
pida vel cum pauco aceto plurimo enim mō
deatur stomachus et intestina: vel cum aqua
mellis et oximelle acetositatis pauce vel a-
qua calida cum pauco baurach: aut cum sa-
le naptico aut pauco cimino quod in hoc est
iuuatiuum valde secundū diuersitatem ma-
terie non cum oleis: et vnctuosis quoniam
mollificant et debilitant. Et iuuetur fluxus
cum clisteribus lenitiuis vł abstersiuis scili
cet ex aqua siele pauco baurach. zuccaro ru.
et oleo ro. vel sisamino. Et cum colirijs ex
melle seu zuccaro et manna vel cum aliquo
ex lenitiuis quod deponat suauiter: et pro-
pe cum humor est descendens quod ex gra
uedine et punctione ventris percipies sic.n.
oportet iuuare illos: vt modo vnum modo
aliud scdm declinationem materie quōcun

qꝫ enim iuuees curabis illum et aliud: illuz e
uacuando et aliud deriuando. Simul aut
eos artificialiter iuuare nō oportet sequere-
tur enim contrarijs motus materie perdu-
cens ad resistentiam vt ait Abo. Secunda
est materie seu humoris deriuatio quietatio
ingrossatio vel compositio si propter eius ef
frenitatem alia non sufferret et complementa
superius nota sunt. Tertia est viarum ⁊ du
ctuum coangustatio et proprie cū succo bar
be yrcine. Luto armeno et alijs que superi-
us habuisti in consolatione medicinarum.

¶ Secunda principalis que debetur stoma
cho ⁊ intestinis est duplex: vna vt si qua ma
teria adheserit eis mundificetur et cum pre-
dictis modis. Secunda est vt confortet stip
ticis et alterantibus et retentiuis quatenus
influxas materias si adhuc fluant non sus-
cipiant et ad pristinam dispositionem bonā
adducantur ac equalitate complexionis: et
et substantie que complementa ex predictis sī
nota que eligas put oportet. Et sunt ex spe
ciebus rob syrupis trociscis: et puluerib⁹
suis et extra emplastris et cerotis notis ibi
supra calidis et frigidis prout dispositio exi
git. Et ex appropriatis ē aqua andachoce ꝗ
niam confert ei stringendo ventrem. Et sīq-
dem nulla facta sit in eis impressio non opor
tet ad alia procedere: sed regere tantum.

¶ Regimē ergo quod quarta res erat ē vt nł
lo modo cibetur nec potum sumat donec fa
mescat si virtus eius tolleraт tamdiu. Et tē
balneetur prius: deinde contentetur pacifis
aliquo cibo leui boni chimi sicut est sauich or
dei vel amidi vel ex granis granatorum con
tritorum cum pulpis eorum et sumach ī pn
cipio. Et cibetur deinde cum carnibus per-
dicum et auium paruarum: et proprie mon
tanarum vel minutarum et piscium cū agre
sta vel succo granatorum conditorum ⁊ de-
coctorum cuz coriandro preparato. Et pote
tur aqua granatorum mugorum: et aliorum
fructuum ponticorum ⁊ aqua frigida haben
te virtutem florum vue. Et quandoqꝫ sumat
calida quia spargit materiam et facit sudare:
qꝫ si n̄ tollit stōachus aquā potet odorifero vi
no pōtico bn̄ limphato cū aq̄ ferrea ł pluuiali
⁊ hoc ī dispōe calida. In ffa vero cibet cū pa
ne dissoluto in vino pōtico ⁊ rubeo ⁊ ouis fe
rosis ī pncipio deinde cū carnib⁹ colūbor et
paruulorum n̄ pingui vel galinar cum spe-
cieb⁹ ⁊ vino passo et rubeo pa͞r limphato. Et
paulati addatur donec confortet ⁊ redeat ad

dispositionem sanitatis. ¶ Quod si virtus non tolleret usque ad perfectam purgationem: et cadit in medio et syncopizet vivificetur cum pane similagineo calefacto in vino: deinde cibetur colaticio: vel aqua gallinarum iuvenum distillata que ex propriis carnibus earum: vel perdicum contritis et decoctis in duplici vase et expressis colligitur ut docuit. Albo. in qua sit virtus sandali magacir et spodii in dispositione calida: et fiat acetoso cum agreste succo vel granatorum acetosorum vel citoniorum vel maclanorum. ¶ In frigida vero sit habens similiter virtutem xiloaloes: mente vel galie. Et si dissolvatur panis similagine in ea est virtuosior de qua detur paulatim. ¶ Quod si non tolleret stomachus cibos et abhorreat donec non accipiat oportet ut ei tribuas fructus ponticos quos masticet: et sugat proiecta substantia donec vivificetur. Ex quibus sunt fructus delectabiles. Et ex illis est uva passula masticata cum contritione suorum granorum deinde vivificato et roborato stomacho cibetur ex predictis cibis: et superdormiat quoniam somnus est cura eius et ministrentur odorifera quoniam confortant cor et cerebrum et generant gaudium et sedant nauseam et vomitum ut superius habuisti. Quod si tardet diu in stomacho eius cibus iuvetur digere facientibus et facientibus penetrare scilicet vino dyatrion dyacalamento et tyriaca: et trahatur cum impositione extremorum in aqua calida compressione et fricatione et cum ventosis in umbilico et epate. Et cum fortificatus fuerit redeas ad mundificationem corruptionis et indigestionis et cachocle donec sit expurgata perfecte deinde etiam de stomacho ad membrum: balnea etiam post [illegible]: et ciba paulatim donec ad dispositionem redeat sanitatis. Regimen autem in aliis rebus in omni regimine reservetur infra. Correctio quoque accidentium cum infra de eis dicetur ad plenum propiciante christo. ¶ Cura eius qui factus est a cibo: est breviter. 3. res prima est mutatio regiminis in contrarium quod est causa eius. Secunda est ut dimittatur fluere donec corruptus et indigestus cibus totaliter exeat et interim abstineat proprie si quantitas superflua fuerit f-tentio aut ipsius causa est colice passionis. Tertia est ut stomachus et intestina relaxata a multitudine nacita a qualitate acuta et substantia subtili seu ut in superioribus dictum est reagregentur et contemperentur ex asperen-tur et confortetur etiam totum corpus quod fit in nutrimento privatum ex [illegible] bonis cibis et humectantibus [illegible] retur. Et stercorosi regimen est tres res prima est ut cibetur cibis multe quantitatis et paucarum superfluitatum: et sint moderate quantitatis donec sufficiat. Secunda est ut aperiantur vie alimenti cum ficubus et fistacis amigdalis nucibus et aliis aperientibus et facientibus penetrare cibum predictis. Tertia est ut confricentur membra vir et balneentur donec trahant multum ex cibo et per poros [illegible] eius superfluitates resolvantur ne redeant stomacho et intestinis. ¶ Et cura eius qui factus est a medicina dicta est supra in consolatione medicinarum. Et hiis autem que [illegible] habent intestina ab acumine medicine [illegible] lium licet in via passionis non [illegible] cut illud. Et cura facta ab aere est [illegible] prima est contemperare aerem ut supra [illegible] ra cordis et aliis dictum est. Secunda est corporis evacuatio si aliqua sit repulsio [illegible] bilis: vel compressibilis et hoc cum [illegible] maria prout repulsio requirit [illegible] fumio et fame. Tertia est [illegible] et ingrossatio si a caliditate eius [illegible] fuerit et hoc cum cibis grossis et carnibus bovinis et extremis animalium decoctis in lacte et frumento riso et similibus et [illegible] tiandro et papavere et aliis frigidis [illegible] retractio ad membra a quibus [illegible] si a frigiditate eius fuerit et hoc cum [illegible] salicum manibus et pannis [illegible] siccis et similiter balneis. Quarta est [illegible] rorum mundificatio et confortatio cum hiis que nota sunt supra ut folia [illegible] eius semine. Et cura excoriationis et [illegible] cura dissenterica dicta super. Et cura [illegible] ralis fluxus colerici et melancolici [illegible] rici: et est nota. ¶ Sequitur qualiter [illegible] munis curativa fluxus et regimen: [illegible] commune conveniens et universale [illegible] naturales rectificans debito modo [illegible] ans et demonstrans locetur ergo primo [illegible] ens in domo temperata aeris inter [illegible] clinantis ad siccitatem et si non sit natura[illegible] ter fiat artificialiter cum hiis que [illegible] pra in cura cordis: et lucidi non [illegible] recludit vitio res: et [illegible] ad [illegible] et clari non turbati: quia aer turbatus [illegible] cat animam et pervertit [illegible] Alboali. ¶ Qui si turbatus extiterit clausis portis fiat cum luminaribus lucidis et [illegible]

in lecto mollis culcitre durus enim confran
git et debilitat: et frequenti reuolutōe in co
mouet humores. Inquit Galie. ¶ Mouenti
bus nobis moueantur in ea que sūt in nobis
quare non oportet vt moueatur ymo ingeni
etur cum excitatur ad sellam vt in lecto: vel
iuxta ipsum situetur sella: vt cesset a motu:
Inqt ypo in afo. ¶ Maifestat nauigatio qm̄
motus corpora turbat. In cibis aūt regimē
est vt non sit in eis acuitas non dulcedo nō
salsedo nec acetositas multa ne sua mordi
catione vigilet expulsiuam ꝛ proprie cum ꝑ
uenit ad viscera que dilatet non vnctuositas
multa nec humiditas nec liquiditas ne debi
litent contentiuam ꝛ fluant :sed sint insipi
da et temperati saporis ac delectabilis vt a-
cris et stiptici vel agresti quoniam appetitū
excitat et restringit et sīt spisse ꝛ solide et q̄
litatis sicce calide vel frigide actu vel poten
tia prout exigit dispositio et stiptice parum
in principio: donec fiat materie euō. ꝛ mun
dificatio licet enim humidi plures conueni-
ant euacuationi ꝛ mundificationi tamen pa
rum stiptici conferunt confortant enim men
bra: ꝛ mā ꝫ effrenitaꝫ ñ pmīttūt nec mundifi
cationem impediunt quales sunt lac deco-
ctum cū lapidibus fluuiorum ignitis vel fer
ro. Et est melius propter stipticitatem suā ꝫ
ꝛ panis infusus in eo adhuc aut euacuat hu
miditates corruptas ꝛ colericas corrumpen
pentes et quod remanet in corpore tempera
tur et refrenatur. ¶ Sed oportet: vt lac sit
quantitatis cōuenientis quam digere possit
vel sit infusum in succo granatorum ꝛ sorbi
tio ex ordeo assato ꝛ riso cum lacte cocto fri
gida et amido. Deinceps vero materia ad-
huc fluente sint electi: scd̄m alteram trium
virtutum vel quia sint stiptici plures vt con
stringant ductus ꝛ retineant quales sūt sor
bitiones facte ex milio panico vel riso torre
facto: vel sumach. vel lentibus excorticatis
cum amilo decoctis cum aqua pluuiali vel ꝛ
conditi cum pauca pinguedine galine edēvꝫ
capre: vel yrci et cū ꝫ pauco sale torrefacto
olleo onfancino vt sint sapide. Et si vis: vt
sint magis stiptica fac decoqui cum eis ali-
quod ex fructibus ponticis: ꝛ si vis callides
expetente dispositione condias cum cināo-
mo pōtico xiloaloes cimino vel aniso torre-
factis ameos et similibus vt caseo assato vl
coagulo vel sint spisse vel viscose sīt vt ma-
teriam ingrossent quales sunt sorbitio facta
ex candaruso que stringit ꝛ ingrossat ꝛ ma-
xime si addatur gummi draganti torrefactū
et ex tri. et riso decoctis cum pedibus alium
et lacte bouino: Et lentes excorticate vel de
cocte cum corticibus bis: et illud mutatum.
Et etiam caules bis cocti: et portulaca et a-
cetosa et plantago et similia. Et carnes bo-
uine cum puluere coriandri si virtus digesti
ua tolleret. ¶ Iuuatur cum seminibus ꝛ spe
ciebus calefacientibus et subtiliantibus vel
sint ex piguentibus materiam et est sorbitiō
facta ex amilo cum semine papaueris albi:
ꝛ coriandro viridi et lactuca factis acetosis
cum granis granatorum vel agreste et iam-
diu ministrentur donec sistatur materia ab e
fluxione et fluxu. In carnibus aut non est
iuuamentum magnum cum sint multi nutri
menti valde addentes ad materiā ꝫ nisi apō
necessitatem et tunc eligā̄tur volantia sup
pedestria et pedestria super aquatilia. ¶ Et
ex volatilibus eligantur que sint frigide: et
stiptice velocis digestionis vt sunt perdices
coturnices: turtures turdi nutriti ex mirti-
lis. Vel stiptice callide vt sunt columborum
siluestrium pulli non pingues passerum: et
qualiarum. Et ex pedestribus quales sunt
capreoli: lepores: cuniculi: gazelle: et anetum
castratorum et campestrium et sint prepara
te quia asse vel frixe vel decocte in aqua plu
uiali vel ferrea cum fructuum aliquo ponti-
corum vt citoniorum sorborum mespilorum
vel sumach. Et ex aquatilibus sunt pisces
petrini parui squamosi quales sunt trilie lu
ṫ fragilia gambarce ꝛ similes. Et sint assa-
ti vel decocti in agresta vel aceto limphato:
vel vino pontico conditis cum speciebus se
cū dum dispositionem. ¶ Et cum materiam
volumus ingrossare et humectare sint ex a
qua dulci quales sunt cancri trute parue: et
similiter preparati. ¶ Hora autem cibandi
est vt in principio abstineant ab omni cibo:
vsq ad duos dies donec materia minoretur
et natura reddatur auara in transmittendo
materiam si qua fluat deinde cibentur cibis
pauce stipticitatis dōec euacuetur et mundi
ficetur materia deinde alns scd̄m intentio-
nem quam habes vt sint pauce quantitatis
et numeri non multi nisi fastidiat. Fastidi-
ent enim stomachi est multa degustare. Se
neca dixit. Et cum sapit alns contētentur
eo. et oportet vt premittatur stipticus vel a-
lijs ex fructibus ponticis cuius substātia ma
batur sed viscositas tantum et sumpto cibo
premantur extrema et proprie superiora.

Quod si non sufficiāt cibi predicti q̄r plōge
tur fluxus et debilitetur virtus oꝫ vt ꝯcedas
cibos ex carnib⁹ p̄dcis et eligas cibaria pauce
q̄titatis et multe qualitatis qualia sunt epa
ta gallinarum iuuenum et pinguium: testicu-
li gallorum mundum coeuntium assati et vi-
telli ouorum sorbili et similia que in cura p̄ri
habuisti. In potibus vero regimen cōe est
vt abstineat omnino si possibile fuerit: est.n.
cura per se et absolute ipsi⁹. ¶ Quod si siti
at vehementer nec tolleret potus sit aqua
pluuialis vel ferrea pauca simplex vel com-
mixta alicui ex succis vt grana torum agreste
citoniorum vel robub. stipticorum vel zucca
ro antiquo: vel sit habens virtutem masti
cis et cinamomi scd̄m diuersitatem dispōis et
proprie in principio cuꝫ materia est multa et
calida. Et interdicatur ei vinum quoniam in
flāmat et dissoluit et fumat et rapere facit sub-
tile et⁹ ad superiora quare dolor capitis et mē
tis percussio valde timetur. Quod si stoma
cus aquā non tolleret et virtus sit ī regressu
quia debilis vt reuiuiscat et confortetur det
ei vinum maxime si appetat tunc et maxime
in processu sit aut nigrum palmeum et ponti
cum parum vel limphatum scd̄m diuersitatē
dispositionis materie et membrorum superio
rum altium et inferiorum nutritiorum requi:
vt ypo. dixit. vel subule si oppilatiuī fuerit
fluxus et oportet vt sit aut frigidum quia cō-
stringit et tepidum resoluit nisi in eo qui est
a debilitate digestionis oppilatione coleri-
ca passione et apostemosa vt ait Albo. In sō
no regimen ē vt dormiat omni hora et maxi
me sumpto cibo post parum quoniam tunc
cōfortat somnus et quietat humores motos
licet prius reuocet intus virtutem sensibilem
reuocat quare quiescat expulsiua intestinorū
et contentiua confortatur et sic fluxus sistitur
vnde ypo. dixit in affo. Cuꝫ volueris elleb
rum magis educere moue corpus cum vero
stare somnum fac et noli mouere. Et si nō po
tes per se vel impediatur artificialiter ꝓcu-
retur in calida dispōne cum narcoticis infri
gida cum calidis somniferis ordinate appro
ximatis que in cura doloris stomachi habui-
sti. In repletione vero et inanitione ē regim̄
vt inanitur corpus in principio si repletum
fuerit inanitur intestina ex materia infusa
deinde confortentur. Et finaliter corpore et
intestinis mundificatis et confortatis reple-
tio subsequatur paulatim ex laudabilib⁹ ci
bis predictis. In accidentibus aīe regimen est
vt omnia letificantia et dilatantia [illegible]
omnes sibus approximentur. ¶ Sextus [illegible]
vltima res curam fluxus complens [illegible]
dientia remouens que erat 6ᵃ [illegible]
et est accidentium correctio insurgentium [illegible]
speciebus eius sunt aut plura et [illegible]
superius tacta fuerunt in [illegible]
Et breuiter quedam sunt ꝓpria [illegible]
vt est punctio dolor et grauedo [illegible]
tio viscerum excoriatio vlceratio [illegible]
quedam ex communitate aut propinqua ad
stomachum vt sitis nausea [illegible]
tus et dolor eius. Quedam ad epar [illegible]
bilitas ydropisis caccesia: dolor in eo: gra
uedo et illud propter duo. ꝓpter colliga
tiam et vicinitatem ad intestina [illegible]
stomacus continuatur [illegible]
āce epate: et recipit superfluitates [illegible]
membrorū mediāte ipso. [illegible]
ꝙ in splene et vlnis. ¶ Quedam ex commu
nitate remota puta ad cor vt est debilitas [illegible]
tremitatū frigiditas et sudores: et syncopis
et febris. Quedam magis remota [illegible]
cerebrum vt sunt vigilie [illegible]
qui incipit primo in mandibularum [illegible]
bus mouentur. propterea et [illegible]
libus sunt propinquiora cerebro [illegible]
propter cutim frontis et palpebras [illegible]
moueantur lacertis: et [illegible]
modum panniculorū ad [illegible]
tium rectitudinem non spasmatur [illegible]
oculi q̄r sunt de se humidi non spasmantur
prius aut ad renes vt ē dolor grauedo [illegible]
et vesica et quandoꝙ ardor que [illegible]
in naturam et debilitant virtutem [illegible]
impediunt quare correctione [illegible]
gent. Et quia quorundam dicta [illegible]
dia et quorundam dicentur in propriis ca-
pitulis requirantur et referuentur [illegible]
hic de essentialibus dicemus. Et propter [illegible]
nasmone cum dicet et trahat [illegible]
am ad fluendum et de aliis sic dictum [illegible]
de cura dissenterie nec non et [illegible]
addens ad causam humoris [illegible]
acuendo vias aperiendo [illegible]
bas debilitando omnia [illegible]
ria sic sit fluxum seruans et augens. ¶ Et
quia medio pluribus est nociua: ideo [illegible]
quātum ad hanc materiam [illegible]
camus deinde de tenasmone. ¶ Secundo
igitur ꝙ febris quandoꝙ antecedit [illegible]
et fluxus sequitur ipsam: vt [illegible]
do: vt dictum est: quandoꝙ superueniat [illegible]

⁊ colcatur illum quandoq̧ sequitur fluxum
qui preterit ⁊ cessauit primo modo non ē pre
sentis consi̇̄atōis ⁊ ō eius regimīe supra ī pn
cipio cum de fluxu liquefactiuo: ⁊ synto. lo-
queremur dictam fuit. Etiam modo non est
pn̄tis intentionis cum illa non sit eius acci
dens sed morbus alius factus ei succedens
Solum ergo scdō modo generata ē presen
tis nostre ꝓpositōis cum tunc solum sit flux⁹
accidens ⁊ non causa nec ꝯñs morbus. Sci
re ergo te oportet ꝙ fe. accidere ⁊ superueni
re fluxu pōt dupliciter vno modo ex cōmotō
ne humorum spūs inflamante est efficatia
Alio modo ex putrescētia ipsorū commoto
rum quia in motu non regulātur vel retinen
tur in transpirabiles fiunt vt in eo qui ē op-
pilatiuus ⁊ apostemosus ē putrida fa sim-
pliciter est mala quia facit morbi compositō
nem ⁊ additionem cuius cura periculosa est
forasse enim quod vni nocet alteri confert ⁊
econuerso pma non est simpliciter bona sed
plurimū mala. Sed circa scdē correctione ȝ
est magnum studium adhibendum. vt dicit
Abo. Cum enim sit causa fluxus conseruāſ
⁊ augens ⁊ ecōuerso ⁊ sint cōuenientia indicā
tia quia fe. inḡtū huius. Semper sīra ⁊ hūi-
da fluxus vero inḡtum huius sēper sicca: ⁊
quandoq̧ frigida ⁊ quandoq̧ calida vt supe
rius habuisti. Et inḡtum in medicatiōe pas
siuarum saltem conueniant diligenter opor
tet aduertere ordinem vt. H. docet in cōpo-
sitis corrigendis. ❡ Et est vt prius inspicia-
tur et corrigatur instantius ꝙ in magnitudi
ne molestia seu lesione superet: ⁊ aliud non
negligatur miscendo illius correctionis ali-
qua que alterius correctionem respiciant ex
his que dicta sunt: ⁊ his que dicentur deice
xpo. Quod si in magnitudine sint equal' flu-
xus ⁊ fe. rectus ordo curationis est vt incipi
atur a fluxu cum sit pncipalior in causādo ⁊
febris posterior ⁊ cum non sit solū causa cō
seruans et augmentans sicut fe. sed efficiēs
quoq̧ ⁊ proinde sit etiā illud sine quo fe. cu
rari non possit. Inquit enim. H. Inutiliter
quis prouidebit febribus nisi prius memine
rit cause quoniam nullatenus est possibile
curare dispositionem aliquam penitus ad-
huc manente causa faciente eam cum pluri-
mum etiam in magnitudine superet sic ea cō
recte fe. cessabit. Et si remāeat post propter
correctionem fluxus eius detenta putredine
atq̧ causa sine impedimēto exierit putreta
do fe. melius digeretur et expurgabitur: ac

humectabitur fe. et frigidis extinguetur ⁊ p
prie vbi fluxus indiget calida. Sit ergo fluxū
prius predicto modo premissis mundifican-
tibus q̄ntum virtus tollerare potest cum sic-
cis curabis et stipticis fluxum sistentibus q̄
respiciant membrum mittens ⁊ recipiens vt
am atq̧ materiam ad cuius mundificationē
propter eius putredinē ne detineatur a sim
plr stipticis sicut q̄nq̧ aliqua ex stipticis cō-
primendo soluentibus notis superius q̄ per
interualla prout virtus tollerat ⁊ dispositō
exigit ministrabis et cum virtutem confortā
tibus cum cordialibus ex cibis et potibus. ⁊
medicinis superius demonstratis quibus al
terante rōe febrilis siccitatis admiscēda sūt:
humida tepate ex medicinis cibis ⁊ potibus
in cura male complexionis sicce sīāci su pe
rius numerata ⁊ hec vbi fluxus īdigeat fri
gidis: Ubi vero calidis admiscenda sunt hu-
mida qualia sunt ex medicinis aque cucume
ris cucurbite ⁊ melonis: indi ⁊ herbe vt criso
locāna lactuca blite spinacia semperuiua so-
latrū et composita ex eis. ❡ Et ex cibis vt
sorbit. ordei ⁊ amidi ⁊ sorbitio facta ex predi
ctis herbis et fructibus. Iura gallinarum a
que ⁊ celandcia commixtē atq̧ edorum grana
ta et poma. Et ex potibus aq̄ zuccharī: vel
cum Iuleb ⁊ similibus preter lacteque si sint
aliquius solōis abstergentia, et lenienteria
conferret propter putredinis abstersionem
tamen fortiter soluant ⁊ ea mixta tripliciter
vt. H. docuit ministrabis isto modo particlr
vt simul siccas ⁊ humidas frigidas et calli-
das in eadem medicina cibo: ⁊ potu equalit̄
permiscendo quod est non omnino laudabi
le licet ab auctoribus sic concessum saltē re-
spectu aliquorum modorum cum sint aduer
santium virtutum et impedientium operati
onum vt dixit Abo. sīoāchū o granātco ⁊ na
turā īdētātes ac reddētes solicitam circa di
stictionē ipsarū ⁊ in approbatōe impediētes
⁊ disturbātes cū ñ sic tota soli rei intēta: vt i
nuit ypo. ❡ Alio modo tpāti vt nūc stiptica
ꝓpter fluxū nūc humida ꝓpter fe. ⁊ nūc stip
tica ī medicinis mīstrabis tert⁹ ꝓpē fluxū
nūc in cibis ⁊ potib⁹ hūida ꝓpter fe. Tertio
mō localr vt istis sicca ꝓpē fluxū: ⁊ exteri⁹
hūida ꝓpē fe. ⁊ stē⁹ calida dcā sup⁹ ꝓpē flu-
xū q̄nq̧ ⁊ exteri⁹ fria pp fe. Sic epithimabis
cor cum frigidus superius dictis ī cura cor-
dis. Et pār cum ceroto de sandalis. Et spīnā
nam dorsi cum ceroto. Gal. quorum descrip
tionē in nostro ātidotario hēs ēt q̄ pp fluxū

stomachum ⁊ intestina ⁊ membrum si quod sit mittens stipticis emplastrabis et quando que calidis predicta vero membra cum frigidis ⁊ humidis predictis vel alijs propter se. Circa correctionem se. secundo modo insurgentis que est effimera sciendum que licet in aliquo fluxu puta lubricatiuo fleugmatico vel ex frigore se. competat alterando et materiam consumendo studendum tamen cum hoc ne illam aliquandiu dimittas propterea quoquo modo augmentes. Est enim molestia nature ipsius actiones vniuersaliter ledens ⁊ passiones vt ait ysaac: impediens curam atque componens. Et nunc maxime cum in aliud genus mutetur. Ipsa enim de se paucam vel debilem indicationem vt. G. dicit. imo semper cum aliquo frigido: remittas et cum tibi suffecerit debito modo extinguas prout in secunda sectione si christus annuat describemus.

Capitulum. iiij. de tenasmone: ⁊ medicinis eius

Sequitur de tenasmone dincepto dicere sicut proposuimus in capitulo precedenti. Est autem tenasmon secundum G. expressio recti intestini cuius causa est res molestans vel grauans ipsi intestino adherens ⁊ infixa ad cuius expulsionem mouetur natura cum conamine ⁊ expressione propter eius adherentiam ⁊ fixionem. Est autem talis res duplex interior. s. ⁊ exterior. Interior duplex est propria in eo existens ⁊ a superioribus ei effusa propria est materia colerica in eo imbibita pungens vel fleugmatica adherens que a putrefactione acquisiuit salsedinem: ⁊ bauracitatem naturam grauans ⁊ corrodens vel apostema durum aut calidum quod acquisiuit per putrefactionem acquisiuit ⁊ sua virulentia: egrediente molestans: aut vlcera ⁊ corrosio in eo fistule emorroydes occulte et ragadie. A superioribus effusa est duplex aut acuta materia fluens per intestina vt in precedenti capitulo dictum est aut earum fece sicca exasperante ⁊ sua viscositate in suo transitu adherente ipsi ad cuius expulsionem natura cum conamine mouetur et talis dicitur mendosus tenasmon. Exterior res est frigiditas ad ipsum per anum magis aduenientes ⁊ ipsum aut ex aere frigido cum exponuntur aut aqua cum balneantur aut ex lapide duro frigido cum sederit in eo sua compressione conquassante ⁊ sua frigiditate ledente ad cuius expulsionem natura mouetur violento motu expulsionis ac si esset corporea sicut in singultu ⁊ tussi est videre ex aeris vel aque vel alterius frigiditatis vt superius dictum est in proprijs locis eorum. Et quia natura ad talis frigiditatis expulsionem impresse decipitur cum mouetur credens eam expellibilem vt corpoream cum non sit expellibilis sed alterabilis propter quod plurimum ex ea causetur propter perpositionem in natura membri. In genere proportionabiliter facilior est transitus dicit A. bo. morito talis tenasmon proprius potest dici mendosus.

Et signa ipsius sunt quia cum accidit homini subito desiderium egerendi valde cum conamine donec extendatur intestinum rectum ⁊ anus extensione vehementi ⁊ quod egreditur in principio est paruum ad modum stercoris galline pingue viscosum ⁊ mucosum ⁊ inde apparent plurimum in fece parua sanguinis parua deinde sanguis maior ⁊ vel de pinguedine tunc egritudo est in intestino recto ⁊ vocatur tenasmon. Et signa causarum eius ex quatuor sunt sumenda ex causis procatarticis: et antecedentibus ex accidentibus ⁊ concomitantibus ⁊ exeuntibus ⁊ iuuantibus ⁊ nocentibus verbi gratia si fit ex cole imbibita pungente cognoscetur ex precedenti regimine multiplicante colam cum circumstantijs similibus ⁊ ex signis dominij cole in toto corpore ⁊ ex punctione percepta in intestino quia exeuntia sunt citrina parum vel continuatur fleumatica ⁊ ex eo que alterantibus: ⁊ mundificantibus coleram iuuantur ⁊ a multis calidis leduntur manifeste. Et si ex fleumate salso percipietur ex precedenti regimine multiplicante fleuma ⁊ plenitudine ⁊ colore manifestabitur cum circumstantijs similibus. Et ex signis habundantiam fleumatis significantibus fricam cum hoc ipsa in demonstrantibus cum colera mixtam. Et ex corrosione ⁊ pruritu percepto in loco. Et exeuntibus fleugmaticis et corruptis. Et ex eo que iuuantur calidis anodinis et humidis abstergentibus que christo duce dicentur: et contrarijs leduntur manifeste. Et si ex apostemate fit precesserunt cause multiplicantes humorem et signa ipsius dominantis ⁊ sentitur grauedo vel dolor in loco continuus ⁊ magis apud emissionem stercoris et calor. Et quando que est fe. et exeuntia difficile continuantur ⁊ si cum virulentia quando que distincta non permixta et alia apostematis signa ⁊ iuuantur mollificantibus anodinis: ⁊ contrarijs offenduntur. Et si sit ex vlceribus et corrosione

⁊ ragadijs precesserũt cãe vlcerãtes ⁊ hũores
acutos multiplicantes vl' apostema quod fu
it ibi apertum vel disenteria ⁊ fluxus erugi
nosus colericus niger felleus vel fleugma s
salsi. vel medicina vlceratiua vt eufozbium
et similes vel sumptio alicuius rei dure acu
te indigestibilis vt vitru ⁊ similiũ vel mala
imissio clisteris cuius canlka fuit acuta vel
colirij: ⁊ sentitur ardoz in loco assiduus ⁊ sa
nies ⁊ putredo in exeuntibus apparebunt ⁊
iuuantur lauatiuis ⁊ acutis mordetur. Et
similiter si ex emorordibus oculus ⁊ infi-
ficis ⁊ sãguis niger apebit i exeũtib⁹ ⁊ visi
cius. Et siquidem ex fluxu pcedente fuerit
significabũt ipsum eius pcessio ⁊ reliquie e-
ius que remanserunt ⁊ pulsus erit cordos⁹
Et si ex fece sicca egressio eius cum cibis p
cedentibus constipãtibus labo: ⁊ regimen
⁊ omne exsiccãs feces in cura colice dictu
⁊ exaspatio per cepea in loco ⁊ humidis ⁊ lu
bricis iuuantur et ledũtur contrarijs. Et si
sit ex frigiditate ãnecessit expositio i acre fri
gido ⁊ iteret in eo balneatio in aq̃ frigida ⁊
potus eius post laborẽ vel balneo: ⁊ sessio
super marmorem ⁊ propatie in mẽsibus etra
tis ⁊ sẽsus obtusus ⁊ congellatio in loco: nec
est in exeuntibus aliquid nociuum ex pcedi
ceis apparens ⁊ calidis valde iuuantur ⁊ le
duntur contrarijs. Cura vero eius genera
lis est quatuo: res: pma est mundificare seu
resoluere materiam imbibitam ⁊ affixa: se
cũda est retinere fluentem si adsit. tertia est
alterare complexionis malitiam confortar
membrum ⁊ passam particula eius mitiga
re dolorem. quarta est regimen ordinar his
enim rebus omnibus vel pluribus tota ei⁹
cura completur. Specialiter aũt singulas
causas inspiciendo ẽ talis: vt siquidem fue-
rit ex colka imbibita in recto. Cura eius est
quatuo: res. Prima ẽ alterare ⁊ in spissari
ipsam. Secũda est mundificare ⁊ resoluere
Tertia ẽ confortare ⁊ sedare dolorem ⁊ pũ
ctionem ⁊ hoc complebis clisterib⁹ colirijs:
euapoꝛationibus ⁊ emplastris. Primo cli-
sterigabis cum aqua ordei tepida oleo viola
to succo liquir iniubis ⁊ mucilagine dragan
ti deinde addas mel violarum ⁊ medullã ca
siefistule: et vltimo seram simplicẽ vt imbibi
tam materiam ⁊ maturatam euellas vel pil
lulas seu colliria ex cassias. succo liquir. ⁊ dra
ganto. primo deinde ex melle ⁊ aloes l mit-
tes. Deinde cũ potabis anũ. Et emplastra
bis ex fenugreco semine lini maluis melilo
to radice altee sisamo caulibus camomilla:
⁊ similibus mollificantibus anodinis deco
ctis in aqua ⁊ emplastris cum vitellis oui: et
oleo ro. vel positis in sacellis in quorum aq̃
sedeant vel spongia filtro lana vel coto in-
fuso tepido cataplasmentur et eua poꝛetur.
aggregant enim in se hec virtutem maturã
di resoluendi confortandi ac sedandi dolo-
rem. Et propeium est sisamum clisterigatur
⁊ oleum eius. Regimẽ quoq; qõ ẽ quarta
res sit declinans ad frigidum: ⁊ stipticum
moderate confortatiuum stomaci cum defe
ctione pariter ex compassione quod hic eti
am dictum est. Si vero ex fleugmate putre
facto ⁊ humiditatibus baurachijs adherẽtib⁹
fuerit primo mundificabis cum clisteribus
ex aqua oliuarum salitarũ deinde cũ succo
foliorum ficle cum virtute turbit vel bdelio:
cum aqua mellis ⁊ alijs q̃ supra in cura flu-
xus ex salso fleugmate dicta sunt deinde mi
tigabis dolorem cum euapoꝛationibus ex
predictis additis famo terre paritaria scabi
osa ⁊ absinthio deinde i mittes colirium ex
bdelio croco. adipe galine ⁊ cera ⁊ laudano
hoc enim sedat dolorem lenit maturat et re
soluit ⁊ ẽ rationale ⁊ expertum. Regimen
aũt ad calidũ temperatũ declinet ⁊ stipticũ
et confortatiuum. Quod si fuerit ex apo
stemate ⁊ fuerit calidum rege ipsũ vt supe-
rius dictum ẽ: sicq; eius regimẽ in tribus re
bus consistit in retinendo illud qõ currit ad
apostemata si per modum influxionis fue-
rit causatũ in temperando humores ⁊ in re-
gendo ipsũ apostema. Prima res comple-
tur mutatione sui cum flobã si necessariũ fu
erit vel farmatia ⁊ colagogo ⁊ minoratione
cibi mkta imo fac eum ieiunare si possibile
sit duobus diebus vt natura in transmittẽ
do reddatur auara. ⁊ materia in ieiunio con
firmatur. Deinde da post illud primo paru
cibi. Sit autem panis infusus in lacte mul
to decocto quoniam est melioꝛ euacuat eni
superfluitates colericas corrumpentes: et
quod remanet in corpoꝛe temperat ⁊ retine
ne fluat ad apostema: deinde dabis sorbitio
nẽ de risoꝛ amidarusio ⁊ millio. Secunda cõ
pletur cum exhibitione alicuius frigidi ⁊ in
spissantis materiam et alterantis calidita-
tem eius sicut est succus granatorum et ma
cianorum aqua lupuli endiuie lactuce cocu-
meris cucurbite ordei coriandri et similium
Et ex compositis est oxiacãtam iuleb ros.
violis et similium potio de lunsbis ⁊ similia

¶ Tertiam rem complent medicine particu-
lares approximande loco apostemato q̄ sūt
scd̄m diuersitatem tēporū apostematis ex
quibus sunt stiptice aliqualiter frigide. Et
cum hoc mollificantes approximande ī prī
cipio prohibentes ⁊ repellentes illud qd̄ effū
ditur ad apostema clisteribus immisse ⁊ co-
liriis ⁊ linite ⁊ epithimate exterius quale ē
clistere ex aqua ordei aqua coriandri ro: ol'.
ro. ⁊ mirtinuȝ clisterizata ⁊ colirio ex licinio
in vncto in oleis ipsis: et albumine oui: ⁊ al
hāna ⁊ inunctio renum: ficteris pectinis in
guinum ⁊ pritoneon cum eis ⁊ filtrum infu-
sum in aqua mirte coriandri ro. cum pauca
alhāna epithimatum fieteri ⁊ aliis adiacen
tibus membris. ¶ Procedēte vero admini
strabis predictis modis olbus resolutiuor
aliqd̄ predictorū deinde procedente confor-
tabis ⁊ multiplicabis illa ⁊ sic admiscebis el
bdeliū qm̄ lenit maturat ⁊ resoluit. ¶ Et ex
illis est cepe albū assatū cum butyro vel yso
po humida ⁊ laudanū ⁊ anetum siccum em
plastrata ⁊ similia. ¶ Et sit in declinatio
ne balneabis cum resoluentibus predicto
parū stipticis decoctis in aqua in qua faci-
es egrum sedere ⁊ iunges lotum cū oleo li-
lii amigdalino anetino yerino vel nardino
modis pdictis. ¶ Qd̄ si apostēa fuerit fri
gidum ī ficcum ī principio ministrabis pdicta
anodina stiptica sēparate. Et siquidem ali-
quid virulentiuȝ currat ex eo mundificetur ⁊
abstergatur cum clisteribus coliriis ex pre-
dictis ⁊ sacellis ex malua radice altee semi
ne lini ⁊ fenugreco. deinde permiscebis reso
lutiua vt camomilla ⁊ mellilotum ⁊ deinde
augebis ipsa. ¶ Qd̄ si apostema fuerit du
rum miscēt mollificabis ⁊ resolues sicut ī cu
ra colice apostemate ē dictū ī qua de omni-
bus ē dictum. ¶ Si vero fuerit ex vlcerib⁹
cōrosione in extremā pte eius que pcipies a
pud exitum ani in expressione curabis cuȝ
mollificantibus ⁊ deinde cōglutinātibus ⁊ et
consolidantibus vt supra in cura vlcerū in-
testinorum sufficienter dictum ē. Etiam si sint
vlcera in inferiori parte eius ⁊ occlta sensui
vt dictum ē ibi oleum vetus clisterizatū cuȝ
agresta: ē pprium ⁊ alcohol ex merda sengi.
⁊ aliis que immitti possūt cū canella immis
sa ano repleta puluere ⁊ insufflatōe sequen-
te. ¶ Regimē quoqȝ in cibis fit ex mollifi-
cātib⁹ que feces generant humidas non sic
cas qm̄ exasperant ⁊ dolores vlcera ⁊ coro
siones augmentāt ⁊ ex insipidibus nō fore

sapo[ris] q̄ nec acuti nec salsi nec amari [illegible]
acetositat mixte qm̄ feces reddūt [illegible]
talia saporis fortis que vlcera mordent [illegible]
gent. Et si fuerit a salsis [illegible]
gadus curabis cura ipsarum [illegible]
cteris. xp̄o duce dicemus. ¶ Et si [illegible]
erit ex humoribus effusis a superfluit[illegible]
cientibus ventris fluxum in quo [illegible]
pōimus curabis cura fluxus ventris [illegible]
cta in quo sunt mixta que [illegible]
scūt acutam materiam ad [illegible]
mach. mor [illegible]
decocti in aceto ⁊ succus portulace. [illegible]
ex fece sicca fuerit exasperatio curabis [illegible]
colice ex fece sicca superius [illegible]
aliquod viscosum qd̄ adhereat [illegible]
cebis in enemate aliquod [illegible]
vt baurach. mel sal: ⁊ similia [illegible]
melle sale ⁊ bdelio. Sed si fuerit ex frigidi-
tate ab exterioribus adueniens [illegible]
fit tenasmon difficilis cū [illegible]
tam frequenti ⁊ non egreditur aliquid [illegible]
etiā accidit cum ē ex apostemate [illegible]
cura pcessit. Et proprium ē [illegible]
num calefactum clisterizatū cuȝ [illegible]
vel dulci vino ⁊ diu retentum. ¶ Sig[illegible]
ra eius alteratio cum calidis [illegible]
dis predictis approximatis cū [illegible]
camomilla aneto calamento [illegible]
vel costino rutaceo vel bdelio [illegible]
decoctis vel cum abrotano [illegible]
gano: quod ē proprium [illegible]
sit lana infusa vel spongia [illegible]
seruat caliditatē ⁊ magis [illegible]
cum ūctionibus ē eisdē [illegible]
centium ⁊ cū sessionibus super [illegible]
calefacta ⁊ super lapidem [illegible]
vel lates vel super tabulam [illegible]
vel saltem populi super quā [illegible]
lidum super ap̄sum. Et quidam [illegible]
cam cum adipe capre ⁊ cum [illegible]
bus ex sulfure aut mirra [illegible]
storacis quare oportet: vt infirmus [illegible]
super sedem perforatam vndiqȝ [illegible]
emboto circundatam ⁊ ponat anum [illegible]
foramen ⁊ sic testum ignitum [illegible]
quod pulueriȝetur sulfur: ⁊ aliquod [illegible]
lus donec calefiat anus ⁊ intestinum [illegible]
precipiatur vt ingrediatur balneum [illegible]
at super solum eius et cum egreditur [illegible]
datur totum corpus ⁊ proprie pedes ⁊ [illegible]
bra a frigore. Frigus enim nocet [illegible]
ano pudendo: vt ypo. dixit ⁊ eo [illegible]

intestinum rectum ideo nocet tenasmoni in
pluribus horis ⁊ proinde calefactio eorum ē
vtilis ⁊ conueniens. ¶ Deinceps medicias
compositas subiungemus ad fluxus speci-
es cum fe. vel tenasmone. Electuarium con
ferens ad fluxum stomaticum lientericu͞ꝫ ex
fiste lubricate ⁊ est democriti. Recipe semi
nis arnoglosse anisi torrefacti ana. ʒ. i. corti-
cum granatorum coriandri preparati ana. ʒ.
s. cinamomi. ʒ. ij. gingi. ameos ana. ℈. i. s. biba
tur cum vino pontico in quantitate. ʒ. i. si nō
est fe. ⁊ si est fe. cum aqua pluuiali. Aliud ad
idem ex vlceribus. Recipe seminis arnoglo
se acetoselle anisi torrefacti an̄. ℈. ij corticū
granatorum sanguinis dra. thuris albi. an̄.
℈. i. puluerizentur ⁊ misceantur ⁊ sumatur
sicut prius. Huic. fiat ad idem de gallis ele
ctuarium de thure electuarium de siliquis.
Et emplastrum de fausel cum fuerit calidi-
tas. Ex emplastris fiat tale. Recipe semis
lini torrefacti dactilorum inuiatur omnium ana
℥. s. masticis. ℥. s. aluminis ypoquistidos ac
cacie balaustiarum an̄. ℥. quartum rosarum
rubearum mirti rubi ana partes equales fi-
at emplastrum cum oleo mastici ⁊ cera. ¶
Serapio inquit si fit lubricitas intestinorum
ex vlceribus omne quod confert ad excoria
tionem confert huic egritudini. Item linim
tum scdm̄ cum ad dyariam ⁊ lienteriam ex
defectione virtutis retentiue. Recipe absi
thij romani. ℥. i. Infundatur vino in vino
pontico nocte vna ⁊ misceatur cum eo suc⁹
foliorum mirti landanu͞ꝫ ⁊ ramich. ⁊ submer-
gatur in eo panus line ⁊ suffumigetur cum
xiloaloes ⁊ ponatur super stomachum ⁊ vis
cera postq̄ illinieris cum linimento quod ē
Recipe olibani masticis acacie aluminis: a
loes apij corticum radicis mandragore semi
nis iusquiami ana. ʒ. iiij. sanich. ordei ros. sic
carum sumach. gallarum viridium balausti
aru͞ꝫ succi barbe yrcine: galie: ramich. licij. a
na. ʒ. ij. terantur bene ⁊ conficiantur cu͞ꝫ ace
to ⁊ aqua mirti recentis. Et si non est calidi
tas prohibens line mirach. cum vino ⁊ mer
susen ⁊ line mirach totum ⁊ retro supra stri
cturam dorsi ⁊ dimitte donec cadat per seip-
sum emplastrum. Et que ex eis conferunt ē
emplastrum factum de fundo arboris. ¶ Cō
fectio pulueris aluminis lenis qui in ore p
icitur ad solutionem ventris cum tussi. Re
cipe granorum mirti tritorum. ʒ. i. castanea-
rum papaueris sicut alcool siliquaru͞ꝫ semi
nis spodij ana. ʒ. s. terantur omnia ⁊ miscea͞t

tur ⁊ dentur in potu. ʒ. iij. cum frigida ⁊ pre-
cipiatur vt in mane commedat vitellos du-
os ouorum bene elixatorum ⁊ sumat in his
puluerem de papauere. Confectio trocisco
rum de siliquis fortium valde constringenti
um ventrem qui ad ministrantur cum vehe
mens est necessitas. Recipe gallarum siliq̄
rum nabati fructus tamarisci thuris balau-
stie ana partes equales gumi opij an̄ partis
s. fiant trocisci ponderis. ʒ. ij. s. dosis sit vni
us cum aqua pluuiali vel vino pontico. Tro
cisci quos paulus dixit valere ad lienteriam
⁊ lenitatem intestinorum. Recipe corticem
mali granati gal. ana. ʒ. viij. mirre. ʒ. iij. su-
mach. ʒ. iiij. fac puluerem ⁊ tempera cum vi
no accido ⁊ fac trociscos. ʒ. ij. ⁊ da. i. cū aqua
simplici. Syrup⁹ valens ad stomachi defe-
ctionem lienteriam vomitum ⁊ ardorē. Re.
sumach corticum mali granati vel mirti an̄.
ʒ. xx. omnia decoquantur i libr. aque. v. do
nec redigatur in vnam deinde colentur ⁊ su
cus pirorum nespulorum ⁊ citoniorum equa
li pondere ⁊ zuccari lib. i. s. ⁊ syrupentur de
quo dabis. ℥. i. cum aqua frigida. Aliud
valens ad ea ex frigido humore flegmatico
vel melancolico ⁊ est ysaac. Recipe succi ma
li granati accidi cum pulpa interiori libr. v.
succi calamenti lib. iiij. vini odoriferi libr. iiij
omnia coquantur vsq̄ ad medium deinde
inde colentur adde zuchari libr. i. sape libr.
s. postea coque donec sirupetur da. ℥. ij. vel
i. cum aqua calida. Clistere mundificatiuu͞ꝫ
in dissenteria colerica. Recipe aque ordei li
br. i. dissolue zuccari ro. ℥. ij. succi portulace
℥. ij. Quod si materia fuerit valde acuta fi-
at ex succo cucurbite vel melōis idi cū pre-
dictis. Si vero fuerit ex materia adusta fi
at cu͞ꝫ aqua lactis succo portulacarum et o
leo ro. vel cum aqua violarum boraginis et
buglosse oleo ro. ⁊ zuccharo. Quod si fuerit
ex flegmate salso fiat ex aqua ordei disso-
luto in ea furfure ⁊ fenugreco ⁊ colentur. ⁊
dissoluantur mel rosa. ⁊ oleo ro. Et si opor-
tet addatur parum salis vel aque piscium vel
oliuarum salitarum ⁊ totiens repetatur quoti
ens oportet vt materia perfecte mundifica
ta appareat. ¶ Quod si fuerit medicina ac
cuta vel superfluit fiat ex mucilagine psilij
cum zucharo ⁊ oleo ro. Quod si fit ibi do
lor ⁊ punctio ⁊ mordicatio dissoluatur pin-
guedo galline vel anatis ⁊ propie porci re
cētis ⁊ puluis spodij superaspergatur vel cero
tum roseum. Quod si dolor ē fortior perdu

cens ad fincopim fedeat in aqua calida deco
ctiōis fenugreci feminis lini camomille me
liloti ꝛ mirte. ¶ Et fi non fufficiat addantur
narcotica primo extra deinde in colirio dein
de in clifteribus ꝛ deinde per os. ¶ Quod fi p
uenerit ad rafuram addas femē acetofe pul
uerigatum. ¶ Et fi fit ex flegmate falfo decoquantur
ad hoc :et capill⁹ veneris ficcus
ꝛ fenugrecum ꝛ fpina egipriacha in aqua or
dei ꝛ cum aliis clifterizetur. ¶ Quod fi ad fan
guinē venerit addas acaciā; fanguinē dra
conis lutum figillatum ꝛ fuccū plantaginis
vel ꝯfolide. ¶ Quod fi peruenerit ad vlcera-
tionem adde adipē yrcinum cum luto figil-
lato. Si vero ad corrofionem addas trocif
cum de arfenico vł de ftella vel de carta.

¶ Et clistere fiat ex luto figillato : ꝛ fucco ar-
noglosse quoniā ē ꝓprium ꝛ fecurius vł fuc
cus mori immaturi :et ipfum lutū cum fucco
ꝓdicto poft mundificationem detur. Et fiat
clistere conftrictiuum aliquod ex his que fe
cuntur. ¶ Clistere conferēs difenterie ꝛ vl
ceribus inteftinoꝝ ꝯfortans inteftina ne re-
cipiant effuſionem fuper fluitatum acutaꝝ
a fuperioribus mēbris reumatiçantium ꝛ du
cens ꝯftringens ꝛ conglutinans vlcera : et
confolidans. Recipe fumach. ℥. ij. rifi torre-
facti. ℥. i. bulliant in aqua pluuiali. deinde co
lentur ꝛ colatur fufficientī addātur fucci mo
ri immaturi fucci barbe yrcine ꝛ fucci teil: ꝛ
portulace. aā. ℥. ij. cafei antiq̄ preparati. ℥. f. vi
tellorū ouorum ꝛ lixatoꝝ in aceto. ij. terre fi
gillate fanguinis draconis puluerigatorum
ana. ʒ. i. ꝛ ē ꝓprium ꝛ mirabile : ꝛ eft Johani
cij. ¶ Quod fi ex materia ftica effufa fuerit ꝯ
coquatur in aqua capilli veneris macis fpi-
ce karabe ꝛ achori. ¶ Defcriptio cōpreffiui
qđ aū hec oꝛ ꝓmiffi confert ad omnia predi-
cta ꝛ mundificat materiam ꝛ ꝯfert eam. Re
cipe pulpe mirobł. citri. ℥. f. reubar. affati ʒ.
i. f. gummi arabici : affi luti figillati fanguinis
draconis aā. ʒ. i. torrefiant mirobł. ꝛ reubar.
parum ꝛ diffoluantur in aqua decoctionis:
feminis ro. ꝛ galange ꝛ alia addātur ꝛ fucc⁹
plantaginis in quo ductus fit lapis ematiti-
tis. ℥. ij. Si aut ftica fit falfum loco citrinoꝝ
ponantur kebuli fi melēcus humor ponātur
nigri emblici ꝛ belerici. ¶ Clistere conferēs
diffenterie ꝛ excoriationi. Recipe corticum
filič. granorum granatorū gallarum grano
rum fumach foliorū lentifci ꝛ radicū lentifci
ci ꝛ radicum aloes ana partes equales. Co
quantur in vino ftiptico donec infpiffentur

deinde colentur ꝛ terātur aliqui ex trocifcis
f. de arfenico vel de carta vel ftelle ꝛ cum de
oleo mirtino imitatur ꝛ eft Albu. ¶ Confe
ctio troci. de carta fm euꝫ. Recipe carte cō
bufte. ʒ. x. arfenici adufti ꝛ corticum ... ala
minis tameni gallarum calcis nō extincte
ana. ʒ. xij. fiant ex eis trocifci cum fucco ar-
noglosse ponderis. ʒ. iiij. ex quo administre
tur pondus. ʒ. i. ¶ Alius trocifcus fecun
fecundum eū. Recipe calcis ꝛ aloes ...
gallarū ꝛ arfenici ana. ꝛ terātur cum ...
ꝛ dimittantur aliquibus dieb⁹ ꝛ informentur
troci ꝛ clifterizetur vnus ex eis. ʒ. i. cum aq
arnoglosse precedēte clisteri ex fale ...
qđ prohibet ambulationē vlcerum. ¶ Cliste
re aliud fcđm eum ad vlcera inteftinorum ...
dolore vehementi adeo q̄ perducit ad fınco
pim ꝛ vbi alia ꝓdicta clifteria non ꝯualerint
Recipe aque ... adipis ...
parum olei ro. gūmi arabi :et ... ꝛ ...
tellus oui ꝯquaffentur alia in ... ꝛ
fi expedit adde parum opij ꝛ adminiftra.
¶ Colirium ad idem qđ precedere debet cliste
re predictum fcđm eundem ꝛ valet ad ...
moniem. Recipe mirre croci ... opij ana
partes equales caftorei partes. ʒ. ꝯficiantur
cū fucco arnoglosse ꝛ albumine oui: fi vł
addas ceruſe partes ... liga cum filo
ꝛ dimiffum per horam ... ne
dormiat expergefiat. ¶ Et dicit ... q̄
fum materia coliriorum fiunt mirra thus ...
cus fandarach alumen litium ... galla
rum cū adeſt opium: lutum omne : ꝛ carta co
busta fanguis draconis ... ꝛ cumolea ... ꝛ laudanum ...
ꝛ fimilia. ¶ Quandoq; fūt neceffaria inun-
ta ꝛ arfenica. ¶ Clistere aliud ad idem re-
tiuum Archidiaconi. Recipe panici ...
cati rifi lentium excorticatarum ... fe-
carū balauftie capularum glandiū aā. ...
Rofa in libr. iij. aque coquātur donec ad ter-
tiam redeant ꝛ colent. deinde fumantur ...
fe cineris papiri aut iunci aā. ʒ. i. ...
ni ʒ. i. vitellis ouoruꝫ affatorū ij. olei ro. ʒ. i.
oībus his in aqua ... diffolutis clifterize
tur eger femel vł bis : ꝛ valet ... ventris
rafure ꝛ excoriationi inteftinorū ꝛ ...
ni. ¶ Item clistere expertum ex fucco ...
... vł fucco mori immaturi. ¶ Cli
ftere fcđm intentionem noftram ꝯferens flu
xui ventris vicio inteftinorum facto ꝛ opti
me ftringit ꝛ vlnera inteftinorū ꝯfolidat
Recip. boli ar. cafei ... ꝛ ...

sanguinis draconis ceruse an̄. ʒ. iiij. rosis in
tegrarum papiri combusti: acacie ana. ʒ. ij.
dragaganti gūmi arabici mala anisti an̄. ʒ. i.
succi portulace succi plātaginis vitelli ouo
rum olei ros an̄. ʒ. i. s. fiat pauimis et clisteriça.
Saffaf. micete et bibū gigir ꝯferens ad flu
xum ventris diarīcū et colicam passionem et
tenasmonē et egestionē sāguinolentā ad ra
suram excoriatōnē et vlcerationē intestinoꝝ
anū cōforat scdm̄ oēm modū ad ministrati
onis. Recipe mirob. kebul. et indorū ana. ʒ
vi. bellicorum ēblicorū an̄. ʒ. iij. grosse terā
tur et cū oleo ro. liniāt vel leniter aproximent
deinde sumāt nasturcij cōstracti an̄. ʒ. v. cimini
sominis feni anisi ameos et cruiij an̄. ʒ. iiij. gom
mi i aceto p diē et nocte infūdāt: et postea in
patella frigātur deinde puluerigēt et cum p
dictis misceāt deīde sumātur cainicis. spodij
balaustie masticis boli ar. costi. sumach. gū
mi arabici an̄ aurū. i. terantur et cribelēt et cū
predictis scorporētur et totū cū oleo liniāt:
deinde cū rob de citoniis ꝯficiātur: et in olla
viridi reponāt dosis e ab aure. ij. vsqꝫ ad. iij
cum aqua decoctionis mirte et boni tp̄ auīe
ti. phauim⁹ et laudauim⁹. Alia pil̄e an̄ ci
bum. Re. arilonum vuaꝝ corticū thuris ma
sticis: ypoquistidos acacie mīcis gūmi arabi
ci boli et sigilis draconis an̄ partes equales.
Cōfice cū albūie ouorū. Insonāt pil̄e sic
cicer cū succo citonioꝝ d. ij. an̄ cibū. Itē a
lia confectio. Re. ainopij storacis thuris al
bi mirte: croci: an̄ partes eq̄les. Cōfice cū al
bumine oui et informēt pil̄e sicut p̄dicte: de
qb⁹ denf. iij. an̄ cibū ꝓpter cū passio est in su
perioib⁹. Et fiāt colirīa et imponantur et post
hoc extrahātur vt dictū ē supra: et ꝓpter cuꝫ
hoc extrahātur vt dictū ē supra: et ꝓpter cuꝫ
passio ē i inferiorib⁹. Itē suppositoriū ad
sistēdū fluxū ventris sāguineū et dīsenteriam
Re. acacie bedeguar an̄. ʒ. x. cartaꝝ cōbusta
rum. ʒ. vij. sāguis dra. ceruse merdasengi an̄
ʒ. iij. copulaꝝ glandium balaustiaꝝ an̄. ʒ. iiij.
liiij. ʒ. v. mirte. ʒ. iiij. s. alchanne. ʒ. ij. adde si
vis opij. ʒ. iij. succi barbe yrcine. ʒ. iij. terant
et cribellentur deinde sumētur gummi et th⁹
Et confice cum aqua spinarum bādarum et
fiat sicut longam et inungat eam oleo ro. anel
quo: et ponatur in anum. Item fiat epīm
ad dissenteriam et fluxum sāguinis. Recipe
gummi arabici assi mirtillorum paꝝ assatoꝝ
cornu ceruī: assi masticis terbētine storacis:
liqde an̄. ʒ. s. cinnamum lentisci pulpe citonio
rum malorum siluestrium nespulaꝝ sorboꝝ
et piroꝝ decoctoꝝ in aqua ro. an̄. ʒ. s. thuris
mirte ypoquistidos acacie scif arnoglosse: an̄
ʒ. iij. boli armeni sāguis dra. terre sigillate
lapidis ematicis ana. ʒ. ij. s. puluerē turturis
asse cū plumis in cacabo. ʒ. i. olei mirtini sto
racis calamite et cere an̄ qd̄ sufficit. Et si vis
adde medicinas ꝯfortātes stomachū: et em
pla totū ventrē et renes: et est expertum.
Itē fomētū ad eos. Recipe radicis vlmi: fl
licum nespulorū sorborū mirte citoniorum.
lentisci: et castaneorum et pirorum an̄ bulliāt
in aqua pluuiali et sedeat in ea. Ad fluxum
epaticum calidū et colericū eruginosum virulē
tum et felleū. Fiat epithima supra epar. Re
vtriusqꝫ sandali spodij ro. an̄. ʒ. s. succi endi
uie succi citonioꝝ an̄. ʒ. iij. aque ro. aq̄ portu
lace an̄ qd̄ sufficit. Fiat p modū epithimati:
secroti et ē democriti. Si vero sit oppilatio in
eius cā ponat succ⁹ absinthij l cime eius ant
flores squinanti et spica loco citonioꝝ: et ꝓp
ter ē reubarbari succus resid: ē i vino vl' suc
co rosa vel aq̄ lact scdm̄ necessitatē. Item
cōpressiuū ex rubarbaro asso. succo citonio
rū: et succo arnoglosse cū aq̄ mirobalanoꝝ
et ro. et si non sit oppilatio in eius cā. Itē sy
rupus Re. succi en liuie aque ro. an̄ libr. ij.
bulliāt i eis granorū sumach: seis ro. ribes:
ç trur an̄. ʒ. s. çucchari lib. i. et aromatiçet cū
sandalis spodij an̄. ʒ. i. et aliqui addūt succū
granatorū et coriandrū ē san⁹: et exptus da
tus cū aqua pluuiali. Ad fluxū vētris epa
ticū ex ruptura vene porte. Re. succi ꝯsoli
de succi plātaginis succi caude eq̄ne barbe
yrcine lingue arietis et portulace depurato
rum an̄ lib. s. çucchari ro. libr. i. spodij sāgui
nis dra. ēre sigillate lapidis ematitis an̄. ʒ. i.
fīrupētur et colētur et reseruētur et detur cū
aqua pluuiali frigida in q̄ntitate ʒ. i. s. et est
qua⁹ terij et suꝫ expertus. Aliud Potiōa
scdm̄ eum et valet ꝓpter ad fluxum sāguis
ex ruptura vene porte vel fluxum sāguinis
per vrinam ex ruptura vene chilis. Reci.
succi plātaginis succi radicis barbe yrcine a
na libr. i. consolide maioris et minoris et me
die pinpinelle virge pastoris burse plātagi
nis lenticularum aque rostri porcini lingue:
arietis epice herbe viol. an̄. Re. succi portu
lace libr. s. florum borraginis nenufaris ana
ʒ. i. omniū sandalo. seminis arnoglosse ml
tilis coralli albi et rubei boli armenī draga gā
ti gummi arabi. seminis portul. carum fo
liorum rosis al. barabe ana. ʒ. s. iuiubarum
ꝑ. coriandri. ʒ. s. pulueris ematitis spodij
sanguinis draconis ana. ʒ. ij. ordei mūdi ex

coriandri libr. i. zuccari. libr. ij. Fiat syrupus
cum aqua pluuiali et clarificetur bene de quo
sumatur mane et sero cum aqua frigida predi
cta. ¶ Quod si fluxus non esset cisterigetur
cum eo et deinde applicetur ventosa supra ep
et deinde hoc epithima. Re. omnium sandalorum an. ℥.
i. karabe boli ar. lapidis ematitis terre sigil
late ana. ℥. i. sanguinis dra. gummi arabici dra
gaganti seminis portulace plantaginis: et cum
succo sanguinarie et succo barbe yrcine et a
qua ro. ana libr. s. Conficiatur epithima et po
natur acetum fortem. Et detur pacienti ad biben
dum ter in ebdomada succi plantaginis ℥.
ij. in quo sit lapis ematitis ductus in cote.
Syrupus ad fluxum epaticum ex oppillatio
ne siue sit sanguineus siue chilosus siue cum
apostemate siue absque. Recipe endiuie cum
radice camepiteos eupatorij calamenti et po
lij an. M. i. quinque radicum communium ana. ℥. s. fi
stici cimarum squinanti yreos florum absin
thij ana. ℥. s. cuscute lupuli ana. ℥. i. lacce lo
te. ʒ. iiij. zuccari libr. i. aceti squillitici. ℥. ij. et est
filargij valet etiam si sit ex splenis et aliorum
viscerum oppillatione et si sit diuersorum co
lorum expertus est et sanus syrupus noster de absin
thio de eupatorio de succo herbarum et syrupus
diarodon abbatis et sic vt yriaca et me
tridatum. Confectio troci. retinentium diarriam
Re. granorum vuarum mirtolorum granorum
granatorum et citoniorum an. ℥. s. balaustie karab
be ana. ʒ. ij. copularum glandium. ʒ. i. mastice
corticis thuris ameos cinamomi pontici xi
loaloes macis ana. ʒ. i. s. coriandri prepara
ti. ʒ. i. gummi arabici assi. ʒ. ij. confice cum mi
na aromatica dos. ʒ. i. cum syrupo mirtino et
vino pontico secundum necessitatem. Ad idem ex pa
te confectio nostra de citoniis. ¶ Confectio tro
cis. de balaustijs nimis confertium diarrie cum
multum superfluit siue sit sanguini admixta siue
non secundum descriptionem almansoris. Rec. galarum
siluestrium seminis tamarisci olibani balau
stiarum: an partes equales opij gummi arabici an par
tes. s. informentur trocisci ponderis. ʒ. ij. cum suc
co citoniorum da. i. cum vino si non calor affue
rit non febris. si febris affuerit dabis cum rob de ci
toniis acetosis. Dixit Archidiachonus pone
sublias magnas in prora capitis sepe fluxum
cerebralem et conforta stomachum et epar. Item di
xit recipiat omni mane in ieiunio masticis. ʒ. i.
cum aqua pluuiali in fluxu stomachico et lienterico in
testinorum et stomachi. Item sanguis draconis
cum succo plantaginis in fluxu sanguineo: vel
mumia cum succo consolide: vel caude equine.

Pillule valentes contra fluxum ex debilitate vir
tutis stomachi et intestinorum. Re. ro. granatorum
mirte sumach [illegible] an. partes equales [illegible]
antur cum succo plantaginis et da cum aqua [illegible]
ctionis granatorum. Item detur [illegible]
noue aur. s. cum aqua sumach [illegible]
ticum et lotorum. ¶ Confectio pillularum [illegible]
zacharie constringentium fluxum [illegible]
fortatiua et confertiua [illegible] magne [illegible]
lucrit. Re. anisi assati. ʒ. i. [illegible]
pilorum leporis combustorum balaustiarum [illegible]
nis dra. coriandri seminis citoniorum ana. ʒ. [illegible]
loes. ʒ. iij. leuistici olibani [illegible]
tine ro. ana. ʒ. i. confice cum succo [illegible]
se dosis est. ʒ. iiij. G. medicina [illegible]
fluxum propter quod sequitur cum frigiditate [illegible]
buorum. Et hic modus quando accidit [illegible]
Re. cinamomi ligni aloes asari [illegible]
si leui ameos camedreos [illegible]
ge. an. confice cum syrupo de ligno aloes.
Filius zacharie fuit [illegible]
accacie balaustiarum an. ʒ. [illegible]
borum. M. i. foliorum prunorum M. [illegible]
dum molarium [illegible] ignitorum [illegible]
in aceto in quo predicta bulierint [illegible]
pinsertiorem partem recipiat. Item Re. [illegible]
masticis gummi arabici sarcocole [illegible]
et ponat super pannos et recipiat [illegible]
Balneum expertum [illegible]
confortans naturam et sedans accidentia mala. Re.
foliorum prunorum centaurie balaustiarum [illegible]
ficus et quercus et corticis eius et [illegible]
borum mirte lapidum ignitorum [illegible]
in aceto post quod cum aqua pluuiali [illegible]
ant in quo balneent se sin posse [illegible]
et nocte sedat. n. cito fluxum [illegible]
sam verificatum est quod ventose post balneum su
pra vmbilicum sunt [illegible]
plicatum. ¶ Dixit Ysaac quod carnes pa
uonis assate stringunt [illegible]
as carnes laudabiles [illegible]
Dixit Auer. carnes predictum [illegible]
gunt ventrem. Dixit quoque [illegible]
ris stringit fluxum [illegible] Si
rupus expertus. Re. succi plantaginis [illegible]
et tomegillis consolide et virge pastoris su
mach. barbe yrcine balaustiarum rosarum [illegible]
foliorum mirte ana. ℥. i. bulliant in aqua plu
uiali et cum zuccaro fiat syrupus. Et spe
cia rara si vis bulliant masticis terre sigilate
ana. ʒ. ij. Gualterus inquit si fluxus fuerit si
ne excoriatione fiat talis syrupus. Recipe
ro. veterum siccarum. ℥. iiij. violarum balau.

mirtillorum.añ.℥.i.zuccharilibre.s.fiat syru
pus de quo bibat bis vel ter in die cũ aqua
pluuiali cum adest sitis. Deinde dabis istaz
decoctionem Re.olim mirobo.ana.℥.i.pul
uerizentur ⁊ ponantur in libre.s.aque rosa.et
stent sub celo per vnam noctem.⁊ sũmo ma
ne colentur ⁊ det colatura ⁊ regatur vt pote
onatus. Si vero fuerit cum excoriatione as
sentur mirob.cum ossibus suis ⁊ vtatur isto pl
uere. Re.boli ar.gummi arab.assi draganti
assi ana.℥.i.spodij sanguinis dra.ana.℥.ij.
puluerizentur ⁊ misceantur da.ʒ.s.cũ suauib
ordei ol die. Si vero fluxus fuerit sine calo
re vtatur isto puluere. Re.gar.℥.s.cinamo
mi galange macis mente sicce ana.℥.s.xilo
aloes.℥.tertiam. Fiat puluis de quo recipi
at i principio comestionis cum vino. ¶ Si
vero fuerit cum calore da istum puluerem.
Re.olium sdal.mirtillorũ:⁊ suachana.℥.i.
boli ar.℥.i.sãgõis dra.spodij plin assati añ
℥.s. Fiat puluis de quo recipiat cũ syrupo
mirtino ⁊ in cibis. Si vero fluxus accidat
pueris ⁊ sine fe.ponatur spongia in aceto cali
do ⁊ aspgatur isto puluere. Re.boli armeni
mastic. thuris al.añ.℥.i.spodij sãguis draco.
añ ʒ.ij.⁊ actualiter cala applicetur supra sto
machũ. Secũm iohãnẽ casamigguã. Reci.
casei veteris vitellũ oui elixatum siccati assi
barbassi. Fricẽntur oĩa simul supra testũ ⁊ come
dat patiens addens semine mirtilloruz ⁊ plan
taginis de quo scie cũ vitellis ouorũ sumat
puer. Si ãn flux° cũ tussi fuerit cala ⁊ tẽ da
bis syrupum de granis mirti maturis scẽm
Albohali cum aqua dragaganti: vel diaco
dion:⁊ coriandri. Si vero cũ tussi sic dabis
sirupũ de capill' ve.siccis amios aniso assa
to gummi dragãti ⁊ cardis cinamomo pen
tico mace rosas cum zucchato ⁊ cum aq̃ ma
sticis detur. Medicine cõposite ad tenasmo
nez. Fiat scẽz Ricarduz clistere.in aq̃ ordei
buliant fenugreci seminis malue añ.℥.ij.de
inde dissoluãt mell ro.℥.iij.⁊ olei ro.qd̃ suffi
cit ⁊ fiat clistere si materia fuerit calidiṫati
attinens. Si vero fuerit attinens frigidita
ti fiat clistere ex aqua furfuris buliti cum se
mine eco floribus camomille ⁊ mellilotti cum
dissoluantur mellis ro.℥.ij.⁊ cum oleo cho
millio sisamino vel yrino vel nardino cliste
rizetur. Et si materia valde viscosa fuerit ad
datur parũ sal ⁊ e Rabi morsi. ¶ Potio cõ
ferens tenasmoni. Re. mirobo.℥.i.dissoluãtur
in aqua pluuiali in qua res derit mirob.ele
cti in specie eorũ prout necessitas requirit: et

da cum zucchato rosato libr.s. Et cum volu
eris magis retinere materiam sint assati mi
robalani ⁊ si magis sint assati cum nucleis
teriasbus. Secus fomentum ad sedanduz
grauedinem ⁊ dolore ⁊ fluxum retinendum.
Buliant in aqua pluuiali florum camomil
le mellilotti radicis altee fenugreci seminis:
malue altee seminis lini mucum cipressiana.
℥.i.gallarum.℥.s.in qua aqua calida sedeat ⁊
eua ponetur cum ea. Cum vero exierit pa di
cta in saccellis reclus applicentur ano.mũ
dificabunt n.⁊ sedabunt dolorem ⁊ retine
bunt fl. entem materiam confortãdo ⁊ zgu
alteriq. Dixit circa ustiãs fac saccellum ex
thimo ⁊ origano ⁊ buliat in vino calabrentis
vel alio stiptico ⁊ bene calidum quãni tolle
rat applica ano.tollit statim tenasmone ex
frigiditate scẽm probatum ẽ.Et si ex caliditi
tate fuerit fiat ex fumoch mirra malua et bi
smalua decoctum in aqua rosata. ¶ Confe
ctio trocis.ad tenasmonem qui dandi sũt cuz
caloris absentia fuerit ⁊ ventositas nociua
scẽm almansorem. Re.seminis iusquiami
al.seminis aneti.⁊ semi ana.ʒ.v.ciminos.ʒ.ij.
s.opij ʒ.iij.seie apij.ʒ.x.fiant trocisci.datur.de
quibus.i.sumatur cum vino. Confectio eiij
de storace secundum eundem conferens flu
xui ventris ⁊ tenasmoni cum nõ febrĩ nõ ca
lor affuerit sed aderit ventositas magna.
Re.storaci opij sansi stor.cis liqu de mirte
seminis iusquiami ru.thuris ana partes eq̃
les mellis quod sufficiat ad speciẽrum dsper
sionem dosis est a.ʒ.ij.vsq ad.iij. Item con
fectio emplastri ad hoc de storace. Recipe
mini ass.n.℥.ij.teratur ⁊ confice cum stora
ce liquida et applica super ventrem sedat do
lorem stringit ⁊ resoluit ventositatez. Cliste
re constrictiuũ valde secundum eundẽ. Re
panici ex cortica tilentium:⁊ nisi ex cortica
torum rosarum siccarum balaustiarum co
pulatum glandium ana M.i.cũ nia i libr.
ij.aque pluuialis buliant donec ad tertiam
redeant colentur deinde sumatur cerusi ci
neris quarte papiri balaustiarũ ana.ʒ.i.boli
armeni.ʒ.i.vitellis oui assati.⁊ olei ros.℥.i.
Et his omnibus in predicto appoginatis fri
cando dissoluantur et clisterizetur eger. bis
vel ter. Medus licinij secundum alexãdrũ
quo vtitur quando dolor fit fortis ⁊ vigilie
⁊ ẽ mirabilis. Recipe croci mirre liẽr oliba
ni ana partem.i.opij partes.ij.fiat licinium
de pano nouo ⁊ torqueat bene ⁊ dissoluatur
opium in vino. Et cum eo confice alios me

dicinas ⁊ inuoluat licinīū in medicamine ⁊
ponat ⁊ clistericātur cum eo in vuluā ad flu
xum sanguinis. Confectio trocis. de alumi
ne. ℞. e. gallarum aluminis accacie balau
stie corticis granati succi ipoquistidos añ p
tes equales terantur: ⁊ clistericentur cū ð
coctione mediante corticis glandium balau
stiarū ⁊ rosarum. Itē ℞. e. tapsi barbassi: et
adde parum piperis ⁊ coque in optimo vi°
acetoso ⁊ calidum q̄tum tollerare poterit
applicetur ano. valet tenasmoni: ⁊ egressio
ni ani.

Capitulū quintū de emoroidib° ⁊ medici
nis eius.

Emoroides ab emorosagia dicte st
eo q̄ ab eis plurimum sanguis flu
it. Unde. G. ait Emoroides sūt flu
xus sanguinis ex ano. quem impossibile ē eē
sine aperitione venarum que sunt in eo. Est
enī anus foramē inferius positum sub cau
da expulsioni superfluitatum siccarum dser
uiens: cui coniungitur extremitas intestini
recti in quo est lacertus vnus latitudinalis
sua contractione retinens ipsas pro velle ⁊
prohibens egressionem hora in conuenie͂ti:
⁊ extēditur in egestione nec non ⁊ capita ve
narum quibꝫ emoroidalium sūt in eius circu
itu positi. Egritudines ergo euenire possi
biles sunt plures secūdū pluralitatem eorū
que conueniunt in ipso. Et sūt emoroydes
apostemata ragadie fistule vlcera ⁊ mollifi
catio quare egreditur intestinū rectum que
oēs sunt difficiles ad sanandum. preterea
aggregantur in eo superflua quorum ē via
penetrās ad inferius inquo ē situatus vsqꝫ
superius ⁊ est fortis sensus quare qd desce͂
dit ad ipsum dolorem adauget ⁊ diminuit
ipsum a quiete cum qua complerur receptō
iuuamenti medicinarum. Diuiduntur aūt
emoroides dupliciter ⁊ aperte eius qd. G.
dixit apertionem oris venarum que in ano
sunt quod denotat membrum ⁊ aperte eius
quod dixit ē fluxus sanguinis qui est accīns
s. a corpore exeuntis. Primo mō q̄druplici
ter aperte speciei loci dispositionis: ⁊ finis
seu malitie. A parte speciei nā sunt ei° tres spe
cies. s. verrucales morales: ⁊ vuales seu vesi
cales: verrucales sunt que sunt similes verru
cis paruis ⁊ vue sunt late rotunde purpurei
coloris aut ad purpureitatem declinātes ⁊ si
cut vesice ⁊ morales sunt molles sanguinee
A parte locinā: quedam sūt extra manife
ste quedam intus occulte. A parte dispositi

onis nā quedam sunt apostemati [illegible]
te finis ⁊ malitie nam deteriores [illegible]
magis sunt verrucales ⁊ occulte [illegible]
pter que propinquiores sunt in suo [illegible]
vereri q̄ est q̄ quando emoroides [illegible]
mantur oppilāt cursum [illegible] Et que [illegible]
tero non nocent multum. Et [illegible]
tate mictant: vel minus [illegible]
male ceteris si vero super [illegible]
A parte eius q̄ sunt fluxus sanguinis [illegible]
plex. s. materie qualitatis ⁊ [illegible]
ris: nam aut fluunt seu [illegible]
sanguinem in quantitate [illegible]
dantiam in corpore appa[illegible]
purgandas superfluitates secundū [illegible]
conuenientē qualitate quia [illegible]
in consueto periodo. A [illegible]
unt eorum aliquo. s. quantitate [illegible]
te vel tēpore primo modo [illegible]
est a. G. naturalis secundum [illegible]
ctilicet consuetum eo q̄ consuetudo [illegible]
natura scḋm ypo. Nec dixit ipsum [illegible]
et naturalem propter causam [illegible]
gnandam. Secundo modo [illegible]
ꝓpter quod aduertendum q̄ fluxus [illegible]
rus qui de corpore hominis [illegible]
uit plurimum ē triplex. Menstrualis [illegible]
r bus: ⁊ emoroydalis per virgam [illegible]
malus est: ⁊ per os etiam [illegible]
dixit ypo. Menstrualē vero. G. [illegible]
xit naturalem ⁊ absolute de [illegible]
ysaac de emoroidibus ypo. [illegible]
ralem dixit cū condicione [illegible]
exierit. Propter q̄ sciendum [illegible]
roydalis in hominē naturalis [illegible]
sed preter naturam ⁊ accidentalis [illegible]
homo enim cum sit naturaliter [illegible]
q̄ perfectas operationes [illegible]
ad finem peruenit augmen[illegible]
te regulatur sanguinem [illegible]
debēt maxime si sexus [illegible]
ter sexus magis exierit perfecte. [illegible]
emoroidarum fluxum nec aliquam [illegible]
dem manifestā superfluitatem [illegible]
te digestionis debet habere [illegible]
dor in eo preter naturā est [illegible]
qualis. In sexu aūt femino qui est imperfe[illegible]
cum femina sit masculus occasionatus [illegible]
dum phm. quātumcumqꝫ sanus debet [illegible]
uocationē sanguinis ex sui lapsu [illegible]
cati sic habuerit naturaliter [illegible] ad ex
pellendum grossum sanguinis. Et quia con
tingebat aliū licet raro subtilem sanguinem

habundare in ea superiora petens statuit nā
fluxum sanguinis narium vt eo educeretur
vel vt illo deficiēte expellat per nares: vt
ypo. dixit cum ait in affo. Mulieri mēstruis
deficientibus sanguinē ex narib° fluere bo
num. ¶ Proinde ysaac dixit omnē fluxum
sanguinis pter nām preter fluxum sāguinis
narium ⁊ mēstruorum. Non ergo emoroida
lis fuit necessarius ei cum sanguis grossus
ipse melicus mēstruis educatur sicut qñz eō
uerso contingit igitur talis fluxus natura-
liter in eo esse non potest ſ; pter naturā ⁊ ac-
cidentaliter tñ in q̄ntum puta contingit a ge
neratione vel spā vel etate hoīem in sua indi
duitate labi a sanitate ⁊ non solam tantum:
que ex suo sexu lapsa exierit. Quapropter
contingit ipsū sanguinem in corpore melicus
aggregari quē nām impellere ē necessarium
ad id compulsā ad illas partes ani ad quas
sua grauedine tendit vt inde extra corp° ex
pellat. Sicut enim femina lz in suo sexu lap
sa sic pōt tamē in sua indiuidualitate habere a-
liquam perfectionē pp quam carebit men-
struis vel nihil vel parū habeat sicut ē vira-
rago vt aristo. ponit ⁊ Abo. sic mas pfectus
in se a sua perfectione a generatōe spā vel e
tate labi poterit vt p eius emoroydes fluat
sanguis ⁊ ēt mulier multo magis cum sit in
suo sexu lapsa: quare tamē i ea hūdabit tunc
melicus sanguis q ad eius completam mun
dificationem mēstrua non sufficiūt si fluant
sed emoroydibus etiam suppleri oz sic acci-
dētaliter talis fluxus sāguīs emoroydal' ē:
⁊ pter naturā in hoīe ⁊ nō nāli eē potest.
¶ Consideramus autē ex se tal' fluxus vt con
suetus fact° q̄ntum ad suas cōdiciōes varian-
tes ipsū pōt eē nāl' ⁊ preter nām vt superius
dictum ē sicut ēt fluxus sāgūis nariū ⁊ men
struorum sicut voluit. G. Cum.n. sint spati
inequālitate supflua vl diminuta l qualitate
vel spē q in ɔsueto p'ōdo sūt naturales cū
vero in tempa'i quātitate supflua vel dimi
nuta vl qualitate vl spē q continuatio fue-
rit pter naturam. Sic fluxus mēstruorū etiā
ad intra qui dic° ē a. G. solus natural' cum
ɔsit spēi ⁊ indiuiduo scōm tales ɔditiones
dici pōt naturalis ⁊ pter naturam. Ex qbus
concludendū ē fluxum sanguinis mēstruo᷑
eē naturalē ⁊ emoroydarū pter naturam et
ex naribus mediū inter illos cōparatiōe ha
bita respectu corporis cui debētur: ⁊ in sunt
Sed inquātum facti sūt ɔsueti ⁊ sic natura-
liter vnusquisq̄ naturalis ⁊ preter naturam

dici poterit suis condicionibus variat ex q̄-
bus effectus vtilis ⁊ inutilis pōt sequi. Et
si solūz continui corpori in eē p'supponāt
semp dū tñ consuetā sui formā ɔseruantes
illam paruam ⁊ innocuā sēsibiliter p'suppo-
nunt que corpori perfecte sano scōm. G. pōt
in eē dū modo nō illam p'supponit grādes
⁊ nociuam sēsibil' q virtutes: ⁊ operationes
debilitant manifeste. Et p'inde a. G. tunc di
cte sunt pter naturam tantum eo mō q dict°
est supra. Causa emoroydarum materialis
diuersa ē secundum diuersitatē spērū. Naz
est mēla ⁊ sanguis melicus plurimum quorū
mēlia est verucalium causa. melicus vero san
guis moralium. Fla aūt raro causa earum
exierit ⁊ colera rarissime sensum petens pp
leuitatem. Et dignius ē vt a flate vesicales
fiant ad modum vesicarum ventrium piscium
⁊ voce medio mō inter has ⁊ illos existentē.
Causa vero efficiens duplex est pncipaliter
operans ⁊ coadiuuās. Prima est natura ex
tice vel syma. materiam illā ad partes infe-
riores transmittens. Coadiuuans ē grauī-
tas humoris inclinās ipsum ad partes ifeři
ores mēbri debilitas recipiētis q vilis ⁊ ca-
liditas eius: ⁊ dolor trahens secūdū his. n.
in venis ani materia multa aggregatur q̄re
necesse est eas repleri extendi ⁊ dolere ⁊ pe
cum earum orificia p'e fortitudine obcecan-
tur ⁊ quandoq̄ aperiūtur non tñ complete.
Quare parum sāguis vl subtilis: ⁊ nō p'sce
fluit. Quq aperiūtur q̄ntum oz vt tñ quan-
tum hūndat euacue quādoq̄ plures quā oz
vt superfluum effūdat. Cā formalis ⁊ final'
ē nota q vt expellantur nociua. ¶ Signa
emoroydarum que extra sunt sensui in suis
speciebus ⁊ dispōibus sunt manifesta. Que
vero intra parum expressionem manifestan
tur. Que vero ⁊ multum grauedine ⁊ dolo
re ilius lano percepto maxi'e apō inmissionē
clisteris ⁊ emissionem fecū ⁊ ppie squiballa
rum ⁊ ex materia illa᷑ ppie infectarum et
exitu eius post illas si aperte fuerint. Si re
ro cceē infectio nlla erit nec ēt materie exit°
post eas nisi forte alicuius modicis ⁊ dolor
forti eō similis ei qui ē ex vlceribus ani. quare
credunt multi habentes vlcera emoroydes
hēre cū nō habeant sed vlcera tñ ⁊ econuer
so. Que distinguit ab illis exitus saniei ⁊
puris ⁊ mordicatio percepta in vlcere apud
emissionem fecum ēt liquidarum. Et dum e
mittitur sanguis malus malis corporis colō
melioratur ⁊ pulchrior magis fit. Anz vero

retinetur ꝛ bonus emictitur vel retinetꝰ mu
tatur color habẽtium emorojdas ad ſ̄ruſ
fedinem ꝛ viriditatem vt ponit Albo. Cum
vero malus emittit ꝛ deinde bonus mutatꝰ
color ad citrinitatẽ ꝛ deinde ad palorem. Et
cũ retinentur ꝛ nihil emictũt dolor in dorſo e-
rit ꝛ grauitas ĩ coxis ꝛ cruribꝰ ꝛ inflatõ ĩ late
ribus ꝛ gurgulatõ in uẽtre. ¶ In cura emo
roydarum duplex ẽ regimen ꝓpriũ ꝛ cõe.
Cõe quidẽ corpori toti debetur ꝛ ſpẽbꝰ eaꝝ
cõiter confert. Et eſt quinqꝫ reg. Prima eſt
humor ꝛ ſanguis adequatio ꝛ eſt vt ſãguis
miſcus ꝛ mſa ꝛ rtiã ſcã habundans in vni-
uerſo euacuetur ꝛ purgetꝰ tpe apertõis ea-
rum vel ante euacuationẽ ſãguinis mſci cõ
plent ſtolẽ de ſaphena ꝓpe cum de interi
ori parte calcanei ꝛ vene almabil. Ł curuatu-
re poplitis. purgatione hũoꝛis mſci ꝛ etiaꝫ
fleugmatis detinẽtis ſanguinẽ ne fluat ad
extra ł ẽt colici vincẽtis in ſanguĩe quare ſu
perflue fluunt complent ꝑcedentia digeſtia
ꝛ ſubſequẽtia farmaca ipſoꝝ expurgãtia
ꝓpria ſupra in cura ytericie nota. Fiet aũt
in retentis et cecis cũ aliq̃ acutorũ vt ſũt gu
marum ſpẽs ꝛ ſimilia. In fluẽtibꝰ vero cũ
aliquo farmaco. ſtipticorũ vt ſunt mirobalãi
citrini mirob. bdelium ꝛ ſimilia. ¶ Secũda
reg eſt deriuatio que complẽ cum ventoſis
inter ſpatulas que ad omnẽ materiã deriuã
dam ſimul conueniunt. Et ſiquidem virtus
debilis ſit ſine ſcarificatione fiant. Si vero
fortis cum ſcarificatione. Similiter quoqꝫ
ꝛ alie euacuationes antipaſſiue ẽt cũ fleba d
baſilica ſiniſtra ł dextra facta ꝛ alie ſpẽs de
riuationis note vel ad mẽbrũ ł ad cutem cõ-
muniter deriuãtes ł trahentes ad locũ ma-
teriam in retentis ꝛ cecis. Tertia reg ẽ com-
plexionis totius alteratio ſanguinis ꝛ hũo
ris ac epatis. ꝛ ſplenis que talem habent ge
nerare ꝛ multiplicare humorẽ. ¶ Regimis
quoqꝫ rectificatio vt talẽ materia in ſangui
ne nõ vlterius aggregetur. Alterantia cõ-
plexionem totius epatꝰ ꝛ ſplenis ſupra vbi
decima eoꝝ dictũ ẽ hũiſti. Rectificatio aũt
regis ẽ vt oĩa mſca ẽt ſãguinem adurentia
ex cibis ꝛ potibus obmittãtur miſtrentur ea
ꝓpe que hñt bonum ſanguinẽ generarꝰ ip
ſumqꝫ mundificare q̃les ſũt cibi ex panibus
mundis ꝛ recẽtibus ꝛ carnibꝰ gallinaꝝ ꝓpe
ꝛ agnorũ animaliũ ꝛ edorum victulorũ lactã
tium ouorum ꝛ epatũ gallinarum ꝛ piſcium
petrinorũ ꝛ ſquamoſoꝝ mediocriũ ꝑuorum
Et ex herbis vt borago bugloſſa ꝛ endiuia

ꝓpiſie ꝛ alijs mundificãtibus ſanguinẽ. [illegible]
potus boni vini albi clari odoriferi [illegible]
mediocriter limphati ꝛ ſimilia. Ex fructibus
poma ꝛ granata dulcia amigdale vue [illegible]
bñ mature ꝛ ſimilia niſi ſolatio ventris [illegible]
xus plurimuſ adſitq̃ ꝙ cauſa ſtiptica [illegible]
huius locum hñt vt ꝑdicta eis admixta.
¶ Quarta reg ẽ viarum ꝛ ductuum per quos
ſãguis a ſupioribus currit ad eas [illegible]
vel apertio cõplet aut cum ſtipticis [illegible]
dorſo ꝛ renibuſ ꝛ apertiuis notis. Quinta
ẽ nature lenificatio vt feces [illegible]
cie non offendãt ꝛ delcant ꝙ̃ am complex
cibi ꝛ potus lenificãtes ꝛ medicine quas ſu
pra in cura colice ex fece ſicca ſcripſimus
memorauimus ꝛ in cura vlcerũ inteſtinorũ.
¶ Proprium aũt vniuſcuiuſqꝫ ſpẽs debetꝰ. Cõ-
ſiſtit aũt in localibus remedijs que circa [illegible]
ſas ſpecies: ꝛ diſpoſitiones ipſarũ [illegible]
oꝝ que ſunt multe ꝛ diuerſe vt ſupra [illegible]
ctum eſt. Aut. n. ſunt replete ꝛ cece [illegible]
feſtinanter aperire ac ingeniari vt ex [illegible]
pertione retentus paulatĩe effluat ſangui
nis quantum poſſibile ẽ donec debilitas [illegible]
pareat ꝛ ex nigredine mutetur in colorẽ [illegible]
beum clarum. in ſanguine enim fluẽte [illegible]
ex ano ꝛ ex emoroydibus ẽ [illegible]
datur enim ĩ eis mox dolor ꝛ fit [illegible]
herpete eſtio meno epiſia mſa [illegible]
pila miliari excoriatione cancer [illegible]
ſi ꝑceſi ꝛ periploia. Et quidãqꝫ retinentur ſã
guis ex eis currere conſuetus [illegible]
eorum egritudinum ꝛ ydropiſis. Et ꝓpter cor
ruptionem complexionis et [illegible]
malitiam ſanguinis ꝛ timetur ptiſis [illegible]
pulmonis propter expulſionem ſanguinis
mali ad ipſum cum replõe extendentis [illegible]
gente venas ſua multitudine ꝛ ſua acuitate
vlcerantis. Aut ſunt aperte nimis que [illegible]
multus ꝛ ſuperfluus exeat ſanguis ad [illegible]
parabilem defectionem adducens oꝫ [illegible]
dere ꝛ ſanguinem reſtringere et retinere [illegible]
hoc cum defectio inceperit aperire eſt [illegible]
commune ſignum nos ad reſtrictionem [illegible]
tans in omni fluxu non ſolum [illegible]
tiam ſyntho. vt Albo. dicit. In ſuperfluo.
ſanguĩs fluxu ſpiritus deficere conſueuit
dixit. H. calor naturalis diminui et [illegible]
ſumptionibus ventres humectari digeſtio
epatis et aliorum membrorum debilitari [illegible]
ſanguis minuitur et aquoſitas augmentatꝰ
et ſic ydropem fieri eſt neceſſarie et plurimũ
ſequi mors. Aut ſunt eminẽtes ꝛ apparẽtes

eĩ atq; pendentes ⁊ pr̃es quas incidere opꝫ
tet vt cadant ⁊ deinde cautericare ad retentionem sanguinis scissionis. ¶ Aut sunt dolentes quarũ oꝫ sedare dolorem ne ad resolutionem adducant ⁊ materiam magis ꝓuocent ad currendam ⁊ apostemãdũ; que oĩa complere oꝫ cum medicinis simplicib⁹ ⁊ cõpositis ꝓprijs ⁊ expertis intus ⁊ extra appximatis ⁊ p oẽm modũ cum proprio ingenio qḋ subiungemus statim. Si ergo plene sũt tumentes ⁊ cece in apariendo eas dupliciter ingeniari oportet. Primo vt leniãtur cum balneis fomentis ⁊ sessionibus in aquis dulcibus decoctionis maluarum mercurial' bẽã ce vrsine mellilotí radicis altee ⁊ aliorũ habentiũ virtutem subeliatiuam cutis: vt sũt ruta ⁊ vechuen. Et ex illis sunt pinguedies gibbi cameli ⁊ adipes anatis galli vulpis lapi leonis ⁊ vrsi q̃ mollificando ⁊ resoluendo attenuant ⁊ medulle cerui ⁊ olea vt ẽ oleũ nucium amigdalarum amarum de pr̃cis ⁊ ð crisomil' ⁊ bdeliam dissolutam in eorum aliquo vel vino. Secũdo oꝫ vt cutis subtiliata ⁊ mollificata aperiatur. primo cũ fricatõne cum folijs parrarie fici vel panno aspero si fuerunt appẽtes suauiter appĩ: ⁊ occultas ad propatulum trahi ad qḋ adiuuat stibia magna applicata ano: ⁊ cum inunctione ex felle bouino vel succo atribalei ⁊ foliorum sicas ⁊ melle anacardino cum empl̃o ex cepe contrito sicut ẽ ⁊ emplastro: vel cum aliquo lacticinoꝝ vt ẽ brionia: anabula ⁊ similia: et cum staphisagria ⁊ stercore columbino ⁊ cãtaridibus cum succo flamule q̃m ẽ prestant iuuamẽtũ. ¶ Et empl̃m de aspalto ⁊ galbano ẽ propriũ ⁊ expertum ẽ sicut granũ arsenici sublimati supligatum. Caue tamẽ quia ẽ vehementis acuitatis ⁊ profundatõnis ne diutius moretur. Et ceterotum balnentium quod gallicatum quod fit ex calce arsenico ⁊ alijs que diximus in apertione appostemã tum mamillarum ⁊ vbi patiens non abhorret magis propter ⁊ secure tollerabilius fit earũ apertio cum appositione sanguisugarũ que sint totidem numero quot sũt apparentes ł cum flobotomi scissione. Quod si occulte fuerint nec possint trahi extra cum ebibitis aperiãtur ⁊ collirijs longis. Cum ebibitis quidem vt sunt pillule de aloe ꝓpter ⁊ radix yreos ⁊ cum collirijs confectis ex pulpa colloquintide. ℥.ij. ⁊ oleo amigdalarum amararum. ℥.iiij. ex quibus fiant licinia longa ðcc locum earum attingant ⁊ similiter collirium

factum ex pane porcino ⁊ radice brionie ⁊ alcebaam ⁊ felle bouino ⁊ cum dolor ex eis fortior fit extrahantur ⁊ licinium oleo rosaceo inunctos mittatur. Si vero aperte sunt min⁹ debito supplebimus cum predictis apertis vł cum flosa safene educente q̃ntum sufficiens fuerit. Si aũt nimis aperte ingeniabimus ipsas claudere ⁊ sanguinem retinere cum ebibitis pluribus collirijs ⁊ empl̃is fomẽtationibus fumigijs ligaturis ⁊ cauterijs. Cum ebibitis quidem dando sanie oculi cum spodio ⁊ luto ⁊ alias species luti sanguinem dra. ⁊ alia restringentia sanguinẽ ⁊ ex hijs que dicta sũt supra in cura intestinorum ⁊ scoria ferri sumpta cum antiquo vino ẽ propria ⁊ pillule de bdellio quorum iuuamẽtum i emorordibus habẽtibus periodum ẽ manifestum ⁊ maius quam in non habentibus illas ⁊ cum puluere ex predictis ⁊ puluere dicto supra in cura fluxus sanguinis ex secreti ⁊ similibus ⁊ collirijs factis ex hijs que dicta fuerunt in terasmonis cura. ¶ Et ex empl̃is empl̃m est de taxo barbato elixato in vino pontico ⁊ contrito ⁊ mixto albumen oui ⁊ gallarum pl̃ue ⁊ alijs glutinantibus notis ⁊ generantib⁹ carnem vt ẽ mastix thus album cũ cerusa ⁊ similia vt radix pẽtafilon decocta ⁊ emplastrata. Et ex fomentationibus in quibus sedere oꝫ ẽ fomentum cum aqua ferri vł aluminis in qua sint decocte galle balaustie ⁊ sumac ⁊ q̃nq; decoquantur in aceto puro vel mixto illis. Et ex fumigijs exiccantibus ⁊ claudentibus eas ẽ fumigium ex pice ⁊ puluerẽ thuris qḋ ẽ fortis exiccationis ex sandaracha storax ⁊ sicco sulfure ⁊ colloph onia ⁊ follatro. Et ꝓpria ẽ fumigatõ cum soleo acalcimẽti sic cito sed oꝫ vt addatur cortex thuris ⁊ idsig; thus vt mitiget fetorẽ ⁊ ex illis ẽ bauracha tamariscus semen eius nigella ⁊ mirra flos carabarum ⁊ similia. Et ingeniũ in occultis cum traiectorio immisso in ano vt fumus ꝑueniat ad eas vel cum vase perforato super quo sedat et recipit fumum in ano. Et ligature quidem oportet vt fiant cum filo ð serico vel lini vel pilis capitis vel caude equi et dimittantur donec per se cadãt. ¶ Cauteria aũt oꝫ q̃ cum candela aproximemur ⁊ meliora sunt potentialia quam actualia ꝓp inbibitionem sensibilitatem ⁊ illa propria que sunt ex farmacis caristicis qualia sunt calcantũ el vsũ arsenicum calx ⁊ similia et que appropriate operãtur que supra in cura fluxus narium habuisti licet actualia sint aliter meliora: vt in

cura dicet arietice ⁊ eo ꝓpter ꝗ possunt appli
cari ita ꝗ aliqua dimittat aperta. Et si cum
hec plures numero fuerint ⁊ eminentes ex
tra atq; pedentes ingeniari oꝫ vt extrahantur p
dicto modo ⁊ retrahantur pse aut oꝫ illas incidē
re ⁊ cauterizare vt cadat l' corrodere. Deinde
sanguinē retinere incisione ⁊ cauterizatione oꝫ
primū attēdere ypo. preceptum vt si incidantur
vel cauterizentur ꝗ altera sit o relicta apta
apertioni ꝓpria incise. n. ⁊ cauterizate p natu
ram non sunt post consolidatōem apte quare
sanguis qui effluere consueuit fluere solito mo
re non poterit ex cuius retentione timendū ē
idropem fieri aut maniam aut ptisim expe
dit ergo vt sic incidas vel cauterizes ꝗ vnā
dimittas apertā per quā sanguis exire te
perate solitus educat. Ingenium aūt in
cisionis ē: vt vna p⁹ aliā incidantur ⁊ nō sunt
des ⁊ leui⁹ ē ⁊ securius cū ligatura ex p̄dict
cadente in radice earū dimissa donec pse ca
det que si non ceciderit abscidat cum acuti
simo ferro vel corrodant l' vt abscidat paruo
deinde cauterizetur ⁊ extrahet vt sanguis re
stringatur ⁊ cauterizatio cū medicis causti
cis ē securior ⁊ hoc in apparētib⁹ erit facile.
In occultis interi⁹ valde oꝫ: vt extrahantur
si ē possibile deinde liget ⁊ post ligamentū
abscidatur sed si p̄mittat flōa bassilice inter
ligaturā ⁊ incisionem erit optimum: vt hoc
cum vētosis magnis cum igne appositis su
per anū ⁊ dimissi vna hora donec tumescat
⁊ non redeat ⁊ tunc retineat cū instrumēto
extractionis vt nō redeat deinde liget velo
citer ⁊ dimittatur exteri⁹. Et quoq; fit cū me
dis extrahentib⁹ sic si sumatur succus cen
tauree ⁊ aneti humidi ⁊ stafisagrie: ⁊ liniatur
anus vel administret nitrū ⁊ fel tauri l' piper
⁊ nitrū ⁊ buchbemarien cū stafisagria. Et
corrosio quidē fit si liniat cū mirra confecta cū
aq̄ silique bullide i q̄ sit lana infusa ⁊ suppoꝰi
ta ano ⁊ ēt si fricet ex ea quoq; destruit eas ⁊
ꝓprie verucales ⁊ fit cum alijs corrodentibus
mitis q̄ nota sunt. De illis aūt q̄ retinēt fluxū
sanguinem meliora sunt stiptica conglutinātia ⁊
sigillantia q̄ cauterizantia ⁊ cauterizantia
potētialia sunt actualib⁹ meliora: l; in alijs
exteriorib⁹ mēbris sint actualia meliora: vt
dixit alkindi⁹ ex quib⁹ ē attramētū ⁊ sisia ⁊ plus
ex aloe thure sanguine dra. balaustijs et sic l.
membre puluerizatis: ⁊ ligat ligatura fort
⁊ de illis ē tela aranea cū albumine oui qm̄
retinet cursū sanguis ⁊ ꝓhibet apostemari vl'
nera ⁊ puluis: Rc. a. sup asperfus ⁊ postmo su

per vulnera qui. Rc. pilos leporis ⁊ pulue
thuris sanguis dra. ana ptes equales [illegible]
ficolis crisana partes, [illegible]
nec cadet pse ⁊ sigillet ⁊ alia [illegible]
ca leutosa ꝗ simboli confert [illegible]
submerso in oleo calido [illegible]
rizētur ⁊ retinebitur sanguis ⁊ ex illis [illegible]
stiptice l' vinū in quo decocta sit [illegible]
dicta. Et ex eis quibus [illegible]
fera minor liqua [illegible]
aceto p ebdomadā a qua [illegible]
tur in fartigine deinde terat [illegible]
bibatur. ⁊ ē confectio de scoria [illegible]
confert micleum ⁊ hic modus [illegible]
vero doleant fortiter ex medicinis [illegible]
vel incisione l' ligatura [illegible]
in aquis seminis lini fenugreci [illegible]
ti. ⁊ camomille ⁊ [illegible]
in aceto ⁊ ēplastret cū [illegible]
tello oui deinde vngat [illegible]
cleis cerosonū [illegible]
to ex cancro fluuiali [illegible]
nū caprarum ⁊ ceroto albo. Et [illegible]
timet apostēa succurrēdū ē cū [illegible]
ro elixato ⁊ confecto cū butiro [illegible]
coctionis verū stipticarū cū [illegible]
getur cū incarnatiuis [illegible]
stementur. Et ex sedatiuis dolor ē [illegible]
tur serapinum ⁊ bdeliū [illegible]
⁊ opium ⁊ crocum faciet [illegible]
tum ex radice nenufaris ⁊ cū [illegible]
stematū ⁊ dolere fortiter ex [illegible]
necessarium ē vt sumat [illegible]
⁊ parū croci ⁊ terātur [illegible]
gine fētis lini triplicato: et [illegible]
tissima ⁊ ex eis deinde [illegible]
oui ⁊ oleo ꝓo suffumigato cū [illegible]
pe gibbi camelli. Et cum fuerit [illegible]
absq; dolore tumor apostemat [illegible]
tione nō erit tūc multa necessitas [illegible]
arum cap. ii. curō qm̄ p̄ducit ad [illegible]
postemata ⁊ ragadias. Medicamē [illegible]
lis ꝗ suffumigatio fit ad emoroidas [illegible]
radicis capparis oleādri radicis [illegible]
mali amuden lilij fructus [illegible]
tes equales terāt ⁊ conficiantur [illegible]
faint ⁊ fiant trocisci ⁊ [illegible]
li ⁊ cōburat ⁊ ponat super [illegible]
foratus ⁊ sedeat sup ipsm infirm⁹ [illegible]
pere donec extrahet ⁊ cadant. Aliud [illegible]
gium ad habētes extra l emoroidas [illegible]
alexandrum. Rc. sinapis albi [illegible]
torum radicis capparis radicū [illegible]

radicis armel: ca ℞ tinctorum ꝑ̄nee scilo ma
tarri sarcocolle ana partes equales terātur: ꝛ
colētur cum eis. ¶ Ad emoroydos cum ad
sellat sanguinē sēper sm filium serapionis.
fiat potō. ℞. tabel ferri seminis porri semis
ameos ana. ʒ. ij. fructus capparis sicci. ʒ. iij.
terrātur ꝛ cribellētur ꝛ fit potō eius pond⁹
ʒ. ij. cum aqua porri quantitatis. ℥. i. ꝛ aqua
calide pondus. ʒ. ij. ꝛ confert in aquis in q̄b⁹
decocta sunt stiptica ꝛ pillule de quibꝫ gil
bus mirobal. ʒ. x. limatiarum combustarum
ꝛ larabe añ. ʒ. iij. gleg. ʒ. ij. bdelij. ʒ. xx. Con
fice cum vino da. vij. Confectio rasis ad e
moroydas ꝛ vulnera magna intestinorū. ℞.
seminis lini. ʒ. x. granorum nigello. ʒ. v. in al
xv. bdelij. ʒ. vij. thuris mas. ciperi ameos añ:
ʒ. ij. s. sandarach. decbei. ʒ. ij. s. terantur ꝛ den
tur in potu. ʒ. iij. cum aqua. Confectio medi
caminis secundum cum sedātis dolorē. ℞.
olei nucleorum crisomillorum. ʒ. x. storacis:
liquide. ʒ. i. bdellij. ʒ. ij. dissoluantur in eo ꝛ vn
gantur. Confectio ēplastri sedātis dolorem
emoroydarūꝫ apostemosarꝫ ꝛ apostema ani
Elixetur cepe: ꝛ conficiatur cū butiro vaci
no ꝛ ēplētur cum eo ē enim valde vtile: ꝛ fit
cepe album Clistere fiat de succo porri ꝛ bu
turo scdm ysaac. ¶ Secundum ybernicum
gūmi edere distemperatū cū succo tarri bar
bari ꝛ iniunctū exiccat emoroydas. Et suffu
migatur cū spongia marina. Et cinis factus
de radice cucumeris agrestis ꝛ silleū ꝛ acco
ri suppositus exiccat eas precedente lotōne:
cū vino stiptico ꝛ cerotum ex cerusa cum oleo
rosato ꝛ licio sedat dolorem ꝛ ꝯsolidat. Ad
idē cō caua panē porcinū ꝛ reple ꝑm oleo: ꝛ
fac bulire bene deinde inunge vł emplastra
cū eo retinet statim sanguinē ꝛ sedat dolorē
Antidotum valens ad interiores de frigido
humore sm ysaac. ℞. iarui lib. i. anisi assa
ri ana. ʒ. v. ꝛ costi cinamomi galange ꝫinꝫ. añ
ʒ. v. pireti polipodij accori ana. ʒ. iij. fac pul
uerem adde mel ꝛ dabis bis in die in modūꝫ
auellane. Cerotum ad dolorem emoroydarꝫ
tumorem ꝛ duriciem ℞. succi radicis serpē
tarie olei persicorū vel crisomilorū vel lini:
assūgie galine vel anatis ꝛ parum cere ꝛ su
inunge. Descriptio pillarū de sandaracha
sm Albo. retinentium sāguinē emoroydarū
superfluentiū. ℞. sandarache corticū ouo
rum vstorum fumiterre seminis porri ena p
tes equales sal armoniachi pē. s. partes sco
ria ferri partes. iij. fiāt ex eis pille sicut na
bac. dosis earū ē i mane a. v. vsqꝫ ad. vij. ꝛ cū

mouent coltum.

¶ C. vi. de apostematibus ani: ꝛ medicinis
eorundem.

Apostemata ani sunt nota distin
guntur vero quantū ad fiendi mod
ꝛ quantum ad causas materiales.
Primo modo nam de eis sunt quedam pre
incipientia quedam facta ꝓpter dolorem e
moroydarum aut ꝓpter incisiones ipsarūꝫ
ꝛ acuitates medicinaꝝ approximatarū illis.
Secundo modo nā ex illis quedam sūt flen
gmatica vel inflica sine dolore accuto quedā
dam flemosa ꝛ erisipilata cum dolore acuto
vt sunt plurimum ꝓpter coleram que apta
ē trahi ad ipm ꝛ cum cōsueta cum egōne de
scendente ꝛ hec omnia sūt manifesta. ¶ Cu
ra eorū duplex ē: gnalis ꝛ specialis. Gene
ralis ē due res. euacuatio. s. totius ꝛ partis.
Euacuatio vero totius complētur cū stomi
is ł farmatijs cū precessione digestionū. Sint
āt farmaca ex lenibus que materiā non agi
tant ꝛ vehemēter attrahāt ad passionis locū
Et cū regie subtilliario diminuente materiam
ne fluat superfluens ꝛ repleat magis ꝛ leni
tio nature ꝛ hec vniuer vite regimē quod precel
sit in cura emoroydarū ipsum complet. Eua
cuatio partis tripliciter fit p pulsū tractum
ꝛ trāsmissum. Spālis ē sm diuersas specief
ipsorum varia ꝛ diuersa siquidem apostema
fuerit flēmosicum sine incipiens siue factum
premittatur floia basilice deinde safene cor
pus totū ꝛ epar cū frigidis alteref nos. Et
regimē subtile sit ad frigiditatē ꝛ lenitatem
declive vide circa apostēa particularis opor
ꝛ pdo stiptica misfrētur ꝛ fallima sinmateria
ad hec fluit q̄lia sub albumē oui ꝯquassatūꝫ
cū oleo rosato qō cum lenitate sedat dolorē
q̄ eius ē causa fortassis ꝛ pellit materiā: aut
ex vitello ouorum tritoꝝ cū menilibꝫ deinō
cū pertransierit pncipiū admistref sedantia do
lorem lenitiua ꝛ resolutiua tpata q̄lia sūt ca
momilla mellilotum fenugrecū semen lini:
cerebꝝ anatis cū eis ꝛ alia superi⁹ dicta in p
cedēti caplo ꝛ ēplm ō cepe vel porro decocto
ꝛ contrito cum butiro ꝛ siqaidē resoluāf p
fecte bene quidem si vero maneat ad hoc re
pulso applicēt sanguisuge qui eradicabunt
eā. Qō si nō eradicef ꝛ venerit ad exituram
oꝫ perforare ꝛ aperire saltem flobotomo an
maturationeꝫ ne putredo extendatur vers⁹
profundum ꝛ fistulam faciat vt ypo. dixit.

Et si ꝓ̄dem fuerit colericū addes feriota nō tā multū q̄ inuiscāt anō: vt ꝑpo. dixi. Et si quidē sit fleumaticum l' misticū curet̄ put dictum ē supra capitulo ō rena mō. Et ex ex pus ē succus scabiose supius ⁊ ipa emplastra frāgit ⁊ sanat ⁊ nasturciū appit ⁊ maturat

¶ C. vij. de medicis ragadiarum ani.

Ragadie s̄t fixure cutātes anon ⁊ sūt plurimū longitudies in circuitu ei° currētes put musculus latitudialis ꝓcedit pp eius dilatōem. Et cū earum ē duplex ⁊ interior ⁊ exterior. Interior ē mala cōplexio sicca contrahentes partes ani quare seperātur ⁊ qñq; caliditati qñq; frigiditati ē iuncta cū materia plurimū: ⁊ qñq; sūta fece grossa ⁊ sicca ⁊ qñq; pp aliā cām puta ⁊ apostemata calā ⁊ sicca: ⁊ qñq; pp emoroidas q̄ scindūtur naturalr pp fortitudinē expulsionis sāguīs l orificiis venarū ani. Exterior ē multiplex ⁊ plurimū ē pp abstersionem ani l secessibus cū re dura puta lapide acuto aut re sciidēte emoroydas ⁊ apostema ei° vt ē flotomus farmaca caustica ⁊ similia.

¶ Cura ragadiarū ē tres res. Pria ē cāe abscisio. scda priū fixarū conglutinatio tertia ē regimē et cibatio. Primā rē complēt diūsa medicamina fm diuersitatē cāe. Si ergo cā sit mala cōplexio sicca alteret̄ cū humidis lenitiuis ⁊ lubricātib° tēpatis sumptis: ⁊ in v xeris. pprie qlia sūt aque ⁊ iura carniū temparatarū ⁊ foliorū vt maluarū boraginus buglossarū ⁊ pinguedines galine anatis ⁊ medulle vt cruriū asini ⁊ vituli ⁊ mucillagines: vt fenugreci seis lini frumēti. famidi ⁊ olea vt amigdalarū dulciū ⁊ sisaminum ⁊ ysop° hūida vel calis vt ē ius g- lli antiqui iusser penē anatis ⁊ anser ⁊ medulle lupi canis leonis capei vrsi lupi ⁊ vlpis: ⁊ pinguedines ipsorū ⁊ mucilago radicis yreos ⁊ scabiose ꝯtrite ⁊ expresse ⁊ sisimū ⁊ olea de lilio ō nuce indica ⁊ vlpinū. Vl frigidis vt ē ius ⁊ aq̄ atriplicis spinachiarū lactuce violarum et similium ⁊ carniū edoium ⁊ vituloru ⁊ mucilago psiliy ⁊ altee ⁊ seminū citoniorum et lac mulieris ⁊ papaueris albi: ⁊ semum melonū ⁊ cucurbite ⁊ pīguedo porci ⁊ capre ⁊ medulle boū ⁊ olā de viol' rosarū nenufare ⁊ albe hengi ⁊. put cā requirit. ¶ Et sic si sit ex fece grossa ⁊ sicca ⁊ si sit cū materia mala complexio q̄ sit veniēs de sup purget cū aloe totum vel pillis eius ⁊ regimē corrigat. Et si fuerit retēta ibi fixuris ani sanguissuge applicētur vt materiā iā fluxā educāt ⁊ sūt efficacissime in fixuris oībus ani ⁊ labiorū n si sint ab apposttematib° curet̄ pa° apposita vt ē dictū. Sic sisim pp emoroydas curet̄ emoroydē ⁊ curat̄ repleto corpore: q dolor ⁊ calas ani sedet̄: vt corp° ⁊ indura nō sint fmitādo auida ⁊ trabēdo nec labo ... mē faciēns egritudinē in illo mēbro sano posita ⁊ cā si exterior sit auferat. Secūda rē cōplēt due res. Pria ē fricatōnes aspere donec prium fissarū ⁊ labiorū carū superficies excoliet̄ ⁊ sāguinolēt̄ ⁊ sit cū asperitatione pdictos, multa ⁊ ppie cū folijs ficuum. Scda ē p° ipsarū abrasionē ⁊ sāguinolētatōem vt ꝯglutinātia mittūtur ⁊ sūt tia nota ⁊ vlaio sigillaur. Ex approbatis expertis sūt fex auramēti ⁊ alia q̄ui cura ... rum dicem° put mīstrabit pr°: ⁊ misericordia dñs. Tertia ren cōplet̄ pabstinētia specieis siccis ⁊ accetosis: ⁊ acutis ⁊ salsis ⁊ vt in pncipio oim lenētiū dictoꝝ ⁊ lubricantū ex cibis ex quib° sūt vitella ouorū ⁊ ... ⁊ auelane penidij ⁊ filia ⁊ potib° vini albi sic cis maturi ⁊ aque ordei ⁊ iulebarum ⁊ granatorū dulciū ⁊ pomorū ⁊ sirupi. Et ex medicinis ex qb° fortis ē confectio de vitellorum ꝯ cepe butiro vaccino ⁊ oleo ⁊ similibus ꝯglutinātibus que sūt nota.

¶ C. viij. de medicinis fistularum ani.

Fistule in ano sunt vlcera profūda oblonga ⁊ concaua stricta longitēnia putredinem: quasi ꝯtinue ad quod adiuuat superfluitatum corporis missio ad ipsum ordinata. Et earū quedā non penetrantes ⁊ sunt ... quedam penetrantes vsq; ad intestinum ... ⁊ sunt deteriores ⁊ qñq; habent ... ⁊ qñq; plura ⁊ ille que sūt ppinque ... introit° ⁊ remote a lacerto ... incolūiores: q̄z lacert° est ... to p maiori pte nec in cura ... sione vel corrosione medic ... ⁊ destruatur tota retentio ... gressionem stercoris preter voluntatem q est ꝯtinuus cursus ventis ... re sit in eis timor. Et causa ex qua generatur est quandoq; ab apostemate ... ti olim permanente non perfecto ... ctum est quandoq; ab emoroydibus ... vel corrosis: quandoq; ab vlceribus ... garis et profundatis. ¶ Signa fistularum sunt prolongatio vlcerum ⁊ longitudo ... ipsoꝝ cū i possibilitate ... ⁊ si ꝯsolidari videat̄ ...

rō dies kūsē redeūt. Et penetrātes a ñ pen̄
trātib⁹ distiguūt vt kmissio digito in⁹ i anū
tēta p orificiū vlceris imitat̄ ⁊ si eidem ad di
gitū pueniat vt eū tāgat erit penetrās si ve
ro ñ tāgat digitū i mediate erit nō petrās
Preterea si penetrās sit fecis aliqd̄ i fecef
su emittit p vlcus si vero nihil ñ penetrans
erit: ⁊ si declinēt ɔcauitati stroitus kad lac-
tum sensu dignoscūtur. ¶ Cura fistularū
ani ē talis. Nā si nō penetrātes sint ⁊ cursus
putredis nō fuerit plurimus nq̄ fetor fortis
dimittat̄ solū aut ɔmotū fieri necessarie ē. i.
mūdificatōem ipsarū cū ablutīb⁹ absterge-
tibus ⁊ mūdificātib⁹ vlcera q̄ nota sūt isupe
rioribus vbi ō cura vlcerū actū ē: ⁊ īfra se-
ctione scd̄a hic. n. ē cura ipsarū ⁊ pmissio pser
uat. n. ne pfūdēt ⁊ ledāt interiora nobilia: ⁊
circūstātia mēbra earū restrictio eā ē pluri-
marum egritudinū ⁊ morē. Nūq̄ si mā que
inde fluere ɔsueuit ñ pbibeat̄ debito regie:
multiplicari kmltiplicata nō alr expurget̄.
Si vero cursus putredinis ⁊ fetor fuerunt
sedātes illas curare oꝫ. Et cura eoꝝ ē. v. fo
Prima ē corporis tot⁹ euacuatio ⁊ rectifi-
catio vl i pcedētib⁹ capitl'is dictū ē: scd̄a ē re-
motio corruptionis ⁊ putredīs nō solū hūi-
ditatis sed et carnis mortue i eis appentis
vsq̄ ad radicem ⁊ carnē viuā. tertia ē carneꝫ
bonā loco remote ⁊ incise regñare ⁊ indura
re seu sigillare ⁊ callosā reddere. quarta est
dolorē seruenietē sedare. quīta ē regimen
debitū ordinare. Primā rē cōplētia ex pce
dētibus nota sūt. Scd̄am rē cōplēt q̄ hūidi
tatē mūdificāt ⁊ abstergūt putridā: vt est aq̄
mellis k vinū i quo mel rosatū ē dissolutum
i missa cū tēta k clisteri si fuerint penetrātes
sint aut tepida: q̄ abstergūt meli⁹: ⁊ sūt ano
amica. Et post hoc accuta farmaca ⁊ corrosi
ua puluerizata k cū tenta imissa q̄ carnē mō
tuā corrodūt vt ē puluis affodillorꝫ aristolo
gie ⁊ vnguētū viride ⁊ nigrum. ¶ Tertium
rē cōplent icarnātia ⁊ cōglutinātia nota su
pra ex q̄bus efficacissima ⁊ experta ē cauda
equina. Et deinde sicca fortia ⁊ sigillantia: ⁊
cicatrizantia vt ē pluis galle ⁊ corticis thuri
⁊ similia. Et ex pp̄hs ē aloes pulverizatus
simplex k cū pdictis mixt⁹ mūdificat. n. ⁊ cō
solidat vlcera difficilis cōsolidatōis vt fistu
las ppie in ano virga naso ⁊ labijs seu ore.
Quartā rē cōpl'ēt vnctuosa accuitatem far-
macorū ⁊ et trāseūtiū stercorū corrodētium:
remittētia ⁊ sedātia vt ē butirrū ⁊ oleū rosa
tū immissū cui tēta k clisteri ⁊ silia ⁊ q̄nq̄ nat
cotica sūt opportuna. Quintā rē cōplent ab
stinētia ab acuis salsis ⁊ acetosis q̄ superflu
itates discūtes reddūt accuitas: ⁊ vsus fue-
corū exccātium frōꝫ q̄b⁹ pmittāt lenictia: ⁊
lubricātia nota supra q̄ seruāt naturā lenitā
Si vero fuerit penetrātes eisdē reb⁹ curaꝫ
cōplebis: sꝫ oꝫ vt medicamina sint fortiora ⁊
imissa cū licinio k tēta lōga ⁊ subtili iuncta
ex eis ⁊ pp̄he ex attramēto vt pueniant vsq̄
ad pfūdū ⁊ cū pila cōprimat̄ vt maneat i lo
co: sꝫ q̄nq̄ pducat ad dolorē vehemētez et p
pē cū fuerit corrosiua ⁊ accuta valde quar
timet̄ ex neruis ne accidat spasmus ⁊ sinco
pis ⁊ tract⁹ materie ⁊ additio vlceri ⁊ pfun
datōis ipsius. Quapp ypo. dixit. Quibuscū
q̄ cācri abscōditi sūt nō curari meli⁹ ē cura-
ti. n. cici⁹ pereūt nō curati lōgi⁹ tpus pficiunt
Quare sit ligata tenta filo vt cū dolor intē-
dit ⁊ i tollerabil̄ fit extrahat̄ ⁊ administren
tur sedātia dolorē ⁊ pbibeāt fluxū materie d̄
scēdētis ad illū: Ex q̄b⁹ ē illud q̄d resoluit:
ex pistello ⁊ tabula facta ex plūbo fricat̄ cū
oleo rosato dīnde reiterēt̄ donec sufficiat ⁊ vl
timo siccātia carnē gñantia ⁊ cicatzantia mi
stret̄ q̄ fortiora sūt ⁊ ex pp̄hs ē lapis filagi⁹
⁊ medicinas cōpositas quas expri sum⁹ sbiun
gem⁹ istātet. Ulcera ani sūt nota ñ. n. sūt p
fūda ⁊ ɔcaua ⁊ stricta sicut fistule sed supfici
alia mī. Et cura eoꝝ ē cura fistularum non
penetrātiū ⁊ cum lenioribus hīs cōpleri: et
ex apropriatis est aloes.

¶ C. ix. de prurītu ani.

Pruritus ani notus est. Et cū eius
sunt vermes ⁊ ascarides existentes
in extremo recti intestini ac humo-
res salsi venientes ad ipsum aut vlcera sa
niosa predicta. Et cura eius est. Nam si sit a
vermibus curetur cura predicta vermiū. Et
si sit ab vlceribus curetur cura vlcerum. Si
vero ab humoribus salsis cōsiderādū. nā siq̄
dem sint tales humores a superioribus mis
si due res in cura sunt necessarie. Prima ē
est corporis euacuatio ab eis: ⁊ rectificatio
regiminis vt non regenerentur sed adcomen-
tur generati secunda est eorum qui missi sūt
resolutio et abstersio. Primaꝫ complēt pur
gantia farmaca appropriata talibus humori cū
precessione digestiorum appropriatorum q̄
lia sunt sirupus inde de fumo terre ⁊ pille ei⁹
⁊ ɔuersio regis ad ɔriū nature horis: ⁊ fit cū
cibis ⁊ potib⁹ generātib⁹ sāguinē bonū ab-
stinēdo a salsis ⁊ accutis. Et deriuatiua: vt

ſe ventoſe ſup anchas poſite ⁊ renes. ¶ Secundā re ꝯplet ſeſſiones ī aquis decoctōis vi ol. maluarū melliloti accetoſe ⁊ granorū lupiorū ⁊ fumiterre ⁊ abſterſio cū eo ⁊ deinde cū cerotis appropriatis iunctōibꝰ q̄ dicet in cura ſcabiei. ¶ Si vero fuerit retētu tales bubones in partibus animō de nouo miſſi curet vt ſupra ī tenaſmone ⁊ dein ē ⁊ reſoluaſ ⁊ abſtergātur cum lauaſa cris ⁊ ſuppoſitorijs ſpatis ⁊ q̄n̄ narcoticis ⁊ rob ex aceto vini. Iuuamētum ē valde ⁊ inunctio iuxta ignē ex ſale ⁊ aceto ⁊ oleo ⁊ ventoſe ſup alchaſos poſite que mūdificant partes cut ⁊ attrahūt ſubtile coleticū qđ bubonē efficit falſū. ¶ Bibēda ſm pceidianū experta ad fiſtulas ſiccat ⁊ cōſolidant. Re. pedis colūbini cardi bñdicti ana lib. i. clmarium rubi ℥. vij. ſaluie betonice añ ℥. iiij. hec ꝯtrita bulliant in vini lib. v. vſq̄ ad cōſūptionē medietatis deinde colleē ⁊ adde quartā partē mell. ⁊ coque pa ⁊ cola ⁊ vſui reſerua d q̄ ſumat mane ⁊ ſero in ieiunio clarum vinū ⁊ q̄dā addūt calēdulā. Cauda equina ſepe ſumpta in vino ⁊ emplaſtrata curat fiſtulā inter oīa ⁊ ē expta. Puluis ad fiſtulā ⁊ cancrū ⁊ ſcrofulas aptas. Re. arſenici vitrioli aluminis zuccharini ſinē añ ℥. iij. pulueriẑetur cum aceto fortiſſimo ī modum oximellis ponāſ in olla ⁊ cooperiatur ⁊ circūuoluāſ bono luto vt fumus inde nō exeat ⁊ bulliant lento igne a mane vſq̄ ad terciā ⁊ rotto vaſe quod inuenit ī coopercto colligatur ⁊ ſeruet : et tēta in ipſo puluere inuoluaſ et in fiſtulā imponaſ ⁊ ſit ibi p diē ⁊ noctē dein renoueaſ : deinde cureſ ad modū aliꝰ vulneris.

¶ De mollificatoē ani ⁊ egreſſione eiꝰ.

Mollificatio ani ⁊ egreſſio eius ē nota. Et ē aut a natura ſeu īfātia vl̄ pter nām dilatatus ⁊ egreſſus ñ congregetur ⁊ retrahaſ naturali ⁊ debito modo ſed remanet extra ⁊ caput ſeu extremitas ſ cū inteſtini cum eo ⁊ q̄n̄q̄ pars q̄n̄q̄ in q̄titate palmi vnius ⁊ plꝰ : put in quodam vidimꝰ ianuenſe. Et q̄n̄q̄ egreſſio eiꝰ ē cū voluntate ⁊ ē minus malū ⁊ q̄n̄q̄ ē pter voluntatem ⁊ et magꝰ malū ⁊ q̄n̄q̄ eſt ꝯſenſu ⁊ ē meliꝰ ⁊ q̄n̄q̄ pter ſenſū ⁊ ē peius ⁊ q̄n̄q̄ ē egreſſio fecum ī voluntaria ⁊ ē peſſimū. Et cā eius ē aut mala cōplexio pallidata frigida ⁊ hūida inter que cū mā ſbili ſbibita ī neruo latitudinali ꝯgregant ⁊ neruis lōgitudinalibꝰ retrahētibꝰ ipm ⁊ inteſtinū cū eo ⁊ q̄n̄q̄ ē mixta cū calidi tate inuāte ipam ad penetrādū ⁊ imbibēdū. Et q̄n̄q̄ ē apoſtema in ano ſanguinedine trahēdo ſꝑiꝰ conde natꝰ. Et q̄n̄q̄ ē exterius veniens puta ex aq̄ frigida cum balneaſ : vt ſaliētibꝰ ⁊ natantibꝰ ſepe accidit vel aere frigido cū ei coacti exponūtur aliqui. Et q̄n̄q̄ ē pp̄ enormē vulnerum ligaturaꝫ inciſionē vel conoſionē in medio cadēntē ſupra neruos ſeu lacertos p̄dictos : quare abſcindūtur ⁊ eiꝰ cura erit impoſſibilis. Et ſi p̄ cā ſiam ſupra dorſū aut ꝑcuſſione deſciūt ſpondilles a quibꝰ nerui p̄dicti ī lumbis egrediūtur quare nerui cōprimūſ vel obturantur. ¶ Signa eius q̄ a complexione mala pallidica ē ſut q̄ eſt ex paulatim acciderit ⁊ ceſſit regimē multiplicās talē materiā cū ne ſenſu plurimū : accidit vt egreſſio eiꝰ ſit inuoluntaria et ſi ē cū caliditate ſentit ⁊ rarg ⁊ tactus ⁊ ſi ē a cā extrinſecā frigida. Que vero pp̄ alias cās ē ſubito veniens ē cā manifeſta abſq̄ aliquo alio malo precedente ⁊ accidit dolor pp̄ illud q̄ ſentit neruo cōſtringēte vel retrahente ⁊ cōſimi.

¶ Cura eius q̄ ē a mala complexione pallidica frigida cū mā ſra ſcaſuā p̄cipitē ſtaꝫ cure patientis ani ab bubōe facit. Cōpꝫ p̄ ceſſerit corporis purgatō ab hūidibꝰ ſēm venientibꝰ cū ꝑcuſſione digitis cū p̄ptoragine ē fuerit declinās ad caliditatē talis ſit ē vt bubōe ille imbibitū ſolutus abſterga ⁊ exicces ⁊ hoc cū cliſteribus lauatorijs emplaſtris vnctōibꝰ compoſitoribꝰ. Cliſteribus q̄dem ex aqua marina ⁊ ſalſedine ſerapino vl̄ veris magnis vel aqua vitriolato. ¶ Lauacris cum aqua ſalis ſulfuris batrachi felle ꝑuo ⁊ aque ſimul. Collirijs ex melle aloe ⁊ colloquintida. Vnctionibus ex oleo nardino coſtino ⁊ laurel cerotis vl̄ vnguent appropriatis q̄ ī antidotario nr̄o dixīmꝰ. Emplaſtris ex aromaticis ſeq̄ntis ſtafiſagria aceto ſquille ⁊ cera ⁊ melle. Et inde ſi q̄dē retrahaſ ⁊ reducaſ vtaē ſpecies lauacris p̄dcis ī tenaſmone. Et ſi non trahaſ ⁊ reducaſ p ſe ꝫ vt lauetur cū nigro pōtico ī aq̄ aluminis ē coctū galla quercꝰ ⁊ cipreſſi ⁊ copulauī glādis ꝑcoct balauſtie ⁊ dein de aſpgantur puluere ſtimꝰ ſola da ſegiteruſe plumbi ⁊ galla ⁊ antimonij mode reducatur ⁊ reſtringatur ⁊ quā ſanem roſa ſupra alchasim reducit ipſum. Et ſi anus non reducatur propter tumorem ⁊ apoſtema in ipſo tunc ꝯ vt molliſicet lateſacta caliſo decoctōis mollificatiuis ſcō in tenaſmonis cura cū oſo camomille bulliā

qũ reduceret deinde curet̃ cũ eis q̃ dc̃a sũt i
cura apostẽat deinde cũ resoluẽtib⁹ ⁊ stipticis
ↄstrigat̃. Quod si nõ reducat̃ ad hec supra
caudã a duob⁹ lateribꝰ ei⁹ cauteria applicet̃.
Et si ẽ a frigiditate exit⁹ ꝓcedẽte curet̃ cuꝫ
calis put in tenasmone dictũ ẽ. Et si ẽ a ca-
su vel pcussione supra dorsũ curet̃ disloca-
tio si possibile ẽ vt i scd̃a sectione deo duce
dicem⁹. Puluis cornu cerui supaspsus p⁹
ablutõem cũ vino ⁊ reductõem ↄfert. Me-
dicamẽ exptũ ɣbernici ad exitũ ani. Re. ba-
rabe cornu cerui busti balaustia. thuris anti-
monij acacie thuris minuti terãtur ⁊ pfue-
rigẽt̃ sup anũ ⁊ vmbilicũ ⁊ fines cũ petroleo
⁊ vitello oui asso. Aliud medicamẽ ad exitũ
ani ⁊ emorroydas sup lapidẽ molarẽ calm:
folia pomi ↄtrita ipone ⁊ acetũ supaspge et
fac patiẽtẽ sedere sup eũ ⁊ anche eius ⁊ rẽes
inungãt̃ melle ⁊ puluere semi o nasturcij et
super liga. Itẽ aliud Re. absintiũ pãtari
am ⁊ metastrũ sine aliq̃ liquere calefẽm ⁊ su
perpositũ mł̃tũ valet. Itẽ spõgia marĩa ca
lefacta i aceto i q̃ cocte sint radices granato
rum ⁊ mirtus supponat̃. Itẽ muscelcem calꝫ
supptum mł̃tũ valet ⁊ qñ vadit ad sellaꝫ ⁊ se r
git ab ea recipiat fumũ collofonie thuri ⁊ pi
nearũ. Et ad dolorẽ ani paritariã bñ decoctã:
⁊ p mixtã oleo ⁊ deinde cocta applicet̃. Itẽ
aliud ad dolorẽ ⁊ i flamatõeꝫ. Re. stere⁹ gal
line siccũ r recẽs dissolue cũ oło kesta calfa ⁊
super peciã extẽde ⁊ loco dolẽti appone: ⁊ o
lenm decoctõis scarabeorũ balnei cũ cibala
ria facit idẽ. Medicamen. S. ↄferens ad
mollificatõem ani ⁊ exitũ ei⁹. Re. fructus q̃
d̃r arabusli gallarũ cerusẽ de plũbo acacie
barbe ⁊ reine corticis pini q̃ dicit̃ fantis thu-
ris ⁊ mirre oĩm ana aur. iiij. pulueriget̃ sicca
⁊ postq̃ abluit̃ an⁹ cũ vino põtico supaspge.

Incipit sũma scd̃e ꝑticule sectõis: prime
ẽ qd̃ medis egritudinũ instrumtoꝝ vrine cõ
tinẽs. xv. capta.

Sublimis deus

renes creauit eosq̃ dotauit vir-
tute specifica q̃ supfluitatẽ aq̃-
sam traherẽt ex venis vt virtute epatẽ impel
lẽtis i sita sanguine sequestret̃ ex quo iuua-
mẽtũ mixtionis ipsius exitit pfinitũ. Et
coagulauit eos i sba dura ex sãguine ne ab
eius accuitate mordicãti q̃si continue grauĩ
ter lederet̃. Et cõbinauit eos vt si vni accid̃
ret nocumẽtũ ali⁹ tẽpõe cõplẽda ẽsistat fe-
citq̃ pñ vnũquãq̃ plimarũ dĩõum sic i bo-
ue nõ vni⁹ ↄtinue sbe sicut i porco: vt cũ no-
mẽtũ alicui ex pub⁹ ei⁹ accideret staret i ope
ratione tã necessaria cũ plurimo ei⁹ ab illa p
te distĩcto. Incũbit. n. nat̃e tã grãdis neces
sitas transcolatõis aquositaẽ ex venis a sãgui
ne vt nõ minor sit necessitate mixtõis ipsius
cũ eo q̃admodũ. n. nutrimẽtũ trãire ad mẽ-
bra sn̄ aquositate ñ põt nec eis distribui ⁊ ap
ponitia sine ei⁹ sequestratõe ñ valet illis di
stribuũtum vniri vt s: ẽ ex pmo dc̃m accidat
atrofia ita ex scd̃e ꝓueniat ydrops t caceia
IIbã ãt necessitatẽ nã ꝓcognoscẽs illos alli-
gauit dorso neruis ac ligamĩtis explãtatis:
ab eo ⁊ iuxta venã supra ipm̃ exĩsam ⁊ hinc
inde lateralr̃ collocauit vt a vena ipa emĩgẽ
ti vocata abilius trahãt illã. Collocauit
t̃ los scd̃m ibõie dextrũ quidẽ superi⁹ ꝓpi
quum epati dõec penulã ei⁹ tãgat ⁊ hec: vt
abili⁹ ab eo illã traherꝫ q̃tũ possibile ẽ. Si
nistrũ vero iferi⁹ vt q̃ q̃d attrahit̃ ex illa nen
attrahit ex pmo foramie q̃d hꝫ ad venã. ymo
a dextro vt attrahatur ⁊ q̃d ꝓpinquius. pũo
⁊ ad illaq̃ue. scd̃o sicq̃ transcolatio melius
ↄpleat̃ ob quã posita ẽ in inferiori seu intrin
seca eoꝝ pte ↄcauitas ad quam trãsmittit̃ pri
mo ⁊ aq̃ impellit̃ iferi⁹ ad vesicam: ⁊ i medio
corpe renes q̃d de sãguine associat̃ adsiuat:
trahẽdo purificant meliori modo q̃ pñt ab
ea vt nutriãt̃ ab eo ⁊ aquositatẽ tãq̃ inutilẽ
ad vesicã impellãt. Aquositas. n. nã ordinan
te nõ sic a sãguie purificata de epate trãsfer
tur ad renes q̃n ad sãguis mixtio ad modum
i ↄuire carnis recẽtis hãc q̃ nutriãt̃ renes q̃
si in sequestrãdo nec nutriãt̃ ex illo deficerꝫ
vrina rediret̃ sicut lotura carnis recẽt eodẽ
q̃si modo q̃ si epar debile ñ discernat quã im
pellit eis aquositatẽ a sãguie put oꝫ. Et re-
nibus aduenit neruus paru⁹ q̃ exercãt pa-
nicli ipsos a mẽbris aliis distiguẽtes ⁊ circa
venã flectentes ⁊ dorsũ. Aduenitq̃ eis vẽa
illa magna ab epate ⁊ arteria ex parte rũs que
adueniũt epati. Post q̃z creationẽ crea
uit vesicam q̃admodũ. n. de⁹ ad expulsionẽ
sicce superfluitatis q̃ digestione prime ise d̃t
ordinauit quedã mẽbra ad seq̃strãdũ ipsam
a chilo vt superiora lestina gracilia marsc:
quedã ad colligẽdũ vt monoclum ⁊ quedam
ad ↄplẽdũ vt collũ q̃dã ad educendũ ⁊ inte
stinũ rectũ pp cãm supi⁹ assignatã. Eodẽq̃
mõ ad expulsioneꝫ supfluitatẽ aq̃se q̃ scd̃e in
sequitur digestioni deus membra instituit q̃
daꝫ: hic vero ad sequestrãdũ vt renes q̃dã ad

colligendū ⁊ ꝯplendū vt vesica q̄dā ad ꝓdu
cendū ipsā est: vt virgā pp eādē sit causā:
⁊ vritides vt viā p quā trāsiret de renib⁹ ad
vesicā. Sicq; creauit ea ꝫ ⁊ neruosū ⁊ pāniclo
sam: vt cēt. susceptiuā extēsionis i colligēdo
illā ⁊ duoꝝ pānicloꝝ seu tunicaꝝ vt forē cēt
i ꝯtinēdo ꝓinde fuerūt panicli ipsi ex liga-
mētibus neruis ꝯtexti qꝫ interior est duplo
grossior exteriori ne ab acuitate vrie cui ob
uiat offendat. ¶ Et colligit in ea sbuti in
geniatus ē vt sic eam intraret q; per viam in
troitus quoquomodo nullatenus retrocedere
possit qꝫ si posset nature pickinatq; falbdū
pateret sicut scrosus ꝓinde vritides poros
ꝓcessos a renib⁹ ad ipsam dispēsauit vt attin
gētes eā in ꝯcauo ei⁹ ⁊ iuxta collū ledat ēt
iter duos pāniculos ei⁹ exteriorē tunicā per
forādo pri⁹ ⁊ hoc p spaciū bis quatare dein-
de disrūperēt interiorē pāniclm vt adsituaē
sei⁹ ꝯcauitatē trāsfūdāt ⁊ cū ꝫ ipleta fuerit ea
ꝯpsimēte īteriorē pāniclm ei⁹ exteriorē subi
trātes int eos vritides clauderet cōpactis
q̄ min⁹ ex eis īgrediat vria q̄ntūcūq; et exte
rius ꝯprimāt. Alii. n. B si. n. ad quā partem
claudit fenestra eā impellēdo itudeas appe
rire magis eā firmabis ⁊ vt collecta in ea te
neat ꝓ volūtate nec exiret p ei⁹ collū q̄ ad
eius ordinauit expulsionē involuntarie sicut
in patiētibus vrie distillatōem ꝯtingit. Pro
creauitq; ipm carnosū plurimoꝝ āfractuū
⁊ in eo lacertū latitudinalē involutū ꝯtracti
one ei⁹ ꝓclusū ad modū marsupij vrinā reti-
neret ꝓ velle ⁊ tā diu qꝫ vnctuositatem san
guinis q̄ sicit trahat qua nutriat deinde co
mollificato vria ꝓcedit ad virgā et ex ꝓgre
diatur p̄ circūtractionē ⁊ cōpssionē viroꝝ
ei⁹ sbe si multa existat vria ⁊ si pauca existat
i ea p circūtractōem ⁊ ꝯpssione lacertoꝝ eiū
vētris ordinatoꝝ ad coadiuuādā ēt taliuꝫ su
pfluitatum expulsionē. Et ꝯtinuat vnicuiq;
laterū ei⁹ neruus q̄ntitatē hīs ⁊ vene q̄ete ⁊
pulsatiles ⁊ multiplicati sūt i ea vt sentiatur
cui initiāt ⁊ ad q̄ extēdit. ¶ Ex qb⁹ manifeste
colligit qꝫ sic egritudines ei⁹ possibiles spāa-
liter euēire atq; curabiles ꝓprie ⁊ ex cōtrarie
⁊ ꝓpe sūt gn̄is malitie ꝯplexionis simplicis
⁊ ꝯ mixte plurimū ⁊ pure ⁊ cū materia plꝫ
pp illd̄ q̄ de hūore aduēit eis cū superfluitate
aquosa ⁊ gn̄is male ꝯpositionis vt oppilla-
tio i eoꝝ viis ⁊ poris ac replo i ꝯcauitatib⁹
eoꝝdē ex sāguie hūore ⁊ lapide. Et gn̄is so
lōis ꝯtinui vt sūt vlcera ⁊ corrosiōis eoꝝum
sia ⁊ abscisio vēarū ⁊ apertō earū. Et gn̄is

appositemat ex qb⁹ debilitāt accidit vesi
ca ⁊ renes i eoꝝ opēe ꝓdicta cōe ⁊ cū mitigā
cāt debilitat epar dolēt pueniat res ad ꝯp
pisim si nō astr resistat dolēt q; ⁊ alie sinthe
mata patiūt. Et significatio supra talis sit
ꝓprie ⁊ possime ex ꝓpo dolē ⁊ accutē ꝯ
poe membroꝝ vicioꝝ ꝯpatiētiū eis sicuti
ate vt ē dorsū ⁊ alia vitalia mēbra sicuti
ate vt ē epar stomach⁹ cor cerebrū ⁊ reliquum
corp⁹. Unde abobali mēbrū ꝯpatit aliquo
bro qꝫ tertio mēbro associat sicut contigit asso
ciatur reni ppea qꝫ vtriq; associat quoꝝ
⁊ exeūtib⁹ cū vrina q̄ si sana fuit ⁊ apparuit
ñ sic les⁹ sitq; cū aliis ꝯtentis ī naturam sa
tatis epar indicat ⁊ egritudinē renū. Sico
loc in lubis existat vt apostēit ⁊ patiētiū
sanā puta grossā ⁊ residēte multā egritu-
tudines resoluūtur qb⁹ plurimaꝫ passiones
vrine associat. Et fꝫ hec hic sūnt sed qꝫ
particule scd̄is prie q̄ de medicis egri-
tudinū istrumētoꝝ vrie capla ꝯtin. rr.
Et qꝫ renes ⁊ vesica i eis egritudīb⁹ ī ea
eadē talib⁹ ꝯueniūt plurimū q̄ad ꝯditū in
tu vt ex ꝓdictis apparet plurimū ⁊ in cura ꝯ
ueniēt ⁊ medicis qb⁹ hꝫ cōplexionib⁹ inest
in virtutē posi elementarē ⁊ spēalē ꝓp
sonū oriamīn natura ꝓ tāto de cura egritu
dinum plurimarū ipsoꝝ sit loq̄ndū et hac
tatis cū dei noīe ī vocādē q̄ sit benedictus.

¶ Capitulū pͥmū de medicīs malecōplexio
nis renum ⁊ vesice.

¶ C. scd̄m de oppillatione renum ⁊ vesice
ex lapide ⁊ medicinis eius.

¶ C. tertiū de oppillatōne renū ⁊ vesice
sanguine vel alio humore ⁊ medis eiusdem.

¶ C. q̄rtū d̄ dislocatōe renū ⁊ vesice ⁊ medis.

¶ C. quintū de solōe cōtinui renibus ⁊ ve
nis eoꝝ ⁊ eoꝝ vlcerib⁹ ⁊ scabie ac reliquorum
membrorum vrine ⁊ medis eoꝝ.

¶ C. sextū d̄ appostēanb⁹ ⁊ vesice ⁊ medis.

¶ C. septimū de dolore renū ⁊ vesice pue
niēte ex eo ⁊ medis eoꝝ.

¶ C. octauum de dēbilitate renū ⁊ vesice ⁊ ti
sic ꝯ nocumētoꝝ ꝯtigētium ī acte venēē.

¶ C. nonum de diminutione seu paucitate
vrine ablatione ⁊ ꝓuatōne ipsi⁹.

¶ C. decimū de diabete.

¶ C. xi. de fetore vrine.

¶ C. xij. d̄ dissuria ⁊ īuolūtario exitu di
stillatione vrine.

¶ C. xiij. d̄ strangurria ⁊ difficultate vrie.

¶ C. xiiij. de ardore vrine.

¶ C. xv. de multitudine ⁊ mictu in lecto.

¶ Capitulum de medicinis male complexionis renum ⁊ vesice.

Mala complexio renum ⁊ vesice species eius cause signa ⁊ cura ex hijs que dicta sunt in epate sunt manifesta ⁊ infra capitulo de debilitate dicemus. Oppilatio in renibus ⁊ vesica ⁊ alijs instrumentis urine plurimum est coartatoria propter illud quod descendit ad ea de superfluitatibus cum urina: ⁊ si ex humore est implente ⁊ oppillante aut erit ex multitudine sanguinis ⁊ signa eius sunt sanguinea urina cum dolore gravatiuo in eis ⁊ dorso. Unde abohali ait etiam cum in egritudinibus acutis sanguineis urina sicut sanguis ipse emittitur aprione vene non existente in renibus ⁊ significat repletionem superfluam in venis quam contrahit ⁊ ostendit in renibus esse dolor gravatiuus prius predictarum adiuncta illis ⁊ significat etiam tactus caliditatem inveniens supra renes ⁊ dorsum ⁊ sit quandoque: ⁊ regimine vite ⁊ alie consimiles circumstantie fuerint in eo cum iuvamento a frigidis ⁊ quandoque erit ex congelato sanguine in vesica de qua infra in solutione dicetur. Aut erit ex alijs humoribus grossis ⁊ viscosis. Et signa eius sunt urina cum ypostasi grossa ⁊ conglobata ⁊ cum apullis super natantibus ut ypo. dixit in affo. cum maiori gravedine seu doloris gravatiui renum additione non solum propter id quod oppilat sed etiam propter id quod ex oppilatione retinetur: ⁊ aggregatur. Et est in ea retentio urine quandoque ut infra dicetur ⁊ tactus inveniens frigiditatem supra renes ⁊ regimine precedens multiplicationem talium humorum ⁊ alie consimiles circumstantie cum iuvamento ex calidis. ¶ Et quandoque est cum ventositate grossa coartata in eis generata ex predictis humoribus calefactis vel cibis. Et signa eius sunt signa predicta cum extensione percepta seu tensione propter cum movetur ⁊ inclinatur Et quandoque est ex humoribus mediocriter alteratis putrefactis grossa ⁊ viscosa coartata in eorum concavitate ⁊ potius quam natura expellit per venam a dorsi maiorem a superioribus membris ad inferiora urine sicut. G. ⁊ Albohali dixit. Et signa sunt precessio apostematis dubellati in superioribus membris vel ulcera ⁊ precipue in epate ⁊ spiritualibus membris ⁊ urina saniosa ⁊ ardor. Et signum eius est dolor cum est super inferiorum membrorum eo quod spiritualis ad ea bono modo transire non valet cum quibusdam predictorum signorum s. dolore gravativo: ⁊ sensu caliditatis supra renes aut erit ex lapide de quo statim dicetur. ¶ Cura eius quando est ex sanguine est evacuatio cum flobotomia ex basilica usque ad lipothomiam deinde si expedit cum flobotomia safene vel apertione venarum emoroidalium ⁊ cum regule ex æquatio vel infrigidatio ex diureticis frigidis Et cura eius quando est ex humoribus grosso ⁊ viscoso est cura oppilationis epatis ex humoribus grossis talibus Et est in summa tres res. Prima est regis subtiliatio. Secunda est ad equatio materie. Tertia est evacuatio ipsius. Prima res nota est. Secunda est. Tertia ex premissis ibidem completur in quantum cum solventibus cum derivatione ut sunt vomitus clisteria ⁊ farmaca ventris solutia ex quibus proprium ⁊ simplex agaricum ⁊ galbanum semen urtice yris asarum serapinum cum ydromelle ⁊ utrumque ellobori. Et compositum est yera ozam ne sit solutio laboriosa ne humores effundantur ad renes quandoque cum solventibus ab derivatione ut cum diureticis calidis ex quibus propria sunt spica folium cassia: lignea fu. sicca aqua cicerum nigrorum: ⁊ capilli veneris meu: ⁊ vinum in quo infunditur spica sol unum. n. urinam in humoribus grossis ⁊ alia que provocant cum virtute ⁊ exhibunt superfluitates grossas quas infra dicetur in cura oppilationis eorum ex lapide ⁊ difficultate urine nisi reumaticus fuerit quia tamen diuretica fortia non conveniunt nisi prius purgato corpore materia cessaverit fluere: unctionibus ex oleis resolutiis ⁊ cerotis ⁊ emplastris ⁊ balneis resolventibus naturalibus vel artificialibus ordinatis. Et si quidem sit cum ventositate cura est instrationis stomaci epatis ⁊ splenis superius dicta. Si vero eorum oppillatio sit ex sanie eius cura est duplex regimen Primum est regimen apostematis dubellati ⁊ apertionis seu ulcerum superiorum membrorum secundum est saniei mundificatio ut non noceat primum horum est superius secundum etiam ubi de cura apostematum dictum fuit

¶ Capitulum secundum de oppillatione renum ⁊ vesice ex lapide ⁊ medicinis eius.

Lapis in quibusque partibus corporis secundum. G. generari potest. In pulmonem. s. ⁊ intestinis de quibus supra dictum est ⁊ illud est rarus in renibus ⁊ vesica de quibus nunc dicendum est ⁊ est plurimum ⁊ etiam iunctuaris de quo dicetur infra ⁊ est mediocriter se habens Et ubicunque generatur communem in genere habet causam. Et horum de quibus est sermo in causis conveniunt sed in eius quanto differunt. Conveniunt itaque in causa s. materiali ⁊ efficiente. Materialis quidem est plurimum humor grossus ⁊ viscosus in corpore generatus translatus ad illas partes renum ⁊ vesice ibique retentus ⁊ quandoque apostematis. Hic autem humor plurimum est flecmaticus cum sit proprie condensabilis non sic sanguis licet quandoque ad illas perveniant quia nec grossus est nec viscosus secundum consistentiam partium ⁊ cum pervenerit ad illa contrahit in malam qualitatem ventosum quodammodo ut ypo. dixit non potest ibi contineri sed expellitur

a natura. Nec mĩa qꝫ ꝓpter siccitatem el⁹
ptes nõ adherẽt vt ꝯdensēt : sed incinerāt
potius. Nec cōtra q̃ñ non grossa viscosa. Et
cā generationis talis huoꝛis fūct : est debilitas
digestionis aut ex parte virtutis caloꝛis in
nati qꝫ debilis vt contingit in senioribus.
¶ Aut ex pte cibi qꝫ grossi ⁊ viscosi de genere
panis ⁊ paste azime ⁊ carniũ grossarũ vt a-
nimalium magni corpoꝛis vt bouũ bubala-
rũ ceruoꝛ ⁊ porcoꝝ ⁊ siluestriũ ⁊ antiquo
rũ ⁊ nimis iuuenũ salsarũ ⁊ auium paludẽ
strium ⁊ pisciũ magnoꝝ ⁊ la cinetum : ⁊ lacti
cinoꝛum ⁊ leguminũ ⁊ aliorum similiũ. Aut
pot⁹ aque turbide ⁊ ꝓpie lacunalis ⁊ stagni
⁊ vini grossi ⁊ turbidi. Aut ex pte mali regi-
minis i aliqs attēdēdis ꝯditionib⁹ circa di-
gestionis pfectionem vt i pueris ⁊ gulosis a-
dolescētibus sꝫ q̃d⁹ supra dictũ ē in capitulo
debilitatis digeſtōis. Cā vero trãslationis ē vir
tus expulsiua supioꝝ mẽbroꝝ fortis epatis
s. ⁊ venarũ ꝓpter cũ amplitudine viaꝝ ipsa
rũ ⁊ debilitas renũ. Cā vero retentionis illi⁹
i ipis ē debilitas virtutis expulsiue ipsoꝛ :
in ipsis natr̃ l' ex egritudie cu strictura viaꝝ
expulsionis ⁊ grossicie huoꝛis ⁊ cocauitat'
apertudine in colligēdo ⁊ retinēdo q̃diu cō-
desēt q̃re extra corp⁹ expellere illũ huoꝛeꝫ
nõ valꝫ sed tardatur ipe lõgo ⁊ euacuat' qꝺ
subtile ē ⁊ clarũ cũ vrina paulatim ⁊ grossuꝫ
⁊ terrestre remãet in eis ⁊ ꝯdēpsatur. Isaac.
n. dixit p canalem strictum non trãsit liquoꝛ
grossus. S. n. vir⁹ fortis existeret ⁊ via apta
totũ huoꝛ' paulatī sicut aggregat' cum sul
grossi tie expelleret cũ vrina grossa vnctuo-
sa ⁊ turbida quare generatio lapidis nõ seq̃
ret' sicut i pl'ibus talē vrinā mīgētibus se-
pe vidim⁹. Cā vero efficiēs lapidis ē calitas
ab equalitate egressa illoꝛũ mẽbroꝛũ agens
i talē huoꝛē retētum ibi ⁊ ꝯdēpsās ipm q̃nq̃
in pilos rubeos lõgitudīs vnius palmi vl'
brachij sm ypo. ⁊ G. q̃nq̃ in lapidē q̃dmo
dũ est videre : i balneis termaꝝ ⁊ vasis i qui
bus aqua calefieri ꝯsueuit i q̃b⁹ grossũ aque
i lapidē durissimum pp agētē caloꝛem dep-
satur. Aduēit āt illis mẽbris talis calitas aut
a cā intrīsica aut extrīsica ⁊ intrinsica aut ꝓ
pria aut ex vicinitate ꝓpa aut natr̃ aut acci
detalis ex humoꝛe colico ad illa trãslato a su
perioꝛib⁹ membris epate. s. cisti ⁊ venis apo
stemate l' nõ apostemate. Ex vicinitate ⁊ ꝓ-
pe ad epar supcalefactũ. Et extrīsica pte :
⁊ p accõs calefaciēte psē quidē vt cibis ⁊ po
tibus calis forti motu pedirãdo vl' equitãdo

l' aere calo : balneis calis ⁊ forti strictura la
boꝝ ⁊ aliqs. Per accñs vt ex frigore aeris
l' balnei ꝯstrīgēte poros ⁊ i flāmare calidi-
tē ipsoꝝ nec ē frigiditas p se cā el⁹ cũ ...
giditas ꝯgelās in corpoꝛe stāte vita nõ po...
sit eē. Et si i gnõe stans vixit sit i extra ...
cendũ qꝫ ē minoꝛ ea q̃ ꝯdēpsāt illa lapidē ...
tũ dicit' ꝯgelās respectu calē aliaꝝ spēꝝ ...
¶ Nec āt cāe lꝫ cões sint eis abo⁹ n lap...
de tñ vesice sūt foꝛtioꝛes pp l'sus ...
Est. n. mẽbrũ iferi⁹ positũ ad qꝺ huoꝛ q...
ē mã lapidis puenit trãscolat' ⁊ ...
p vreidũ trãseũdo strictura quare ...
ꝯdēpsari vt grossus ꝗ pueniat pot' ...
cũ sua viscositate ⁊ grossitie ꝓpa. ...
mẽbꝝ neruosũ pauci sāguīs ⁊ frigi q̃si ...
sius calitas nõ ē potēs ꝯdēpsare ...
sāguineis : ⁊ natr̃ calidis. Adhuc locũ ...
tentionis in vesica ē āplior ⁊ eis ꝯpuls...
aptioꝛ ꝓpter largitatē colli ei⁹ ⁊ ...
⁊ l' mittendi⁹ maxie quare lapidis ...
ē difficilioꝛ ⁊ ꝓind' minoꝛ ei ... ꝓp
foꝛtitudinē cāꝝ maioꝛ erit ⁊ ad curandū ...
bellioꝛ ⁊ sꝫ ypo. in affo. periculosioꝛ. ¶ Cā...
tio quoqꝫ ipsoꝝ ꝯuenietia ...
ꝓdictoꝝ cāꝝ diuersā aptitudīē h' ...
diuersis vt ypo. dixit in affo. ...
natur' diuersis corpoꝝ ⁊ mẽbroꝝ ...
ribit ⁊ habitudinē ē. Nā i pma ...
tēditur vsq; ad dentiũ plātationem ...
lapidũ apta cum hões sbiles nõ ...
heant nec grossis vtāt' ... calorē ...
nõ strictura viaꝝ ⁊ si heant ꝓpe ...
tñ pp huiditatem cōplexionis ...
sioni q̃re nõ reset' vt i lapidē ...
etate āt q̃ ē dentiũ plātatia ...
ãnos complectos ⁊ et vsq; ad ...
choatur pubertas : qꝫ ...
liter gñatio taliũ lapidũ i epta ...
mālis hões cum in eis adhuc ...
sūt grossi ⁊ viscosi ꝓpter debilitatē digesti...
nis ꝯ heant illā fcare. Accidit ...
om heant pp ipsoꝝ gulositatē ⁊ malū ...
minis i aliqs obseruātijs digestionis ...
ꝯplicat' huoꝛes adsunq̃ cā mea ...
loꝛ tā fact⁹ potēs ñ obuiusos ...
dicta etate fit etiā vitiũ ꝯuenientia ...
bus durioꝛ facta nõ sic fuerit ...
in ea ipsius lapidis generatio apta ...
sica tamen secundum ypo. quantum ...
do superioꝛum expellit ad illam ...
git ipsa : et retinet : et non expellit ꝓpter
frigiditatē. Omne. n. mẽbrũ sm ꝯplexionē ...

actões ẽfectas hꝫ ex necessitate dixit. G.
In pubertate aut adolescentia: ⁊ iuuentu-
te nec hic nec ibi generatio lapidis apta est
ꝓpter defectũ materie q: humores habent
subtiles nec sũt gulosi vt priores ⁊ eligere I
cipiunt dietã bonã quare humores tales non
generãtur nec trãferũt ad īferiora ibiq; reti
nent sed ꝓpter virtut potentiã ⁊ viarũ lar
gitatem expelluntur extra lꝫ cã efficiens sit
in eis intenta. In senectute vero licet sit
materia vt humores ꝓpter digestionis debili
tatem multiplicati in eis ⁊ viarum strictura
ꝓpter siccitatẽ coarcatẽ ⁊ I vltima ꝓpẽe:
q: nõ deficit in ea cã efficiẽs que ẽ in genera
tione potissima lapidis generatio: ⁊ nõ exi-
stat in vesica. f. sed I renibus tñ ꝓpter eorũ
caliditatẽ. Et in mulierib⁹ nõ in vesica qa
ibi deficit calor nõ sic aut I renib⁹ deficit quo
q: viarum strictura q: vias hñt amplas: qa
collum vesice in eis ampliũ ẽ ⁊ curtũ non sic
aut in renib⁹: vt ypo. in principio libri d aere
⁊ aqua locutus materia quoq; ad renes per
uenit plus nõ trãscolata sicut ad vesicã de
scendit. Cum naturis quoq; diuersis vniuſ
cuiusq; gnatõe diuersa ⁊ I hitudinib⁹ quoꝫ
In huida. n. natura ⁊ hñadine pigui fit gña
tio ipsius I renib⁹ pemptorie: ⁊ in sicca in vesi
ca ꝓpter cãm predictã lꝫ aut hic diuersitaſ
puenit: recte aptitudinis ad cãs eius ↄgre
gandas I nõ Innalr complexione etate se
xu hitudine ⁊ dispositione mẽbrorũ acciden
ter tñ põt vtrobiq; lapis in omni etate com
plexione ⁊ sexu ⁊ hitudine generari. Cũ
q: antiquaſ gñatio lapidis vt eius cãe ꝓdu-
cent ⁊ hitudinem nõ ꝓhibet: nec sanatur lꝫ
remediũ hñt quoq; modo: ⁊ ꝓpẽe in seniori
bus. Unde ypo. I affo. Nefretici ⁊ circa ve
sicam dolores laboriose sanãt in senib⁹: nec
post. l. annos vt. iiij. epidimiarum dixit. ſꝫ cõ-
tinuãt: ⁊ transit ad heredes. Et cũ non est
hñata sed disposita ⁊ noua scḋm augmen
tum ⁊ diminutõem eiꝰ fit seruãs qñq; plo-
dos mensis. viij⁹ vl pluriũ. Signa oppil
latõis renũ ⁊ vesice ex lapidibus: ⁊ aliorum
mẽbroꝝ vrinaliũ distinguẽtia ipsamad hũo-
rosa sũt signa lapidis q̃ I hũorosa nota sũt.
Et signoꝝ lapidũ q̃dam sũt cõia q̃dã ꝓpria
Cõia q̃dã ex vrina sumũt dolore ⁊ exeunti
b⁹ cũ vrĩa. Et sũt nã cũ videbis vrinã quã
ↄsueuit mĩgere patiẽs turbidã ⁊ grossã ⁊ cla
rificari ⁊ attenuari tũc extimabis lapidis:
gñationẽ ⁊ cũ addit dolor: vt q: sẽtiat pati-
ens dolorẽ I partib⁹ vrĩe mẽbrorũ tũc certusi

cata erit extimatio tua: q: materia iã aggre
gata ẽ in membris illis ad lapidis generatõ
nem deinde si videas aliud arene residẽs etiaſ
sociari tũc tua extimatio erit completa ⁊ ma
xie si materiã videas residere. Nondũ aũt q:
lapis si mediocris sit retinet vrinam totalit:
q: põt subintrare meatum vrine ⁊ occupaſ.
Magnus aũt sub intrare nõ valet ⁊ si op-
ponat se orificio meatus de facili remouet:
paruus vero si subintrat non occupat totũ
vt possit totaliter retinere ⁊ cũ tãges illas: ⁊
inuenies molles lapis ẽ I fieri si vero duraſ
lapis iam factus ẽ. Propria vero ex qua
litate nature doloris ⁊ ex. uentium cum ipsa
sumuntur hoc modo. Nam in lapide renuꝫ
vrĩa ẽ cũ rubedie dolor ẽ I lũbis ⁊ sed adeo
q: fit qñq; sitis colico ⁊ incedit tẽpore imma-
nitõis sũpto cibo remittit ⁊ ẽ cũ quietis do
lor ẽ ibi fixus ⁊ cũ mutãt ad vesicã I spolan-
tur ⁊ minuit ⁊ in plus augetur: ⁊ ꝓpẽ apud
repletõm intestinorũ ꝓpẽ coartatõem potest
viandũ ⁊ cũ puenit vsq; ad Iguina ⁊ emũto
ria tũc iã puẽit ad meatũ vesice: ⁊ cũ sedaſ
dolor eius tũc iã puenit ad vesicã vt superi⁹
dictũ ẽ ⁊ arenosa residẽtia sũt rubea cũ con
suetudie ꝑcreatõis ei⁹. In lapide vero vesi
ce vrina ẽ alba: ⁊ arenosa similr alba vl cinitia
Unñ ypo. Quib⁹ in vrĩa arenosa ⁊ alba sedia
subsidet hĩs vesica lithiasi3 hꝫ dolor quoq; ac
cidit in pectie ⁊ pitone cõ ⁊ minor: ⁊ qñq; la-
pis vesice tenet I loco ãplo ⁊ spacioso: lꝫ I r
nib⁹ ẽ coartat⁹ in strictior ⁊ plurimũ retinet
vrinã. Et ẽ maior q̃ lapis renũ pp maio-
rẽ extẽsionẽ quã recipe põt I vesica ⁊ durior
pp lõgiorẽ morã quã trahit I ea q̃ I reib⁹ fa
ciat cum ergo cadat sui grauiditate in col-
lũ vesice qḋ inferius tẽdit sua magnitudine
Itegro oppillabit ⁊ retinet vrina: ⁊ ẽ signifi-
cado sorẽ sup lapidẽ ↄfirmatũ: ⁊ tũc cũ hoc
ẽ pruritus ↄtinuus in pectine ⁊ I canali vir-
ge quare confricat eã continue ⁊ ꝓpẽ si ẽ
puer ⁊ accidit erectõ assidua ⁊ qñq; mol
lificatio vltra modum ⁊ perducit ad exitum
ani. Et causa in pruritu est exasperatõ ve-
sice ex lapide duro ⁊ commoto in spatio ve
sice ⁊ maxime cum sunt plures siue sint I ca
generati siue a renibus descenderint ad ip-
sam quare exasperant et inducunt pruritũ
et cum vrina tunc emittuntur furfures ⁊ qñ
q: sanguinis propter abrasionem. Et oc-
cidit lapis vesice I regionib⁹ septẽtrionalib⁹
magis ↄsuetis ⁊ I infãtib⁹ ⁊ corpora illoꝝ pñs
sunt extenuata qḋ ẽ ecõtra I lapide renum.

Cura lapis est quatuor res. Prima est abscis
sio cause. Secunda est ipsius eductio. Ter
tia est regimen. Quarta est correctio accidentiu
ex quibus dolor vrine strictio et vlcerum im
pressio que quandoque est peior per magnitu
dine enim accedentium interdum oportet p
uertere ordinem cure. Prima est cae ab
scisio. In abscisione namque eius consistit p
missio qua lapis generatio prohibetur et qui
est fieri impeditur et qui factus est non auge
tur sed educitur et proprie si sit paruus. Et
completur tribus modis. primo cum prohi
bitione me generationis. s. humoris grossi et vis
cosi et illud cum ordinatione regiminis in ci
bis et potibus subtilibus et euchimis et in a
lijs debita digestionem complende. Secun
do cum euacuatione ipsius humoris iam ge
nerati ex epate et venis si adsit et etiam cum
deriuatione a partibus illis puta cum vomi
tu clisteribus et alijs solutiuis farmacijs sup
tis et in euacuatione eius de partibus renu
et vesice si sit ibi detentus et coartatus: vt in
lapidem condempsetur: et hoc cum diureti
cis temperate caliditatem que causam effi
cientem. s. ipsorum caliditatis non augeant
et intendant qualia sunt ex cibis. Vt sunt car
nes auium montanarum paruarum pauce
pinguedinis et caliditatis et herbe diuretice
ce vt bucce recentes et apium petrosilinu
feniculus endiuia et speragus. Ex legumi
nibus: vt sunt ordei et aqua cicerum nigrorum
et ex fructibus vt ficus humide et sicce et ami
gdale et vua alba. Et ex potibus vt est vinum
subtile clarum album cum aqua dulci et cla
ra limpha mixtum parum. Et ex medicinis vt est
decoctio poly quinque radicum communium ca
pillis ve. et radicis altee squinanti et scolo
pendrie et similium omnia enim hec prohibent
generationem lapidis: et paruum frangunt
educunt et secaniabin cum aceto squillic. Et
in vnctio illarum partium cum oleis mun
dificantibus et abstergentibus illas partes
vt est oleum de amigdalis amaris de lilio: et
de apio. Et cum ceronis vel emplastris ex
abrotano fece combusta et nitro. Tertio cum
alterantibus ipsorum qualitatem membro
rum que est causa efficiens et illud cum diu
reticis frigidis qualia sunt barbe hirci et semen
eius et semen citroli cucurbitis et cucumerum
et aqua lactis aqua melonis indi et vnctiones
ex succis et oleis ipsorum: et cum alienatione
omnis calidi inflamantis interius et exteri
ministrandi. Et si sit cum effusione humoris

colerici purgetur cum propriis et [illegible]
est aqua lactis seminum [illegible]
lis cassiefistule et solatrum [illegible]
primum omni cause et sirupus de [illegible]
similia et si fuerit cum inflamatione [illegible]
pila seu apostemate duro. Eductio [illegible]
tripliciter fieri habet. Vno modo [illegible]
tantibus membra et ductus [illegible]
tibus ducentium superficiem [illegible]
prie cum est paruus et completur cum [illegible]
nistratione balnei et fomenti ex aqua [illegible]
coctionis mellilloti [illegible]
rum camomille yreos radicum [illegible]
minis lini [illegible] et similium. Et cum [illegible]
nibus illarum partium. s. [illegible]
inguinum pectinis et peritoneos [illegible]
de altea de fenugreco de [illegible]
de lilio amigdalarum [illegible]
et de lino. Et cum [illegible]
in fectio in lapide vesice [illegible]
vnctuosis: et mucilaginis [illegible]
ti psilij et olei amigdalarum et [illegible]
tur agarus et decoctio [illegible]
butiro et melle de qua [illegible]
et grana pini et similium. Secundo [illegible]
minuentibus lapidem et [illegible]
prie cum est magnus et durus [illegible]
humidis non dissoluitur [illegible]
plicia sunt quedam composita [illegible]
quedam comminuentia a [illegible]
dam a proprietate et quedam [illegible]
a complexione comminuentium [illegible]
debilia tantum in renum lapide [illegible]
nia qualia sunt amara abstersiua [illegible]
uis incisionis et temperate caliditatis [illegible]
radix spine que grece nominatur [illegible]
et radices fenice herba castrace [illegible]
lapides nominari grece [illegible]
le et relique medicine similes [illegible]
ca pentafilon: et capillus veneris [illegible]
saxifragia et folia saxifragie [illegible]
pidem interpetrauit et radix [illegible]
aqua facie harum autem [illegible]
si in lapide renum et permanserit [illegible]
lapidem vesice qualia sunt [illegible]
eius radix costi bdelium et similia. [illegible]
dam fortiora impositionem [illegible]
dem vesice tanquam in [illegible]
vesice difficilior est ad comminuendum [illegible]
ter eius magnitudinem propter [illegible]
iorem ac longinquitatem et propterea [illegible]
nuentia oportet esse fortia et non [illegible]
plicia vino composita: et propterea [illegible]

lapidē vesice ɔminuunt lapidem renū saltē
cum ad illū perueniant ꝑius ⁊ non ecōuerso
vt dixit aboali. Cōposita vero infra dicētur
Sed talia simplicia sūt radix squille alea et
tribuli ⁊ grani nucū apium mōtanū calamē-
tum pullegiū yrci vel cerui radix citroli leōā
pestris ⁊ ē cucumer asininum radix balsami
⁊ ptes eius semen rafani ⁊ aqua radicum e
ius semē ciperi egiptiaci scordeon radix lau
rix ꝑpucia vitis alie ruta agrestis baurach
atramentū pip puluerizatū ex quo fact⁹ sit
trocisc⁹ ⁊ dauc⁹ cū aqua fistici facit descēdēre
lapidem ⁊ oleū eius fex adbusta ⁊ nitruꝫ ad
bustū. Et sanguis yrci sim artē collectus ⁊ s
seruatus in trocisci de qb⁹ ī hora doloris ð
tur vnus cū vino accepi aut aqua apij mōta
ni ⁊ ē mirabile. A ppꝛopꝛietate vero cōminu
entia sūt vt puluis scorpionū ⁊ oleū eius so
larū ortulanū ⁊ lapis q̄ inuenitur in spōgia:
maria ⁊ iudaicus ⁊ cinis leporis decolati et
lōbrici terestres exiccati cinis epatis asini l
lapide renum ⁊ grañ virūq; Quedā cōmi-
nuunt viroq; mō vt ē nitrū albū ⁊ clarū ad-
bustum ⁊ puluerizatū ⁊ fex adbusta: ⁊ cinis
corticū ouorū ⁊ scarabei ⁊ semē genestre qð
frāgit ⁊ educit ⁊ ꝓhibet generari ⁊ auis par
ua q̄ nomīatur grece yeragolidimcos ⁊ super
alas ei⁹ sūt pēne auree ⁊ sup cauda eius sūt
pūcta alba ⁊ francigene nōiant eam safuri
engi adbusta ⁊ cinis eius cū aqua mellis ex
trahit ꝑeteris lapidē magis ⁊ fimus colū-
binus ⁊ fimus galli. ¶ Et modus vtendi ta
libus ē: vt medicīe q̄dā ꝑmisceantur istis: me
dicinis ɔminuētibus lapidē quarū alie sunt
iuuantes ad penetrationem velocem: vt pi
per callamentum ⁊ cinamomū ⁊ cū hoc ope
rantur ad cōminuendum lapidē. Et alie sūt
q̄ ꝓuocāt cū virtute ⁊ extrahere habēt su-
perfluitates grossas vt semina nota ⁊ ꝓpue
fenugrecum rubee radix daucus men:fu.a-
sarum accorus ⁊ ameos keisim siseleos se-
men agni casti squināntū ⁊ cordameni ⁊ can
tarides sūt in hoc potentissime cū impssione
in lapidē. Sed oꝫ ministrare cū cautela ne
vlcerent vesicam vt. G. dixit nisi cum rectifi
cantibus in quātitate tēperata sumantur si
cut stafisagria. Alie vero sunt alteratiue di-
gestionem facientes eius qð alie mouent: et
facientes morari donec ille operationem su
am pficiāt cum pinguedine ⁊ viscositate sua
vt humei feni ⁊ alie sunt cum aromaticita-
te confortantes membrum apud diuersitatē
ipressionis ⁊ modū sup ipm ⁊ sunt medicie

aromatice vt spica cassia ⁊ similia ⁊ alie sunt
cōfortantes in q̄bus ē subtilitas cum stipci
tate vt ē radix rubi ⁊ rob fructuum vt ɔser-
uant membrū anocumēto illoꝝ ⁊ est virga.
pastoris. Et ex illis est bern aristoli lāii suc-
cum ⁊ semen agni casti ⁊ rose balaust arū sq̄
nantum ⁊ sandali ⁊ medicie sedātes doloreꝫ
cum ꝓpꝛietate vt sunt anodine nuces ⁊ aue
lane ⁊ q̄ sedādo dolorē retardant cū ꝑmiscē
tur iste medicine ex eis vna cōposita fiat na-
tura sapientissima inter eas discernit ⁊ vtit
eis ꝑut oꝫ ordinate: ⁊ hij duo pꝛedicti modi
sunt cōes ambobus lapidibus. ¶ Tertius
modus ē cū incisione ⁊ abstractione si pꝛimo
non sufficiant qui in lapide renū ē in conue
niens ⁊ moꝛtalis ꝓpter ꝓfunditatē lacerto
rum ⁊ ossium magna. venaruꝫ: ⁊ arteriarum.
Sed in lapide vesice possibilis ⁊ timorosus
pp circūiacentiam lacertoꝝ venarū ⁊ arte
riarum ⁊ neruoꝝ quoꝝ incisione dolor fort
sequitur ⁊ spasmus ⁊ sincopis ⁊ apostema: et
mors p̱ urimū ⁊ quādoq; foramē ɔuertit in-
fistulā ⁊ currit inde ɔtinue vrinam. Sunt ta
men aliq̄ q̄ presumūt sup illā. Caueant tm̄
vt non nisi magna necessitate cogēte ex do-
lore ⁊ retentione vrine ifestātibus valde in-
firmum nec ī quolibet corpore illā agant nisi
in forti ⁊ constanti ⁊ pꝛeeuacuato: ⁊ cū caute
la ab errore q̄ si tales non sint diminuant illā
⁊ ad remedium currāt vt docet. G. s. trāspo-
sitionem lapidis vel sāguinis congelati ex la
pide pūgente fluenē ab orificio ⁊ collo vesi-
ce vt vrina libere effundaẜ eius enim retētō
ē periculosa ⁊ moꝛtalis sicaūt tribus modis
vt infra dicetur ⁊ in lapide renum quoq; si-
militer puta vomitu violēto ⁊ forti quo lapis
superius trahitur atq; ventosa super lūbos
posita sicut econuerso trahitur inferius fer-
ti motu agitatio et saltu ⁊ bane lītus retētio
ne ac compssione ⁊ fricatione renum ⁊ ylio
rum trahentium ad inferioꝛa ⁊ ventosa pau
latim mutata a renibus ad inferioꝛa ⁊ ex illis
sunt clamores ⁊ clisteria conuenientia ⁊ infe-
rioꝛum calefactio cum fomentis ⁊ alijs cale
factoꝛis hec enim trahunt lapidem renum:
vsq; ad vesicam paulatim ⁊ quandoq; extra
de vesice collo per virgam expellunt ſ m̄ sie
rum naturam. ¶ Incisionis aūt modus et
regimen talis ē vt non fiant nisi in infantib⁹
pp facilitatem consolidationis ⁊ ipamētum
cōpiose ⁊ humoꝛum q̄ non ē in iuuenibus ⁊
senibus ⁊ in constantibus in tollerādo dolo
rem lapidis ⁊ sint pꝛeeuacuati ne humores

currant ad locum ⁊ apostemēt ⁊ a fecibus
intestinorum qui dolorem minuit ⁊ sint cōtē
ti subtili dieta ⁊ sit dies clara ⁊ tempus tem
peratū ⁊ quietū ⁊ locus ⁊ sint ꝑpata instrumē
ta instite ⁊ fassie ⁊ medicīe appropriate ⁊ re-
tentione sanguinis emanātis ⁊ sedatōe do-
loris q̄ sint ex pluribus dicē in cura emoroy
darum ex retētione sanguinis ⁊ ex sedātib⁹
dolorem que infra dicēt ligaturis qb⁹ ꝑmis-
sis taceat eger supinus retractis cruribus
⁊ detentus sit acircumstātib⁹ firmiter. Et
cirugicus digitum suū indicē in anū infant
ꝉ mulieris virginis: vel in vuluā de virgina-
te intrat donec perueniat ad lapidē: ⁊ cum
puenerit ipsū in collo vesice teneat firmum
⁊ impellendo sempꝫ a vesica versus collū ei⁹
tūc qꝫ signet atramento vbi incisionem faci-
at sitqꝫ inter virgam seu bursam: ⁊ anum: et
iuxta cōmissurā seu filum non in ea sed inter
eam: ⁊ cruris plicaturam ita qꝫ scissio cadat ī
collo vesice non ī eius cōcauo tūcqꝫ incidat
subtō istrumēto bene accuto ⁊ tamē quātū
conueniat magnitudini lapidis deīde extra
hat illum faciliori modo quo pōt. ¶ Quod
magnitudo eius impediat exitum tenaculis
cōfrā ‹…›at deinde vitellū cū albumine ouorū
⁊ puluere ex restringētib⁹ sāguinem cū plu-
matis vlceri applicet deinde cura vlcerꝫ re-
gatur ⁊ superuenientib⁹ deinde accidētibus:
ex dolore apostemate sāguīs ꝯgelatione in
vesica quē resoluit iichnē cū idromelle sum
ptum collo ei⁹ ⁊ virge ⁊ aliis subueniat ꝑut
oꝫ cū his q̄ ex dictis ⁊ dicendis sūt nota. Si-
militer ⁊ si puenit lapis vsqꝫ ad collum vir-
ge nec possit exire quoquō incidas sub ea si
expressione educi non poterit nec retro pel-
li cum immissione siringe vt vrina egrediatur
deinde cura vlceris ē regēdum. Et sunt qui
īgeniātur ⁊ ponūt camilla in angulo incisiōis
vt vrīa ꝑ ide trāsiens egrediat extra ⁊ vlcus
non tāgat ne mordeat ⁊ consolidationē ꝓhi
beat. Alius modus ē qui cirugicis dimittat
expertis. ¶ At modo sequit qrta res que ē
correctio accntium de qua dicēdū ē ex quo ō
re scia in re pma ē dictū: succincte: ⁊ primo
de dolore qui si fortis sit oꝫ sedare ꝑius quāꝫ
ꝑdictorum aliqđ intētare cū p⁹ incisionē ma
xime ꝓuocet apostema ⁊ hoc cū balneis ca-
taplasmatibus epithimatib⁹ emplastris vn
ctionibus ⁊ in iectiōnibus ex anodinis ⁊ mol
lificātibus supert⁹ notis ī cura tenasmonis
⁊ emoroydarū ⁊ si expediat cū stupefaciēti-
bus ebibitis sicut filonis medicamie ō man

dragora ⁊ tyriaca noua q̄ ē ventositatem [illegible]
soluit q̄ cū causa doloris exitum hoc qꝫ stupe
facit ⁊ ꝓuocat vrinam īmictus vel epilens[illegible]
Et sūt q̄ talia stupefacīa apponūt ante [illegible]
cisionem ⁊ post ꝑparationem corporis ad [illegible]
la dando ea mixta cū vino vt dormiat [illegible]
li: vt dolorē incisionis nō percipiat medi[illegible]
dus. Et sūt qui opium in forma [illegible]
locū incidēdum ligāt ⁊ detinēt ligatū [illegible]
diu ibi sensus stupeciat quo dolor [illegible]
vel adbustiōis ⁊ corrosionis [illegible]
ei vel ignis nō sentiant vel [illegible]
ē videt ī numero rpo. cū dixit. [illegible]
lētes aliquid corporis [illegible]
sentiūt his mēs egrotat quasi [illegible]
cū dolore magni corporis [illegible]
tiant fac vt corporis lesus egrotans [illegible]
tio enim vel doloris [illegible]
ituri apostematis ⁊ motus al[illegible]
eis que operāntur ad idem [illegible]
sionis aliqua stupefica [illegible]
ē fumat ipsū eam [illegible]
stema ⁊ terra sigillata cū oleo ro. [illegible]
tum atramentū cū succo [illegible]
illis ē stola ⁊ cibi ⁊ potus [illegible]
predicta. Si vero ex lapide [illegible]
qꝫ oppositus sit in orthio [illegible]
ꝑ sessionū a renibus ad vesicā vel in [illegible]
eiitram coartatus intrāsiendo [illegible]
gnus ⁊ opposit⁹ in orificio colli vesice [illegible]
artatus in collo ꝉ canali virge qꝫ [illegible]
lesuꝫ ⁊ piculosū ē infirmo. Ingeniandū
ē vt inde āmoueat ante qꝫ ad [illegible]
ueniat vt vrīa libere egredi possit [illegible]
si qđ sit in renibus remouebit supert⁹ [illegible]
tu forti ⁊ violēto ⁊ vētosa supra [illegible]
cata. Similiter si iter renes ⁊ [illegible]
tur qđ ex dolore fixo ⁊ continuo [illegible]
gnoscetur. Si vero in vrinalib⁹ [illegible]
ex dolore descēdēte ad ilia ⁊ [illegible]
tur trahatur infert⁹ cū balneis ⁊ [illegible]
⁊ mollificātibus ⁊ cū cōpressionibus [illegible]
⁊ renum cū manib⁹ oleo de liliis [illegible]
pinguedine anatis trahētibus [illegible]
tenatore. Mandentur [illegible]
catione ventose in ylijs infra renes [illegible]
paulatine mutata inferius ⁊ [illegible]
tibus ⁊ motu forti ⁊ saltu ⁊ calefactione [illegible]
riorum partium. ¶ Si ant sit oppositus la
pidis orificio colli vesice ingeniandum [illegible]
vt inde āmoueatur ⁊ hoc [illegible]
pectinis superius vel vt resupinetur [illegible]
sus: ⁊ eleuentur anchis ei⁹: ⁊ [illegible]

bene vt lapis remoueat inde ⁊ redeat ad cō-
cauū vesice ad q̄d cōpressio pertinens versus
superi⁹ confert valde ⁊ tunc vrina egredit
Et quādoq̄ alleuiat illud si incuruet super
genua sua ⁊ cōmoueat sua mēbra ad inferiꝫ
Et q̄nq̄ remouet inde p intromissionē digi-
ti in anū vel in vuluā de virginate ⁊ quando
q̄ p alias figuras quas experimentū ⁊ rō ad-
inuenit. Cumq̄ illa nō ꝯfert admistret istru-
mētum.s. siringi que leniter inuēta imittat:
vt lapis inde amoueat ⁊ vrina egrediatur.
Et siquidē sit in collo vesice t in meatu vir-
ge cum balneo ⁊ expressione cū manu inunc
ta oleis ⁊ iniectis exterius. pducatur. Si ve
ro ex lapide pungente cōmoto exasperante
vlcera proueniant i renib⁹ ⁊ mēbris vrie re-
gatur regie vlcerū ⁊ solōis continuatis ⁊ enū
quod infra deo propiciante dicem⁹. ¶ Sequū
tur composite medicine. Med cāme frāgēs
lapidem renum sublime ⁊ expertū valde sm
serapionem. Rc. seminis bacib. ⁊ excortica-
ti milij solis inter adbusti dauci aā ptes eq̄-
les terāt ⁊ cribellent ⁊ det ex eis. ʒ. iij. cuꝫ a
qua decoctionis ciceris nigri. Aliud scdm e-
undem ad lapidem vesice. Rc. condisi. ʒ. i. fi-
mi columbini. ʒ. i. ⁊. s. scarabeorum dauch. i.
⁊ ē. ʒ. s. terant ⁊ dent cum calido. Aliud ad
ad lapidem vesice sm ymain. Rc. fimi colū
bini stercoris galli condisi oīum partes eq̄-
les terāt ⁊ cribellent ⁊ dent in potu cum a-
qua rafani aut cāta. Aliud ad lapidem rnū
⁊ vesice sm constantinū ⁊ ē sublime. Rc. se-
minis barbec. citroli cucumeris excorticata-
rum ana. ʒ. v. s. rafani et apij ⁊ napi siluestris
⁊ dauci ⁊ petrosilini ana. ʒ. ij. seminis feni. ʒ.
iij granorum nere. i. cerasorum siluestrium ʒ
iiij. stercoris vacce pascentis inuoluti cū oleo
sambucino. ʒ. v. ⁊ cribellentur ⁊ det ex eo pō
dus. ʒ. iij. cum aqua apij ⁊ rafani. Decoctio
sm filiū serapionis ad dolorem renuꝫ ⁊ diffi
cultatē vrine. Rc. cimini ani radicis liqui-
ricie scis citroli scis barbece aā. ʒ. iij. psilij se
malue aā. ʒ. ij. ⁊ in descriptione alia loco ani-
si absinthium ⁊ loco psilij alkekengi decoquā
tur in libris aque donec remaneat medietas:
⁊ dentur in potu ex ea. ʒ. ij. ¶ Alia ad renes
⁊ lapidem sm eundem cui⁹ pmixtio ē Rc.
fenugreci ameos seminis baucie scis apij a
na ptes equales decoquātur ⁊ detur in potu
cum çucharo ⁊ ē sana si deus voluerit. Aliō
medicamē sm alkindum ad lapidem vtriūq̄
Rc. fimi columbini stercoris galli aā. ʒ. ii. o-
rigani. ʒ. s. çuchari tabarçed q̄tum omnium

⁊ cum aqua rafani extrahit oēm lapidem: et
q̄nq̄ ponitur cū eis piper ⁊ sal ⁊ propue i de
coctione pullegij. Aliud rasis ad lapideꝫ ve
sice paruorū balneetur puer cotidie i aqua
calida ⁊ dabis illud medicamen. Rc. oliba
ni mithec radix ē cuiusdam herbe ana confi-
ce cum melle ⁊ detur ad modū auellane mane
⁊ sero. Ultimū sedans dolorem: ⁊ extrahēs
lapidē sm iohanitium. Rc. apij cāpestris q̄
dicit sarrarion. ʒ. i. ciperi egiptiaci spice aro
matice scīnis papaueris albi cinamomi cas-
sie piperis albi seminis baucie acori seminis
vrtice ⁊ caulis ⁊ cardonis ana. ʒ. s. Cōficiun
tur trita cum melle de quo sumat ad moduꝫ
auellane cum vino decoctionis capillis ve-
neris. ¶ Rufus inquit plurima balneatio
in tinis sulfureis frangit lapidem ⁊ hec for-
tasse facit prouenire ad hoc q̄ quādoq̄ vice-
tant cutem ⁊ si infundat in eis pannus cali-
dus ⁊ applicetur loco lapidis operat ad ext
tum eius cum facilitate ⁊ lubricitate ⁊ simili
ter si olea misceantur mollificātia ⁊ absq̄ no
cumēto illo. ¶ Inqt. H. Scio plures de il
lis quorū renes egri medicati cuꝫ hoc medi-
camine sanati sunt a suis egritudinibus: et
oꝫ vt ass̄ ducātur hui⁹ medicine pluribus die
bus Est. n. medicina sanās illū qui hꝫ lapiō
⁊ qui habet egritudinē colice: ⁊ egritudineꝫ
vesice ⁊ modus est. Rc. auellanarū excorti-
catarum ⁊ nucū scis cucumeris ortulani ex-
corticati ⁊ seminis carui mundati ana aur. iij
seminis iusquiami nigri croci seminis citro-
liabion ana aur. vi. seminis iusquiami albi:
seminis apij aā aur. xij. Conficiantur cū mel
le ⁊ fiant trocisci de quibus detur i potu au.
s. cū aqua mellis tepida in quantitate ciatoꝝ
triū ⁊ in alia descriptione ponitur armel
aur. s. Item testificatus ē q̄ lepus combur
tur sicut scis ⁊ ꝯseruatur puluis eius ⁊ sūit
in potu de eo diebus aliquod pōdus. ʒ. ij. cuꝫ
aqua tepida ⁊ frangit lapidem vesice: et re-
num. ¶ Ait abehali dico q̄ frangit lapideꝫ
vesice non ē dubium q̄ frangit lapidem rnū
sed non conuertitur nisi alterutrū cōmuniter
hāt respectum. Confectio sm eum confert
illi qui habet lapidem ⁊ pibet generatōem
eius post ipsum. Rc. cassie aur. ij. seminis a-
pij aur. iij. lapidis sen masculi aur. i. seminis
baucie anisi aā aur. ij. storacis. ʒ. iij. radicis li
lij alozaubi aur. ij. scīnis papaueris albi aur
ij. spice tantundem amigdalarum amararū acco-
ri ana aur. iij. mellis boni quantum sufficit.
sumatur de ea in potu omni die in vino. ʒ. ij.

vel aur. ij. Dixit quoq; medicine cõposite ad lapidem sunt metridatum ipsũ nãq; fortis operatiõis ẽ in lapide renũ sicut sagenica ⁊ sicut confectio de scorpionibus cognita ad renes et vesicam. Et medicamen factũ de sanguine yrci qđ nõiatur manus dei pp suã nobilitatem ⁊ medicamẽ thesauriçatum dicitur factum cũ olea balsami quod ẽ mirabile.

¶ Puluis ex inuẽtione nr̃a frãgens ⁊ educẽs lapidem de renibus ⁊ prohibens eũ gñari. ℞. sẽmis genestre. ʒ. iij. semis stafisagrie. ʒ. ij. granorum solis. ʒ. i. spice. ʒ. ß. dosis. ʒ. ij. cum aqua fraxi. Alius ad idẽ educens arenulas ℞. granorũ solis bñ pulueriçatorum. ℥. i. seminum colum ℥. i. çucchari albi. ℥. ij. dosis coclear vnũ in vino. Medicamen expertum fm abobali. ℞. cineris vitis cineris scorpionum cineris radicis caulis nabatij cineris leporis ⁊ lapidis spongie sanguinis yrci exicati ⁊ contriti cineris corticũ oui de quo pullus egressus est ⁊ lapidis iudayci gũmi nucleorum añ partes eq̃les petrosilĩ daucij pullegij gummi arabici sẽmis altee piperis oliuã ana partis xv. Confictãtur cum melle ⁊ conseruentur dosis sit vsq; ad. ij. aur. ⁊ supra cum aqua tribullorum decoctorũ cum ciceribus nigris. ¶ Syrupus fm intentionem nostrã quẽ supra de cura colice nefretice diximus ẽ proprius ⁊ fm Nicholaum instinum: ⁊ filãtropos. Confectio trocisc̃orum scdm abobali ex appropriatis q̃ frãgit lapidem in renibus: et vesica. ℞. sẽis daucie siluestris sẽis cucũeris berberis anisi mirte sẽis apij montani ⁊ ozulani cassie cinamomi spice añ. partes. i. tere ⁊ cicotrigoniça ⁊ 9fice cum aqua ponderis ʒ. i. aut aur. i. ⁊ da pmũ cũ esca. Sirupus diureticus aperiẽs renũ opilationẽ ex humoribus grossis ⁊ educens eos ⁊ phibẽs ipsos cõdẽsari in lapidẽ ⁊ ẽ ex inuẽtõne nr̃a. ℞. capillis ve. cassie lig. spice folij meu. fu. sicco rũ ameos acori: radix rubee: nigelle. assari dauci keisin siseleos feminis agnicasti spinarũ cardumeni granorũ pini ⁊ sẽis solatri ⁊ feni. ⁊ enule ana partes eq̃les bulliant in aq̃ libr. v. vsq; ad medietatẽ deinde adde çucchari libr. i. gelemabi libr. ß. aceti squilitici. ʒ. iij. ⁊ siropẽs dosis. ℥. ij. cũ tepida in aurora decoctionis radicũ gramis. Dixit abobali stercus muris cum thure ⁊ aqua mellis calida. Frãgit lapidem ⁊ nigella aliquãtulis dieb9 mãsticata cum aqua mellis calida frãgit vtrũq;. Et lac fic9 cum lacte more cũ ramo ipsius educit arenulas de renib9 ⁊ vesica. Et semẽ cetrũ galli pulueriçatum cũ vino subtili educit arenulas de renibus tantum.

¶ Ca. iiij. de dislocatiõe renũ ⁊ vesice ⁊ medicis eius.

Dislocatio accidit quãdoq; in renibus ⁊ vesica pluries ⁊ ẽ vt a proprio [illegible] moueatur loco ⁊ declinet ad dextrum vel sinistrũ iferi9 videtur magis q̃ renes accidit multiplex impedit. Et cũ eius [illegible] fuerũ ligamẽtorum ⁊ suspẽsoriorũ [illegible] vel ruptura causa cũ est duplex intrinseca ⁊ extrinseca. Intrinseca ẽ [illegible] alteratio ⁊ mollificatio ipsa q̃ [illegible] dicta in loco pprio non regit. Extrinseca vero ẽ casus ⁊ percussio relaxans [illegible] ⁊ balneatio in aq̃ frigida [illegible] cum coadiuuat saltẽ. ¶ Signa [illegible] percussione vel casu rupete [illegible] cum sãguinis mictu declarãt si vero [illegible] pente sed relaxãte [illegible] dimento vrinandi sola [illegible] eius. Si vero nulla precedente [illegible] vel casu accidit dislocatio [illegible] iecturabis mollificatiõem [illegible] cõfirmat precedens regimen [illegible] le ⁊ aque frigide balneatio [illegible] gnosum aliorum egritudinum [illegible] liter cõtingẽtiũ q̃ possũt in actione [illegible] nocumẽtũ prestare quorũ [illegible] ab alijs passionibus distinguit: [illegible] inuolũtarie eminitur ppter [illegible] colli vesice in mollificatione ⁊ [illegible] tur ppter oppilationem [illegible] tura ppter declinationem [illegible]

¶ Cura siquidẽ [illegible] sa ẽ rumpẽte forte nõ curat. [illegible] cum reductiõne ⁊ strictura cũ [illegible] ⁊ conglutinantibus [illegible] q̃ dicemus cũ de dislocationum [illegible] quemur si deus annuerit [illegible] dicitur. Et similiter si ex eius [illegible] q; ruptura fuerit. Et siquidẽ a [illegible] da facta paralitiçante vel mollificante [illegible] fetur. ¶ Cura eius breuiter [illegible] sis ⁊ completur euacuationibus [illegible] nibus determinantibus proprie: ⁊ [illegible] sursum cum vomitu ⁊ corpo [illegible] nis materie cum oximelle [illegible] medicinis proprijs ⁊ expurgatiuis [illegible] potio ẽ que fit cũ ellebore [illegible] vsq; ad corporis extrema ⁊ [illegible] lens cũ vomitu ⁊ [illegible]

cuius virtus etiã transit vsq; ad corporis ex-
trema ⁊ confortat neruos calefaciendo ⁊ pur
gando. ¶ Et cũ speciebus gũmorũ q̃ a ꝓfũdo
agrabũt et neruis ⁊ vomitũ puocãdo educũt
¶ Completur quoq; cũ resolutiuis ⁊ exiccã-
tiuis interius sũptis: ex electuarijs ⁊ ɔfecti
onibus vt tyriaca. metridato ⁊ silibus. ⁊ exti
us applicatis ex cerotis emplis cataplasma
tibus euaporatõnibus et balneis ẽmarũ siccia
⁊ alijs ⁊ regie exiccatio ⁊ calefactiuis noto.

¶ Capitulũ. v. de solõe ɔtinui in renibus ⁊ ve sis eoꝝ ⁊ vlceribus ⁊ scabie ac reliquoꝝ mẽbroꝝ vrine ⁊ medicĩs eius.

Ectus renum ⁊ alioꝝ. membroꝝ
vrinaliũ ẽ solo ɔtinuitaẽ cuĩiẽs cũ
deperditione sbe. cum. n. soluitur
ɔtinuitas in eis primo ẽ sim-
plex deinde cũ perdurat generat̃ eo sanies
q̃ cõrodit ⁊ pducit ad sbe ꝺpditõem vrĩe tũ̃
tũ coadiuuante propter eius acuitatem ⁊ fit
vlcus. ¶ Et qñ a principio ẽ cũ sbe ꝺpditõe
⁊ absciõe dicit̃ cõrodit cũ vo ad saniẽ ducit
dicitur vlcus saniosũ ⁊ cũ cõrodit dicitur cor
rosiuũ ⁊ cũ dilatat̃ et ãbulat dicit̃ ãbulatiuũ
⁊ nõ sanat̃ ¶ Et i renibꝰ extñs ẽ i corpore re
num aut in ɔcauitate ipoꝝ ⁊ venis ⁊ meati-
bus eorum aut in suspensorijs eoꝝ. aut in
pãniclo tegẽte ipos. ¶ Et quandoq; ẽ i po-
ris vrinidibꝰ ⁊ quãdoq; ẽ i vesica qñq; i virga
⁊ si in vesica aut in corano aut in collo et est
sanabilis etiam si sit in virga et si sit i ɔcauo
aut penetrãs vsq; in vacuũ ⁊ nõ sanatur vt
dixit Ipo. in aforismis aut non penetrans
sed vnũ pãniclm tãtũ et est dificile sanabilis
et q̃ in renibus magis quia neruosa sbĩlis
substãtie saguinis. pauci similiter vrinidibus
¶ Et causa eius q̃ est in corpore renum du
plex ẽ interior ⁊ est apostema aut exterior ex
incisione pcussione vel casu et est plũmum: et
siquidẽ pducat ad disruptionẽ mortalis ẽ vt
aboali dixit ⁊ silr eius q̃ est in suspẽsorio et
pãniculo eã ẽ. ¶ Eius vo q̃ ẽ in cõcauo eoꝝ
meatibus ⁊ venis cãduplex ẽ interior ⁊ exti
or. ¶ Inferior est plũmũ ⁊ est aut hũor plũmꝰ
⁊ acutus õ genere sanguinis scidẽs venas
vel colere aut flegmatis salsi transiens cum
vrĩa p eos ⁊ soluẽs ⁊ sua adherẽtia corrodẽt̃
vlcerans aut apostema dubellatũ ⁊ aptum
aut lapis acutus transiens et scindens ⁊ ali-
quid õ substãtia eoꝝ portãs. ¶ Exterior ẽ ici-
sio pcussio vel casus disrũpẽs ⁊ vsq; i ɔcauũ

eorum ptrãsiens ¶ Et similiter causa eius
q̃ est i vrinidibus porꝭ ⁊ vesica existit ⁊ etiã
in vga ⁊ cũ ex talibꝰ hũoribus fiant in pdictis
mẽbris ⁊ eoꝝ supficie pustule ⁊ deinde vlce-
rãtur. accidit scabies in eis. ¶ Signa solu-
tionem ɔtinuitatis ⁊ vlceꝝ in renibus ⁊ alijs
mẽbris vrĩe añcessio cãꝝ eius ostẽdit. ¶ Inq
quit .n. aboaly cã in libris medicoꝝ q̃ pri-
mo ẽ ex qua puenit inuẽtio alicuius dispõis
vel fixionis i humano corpore. ¶ Et siqdẽ sim
plex sit solõ vrina sanguinea Iudicabit illã
⁊ dolor in partibus illis. ¶ Et siquidem in
hac pte i illa fuerit distiguet̃ nã si sit cũ vrĩa
sanguinis missus subito mĩtus cũ dolore in
eis ⁊ defectõe virtutis significat rupturã ve
ne emulgẽtis in renibus vt ypo. dixit in afo-
rismis. ¶ Et quãdoq; est ex aptiõe vel rarefa
ctõne vene illius ⁊ est sine dolore ⁊ tũ est sub-
tilior ⁊ q̃ndoq; ẽ simbomaticus qñ ethicus
⁊ cũ est in renũ sba sanguis ẽ minor. ¶ Si vo
paulatĩ paucus et trũbosus et strãguiriam
haũt in alijs illam eẽ significabit, ẽ in quo ip
sorũ ex doloris loco ppendes. ¶ Nam si do
lor sit sb ventre ⁊ ilijs solo in vrinidibus erit
si in pectine in vesica. ¶ Si in pitoneone in
collo vesice erit si i vga ibi pcipietur. ¶ Et
quãdoq; cũ vrina quasi carniũ frusta appare
bũt cũ in renibus est vt petala cũ ẽ i alijs. vel
sqme si sit in vesica vel pellicule pue si i vrini
dibus est ⁊ vga. ¶ Et siquidẽ ad vlcus pucĩ-
at sanies cũ vrina egredie t̃ et siquidẽ post sa
niem sanguinis egrediatur vel sanguis cuꝫ
ea vlcus corrosiuũ ⁊ ꝓfũdum significabit t si
maliciosũ fuerit cure parum ꝓderũt ⁊ dãnũ
fiet. Sed in qua parte fuerit cognoscetur ex
doloris loco vt predictum est et ex eius spe
cie. nam si sit dolor in renibus erit grauatiuꝰ
propter saniei aggregationem ⁊ superfluita
tum. ¶ Si in alijs erit incensiuus ⁊ ardor et
ꝓpie apud aduentum vrĩe ⁊ etiam ex exeũ
tibus cum vrina. scilicꝫ frustis ⁊ sanie. frustis
vt supra dictum ẽ sanie vo vt ex colore quan
titate pmixtione ipsius ⁊ fetore. ¶ Colore et
q̃titate nam veniẽns ex renibus erit minꝰ al
ba ⁊ q̃titatis maioris q̃ ex alijs mẽbris pro-
pter eoꝝ naturam humidã ⁊ sanguineam.
Etiam a vesica veniens est maioris quãtitad
q̃ ab alijs pmixtiõe nã q̃to magis a suplõ ho
puenit magis erit pmixta sanies ⁊ sanguis:
etiam cũ vrina et vẽiens a vesica est ğuioris
odoris propter eius frigiditatem ⁊ longiorẽ
moram in eius receptaculo et concauitate et
veniens virga antecedit vrinam. ¶ Et siqdẽ

a superioribus vltra renes saniės venit ꝛ a-
lia ꝛ frusta vrina non erit mediocris ꝛ sana.
Sed si a renibus ꝛ a partibus que sunt in-
fra vrina plurimū erit sana vt ypo. innuit cuꝫ
dixit Quibus in vrina pigui existenti quasi
carnium frusta vel sicut pili his de renibus
exeunt ꝛ quandoqꝫ sana non erit cum epar ꝛ
vene compatientur grauiter patientibus illis
Signa vero scabiei ipsorū sunt signa pustu-
larum antecedentiū ex retentione vrine ut y-
po. dixit ex exitu puris pauci ꝛ furfurū cum
ardore ꝛ pruritu in partibus renuꝫ vel circa
partes vesice cum ipsa stabit ꝛ tunc est fetor
vrine grauior ¶ Cura solutiōis ꝯtinuitatꝫ ī re-
nib⁹ ꝛ alijs instrumentis vrine si simplex sit ex
quo sanguis mictus apparet est similis cure
fluxus sanguinis ex naribus sputi ꝛ vomi-
tus sanguinis de quib⁹ supra est dictum licet
hic fortiorib⁹ sit complenda ꝙ ille ꝛ ꝓpter vo-
mitus: similiter si vlcus sit concauū. Si vo
fiat saniosum curabitur cura p̄missa ꝛ recurre
ergo ad illā ꝛ que fortiora sunt elige taꝫ sim-
plicia ꝙ cōposita et ministrabis hic ꝛ varia ꝫ
in fortitudine maiori ꝛ minori ſm diuersitatē
longitudinis membri atqꝫ maliciā vlceris sem-
per ꝙ his membris sunt ꝓpria ꝛ leptontos sub-
stantie colligendo ꝛ ſm omnē modū intus ꝛ
extra approximando ꝓ ut eorum dictat natu-
ra sicut in cura minutionis lapidis. Et ex cō-
posit medicis talibus ꝛ ex simplicibus sūt
ex euacuatiuis flebotomia superiorum par-
tium ꝛ que ē de basilica magis ꝛ vomitus su-
auis quandoqꝫ euacuat declinando a renibus
omne quod potest vlcerare sanguinem ꝛ vri-
nam acuere quod est quandoqꝫ sufficiens tm̄
ꝛ clistere lenientium ꝛ medicine laxantes su-
auiter ꝛ leniendo vt est cassia tamarindi man-
na succus viol aqua fructuuꝫ in colatiko ꝛ a-
qua lactis et scene in adiusto caueat autem
a fortibus ꝛ dissolutiuis sua enim acuitate di-
latant vlcus materiam acuunt ꝛ etiam exa-
sperant superficiē membri ¶ Et ex alterati-
uis remittentibus acuitatem sanguinis ꝛ co-
lere ꝛ temperantibus ipsos in hac passione
est sumere aquam melonis indi alkekengi la-
ctuce citroli cucumeris cucurbite ꝛ lac semi-
num eorum ꝛ p̄ papaueris albi aqua ordei la-
ctis ꝛ sirupus violarum. Et ex inspissantib⁹
ipsum est amilum coriandrum aqua iuiuba-
rum sebestēn dactilorum ꝛ lenticularum ex-
corticatarum risum ꝛ frumentum et fructus
stiptici quoniam stringendo ventrem multi-
plicant vrinā vt ē citoni. pionia sumac glans

ꝛ çatur vel que omnem fluxū retinent vri-
na: hi enim temperādo humores ꝛ inspissan-
do vrinam prouocant et lauant a sanguine ꝛ
sanie solutiones ꝛ vlcera ꝛ sua stipticitate
solidant ipsa ꝛ sigillando membra confor-
Et ex mundificātib⁹ lenibus sūt sc. aliche-
ge ꝛ aqua vine vulpis ꝓpter mortam ꝛ ali-
vsqꝫ ad feniculi acceptionem cū lea succ
pilsf ꝛc. quia est temperatus ꝛ tectos ꝛ grā
pini ꝛ forsasse in ea conferunt vsqꝫ ꝛ tua
ꝛ similia. Et ex abstergentibus aqua ordei
ri ꝛ aqua lactis ꝛ mellis cum quibusdam se-
minibus ex predictis. Et exiccantium est fa-
na ordei lenticularū glutinem flores sandali
cha aloes ꝛ similia. ¶ Et ex consolidantib⁹
sunt fructus predicti ꝛ ex herbis radi
na barbe ꝑcine succus acatia sumac ꝛ si-
lia ¶ Et ex conglutinantibus sunt
draganrum gumme frigide ꝛ propter
rum ꝛ cera forum ꝛ psilii seminis
mucillago ꝛ cibi viscosi infra posita ꝛ
anguille recentes Sumatio [illegible]
que faciunt vlcera diminuta a [illegible]
excoriatione eorum que superea
aceto eum et ex eis est bolum armenicum
ra sigillata ꝛ similia quoniam conglutin
ꝛ sigillant ꝛ in lacte est abstersio ꝛ con
natio sed oportet ꝙ eligantur [illegible]
num equinum ꝛ caprinum ꝛ radix [illegible]
inest exiccatio maturatio mundificatio
glutinatio sedatio ardoris vrine ꝛ [illegible]
flos rabaçe id est malue lenit [illegible]
ardorem ꝛ radix altee ꝛ adeps anatis
in semine lini cotrefacto ꝛ bdellio medic
ex facientibus nasci carnem sunt
vt lacca mastix thus ytcos ꝛ similia Op-
tet autem vt talibus glutinantibus ꝛ [illegible]
tibus misceantur diuretica subtilia
faciant peruenire ipsa ad loca [illegible]
de se sint nociua oportet ergo ꝙ [illegible]
bus ꝙ sūt iuuatiua hoc ꝛ nō noceant
ē radix liquir cap. ꝛc. squinātū ꝛ [illegible]
ꝙ oꝛ ꝛ misceāt eis narcotica ad [illegible]
dolorē dolor. n. ꝯsolidationē ꝓhibꝫ [illegible]
n dilatat ꝛ ꝓuocādo reuma [illegible]
Et lac ꝗdē ē boni [illegible]
quinē mictiōū eꝗns [illegible]
sit ipsa⁹ ꝛ ꝯfortat cōp⁹ ꝛ abluit [illegible]
mel mūdificat vlcera [illegible]
ꝛ maturat ea ꝛ abstergit ꝛ sua [illegible]
lidat ꝛ sanat [illegible]
losem sumptum ꝛ iunctum i vlceribus [illegible]
bie vesice ꝛ virge. Et ex approbatis vlcerib⁹

vesice tantum est nimia si ex ea quātitas hiras
sanatur cum lacte ⁊ similiter decoctio dactil
quod prohibet etiam tractio materierū ad lo
cum vlceris deorsum. Et si fuerint fraudule-
ta ⁊ ambulatiua glans rubus decoctio radi-
cis pentafilon papirus ⁊ lupinus confert om
nibus ⁊ sedat dolorem ipsorum cum farina
ordei vrina hominis antiqui ⁊ asini vermicu-
losio ⁊ testiculis canis incarnat illa opopo-
nacum lisiam olibanum alumen cum fece vi-
ni ⁊ omnia pontica in quibus est mundifica-
tio ⁊ ab stersio sine mordicatione ⁊ cautericā
tia vt colcotar gimar ⁊ similia prohibentū cor
rosionem ⁊ ambulationem cauterigāndo ⁊ fi-
stulationem ⁊ si fiant non curantur sed pro-
hibentur a corrosione cum mundificantibus
⁊ exiccantibus. ¶ Et cura sachiei illorū mē-
brorum est cura vlcerum leuior tamen cum e
uacuatione ⁊ adequatione humorum corpo-
ris cum regimine ⁊ medicinis ⁊ cum mundi-
ficantibus ⁊ abstergētibus deinde exiccanti
bus absq mordicatione ⁊ vltimo glutinan-
tibus ⁊ consolidantibus medicinis ex quib⁹
est bolum armenum cum succo liquiritie cōli
um partium in renibus ⁊ sicut mucillago se-
minis citoniorum ⁊ psilij cum oleo rosato cū
est i vesica ⁊ ex cibis dulcibus viscosis sicut
sūt pedes animalium ⁊ res pigues predicte
cū oleo amigdalarum ⁊ frumentum coctum
cum carne auium ⁊ genera lactis dicta ⁊ pis-
ces dulcium aquarum vt anguille ⁊ similes
⁊ sint in vesica fortiora q̄ in renibus ⁊ sint e-
bibita iniecta cuȝ exiccantibus ⁊ emplastra
ta in renibus ⁊ in viridibus in vesica vero e
tiam iniecta. Et ex compositis appropriatis
sunt trocisci nostri alkekengi ⁊ trocisci Ascli
piadis ⁊ diascori. ⁊ sufuf Regis. Confectio
trociscorum asclipiadis ad vlcera que fiunt i
instrumentē vrine Rec̄ granorum pini torre-
factoruȝ numero. xxv. papaueris albi dragā
ti aā. ʒ. ij. croci spice alumīnis lameni ⁊ in de-
scriptione alia loco spice gallie dauci ana. ʒ. i
costi. ʒ. s. fiant trocisci cum rob permixto. Cō
fectio trociscorum diascori. ad illum qui min-
git sanguinem de renibus ⁊ vesica Rec̄. alu-
minis lameni. ʒ. i. draganti. ʒ. ij. terre sigillate
seminis portulace balaust̄. ana. ʒ iij. terant̄
⁊ conficiantur cum rob mirte ⁊ ammistrētur.
¶ Confectio trociscorum Rasis vtilissimo-
rum ad vlcere in renibus ⁊ vesica in quibus
est confortatio ⁊ lenitas ⁊ incarnatio vlceris
⁊ sedatio doloris ⁊ sūt trocisci alkekengi. R
citroli. ʒ. x. boli armeni gummi arabici thuris

sanguinis draconis seminis papaueris al
bi amigdalarum excorticatarum succi liqui-
ritie draganti amili ana. ʒ. ij. granorum sola-
tri ortulani cuius grana sunt rubea alkeken
gi. ʒ. iij. opij. ʒ. i. fiant trocisci. x. ⁊ dentur in po
tu quando non est acuitas vri⁹ cum vrina et
q̄ndo est acuitas cum sirupo viol̄. aut iuleb
fiantq trocisci. ʒ. iij. Medicamen abolli ad
vlcera renum Rec̄. granorū pini numero. xx
cucumeris. xl. polipodij. ʒ. i. s. terantur et bi-
bantur cū aque libr. i. s. in qua bullite sint spi
ce celtice seminis apij aā. ʒ. viij. vsq q̄ redeat
ad quartam. Aliud Rec̄. terre sigillate san-
guinis draconis castorei seminis melisse cucu-
meris ⁊ apij cucurbite succi liquiritie lacce a-
ristologie amigdalaruȝ pini magne papaue
ris seminis iusquiami albi ana partes equa-
les dentur in potu cum rob prout exigitur.
Cōfectio emplastri qđ ponit̄ supra dorsum
et apud stricturā medij ⁊ alia loca. Rec̄. fari-
ne ordei ⁊ confice cum vino ⁊ melle iterū fit
de rosis siccis lentibus ⁊ melle ⁊ granis mir-
ti quoniam prohibet dilatationem et vngat̄
cum oleo de alchanna de mastice de citonijs
⁊ storace quia exiccat ⁊ adeps anatis lenit il-
la. Confectio vnguenti boni ad vlcus vesice
Recipe storacis liquide. ʒ. i. pinguedinis an-
seris ex. ʒ. vsq ad quatuor cere albe sacirios
ij. ⁊ vngatur compalmendo ⁊ proprie cum est
corrosio. Aliud Recipe dactilos gallas pas
sulas ⁊ acatiaȝ alumen ypoquistidos ⁊ sopū
⁊ storacem valet vt primum. Aliud cum nō
est corrosio ⁊ debet precedere illud Recipe
cere adipis anseris vel anatis olei ros. ⁊ am
ministrentur exiccatiua potando ⁊ iniciendo
et cū nō ē corrosio īcarnatiua lacca iniecta de
qb⁹ summa sūt trocis. de carta ⁊ trocisci de an
drulis cum aliquantulo merdasengi ceruse a
mili ⁊ calcis ablute. Descriptio medicaminis
competentis sm̄ Andromachum. Rec̄. ter-
re sigillate chimolee cornu cerui vsti ana par
tes equales seminis canapis tertiam partē
vnius opij partē sextam vnguente de cerusa
partes. iij. sarcocolle partem. s. mirre thuris
due tertie partes aggregentur cum aliquan
tulo olei ros. ⁊ leni cum. Et leuius illo est il-
lud quod fit ex sarcocolla amilo ⁊ cerusa ⁊ l
iniantur cum lacte ⁊ confortetur cum plumbo
adhusto ⁊ thure ē fortius ⁊ quando dolor fit
vehemens sufficit potus lactis ⁊ sirupus vi
olarius cum aqua ordei ⁊ ad hec faciunt que
infra capitulo de ardore vicemus. ¶ Si autē
mictus sanguinis affuerit ex appropriatis ⁊

ꝓpīe cum fuerit ex ruptura vene kilis ꝛ eſt
ſitinus ꝛ multus. Eſt ſirupus quē ſupra dixi
mus de ſuccis in cura fluxus vētris ſangui
nei. Et trociſcus noſter de terra ſigillata cū
ſucco plātaginis: lingue ceruine conſolide ꝛ
ſimilia. Qȝ ſi ſanguis ꝑ ſui frigiditate appa
reat ꝯgelatus ex anguſtia frigiditate extre-
mitatū: malitia hanelitus: pulſus mediſtate
ſudore frigido ꝛ rigore cū pcedētib⁹ cauſis.
ſolutiōis ꝛ mictus ſanguinis. tūc cura eſt cu
ra quā diximus de ꝯgelatiōe in ſtomaco licȝ
raro ſit euaſio ſm Albohaly. Et ex conueni
entibus in hac eſt vt ſedeāt in tina decoctio-
nis herbarū que ſunt ad lapidē ꝛ ſumant in
potu de carpobalſamo. ʒ. ij. aut tīcturā ligni
peonie vel granorū eius ꝛ gucbuen: ꝛ prope
cum aqua eius vel tintūdeȝ blacchebiqiue
aut condimenti aurī. i. cū aqua calida aut cū
aceto vini: ꝛ oleo onſancino: ꝛ oximel ſquilli
ticū. Et ex habētib⁹ ꝓprietatē eſt epar aſini
fel teſtudinis: ꝛ coagulū leporis: ꝛ lignū viē:
ꝛ abrotanū: ꝛ lac ficus exiccatū imectum eſt
ꝓpriū ꝛ bibituȝ in quātitate. ʒ. ʃ. cum aliqua
ex aquis aut aquis que in hoc bibunt. vt cū
aqua ciceris nigri aut albe ſecb. i. raſani ligni
ficus ꝛ abrotani ꝛ decoctiōis ei⁹ cū vino.

Capitulū ſextū de apoſtematibus renū
ꝛ veſice ꝛ medicinis earū.

Apoſtemata renū ꝛ veſice ſunt
nota ex p̄dictis. Fiunt autem in
eis ꝑut in alijs membris ſm dupli
cem modū p modū ꝯgeſtiōis. ſcili
cet atq; influxiōis: ꝛ hoc eſt plurimū. ꝛ ſimiliter
enī patiunt ꝓpter humorē qui influit cū ſup
fluitate aquoſa. ꝛ ſm hoc differūt in materia
ſeu cauſa materiali. ſ. n. p̄mo modo fiūt plu
rimū erūt renū apoſtemata ex ſanguine groſſo
ꝛ veſice ex mīſco et vnctuoſo. Si vero ſcd'o
eſt ipſorū apoſtemata ex colera ſeu colerico
ſanguine plurimū. humor. n. q̄ cum vrina eva
cuat plurimū colera eſt vt. G. ꝛ Albohali vi
dent innuere. quod actu⁹ ei⁹ color affirmat: et
quedā ſunt aquoſa: quedā ſiccat: ꝛ quedā ſunt ven
toſa. Et cauſa ipſorū efficiēs duplex ē. in-
terior ꝛ exterior. Interior ē mēbrorū ſeu pti-
cularū diſpō ꝯuenientiū: intērē tīū: recipiētiū ca-
liditate ſupflua ꝓpter ſtricturā chilares vel
alia. vel dolore ex vrine acumine vel lapide
pūgēte ꝛ ꝯſumēte ſi p modū fiāt influxionis
ꝛ ꝯſumptū tū ſi p modū ꝯgeſtiōis pcedant.
Exterior vō eſt ſicut caſus ꝛ pcuſſio. ſalus

labor plurimus ambulādo ſtādo in pede
ꝛ tollerātia ſeu ſtrictura boneꝛ. Et ſunt [illegible]
benuia iudicia. nā apoſtemata renū [illegible]
rimū accidūt iuuēib⁹: ꝛ coſtia ꝛ pueꝛ [illegible]
leſcētib⁹ ſanguinea: ꝛ ſi frigida ſint ſenib⁹ [illegible]
mulieribꝰ. Apoſtemata vō veſice [illegible]
accidūt infantib⁹ cū lapidis. Et [illegible]
ſitu corꝰ. nā que renū⁹ accidūt [illegible]
ſunt totalr corꝰ ꝯtinēt. ſi vō quā [illegible]
corpe renū. quedā vō ad lat⁹ [illegible]
dūt. ꝛ quedā ad lat⁹ declinā ad [illegible]
venā emulgētē inferiū eis. quedā [illegible]
rē vſus vaſides emulgētes. quedā [illegible]
ricoꝛ inteſtinorū. ꝛ quedā ad poſterius [illegible]
quedā in vno rene. quedā in ambobꝰ [illegible]
ſono. quedā in pāniculo veſtiēte [illegible]
deſiccata ſm ꝯſiderationē quā [illegible]
ſunt ꝓpter mēbꝰ puluīt ꝛ [illegible]
ta rē diſſcibilia hri ſignis [illegible]
Que etiā in veſica eueniūt aut [illegible]
tē ꝯcauā ꝛ fundū aut ad pte colli [illegible]
ꝛ quedā ſunt magna totaliter [illegible]
ꝛ quedā in vrinādo tū eueniūt. [illegible]
cant in terminatiōe corꝰ. nā quedā [illegible]
quedā collectiōem facilr ꝛ rūpūt ꝛ [illegible]
lapidāt. Ait. n. Rho. q. n. modo [illegible]
etiā ſi caſa ſint cū ipſa ſint cū lapide. [illegible]
rūpunt apoſtemata renū [illegible]
vz iūdū ꝛ veſice ꝛ eſt [illegible]
ori p modū reductiōis ad venā [illegible]
deſcēdāt ad ep. deīde ab epe [illegible]
ꝛ ad inteſtina. ꝛ qualitercūq; [illegible]
modū criſis eſt mala. quia [illegible]
ca ꝛ apta: licet fiat a natura [illegible]
vacuū vētris: quare indiget [illegible]
trahat p ventrē. ꝛ quādoq; [illegible]
ſed nō rumpunt. ꝛ hoc cū [illegible]
vt curent ꝛ cū aptōne ex medicinis [illegible]
aūt eſt piculoſum ꝛ mortale vt ſupra [illegible]
de dictū eſt. ꝛ quedā colicāt apoſtemata [illegible]
in renib⁹ apoſtemata que in veſica [illegible]
rūpunt ad pte colli eius ꝛ vge ꝛ eſt [illegible]
quādoq; ad vacuū vētris ꝛ eſt [illegible]
validū vt recordāt curāpi nō [illegible]
dictā. Et apoſtemata renū ꝛ veſice [illegible]
da et magna colicāt eis [illegible]
diafragma: corꝰ epꝛ et ſtomac⁹ [illegible]
malitia hanelit⁹: febris: caſus [illegible]
ſca. ꝛ deinde accidit ꝯmotio [illegible]
ꝯpatit renib⁹ ꝛ veſice. ꝓpterea [illegible]
gantur epar ꝛ etiā diafragma. Signa
apoſtematuȝ in renib⁹ ſunt dolor grauatiu⁹
inſepabilis extēſus ad ſupiora ꝛ inferiora ꝛ

vrina clara pdurans ꝛ ſbilis ꝛ quādoq̧ reti
netur ppꝛ'c ſi eſt tendēs verſus cōcauuꝫ et
ꝯſtrictio ventris.quia coartāt inteſtina ppe
ſi magna fuerint: ꝛ alteratio coloꝛis faciei ꝛ
oculoꝝ. Et ſiquidē fuerit calida aſſociatur
febris: ꝛ tactus loci calidus ꝛ ſitis.abhomīa
tio ꝛ vomitus colere.malitia hanelit° ꝛ alie-
natio p ꝯpaſſiōem ſupioꝝ. ꝛ ſi colerica febꝛi
erit intenſa vrina fit ignea ꝛ pſeuerat cū ſb-
tilitate ꝛ acredine: ꝛ coloꝛ faciei ꝛ oculorum
tendit ad citrinitatē. Et qñq̧ ſanguinea ſūt
cognoſcent quia febris mitioꝛ ꝛ vominaſ eſt
colerie° ꝛ vrina ad rubedinē tendit ꝛ min° eſt
ſbtilis ꝛ alienatio minoꝛ ꝛ ledūſ a diureticis
calidis: acutis acetoſis ꝛ ſalſis. ꝛ cum reſol
uunſ pdicta accñia: doloꝛes ꝛ febres remit-
tunſ ꝛ vrina inſpiſſaſ: deinde fund° appareſ.
Siſt aūt cū ꝯuertūſ in lapidē ꝛ tūc vrina mu
tatur in albedinē clarā ꝛ ſbtilē: doloꝛ tñ non
minuiſ: ꝛ extenuanſ membꝛa inferioꝛa ꝛ aliū
nō curaſ ꝛ tñ eſt in via faciēdi collectionem
ſimilis eſt vrina: ꝛ doloꝛ augeſ ꝛ febris: ſ nō
grauitas cūq̧ rumpanſ vrina fit ſpiſſa ſanio
ſa: ꝛ accñtia ſunt debilia ꝛ pceſſū minoꝛan-
do ſi bona ſit eruptio: ſi vero nō ecōtra veni-
re videbis. Si vero apoſtemata ſint frigida
ſigna appebūt pdictis ꝯtia. ꝛ ſiquidē ſint uiſi-
ca vrina erit glauca. ꝛ inferioꝝ mēbꝛoꝝ exte
nuatio atq̧ ſtupoꝛ cum ꝯuenientia ſſtū circū
ſtantiaꝝ in multiplicādo mſicū humoꝛē.

¶ Si vero ſtica vrina erit alba ſpiſſitudinis
pāuce cū ſignis dñij ſtatis ex palloꝛe ꝛ iſfla-
tione membꝛoꝝ ſiſt exceſſe ꝛ aliis circūſtan
tijs ꝯuenientib° ad digōis maliciā multipli-
cātis ſta. Et p modū influxiōis ſi facta ſint
appebūt ſigna repleōis in toto vel pte: ꝛ cali
ditas ꝛ doloꝛ ptis apoſtemoſe antecedēs et
coꝝ factio erit ſbtia. ſi p modū ꝯgeſtiōis ſiet
paulatime nō pcedētib° ſignis repleōis toti°
ſ debilitate ptis tñ. Et ſiquidē ſit in altero
renū dextro vel ſiniſtro cognoſceſ. qꝛ iacere
ſup lat° eius ē facili° ꝗ iacere ſupa oppo°.
Et ſi doloꝛ extendiſ ad ptē veſice tunc apo-
ſtema eſt in ſiniſtro: ꝛ ſi aſcēdit vſꝗ ep eſt in
dextro: ꝛ ſi oīa ꝯueniūt: tūc apoſtema eſt in
ambob°. Cūq̧ apoſtema fuerit in ſuſpenſo
rio ꝛ pāniculo velāte doloꝛ ſit acut° ꝛ augeſ
grauedo phibēs erectōem ꝛ ſternutatōem ꝛ
qñ reſuppinaſ ſit doloꝛ lenioꝛ: et cū iacꝫ ſup
ventrē augeſ pptere a quia ſuſpēdit renē.

¶ Apoſtematū aūt ſigna veſice ſunt eadē
que renū ppꝛia ꝛ ex cōitate vel compaſſiōe.
ppa tñ dicta ſunt tñ in ſpē doloꝛ qꝛ ī veſica
eſt acutioꝛ ppter neruoſitatē ſui. ꝛ in loco qa
eſt in pubus pectinis ꝛ inguinū ꝛ vrge ꝛ ppe
cū decliner ad collū eius qꝺ ꝯiūgiſ ei: ꝛ e ꝯuꝫ
inflāmatōe ipſius ꝛ retentōe vrine aut diſti-
latōe: nec pōt iacēdo eā emittere niſi ſurgat
ꝛ ſtent. ¶ Et ſigna ſpāiū ipoꝝ ſunt ſimilia
illis que de renib° dicta ſunt. Et ſigna termi
nationū ipoꝝ ꝛ etiā eruptiōis que eſt pꝛimū
ad meatū colli ipſ°. Et ſi in viridib° fuerint
pua ad modū puſtularū erūt ꝛ doloꝛ in vrge
erit ꝛ in inguib°: ꝛ vrine retētio abſq̧ ſignis
pdictis appentibus in mēbꝛis pdictis renuꝫ
ꝛ veſice. ¶ Cura eoꝝ ſiſis eſt cure apoſte-
matū illoꝝ mēbꝛoꝝ de qua ſupi° dictū eſt:
ꝛ ppꝛie pulmonis: ſtomaci ꝛ ſplenis: virtutē
innatā ꝛ influentē habentiū ſicut renes ipſi
ꝛ veſica. Conſiſtebat aūt in quatuoꝛ rebus.
In euacuatōe toti°: in euacuatōe ptis: i re-
gimine: ꝛ accidētiū coꝛrectiōe. ſiſt ꝛ cura apo
ſtematū hoꝝ mēbꝛoꝝ in illis quatuoꝛ reb°
ꝯſiſtit diuerſitatē tamē: tñ inqꝫtū natura illo
rū a natura eoꝝ diuerſa exiſtit. Pꝛimā cō
plent floſa de baſilica dextra vel ſiniſtra: ſi
ſanguineū ſit vel ſi alius humoꝛ cū ſangui-
nis pcēo ſit. deinde floſa de curuatura po-
plitis. quod ſi nō appet vel timeaſ ppter ei°
inſuetudinē aplaſ ſafena. ꝛ ſi ſine ſanguinis
peccato euacuatio cū vomitu ꝛ magis ſi co-
lericus fuerit ꝛ cū nauſea in faciēda ꝛ ſolōe
vētris cū cliſterib° ſcum ſuama tps ſumptis
appꝛobatis notis ꝛ pmiſſio digōis. h. n. a to-
to euacuāt ꝛ a mēbꝛo apoſtemoſo deriuant
Opoꝛꝫ aūt ne ſolo ſit laborioſa ꝛ fortis cō
mouēs mām ne magnificetur nocumētū pp
huorē plurimuꝫ effuſum ad inteſtina vicina
renib°. ſ. in ſbo ꝛ in inteſtinis ꝛ ano vt ƀ ſup
eſt dictuꝫ. Et in caſſiaſ. eſt maturatio ꝛ ſolo
cū facilitate: ꝛ in aliqs dictis ſup in cura opi-
latōis ꝗ lꝫ ſint foꝛtia: tñ in ꝗtitate diminuta
ſūt lenia. Jnqt. n. Abo. Et ſcias ꝙ multoti
ens indigeſ medicina foꝛti ꝛ debili. foꝛtis eſt
ex hoc ꝙ ſoluit holem viſcoſum: ꝛ ipi° qui
ƀꝫ debilitas eſt ex eo quod facit aſellare ſeſ
aut bis: ſed qñ humoꝛem viſcoſum mouet
niſi virtus foꝛtitudine. et ſi talis ē quo vtiq̧
modo ſemel ſoluet vel bis de ſe niſi diminu
ta ſit quantitate. ꝛ ſiquidem in cauſa fuerit
lapis vel acuitas vrine doloꝛem inducens:
vel alia pꝛopꝛis remedijs auferantur ꝛ alie
cauſe extrinſece interdicanſ ꝛ coꝛrigantur.

¶ Secundā complent medicine frigide et
ſtiptice que repellant influentem materiam
ꝛ fluxam tranſmittāt quales ſunt interius

approximate. vt aqua ordei cum decoctione rosarum vel citoniorum: et succi frigidi noti. Et approximande exterius sicut farina ordei cum rosis. ¶ Cauendum autem a multum frigidis et stipticis ne materiam indurent et conuertant in lapidem ad quod sunt apta. et coadiuuant talem euacuationem trahentia ad diuersum apostemose partis si nobilis illa non sit vt sunt ventose illi applicate et similia euacuantia in membro alteri opposito et remoto post illud que sunt nota. Deinde ex quo materia iam cessauit a fluxu: iam fluxam et collectam in eis studebis euacuare de eis propinquante parte ipsis vel propria extrahere per propinquam partem dupliciter. sensibiliter euacuando vel insensibiliter. sensibiliter vt per apertionem vene curuature poplitis si sanguinea fuerit. que si non apparet: aperiatur safena vel sciatica. si illa etiam non videatur per apertionem emoroydarum saltem cum sanguisugis que euacuant de propinquo magis. Sed si alius humor sit cum diureticis frigidis: si sit colericus vt est aqua lactis et seminum communium vel temperate calidis vt cassiefi. cum aqua capill. vene. et liquiritie que maturant et faciunt solutionem facilem. et vijs vrine est propria et cum calidis si materia fuerit frigida. Hec enim non solum influxam euacuant: sed per viam congestionis aggregatam etiam et virulentiam abstergunt et lauant.

¶ Cauendum autem ne ante euacuationem corporis illa ministres: quia trahunt materiam ad renes et vesicam et magis replent insensibiliter vt per contractionem eius ad lacertos exteriores renum. et cutem et ventosa supra renes applicata vel emplastris et rubificantibus quidem in vesica non est bene possibile adeo cum a partibus circumstantibus corporis sit distincta: non eis sicut renes affixa: et fiducia euacuare perfecte bene se habebunt. Si autem aliquid remaneat cum sit compacta et grossa oportet vt extrahatur per ea et vrine cum diureticis liquefacientibus et subtiliantibus et cum stipticitate que confortant interius et exterius ministratis notis. vt est fenugrecum: cinnamomum: anisum: ypericon: melliloetum: anetum: crocus: liquiritia: et huiusmodi que subtiliant et resoluunt: ex eis est camomilla vel fortioribus vt sunt spica. cassialigna. ameos. et alia diuretica fortiora et euaporantia si grossior sit materia. Si vero totaliter sit resoluta sana remanebunt membra predicta. Si vero ad suppurationem deueniat resolutio lobediens

facta maturent et materia rumpantur et mundificentur deinde consolidetur vlcus vt supra dictum est cum conuenientibus que sunt nota superius. Et similiter si in lapidem conuertitur molliantur et resoluuntur cum omnibus que superius nota sunt in cura apostematis [illegible] ceterorum membrorum que in illis membris sunt propria cum permixtione diureticorum. Sed si ventose fuerint curentur eodem modo cum diureticis calidis vt dicta. si ventosa cum [illegible] extenuantibus que etiam in cura [illegible] dicta. Et si in vitiliginibus fuerit eodem modo curetur. ¶ Tertiam rem complexionis [illegible] non naturalium debita ordinatio cum [illegible] one cibi et potus contrarie qualitatis humori qui est materia eius quiete corporis: et motu membrorum superiorum. somno et vigiliis temperatis [illegible] vt causa et accidentia exigunt et [illegible] superfluorum digestionum [illegible] anima quieta. et hec omnia in aere [illegible]

¶ Quartam rem complet que accid. [illegible] remediat vt est dolor qui est causa [illegible] grauedo de quibus supra dictum est sufficienter. et vrine retentio de qua infra dicetur et [illegible] constrictio que cum lenitiuis sumptis [illegible] tis. vnctio et emplastris exterius corrigatur [illegible] in cura doloris intestinorum est dictum [illegible] etiam cum febre de qua infra deo coadiuuante [illegible] vomitus de quo supra est dictum ad plenum [illegible] etiam de malitia bandie et algo [illegible] nientibus propassionis vrina de quibus est [illegible] dictum in quibus partibus locis. ¶ Medic [illegible] dicentur deinceps. Inquit Serapio ad [illegible] bas peruenit aut ad collectionem [illegible] deratione. ¶ Clistere qualitercumque factum [illegible] apostematis. Recipe aque ordei [illegible] dissolue olei rosarum ℥. q. et lenitiue. Si apostema sit frigidum adde in decoctione flores camomille. Si vero apostema fuerit [illegible] to fiat clistere ex decoctione altee [illegible] malue ana. ℞ seminis lini ℥. i. olei [illegible] olei de lilio ana ℥. i. et in parte [illegible] olea et inicientur. apostemate vero [illegible] ente ad statum fortiora [illegible] tur qualia sunt flores camomille: anet [illegible] taria: sambucus et benedicta et [illegible] tum yrinum et nardinum ¶ Emplastrum ad apostema renum in principio. Recipe olei rosa. olei malue. aceti parum: farine [illegible] emplastra. Cum vero peruenerit ad [illegible] tum adde flores camomille et olei [illegible] yrinum. tale epithimabis cum filtro [illegible] in predicta decoctione. Et sit cum [illegible]

ad strutum studebis pro posse resoluere ad-
dendo diuretica fortiora. quod si non resol-
uatur : sed peruenerit ad maturationem et
saniem applicetur quod sequitur maturati-
uum. Recipe farine fenugreci vel tritici lib.
.s. radic. altee: camomille: radic. lilij: ana. M.
.i. radices coquantur in aqua: et in illa aqua
colata dissoluantur adipes anseris et gal-
line olei de lilio: ana. ℥.i. et ex his fiat empla-
strum et actualiter calidum apponatur. Aliud
Ysaac. Recipe cancrorum albarum: dactilo-
rum pinguium: et passularum enucleatarum
radicum altee fenugreci: et seminis lini: ana
.℥.i. decoquantur in aqua et cum assungia
galline terantur et emplastrentur. ¶ Cum
vero saniatum fuerit apostema fiat clistere
ex his que habent ipsum aperire. Recipe
aque decoctionis caulium et limaciarum cum
conicibus et dissolue in ea mellis. ℥.ij. serapi-
ni. ℥. quart. fenugreci. ℥.i. succi paritarie. ℥.
.s. olei violarum. ℥. i. et immitte et videre sternutati-
onibus. Fracto vero et aperto mundificati-
uum appone ex aqua ordei cum melle vel
zuccharo secundum exigentiam materie : vel cum
lacte quod etiam ministrabis in potu. Dein-
de facta mundificatione exhibebis consolida-
tiuum de trociscis de karabe et de luto
armeno cum lacte bouino extincto in eo fer-
ro et emplastrabis ex ipsis. Si vero ad lapi-
deitatem peruenerit fiat sirupus ex diureticis
notis supra : mittis cum mollificantibus 5
supius pnarratis et cassia f.s. donec materia
maturetur. deinde ea maturata quod cogno-
sces per vrine multitudinem cum substantia grossa pur-
gabis cum pillulis infra scriptis ¶ Pillule
Recipe benedicte laxatiue. ʒ.iii. cassie f. ℥.s
esule. ℈.ij. turbit. ℈.ij. zinzi. ℈.i. omnia ko-
terentur cum vino et fiant pillule. ¶ Balneum
post purgationem ministrandum. Recipe bran-
ce vrsine: radicis apij et foliorum eius: radicis yri-
geos et yreos: foliorum malue: florum mel-
liloti: camomille: seminis lini: ana. ℥.ij. bulli-
ant in aqua et adde olei amigdalarum. ℥.iij. et in-
grediatur vsque ad vmbilicum. deinde fiat post
tertium diem flebotomia de alia saphena sub
cauilla. deinde emplastretur cum hoc emplastro.
Recipe foliorum paritarie quantum vis et tor-
refiant in sartagine cum oleis his. Recipe
olij anetini: camomillini: de lilio: de pulegio:
olei viol. ana. ℥.s. et inunctis renibus cum pre-
dictis oleis primo. emplastretur cum ipsa.
¶ Emplastrum de mucilaginibus quandoque
per interualla applicatum est optimum: cui

succedat emplastrum de mellilloto nostrum
in antidotario traditum: et ysopi ceronium: et
ceronium dyapente: et alia consimilia ibidem
notata.

¶ Capitulum septimum de dolore renum et vesice prouenientie ex eo et medicinis eorum.

Dolor renum et vesice notus est. Et quemadmodum differt lo-
co et specie quibus dignoscitur
ita in causa contingit cuius ab-
latione curatur. Loco quidem
differt. nam dolor renum circa lumbos percipitur
et vesice circa pectinem. Specie differt. nam re-
num est granatiuus: vesice vero est acutus
propter neruositatem. In causa conuenit. nam cau-
sa eius est aliqua egritudinum predictarum. et mala
complexio diuersa cuiuslibet generis de qua infra
dicetur vel ventositas. et quandoque est apostema crisis per
vrinam et comitans eam. et signa earum et cura ex
predictis sunt manifesta: et ex dicendis in capitulo
subsequenti. Et cum non inuenis sedationem do-
loris cum anodinis exterius. vnctionibus et
emplastris. clisteribus et ventosis: oportet vt narco-
tica administres. et deinde ad cause ablationem
deuenias cum administratione diureticorum: sed in
administratione narcoticorum est timor magnus de
belitate. n. ea in actione propria et quod sequitur grande
malum. abstinere ergo oportet in quantum possibile est et
vti cum cautela maxima vbi excusatio non habetur.
¶ Sicut autem in diureticorum administratione est
error et maxime calidorum et fortium propter illud quod de
humoribus ad illa concurrunt et maxime vlcerata que
mordent. oportet quod vt non nisi post euacuationem sufficientem cor-
poris ministrentur et disponere vlcerum cum remittentur cor-
recum mixtione vt sunt diuretica frigida prout dictum
est supra. Et ex approbatis simplicibus in dolore
istorum sunt siseleos seta cum .n. sunt recentia et bi-
bantur ex eis tres anulusech cum rob. x. dicitur sa-
nant dolorem renum et sunt innata penitus renibus: et
galanga: et spica: amomum est probatum cum sedatur
in decoctione eius ¶ Cassia confert doloribus renum
et vesice et lumbe ¶ Quantitas auelane de ra-
dice peonie confert doloribus renum et vesice. Ca-
ro ericij terreni salita cum oximelle confert
dolori renum. cinnar que nominatur acuchia con-
fert dolori renum: et armenbez domestice leni-
do num conferunt dolori renum. et aqua decoctionis
eius et sirupus et agaricum purgando et ca-
lefaciendo. Gutta albusar confert et sic humida
et sicca si ab vlcere non procedat.

¶ Et ex compositis ad dolores amborum. Confectio hermetis dyacurcuma: et confectio de alkekengi: nux condita et oleum de storace et de pineis et de festicis lentiscis de nuce indica: vulpinum: laurinum: et benedictum est ultimum et mitridatum: tyriaca ex pae: et abohaly pigra et olei que sequuntur. ¶ Sirupus expertus secundum Johannem casamicula ad dolorem renum ex causa frigida vel calida: colera vel flate. Recipe capil. vene. buglosse. senationum: scolopendrie: filipendule: camedre: camapi: acori: scariole: cum radice: cicoree epatice ana. M. i. radicum feniculi: spagi et brusci ana. ℥. ii. corticum radicis celsi. ℥ iii. polipodii. ℥. iiii. anisi feniculi: ameos: sisileos: amomi: dauci: seminis apii: asari: meu. fu epithimi folliculorum sene: gingi. ana. ℥. s. liquiritie: violarum: florum borraginis: passularum enucleatarum: ana. ℥. i. prunorum: sebestenum: ana. xl. turbit: hermodactilorum. ana. ℥. i. piperis longi. ℥. ii. seminum communium: cicerum nigrorum: ana. ℥. iii. cordei: pugillus. i. zuccharum lib. i. zucchari violati residentie: zucchari rosati novi: ana ℥. iiii. succi rosarum lib. s. aceti. ℥. iii. ¶ Confectio trociscorum ad dolorem renum. Recipe seminis apii. ʒ. iiii. cimini. seminis malve. radicis castorei. ana. ʒ. vi. fiant trocisci gr. v. et dentur unus vel duo cum vino sobulli si non febricitat: et si febricitat cum tepida. ¶ Unguentum ad dolorem renum et nervorum contractionem contusionem et puncturam. et valet ad omnes articulorum dolores. Recipe olei masticini: fenugreci: cere citrine: ana. ʒ. ii. Confice cum mumia dissoluta in vino. ¶ Emplastrum ad idem secundum ardrac. Recipe malvarum: marubii: apii: farine ordei et salis et calidum superpone.

¶ Pillule experte ad dolorem renum. Recipe seminis ceparum albarum: seminis apii: ana. conficiantur cum succo feniculi. ¶ Pillule laxative ad purgandum renes de humoribus grossis. Recipe benedicte laxative: iustini: ana. ʒ. ii. hermo. sarchocholle interiorum colloquintide: ana. ℥. ii. turbit. ʒ. i. et s. camarii: ei tinpialis. ʒ. ii. zinzi. anisi: feniculi: ana. ℈. i. saxifrage: milii: salis: ana. ʒ. i. salis gemme: diagridii: serapini: armoniaci: oppoponaci: ana. ʒ. ii. Conficiantur cum succo apii. dosis ʒ. i. et s. Et si fuerit virtus. ʒ. ii. post preparationem cum predicto sirupo: et abstinentia a grossis et viscosis. Post purgationem intret balneum aque mixte marine cum dulci equalium partium in qua bulliant camomille flores: foliorum lauri: rute: chamedrios: pulegii: ormusiam ana. Deinde post exitum ungatur hoc unguento. Recipe olei camomille: seminis lini: ana. ℥. ii. butiri sine sale: ysopi: agrippe: ana. ʒ. i. spice. ʒ. ii. cere quod sufficit.

¶ Capitulum octavum de debilitate renum et vesice et distinctione nocumentorum contingentium in actione urinandi.

Debilitas renum et vesice inducit nocumentum actionis ipsorum propria que est circa nutrimentum proprium vel communis que est circa expulsionem superfluitatis aquose: et dicitur actio urinandi de qua intendimus quam Galienus dicit compositam sicut primam naturalem in qua hec actione naturaliter se habente. 3. ut dicebatur concurrere necessario et ordinatim. Primus est ipsius et sanguinis separatio. Secundus est ipsius collectio et retentio. Tertius eius expulsio valida et voluntaria. Primus est renum. secundus vesice cum lacerto longitudinali circundante. tertius est concavi eius et virge et aliarum vie ad extra. sicut evidentum de renibus ad vesicam. Egritudine igitur advenientibus membris et proprie renibus vel vesice que principalia in actione necessaria est actionem ledi et per consequens actionem urinandi. Tamen enim lesio multiplex et diversa: et diversa sequitur sinthomata secundum diversitatem membrorum lesorum et nocumentorum actuum considerandum. Nam si qualitas sit actus renum attrahendi et sequestrandi tunc aut erit debilitatus et diminutus ita ut attrahent et sequestrent: et quo in actione urinandi provenit nocumentum quod dicitur minoratio paucitas et sequitur caecesia. Aut erit ablatus ut nihil attrahatur vel aliquid de quo est curandum et accidit urine stillatio seu parva. et quandoque ydropisis de quibus superius dictum est. Aut erit superfluens quia superflue attrahit: quo accidit dyabetes que multitudo seu incontinentia est urine et sequitur ex ea corporis desiccatio. Aut erit corruptus et tunc depravatur quia corruptus tribuat. et tunc accidit febris quia corruptus trahit: et tunc accidit tremor et sequitur tarda mictura. ¶ Sed in vesica et eius collo nocitus est actus retinendi: et retinendi aut erit ablatus: et sic fit incontinentia urine et sudoritas ejus et minctus in lecto vel dissuria que urine difficultas. G. dixit ablationem actionis est ablatio lacerti colli vesice que est ipsius virtutis organum.

In stranguiria vero ablationem naturalis
nō animalis. nā in eo lacert⁹ iste suā actōem
agit sed vsice ɔcauū non valꝫ ɔprimi quod
naturalis virtutis est instrumentū. colliget
enim vesica ꝛ retinet dillatato eius cōcauo ꝛ
opilato collo eius per contractōnem lacerti
existentis in eo quo lassato vt aperiat eius
collum ꝛ concauo eius circumtracto ꝛ vrina
ex eo egredit naturaliter. ꝛ quandoqꝫ nō cir
cūtracto egredit etiā et accidit mict⁹ in loco:
aut erit diminutus. ꝛ tunc erit distillatio vri
ne ꝛ paucitas etiaꝫ ei⁹ sequit. Aut corrupte
fet ꝛ male quia cum dolore ꝛ ardore: et tunc
accidit stranguiria ꝓpe qͥ que est vrine reten
tio ꝛ strangulatio ex quo sequit dolor in pe
ctinem inflatio ꝛ cito mors et frequēter. Si
vero sit actus nocitus i concauo vesice qui
est compissiaus lacertū eius vndiqꝫ vt expel
latur vrina: et tunc accidit difficultas vrine
ꝛ sequit vrine retentio. Sic itaqꝫ determina
tis nocumētis que in actione vrinādi possūt
contigere de vnoquoqꝫ dei implorato auxi
lio est dicendū. Sic ergo debilitas renuꝫ
ꝛ vesice ꝛ earum defectio in actiōe vrinandi
et causa immediata eius aut est ꝓpria et est
aut impimens in corpe ipsorum membrorum
vt est aliqua egritudinū ꝑdictarū de quibus
sufficiēter est dictū. aut mala ipoꝝ cōplexio
diuersa vel equalis de qua nunc dicendū: et
est plurimū in renibus calida: in vesica et in
aliis frigida. Singulū. n. membrorū fm. G
opat ꝑ qualitatē eius cōsim que ex quatu
or est qualitatib⁹ ꝯditu. f. cuē ta fuerit certe ꝑ
ut mēbri illi⁹ actio experit. Cum vero fuerit
discrata et egra necessarium est ipsam ledi.
efficit. n. fm. G. in virtutis essentia et in suo
ipsius que in actōe penetrabilis existit cuius
cu iꝫ generis fuerit: maxime frigida diūsa
vel equalis. ex ea. n. non cm debilitas vel di
minutio accidit fm diuersitatē eius i specie
vel in gradu quelibet alia puenit in actione
vrinandi lesio ꝛ sequunt sinthomata supra
dcā. Nam siquidem in renibus fuerit com
plexio mala ꝛ frigida valde excedēs attra
hendi ꝛ sequestrādi aufert ipsorum actio ex
quo accidit vrine retentio. non erit valde ex
cedens ꝛ tunc accidit debilitatio eius ꝛ mi
norabitur: et sequitur paucitas vrine. Aut
erit calida valde excedens: ꝛ tunc superflue
trahent ꝛ accidit dyaberes ꝛ sequit corporis
exiccatio. Aut erit sicca ꝛ eos extenuabit et
debilitabit aut valde humida simplex vl ca
liditati parum admixta que substantiā renū
mollificet ꝛ eorū meatus dilatet ꝛ aperiat
ꝛ accidit debilitas renum deterior ꝙ sic.
Si etiam sit in vesica ꝛ collo ei⁹ ɔplexio
mala ꝛ discrata humida cum caliditate ꝛ fri
giditate magis que mollificent lacertuꝫ cir
cumuolutum in eo vt nullo modo possit con
trahi ꝛ collum eius constringere: ꝛ tunc acci
dit inuoluntarie vrine exitus ꝛ dissuria ꝛ se
quitur multitudo vrine ꝛ mictus in lecto.
Si vero non sit valde excedens vt parum
mollificet ꝛ non constringit perfecte: ꝛ tunc
accidit distillatio vrine ꝛ sequitur paucitas
eius. Aut erit multum humida cum pauca
caliditate que texturaꝫ villorum vesice rari
ficat ꝛ relaxat debilitatem in eis ferā ꝛ pessi
mam generabit. Aut erit sicca cum calidita
te vt vrinam acuat: ꝛ tunc accidit ardor vale
et sequatur resolutio et debilitas. Aut sicca
cum frigiditate: ꝛ tunc accidit stranguiria ꝛ
sequitur dolor in pectine ꝛ inflatio et mors
quandoqꝫ. Si etiam sit in vesice cōcauitate
mala complexio ꝛ discrasia frigida ꝛ humi
da que prohibeat constrictōnem ipsorum la
certuꝫ vndiqꝫ vt vrina non queat exprimi ac
cidit difficultas vrine. Etiam si fuerit sicca ꝛ
humida ꝛ in collo eius que spasmet lacertum
ꝛ teneat circumtractum. Sicqꝫ expeditis
egritudinibus variatis fm plus ꝛ min⁹: ma
ior ꝛ minor accidit in predictis membris de
bilitas ex qua diuersa possunt in actōne vri
nandi prouenire nocumēta. Aut erit cadēs
supra substantiam spiritus vt quia sit eua
cuans ipsum vt est euacuatio multa humo
rum ꝛ propie sanguis ex eis vel coitus mu
tus: vel resoluens ipsum vt mala cōplexio
eius calida. Aut suffocans vt multa reple
tio ex humoribus lapide sanie vel vrina. aut
extinguens vt narcoticorum approximatio
Aut cadens supra virtutem vt mult⁹ labor
reiteratus ipsorum membrorum ꝛ prope re
nam vt in longa statione in pedibus et am
bulatione multa ꝛ equitatio subita sine con
suetudine ꝛ intermissione dolore et percussi
one: et in vesica multa vrine retētōe ardore
ꝛ dolore ꝗ in spm resoluēdo debilitāt vtuteꝫ
ꝛ accit mēbri ꝑdcis debilitas fꝫ pl⁹ ꝛ min⁹ ex
ꝗ eoꝝ actio dīnuit ꝛ aufert i expulsiōe vrīe
Et qñꝫ cā debilitas ipoꝝ ē ex cōsitate ad su
piora mēbra nobilia. f. ep cor ꝛ cebrū. cū. n. h
patiūt ꝑdicta debilitant membra ex quo no
cumentum ꝓueniet in actione ipsorū ꝑdicta
ꝛ diūsa vt dictū ē accidēta sequūt. Et cāe
ipaꝝ egritudinū sigꝫ ꝛ cure supi⁹ dce sunt

Causa vero male complexionis ipsorum simplicis ⁊ commixte pure vel impure diverse ⁊ equalis que in debilitando est pessima seu plurima duplex est interior et exterior: et utraque ex dictis in lapide ⁊ ulcere ⁊ in mala complexione epatis est manifesta ⁊ signa eius etiam licet loco ⁊ proprietate actionis lese ⁊ extrinsecum quorundam ab eis sint differentiam per te ergo considera ⁊ appropria ista renibus prout oportet. ¶ Signa vero debilitatis ipsius renis sunt urine paucitas ⁊ in substantia ⁊ colore sicut lotura carnis ⁊ quandoque residet cum vene sunt salve ⁊ quandoque remanet sicut ungi nec residet cum non sunt sane. Et extenuatio renum licet non sit manifesta debilitatio: in stando ⁊ in potentia tollerandi [illegible] defectus in choitu debilitas visus ⁊ dolor capitis. Sed vesice debilitatis signa sunt defectus in continendo vel expellendo urinam gravitas in pectine et peritoneone et sensus acuitatis ⁊ ardoris lenitas ⁊ asperitas in loco ⁊ apud emissionem urine maxime ⁊ urina erit spissa ⁊ turbida propter illud quod descendit cum ea quod non digeritur nec convertitur ⁊ non expellitur nisi adiuncta compressione ⁊ hec de istis signis. ¶ Cura male complexionis talium membrorum si pura est simplex vel commixta ⁊ diversa facile curatur licet difficilius cognoscatur: si vero equalis ⁊ fixa difficilius curatur licet facilius cognoscatur quemadmodum in aliis membris existens ut Galie. dicit. Et eius sanatio est tres res. prima est remotio exterioris cause. secunda alteratio. tertia ipsorum confortatio. Si vero impura fuerit ⁊ cum materia commixta eius sanatio est tres: scilicet prima est materie evacuatio. secunda alteratio discrasie si remanserit impressa tertia ipsorum confortatio. Evacuatio completur cum fleubotomiis prenumeratis vel medicinis solutivis pro ut materia exigit ⁊ sumptis ⁊ clistericatis ⁊ vomitibus ⁊ drasoreticis exterius approximatis per omnem modum prout in cura opilationis commodiximus. Alteratio completur cum aministratione diureticorum calidorum vel frigidorum ⁊ exiccantium ⁊ humectantium prout discrasia expetit que omnia in cura opilationis ex lapide vel humore ⁊ ulcerum sunt numerata. Confortatio vero completur cum cibis ⁊ medicinis cibis facilis digestionis boni nutrimenti ⁊ discrasie contrariis. Et appropriate convenientes sunt renes animalium ⁊ proprie edorum ⁊ porcorum. Et vesica domuile exiccata ⁊ carnes [illegible] terrenis salite cum [illegible] ficus humide ⁊ sicce sed nocent [illegible] ⁊ garb [illegible] albusar ⁊ lac camelorum ⁊ [illegible] Et ex potibus vinum [illegible] pricitatis puri vel mixti [illegible] serasia requirit ⁊ in [illegible] rel [illegible] ante vinum passum. ¶ Et ex medicinis simplicibus ⁊ commixtis interius ⁊ exterius approximatis ⁊ per omnem modum [illegible]. Et appropriatis simplicibus sunt grana [illegible] pea in quantitate duorum [illegible] dictis ciperum bolum armenicum [illegible] lacte ovino oportet ut sanatur. Et [illegible] que dicta sunt supra in cura lapidis. Et [illegible] positis sunt trocisci [illegible] rosatum de mastice [illegible] Et ex mundificantibus eos sunt [illegible] metridatum anacardinum vera. [illegible] tum de ambra ad frigus [illegible] onem eorum vera. Galie. [illegible] ⁊ alie inferre.

¶ Capitulum nonum de diminutione seu paucitate urine ablatione ⁊ [illegible]

Diminutione urine vel paucitas seu privatio eius et [illegible] causis sunt note [illegible] [illegible] cibi ⁊ potus ⁊ [illegible] aut ex parte corporis [illegible] aut ex parte extrinsec [illegible] parte cibi [illegible] panis milleacei [illegible] bito ex orobo ⁊ lenticula ⁊ fructus [illegible] ex hec corporis [illegible] carnes salite [illegible] coct vel [illegible] ⁊ antiquus ⁊ [illegible] quia sit paucus ⁊ grossie aque [illegible] ⁊ aliorum similium. Et corporis [illegible] membrorum operantium urinam. Et [illegible] ris totiusque quia sit rarum resolubile [illegible] sudoris vel lubricum ⁊ [illegible] humiditas corporis tendens ⁊ [illegible] in viis urine deriuant [illegible] ete facta medicum [illegible] quia sit [illegible] ⁊ ab inferioribus retrahendo [illegible] post vias [illegible] ad fluxus sanguinis narium ⁊ [illegible] ¶ Et [illegible] bor operantium in urina aut per modum [illegible] epila debilium ipellente ad [illegible] uit [illegible] manet [illegible] aut per modum tractionis ⁊ constrictionis [illegible]

debilitatoȝ vt in p̄cedēti capitulo dictuȝ est.
Aut ex parte deferentiū ⁊ colligentiū vt vri
tidū vel vesice q̄ si sint opilati vel vlcerati et
p̄ser tī q̄re vrina licet plus trahat' cū ad cor-
pus vacuū tendit nō extra vadit. Ex p̄ceāt
extrinsecus accñtiū puta aeris q̄ tempus vl'
aeris cōstitutio fuerit sicca ī aquosa vel bo-
real' que corporis humiditates ⁊ sup̄fluita-
tes exiccat licet p accidens .s. stringendo ven
trem vrinā prouocet ⁊ multiplicet vt ypocr.
dixit vel motus resoluendo ex iccans vt ina
nicio fames ⁊ abstinentia q̄ exiccant p acci-
dens fm. Galie. et vigilie que s̄t vehementis
motus similes vt Aboali dixit Et euapora-
te vt. Galie. ait ⁊ anime accidentia īmodera
ta que corpus exiccant vt Galie. integre de
scripsit que omnes si debiles sint minorant
vrinā ⁊ eam paucā reddunt si vero fortes au
ferūt am ⁊ p̄uant. ¶ Signa earū sūt cl'a nā
sup̄dcȝ p̄cesserint a cibo ⁊ potu sūt manifesta
ex eorū assumptione premissa si vero a cau-
sa in corpore toto quia sit rarum ⁊ resolubile
duobus declarabit' signis potissime .s. signo
raritatis quod eu pilositas corporis sicut yp
docuit cum dixit cutem raram declarat pilus
⁊ signo resolutionis ⁊ est duplex vnuȝ quod
Galie. posuit ⁊ est quia ī multa sumptione ci
cuȝ p̄uatione euacuatione sensibilis ⁊ egesti
onis paciente corpus nō impinguat' s̄ rema-
net extenuatum. Aliud est quia ī laboribus
nō sistit s̄ cito deficit. Si vero quia sit flu-
xibile vl' alias sensibiles euacuationes habu
erit p̄cessio istarū ⁊ reliq̄ne ip̄arū remanentes
ostendant sicut. G. dixit. Signa debilitatis
eius ī suo loco dicta p̄pendens cacesiam vel
etiā ascitem. Similit' si ex renū debilitate si
gna debilitatis eorū ī p̄cedenti cap'lo dicta vi
Sil'r quoq̄ si ex parte deferentiū vrtidum
⁊ vesice vel etiā virge quia opilent' ex signis
dictis opilationis ex humore vel lapide co-
gnoscere potes. Et stranguria ⁊ etiā spasmi
ac etiā ex signis dictis in cap'lo solutionis l'
vlcerum si soluti fuerint vel vlcerati quo ven
tris inflatio ex aquositate replente ꝯfirmat
⁊ ardor vrine. Cura diminutionis vrine ⁊ ab
lationis ei⁹ tres res. p̄ma ē regiminis p̄mutatio
secūda est euacuationis retentio. tertia vria-
lium membroꝝ rectificatio ⁊ ꝯfortatio Per
mutatio regiminis est vt alteret' ⁊ p̄mutetur
s̄m q̄ntitū ⁊ quale de exiccatiuo q̄d eius cāt
cā ad hūectandū ī cibo ⁊ potu ⁊ in alijs reb⁹
nō naturalibus de qua supra in cura meri ⁊
stomaco diximus ⁊ etiā impinguatiuū de quo
deo dante dicem⁹ infra l' eni regimen p̄mā
causā vt materia erat abscindit ⁊ etiaȝ tertiā
extrinsecus subaufert alterat et emendat.
¶ Secunda est euacuationis retentio occl'-
te ⁊ manifeste occulte et insensibilis retentio
completur cum cibis ⁊ potibus humores in-
spissantibus ⁊ cuȝ medicinis condēpsantib⁹
poros de quibus supra in sincopis cura dixi
mus ⁊ hoc supra in cura doloris et fluxus.
Si vero sensibilis fuerit ⁊ per sudorē cū re-
tinentibus ipsum de quibus ibidē diximus.
¶ Si vero lubricitas ventris fuerit et natu
ralis quia humiditas ⁊ mollicies in expulsio
ne superfluitatū naturaliū consuetarū cum
stipticis cibis vel potibus p̄missis notis sup̄
corrigatur. Et cum fricationibus balneis et
alijs diuertentibus ad epar venas ⁊ humidi
tates ⁊ trahentibus ad membra vrine ⁊ sunt
diuretica. ¶ Si vero fuerit lubricitas preter
naturam medicetur prout de ea superius di
ctum est in cura fluxus ventris. Similiter ⁊
si multus vomitus adsit nec non et si fluxus
sanguinis narium curetur prout supra in p̄-
prijs diximus locis. Et de alijs euacuationi
bus similiter quoq̄ intelligas. ¶ Tertia est
membroꝝ rectificatio ⁊ confortatio ⁊ epa-
tis prout supra in in cura debilitatis epatis
est dictum vel renum sicut in p̄cedēti capit'lo
habuisti vel etiam vritidum ⁊ vesice ⁊ cuȝ di-
ureticis vt ibidem est dictum: que omnia ī for
titudine ⁊ debilitate diuersa eligenda sunt p̄
vt diminutio vrine ⁊ ei⁹ ablatio ⁊ earū ⁊ cau
sa variat' in q̄to.

¶ Capitulū decimū de diabete.

Diabetes s̄m Galienū est propria
passio renū raro ꝯtingens in qua
pot' citi⁹ trahit' q̄ oȝ ad eos sicut
cibus in appetitu canino ⁊ cito e-
gredit' cum vrina sicut cibus ⁊ potus in lien-
teria cum egestiōe. Et causa ei⁹ sup̄fluitatis
p̄mo desiderātie: ⁊ 2⁹ ꝯtentiue ip̄oꝝ defectus
nisi. n. foret sup̄fluitas desideratōe ip̄orū non
sic velociter traheretur nisi quoq̄ deficeret
contentiua ipsorum nō sic cito egrederetur.
Sup̄fluitas desiderātie ip̄oꝝ ⁊ attractie vir
tus cā est ip̄oꝝ calias vehemēs cū materia vl'
para mag' qua sunt vltra debitū ī continua
tractione ⁊ forti a venis emulgentibus et de
eis ad epar extendit' ⁊ de epate ad stōachuȝ
et ad oīa mēbra vnde hūiditas ip̄oꝝ irrorās
ea attrahit' ⁊ excitat' et sedē' sitis vehemens

que potu non sedatur. quia in ea nō remanz quare siticulosa ab aliquibus appellatur.

¶ Defectio ↄtentiue nō est in eis principalis pp ↄclusionis malitiā calide que est causa superfluitatis tractiue qua nō deficit ↄtētiua: s frigiditate pp̄e z humiditate. Sed plurimū accidentalis sm̄. G. z ↄpñs superfluitati attractiue cū. n. superfluit eoꝝ accidentiā vrine plꝰ trahit q̄ renes aut q̄ diu ↄtinere possint z ipsa vesica: q̄re deficiēte ↄtētiua ipsoꝝ cito psluit inalterataꝰ p vrinides ad vesicā z inualescēte expulsiua eiꝰ egredit cū vrina sicut in lienteria cibꝰ z potus cū egōe. ¶ Ex aliā est principalis z cētialis in ea vt dicit Albohali. pp malitiā complexionis pure frigide vel impure ab intra vel exteriꝰ veniētis quā sedꝫ superfluitat attractiue ipsoꝝ nō eēntialr pp ↄtrietatē ↄplexionis in cāndo s accītalr z ex ↄpñti. cū. n. in renibꝰ vrina nō figit tracta nūlr renes ex sanguīe cuz adsitate veniēte nutriri nō pnt q̄re remanentes inanitā auideꝰ trahūt z ex tūc magis ↄtentiua eorū deficit z q̄to plus defecit magi trahūt sicut est deuenire ad circuitōnem quēad modū in lienteria est videre. ¶ Causa vero ipiꝰ caliditatis renū duplex est. scilz interior z exterior vt in lapide est dictū z simile frigiditatis cāo p ↄtiū comphēdas. ¶ Signa. si quidez sit ex caliditate faciente superflue attractiuā sensus erit z inuētio caliditē in lūbis z vrina multa z i principio sicut lotura carnis recentis sm̄. G. minꝰ tn̄ tincta z rubea q̄ si p cedat ex defectōe discretiue epis pp̄e cū amplitudo meatuū emulgētis vene in ea facta fuēit z sanguīs habūdātia in venis que q̄to maiora sunt tanto plus sanguīs cū adsitate trāsibit ad renes. Unde vrina ex defectiōe cōtentiue vtutis psluens plꝰ rubebit. perdēte vero tpe diminuto sanguīe ex venis et pcēde restrictis mēbroꝝ meatibꝰ et exiccatis vrina egredit in q̄litate seu colore potꝰ q: aq̄ similis z alba. si aqua sola bibat que mag desiderat vel sicut aliꝰ potꝰ vel vini simplicis vl cocti l aq̄ cōmixte l etiā sirupꝰ. Et forte erit alba et spissa pp humiditatē mēbroꝝ vicio extractōe vnde vrina reddit sicut lac z pinde mēbroꝝ ↄsumptio sequit z mors plurimū. Si vero ex frigiditate faciēte deficere ↄtētiuā causetur sensus z inuētio frigorꝫ erit in lūbis z vrina erit in pn̄cipio nō multitudīs magne s ↄsuete: deīde mltiplicat z erit sicut lotura carnis minꝰ tn̄ tincta q̄ in pcedēti in q̄ fortitudo attractiue pcessit. in pcessu vo tpis sociata fortitudine attractiue mutabit sicut pma ¶ Cura dya-

bet in gn̄ali z spāli est [illegible] causē oblatio z exteriꝰ [illegible] existentis. Interius vt liquidē ex caliditate renū pcesserit fiet [illegible] cibo z potuā z diureticoꝝ calidoꝝ z [illegible] pueniētiā. Exteriꝰ vt laborꝫ corporis [illegible] renū stricture lūboꝝ: balneatio in [illegible] acta vel potētia mota [illegible] renes z sōnus psundus z [illegible] emplōꝝ z alioꝝ taliū que renes [illegible] facere epar humores z [illegible] sit humoralis cū [illegible] fieri farmatia approbata [illegible] calidꝰ sit l. vomitu q̄ in [illegible] quoniā euacuat deriuando ab eis [illegible] plexionalis quia oplatio sit in eis [illegible] ritiuis supius notis necnon z [illegible] ere que est renū discrasia calida [illegible] go. sicut eniz talis discrasia egritudo [illegible] augmētata quā talis sequit pessio vt [illegible] dictū est z ea mediāte oēa alia ↄ[illegible] thomata vt sitis z ↄsumptio corporis [illegible] correctione infra dicet. Incipit enim [illegible] nus. Palam est morbum esse causa [illegible] accidentiū: accidentia tamen alia sequ[illegible] zꝰ cui sequit primū z [illegible] ¶ Complexio vero eius alteratio cū frigidis que [illegible] illam alterēt: si etiā epar z mēbroꝝ ↄ[illegible] ↄtempent z humores adequēt. q̄m [illegible] corporis membra si calida sunt [illegible] vsq; ad renes extensa [illegible] dant: humores acutos etiam [illegible] rinam acuunt vt ipsa transeūdo ad renes [illegible] rum caliditatē inflāmmet. sic ergo [illegible] talia frigida vehementer z illa pp̄e [illegible] nocent nec illis admixta sed [illegible] uendo non prouocent sed [illegible] qualia sunt. Ex oleribus [illegible] atriplices z similia. z ex fructibus [illegible] nesten: pruna: crisomilla: persica [illegible] citruli z melones: cucurbite z [illegible] ipsarum non semina quia aquas [illegible] nam multiplicant: z fructus [illegible] granata acetosa z nuga z ex aquis [illegible] hementis frigoris: z aqua cucurbite [illegible] ordei cum decoctione [illegible] tosum a quo extractum est butirum [illegible] est ex eo quod est spissius z grossius [illegible] z aqua lactis [illegible] medicinis simplicibꝰ est ad hanc [illegible] musfilago psilij et succus rosarum et [illegible] rum. Et ex appropriatis in prohibendo [illegible] nā est merda lengi bibitum et forte [illegible]

optima vel proiectum in aqua eris q̄ mino-
rat ⁊ alia que in cura multitudis eius dicet:
Et exterius approximādū ē sedere i semi-
pro aq̄ frigida pleno ⁊ renes ⁊ epar vngere:
epithimare ⁊ emplastrare ex sucis dictis ⁊ suc
cis ⁊ eorum oleis ⁊ ꝓprie de oleo alkekengi
⁊ scorpionibus de cucurbita de semine me-
lonis si oblatatio ductuum non existat ⁊ l ea
donec eorum caliditas extinguatur ⁊ sitis.
Et ex medicinis cōpositis sūt trocisci ē cam
phora de spodio de balaustia cū aqua cucur
bite vel muscilagie psilij vel draganti vel ci
troli prunorum ⁊ seuesten vt leniant non cō
stipent plurimū enim cum cōstipatione ven
tris sūt tales Et exteri⁹ approximādasunt
in ea l q̄bus cū infrigidatione ē stipticitas q̄
ductuū dilatationem ⁊ ēplastraōem coāgu
stent: ⁊ retentiuam renū confortēt sicut em
plastrū de ypoquistidos de capriolis vitis:
virga pa. ⁊ balaustie sc. papaueris albi lactu
carum scariolarum portulacarū ⁊ spodio ri-
bes cū aqua agreste vel mirte ⁊ similiū. Et
sicut cerotum nr̄m. ⁊ oleū de citonijs de
garur de balaustijs ⁊ similis. Q ⁊ si ex frigi-
ditate renum cōtingat passio talis que pro
tanto nō euacuatur a. sin ⁊ mēbrorū cōsup
tione l⁊ sit minor queadmodum passio mior
ē cura eius in eisdem rebus consistet ⁊ com-
plebitur cum predicē cōtrario sumptis: ⁊ q̄
renes ⁊ totum corpus calefacere bēant non i
frare. Et ex calefacientibus cōuenient⁹ illi
ē fricatio extremitatum ⁊ totius corporē cū
rubaficātibus motus vētosatio ⁊ balneum:
⁊ sūptio antidoti calidi q̄ grosse substātie sit
vt non cito penetret et sicut sirupus ⁊ alia liq-
da q̄le ē dracalamentum diatrion tyriaca ā
tiqua ⁊ mitrida tū ⁊ vina grossa vel stiptica:
vt calabrēsia. Dico ergo cāis ablatis ⁊ absci
sis carebit passio talis. f. velox exitus potus
¶ Scda res ē vrīe obuiatio ⁊ retardatio: et
ex his q̄ maxime retinēt ipsā ac retardāt ab
extra ⁊ minuūt vrinā ē vt nō tātum p⁹ ipsa
trahentia derivantia misceantur qualia sunt
que premissa fuerūt sed et q̄ cū retētione ⁊ ō
rivatione euacuant ipsā vt ē vomitus pedi
cuus ⁊ sudoris prouocatio cum frigidis apo
piatis in cā calida vt aq̄ ordei ⁊ melonis.
¶ Indiget vnctiōe cutis corporis ⁊ p̄pe spine
cū temperatis vt oleo camomillino anetino l
vino albo cum aqua calida. Et in fra cum ca
lidis vt ē potus calide aque ⁊ proprie apij a
nisi calamēti vel piretri ⁊ vnctione corporis
cutis ⁊ proprie spine cum asaro ⁊ oleo ō spi
ca vel ciclamine cum melle. ¶ Tertia res ē
regimen: et est conseruatio corporis in aere
frigido stiptico cum quiete et somno tempe-
rato ⁊ cibis frigidis ⁊ grossis plurimis diffi
cilis inflāmationis conuersionis in coleram
et adustionem generantibus humores gros
sos ⁊ spissos quales sunt sorbitiones ō kill
ordei de candaruso seu condito cum lacte a
cre vel lentium vel carnis bouine ⁊ pedes ip
sorum ⁊ pisces recentes magni cum aceto:
quoniā istum mitigat ventrem ⁊ soluunt sic vri
nam minuit ⁊ lac ouium coctum cum aq̄ do-
nec consumatur ⁊ aliqua alia que supa l do
lore stomachi diximus quibus premittenda
sunt lenientia ne grossitie sua constipent: vt
pruna persica ⁊ proprie dactuli pingues ⁊ pa
sule que leniendo vrinam minorant ⁊ p⁹ po
nenda sunt stiptica seu pontica que compri-
mendo leniant vt fructus stiptici sicut pira:
ribes et citonia: non premittenda ne consti-
pando prouocet vrinam ⁊ miscenda sunt vn
ctuosa lubricum facientia: vt pinguedines
galline et porci capre ⁊ huius: et cum poti-
bus vini acerbi cum multa frigide aque per
mixtione si aquam solam non tolleret: vel a
licuius ex robub. stipticis vt granatorū ⁊ ri-
bes de citonijs vel macianis: et similia cum
clisteribus lenientibus feces: quas habent
plurimum constipatas et cum leticia anime
⁊ ꝑmissione salutis cum auxilio spiritu om-
nipotentis dei qui solus sanat languores.
¶ Quarta res ē accidentium sequentium pas
sionem talem correctio vt sitis ⁊ mēbrorū cō
sumptio que multum ⁊ velocem vrine exitū
huius passiones sequitur. Obuiandum er-
go est primo siti cum potu confecto maica
ꝓpter illud quod ex membrorum hūitabus:
consumitur caliditate ⁊ siccitate trahēte ⁊ in
causa calida ex aliqua predictarum aliqua ⁊
⁊ ꝓprie frigida pura quā desiderat que tran
sire moratur vt ypo. dixit vel permixta cum
aceto quod radendo intestina naturam sol-
uit ⁊ cum aliquo ex rob stipticis quod ipsam
retinet ne cito transeat ad vrinam. Obuian
dum etiam est vlcerationi ipsorum membro-
rum scilicet renum epatis stomaci ⁊ reliquo
rum. ¶ Et in causa frigida cum potibus vi-
ni puri grossi et alijs calefacientibus mem-
bra predicta que sunt nota. ¶ Membrorū
autem consumptioni obuiamus est deinde
cū cibis laudabilis nutrimēti ⁊ facilis dige
gestionis ⁊ potibus vini rubei lipboti cōpe.
tēter cū oī regie resūptiō sicut. Hali. docet

Et ex his q̄ sūt laudabilis et expta cōferētia tēpānt et aliqs stantib' accidētib' ē: vt sumat patiēs ex aqua frigida l ea q̄ ex caliditate ē et in ea q̄ ex frigiditate ē vinum multū et post horā euomat vt ex quo extinxit membrorū inflātōem retrahat ad stomachū et educatur vomitu ne trāseat in vrinā aggregat.n.in se virtutē digerēdi et euacuādi cām calam: si q̄ sit et eius ex trinsicis resistēdi alterādo discra siam renū epatis et mēbrorū et contepamenti humorē nec nō mitigādi sitim minuendi vri ne mltitudinē et phibendi ē dissolutionē mē brorum. Albohali pcipit trociscos ad vrahe ten ex caliditate cū dilatatōe meatuum renū et vene emulgētis. Re. spodij terre sigillate cancrorū fluuialiū combustorū ān pte lactis partē tertiā scis papaueris et se. lactuce ana partē. i. ʒ. et aggregētur oia cū musillagine psilij et formētur trocisci et dosis eorū sit sic videt tibi. Cerotū ex Sucdoneris quo vngūtur renes et epar ei' q̄ h3 dyabeticā passionē pīt a caliditate. Re. vtriusq3 sādali spodij ana. ʒ. ij. sclum frigidorū ana. ʒ. i. cāphore. ʒ. i lactis mulieris lactātis puellā. ʒ. ij. succi sēp uiue succi solatri ān. ℥. i. aceti ℥. i. olei de cu curbita et olei rosati qd̄ sufficit vngantur ex eo predicta mēbra cū innouatōe sepissima: et qñq3 fit p modū empli cū cerā sba. Et qñq3 per modū infusionis et epithimatis vt facilius penetrēt p tātos lacertos et ossa intermedi os vsq3 ad renes et sic ē finis huius capituli.

Ca. ij. de fetore vrine.

Fetor vrine ē mala qualitas ipsius mutata in sensu odorāt: et ē vt odor ei' sit debito horribilior que nō ē ad impmēdū sm. G. sicut alia duo sinthomatū gña vt cām cōuertat ad se et medicum cogat desistere a cura dispōis et cāe sue sicut illa tā quā illam precipuā sanatōem hns cessans si mul cum facilitate dispōe. Sed ē potius ad signandum signū existens dispōis vel cause quā oz curare eo modo sicut Albo. dixit cū3 inquit. Cūq3 āt vrina odorem h3 fetidum: et maturatio in ea fuerit erit ipsius causa sca bies aut vlcera in instrumentis vrine q̄ suis cognoscūtur signis. s. dolore percepto in eis vt in asso. docuit ypo. q̄ si maturatio in ea non fuerit possibile ē q̄ sit ex hoc et possibile est q̄ sit ex putrefactiōne in superioribus m̄ bris cumq3 hic in febribus fuerit acutis et cū membrorum vrine non fuerit signum maliū

Cumq3 vrina fetidi odoris in sanis perse rat significat febres que ex putrefactiōe ac cidunt aut mixtatōnem putrefactionis q̄ ipsis ē retenta et et hoc quidem [illegible] illico allenitatōnem habuerit. Et quibus col ligitur eius causa et signum. Est enim causa a qua procedit duplex. aut inte[illegible] aut exterior incorporea. Interior ē humor corruptus aut putrefactus aut in venis: vt accidit in febribus febre putrida aut in mem bris corruptis corruptione fetente: aut q̄ sit ex toto genere pter naturā vt in cada ribus mortuorū: aut nō toto sed partim vt a postemantibus et vlcerib' qd̄ ē plurimum in homine viuente et hoc aut i superiorib' mē bris vel spiritualibus vel in vlceribus pe ctoris et pulmonis aut nutritiuis vt epate et ceribus aut in inferioribus vt in ipsis vrine membris. Exterior et in corporea sil obiec sparagus qui sumptus et comestus facit fe tere vrinam et similia vt atodalia. Et signa eorum ex predictis sunt manifesta. Et itm̄ cocti maioris fetoris. Et cura eius e[illegible] res. Prima est ablatio cause exterioris: et abscisio interioris que ex predictis supra et dicendis in cura febrium putridarum ē ma nifesta. Secunda ē aromaticorum admi stratio q̄ ex diureticis sicut est spica ga[illegible] galia muscata cinamomum et consimilia [illegible] tur.

Ca. xij. d' dissuria et inuolūtario exitu v[illegible] ne et distillatione.

Dissuria et distillatio vrine ē separ seu inuolūtarius exitus vrine cū impotentia cōtinendi et i hoc cōueniūt in genere sed differunt in cura et etiam ca[illegible] In cura quidem differunt non in eius spe cie sed in quāto vtriq3 enim l medicina cau ē defecto cotentiue virtutis in vesica que dissuria maior est quā in distillatione vrine. In dissuria enim vt dictum est ē ablatio co tentiue. Sed diminutio eius in distillatōe licet quandoq3 possit eius causa ē debilitas expulsiue: vt in sequenti capitulo patebit sed illud est improprie et ex consequenti q̄ d bilitate enim expulsiue prouenit difficultas vrinandi quam sequitur distillatio vt dicet eodem capitulo dicetur. Sed ex debilita te contentiue virtutis distillatione propri et immediate procedit: vt supra capitulo

generali dictum ẽ t sic ipse nõ dr̃ñt i spẽ cãe sed in quãtitate viñ. In mõ vero dr̃ñt nã flu xus vrine i dissuria ẽ multus t subitus: In xus vrine i dissuria ẽ paulatiñ t paucus ad di stillatione aut ẽ paulatiñ t paucus ad di stillationis aque modũ. Et qz in eã cõueniũt t spẽ cõueniũt in signis t cura in qbus diffe runt solum i q̃to. pinde simul de eis vnum capitulũ faciemus. Et cã mediata qua cõtẽ vina deficit in vesica est aũt interior corpore aut exterior i corporea. Interior: t corpo rea aut ẽ in mẽbro continẽte q ẽ collum vesi ce aut in cõtento cũ lacerto eiº aut quia lesio sit in eo qz deficit cõtentia ipsius t tunc aut lesio in collo t eius lacerto ẽ pricipalis in se q: sit mollificans ex hũore currẽte ad ipsum vel eius cõpressiua neruus sicut in dislocatiõ ne spondiliũ cõtingit aut pp cõmunitatem ad principium. s. cerebrum vel nuchã appo stemata vel percussa t soluta aut vicina mem bra aut. s. concauũ ipsius vt qz sunt in conca uo eius vlcera tunc. n. adueniente vrina ad ipsam sentit ardorem t stringit t sicut vrina exprimit t mollificato lacerto colli pp̃ter o bedientiam motiue cuius organum ad sensi bilem extra inuolantarie fluit. ¶ Sit ex vl ceribus concaui gñatur dissuria seu distilla tio quẽadmodum ex vlceribus colli strãgu ria procreatur vt infra patebit sequenti ca pitulo cum ad matricẽ cũz repleta ẽ fetu ma gnus quasi comprimit vesicã vt expellat vri nam pter voluntatẽ t faciat deficere contẽ tiuam sicut in pregnantibus sepe contingit t vidimº multas conquerentes. ¶ Aut ad in testina repleta fecibus aut ad ipsa apostẽa ta pectinẽ t anum t alia membra adiacentia ipsi t ea simili modo cõprimentes. Sed rẽe cõtentiũ ipso mẽbro. s. vesica vt vrse rẽe aut quantitatis: t multitudinis eiº sicut contin gebat in dyabete in qua defectũ contẽtie ve sice non erat ex se sed ex multitudine vrine propter fortitudinem atractiue renum: aut e rit qualitatis t acuitatis ipsius molestantis expulsiuã sicut. n. multa grauedo facit prin cipaliter deficere cõtẽtiuam vnde ex cõñti su perfluit expulsiua sicut acuta molestando expulsiuã incitat vt ex cõñti faciat dñicere cõ tentiuam cedente sibi vt supra intestinis: et stomachum dictũ ẽ. Cã vero exterior ẽ vt fri giditas maxime t humiditas exterius cõfri gens mẽbra vrine vt aer frigidus t balnea tio infrigida aqua cãis t percussio t similia que quidẽ cãe si fortes sint dissuriam gene rabunt si debiles distillationẽ vrine. Qua rum signa ex predictis sunt nota t ẽt signa cãz interioz q ẽ aliculº carũ precessio t inaẽ cãz interioz q ẽ aliculº carũ precessio t mañe. tio cũ aliaz puatione exterioz vero sũt ma nifeste. ¶ Cura eiº ẽ due res. Pñia ẽ abici sio cãe interioris t ablatõ exterioris. si adsit Scõa ẽ membri confortatio. Cãe interioris debilitate t cõtetiue spmẽtis cõplent abscissi onẽ medicinã vnicuiqz cãz cõuenietia vt. s. si quidẽ cã sit mollificatio nerui t lacerti t pro pria cõplebũt illã medicie superiº dicte. Si vero ex cõmitate dislocatõem spondiliũ cõ plet ipsoz reductio si possibilis sit. Si ex com mitate ad pncipiũ curatio cãe erit ablatõ: si militer si ex vicinoz pnra dispoẽ qm illoz rectificatio cãe erit abscissio q eia ex dictis t dicẽdis sat mãifesta. Si quoqz ex multitudi ne vrine sit cũ medicis dyabetis cõplebit cu ra ipsiº. Si ẽt in acuitate cõsistãt vrine me dicie ardoris eniũt explerie. Et ex ppns ẽ musilago psilij cũ caphora supra cõmune se cãdũ iohannẽ serapionem. Ablatõem vero cãe exterioris cõplet si adsit ipsoz mutatio In cõtrariũ ãt oz vt pcedat curatõem inte rioris abscissionis cãq illud sine quo nõ vals sitº abscissio fieri eo q eius cã existit efficiẽs t cõseruãs. Et si q̃dẽ remãserit impssio q: ma la cõplexio cũ vinis t ex calidis vnctionibus tiriacha curet: vel qz fuerit casus aut percus sio medicias cãis t percussionis pcedere oz õ qbº infra dicetur õ inde ad mẽbri correctionẽ cõuenire. ¶ Cõfortationẽ vero cõplet mini stratio medicinaz hñtiũ cõfortare neruos mo lificatos t ppñe inferiorũ partiũ t vesice a proprietate retinere vrinã t sc̃ q dicte sunt i i cura paralisis simplices t cõposite. Et ex si plicibº appropriat vesice t collo eiº i h cãu sẽ calide sicce stiptice t plurimũ ex eo q plurimũ ex cã frã t hũida talis mollificatio lacerti in se pucit t sũt cipum sandaracha t thus ma sculm t cortex eiº: mirra storax sicca piretruz t emila sicca alchãna mahaci et albasee sem vrtice assarũ macis anacardus nux musce ti minũ origanum cinamomũ põticũ galle ci pressi sticados ara. acorus t scilla assata ne p nocẽt sed stipticãdo cõfortẽt t retineãt cõfor tando. Sunt ãt cum melle confecta cocta t sumpta vel cum melle emblicorum vel melli crato bibita quod fit ex vino pontico factuz Et ex compositis est tyriaca t metridatum confectõ anacardi trifera maior t trifera mi nor cõfortata cũ anacardo: vel sagenea mirra cũ alisbº stipticãtibº t ponticis vt gñis mir ti t copulº glandiũ balaustijs: t similibus.

Et experte sunt pillule de albasce pirerro z
dyacimi͂num quando eius semina valde ser
uitur supptum z inunctum ē inuatiuū frigori
membrorum vrinalium z retinet inuoluntariū
exitum. Et cum distillatio ex īpotentia z de
fectu expulsiue procedit ministranda sunt p
uocantia cum ꝯfortatione z pauca stiptica
te qualia sunt que infra dicentur. ¶ Et exte
rius inunguēdo: hoc aūt est oleum de alca
nam de mastice de cure z de keruā z sīlia ol'a
vt costinum nardinum rutaceum de sticha
dos de reubarbaro distruptis in eis musco
castoreo vel euforbio z oleum de been ē fe
tisse valde bonum. In ea vero que ex hu
ditate cum caliditate ē licet raro conuenien
tes medicīe in cōfortando sunt stiptice z fri
gide simplices z cōposite. Simplices vero
vt coriandrum siccum rosa z fructus stipti
cos eius semen portulace ꝓpie grana miro
balanarū corallī camphora bolum ar. sint dē
sumpta cum zuccharo: vel bibita cum aqua
granatorum sumac citoniorum z aliorū fru
ctuum ponticorū mixto aliquo diuretico ca
lido Et composita sūt que ex his cōponunt
z que infra dicētur. Et ex vngentis exterius
ē oleum ros. z ꝓpie oenanthinum mirtinum
de balaustijs z similia. Medicine appꝛopia
te in restringendo z retinēdo vrinam sunt ga
rur aque aluminose et aque frigide oēs mer
dasengi si bibatur: vel proijciātur in aqua q̄
bibitur retinet vrinam. Fungi faciunt possi
dere difficultatem vrine. Usus comestionis
carnium erici facit vt vrina cum difficulta
te egrediatur. Et quia assuete vtitur emila:
non indigebit vt mingat omni hora. Cortex
scerbin bibita constringit vrinā z scoria fer
ri est vltima in retinendo. Mumia mixta
cum farina z supposita vel dissoluta in sam
bicino z distillata in virgam confert paucita
ti tolerantie vrine lutum ar. bibitum in ouo
retinet vrinam. Et omnia pontica de se sūt
cōtra diureticis cum sanguinem ingrossēt si
cut lentes z licet per accidens contrarium o
perantur quia prouocant ꝯstringendo illud
tamen per eorum postpositionem cibo vl' p
missionem alterius lenitiui tollitur vt supra
in diabete ē dictum. ¶ Inquit princeps a
bohali omnis qui deficit intollerantia vrine
iuuatur a medicinis desiderium ꝓuocandi p
uocantibus que dicētur infra. Confectō me
dicaminis experti sm Abo. i n frā. Rc. mirob.
kebu. coriesarior: mulimi sandarache mirre
olibani ciperi ana partes. iij. gariof. peem.

Semule. adbuste granatorum mirabolanorum
partes. ij. Conficiantur cum melle emble
[illegible]um z reseruentur z bibatur dosis. ʒ. ij. Al
iud ad ffam. Recipe castorei mirre [illegible]
copulatarum glandium pireti ana partes e[illegible]
les. Conficiantur cum aqua mirte [illegible]
z sit dosis. ʒ. i. Confectio medicaminis ad [illegible]
dam. Recipe coriandri sicci rosarum [illegible]
ʒ. ij. spodij. ʒ. x. seminis lactuce portulace [illegible]
xv. bolí ar. ʒ. v. camphore. ʒ. s. gūmi [illegible]
ʒ. ij. Conficiantur cum aqua granati [illegible]
si. Aliud. Recipe karabe boli ar. [illegible]
norum nigrorū medullis glandium z [illegible]
ex corticatarum anā ʒ. ij. coriandri [illegible]
aceto positi. ʒ. i. dosis. ʒ. i. z omnia post ꝓ
missionē lenificantium alicuius [illegible]
¶ Aliud io. serapionis conferens [illegible]
tum manifestum. Recipe granatorum [illegible]
glandium corticum thuris [illegible]
ciperi ana partes equales terantur z [illegible]
ʒ. iij. cum vino antiquo. Aliud. Recipe [illegible]
mitarum mirti siccis aluminis [illegible]
ne thuris mirre balaustie glandium [illegible]
Coquantur in vino z detur ex eo [illegible]
z ē iuuamentum valde ad sanguinem [illegible]
rit ex renibus z vesica. Dixit [illegible]
possunt continere vrinam [illegible]
tulana quoniam confortat plures [illegible]
herbis z proprie stomachum z cali[illegible]
gis ceteris carnibus z mastix ceterū [illegible]
z galanga omnibus aromatibus z [illegible]
ciscus conferens ad distillationem [illegible]
vrine. Recipe castorei. ʒ. ij. seminis [illegible]
nis iusquiami albi ana. ʒ. ij. granorum [illegible]
torum grana. xl. terantur z fiant [illegible]
dosis. ʒ. i. cum. ʒ. i. de granis [illegible]
di z cū albūie oui.

¶ Ca. xix. de stranguria z difficultate vrine.

Stranguria et difficultas vrine [illegible]
pere simul conueniunt vtraq; [illegible]
est vrine retentio cum in[illegible]
te potentia expellendi contra [illegible]
ē vrine egressio cum in potentia retinendi
tamen communiter ab antiquis [illegible]
sumitur indifferenter: differunt vero [illegible]
z specie causa z loco differunt [illegible]
cie ex enim in stranguria vrine [illegible]
lor quā in difficultate q' est quia in strangu[illegible]
vrine retentio presupponit virtutis [illegible]
contentiue existentis in collo [illegible]
superfluitatis retentionis a quā procedat [illegible]

positõe opilatiõis cāe. In difficultate vero
vrine retētio psupponit vētris expulsiue de
fectū I vesica ⁊ lacertis coadiuuātib⁹ vētris
quā arcet vrina expulsio ⁊ difficilis cū huāti
one ois cāe impedientis existēs in collo ei⁹ et
via que statī dicet. In spē vō nō differt sicut
ꝓpe ⁊ eēntialiter. strāguiria. n. est ois ⁊ absō
luta impotētia expellendi vrinam. difficultas
vō est in potētia facilis expulsiōis vrine: seu
potētia debilis dura ⁊ cū conamine ad modū
distillatōis vrine: que sicut pueniebat vt su
pra ex debili retentiōe ita etiā accidē posset
ex debili expulsiōe inter que distīguit volū
tas in emissiōe. Et tū accidit ex debili expul
siōe ⁊ abstinētia eius: tū ex debili retētiōe
¶ In causa vero differt ⁊ loco. nam strangui
ria prouenit ex peccato et superfluitate cō
tētiue propter lesionem existentem in collo
vesice ⁊ eius lacerto: vel sit in se spasmatis
ex humore currēte vel frigore: vel pp cōita
tem ad superiora vt in carabito vel apostēate
nuche: vel in via eius: qꝛ fit opilata attenua
torie ⁊ caliditate ⁊ siccitate: vt in febrib⁹ adu
rentib⁹ vel in frigiditate vt algorib⁹ ex aere
⁊ aqua: vel medīs vel expressione vicinoꝝ tu
mescentiū: qꝛ repletoꝝ vel apostematoꝝ. vt
matricis: recti intestini: pectinis: pitonēsis
testiculoꝝ: vl ani. Etiā qꝛ patiat̄ tenasmonē
ragadias vel emoroidas dolorosas vel car
nose vel coartatōe: qꝺ est plurimū ex bsiōe
grosso ⁊ viscoso sanguīe ꝯgelato: saniē gſsa
vel lapide vel vētositate ꝯcepte ⁊ repugnā
te. Difficultas aūt est ex debilitate ⁊ pecca
to expulsiue ꝑpter lesionē existē in collo ve
sice vel ꝑpriā: qꝛ alteratū ⁊ alligatū ꝑximus
vel vlceratū aut apostematū vel ꝑpter cōi
tatem ad ꝑncipiū. l. epar lesum vel lacertis
ventris coadiuuātibus ipam in expulsiōe ⁊
magis cū vrina est pauca vt. G. dixit patiē
tib⁹ vel in se qꝛ sūt debilitati aliq̄ predcāruz
cāꝝ. aut mollificati in se ꝑpter cōitatē ad su
piora vt cerebrū in stupore vel litargia ⁊ nu
chā apostematā vel ꝯpssāz in dissolutiōe spō
diliū vnde lacerti illi mollificati existant.
¶ Et qñq̄ ambe ꝯueniūt in loco. vt ē I vga
⁊ via ei⁹: vel I vrīdib⁹ est ꝯpso aliquo triuz
modoꝝ: Et fit difficultas etiā nō ꝑpter cām
existē in mētho tm̄ vel loco: si etiā ꝑpē cām
existē in locato vt vrina qꝛ fuerit pauca a cu
ius cōpssiōe deficit virt⁹ expulsiua. aut quia
multa supra quā nō valet que diu collecta et
retēta extēdit ex duricie sensus ꝑpter somnū
sopientē virtutē in nocte vel occupatiōem I

de distrahētē ipam vel verecūdiā ꝯpescētē
quare vasi eius diu remanētes extensi debi
litantē in ꝯtractiōe necāria expulsiōi sicut. G
dixit. Aut qꝛ fuerit acuta faciēs dolorē cum
tāsit ꝑ vrīdes ⁊ ꝑpe ꝑ collū vesice ⁊ virgā
maxie si nō fuerit vlcerata. cū. n. sentiāt ar
dorē tūc refugit vesica a ꝯpssiōe ⁊ stringit la
dorē tūc certus colli ⁊ etiā lacerti vētris ꝑpter dolorē
cessant a ꝯstrictiōe q̄re retinet vrina ⁊ difficil
fit exit⁹ vrine. Et cū strides patiēs ⁊ in se stri
git mīgit vrinā ⁊ cessat dolor ⁊ ardor. Et cā
eaꝝ exterior: in qua ambe ꝯueniūt est. sicut
ꝑcussio: casus: aeri expō frigido ⁊ vēt⁹ septē
trionalis. si. n. valde fortis sit ꝑ se egōem re
tinet ⁊ vrinā: ꝯstringēdo mēbra vrinā consu
mendo ꝑfundatiōe sua. si vō pu⁹ sit strigēdo
ventrē ꝑuocat vrinā ⁊ ꝑ accīns illud facit: et
balneatio in frā aqua. ¶ Ex qb⁹ signa disti
ctiua ipaꝝ sunt manifesta. Cū. n. retētio vri
ne ꝑpter strāguiriā sit ⁊ cās ei⁹ retētio ⁊ mul
tiplicatio vrine I vesica maior erit ⁊ sic tūor
maior appens in pectine cū ol impotētia ex
pellēdi qꝛ tūc cūq̄ exprimat pecten ⁊ patiēs ex
primat. Cū vō ꝑpter difficultatē ⁊ cās ipi⁹
ecōtra. ⁊ si quidē ꝯtigit retētio vrine in strā
guiria seu difficultate cōiter sumptis ex opi
latōe in collo vel multitudine vrine pp du
riciē sensus sm̄. G. difficilis est cognitio ei⁹
Cognoscit̄ tñ ex p̄dcis causis ⁊ eoꝝ. qꝛ ꝑ cō
ꝑssionē pectinis si retētio fuerit ⁊ mltitudo
ꝑpter duriciē sensus vrina emittit̄. si vō pp
opilatoem nequaq̄ sicut alibi ipe ponit ⁊ ma
xime si sit dura. Et etiā signa caꝝ sunt. nā si
q̄dem retētio vrine cū impotētia expellendi
puenit ex causis strāguirie. vtputa ex cā I la
certo colli vesice vt qꝛ fuerit spasmat⁹. et ex
spasmo attenuatoria in eo puenit opilatio.
Signa distinctiua inē talē opiloem ⁊ alias
opilois spēs sunt. nā in attenuatoria ē pre
cessio ⁊ inuētio cāe sue euidēs ⁊ inuētio suma
mēti cū mediis ꝯuenientib⁹ vnicuiq̄ illaruz q̄
dicent̄. In coartatōe etiā sit ſi dixit in gra
uedine qꝺ ē cōe ⁊ gñale signū in oi spē eius
qꝛ in attenuatoria ꝑmū grauedo nō iuenit̄
sꝑ rōe ꝯopilātē cāe. differt etiā I spe eius nā co
artatoria ē q̄si coartatorie ⁊ subito eueniat sꝑ
attenuatoria qñq̄ subito ⁊ qñq̄ paulatim.
¶ Et sit in excūtib⁹ qꝺ est qꝛ in coartatōia
cū vrina egredit̄ aliq̄d matēri qꝛ huōi grossus
aliq̄d sanguīs vel aliq̄d saniei. vel arenula q̄
etiā forte p̄cedē ꝯsueuit. In attenuatōia vō
nihil erit nec in carnosa nisi ex apostemate
fuerit. nā tūc cū vrina qñq̄ egredit̄ aliq̄d sm

q ab⁹ alijs distīguit. q: qd egredit virulētū ē
cū est in pricipio ⁊ postmodū fit sanie ⁊ amet
⁊ dolor est vehemētior vel ppter ā inuamētū
a modis incarnosa est inuentū nequaq̄ ⁊ p.
pue cū ex veruca l' cicatrice fuerit ⁊ fortasse
nō curat. ⁊ qn̄q: est pcessio cāe vl' inuētio vi
cā ex cicatrice pcesserit. ⁊ qn̄q: nō est vt cū ex
veruca fuerit. G. vō dixit q' int tales spēs
opilōis ⁊ etiā cās carū immissio argallie di-
stinguit. nā immissio ei⁹ inuenit resistētiā in
carnosa absq: dolore nisi ex apostēate fuerit
in alijs vō cessionē ⁊ cū dolore maxie si atte-
nuatoria ex spasmo fuerit vel apostemate l'
vlcere pui vicina p. Et coartatoria ex san-
guine pcedēte ab vlcere cōcreato ibidē. ptēa
in coartatoria cessio maior ē q̄ in illa ⁊ ē cū
minori dolore nisi cū lapidib⁹ fuerit. Et cās
etiā ipa⁊ distīguit ⁊ ppue coartatorie ⁊ car-
nose. nā cū extrahit ex ei⁹ infectōne qn̄q: vi-
rulēta infecta apparēt q̄nq: humore mucoso
qn̄q: sanguie qn̄q: sanie ex ⁊ quib⁹ cās distīgui
mus. ⁊ qn̄q: munda p qd distīguim⁹ attenua-
toriā a pdcis. ¶ Et inter cās attenuatorie h'
modo est distinguēdū que sunt in collo vesice
nā si quidē fuerit spasmatū spasmo humido
ex humore currēte: tūc pcedēs regimē indi-
cabit ⁊ ei⁹ euēt⁹ sint⁹ ⁊ siccantib⁹ ⁊ resolue-
tib⁹ iuuat ⁊ diuti⁹ manet. Si vō a siccitate p̄
cedēs inanitio ⁊ febris absentia illam faciet
manifestā ⁊ paulatī⁹ eueniēs cū maiori per
durātia ⁊ fortasse iuuabitur huius. Silr si ex
frigore pcedēs cās ⁊ sensus frigoris ⁊ iuua-
mētū a calidis cum vrina in colore remissa ⁊
pallida. Silr si ex cōitate ad cerebrū vt l' ca
rabito vel ad nuchā apostēatā pcedēs illo⁊
passio hoc mōstrabit vel illi⁹ pñtia. ⁊ si est a cere
bro spasm⁹ erit vlis. Silr ⁊ si talis opilō in
collo vesice attenuatoria ex quacunq: spāli
fit cā: eam ōndet pcessio cāe cū iuuamēto a
suo ɔtrario ⁊ nocumēto a sili. vel etiā si fue
rit a replōe inferior⁊ iuuētio replōis ipo⁊ ōn
dit ⁊ iuuamētū eueniēs illo⁊: etiā si apostēosa
replō fuerit talis passio eo⁊ occlta l' māife-
sta. Et silr int cās carnose opilōnis ē distin-
guendū ⁊ cās ei⁹ coartatorie vt ex pdcis est
noni. ¶ Si vō vrine retētio cū potētia ex-
pellēdi ex cā de difficultate pcesserit vesice
debilitātib⁹ expulsiuā ɔtrario ei⁹ ppio qr fu-
erit alterū l' algorarū qd ē pximū: tūc signa
ɔfabis cū pdcis signis cāe l' ei⁹ pueniēt collo
q̄ ē dcā ⁊ si fuerit solutū: vlceratū: l' apostēa
tū. Signo solōis vlce⁊ vl' apostēatū pnar
rata supi⁹ demōstrabūt. Si vō nō ex cā ppa in

ɔtrario extrīse l' ex ɔpasiōe ⁊ cōitate ad cās
pncipij. vt ē ex paralis ⁊ debile. signa debili
tat ēpio vt caccsia ⁊ dorops l' aliōtu mi
remes. signa debilitat ipa⁊ videb pcedēt
sunt dcā. Et si cā fuerit in lacerte virt cad
iuuātib⁹ ad expulsionē ⁊ in seqūs signa debi
litat ipo⁊ sunt de gñe male ɔplōis solōis ⁊
co⁊ apostemat q̄ infra dicēt ad eē pna ob
mabis ⁊ debilitat expulsiōis erit ppt cō vri
na pauca. cū vō mīa ē vrina n̄ erit māifesta
si aūt nihil in se ⁊ in cōitate ad pncipia signa
ra vt cerebrū l' nuchā paciētia ut ē cōm sed
sio passionū illo⁊ l' inuētio dentalia. Silr
si ex cā in meatib⁹ exīstat vt opilōe in vrina
b⁹ l' virga. signa erūt paucitas vrine l' sp.
natio in vesica. si ex opilōe fuerit l' vesica
l' ei⁹ multitudo ⁊ habūdātia in vesica quā tu
mor ōndit ⁊ inflatio pectis si fuerit in collo
vesice l' virga ⁊ etiā cū fricatiōe ⁊ inanitio e
ducet fortasse nisi carnosa extiterit opilatio.
¶ Cura strāgurie ⁊ difficultat vrine cōie
res vrina cōis eis ⁊ disurie ac distillatiōi
cāe abscisio seu ablatio. Alia ē cōis strāgu
rie ⁊ difficultati ⁊ ē vrine puocatio ɔtra qd
accidit. qd ē vrine retētio sine strāguria ⁊ a
re disurie ⁊ distillatiōis. l' opposita quā
modū ⁊ in illis cura ē vrine retētio. sic etiā
in istis cura ē vrine puocatio. Inde. n. spe
cifica. Cōmaria ɔtrarijs sanātur. ppa cura ē vrine
puocatio. ¶ In strāguria cū mollificatiōe
puocatio cū siccitate ⁊ moderata stiptica
te in difficultate. Cōstrictio. n. ⁊ coartatio ne
bis in opilōe strāgurie indiget mollificatiōe
debilitas vō in difficultate stiptico⁊ ɔfor
tatiōe. Sz ne retinēdi debēt eē ipata. Abscis
aūt inflōis cāe ⁊ extirpatiōis ablatio ex dcis sp
tā ē māifesta: ⁊ repetem⁹ vt aliq huic dispēsi
ppa adiūgam⁹. Si igit cā sit in lacerte q
fuit in se spasmat⁹ cura ē cura spasmi in suo
dcā capl'o ɔmixtē ei aliqb⁹ diureticis ⁊ ppe
mēbro q̄ ɔtrahant medicaminū virtutē ad ne
bul pnt in cura vlce⁊ recolim⁹ nos dixisse.
Si vō spasmat⁹ fuerit nō l' sed ex cōitate ad
superiora vt ad cerebrū paciēs curabitur cura il
lius erit illi⁹ cāe abscisio. ⁊ silr si ex apostēate nu
che. Cū si qdē l' cā fuerit opilō ex calitate ⁊
siccitate febrē abscidet ⁊ curabit cura febris.
¶ Et ex ppio sūt sexta cōia sta vt ē seneb
ēsice cū vino stillis pmitto cū aq̄ ɔtinatae
rosis: ⁊ regimē huēctatiuū. Et si in eā fuerit
opilō a siccitate extrīseca coāgustāte ⁊ ɔstil
te qd inuiscatū ē est opilō meatū colli sp̄i⁹
abscidet ⁊ curabit cū oleis calis ⁊ ɔfortātibus

q̄ supius habuisti ⁊ breuiter curā ↄpilois fre cuū ñ fuit a cā interiori. Et ex ↄuenientib⁹ illis ⁊ appropriaf ē vt sumaf fimū colūbi siluestris ⁊ bibaf cū vrina pueri qui cū hoc q̄ calefat ⁊ bibaf cū vrina pueri qui cū hoc q̄ cale‑ za. ⁊ bibaf cū vrina pueri qu cū hoc ꝙ calefit cū aq̄ decoctōis anetī. ⁊ q̄nq̄ sumit cū multa cū aq̄ decoctōis aneti. ⁊ q̄nq̄ sumit cū mulsa cū aq̄ decoctōis aneti. ⁊ q̄nq̄ sumit cū mulsa nū vetris arabamati pōd⁹. ʒ. q. cū ea mensa fallo indiaqua calida ⁊ ēria etiā allē i lacte asi‑ nino ⁊ h̄ ↄfert ei q̄ ē ex bdore gillo ⁊ etiā palliū. Si etiā fit in cā opilō ex ↄpilōe fcā in collo vesice a repsōe ptiū vicinaꝝ ei ꝙ curō cāe eiū abscisio. ¶ Si vō ab apostēate ipoꝝ ad cūe abscisionē ꝑmittē oz fiolam basilice. dei de fiolam fafene qui ꝑuocaf cū ea vrina ⁊ i‑ ligaf ei abstinētia duob⁹ dieb⁹ deiñ curet ā‑ postema fm̄ suā ipā ⁊ mollificef ⁊ leniaf cuꝫ admīstratōe tiriace in balneo calē aq̄ ⁊ cū o‑ los casis inūctis nouis ⁊ emplis ⁊ ex lenienti bus ⁊ clisterib⁹ sifr in ano Imissis ⁊ vga q̄les sunt causicos altea: fenugrecū: ⁊ seme uini: ce‑ pe: ⁊ porri decocti ⁊ elixati. q̄m cū lenificatū fuerit apostēā cū descēdet vrina cū ↄpilōe ⁊ minoref aq̄ frē por⁹ ⁊ vitaī stiptica. ⁊ si q̄‑ dē in cā fuerit dolores ipoꝝ egritudie puta vlcerib⁹: emoꝛoydib⁹: ragadijs ł tenasmone curef cura illoꝝ cū ꝑmissiōe mitigatioꝝ dolo rīs vt sup⁹ dcm̄ ē in ꝓꝓo loco de eis. Si vō in causa ei⁹ opilō fuerit a veruca ł carne cal losa in collo vesice. nūc cura ei⁹ erit ł tinis ex herb seib⁹ mollificātib⁹ ⁊ oleis lenificātibus ⁊ fricatio sup h̄ ⁊ in cura opilōis ēplo ⁊ cū frica⁹ in loco ⁊ abstinētia ab acetosis ⁊ stipticis ⁊ fortasse ꝓderit ⁊ fortasse nō. vt. d̄. in cura opilatōis ēpis dcm̄ ē. ¶ Si etiā opilō carnosa taī sit ex apostēate in collo vesice curabitur cura ꝓdcā apostemanū ptiū vicinaꝝ. ⁊ si i ei⁹ cā fuerit opilō coartatoria ex q̄cūq̄ iūāit cā curabif ⁊ curef cura oplōis renū ⁊ vesice su pra in ꝑncipio tradita. ⁊ cura ↄgelatōis sanguis in vesica ⁊ breuit̄ cum diureticis caliis fortib⁹ simplicib⁹ abscidef ⁊ ↄposit̄ q̄ supra i lapidis cura sunt dca ⁊ infra ſtrīgef huic ꝓ pa. ¶ Porro si cā sit in vesica debilitās expulsiuā ⁊ sit ꝓꝓa q̄ sit aleata ⁊ inflata ꝙ ꝓ̄mū auferef ⁊ curabif cura oplōis frē hic supiaf enarrate. Et si sit vlc⁹ debilitās cura vlcerū absciidef supra iā dca. ł q̄ sit apostema cura apostemaī absciidef ⁊ curabif q̄ est dca. Et si sit nō ꝓꝓa s̄ ex cōitate ad ꝑncipiū. s. ex aut renes. cura debilitaī ipoꝝ absciidef in ꝓꝓris dca captis. ¶ Si cā debilitaī expulsiue sit i lacertī coadiuuātib⁹ vētris curabif ⁊ absciidetur cura illoꝝ q̄ dicef. ⁊ si mollificati fuerint

cura palis absciidef ¶ Si etiā ex cōitate sit ad cerebrū vel nucha vt i podicis dislocatof cura illoꝝ egritudinū abscidef. Et si ↄtēū fuerit in cā vt paucitas ł multitudo vrine ł eius acuitas inducēs ardoꝛē abscindaf cura paucitaī multitudis ⁊ ardoris vrine. ¶ Si cā fuerit debilitas sensus abscindaf ⁊ curef ex⁹ ꝑncipiū. ¶ Si cā fuerit in ꝑncipio. s. in cerebro vł nucha. aut ipē lacert⁹ ⁊ colliū vesice cū medis ↄuib⁹ acutū obegēm vt est tiriaca metridatū ⁊ unctōes cū oleo sambucino ō ⁊ lilio narcisino de croco de balsamo. Et ad. ⁊ o‑ milirent empla ex folijs arboꝝ fructuū ⁊ o‑ leū ducoꝝ ipius aū vt allecoū: mētē: ⁊ rute: et imiscantf cū eis medic expgefaciētes valde sicut est semē arinef rute mosane. deiñ ēplef cū eis pecten. Et si in cā fuerit lōga retētiō cura est cū unis mollificātib⁹. deiñ cū supri cantib⁹ supra dcis ⁊ cū cartamo ⁊ sitibus: ⁊ emplis fcis ex illis. deiñ vtere eis q̄ sunt ve hemētis ꝑuocatōis. vt siringa ⁊ oleū balsami est maximi iuuamēti in h̄ casu ¶ Et si cā fuerit casus ⁊ ꝑcussio apostematōis ⁊ ñ apostematōis s̄ remanet aliq̄d tūc ꝑmittēda est fiola. deinde tine ⁊ mollificātia ipare ⁊ studē vt mīgat. ¶ Si mixerit sanguinem plurimū retinēdis cū trociscis de karabe ⁊ de terra sigillata. ¶ Prouocatō vrine q̄ ē accitū ↄtraria ex quo cāe ꝑcessit ablatio opilātis sit facilis ⁊ sequif itatī si sola cā retētōis opilō sit ł collo. Cessante. n. cā opilāte cessat opilō ois cū fiens ⁊ fcm̄ in opilōe taīr sint ↄnexa ꝙ cessante fiēte cessat ⁊ fcm̄ vt. d̄. in apostēate deꝫ est. ⁊ cessante opilōe statim tale accīns cessat cū ex ea depēdeat velat vmbra ⁊ maxīe cuꝫ remaneat vesice potētia in ↄpilōe. ¶ Si cā retētōis sit debilitas in vesica cā absciisa ꝓuocatio nō stati fiet nisi vesice ↄfoꝛtatio sīe quaf. cessante. n. cā def cōis adhuc debilitas remanet ↄfoꝛtatōe indigēs vt ꝑuocef vrina Sic q̄ꝫ ꝑuocātia cū ↄfoꝛtatōe pon⁹ absciidētia cām sunt admīstrāda. Sifr si in cā retētōis vtraq̄ cā ↄcurrat cessante. n. altera retētio remanebit. Et q̄nq̄ vrina ꝑ sui multitudine in retentōe minādo ꝑiculū dolori grauedinis ⁊ crepatōis ꝓsternenē virtutē absq̄ eo ꝙ det spa⁹ ad cāe ablatōeꝫ adhuc eo ma nēte cuiuscūq̄ gnīs fuerit ꝑuocatōe indiget Sicq̄ in oī cā retētōis vrine est necāria ꝑuocatio. fiet aūt manēte cā retentōnis nō certe nec penit⁹ s̄ adulatorie ⁊ ad pñs cū hijs que naturā alliciēdo ꝑuocāt ad expulsiōeꝫ vrine. vt est intromissio pediculi: vł fcef in capite

virge vel orificio virge. et ex illis est immissio
nascalis in ano de sale taberzet qui soluendo
ventrem provocabit urinam ad emissionem v
rine. Et etiam linitio allei vel cepe vel alterius
rei acute sup virgã pectine et perineo meno
qm trahendo calorem et naturã ad locum et
dissoluendo et resoluendo oppilationis causam
provocabunt urinam. ¶ Et ex illis est ministra
tio diureticorum mollificatiuum ut si h' dñi
est cũ lenificata fuerit cã oppilans cuius vis fu
erit gñis et membrum cõstrictum et coartatum
in ea mollificatum et relaxatum et mitigat
dolor q̃si in modum adulationis cedet urine
egrediente ꝯpressionem virtutis potentie vica
ria l' expulsione sua sũt ãt sunt dc̃a. Sunt et alia
lenem virtutem hñtia ne sua fortitudine faci
ant dissĩdere maxiam pl'mã q̃ magis debili
tet et opprimat. Et ex illis magis ꝯuenientibus
eis est. saccatasẽm cũ non ẽ febris p omẽ
administrationis modum. Et ex illis ẽ immis
sio argalie simplicit' imisse vel cum predictis
mollificatiuis et lenientibus mediis p eam in
rectis vel aliis cãe cuius liber a ꝓpaũis q̃ dicta
sũt cãs oppilationis et lapidis qm cũ ꝯpunit
membrum et cãm dissoluat seu expellat prouo
cat urinam et h' in mare. in muliere vero vice
ipsius supponat' cum radice dauci. iunipi vel
narcissi cũ oleo sambucino vel laureo in unc
ta postq̃ sederit in aqua decoctionis rafani
cicerum nigrorum foliorum dauci silvestris ¶ Cauen
dum. aut ne argalie imissio inferat dolorẽ
vel nocumentum vel ex sua ineptitudine vel
ex malo imissionis modo que qualiter ob e
ar esse et quo imittenda sit. docet princeps.
Albo. in difficultate urine capitulo. Si q̃s in
cã debilitas expulsionis vesice adsistat cau
sa ablata ipsi vel in manente fuit urine causa
diureticis siccis et moderate stipticis q̃ p
uocando confortent et non retineant qualia
sũt q̃ sunt dc̃a sũt in cura lapidis et oppilationis
et infra dicentur vel saltem cũ ꝯpressiõe pec
tinis cum manu. ducta a superioribus ad in
feriora trahendo corpore stante vel situato
recte. talis. n. cõpressio vicaria et pporciona
bilis existit naturali vesice ꝯpressioni in pro
ducendo urinã ut. G. ait. Et ex provocatibus
expertis in oppilatione ex humoribus grossis
et oleum de aneto vel d' lilio et decoctionis
fabafolarum scarabeorum cimicum vel cantha
ridis pectini applicatum. Et ex illis est si su
matur folia edere vel succus eorum cum vino l'
aqua decoctionis achmonie vel a peani Et
ex externis applicãdis sunt folia sãbuci pasi

tarie et petrosilini et dauci decocta in aqua
et cataplasmata pectini. Et ex expertis
circũstans posuit et est ut teratur folia pari
tarie et bulliant in oleo antiquo et cataplas
mo in frixorio et cataplasmet' pecti. Et ex
illis est ut sumat' masa ena filari cribr
bulliat cum cinere et calida sufficit' pect
applicet'. Et aqua sibulorum marinorum
ta ẽ experta. Et aqua cicerum nigrorum oppila
tione ex humoribus vel lapide. Et omnia
dicitur q̃ ad lapidẽ sunt ꝯuenientes et possunt
valẽt in hoc casu. ¶ Confectio domini
retentionem urine et ex oppilatione urine
urine ex huoribus grossis vel lapide. Re
pe ani. feni. seminis apij urtice saxifragi
ana ʒ. ij. seminis spargi. brusci. milij solis. petrosi
ni macis seis genestre seis [illegible]
su. assari ana ʒ. i. liq. ʒ. iij. seis [illegible]
rum. ʒ. i. puluer' capillis veneris [illegible]
et cribellent' et fiet electuarium cũ mellis
zuchararo. Et si vis lapatiuũ facere addas
bic. ermodactilorum ana ʒ. i. cũ gin. et pipe
longi ʒ. ij. dragagrãti cocti ʒ. iij. dosis ʒ. i. [illegible]
calida. Confectio diuretica fortis ad [illegible]
sm abo. Reci. sauine. assari. amomi [illegible]
petros. seminis apij rubee tinctorum [illegible]
amararum spice ana ʒ. [illegible] seminum melonum
ʒ. [illegible] corporum cantaridarum abscissis capitibus
et alis ʒ. i. armoniaci ʒ. [illegible] resoluat' [illegible]
acetum cum epiticato subtili et fiant [illegible]
lane vel pise de qb' sumat' usq ad [illegible]
fectio. alia sm eundem. Re. castorei [illegible]
bij gin. pipis lõgi olei balsami quod [illegible]
Et q̃z addũtur opij. seminis iusquiami [illegible]
doloris se. urtice puluerizati ʒ. i. cũ vino [illegible]
statim prouocat. Puluis educens la
des et humores grossos de renibus et ve
ca. Re. anisi apij feniculi fenugreci ana [illegible]
manti. ʒ. s. nigelle rubee tinctorum ana [illegible]
sis coclear. i. cum vino subtili.

¶ Capitulum. xiiij. de ardore urine.

Ardor urine est nocumentum qui
est nocivus sensus [illegible]
aine vel sensus ardoris a
pud emissionem urine. Et
causa eius ex predictis est ma
nifesta aut ex parte urine aut ex parte membro
rum urinalium et proprie colli vesice et [illegible]
in quibus percipit' ut plurimum. Et apud emis
sionem magis ex parte urine non autem et
se quia sit acuta ratione materie acute cibo
rum scilicet et potuum. Et calididitatis mem

bitoꝝ generantium ⁊ trahentiuꝫ vt epatiſ ⁊
renuꝫ vel aliorum influentium illis aliquid
accidium vt humorem vel saniem aut ex de
fectu habitatis apte ad expandum ipſā et cur-
rendum ſuper meatus vt eos leniat ⁊ gluti
noſos reddat q̄ generantur et pcedit a carni
bus glandoloſis q̄ naturaliter ſūt illic. Cuꝫ
ergo deficit remanet ſibi vrina acuta natura
lis et in mēbris deficit lenificatio ⁊ glutino-
ſitas quare mordet ⁊ vrit mēbra illa neruo-
ſa et diſcoopta et puenit dolor. Et cauſa et
ardor defectus eius eſt ieiunium et abſtinē-
tia coytus diminuens humiditates et egri-
tudines eliquantes et labor plurimus ⁊ ſimi-
lia ex cōplexione errate et humiditate ⁊ alijs
circūſtātijs. Ex pte vero mēbroꝝ vrinaliuꝫ
quia defferentium ⁊ producentium acuitas
pueniens quia ſint vlcerata vel ſcabioſa q̄ cū
attingat vrina de ſe naturalit̄ acuta et prop
ter colamentum humoꝝ et colera cū ea ē ap
ta tranſire mordet et accidit ardor. ¶ Cau-
ſa vero eius eſt ex parte vrine precesſio regi
minis acuentis vrinam. Ex parte mē cibi ⁊
potus acutoꝝ et efficientis et inflamatiōis
epatis renum et alioꝝ membroꝝ vel corpis
vniuerſi et ſenſus acuitatis ipſius. Ex
dolore quia vrina fuerit valde et ex mor
dicatione cauſatur apud egresſionem abſq̄
ſignis vlcerum ⁊ ſcabiei et precesſione ieiu
nij plurimi laboris et ē cuiuſlibet egritudi
nis eliquātis corpus. Eius vero qui eſt ex pte
defectus humiditatis ꝯtemperantis cū lenita
te eſt precesſio cāꝝ ipſius cum macredine cor
poris precedēti et ſenſus aſpiratis in loco
ante horam vnctionis et iuuātur humidis. ſꝫ
eiꝰ q̄ ē ex pte mēbroꝝ vrinaliū l̄ q̄ vlcerātoꝝ l̄
ſcabioſoꝝ ſig̃ ē pceſſio ſignoꝝ vlceꝝ vl̄ cāꝝ
eius ⁊ ſig̃ vlceꝝ putūtium ⁊ ſcabiei ipſoꝝ dēa
quia ſanioſa fuerit vrina vel furfuraria. Et
dixit Ybo. multociens pruriti perducit ad ſe
cūdum et non e cōuerſo ſicut ergo egesſio coleri
rica ad vlcerationem inteſtinoꝝ et ſūc ante-
cedūt ſigna acuitatis ⁊ ſecūtur ſigna vlceꝝ
q̄ te ſcire oꝫ ne deuenias in errorem. Cura
eius qui eſt ex pte vrine eſt due res. prima ē
humoꝝ corporis et mēbrorum adeq̄tio. ſe-
cunda eſt glandulaꝝ circa collum veſice ⁊ ra
dicem virge exiſtentium humectatio. pma ē
humoꝝ corporis et membroꝝ adequatio in
cōplexione. Cum enim vrina ſecundum. G.
ſit collamentum ſanitatiſ humoꝝ ō etate p
rentēs et vriticles venies ad veſicam adeq̄ē
humoribus et mēbris vrina collata reddet
in nociua et ſuauis maxime ſi hūiditatem ha
buerit permixtam obtundentem eiuſ natura
lem acutum et lenientem ſuperficieꝫ vie. Sic
q̄ ſecūda res erit ipſarum glādulaꝝ humec
tatio ⁊ reſtauratio. Primā tem cōplet regi-
men. Regimen āt eſt vt fiat eius conuerſio
ad contrarium diſpoſitionis precedentis cū
pcermisſione oīs cibi et potus acuti ſalſi a
mari dulcis valde ⁊ acetoſi ⁊ diuretici et lac
ticioſi ⁊ laboris ⁊ coytus ⁊ miniſtratione fri
gidi ⁊ hūidi atꝫ inſipidi ex quo inſipidi gene
rētur humores et inſpiſante ſanitatem et
minorante vrinā quoꝝ mentionem iam feci
mus in cura vlceꝝ ⁊ lapidis. Medicine aūt
ſūt q̄ ſūt aliē acuti hūōris ſup excreſcētiaꝫ
educētis ſi adſit quales ſūt lenientes ⁊ ſua-
uiter educētes vt mel caſſia tamaridi māna
ſuccus violaꝝ ⁊ aqua lactis ⁊ foliculoꝝ ſe-
ne in adhuſtis. Caueat autē ab attractiuis ⁊
diſſolutiuis ſua. eīm acuitate vrinā acuunt ⁊
mēbra exaſpant. Quedā vō ſt alīantes in
frigidātes ⁊ humectātes ſiplices et cōpoſite
intus et extra et per omēꝫ modū adminiſtra-
tionis q̄ corporis ⁊ mēbroꝝ ⁊ pp̄e epis ⁊ re-
nū calliditatē ⁊ inflāmatōeꝫ remittāt ō qdꝰ ē
dēm ē in ſtomacho epē ⁊ renibꝰ ſufficiēt. ſcōꝫ
tem cōplēt etiā regimē ⁊ medicine. Regimē
ſcōm. ſ. humectatiuū cū cibis et potibus et
alijs neceſſarijs rebꝰ ⁊ diſſiōe exiccātiū q̄ ſ
in cura met i ſtomachi ē pdcm. Medicine
vero ſūt iuncte ⁊ iniecte ex humectantibus
q̄les ſē mucilago pſilij ſem citoloꝝ dragāti
albumis oui lactis mlieꝛ l̄ aſine l̄ capre oleū
roſ. ⁊ violis amigdal̄ dulciū decucurbita et
melonū iniectis ſingulari l̄ cōmixte ⁊ a pre-
imate teptō aque. Et q̄ñꝫ ōꝫ ei miſceri aliq̄d
ſtupefcūꝫ ⁊ pp̄e cū dolor l̄ ardor ē vehemēs
vt ē ſemē iuſq̄ami albi vl̄ lac ſemis papauer
vl̄ etiā opiū. ¶ Eius vero qui eſt ex vlcere l̄
ſcabie vrinē mbroꝝ cura eſt. cura vlcerum
⁊ ſcabiei andēe. Et ex a pꝑatis medis eius
ſiplicibꝰ eſt liq̄ꝛ p omēꝫ adminiſtrationis mēꝫ
⁊ aſſūpta pp̄e ⁊ iniecta. valet eīm ardori v
rine vlceribꝰ renum ⁊ veſice ſcabiei ipſius et
mirra ⁊ elconiū ⁊ pp̄e ſuccus eius āt oleum
cum diſtillat̄ in virgam ⁊ grana pini ⁊ ſemi-
na cōia ⁊ ius gallie mediocrit̄ pīguis et lact
grana predicta. Et ex cōpoſitis eſt. Sirupꝰ
expertus ad ardorem vrine ex vlcere viarū
vrine vl̄ ſcabiei veſice remittēs ardoreꝫ ⁊ cō
ſolidās vlcera. Re. vngule caballine virge
paſtoris conſolide mi. pipinelle graſſule ca
pilloꝝ veneris bugloſſe. añ M. i. liqri. vio-

larum malue ana. ℥. i. iuiubarum. sebesten a
na. xi. papaueris vel seminis lactucarum por
tulace ana. ℥. ß. seminum cōmuniū cādei ana
℥. iiij. zuchari libr. ij. zuchari violati. ℥. iiij.
Trocisci pparati ad idem sunt nisi alkekengi et
alij experti quorū descriptio est. Recipe se-
minum cōmunium purgatorum. papa. amigda
larum amidi draganti seminis altee portulace
lacte lote rubi: ana. ℈. ij. et ß. terre sigillate. ʒ.
v. pinearum purgatarū kekengi macis ana.
ʒ. iij. succi liquiritie psilij integri ana. ʒ. x. Cō
ficiatur cū lacte asine et fiāt trocisci. ʒ. i. dosis
eorum. ʒ. iij. cū predicto syrupo. Prius in
premittitur mūdificatio vlcerum cum stipticis
et vnctis sicut sunt ꝓpriē aqua mellis et zuca
ri cum aqua cicerum et deinde lac quia mun-
dificat et incarnat. Cauendum autē ne sto-
machus sit intemperatus vel adsit fe. deinde
vtantur ꝑdictis deinde incarnatiuis et sigillatiuis
sicut sunt trocisci de karabe supradicti et vnc
ti cum lacte et trocisci de carta et sicut sūt ta-
les quorum cōfectio est. Rec. sarcocolle ami-
li cerusse thuris albi. ana. Conficiant cū lac-
te et misceant cum eo et adde si vis lutum sigi
latum et bdelium mechium quia leniendo ꝓ
hibet exasperationem et minorat vrinam et
lapidem frangit. Emplm cōsolidatiuū quo
deinde emplastretur virga et peritoneon a-
cuunt. Re. dactilorū passulatarum gallarum
accacie alūis. ypoquistidos. ysopi. storacis
merdasengi. cerusse. Confice cum oleo rosa.
et succo caude equine et emplastrentur cum eo
corosio. Si vero non tunc sufficit vt fiat ce
rotum ex cera et adipe galline vel capre et o
leo rosarum et sisamino recente et vngatur et
inuiatur. Trocisci experti. Re. ypoquistidos
terre sigillate. karabe. corallii. amili. semen ci
troiorum: se. altee. se. melonis. indi. apij. dou
ci. ana. Conficiantur cū lacte asine detur. ʒ.
ij. vel. iij. cum aqua frigida. Tragea almāso
ris ad mitigandum ardorem et dolorem cui o
portet instare prius. Re. papa. seminis me-
lonis indi. liquiri. se. citoniorum mundatorum
ana. ℥. i. pinearum fisticorum. ana. ℥. i. psilij
integri et iusquiami quod est securius et enim
sba non vris sicut sba psilij nisi sumat muscil-
lagis ipsius. ʒ. iij. anisi. ʒ. ij. zucchari taberzet
quod sufficit. Puluis ad idem Re. cau-
de equine et siccetur et puluerizet et da. ʒ. ij.
in mane cum syrupo mirtino et mucillaginis
psilii. ʒ. i. cum aqua liquiri. Et si videbis ibi
lapidem adde bdellium mechium. Itē si do
lor intollerabilis sit producens ad resoluti-

onē fiat embrocatio. Recipe seminis malue et
foliorum eius. se. lini. viol. mellilot. ros. gra
le. ana florum camomille et fenugreci partem bu
liant in aqua fontis et sedeat in ea tepida dum
mingit: et post emissionem infundat spongiā vel
spōgia seu coctio applicet pectini virge per
toneon. deinde etiā inciat in virga lac mul
eris nutricis ex friis et humidis quod in pellicula
rū aliquid opus et eo vngat virgā oleo ros.
Post exitum sitis eorum potest bona satis
syrupo violato vel mirtino cū aqua ordei
plici vel dissoluat in ea sebi cōdi et mel
et post cibū digesto cibo in meridie vel tarde
mane poterit etiā sumere de lacte caprino
liberto vel asine et est bonum. Caueat
beat stomacū impanis: abstineat a vino.
Item inungat eo de cerotio de sandal
etiā tenes: et vtat friis et humidis herbis
cibus stipticis et per interualla sit patiens
guide plurimū cristeribus lenitiuis cū frigi-
dis: et iuuet natura. Cōtigit plurimū
fiat ex ardore vrine: vlcere: lapide. Et
itaque difficile est inuenire quod multum ps
aūt nihilhominus casu cū ardore habeat
stātē alia impotētia et nō sentiat alia
sicut ardor imo nō nisi per ipsum ardor
tunc attendēdū alius per interualla et locum
similiter quiaque vnicuique alteri est instādū. Mi
ctio magne efficacie ad ardorem vrine
gualiter. Recipe psilij partē. i. decoquat
et accipiat etiā mucillago et decoquat et in
viol. dissoluant et cū lacte mulieris puella
tenētis: adde pulueris camphore. ℥. i. et mis
torū per siringam: et si sumat mucillago
phoenicis est propria vt dixit sapio.

Capitulum decimumquartum de multitudine vrine
et mictu in lecto.

Multitudo vrine aut est cū quan
titate aut discretio. Si quidem cum
quantitate continua quia est sola et de
sunt causae diminutionis ꝑ
dictis et quaeque est cū diabete et dyabete
ex causis ipsarum supradictis. Si vero sit cū
discretio erit per modum distillationis et
ꝓtinue accidit et expulsiue et cū in vrina
in cū distillatione persistit et ipsa quod est
mictus in lecto et etiā debilitas colli vesice
ceterorū eius: nec nō reuocatio vel sensibilis
cū quiete a pubis vesice vt nō sentiat
grauedinem que in pueris vel infantes
conueniunt simul. Cum enim in galesiāe

z multa cibi et potus assumptione persistat in eis vrina multiplicabitur et cum debilem habeant cõtentiuam omnem propter cõpositionis humiditatez et proinde sunt profundissimi somni certe grauata contentiua vesice z vrine multitudine tunc vt virtus sensibilis reuocata ad principium et sopita non sentiet vt sperct motum z retineat deficiet cõtentiua cũ lacertus mollificatur nec vrina egredit. Et qñz coadiuuat acuitas eius cum ex gulositate aliquaz rem acutam sumpserit acuentem vrinam q etiam in maioribus crapulatis qñz cõcurrũt vt vrinam in lecto mingant. bruto rum naturam et infectionem sui corporis fetidã et nociuã pretermittẽdo verecũdiã attingentes. Cause vero multitudinis vrine sunt note et cura etiam ex hijs q dicta sũt in capitulis predictis et cura diminutionis ipsius. In quit. ypo. contraria cõtrarijs curantur. Et ex simplicibus medĩs sunt que a proprietate hñt minorare vrinam vt lentes et alia que a complexione vt sunt bdellium. mechium. dactili passule pingues penidij et alia lenientia q leniendo ventrem minorant vrinam Et cũo erioz triẽni confikati pueri qui mingit in lecto et renes leporis exiccati z cerebrum eius et emula cuz quis assuete vtitur ea et excusabit a frequenti mictura et oleuz de been inunctũ est vtilimũ et ibus est cõueniens mirobolani. cipũ coriandrum gallia mirta et alia pontica z proprie si premittantur eis aliqua lubrica vt ẽ k dsuria dem est. Et oz vt ante strofium lecti cõmoueat se ad mĩgendũ z ymaginet in lecto suo esse aliquod sanctum et in camera in qua sit oratorium aliquod nam cum talis ymaginatio remaneat in somno retinebitur fortassis vrina et si vberet tunc timendo retinebit

Et de medicinis compositis sunt que ex predictis componũtur et que secũtur. Confectio medicaminis ad multitudinem vrine cõueniens Re. castorei mirte albasce copula z glandiũ pireti ana partes equales fiant exillis pillule cum aqua mirte humide de quibus sumat ad mansionem. ʒ. i. Clistere ad illud bonuz z confortat renes. Recipe. succum albasce decoctum donec inspissetur et vitellis oui z adipe renum capratuz colãtur et referuentur omnia illa equalit aggreget z assumat de lacte recẽter mulso z butyri z adipis gibbi camelli z olei albasce alchãna partes equales dosis sit millis prime z conquassant inuicem z fiat ex eis clistere. Confectio cum vino in natiua est q mingit parum et frequent i modũ distillatiõis Re. c. vni cuiusq mirobol. añ. ʒ. x. glandiuz infusaz i aceto die ac nocte torrefcoz sandaracke cipl. thur. mas. enule sicce storacis sicce corak oliz ana. v: mirre. ʒ. iij. Conficiãtur cum melle dosis. ℥. s. cuz vino. Aliud expertum. Re. glandium thuris mirre ana. partes equales decoquantur omnia in vino quantitatis. ℥. i. colletur et ponant cũ. ʒ. i. olei et dentur z cõferũt. Trocisci confecti ex massa in qua posita est virtus fimi colũbini cuz aq frigida sunt enim vtilimi Et clistere cuz medicis retinentibus vrinam et iniectio eaz quas diximus Aliud sapiẽtis sumãtur glandes z infundantur in aceto die et nocte deinde friguntur in patella et terrant z sumantur ex eis. ʒ. x. mirobol. emblic z belleric. torrefcõz ana. ʒ. vij. croci thuris ana. ʒ. vij gñoz mirti ʒ. x. terantur z cribellentur et dentur ex eis. ʒ. iij in aqua in qua submergitur ferrum ignitum. Remedium ad mictum in lecto Vbi prohiberi non possit. Re. vesicam et immitte in ea oleum z dimitte per horaz vt imbibeat eo bene deinde immitte virgam in eam euacuato oleo z paz disso i ea et liga eã ad caput virge z anchas z dormiat cũ ea si. n. mĩget n mĩget i lecto sed in ea z remanebit in lecto.

Incipit Sũma tercia qrte pricule. sectionis prime continens capita specialia. xxi.

PRinceps medicoz. G. inquit q multis. n. existentibus dogmatib mũdialibus Et propter generatiões z corruptionem animaliũ sanitates et egritudines et cura in ea vniũsalium inuenit nihil. Et quia illud cuius gratia omnia fecit natura homo esse dignoscitur q cũ sit plurib nature resolutioni suppositus non stet semper sed deficit in termino ei naturalit constituto z plurimum infra abreuiato prouidit ne deficiente eo et sic omnia inanit egerit vt semper permaneret in vita q vel q diu disponit diuina sapientia quecumq mõ Et prouide in corpore hominis virtu nutritiua membra ad conseruationem sic prefiniti ex esse ipius sũt necessaria creauit alia eis q virtutes imposuit desideratiuas cũ delectatione grandi qua inclinaretur z prouocaretur homo plurimũ ad coytum z effectiuas ad sui similis generationem p qd successiue perduret in vita qd ex se ipso sẽper n valuit

ꝑmanet qd Au. et Al. voluit cu dixit. Oia
enim illud appetunt et ꝑ illud esse agunt
¶ Et quia generatio hominis fit immisso sper
mate in matricem velut semen plantarum i
terrã. taliqua procreauit mẽbra que ad sper
matis generationem etiam faciunt et in ma
ribus et feminis. testes. s. et seminaria vasa et
in seminantibus maribus ad emittendũ vir
gam et ad receptionem ipsius ex quo emissũ
est scilicet matricem in feminis tãq̃ locũ pro
prium ꝯseruationis ne pereat. Et in quo suam
facit actionem nec non generationi longius
ꝓuidendo in eis vbera ꝓcreauit contiguata
matrici per quasdã intermedias venas p̃ q̃s
sanguinem ad matricem immissum tpe ꝯce-
ptionis post partum reassumerẽt vbera ipsa re
trahentes nã vt sua virtute ꝯũsum in lac vale
at nutrimentum ydoneum prestare seui do
nec manducare dura possit. Sublimis itaq̃ deus
in maribus et feminis creauit testiculos ge-
nerationis ꝑncipalia instrumẽta: in marib⁹
manifestos pendentes in bursa. in feminis ve
ro occultos in duobus matricis cornib⁹ collo
catos ex carne glandosa alba inter membra
ꝑncipalia numeratos ad generandum spma
quod generationis existit principiũ effecti-
uum ex mare et materiale ex femina ex bul
tate declata ad eos in venis que est quasi sup
fluitas quarti cibi in corpore toto. Et est sã-
guinis magis digestus et magis sbtilis quem
alterant ꝓp̃a cõplexione et ꝯuertunt in al-
bedinem et similitudinem suã ad qd̃ adiuuat
cõmotio et calitatis in ipso per spiritum et fo-
mantem ipsum sicut mamille sanguinẽ veni-
entem ad eas ex venis et queadmodum econ
tra ep chilum album ad se tractum ꝯuertit i
rubedinem sanguĩs. vir. n. agentis est a sita
re sibi patiens. ¶ Creauit quoq̃ duos ꝑp
causam dictam supra in renibus et rotundos
vt essent salui et nocumento. Et a supra hac ma
iore ꝓcedunt duo meatus vocati didimi ve-
nientes ad testiculos quos cõprehendunt et
capiunt vt duo folliculi intra bursam cũ meati
bus illis. venit quoq̃ ad duos testes de vefa
pulsatilis et quiet plu ramificat ex vena pul
satili et vena quieta q̃ illarum sunt radices ra
mificatione plimoꝝ et inuolutione cũ ãfrac
tibus multis deferentibus humiditatem illã
sanguineam q̃ est materia spermatis in qui-
bus aliquã recipit alterationẽ virtute carnis glã
dose in qua inuolute sũt intra testes ex qbus
infunditur in testes et ibi fit sperma comple-
tum. Etiã ibi generantur duo foramina que

ad virgam vadunt cu[illegible] [illegible] sit cũ illa
repleantur ventositate grossa et vene [illegible]
cias sanguinẽ et spiritum et calorem. Cum
enim virtus ymaginatiua ymaginaf [illegible]
ex se principaliter vl ex sensibili a natura ap
petente ꝯmota cũ sit vna de virtutibus supe
rioribus ꝑcipit ꝯcupiscibili que est i corde [illegible]
mittat spiritum et colorem ad genitalia mem
bra: et calor ille [illegible] venies [illegible]
dilatans ꝯcẽtas in venis et arterijs in motu [illegible]
erigit vga ad iniectiõem seminis in [illegible]
nũ. al[illegible]. n. nõ possit [illegible] sicut [illegible] declarat.
Et tũc nõ quiescit ab extimatiõne sua virga
q̃diu vasa spmatis tẽsa fuerit q̃ [illegible]
expellere appetũt sine sit spma intra [illegible]
cuũ ad qd̃ adiuuat caput virge cũ [illegible]
fuerit: quare a vasis illis trahif et effundi
spma: et ex ea mittif in matricem. Et [illegible]
naturali cui obuiat matrix cũ orificio [illegible]
pro et trahit illud desiderãs sua ꝓp̃a virtu
valde. Et ex testiculis suis p̃ descendentia
ꝓcedit spma quod gñaf in eis ad [illegible]
cauũ. cũ ergo ꝯcurrit ambo et [illegible]
ꝑmiscẽf et spant gñatio ꝓcedit ¶ Vasa
spmatis dicta sunt velut duo meat[illegible] ꝓcede
tes ab vnoq̃ ouo non gñati ab eis [illegible]
eis apud ipa oua seu testes dilatati [illegible]
sta dilatatiõe. deinde cũ ꝓcedãt ad virgi [illegible]
gunt ꝯstrictiõe lacertoꝝ gñatoꝝ sup [illegible]
mulierib⁹ ramificant iterũ apud [illegible]
in ꝓcessu sunt ascẽdẽtes vsq̃ suo inguin[illegible]
p⁹ deinde descẽdẽtes vsq̃ ad collũ vesice [illegible]
ma virge vt etiã et quod est inter [illegible]
matis ꝯplea[illegible] donec redeat ad meatum e
pellant in virgam donec [illegible]
tecui cũ coyt⁹ celebrat. Virga [illegible]
viri tale gñatũ et instrũ ex carne ligam[illegible]
sa ex carne pectinis plene [illegible]
nis et neruis ortis a spõdilib⁹ cauda [illegible]
gamẽtales nõ ꝑuati sensu [illegible]
neruicũ q̃bus erigit sũt [illegible] Sanguis
cũ q̃bus mollificaf ex q̃bus cũ carne [illegible]
lacerti ꝓ [illegible] virge. [illegible]
thomia dixit. In virga [illegible] sunt meat⁹ [illegible]
meat⁹ vrine et eat⁹ spma [illegible]
qui egredif cũ aliq̃o tãgit mulierẽ. Et [illegible]
ep virge aduenit viri⁹ erectiõis a corde [illegible]
deratiua spine a quo ꝓuenit et spẽs [illegible]
rias: et aduenit sensus a cerebro [illegible]
neruos: et ab epe ꝑ venas sanguis et [illegible]
tas grossa et velosus spũs ¶ Et [illegible]
anothomiã collectis circa medias [illegible]
egritudinũ mẽbroꝝ gñatiõis in maribus

pen͂dās ꝑ ordinē est ꝯsiderare: ꝑmo dispō-
nes testiculoꝝ tanq̄ ꝑncipalium inter ea. 2°
ductuū cimaliū seu didimoꝝ a sipbac a quo
ꝑcedūt. 3° oxei seu burse in qua ꝯtinent. 4°
vasoꝝ spmatis. 5° virge vt instrumū. Et quia
ex talib⁹ egritudinib⁹ eniiandis mēbroꝝ ta-
liū ledunt actus vni⁹ cois talib⁹ necāri⁹ gn̄a-
tionis. coyt⁹ lesionū ipi⁹ oꝫ sbiūgere medici-
nas duas scire nequim⁹ oꝫ de nocumēto ipi⁹
actus ꝛ medis ipi⁹ tractātes nisi ipm̄ ꝑnosci
mus actū sm̄. H. Et qꝛ talis act⁹ fit cū erecti
one virge. ideo oꝫ de nocumēto ipi⁹ actus ꝛ
medis ipi⁹ tractātes sit ꝑquirē cāꝫ erectiōes
ꝛ coyt⁹ vt ꝑ eas sciē nocumētū ꝛ cās ipaꝛuꝫ
medēas valeamus vnicuiq̄ dilicere iūgē
ꝓprias. Et sm̄ hoc h 3ª summa q̄rte ꝑticu
le sectōnis ꝑme continebit capitla specialia
xxi.

Capl̄m ꝑmū de mala ꝯplōe testiū.

Mala ꝯplexio testiū inuestiganda
est sollicite vt sanet. gn̄atōe. n. cir-
ca quā exequēda sit natura inge-
niata est studiosi⁹ ledit cū in eēn-
tia virtutis que est ipi⁹ initiuꝫ maxie inferat
lesionē ac ꝑcreatōis spmatis siue naturalis
siue ꝑter naturā sic ipm̄ reddēdo: sicut ypo-
dixit in affo. gn̄atōi ineptū cui⁹ ꝑncipiū est ꝛ
esse pōrois gn̄is: si sit m̄ plurimū ꝛ sicca pura
vel ipura: ꝛ est plurimū ꝑter naturā ꝛ siam
spongiositatē ipoꝝ humiditatē ꝛ materiam
colligentē ad quā societas eoꝝ ad membra
superfluitatū adiuuat ꝛ sitūs cōnexiuaq̄ in-
uestigatio est ex causis ꝛ signis. Et cā ei⁹ est
aut interior aut exterior. Interior aūt est ꝓ
pria ꝛ naturalis lapsus eius adeo vltimat⁹
vt noceat actū gn̄atiue ꝓpriū virtutis in alī
aut humor ꝛ cibus ꝛ potus ꝛ ea que accītat
est ꝛ est ꝑter naturā. aut est ex cōitate ad su-
piora vt epar cerebrū ꝛ cor. Exterior vō vt
est aer aqua ꝛ ꝯsimilia. Signa ꝯplexiōis
testiū gn̄atōis nociue. si naturalis sit ꝛ a ꝑn
cipio gn̄atōis ꝓuenīēs sunt signa gn̄atōnis
coꝝ siue egroꝝ innatura cōsilis q̄. H. ponit
ꝫ in q̄rto tamē dīa ab illis que sunt vltima-
ta seu magna excedētia sicut cui⁹ sunt ꝯplo
nāl' lapsa q̄diu lapsa fuerit q̄ stet cū natu-
ra actōni nō nocet sensibil'r. Cū vero modū
excesserit vt vltime ledit, manifeste actū ꝓ-
pie virtut' quēadmodū ea que ꝑter naturā
sicut. H. dixit. Et ꝓinde signa vtriusq̄ erūt
silia ipē a signis naturalī lapse in q̄rto dīa
ꝛ intra se vt infra dicet. Cū ergo vene q̄ in
oxeo ꝛ virga sunt fuerit valde late eminen-
tes ꝛ manifeste ꝛ raritas cutis coꝝ multa et
pili etiam pectinis multi ꝛ spissi fuerit in eis
anchis ꝛ cossis appetēs ꝛ multū desiderium
coyt⁹ ꝛ velocis coyt⁹ ꝯsecutōis in emissione
spmatisq̄ ꝑmiq̄ spma albū fuerit ad citrinū vl
fuscū tendēs rectificato regie ꝯplōem ipoꝝ
cognosces nāl' calam vltra q̄ gn̄atōi expe
diēt. Si vō illis ꝯria frām indicabis. Si āt
in ꝑdcis mēbris sentiat asperitatē in tactu ꝛ i
pilis crispitudinē nō ꝓp formā pororum ꝛ in
spmate paucitatē ꝛ siccitatē: dicas cōplōem
esse siccam eorum. Si vero ꝯtraria vt spma

multū humidū ⁊ phylosuꝫ hūida erit ꝯplo. Et omnis coytus signum inqͣntate sunit ab effectu quia sperma dimissum ab eis gene ratum ōio erit vt.y.dixit. Et signa ꝯplexio- nis ꝯmixte ex permixtione p̄dictoꝝ signoꝝ colligūtur. Signa vero ꝯplexionis preter naturam ipsoꝝ sunt similia signa naturalis cōplexionis que primo non fuerunt inuenta nec percepta Et qñꝫ sunt cum dolore qñꝫ cū pruritu qñꝫ cū mollicie ⁊ paruo sensu qꝫ in naturali non sentiūt. ¶ Cura eius est cura male cōplexionis ī alijs membris dicta ⁊ ꝑ prie in renibus .epa.et vesica Et siquidēꝫ fu erit naturalis est curabilis Inquit enim. G. Alterare.n.vtiq alicubi ⁊ transmutare pos- sibiles sunt ⁊ vertere sp̄ in meli⁹ malas con- stitutōes corpis sic est curabilis: ſ difficilis. quod.n.naturale est ſꝫ est aut ſm plurimuꝫ vt Auicenna dicit. Si vero sit accñtalis ⁊ noua facilis. ſi vero habituata difficilis. In quit.G.mala ꝯplo ſi pfecte mēbro dñet du re sanat. Et ſi fuerit sine pruritu cura infra dicet. ⁊ sicū prurituꝫ cura erit cura pruritus virge.

¶ Capl̄m.ij.de mala ꝯplōe ⁊ magnitudine ⁊ paruitate eoꝝ ⁊ malo situ ⁊ eleuatione ipsorum.

MAgnitudo testiū nota ē. Fiet enī aut ꝑter nām ꝑ modū apostemat vel elefantie de qͣbus infra dicet Aut est nālis ſm senitā augmēti ⁊ etiā impinguatōis sicut mamillis contigit. Et signa distinctiua sunt manifesta q̄ licꝫ nō sit egritudo tñ ei cura debet qꝛ int̄ egritudi- nes nolat vt ait Albo. que ad ꝑtinentiā decora tōis ⁊ ornatōis ptinet: hic gfa oculis fuerit ī locata: sic etiā mamillaꝝ cura. est.n.simul in vtrisqꝫ et infra ipsos nālis augmēti possibilis ꝯmode. Et est.3.res. ꝑma debilitat nutritiuā virtutē vt augmētatiue nō ministret mām. 2ͣ ptes eoꝝ condumat: coartat ⁊ constrigit: extensiōem suscipiāt ⁊ augmentū: ſ diminu tionē. 3ͣ liberabit materiā augmēti ⁊ impin- guatōis. ¶ Prima ⁊ secūda complent cum frigidis ⁊ stipticis quibus curantur mamille virginū stantes vt non cadant sicut est cero tum ex iusquiamo albo: epithimo ⁊ cera. Et emplastrū de herba cicute cū suo semine sup positū: quod mamillarū in puellis: ⁊ testium in pueris est cōe. vel fractura plūbi confracti ad inuicē cū aqua coriādri humidi: ī ꝯfricati

coris ⁊ lapidis molidiū. Et ne appropin- ꝯpanitibus illos ⁊ virgam est [illegible] sambucini. Tertia res ꝯplet cū [illegible] cibi. sicut.n.ſm.G. augmētū [illegible] tens est fieri: ita eo abstracto est [illegible] equalitas. Et deinde cum applicatōe resol- uentiū supra et circa testes vt [illegible] tractus ad eos nō ꝑmaneat sed resoluant. resoluētia tamē nota sunt ex dcis [illegible] ꝑpe in cura egritudinū iuncturarū. Post tēpus vero augmenti est impossibilis [illegible] modū impinguatōis existat. de cu⁹ [illegible] infra in decoratōne dicet sed [illegible] colleret ⁊ melius deferat ⁊ absqꝫ impedimē- to motus. ¶ Paruitas vero eoꝝ est [illegible] ex.ij. causis existit magnitudini. aut [illegible] naturalis aut ꝑter naturā: et [illegible] senitatem pressis ⁊ eitate de qͣbus [illegible] dicet. aut est ex causis exterioribus [illegible] ⁊ stipticis coartantib⁹ ⁊ ꝯstringētib⁹ [illegible] ⁊ suspēsoria eoꝝ: quare [illegible] ad mirach ventris ⁊ inguina ⁊ [illegible] dem ⁊ constringūt collum vesice vel [illegible] adeo vt difficultas accidat vrine ⁊ [illegible] ⁊ dolor cum mingit. Et signa eis [illegible] vel ꝑcessione causarū habent. Cura non est necessaria cū naturalis est ad pulchritudi- nem spectat eoꝝ paruitas vt paruitas mamillaꝝ nisi tante diminutōis fuerit q̄ actionē [illegible] ledat. tūc.n. cura est necessaria [illegible] ⁊ si ꝑter naturā sit. Est tamē possibilis [illegible] ipsos naturalis augmēti post vero [illegible] nisi ꝑ modum impinguatōis [illegible] gmentū non est ꝑpe. Impinguatōnē post macredinē de qua in decoratōe [illegible] augmentū. ¶ Et cura quidē est [illegible] Prima aufert cām ꝑter naturā [illegible] possibile est: ⁊ ex dictis ⁊ dicēdis ē nota. Se cunda dilatat coartata ⁊ contracta. Tertia confortat virtutē nutritiuā ⁊ augmētatiuā ⁊ ꝑbꝫ materiā. Quarta [illegible] locum. Secundā rem complēt [illegible] balnea calida que virtutē mollificatiuā [illegible] habent. vt sunt flores [illegible] mille: fenugreci: altee: ⁊ calamēt. Tertiā rē complēt calida ⁊ humida ex cibis ⁊ [illegible] ⁊ medicis interi⁹ ⁊ exteri⁹ ꝑ oēm [illegible] ximatis quas supra dixim⁹ in cura [illegible] ⁊ in cura impinguatōis dicem⁹. Quartā rem ꝯplent ꝯpssiones de supra [illegible] trahentes infer⁹ cum adipe [illegible] masticino ⁊ pice acrōe ꝑdurās. deinde cum mirtino: rosaceo: ⁊ de citonijs vt [illegible]

remaneat in eis ⁊ non resoluatur.

¶ Capl'm .iij. de vl'c. ⁊ ido testiũ ⁊ eleuatione ipsorum.

Ed sciendũ q͞ eleuatiõis ⁊ ɔtractiõis testiũ ad superiora ꝑter dc͞az est alia causa. s. virtutis debilitas. Et est ex signis mortis in acutis egritudinibus put ypo. dixit ꝓnosticorũ .2º. Ulcera testiũ sunt multe putredinis. mabũt ɔ. multã materiã pp dolorẽ a mẽbris super fluitatio eis vicinis vltra illã quã ꝑ debilitationẽ illoꝝ gñãnt ⁊ influit a supmis quã pp infimum situm recipiunt ⁊ ꝓpter raritatẽ colligunt. ac ꝓpter eoꝝ ɔpsoem calam ⁊ hũidaꝫ ⁊ coartatoẽm in loco occulto ꝑuato aere q͞ re nõ trãspiratˀ corrũpitˀ ⁊ expanditˀ multitudine sua ad vicinas ptes ⁊ fiũt vlcera ambulatiua ⁊ corosiua difficilis curõis: sicut vlcera mẽbroꝝ supfluitatũ. Et multotiẽs corrodit testiculus ⁊ indiget vt castretˀ ne corosio ambulet. Et multotiẽs corrosio in oꝛ̃eo incipit ꝑncipalitˀ ⁊ cadit ⁊ incarnatˀ ⁊ causatˀ cistis dura adherẽs testiculo nõ simil distincta vt ꝑus. Et multotiẽs ꝓcedit a cisti ad testiculũ: ⁊ sunt nota. Et curantˀ cura vlceꝝ virge: de q͞bus infra dicetˀ hic ⁊ in sectõe secũda.

¶ Capl'm quartũ de apostematibus ⁊ q͞uia oẽm ledit eoꝝ ꝓpriaꝫ actionem que est generare sperma: necnon et dolorẽ in eo inducit.

Apostema quãdoq͞ fit in testiculis q͞nq͞ in oꝛ̃eo: et q͞nq͞ in vtrisq͞. et ois gñis esse põt. Et causa eius plurimũ est ꝑ modũ influxiõis sicut qua prouocat plurimũ cã exterior vt ɔpssio ⁊ ꝑcussio ⁊ casus. Et quandoq͞ est interior causans dolorẽ. Et q͞ est in oꝛ̃eo visu cognoscitˀ ⁊ colore ⁊ tactu ⁊ factũ in testiculis difficile cognoscitˀ. ⁊ est q͞ oꝛ̃eũ est simil' intractabili ⁊ extẽsum: subtiliatũ: nõ ingrossatũ: sed cuꝫ eo est q͞nq͞ febris quia est nobile membrũ arteriis ɔtinuatũ cum corde. Et si est in vtroq͞ est difficilius. Sed febris difficilior erit distinctiua si calidum fuerit ⁊ grandedo ⁊ dolor fortior. Et quandoq͞ delitescit apostema testiculi. Et cum fuerit calidum ⁊ magnũ permutatur ad partes pectoris ⁊ cordis: epatis vel cerebri propter continuitatẽ cum eis. et est signum mortis. ¶ Cura apostematis calidi testium in quattuor rebus consistit: sicut cura apostematũ renum. scꝫ in euacuatõne totius: ⁊ in euacuatõne partis: in regimine: ⁊ in sedatõne accidentiũ. Euacuatio autem totius facienda est eodem modo sicut i apostemate renum. Euacuatio autem partˀ cum particularibꝰ remedijs applicãdis testibus: ⁊ repercussiuis ⁊ stipticis ⁊ resolutiuis ⁊ vtrisq͞ permixtis vt temporibus eius congruunt ⁊ debentur. Et ex appropriatis ipsis testibꝰ apostematis: qualia sunt ex repercussiuis simplicibus approximandis in principio sunt oleuꝫ rosa. aqua rosa. acetum: mucilago psilij. aq͞: ⁊ succus endiuie: succus solatri: aqua cucurbite: aqua carne humide: pane farine ordei: farine lẽtiũ excorticataꝝ: alkakẽgi ⁊ et similia epithimata ⁊ emplastrata singularia vl' permixta. Et si fuerit caliditas mixta ⁊ dolor addantur predictis semen iusquiami albi ⁊ cãphore parum. Cũq͞ permansierit principiũ manifeste tunc oportet vt eis admisceantur resolutiua. vt est ꝓpie farina fabarũ: cicerũ nigroꝝ: flores camomille: ⁊ mellilotũ cũ melle vel caricis ⁊ bdellio vel libanũ ⁊ folia caulis: ⁊ vitella ouorũ. Et procedente tempore addantur ꝑdictis ciminuꝫ ⁊ passe enucleate pingues cocte ⁊ aggregate cum vino et emplastrentur. ¶ Cum autem peruenerit ad statum administrabis predicta resolutiua simpl'r ⁊ ꝑ se ⁊ emplastrabis cũ stercore vaccino cũ pauco aceto ⁊ cinere caulis cum vitello oui ⁊ radice cucumeris agrestis cuꝫ vino et fece vini antiqui vel melle: lilij: ysopi. Et si non resoluatur ⁊ maturetur et ministrentur maturatiua. qualia sunt folia maluarum: radix lilij albi: radix althee: ⁊ mucilago: fenugrecũ ⁊ seminis lini cuꝫ assungia porcina corrupta ⁊ cepe album decoctum cum butiro ad firm. Deinde cum fuerit dubellatum fiat apertio cum medicinis super oꝛ̃eum applicatis que aperiendi habent virtutem quales superius habuisti. Caue tamen ne occultetˀ vt sequatur anum ⁊ ibi aperiatur q͞nia sequetˀ fistula mala. Imo cum illud accidit oꝫ vt assiduetur positio farine rigi cũ aqua roſ. vel mirre vt ꝓhibeat ibi eructõnem ⁊ resoluat ⁊ exiccet: et membrum dimittat innocuum. Ex hijs que expertus sum est vt primo emplastretur ex mirta: balaustijs. roſ. camomilla: ⁊ galla decoctis in vino: quoniam resoluit exiccat ⁊ ꝓhibet eruptionem. deinde cum emplastro dyaquilon. deinde facta apertione mundificetur vlcus exiccetur ⁊ cõsolidetˀ cũ medicinis simplicibꝰ ⁊ ɔpositis quales infra dicemus.

Regimen aūt oportet q̄ sit subtile cum vi
no ratione cibi et potus et subtractione car
nium et vini et cum quiete et alijs consimili-
bus. Accidentium correctio sicut doloris facien-
dum est vt in premissis est dictum ꝛ etiam in
ꝓprio est dicendum capitulo et confortatio
principalium cum frigidis stipticis et aroma
tibus vt nō recipiantur si materia delitescat
et ad ipsa superiora eorum propellatur ꝛ cū
trahentibus ad ipsos testes emplis. Et sig-
dem fuerit frigidum in principio ex predictis
resoluentibus cū stipticis calidis aliqd mini
strabis. vt ē farina fabarum cum camomilla
blete bisantie et squinanti passule cum nucle
is mirra et thus et similia simplicia vel con-
mixta deinde cum processit ad augmentum
calida resoluentia minorabis et augebis ca-
lida. Et procedente ad statum multo magis
augmentabis calida resoluentia cū processit
et minorabis stiptica que eliges ex predictis.
In declinatione fortiora qualia sunt rubea
tinctorum addita p̄dictis ex olei nardini pa
rum iniecti per virgam. Et si fuerit ventosuꝫ
emplectur cū farina fabarum. cymo. oleo nā
dino et melle. Et iniciatur aliquid olei de enu
la. vel sambucini cum musto in virgam vt de
cheruia que sunt vltima prius tamen formati
one premissa cum aqua decoctionis seminis
apij rute spice anisi. fenugreci et lauri et alia
rum exterminantium ventositatem. Et cū ē
in oreo aperto flobotbomo resoluet eaꝫ. Et
siquidem fuerit aquosum similiter. Similiter
primo cum tentabis ipsam materiaꝫ aquosam
resoluere et exiccare cum fomentis ex aq̄ ma
ris vel salsa seu sulfurea et aluminosa. Et ex em
plis ex resolutiuis ꝛ exiccātibus dicē i cura
emoroydarū exiccādarū. Et furfur ēplastrum
cum vino ꝛ sale est efficax. Si vero peruene
rit ad sclirosim aut quia tale a principio fue-
rit mollificetur et resoluatur distincte vel cō
mixte vt superius est in alijs dictum. De-
inde addamus cōpositas medicinas. Empl̄ꝫ
resoluens apostemata testiculorum et etiam
oreī calidum et frigidum: Re. granorum vi
tridiuꝫ elixatorum. ℥. i. s. passularū enucleata
℥. v. cimini. ℥. i. cauł ℥. s. glutinis pini ℥. iiij.
Conficiantur cum melle et emplastrantur.
Emplastrum aliud frigidū et vētosuꝫ. Re.
ciceris nigri stafisagrie aā ℥. i. cineris scorpi
onis partem. s. Conficiantur cum melle et
emplastrentur et adde olei sambucini cū mir
tino et cum nardino et iniciantur in virgam.
Empl̄m efficax ad resoluēdum sclirosi tatuꝫ

Re. ficuum adipis anatis aā ℥. i. foliorum
oliuarum ꝛ cipressi aā partes equales [illegible]
gentur cum vino et butiro vaccino et [illegible]
Cerotum nr̄m ex drapēte est solenne [illegible]
tū ad apostemata cū vlceribus. Re. [illegible]
argenti decoquatur cū oleo rosaꝫ donec fiat
sicut spissitudo deinde addatur cere ꝛ [illegible]
ni ꝛ reponatur. Abo. fiat emplꝫ cū [illegible]
lauri supra apostema, testiculorum vel [illegible]
ius aliud conficiatur

Capl̄ꝫ v. de spermate et nocumentis ac-
cidentibus in generatione ipsius

Spermatis quatuor sunt cause, mate
rialis, formalis, efficiens et finalis. Ma-
terialis est vt iam dictum est humor
humiditas seu sanguinea [illegible]
per venas ad testes ex corpore toto [illegible]
omni membro per resudationis modum [illegible]
principalibus ꝓpter ꝛ ex cerebro plurimi [illegible]
ypo. cō ꝯuersa ad hoc sed apta [illegible]
superfluitas ꝗ̄ratiua digestionis quartae [illegible]
te aeritatis et pauce terrestreitatis que [illegible]
dispertitur in mēbris resudatione venis [illegible]
digestione iā ꝯpleta in eis ꝛ digestio sanguinis
ꝛ ꝑsimilato ꝛ recipit altatōem in ipsis [illegible]
ꝛ fit ꝓpinq̄ alteratōi ꝛ assistatōi [illegible]
toꝝ q; iā fuerit ē ipsis ꝛ actu nutrientes [illegible]
arterias ꝛ reliq̄ mēbra dura cū carū [illegible]
teratione non interueniente [illegible]
assimilatōne succedente digō [illegible]
suaui illi ꝛ ꝓpe qui venenos est [illegible]
bcis pa sepa [illegible] quedam ꝛ mittitur per venas ad
testes vt ibi spermatis naturam assumat.
Causa formalis seu forma eius duplex
est. s. sbalis ꝛ accidentalis. sbalis ē [illegible]
[illegible] ꝛ hoc ꝑ spm̄ gignitiuū receptū i
spūoso et hñte potentiā mō virtutū [illegible]
rū in ipso quas defert ad testes a triplici prin
cipio ꝛ spūs triplex ab eo procedēs [illegible]
in spiritu ipso qui recipit alteratōem in [illegible]
bus ꝛ compōem aptam ad exercendū [illegible]
gñatiue virtutis qui ē esse nostro [illegible]
alterādi. i. ꝛ informādi quos non ex materia
didicit: sed circa materiā principalē [illegible]
gñando ex ea triplex membrū in quo [illegible]
tunam de virtutibus eris in spū [illegible]
eo disgregatur discernitur et approprians [illegible]
geniam virtutis cuiuslibet [illegible]
hus apud medicum basis fons ꝛ principium
dicitur. Accidentalis est albedo quam [illegible]
virtute cōplexiōis elementari [illegible]

Efficiens est virtus generatiua cu3 7ple-
xione testium que duplex est. vna immutatiua
et alia informatiua. Immutatiua est vna q
ex humoribus corporis spma generat in cor
poribus generantibus masculos scilicet 7 fe
minas. primum de qua primus smo preponit
Alia q virtutes dutit q sunt in spermate 7
permiscet expande secundum q vniculis 7ue
nit ribro dans parti 7utende in neruum con
plectionem neruo ppam et pel conuertende
in arterias 7plonem ppam arterijs 7 sic de
alijs. 7 illud 2us postq spmata vtraq 7cepta
fuerit in mrice 7 pmixta sit in ea. Informa-
tiua est q pcepto sui creatoris vnuqdq membrorum
informat fm diuisiones 7uenientes illi. Finalr
est ad 7seruada spem p indiuidui gnatoez p
cedentis ex 7mixtoe duoz seim receptoz sit
in mrice 7cauo scipa 7epantiu: masculini se
hntis vt pncipiu intrisecu effectiuu in gnatoe
vt sit cam digestu 7 spissum velud grado et
feminini se hntis vt materiale pncipiu cum
sit fm indigestu 7 aquosum ad modu san-
guis mestrui. 7 pnde debile 7 passiuu fm p.
portoem mixtois coaguli 7 lact in gnatione
casei. Coagulu. n. cu calz sit digestu 7 spissu
sua virtute intrisca agit in lac fm idigestu
7 aquosu3 7 coagulado 7uitit in caseu vt su-
pra in mamillis est dem. Et qadmodu co-
agulu no ingredit in sba3 7 corpeitate casei
s virtualr tm. Et carpetari ages in lignu3
efficit scanu ita q no ingredit sbalr s corpa
liter est distict ab eo: eode q modo spma vi-
rile sbalr 7 corpalr in embriois sbam nullate
nus intrat. Sed in gnatoe embriois e sic
actor 7 gubernator in naui q in nauis sbam
nullaten corpalr 7 materialr intrat: s ligna
cui materia in: seipo no hnt s ab extrinsec
cui materia in: seipo no hnt s ab extrinsec
7curauitnec in se pcuratia 7uitit in corpei-
tate 7 sbam nauis. qm sit in ea 7ter nisi ex
sistens de sba ei efficit et gubernat. vnuqdq
aut exercere facit 7plo eius calca 7 humida
Calor 7 por 7 calca 7 humid multiplicao san
guine cu sibi circustatibus: 7 el 7tu facit de-
cresce cur natura 7 pbertate suan. Et cu fu-
erit pfecti sui pnarrat caus gnabit qle ipz e.
ita q pcedit cui mat p posse assilare mascu-
linu actiue: femininu vo dispositue nisi alio
7dicat. qz 7stellacio 7 ymaginatio q i gnatoe
hnt ipsioz l3 extrisec pncipio effeclui 7 mat
cis idispo recepeat. Si vo spicdem in se ha
beat aliqua pdcaz cu olm k pliu seu a cor-
pore toto a q pcedit vel roe etat q pcedit a
decrepito vel infante. Inquit. n. Galienus
Infantes non emittut semen fecudu. decre
piti vero male fecudu emittut: vel ppt roem
regimis. q pcessit ab ebrio 7 patiete nausea
tua sanietate: vel ab eo q multu coyuit. vel
roe praue dispois. q ab egro 7 hnte mebra
debilitata q raro gnat maxime si pncipalia
fuerit. vel roe ineptitudinis vie 7 instri quia
ab hnte virga loga. na plogato spacio mot
ei ad matrice venit ad ea calor ei ia fracto
7 spu exalato qre no gnat sicut ypo. dixit.
Et sicr si nimis breue habuerit. Inqt eni
.H. 7. n. hoc. s. spma tpe nullo opz pmanere
ex ppa organa si debeat sua custodire vir-
tem s aut in pticulis esse viri k in pticulis fe
mine copulari qre ad matcis cocauu no pot
puenire s alterat 7 corrumpit pus. a tempe
vero. quia parum vel longo tempore fuerit
retetum fuit imperfectum: vel naturam ve-
neni assumpsit. vel a materia. quia a cibo p-
cessit complexionaliter vt a ppietate gene-
rationi contrario. Hec sunt premissa vt eis
sciteis que ex parte spermatis vtriusq impe
dimenta in generatoe tam sollicite a natura
intenta euenire sunt possibilia dignoscan-
tur 7 meliori modo possibili fugatione fuga
tur 7 corrigantur. Quatenus generatio fi-
at vsq ad sterilitatis capitulum postponat.

Capitulum. vi. de dolore testium.

Dolor testiculorum est ex malicia
compositionis diuerse 7 vniuscu
iusq simplicis vel commixte: pure
vel cum materia plurimu. 7 qua-
doq ventosa ex solutione continuitatis vt
vtroq ex apostemate est: sicut in foda diximus
7 alijs membris. Et causa eius est aut inte-
rior aut exterior. Interior est humoral. Ex
terior est aeris qualitas: percussio: casus et
compressio. Et breuiter causa egritudinum
predictarum ipsarum. Et signa sunt signa
predictarum egritudinum. Et cura est cura
earum.

Capitulum septimum de egritudini-
bus didimorum.

De qualitate et ruptura didimo-
rum dicere reseruamus vsq ad
curam ramicis 7 rupture siphac

Capitulum octauum de mollificatione
oxei.

O Xeū in aliq̄bꝰ mollificat̄ ꝛ ꝓlōgat̄ ꝓlōgatiōe feda ꝛ nociua testibus. Facile.n. ꝯp̄mit eū peucū̄ quare incurrit dolorē tumorē ꝛ aposteā. Et cū ē hūiditas hūorat̄ fra ꝛ hūida mollifi cans texturā villoꝝ eiꝰ. Cū ḡ pōderāt testes sua grauedie tēdūt deorsum ꝛ trahūt oxeū infer̄ ꝛ ꝓlōgat̄ ꝛ est nota.

Ca.ix. de varicibꝰ ꝛ duricie oxei.

C Ura eiꝰ ē duplex: leuis ꝛ p̄ᵃ. aᵃ est fort̄ ꝛ vltia. Leuis q̄dē ē cū stran nibꝰ ꝛ stipticis: ꝛ ēplāe ꝛ sumpē et obmitāt̄ tactꝰ ꝛ fricā: motꝰ ip̄oꝝ ꝛ coitꝰ fort. Et vltimā ē vt si p̄ma nō sufficiat incidat̄ deinde suat̄. Cauēdū aūt ne ex ner- uis venis ꝛ arterijs testiū aliq̄d abscindatur Et p̄inde tutius est vt suat̄ p̄us sup̄ eleuat̄ cū incisiōe illoꝝ in eo q̄d remanet in eo tā̄ꝙ vtile ꝯseruandū. deinde q̄d ex̄ suturā reman sit vt sup̄fluū incidat̄. deīde ꝯsolidatio fiat de oxeo varicibꝰ infra dicet̄ caꝰ de ramice. et de duricie fiat ꝓut.ā. dcm̄ est de apostemate duro testiū quoꝝ est bursa.

Capl̄m decimū de gonorea.

G Onorea f̄m. G. nomē grecū cō- positum ex ex gōno grece latine germine: ꝛ rea grece latine fluxꝰ vn̄ gonōrea grece: latine inolūta rius fluxꝰ cū est absq̄ veretri erectiōe. Sed exitꝰ sp̄mat̄ mulrꝰ duobꝰ modis fit. aut quia ī mēbro in q̄ ē expellit̄ mitū ꝛ volūtarie vt in coitu nāli ꝛ pollutiōe mēta. aut q̄ ip̄se exit in- uolūtarie cū ꝯtineri ab eo ñ possit vt cōtīgit in gonorea. ꝛ p̄mi cā ē superexcrescētia sp̄mat̄ ꝛ sbtilitas: aut ip̄iꝰ acuitas: aut vtrūsq̄ exces sus in v̄tute expulsiua imp̄mēs nocumentū q̄re mouet̄ nā ꝛ virtꝰ expulsiua vasoꝝ ad ex pellēdum sp̄m frequētiꝰ solito. Et secūdi cā existit duplex interior ꝛ exterior. Et interior du- plex ē. aut defectio ꝯtētiue vasoꝝ sp̄mat̄ q̄re inanitio fit ip̄iꝰ. In tm̄.n. f̄m. G. euacuatio f̄m nām ꝓcedēs ab eo q̄d ē ex̄ nām dīt. sīr ꝛ retētio q̄ sp a fortitudīe sūt v̄tutē ꝓcedētes. a defectiōe vero sī ex̄ naturā mutat̄. vnaq̄ueq̄ .n. virtꝰ f̄m naturā se hñs opꝰ q̄dem q̄d suū est ꝑficit: expulsiua euidēter et ista retētiōem Cū vero ex̄ nām mutēt̄ ꝛ debilitēt̄ ꝯtrarium opant̄. defectio.n. ꝯtētiue opabit̄ euacuatōez ꝛ defectio expulsiue retentiōem. non q̄ v̄tus

expulsiua ꝛ retentiua aliquid ab operatione euacuatio ꝛ retentio fiat. sicut nec cō- naliter procedunt contentiua vel expulsiua deficit. sed quiescit potius vbi sua contraria operāt̄ ꝛ expulso natura sic ordināte. Caū defectōnis contētiue ipsoꝝ aut est essentia lis ꝛ in se ꝛ est mollificatio ipsorum vasorum ꝓpter maliciā complexiōis frigide ꝛ humi de cooperante ei excessus sp̄mat̄ q̄ntitatis aut causa eius erit ip̄oꝝ contētiue defectio non in se: sed ꝓpter vehementiā expulsiue lacertorum ipsorum vasorum spermatis cū causa est spasmus contrahēs vehementer la certos ip̄os sup̄ ip̄a vasa quare compriment ꝛ quod in eis est sperma contentū expellitur ꝛ educit̄ sicut in spasmo contingit. Epilē- tia in qua retentio fit stercoris ꝛ vrine ꝛ eu- cuatio spermatis cuius rei causa est: nā cū epilentia sit quidam spasmus corporis contin- gens toti subito ut quo contrahuntur omnes lacerti corporis totius in ea: ꝛ tamen lacerti ani ꝛ colli vesice creati sint ad contrahēdū su- perflua intestinorū ꝛ vesice. lacerti vero va- sorum spermatis ad exprimēdū quod in eis contentum est quēadmodum lacerti matricis exterioꝛi eius tunica situati ꝛ ventris com- mis actio fit per contractiōem quē in spasmo erit necessaria. non est incōueniēs vt illarum retentio fiat: spasmatis vō euacuatio in epi- lentia vel spasmo vniuersali. Exterior vero causa coadiuuans ꝛ est sicut visio vel audi- tus coitus vel cogitatio vehemens ipsorum desideretur coitus valde quare mouentur ad operationes suas vasa spermatis motu forti ꝛ descendat sperma sicut cum mouen- tur motu debili et mutatur hominem pu- cum per se vel ante vrinam quod in mulieri bus accidit propter eandem causam. Si gna primi modi cuius causa est sperma lon- quod est quia egreditur cum erectiōe. Sed signa secundi modi cuius causa est defectio contentiue sunt quia egredit̄ absq̄ erectiōe ꝛ inuoluntarie ꝛ cum signis multiplicibus preter eam cuius causa est spasmus lacer- torum vasorum spermatis quoniam illa est e- tiam cum erectione. Sed differentia p̄ncipa- lis iam lꝫ sit cum erectiōe non tamē fit cū vo- luptate ꝛ sensu vt illa sicut nec pollutiō nā- li est cū spasmo vel manifeste illa vero lon-. Sed signa eius cuꝰ cā est multitudo sp̄ma- tis sunt q̄ñ ad expulsionē eiꝰ nō sequit̄ debili- tas etiā cum multū sit nisi sit corpꝰ debile. Et signa eius cuius causa est ipsius acui-

tas est exitus eius cū3 tenuitate ꝛ agnoscita
te et signa eius cui⁹ cā̄a est accuitas spma
tis sunt quia sentitur in egressione modica
tio ꝛ ardor vrine sequitur et color corporis ad
citrinitatem tendit ꝛ signt ipsam cāc precer tāc
ex cibis et potibus coplexione corpori ꝛ cir
cūsta ntijs cōsilibus ¶ Cura gomorree q̄ ē
fluxus spermatis preter naturam est q̄tuor
res. pma mollificationem vasorum tollit ꝛ
virtutem cōtētiuam cōfortat. secūda intem
perantiam spmatis adequat. tertia spasmū
lacertorū soluit. quarta accn̄a cōsequentia
corrigit. ¶ Primā rem cōplent siccatiue et stipti
carum medicinarū simplicium ꝛ cōpositarū
calidarū resoluentium ministratio intus et ex
tra scōm omnem mō3 quales sūt q̄ dcē sunt
in cura dissurie et male complexiōis testium
frigide ꝛ humide pure ꝛ cum materia ꝛ cum
paralisi. Secūdam rem complet vite ordina
tio in cibis ꝛ potibus maxime ꝛ in alijs reb⁹
cōsimilib⁹ eis vt fidem superexcrescat q̄tita
te sperma minoret: cibus ꝛ potus calidus ꝛ
humidus auferat: nec nō ꝛ qui habet a ppri
etate sperma multiplicare frigidus ꝛ siccus:
vel calidus ꝛ siccus multiplicet indicet etia3
ille qui a ppetate sperma hab3 multiplicare
ꝛ exiccare multiplicātia spma vt. H. ait. sūt
.n. mltiplicātia lac pter agnū castū qui multi
plicat lac ꝛ minorat spma. Et ex eis q̄dā sūt
cibi vt cepe dulce: cicera: fabe: ꝛ grana pini: ꝛ
piscis notat⁹ multo3 pedū. Quedā sunt me
dicine vt stincus ꝛ testiculi vulpis: q̄dā faciūt
illud ꝛ sunt cibi ꝛ semen lini et medie ꝛ eruca
ꝛ alia q̄ infra i cura diminutiōis coit⁹ dicem⁹.
¶ Minorātia ꝛ exiccātia spma sunt cōtria
multiplicātib⁹ ipm. vt frā sicca sine sint cibi
vt lentes: ꝛ acetosa ꝛ stiptica vt sumach. siue
medie vt cafe ꝛ sicce. vt mēta q̄ cōtiat spmati
a ppetate vt agn⁹ cast⁹: calamētū mōtanū ꝛ
siluestre eruca ꝛ sifes siue sfe sint ꝛ sicce vt se
men lactuce: coriādrū: radix ꝛ semē nenufari
cāphora: opiū: iusquiamus: solatrū ꝛ sifes q̄
a ppetate nō tm̄ a ɔplōe hn̄t spma minuere
ꝛ exiccare. Et in emathite ē ppetas reificādi
gomorreā ꝛ vreos auferēdi eā: ꝛ in mēta cu3
contrariet spermati a ppetate vt nenufar.
Et si corp⁹ tolleret ꝛ regimē nō sufficiat mi
noretur sanguis a temperantia vl' superfluitate
sua vt prouocetur vomitus si necessitas vocat
nō aūt est conueniēs euacuatio per solutiō3
nature nec per diuretica: cum talis attrahat
materiā pter ppinquitatē ꝛ vicinitatē ꝛ ex
citetur multū ꝛ vigilet eger. Si vero pec

cet in sbtilitate sbstantie cibet cibis stipticis
ꝛ grossis inspissantib⁹ sanguinem quales sūt
que dcā sūt in cura doloris stomaci ꝛ ardoris
vrine ꝛ approximent que ipsum inspissando
habent confortare a ppetate vt coriandru3
ꝛ menta que cum hoc q ingrossat confortat
a ppetate vasa spermatis. ¶ Si vero pec
cet qualitate acuta stimulante natura cibet
frigidis ꝛ humidis: quales sunt que in cura
ardoris ꝛ vlceris dicti sunt. Et vngatur dor
sum renes ꝛ inguina vsq̄ ad alchatiz ex fri
gidis. sicut oleo rosa. aqua coriādri humidi: ꝛ
solatri: lactuce: ꝛ portulace: ꝛ iaceat sup stra
tum frigidum: ꝛ super latus dextrum et ci
betur ꝛ similibus. Tertiam rem complet cu
ra spasmi superius dicta. Quartam rem cō
plent que in virtute releuant siccitatem cor
poris extenuatiōem ꝛ inanitiōem humectant
restaurant ꝛ replent: vt est resumptia dicta.
Exitum vero naturale3 spermatis q̄diu ad
defectionem adduxerit non oportet timere
Inquit enim Galienus sperma diu retentū
in corpore efficitur venenum. Cum vero ad
defectionem ꝛ corporis consumptiōnem ad
ducere incipiat obuietur ꝛ curetur cura eius
que3 ledit superfluus coitus de quo dicetur
infra si deus annuat qui sit bñdict⁹.

¶ Capl'm vndecimū de pollutiōe.

Pollutio est expulsio spermatis
in somno: proprie hora noctis in
etate adolescentie sentitur qua
maxime superhabundat. Ma au
tem erit ɔtingens et per interualla facta est
causa eius erit motus nature et virtutis ex
pulsiue solius naturalis vasorum spermati
tunc confortate ad expellendum nocumen
tum superfluum tertie vel quarte digestios
scilicet spermatis q̄titate vel qualitate vel
vtraq̄ q plurimum fit in somno et econtra
expulsione superfluorum prime et secunde
digestionis que in vigilijs viget magis cu3
sit composita ex naturali et animali et illud
propter occupationem nature in digerendo
tunc cibum quare multiplicat semen ꝛ max
ime si supra dorsum et ceruicem fiat somn⁹
quoniam calefiunt et dilatantur partes ille
quare facilius expellunt multiplicatā i eis
mā3 ad qd adiuuāt fumi resoluti ab ea peten
tes cerbꝛ. q̄s ymaginaria ɔpolt ad. [illegible] fort3
fm nāe necessitatem ad qd mouet ac si in ea
agēt vt expeller3 nec ē mōb⁹ s accns signū

Pollucio

Nam si in principio morbi materialis fuerit lõgum significat morbum et mixtam materiam. Si vero in fine vel declinatione morbi digestam materiam et nature potentiã. Si vero fuerit multa et frequens et quasi cottidie morbus erit in vasis spermatis ad modum gomorree ex cõtinuitate ipsorum defectione. et signa et cura erunt q̃ illius. ¶ Curatio. Ex cõvenientes cura est dormire sup̃ stramentum folia salicis et agni casti super q̃ sedẽt mulieres athenienses scdm. Averroim in diebus festivis quousq̃ eam reddãt eas castas et semen lactuce et rose os sup̃ium exsiccant .n. sp̃ma et prohibent pollutionem. Et. B. laudavit laminã plũbi supra dorsum applicatam et ligatã quoniam eius est in hoc impressio magna prohibet enim pollutionẽ et sedat desiderium coitus sed nocet renib^9 propter frigiditatẽ q̃liter oportet ut h̃ attendat et proinde melius est cũ stip̃tib^9 agni casti sternatur sub dorsum quoniam prohibet pollutionẽ et virge erectionem absq̃ nocumento proprietate sua. Et in ungeñt mẽbra spermatis ex alterea et semine eius vel emplastre. Medicina iohãnis sapientis ad gomorream et pollutionẽ Recipe radicis cãne persice sicce calamenti montani et iusq̃ami se. lactuce. se. apii. se. rute. se. agni. casti. ros. rubearum ana. ʒ. i. terantur et cribellent et dent in potu ex ea cũ aq̃ frigida et cum aceto permixto dos. ʒ. ii. Aliud. iohãnis Recipe. se. rute anisi. ʒ. ii. castorei. se. iusquiami albi. ana. ʒ. ii. ros. rubear̃ balaustiarum ana. ʒ. iii. s. terantur et cribellentur et dẽtur ex eo in potu cum aqua frigida dos. eius ʒ. ii. Aliud. B. Re. se. lactuce. ʒ. ii. s. se. rute. ʒ. i. sedenegi. ʒ. iii. s. terrantur et cribellentur dos. est. ʒ. ii. cũ sechaniabi. Aliud. ebrei. Re. seminum agni. casti. rute. ana. ʒ. i. terrant et cõficiantur cum aceto permixto Et post illud utatur eger exercitio donec astringatur corpus eius et locis eius sit virtus. Ysaac. Recipiat ex farina glandium cum acerbo vino omni die et similiter semẽ lactuce cum succo portulace. Item fiet emplãm. Re. farine glãdium et dissẽpera cum albumine ovi et pone super pectinem. Item fiat electuarium. Re balaustiarum. se. portulace ana. ʒ. iii. anisi. se. rute. se. arnoglosse añ. ʒ. ii. fac pulverẽ de quo stomacho ieiuno da bibere cum aq̃ frigida et iusquiamus cum sirupo de mirta et aceto possunt sp̃mati et agni casti rute añ. ʒ. ii. balaustiar̃. ʒ. i. da bibere cum aqua frigida et a cibis calidis et potibus se abstineat Rasis cõfectio ad diminuendum sp̃ma et destruendam erectionem. Re. se. agni casti. ʒ. se. portulace tantundem foliorum calamenti exsiccatorum foliorum rute ana. ʒ. v. [illegible] piperi balaustiarum ana. ʒ. [illegible] terantur [illegible] pulvere. ʒ. iii. et nominatur sedograna corporis

¶ Capitulum. ix. De pruritu et dolore virge.

Pruritus in virga accidit ex materia acuta salsa et borracica descendente a superioribus partibus vicinis ad ipsam [illegible] ad partes cutis ipsius et q̃n ascendit per canalem eius et tunc accidit [illegible] in virga et fit erectio eius ad modum [illegible] matricis ex quo mulieribus accidit [illegible] mus et in moderati coytus efficientia. [illegible] mum est causa doloris^9 cum valde acuta fuerit et pungens et viscerans et fit dolor in ea et ex vẽtositate fere clusa in [illegible] rum venarum et arteriarum et [illegible] ex apostemate vel ex retentione urine [illegible] vel acute vel virulẽ. Ergo et causa [illegible] sica ut cõpressione casu et percussione. Signa pruritus acute materie salse et [illegible] nota sunt ex precedenti regimine et ex precedenti pruritu et dispositione membri [illegible] ruber cum siccitate et adustione et [illegible] quasi furfures cũ fricantur et scalp[illegible] [illegible] est cum virulentia et [illegible] flegmatica salsa materia et est sine [illegible] et titillatione cuius resudet ad cutem [illegible] tendit per cannalem cum titillatione [illegible] one fit et sequitur dolor Et cum fuerit dolor eius ex ventositate est tensio et [illegible] virge et sine gravedine sisti [illegible] dine si sit ibi humorum [illegible] Et si fuerit ex apostemate signa apparebunt [illegible] ter si ex urine retentione et [illegible] retentionis urine et sequitur punctio vel ardor in emissione Et si ex causa extrinseca fuerit dolor est manifesta quidem. In cura [illegible] plex regimẽ scilicet universale et particulare. universale est. 3. res. prima est [illegible] tio et est ut corpus evacuetur et purgetur [illegible] expediat ut materia ab ipso [illegible] descendat ad illam. Et illud [illegible] purgationes appropriate humori [illegible] so cum premissione digestionis ipsius [illegible] iam note. Secunda est diversio ipsius [illegible] ut facta evacuatione si expediat [illegible] tio ab anteriori parte iuxta radicem virge [illegible] ponañt ibi sanguisuge. Tertia est [illegible] tio et est ut abstineãt ab acutis salsis et [illegible] cibis et utañt [illegible] [illegible]

Particulare est vt balneet virga et adiacentes ptes sedēdo in semicupio aque dulcis ī coctiōis violar. acetosi. mellilotī. et fumi terre in qua sit aspsum oleum ros. et acetum vt materia fluxa obtūdat et resolvat deinde sugant et vngāt ex oleis rsolutib⁹ notis vnguentis desiccantibus ad scabiez et pruritū ¶ Et ex illis pbum est h̄ ℞. acacie memitheana. ʒ. i. sal armoniaci aloes añ. ʒ. vii. croci. ʒ. ii. pref. ctic vni⁹ vsnee q̄s tū oia sic terāt et cribellet et ɔficiātur cū oleo sanbucino. Et similiter inungat donec in balneo stat ex albumine oui et melle cum oleo ros. et aceto Et si matia sit fica addat alumen et flasti sagrie par. et sal cum tbētina et abluāt cum aq̄ maris pus Et siquidē fuerit ibi corrosio leniet v̄ga cū lenitiuis ex oleis vt sisamino et adipe galline et anat. et medull. crurū vituli et cerui et cera et rsina ī balneo. Et cū dolor ei⁹ ē cura dolor testiū p̄ria et p̄pcuōabil et cura vni⁹ cal⁹ q̄ cāe ē nota. Et qdē si pruri⁹ sit ex materia icdente p canalē ei⁹ pulverizet cāphora et croci par. et distēpet cū aq̄ ros vt lacte et cū syriga licāt et tinctatōs q̄ accīt sic in mulierib⁹ ɔtigit et masculis car. Cura viga in apostematibus calidis et gomorrea calida ex papismo calido est ɔueniēs. Et oportet vt frigida supra dorsū et mēbra coy⁹ applicēt Et ex approbatis est radix nenufar et radix lilii et inciant et equētur.

¶ Capm̄ .13. de magnificatione virge q̄ pui tate ipsius

De magnificatione aūt virge dicere post ponemus vsq̄ ad capm̄ cor q̄ delectationes faciunt in coytu et ibi patebit ad plenum.

¶ Capm̄ 14. de apostematib⁹ virge et corrosione eius

Ulcera virge et apostemata sūt proportionabilia vlceribus et apostēatibus testiū sūt eīm ex hūorib⁹ descēdētib⁹ a corpore et superioribus membris et deteriora sunt que fiunt in lacerto qui est in radice virge et ano eo q̄ sit in capite q̄ est quia indiget exiccatione fortiet dolor cum hoc est vehemēs et plumū venūt ad corrosionem et putrefactionem et minus malum est q̄ sit in pelle et siqdem sit in pte exteriori sit nota et sensui manifesta Si vō in via et ductu vrine ɔgnoscūtur ex dolore et magis in vrine egressione et sanie egrediente ante vrinam Et si sit apostema in via et ductu vrine dolor erit cum stranguiria prius deinde facta sanie et extra solvitur pustula et strāguiria sicut ypo. dixit ī afforismis. ¶ Cura vlcerum virge si sunt intrinseca est cura vlcerum vesice. Et approbati eis sūt trocisci ō cartis papiri et ō pāno ɔbusto alumine adbusto ī chimollea ablata. post eius adustionem. cōtices arboris pini. an. sederigi et thuris ministratio in traiectorio. Si vero sunt extrinsecus aut sunt recētia aut antiqua. Ex recētibus sūt medicine p̄prie simplices et cōposite. Et ex simplicibus melior est aloes pulverisatus super ea et folia glandis pulverisata et litigata pluribus plumbum bustum dimia ablota cum vino: thucia et margarite none et adbuste sunt mirabiles et cineres ovorum et epithimata cum aqua frigida Si aūt humidiora illis ministrentur sicciora vt est os vstum ciner corticis pini habentis grana parua adbusta. Et si indiget generatiuis carnis misceantur eis thus. sarcocolla et mastix Et ex ɔpositis ē medicamen expertum ad ea que indigent exiccatione vehemēti cum incarnatione. Recipe tucie sarcocolle. aloes. thuris. corticis yndiani. algarab. adbusti. gallarum. balaustiar. acacie. ana. partes equales floris heris parū. i. s. Et capitur granatorum acetosorum p̄tis. i. et fiat ex eis vnguentum ex oleo rosar. ¶ Descriptio. Alia. S. Recipe scorie ferri plumbi busti sanguinis dra. carte cōbuste aluis adbusti: ana partes equales terantur et misceantur cum oleo rosarum. et fiat emplastrum vel vnguentum. Unguētum expertū ad virgam vlceratā: Rec. mell. quātū uis et extingue ferrum ignitum in eo totiens q̄ deducatur ad spissitudinem sape. et ɔserua eum et vtere. ponendo super vlcere q̄m expertum ē Uel siquidem fuerint antiqua. addat predictis minutum thuris et corticis eius et aloes ana equalium partium prius tamen abluātur vlcera cum aqua cineris ligni ficus. Et si illic fuerit corrosio et ambulantia fiant tunc oportet vt prohibeatur corrosio et ambulatio cum p̄priis vt sunt. vt abluant et epithimentur et fricentur cum vrina hominis antiqui proprii vel asini vel aceto deinde cum succo rubi. deinde super aspergatur pulvis glandium et rubi sicci. deinde emplastrentur cum radice pentaphilon et sumach. decoctionis vel cum alumine et fece vini et sali gemme vel ex affodillo cum fece vini

Et si fiat ex eis dolor: emplectur cum emplastro facto ex farina lupinorum ⁊ coquatur cū oleo olivarū silvestriū vel saltim onfancino. Et expertus est ut sumat cinis capillorum hominis amidden ⁊ lentes mōtane: ⁊ fiat emplastrum ⁊ superponatur. ¶ Et ultimū est ut sumatur de uno quoque arsenicorum. ʒ. vij. calcis non extincte lapidis. xx. ⁊ accacie. xij. conficiantur cum aceto ⁊ succo alexfius humido: ⁊ fiant trocisci ⁊ umbra ⁊ administrentur. Est enim cautericatiuū ⁊ prohibens ambulationem ulcerū ⁊ corruptionem cum potentia. actualis autē propter nervositatem membri est inconveniens. ¶ Receptio alia fortior. Recipe utriusque arsenici ⁊ calamentum: stafisagrie: ⁊ cineres anetli: ⁊ piper de quibus fiāt trocisci. Si autē cessent a corrosione ⁊ ambulatiōne tunc emplastrentur cū olleo silvestri. quia facit ea cohercere ⁊ cū testiculo vulpis quia incarnat ipsa. Si autem fuerint fraudulenta ⁊ maligna ⁊ denigrentur tunc melius est secundum preceptū ypo. ut abscindatur totum nigrum: ⁊ deinde curentur cū unguento carnis generativo ⁊ consolidativo. Et ad ragadias virge cura est cura ragadiarum ani. Et ex proprio est ut sumat ibisia: chimollea: ⁊ alchanna contrita: ⁊ dragantū ⁊ cum vitello ovorum ⁊ cera fiat unguentū.

¶ Capitulum decimūquintū de apostematibus virge ⁊ medicinis eorum.

Et cura apostematū eius est propinqua cure apostematū testiculorū: magis tamē tollerātia sunt semplicia in principio propter naturā propriā ⁊ propter humiditatū decursum. Et ex appropriatis apostematibus calidis eius est unguentū quod. Recipe corticū granatorum. rosarum. siccarum: lētiū: ana partes equales. ⁊ decoquantur in aqua ⁊ crocus in decoctione solvatur et terantur cum oleo ros. ⁊ administrentur. ¶ Aliud expertum ⁊ fortius. Recipe chimolleam cum aqua solatri vel bolum armenū: lentes: ⁊ alkekengi terantur ⁊ fiāt ut. s. ¶ Aliud ysaac. Recipe cachymie argēti. ceruse: litargiri: momithe: ana. ʒ. i. s. croci: acacie: balaustiarū: ana. ʒ. i. fac pulverē ⁊ unge cum oleo ros. ⁊ cera. ¶ Aliud. Recipe frondium violis: boris: ana. ʒ. i. ceruse. ʒ. iij. tempera cum aqua vel albumine ovi: oleo rosa. ⁊ croco ⁊ mirra: fac unguentū. Aliud. Recipe cinerem frondium vitis: mirram tempa cum aqua rosa. ⁊ inunge. ¶ Aliud expertū ad apostema frigidum ⁊ est proprium. Recipe ossium dactilorum partes. ij. aliter partē. i. commisceantur cum aceto ⁊ emplastrentur.

¶ Aliud cum est ibi apostema durum. Recipe furfuris part. i. armoniaci. ʒ. i. ⁊ ch... supra in apostemate testiculorum. ... est magis conveniens ⁊ ad verrucas virge eradicat eas squilla linita cū oleo ⁊ ... pinte: elleborus cum aceto: lac ficus silvestris lacticinium acutum cantarides linite cū ... ceroto aut incidantur ⁊ ponatur super medicina retinens sanguinem. deinde leniantur cū aliquo predictorum. Et si fuerit ibi ... ... matur bauraco adustum ⁊ cinis ligni ... ⁊ misceantur cum aqua ⁊ ponantur superiorum. Aut decoctio ficus ... ... nequoniam eradicat ipsum. Et similiter ... pita sardellarum adusta: aut lacticinia quoniam delet ipsa. Et ex expertis ⁊ probatis est ut pulverizetur cortex granati ... ponatur desuper ⁊ ligetur: quoniam ... diem consumit. Et quando nō sufficiunt incidatur ⁊ pulverizetur desuper ... ⁊ arsenicū. ⁊ sicut si fuerit deinde illo ... excusatio quin cauterizet.

¶ Capitulum decimūsextū de coitu naturali ⁊ preter naturā ⁊ signis eius.

Coitus notus est. Est. n. actus naturalis ad expulsionē spermatis ad quem res se ipsis alia furiose mouentur cogitati absque doctrina. Et quidē duplex est. s. naturalis ⁊ innaturalis. ... ⁊ conservationē assumit ex codiū. s. n. ad ... quam intendit nisi sit naturalis ... si quoque ad evitanda nocumēta que ex ... nis retentione proveniūt naturalis dicitur ... cū prosit individuo ⁊ non speciei. ¶ Si vero ... aliud ut delectationem vel ob ... nō solū innaturalis sed etiam preter naturā ⁊ ... detestādus merito reprobatur: ⁊ tū naturalis ... bus indicia eius quod est preter naturā. ... ex parte coeuntiū suiectorū: quedā ex parte ... quedā ex parte fiendi ipsius atque ... parte qualitatis: quedam ex parte quātitatis: quedam ex parte ... medii: quedam ex parte coitus. Ex parte ... iectorum coeuntiū reputa quia sit masculi ... tio ⁊ femine patientē sanorum ⁊ bene ... eiusdē speciei perfectorū in etate ut adolescentie ... proprie ⁊ sexu ut quia habeant propria instrumenta sexus distincta non confusa seu permixta vel debilia ut habent hermofrodi-

Ex pte cāe vt fiāt a desiderio sano.s.a mul
titudine spmatē ꝯmouētis nam quē nō exci
tat imaginatio nō ꝯmouet aspect⁹ nō vento
sitas nō stimulat pruri⁹ fluētis alic⁹ humi
ditat⁹ l̄ feis ardor: nō multitudo fecis ꝯcitat
nō mora migēdi ex pte tpis vt fiāt tpe maio
ris appetit⁹ ipi⁹ qui ē in mare tpe hyemis et
veris: ⁊ in mulierib⁹ estate qꝛ spma eaꝝ s̄m
estate acuit ⁊ vigō fortificat̄ in hyeme ⁊ vere
vt in affo. dixit ypo. multiplicās spma: ⁊ vt
estate fiat inēuallis: qꝛ spma sit gn̄atiuū ⁊ in
vasis spmatis aggregatū: nec sit tanto tpe
retentū vt frāte corrū paſ. ¶ Ex pte hore vt
nō hora repleois stomaci nec inanitiōis mem
broꝝ fiat qꝛ in vtroqꝫ modo est valde nociu⁹:
s̄ pma digestiōe stomaci ⁊ 2ᵃ epis ꝯpleta ⁊ 3ᵃ
mediata mēbroꝝ que est post sōnuꝫ vt qꝛ sit
cib⁹ missus apposit⁹ ⁊ vnit⁹ mēbris ipis vero
non coagulat⁹ ⁊ assitat⁹ pfecte sitqꝫ spma sic
iā gn̄atū ⁊ hora sic ppīqua qꝛ supfluitatū di
gōis tertie sequaꝫ euacuatio: sitqꝫ hora tpa
ta ⁊ tpatū corp⁹. Et. S. determinare inēualla
tpuꝫ docuit p efficiē dicēs: dūmodo ex tātis
inēuallis fieret. vt neqꝫ dissolutiōem sentiat
⁊ se ipō leuior fcūs sit ⁊ meli⁹ dōnuens salu
brior erit venēoꝝ vsus. Ex pte qualitat̄ vt
ꝯmisceanꝫ ppaꝫs in s̄bo inuenē. put nā instl
tuit vir: vt virga immittaꝫ in vuluā tanqꝫ in
vas ppiū ⁊ ꝯcutiēdo fricenꝫ ⁊ delectenꝫ do
nec pficiaꝫ coit⁹ ⁊ emittaꝫ semē ad gn̄atōem.
Ex pte qn̄titat̄ vt fiat nō multū nec frequēt̄
s̄ p inēualla sicut dcm̄ ē ⁊ coiens vt ꝯpso tol
leret ⁊ blando ⁊ etas qꝫ ⁊ regimen supperiti
anqꝫ vsus ⁊ inēsio regulat. ¶ Ex pte modi
fiendi vt mascul⁹ supra feminā: nō ecōuerso.
In tali.n. modo timeꝫ ex labore in emittēdo
spmate: ne aliqd currat in virgā ꝫ de spmate
mulieris. Ex pte ordinis vt nō subito misceaꝫ
s̄ pcedēte delectōis actu ex āplexib⁹ osculis
tactib⁹ vbeꝫ ac genitaliū qꝛdā agēs ⁊ pati
ens auida videanꝫ ⁊ se mutuo puocēt ex de
lectatōe ad coitū. In quo igiꝫ hec ꝯuenerint
iudicia ⁊ ppietates: naturalis simpliciter est
dicendus: Innaturalis vero est cum omnia
vel plura deficiunt. ¶ Signa coitus in se ⁊
absolute considerati sunt quoniā in vrina co
euntis iam apparent sicut fila pmixta ex re
liquia seminis remanente in virge meatu ⁊
in expulsione quidem spermatis que in coi
tu maior delicia sequitur qꝫ in expulsiōe ali
arum superfluitatū ex duplici causa. Pma
est diuina ordinatio ad genealogiā seruan
dam. Secūda est spermatis materia que est

temperata suauis ⁊ bona: non mala ⁊ acuta
vt aliarum. ¶ Sciendum quoqꝫ qꝛ animalia
post conceptum non appetunt coitum preter
mulierem eo qꝛ appetunt preter naturā: nō
propter voluptatē ⁊ delectatōem vt mulier
ac etiam quia nō habūdant spermate ⁊ men
struo quod molestet sic mulier eo qꝛ tristis in
eoꝝ additamēta si supfluat

¶ Capitulum decimūseptimū de erectione
virge ⁊ nocumento eius ⁊ de diminutōe ei⁹
⁊ multitudine ipius.

Virge erectio est propria actio
eius cum animal mouetur ad
coitum. Fit autem propt̄ ple
nitudinē cauernosi nerui ipi⁹
paulatim factā: quo pleno pe
nit⁹ erigiꝫ virga tendiꝫ ⁊ dilataꝫ ⁊ firmatur.
Et causa eius est coitus causa: licꝫ possit eē
erectio absqꝫ coitu ⁊ non econūso. Et est ma
lis ⁊ efficiens. ⁊ vtraqꝫ est duplex: mediata ⁊
immediata. ¶ Alio immediata ē vētositas
grossa quā impellit. cā efficiēs imediata que
est nā ⁊ spūs libidinis missus a vētre ꝯcupi
scibili deferēs sanguinē ⁊ spm̄ grossum trā
sfundo ad virga vt erigaꝫ ad coitū qd efficit
absqꝫ doctrina sicut cetera mēbra ppiā acti
onē ad quā exercendā ordinauit ea natura:
sicut matrix ⁊ vbera suā ⁊ stomac⁹ ⁊ alia. Et
plurimū fit post somnū ⁊ in supine iacētib⁹
quorū femora calefiūt vt. S. ait. Calefactis
enim eis ⁊ arterys calefiūt magis: et earum
ora magis largiora efficiūtur quibus sic exi
stentibus non minimū concitaꝫ ventosa s̄ba
⁊ ad neruū dirigiꝫ vt impleat ipsum ⁊ erigat
Mediata ⁊ materialis est causa ex cibis et
potibus calefaciēs ⁊ humectās in qua ē hūi
ditas extranea apta ad vētositatē ꝯūti in qꝫ
pma ⁊ 2ᵃ digō agēde ⁊ ꝯuertēde neqꝫ finire
velociꝫ imo figiꝫ ⁊ tristis vsqꝫ ad digōeꝫ ētiam
⁊ illic inflatur vt sunt cicera fabe ⁊ vue.
¶ Mediata ⁊ efficiēs est oē qd mouet nām
⁊ spm desideratiuū ad coit⁹ actū. ⁊ illō ē aut
qn̄titas spermatis grauās sua multitudine
naturā. aut acuitas qualitatis illi⁹ ⁊ modici
tas nisi mollificatio quare moueꝫ ad eius ex
pulsiōem ⁊ erigit virgam ad coitū ⁊ tunc est
coitus conueniens: aut est ventositas ex hīs
in sanguine quo nutritur virga: testes et se
minaria vasa. aut mordicatio materie stātis
in glādulis positis in duob⁹ lateribus⁹ orificij
vesice l̄ mē subtilis veniēt ad vgā de renib⁹.

aut imaginatio vel aspectus coitus vel mulieris que movet ɔcupiscibilē existētē in corde vt mittat spm̄ ꝛ calorē ad virgā qui impellit spm̄ vētosuꝫ ad ipsam quo erigit᷑. ꝛ tūc coit᷒ nō est ɔueniēs. Inq̄t .n. Abohalī pl᷒ obedit ale q̄ȝ ɔīns q̄litatib᷒ in ipam aut alibi agētibus. Et alibi. movet .n. sanguinem reos fueri rubeos. Et si q̄dem vsus coit᷒ ɔfortat ꝯ mēbrū ꝛ ipm reddit lacertosum ꝛ grossum ꝛ ad exercēdū ipm potēs ꝛ forte: ꝛ dimissio ei᷒ extenuat ꝛ debilitat. Inq̄t .n. Plato. q̄eo enꝫ deficeret labor ꝛ exercitiū ꝓpe actois eius virtutē ꝛ sanitatē augmētat. Nō etiā i vbe ribus est videre manifeste. cū q̄ superfluat fm̄ naturā nō est nocumētū ꝯ pot᷒ virt᷒. nec est superfluitas: ꝯ fortitudo magis. Nocumētuꝫ ergo si q̄d accidat in erectōe ex quo coit᷒ ledit᷑ diminuit᷑ vel aufert᷑. nec nō q̄ntitas q̄ ex diminutōe seu defectū vl ablatōe alic᷒ ꝓcedat cā ei᷒ vel oīm ꝓcedit necēe: si debilis sit vl aufert᷑ vel ex superfluitate alicui᷒ ipoꝝ vl plurīū ꝑter naturā si superfluat vt in papismo.

Signa cāꝝ imediataꝝ sunt. nā si nocumētū in erectōe sit ex defectū mē. s. vētositatis i mēbris inferiorib᷒ cognoscit᷑ ex ɔplōe genitaliū q̄ fr̄a nimis vel nimis calida ꝛ sicca sit: ꝛ regimē sic᷑ ꝛ circūstātie cōes ꝛ ars ꝛ exercitiū. vt lōga cōtatio calefaciēs ꝛ ars fullonū infrāns illa. Si vō ex defectū ei᷒ in superiorib᷒ ex fortitudīe digōnis pme ꝛ 2᷒ quā robusta dispō superioꝝ ōndit: ꝛ datis infra tūis iuuat᷑. Si vō sit ex defectōe sanguīs ꝛ spūs q̄ntatī ex debilitate corpis ꝛ ariditate scit᷑. Si vō cā in efficiēte. s. in spū desideratō nō mouente ꝛ in nā nō impellēte: aut erit ex cā in ꝓncipus superiorib᷒: aut in vijs: aut in virga ꝛ genitalib᷒: aut in adiacētib᷒ mēbris. Et cā in ꝓncipus aut erit in corde vt pꝛīmū est. q̄ sit sicce ꝛ gelide nē vel aliquā egritudinē passum cui᷒ signa sup᷒ habuisti. q̄re absciditᷓ desiderīū ꝛ desideratiu᷒ spūs nō ꝓcedit. aut erit in epate q̄ fuerit fr̄e ꝛ sicce ɔplōis ꝛ pauci sāguis ꝛ spūs: q̄re materia spmatē absciditᷓ vl q̄ passum aliquā egritudinē fuerit. aut erit i cerebro q̄ sit naturalꝯ discrasiatū frm̄ ꝛ hūidū vel q̄ fuerit aliquā passum egritudinem absciudētē virtutē sensibilē vt stuporē vl litargiā. aut ɔpilliōem ꝓpter casum ꝛ ꝑcussionē. vñ ɔmodo ɔfricatio vt defect᷒us spmatē nō sentiat᷑. ꝛ hoꝝ oīm dcā sūt signa. Aut q̄ imediata cā fuerit castratio vt cū secūd᷒ fuerit vel rō ꝛ intellect᷒ retraxit spm̄ desideratiuū cā suandi castitateꝫ vel mot᷒ pene ꝓpter peccare. aut q̄ mediatus est sedatū ꝛ iudiciū aliquā mulieris seu turpitudinem ipi᷒ natura retrahit spm̄ ꝛ nō impellit. Et cā in via est opilō: aut in venis que sūt post aures ꝛ neruis q̄ sunt abscisse vel eūā opilate. aut in arterys vt in opilōib᷒ cordis ex frigore pl. aut in venis vt in opilōib᷒ epatis. Et cā in virga est mollificatio ei᷒ ꝑ malicīā ɔplonis fr̄e ꝛ hūide: cui᷒ signū est. q̄ posito in aq̄ fr̄a nō ɔtrahit᷑. aut erit in testib᷒ ꝛ passe spmatis ꝛ difficilis sensus ipi᷒ ꝛ ei᷒ defect᷒ ꝯ aliā egritudinē fuerit passi q̄ruꝫ signa sunt p̄missa. Et cā in vicinis erit aut ꝓpinq̄s in accidit ei cui emorroides incidit᷑. aut in hōis anū dolorosuꝫ ꝛ vesicā que sunt vicinis. Hoc ē .n. illa neruis cōis᷒ int anū ꝛ lacertos virge. aut remotis vt hōis renes fr̄os ꝛ debilitantes. aut totū sic᷑ corp᷒ cui᷒ signa hēs sūt in p̄missis. Et signa cāꝝ mediataꝝ ꝛ occultarū sunt hec. nā si sit ex rarietate spmatē ꝯ obeusiōe q̄litatē ꝛ cū modicitate ipi᷒ hōis inducē mot᷒ in spmate ɔmouēdo naturā ad eius expulsionē: signa eruūt ɔtraria signis dcā sunt in gomorrea. Cui᷒ cā expulsiua matē ꝛ ex illis est q̄ egredit᷑ apud coitū paucū ꝛ illud est plurimū ꝓpter ɔplonē frigidā. Et ɔtigit q̄ spma sit p̄missū sed congelatū ꝛ post coitū descēdit q̄ calefactū tribuit ei motū dissolutōis ꝛ fluxus. Et si sit defect᷒ vētositatē in sanguine nam ille q̄ sic sunt q̄ nō sentit᷑ ibi tensio nec erectio. Et signa defectus mē modicitas que circa glandulas existit sunt. q̄ ibi nec ꝑitis nec medicatio nec prurit᷒ adest. Medicina ꝯ ꝛ sic᷑ mediata materialis que nō est nec est cibi ꝛ pot᷒ sumptio infatū.

C. xviij. de nocumētis ꝛ iuuatiūs puenientibus ex coitu.

Ultimo vero desideriū qui est naturalis quedā fore ꝯ Naturalis est ex habūdātia spmatū ꝓcedēs naturalr̄ .n. Preternaturā est ex habūdātia ꝯ superfluitas. Et est papism᷒: ꝛ papism᷒ quidē fm̄ illos ꝓpa passio virge. Et sicut gomorea ꝯ spmatis. ꝛ est tensōis ipi᷒ erectiōis cū vētositate ꝛ lōgitudine magnificatio nulla existente coit᷒ ɔcupiscētia. q̄d .n. sumptū est a q̄dā greco qui ꝓmos vocabat᷑. plꝯ᷒ autē erat humano cū vetro ad eūdē modū quē habebat. Cui᷒ cā ē duplex: dilatio ꝛ aptio arteriarū

de ventosa sba vel de grossa in neruo vetri
generata vel desup inflata vel vtrumq ut s
in cura erectionis dcm est modus. q primus
adiuuat vel primum fiat ex spma. facili9. n.
est vt apiatur os venarum et arteriarum q ve-
tositas generet in neruo ¶ Causa autem
ventositatis mälis et efficientis dicta est h
et s de stomachi inflatiõe dilatationis vena
rum genitalium causa est estatio et coytus
mistus. et vsus rex ex cibis et potibus multi-
plicantium et accidentium spma et aquositatez
et sunt cicera eruca. et vinum nouum. et stric-
tura arteriarum et somnus supinus quare
calefiunt ptes ille et apiuntur orificia venarum
et arteriarum: Et fortassis sbe cãe in hoc conue
niunt et se iuuãt vt s in cã erectionis est dcm
¶ Signa vero vni9 cuiusq ex accidentibus
pphys et iuuantibus medis possũt hri. Nam
cui9 causa est ventositas. signa sũt titillatio
ac tectigationis in virga et preputio. et cito ve-
nit et cito recedit q curat q a primat9 medis
ventositatem resoluẽtibus vt supra virgam et
inteã tan et n et sup femora et dissoluta ven
tositate dissoluentur papismus. ¶ Set in ca
cui9 causa est orificiorum arteriarum et venarum di-
latatio. titulatio. et tectigatio non sentit et nõ
cito venit nec recedit. s grauedo si dia se a co-
ytu cõfacto patiẽs abstinuerit. vñ sperma sit
multiplicatũ in vasis maxie si cibos multi sp-
mat sũpserit et qete vtat et ocio et ymaginet
coytum. vel mordicatio si cibos corruptos
et acutos cõmederit et pcesserit estatio longa
calefaciens inferiora et pinde aperiens ora
venarum et a primata media sba iuuet et phi-
bitiua generationis spmat casta vero ledat
¶ Cura sbcuiuni coytus et erectionis si di
minuat vt auferatur cũ generationem ipe
diant vel phibeãt auide in nã atenta oz di-
ligenti pquirere et sollicite ptractat ¶ Et sũt
5. res. Prima superiora mẽbra a qbus vir-
tutes pcedunt et spiritus rectificat et cõfortat
¶ Secũda vias trãsitus prepat ¶ Tertia
genitalia mẽbra vt virgã testes bursa spmat
et alia vicinãtia mẽbra sbalẽit et ad coytus
actum cõfortãdo disponit ¶ Quarta prebet
sanguinẽ. s. spm grossum et vẽtositatẽ et spma
. Qñ enim virtus obtusa est indigẽs mate-
ria ppa ut. G. ait. Quinta cãs exteriores
et interiores ad coytum incitat et puocãtes
pcurat. Prima rem cõplet mistraciõ media-
rum quas ad curam pãlicton pncipaliũ dixi9
s Et ex cõuenientibus eis in hoc casu sũt nam
siqdem videris cãz in eis esse frigidã primuz

propter cor mistrabis vt tyriacam veterez et
mitridatũ ppt cerebrum vo dyambrã et dya
muscũ. pptr epar autẽ dyacurcuma et ho-
morosius et saggenea z et mitridatũ etiã ppt
omĩa. Est enim fortis medicina in omni de
fectu coytus pptr frigus i omni mẽbro vt
ait. Abo. cũ vo pcepis esse pp maliciam di-
gestionis stõt curã cõuenientem mistrabis et ea
pptrq digestionẽ reddũt pfectã quoq cõgni-
tionem habuisti superi9. Stomac9 eni inter
pncipalia opatione sue digestionis meruit
cõputari et siqdem fortis coloris et digestiõis
fuerit et sitit epar q vẽtositatẽ phibz genera
re infrãbis et equabis cũ frigidis cibis infla-
tiuis sicut sũt pira citõia mora lac fabe et fi-
milea. et cũ medis supius dictis. vt si fuerit
fortis frigoris q inuentum generare phibz
caufaciẽs cũ cibis calidis inflatiuis vt sunt
cicera f. seoli cũ sale in quo sit aliqd altre et
primum cinamomi et potibus vini rubei spissi
et turbidi et cũ fricationibus balneis vnctiõi-
bus et ẽplastris calis s in cura eorum dictis
Secũdam rem cõplet eã q in cura oppilõnis
neruorũ et palisi arth iriarum cordis ut in sico-
pis venarum ut in oppilationibus epatis dicta
sunt ¶ Tertiam rem cõplent. Si qde causa
in virga fuerit vt mollificatio ea q sũt dcã in
cura palesis et cura virge dcã fuerũt. si vo in
testibus et vasis spmat eam sit curam pparz
dcã in supius mistrabẽs eorum discrasia uel alii
egritudini eorũdẽ. Et siqdem eorum discrasia
fuerit talis que inflationem in eis resoluat
vt caliditas superflua vl cõgelet ut frmo i eis
alterabis eorum caliditatem cum diureticis fris
et fomẽtationibus epithimatib9 et vnguent
fris et cibis et potibus fris. Et eorũ fridita-
tem cum diureticis calidis cibis et potibus
et aliqs medicinis calidis extnis applicat no-
tis s in cura renum et vesice et cura testiuz et
cum hos q infra dicent. Si ãt in vicinãtib9
mẽbris sit causa vt in ptibus ani emoroyda
rum et vesica curam vni9 cui9 q pparz mistra
bis. Si vero in renibus quia fuerunt frigidi
curabis et calefacies eos. Calefactio g renũ
et dorsi est qõ iuuatiuũ in erectione et coytui
Et etiam si cã fuerit in toto corpe quia sit d
bile siccum et gelidum calidis et humidis cõ-
fortetur medis electuarijs balneis vnctioni
bus et emplis et regimẽ humectatiuo et cibis et
potibus rẽsũptiuis huic accmi pphys q dicetur
¶ Quartam rem cõplent q sanguinẽ spiritus
grossum spma et vẽtositatez multiplicãt sic
mãz erectioni et coytui pbent naturã et virtutẽ

ne spiritū confortant ꝛ mandant ad ipsum: ꝛ
sic adiuuant quorū quedā sūt vt cibi ꝛ potus
ꝛ medicine quedā vt cibi ꝛ medicine: ꝛ quedā
a proprietate ipsū iuuant. Et ex illis ē in reli
quis conueniens regimen vt cibi qui sūt ca-
lidam ꝛ humidū generantes sanguinē vt sūt
calidi: ꝛ humidi humiditate quasi superflua
apta conuerti in ventum grossū aptū nō cito
consumi ꝛ finiri quales epar panibus. panis
simuli proprie cum granis sisami. Et ex car-
nibus volatilibus. carnes gallinarū ꝛ gallo
rum pinguium iuuenū pullorū colūbarū pi
gnium: carnes anatum ꝛ passerū: et cerebra
ipsorū. Et ex quadrupedibus carnes oui
ū ꝛ vitulorū ꝛ porcoꝝ nutritoꝝ in domo ꝛ me
dulle animalium ipsorū. Et ex aquaticis car-
nes piscium paruorū ꝛ cancri fluuiales ꝛ pis
ces fluuiales exiccati. Sint āt elixe asse ꝛ nō
frixe. Frixura enim minuit nutrimentū sim
plex bo. Et ea que ab illis procedūt vt ē lac pro
prie bouinum camelarū ꝛ ouiū butirum oua
gallinarū anserum colūbarū ꝛ anatum ꝛ pis
cium. Et ex herbis caules baucie: borago
buglossa menta ꝛ ādacoca ꝛ capita cardonū
Et ex granis vt ē frumentum coctū risū cū
lacte amigdalarū vel ouis: cicera: fabe faseo
li, pisa ꝛ fenu grecū. Et ex fructibus: vue
recentes dulces pira citonia. Et ex nucleis:
fructuum sicut sūt amigdale pinee fistici et a
uelane nuces: ꝛ nuclea mediа inde ꝛ nuces re
cētes. Et ex stipiticibus sparagi prepucia vi
tis albe. Et ex radicibus secacul: napi: cepe
albi pori ꝛ alea parum cocta tubera radices
iringorū recentes. Potus autem sit vinum
rubeū spissū vel turbidū dulce nouum vel tē
poris medij ꝛ odoriferum. aqua sit ferrea nō
solum cum sit nocibilior ꝛ maxime fria valde
Et si quidem ibi fuerit. frigus manifestū con
fortabis caliditatem eorū cum zinzibere cia-
momo mace ꝛ pipere. Et si caliditas super-
habundat cum frigidis quales sunt. lac aceto
sum melones citroli cucurbita cucumeres ꝛ
fructus: ꝛ olera humida ꝛ spinacia crisolocā
na lactuca ꝛ portulaca ꝛ similiter albumen o
uorū. Ut medic vero sūt quedā simplices:
quedā composite q̄ infra dicētur. Ex simpli-
cibus q̄dam sūt calide quedā frigide quedā tem-
perate. Et ex eis quedā sunt ex terra nascē-
tibus ꝛ plātis q̄dā ex animalib' q̄dā ex mine-
ralib' ꝛ ex plātis q̄ calide sūt quedā sūt sella:
vt semē napi vrtice ꝛ semē artetice lupini ꝛ al
hertia ꝛ mētastrū ortulanū quod ē mēta ꝛ se
men spagi ꝛ semen rafani lingua auis ꝛ semē

apij ꝛ petroselini ꝛ cotāmenti piper longū
ꝛ macropip. et q̄dā sunt ex fructibus vt gra
na viridia ꝛ grana been ꝛ c. Et q̄dā sū
ex radicib': vt radix alub been zedoarie cū
dulcis testiculus vulpis q̄ fortis ē in coitu ꝛ
erectione ꝛ radix cardi cepe assatā ꝛ scrilla
parū secacul ꝛ zinzi. ꝛ proprie albo cōdita ꝛ
lange piretrū assarū hermodactili ꝛ rapi ꝛ
barbaria ipsi. cō mouet sicut casus vitali
ro corpore. Quedā sūt gūme ꝛ eorū proce
dentia lignis vt sūt dragagātū ꝛ alia que
sunt valde virgā ꝛ ad coitū incitāt ꝛ proprie
insufflatus cū ex eo aur. i. bibit cū vino
castus ē supās caliditatē orisabij. ꝛ q̄s cum
humiditate iūcta quā instrare pinguis initio
tionē ꝑstat q̄ ad genitalia sua mittit porta
ꝑdictā facit erectionē ꝛ ad coitū incitat. Q̄lis
vero frigide sūt vt semē portulace lactuce
se. melonis ꝛ se. caul. q̄ vero sūt tēperate sunt
vt fenu grecū sisamū dacili. Et ex vero ex
alib' sūt sūt vermis multorū pedū stellio
cete stille' ꝛ proprie extremitas cauda eius
semē ei' ꝛ renes ipsius ꝛ sal ipsi' doc
Summa facere i dieb' estiuis ꝛ occidit: ꝛ
dāt viscera ei' ꝛ ipleāt sale: ꝛ suspendat
vmbra donec exiccent. Cū āt fecens
accipe sal ꝛ pice corp' eius de quo fac suf
cient tibi medicū mis' q̄ si dicit de mineralib' ve
ro sūt q̄ confortāt ꝑncipalia. et quedā
iacint' q̄dā cerebrū vt lapis qui inuenitur
pite asis vt serpētis piscis vel galli ꝛ quedā
epar vt lup' ꝛ que cartū corsu ꝑparat. Et
ex eis ē vt siccatur vereтрū tauri ꝛ
ꝛ puluerizet ꝛ ei' modicū proiciat super oua
sorbilia ꝛ sorbiat. Et iterū res mirabilis fia
tur coagulū cameli masculi exiccati: ꝛ fiat
apud necessitatē quātitas ciceris i
bris aq̄ ꝛ bibat ante p. xij. horas q̄ sit
ablutus aq̄ frigida ꝛ aq̄ mellis bibat
ꝛ pauco croci. Composite frigide ex
tur ꝛ q̄dā vt cibi sūt ex hos ꝛ q̄dā vt medic
secūdū q̄ indigētia te iuuat. Et ex eis ē q
uenit instrare: ꝛ ē vt sumatur
puluerizetur desup albū. assa ꝛ sal
mis post balneū sūt. n. fortiores ꝛ fiat frictio
cū oleo sābucino ꝛ delilio. Et iterū
gra. xv. ꝛ sumatur q̄tum pō corp. de
pe ꝛ fiat sorbitiū q̄ sumatur cū aliquo de
ꝛ scib' ꝑdictis. Aliud sumāt baucie ꝛ capet
napi ꝛ minutatī decoquātur cū fabis
ꝛ faseolis cū melle ꝛ carne ouina ꝛ desup
quid de scibus calidis puluerizet. vel
alius cinamomi gariof. ꝛ zinzi. ꝛ quod

calefactiis ẽ vt sumať lactis.lib.i.ꝛ ꝓiciatur
sup ipsũ terenia℥.i.decoquãtur donec in-
spissetur ꝛ bibatur oi die ex eo quãtitas cadi
vni⁹. Et potus calefactoꝝ sit lac loco vini ifri
gidatorũ vero sit potus vini predicti ꝟ passu
larũ dulciũ nature ꝛ fiãt po⁹ alius sumatur
eruca napi ꝛ ficus ꝛ passulaꝝ ꝛ decoquãtur ĩ
aqua ꝛ colẽtur ꝛ colatura sumatur. Aliᵘ po-
tus fm Albo. sumatur albasce baucie eruce:
ꝛ napi ꝛ decoquãtur ĩ aq̃ vehemẽter ꝛ colen
tur ex aq̃ eoꝝ: ꝛ põatur in vna q̃q; pte aq̃.vi.
ps ficuũ ꝛ medietas dicte ptis passularũ ru-
bearum bone dulcedis.vii.nucis indice. Et
fiat inde vinũ de passis. Aliud b3 cũ. Recipe
succi vue ꝛ ponaẞ ĩ ol pte.x.minaꝝ ei⁹: tertia
mina de hac media. Recipe baucie se. eruce:
napoꝝ ꝛ se. spagi lingue auis grano
rũ alsilaꝝ: napoꝝ barbaroꝝ ꝛ viriusq; been.
omniũ añ ptes eq̃les terãtur ꝛ ponãtur ĩ pã
no ꝛ ligẽtur ĩ eo mollit ꝛ ponãtur cũ succo in
vase ꝛ moueanẞ oĩ hora vsus ãt taliũ sit ꝯue
nienter q moderat⁹ quãtitate ꝛ q̃litate ꝛ tpe mõ
ꝛ ordine ꝛ etiã nõ declinet ad cibos prius ex
eis puenit exuberatio materieꝝ ꝛ cõfortatio
virtutis. deide ad medias ĩ quib⁹ virtutis vi
uificatio ẽ absq; prestatiõe materie. ¶ Caue
at ãt ne sit ex eis a quib⁹ proueniat ad inflã-
matõem ꝛ febrẽ ꝛ exiccatõem qz iterpellet et
ꝯtẽperet nã deide redeat ad ea q̃ sunt coitus
ꝛ post cibos ꝛ medis plimũ vinũ odoriferũ
bibãt deuitẽt ãt oẽs ex cibis ꝛ medis que vẽ
tositate resoluũt vel gñari verãt sua calidita
te ꝟ frigiditate ꝟ ẽt spma q̃ dicta sũt supra de
cura gonorree. In alijs vero regimẽ ẽ vt vta
tur rebus nõ naturali⁹ innatis ꝛ abstineat a
nociuis ꝛ ẽ vt degat ĩ aere tẽpato nõ calore
solutiuo nec frĩo cõgelãte. Exercitãtur delec
tabiliť q sufficiat ad supfluitatũ ꝓmaꝝ expl
sionẽ ꝛ euitent exercitiũ resolutiuũ deide q̃e
scãt ꝛ dormiãt ad pfcõez digẽnis nõ vigilent
multũ. cõtrũpũt.n. vigilie mĩte cõplõnẽ cere
bri ꝛ corporis aliquo siccitatis mõ vt dicit abo
ali. Euitẽt euomeo ꝛ ꝓpe froiam ꝛ sudorẽ:
ꝛ repletõez nauseatiuã ꝛ ebrietatẽ letẽtur et
gaudeãt ꝛ oio ebmissa curiositate: vitẽt tristi
tiã dolorẽ timorẽ solicitudinẽ : ꝛ cogitatões ĩ
alios. Moltã rẽ cõplẽt fabulationes narrate
cãntusq; q̃ ad amorẽ sũt ꝛ coit⁹ aspectus ꝛ ima
ginatio ei⁹ ꝛ pulcraꝝ mulieꝝ cũ dimissiõe col
tus donec ꝯfortẽtur. deide procedat ad coitũ:
cũ placida ꝛ amena ꝛ dicta in talib⁹. Et caue
at tur pẽ iplacidã ꝛ antiquã: ꝛ eã q̃ nõdum p-
uenit ad etatẽ ꝛ virginẽ mẽstruatã ꝛ fetidã. q̃
cũ ab alio coiuit. Qꝛ ia.n. talia debilitãt virtu
tẽ mẽbroꝝ coitus. sed gradatĩ peractat ad ip
sũ. sed ꝓus calefacti ꝛ iuncti cũ hꝰs q̃ ifra di-
cẽtur coeãt ꝛ nõ multũ: multitudo nãq; coit⁹
cẽtur coeãt ꝛ nõ mult: multitudo nãq; coit⁹
q̃sq; abscidit ipsũ. ¶ Ex medis iuuãtib⁹ coi-
tum quedã sunt iterius approximãde. q̃dam
exterius. Et ex exterius approximãdis q̃dã
sunt linimẽta quedã colliria quedã clisteria.
Ex linimentis que coitũ adiuuãt sunt quedã
simplicia q̃dam cõposita. Simplicia vo pro
pria ꝛ potissima sunt que fiunt ex oleo de nu
ce idica oleo de granis coti oleo sabucino. et
q̃nq; misceẞ parũ piretri ꝛ assa cũ oleo sambu
cino ꝛ cipo oleo de storace ꝛ adeps leonis: q̃
ẽ vehemẽtis virtutis ĩ hoc siliniatur ĩ eis vir
ga pecten pteneon femorũ: anche ꝛ renes cũ
fricatõe facitẽte sublimare. Et ex cõpositis est
vnguẽtũ ruffi forte valde q̃d ẽ. Recipe mir-
re sulfuris nõ extincti granoꝝ cartami: añ.ʒ
ij. piretri.℈.ij. pipis nigri grana.30. coadume
ni grana.xx. terãẞ cũ.ʒ.ij. cepe optime: ꝛ si te
rãtur vnaq̃q; p se ẽ melius. deide misceãẞ cũ
croco ꝛ terãtur donec fiat inspissitudie mel
ꝛ iungãtur cũ melle alchari ꝛ assa ꝛ ĩ virga ei
rectionẽ facit ꝛ stimulat: q si timeatur ex ea
caliditas vehemẽs misceatur cũ oleo ro.
¶ Et ex suppositorijs sũt que sũt facta ex gra
nis coti ꝛ de adipe anatis ꝛ de piretro cũ nu-
ce indica. Itẽ fiat vnguẽtum quo inungãtur
ptes ꝓdicte. Recipe cere albe.℥.ij. candaruꝫ
stinci.ʒ.ß. satirion.ʒ.i. se. sinapis se. cepe ꝛ apij
añ.ʒ.ij. musci ambre. añ.ʒ.i. cõfice cũ oleo d sti
co vel de cipo. Ex clisterib⁹ vero ẽ hoc: Reci
pe capitũ arietũ.iij. testiculoꝝ eius lib.iij. sti-
ci.ʒ.i. carnis anatis lib.i. cicerũ lib.ß. decoquã
tur ĩ aqua vsq; ad dissolõem: deide sumaẞ ex
aqua ꝛ adipe ipsius lib.i. ꝛ ponatur supra il-
lã olei musci vel de granis viridibus: ꝟ adipe
stinci ꝛ clisterizetur ꝛ hoc ad infrationez. Ad
calefactõem vero linimẽta fiãt ex oleo d pa-
pauere ex oleo de granis portulace: ꝛ succo
ipsius. Sed ex iterius approximadis q̃dam
sunt fercula vt q̃ fiunt ex iure capitũ pulloꝝ
colũborũ cũ vitellis ouoꝝ ꝛ pulmẽta ex sisa-
mo cum butiro vacino cũ tirulis arietũ. que-
dã rob. q. Recipe succi cepe albe mellis dis-
pumati cũ. lib.i. ambre musci. añ.ʒ.ß. olei mu-
scelini.℥.ij. decoquãtur vsq; ad spissitudinez
ꝛ quolibet sero vtatur vno coclear ꝛ supbi
bat vinũ calidũ. Et sũt qui addũt: semẽ eru-
cẽ agrestis candarũ stinci satirionũ: añ.℥.ij.
ij. piperis longi.℥.i. festicoꝝ mũdatarũ.℥.i.
ginziberis: galange been albi rubi: ana.ʒ.ij.

dactilorū pinearum purgatarū: añ. ℥. i. quedā eliſaria vt diaſatirion: cōfectio teſticulorū vulpis quā i antidotario nro dixim⁹. ¶ Multitudo de ſiderij coitus nota ē: et ſigna cārum eius et exceſſus earū ex oppoſito ſumēda ſūt ſignis cārum diminutōis ipſius que ſuperi⁹ ſūt narrata. ¶ Signa multitudo deſiderij coit⁹ qñ ē cū fortitudie corporis ſāguiñeitate ſānitate cōplexiōis et adoleſcētie etatis et potētia ſup coitū abſq ſucceſſiōe debilitatis nō ē neceſſariū vt occupatio ſit i regie eius et i fractōe ipſius: fractō.n. eius corrūpit cōplexionē et deſtruit virtutē propter vehemētiam ſui nocumēti. Et ſcias q generatio ſpmatis cōſumit corp⁹ et cor et pulmo ſgñatōis eius corrūpit calorem debilitat materiā et intellectū. q ſi euenit ei ex illo inflatio debilitas atq raritas corporis et facilitas ſudoris: vtatur exercitio ſparatōis et balneari in aq fra ſi poſſibile ē cōferet eni et nō oz vt frāgatur de deſiderio aliqd niſi de illo q ē pp ſuperfluitatē repletōis ex caliditate: aut hūiditate operatōum eius: in ea cum euacuatōe. In illo āt cuius cā ē acuitas ſpermatis ł alteri⁹ hūiditatis ł alia cā ſtimulans ſic dictū ē ſupra i cura gomoree pcedatur. curatio priapiſmi cura niſi acceſſerit extēſiōe virge pueniret eger ad tetanū et qñq ad apoſtema vaſorū pp tractionē materie extenſionis dolore atq calore et motu. G. vero talem docuit curari paſſionē cū. v. Primū euatio ſcdm inflatio. tertiū calefactio. quartū regimē et dieta: quītū correctio accñtiū vel pſeruatio ab eis. Primū reſpicit correctōem accñtium ł pſeruatio ab eis quib⁹ pp piculū iſtādū ē pus. Et cū hoc cām malē iſtatōis ſeu gñan de vētoſitatis abſcidit. cōplet āt cū flobotomia virtute et etate cōſētiēte. ſ. iuuētute i qua maxīe cōuenit: euandem. materiā q poſſ attrahi et inflando calitatē trahētē a tetano pſeruat: et apoſtēate etiā purgatōem cū vōitu abſq ſolōne vētris ne faciat materiā currere ad iferiora et iſſet magis quē coire dimittant ſupiora vero exercitet. Secūdum reſpic dilatatōem venarū et cām ei⁹ et ēt vētoſitatis efficiētē ſubalternat et rectificat. cōplet āt cum friis pportionatis caloi ſterius et exteri⁹ appriimatis ſteri⁹ vt lactuca coriādrū nenufar: cāfora et ſīlia fra et ſicca hñtia virtutē cōſeruādi ſpmatis materiā pter papauer: ſua.n. ventoſitate fortaſſe iuuaret ventoſitatē. et cū frē aq potu. Et exteri⁹ cū balneo fre aq appoximate genitalib⁹ ł toti corpori et renib⁹. Et cum emplis et cerotis, friis ł lamīa plūbi ſup pectinē ligata et ſupra renes ſi nō nocerat. et frotāti bus ſcis ex folijs roſ. ſalicū et mirtorū et ſīliū. Tertiū reſpicit vētoſitatē iā gñatā et illius nē reſoluēdā. cōplet āt cū vncōibus et emplaſtratis vt ex oleo camōille et ēpl ex agno caſto. Quartū ē regimē et dieta et ē vt abſtinentia ſtatis et vtat extenuātib⁹ vt ruta agno caſto i ſtōaci iſtatōib⁹ dcſis. Quintum pz p prius. Coit⁹ ſi qdā naturalis ſit iuuamentum pſeruatōis idiuiduo et ſpēi. idiuiduo qdē. nā virtutes corporis valētas reddit corp⁹ et cetera mēbra alleuiat et cōfortat: euacuatōe āt ſpmatis calorem naturalē ſuffocātis ſua multitudie calor ipſe alleuiat erigit et cōfortatur cui⁹ cōfortatōe et tere virtutes valide fuerit naturales vitales et aīales ad ſuas pagēdas actōes. Ipſe.n. calor naturalis cū ſit cā oīs actōis naturalis q ſol naturalis i aīali ex tūo ſicut ipe. ovui ałr. In tio cōficit appetit⁹ facit cōuenientē digeſtionē ... lz mēbro aſſimilatōem ſuperfluitates expellendo ... dilatat et extēdit ſic corpora ad augmentū pducit et cōplet fumoſitatib⁹ ventoſis ad retētōem ſpmatis aggregat pp ci⁹ ... ceſſatōe⁹. Cerebriq liberat ſpūs et aīa dilatatur ad gaudiū ſicq mēbra viuificat et ... cerebrū qz ab ſpiſſitudīe⁹ nīcio erigit. Capitis grauedie et dolore oculis tenebroſitate ... oēs ſēſus pfectiores reddit et clarū dolores ... renū et emūctoriorū q a replecōe ſūt ſanat: materias apoſtematū accñtiū i pub⁹ īguine et teſticulorū abſcidit. Speciei vero iuuamentū ſpūs ł ei⁹ cōſeruatōe h ſūt iuuamēta coit⁹ naturaliter pati. In naturalis vero iuuamentū n pſtat ſpēi neq idiuiduo: nec q ad aīam nec q ad corp⁹ vt pz ... dēm ē. ¶ In ſēperat⁹ āt cū ſit duplex. ſ. ſimitus ſeu obmiſſus pcti⁹ et ſupflu⁹ et ... ipſi⁹ nocumēta pueniūt cōtraria iuuamentis ... ſius ipat extūs pdicta maxīe i derelinquēdo exercitium retētum.n. diu ipe ſpma acquirat naturā venenoſā acqrit et q hum⁹ ... uitur fētus et vētoſus. q petēo coe cōſtrigit caloꝛē naturalē et ſpirituum cōculcādo ſuffocat et extīguit ſicut corpus totū inflat et oēs actiones naturales debilitat et petēo capꝰ de ſui natura cerebrū pturbat. Et ſēſus obtuſos et tenebroſos interiores: et exteriores reddit ſpaſmū inducit et anhelitū aufert pnt mulierib⁹ accit in ſuffocatōe matricis. z raro q i illis vt i ſuffocatōe matricis dicet. Et ſuperfluitate āt ipſi⁹ nocumēta eueniūt gnalia et ſpecialia: generalia ſūt q̄s ponit cū dicit: qñ ex venere ſit corp⁹ frigidius rari⁹ debilius et ſiccius. ſpālia ſū q ex illis ſequūt ł cōe illorum

sunt q̄ causa existūt ī superfluo coitu de sub-
stantia cibi seu hūiditatū naturaliū mēbrorū
⁊ pncipaliū magis ac spūs multū educit͛ pp
delectatōez sic calor diminuitur natural͛ val
de ⁊ resoluitur q̄re corpus infrigidatur resol
uuntur virtutes ⁊ ptes mēbrorū corporis n̄
regūtur sicut corporis ī sequitur raritas. ⁊ q̄n-
to plus hō coit tāto plus delectatur ⁊ tanto
plus debilitatur. ¶ Nocumēta vero spālia
sunt q̄ ex illis sequūt͛ ⁊ ex eis sunt que calorē
vel diminionē vel resolutōem sequūtur ⁊ in-
frigidationē vt ē tepor rigor ⁊ opilatio ⁊ p
pale in corporibus in quibus mali hūores ex
stūt. Et q̄nq̄ sequūtur febres acute ⁊ superat
ī ipsis nigredo ⁊ citrinitas coloris. Et ex eis
sunt que accidūt virtutū vt q̄ debilitate nāli
epatis ⁊ stomaci: vnde ē casus appetit͛ debil͛
stomaci ⁊ rugit͛ ⁊ digōnis debilitas ⁊ extenu
atio mēbrorū: ⁊ casus capillorū ⁊ fetet eorum
anhelit͛ ⁊ stringitur nā: ⁊ accit dolor colicus:
⁊ polutio eius multiplicatur: ⁊ pbe ī quanti
tate ⁊ regie calis ⁊ hūidis. Et ex eis sūt q̄ ac
cidūt ex debilitate virtutis vitalis ⁊ cordis vt
ē pulsus cordis malicia anhelit͛ ⁊ ripa ⁊ tri-
sticia ⁊ ppe in illis q̄ hūt cōplonis malicia;.
Et ex eis sunt q̄ accñt a debilitate virtutis a
nimalis, ⁊ cerebri ⁊ ī sēstinā vt ē visus obscu
ritas ⁊ debilitas in auditu vel tinit͛ ⁊ aliorū
sensuū ebetudo ⁊ stupor adeo vt sentiat͛ for-
micarū incessus a capite vsq̄ ad finē dorsi do
lorem quoq̄ renū ⁊ vesice ⁊ lasitudis species
areficiam q̄ cū materiā attrahit a mēbris vici
nis: ⁊ strigitur eorū natura: ⁊ accit quoq̄ dbi
litas ī motu ⁊ neruis motis: adeo vt sentiat
homo sui corporis ex eo q̄ virtus debil͛ illō
tolerare nequit. ¶ Inquit. n. diosilus. corp͛
componitur ex deferente ⁊ delato deferens ē
virtus: delatū ē corpus vigilie ⁊ egressio ocu
lorū sicut ī strangulatis. ⁊ ex eis que accit ex
corporis raritate vt sudor resolutio virtutū
oium cordiuuāte debilitate. ¶ Et de hōibus
sunt ī quib͛ ē superfluus coitus magis nociu
us: ⁊ in quibus minus: ⁊ ī quib͛ mediocriter
secundū diuersitatē eorū ī potentia toleran-
di magis minus vel mediocriter. Magis vt
hōies calidi ⁊ humidi cōplone de etate ⁊ hitu
dine ⁊ vite delicate. Minus vero cōtrarij huius
Mediocriter vero medio mō se hñtes: ⁊ cū
accit nocumenta sunt magis piculosa. Et
simil͛r dimissio coitus nō ī tantū quātū sup
fluitas nocet. In hijs. n. in quib͛ initatiue fz
quod educitur nō ē his ī quibus superfluum
⁊ absolute nociuum. In illis. n. nocumētum
magis pstat q̄ ē plus eo q̄ ē minus nocumē
ta. n. plura ī extensio cpī ex eius superfluita
te accñt ⁊ corrigibilia minus: nocumēta enim
pnarrata superfluitatē. plura sunt ⁊ difficili͛
corrigibilia nocumētis dimissionis. hec enī
ī anitione corrigūtur vel exercitio vel abscisi
one ⁊ abstinentia sola. Illa vero rehumecta
tione q̄ difficilius ē. Inquit. n. G. replet͛ dif-
ficilius ē q̄ inanire. Et si in mulieribus acci-
dat ex dimissione coitus acciō. s. pfocatio
matricis que ē periculosior ⁊ difficilius corri
gibilis illud ē tantum ex reptione etiam atq̄
rarius ⁊ accidat āt in mulieribus. tantū ⁊ nō
in viris in quibus ē grauis nocumenti super
fluitē. cum continue vel ī quolz actu emittant
⁊ ad illud conētur: femine vero rarissime: ⁊ si
delectentur magis fm. G. nō ē illud propter
emittere solū ſ pp recipere āq̄ eo q̄ eque fz
ſām eius. Et breuiter dimissio in mulierib͛ ɔ
suetis plerūq̄ nocibilior ē superfluitate coi-
tus. Superfluus nocibilior maribus etiam
consuetis pp cām iam dictam. In istis autē
secundū. G. idem facit plus quod minus. in
quit. n. ipo. mēst͛. plurimis venientib͛ ⁊ non
venientibus a natura accidūt egritudies: que
ergo corpora a superfluitate ledūtur digni͛
est vt coitū minorent nō tamen totaliter dic-
tant. omnibus. n. cōplonibus hōibus etiā di-
fferentis conuenit moderatus vt: G. ait. ¶ Et
sciendum q̄ retentio spmatis in coitu ē mala
quoniā q̄nq̄ perducit ad contritionē duorūz
oculū vnius vt dixit. Abo. nocumēta vō su
perfluitatis. ⁊ dimissionis coitus dicta sunt
manifeste: q̄bus oz deinceps subiungere cu-
ras ⁊ regimina vniuscuiusq̄ propria q̄ sequūtur.

¶ Capitulum. xviij. de regimine eius quez
ledit dimissio coitus.

R Egimen vero eorum: q̄ coitū dicitūr
ē tres res. Prima materiā ad coitū
citantē abscindit. secunda mēbrorūz
genitaliū alterat discrasiā ⁊ eorū furiā subal
ternādo refrenat. tertia mēbra lesa rectificat
⁊ cōfortādo a lesione ⁊ nocumēto vlteriori p̄-
seruat. Primā rē cōplent euacuatōes cū sto
borosa sudore ⁊ exercitio superfluo ⁊ deri-
uātes cū vōitu. Et minoratōes cibor̄ ⁊ potuū
multiplicāntiū sanguīez ⁊ spma ⁊ ventositatē
⁊ vsus cibor̄ ⁊ mediarū hñtiū minorare spma
⁊ redere causū q̄ sūt dicte supra ī cura gomore
e. Secūdā rē cōplent fomēta vnctiones et ē-
pla infrancia circa genitalibus applicata que
dicta sūt ī papismo et diuersio ai ad alia curi
osa. Tertiā rē cōplēt ea que stōacū ⁊ cerebr̄

ꝛ corpꝰ mūdificāt ꝛ ī mulierib' matricē: ꝛ que
illa ꝯfortāt ꝛ cōfortādo fumos a cōplexōe vł ꝓ
prietate ab eis expellūt: q̄lia sūt stiptica vt co
riādrū ꝓpṫe ꝓparatū ī aceto sandali spo
diū: ꝛ alia cōposita q̄ dicta sunt ī capitł' pro
prijs: cū tñ vt nō subito sed paulati mittāt
ꝛ ꝑueniatur paulati ad diminutionē coitus cū
sic: pola tione oportuna.

Ca. xx. de regie eiꝰ quē ledit supfluꝰ coitꝰ.

Eorum vero quos supfluus coitꝰ le
dit. Regimē duplex ē generale ꝛ spā
le. generale ē duplex vnū coitū q̄ ge
neralis ē cū abscidit ꝛ diminuit. aliud nocu
mēto ḡnali ꝑueniēti ex eo proportionalł apo
nit. Ꝗ pāle nocumētis spālibus considet. ꝓ
mū in cura ḃapismi ē dcm. scdm innit. Ꝺ. cū
dixit q̄a. n. ex venere rariꝰ frigidiꝰ imbecilliꝰ et
sicciꝰ redditur corpꝰ oꝫ q̄ īspissant calefaciūt
ꝛ roborāt virtutē offerē. tertium vero cū regi
mē cōpletur huiectatio ꝓdicto ī cura diminuō
nis ipsius sed vnicuiq; nocumētorū spāliuṁ
remedia dispēsat q̄ q: sūt plia ꝛ diuersa q̄bus
ī proprijs capłis ē promissū obmittamꝰ ꝛ ꝓuidē
ti animo et iudicio elligantur.

Cap. xxi. de his q̄ delectationē faciunt in
maribus ꝛ in feminis in coitu.

Inquit pnceps Abo. nō ē turpe me
dico si loq̄tur de magnitudine virge
ꝛ coangustatōe vulue ac delectatio
nē ꝓstantibus coeūtibus ipsis. sunt. n. cāe: q̄
bus venitur ad generatōem ꝛ spēi salutē nec
nō cōiungunt amorē inseparabilr ꝑdurantē ꝓ
ut diuina sapia ordinauit. Cū. n. virga parua
existit mulier nō delectatur. ꝛ cū vulua largi
orꝫ virga: q: spma nō emittitur: et si emittał
cū ꝑulsate ōre anxiantur corpora ꝛ resoluūł
ꝛ spmata debilitāntur: ꝛ sic ḡnatio nō procedit
nec spēs cōseruatur ꝛ cū nō īueniūt delecta
tionē ad inuicē diuidūtur: vnusquisq; quoti
ēs sibi cōparere inueniat cui adhereat vt de
lectetur. Expedit ergo regimē peractare ma
gnificatōis virge ꝛ vulue coangustatōis ꝛ a
lia delectatōem prestātia quod mō. Et ex
magnificātibꝰ virgā etiā adhuc augmētatā ē
fricatio exercitiū ꝛ cibus multiplicās sangui
nē vꝫ ꝛ etiā potus in augmētat: tū ē regimen
īpigua tiuū quod ista xpo dante dicemꝰ in ō
coratione. Et ex proprijs ē fricatio cū sāguis
ugis ꝛ lūbricis terrestribus exiccatis ꝛ alba
lalebdeb: ꝛ sumātur sanguisuge ꝛ ponātur ī
vase in quo ē aqua earum ꝛ dimittātur ebdo
moda vna ꝛ vltra donec exiccētur dide terā
tur ꝛ liniał virga cū eis. Et ex coangustanti

bus vuluā sunt quedā que illud faciūt cōstrin
gendo pres vulue ꝛ collū matricis corrugan
do vt stiptica ꝛ pontica p modū embrocatiōis
suffumigijs epithimatis ꝛ collirijs appropria
ta circa vuluā que sunt nota supra ī cura fu
xus. Et ex illis sūt gallie muscate ꝛ mirra
balaustie nespila ꝛ similia cōtrita ꝛ decocta
cū vino pōtico cū cipero ac gallia ad cōsolidā
dū. Et ex illis sūt cortices pini ꝛ ꝓ[illegible]
tes. q. ciperi ꝑtē. i. decoquātur ī vino pōtico
ꝛ odorifero: ꝛ madefiat ī ipso pānus lini ꝛ fi
ppenatur vice pꝰ vicē et ē bonū medicamē
faciēs acsi esset virginitate. Et q̄dā illud agūt
conglutinādo ꝛ sunt nota supra ī cura fluxꝰ
sanguīs nariū vomitꝰ sanguīs fluxū vrine
ꝛ vesice: quedā illud faciūt inbibēdo [illegible]
ad labia ꝛ ad pietes vulue ꝛ repellēdo [illegible]
tumēt labia ꝛ via media coartātur ꝛ [illegible]
dicine rubificātes ꝛ calefacientes: ꝛ ex [illegible]
petū ē condumenti ꝛ si bullit cū galla ꝛ [illegible]
cū vino ꝛ epithimet. Ex prestātibus de
ctationē virisq; ē retentio ī ore cū melle [illegible]
bilicon cubebarū ꝛ alie ꝛ gingiber piperi [illegible]
le multiplicat salinā que ꝓstat vtrisq; dele
ctionē ex qua et si inungat caput virge [illegible]
malū cū pma delectatio coitus finiat [illegible]
stat secunda ī emissiōe spmatis. et q̄a [illegible]
emittit spma ꝛ recipit maiorē delectatiōem
recipit cū emittit viro emittēte eā. [illegible]
dixit ī sensu vero genitaliū mēbror [illegible]
virtus ē propria fortis. s. expulsiua [illegible]
pulsiua in feminis in testiculis ꝛ vasis sp
tis. In vulua. n. fortis ē virtus apprehensiua
natura fortitudinē habet virtutis ī [illegible]
ꝛ suscipiēdo spma et cū nimio ꝛ desiderio de
lectatione.

Incipit sūma quarta quarte ptis [illegible]
nis prime de curis egritudinū mēbror ḡna
onis in mulieribus. cōtinēs capła. xvi.

Et tulimus [illegible]
q̄ sermonem in mēbris ge
neratione ī maribus [illegible]
naturis inuenimus [illegible]
naturalibꝰ eorꝫ ac dispōne
preter naturā eisdē cōtīgere possibilibꝰ medi
cinas adducamꝰ salubres. deinde afferemꝰ ser
monē ī instrumētis ḡnatōis ī mulierib' [illegible]
ex cōuenientia. n. vtrorumq; proportionaliter
tis habet generatio prope fieri ꝛ eis [illegible]
a sanitate quolꝫ impedit. Sūt āt duo [illegible]
hea organa ḡnatōis in mulierib' naturalia

crealia.s.matrix q̄ fert ad esse ⁊ vbera que ad
ꝑmanētiā faciunt generatī post ortū. Est āt
matrix mēbrū figure ꝯcaue receptiōis eius ⁊
ꝯseruatiōis grā ex substātia neruosa: nō q̄a
ex neruis a cerebro procedētib⁹ sit ꝯtexta: sꝫ
potius eius sīa sīlis ē neruis q̄a alba visco
sa extensa paniculosa: sꝫ neruis aliq̄d adueniat
ex q̄bus sentit. Et ē cōposita ex duob⁹ pannī
culis seu tūicis ad meli⁹ ꝯseruādū quarū īte
rior ē aspa ad modū līgue bouis ad meli⁹ ꝯtinē
dū: ⁊ venosa hn̄s plures venas q̄etas ⁊ pfīsa
tiles ramificatas ex venis poꝛte q̄bus cōtinu
atur cū ip̄e mamillis ⁊ eodē quarū orificia fi
gūtur ī ipsa ⁊ necātur foꝛas̄a matricis seu co
tiledones q̄bus cōtinuātur pāniculi embrionis
vt ex sanguīe currēte eis embrio nutriatur ⁊
eius sp̄us ⁊ calor euētet frigiditate eius: ⁊ tu
nica exterior plurimū ē neruosa: ⁊ nō sunt ta
les nisi vt dilatētur apud conceptū ⁊ magni
ficatōem embrionis ⁊ apud ptū ꝯstrīgūtur ad
expulsionē ipsi⁹. ¶ Et quātitas mīcis sequit
corporis quātitatē sic mamille. In puellis enī
minor ē vesica earū plurimū. In augmētatis
vero eius quātitas ē cōpleta sic vbera occu
pās sua magnitudie oē id quod ē inter ꝓpī
q̄tatē vmbilici vsq̄ ad meatū vulue: postrem
ad quē ꝑuenit collū eius. Et figura eius ē ex
tēsa arcuata. Ī cui⁹ extremitatibus hꝫ duo o
ua sīlia testibus viri nuda nō coopta vt illi ⁊
quēadmodū viri hn̄t vasa spmatis īter duos
testiculos ⁊ expulsorū radiē virge: sic mulie
res hn̄t vasa spmatis īter duos testiculos et
expulsoriū ad concauitates mīcis: hꝫ duas
ꝯcauitates matrix ipsa ī bolbus ⁊ ī aliq̄ alib⁹
ſm numerū papillarū nō q̄ sit numer⁹ embri
onū ſm numerū ꝯcauitatū tātū vt asserunt
q̄dā. In ipsa.n.matrice ī ꝯcauitatib⁹ eius ge
nerātur q̄nq̄ q̄nq̄ ⁊ ē maior numerus: ad quē
ꝑuenit nati prout albocasis ⁊ iohānes sera
pionis ⁊ aristo.viij.de aīalibus aīt. Et q̄ duas
habet q̄nq̄ ptes gnātur plurimū duo sūt: ⁊
si earū numero ꝯsequātur ⁊ ipsa apud retē
tionē mēstruorū ingrossat: ⁊ cū mēstruat ex
tenuatur ⁊ mūda remanet vt exīs de meli⁹ ꝯ
ceptōi sit apta. Et exposita īter vesicā a pte
anteriori ⁊ īestina a posteriori vt sit ei a duo
bus laterib⁹ obstaculū ⁊ stratus eius sit ī tu
tela sit ī embrione. ¶ Et ligatur mater cū dor
so ligmētis pluribus fortibus: ⁊ ad ptes su
mis ⁊ vesice ⁊ ossi lato pectinis ex tribus de
genere neruoꝝ venarū ⁊ arteriarū. Et collū
eius ē neruosū ⁊ lacertosū: rugosū fricationi
aptū quod ī coitu ingrossat ⁊ īpinguatur. Et

eius lōgitudo equalis ē inter.vi.digitos vsq̄
ad nouē ⁊ quod ē īter illud. Et q̄nq̄ elongan
tur ⁊ abreuiātur p vsū coitus ⁊ dimissionem
ipsius. Et q̄nq̄ assimilātur ī quāto in figura
virge cū q̄ coire ꝯsueuit. ⁊ ē hn̄s meat⁹ duos
vnū ī extremitate vulue: dī os matricis ex
trinsecū ī quo sūt pāniculi ꝯtexti ex venis et
ligamētis subtilibus valde ortis ex oībus p
vbus eius q̄s destruit violatio. ⁊ currit q̄ ē ī
eis ē de sanguīe. Et cū coit mater vsq̄ ad il
lud os trahit quasi procedēs ad illud deside
rādo attrahere spma p suā naturā ⁊ formā: ⁊
meatus colli vesice p quē extra vrīa educit ē
iuxta ipsā a pte supīa vt quod vrinalia mē
bra mīseūt ꝑ ea n̄ ledat. Et ī aliquibus mulie
ribus collū cadit ad sinistrū: ⁊ ī aliq̄bus ea
rū ad dextrū. ¶ Aliū ī pfūndo iuxta os ma
tricis ex q̄ deglutit spma. et cū deglutiuit cō
cludit q̄ pūcta acus nō posset īgredi ⁊ eo ap
to dei p̄cepto pariet fetū. Et ī collo iuxta os
ipsius sūt orificia venarū p que mēstrua ex
terius expellūtur q̄bus supfluitates corpo
ris tocius purgāt nō venītes ad ei⁹ ꝯcauū
ne īficiat ꝯcauū continēs ⁊ ꝯtentū. Ex qui
bus māifeste colligi pōt actōes vfes siue na
turales cāe ⁊ egritudies matrici euenire pos
sibiles.cāe.s.earū ⁊ loca ⁊ nocumēta actōnis
ipsius. Actōes vero naturales sūt mēstrua
re gñare cōcipere īpregnari ⁊ parere. Egri
tudines āt possibiles eueīre sūt ppie ⁊ ex co
muniitate. Et ꝓpie sūt simplices ⁊ cōposite
simplices vt mala cōplo simplex ꝯtraria pu
ra īpura mala cōpō ⁊ solō ꝯtinui. Et cōpo
site vt apostemarū genera. Ex cōitate vero
sūt vt coiter ipsa ⁊ cōpatiatur mēbris aliis: ⁊
maxie superioribus pncipalibus s. ē alia ꝯpa
tiūtur eidē prout accit in suffocatōe mīcis ⁊
multiplicatis egritudibus ī matrice debilita
tur ep ⁊ dispōnit vt fiat idropisis. nocumēta
actōnum sūt pfa secūdū pfalitatē eoꝝ q̄ infra
ponēt. Ex q̄rū ꝯsideratione ꝑuenire oꝫ ad
cognitōem egritudinū p̄dcāꝝ ⁊ exeūtib⁹ mē
struis ⁊ aliis q̄litate mutata dolore ⁊ tumore
circa ventrem apparēte. ¶ Et secundū hec:
hec sūma quarta continuebit capitula.xviij.

¶ Cap.i.de mēstruis ⁊ eorum iudiciis.

Cap.ij.de cōceptiōe seu īpgnatōe nāli.

Cap.iij.de regl̄e p̄gnāt ⁊ fetus et concipi
entis masculum et gemellos.

¶ Cap.quartum de ptu naturali quibus tā
tum solūmō procedemus: quātū spectat ad
īdigestionē eorum vt per eorum noticias cās
conseruatiuas ⁊ nocumēta ipsoꝝ si q̄ eueniāt

cognoscamus et eius prudentiam et curam faciamus.

Cap. i. de menstruis et eorum iudiciis.

Menstrua sunt a sanguine superfluente mulieribus sicut sperma ex superfluo eius in viris: aliter tamen et aliter prout ait. nono de animalibus dixit. talis. n. sanguis in mulierum corporibus aggregatur cotidie per indigestionis modum propter lapsum nature ipsarum ad frigiditatem et humiditatem ex decidentia sexus cum sit femina masculus occasionatus hec tamen est divina sapientia ordinante cuius gratia eam illustrata natura emittit talem sanguinem in matricis concavum vitra illum quem in sibi eius emittit per nutrimento ipsius gratia genologie servande ut si quando partum in eo sit cessat in nutrimentum: et augmentum corporis embrionis tamen ex sese mulieris ipsius materialiter generans: quod vero impurum autem superfluum de corpore expellatur quemadmodum est videre in plantis ex quibus species gummorum emanant quod menstruum dicitur seu flos mulieris. Et quia corpus ipsius generationi est aptum et cum completum fuerit et perfectum dicunt philosophi: nunc unum quodque perfectum est cum tale quale ipsum est generare potest. sanguis ille ad matricem mittitur nec menstrua apparebunt donec completum et augmentum fuerit cum postea in nutrimentum et augmentum matricis mittat eius sanguis generationi sit aptus. hoc autem ipse prefixit nisi in. xiii. annis cum in maribus in. xiiii. limitasset et hoc propter defectum nature mulieris: quia in vtero tardius completur et citius perficitur extra ipsum. quod. n. debile et frigidum est tarde venit ad terminum: et cum pervenit parum durat. Sic quoque mora et status in complendo in bonis et ex tunc menstrua complexione perficitur ex virtute corporis cooperante ex calore. In illo autem medio generatione fiente ille sanguis retinetur et purum eius propter nutrimentum embrionis quo augmentum et carnis generationem transmittitur matricem per partem ad vbera ut lac fiat nutrimentum eius oportunum post eius ortum. impurum vero referuatur in venis secundine et vasis circumstantibus tunc auxilietur sua labilitate et facilis sit exitus embrionis. Et proinde cum autem pure menstrua superuenientia in quantitate consueta sanguinis egrum vel debilem ut dixit ypocras in muliere sanguinea valde in quantitate minor: absentia generatione vero non fiente in muliere sana purior retinetur in membris et ea impinguat: et residuum quod vero impurum est ad matricem tamquam locum debitum impellitur ut ab ea extra corpus et superfluum educatur quemadmodum per emorroidas quibusdam aliis referuatur ut in additamentum corporis conuertatur nec tamen cotidie educitur sed cotidie aggregetur ne cotidie abominabilis fetor eius et deturpatio infestet immo paulatim aggregatur quousque diu superfluum fuerit quantitatem quam natura expellit sui corporis nequit tolerare et proinde ad eius moueatur expulsionem. Huius temporum vero dei sapientia compensauit et tempus aggregationis eius equale esset mensis vniuscuiusque plurimum fuit nature temporis et regionis varietas et diuersus tempus in terpolationis ipsorum. Et sic expulsionis ipsorum in fine mensis coadunantur similiter et tia lune et perduratione ipsorum utrumque suffitiens fiet vnum diem et septimanam et ipse diem mensis licet in aliquibus sit latius et in aliquibus breuius propter causas predictas: scilicet quantitas et qualitas cibi per indigestionis modum aggregetur talis sanguis in corpore mulieris in quo virgo fortior et in muliere viragine pauci cibi et maioris exercitii concurrentibus aliis circumstantiis similibus quantitas minor erit. In quo vero virgo debilior vel lapsa et mollis et multi cibi et ocii circumstantiis consimilibus concurrentibus maior erit propter eandem colorem omnis in pueribus ipsarum erit subrubeus ad albedinem tendens ad modum sanguis aliter ut niter ingulari. In puellis sanguis in principio. In matricis vero rubeus obscurus in senectis autem rubeus clarus. in sanguineis rubeus roseus. in flanticis ad albedinem multum tendens. Cum ergo menstrua sint impura in quantitate et tempore suo concurrere sunt consuetudine naturali in eis sperando sunt eis sanitate mulieris et mundificationis corporis eius in eis nocuo in quo et qualiter faciunt ipsa accedere castitatem et pauca

patē desideriū: τ eueniᵘ ipsoꝝ erit suauis cum
bona tolerātia τ absq; aliquo accñte prauo.
natura.n. mulierū dispēsās corpora earū per
matricē ex mēstruis velut p renes ex vrinis
stum videtur expurgari vt.G.ait. Cura er
go alterātur a dispōe sua naturali veniūt cū
prauis accñtibus.s.dolore capitis fastidio cū
su apetitus debilitate cordis dolore dorsi et
renū lūboꝝ τ anchārum grauedine q̄ euētus
ipsoꝝ sūt signa: τ sūt cā egritudinū p̄timarū.
Et si q̄dē alterētur in colore l' ꝑpe cā egritu-
dinis idicat necessariā ꝓuisionē dictē ē ipo.in
affo. Mulieri mēstrua sine colore aut nō fz
se sēp tal purgatione indigere signt. Si vō
iequalitate fiunt egritudinū cāe l' morbi.inq̄t
n.G. sanitatē esse tēpamētū τ equalitatē ex
īēs āt tēpamētū procul dubio venit īfirmita
tēs si parū cā morbi fit. Si vero multū mor
bus appellatur.vñ ipo. Mēstruis plurimis
venētib' τ ñ euenētibus a natura accidunt
egritudies ac egritudies accñtes ex sup̄flu
itate ipsoꝝ sūt egritudines inanitōis princi
paliter τ p se que sūt note: p accñs vero τ ꝯñter
sunt egritudies repletōis ex q̄bus idropis est
p̄timū. Egritudies vero accñtes ex reten
tione ipsoꝝ simplr l' ī pte sūt repletōnales τ p
se τ ꝓprie. Et quedā harū sunt proprie corpo
ris quedā matrici τ q̄dā cōes vtriq;. Corpori
āt proprie egritudies sūt cū añq; īpellat ad
matricē gñatis sanguis ex q̄ mēstrua fierēt
berēt.cōmiscetur in venis τ febrē accēdat: et
colligitur ī aliquo mēbro ad apostema vl' ad
putrefactionē. Matrici propter naturā aīr disponatur. Matrici pro-
prie sūt ex quo ad matricē missus ē vt retinea
tur ibidē nec extra expellatur: vtriq; āt cū suf
focatio matricis fiat ex eo: τ hec τ alie egritu
dines ois generis dñtes inter se fm diuersi
tatē ꝯplexiōis nā si fuerit colerica gñantur in
ea egritudies colerice si melācolica melācolice τ si flēgmatica
flēgmatice: τ si sanguīea sanguinee. Per accñs ve
ro τ secūdario fiunt egritudies inanitōis vt flux'
ventris fluxus sanguīs nariū vomit' sāguīs
τ emoroides τ similia eius mām deriuātē vñ
ipo in affo. Mulieri mēstruis deficientibus
sanguis ex naribus bonum.

Cap. ij. de cōceptōe seu īpgnatōe naturali.

Onceptio gñatio τ īpregnatio cū si
gnt idē generalr sūpta. spālr āt con
ceptiō ē sēis a matrice apprehēsio τ p'ea
gñatio ē embrionis τ ꝯpōs. Impregnatiō ve-
ro ē mulieris τ vtīo appārēs q̄ vni alteri sit
dispōnēs.Īmissio.n.sēie in matrice vtroq; ex ñ-
te generatōi apto τ bñ dispositio: vt q: semē
viri τ mulieris nō sit alteratū nec corruptum
nec aliquo mō notabilr īfectū seu debilitatū
imo pfectū τ sanū vt supra de spmate ē dēm
In matrice ēt tempata quod ipo. ait cum di
xit. Nec cūq; sītas τ dēplās matrices hñt nō ꝯ
cipiūt. Similiter τ ī marib' bñs generatō sp
matū magis concurrēte interiori ipsiōne su
periori ꝓncipaliū vt q: ī eo fit desideriū illa-
titas τ voluptas. Et exteriorū supercelestiū
corpoꝝ influētia τ aliarū rerū regīe ꝯdecen
ti. Sicut.n. videre ē in sēie proiecto in terraꝫ
q; tūc tēperatur germinatio cū ꝓdictis ꝯditōa
ad finē: cum vero indispō sit ex parte coꝝ alte
rius l' amboꝝ germīatio īpedit l' annullat' si-
cut ꝯceptio.n. sēie ī matrice ñ adhuc generatio erit
certa nisi semē viri mistū fuerit cū semie mulie
ris q̄ē. cōtēperatur et inuicē ꝯgāt cōuenienter
ī materia gñationis dñte philosopho. Semē
.n. nisi mistū fuerit ex duob' nō generabitur:
at sicut nec caseus nisi cōmisceatur coagulum
lacti. Unde. G. ois viri' ociosa ē carēs ma-
teria propria quā attingāt ic aut hñ mistū e-
teria propria quā attingāt ic aut hñ mistū ē
ris ex duob' semē cum in coitu sit ābo spma-
ta emittētur cōuenietib' voluptatibus τ ape
ritibus q̄ eas īpellāt ad iuicē iter se materialr
enim cū apetit formalis. τ ēcōuerso sibi occu
rūt īpulsa ad inuicē τ meli' cōmiscētur τ tem
perātur. Cūq; tale spma tale mistū fuerit
ī matrice tali nec aliud īpediens superuēiat
ex parte regio τ cātum q̄ sūt cāe abortus de q̄
īfra xpo dante dicemus. Et mater colligentur
super ipsū taliter τ nullā īteruētiat sibi vacuū
τ os suū intrīsecū etiā talr claudit vt nec pū
ta fili vel acus ingredi possit vt gal. dixit.
Conceptio tunc fcā esse dr: τ ex tunc sperma
manet ī forma lactis per sex dies. deīde alte-
ratur potētia virtutis generatiue existēs in
spermate viri q̄ alterat et permiscet ptes sper
matis mulieris donās vnicuiq; mēbro gñan
do complexionē propriā: et tunc pma dispositō
q̄ accit ē duplex. pma est spumatio spmatis
mulieris ex operatione virtutis informatiue
ex viri semine procedētis. Alia ē composita
subtilis cuiusdā mēbri ex superfluo pte ipsi'
ex virtute spmatis viri secundū. G. vl' ex co
lore matricis vel vtriusq; spermatis mulieris.
magis viri et minus secundū alios. Circa
pmā nature intentio ē vt gñet tres vesicas:
q̄ sint minere spūs vitalis naturalis et aīlis:
ī virili spermate contenti ī q̄bus figātur τ ex
ercēant quod vnicuiq; propriū ē. Et proinde
pma vesica sit profunda ī medio hūiditatis:
vt detur loco cordi deinde fiunt ex latere eī'

supino et dextro due vesice ramificate ab illa
confuse inter se nō bene distincte stant deinde
separantur ab invicē per horā et discernūtur et fit
supremus loc⁹ id ex q̄ creatur cerebrū et dextrū
id ex quo creaē cor. Et impletur illa dextra san
guīe ad albedinē declini et penetrat ad exteri
orē ptem būitatis post duas vesicas vētosi-
tas mūdans et extendēs vt recipiat restaura
tionē a matrice et spm̄ et sanguīez tracto vir-
tute virilis seīs ab ipsa vt creetur vmbilicus
Et deinde fiunt lineatōes opone virtutis illi⁹
et īformātur reliq̄ mēbra radicalia ex reliq̄ sei
ne mulieris ordine et certoꝝ dierū spatio ifra
distinctoꝝ. Et circa dispōem alterā nature ī
tētio ē vt gñet pāniclz quo īvolvatur ēbrio et
a matrice distīguatur quēadmodū crusta in
pane ex calore assante clibāi gñatur in quez
pāniculū penetrēt et figātur orificia venaruz
mīficis ex q̄bus virtute viri seīs sanguis tra
hitur ad mīficem et ad locū cōcavū generatō
nis vt ex eo embrio nutriatur et mēbra eius tā
modica cū sint ex modico seīe pcreata debi-
tū recipiant nutrimētū. Et mēbra sanguīea
gñantur: et tunc propter cū mēbra eius creata
sūt multo īdigēt nutrimēto et induratꝰ ē pan
niculus ille q̄ ppe spaᵃᵒ dividitur ī pāniclos
tres pp cām inferius assignādā. cū añ gñatō
nē pāniculi pro īdigentē ēbrione nutrimēto
nō nutriatur ab illo nec foraminibus. Indi. n.
B. generatur vero quod nō ē nutritur āt et
augmētatur quod ē. ¶ Ordo autem et spati-
um tēporis in gñatōe mēbroꝝ prout tradidit
antiquoꝝ coniectura insinuat. et experientia
antiq̄ talis ē. nā in pmis sex dieb⁹ qui sunt a
pncipio cōceptōis formāt virt⁹ informativa ē
brionē nō petēdo aliud ex mīfice. Et p⁹ illud
appetit et fit iceptio alarū ī pectore ī aliis du
obus dieb⁹ post illud: et sūt dies octo a princi
pio. deinde in aliis. v. diebus: et sūt. xiii. a conce
ptione. penetrat sanguis a toto: et fit illud vñ
creatur cōplete. Et deinde novē aliis diebus
p⁹ illos fit būitas sanguīea caro: et tā discer-
nūtur frustra carnis et discernunē mēbra pn-
cipalia tria manifeste: et tā separātur alia a cō
tactu alioꝝ et extenditur būitas nuche. et dei
de post in aliis novē dieb⁹ separatur caput ab
hūeris et extremitatibus et lateribus et ventre.
Et discernūē sensus organa ita vt sentiat p⁹
illud ī q̄tuoꝝ diebus cōpletis. xxxv. diebus a
pncipio cōceptionis quod pz in embrioē ab-
orso et ī aq̄ posito secundū distinctos dies in q̄
bus manifeste adsūt pdistincta mēbra et oīa
ī quadraginta diebus aborso et ī aq̄ posito.

Hec. n. ē tēpus cōsec et mediū ad informan[illegible]
et brevi⁹ ē. xxx. sm aliqs et longi⁹ [illegible]
extēsū ē quadraginta quinq;. nā vt [illegible]
ñ invenit ī aborso masculus cōplet⁹ [illegible]
ta dies cū eius cōpō sit velocior q̄ [illegible]
sio. dixit et cām supius assignatam. ¶ [illegible]
generatio ēbriōis sc̄z fm̄ dignoscitur [illegible]
paret īpgnatio vētris plerūq;. Et [illegible]
nit ad īformatōem p duplū temporis [illegible]
īformatur embrio movet. et cū [illegible]
tū duplū ei⁹ ī quo movet post [illegible]
eius et nascetur si īpediēō nō [illegible]
ex pte mīficis: āt ex pte embrionis [illegible]
mī fuerint. et ex pte regiōis [illegible]
fiet in triginta diebus secundū [illegible]
vi. mensibus et ē rarū nec ē verū [illegible]
nanus in. vi. viveret quod ē sīl. [illegible]
ginta quinq; diebus informatio cōpl[illegible]
scetur ī. vii. mēsibus et ē plurimū [illegible] qua
draginta dies īformatio [illegible]
mēsib⁹ novē: et ē freq̄nter. Et [illegible]
pāniculū in quo volvitur fet⁹ [illegible]
dit ē vt ī pmo pāniculo [illegible]
dina vocato terminentur vene [illegible]
universoꝝ q̄bus p vmbilicū [illegible]
recipit embrio et nō p eo q̄ dividitur [illegible]
et aliā q̄eā venā et vocatur [illegible]
embrio ibi vt effundatur ex eo [illegible]
ligatur ad ipsū fet⁹ vaīna ex [illegible]
ci nō ex virga vsq; ad hoā [illegible]
et ē vt retineāt sudorē. ¶ Tertius [illegible]
subtilior alius vt agreget [illegible]
brione et nō ledat cū sui subtilitate [illegible]
quēadmodū ledit secūdina cū sit [illegible]
nera embrionis sic viscera cōsolidata [illegible]
ma. Iuvamētū āt ī retentōe illaꝝ [illegible]
tū ē vt seper ītēr ipsū eū brionē [illegible]
psluitates et būitates et hoc ne [illegible]
mordicatōe vria et sudor lederēt embrione[illegible]
q̄rtū vas in colligendo supfluitatē [illegible]
nis nō fuit ī eis necessarium [illegible]
tur ñ sit grossa supfluitas [illegible]
existat. Sūq; spma viri calm fuerit [illegible]
et spissū et grādinosū et habūdēs [illegible]
stitatē et [illegible] spmatis mulieris [illegible]
hec processit a dextro testiculo [illegible]
transeat et tēne dextro aliter [illegible]
epatis: proinde calidior [illegible]
itas p⁹ mūdificatōem mīficis [illegible]
trū mīficis. et sīlr spma mulier⁹ [illegible]
pstibus gñabit: vt plurimū masculos [illegible]
adiuvat aer regio temp⁹ sit et vētus [illegible]
onal. et sīlr etas adolescentia [illegible]

cōplemētum nō fenectus pp defectū. ⁊ ꝯria
si adsiut generabitur vt plurimū fēia. ¶ Et
dicūt ꝗdā pondētes si currat ex dextro ī dex
trū mēricis masculinat. si vero ex sinistro ī si
nistrū feminat. Et si currat ex sinistro ad dex
trū eiꝰ erit fēia masculina seu virago: ⁊ si ex
dextro in sinistrū erit masculus femineus
¶ Porro cū spma cōmistū hūidās fuit ī q̄nti
tate vt diuisū in ptes sciudat ī duas ꝯcauitates
mātricē cū potētia virtuē resuāde ī vnaq̄q₃ fiet
gnō gemellorū diuersi sexꝰ plurimū: ⁊ qm̄ eius
dē ⁊ parū saluātur nec ē ī couenientes cū ī q̄l₃
pte eius gnātiue potētia ītegre reseruet quē
admodū ī vnaq̄q₃ pte diuisi speculi vis repre
sētatiua imagīs ⁊ illud ē plimū. Et q̄m̄ eoꝝ
gnō a duobꝰ spmatibꝰ ī duobꝰ coitibꝰ pcedit:
ita vt sit ipgnatio sup ipgnatōe₃ licet q̄s nō
mētū īterferat tēpꝰ: ⁊ tō raro saluāt respectu
gnōnis vnīꝰ. nā cū accit ī mulieribꝰ fortibꝰ mē
te caliditatis ⁊ sāguīs ⁊ multoꝝ pilloꝝ ī quibꝰ
mātrices sūt fortes nec abortiūt cū mēstruā se
mel adueniētibꝰ n₃ bis tē casus lītigij ⁊ ꝯtētō
nis sup ābos q̄ plurimū pducit ad febrē ⁊ a
lias egritudies eutrāntes ⁊ vt alter abortiaē
ipsoꝝ. ¶ Si cadat ipgnatio sup ipgnatio
nē nō ī valde forti ⁊ ī ea q̄ n̄ ꝯcipit nisi pp ag
tōe₃ sue mātricis n̄ pp fortitudinē eiꝰ timet q̄
filiꝰ pmꝰ sit debilitatꝰ q̄re cōcipit secūdus. Et
cā debilitatīs ē q₃ defcūs ē sanguīe nutriēnti
¶ Quibusdā vero visū ē q̄ ipgnatio sup ipre
gnatōem fieri n̄ possit eo q̄ pꝰ ipgnatōem cō
cludit os mātricis sicē ipo. dixit nec si cū ex mā
ce spma nō currat ex ꝙ̄būit quod operauit p
pter q̄ spma currit. Sz fm veritatē apud ī
pgnatōe₃ cōcludit os ipiꝰ. n̄ tn̄ ī recipiēdo: s₃
ī custodiēdo bn̄ q̄ auide cōcepit ne pdat: ⁊ si
p spma a mātrice ēt tē si currat verū ē exēplu₃
s ̄ michil, phibet ipsū currere fira cū mēstrua
illic currāt: ⁊ si delectatio adest ī eo coitu nō
erit magis ad recipiēdū ꝙ̄ emittēdū. nā si fci
pit q̄ formale vt gnēt iterū emittet ēt materi
ale vt cōpleat cū hūidat. Et cū ipgnat puel
la q̄ n̄ cōsueta ē ī. xij. annos ꝯpletos. l₃ sit raro
timet eiꝰ mors pp duritatē mātricis. Et cū mas
ē sana ⁊ bōi regīs cibo vt plimū sanꝰ ē cū ꝙ̄
īfirmabit mē ī toto corpore q₃ febrit: ī aliq̄
mēbro ⁊ pᵖe ī mātrice necē ē ipsū pati: ⁊ maxi
si mali regīs fuit: si ꝗdē febris aliq̄ acutarū
fuit ī apostēa caliē ī mātrice mortale ē: vt dixit
ipo. ¶ Signa cōceptiōis ⁊ ipgnatōis sūt pla.
⁊ ipoꝝ. ꝗdā sūt signa cōceptiōis ꝗdā masculi
ni: ꝗdā feīne ꝗdā gemelloꝝ ꝗdā simplicis ⁊ ꝗ
dā sani: ꝗdā egre ⁊ exceptiōis signi ꝗdā sūt
sūpta ex dispōibꝰ peeptis a mulīere ī se ipsā ꝗ
dā ex peeptis ⁊ cōsideratē medico circa ipsa₃
ꝗdā īuestigata expimētat ī ipsa. Pū nota vō
sūt peeptio ꝯuenīētie emissiōis duoꝝ spma
tū ⁊ cū velocitate ī q̄ caput virge sē eū fuerit
cū suctiōe adamatōis oris mātricis cauteabsq̄
duricie vt ipsū īgredi nō possit silus fz ipo.
⁊. Aū. ī afo. ⁊ hoc pp siccitatē ex suctiōe auida
⁊ forti vt n̄ īueniat hūectatio loci pꝰ coitū. et
cū eleuatōe eiꝰ ad supiora ⁊ anteriora ⁊ retinet
mēstrua vsq̄ ad tps ptus ⁊ pꝰ mēsē aut men
struāt paꝝ ⁊ accit dolor puniē ī eo quod ē īter
vmbilicū ⁊ receptatōe₃. ⁊ q̄m̄ fit difficultas
vrīe. ⁊ accit vt aboreat coitū: s₃ pgnās mas
culi magis aboreat ⁊ si coit cū ea n̄ emittit sp
ma imo d₃ sub vmbilico pꝰ ipsū ⁊ antietates
sūt. nausea ⁊ abominatio vt ipo. dixit ī afo.
q̄ ē q̄rī cōceptu osi sōacī nocet fz q̄. Aū. sb
sūgit: ⁊ ex illis ē vertigo dolor capīs tenebro
sitas oculoꝝ ⁊ pulsus cordis. ¶ Que aūt a
medico ispiciūē circa ipsā sūt ꝯmotio appeti
tus mali: ⁊ illud pꝰ mēsē āt duos vt sup ī sto
maco dictū ē: ⁊ citrinat albedo oculoꝝ eius ⁊
pfūdatio palpebrarū mollificatio ipaꝝ q̄q̄
⁊ acuit aspectꝰ eius ⁊ minorāt eiꝰ pupille ⁊ īgē
sāt eoꝝ albedo ⁊ nō citrinat fm multitudinē:
⁊ necessaria ē alteratio colorē ⁊ cutēꝰ ipsiꝰ₃
egredictiū a nā q̄uis sit ī pgnāte ex masclo
mēꝰ q̄m̄ ipgnatio sedat dolores dorsi ⁊ ācha
rū pp q̄ calefaē ea matrix. ⁊ pp̄e cū ꝯcepit
masculū ⁊ cū parit redeūt: ⁊ q̄m̄ alterat coꝛꝰ
eiꝰ ab eo q̄ō fuit q̄re dilatāē ⁊ citrināt vene
eiꝰ sup ipsū ⁊ virides fiūt. ⁊ ī plibꝰ pgnātibus
accit vt ī mollificatōe carū corpora ī pncipio
reiētōis mēstruoꝝ ⁊ ex supfluitate eius q̄ re
stat ex cibatōe ipsi cū pauco idigent pp debi
litatē ⁊ puitatē sui: deīn cū magnificaē ēbrio
torū trisicī magnificatōe₃ eiꝰ: q̄re redeūt ad
n̄ilitatē suā. ¶ Que vō ispecta sūt ex ipsa₃
sūt signa q̄ ispiciūt ī excūtibꝰ ab ea ⁊ pp̄e in
vrīa. ī pricipio. n̄. ipgnatōis vrīa ē clare sbē ⁊
colorē trini. s. varū. q₃ citrini ad sub albedine₃
tēdētē: ⁊ sup ipsiꝰ supficie sbē ⁊ colorē trini ē si
cut nebla vt ī medio eiꝰ sit sic cotū carminatū
ī dispersū pp dispōes alias diaōe₃ mē pce
dētis a mēbris q̄ calor ꝯfortatꝰ ē ex ipgnatō
ne. ⁊ pp̄e si masculꝰ fuerit ꝯceptus: ⁊ ī eo sūt
velut grana q̄ descēdūt ⁊ ascēdūt: ⁊ cū moue
tur n̄ turbaē. ī fine vō ipgnatōis loci eiꝰ: q̄ō
apparuit ī pncipio sub albedīs appebit rube
do ⁊ turpedo q₃ ē sic malū vinū rubeū. s. cor
ruptū ⁊ aq̄ cicer ⁊ cū mouet turbaē pīlē vō ī
pū₃ nig ē ⁊ ī fūdo eiꝰ ē sic atramētū ⁊ fordex.

Nunc vero sumuntur experimēta q̄ sūt ut pu-
ta hm q̄ ipo dixit in afflo. ¶ Mulierē si vis sci
re si ↄceperit qñ dormitura ē melicratū da bi
bere. i. idromel quod ex mell. ʒ. ii. tātū modo:
⁊ aq̄ pluuiali tātūdē ⁊ cū expergefit suspinet
Et si q̄dē torsiōes hūit cōceperit si vero nō mi-
me. Et ē expimētū certū nisi i consuens bibe
re illud. Et uerū in alio dixit afflo. mulier si n̄
concepit i vtero: velis āt scire si cōcipiet. i. si
concipere apta sit su. ¶ Et laboret in die ieiu
nio cōtegēs cū vestib⁹. i. i sero ⁊ suffumiga e
am decēti aromatibus p traiectoriū. Et si q̄
dē odor videtur trāsire p corpus ad os et na
res cognosce: qm ipsa nō ex se nō gñat ē aūt
culpa viri q̄lʒ i cognoscēde mulieres aptitu
dine ad conceptū ⁊ i eptitudie ab ipo. sit iterū
dctū tñ eadē rōne ad cognoscēdā conceptio
nē sufficiētiā vl'ū pōt assumi. Et sic experitur
supponēdo aleū ⁊ sup dormiēdo ⁊ ↄfando si
sapor ⁊ odor ascenderit ad os ⁊ nares. ⁊ sup-
ponitur aristologia cū melle ut infra dicemus
¶ Et ex signis cōceptiōis masculine quedaʒ
sumūtur ex pte dispōnū vtoriq̄ generātiū
⁊ q̄dā ex pte dispōnis p̄gnantis tamē ex pte
generātium masculi. s. ⁊ femie dispōnum masti
q̄dē quia cuius vis ē fortis corporis equalis
carnis i duricie ⁊ molicie ⁊ multi spmatis: et
cali ⁊ q̄ ē magnoꝝ testium ⁊ magnaꝝ venaꝝ
fortis desiderij quē nō debilitat coitus ex cu-
ius dextro excidatur spma. Et modus est ut
restringatur testiculus sinister apud emissio
nē spermatis ⁊ effundatur ex dextro: sic ru-
stici faciūt cū q̄ adolescētis prius inflatur te
sticulus dexter: tunc ipse erit masculinās ⁊ si
sinister tunc erit femināns. Et sicut ille ad quē
cito festinat polutio nō a nocumēto: sic a spā-
te ē faciēs masculū. Et ex expimētis ē ut co
ligat spma ⁊ si ē spissū ⁊ piectū in aqua rotū
detur ⁊ descēdat ē generatiuū masculi. ¶ Et
ex signis mulieris ē ut mulier sit cōsistēs forme
⁊ corporis solide carnis nō mollis ⁊ menstru
a ei⁹ sint digesta ⁊ spissa ⁊ nō cruda ⁊ sbellia:
nec aquosa nec adhusta nec debilia i se sʒ re-
specta spmatis viri: ⁊ cuius os matricis vul
ue oppositū ē ⁊ cui⁹ digō fortis ē. ⁊ cui⁹ vene
sūt apparētes ⁊ manifeste: ⁊ cui⁹ sensus ⁊ mo
tus hm q̄ oʒ extē nec hʒ vētris sotonem nec
ↄstrictōēʒ assiduā ⁊ oculi ei⁹: sūt declines ad
fuscedinē absq̄ subalbedie: ⁊ ē gaudēs. ⁊ ale
lere. ¶ Et puelle viripotētes i pncipio cum
coeūt sūt velocis ipregnatōis pp fortitudieʒ
calitatis earū ⁊ puritatē adipis matricū ipa-
rum ⁊ bōitatē earū. Et ille quibus velociter

eueniūt mēstrua dignōres sūt: ut cōcipiant
masculos: ⁊ spaciū mūdificatōis ē bene cele
vsq̄ ad. xxx. dico nō vsq̄ ad. xxx. qui⁹ vo
eʒ inueniūtur ut p̄mū sūt gñantes feias
¶ Signa vero sūpta ex cōcipiēte ⁊ p̄gnāte si
tu sūt. nā p̄gnās i masculo ē bene colorata ⁊
mūdioris faciei ut ipo. dixit. Et p̄mē leuita
tis ⁊ agilitatis ⁊ sanitatis appetit⁹ ⁊ q̄ntitate
nū accentuū ⁊ sentit grauedinē i latere dextro
vnde ipo. mares q̄dē i dextro. feie vero i sini
stro gñantur: ⁊ pdē cū mouet fet⁹ sentit ma
tū i latere dextro. et cū mamilla icipit augmē
tari augmētat dextra ⁊ alteratur papilla dex
tra i albedinē l' i rubedinē nō i nigredinē vel
fuscedinē ⁊ ab ipsa currit lac p⁹us: ⁊ q̄ currit
ex ea ē grossū viscosū nō tenue et agglomer
ita q̄ distillat⁹ sup speculū ⁊ expōitū soli re
net sic frustrū gñi vel margarite: ⁊ si trahat
gutta lactis ex dextra pte ei⁹ ⁊ cadit i alue
scēdit pp eandem cām ⁊ sit pulsus dexter ve
hemētior plenus ⁊ frequēs. ¶ Et etiā q̄
dā q̄ cū ipsa mouetur a statu suo mouet p̄⁹
pedē dextrū ⁊ oculus ei⁹ dexter lentior mo
tus ē leniores ⁊ mouetur post mēses tre
rit mas. femina vero post quatuor. Mulier
vero sūt contraria portāt feias hm plures
Et ex experimētis ē ut sumatur aristologie
aurū. i. teratur ⁊ cōficiatur cū melle ⁊ suppō
tur cū lana viridi de mane vsq̄ ad meridiē sie
iunio tūc si dulcescat saliua ei⁹ ē cōceptus ma
sculū ⁊ si ē amara tūc ē femina ⁊ si nullo mō al
teretur nō ē p̄gnās ⁊ hoc idiget pfirmatōe.
Et signū gemelloꝝ ē ut ↄtieat p̄gnās ven
ter. ⁊ si quidē n̄ inueniatur i eo rugaꝝ nul⁹
tūc embrio erit vn⁹. Si āt inueniātur rugaꝝ mo
di tūc numer⁹ fetuū erit sʒ numerū rugaꝝ ⁊ p
pole cū i vno latere sentitur mot⁹ ab illo alio
⁊ ecōuerso. Et signa sanitatis fet⁹ sūt sanitas
matris i toto ⁊ pte ⁊ propoē i mfice ⁊ bōitas
mficis ⁊ q̄ mouetur fet⁹ debito mō ⁊ pfacto
Et signa egritudīs ei⁹ sūt eʒ ⁊ cū accidit fluxus
veneris l' mēstrua superuenerit mō in cōficiēte
ē ipossibile fetū esse sanū ut ipo. dixit. Et apti
tio lactis mamille i pmo mēse ⁊ cū expmit
⁊ emulgetur fetum significat debilem ⁊ im
potum diuersitas seu mutatio sdicat fetus e
gritudinē quē admodū ipo. i afflo. supra dixit
¶ Cap. tertiū de regimine p̄gnātis ⁊ fet⁹ cō
cipiētis masculos ⁊ gemellos.

Regimē pregnantis ⁊ fetus ē duplex
generale. s. ⁊ spāle gñale ē ut sic ei
ma sanitatem eoꝝ ↄseruat ⁊ pfic
tur administratōe sex rerum nō naturalium

debilia ⁊ ē vt degeat in aere tēperato et occu
pet exercitio tēpato. ⁊ motu suaui ⁊ dilectabili
Et cibus eius sit panis mūdus ⁊ carnes fa-
cil' digestionis ⁊ boni nutrimēti que note sūt: et
vinū sit subtile ⁊ odoriferū ⁊ vetus ⁊ nigrū ⁊
mediocriter stipticū ⁊ lipharū aqua ferrea. et
i secūda mēsa sumat passulas citonia dulcia
⁊ pira excitātia appetitū. ⁊ mala muga ⁊ gra
nata. Et somnus eius ⁊ q̄es sit temperatus: et
vigilie sint ⁊ assiduet lenificatia suā naturam
maxie si cōstringatur valde: sint āt ex lenifi-
catibus cū equalitate sicut sūt fructus lubri-
ci ⁊ herbe q̄ ex estate vegetātur vt pruna da-
mascena exiccata: cerasa ⁊ sisia ⁊ tamarindi. ⁊
mūna ⁊ herbe molles ieme vero carice replo
nem temperatā cibi ⁊ potus assuescat ⁊ gau
dijs tēperatis ⁊ lenificatibus imitatur. Et
acribus alterātibus ⁊ abortū puocantibus:
⁊ hoc obmissione ⁊ euitatione oīs rei pmutā
tis sanitatē eo⁊ ⁊ que aborsū ducere pñt: q̄ i
fra dicetur. Et vsu medicinarū cōfortantiū mē-
bra pncipalia ⁊ stomaci ⁊ matricis ex quibus
sūt electuaria vnctiōes ⁊ empla que hic īfra
dicetur. ❡ Secūda res ē que accēdit superue
nientia impregnatōi contigit ⁊ emēdat que ad
aborsū pducere possūt. ❡ Ex q̄bus sūt dolor
ventris difficultas vrine ⁊ distillatio ⁊ abola
tio et nausea corruptio appetitus dolor stōa
ci ⁊ vomitus dolor capitis ⁊ vertigo: ⁊ tene-
brositas oculo⁊ ⁊ pulsus seu tremor cordis
inflatio pedū molificatio aptio mēstruo⁊ de
quibus omnibus supius dicta ē cura preter
cursū mēstruo⁊ ⁊ hec regula in ea obseruā-
da tacite subiunget' ⁊ ē cū lenioribus si possibi-
le ē ⁊ exterius applicādis procedamus i pri-
mis maxie tribus mēsibus ⁊ vltimis. Indigt
eni ipo. pregnātes si purgare conuenit a q̄r-
tuor vsq̄ ad septē minus vero his. ❡ Et in
cursu mestruo⁊ ꝯmēdatū ē filoniū p sicrum
valde ⁊ exptū ē vt bibat vinū ponticū cū aq̄
alūis nigrū. q̄m prohibet vomitū ⁊ confirmat
fetū i infice⁊ sedeat i aq̄ decoctōis gallarū:
balaustiarū corticū granato⁊ gallarū cipssi
mirtillo⁊ ⁊ huiusmodi tepida. Et sumat mane
vinū rosōe terra sigillata cū suco mirtio ℞
mamillis absq̄ scarificatōe ꝑus omnibus ap
ponātur ventose ⁊ vngātur venter et renes:
cū hac vnctōe ❡ Recipe boli mastici sāguī
nis dra. terre sigillate thuris: ossa. ʒ. ij. sūāc her
beris nucū cipressi ipoq̄stidos acacie: ana. ʒ. ij
colofonie farine siligis: an. ʒ. Cōfice cū succo
plātagīs ⁊ virge pastoris. Ad vōitū exptū
ē sirup' de agresta acetositas citri. Ad moli-
ficatōem expta ē tiriaca andromaci cū vīo d̄
coctionis saluie. hec. n. molificationē ⁊ ob dor
mitatōem tollūt mēbro⁊ hūitates mītē exic
cāt ⁊ cōsumūt ⁊ cōseruāt fetū vt ait abo. Ad
pedū inflatōes diuino potus ⁊ subtractiō vi
tium ⁊ fomētatio i salsa fumario ⁊ emplm de
foliis caulū assorū ⁊ ꝯmisto coriādē. S. exp
tū ad confortatōem fetus ⁊ cōfortationē spū
⁊ matris. Recipe doronici ȝedoarie marga-
ritarū vtriusq̄ coralli vtriusq̄ been al. et ru:
gallarū spodij asse odorifere gallie musc. car-
damomi minoris cinamomi pontici: ana. ʒ. i.
boli armeni terre sigil. añ. ʒ. ß. sirupi ro. ⁊ fac
virge pastoris quod sufficit. dosis. ʒ. ß. hec. n
rectificat dispōem matricis earum ⁊ stomaci
⁊ itestino⁊ et cordis ⁊ cerebri. Et diābre con
fectio facit illud subtractis musco ⁊ spica: et
cinamomo sit ponticum et addat ipoq̄stidos
⁊ spodiū ⁊ fructus rubi cum sumac perficit i
tentōem. Emplm exptum ad cōfortatōe⁊ sto
maci ipsarū ⁊ retentōem vōitus ⁊ flux' ven-
tris ē emplm nrm de gallia intentōis castita
tis ꝯ frigiditatē ⁊ si mundificatōe indiget mū
dificetur cū geleniabi cum aqua polipodij si
ci. Inunctio bona confortāt ligamēta. Reci
pe olei mirtini. ʒ. iij. dissoluatur i eo thuris al
bi ⁊ masticis añ. ℈. i. ⁊ inungātur renes vl' ex
oleo mastic cū puluere terre sigillate Spe
ciale regimē pregnant ē triplex: vnū quod ꝯ
petit hrīi masculum aliud quod cōpetit hū-
ti gemellos: ⁊ aliud quod conuenit hrīi debi
lē. ⁊ infirmum. Primū est duplex vnū est di
spositiuum. aliud cōseruatiuū. Et dispōitiuū
ē quod disponit marē ⁊ feminā ad masculi p
creationem et ipregnationē: ⁊ ē vt ambo ca-
lefiant cū cibis et potibus ⁊ sūptōe metrida
tiet cum suffumigationibus aromaticorum
pensaribus clisteribus vnctionibus ⁊ prop̄e
cum aromatibus calis ⁊ cōfortātib' matrē: ⁊
dispōnibus cōceptū ⁊ prop̄e cū musco croco
xiloaloes mūdo et crudo atq̄ cāphora. ⁊ cui⁊
cōfortatōe nere ⁊ gallia muscata ⁊ studeant:
vt vtriusq̄ digō sit pfecta ⁊ deuitent oīa acta
stra vt poma ⁊ potū aque ⁊ vt dimittāt coitū
ad tempus nō diu: q̄ corrūpit spma vt dixi'
iuuant in gaudio ⁊ decubēt in domo leta i q̄
sint picture masculo⁊ ⁊ cogitēt in masculis:
⁊ firmēt meditationē suā in masculis fortib'
⁊ melioris forme et pulcrioris figure ⁊ coeāt.
❡ Conseruatiuum vero est triplex. pmum
vt hrīi masculū predicta exhibita declinēt ad
calidū pum cū intermissiōe frio⁊. secundū vt
cibus ⁊ pot' sit multe q̄alitat ⁊ pauce q̄titat

Tertiū ē quod infra specificabimꝰ ī abortu si
xpus voluerit q̄ sit bn̄dc̄us et bn̄ī gemellos
sisla cōpertū et cibus. Ex hijs āt q̄ cū prope-
tate operātur hoc ē lutū creticū suspēsū su-
per pgnātē pseruat. in. cas ab abortu z alteri-
at ptum. Item ad ventositates q̄ fiunt pgnan
tibus z solones nature z nōiatur cōseruans
sm Jo. serapiōis. Recipe castorei nucis mꝰ
zedoarie doronici olum: añ. ʒ. v. ameos seis a
pi. añ. ʒ. i. se. iusquiami al. margaritarū nō p
foratarum. añ. ʒ. ß. gicharī duplū olum misce
ātur z sit potio. ʒ. i. cū vino. ¶ Aliud pgnan
tibus z ventositatibus matricis z conseruat
embrionē. Recipe zedoarie doronici. añ. ʒ. ij.
margaritarum nō pforatarum bdelij coralli
karabe z sete cocte z crude. añ. ʒ. ij. castorei. ʒ. i
ß. vince spice. añ. ʒ. ß. heil croci gal. añ. ʒ. i. mel
lis q̄tū necesse ē. dosis sit. ʒ. i. cum vino pmi-
sto. aut misceatur cū gicharo z detur. Inqt
Abo. ab pregnātes z conseruationem fetus
tiriaca conseruat fetum. s. G. z andromaci q̄
diateseron vero facit abortum hoc serapiōis
filius dixit. Juuamēta ad apostemata accñā
ī pedibus pgnantium sunt papirus q̄n infū
ditur cum aceto z ponitur super ipsos z olim
ro. quando miscetur cum aceto z concutitur:
z inungitur cum eo pes. Et sal eriū etiā cū
aceto et chimollea et ē marmor inuentum in
luto viridi quando ponitur cū aceto z linit z
cinis z sal frissū quando teritur cū oleo z lini
tur triticum in aqua caulis z aloes z sansel et
sandalus rubeus q̄n linitur cum aq̄ solatri.

¶ Cap. quartū de partu naturali: de quibꝰ
solūmodo procedamus quātum spectat ad ī
daginē eoz z pro ipsoz noticia cās cōserua-
tiuas z nocumēta ipsoz si q̄ eueniāt cogsca-
mus vt eis prouidētiā faciamus et curam

Partus naturalis ē cū fetus mouea
tur ad exitum: q̄ iā cōpletus ī vtero
fuerit. Sic q̄ natura sue intentionis
finē adepta velut in manifestū ducere qd̄ pa
rauit: z proinde mater nature organū ī hoc
actu mouet ipsum desiderans expellere no-
cīuū z ipsius cā est coartatio eius z defectus
sanguīs z aeris sibi prouenientis a mt̄ice ad
eius alimētum z spūs eius euētatione q̄re re
calcitrādo mouet q̄rens exire locū sue coar-
tatōis vt quod sibi deficit suppleatur pꝰ ptū
Et tūc matrix suscipiēs nocumētū eius clau
sa tā longo exnš tēpore mox aperitur z cōp-
mitur ad eiꝰ expulsionē mō quodā mirabili.
Unde. G. ait q̄d. a. visi nature existit mira-
bilius q̄ mēsibus q̄dē totis nouē clausisse os
matricis diligētissime vt nec pūcta viꝰ īac
mē grati suscipiēs pfecto vo cōcepto dil-
tā hz tāq̄ magnā vt totū aīal exeat p illud
Illud īn diuino pcepto procedit hz īr ista
tia ptis naturalē ex parte tēporis ex pte figu
re exitus fetus z excidē modus. Ex pte ve
ro tēporis vt tēpus eiꝰ cōpletōis ipsiꝰ sit co
rrespōdens tēpori creatōis eius z morꝰ vt su
perius ē dictū. Et si accidat ī vere melius est
q2 natura ē fortior z dispō melioris ad dilata
tionē aptior. Et proinde tēpus naturale ptus
duplex erit plurimū cōtingēs p̄mū est me
siū nouē cōpletoz: vel diuturz ī septimano
vna sicut ī mulierē quadā vidimus et expe
licet illud raro accidat. Aliud tempꝰ raro z
tingēs ī septē mēsiū cōpletorū. In octauo ve
ro mēse rarius ē z cū ē natus saluatur raroꝰ
In decimo vero rarissime licet vt plurimū
saluentur respectu illius: qd̄ ē quia natus in oc
tauo autē nō est cōpletus q̄re moritur autē
cōpletus q2 creatus in. xxxv. die fetus z cū
cū petierit exitū ī septimo mēse z laborau
rit q2 nō exiuit remāsit debilitatus cū ergo ī
octauo mēse exit iterū debilitatur q̄re mo
ritur nisi in locis meridionalibꝰ et septētrio
nalibus ī quibus sūt mulieres viragines si
ac. z aū. in ptibus suis sponte. Si ipsū
at octo tardet exitū vsq̄ ad nonū q2 quieuit ī
octauo mēse z resumēs vires egreditur cō
fortatū. viuet. Similiter si natus ī decimo mēse
cōpletus fuerit ī nono: sed tūc tractōis cū
z nō potuit si exeat in decimo accidit sicut ac
cidit nato in octauo: q2 si cōplemētū bn̄ī eni
no mense accidet ei sicut nato in nono cuiꝰ
complemētū exitus in septimo mēse licet pa
rū accidat vt tāmē tardet z virtutis debili
tē significant. Ex pte āt figure ptus ī natura
lis si egrediatur fetus supra caput suū sed
rectitudinē oris matricis absq̄ inclinatione
manibꝰ eius extēsis sup corpus z eē ē natural
z q̄s sit ītra dicet. Ex parte vero modi ptus
velox facil q2 absq̄ accidibꝰ fortibꝰ z ī maxi
mū erit. ¶ Signa naturalis ptus sūt mulie
ris pgnās ad mēsē vltimū sm suā pleno
rā z senserit grauedinē sub vmbilico z dolo
rē ī dorso z īguie z calitatē ī ventre illaudia
ī ore mt̄icis magnā z būcratōēm eiꝰ tūc ap
parēt signa ptus ppīq. Cū q̄ mollificat eius
cauda z īfistit ingunia eius z īpletē erit. sz
fortior tūc ptus erit statī z prope si aquā ex
tat. Et signa facilis ptus sunt vt sentiat do
lorē ante partū in anterioribus z declinat ad
pectus cū vero ad posteriora declinat ē debil.

Et regimē eius ē vt dictat nature obstetrix:
et nutri agat: ſ ꝯfortet pariētē cibis bonis: do
nec pariat deinde cibet eā cibis facilis digōis
boni nutrimēti multe ꝗlitatis et pauce ꝗnti-
tatis et vinū odoriferū potet et studeat ī mun
dificatōe ei⁹ pfecta q̄ ī masculo pmo tenditur
vſq ad .30. in femina vero vſq ad .xxxx. dies.
Jmpfecta .n. mūdificatio ē cā oīs praue diſ-
pōnis q̄ ei accidere poſſūt q̄ multiplex ē. ſed
q̄ difficili pti pṁū accidere ꝯſueuit dicere
differen⁹ de cāis ad capl'm illud vbi de oī p-
na diſpōe ipſaꝝ itendim⁹ lati⁹ dicere dāte deo

Ca.v. de mala ꝯpōne matricis et cura ei⁹

Mala cōpſo matricis ē ſimplex et ꝯpo
ſita et vtraq̄ ꝗn ē pura aut īpura et
cuiuſlibet q̄dē cā aut p vicinitatē. et
ꝓpe ei⁹ cure vc āc pcā ticā aliq̄ cāꝝ q̄ ſūt note
et cāe p cōitatem ei⁹ ad ep et renes caſos ſtō
ī totū corp⁹. Cā vero īpure et ē pṁū āt ē p.
ī totū corp⁹. Cā vero īpure et colect⁹ aut a ſupio-
pria et ē hūor coadunat⁹ et colect⁹ aut a ſupio
ribus miſſus vt a toto corpore ī dictis mem
bris. Signa male ꝯplonis matricis q̄daꝫ
ſūt cōia oī male ꝯploī ei⁹: et ſūt defcīo actōis
ꝓpe. ſ. cōcept⁹ et ſterilitas. ſiquit .n. ipo. q̄cunq̄
ſīas et dēpſas hūt matrices et calas ardētes
ī ſiccas ī hūidas valde nō ꝯcipiūt. Quedaꝫ
vero ſūt ꝓpria calē et ſūt īflatō peepta ī pri-
bus vulue et mēbris adiacētib⁹ et cōicātib⁹ illi
pruritu⁹ et pūctio et deſideriū coit⁹ forte velut p
epiſm⁹ et fetris attractio ſpātis vt vlcera mſi
cis multitudo piloꝝ pectinis et diſpō mēſtru
oꝝ q̄ paucitas qm ipm cōſūpſit aduſtio et co
lor ipoꝝ qui ī pāno ī nocte ſuppoſito poteſt
cognoſci et ꝓpe cū exiccari ponitur ī vmbra
nā color apparet vehemētis rubedīs et nigre
dis et citrin⁹ et odor eoꝝ granis et acutus et an
ticipatio ipſis. Et tinctura aq̄ et ſiccitas oris:
et velocitas pulſus et regimē pcedēs calidū.
Et frē ſigna ſūt pdictis cōtraria et conceptō
difficilis. et ſigna hūide ſūt temitas mēſtru
oꝝ et cā ſue hūiditatis ē aborſus facilis: et ſic
de ſūt illis ꝯria et difficilis ptus. Cura eius
ex dictis ī cura male cōpſonis renū veſice et
teſtiū ē manifeſta et ē tres tes. ꝓma abſcindit
cāmſi adſit. ſcōda alterat diſcraſiā. Tertia
corrigit accia vt debilitatē et dolorē eius ō q̄
infra dicetur. Cōfectio penſaꝝ ſm raſam ad
calefaciēdū mſic⁹ et adiuuat ad īpgnandum
Recipe caſtorei ſtoracis galbani euforbii o-
poponaci carpobalſami: granoꝝ been coſti:
bdelij ſpice aā ptes equales reſoluātur cum
vino et fiat peſſariū noctib⁹ plurib⁹ et ſūatur ī
potu oī die diamarte deinde ſuffumiget cum
eis et approximetur ſocio.

Ca.vi. de egritudib⁹ mſicis ex quibus eſt
opilatio.

Opilatio mſicis aut ē ī collo āt ī cō-
cauo ei⁹. q̄ vero ī collo ī orificio ei⁹ ē
exteriori occurrēte vulue: āt meatu: aut ī ori
ficio īteriori ꝯcurrēte mſicis concauo: q̄ḋ os
mſicis īntrinſecū dictū ē aut ē ī orificijs vena
rū mēſtrualiū. Que vero ē ī cōcauo ei⁹ aut
ē ī meatu vaſorū ſpmatis aut ī orificijs coti-
ī donū. Et cā eius q̄ eſt ī orificio exteriori: āt
ē ſoliditas panniculi q̄ſis ē in virginib⁹ āt reo
carnoſa ibi velut virga naturaliter cōcreata
aut apoſtema durū ibidē pter naturā eueni-
ēs. āt īcarnatio vlceris emoroides īflate mo
rū claui veruce et queli ē carnoſa. Cā eius q̄
ī meatu cōtinga plurimū ē carnoſa. Cā ve-
ro ei⁹ q̄ ī orificio īteriori quod os mſicis dēm
ē ſiſte ē carnoſa ī pinguoſa in pter naturā gra
ſiet: cā ei⁹ q̄ ē ī orificio venarū mēſtrualium
pṁū ē coartatoria et raro ē attenuatoria ra
rius carnoſa et cā ei⁹ q̄ ē ī meatu vaſorū et ori
ficijs coti lidonū ſūt exiſtit. Signa quedā
ſūt cōia quedā ꝓpria. cōia ſūt: nā queli īparū
ſi fortis ē ſit cā ſterilitatis. ſi vero debilis cau
ſa erit difficilis īpgnatōis et ptus. Cū .n. pā-
niculus ille natural' per eā ius ī ſit ſolid⁹: licꝫ
ī rupt⁹ ſꝫ foramina hūt pua p q̄ mſic poſſit de
ſpmate ex ꝓcere extra ipſā et ī faciē eius vl'
ī exteriori loco calō tēpato puta balneo in q̄
ſua caliditas ꝯſeruet ī uo orificio occurrente
trahet aliq̄d deſiderio ſui cū ſit parū cōceptō
fiet: et tū cū difficultate vt ꝓbus pōt lꝫ ē ī ca
pitulo de ſpmate a. Sꝫ ſit dēm. Sꝫ ſigna
ꝓpria diſtictia ſpēꝝ et cāꝝ ipſaꝝ ſūt. nā q̄ ſūt
orificio exteriori ē māifeſta. q̄ ī ſubiacet ſenſui
et ē ꝓhibens vel īpediēs coitū. Ea vero q̄ ē in
meatu et orificio interiori eſt occulta et cogno-
ſcitur per ſterilitatē. Alios vero cāis exiſten-
tibus eis que infra dicere dꝫ. Sed inter eas
diſtinguit poſitio vel intromiſſio digiti obſte
tricis. Cū .n. nō inueniat duriciē coartantem
meatū opilatio erit ī orificio īteriori. ſi vero ī
ueniat ibidē opilatio erit ī meatu exteriori et ſi
nē dolore ē carnoſa. ſi vō cū dolore erit apo-
ſtemoſa. et eſtate ꝓlongat hieme abreuiatur: et
fortaſſe erit vtrobiq̄. eū vō q̄ ī meatu ē cū car
noſa exiſtit ſit digiti īpoſitio illud oſtēdit Et
dolor peeptus ī coitu. Signa vero ei⁹ q̄ ī ori
ficijs venaꝝ mēſtrualiū ſūt retētio et putatō mē
ſtruoꝝ cū ſignis dñij hūoris groſſi et viſcoſi. ſꝫ ſi
q̄dē ſit ī ꝯcauo et ī meatu vaſoꝝ ſpmatis ſūt
mſic ē ꝓfocat⁹ niſi alio ꝯdicat et ei⁹ q̄ ē ī orificijs

consilidonū ē post ipsignatōem abortus velox deficiēte fetui sanguis alimēto: hȝ illud qñq ex toci⁹ corporis cōitate ꝯtingat qꝛ siccū ⁊ te nue sit ꝑut ipo. dixit i afforꝭ ¶ Cura ei⁹ que ē exterioris orificij possibilis ē ⁊ facilis. Et siq dē sit carnosa cura ē due res. ꝑma ē abscissio carnis addite. secūda ē regeneratōis prohibitio. ꝑma cōpletur dupl̄r. s. cū corporis dispōne ⁊ modo. Et ē vt sedeat coraꝫ limine cum pauco substētaculo ad posteriora ⁊ eleuat eo rꝫ crura faciat adherere eis ⁊ brachia ligēt fortiter super eis: ⁊ i curuatura suoꝝ poplitū. deinde cū scissione auferātur. Et sit illud: āt cū ligatura stricta donec putrefiat ⁊ cadat: vt nō accidat pur⁹ sanguis vt dictū ē i emoroidibus: aut cū corrosiuis farmacijs: aut cū istro ferreo acuto taliter vt de addita nō remaneat aliquid: nec aliqd de radicali tāgatur. Deinde regatur cū stipticis exsiccantibus medicis Et quandoqꝫ in accidentibꝫ medicinis q̄ note sūt ⁊ qñꝫ cū corrosiuis ¶ Si vero fuerit panniculosa cura erit ēt due res. ꝑma ē apertio. secunda apertionis cōseruatio. ꝑma ꝯplet cum scisura ꝑmo mō Secunda completur dupliciter ꝑmo modo cū iterpōsitōe pille ex lana i fusa i oleo ⁊ vino. secūdo cū cōsolidatōe labiorꝫ scisurarū. fit āt cū stipticis ⁊ cicatricātibus medicis q̄ note sūt ꝗs sequatur ꝯubitus frequens Sꝫ si quidē sit interioris meat⁹ ⁊ carnosa cura ē quattuor res ꝑma ē extractiō eius si possibile ē cū vncinis. scda ē abscisio eius cū istro sed fiat cū cautela vt paulatī scidatur nō sbito ⁊ i multa quātitate ne tāgatur vesica i aliquid de matrice ⁊ sequatur spasmū ⁊ cetera. tertia erit vt incisio tegatꝰ i ꝑncipio cū lana infusa i vino pōtico adherenti incisioni. scda cum vnguētis liniēntis cōsolidantibꝫ vlcera vētris ⁊ supposit cū nascali sint acutu oīa calla ⁊ a frigore ꝑseruētur. q̄rta ē accidentium correctio. vt ē dolor q̄ oꝫ vt sedetur cū medicis mollificantibus dicē supra i tenasmōe ⁊ fluxu sanguinis cui⁹ regimē superi⁹ habitū. Eius vero q̄ in orificio interiori existit cū carnosa fuerit cura ē i possibilis. ¶ Sꝫ eius q̄ ē i orificio venarum mēstrualiū ⁊ vasorū spmatis ⁊ consilidonū: si coartatoria sit cura ē ipossibilis. fiat āt cū icidētibus ⁊ ripicio farmatis prouet cura retētōis mēstruorū dicemus. Et si fuerit carnosa ē ēt ipossibilis. Si vero attenuatoria fuerit hec vt ē ipsa accidit i ꝯsūpē curabitur rebus mectatōe vniuersali toci⁹ cū regie hūectatio ⁊ ꝑticulari ꝑtium ipsorū cū balneis ⁊ sessionibus i eis ⁊ vnctiōibus ⁊ hūectātium rerumq̄

note sūt. Et ex appropriatis sūt medicamētis dabiles supposite ⁊ carnobite ⁊ mirra ⁊ similia rioiē coartātē ⁊ oleū de lilio ⁊ vinū ⁊ bdelium ē conueniēs. Si vero apostemosa fuerit qꝫ sit iuuabitur cū mollificātibꝫ ⁊ resolutiuis tēperatis i modū enchausmatis appositū cū electōibꝫ vnguētorū pēsarꝫ ex eisdem cū vnctis relīqs ꝑticulares opationes directe sūt mitrēdo. Et i cura emoroidarū medicis aliud cura ipsorū i virga ⁊ ano supius dicta ē Et ex appropriatis simplicibꝫ i opiōe appliunū matricis ē ⁊ ebuen ⁊ bdeliū virtus specialis apit os matricis mūdificat eā ⁊ ꝓcurat menstrua oleū maiorane calefaciēdo ⁊ subtiliando cōfert coartatōi oris matricis ꝓcedēti ab suffocatōe m: ⁊ oleū narcisci apit coartatū ⁊ confert dolorib⁹ eius ⁊ oleū abrotani similiter vtitur cū vino bibitū apit os matricis ⁊ talia ⁊ medicala cōposita sūt q̄ ex his ꝯpōnūt
¶ Cap. vij. de suspēsione matricis ⁊ elisione eius ⁊ declinatōe ipsi⁹ ⁊ descensu seu ꝑcipitatiōe

Matrix mouet de ꝓprio loco quādoq̄ leuatur ⁊ suspēditur: ⁊ qñꝫ declinat ad alterū laterū dextrū. s. vel sinistrum. Et qñqꝫ descēdit ⁊ ꝑcipitatur adeo vt quādoqꝫ extra egrediat: ⁊ qñꝫ vtrisqꝫ modis simul mouetur. Sā āt ē duplex vna ꝓcedens naturali ⁊ alia nālis: ꝑter naturā cū i ipsa mouet alicuius ⁊ plurimū fit. S. ē spasmosa cū tēdūtur catenatōium ipsius ꝑ repletōem venarū ipsius orificiis venarū abstractis. cū antonatōes ⁊ suꝑiores repleātur apostemose vel apostemose ⁊ eis cōtractis sublevatur ⁊ suspēdimur. qñqꝫ cū illi⁹ ē ventositas subleuās cū vero lateralis declinabit ad altitū tem cuius cōcatenatio ē contracta tēsa seu mollificata. Et qñqꝫ cū i ea sūt humores grossi ⁊ viscosi collecti in ea. Sꝫ si catenationes vtrasqꝫ nō spasmitri sed mollificari ꝯtingat ⁊ extendi necesse ē descendere ipsam. Cā autem mollificatōis ē añs ⁊ hūiditas viscosa mucillaginosa aggregata in eis. Et qñꝫ ē ꝑnimia vt frigiditas subintrātē assiduo balneo frigido ⁊ sessiones super lapidem frigidū. Cā vero extēsiōis earum ē ꝑimitiua vt casus ⁊ percussio cursus fortis vt saltus ⁊ vociferatio aut sternutatio vehemens aut ⁊ refactio ex strepitu nō in qualibus terrabilis in quantum trahentum calorem ⁊ spiritum subito extingui ⁊ infrigidat ⁊ sic paliticam faciūt difficultas partus et generat aut magnitudo virilis virge ¶ Aut Labor obstetricis in extrahendo fetum ⁊ secundinā aut etiam

eius subito aut putrefactio concatenatõum
τ ligamẽtorũ. Cã naturalis.n.ẽ cã vt iusque
mot⁹ ipsi⁹ τ sistanei cũ successiõe mõ sup. mo
do laterali:mõ ifra τ ẽ vt extimo quã. P. as
serunt assimiãs platonẽ cũ inqt ventriculũ q̃
i vulua dicit cũ sunt q̃si alati cõcupiscũt filios
procreare si diu pmãserint q̃ fructũ nõ aufe-
rãt angustiant τ nequeũt vno loco manere p
corpus.n.moti vias spũs opilãt anhelitũ et
cõstipant q̃re diuersa τ magna accidentia in
mulieribus sũt. ¶ Signa q̃dem τ accidẽtia:
q̃ sublenatõe eius cõtingũt sunt dolor τ gra-
uedo sup vmbilicũ τ sensus rei rotunde: vel
sicut man⁹ aprehẽdẽs ibidẽ anhelit⁹ corrupt⁹
timor τ tristicia cũ abominatio fastidium do-
lor capitis: vertigo scotomia τ discreta inter
sentit illã τ eructuatio si cũ ventositate fue-
rit. Declinationem eius τ accñia comitantur
.s.dolor grauedo alteratio laterũ ĩmotõ oris
matricis ab opositione recta p quã ipsaz im
mittitur sprma quare conceptio impeditur: τ
obstitrices cognoscunt p tactum cũ digitis p
tis declinationis τ cognoscãt: aut si repletõ
ne aut apostẽate pduretur in constrictiõe
inenta: τ q̃nq; accidit prefocatio: τ proprie cũ
declinat ad sinistrũ τ idrops τ mola pp̃e. et cũ
declinat ad dextrum. ¶ Descensum vo eius
comitantur accña τ dolor renũ τ laterum τ i
guinũ tensiuus: τ i pectine grauatiuus spas
mus. τ tremor τ sensus rei rotunde i pectine
i egestione vrine difficultas ex eo q̃ matrix
descendẽs compmit meatus fecis τ vrine q̃
erit alba in colore τ spissa in substãtia liuens
superius cũ resolutionibus cunoidalib⁹ fla-
ui coloris τ nigri multe adherentis residẽtis
in fundo τ apud vuluam sentit rem descẽdẽ-
tem leuis tactus propter eius cõnexionem τ
cum egreditur magis τ est manifesta ¶ Et si
quidem in cã sit res preter naturam puta re-
plõ venarum cum obstructione orificiorũ ip
sarum indicat eam retentio mẽstruorum.
Si vero sit cã molificans antecedens. τ regi-
men τ exitus mucilagĩs apposi|tione colim-
τ humiditatis multiplicatio in natura cũ alijs
circumstantijs cõsimilibus: τ si ventositas ẽ
ibi sonitus τ rugitus. Si vero sit primitiua ẽ
manifesta. Si vero causa fuerit naturalis in
ducat eam consuetus conceptus nec priua-
tus cum sanitate fortitudine: τ stabilitate cor-
poris τ bonitate regiminis. ¶ Cura eius q̃
preter naturã est ex repletione ẽ quinq; res.
pma est euacuatio. secunda est ipsius matricis
reductio. tertia ẽ ipsius reducte conseruatio
quarta conueniens regimen. quinta correctiõ
accidentium: τ similiter: que a molificatione
procedit. Euacuatio vero duplex est vna re
pletionis venarum alia humoris grossi τ visco
si earum orificia obstruentis: vel molificãtis
cõcatenationes τ ligamenta. ¶ Primã rem
complent flobothomia saphene in ascenden
te τ in declinante ex oposito pede τ in descẽ-
dente ex basilica. ¶ Secundam cõplent far
maca propria premissa preparatione educen
tia a toto corpore si cacochimia sit in eo influ
ens illi τ contraria parte mota eius τ fomen
tationes sextiones: vnctiones τ nascalia ap-
propriata in educendo illos ex matricis par
tibus que infra in cura retentionis mẽstruo-
rum dicentur. ¶ Secundam est retractio
eius ad oposi tum: τ reductio ad mediũ loci
et equalitatem. completur aut in sublenata
eius tractio cum sternutatione ex obtanico
retinente anhelitus τ ventosis in ambabus i
guinibus τ pectine τ coxis aplicatis τ dolo-
rosis ligaturis in cruribus τ pedibus. τ i de-
clinatione ad alterum cum earum appositio-
ne in opposiũ. tantum et similiter ligatura: τ
cubitus super oppositam partem et in descẽ
dendo cum appositione earum supra dor-
sum renes supra vmbilicum et latera τ liga-
turis manuum et cum applicatione odorabi
lium vel fetidorum circa nares. os τ vuluam
delectatur.n.matrix quasi alata existẽs odo
ribus τ tristatur fetoribus vt currat ad illos
fugiat vero fetidos nõ quia mentem τ intel-
lectũ habeat vt aliq̃ sed a sui proprietate qua
docuit ipsam natura: τ proinde in sublenata
fetida naribus τ ori aplicentur odorabilia vl
ue: ex quibus proprie ẽ galia suffumigata. B
enim descendere facit matricem prefocatam
τ declinantem ad alterum latus. Similiter eẽ
in descensu eius reductionẽ adiuuabit obste
trix post balneũ ventrẽ manib⁹ secernendo τ
cũ intromissiõe digitorũ in vuluã inunctorũ
adipe galline vel anatis τ ad pprium locum
sublenãdo τ coequãdo τ ad rectitudinẽ redu
cẽdo cũ appositione ventose magne i medio
sumẽs i vmbilico τ i medio dorsi. ¶ Tertia
ẽ pseruatõ ipsius iã reducte q̃ i remissiõe ac-
cidẽtiũ τ relatione obstetricis cognoscit po
terit: et illud cum quiete et decubitu supino
et stipticis applicatis intus et extra cuz em-
brocis ex vino stiptico decoctionis vnctioni-
bus τ emplastris τ per omnem modũ appro
ximatis ex quib⁹ sũt proba ex pta simplicia:
τ pposita q̃ infra vicẽtur. simplicia sũt mirt⁹

acacia cortices grana tcoꝝ ꝛ rose squinanti ꝛ
ꝛ herba que oritur sup lapides cū: hīt ī aqua
ꝛ faciūt lubricare pedes ꝛ lētes ꝛ breuiter oīa
stiptica odorifera. ¶ Quarta res ē regimen
conueniēs ꝛ ē vt regatur in aere tēperato de
clināte ad frigidū. Ypo. inquit motus a cali-
ditate est econtra frigidū paltricū faciens: vi
tet omnē motū aie ꝛ corporis ꝛ oēs superio-
res nominatos repletiōem ciborū ꝛ ppe vi
scosorum grossoꝝ frigidoꝝ ventosoꝝ ꝛ sal
soꝝ: vtatur vero bonis ꝛ stipticis ꝛ pot' iu
re aq ꝛ stiptice gēle ꝛ lūose odūsoꝝ ꝛ īsaniat
cristeribus vel vomitib' vt superius dictū ē.
vtatur quiete et somno. ¶ Quinta res ꝛ vl
tima est accidētium correctio: ꝛ ex medis acci-
dentia predicta corrigentibus: quedā est cōis
ꝛ illa ē balneū ex aqua dulci decoctiōis ano
dinorum molificantium: quedā sūt ppie q
ex dictis ꝛ dicendis ī ppijs capl'is collige
re potest prudens. Si vero causa fuerit na-
turalis cura erit altera duarum rerū vel cō-
ceptionis ꝛ generationis procuratio si possi-
bile ē vel cum viro si honesta: vel cum alio si
honesta vel libidinis extinctio si vidua sit. ī
virgo vel virū absentem habeat ꝛ hanc com
plent sperma exiccantia que dicta sunt in cu
ra gomorre polutionis ꝛ coitus exuberatio
nis. Albo. dixit in descēdente resupinet mu-
lier ꝛ aperiat quod ē inter crura sua ꝛ assume
lanam ex lenibus velaminibus. ꝛ madefactā
adherē fac matrici. Deinde accipe lanā aliā
ꝛ infunde eam in acacie succo āt in vino in q
dissolutū sit aliquid stipticū ꝛ pone super os
matricis ꝛ redit cū facilitate ad interiora. dei
de accipe aliam lanam ꝛ eam cum aceto po-
ne super vuluā ꝛ precipe mulieri vt iaceat su
per latus vel dorsum ꝛ adhuc et crura sua ꝛ t
neat lanam vt ē temperata in ea ne cadat. Et
pone vētosas super radicē suminis ei' ꝛ sup
dorsum ꝛ fac eam odorare odores bonos val
de. ¶ In declinante detur in potu oleū de
herua ꝛ similia educētia frigos chimos ꝛ ven
tosas ꝛ embrocatisma cū decoctione spice con
fert lubricatiōi matricis. ¶ Albo. etiā dixit fo
lia vtice recentia reddūt matricē exeuntem
loco empl'i contrita ꝛ supposita: ꝛ bouinum
stercus suffumigatū. S. dixit cū mater egre
dit armoniacū distemperatū cum succo absī
thij ꝛ inde liniatur venter cū penna: postea
accipe castoreū rutā arthemisiā equalr in vi
no coquātur cū consumptiōe duarū partium
ꝛ tertiā da ī potu. Et ī summa cōuenit cura ei'
cū cura molificatiōis ꝛ exit' ani. ꝛ dixit si mater

lateraliter moueatur vt torsionē et rugitum
sentiat quia iudicat ventositatē ī tendatur
apiū. fenugrecū. et ruta in vino [illegible]
coitū cū mele vel borenigi ꝛ spica [illegible] aristo
logia rotunda. ¶ Item accipe agarici [illegible]
palmum seu plantaginis ꝛ similia [illegible] pulli
gata cū vino cocta. Itē aristologia ꝛ [illegible]
cocta cū oximelle stiptica ventositatem [illegible]
cis ē ppria: ꝛ sbaci atq splenis. In la[illegible]
te ī balneū ꝛ post ipsū fac empl'z de [illegible]
pistri ꝛ farina ordei: ꝛ appone [illegible]
Itē ad exitū matricis cū ventis [illegible]
tatōis vel alterius cie [illegible]
ni cū pice vel aliquo oleo pulegino, et [illegible]
lino ꝛ ipone vulue ꝛ liga. quousq non [illegible]
residat ꝛ calida sca sit. Si vero [illegible]
receperit balneetur ī aq decoctiōis foliorum
lauri pulegij abrotani ꝛ [illegible]
deide suffumigetur cum [illegible]
lia. Ī ascēdente balneetur cum aqua [illegible]
niā subleuat ꝛ seda ꝛ dolorē ꝛ suffumigatur
capillis vel scarpis velāsa. ꝛ inungatur [illegible]
ter cum oleo sambucino vel de [illegible]
dino anetino de lilio et rutaceo. ¶ [illegible]
ad digēem huōrum frigorum [illegible]
ligamenta matricis. aut si desoldat [illegible]
antur orificia venarū q̄ retinent [illegible]
hūtur ꝛ fiunt cū suspēsiōis ꝛ declinatiōis
Recipe artemisie radicū ireos [illegible]
lilij camedreos camepiteos [illegible]
ris marini radicū ireos ꝛ buglosse radi[illegible]
pil'. veneris adiātos: añ. M. i. [illegible]
epithimi. florū vtriusq sticados [illegible]
seminū spagi. spice celtice squinanti [illegible]
mūde: añ. ʒ. [illegible] vini [illegible]
ci lib. v. fiat sirupus de quo vtatur [illegible]
ro cum aqua pluuiali. Digesta materia [illegible]
getur cū hijs pil'. Recipe [illegible]
cardinum benedicte añ. ʒ. i. agarici [illegible]
le. Ə. ij. fiant pil'e ꝛ post tertiā [illegible]
istarum herbarum. Recipe arthemisie [illegible]
cis ireos lilij aloe. buglosse añ. M. [illegible]
bulliant in aqua ꝛ fiat balneum per [illegible]
os: ꝛ tertia die post balneum [illegible]
de basilica quibus expeditis fiat hec [illegible]
gatio predicta et erit efficax si [illegible]
rit. Et cum matrix ad proprium locum [illegible]
rit apponatur hoc emplm super [illegible]
nes. Recipe masticis thuris [illegible]
et terbentine galbani serapini [illegible]
liquide colofonie. añ. ʒ. i. cere [illegible]
ceroium.

¶ Cap. viij. de pfocatiōe matricis ꝛ [illegible]

Precfocatio matricis siue suffocatio siue anhelit⁹ ablatio dicitur i p̄senti capitulo. hec ondere ē itētio passionē in matricia cū sugit quiddā que a suis accidē bus sociata ē nō ut̄ coīncidē. ex spasmo et sincopis sociata ē nō ut̄ cōmixtū. ex spasmo et sinco pis. Auic. cū dixit modū eē qndā epilēs: et sincopis. et ex sensus et motus ablatōe atq; ā helitus qre. H. eā suffocatōem dixit. ¶ Causa vero ipsarū ē passio. s. cordis cerebri et alio rū pncipaliū nō propria tn̄: sed ex colligātia ad matricē pncipalr patiētē mediatōe velaio et venarū pulsatiliū et qetarū ex menstruis sp matis diuturna retentōe qre matricis suffo catio dicta ē. Et modus ē: q: cū. n. menstrua reti nētur matricē necesse ē pati multiplr pūas: ip̄o dicte i asso. Menstruis pfibus venientib⁹ et nō venientibus a natura accit egritudines tūā cōstat oīs gñis esse male cōplōnis re plētōnis receptaculoꝶ et venarū ipsi⁹ extēsi. onis et solonis cōtinui male cōplōnis frigide pūsi cū materia fra sit et mīta et qñz calefi pu trefiat aug mētū etiā si ex nutrimēto calo fit infiato et sequit nisi ex eo accidat putrefactio. quēadmodū. n. putrefacto ex caliditate: ita ex putrefcōe calor accēdat pncepse Auic. nec nō et qnq; apostēatū ei⁹ natura nō potēte ma teriā extraducere pp obstructōem meatuum qre spgitē substātiā matricis et apostemetis cooptāte dolore pūocāte alia mēstrua sup ip sa nec nō et materiā aptā trahi aq; i corpore: fuit āt qr ex egritudib⁹ pp̄ria puenitr accna et pp colligātiā ad pncipalia insurgūt alia to tū corp⁹ vexātia. ¶ Videt ex repletōe pacō tam matricis mor⁹ pter naturā predictis ac cidit cū suis propriis accīcib⁹ supius distinc tis. Extēsiones vero ei⁹ dolores fortes adeo ut mulierē torqre faciāt vndiq; et caput geni bus īplicari vt resolōnis sincopis prouenit: malicia fre cōplōis obstructōe meatuū et po rosū ipsi⁹ qre materia coartat et coartata ifri gidabitur: et putresiet: et fumū emittet pp sui maliciā venenosā nature mlieris et calori ei⁹ i nato a spē tota ȝriū et cū n̄ hāt spiracta qbus extra cor⁹ possit excidi ē nece sursū ascēdere ad stōacū et cū puenerit ibi nauseā gignit vo mitū et oēs ei⁹ actū prturbat: et ad diafragma i frigidādo phibet ei⁹ motū: iqre anhelitu cor rūpit vel tolit ascēsūq; aliqs fit necessari⁹ q̄ diu vita existat. Et marie qñ viteri⁹ ascēden do ad cor calorē naturalē in eo tā q̄ i suo pn cipio sic debilitat extiguēdo q̄ magna sensi bili euentatōe nō eget. sicq; igitur necessita te dominiū et organo ipedito anhelit⁹ adeo sē

tui priuatus assīlit q̄ ablat⁹ totalr videt̄: ad cui⁹ indagatōem lanā subtilē carminatā; bā inter nares et os talib⁹ antiq; mādauerūt appo ni vel cifū plenū aq; supra stōaci orificiū ext stēte. n. anhelitu q̄tūlibet diuuto ea mouet: et eis nō cōmotis pūato anhelitu mortua iu dicat propie cū ex tali fumo cor sic etiā ȝstri gatur vt nz spiritū p arterias emittat quare pulsus ibi auferatur nz calorē et sanguinem p venas qre corp⁹ infrigidatur et palidus calor apparet viuido occulcato mortal. ¶ Et etiā sincopes accit vlteri⁹ ascēdendo petit et cere brū attigendo spasmū gignit et eius cōtrac tōe i se qre cōtrahetur vlr pus. Et deīde su per occupato cerebro sēsus et motus aufere tur i toto q̄ppus ablatis fm actū et hītū cōcla ditur vera mors. Que accīta ex retētōe sper matis magis ac fortiora et terrēda eueīre ne cesse ē. Res tn̄ q̄to parior ē et magis nature cōformis maioris ē iuuamēti q̄ diu cū natu ra cōsistat. f. q nō tale et peioris cōuersiōis at ra q̄ malicie cū i cōtrariū sue nature vertat ma gis circa nature vigorē pdendo. Et proinde lz ex sanguie spma sit generatū tamē quia ē ex eo p alteratōez deparatū et coagulatōem propiquā p naturā ad cōseruatōez spēi so licite reseruatur mēstruū ex eo vt supfluum sequestratur cū i contrariū sue nature verta tur deterioris cōuersiōis q: p congelatiouez i putrefactōem maliciā veneni acqrat magis si ex mala materia fuerit et peioris ipsiōis q accīntiam terrēdo q̄ sanguis cū deserit eē sanguis quod clare patet in lacte: qd cum ex sanguie generetur sic maioris erit iuuamēti q̄ sanguis cū i propria natura existat pp eam dē assignatā cām. et cū i contrariū nature ver tatur vt cōgelatōem vel corruptōem i stoma co sic peioris conuersiōis q̄ i naturam veneī et maioris ipsiōis atq; malicie: q̄ sanguis sit sua natura propia permutetur prout su pra in stomaco ē monstratum. Quā ob rem arbitramur serapionem extimasse ex solo sp mate debere causari: quod equidem arguit quia. viduatio menstruatis etiam accidit: et coniugatis etiam illis retentis non cōtingit quasi voluerit dicere ex mēstruosā retentiōe nō contingat q̄ via ex spermatis retentione necita prauz. Aliua propter eius euētus: li cet sit rarius plurimaz tamē accit in sangui neis mulieribus viripotentibus et adolescen tibus et spmate habūdātib⁹ libidinosisq; coiti re cōsuetis nō viduatis et cōseruātib⁹ castita tē et quibus mēstrua retinentur et autūni tpē

¶ Verum qñʒ accidit huic egritudini prodi
sicut in epilẽsia. cũ appinquat prodrus accidit
debilitas ɔ̃similr ⁊ pigritatio cogitationis debili-
tas crurium et citrinitas faciei distinctio pulsus
cordis ⁊ dolor capit' ⁊ qñʒ sitis. Et q̃ firmat'
accidit subet vel pmixtionis. destructio sẽsuũ
et destructio vocis ⁊ spasm' cũ rubedie ma-
xillarũ. sincopis ⁊ stridor dentiũ. Et cũ appin
quat hora pxismi eius incipit apparere hui-
ditas quedã ad ptẽ superficiei que cũ tacituʒ
scit' ⁊ redeũt sensus eius et intellectus et q ex
matrice sit causa retentiõis mẽstrui vel spmat'
signũ est q est q accidit in muliere sana domi
virginibus vidua cui' mẽstrua nõ defecerũt. Sʒ
signa eius q̃ ẽ ex mẽstruis sũt quia pcessit re
tentio mẽstruorũ quã indicat qñʒ gñatio lactis
in mamillis. ypo. dicẽte in afforismo. Si mu-
lier q̃ neqȝ pregnans est nʒ gñuit lac hʒ ei'
mẽstrua defecerũt. gravedo corporis debili
tas sẽsuũ ⁊ alia signa retẽtionis q̃ in caplo
suo dicit'. Et sũt diversa secũduʒ diuersitatem
humoris vincẽtis in sãguine quẽ color mẽstru-
orum ostẽdit. Cum ergo in eo vincit melic' ac
cidit mlia ⁊ mania et loquetur sola propter
cerebri incõmoditatẽ ⁊ sincopis fort pp incõmodi-
tatẽ cordis ⁊ destructio anhelit' ppter cõmu
nitatẽ amborũ ⁊ dyafragmat. q si sanguis erit
gulosa ⁊ deliora hẽbit accĩtia. ⁊ si coleric' erit
acutus ⁊ incolumis. Signa eius q̃ est ex sp
mate sũt. nam incipit cũ nocumẽto hanelitus
et magnificat' timor cũ obmissione coit' cũ
fluxu mẽstruis nõ retẽtis. Et accidit multociens
q cũ obstitrix tãgit matricẽ eius spasmosaʒ
accidit cõmotio ⁊ desideriũ q̃d descẽdit sperma
grossũ ⁊ sanat' ⁊ qñʒ descẽdit illud ex ɔ̃trac-
tu sui ips' ⁊ invenit requieʒ ¶ Sed nũquid ac
cidat hõibus castitatẽ pvocatio sic mulie-
ribus que cũ non accidat videt' arguere q nõ
ex spmate sed ex mẽstruis accidat solũ cui'
cõtrariũ sapio dixit. Cui. H. respõdit q verũ est
in retẽtione spmat' lõga accĩtia accidũt multa
prava que dixi in caplo de illo quẽ dimissio co-
itus ledit habuisti. nõ tamẽ sic frequẽter eo
q laboribus resoluit' ⁊ nõ ɔ̃gregat' nec tã g̃-
uia molesta et terrẽda cũ nõ sit ex tam mala
materia in viris sic in feminis. Est. n. in eis ex
generatione sanguinis menstrui q̃d melicuʒ
est ⁊ superfluũ nisi sit coartatum in pfũdo cor
poris sicut mulier eq̃' sicut pricipalia nõ ledũ
tur q declarat quia mulier in tali passione
mortem frequẽter incurrit masculus vo nũ
q̃. Et qualiter non accidit impregnãtib' in q̃b'
mẽstrua diutius retinẽt'. quod q̃dẽ ɔ̃tigit q̃a

licʒ in eis mẽstrua retineãt' ex parte [illegible]
pte embrio nutrit' ⁊ augmẽtat' [illegible]
ex eis vtiliter a natura [illegible]
ne putrefiat vel cõgelet' [illegible]
in secũdine panicl [illegible] et que [illegible]
nõ patit' et fumus eius ad superiora [illegible]
lia nõ ascẽdit nisi [illegible] illud [illegible]
Preterea cur [illegible] ablato spasm' [illegible]
dicat plus. q sensus ⁊ motus [illegible]
H. q sentire pars est q ẽ [illegible]
agere q̃d est mai' Item si ablato [illegible]
manet non [illegible] ablato sensu [illegible]
spasmus q̃ est mot' sequet' ¶ [illegible]
dum q spasmus motus est pter naturã [illegible]
et sequẽtes est [illegible] ⁊ motũ naturalẽ [illegible]
actualiter ⁊ cũ q̃ pter naturã est accidit [illegible]
ypo. in affo. Si in ebriis [illegible]
te sine voce fiat spasm' in [illegible]. Et [illegible]
q̃dem [illegible] ⁊ motu naturali [illegible]
mot' q̃ spasmus ẽ accid [illegible] multo [illegible]
sensu ablato [illegible] motus pter naturã [illegible]
poterit. ¶ Et q̃deʒ. dicit. H. verũ [illegible]
et motu naturali vel vbi p [illegible]
preterea si similis ẽ epile spasmo [illegible]
apoplexie et litargie eo q [illegible] in [illegible]
dictis accĩtibus [illegible] in quo a [illegible]
fert. Differẽtia vero ẽ duplex inter [illegible]
vna ẽ specialis alia generalis. generalis [illegible]
namqȝ q̃a [illegible] in ea sunt accĩtia [illegible]
in ea [illegible] singularia ⁊ distincta [illegible]
mixta. S passio est qua [illegible]
struorum [illegible] ⁊ in coeũdo mag [illegible]
tis in ea q̃ difficilis ẽ ⁊ ex cerebro [illegible]
q̃ [illegible] sunt epilẽtica cũ [illegible]
fecit pvocata nisi pvocatio [illegible]
rata nõ sẽtit aliud elevari sursũ [illegible]
stomachi ⁊ [illegible] nec nõ ⁊ in aliis q̃ [illegible]
accĩtibus epilẽtie. Preterea in epile [illegible]
et motus integre est ablatus in hac [illegible]
⁊ [illegible]. Preterea inter ipsã ⁊ litargiã [illegible]
f. [illegible] q̃ litargia ɔ̃comitat' ⁊ [illegible]
[illegible] plenus ⁊ pncipiũ dolor' in [illegible]
in pvocatione [illegible]. Sed inter eã ⁊ [illegible]
distinguit' scdm. H. q ẽ q̃a spasmus [illegible]
one accidit et inanitione paulatim [illegible]
subito ⁊ ex repletione sola ¶ Cura [illegible]
passionis est. 3. res. Prima matricis [illegible]
dinem tollit q̃ ipsius ẽ causa. Secunda [illegible]
nat regimen. Tertia corrigit accĩtia que [illegible]
tercia sit in [illegible] ppter [illegible] tamẽ [illegible]
rum ⁊ picula [illegible] fiet hoc [illegible]
ɔ̃sistit in duobus simpliciter scilicet in [illegible]
f [illegible] ⁊ in morbi si quis fact' [illegible]

Cause vero abscisio cōplex cū puocatōe san
guinis mēstruoꝝ vel spmatis pter naturam
retētī. Inquit. n. Albo. Cūq vētri cōstrictio
retētī. Inquit aliquā egritudinē possidē
qui fluere solebat aliquā egritudinē possidē
fecerit ipsꝰ eniis retētio sūn plurimū ipsam
medicātibꝰ. dixit sūn plūmū vt quidā retētiōi
pportionata fuerit. nā si supflua pōt eē mor
tis causa: sicut alibi posuit cū dixit. Cū retē
tio solōs cōturbat: eiꝰ loco facit acq̄rere māli
litatē: est mortalis. hoc aūt p eiꝰ habūdātia
z excessus etiā si febris sit eradicata pūt di
xit in alio quodā loco: que vo minor fit nō il
lico medicabil. ¶ Fiat autē talis puocatio
cū hijs que euacuādo trahūt sanguinē a ma
trice. vt ē fleba saphene: z pp̄e q̄ ē sb poplite
z in pinguibꝰ cū ventosis sup loco saphene
fortificatiōe pcedēte. vel cū sanguisugis pp
occultatōem vene. deinde cū pur gatōe hu
morū viscose q̄ opilādo venas retentōis
datius viscose q̄ opilādo venas retentōis
est cā. Et cū yerapigra: et yera colloquītida
z rasura. Et pulūis de tapsia z fecidis: pparā
tione pcedēte cū oximelle squillitico pperet
aqua diureticoꝝ calidoꝝ z pp̄e rubee tinctoꝝ
nigelle: q̄nq radicū: ennie z similib quibus fm
oēm modū vtēdū ex simplicibꝰ z cōpositis in
via medicē z cibalibꝰ ex apijs z diureticis
vt est fenugrecū: anetū: semē lini: z sansucꝰ z
abrotanū: isimbriū: sauina: ruta: vrtica: z a
lia que sbtiliādo sanguinē reddūt ipz acutū
Et appliāt z cum balneis termaꝝ pp̄es z colli
tus z puocātibꝰ mēstrua q̄ statī dicent in suo
capitulo. et pp̄e ex condimēti: piper: z eufordio
qd est forte faciēs descēdere mēstrua statim
z cū suffumigijs ex cipo: storace liq̄da spica
z nigella. z cū cōmotōe oris matricis z putam
eius appositis digitis obstitricis inunctis cū
assungia galline et oleo de lilio vel de been:
nardino vel anatino. ipsa. n. cōferūt siue retē
tio sit mēstruoꝝ siue spmatis. faciūt. n. declina
re matricē suffocatam ad inferiora z redire ad
equalitatē z parāt mēstrua ad puocatiōem.
¶ Et cū exhibitiōe in potu castorei z mirrē
cū aqua mellis z sagenea dyacimino z sera
pinū cū aqua cicerū aut faceoloꝝ rubeoꝝ: et
castoreo: z nigella: cū rubea tinctoꝝ in oxi
melle: squillitico pulueriçata sunt vitia aut
acetū squilliticū z oximel eius z oppopōacl
℈. i. Et almāsor cū ex eo sumit in potu est in
eo sanitas z ex hijs q̄ traherebūt sanguinē
ad matricē. Est appositio vētosaꝝ sup renes
deinde sup coxas z inguina: genua z crura:
z cauiculas pedū z fricatio ipsoꝝ z ligatura
cū istis dolorosa p horā dimissa. Calefcio
cū fomētis feruētibꝰ z cū clisteribus acutis
vnctionibus z emplīs ex rebꝰ rubificātibus
notus que sanguinē sbtiliēt atq trahāt z ci
bus aliqꝰ puocātibꝰ mēstrua q̄ in suo loco di
cent. Si vero retentū fuerit spma tūc oz vt
impetū tribuat z vsq ad illā horā vtatꝰ ex
ciso z exiccātis spmatis vt ē agnꝰ castus:
ruta: calamēti: siela: semen almarpi: z dyaci
minū cū diureticis vt est decoctio de radici
bus. Et oz vt intromittat obstitrix manum
inuncta vt pdictū est vt faciat cōmotōem de
lectabilē: ita q cū cōmotōe accidat dolor. ipsa
.n. forasse expelli et fetidū z saluabit: z sunt
liter cū supponūt res mordicantes cōmotōes
faciētes sicut sal gēma cū oleo laurino. z sic
çinçi. z piper: condimentū sunt mirabiles i hoc
Et caue in hac dispōe fleobotomiam q̄a infrigidat
hoc admisceas ea que excitāt caliditatem z
sunt meliores que ingeniant coitū cū eis cū
misso in modū virge virilis ex qua delectā
tur z cōferi. Hoc ubi vero curatio fact ex re
tentōe illoꝝ vt est mala cōplexio frigida. et
huiꝰ curatio ex dictis z dicēdis ē manifesta.
¶ Secūda res que est regiminis ordinatio.
est vt abstineat ab oibꝰ multiplicātibꝰ spma
sicut est vinū: licz sincopes illud petet z car
nes z vtat exiccantibꝰ spma que supra i cu
ra pollutiōis dicta sunt. ¶ Tertia res. s. cor
rectio acciñū que verēda sunt vt ē sincopis
alteratio sensus z motus atq hanelitꝰ color
fortis ex spasmo z huiꝰ pmitēda est. fit autē
cū expgefactiōibꝰ pmo puta fumigatōne ex
fetidis appropīquātibus nasoꝰ z oriꝰ: q̄les sūt pēcie
cōbuste pile z pēne cōbuste: assa z cornu ferid
castoreū: ruta: armel: z hꝰ obtalnicha z vigilā
tia z confricat: cū ligaturis in extremis frica
tōibus cōpssionibus dolorosis: cōtractū capil
loꝝ z auriū z nariū z clamoribꝰ z vocatiōibꝰ
z alijs que dcā sunt i cura litargie: appoplexie
z eplie z sincopes. z fac eā sternutare tenen
do os z nares vt ypo. dixit in affo. Et appli
ca vētosas ambis inguīibꝰ z coxis: z fomēta
cū rubificātibus z emplīa cū eis z eufordio in
guina: z suppone collīria pdicta ex acutis et
odoriferi. vt est gallia: foliū: garofilū z ciprū
z lauꝝ. Et clisteria educētia vētositatē ex a
niso: feniculo: aristologia: spica z silibus do
nec redeat. Qz si in pdicis sensus z motꝰ nō
redeūt nec hanelitꝰ: tūc necīriū est vt fūdat
oleū feruēs sup caput eius. Sit autē aliq̄d
ex aromaticis cōfortantibꝰ cerebrū z calefaciē
tibus valde quale est nardinū de balsamo z
de been. aut cauterigetꝰ funcipiet cꝰ si non est

ei⁹ si n̄ ē excusatio inde. Et quãq̃ euadit cuz stosa ↄ redit. cū ergo redieris haneli⁹ tūc cu rabis sincopi cū hijs que cor ↄ cerebrū cōfortant: ↄ ɔfert ad hui⁹ ↄ alia accidētia. ¶ Et est ex simplicib⁹ serapinū: garios. lāgu ex ɔpōit ɔfectio moscata ɔfectio iuuamēti ↄ est mirabil. sageneã: mitridatū: medicamē de musco ↄ triaca. ↄ si times ex mitridato et dyamusco de ɔmotōne spmatis. ɔfortatio tñ nature ↄ cordis ex eis impellēdo illud et resistēdo illi est maioris iuuamēti: ↄ cū alijs supra in capto enarratē hui⁹ ↄ extra: ↄ p oēm modū administratis: que hñt cerebrū cor ↄ totū corp⁹ ɔfortare. Deinde opz redire ad pdcã. ex administratiōe. n. pdcōrū cessant egritudines et alia accidētia leniora: nisi sit solo ɔtinui ↄ apostēa. Cū ergo accidit illud oz vt curet cura solōis ↄ apostemat cū hijs q̄ ɔueniūt ei ↄ pfocatiōi quaƚ est in apostemate. ℞. pinguedis anatis ↄ galline añ. ʒ. iij. cere bone: croci: mirre: amoni: masticis: ana. ʒ. i. olei balsami: olei lilij celestis: añ. ʒ. iij. terant sicca: ↄ liquefiāt humida ↄ administret in pessario. ¶ Aliud iuuatiuū ↄ expertū. ℞. storacis. ʒ. iij. thuris: pipis: ana ʒ. i. s. cere albe. ʒ. vij. pinguedis anatis ↄ anseris: ana. ʒ. iij. pinguedis galline. ʒ. ij. olei balsami: olei lilij albi: ↄ lilij celestis: et olei de spica: ana fm q̄ntitatē necitatē. ¶ Si aūt vis vt sit fort⁹ tūc adde in eo. ʒ. iij. cordumeni: et sei: vtrice: aurī. iij. misceant ↄ administrent. Oleū qđ lenit ↄ calefacit ↄ ɔuenit ad dolorē mfīcis ↄ pfocationem. ℞. helbalbach: olei masticis: ↄ spice: olei laurine: añ. ʒ. v. olei lilij celestis ↄ aneti: ana. lb. i. sedenegi: ↄ bdellij ↄ piretri: ana. ʒ. iij. mellilotti: cassief. ↄ nigelle: ↄ calamēti cāpestris aut fluuialis: añ. ʒ. i. terant mediē sicce sicē puluis ↄ liqfac alhech cū oleis ↄ misceant oia ↄ vngat cū eis qđ est sb vmbilico ↄ pectine anche ↄ pedes. Inq̄t fili⁹ sapōis. Si euenit egritudo. s. hec mulieri q̄ est pgnãs: tūc nō oz vt administret stōia aut vētris solōi: imo ɔtēt sum⁹ vnctiōe cum oleo, excepto ex oleis calefacientib⁹ ↄ resoluētibus: sicut est oleū de lilio ↄ de been: ↄ q̄ sūt silia. ¶ Et adūtendū q dixit si euenerit: q̄si dicat q raro accidit ppē cām sup⁹ assignatã. Iterū inq̄t ↄ ad vltimū dico fmonē absoluētē q opz vt curent mulieres q̄bus accit h egritudo ↄ nō sunt pgnãtes fm q̄ntitatē cōplōis earū: ↄ hūitatē corpis earū: ↄ siccitatē earū. nã illã ex eis quaꝝ corp⁹ est leue albū humidū curam⁹ cū medis debilib⁹: ↄ ex illis q̄ sūt fz ɔtiū illi⁹ donec sint earū corp⁹ siccū neruosū: curant cū medis fortiōr. ↄ fm hūc modū curant vetule ↄ ille q̄ sentiūt inflatōem et ventositatib⁹ inflatiuis cū hijs q̄ resoluūt ventositates. ↄ illis q̄ sentiūt grauedinē oñi ex que incidūt ↄ sterilitātē: ↄ ille q̄ sentiūt acuitatē curant cū hijs in q̄b⁹ ē virtus et stoma. Et eorū. Abo. educēs sanguinē menstruū. ℞. storacis liq̄de. ʒ. iij. piperis: thuris: ana. ʒ. i. s. pīs anat. ʒ. iij. se. vrtice. ʒ. iij. fiat ex eis lilinium ↄ supponat.

¶ Ca. ix. de spēb⁹ solōis ɔtinui matricis et quibus sunt vlcera corrosiōes putrefactiones ragadie ↄ fistule.

Ulcera mfīcis q̄dã sunt simplicia ↄ munda: q̄dã ɔposita ↄ cū putredine: ↄ quedã sunt corrosiua: ↄ q̄dã cū apostemate: ↄ q̄dã cū pfunditate: ↄ quedã nō pfunde: ↄ q̄dã putrida ↄ fistulã: ↄ quedã sunt in collo: ↄ q̄dã i ei⁹ ɔcauo. Et cã vlceꝝ quedã est interior ↄ q̄dã exterior. Interior: est cursus humoꝝ acuꝝ q̄ paulatim ɔgregati sunt in ea erit pp̄a. si fuerit ɔfluāt ex toto aut aliq̄ mēbro erit exclusiuã aut dubellati vlceratū aut plaga vlcerata: est pp̄a. Exterior ē casus ꝑcussio: aut q̄ cū illis putrefaciunt vuln⁹ instrūti incidentis aut ex medicamine acuto supposito aut grossiores virge deuirginãtis ↄ illud est nō pfundū i in collo ei⁹ tm̄ ↄ silia. Et cã putredinis q̄dã q vlcera sunt pfunda q̄ nō curant fab[illegible] hus pūmis egredientib⁹ ad pfundū n' q̄ retinet ↄ nō mūdificat. Et ex eis aliq̄n ruptio emboliōis multiplicãtis putredinem. Corrosiōis ipoꝝ cã est acuitas ↄ adustibilitatis ↄ putredis coꝝ q̄re corrodit velut cancer. Et cã fistulatōis ipoꝝ est plōgatio ipoꝝ q cū pplo nō recipiūt curãt ↄ plōgãt cum putredine multa corrosiua: ↄ concauitate. ¶ Signa vlceꝝ ei⁹ sunt exit⁹ puri ↄ saniei ↄ sanguis corrupti ↄ virulēti ↄ fetor: ↄ dolor: ↄ odor: ↄ nocumentū ex medis mūdificatiuis: ↄ iuuamētū ex medis mūdificatiu⁹ ↄ replicãtib⁹. Et signa putredis eoꝝ ↄ fetor ↄ tgbreditat ē multitudo huidani corrupti fetētis: ↄ ē sicut aq̄ carnis. Et si ē cū corrosiōe illō qđ egredit ē nigrū cū ardore vehementi ↄ pulsatōne ↄ circūdatōne pilor vi dum ypo. in affo. Et dila inter corrosiōes ↄ cãcrū est. q̄m cū corrosiōe nō ē grauitas nec dolores ↄ sequit eã q̄des in loc̄is circuitu ↄ pp̄ exitū ei⁹ qđ egredit ↄ nō est pīma longitudo

rpis in curatiõe. Cācer vo est assidui doloris
si t in pncipio sit. Si vo in pcessu erit cū pū-
ctione sensus t est cū pulsatiõe longi spatij.
Et signū mūdificatōis vlcez. pcedes sanita
te est. qz qd egredit ē ad grossiciē t albedinē
declinē: t leue absq dolore: vehemēti fetore
seu ardore seu mordicatiõe. Et q non sunt p
funda sunt sensui manifesta: pfunda vo oc
culta sensui. Et cū sunt cū apostemate sunt
cū pdcis signis apostemat: ex qb' est horri-
pilatio t febris. Cūq vlcera mficis sua pu
tredine t corrosiõe pmseūt carnē t pfundāt
ita q vicinū aliqd ex mēbris vlceret t corrū
pāt os pectinis t colluz mricis putrefiet a-
deo q qnq puenīat ad radicē pilos pecti-
nis t incedit vsq ad ptes ani t lacertoz ei'
Quedā sunt in pte manifesta: t quedam
in pte occulta t declinātia ad latera ei' sunt
sista. Et ragadie mficis ad qūtidem solēs:
ad modū fissurarz ptigentiū ex siccitate ei'
quare nō pōt recipe debitā apud coytum vt
apud ptē extēsiōem absq fissura. Et qnq cū
abscides est magnitudo apostemat qre api
ent ragadie t pcipe cū tangit t qnq igrossat
valde. t qnq fiūt sicut veruce t ingssat loc'.
Et si sunt in collo ei' aut in pcauo eius int'
sensus cū obstiricis digitis cognoscet. Et
si gra fistulaz sunt añcessio vlcez q nō sanā
tur cū curōibus pp'es t plōgat spa'' coz cū
putredine multa t cursu viro t dolor' attra
bentia. deinde dolores illi fine fiunt sicut do
lores cancri: t cognoscit loc' ei' vbi puenit
cuz eo t scit strat ei' an sit cum carne adhuc
aut pūiseat vsq ad os p id qd sentit extre-
mitas radij de lenitate t mollicie: asptate t
duricie. Et ragadiaz signa sunt dolor apud
coytū t exit' virge sanguinolente t possibile
ē vt pueiat ad pspectionem ipaz p pōem speculi
sb mulie t aptōe vulue sup ipm. Cura vl-
cez simpliciū t putoz ē psolidatio in diffi-
cilis. Inqt. G. Incisio vulue difficile psoli
dat. ipoū vo cpositoz cū putredie sordicie
t si cū corrosiõe fuerit tāposticatē: mūdifica-
tio: psolidatio: accñtiū correctio: t pueniens
regimē. Mūdificatōem pplēt aq mellis vt
passulaz iniectio cū instr: o: t aq decoctio cū
yreos t ordeo t cū aliq mūdificātib' vnguē
tis hñt mūdificare sordiciē t putredinē t hñt
mūdificare corrosiōez t rectificare ipaz. aut
cū sanatiuis a postematū q's dicturi sumus
Cū ergo mūdificata fuerit vlcera curet cū
psolidatiis: ex qb' sunt vnguēta pulueres et
sifia. Et ex vnguētē qdā sunt que pferunt in
pncipio rei cū nōdū nascit caro. R. litargi
ri: cerusse: sarcocolle: ana ptes eqles. fiat ex
eis cerotū cuz oleo rosa. Et si fuerit in illis
sordes misceat cū eis pauz mellis. Cū autez
caro incipit nasci ex timatōe debita curet cū
hoc vnguēto. R. tucie ablute: pt. ij. climie:
argenti: cerusse: sarcocolle: olm ana pt. i. fiat
ex eis cerotū cū oleo ros. t cera t mistretur
cū tēra aut ex eis fiat puluis. Et si qdez sit
pfunda t in collo ei': sicut in deuirginata a
grossicie virilis mēbri: cp̄z vt fortes dolores
adsint mitigent sedēdo in vino decoctionis
stipticoz: t admistrent cerota lenitētia: psoli
datōne phibētia: alienēt pcubit'. deinde re
deāt ad ipm paulati: t in ipe medio regat cū
cerotis pdcis. admisceat cū eis tra sigillata
t sifia. Correctio accñtiū est vt si quidem
ardor adsit vlcera curent cū hijs que ardorē
mitigāt t calorē si mitigātia sint. sicut muci-
lago: psiliy: semē citoniorū: t aqua lumbarū:
t seneciom: t aqua ordei. Si vero psolidātia
sint sicut succ' solatri: arnoglosse: oleū ros.
albaz: albumē oui: lac: succ' portulace: dra-
gagāti. t dem' ad bibēdū cataricū de iuiub
semē papaueris: t mirta: t dolores fortes mi-
tigent sessiōib' in aqs t vinis ex stipticis et
anodinis. vt est fenugrecū: balaustie: lētes t
sifia. Regimē pueniēs est vt tpe mūdifi-
catōnis vtat ptisana: codeacea: aq ciceoz: be-
doz: gallinaz: t lacte aquoso. Tpe aūt pso
lidatōis gūantib' sanguinē grossuz t viscosuz
vt sunt extrema aialiū: miliū: risum: panicū:
t sumat lac t sifia grossa t stiptica omnia.
Illa occulta fistula que ex eis est in occl
to t pfundo nō curat t pcipe si venit ad vesi-
cā. relīq vo ab ea curant etiā si difficiles sūt
t puenerūt ad abradēdū pilos t pforauerit
os foramine puo. Et quidē cura duplex est
vera t possibilis. Vera cura p abscisionē et
pforatōem fit q piculosa est ppt neruositatē
mēbri. timet. n. ex eo spasm' pmixtio rōis et
pmixtio vocis t mors qre non est possibilis
nisi in ea que est in manifesto t cuius carnez
incarnā oz incidē. Cura vo possibilis est vt
mūdificet corp' t matrix exiccet t pfortetur
Inqt. n. ypo. in affo. Si matrix in vertebro
posita fecerit saniē: necesse est pmotū fieri t
hoc qz vera cura est impossibilis iuxta man
datū ei' in alio affo. Quib' cūq cācri abscō-
diti fiūt: t ex eis q pferūt valde est cauda eq-
na fin oēm modū admistrata. Ragadiaz
vero matricis cura intrisecarum est due res
mitigatio accidentiū: t psolidatio ragadiaz

Cöpleĩ aūt cū suppositoriis penetrātibꝰ ⁊ distillatōibꝰ intēriis ex aq̄s simplicis pmixt cū vnguentis rectificātibꝰ: sicut vnguētū fcm ex climia ⁊ plūbo adusto: ⁊ vnguēt ragadiarū aut. Acceptū correctio est vt si cū curatōe sentiat modicatōem misceat cū eis sicut vnguētū basilicon cū adipibꝰ ⁊ pp̄e si idigꝫ maturatōe. Et si q̄dem cū ragadiis fuerit grossicies quā sigt lōgitudo spacii ⁊ paruitas recepcōis curōis. admīstret vnguētū de carē cū oleo rof. Si vero nō tolleratī illud ponat cū eo oleū de lilio ⁊ glutē balsami. Cū autem hec q̄uerit curant cura ragadiarū putrazer pp̄e qn vlcerant. ⁊ q̄nq̄ indigent eis q̄ sunt sicut cortex eris aut dragantū opile tritum aut gallicam illis aggregat. ¶ Intrisecus vo sufficiēs pulvis tucie cū vitellis ouoꝝ ⁊ vnguētum de cerusa ⁊ silia. Clistere. ℞. aq̄ passulaꝝ lib. i. dissoluant in ea mel ro. ℥. iii. ⁊ colet: ⁊ adde olei amigdalarum amararuꝫ ℥. i. Ysaac inq̄t: Si vene sint vt corrosē. de mus sanguinem draconis: mirtā: thus: bolus: aristologiā: de q̄bus olbus fiat clistere. ⁊ cuꝫ licinio apponāt pulverisata infecta in aq̄ arnoglosse vel accacie. Licinium valēs ad pruritum vulue ⁊ prolapsum mulieris ⁊ purgat putredinē corrosionē ⁊ saniē. ℞. crociacāphorā: litargiri: baccharū lauri: albumē ouorū: oleū rof. fiat nasale vel clistere. Et sanguis dra. cū succo plātaginis iniectus valꝫ. Dyascorides dixit farina fenugreci cū sanguine anser valet ad duriciē matris. Valꝫ etiā lac ficuꝫ cum vitellis ouoꝝ si fiat inde nasale.

¶ Capitulum x. de apostematibꝰ matricis humoralibus.

Apostemata accidūt matrici sicut in pdictis mēbris fm duplicē modū: p viā congestōnis ⁊ influxiōis. Et cā eaꝝ sufficiēs est duplex inferior ⁊ est ipsiꝰ dispō vt debilitas ⁊ retētio mēstruorū in ipsa materiā aggregāte. Et exterior duplex impedimēs vt casus percussio et multitudo coitꝰ ⁊ pp̄e bōnis virgā grossam: aut disruptio facta ab obstitrice cū recipit fetū: aut incisio cū instro puocāte reuma ⁊ faciēs ipm in regiōes eius inmediatas ⁊ vacuas subintrare. Et coadiuuās est frigus aeris pribēs resolui materiā. Cū vo materia est ex q̄ est antecedēs replō vasis toti cꝰ vt hūores. 4. vētositas aquositas viscositas penes quos specificāt ⁊ ab inuicē dnt curatōes: ⁊ pcipue spēs materie. Materia pp̄a est ex sanguine mēstruali et spmate: ⁊ ad illā inueniūt ⁊ aggregat in vasis seminariis eius: si in concauū [illegible] aggregatū: q̄ꝫ in vasis ipsius pp̄ nō [illegible] penetrat: si in concauo cōtinet: sanguis mēstruo in venis eiꝰ extne diffuse et [illegible] possibile est subintrare residuas partes regiones ipsiꝰ vt faciat apostema. Cā vo materialis subiectiua est ipsa matrix [illegible] quā sui prīū. q̄nq̄ eiꝫ sūt in ore [illegible] concauitate: q̄nq̄ in altero laterū [illegible] deteriꝰ est q p plures eiꝰ occupat ptes. Cā finalis ē vt materia expellat. ⁊ [illegible] ad ipsam deriuet ⁊ deinde [illegible] possibile est. q̄re q̄nq̄ resoluit: q̄nq̄ [illegible] bellat: ⁊ q̄nq̄ cōuertit p resolōem [illegible] ad duriciē. Et cū [illegible] ad [illegible] fistulā. ⁊ q̄nq̄ interficit. ¶ Signa [illegible] cola oīs spēi: quedā cuiꝫ ppa. Et cōia [illegible] sumūt a natura mēbri. s. infidelis [illegible] ab aliis mēbris cōicātibꝰ ipi. Et [illegible] bel vt est dolor grauedo in [illegible] ⁊ coartatio: ita vt nō sit eis [illegible] stitio peccinis ⁊ almirach. [illegible] p cōitatē sumunt sunt vt dolor stomachi: singultꝰ: ⁊ defectio appetitus [illegible] dolor capitis ⁊ ceruicis [illegible] ⁊ pp̄e in sincipite radicibꝰ oculoꝝ [illegible] extēsio in dorso toto corpe ⁊ vsq ad crura. mollificatio cruriū: ⁊ manuū [illegible] ⁊ silia: totū corpꝰ vt [illegible]. ¶ [illegible] ro alali cuiꝫ spēi sunt. nā cū apostema fuerit calīm dolor erit acutꝰ cū pulsatōe [illegible] latio ⁊ febris inflāmata ⁊ siccitas ⁊ [illegible] gredo. Cū vo est fm signa [illegible] quidē sit aquosū vel vētosum [illegible] signa que infra dicēt capto de [illegible] Et si quidē apostema sit in aliqua sui parte dolor indicat ptes illiꝰ. nā si est in [illegible] ma dolor erit in dorso et [illegible] coartatōem intestini recti. Et si in [illegible] riori dolor erit in [illegible] ne difficultas qn vesica vel collū eiꝰ [illegible] taf ex apostemate: ⁊ qn apostemant [illegible] inficis extēdunt ⁊ dolēt inguina ⁊ [illegible] colle ⁊ dolet vertebrū ptis apostemat: [illegible] si cū apostemaf concauitas dolor ē i [illegible] ⁊ qn apostemaf os eiꝰ tūc ptes [illegible] lēt ⁊ ille que sunt stricter qn [illegible] obstitricis inueniū dur ⁊ clausum. Cū [illegible] pagant acciña ⁊ dolor delet resoluet apostema. Cū aūt tumor remanet durꝰ ⁊ grauedo [illegible]

cõuertit in duriciē sine dolore et si est magnū
ↄprehendit tacta. Cū vero augeat febris et
dolor signū ↄuersionē in saniē: ꝛ cū minorat
dolor signū ↄuersionē in saniē: ꝛ cū minorat
dubellat. Cū vero accñs fortificant̄ pdicta
ꝛ accidit sudor frigid⁹: ablatio vocis finco-
pis ꝛ inflatio almirach signū augmētum a-
postemat̄ ꝛ interficit: ꝛ cū euadit plōgatur:
ꝛ cū rodere incipit in cācrū ↄuertit̄ ꝛ ppē cū
apostema durū nō est equalis figure a quo
pcedūt sicut varices ꝛ mali calor̄ declinis
ad rubedinē suscitati ↄmixē ꝛ plūbeitatē si
stacet sensus. ꝙ si nō signū ipsam grauitas et
sexio placida ꝛ dolor: ꝛ cōicāt pecten: tenes
dorsū: ꝛ inguina. Et cū vlcerat̄ currit humi
ditas acuta: virulēta: declinis ad viriditatē
ꝛ qñq; sanguis pur⁹ pp̄ter corrosionē vene
Cura apostemat̄ miricio est. 3. rez. euacu
atio: accñtiū mitigatio: ꝛ regīo rectificatio.
Euacuatio duplex ē vlis ꝛ pticulari. vlis ē
toti⁹ corpis ꝛ mēbri mittēt̄ q2 sit repletū. Cō
plet̄ āt cū pmissiōe flōe de basilica vt fluēs
mā p antipistasim educat̄. deiñ cū ↄsecuniōe
flōe de vena saphena vsq; ad defcōe3 sicut
uix ypo. vt q̄ fluxa ē expellat̄ ꝛ puocatione
mēstruo3 maxie si pcessit eo3 retētio est cō
ueniēs ꝛ fortassis eā totalit̄ resoluit: vt q3 sit
cacocimū. Cōplet̄ aūt cū farmacia vomitia
appꝛopriatā hūorē educēte: ac pmissiōe debi
ti digestiui qꝺ est notū: ꝛ secessiua sicut ex le
niꝺo q̄ nō infecerāt naturā: dissoluāt ꝛ puocēt
ad cursū sup apostēatū locū quēadmodū. s.
in cura stomaci dixim⁹. Euacuatio āt pti
culari ↄsistit in pticulariꝰ opōib⁹ exercēdis
circa apostematū locū q̄s diuisitas tpū mor
bi variat ꝛ disponit atq; distinguit. Si ergo
apostēa sit calm in pn⁰ ei⁹ opabert cū admi-
stratiōe rez penitētia materiā q̄lia sūt ex sim
plicib⁹ ros. lētes excorticate: cortices grana
to3: balaustia3: cime vitis: arnoglosse: sola
trū: endiuia. ꝛ virga pastor̄: succ⁹ portulace
ꝛ psiliū qꝺ extīguit inflatōem: spinia: rasu-
ra cucurbite: farina ordei: ꝛ sifia. sit aūt eoꝝ
mistratio cū sexiōe in aq̄s dulcib⁹ decoctōis
ipa3: ꝛ embrocatē ꝛ epithimat̄: empl'a: cliste
rigat̄: inunctiōis: ꝛ supposit̄. Et emplm de pa
pauere dissolutū in decoctōe cū oleo ōsanci
no ꝛ ros. aut de pomis in hac hora ↄueniēs
est. Cū vō puenit ad augmētū admiscebis
pdict̄ q̄ mollificāt ꝛ resoluūt sic̄ fenugrecū:
altēā: mellilotū: camōillā: anetū: crocū: mal
uā: puluēm molēdini: ꝛ sifia. ꝛ in statu auge
bis q̄ resoluūt: in declinatiōe vō mistrent̄ q̄
resoluūt tm̄ vt est aq̄ fisumbri: sanfucitlaur⁹
pollipodium: ꝛ sifia. ꝛ laudanū suppositū re
soluit ipm: ꝛ ppē ea q̄ ↄueniūt apostēatibus
ffis sicut armoniacū: bdelliū. storax: galba-
nū: ꝛ cera: ꝛ medulle oēs: ꝛ piguedīes oīno:
ꝛ olea q̄ resoluūt ꝛ ppē oleū ō enula. Qz
si apostema nō resoluat̄ ꝛ pueniat ad aggre
gatōnem saniei mistrabis maturātia q̄ dicta
sunt qb⁹ admiscebis q̄ sunt fortior̄ caliitas
ḡ ipa. Cū q̄ plōgabit maturatio saniei con
fert in velocitate maturōnis ei⁹. Emplm de
fenugreco: farina ordei decocta cū aq̄ ficuū
mixtū cū eo aliq̄d de fimo colūbino ꝛ fermē
to ad apiendū ipm. vt emplm de ysopo: adi
pe anat̄: ꝛ anseris: ꝛ vacce: ꝛ medulle ceruī. ꝛ
butiro ꝛ sifio. ꝛ ex eis pēsariū fcm̄ cōtinuo
admistret̄. Cū aūt dubellatū fuerit ppīquū
exi inficies: possibiles erit sectio fm̄ debitum
modū. Si vō in interiori pte ei⁹ fuerit o3 ꝙ
eruptio ex ipō met fiat vel ex arte cū nastur
cio vel succo scabiose supto ꝛ iiecto in hus q̄
s. in epe dc̄a sūt. Cū vō aptū fuerit tē pīmū
egredit̄ pus ei⁹ ex vulua q̄re o3 vt mūdifi-
cātia mistrent̄: q̄lia sūt q̄ dc̄a sunt in pcedēti
ca⁹ iiecta. Et vnguētū basilicō min⁹ cū oleo
ros. clistericātū est ↄueniēs: ꝛ cū butiro vac-
cino recēti: ꝛ ppē cū spissa ē. si similis fuerit
fetidi odor̄ clistericab cū hus i qb⁹ ē stiptici
tas pl⁹. Et qñq; egredit̄ p vesicā q̄re op3 vt
admistres potū lact̄ ꝛ psiliū ꝛ semē mellōis
cū sirupo ros. qm̄ pbibet vlceratōe3 vesice.
ꝛ qñq; rūpit ex itestinis q̄re o3 vt clisterizet̄
cū aq̄ ordei: balaustias decoct̄ in ea: ꝛ oleo ro
sato: ꝛ zucchato ros. deiñ curat̄ pfcā mūdifi
catiōe cū medicamine incarnatiuo iniecto p
clistere: ꝛ deīt̄ in potu trocisci de karabe. et
ponat̄ vnguentū incarnatiuū cui⁹ v̄r⁹ pfun
dat̄ sup locū in q̄ fit dolor. Qz si fistulet̄ cu-
ret̄ put. s. dictū est. Si vō sciū fuerit ꝛ sficū
curet̄ cū resolutis exiccātib⁹ ꝛ stipticis que i
cura apostematū alio3 mēbro3 nūauimus.
Si vō in duriciē ↄūtat̄ eadē mitte naturalis
ꝛ sfatis grossi curabit̄. deinde cū localib⁹ ex
mollificātib⁹ resoluētib⁹ notis supra i cura
splenis ꝛ renū. Et cū in cācrū mutat̄ nō cu-
rat̄ vt ypo. dixit in afo. ꝛ ppē si fuerit vlce-
ratū: s3 ↄmixtū. o3 tñ fieri cū mūdificātibus
virulentiā ꝛ putredinē corrosiuā: ꝛ soluenti
bus colerā nigrā p ↄueniētia exhibitē inter-
ualla. Accñtiū vō mitigatio ↄplet̄ cū his
que dolorē ꝛ ardorē mitigāt. Ex quibus sūt
sexiōes in aquis ꝛ iniectiōes nasalia et em-
broce ꝛ empla: ex anodinis: q̄rū quedā calia
quedā fria quib⁹ vti oportet fm̄ necessitatē.

Calida sunt vt fenugrecū:semē lini:mellilo
tum:camomilla:altea:vitellū oui:malua:et
sīlia. Cōpositū vt cerotū fiāt ex fece olei de-
missi in vase eris cū cera citrina z inūctū ex
teri⁹. Em̄pla vero sūt empla fcā de papauē cū
coriādro:solatro:z oleo rof. z albumie oui z
illud qd̄ resolui ex plūbo ad inuicē fricato
cū aq̄ coriādri z ireq decoctio lētiū clisteriça
tū:z lac asine:z succ⁹ arnoglosse:ꝯsūctū vel
sigillatī. Et siquidē ex vlcere fluat sanguis
mistrenſ q̄ sanguisem fluentē detinēt z sim-
plicia z ꝯposita supi⁹ notata. Et istr si debi
litas stomaci mitigeſ cū ꝑpia z cordis ꝯpa⁹
ꝑducēs ad sincopim:sudorē frm: z vocis ab
latōem:cū ꝯfortātib⁹ cor z cerebrum regatur
Regimē ꝯueniēs ē vt regaſ i domo beni
z ipati aērredolenē z qescat z vigilet:z ꝓhi
beaſ i mioreſ cib⁹ in vieb⁹ suis ꝑmis vsq̄ ad
tres dies:z ꝓhibeaſ aq̄ penitus: in die ꝑmo
vtaſ vomitu z soloe facili. Cōfectio suppo-
sitorij ad apostema duꝶ mīcis z dolorē frm
℞. aburi:been:lilij:iudaici:galbani:añ. ʒ. ij
cere oppoponacis:armoniaci:añ. ʒ. i. masticis
castorei storacis liqde olei de bdellio adipes
anatis olei camomille añ. ʒ. iij. gūmi cū vino
z melle z eliquāſ adipes z aggregenſ omīa
et fiat suppositoriū z admīstreſ z est Rasis.
Cōfectio decoctiōis q̄ sedaſ dolorē matricis.
℞. sanfuci balsamite fcla abrotani caul. fe-
nu greci fēm̄ lini camomille mellilotī añ pref
cōles z sedeaſ in eis z est Rasis. Cōfectio
ad dolorē matcis ex apostmate. ℞. fcls lini
psilij añ. ʒ. v. vitelli oui elixati croci ana. ʒ. iij.
opij fcls iusqami añ. ʒ. i. Cōfectio suppositio-
rij sedātis dolorē matricis ℞. cere camomil
le adipis anati opij añ equalr z supponaſ cū
lana z est filij hapiōis. Confectiō suppositorij
sedāt dolorē matricis calidi ℞. ros. siccarū
ʒ. iij. fcls lacruce z amili añ ʒ. i. teranſ z cribe
lenſ z ꝯfice cū violr z oleo rof. z lacte mulie-
ris vl asinio cū lacte mīstreſ. Idem ait z oꝫ
vt caueas z obsuces qd̄ pucīū apostēata ad
statū mīstrare aliqd ex eis q̄ excitāt z pro-
cant sanguinē mēstruū. In hora vō declia-
tionis postq̄ sedāſ apostēata paꝶ si indigeſ
vt puoces sanguinē mēstruoꝶ tūc oꝫ vt fiat
illud.

Ca. xi. d nocumēē i actiōe mēstruali z p⁹
d cura fluxus mēstruorū.

Fluxus ypo. mēstruis ꝑmis currētibus
accūt egritudies:z nō currētib⁹ a nā
accīt egritudies:ex qb⁹ liuit sana eē
si fuerit moderata vt supi⁹ de īstrūis dictū
est. Et q̄ ad moderātiā reducāſ si moderā
ta sint cās imoderātie inuestigare oꝫ z sa
gna q̄.i. fe ocāa qs inuestigās. Cā quia
venire l nō venire totalr l i pte cā sue sū
z ex ꝯtos cās fui ꝑplima nāt̄a aut z ap
tiōe supflua cois venaꝶ aut ex generatō san
guinis in q̄ñ in sba z q̄do q̄ calid⁹ fuerit vel
mis existat qb⁹ ꝯtentia deficit: expulsiua
naſ q̄re ꝑplima erūt z supfluit: eī aut ma
trice aut epate l corpe toto cōtrat mali ad
illa a qb⁹ supfluitates siguinete ꝑ matrice
ex matrice nā insiliente expugiri sic aut
Iste aut opilatione matricis aut frigida
te aut q̄llicie aut paucitate sanguis totali
totalr vl in pte qb⁹ ꝯtenaſ retētiua cū
expulsiua fm varietate ipaꝶ in q̄ta. Cā
sa eiuꝫ duplex est:interior z exterior. Interior
aptiōe orī venaꝶ mīcis eptis z aut sanguis
guis inflāmatōe z subtiliatōe ꝑlimi el no
ꝯplo cala z humida vt dialtea aqua fuit.
cera:cotolsiōes:z agadi:fistar:claritā n
narū mīcis z mēstrualib⁹ ꝑpe oppo
sita z sicca q̄re ꝯtentiuā diserre ē
vtiq̄. Exterior aūt duplex est:aut aliq̄ rei
necāria:z aut nō necāria accidētalr necess
quidē vt aer calius z humid⁹ nec̄ facit in
flammāōs z nō resoluēs corpis vel matricis
venas aperiens inflammāōs z subtiliās sangui
nem in matrice z corpe toto cibus mālos:
potus calius z humid⁹ generās sanguinē sb
tiliāns z inflammās vel multiplicāe hu
humorē acutū:debilitās natūrā corporis in
digerendo:continendo cibū:z expellēdo su
pfluitates cuius via alia ꝯsueta quemad
fcria fluit educēda:inde vigile multe som
nus diminut⁹:repletio z ꝓpe ex calidis hu
moribus z subtilibus: inanitio frigidorum z
grossorum atq̄ inanitiōis fcn euacuātiōis
sanguinis consuete retentio z sanguis flu
xus ex naribus vel emorroidibus per coit
tum:secessum vel vrinam:pelusio confect
sudoris: pustularū:vlceruꝫ:scabiei apostē
matum z similiū. quorū materiā natura co
suevit per predictas regiōes expellere: cū
vero retentā conatur ad matricē expellere
z inde expellendū ira:sollicitudo z gaudiū
immoderatū aperiēs ora venarū:inflāmās
z subtiliās sanguinē:ac disponēs ad motū
de epate vel de toto corpore ad matricem z
de matrice ad fluxū immoderatū ad extra.
Causa vero non necessaria est balneum
calidū z humidū vt ypo. ait. q̄uis instat

sunt calefacere oportet exceptis hijs q̃bus
sanguinē emanare fuerat est fricatio multa:
inflammās nō resolutio. Accītalis est artī-
ficialis euacuatōnis consuete obmissio ⁊ p-
pie sanguis: sudoris: vomit⁹ ⁊ fluxus ven-
tris sanguis: sudoris: vomit⁹ ⁊ fluxus ven-
pustularū: vlcerū: scabiei: vel apostema-
tum ⁊ similiū ꝑuatio. quorū materiā natura
cōsuevit per p̄dictas regiōes expellē: nunc
vero retentā ad matricē conat impellere vt
exinde extra ducat. Et in opilatiōe vero ve
narū ⁊ sanguīs supradc̄e dispōni ɔtraria tā
interior q̃ exterior econtrario est sumēda.
Interior nāq̃ est mala ɔplexio sicca vł frīa:
vel aīa superfluitas: simplex vel ɔmixta pura
vel cū ma ɔstrigens ⁊ attenuās ora venarū: vel cū ma
teria coartās ⁊ est plurimū quare ɔfortatur
ɔtentiua ⁊ expulsiua debilitatur in matrice
epate ⁊ corpe toto: sanguīs dispō obtundit
inspissat atq̃ minuit: licet dispō aliq̃ carno-
sa ꝫ raro eueniat vel apostemosa. ¶ Exte
rior ex necc̄ijs est aer frigid⁹ sicc⁹ vel calid⁹
superfluens: quies multa inflans ⁊ inspissans
solꝫ motus pauc⁹ ⁊ cibus paucus: ⁊ pot⁹ fri
gidus atq̃ siccus: sanguieꝫ minuit ſꝫ atq̃
spissum gñans: ac grossum ⁊ viscosum hūo-
rem in eo multiplicās: vel etiā si sit multus
natura tamē corpis mulieris fortis existit ī
digerendo plurimū ɔuertēdo ⁊ superfluū expel
lendo via occulta vel sensibili ad modū vi-
roꝝ vel ɔuertendo in grossiciē atq̃ pilos si
cut aīalia bruta in eis ⁊ additamēt eoꝝ quē
admodū est videre ī mulierib⁹ viragib⁹ que
neruose sunt lacertose earū anche sunt for
tiores pectorib⁹ ⁊ pilosi ⁊ exercitiū multi vel
ingrassis valde: quare ex cibo vel potu nil ł
parū superfluit expellendū: somn⁹ multus: vł
gñie paucē: repl̄o frīoꝝ ⁊ grossoꝝ humorum
maxime acetoꝝ: pigritia mentē: tristitia rigor
genit⁹ ɔmfar ia: ⁊ despes. i. pigritia. Ex nō
necc̄ijs vero cā erit balneū frīm ⁊ siccū na-
turale ł artificiale: fricatio multa resoluens
⁊ extrictās totius corpis ł matricis. Acciden
tales sunt sicut euacuatōes incōsuete artifi
ciales educētes ex corpe materiā q̃ cōsueuit
p mēstrua ex matrice excludi supra ventus
alicuius euacuatōis nō solite vel deriuātis
materiā ad aliā regiōem ⁊ exinde educenē.
¶ Signa menstruoꝝ flux⁹ p̄mus ſꝫ mul
tis sit notus: ⁊ sic retentio ⁊ ꝑuatio medi-
co tamē sufficienti ex se ⁊ absq̃ mulieri rela
ta dꝫ esse ꝑprijs signis notus. Sūt autem
signa ipsoꝝ egritudīes que ex ipsis accidunt
quas supra de mēstruis ⁊ p̄focatōne dixi-
mus: quarū quedā matricis sunt ꝑprie: q̃dā
alijs mēbris naturalib⁹ ⁊ vitalib⁹ ⁊ aīal per
cōitatē accñtes: ⁊ alia toti corpi q̃ obmittant
breuitatē ñ. in q̃bꝫ loco repetē nō nisi aliena
tio ē ſꝫ. G. Sūt q̃ꝫ ⁊ accñā alia que sequūt
vñ. G. ait Si mēstrua cessauerit alia accñā
sequunt. s. dolor ī femore: collo capite ⁊ car
ne ⁊ oculoꝝ vasis ⁊ acuta febris: vrina nigra
viridis ⁊ eruginosa similis lactuce carnis et
cardonum ⁊ nōnullis nāq̃ ɔstringitur. Ac-
cidūt quoq̃ pluries accidentia ante ꝑductī-
onē ipsoꝝ cū diuiter ꝑuocant. Qn̄ si flux⁹
vltra modū extiterit sequet corruptio colo-
ris tumor pedꝫ ⁊ totius corpis indigestio ⁊
desideriū ⁊ oīa accidētia fluxui colcantia ap
parent. Signa vero cāꝝ que occulta sunt ſ
sūt. In fluxu. n. male ɔplexionis calīe ⁊ hūi
de simplicis ⁊ ɔmixte pure vł ī pure matri-
cis hic sup habuisti ⁊ epis ⁊ totius corpis ē
vbi de epe dictū fuit. Signa inflationis sūt
litatis ⁊ multitudīs sanguinis ī matrice ex
qualitate ⁊ q̃titate mēstruoꝝ pcipies ⁊ ex si-
gnis repletionis venarū ⁊ ptiū adiacētium
vt veneris pectinis renū ⁊ coxarū Et sic ī
epate ⁊ corpe toto ex signis repletiōis vł is
que nota sunt. Signa quoq̃ vlcerū corrosi-
onis ragadiarū fissure fractirarū venarum
marcis apertionis apostematū ⁊ similiū sup
sunt dicta. In ꝑuatione q̃ꝫ signa cāꝝ colli
genda ex p̄dictis sūt nota capl̄is ⁊ eo vꝫ de
opilatōne matricis ꝓpt ille ergo redi.
¶ Cura p̄mi fluxus ⁊ ꝑuationis mēstruo
rum ex cura fluxus sanguinis ex narib⁹ ⁊ e-
moroydarū gñaliter nota est. In ea enī du-
plex erat intentio: gñalis siue vniūersalis ⁊
particularis: vł is eēdem in q̃s ɔsistebat re
bus q̃rū q̃tuor: ꝑmē fluxui ɔueniūt huic plu
rimo quas ex illis colliges ⁊ ad ꝓpositū re-
duces cum inuitabit necessitas restringendi
⁊ est cuꝫ defectio incipit apparere vt sup emo
roydibus fuit dictuꝫ. In ꝑuatione vō ⁊ re-
tentione: tres ex eis sunt oportune ſ tertia
dimittant ⁊ ɔtra earū ɔria dimittitur ⁊ est vt
sanguis retentus qui ad matricē ɔsueuit mē-
strui nō derivet ſ ad ipsam quoq̃modo ɔue-
nienti trahatur nisi aliud ɔdicat: vł is nō con-
stipentur ſ dilatent. Tractiōnem vero com-
plent ea que sup ī cura p̄focationis ex men-
struoꝝ retentione sunt dicta. Dilatationem
vero diuretice medicine calide ⁊ ɔposite in-
terius ⁊ extius ⁊ p oēꝫ modū ap proximate cō
plent que infra dicent ⁊ superius ibidēꝫ aliq̃
nota sunt. ¶ Particularis porro intentio

versat circa particulares intentões in mtrice
contra dispositiões earũ cũ localibus exer-
cendas. Est aũt triplex earũ dispõ. aut enim
fluebãt supflue: aut diminuebãt in toto aut
in pte: sic incõplete fluebãt. & addebat sup
caplo de mẽstruis. 4ª qz cũ prauis accñtib⁹
ibi euiãdis tercia vñ fluẽtia currat. Sic eq
dem in duob⁹ talis psistit ad pñs intẽtio in
rectificãda dispõe & accñtiũ correctõe. Et qz
natura mẽbri hz nõ variet localia remedia h
et ibiẽ diuisa dispõ mẽoz hic alia remedia q̃
mrici in hac sua dispõe sunt pp̃a licet aliqua
sint eis cõia q̃ ibidẽ sunt dicta: enarrare sim
plicia deinde cõposita. In primis itaqz & su
pfluẽtib⁹ mẽstruis q̃lr cũqz siue respcu cõpo
nis ppi corpis: etatis: regiõis: & hitudis: dispõis
siue cõsuetudĩs sintomatice: siue erratice non
respcu tpati respcu cui⁹ hui⁹ supfluitatẽ hz.
Si cũ nõ dimata & pauca cũ defectõ icipiẽs
apparuerit: aliqua forte pmissio flõie basilice
aut nigre: purgatio hũori sanguinei acuẽ
pseruat ea pmilla: & deriuatiões sanguĩs cũ
deriuãtib⁹ notis & pp̃e cũ siliis magnis ap
positis ibi mamillis absqz igne cũ suctiõe forti
vel etiã cũ sufficiẽti flãma. vt iussit ypo. & su
pra dorsũ: & inter anchas & spatulas. Re
ctificatio qz regiõ cũ hijs que cũ stipticitate
sanguinem laudabilẽ gignũt: qz gtissum & frm
& pcedẽte alteratõe corpis epat & hũoz cũ
friis stipticãtib⁹: nec nõ coartatõe viaz & du
ctiũ que inter renes pcten & inguina sunt:
& vltra p quas ad mricẽ de supiorib⁹ sãguis
fluit cũ friis stipticis cõglutinãtib⁹ notis sup
de cõsolatõe mediaz cũ supfluẽs catarticis
docuim⁹ retinere in canõib⁹ vñis intẽtõis cõ
tenẽ ingeniabimur aptiõem venaz mricis
fissurã vel fracturã pcludere & supfluẽtẽ san
guinẽ retinere: & ebibiẽ puluerib⁹: iniectiõib⁹
encaristinis: collirijs: & emplõis: & vnctõib⁹ ex
eis que illud hẽt exercere a cõpone vt frẽtate
stipticitate: cõglutinatõe: caustificitate: vel ap
propriate: quoz qdã simplicia & cõposita sunt
cõia hic & ibi in pdcis caplis enarrata: et in
cura flux⁹ venteris. Quedã huic spãlr sbue
niẽtia ex simplicib⁹ aut aptõne fissure & fra-
cture: quedã cõia sunt sicut arnoglossa cuĩ
nulla herbaz est par in cura fluxus sangui
nis acuti. cõfert. n. bibita & iniecta & cronico &
nõ cronico: & albasce sumpta in potu & cam-
phora. lac. n. coctũ cum ferro ignito & scoria
ferri bibita & iniecta cũ syrupo mirtino: vel
aliquo stipticoz: vt est succus glãdiũ & corti
cũ granatoz: cauda equina consolida: lingua

hircina: & cauda porcina semen & radi[illegible]
nusaris herba coriandri rõs & semen [illegible]
planta cicute cum suo semine supposita [illegible]
piastrata que retinet & cõfert [illegible]
tricis & anthera & solatrũ supposita [illegible]
strauit & est expertũ virga pastoris [illegible]
viola saracenica consolida qualibet [illegible]
pta in cõtrirare. z. [illegible] Et scoria ferri [illegible]
cum rob & supposita est [illegible]
beat impõe grãa sicut gummi arabici [illegible]
tr. Et semen lini torrefactum cum aqua [illegible]
da ferrea allumi[illegible] & est cõpe bibita [illegible]
tismata & aqua pluuialis [illegible]
tum cum panno supra pectinem [illegible]
renes retinent [illegible]
pini karab nabatia cõmesta & [illegible]
sta & fructus [illegible]
sua citonia gazura ões fructus [illegible]
qdem ppter vlcera matricis [illegible]
talis existat ministrabis eas [illegible]
do cõsolidant vlcera & sunt galle [illegible]
iccate in aceto carne cõmeste [illegible]
sta & cornu cerui adustũ & alie medicine [illegible]
miles illis etiã si ex apertione [illegible]
fuerint: Si vero ex corrosione [illegible]
ce ministrabis medicinas alias [illegible]
pprie cortex eius & aloes sanguis [illegible]
corallum mirram karabe & [illegible]
millum & cerusam & merdasengi [illegible]
cotar terra sigillata bolum armenum & [illegible]
illis sunt similes oportet tamen [illegible]
quolibet puluerigato [illegible]
cum aliquod admisceatur [illegible]
pfũdũ matricis cito valeat [illegible]
siquidem superfluat propter [illegible]
guinis curabitur cum agrestinis [illegible]
one vt cum procurantibus sudorem [illegible]
& alijs que infra in cura [illegible]
mus. Ex compositis vero [illegible]
eiset de spodio cũ camphora [illegible]
ra sigillata nostri [illegible] de camphora [illegible]
sei de karabe. Si proprie sit ex acuitate san
guinis & coriandrum & alia sanguini [illegible]
santia & obediendentia. Et similr [illegible]
scoria ferri electuarium eius & [illegible]
nicum persicum et [illegible] alia opiata [illegible]
est confectio anamisie [illegible] nova [illegible]
banum & similia: oportet autem vt [illegible]
cum aliquo stipticorum vt aqua [illegible]
mirte & aq rõs. Et [illegible]
continue administret cũ reiteratiõe. Et [illegible]
adĩmt per modi in hora periodi [illegible]
dandum obseruetur tamen hora [illegible]

tunc aliquid prouocatiuum sumat. Si quan-
do est necessariu perrodu peruenire: et illud
est ante tempus perrodi predicta conueniunt et
mundificatiua ministrent. Sint tamen leuia
que non agitent trahant et prouocent: sed ma-
gis que non agitent trahant et prouocent sed mu
dificando retineant et confortando membra su-
perio dicuntur et vias etiam coagulationes
acquirant. qualia sunt ex mirobalanis: reu-
barbaro: fumo terre: succo barbe hircine: ros.
vel agari. et cuscute. educunt enim coleras vel
aquositatem ex sanguine cum retentione et mun
dificant matricem et similibus. ¶ Deinde ma
trix mundificetur et confortetur vt non recipiat
superfluitates egredientes a necessitate. Et
illud etiam cum spatio. qualia sunt ex mun
dificantibus: feniculum: sisamum: et fenugrecum:
et altee folia: et radix decocta in aqua: et bibi-
ta cum melle et supposita. Et similiter lauda
tum in forma glandis: amigdala supposita
et lac ficuum cum vitello oui: et suffumigium:
cum ameos: grana pini: et sessio in decoctione
sua: et suppositorio cum gallia ad confortandum
matricem ne recipiat superfluitates et menstrua
et sunt sumach: naboli: spica: rubus: et flos
eius: presertim galle et decoctio fructus mirte fi-
eius: preparate omnem modum administrationis exhibita omnia
supradicta. Composita alia infra dicentur.
In purgatione vero et retentione sponsorum omnia
vt in parte ex eo est agendum: premissis enim rebus
trahentibus et mouentibus sanguinem ad matricem
et aliis per vniuersalis intentio indicabit e.
laborabimus circa apertionem orificiorum sparsum
venarum menstrualium ab his que aperiunt san-
guinem et acuunt et reddendo subtilem faciunt po
ros facile penetrare. Ex quibus sunt bibita et
puluerizata in aqua mellis sumpta et suppo-
sita et iniecta seu encarismata suffumigata et
emplastra et inuncta prout in cura suffocationis
est dictum. ¶ Et sunt simplicia et composita. Et simpli-
cia in opilatione. Et si quidem correcta etiam su-
eris sunt triplicia: quedam leuia vt absinthium
mercurialis flos squinanti marubium artemisia
laudanum amigdale et nuces aloes et enula et
decoctio eius radix iuniperi yreos decoctio sa
fetolorum rubeorum semen anisi feniculi petro-
silini et sansuci et cassie ligne agni casti lenesti
et est coriandrum putei vel capillus veneris ba
theca acorus spagnus andacoca fenugrecum
sisamum granum viride amigdale radix altee et
presertim vbi fuerit attenuatoria quo casu suppo-
sita inungatur cum adipe galline anseris vel
anatis et oleo de lilio vel amigdalino et ex illis
est carica inersa in ydromelle infusa et supposita

cuscute curides herbum caules meri et mel
Quedam sunt mediocria vt camedreos came
piteos balsamum sumptum et suppositum cum co
sto storax assarum gentiana pollium virumque
granos cynamomum dauci ypericon dyacappari
apium lubile angul pullegium vitica ruta pip
sauina serapini opoponaci assa. vtique castore
um cordumeni rubea tinctorum sunt fortia. Et
ex illis que supponuntur est opoponacum et fructus
eius et radix brionie et ciclaminis et serpenta-
rie et pionie et costi succus cucumeris asinini
centaurea pulpa collocyntide ellebori gum
mi oliue siluestris cordumeni et cum supponi
tur euforbium sup costam statim prouocat et mit
ra et petroleum suffumigatum et species gummosa et
pulpe collocyntide sola. Si vero fuerit carno-
sa curam non habet quod si compelleris ad curandum
eam tunc oportet vt cum lenientibus et aperi-
entibus in ea procedas prout supra in opilatione e-
patis est dictum. Si vero apostemosa curabitur cu
ra apostematis dicta. Ex compositis sunt tro-
cisci mirte dyacuminum sagenica dyaltea dya
laca dyacalamentum yera pigra et similia. ¶
Accidentium vero correctio que ex retentione
proueniunt iam superius in cura suffocationis
sunt nota primorum: vt ex autem cura vniuscuiusque
est vna cum his que sanguinem prouocant et opi-
lationem aperiunt secundum omnem administrationis
supradictum modum. Eorum vero que ex superfluenti-
bus immediate accidunt cura vero est cum his que retinent
et confortant. Eorum vero que propter et mediate
cum aliis que in propriis dicta sunt et dicentur
capitulis. Confectio medicine vltimi iuua-
menti ad superflua menstrua. Recipe terre
sigillate: boli armeni: aluminis: gallarum: sanguis
draconis ana partes equales. fiat puluis de quo recipia
tur. ʒ.i. camphore. ʒ.ii. et galle sextam. ʒ.i. et totum
dissoluatur in syrupo mirtino et detur et est Albo.
Item expta est spongiola quedam alba marina in
litteribus maris inuenta et minutatim scissa et
exhibita et commixta cum zuccharo rosato et est ex
inuentione nostra: et viola saracenica ¶ Confe-
ctio clisteris ad fluxum excoriationum inficio.
Recipe colchotar: draganti: acacie: corticis: thuris
antimonii: ana partes equales. et fiat ex eis tro
cisci aurei. ʒ.i. et boli armeni: gummi arabici. barba
be. ana. ʒ.i. ponantur in. ʒ.ii. succi plantaginis aut aque
aluis et clisterizetur in ea matrix. Et si fuerit ibi
dolor fortis adde iusquiami et opii: aut re. cicu
te quod sufficit et est Albo ¶ Suppositorium
bonum et presertim ad corrosiones et vlcera. Recipe
testas furni: et succum barbe hircine: granatorum agre
stium: cartam de panno combustam: sandalum al. corticem

thur⁹: terrā sigillatā: capita granatoꝝ vel folijs: scoria ferri: coriādrū: siccū: ꝛ supponant̄ ex eis puluerizat̄. ʒ. iij. cū hys sbibita aq̄ mixti ꝛ teneat tota nocte. Et de medis ꝯferētibꝰ ei est enchatisma in decoctōne rof. cū stipticibus mixte: ex corticibꝰ ḡnatoꝝ viridibꝰ gall. ꝛ gallaꝝ cipsi: balaustiaꝝ: ꝛ barbe hircine. et q̄dam addūt radicē vlmi: filicū ꝛ fructuū pōticoꝝ. Itē de epithimatibꝰ eius est alchāna inuncta sup sumen ꝛ partē infectis cū oleo stiptico fortis stipticitat̄. Ex nasalibꝰ ꝛ suppositorijs ꝓpis est lana l' corū intinctū ī succo ꝯsolide l' galle viridis cui sit supaspsus pulvis trocisc⁹ de balaustijs l' de terra sigillata descriptois nr̄e. Et ex vtilī est nasale quod ℞. collofonie: cāphore: scorie ferri: ꝯfice cū succo solatri: otrulani: ꝛ suppone cum coto.

Filij Sapiōis. Cōfectio medicatōis retinēs sanguinem. ℞. sedenegi: sanguis dra. draga. ti: karabe: corall: aluiss: lameni: balaustiaꝝ: boli armeni: terre sigillate: sefe portulace: ana ꝑtes eq̄les terant̄ ꝛ cribellent̄ ꝛ dent̄ ex ea. ʒ. iij. cū aqua: sumach: ꝛ sc. apijant cum aq̄ anthimonij ꝯtriti q̄d sit infusum die ac nocte in aqua arnoglosse. Clistere. Recī. succi virge pastoris. ℥. ij. decoctōnis corticuꝫ granatorū extremitat̄ nucis: nucis cipssi: gallarū: rof. ꝛ balaustiaꝝ ana. ℥. ij. misceant̄ ꝛ inijciat̄ cū clisteri. G. vo ait cū curasset tabē fluxū cū medis interi⁹ ꝛ exteri⁹ appositat cū nō ꝯtulissꝫ cū succo solo arnoglosse clisterigaui ꝛ dedi illud p os ꝛ sanata extitit. Et si talibꝰ succis aliq̄d ex retinētibꝰ sanguinem ꝯglutinatione sua misceam⁹ opportunū est ꝛ ꝓpe si cū fosoe vel vlcere fuerit. Pessariū. ℞. gallaꝝ imaturataꝝ: alumē lameni: acacie: farine: thuris an̄ ꝑtes eq̄les: tere ꝛ cribella: ꝛ ꝯfice cū mirta viridi ꝛ suppone cū coto. Aliud retinēs sanguinem valde. ℞. cornu cerui ꝯbusti: carte ꝯbuste: gallaꝝ siccarū: ramich: trocisc. de lacca: sandal. al. aluis lameni: obstractorū figuli nouoꝝ: licij: gallaꝝ adustaꝝ extinctarū ī aceto: sanguis dra. calcadis: calcātū viride. nam q̄n antiquat̄ fit calcadis: colcotar: antimonij: frisi cū oleo sumach: sedenegi: spōgie ꝯbuste extincte in aceto: obstracoꝝ adustorū: corticū thur. olmana ꝑtes eq̄les. tere ꝛ ꝯfice cū aqua sumach: aut arnoglosse: aut v̄ge pastori. Suffumigiū retinēs sanguinem menstruū effluentē supfluē. ℞. masticis: colofonie: boli: sanguis dra. an̄: argilla siccati ponat̄ supra prunas ꝛ recipiat fumū cōtoū.

Sirup⁹ ad idē. ℞. succi plātaginis: fasiolarie: coriginole: pentafilon: viol. saracenice ana. ℥. vi. hys succis depuratis ꝛ collatis addat̄ lib. s. sirupi rof. ꝛ zuccharī al. lib. i. m fiat decoctōnis irrorent̄ aqua rof. vel nenuf. lib. i. in qua duct⁹ sit lapis ematit ꝛ inspergatur buttāri: sanguis dra. bolar. terre sigillate an̄. ʒ. i. dosis. ℥. i. cū aqua mirte. ꝛ est ex retentōe nr̄a. Cōfectio sirupi ꝓuocāt retentum menstrua. ℞. calamēti agrestis: ꝛ calamēti pulegij: radic̄ enule: cāpane: ꝛ radicis mātricarie: radic̄ iuniperi: ꝑsonana. Mā. rubee tinctoꝝ: nigelle: zedoarie: ꝛ desemigeradicis ꝛ spodij: ꝑpassularū: ana. ʒ. iij. s. lib. vi. aque vsq̄ ad medium ꝛ cola ꝛ pone ſucces in lib. iij. aque ꝛ coque vsq̄ ad medium ꝛ cola. Et aduna vtraq̄ colatura ꝛ pone mellis lib. ij. ꝛ coque ꝛ in initio coctōnis pone spice cassie: gariofili: asari: cinamōe: mastic: ana. ʒ. s. sbibit̄ puluerizata in pāne liber acceti squillitici. ℥. iij. si non ꝓuocaueri educit. n. mēstrua ex cā sua ꝛ constrictionis retenta. ꝛ est sanū ꝛ expertū. dosis. ℥. i. cū aqua cū casia. Pillule post sedem ꝓpriis educētes bucrea opilātes ꝛ apiētes ostia et eōem venarū mēstrualiū sunt pille de ieropigra: pille fetide: ꝛ de gūmis: ꝛ de vpsilin alie supi⁹ dcē. Enchanisma ꝓuocās mēstrua apiendo ora venaꝝ inf. ꝛ de sanguinem trahens ad interiora ipius stinkle ꝛ apiens vt facili⁹ egrediat̄. ℞. sauine: pulegij: calamēti: apij: feniculi: acrimonie: supedie: parietarie: absinthij: matri: matricarie: ana puluis bulliāt in aqua dulci: ꝛ sedeat in ea calida. Itē suffumigatio post sedem enchanisma ℞. gallie mus. assari: gūmi: cedre: spice nardi: musci: ambre: centauree: pulegij: ꝑonant̄ sup prunas ꝛ cū emboto suffumiget̄ pannus eam tegendo corsum. ꝓuocāt. n. hec mēstrua vt ait ypo. cum inquit. Obstetrix educit ex aromatibꝰ calefactio si non capitis grauedinē facerēt. Et ex eis fiunt suffumigatio cū altero hoꝝ. s. collo: q̄ntida: assa: sagpino: oppoponaco: ꝛ condiment. ꝛ estū comendā.

Cōfectio suppositorij efficacis. ℞. mirre calamēti amboꝝ. an̄. ʒ. iij. sansuci. ʒ. vij. tute sicce. ʒ. x. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. xx. Cōficiant̄ cuꝫ felle taurino ꝛ fiant pessaria. Olei de spica: sambucinū. de lilio: ꝑcos: amigdal amaraꝝ: oleū de narcisso: de iunipo: ꝓuocāt suppositū. Aliud pessariū. ℞. castorei: muscelini: ambre: mirre: croci: ana ꝑtes eq̄les. Confice cū oleo de been: ꝛ fiant pessaria. Itē succus papaueris rufi: succ⁹ maioranę: absinthij

dauci: radicū apij: τ petrosilini: pariarie p-
uocat. Aloes sumptus τ suppositus puocat
mestrua. Ex pprijs τ expris medicaminib⁹
ad accñ. ia pdcā ex retentōne menstruorū
insurgentia cū accidūt mulieri ante pauptio
nem ipoꝝ est. vt per tres dies ante tempus
ɔsuetū ipoꝝ comedat mulier: matricē ceruē
τ capre elixatāꝗ quolibꝫ triū dieꝝ mane et in
ieiunio de vtraqꝫ comedēdo.

Capłm. xij. de cursu matricis seu fluxu
eiꝰ.

Contingit quibusdā mulierib⁹ ꝙ
currāt ex eaꝝ mrīcib⁹ nō mēstrua
de quib⁹ dcm̄ est: ꝫ humiditates
alie alteri⁹ gñis. Ex eis eīm sunt
aquose: eruginose: rubee: vel citrine: pprijs
coloribus τ substantijs designate: sicut ex ea-
rum relatōne habuim⁹ τ inspeximus in pan
nis τ vasis collectas. quarum euentus ē ex
superioribus corporis in quibus talis ma-
teria generatur quam natura ex eis immit-
tit perYodice ad matricem tanquā nauis ad
sentinam per quam totum corpus in mulie
ribus statuit expurgari ipsa nullum malaꝫ
habente: sicut innuit G. cum dixit. Item cō
tingit fluxus sanguinis vulua nihil infirmi-
tatis habente. causa: quia natura totum cor
pus per vuluam: sicut per renes vel nares
mundificat ꝙ plurimum sit flegmaticū τ te-
netum. Porro quod egredit' est erugino
sum rubeum citrinum vel aquosum que om
nia a menstruis differunt. quia venitūt a re-
motis in quibus dispositiōem aliquā preter
naturā percipiunt: vt grauedinē τ tumorem
maliciā bene litus τ digestōnis īsalia specie
ꝗ adueniat menstruis. sunt. n. de collo ma-
tricis sicut fiola ex eis sanguis menstrualis.
Sed quod aquosum est indebilitat' quiete:
teneris et flegmaticis currere est eueniens
vt dicamus a natura permoti. In cōtrarius
vero eruginosum rubeum τ citrinū peccato
existente vtrobiꝗ digestōis epatis τ venaꝝ
ex frigiditate ea maiori que menstruis est ē.
vel caliditate superflua generātibus tales
supfluitates in eis. Cui⁹ signa supra in epe
sunt mīsata: vel cū febre acuta: vlcere seu a-
postemate in ꝗbus quoꝫ materias natura
per matricem expurgat.

Ca. xiij. de cura retentōis menstruoꝝ.

Has nō oportet retinere cū natu
ra repat illa p cōuenientē regionē
τ idoneā nisi si. sinthomatice oīu-
modo regulet illa: ꝫ nē puidētie
dimittere ſicretice vel quādoꝗ sinthomati-
ce: nec valēs ea ɔtinere dimittit exinde pro-
rumpentia. sed vt ex matrice periodice edu
cantur studiosius operari. ita quidem vt cō-
petenti quātitate non deficiant neꝗ fluant
cum in superioribus magnum: quia sintho-
ma τ nature defectōem ꝗ casu sūt retinēda:
vt infra dicet': sed sufficiant τ earū pportio-
nentur gñatōi. Verū quia tales hūiditates
pdeuntes licet mulierib⁹ talib⁹ in se sint vi
les τ si moderate sint: tamē quia sunt ex eis-
dem in sua dignitate τ indiuiduitate τ quo-
libet modo turpes: fastidiū generātes ipsis:
τ viris facientes semen lubricare vel corrum
pentes. τ proinde genologiam τ generatio-
nem quā naturali' appetūt phibentes expe
dit quoquomodo phibere eas ne generent'
cū naturali' in corpe sano generari non de-
beant idonee regulatoꝝ quod de eis iā ge-
neratū est a membris corporis debite expur
gari: τ ne ad matricem veniant conuenienti
bus auxilijs deriuari. Cura sic equidem
est tres res. prima est phibitio generatōnis
ipsarum. secūda est eius quod generatū est τ
cotidie generabil' donec phibitio fiat expur
gatio: τ ne ad matricem fiat deriuatio. ter-
tia est accidentiū correctio. Primam reꝫ
complent rerū nō naturaliū debita ordina-
tio ad siccitatē tendens: τ medicinaꝝ conue
niens exhibitio maliciā complexiōis epatis
τ venarum alterantiū prout digestioni com
plende epatis τ ipsarū expedit que supra in
epate sunt monstrate. hec enim non sunt so-
lum ōseruatiue sed etiā curatiue. Secūdaꝫ
rē ɔplēt ea ꝗ supfluitates aquosas τ colica'
hīt educere p poros sensibiliter τ phe p su
dorem vt sudorem puocātia. Inquit enim
Albo. Sudor ē aquositas sanguis cui pars
colericū est admixt⁹. Aut per vrinā vt diu-
retica τ chemesir quod est spēs oxyporiaci
ꝫ dicit Alū. ꝙ est forti⁹ τ non habet parem in
resoluendo saniem τ aquositatem vel insen
sibiliter. vt exercitium et sepelitio in arena
fames: sitis: τ abstinentia ab humidis τ hy-
dralibus et alijs in cura ydropisis denota-
tis vel fluxu ventris siquidem eruginose fu
erint. vel flola de basilica vel nigra si rubee
fuerint: vel vomitu si colerice: de quib⁹ oib⁹
in cura fluxus ventris plene dictum est.

Et si ex materia febris acute apostemaṫ vel
viceris exeant cura illorū ꝓprie ipsarum est
cura que in suo queratur loco. Et siquidem
superfluant cum predictorū reiteratiōe a-
gendum est: ⁊ etiam cum hys que in superflu-
entibus menstruis dicta sunt supra. Inquit
ypo. Omnia fm ratōem facienti ⁊ non eue-
nientibus illico fm ratōnem non trasire ad
aliud oportet manente dato quod visum est
a pncipio. Agens enim ⁊ si non in breui ꝓ-
pter indispositōem subiecti impnit in longo
tamen tempore imprimendo procedens per-
ficiet ⁊ manifestum faciet actōnem. Ter-
tia res scilicet correctio accidentiū est vt mi-
tigent dolores: alleuient grauedines ⁊ pun
ctiones vt supra in menstruis est notatum.
Ordinatio artificialis balnei exiccatiui ad-
sitatum post naturale sicut est termaꝝ ⁊ pro
prie sudatoriū est multiplex. Uno modo si-
cut semicupiū fiat bene coopertū vt non ex-
piret vapor vel fumus. ⁊ si sit in medio eius
tabula perforata in multis locis ⁊ de sub tus
ponat aqua maris calida simplex vel deco-
ctionis exiccantiū medicinarū. vt baurach:
spume maris nitri: sulfuris. Et herbarū vt
sticados: foliorū camomille: rorismarini ⁊ fo
lium prout necessitati ubi videbit expedire
Et desuper sinetur corpus vt fumus ipsuꝫ
bene attingat. Et cum tepescere incipit ha-
beant lapides molares igniti vel lateres et
proiciant in aqua: et iteruꝫ fumum recipiat
quoniam multum exiccat. Alij vero aliter
faciunt. chaldariā magnam de ere bene coo
pertam vt ex ea nullus fumus expiret con-
struunt supra ignem in qua predicta impo-
nunt ⁊ faciunt ea bullire ⁊ per manicā quan-
dam seu canale de ea in tinam protensaꝫ in
qua bene cooperta stet corpus ⁊ fumen reci
piat donec bene sudatum fuerit. Et ex tunc
egrediatur ⁊ quiescens in lecto iteruꝫ sudet
⁊ reiterent quantum fuerit necesse. Hoc enim
balneum non solum superfluitates tales de
riuando educit ⁊ exiccat: sed etiam discrasiā
frigidam ⁊ humidam corporis ⁊ membrorū
ipsis generantiū alterat ⁊ emendat. vt cū bo
no premisso regimine non vlterius generen
tur: digestione confortata cuius generatur
debilitate ⁊ quod est in matrice iam fluxum
⁊ contentum consumit. Et balsamus bibit
⁊ euaporatus ⁊ exiccat humiditates eius.
Et vt consumant ⁊ vlterius matrix non re-
cipiat eas sedeat in aqua aluminis vel gra-
natorum rubi ⁊ mirte. Et iterum poterit suffu
migari ⁊ supponi ex eis: qualia sunt sanda
racha: spongia marina: alumen: spica: sura:
sal nitrū: spuma maris: baurach: sulfur: bo
rax sicca: furni fuligo: tela aranea: serapi
aldhanna ⁊ similia. Et clisteriçentur [illegible]
ex aquis ⁊ succis iam dictis in menstruis su
pra.

Capitulum. xiiij. de sterilitate ⁊ difficultate
impregnationis.

Sterilitas ⁊ impregnationis diffi
cultas differunt sicut absolu[illegible] ⁊
diminutio. Conueniunt enim in
specie sed in quanto differunt ⁊
similiter in speb[us] causis in quo sp[iritus] cau[se]
sunt fortes cā sunt sterilitas. si vero debiles
fuerit sunt cā difficultaē. Et ipse c[aus]e [illegible]
ptrarie sunt causis conceptionis supra [illegible]
q̄ sunt ex ꝓpincipis et immediate operantibus
vno cōprehendant capitulo ordinate. [illegible]
aūt ꝙ in corpore integro suis membris ra
te perfecta: ⁊ apparente in se sano [illegible]
ex se causis interioribus principaliter [illegible]
ex causis exterius impressis. [illegible]
do aut sunt ex parte viri: aut mulieris [illegible]
vtriusq;. Ex parte autē viri aut erit in [illegible]
⁊ vasis eius: aut instrumento seu virga. Ex parte
feminis: aut in se quia fit ex aliqua mala ma
teria generatū quam a ꝓprietate genera[illegible]
fecundum. vt dixit Egidius et Auic. [illegible]
vel qualitatis distinctum vel inferiori aliqu
malo humore vel corruptum longa [illegible]
one ⁊ debilitatum sine imperfectum in [illegible]
palibus vel se lesum aliquo [illegible]
vel totius corporis quia febris. aut [illegible]
tum vel sua ꝓprietate sicut dispositio [illegible]
ris non fructificantis: vt dixit Almansor
aut alijs accidentibus causis vel qualitatis
ineptū fuerit vt supra de spermate dictū est.
Ex parte vero instrumenti seu virge [illegible]
longa vel breuis recipienti nō [illegible]
vel debilis mollificata: vel in erectione [illegible]
ciens: vel modo quolibet lesuꝫ in [illegible]
erectionis ⁊ in spermate [illegible]. Ex
parte mulieris cā est multiplex. aut [illegible]
eius spermate: aut in loco a [illegible]
tato vt in matrice. Causa vero in spermate
eius similis est cause eius in spermate viri
iam dicte. Causa vero in matrice aut est
in orificio eius et collo: quia sit [illegible]
opilatum. vt supra in proprio capitulo est
dictum. Quare semen trahere non valet

cõcipiet sicut ypo. in afo. dixit cum inquit. ¶ Quecunq vero preter naturã grasse non concipiunt hijs pinguedo os matricis obturat: aut l matricis concauo. et nunc aut quia sit a discrasia aliqua debilitata: quare semẽ non attrahit si frigida fuerit: aut nõ retinet si fuerit humectata: vel madefacta lubricat et egreditur semen. aut quia sit sicca et immũda ipm corrumpẽs: aut congelans ipm si frigida fuerit quod est plurimũ vel nimis calida ipsũ adurens et consumens. aut sicca vt terra arida et arena: et ẽ que non solũ semen exiccat: sed etiã alimentũ sanguis smissum a toto corpe psumit. vel quia sit in vijs eius vel ipoꝝ vasoꝝ spmatis densata et opilata quare sperma in eius concauũ non diffunditur: nec sanguis ad alimentũ immitit: vel si immittat nõ est bonus. quare nõ trahitur in matricẽ nec nutrit. ¶ Inquit. H. cib' nutritiuus omnis qualitas excessu vel fortitudĩe dꝫ carere quã si habeat ipm alteret natura. vt supra in suo caplo dictũ est. Unde ypo. dixit in afo. Quecũq̃ frias et cẽplas habẽt matrices nõ cõcipiũt similiter: et in marib' ssiũgendo. Aut qꝫ sit aliqua pdcãꝝ egritudinũ gñate vel accñte qualꝫ lesa in se vel cõitate ad membrũ aliquod ꝓpinquũ vel remotum vel totũ corpus quia fuerit febriles. Ex pte vero vtriusq̃ multiplr. aut quia non fuerit cũ amore et desiderio debite copulati. aut qꝛ coeũtes non cõuenerũt in emissiõe spermatẽ vt debitã femina recipiẽt mixtionẽ. vel si cõuenerũt vẽtositas separat inter ea vt nõ pmiscerent ad inuicẽ. aut quia pmixta nõ fuerint ꝯparata et dispata: nec inter se inuicẽ vel cũ matrice ꝯparantiã receperũt. qd declarat quia facto diuortio et copulatõe cũ alijs gñãbit vtrq̃ per ꝯtrariã cãm. Cause vero extrinsece impedientes qdam sunt ex necessarijs: quedã ex non necessarijs. ex necessarijs sunt quidẽ vt aer vt hoc aut sua virtute mãifesta quia fuerit nimis calidus vel frigid' vel corruptus quia fuerit pestilẽs et resoluat vel cõgelet femina vl corrũpat virtute occulta vt quia a constellatione influente in corpora alicuius regionis sterilitatis eius accidit quod est manifestum. Uidemus enim aliquas regiones bene producentes male conseruãtes et aliquas solum conseruantes bene et aliqs in vtroq̃ nulla causa manifesta in terra vel aere vel regimine et exercitium laboriosum subitum et cum saltu plurimo ad posteriora: quoniam faciet descendere sperma et cũ stercore mutatione maxime et ꝓprie immediate post coytum. Quies multiplicans superfluitates inficientes et corrũpentes semina. ¶ Cibus et potus superfluus malus et inordinat' multiplicans mucilagines facientes lubricare semen et prestantes alia nocumẽta. Similiter superfluus somnus et vigilie. sunt enim motui similes et quieti vt dixit Rhasis. Superflua inanitio scilicet sanguinis et aliorũ superfluorum humorum: naturalis vel accidentalis: occulta vel manifesta: vomitu vel fluxu perducens ad diminutiõem materie seminis vel sanguinis menstrui. Et superflua repletio suffocatiua seminũ et anime accidẽtia. vt gaudium subitũ immoderatũ: timor eueniẽs subito: dolor et tristitia. Et ex non necessarijs sunt vt balneum frigidum vel calidũ resolutiuum omni tempore: sumptio rei ꝓhibentis conceptiões vt bibitio multa camphore: et emplastratio testium cum iusquiamo nigro et similia que infra in difficili partu dicemus.

¶ Signa sterilis cognoscitur mulier ꝑ esse cum omni premissa cura. Ingenio nunquã impregnatur cum ꝓprio vel alio: vel si viro generanti cum alio copulent. Et signa ꝑ pꝓprietates viraginis sunt in ipa. Et similiter vir sterilis cognoscit per effectum. Et signa quia spanus. i. sine pilis in barba. Difficultas vero impregnatõnis cognoscitur qꝛ tarde et raro impregnatur et non nisi cum aliquibus curis premissis et ingenijs quos infra dicemus sm Aristotilẽ in de generatione animalium. Quedam habent a dispositiõe naturali mulieres: vt prima etate non concipiant: sed secunda et tertia sic. quedam nec prima nec secunda sed tertia sic. Uidimus enim quãdam dominam medici filiam que nũquã concipere potuit nisi ad quinquagesimũ annum. et primo tempore fuit passa mollam. deinde anno vero sequenti fuit impregnata vere. Quedam prima sed secunda et tertia non acquiritur enim quedam dispositio vel indispositio ipsius ad impregnatõem mutatiõne etatis cum proportionatur suo compari vel disproportionetur vere. Et signa causarum sunt que indicant an causa sit ex parte viri aut mulieris. Sic ea que ypoc in suis afforismis cum dixit. Mulier si non conceperit in vtero. velis autem scire si concipiet: tege eam vestimentis et suffumiga eam deorsum aromatibus. Et si quidem odor per corp' ad nares et os peruenerit cognosce quoniã ipsa ex se non concipit: est autem culpa viri.

¶ Alij aũt dixerũt. Supponat alleũ ⁊ ꝯsi-ciet si puenit odor ad os et nares aut non. Si non puenerit opilatio ĩ poris ⁊ ductibus .n. non puenerit opilatio ĩ poris ⁊ ductibus matricis ondit que ꝓhibet impgnatiõem vel mala ꝯplõ eius ꝯsumens vapores calida ⁊ sicca vel ꝯgelãs ⁊ inspissans vt non penetret si frĩa ⁊ humida fuerit sed hoc signũ est super ꝑticularẽ cãm sterilitatẽ: nõ super oẽm cuz alie cause ĩpius sint multe ꝑter opiloez ⁊ maliciam qualitatis ĩpius. Alij vero alia dixerũt que in aliquo nõ verificãt nisi signa inuestigent ꝓpa. Signa defcũs in materia sicca sunt cibi mali ⁊ pot⁹ vel pauci passiõnis vel ĩpius assiduatio ⁊ vigĩlis malicia.

¶ Signa vero malicie q̃litatis ⁊ vasorũ sunt: q̃ si calm sit cito emittit ⁊ sentit mĩr apud emissiõem eius acuitatẽ ⁊ ardorẽ: ⁊ cuz reci-pit extra appet color declinãs ad rubedinez vel citrinitatẽ ⁊ odoris acuti ⁊ sbe tenuis vĩ spisse si adustio nõ puenerit in genitalibus. Signa caliditatis pcipies ⁊ siccr vasis ticturã. si vero frĩa ꝯtraria appebũt: si vo sicca paucũ erit ⁊ grossum et corp⁹ erit siccr siccũ. si vo humidũ ꝯtraria appebũt. Signa impfcõis ĩpius sunt q̃ sit aquosum ⁊ indigestũ: ⁊ est cum passione testiũ vel alicuius membrorũ ꝑncipaliũ. Signa vero ineptitudinis ĩpi⁹ ex parte totius corporis vel aliaz cãrũ sensui nota sunt ⁊ manifesta in viro cõiter ⁊ mulĩe. Sꝑma quidẽ ꝑsõn sanũ ⁊ gñatiuũ: est albũ splendidũ: viscosum: ⁊ vnitũ sicut grando ⁊ odoris pallor: vel floris sambuci ⁊ positũ in aqua descendit: sicut in de gñatiõe aĩalium dixit Ari. ¶ Signa vero causarũ ꝓcedentiũ ex matrice vt quia in orificio sit opilata ĩ collo: aut tortuosa in ĩpo: ex capto opiloĩs ĩpi⁹ sunt manifesta si sit in via vasorũ sꝑmad vel sanguĩs ad alimentũ fetus. Et si q̃dez defcũs sanguĩnis alimẽti cõitate toti⁹ corporis fuerit ariditas et sbtilitas corporis demõstrabit. si vo ĩpi⁹ malicia q̃litat ĩpi⁹ ⁊ fria ꝑcollecte. Sed signa male q̃litatis ꝯtrarii ĩpi⁹ mĩscis dicũtur ex tactu quẽ pcipit apud cor tũ vga viri vt si q̃dez calida fuerit puenĩũt ad caput eius sensus tact⁹ caliditatis: si frĩa sensus frĩtatis. si humida hũitas habũdãs deturpãs ac cor tũ indelectabilẽ opans ⁊ cursuz mĩscis. Si sicc⁹ ecõtra. hñt etiã ex dispõne genitaliũ apparentiũ membrorũ ⁊ alijs excũtib⁹ in vrina ⁊ toti⁹ cõitate. Si vero sit aliqua ꝓdictaz egritudinũ grauata: ꝑntia illi⁹ ostẽdit. ⁊ similiter si alicui⁹ mẽbri cõitate vel totius corporis. Si etiã plenitudo ex mucillaginib⁹ collidonũ ex regiõe ⁊ corporis inꝑamẽto pcipies et grauedines sensu circa renes ⁊ inguina. Signa cãz ex pte virtutisq̃ extrĩsecã exꝑimẽto sunt manifesta: ⁊ ꝓpe mulierũ relatiõe. Et signa incõpatie ĩpoz inter se ⁊ ĩpoz cũ mĩscis sunt ex fcũs aliaz cãz. ⁊ q̃ fcd diuortio ⁊ copulacõ alio: gñabit vtq̃ tale. Cãe vo alie extri̇̃ inꝑimẽtes sũt sensui manifeste. ¶ Cura in cura sterilitatis duplex ẽ: intẽtio gñal. Intẽtio gñal est adeq̃tio maris ad mulierẽ: sic q̃dẽ q̃ sc̃m q̃ ad gñatiõem ꝑtinẽt maxie ⁊ mediãte et ꝓpinq̃ q̃ sũt dcã: inter eos fiat ꝓportio ⁊ ꝯpes. ex ꝯpĩatia .n. eoz inẽ se gño puenit ꝑfecti. verũ tal apud medicũ difficĩ ẽ: ⁊ ĩposibilis est penit⁹ ignota vĩ difficilis ⁊ laboriosa. cognitio eq̃bilĩũ maxie si inequalitas nisi ad. sit. Et pinde si agam⁹ ĩtẽd ad ꝯtẽpandum inter eos attentẽ ꝑquiram⁹ vtrum sterilitas sit ex naturali dispõne siue accidentali. Et si ex dispõe naturali est extra ꝑportionem temperalis sm variam dispõnem eorum vt dixit phũs. si primo modo diuertẽda est vel sociãda ⁊ sic econuerso. natura .n. corporum vana sunt oĩa dixit ypo. si vero secundo modo sit dimittenda: vel cũ leuib⁹ dispositionibus ꝯfortãtibus ⁊ curio sm sapiam ꝓcedendum que si non cõferãt quia nõ bñ appropriat ꝑ difficultatem cognitionis non necẽ ꝑpter gñandũ maliciã ⁊ naturalẽ dispõnem permanent. ex hoc .n. que aliqua erat dispoita erat fiet indisposita semper. Si vero accidentalis fuerit agenduz est cum similiter necũ fortibus ⁊ periculosis ac irrationabilib⁹ sicut stolidi agunt et imperiti cum quibus non equant sed diuersificant non contemperant sed distemperant magis: ⁊ in peiores dispositiones adueniunt. sic generatiõem non procurant: sed interceptiõem magis. vt ergo curate et iuste agamus specialem in adequando eos sic ꝓsequamur intentionem. ¶ Consistit aũt in tribus rebus. in cãe sterilitatis sessione. in seminũ vtriusq̃ cõformatiõe. ⁊ in apti modi coeũdi ad gñatiõem opportũ inuentione. Spãlis intentio est quã ex diuisione generalis accipientes in actum deducimus cum specialibus ⁊ ꝓprijs medicinis et est vt si quidem sterilitatis causa in sexu uno fuerit abscindatur vel nisi aupliꝰ sin ex tiert ... ricitatem causarum. vt quia si fuerit ex malitia materia procreantium abscindantur nutriendo digestionem ministrando cibaria et potus similiter calida et humida que bonum faciunt sanguinem et sperma superexpendiumo.

recti supra de spmate dcm. si vero qz fuerit
impfcm i testib᷑ ⁊ alijs pncipalib᷑ supiorib᷑
studebim᷑ ipa pncipalia corrigē ⁊ cōfortare
cū alteratib᷑ eoꝝ diseraſiā aromaticis corūz
spūs ɔfortāntib᷑ ⁊ mltiplicātib᷑. vt. ā. in cura
nocumēti erectōnis ē dcm: nec nō ⁊ ipm tpe
ɔpetenti mādabim᷑ retineri ⁊ raro coyre: vel
alias eoꝝ passiōes auferre cū hijs q̄. ā. i ppis
capłis ipaꝝ sūt seriose descripta. Sitr si a
liq̄ pua affectū fuerit q̄litate alcāte pdcōꝝ
amboꝝ studebim᷑ illā cū diuretcis nos cali
dis ītris alcāre. Si q̄z est aliq̄ mōbuōe in-
fectū cū mūdificātib᷑ sanguīꝫ ⁊ purgātibꝫ
abscidemus. Sitr si corruptū fuerit ex lon-
ga retentōne madabimus coyre frequētius
nec non si ex cōtrate alicuius membrorū vi-
cinorum testibus ⁊ vasis contigerit vel cor-
poris totius pcuratōe ⁊ rectificatōne illorū
corrigeť ⁊ in rectificatōe regīs: nec nō accidē
tiū exterioꝝ ⁊ cārū amotōe si ex illis ɔtigat.
¶ Sed si ex pte instrumēti causa sterilitas
contingat. quia virga fuerit longa vel bre-
uis curam non habet ⁊ pple nimis longa.
breuis enī vt dcm est supra occurrit vsq̄ ad
vulue orificiū matris ⁊ cū desiderio natura
li trahit spma sicut trahit ipm p coytū ibidē
in non violatis vt supra dictū fuit in opila-
tione matricis. ⁊ quādoq̄ trahiť cum assue-
factione proiectionis ventosarū in inguini-
bus et alijs nisi breuis sit adeo q̄ delectatio-
nem aliquam non indicat: que tamen in au-
mastica etate correctōnem habent. Si vero
quia mollificata sit: cura paralis corrigetur
quam supra diximus in cura neruoꝝ. Por
ro si causa fuerit in matrice quia eius collūz
fuerit tortuosum vel eius orificium strictum
administrentur continue radix de stagno qui
ingrossentur paulatim ⁊ inungantur adipi-
bus leniētiis ⁊ oleis ⁊ intret balneū hume-
ctatiuum. ⁊ confert in hoc casu comestio cau
lium: cimini: anisi: api: ⁊ similium. Et si fue-
rit carnosa non curatur. Et si causa opilati
onis fuerit humor: euacuatōe cum yeris cli
steribus ⁊ collirijs ⁊ particularibus ⁊ pphis
educetur. Sed si quidem fuerit ex multitu-
dine adipis curabitur exercitio resolutiuo ⁊
cum extenuatiua ⁊ exiccatiua dieta. Balne
um quoq̄ exiccatiuum est conueniēs ⁊ post
ipsum antidotū calida exiccatiua. vt trifa
⁊ teodoricon: ⁊ clisteria ⁊ suppositoria exicca
tiua: ⁊ vnctiōes ex melle albo et oleo de spi
ca et lilio. ¶ Et si fuerit mala complexio in
eius concauo et frigida vel calida: sicca vel

humida: vel q̄licuq̄ ɔmixta cureť cura mali
cie ɔplōis ipi᷑ supi᷑ dca capło ppo. Et illud
cū dicť: balneis: euchausmatibus: clisteribus:
suffumigationibus ⁊ suppositorijs declinan
tibus ad qualitatem quam discrasia exigit.
Ꝙ si causa eius fuerit humor coadunatus
in eo pcedēte dieta purgabiť cū purgatōne
corporis pcedēte cum clisteribꝫ ⁊ suppositorijs
que infra dicenť. Etiam si ventositas in eo
collecta fuerit, phibens a debita spermatūz
mixtione: curabiť cum educentibus materiā
eius ⁊ extenuātibus ventositatē vel educē-
tibus eam ex pprio loco ⁊ regīe extenuatio
Et ex illis sunt ea que infra dicētur ī molla
ex ventositate. Et ex ppijs est aristologia
rotunda. Et si opilatio fuerit in vijs vasorū
spermatis vel alimēti: curabitur put supra
in cura opilationis est dictum. Ꝙ si causa
fuerit ex parte malicie alimenti: q̄z sanguis
sit malus: rectificatione curabitur et dieta.
Et si defectus fuerit ex parte corporis mu-
lieris quia preter naturam tenuis fuerit: re
gimine humectatiuo predicto emendabitur
⁊ impīguatiuo quod suo loco xpo ppiciante
diceť. Nec nō ⁊ si aliqua egritudinū vł acci
dēte aliquo fuerit grauata: cura illius ppria
medicabiť que ex dcis vel dicēdis ē colligēda
Si autem ex malicia regimīs cotilidones
pleni mucilagine fuerint: ⁊ grauati rectifica
tione regiminis ad calidum ⁊ siccum permu
tatione curabitur: aut eductione ipsorū cuz
collirijs ⁊ similibus. ¶ Cōfortatio vero se-
minū que est secunda spālis ɔpleť cum hijs
quecūq̄ digestiōnes habent pfcā s ⁊ sangui-
nem gignūt equalem que supius in cura sto
maci habuisti: ⁊ mēbra gñois pncipalia ma-
xime in sua solita ⁊ debita q̄litate ɔfuāt q̄
in ppis sunt dca capłis. Hic ergo cū absci
des ⁊ cū talib᷑ ⁊ spermata confortātib᷑ q̄ in
vnoquoq̄ acquirať tpies: ⁊ ex mixtōe eparo
rum maior tpies fiet. vel si non possibile fu
erit pper indispōem naturaꝝ sexuū vł eta
tū: tpies fieri in eorū quolibet sit diuersitas
in eis: ⁊ inequalitas reseruet q̄ ex emissio
ne vtriusq̄ ad inuicem resultat equalitas q̄
gñatōis est causa. Et quia pmū dispō sfra
in viris ⁊ in mulieribus huīda vel vtraq̄ ste-
sterilitaē est cā ⁊ plurimū recipiens curam.
abscindentia ipsa proinde calida erunt ⁊ sic
ca que dicentur infra simplicia et composi-
ta. Confortantia quoq̄ semen talia erunt
que sua caliditate frigiditatem alterent: et
sua virtute etiam humiditatem expurgēt ⁊

ficcēt ꝛ sua ꝓꝓetate ꝯfortādo virtꝰ gñatīuis
ꝛ ſpmatis ↄceptū ꝛ impgnatōnem ꝓcurēt.
¶ Et ex ↄpositis que sine nocumto expur
gant sunt yere ꝛ exhibite:cilsterigate: ꝛ suppo
site. Et ex ↄfortatiuis sunt antidota ꝛ ↄfecti-
ones magne. vt mitridatū:dyamuscū: tyria
ca nō oīs vt Rapis inq̄t. q̄a nō dyacescerō vt
Abo. inq̄t. de aborsu ꝛ regle. Sed. S. k an-
dromaci q̄ cōiter hr̄ in vsu q̄ nō solū impre
gnatōem ꝓcurāt: si etiā fetū in mr̄ice cōsuāt
vt ponit Abo. de medis approbat loq̄ndo.
Et ex illis est theodoricū: ꝛ medicamē alhe-
kengi vt supra in cura nocumēti erectiōis ē
dcīn. Et ex approbat simplicib9 sunt vt mu
lieri det vrina elephāt. nā est mirabil apud
ꝓpinq̄tatez corꝑ ꝛ dosa eꝰ: ꝛ rasura eboris
bibita est pōt iuuamēti cū osse de corde cer-
ui. ꝛ semē siseleos exptū est et dat pecudib9
femīs de eo vt multiplicet eaꝝ gñō. ꝛ oleum
de balsamo bibitū euaporatū ꝛ suppositū: ꝛ
de bene i pessario suppositū: ꝛ oleū de liliere
pessariū de napta nigra ꝛ costo: ꝛ adeps an-
seris i lana ꝛ cū singul aromaticis. s. musco
spica: cipero: ameto: origano: ameos: ꝛ sopo:
bdellio: ꝛ testicul vulpis: ꝛ darsesebrā ē mira
bilis: ꝛ nux cypssi: ꝛ bacche lauri: gallia: amo
mū: condumenti. Et ex oī calefactiuo ꝛ stiptico
ꝓpe: ꝛ suppositio coagulorū: ꝛ ꝓpe coaguli
lepor cū oleo viol. post mūdificatōez adiu
uat ad impgnādū. aut suppō stercor ꝛ ꝓpie
gagelli masculi: ꝛ ꝓpe si ponat cū eo aliquid
testiculi vulpis. ꝛ suppō fimi eꝰ: vl fel adib:
vel lepor: vel leonis in podē. ʒ. i. Et ex cō
posit sunt q̄ infra dicet. ¶ Sequit specificaꝰ
ꝛ ad actū deductō ceic rei q̄est inuētio modi
coeūdi ad ↄcipiēdū apel. Fiet aūt ꝛ ↄplebit
tali vt eligat apciot bona: ꝛ est post mundifi
catōem mēstruoꝝ ꝛ tā diu stet separati q̄ gñō
scdm facta sit bona ꝛ pfcā vt pferet nec tñ nī
q̄ corrūpant a frō. ꝓpter lōgā retentōez quo
cūq; oꝫ coꝛꝫ ꝛ ñeꝛ abstinere moderate. Cū
ergo extimatū est q̄ ipa gñō fcā sit vt oꝫ fo-
ueāt se ambo cū vsu ↄfortātiū pdcoꝝ: ꝛ mīr
apud introitū loci post fomētatiōem loci cū
aqua calā decoctōis: matricarie: foliorū cis.
camomille: ꝛ ros: fumiget ꝑ traiectorū cum
aromaticis non valde calidis. vt est gallia p
pāe ꝛ confectio nere. Et vir abluat pedibus
cum calida predicta aromatica: ꝛ inūcta vir
ga cum his que delectatiōem hn̄t inducere
supra dictis. deueniant ad verba venerea et
excogitando in actu venereo cum desiderio
mutuo intrent lectum et cum osculis ꝛ am-

plexibus adhereant inter se tangendo [illegible]
tuo vbera ꝛ pectine: perīoneū [illegible]
Cum ergo desideriū [illegible]
procedat valde: p̄miscant se [illegible]
vera ꝛ completa. deinde se retrahant [illegible]
gat quod est inter anum deliꝑ ꝛ vuluam.
Est enim ille locus delectatiōis [illegible]
ipam: ꝛ alliciens in osculis placidis [illegible]
requirere eam. ¶ Cum ergo [illegible]
desiderij ꝛ vehementie [illegible]
ꝛ incipiant oculi mutari in rubedinē [illegible]
tus eleuari: in verba balbutire: ꝛ [illegible]
vuluam inuenies os asperum et [illegible]
matricis ad ipam desiderando sperma [illegible]
immittat virgā eleuatis coxis [illegible]
mittendo sperma oppositū [illegible]
aliter perderet. Studeant aūt q̄ [illegible]
ne spermatis ambo simul [illegible]
Sit aūt immissio eius non cum [illegible]
tatōne oris ipius ne aer ingrediat [illegible]
peret ipm. Et proinde fugant [illegible]
menta ante vt stringant ꝛ adhereāt [illegible]
inter se. Et in emissione inter se [illegible]
fortiter ne simul cum spermate [illegible]
aer. Et si apud emissionem ipius [illegible]
matricem cōcurrere ad caput virge [illegible]
stringendo sugere est [illegible] signum [illegible]
ceptionis fm Galienū. Quare [illegible]
vt non extrahat eam sed eaꝫ [illegible]
donec cesset hanelitus insp̄lātis. deinde [illegible]
paulatine retrahat ab ea: ꝛ mulier [illegible]
do crura leniter in vuluam [illegible]
dormiat cruribus strictis ꝛ [illegible]
stitis naribus q̄ diu est possibile q̄ [illegible]
fuerit appetere vel iaceat ꝛ [illegible]
fuerit si adhuc appetat super [illegible]
scat. Deinde surgat [illegible]
omnibus que procurant abortum [illegible]
dicentur. Ex compositis vero [illegible]
expertis est ¶ Confectio [illegible]
ni materie frigide impedientis [illegible]
purgationem. Recipe matricarie [illegible]
calamēnti: radicum enule: [illegible]
rell. altee fenicul: ꝛ dardani. ana. ʒ [illegible]
te. ʒ. s. melliss: petrosilli: ameos: ana. ʒ [illegible]
cum citri. ʒ. i. passularum [illegible]
quiritie. ana. ʒ. i. [illegible]
librum. i. aceti squillitici. ʒ. ii. [illegible]
ui. in pecia rara [illegible]
Dosis mane. ʒ. ii. cum aqua [illegible]
Deinde purgetur vterq; si indigeat [illegible]
ra et agarico: vel cum pillulis [illegible]
nedicta: terbentina si materia fuerit [illegible]

valde post purgatõem balneetur in aqua deco
ctõis folior lauri: mẽtastri. saluie: origãi: pul
legij: τ pmisso sufficiẽti exercitio exercitet p̃
missa mũdificatõe corpis vniuũsi mfĩcis fiat
expurgatio siue mũdificatio: calefcio: extic-
catio: ɔfortatio: mũdificet si expediat: s fiat
pmo clistere: deide suppositoriũ. ¶ Clistere
sit tal'. ℞. pulpe collocĩntide. ʒ. ij. bulliãt i aq̃
mathicis τ in ci⁹ q̃titate. ʒ. iiij. dissoluant' yere
galt. ʒ. ij. f collocĩntide τ inicias. pẽsariũ. ℞.
macis: bdellij: gallie musf. aã. ʒ. ij. pulpe collo
q̃ntide. ʒ. i. puluer. yere. ʒ. i. ɔfice cũ laudano
τ fiat pẽsariũ lõgũ ita q̃ pueniat ad mfĩcis
ɔcauũ: τ aliq̃ addũt euforbiũ. Calefcio extic-
catio atq̃ ɔfortatio fiet cũ vnctõib⁹ pẽsarijs
atq̃ suffumigijs τ ɔfcõib⁹. Unctio talis sit
τ ẽfficax τ expta. ℞. radic̃ enule: cãpane:
mide τ mite lb. i. radic̃ brãce vrsine lib. s. sifr
rase τ itice q̃ bulliãt in lib. vij. vini odoriferi al
bi sufficient' cũ lardi veteris ɔtriti lb. iij. mas-
tice. ʒ. i. deide colet' τ colotura ponat' i olla
noua τ fac bulire: τ mitte thuris albi: masticis
aã. ʒ. s. cere noue. ʒ. vi. ¶ Et ex q̃ p̃dca sunt
liq̃facta depone de igne τ imitte puluerẽ ba
rũ spẽr. ℞. cinamõi. gallie: gariof. fusticelli
nucis mus. macis: galãge: spĩce: ɔigi. aã. ʒ. iij.
croci. ʒ. i. τ aggrega bñ cũ spatula. deide fac
coagulare τ tũc videb q̃ supnatabit vnctuo
sum coagulans τ residebũt spẽs: τ in medio
erit vinũ. Utat q̃ eis sic τ intret balneum τ
balneat totũ corp⁹ suũ cũ aq̃ decoctõis folio
rũ lauri: τ inũgat totũ corp⁹ de pte illi⁹ vini τ
ventrẽ ex spẽb⁹ τ induat se τ recedat. Seq̃n
tib⁹ aũt dieb⁹ donec durabit itret balneũ sicr
nec lauet se: s supũgat crura τ brachia τ co-
xas τ latera ex vino. dorsũ vo τ pect⁹ ex vn-
ctuoso. Totũ vo epichastrũ ex spẽb⁹ nec co
beat cũ ea vir oĩb⁹ dieb⁹ s q̃lz die cũ egredit'
de balneo. Ad calefaciẽdũ vo τ ɔfortãdum
sumat de trifera hac cũ vino. ʒ. ij. ℞. gariof.
ʒ. i. siseleos. ʒ. s. rasure eboris. ɔingi. nasturcij:
assari. aã. ʒ. iij. anisi: ameos: baucie: carui: aã
ʒ. iij. mel' emblicor: succi bõani q̃itis: τ mas
ticis: ãbre. aã. ʒ. i. musci. ʒ. s. Ex hijs fiat tri-
fera τ vtat' ɔfectõe dyãbre. Calefcio extica?
τ cõfortatio etiã fiat cũ suffumigio tali. ℞.
ligni aloes: castorei: cassie lignee: storacis: ca
lami aromã: gallie: aã. ʒ. ij. musci ãbre. ʒ. s. ɔfi-
ce cũ succo cimar lauri τ suffumiget cũ eo.
¶ Deĩn vo abluat se bñ τ coheat vir cũ ea
mo p̃dcõ: s vtat' q̃lz die interi elko tli. ℞. se
enal albi mũdi τ exiccati i aq̃ satirionũ q̃z
aq̃ sit lib. i. testiculor vulpis. ʒ. viij. radicum

rasoni. ʒ. iij. baucie. ʒ. ij. pinear purgatar. ʒ
i. fisticor. ʒ. iij. granor sisami. ʒ. iij. ɔigi. been
albi τ rubei. aã. ʒ. ij. nasturcij: cinamõi: pipis:
scheille lõgi. aã. ʒ. s. zuccari lib. s. olei sisami.
ʒ. ij. oleũ balsami bibitũ τ euapoatũ τ gallie
fac descendẽ pfocatã τ mellinatã: τ ɔferi fri-
gori: τ mũdificat τ exiccat hũitatẽ mfĩcis: τ ia
uat ad impgnandũ ??m Abo. Pensarium.
Abo. educẽs hũitates matricis calefaciẽs τ
exiccãs. ℞. alleũ sicciũ τ humidũ τ fundat'
q̃ntũ ipa sunt de oleo ros. decoq̃t donec i eo
dissoluat' τ recedat acũitas ab eis: τ suppõat'
cũ lana τ ẽ mirabile. Suffumigatio ??m eum
ad idem fiat ex trocisc̃is. ℞ e. mirre: storacis
baccharũ lauri: τ omni die suffumigetur.
Alius hap. inquit. Sumat' media vomitus
τ estimo q̃ sit nux vomica τ inuoluat' i lana
τ ɔburat' τ supponat'. Ipa. n. absc̃idit humi
ditatẽ matricis extrẽ in tota matrice τ mun
dificabit valde. Idẽ clistere ad mulierẽ que
humectat' ad ɔcubitũ τ nõ impgnat' mundi-
ficat matricẽ τ ɔfortatõe bona. ℞ e. corticũ
thuris: ciperi ɔtriti. ana. ʒ. 30. mirre bone. ʒ. x
decoquantur in lib. iij. aque vsq̃ ad vnam. τ
colentur et clisterigentur omni die lib. illius
tertia diebus tribus continuis. Si vero ste
rilitas ex alia causa q̃ ex humiditate et fri-
giditate fuerit: curet' cũ ??ijs q̃ ex dc̃is sunt
eligenda.

¶ Capitulum decimumquintum de molla matricis.

Molla a mollon persice vel grece
dicta est quod est multe carnis p
turitio. latine vero impregnatio
est mendosa in qua accidunt licet
raro mulieris dispositiões similes dispõib⁹
vere impgnatõnis. quas ypo. in suis retulit
affo. in retentõe menstruor. s. ex alteratõne
corpis τ casu appetit⁹ ex ɔclusiõe oris matri
cis τ deinde inflatõe mamillar ambar τ tu
more vẽtris qui auget' cotidie vsq̃ ad q̃ntita
tẽ embrionis velut ydrops in quo sentit mo
tum sicut motus embrionis τ mouet' p com
pressionem dextram τ sinistram et remanet
vsq̃ ad tempus naturalis partus: τ tunc ac
cidit dolor partus τ angustia. et non parit
immo extendit' vltra vsq̃ ad annos quatuor
vel quĩq̃: τ quandoq̃ vsq̃ ad finem vite: nec
recipit curationem: τ quandoq̃ emittit' ac si
pareret aliq̃d quod est diuersarum ??arum.
q̃doq̃. n. est sicut frustum carnis cui est forma

multarum specierum inanimati corporis: et quandoque est ventositas nimia et quandoque sunt superfluitates aggregate adipe et matrice cum sanguine plurimo et detumescit venter. ¶ Et causa in generatione harum specierum est duplex. una extrinseca in materia alia vero in efficiente. In materia quidem est multitudo menstrui sanguinei effusi et tracti a matrice caliditate et siccitate matricis post coitum in quo matrix comprehendit sperma mulieris tantum. In efficiente vero est duplex. una per modum privationis et est defectus virtutis viri sive spermatis quare non generat vel concipit hominem. Et causa defectus est: quia aut non influenit sperma viri sive nec fuerit emissum in coitu ut comprehenderet ipsum matrix sicut comprehendit femineum sicut accidit in ovis ventis quorum generatio est absque coitu ex caliditate matricis trahente ad se sperma mulieris cum menstruo quod comprehendit et sic extendendo generat ova ventosa quia invenit ut emissum in coitu. et cum comprehendit ipsum matrix cum spermate mulieris si fuerit efficax et impressum vel ex se vel ex tempore. quare non sic incidit in matrice nec fuit sicut comprehensum utrumque ex duobus spermatibus mixtum. nec fuit defectus ipsius ratione obiecti et materie quia sic monstrum generasset animal. nec ratione loci matricis: quia sic sperma mulieris hec non comprehendisset. ¶ Alia est per modum positionis: et est multa matricis caliditas quam sperma mulieris comprehendens excedit cum materia illa et deficiente dicta virtute informativa viri sive seminis non informat hominem sed desinat in carnis frustum sua fortitudine durum adeo ut non ferro non leviter dividatur: sicut caliditas ignis suo excessu in argillam in laterem mutat sua equalitate coagulat sanguinem in carnem bonam teneram: et tunc quod egreditur est sicut frustum carnis nullam habens boni similitudinem. ¶ Contingit enim in meridionalibus et australibus regionibus in mulieribus multi et pravi sanguinis ex malitia nutrimenti super conceptum verum quoddam frustum carnis a predicta materia generari portans et habens speciem avis scilicet bubonis vel arpe vivens quod mulieres feram appellant quod quandoque embrionem opprimit: perimit et interimit: et quandoque cum eo in partu emittitur et ut asserunt tante proprietatis existit et malitie quod si cadens in terram bora pedis mordeat embrionem statim moritur fetus. Cuius animalis forma et vita non existit a virtute spermatis viri penitus: sed errore ipsius cum iam animal et hominem informaverit. Sed secundi in coitu secundo emissi cuius error procedit ab influentia constellationis seu virtutis celestis ut Albertus xviii de animalibus dixit. et quandoque accidit quod illa caliditas illam materiam non complet in sanguine pre multitudine sui: sed illam naturam cooperantem digerendo dissolvat et convertat in aquositatem vel ventum quod emissum

cum egredietur erit sicut aquositas [illegible] mixta vel ventus ut dixit Averrois. ¶ Signa. Ex signis autem quedam sunt distinctiva inter mollam et veram impregnationem et quedam inter eam et ydropem. et quedam inter species molle. Distinguentia vero inter mollam et veram impregnationem sunt manifesta licet errent in eis [illegible] in [illegible] bus et proprie in magnatibus. Quoniam in molla res illa non movetur bene in qua debet moveri: immo non movetur omnino nisi [illegible] ta quadam et uno tactu: et propter per compressionem et motum corporis talis movetur. In vera vero impregnatione post tres menses movetur fetus motibus diversis pluribus absque compressione et motu corporis. Preterea duricies ventris in molla vehementior est duricie vere pregnationis propter causam predictam sed nec sentitur [illegible] formatum in matrice. Et sentitur [illegible] dolor in molla similis colice et apostemati matricis propter constructionem [illegible]. Similiter mulieri pedes molles valde cum inflatione. Signa vero distinguentia inter ydropem et mollam sunt quoniam duricies molle est maior usque ad tempus. cum vero convertitur in aquositatem vel ventum [illegible] materia sensus commotionis ventositatis et aquositatis est minor in molla quam in ydrope. Et venter percussus non resonat sicut tympanite. quoniam aqua et ventositas in matricis concavo existit reclusa et sicut tument pedes in ydrope generaliter: sed in molla minorantur. Distinguentia vero species molle sunt. Nam in molla cuius materia est carnis frustum: est duricies maior quam in aliis et gravedo. Et similiter gravedo maior in ea cuius materia est aquositas. [illegible] cuius materia est ventositas minor [illegible] maior. ¶ Cura molle est duplex. Prima est perfecta evacuatio eius quod preter naturam in matricis concavo continetur [illegible] magis molestet. Secunda est dissolutio matricis que ipsius causa est alteratio. Inquit enim Galienus. Non est possibile aliquam dispositionem curare finaliter absque eo quod [illegible] faciente eam causa. Primum tamen completur duo. primum est quod materiam ad evacuationem adaptat et disponit. secundum quod ipsam educit. Disponentia sunt regimen cum dimissione exercitii et proprie inferiorum partium et in [illegible] natione in comedendo et elevatione inferiorum [illegible] evacuationibus scilicet flebotomia et vomitu et [illegible]

pillalis fetidis: ⁊ ꝓpꝛie cū sumptiōe aque de
coctōis fenugreci: dactiloꝝ ⁊ sisiā: ⁊ cū vera
logodion empoꝛatōe cū pānis l' spō gnis in-
fusis in aqua virtute hūiusmōi apiēdi ⁊ mollifi-
cādi supa venerē applicat'. Tūc: empl'a: em
boce: ⁊ vnctiōes ex illis. ⁊ breuit' cū hiis que
pūl faciliūt que sunt nota ⁊ dicēt' suo loco.
h.n. nō solū eudem dispōnūt: s; etiā accidētia
mitigāt. Educūt vo ipam quecūq; fortit' mē
strua ꝓuocāt q̄ dcā sunt ⁊ q̄ ꝓcurāt dicēda in
aborsu. Ex qb' sunt antidota magna vt dya
marte: dyacurcuma magnū: ⁊ tyriaca: dyate
sseron ⁊ sitia. Qd si ꝯtentū fuerit aquosum
educet' cū diureticis ⁊ vrinā ꝓuocātib' notis
⁊ cū regie exiccatiō iā noto in cura ydropis
ꝯcursus inficio ⁊ hamesir nō par hȝ in resol
uēdo aquositatē ⁊ euacuādo ipam ⁊ sanie: ⁊
educēdo fetū moꝛtuū l' frustū carnis. Si
vo ventosū cū regimine extenuāte ⁊ educen
tibus ventositatē ⁊ ꝓpe ex matrice vt est ari
stologia ro. ⁊ ꝓpe oleū de keruа ⁊ dactili in-
diqui cū hoc q; exhibunt molā doloꝛ' sedāt co
leticū. Secūdā tem ꝯplent q̄ malā ꝯple-
xionē matricis calidā ⁊ siccā alterāt in ꝓpo
dcā caplo. Ex qb' sūt regimē infrātū notū
diuretica fria. Tūc empātōes ⁊ empla cum
vnctionib; cū friis ⁊ hūidis nascalia ex muci
lagib; friis ⁊ ex piguedīb; ⁊ oleis friis ⁊ ꝓpe
quale est olm alkekengi ē.n. i hoc vehemētis
iuuamēti. Et ex pnū ad educendū ferā immis
sio radicis pomoꝝ cū placētulis ⁊ succis ra-
dicū rapiste bibitis ⁊ radices.

Cap. xvi. de nocumētis pt' ex quibus est
difficultas.

Quid sit pt' naturalis sup' dixi
Et quidē ipse plurimū est facilis
⁊ q̄nq; difficilis. facilis est qui cit'
est ⁊ cū leuib' accidētib' difficilis
vero est illi contrarius. Et est aūt ex causis
intrinsecis ⁊ essentialibus: aut extrinsecis et
accidentalibus. Primo modo est duplex.
aut ex parte parientis: aut ex parte embrio
nis. Ex parte parientis multipliciter. Aut
enim erit ex parte matricis in se: aut vicinā
tium membroꝛum communitate: aut coꝛpis
totius: Ex parte matricis quia sit pua: quia
cōcepit ante duodecimū annū vt dixit abo,
licet illud rarissime sit. Aut quia est ꝯstricta
in collo ⁊ orificiis eius naturaliter vel acci-
dentaliter quia interuenit aliqua causarum
opilationis eius non recipiens curam: ⁊ ex

hiis que suo loco sunt dicta: vel siccitas vl'
apostema: vl' sunt vlcera procreata ragadie
⁊ emoꝛoydes: coangustationes colli ⁊ orifi-
cia vt non recipiant dilatatōem absq; dolo-
re graui. Ex parte vicinātium membro-
rum vt quia fuerit vesica apostemata: vlce-
rata vel scissa cuius compassione non valet
matrix suam operatiōem complere: vel etiā
intestina sint similiter passa: aut quia fuerit
in ano vlcera: ragadie: ⁊ emoꝛoydes quibus
matrix compatitur: vel repletio intestinoꝛū
ex fece sicca comprimente. aut quia sint lacer
ti ventris tenues ⁊ debiles in iuuādo secus
ex matrice expulsionem. sicut iuuant expul
siones fecum ⁊ vrine maxime cum sint pau-
ci vt Galienus ait in interioꝛibus. Ex pte
autem totius coꝛpoꝛis vt quia sit debilis vl'
ratione complexiōis quia sit nature frigide
que habet defectas opatiōes ex necessitate
vt. G. dixit. vel ratōe etatis quia puella nīs
vel antiqua dura: vel habitudinis quia sit te
nuis sicca valde vel pinguis. vel ratōe con-
suetudinis quia fuerit insueta ⁊ primo pari-
ens ⁊ timida ⁊ parue tollerantie quare ē inq
eta ⁊ vehementis ꝑmutatōis pducentis ad
alteratōem figure infantis ad inconuenientiā
expulsionis ipius. Sed si ex parte embrio-
nis hoc erit dupliciter. aut ipius in se aut ꝓ
pter secundinā. In se autem ꝓpter sexum.
quia fuerit femineus. vel ꝓpter q̄titatē aut
continuā quia fuerit magnus valde vl' pu'
carens bona complexione. aut discretam q;
fuerint multi numero distincti. vel quia vn'
plura membra habens ⁊ ꝓpꝛie capita vt mō
struosus. vel ꝓpter qualitatē quia fuerit le-
uis valde quare effugit a compssione: vel ꝓ
modū ⁊ ineptam figuram egrediendi vt cū
egredit' super pedes suos: nec manus eius
sunt plicate super coxas ⁊ iuncte: aut super
vnum pedem aut super latus eius ⁊ est de-
terioꝛ modus. Uel propter inconuenientiā
tempoꝛis vt quia intempestiue moueatur ad
exitū vel ante tempus determinatū ⁊ ꝓpe
in tribus mensibus mediis quib' ligamenta
sunt foꝛtia fm. A. aliqua causa cogente ex
hiis que aboꝛsum faciunt. vel post ips vt qa
accidat ei aliqua ex debilitātibus causis vel
motus quare deficit alter momentum. Pro
pter secundinā vero aut est quia sit dura et
grossa non recipiens ferus. aut quia sit tene
ra cito disruptiōnem patiens quare egrediā
tur humiditates ⁊ aqua anteq; fet' egredia
tur quare humiditate lubricante carebit.

¶ Secundo qui est ex parte extrinsecus accidentiū erit ex parte regio̅is in .vi. rebus nō naturalibus. Ex quibus est multa frigiditas et siccitas aeris cō-stringentis membra partus. et accidit in regiōib⁹ et ventis septentrionalibus: ipsis⁹ et cōsimilib⁹ vt ypo dixit in suis afo. cū inq̄t. Et multa casas re solues virtus⁹q̄ virtutē: et cōsuetudo ciborum̄ pōticorum̄ et potuū stipticorum̄: et balneatio in aq̄s aluminosis et ferris. et accidētia aīe: vt tristitia: dolor vel egritudo virtutē debilitās: fames et sitis et inanitio: vigilie superflue deiectiōes virtutē et similia. Et ex illis cōtrariis error ī peccādo. Et ex horum̄ cōtrariis puenit facilis partus.

¶ Et quidē cū cāe sunt fortes in prohibēdo partū et corp⁹ debile in sustinēdo morsuri⁹ et pariēs lz vt quidā dīnt possit viuere pt⁹ si statim mater in vtero incidat et extrahat: cū adhuc possit hoc spm̄ cuectatū aliq̄diu quod innuit .M. de interioribus sexto. loquēs de hedo ra cio ex vtero mīs pacciperet lac vino a mā p moro nō doctio. Et q̄n̄q̄ viuit pt⁹ et mori . vt plurimū tū morit pt⁹ et viuit mr. qm̄ mul-totiēs difficultas partus pducit ad rupturā venē in matrice quare accidit sanguinis flux⁹ Et q̄n̄q̄ in pectore et pulmone: vnde fit spu-tū sanguinis et putris. Et q̄n̄q̄ ad incisionē ner uorū et lacertorum̄ ppter vehementiā tensionis quare accidit spasm⁹. Et q̄n̄q̄ ad fissionē mi rach venit et pp̄e in paruis et teneris⁹ q̄re acci dit ruptura. Et q̄n̄q̄ bociū ppter retentionem hanelit⁹ nō ex primēdo inflatiōem inflāmātē et trahēdo materiā cū cōdēpsatiōe ei⁹ in gulā. Ob quā rē aliqui prudēs viētes conati sunt prohibere pgnatiōem in talib⁹ et pp̄e paruis et an tiquis debilibus: cōstantes meli⁹ fore pdē filiū pter cādū q̄ pereatū simul et mrem. Et h̄ cū obmissiōe forme impgnatiōis in ca⁹ de cura sterilitatē dicte et ministratiōne oīs cāe sterili tatis cui⁹ impssio sit emēdabilis in tpe cōse-cutiōis augmēti et fortificatiōis adeptę: et hec ne omni tpe sterilis pseueret.

¶ Et de prohi-bentib⁹ a pferatē quedā sunt q̄ approxiata ante coytū illud faciūt. vt cāphora sumpta plurima: et emplastio testiū cū iusquiamo ni gro et suppositio alkitram: et inunctio virge cū eo. Suffumigatio cū corticib⁹ edere post menstrua: et oleū balsami cū cerusa: et menta scotia ferri. Quedā sunt que post coytū ap-proximata illud agūt. vt pip suppositum et sterc⁹ elefantis suffumigatū: aq̄ albedarogi sumpta et pp̄e in debili. Quedā ante et post mēstrua illud opant vt pulpa granati: alumē summitas caulis et semē ei⁹ apō mūdificatiōē

Et post coytū est in hoc fortis et pp̄e [illegible] do ponit in alkitrā et [illegible]
Et suppositio foliorum̄ albarati post mūdifica tionē et pp̄e q̄n sunt [illegible]
Et sic pulpa colloq̄ntide et [illegible] ric ferri: caulis et semē ei⁹ [illegible] liū [illegible] et aggregatarum̄ in [illegible]
Et multotiens partus difficultas [illegible] ad alias dispōes et accītia [illegible] mus hic sermonē. Et multotiēs [illegible] sequit flux⁹ sanguinis et [illegible]

¶ Signa ex his sunt signa difficultatis et signa facilitatis. Et ex signis [illegible] quedā sunt bona: quedā mala. Signa [illegible] difficultatis ex causis [illegible] gustia et anxietate: et si dolor [illegible] nō declināns inferi⁹: et si declinat [illegible] est ad posteriora. Et si difficultas [illegible] fuerit: signa facilitatis sunt [illegible] apud partū sentiat dolor [illegible] ad anteriora. et cōsueta fuerit facilis [illegible]
Signa quidē bona in difficili partu [illegible] rere securitatē sunt [illegible] lor declināns ad inferiora: et [illegible] virtutis potētia. Signa vō mala [illegible] intelligēda. Et cū pducunt ad [illegible] sus frequētiā. debilitant et [illegible] ma: et mortis festine partus. Signa [illegible] sunt nota ex pdicta seu [illegible] minās peccātis [illegible]. Signa [illegible] habuisti. Signa vō mortis [illegible] mor⁹ cōsuetū: nec ex se mouet [illegible] et est sicut lapis qui mouet [illegible] apud decubitū: et inflat [illegible]
Et detumescūt mamille sicut [illegible] q̄n̄q̄ currūt humiditates [illegible] ce: et pfundant oculi [illegible] fusca. Et fit inflatio [illegible] fantica.

¶ Cura in difficili partu [illegible] gimē necessariū. Unū aūt horū [illegible] ra. Ante horā q̄dē est cōis cāe [illegible] nē interioris ex parte partēis [illegible] est impediens spm̄ ablatio si qua [illegible] si nō sit possibilis [illegible] satio ipsi⁹ quocūmodo vt partus facilis [illegible]
Absolutio q̄dē cāe cōplet cū [illegible] dēa sunt capitis: de cura [illegible] testinorum̄ et aīm debilitatē neruorum̄ [illegible] pio. Dispō vō et habilitatio [illegible] et cōis. Cōplet aūt cū [illegible] reddētib⁹ mēbra [illegible] et ad [illegible] et cōdēsatiōem apta. et pp̄e [illegible] et nouiter partēte: q̄a sunt calida et humida

⁊ lenientia ⁊ lubricantia sumpta interius ⁊ in
iecta ⁊ exterius p̃ iam modū ap̃p̃ximata vt
sunt iura pīguia carniū ⁊ p̱p̱e gallinaꝝ. iuue
nū ⁊ pīguium ⁊ olea lenientia supia ⁊ mu-
cillagines seminū citonioꝝ ⁊ lini dactiloꝝ ⁊ si
miliū. Et vina matura lumphata nō tñ val
de. Et omne regimē humectatiuū p̃ter qđ im
pinguat valde. Et interdicant̃ stiptica ⁊ pon
tica ⁊ h̄ p̃ mensem ante. Cum vero appropinquat
hora q̃ incipiat sentire aliq̃s grau. dies ⁊ do
lores. ꝓpriment̃ tūc fextiones ⁊ euaporatio
nes cuꝫ spongijs pannis ⁊ alijs approximatis
frequenter ex aquis decoctionis altee ⁊ mal
ue seu foliorū fenugreci camomille cōne regie ⁊
capilli veneris. Balnea aūt vtilia raro sumāt.
ex resoluentib' ⁊ debilitantib' frequenter ap-
proximata. Et post ipa vnctionē de pinguedi-
nibus ⁊ oleis ⁊ mucillaginib' ⁊ medulis. Et ce
ratis. Et ex illis circa dorsum ventre ylia re
nes ⁊ coxas. Et iniectiones cum clisteribus e
orumdem cum resupinatione deiectione capi
tibus ⁊ cruribus ⁊ p̱p̱e vbi siccitas matricis
sit causa ⁊ etiā corpis vniusse. Et ex illis e co-
litus frequens ⁊ suffumigatio cum aromati-
cis vt musco ambra ⁊ gallia vt vulua descen
dat ⁊ mūdificantis intestinis ꝯforter cibis bo-
nis multe q̃litatis ⁊ pauce q̃titatis ⁊ potib'
vini odoriferi ⁊ exerceat̃ plus solito hec ei ad
dit i necitatē attrahendi aerem ⁊ olumionē
nutrimenti embrionis ⁊ descensū ipi' quar ad
exitū p̃paraf. Regimē vero hora partus et
est cum senciat grauedines ⁊ dolores ⁊ humitates
aliquę incipiūt apparē est duplex vnū ē inge
niatiuū ad descensum facilē ⁊ egressum carū
que ex parte embrionis abscindens. Aliud ē
mitigatiuū accentū. Primū est vt cum talia
appareāt p̃cipiat̃ mulieri vt sedeat cathedra vau
deinde fugat ⁊ ambulet saltando ⁊ ascendat
gradus ⁊ descendat grauādo ⁊ clamet vt re-
neat anhelitū fortiter p̃mat ylia sua ⁊ des len
tem ad bibendū amarā quia facit descendē ip-
sum. deinde cum senciat os matricis apiri ⁊ hu
miditates amplius emanare sedeat i sella p-
forata posito puluinari post ipsam obstetrix q̃
stet corā ipa ⁊ inspiciat diligent̃ embrionis mo
tum ⁊ parientis actus q̃s reguler suis manib'
vnctis oleo sisamio de lilio l' amigdal' dulci-
bus intus in vuluā intromittendo ⁊ tangen-
do suauit̃ put sua docuit experientia longa
parientē q̃ dirigat ⁊ cibis ⁊ potib' ac verbis
p̄suasiuis ⁊ de cito partu salubri ⁊ masculino
ꝯfortet. Et si mulier fuerit pīguis nō sedeat
s̄ iaceat sup ventrem suū ⁊ ponat caput suū
sup petrā ⁊ genua sua curata sub ventre vt
ꝯprimat̃ matrix ⁊ pīguedo ascēdat ⁊ nō on-
dat ad os matricis: ⁊ ꝯpīmat os ei' ⁊ pariat
forma quadrupedū: ⁊ cū q̃ nō pariat ⁊ accētus
intendant ⁊ sic p̱ius fiat difficilis: oꝫ vt rei-
teref regimen p̄mū qm̄ facilitabit ⁊ mitiga
bit accentus ⁊ dolores: ⁊ fac eā fortiter sternuta
re vt ypo. dixit ore ⁊ narib' ꝯp̄hēsis forsan
.m. pariet. Et si nō sufficiāt tunc succurre
cum instrumento quo os mḟcis apit̃ ⁊ sup-
positorijs ⁊ suffumigijs ⁊ medis ex pilulis et
alijs alterantib' p̄mū que infra dicem'. Cūq̃
apertū est os ei' ⁊ appet secūdina scit q̃ fetus
exitui ⁊ appropinquat. Et si tardat hec eā se
cūdine q̃ cito scindat̃ ꝯp̄mat se pariēs vt sit
cū exitu aquositaē exeat fet'. Et si p' vncti
onib' ⁊ mitigatiōib' ex lenientib' ⁊ lubricātib' ad
fiuat̃ ⁊ alijs. Et si nō scindit̃ pp grossiciem
suā oꝫ q̃ scindat vnguib' obstitricis l' forficib'
assumpta ex ea in digitā aliq̃ pte ei' ne fetum
strigat ⁊ ledat. q̃ si fetus nō est ꝯplet' ⁊ tūc
sua fortitudīe nō egrediat̃ scissio nocebit: qm̄
exitu aq̄tuaē siccabit̃ matrix q̄re fet' nō po-
terit lubricare. sicq̄ lōgabit̃ pt' ⁊ embrio non
curabit̃ ⁊ pibit: nec succurrere poterūt inun
ctōes ⁊ cet oīa supradcā. Porro si cā tar-
ditatis fuerit embrio sua q̄titate quia fuerit
magn' ⁊ p̱p̱e caput suū: iuuet obstitrix in di
latatōe vulue colli mḟcis ⁊ oris ei' iponēdo
manū suā suauiter oleis ⁊ cet oīs dcis ⁊ vn
dis calefcis inūctā. Et sic̄r si femīa fuerit ⁊
gemelli. Et si p̄pter ineptū modū ⁊ figurā
ineptā egrediēdi puta q̄ egrediat̃ supa pe-
des ei' māib' ⁊ brachijs nō adherētib' coxis
quo casu biliāde sunt man' ⁊ brachia ēbrio
nis cum vnctiōib' ⁊ ceroē ⁊ suaui obstitricis
tractē ⁊ pariētis forti expulsiōe. Sed si sup
alteꝝ pedē egrediat̃ oꝫ vt n̄ sedeat: s̄ iaceat
crurib' eleuatis ⁊ deiecto capite: obstitrix q̄
manu sua reponat pedes suauit̃. deiñ reuol
uat̃ pariēs reuolutōib' p̄mis donec embrio
reuoluēdo se caput suū sclinet inferi' ad por
tā egressiōis: ⁊ ex tūc sedeat. Et si nō sit illō
possibile simili ingenio pede intromissum iu
uat cū alteratōe si possibile est. ⁊ vtrūq̄ sim̄t
apphēsis manu inūcta cū oleo yrino trahat
sbito: sp pariētē ꝯfortādo p oēm modū. Et
si nō sit possibile ⁊ p̄moriat̃ extrahat̃ put infra
dicet̃ in mortuo. Et sic̄r ingeniādū si sup la-
tus ipm egredi ꝯtigat. Et si difficultas ac-
cidat cā mort: premissis p̄dcis facilitabim' si
nō egrediat̃ sufpēdat̃ cū vncinis extrahat̃ ⁊
festina in hoc anq̄ infle ⁊ pariens debilitet

⁊ sincopizet. q̄ si integre trahi nō possit inci
dat si possibile ē ⁊ frustatim extrahat. q̄ si nō
sit incisio possibil' cōsilet manu ⁊ rūpat vt fa
cile extrahat. ¶ Et autē quidā ingeniati
fuerūt ad inueniēdū regimē in extrahendo
illū alio mō cui' nos relationem dimisimus
ꝑꝑ paruitatē fiducie i ipō. Et veniat ad medias
quarū vsus salubrior est. Et ex medis trahē
tibus fetū mortuū q̄dā sunt simplices q̄dā
ꝯposite. Ex simplicibus v'o sunt bemesir qđ
eicit fetū venenose: nec h3 par in hoc sicut ē i
educēdo aquā. ⁊ semē ebeni quod eicit fetū
mortuū: armoniacū: balsamū: oppoponacū:
castoreū: gētiane radix: dar sceban suppositū
⁊ gūmi oliue: aristologia vtraq̄ bibita cū
mirra ⁊ pipe extrahit embrionē: ⁊ nasturciū
⁊ totū qđ est cicere medicatis: lacrima: alumen
sceb: supposita extrahit fetū: chamedreos: ⁊
thurides ⁊ laudanū suppositū in pessario ex
hit fetū mortuū: mesca tramesir suffumiga
tū ⁊ bibitū ¶ Et cū ex narcisso bibit
ʒ.iiij. cū aqua mellis eicit fet' mortu' ⁊ viuus
oleū ⁊ vinū: archanita rubea: pip: radix sisir
cū bibit ʒ.i. ⁊ supponit extrahit fetū. Centau
rea cost' ⁊ galbanū suppositū: ⁊ cussus sup
posit': abrotanū: roba supposita: ablutio cū
aibaleo ⁊ succ' eius qđ ex cortice fetbim fit
suffumigatio extrahit fetū: lactuca asini bi
bita ⁊ supposita: ablutio cū aibaleo: ⁊ inūctō
vētris ⁊ yliū ex eo ⁊ succo ei' eicit fetū fortit.
Et hermodactil' vt in p̄cedēti capl'o dcm̄ est
nō h3 parē in educēdo fm̄ fetū mortuū ⁊
menstruū. Cōposita sunt q̄ ex his ꝯponūt
⁊ in summa oēs medic̄ educentes vermes ⁊
ascarides sup' nūate fetū excludūt ⁊ educunt.
¶ Ex facilitantib' vero partū quedā sunt sim
plicia quedā ꝯposita. ⁊ ex simplicib' quedā
sūt talia a nā ⁊ a ꝓprietate: quedā a ꝓprietate
solū. Prima sunt vt cortices cassief. pulue
rizate date cum vino ⁊ est exptum ⁊ bonū et
efficax: ⁊ ē sumē in potu assam ⁊ cassia3 ē bo
num ⁊ vltimū: ⁊ sisir cinamomū qđ alleuiat
partum ⁊ accidentia. Et iterū decoctio folio
rum althee romane in aqua ⁊ sessio in ea fac
illa. Et aqua fenugreci fasceolorū ⁊ capilli ve
neris ꝯtritorū ⁊ dissolutorū in sirupo ros ⁊ a
liquātulo oleo ⁊ vino ⁊ datū in potu crocus et
fisceleos faciliē faciūt partū in oīb' animalib'
Secūda sunt erugo ferri limum ereticū su
spensum sup p̄gnantes ꝯseruat pregnātes
⁊ tenere in manu sinistra magnete3 ⁊ linitio
eius cū cinere vnguli asini ⁊ equi ē vltimū3
⁊ suffumigādo cū ea ⁊ suffūigatio cum oleo

p'sōis salui ⁊ suspensio lapidis aquile sup
coxam eius aut matrarie affricane facilem
efficit partū ⁊ sine dolore. Et ex his sunt ver
ba sancta et sunt ex his que portant ip̄s li
tumet illud vt in vno cipho de vitro scribat
exterius psalmus Miserere mei de' a prin
cipio eius vsq̄ ad versū dn̄e labia mea apie
es exclusiue cum penna ⁊ atramento dein
de lauet cum aqua ita q̄ oēs littere sint di
lute cū ea ⁊ detur ad potandū ei [illegible] In
in aure dextra ip̄i' dicant hec v'ba [illegible]
to dn̄e filiorū isrl' edon medie [illegible]
cunt exinanite eam. Pōint &c. Et [illegible]
q̄ faciūt facile ip̄3 ⁊ scrip[illegible] illud [illegible]
Dixit dn̄s dn̄o meo vsq̄ ad locum [illegible]
inclusiue in carta nō nata ⁊ [illegible]
virginem cum ter pater nr̄ suspendat [illegible]
lum pariet. ¶ Ex cōpositis v'o q̄ [illegible]
chantismata: quedā supposita: quedā [illegible]
quedā suffūigationes alie. Ex [illegible]
qua sedeat ad difficilem partum [illegible]
foliorū althee maluarū [illegible]
nicolarū amararū vel herbe [illegible]
anī. M. bulliant in aqua ⁊ sedeat [illegible]
positoriū ad idē. [illegible] succi [illegible]
pulpa colloquintide ⁊ [illegible]
Aliud. Rx aristologie cū [illegible]
staphisagria ⁊ misceat. Aliud [illegible]
ro opoponaco ⁊ felle tauri [illegible]
cit eni descendē viuū ⁊ mortuū. Suffūiga
tio bona. Rec mirre [illegible] galba
no ⁊ castoreo ꝯfectorū cū felle [illegible]
fumiget aut. Aliud. Rec [illegible]
re rubee felle vacce oppoponaci galbani [illegible]
suffūiget cum eis ⁊ [illegible]
serpenē ⁊ [illegible] Pilli [illegible]
partū. Rec sauine p'.ij. [illegible]
aīi ʒ.s. ꝯfice cū succo [illegible] Aliud. Rec
aristologie lon. pipil mirre aā p' [illegible]
fice cum succo sisimbri ⁊ da [illegible]
aqua lupinorū3 sunt eni [illegible]
partū alleuiātes ⁊ mūdificātes [illegible]
fetū si xp̄s voluerit. Aliud [illegible]
bdeliū subaltidi mirre sauine ⁊ [illegible]
cassief. ⁊ melle ⁊ da. v. Cōfectio ad [illegible]
nō adequat. Rec mirre [illegible] castorei [illegible]
i. cinamomi sauine aā aur. ꝯficiant [illegible]
le da aur. [illegible] cum vino. Et ex eis est [illegible]
ceroti ⁊ epithima q̄d. Rx pulpe colloquintide
⁊ succi eius que bōa eius ⁊ misce [illegible]
rutet adde mirre ⁊ inungatur [illegible]
vmbilicū. Regimē in cōpositiū [illegible]
p̄dcōr ⁊ aliorū q̄ ꝯtingē possit ex dolis ⁊ [illegible]

in ꝓpriis capitulis est manifestum.

¶ Capitulum .xvij. de cura accidentium que sequuntur partum.

Aliquorū tñ que vt plurimū insequunt partū sanatōem afferam⁹ hic ꝑ ꝑtē. ex quib⁹ est febris: inflatio ventris: dolor eius ⁊ inficies ⁊ motus eius: quoꝝ cā plurimū est impfcā sanguinis mūdificatio post partū vt. s. de naturali partu est dcm̄. ⁊ de illis est debilitas ⁊ cā sua vt cū cur⁹ cā sanguis flux⁹ plurimus vlceratio ⁊ ruptura inficies vl̄ vene ei⁹: dolor ani ⁊ exit⁹ eius. ¶ Sanatio eius impfcē mūdificatiōis est sanatio dcā s̄ capitulo de retentiōe menstruorū ⁊ h̄ q̄ntū necesse est dicim⁹ ⁊ est ꝙ studeam⁹ in ꝓuocatōe ⁊ pfecta ei⁹ mūdificatione cū diureticis calidis q̄ sāguinē acuāt ⁊ attenuent ductus ⁊ vias apiant q̄ supius nota sūt ⁊ cū ꝓpellētib⁹ māx ad inferiora. Ex quib⁹ est sternutatio ⁊ retentio hanelit⁹: ⁊ cū trahentib⁹ ad infima vt cū ventosis ⁊ cum trahētib⁹ ⁊ alienātib⁹ sit vt sūt suppositoria ⁊ suffumigatiōes sup̄ dcē. Et suffumigatio cum oleo piscis saluati cū cinere vngule asini Ms si h̄ nō excusāt ⁊ debilitas nō ꝓhibeat. Nota sapbene est ncēria qm̄ educit ⁊ ꝓuocat. Flux⁹ etiā sanguis plurimi sanatio sup⁹ dcā est de cura suꝑfluentiū menstruoꝝ: h̄ aūt addim⁹ ꝙ cū appet os ꝙ extrema inter ligent ⁊ ꝓpe man⁹ ⁊ brachia ⁊ nō pedes ⁊ sb mamill̄ ventose ⁊ panni infusi i aceto supponāt vē Et supponāt collirīa ex pōticis vt balaustiꝝ karabē rof thuri gall̄ ⁊ vino pontico. Et suspensio stercoris vacini in lana in coxa eius ⁊ cortex citri retinet spm. ¶ Sanatio ei⁹ est duplex euacuatio ei⁹ ꝙ retinet sanguis ⁊ h̄ cū pdcis ⁊ ꝓpe flōia vene que est sb poplite vl̄ saphene: ⁊ est alteratio febris. Et ad illud q̄d̄ ꝯueniēs est aqua ordei alēano ⁊ mūdificans vl̄ aqua cicerū cū ea vl̄ semīa cōta dissoluta ⁊ granata dulcia ⁊ mirga ⁊ pot⁹ aque lactis ⁊ tamarindoꝝ ⁊ māne qm̄ alēando leniant ventrē q̄ in eis plurimū ꝯstipat. Et iura gallinaꝝ ⁊ pullorum decoctio idē opant ⁊ minuunt. Sanationē vero inflationis ventris facim⁹ cū aqua cicerū ⁊ pulūꝫ ciminī et vini puri cū dyamāte vl̄ alkekengi vl̄ sapino ⁊ origani cū mastice: Et clistere extenuātib⁹ vt naturale est. n. ꝯueniēt ex aristologia rotunda spūante ⁊ storace liq̄da cū colonigi ⁊ cedoaria supta. Dolorē ventris ⁊ matricis cū encha-

tismatib⁹ ex anodinis maluis ⁊ fenugreco. semse cimini sisamo radice altee florib⁹ camomille melliloti ⁊ cicuta ⁊ vnctione cū oleo sisamino amigō dulcē ⁊ viol. ⁊ cū ꝯmestione tyriace ⁊ trifere magne cū vino matcarie vl̄ foliorū resine. Et suffumiget cum thure storace ⁊ semie racemoꝝ rubi aū sup carbones: et mor ei⁹ sanatio sup̄ dcā est. ¶ Ulcerib⁹ vero ꝓuidem⁹ cū his p̄mo q̄ mūdificāt ⁊ sedāt dolores vt est succus morelle ⁊ plantagis cum oleo rof inlecti vl̄ suppositi vl̄ albumen oui cum lacte mulieris ⁊ succo portulace sedeat in aqua stipticoꝝ ⁊ ponticoꝝ p̄dcōꝝ: deinde vngat cū vnguento albo ⁊ aliis que in vlceribus neruoꝝ laudant. Et cū ex bibitione in potu boliarmeni ⁊ terre sigillate ⁊ sanguis dra cum succo plantagis ⁊ inicīat dolorē ani sit curam⁹ vt sup̄ ⁊ exitum ei⁹ sit: Et ex ꝓprio est vt abluat in vino decoctionis ponticoꝝ ⁊ supaspgat pulūis comu cerui vsti ⁊ reponat ⁊ q̄escat ⁊ vtat stipticis dein̄ lenientibus Sz si sunt vlcerate ⁊ putrefacte notandum ꝙ q̄buſdā fit vnū foramē ex ano et vulua parientibus ⁊ matrix ꝓgredit foras. Cui⁹ cā ē paruitas mēbroꝝ ⁊ teneritas magnitudo fetus ⁊ obstetricis defectus ⁊ h̄ mulierib⁹ est occītū quib⁹ sic sbuenim⁹. Ab extpto ꝯsulim⁹ vino calido abluat matrix in q̄ butirū sit dissolutū ⁊ fomētet diligentē donec mollificet et ex tūc suauit reponat deinde ruptura suat i q̄tuor locis filo serico dein̄ pann⁹ lineus vulne imponat ad vulue ꝯtricate din̄ pice liq̄da liniat hoc aūt facit matricem recreari ⁊ teneri pp sui rupturā ⁊ mūdificādo ꝯsolidat. Et collocata sit in lecto p. xl. dies ita vt pedes sit altiores ⁊ abstineat ab omni motu corpis et animi ⁊ balneo. Et ꝙ ne tal̄ ruptura ꝯtigat in partu sic ꝓuideam⁹ pannū in modū pille oblonge ponī facim⁹ sub ano ad h̄ vt q̄ iubet conatu expellendo puerū firmet in illo ⁊ illud cōpmat vt nō fiat ꝑ tñ con foso talis.

¶ Capitulum .xviij. de retentione secūdine ⁊ extractione eius.

Secūdina q̄ plurimū scdo post partum dcā est ⁊ q̄nꝫ sit cū fetu ⁊ q̄nꝫ involuta q̄nꝫ expoliata ⁊ q̄nꝫ p⁹ partū retinet. Et cā est aūt in virtute parientē q̄ remansit post ptum debet aut in secundina q̄ sit in ꝓfundo matricis fortiter alligata ⁊ fixa ⁊ coadunata in modū spere ac cotilidonibus fortiter alligata vel emissa

aquositate sicca l mfícis āgulo ḱ nāsit labi lcitate purata. aut in ore matricis q post prius sit adunatū ꝛ humoribus ꝯcurrentib⁹ pre do lore ꝯclusum ꝛ fortasse omēs cāe sil' ꝯcurrūt.

¶ Signa causarū ipaꝝ sunt manifesta vbi causa secūdine cuius signa sunt q difficiles prius precessit ꝛ grauedo in superiorib⁹ ꝛ digitorū motio nihil attingit ex ea. ¶ Cura extractōnis secūdine ad ipius extractiōnem est festinandū. ꝓducit.n. retēta ad precipitatōem eniram vt ypo. dixit. ꝛ hoc quia retēta corrūpitur facile de sui natura nō habens regimē ꝛ vapores ex ea mali ascendūt ad stomacū cor ꝛ cerebrū quare necessaria pfocatiōes mficis eam incurrere est necesse. In extractiōe aūt eius est duplex regimē necessariū. vnū ad habilitādū extractōem quā sola natura facit. aliud ad accn̄tiū correctōem. Regimē ad habilitādū est qd supius est dc̄m in cura difficultatē p̄t⁹. Et cōplet cū ebis ꝛ potib⁹ ex ꝯfortātibus ex saribus carniū coctis ꝛ nō collati ꝛ non collati vitellis ouoꝝ ꝛ vino odorifero ꝛ medis que sunt dc̄e ibidē ꝛ in cāusa abortus dicet ꝛ alys extrahētib⁹ dicēt sūt remediōem faciem⁹ vt simplicū ꝛ ꝯpositoꝝ. Quedam os matricis apiūt: quedā secūdinā leniūt ꝛ mficē: quedā ligamēta corrūpūt ꝛ frāgūt: quedā secūdinā descēdere faciūt: ꝛ ad canalē dirigūt ꝛ ad os mficis educūt vt exinde cadat. Et apiētib⁹ put sup de opilatone mficis ē dcī sūt vehemēter suppositū ꝛ suffumigatū: oleū lilij ꝛ matorana ꝯfert ad correctōem mficis pducēti ad pfocatōem oleū de narsisco ꝛ rutinū. Secūdario valet pfocatōi ōīs mficie tempus ꝛ sēp galbanū cum vino bibitū calefacit: coitū sinapis ꝛ agarici: gāgarco: ꝛ semē vetice cū vino bibitū ꝛ oleū abortiui calefaciū aperit os matricis ꝛ ola diuretica calida. ¶ Et ex extrahēdo q̄ apiūt ꝛ descēdere faciūt est vinū decoctiōnis pulegij bibitū ꝛ enbarismatū ꝛ enbatisma factū. Ex aqua decoctōis feniculi ꝛ visnee ꝛ pdictoꝝ. ꝛ ex illis est insūm apiēs ori mficis. Ex lenitiuis de bdelliū virtūtu suppositus ꝛ suffumigatū: mirra: ꝛ medulle gallinearū feris ꝛ anatis: ꝛ medulle crurū: oleū de lilio suppositū ꝛ inūcto exterius ꝛ interius ꝛ sicca ꝛ enchatisma cū folijs malue ꝛ altee: branse vrsine sui fini ꝛ similiū. Et ex corrūpentibus ꝛ frāgētibus ligamēta est suffumigatio cum sulfure vel arsenico ꝛ gūmi ꝛ folijs edere vel nasturcij ꝛ edere. Et ex facientib⁹ descēdere secundinā: est leue amara cum vino bibita: gallia supposita: odorata ꝛ euaporata fetida naribus applicata: ꝛ etiā tonitrua ꝛ sternutatio vehemens: ꝛ expressio visceri. Et ex tangentibus ad canale ꝛ trahētibus ad os matricis ꝛ facientibus eam cadere est ꝛ basilicā inustum: post illud admoueri ad narib. pulueri q̄a desup aleat: ꝛ longo tpe coctis accipitur in pone. Et ex illis obstetricis pendētis ꝛ exptis et aliquē h cāntū immota ꝛ imposita in vulua que trahat si per se nō appeat. Cū q̄ aperire tūc tendat facile ꝛ sine labore ꝛ dat ꝛ abscidat stringat ... risi: ꝛ conet in stermuitadē. ꝛ lenliter vt sepe ꝓfundo ꝛ ... cū facientibus abortire ex supposi... fumig tōibus que dicem⁹ ... quoꝝ locus est de extractōe secūdine vt dixit Albo. que obmitam⁹ ... tatis ¶ Regimē aūt ad accn̄tiū ... scribemus deinceps. ꝛ ... cor ꝛ cerebrū cum ꝯfortātibus ... pricetatē hōribus in obesione ... in cura ipoꝝ sunt narrata ... tū ꝛ circūferētias ... fricatōibus extremitatū ꝛ ... que sunt ex gne aerearū. ... nō cadat elaborare cū ... lia aromatica frequēter ... dinē ꝛ dolorē capitis ... sti cordis ꝛ stomaci ... qui post paucos dies ... cadit in modū aquositatis ...

¶ Capitulū. xix. de aborsu ꝛ accidētibus que sequuntur eum.

Aborsus est corpi embrionis ... naturā ꝛ añ debitū ipsi ... illud quidē quia quidā ... informatōis ... ꝛ ante cōplementū ꝛ ... nature debitū est emissio ... plurimū mortu⁹. Et causa eius ... rior aut exterior. Interior ... trice aut est in ꝯceptu ... aut ex coitare. Et causa ... orificio sui cū fuerit naturalis ... lens debile coartari ... tantibus ꝛ rēis ꝯcurrētibus ... illud aut in ꝯceptu ... mala ꝯplone ꝛ humiditate ... rū nō valens colligi ... retentōem debitā: vt q si aliqua ...

prior specie granatū: vel quia in venis ⁊ cot
tiledonibus sunt mucilagines aggregate oia
earū opilātes quibus sanguis ad alimentum
mittit: vel sua grauedine illos rumpētes vł
quia sit ventositate repletū illos sua exten-
sione frangente que ex mucilaginibus illis
plurimū generat quare abortus secūdo vel
tertio mēse sequūtur. Inquit .n. ypo. ī affor.
Mulieres corpa moderate hūtes ɔcipiūt et
abortiūt secūdo aut tertio mēse: hys cotilli
donos mucilagine plena sunt. quia ꝓpter nō
pōt pre grauedine ɔtinere fetum ⁊ abortiūt.
¶ Ex coitate vero aut ad aliquod membrū
grauiter passum vicinū ex quibus est anus
cum patiat tenasmonez. Unde ypo. in affo.
suis. Mulieri in vtero habēti tenasmon su
perueniens abortire facit. Uel remot⁹ pṗe
sp̄ncipale existat vt catarrizās ⁊ tussim ida
cat. aut etiā totū corpus quia pregnātis cor-
pus valde fuerit ɔceptu ɔsumptū ⁊ attenua
tū. vnde ypo. in affo. Mulieres preter natu-
ram tenues existētes ɔcipiūt abortiūt priusq̄
grasse fiant: aut euacuatiōne aliqua manifeſtaz
ꝓprie sanguinis vel spōtanea puta cū mē-
struis. vnde ypo. in affo. Si mulieri ī vtero
habenti menstrua superuenerit impossibile est
fetū esse sanū: ⁊ ideo sequi abortum est possi
bile: vel artificiali ⁊ ꝓprie cum flo͞ia. vñ ypo.
in affo. Mulier flomata abortit ⁊ magis cui
fetus maior est. vel alteri⁹ humoris cū fluxu
ventris. vnde ypo. in affo. Mulieri ī vtero
habenti si venter multū fluat est suspectio ab
ortiendi ne a defectu nutrimēti fetū adducat
Uel vomitu vnde. Albo. Amplius faciēdū est
ne pregnās vomit quia superfluitates cū eo egre
diunt. Et vomitus ⁊ labor eam ad extenua-
tionem pducūt ⁊ fetalle ad rupturā ligamē-
tosā ⁊ cum sup fluit ad mansionem. Aut ve
hementi fame debilitatū vł aliqua acutarū
egritudinū captū: vnde ypo in vtō habenti
ab aliq̄ egritudinū acutarum accipi mortale
aut vehementi repletione ⁊ nausea tūc faci
tate grauatū suffocatur fetus ⁊ alimenti ip
sius corruptione. ¶ Sed cū in ɔceptū aut est ī
ipso aut in panniculo secūdine. In ipso quia
fuerit grauiter infirmatus vł debilitat⁹ aliqua
cāꝫ debilitantiū intrinsecaꝫ. vł extrinsecus
accidentiū vł q̄ ex ipsis fuerit ad mortē addu
ctus q̄rtenuā expellere nitet euꝫ granata ⁊ q̄
humiditate currente ex ea virulenta morde-
tur ⁊ molestat. Et q̄ꝫ ex labore in exitu re-
solutus morit ⁊ q̄ꝫ suffocat quib⁹ nō exeūti
bus emittit vlaus. In pāniculo vō vt quia
fuerit fract⁹ vł debilis fuerit creatus ꝓpt te-
nuitatē spermatis ī sua radice aut quia aliq̄
causa ruptus. Et effusa humiditas labendo
⁊ lubricando matricē incitat ⁊ iuuat ad fet⁹
expulsionē. Et cā exterior est ex p̄mitiuis a-
liq̄ vt est frās mīa aeris mortificādo q̄si in re-
gionibus valde frīs ⁊ septentrionalib⁹ mul-
tiplicat abortus aut multa caliditas resoluē
do sic ɔtingit in meridionalib⁹. Et ex his est
balneatio mīta in frā vł calida aqua pducit .n.
ad resolutionē virtutis virilisq̄ mollificati-
onē ligamentoꝝ apertionē ducit⁹ ⁊ recepta-
culi dilatationē ⁊ necitate augmentaria fetū
facit ꝓperare ad exitū aerē frigidū appeten
do. Et ex illis est mutatio tpis p̄ter naturaꝫ
vt cum p̄cessit yems australis ⁊ subsequat ver
borealis vt ypo. dixit ī affo. Et ex illis ē mo
tus corporeus vehemens ⁊ exercitiū labori-
osum ⁊ saltus vehemens ⁊ ꝓpe ad posterio-
ra post coitū quia facit descendere sperma et
fetum aut casus ⁊ percussio aut coitus superflu-
us. Et ex illis motus a farmaco pducēs ad
ligamētoꝝ rupturā ꝓpe mensib⁹ trib⁹ p̄mis
aut animal vt ira fortis timor ⁊ tristicia gau
diuꝫ magnū ⁊ subitū. Et accñs q̄dē abortus
sunt dolores fortiores q̄ in nāli partu quia h
violentus ⁊ ille naturalis existit. Et ex illis ē
fluxus sanguis īmoderatus ex q̄ spirit⁹ de-
ficere est necesse ⁊ exinde matrē simul cuꝫ fe
tu perire. ¶ Signa abortus q̄dā sūt suspican
tia ipm futurū quedā indicantia ipm ꝓpin-
quum ⁊ ꝓpriū: ꝓpina ex ɔsuetudine ⁊ habi-
tudine corporis totius sumūt vt q̄a fuerit val-
de gracile vel pinguosum ⁊ abortire ɔsue-
uit. Et ex dispositione mamillaruꝫ vł ipaꝝ
qualitate vt cum fuerint p̄us tumescentes
⁊ solide subito molles fiant ⁊ graciles. put y-
po. dixit in affo. Et ex q̄titate cāꝫ p̄dictarū
Cum .n. vō fuerint valde fortes illū suspicā
dum verendū ponendū. Tuncq̄ fortes val
de illum ꝓpinquum demōstant. Tuncq̄ dolores
fortes accidunt in matrice ⁊ laxitudo ruber
ficies ⁊ accidit rigor ⁊ ꝓpe in febre ⁊ dolor in
capite ⁊ in radicib⁹ oculoꝝ tunc indicant ipꝫ
ꝓpinquum ⁊ presentē ⁊ ꝓpe cum menstrua ꝓ-
rumpunt. Et signa quidē causarū intrinse-
carum que occulte sunt ex dictis sunt nota:
⁊ plurime ipaꝝ sunt manifeste medico vł pre
gnanti ex relatione ipius. ¶ Cūq̄ cause et
signa apparent ipius abortus Alterū duo-
rum ingeniū est sumendū: aut enī sunt debi-
les abortum p̄tendentes: ⁊ tunc vt puideat
cautela ⁊ prouisione videndū: aut sūt fortes

ipm fetum ꝓpterum mīrantes ꝛ inextrabilē ꝛ tunc auxiliū quo fiat tollerabilior est ministrandū. Inquit enī rpo. Nō enī illius est curatus futurū piculū omnino ꝑhibeat vl' saltē cōpetenti adminiculo tollerabilius fiat. Preuisio ꝯsistit in abscisione cāꝫ. Cautela vō in ꝯseruatiōe ꝑgnantis ꝛ fetus. Abscisio cārū complet cū ꝯtrarijs vnicuiqꝫ carū ꝓpō vt si quidē os mīcis fuerit naturalr amplū ꝯstringat stiptico: farmacijs: illinitis: emplastratē ꝛ suppositis ꝛ suffumig̃ijs que supra in retentione menstruorū sunt dicta. Simr si accidit ex humiditatib' in ꝓfundo currētibus cura cursus mīcis tollat. Sic quoqꝫ si sit humefacta matrix: ꝛ hūiditate repleta: vel mucilaginib' cotilidones grauātib' r mēstruis retētis añ impꝰgnatōis tps q̃ possent p̄ lōga retentiōe corrupta ledē fetū. cū mūdificātib' oīodo ꝛ exiccantib' notis ibidē leuioꝛib': nec nō ꝛ si sit vento repleta etiā cū extenuātib' in molla mīcis supius dcis: etiā si aliq̃ pdcarū egritudinū tpē sit grauata cura ipar ꝓpria medicet. simr si patiat ex cōitate ad aliqḋ membꝫ vel corpis toti'. M. si p̄ sui maciedine aborsus regīe humectatiuo ꝛ īpinguatiuo vtendū quod dicemus annuente xpo.

Et si inanitū fuerit cū retinētib' fluxum que supius h'buisti. vel q̄a aliq̄ egritudinū acutaꝫ sit captū cura ꝓpa vnicuiqꝫ q̃ ex dictis ꝛ dicēdis est nota. ꝛ si fame resumptiōne cū tpamēto ꝛ si rplerū vehemēt: euōne paulatina ꝛ abstinētia corrigat inq̃t rpo. sm mētū ꝛ repēte euacuare vel replere aut quolibꝫ corp' mouere fallax ꝛ nature insiame: paulatim vō melius. Cōplebit aūt replōis euacuatio si quidem sit sanguīs flōa moderata q̃ embriōnē ad nutrimēti defcm̄ non adducat: sī tm̄ sopfluū suffocatiuū vl' malū sanguīeꝫ eius corruptū. Si vero alij hūores colagogo leuiori mūdificet. vt ē reubar barꝫ: mirobl citrini: ꝛ hebuli indi in mēsibus medijs. p̄mos ꝛ vltimos. ꝛ vtendo vt rpo. decuit: aut cū fena si humor repl's fuerit adustus non pillis ꝛ vetis vt aliq̃ psūmt fetū: nec nō cuꝫ lenītib': ꝛ sanguīem mūdificantib' vt melle cassia: tamarindis: manne siue rosa. lupuli: boraginis: ꝛ buglosse: ꝛ floꝛib' earūdē: fumiterre: ꝛ aqua lactis ꝛ siliꝛbus: q̃bus in tribus p̄mis mēsib' ꝛ vltimis vel pōt. Et si q̄ fuerit in conceptu auferat ꝛ ꝯforet ꝓut infra dicet: ꝛ si mortu' fuerit extrahat ꝓut supra ī difficili ptu dēm est ꝛ ingenio quod dicemus Si vero fuerit in panniculo q̄ inuoluit auxilio succurrat quod infra dicemus. Et si fetus mortuus appuerit amoueat ꝛ ꝯtrariū ꝯpo adducat. Inq̃t. n. H. Corrector [illegible] immoderatōes p̄ ꝯrā immoderatōem [illegible]

Cautela vō ꝯsistit in ꝯseruatōe [illegible] ꝑgnantis ꝛ fetus. Et ꝯplet cū regie [illegible] puus pnoiato ꝛ medio ꝓpis q̃ [illegible] Auxiliū vō vbi die [illegible] demīfant ꝛ inextrabilē est [illegible] sit inhabilitando. vt facile ꝛ [illegible] pellat. tertio. nāpius piculū [illegible] cā. Aliud ꝯsistit in [illegible] piculo addūcat. Habilitatio e' [illegible] que difficili ptui succurrēdo [illegible] que sunt supra dcā. Correctio [illegible] ibidē extīnt nota q̄rū ad dolorē [illegible] ꝛ retētōnem supfluitatē sanguīs [illegible] porea ex dcīs in retētōe supfluitatū [illegible] earum Amen.

Incipit summa q̄nta pricule [illegible] hme continens capitula iiii.

S Equitur summa quinta [illegible] sectōis [illegible] Que ē de medicīs egritudinū membroꝝ [illegible] ꝛ ptiū veneris q̃ in superficie [illegible] adiuuātes. Sciendū in est q̄ [illegible] ventre occurrit est cutis [illegible] culus [illegible] nolānt ipm. H. [illegible] rū duoꝝ agregatio est [illegible] tum est simile iuuamento [illegible] de sūt lacerti. viij. duo [illegible] gitudinales ꝓrensiabensib' [illegible] ossa pectoris exītes de q̃s [illegible] eis. sūt quatuor iñuersales [illegible] adextra costarū falsarū [illegible] rū ad sinistrū inferius circa [illegible] ꝛ alij a sinistra parte costaꝝ falsaꝝ [illegible] tate eax ad dextꝫ ilet' circa [illegible] q̃ ex recta ꝓrensione de carnosa [illegible] te in medio in cētrosā dcīs in [illegible] siam deuenerit extrema [illegible] tudinales exiūt [illegible] est imediate [illegible] carnose [illegible] rū ptis sinistre ad vlia [illegible] mentū ꝯsistit ad ꝯtinendū ꝛ [illegible] stima ꝛ stomacū ad expellendū q̄ [illegible] vesica expellēdū existit: vt [illegible] auxilio facile expellantur ꝛ ad [illegible]

dyafragma: cũ adest exsufflatio q etiã sua
ɔstrictione adiuuãt. Deinde est adeps q
piguedo lacertoꝝ dicit q ex frigiditate neruo
sitas ⁊ coadunatis ipoꝝ ⁊ ipi⁹ siphac ibidē ex
vnctuositate sanguis gñ iea multiplicat. Ju
uamentum ei⁹ est vt sua raritate colligat cali
ditatē ⁊ sua viscositate ɔfuet eã que reflecti
tur ad intestina ⁊ stomachũ iuuãde digōnis
gĩa. deiñ ē siphac pãnicul⁹ vocat⁹ beriteron
cui adheret pinguedo valde. Cui⁹ iuuamen
tũ est vt ɔtineat oĩa intestina ⁊ viscera ⁊ ligz
cum dorso ⁊ suo ꝓprio loco ɔfuet eã tenendo
firma ⁊ iuncta. Et coꝝ sit tamē ⁊ distinctio
inter lacertos ⁊ alia viscera ne turbent opa
tiones ex coꝝ motu. Et ad exprimendũ sup
fluitates cum lacertis ⁊ mirach ɔcurrẽdo. Et
hec est pncipiũ a q oĩs pãniculus corpis hēt
ortũ. Cum eni ascendit ɔtinuat velamini et
fit eius inferior tunica vna etiã ipi⁹. Et ex
ea cum penetrat oui pãnicul⁹ tegens pect⁹
Cum vo descendit ⁊ ɔtinuat duob⁹ ylijs ad
veniũt ibi ei due vie vocate didimin qb⁹ pe
netrant vene ⁊ suspensoria testiũ. Et duus
fiunt due cistes ⁊ folliculi testiculoꝝ. De
inde est girbus adipinus q est pãniculus sb
tilis ex eo qd supfluit a duob⁹ lateribus siphac
⁊ ex eo qd descendit apud stomacũ ⁊ duode
nũm ⁊ eo qd descēdit apud pectinē ⁊ ramus
duarũ venaꝝ pulsatiliũ ⁊ nõ pulsatiliũ extē
sis sup stomaci ɔcertis. Et suspensio eius ē
ex stõaco ⁊ ɔtinuat pectini ⁊ ē ɔpositꝰ ex du
ob⁹ pãnicul q̃ꝝ vnius capit aliuz inter q̃s sũt
acies pinguedinis pxime ⁊ vene pauciores
inclusa ad modũ rete ⁊ ē sicut cistis vel saccus
in quo aliqd retinet si apponat ⁊ est inter⁹
sit interior pãn⁹ siphac ⁊ nē exterior stomaci ⁊
est additus ab anteriori pte extensꝰ sup oĩa
viscera in homine qm̃ est magis indigēs au
xilio indigōne p ɔparōnem ad aliã sua enim
spissitudine cõphendit caliditatē ⁊ sua visco
sitate pinguedinē illã ɔfuat quã reflecti cõ
tinue sup h ⁊ hoc est iuuamētũ sui. Ju sũma
iuuamentũ oĩuz ⁊ cõe in ɔtinendo viscera de
fendendo ⁊ exp mend ɔ ⁊ calefaciendo. Et in
medio ventris est sumen qui est locus vmbi
lici cui⁹ forma est admodũ intestini quo tra
hit infans sanguinē a ɔcauo secũdine ad sui
nutrimentũ ⁊ mediantib⁹ venis q̃rũ officia in
ea ɔcurrũt distributōe corpis tocius. Deiñ
sũt intestina ⁊ alia viscera q̃ꝝ anothomiã p
mittimus xp̄o omnipotēt gra quisit p cuncta
secula bndict⁹. Et q̃r⁹ egritudines ei euenī
re possibiles cõphendere poteris gñalr ⁊ e

dolor ⁊ ruptura qua oẽs opatōes ⁊ iuuamē
ta ledũt ⁊ dicit crepatũa quã ramex hernia
⁊ spēs ei⁹ sequunt ⁊ q̃nz eminentia vmbilici
suis capitul pdistincta. Cãs q̃z extrinsecas ⁊
interiores eaꝝ ꝓpas ⁊ cões ⁊ signa eaꝝ. Et
fm hoc ista q̃nta summa tria capta ɔtinebit.
Captm̃.i. de crepatura ⁊ spēbus hernie ⁊
medicinis eius.
Captm̃.ij. de augmento vmbilici.
Captm̃.iij. de dolore ventris ⁊ yliorum.

Ca.i. de crepatura ⁊ spēbus hernie ⁊
medicinis earum.

Ruptura est solutio ɔtinui mem
bro panniculoso adueniēs: ei⁹ diui
siones vt ɔphēdēs q̃ si panniculo
ɔtinēti intestina qui dr siphac ac
cidat vocat ꝓpe crepatura. Accit aũt ei lo
co iuxta sumē ⁊ raro qm̃ ille loc⁹ ɔstitutus est
lacertē ⁊ cũ accidit minoris est eminētie eo q
grauditas intestina inferi⁹ tēdũt ⁊ ē deterioꝝ
accñtiũ lz in pncipio dolorē nõ faciat q̃niam
egressa in ea sunt intestina minuta q̃ egressa
coartant qb⁹ coartaē coartãt fecē ⁊ vomunt
eã. Et q̃nz accit i sumie q̃re sechr ei⁹ augmẽtũ
⁊ vmbilici. ⁊ q̃nz sub eo ⁊ circa ipm: ⁊ est pue
additōis. ⁊ q̃nq̃z accit inferi⁹ circa inguina et
est plurimũ qt p illa grauedine intestinorũ
magis extēdūt nisi ɔsistent lacertē vt supior
pecti extremitatib⁹ lacertoꝝ ⁊ ē maioris dolo
ris pp magnitudinē ei⁹ qd exiuit ɔphēsum
⁊ maioris additōis quã sequit descēsus ei⁹ qd
exiuit ɔphēsum an illi⁹ rupturã vt intestino
rũ ⁊ ꝓpe monocli qm̃ nõ est circũuolutũ ⁊ li
gatũ vt alia aut girbi aut viroꝝ q̃ cũ ē mag
in bursam intestinoꝝ q̃re tumet ⁊ inflatur ⁊
vocat ꝓpe hernia seu ramex. Et in mulie
ribus tumēt inguina ad modũ tumoris ossei.
Et m̃ vt pter rupturã ei⁹ descēsus taliũ acci
dat vt cũ pueri dilatatio in vijs inferiorib⁹
ptis ei⁹ absq̃z ruptura. Et dilatationis cã est
effusio hũitatũ glutinosaꝝ aq̃saꝝ collectaꝝ i
spa⁹ vētris ad modũ aq̃ ydropicoꝝ. Et q̃nq̃
tumet osseuz ⁊ inflat pp effusionē humidita
tũ pter naturã in ipm aut aggregatōem ipa
rũ in ipso ppter frigiditatē ⁊ cõuersionē ipaꝝ in
aquositatem quare repleret aquositate. Et
q̃nq̃z inflat pp ɔfusionē ip. vu hũitatũ in vēto
sitatē aut casum vētositat in illud. Et accit
spēs hernie impropie ⁊ abusiue dēe. s. aquosa
⁊ vētosa. Et q̃nq̃z tumescit ⁊ ingrossat osseũ
pp hũiditatē sanguineã feculētã descēdētez

ad ipm: aut ex apostemate duro: aut pingue dine ita vt assimilet ramici: et vocat hernia car nosa. Et qñq3 inflant cum vene ei ex illa et vo cat hernia varicosa. Et qñq3 mollificat mol lificatiõe vehementi absq3 ruptura que prolõgat et siliat hernie. Et harum deterior et difficilior est vtraq3 vz. s. intestinalis et girbosa qm est cum ru ptura et dilatatiõe. Aliaru vero deterior est carno sa et varicosa: quia mã est fixa. leuior vero aqsa et ventosa quia pforatiõe sola euacuat mã et de tumescit osseum. ¶ Et cãe rupture siphac q dam sunt intrinsece: qdã extrinsece. Intrinsece sunt huorum corrosio et replo tedẽs vẽtositas extẽdẽs et motus sup replõe: vox fort et sterna tatio expssio põt et apostemat apido. Extrin sece sunt vt signis adurẽs: et pcussio ei penetrans: aut alis motus et sitia. Cã vero dilata tõis viarum est debilitas ipsarum et effusio huita tum mollificãnum et relaxãnum ad ipas coadiu uante motu fort pcussiõe et casu: aut retẽtio spmat motu et phibitu ab expulsiõe: aut ascẽ sio mulierum supra virum: aut labor in coytu su per replõem aut satietatẽ: et aggregatio vẽ tositat et egõis in vẽtre: et labor handitus in ipo qui etiã põt esse cã rupture ipar. ¶ Si gna. Ex signis qdã sunt rupture quenientia qdã dilatatioi viarum qdã hernie. Signa côue nientia rupture qbus ipa cognoscit sunt ap parẽs additio sb mirach subito cum dolore et tumore q additur apud motũ retẽtiõem hanheli tus et expssiõem: et diligit duisitate locorũ: et si sit inferius circa inguina tumore haru sit hernia ei nec psert exiccatio nec stipticitas. Et dilatatiõis qdẽ signũ est tumor et additio in osseo paulatim appens absq3 dolore et pter motũ subitũ et laboriosũ vociferatiõem et alia q sunt cã rupture pcepta. Et est hernia folli culi testiculor nõ burse et ossei imediate et cõ fert exiccatio et stipticitas. ¶ Signorum vero conueniẽtiũ hernie qdã sunt hernie pp descen sum intestini: et sunt magnitudo ei et redditio ei velox cum resupinatiõe et sensibilitas rugi tus cum gmis pphe. Quedã sunt quenientia her nie pp descẽsu3 girbi ad ipam: et sunt tumor minor in qpatiõe ad illũ et cuei paulatim lz mi nus q in dilatatiõe nec sentit rugit in illa lz sit sibo illi in tactu molli et difficultate curatõis et facili reductiõe. Et tamen qdẽ aqsa cognoscit p tensiõem ossei cum splẽdore et tactus mollicie et leuitate. Et qdẽ ipa non redit nec ingredit et phe si qdẽ sit aqsitas qñ ita nõ infusa mã. Et vẽtosa cognoscit in inflatiõe ossei absq3 gra uitate et dolore cum tẽsiõe et resistẽtia impssiõi:

et est facilis ingressus et reditus in ei [illegible] qñq3 accidit in ea dolores fortes qui et [illegible] osseum et testiculos cõprimit. Et carnosa cognoscit q nõ ẽ mã int osseum vt in pedicle [illegible] diffusa inuiscata et adũ [illegible] duricie et inequalitate. Et sic ex apostemate du ro cognoscit p pcessiõem signorum ei [illegible] Hernia vero varicosa ex venis replet [illegible] tedẽntibus ad nigredinẽ prout et [illegible] lificatiõe testiculorum: et phibitiõe [illegible] et motu. Et si ẽ in artẽris ossei [illegible] ipam et si vero in mẽbris venis [illegible] hra cum sint pfunde tact nõ [illegible] ¶ Cura in cura rupture [illegible] pus inspiciat accns vz herniã [illegible] magis molestãtẽ et in actiõibus impedientem herniẽ ipedimentũ ipius opletẽ medicũ [illegible] ut vtitur ad ei cõe ablatiõem pus. [illegible] ipius ablatio duplex. vna cõe [illegible] spẽbus: alia vnicuiq3 spẽi ppa. [illegible] ablatio cõplet regie qd in [illegible] debita ministratiõe cõsistit. et [illegible] tpare calido et frigido declinãte ad [illegible] ex remitates qntatis ei et pphibeat [illegible] cibus siccat: et vitet huidos et [illegible] dolores: ac replõem et potũ [illegible] escat et dormiat [illegible] et aũc vẽtem et puale [illegible] ẽ sternutatio: tussis: cõpssio [illegible] atq3 singlt vomit et coyt [illegible] post replõem: nec [illegible] vã [illegible] fugiat oẽs [illegible] tatiõis et effusiõis [illegible] imunt. ¶ Ppria vero spẽi [illegible] cãe qdã ẽ q appropriat [illegible] sio vere cãe verarum spẽrum hernie [illegible] et girbalis: imediate rupture [illegible] nis viarum respicit ei ablatio [illegible] et cõsolidet: illa vero cõsistit [illegible] fieri põt medio stãte qd [illegible] ergo s3 stãt expedit pus q [illegible] aut girbũ ad locũ pprium [illegible] pturã vntre et cõsolidare [illegible] debite angustare. Reductio [illegible] cum balneis cataplasmatibus et [illegible] mollificãtium et dolorẽ sedãtium [illegible] qlia sunt malue folia et [illegible] fine: viol. semẽ lini et fenugreci [illegible] sit vãn vel spõgia infusa et [illegible] missa donec loc mollescat et [illegible] resupinatiõe corporis fcã et [illegible] cõpssiõe [illegible] supi reducat [illegible] vtraq3: post quã sequi debet rupture [illegible]

ↄsolidatio vel dilatatōis coangulatio seu co-
angustatio. vnio aūt ꝛ ↄsolidatio p interius
sumpta pouidet ꝛ dietā: ꝛ exteri⁹ appꝛopriata
ꝛ emplastra ꝛ nō pōt fieri qūtūcūqꝫ sit in cōgiu
tinatōe ꝛ stipticitate fortissima nisi etiā insi i
gd inb⁹ vni cū ptes rupte nō possint vniri ꝛ
ad debitū sitū reduci arte vł ingenio pp ma-
gnitudinē vulneris vł ineptitudinē ꝛ ↄpllionē
mēbri qḋ sibile ꝛ infanguineū est. Expedit ģ
ad aliqḋ pportionabile illi ↄfugē saltē vt il-
lud phibeat ab augmēto ꝛ ꝓpe apō corpoꝛis
morā douec ipō adsit nisi ādi cirugicū op⁹
qḋ in ↄsolidatōe ipi⁹ efficacissimū ē ꝛ pbatū.
Proportionale vō est ligatura cum bra
chali būte cū linēū p pendiculare ad clipei
formā in loco rēspōdēte īguina vbi ruptura
est: ꝛ fassia dūcēte sb colla cū q in loco po-
stez ligatura strigat ꝛ ē nota. Et mod⁹ opatō.
cirugici ē vt pus obsuato pdēo regie corpa
purgent si cachocimia sit appēs: ł si cōmet si
repletōis sunt signa ꝛ sint mēta vt naturā im-
mittēdo būotes ad locū magni dolor⁹ redde
tur auara. deiń supra locū īnguīs receptē
rupturā: quā ex situ intestini ł gi bi ondē-
tes ꝛ redeūtes cossfees et pcipies cū spotiē
digit apponi ł rupturā ꝛ calef ferrū olo. sit
aūt pmū lenē ꝛ ñ faciat sbiū ↄ morōez ꝛ do
lor: forē. ł facilis tolleret ālco ex nitro cū
calce abluta ł ex arsenico cum calce mixto ꝛ
sublib⁹. deiń applicaf forti⁹ vt arsenicū sblima-
tū ꝛ tamdiu imoref in loco donec rūpēdo et
cōrodēdo pueniat vsqꝫ ad didimū. Caueat
tñ ne tāgat intestina ł ad ea pueiat: vius ei⁹
q̄ñ vlcerabit nec ↄsolidabūt ꝛ ꝓpe si gelita
fuerit ꝛ morieł eger vt in q̄dā nobili vidim⁹
ab expto. ꝛ adhuc custōdū statim expedit vt
toto tpe cure rupture faciēde iaceat supin⁹.
In lecto anchis ꝛ crurib⁹ eleuatꝭ ꝛ a pte supi-
ori vbi sunt intestina inponaf aliq̄d q̄d defē
dat ea vt peciola oleo ro. intīcta: ꝛ vitet re-
pletionem ꝛ inflatōnem ꝛ loc⁹ cotidie redraf et
pūes. Caueat etiā ne coadaligāo crus cū
osse pectinis q̄ sb vlceri loco exit ↄtigat qm̄
sequef ↄtractio ꝛ spasmus ꝛ vt plurimū mors.
Et mod⁹ cautele est q̄ est dcūs. Cū ģ puene
rit ad didimū tūc inspiciaf vlc⁹ sbiłł ꝛ inqui
raf verū didim⁹ sit dilatat⁹ ł rupt⁹. Si vero
dilatat⁹ sit ↄpbēdaf acu ꝛ forti cū filo serico
restrigat. ꝛ deiń vlc⁹ ↄsolidef. Si vō sit ru-
ptus nec ↄpbēdi valeat vt ligeł ruptorū re
pectaf cū mora donec ptrisierit sm̄ vsqꝫ ad
os. tūc vō auferaf ꝛ applicēł sigillātia ꝛ īcar
nātia cū stipticitate. deiń repleto carne vlcē

applicent sigillātia ꝛ incarnātia q̄ sūt ponti
ca ꝛ exiccantia fortia q̄le est pulvis galle cor-
tex thuris sandaraha ꝛ sifia ꝛ patiēs naturał
viscosis ꝛ duris. Consolidatio in infanti-
bus ꝛ coangustatō dilatatioꝝ ductuū ꝛ viaꝝ
q̄ didimi notant. Cōpleł cuꝫ ↄsolidantib⁹ in
terius sumptis ꝛ exteri⁹ applicatꝭ stipticis ex
balneis ꝛ emplis vt sūt glutinosa ꝛ viscosa:
q̄lia sūt spēs ↄsolide comigiola mumia: terra
sigillata gūa nasturcij millefoliū decoctō nu
cis cipsi ꝛ ypoquistidos ꝓpe cū baulaustia ꝛ si
milia. Ex cibis ꝛ potib⁹ ꝛ ex decoctōe ei⁹ sup
tis ꝛ eius ap primaē ꝛ emplaē simplicib⁹ di
ctis ꝛ aliqs vt est centaurea cui inest ꝓpetas
vniēdi frusta carniū q̄n cū eis sił decoqł. Et
ex eis sūt ↄfectōes ꝛ empla cōpōita q̄ infra
dicent cū ligatūa ꝛ strictōe forti. Et qꝛ suf-
ficit sola ligatūa in dilatatōe infantiu. Si
ruptūa ū vł circa vmbilicū affuerit reductio
fiat intestioꝝ vł zirbi fiat facile qꝛ sola resupia
tōe infirmi ꝛ man⁹ ↄpssiōe. Et si addaf i ru-
ptura ꝛ incipiaf in desiccando illud qḋ dilata
tū est pp būtēꝫ adunādo qḋ fixū est ꝛ ingeni
etur in ↄsolidatōe ei⁹ ꝛ regaf vt ā. Et q̄dam
nituntł in ħ dilatatō fimbas suas ꝛ eoꝝ effi-
cacissima cure gñaliꝫando sup⁹ in supioꝛib⁹
oīb⁹ cū nō videaf possibile nisi in cura infan
tiū exñte pua. Et illud ē appōnē ū in loco ru
pture emplm est ex rubeficatib⁹ ꝛ trahentib⁹
sanguinē ad locū pmū. Quale est ꝓpe qḋ
fit ex passulł nigri enucleat caricis ꝛ vino ni-
gro pontico ā ꝛ bullitoꝝ sił in olla ad inspis
satione. deiń cū ministratōe emploꝝ ex stipaē
ꝛ pōnē sāguinē illū tractū inspissātib⁹ ꝛ scirro
ticātib⁹ q̄ sua gssicie ꝛ duricie obtūabūt. Qua-
le ē ꝓpe sēm ex gipso ꝛ lapide marmoreo ce-
rusa gall luto sigillato ꝛ sifia ꝛ q̄d scribēł in-
fra. In abscissione vō cāe ꝓpe ramicis ac sic
aut ventose due res sūt nccie. s. extractio ei⁹
q̄d in osseo est ↄtentū ꝛ mēi ꝓhibitio fgñati-
onis ꝛ multiplicatōis ei⁹. Extractio autē fiet
cū resolutōe vel incisiōe ł pforatōe eius cuꝫ
ferro vel cauterio ad modū extractōis aque
aut vētositat ydropicoꝝ talē āt ↄplētia sunt
dicta supra in cura ydropisis ꝛ sunt ex em-
plastris suffumigijs ꝛ balneis siccis ꝛ vnctio
nibus resoluentib⁹. Incisio autē compleł
cum ferro ꝛ cum medicinis acutis adburen-
tibus ꝛ exiccantibus ꝛ constringentibus illud
quod ruptum vł dilatatum est ex siphac ꝛ fo
raminibus eius ne vlteri⁹ descendat ꝛ tran-
seat. Et mod⁹ pforatōis vel incisionis cum
ferro est vt resupinetur patiens in lecto vel

scãno et sedeat post ipm aliquis qui extẽdat virgã in eius ad superiora ⁊ eleuentur testiculi ad supiora pectinis ⁊ elongentur ab osseo ⁊ pꝛ- for: ⁊ cum stribolato ossiũ a parte dextra vel sinistra ⁊ recedendo a commissura. deinde studet in euacuatiõe totius aquositatis ⁊ egressiõe ven- tositatis. Et modus apertiõis cum cauterio est vt sumas ferrũ subtile in quo sint vncini: ⁊ ignia‹t› sicut ignitur cauteriũ: ⁊ sepa testiculos quantum possibile est a loco cauterizãdis ⁊ re- uolue cauteriũ ab osseo: ita vt non inueniat testiculũ ⁊ inueniat osseũ ⁊ albucerom: ⁊ con- stringat et calefaciat ipm vt non egrediatur post ipm aqua. post illud est enim melius quod cõ- stringat meatũ: deinde incidas crustã ⁊ conso lida. Et fortasse incides ex albuceron aliquid ⁊ cauterizat: ⁊ pone supra fissurã stipticã: ⁊ pro hibe egrum potare aquã. Prohibitio gene ratiõis materie multiplicantis eam fit cum euacuatiõe ⁊ equatiõe cibi ⁊ potus. Et re- gimẽ in ventosa est regimẽ inflatiõis stoma- ci vel timpanitis quod supius dictum est. Re- gimen vero carnose et varicose est regimen durorũ apostematũ: ⁊ illud ẽ cũ mollificatiuis ⁊ resolutiuis alternatim approximat. Mollificã tia sunt pinguedines: medulle: oleũ: muscilagi nes. Resolutiua sunt granorum species vt resina: terbentina: bdelliũ: aloes: storax liqui da: armoniacũ: ⁊ sisia: yreos: crocus: ⁊ camo- milla: spica ⁊c. Composita sunt ex eis est emplm basilicon: cerotũ ysopi: et sisia. Em- plm leue ad crepaturas infantiũ fm grecos. Rx. conicũ thuris: masticis: sarcocolle: dra- gantũ: an̄ ⁊ terantur ⁊ aggregentur cum vino de passis dissoluta in eo mumi a ⁊ aliqui addũt aloem ⁊ gluten piscis: ⁊ aliqui solum faciũt ex balaustijs: psillio: ⁊ radice bin siluestris: et lenticulis aque. et fortassis sufficit vt liniatur locus cum bdellio dissoluto in vino thure et cholofonia. Aliud fortius ombasis. Rx. balaustiarũ: granorũ nasturcij: granorũ gra natorũ: gallarũ imaturarũ: an̄ ℨ. v. decoquãtur cũ vini stiptici ℥. viij. decoctiõe vtendum. Et reductis intestinis ad supiora embrocet locus cum isto ⁊ apponatur emplm nec remoueatur do nec p se cadat. Aliud efficax fm Johanni tium. Rx. aloes dissoluatur gluten in aceto vl vini ⁊ aggregentur medie cũ eo ⁊ fiat ex eis em- plm. Emplm pape Johannis ad crepatu rã crepaturã. Rx. litargirij: opij: lapis ematitis sanguinis draco. sanguis hominis recentis: galbani masticis: thuris: coste: boli armeni: iseuli: mumie: armoniaci: an̄ ℥. iiij. picis ad ltis:

collofonie: cere albe ⁊ rubee: an̄ ℥. [illegible] cardamomi: aloes: an̄a ʒ. x. colloquintide: palme: marine adusse: gall. balaustiarum: aristol. lon. radicum cõsolide maioris ⁊ minoris an̄a ℨ. i. visci quercini ℥. ij. fac decoqui pelle hedulinã in aqua donec tota pellis dissoluat deinde coletur cum expressiõe. Et coquatur tura illa tera que sunt terenda: et liquefacienda sunt liquefacienda: incorporentur ⁊ simul bene contriti in visco fortiter misceantur: compõdis donec mixtũ reducatur ad modũ emplastri pre cedente balneo cum aqua pluuiali decoctio nis balaustie: mirte: consolide: consolide [illegible] dicum vini: apponatur ⁊ superliget [illegible] ⁊ portet per tres menses [illegible]. Pilulis quo vtatur cum dictis. Rx. [illegible] mastic. ℥. s. gariofil. ℥. iij. cinamomi [illegible] ℥. s. boli armeni. ʒ. ij. se. [illegible] Iohan [illegible] emplm fm iudeũ. Rx. picis [illegible] ana. ℥. s litargirij: armoniaci: galbani: mu cis: terbentine: consolide maioris [illegible] an̄ ℥. ij. visci quercini: gipsi [illegible] ℥. ij. aloes: aristol. lon. ⁊ rotunde [illegible] boli armeni. ℥. ij. pilorũ leporis [illegible] fotum tantundem. conficiatur [illegible] plicetur. trabit. n. sanguinẽ ad locũ ⁊ [illegible] pticis consecutiue appositis [illegible] dum ⁊ opilatur ruptura. Aliud ad idem. Rx. picis nauallis. lib. i. collofonie [illegible] serapini: armoniaci: opoponaci [illegible] ℥. in aceti. lib. s fiat ãt ex eis [illegible] liquefacere ⁊ que liquefacta [illegible] in aqua frigida imponatur ⁊ cũ se [illegible] ca puluerizata cũ mastice [illegible] incorporetur in stagnata: et cum [illegible] agitando bene incorporetur [illegible] cocta fuerit adde terbentine ℥. ij. [illegible] aquã frigidam colare manibus [illegible] vino collige ⁊ fortiter malaxa [illegible] extrahe: ⁊ fac magdaleones ⁊ [illegible] emplm. Item. nũ ad crepaturã [illegible] ventosam. dissoluatur bdelliũ in [illegible] no: apostolorũ vel nardino ⁊ vino [illegible] addito castorei puluere: ⁊ [illegible] mili fiat.

Ca. ij. de augmento vmbili.

C [illegible]ontingit vt egrediatur [illegible] cus ⁊ emineat extra [illegible] in infantibus pꝛe. [illegible] ut ppter rupturã in [illegible] supius puenient ex [illegible]

vel oſtu quia egredit̄ ꝗrbus vel inteſtinuꝫ ⁊
inflat̄ ſicut etiā contigit in oſſeo. aut ex cau-
ſa ydropiſis ita vt mo liſicet̄ ⁊ aggreget̄ i eo
aquoſitas vel ventoſitas cōtenta in cōcauo
ventris replens ⁊ extendens ipſm̄. aut ꝓpter
cauſam ſuperfluentis ſanguīs ad ipm̄ ex ap-
tione vene ⁊ arterie ipſius quare cutis ele-
uat̄ in altum. ¶ Signa cauſe ꝑ me ſunt q̄ꝛ
color naturalis non mutat̄. Et eſt loc⁹ dilatā
ſiranis aliqui⁹ ⁊ ꝓpe vbi egrediūt̄ inteſtina ⁊
eſt cum dolore aliquo: ⁊ tumor euꝫ mollicie et
occultat̄ eam premēs. Et q̄n q̄ꝫ in occultatiōe
rugitus ꝑcipit̄ ⁊ adminiſtratiōe mollificātiū
ex balneo ⁊ vnctiōnibus ⁊ motib⁹ augmētat̄
Signa eius que eſt ex aggregatiōe humidi-
tatis ſunt q̄ cū ꝯpreſſione cedit ⁊ eſt leue re
ſpectu precedentis colore cutis non mutato
⁊ etiā ſi ex vētoſitate fiat: ⁊ eſt leuius ⁊ mag̈
reſiſtens ꝯpreſſioni ⁊ ſonit⁹ in eo ⁊ vox ei ſicit
ſi percuciat̄. Signa vero tertij ſunt mutatiō
coloris cutis ad colorē ſanguineū ⁊ nigre-
ſcentē. Et ſignū eſt q̄ ex additiōe carnis na
te eſt. aut apoſtematis eſt. quia eſt graue du
rum. quod ꝯpreſſio ſicut alia nō occultat.

¶ Cura aūt eius eſt prima cure rupture et
ſpecieꝝ hernie ſupradicte. Et modus eius in
ꝓueniente ex ruptura eſt duplex. vnus cuꝫ
cōglutinātibus ſtipticis interius ⁊ exterius
ex emplis approximatis poſſibiliꝫ in infan-
tibus ⁊ in egredientib⁹ poſt partū cū ligatu
ra quā faciūt obſtetrices in q̄bus ex aptiōne
venaꝝ ⁊ arteriaꝝ ꝯtingit. Aliud eſt inciſiōe
ſ̄ʒ ora ⁊ ꝯſolidatiōe cirugica in corꝑib⁹ durī
⁊ augmētatē. Cōglutinātia ⁊ ſtiptica quibus
ꝑmus ꝯplet̄ mod⁹ ſunt karabe: thus: balau-
ſtie: glans: galla: amoniū: acacia: alumen
terbētina: terra ſigillata ⁊ ſ̄ſia ſit ꝯfecta vel
diuiſi u applicata cū ligatura ſtricta: ⁊ q̄n q̄ꝫ
addit̄ ceruſa ſm̄ mēſurā vni⁹ illoꝝ. Et ſic ē
ſi ſumat̄ tenta ⁊ inuoluat̄ ſupra ipſam pānus
⁊ accipiat̄ minutū thuris ⁊ ꝯficiat̄ cū albu ē
oui ⁊ liniat̄ cuꝫ eo ſuper vmbilicū ⁊ repleat̄
eo. Modus vero inciſionis eſt talis. precī-
piat infirmo vt ſtet ⁊ tendat ventrē ſuum et
ꝯtineat hanelitū donec appareat q̄ntū poſſi-
bile eſt ipſius augmentū. Et tūc fac in circui-
tu huī⁹ cū atramēto ſignū diſtinctiuū. deīde
ꝯpſb̄ de q̄ꝺ eriat̄ cū vncino ſupra mirach ſo
lū ita q̄ nō accipias q̄ꝺ eſt ſ̄ʒ eo de ꝗrbo vel
inteſtino. deinde fac reſupinare eū ſupra col
lum. ⁊ deinde liga cū filo ſ̄ʒ vncino ita q̄ ca-
dat ligatura in ſigno. nec ꝯſ̄bendat aliq̄ꝺ ex
eo q̄ꝺ eſt ſ̄ʒ mirach ſ̄ʒ ſolū ipm̄. ex tunc vero

incide cutē ⁊ ſue locū deſcriptū cū filiſ duris
extēſis ad inuicē ⁊ ſtringe ipm̄ ſupra ventrē ⁊
dimitte cutē ⁊ ꝯſolida ꝑus lacertos. deinde
ꝯſue cutē ⁊ ꝯſolida ſicut oꝫ. ¶ Reliq̄ꝝ vo
cura cū exiccātib⁹ ⁊ lenitiuis ac reſoluentib⁹
notis cōplet̄. Ad exitū vmbilici fiat empl̄m
ꝓbatū infantib⁹ q̄bus accidit magis. ℞. ſ̄.
notū lupinoꝝ. m. i. pecia vna pāni lini ꝯbure
q̄ ꝯficias cū vino nigro ⁊ pōtico ⁊ bulliāt do-
nec inſpiſſant̄ ⁊ iniicta ſpōgiā liga ſup̄ locuꝫ
poſtea in aceto ⁊ aq̄ roſ. ⁊ in eo inuolue ſtup
pas ⁊ applica ſupra vmbilicū ⁊ ē raſis. Aliō
fort⁹. ℞. aluis aurī. xv. gallarū: aurī. iij. te-
rant̄ ⁊ ꝯficiant̄ cū vino calabreſe nigro dōec
inſpiſſent̄ ⁊ infund i ſpōgia poſt in aceto et
aqua ro. Itē ponat̄ ſup aliquē pānū glaten
de corio et tepidū vmbilico applicet̄ ⁊ ſuppo
nat̄ puluinar de bōbice ⁊ pāno lineo ⁊ liget̄
cū faſſia. Itē aliud. ℞. aquā aluis: vinū ca
labreſē ana in q̄bus bulliāt roſe: ⁊ ſpōgia in
tincta ſupponat̄. ⁊ ſi vis efficaci⁹ bulliāt cuꝫ
roſ: gall: mattic: thus ⁊ infaſia. Itē ad eius
exitū adſtum vinuꝫ in cinere infunde ⁊ ex eo
ſup emplaſtra. valet etiā ad ventoſuꝫ ⁊ ꝯfri
catio cū ꝯpreſſiōe ex ſaliua ieiuni et famelici
curat eā ſi ex leui fuerit cā.

¶ C. iij. de dolore ventris ⁊ yliorum.

Dolor ventris ⁊ yliorū ex dictis ſ̄
dolore inteſtinoꝝ in prenotus eſt
quoniā accidit ex cauſa exiſtente
in mirach lacertis et panniculis
ventris. Et quandoq̄ ex cōmunitate ſuperi
orum. vt dyafragmatis. pleure. pulmonis: ⁊
aliorum: vel ſubteriorū membroꝝ vt inteſti
norum vel alioꝝ membroꝝ ꝓfundoꝝ cōmū-
dentū illis vt ſtomaci: epatis: ſplenis: renū
⁊ ſiſium. Signū diſtinctiuū eſt quoniā cū
paſſio eſt ꝓpe in mirach dolet cōtinue apud
tactū: ⁊ quādoq̄ alterat̄ color ⁊ tumor ſi ad-
ſit ⁊ ſunt lacertorū figurā. Cū aūt paſſio eſt
ex cōitate interiorū dolent preter tactū nec
ſemper apparet tumor niſi cum apoſtema in
eis fuerit magnū ⁊ eſt preter lacertorū figu
rā: nec color cutis mutat̄ et addit̄ ⁊ diminuit̄
additiōe ⁊ diminutiōe paſſiōis illoꝝ q̄ p̄ceſſit.
¶ Cura eſt. nā ſi q̄dem ex ꝓpria paſſiōe fuerit
⁊ ex malicia cōplexiōis frigida que eſt pluri-
mum ex cauſa exterius accīdētaui ex vento
ſitate interclūſa cum calefactōne balneis ⁊
electuarijs ex dyacimino: dyatrion: et alijs
calidis: et proprie ſticados medicetur.

Et ex medicinis appropriatis ei simplicib[us] est armoniacū bibitū vel epithimatū cum melle aut aqua ordei et albasce cocta et transgiutita cum melle: et mabaleb: et ciperum: et fenugrecū: et semen lini: et sticados: et absinthium et reliqua anodina. Ypo vero dixit. Quibus cumq[ue] dolor circa ypocūdria sine flo[gmo]ne fuerit: febris superueniens curat egritudinē. Attendendum tamen quia dicit superueniens. vt quia sponte vel casualiter p[ro]uocata sit veniens non artificialiter p[ro]uocata semper nisi corpore mundo et consumptiōni inepto. Aliter autem indisposito si procurata tibi forsan accipiet tibi ac si nequā cum te fortiore intro duxeris domum tuam homines te adiuuādi gratia: qui cum inuenerint aliquid ex contineutibus vel contentis cui nitat firmabunt in eodem nec poteris ipsos expellere cū violentia: sed fortiores existētes expellēt te: ita vt quod vocasti in auxiliū: in non auxilium conuertet. Sed si fuerit ex solutiōne continui cum exhibitiōne mumie sumpte et cum compressiōne mumie precedente flosa curetur et granis nasturcij: et succo cidoniorum: pienitridis non fractis: et cum emplastro ex consolidantibus notis et conuenienti regimine. Et si quidem ex apostemate fuerit curetur cura reliquorum apostematū que indicationem a patiente particula non suscipiunt. Et si quidem ex cōmunitate ad superiora fuerit vel inferiora membra et p[ro]funda curetur cura doloris pectoris et pleurēs vel cura doloris epatis vel splenis et intestinorū dicta. Et ex simplicib[us] medis p[ro]uenientis expertū est betonica cū terit sicut est et emplast aufert. n. dolorē et inflatiōem vētris. Et sumpte ex ea. ʒ. iiij. cū aqua dolorē epatis: et cum melle et aceto dolorē splenis sedat. Et absinthium emplastratū cū oleo de alkāna facto cerotorio: aufert dolorē stomaci epis et yliorum Et ex compositis est hoc quod sedat dolorē ventris et yliorū in infantibus et p[ro]batis. R. succi paritarie: succi herbe feniculi. ana gut. t. vj. i[m]ꝑ[er]et; lacte in cocleari da ei post balneū in aqua decoctionis ipsius paritarie. Aliud. R. feniculi granorū nasturcij. sc. apium. amcos gingi. cinamomi: ana partes equales: serapini ad pondus omnium: fiant ex eis pillule vt auellane et ministrentur.

Incipit p[ar]ticula quinta sec[un]dū ōis p[ar]me finalis et vltima que est de medis egritudinū iuncturarum continens summas quatuor.

Ubsequitur

p[ar]ticula quinta sec[un]dis p[ar]te finalis ip[s]i[us] et vltima de medis egritudinū iuncturarū continēs summas q[ua]tuor. q[ua]rū p[ri]ma est de medicinis doloris ipsarū. secūda de medis dislocatōis. tertia de medēdis solutōis et separatōis. q[ua]rta de medēdis apostematū earūdē. Prima vero summa ē p[ar]tis p[ro]siderōis p[ro]tinens capitula decem.

C. i. p[ro]hemiale et est s[ecundu]m g[e]n[er]alis iuncturaz et dispōibus eaz et doloribus cau[sis] et signis earum.

Est scire opz q[uod] dolor iuncturaz il nocius[que] s[ecundu]m illas dispositiones p[ro]pter diuisiōes p[ar]tes suas nō [...] tes ipaz atq[ue] accidentia q[ue] variantur sua dispositio atq[ue] cura. Cause vero essentiales doloris sunt d[...] p[ar]tens et res imp[ri]mens. nihil. n. alid dolet q[uam] p[ro]trariū impressionē subito senti [...] Albo. Penes causam p[ro]ceptiōem quod membrū iuncturis specificatiōem [...] iūsionē hoc modo. Sciendū [...] eiure passiue sumpte ossiū membrorū [...] ris extremitates alternatim ad inuicē [...] coniuncte. Actiue vero partes ex [...] rum contiguatē ad se inuicem [...] tes et ex ligamētis de extremis [...] ossium procensis: et cordis lacertosi [...] circuitu alligantibus compositis et [...] te venis et arterijs supercurrentibus [...] cure a natura ordinatis. Ut per eas [...] ꝑ[er]fectiōnem et refectionem [...] rum operationibus et motibus [...]

Que oēs sensibiles valde sunt: qr nervose
sunt ne in motu eoꝝ q̄n primo rūpanē: et
ne calefiāt ffe. ꝛ pinde debiles vt q̄ ipsorum
qr a pmo pncipio sunt remote inter se cōca-
uitatē ꝛ cauernositatē hntes vt colligant ꝛ
ꝯseruēt hūitatē ne exiccēt in motu: qui si cō
tingat in q̄to vel quali excedere eas exicca
ri ꝛ calefieri est nccē ac debilitari magis ve-
nas q̄z ꝛ vias ad ip̄ is ex mēbris ꝛ corpe di-
latari q̄ pp̄ter supfluitates ꝛ hūores corpis
trahere ad seip̄ is infl̄xas recipe ꝛ illas cō
seruare pp̄ter spissitudinē ꝛ fritatē. Et pinde
egritudies ols q̄iis in crurī pl̄imū reumati-
cas ꝛ dolorē pp cām inferī assignādā quib⁹
egritudib⁹ nūc p̄emissis tāq̄ ad rectō. 3ᵃ
ptinētib⁹ q̄ de medis egritudinū vl̄iū tractat
tm de medis doloꝝ ip̄aꝝ hic dicēdū q̄ gn̄alī-
bus olbus egritudib⁹ est sinthoma sibi piu-
dicās sanatōem sua fortitudine inē oēs ꝛ cu-
rā ip̄aꝝ vl̄r ꝯpbīdētne nec nō a mēbro seu iū-
cturis denolatōem recipiēs fm gen⁹ ꝛ spēm
variato. ¶ Dolor. n. iūcturaꝝ aut ē vl̄is ol-
bus iūcturī ꝛ sic artetica nūcupaē ab arcitaē
dcā q̄ gn̄alī iūcture dicūē aut aliq̄bus p̄pus
ꝛ hoc fm varietatē iūcturaꝝ varie noīaē. q̄a
variā ab eis p̄petatē assumit vt īfra patebit.
Iūcturas. n. in vēīre sunt bifarie varietatis.
Quedā. n. sunt corpis ꝛ tales spōdiliū dorsi
esse noscūē quod basis est corpis vniūsī sicut
carina nauis. quedā sunt mēbroꝝ extrēoꝝ
de corpe pdeūtiū. ꝛ hec diſtīguūē dupl̄r. q̄dā
.n. sunt supioꝝ extremoꝝ vt manuū gn̄alīē
accepaꝝ. q̄dā inferioꝝ vt pedū simil̄r gn̄alī
mō sumptoꝝ. Et vnaq̄q ip̄aꝝ totidē recipit
sectōes quotidē in se ꝯtinet iūcturas a q̄ruz
qualibꝫ ppriā denolatōem recipit q̄ gn̄aliter
iūcturaꝝ dolor dr̄: ꝛ pp̄ter naturā caꝝ variā
ꝛ diūsam curōem. denolatōem v̄o recipit nā
ex eis ē dolor q̄ dr̄ hūeri ꝛ spatule. hūero. n.
spatula ꝛ adiutoriū cū furcula ꝯiūgūē alius
cubiti ali⁹ rasecte man⁹ ꝛ ceteraꝝ iūcturaruz
ipsi⁹ q̄ cyragia Iohānici⁹ appellant a cyros
grece latine man⁹ ¶ Alteri⁹ v̄o q̄ est pedis
q̄dā dicī⁹ est dolor anche ī sciatic⁹ ali⁹ poplitē
ali⁹ rasecte pedis ꝛ aliaꝝ iūcturaꝝ ei⁹ poda
gricus nolamus sensu dolorī q̄libꝫ in loco vl̄
iūctura pp̄o pceptus atq̄ difficilius curōem
q̄z diūsam de qua īfra dicēē recipit a varia
natura ip̄aꝝ. Aliq̄. n. ip̄saꝝ sunt magis vici-
ne vite pncipio vt hūeri spatule: aliq̄ p̄fūde
iacerē grossis ꝛ pellib. īuoluē vt scie ꝛ anche
Aliq̄ vero magis discoopte a pncipalibusq̄
remote vt manus ꝛ pedes ꝛ ecōē fm magis

ꝛ minus: ꝛ pinde ip̄aꝝ dolores in corpus di-
uersimode imp̄mētes ꝛ cās salubres curati-
uas plurimum variātes. Inferes cām vero
imp̄mentē recipit dolor iūcturaꝝ notificati-
onem ꝛ diuisiōem sic. Cā vero ip̄am impri-
mens quedam est interior ꝛ quedā exterior.
Interior est in se ꝛ ex cōitate ad mitiētia mē
bra ꝛ materialis plurimū que ffica pp̄ē carū
naturā ꝛ dispōis defectū. Omne aūt mēbruz
ꝯplois ffe actiones defectas hꝫ ex nccitate
dixit. G. In se q̄dē mala ꝯplo q̄lꝫ plurimuz
ffa. In gn̄e. n. ppotiōnabili facilior ē iūsiuē
dixit Albo. ¶ Ex cōitate vero q̄lꝫ hūor cēn-
tiā doloris variās seu spēm ꝛ ē pl̄imū ffa cū
cola: deinde ffa crudūr deinde sanguis: deiū
colera: ꝛ rarius mlia. Et q̄nq̄ ventositas o-
perās ipsum acutū vel obtusum: continuuz
vel interpolatuz a corpore toto vel epate et
cerebro: ꝛ q̄nq̄ ab intestinis patientibus p p
ppinquitatē missus ꝛ influens per modum
reumatissimi ad ip̄sa vel permutatōne. In
dolore vero ip̄sarū reumaē cāe omēs frequē
ter concurrūt. quarū quedā est gn̄alis ꝛ ime
diata: alie sunt spāles ꝛ mediate. Gn̄alis est
quā. G. in suo libro de v̄tutibus dixit cū ait
queadmodū. n. membra ad seinuicē trabunt
escam ita ad seinuicem deponūt superflluita
tes ꝛ h cā vocatorum reumatū. Speciales
vero sūt quas Iohannīcius in suo introdu-
torio numerauit cum inquit. Modi v̄o mor
borum ex innaturali malitia cum aliquo hu
more decurrente ad infirma mēbra quatuor
sunt. Primus est virtus mēbri impellētis:
ꝛ debilitas recipiētis. Secūdus est multitu-
do humorū dictorum. Tertius est debilitas
virtutis nutritiue. Quartus est largitaē vic
potoꝝ. ¶ Fortitudīs totius corpis ꝛ ep̄ ē
respectu iūcturaꝝ cā satis est nota. Debili-
tatis iuncturarū duplex est cā. naturalis q̄
superius est narrata: ꝛ accidentalis ex tem-
pore vt casus ꝛ percussio vel aliqua egritu-
do. accidentalis debilitatis nutritiue cāꝫ su
periuē in stomaco habuisti. Ex qua pncipali
ter cum malitia regiminis humorū multitu
do procedit. errat enim inter alias plurimū
mala nutritiuorū membrorū cōplo ꝛ corpis
vniuersi in tantū q̄ exancta tempore procē-
dente quandoq̄ malos ꝛ superfluos humo-
res gignit ad iuncturas currētes ꝛ doloreꝫ
prestantes q̄ntūcūq̄ bonitas regiminis sub-
sequatur coadiuuante largitate ductuum ꝛ
viarū que ab humiditate cum caliditate hūo-
rum frequēter currentiū pateant ꝛ motu.

¶ Sicq̧ si decrepus sibi viuere si velit salu⁹
a dolorib⁹ eēe nō possit:q̄ eadē verba ab ad
mirat̄oe multos recipiet ɔsueta. hy.n.humo
res reumātiçātes tal' ad iūcturas dolorē ca
rū multiplicati eē fiūt. alterādo eadē sibio
malā ɔplōem diu sam inducūt ɔ replēdo cō
cauitates eaꝝ:cordas:neruos: ɔ lacertos ex
tēdūt ɔ illoꝝ quasi ɔtinuitatē soluūt totaꝫ q̄
iūcturā eleuāt in tumorē. Et q̄nq̧ apostemā
do vtrūq̧ inducūt lꝫ raro ꝓp soliditatē ɔ du
ritiē sbe priuꝫ ob quā hūo⁊ materia collēa
vel fluens de facili nō sbintrat:si intersectas
vacuitates apti⁹ ex multiplicata in eis partē
alterat ɔ extēdit. Cū ergo dolores iūcturaꝝ
ptractam⁹ ɔ eius curam arteticū:ciragicū: ɔ
podagricū dictum sic creatū intelligamus.

¶ Causa vō extrīor est ex p̄mitiuis ɔ p̄imū
aeris frās ɔgelās ɔ siccitas indurās p̄uado
hūitatē eis naturalē ordinarā sicut fit tpīe si-
ue sit ɔstōis borealis:vel calā dissoluēs ɔ hu
mectās. vt tpīs vel ɔstōis australis sicē ypo.
in suis affo nobis retulit.aut est casus vel p-
cussio extendēs vel scīdēs vel dislocās pies
vel iūcturaꝝ ɔ situ q̄ sunt cās accītales sed io
sius nūant. Penes causas q̄ꝫ accītales seu
dispōes:diuisionē recipit iūcturaꝝ dolor vꝫ
penes naturā corplōs:ɔsuetudinē:sexū: eta-
tem:tp̄s:ɔstōem:aerē q̧ ɔ dietā. Hec.n.sunt
cause doloris accītales ɔ circūstātie corpis
dispōem variātes ip̄ius atq̧ euentū curā q̄ꝫ
determināte ɔ auxilia vt sequet. In corpi-
bus.n.cōplonis debilis naturalē lapsis vt
frīo ɔ sicco:vel ex etate vt senib⁹ qz pueri nō
podagricāt añ afrodisiā. vel sexu.s.masculi
no quia mulier nō podagricat vt dixit ypo.
nisi ei menstrua deficiāt: lꝫ mascul⁹ ex lapsu
sexus magis illud incurrat q̄ femina:sed q̄z
ex malicia regimis quēadmodū pueri ex im
moderata dieta.vel accītalr ex malicia regi-
minis frīo discretē. vel ex egritudine aliqua
maxime cronica debilitantē. vel cōsuetudine
patiēdi dolores ip̄os. vel quoꝝ pentes pati
ɔsueuerūt cum sit ex morbis qui hereditārī
feminē tpe autūpnali ac veris. ɔ ɔstōe cōsiti
dicente ypo.in affo. Podagra ɔ maniacha
vere ɔ autūpno mouent vt in p̄sibus.arte.la
boriosi motus ɔ exercitū.vt viatoꝝ ɔ portā-
tium onera. Et dissolut̄ cibi et potus maxie
vini puri in ieiuno sumptus:ꝓpe circa vene-
ria dicente ypo.in affo. Eunuchi podagrici
non fiūt neq̧ calui. Predicti iūcturaꝝ mul-
tiplicant dolores ɔ dispōes ppter nē defecti
onem ɔ digestōnis corrupcōnem: ɔ in comm

contrarijs minuitur vel nullatenus fiunt p
pter contrarias causas. In p̄mis q̄ꝫ [illegible]
corpib⁹ dolores accidētes curant' tard [illegible]
auxilijs minus recipiūt [illegible]
redeūt licet periculi sint mi[illegible]. Et in corꝫ
cōtrarijs sunt ecōtra: ɔ in iūcturis coꝝ [illegible]
net sicut gypsum cuꝫ coꝝ materie sint [illegible]
sup quoꝝ iūcturis coīt eciā [illegible]
quare torquentur digiti ɔ constringitur ɔ [illegible]
dolor fortis cū mē ipsoꝝ sint calē ɔ [illegible].

¶ Signa causarū anp̄ [illegible]
oportet sbiūgere [illegible]
.s.iuncture e sint man. festi et [illegible]
eius causa doloris sit mala ɔplōpati et [illegible]
cūq̧ manifesta causa dolet [illegible]
absq̧ tumore grauedine ɔ [illegible]
tatione. Si vero fuerit cum [illegible]
plurimum econtra se habebit. Et si [illegible]
fuerit fleg.matica et est plurimum [illegible]
grauatiuus patiuus:locus albus [illegible]
gnus:ɔ mollis tactus frigidus [illegible]
tione. Si vero colerica fuerit [illegible]
bebit: licet tumor in ea quandoq̧ fit [illegible]
grauedo ex coꝝ est plurime [illegible]
vna et iuuatur frigidis [illegible]
licet in tali ex iuuantibus ɔ [illegible]
pro ex se ipso vero ɔ certo [illegible]
habendam cause et modi: [illegible]
tionibus sumptum et effectu [illegible]
comprobatur possit. accidere [illegible]
sciatur qualiter accidat non [illegible]
malum ei nisi cognitum [illegible]
etius ait. ¶ Accidit quidem [illegible]
parte doloris ɔ a parte rei [illegible].
Ex parte autem doloris: quod [illegible]
tantuꝫ inflammatiuo ɔ non [illegible]
resolutionem perducent. Primo modo [illegible]
frigida ministrata doloti etiam si [illegible]
causa accidat conferre videtur: [illegible]
nocere. Secundo modo res calide [illegible]
ta dolori: etiam si ex calida [illegible]
ferre videtur: frigida vero nocere. Ex parte
rei ministrande aut ratione [illegible]
complexionis. proprietatis [illegible]
ꝓpria dolori ɔ membro cuius est [illegible]
imp̄met iuuamentū si nocumētū [illegible]
potē.inest.n.vnicuiq̧ corpi ɔ [illegible]
vna medicina patiatur non ab [illegible]
ab ho.ratōne contrarij.aut.nāli [illegible]
si calida vel trahēdo ɔ replendo [illegible]
rem ɔ sic videtur nocere. ɔ siet [illegible]
accidat:vel resoluendo minuit dolorem [illegible]
videtur conferre eciā si ex calida [illegible].

Si vero sit frã aut stupefacit ⁊ sic minuit do lorẽ: ⁊ in hoc iuuare videt͛ etiã si ex frã causa accidat: aut claudẽdo poros retinet materiã maxime si stiptica fuerit et sic dolorẽ auget: quare videt͛ nocere etiã si ex calida cã fuat: et sic causa calida estimabit͛ frã: et frã cal'a. qd̾ etiã accidere põt ex qualitate accñtali vł im pressione accidentali vt ponit Abo. ¶ Ad hanc autem euitandã errorem non op3 hoc signũ ꝯsiderare tm̃ in cãe cognitiõne ⁊ morbi sed ipsum cum alijs ꝯiungere signis qbus ꝯ ueniūt in cognitiõnem illoꝝ circa q̃ posuit ꝑhe ⁊ poñ in afo. cum dixit. Cõsẽplari autez oꝫ naturã: etatẽ: ꝯsuetudinẽ: dietam: tempus regionẽ ⁊ artem. Hec .n. est doctrina. G. quã docuit ad talem euitandum errorem. Si ve ro materia sit sanguinea: color erit rubeus ⁊ dolor medius inter predictos ⁊ cum pulsati one ⁊ duricies mediocris ⁊ caliditas tactus Si vero melancolica dolor erit minor et tu mor cum duricie ac liuiditate. Si vero mate ria sit ventosa tensio erit absq; grauedine et dolor cum vnitione. Et si mixta erit mat. ria erunt signa confusa. Et si quidem sit paula tim aggregata: dolor erit minor: cum incipit et paulatim augetur. Si subito influxa: do lor maior erit ⁊ repẽtinus. Et si quidẽ a cere bro influxa precedẽs passio ipius iudicabit͛ ⁊ catarrus et materia erit plurimũ frigida: ⁊ quãdoq; acuta ⁊ salsa in sapore percepta.

¶ Et incipit a spondilibus colli ⁊ pcedit in ferius ⁊ per humeros ad membra manus: ⁊ per anchas ad iuncturas pedũ. Si vero ab epate eius egritudo sit procedens demõstra tur cum signis repletionis ipius ⁊ venarum materia est calida plurimum. Similiter si a stomaco aut intestinis aut corpore. Fortitu do autem membri impellentis ex natura sua ⁊ ex trãsmissione superfluorũ cognoscitur ⁊ alterationẽ sub debilitas recipientis scilicet iuncturarum ex natura ipsa colligitur supra dicta. Et si est naturalis ex mala figura ⁊ cõ positione que complexiõem sequũtur malã: debilitatem ex parte parentum qui similiter passi fuerunt. Si vero accidentalis ex ante cedente casu ⁊ percussione aut aliq; egritu quãm sunt passe. Multitudo humorũ ex si gnis repletiõis noĩ vł ch ... debilitatẽ nutritiõe ex mala dispositione membrorum nutritiuorum omnium ⁊ proprie pro toto o perantium largitas viarum ex amplitudi dine venarum accipitur grossicie inflatione ipsarum si manifeste sũt. Si vero occulte ex frequenti passione potest coniecturari. Si vero materia doloris in iuncturis fuerit pro fundis ⁊ in manifestis vt sunt anche ⁊ scabi ci atq; genitalis alijs dignoscetur signis q̃ i proprio dicentur capitulo coadiuuante xp̃o.

¶ Capitulum secundum de medicinis iun cturarum ⁊ cura dolorum ipsarum in ge nerali.

Sermo noster erit deinceps de medicinis dolorum iunctura rum in generali qui arthetica dicitur. Sunt autem secundũ alterum trium modorũ. Que dam enim sunt conseruatiue quedam preser uatiue ⁊ quedam curatiue. Conseruatiue au tem ipsarum sunt ex similibus ⁊ ex iuuanti bus animal proprijs sumpte que in medici nis neruorum supra sunt dicte ⁊ dicentur a lie infra simplices ⁊ commixte. Preseruati ue vero causis accidentibus debentur absci dendis ⁊ euacuandis si humorales existant: vel alterãdis si ꝯplexionales. Cõpõ .n. cor poris cũ sit triplex fm̃. G. Prima ẽ ꝯsistẽs ex humoribꝰ vt materia ⁊ ex ꝯplõe sic cũ vir tute vt efficiẽte pcedãt. Secũda ẽ officialiũ ⁊ ex pma ⁊ tertia fit secunda que est totius. vnde. G. ꝯpõ sequit͛ ꝯplõem ⁊ rem diuinam Cura pꝛe egritudinibus soluendis cõuenit aut accñtibus ex se impmẽtibus vt dolori ⁊ similibus sequẽtibus aliaꝝ causis ꝯiunctis abscidendis in q̃rũ egritudines dependent ex eis ⁊ conseruant͛. ¶ Primis itaq; pmis sis vt superius notis ⁊ in ambabus sequen tibus necessario de preseruatiuis ⁊ curatiuis dolorũ ipsarũ dicendũ. ars enim fm̃. G. pꝛius insurgit vitam que magis viget. Instantẽ in eis triplex intentio vt supra in cura sede do loris stomaci ⁊ intestinorũ est dictum. scilicz cause abscisio doloris ⁊ simul prosecutio v triusq;. verum quia fm̃ rectum cure ordinez procedendo cura circa cause abscisionem pꝛi mo vertitur doloris ipsius cum sit cõmunis ⁊ generalis in omni. ipius vero doloris seda tio non semper sit preferẽda nisi in casu pꝛut supra in dolore intestinorum est dictum: pro tanto in hoc capitulo de cura que est ipsius cause abscisiua in generali dicemus. Est au tem triplex: mala complexio diuersa: solutiõ continui: ⁊ vtraq; in apostemate similis con sistẽs plurimũ tamẽ mala ꝯplo diũsa ẽ cũ mã. pꝛide secũda ⁊ vltia pꝛemissa ꝯ pma h nĩ ẽ

dicendū que cūe impēmētis hui⁹ sit abscisina

¶ Si ergo sit mala complexio pura ex qua cūq; causa alteretur cum ꝓprijs iuncturis ⁊ cibus eis omnibus in artetica cōpachensis Kalius curam hic ꝑsequimur ꝓpriē. ⁊ si quidem sit frigida que est alteretur plurimū cū calidis temparatis semp stipticis que in dolore cor⁹ non competunt: nisi debilia sunt sed potius aperitiua. cum materiā ꝓpter vicinitatem ad ꝑncipia non oporteat retinere nec repellere: si vt fluat inferius oportet: attr. hi exterius ⁊ resolut. Qualia sunt ex cōmunibus cibus sticados: sansucus: betonica: ysopus: camedreos: camipiteos: herba ⁊ ca artetica: pesorinus: saluia: garur: acor⁹: gi g immu: sandarach: alumen mirra: sulfur ⁊ sal: grana piner: nux indica: ⁊ ipsorum olea: et vinum squille: acetum eius: ⁊ oximel intus ⁊ exterius: ⁊ per omnem modū approximata. Si vero calida alteretur cum frigidis tēperatis ⁊ stipticis interius ⁊ exterius et per omnem modum approximatis que alterando discrasiam iuuant partium ⁊ iuncturarū substantiam ⁊ vias constringant ne recipiāt superfluitates. Qualia sunt rose: ex ibonia sumach: mirra: folia cannarum: lenticule aquatibus: virga pastoris ⁊ memite ⁊ sbuli caru aque olea: lutum sigillatum: ⁊ armeniū. Et similes simplices ⁊ composite ex eis que in nostro antidotario sunt descripte. Si vero sit sicca alteretur cum oleis scilꝫ viol. amigdal. dulcium: sisamino: de fenugreco: et semine lini: de pineis: nucis indice. vel viol. aqua simplici tepida: ꝓplibimata: vel maluarum ⁊ similium. ¶ Si vero humida ⁊ ē plurimum cum materia que alterando ⁊ replendo ⁊ extendēdo partes iūcturarum dolores inducūt. Et si quidē paulatim sit aggregata tres res expediunt. s. alteratio ⁊ confortatio: euacuatio ⁊ regiminis ordinatio. Euacuatio completur dupliciter. modo primo cum fleba de nigra opposite partis. deinde de vena respiciente ꝓprium membrum iuncture: vel cum sanguisugis super iūcturā positis: si sanguinea fuerit materia ⁊ ex toto cessauerit a fluxu. si vero humor alius a sanguine fuerit purgetur farmacia proprium humorem educente: de iuncturis simplici vel composita quas in antidotario diximus precedente digestione. Et in medio tempore si opꝫ dolorem sedantia ministrentur que narrauimus infra. Secūdo vero ⁊ vlsō cū resolutiuis sanctis applicatis que etiā infer⁹ describem⁹

Et si sit ventosa cum eis ⁊ [illegible]. Alteratio vero ⁊ confortatio [illegible] predictis calidis vel frig. [illegible]. ¶ Regiminis autem ordinatio [illegible] talem ⁊ fecētarē tendens plurimū ⁊ [illegible] rum materie generate ⁊ generād [illegible] ositus in preseruatiōis capitulo [illegible]. Si vero ab alijs influx⁹ ⁊ [illegible] penitū ⁊ ꝓinde intollerabil [illegible] tres res sunt necessarie. primo [illegible] re ꝓut infra capitulo de dissolutiōe [illegible] cemus. secūdo oꝫ fluxum [illegible] tertio egritudini iuncturarū [illegible] ꝓuidere vt supra auctoritate [illegible] ra tussis diximus. supra quoq; [illegible] ex dicto. h. quod cum a fluxus [illegible] Oportet. n. primo puidere [illegible] vt forti non vijs nec recipientibus [illegible]. ¶ Membris aūt mittētibus [illegible] demus cum cōfortātibus [illegible] licet. n. ꝓpter fortitudinē [illegible] dendū cum debilitātibus [illegible] membrorū non est debilitāda [illegible] na maxime ꝑncipalia potius [illegible] cum per fortitudine sua [illegible] poros occultos ad iūcturas [illegible] lia intra corpus fortia sufficiente [illegible] poros cōfuctos ⁊ amplos [illegible] fluitates excludāt quā [illegible] tibus cibis vel medicinis [illegible] gamia miscearis ⁊ naturā [illegible] lendum per eos. qualia sunt [illegible] polipodium: tartarū: [illegible] ⁊ viole in materia calida cibis [illegible] assumpta: ⁊ silia ex medijs [illegible] purgatiōnem intestinorū [illegible] sterilia. vt carice: mell. [illegible] ⁊ diuretici calida vel frigida [illegible] materie ad expurgatiōnem [illegible] ⁊ fricatio refaciens poros [illegible] leo camomille: de apio. [illegible] rem prouocantibus. vt aqua [illegible] intus sumpta: ⁊ balneum [illegible] gationem pororum cutis et [illegible] nature ad materiam expellendā [illegible] regionū alterat ad quam [illegible] clinat que ⁊ si non cōfortāda [illegible] muenda in fortitudine [illegible] patientis puldere cum stipticis [illegible]. Tum enīꝫ virtus fortis sit respectu [illegible] recipientis quia debilis fortificata [illegible] cipiēte vir⁹ mittentis respectu [illegible] manebit fortis quare non [illegible]

¶ Secūdo vero cū euōibus ꝛ purgatōibus minoratiuis in pncipio: ꝛ cū eradicatiuis ꝑ cedēte digestiōe: ꝛ tertio cū extenuatiua dieta ꝛ abstinētia ꝛ purgatiōibus vt nō habeāt qd̄ fomitē: sed mania facta potius trahāt ta- lia aūt ꝯfortatiua ꝛ purgatiua in capitis de cu- ra vniuersaliꝗ sunt dicta. siue cerebrū: siue epar: siue vene: siue stomacus: siue immitteē- tie siue intestina vel alia ꝛ extenuatiua die- ta ꝛ cura stomaci est narrata. Quarto cū al- terātibus inspissantib⁹ materiā ne sui acuita te ꝛ subtilitate fluat: qualia sunt que supra in cura catarri diximus. Et ꝓpriū est cōsolidrū. ꝛ ex illis est balneū dulciū aquarū eucartaꝫ quod. G. cōmendauit in sua terapēutica vbi cerebrum mittat quod equat discrasiam capi tis materiā per poros resoluit et reliquū ei⁹ inspissat. Et vltimo cū deriuātibus ad ꝯpo siti partis patiētis siquidē vltra regenerē per magnitudinē discrasie ipsius mittentis q̄ sunt multa supius enarrata. Ex q̄bus est in frigida materia mittēte cerebro. Emplastrū ex sinapi ꝛ capsia ꝛ maxime supra cōmissurā coronalem capitis vt ibidē docuit Galien⁹ vel cauteriū actuale in tali cōmissura appo- situm ꝙ in vltimis oportet ꝙ fiat et cōditio nibus obseruatis que requirunē licet parum prodesse appareat ꝛ si actiones in eo ꝯtiguū.

¶ Et ex eis que maxime sumus experti sunt duo. vnū interius sumptū: aliud exteri⁹ ap- plicatū in hac materia frigida fluente de ca- pite remendā. Primū est dyapassium fm descriptionem Nicholai in suo antidotario vbi suas laudes enumerat. Secūdū est tra- ctio fortis vnius capillorū existentiū supra commissurā cum fortiter supius vt cutis se- paratio fonei sicut supra in cura vuee docui- mus. Et expertū est sacellū supra cōmissurā capitis ex exiccantibus in calida materia vt par̄ce: milleꝯfolii: mirte ꝛ radice solatri pro pōe. In frigida ex pulegio: ozimo ꝛ serpil lo: piperis: spica: cubebis: ꝛ sal. stercore colū- bino ꝛ granis lauri ꝛ mirra que confortādo habent fortiter desiccare: et in vtraꝙ ex illis commixta cum sandaracha. In eo quoꝙ et alijs mittentibus membris deriuamus cum ventosis applicatis mēbris extremis oppo- sitis fricatiōibus: cōpssiōibus ꝛ ligaturis dolorosis: fomentis ex rubificātibus: qualia sunt vesica: capsia: calamentū ꝛ similia decoc- ta in aqua feruēte ꝛ cauteria actualia ꝛ po tentialia: ex cantaridibus: arsenico ꝛ calce ꝛ similibus cum succo flamule ꝯfect ꝛ filibus que fluentē materiā trahendo ad oppositu a p̄icula l'uicture patiēte diuertūt. ¶ Vias vo p quas fluit materia varie ꝓuidem⁹: aut em. sunt manifeste vt vene appētes rēdentes ad iuncturas. ꝛ tūc tripl'r ꝓuidem⁹. Primo cū stipticātib⁹ ꝛ ꝯstrīgētib⁹ supi⁹ appositis qualia sunt mirra: alumē: lutū: galle: gypsum: cubo niū: terra sigillata cū ouo: ꝛ albumē emplas- tra ꝛ sicca. Et cū cōdēnātib⁹ ducē et venas sumptis. qualia sunt que descripsim⁹ i libro ꝯsolatōis medicaꝫ cū sup fluit manitio. Se- cūdo cū ligaturis ipsaꝫ cū filo vel pilo pcce- dētis cutis apertiōe quatern⁹ valeāt apphēdi cū instrō eneo ꝛ vncino ꝛ vltio cū cauteriga- tione ipsarū vt pcallosaꝫ carnē ꝛ porū gña- tū in loca cauterigatōis opilēt ꝛ claudūt vie ipsarū nō tm̄ oim̄ sed earū que plus videtur influere ne nutrimentū subiectū particulis substrahatur. Et ideo in ea est regimē necāriū quod infra dicemus vbi de cauterigatōe lo- quemur. Aut sunt vie occulte et pfunde a sensu remote: ꝛ tūc cōdēnātibus ꝛ confor- tantibus ducitis ibiꝙ narratis solūmodo ꝓ- cedemus. ¶ Mēbris vero recipiētibus conūe- cuntes ac impssiōi facte in eis ex fluēte ma teria ꝓuidem⁹ cum particularibus reme- dijs. applicatis exterius fm diuersitatē tem poris varietarū ꝛ dispositionū. In pncipio quidē dum fluit materia cum materiā repel- lentibus defendētibus iūcturas ꝛ confortā- tibus ne recipiāt: ꝛ sedātibus dolorē a ꝯplōe vel pprietate opantibus illud preter q̄ in nun- tiatis scie ꝛ anche ꝓpter cāmquā in suo ca- pitulo refuemus a ꝯplōne. q̄lia sūt stiptica calida: frā: vel ꝯmixta fm ptes vel ipa fm exi gentiā dispōis ꝛ cāe seu materia sumpta ex his que supius sunt narrata ꝛ alijs que infra dicemus. ¶ A pprietate vero vt bolū armē- nium sanguis dracō. ꝛ lutum sigillatū cū ace to super iniectum ꝙ sua pprietate cōseruat membra in casu ꝛ pcohibet ꝯfusiōem mate- rierum ad manus et pedes ꝛ sedat dolorem: nec est dubitandū min ꝯ approximatiōe dicto rum: vel eis etiam fortiorum de recursu mate rie ad interiora ꝛ membra principalia ꝓpter quatuor: pncipaliter autē ꝛ maxime ꝓpter euōem pus substrahentē materiā ꝓpt fortitu- dinē pncipaliū repellentē ipam ꝓpter exte- nuatiōem dieta denegantē: ꝓpter recurrē di modum. non enim recurrit vnita ex iūctu ris ad ea quemadmodum ex emissionis ad eas dem: sed dispartita in partibus adiacenti- bus que debiliora sunt illis. Festinandum

ergo ad euacuatoēm z minoratoēm materie in pncipio cū fleōa ptis oppōte si mā sit sanguinea z in alia cū vomitu: in dolore iūcturarū inferioꝝ z pedis. Et clisteri i dolore supioꝝ z man⁹: sed cū vtriq; in vtraq; eaꝝ: sed cū farmacia leui anq; ad applicatoēs vte z iūcture pcedas stipticoꝝ z di. tā subtilissimā iungas z abstinentia sine contra paccessione repellēdo ad pncipalia perducerēt ad perniciez vel si ad alia in timorem z interius donec exercētis talia ad mitigandū doloris acumē cui potius oportet intendere fīs contentus in administratione sedantiū anodinorū vel frigidorum leuiū z effusionis aque ipsarum super iuncturas tpāte caliditatis vel frigiditatis si expediat que feruorē obtundat z ꝯtēpz z nō repellat nisi acumen doloris perducat ad intollerantiam z debilitatem. quo casu oportet transire ad fortiora z narcotica fm regulam superius assignatam. ¶ Est enim min⁹ malum corpus ꝓhibere z resolui z materiaz repellere ad pncipia q̄ eius ꝯtrariū cū illud citius inferat mortem: z aliud possit habere remedium: z proinde illud est eligendū mag. Remediū autem est vt illis applicatis fortibus frigidis statim recurras ad deriuantia trahentia a pncipijs z ad oppositū cuz euacuatione z fine: z cum ꝯfortantib⁹ ipsa z repellentibus ab eisdem que suo loco sunt nota. Et quoq; in administratione dolorū in oppositis membris. Inquit.n. ypo. duoꝝ dolorū qui simul fiunt non fm eūdem locū vehementior denigrat alterum. Et in prouocatōe cū somniferis capiti applicatis: et fricatione iuncturarum z membrorum patientiū cuz tactu suaui. Et in exhibitione insipilanuiū acumē pinguētium atq; infrigidantiuz que sensum reddunt obtusum. deinde redi ad stipticoruz fortiorum applicatōem si materia sit perdurantis effusionis: sic q; frigida vel calida put dispō erit ex mā que dicemus. ¶ Caue tamen ne sine cautela ministres quoniā valde frigida ineruđans z materiā subtilem ad pricipia pellant z resolutoēm congelando reddunt ineptam: z iuncturas debilitant: indurant z reddunt nodosas: valde etiam calida subtile resoluunt: grossum dimittunt lapidetum z plus attrahunt q̄ resoluant: sic q; egritudinem ambo prolongant. Et quidem cautela est vt valde frigidis aliqua ex calefacientibus proprijs calidis vero valde aliquid ex mollificantibus misceatur vt infra dicet. Et cum ceperit dolor alleuiari z apparet lamentum auferatur. Si vero materia non sit multa: nec vehementis effusionis continue sed periodice inducens dolorem, iussit Galienus confortari patientē particulam cū fricatione sicca. dixit enim q fricatio membri sicca prohibet dolores qui per periodos quibusdam generantur mensibus in medio temporis assumpta z maxime ante per duas horas potissimum. confortant enim tunc membra z minus suscipiunt ea que afluere solita sunt z reumata: z hoc commune omni tempori procedente vero tempore oportet et [illegible] circa residuum materie [illegible] tione z eradicatōne cum farmacis [illegible] bus diminutentibus partibus z [illegible] a iuncturis: qualia sunt ex simplicib⁹ [illegible] confortantium: hermodactuli grana [illegible] z alia. Et ex eis composita que in [illegible] tidotario sufficiēter enumerauimus. ¶ Deinde vtamur diureticis quoniā [illegible] teriam iuncturarū dolorē cum sit et [illegible] tate digestionis epatis z renum [illegible] ex lenibus. fortia enim [illegible] oportet etiam vt supiectis applicatis [illegible] ris admisceant que [illegible] te vero fluxu z declinante dolore [illegible] teriei residuum resoluere et [illegible] temptans. pmo ex fomentis [illegible] matibus: vnctiōibus: oleis: et emplastris que in antidotario scripta sunt. [illegible] lata tota materia que fluebat [illegible] ꝯpso z extensio iuncturarū [illegible] sic q; finaliter ad confortatōnem [illegible] tei insistere. Et ad correctiōes [illegible] talibus egritudinib⁹ ꝯuenerit [illegible] spāle capitulum infra faciemus [illegible] sit benedictus tm̄ hic medicinas ad [illegible] adiūgemus simplices z cōpositas [illegible] capitula ponemus distincta [illegible] t 19. Et aliquas simplices et quib⁹ [illegible] locis sedantes articulum digerentes materiam euacuantes: resoluentes et [illegible] tes.

¶ Capitulum .19. de dolore spāꝫ in spāli: z primo de dolore humeri z spatule z medicamentis eius in speciali.

Dolorē sedātiū [illegible] dolorē nō tollūt. Cū tñ [illegible] tā totalr nō absciudit [illegible] z peracta quatenus commode tolleratur vsq; ad omnimodā [illegible]

Ex quibus sunt quedã calida per se: quedã p
accidens. et eorũ que per se quedã sunt tales
a cõplexione quedã a pprietate: et quedam utroq̃
modo. Et que a cõplexione quedã sunt calide: quedã
frigide: inter eas est gradus diuersi respectus
sicut supra in cura doloris stomaci diximus.
Ibi. n. ostendimus q̃ ex calidis quedã erãt cõtra-
rie caliditatis omni dolori conuenientia: et utraq̃
cãm eius respicientia. maliciã. n. cõplexionis oẽm
propter eorũ tpiem alterãt et remittũt: et mate-
riã eius cõtraria caliditate resoluũt: in pte mem-
bri partes molliũt: et tractabiles reddũt ma-
xime si lenientia sunt: quare extensiõem me-
lius tollerãt et dolorẽ. Et si ex exiccantibus
sunt: extensiõem earũ cõgregãt et remittunt
dolorẽ et sensum in mẽbris cõfortãt. Et erãt
quedã simplicia ibi enũtiata: et quedã cõposita:
et sunt hec. Sumat fenugrecũ et terat cũ ace
to bene. deinde fundat super ipm mellis et co-
quat donec coagulet et liniat vel emplastret
cũ panno lini et dimittat duob' aut trib' die-
bus: et succurrat exiccatõi ipi' cũ oleo ros. est
.n. conueniens in pncipio doloris et ascensione
eius. Et ex illis est semen lini cũ fenugreco
conquassatũ cũ oleo sisamino. Et ex eis quedã
sunt fortioris caliditatis conuenientes in dolore
facto ex materia frigida. et sunt ut emplẽt cum
caulib' recentib' et apio. et si adhuc fortior fu
erit: emplẽt cũ oleo yrino: farina fenugreci:
farina ciceris: melle: et pauco vino stiptico cũ
aliquãtulo olei de alchãna et cõi. Et iterũ ci-
mis lignorũ caulium conquassat' cum oleo camo-
mille quia cõueniens est et expertũ. Et ex exp
tis etiã cõtrarius est epithima ex vitello ouorũ:
cum florib' camomille puluerizatis cũ oleo
rosato conmixtis. Et ex illis est altea cũ adi-
pe et terbentina totiẽs abluta cum frigida donec
albescat: et deinde inuncta cum reiteratione.

Et cum volueris eã abstergere inũgas
minus oleo et frica locũ quoniã abstergetur
Et ex illis est absinthiũ et sticados sm oẽm
administrationis modũ. Et ex illis est emplm
factũ ex camomilla: mellilloto: fenugreco: se
mine lini: folijs lauri: et armel .i. herba fetida
folijs caulium: radice aligaub .i. herba de qua
fit all'? et est anuidẽ: gammi: et albotĩ: et oleo
nardino: et oleum masticinũ: de storace õ fisti
cis et vulpinũ: et laurinũ: de ceresis et granis
citri citrãgulorũ: et alia in antidotario dicta.

Et ex frigidis quedã sũt simplicia ex quib' erãt
quedã frigida stiptica apocrustica: et quedã narco
tica in gradu diuersa sm pl' et min' in dolore
calido conuenientia. hec. n. materiã calidã pellunt
et alterant mẽbri diseratiã extensiõem cõgre
gant et sensum ipsi' obtũdũt: et mediocrit stu-
pidũ reddũt: si mediocriter sit narcotica sic
utraq̃ cãm minuũt nisi frigida fuerit materia q̃
casu percipientẽ tm̃ minuit. Et quedã sunt
cum frigiditate lenientia in materia sicca ppa
ut scia cola: lac: oleũ viol. õ cucurbita: de ne
nufaris: de melonib' et aqua ipsorũ: mucilago
psilij: et oleum ablutũ et silia que ibi supra spe
cificauimus. Et quedã sunt cõposita: et sunt
ut sumant oua cũ integritate sua pter testã:
et misceantur cum oleo ros. saluie: et modico
aceto. plurimũ enim nocet neruosa: et vngã
tur vel epithiment. Et si dolor sit acutior fit
epithima cum succo cãne humide cum oleo
rosa. et aceto vel lenticularũ aque vel si ad-
huc intendatur fiat ut ponantur iuncture in
aqua tepida: deinde fundant super eas fri-
gida: vel epithiment ex psilij mucilagine: o-
leo rosa. et aceto: vel ex succo solatri: vel vir-
ge pastoris: vel semperuiue: vel coriãdri hu-
midi: vel endiuie: vel blete: vel cucumeris: vel
cucurbite: melonis et similiũ: vel succiant se-
minis iusquiami utriusq̃: et poma mandra-
gore in aceto bullita vel succo eius cum buti
ro vaccino quod infrigidat et lenit. Ex vl-
timis autem est opium cũ lacte hominis dis
solutum: et oleo et cera: ita tamen q̃ sit pauce
quãtitatis. multũ enim eius est cura mendo
sa ipius: et mortificantiũ non sedantiũ, sitq̃
pmixtũ .n. q̃ membra a nocumento eorum
defendant ipsorum frangendo maliciã. vt est
crocus: thus: et mirra: storax: et castoreũ. p' q̃
sequetur nocumentum eorum corrigentia vt
est fomentatio: et embrocatio cũ aqua camo
mille: vel cerotum ex oleo eius: quoniã fran
git et corrigit narcoticorum nocumentũ im-
pressum generaliter in omnibus membris.

Et interius ministrent diuretica frigida et
simplicia vel solutiuis mixta: quoniam con
sumunt et exiccant materiam. Et preter has
sunt alia permixta virtutem habentia cali-
dam et frigidam. quorum quedã sunt simpli
cia vt plantago que facit penetrare medici-
narum virtutem mitra rosa ipsa matura: et
oleum eius. quod sm Galienũ calefacta in-
frigidat: et infrigidata calefacit. Solatrum
endiuia: rubus: caulis rubeus propter acetosi
tas: et aqua maris acri. frigida et similia. Et
quedam sunt composita ex predictis. Et ex
expertis est cataplasma ex mica panis: vi-
tellis ouorum: lacte mulieris: et oleo ros.
et conquassatio in modum cere.

¶ Ear vero que a pprietate iūcturarū dolo
res sunt sedātia sunt lutū sigillatū: τ boliz
cū aceto vel oleo ros. inuncta ꝙ etiā malam
cōplexionem causam alterat τ doloem vnit q̄ est cā
doloris. sicqꝫ plasma iūcturarū cōfrat atqꝫ cō
fortat. et ex sedātib⁹ simplicib⁹ eiusqꝫ modo
est infrigidatio cuz amneli qd̄ est oleū dulce
valde spissuz abiutū amulā q̄n miscet cum
oleo pino vel de alcāna cōfert dolori iūctura
rū ppe τ sterc⁹ camelli: oppoponacū: bermo-
dacul⁹ more empl'i suppositū est cōferēs rytia
cha olb⁹ doloib⁹ dorsi τ ppe in hora fluxus:
medezekenegi cōfert oleum dolorib⁹ dorsi et
andkeius gallorū cōfert: folia dulb sūt vnita
eis τ ppe dolori geniculi: sterc⁹ colūbarū de-
sup inunctū est cōueniēs. τ sterc⁹ vaccarū em-
platū cū melle τ puluerib⁹ alyss: armel inunctū
est bonū dolori iūcturarū alui τ andachocha
est bona dolorib⁹ iūcturarū ex vētositate τ a-
pud timorē cōtractōis τ iā sanati sunt ex ea.
Et semē rafani τ gētiana expellūt pulsatio
nē τ cōferūt dolori capitis τ sicr enula. ¶ Inqt
dyascorides. Emplm̄ ex folijs kaumeni. ar
boris karabe cōfert pulsādi podagre. ¶ Deu
cōfert bibitū τ linitū aqua marina τ sulfurea
cōfert embrocata vel fomētatōe facta. Et sca
monea cū aceto inūcta: ruta bibita τ ēplata
sararagi. tapsia bibit ad dolorē iūcturarū τ
cōfert. Et sicr decoctio spine albe thesille in-
ungit τ sci sup iūcturas frās: aqȝ decoctiōis
vulpis embrocat τ oleū ei⁹ inungit sup dolo
res iunctura τ sinapis. Et in causa oleū ab
lutū cū fra vel psiliū emplatū cū oleo rosa.
τ aceto τ oua vel ordeū cū succo citonioꝝ:
τ aceto emplatū. sedat. n. τ pbibet fluxū sup
fluitatū ad iūcturas: iusquiam⁹ etiā τ radix
gabocc. i. mandragorē emplata. τ muscū em-
bocatū super dolores calos τ cassief. linita.
Et alia sunt cōposita ex pdcis. ¶ Que vero
pacēs sedāt: qdā sedāt sensum reuocando
ad pncipiū vt somn⁹: quedā deriuādo τ tra-
hēdo ad oppositū vt dolor fcūs in pte oppo-
sita τ remouet. Unde ypo. duoꝝ dolorū qui
sūt sīul τ nō fz eūdē locū vehemētior denigrat
alterū. quedā sensum obtusum τ cām impmē
tem reddēdo vt cibaria grossa τ potus: q̄lia
sunt que supra in dolore stomaci diximus: et
sunt puocantia somnū. Et ex illis est cimba
laria sub ceruicali posita que est ppa in qb⁹
olbus dolorē ordo est seruādus τ modus et
ordo est vt sedādo dolorē fortē aut cāe abla
tionē impmēt ipi⁹ cū finalr auferri nō possit
ea manēte. ¶ Primo ministrent a pprietate

sedantia cū sint efficaciora τ pma τ q̄ntitā
te virtute hijs que a cōplexe illud agūt vt i
cura cāpis dcm̄ est: τ nocumētū non inferunt
cuiā si in cognitiōne cāe dolor puenit eta
cū. n. cōuenit nec timor repellēdi ad pncipa
nec replēdi iūcturas magis dūmodo in cō
plexe sit tpata. Deinde ea que a cōplexe vtant
dina τ tpata τ parū excedētia cū timor ......
ex eis nō accidat: et in al dolore vtatur fuit
illa. Deinde tpata parū excedētia ....
fra in calis: τ mīgra in mixto ..... τ .....
plino τ altero min⁹. aut nūc ....
hm exigentiā pcedāmus ....
dolētis iūcturas defendūt .... ad
pncipia: ..... ad ptes ....
excessus: q τ si nō sufficit ....
tinadine: facta eudē in medio ....
nistres fortiora cū sedēt τ nō ....
timor vt supr⁹ dcm̄ est. Et mod⁹ est .....
approximēt p inunctōes vel ....
thimata: embrocat: empla: suppositō .....
cellatōes. Et p interi⁹ τ p ....
q varie. Inqt. n. G. ꝙ ....
nā. n. assueta lōgo tpe vni neglig ...
¶ In digestōe mēt dolorū ....
res oz attēdere. pma ....
euatōis gr̄a q̄ in cura hui⁹ egritudis .....
ria vt infra patebit. Et loci ....
tōnis ipius. Et viā p q̄ ....
euacuatōnū p que hūi ex ....
morialis ipoꝝ in locio ....
positaqꝫ ibi pmū ....
forti media iterata educi. vt ....
xime cū p strictos canales ....
pter ipsam oz adequare τ ....
ypo. Digesta medicari. Et ....
cuntos nocios nō alios purgari ....
Purgatio de loco morbi ....
Et alibi. Corpa vbi vult quis purgare ...
fluxa facere. ¶ ....
quānb⁹ expulsiue virtuti ....
quedā sunt .... humorē ....
dam incidētia eius viscositatē ....
est in cā. τ quedā inspissantia ....
iūcturas fluere aptaz. Loc⁹ est τ ....
gnāno τ minēs vt ep τ vene vel ....
mac⁹ τ splen: τ corp⁹ totū. Et ....
τ pariēs qd̄ iūcture existent ....
cōpleat cum eoꝝ approbātis. ¶ .....
aptis cōplet cū aptātis. Et ꝙ apto ......
quas materia hz trāsire ad loca ....
nū τ ad iūcturas plurimū est ....
possit proinde banc imitare ....

ɔplēda ē cū apsīciōis lenib9 moderate stipti-
cis vt eis ad .nullis ɜ inclinātibus eas ad viā
e xacuatōnum materiam autem auxiliorum
pdēa ɔplētiuȝ aut alliqbus incitas virtutes
ad illā būnibus oȝ sumi: aut ex dīuisis colligi
vt incitas virtutes būnibus qdem. dixit eni
.G. incitas virtutes būs fortius opabit. Et
sunt q hic supra i alterāda mala ɔplōē dixi-
mas mictura: q doloris est cā. quoȝ quedaȝ
erāt ad fram: ɜ quedā ad cālam. Et ad fram
sticados ɜ seqntia alia ibidē nūata. Sunt eniȝ
ppa cerebro plerūqȝ mittētē: ɜ neruis fri: ex-
patiatqȝ veniūt m: bris aliis: ɜ toti corpori
alg: aīs ad q coȝ virtutē dirigūt ɜ ɔfortant
Et ppe cāsa coȝ diserasie altera una grossorū
humorū sbtiliatiua ɜ viscositatis riptica incī
siua. Inquit .n. .G. secāt .n. hec ambo hūorū
grossiciē ɜ viscositateȝ acetosa: ɜ oīmia hec
cū fritate: alia vero cū caliditate: suntqȝ viarū
apitiua lenit qȝ mediocrit stiptica tunc mās
ad vias eudnū inclināntia coȝ pūma. vt ē sti-
cados: isop9: pes ceruin9 ɜ squilla: poliū: ane
tā: herua: rubea: g: tiosi. peonia: aristologia
semen ruri: ɜ gētian. ¶ In vētosa vt ey: mi
nū: foliū: cinamomū: acor9: ɜ os būanū vstū
sampcū in pota: ɜ salnia sicca: acetum eius ɜ
oximel que inclināt ad intestina: ɜ diuretica
fra vel cāsa sm mē exigentiā q ad vias vrie.
ɜ quedā ipoȝ decoqnda sūt in aqua cicerū. ɜ
apocimaē cū melle dispumato i modū syru-
pi ɔficiēda: quib9 aliqua ex alteratib9 disera-
siam cālam sup9 nūatis sunt addēda vt sunt
rose: endiuie: coriandrū vel aqua lenticule:
lactuce: ɜ silia fra ɜ stiptica q inspissāt colerā
q per illas inflāmata ɜ sbtiliata fluere posset
ɜ ad fluxū alia incitare. qbus fris pdcis cuā
in alteratōē mēbroȝ a digōē colere q dolori
pō esse cā ɔfecō aliq sunt admiscēda ex pre-
dcis cālis q dirigāt virtutes ipoȝ ad mēbra
pdcā ɜ naturā ɔferuēt coȝ ɜ materiā qstam
in fine. in cui9 mixtiōē est raro valeāt adeqr e.
Ex dīusis oȝ qnqȝ collige q ad has ɔplēdas
intētōēs ɜ ad alias possibilr ɔtigētes oȝ cō
ponē q ex dēis ɜ dīudis sunt note: ɜ ista sūt
in modū syrupi ɔfecta ¶ Ex qb9 ē syrupus
s .n. inuentiōem nrām ad fin: oximel simplex
squilliticū sm dispōem mē cum melle ros. ɜ
aq ferrea decoctōis sticados arabici. Itē sy
rup9 de sticados cui9 descripcōeȝ in nrō anti
dotario scripsim9. Ali9 expr9. .R. acori ra-
dicū: artetice: betonice: ɔinii ar: cap. ve. cāinie
lupuli: mellisse: pedis coruini: sticados arabi
cis: añ. ʒ. s. saluie. ʒ. s. ros. ʒ. i. çuccari qntum
sufficit. Oximel ɔueniens ad artetica. R. e-
reos: betonice: eȝ radice saluie domestice:
camedreos: camepiteos: et pedis coruini:
eupatorii: valeriane: pentafilon. ana. M. i.
radicū feniculi: sparagi: ɜ brusci: gramis: ana
ʒ. i. feniculi: seminis petrosilini: aneti: ana. ʒ. s.
polipodii ʒ. ii. hec oīa residea in aceto
per diem ɜ noctem. deinde coquāt in aqua:
ɜ addāt mellis dispumati lib. ii. aceti squil-
litici. ʒ. iii. ɜ detur. ¶ Item aliud. Recipe ra
dicū feniculi. ʒ. i. anisi: feniculi: an. i. s. iiii. sal-
uie sicce. ʒ. v. foliorū ros. ʒ. vii. sticados arab
ʒ. vi. polipodii ʒ. ii. mellis dispumati lib. ii. a-
ceti squillitici. ʒ. iii. fiat oximel cū aq palla-
larum lib. i. mellis ros. lib. s. aceti squillitici.
ʒ. ii. Et condias cum cinamo. nuce muscata
ɜ cortice citri ana quod sufficit. ¶ Aliud ad
cālam. Recipe endiuie: lactuce: lapuli: len
ticularū: aque coriandri. ana. ʒ. i. rosarū. ʒ. i.
sticados. ʒ. s. radicū feniculi. ʒ. s. gumar ɜ pe-
dis coruini ana. ʒ. s. menthe: sumach an. ʒ. i.
çuccari lib. i. s. succi endiuie: succi citoniorū:
ɜ granatorū acetosorū ana. ʒ. ii. Et condias
cum spodio ɜ sandalis: ɜ da cuȝ aqua ferrea
simplici. Verū quia arthetica morb9 mi: abi
lis totū corpus liquēs dolorib9 mēbra conti-
nuando debilitat neruos que stomacū sub-
uertēdo neruosis ɔpatientē cibos colorios
delectabiles atqȝ potus abbominabiles red
dit: ɜ mediales multo magis cū sint aspect9
horribilis odoris atqȝ saporis: ɜ maxime si ta
lia nō tolleret p naturā: ɜ ingeniari oportet
antidota sic cōficere digestiua que multo ma
gis farmaca solutiua vt cōmodosius possit
quod iussit equidē. .G. d. qȝ vna cōis debȝ cē
intentio facere farmacū delectabilissimū in-
qntū possum9 dūmodo eius qntū ad vltimita
tem custodiat virt9 non. n. hic dissoluēda gra
delectatōis. ¶ Sic equidē ad digōem ordi-
nabim9 nō syrupos tm: sz etiā: tragea: mel
licrata ɔdita ɜ silia ex delectabilib9 ɜ ppis q
si ex longo vsu etiā sint ɔuersa in tediuȝ: di-
missis eis cū dieta cibis ɜ potib9 medialibus
ad hoc virtutē hūtib9 cū delectatōē studiosi
us pcedem9 vel eis medialia pmiscem9. hoc
.n. est .G. preceptū. Precepit .n. extenuatiua
dieta ad digōem crudorū humorū vti: et cib
ɜ potibus extenuātib9 vt capparib9 in aceto
de capparibus: ɜ vino mediocriter acrido: et
mellicrato ɔdito ¶ Itē çinçiber ɜ pip in ci
bis ɜ salsamētis admixtē: ɜ porro et aceto et
condro. Et porro cū aceto ɜ sinapi cū melle
ɜ salsamēto fcō ex eis: vt porro sale ɜ aneto

quibus cōficia r albū luse r ꝯposita lōbardo
rū tuscanoꝝ r aliis varijs ſm varietatē mē
biū r cāe. In hūoribus vō calidis ſbtilibus et
acutis econtrario cum dieta grossa ex cibis
grossis r potibus inspissantib⁹ est ꝑcedēduꝫ
que sunt nota r sumūt etiā ex fructib⁹ aceto
sis r magis ꝗlia sunt granata: arātia: pruna:
mora celsi r acetose acetū r silia. Et ad solo eꝫ
ipsoꝝ eis admisceri mercurialē: polipodiū et
oleū qui r si nō ꝑponeret cāe r egritudis ex
cessui pre debilitate virtutis eāꝝ: r ꝓide ne
queāt magnū iuuamētū r cito impēdere vt
alie medie illi equipotētes virtute in ꝓcessu
tamē ipis ad sanitatē ꝑducēt optimā. Inquit
.n. G. ꝙ agens forte facit in breui: debile vō
in lōgo: nō tn̄ hic multū. Et qꝛ naturā medis
puri⁹ magis ꝯseruant: r qꝛ in ꝗtitate maiori
cotidie ministrent sapio dixit. ¶ Euacuatio
ex medis ad curā dolois fācturaꝝ seu arte
tice est necāria. est.n. vt supius hūsti egritu
do repletionalis vacuitatis fācturaꝝ r ꝑcium
adiacētiū ex materia humorali ꝑpe quā eua
cuatio sanat vt ypo. dixit. Euādis aūt inten
tio a duobus sumit ꝑncipalr. a virtute. s. vt sit
sustinens: r a repletōe ob quā fit corpus vl' mē
brū indigens put in affo. ypo. dixit. ¶ Sūt
aūt euādis spēs due gnāles. cū flēa. s. r far
macia fꝫ. G. quaꝝ vnaqueqꝫ suas vicharias
habet que spālr a spē repletōis sumūt r loco
aut.n. repletio ē cū multitudine sanguis r tūc
est flēa vtendū in qua attēdēde sunt ꝑpter
locū ꝯditōes hic supra in capto gnālis cure
narrate. vel si hoc nō possit fieri aliqua mini
stret predictis attētis ei vicaria vel ꝓportio
nalis vtputa scarificatio circa crura vel spa
tulas que apud. G. est ꝯsueta aptio emoroy
darū preclusarū r menstruoꝝ in mulieribus
ꝓuocatio: ieiuniū impō: fricatio: balneatō in
fine que nō subito minuūt et euacuāt vt ꝑdca
sed paulatim r ꝓide a virtute melr tollerāt
¶ Si vero cū multitudine chachocimia ali
cuius humoris existat: farmacia purgās duꝫ
In qua sunt ꝯsiderāda ꝑncipalr septē. s. ꝓpe
tas: ꝗlitas: ꝗtitas seu virtutis potētia: tēp⁹
hora: modus: r ordo. Proprietas ꝗdem vt sit
talis que a ꝓprietate euacuet replētē: educat
subtilē calm: vel grossum r ſm peccātē vt ꝑli
mū. ¶ Unde ypo. Si quidē talia oꝫ purga
ri purgent r c. nec sic grossum educat qn eā
de subtili cū eo simul. oē.n. farmacū ꝑmo cole
rā mouet dixit. G. ꝗ ꝯmota r nō educta ꝑm
pte fluet ad parietes iūcturas r ꝗssam magꝭ
habilitat: r cū sit fortioris inspissatiōis maiorē

psiōe inducet dolorē. sic eṗlidē dolorēꝫ nō
curasti s; potius augmētasti sicut in cura fe
bris remitē. G. nec nō que ipm a mīsto pa
ciente extrahāt r attritēe educāt [illegible]
tens sit vt iussit ypo. in libro de [illegible]
aūt simplices r cōpōitas in [illegible]
queras. Et si vis in sūma ibi [illegible]
simplices. Et quib⁹ sunt ꝯuenientes ad ar
ticā. Et sunt hermodactili [illegible]
aniso vl' cimino qꝛ de se nocēt stomaco r ꝑ
coxatin⁹ nō nocet sic paul⁹ dixit. Et ꝯtra [illegible]
scēt ei aloes vl' scamonea vt [illegible]
lutio lapis armen⁹ ꝗnū vl' ꝗnī [illegible]
galloꝝ antiꝗꝝ centaurea colloquīta [illegible]
ꝯfortatiū piretrū spēs gūmōꝝ [illegible]
r sarcocolla r vitis alba r asari [illegible]
antiqui cū sale gēma r [illegible]
succo cucumeris asinini [illegible]
ex eis sunt que ꝯferūt [illegible]
monea: r ꝗd īm vī vt agnitos [illegible]
lācolice vt lapis armen⁹ r [illegible]
ex adhustione vt [illegible]
flegmaticū r mixtū vt [illegible]
ꝗuas gnā mirobolanoꝝ [illegible]
sociēt in diuersitate [illegible]
quas ex ꝯpositis [illegible] ¶ [illegible]
laras aūt vt nō sint calidiantes [illegible]
lutiūt que humores r coagulāt [illegible]
vias r venas aperiāt [illegible]
iuncturas ſm se virtutē [illegible]
beant vl' aliās rei admixtū [illegible]
tem hūores refrenent r [illegible]
pelcando coangustent. Inquit [illegible]
datur hermodactil⁹ ab antiquis [illegible]
solutiua licet stomaco noceat [illegible]
solutiuis. Sꝫ illud cum [illegible]
uetur vt cum mixtione longi [illegible]
oia sūt in eodē farmaco simplicia [illegible]
inuenta vt in agarico ꝑpe [illegible]
mum. Si vō deficit aliꝗ [illegible]
rius ꝓcuraret vt est mirobolan⁹ [illegible]
aloes r silia aūt: talia ꝯfirmant [illegible]
posita in antidotario [illegible] Quan
tas vō vt nō sit ꝗtitas excedēs [illegible]
tio virtutes ꝗ hūores [illegible]
virtutes r membra debilitet [illegible]
dissoluēdo r nō educēdo [illegible]
hūores: si si sit cū bono arbitrio [illegible]
ri ꝓportionata in ꝑncipio leuior r [illegible]
in ꝓcessu post digestiōem fortior [illegible]
r in hoc ꝯsideratio ipis ē [illegible] ¶ Quod
menstrualis r vacuitatis stomaci [illegible]
solutiuum talium sit stomaci [illegible]

Modus aūt vt cū potōe:pillis:r elcūs: tra
geis vel cū vomitiuis sumaṫ:vel cum cibali
aliquo misceaṫ si abhominabiles facti sunt vt
.R. docet. Et sic dāt ꝗdam lac titimale cū ca
ricis vel succū cucumeri asinini cū placet tuṫ.
vel ius galli antiq in quo decoqṫ granū lon
gū:vel pip longū:r sifia melliciata ꝯdita cū
solutiuis ꝯficiūt: r vina vindimiarū tpe cum
solutiuis iniectis ebulire pmittūt:ꝗlia sunt
turbit hermodactili:r polipodiū.hec.n.sum
pta cū delectatōne educūt supfluitates ex
corpe et iūcturis absq nocumēto magno si
correcta sint p interualla tpis sumpta ꝓuant
nō solū curāt:vel cū clisterib᷒ iniciant vel cū
collirio imponanṫ. Modo ꝗꝫ vt pmittanṫ
clisterib᷒ deīn vomit᷒ ꝑ ꝯsilio ꝯsiderāde
patiētis ptis vt supius dcm est.deinde i po
tionibus vel aliqꝫ ꝗ solutius pīn assumi. deīn
solutiua sm alios ꝯposita subiūgem᷒. Cliste
re ad arteticā fřam. R. centaurec. ℥.i.poli
podij. ℥.ij anisi: feni.ana. ℥.s. asari. ℥.s.mer
curialis.m.i.furfuri.pugillū.i.yreos. ℥.s.bull
iant in aqua dulci.deide coleṫ r colature ad
danṫ mellis cōis. ℥.ij. salis cōis ꝗd sufficit:
olei rutacei vel succi rute. ℥.ij. r olei anetini
ꝗd sufficit:r alij faciūt cū aqua marina:r ali
qui addant colloquintidā r agaricū:r aliꝗ dis-
soluūt spēs gūmoꝝ vt sapini: opoponaci r
eufor.bij in eo:r est forti᷒ r efficaci᷒. Clistere
ad casum. R. aquā malue.violaꝝ:prunorū:
scuelle:r eadē dissoluaṫ mel viol. cassia et
yera. Vomit᷒ fiat cū aqua decoctiōis rafani
supaspso baurach r aceto:r ꝗdā faciūt cum
asaro ꝯdito residēte p noctē in vino.deīn co
lato r bibito:r alij cū alijs vomitiuis supra i
antidotario nřo notis. Tragea solutiua
ad arteticā fřam expta. R. turbit al.gūmo
si r mādi.ana. ℥.i.gingi. ʒ.i. hermodactiloꝝ
electoꝝ. ℥.i.pipis lon. ʒ.i.anisi. ʒ.i. gariof. ʒ.ij
pulueris ossis humani. ʒ.ij. tribuloꝝ marino
rū pulueriꝫatoꝝ. ʒ.i. ꝯ ros. ʒ.i. mirobolanorū
citrinoꝝ. ʒ.i. zucchari ad pondus oīm. dosis
coclear.i.in aurora post ꝗd sumaṫ haustus te
pide aque. Et ꝗdam addūt esulā: r ꝗdam re
sidere faciūt turbit i succo cucumeri asinini:
r est fortior. Electuariū solutiuū ad arte-
ticā fřam r est bn moꝫ āgtū. R. turbit albi r
gūmosi r mādi. ʒ.i.esule electe. ℥.i. pulpe mi
robolanoꝝ citrinoꝝ r kebuloꝝ ꝯtrite r resi-
dentis in lacte p dies tres.salis gēme. ʒ.i. ga
riof. ʒ.i. Conficiaṫ cū sirupo acetoso de zuc
charo r succo ro. Collirium ad arteticam.
R. mellis lib.s.salis gēme:salis cōis:r bau

rach.aā. ℥.s.stercoris suricini. ℥.i.pulpe col
loquintide:sapini:opoponaci:r ana. ʒ.i.bulliant
vsq ad coagulatōem:deinde informēṫ colli-
ria ad modū digiti r imponāṫ cū fuerit nēce.
Pillē ad dolorē iūcturaꝝ calm r sūt Jo
hannis. R. aloes:sucutini. ʒ.i.mirobolano-
rū citrinoꝝ. ʒ.i.scamonee. ʒ.s esule:grana.iij.
masticis. ℈.i. ꝯfice cū succo citonioꝝ vel ma-
ꝫianoꝝ. Itē potio ad idē. R. succi grana-
torū dul.exp̄ssoꝝ cū pulpis lib.s. refidaṫ in
eo p diē r nocte mirobol.citri. ʒ.s.deīn coleṫ
r colature addatur mucilaginis psilij. ℥.i.ta
marindoꝝ. ℥.i. r deṫ.aliqui addūt scamonee
℈.s. Itē ad arteticā ex materia fřica cū co
lera mixta. R. turbit mādi. ʒ.vij. r.s. cōmi
cū gingi. ʒ.s. pipis lōgi. ʒ.iij. esule ꝯtrite cū pi
lis spice. ʒ.ij. r.s zucchari albissimi. ℥.x. car
niū citonioꝝ vel dracitonitē de zuccharo. ℥
iij. dragridij. ʒ.v. coquaṫ zucchaꝝ ad pfcōem
r postea dissoluanṫ carnes pdicte:r deīn ad
danṫ eliꝫ de succo ro.laxatiui. ℥.ij. r vltimo
alij pulues:r sic fiat elꝫ dos. ℥.s. r ē rogeriꝫ.
Potio ad fřaꝫ arteticā expta r ē yberiūi.
R. betonice:pedis corui:camedreos:ca-
mepiteos:artetice:capil.ve.ana.m.i.asari
squināti ana. ℥.s. passulaꝝ enucleataꝝ. ℥.i.
corticū citri.mirobol.citrinoꝝ:r kebuloꝝ aā
℥.s.polipodij:turbit ꝯtriti cū zuccharo.her
modactiloꝝ ꝯtritoꝝ cū pipe al.aā. ℥.i.bulliāt
in aqua carthāi mercurialiṫ.deinde coleṫ r co
lature addaṫ agarici pulueriꝫati. ʒ.i. r dissol
uaṫ. eliꝫ de succo.ro. ʒiij.r deṫ in aurora. et
aliqui fa. iūt bulire agaricū:r aliqui addunt
mel ro. r est bonū valde.mūdificat.n.stoma
cū r alia viscera ꝯfortat:r vꝫ in oī materia.
Pille expte ad arteticā colericā r fřicam.
R. pulpe mirobol.citrinoꝝ. ʒ.iij.reubarba
ri. ʒ.i.agarici. ʒ.i.s. eliꝫ de succo ro.laxatiui. ʒ
iij. dragridij repressi. ʒ.i.masticis:gariof.ana
℈.i.turbit. ʒ.i.artetice:sticados arabi.ana. ʒ
s.pulueriꝫenṫ r cōiciaṫ cū succo ro. Item
alie a pbate r expte ad egritudines iūctura
rū mixtaṫ r si vider. R. fbit al. r mādi.aloes
sucotni cōṫe mirob.ci.aā. ℥ iij.rob. mi.gigi.
aā. ʒ.i.pipis lō. ʒ.s.croci gariaā.gra.xv. ꝯfi
ciaṫ cū succo resolutiuo dos. ʒ.ij. Sirup᷒ad
arteticaꝫ educēs māꝫ fřicaꝫ r colicā adhustā
r mřicā. R. pedis corui artetice line pali-
tis betonice ysopi sticados melisse camedre
os camepiteos lupuli endiuie epatice bu-
glosse boraginis capilṫ vene.aā.m.i.radicꝫ
feniculi spagi brusci residēciū in aceto passu
las liquiritie florū ros marini.ro. aā. ℥ danṫ

karul anisi cimini cartami assari squinãti ra-
dicũ acori ana. ℥. s. cassie lignee. ℥. s. zuccha
ri lib. i. ℥. s. mellis ro. lib. s. aceti predcãꝝ radi
cũ. ℥. iij. ꝛ in fine aromatiçet cũ cinamomi. ʒ.
ij. cubebaꝝ. ʒ. i. ẓinci. ʒ. i. ligni aloes: piperis lon
spice ana. ʒ. s. Et sunt quidã faciũt illũ laxa-
tiuũ ꝛ addũt in eius decoctõe polipodiũ: epi
thimũ: agaricũ: ꝛ turbit: hermodactil: ꝛ car-
tamũ ſm diuisas intẽtões quas ꝑferũt. Et
aliqui mirob grana qui stipticãt ꝛ cõfortant
soluendo. ꝛ aliqui addũt frangentia ꝛ educẽ
tia ex renibus lapides vel vesica quos plari
mũ patiunt artetici. Et sũt semen genestre:
grana solis: saxifragia: ꝛ fraximũ: ꝛ ẽ efficax
ꝛ expertus in ꝓseruatõe ꝛ cura. ¶ Itẽ fiat de-
coctio talis. ℞. in sero caprino depurgato
buliant semis fumiterre. ʒ. viij. mirob. citri. ꝛ
indoꝝ añ. ʒ. v. epithimi: folliculoꝝ: sene: añ. ʒ
vi. tamarindorũ: violaꝝ: añ. ʒ. vij. teniabi. ʒ. v.
cassie. ʒ. vij. passu. enuct. ʒ. x. ꝛ ſpte dissoluat
de yẽalogodiõ. ʒ. iij. ꝛ sũat ꝛ purgat mẽiam ꝛ
hũores adustos. ꝛ yera rufini ẽ ꝓpe: ꝛ lapis
armenus cum sero caprino est proprius.

¶ Resolutiua materierũ egritudinũ iuncturarũ resolutiuis materierũ aliorũ mẽbroꝝ
appẽciũ fortiora merito esse debẽt cũ natu-
ra earum sit ſfa ꝛ a fonte caloris remota: et
ſba solida ꝗ neruosa: ligamental ꝛ ossuosa.
Et pinde ꝓ̃nimam materia earũ grossa cõge-
lata frigida viscosa que liquefactiõi resistit.
tarde resoluit ꝛ in vaporẽ ꝛ fumum conuerti
tur. nec non quia in vacuo earũ intrinseca po
sita ad exteriora cutis difficile trahit: ꝛ tan
to plus ꝗ̃to magis in corporis ꝓfundo fuẽit
situata. vt sunt iuncture anche ꝛ scie. deinde
genu: deinde spatule. qua ꝓpter medicina re
solutiua simplex sine actõe aliqua vt est ca-
momilla ꝓpe ꝓpter istã stipticitatẽ quã ha
bere meruit celestẽ virtutẽ per se parũ cõfer
re videt: nisi virtutẽ habeat resolutis fortem
ꝛ attractiuã de ꝓfundo earũ: sic ꝗ materia
apta est cõuerti in lapidẽ pp qð predca leniti
ua ipsis debent pmitti ꝛ eis associari. Sũt
.n. h duplices cões oĩbus mẽbris. s. iũcturis
appropriate: ac omnes in fortitudine ꝛ debili
tate diuẽsimode approximãde ſm diuẽsitatẽ
materie tꝑum atꝗ situũ. vt q in subtili mate-
ria leniores approximãde sunt et in ꝑncipio
ac in iũcturis positis in ꝑpatulo. In earuꝫ
vero ẽrijs applicãde sunt fortes: tñ lenitis
mixte ne resoluẽdo subtile: grossuꝫ induratũ
dimittat. ¶ Quarũ ꝗdam sunt simplices ꝛ
ꝗdam ꝯposite quas inferius subiungemus.

Et simplices iũcturis apte resolutiue mate
rierũ ipsaꝝ cõiter ꝗdam resoluũt lenificãdo
ipsas coagulatas. vt croc' mellis [illegible]
aloes: mastix: ſta subtile debiliũ. Et sunt ex
debilibus sal grossum ꝯgelatũ sal armonia
cũ: ꝛ sal gẽma: ꝑassũ: ꝛ eos [illegible] ꝛ ista
ꝛ sunt fortes. Quedã vero ipsarũ resoluũt ea
rũ grossicie subtiliando ꝛ attrahẽdo ꝑfũdo
ipsarũ ad exteriora cutis vt centaurea [illegible]
lentiscus: abrotanũ: apiũ siluestre: calamẽtũ
aristologia: ruta cũ melle. Et sunt ex debili
bus vesica malbartũ: gummi [illegible]
ꝛ alie gummosũ spẽs. vt armoniacũ: galba-
nũ: euforbiũ: resina: terbentina: [illegible]
bitrũ: costũ: ꝛ castoreũ: et sunt ex fortib'. Et
ipsarũ quedã resoluũt acrẽ [illegible]
vt cepe: alleũ: lac ficuũ: anacardi [illegible]
cortex nucis: atramentũ ꝛ fermentũ. Et ꝗdã
adurendo ꝛ vlcerãdo vt stafisagria [illegible]
atramentũ: squilla: [illegible] ꝛ fortiores ex
sunt tapsia ꝛ cantarides. Opoꝛtet [illegible]
vlcera seruent aperta cum cepe [illegible]
tracta materia per ea valeat exicari. Et ꝗ-
dam earũ resoluũt penetrãdo in ꝓfundum
ipsarũ vt aqua vite: ꝛ est expertũ: oleũ apo
stolorũ ꝛ terbẽtine. ¶ Et ꝗdã earũ resoluũt
lenteando ꝛ mollificando. vt adeps [illegible]
seris: vulpis: vasi: ꝛ aliaꝝ rapacitũ. Et medul
le cruris vituli: ceruꝫ ꝛ asini: ysopus humi
mucilago: semẽ line: fenugreci [illegible]
ex appropriatis vt oleũ de [illegible]
vulpinũ: de collo quita [illegible]
cum oleo ro. donec assumat aqua de [illegible]
de sinapi: de lerua: de nuce [illegible]
assat. Et oleũ de costo est [illegible]
storace: ꝛ de costo cum [illegible]
mastice: de reubarbaro: de [illegible]
indica: de ceresis: de granis [illegible]
Et eorũ coagulatio est cum [illegible]
faciendo ea pdurare in [illegible]
tamen ordo seruãdus est vt [illegible]
a simplicibus incipiant' ꝛ [illegible]
ad fortiora ꝛ cõposita. Attẽdẽdũ [illegible]
si ex eis applicatis ſm ordinẽ [illegible]
non resoluat sed potius augeat [illegible]
eis dimissis ad eudem [illegible]
est. n. signũ reg[illegible] materie quã [illegible]
resoluũt vnde oꝫ reiterare: deinde [illegible]
soluere: vel supra locũ iuncture [illegible]
stipticorũ aliquod applicare quod [illegible]
trahi ꝓhibeat vbi locus [illegible]
¶ Composite vero sunt ꝗ ex [illegible]
ꝛ aliqs quarũ quasdaꝫ in antidotario nostro

posuim⁹ ꝛ alias secundum alios hic describe
mus quarũ quedam sũt balnea seu euapora
tiones ꝛ fomentationes quedam embrocē:q̃
dam vnctiones:q̃dam emplastra quas nunc
per ordinem describem⁹. ¶ Balneoꝝ q̃dam
sũt naturalia vt termarũ ꝛ q̃dam artificialia:
Et termarũ q̃ddam sũt ex aquis salsis sulfu
reis vel sulphurearia ꝛ balnea mutelle aluio
se: vt ẽ balneũ bulle quedam sũt ex ferreis vt
feroꝝ balneũ ꝛ aqua sancte lucie neapol. Et
puta sũt ex fumis vt e sudatoriũ. ¶ Artifici
alia sũt plura. quedam.n. sũt ex aq̃ marina so
la vbi inueniat̃ vel aqua salsifica ex sale cõi:
vbi mare non adsit. Aliqua sũt ex dulci aq̃ si
plici in materia calida vel nõ simplici: sed in q̃
p decocte sũt alique ex medicinis iuncturis:
appropriatis ꝛ materiam resoluentib⁹ vt ẽ sti
cados saluia camomilla: Et in frigida pes cõ
uin⁹ ireos passiũ abrotanũ :apium siluestre
origanũ vrtica folia sambuci. radices ebuli:
ruta anetũ maiorana folia lauri ciminũ et si-
milia. Et alia ex p̃dictis secũdũ intentiones
suas. Et aliq̃ miscent vinũ: et aliqui ex vino
solo cũ sale ꝛ est expertum. et aliq̃ embrocan
do approximant. et aliqui embrocant cũ mu-
sto. aliqui cũ aqua sinapis. aliq̃ cum decoctiõe
vulpis: aliq̃ cum aqua lupinorũ. aliqui cũ de
coctione spine albe in calido et frigido. Aliq̃
cum decoctione caulis. ¶ Omnia vero sunt
ministranda secũdũ ꝓportates et exigẽtiam
dispõnis et cãe. Aliqui cũ spongns: ꝛ aliq̃ cũ
stupis vel lana. aliq̃ cum filtro madefacto in
aliquo predictorũ: ꝛ in iuncturis inuoluto. et
aliqui recipiunt vapores resultentes ex aqua
ꝓus bene feruenti circũuolutis pannis donec
sudet mẽbrũ. deinde cuꝫ tepefit aqua abluũt
ꝛ per se sugi permittũt. Et aliq̃ lapides mo-
lares vel lateres ignitos in aquã ꝓiciunt et
fumũ ex eis resolutũ in iũcturis recipiũt ad
resoluendum ꝛ exiccandũ. ¶ Et aliqui reci-
piũt in toto corpore ad derinandũ ꝛ euãdũ
superfluitates ꝛ exiccandũ ꝛ proprie ĩpoten
tes ad exercitiũ: ꝛ ad cãones inepti. proficiat
.n. eos ꝛ curat: ꝛ proprie vbi precesserit vomi
tus vel saltẽ enema vel extenuatiua dieta: ꝛ
abstinentia inferius denotata in capitulo p̃-
seruationis. Et ex illis est fricatio cuꝫ nitro:
ꝛ sale nõ solũ iuncturarũ sed corporis vniuer
si ꝛ sepeliri in arena calida donec sudet vel i
liscinio sed caput oportꝫ: q᷑ sit coopertũ a so
le. ꝛ aliqui euaporant cum aceto calido simpli-
cit̃ in materia calida aliqui addũt sal in vrina
q̃ eia.n. hec predicta resoluendo tollũt dolo
rem ꝛ confortant. ¶ Unctiones et emplastra
plura ad hanc intentionẽ posuimus in nr̃o ã
tidotario conuenientia ꝛ experta: ꝛ hic aliqua
secũdũ aliquos subiũgem⁹ expertos medicos
ꝛ famosos ¶ Unguentũ bonum magni iuua
menti. Recipe olei antiqui. iij. qualitate lib.
vnius ꝛ coquat̃ in eo vipera cũ ruta ꝛ vngat̃
sanat enim sanatione integra ꝛ est Albo.
¶ Aliud resoluens residuũ dol: iuncturarũ
calidũ in fine. Recipe aloes et oci ꝛ mirre añ
ptes equales liniant̃ cum aqua caulis atq̃ ẽ
diuie ꝛ oleũ camomille vel cerotũ ex eo et di
aquilon dissolutũ in oleo camomille: ꝛ maxime
post balneũ aque calide dulcis quod in fine ñ
conuenit cũ dilatet ꝛ humectet. ¶ Aliud ad
idem. Recipe vespertilionũ decolatorũ nu-
mero: xij. succi alma tinatorum olei antiq̃ : añ
lib. s. aristologie. ℥. iiij. decoquãtur omnia simul
donec consumatur aqua ꝛ remaneat oleũ: ẽ.
n. sanũ ꝛ expertum. ¶ Unguentũ resoluens
materiã iuncturarũ grossam frigidam. Re-
cipe castorei mirre costi puluerizentur et mi-
sceantur cũ oleo antiquo. ¶ Aliud. Recipe
storacis liquide ꝛ armoniaci ꝛ misce cum oleo
iris ꝛ superinunge. Aliud. Recipe ceram ꝛ
dissolue in oleo ãtiquo ꝛ oleo iris: añ. ℥. i. ad-
de pulueris euforbij. ℥. ij. ꝛ vtere accendit. n.
statĩ calorem in membris. Aliud calefaciens
mẽbrum. Recipe piperis castorei euforbij añ
aureũ vnũ piretri aur. ij. violarum aur. i. Et
adde. ℥. i. olei costini ꝛ vnge locũ ꝛ ẽ Rasis:
sed addit q᷑ p̃molliantur iuncture: ꝛ talia i ma
teria subtili ꝛ calida nõ sũt conuenientia. Cũ
enim p se sit resolubilis pauce resolutionis ĩ
diget medio qualia sunt calida anodina sup
ius numerata. Et ante applicationẽ medica-
rum precalefiat mẽbrum cũ calida donec ru-
befiat. deĩde applicentur cũ reiteratiõe. Ali
ud vnguẽtũ mollificãs et resoluẽs simul. Re
cipe cere. ℥. v. olei irini. ℥. i. medule cruris vitu
li armoniaci storacis bdeliĩ galbani: añ. ℥. x. li
q̃fiat cera cum oleo irino ꝛ alie medie pulue-
rizate confictãt̃ cũ eis. ¶ Ex emplis ad reso
lutiõem materierũ iũcturarũ quedã sũt leuia
q̃dã mediocria q̃dã fortia. Ex leuib⁹ ẽ empl̃ꝫ
de stercore vacso cato sicut emittit̃ vt calefa
ctio: ꝛ ẽ meli⁹ pulueribus alũs vel de stercore
colũbarũ vel caparũ cũ oleo camomillino.
Emplꝫ quod caulata dĩ ꝛ fit ex furfure coc
to in aceto cũ modico croco vel mixto cũ aq̃
ro. in casa cã vel cũ vino in fra. ¶ Aliud reso
lutiuũ. Recipe armoniaci liniãn equales p
tes terãt̃ cũ vino ãtiquo ꝛ oleo ciufancino: et

farina fabarum ꝛ emplꝰ calidū. Aliud ex ci nere ciclaminis cū aceto ꝛ melle ꝛ ē mirabile vald. Aliud mediocre. Recipe cinerē cau li in quātitate qua vis fenu greci decocti i vi no florū camomille. añ. ℥. i. armoniaci disso luti in succo rute. ℥. s. conficiantur cum melle ꝛ emplastrentꝰ. Aliud. Recipe furfuris ptes ij. florū camomille pte. i. pulueriza ꝛ ɔfice cum oleo laurino ꝛ opare. Aliud. Recipe armoni aci. ℥. ij. dissoluatꝰ cū fece vini ꝙ sufficit ēplꝰ Aliud forte. Recipe olei antiqui lib. i. s. nitri alexandrini glutinis albotin. añ. lib. i. eufoꝛbij ℥. i. ireos. ℥. ij. farine fenu greci lib. i. s. ꝛ fiat ex eis empłm. Aliud. Recipe bdelij opopo. et liquefiant cum adipe anseris vel anatis: et empłā. sūt enim iuuatiua valde doloribꝰ fcis ex humore crudo. Aliud fugitiuū resolutiuū Recipe nitri dauid. ij. ꝛ fiat ex eis empłm. Ite sumatur eufoꝛbiū ꝛ misceatur cum oleo de lilio ꝛ liniatꝰ cum eo: ꝛ ē ex mediocribꝰ. Ali ud forte. Recipe baurach gallie pireti stafi sagrie ꝛ calcis añ misceātur oīa cū melle ꝛ a ceto ꝛ empletur: ꝛ ē aurē. Aliud rasis leue. Recipe farine fenu greci cū aqua mellis. Et caliciis cum pinguedine antiqua ꝛ stercꝰ capa rum cum oximelle ciueres caulīū cū armoni co ꝛ armoniacū cum oleo antiquo ꝛ aceto. Aliud. Recipe farine lupinorū stercoris co lūbini fenu greci ana partes equales ɔfice cum oximelle ꝛ superpōe. Aliud. Recipe ra dicū ireos aristologie cū al. conficiantur cū oleo. Aliud forte secundū Rasis. Recipe a ritol. piretri radicū capparis lupinoꝝ ireos: stercoꝝ columboꝝ calcis añ ptes equales de si cubus siccis quantū de omnibꝰ contere ꝛ cō fice cum oleo antiquo. Aliud empłm molifi catiuū ꝛ dissoluens. Recipe armoniaci bdelij: storacis liquide ana. ℥. x. oleū iris quātū suffi cit ad molificādū ꝛ ɔficiatꝰ cū ficubus nigris. In cauterizatione ministranda in dolore iuncturarū plura sunt attendēda. Cā incitās. s. instrumentum seu cauteriū tempus hora: locus modus cauterizandi ꝛ ordo. Prio quidē ɔsideranda est cā que nos incitat: et initat ad ministrandū ipam que ē duplex. s. cā nece sitatis ꝛ cā vtilitatis que a parte sui loco sumū tur. Cā necessitatis nos inuitās ad eam ē ꝙ pdicta medicamina nō sufficiūt. quare ad ip sum tāꝗ ad remediū cirugicū ꝛ vltimū recur rendū cū sit cā vtilitatis ꝛ iuuamenti vt infra sequetꝰ. Nō sufficiunt āt pdicta ex eo ꝙ ni bia corporis nutritiua adeo sūt ex diuturna passione desicā ꝛ habituata discrasia ꝙ māni

ꝛ regenerādo assidue multiplicāt ꝛ [illegible] se cū bono seruato regimine. Et malor re gis cū ex pte grato fastidio nequeāt ipsa se uare debet vt superiꝰ dictū est iuncture [illegible] debilitate ꝛ sub dominio [illegible] posite in re cipiēdo vt quoꝗ sint dilatate ꝛ lapse [illegible] tinue ad ipsas refundāt materiā [illegible] quētibꝰ doloribus molestarentur valeat p dicta educique fluit a nutrimēto cordis [illegible] rata ꝑꝑ inobedientiā ꝛ [illegible] sētiaꝝ capiendi ea nec que [illegible] resolui ꝑꝑ sue congelationis [illegible] sitatis inceptitudine ꝛ soliditatē [illegible] varum maxīe si sint iuncture [illegible] sicut sunt iuncture āche ꝛ scie. genu [illegible] vt superius habitū. et quā [illegible] ea vlterius sua lubrica [illegible] anche ꝛ scie ad dissolutionē [illegible] gelata ꝛ indurata ad [illegible] tate ipsam ꝛ [illegible] perationibꝰ alijs necessarijs [illegible] ꝙ indigeat paciens alio ad [illegible] poris ad doli immissionē [illegible] in secessibus de quo. G. [illegible] mollis fuerit nature debet [illegible] gere centies [illegible] ꝙ talē [illegible] stranda ē itaꝗ cauterizatio necessaria. Cā vtilitatis quam ex ea [illegible] plex. introducit enim [illegible] sinu domasibꝰ ꝛ [illegible] introducit. nā suo calore [illegible] ꝛ cōfortata cū eis calor [illegible] tilitat poros aperit ꝛ [illegible] sumit siffa sit ꝛ [illegible] c. Iam sibi [illegible] met ꝛ faciat [illegible] co. Preseruat enī a [illegible] pheruatio cū vias [illegible] curas regenerātū materiam [illegible] tem fluxā materiā [illegible] trahat de pfundo ad [illegible] p aptionē eoꝝ cōmode que [illegible] tura ē anteꝗ ad [illegible] pus valeat expurgari. Corpꝰ [illegible] tis. s. vt post. xiiij. annos ꝛ ipsius [illegible] ni vt veris ppe ꝛ antiquā. [illegible] strandi ē cum corpꝰ [illegible] tum extitit stomacꝰ ē [illegible] de mane. s. infra terciā. Instrumentum [illegible] quod ē cauterium duplex ē actuale ꝛ [illegible] tiale. actuale ē quod per ignē sit seu [illegible] num ferreū vel aureū [illegible] do quod sit p medias [illegible]

vt cantarides oleū ꝛ alias superius enume-
rata. Cautū autē ē melius actuale sicut testatur in
libro de cauterijs capitulo primo. Albucasis dicēs
ꝙ ignis ē simplex cuius operatio nō peruenit ni-
si ad membrū quod cauterizatur nec nocet aliis
membris coniūctis nisi nocumēto paruo. Actio
vero medicine cōburētis peruenit ad id quod elon
gatur ex membris ꝛ forte facit accidere in membro
egritudinē difficilis sanationis: ꝛ forte inter
ficit: sed ignis nō facit illud ppter subtilitatem et
bonitatē sue nature nisi superfluat. ¶ Locus
vt in dolore humerorū vel spatularū apponatur
cauterium tribus digitis sub humero inferius a
iunctura nō in ipsa: tūc. n. cā erit si in ipsa iun-
ctura ponatur cōtractionis ꝛ spasmi. Et si acci-
dat vt dislocetur humerus ppter humiditatem lubri
cātem prout contingit in scia ꝛ nō sigillatur in
hora reductionis sue sed iterū resiliat foris ap-
ponatur cauteriū subulatum cum instrumento tri
angulato donec penetret cutē vsqꝫ ad latus ali-
ud. Et si ponatur in foramine laqueus erit bonum
quia tunc dislocatio ad suū reducatur locum ꝛ po-
test poterit melius cōseruari. In dolore vero dor
si ꝛ lumborum fiet cauterium digitis tribus sub ip
sis ꝛ fontanella. ¶ In dolore vero iunctura
rum manus ꝛ brachij fiat cauteriū minus digi
a nodo. Item in passione sciatica ꝛ dolore po
natur cauterium triangulatū sup sciām: ꝛ cū acci
dit vt dislocetur ex humiditate lubricū faciens
ꝛ tunc reducatur ad locū suū: ꝛ bono modo
seruetur ibidē deinde cauterizetur sup piscidem
anche cū cauterio circulari postquā signasti cū
enclaustro in circuitu piscidis ꝛ sic resoluatur vt
cadat ipse piscis in medio circulari. ¶ Alius
modus ē ꝛ ē Rasis accipiatur instrumentum ad modum
coclearis factum de ferro ꝛ sit diameter eius: sic
medietas palmi ꝛ sint in circuitu due eminē-
tie ad modū ossium dactillorū ꝛ ignias. ꝛ iace
at eger super latus suum sanū ꝛ sup piscidē an
che signa circulū ꝛ suppone. ¶ In artetica
vero ꝛ dolore subiectorū membrorū ponatur caute
rium supra nodū in pede a parte exteriori ꝛ aliud
fiat in fontanella tribus digitis sub genu stude
as quoqꝫ locū particularē eligere vbi cauteriū
ꝛ ē fontanella illarū partium pdictarū inter du-
os lacertos ꝛ cordas inuenta p quā vene Et
decurrunt sūt naturaliter trāseūtes. Sic ergo illos
ibidē sperias vt aperta cute virtute cauterij
rarefiat ꝛ aperiatur sic vt materia eorū fluens cō
sueta expiret: nō autem totaliter incidantur ne nutri
mentum subiectis particulis auferatur nec vt lace-
rtum neruū vel cordā attingat ne spasmus sub
sequatur. ¶ Modus ē vt iaceat infirmus sm

figurā magis aptā apositioni ipsius. Et prohibe
atur ei motus ꝛ cōseruetur eius circuitus dolo
ris ꝛ implicatur medium eius sale ꝛ ponatur de-
super parū olei: ꝛ ponatur desup pānus: Et
ignitatur cauterium aureū vel ferreū iusto mo
ꝛ inter locum ꝛ ipsam instrumētū mittatur quod
pfundatōem cauterij reguletur sic vt cutē totā
pforet trāseatqꝫ vsqꝫ ad carnē ꝛ ad vias pue-
niat vel earū supficiē ꝛ nō vltra deinde replea
tur impssio adipe ꝛ supposita lana ligetur sit
ꝙ sup caput infirmi vas aqua ro. plenū quā iro
retur facies cū sudat ꝛ anxiatur. Modo quoqꝫ
ē vt pcedat debilis impssio cauterij deinde seq̄
tur fortis ꝛ sufficiēs: ꝛ si pcedat stupefactio
mēbri quā minus sentiatur ē laudabilis. ꝛ hoc qualiter
fiat infra dicemus tertia sectiōe. Impressio qꝫ
cauterij apta fieret quando materia illa fiu
at quod ad iuncturas fluere consueuit: ꝛ q̄ fluxa
ē ꝛ inacta expiret. si enī claudatur cū vna soli
ta pcauterio ibi generata cicatrice totaliter ob-
struatur ꝛ materia regrediatur non seruato regi
mine debito ꝛ euacuatione nō facta vt oꝫ p internalla mul
tiplicata si valens currere ad iuncturas vt cō
sueuit regurgitabit ad interiora pncipalia et
ad mortē pducet ꝛ erit error nouissimus peior p
ore nisi p internalla modici temporis quodqꝫ mō
purgetur. ¶ Ex hijs autem q̄ apertā seruant impssio
nē ē cerea spa intus sposita ꝛ foliū edere sup
positū vel cepe tritum cū melle. ¶ Dolor co
lli ē dolor iuncturarū eius lacertorū ꝛ cordarū
circumstātium. Et cū eius ē filius cōe doloris
dorsi ꝛ a cerebro plus. Et signa eius sūt mani
festa quod est ꝙ nō pōt pariēs voluere caput
suū immo stat ac si pateretur tetanū ꝛ apud mo
tum eius sentit dolorē fortē. ¶ Et cura ē con
similis dolori dorsi ꝛ ex cōuenientibus ꝛ appro
batis ē emplastrum ex folijs suchen. ꝛ cipressi vel
vngere cum oleo de camomilla ꝛ de amigda
lis dulcibus ꝛ inuolutio cū pāno calido suffu
migato ligno aloes ꝛ thure. ¶ Dolor hume
ri ē dolor iuncture qua adiutorium cū furcula
ꝛ spatula alligatur: ꝛ quandoqꝫ ē fixus in ea quandoqꝫ
ad spatulas extenditur ppter infirmum situm et
motū. Et quandoqꝫ vsqꝫ ad manus ꝛ digitorū ex-
tremitates velud in sciatico fit. ¶ Et cā eius
ē consimilis cāe doloris aliarum iuncturarum
pxpa ꝛ ex communitate plurimū ad cerebrum
supius situatū ꝛ ad nutritiua propelētia sur
sū maxime si sit ventosa. Et signa earū sunt in
genere cōsimilia signis aliarū. ¶ Cura quoqꝫ
cōsimilis dimo tamen in membri natura que ē posi-
tio supra vite pncipiū ꝛ vicinitas ad ipsum quā
ppter ē necessariū vt apocrustica dimittantur olo

eum materiā aptā descendere ad illud propter grauitatē facile impellant pp situ͂ ⁊ vicinitatē. sed oꝫ vt extrahat ad extra quoq̄ mō: vt ē superi⁹ dictū: ⁊ cū ppriis dolor sedetur quoꝝ quedā sūt simplicia quedam ꝯposita. Et ex simplicib⁹ est in fro oleū masticinū ⁊ costinuꝫ ⁊ aqua ardens iniuncta ē efficax ⁊ expta. In calido vero oīm ro. ⁊ oleū camomille sūt mixta ⁊ alia cōia omnibus superius numerata.

¶ Cap. quartum de dolore dorsi.

Dolor dorsi ē sensus vel nociue spūs malicia ꝯplonis: vel continui solutionē vel vtraq̄ in concatenatōib⁹ spondilium dorsi: ⁊ ē plurimū grauatiuus et extensiu⁹. Et qm̄ ē in colo tantū: ⁊ qn̄q̄ i dorso ⁊ spondilibus eius ⁊ ē aut a cā intrinseca aut extrinseca. Si ab intrinseca aut appropriatis aut a cōitate ppa sunt mala cōplo quelibet plurimū q̄ fra pura vel cū hūoris vitio ⁊ plurimū fro fiice interclusa in lacertis ⁊ cordis intermedios spondilibus ⁊ inuolutis dorso aut replēte illos ⁊ trahente seu extendēte vt in dolore iuncturarū contingit aut mollificāte ⁊ lubricū faciente: vnde accit dislocatio nō cōfirmata ad alterā quatuor partium: quare accidit gibbositas ꝯcauitas orcuatio torsio ⁊ asma sicut inuēt. Si aut ventositas interclusa i osse frāgens ipsum nō ꝯplete nec fractōe magna qa tunc eēt mortale aut apostēa. Factus āt a cōitate aut ē pp replonem vene magne extense supra dorsum: aut pp apostēa i vlc⁹ pulmonis. Et cāne eius vel pp asma ex quo accidit dislocatio ⁊ gibbus vt dixi spō. aut pp debilitatem renū ⁊ coꝝ matie aut pp cōitatē inficie cum pauit suffocationē aut cū appropinq̄t por⁹ mēstruoꝝ: aut cū appropinquat tempus pius aut cū appropīq̄t hora crīs ex materia declinante vt euacuet cretice p regiones inferiores cuius significatio dolor dorsi ē fcūs. Aut a cā extrinseca ē vt a labore nimio: ⁊ ex illa ē factus a nimio coitu ⁊ ab onere regi grauantis ⁊ a percussione ⁊ casu facientibus dislocationē vel separatōem i fracturā vel apostema. ¶ Signa si ergo sit a cā ppria manus inuenit dolorē in eo. Et si sit a mala ꝯplone pura qualitas actualis calida vel frigida indicat ⁊ sensus isirmi sine grauedīe sentiens illā ⁊ iuuat a ꝯtrario ledat a sibi ⁊ eius inceptio ē paulatī: ⁊ si ē hūida nō exiccabit oīꝫ quo iniungetur si sicca exiccabit illud ⁊ pcessit febris facēs ⁊ fluxus ⁊ vigilie laboriosus motus nec cāuꝫ antecedentium signa erūt. Si vero cū hūore fuerit signa cārū ātecedentium. s. replonis cacochimie oīūd' it regimē precedēs ꝯcūria. et circūstātie similes nec ⁊ grauitas loci quādoq̄ paulatim incipiēs. i extensio si fuerit ventositas i dislocatō iuncturarū sitēs vel sequēs. Si vero sit ab apostemate ē dolor agrauati⁹ maior ⁊ febris qñq̄ ⁊ malitia anhelitus ⁊ pulsus frequēs ⁊ velox: In facto āt a cōitate nō inuenit man⁹ i loco dolorem. ⁊ hoc si a cōitate sit absoluta. ¶ Et si sit a replone vene magne significat ipso corporis ⁊ venarum ⁊ extensio dolorū i toto corpore ⁊ dorso cū calidītate ⁊ inflatione ⁊ pulsu ne in loco. Factū āt a cōitate aliorum membrorū dispō illorū mēbrorum ostēdit. ⁊ sic siuꝫ a labore ⁊ onere pcessio ipsorū indicat. ⁊ sic cū casum ⁊ pcussionis ⁊ gibbositatis pcessio t onū per infirmum tibi indicia manifestat ⁊ sensus visus ⁊ tact⁹ tibi fracturā ⁊ separatiōē ⁊ dislocationē ab illis introductā indicia ꝯ monstrant. ¶ Cura doloris dorsi et similiter doloris cure iuncturarum extēs cū sit species eius ē due res. s. cū spūmentis abscisio et doloris sedatio: si quidē fortis sit et intollerabilis quod ē raro. nam si penus extrat sola ē abscisio cāe. auferendo. n. cam simul ⁊ dolorem auferemus ⁊ nō ecōuerso semper. ¶ Incipiamus ergo doloris qm̄q̄ ad sumēda ⁊ dolorem ꝯsistam⁹ cū sedantibus ⁊ plurimum ad cāsi intendim⁹ cū abscindētibus qā vtriq̄ ag... Sequimus prout supra in cura sedel dolorum. Secundantia dolorē vehemēter sunt tpplicia a cōplone ⁊ pprietate a complone sūt tpplicia. s. calida tēperate ⁊ anodina sīa spōstica et narcotica sicut supra in cura arthetice [illegible] Ad [illegible] sūt mitigatione huiꝯ dolor'. ꝯpar tiā. Secūda sūt vītāda ⁊ matie sisti stiptica ⁊ exteri⁹ applicata maxie cū intus sint neruis ⁊ ossib⁹ materiā repellant ad interiora ⁊ pncipalia. ¶ Tertia nō sūt ꝯcedenda cum pmū cāam impedientem nō auferant sed detineāt ⁊ naturā mortificādo dolor' sedem vel mitigēt vnde medicina nō potent nisi casu vt cū pura nō sufficit et dolor' potentia ad intolerabilitatē ac resolutiōē pducat. licet illud sit raro. si oꝫ ꝗ ministrētur cū modo superi⁹ dicto. ¶ Que a pprietate sūt sedātia superi⁹ dixim⁹ simplicia ⁊ ꝯposita absoluta fita abscindencia cām sunt. Ad si dolor sit a mala cōplone contraria alterabis. Et qa vt plurimum fra ambulatio ⁊ exercitium contra regimē casum in aliqs rebus nō naturalibus: ꝯpōe i cibis et potib⁹ cibētur ergo aq̄ ciceruꝫ nigrorum. ⁊ spagi cū aceto: ⁊ vino

τ cimibus colūborum: τ sure gallorꝫ. τ pote-
tur vino subtili vinoso parū lipbato. Et ex-
terius calefactoria approximētur ex fricatō
nibus cū manibus calefactis. τ facellatōibus
ex camomilla pulegio origano calamēto fa-
le τ siselcos. ē enim ꝓprium. Et olls. s. rutace
o costino laurino nardino τ de lilio quod ē mi
rabile τ de aneto vel de storace Et ꝓprie si
fuer ex comunitate doloris renū. Et ex cerotis
ex pdcīs oleis τ succis pdcāꝝ herbarū τ to-
refactis cū ꝯpssione iniunctis. τ balneis cassis
τ empls ex pdicis τ armoniaco opopōaco
serapino τ bdelio. Et si fuerit cū hūore sicq
dē fuerit sanguis replēs venā illā supra dor
sū extensam flobothomia de nigra τ de s. fe-
na est conueniēs vel sciatica τ q̄ sub poplite
ē τ de emoroidib⁹. Et subsequenter vnctiō cū
aliquo leui frō vt oleo ro. τ balneo frō poten
tia τ nō actu. Et potus aque granatorū et si
miliū. Si vero alius hūor si quidē colic⁹ ieia
h. confortata cum diagridio bene tepsīto pre
cedente digōe cū oxizacchara. Si vō fuit fri
ca ierē magne ꝓpe vt ē: iera colocintide: iera
logodion. τ pille fetide τ de serapino τ de ta-
psia pcedente digōne cū sirupo acetoso com
posito vel squillitico vel gelentabi τ oximelle
simplici. Si vero mīcus quod ē raro pille d
lapide lazuli sunt ꝯuenientes pcedente digōe
cum sirupo ex acetosa de buglossa τ borragīe
clisteria trahentia que ex asaro centaurea po
lipodio agarico colloquintida. et ieris τ derina
tio τ euacuatio cū vomitu. deinde calefcōria
pdicta τ balnea termarū ex fumis aquis sal-
sis τ sulfureis. Et cū potione ex tiriaca: dia-
teseron: τ diatrion pipereon. Et cū inunc
tionib⁹ de euforbio τ de terbentina: τ oleo a-
postolorū. et cū emplo de granis lauri. Et si
quidē sit ex vento post predicta detur oleum
de ketua τ ventosa aplicentur loco. τ sacculi ex
milio τ sale vel sulfure. Et fiat vnctio ex olo
nardino τ rutaceo. Rubificatia quoqꝫ aplica
bis aut. n. resoluēt ipsam āt ad curē dorsi du
cent eā. Et siquidē sit hūor lubricus τ mol
lificās faciēs dislocōnem post purgatōē; Et
euōnem aplicentur epithimata τ empla eric
cantia sicut ē spongia marina recēs infusa i
aqua aluminis cū sale baurach sal nitro cine
re spuma maris mirra sandaracha sulfure di
solutē i ea vel in lixiuio: τ aq̄ marina τ vino: et
empla facta ex eis cū calamēto bachis lauri
cipero τ storacē. sicca. Et si quidē materia ex
aliquo mēbro refundatur illā ex illo euacuare
τ deriuare confortare τ eius vias aperire: et

expurgare oportet nec nō τ dorsū confortare
ne recipiat vt ē superius dictū. τ hoc cū frica
tione sicca. Unde. G. ait q̄ fricatio τ maxīe
sicca ꝓhibet pãodos doloris⁹ quibusdā qui mē-
bris grauantur grauari in medio tempore assumpta
τ maxīe ante duas horas paroxismi. Cōfor
tantur enim ab ea membra: vt min⁹ suscipiāt
ea: que assuete influunt reumata: et hoc cōe
oīum est etiā rū. Si vero fit ab apostema-
te in lacertis τ cordis ipsius cura ē cura apo
stematis vt superi⁹ habuisti. Et sic ex ꝓpiē-
tate terminū mēstruorū partus vel crisis cū
temperatis τ anodinis sedātib⁹ dolorē τ iuuā
tib⁹ motū mē absqꝫ eo q̄ inducāt ebullitionē i
ea τ motū fortē que sūt nota. Et si quidem
factus fuerit a nimio onere τ motu vel grauā
tis τ pcussione inducētib⁹ dislocatōē ac pcus-
sione vel fractura. Cura eius ē tres res: pria
ē cessatio a motu oneri ex delatione ac pcussi
one τ lunctōe quietē. Inquit. n. ypo. In oī
motione corporis cū cepit quis dolere quie-
scere stati remedium ē. secunda ē nutritio cū
cibis τ potib⁹ boni nutrimēti. τ similiter si fiat
a coitu. tertia ē cura dislocationis τ fracture
quam dicem⁹ si xp̄us voluerit q̄ sit bñdictus
Et ex cōuenientibus cū ꝓprietate i sedādo do
lorem dorsi sunt simplicia τ composita. Et
ex simplicib⁹ ē oleū veterē naragil. i. nucis in
dice confert. n. dolori dorsi τ geniculi τ spina
dis doloribus⁹ dorsi sanguineis. τ ꝓpe genicli
calido. Oleander dolori dorsi valet τ genicli
antiquis more empli superpositum. Et dō-
coctio spagi bibitur propter dolorem dorsi. et
cet confert dolori dorsi maiorana si ponitur i
cerotis τ liniatur super eum τ inguina maga
leb ē bonus doloribus dorsi: ciperum cōfert:
τ stringat dorsū: τ neruos siselcos cōfert ro-
ba. i. auciana indica dirūpit ventositates in
dorso. τ ex succo fit cerotū ād dolorē dorsi.
Composita deinceps sequuntur receptō pil
lularū de tapsia descriptione democriti cōfe-
rentium ad palesim dolorē dorsi genuum τ ā
chararum iuncturarum τ podagre. Recipe a-
loes turbit hermodactilorum: ana. ℥. x. tapsie
acori sal naptici pulpe coloquintide agarici:
granorū hermel bdelij serapini ana. ℥. ij. zigi.
macropiperis masticis sinapis anisi costi: a-
meri. añ. ℥. i. epithimi. mirobl. amborū: añ. ℥. v.
cōficiantur cum aqua caulium: τ alkekengi.
añ. ℥. ij. dosis ē. ℥. ij. cum calida. Confectio
pillarum de dende τ ē spes graminis vel ca-
tapucia conferentium ad torturam colicā do
lores dorsi τ genuum τ omnē dolorem cuius

causa est flegma grossum viscosum et vento
sitas grossa. ¶ Recipe cinamomi excoriati:
a cortice suo superiori: de quo prognosticatur lin
gue reperie inter duo frusta et granorum: ad
dendo succi liquiricie: agarici al. alkekengi et
herbe eupatorii: absinthii: aloes. ana partes
equales. tere et confice cum aqua: et informen
tur pillule parue: et ille qui de eis facit pillu
las inungat suas manus ex oleo de balsamo
et odorifero. dosis earum est a. ʒ. i. vsque ad. ij. et
sit super eas cibus çarabegici et sunt alkingi.
¶ Pillule de oppoponaco similiter conue
nientes ad dolorem genuum et dorsi: et parali
sim et torturam. Recipe zinzi. macropiperis
et psie indi: mirobalanorum: citri. embl. et bell.
turbit: scamonee: croci: castorei: ana. ʒ
ij. oppoponaci: hermodactil. serapini: bdellij
armoniaci: pulpe: colloquintide: ana. ʒ. x. alo
es. ʒ. xx. Infundantur gumme in aqua ca
lida: et conficiantur cum eis medicine et info
mentur pillule. dosis est. ʒ. ij. ¶ Pillule de eu
forbio conferentes ad paralisim et mollifica
tionem et humores crudos descendentes ad
neruos et membra. Recipe agarici: pulpe: col
loquintide: euforbii: serapini: ana. ʒ. v. aloes:
ʒ. ij. conficiantur pillule cum succo salvie. do
sis. ʒ. i. et. s. ¶ Filij serap. Clistere conferens
ad dolorem dorsi et colicam et soluit humores grossos
et intestinis inferioribus confert et sciatice et do
lori ancharum. Recipe se. lini fenugreci centau
ree maioris et minoris. ana. ℞. i. medule car
tami. ℥. ij. bassach. ʒ. i. et. s. ficus. x. numero fur
furis salis indi. ana. ℥. ij. camomille. ℥. i. s. herbe
a contrit. ℥. i. serapini oppoponaci bdelij colo
quintide nasturcii amigdalarum amararum con
tritarum ana. ʒ. x. coquantur cum. vi. lib. et ex virgis ma
sculinis numero. v. caulis sicle rute ana. ℥. i. a
que donec remaneant due et colentur deinde ex ea
. p. ij. Et in descriptione alia due tertie lib. i.
bautach tero. ℥. ij. et olei sisamini olei oliue: ana.
℥. i. olei de been. ℥. s. olei de spica. ℥. s. misce
antur et clisterizentur ex ea tepida: et quandoque
fit sine gummis. ¶ Aliud. Recipe armoniaci
serapini oppoponaci sarcocolle ana. ℥. s. fiant
tur cum volua tauri tribus diebus. Et clisteri
getur cum eis in quantitate. ℥. iiij. et os die. v.
vicibus aut diebus. ¶ Abo. confectio nomina
ta imperialis conferens ad difficultatem vri
ne et dolorem dorsi et debilitatem renum. Re
cipe colmite spatio trium vel quattuor singu
lorum vel lunarum

¶ Capitulum quintum de dolore anche et sci
aticho et medicinis eius.

Dolorem anche quandoque sequitur
tumor apparens quod est quia com
muni in essentialibus licet in accide
ntibus differant eorundem. Conueniunt quidem
aliquibus. s. in membro seu loco principaliter pa
te qui iunctura anche esse dignoscitur cum
ex summa iuncturarum dolor anche cum lo
incipiendo conueniant et incausis similiter
que virobique sunt eedem: et sunt intrinsece
et extrinsece. Et intrinsece sunt prope et co
munitate prope sunt plurimi materiales
humorales alterantes iuncture ipsius partes
et extendentes replendo et hoc plurimi sunt
flice et ventose olee similiter ...
ce: et quandoque mixte. Et communitate ...
mum matricis ceruicis et ex ...
re passionum eius ad ancham ...
quandoque propter vicinitatem. ...
i vertebro posita fecerit ...
extrinsece sunt plurimum cause ...
et debilitas sequens sessionem super ...
ram et assiduitatem equitandi ...
et ambulationem forte. ¶ In accidentibus ...
ro eorum differunt: licet enim in membro seu iun
ctura anche conueniant principaliter ...
quantum ad circumscriptionem seu ...
ea et extensionem: si enim dolor ...
et permanet in iunctura et circumscriptus ...
lo anche. Cum vero extenditur per latum
et neruum latum retro per coxam ...
proprie nuncupatur sciatica quod ...
tum. Hic quoque licet in causis conueniant ...
tum ad earum speciem differunt ...
tatem ipsarum. Cum enim causa est subtilis ...
in loco minoris quantitatis esse dignoscitur ...
cum extenditur per neruum ...
cumentum in toto: non. n. nisi ...
pliatur causa et ad tam remotas extendit partes
prima non dimissa. Hoc. n. ...
ram extenditur per neruum latum sicut Albucha
vena veniente ad vtrumque pedem et partem ...
riori duarum partium vene ...
patis sicut dixit Rasis. Credo enim ...
teria illa sit in vena quam replet et ...
ab ea ad illum neruum: et impedit motum ...
doque permanet in iunctura et ...
so et quandoque vsque ad genu et impedit ...
tionem: et erectionem. Et quandoque vsque ...
et pedem et impedit stationem. et quandoque ...
ad digitos et impedit firmitatem. et quandoque ...
tudie ... mucilaginosum ...
ficando ligamenta ... de vertebris ...
de anche resiliat foras et reintegratur ...

locatio ꝛ claudicãt mõ nisi vstione sanãt. vñ
ipo.in afforis. Quibuscuq; a sciatica mole-
stãt vertebrũ rellit forasi ꝛ iterũ reuertitur i
locum suũ:hys tabescit crus ꝛ claudicant:si
nõ vrant. Conueniant quoq; in fortitudine cu
rationis fortioris ꝛ difficilioris .n.cure sũt q̃
nã dolores aliarum iuncturarum pp loci pro
funditatem licet dolor humeri ꝛ spatule sint
piculosiores pp ꝓpinquitatem ad ꝑncipalia:
lꝫ quoꝫ curentur difficilius. Cum vero cura
ti sunt ꝛ eradicantur earum materie redeunt
facile qualibꝫ ex cã. Similiter ꝛ podagra pp
situ mẽbri ꝛ longinquitatem doloris vero iũ
cturarum superioꝝ vt man⁹ tardius pp situ:
ꝛ ꝓpinquitatem ad ꝑncipalia. ¶ Signa cãu
eius ex generalibus signis sunt in pͥemiali
capitulo nota:licet difficilioris inuestigatõis
sint pp materie ꝓfunditatem ꝛ distantiã a sẽ-
su maifestã: ꝛ ipsarum cognitio põt arbitrari
ex spẽ ꝛ quantitate doloris circũstantijs iuuã
tibus ꝛ nocentibus ꝛ ex euntibus:licꝫ ex alijs
minus q̃ dolor iuncturarum aliarũ pp ꝑdic-
tã profunditatis cãm. ¶ Cura eius ẽ cõsimis
cure generali doloris aliarũ iuncturarum:q̃
artetica dr̃in tantum ab ea differens. in quã
tum nature membri propria medicamina: et
remedia localia apocrustica ꝛ diaforetica su-
is approximanda tpibus variat pp situm cũ
materia in ipso sit posita i ꝓfũdo ꝛ ad locum
ꝓfundũ currat. Et pinde extrahentib⁹ et re
soluentibus egeat fortibus apocrustica exte
rius applicãda ꝛ interius cũ clisteri ipsũ re-
cludent ibidẽ materie si sint fortia ꝛ stiptica ibi
q̃ retinebunt ꝛ multiplicabunt. ꝛ multiplica
tã nocumentũ dissolutõis quod i ipsura ẽ ex
se iprimet magis ꝛ ꝯdemplabit q̃ re difficili⁹:
ꝛ tardius resoluentur:licet rarisse lapidescat
pp amplitudinẽ vacuitatis iuncture et ei⁹ si-
tum ꝓfũdum. Una pp caloris influentiã pñs
recipit aliqs exterius situatis. Et fortasse ip-
sam ad ꝑncipalia repellent propter ꝓpinqui
tatem cum plĩma vis fuerit ꝛ fortis effusiõis
sicut in dolore humeri ꝛ spatule superi⁹ dictũ
ẽ. Quare oportet vt cum materiã in ꝑncipio
fluxẽtem ad ipsã retinere volueris ꝛ doloreꝫ i
ꝓsũ ab illa sedare approximes illa debilia:q̃
ꝯfendunt mẽbrũ ł locum materiã fluẽtẽ ꝓre
mẽt si repellãt ꝛ icrudẽt vt sunt fortiter stipti
ca q̃ materiã ibidẽ retinẽdo mltiplicẽt immo
sint debilia si materia sit calida ꝛ subtil' vł sint
aliq̃ calida eis mixta q̃ excessũ stiatis ꝯtpent
ꝛ iuuẽt i penetrãdo sitq; ex lenientib⁹ simpra
ꝯmolificãdo sedãt dolorẽ ꝛ materiã resoloni

adequãt. ¶ Uel saltẽ illa dimittas ꝛ fiat oc-
cupatio in cũone cũ flõia vene magne q̃ i spi
ciat mẽbrum si quod mittẽs sit ꝛ a recipiete
derimet cum tractõe ei⁹ ad ꝯriam cum vento
sis ꝛ emplis ꝛ alijs dolorosis. ꝛ cum flõia ve
ne sciatice i statu ꝛ est quo dẽclinauit: ꝛ cessa-
uit a fluxu ł saphene si dolor sit lenior ꝛ nõ ex
tẽsus i silui i sed i domestica pte ꝛ curuatura
poplitis ꝛ ꝓpe cũ materia ẽ i supmo quã qñ
ex ꝓpinquiori cãucit p illis cã. Ꝓ ꝯmẽdauit: ꝛ
ex ventis que fiantur est vena licet minimum
ꝛ sm pedis si materia i inferiorib⁹ iã exit flo
bothomia.n.hui⁹ vene ẽ mai⁹ iuuamẽtũ q̃ sci
atice ꝛ saphene i hoc cãu: sic flõia saluatelle
man⁹ ẽ maius iuuamẽtũ approbatũ in egritu
dinib⁹ epis ꝛ splẽis i hoc cãu pdco: ꝛ i quibus
dã sanguisuge loco flõie aplicant. In reliqs
ãt mẽbrorum cum cũone ex võitu pmo. Uide
cũ clisteri ꝛ farmatia leui. Uinde cum forti ꝛ e-
radicantiua ꝑcedente digõne vt supius dictuꝫ
ẽ nisi doloris fortitudo ad resolutõem perdu
cat:licet illud sit rarius. Ꝓ si accidat apocru
sticis fortiorib⁹ ꝛ narcoticis vtẽdũ meli⁹.n.est
augmẽtũ materie q̃ cor⁹ ad resolõnẽ perduci
In statu vero ꝛ dẽclinatione oꝫ vt occuperis
circa materiã iã fluxã cũ resolõne sint ãt resol
uẽtia sic ꝛ oĩa alia medicãia in ea q̃ i iũcturis
reliqs fortiora ꝛ lẽpromels sbẽ pp situ ꝛ ꝓfũ
ditatẽ virtutẽ bñtia attractiuã ad exteriora d
ꝓfundo ꝛ manifesta. ¶ Qualia sũt ventose
cũ igne ł succõe ꝛ scarificatõe ł rubificãtia vt
vrtica calamentũ ꝛ sẽia sinapis gũmerute a
grestis stafisagria piretrũ nasturtiũ ꝛ gũma
pini ꝛ pici ꝯmixta attrahit.n. ꝛ resoluit cuꝫ p-
duratione ꝛ vesicãtia vt sũt tapsia mel ana-
cardi cepe allea emplastra:lac ficus ꝛ titimal
lus miscẽda sunt aliq̃ lenientia ne sua forti r
solutione grossũ dimittãt lapideum q̃lia sũt
adipes ꝛ medule. ¶ Et si ventosa mã fuerit
cum ventositatem extrahentib⁹ ꝛ resoluenti
bus exhibitis exteri⁹ applicatis qualia sũt q̃ i
inflatione stomaci ꝛ cura timpanitis sunt di-
cta. ¶ Medicamia propria ad sciaticũ dolo
rẽ simplicia ꝛ ꝯpõita nẽ dicem⁹ vẽtosatõis mõꝫ
ad ea ꝑmittẽte:ꝛ ẽ vt accidiat vẽtosa duoꝝ
orificioꝝ vni⁹ ãt orificij sꝫ magnitudinẽ ãche
alteri⁹ stricti cũ q̃ aer sugi possit ꝛ strictũ clau
daẽ bñ ꝛ i ãplo mittaẽ stupa ignita sufficiẽtis
quãtitatis deinde applicetur super ancham:
deinde strictũ os desopilet ꝛ sugatur bene p
ipsũ quãtũ possibile ẽ ꝛ dimitatur duab⁹ ho-
ris. deinde auferaẽ ꝛ tergatur locus. deinde

vesicātia ministrentur si expediat. Et ex medicinis simplicibus ꝛ proprijs ei ꝛ fre' ē assarū secūdū omnē modū amistrationis eius ꝛ ꝑprie infusio eius quod confert sciaticis et dolori ancharū antiquis. Ciuis ad me cū aceto superpositus cōfert sciaticis ireos clistericatum. ꝛ cortex caporum confert ei ꝛ balsamuz confert sciaticis bibitū. Et ipericon decoctio cum vino bibita quadraginta dieb' ꝯfert dolori anche ꝛ sciatice ꝛ sanat eā. decoctio spargi bibitur ad sciaticā. nasturcium cōfert ebibitum ꝛ clistericatū ꝛ emplastrum cum aceto ꝛ sanicb ordei ꝛ cum inungit' locus melle ꝛ super aspgitur puluis eius sedat dolorem. Hordicies caparū lactantium vitulis ē sciatis ēplastis desuper. ꝛ attamētum assirie clistericatū cum vino cōfert. Ex stercore caparū ꝛ vacarum montanarū fit emplm̄ ad sciaticā ꝛ aq̄ oliuarū salitarū clisterigatur ad sciaticā. et aq̄ piscīū salitoꝝ ꝛ succo balasce saulcb ꝛ vlo fit emplm̄ ad sciaticā. Armel liniuū ē bonū. Coloqntida ant'. confert ꝛ fructus arboris lauri ꝯfert sciatice. Camepitheos cū melle bibitū quadraginta diebus sanat sciaticā. Despres apij sameron sūt ꝯueniētes sciatice. Muri ꝯfert dolori anche ꝛ sciaticis et ꝛ proprie albū ꝯfert doloribus vtriusq; anche ꝛ iūcurarū. ꝛ petroleū ꝛ ꝑprie albū pentafilon ꝯfert dolorib' vtriusq; anche. origanū cōfert doloribus vtriusq; anche. scamonea cum sa[illegible]cb ꝛ aceto sup dolorē anche more emplri superponit'. ruta ꝯfert sciaticis bibita ꝛ more emplri supposita cū melle. Rubea tinctorum datur in potu cum melicrato ꝛ ꝯfert sciaticē. Ex calarāto fit quoq; emplm̄ ad sciaticā. Cordumeni ꝯfert dolori anche sciatico. Costus ē ē bonus sciaticis superposit' vt emplz. Abrotani decoctio ꝯfert sciatice antiq̄ difficili. Et enulasulen decoqtur cū melicrato ꝛ fit ēplz sciatice. Ex lupino fit emplm̄ sup sciaticam. sinapis confert fructus lini cōfert ei. Calide vero oleū ablutū ꝛ altea cū adipe anseris. decoctio radicū papaueris cāpestris in aqua data in potu confert sciatice calide. Ex solutiuis serapinū soluit materias frigidas que sūt in vtrisq; anchis bibitū ꝛ clistericatū. euforbium cum spēbus mixtū. s. pipere cinamomo ꝛ similib' confert sciatice ꝛ educit materias frigidas ex vacuitatibus anche. armoniacū cōfert dolori sciatico bibitū cū melle: aut aqua ordei ꝛ educit materiā ancharū. Clister ex centaurea cōfert sciaticis ꝛ educit fl̄a ex anchis: similiter succus ꝛ decoctio cucumeris

asinini clistericatū. ꝛ decoctio aleoē quoniam educit fl̄a ex anchis ꝛ sanguinē. Agaricū cū sirupo acetoso datur in potu ad sciaticā: [illegible] bit etiam ꝯfectarū ꝛ coloquintida secūdū omnē modū administrationis ei'. Radix cucumeris asinini clistericata epithimata ꝛ emplastra ꝯfert iuuamentum magnum sciatice. Bauccola educit humores grossos ab anchis. Et grana regum trita ꝛ cocta in iure galli [illegible] Et scamonea educit ex eis materiā colericā. Composite vero sunt q̄ ꝯponūtur et eis secundū diuersas intentiōes generales superius dictas ꝛ spāles hic attendendas. Et quibus ē medicamen hermetis quod ē proprium digerens ꝛ adequans materiam frigidam ꝛ ē mirabile quod. Recipe camedreos gentiane an̄. ℥. viij. aristolo. ro. ℥. iiij. seminis rute [illegible] lib. i. terātur ꝛ cribellentur cribello [illegible] sis coclear. i. cum aqua melli' vel [illegible] litico loco eius. deinde purgetur cū [illegible] foribus. deinde cum solutiuis [illegible] Et vomitiuis secundū nos ē quod fiet [illegible] semine genestre cū aqua calida. Alia [illegible] rapionis. Recipe sinapis. ʒ. ij. [illegible] dis̄ dauci. ꝗ. terantur ꝛ cribellentur: dentur in potu cum aqua [illegible] Aliud [illegible] comestione cepe narcissi. Et [illegible] materiam frigidam proprie [illegible] rapino de hermodactil'. pillule [illegible] de tapsia pillule de [illegible] ti. Et hiera hermetis ad presens [illegible] vere ē iuuantior ꝛ ē expertū. Pillule [illegible] perte ad dolorē anche ꝛ sciatice [illegible] proprie reumatiçante materia [illegible] Recipe turbit. ℥. [illegible] ʒ. ii. serapini. ʒ. [illegible] aloes [illegible] rosarum sagene masticis an̄. ℥. i. [illegible] repeslli. ʒ. i. ꝛ. s. Conficiantur cū succo [illegible] dosis. ʒ. i. ꝛ. s. Medicina optima ad dolorem anche. Recipe pulpe coloquintide [illegible] passularū sine granis. p. i. [illegible] nec remaneat tertia pars [illegible] vicib' ex hac ꝛ huiꝰ crudo. Adiuuādū [illegible] solutia ꝛ euacuatia [illegible] mā n̄ possit nisi reiterata eius [illegible] vt talia cū interpolatiōe [illegible] nā cū cibis ꝛ potib' seu [illegible] Medic'. n. sic. H. dicit ē nō [illegible] fecte adiutor nō ē cū [illegible] fortificat ꝛ [illegible] quod [illegible] cult cū [illegible] Cū farmacauerit [illegible] in quo [illegible] tēpore si indigeat [illegible] ꝛ digēs si qd̄ residuū ē digerēdū cū [illegible]

quare alia cōposita medicalia sūt subiūgēda
Inquit Albo. ex embrocis post purgationē
medie cōuenientib⁹ ad sciaticā resoluentib⁹ resi
duā materie ē: vt sumatur olei de alcāna. lib. i.
aceti lib. s. mirti lib. iiij. cardamomi. ʒ. i. s. isopi.
ʒ. i. s. z bulliant s. l. z in eis submergatur lana. et
cuponatur ex calide⁹. ¶ Ex balneis sūt balne
a termarū pdcā secūdū materie exigētiā vel
artificialr constituta ex aquis z medis. sipli
cibus resolutiuis pdcarum: z pp̄e. ¶ Vn
ctiones ad idē post pdcā aplicāda conuenien
tiores sunt q̄ fiunt ex oleo de pirettro: de eufor
bio vel castoreo. ¶ Cerota cōuenientia sūt q̄
ex aliquo pdictorum oleorū conficiunt z cera
quoniā facit pdurare in loco oleū cui admisce
tur. ¶ Ex emplis resolutiuis illud quod i
pfundo remāsit est emplm factū ex stercore
capno z aceto forti. Est. n. sicut empl͡z de sta
pte eo melius ac iuuatiuū magis. ¶ Aliud
andromaci. Recipe picis. p. i. sulfuris viui. p
i. comini sicut alcofol: misceātur z liniat sup
anchā. z ponatur desuper carta: quousq̄ cadat
p se. ¶ Et aliqui faciunt ex duabus ptib⁹ pi
cis: z debilis. ¶ Aliud expertum valde. Re
cipe radicē capsie in estate dum ē viridis z cō
tere et confice cū cera z inuisca eā ad anchā z
z dorsū z liga et dimitte a quattuor horis vs
q̄ ad. vi. deinde ingrediatur balneū aereū: cūq̄
rotare ceperit ingrediatur aquam: z tollatur em
plm z ponatur sup locum lana cū dragamto
ebdomoda vna z iteretur quoniā sanabit.
Si vero fuerit sanguis in eo mortificat⁹ cau
terizetur cū auro rubeo locus sanguīs cauteri
gatione vehemēti vt currat ex eo sanguis. d
inde empletur desuper ex farina confecta cū
oleo quoniā liquefacit sanguinē. ¶ Emplm
Rasis quod extrahit materiā: de profundo
iuncturaꝝ anche vrendo. Recipe nasturcij
piretri cappari z sana. cōfice cum aqua cicerum
cinerꝫ ligni ficus: z confice z liga donec ꝯbur
rat. deinde solue. z si nigrescat locus bonū. si
āt nō iterum appone. donec appeant āpule.
deinde laua locū cū aqua calida vt cessꝫ dolor
z iunge locū butiro z nō ꝯsolidentur vlcera
z quāto plus steterit apta tanto melius. Ali
ud. Recipe fecis vini adusse catapucie cāta
ridee z nasturcij pan. cōfice cum succo sc̄ille.
Aliud simplex iunge cū melle anacardi do
nec ampuletur locus. z modus extrahēdi mel
ex eo ē vt bulliat anacardus in forti aceto ad
ignē z permittatur diu bullire donec exeat mel
z tunc illud ex aceto accipiatur z vsui reserue
tur. ¶ Aliud. Ra. quod est efficax nulla alia

cura indigens post ipsū sacragnidi vel seta
ragi. i. capsie viride in estate decoque bene cū
sepo z aplica supra dolorē anche vel artetice
z dimitte per duas horas z cū sudauerit pa
tiens intret balneū: z auferat emplm z si oꝫ i
tera. ¶ Et quia talia sūt fortis atractionis:
locū hūt post perfecta corporis euacuatōem
seu mundificatōem nō ante quoniā plus tra
hunt q̄ resoluant. ¶ Inqt. Ga. n. meisse opor
tet āt q̄ cū a potantia farmaca corpori pleno
approximata plus replent q̄ euacuēt z ma
gis cū fuerint fortiora. ¶ Clistere conueniēs
post purgationē cū vomitu z solutione ven
tris cū plongatur egritudo pp̄e decoquatur
coloquintida nasturciū z radix capparis cētau
rea z cucumer asininus capsia z rubea in aq̄
z fiat ex ea clisterē. ¶ Colirium fiat ex medi
cinis excoriationē facientibus z sanguinē edu
centibus vt ē decoctio cucumeris asinini co
loquintide piretri fellis tauri: centauree: na
sturcij alei capsie z fit cum melle z sale fortas
se autem talia sanant.

¶ Cap. vi. de dolore podagre.

Podagra ē dolor iuncturarū pedis i
cipiens a digitis z police: q̄nq̄ a late
re q̄nq̄ a calcaneo z q̄nq̄ eleuatur ad genu: z
ad coxam: z ē vt plurimū q̄nq̄ dolor sciatic⁹
z aliarū iuncturarū eueniens pp̄ tria pp̄ sitū
infimū propter rētentionem a pncipalibus pro
pter motum z laborē in sublimēdo corp⁹. Et
cā eius est consimilis causis doloris aliarum
iuncturarū. Et videtur. G. q̄ nō fit in carne
iuncturarum aliarū dolor in cord. s. z neruis
sed in lacertis venis z cute exterius circūdā
tibus: p⁹ z deinde ligamentis z vacuitatib⁹ iū
cturarum ex qua ex venis transeūtibus per
illos effunditur quibus replens loca ꝯcatēa
tionum. s. nerui corde extenduntur: z sic dolent
z nō replentur in substantia sua. Nā si reple
rentur z spasmarentur podagrici z artetici:
cum spasmus ex eorū repletione procedat: sed
constat q̄ nō spasmantur ergo materia nō ē
in eis sed in vacuitatibus iuncturarū quia pp̄
ipo. in arfo. ad dolorū residentiam et materie
ipsius in loco frigido situare resolutionē cū
dolor podagricus z arteticus generaliter sit
acutus quia trahit mortem citam si colericus
sit z propterea cum regimine prauo terminum
statuit dierum quadraginta nom. xiiij. dixit.
enim. ¶ Quibuscunq̄ podagrici tumores si
unt hos de dolore tumescente in. xl. diebus
resident. Et signa cāru specialium ex signis cā
rū gnaliū psit bū sup in capitulo gnali enūerat

Cura eius ē similis cure gñali τ ōro ab ea in
spālibus medis τ proprijs sic ꝓpria membri
natura reqrit simplicib⁹ τ ↄmixtis. τ ex simpli
cib⁹ sūt q̄dā ↄuenientia lⁱ ei⁹ sedatōe cū ē calid⁹
τ sanguis mēstru⁹ τ spma hōis sup⁹ iunct⁹ τ
lac eius cū opio oleo τ cera τ assungia cū fari
na ordei superposita. Ex psilio cū oleo ro. τ
aceto fit linimētum podagre τ dolori iunctu
rarū calido. Et ex endiuia spūa maris rosea
valde podagre cum cera τ oleo ro. papa. cū
lacte linitur: althea sedat dolores τ ꝓpe cum
adipe anseris. et cassiafi. linitur podagra ē in
uatur lactuca asini acetum cū sulfure linitū
confert licet p se noceat neruis. Sagates cō
fert podagre Alit herba nitri lauri cū cero
to ponitur supra podagrā. Erugo ferri cū vi
no si supponitur cū auro ex fructu lauri ex
folijs romani mixtis cum aceto ↄfert. Mu
scus confert podagre calide lutū suauū i pn
cipio podagre linitū confert. Et lutum sigilla
tum τ armenū cū aceto pꝓibent fluxū ad pe
des τ ad man⁹. τ ex ordeo fit emplm cū olo
nijs τ aceto sup podagrā τ prohibet fluxum
supfluitatū ad iuncturas. Et fucud linitū cū
aceto. Et decoctio spine al. ex lente cū samic.
ponitur emplm supra podagrā calidā sucurā
linitur ad calidā emplm ex nugar ¶ Ad fri
gidā vero sterc⁹ capratū mōtanarū cum adi
pe porci ē ↄueniens. oleū vetus aristologia
bibit τ epithimatur sup ea τ ꝓpe ro. Et ex
folijs arboris harabe q̄ dr̄ laurū fit empl ꝓ
fationi podagre τ oleo plūbi τ iuuantur q̄ bi
bunt eā. decoctio amomi bibitur ad eā τ sede
tur in ea. Camepiteos sulfur cum nitro: et
aq̄ elibilonū linitum sup podagrā caulis su
per podagrā ponitur cū fenu greco τ ebuoca
tur super dolorē iuncturarū decoctio ei⁹. Ra
dix lauri lub cum stercore vacino valet super
podagrā. Emplm ex sale cū farina melle her
modactil. more empli sup posiu cum faria or
dei aut mica panis pīguis τ vitello oui ↄfert
podagre τ sedat dolorem stati. τ ē conueniēs
tiriaca omnib⁹ doloribus iuncturarū τ ꝓpe
in hora fluxuū. Ex solutiuis ē coloquintida:
mel sua sorone ↄfert ei τ doloribus iunctura
rum. hermodactil grana regū contriti τ cocti
i iure gallorū antiquorū educit materiā a iun
cturis τ ↄfert podagre τ turbit ↄfortatū pre
dicte. n. ↄferūt dolori genuū cirugico τ cubiti
Quod. n. cōfert iuncturis a pncipio remotis
multo magis hijs confert q̄ ꝓpinq̄ sunt ipi ni
si sit ex ꝓhibitē natura. n. i oib⁹ opatrix ē me
dicus vero minister. Et ex approbatis simplici-

bus τ ↄmixtis valet genibus [illegible]
nucis indice oleāder more empli [illegible]
valet dolori genuū. Et [illegible]
medi⁹ pubus al. Ad calam [illegible]
ta τ oulli. ¶ Ex compositis ad podagrā [illegible]
uenientibus est sirup⁹ [illegible]
adequans materiā frumq[illegible] Recipe [illegible]
corallini pedis colūbini [illegible]
os salote herbe nitri [illegible]
be añ. ℥. i. radicū feniculi [illegible]
tium in aceto squilleañ. ℥ [illegible]
ata τ. ℥. i. amomi acori añ. ℥ [illegible]
corticū citri. ℥. i. florū [illegible]
ordei. p. i. cicerū. p. i. gachari [illegible]
ʒ. i. mell despumati si materia [illegible]
gida grossa τ viscosa aceti predicti [illegible]
ad calidā. Recipe endiuie lactuce [illegible]
florūs lupulorum coriandri [illegible]
taginis pedis cor. ana. ℥. i. radici [illegible]
i. residēt in aceto [illegible]
℥. i. seminis papaueris τ [illegible]
endiuie: ana. ℥. s. zuchari [illegible]
aceti predicti. ℥. iii. [illegible]
℥. iii. τ detur mane cum calida. ¶ [illegible]
lu ratiuum ad podagram frigidā [illegible]
sis. Recipe turbit. i. hermodactil [illegible]
cimini: ana. ʒ. x x. confice cū succo [illegible]
dam pillarum. dosis. ʒ. ii. confice cum [illegible]
lis vel gelentabi. ¶ Aliud. Recipe [illegible]
bi τ ru. ʒ. i. pulpe coloquintide [illegible]
masticis. ℈. iii. cicados [illegible]
℈. s. confice in modum pillarum [illegible]
vel in puluerem cum [illegible] ¶ Aliud ad
calidā. Recipe mir obolanorum [illegible]
aloes. ʒ. ii. dragaganti masticis añ. ʒ. Confice
cum succo solatri in modum pillularum [illegible]
cum aqua ordei in modum potionis. Pil
valentes ad podagram calidam. Recipe
coloquintide masticis aloes absinthij [illegible]
ana. ʒ. i. terātur τ cribelentur cum [illegible]
q̄ conficiantur τ informentur pil. [illegible]
ad podagrā. Recipe assari [illegible]
centaur ee minoris ana. ℥. iii. polipodij [illegible]
ciañ. ℥. s. sal gēme. p. i. mell [illegible]
simpli. ℥. s. olei sambucini. ℥ [illegible]
nis conuenienter ¶ Emplastrum [illegible]
nocumētum frigidum τ narcotic[illegible]
iuncturis ex multa mora τ longo [illegible]
por τ difficultas mot⁹ dissolui [illegible]
camomille τ aplicētur hec. n. [illegible]
tū τ maturat τ fac redire caliditatem [illegible]
ad membra q̄ infrigidata sunt ex [illegible]
narū stupefaciēt eam nō sūt q̄ necesse est.

Aliud. Recipe ginian. ℥i. farine ordei. ℥. ij
cõfice cũ melle: ꝛ emplastrũ probatũ ẽ dictũ ẽ su
pra in medis neruorũ.

¶ Cap. vij. de medis dispõnum ꝛ accñtiũ q̃
dolor̃ iuncturarũ insurgere ꝯsueuerũt l̃ sed.

Dispões ꝛ accña q̃ dolores iunctura
rũ ꝯsueuerũt l̃ seq̃ sunt debilitas ꝛ la
situdo ipsarũ dislocatio duricies no
dalis ꝯuersio colecti hũoris in lapidẽ aposte
matio et cõtractio vlceratio ꝛ aptio vt egre
diat̃ aliq̃d grossũ in modũ calcis vel gipsi et
q̃nq̃ aliquid virulẽtũ. Iuncturis itaq̃ rema
nẽtibus debilib⁹ puidem⁹ cũ confortãtib⁹ for
tibus simplicib⁹ ꝛ ꝯpositis. Nã nos ex simplici
bus quedã sũt talia a ꝯpõne vt sunt reducẽ
tia nõ rẽperiẽ ꝛ adiuuãtia ptes ipsarũ q̃dam
a ppetate vt sũt q̃ supra ĩ gñali cura sũt dcã.
cũ q̃bus recipiẽtib⁹ puidebam⁹ iuncturis. ꝛ
ex ꝯpositis sũt tiriaca atiq̃ metridatũ ꝛ omo
nisia. cõfortãt. n. iũcturas et cetera mẽbra: et
reliquã materiã resolnendo cõsumũt. Et ex
exptis sũt ea q̃ ĩ nr̃o ãtidotario sũt scripta. ꝛ
ex illis ẽ aqua qua iuncture debiles eua pezã
tur ꝛ fomẽtãt̃ ꝛ embrocãtur ꝛ epithimãtur vt
si quid ex fr̃a cũ fuerint passe ĩ aqua salsa na
turalr̃ l̃ artificialiter vel aluĩosa vl̃ sulfurea:
buliant sticados ꝛ saluia ꝛ supaspsa vini bõi
tertia parte vel q̃rta euaporẽtur. deĩde fomẽ
tentur l̃ epithimẽt̃. Et q̃nq̃ in solo vino buli
ãt vel in simplici aqua ꝛ ꝑ pluuiali ꝛ va
porẽt̃. deĩde per se ipsis siccis fiat inunctiõ cũ
oleo masticino de storace de reubarbaro ꝛ de
cẽtaurea. ¶ Si vero passe fuerĩt ex aqua ca
lida ĩ aq̃ ferrea l̃ enea naturaliter l̃ artificiali
ter cũ ferri igniti extinctiõe aut eris: buliant
grana l̃ folia mirte ro siccé vel glãdes et sal
gie parũ ꝛ ꝑdicto aq̃ vaporimẽt̃ ꝛ eis p se siccis
fiat inunctio cũ oleo ro. l̃ mirtino l̃ lentiscino et
sil̃ h⁹. Si vero cũ debilitate sint lapse et mo
lif cate pr̃dcis addim⁹ oleũ de sticados de ca
momilla ꝛ de stico ꝑpe. Et licium emplastrũ
vel grana mirte stringit ꝛ confortãt iũcturas
lapsas et calx cũ ꝛ lutũ sigillatũ ꝛ armenuz
cũ oleo ro. super inunctũ est ꝓpriũ ꝯfortãt
enĩ earũ oĩa natura cãm doloris tolit q̃cũq̃
fluxũ phibet ꝛ dolorẽ mitigat cũ ꝓprietate et
si q̃dem sit dislocatio fcã reducantur ꝛ confer
uatur cum emplr̃o fcõ ex simplicis conglutinã
tib⁹ notis suppositis ꝛ ligatura conuenĩẽti.
¶ Ex emplis ẽ emplm̃ ex mugat ꝛ cõe ẽ ex
serocei nicholai. Pro duricie ꝛ lapidificati
ipsarũ puidemus cũ aqua decoctionis radi
cũ altee salui melliloti sisami ꝛ absinthij de

inde inunges cũ oleo amigdalarũ dulciũ ꝛ d
lilio nr̃e: ĩ medice pinearũ ꝛ fisticorũ vel sisami
no ꝛ cataplasmabis ex altea ꝛ adipe anse
ris. Et si cũ duricie fuerint grosse subuli opor
tet emplr̃etur cum sisamino ꝛ bdelio quod ꝑ
priũ ẽ ipsarũ congelationi et sinapis ꝛ resi
ne emplastrata ꝛ inunge cum oleo de ireos:
de been de eufobio ꝛ oleum de iunipero sa
nat integre. Et decoctio casei antiqui cũ cru
re porci salsi fcã confectione vnguenti in do
lore cum duricie ꝛ aplicata efficitur: vt fir di
tur caro per se et egrediatur virulentia et a
quositas multa sicut. Hoc expertus est. et alij
multi et sequitur aleuiatio. Et ex expertis: ꝛ
vltimis est vt fomententur cum aqua altee
ꝑdicta addita saluia ꝛ pauco vino. deinde vn
gatur cum oleo appiorum vel terbentina. ex
tenuat. n. neruos ingrossatos ꝛ congelatas
iuncturas ex opilatione aperit quod oleũ co
stinũ etiã operat̃ si ex ligatura longi tẽporis
fuerint opilate ꝛ cõgelate. ¶ Sed nodationi
ipsarum ꝛ contritioni ex cõuersione hũoris
colecti in lapidem puidemus cum mollificãn
tibus ꝛ resoluentibus succedentibus vel viri
q̃ mixtis qualia sũt ex simplicibus armonia
cum bdelium dissolutũ in succo rute cum as
sungia anseris. ¶ Et ex compositis ẽ isopi
cerotũ secundũ oẽs descriptiones eius: ꝛ ce
rotum diapente ꝛ similia ꝛ alias medis cõpo
sitis ꝛ andacoca ꝛ oleum eius ẽ ꝓpria pre
seruat. n. a timore cõtractiõis et resoluit eas:
ꝛ iã sanati sũt quidam ex ea. ¶ Ipsis vero
apostematis prouidem⁹ cum hiis que dicem⁹
in cura apostematũ licet iuncturis accidat ra
ro si disposiciõ permittat tunc. Et ꝓpriũ est
emplm̃ ex lapide asio cũ farina fabarũ. et ex
lacti cũ apostema ipsũ indurat ꝛ steic⁹ came
li emplr̃atum. Et folia dulh. ꝛ ꝓprie genicu
lorũ. Sed ipsis vlceratis cũ oleo puidebim⁹
ꝛ ꝑpe cũ quod egredit̃ ẽ virulentũ si vero sit
calx ꝛ gipsũ cum cipo ꝛ assungia anseris em
plãta sit puisio. Oĩa tñ actu calida misitren
tur. sem enĩ neruis ꝛ ossib⁹ ꝛ spinali medule ẽ
inimicũ dixit ipo. ¶ Deĩde medĩas ꝯpositas
subiũgam⁹ expertas. Emplm̃ bonũ ad ꝯfortã
dũ mẽbrũ seu iũcturas ꝛ resoluẽdũ materiei
residuũ ꝛ ĩ idiget eo nisi post euõnẽ iteratã
dixit Albo. Recip. sauine mucũ cipsi c. ꝯtium
bñanor adhustor. ãñ. p. cõlles altũ. p. j. dra
gãti ferĩã. ꝛ. gluris piscũ q̃ntum ad aggregã
dum. ¶ Aliud secundũ eundem confers vt
ꝓmum et confert mollificationi ipsarũ liuna
mũ mãsfestũ et extrahit ipsas ꝛ ossa putida

de profundo. Recipe seminis urtice munda ti spume bauracis sal armoniaci aristol. ro. ana dicu coloquintide giusto albo. ana. auf. xx. feni greci piperis macr. epipes an. auf. x. armoniaci auf. xv. cordamomi xilobalsam thuris mirre adipis capite gummi pini. an. auf. x. cere lib. iij. mellis lib. viij. lactis lici silustris auf. viij. olei de lilio quantum suffic. ad conficiendum siccas medias. conficiantur oia et fricetur et administret Ex convenientibus duriciei et lapideitati e eaporatio iuncturarum et genu cum fece aceti et in oi parte cuius ponit sexta pars aeris contriti super quam proiciant lapides igniti et fiat suffumigium et viscus cum aqua sui ponderis resine leuit duriciem iuncturarum. Et ex convenientibus e ut sedeat in decoctione asini silvestris in qua ponantur omnia membra eius cum sale et aneto. Et rectificat cum sebibus et ponit et similib. Et ex illis est decoctio ordei et vulpis at daba. et modum ponit Albo. Et ex eis que preservare hnt a lapideitate sunt empla ex quibus e hoc. Recipe farine orobi et lupinorum amidi an. p. i. confice cum oximelle vel ex vite alba cum parte licij et ex armoniaco cum vino albo et oleo onfancino et posita desuper farina fabarum. Et emplastrum cum bulbo dissolvo in aqua prohibet lapideitatem. Et ex emplastris que conferunt iuncturis conversis in lapideitatem e farina lupinorum cum oximele vel aceto mixta. Et ex eis sunt embroce et unctiones dicte supra. et sunt embroce ex aquis in quibus decocta sunt calamentum balbasce cum aceto aut decoctione in qua caseus antiquus decoct. e propter in re cassiefistule et mir. et euforbium et aq. cinerum caulium combustorum. Rasis ingrad lapideitatem

Cura ablue membrum cum aqua in qua decocte sunt radices malvavisci aneti et camomille: donec rubeat quod e in circuitu lapideitatis quoniam quando e fortis lapideitas locus ille non rubet deinde ponende sunt pinguedines et medulle die ac nocte postea accipe lapidem magnetem et pone in igne donec rubeat postea frontem: et pone membrum desuper et vaporetur hora una: postea laua cum forti aceto calido et fiat ut per aliquos dies postea reiterata molificatione et fiat donec resolua. Emplm pparatum ad dissolvendum lapideitatem. Recipe armoniaci opoponacis bdelii galbani nitri sulfuris an. de litargiro: quantum de omnib. coquatur litargirum donec fiat solutum. deinde conficiat cum aliis mediis: et pone desuper. Aliud. Recipe caseum longi temporis et nasturtium an: et pulverizata sint et postea accipe pedes porci antiqui salsi et coque cum aq. illa coque nasturtium et caseum et fac emplm super loca iuncturarum: vnde rumpet cutis et exiet vetusta res oia an. et sunt ex plus illud sepe. Ex observationibus conditioni ipsarum e oleum de adamante penitus et iumentum d. n. res magis conferens et probatas. Modus faciendi e ut decoquatur ca cum seminibus in vino bono et oleo adde consumat aquositas. cuius dosis sit usque ad x. et mitt. Et ex illis que experta sunt ad contractum sunt ut sumatur pellis cutis bovis que excoriatur et ponitur super ipsum et liniatur lacte vacino dulci et tumabitur eo. Et administratio balnei statim sicci e sudatio in fumo aut fose a ignita est innatiuum

Cap. octauum de hijs que preservant a doloribus iuncturarum.

S Alienus inquit de medico: habeat ut medicus vitae praefatione sentit medico et etiam infirmo ac vitio. Et ius e quam vti curatione. Medicos sit curantium cum ostendit excellentem in sua scientia et preuidendo praefatione agit quod sibi proponit. Quod ipse. non ne illius e ut futurum prouidi possit vel saltem competenti adminiculo tolerabilius fiat: Et proinde infirmo etiam confert nec non quia ex futuri precedit confidens in ipso de quo. n. plures confidunt et sic plures sanantur ille plures sanat: vtriusque quoque sanitatem vel facilius est quam vel curatione. Et enim ne dico facilius causam tantum quam morbum et accidentia simul ac infirmitatis oblationem facilius tolerabit antequam ad ventum morbi et doloris. Et curationes sunt molestius se ipsa ante doloris adventum in suo robore peruenientes. vnde Abocabim inquit iste egritudines curantur facilius cum dirur flebotomia quam cum in eis eraderit

Circa preservationem a doloribus iuncturarum e sciendum quod talis preservatio duplicem viam habere: vna conservat et confortat naturam iuncturarum que doloris est perpessiva. altera obviat alterantibus et aptitudinem permutare habitibus que doloris sunt impressiva. Natura enim confortata minime patitur ab extrinsecis alterantibus. Et si quidem alterantia fortia sint possibile est eis pati saltem in longitudine temporis aliquo quolibet obviletur utrumque igitur viam oportet simul prosequi vel potius vnam. Secunda alteram. In casu enim preservationis cum naturale permaneat immutatum et alterantia nihil impresserit adhuc manifestum

Sed tantum continuerint causam eius

epʒ fm. H. z debem⁹ qđ naturale ē obſuare
z cōſeruare atq; ſimul pmutare bñtibus ob-
uiare ne eām ad ſufficientiā z exceſſuʒ leſio
nis adducāt. In caſu vero curōis cū alterā-
tia impſſerint atq; qđ naturale ē pmūuerint:
niſi pcedat impſſiōis ablatio z doloris nō po
terit ɔſeruatio fieri: ſicut ſupra in debilitate
ſtomaci dēm eſt. quod dicit⁹ ypo. ī ſuis inuit
affo. cū inquit. Hamide diete oībus febrici
tātibus ɔferūt maxime vero pueris et alijs
oībus ſic aſſuetis refici. Et alibi. Non pura
corpa q̄to magis nutries: tāto magis ledes
Eſt nī cuʒ ſimul vtrūq; agimus vt ſupra de
ſedātibus dolorē eſt dēm. ¶ Cōpletur āt pma
cū ɔuenienti adminiſtratiōe regis. vi. rep nō
naturaliū ac vſu mediarū iuuātiū z ī amiſſi-
one nocentiū. Juuatiua qđē gñalr ſunt que
cūq; ex eis tpate ſunt ad caliditatē z ſiccitateʒ
declinātes. Cū.n. iūcture frē ſint z hūide iu
uātia ſūt ɔtraria moderate: nocētia ſūt ſilia
Jnquit. H. cōe eſt oī diſcraſie iuuari a ɔ̄rijs
moderato vſu a ſilibus vero ledi. Spāliter
aūt ɔueniētia regis in aere eſt vt degat i a-
ere tpato calo z ſicco. z ſi nō naturalr inue-
niaſ artificialr diſponaſ. put ſupra ī cura cor
dis diximus. exerciteſ tpate mane z ſero an
cibū. poſt exercitiū vero fricēſ iūcture tpate
cū ſalenitro: aut baurach. aut fomēteſ cum
aqua marina: vel aluīoſa: vel ferrea: deinde
dēſcat. In cibis do z potibus vt ſint in ſba z
ſpecie facilis digōis z boni nutrimēti z pau-
carū ſupfluitatū. qualeſ ſunt panis mūdus
furfur modicuʒ hñs: carnes ſicce: z ex q̄dru-
pedibus z volatilib⁹ z alijs ɔſilibus: qb⁹ aliq̄
ex appropriatis iūcturalib⁹ medijs ſint mixta
Mēbrā.n. ſuū ſilē nutrit: ſ cū difficile dige
ſtibilia ſint bñ excocta: aut in pauca q̄titate
z p īnſualla ɔceſſa in q̄titate ɔtraria humori
peccāti gñato vel gñando. In q̄titate conti
nua ſit tpata z ad diminutiōem z tenuitatē tē
dat ꝙ humores nō multiplicet: ſed minuēdo
exiccet: ſic quoq; famē z ſitim tolleret. z pͤe
ſi pani ɔſueuēit z ſtatica cā. fames.n. exiccat
corpa dixit ypo. In tpe vt poſt purgatiōem
ſupfluitatū cotidianarū pme digōis: z ſi nō
ſpōte artificialr cū collirio pcureſ z ſecūde z
tertie cū exercitio pſibato ſi exercitari poſit
vel cū deābatiōe z fricatōe corpis vniūſr: codi-
nem etiā vt pmiſſis lubricātib⁹ cibum ſumāt
ɔuenientē. ¶ Et modus etiā eſt vt nō ſbito
repleanſ z multū: potus ſit vini ſuauis ma-
turi mediocrit ſtipcici cū aq̄ pluuiali ſ ferrea
put ſtomacus tolleret. Tpe vero paſſionis

loco vini ſit aqua pdicta nō pura ſ mixta
cum zuccharo in caſa: vel melle in fra. z qūq;
ɔponiſ ydromeli cum cinamomo. poſt horaʒ
vero dormiat de nocte uñ: de die nō vel ſom
nū vnū ɔtinuū ſi ſuerat ɔſuetus. Tpate ſe
cibo z potu repleat ſic vt oextis pportioneſ
digōi ſpē: z accna aſe ſint tpata. Jntpata enī
naturā ſunt exēminātia: z digōem corrūpūt.
corruptio aūt digōis eſt mr oēm egritudinū:
z artetice maxie. h.n. iūcturas z totū corp⁹ ī
ſua natura bona ɔſiſi ſeruant. Et cū medis
appropriatis in ɔfortādo pdictis iūcture ſ in capſo
pcedēti debite miſtratio ſtea q̄ plaſma ſbam
z vnitatē ɔfortant vt nullateñ dolorē incur
rant: maxime ſi abſtineāt a nociuis. Abſti
nentia.n. ſumma mediarū exiſtit vt. H. aſſe-
rait rīdendo ad qōem q̄ ſumma medicina z
erat ſicut retulit yſaac. ¶ Nociua aūt ſunt
maxime q̄ ſpālr ſbungenſ. Et eſt breuit aer
frus hūidus paludoſus lacunalis iuxta flu
mina: z ɔſtitutio eius auſtralr. ſupfluū exerci
tiū z pͤe ſupra repleoem: z eqtādo atq; ociū
cibi: ſeu ferculū de paſta azima frixa ſ ſubci-
nericia: carnes groſſe antiq; z valde iuuenes
z pͤe ſi ex humida matre ſint nate. vt agno
rū aut porcoꝝ: z alaliū in aqua degentiū: et
ſallite valde: lacticinia: piſceſ fcētes magni
pͤe non ſquamoſi: oſtraca: mallagia: z mal
le caſtrata: oīa gña fungoꝝ: ſba leguminū
z pͤe lentiū. Jnquit. H. Allenes.n. cum
propter indigentiā legamina cōederēt: ſeqſ
eos pedum debilitatio: oīa acrimonialia:
fructus aquoſi vt melones: z herbe ſimiliter
vt bleta z atriplices. multiplicāt.n. in ſangui
ne humorē aquoſum fluere aptū z ſupfluuʒ
niſi conferāt prouocādo: et breuiter omnes
fructus preter fructus ficus z vuas bñ ma-
turas z paſſulas caricas z dactilos z bauci-
as. in fria z mala granata poma z pira: in ca
lida aqua frigida ſumpta z etiam applicata.
frigidū enim inimicū eſt neruis z oſſibus: vt
ypo. dixit in affo. Et vinū plurimum etiā vi
noſum z purum ſbtile z pͤe in ieiunio lo-
co cuius vino de melle cum diureticis z aro
maticis z aqua predcā bibere poterit ſi ſtōa-
cus tolleret z natura. Repſo q̄ʒ multa z di-
uerſoꝝ ciboꝝ ac inodinata: z tpe non ſuo
aſſumpta vt pto tempore nō famis nec con-
ſueto: quare ſemel in die cōmedere vtile eſt
z maxime diſſolutis. ¶ Coytus quoq; mal
tus z ſupra repletōem: immo ſi poſſile eſt ab
eo abſtineatur: lʒ artetici plurimū appetant.
eſt.n. cā maxie procuratōnis doloris artetici

ꝛ podagrici maxime. vñ ypo. in aff. eunuchi
nõ podagricãt neq; calui fiũt: coitus vo di
urna cũ laxet iuncturas ꝛ neruos: balneatio
in aq; dulci ꝛ lõga mora in balneo etiã cõdecẽ
ti ɔ̈suetudie ei⁹ ꝛ ars nociua maliua vt sollo
ciu ꝛ viatoꝝ ꝛ opãtiũ stãdo. ꝛ docuit oĩa digõ
nẽ indignãtia cũ mãm regiẽnt et supfluita
tes multiplicẽt: ꝛ iuncturas debilitãtia calefaci
entia cũ dolores attrahãt. Ms si error accit
corrigat cũ vomitu si repleo ꝛ indigõ loca p
me digõis nõ miseat. l clisteri si ɔ̃dit ad inte
stina. l cũ stola l farmacia: vl cũ diureticis si
trãsierit ad 2ᵃᵐ l cũ fricatõe exercitio vel bal
neo sicco ꝛ fame: si ad regionẽ 3ᵉ digõis p
uenerit. Abstineant q̃ ab eis cib⁹ ꝛ singulis
aliis l3 mĩn⁹ nociuis si possibile ē. Intelli
ge tñ sane q̇ diximus abstineãt a nociuis cibo
ꝛ nõ subito si ɔ̈sueta sit s; paulatine. Inquit
.n. ypo. Preć naturaꝫ dieta cibi ꝛ pot⁹ q̃ fm
sufficiẽtiam supponitur est ad mendã sanitatẽ q̃
bona si ad eaꝫ mutatio subita fiat abstineat ꝑ
ab eis misca ꝛ notabili q̃titate. Inqt ypo. vbi
cib⁹ preć naturaꝫ intrat illic egritudinẽ facit.
Abstineãtq; a freq̃nti ꝛ ɔ̈tinuo vsu. Inqt .n.
.G. nõ .n. opꝫ negligere puta facere omia. d
ꝓsum ꝑpanda semia cognoscẽtes q; q̃ q̃ id qõ
ꝑ singulos dies gñat nocumẽtũ nõ faciat pp
puitatẽ tñ aggregat ex ipis ipe multo m ni
festũ fit q̃nq;. Det ergo in pauca q̃titate ꝛ per
interualla maxime si appetat valde ꝛ i aliis sit
fastidiũ. vñ ypo. Parũ deterior cib⁹ ꝛ pot⁹
ꝛ delectabilis magis appetẽdus ẽ. appetitui
ɔ̈cedẽdus maxime si ĩ aliquo rectificãte iu
uat vt in libro ɔ̈solatõis diximus. Attẽdãt
quoq; ɔ̈sultius documẽta predca ypo. ꝛ G.
studiosius obseruare cum certe arteticam ꝛ
egritudines alias faciãt curare oẽs ad eam
dispositi ꝛ maxime qui gustauerũt eaꝫ inter
morbos oẽs maxime pdant eos ꝓhibẽdo ab
opꝑatõibus ɔ̈suetis etiã in cibo declinãte ac
cessante totalr. Quod aduertẽs .G. excla
mauit mirifice ɔ̈tra eos maxie medicos exi
tes dicẽs. Qualr igit nõ turpe ẽ optima nã
forma ũ q̃dẽ portari ab aliis pp podagraꝫ
liquari vero dolorib⁹ lapidẽ hñtẽ ꝛ oĩi dolẽ
tem ꝛ fm vesicã vlc⁹ et cachecticũ hñtẽ q̃lit
nõ turpe ē pp mirabilẽ arteticã ꝛ podagraꝫ
ipotentẽ vti suis manib⁹ aliis indigere q̃ affe
rat cibũ ori ꝛ anũ abstergat in secessib⁹. Me e
lius est q̃cũq; nõ fuerit nẽ mellis eligẽ ꝛ iocũ
centes mori q̃ hãc talẽ sustinẽ vitam. Et si
si medici sint repachendentur in illo poetico.
alierum medicus ipse vlcibus manans.

Secũda via ɔ̈plebit cũ obuiãdus caũ
antecedẽtib⁹ dolori ipsius ɔ̈ dĩa antẽq̃ ad a
gmentũ nocentẽ inducãt dolorẽ. Quales h
sint ĩnsecte cãe dẽe sine de gñe ɔ̈ [illegible]
terantis vl de gñe humoraꝫ [illegible]
plent tres res. Alteratio i. [illegible] ꝛ regimen
nis ordinatio iã p̃dicta. Euacuat⁹ [illegible]
da ex corpe est vl membris ex q̃b⁹ [illegible]
mor ad iuncturas fluere ɔ̈sueuit vl [illegible]
ex eis gñat⁹ aggregat paulatim [illegible]
epar vene ꝛ cerebri. Cõplet aũt [illegible]
bis cũ bis q̃ i cur. sup⁹ dcã sũt coꝝ [illegible]
tñ. [illegible] ex maxie [illegible]
ꝛ farmaca ꝓpoꝝ hũoꝝ [illegible]
pica virtute pncipãlia. Medie [illegible]
gñi ꝛ agaricũ reubarbarũ hermodactili [illegible]
thũ ꝛ spẽs yrenote ꝛ ꝓphe bened [illegible]
digõe maxime vere ꝛ autũpno q̃ [illegible]
mouent ꝛ in ipis⁹ medio [illegible]
tepori. Alteratio male [illegible]
erit intrinseca vl extrinseca [illegible]
lida sit eaꝫ a ꝑpat medis [illegible]
fieri q̃ sup l ca⁹ gñãl [illegible]
ꝛ ïs indigent⁹. Medicamĩbus [illegible]
[illegible] ꝛ mirabile valde [illegible]
iuncturaꝫ ꝛ administrat post [illegible]
[illegible]
medicos genciane [illegible]
[illegible]
tili ꝛ administret coclear. Mo[illegible]
menics. Et aque tepide [illegible]
[illegible] fuerit ꝛ anulee [illegible]
centẽ bibat ad faciendũ. [illegible]
cans mũꝫ ffticã ꝛ msticã. [illegible]
nigri scamõeeãn. [illegible]
ciat cũ succo caulis. Clisteri [illegible]
[illegible] vt malua: mercurialis flos [illegible]
furfur: melle oleo ꝛ sale. [illegible]
ex decoctõe pdcoꝝ [illegible]
Syrup⁹ laxatiu⁹ expt⁹. R. [illegible]
[illegible] pedis [illegible]
Ms. i. liquirit. [illegible]
ossari: cartami ana. [illegible]
lib. i. aceti squillini vel [illegible]
cia rara bulliat agarici. [illegible] hermodactil
[illegible] ana. 3. [illegible]
3. n. Inquit Albo ex medis maxime [illegible]
[illegible] a dolore iuncturarũ [illegible]
vera: hermetice [illegible]
sumpte in vere diebus aliquot. [illegible]
enim iuncturas ꝛ extrahent [illegible]
plurimum per sudorem ꝛ [illegible]
conferunt arthetice cum [illegible]

¶ Electuariū ad purgandū grossū z flegma de stomaco z iuncturis ex grossis z superfluis abūdātia multiplicantib᷑: z preseruat ab artetica z podagra. ℞. pulpe citonioꝝ decoctoꝝ in aqua simplici lib. i. turbit al. gūmosi z mundi ℥. ij. gingi. piperis lon. ana. ℥. ij. spice ʒ. i. cyna-momi electi ℥. tertiā. gariof. ʒ. i. Et si vis vt aliquid educat de colera fac bulire citonium in lib. i. succi rof. Et si vis adde ʒ. i. dyagridij bene repssi z ꝯferebat bene duci cholarie. Ego āt adderē loco dyagridij hermodactuꝫ. Franciscus de pedemonte. Tragea ad idē. Rasis. Recipe turbit. ʒ. ij. gingi. ʒ. ij. zuccha-ri ʒ. iiij. Iudeus electuariū laxatiuū flātis z colere arteticoꝝ cum suauitate. ℞. cyna-momi electi ʒ. ij. gariof. nucis mus. galange: folij. ana. ʒ. i. z. ʒ. turbit al. z gūmosi ʒ. vi. citō nij de succo rof. ʒ. i. zuccari albi lib. i. aque polipodij lib. i. ¶ Pillule prefuātes ab arte-tica z podagra quas vtebat tribus numero quolibet mense comes terre noue absq; pre-paratione syrupi z erant efficaces cum sola diete rectificatōne. euacuabāt. n. vicibus. x. z viuebat cū appetitu. ℞. agarici: absinthij cortice mirobalanoꝝ: citri. z kebu: colloquin tide rectificate: yeralogodion: vel hermetis z est ꝑprior ana. ʒ. i. z. ʒ. Terant z cōficiantur cū succo citonioꝝ z betonice. Et deinde for-ment pille in forma cōi: z recipiant. iij. vt est dictū. Trifera et elēm alefangi boni saporis qđ sit tpe estatis est expꝛtū.

¶ C. ix. de varicib᷒ z medicinis earum.

Varices sunt dilatatōes venarū cruris z pedis. Et qñq; est i vno pede: qñq; in ambobus. Et cā est descēsus humoris ad ipas replu ta sanguis melici: deinde pari: deinde varici grosse: grauis nō putrefacti. qꝛ si putrefact᷒ esset nō seruaret a maligno vlcere. Et cā in descēsu eius est triplex: quēadmodū dictū ē in artetica. quare post eā de cura ipsarū sub-iūximus. Et est. s. dispō membroꝝ superioꝝ huores gñantiū sicut epatis pp ei᷒ discrasiā seu malā habitudinē et regis maliciā multi-plicātis superfluitates eius z splenis pp eoꝝ egritudinē z ꝑpe opilatōem immittentiū vt eoꝝ z alioꝝ pcipiētiū nocumētū a multitu-dine vel mala q̄litate humoꝝ ꝑdcoꝝ. secūda est largitas venaꝝ. tertia est debilitas infe-rioꝝ naturalis vel accñtalis. vt percussione egritudine: l alio casu: aut statiōe sup pedes longa. vt assistentibus regibus z magnatib᷒ accidit z magna portātib᷒ onera. aut nimio motu vt accit cursorib᷒ z iter agētibus lōgū quare debilitant pedes et calefiūt z vene di-latant z trahūt humores ad inferiora. ¶ Et qñ̄ē taliū huoꝝ descēsus qñ; ē creticus egritu dines superioꝝ scđm: vt accidit in fine egritu dinū acutaꝝ: sinochearū: imerine: z quartane z in aptōe opilatōnū epis z venaꝝ z splenis z in egritudib᷒ melicis. Vñ ypo. Caluus va-rices nō innascūt. qꝛ si nascāt rursus capilla ti fiūt. Et alibi maniacis aut melicis emoroy das hñtibus varices innasci bonū. Vnꝫ vo sinthomaticis vt scđs l pncipio egritudinū ꝑdcaꝝ l cū incipiēdo accit nulla egritudine ꝑcedēte sic dolores iūcturaꝝ ꝑueniāt: z tales nō curāt z ꝑpe durāte egritudie superiorū vt epis z splenis dcā vniuscuiusq; cāꝝ. Signa ex signis cāꝝ artetice nota sunt. Signa vo distīguētia int cāꝝ euētū creticū l sinthoma ticū sunt q̄lia ypo. in suis affo. retulit cū dixit Si q̄lia oꝫ purgari purgent ꝯfert z bñ ferūt si vō nō ꝯrā. ¶ Cura varicū est sicut cure artetice. Est aūt breuit q̄tuoꝛ res. ꝑma respi cit superiora mēbra gñantia: in replicātia z mit tentia euacuāda: z in suis ꝑtis dispōib᷒ emē dāda. 2ª rectificat regimen. 3ª respicit pedes vt cōfortandos z crura. 4ª respicit venas vt coartādas. Et eā ꝯplētia ex ꝑdcis sup sunt nota: ac vero sunt q̄ eas incidūt ligāt z cau-terizāt ex q̄ accit mēbris superiorib᷒ nocumētū dcm supra in cauterizatōne artetice nisi suc-currat als vt dcm est ibi. Et ex ilt ē nocumētū qđ accit melia: vl maniā pati cōsueuit. vñ sic illaꝝ apertio est cura illaꝝ z ꝑuatio ita ipsarū incisio z eradicatio illaꝝ ē cā. Inqt. n. Albo. Rūq; retētio eoꝝ q̄ fluere solebat aliquāꝫ egritudinē possidere facit: ei᷒ ꝓuocatio illi᷒ illi᷒ erit cura. Nocumētū qꝫ fit in inferiorib᷒ accit. n. in incisione earuꝫ extenuatio cruris z pedis ꝑuatō eis sanguis alimēto. ꝑpe si san guis dēdis fuerit purus. ¶ Et medic ꝯue-nientes varicib᷒ sunt ex simplicib᷒ post curā superioꝝ. Cinis caulīū epithimatus pedib᷒ et venis eoꝝ. aut oleum de oliuis pulnerizatā desup tamarice: z emplastio cū lupinis deco ctis: z embrocatio cū aq̄ ei᷒: z fimus capraꝝ epithimat᷒: z farina fenugreci: farina rafani: z semen eruce: z similia. z epithimi cuꝫ aqua casei: lapis lazuli z armenus: z ꝑpe in causa melancolica. Et ex compositis sunt yere ma gne virtutem ipsarum habentes.

¶ Capitulum decimum de elefantia et medicinis eius.

Elefantia est egritudo faciens augmētū preter naturā in mēbris: et qñ est in vno mēbro vt puta in cruribus et pedibꝰ et dr ꝓpe elefantia. qñq; in virga et lingua et dr tiĩmus. et qñq; est in plibus membris sicut accidit Nichomaco de quo dixit .G. q eius membra creuerūt adeo vt vix moueri se posset. et qñ in toto corpe erit equaliter tūc erit 2ª spēs lepre. est.n.cum mña in cute tota diffusa vt in muliere nobili vidicū illud fuerit post tempus naturalis augmenti. Et qđ cā est multitudo sanguīs grossi flēci vel mēlici ad pedes quo nutriunt et superfluit ex eo multū vltra illud qđ est necāriū nutrimento eoꝝ debito: nec resoluit sꝫ retinet in eis ꝓpter suā grossiciē quare ingrossant pedes cū eq̄litate et ꝓximū sine eq̄litate eo q ꝓter naturā existat. Et qñ3 cuctus eius ex causis ē ip̄a 3 varicū. et est aut ex sanguine puro: aut fleo: aut mēco replēte et dilatāte venas mēbri alicuius vel omniū in qbus nō remanet vt varicose fiant: sed trāsit ad membrū vel vniformiter disseminat in scemica alimenti et naturaliter effusi vel sinthomatice in oībus ptibꝰ eius. Distinguit autē inter eas ex regimine āncedente et mēbri colore. ¶ In sanguinea .n. pcessit regimē multiplicās sanguinem ex pane mūdo: carnibus bonis: vino rubeo: quiete et sōnibus. et color pedis est rubeus et est incolumior. In flica aūt pcessit regimen flā multiplicās: ex fructibus: herbis: et carnibꝰ humanis: et piscibus in aqua: et aliis indigestibilibus: et color membri est declināns cū liuiditate ad albedinē et plūbeitatē. In mēlica etiā pcessit regimen multiplicās mēlam ex pane opiro: carnibus antiquis: caseis antiq̄s et carnibus salitis: et vino acido: et sitibus. Et color membri declinat cū duricie ad nigredinem vel est sicut color melongiane. Et qñq; puenit ad vlcerationes ex qua timetur membri corrosio: et tunc ꝓpe cū coartat in mēbro mēl eius sanguis corrūpit et adurit et acquirit acuitatem atq; maliciam. ¶ Cura elefantie siue ꝓpe siue eius que est species lepre: qñq; est possibilis: quādoq; ipossibilis. possibilis quidē ē in suo ꝑncipio et anteq̄ mala dispō frigidorū membroꝝ habituata fuerit et mala habitudo membroꝝ patientiū confirmata. ¶ Consistit autem in tribus. In rectificatione membrorū superiorū que complet ꝓpe vomitū laboriosū: prouocatū cū educentibus flegma vel mēlam cum reiteratione ipsius et cū flobotomia ex venis partis opposite [illegible] venis manus. scilicet basilice dextre et sinistre: ac rectificatione ponatur dispositio ipsorum. ¶ Secūdo consistit in rectificatione regiminis et complet diuatur cum regimine [illegible] quod in secūda sectione dicemus [illegible]. Et tertio cum resolutione materie et confortatione membri patientis. Complet autem [illegible] ministratione supplicantium super pedem [illegible] ex appropriatis est lingua arietis [illegible] bibet. n. augmentū elefantie et ipsum [illegible] mescere facit. Et similiter [illegible] cum aceto inunctū in modū [illegible] brum. Confortat. n. a ꝓpe [illegible] teriam resoluit effusam in membris [illegible] materierū effusionem [illegible] nem: et coartādo venas [illegible] eis nec permittit eum crēt. Et [illegible] omnē modū administrationis [illegible] ria flica et mēlica. Et collo[illegible] fricata et sumpta. facit. n. [illegible] et vlterius non augeri. [illegible] et varicibus sua resolutione [illegible] sione et ꝓpe si post ipsum [illegible] casei diebus continuis [illegible]. Et sulfur cum resina [illegible] Arbitror autem [illegible] dem curasse [illegible] licenus dixit ¶ Impossibilis [illegible] tionis vel parum [illegible] tam et complementū [illegible] dispositionem prauam [illegible] tam malam habitudinē membri [illegible] non sperat salus vel parum sperat [illegible] ratur illud quo pessime [illegible] ra varicū [illegible] administratio [illegible] tiui: et aliquis [illegible] Cum vero speratur vt quia nō [illegible] ra predicta semper augeatur [illegible] mittatur et prohibeatur [illegible] sio membri cum bolo armeno: et terra sigillata cum aceto linit. M. si peruenerit ad vlcerationem et timeatur corrosio: et [illegible] nere lepre. Cura nō est alia nisi [illegible] radicitus et propere cum [illegible] inde cauterigentur et regatur regimine [illegible] et consolidatiuo: sed de eis in sectione [illegible] dicetur in particula [illegible] at chirurgis qui sit per infinita secula benedictus. Amen.

¶ Sectio secunda de medicinis egritudinum universalium: particula prima: et est ad omnes fe. Capitulum primum et est generale et prohemiale.

G Alienus summus medicorum et princeps inquit. Febris est calor naturalis mutatus in igneum etc. Dividitur autem in genera et species et hoc penes divisiones ipsius in suas causas generales. que sunt secundum. G. quattuor materialis formalis efficiens finalis. ¶ Causa materialis in qua ipsa febris apprehenditur et fundatur est triplex. scilicet membra humores. spiritus. quod voluit ypo. in epidimijs cum inquit: Qui continent que continentur et que impetu fiunt: et resistunt penes que in genera dividitur et ipsorum divisionum species ut infra patebit. Causa formalis seu essentialis est calor preter naturam in ipsa notificatione expressus dicente Gal. Substantia enim febrium in genere est caloris qui est preter naturam penes quem dividitur quia cum sit secundum tamen acute et mordax aut erit valde ut genus ethice aut minus ut genus effimere aut mediocriter ut genus putride que divisio et si sit secundum febris essentiam scilicet calorem in seipsum perfectum a natura tamen et dispositione sui subiecti seu materialis cause dependet proprie. ¶ Eadem enim caliditas secundum esse etiam prout Galienus voluit in diversis apprehensa subiectis differentibus duricie et mollicie seu humiditate et siccitate diversa in diversis sensibiliter apparebit. In duro enim et sicco acuta. In molli vero et humido suavis et mediocris in mediocri. licet averrois in suo colliget secundo videatur sentire contrarium adducens dictum philosophi dicentis: quod propria forma propriam requirit materiam et econtrario quod in substantialibus verum sit in accidentalibus non in quibus presens sermo proponitur est sentire. quod. G. retulit esse verum nec dubitandum quin febris essentialiter sit in genere siccitatis licet sicut Gal. ut dictum est innuerit quod tantum in genere sit caloris qui est preter naturam quam quoque in genere siccitatis ostendit esse cum predixit quod est calor mutatus in igneum qui non solum calidus sed etiam siccus et comprobatur. Quod alibi voluit cum dixit quod febris est mala complexio calida et sicca nam si in genere sit utriusque dicitur tamen in genere caliditatis existere potius quam siccitatis. Eo quod calor qualitas activa in eo est prior et potior siccitate passiva et proinde formalior: et ab eo denominatio: et ratio est sumenda. Preterea si siccitas sit in ea non est perceptibilis bene respectu caliditatis quod minus lumen iuxta maius positum obfuscatur et quia cum sit non solum febris essentialis: sed et effectiva dominante. Abo. quod caliditas excedens et si cum tempore sit passivarum diu durare non possit quin in processu temporis siccius reddat corpus non semper a principio percipiatur et appareat sicut caliditas et propterea cum in corpore humido fuerit apprehensa. ¶ Causa efficiens triplex est primitiva antecedens et coniuncta prout iohannitius inquit penes quas dividitur ut infra patebit. ¶ Causa finalis est contristare hominem: et universas eius ledere actiones dicente. G. una quedam egritudinum que secundum discrasiam est fe. in tantam immoderationem erecto calore: et ut contristet hominem et actionem noceat ut et si neutrum habeat. ¶ Et si quam maxime calidior se ipso factus fuerit nondum febrire eum dicemus secundum quam non differt cum in ea omnes conveniant. et quoque si differant non in specie sed in quanto cum una possit magis contristare alia et nocere qualiter autem hec sint infra patebit. ¶ Verum quia fe. non curatur nisi cognita ut dicit Abo. princeps cum ait: Et scias quia non est possibile ut cures fe. nisi postquam cognoveris eam. Proinde sciendum quod cognitio febris est duplex scilicet substantialis et accidentalis substantialis est vera perfecta et ad curam necessaria. vera est perfecta et certa quia naturalibus et substantialibus vel essentialibus omnibus sumpta est effectibus et proprijs que sunt semper et non falluntur. ¶ Quod enim naturale est essentiale aut proprium semper est aut secundum plurimum ut dicit Abo. Effectus quoque seu finis et si substantialis non sit a substantialibus tamen immediate procedit: et eorum virtus et potentia demonstratur quod voluit. Gal. et Abohali quoque cum ait. Virtutum autem et operationum an invicem alie ex alijs cognoscuntur. Omnis enim operationis virtus existit in initium nec aliena operatio nisi a virtute procedit. Et est ad curam necessaria ut G. ait etiam inquit. Nunquam enim ubi ad hec modo sanationis copiosi erimus substantiam uniuscuiusque egritudinis ignorantes: quasi dicat nullo modo. ¶ Qualiter autem sit talis febris cognitio a natura ipsius supradicta dicitur quia ab extrinsecis causis quibus scire contingit vere et intelligere ut a cognitione sue forme vel essentie et a cognitione materialis

cause in quibus sua natura a quolibet suum esse consistit. ¶ Accidentis enim causa erit duplex scilicet sue essentie in subiecto ut Ar. dixit. A cognitione quidem forme vel substantie principalis vel immediate. ¶ Unde G. ait: Primi et principalissimi generis differentiarum feb. unum et quod sumitur a substantia rei divise: ¶ Est autem ut dictum est eius substantia in genere caloris qui est preter naturam. Ab eo enim febris est principaliter cognoscenda et cuius iudex proprius tactus est ipsum sentiens acumen atque mordacem. ¶ Consistit autem etiam in hac cause materialis secundaria cognitione et mediate. Si enim febris est in subiecto est corpore cum accidentis esse sit in subiecto et sua existentia sit in subiecto prout Ar. dixit. ¶ Causa vero materialis seu subiectum seu subiectiva in qua est feb. pars corporis est in qua principaliter aprehenditur et corpus universum in quo mensuratur extenditur et manifeste sentitur nisi quod impediat adsit: et est ut supradictum est secundum quod genus eius tripliciter distinguitur scilicet membra: humores: et spiritus prout dixit Ypocras in epidimijs. ¶ Per has enim feb. cognoscitur: et cognita etiam per ea curatur. ¶ Cognoscitur quidem quia per ea notificatur ac essentialiter dividitur: et a morbis alijs separatur sic substantialiter et vere cognoscitur. Notificatur quidem penes ea sic generalissime scilicet penes substantiam eius tantum: cum proponitur febris est causaliter naturalis mutatus in igneum penes substantiam sani et causam materialem eius seu subiectivam cum inquit Joannitius. Febris est calor preter naturam procedens de corde per arterias in totum corpus. ¶ Dividitur quoque penes ea proprie et substantialiter penes essentiam quidem. Nam febris quedam est suavis caloris ut effimera: quedam acuti ut ethica: quedam mediocris ut putrida. Penes causam quoque subiectivam dividitur principaliter in genera et secundo in species. In genera quidem. Nam quoddam genus est principaliter in solidis aprehenditur ut ethica nominatum quia est mortis inflammationis et consumptionis. ¶ Quoddam vero principaliter aprehenditur in humoribus febris putrida nominatur quia in terminum inflammationis putredinis resolutionis et incinerationis: tertium vero principaliter in spiritibus imprimens effimera nominatum inflammationis tantum existens: ¶ Penes quoque divisionem horum

trium generum quilibet in species suas. Secundo dividitur: ¶ Ethica quidem non penes divisionem membrorum quia principaliter et proprie est solidorum tantum: Sed penes humiditates tantum eorum et vadunt in primam speciem cum calor preter naturam humiditatem primam consumpsit et inflammavit secundam quam ethicam similiter Galienus vocavit: et vocavit sanabilem. In secundam speciem cum calor secundam consumpsit et tertiam inflammavit: quam Galienus non incipientem et difficile sanabilem Galienus vocat. Et in speciem tertiam cum iam tertiam consumpsit et inflammatio pervenit ad quartam quam Galienus appellavit marasmon et completum et impossibile sanabilem. ¶ Etiam putrida in suas dividitur species penes putrefactionem humorum. Nam alia est in sanguine duplicitur vel puri efficitur magis propter complexionis aptitudinem et subtilitatem: et inspirationem difficilem synochus propter sanguinem nata de genere putride vel inflammata secundum modum effimere non vere de synocha veniens genere febris humoralis et putride prout est in humore et effimere prout est ipsius inflammationis: Et quia sanguis calidus et humidus est et omne tale aptum putrefactioni inflammatum existens maxime si a debita transpiratione privetur media talis synocha inter effimeram et putredinalem. ¶ Inflammatione enim effimerali ex spiritibus calidis ad sanguinem et humores extensa et sic synocha facta facile in eius putredinem devenitur. Alia etiam putredo dicitur colera magis apta putredinem propter caliditatem dicta terciana: Proinde per tercium exacerbabitur. ¶ Alia autem inflammatio apta propter humiditatem dicitur phlegmatica vel cotidiana. Proinde et exacerbatur cotidie. ¶ Et altera melancolia apta propter humiditatem substantialem non complexionalem ralis: putredo enim est transmutatio de substantie a non naturali calore. enim humoris substantia humida cum dominetur in ea aqueum elementum: Et si sit innaturalis ex adustione humiditatem substantialem et caliditatem reservavit in se ex adustione secundum lenum sicut cinis caliditatem ignis tana: Proinde et quia exacerbatur per quartana quod quare sit non secunda dum soli Deo ratio est reservanda. ¶ Se

q̄ hec tardat plus illa vero citius ⁊ illa me-
diocriter dispositio facit humores ⁊ aptitu-
do ad putredinem sue substantie ⁊ complexi
onis ⁊ etiam quantitatis vt in quintana ⁊ se
xtana apparet a communi talia infra dicens.
¶ Et quidem que in sanguine est sinocha iā
tam ⁊ proprie est cum nullus locus sit in ea
precipuus seu particularis ⁊ solus sanguis
sit in venis. Et proinde conclusa est dicta. p
eas enim putrida fulligo continue soluta a
sanguine continue putrescente ⁊ non resolu
ta propter conclusionem eius in ipsis ad cō
transit propter continuitatem. ¶ Alie ve-
ro quia in eis cum intermissione propter dis
positionem particularum qua innascuntur
generantiū scilicet mittentium ⁊ recipientiū
⁊ attrahentium non sinoche nec concluse: sed
periodice dicte sunt. ¶ Cum in periodis q̄
busdam exacerbatur cotidie, quarum que-
libet pōt esse continua ex corruptione sui hu
moris in venis proprie ⁊ interpolata cum
corrūpitur extra venas. Et eis enī cito ⁊ fa
cile resoluitur anteq̄ particule alium remit
tant ⁊ regenerent ad mineram qui in putre
factione succedat: sicq̄ perfecte quiescit ⁊ ca
lor eius interpolatur quiete q̄diu succedat
alius loco sui. ¶ Et vtraque q̄ preter esse pu
ra ⁊ impura. Impura vero dicitur quia ex
humoribus plurimis est commixtus licet se
cundum partes cuius dominatio a predo-
minante humore dicetur: Licet secūdum vi
ciniitatem ipsorum ad putredinem concurrē
tium. ⁊ tunc erit composita: ¶ Eius autem
compositio: vel erit generum vel specierum
⁊ hec erit plurimum putridarum. ¶ Et erit
aut interpolatis aut continuis aut vtrisq̄
in emitriteo. ¶ Porro si putredo ab epidi-
mia seu pestilente aere sit impressa pestilentia
dicetur. ¶ Et effimera quoq̄ in species di-
uiditur penes diuisionem spirituum. Alia ē
nim est in spiritu vitali alia ī nāli: alia in a
nimali. ¶ Penes causas quoq̄ efficientes
diuiditur febris non substantialiter sed acci
dentaliter magis nec proinde notificatur cū
sint extrinsece ⁊ aliis morbis communes non
sibi proprie. ¶ Ethica quidem penes primi
tiuam corpoream ⁊ incorpoream. Nam alia
est que fit a causa procatartica ⁊ exteriori.
Alia a causonidibus multum prolongatis
¶ Putrida etiam penes interiorem ⁊ ante
cedentem ⁊ coniunctam. Nam alia est que
fit a causa antecedente vel coniuncta: que
causa est tantum: ⁊ non morbus ⁊ putredo

humorum est. Alia est que fit a causa que ē
per se morbus: vt que sequitur apostema vl
vlcus. ¶ Penes causam primitiuam quo
que ⁊ proprie effimera febris diuiditur cum
variet eius essentiam ⁊ curam. in specie vel
in quanto: vt infra in speciali prosecutione
patebit: plurimum tamen primitiua mouet
antecedentem ⁊ quandoq̄ coniunctā in cō
pore antecedente non existente. Et adhuc
diuiditur febris penes eius accidentia ⁊ na-
turam cause scilicet morbi habentia ⁊ prope
propter eandem causam. Alia enim est cum
sincopi alia cum stupore: alia cū fluxu alia
cum dolore ⁊ alia preter illa. ¶ Cognita er-
go febre etiam per ea curatur quia cura eius
per tria generaliter iudicatur. Per locum
morbum ⁊ causam: vt in eodē superius dictū
est. Unde Galienus ait. Ex quibus duo-
bus scilicet cognoscere morbum infirmum:
⁊ morbum poteris cognoscere generalē e-
ius curationem ⁊ alibi inutiliter quis proui
debit febribus nisi prius meminerit cause.
Cognita enim febris essentia quia sit discra
sia indicat eius alterationem. ⁊ quia sit cali
da ⁊ sicca indicat cum frigidis ⁊ humidis eē
complenda que infra dicetur. ¶ Et quia sit
corporis vniuersi cum pluribus ⁊ fortiorib⁹
q̄ si esset membri vnius. ¶ Et quia eius ca
lor est principaliter aprehensus in humori-
b⁹ ⁊ sequēter ī epate cū sit eoꝝ pncipiū vt ī
putrida vel ī spūbus ⁊ sūter ī corde cū sit cor
principium fons ⁊ minera vt in effimera: vel
principaliter in cordis corpore: vt ethica: ⁊ ī
eo formatur vt in omni tamen non dicatur
febris nisi cum caleat cor indicat cum talib⁹
frigidis ⁊ humidis esse complenda. que spi-
ritus cor ⁊ epar rectificent ⁊ confortent. qua
propter dixit Haly Abbas. ¶ Embrocare epar
cum infrigidantibus est res maxime ⁊ ma-
gis iuuans. Nam cum equatur est in eo res
maior ⁊ fortasse rectificat aquam ⁊ certe cor
dis equatio multo magis propter causam
iam dictam ipsius erit rectificatio. Quanti-
tatem quorum determinat corporis natura-
lis complexionis cognitio licet sit difficilis.
ipsamq̄ limitat etas consuetudo tempus re
gio. ⁊ alie circumstantie: vt ait Galienus.
¶ His ergo ignoratis nescimus quantum
debemus infrigidare ⁊ humectare nec quan
do debeamus ab eis desistere ⁊ sic autem
non curabimus aut in contrariam dispositi
onem adducemus. ¶ Ad hec quoq̄ cum
ipsa putrida ex efficiente causa humorali ē

pendeat. ¶ Et quandoq; ex ea generetur e-
thica z effimera z conseruetur indicabit e-
uacuationem. ¶ Inquit enim Galienus.
Manifestum vero quoniam causarum faci
entium discrasiam per euacuationem est sa-
natio: Ipsarum vero discrasiarum alteratio
sanatio est. ¶ Et iterum ait. ¶ Illam egritu
do curabitur dispositione aque principaliter
que secundum naturam est operatio leditur
soluta quam z ipsam dicimus egritudinis cau
sam ¶ At tamen cum sit talis humor in ali
quo membro locatus. vt est. scilicet z ventre: vt
in colericis z acutis plurimum vel in stoma-
co vt est in amphimerinis: vel splene vt quar
tanis indicat euacuationem ipsius in talibus
faciendam. Que illa respicit z rectificet z con
fortet. ¶ Unde Galienus. Intencio sanā
dorum secundum partem est aliqua ex ipsa
dispositione: plurima vero ex patientibus
particulis ¶ Sic quoq; principalissimam i
tentionem complebis que sumitur a virtute
in triplici predicta substantia existente ex si
milibus vnicuiq; conseruata. ¶ Febris er-
go vere z generaliter per illa cognoscitur z
per illa cognita medicatur. ¶ Unde Galie
nus: Medicina est scientia sanorum egrorum
z neutrorum: scilicet signorum corporum z
causarum. ¶ Cognoscitur quoq; vere z ge-
neraliter propter eius causam extrinsecam
z efficientem: que triplex est. Primitiua:
Antecedens z coniuncta. quibus omnibus
habet cognosci. ¶ Quod ostendit Abohali
cum ait. ¶ Causa vero in libris medicorum
est: que primo est ex qua prouenit inuentio ali
cuius dispositionis z fixionis in corpore hu
mano. ¶ Finaliter quoq; cognoscitur febris
propter sui effectum z proprietatem z in v-
noquoq; suo genere propter eosdem generalissi
me autem nam effectus eius est vt inquit Ysa
ac. ¶ Lesio vniuerse lesionis corporis z pas
sionis: exsiccatio corporis z consumptio: ac
contristare: Ut a Galieno dictum est.
¶ Quod in in vno quoq; suo genere est co-
mune vt superius dictum est: ¶ Effectus e
nim effimerarum est ledere sensum minus
alijs. ¶ Proprietas vero est que sequitur
inflammationem suauem z equalem solam
absq; omni putredine cum sit a sola proca-
tartica causa. ¶ Et incipit absq; opilatione
Et vrine digestioni prima dierum apparet:
magnitudo z velocitas in pulsu z in eo nun
quam velocitatem superaddere sistolem z d

clinacio cum vapore sudorali z humiditate
z benigna z suaui infrigidatione succedens
illi. ¶ Generis vero febrium putridarum ef
fectus est idem. Sed proprietas est contra
ria propter admixtam putredinem. ¶ Et p
inde magis ledere z fieri a causa anteceden
te immediate incipere. Cum rigore vero z
ripilatione z calore mordaci: z inequali
tas secundum diuersa tempora z secundum
primam maximus inuasionem z perdurans
eius. ¶ Et similiter in pulsibus in velocita
te superaddere sistolem: z vrine indigeste z
aliquid similis bona apparere secundum fa
tum proprium est generis putridarum non
tamen separabilis. Ut Galienus ait.
¶ Generis quoq; ethicarum effectus [illegible]
sor lesio: z ariditatem reddere corpori z ha
bere caliditatem extensam z mordicam sine
inequalitate de se. addi vero z inequalitatem
eri sumpto cibo post primam horam vel se
cundam: z ascensum fieri in pulsu [illegible]
in putridis z pulsum fieri durum [illegible]
nam z debilem proprium est ethicarum quo
corpus caliditas est acuta in [illegible]
fixa z absq; putredine. ¶ Cognitio vero es
sentie febris est per corporis contactum z q
litatem eius mutatam in caliditatem quam
percepit tactus vt dictum est non tempera
tam z suauem vt corporis sani [illegible]
autem mordacem z pungitiuam qualis [illegible]
febricitantibus est vt Galienus asserit.
Et si simplex est facilis z contra [illegible]
propter confusionem signorum admixtionis
earundem. ¶ Cognitio vero cause materi
alis: vel subiective scilicet membri si est
cor vel splen: Stomacus vel cutis aliud et
oculis: Scitur per ea que Galienus do
cuit cum dixit. ¶ Non apparentium vero
ro vniuersaliter quidem dispositione operum et
lesionibus operationum: aut egestionibus
aut doloribus aut ex naturalibus preter na
turam: aut ex quibusdam locorum aut omni
bus. ¶ Cognitio vero spiritus generalis
est ex pulsu z anhelitu quibus principalis
dispositio cordis cognoscitur in quo omnis
spiritus generatur vitalis z [illegible]
actionibus corporis z membrorum eius im
petu fluunt z specialiter ex actionibus sen
sus z motus in neruis spiritus animalis cau
sa cognoscitur ex passionibus z actionibus
anime in corde z arterijs spiritus vitalis:
ex actionibus naturalibus in venis [illegible]

materialis spiritus demonstrantur.
¶ Cognitio quoqꝫ efficientis cause interio ris scilicet humoris ex precedenti dieta: con suetudine: et etate: tempore regiōe arte et egri tudine: Ut Ypocras in affonsimo docuit.
¶ Et excremtibus per urinam proprie ege stiones et sudores et ultas regiones corporis particulares. ¶ Inquit enim Galienus.
¶ Color enim corporis humorum habundantiam ostendit. ¶ Est enim color humorū et non membrorum nisi forte humores cucur rerint in profundum. ¶ Et ideo significatio ex eo tantum non certa sed fallax est. ¶ Cognitio vero primitiue est manifesta sicut ꝓ prietas et effectus. ¶ Cognitio vero acci dentalis ipsius febris non est certa quia fal lit cum non sit ex substantialibus eius effec tis et propriis que sunt semper. Sed ex acci dentalibus et casibus qui quandoqꝫ appa rent et quandoqꝫ non ¶ Et tamen appa rent quandoqꝫ in principio quandoqꝫ in me dio quandoqꝫ in fine. Sed est conferens co adiuuans ad cognoscendum et quod est pro prie cum ex eo fuerit quid occultum: Ut Al bohali et Aristoteles dixit. ¶ Et sunt color rubeus pallidus citrinus: longitudo et bre uitas: magnitudo et paruitas febrium et ipso rum anologia paroxismorū: Dolor alicuius membri: lassitudo capitis: signa cruditatis et di gestionis: signa salutis et mortis: et huius q̃ sunt accidentalia non propria sicut in pleu resi dolor lateris pungitiuus tussis et malitia hanelitus et pulsus serinus. ¶ Specialis cognitio febris est uniuscuiusqꝫ febris: Quā oportet particulariter curare et distincte co gnoscere secundum suam speciem: prout Galienus dixit cum inquit. Que igitur di cta sunt mihi et per alios multotiens dicens: Et non ꝙ non oportet periodos idest circul tiones et anologias paroxismorum serua ri so. Sed multo magis ipsam speciem fe bris et ex hac cognoscere eā: quemadmodū hominem per propriam formā talis aut spe cies ex qua oportet distincte unamquamqꝫ febrem cognoscere summi habet ex distin ctione generis uniuscuiusque predictorū.
¶ Et secundum dictum generalem mo dum an cognitionem uniuscuiusque proce dere. Inquit enim Galienus. In speciali bus contineri uniuersales oportet. Dici ve ro in uniuersales speciales ex diuisio ne generalium inuentas: que autem sint in prosecutione patebit secundū ordinem pre distinctum ipsarum specierum febrium effi merarum. ¶ Quarū curam prius aggred iamur secundum modum generalem et speci alem superius predistinctum: ex quo quod i ter alia genera facilius accidit corrigitur. Omnis enim leptomera substantia facilius est alterabilis: Ut ait Galienus.

¶ Capitulum secundum generale. De me dicinis ad febres effimeras.

PRemissa cognitione generalissima et curatione febrium secundum Se rapionem: ac generali cognitione v niuscuiusqꝫ generis eius: Sequitur cura ge neralis secundum unum quodqꝫ genus eius Et primo cura generalis generis effimera rum. ¶ Consistit autē secundum practicū modum in duabus rebus in ablatione exte rioris cause et primitiue vel interioris et ante cedentis abscisione: secundum ꝙ vera est: et non vera et in febrilis discrasie alteratione.
¶ In cause quidem ablatione vel abscisio ne Inquit Galienus: Quia vera est causa que febrē facit inutiliter quis prouidebit fe bri nisi primo meminerit cause. ¶ Comple tur autem cause primitiue ablatio cum pri uatione ipsius et euitatione ac sui contrarij introductione. ¶ Interioris abscisio cum e uacuatione primo: Deinde cum rarefactio ne cutis vel obstructionis apertione et cum quibus infra in specialium cura dicetur.
¶ Alteratio febris cum frigidis et humidis interius sumptis et exterius approximatis nō in totum corpus cum opilando inflāment et detineant superfluitates quecunqꝫ modo a proximate: Siue embrocando infundendo siue leniendo. ¶ Sed tantum circa spiritu alia applicentur ibi enim approximata tantū cuiuslibet febris discrasiam ac excessum di stinguunt: et si vapores fumosi ex poris par tium illarum opilando prohibeant respira re non tollitur ex poris aliarum partium: et per pulmonis tracheam in hanelitu com mode expurgentur quod contra dictum ali quorum est. Sint autem que spiritus recti ficent. Uirtutes confortent: cor alterent et totum corpus et cum inspiratione aeree sub stantie bone et frigide naturaliter vel artifici

aliter procurate ac quiete corporis et anime
Inanitione superfluorum farmacalium fu
mantium et calefacientium : vt cum sumno
suo tempore aut cum hijs ex cibis et poti
bus que vaporosum sanguinem gignunt:
bonum et frigidum aromaticis : vel odora-
bilibus mixtis hec enim spiritus multipli
cant: alterant corr. cito virtutes confortat
Unde Galienus. ¶ Qui celerius vult re
integrari reintegretur odoribus que qua-
lia sunt in specialium cura dicetur. ¶ Et
si quamaxime virtus secundum naturam se
habens cibum dare non indiget in hac fe
bre non enim conuenit in prima vel secun
da dierum extensa febrem fieri imbecillem
illius tamen poterit indicare secundum ac
cidens imbecillis effecta vt propter malam
habitudinem laborantem et propter senectu
tem vel quia in laboribus simul cum inten
sione solis ieiunio per totam diem fuerit et
vigilijs et circa vesperam antequam cibetur ho
mo inuasus fuerit a febre. et sic exsoluta v
tute. Sic equidem cibo et potu indicat dã
dum non in declinatione vniuersali com-
pleta sed etiam particulari: Sed etiam stã
te febre quandoque. ¶ Inquit enim Ypocras
Accidentibus superuenientibus virtutem
dissoluentibus illico cibus est dandus: sed
suis condictionibus omnibus prediscussis
scilicet substantia : vt sit euchimus : idest
bonorum chimorum generatiuus sitque faci
le digestibilis propter membrorum nutri-
tiuorum distemperiem et infirmitatem.

¶ Inquit enim Galienus venter infirm⁹
non bene digerit. Qualitate scilicet clemẽ
tari quia frigidus et humidus propter fe-
brem discrasiam. ¶ Et similiter potus vtẽ
aqua frigida cum virtus sit fortis nisi sit a
liud quod obstet. ¶ Sitque cibus multi nu-
trimenti absque multa superfluitate ne trã
seat in putredinem. ¶ Et sit pauce quanti-
tatis cum paucum indigeat corpus in ta-
li febre cito vt infra tres dies plurimum ad
terminum venientem : licet non sit acuta : q
quia licet sit breuis non tamen periculosa.
tempore vt detur cibus generaliter in decli
natione perfecta vt dictum est. ¶ Omnis
effimere et si cum venerit in hora consueta
est melius. Hec enim hora communis est eis
vt putridis nisi in quibusdam ex eis : vt pro
uenientibus ex labore vel angustia vel ieiu
nio vel fame vel vigilijs : vt dictum est; proche

in corporibus quibus in talib⁹ dispositioni
bus colera ad stomacum currere consueuit
et inducere sincopin precepit enim. Gale-
nus hos cibari in principijs paroxismorum
et ante. sic enim cibus corpus stomacum ro
borat. vt currentes ad eum humores repel
lat. Et sincopin seu cardiacam prouidens
specta m vel consuetam fieri [illegible]
bre multorum dierum prefatu. ¶ Sit autem
talis cibus non quilibet. nec [illegible]
qualis in declinatione solum conuenit sed
sit tantum panis infusus in succo granatorum
malorum quoniam opportunus cibus est
stomaco laboranti colerico. vel in vino [illegible]
bato vt multiplicet spiritus et [illegible]
trando ad cor virtutem succurrat. [illegible]
Tunc enim talis cibus facit [illegible]
secundum. Galienum. ¶ Et quandoque o-
portet prius eos facere vomere cum aqua
aceto. ¶ Sed superueniente [illegible]
pilatione in precedenti vero detur [illegible]
ad declinationem paroxismi cum [illegible]
tunc currere non prohibeant sed [illegible]
nem et angustiam addat. declinatione [illegible]
succedente detur eius perfectione non ex-
pectata. ¶ Cum enim hij [illegible]
habeant exsolutam virtutem nisi [illegible]
cientur ac confortentur [illegible]
perfecte non poterit declinare. Et modus
dandi cibum et potum. [illegible] vt con-
dantur deliciari. In vero [illegible]
me. vt puta patientibus ex opilatione sto
stomate : et nauseantibus [illegible]
¶ Sed in declinatione perfecta [illegible]
nutritione seu subtiliatione detur. [illegible]
libus febribus quibuscumque vel plurimis [illegible]
munis ordo est vt cibus et potus detur in de
clinatione incipiente vel perfecta [illegible]
est. ¶ Et post balneum [illegible]
caliditatis premissum. ¶ Tale enim [illegible]
tum commune existit efficaciam effimeram [illegible]
balneum rarefacit enim poros [illegible]
narium et arteriarum [illegible]
opilationes : sudorem prouocat [illegible]
superfluitates multiplicatas [illegible]
uit. et spiritus reddit claros [illegible]
cat et membra infrigidat et [illegible]
etiam dispositionem totam corporis [illegible]
si in declinatione fuerit ministratum [illegible]
catarrum sedat si patiatur [illegible] ¶ [illegible]
propter oportet vt primo in aere [illegible]
moram trahat. Deinde in aquam [illegible]

intret ⁊ ibi diutius immoretur ante enim si ministratū fuerit spiritus inflammat alias vero inflammat dissipat ⁊ ad putredinis febres transmutat. In corporibus enim immundis rigorem ex putredine gignit. ¶ Qua propter in declinatione perfecta febrium talium ⁊ i fine tercij vel quarti paroxismi securius concedetur balneum atq; cibus cum omnis superfluitas euacuata sit ⁊ consūpta et sedata caliditas in declinatione pmi paroxismi vel secundi nō nisi repletio fuerit euacuata ⁊ alia materia si qua sit digesta. ¶ Talibus enī febribus tantum eis competit iuuat. Galienus ¶ Cōmune quoque auxilium est fricatio In opilatione enim vel solidāte facta poros rarefacit ⁊ aperit ⁊ superfluitatibus obuiat ⁊ siquidem mite sint dissoluit: ⁊ ad loca oppilationum trahit magis ⁊ intumeat quod etiam apiritua interius mistra ta magis efficiant. ¶ Si vero pauce ī soluit ⁊ consumit. Non ergo oportet vt fricatio ministretur: nec aperitiuum aliquod nisi euacuatione premissa ⁊ maxime si forte existat. ¶ Videtur autem ⁊ tercia res in cura effimerarum deficere necessaria que scilicet corrigit accidentia: non autem deficit quia dicte due res communiter in omnibus sint necessarie: hec autem tertia non in omnibus. ¶ In veris enim effimeris magnitudinem febris necessaria non existit: cum causam incorpoream antecedentem non habeant. ¶ In cuius digestione diuisio ac expulsione natura insistat: non magnitudinem febris ex quibus consueuerunt insurgere accidentia vt in putridis prout Galienus dixit. ¶ Sz in non veris habentibus illam tantum quod ostendit cum inquit. Proprium est putridarum secundum ascensum caloris ⁊ statum fieri aliquod simthoma. ¶ Effimerarum vero proprium signum fit caloris equalitas ⁊ suauitas ⁊ secundum ascensuz ⁊ statum in quibus augentur ⁊ sunt fortiores: nullum fieri simthoma non tamen est inseparabile cum a non veris appareat separari ⁊ illud propter causam predictam.

¶ Capitulum tertium de febre effimera que fit ex accidentibus anime.

Febrem effimeram fieri ex accidētibus ⁊ alijs causis que sequuntur dixerunt antiqui. ¶ Videndus autem est modus ⁊ qualiter fiat cū ex eo curationis ingenium habeatur.

¶ Modus ergo qualiter fiant ex anime accidentibus est. ¶ Quoniam vt inquit Abohali. Omnia anime accidentia sequūtur aut eis associantur motiones spiritus aut interius aut exterius aut vtroq; modo. ¶ Et illud erit aut subito aut paulatī vt ex hoc motiones intelligat non naturales ⁊ naturales excludat que sunt ordinate licet impetu quidam vere fiant ypo. dicente. ¶ Hec impetu fluunt ac refluunt: ac in eis que preter naturam que subito tantum sunt vt in dolore dicente ypo. in affo(ri)smo. Quecunq; compellit sūt his verbera gracilia fiunt scilicet subito. ¶ Cum enim paulatim spiritus ad alteram duarum mouentur partium sequentur seu associabuntur anime accidentia vt gaudiuz ⁊ tristicia temperate stantes cum natura nec sequitur feb. ¶ Cum vero subito moueātur ⁊ fortiter anime accidentia prouenient intemperata naturam exterminantia vt ē ira gaudium superfluum ⁊ timor nō tamē tātū vt perducant ad mortem sicut accidit pusillanimis ⁊ febris indispositis corporibus: qͣ calidis ⁊ siccis magis deinde calidis deinde siccis vndecunq;. ¶ In talibus enim corporibus sic dispositis predictus motus ī spiritibus naturam idest calorem naturalem exterminat: quia extra naturales terminos ponit ⁊ immutat ⁊ etiam immoderantiam tantum exauget qͥ pertransiens ad substantialia corporis: scilicet humores contentos ⁊ continentia membra ledat vniuersas actiones ⁊ passiones atque contristet ⁊ sic febrire hominem est necesse. ¶ Et quia naturales motiones spirituum sunt primo de principijs ad extra vt patet de vigilijs deinde de exterioribus ad principia vt patet de somno. Ira vero ⁊ gaudium primam motionem sequuntur: Ideo de febribus causatis ab eis primum dicere proposuimus. ¶ Est autem ira secundum Galienum non audacia sed velud feruor quidam eius qui circa cor est sanguinis in quo prius simulq; feruere necesse est spiritum. ¶ Cum autem

fervescentia sanguinis moveatur ⁊ simul cum eo ferveat ⁊ magis: tanquam magis aptus impellatur ad extra vt compellat iram. ¶ Quapropter febris ex ira proveniens effimera dicta est non humoralis.

¶ Signa vero ipsius effimere provenientis ex ira sunt signa rememorationis ire preterite: ⁊ demonstrativa presentis febris: vt caliditas corporis ⁊ exsuflatio: ⁊ rubedo faciei nisi admisceatur timor: ex eo quem forte offendit tempore ire. ¶ Nam ex hoc remittentur rubedo faciei ⁊ oculorum ita vt sunt rubei preeminentes exterius: vt terrentis: ⁊ hoc propter vehementiam motus spiritus ad extra. ¶ Et quandoque accidit quibusdam eorum tremor vt quibus colera dominatur ⁊ natura est debilis ⁊ resolubilis valde. ¶ In eis enim colera simul fervens cum sanguine movetur per sensibilia membra: quam cum natura regulare non possit tremorem ea pungendo per modum rigoris inducit eoque in ira precedente tremor absque signo rigoris provenit apparenter cum spiritus vehementer moti exterius: natura contentiva existente debili resoluantur quare membra in suo situ non valent naturali ⁊ debito conservari: ¶ Et vrina est rubea modica in emissione propter coleram dissolutam ei admixtam. Et quandoque est in eo aliqua claritas cum ex ea non accidit perturbatio i digestione: quod est quia calor naturalis extra egrediens ira presente loca digestionis obmisit. ¶ Et post iram quoque cum remanet resolutus digestionem complere non potest ¶ Et pulsus est magnus velox plenus ⁊ frequens propter cursum sanguinis ⁊ spiritus ad exteriora arteriarum.

¶ Cura eius est due res. Ablatio cause ⁊ alteratio febrilis discrasie. ¶ Primam rem complent sedantia iram: vt sunt inductiones ⁊ promissiones inducte tempore futuro ⁊ magis apto. ¶ Et ad motiones rationabiles que refrenent motum spirituum ⁊ convertant eos ad contrarium. scilicet interiora corporis cum suavitate ⁊ paulatim que ostendendo mala que provenerunt ex consecutione ipsius aliquem timorem incurrant: ¶ Et occupatio in letificantibus et fabulis ac cantilenis placidis atque ludis ⁊ mirabilibus que spiritus reddunt in actione claros ⁊ quietos.

¶ Secundam rem complent quecumque ex medicinis exterius ei tempore aplicatis infrigidando ⁊ humectando spiritum convertunt interius versus cor alterant detinent ⁊ confortant: ⁊ ex magis propter ad hec complenda est oleum violarum a Haliabbate inter cetera commendatur: sua enim frigiditate ⁊ humiditate febrem discrasiam alterat exterius inunctum: cum [illegible] natione ⁊ maxime circa spiritualia membra: ⁊ sua subtili substantia penetrando in profundum corporis humectando infrigidat magis spiritus ⁊ membra: ad quod adiuvat sua moderata stipticitate impellendo ipsam interius qua etiam spiritus repellit interius ⁊ inspissando ⁊ stipticando retinet ⁊ sua aromaticitate confortat virtutem ⁊ cor. ¶ Et quecumque ex cibis ⁊ potibus ⁊ medicinis intrinsecus sumpte infrigidant ⁊ humectant qualia sunt cibis ordeaceum ⁊ cibus factus ex amido ⁊ ex fructibus citruli: ⁊ melones ex herbis portulaca lactuca endivia ⁊ similes ¶ Et ex fructibus pira: sorba ⁊ similia. ¶ Alterant enim discrasiam ⁊ obtundunt coleram ⁊ eius acuitatem ⁊ naturam leniunt que in eis est plerumque constipata. ¶ Et ex potibus quales sunt aqua ordei ⁊ frigida nisi fortis quod prohibeat ⁊ interdicatur vinum omnino donec sedetur caliditas quoniam inflammat spiritum agit coleram et impellendo facit ad motum nisi ad resolutionem [illegible] quo casu limphatum bene est concedendum ¶ Et ex medicinis [illegible] rando provocant coleram ⁊ [illegible] cum vrina educunt. ¶ Et ex illis est [illegible] cassiafistula. siracost ⁊ tamarindi [illegible] que leniendo eorum constipat [illegible] lubrificando ipsam educunt. ¶ Post [illegible] ministrandi. predicta est [illegible] febris paroxismo nec oportet [illegible] veniat balneando cum aqua calida [illegible] inflammat spiritus ⁊ eos ad exteriora [illegible] eius trahit. nec etiam cum frigida [illegible] fumos colericos retinet nec resol[illegible] tit. sed cum spiritibus intra converti[illegible]

¶ Et cum corpora sint nuda [illegible] sit membra nocent ⁊ maxime si [illegible] lutione debilitata. ¶ Post que con[illegible]

datur per horam somnus quoniam calorem: ⁊ spiritum reuocat: ⁊ intus tenet humectando inspissat restaurat ⁊ confortat. nõ tamen sit multus ⁊ profundus. ne ad inflãmationem perducat.

¶ Capitulum quartum de febre effimera q̃ fit ex gaudio.

Febris ex gaudio. prouenit sicut ex ira quia spiritus ⁊ calor mouetur ad exteriora subito ⁊ fortiter si superfluum fuerit: vt superius dictum est differenter tamen. ¶ In gaudio enim virtus in corpore manens ante ipsum molificatur deinde cum spiritibus ad exteriora progreditur corporis. Et cum valde superfluum fuerit resoluitur ⁊ sequitur mors. ¶ Cum vero non multum excesserit quia eius causa non fuerit multum ardua ⁊ excedens non resoluitur sed in motum inflammatur ⁊ febrem accendit. Quemadmodum ⁊ in ira in qua si multum excedens fuerit ⁊ superflua virtus corporis non dissoluitur aut vt egrediens resoluatur sicut in superfluo gaudio: imo retinetur aliqualiter intra cum timor sit permixtus in eo vt Serapio dicit: Quare non sequitur mors sicut in illo: ⁊ tamen febris ex eo proueniens erit sicut febris causata ex ira. ¶ Signa eius sunt proxima illis signis quia in specie similia: non tamen in gradu equaliter excedentia preterquam in signo oculorum: ⁊ pulsus non enim est forma eorum terrentium. Sed gaudentium. ¶ In pulsu quoq3 est frequentia minor q̃ in febre ex ira. Et proinde cura illius similiter proxima erit.

¶ Capitulum quintum de febre effimera que fit ex tristitia.

Tristitia ⁊ cogitatio quia motionem spirituum paulatim ad interiora sequuntur plurimum febres non faciunt nisi cum magis plurimum fit perdurans tunc enim licet motio spirituũ sit ad interiora paulatim tamen associantur motiones ipsorum cum eis magne pl'rime ⁊ perdurantes agitantes spiritus intra ⁊ cõmotiones de corde ad cerebrum ⁊ econuerso quia inflammantur ⁊ febres facit ⁊ maxime si accidat motus laboriosus: inquirendo rem perditam contristantem: que inueniri non potest. ¶ Signa eius sunt calor pallidus faciei igneitas vrine ⁊ acuitas eius in emissione percepta propter dominium caliditatis ⁊ siccitatis in interioribus corporis ⁊ motum colere multiplicantem ⁊ inflammatione calore sequentis motum sanguinis ⁊ spiritus ad interiora ¶ Et propterea etiam oculi sunt submersi cum quiete ⁊ subclusione: ad quod adiuuat resolutio superueniens: Deinde accidit illis contrarium: Et pulsus debilis ad paruitatem ⁊ depressionem tendens non valde ⁊ etiam in eo saltus ex subita reditione spiritus ad exteriora: ⁊ propter cum solicitudo inquirendi perditam rem insurgit: ¶ Cura eius est due res sicut cura febriũ predictarum scilicet. Ablatio cause ⁊ alteratio febris desiccatiue. ¶ Intentio tamen communis in eis contraria est ei que in illis. ¶ Prima autem est ablatio cogitationis ⁊ tristitie quam complet dimissio studij ⁊ prudentie ⁊ conuersio ad solatia plura ⁊ diuersa que spiritum retrahant de interioribus ad exteriora ipsumq3 reddant clarem ⁊ iocundum ⁊ spes inueniendi rem perditam contristantem vel aliam meliorem. ¶ Secundam rem complent queciiq3 ex medicinis stante paroxismo exterius approximatis ⁊ circa cor maxime infrigidãdo ⁊ humectando spiritus de interioribus trahunt ad exteriora. Ut est fricatio cum aliquo oleorum infrigidantium ⁊ humectantium absq3 stipticitate vt est oleum violatum de cucurbita de nenufare ⁊ similia. Et epithimata supra pectus ex mucilagine dragaganti psilij aque endiuie ros. ⁊ nenufaris portulace ⁊ melonis indi: ⁊ modico croco ⁊ balneatio in tinis declinante paroxismo in qua sit aqua temperate caliditatis ⁊ decoctionis alicuius predictarum medicinarum plurima in aqua sit introitus frequens: Post quod vngatur cum aliquo predictorum ⁊ mulgeatur lac mulieris. ¶ Complentq3 eam queciiq3 ex cibis ⁊ potibus infrigidant ⁊ humectant nutriunt cum aromaticitate leniuntq3 naturam

quales sunt que superius dicte sunt.
Et iura pullorum ꝛ gallinarum. ꝛ potus
temperati vini. ¶ Nichil enim secundū
Abo. est quod tantum humectet quātuꝫ
balneum in tinis. ꝛ vinum temperatum qꝫ
exiccando calorē naturalem spiritum mo
uet ad exteriora. ¶ Inquit enim Galie-
nus. Vinum temperatum totum corpus
calefacit membra perforat calorēꝫ natura
lem excitat: ꝛ humores contemperat hu-
mectando remouet vigilias ꝛ attrahit som
num: quoniam spiritus ꝛ virtutes anima-
les quiescere facit ac prohibendo resoluti
onem restaurat.

¶ Capitulum sextum de febre effimera que fit propter angustiam.

Sane inquit interest inter tristici
am ꝛ angustiam: Licet conueniāt
in motu spirituum ad interiora. q
Nam tristitia ad rationalem pertinet vir
tutem in cerebro existentem. Angustia ve
ro ad spiritualem in corde permanentem.
Ideoqꝫ angustia est plus causa pulsus q̄
tristicia. ¶ Est autem angustia motus spi
ritus ꝛ caloris ad interiora spiritualium
dum reclusione ibidem ꝛ impotentia extē
sionis eius propter debilitatem ꝛ prohibi-
tionē. Cum enim interius recluduntur in
fanis ex aliqua causa procatartica: vt est
amor rei que haberi non possit timore per
ditionis honoris ꝛ censu: licet tamen pau
latim reducti in seipsis agitantur ꝛ com-
mouentur interius propter sanguineꝫ cur
rentem cum spiritibus intra ꝛ fumum coā
tatū ibidem vel propter presentiam cause
nequeunt extra exire querentes viā solici
te que primam consequi et secundam vale
at euitare quare inflammantur ꝛ accidit i
quietudo in membris cum inordinato mo
tu: ꝛ sic inflāmantur in corpore toto non in
spiritualibus tantū febrem accendunt.
¶ Signa eius sunt similia signis eius q̄
prouenit ex tristicia sed sunt magis inten-
sa propter maiorem motum caloris ꝛ spi-
rituum ad interiora. Et quia est cum reclusio
ne ꝛ impotentia extensionis ad exteriora
pulsus erit in hac minor debilior de pulsu:
ꝛ sine saltu. ¶ Et signa angustie prouenie
tis ex amore sunt macrescentia corporis:
citrinitas corporis inquietudo membrorū:
ꝛ quandoqꝫ febris. Que contrariatur Ga
lienus i regis filio: qui pulsꝰ exiuit ex mu
lieris amore: quibus eos dicitur idol sci-
endo mulierica quedam ex amore ad mu
lierem qualis est dicta. In qua cum aude
patiens aut videt mulierem quam diligit
pulsꝰ eius manifestabitur saltu ꝛ inequali
tate ꝛ fit diuersus ꝛ corrumpitur sermo e-
ius: ꝛ cessante vel non apparente illa redit
ad illud quod fuerat prius ¶ Cura eius
est cura illius fortior tamen propter cau-
sam predictam sintqꝫ frigida exterius ap-
plicanda magis remissa: interius vero mi-
nus ꝛ magis intensa.

¶ Capitulum septimum de febre effime-ra que fit ex timore.

Ex timore qualiter prouenit febr
ꝛ qualiter mora supra capitulo de
febre ex ira conuenienter diximꝰ
proprie quidem quemadmodum ex angu
stia. In vtraqꝫ enim motus spiritus est ill
quia ad interiora motus vero diuersus.
Nam in angustia paulatim: in timore ve
ro subito ad interiora mouetur et cum mo
tus manet ibidem reclusus propter presen
tiam cause ibidem ꝛ agitatur ꝛ commoue
tur ꝛ inflāmatur: ꝛ deinceps propter con
tiguitatem que ad spiritus corporis et mē
brorum ēt in vniuerso corpore inflammatur
ꝛ accenditur febris. Et quandoqꝫ adeo ad
interiora cum subitaneitate mouetur q
suffocatur ibidem ꝛ sequitur mors. ¶ Si
gna eius sunt proxima signis illius quē
specie conuenientia differentia in eo sunt
Et propter ea diuersitas ꝛ tremor in pul
su est in hac maior preterq̄ in forma oculi
in hac enim forma oculi est forma irati in
illa vero quasi suffocati. ¶ Cura eius est
proxima illius quare oportet vt primo au
feratur causa timoris ꝛ adducatur causa
securitatis. Deinde ministrentur infrigi-
dantia ꝛ humectantia ex cibis: ꝛ potibus
ꝛ medicinis interius ꝛ exterius ꝛ principa
liter supra cor que virtutem habent gaude
di spirituum ꝛ calorem ad exteriora confo

tandi et prestandi gaudiũ et iocunditatẽ: q̄ de sunt dicta.

¶ Capitulum octauum de febre effimera que fit ex sincopi.

Sincopis ex effimera proprie nõ contingit. Et si effimera contigat ex sincopi raro est et non proprie: cum ex defectu spiritus et caloris contigat qui non febris sed infrigidationis est causa nisi cum ex aliqua predictarum perueni at causa verputa timore: vel angustia: vel tristicia magis ex quibus remansit superueniente sincopi in spiritibus aliqua calefactio que propter diuersũ motũ q̄ i sincopi accidit in spiritibus de intus ad extra tractus beneficio medicine inflammatur quandoq; et expanditur ad vniuersum corpus et sic febrem accendit que a sincopi causa gratia caliditas ad ẽm febris accessit sortita est nomen. ¶ Signa eius sunt antecessio sincopis ex aliqua exteriori causa: et presentia debilitatis virtutis cũ debilitate motus et pulsus in diuersitate ipsius: nam est cum primo cadit et occultatur cũ vincit frigus in timore angustia et tristicia: et deinde fit velox et manifestatur cũ expãditur calor et spiritus ad exteriora ¶ Cura eius est tres res prima succurrit sincopi vel virtutis debilitate que suo loco supius dicta est. ¶ Secunda causam sincopis et debilitatis aufert que hic similiter ẽ narrata: ¶ Tertia febrilem discrasiam aufert et extinguit que etiã ex predictis est nota.

¶ Capitulum nonum de febre effimera q̄ fit ex labore.

Nomen laboris hic nimium motũ ostendit qui cã febris effimere potest esse. ¶ Si enim motus quilibet calorem corporis efficit fortem ipsum flabellando et excitando cũ fricatione mẽbrorũ qua partes in eis ignee reducuntur ad actũ cõmouendo humores et spiritus.

¶ Mouentibus enim nobis mouentur ea que sunt in nobis nimius motus intendit illum et inflammabit et ad alia sibi corporis excedendo faciet peruenire et si insuetus sit in ledendo et molestando febrem accendit maxime si in sole vel circa calidã exerceat materiam ¶ In ieiunijs atq; extensis vigilijs occupantibus horas somni Inquit enim Albohali ¶ Multe vigilie corrumpunt complexionem cerebri aliquo siccitatis modo quorum vnus est vt causatur in animali spiritu facile accendatur: et inflãmetur in cerebro et vniuerso corpore dilatetur et ledat ¶ Signa eius sunt signa rememoratiua preteriti motus et exercicij laboriosi et demõstratiua presentis: vt magnitudo et necessitas in hanelitu calefactio corporis totius in inicturio vero addita super reliquas partes et extremorum et laxitudo et pulsus magnus et velox absq; duritie nisi ad resolutionem perducerit tunc enim erit durus et tussis sicca sequetur: et vrina est citrina et substantie mediocris nisi ex resolutione facta sit subtilis et pallida. ¶ Cura eius est due res. Ablatio cause que est laboris priuatio ¶ Completur autem quiete. Inquit enim Ypocras ¶ In omni motione corporis cum ceperit qs dolere quiescere statĩ remediũ est. ¶ Secunda est alteratio febrilis discrasie ¶ Completur autem cum hijs que ex medicinis exterius applicatis infrigidando et humectando laxitudinem prouenientem ex exercitio tollũt quales sunt declinante paroxismo et balneatio in tina aque dulcis et temperate caliditatis et effusio eius super iuncturas et musculos multa ¶ Inquit enim Galienus. Quoniam laxitudo ex exercitio facit accidere in corpore duas causas: quarum vna est corpora similium partium exiccantur: et altera est quia loca vacua que sunt inter ista mẽbra replentur humiditate que non est bona inmatiua naturalis si non est illud non est repletio humida imo est subtilis mordificatiua calida: Balneum quidem cum aqua dulci et de rebus magis conferentibus vtrisq; et illud est quia aqua dulcis tẽperata caliditate sui resoluit acquisitam caliditatem superfluitatem caliditatis subtilis: et sui humiditatem rectificat:

quod iam accidit corporis intestinis.

¶ Et propter illud quod effunditur de ea super corpus de foris occurrit ꝛ effunditur facilioribus modis q̄ egreditur de ea in poris egreditur ab ea in velocioribus horis preter q̄ sic hic retinens eam penitus permisceat oleum cum hac aqua ꝛ precipue quando inungitur homo cum eis vtrisq̄ simul humectatione multa. ¶ Tale autem oleum erit vel simplex ꝛ dulce: vt violatum vel rosatum propter de quo dictum est supra ꝛ in iuncturis cum eo sit permixtum aliquid ex oleis vt de semine lini vel oleum camomille que sunt propria: Nam quod est ex semine lini sua temperata caliditate: confortat ꝛ lenit duritiem iuncturarum principaliter patientium: ꝛ ab alterius olei frigiditate defendit.

¶ Oleum vero camomille vltra hoc ꝛ iū cturarum ꝛ lacertorum remouet lassitudinem plus q̄ relique medicine: quoniam caliditas est similis caliditati animalis: Vt dixit Abohali. ¶ Complentur vero cum hijs que ex cibis ꝛ potibus ꝛ medicinis interius sumptis nutriunt eodem interius infrigidant ꝛ humectant quales sunt cibi quorū paucitas nutrit plurimum propter debilitatem digestionis ¶ Et etiam ex carnibus dictis similibus earum ꝛ vitellis ouorum ꝛ potus vini temperati fructus ꝛ alij dicti superius: Et somno qui ꝛ si defectus afficietur stomaco ad quem humores cum nos consueuerunt concurrere ante paroxismum parum vel in ipsius principio concedantur: vel non expectata declinatione perfecta. Nisi enim talia corpora rehumectentur cibo febris perfecte nullatenus declinabit: Vt ait Galienus.

¶ Capitulum decimum de febre effimera que fit a calore exteriori.

Calore exterior ex quo proueniret est, potest febris effimera duplex. Aut enim est ex hijs que exterius tangunt corpus vt sole ꝛ igne balneo: Aut ex hijs que ipsum ingrediuntur. Vt cibis potibus ꝛ medicinis. ¶ Calor solis in spiritu magis imprimit animaliq̄ principaliter ꝛ immediate caput attingit ꝛ spiritum eius inflammat: quia per transiens ad alia principalia ꝛ corpus totum ledendo ꝛ molestando febrem accendit. ¶ Calor ignis ꝛ balnei in vitalem spiritum imprimit magis quam aer inflammatus ab eo plurimum ad cor trahitur per inspirationem vt cum fuerit superflue calefactum vel motum nimium trahit qui in eo inflāmat spiritum ꝛ totum corpus ꝛ ledendo febrem accendit qua vitalis spiritus in corde ꝛ in aliquibus membris corporis mouetur ¶ Calor vero cibi ꝛ potus imprimit magis in spiritum naturalem quoniam cibus ꝛ potus ad epar perueniunt prius cum eius calore ꝛ si potius peruenerit ad stomacum ibique alteretur antequam alteretur cum calore in minuto ad epar etiam peruenit ꝛ prius quam ad alia principalia: dicente Galieno. ¶ Cum inquit cibus in stomaco est quod bonitatis ad epar de stomaco trahitur ꝛ dum alteratur naturalis calor ꝛ spiritus alterans inflammatur ꝛ ipsius caliditate per vt Galienus dixit. ¶ Quapropter febris ex calore solis proueniens appropriata sit comparata existit spirituali animali.

¶ Proueniens ex igne seu balneo comparata est spiritui vitali. ¶ Et que prouenit ex cibo vel potu calido: vel ex medicina spiritui naturali. ¶ Signa febris que est a calore solis sunt signa rememorantia precedentis cause: scilicet more sub solari radio ꝛ demonstratiua febris vt caliditas vehementior in exterioribus corporis apparens quam in interioribus ꝛ magis in capite cum ariditate ꝛ si corpus fuerit immundum ꝛ caput calidius ꝛ graue propter repletionem quam trahit ad ipsum caliditas ex corpore toto. ¶ Et propterea oculi calidiores rubicundiores apparent cum ariditate ꝛ venarum repletio in eius temporibus ꝛ vniuerso capite ꝛ sitis que in hac febre: magis quam in febre ex depressitate frigoris color corporis ꝛ adustiuus ꝛ fuscus. Et impulsio arteriarum minor velocitas ꝛ frequentia respectu caliditatis cutis ꝛ similiter in hanelitu quia principalis impulsio non peruenit ad cor sed ad cutem. Et vrina est tincta ꝛ rubea parum. ¶ Et signa eius que fit a caliditate ignis ꝛ balnei sunt duplicia communia ꝛ propria. Communia sunt rememoratio precedentis cause. Sed propria sunt namque accidit ex ea

lore balnei sunt similia illis nisi quia exte
riora corporis cum caliditate vehementio
ri non arrida sed mollia sentiuntur: Et si
corpus sit malis humoribus plenum quã
doque deueniret ad rigorem et febrem nisi
totum dictum ⁊ aere frigido magis iuua
tur quam potu. ¶ Et signa eius que fit ex ci
bo calido actualiter ⁊ potentialiter vel po
tu vini vel medicine: vt nectaris ex calidis
speciebus valde sunt ex signis illis con-
traria quia caliditas in interioribus maior
sensus ardoris in stomaco fumosa eructu
atio: ⁊ sitis ⁊ leuatur potu frigido ⁊ ma
gis quam aeris frigidi inspiratione ⁊ pulsus
⁊ anhelitus maior ⁊ superflua prime ⁊ se-
cunde digestionis sunt colorata valde.
¶ Et cura eius que fit a calore exteriori ẽ
duplex scilicet generalis ⁊ specialis.
¶ Generalis est communis ei ex quacun
que prouenerit causa ⁊ est due res ¶ Ab
latio cause ⁊ alteratio febrilis discrasie.
¶ Specialis est diuersa Cum enim ex pri
ma causa prouenerit cause ipsius ablatio
complebitur. Si ex sole proueniat: cum
mora in aere frigido per se cooperto ⁊ so
le ⁊ igne priuato: vel vmbra ⁊ artificiali
ter infrigidato vt supra ⁊ infra dicetur.
¶ Si vero ex cibo calido complebitur vo
mitu: vel ventris solutione cum enemate
ex aqua ordei oleo violato ⁊ zucharo vio-
lato ⁊ infrigidant humectando. ¶ Cum
vero ex potu cum hijs que curare habent
ebrietatem que infra in effimera ex reple
tione dicentur ¶ Ex quibus proprie est
crocus cum rob biberis ⁊ proprie grana-
torum ⁊ coriandro. ¶ Alteratio quoque fe-
bris in primis complebitur cum his que ex
medicinis exterius approximatis infrigi
dare habent cerebrum principaliter ⁊ con-
uenienter cor ⁊ epar. Quales sunt infusi-
ones ⁊ embrocationes ex frigidis ⁊ aqua
frigida supra caput rasum. ¶ Et conue-
niens est effusio que fit cum vrinali pleno
aqua frigida summitati capitis applicato ⁊
diu retento ¶ Et saccellationes ⁊ epithi
mata supra pectus ⁊ ypocundriam que su
perius in cura cordis ⁊ epatis sunt dicta :
que comunia sunt in ambabus.
¶ Et in ea que est ex tertia causa puta est
igne vel balneo cum hijs que ex potibus
⁊ medicinis exterius sumptis habent in-
frigidare ⁊ humectare: vt aque frigide pu
re vel cum Julep violato de nenufaris: ⁊
similibus vt diuretica frigida ⁊ declinante
paroxismo cum balneo aque tepide cali-
ditatis. ¶ Cuius cum effusio vt sit mul
ta super membrum principaliter passum:
quoniam etiam soluit febrem ⁊ humectat.
Inquit enim Ypocras. ¶ Si febris non
a calore habeatur aqua calida multa capi
ti infusa solutio fit febris. ¶ Et deinde cũ
fricatione alicuius olei predictorum.
¶ Et deinde cum cibis frigidis ⁊ humidis
dictis: ⁊ potu vini bene limphati que com
munia sunt ei ex quacunque causa proueni-
enti. ¶ Et si quandoque coriza accidat:
⁊ catarrus deinde Julep cum aqua dra-
ganti tribuas. Postea balneabis in aqua
dulci eucrata que inspissat materiam.
Et deinde dragagantum in ore teneat ⁊ si
expedit quia sit accutus dyapapauer: ⁊ q̃
eius ebrietatem corrigunt ⁊ que dicentur
infra.

¶ Capitulum vndecimum de febre effi-
mera que fit ex dolore.

Dolor quandoque effimeram fe
brem accendit. Cum enim sit di
spositio que sensibilibus mem-
bris innascitur sed quam contri-
statur animal secundum Galienum.
¶ Spiritus sensibilis in eis existens con
tristationem percipiens subito ad princi-
pium virtutis animalis ex armonia natu
re retrahitur vt referat illam ipsi: ⁊ tunc
natura solicita circa regimen corporis se-
minit et preparat ad loca dolentia defen-
denda trahi que ex se ex alijs partibus cõ
poris spiritum carnem ⁊ sanguinem. ceu
propria instrumenta vt transmittat ad' il
la dicente Ypocra. in afforismo. ¶ Duo-
rum dolorum qui simul fiunt non secundũ
eundem locum vehementior denigrat al
terum. ¶ Si ergo ex locis in quibus est
necessarius concursus ⁊ ipsorum presen-
tia valde retrahit vt subueniat apparenti
necessitati maiori quanto magis retrahet ex
illis in quibus necessitas nulla concursus existit
quatenus succurrat nouo dolori superhabundanti:

que tacta impetu quodam transmittit: et subito ut superius dictum est ad defendendum illam. Ex quo necessarium est illa inflammari et durante dolore in loco ipso seuescere et maxime si acutus existit. Et exinde ad nature principium iterum redire et alia corporis subiecta extendi et ledentem et contristantem et super accedere febrem et cum superfluit corpus in contrariam dispositionem infrigidationis ex ipsius caloris resolutione reducere.

¶ Signa eius sunt que presentes febrem demonstrant atque dolorem: ¶ Et sunt tactus corporis calidi preter naturam: et sensus doloris acuti apud infirmum in aliquo membro sensibili sui corporis valde ut in lacertis stomaco villis iuncturis et capite proprie et partibus eius ut oculis et dentibus et auribus cum calore et augmentato in eo protrahente dolorem. Unde Abohali.

¶ Dolor capitis febrem declinatam facit redire ad augmentum que ambo absque infirmi relatione medico possunt esse nota ex frequentia anhelitus iuncta modo cum paruitate et raritate: modo vero cum velocitate et magnitudine. Unde Ypocras in pronosticis dixit. ¶ Spiritus siquidem frequens sit dolor cum et successionem significat supra hos que sunt supra diafragma qui similis pulsus etiam indicat.

¶ In talibus dispositionibus cum spiritu pulsus concurrit et est cum duricie et serinus quoniam acutus dolor proprie in neruosis existit. Et vigilie sitis et extenuatio coloreta quamdiu ad resolutionem caloris et spiritus non perducat.

¶ Et cura eius est due res prima est doloris sedatio que supra in soda. pleuresi stomaco et colica et iuncturis est dicta.

¶ Secunda est alteratio febrilis distasie. Completur autem cum his que in cura essimere ex labore sunt dicta. Et cum vini prohibitione omnimoda et proprie si ex dolore capitis sit causata. Unde Ypocras. ¶ Cum vero capitis dolorem timeas aut mentis percussionem ab usu vini summopere est cauendum dissoluendo enim humores ebullitionem prestando eis et impetum vel effundendo commouendo dolorem et auget simul et febrem nisi dolor ipse a crapula sit causatus. ¶ Unde Ypocras in libro de crapula. talem posuisse affori-

smum inuenies. ¶ Quem ex externa labore infert ebrietas id est vini potatio si loculo crastina rebibitio resoluit. nec mirum cum ex crapula multiplicatos vini vapores qui magis quam ceterorum membrorum capitis doloris sunt causa vel alterius consimilis eius symptomatis nocte intermedia predigestos in somno calor naturalis vini moderata rebibitione dilatata confortatus dissoluat et perfectando membra extra corpus statim externat soluto dolorem. ¶ Concedendum est enim talibus vinum hoc modo nisi febris obsistat: vel aliud accidens contradicat quod non contingit in essimera ex se ipsa cum eius calor magnus non sit nec attrahens sinthomata ut est dictum. Calor quoque vini sit debilis et remissus respectu eius quod est temperatum. Quod Galienus ostendit cum inquit ¶ Vinum cognosces usque aliunde dantem me. Hys vniuersis scilicet essimeram patientibus quod aquosum visum est virtute melius enim est aqua hic vinum per omnia digestioni coadiuuans: urinam et sudorem prouocans et vniuersas excretiones. Vinum enim temperatum totum corpus calefacit: membra perforat humores contemperat: calorem naturalem excitat ut digesta materia: et apertis viis vniuersas excretiones utiliter moueat sicut ipse in commento affoirismorum ostendit.

¶ Capitulum duodecimum de febre essimera que fit ex vigiliys.

Vigilie nimie febrem accendunt essimeram in spiritum animali generaliter quemadmodum et nimius motus cui valde sunt similes aliter tamen et aliter. Exiccando enim complexionem cerebri et ipsum animalem spiritum circa actiones sensus et motus commouendo et agitando efficiunt: ut in ea calor prius et facile igneat de cerebro ipso ad corpus transiens et ad membra alia contristantem quoniam febrem accendit. In motu vero calor est incipiens ex lacertis et iuncturis et de eis transit ad totum corpus

¶ Signa eius sunt signa rememoratiua vigiliarum antecedentiũ sicut est palpebrarũ grauitas: vt difficulter aperiantur: ⁊ inflatio earum ⁊ faciei ⁊ cibi indigestionem multiplicantem vapores ⁊ citrinitas ⁊ profunditas oculorum propter siccitatẽ ⁊ resolutionẽ. Et pulsus spasmosus durus ⁊ tensus sicut corda cortigiarum tensa vel contracta ⁊ debilis propter eandem causam. ¶ Et vrina subtilis proinde ⁊ alba nisi propter febrem: inflammant: Urine enim vigilantium plurimum sunt albe. ¶ Et demonstratiua etiam signa ⁊ caliditas preter naturam in corpore vniuerso cum siti ⁊ priuatiõe seu impotentia dormiendi. Inquit Galienus.

¶ Si quis certa hora dormire consueuerit ⁊ ea hora transierit super vigilias cum deinceps velit dormire non potest: quoniam vaporem qui causa est somni vigilie precedente resoluerunt omnino. ¶ Et cura eius est generalis ⁊ specialis. Generalis est cura effimere ex labore ⁊ nimio motu. Specialis autem est due res. Ablatio cause ⁊ est prouocatio somni. ¶ Completur autem cũ his que exterius ⁊ interius aproximãdis supra in cura frenesis doloris stomaci ⁊ iuncturarum sunt dicta. ¶ Ex quibus est balneum: ⁊ post ipsum vinum limphatum ⁊ multum: quia magis inebriat humectat ⁊ dormire facit. ¶ Et cibus frigidus ⁊ humid⁹ non expectata perfecta declinatione concessus.

¶ Secunda est alteratio febrilis discrasie: cum his que supra in nimio motu sunt dicta: ⁊ principaliter supra cerebrum applicata.

¶ Capitulum decimum tertium de febre effimera que fit ex quiete.

Somnus ⁊ quies febrem effimeraꝫ debent accendere econtrario motui ⁊ vigilijs cum sint illis contrarij ⁊ inter se similes dicente Abohali. Somn⁹ quieti vehementer similis existit. Uigilia vero motui. Sed cum per se tantum non accendat quinimo dispositio corporis operetur quasi in accendendo ipsam conueniunt. Et licet quies de se sit infrans ⁊ humectans per accidens erit inflãmans ⁊ febrem accendens similis cum somno. Et si perdurauerit tempus eius calefaciet corpus caliditate extranea quoniam dissoluet humores per corpus ⁊ in calidos vapores conuertit maxime si colerici sint humores. nec resoluuntur maxime si quis succedat quia retinetur. ⁊ retenti inflammat primo spiritum naturalem ⁊ alios ⁊ ex eis transit inflammato subiecta corporis reliqua et ledẽdo ⁊ cuꝫ tristando febrem accendit. ¶ Signa. Eius sunt signa rememoratiua somni precedentis. et demonstratiua ipsius et febris presentis qualia habentur ex relatione infirmi et inuentione caliditatis preter naturam in corpore ⁊ preter hanc ex dispositione oculoꝝ vt sic reclusione palpebrarum ⁊ limpitudine ⁊ habitudine corporis humida ⁊ pinguosa pl' rimum ⁊ turgiditate mẽbroꝝ ⁊ pigritia anime ⁊ corporis ⁊ de coloratiõe ⁊ frequenter ex denutricatione ac macrescencia corporis. Inquit enim Ypocras. Derelinquentes exercitiũ ethicam frequenter incurrunt. ¶ Et pulsus repletio vaporosa ⁊ mobilia ⁊ vrina spissa cum sedimine multo ⁊ crudo. ¶ Et cura eius est due res. Ablatio cause ⁊ alteratiõ febrilis discrasie. ¶ Prima contrariatur prime que in cura feb. vigiliaruꝫ est dictuꝫ: Et cum contrarijs habet compleri. ¶ Secunda est similis secunde in cura illius est oportunum. ¶ Differunt tamen in gradu: quia debet minus ad frigiditatem ⁊ humiditatem accedere. ¶ Et balneum magis resolutiuum ⁊ minus humectatiuum est conueniens. Exercitiũ temperatum ⁊ diminutio cibi ⁊ substractio vini.

¶ Capitulum decimum quartum de febre effimera que fit ex fame.

Fames effimeram febrem quandoꝫ accendit. Quoniam vt Galienus ait. ¶ Fames corporea exiccat per accidens. Intollerantia enim eius: calore naturali substracto pabulo alimenti calor ipse in humores corporis agit eosq; depascit ⁊ consumit ⁊ sic corpus exiccat ⁊ agendo intenditur nec obtunditur sed inflammatur innaturalis spiritu primo. Deinde in alijs ⁊ ex eis ad reliqua corporis subiecta pertransit ⁊ ledendo ⁊ contristando febreꝫ accendit. ¶ Similiꝗ modo ⁊ sitis superaccẽdit illũ. Intollerantia eni eı⁹ poti⁹ ⁊ fri

gida irroratione priuate particule arescunt
in quas agens naturalis calor intenditur:
Nec obtunditur cum deficiat humidum:
Sed potius inflāmatur in spiritu naturali
primo deinde in aliqs: Et de eis ad alias cor
poris partes transit: ⁊ ledendo ⁊ contristan
do febrem accendit. ¶ Signa eius sunt esu
ries ⁊ sitis presens: vel earūz reliquie rema
nentes defectio corporis pulsus debilis ad
duriciem tendens cum frequentia priuatio
somni: Urina rancta ⁊ pauca: ⁊ similiter e
gestio adusta ⁊ stibalosa cū caliditate preter
naturam acuta in corpore vniuerso extensa
¶ Et cura. Eius est cū hijs q̄ humectare ha
bent. ¶ Ex cibis et potibus que ex premis
sis sunt nota declinatione non expectata p
fecta paulatim exhibita ⁊ gradatim multipli
cata a multis enī subito extinguitur. Unde
Abohali. Nihil deterius est fame in tempo
re sterilitatis quaz precessit facietas in tem
pore fertilitatis. Sed illud verterte est per
peius. ¶ Est enim eorum natura secundum
Galienum sicut lucerna extinctioni parata
que cum oleo non redundant quodā seu pa
bulo reiciatur cum vero modū excesserit ne
cesse est eam extingui. ¶ Et cum hijs que
habent humectare sufficienter ⁊ parum infri
gidare ex medicinis interius ⁊ exterius mi
nistrandis. Qua lea sunt Iulep viola rosa. a
qua ordei ⁊ syrupus de cucurbita: ⁊ similia.
Balnea dulcium aquarum tepidarum: vel
non veri frigoris: Et oleum violarum freq̄n
ter inunctū ⁊ ros. si inueniantur. ⁊ si non
simplex ⁊ dulce abluatur cum frigida ⁊ inū
gatur. ¶ De effimera ex cibo ⁊ potu capitu
lo de effimera ex calore iam superius dictū
est.

¶ Capitulum decimum quintum de febri effi
mera que fit ex inanitione:

Euacuatio quandoq̄ febris: accendit
effimeram. Si enim fiat cum farma
co dupliciter febrē facit per se natura
lem calorem ⁊ spiritus primo inflāmando.
Omne enim farmacum calidum ⁊ siccum ē
secundum se: Ut Galienus ait. Et per ac
cidens commouendo ⁊ dissoluendo humo
res ⁊ in hoc vere vim inferendo ⁊ soluendo
superflue nec minus inclinando vt frequen
ter surgant ad sellam ex quibus fumi calidi
dissoluuntur proprie si calidi sint humores
⁊ multi ⁊ in colericis corporibus per subie
ctis ⁊ de ipse cutis ex quibus non euapo
rant sed retinentur ⁊ calorem ⁊ spiritum in
flāmant primo. Ex quibus deinceps inflāma
tio penetrat ad reliqua corporis subiecta:
⁊ ledendo ⁊ contristando febrem accendit
effimeram. ¶ Si vero cum fleubotomia
per accidens illam accendit dupliciter vel
commouendo humores ⁊ proprie si calidi
sint ⁊ multi vt predictum est. ¶ Fleuboto
mia vero pauca vel multa euacuatione int
ta ⁊ eradicatiua sanguinis qui frenum est
colere ante ipsius digestionem eam redden
do effrenem qui ebulit ⁊ febrem accendit i
speciebus ⁊ corpore toto effimeram si nō
corrumpatur: vel putridam si ipsa relata
humora prius ebulliendo putrescat. ¶ Un
de Abohali fleubotomia multotiens remo
uit febres ⁊ multotiens commouet ipsas
Galienus quoq̄ infelices et colera non
sunt fleubotomandi. ¶ Caue enim ne eos
ad humorum ebulitionem perducas. ¶ Si
vero cum alijs leniriuis compressiuis: vel
fleubotomie proportionalibus raro ⁊ non
nisi per accidens altero predictorum mo
dorum febrem accendet. ¶ Signa eius
sunt reliquie precedentis purgationis ⁊ si
tis vehementis ⁊ caliditas corporis minor
si acuta vel fleubotomia precedens cum
amaritudine oris precedente fastidio ⁊ cū
dis morsu: ⁊ signa colerice complexionis
⁊ pulsus debilis ⁊ frequens ⁊ vrina tincta
⁊ rancta que coleram dominantem osten
dit. ¶ Et cura eius que ex farmacia dicta
res ¶ Ablatio cause: alteratio febrilis di
crasie ⁊ correctio accidētium que in solutio
ne eueniunt: vel sequuntur. ¶ Primam
rem complent quecunq̄ infrigidant ⁊ hu
mectant ⁊ humores cōmotos quietant: vt
est somnus ⁊ quies. Inquit enim Ypo.
in affo. Cum vero elleborum sumpseris
lucris somnum fac ⁊ noli mouere. ¶ Si
sit ante ipsum aut petita exhibita insipi
da cum frigiditate: vel proprietate: vt est
coriandrum hec enim humores commotos
et mediam reddūt quietos ⁊ retinent fu
mos reddunt obtusos: ⁊ malam qualitatē
impressam a farmaco alterant simul ⁊ fe
brem ac dissolutos educunt: ⁊ medicinam
cum superfluit in soluendo in sua refrenāt
audacia: ⁊ sistunt solutionem qualia

sunt que supra in ꝯsolatione medicinaruꝫ: cum accidentibus que faciunt reg^a resoluti one medicine obuiare docuimus sunt dicta. ¶ Secundam vero rem complent quecun ꝗ ex cibis ⁊ potibus ⁊ medicinis interius :⁊ exterius ministrandis confortant ⁊ infrigi- dant ⁊ humectant stipticando vel leniendo: put exigit dispō ꝗ ex dcis ⁊ dndis sit nota Sint autem cibi magne qualitatis substan tie euchimie sed pauce quantitatis quam di gerere possit. ¶ Eius vero que accidit ex fleubotomia minoratiua commouente hu- mores calidos ⁊ multos vt sunt sanguinei. Cura est cum secundatione fleubotomie e- radicatione vt euacuetur qđ de humoribus est commotum. ¶ Inquit enim Abohali. fleubotomia quidem multociens resoluit fe bres :⁊ si effrenatiōe ⁊ ebulitione collere ac- cidat pp multam euacuationeꝫ sanguinis ex fleubotomia in principio quia fit eradica tiua. Cura est que coleram commotaꝫ ebul lientem: sistunt. infrigidant :⁊ obtundunt: vt frigida ⁊ stiptica sicut granata mirça ⁊ a- cria maciana ⁊ rob de ribes ⁊ de agresta de mirta de piris de citonijs cum aqua frigida. Et deinde que leniendo educunt vt frigida lenitiua :aqua cadei prunorum :⁊ fructuum: syracost terreniabim cassiefistula :⁊ similia Et labificando musellago psilij proprie.

¶ Deinde cum hijs que ex cibis ⁊ potibus ⁊ medicinis exterius cum moderamine mini- strandis infrigidant :⁊ cum stipticitate con fortant que superius nota sunt. ¶ Terciam rem complent quecunq̄ in consolatione me dicinaꝝ docuimus seriose.

¶ Capitulum decimum sextum de effime- ra febre. que fit ex repletione.

Repletio si ex multis licet tempera- tis sit cibarijs ⁊ potibus crapulan- tibus ex vinis licet non vinosis ⁊ an tiquis ac melliecratibus conditis ⁊ pluribus adeo vt ad sacietatem nauseatiuam perdu- cāt indigestionē ipoꝝ ⁊ corruptioēm q̄ accēdit vapores diriūes mltiplicat et fumosos i fi- cientes spiritum ⁊ calorem inflammantes in epate: ¶ Qui perueniens ad alios :⁊ de eis ad alia corporis subiecta peruenit ledendo ⁊ contristando febres accendit non veram effimeram maxime in corporibus sb iectis dempse cutis que non se fouent nec si bi subueniunt cum oportunis remedijs v^t supra repletionem exponantur laboriosis ginasijs sub solis estu balneant se: ⁊ alia illi cita celebrant indistincte nutriens supra nu triens quod nondum digestum est immittē do ex eo indigestio generantur corrumpunt digesta ⁊ vapores acuti ⁊ fumi multiplican tur:⁊ ventositates:⁊ que non resoluantur: s retinentur ex quibus febris accenditur ebri etas generatur ⁊ in visceribus calor: graue do ⁊ mordicatio apparet extremia in predi ctis corporibus ex se ipsis raro ⁊ non nisi p indigestionis modū ex malicia regiminis fi- et ⁊ cum fit nunq̄ vel raro febrem accendit. ⁊ cum accendit que debilis est ⁊ parua.

¶ Signa eius sunt signa rememoratiua p̄ cedentis repletionis ⁊ ipsius demonstrati- ua presentis febris qualia sunt stomaci gra- uedo cordis morsus sacietas ⁊ nauseatio remanens eructuatio fumosa quam ante fe bris aduentuꝫ eructuatio acetosa precessit: vt superius dictum est. ¶ Et proprie cum moueatur ad exitum per superius. ¶ Un- de vomitus sequitur emittens vapores fu- mos ardentes oculos ⁊ nares infirmi ⁊ alio rum astantium ¶ Et cum lauantur dyaria que secundum Galienum sola est indigestio nis remedium emittunt indigesta ⁊ corrup ta fumantia ⁊ accendit grauedo ⁊ dolor pū gitiuus in visceribus ¶ Et ardor ⁊ pun- ctio in pudico inflamatio faciei :⁊ oculorum atq̄ rubedo terrens sicut in irascentibus: cum anxietate spiritus. ¶ Pulsus tremēs frequens tremulus cum caliditate in corpo re toto extensa mordaci ¶ Et vrina turbi- da indigesta : quam precessit subtilis ⁊ alba valde multa ⁊ subito emissa que repletionē ⁊ crapulam significat. ¶ Et accendit ei per yodi ex innouatione fumorum q̄ diu euacu- atur repletio tota. ¶ Emendetur indigestio ⁊ rectificetur corruptio atq̄ crapula. ¶ Et plurimum illud est vsq̄ ad tres dies: Licet quandoq̄ extendatur vsq̄ ad septimum: vt quartum diem peryodicans quare additur ⁊ minuitur quaq̄ die pauco sudore propter cutis dempsitatem. ¶ Et tamen est effime ra non vera. ¶ Effimera enim vera febris ē diei :que nomen accepit vt retulit Ysaac. A pisce quodam: cuius vita diei

vnius existit: ⁊ hoc quia non habeat in corpore causam conseruantem quemadmodum habet non vera: sed ipsius essentia in qualitate caloris ⁊ in ipsius intensione sola consistat ex quo ad summum sue inflammationis peruenit paulatim deinceps deficiet ⁊ dimittet subiectum in proprium cum vapore sudorali ⁊ corpus in febricitatione seu in frigidatione deueniet quemadmodum lapis vel lignum cum calefactum est quousque tamdiu remanet calidum quamdiu per se infrigidetur: ⁊ paulatim quod ad tardius est infra diem in effimera cuius calor est accensus in spiritibus primum ab extrinseca causa que est facilis sicut alterabilis ⁊ leuitatis substantie existens facile ⁊ cito calorem suscipiunt ⁊ facile perdunt nisi aliud sit impediens: vt causa interior: sicut in non vera: vt error medicorum venerantium diem tertium in omni. ¶ Cura eius est tres res. Ablatio cause: alteratio febrilis discrasie ⁊ correctio accidentium. ¶ Prima est repletionis sanatio: indigestionis emendatio: ⁊ corruptionis rectificatio. Completur autem prima fame ⁊ euacuatione: vt in suis Ypocras retulit affforismis. Que autem est per se veniens aut non quia materia sit detenta aut virtute deficiente natura sit restricta. Alterum enim horum necessarium est in esse. Primo quidem modo euacuatio superfluens: siue spontanea: siue sintomatica: siue superius per vomitum siue inferius per secessum. Aut est vtilis quia indigesta ⁊ corrupta tantum mutatur donec perfecte euacuentur replentia indigesta ⁊ corrupta ⁊ interim abstineat si tolleret: si non ciba illum cum hiis que facile digeruntur ⁊ parum eorum multum nutrit absque stipticatione declinante quolibet paroxismo. ¶ In declinatione vero vltimi paroxismi prebalneabis: vt resoluantur fumosa que ad venas ⁊ membra transierunt ⁊ cibabis vlterius cum predictis stipticitatem habentibus que stomachum roborent. Cui quoque ministrabis confortantia interius ⁊ exterius secundum communem modum prout supra in cura debilitatis eius est dictum: ⁊ sic facies eum dormire. Si vero sit efficiens fomentur donec compleatur cum vomitiuis vel secessiuis ⁊ suppositoriis ⁊ clisteribus notis prout euacuationis regioni conuenit precepte. ¶ Et abstineat quantum possibile est cum non fiat vt est predictum. ¶ Si vero superfluat quia non solum indigesta ⁊ corrupta sed etiam vtilia emittantur vt molestie feratur nec conferat: sed deferat retineatur cum hiis que dicta sunt supra in cura fluxus lienterici lubricantis ⁊ diarie vel alterius quam vtilia emissa specificant ⁊ ostendant: ⁊ confortetur cum cibis predictis stipticis.

¶ Et siquidem abscindatur vel deficiat appetitus quod est plurimum vel necessarium tum quia stomacus est principaliter passus tum quia influxit ⁊ recepit plurimum stomacus superfluitates que euacuantur vt dicit Galienus. Stomacus continuatur omnibus membris mediante epate ⁊ recipit superfluitates omnium membrorum mediante ipso ⁊ etiam quia virtus ex fluxu cepit deficere absolute quare confortetur ⁊ erigatur cum hiis que supra in destructione appetitus sunt dicta ⁊ propter eum chronio siccato cum ⁊ hiis que ex eis conficiuntur: ⁊ cum emplastris ex hiis que confortant frigida ⁊ absque caliditate multa aperiunt opilationes inter ipsum epar ⁊ cerebrum si que sunt que dicta supra notata. ¶ Secundo vero modo quia non sit superfluus per se veniens sed restricta natura tunc procul dubio necesse habes soluere eam ⁊ educere: quod si adhuc cibus potus est in stomaco indigestus ⁊ corruptus prouocabis vomitum donec perfecte euacuet: si possibile est. Deinde confortabis: balneabis ⁊ cibabis vt superius dictum est. ¶ Et si non sit possibilis vomitus vel sint nocitiua valde administrentur per os que ipsum inferius faciunt lubricare ex mucilaginosis lenientibus ⁊ lubricantibus ⁊ laxatiuis notis post que sequentur abstergentia et aqua ordei vel passularum cum melle vel zucharo rubeo propter febrem. Et iniungantur clisteria ⁊ collíria naturam comprehendentia vt illam transmittat inferius ⁊ propter si fuerit corruptus quod ex fumosa eructatione cognoscitur. ¶ Quod si non corruptus fuerit sed tantum indigestus administrabis tunc interius ⁊ exterius supra stomacum: que digestionem eius confortant ⁊ compleant absque stipticitate ⁊ caliditate multa: que supra in cura debilitatis digestionis sunt dicta: ⁊ iniungas abstinentiam donec digestio sit completa ⁊ superfluum consumatur. Deinde balneabis ⁊ cibabis vt dictum est.

¶ Si autem non sit in stomaco sed fuit ⁊ descendit in ventrem oportet vt solutione ventris educas aut cum hiis que ministrantur

inferius ex colliriis et clisteribus aut cum his
que superius sumuntur et deponunt, aut
nigrauit quod equidem facere scies si ven-
trem regionem ad quam subijt bene cogno
uis regionem et dispositiones eius super quam signi-
ficare et distinguere docuit G. per eructuati
onem mordicationes et grauedinem circa regionem ve
ntris perceptam. Si enim circa regionem stoma
chi sentitur grauedo et mordicatio in sublimi
parte ventris iuxta stomaci fundum: et supra
umbilicum percipiuntur adhuc eructuatio absque
hiis odorem et saporem cibi et potus scies cibum
in intestina subtilia descendisse et tunc si indi-
gestus sit vel corruptus ex qualitate eructu
ationis percipies: nam si acida sit illum indige
stum esse cognosces et tunc fouebis ypocundria
et vniuersum ventrem et ministrabis que digerunt
magis et abstergunt vt est periperon simplex s
diatrion salis leuius propter febrem postquam
videri der. Si vero fumosa et fetida aut ova
corrupta scies illum esse corruptum: et tunc que de
ponunt ipsum et lubricando et abstergendo sub
ducunt superius ministrabis qualia sunt que
hic supra sunt dicta. ¶ Si sub vmbilico gra
uedo et mordicatio sentiatur et fortis rugitus
et eructuatio nulla sed que non afferat cibus s
potus odorem neque saporem cognosces cibum
ad colon et grossa intestina subijsse et tunc eo
operari oportet vel per colliria vel per clistere
ria inicia vt expellatur. ¶ Secundam rem
complent quecunque ex cibis et potibus et
medicinis interius sumptis et exterius appli
catis et supra principalia et supra cor magis
infrigidant et humectant que ex dictis in aliis
nota sunt supra. ¶ Tertiam rem complent
quecunque accidentia interuenientia sedant.
Et siquidem extiterit mordicatio grauedo
et ventositas modica ex mellis rosarum aqua et
del decoctione anisi olei simplicis composi-
tum clistere impones: ¶ Si vero mordica-
tio fortior in eo fuerit in eo liquefacies adi-
pes anseris galli vel capre: Non inuentis
autem his cere parum immitte et olei rosati
Sint autem loca. Si vero ventositas fue
rit vehementior loco ros. ruto: ceum vel na
dinum ministrabis et semina destruentia ve
tositatem: vt apium et feniculi. ¶ Si vero
ethicus curetur propria cura. Si vero de-
fectus stomaci et oris eius deficiat appetitus
masticem in nardino terentes et glutinosum
fiat et deinde in eo positam spongiam infunde
tes applicabimus ori ventris. hec autem stiptici
tatem habet et concauitates in quibus virtus
medicaminis conseruatur: Sit autem oleum
sufficienter calefactum secundum primam in
missionem exoluunt enim omnia tepida robur
ventris sitque in vase duplici calefactum secun
dum primam immissionem cuius alterum ple
num sit aqua feruenti sicut consuetudo ex-
titit Galien. ¶ Corrumpitur enim virtus
eius aer calefacti ¶ Quod si feb. caliditas
ardens appareat melius est ob hoc cerotum
quod per violarum et per cithoniorum oleum
fit et cera sit autem tepidum et non frigidum actu o
ppirenit vero eructuationi fumose vt predi-
ctum est instabis et cum rectificabitur bonum est
et signum salutis.

¶ Capitulum decimumseptimum de fe. ef
fimera que fit ex opilatione.

Opilatio faciens febres quedam pre-
bet causam materialem vt est opila
tio viscerum epatis: et cistis fellis et
splenis proprie aggregat superfluitatem hu
morisicans inflammationem et putrefactionem
parans. Quedam prebet causam efficientem
vt est opilatio pororum: capitum paruarum
venarum et arteriarum et earum meatuum con
tiguatorum simul prohibibent enim trans-
pirationem calor enim naturalis spiritus et
humores inflammantur et a natura proinde
quasi derelicti quandoque putrescunt cum im
mediata causa putredinis. sit prohibita
transpiratio vt Galienus ait et sic diuersorum
generum febrium erit causa. ¶ Est enim hm e
um multiplex quia aut in poris cutis tantum
ex se propter cutis terrestritatem naturalem
vel ex eum exteriori dempsante ipsos: vt pp fri
giditatem aeris vel aque vel propter calidi-
tatem solis vel ignis adurentis vel propter
stipticitatem aque vel medicine stiptice in cor
pore toto immerse et tunc facit species effi-
mere de quibus subsequenter dicetur.
¶ Aut ex causa interius sumpta ex multis
cibis calidis et superfluis multiplicantibus
vapores grossos et fumosos opilantes por-
ros ipsos et tunc facit effimeram ex repletio
ne manifestam superius dictam aut in ca-
pitibus dictarum venarum et arteriarum: et
earum ductibus: et est ex causa interioris hu
morali: que autem est foris in illis tamen ex
istens et multa vt ad poros cutis extenda-
tur: et tunc facit putridam:

maxime in corporibus sanguineis calidis ⁊
humidis que multa indigēt trāspiratiōe ꝓp
ter multas superfluitates ī quibus habun-
dāt a caliditate facile putrescibili vnde corꝫ
corpora febēt sicut īcti. Aut est mediocris ⁊
sic facit sinochā inflatiuā eo ꝙ sāguis nō pfe
cte transportatur quare inflat̄ ñ corrūpitur
quia cū nō sit magna aliqua licet insufficien
tē transpirationē accepit vt cū adhuc stet cū
natura aut est debilis ⁊ modica vt in capiti-
bus illarꝫ tantū extra ⁊ tūc facit effimerā ex
oppilatiōe cui nūc insistimus eo ꝙ retinētur
fumositas ⁊ vapores ⁊ calor naturalis ⁊ oēs
spirit⁹ inflant̄ quia nō sufficienter trāspira
tur lꝫ magis ꝗ̄ sinocha dicta ⁊ proinde min⁹
caloris accendit ꝗ̄ illa ⁊ min⁹ durat eo ꝙ cā
opilatiōis in eo ē minor ⁊ in lentōera illa spi
ritus ⁊ proinde inflāmatio minor. ¶ Et est ī
illa spiritus que est facilis alterabilis accen-
sa: ⁊ illud ē vsqꝫ ad tertiū secūdū plurimū ⁊
quādoqꝫ extenditur vsqꝫ ad quartū ⁊ breuia
tur in eo ꝙ ē infra tertiū sm̄ varietatē opila
tionis predictā. Et secūdū vnā quāqꝫ dierꝫ
extenditur ⁊ finitur per modū prodi ꝓpter
innouationē fumorꝫ opilatiōe durante qua
propter accenditur cū rigore precedēte ī sto
maco putride ⁊ cū remittitur desicit innoua-
tione sudoris ꝓpter opilationē detinentem
¶ Cessante vero opilatione declinet ex toto
cū habūdāti sudore. Et quia generatus fit
ex calidis cessat ita vt ad infrigidationē de-
ueniat corpus. Et dū perseuerat eius infla-
tio in spu fe. manet ⁊ effi⁹ sed cū inflāmat̄ in
sanguine propter aptitudinē sui vel auctā o
pilationē ⁊ mixtione cū colera transit in spe
tiē sinoche inflatiue ⁊ ē illa quā diximus me
diā inter effimerā ⁊ putridā eo ꝙ de vtrisqꝫ
naturā sapit eo ⁊ quia effi⁹ transit in putri-
da mediante ipsa sicut aucta opilatiōe effi.
inflāmatur sanguis ⁊ in effimerā transit ī si
nochā dictā exaucta magis opilatio vt san-
guis inflāmatus nullatenus transpiretur vl̄ si
nō adeo de quo sit curandū necesse ē ipsum
sanguinē putrefieri ⁊ febrē attendere putri
dā ⁊ sic effi⁹ trāsit ī putridā sinocha mediā re
quapropter fit difficilis cognitiōis secūdum
Gal. hec febris. ¶ Signa sūt signa eius cāe
scilicet opilationis ⁊ fe. Signa opilationis
vt signa sunt nō opilatiōes viscerꝫ que in p⁹
fectione sūt dicta sed signa opilationis habi
tus corporis vniuersi secūdū quē diffusa sc̄
capita ⁊ orificia venarꝫ ⁊ arteriarū dictarꝫꝙ
signa plectorie esse noscuntur vl̄ is in toto ſ

cachocimie humorū sua viscositate vl̄ gͣ
sitie habentiū opilare que sunt nota. Gal. Neqꝫ
nim Gal. Neqꝫ igitur mirabile ē si pu
ctorias secant̄ febres ⁊ cū opilationes ...
te ⁊ difficile ē transpirabile totū corpus se
cundū tales dispositiones quādoqꝫ ⁊ ...
rā multitudinē que est secunda tentatio ...
cilē in corruptionē eius deueniāt humores
nō vltra possessi ⁊ primatis sudatis ⁊ ...
ei vestigiū ⁊ ꝙ ex opilatione ⁊ non alia cā ef
fimerarꝫ sit febris ipsa sicut distinguitur ab
alijs speciebus est mero signa sunt ꝙ nō ab ...
teriori cā sit febris vt vuenientes ꝙ sit pe
riodicās ⁊ remittit quāqꝫ die sine humecta
tione sudoris vaporalis ꝙ illā ī vento ...
nō conuenit qꝫ cū ipsā distinguit a sinocha
que vn⁹ est paror⁹ ⁊ ex his .n. ... ē
ex opilatione pcedere maxime precedētibꝫ
currentib⁹ signis qꝫ est quia illa omnia ...
nō ꝯcurrūt effimeris nec sinoche ... dist
tur a putrida: quia in eo nō apparent signa
putridis propria que infra dicitur ...
lꝫ aliqua cōia videant̄ periodicitas ...
die cū rigore caliditas ... nō ...
sicut in putrida sic indigestia nec ... ve
locitas sistolis que propter sit putrida. Si
gna vō fe. huiꝰ ꝓportionalia signis febris ...
matū ex qualitate caloris ī tactu ...
erc nō mordaci: inflāmatiōe facit ...
bedie cū magnitudie ⁊ ... puls⁹ ...
ins signif. ⁊ cura ei⁹ ē. 3 ... Absolute ...
ratio febrilis discrasie ⁊ correctis accidētibꝫ
Abscisio cāe complet̄ cū flebotomia ⁊ pur
gatiōe. vt siquidē ī cā opilationis sit plenitu
⁊ multitudo misseret̄ flebotomia ...
ta totius ducens ad lipothomiā ... se
thotomia cā ꝫ abscindit ⁊ corpus ...
dispōnē febrili adducē nullo ...
Si vero cā fuerit cachocimia grossorꝫ hō
rū ⁊ viscosorꝫ aut erit cū peccato sanguinis
aut sine si cū peccato sanguis flebotomia
precedat minoratiua. deinde sequant̄ fomē
ta aperitiua que subtiliāt ⁊ rectificāt humo
rū grossitiē ⁊ viscositatē absqꝫ multa calidita
te quale syrupus acetosus simplex cū a
endiuie ⁊ feniculi apij ⁊ similiū equaliter
habentiū. Et deinde appareant ...
marea solutiua ipsius appropriata ...
sudatorio seriosius sūt mōstranda aliter ...
aperitiua aperiendo venarꝫ ductus ⁊ dis
tuendo humores semper intentus ...
ad locū opilationis eorꝫ habundantiam ...
bent in ipsā ⁊ in eis aggregant ⁊ ...

sic opilationem augent non aperiunt. ¶ Si
vero absq3 sanguinis peccato mistrabis a prin
cipio enemata ⁊ vomitus ipsorum habundā
tiā minorantes ⁊ deinde predicta farmaca
interius que subtiliāt incidāt abstergāt ⁊ e-
vacuāt: ⁊ dietā extenuatiuā iniūges. Et dei
de ad loca opilationum devenies cū approxi-
matis medicinis exterius que rarificent hu
mores oppilantes subtilient: et resoluant:
qualia sunt fricationes tēperate cū oleis tē-
peratis rarificātibus ⁊ resoluentibus ⁊ su-
dorem provocātibus que superius nota sūt
Et cū aliis medicinis temperate caliditatis
⁊ earum pulveribus qui abstergāt vt ē faria
cicer ⁊ fabar vel ordei ⁊ radicū lilij ⁊ amig
dalar amarar ⁊ similium: Et si indiget for-
tiori vtatur aristologia spuma maris ⁊ bau-
rach pulverizatis. Si non obstet caliditas
febris ⁊ cū eis miscebis que cū infrigidatiōe
abstergant vt semina cōmunia pulverizata:
⁊ farina ordei aqua melonis indi ⁊ similia ⁊
balnea aquarum dulciū everatar que aperi
unt poros ⁊ humores in orificiis capitū ve-
nar ⁊ arteriar contiguar poris obstructes
⁊ obstructos in vaporem dissoluant ⁊ fumū
cosq3 ad se attrahūt ⁊ resoluūt. Inqt enī Ga
lienus. Resolutio est enim humores corpo-
ris fumi facti per poros dilatati egrediunt:
Et hoc in fine tot' egritudis: ⁊ declinatiōe
vltimi paroxismi cū materia est tota digesta
perfecte ac eradicata: que si perfecte digesta
⁊ post primū paroxismū adsit balneare: nūc
in declinatione ipsius ⁊ nō timebis: ⁊ post se
cundū q si affuerit nequaq3 balneabis. Ac
cidit enī3 rigor ex dissoluta materia ⁊ indige
sta: ⁊ ex caliditate cū hūiditate pter naturā
corpori acquisita trāspiratiōe phibita putre
fiet ⁊ in febrē putredinis convertetur.

¶ Capitulū. xviij. de febre effimera: que fit
a caliditate ignis vel solis.

Accidit in corporibus laborātibus cir
ca ignē vel sub sole vt quasi arescat
⁊ induretur cutis eor adeo vt testa
fiant sicut bruta aialia quedam hñt maxie
si complexionis existant aduste: quare pori
eor attenuant ⁊ constringunt: vt superfluita
tes fumose generate i eis maxie ex calidis
cibis assumptis resoluant sed retineant ⁊ nō
resoluunt magis transpiratiōe prohibita q
spirit' inflāmat ⁊ de eis ad subiecta alia trā
seūt ⁊ ledentē ⁊ cōtristantē febrē accendunt.

Signa eius sunt signa cōplexionis natu
ralis dispositio cutis ars ⁊ regimē que indi-
cant cā3 eius ⁊ caliditas acuta i toto extēsa
corpore vniuersas actiones ⁊ passiōes ledēs
sitis ⁊ angustia ⁊ alia que in effimera ex ca-
lore solis ⁊ cibi dicta sūt. ¶ Cura eius ē tres
res. Ablatio cāe alteratio febrilis discrasie:
⁊ correctio accidētiū. Prima complet cū cō
rectiōe ois calidi extrisecus ⁊ intrinsec' ppl
nanda ⁊ cū situatiōe corporis i aere par ca-
lido ⁊ humido magis cū mistratiōe balnea
que dulcis everate ⁊ malve que mollificēt cu
tē ⁊ rarificēt poros ei' ⁊ fumosas superflui-
tates resoluāt ⁊ cū fricatiōe succedēte cū oleis
frigidis humidis vt ē violatū propie. Se-
cūdā rē complēt quecūq3 infrigidāt ⁊ hume-
ctant ex cibis ⁊ potibus ⁊ medicis interi' ⁊
exterius mistratis q spirit' alterēt multipli-
cent ⁊ cōfortent ⁊ cor infrigidēt ⁊ humectent
ipsum totū corpus. Tertia3 re3 complent
q sūt mitigāt ex proprijs frigidis ⁊ aeris in
spiratiōe ⁊ quecūq3 angustiam curant: q ex
dictis sunt manifesta.

¶ Capitulū. xix. de febre effimera que fit a
frigore.

Accidit quoq3 similiter vt predictis
fumosor vapor retentio in corpori
bus calidis cū aere frigido exponū
tur ⁊ sub divo dormiūt ⁊ maxie yeme ⁊ bal-
neātur in frigida aqua nivea vel stiptica vt
alluminosa vel gipsea propter constipationē
poror accidentē ex illis transpiratiōe phi-
bita ⁊ isflāmat cū eis calor accendit i spirit'
primū deide trāsiens ad alia corporis subie
cta ledentē ⁊ cōtristantē febr. accendit.
Signa sunt precisio cāe ⁊ catarrus ⁊ coriz
a ex expressione accidens sicut illis qui ex
tali re passi ex dissolutiōe dolētes tū signis:
qe color pallid' ⁊ pulsus durus preter veloci
tatis ⁊ frequens difficultas hanelitus ⁊ gra
vedo capitis propter fumos retētos. Varia
ticta ⁊ caliditas in toto corpore extēsa pua.
Et cura ei' est tres res. Ablatio cause alte-
ratio febrilis discrasie ⁊ correctio accidētiū.
In prima immissione ⁊ aucta cum retinetur.
Primā rē cōplēt que puā rē cōpleuerūt in
predictis. Oportet tū vt ad caliditatē magi
accedāt sicut ibi ad frigiditatē vel stipticam
caliditatē sintq3 paulatī nō subito approxima
ta quare oportet vt loco olei viola. mistret i
rinū: vel loco camomelini sābucinū ⁊ amig
dalr dulciū ⁊ anetinū ⁊ de illo per se vel mix
ta r narcisei que algozātis sūt ppria ⁊ stipci

Jsb.

citatem cutis ac duritiem moliunt ⁊ aperiūt poros vt vapores expirent ⁊ oleum de apio quod prouocando sudorem illos educat: ⁊ difficultatez anhelitus auferat. Secundaz rem complet que secundā rez cōpleuerunt: ⁊ ibi predicta sunt aut frigida minꝰ vel tēperata. Tertiā rem cōplent queciiꝙ assumpta ex medicinis curāt catarrū frigidū que superius seriosē ⁊ cōplete sunt dicta capitulo ꝓprio pectus ⁊ pulmonē dilatant ⁊ anhelituz reddat facilem. Ex quibus quedā sunt simplicia quedā cōposita. Simplicia sunt vt artemisia ⁊ decoctio eius sumpta: radix ⁊ semē fuscleos cum aqua mellis yreos ⁊ oleū eius ⁊ maneū ⁊ oleū balsami ysopus sicca ⁊ decoctio eius cum caricis gargarizata ⁊ bibita ⁊ aqua cicerū aristologia ro. ⁊ nasturciū ciminū galbanū ⁊ similia que quidē sunt callida valde. misceantur cum frigidis dilatantibꝰ q̄lia sūt spinachia aqua ordei ⁊ sic ā. ob quā rē decoquuntur in aqua ordei vel cōministrentur cum aqua spinachiorum ⁊ ciminum cū aqua bibitum si non prohibeat tussis: apium feniculum ⁊ similia que causa breuitatis tacentur: Composita sunt vt dyairis dyacalamentū ⁊ similia: vt syrupus de prassio syriaca ⁊ similia ⁊ que grauedinē capitis sedāt ⁊ tollūt que supra in cura sode sunt sufficienter mōstrata ideo nō hic amplius repetātur Idem enī in ol loco repetere alienatio ē dixit Galienus.

Capitulum. xx. de febre effimera que fit ex apostemate.

Cum accidunt apostemata in membris apparentibus vt emūctorijs principalium que bubones Ypocras appellauit ex superfluitatibꝰ propriis quas principalia ad illa mittere consueuerunt: ⁊ mittunt commota vero ab aliqua procatarticarum causarum vt est cibus plurimus aut casus ⁊ percussio in aliquo principaliū taliter multiplicans superfluitates in eis quas cōfortata mittūt post modū in emūctorijs ipsis: aut scabies seu vlcus innascens eis ex quibus prouenit dolor in illis contrahens ⁊ prouocans per principalia ad transmittendum eis superfluitates ⁊ reumata vel in aliquo altero membro ad quod via sit per emunctoria ipsa transire seu eis associata. vt in pede manu vel collo ita superfluitas transmissa ad illū passum dolens transiens per emunctoria in eorum spongiositatibus colligatur ⁊ sic compactantur emunctoria illa quia sit illa via. Ut dixit Abohali. Et manens secūdum locum bubonis seu in emunctorio collecta ⁊ circumscripta ⁊ intransspirabilis putrescit secundū primum vel duos dies continuos tota simul absꝙ intermissione propter conclusionē ⁊ cōtinuitatis partiū eius in illo eodem quoꝙ loco maxime cum plurimum sit sanguinea ex cuius putrefactione prouenit caliditas: Inquit enim Abohali. Augmentū autem in quantitate plurimū est infrigidans nisi cū ex eo accidit putrefactio: quemadmodū putrefactio ex caliditate: ita ex putrefactione prouenit caliditas que sed plurimū de loco bubonis transit secundum continuitatem intermediorū membrorū ad cor absꝙ putredine seu fumo putrido aliquo propter circumscriptionem ⁊ inclusionem ipsius ⁊ in loco bubonis aliquid nisi respirat ex quo super calefieri cor est necesse ⁊ primo spiritus existentes in eo cū sint magis alterabiles vt superius dictum ē ⁊ de eis deinde transeundo ad reliqua corporis subiecta ledendo ⁊ contristando febrem accendit unꝰ vel duoz diez plurimū secūduz ꝙ materia potest plurimam effusionē habere. Et deinde paulatī deficit ⁊ cessat vt insebricitans remaneat corpus que effimera erit non putrida licet ex putredine fiat. Eo videlicet: quia si putredo caliditatis accense illius sit causa: vnde effimera nō vera dicatur: ipsa tamen plurimū cū caliditate ad cor non accedit sed caliditatis qualitas sola absꝙ infectiōe putredis aliq̄ ꝙ si trāsiret nō effimera sola maneret sed et fieret putrida vt dicet ⁊ licet caliditas in spiritibus primo sit sola accensa in quantū effimera. Tamē putredo superueniens caliditatē presentis si sola accensa perturbat effimere eiusꝙ signa ꝯfundit ⁊ obtenebrat tamꝙ leuia vt nō dignoscant͂ bene: signa putredis magis ob quā cāz dixit Galienus. Effimerā superuenientē putrida ꝯ crescere nō cessare ꝙ eādē ꝯtingit ⁊ raro: cū ꝯtingit ē malū signū. Videt enī nō solū superfluitatis in bubone collecte putrediez sed et alterius ad vias cāe existētis i venis ⁊ visceribꝰ ꝯputrescētibꝰ illi et qua putrida fumus ad cor vadens putridā caliditatē accendit ⁊ sebē. Unde ⁊ ypo. In bubonibus oēs febres male excepto effimeris. Signa sūt signa demōstratiua ipsoz apostematū ⁊ feb. ⁊ sūt ex relatiōe īfirmi vel astātiū cognita. Et absꝙ

relatione ipsorū ab experto medico ꝛ famo-
so quod ē quia videt dolere infirmū circa re
gionē emūctoriorū cū impedimento mot⁹ ma
nus vel pedis ꝛ faciē eius inflāmatā ꝛ rubeā
vltra dispōnē sanitatis. Et proprie cū fue-
rint apostemata magna ꝯ sentit caliditatē
febrilē in toto corpore extensam pauce mor
dacitatis qm̄ eorū materia plurimū ē sāgui
nea ꝛ raro colerica faciens erisipilam. Qui
accidunt periodi secundum materiam que
effundit ad ipa ꝛ succedit ei humectatio va
porosi sudoris ꝛ habūdantis propter reple
tionē corporis nō propter materiam in apo
stemate interclusam. Et pulsus in eis ē fre
quens magnus velox ꝛ vndosus vel mollis
propter repletionē sanguis in corpore ꝛ in
membro carnoso. Et vrina clara ꝛ alba ꝑp
ter trāsitū materie calide ad loca apostema
ta. Et cura eius est tres res. Ablatio cause
alteratio febrilis discrasie: ꝛ correctio accidē
tiū. Prima cōpletur cū hijs que curāt apo-
stemata que supra sunt dicta ꝛ infra dicent
propa sectiōe xp̄o duce. Secūda qm̄ oportꝫ
vt in principio apponas remediuꝫ membris
mittentibus principalibus cū flebotomia
ex parte qua respicit membrū mittens: ꝛ a
membro patiente deriuat. Et deinde cū solu
tiōe si materia alia sanguini sit admixta ita
ꝙ per antiperistasim fiat. In processu vero
cū iā tota fluxit materia per eandē vel propī
quā partē. Et subtilia regimē nec cibes nisi
i declinatiōe cōpleta si poterit tm̄ tollerare.
nec vinū des olo ꝙ si tollerare nequeat pa
rū in qualitate ꝛ quātitate dabis vt ordeace
am ptisanā. Et pones remediū in via que in
ter ꝑncipal a existit ꝛ emūctoriū cū stiptican
tib⁹ ꝛ ꝯstringētib⁹ supra notis. Deinde cir
ca mēbꝝ apostematū particulares operatio
nes i apostemate necessarias exercebis cuꝫ
calidis tēperatis ꝛ parꝫ stipticis i ꝑnc⁹: vt cū
camomilla ꝛ oleo ei⁹ nō frigida ne apocrusti
cacū repellāt ad ꝑncipia a ꝗb⁹ oportet ma
bere magis ꝙ repellē. Deīde cū resolutio si
resolutiō sit possibilis ꝗlia sūt empla ex fenu
greco se. lini florꝫ camomille radicū altee vte
os ꝛ silib⁹ que supra sūt dcā i apostematū cu
ra ꝙ si nō sit possibile maturent sedant mūdi
ficent ꝛ ꝯsolident deīde. ¶ Secūdā rē ꝯplent:
quecūqꝫ sistant ꝛ humectāt ex medicis interi
us ꝛ exterius approximatis: nō supra mēbꝝ
apostematū s supra principale ꝙ mittit ꝛ ēt
supra ea que ipsorū alterēt spm̄ ꝛ ꝟtutē ei⁹ ꝯ
fortēt ꝙ supra i cura cordis hictici⁹ sūt narrata
Tertiā rē ꝯplēt ꝙ dolorē sedāt vigilias ꝛ alia
accidētia hēt corrigē ꝙ ex dictis infra sectiōe
secūda sūt nota vbi de cura bubonū agem⁹
ꝓprie si xp̄s annuerit: ꝙ sit per infinita secula
benedictus.

¶ Capitulum. xxi. de Sinocha inflatiua.

Et quia sinocha inflatiua media est
per ꝙ transitur de effimeris ad pu-
tridas ꝛ virisqꝫ coicans i nā vt ē di
ctū supra. Ideo ꝯpleto sermōe de medicis ef
fimerarū anteꝙ̄ de medicis putridarꝫ ad ser
monē deueniam⁹ ꝑus de medicis ipsius dica-
m⁹ vt melius sit sermo de ipa. Fiebat enim
ex inflāmato sanguie absqꝫ putredie i mō
nō vere effimere ꝑp opilationē accidētē me
diocrē ex multitudie eius i locis ꝓhibētē ei⁹
trāspirationē ꝛ multiplicātē eius vapores i
corpore. ¶ Signa quapp accidētia ꝛ signa
ei⁹ licet propter vehemētiā eius extert⁹ sint
dignosci difficilia erūt tamē signa ꝯplexiōis
sanguinee ꝛ plectoria cū vita deliciosa ac cu
ris suauis admōꝫ corpori balneati extensa
i vniuerso corpore plurimū protēsa vsqꝫ ad
quartū diē ꝛ qn̄ꝫ vsqꝫ ad septimū periodicāt
i aliquo quia vn⁹ ē paroxismus tota vt supe
rius dictū ē per quod ab vtroqꝫ extremorū
distinguit generꝫ i ꝙ ꝓcedit augmētādo sēp
vel minuendo vel aliquāt inflāmatio fm̄ di-
uersitatē generatorꝫ vaporꝫ in sāguine quia
aliqn̄ mag̃ multiplicant ꝙ resoluāt ꝛ caltas
inflāmat opilatiōe mag̃ aucta aliqn̄ ꝯuē
so opilatiōe minorata ꝙ hora ꝛ tūc fit per au
mastica. Et aliqn̄ multiplicāt ꝛ euaporant
equalitē permanēte opilatione in prima dis
positione ꝛ tūc fit homotena. Et neqꝫ in pul
su neqꝫ in vrina signuꝫ existit putredinis. s
est magis velox ꝛ spissus. Et vrina digesta
ꝛ rubea rosea in colore substātia spissa cū cir
cunstātijs sibi ꝯsibl. ¶ Et cura. Eius est. 3.
res. Abscisio cause. Alteratio febrilis discrasie
ꝛ correctio accidētiū parua de ꝟtute ex se ꝯsi
deratione hēta eo ꝙ nō se ꝯmittit nisi forti ꝟtuti
ꝙ vsꝫ ad terminū ꝑsignatū absqꝫ cibo tollerat
secure potest nisi cōplexio naturalis et po⁹
cōporis ꝛ rara stomaci dispōe ꝛ alia extius
ꝯtigētia ꝯdicāt. ¶ Inquit. n. Abo. Quedā
corpora sūt ꝙ nisi cibetur i ꝑncipio ꝑmo ꝛ in
ꝑtericii hora eius ꝯsumūtur et debilitātur ꝛ
in sincopis ꝯueniūt et moriūt vt colica. Et
sūt ꝯ hollo ꝙdē qui sūt exuberātis cāni ꝙ cū
abscīdit eis cibo debilitāt ꝛ extenuāt ꝗa nō
tollerāt ꝓhibitionē. Et ois ei⁹ calor inatus ē

fortis valde aut debilis vt nō possit dimittere
cibū nisi ení esset ṽtus fortis in ea tanta mul
titudo sāguis ī trāspiratiōe ꝓhibita nō pos
sit gubernari ⁊ regi qn̄ ī putredinē deueniat
Ultima enī cā putredis humoꝝ perfectiua
⁊ ꝑ mōꝫ ꝑpassiōis ē derelictio a natura: licet
prima cā putredinis sit ipius ⁊ per mōꝫ pas
sionis opilatio ꝓhibēs trāspirationē qua ac
quirit calor ⁊ fumus extraneus ī hūore q̄ cā
ē vt a natura derelinquat ⁊ putrefiat humor
¶ Primā rē ꝯplēt fleubotomia fcā in pnc°
nō expectata digōe ī hora imo q̄ꝫ die ī ho
ra ingressus fueris ad infirmū. Inqt enī A
bohali. Cūqꝫ fleubotomia sit inctio sanguis
nō expectatur digestio sed faciēda ē vsqꝫ ad
defectionē ⁊ sincopim: seu lipothomiā que ē
defectio reparabił. Inquit enī ÿpo. ī affor.
Et vbi oportet vsqꝫ ad defectionē euacuati
onē oportet ducere. In maximo enī dolore
⁊ in acutissimo apostemate ⁊ in febribus p
acutis nulla melior medicina hac ē pōt. G.
ait. Est enī maximū eis auxiliū cū sit eis sua
usus ⁊ cū lipothomia corpus statī ī ꝯriā dis
positionē adducat. Educēdo.n. totā sāguis
multitudinē opilationē ac febrē depēdētes
ex ea tollit ⁊ etiā accidētia si qua cōmittetur
vt anxietas sitis ⁊ vigilie sic oēꝫ dispōitionē
toller preter naturā: ⁊ maxime si in quātuꝫ
superhabūdat euacuet. Et si aliqua requirē
darū intētionū nō cōtradicat seu intrinseca
rū seu extrīsecaꝝ. Et ea obmissa in periculū
multitudis putrefactōis ipius ł suffocatio
nis perducēt infirmum nisi ṽtutis potētia e
morosagia ł sudore copioso iuuet post q̄ da
bit lipothōie gfa iuleb rosꝫ. cū frā: ⁊ post vnā
horā cibab ptisane succo ī crastinū vō frica
bis vt apias ⁊ rarifices poros deīde balnea
bis ⁊ cibab vberi°. Quod quē dēm īpugnat
Auerois. trib° rōnib° talib° quaꝝ pma ē ta
lis ꝙ ē q: medic° debꝫ seq̄ nāꝫ ⁊ nā nullā fac
euacuationē sāguis ducētē ad sicopī: ḡ nec
medicus talē facere debet 2ª ē q: cū ī euacu
atione oporteat vt solū q̄d nociuū ē ꝑ̄pdat
et nāle nō imo dimittat vt sicopis nō seq̄tur
euacuationeꝫ nisi q̄tenus q̄d naturale ē edu
cat ꝓpterea in euacuatiōe ad eā nulla ten°
veniēdū ē. 3ª ratio q̄d est q̄a in tali corpōe ē
aptus aliq̄s humor putrescere si euacuatio
pducat ad sincopim virtus cadens nō potit
resistē quin corūpat hūor ille. cū non regu
let ⁊ ei° corruptionē si sequat nō erit ꝙ emē
det. ¶ Quib° rōib° soluto patꝫ si distictio p
mittat. s. ꝙ duplex ē sincopis repabił ⁊ nō re

parabił. secūda si sciat ꝙ casus ṽtutis ⁊ spi
ris repabił de q̄ hic intelłr. Ad. accedatur nō
ī euacuatione ⁊ ei° ꝙ nāle ē: s̄ ē lentus
nociui dūmō sēto ⁊ sit hac sic ī fleubotomia
fcā. Tertio si sciat ꝙ fcā resūptiōe cibo ł
aliq̄ nutrimento ṽtus q̄ cecidit reformat statꝫ
eo illico post euacuatione dcā. Ad. cū sit
copia leuis que ꝓpe lipothōia. Lapsus
sus ē dicta ex cibo resūpta ṽtus ł regēa po
terit regulare humores ne ī putrefactiōem
deueniat ⁊ eā corrigē putrefactionē si facta
sicꝫ. Secūdā rē si necessaria sit: ⁊ q̄a ita q̄a
fleubotomia fit omissa ł psfcā nō totū ꝙ sup
abūdat sāguinē educit vt mitti corp° ꝯple
aq̄ ꝑfe por° vsqꝫ ad colorē mutatiōnē. s. vt ē
ut palid° ⁊ tremet. Et illo ē videt ex ea vsqꝫ
ad mīnā vnā ⁊ ē podus libraꝝ. Inde si
li corporī psfsubito oēs ꝯditiōes ī ei° admistra
tione seruandas ⁊ sāguinē inflāmatū ⁊ sub
latū a febre infrando ī psfat vt ad ꝓpria
nō discurrat ⁊ febrilē inflāmationē statꝫ ex
gnat nisi corp° sit accidētaliter frenatū: q̄n
ei° datiōe oꝫ ꝯsistē ⁊ aliqs vn medicīq̄ ꝯdi
ctiōes aperiāt multitudīeꝫ euacuēt ⁊ sbtue
tiguāt q̄ sūt nōe ifra. Et ꝙ tāte ṽtutis
bus° fe. exit ꝙ si fleubotomia celebrari aliq̄
nō possit ł ꝓp medici tardū aduētū seu ei° ī
sciētiā aut laborātis diuitū seu debilitatē di
spositionē ł timorē ł astātiū ꝯtrariū ⁊ tantū
nē quā medic° euitare oꝫ. Ipa sola sufficit
ē ad curā maxīe vbi signa digestiōis ꝯ ab
stinētiā si aliq̄ sit a sāguie vidēt. Ostēta
enī vt° ex tēperātia subiectoꝝ ei° ł spūū
moꝝ ⁊ mēbroꝝ radicaliū ꝓp sāguinē apte
humorib° obstruētib° ꝑ sbtiliat obuiat
q̄usqꝫ benignos inueniat ad se trahit: laxat
vero ꝑ vētrē vel sudorē exterminat ⁊ plenitu
sāguis per emorosagiā ī regionē aplicat
expellat anxietatē auferat. Ut exigat ꝑ
uocet sōnū. Ita vt hec duo ipius sindꝫ
sint maxī sanatiōes. ł fleubotomia ꝯ
frē aque potātō apparēte digōne sine sbtiliat
cē succedētes sine ministrare dissol. ¶ Com
plent q̄qꝫ cū aliis indiciis fieri° ⁊ exten° mi
stratis sup spūalia ꝓp̄e materie vbi ꝯditiōes
fleubotomādi ac exhibēdi frāꝫ aquā dissi
ł ꝓprios obsistētes inueniāt que ex dcis totā
dis sūt nōe. Et deīde cū balneis dcīs euacu
euationē aquaꝝ que aperiūt poros sbtiliat
humores grossos obstruētes ⁊ coꝝ viscosita
tē abstergāt multoꝝ replētē ī vapores ꝯuerti
⁊ sudorē euacuāt ⁊ resoluunt. Cōplet ei ci
bis ⁊ potib° ꝑfris ⁊ humidis q̄ alterādo dissol

am febrē potētē ī se virtutē ñ exsolutā ex cō
poris dispōne ī aerī exteriorī sine extēsiōe
dierū maiorī pp magnitudinē opilatiōis aut
īsciētiā medicorū ɔfortēt. Sitq̄ talia qualia
supra hic ī cura effimerarū sūt dicta. Corre-
ctio vero accidētiū ex dictis ē māifesta.

Incipit summa secūda pticule prime sectio
nis secūde que ē de medicis febriū putridarū
continens capitula octo.

Sequitur sum

ma secūda particule prime
sectionis secunde: que ē de
medicis febrium putridarū.
Contiet aūt capitula. viij.

Capitulum primum generale τc̄.

Q Voniam ɔtingit effimerā transire
in putridā per sinochā mediam cū
nō ɔtingat trāsire de extremo ad ex
tremū nisi per mediū vt ē dcm ideo post cu-
rā effimerarū pmā τ sinoche mediā dādū est
de cura putridarū ī ordine exemplificatarum
Et pmo ī generali secūdo ī spali: pcepit enī
generalī spalī artificialr τ naturalr. Uerum
qr febri putredīs accidit vt sit morbº ī se aut
accidens τ simplicē τ ɔpositam faciens vari
etatē. Ideoq̄ ī cura pcedit putride q̄ sūt acci
dēs sicut sūt accidēs τ siplices ɔpōitas: vt
est ēstata. Primo igit̄ de medīs putridarū
simpliciū ē agēdū. secūdo de medicīs ɔpōita
rum. Et simpliciū primo de medicīs febriū
que sūt morbº per se: secūdo de medīs febriū
q̄ sūt accidēs. Et de eaȝ q̄ sūt p se morbº pº
de medīs sinocharū seȝ ex putredie sāguis
Eo q̄ de sinocha inflatiua media facilius de
ueniunt. s. in putredinē sanguis q̄ aliorū hu-
morū facilius. n. ē vt caliditas īflāmata in sā
guine ipetrat putredinē in se ipso q̄ trāseat
ī aliū hūorē cū ī eodē sibi existat τ magi pu
tredī apto τ pp ɔplexionē eiº sibȝ ɔdē τ sitū
Inquit eni. G. Illa solū. i. maxime putresi
unt corpora que calida sunt τ humida intrā
spirabilia τ inflabellabilia in calido τ humi-
do manēt. Sic aliȷs humoribº citiº putrescit
τ maxime si aquositate generata ex fructibꝫ
sit infecta eiº sbā: τ crudo humore reddēte ipȝ
intrāspirabilē. Et qr inter humores oēs sup
excrescens irregurabilr sit a natura factº ino
bediens febrē accēdit sinochā. i. ɔtinuā pp̄e
τ maxīe ppter eandē cāȝ vt superiº ē expres
sū in tractatº huiº pricipio licet raro talis fe
bris fiat vt. G. ait. Custodit. n. ipȝ nā tāq̄ the
saurū τ filiū τ vsq̄ in postremū nec: deserit
ipȝ nisi coacta vt superius in ɔsolatione me
dicinarū diximus τ sic tardius putrescit licet
ex sui dispōne sit magis aptus. Secundo ō
medicīs flegmaticarū fientiū in putredie eiº
Citiº enī putrescit τ ad putrefactionē acce-
dit q̄ colera sapiēs de nā sāguis τ pinde q̄-
qr die febrē accendit non per terciū nec p q̄r-
tū quēadmōȝ aliȷ. Et si colera pp sui calidita
tē igneā aptā inflāmari sit magis q̄ flegma
τ putrefieri qr ē aqueū frigidū humidū cum
caliditas vt efficiens in putrefactione magi
q̄ humiditas vt mā operet̄. Ipsa quoȝ cole-
ra τ finalr non sit humida substantialiter se
per ē q̄ diu ī spē humoris existit dicente. G.
In oīs humorīs sbā aqueū dnāt̄ eliū fleg
ma tū sua grossicie aut viscositate sibi necnō
sua multitudine excrescētiā cuius compescit
vltra vtrāq̄ colerā vt superius diximº ī cō
solatiōe medicinarū mitarū opilationū ē cā.
Et pinde trāspirationis pibitie que cā est
inflāmationis calorī pater naturā ī eo q̄ pu
trefactiōis cā existit maioris τ citioris q̄
caliditas colere que naturalr ē lȝ sit ignea ad
qō adiunat ɔplexio humida supra humidi-
tatē sibi ī eo additā aqueā τ putrescibilē magi
Situatio quoȝ eius quia in profundo cōpo
ris est pōitū τ iuxta sanguinē pp sui naturā
nō in circūferentiȷs vt colera que de natura
ignis exñs de centro ad circūferētias semp
monetur ex se in quibº refrigeriū euacuatio
nis requirit. Oppilatur quoq̄ ad id semi
na sue putredīs q̄ in loco seu minera sue pu
trefactionis relinquit. Quapropter τ inter
missio ē impurior τ secūdi paroxismi tēpestī
uior ē inuasio sūt enim cā vt regenerarº hu-
mor ex dispositione particularum citius ad

putredinē incitet. Et secūdū faciat por^m sꝫ
singlos dies nō cessās plodigare donec pti
clarꝫ dispō corrigat. Tercio de medicis cole
ricaꝫ ī putredinē existēt colē que tardi^o mo
uet ꝗ̄ flegma lꝫ frequēti^o accidat pp calidita
tē suā mouetur ⁊ furit vt nō requiet ⁊ putre
fiat: ⁊ fe. accēdat coadiuuātib^o sibi^o circūstā
tijs etate. s. ꝯsuetudie ⁊ tpe calidis ⁊ regimie
Si rē. n. auget suā site ⁊ fac ipꝫ furē frīa ipa
rū exns ꝯria remittit ⁊ refrenat. Vn̄. G. ipse
ē augmētatio egritudis sibi similātis. Quar
to de medicis melācolicaꝫ fe. fctīū ī putre
dīe melācīc q̄ tardi^o ad putredinē p̄ceteris
mouet humorib^o pp ꝯrias superi^o assigna
tas cās. Quīto de medicis fe. pestilēnosaꝫ
⁊ eaꝫ que ex gn̄e fe. pestilētie sūt. Que ⁊ si
cā exteriori ⁊ pcatartica sumāt gn̄atiōis eō
dū vt effimē nō tn̄ p modū īflāmatiōis tm̄:
vt ille ī sinocha imo ī putredie humoꝫ ⁊ cor
dis spiritib^o eaꝫ ē ꝯplemētū a q̄ eaꝫ denōi
natio sumit: ⁊ pinde inter putridaꝫ gn̄a sūt
ꝯputāde. Et vlti^o de medicis ꝯpōitaꝫ ⁊ pri
mo ex gn̄ib^o vt putride ⁊ ethice nō effime q̄
nō facit ꝯpēsationē ī cura cuiuscūq illaꝫ sit ꝯ
plicata. 2° de ꝯpōitis ex spēb^o putridaꝫ nō
effimeraꝫ nec ethicaꝫ cū nō facit ꝯpōēꝫ ī cu
ra quēadmōꝫ ꝯpōite ex febribus gn̄is putri
daꝫ cū ex cā sint putride nō hēant depēden
tiā. ¶ Haꝫ oīuꝫ medicatio gn̄alr̄ sequēs ge
neralē cognitionē ipaꝫ: i pnc^o hui^o capituli
p̄notatā. Est quattuor res quarū tres respi
ciūt res p̄ter nāꝫ .4^a vō nāles ⁊ virtutes. pma
. n. abscidit cāꝫ 2ª sbalterat fe. discrasiā. 3ª pōit
studiū ī vtute ⁊ vita cū dieta cibi ⁊ pot^o ⁊ re
gie debito ī alijs nō naturalib^o reb^o. 4ª cor
rigit accñā. hec. n. res ī medicatiōe eaꝫ oēm
necessariā ꝯplēt itētionē. ex pte reꝫ nō natu
liū ꝯfuādaꝫ ꝯpulsēsaꝫ sibi vtute ⁊ ex parte
reꝫ pcē naturā remouēdaꝫ. Que sīdē ī
vnū ꝯuenit ol' vt ī fe. coltica ⁊ pura sipliciꝫ v
na cōis erit īdicatio vna q̄ cōi ꝯplēdi auxilio
īfratiōnē ⁊ hūectatiōnē demōstrās. Fiet au
tē cū hoc que ex medis sīis ⁊ hūidis īteri^o ⁊
exteri^o a pvīat sꝫ oēꝫ admistratiōis mōꝫ q̄ ⁊
put oꝫ ī spaliū cura dicet si x^o ānuat. Et ex
illis ē pot^o aq̄ frcalēat. n. ⁊ digerit colaꝫ eua
cuat superū vētrioꝫ vrinā ī vomitū ī sudoreꝫ
⁊ q̄ōꝫ pola sit vt cū vī^o ē potēs fe. extīguit
⁊ siti ⁊ sic cāe ꝯfert mōbo ⁊ accñti nisi fuerit
que phibeāt alique ex ꝯditōibꝫ q̄ sequit vt
mē grossē cruditas nō sbuit ī coltice cui^o digō
ē vt sinota a sui subtilitate fiat spissa ⁊ aqua
frīa facit illud ⁊ sīōacī frās ⁊ debilitas ī ēpis

ī alicui^o alteri^o ex viscerib^o ī dolor ī eis aut
apostēa seu opil^o ī q̄: ꝯ^o natur sic pauci san
guis ⁊ calās inata debit hēndo extenuātī
carnosa aut ī ꝯsuetudo bibēdi eā. Nocumē
tū huꝫ vero ex aq̄ frē potu gn̄at mar^o q̄ sitis
nametū eius ī fe. exticōe ⁊ sitis q̄ oꝫ vt di
mittat ⁊ recurrat ad auxiliū qd̄ hoc ꝯferat.
Illis vero nō noceat q̄uis sit difficile loqui
re dicēte. G: Itaqꝫ ī ꝯnos dispōitiōibꝫ diffici
le sit iuēire qd̄ psit nisi vn̄ solū aūt nihil qd̄
īter cetera sirup^o acetosus ꝯpcdēt et rē
digerit. n. crudos humores obstruētes ⁊ ob
structos icidēdo ⁊ subtiliādo apeat oplatiō
nē. Et pinde phēta transpiratio cessat etiā
illos ripeicādo altat fe. ⁊ p ꝯis sitī sedat sic
equidē olā q̄ p̄ter naturā sit ī cura fe. putri
de ꝯrāde respic idest ē ⁊ ei^o nocumēnī ī apo
stematib^o visceꝫ ⁊ aliqn dispōib^o p̄dictis ī ꝯ
posī nō ē sic nocumētū frē aque. Vez q̄ꝫ sit
īcentio ⁊ sitis ē tāta adeo vt egrū ad ehtiā
onē ⁊ resolōnē pducat nec pīde sit excusās
ab exhibitiōe aque frē ī alteri^o exthedi vel
de vt mellonis indi sirupi de nenufare ⁊ me
lonib^o ⁊ sīsū. Augmētū. n. ī pdicē ⁊ metiū
crudatio melius ē q̄ corpus ad arefactiōnē
pducī ī qb^o vbi q̄s mirabit forte dicēs. Et
cruditas in fe. coltica dē ex pura cola ī. G
H. dicat q̄ crudus humor ī ipse flegmatis ē.
Ac ē t que fe. icēsio atq sitis in flegmatica
eē poterit cū ipe dicat calorē humoris fleg
matici putrefci assilādis vtiꝫ igni fumoso in
viridib^o lignis accēso adeo vt febricitāti di
cēns maxima dn̄atio humoꝫ accidēt sequa
litas ē caloris: ¶ Cui rn̄det falādotiōs.
Scire aūt te oꝫ circa pmū q̄ cruditas ī hu
more grosso est vt ī melēa ⁊ flegmatē ꝯple
cū sit singulis dimitte decoctus ī q̄ dicit sicut
ī melēa terra que q̄ frigida ē ⁊ isigssibilis
⁊ trāsire moiat sicut ypo. dixit nō hācex sub
tili coltico puro adeo q̄ si oplatiō sit fecta
ex eo nō erit a grossitie ⁊ viscositate sic sꝫ
lꝫ gn̄ꝫ possit eē ex alia nō tn̄ ī ppōira fcā ab
ei^o multitudie sola lꝫ ipse humor coltieꝫ pu
rus in sua substātia crudus humor respectu
nature sit ⁊ indigest^o pinus q̄ virtuti expelli
tie nō adequat^o pp subtilitatē ibidē obq̄ ꝯ
ei^o expulsio sit difficilis sicut melēe ppter
eius grossitiē ī strictos meat^o nō penetrās
Et flegmatis pter adherētē ipsius viscosi
tatē in illī mēbris quā subtilitatēꝫ postmodū
affert frīa aqua potata. Quod ostendit Aui
cenna. Vbi aūt materia calida indigesta:
aut grossa digesta ē concurrētibus ꝯditiōibꝫ

alijs tūc ista aqua ē melior res. Si ꝗ̄ verbuꝫ de cruditate oēm humor ad grossū frīm ꝛ viscosū digerit nō ad calidū ꝛ subtilē. ¶ Circa 2ᵐ scire te volumus ꝙ si icētio fe. ꝛ sitis in flegmatica fe. ꝯtigat nō erit aperte humoris flegmatici i se ꝯsiderati tm̄ sȝ ēt ex parte aliq̄ꝝ ꝯcurrētiū q. q. rationabilr extimat. pmū ē mixtio coleē vt in flegmate salso nō.n. ē dare purū humorē i corpore ꝛ si humor collec⁹ dict⁹ sit purus illud ē q² si mixtionem aliq̄ hēat nō tñ de qua sit curādū vt variet spēm q̄admōꝫ cola hūori flegmatico mixta q̄ sua pōticitate flegma fac poticū. Secūdū ē pōsitio ip̄i⁹ ꝛ corruptō i partib⁹ cordi mag vicinis vt i nō vero causone pꝫ. 3ᵐ ē opilr mixta exñs in ea que ꝓhibendo trāspirare fumos resultātes ex corruptione ip̄ius mixtos ad cor conuertit ꝛ alia ꝑncipalia q² calā sūt ꝛ perdurātes siue adherētes pp viscositatē iflāmat fortiter illa ꝛ per ꝯsequēs totū corp⁹ atq̄ exsiccāt. vñ fe. icēdit atq̄ sitis ad qḋ adiuuat quātū. Et ē cordis ꝯpl. sicca ꝛ cala corporis atq̄ ei⁹ hitus siccus in q̄ calor flegmatis lꝫ sit obtusus multū intendit ꝛ ignit. ¶ Porro si ad inuicē res preter naturā discrepēt vt q² ea que cāꝫ abscindēt digerendo ꝛ euacuādo cū oꝫ calaꝫ ꝛ siccā inicē fe. ꝙ ē pl̄imū ꝛ siscr accñs dem sicut in febre ethica ꝓoptie ꝛ melancolica ꝛ videre tūc ꝯrādū. Nā siquidē cā morb⁹ ꝛ accñs sint equales in fortitudie ꝛ in ledēdi malitia tūc cura ordinata locū habet Et ē ꝫ. G. vt q² primo abscīdere cām oꝫ cū remisse calidis propter febrem deinde ad eā que ab illa facta est egritudinē deuenire deī de ad accñs si ꝙ perduret istare vl̄ simr oēs inspicere que eis sūt ꝯgrua ꝯpoñdo vel distī ct locis vnicuiq̄ ꝓpria applicādo lr nūc ad vnū nūc ad aliud icēdēdo. Si vero fuerint i equales vt quia icētio que ad cām intētionē superet que ad fe. aut eā que ad accidēs l ꝯuerso tūc fortiori sedēdū alterū vero nō negligēdū. Sꝫ alteꝝ triū dictoꝝ modoꝝ vtraꝫ inspiciēdo vno plus altero minus. Si.n. magnitudo fe. superet cām que cōmittes totaliter intendēdo ad cām sit.n. fe. cū fe. citāte p sbit ꝛ ꝯuerso. Si cruditas cāe sit mixta ꝛ fe. parua vt accidit iflāmat plurimū icēderis q̄ ad fe. totalr derelinquēdo cāꝫ augmētabis cām ꝛ cruditatē ip̄ius ꝛ ex ꝯsequenti fe. sic e q̄dē curādo fe. augmētabis ip̄ā vt. Gal. dixit ¶ In abscisione aūt cāe due res sūt necesse. alteratio ꝛ euāo. Inqr.n. Ga. Fe. t.n. si cōtīgat in humorib⁹ putrefactis accendi fe. ōmōstratio i talib⁹ ē alteratio ꝛ euacuatio ip̄a vō alteratio digō ē. Cōplet aūt cū duob⁹. s. cuꝫ minoratis i ꝑncipio si mixta sit cū grauās ꝟ tutē. Eius.n. minorat pars digōis exīstit vt infra patebit que fūt ex medicis ꝛ vomitib⁹ ꝛ clisterib⁹ ꝑmistis ꝫ inclinationē mae ad superius vel inferius quā ex nausea vl̄ rugitu vētris percipies ꝛ ēt cū succedētib⁹ fleubotomia aut farmatia ꝫ spēꝫ dn̄ant mē ꝛ situationē eius siue separata sit in venis siue i ꝑmis siue i secūdis ꝛ maxime siue alijs extremoꝝ siue ex̄ vt in stomaco ꝛ intestinis siue e pate siue i splene siue i partib⁹ cordi ꝓpinq̄s siue i carnosis ꝛ sbcutaneis ei⁹ p aptiorē regionē fiat. Et put eis corñdet ꝛ ꝯuenit: vl̄ ꝓpotionalib⁹ eis vt sūt venaꝝ emorroidarū apertio menstruoꝝ ꝓuocatio ꝛ sāguis ex narib⁹ ꝛ scarificatio i dorso ꝛ cruribus ꝛ vrine ꝛ sudoris ꝓuocatio cū temperāt in caliditate que est farmatia proportionalis ꝛ vtē ꝙ abstinētia ꝛ fames que minuit ꝛ exiccat p accñs oēs humores. Sed cū fleubotōia q̄dē si signa repletiōis vl̄ peccatū sāguis appareant ꝛ vrina rubea ꝛ spissa ꝛ virt⁹ ꝛ etas corporis cōsenserit. Nā ex quo deuenit i putredinē humor virtus que primo fuerat fortis: facta ē debil. Ideoq̄ aduertēdū si tolleret. Inquit enim ypo. Acutas passiones fleubotomabis si robur virtutis fuerit ꝛ eger inuenescat etate ꝛ in euōne cū farmatia etiaꝫ ꝛ alijs. Inquit enim. G. In olaūr purgatione virtus ꝯsiderāda ē: ꝛ tādē ꝓ suo posse purgetur. Si eni virt⁹ deficiat cohibēda est euacuatio ꝛ si non tota exierit abūdātia nec in ea sis audax immo postponas iq̄tū possibile ē sequens naturā que ip̄ū vsq̄ in posterum reseruat nec deserit nisi coacta ꝛ: ex se sanguis peccatū corrigit ꝛ frequenter emēdat. Cū vero cogeris illā celebrare q² multitudo grauando superat ꝛ tendit ad putredineꝫ mag qḋ oñdit q² vrina cū rubedie ꝛ spissitudie fuerit turbida magis tunc fleubotomabis nec multū simul educes q̄q̄ multuꝫ abundet. Multū enim ꝛ repente euacuare fallax ē ꝛ nature insuaue Dixit ypo. in afo Et opilatio ꝛ putredo nō cessat per eā euacuetq̄ de bono etiā naturam in defectioneꝫ adducet vt nō fiat potēs in crisib⁹ expectandis. ¶ Quare oportet intemperance cibare vt vberius ꝛ sic distrahendo a digestione naturā ꝛ addēdo in causam ꝓlungabitur morbus vt ergo dimittas aliquid sāguis i cibū nature parum educens. Et si oporteat secū

dabis ⁊ lter i cibabis ⁊ loco mali etiã ti bonũ
restaures. Ait.n. G. Corruptiõi necessaria ē
restauratio cũ temperamento ꝓ ꝙ scđdatio ē
melior multitudie. ¶ Et cũ farmacia q̃de si
cachocie signa videbis: ⁊ vrina a pdcã diuē
sa sit aũt a ppriata hũmori peccãti nec sit ex
forib⁹ q̃ agitēt ⁊ īcēsēt humores ⁊ sic in di-
gestiõe ipsos impediũt. Et qñq; ad periodũ
ipsos incitãt ⁊ fe. inflãmant. Sed ex lenib⁹
que cũ frigiditate non stipticent vt mirabola
ni q̃ opilãdo impediũt digõnē intētã s̃ leniē
do ⁊ lubricãdo naturã ad fluxũ disponãt: vt
est mel cassiafistula manna siracost ⁊ succus
duoꝝ granatoꝝ expressoꝝ cũ pulpis suis q̃
sua temperata stipticitate nõ debilitat sto⁹
relaxando vt cassia sed confortat suauiter ⁊
laxat vt decet. Et ex illis ē aloes ablut⁹ tñ
cũ aqua cordumeni vel solatri fructuũ aqua
⁊ similia. Uel cũ caliditate temperata vt a-
zubleb ⁊ medulla cartami ⁊ similia sic multi
tudinē minuant ⁊ naturã alleuient: vt in di-
gestione residui potentior fiat. Inquit.n. y-
po. Inchoantibus morbis si quid videt̃ mo
ue re moue. Quod. Gal. confirmat dicens.
Alleuiata enĩ q; que dispensat nostra natura
corpora ⁊ deponēs quod aggrauat velut o
nus alienũ dominatur reliquis facile. Tunc
enim digerit q̃d digerēdum est ⁊ expellit q̃d
expellendũ recolens propriarum actionũ
nisi materia mobilis fuerit de mẽbro ad mẽ
brũ ⁊ furiosa. Inquit enim ypo. Digesta mẽ
dicari ⁊ medicari ⁊ mouere nõ cruda neq; ꝑn
cipijs nisi expediat. ¶ Aduertendũ; autē vt
eius euacuatio comode fiat: ne sit i corpore
aliquid ꝙ illam impediat vt viaꝝ opilatio.
Si enĩ non sit iuuamentũ in eductione ipsi
us erit magis q̃ a periculo maximo liberãs
q̃ sit nocumentũ ex febris intentione quam
natura farmaci facit maxime cũ sit euacua-
tioni parata non resistens materia quia sbti
lis non imbibita. Quia mobilis ⁊ quia ma-
la male ⁊ nature multum odiosa in euacuati
one ipsius per artẽ iuuabit natura que stat
sit nec possit statim ⁊ in breui corrigi dimitta
tur nocumentum enim in eius comotione in
iuamento si quod possibile sit est similiter ma
ius. Et ideo ad aliq̃d remediũ si q̃d possibile
ē recurratur vt sũt valde inspissantia ⁊ cõge
lantia ⁊ stupefacientia opilãtia ⁊ confortan-
tia principalia. Ex quibus sũt tyriacalia si-
plicia ⁊ composita nota que iuuant in liberã
do a mortis periculo ꝙ omni nocumento est
Nec moueas cũ eis i die periodi nisi apud ne

cessitatē. Inquit.n. ypo. Medicari si conue
nit i valdē acutis eadē die si expedierit diffe
re.n. i talib⁹ malũ ē. Cũde aliqua digestiõe ex
his premissa dabis aliquod ex solutiuis vel
prouocantibus vrinam ex temperatis vel
de sudorem. Complectur quoꝝ digestio cũ di
gestiuis ex ꝓprijs simplicibus ⁊ compositis
medicinis ⁊ cibis ⁊ potibus nõ subtiliantibꝰ
nec inspissantibus absolute vt quidaꝫ arbi-
trantur ⁊ male inherentes dictis Galieni in
secundo regiminis ⁊ secundo pronosticoꝝ
Ubi inquit ꝙ digestio procedit in omnib⁹
inspissando sed respectiue vt que inspissan
do humores subtiles imbibitos grossos ſb-
tiliando ⁊ viscosos incidendo eorum subti
tiã virtuti expulsiue adequant. ita vt ad ex-
pulsionē facilem sint parati non solum ob-
struentes sed etiam obstruentes qui causa opi
lationis ⁊ prohibitē transpirationis existũ
que scilicet: ⁊ qualia sunt in speciali in cu
ra dicetur christo duce ¶ Et ex compositis
est syrupus acetosus maxime qui communi
est digestiuum omnibus humoribus: sicut
supra in suo capitulo diximus. Et sumatur
cum aqua calida simplici in humoribus gros
sis hyeme cum frigida in calidis subtilibus
ē estate vt est ordeacea. Comitantur vel
plurimuꝫ ordeacea illi mixta aqua ⁊ accidit
in stomaco si parum de nocte detur ante ad
prandium ius vel post cibum ¶ Caue tamē
ne ad rasuram perducat quod contingit cũ
intestina sint nuda ⁊ vacua quod est naturaliter
pessimum. Et cum somno in declinatione i
fine status facto ¶ Et hic intendatur dige-
stio ⁊ quiete que magis est digerens ¶ Et
si cura istarum febriuꝫ variis aliquis vtitur
que putredinem prohibent ⁊ rectificant res
erit iuuamenti magni ⁊ magne confidentie
in sanatione corporum habent enim humo-
ris putredinē aptam per contactum transi-
re in alios non solum humores sed etiam ci
bos: Maxime si cachocimi sint. ¶ Inquit
enim Galienus. Ubi subeūtes corpora nõ
prius mundificat a malis humoribus corrũ
puntur quorum quãtitas augmentatur q̃
litas non mutatur. Et illud est quia quod tã
gitur a putrido putrescit. ¶ Res autem ta-
les quedam sunt simplices ⁊ quedam com-
posite ⁊ simplices prohibentes putredinem
⁊ corruptionem sunt que illud agunt a com-
plexione vt frigide ⁊ sicce sicut acetum aqua
ferrea ⁊ granata muça. Et ex illis est cāpho
ra sandalus ⁊ similes ¶ Et ex his sunt qui

ld agunt ex proprietate vt eupatoriũ yreos
conex citri cardus bñdict⁹ ꝛ ueni ꝛ sisimbri
um ꝛ sticados. Et ex eis ẽ cinamomũ xiloa-
loes que mundificant putredinẽ vbicũqꝫ ꝛ
aqua ferrea ꝛ nasturciũ que exiccant putre
dinẽ vacuitatis vētris. Cōposita vero sũt
rob de ribes ꝛ tiriaca. ¶ Euacuatio vero
predigeste materie cũ perfectiōe debet inse
qui secundũ semitã eradicationis ipsi⁹. In-
quit enim ypo. digesta medicari. Complet
ūr cũ fleubotomia aut farmatia ꝑ propor-
tionalibus illis que totã ex corpore educãt
materiã sꝫ exigẽtiã eie. Sic ḡ eradicab ma
teriam post eius ꝯpletam digestionẽ ꝛ hoc
vbi natura ex se talẽ euacuationẽ nō faciat
prout ẽ consueta. Inquit enim Ga. Nã p⁹
digerit deinde diuidit deinde expellit nisi d
bilitata fuerit in predictis ꝑ ab aliquo impe
dita prout ante egestionẽ euacuet molesta-
ta. Quare expectabis motũ eius ad euacu
ationẽ predictã qꝫ si mouerit ipsa sinẽ opor
tet ꝛ secũdũ ypo. habere silentiũ tũc melius
ẽ. Quod si non mouerit moue tu hora post
horam motus eius que ꝓprie ẽ in statu. In
fine ergo eius aut declinatione mouebis vt
quod de suo motu minuitur compleas ꝓut
oportet. Et vndecũqꝫ natura repit si per cō
uenientē regionẽ moue tu non tñ hora mo
tus egritudinis vt periodo in quãtum plus
possibile ẽ sed oportet vt tũc horã eligas fri
gidiorem vt in sinochis ꝛ conclusis que ẽ ho
ra matutinalis que sua frigiditate calidita-
tẽ sinocham febrem ipsius in tota sui durati
one conseruatã contemperet ꝛ ab extrīseco
acquirat quod ab intrinseco vel ex se habere
nequiuit. aut hora temporis in continuis ꝓ
portionibus aut hora interpolationis seu q̄
etis vt in periodicis ꝛ interpolatis vera qui
ete ¶ Caue tamen vt in talibus febribus ꝛ
maxime peracutis hora estiua ꝛ constitutio
ne consimili qualis est canicularis ꝛ austri-
na moueas cuꝫ farmacis valde calidis ꝛ sic
cis etiã si materiã ex venis in partes subcu
taneas oportet trahere. Inquit enim ypo.
in affo. Sub cane ꝛ ante canem ꝛ post canẽ
moleste sunt purgationes. Angustiant enĩ
egrum ꝛ ad resolutionẽ perducunt maxime
si resolubilis sit caliditate propria ꝛ malitia
addita caliditati febrili ꝛ aeris continentis
supat resolutionẽ ꝛ pereũt plurimi prout vi
dimus ab experto qꝫ oꝫ qꝫ cũ benedictis far
macijs moueas stipticitatẽ hñtibus quale ẽ
reubarbaꝝ ꝛ silia quibus ad cuitandum re-

solutionẽ miscebimus aliquod ex mirabol.
generibus prout oportet succum rosatum ꝛ
tamarindorũ que sua frigiditate caliditateꝫ
illorũ resoluentẽ ꝛ angustiantem remittent:
humorem inspissẽt ꝛ poros sua stipticitate
condensẽt sic resoluentem nocent. Et ex illi
est karabe qꝫ sua ꝓprietate illud auget sicut
dixit abo. ¶ Secundam remque alterat se
brẽ diserasiã complent duo. s. quecũqꝫ ex me
dicinis frigidis per se vel per accidens actu
vel potentia immediate vel mediate interi⁹
ꝛ exterius approximate vt supra corpus ꝛ ꝓ
prie supra epar ꝛ cor secũdum omnẽ admini
strationis modũ alterando confortãt que ꝑ
specialiũ cura duce christo dicentur: ꝛ ex cu
ra effimeraꝝ sunt note. Tertiũ ẽ conuersio
regiminis ad frigidũ ꝛ humidũ in omnibus
rebus nō naturalibus. Medicine auteꝫ fri
gide interius ministrate in talibus putridis
debẽt esse humide abstersiue lenitiue seu mũ
dificatiue que alterando putredinẽ mundifi
cent ꝛ absterg.ãt non stiptice que stiptican
do recludũt ꝛ indigestũ reddũt: nisi natura
lenificata fuerit vltra modũ: quo cãu debẽt
esse stiptice mediocriter qualia sunt ex leni-
tiuis que ex dictis superius habuisti in cura
egritudinũ cordis. Et ex illis que hys sunt
propria quedã sunt simplicia quedã compo
sita. Et simplicia sunt aquã cucurbite citrul
li cucumeris ꝛ melonis indi aqua ordei lactu
ca cũ aceto a qua acquirit abstersionẽ inci-
sionẽ ꝛ apertionẽ endiuia lupulus iuiube se
uesten lac acetosũ a quo extractum est buty
rum ꝛ colatũ bene ꝛ aqua frigida cũ zuchazo
ꝛ similia. ¶ Quidã tamẽ stolidoꝝ medicoꝝ
hanc intentionẽ sequentes concedũt febrici
tantibus talibus predictorum fructuum nō
solũ aquã sed substantiã ꝛ carnẽ ꝛ alioꝝ fru
ctuuꝫ frigidorum ꝛ humidorũ ꝛ siliũ stiptico
rũ etiã ĩdistincte considerantes solã contra
rietatẽ qͥlitatis in eis ad febrem eoꝝ substan
tiam ꝛ proprietatẽ nō aduertentes quia indi
gestibilis est ꝛ corruptibilis in stomaco hu
more crudo ꝛ aquoso venas replet qui san-
guinem inficit ꝛ corrumpit ꝛ sic putredinem
auget ꝛ febrem maxime sia proprietate ha-
bẽt vt sunt poma persica accida immatura.
ꝛ humida. Unde Ga. ait. Sed illud memo
rare semper qꝫ si indigestibiliũ aliquod dige
rat quis q̄ ex eis distribuitur chimus eandeꝫ
naturã habet. Oportet ergo vt hanc inten-
tionẽ ꝯpleas nō cum indigestibilibus ꝛ cor-
ruptibilib⁹ qͥꝫ frigidi sint fructibus: sed cũ

hijs que ex fructibus herbis ⁊ alijs que indi-
gestionē ac corruptionem quoquomodo nō
habeant grāte vt granata pira sicca mora ī
matura seu esten ⁊ similia. ¶Que vero infri
gidant cū stipticitate moderata hijs conuē
entia in predictis casibus sūt succus grana
torū mucorū ⁊ acetosorū aqua limonum seu a
cetositatis eius ⁊ citri ⁊ aqua acetose ⁊ alle-
luye agreste succus aqua mori berberis ros.
sumach citonij ⁊ similiū ⁊ sandali que īfrigi-
dant ⁊ cōfortāt cōplexionē ⁊ a ꝓprietate cor
⁊ epar ⁊ per cōns totū corp⁹. Et ex illis ē gā
garigare aquā frigidā ⁊ tenere ī ore aliquod
infrigidans vt cristallū ⁊ nivē ⁊ trahere nari
bus odores frigidos vt rosarū sandalorū cā-
phore ⁊ aceti ⁊ similiū ⁊ inspirare eos ⁊ ae-
rē infrigidatū ab aqua necnō ⁊ clistericari cū
aquis fructuū predictorū ⁊ oleo ro. ⁊ q̄n cū
cāphore pauco vt per oēs meatus corporis
limitatur ēt per meatū virge per quē lac in
tromittit frequenter ꝓpter vrine ardorē q̄ ī
acutis fe. contingit frequenter. Et quedā cō
posita sūt que ex hijs cōponūt ī modū syru-
pi iuleb trociscorū ⁊ decotionē ⁊ aqua fructu
um quā ī nr̄o antidotario posuimus electua
riorū quorū descriptiōes ibidē fecim⁹ seriose.
Medicīe vero exteri⁹ approximāde frigide
⁊ humide sūt q̄ per poros hēdo īgressū ⁊ p
cōtactū infrigidāt ⁊ humectāt. Ex quib⁹ sūt
q̄dā simplices ⁊ cōposite. Simplices sūt expo
nat ad aerē frigidū ī sub diuo maxīe si sit cō
suetus balneatio ī frigida aqua digesta mā
cōcurrentibusq̄ alijs cōditionib⁹ nā statī vē
ter erūpet colerica vel vomit⁹ aut ꝓuocabit
sudor vl'ūs ⁊ curabit statī. Et oleo iuncta vt
ro. de viol. de cucurbita ⁊ nenufaris ⁊ irrora
tō aque ro. in facie pulsibus ⁊ silibus. vt pōi
tio pedū in frigida aqua hec aūt nō solū in-
frigidāt ⁊ humectant sꝫ etiā nāꝫ a resolutiōe
ꝓseruāt maxīe si subito fiāt retrahit. n. p ca
nā ⁊ sic ad cētrū attrahit residuū disgrega. ca
loris ꝓp febrē excessus. sicut dixit Abo. Cō
posita sūt emplā ⁊ epithimata ⁊ cerota ex di
ctis ⁊ maxime ex ro. sandal. cāphora acetosa
croco pauco cū aqua rosata: coriandro: en-
diuie vel mucillaginis: psilij: cum aceto ⁊ a-
qua rosata applicata cordi ⁊ epati. eis enim
infrigidatis totū corp⁹ frigidum fiet. Inq̄t
G. Si cor epar ⁊ cerebrū sint frigida totum
corp⁹ erit frm. Et pinde si applicet capiti bo
nū erit ⁊ vtile etriguēdo. n. ꝓhibēt ascensū
fumorū ⁊ raptū mē q̄ ē ꝓmpt⁹ ī putridis ⁊ ma
xime ī acutis quarū caliditas māꝫ sublevat ⁊

ascendere facit vt dixit. G. sedat dolorē ⁊ ꝓ
uocat somnū q̄ māꝫ disgregatā a fe. reuocat
⁊ vniēdo confortat ⁊ vigorē confortando ac
humectat nisi grauitas ī eo sit causat⁹ ⁊ nī
sis quo casu nocent magis q̄ cōferant etri
guēdo cū poros cōstipent ⁊ colatoria cerebri
vapores mixtos ⁊ grossos ī capite aggrauā-
tos quos grauitas ipsius ostēdit ꝓfunditas
somni ⁊ humiditas nariū cōgelāt retinēt ⁊ cō
primēdo ipsos ad spiritualia expellunt ⁊ sic
tussim augent. Quare oꝫ vt predicā ꝓhibeā
tur ⁊ ea que repletionē capitis augent. vt ē
mulsio lactis super caput ⁊ stare sine lu
ne. Tūc. n. hijs pretermissis occupatio fiat ī
hijs que poros ⁊ colatoria dilatāt ⁊ vapores
maturēt subtilient ⁊ resoluant vt ē inclinati
capitis super vaporē aque calide tēperate
decoctiōis meliloti ⁊ camomille ⁊ tractio hu
rū ad inferiora cū fricationibus fortis ⁊ me
dicationibus ventosis ī cruribus ⁊ brachijs
clisteribus ⁊ colirijs nisi vapor fuerit coleri
cus subtilis ⁊ acutus quē contraria signa ī
lis demonstrant quare predicta infrigidātia
supra caput applicata cōferūt inspissando ī
quo sumptio papaueris albi [illegible] tantū
tū mirabile ⁊ ꝓuocat somnū. ¶Et ex hijs
que per accidens infrigidāt ē fleubotomia ⁊
collegogum educendo enim humorem cali
dum infrigidant. Et balneuꝫ dulcium aqua
rum calidarum in declinatione. Et dyafore
tica ex vnctionibus epithimatibus cataplas
matibus ⁊ emplis cōcurrētibus alijs cōdi
cionibus quas. G. adiunxit. Ad cuius enim
esse sequit calefactio ad eius abs. sequitur
infrigidatio. ¶Conuersio autem regionis
ad frigidū ⁊ humidū ē alteratio rerum nō na
turaliū olim ad illud ex quibus maxime al
terans infrigidās ⁊ humectans ē aer. Cum
ergo nō est talis ex tēpore vel constitutione
aut regiōe ī vicinitate fluminis ⁊ aliarū aqua
rum eligas terraneum ⁊ alterabis illud ad
frigidū ⁊ humidū. ⁊ ꝓhibitione igressus alio
rum hominū ī talamū infirmorū fumositatē
eius expirare ex eis qui p̄ hanelitū ⁊ per po
ros inficiūt aerem ⁊ inflāmāt. Sitq̄ tala-
mus habens fenestras apertas per quas in
nouationē aer recipiat ⁊ ingrediatur vent⁹
⁊ ꝓprie borealis aut flabelletur ⁊ effundat
aqua frigida qua sit etiā vasa diuersa reple
ta ex quorū vno decurrat ad aliud ⁊ per mo
dū trāsmutationis ⁊ embrocationis. Inq̄t
enim Abo. ¶Cum in aliqua estate venerit plu
uia tempore quo eleuat cui postea superue-

nerit ventus septentriōalis boni fiducia ha
beīur ⁊ resoluentur egritudines. Sintq; in
eo folia arboꝝ frigidoꝝ strata ⁊ suspensa: ⁊
herbaꝝ boni odoris vt salicis vitis mirte: ⁊
nenufaris: ⁊ alioꝝ non que ex aquis stantib⁹
colligantur. Sintq; vasa plena folijs ⁊ flori
bus redolētibus vt sūt rose viole nenufar.
mirta ⁊ similia. Et irroratiōes ex aquis ipso
rum ⁊ sandaloꝝ ⁊ camphore in quibus ali
quid sit mixtū vini odoriferi ⁊ aceti ⁊ ī eo stra
tus eius ordinet̄ non super plumā ⁊ paleas
sed mataratiū de lana vel coto ordinato in
leteria de reti vt mos erat decumbere antiq
rum ⁊ super mataraciū ⁊ desup coopertoriū
de corio sicut arabes iacent ⁊ cooperiantur
coopertorio qđ nō valde adhereat corpori:
dormiatq; sua hora in eo quoniam somnus
infrigidat eos exterius ⁊ humectat eos inte
rius nec profundetur in eo valde quoniam ī
flammat vt superius dictum est. Quiescant
non moueantur qm̄ quies est infrigidans ⁊
humectans motus vero calefaciens ⁊ exic
cans. Est tñ cum motus nocet febricitātib⁹
talibus vt cū est fortis in principio febis exi
stente plectoria ⁊ cachocimia non digesta q̄
niam eo non euacuatur plectoria ⁊ cachoci
mie digestio impeditur ad putrefactionem
commouetur ⁊ ad periodum incitatur euacu
atur indigesta discrasia febilis augetur: ⁊
virtus corporis debilitatur ⁊ membra. Et ēt
confert vt cum plectoria non assit sed cacho
cimia sola digesta vel etiam non digesta.
¶ Sitq; suauis in lecto de latere in latus mo
uendo se quoniam est conueniens qui habet
emitritenm ⁊ febres compositas ⁊ flegmati
cas. Et cum est debile corpus fit resolutio ī
tima. Illis enim est conueniens quos febres
debilitauerunt ⁊ conualescentibus quoniā
facit dormire ⁊ ventositates dissoluit. Et cō
fert reliquis egritudinū capitis sicut stupo
ri ⁊ obliuioni ⁊ commouet desideria ⁊ nāq; ex
citabit. Dixit H. ⁊ abo. Cib⁹ ⁊ potus sit fri
gidus ⁊ humidus potentialiter ī accidenta
liter ex se vel admixtione de quo infra: xp̄o
duce dicetur. Minuatur minoratiue vsq;
ad statū tunc digestione perfecta eradicati
ue ⁊ repleatur prout virtus in tollerādo vsq;
ad statū morbi requirit ac exigit corporis di
spositio. Seruetur iocundus prout melius
poterit ⁊ cum promissione cite salutis.
¶ Cum autem infrigidatur de hijs febrib⁹
caue ne infrigidatio ad excessum perueniat.
Est enī cā tūc indigestionis mē opilationis
⁊ deiectionis virtutis. Inquit enī abo. Am
plius acutoꝝ morboꝝ digō virtutē extinguē
di prohibet licet aliqui procurent ad destruē
dā hanc sententiam ⁊ ignorent q̄ forte extin
ctio deicit virtutē quapp os vt paulatim p̄
cedas donec ad sufficientiā procedas quam
naturalis complexio ubi insinuat vt superi
us dictum est. Et caloris quantitas seu cali
ditas in forti enim colore febrium et acutaꝝ
omnia predicta vel plura ⁊ fortia ministrab
ī remisso vero aliarum aliqua ex eis ⁊ leuia
erūt sufficiētia. Et caue ne infrigidatio ca
dat in hora principalis paroxismi sed parū
ante nec in augmento nec in declinatione cū
sit hora obsessionis nature ⁊ resolutionis
materie ⁊ sudoris sed in hora feruoris ⁊ sta
tus sed nec fugias ipsum paroxismum cum
narcoticis que constipando meatus replen
do materiam ⁊ congelando virtutem quoq;
sensibilem stupidam in faciendo periodum
prohibent ⁊ retardant. Et qm̄ talia destru
unt naturam que ad medicum spectant. Di
cit namq; Galienus. Medicus est adiutor
nature non destructor. Sed frigida exteri⁹
ministrantur supra principalia. hepar ⁊ cor
⁊ stomacum ⁊ etiā dorsum propter dicenda ī
ferius in capitulo de ethica causam. Cumq;
p̄ncipalib⁹ ista mīstrabis ñ expoliabis ea ab
aliq̄ calido apoplato ⁊ arōatico q̄ calorē ⁊
spiritum in sua radice confortando defēdat
a nocumento ipsorum. Et propterea cum
applicabis eis illa exterius oportet vt locū
circumscribas applicationis ipsoꝝ ne frites
extēdatur ad intima ⁊ ledat. Cū ergo appli
cabis in dextro ypocundrio supra epar sece
des a falsis costis ne infrigidando ad dya
fragma perueniat ⁊ hanelitum reddat diffi
cilē. Quo casu docuit Galienus Auferre il
lud ⁊ calefacere locuꝫ cuꝫ aqua calida camo
mille vel absinthij ⁊ oleo eius nisi enim ita e
mendetur perducet frequenter ad mortem.
Nec sint ita applicata exterius aut frigida
valde tenetur enim ex eis nā in suis princi
pijs ⁊ densando poros prohibent virtutis ī
gressum. ¶ Sint ergo tepida ⁊ cum eis ali
qua subtilia facientia subintrare ad mixta.
¶ Sed dices ob quid frigida supra totum
corpus exterius applicari docuisti non sup
principalia tantum ⁊ per aerem infrigida
tum qui non interius tantum sed etiam to
tum corpus exterius tangit cum constipent
poros ⁊ sic transpirationem prohibeant.

que est cā accessionis febralis caloris magis ꝙ extinctionis sicut supra in cura effimerarum in generali mōstraui. Cui falko respondit ꝙ caliditas febris parificat̃ i potentia a periēdo poros potētie frigidoꝝ ⁊ ꝓpie aeū i ꝯsipando eos ⁊ superat qđ patet qꝛ resoluit corpus nō obstāte illa. Calorque ꝯfortatur naturalis ex contēperātia quā recipit ab eis ⁊ parificiatur ⁊ superat omnibus ⁊ super fluitates resoluit ⁊ si nō sensibilit̃ sepe occulte tamē ꝙꝙ responsionē dederit Abo. dicentibus ꝙ mulieres habitantes in septētrionalibus sunt steriles qm̄ eoꝝ matrices ꝓpter loci frigiditatē ⁊ siccitatē sūt imūde dicens ille. Ego aūt dico ꝙ caloris innati eaꝝ fortitudo parificat̃ ei ꝙ minuitur ex cāis que fluere faciūt ⁊ laxant exterioribus. ¶ Tertia res que studiū ponit in vita ⁊ virtute eius dieta cibi ⁊ potus ⁊ aliaꝝ reꝝ regle debito vt ē dictū. Completur cū vsu ipsoꝝ competenti virtuti ⁊ febribus. Sumitur enī cibū ⁊ potū dandi intentio secūdū. G. principalr̃ a virtute ꝯiter a morbo sicut eẽ intentio medicandi ꝯsistit āt talis ꝯpetētia i ꝯdcōib ob seruandis debite ꝓut ꝯueniūt v̄tuti ⁊ febri. Vnde ꝗ. n. G. hec igit̃ oīa nūc deū gr̄a salubrius eaꝝ mē quedā sūt. Et cū ꝯpetēti vsu cāe sint ⁊ seruātes ⁊ salutē ꝑstātes tales aūt conditiōes lꝫ pl̃res sit quas ypo. i suis affo. posuit attendas. s. q̄litas q̄titas tp̄s modus ⁊ artificiū qđ addit ioānitius potissime tn̄ ꝑncipales secundū G. sunt due. s. q̄titas ⁊ q̄litas ei qđ offert̃ idigēti. Quātitas vō atttēdēda in fe. sic i ceteris malib morbis ꝫ ypo duplex ē. s. ꝯtinua ⁊ discreta ꝯti mītū dare i grossū cibū paꝝ i simil ē discreta ē frequēter seu pl̃ries dare i raro ⁊ sel̃ visus vō q̄titatis ꝯpetēter tal ꝯti i talib fe. sic i alijs malib morbis a tollerātia virtutis respectu stat ca rū ē assumēdū ꝫ. n. ꝙ v̄t ē potēs tollerare vsꝙ ad statū eaꝝ ita dād ē cib vt sidē tollerare possit ꝯplete absꝫ cibo null cib seu dieta vltime tenuis eēt dād vt circa digestionē mē diuisionē ⁊ euationē mā nullaten ipediat̃ discreta a cibo delectabili vsꝫ ad pfectionē ipsi ꝙ ypo. i suo affo. ostēdit dicēs. Cōtēplari āt oꝫ ⁊ egrotāē v̄tutē vtꝝ sufficiat dieta vsꝫ ad statū egritudis an illa ꝓus deficiat ⁊ obruidat̃. Et qꝛ v̄t ē mltiplex i tollerātia ⁊ diūsa stat ē mltiplex i lōgitudie ⁊ breuitate ac diuersus. Cib ꝗꝫ ꝗ ꝓpe ad ꝯfortādū virtutē nō morbū ē ordinat sic ostēdit. G. di. Ut ergo virtus nutriatur ⁊ nō morb dietā

tur ifirmi erit i grossicie ⁊ subtilitate mltiplex ⁊ diuersus ꝫ tenorē aut tollerātiā v̄tutis ciū sa respectu diūsoꝝ statuū fe. cib simil i q̄litas diuersimode ꝯcedatur. Que ypo. i suo affo. mōstrauit di. Quib ergo ꝯtinue i statu ꝯtinue tenuit reficē. ꝗb vero longi adillud ⁊ añillud paꝝ ē auferend ꝓus vero vberius reficere vt sufficiat egrotis. ꝙ ē oñdit i alio affo. dicēs. Quib ꝗ secūdi actū egritudo ꝯtinuos ⁊ vltios labores hēt ꝯtinue reficē vbi vero melt vberius reficē ⁊ tñ sicōdescēdē q̄nū egritudo melior vltimus fuerit. Et. G. statuis ē cū labores ⁊ accitia vltimāt̃ quo dieta subtilissima ē vtēdū ꝫ ypo. videat̃ ꝯtrariū alibi dicē. Accitib vitrās dissoluētib illico cib ē dand ꝫ sui i morē direxit ad accita mā ꝫ cāe brīnia nō per modū sfrie molestātia. Sciendū ē ꝗ ꝙ virtutis tmō i tollerātia absꝗ cibo ē diuers ꝫ diuersitatē corpoꝝ ifirmoꝝ. In robustis. n. corporib i qbus crudi sūt humores grossi ⁊ viscosi: mltū humoris ꝯgelatio solida ⁊ parū dispositi i febribus virt ē diut tolerans abꝗ cibo maxime si etas ⁊ consuetudo in hoc concurrunt ⁊ alie similes circūstātie. In contrarijs enim breuius ⁊ maxime si stomacus fragilis recipiens colerā ⁊ i mediocribus mediocriter qđ ꝫ mag ⁊ minus mltipliciter variatur. Vnde ꝗ. n. G. i eo ꝙ ꝫ mag ⁊ mī ē variabile innumerabiles orie sūt. ¶ Jte febrium sicut aliaꝝ egritudinū mltiū quedā sūt acute quaꝝ t̃min ē i. xi. dieb q̄dā cronice q̄ vlteri ꝓlongāntur. Jtē acutaꝝ quedā sūt acute absolute q̄ i xiiij. dieb t̃minat̃ q̄dā valde acute q̄ i vij. q̄dā valde pacute que in quarta vel prima. Et quedam sunt acute ꝑpiꝗ co nicis dcē ꝯuersiue q̄ xiiij. vsꝗ ad xx. ꝓlongāt ⁊ ibi terminant̃ ⁊ i eo qđ ē infra eos q̄dā sūt cronice q̄ a xx. vsꝫ ad. xl. prolongātur ⁊ terminant̃ ⁊ i eo ꝙ ē infra illos ⁊ cronice q̄ ꝓlōgant̃ vltra quadragesimū vsꝗ ad tempois mutationē i ānūꝫ vl̃ vltra terminetur secundum etates vt i mulieribus apud eruptionē menstruorum vel epilensia puerorꝫ vel infantium que mutatur a iuuentute intra tempus illud secundum magis ⁊ minus. ¶ Cibus ergo seu regimen seu dieta quedā est tenuis. quidam grossus. quidam vero mediocris. Mediocris absolute est ista cedit. ¶ Subulis quidam subulis vltime. quidam non vltime. qui est inter mediocrem ⁊ vltime subulem ⁊ est multiplex:

sim q̄ magis ⁊ minꝰ accedat ad naturā illoꝝ
alterꝰ. Quidā.n. accedit ad naturā vl'ic te
nuis vt ē ḡnata ydromel sīplex p̄lume ꝯuit-
tionis: quidā accedit ad naturā absolute me
diocris: vt q̄ ē ex oleribꝰ frigidis ⁊ humidis:
vt ex atriplicibꝰ spinachijs bletis lictis bo-
ragie ⁊ sīlibꝰ: quidā inter illos stās ī medio
vt ē aqua ordei in sua latitudīe. ¶ Grossiꝰ q̄
q̄ cibꝰ q̄dā ē qui ē absolute: grossus vt ē cibꝰ
sanoꝝ istis nō cōueniēs: quidā nō absolute:
⁊ hic cibꝰ ē multiplex s̄z q̄ mag̃ accedit ad na
turā grossi ab equalitate: ⁊ vere mediocris
ab equalitate. ¶ Quidam enim ipsius est q̄
accedit ad natura grossi absolute vt sūt galli
⁊ quidā accedit ad nāz mediocris absolute vt
ē panis simile solutꝰ ī aqua frigida bene vt ca
liditas frumēti ⁊ fermēti ē extinguatur. Et
quidā ē mediꝰ īter illos adhuc latitudinē ha
bens quidā accedit ad latus galinaꝝ vt sūt
extrema ipsaꝝ ⁊ pulli. Et quidā ad latꝰ pa-
rnis vt sūt pisces parui ⁊ quidā vere stat ī me
dio oluz vt perdices ⁊ oua sorbilia ⁊ pauca:
quos cibos varie ministrabis febricitātibus s̄z se
cōdū ⁊ tollerātiā virtutis febricitātiū vsq̄ ad
statū ipsarū febriū diuersū ⁊ cōpletū vt ī val
de peracutis des eis vltime subtilē vt nihil
⁊ proprie in hora crisis. Et ad cautelā dare
oportet aliquid succi granatoꝝ vel iuleb: ⁊
nō aliud nisi accidētia superuenerīt virtutē
dissoluētia. In peracutis fe. des aquā ordei
⁊ iuleb cōmixtū pauce. In acutis absolute
iusī ordei ⁊ ī alijs alios s̄z diuersitatē ipsoꝝ
in acuitate ⁊ lōgitudīe vt apropies singulos
singulis q̄bꝰ cōueniūt ⁊ alī aūt sūt difficiles: vt
ypo. ī suo affo. ostēdit cū dixit. Tenues ⁊ cer
te diete ī diuturnis q̄dē passiōibꝰ ⁊ ī acutis
q̄bꝰ nō cōueniūt difficiles. Et cū ambigua sit
vbi s̄tatis poꝰ ⁊ tp̄s starꝰ adeo q̄ q̄titatem
cibi limitare non possis oz vt declinatio tua
ad diminutionē sit mag̃ si vīꝰ tollerare queat:
⁊ egritudo sit ī statu. Et aūt īgrossare ē mi-
tiꝰ. Inq̄t.n. ypo. In tenuissimis dietis pec-
cāt egrotātes. ¶ Quātitatē vero discrete ꝯ
petēs vsus assumit ex tenore s̄tutis in robore
ac q̄litate corporis ac ēt morbi necnō ex ꝯsue
tudīe etate tp̄e ⁊ sīlibꝰ put ypo. in suo affo.
docet cū dicit. Et q̄bꝰ sēl aut bis aut ꝓplus
dādus ē aliquid ⁊c. q̄b. M. peractās sp̄aliter de
clarauit. Qualitas ēt cibi cōpetēs oībus fe-
bricitātibꝰ ē hūida marie verosi puri sūt ⁊ ī
humidis assueti sicut ypo. ī suo affo. mōstra
uit. Quā humiditatē ī cibis ypo. īter alias q̄
litates marie cōmēdauit. Cū nā sit ꝯsuet
⁊ q̄ pter nāz ē sīalēt ⁊ ad id q̄d ē s̄z nāz ad-
ducat. Et si frigiditas illud idē faciat ī febri-
citātibꝰ frigidis nā etate ⁊ ꝯsuetudīe nō tn̄ ī
oībꝰ nec essem fe. q̄ ē ꝯsūptiō ꝯducet nec resta
urabit hūiditas q̄ multo ē q̄litas ⁊ sīalē cibi
siccitas q̄q̄ ⁊ si mal'ē q̄litas ⁊ sīalē ⁊ nāle fic-
citatē valeat ꝯseruare fe. tn̄ nō sīalitēt nec
eiꝰ sp̄ālitē resistit nec ī oībꝰ s̄ ī siccis tn̄ sicut
nec calitas q̄pp ⁊ hūidi ⁊ frī cibi erūt ei ma-
gis ꝯuenietes ⁊ mag̃ ī acutis ⁊ īter eos ma
gis iusī ordei seu ptisana ordeacea quā ypo.
ī suo ꝑtitō īteriore de ḡno cibariū marie cō
mēdauit. ¶ Potꝰ vero sit ydromel p̄lume ꝯ
mixtiōis ex melle cimē ī acutis: ⁊ calis ⁊ ex
melle apū ī cronicis ⁊ flegmaticis ⁊ mixtē vl'
ex aq̄ ordei sīalē ī succo granatoꝝ mu-oꝝ cuz
fra ī acutis colericis si sodacꝰ tolleret ī ī q̄ sit
s̄tus sībilātiū ⁊ abstergētiū vt radiē felectis
⁊ apij ī cicer ī colericis flegmaticis ī mixtis
⁊ melcis ⁊ añ digōnē ⁊ marie si acesat ī sto
maco q̄z si s̄tus: post digōnē vō sit potꝰ vini
nisi fuerit aliq̄d q̄d ꝓhibeat sīc capis dolor
⁊ turbatō mētis. Nā si excusari nō possit q̄a
appetet ⁊ delectet dabis vinū palearis colo
ris ⁊ albū acetosū s̄tute ⁊ colore sine odore:
⁊ a nocumēto aque ī vini ꝓuatū extitit p̄sq̄
ī spbatū posse q̄ paꝝ aque dabis que eius s̄tu
tē ī capite minuit ⁊ mtē ꝯfortat put ypo. dixit
Tp̄s āt ꝯpetēs ad cibādū ē duplex vl'e ⁊ p
ticulare: vl'e q̄d ī tota duratiōe morbi ꝯsistit ī
q̄tuō dīsū ip̄a ī oī morbo salubri. s. ꝑncipiū
augmētū statū ⁊ declinationē petes q̄ pdcaꝝ
cibi q̄titatē ꝯtinuā variabis vt a morbi ꝑnᵒ
ī q̄ dare expediat des q̄ p die ⁊ totiēs q̄tiens
assuetꝰ fuerit nisi potēmus īclusē fuerit ne-
cesse: tūc.n. ꝑmissis illis ꝯpleta operatiōe ca
rū ptisana danda erit. Inq̄t.n. ypo. Tp̄o ꝯ
quoq̄ solutiōis nil'z īuī ꝯuenit ꝓpinari solu
tiōe vero cessāte de ptisana est dādū minus
vō q̄ ꝯsueuit deīde sēp addēdo ꝓcedas dōec
p̄s dēt ⁊ lz si dolor q̄euerit ⁊ nilz accidēs ob
stiterit. ¶ Nec venas exinaniri p̄ius pmit-
tas tribꝰ dieb̄ ī q̄tuō ī p̄s delō des vt mos
erat āt'q̄s cū sit valde nociuū ⁊ nē īcollerabi
le q̄ repētinas mutatiōes nō patit sed des v
berꝰ vt nā iūc nō occupata ī pugna ꝯfortet
habilitas. Et ꝯfortata ī hora pugne q̄ succe-
dētibꝰ ē tp̄ibꝰ cū dīminutiōe cibi aliq̄ ī cōmoda
valent sustētari ⁊ īcitata ad pugnam neque-
at q̄uolibet impediri que oportet oīa. s. cibū
⁊ medicamia ꝑtermittē sic ergo ī augmēto sī
tilabis ⁊ paꝝ dabis ⁊ sīrabis oīo ī statu ⁊
dimisso cibo ītēdēs ad morbū cū medicamie.
¶ Inquit enim ypo. Huiusmōi.n. egritudi

nibus i statu pōst si ptisana dederit illico' mō
dus periculo subiugat̄ ꝛ maxime hora cri-
sis ꝛ hoc si status ꝛ hora crisis sit breuis: vt
infra dies tres vsq̄ adq̄ue i abstinēdo ꝯuei
unt plura corpora nisi in febrib' ꝯposteman
in quibus a pncipio oꝫ subtiliare: ꝛ paꝝ vel
nihil dare ꝛ qito procedit digō ꝛ expłsio ma
gis q̄ i sputo oīe būoꝛ fcō apparet tāto ma
gis ingrossabis ꝛ ptisanā augmētabis. Stat'
enī in eis quoad accña ē i eaꝝ principus: ꝛ q̄
ad digōnē dicerē ꝛ expulsionē in ꝓcessu in q̄
nō oꝫ abstinere toto cū tps durationis ei' sit
lōgū ex eo ꝙ paulatine fit digestio ꝛ expłsio
ꝛ nō subito ꝛ i breui ita ꝙ natura i eo toto sīn
cibo tollerare nō pōt inimo sicut digeritur ꝛ
expellit̄ paulatine cibare ꝛ magis opertet ꝛ
magis prout digō ꝛ expulsio procedit. In
declinatiōe vero ingrossare vt natura debi-
litata i pug' dictōis ꝛ digōis ꝛ euacuationis
resumat̄ cibo circa cuius digōnē nequaq̄ i-
pediat̄. ¶ Temp' vero particulare e ipsis ci
bādi sm vniuersitatem diem qō a circuitu ꝛ hora
periodi seu exacerbationis assumit̄ ꝙ si certe
precognosces ꝙ sit fe. ex seruantibus ordi-
nē ante eius aduentū per tantum dabis: ꝙ
possit esse digestus ꝛ hoc secundum diuersi-
tatē febris est diuersum ita ꝙ nō superueniat
paroxismus nisi tanq̄ ventrē a cibo habue-
rit vacuum nec in principio ei' ꝛ cibū ꝛ potū
ꝛ eius medicinas nisi aliud obstet quod ifra
in vltima re cū loquemur de regie regionis
xpo duce dicemus ꝛ supra in cura generali
effimeraꝝ ē dcm̄. Et si dederis aliud qō i vē
tre tūc remāserit aut humor ibi fuerit̄ euen
erit prouocationē vomit' subtrahens ꝛ ma-
xie si facilis fuerit ꝛ humor ipertū fecerit ad
os stomaci. Inquit enim ypo. i paroxismis
subtrahere oportet. ¶ Nec etiā dabis in tota
duratione vsq̄ ad quietē post declinationē
perfectā nisi aliud impediat ex hijs que dice
mus statim. Inquit enī ypo. i suo regiminis
acutoꝝ. Cū farmacauerís sorbitiōib' vtere
atendēs paroxism' fe. vt ne des eis incipiē
tibus nec pñtibꝫ nec ad capiendū approꝑīqn
tib' s̄ eis desinētibꝫ i quiescētibus i absenti-
bus nec ēt tūc des nisi feces pmi cibi fuerīt
expulse. Nō si quietis tēpus sit latū vt an-
te sup aduētū paroxismi secūdi cib' ꝛ pot' pos
sit .ē digest' vt tūc polatiōe vera ꝛ ampla ꝗte
sūc q̄ntitās ꝛ q̄litās cibab̄ vult ꝛ absq̄ nocumto
si vō nō sit āplū vt nequeat digeri ifra illud
tps ꝛ an supuētū paroxismi fcdi sūc iterpolatō
sicut i flegmaticis ꝛ alijs paroxismis subtra

ctiōes hñtibꝫ ꝛ i ꝯtiuis ꝓportionatī siplicis
i ꝯpōit ita ꝙ oportent accipe ꝺ dclīatiōe ꝗ'
paroxismi āncedēt ne icidat i hora pncipii s̄
sequentis cibabis i dclīatiōe. ꝙ sit decli-
natione adhuc nō sufficiat ita ꝙ oporteat ac
cipere de hora stat' precedentis pncipii siue
quietis tūc ꝯrōne indiget vtraq̄. n hora ē ad
cibādū negata s̄ mala vt super' dcm̄ ē. Ra
tionē siquidē intentio que a pncipio super et inf
accña agrauationis nēꝛ suffocatiōs que ap
ent i pnc' de infrigidatiōe sonsebeib ꝛ su
pore sint fortia ꝛ superent accña status et i
flāmatiōe āgustiatiōe ꝛ resolutiōe et ꝯtrast
matō fe. ē in statu debil̄ ꝛ corpi aurā ic
oportꝫ sumē de statu pcedēt pciōi vt cibarē
nō ꝯtigat i hora pncipal̄ subsequēt. Si vero
eē ꝯtrariū ꝛ maxie si cū flegmone fuerit. Si
si vtriusq̄ intētio sit equal̄ i ꝯhibēdo de ho
ra stat' tōn' ē cape s̄ de hora pncipal ꝓp
ter duo. Primū est quia periculum suffoca-
tionis in principio ex cibo est maius ꝙ tre
tionis a pugna in statu quin immo compe-
ticulū status sit resolutionis propter acuitē
morbi ꝛ molestia accidētia per cibū cui pe-
culo subuenitur vt non fiat si fieri deberet:
quia innalescat morbus propter retentione
nature a pugna ꝛ resistentia ꝛ resoluat vir-
tutem ꝛ corpora q̄ periculo suffocatis in
principio. Secundum ē quia nocumētū fa-
ctum ex cibo dato i pncipio extendatur ad
oīa alia tempora paroxismi nocumentum ve
ro ex cibo dato in statu nō n̄ isi ad aliud cū
declinatio sola succedit. ¶ Sed quid si opor
teat cibare in augmento vel statu. Nam in
principio non potes propter causam iam
dictam in declinatione vel tempore etiam
non quia superueniat paroxismus alterius
febris cū cōposita febre sit ꝛ hora quietis se
febris cū ꝯcurrat cū augmento ꝛ statu sequē
tis febris ꝛ subintrantis in declinatione su-
ueniat paroxismus prime febris redeuntis
ita ꝙ in declinatione nō potes cibare cū sem
per occurrat in principio ꝛ virtus ei longo
tempore non valeat sustentare. ¶ Certe
hoc casu cibabis in augmento ꝛ si non tan
cite minus tamen q̄ in principio ꝛ status
eius sit medium inter alia ꝛ sapiat de natu-
ra illorum ꝛ malitia minus tamē eo ꝙ nō
talem illorum maliciam habet quia nō est
eoꝝ alteꝝ s̄ eoꝝ malitia ꝯtēperatur i ipsū
q̄ in medio extremoꝝ. ¶ Nō si paroxismi
horā cognoscere nō possis certē ꝙ sit erro
dinatē vagātib' iuxta ypo. in affoꝛi. Nihil

des nisi cū quadā coniectura. Et si superue
niat paroxism⁹ aufer ex appositis ante crisē.
Unde ypo. in 2° regiminis acutoꝝ inquit.
Egritudines ꝯsistentes debēt fuari donec
stent ꝯsistētes appellauit determinatum ipsa
afflictōis paroxismos nō fuātes dbēt fuari:
vt qꝛ dieta certa ordinari non potest: donec
hoc ē ad determinatum ꝛ certum tēpus af-
fligendi deuenerit. Sed cū coniectura veri
tati propinqua oportet vt parūs des. Mo-
dus vero competens in talibus cibationis
febris sicut in alijs egritudinibus materia-
libus a dispositione virtutis ꝛ corporis ha-
bet sumi vt ab intrinsecis cāis ꝛ extrinsecis
vtputa temporis ꝛ etatis. Si enim virtus
sit fortis ꝛ resolutio pauci corporis in febre:
siqꝫ hiems ꝛ in etate iuuentutis multum ci-
bū simul datum poterit sustinere ꝛ digere
re ꝛ quod necessarium est conuertere super-
fluum vero expellere nec permittet in mor-
bi materiam cedere. Si vero econtra: licet
multo egeat tamen simul tollerare non po-
test. quare ipsum multum diuidatur ꝛ plari-
es detur maxime si stomaci natura organi-
ca ꝛ consimilis concurrat cum illis: vt quia
tole corpus habuit stomachū calidū rotun-
dū paruū ꝛ perpensum superius ꝛ frigidum
vt Galienus mōstrauit. Et in medijs dispo
sitionib⁹ mediocriter: ꝛ artificiū quidē quod io
ānini. s posuit debet esse tale: vt cibū sapidū
ꝛ delectabile reddat ꝛ bene digestibilē. In-
quit enī ypo. Pauꝫ deteriō cibus ꝛ pot⁹ ꝛ d
lectabilior quidē melioribus mag⁹ appetēti-
bus. G. quoqꝫ dixit ꝙ delectatio corrigit ma
litiā ꝛ magnā partē cōfert ad digestionē. Cō
ueniatqꝫ fe. cāe quoqꝫ ꝛ accidenti. Regimis
vero in alijs rebus nō naturalib⁹ vt breuitē
trāseamus sit prout cōuenit fe. ꝛ accidētibꝫ.
vł equaliter: si equalr earum intentio insiet
vł inequalr si vnius intentio alterius intenti
onem excedat. Cōplebitur aūt prout supra
in te 2ᵃ ē dictum. Et cū eoꝝ cōtrarijs queēr
illis sūt nota: potēs enī est altera pars ꝯtra
rietatis declinare se ipsā ꝛ oppōitā. Al. dixit
maxime solerti medico ꝛ experto. Quar
ta res ꝛ vltima ē illa q̄ corrigit accidētia feb.
putridis cōtīgētia. Sciendū aūt ꝙ euentus
taliū accidētiū eis cōtigit ꝛ pp fe. maliciā et
excessū pp putredinē ꝛ pp actionē ꝛ pugnā
nāe ꝯtra materiā fe. in digerēdo diuidēdo ꝛ
expellēdo. tamē oīa indigēt correctione nec
semper existentibus enim eis triplicis gene
ris. Aliud enim qualitas mutata est. Aliud

actio lesa ꝛ aliud exiens a corpore ꝛ conuēi-
entibus hijs oībus in hoc genere quod ē ac
cidēs in q̄tū enī accidētia sūt ꝛ morbum se-
quantur sicut vmbra corpus nullā in se ha-
bent curatiuā intētionē sed solū intentionē
curatiuā morbo remanēte propter sicut pre
custodia cāe secūdū accidēs vero curā indi-
care pōt in quātū sua magnitudīe excedēdo
ledunt magis virtutē ꝛ dispōnē: nec cessent
simul cū dispōitiōe naturā cāe habētia: ꝛ sic
cogūt medicū derelinquere curā morbi ꝛ in
tendere ad correctionē ipsoꝝ ꝛ propter actio
lesa exiens a corpore. Qualitas vero muta
ta cū nō excedat ꝛ ledat virtutē ꝛ dispōnē si
cut illa q̄ sit signū dispōnis cessās simul cum
dispōitione que curatᷣ nullatenus indicabit
curā ꝛ licet siccitas oris ariditas ligue ꝛ ob
fuscatio eius correctionē habeant cū sint q̄-
litates mutate. Illud tamē ē in quantū acti
onē oris ꝛ lingue impediūt ꝛ alijs membris
nocumēta inferūt quibus mittunt vapores
quia trahunt ad caput quia causa sunt quā
doqꝫ sitis. Sciendum preterea ꝙ accidē
tium talium indigentiū correctiōe quia ma-
gna sunt ꝛ difficilia. Quedā antecedūt quā
doqꝫ febrē vel cū ea incipiunt: vt rigor ocipi
latio ꝛ frigus aīalia frisca ꝛ breuiter muta
ta ꝛ sequi si debent vt vmbra si sequitur cor-
p⁹ tn̄ antecedē vidēm⁹ ex eo ꝙ nō fe. actīa p
pe sūt s̄ alteri⁹ morbi vt solōnis ꝯtinuitatis
ꝛ subite alteratiōis educte nō a fe. s̄ a sui mā
apud motū ei⁹ de venis ad minerā putredis.
Et si dicātur eē actīa fe. dēt tn̄ large intēcū
fe. attribuūt que pncipalr ē morbꝰ. Et tūc si
aīcedūt nō tpē s̄ pprietate nē liberēte humori
apō motū ei⁹ i faciēdo prodicā fe. sic tumor
timicē sistūt. quedā sequūt fe. imediate vt a
ctio lesa sic dolor capitis vehemēs: ł alterius
mēbri vigilie fortes ꝛ instātie ipsaꝝ alienatio:
pfūditas sōni multa subeth que nō ppter fe
sequūt sicut predicta s̄ malā ꝯplexionē mē
vaporaᷣ multiplicate i cerebro pp fe. q̄ fumos
ex putredie resolūta sbleuat ad caput: ꝛ ibi
pp nāꝫ cerebri ꝯgelāt ꝛ ppter i pnc⁹ paroxismi
ꝛ subeth faciūt sic aūt ꝯgelatiōes alienatiōes ꝛ
vigilias ꝛ ex illꝰ ē stenuitatis ꝯtinua tussis ca-
sus appetit⁹ bolism⁹ appetit⁹ canin⁹ ꝛ singl
tus. Et quedam mediate vt exeuntiā a
corpore sicca fluxus sanguinis narium vo-
mit⁹ labor o⁹ flux⁹ vētris ꝛ vrie ꝛ ardō ipi⁹
fluxus menstruorum ꝛ emoroidarum ꝛ su-
dor plurimus ꝛ diaforeticus.
Hec oīa actiōe lesa mediante morbū sequū

tur cū oīa ad fortitudinē virtutis ꝛ debilita
tem nitantur sicut Abobali dixit. Et cū de
plurimoꝝ correctiōe i pˀma ꝛ hac sectiōe suf
ficienter sit dictū hic pertrāsibimus succincte
de quibus vero dictū ē amplꝰ ꝛ sufficienter
dicamꝰ ꝛ ex illis ē rigor ꝛ oripilatio ꝛ sunt
frigus ꝛcᷓ. ¶ Sciendū autē ꝙ rigor ē impo
tentia continendi membra a sua cōmotione
Est autē in talibus febribus multiplex aūs
febrem qui in interpolatis est plurimū ꝛ quā
doꝗ in continuis. Alius est intercidens. ali
us est sequens ꝛ hic est triplex: ante crisim: i
crisi ꝛ post crisim contingens. Primoꝝ triū
causa est potentia virtutis expulsiue lacer-
torum in membris commouentis ipa ad ex
cutiēdū humores sua multitudine ꝛ acuita-
te nocente ꝛ pungentes lacertorum panicu-
los quibus effunduntur apud subitum mo-
tum eorum de venis ad extra quare sāguis
calor ꝛ spiritus ad interiora versus pectus
ꝛ cor tanꝗ ad principiū retrahitur ꝛ coadu
natur ꝛ infrigidant extrema ꝛ tremunt non
sustentata. Aliorum duorum causa est diuer
sa. Et intercidētis quidē cā est terror nature:
a malicia ꝛ causa materie cū fuga ipsius. ter
tij vero ꝛ eiꝰ ꝙ ācedit crisi cā ē ꝗ pˀmi accidē
tis i crisi reputa in sudore cā ē eadē que secū
di ꝛ ē malū signū. vñ ypo. in affo. ait. In su-
dore rigor malū ſ eiꝰ ꝙ crisi ꝗ ē de natura fri
goris ꝯ oripilatiōis magˀ cā ē siccitas succedēs
calori resoluto fe. ꝛ exoni eiꝰ mē calide cū nā
debili remanēte. Et ꝗdē cā eiꝰ ē ꝗnꝫ exterio
rū vt ſbita effusio aque feruentis ꝯ alterius
ꝯsilū supra cutē. Et illud i sanis plurimum
accidit. Sꝫ ācedēs crisiꝫ correctionē nō
habet dicēte ypo. in affo. Ea quoꝗ crisis fit
infecta ē equalr nō mouet oꝫ neꝗ nimiū fa
cere nisi superfluat ꝗ cāu fricatiōes ꝛ calefa
ctoria pñt ꝯcedique materiam de interiori
bꝰ ad exteriora iuuēt nāꝫ i crisi sufficiēte i casi
ꝗsigˀ mort ē ꝯ ostricte crisis qꝫ ꝓnosticis sē
diuinitēdi signis infirmi. Sꝫ eqoēs crisi p su-
dorē ēt nō cū de se cesser ꝛ facilis ꝛ tāꝗ ex le
ui cōrigēs cū vt cū calefactorijs simplicibus
ꝛ cibis ꝛ potibus calidis resumentibus. In
tercidēs quoꝫ nō qꝛ raro ē ꝛ cū accidit eodē
mō suꝰ excessus corrigit sicut ācedētis fe.
¶ Cuius correctio ē ꝗnꝗ res suis cāis que
secūdū. S. sūt cōsiderāt effectui. Prima ē
humorū multitudis minoratio ꝙ ipiꝰ ē cā. Cō-
pletur aūt vomitus i eiꝰ pñia cū calida aq̄ ꝛ
ꝗm minorat atꝗ eradicat nāꝫ paroxismi vt
dixit Abobali ꝛ calefacit. Completur quoꝫ

purgatione añ eius adoētū vꝉ declinatē pa
oxismo cū reub. mirabol. citrinis vꝉ ꝯpositis
ꝛ aliis leuibꝰ cū suauitate resoluentibus ꝛ
ꝗ cōmotione humorū ꝛ cū euacuātibus per
horam ꝓmissis dātibus humorē ꝓptum ꝓ
minere ꝛ ꝓpṗe vbi vomitus non sit possi
bilis ꝛ rigoris vehementia sit malia ꝛ pa
de cogimur dare diagridiuꝫ ꝛ agaricum vbi
materia sit mixta: ꝛ vbi sita oppoponaci
rapinū diafinicon ꝛ pillulas fetidas sinē p
bibeat febris. Secunda res ē molestatis
accuitatis ipsius ꝛ pūgentis obuasio. Com
pletur aūt cū cibis ꝛ potibus ꝛ medis infri
gidantibus ꝛ inspissantibus in hora quādo
ante rigorem exhibitis vt sūt frumentum co
ctum i condrum lentes ꝛ fasoli ꝛ extrema
ꝛ viscera animalium ꝛ vina parum acet ra
dicta vel cū eo preparata aqua frigida ꝛ vi
nū spissū stipticū sinē prohibeat febrem la
ctuca ꝛ coriandrū siccū ꝛ humidū ꝛ portulaca
iuiube ꝛ sicia: vt prima siracosi calefacta
ꝛ sicia que reconstitue fermentū sanguinis ꝛ com
educendo eā. Tertia ē que subitum humorū
motū ꝛ deliberationē sistit. Complet aūt
te corporis adeo ꝙ si quiescant non sēp
nisi moueantur ꝛ stipticis ꝛ pōticis ꝯdēsā
santibus dictis. ¶ Quarta est que sensum
membrorum reddit obtusum. Comple-
tur autem cum predictis inspissantibus ꝛ in
frigidantibus ꝛ cū narcoticis ꝛ cum opiatis
vbi fortis sit ꝛ multiplicentur rigores vt pma
ca diatesseron ꝛ philoniꝰ ꝛ pilule ex opiatis
que infra christo mediante dicentur ꝛ ꝓpṗe
vbi digestio ꝛ euacuatio materie precessit.
Quoniā tyriaca tunc resoluit residuū ꝯfor
tat ꝛ calefacit tēperate ante vero ꝯpōi fe.
¶ Quinta res ē mēbroꝝ infrigidatoꝝ ꝛ con
tractoꝝ calefactio ꝛ ꝯfortatio vt fiūt ex
tarum ꝛ dorsi a quibus rigor incipit ꝛ pro
dit vt in affo. ypo. dixit. Cōplet aūt cū la
cubꝰ ex modis calefaciētibꝰ simplicibus ꝛ
ꝯpōitis ꝗ īfra dicēt. Et simplices quē sūt ol
āniꝗˀ simplex camomellinū anetinū ꝛ oliū
d' vreos. Et fortiꝰ eo ē oleū costinū balsa
nardinū de apiāo sambucinū de enula. Et
fortius eo est olm de assa de ben ꝛ de sesā
laurinū de sticados de mirra ꝛ de piperibus
ꝛ de euforbio ꝛ ꝓpṗe i frigore. Et aliqñ
foueant olea predicta debilia cū sucis herba
rū ꝓpolarū vt sāfuci calamēti absinthij mē
artemisie ꝛ eruce ꝛ cū spebus ex pipere pire
tro aristolo. mirra castoreo ꝛ salibꝰ calidis p
ꝓpṗs vt sinapi stafisagrie ꝛ eruce nasturtij ꝛ

Compleur quoq; cũ his q̄ calefaciẽdo tra
hũt calorẽ ĩ pectore ⁊ spiritalib⁹ condũatinũ
ad ip̄z qualia sũt ligatur dolorose fricatiões
aspere si tolleraṫ: fomẽtationes ex aquis ca
lidis mediocriter bñ̄ubus virtutẽ medicinaꝝ
calefaciẽnũ predictaꝝ ⁊ cũ calefcõnẽ alios
ex panis: laterib⁹ lapidibus calefactis ⁊ po
mis plenis pannis retẽtis ĩ manibus artifici
aliter factis ⁊ cũ calefaciẽtib⁹ totũ corp⁹ vt
sunt operimẽta multa calida. Et q̄ñ oportet
vt imittaṫ ĩ balneũ aque p̄dictaꝝ medicinaꝝ.
¶ Oppilatio vero ẽ dispõ ĩ qua sẽtit eger ĩ
equalitatẽ frigoris ⁊ pũctiõis ĩ corpore suo
⁊ ꝓpˀie ĩ dorso cutem lacerãt fractio ẽ ex ge
nere ei⁹. Et frigus ẽ vt sentiat frigus pur in
eis. Et eũ exterior ẽ ⁊ iterior. Exterior vt ae
ris frigiditas aque ⁊ pãnoꝝ lecti ⁊ similiũ.
Interior ẽ ĩ sanis ⁊ egris. In sanis vt reuo
catio caloris causa cibi ad loca digestionis
extrinseca: ⁊ ex illis est humor flegmaticus
intrans habundans in corpore ex regiminis
malitia cum calefit ⁊ vapor eius effunditur
ad corporis exteriora. In egris non est re-
tentio caloris ad loca apostemata ⁊ viscera:
vel debilitas caloris nequeuntis se extende
re ad corporis extrema vt in propinquis mõ
ti vel quia eius extensio impeditur vt in lip
paria contingit vel eius fricatio ꝓpter hu
morem frigidum flegmaticum vel melanco
nicum subito effusum per sensibilia mem-
bra corporis prenarrata sicut ĩ principijs co
tidiane ⁊ quartane contingit ad quẽ presens
sermo dirrigitur. ¶ Correctio rigoris est cũ
medicinis calefacientibus fortiter prenarra
tis interius ⁊ exterius approximatis calefa-
cientibus ⁊ soluentibus simplicibus ⁊ com
positis que dispotẽtis auxilio dicẽtur. Et cu-
ra oppilatiõis est medicina ex vtrisq; mixta
Et ex compositis a ꝓpriatis frigori sumen
dis interius est diacalamẽtũ ⁊ etiã exterius
inuenta spina diapipereon metridatũ musa
cõfectio de assa cũ vino tepido. Sirupus d̄
menta ⁊ ysopo diaciminũ ad ei⁹ prefocatio
nẽ ⁊ inunctũ in spina ⁊ in quartanis prope
⁊ cottidianis ⁊ rubea trocisccata in quãtitate
auelane ⁊ cũ rodostomate sumpta ãte paro
xismum per horam ⁊ requies in omnibus ⁊
⁊ tyriaca antiqua. Et quandoque expedit
dare cibos ⁊ potus calidos propter sincopi
⁊ casum virtutis. Inquit enim Gallienus
Accidẽtibus virtutẽ dissoluentibus illico ci
bus est dandus. Et tunc diamuscũ est prop
um. Accidit enim sincopis in febribus putri
dis propter humorem frigidum effusum ad
stomacum in principio paroxismi. Et quan-
doq; propter colerã effusam ad ipsũ. Quo
casu expedit ante paroxismum panis aliqd
dare cum succo granatorum vel agreste ho
ra vero sincopis cũ vino odorifero ⁊ fricent
extrema ⁊ calefiant deinde vomitus prouo
cetur vel liniatur venter declinante paroxis
mo cum clisteri vel tamarindis deinde cibet
cum faucib ordei cum granis granatorum ⁊
interdicaṫ flebotomia. ¶ Et quandoq; ac
cidit hora febris propter caliditatẽ resoluẽ
tem spiritus quibus virtus deficit. Et cura
supra in eodẽ dicta est. Et in cura febris sin
copalis dicetur proprius cuius accidens est
quamq̄ Auerois voluerit in suo colliget: q̄
sincopis ex resolutione non sit accidens sed
alterius egritudinis febri contrarie scilicet
frigide que ex inanitione causam spirituum
⁊ contrarijs aliqs indigetur q̄ febris quia ca
lidis. Sed secũdum Gallienum non est in-
conueniens q̄ aliquod accidens morbi me
diante alio sequatur. ⁊ tamen quia morbus
est principalis atribuendus est morbo. Sic
equidem licet sincopis talis ex inanitione
spirituum immediate fiat quam frigiditas
Sequitur tamen quia eius febris est prin-
cipalis causa ide ideo febris accidens esse di
cetur ⁊ medicabitur frigidis sicut febris.
¶ Cerotum efficax ⁊ expertũ ad rigorẽ inun
ctum in spina per horam ante paroxismum
Recipe olei antiqui succi artemisie ⁊ terre
parum fricatione forti vngatur donec cale-
fiat locus ⁊ imbibatur cerotum. Puluis an
te paroxismum ter datus. Recipe gedoarie
ʒ.i. baccaꝝ lauri seminis rape ana pugillũ
vnum: puluerizentur ⁊ misceantur dosis añ
paroxismum per horam ⁊ detur. ʒ.i. cũ tepi-
da. ¶ Pillule experte ad rigorem. Recipe
storacis mirre opij opponaci omnium. ana.
partem vnam. Conficiantur cum butyro ⁊
sit dosis earum quinq; ante paroxismũ per
horam infirmo bene se foueãt in camera sua
Item confectio bona ⁊ experta. Recipe op
poponaci serapini anuiden cimini carnen
seminis apij piperis ana aur. i. s. seminis ius
quiami albi croci aristologie eufforbij mirre
gingiberis ana. ʒ. i. tertia piretri seminis ar-
mel. ana. aur. i. ¶ Conficiantur cum melle ⁊
Dosis auelana vna cum aqua calida.
¶ Dolor capitis in febrib⁹ putridis ẽ accidẽs
pax ledens virtutẽ ꝓsternẽdo sua fortitudĩe

ipsaȝ ⁊ augens febrem sua inflammatione
adeo vt declinatam redire faciat ad augmē
tum. Sicut dixit Abohali.
¶ Et causa fit collectionis materie partib⁹
capitis reuma prouocando ⁊ si perduret fit
morbus faciens cōpōsitionē. Unde Aboha
li. Et ē cū vna res cōpōsitione sui ⁊ rei que est
ante ipsaȝ ⁊ rei que ē post ipsaȝ ē egritudo cū
⁊ accidēs sicut dolor capitis qui accidit ex fe
bre nō immerito ergo ipa febris maiori indi-
gebit prouidētia ⁊ correctione. Et quidem p
parte accidit ex calore febris pr̄imū ⁊ ex fumis
resoluētibus a putredine eaȝ sursū: prout de
natura ē eoȝ ascendētib⁹ ad caput ⁊ ex va-
poribus dissolutis ex materia ipius carmia
ta apud digestionē diuisionē ac eius expul-
sionē quos ad caput subleuat fe. ⁊ quandoȝ
ex ipa materia ⁊ humoribus corporis ascen-
dentibus ad caput per eā qui sua multitudie:
replēdo ⁊ extēdēdo miringas cerebri ⁊ inflā
mādo sui accuitate dolo: ē inducitur. ¶ Quos
dolor perceptus in radicibus oculorū demō
strat. Et quādoq3 aggregant̄ in partibus ex
terioribus subcutaneis quos dolor cutis
capitis apud tactū exterius magis percep
tis ostendit. Et siquidē fuerint grossi capitis
grauedinē totā hēt. ¶ Et quia cura eius in
soda absoluta generaliter dicta ē hic i speci
ali correctione eius breuiter transeamus. Et
ei⁹ correctio breuiter ē tres res. Prima ma
teriā ascēdētē trahit inferius ⁊ deriuat. secū
da reprimit ipaȝ ⁊ obtundit ac discrasiā alte
rat calaȝ ⁊ pmutat. Tertia materiā eleuatā
euacuat. Prima fiāt fe. pmutat ⁊ cōplet cū
fricationib⁹ asp̄is manuū ⁊ pedū incipiēdo
a supiorib⁹ ⁊ trahēdo ad eoȝ inferiora ⁊ cuȝ
effusione aque mordacis calide super extre-
mitate assiduatiōe trahit eni dolor sēsibilr p
eā ad iferiora ⁊ cū ligaturis dolorosis ⁊ qñȝ
cū vētosis. Et declināte fe. si dolō det spatiū
cū clisterib⁹ ⁊ colirus trahētib⁹ cōpōsitis ł cū sū
macis ex aloe ⁊ vel si vapores colici fuerit:
ł colocintide si flegmatici ł epy⁹ si melēl ł po
lipodio si flegmatici sit ł melēl ł cū sene ⁊ fu
mo terre ⁊ aqua lactis adusti. Et generalr q̄
eūq3 fit cū agarico ⁊ cū apertiōe venaȝ emo-
roidaliū cū sanguisugis cōpōe prouocatiōe mē
struoȝ maxime si materia sanguinea fuerit ł
cū peccato sāguīs qñ trahūt ⁊ euacuāt ł cū
flebotomia cephalice man⁹ loco dolori o-
pōite qñ dīriuat ⁊ euacuat. Et qñȝ cōfert vo
mit⁹ cū mā ē i stomaco ⁊ ē facilis. ¶ Secū
dā rē cōplēt epithimata ex frigidis ⁊ stipticis

cōfortātib⁹ supra frontē ⁊ tēpora applicata.
Et caput si expediat porabrasū deinde irpe
rate fricatū li nō prohibeāt catarri grauedo
tussis ⁊c. Qualia sūt ex aquis ⁊c. rof. coriā
dri seperuiue filicū solatri ⁊ similiū cū ace-
to pauco rasura cucurbite rof. sandalib⁹ cāpo
ra ⁊ silib⁹ ⁊ cōpōe oxirodio. Et exhibito grana
toȝ acetosoȝ ⁊ mucoȝ ⁊ rob de succis ribes
de acetosa ⁊ de agresta ⁊ citoniorȝ ⁊ coriādri
⁊ aqua ei⁹ cōpōe si pulsatiu⁹ sit dolor. ¶ Ter
tiā rē cōplēt fomēta ⁊ embroce ex aqua deco
ctiōis anodinoȝ tēperate calida quales sūt
flores camomille meliloti ⁊ similia que po-
ros aperiant que pronissicata apostulica cō
stiparūt que cā multiplicatiōis sūt ex fe.
qñȝ extitit. Ut inquit eni Abo. Et sōdā quidē
calidā in febribus multiplicat rō⁹ epithima
tum vapores exire non permittentiū sic er-
go applicāda subsequenter sunt calidiora cū
poros aperiant ⁊ collectos ibidem vapores
resoluāt. Et siqdem materia fuerit biora-
lis fuerit in causam ⁊ multa sanguinis vena
narium vel frontis vel que post aures eliq
parti replete melius correspondet si ol pec-
cato sanguineis fuerit. vel cū farmacie pro
prijs educatur si sūt eius peccato exītate.
inde predicta fomenta ⁊ embroce predictis
partib⁹ capitis applicent. ¶ Et expertus est
sacculus repletus ex predictis floribus cū fo
lijs maturarum rof. paucum bullitis i aqua
⁊ supra frontem ⁊ tēpora ligatis. ¶ Etiā
fuerit grauedo pma remissa si expedit pe
termissa secūda cōtenatur pronissione capi
tis supra vaporeȝ aque decoctionis florum
camomille melliloti ⁊ furfuris ⁊ violaȝ pro
pter febrē ⁊ embrocatione ex ipsa sanabitur
enim ex hijs si christus voluerit.
De dolore ventris eis antecedente supra
fectiōe prima suo loco est dictum. ¶ Et plu
rimum accidit ex humore colerico concurren
te ad stomachum ⁊ intestina. Et quandoq3
ex ventositate: Et quandoque ex ventribus
Et signa querantur supra ⁊ etiam correctio
eius. ¶ Uigiliarum instantia: contingit
eis plurimum apud statū ⁊ similiter alterna
tio. ¶ Et causa est communis vnis. ¶ Et
est quam Galienus dixit cum ait. ¶ Alteratio
tio que fit in statu febrium ex fumis capita
petentis fit: Cum ergo perueniunt ad ocu-
los in humiditate albuginea: vel cerebrum
ascendunt in fantasia ⁊ imaginatiua impressi
onem formaȝ diuersarū faciūt ⁊ intellectū
turbāt ⁊ rationē qr mouent irrationabilē

⁊ loquuntur infirmi: ac si viderent aliquid: exterius quod est intus ⁊ cū exiccent simul cū febre cellulā anteriorē cerebri inducūt vigilias ⁊ priuant somnū. Correctio eius est similis illi que in dolore est dicta ⁊ supra in frenesi. Correctio vero profunditatis somni ⁊ sub. eth que plurimū apud principiū paroxismi cōtingūt e contra est facienda scilicet cū clamoribus ⁊ locutionibus strepitu ⁊ alijs expergefacientib⁹ trahentibus materiā ⁊ deriuantibus vapores sicut supra in litargia ē dictū. Et cū fricationib⁹ asperis ⁊ odoribus ex ruta agreste ⁊ armei que calefaciūt cerebrū cōfortant ⁊ expergefaciūt. Et ad suberib cū ligaturis extremorū dolorosis ⁊ fomētis cū calidis aquis mordentib⁹ in quibus decocta sūt ⁊ calefacientibus aliqua dictis in rigore ⁊ ex rubificantibus sicut vrtica calamētū ⁊ similia. Et cū collirijs acutis maxime si fuerit stricta natura. Et cū ventosis inter spatulas ⁊ spondiles ⁊ declināte paroxismo cū clisteribus acutis ⁊ deinde sternutatoribus ex piper ē elleboro ⁊ condisi ⁊ cū epithimatibus supra caput ⁊ ex oxirodino in principio deinde cū additiōe calefaciētiū cerebrū ⁊ ex serpillo ⁊ deinde castoreo ꝓprio. Et deinde cū epithimatib⁹ ⁊ vnctiōib⁹ ⁊ ꝓpe ex oleo nardino sābucino sansuco ⁊ succo rute que ē ꝯueniens spiritui animali. Et cū vno trociscorū de scamonea succo sisimbrij ⁊ aceto ⁊ loco opij ponatur castoreum: ⁊ fiat inunctio in superiori parte capitis: ⁊ vltimo emplastretur cū sinapismo. Caue tñ ne talia approximentur a principio corpore repleto quia trahūt magis cū repletiōe. Et cū predicta nō suffecerit ministrent farmaca ex yera magnis ⁊ proprie yera lagodion agarico ⁊ castoreo pauco. cum decoctione sticados ysopi: ⁊ similium.

¶ Sternutatio cōtingit eis ex fumis ⁊ vaporibus caput petentibus eius vacuum replentibus ⁊ humectantibus. Et proprie in principio paroxismi suffumigante materia accensa febre calefacit ⁊ dissoluit ⁊ virtus expulsiua percipiens nocumentū impetu quodā mouetur ad expulsionem adiuncta intus ab ore per nares tractus. qui extra effusus cum materia cum impetu exiens per angustum sonat ⁊ sternutationē facit: sicut ypo. in afforismo ait. Que si immoderata ⁊ superflua fuerit nocumentum prestat. Debilitat enim virtutem ⁊ replet caput trahendo propter nimium motum accendit febrem. Et forsitan propterea aperit venas ⁊ prouocabit ex naribus sanguinem qui in debilitate prestat augmentum ⁊ in materia cruditatem.

¶ Correctio eius est tres. res deriuatio ⁊ atractio vaporum: repletio ⁊ resolutio ipsorum. ¶ Primam complent compressiones extremorum ⁊ fricationes ipsorum aspere ⁊ parum dorsi pectoris ⁊ colli. Repressionem complent odoramenta ex luto armeno spongia marina cum aceto limphato ⁊ oleo rosato. Resolutionē complent motus capitis. fricatio frontis eius cum suauitate ⁊ iniectō olei camomelini in aures calefactoria capitis. cum pannis suffumigatis: cum xiloaloe: ⁊ thure ⁊ spica. Et somnus temperatus. Et post vigilia superflua interdicatur quandoque quoniā replet magis ⁊ calefacit. Et omne repletiuum ex cibis ⁊ potibus ⁊ odoribus.

¶ Tussis accidit ex febre eis exiccando ex asperitate tracheam gutturis ⁊ alias pectoris partes ⁊ quandoque dissoluente materiam in cerebro ⁊ accuente ipsam que catarrizās ad partes predictas tussim facit eo quia natura ipsam ibi non patitur ymo ad eius expulsionem motu impetuoso mouetur qui tussis dicitur. Et signū distinctiuū est quia rem sentit medicus transglutire egrotum: ⁊ est cum sputo humido subtili ⁊ pauco ⁊ salso. Et quandoque acuto ⁊ pauca siti. Inquit enim ypocras ¶ Quibus tussis sicce ⁊ modice prouocate in febribus vrentibus: hij nō valde sitientes fiunt. ¶ Prima vero est sicca ⁊ cum siti multa ⁊ sine sputo. ¶ Cura tussis ex febre ⁊ eius est due res: prima est vt interdicantur nociua. Secunda est vt ministrentur iuuatiua ¶ Primam complent inhibitio acutorum fumantium ⁊ salsorum ⁊ acetosorum ⁊ aliorum extrinsecus aduenientium nociuorum dissoluentium vel compellentium cerebrum que ex predictis sunt nota. ¶ Secundam rem complent humectātia ex cibis ⁊ potibus vt pulmenta ex amilo succo ordei cū iuiube: decoctio medullarum seminum frigidorum ⁊ fructuum ⁊ cucurbita ⁊ similia ⁊ aqua ordei decoctionis iuiubarum vel simplex cum penidijs bibita ⁊ iulebviolat. ⁊ cucurbita: ⁊ syrupus iuiubinus: ⁊ detentio in ore penidiorum ⁊ proprie draganti cum seminibus communibus ⁊ inunctio exterius supra pectus ex oleo violato ⁊ amigdalarum dulcium: vel ex ceroto frigido: ex succo malue dragantio oleo violato ⁊ cera. Et infrigida catarizante materia etiam cū ceroto frigido ex oleo rosato puro vel mixto

cum mucillagine psilij ꝛ succo portulace ꝛ si
milibus ꝛ cū sacculo frento supra cōmissurā
capitis coronalem:ex milio panico ros̄ san-
dal̄ mirta ꝛ radice solatri que est ꝓpa ꝛ alijs
fris exiccātib⁹ ꝛ ꝯfortātib⁹. Et cū retētōe in
ore pillaꝝ dichidiaꝝ quas supra in tussi di-
ximus:seminis papaueris albi ꝛ cōfectionis
ipsoꝝ vt dyacodion dyapapa pauerꝭ ꝛ cuꝫ
suffumigatōne ex sandaraca ꝛ odoramētis
ex cāphora ꝛ aceto limpharo. ¶ Superius
premissa sūma ostēdimus qualiter ex angu-
stia effimera feb. proueniat. Hic autem dice
mus qualiter angustia ꝛ inquietudo in pu-
trida febre cōtingat. Et ꝙ angustia cōtingit
ex fumis calidis circa spiritualia condūatis
coāgustātibus spiritus ꝛ virtutem in eis cū
debilitate adeo vt expādi ad exteriora non
possit quare natura mouet hic inde corpora
ꝛ eū hoc sine ordīe ꝛ quiete. quatenus possit
ab angustia ꝛ carcere deliberari ad quod ca
liditas feb. adiuuat spirit⁹ īflāmando. Et cō
rectio eius ē due res deriuatio fumoꝝ ꝛ at
tractio ad extrema scilicet ꝑut ī dolore ē di
ctū ꝛ alteratio spiritualiū cū cōfortātibus
notis supra in cōplentib⁹ rem secundā que ī
cura putridarū est principalis. Difficul-
tas hanelitus ꝛ transglutiendi accidit in fe-
aut propter febreꝫ exiccantē ꝛ spasmantē la
certos hanelitus qui sunt ī pectore vel trā
glutiendi qui sunt in gutture ꝛ meri: Et illō
est malū vt dixit ypocras in suo affoꝛismo
cū ait. In febribus spiritus offendens ma-
lū. aut propter materiam dissolutā a febre
catarizātē a capite ad guttur ꝛ ibidē collectā
aut propter virtutis motiue debilitatē ī suo
principio: Et signa distinctiua sūt māifesta:
Et correctio prime cāe est cū humectantib⁹
frigidis virtutē ꝛ propalerā tē in dilatādo ha
bentibus interius exterius aproximādis no
tis supra in cura effimere ex frigiditate vł
dempsitate. Secunde vero est vt cū his que
tussiꝫ catāralē corrigūt strāgulationē ꝛ squi
nātiā ꝛ cū cōfortātibus cerebrū neruos sto-
macū ꝛ meri que supra sūt nota ꝛ interdicā-
tur vomit⁹ olno ꝛ clisteria ꝛ collirīa sūt me
liora farmacys per os sumptis ¶ Sitis in
talibus accidit. Ex calore febris inflāmante
ꝛ exiccāte spiritualia ꝛ etiā nutritiua. Et qū
ꝙ est ex materia bauracbia salsa ori stoma-
ci aherente: vel colera in partibus stomaci
superioribus effusa que sitim ꝛ tristitiaꝫ in-
fert atꝙ cordis morsum fastidiū ꝛ apetitus
casum ꝛ similia. Et signa harū causaruꝫ ex
predictis sunt manifesta. ¶ Et correctio ꝓ
mo fit cū infrigidātibus ꝛ humectātib⁹ ꝯ
puis ꝛ bibitis ī quanto sufficiens per inter-
ualla notis supra in sectione prima. Opor
tet aūt vt sint quātitatis sufficientis ma-
gne: pauca enim sitim magis accendūt. Di
xit Albohali quoniā exciat caliditatē: ꝯ su
sumptio suis horis ꝛ per interualla contīue
vero frigidis aquis gargarizatis ꝛ lauati
nibus ꝛ masticationibus ex ramis portula-
carū ꝛ prepuniorū vitis tam viridorū ꝛ sim
liū ꝛ retētis in ore: vt mucillaginibus drag
ti psilij ꝛ seminū citrioloꝝ ꝛ melonū ꝛ ꝑsi
andorū ꝛ pennis infusis ꝛ fructū. Et medul
seminū communiū frigidorū radicē liquiritie
çuchari candi in quantitate fabe carnū me-
lonis indi limonū ꝛ similiuꝫ vel cristallo in
frigidato in aqua ꝛ alijs cōpositis: que ꝑdu
duce dicentur. Et oleis frigidis infusis sup
caput si nō sit prohibens. Et frigidis epithi
matis supra pectus epar ꝛ stomacū ex ꝑ
dictis ꝛ propris ꝛ cū vigilijs: quoniā si ex
siccitate vł frigiditate esset somno curaret-
tur. Correctio vero secūde cause ē cū incisi
uis ꝛ abstersiuis ꝛ propter cū aceto limpha
to gargarizato ꝛ bibito ꝛ oxipopulatis ma-
nisis mastice ꝛ transglutis ꝛ similib⁹ cōposi
tis dictis supra in tussi. Et tertie cause cor
rectio est cū vomitu ꝛ sumptiōe acetis me-
dicinaꝝ acetosarū ꝛ prunoꝝ tamarindorum
ꝛ succo duorū granatoꝝ expressoꝝ cum pul
pis eorū que colerā reprimunt: edulcis sto
macū cōfortando ꝛ exicitando apetitū: Et
siccitas lingue ac oris ex illis est que febris ca
liditatē causat ꝛ corrigitur sicut prima sitis.
¶ Asperitas vero lingue duplex est quedā
est cū superficie eius clara ꝛ munda: ꝛ talis
est ex caliditate ꝛ siccitate febris ex asperita
te ꝛ remanet in colore suo. Aliquādo est cū
superfluitate viscosa adherente cuius causa
materialis est quādoꝙ catarrus flegmatic⁹
cū signis suis ꝛ tunc prima est alba. Et quā
doꝙ est vapor colericus eleuatus a spiritu-
alibus ꝛ nutritiuis ꝛ tunc ē prima citrina:
quos cū aduenerit febris calida: deinceps
conuertetur in nigrā: Cura eius ꝛ correctio
eius que mūda est: ē correctio siccitatis bial
ꝛ sitis prime. Eius vero que est cum viscosi
tate correctio ē sicut secunda. Et oportet
abstersio fiat precedēte ablutione cū aceto
ꝛ aqua cū instrumēto ex canna ī salice factio
vł cocleari ex aliquo metallorū deinde cum
panno aspero madefacto cū aqua quibus

deinde humectet cū pipatella ex seminibus citonioꝝ vel melonis recētis intercilusis qm ꝓhibet obfuscationē ⁊ humectāt ex quo val de alleuiant infirmi. Mꝫ aūt vt nō dormiat supine: neqꝫ sup ceruical ex plumis mollibꝫ qm sunt ex hys q̄ calefaciūt ⁊ exiccāt ⁊ exa- spant ⁊ denigrāt. Pulte. R. medulle semi citonioꝝ: se. coīuꝫ: ā. ꝫ. ij. dragāti. ꝫ. i. ꝯfice cū carne prunoꝝ ⁊ mucillagine psilij: ⁊ teneat̄ sb ligua successiue. ❡ Sudor sini homaris⁹, ⁊ cretic⁹ supflu⁹ vel dyaforeticus accidit eis hꝫ. H. ex fe. sbtiliāte humores ⁊ rarefaciēte poros q̄re deficit ꝯtētiua ⁊ ꝯtineri non pōt q̄nimo cū humorib⁹ supfluis q̄s qꝛ̄ꝫ virtus euacuat expulsiua egrediat̄ etiā boni defici ente ꝯtētiua. Et signa sunt. qꝛ nō ꝯfert neqꝫ bn̄ fert: ꝫ eoꝝ virtutes deficiūt ⁊ obtūdūtur.

❡ Et correctio ei⁹ licet supra in cura cordis fit dcā tn̄ qrēū fe. accidit. Hic in fine ꝓ tāto sciendū est qꝫ est. ꝫ. res. Pria inspissat ⁊ ade quat humores. 2ª inspissat poros intropellē do humores. ꝫª deriuat ipos ad aliā regiōeꝫ Primā rē ꝯplēt oīa ex cibis hūtib⁹ inspissa re hūores ex legumib⁹ vt ꝯdrolētib⁹ ex conti catis ⁊ faceolis albis q̄ dicūt̄ meserolo ⁊ fru mēto decocto paꝝ aceti hūtibꝫ pane simula gine ⁊ albore ex amillo ⁊ panico: carnib⁹ por cinis ⁊ viscosis ⁊ ꝓpe extremoꝝ ipoꝝ. et ce rebel viscerꝫ ⁊ testicloꝝ galli. Et ex fructibꝫ citonijs: piris: sorbis: nespilis castaneis: carur bis: iuiubis ⁊ sibꝫ. Et potib⁹ frē aque ⁊ stipticis si tolleret stomach⁹ ⁊ nā. Si vero nō cū vino grosso ⁊ stiptico: ⁊ ex medicis vt karabe: coriādro: dragāto: mir ob: penidꝫs ⁊ sīlibꝫ q̄ supra dcē sunt ⁊ infra suis locis: ꝫ ꝓ ꝓpicitāte dicet̄. ❡ Secūdā rē ꝯplēt oīa frā stiptica ꝓpe ⁊ exteri⁹ approximata ex aeris infrarōe vt supra pfert̄ in alteratiōe febrilis discrasie: ⁊ ꝓpe cū aspsiōe aceti: sandaloꝝ ⁊ casphore ⁊ mirtaꝝ: sermutōe aut euētatiōe ⁊ flabellatiōe corpis adeo vt qꝛ̄ꝫ ducat̄ fca tus ⁊ sine motu p se ad aerē frīꝫ imittet̄ ⁊ cū irroratiōe aque frē p se stiptice supra faciē et caput ⁊ pulsus ⁊ ꝓpie ros. ❡ Et cū epithi matōe epis ⁊ pectorī ex sandal: spodio: ca phora: ⁊ aqua ro. ⁊ madefactōe corpis etiā si expediat ⁊ tolleret̄ ex ea vel aqs decoctiōis stipticoꝝ ⁊ pōticoꝝ: ⁊ ꝓpe citonioꝝ imaturo rū ⁊ macianoꝝ. ros. balaustiaꝝ: mirtilloꝝ gallaꝝ ⁊ sīliū. vel ex succis: vt aceto mixto aque niuali ⁊ est fortis impssiōis. succo agre ste: mirte ⁊ sūmitate saliciū: virge pastoris ⁊ etiā sanguine si tolleret̄. Que si n̄ sufficiāt vngātur ex mucilaginibꝫ psilij ⁊ dragāti ⁊ se. citonioꝝ ⁊ sīliū supaspgat̄ pulus subtilissi mus karabe ⁊ spice: ⁊ sup pulsus extremoꝝ ponāt̄ nix vel rasura cucurbite ⁊ humect in frā si tolleret vir⁹. Oportet aūt vt talia iui norent̄ q̄diu expediat. deinde auferat̄ absqꝫ abstersione. Abstersio. n. rarefacit ⁊ penetrat. q̄re oꝫ vt camisia ⁊ lintheamina ex sudore madefacta nō nisi cū cessauerit imutet̄. Et deinde gradati calefiāt ⁊ nutriāt vt sangui nē spm ⁊ calorē quē pdidit resumat ⁊ confor tet̄ vt vlteri⁹ sufficiat ad pugnandū si expe diat modo. Tertiā rē ꝯplēt diuretica frā ⁊ que ipoꝝ cū zuccaro ro. mixta que deriuent humores sbtiles ex poris ad vias vrine ⁊ ꝓ uocādo ꝯfortant. Et qꝛ de reliqs accntib⁹ in fectōe ꝓma sufficiēter ē dcm. hic dimittant̄ gratia breuitatis. Correctionē alioꝝ acci dentiū q̄ ꝯsueuerūt insurgere talibus febri bus queres infra in cura pestilentialiū.

❡ Capl'm. ij. de medicis fe. i speciali ⁊ ꝓmo sīplicium ⁊ inter eas ꝓmo sinochaꝝ i putredie.

Galienus inq̄t Sanguis cū su per excoquit̄ vel putrefit sbtile ei⁹ trāsmutat̄ in colerā. grossū vo i melan. Ad q̄dē vba mo uit Albo. ei⁹ interpretatione ad dicēdū. H. verū fore febrē ex sanguine putrescēte sinthā mare nō esse. qꝛ. n. ꝯsūit ⁊ trāsit i aliud desi nit esse qꝫ ē q̄ꝓp fe. nō erit sanguis. ⁊ alioꝝ humoꝝ alteri⁹ i q̄s trāsmutat̄. Cui⁹ ꝯtrariū in de crisi ⁊ terapeutica euidentē appet. Et q̄dē vbū ꝫ trāsmutat̄ cū dicat q̄d i fieri ⁊ i eo qꝫ i fieri ē sū dare aliq̄d factū. aliq̄d vo qꝫ restat fiendū vt. G. alibi dixit In putrescente san guie ⁊ exūte i ꝯūsionis actu seu trāsmutatio nis erit dare aliq̄d eius ꝯūsū in pdictos hu mores ⁊ aliq̄d nō ꝫ adhuc sb specie sanguis pmanebit. ❡ Siq̄dē ḡ qꝫ de eo remansit ad huc sub specie sanguinis superet qꝫ de ipso ꝯuersū ē: febris dicet̄ esse sanguinis. Si vo e contra fe. nō dicet̄ esse sanguinis: ꝫ fm spēꝫ i q̄s cōuersio facta ē pdn̄antis. semp noīe ꝓ seruato. Nō similr A u. in suo. vij. coll. Et ꝫ 2ᵒ modo interp̄tat⁹ fuit vt extimo vbū illud Albo. Et qꝫ talis febris mordacis est caloris respectu inflatiue min⁹ vo q̄ causon ꝓpt ac censionē ipsius i stomaco humido putrescen tis i oib⁹ venis corporis vel maxie tatillico vsqꝫ ad inguina ꝓtensis valde in ꝓꝓo loco eius. Et ꝓinde ꝯtinua existit ⁊ ꝯclusa nullā

intermissionē q̄rtis ex febrib⁹. ꝫ vnū potissimū
a principio in ꝯtinuū ⁊ ꝯtinuū ⁊ absq̄ sudore in
terueniēte vsq̄ ad finē accendēs variū b̄ns
calorē. q̄r aliū augmasticū: aliū paraugmasticū
⁊ aliū homotenū. ſꝫ q̄ de e⁹ putredie pl⁹ vł min⁹
vel eq̄lr̄ resoluit̄ et q̄d de ip̄o putrefactōi suc
cedit p̄p q̄d ꝺ̄m ē tres h̄ſ spēs: q̄rū p̄ma est
de⁹torumin⁹ mala ē 2ᵃ. ⁊ 3ᵃ ē mediā inter eas
Quaꝝ terminꝰ ē plurimū vsq̄ ad 7ᵐ diem.
Et qn̄q̄ in q̄rto cū eaꝺē māfesta p̄ fluxū sā
guis vel eruptōem colē ex vētre vel sudorē
vel dermatōem ad cutē q̄re fiūt ſōes ī emū
toꝛijs vel variole vel morbilli aut pastumā et
illō ē plurimū bona ēmiatio qn̄ antecedūt sig
digōes. Et qn̄q̄ ēmiat̄ male vt q̄ pmutat̄ in
causonē ⁊ q̄rtanā ⁊ frenesiꝫ vel litargiā ⁊ p̄
fūditatē sōni aduenientē ei: vel idropē sicci
q̄ p̄dc̄a euacuatio nō resoluit. ⁊ pmutatōnis
signa p̄ꝺūt in q̄lꝫ appētia mēbro ad q̄d p̄
mutatio fiet. ¶ Et cā ei⁹ duplex ē: interior ⁊
exterior. Interior ē quā sup ī pn⁹ sūnie huius
oꝛdin⁹ ⁊ ē sanguis p̄p opilōeꝫ itrāspirabil
putrescēs p̄p sui aptitudinē a ꝯpſōe sua q̄
titate ⁊ loco: ſꝫ raro accidat talis fe. p̄p cām
in p̄ncipi⁹ capli assignā. Exterior vō ē duplex
vna ē dispōes: alia ē ꝯpſones. Dispōes est
vsus fructuū in sua sanguīs multiplicātiuꝫ
huōrē aq̄uꝫ crudū q̄ ad putredinē p̄pat̄. vt
sunt fruct⁹ aq̄si stipici ⁊ pōrici noui ⁊ p̄ſe p̄
fica ⁊ poma lunata ⁊ pira. Cōplōes ē mot⁹
corpis laboriosus ⁊ aie vt ira ⁊ sīlia sbito cō
mouēs ⁊ inordinate ip̄m ad loca opponū in
flāmās ⁊ purbās: ⁊ calorē aer⁹ inducēs ebuli
tionē in eo q̄re putrescit a nē regie destitut⁹
⁊ febrē accedit ¶ Signa sunt signa replōis
sanguīs ⁊ q̄litas corpis mutata ex inflatiōe
faciei oculoꝝ ⁊ venaꝝ cū rubore ⁊ prurītu ī
collo facie ⁊ naso. Et qn̄q̄ fluit sanguis ab
eo: grauedo capīs ⁊ pector̄ ⁊ dolor grauatiuus
int̄ spatulas extēsus ī dorso. angustia hane
līt⁹ cū multa fumoꝝ emissiōe ⁊ odore graui ⁊
cordis tremore: et qn̄q̄ cū sincopi. Pulsus
plen⁹ velox ⁊ spissus: nō fort̄ vt erat ī istatia
Illa. n. nō ꝯmittebat se nisi forti vītuti. ī hac
vō ex q̄ sanguis putrescit sc̄a ē sbecill̄ nō va
lēs sanguīeꝫ gubnare. Urīa vō ē rubea ob
scura p̄lucrulēta ⁊ spissa. ⁊ febr̄ dispō est vt
ē dc̄a cū circūstātijs ꝯsilib⁹ ei. ¶ Et cura h⁹
fe: spāli iudicio q̄nalis curōis p̄dc̄e ē adaptā
da. Cū. n. ſm. G. q̄nalia ī spālib⁹ ꝯtineant̄ in
eis erūt fundā. Et p̄dc̄e cura hui⁹ ē quatuoꝛ
res pportionabiles ut sup. s. Absoꝛtio cāe.
febris alteratio. regis ordinatio. et correctio

accn̄ūū. Prīa ē euacuatio sanguīs pute
scētis q̄ duplr̄ ē ꝯplēda mīnuatōe. s. et mūdifi
catōe. Minoratio fiet ei⁹ nō expectata nec
p̄missa digōe cū flōia de venis mn⁹ magis
q̄ cū re alia. etiā die p̄ mō nō ante ī siue
cūq̄ die puenerī ad infirmū siue sit par sue
īpar. ⁊ q̄cūq̄ hora maxīe p̄ma ⁊ ei p̄ppor
tionalib⁹. vt vētosatōe cū scarificatōe ī in
rib⁹: pulpis tibiaꝝ ⁊ dorso: apīdē totuꝫ cū
ydaliā ī mēstruālā. si flolamnō tollerat p̄p
cām supi⁹ dc̄ām in instātiā. dc̄idē in ꝯpiōe
venaꝝ nariū ⁊ frōtis medie ⁊ p̄p replēōeꝫ s
cientē magnā indigēntiā oꝫ eē. misc̄ p̄p pu
tredinē ⁊ opilōem q̄ nō tollūt̄ ex ea
debilitatē q̄ nō tollerat oꝫ cū prīe. Si ergo
fiet pauca fuerī aliq̄d sanguīs in alteri
fiat potiō ī alus ⁊ crisib⁹ expectat̄
teat intēpoꝛanee vlcer̄ p̄dc̄e p̄p
supi⁹ cām. si fiat frēquēter vt pauca
putredo cū totalitate ⁊ vītutis ꝯseruatōne.
¶ Emūdificatio putrefcēōis sanguīs ꝯplēt̄
duplr̄. vno mō cū hīs q̄ ab eo fiant mūdifi
cādo fumositates q̄b⁹ ad infestāꝫ p̄dc̄e
clarificāt ip̄m ⁊ purificāt segrādo ab ip̄o
supfluitates aq̄sas q̄b⁹ ad putrefactōē p̄
spont̄ q̄re ip̄m febrē accēdē. Scripti Mu
lta sunt eius cuauteabsciss ablu et ca. vt. ⁊ tam
diu q̄ aq̄sas supfluitates educūt. Et electu
ca calida p̄pe leuia. ⁊ alia et mūdificād sā
guinē q̄ in antidotario dicit⁹. Et q̄a sunt
vlop⁹ ansodill⁹ ⁊ basce q̄ mūdificāt ip̄m ab
huōre crudo q̄ cā opilatōis extiti q̄ cū ext
diata putredis eius digerēdo illū. Alio mō
cū hīs q̄ sbatr̄ ex nobilr̄ purgāt ⁊ substan
morē corruptū sanguini mixtū vel q̄ ab eo
corruptione ipsi⁹ vt colicū fastidiū sol
entē sibi ⁊ inficiētē ip̄m sine sui sbstātia.
Nihil. n. aliud ē purgare ſm. G. q̄ putre san
guinē dereliq̄re vtroq̄ mō intestād ī
corruptū sanguīnē mūdificādā dicim⁹. Cō
p̄hendit̄. n. eius ⁊ putrefactōis q̄ a q̄b⁹
purgatiū eē oꝫ. sīmād. ficatus ⁊ purus
et sanguis p̄in mere. Multa dic sut alia
pta ī antidotario dicta sūt ¶ Sūt. n. ex eis
pl̄cia ⁊ ꝯpōes. Et simplicia sc̄ q̄ dixit p̄
merata. Et cōposita ex q̄b⁹ ē iera pigra
⁊ decoctio capill̄ ve. q̄ sic oīa respicit. Eta
līt medic ex illō cōpoite. talia vō mūdificāt
vltio modo dc̄a digerētia p̄cedē debētes
mūdificāt attrahēdo fortē p̄rīm ī alia
digerētia ⁊ mūdificātia sunt absq̄ attractiōe
forti. Et digerētiū q̄dā sunt q̄ sbtiliāt
sanguīs huōrē crud⁹ mixt⁹ fuerit ⁊ grosso

que sunt iā nota supra. Et ex illis sūt syru-
pus de ysopo syrup⁹ ⁊ trocisci: propter de
rosis de aloe ⁊ sifia. Quedā que inspissāt cū
fuerit ī sāguine humor stitilio vt est rob iuiu
ba₂ aqua lētiū daciloꝝ dragāgāti ⁊ sifiā. Et
qꝫ oꝫ p̄mittere aliqua que naturā leniant:
sicut ē herba acetosa recens que laxat ad dif
ferentiā seīs sui q̄ strīgū sp̄āle si sit siccū. vt
dixi abo. Et succ⁹ duaꝝ granatoꝝ expressio
nū cū pulpis suis granis coꝝ nō ꝯtritis ī q̄n
titate. ℥. vi. siracolt tamarindi pruna ⁊ sifia:
q̄ feruorē sanguīs reprimūt ⁊ resoluunt sbti
liatē costicā leniēdo naturā. ¶ Alteratio fe
bris autē sic fiat cū illis que ex medicis interius
⁊ exteri⁹ aproximatis infrigidāt ⁊ humectāt
⁊ cū aqua eādē lactuce ⁊ aqua cassiefistu. co
riandri humidi ⁊ aqua lētiū ⁊ sifiū ⁊ aqua fri
gida si nō fuerit qd̄ p̄hibeat ⁊ huiꝰ cū hiis q̄
supra in curā generali sūt dicta que hic ēt sūt
obseruanda ⁊ put disp̄o exigit eligenda ⁊ mi
nistrāda absq̄ superfluitate ꝉ prauitate. Si-
cut enī talia que infrigidādo sedēt ebulitio-
nē sanguīs incidāt humorē crudū opilantē ⁊
aperiūt opilationē qualia sūt ex simplicibus
acetosa ꝓpꝛie ⁊ ꝯpōita ex illis sūt nota. Et
ex illis ē syrup⁹ acetosus oxizachara succus
granatoꝝ mucoꝝ ⁊ arātioꝝ cū zuccharo pau
ma ⁊ sifia nō valde stiptica. Et ex approbatis
ē crisolocana ⁊ pes locuste ⁊ decoctio eius ⁊
ꝯsiles. ¶ Regimē vero ipsius sit cū cibis ⁊
potibus virtutē ꝯseruātibus nō multū nutrie
tib⁹ eucbis friis ⁊ huīdis vt ē sumch cū eādē cū
grāis granatoꝝ ⁊ iuiubis aqua eādē ⁊ aliis
inspissātibus sāguinē absq̄ stipticitate multa
ꝑp opilationē q̄ ī putrescēdo ē p̄ᵃ. Et iō cū an
gustiata augebꝰ sē ipa vt ē sumach ⁊ amilū
⁊ modificatib⁹ vt ē ētiua boragie ⁊ buglosa.
bleta portulaca lupulus lactuca ⁊ sifib⁹. Et
bñ₃ cū subtiliātib⁹ vt aqua ciceꝝ caparib⁹ cū
aceto ⁊ aqua cauliū ⁊ sitibus. Sit āt ī q̄tita
te pauca ⁊ sepe data vt resūptio euēnī corrū
dat. Et sicut paulatine corrupt⁹ sāguis e-
ducꝰ ita paulatine restaurer bon⁹ Corrupti
oni enī ē necessaria restauratō cū tēperamto
dixit G. ⁊ ī hora matutinali ī qua refrigeriū
ab aere recipit qd̄ a febre nequit. ¶ Corre
ctio accidētiū ē prurituī accidēti ī naso ⁊ col-
lo succurrat cū pōtione vētose ī eo ⁊ p̄uoca
tiōe sāguis ex eis: tremori vero cordis ⁊ pul
sus āgustie hanelit⁹ ⁊ dolori capitis grauatō
⁊ dorsi subuētū eis flebotomia ⁊ reiterati-
one ei⁹: ⁊ sincopi cū pane ⁊ succo agreste vel
granatoꝝ ante ipsā ⁊ cū vīo limphato cū aq̄

rosē ī hora sincopis. Fluxui vero sāguis vē
tris ⁊ sudori nō obuiet nisi cū superfluerit ē q̄
bus dictū ē superius. Descriptio syrupi mū
dificātis sāguine. ℞. boragis buglose lupu
loꝝ cap. ve. endiuie cicoree ana. m. i. radicum
v. coīū añ. ℥. ß. cuscute floꝝ ablindꝫ eupato
rij ana. ℥. ß. zuchari lib. i. succi rosē. ℥. iij. dosis
℥. i. cū. ℥. ß. tamarindoꝝ pulpe terenniabum ⁊
aqua passulaꝝ qd̄ suffic. Descriptio potiōis
ad idē cū solōe. ℞. c. melliꝰ cassiefistu. ℥. ij. dis
soluantꝰ ī aqua endiuie ⁊ sumat per interual
la ebdomade. Et aliqui addūt reubarbaꝝ cū
ī sanguie colera dn̄at: ⁊ aliqui agaricū cū do
minatꝰ flegma. ⁊ aliqui aquā epithimi cum ad
mixta ē ei mlta. Descriptio aque inspissātis
sāguinē. ℞. daciloꝝ imaturoꝝ iuiubaꝝ. a. ß.
lenticulaꝝ terre excorticataꝝ ⁊ aque seu vrī
ulsq̄. añ. ℥. i. gummi dragāti. ℥. i. coriādri. ℥. ß.
decoquātꝰ ⁊ addātꝰ penidioꝝ. ℥. iij. zuchari ta
barget. ℥. i. dosis q̄lubet mane. ℥. ij. Descri-
ptio trociscoꝝ ꝓpꝛioꝝ ad fē. sāguis. ℞. c. spo
dij. ʒ. iij. sē. portulace. ℥. vi. sē. cucu. ʒ. iij. gūmi
dragāti amili añ. ʒ. iij. succi liquiritie. ʒ. viij fi-
ant ex eis trocisci. ʒ. i. detur. ʒ. ß. ꝉ. i. cum aqua
cuscute inspissat enim sāguinē ⁊ ꝯfortat epā
Descriptio alioꝝ. ℞. c. ro. ʒ. iij. berberis. ʒ. ij.
sē. cucumeris citruli mellonis spodij sē. por-
tulace añ. ʒ. i. gūmi dragā. amili añ. ʒ. ß. ren. sē-
ni croci cāphore ana pod⁹ granoꝝ. xx. ⁊ sfor
metꝰ ī q̄ntitate. ʒ. i. et detur vnus cū aqua cori
ādri ad idem.

Capitulū. iij. de medicis fe. flegmaticarū ⁊ primo de cotidiana:

Febris cotidiana ē fe. accēsa inflāte:
pu trescēte que q̄dē q̄a equaliter exer-
cebatꝰ cotidie dcā ē cotidiana lꝫ acci
datꝰ vt īfra dicetꝰ: erat āt vt p̄dcē ē ī p̄ncipio
ipsa duplex interpolata ⁊ continua illi pro-
portionata. Exacerbari. n. videtꝰ ī p̄rodis q̄
busdā cotidie ipsius ꝯtinua sicut īterpolata
nō tn̄ incipit cū rigore nec eradicatꝰ plene sic̄
illa. Sic q̄dē dcā ē ꝓportionalis q: ꝯuenit ī
terpolate ex eodē humore ī spē sed nō tn̄ to-
taliter q: ꝯuenit ei ⁊ differt ab ea. Cōuenit ei cē
te ī cotidiana ex acerbatiōe put ē dcē ⁊ ī mā
q: vtraq̄ ē ex flegmate putrescente lꝫ qualꝫ
sui sp̄ꝫ. Separatꝰ āt in distinctā longitudinē
durationis totalis seu vniuersalis morbi: ⁊
particularis paroxismi respectu terciane se
cūt de genere cronicoꝝ. vt Ga. dixit. quoniā
vlis terminus ē ī. lxiiij. dieb⁹: ⁊ particularis

paroxism⁹ in.18.ho.secundū plimū. varian
tur āt secūdū plus ⁊ min⁹ rōe varietatis hūo
rū ī q̄titate ⁊ q̄litate ⁊ rōe varietatis corpo-
ris in virtute ⁊ cōpōe ⁊ ī tempōib⁹ vlib⁹: q̄a
status ⁊ declinatio prolongantur in eis. ⁊ ī ho
ra exacerbationis q̄ē ꝫ vnūquodq; dīē ad vel
perā ⁊ noctem magis. Et in partib⁹ seu ho-
ris exacerbationis ipsius paroxismi q̄ prin
cipiū ⁊ declinatio prolongaꝫ ī eis. In essen
tia sc. q̄ vtriusq; calor obtusus ē ⁊ inequalis
seu dispartit⁹ ⁊ hoc totū pp humoris nāz: q̄
fius grossus ⁊ viscosus ē vīr. diferūt tamē
secūdū plꝰ ꝉ min⁹ fm diuersitatē spēꝫ eius:
vt īfra dicēꝫ ꝑpriātē xpo. ❡ Porro in alijs
accītib⁹ essētialꝫ distictis vī īgnalitate mu
tata corporis: vt q̄ faciei color ⁊ vniuersi cō
poris ad palorē ⁊ plūbeitatē cū inflatione tē
dit ꝫ vapor ex putredie ascēdēs q̄ñq; ipsum
ad rubedinē mutet ⁊ actiōe lesa q̄ ē cū stōa-
ci lesiōe plurimū propter eāꝫ inferi⁹ assigna-
dā. ⁊ cū dolore ipsius atq; grossitie ⁊ aliorꝫ
viscerꝫ pp opilatiōes mltiplicatas in eis. Et
pl⁹us est paru⁹ dimissus debilis in primis. ō
inde sit frequēs in ꝓcessu propter eī⁹ parui
tatē ⁊ frequētiā. Et eius paruitas vehemen
tior ē q̄ frequētia quartane ⁊ terciane. verū
nō ē velocior pulsu quartane ⁊ q̄ñq; ē tādiō
eo aut sitis illi ī primis ⁊ ē vehemētis diuer
sitatis cū priuatione ordis ⁊ diuersitas ma
gis ē ī paruitate ⁊ debilitate ipsi⁹ ⁊ significa
tiōes pulsus super eas sūt ō certiorib⁹ signis
Et vt vria q̄dē ī eis ī pmis ē alba ⁊ sbtilis pp
frigiditatē humoris ⁊ cōplexiōis ōinde fit ru
bea propter putredinē ⁊ q̄ñq; permutaꝫ ecō
uerso pp hūorē q̄ in digōeꝫ icurrit ⁊ fitꝫ ru-
bet ⁊ inspissaꝫ propter digōeꝫ ⁊ expulsionē:
opilatiōe aperta. ⁊ ergo ē mollis alba ⁊ infla
ta flegmatica. Et ī circūstātijs ꝉ etate nā plu
rimū accīt humidis nā quietis ꝉ etate infan
tibus ⁊ senib⁹ ī tpē yemis ꝉ regiōe hūida: gu
losis patiētibus nauseatiuā facietatē exerci
tātib⁹ ⁊ balneantibus se post replōeꝫ ⁊ nau
seā ⁊ hītib⁹ oxiremiā ⁊ descensū hūorū fleg
matici ad stomacū ī quo putresit plīrimū tā-
q̄ in minera generatiōis sue propter malitiā
regiōis. Et ꝑinde nō excusaꝫ a defectiōe stōa
ci cū cāu appetit⁹ ⁊ malitie digestiōis: q̄ ē cā
doloꝫ ⁊ sincopis ōfect⁹ virtutis ⁊ prauorum
accidētiū alioꝝ ⁊ ꝑpāle interpolata. Et sunt
absq; siti propter flegmaticā nāꝫ hūidātis in
ipso que si accit sit ꝑpter putredinē ei⁹ ⁊ sal
sedinē ductā ex ea ⁊ tū minor erit q̄ ī alijs lꝫ
sit magis perdurās. Quib⁹ oīb⁹ accidētib⁹

ꝉ pīribus dcīs cognoscitꝫ fe. flegmatica: seu
cotidiana interpolata etiā ⁊ ꝯtinua in seipsa
vt ꝓprijs signis: ⁊ distīguitur ab alijs gn̄ib⁹
putrida: fe. ❡ Differt vero ab ea ī nō exa-
cerbandi ac declinādi ī sensibile vt dictū ē
⁊ debilitate caloris ⁊ interpolatione ꝯtin
tinuitate ipsi⁹. Et q̄dē q̄ interpolata ꝉ cū ex
acerbaꝫ ꝉ moueꝫ ad afflictionē ⁊ paroxismū
inuadit cū frigore manifesto. p̄mū in paruo
deinde magno: ⁊ vtroq; prius putrosīdē cū
opilatiōe ꝑpter calorē quē acquisiuit flegma
cū ad putredinē successiue sm partes fa
as deuenerit ꝑpter sui grossitiē q̄ frigidaꝫ
ab eo ⁊ sum⁹ calid⁹ resolut⁹ siml' p singula
mēbra corpis sbito diffundiꝫ ⁊ sic fitꝫ se
⁊ calor pcipiꝫ. Cū vō tot⁹ sit putrefcōs calo
rē accēdit minorē q̄ trāspirabilē ad extra.
deinde resoluiꝫ ⁊ declinat ēo. q̄ñq; plurimū
absq; manifesta cuōe ⁊ plimū nō dolor: tunc
q̄es succedēs erit impurior: ⁊ post hoc debili
tatē vētū ex humorū viscositatē q̄ sca putre
dinis derelinquit ⁊ aliq̄ñ cū vomitu ⁊ vētris
fluxu ⁊ rari⁹ cū sudore pauco pp nāꝫ humo
ris q̄ si fiat sbtilitatē ondit magis: mobi p
inde breuitatē. ❡ Continua vero nō ad exa
cerbationē venit absq; frigore: sed cū eo
frigore pauco nō valde manifesto ꝑpter ꝯti
nuā apō ꝑsītā frigori hūorū ꝯmot ꝑ limitē
eius. Et licet tarde ad augmētū peruenit:
sicut illa tñ ex quo putrefit calor sēsibilē accē
dit ⁊ ꝯtinuū q̄ nō declinat ēo. Et hoc totum
ꝑpter hūorū ꝑportionē ⁊ sitū vt supiꝰ dictū
ē. Differt quoq; ab illa in pulsu: tuꝫ q̄d ī
illā pulsus ꝯtinue ē iequalis ⁊ nō turbat ī
terpolate vero nō ē ⁊ ī periculositate ꝯti
enꝫ periculosior ē respectu iterpolate sibi p
portionate. Inquit. n. xpo. ī affo. Febres q̄
cūq; nō deficientes in dyamit sūt fortiores ⁊
periculose. Nō generaliq̄s. Gal. F. illa
nō molesta ē q̄ de se corpus mūdificat. Alia
vero nō mūdificat. respectu cuius ē molesta
dignosciꝫ. Hyo. n. accītib⁹ cotidiana inter
polata distinguiꝫ a ꝯtinua sibi ꝑportionata
Et cōueniūt ambe cū alijs generibus putri
darꝫ ꝑportionalitū ō quibus īfra dicēꝫ iux
xpo. ❡ Adsunt ergo sbī cotidiāe species p̄
rea ⁊ diuerse ⁊ ōie sbalēꝫ sꝫ pluralitaꝫ spēs
flegmatis in quib⁹ accēdiꝫ. Alia. n. ē ī fleg
mate acetoso. alia in flegmate salso. alia ī fl
eu. Raro vero ī vitreo. plimū. n. tacet sola
absq; febre cū putrefactiōis sit ꝉ prīrōe ꝯpl
xionis ⁊ sbe. Accēdit quoq; spēs alie: vel
ōrie accītales seu mōi rōe loci temporis seu

hore ꝛ rōe synthomaꝫ ei associari. ¶ Cū.n. i sri-
gore ꝛ calore consistat aut precedet frigus ꝛ
sequitur calor vt dictū ē quod ē plurimū: ꝛ tūc
fiet cotidiana vera aut sit ē frigus ꝛ calor qḋ
ē rarꝰ ꝛ tūc aut sūt in diuersis partibus cor
poris aut in eisdē si in diuersis: aut qꝛ extra
sentiat calor ꝛ intra frigus ꝛ sic erit cotidia-
na empiala nolata de gñe cotidiane ꝛ putri
de licet serapio dicat tūc effimerā fieri feb. p
quā tñ īterpolatā debet intelligi aut ecōuerso ꝛ sic e
rit cotidiana nolata liparia. ¶ Si vero i eis
dē oibusq̄ corporis ptibꝰ i quo sit frigꝰ ꝛ ca
lor sentiat i eis ꝛ tūc erit cū terciana nolata:
i qua sit vtraq̄ i vtraq̄ existit a ꝓprietate
rei denoīatiōe assumpta. Et sꝫ horā exacer-
batiōis. aut.n. exacerbabit in hora flegmat
vesperaꝝ. s. ꝛ noct qḋ ē mag vt dcm̄ ē ꝛ tūc fi
et cotidiana dcā nocturna aut sꝫ horā diei:
licet illud sit raro ꝛ tūc fiet cotidiana dcā di
urna. Et ēt sꝫ associatiōnē accñtis sincopis
ꝛ tūc fiet cotidiana dcā sincopalis hūorosa
ad dr̄ia ꝫ hūoraꝛ simił q̄ ē hūorosa colica sem
per a proprietate rei nomē sumēdo. Et quidē
cāe speꝝ ꝑmaꝝ ꝑ venaꝝ ꝛ ceīnaliū ex ꝑdcīs
sūt note. Mēs āt cronice ꝛ ꝓprie ac mag cu
ius cā ē flegma puꝝ vt infra ex vitreo nisi e
ius paucitas ꝯdicat. Cuiꝰ vero cā ē flegma
mixtū sicu cosa vel ē flegma salsum ē minus
lōga: si vero cū mixta vt ē accidu ꝛ pōticū ma
gis lōga. Mixtō.n. si sit ꝛ partiaꝛ ꝛ vera ab
uiat ꝑ prolongat sꝫ diuersitatē miscibiliū vt
ē dcm̄. Si vero sit sꝫ vicinitatē vt ē i cōtinui
tea sꝫ rōe ꝯrietatis vniꝰ hūoꝛ ad alteꝝ abre
uiet ꝑ plōgeꝛ: tñ rōe diuersitatē sēper plōget
Ingl.n. H. ꝑ po. i afo. Morbꝰ hñs mixtaꝫ
ꝛ diuersā māꝫ lōgior ē hñte vnā simꝫ. ¶ Si
gna eiꝰ sūt eadē que dcā sūt superiꝰ in gene
rali variata tñ sꝫ īcēsū ꝛ remissū lōgū ꝛ bre
Nā que i acetoso ꝛ pōtico accedūtur predicta
accidētia pura hēt atq̄ intensa ꝛ etiam frigꝰ
lōgū ꝛ calorē quoq̄ tarde accedibilē minorē
ꝛ lōgiorē. Et in diebꝰ ꝑmis calor ipsius ē pā
uꝰ. In sbsequentibꝰ vero fit fortior pp cale-
factionē ꝛ sbtiliationē humoꝝ. Et vrina est
palida remissa in colore: sbtenuis in sba: ob-
umbrata i superficie: ꝛ nebulosa. ¶ Que vero i
flegmate salso ꝯfusa ꝛ obtusa ꝓpter colē mi
xtionē: vñ minꝰ frigus. rigorē vero mag ha
bet ꝛ calorē acutiorē ac breuiorē. Et erit i ꝑ-
mis diebus fortior. In sequētibus vero mi-
nor. ꝛ vrina ē rufa in colore ꝯfusa in sba ob
umbrata i superficie liuēs supeiꝰ. Que vero
in flamate dulci medio mō se hñt. ¶ Speꝝ

vero accñtaliū seu moꝝ cāe sūt. Et eius q̄ em
piala ē cā ē flegma vitreū ꝯpactū i occlto
corporis nō tñ i venis ne ꝯtinuā faciat ꝫ ex-
vt in stomaco ꝛ intestinis ꝛ hoc pp suā frigi-
ditatē intensā qꝛ nō pōt aggregari in venis
ꝫ in illis tñ i quis p̄t accidit ia putrefactiō:
ex qua vapor īflāmatꝰ spargit ad exteriora
corporis ꝛ iflāmat ea īflāmatiōe debili lenta
Qua ppter dixit Serapio cā effimerā sic abo.
cotidianā ꝯtinuā ꝯsiꝛ eithice. Et ps eiꝰ q̄ re
māsit iputrefca ꝓpter pūitā calorī alterius
partis putrefcōe i suo frigore roboraꝛ vnaꝫ
.n. ꝯrioꝝ per pūitā alteriꝰ ꝯforaꝛ vt Ar. di
xit: ꝛ sic mag frigiditatē i interioribus imp-
mit ꝛ magis sentiꝛ q̄ prius. Sed ad exterio
ra corporis nō peruenit propterea qꝛ calidi-
tate alterius partis putrefacte sūt i flegma
te ꝛ nō ē ꝯtinua ꝫ interpolata durans tribꝰ
aut quattuor periodis. ¶ Et signa eius sūt
ea que dcā sūt sūā ecīꝫ demōstrātia. Et rari
us euentus eius est propter cāꝫ superiꝰ dcāꝫ
Et plurimū cū accidit exacerbaꝛ oī die. verum
q̄n q̄ permutatur sua exacerbatio cotidiana
i terciana ꝑ quartanā cū difficile ꝛ tarde ve-
niat in putredinē: propter ꝯpōeꝫ sbāꝫ ꝛ q̄ti-
tatē purā ꝛ cōplexionē frigidā potētialē ꝛ a
ctualē quā i corpore seruat. vt. H. dixit. Ob
quā rē periodica solū ē nō ꝯtinua: Nō enim
possibile ē tātā frigiditatē eē i venis sāguīe
replētē quā etiā natura nō tolleraꝛ nec ꝑ tan
to non dicetur cotidiana ex flegmate sbali ꝛ
propria. Accidentaliter vero a paroxismoꝝ
circuitiōe fcā qḋ qꝛ fit infra de quintana ꝓ-
pinitate ꝑpo dicet. Et spaciū paroxismi eius
ē vsq̄ ad quattuor horas ꝛ plurimū consumiꝛ
añ propter materie paucitatem. Et vrina e
ius alba ē ꝛ cruda valde modice coloratiōis.
Et pulsus eius est tardus ꝛ rarus. ¶ Et cā
liparie dcā ē flegma plurimū ꝛ per se: q̄n q̄ ve
ro ꝛ per accñs colera. Et modus quidē quo
flegma ipsius ca existit ē. Naꝫ cū interius ꝛ
corporis ꝓfundo ē vt de sui natura existit:
putrefit ꝛ inflāmaꝛ interiora calefacit: ꝛ va-
por ex eo resolutꝰ ad exteriora venire nō po
test vt calefaciat propter flegma vitreū: qḋ
existit in eis prohibens eius extēsionē ꝛ ca-
lefactionē ꝑ sua frigiditate a qua non altera
tur propter illos vt calefiat ꝑ si calefit nō pu
trefit propter tepitudinē suā sed calefit cale
factione aque calefacte. Cū ergo resoluitur
ab eo caliditas sicut calidus vapor ab aqua
redit ad suā naturā ꝛ infrigidat infrigidādo
etiā illū qui prius fuerit a putredie resolutꝰ

qua etiã erat calefactus ꝛ sic magis infrigidat
ꝛ maxie cũ calor naturalis attrahat ad inte-
riora super calefacta in pluꝛs etiã a frigidi-
tate exteriori. ¶ Modus vero ſʒ quẽ cã eius
colera existit est. nam cũ est pauca ꝛ putrescit
calefacit interiora nõ calore febrili qꝛ vapor ꝛ
fumus ex ea resolut ad exteriora ꝓpter sui pa
ucitatẽ peruenire nõ potẽs nõ calefacit ea.
verũ qꝛ calor nãlis ipsoꝝ ad interiora trahitur
calefacta remanẽt de paupertata calore ꝛ plus
solito frigida. Lipparia.n. nõ est ĝñis ois fe.
in qua calent interiora ꝛ exteriora frigescũt:
qꝛ si contra se nẽꝫ existit cũ sit calor innãlis
in totũ corpus extensus illud tñ nõ ẽ ex se: ſʒ
per accidẽs qꝛ eius extẽsionẽ ꝓhibuit flegma
vitreũ. s. defectus caloris inextẽsibil: vt ẽ di-
ctũ quẽadmõꝫ apparet in fili. pruine.n. põite su
pra manũ cũ nõ vrãt ꝛ de eaꝝ nã ẽ illud nõ
per se ẽ ſʒ ꝓpter aliquid aliud impediens quẽ
admõꝫ etiã in eius ꝫario ẽ vidẽ: videm.n. aquã
frigidã infrigidare ꝛ bulleare: si nõ fuerit qꝫ
ꝓhibeat vt ẽ qlitas mineralis. ¶ Signa di
stinctiua inter flegmaticã ꝛ colericã nota sũt
ex predictis ꝛ maxie ex frigore in exteriorib
percepto. In flegmatica enĩ maius est qꝫ in
colerica: ꝛ ex exeuntibus ꝛ precedẽti regie:
ꝛ alijs circumstãtijs que in corpore hũdãtem
humorẽ oñdũt. Eius vero in qua calor ꝛ fri
gus sil existit in vtrisqꝫ partib cũ ẽ non vna
materia in parte putrescens ꝛ in parte nõ sic
in epiala nec due materie vna quaꝝ putre
scit intra: altera vero extra exñs sicut in lipa
ria. Sed due mẽ sit ambe putrescẽtes in pe
riodo quaꝝ vna ẽ in interioribus ꝛ alia in ex-
terioribus que qꝛdiu qete existũt suã malitiã
nõ oñdũt: ſʒ cũ ambe eaꝝ incipiũt putrefieri:
mittit vna queqꝫ alteri fumũ suũ anteqꝫ totalr
putrefiat ad locũ in quo ẽ ꝛ tũc ẽ pars nõ pu
trescẽs propter pũnã eius in sua frigiditate ro
borat ꝛ mãifestat eã. Sic equidẽ in interiori-
bus ꝛ exterioribus sil caliditas ꝛ frigiditas sen
tiet: vt G. dixit: Et qꝛ plus ẽ in eodẽ loco nõ
tñ pũctali ꝛ stricto ſʒ hñte latitudinẽ vt de ꝯ
sideratiõe medici. G. intellexit. qꝫ innuit cũ
dixit. Nõ ẽ dare partẽ in corpore frigidã ad cu
ius latus nõ sit caliditas. Et signa eius sũt nota ex
sui ẽntia ꝛ alijs que cãꝫ eius oñdũt. ¶ Causa
nocturne ẽ similitudo inter horã vesperaꝝ ꝛ noct
ipsiꝫ flegma in sua natura propria. qꝛ augmẽtat
flegma ꝛ monet ad putredinẽ illa hora. In
quit.n. G. sicut auget suũ sicut ꝛ facit ipsiꝫ suũ
Et cã diurne ẽ fortitudo ꝛ multitudo mẽ: qꝛ in
hora sue mẽ ꝫie dici. s. ad putredinẽ mouetur

nõ ꝓpellitur neqꝫ retinet. Inquit.n. G. fe-
tis ẽ ignis qꝛ in aqua nõ extinguitur ꝛ frigida
qua qꝛ igne nõ calefit. Et pinde plurimũ
diurna. Inquit.n. i ꝑo. In morbis maius pe
riculũ egrotãtes qbus ꝓpter eos ipsis ꝛ hora egri
tudo iest qꝫ qꝛ eius nõ propria ſʒ alia hora ini
Et lꝫ asso. loquat nõ in cãs. ꝛ pinde nocturna
na periculosior sit cẽsenda. Et cũ cadit sit
vtriusqꝫ hic morbus ꝓ cã sumat: ꝛ hoc opa-
ratiua intentio que a cã sumpta qꝛ a morbo
in hac fe. nisi in casib qꝛ exceptis supra
picio gñat cura iste dcis. ¶ Cõdendũ qꝫ ad
piculũ qꝛ ẽ ex maiori ꝛ fortiori cõparatio ei
lori dici cũ calore febrili ꝛ longitudine corp
antes sit in resolõẽ virtutẽ ꝛ corporis
ad ethicã. Inquit.n. G. Feb. cũ prolongatur
inniant ethicas. licet nocturna
eo qꝛ hora qẽt ꝛ somni offegat
gis afflictio. Inquit.n. G. Nota
apparẽt periculũ: ꝛ signa ipsiꝫ in
rismi in horis predictis habitur. ¶ Sẽt. in-
copat humorosa ẽ fe. cui associantur
frequẽter ꝛ multũ a qua non excusatur
pore apud moeũ corporis ꝛ creatiorẽ.
cius ẽ proportionalis cause
accidens in fe. superius assignate ẽ
flegma crudũ replẽs sua multitudine
ꝛ generans naturã plurimũ
tietur ad paroxismũ currit ad os stomaci
ponẽte caliditate eius qꝫ sua multitudine
frigiditate debilitat suffocãdo ꝛ
caliditatẽ ipsius ꝛ cordis
ligamẽ in arterijs ꝛ vapores frigidã
uenire ad ipsum ꝛ cerebri propter
in partibus neruorum quare virtus ois
deficiũt. Dũ ꝫ putrescit deinde
disparitam facientem cã
debilitata magis cadit ꝛ sic
frequenter oĩ hora deterior
maxime cũ mouet ꝛ surgit ꝓpter
humoris ꝛ emissionẽ facitam ad cor
ꝛ tũc magis ꝛ pinde qꝛ sit aliena. ¶ Si-
gna eius sũt signa replẽtis flegmatis
dĩque sũt nota. Hi febris ex
lori obuisa ꝛ periodicatiõe cotidiana
rimũ cotidiana propter
humoris ꝛ putrescẽtiã in ventre
sociata fe. frequenter ꝛ multũ
nõ remanet ſʒ dispositionẽ vnã
ẽ plũbeus qꝛ qꝛ citrinus qꝛ
ter fumos corruptos ꝛ qꝛ
biorũ ẽ sicut comedẽtis
valde apud cõmotionẽ

suffocati z ypocondria süt suspensa vehemē
us inflationis z oculi sitr coꝝ viscera. Et pꝰ
suo minoratꝰ tardatꝰ z rarificatꝰ z maxīe ī pn
cipio motus eius. Cū ergo calefit materia sꝫ
nitatꝰ z pulsus putrefit z pulsus fit non ma-
gnus ſ velox in sistole z ī pulsus ꝑꝑ defectio
nē virtut quis illud q̄d in eo vincit fit parui
tas tarditas raritas : z vomitꝰ ē acetosus: z
globosus lꝫ qñqꝫ fit colericus ꝓpter adustōeꝫ
colere a qua qñqꝫ fit in visceribꝰ propter ca-
liditatē apostemat veniēs in illis cū q̄ nō sꝑ
atꝰ ad apostea. Iniqꝫ.n. G. apostēa īterioꝝ
cū debili vrīe mortale. Si.n.cibetꝰ additꝰ ad
apostema. Si vero nō cadit vrīs z maxīe si
putredo in humoribꝰ corporis sit extensa. z
vrina ē sicut vrina flegmatice vere superiusꝰ
dcē. Et quādoqꝫ ē colera valde acuta sꝫbtilis
sꝑe z venenose in suo motu furiosa que dis-
currēdo venit ad stomacū z ad ꝑncipalia:qꝫ
virtus cadit ī paroxīꝰ frequēter z mīrū: ꝑꝑ
vehemētē malinā cāē z fe. acuitatē resolucīē
corpus z atenuātē qꝫ dcā est sꝫbtilis adeo vt
qñqꝫ nō sufficiat vsqꝫ ad quartū diē nisi suc-
curratꝰ oportuno cōsilio q̄d īfra deo duce di
cetꝰ. ¶ Cura eius ē duplex. cōis z ꝓpria.
Cōis ē que in qualibet sui sꝑe cōiter ꝯuenit:
Et ē quattuor res prima abscindiū cāꝫ secun
da fe. dcā rasū quādoqꝫ sꝫbalterat: ra ꝯ.n. in-
tēditꝰ adeo vt alteratione idigeat sicut ē dcꝫ
ſ ex se ꝑmū deficit cā cessāte: Tertia pōit
studiū in virtute z vita cū cibis z potibꝰ z re
gie debito ī aliqꝫ rebꝰ nō nālibꝰ. Quarta cō
rigit accidētia. Cāe abscisio in duobus exi-
stit in alteratione z euacuatione ¶ Altera-
tio vero completur cū minorātibus z lenibꝰ
in principio si mītitudo in mā videatur quā
natura vsqꝫ ad perfectā digōeꝫ nō valeat tol
lerare. Aliter.n. minuēda nō ē. Destruit enī
loca sana resistentia egritudi. vt ypo. dixit:
Et ꝓpīe si forcibꝰ moueatꝰ. z ex q̄bus süt di
sterisa: vomitꝰ z solō lenis sꝫ declinationem
materie variata tn̄ sꝫ varietatē sꝑeꝝ flegma
tis vt dicetꝰ sicut ē zuchaꝝ roꝝ ros.rub. :z
nonū qn̄ ē lenituū z ꝯfortatiuū cū melle ca
sia.z aqua cadet ī īolcb z hoc ī mā mixta ex
cosa ī gelentabi cū aqua alubeleb z melle te
reniabin z hoc in mā frigida pura vꝰ mixta:
vt ī flegmate dulci z paꝝ salso deinde cū fū
maris lenibꝰ sꝫ hoc post tres dies ex q̄ sꝫbti
liatio aliq̄ facta ē in mā propter fe. Mā.n. ī
obediens valde leni non educetꝰ farmacia:
nisi sint dispōita quoq̄mō. Et quādoqꝫ fleu
botomia cū materia fuerit admixta sanguīs:

ſ nature eius ꝓpinqua vt ē flegma dulce
si vrina fuerit rubea. oꝫ aūt vt postponatꝰ in
principio nō tn̄ mēꝫā vt G. docuit z abo.
¶ Sed dices de quo die fienda ē fleubotōia ī
de pari ī impari: de pari magisꝰ: vt seruāt mo
derni q̄ī impari ex quo oī die exacerbabitur:
equalr vt dcꝫ ē in ꝑncipio supra. Dixit sal-
co nō video cāꝫ quare magꝭ impari fiat vt ſ
natꝰ q̄ in impari nisi quia cū ꝯtingit associa-
tū z ponitꝰ peccatū et humorī calidi z sāgui-
nei ꝓpīe qꝫ vt supra calefactus a fe. natu-
rā talē ꝯsueuit assimarē sicut G. videtur que
imperiū prestat humori flegmatico magis q̄
in diebus imparibus licet paruus z insensi-
bilꝰ propter q̄d dcā ē fe. huius sēper exacer-
bari equalr quaqꝫ die. Deinde ꝯpletꝰ cū dige
stiuis sꝫbtiliātibus icidētibus abstergentibꝰ
z aperientibus cū caliditate temperata pro
pter fe. z maxīe si ꝯdīna sit z bnibꝰ stoma-
cū confortante z ꝓuocātibꝰ vrinā z sudoreꝫ
que infra dicetur similibus z ꝯpōit. ¶ Et ex
simplicibꝰ süt radices cōes z seia anisi feni.
apij anisos grani passulꝰ z acetꝰ ipsaꝝ z cap-
pe. squinātu endiuia cū radice eupatoriū ysō
pus absēc z bedeguar z ꝓpīe si cū debilitate
stomaci fuerit z sitia z eis fortiora secūdum
exigētiā diuerse materie. Et ex ꝯposit ī ꝑn-
cipio misirandis tū gelentabi cū aqua endi
uie z ꝓpīe ī mixta ex colera:ꝰ āisi apij z feni
culi ī pura. Et syrupꝰ acetosus simplex ī de
radicibus z seminum dictoꝝ z aqua melꝰ cuꝫ
ysopo sꝫ diuersitatem materie. Et ꝓpe cū
syrupꝰ acetosus acescit in stomaco postq̄ si
non acescat per duas horas dētur aqua or-
dei decocta cū radicibꝰ apij z feni. vt etiā nō
acescat sed sꝫbtiliet z aperiat. ¶ Et cū electu
arijs sꝫbtiliantibꝰ z incidentibus cū acredine
z caliditate acuta z ꝓpīe cū flegma crudū
seu vitreū fuerit ī mixtū melle q̄ fuerit pon
ticū seu acetosū vt ē diacimīnū dyasulfur.
Et comestio salsoꝝ z ꝓpīe oliuaꝝ z saliraꝫ
z capari z potus oximellis squilitici cū aq̄ ē
diuie z rosis z alia que christo āmuente dicen
tur infra. Deinde cū aperientibus equaueris:
z vsqꝫ ad septem dies oportet vt redeas ad
solutiuꝫ dictū cōfortatiuū: deinde ad digesti
uū. Melꝰ.n. ē vt euacuetur ex materia ali-
quid z expectetꝰ in reliquo donec digeratꝰ pa
ulatī q̄ q̄ expectetur vsqꝫ ad digōeꝫ perfe-
ctam qn̄ cotidiana maiorī mē inter alias ꝓlo
dicas ē z peioris terminationis: vt Ras. dix.
Et terminꝰ expectationis digōis paulatine
in ea ē septem dierū dictꝰ ergo sicut singulꝰ

ebdomadis paulatine digerit cū pdictis ita
paulatine euacuetur. Sed oportet vt solu-
tiuā predictā confortetur cū medulla carta-
mi l cū bñ vl agarico si materia fuerit decli
nans ad additionē frigoris. Si vero ad co
lerā addatur viole sicce cōtrite z syrup⁹ eaꝝ
Si vero ad meliā cū polipodio z epithimo
Deinde ministretur diuretica z trocisci ō ro
sis de eupatorio l absinthio cū aqua feniculi
vsq ad digestionem perfectā post ipsa vero
ministrent q̄ euacuant cū eradicatiōe. ¶ Et
quidē euātionē ꝯplentia sunt farmaca dicta
simplicia z ꝯposita. verū oꝫ vt addatur do-
sis simplicib⁹ dictis qb⁹ etiā aliquid colocquin-
tide ministretur. Et ex compositis est melior
yera electa in spē sua sꝫ mēi speciē post quā
balneabis eū z post dabis tyriacā veterē cū
vino qm̄ resoluit reliquias z confortat si ex-
pedit dabis cū mina acetosa l aromata: sm
mēbā z mē exigentiam. Et quidē clisteria si
ex aqua sicle melle z sale cum oleo sisamino
in principio. Deinde digestione aparēte cuꝫ
fortiorib⁹ z vomitus fiat cum aqua rafani z
rafano infuso in syrupo acetoso cum aqua a
nisi z atriplicis z semie rafani bibita vsq ad
nauseā z hoc si sit facile z mā impetum ad os
stomaci faciat. nūc .n. conueniens est oi tēpo
re z ꝓpͥe in principio paroxismi: cū aqua
calida qm̄ resistit rigori z frigori extinguit sitē
qualis sit eu hoc estuosa cū mā sit calida: qꝫ
sit in caliditate temperata quo tpē nō retine-
atur nisi debilitet z tūc retineat cū mina: z
syrupo de mta que in nro sūt ātidotario scri
pta. Nō si grauis sit z difficil nō ꝓuoces q̄
quomō qm̄ licet si magni iuuamī in hac fe.
tn̄ si difficilē sto⁹ debilē debilitabit magis:
atrahendo māꝫ cū nō possit ꝑ stōaci debilita
te educi remanebit in sto⁹ faciēs in corpore
eius apostema l in vacuo replōeꝫ perducētē
ad sincopi vt dixit abo. Oꝫ ḡ vt expectetur
in ipso vsq ad dies .7. donec mā disponatur
z sto⁹ facilitetur ad ipsū cū nauseātib⁹ pdcis
¶ Alteratio discrasie ꝓpͥe locū hēt ī coti-
diana ex flāte salso z ī diuina magis. Cōple
tur āt ꝑut supra ī ca⁹ gnāl curationis ē dcm̄
Cauēdū āt in hac fe.a forti alteratiōe seu in
frigidatiōe: cā incrudat .n. māꝫ z ad ꝯgelationē
perducit z ꝯñter ad subeū ad stuporē z opi-
latiōis aumētū z morbi ꝓlōgationē. Et ex a
ꝓpͥatē ꝯferentibus fe. cotidiane ē bedeguar
qꝫ ꝯfert eis cū defectiōe stomaci z folia pēta-
filō cū angmelli. Et ē oleū dulce z suaue aut
vino bibita. Cōferūt .n. ei z tollūt eā. z sum⁹

experti. z nigella que ꝓhibet z resoluit fla⁹
flegmaticas. Et ciperꝰ sūt z aqua coloquin-
cta cū ficub⁹ z cū mellerato z cū apio z sē
z sūtio de corticib⁹ telille anis. dꝫ. z succo
ēꝫ. almilusetb z de lacimarius anis. dꝫ. z sem
pelo olibāi cū vino: vēꝫ nō oꝫ vt multiplicet
vsus eoꝝ qm̄ nocet. ¶ Tertiū ē tēpus de-
bita cibi z pot⁹ ordinatio z ē vt nō sint subtil
vt in tertiana nec adeo grossi vt in q̄rtana s
mediocres inter illos ꝓut multo ꝯpetio ei
ueniūt l mediocriter longo quales sunt car-
nes vt extrema pulloꝝ auiūꝫ parue perdi
ces z pulli fasianoꝝ panis siliginis bene fer-
mētatus ꝓter q̄ ī flegmate salso tritici. Et a
lia q̄ īter mediocrē sūt dicta z grossa ꝓpositum
superi⁹ demōstrata. Et aque cū decoctionibus sim
plicis l decoctiōis in radicib⁹ l feniculi z ꝓhi
bitiōe acescat ī stomā aut aque citre. Et a. z ū
storib⁹ cū sit potus q̄s pdictas in se ꝯplet
intētiones l ydromelle crudo z vinꝰ ar
rososo l simplex ꝯditū cū spe⁹ subtiliātib⁹ in
dentib⁹ abstergentib⁹ apientib⁹ z ꝯfortan
tibus stōacū vt cū cinamo spica ari z mē
mēta z similib⁹. Et cū aparuerit signa ī
digestiōis q̄ ē post .xiiij. vinū subtile ē eis ꝯue
niens ꝯfortat .n. colerā naturalē digerit seu
crudos humores z ꝓuocando vrinas et
creationes ipsos expellit. Et q̄ ꝑ digē
stionē ꝯuenit ꝑ stōaci dignē strinātiūꝫ
ꝯ crudiatē z ꝓpͥe cū ē paxis recenti
tus fuerit vt ē dictū. ¶ Oportet īter hec
ꝯsimilib⁹ ex puluīe herbis confici et scilla
neto bedeguar spargis z silib⁹ ī pinē vbi
uo reficiāt. Deīde gradari q̄ntis intense
vt ī augmto paꝫ ī statu mīt. Et inest si ma
gis nisi debilitas z accīa ꝯdicāt. ī declina-
tione vero remittāt vberi⁹. Et hora cibi cō
te potissimi l tpē aut declinat ō cū visē ꝯ
paroxis⁹ futuꝫ ꝑ quattuor horas ad minus
Sꝫ si extimaueris ipsi⁹ stani ꝓpinquū vsq
ad .7. diē ꝑ stilitatē z paucitatē mē ei⁹ s
tilietur cib⁹ z pot⁹ z ꝯtēt aqua ordei se
uido ei⁹. Sꝫ si extimatio ista nō fuerit ꝯ
nabilis nullo mō stilietur q̄ntū dictū est in
mil⁹ tollerēt atꝫ famē nutriri a cōtrib⁹
rib⁹ paulati digerēdo eos vt. Et. cōtrari q̄
putridi sūt nutriri nō possūt. Regat quoꝫ
l aere tēperato declināte ad caliditatē ꝯ
preter q̄ ī salso exercitet suauiter ī lecto di
tere in lat⁹ voluēdo ꝑut supra dictū ē z di-
gesta mā mag q̄ ī salso. Et fricet fricatio
bus extremoꝫ trahēdo a superiorib⁹ ad īfe
riora z ꝓpͥe ante cibū donec calefiāt.

admissio extremis perueniat ad dorsū dōmi
at temperate τ equaliter vigilet. vt q̄z dige-
rit somnus euaporent vigilie. Et si flegma
fuerit ad frigiditatē ꝯcline dormiat supra fa
ciē q̄m confert iuuamē superfluis τ repleat
vetib⁹ put supius dictū ē. τ vtat' tēperamē
to in accidētib⁹ aīe calefacientib⁹ vt ira τ ga
udiis. Si ergo perducatur ad irā ꝯfert p̄ter
q̄ in salso. ¶ Correctio aūt accidētiū ꝯplet'
cum his que sequūt. si. n. frig⁹ sit vehemēs
τ rigor in paroxismoꝝ principio τ egritudo
sit in prin⁹ da in potu aquā calidā decoctiōis
ani. apii τ se. ꝯcimi. Et euaporabis cū ea. Et
dabis tyriacā si flegma valde sit frigidum l'
hāc confectionē que infra dicet' ēt si egritu-
do ꝓcesserit vltra defectionē stomaci succur
rēs cū vomitu si possibile ē l' cū vino vinoso
τ asso pane cū mēta τ mastice τ silibus τ con
fectidib⁹ cordiāl' τ cū cerot τ emplis huīb⁹
stomacū ꝯfortare ī nr̄o āntidotario ꝓdiscrips
τ cū masticationibus mēte ac masticis τ odo-
ribus τ cibis rdolētib⁹ atq; potib⁹ ex vino ac
ydromelle ꝯditis. Et si defect⁹ proinde ape
tit⁹ assit pmisso vomitu si expediat dent' pil
lule de aloe cū salegēma añ equaliū ptiū q̄z
duoꝝ qlibet sit ponderi. ʒ. i. ad minus: τ sint
ꝯfecte cū succo mente. ¶ Et in cibis miīstret'
gellea oliue salite: τ capar⁹ cū aceto τ folijs
mēte ortulane odorifere τ oīa odorifera quō
libet ministret'. virtutē. n. aiēz cerebal τ cor-
dis sp̄ualē ꝯfortāt atq; epis τ stōaci sedant
nauseā τ ꝯfortādo sēsibilitatem oppilatiōis
stomaci excitāt apetitū. Adqd̄ expertū ē ext'
ꝯfitū cū aceto añ cibū sūptū post q̄ supra mi
strabis digōn⁹ iuuantia: vt etiā supra τ imu
citōes τ emplā τ alia localia remedia in hoc
ꝓpria. Et si accidat sincopis l' dolor stomaci
seu capit corriges illos put superi⁹ dcz ē: si
mili si sitis τ fluxus ventris contingat τ su
perflu⁹ vomit⁹. ¶ Et ad breuiationē ei⁹ cū
peruenerit vltra quartū diē q̄ ē verax croni
caꝝ l' ꝓpriū ei⁹ terminū superi⁹ pfixū. i. quā
tū diē appareat plōgari q̄drup̄li: istabis sm̄
q̄druplicē cāz plōgatiōis ipsi⁹. q̄ sz. Sa. ē q̄
druplex cā l' plōgatiōis τ vtut' debilitas τ de
fitas ꝯpōnis ac visceꝝ oppilatio. Et duplex
ex pte materie humoraz l'. s. multitudo τ frigida
q̄litas. s. grossa τ viscosa ipi⁹. Cibabis ergo
pp p̄mā vberi⁹ cū cibis τ potibus temperaē
τ cordialibus que vtutes ī suis ptib⁹ me
ris ꝯfortant. virt⁹. n. ē curās τ medic⁹ minister
dixit. G. Cōfortato igit' morbo inualescit.
Mistrabis quoq; pp secūdā aprobatas in
dicinas oppilationū visceꝝ que supra in epa
te τ splene sunt dicte. Et hic q̄. Ex q̄bus pro
pria ē ameos ꝯfectū melli edrac anisū feicl'z
τ assaꝝ. Et se. τ aqua cuscute q̄ ꝓpria ē febri
bus infantiū τ rarefacientes potoꝝ ꝯstipati
onē. ¶ Ex quib⁹ ꝓpriū ē oleū anetinū ī du
plici vase calefactū τ camomellinū τ cū de-
bita fricatione inunctū. Et calidas τ subti-
atiuas τ incisiuas. propter quartā medicias
simplices τ ꝯpositas dictas ꝓdictorum hūo
rum adeq̄tiuas resolutiōi abili τ euōni post
quas euacuatiuas ipoꝝ mītitudis. Prop-
ter tertiā eīm subiunges paulatim τ per intē
ualla purgantes τ ꝓferūt ꝓprias. Ex qui
bus sunt simplices τ compōite. Et ex simpli
cibus ē agaricū quē precepit abo. dari q̄tid⁹
a. ʒ. i. vsq; ʒ. ad. ʒ. i. tertiā cū pulueriçat τ cū mil'
mixtis sumit'. τ semē vrtice post digōnē dic̄
esse mirabile valde sumptū in puluere melli
admixtū. Vez si accidit ei modus solōis vē
tris aliquis cum noceat τ debilitet viscera ꝓ
pter epar miscebis ei semen cuscute propt' τ
stomacū masticē τ anisū ꝓpter splenē τ ei⁹
grossiciē radicē apij τ scolopendrie τ fortasse
oportet vt addatur vltra hoc ciperꝫ cū aqua
de been resoluit enim febres flegmaticas. si
vero accidat inde inflāmatio febris. Et ꝯpo
site infra x̄po propiciante dicentur.

¶ Cura cotidiane febris propria ē que pro-
prie speciei τ modo ꝓprio ipsius debetur. Et
licet aliqua superius narratiue sint dicta hic
tamē eā specialiter afferam⁹. Et ē vt in eius
ꝯtinua abscīdētia causam cū adequatione τ
solutiua cū maioi temperie ministrētur. Et
frigida alterantia intendantur mag̃ q̄ inter
polata τ in frigida ex flegmate salso. In fri
gida vero ex acetoso vitreo vt in empialla
τ imparia que ē vt plurimū ex vtrisq; admi-
ta eꝫ. Et infecta ex dulci mediocriter. Et di
ete cibi τ potus subtiliatio fiat similiter illis
Sit ergo contentus in primis syrupo aceto
so çucharino τ geleniabin cū aqua fen. apij:
τ trium radicum τ iuleb de çuchare: τ succo
granatoꝝ maçoꝝ τ solutione de aloe vera: τ
similibus. In reliquis vero incipiatur a sy
rupo acetoso mellino cū aqua çuchari anisi
feniculi ysopi balce τ procedatur ad colamē
tum origanum τ similium τ ad oximel sq̄lliti-
cum τ ad fortiora solutiua cū coloquintida τ
yerā magis τ similibus habentibus mixtio-
nem mirobol. cheb. spice τ masticis ad con-
fortationem stomaci. Et clisteria cum eis as
saro centaurea τ gummorum speciebus no-

tis ⁊ similibus. Et ex his que curant cum ꝓprietate empisellam est sumptio triu᷑ ł quatuor granoꝝ iusquiami cũ vino. ¶ Iste febre autem sincopali humorosa licet cura sit diffi cilis ⁊ propter virtutis subcumbentiam morbo que est principaliter curans ⁊ propter cõtradictionem ⁊ repugnationem earum in auxilijs. virtus enim quia cadit indicat cibum dandum licet humorum crudorum venarũ repletio contradicat quia per ipsum additio fit in eã repletio quoqꝫ que preter naturam est indicat euacuationem fiendam cũ contradicit virtus quia pre debilitate non tollerat. ¶ Ad curã ergo eius medicina est eligẽda. Et est breuiter due res prima est vt venarum repletio atqꝫ stomaci euacuẽtur vt tolleret virtus. Secũda ẽ vt cibus ⁊ potus ꝓptẽ virtutis casũ necessarius sic detur vt ꝯfortet ⁊ magis non repleat. Et tertia additur vt si qđ sit accidens interueniens corrigat. Primã rem complent clisteria leuia abstersiua ⁊ parum attrahentia ⁊ suauiter cum ordine ministrata que ex venis primus humorem crudũ ⁊ intestinis paulatim educant ⁊ vomitus similiter cum ipsum educit de stomaco ⁊ maxime si colera sit admixta ⁊ facile prouocetur. Ad digestiua frequẽter habundante in eis ⁊ alijs adequationẽ facientia: vt est syrupus mellis cum virtute ysopi ⁊ basce ⁊ se. apij mane par de nocte: ⁊ aque mellis potus. Et alia ex electuarijs ⁊ trociscis subtiliantibus absqꝫ nimia calefactione vt est syrupus acetosus mellis ⁊ somnus tẽperatus supra ipsum ⁊ fricationes deinde ad euacuationẽ ipsius paulatine cum tollerantia ⁊ suauitate de venis secũdis ꝗbꝫ Auicẽna illam deneget. Et qꝛ dissoluendo nocent ⁊ qꝛ tales humores ex venis non educũt immo medicine laxatiue sunt necessarie qđ quidẽ nostꝝ ẽ si sint tolerabiles. Et qꝛ nõ sũt ⁊ fricationes faciende sunt licet immediate nõ euacuent sicut ille: ⁊ tñ si nocet iuuamẽtũ ẽ maius vt patet. Et meliꝰ modus in fricando est vt incipiatur a coxis ⁊ brachijs trahendo a superioribus ad inferiora: ⁊ illud cũ manibus asperis: ł mandili abradente cutem donec calefiat cutis ⁊ rubeat. Et eis dimissis tũc redeat ad dorsũ ⁊ pectus deinde reddeatur ad crura: secũdũ ordinem primũ: ⁊ vigilie ita qꝛ equales sint somno: vt digestus sit somnus supra digestiua factus resolutis fricationes ac euaporẽt vigilie. ¶ Secundam rem complent panis calefactus in vino vinoso ⁊ odorifero tẽperato: ꝓpter casus virtutis ⁊ sincopis datus ⁊ in quantitate temperata: vt spiritus ⁊ virtutes restaurent in repletione non addat supra quã aliꝰ potus ⁊ cibus non conuenit vsqꝫ ad declinationẽ nisi aqua ordei ł panis infusus ł infũdit aut aqua mellis maxime cum crudis humoribus nutriantur paulatim digerendo eos: vt. Galienus dixit nisi sint pũctꝰ quo casu est desperandum ⁊ maxime si in eoꝝ visceribus apostema existat atqꝫ casus virtutis maxime ẽ nociuus. Necessariũ vt ꝯsideres diligenter pulsum habendo egritudinẽ hãc semper. Et cũ videris debilitari ciba eũ pane infuso ł vino ꝯmixto añ ꝙ cadat ł sincopi. qꝛ si in eã incidat erit maxime inculpandus. Cuꝫ enĩ adiutor nature sis ⁊ ministrũ tu futuꝝ periculũ omnino ꝓhibeas ł saltẽ ⁊ potenti adminiculo tollerabilius fiat expedit necessario vt iam ante ꝓgnosceris ⁊ bene ⁊ tutus casum quatenꝰ possis eius periculosa sũt preuenire: Hec.n. sunt ꝓpo. precepta ꝙ maxime tanꝗ diuini sũt studiosiꝰ obseruãda: Accidentia vero ꝙ superuenire ꝯsueuerũt sũt fluxꝰ vẽtris sitis grauedo capitis febris ⁊ siti ꝓp ꝓrimũ mel ꝙ ꝯficit ꝓ dicto mel tũc ẽ plus decoqꝫ ⁊ vẽter cũ stipticis emplẽ sitis extinguat cũ syrupo ꝓpo acetoso simplici cũ aqua tepida ol ꝓrꝫ. Et vt Galienus iniunxit cũ frigida in estate tamẽ magꝰ ł cũ tepida. Alius vero prouisũ ẽ supra. ¶ Cura febris sincopalis dicte subtilis est trũ res prima abscindit cãꝫ secũda subalternat se. discrasiã ⁊ residuũ eĩ adequat: tertia virtutẽ cadentẽ erigit ⁊ ꝯfortat. Primã rẽ complẽt farmaca solutiua ⁊ medicine mox cũ eger videt angustiari ⁊ debilitari anteꝗ per eiꝰ casũ in sincopi ad eoꝝ tollerãtiã pẽducat. sꝗ ñ.n. ꝓpo medicari ł valde acutis si expedit differre in ł talibus malũ ẽ. Sint aũ farmaca ꝙ suauiẽ soluant infrigidãdo ⁊ stipticando quatenus resolutionẽ ꝓhibeãt atqꝫ sincopim ⁊ ꝯfortẽt. Qualia sũt ex spẽbus mirob. citrin: succo ros. tamarindis reubarbaro ⁊ succo granatorũ expressorum cũ pulpis eoꝝ ⁊ psiliũ mucillagꝰ ⁊ silibus. ¶ Secundam rẽ complent frigide medicine ⁊ stiptice cũ proprietate confortantes principalia membra interius ⁊ exterius ministrate. Interiꝰ vt est sirupus de nenufare trocisci de camphora cum aqua costa

dal ⁊ similia. Et ex electuarijs vt est electua
riũ de gemmis calidis medicinis subtractis
triasandalis dyarodon frim genonis ⁊ simi
lia. Et medicine tales bego artice vt est terra
sigillata cũ aqua coriandri que venenositati e
ius resistit ⁊ tiriaca proprie cũ inleb rosꝫ. Ex
terius vero vt qꝫ pectus seu cor ⁊ epar epi-
thimetur cũ sandalis spodio ⁊ cãphora cũ a
qua rosꝫ. Et cerebrũ cũ oxirodion vt nocum
tam venenositatis a se repellãt febris vene
nositate inflãmatione exticta. Tertiã rez
complẽt cibus ⁊ potus cibus ex pane cũ vi
no temperato cum aqua rosꝫ bona sincopis.
Et vberior cibatio ante ⁊ post cum cibis fri
gidis ex carnibus cordialibus vt perdicum
fasianoꝝ ⁊ auiũ preparatis in gellea vł cũ a
ceto agresta ⁊ succo granatoꝝ cum prunis ⁊
similibus. Et ex illis est ferculũ nominatum
romana siue limonia. Et potus vini subtilis
limphati cũ frigida ⁊ infrigidari cũ vino. Et
conuersio regiminis in alijs ad similia. Dein
de subiungemus medicinas ⁊ proprias ⁊ ex
pertas. Syrupus digestiuus flegmaticus.
R. capilł ve. ysopi basce mellise. buglose.
boraginis endiuie bedeguar ana. m. i. triam
radicum residentium in aceto ana. ℥. i. liqui-
ritie tbi. ana. ℥. ß. passularum enucleatarum
corticum radicum caparorũ radicũ scolopẽ
drie ana man. i. ciceꝝ ru. m. i. floꝝ boraginis
⁊ buglosse rosꝫ. violł. ana. ℥. i. ciperi. ʒ. iij oxdel
p. i. squinãti. ʒ. ij. çuchari lib. i. geleniabin. ℥.
iij. drabora ginati dyabuglosati ana. ʒ. ij. ace
ti predictaꝝ radicũ. ℥. iij. Et aromatiçentur
cum ligno aloes cinamomi ana. ʒ. ij. spice. ℈
ß. Bolis. ℥. ij. in ancora cum tepida. Mate
ria enim simplici indiget digestiuo composi-
ta vero composito. Syrupus ad flegma
salsum ex infectione colere. Recipe. fumi tẽ
re endiuie cuscute absinthij thimi acrimonie
scabiose bedeguar lupulloꝝ violaꝝ rosꝫ. aña.
℥. i. oxdel ciceꝝ aña pu. vnũ corticũ mirobł ci
tri. ℥. i. succi boraginis ⁊ granatoꝝ muçorũ.
ana. ℥. ij. çuchari lib. i. çuchari viol. ℥. iij. ace:
ti predictarũ radicũ. ℥. ij. Aromatiçentur cũ
sandali spodij ana. ʒ. i. cinamomo. ʒ. ij. Et sy
rupus de fumo terre noster est proprius. Et
de epithimo cum est ex adustione cantuz cũ
succo fumi terre. Syrupus ad flegma dł
te digestiuis. Recipe ysopi mellisse capilł.
ve. boraginis ⁊ buglose ana M. i. liquiritie
℥. i. passularum oxdel ciceꝝ. aña. p. vnũ lu-
pulorum cicoree ana M. a. i. squinanti. ʒ. ij.
florum rosmarini. ℥. ß. anisi feniculi acori cu
patorij ana. ℥. ß. radicum quinqꝫ communiũ.
in aceto ana. ℥. i. çuchari geleniabin ana lib
ß. radicum acetose. ℥. ij. Aromatiçentur cum
cinamomi. ℥. ij. Syrupus ad vitreũ fleg
ma. R. yso. calamenti origani basce sticados
arabici mellisse ana. M. a. i. florum rosmari
ni bedeguar ana. ℥. i. iarul assari ameos ey-
namomi ana. ℥. i. radicum quinque commu
nium corticum caparum ana. ℥. i. nigelle ci-
peri ana. ʒ. ß. mellis dispumati lib. ß. gelenia
bin lib. ß. aceti squillitici. ℥. iiij. Et aromatiçẽ-
tur. Recipe cinamomi galange çençiberis
piperis albi ana. ʒ. ij. spice. ʒ. ß. sandalorum. ʒ.
ij. Et conueniens est syrupus noster de sti
cados si non prohibeat febris. Et trocisc oꝝ
species secundum diuersitatem specierum
sunt conuenientes in adequatione materie
quas in antidotario diximus. Et yere ruf
fi. Hali. yerologodion. Ad purgationem ãt
istorum procedes cum decoctione basse ⁊ e-
pithimi ad flegma acetosum ⁊ ponticum cum
puluere agarici ⁊ turbit ⁊ polipodij ad fleg-
ma salsum cum decoctione fumi terre: pul-
uere agarici ⁊ mirobolł. citri. Et yera Ga
lieni ⁊ Ruffi. ad flegma dulce cum decoctio
ne succi herbarum cum reubarbaro. ⁊ aga-
rico ⁊ decoctione eupatorij aqua fructuum:
⁊ similibus. Ad flegma vitreum cum de-
coctione sticados ⁊ basse cum agarico collo
quintida ⁊ speciebus gummorum. Et ye-
coloquintide yeralogodion ⁊ hermetis.
Et pillule sunt conuenientes huic inten-
tioni quas in nostro antidotario diximus.
Ex quibus eliges secundum speciei exi-
gentiam speciales Heben Mesue.
Medicina conferens infantibus febrientibꝰ
cum siti. Recipe fermenti pistorum infusi in
aqua ⁊ colati post duas horas. ʒ. i. spodij. ℈
ß. ⁊ quartus. ℈. i. de croco: ⁊ çuchari tabar
zet ana ℈. i. Conficiantur ⁊ dentur eis in
potu cum. ℥. iij. aque quoniam sedat febres
eorum ⁊ aufert sitim. Decoctio conferẽs
frigori ⁊ rigori cum solutione materie facien
tis ipsum. Recipe yere. ʒ. i. turbit. ʒ. x. miro
bolorum nigroꝝ eupatorij ana. ʒ. v. saridi
ʒ. iij. bedeguar sucharba ana. ʒ. iiij: anisi. ʒ. iij
Terantur ⁊ decoquantur cũ aqua apij ⁊ su-
mat de ea in potu in quãtitate sꝫ necessitatẽ

Et aliqui addunt predictis spice. ʒ. i. ment[h]e sicce. ʒ. iij. radicum lilij. ʒ. vi. et informant trocisc[os] cum succo eupatorij.

¶ Emplastrum confortans ad debilitatem stomachi secundum abo. ℞. camomille. ʒ. ij. masticis ʒ. ß. melliloti. ℥. ij. decoquantur cum vino. ℥. ij. Et si accideret apertius melius est vt admi- nistretur vinum in quo decocta sint camomilla dactili melliloti et absinthium: et si non fuerit extra super os stomaci applicetur cum spongia. Trocisci de absinthio ferentes cottidiane inseparabili. ℞. assari se. api. ani. amigdalarum amararum sucbacha bedeguar succi eupatorij spice mastic. an. ℥. ij. flos absinthij. ʒ. iiij. Confi- ciantur cum succo absinthij et informentur in ponde- re ʒ. i. Dosis. ʒ. i. cum sirupo acetoso et aqua. gelenia- bin. Descriptio medicine de turbit conferens ei in primo. ℞. gin. mastic. an. ʒ. ij. turbit sic al- cool puluerizat. ʒ. x. zuchari tabarzet quantum om- nia. detur de eo in nocte qualibet aureum. i. quando non est lenis. Cum autem fuerit lenis saltem in die bis in die digebit eo et est ab. Decoctio bona ad flegma salsum in quo vincit colera. ℞. eupatorij. ʒ. v. ra- dicum lilij radicum liquiritie ameos an. ʒ. iij. se. a- pij et feni. an. ʒ. iiij. se. coluz. ℥. ij. ros. ʒ. v. deco- quantur in aqua et sic iis sirupentur cum additione zu- chari tabarzet: dosis omni die. ʒ. iii. Et aliqui ad- dunt bedeguar sucbacha absinthij et passula- rum an. i. drag. v. ¶ Et etiam aliqui ad- dunt succi granatorum muciorum. lib. ß. et est vtile. Con- fectio trociscorum ad prolongationem eius. ℞. ros. ʒ. x. mastic. feni. se. api. se. endiuie succi absinthij succi eupatorij olibani an. ʒ. spodij. ʒ. v. et sic do- sis a. ʒ. iii. vsque ad. ʒ. v. gelenia bin cum decoctio- ne feni. Confectio alia trociscorum laxatiuorum ad idem. ℞. yere succi eupatorij absinthij su- cbacha bedeguar an. ʒ. v. se. feni. api. an. ʒ. iiij. sal napucii sciuz cuscute berberis an. ʒ. x. aga- rici. ʒ. xv. troc. de ros. ʒ. xx. turbit. ʒ. xxx. fiant ex eis trocisci. ʒ. i. et ß. et da. i. per tertium. ¶ De- rapio inde ʒ. i. se. iusquiami data cum vino curat febrem empicilam. Confectio aliorum troci. ad i- dem. ℞. aloes mirabo. citri. reubar. masticis succi eupatorij absinthij an. p. i. croci. p. i. et ß. Conficiantur et ministrentur. ¶ Syrupus ex inue- tione nostra conferens ad fe. cronicas flegmaticas et colericas et miscas quarum difficilis est eradicatio cum debilitate stomaci et opilationibus. ℞. Succi bilete. iiii. succi endiuie aceti passularum ana lib. i. succi menthe succi buglose an. lib. ß. aque fontis lib. i. in bona residentia. v. radic. coluz an. ℥. i. radic. scolop. et lupulorum an. ℥. i. capillorum ve-

bedeguar corticum et capparis citrarum et corticum tamarisci an. ℥. i. an. fen. assari cuscute ac. aniseos andachodie lingue arietis pentafilon an. ℥. ß. elmarum squinanti cynamomi an. ℥. ß. se. cobiume corticum citri. ana. ℥. ij. ordei cicer. ana. q. i. fo- liculorum sene. fimi ter. an. ℥. ß. Deinde decoqua- tur vsque ad consumptionem medietatis postea colentur cum expressione et colature addas pul- ueris zuchari lib. ij. gelenia bin. spice: ligni aloes gariofilorum an. ʒ. ß. foli nucis mus. ana ℈. ij. chubebarum sandalorum citri spodij an. ʒ. ij. Dosis. ℥. ij. cum calida in aurora. Et est efficax et expertus liberalis si ipse voluerit.

¶ Capitulum quartum de medicinis fe. colericarum: et primo de tertiana pura.

Terciana est febris accensa in colera putrescente qua propter et quia ea excitatur per tertium dicta est tertiana prout dictum est supra. Recipit autem di- gestionem duplicem essentialem et accidentalem. Essentialem primo ratione sue cause ma- terie diuersificantis eius speciem eo quod diuersifi- cat eius essentiam et accidentia atque causas vt infra patebit. Cum enim causa eius ma- terie et immediata in qua accenditur febris putrescens aut est pura ratione cuius pura dicetur aut non pura a qua dicetur impura quam ypo. vocauit adulterinam in suo genere appellauit: vt quia sit in putredine colere mi- xte flegmati subtili vel grosso commixtione partiali et vera ex qua vnus humorum specificauit vt est colera citrina et vitellina vtrique ro- ximum faciens essentiam caloris et rigoris non diuersum vt emitritico. Cuius cause sunt due materie et diuerse in specie vt plurimum colera et flegma separate secundum locum. Et si dicantur commixte sunt secundum vi- cinitatem commixte non secundum partes materie et proinde duos diuersos paroxis- mos sunt facientes vt infra capitulo suo di- cetur. Cum autem coleram puram dicimus ra- beam intelligimus non nigram: Cum sit causa febris quartane vt infra patebit. non viridem vt prasinam et eruginosam cum fe- brem non facit vt ypo. dicit. Et si facit: mortalem facit propter sui naturam venenosam cum propter naturam nostri corporis: et propter naturam non sit equalis ea vt dicit Auicenna.

¶ Accidentalem autem recipit digestionem ratione sui motus ad afflictionem continui et

interpolata. vñ ē duplex. interpolata scilicet
⁊ continua. Interpolata est quia in suo mo
tu ad afflictionē ⁊ exacerbationē partium in
terpolantur exacerbationes ipsius quiete
vera cadente in medio earum. Continua ve
ro eius est duplex quedā proportionalis illi
que in quibusdā periodis p̄ secū licet fuerit ex
acerbari māifeste aparet. Et tamen in exa-
cerbationibus non deficit donec totalr con
sumatur licet in exacerbationibus suis tepe
scat conueniens ⁊ differentijs ab interpola
ta vt precedēti capitulo dictum est cuius no
mē est tertiana continua. Alia est que ꝓpor
tionatur mag̃ sinoche coq̃ ⁊ si de colera fie
⁊ plurimū per tertiū exacerbetur tñ q̈ exa-
cerbatio seu acēssio caloris eius ⁊ tepor: ⁊ ē
manifesta mediante artifici medico sensitiō
indicabitur esse de genere sinoche vere ab a
liquibus ⁊ male. Nō. n. fe. a circuitione paro
xismoꝝ in genere seu in spetie ponitur s̄ po-
tius a mā ⁊ essentia vt dictū ē supra per quā
etiā est cognoscenda sicut homo per propriā
formā sicut docuit Ga. Et etiā ē curanda vt
infra patebit h autē est causon verus de ge-
nere tertiane dicendus nō de genere sinoche
valde enī ambo differūt vt in materia ⁊ essē
tia qui ē ēt differens a predictis pōrtione ma
terie pncipaliter vt i pncipio dictū ē. In
terpolata enī ē in colera putrescente extra
venas vt in carne ⁊ poris cutis. Cōtinua ve
ro proportionalis ē pncipaliter in colera pu
trescente in venis diffusis per corpus a cor
de remotis. Causon vero est in colera putre
scente ⁊ multa in venis partiū vicinātiū cor
dis: vt in venis pulmonis: casula cordis: ore
stomaci ⁊ in partibus epatis ꝓpie aut q̈ ta
lis colere positio accidit tiūne nō diuersifi-
cans essentiā eius accidētia neq̈ curam i spe
tie s̄ solū i q̈to talis dis accidentalis ē dc̄a.
Et cū cā ei⁹ interior ex iā dcis sit nota exte-
rior causa eius sciēdū ē q̈ est conuersio regi
mis in oībus nō naturalibus reb⁹ ad calidū
⁊ siccū. Signa. cognitio tertiane simpli-
citer ⁊ absolute ex iā dictis eius cūis assumi-
tur ex sui essentia ⁊ accidentibus proprijs ⁊
circunstantijs cōsimilibus. Qā vero exteriō
ē manifesta salit ex relatiōe astantiū l infir-
mi. Interior q̈ colera generata ex precedē-
ti regimīe accipitur ⁊ ex de corpore exeunti
bus sue essentie quoq̈ cognoscitur aq̈lita te
caloris acut⁹ ⁊ mordax. Et propriis accidenti
bus que sunt actiones lese ⁊ qualitates mu-
tate: vt est dolor capitis pleruq̈ ⁊ quandoq̈

alienatio: vigilie siccitas labioꝝ cū bothor a
parentibus ⁊ fisura in eis ⁊ oris amaritudo
⁊ siccitas eius ⁊ sitis vehemens: angustia: in
quietudo ⁊ nausea ⁊ in pluribus siccitas vē
tris quoniam superius colera tendit ad sb
cutaneas partes ex circumferentijs quoq̈ ꝯ
similibus ⁊ pari etiam illis quia fit in com-
plexione colerica etate iuuentutis: forma cō
poris tenui: consuetis in calidis ⁊ siccis ⁊ in
dieta consimili tempore etatis constitutiōe:
⁊ aere calidis ⁊ siccis: ⁊ multiplicatio ei⁹ nūc
temporis quando accidit. Hec autem si-
gna dicta tercianā febrem indicant esse purā
⁊ verā: adeo vt in tantū a varietate succedat
inquantum aliquid eorum defecit: vel aliq̄d
admisceatur eis. Cognitio autem terciane
pure ⁊ nō pure ex signis distinguentibus in
ter eas habetur que sūt quoniam in pura si-
gna sunt pure colere in exeuntibus aparen
tia: vt q̈ vomitus est colericus ⁊ citrinus in
tensus ⁊ spumosus ⁊ similiter egestio ⁊ vrīa
est ignea ⁊ subtilis. Et incipit paroxismus e
ius cū rigore parum durante ⁊ cum vomitu
colico plurimū: ⁊ calor cito extenditur de cor-
pore ad extrema adhuc frigida: ⁊ augmētat
cito q̈ venit ad statū ⁊ est acutus mordax ci
toq̈ resoluitur ⁊ declinat cum sudore pluri-
mo l tepescit absq̈ manifesta euenatiōe: vt
q̈ consumatur in horis quattuor paroxism⁹
qui minor ē ⁊ in duodecī qui ē maior q̈ si ad
dat eius additio fm plurimum perueniens
est ad horas septem. Et pulsus est velox
⁊ frequens valde licet in principio fuerit co-
artatus ⁊ incrementa circuitus priorum pa
roxismorū seruantes secundū ordinē. Et tp⁹
durationis vltis morbi non extenditur vltra
paroxismos. vij. cum non interueniat error
immo quandoq̈ consumitur totū in vno pa
roxismo ⁊ facit ⁊ quandoq̈ complet primuꝫ
suum augmentum ⁊ statum in primo paro-
xismo: aliam declinando propter subtili-
tatem ⁊ paucitateꝫ materie. Et in vrina ei⁹
cito apet digō vt i .4ª l .3ª. ⁊ accña supi⁹ dcā
sꝫ m̄rcū icēsa nē aliqō sig⁹ ꝓlōgatiōis ex h̄is
q̄ dcā sūt existit. In nō pura vō eg̈s̄ pēt qō
ē q̈ i exeūtib⁹ sīā coke inueniꝫ pmixtū valde.
Et vrina citrinitaē remisse spisse sbe nisi opi
latio ꝯdicat. Et paroxism⁹ ei⁹ icipit cū eripi
latiōe durāte mltū ⁊ calor tarde extenditur:
vt pueniat ad augmētū ⁊ ad statū nec cū eq̄li-
tate vēit ⁊ ē obtus⁹ l min⁹ a cut⁹ hñs diuersi
tates ⁊ tarde⁹ resoluit ⁊ declinat cū pauco sudo
re l tepescit vt q̈ ꝯsūat fꝫ pli⁹ⁱⁿ in horis. 14.

z secundum plus in triginta nisi addat sup
illas quod si addat: eius additio erit vsq; ad
horam suam que est .36. vt Galienus dixit.
Et ex tunc quiescit vel tepescit: donec com
pleantur hore quadraginta octo in duobus
diebus comprehense post quos incipiente se
cunda die ad secundam exacerbationē₃ mo
uetur z quanto magis prolongatur ipsa e-
tiā ei⁹ exacerbatio lōgior erit pp̄ silitis pris
me ī solōe₃ velocē. z p̄ side vīlis durationis ei⁹
erit longius vt extendatur vltra septimum
periodum plus z minus: Secundum per-
mixtione flegmatis diuersam.
¶ Et pulsus ē minoris velocitatis z frequen⁹
Interemina quoq; circuitū inuasionis ordi-
nē nō sūt seruantes immo quādoq; āticipāt
qūq; postponūt q̄nq; equāt̄r inuadūt et ī tē
pore vnū₃ vno. Et in vrina tarde apparet di
gestio Et accnā superius dicta erūt remis-
sa. Et inuenit̄ grauitas capitis mlta z sitib
cū oībus signis p̄dibus ꝓlongationis dictis
¶ Cognitio vero ipsius interpolate a con-
tinua ex signis superi⁹ distinctē inter eas su-
mit̄ que possunt colligi ex precedēti capitl̄o.
Et breuit̄ sūt ꝙ ē q interpolata incipit cū ri
gore z punctiōe ī cute ī p̄mis diebus. In p-
cessu vero cū oxpilatiōe s₃ contrariū condi
ane z quartane. Et declinat cū sudore copio
se z vomitu. z q̄nq; cu₃ fluxu ventris z vri a
subtilis sbe z clare tincture. Pulsus vero ē
velox absq; inequalitate. Cōtinua vero pro
portionalis ei nō īcipit cū rigore nec oxpila
tione sed cū tepore q̄dā extremoꝝ z pulsus
coartatiōe z ei⁹ calor acutior ē. Et accnā dcā
terciane vehemētiora sūt q̄ in p̄ma nec tepe
scit cū aliq̄ māifesta euōe. Et vrina turbida:
z pulsus diuersus z īeq̄l: z ē periculosior q̄ ī
terpolata vt ī affo. ypo. dixit. licet min⁹ q̄ ca
usō pp̄ intensionē caloris ī interiorib⁹ magis
z accidētiū austeritatē ex malicia sue cāe: z
vicinitate eius ad cor. ¶ Qui cū sit duplex
verus z nō ver⁹. Verus q̄ de flegmate salso
fit ī predictis p̄tibus putrescente de vero q̄
de colā putrescente in predicē partibus fit.
prius signa ponamus sūmatī q̄ superi⁹ pōi
ta sūt dispsim q̄q; Auer. velit ipsū ex putre
factiōe nō fieri qd̄ arbitrat⁹ ē pp̄ aptitudinē
colere ad īflāmādū rōe sue ꝯplexiōis: z rōe
loci seu pōitiōis ī locis īflābilib⁹ valō. s. n. sā
guis id efficit mlto mag̃ colā cū possit mlta
in corpore habūdare prout ī causone ponit̄
z temporis sufficiētia adsit ad īflāmādū. Et
lic₃ē possit: nō tū erit inflāmatio cōtinō sue
nē incessione quēadmō₃ si ex ipsius putrefa
ctiōe z sūt talia signa q̄ colē deriuāt idest acuī
z mite. Signa in exeūtib⁹ sūt apparētia z v-
rina eius ad vltimū gradū citrinitatis per-
uenit vt est color capilloꝝ croci. Et regimen
precedens in acutis: z motus eius ad affli-
ctionē z ascensionē caloris z tepor ē infor-
tus calor acutior ceteris crescens apud mo
ram manus cū in predictis diminuitur. Acci
dentia terciane sunt vehementiora in eo q̄ ī
terciana continua. Ex quibus est siccitas li
gue z nigredo subsequens z multa sitis nisi
tussis modice ꝓuocata: vt ypo. dixit in af-
forismo. Et pulsus erit maioris velocitatis:
frequentie z inequalitatis in diuersitate.
¶ Et est periculosior: maxime si in circum-
stantijs contrarijs fiat vt in complexione fri
gida z humida in pueritia z in infantia. In
senectute magis propter defectum nature
z elongationem magnam ab ipsa. Unde
ypo. in affo. Paruus est calor z propter h
senibus febres non sunt acute. frigidum eī
habent corpus. Et alibi senes plerumq; in-
uenibus minus egrotant. Si vero eis alī
egritudines acute fiant moriuntur: propter
nature defectum non valentis compugnar
egritudini: nec tollerare auxilia excedentis
conuenientia illi. Et crisis eius est cum tre-
more cui alienatio succedit: z hoc propter
motum colere de venis ad extra. Et expan
sionem eius ad sensibilia membra et expel-
latur quam tremor sequitur z quia in motu
fumi resoluuntur petentes cerebrum aliena
tio fit que soluere dicitur ipsum eo q̄ cum a
lienatione fit expulsio materie eius aut cum
vomitu aut fluxu ventris aut sudore aut flu
xu sanguinis narium cum eis fuerit affecti
tum peccatum sanguinis cui impetu colera
p̄stat simul cum febre. ¶ Signa vero cau-
sonidis non veri que ypo. dixit. sunt signa
flegmatis salsi in precedenti capitulo dicta.
Et magnitudo febris sitis z aliorum accidē
tium plus q̄ conueniant flegmati salsi in lo
cis alijs putrescenti prout supra in capitulo
generalis curationis ē dictum: minus tamē
q̄ ex facto ex colera. Ita vt solutio veneris
z casus apetitus minus in eo accidant q̄ in
colerico. Ita q̄ si infantibus accidat aber-
rent mamillam. Et si quid de lacte sumant ī
stomaco eoꝝ acescat. Et quandoq; cristal
la in facie accidit habentis ipsam q̄ est com
mune signum vtriusq;. Et cum addit̄ sanō
ē in colerico z ī flegmatico mag̃ perdurans.

In cura terciane duplex ē intentio seu in
dictū seu regimē cōe ⁊ ꝓpriū. Cōe qđ oī sue
speciei cōiter ꝯueīt. Et ē quattuor res. Ab-
scisio cāe. Alteratio feb. diete ordinatio ⁊ ac
cidētiū correctio. Cāe abscisio in duobus cō-
sistit in digōe seu adequatione ⁊ ipsius euāe
Adequationē ꝯplent medicie minoratiē sīt
mā sit multitudo ⁊ alteratie residui. Mino-
ratiue sūt ꝓpterie vomit⁹ quotiēscūq͂ colera
ad os stomaci fecerit imperū nauseā ꝓuocā
do ⁊ maxīe in ꝑncipio paroxismi. Et si decli
nauerit ad intestina qꝫ mordicationē in eis fe
cerit clisteria ⁊ farmaca lenitia suauiter sol-
uētia absq͂ mora ⁊ caliditate inducente ebu
litionē in ipsa ⁊ absq͂ ponticitate vt mirobł.
sūt quī impediūt digōnē ī residuo. Et clisle
ribus sūt q̄ fiūt ex malua althee iuiubis radi
cū lilij prunis fenestē ⁊ oleo viol. succo sicle:
⁊ par. sal. Et lenitis farmacis sūt simplicia
⁊ cōpōita. Et simplicia sunt aqua ordei syru
p⁹ violar⁹ ⁊ viole cōdite cū çucharo tamarī
di infusi in aqua de nocte ⁊ de mane colenť
⁊ dissoluanť ī eis syracosť aut terenlabī aut
aqua duoꝝ granatoꝝ ⁊ mello cassiefistule cū
aqua ordei ⁊ infusio prunoꝝ cū aliq̄ ꝓdictoꝝ
⁊ muscilagīe psilij. Auic. docuit eis admini-
strari aliquid reubar. ad ꝯfortatiōeꝫ sto. quē ꝓ
dcā hūt debilitare nec ē curādū si nō ꝑcesst
digō cū causa sit de se sbilč nē obediēs ⁊ ꝯ͂ sit
pauce q̄ntitať. Decoctō alahelchcū terenia.
⁊ passulaꝝ enucleať ⁊ sisib⁹. Et ꝯpōita sunt
q̄ ꝯponūť ex predcis vt aqua fructuū q̄ꝫ a
bo. illā docear postponēdā eē vsq͂ ad ebdōa-
dā qđ ē qꝫ ibi loq̄ť ī fe. cui⁹ mē digō ⁊ minor⁹
discrepet ab ī terōe fe. ⁊ ifrīdādo cui⁹ ꝯīuꝫ ē
hic. Et lꝫ gn̄alr dīdo ōs opōteat vt postpo
nať vsq͂ ad ebdōadā. Illō ē qꝫ cū soluat ⁊ ī
frīder sit ⁊ hūoꝫ soluēd⁹ sit sr̄ius nō posit a
liq̄ mō eē digerēs vt apte minui possit añ eb-
dōadā p illā imo cū sit sr̄ius leuadaľ ⁊ non
minueť lꝫ infrīdet fe. post ebdōadā vero datā
fe. infrīdat ⁊ māꝫ si nō minuat saltē leniēdo
ad minorationē dispōit. Et ex illis ē flebo-
tomia si cū peccato sāguis fuerit colera. Et
vrina rubea fuerit ⁊ spissa ⁊ virtus ⁊ etas ꝯ
sēserit ⁊ alia illi ꝓportionalia. Sed oꝫ vt ꝑ-
mittatur ī ꝑncipio vsq͂ ad tres parox. donec
aliq̄ digō ī hūorib⁹ sca fuerit ⁊ debita pmix-
tio q̄n̄. n. sit mōoratia. Et ꝓinde lꝫ in ꝑnci⁹
possit ꝯcedī m̄ ꝓpter peccatū ⁊ dn̄iū colē ne
effrenitet ꝓpter euōnē sanguīs voluit Ga.
vt ī ꝑncipio dimitťaľ donec inspissef ⁊ per-
mixtionē cū sanguine recipiat colera: vt sit

euacuetur cum illo nec opōtet vt moueas
in die periodi aliquid nisi propter necessita-
tem deinde prouoceo naturā cuꝫ diureticis
frigidis ⁊ rarifica poros cum oleo camomē
lino ⁊ aqua calida q̄ sunt alteratiue. In
residuo adequationem faciens sunt simpli-
ces ⁊ composite. Et simplices sunt granata
muça ⁊ acetosa ⁊ arancia ⁊ succi ipsorum cū
çucharo. Ex compositis autem est oxizac-
chara: ⁊ syrupus acetosus simplex omni
mane cum frigida sumptus si aliud non po
bibeat ante paroxismum per tres horas vel
quattuor ⁊ in processu cum emulsione semi-
nū frigidoꝝ ⁊ diureticoꝝ si in inflatione in
tendať. Et post ipsū per duas horas: aqua
ordei sūpta nā quod incisit illud hec abster-
git ⁊ lauat quare post paroxismū etiā detur
vel ī ipso syrup⁹ acetosus de radicib⁹ cū ge
lenabin secundū exigentiā cause. Et breui-
ter omnia acetosa. Inquit enim ypo. Uni-
uersaliter autem aceti acredo eos iuuat qui
colerā habent amarā nō aūt nigrā. Colera
autē euanescendo in naturā flegmatis trans
fertur cuꝫ ab aceto retrahitur ⁊ alterata ade
quata materia eius euacuatione plurimum
complent medicine que cum eradicatione il-
lam euacuant quales sunt medicine leniti-
ue predicte in quātitate augmentate. Et sā
macie absq͂ multa caliditate soluentes: vt ꝛ
ubarba. mat ⁊ mū obol citri kebuli agaric⁹
⁊ alie secūdū mixtionē materie. Et quando
q͂ expedit illis associare dyagridiū ī robu-
stis corporibus sit tamē rectificatum ⁊ mix-
tū cū sirupo de neniufare de pomis ad frāgē
dū caliditatē eius deinde dabis diuretica fri
gida ⁊ calida temperate. Alterationē fe-
bris complent: frigida ⁊ humida interius ⁊
exterius ⁊ per omnem modum approximata
prout supra ī capitulo generalis curatiōis ē
dictum sunt enim in hac febre maxime necesť
saria cum calorem naturalem ⁊ spiritus dis-
gregent ⁊ resoluat furia caliditatis ipsius ⁊
inquietudinem corporis ⁊ aliis accidentibus
quos reducūt ⁊ congregant. Quapropter
ter abohali iussit post paroxismum pedes in
aquā frigidā mitti ad qđ ēt sēn⁹ adiuuat post
cibū ꝯcessus sit tamē calida mistrata fꝫ cañ.
ꝑnotatos. Et ex appropriatis ē adachecha cū
patiēs tercianā sumat tria ex folijs ei⁹: aut
granis ipsius qꝫ alterabitur circuit⁹ ei⁹ fe ⁊
lingue arieť ⁊ plātaginis radices tres cū vini. ꝫ
iij. vel. iiij. bibātur fe. triangule idest terciāe.
⁊ sādali conferunt ei ⁊ causoni ⁊ ꝓprie albi.

Et cucurbita ꝛ aqua ordei ī frigidatiua ꝛ hu
mectatiua est sc. Et daſ ī calidis puta: ꝛ in
frigidis cū apio ꝛ fen. panis ablutus ē īsfri
gidatiu⁹ ꝛ conuenit calefactis neq; calefacit
neq; opilat: ꝛ nenufar eripit caliditates a fe.
Et ex illis ē vngula caballina ꝛ propāe aq̄
tica. Et succus plātagis depurat ī q̄ntitate.
ʒ .iiij. añ paroxismū per horā sicut dixit dyaſ
corides. Et tres pedes pentafilō cū .ʒ. herbe
ne ꝯtriti ꝛ residētes in greco antiquo per no
ctē ꝛ colati mane ꝛ sūpta colat a añ paroxi
smū per horā. Et sū expert⁹ multotiēs ī sim
plici ꝛ duplici. ¶ Diete aūt ordinario ꝯplef
cū cibis ꝛ potib⁹ ꝓpīe qui ī q̄litate sūt fri ꝛ
humidi insipidi ꝛ acetosi quales sūt ex grāis
colecō vt ex ordo ꝛ succ⁹ ei⁹ ꝛ ex pane abluto
cū frida pluries ꝓut ꝯsuetū ē gallicis. ꝛ deco
cto ī aqua cū zuchar: ꝓut ꝯsuetū ē lōbardiſ
ꝛ hoc vt frumēti ꝛ ferm̄ti ꝛ ē ſaſ ſi ſit ibi cali
ditas extinguaſ. Et ex ordeo ꝛ tri ꝓut ꝯsue
tū ē taurinensibus ꝛ maxīe ī acutis ꝛ īcessiuiſ
ī qb⁹ sibilia adurūſ. Quapp aliqui far et mi
nistrāt qd̄ ī probam⁹ cū. n. opilatiōes nō dige
rat nec abstergat ſ; poti⁹ augeat cuius ꝯriū
debet cib⁹ febricitātiū agē: sic ypo. ꝛ Ga. mō
strauit. ꝛ ex fruct. vt sūt cucurb. cucu. citru.
pruna matura ꝓpīe inube seu eſtē mora cel
si ꝛ acete granata acetosa ꝛ nuga limones:
arātia ꝛ melō ind⁹ ꝛ hmōi. Est. n. maxī iuuamēti
ī extīctiōe īcessiōis. Et cū hoc q̄ pax nutrit
ꝛ soluit ꝛ puocat: ꝛ facit sudaſ adequādo mā;
ꝛ aleuiādo mā; a calorē īcēdiōisq; cōfortaſ ꝛ
corporis supfluitates alteratas vniūsas ex
tractiōes mouēdo expellit. ¶ Et breuiſ oēs
īsipidi ꝛ acres nō dīcēs qui ī colera ꝯuertūſ
vt sūt fic⁹ vue melōes dīcēs ꝛ sices nō vncu
osi q; sē ē īflāmabiles ꝛ vē colē: vt sūt amig
dale dīceſ. Et carnes nisi rectificate cū mixti
one granoꝝ agreste succo limonū ꝛ similiū. Et
ex herbis vt sūt lactuca portulaca endiuia a
triplices spinachia blete ꝛ sices. Sz ī q̄ñ ī q̄
titate pauca dare ꝓut ꝯuēit morbo. Tertia
na. n. ī se breuiſ oñdit dixit G. Et ꝓinō ad re
nuitatē cib⁹ ei⁹ ꝛ dāſ ſ; mag⁹ ꝛ min⁹ ꝓut e⁹
ꝯuēt spēb⁹ ꝛ tēri ꝛ statui eoꝝdē. Cū. n. statū
arbitraſ ꝓpīquū vt ī .2⁰. ī .3⁰. pot⁹ seu die: vt
q; ī vrīa nebula alba apeat p⁹ ī .2ᵃ. die susti
ciāt eis granata lactuca pruna ꝛ similia: ꝛ pot⁹
aque ordei sbilis. Et ī succ⁹ granatoꝝ ꝛ vinū
aquosū plūmq; lipharū post digestionem.
¶ Si vero remanet aliquid periodū vt die.
iiij⁰. v⁰. vi⁰. vel septimū dabis iusꝯ ordei ī
succū ei⁹ ꝛ aquā ordei spissā cū zucharo. Et
cibū ex p̄dictē fructib⁹ ꝛ herbis ꝛ similia. Vlte
ro vltra ꝓlongabitur ꝓcedas ad latus cāſ
grossiorē dietē sm plꝰ ꝛ mī⁹ ꝓut su. nec ex
pedīes illis. Et ꝓ inde dabis anulas par
uas extrēma pulloꝝ. testiculos galloꝝ nouo
rū nōdū coctum. Coctū eni testes aq̄
fuerūt infectionē ꝛ malū odorem a spirate.
Et si sint ꝑfectiōres vet ē ī sua ꝓpia acciō
gñōnis q̄ diu sūt viui nō tñ ī nunc abis q̄
tute ꝛ cerebꝝ ipsoꝝ si nausea nō sit. Et vitel
la ouoꝝ recētiū alterata ī decoctione eoꝝ in
aqua ordei ī alia cū prunis agrestia ī granis
granatoꝝ ꝛ similibus ꝛ cū humectatiōe ipaꝝ.
¶ Oportet āt vt ī exhibitiōe p̄dictoꝝ cū gra
datione ꝓcedas vt ī ꝓnci⁹ tenuiter vt ī aug
mento tenuis ꝛ ī statu remisse cibes. In de
clinatione vero vberius. Et discreta q̄titas
sit ꝓout superi⁹ dictū ē nutritiua q̄ ꝛ cibati
onis sit ꝓut ꝯsuetudī ꝯuenit nisi obuiet pa
roxismus ꝓut infra ī cura sc. ꝓpria tertiane nō
pure dicef. Tēpus āt cibandi sit ex ꝯ sit s
primi. s. cibi fuerit curāte ꝛ hora quiet: cū qu
ꝯsuetas ꝯtinet meli⁹ ē. sit āt añ parox. hori
per tres ī quattuor horas ad minus ꝛ añ su
peruētū eius sit p̄digeſ. Aliō sinō docaliꝰ
po. ipsū uomit⁹ cū tepida ꝛ aceto ꝓpio.
¶ Modo aūt sit vt lubrica p̄seruaſ. Et medie
preparationis vt sint decocta cum reconsti
tibus ꝛ alterantibus vt est dictum non sin
assa neq; frixa quoniā constipant nisi expe
diant ꝛ corrumpantur si in pardia sint frixa
ꝛ cum hec nutrimentum quartum impendit
In alijs aūt rebus non naturalibus conue
mentia declinante vero ipsa ꝛ euacuata ma
teria digesta balneabis in semicupio dulciū
aquarum ꝛ euacuatarum quoniam resoluūt
liquidas cū prouocatione sudoris ꝛ infrigidat
ꝛ humectat. Id quod post sudorem vngan
tur cū oleo violato ꝛ rosato ꝛ proinde non in
trent ipsum cum labore ne mss horam prolō
get immo egrediatur velociter deinde sic ep
pedire reiterent. Melius enim est reitera
tio q̄ prolongatio more. ¶ Post quod cibā
bis cibis predictis nutrientibus ꝛ humectan
tib⁹: ꝛ potabis vino aquoso valde permixto
aque plurime quoniam vinum temperatū
humores contemperat siquid residui fuerit
membra perforat: calorem naturalem exci
tat: vt coleram per sudorem ꝛ vrinam expel
lat ꝛ cum hoc membra arefacta infrigidat ꝛ
humectat faciendo aquā frigidam penetra
re. ¶ Cum post crisim ꝛ euacuationem re
manserit aliquid caloris īseparabiliſ dissolu

alterabilis superest tibi vt administres siru-
pū acetosū cū succis diureticis in quo deco-
cta sē. radicū diureti. qui materiā inobedien-
tē ꝛ corporis via disponit ad resolutionē ꝛ e
uacuationē facilē. Quartā rē cōplent predi
cta in suis capitulis enumerata. ¶ Iudiciū
proprium cura tertiane ē qđ propriē vnicuiqꝫ
ex spēbus eius debetur. Illud enim debet
pure aliud impure aliud īterpolate ꝛ aliud cō
tinue inter se sunt enī ad iuicē dīa quo ad a
lias res quatuor predistinctas in cura cōmu
ni non in specie cū colera sit peccans vel ī p
dominio vtriusqꝫ sed ī ꝗto propter additam
materiā frigidā flegmatis mixtā illi. Qua p
pter predictis magis ꝉ minus excedentibus
in frigiditate ꝛ humiditate addita virtute a-
lia super illis propter substantiā flegmatis
viscosā ꝛ grossā. Sic pura equidem ab exce
dentibus causam eam euacuando ꝛ digeren
do de predictis indiget frigidis ꝛ hūidis pu-
ris vel par in caliditate ꝛ siccitate excedēti
bus saltē propter opilationē ꝛ purgationē
materie cū atractione euōne ꝛ eradicatione.
Et ex alterantib⁹ sē. sicc fris ꝛ humidis pu-
ris ꝛ balneo predicto qđ vtriqꝫ cōe. sē. ꝛ sē. ē cō
ueniēs sua hora vt post cōpletā digōnē: ꝛ añ
digōnē perfectā cuius māꝫ digerat inspissā-
do ꝛ sudorē prouocando ipsā totā propter dis-
crasiā hōgeneitatē resoluet ac alteret sē. dis
crasiā. Et mixta ex ei⁹ accōnib⁹ contigat ꝛ cō
der. Et dicta ex cibis ꝛ potib⁹ pdcīs fris ꝛ hu
midis puris cū maiori subtilitate pp acumen
ꝛ bilitatē ipi⁹ ꝗto. n. magꝭ colera dñaꝉ: tāto
magis acumē morbi significaꝉ. G. ait. Et nu
mer⁹ cibatōnū inī pox^m ꝛ pox^m ꝛ sit triplex
si cōsueuit. ¶ Nō pura vero illis fris ꝛ humi
dis īdiget pp dñiū colere ꝭ min⁹ proptē ad
ditionē ꝛ permixtionē flegmatis ipi colere.
Et cū addita virtute incidētiū abstergentiū
subtiliantiū aperientiū ꝛ soluētiū cū calidita-
te ꝛ siccitate tēperata ꝛ ēt manifesta qualia sūt
radices cōes iucci ꝛ semīa diureticoꝝ: ꝛ aga
ricus turbit polipodiū cartam⁹ ꝛ sē. vtrice as
saꝝ sticados centaurea ꝛ sīlia flegmatis so-
lutiua ꝛ alterātibus sē. fris ꝛ hūidis minus ꝛ
balneo indiget post digōnē perfectā ꝛ dēclina
tionē ipsi⁹. Ante enim dissoluit crudū humo
rem ꝛ inbibitū totius corporis reddit. Et cum
cum putredo in puerīdum miscet subtile re-
soluit ꝛ grossum dimittit.

¶ Et dicta ex cibis ꝛ potibus frigidis ꝛ humi-
dis minus cum additione subtiliantium ꝛ a
perientium cum caliditate pauca ꝛ minori

subtiliatione. ¶ Oportet autem vt ꝛ rēs p ꝓ
pinquitatem non pure ad puram ꝛ elonga-
tionem eius ab ea ꝛ secundum illud diuersi-
fica magis ꝛ minus excessum illorum.

¶ Oportet ergo vt regimen ꝛ cura tertiane
pure sit cuꝫ predictis ꝛ eorum plurimis. Nō
pure vero cura sit cum minorantibus pro-
uocatiuis cū aqua calida decoctionis anisi:
ꝛ aceto permixto ante cibum ꝛ post magis ꝛ
in principio paroxismi: ꝛ clisteribus cum aq
sticados arabici caricum centaurea succo sei
ole melle violato sale: ꝛ oleo camomellino:
furfure ꝛ sale baurach. Et quandoqꝫ addit
cassiafistula ꝛ turbit ꝛ yerapigra ꝛ agaricus
cum materia ceperit digeri. Et ex solutiuis
est aqua allubcleh propriē cum residentia ge
leniabin cum cassiafistula ꝛ cartamo. Et quā
doqꝫ confectamus ea cum decoctione turbit
ꝛ ex fleubotomia si cum peccato sit sanguis:
ꝛ minoratiua. Et cum digestiuis ex syrupo
acetoso simplici permixto cuꝫ geleniabin aut
composito cum radicibus ꝛ post ebdomadā
cum virtute aliquorum subtiliantium sicut est
aqua feniculi apij anisi ꝛ decoctio absinthij:
quod subtiliat materiam ꝛ confortat stoma-
cum. Et si transierit ebdomadas duas non
est malum dare troc. de rosis minorib. Si au
tem prolongabitur vltra non excusaberis a
datione troc. de eupatorio ꝛ decoctionis e
ius. Et syrupi de succis herbarum ꝛ syrupi
acetosi dyacolocintis dyacimina quorum in
antidotario nostro descriptiones inuenies:
Et cum calefactorijs ꝛ cathaplasmatib⁹ vn
ctionibus ꝛ empastris cum aperientibus fō
tibus nisi colera vitellina ex actione fuerit
generata: ¶ Quo casu cum frigidioribus
ꝗ̄ in colera pura est procedendum: subtiliā-
tibus tamen mixtis propter hūoꝝ grossitiē
ꝛ mollificātibus ēt propter visceꝝ tensionē
que supra ī cura eoꝝ nota sunt. Cū ꝗ̄ digō
appareat cōplete euacuabis cum eradicatiōe ꝛ ī
cū decoctiōe eupatorij ꝛ cōdiuite cū reubarbaro
ꝛ agarico pluerizatē ꝛ alijs cōpōitis sīmaciꝗ̄
infra ducer⁹ dicēt. Et abo dixit. Forasse e
rit necessa medicina fortis vno mō ꝛ dbil mō a
lio. fortitudo nāqꝫ ē ī eo qđ euāt hūorē visco
sū: dbilitas vō ē ī eo qꝫ nō euāt plm vice vna
ꝛ illud ē qꝛ virt⁹ mēra simil nō tollerat ī dēcē.
Oꝫ ergo qꝫ fiat gradatio ī ea. put supra in fleg
matica dixim⁹. Et talis aūt medicina solōem
aggregat ꝛ digōeꝫ ꝛ a virtute meli⁹ tolleraꝉ
Et ē. R. turbit. ꝫ. ß. ꝛ plus sꝫ necessitatem: ꝛ
scamonee proprie alcufugi lib. i. ꝛ supra illud

Conficiant cum geleniabim. et bibatur aut
sumatur de agarico et scamonea, sz hac zpa
ides et zficiat cu geleniabz pdicto. Et bibat
et ponatur in succo rosarum recentiu cui quantitas
sit .3.i. et .3.ß. aut sir.° ros. et bibatur et hoc q; re-
mittit calorem sciamdee et zfortat principalia et
sto.m quem habent offendere ne ledatur.

Et dieta ex cibis et potibus humidis et fri
gidis dictis nō tn puris sz mixtis subtilitatib°
et abstergentib° notis. Et oz vt cib° sit pa-
nis cu cinamomo et aqua ordei sit spissa cu d
coctione radicu et ppter cu accescit in stoma
co. Et qñz cu decoctione piperis et ysopi et cala
mēti et origāi et spice sz neccitatē aut aqua ci
cer permixta et cu minori subtilitate qr oz vt
cibet cibis ex carnibus cu ossib° et fructibus:
dētis cu feniculo aneto et petrosil' et silibus gra
dari mistrat in qualitate zinua sz diuersitatez
ipsoru. Sitq; numer° cibationu sz lōgitudi
nē et breuitatē paroxismi: si.n. sit lōgior .48. hora
ru zplebit(r) in duobs dieb° nō poteris dare q
lib3 die immo cu qz oz vt in duobus dieb° sel ci
bes et cibario fiat in .37.a hora a principio parox
mi q ē p.a hora declinationis ipsius perdurāt
vsq; ad zplemētu .48. hora q ē .12. hor. Et
hoc si tollet virtus. Si vero nō oz vt redeas
ad ca.m dictu in ca.° gñal curatiōis. si vero sit hec
mior poteris cibare pluries sz diuersitatē alie
natiōis ipsi° et lōgitudinē qetis. Et cura qdez
sc zinue ē cura interpolate in dec° indicio cōi
et absolute. Cu.n. A. dixit tertianā et triteam
sc. intellexit interpolatā. Et cu ypo verā dixit i
aliso interpolatā maxie intellexit. Dixit.n. tē
tiana vera in .7. periodis indicat lōgissima pa
oxis ā ei° g ppter dbet interpolate zinter
et in ppte zci°. vn cōntator sbiu zii. q illud fa
cit dies in zcinuis qd period° in interpolat qua
si dicat zin° tertiana fac sen zplet .7. prodos
suos in .7. dieb° sic interpolata suos in .14. Si i
vere sint hec dr iñ in quato quēadmōz ē dcm
in zin° d. Nō ē q; in cura continue tertiane pce
dē oz cu illis trib° colb° predictis ex absciendē
tibus ciz in digerēdo et euacuādo fortioribus
Et ex alterātib° sc. cu minori fri.ate et excleti
one. et cu dicē cibi et pot° sit maior subtilitatē
et cu abstersiuis subtilitatiuis et aperitiuis cum
minori caliditate si necessaria fuerit ppter ipu
ritatē q interpolata. Et in cāone multo magis:
nisi in nō vero. In nō vero.n. oz vt pceda a
ce euacone in principio cu illis que dcā sut: et p
pter mussilagie psilii. Festinatio.n. in ea meli
or ē q expectare zplemētu digēnis pp picu-
lu acuitatis et mobilitatē mē et positionez sui

cu humiditate eius sit dispositio q; sbtilis peccāis i cā
liditate superflua. Durare oz vt cu flebo
tomia si i vrina fuerit spissitudo turbulat' et
rubedo. Si vero igneitas permanet cū
nō enim infrigidabit sed potius inflāmabit. Et
cu digestis ex syrupo acetoso et ppter cu cond
tione seminu cōiz et seminu fl..z ex lactuca
endiuie et portulace et succ° et exterius et
mōz. et papauere albo et cu alteratib° sed cō
crasia cu infrigidatiōe potenti apponantur
interius et exterius per omnem modum et in
terius solutiua si calidum sit administrāda
liquod frigidum et vt syrupum violaru de se-
nusaris vc pomis et aquam seminum frig-
dorum. Aut cum frigide aque potu: vsq; ad
faciet eātē. Et pluries si non fuerit quod pro-
hibeat: et propter cu nigredo appareat in lin-
gua. Si vero sit quod prohibeat detur sy
pus acetosus vt supra capitulo generalis
curationis est dictu. Et cu syrupo de nenu
ris de papauere et de limonibus et de mōne
indo sufficienti quantitate. In paucā ei
quantitate conuertitur in colera ... Ro
rosa. Et finaliter cu trociscis de camphora et
de spodio non solum si superfluat verum
etiam tam a superfluitate quenti infri-
gidabit epar et perducet ad deuersu et ydro-
pisim. Exterius vero cu epithimatibus su-
pra epar et cor ex sandalis rosis camphora et
similibus cu aqua coriandri et ros. Et supra
caput cum embrocis ex frigidis et somnife
epithimatibus ex extre..ino cum lotione papa
ueris. Et enī eius materia ē valde apta ad
capitis quare oportet vt sollicitudo habeatur
de capite magis. Attendendu aut i hoc
multum naturam corporis et etatem. In iu
tute enim forti et iuuentute sunt concedenda.
In debili vero et in senectute nequaquam:
quoniam sunt causa extinctionis febris et ca
loris innati. Sed contra est quod Auerois
ponit. Inquit enim contra Galienum cum
inquit q causon in sene malicie vocatur et
a natura q in iuuene quod dictu impugnan
do dicit. Si ita est ergo senectus contrari
ei in cura si cura per contrarium in equali
gradu discrasie fieri debet vt ipse ostendit:
sed hoc est falsum secundum hoc ergo sibi.
Cui falco respondit q non meminerit distin
guere tamq inexpertus Auerois inter con
trarium secundum excessum seu gradum: et
secundum effectum contrarium. In sene
patiente causonem comparato ad iuuentum
maior est excessus caloris febrilis.

et pinde fm maiori excessus puenitur illi q
inueni fi nu fm gdu r excessuz fi fm effectu
dec.n.fuat nam paulani exiguedo fe.super ex
excessuz.illa vo exiguedo vtrucz sit buox
r fe.occiduit r cu correctoe accidu et digi
nica fortionb dcis super in ca gnat curois.
¶ Et caueat i eo superfluitas sanguis natiu
cu hys q os q dca sunt r infra xpo dante di
cent.pducunt.n.ad defectoem r inflatioez ma
iore.r obfuet bancdit eoz cu oleis r cerotis
Ex oleis viol.ro.r de amigd.dul.cuz succo
malue r atriplicis gsilis: r spinaciorum r ce
ra:nec ptes pectori pnitrat spasmari. Et re
gas eos cu dieta vehementer sbtili: ex cibis
et potibus exsiccatiuis dcis hic sup si tollet vi
cu stat ei sit cit. Si timeas casum virtut
ex eo q patiens ex extuatioe resolui plimu
ex hoc tac os vt cibes vberi cu hys q dicta
sunt in cura fe.syncopalis sbtilis. Et si ca
dat appetit pp intem disrasie calide lede
tis virtute sensibile no solu in ore stomaci sed i
pn? vt in cerebro ob qua no sentiat stomac
q sibi necariu sit vt petat cibu r turbato ce
rebro no patiat cibari.op5 iuuari auxilio ibi
tacto.ab antiqs r a modernis ignoto: l5 sit
possibile qz ronabile r expruz e. Et e vt stat
collatei bonu ex gallia electa r ponat i ci
steri r iniciat p anu:trahet.n.p nam r nutrit
Iuuat eo mo q e possibile r pueniens ad re
focillatoem virtut r sbsistentia ei donec re
sumat r redeat sensus vt cibu sumat q pfor
tet r vicat finalr morbu si curabilis e quod
possibile e r roi pforme. ¶ Ordinauit.n.na
in intestinis oibus misaraicas venas eciã r in
recto vt man epar qb succu predecocti cibi
in stomaco trahet ad seipm epar r puterz in
sanguine nutricatois sui gra r corpis vniu
si q ipi sua inanitoe trahedi illi necitate im
ponit. Si g illu trahit indispositio nali in q
multa inanitio no existit vt no trahat succu
colatu ex intestinis i corpe patiete causone i
q no solu attrahes e ianitio: s etia calor forte
r sic etia necitas maior r maxie cu succ tal
sit inlcebri ne anticadet r qsi digest si etia in
exiccat venul hora estiua emulserit a se hu
mores oimes de gne cole atrahat der secu
succu facte p stolam inanite. Ob qd G. pce
pit in replcoe intestinor ex fecib no debe sie
ri stolam nisi pus illis euacuat mrto magis
attrahat succuz colatu inulcebre in ta gradi
necessitate adauete nisi natura ponat habe
mente vel non r itellectu. ¶ Cu g traxerit
epar p illas succuz eius refocilat. Et refoci
labit natura ad medium stomaci. Et si vere
nominatiat ex eo tanq in digestione prima a
natura pdigesto. licet multu alterat r qua
si digestus sit parte que sequit natura r psi
cit eam existes eius imago donec redeat ei
bumq sumat vt cofortetur r vincat si cura
bilis morbus sit. quod equide expti sumus
in regina Sicilie disposita deo modo i qua
iniectu colatutu p clistere natura retinuit.
Et post tres horas squibalia emisit nulla i
fectione ipsius apparete in ipsis. deinde huo
res colericos ardentes r fetidos. Et sic re
ducta ad sensum petiit potu a quo conforta
ta est et facta sana gratia saluatoris qui sit
benedictus. In non vero extrema minoret
r remittat r incisiua. Et abster sina multipli
cent r intendant r regime minus sbtilietur.
¶ Deinceps medicinas positas subiunga
mus. Confectio syrupi ad febre tertianam
puram. Recipe endi.cum radice lupulorum
epatic:cicoree:trifolij:lingue arietis: aceto
se:lactucaru:ramorum portulace:ir valentica
larum aque.ana.℥.i.seminu communium:or
dei mundi.ana.pu.i.viol.ros.florum cucur
bite:acetose:an.℥.s.radic feniculi.℥.i.semi.
endiuie:portulace:ana.℥.s.corticum citri.℥
.s.prunorum:iniubaru:sebesten:ana nume
ro.xv.zucchari lib.i.r fit tabarzet.succi gra
natorum mugoru.℥.ij.aceti albi.℥.ij. Et aro
matizetur cum sandalis albis:spodio:et aq
rosa. Dosis est.℥.ij.in mane cum frigida in
estate:et calida in yeme. Et ad continua ad
datur nenufar: r ad causonide cafora et suc
cus limonum. ¶ Confectio syrupi ad terti
anam imperam. Recipe radic.quattuor co
muniu residentiu in aceto ana.℥.i.capil.ve.
scolopendrie:ana.℥.s.endiuie cum radice:lupul
boraginis: r buglosse:cicoree:epatice:mel
lisse:ana.℥.i.ordei ciceris: ana.pug.i. liqui
ritie.℥.s.viol.rosa. acetose:ana.℥.i.pruno
rum numero.xx.zucchari lb.i.gelentabin.℥
iiij.aceti predictaru radicum.℥.iiij. Aromati
zentur cum sandalis:cinamomi:spodij:r cor
ticum citri ana.℥.ij. Dosis.℥.ij. in mane cu
calida. Confectio solutiui. Recipe scamo
nee sextam.℥.vnius in iuleb r est conueniens
puris. ¶ Decoctio faciens ad soluenda non
puram. Recipe mirobalanorum citrinorum r kebu
lorum.tamarindorum:ana.℥.s.passularu enucle
atarum:ordei:ana pug.i.radicum quattuor:
cassiefist.ana.℥.i.fumiterre:folliculorum sene:
ana.℥.s.bulliant in libra.i.aque vsq ad me
dietatem et calidam da ad bibedu in mane.

Cōfectio ĕlarij triafarmaci faciēs ad colerā ꝛ flegma ꝛ hūores ꝯmixtos ex eis. ℞. ĕlarij casiefistu. lib. i. agarici ꝛ rubarbari pfueri igatoꝝ añ. lib. ʒ. Cōfice sic ꝛ da ad. ʒ. ʒ. vsq ad. i. i au rora cū calida. Confectio ĕlarij de succo ro. ꝛ dyaprunis ē faciēs ad solōem colē pᵒ rigōē ꝛ dyacatolicō. Rubea trocifcata fm Nicolaū vꝫ tertianarijs ꝛ cotidinarijs cū rodosto mace in q̄titate auelane añ horā paroxismi data. Cōfectio troci. de spodio solutioꝝ ꝯferē tiū paticibᵒ tertianā. ℞. medulle granorū citri. enucleatoꝝ. ʒ. iiij. zuccari tabar zei. ʒ. xx. scamonee. ʒ. i. fēt trū. bibat. ʒ. ij cū ſc̄a. Et pᵒ illō curet cū puocatōne ꝛ emulsiōe fe. cōtium froꝝ ꝛ si fuerit supflua inflāno maxia vt in ꝯtinua ꝛ causone cū iā euacuauerit nō ē malū dare aliq̄d de extīguētibᵒ fortibᵒ: vt sunt troci. de cāphora: mucilago psiliꝫ aq̄ melōes indict syrupᵒ de limōibᵒ ꝛ similia. Alexāder dixit. Succᵒ plātaginis de putatᵒ i q̄titate. ʒ. iij. ante paroxismū tribᵒ vicibᵒ sumptᵒ liberat a tritheo ꝛ sum expertus.

Ca. v. de medicis fe. melācolicarū.

Febris q̄rtana ē fe. accēsa i melācolia putrescēte. Que q2 exacerbat p. 4ᵐ dīā est q̄rtana. vt in pn̄ dc̄m ē. quēadmoduꝫ sup 5ᵐ ꝛ 6ᵐ dc̄a est q̄tana ꝛ sextana de mīcaꝝ gn̄e ex n̄ tiū saltē q̄rtana. Et q2 q̄dā ex ea erāt inēposita ꝛ q̄dā ꝯtinua illi pportionat ꝛ q̄ī dc̄ant dc̄m fuit supiᵒ. Et q̄ erat etiā eiᵒ cā. erat eim interior eiᵒ cā ꝛ immediata mīa putrescēs ex venas vel intra: nālis vel inālis ex adustiōe gn̄ata nō ex ꝯgelatōne: cū rarissime fiat illa nec apta sit inflāmari ꝛ putrefieri vt febrem accendat. Cūq̄ mīa inālis sit ex se magis apta putredini q̄ nālis eo q2 caliditatē innātē in se reseruauerit ex adustiōe ꝛ putrefactiōe febrē aliquā accēdere ac q̄s illā quēadmodū cinis ca liditatē ignis. Et. G. dixit. sicq̄ maiori q̄titatis ac malicie quam nā regulare nō possit putrefieri pōt apuᵒ lō ro fit incipiēs ꝛ p̄imū aliū morbū sequens. ac q̄ pp sui maliciā nā int venas ip̄am sustinē nō pōt. et si nālis sit cuꝫ sua ineptitudine ad putredinē in venis ex n̄a ꝯseruatē hēat a sanguīe ne putrescat ꝛ a nā in melsᵒ reguletur q̄ ex. iō p̄imū inēposita est ꝛ raro ꝯtinua vt. G. dixit. Et quidē aliᵒ morbᵒ q̄ p̄imū sequitur. Est autē fe. putrida maxie multū plōgata q̄ nō solū in humoribᵒ impssionē imp̄sit hūidis: s etiā i mēbris solidis inflāatōem ꝛ ꝯsūptiōem. Qua ppter G. dixit. Febres cū plōgātur mutātur etiā vel fe. multe ꝛ dūse vt sunt inordinate vagātes pp̄ter hoc in q̄rtū mēᵒ ꝫ eude nā reddit negligēs pp diūsitatē ip̄aꝝ disturbāntē ip̄am. Juxta .n. pluribᵒ sit minor ad singula: q̄re rōnabile aduste ꝛ incinerate. Et sic mīa inālis multiplicat q̄drupliciis spēi fm spēm possibilem q̄tuor hūoꝝ adustionē. Alia igit erit sanguinea: alia colerica ꝛ ē pessima: alia flegmatica: alia mīca ꝛ ē minᵒ. q̄ cū exacta occasiōe in putredinē venerit fe. accēdit q̄rtanā diūsam i spē fm diūsitatē spēꝝ mīe. Alij. n. ē i mīa nāli putrescēte: ꝛ alia i mīa inālis q̄ ē q̄drupler ꝛ sunt oēs inē se inuicē diūsi in essentialibᵒ accn̄tibᵒ atq̄ cura. vt infra patebit. Vñ ypo in pnosticio. Febribᵒ inordinate vagātibus quartane sūt future. Aut oppilatio ꝛ grossicies splenis colligēs ꝛ multiplicās mīaꝫ ... cui putrescēti succedit q̄rtana. Jꝫ iō q̄rtana raro euacuetur a splenis grossicie ꝛ oppilatiōe p̄imū. n. succedit ei ꝛ ... .

Nūq̄ ē ab apostēate eiᵒ vel cū eo ... ligniter pducit eni frequēt ad ydropisi ... Et ex nālibᵒ dispōibᵒ ad ip̄am cū aliis sūt circūstātijs. Est ꝯplexio mīca nālis ꝛ corpis vel innālis hūmido seu forma ... sicca etas senectus ꝯsuetudo in frigidis vel calidis siccis: tp̄s apeū: vere vel autūno ... ꝯsilis illis: aro salsulis vel ... uida seu timor pdurās ... mitas. Jnquit. n. ypo. Timor ꝯtinuans ... tas sidiu steterit ad diuersi ... hūores mīcos facit. Et cū ex rōe medicina ē ... nālibᵒ rebᵒ ꝛ cibis ꝛ potibᵒ multiplicare hn̄ bas mīam nālē ꝛ innālē: vt ē pp̄ panis ... mas: lens et caulis: caro bouina ... ꝛ arietina ꝛ vaccina antiq̄ ꝛ siluestriū ... magis: pisciū ꝛ auiū magnaꝝ: casēᵒ antiqᵒ: caro salsa: ꝛ pisces salsi ꝛ sicca. Et aq̄ grosse ꝛ turbide: lucutose ꝛ sulfurose ... sumpte ꝛ potate ꝛ acetū. Jnq̄t. n. ypo. acetū colerā ni. adiuuat ꝛ peiorat. Quales sūt acuti sibtiles adustibiles q̄ mīe sunt ... q2 in ea accēsa ē q̄ tenere nē ... corpis inflāmare q̄ calor nālē ... mus cū sit illi ... Jnq̄t. n. G. calor nāl calidᵒ est ꝛ hūidus: nec etiā ... .G. dixit in afforismo. Terminᵒ ... error nō insurrexerit erit ... nerit erit annoꝝ. xij. vt dixit Albo. Et ... paroxismᵒ eiᵒ plōgabit. ... qbᵒ erit addēs ꝛ diminuēs ...

in q̄tāto ⁊ specie ⁊ mixtiōe cū colera ⁊ ſtate.
Et aliarū cauſarū corpalitū in hoc coopātiū dictaꝝ ſupra ⁊ etiā extriſecaꝝ. Et cōiter ſal uior eſt cotidiana pp̄ q̄etis lōgitudinē ⁊ acci dentiū ꝓuatiōem ⁊ lenitatē. minꝰ vō q̄ t̄tiana pp̄ aptitudinē colere ad reſolōeꝫ pp̄ qḋ lon gior eſt q̄ illa. ¶ Et q̄ ex ea ſala ⁊ eſt vt quia ſine opilōibꝰ magnis ⁊ apoſtematibꝰ fuerit ⁊ breuis ꝑſuat ab egritudibꝰ mēcis vt epilia ⁊ mīa. ⁊ etiā liōat cū terminēt in q̄rtanā vt dixit abo. ⁊ a ſpaſmo ⁊ repiōe. Inq̄t enim ypo. in affoꝰ. A q̄rtanis nō habiti nō valde ſpaſmat. Et cū fuerit talis termiāt plimum p reſolōem ⁊ ſudorē nālīter. Et in piſculari porꝰ ⁊ maxīe cūꝫ innālis ⁊ calia fuerit mīa. Et q̄ncꝫ p varices ⁊ emoroidas: ⁊ maxīe cuꝫ mīa fuerit nālis. Unde ypocr. mēcis vari cibꝰ aut emoroydibꝰ inatis bonū. Et q̄ncꝫ p diſſiteria maxīe cū inālis fūit mīa. vn̄ ypo. mēcis diſinteria ſupueniēs bonū. Et q̄ncꝫ p ſcabiē cū nā nō poſſit mīam innālē extra corpꝰ expellere: ſ; declinat ⁊ trāſmittit ad cutē que eſt mēbrū ordinatū p eā ad receptiōnem ſupfluitatū corpis totiꝰ vt ait. G. Hec vō eſt lōga ⁊ cū opilōibꝰ magis pducet freq̄nt ad ſtomaci defectiōem ⁊ epiā: ⁊ caſuꝫ atpen tias ⁊ ydropē ⁊ ꝑniciē magis. ſicū apoſtēate fuerit vt dictū eſt: ⁊ q̄ncꝫ ad leprā pp̄ diffuſi onē habūdātis mīe innālis i hīra vniūſo.
¶ Signa q̄rtane interpolate ꝑus dicemꝰ. Si ſunt aūt ipam inuētio cauſaꝝ āīcedētiū p̄dictaꝝ ⁊ cōicantꝰ accn̄tia. Nō eſt q̄ ꝓceden te regiē mēco et circūſtātiis dictis inueniēs egēnē mēcāt ⁊ vrinā glaucā in ꝑnꝰ ⁊ augmēto niſi apud ſtatū. tūc. n. pp̄ digōem acdrit ru bedinē ⁊ ſpiſſitudinē: ⁊ in declinatiōe fit nig̃. Et cū mouet ad exacerbatiōem inuadit cum frigore: ſ; in ꝑmis dieb; pāo ⁊ in ſbſequētibꝰ magno pp̄ humori groſſitiē qui nō pōt mo ueri ſtatī vt ſbito deferat p ſenſibilia mēbra niſi calīitate febris ſbilitēt in duobꝰ diebꝰ ac ceſſio ſicut dictū eſt in ſfica. deinde calor eiuſ extendit tarde vt pueniat ad augmētū ⁊ ſta tū pp̄ humoꝝ groſſitiē ſup quē calor dēfacī lē ꝯpbendit: ſicut nec ignis ſup ligna groſſa licet citiꝰ q̄ in ſfica ⁊ tardiꝰ q̄ in coſtica vnta. Et pinde calor dū extēdit vt totū cōpbēdat corpꝰ cū oripilōe pcedit. Et eſt frigori mixtꝰ ꝑut in cotidiana eſt dictū: vt ex eo q̄dem di ſcraſia ineq̄lis ⁊ diuerſa in mēbris pueniat. q̄ eſt cauſa doloris ⁊ ꝯfractiōis magne adeo vt videant oſſa frāgi. Ad qḋ adiuuat inſlo fortis mēbroꝝ ꝯmotio adeo vt ſtridore fren

deant dētes pp̄ter contractiōem nature ad ꝑncipia ⁊ motū ipiꝰ ad expellēduꝫ nocentia nō tn̄ ſicut in ſfica. ¶ Et pducit illud ad vi ſus debilitatē ppter multā euapoiatiōeꝫ fu moꝝ ad caput ſicut accidit in acceſſiōe ligno rū viridiū ⁊ groſſoꝝ ꝑturbātiū ſpm̄ ⁊ ſem in cerebro ⁊ ſenſibilē ⁊ motiuū: q̄re etiā motus fit debilis ppter fatigatiōem ipiꝰ in expellen do illos ꝯmotiōe mēbroꝝ. Cū ergo puēit ad ſtatū calor eiuſ acutior eſt q̄ in ſflica: minꝰ tn̄ q̄ in coſtica: niſi mīa innālis acceſus exiſtat. Et deinde declinat cū ſudore ꝑlimū ⁊ ꝑpe ſi mīa inālis ſit vt ſupiꝰ eſt dictū. Ita vt. 2. ⁊ 4. horis in febriēdo deficiat ⁊ pfecte q̄ſcat ei ſ; i q̄rtana interpolata ex mīa nāli. Et pulſus eſt paꝝ durꝰ ⁊ diuīſus: magnꝰ velox ⁊ ſpiſſus licet in ꝑncipio ſit coartatꝰ ⁊ in velocitate ⁊ in ſpiſſitudine nō diuīſus ſicut in cotidiana. Et ſiſtoles velocior dyaſtole ppter putredi nē que mūdificat apud declinatiōem. Et eſt ſignū pfecte diſtinctiōis inē cotidianā ⁊ ipaꝫ. Si vō ſit ꝯtinua ſigna cāꝝ āīcedētiū ex ſi gnis ⁊ circūſtantiis inuenies fortiora. Exa cerbabit ꝯtinue ⁊ de 4ª in 4ᵃᵐ magis et exa cerbatio fortioris eſt caloris: nec incipit cum frigore ſeu oripilatiōe: nec declinabit ſeu te peſcet cū ſudore aut alia manifeſta euacua tione: ⁊ accidentia eius alia ſunt fortiora.
¶ Signa vō q̄rtane ex mīa inālī ⁊ ſfica ſūt anceſſio ſfica ⁊ febriū: ⁊ cū incipit frigꝰ āīce dit maiꝰ ⁊ calor eſt obtuſior q̄ aliaꝝ innāliū. Et ſudor in declinatiōe tardior ⁊ minor q̄ in nālibꝰ. Et vrina groſſior et durities pulſus maior ⁊ ſignū eā ⁊ ꝯſīles circūſtātie. Signa vō q̄rtane ex mīa ſanguinea: ſunt anceſſio ſignoꝝ ſanguīs ⁊ febriū ſanguineaꝝ. Et in cipit cū minori frigore: ⁊ calor eiꝰ ē mediocꝛ: ⁊ declinat cū fluxu ſanguīs l' ſudore: ⁊ vrina eſt rubea ſpiſſa et etiā ſignū ipam ꝯſīles cir cūſtātie. Et ſigna mīe coltice ex aduſtiōe co lere ſunt anceſſio ſignoꝝ dn̄ǫ colere rubee ⁊ febriū eiꝰ. Et cū inuadit incipit cū miori fri gore ⁊ oripilōe maiori: ⁊ calor cito aſcēdit ⁊ ē acutior: ⁊ cito declinat cū ſudore copioſo: et vrina eſt colica valde ſbtilis: ⁊ pulſus velo cior ⁊ freq̄ntior cū miori diuīſitate ⁊ ineq̄lita te aſcēdit: ⁊ ꝯcūrūt cū ea circūſtātie ꝯſīles: Et ſigna q̄rtane ex mīa nāli aduſta ſunt ſi gnoꝝ pceſſio dn̄ǫ mīe egritu ᵃᵐ mēcarū. Et cū mouet ad porᵃᵐ incipit cū miori frigore: ⁊ calor citiꝰ aſcēdit ⁊ magis eq̄lī ⁊ eſt acutior q̄ in mīa nāli nō aduſta: ⁊ citiꝰ declinat ⁊ cū ꝯpletiori ſudore: ⁊ vrina eſt magis tincta et

stibilis in principio. Et pulsus est velocior et spissior cū minori dūsitate τ inequalitate exñs τ occurrit cū ea circūstātie sites. ¶ In cura quartane duplex est regimē. cōe τ pprium. Cōe est qd ei in vnaquaqꝫ sui spē τ mūi cōie cōuenit. Et est quattuor rex. pma abscidit cām. 2ª sibal terat fe. discrasiā. 3ª ponit studiuz in virtute τ vita cū regie cibi τ pot^s τ aliaꝝ nō nālium rex. 4ª corrigit accñtia. ¶ Prima res cōple tur duplr. digōe. s. τ euōe. Digō cum vo com plēt medie mincoatiue si in materia appeat multitudo τ alteratoē residue. pma sunt cli steria ex lenietib^s τ abstergētib^s notis i pn^o. deinde cū solutiuo aliquo educente de mãa absolute qd infra salutatorie dicetur pludio. Et ex cōib^s mãe absolute est agaric^s: s illud post digōem añ. n. est psumptio τ introductō erroris τ pphe in quãtitate multa ministramus. ergo addat q sit pauce quãtitatis. Cōsideret tñ si sanguis sit habūdās i eis τ pphe si mãa naturalis τ sanguinea. tūc. n. fleubotomet et extrahat sanguis sm necessitatē. alr aūt flobā nocet cū debilitet τ incrudet cū euacuet con trariū mãe τ dissoluat humores τ trahat illos ad exteriora. Et vomit^s lenis in principio et fortior in pcessu fiat^s añ τ post cibū subtiliati uū τ abstersiuū ex acetosis τ acutis quacūqꝫ die: τ maxie in die paroxismi τ in pn^o ei^s vt est aq decoctōis sēis rafani: τ sirup^s ace. potat^s añ. parox^{m} p horas duas vel vnā. ¶ Et dein de cam aq multa calida que securitatē facit a nocumēto rigoris τ frigoris τ a nocumento acuitatis rex pmissaꝝ pp fe. Talis aūt vo mitus añ parox^{m} fact^s vt dicit Albo. quoniā humor sit alleuiat parox^{m} aut eradicat. quasi di cat. dato q humor peccās sit inept^s ad vomituz ex mãe^s. quere iussit ypo. in affo. educēduz esse inferi^s nō supi^s. tāta tñ est vomit^s talis vtil in euōe ipi^s q si assiduet aut minorat si mult^s est τ indigest^s. aut eradicat ipm si paucū est τ digest^s assiduatōe. n. ipius humor mãlicus in eptus disponet τ trahet supius vt educat p ipm. Et cibaria lenificātia ante cibū sūptū ex fructib^s τ herbis. vt ficus τ carice: pruna cū endiuia ppaie τ alijs olerib^s lenificātibus ppaie. vt borago: buglossa: lupuli: fumusterre τ sicla. h. n. in leniēdo naturā τ minorādo materiā mãicā absolute conuenientiora sūt po tionib^s. Et si oporteat vti eis eligas leniōra que cū lenificatōe soluāt τ humectent absqꝫ caliditate τ siccitate multa τ cōponēt stōacū. vt est mãna τ succ^s granatoꝝ dulciū expssoꝝ cū pulpis: cassiaf. cū aqua liquiritie cicerū et

alableb: τ gelenīabin: τ aborignac: τ sirup. bugloissatū τ oxalsene τ sīa. Et si aūt indi geat attractiuis ministrent in quãtitate pauca. Et cū eis misce liquir. viol. τ passul. ad re frenando siccitatē τ iuuāt cū hoc euacuatio nē: τ diureticae: τ puocātia sudorē absqꝫ forti tudine vt sunt semina cōia cuz aīs^{?} flor^s τ aq ipoꝝ. τ radicū cōium fortia et calida nocent exiccando. educūt. n. subtile τ grossum ex ea tam diminuūt. ¶ Alteratiue τ digestiue de inceps ministrāde in adequatōe residui sūt medie simplices τ cōposite. Et ex simplicib^s sunt pdicte τ psides aque pdictarū ipsarum. τ aque geleniabin. τ sirup^s ace. simplex eiꝫ ea. Et ex cōpositis sunt: cōposite ex eis τ alie que infra deo duce dicent. que sint dande pa roxismi p tres vel quattuor horas digesta ma teria p duas vel tres ebdomadas ipam ex euacuare pdictis medicinis lenificātibus amo ctiuis simplicib^s τ cōpositis in quãtitate et quãtitatibus absqꝫ multa caliditate τ sicci tate virtutis τ attractiōis qui resoluūt subtile τ pter egredi grossum vt supra capitulo de mãa est dēm. ¶ Melior est ergo secundū multitudine vt cuz digesseris p duas τ tres ebdomadas des solutiuā pdictā moderatā in quãtitate τ qualitate. deinde redeas sic ad digōem p illud tēpus τ deinde ad euacuatōeꝫ. Et hoc quia quãuis sit salutifera nec p niciosa vt cotidiana: tñ quia longa ppter he moris grossiciē oportet p interualla purga ri pfecta digōe nō expectata vt vnica solū digōe purget ppter cām pdcām. Et quia a natura melius tolleratur vt supra in terciana nō pura τ cotidiana est dēm. Cum apperit plongari vltra ebdomadas quattuor trocisci Raf. dari troci. de absinthio cum sirupo ace. vel aqua cicerū. ¶ Sed dices quare cō tinue docuit ministrari trociscos in quartana q in cotidiana ppter plōgatōem τ abbreuia tionis grā cū lōgior sit quartana vt iam dictū appet. Et pinde si miseris vltra quattuor ebdo madas nō dici poterit plōgari vt pinde tē pestiua ministrari trociscos. Pocia rustico ci. τ nō alias medicinas. ¶ Ridit Sylla ad pmū dicēs. q terminus dādi troci. est mēs lon tempus plōgatōis ipaꝝ ppter cāmū differētias assignādam. vt quia ex quo incipit plōgari sunt dandi. Talis aūt est duplex. quedam cōis τ quedam ppria. Cōis est duplex. quedam acuta τ est. 40. dieꝝ. est. n. 40. finis acutarū τ pn^o cronicaꝝ. pnt dixit ypo. Alius est i cronicis τ est post anni cōplemētū. Est. n. cis tres fin

motum et influentiam solis qui in anno vno
finitur vt dixit. G. Terminus prolixus est diuersus
secundum diuersitatem febrium in seipsis. Talis autem est
duplex. vnus est terminus temporis status tuti secundum plurimum
vnicuique earum vt in acutis absolute terminus vadi
sit post. 14. dies. Inquit. n. ypo. in afforismo. Acu
te egritudines in. 14. diebus iudicantur: in cotidi
ana post septuaginta dies: et in quartana post annum
vt supra est dictum. Alius est terminus regularis secundum
quod febris tam acuta quam cronica potest minus vel amplius
prolongari: et illud propter diuersitatem causarum humorum
prolongare que cum eis possunt conuenire vel non. Et
hoc modo in terciana pura terminus vadi eos est
post duas ebdomadas: in quartana post qua
tuor: in cotidiana post quinque vel sex vel quatuor
et illud per respectum ad naturam habentem tollerare
ipsam seu longitudinem eius. sicque in longis vt co
tidiana et quartana dicere. G. Rari sunt diuturni
ni morbi de genere status vel initio et cetera. datur quinque in
ni morbi de genere status vel initio et cetera. datur quinque in-
fra terminum statum secundum plurimum eis non vt prolo
gentur cum de se naturaliter longe sint: vt infra illud
terminentur seu a longitudine luantur. Ad secundum
dixit quod tales morbi seu febres sunt duri ad
digerendum: quod prolongatio eorum demonstrat. Et pin
de media debilis ministranda non est in eis cum
in virtute non proportionentur eis: imo fortis virtutis
vt forti infirmitati fortis media occurrant: vt
ypo. dixit in afforismo. et. G. Talis autem est trocisca
ta vel in eis confecta cum in ea ingrediantur medic
fortis virtutis et substantialiter non virtualiter tantum: quem
admodum in sirupis et decoctionibus in quibus virtus
in proprio illo extrinsecus fortior est quam in distillata in ali
ud per decoctionem: et proinde troci. et electuaria sunt
ministranda: tum in minimo et tempore ex quo febres inci
piunt prolongari. Finaliter autem perfecte digesta mate
ria eradicabis cum farmacijs appropriatis simpli
cibus et compositis que infra dicentur. Finaliter
balneabis in dulci eucrata quando resoluit resi
duum: discrasiam alterat et humectat: et proinde non
sudet multum: post quod dabis aliam vel tyria
cam cum vino: et magis in mixta et frigida quando resol
uit et confortat aut metridatum medice de assa
de sulfure: dyapipeon: et filia. de electuarijs non
assidue: sed in singulis diebus tribus vel quinque. nec
festines cum eorum aliquo ante digestionem: quando si de
deris tyriacam aut aliquod eorum ante digestionem
compones quartanam cum quartana: et forsasse
attrahes egritudines alias et precipue in hyeme
Et illud quando tunc dissoluit et non resoluit ad
quod adiuuat dispositio hyemis que superfluita
tes multiplicat et sua frigiditate vetat solui.
Cum igitur dissoluit mouet humores per corpus
vt serap. dixit et albo. et per corpus fluere fecit.

Et bonis humoribus illam permiscet parum
qui eos mutat in suam naturam: et si remanet in
vno loco parit febrem magnam vehementem plus
quam oportet: et si remanet in duobus locis acquirit
duas febres mixtas: et si sit in tribus locis tunc
forte faciet tres: et tunc sollicitudo tua sit de
epate et splene. Sed dices concessisti tyria
cam in egritudinibus neruorum frigidis et humi
dis ante digestionem: quare vero in quartana vetas
cum sit ex materia frigida et sicca: et sit minus disso
lutiua. Respondet Falco. d. quod egritudines ner
uorum pauce sunt materie et essentialiter frigide et humide
quam tyriaca disponit et consumit: non dissoluit. et
quam egritudines alterat non incidit. Quartana
vero econtra se habet quia non frigida est vt illa: et
et si frigida eius materia sit cum hoc magis est coadu
nata in quartana non diffusa sicut illa. Et propterea
magis est apta dissolui ex calore tyriace et fe
bris igneitate: illa vero diffusa magis digeri et
consumi apta. Et vomitus fortes et clisteria a
cuta cum predictis et alijs in eradicatione ipsius
conuenientia et prouocantia temperata: fortia. n. nocent
excitando materiam et corpus. Alterationem fe
brilis discrasie complent temperate frigida et humida
et media interius et exterius secundum omnem modum
approximatum: quales sunt ex herbis sicut en
diuia precipue terrisolocima: andacthodia et similia
que cum sua temperie conferunt febrili discrasie
ex quacumque sit materia. Et interdicantur valde
frigida vt ex herbis lactuca quando timetur ex ea
infrigidatio nimia: quod non est inuentum in endi
uia. Et ex fructibus sicut melon indus: quando
timetur ex corpore vehementiam prouocationis ingrossa
tionis sanguinis et incruda tio humorum: quod non est
inuentum in melone dulci. Et sicut persica: quando
timetur permixtio putredinis: et illud non est inuentum
in pomis maturis granatis et alijs. Et si ti
meantur predicta propter excessum caliditatis et accentia
excusatio non sit ab eis misceantur eis calide
temperate que sunt sicut liquiricia: cap. ve. passule. cucca
rum album et rubeum: et mel. quando licet conferant febri in
quantum febris est calida et sicca: nocent tamen inquantum frigida
est: et proinde alienantur: ac etiam omnia exiccantia eas
nocent febri et cetera. Et si siccis opus ad digestionem
materie et diuisionem ac aptationem oppositum vtere vt est
syrupus acetosus. misceantur eis humectantia. vt aqua bu
glosse: boraginis: liquiricie: passule. et huiusmodi. Et
ex conferentibus ex proprietate est calendula: lancidu
la: et pes locuste: et decoctio eius: assa: andacho
dia: cum ex eis bibuntur quatuor folia seu grana al
tera superfluo eius. et lingue arietis radices quatuor
cum bibuntur cum vini. ℥. iij. et. ʒ. et semen rafani
cum vino curat eam. et cancer marinus curat eam

Rocha conferi febribus quartanis.nigella
resoluit ꝛ phibet fe.siccas ꝛ mficas ꝓpꝛie.
¶ Regimē vero cōe i cibis ꝛ potib⁹ ꝛ i alijs
sit ad caliditatē tendēs ꝛ humiditatē. Qualitas
aūt ꝛ tpies oī lapsui ꝯuenit ꝛ mē cuiuscūqꝫ
sint ſpēi vt. G. oñdit. qualis est in cibis ꝛ po
tibus eucbimos supꝰ dicē: que maxime in se
has quatuor aggreget ꝓꝓtates. Pꝛia vt
nō incrudet: imo sit eruditatē resoluēs que
ꝯuenit ex mſia: et ꝓinde debet esse ex facile
digestibilib⁹. Secūda est vt nō sit ingꝛossans:
imo subtilians grossum ei⁹: ꝛ ꝓide subtiliatiuā
hñs virtutē. Et tertia est vt nō sit ventris ꝛ
viscez ꝯstrictiua ꝛ opilatiua: ſꝫ solutiua ꝛ apꝛ
tiua: ꝛ ꝓinde ꝓmittant carice cū endiuia: vel
cappares cū aqua cicerū: ꝛ seia lenitiua. Et
quarta est vt sit boni sanguīs ꝗnatiua: ꝛ ꝓin
dicta est euchimia. Vel breuit cib⁹ ei⁹ sit pa
nis mūdus pulli ꝛ galline iuuenes ꝛ pigues
aues pue: pdices: fasiani: caro annualꝭ agni
hedina: colūboꝝ nouoꝝ nō valde pinguium
ꝛ oua recētia ꝛ sorbilia: et pisces petrini pui
ꝛ mediocres squamosi ꝛ marini. Et ex herb
borago ꝛ buglossa: ꝛ endiuia. Et ex granis
ordeū ꝛ amilum: ꝛ farina ciceꝝ ꝛ sisia. Et ex
fructib⁹ cappares: poma dulcia ꝛ odorifera:
granata dulcia ꝛ mugga: carice: vue passule
ꝛ passa: ꝛ amigdale: pinee ablute: ꝛ fisticie ꝛ
ꝯfites. ¶ Et potus sit vinū albū vel rubeū
maturū ꝯpetēter limphatū: ꝛ ꝓpe cuꝫ aqua
buglosse: boragis vel ferea: qꝛ splen resoluit
Et qñqꝫ mellicratū ꝯdrū ꝓp debilitatē sto
machi ꝛ epis ac fastidiū ac debilitatē digesti
ue que est actio cōe febrib⁹ istis. Et dꝫ sit
tpatus in quo locent̄ isti ꝛ quiescāt: nō moue
ant̄ nisi delectabilr̄ ꝛ suauit̄ in die quietē. Ex
ercitiū ꝛ ꝓpe laboriosum maxie ꝗ̄ tanarijs
nocet ꝛ corpis ꝛ aīe. si vero imbecillis fuerit
nil ꝓhibet dieb⁹ intermedijs ad exercitia cō
sueta trāsire. Sōn⁹ qꝫ superexcedat vigilias
inaniantur superflua: ꝛ introducat̄ cibi ꝛ po
tus iuuatiui ꝓdicti quātitate tempoꝛe et or
dine modo et artificio limitatis. Et est quo
niam vt. G. dixit. Quartana se lōgam ostē
dēt alijs magis diete ordinatio in substantia
quātitate cōtinua cibi ꝛ potus debet esse ad
grossiciē tendēs quaten⁹ valet egrotū susti
nere vsqꝫ ad statū: sicqꝫ debēt vberi⁹ nutriri.
Et ex nutribilioꝛibus dictis in ꝓncipio. dec
de gradatī minuere ſm successiōem augmē
ti ꝛ status. Et in declinatiōe vṗertime vt im
pisa siccitas ꝛ ꝯsumpsio humectet̄ ꝛ resuma
tur. verū quia ꝯtingit melancoliā paucā eē

ꝛ subesse qñqꝫ. ꝛ pinde ipsam quartanā abbꝛe
uiari infra mēsem vt in mō⁹ ebdomadis que
sunt dieꝝ. xx. Quī prodns ē ſm ypo. ꝯpꝛet
ſicet in acut̄ tpate opꝫ pcedꝛe cū ſbtiliū
ipsam quaten⁹ natura initat̄ magis ꝯtra ipsā
ꝛ ei⁹ māin vt cito digerat ꝛ resoluat ꝛ sic he
uis ꝛ a supꝰ dcō ꝓlōgatōnis ꝑiclo eximat
vt supꝰ etiā in cotidiana est dcm. ¶ Sed si
vsqꝫ ad pdēm terminū septimanaꝝ mīꝫ ꝗ si
vllo adueniēte nō cesset redire oꝫ ad ingꝛossa
tōem ꝓpter cāin iam declinanc: ꝓinde seq̄ret̄
nocumētū venerantiū oꝑantiū cū adhuc sit
quartana vsqꝫ ad tūc ꝛ a sui ꝓncipio ꝯsum
ta in quo augmentū cibus nō fallat̄ i sua
in augmēto vel statu egritudinū acutaꝝ
Et nihilomin⁹ reductio sit paulatina. Et q̄
titas diferetia sit ſm nām infirmi ꝛ quātitē
morbi vt sit paꝝ ꝛ freq̄nter dat̄ cib⁹ hūec
te multo ꝓp siccitatē morbi. Sed qꝛ debil
digerit oꝫ illū ꝑtire multū ꝛ frequenter dare
nisi obuiet supueniens paroxism⁹. Sit qꝫ
ſm etatē: tpꝰs: regionē ꝛ ꝯsuetudinē: ꝛ secūr
modū sicut ypo. in suis afforis. oñdit. Et talis
est vt ꝓmittant̄ lubricātia ventrē vt ā dic
dcm est. ¶ Tēpus aūt dādi cibū est vt ꝗ
paroxismi abstineat a cibo. ꝓ dic bene licēt in
telligam⁹ horā duodecimā si tollerer virtus.
Cū. n. digō in talib⁹ sit debilis magis ꝗ̄ in
alijs febrib⁹ eo ꝗ a calido ꝛ hūido sit ꝓpꝰta
re oꝫ ante paroxismū diuti⁹ ꝗ̄ in alijs ꝗtenus
in longiori valeat esse digesti⁹ vt superueniē
paroxismo ventrē inueniat vacuū sic in ꝗrta
na debet esse longi⁹: in tertiana breui⁹: in co
tidiana mediocre vt est dcm. Sin. vacuū ñ
inuenit̄ iuxta ypo. in affo. ſbtrahere oꝫ ſpu
nisi. n. ſbtrahat̄ natura ꝓsocat ſb mā ꝓsoca
bit̄ magis ſb cibo delectabili sibi. Et ꝯtra
ad eū delectabilē sibi dimittet pugnā ꝛ cū i
digerit̄ vt ꝯferet: sed corūpet̄ ꝛ adderet ad pa
roxismū: ꝛ accitūa ei⁹ pauua efficient̄ in dēs
postponat̄ ergo ex tūc ꝛ hoc vsqꝫ ad quintā
vel declinatiōem si vsqꝫ tūc valeat tollerare
Q. si v⁹ nō tollēt: vt qꝛ sit cōse⁹ sufficientē
paꝝ de cibo añ par^m vt digeri possit. In
dieb⁹ vñt ꝗetis intermedijs cibet̄ tūc ꝛ ꝗti
ens ꝗtiens fuerit ꝯsuet⁹: ꝛ artificiū ꝑpositū
sit vt ꝓseruet hūiditatē nālē nō minuat vt sup
flua assatō ꝛ frixura. ¶ Accitūa v̄o corrigē
da in ipsa ꝗ ad ꝗrtā vt ꝑtinēt sunt splenetic
ꝑpōes maxie cū ꝓncipalr̄ pantat̄ in ea. ꝓin
de ꝓncipalr̄ ē obseruādū ꝛ ꝓcurādū cū dcb⁹
ip⁹ euōem diureticē: ꝛ opilatōem remouentibus
ꝯfortādo quēadmodū in coleticis studiosus

ꝓcurandū est epar: ꝛ maxime in acutis. Et
in ꝓcessu stomac⁹. vt dixi .ii. in suo coll. dixit. Et
qꝛ ad opilonem splenis sequit̄ q̄rtane ꝓlōga
tio: ꝛ maxime qꝛ ad eam augmentatā debili
tas ep̄is ꝛ stomaci sequit̄ qua appetit⁹ defic̄
ꝛ digō: vnde cibū bonū ꝛ potū ꝓdictū nō va
leas sumē cogit̄ malū recipe augmētatiuū
opilois ip̄i⁹. Et ꝓpter ei⁹ malitiā ꝛ indigōez
expedit nō solū splenē: ſ etiā epar ꝛ stoacu
ꝓcurare: apiendo ꝛ ꝯfortando ne supfluita
tes habūdātes in corpe recipiāt in seipis q̄-
bus in opatōib⁹ ꝛ appetitu eoꝝ vltra modū
deficiāt. qḋ in lōgis morbis ē valde verēdū:
vt ypo. in suis reliquit aff°. qualr̄ aūt fiert ꝯ
supi⁹ in ꝓma sectōe est dc̄m. ¶ Regime vō
ꝓpiū q̄rtane debitū ē qḋ ꝓpe vinculū spēi
ei⁹ ꝛ mē ꝯuenit. post cōe. n. aliud debet̄ q̄rta-
ne ꝓpriū ex mīa nāli fcē. aliud ei q̄ fcā est
ex mīa innāli. Et cura huiusmodi sit q̄dru-
plex. Aliud. n. qḋ debet̄ vni: ꝛ aliō qḋ debet̄
alteri: ꝛ aliud incpolate: ꝛ aliud ꝯtinue. Et ē
qꝛ ꝓpriū a cōi nō dīr in specie ſ in q̄to. Sit
itaqꝫ cura seu regime dc̄m licz oīb⁹ sit cōe. ꝓ
piū erit vel ꝯueniens malis q̄rtane ex nāli
mīa cū ei eq̄lita ꝓpe vel tpate calā debeāt et
hūida: eo qꝛ a sanguie sit dectia sic grossū ꝛ
feculētū ip̄i⁹. Et ꝓide ē qꝛ ē sapiēs de nā tpa
mēti ꝛ eq̄litate ip̄i⁹. sanguis. n. mē hūores ē
tpatior ꝛ mē ꝯuenietior. H. ait. Et mag̃ ꝓpū
ei est vt ꝑpatio seu mē lenificatio fiat ꝓmit⁹
cū aq̄ mlleb ꝛ penidijs: ꝛ cū admistratōe ge-
leniabi: ꝛ zuccaro rof. nouo ꝛ ꝯsilib⁹. Et in
fine dua᷑ septiana᷑ minoret̄ cū decoctione
fumitre: passul. epithimi. deiñ digerat̄ mā cū
geleniabin in syrupo ace. cum aq̄ borag: bu-
glosse: ꝛ passula᷑. Cuz ꝗ digesta ē egritudo
bonū erit stomare de basilica pꝫ ē dc̄m. Et
admistret̄ vomit⁹ sup cibū cū fortitudie ꝛ cli
steria ꝛc. Et medie euacuātes cū eradicatōe
vt sunt epithimū ꝛ agaricū ꝯficados: lapis
armen⁹: ꝛ lapis laguli ablut⁹: mirobal. nigri.
ꝛ pill̄e eoꝝ: ꝛ succ⁹ floꝝ cētauree cuz syrupo
mellino: ꝛ fortassis ē necāri⁹ ellebor⁹ niger: ꝛ
alterātia remisse ministrabis: ꝛ dieta magis
g̃ssa cum ꝓdcis sit diuturnior. ¶ Quartane
vō ex mīa innāli cū sit magis calā ꝓp cali-
ditatē reſuatā ex adustiōe: regimē ꝓpiū de
bitū: ab eq̄litate declinare opꝫ a caliditate ad
frigiditatē tpatā. dūmō tñ fm diuersitatē spē
rū mīe. Si g̃ fuerit ex adustiōe nālis mīe re
gimē ei⁹ ꝓpriū ꝓpinquū ē illi: ſ si fuerit cum
sanguis adustiōe minuet̄ cū flebā ex basilica
Et cū cuōe. deinde similia cū eo in q̄ ponūt

mūdificātia sanguinē cū tpamento ꝛ frigidi
tate pauca. vt ē fucbaba: bedeguar: borago:
buglossa: fumusterre: ꝛ mirob. kebuli: ꝛ alte
rātia sint min⁹ frā. ¶ Et qꝛ h cito recipit cu
rā tenuior sit dieta. Et si ex adustiōe colere
erit mīa regimē ei⁹ est ꝓpinquū: vt in pimis
lenificatio fiat cū viol: aq̄ lactis: syrupo rof
iuleb: ꝛ cassiaf. ꝛ tamarindis. deide ꝓcedat̄ ad
digōem cū hijs que similāt̄ ꝛ inciduī. vt ē sy
rup⁹ ace. cū aqua fumi terre: endiuie: trifolo
cāne: ꝛ andachoche. Digesta vō mā p⁹ vnaz
ebdemadā purget̄ cū decoctiōe de epithimo
ꝛ fumo terre: cū mirob. citri. ꝛ nigris: et sene
cū aqua iacē: ꝛ lapide lagulo ꝛ armeno. ꝛ al-
terātia sint ad frigiditatē magis declinātia
Et dieta cibi ꝛ pot⁹ magis attenuatia ꝛ ma
gis frā ꝛ humectatiua. Et balneū aq̄ dulcis
tpate calē ē ei ꝯueniēs in fine: ꝛ sessio in ea.
Et si ex adustiōe flātis fuerit necāria lenifi-
catio lenificet̄ in ꝓmis cū decoctiōe polipo-
dij ꝛ turbit. deinde addat̄ paꝝ agarici: ꝛ dige
rat̄ residuū cū syrupo ace. de seib⁹ ꝛ gelenia-
bin donec manifeste digerat̄ mā: ꝛ dein eua-
cuet̄ post tres ebdomadas cū ꝓdcis in quāti
tate maiori. Et cū mirob. keb. emb. ꝛ beleri-
cis: cū ꝯfortāt stomacū. ꝛ cū oleis mūdificet̄
vt oꝫ: ꝛ ꝓuocet̄ si oportear vomit⁹ cū syrupo
ace. in q̄ sit virt⁹ sinapis et eiū albi: imo erit
necāriū vt in potu det̄ ellus niger nō albus:
qm̄ in etate nr̄a ē ꝓfocatiu⁹ vt ꝓdiximus in
suo caꝫ: aut virt⁹ eiū in rafano: aut rafan⁹ cū
dispōe si nō timeat̄ virtutis debilitas. ꝛ alterā
tia sint min⁹ frā. ꝛ dieta mediocriter grossa:
ꝛ in fine balneabis vt supi⁹ dc̄m ē. ¶ Et cu-
ra ꝓpa q̄rtane ꝯtinue ē cura ip̄i⁹ interpolate
iā dc̄a. dūmō ab ea in q̄to: nō in spē vt sup in
cotidiana est dc̄m. Et est in ea declinatio ab
eq̄litate ad infrātōem in illis q̄tuor: debet eē
magis ꝓpter fortitudinē ꝛ adherētiā febris.
Sic in digōe ei⁹ mistret̄ syrup⁹ ace. cū seib⁹
ꝛ geleniabin cū aq̄ de radicib⁹ eq̄li. Et in mi-
noratōe mē ip̄i⁹ cū ꝓpijs misceāt̄ viol. tamar
indi: ꝛ sifta. Et flebā in hac ē magis ꝯueniēs
ꝓp ꝯphēsionē mē ei⁹ in venis. Et sitillatio
regis maior cū minori licētia in carnibus ꝓp
hecunitatē. Syrup⁹ ex inuentiōe nr̄a efficax
et expertus ad q̄rtanā colicā quo curauimus
plures ꝛ vnū q̄nq̄gīta annoꝝ q̄ passus fue-
rat eā annis q̄tuor. R. e. calēdule: lauendule
pinpinell. lapat. acu: foli: trifolii: ligue ari
etis: cap. ve. endiuie cū radicib⁹: borag: ginis:
fumi terre: radicū buglosse vtriusqꝫ: ꝛ floꝝ
caꝝ: cicoree epatice: bedeguar: q̄rete maioꝝ

⁊ minoꝝ: cappoꝝ recētiū: ⁊ corticū radicū eo
rū: corticū ſcīs tamariſci: ſcolopēdrie cū ra
dice: ana. ℞. ℈. i. viol. floꝝ boragis: ana. ℥. ij.
prunoꝝ: ſeneſten: aā. xxv. ſene: cuſcache: thi
mi: epithimi: aniſi: feni. aā. ℥. ſ. liqͥr. paſſula
rū: ſticados: ana. ℥. ſ. ordei mūdi. p. i. ſeminū
cōiū: corticū citri. ana. ℥. ij. ſquinātꝫ. ʒ. ij. q̄ꝝ
radicū cuiū reſidētiū in aceto. ℥. ij. p̄dca bu
liāt in aq̄ lib. vi. vſq; ad mediū. deinde colēt ⁊
colature addat̄ ſucci bugloſſe: ſucci pomoꝝ
dulciū: ana. lb. i. ⁊. ſ. Et diſſoluāt in in eis zuc
chari lib. ij. ⁊ mellis roſ. lb. ſ. aceti p̄dcaꝝ ra
dicū. ℥. iiij. ⁊ aromatizēt cū ſandal. ʒ. i. gari. li
gnialoes. ana. ʒ. ſ. doſis ē. ℥. ij. mane cū tepi
da. Et ſuato p̄dco regie cū digeſta mā appa
ruerit: purget̄ cū pillīs de lapide lazuli ⁊ de
epithimo ⁊ fumiterre: ⁊ eſt efficax ſi xp̄s vo
luerit. ¶ Aliū ſyrupū gñalē ad q̄rtanā opi
latōem ſplenis ⁊ oēs egritudines mēlcas
quē. ſ. ca° d ſoda deſcripſim⁹. Et pillīs eſſ
cacīs caſ̄ de elleboꝝ. Syrup⁹ lazarin⁹ ad q̄r
tanā ſm deſcriptōem Andromaci in antido
tario ſuo magno cōueniēs poſt digōem mē.
Curat. n. in bina aſſumptōe ⁊ ſum⁹ expti iꝫ
℞. e. caudēdule: lauēdule: pipinelle: bugloſſe
domeſtice ⁊ ſilueſtris: lupuloꝝ: boragis: ſca
bioſe cū radice calamēti: eleoſe epatice: be
deguar: camedreos: camepitheos: cappoꝝ
recentiū cū radice: ana. ℞. i. agarici. ℥. i. po
lipodij. ℥. iij. aniſi: feniculi. ana. ℥. ſ. ſeneſten
prunoꝝ. ana. xl. papaueri albi: viol. floꝝ bo
ragis: liqͥr. ſticados: arab. aā. ℥. ſ. paſſularū
enu. lb. i. ⁊. ſ. ordei mūdi p. ij. ſeīm cōium. ℥. ij
radicū feniculi: apij ⁊ baſili. aā. ℥. i. ſucci bu
gloſſe domeſtice ⁊ ſilueſtris depuratoꝝ ana
lb. i. ⁊. ſ. ſcīs acetoſe: portulace. aā. ℥. ſ. aceti
fortis lib. ſ. ſucci pomoꝝ dulciū lib. i. aq̄ lb.
ij. Stent oīa illa in aqua ⁊ ſuccis p̄dcīs ſit
p diē ⁊ noctē. deinde coq̄nt̄ cū facilitate vſq;
ad ↄſumptōem medietatis. poſtea colent̄ et
colature addant̄ mellis deſpumati lb. iij. ora
boriginati lb. ſ. Et in decoctōe ei⁹ bulliāt in
pecia rara: epithimi: folliculoꝝ ſene: ana. ℥. ſ
elli nigri repſſi cū aceto aur̄. iij. lapis lazuli
loti cū aqua bugloſſe vicib⁹. xv. aur̄. i. croci.
ʒ. i. lap. armeni repſſi ſm arte. ʒ. i. ⁊. ſ. lignialo
es: gar̄. ana. ʒ. ſ. ſandal. citri. ſpodij. ana. ʒ. ij.
gallie muſ. corallor: aā. ℈. ij. doſis. ℥. iij. cuꝫ
ca. la in aurora. Eſt. n. efficax i q̄rtana mēlca
Si vō fuerit coſtica: loco mellis ponat̄ zuc
chari lib. i. zucchari viol. lib. ſ. ſucci endiuie
depurati. ℥. viij. ⁊ in decoctōe addat̄ mirob.
citrinoꝝ ⁊ ni⁹ aā. ʒ. i. ¶ Galien⁹ inq̄t ſanaui

plurimā gentē a quartana. dedi. n. eis in po
tu poſt digōem ſoluntiū. deinde dedi i potu
ſuccū abſinthij. deinde tyriacā. Et dioſcō
⁊ pip ſumpta cū aqua calida ſingula ſunt iu
uatiua valde qn̄ appet digō ⁊ puenit ſtatus.
Itē pillē expte ſm iudeū ad ipam. Reci ty
riace noue ⁊ mirre electe q̄tū ſufficit ad con
fectōem tyriace: ⁊ informa pillas de q̄buſ ſu
mat patiēs. v. ieiuno ſtōaco: ⁊ poſt vini bau
ſtū boni: omni die añ pox⁹ ſumat. cū ſcipi
friget. ⁊ aliq̄ addūt nigellā ⁊ aſſa. ¶ Potio
expta ad q̄rtanā ⁊ eſt Archig. Recipe ſenu
greci: liqͥr. zinzi. ana. ℥. i. bulliāt in optio vio
vſq; ad ʒ⁴ de quo ſumat patiēs omni mane
ciatū. i. Et ex exptis eſt vinū decoctōis ex
ptamē ⁊ ex illis exptis ſm Nicholaū ē ex
acimīnū: metridatū: ⁊ myſa: ⁊ requies: ⁊ con
fectio de muſto dulci. ¶ Cōfectio diꝫ et in
uentōe nr̄a ↄferēs fe. q̄rtane ⁊ olb⁹ egritudi
nibus mēlcis. ℞. e. betonici macis: bēn albi
⁊ ru. cymini curati: cynamomi. ana. ʒ. ij. ſpic
gar⁹ ana. ʒ. iij. ſe. acetoſe: bugloſſe ⁊ meliſſe
ſe. tamariſci: ana. ℈. ij. folioꝝ roſ. ſandal. cū
magagir: lignialoes. ana. ʒ. ſ. margaritarum
coralloꝝ al. ana. ʒ. ſ. floꝝ boragis ⁊ bugloſſe
ana. ʒ. ij. croci. ʒ. ſ. oſſiū de corde ceruī. ʒ. ij. Cō
fice cū ſyrupo de cortice citri radicū feniculi
decoctis in aqua diſtillata ſcolopēdrie ⁊ ſuc
co pomoꝝ dulciū: ana equaliū pōis: zucha
ri tabarzet quod ſufficit. Et adde ambre cru
de. ʒ. ſ. folioꝝ auri. nuō. x. Et eſt expertū per
xxvi gradus.

Galienus ait. Si deinde q̄rtana ali
qua eſt febris put ypo. dixit in epi
dimijs cum ait qꝫ ſeptena ē prolixa
et non eſt mortifera. ⁊ nona eſt longior ea et
non eſt mortifera: ſupple quia eſt longioꝛs
quietis. Quartana eſt deterior febrium eo qꝫ
ſit ante ptiſim ⁊ ethicam ⁊ poſt ipam ⁊ illud
quia cum febres plongant̄ minat̄ ethica.
Et in hac febris quartana pcedens malam
plongata fuit que humorem diminuit ⁊ ſic
facta fuit q̄rtana: ⁊ eam ſequit̄ ethica. Et qꝫ
hec conſumit etiaꝫ ex ſe humores: ideo eam
ſequet̄ in q̄rtana. Ait inq̄. H. Ego nondū
manifeſte vidi circuitōem hanc. ſ. q̄rtanam.
neq; alia quidem vleri⁹ quartana. Si ergo
nondum vidit eam: manifeſte non vidit. Et
quia ypo. eam poſuit non negatiue ſed poti⁹
affirmauit: eam poſitio eius ſit certa qꝫ ypo
dicimus. dicendum eſt ergo nec ſunt tendentes
de eius cauſis ipſarum ſigna ⁊ medicinis.
¶ Febris ergo que exacerbat̄ p q̄ntā diem

dicta est p rpo. quītana: τ que p sextā sexta-
na: τ q̄ p septimā septena: et q̄ p nonā nona.
Accidit tñ sicut de cotidiana: τ tertiana: τ q̄rta
na est dēmnō cēntialr. τ illud q: cā ei⁹ τ ꝓpe
q̄rtane interior hūoralis τ imediata a q̄ cēn-
tiā sumit τ spēm nō est in mā q̄nta seu in hūo
re q̄nto a mā q̄rtane spē distincā cū nō sit da
re illū in corpe. Omēs .n. hūores nāles siue
innālēs ad spēs q̄tuor reducūt̄ iā dcās. Sʒ
est mā mlica ex adustiōe creata ꝓmū statis
vitrei grossiori īnt humores que non efficit
ipam pp sui spēm τ incꝑtū mlica: s; p suā q̄nti
tatē τ sbam magis. Ha.n. sm suā spēʒ febrē
facit cū q̄titate sua sufficiēte: si q̄ nihil effict
tur sm. H. q̄rtanā febrē accidere: s; cū ex adu-
stione ꝯsumēte τ exiccāte fcā fuerit pauca et
grossa pp q̄rtane lōgitudinē tñsiēt i q̄ntanā
queadmodū sfa vitreū faciēs cotidianā cuʒ
deuenerit vt sit paucū τ grossum vt ē crudū
q̄ est grossior ei ps por⁹ faciebat tertianū i
q̄rtanū vt supra in cotidiana est dēm. Et q̄z
si ꝯtingat ipam mlicam mām ex aliq̄ cā sup
excrescē τ habūdare redibit ad circuitōnem
q̄rtanā queadmodū colera cū habūdat fac
por⁹ cotidianū oī die inadēdo τ exacerbā-
do τ por⁹ tertianum vna die exacerbādo τ
alia nō. vt q: sit duplex τ triplex. mot⁹ .n. tal'
et circuitio nō inest huic febri ab humore a q̄
sbam τ spēm hūt cū sit sbm τ mā ei⁹. iō cum
sit accn̄talis oꝫ q ab aliquo acnte insit sibi
τ h q̄titas est τ grossicies ei⁹. et pinde raro
ē τ raro visa nō freq̄nt sic circuitio aliarum.
¶ Sed dices q̄re pauca colera τ grossa suā
circuitōem p tertiā nō dimittit vt insit i q̄r
tanā: queadmodū sfa τ mlia. τ cum etiā san-
guis sit pauc⁹ sic motū synocū nō pmutat i
prodictā iterpolat. Rndit Halco illō eādē
ꝯuenit colere pp aptitudinē ei⁹ ad motū ma
iorē q̄ in aliis humorib⁹ sit. Et illud a calidi
tate cui q̄titas modica nō ꝯdicit. i retardan
do nisi multū adeo q si mixtōem recipiat ēt
in seipa humori alteri⁹ grossi τ sti. vt est in ci
trina τ vitellina: vel ex adustiōe grossiciē vt
est in aliq̄ vitellina prassina τ eruginosa suū
motū ꝓpriū nō dimittit. Caliditas .n. vincit
in ea τ ꝓualet incidādo τ ꝯmouēdo eam cui⁹
ad motū ꝓpriū paucitati τ grossiciei quā ac-
quisiuit ex illis in retardādo ipam ex illo et
in sanguie illud cōuenit eo q loc⁹ sanguis ē
in venis. Si ergo ꝯtingat i eis corrūpi illō
nō est nisi q: multe q̄titis ē existit quā natura
regulare nō valet. quod ostēdit q: i venis
magnis ē corruptio eius cū synochā facit. s;
enim paucus sit natura bene regulabit τ co-
riget tanq̄ filiū. s; cū sit mult⁹ τ i loco cordi
ꝓpinquo synochā faciet febrē nō ꝓdictam
nec interpolatā: τ ꝓpe cum totū insimul cor
rūpit ibidē a natura simul totalr̄ derelictus
ob quā cām etiā si extra venas ꝯtigat ꝓter
naturā effundi vel corrūpi τ in aliis ptis ve
nis extremorū vnā continuā etiā a ꝓncipio
vsq̄ ad finem febrē accendit. ¶ Et quidē cū
fiet q̄ntana ex mlia que materia fuit q̄rtane
donec sufficiens fuerit q̄titas: nūc fcā pauca
τ grossa ꝓpter longā putredinē τ adustiōem
ipsius. quia raro est humor paucus τ grossus
quē natura nō regulet nec deueniet i putre
dinē ꝓpterea raro fit τ rari⁹ aliis. Ob quaʒ
cām non incōuenienter. H. dixit se ipaʒ non
vidisse manifeste. i. freq̄nter: nec alia i qua-
ruʒ cā interior humoralis nō est putrida ma
teria mlica q̄ntane diminute magis τ i gros
sata ꝓpter adustiōem putredinis in quītana
Sed. H. cum eas inordinate vagātes ꝯpre
henderit ꝓpter tarditatē motus τ ꝯtingentie
raritatē illarū causam duplicē assignauit.
scʒ trāsitōem humori in aliū p adustiōem vt
dēm est. queadmodū sanguis putrescēs in
mlīam τ colerā trāsit. τ diete delictū tñsitio
nis humori in aliū: cām ꝓpam dare oportet
q̄ntane. Delictuʒ vero diete sextane τ aliis
sbsequētibus assignare. non .n. h ex humore
gñato ex tñsitōne fieri possunt: eo q natura
humori ad tantā prauitatē reductū atq̄ grossi
ciem regulare ꝯsueuit taliter ne in putredi-
nem incidat q̄nimo ꝓus resoluet ipm ex cor
pore vel digeret vel manifeste expellet. Si-
gna sunt omniū aliarū ꝓcedēs quartana et
alie se. longe: et motus τ circuitiones dicte.
¶ Et cura q̄ntane in epidimys est ꝓpinqua
cure q̄rtane ex statis adustiōe: dēis tñ ab ea
q̄n in hac indigem⁹ rectificatōne regiminis
τ sbtiliatiōe diete cibi τ pot⁹ maiori: τ q: bre
uis est pp paucitatem mē. Et q: oꝫ incitare
naturā ꝯtra ipam digendā τ resoluēdā licet
pp grossiciē ꝓlongantē oportere videat̄ re-
gimē ingrossare ne deficiat virtus. Et adeʒ
cū sit ꝯtrarietas inter hoc docuit Abo. hāc
viā τ dietā esse tenēdam: nec cū alteratiuis
sbis esse curandā ipam τ alis ne resolutōem
impediat. Et est q: cū febris ipa nocumēta
nō faciat accidere in virtute sbtilienius regi
mē τ faciam⁹ aliq̄ diu abstinē infirmū et vti
ieiunio ad incitādū naturā ad materiā dige
rendā τ resoluēdā. Et si virt⁹ debilitat̄ ex eo
alio tpe succurram⁹ cū cibatōe ita vt cibem⁹

cum eo cuius nutrimentū est bonū: facilis digestio: nec est in eo additio materie nec ingrossatio. Et de curōib⁹ magis ꝯferētib⁹ ad resolōem mē ipius est vomit⁹ cū elleb. seminis rafani: t rafano: t scie elsi: t scie atriplicis t nuce vomica: t digō cū oximelle squillitico: et euacuatio deīn cū yerā: t post ipam cum balneo: t mistratio tyriace t alioꝝ silliū supdcoꝝ. t tūc ꝯfert sudare sup medicīas t balneū absq₃ mistratiōe humectātiū pdcoꝝ. Nos ḡ ꝓmissis p ordinē vt est dēm sanabit' patiens si xp̄us voluerit qui sit benedictus.

Capłm sextū de medicis fe. pestilētiosarū t eoꝝ que ex genere sunt illarum.

Rugius dēm est q̄ si putredo ab epidimia seu pestilēte aere in humorib⁹ corporis sit impssa fe. in putredine talis ex his pestilētia dicet'. Est.n. triplex in morboꝝ gen⁹. s. diuersus: vndimial' t epidimial'. vt ꝯmētator inuit. G. t Alexādrin⁹. Diūsus morb⁹ ē q̄ ex malicia regīs puenit q̄ cū in diūsis hōib⁹ sit diūsus quo ad diūsas res nō nāles t cibos t potus magis diūsos gñabit morbos in eis quales sunt febres dēc laz supius t alie egritudīes multe. Vndimial' ē q̄ ex aliq̄bus dispōib⁹ aque vel terre gñal': t gētib⁹ ꝯmorātib⁹ ibidē sunt ꝓpe vt dixit Abo. sicut neapolitānis plūmis podagra pp humiditatē terre t bān sterilitatē ipius. Et coꝝ q̄busdā nigredo dentiū pp aquā salmastrā. Et sicut lanuēsibus tusses t catarri: t messanēsib⁹ etiā pp boccalitatē terre ipoꝝ: q̄re in via pensiōis lanuenses circūdāt veste eoꝝ colla t guttura t vtūtur papauē: t messanēses coriādro t sisamo. Epidimial' ē q̄ a mutatiōe aeris in q̄litate vel sba gñal'. Que sic notificat Constantinus. Morbus epidimial' ē morbus subito multis sil' eodēq₃ tpe ingruēs hōib⁹. Ex q̄ inf' eos diffiniōe. s. dixit.n. q̄ ē morbus ingruens subito ad differentiā vndimalis qui pl'ibus fit venitnō tñ subito s₃ paulati. t hoc pp debilitatē impmētīe. fortiori.n. impssiōis ꝯstat esse aerē q̄ terra t aqua. dixit.n. G. maxie alterās aer ē. dixit q̄₃ mult' simul eodēq₃ tpe ingruēs ad drīam morbi diūsi qui nō est mult' sil': neq₃ in eodē tpe accidit: s₃ diūsus in diūsis hōib⁹ t tpib⁹. Talis aūt mutatio in aere epidimicū faciēs ipm vel pestilētē tripl'r accidit. vno modo a cā manifesta vt a mutatōe tpū plūmū r̄ vni⁹ t magna vt ypo. in ꝯstaffo. ondit cū hyems ipm annus sau⁹ siccū tpa sunt moderata t ipsa reddita vt q̄ ver sit tpaū ad calitatē vt G. nisi parūp declināß sopitā t humiditatē. Et q̄ sunt pluuie tpate: estas calia n̄ valde neq₃ diō absq₃ pluuia: t autūpn⁹ tpat⁹ ml' anl'ie t pluuiosus. Multe.n. pluuie securos nos reddūt ab egritudīb⁹ autūpnalib⁹ dēm abo t veras ffa: nō tñ plurimū: t si pluuia tpata: si pp vētos t pluuias mutet a sua nā ppali quā ꝯplōem siccā vel aliā ad ꝯūā nō ertidās t pturbās t dissēpans magis vel q̄ sit verū tpa inegle vt autūpn⁹ gñabunt egritudines pestilētiales vel epidimice q̄s ypo. in ꝯstaffo dixit. vt sunt fe. acute: disinterie: obtalmie: apostemata: morbilli: variole: desudatiōes: passiōis: vlcera: ylion: t sibi alie q̄s narrauit ibidē. Secūdo mō accidit a cōstellatōe vt ex ꝯiūctiōe stellaꝝ impmētiū in aere q̄litates mortiferas q̄ calitatē supflūā resoluentē: vel frām ꝯgelantē t hūidā suffocātē vel siccā ꝯsumentē nām nr̄i corporis. Quapp deficiūt a regīe nr̄i corporis hūores: quare putrescūt t febres accēdūt plūmū t alias egritudines. Et q̄ nr̄is sensib⁹ talis cognitio ē ignota dixit Abo. Pestilētia latē accidit q̄nq₃ ex formis celi quaꝝ euēt⁹ ignorat'. cognosci tñ q̄ volantia cadūt subito mortua sup terrā. Tertio mō accidit talis mutatio epidimialis seu pestilēs in aere ex q̄busdā dispōib⁹ tre vna manifesta: alia vō occulta. manifesta q̄ sit terra pfunda: lacunalis: lutosa t fetida q̄ sint ibi gurgites t stagna: t herbe t venenosaꝝ pductiua: t in cui⁹ supficie trāsferūt funera mortuoꝝ multa in piloiō combusta nec tumulata. Occulta vō q̄ in cāuositatib⁹ ei⁹ latēāt minere: male putredines t alia venenosa que nr̄is sensibus sunt occulta.

Quare dixit Abo. q̄ accidūt lateq̄ iā putredines t pestilētie ex caus' terre quarū euēt⁹ ignorat'. Cui⁹ cognitio ē q̄aq̄ fūt licēter t alia in eis habitātia t sibi cāuernis fugiūt supra terrā t inueniūt mortua hic t ibi. Ex q̄bus fumi t vapores putridi resoluti aerem ascēdūt tracti a calitate solis a distātib⁹ ptibus aliū vēto portati ad ipm vt a pub⁹ ebio pie vsq₃ ad terrā galicie epidimiāt ei⁹ corrupti t mixti aeri ex sua nā īputrescibili pp̄ter simplicitatē ipm inficiūt et reddūt corrupō ad modū corruptiōis aque remollitiōis fetō vt est aqua in qua remolliūt' ad maturatiōē canapes t lina: vt dixit Abo. Et q̄ istis duab⁹ vltimis causis accidit aeri dispositio epidimiaca seu pestilēs ait. G. Quasi ꝯstātin⁹

aduertens notificauit epidimiam sic. Epidi
mia est mutatio aeris in putredinē vel in pessi
mā q̄litatē maxīe vō opp vltimā cām ⁊ corru
ptōem sue vt inunē videt̄ abo. cū dic: Pesti
lētia ē corruptō aduct̄ōis seu accēs aeri sic
corruptōi aq̄ remollōis fetide. q̄ȝ eq̄dē cōfir-
mauit cū dixit. q̄ febris pestilētial̄ primū est
pdēs si nō sit ꝯfirmata putredo. q̄ si ꝯfirma
ta fuerit ē mortal̄ olo. Nō etiā ꝯfirmare vel
ꝯmētator Joh. alexādrin⁹ cū dissīrit morbū
epidimicū in mortificatōem aīa ⁊ in mortifi-
cātē. ⁊ cā ē q̄ talis aer corrupt⁹ in sba ñ solū
corrūpit aīalia sȝ etiā ⁊ vegetabilia. Calefact⁹
vō ⁊ infrīgat⁹ primū nō corrūpit sȝ alterat ⁊ im
mutat: ⁊ q̄re sapit de nā vendiminī: nō epidial̄
sȝ pestilētis. sunt. n. hȝ synonima int̄ se diffā si
cut gen⁹ ⁊ spēs. Nō inuit ꝯmentator Joh.
epidimia ⁊ cū diuidit alias epidīcū morbum
dicēs. Morb⁹ epidīc⁹ ali⁹ ē salubr⁹: ali⁹ pesti
lens. Nūc q̄ aer sit in sba corrupt⁹ secū pe
stilēs corpa nr̄a dirigit infra oīa q̄ disposita
inueniūt̄ ei⁹ impssiōi q̄ sint debilitata ex mł
to coitu ꝓpter ⁊ mala plena humorib⁹: nō bñ
trāspirabilia: q̄ dēsor poror dilatator mł̄te
dilatatōis ⁊ exercitii addentiū ad necītatē ⁊
ad attractōes mł̄tā aeri ꝑ hus indisposita p
mittēs ⁊ puenit inspirat⁹ p hanelitū ⁊ p po-
ros attrac⁹ ad cor ⁊ ꝑmo ꝯplōem spūs q̄ ē i
ipō. ⁊ putrescit sanguis ⁊ spūs q̄ē circūdās
ipm vt q̄ est in arterus ⁊ venis circūdās ipm
pp dispōem suā. Indi. n. H. nulla cāu actia
rū agere apta nata ē sine patiē aptitudie:
⁊ aptitudo ei⁹ est vt q̄ ex malis sit gñat⁹ ci-
barūs. Ait. n. ipe. nulli dubiū ē malū cibum
malū gñare sanguinem ⁊ malum sanguinem
malū gñare morbū. ⁊ cibarus cachochimus
in eo multiplicātib⁹ q̄stitatē: ⁊ humorē crudū.
vñ. H. dixit. abstinē autē os a cachochimus
edul̄. manet autē in venis diu ex eis aggre-
gat̄ humor q̄ cū aliq̄ occasiōe in putredinē ve
nerit febres opat̄ malihumori q̄ ꝑpē sūt pesti
lētes: ⁊ accidit calitas egressa a nā ⁊ spgit i
corpe toto cū ꝯtinuitate absq̄ intermissione
Si. n. putredo q̄ in venis ⁊ apostematib⁹ cō
tinuā febrē accēdit q̄ ꝯtinue putridā fuligi-
nē mittit ad cor multo magis H ꝯtinuā facit
cū sit fundata in spū cordis in corpe eius q̄ȝ
circūdādo sp attigit: ⁊ sic fiet febris pestilen
tialis a tali ꝯplemēto int̄ putridas nūata. lȝ
ꝑma cā sit effimeral̄ ⁊ peatatica vt est dem
supi⁹. ⁊ visit de corpe in corp⁹ dispo⁰ maxīe
si in loco arto vel sb vēto locet̄: sic ⁊ alii morbi
ꝯtagiosi. vñ. H. ait. ⁊ demū ytinariȝ huꝰ qui
pestilentiā patiūt̄ fallax est. Signa fe. pe
stilential̄ sunt ei⁹ cāe q̄ sunt signa ipi⁹ fe. Si
gnor aūt pestilētie q̄dā sumūt̄ a cāis q̄dā ab
effcū. a cā. nā a cā puenit intētio dispōis ⁊ fe
bris vt dixit Abo. Et sunt nā sicdē cā pesti-
lētie sit manifesta ⁊ tpalis videbis tpa mūta
valde a nā sua et ineq̄lia fieri et autūpnalia
q̄ȝ est q̄ multiplicāt̄ i ꝑncipio autūpni vsq̄
ad ei⁹ primū. ⁊ videbis cursum stellar ⁊ flā-
mas ignis multas in aere cū multa ineq̄lita
te ꝯtr̄ in estate ⁊ in postremo eius magis
Et videbis paucitatē pluuie i vere p̄cedēte
⁊ frigore. deīde multiplicabit̄ auster ⁊ turba
bit̄ aer aliq̄t diebꝰ. deinde clarificabit̄ ⁊ acci-
det in die calitas multa: ⁊ in nocte frig⁹. vel
etiā si nō sit multe calitatē sȝ ē multe ineq̄lita
tis ⁊ turbatōis ex nebul̄ ex̄iccat̄ ita vt expe-
ctet̄ pluuia ⁊ nō pluit: et in aeris velaminibꝰ
fiāt pluuie sicut puluis ⁊ pruina. tūc. n. indi
ca pestilētiā. Et cū breuiter accidet lȝ raro vi
debis multiplicare austr ⁊ subsolanū diebus
aliquot: ⁊ turbidinē magnā donec expectet̄
pluuia ⁊ nō pluit. tūc. n. ꝯplo aer̄ erit corru-
ptū. Et cū accidit in vere lȝ rarissime q̄m
est sanissimū de se ⁊ mīme mortifer vt dixit
ypo. tpōs erit australe ⁊ multe calitat̄ vel siluad
⁊ siccitat̄ multiplicāt̄ variole ⁊ morbilli ⁊ ra
ro fe. est. cum sit erit pessima vt ypoc. dixit.
Si etiā sit putredo ⁊ corruptio terre i ea cū
fetore videbis putredines dcās supra: ⁊ erit
in eis fe. appbēsa. Sed si q̄dem cā pestilētie
sit occulta signa ipi⁹ ab effcū sunt sumēda. ⁊
sunt q̄ videbis aīa gñata ex corruptōe mł
tiplicari in terra vt vermes ranas ⁊ muscas
Et si sit a cā sbterranea videb̄ reptilia habi
tātia i cauūis exire ad supficiē terre ⁊ dimit
tere oua sua et aliq̄ mori. Et si est a cā celesti
sūt volatilia. Signa vō ipi⁹ fe. ꝑma sunt
q̄ ab eētia ei⁹ ⁊ a q̄litate mutata ad tactum
sumūt̄. Et sunt q̄m vt dicit Abo. calitas ei⁹
est vehemēs interi⁹ ꝑturbās ⁊ inflāmās: ex-
teri⁹ vō suauis eo q̄ suā radicē hȝ intra cor
vt in spiritib⁹ ei⁹: ⁊ ex ipm vt in humorib⁹ cir
cūdātib⁹ ipm. ⁊ ꝑinde ꝑturbat⁹ ē ⁊ pdēs plu
rimū. ⁊ ꝑpē cū putredo ei⁹ fuerit ꝯfirmata q̄
ex fetore hanelit⁹ hȝ cognosci. tūc. n. cū deficiat
virtutē vite spū ⁊ calorē innatū ad exteriora
fe. expādi nō vȝ: vt ea inflāmet valde. Et pi
de exteri⁹ est suauis adeo vt q̄nq̄ de hijs fe-
brib⁹ pestilētialib⁹ sit a cā l q̄ nō peipit eget:
nec tāgēs ꝑpīqu⁹ multitudinē calor̄. Et nō
alterat̄ pulsus nec vrina alteratōe: imo q̄nq̄
ē vrina sana ⁊ infirm⁹ ad mortē velocē tēdit.

Et hesitāt medici in esse eius: quod equidē
ↄtingat pp debilitatē calorꝭ ⁊ spūs in radi-
a ce nō potent se extēdere ad exteriora ł ꝗb⁹
ꝑcipit hꝫ calor ⁊ pulsus ⁊ ꝓpꝑea nō appet mī
tū alterat⁹ ꝗꝛ velox ⁊ spissus lꝫ caliditas ītert⁹
multa sit a qua plurimū talis pulsus ꝓcedit
¶ Sed quare vrina in eo sana sit. Abo. cui
dēter ostēdit cū dixit. Et limpāus nō est ꝑtus
nutriēdi mēbra: ita vt dicam⁹ ꝗ̄diu virt⁹ nutriē
di affuerit erit viuū: ⁊ cū ꝫ destruetꝰ erit mor-
tuū. qm̄ hoc ipm̄ verbū si virtuti afferemus
nutritiue. fortasse. n. plerūqꝫ remanebit eius
opatio in epate ⁊ venis ⁊ mēbris. s. cor tēdit
ad mortē. Et quidē vehemētia et⁹ intert⁹ cū
impotētia expādēdi ad extra cognoscitꝰ cū ꝫ
respiratōe grādi ⁊ caliditate ꝑcepta in ea cum
īgētudine ⁊ angustia. Nō est ꝗꝛ magnitu-
do hanelit⁹ ⁊ latitudo pectorꝭ minoratꝰ ⁊ co-
artatꝰ ⁊ est siris et siccitas ligue cū nigredīe
multa: cū pustulis in labijs ⁊ alcolla in eis ⁊
lingua. Et ex signis ei⁹ duo sunt ꝗ̄ ex actōe
lesa sumantꝰ cordis ꝓncipalꝭ patiētis in ipa
vt ē debilitas: tremor cordis: ⁊ pulsus ⁊ ha-
nelitus ſm̄ plurimū fit frequēs ⁊ pet⁹ ⁊ fit ve-
hemens in nocte: ⁊ augmētatꝰ cū sua magni
tudine febris hui⁹ ⁊ in censiōe suorꝫ accītiū
ꝑducit ad syncopim: ffitatē extremorꝫ. spas
mū ⁊ alcuzes. Et ex lesione accītiū alio-
rū membrorꝫ ↄpatientiū illi ex vicinitate ꝓ-
pinqua. ꝗ̄ ē ꝗꝛ accidit tussis sicca: fortis ma-
licia hanelit⁹ ꝓpter ↄpassionē pectorꝭ ⁊ pl-
monis ⁊ siccitatꝰ. Et accidit dolor oris sto-
maci nausea ⁊ casus appetit⁹ pp ↄpassionē
stomaci ⁊ ꝓmixtio rōis: vigilie vel sbetīb pp
vicinitatē ⁊ colligātiā cerebri ⁊ magnitudo
splenis. Et qn̄qꝫ accidit dispō sicut ydropis
pp ↄpassiōem splenis ⁊ epis colligantiā ex
vicinitate lōgiqua. ꝗ̄ est ꝗꝛ āncedit corpis
mollificatio: ⁊ epar: ⁊ debilitas ipius in qua
stat vt nō loquatꝰ nec sentiat ⁊ accidit vt plu
rimū pastinia. Et aliā bothor subalbida ⁊ ru
bea ⁊ liuida quas papulas vocat vulgus si
in toto corpe sit diffusa: ⁊ apostemata mala
⁊ franduleta. ⁊ qn̄qꝫ est velocis apitōis ⁊ ve
locis occultatōis. Et ex signis ei⁹ q̄ sunt ꝗ̄
sumuntꝰ ex exeūtib⁹. quod est ꝗꝛ egō ē lenis
nō nālis. ꝗꝛ spumosa fetida ⁊ liqfacta ⁊ vn-
ctuosa: ⁊ qn̄qꝫ est mīca: ⁊ accidit qn̄qꝫ flux⁹
vētris colicus ⁊ aliorꝫ humorꝫ: ⁊ multotiens
euomit patiēs mīam ⁊ colam post illaꝫ. Et
vrina est aquosa vel colica ł mīca ł ꝓncipio
⁊ in ꝓcessu sana: ⁊ sudor si adsit est fetid⁹. Et
sunt plurimū ꝗ̄ emittuntꝰ fetida ⁊ corrupta.

¶ Cura. Medicatio ↄueniēs huic fe. sicut
⁊ alijs pestilētialib⁹ morbis est ſm̄ duplicē
modū. s. ꝓseruatiuū ⁊ curatiuū. Cū. n. cū
dispō duob⁹ modis existat. ꝗꝛ aut putredo
eius existit ↄfirmata in corde ⁊ tūc simpł ł
mortalis. aut nōdū est ↄfirmata: s; in via vt
ↄfirmetꝰ ⁊ ꝓpe ꝗꝛ pestilētia nō cessat inꝑmē
⁊ dispō corpis sit apta recipere: que casu est
possibilis cura vt supius dēm est. Et quidē
cura ↄueniēs morbo existēte in fieri dicitꝰ esse
ↄmixta ex cā curatiua ⁊ ꝓuisiua. Et. A. di-
dit ꝑ tāto ꝗꝛ medicatio ↄueniēs ⁊ complexa
huic fe. ꝗꝫ ꝗꝛ sit ſm̄ duplicē modū. curatiuā
. s. ⁊ ꝓuisiuā. maxime cum malicia pestilētie
tam grandis sit vehemētis impssiōis ⁊ cō-
muni rerū necāriū solū superexcedit impssione
vt. A. dixit. Nꝫ ergo curādo impssiōem o⁹
seu morbū impssum ab ea infirmū ꝓuidē pi-
culū impssiōis ipi⁹ ne ad terminū ↄfirmatōis
attigat. Indiget. n. ꝑpo. nōne illi⁹ ē vt fatuum
piculū oīo ꝓhibeat ł saltē ↄpetētia artis
tollerabilis fiat. ¶ Ut ergo virtūqꝫ modum
ↄprehēdamus insimul scias ꝗꝛ medicatio ni
lium febriū in quattuor reb⁹ ↄsistit. In absci
sione cāe. alteratōe febrilis distēratie. Ī recti
cibi ⁊ potus ⁊ aliarꝫ rerꝫ nō nālīū. ⁊ ī accītiū
correctiōe. Abscisio cāe est ꝓmitiue aēis ⁊ cō
sumere. ꝓmitiue abscisio ⁊ aēris ad modū ꝑ-
missibilē pringit. Complet aūt duplr cū his
que auferūt cām ꝓmitiuā ⁊ aeris pestiletiam
ꝓmo. ⁊ 2° vero cū his que abscindūt cāꝫ aīte
⁊ corpis dispōem. Cause ꝓmitiue aeris pesti
lētis duplr fit ablatio. vno modo mutatōe
patiētis de regiōe in regionē: vt de ciuitate
in ciuitatē si possibile est: et ꝓpe si ex formis
celi ꝑueniat pestilētia cū nō ↄmode possibi-
le sit aliter remediatio eius nisi rectificatō e
corpis ⁊ dispōis eius āmoteōe: ob quam non
euadi⁹ oīo cū fortis impssionis est vel saltē
vbi possibile nō sit fiat de loco in locū. Et si
quidē ex cā celesti euenerit: mutetꝰ a loco al-
to ad locū infimū cū tactis vel cōmus. si ꝟo
ex cā terrestri manifesta vel occulta mutetꝰ i
altum. ¶ Et cū non sufficiat ad cautelā d'
necāri⁹ modus 2⁹. Et ē vt corrigatꝰ aer ⁊ mū
dificetꝰ si est corrupt⁹ ⁊ alteretꝰ quorꝫ si qua-
litatē pessimā sit mutat⁹. Mūdificationis
correctiō hꝫ ↄpleri cū his que a ꝓprietate d'
hūt ꝓpriam rectificare ⁊ depurare: ⁊ tū a ꝓprie
tate simul ⁊ ↄplone. A ↄplone sunt solis in
gressio in domū: ⁊ ignis accēsio. Indiget enim
Abo. ipe. s. sol solus est qui rectificat aerem
calefactōe ⁊ exiccatōe ⁊ facit mītoma ignis

Et ex illis est vinū vinosum antiquū odori-
ferū cum ex eo nares os manus ⁊ facies ab
luūt ⁊ aliquid sorbeatur. purificat.n.animam
⁊ spūs confortat vt cōtraria fugent. Sunt
quoq͂ frā ⁊ sicca oīa que corruptōi resistunt
aspsa: vallata ⁊ suspensa in camera: ⁊ quoq͂
modo locata: vt est acetū: ⁊ ꝑpe acetosa oīa
⁊ ꝑpe cum aqua ro. mixta. ⁊ oīa exiccātia ne
ris humiditatē atq͂ putredinē. a ꝓprietate vo
sunt odorifera oīa et aromatica sicr siniata
p eundē modū ⁊ suffumigata ⁊ odorata: bi-
bita ⁊ comesta. si.n. corruptio vapores emit-
tat fetidū qui spūs inficiendo contristat dei
cit ⁊ mortificat odorifera cum sint contraria
illi viuificāt ⁊ confortāt. Sint q͂ cordialia ꝓ
portionata spiritib⁹ virtutes mrās ⁊ calorē
innatū qui eius est instrm confortantē cuius
est supflua mūdificare: ⁊ adueniēte peste et
qualitat eius nocumentū repellere: vaporē
resoluere atq͂ ꝯsumere materiā eius vt. A.
dixit maxime ꝯuenientia erūt ⁊ ꝓpa. ¶ Et
ex illis sunt frā exiccātia ⁊ ꝑpe cū mutatio
eius fit in pessimā qualitatem calidā siue ex
putredine siue absq͂. vt sūt rose: mirte: folia
sandali ⁊ camphora. Et irroratōnes cū aq̄s
eorum mixtis cū aceto ꝑpe ⁊ emanationes
ip̄arum ⁊ aliarum: vt coriandri: nenufari: cot
ticum granatorum: pirorum redolescētium
⁊ pomorum ⁊ citoniorū ⁊ ebani. Et alkeken
gi. tamarisci: ribes: ⁊ silium. ⁊ hoc in sanis et
febrientibus ꝑpe. Et ex illis sunt calida ⁊ sic-
ca: ⁊ ꝑpe cum alteratio fit in pessimā quali-
tatem frām: vt sunt ex simplicib⁹ xiloaloes
crudum: thus: ambra: muscus: costum dulce
storax: ⁊ sandaracha: assa: gar. mastix: ⁊ gla
ten albotim: laudanū: mel: ⁊ crocus: iunipe-
rus: ⁊ cypssus: ciperū: ⁊ squinantum: sauina
acorus ⁊ gallia: amigd. amare: pulegiū: ori-
ganum: ⁊ laurus ꝑpe. Et ex approbat sunt
poma: citri. flores ⁊ folia eius: ⁊ que illi⁹ sunt
generis: vt limones magni ⁊ pui: quoniam
rectificare hñt corruptōem aeris sicut dixit
A bo. Et ex illis sunt ꝯposita ex istis ⁊ silia
⁊ hoc in sanis ⁊ algoratis non calefactis ⁊ fe
bricitātibus. ¶ Secūda complet cum hijs q̄
abscindūt causam antecedentem et corporis
dispositionem. causam antecedētem vt hu-
morum est repletio cacochimiorum: sicut eua-
cuatio cum flebotomia si cum peccato san
guinis fuerit: vel farmacia si absq͂. Et cum
clisteribus vomitibus et digestiuis: ꝓprie
cum syrupo acetoso: ⁊ euacuationibus cum
medis alijs sudorē ac vrinā ꝓuocātibus. Et

dieta sicca ⁊ extenuatiua in oībus quaꝫ infra
ꝑpo duce dicem⁹. Corpis dispōez abscidūt
rarefactiua ⁊ apitia marie que reddūt corp⁹
bñ trāspirabile. spūs ⁊ humores ne incidant
in putredinē ab inātrāspiratōe vēti q̄ē marie
cā putredinis fm. A. Et ex illis est vsus a-
cetosor in cibis ⁊ potib⁹ q̄ infra dicet ⁊ ace
ti ꝑpe cū resistāt ꝑpe corruptōi. Inqt enim
A bo. aceto aūt in cibo ⁊ potu vti est a nocu-
mento ip̄i⁹ assecuratio: ⁊ hoc in sanis ⁊ egris
⁊ febrientibus ac patiētib⁹ ex corruptōne ꝑpe
ꝓseruat.n. sanos a pestilētia oī: ⁊ egros qui
ab ea sunt capti ne pcedat vlteri⁹ impssio ei⁹
Et ex illis sunt ꝯposita q̄ hñt ꝓhibē putre-
dinē vt ē metridatū: tyriaca. Et ex ptē. cōfe-
ctio ex aloe: croco: ⁊ mirra: ana equaliū piñ
cum ex ea sumat quaq͂ die circiter. ʒ. i. ⁊ sal
vsus cōmendat quod sitim non ꝓuocet et
hoc in sanis ⁊ patiētibus ex frigida q̄litate
⁊ corruptōem q̄q͂. ¶ Abscisio cāe ꝯiuncte
⁊ humorū putredinis ptinet ad modū cura-
tionis eo q͂ pestilētia iam impssit et corrupit
humores corpis a quib⁹ morb⁹ pestilēs ⁊ fe.
depēdet cui ꝑpe curatio ꝯperit. Cōplet aūt
cū p̄dcis reddētib⁹ corp⁹ ⁊ hūores bñ trāspi-
rabiles. Et cū hijs que corruptōem seu pu-
tredinē hñt mūdificare a ꝯplōe ⁊ a ꝓprietate
Ex quib⁹ sunt simplicia ⁊ ꝯposita dcā supra
in cura fe. sanguis ex putredine ⁊ cynamo-
mū: xiloaloes: ⁊ silia. Et ex ꝯpositis mel rof.
⁊ yera pigra ꝑpe q̄ ex sanguine ducē hꝫ hūo
res putrescibiles: ⁊ alia sicca supi⁹ dcā ex di
gestiuis ⁊ soluēis vt syrupo acetoso: agari-
co: ⁊ huiusmodi. ¶ Alteratio febrilis discra
sie ꝯplet cum rectificātib⁹ aeris putredinem
⁊ caliditatē. ⁊ cum medis frīs cordialib⁹ cuꝫ
ꝓncipali cor patiat ministratis interi⁹ ⁊ exte-
rius fm oēm modū qui ex dcis in cura gña
li febriū ⁊ causonis pōt assumi. Et ex appro
priatis simplicib⁹ hijs febrib⁹ est. lutū arme-
nū. plures.n. iā sanati sunt ex pestilētia ma-
gna ꝑpter ꝯsuetudinē bibēdi ip̄m in vino si
tili vt deferat ip̄m ad cor: sed sit mixtū cum
aqua rof. ꝑpter febrem. ¶ Regimis diete
ordinatio in cibis ⁊ potibus ⁊ alijs ē vt cib⁹
eorum sit ex exiccatiuis in sanis ⁊ ebriis om
bus. Qualia sunt ex granis: ordeaceum: et
ex carnibus pdicum ⁊ auium pruarū monta
narum ꝓparatis cum aceto ⁊ cappares cum
eo ⁊ sisco. Et si ypoc. in affo. dixit. Humide
diete oībus febricitātib⁹ ꝯferūt ⁊ nō sicce. dic
q͂ h intelligere oꝫ q̄ā exiccatōis humiditatis
supflue et aquose humoris putrefieri apte.

nō nālis ſpoꝝ ſpūū z mēbꝛoꝝ quā oꝛ dietā cibi z pot⁹ bñidā nāl̄ ꝯſuare z reſtaurare ex eis virtuté. Jnq̄t.o.G.vt virt⁹ z nō moꝛbus nutriat᷑ deniꝗ infirmi. Dꝛemittāt᷑ aūt leni entia.ſint vō ex acetoſis in febꝛientib⁹ z ſanī etiā: z pꝑe vbi mutatio fit aeꝛ in putredinē vel in peſſimā q̄litatē calam q̄lia ſunt ex her bis vt acetoſa: alleluia: andachochaz: triſolo cāna: atriplices: bliti: poꝛtulaca: z blete. z ex fructib⁹ vt limones z citri: acetoſitas agreſte pruna: ribes: aꝛance: garur: poma acria: et matiana: moꝛa mediocrit᷑ matura: ſumach: gnata acria z mugga: z ſiſia. ſint aūt ī pauca quātitate ſumpta z ſepe niſi aliqō impediat accūs. Coꝛrupcōi aūt necāria ē reſtauratio cū tpamēto. dixit. G. Sitq̄ rcificata cū aro matib⁹ z coꝛdialib⁹ dcis ſup in coꝛde. qm̄ ex peſtilētia ſunt infecta. ſintq̄ alijs ꝯditōib⁹ vt.ſ.dcm̄ ē diſcuſſa z electa. Potus ſilr ex ſrīs z acetoſis dcis z pꝑe ex aqua coꝛdei ſſa cū ſuccis acrium pdcoꝝ z pꝑe granatoꝝ vel aceto ſimplici. Sint aūt in q̄titate mīxta: ne ſua paucitate inſlāmēt z ſiti augeāt q̄re at trahēdi aerē necitas augmētet᷑ ſi nō fuerit qō pꝛhibeat. Et ſi īdigeat vino ſit albū acer bū z ꝯueniēt mīxtū put ſe. exigit z tollat di ſpō ſtōaci. Quieſcāt vō īſirmi z doꝛmiāt z ñ moueant᷑ ois: neq̄ ſani niſi tpate nō ſupflue ne attrahēdi aerē necitas augeat᷑. z doꝛmiāt paꝝ z vigilēt magis vt caliditas inferioꝝ exhal᷑ nō intus inſlāta lōgitudine ſōni ampli⁹ intē dat᷑ inaniant᷑ ſupflua z exiccet᷑ humida z aq̄ ſa z cruda que inficiēdo ſanguinē ad putre factōem diſponūt: z impleant᷑ mīarmib⁹ put vtus z diſpō coꝛpis exigit atq̄ moꝛbi. Et cō ſoꝛtet᷑ vbis z ꝯſoꝛtatōib⁹ cite liberatōis z ſo nis: cātilenis z ludis: qb⁹ anim⁹ ſui⁹ letet᷑. Jn quit.n. Abo. Ex cognitis medicādi⁹ ē ſtare cū hijs a qbus delectat᷑. Coꝛrectio vō accidē tiū ꝯplet᷑ cū hijs que vnicuiq̄ iſpoꝝ ꝯueniūt vt inq̄etudo z anguſtia. coꝛrigat᷑ cū fricatōi bus ſomētis z calefactōnib⁹ extremoꝝ z ma xime ſi ſrā ſint z ex alijs dcis ſupꝛa ī eſtime ris que ad exterioꝛa trahūt calorē. Siccitat᷑ vō oris z lingue atq̄ nigredo coꝛrigat᷑ vt.ſ. in capl̄o gn̄alis curōnis eſt dcm̄. Et hoꝛroꝛ ei⁹ cū aqua malue: lilijz ex iūctōe ex aſſun gia galline vel oleo amigdalino: et balcola ei⁹ coꝛrigat᷑ cū ablutōe ex aceto ī cū aqua ge lemabin: ī folioꝝ ligue arietē. deīde cum rob moꝛtimirte: lētiſci z maſticatōe. z ſilr debili tas: tremoꝛ z pulſus coꝛdis: z ſyncopis cuꝝ cibis coꝛrigat᷑ potib⁹ z medis hic ſupꝛadcis z in cura coꝛdis. Nauſea vero z caſus ap petit⁹ cū medis ꝯfoꝛtatib⁹ ſtomacū int⁹ z ex⁹ z p oēm modū ſupꝛa in cura ſtomaci dictis. z cū cibatōe z ꝯfoꝛtatōe illoꝝ ſupꝛa cibū. Et cāꝫ dixit Abo. qm̄ plurimi eoꝝ q̄ vidit᷑ agri comedūt q̄ violēter ſalnant᷑ z viuūt vt iud ligat virit᷑ ſm virtutē potētiā digerēdi z vio lēter ſm coꝛpis indigētiā: vt q̄ parū z ſepe comedāt vt eſt dcm̄. z ſic ſiſtētet᷑ nō reſolile tur. ñ pura.n. coꝛpa q̄to magis nutries ma gis ledes. dixit ypo. Opoꝛtꝫ aūt cibum eē delectabilē reſtauratiuū ſpūuꝫ pꝑe z cōfoꝛ tatiuū coꝛdis alterādo z cōfoꝛtādo ꝯplexiōem eoꝝ q̄ pꝛincipal᷑ fuit coꝛrupta nō ſtā: q: alr ñ manēt vita. vita.n. ē in ſpū vt in radice dixit Abo. q̄ deſtructa p coꝛruptōnem vita ceſſa bit: z pꝛopꝛe ſi coꝛrupta ſit totalr. dixit.n. G. Doꝛs nō accidēt niſi pp intpamētū ꝯplo᷑ coꝛdis. talis aūt ē ex pdcis carnib⁹ z vinis z alijs coꝛdialib⁹ ſupꝛadcis ī coꝛde. Apoſtema tis vō z alcuges cū inunctōnib⁹ ex oleis hu mectātib⁹ vt ex violꝫ z amigd: dul. Et ſilr tuſſis ſicca z malicia hanelit⁹ cū retētōne in oꝛe humectatiuū vt dyadrag. cū ſeminibus cōibus: penidis: z rob violato cū aq̄ iniubeꝛū oꝛdeacea z ſilibus. Permixtio vō tōnis vigilie z ſubeth ſicut ſupꝛa in capl̄o ꝯpꝛijs dcm̄ eſt. Et ſilr magnitudo ſplenis z debili tas epār: mollificatio quoq̄ coꝛpis: ſtupoꝛ et debilitas in q̄ſtat: nec loquit᷑ nec mouet᷑ nec ſentit coꝛrigat᷑ vt ſtupoꝛ ꝯgelatōis. nacci tia z ſtupoꝛ eadē ſunt. vñ. G. ſtupoꝛ eſt cuꝫ eger nō ſentit: nec mouet᷑ nec loquit᷑ ſ; oculis apꝛtis tanq̄ mutid⁹ taceꝫ. Paſſiōe vero cuꝫ rectificatōe putredinis coꝛrigant᷑ put ētōm Et ſilr vomitus z fluxus pꝛout ſuperius eſt dictum.

Ciniſi q̄ variole: paſtiliū: z moꝛbil li ex gn̄e ſunt peſtilētioſoꝝ moꝛbo rū z apoſtematū puoꝝ quia hoꝛbo: Et q̄ eoꝝ cauſa exterioꝛ ſeu euēt⁹ ē plimus in tpibus hūidis z calis valde: z pꝑe in vere z autūpno cum natura eoꝝ in auſtrinā fue rit pmutata: z in alijs ꝯditōibꝫ circūſtātijs in ꝯtrarijs quoq̄ rari⁹. Et cā īterioꝛ ē duplex materialis z efficiens. Materialis ē reple ſanguis ſeu coꝛpis plectoꝛia. Efficiens eſt mutatio aeris non ī putredinē ſine ſbātie magnā: ſed poti⁹ in qualitatē peſſimam cali dam valde ac humidam ſupꝛadictam. Cum enim aer z ppꝛie ſupꝛadictoꝝ tempꝝ fuerit ſic mutat⁹ attingatq̄ coꝛp⁹ repletū ſanguie in eo ebulitionem et turbationem inducit.

⁊ q̄nq̄ putredinē accēdētē synochā plurimū
inflāmā. q̄nq̄ putredinis in qua grossum ⁊
sbtile q̄d cū exiſtit in eo ſiue ſit a ḡnatiōe ex
mēſtruis reſeruatū in venis et poris: ſiue ex
malis nutrīēdo prouocatū ſeqſtrat̄ a puro
ei⁹. Quēadmodū eſt videre in vinis nouis
ebulliētib⁹ ex caliditate ꝓpa: et maxīe ex fiori
reſeruata in eis in q̄b⁹ fex ⁊ ſpuma ſeqſtrat̄
ab eis, vt ſupflua illis remanētib⁹ depurat̄.
¶ Tunc̄ talia ſeqſtrata nature beneficio q̄
dam modo cretico expellant̄ de venis ⁊ ſan
guine effundent̄ p vniūſa cōſilia mēbra cor-
pis occlta ⁊ māifeſta ⁊ ꝑ pte ad cutē auxilio
qualitatē aeris attrahētis ad ipam: ⁊ ex ipſo
ſanguis in ea ſīn vniūſum ei⁹ diffuſo: ⁊ in il
lis etiā mēbris ex eo vt in velamīb⁹ neruis
collect̄ fiat ḡnabunt̄ in eis variole: ⁊ ex ſbti
li colico ⁊ ſpumoſo morbilli: et ex pte alia ſi
qua corrupta ſit in cute paſtium. Et q̄ nutri
enta que talē ſanguinem ḡnare hn̄t ⁊ facere
incidere in variolas ſunt ḡnalr̄ calida ⁊ hu-
mida ⁊ ꝓpe que rarificāt ſbām ſanguis ⁊ eū
faciūt ebullire: et ꝓpe cum admīſtrent̄ ſup
ea cibi ⁊ medie calefaciētes ſicut lac camela
rū ⁊ equarū: ⁊ ꝓpe cū multū ex eo ſumpt⁹ ꝫ
fuerit ⁊ inſecutū ſup ipm bibūt vinū pluri-
mū ⁊ medicinas calidas ex ſpēb⁹ vt eſuaria
tragēa ⁊ ſimilia ¶ Et quidē diuerſificāt va
riole rōe ſbe: rōe coloris: rōe q̄ntitatis: rōe lo
ci: rōe exitus: rōe finis ⁊ terminatiōis. Rōe
ſbe. nam quedā ſunt dure ⁊ viſcoſe: quedam
tenere ⁊ molles. Rōe coloris. nam quedam
ſunt de eis rubee citrine ⁊ albe: ⁊ de eis ſunt
virides: et de eis ſunt violatee: et de eis ſunt
declinantes ad rubedinē. ¶ Ratiōe quanti
tatis cōtinue ſcilicet et diſcrete. Cōtinue. nā
de eis quedā ſunt magne late ⁊ cōiūcte ita
q̄ vna ingrediat̄ aliā: ⁊ de eis ſunt pue rotū
de ⁊ diſtincte. Diſcrete. nam de eis ſunt mlt̄
te ⁊ pauce. Rōe loci. nam de eis ſunt q̄ ſunt
plus in capite facie pectore ⁊ ventre. ⁊ d̄ eis
ſunt que ſūt in extremitatibus magis. Ra
tione exitus. nam de eis ſunt que ſunt velo
cis apitionis ⁊ exitus: ⁊ de eis ſunt q̄ tarde:
⁊ de eis ſunt que ſunt diuerſe. nā nūc appet
nūc occultant̄: ⁊ nūc ſunt vnius coloris ⁊ nūc
appent alteri⁹. Et de eis ſunt q̄ ſel̄ exeūt et
appent: ⁊ que appent bis. Et de eis ſūt que
appent ⁊ exeunt in pma etate: quedā in ſe-
cunda vt in iuuētute: quedā in pma ſenectu
te lꝫ parū. Rōe accn̄tiū. nā de eis ⁊ morbilli
ſunt que ſunt que ſunt cum leui febre ⁊ q̄ cū
forti. Et de eis ſunt quas fe. antecedit: et de
eis ſunt quas fe. ſequitur. Et de eis ſunt que
ſunt cū accn̄tib⁹ bonis ⁊ fortitudine virtutis
⁊ appetit⁹ bonitate ⁊ anhelit⁹ facilitate ⁊ vo
cis ⁊ abſq̄ ſiti magna ⁊ anguſtia ⁊ continua
Et cum pulſu forti ⁊ vrina ſanguinea et ru
bea ⁊ abſq̄ dolore gutturis. Et de eis ſunt
que ſunt cum accidentibus prauis cōtrariis
dictis ⁊ ꝓpue ⁊ maxime ſi fuerint cum mali
cia anhelitus ⁊ anguſtia raucedine vocis ⁊
ſyncopi ⁊ extremoꝝ frigiditate: q̄m ſunt ex dete-
rioribus ſignis. Rōe finis ⁊ terminatōis.
na quedā ſunt que reſoluūt̄: quedā que ma-
turant̄ ⁊ emittunt ſaniē ⁊ faciūt cruſtā ⁊ ca-
dunt. ⁊ de eis ſunt que vlcerant: ⁊ de eis ſūt
que dimittūt concauitates vlcerū ⁊ veſtigia
et quedam cito: et quedam tarde. Et ex eis
ſunt que deliteſcunt ⁊ occultantur. Et que-
dam permutantur ad ſiōnez ⁊ ſaīe ¶ Ex qui
bus omnibus iudicia habes. nam que in pn
cipio ſunt molles ⁊ tenere: ⁊ in pncipio api-
tionis ſunt rubei coloris ad modum ſiōnis
deinde dealbant̄ ⁊ ſanāt̄: nec variantur in
colore. Et que ſunt pue et rotunde diſtincte
non multe. Et que ex eis ſunt in extremita
tibus magis: ⁊ pauce in facie: nec in oculis
naribus ore ⁊ gutture. Et que ſunt velocis
apitionis exitusq̄ continui: nec occultātur.
Et que ſemel apparent: ⁊ in prima etate in-
fantie vel pueritie. Et que ſunt nō cum pra-
uis accidētibus ⁊ ſimiliter morbilli. Et que
cum leui febre ⁊ antecedit fe. eas ⁊ cum api
tione ipſarum minuitur: ⁊ ſunt cum virtutis
conſtantia ⁊ bonitate appetit⁹: ⁊ cū bonitate
anhelitus ⁊ facilitate vocis abſq̄ ſiti et an-
guſtia: vel magna ⁊ continua ⁊ pulſu ⁊ vrīa
decla ⁊ abſq̄ aliquo alio accn̄te malo ſunt bo
ne: in quib⁹ ſalutis fiducia expectat̄. Signt
enim materie bonitatē cum ſbtilitate ⁊ obe
dientiā ad naturā: ⁊ nature ipſius potētiā in
nocētibus expellendis. ¶ Que vero ex eis
fuerit cum ꝯrariis: vt q̄ ſunt dure ⁊ viſcoſe et
citrini coloris: vel violacei: vel declināris ad
nigredinem: vel varij coloris. ⁊ ſunt magne
late ⁊ coniuncte quarū vna ingredit̄ alterā.
multeq̄ ſunt in capite: facie: ⁊ ꝓpe in oculis
naribus ⁊ gutture. Et que ſunt tarde apitiō
nis ⁊ exitus ⁊ diuerſe quia nunc appēt: nūc
deliteſcūt ⁊ occultātur: que pl̄r̄ eueniūt in
2ª vel 3ª etate ſunt male oēs. Oſtendūt enī
materiā malam groſſam viſcoſam diuerſam
⁊ multam nature rebellem: ⁊ ipſam defectā ſi
ſint cum accidentibus malis. quia feb. ex eis
non minuitur: imo anget̄ ⁊ q̄ndoq̄ ſuccedit

Et que sunt cum malicia hanelit⁹ et āgustia
eius ⁊ vocis aspitate ⁊ grauedine multa: et
cū sit ⁊ angustia ei⁹ magna ⁊ ꝯtinua inqetu
dine cū debilitate virtuē ꝓpe casu appetit⁹:
q̄ cū sincopi ⁊ frītate extremoꝝ ⁊ pulsu in-
tersectio ⁊ vrina quasi nigra et fluxu ventri
cū rasura sanguinea vel sanguineo vel liui
uo: siue varioli sint siue morbilli pessime sūt
⁊ mortis significatiue ſm magis ⁊ min⁹ ꝓpiq̄.
¶ Signa earuꝫ variolarū quedā sunt cōla
ctis ⁊ morbillis: quoꝝ q̄dā sunt pnosticā: q̄dā
demſatiua: ⁊ q̄dā rememoratiua: quedā vero
distinctiua inter variolas ⁊ morbillos pnosti-
ca ātecedētia illoꝝ ⁊ morbillos ꝓcedētia eos
sunt signa plectorie ⁊ sanguis replōis ꝯtur
bati non minorati more solito sup⁹ dicto in
synocha. Et sunt dolor dorsi: prurit⁹ in naso
cuꝫ rubore ⁊ in facie ⁊ in oculis ⁊ lacrime cū
inflatione: ⁊ timor in sompno ⁊ fantasiaꝝ tu-
beaꝝ visio: grauitas cū punctōne in mēbris
corporis: multitudo aliēū ⁊ saltuū cū cōstri-
ctione hanelit⁹: raucedo vocis: et grossicies
sputi: grauitas capitis cū dolore: ⁊ calefactō
oris cū exiccatōe ⁊ siti angustia ⁊ inqetudo
dolor in gutture: ⁊ tremor pedū apud resu-
pinatōem ⁊ declinatōem ad ipam: ⁊ cuꝫ hijs
fe. ꝯclusa. ¶ Signa vero demſatiua ⁊ ondē
tia ipas ⁊ in pn̄i appentia sunt qn̄ cuꝫ inci-
piunt appere faciūt accidere pruritū: deīde
appent res sicut capita acuū in cute: ⁊ dein-
de sicut mordicatōes pulicū: deīde augētur
⁊ fiūt sices milio: deinde egrediūt cū totali-
tate sua: deīde replent̄ sanie ⁊ ꝓpe variole
deinde exiccant̄ ⁊ cadūt: morbilli vero resol-
uunt̄ ⁊ euanescūt. Rememoratiua sunt ꝯca
uitates remanētes in mēbris ⁊ eoꝝ vestigia
⁊ ꝓpter variolaꝝ: ⁊ q̄nq̄ dimittūt cecitatē: ⁊ i
narib⁹ vlcera. morbilli vero nō dimittūt in-
fectiōes neq̄ vestigia cū materia eorum sit
apta resolui: ⁊ ꝓīde nō sunt eorū signa reme
moratiua. ¶ Signa vero distictiua inter va-
riolas ⁊ morbillos multiplr̄ sumūtur: ex ma
teria: ⁊ ex pte apīcōis: ex forma ⁊ q̄titate ex
situ ⁊ cū cōcomitantib⁹ ꝯsidē. Ex materia q̄deꝫ
nam gn̄atio variolaꝝ est ꝓpter multitudinē
sanguis grossi ⁊ corrupti: ⁊ ꝓīde dolor ⁊ gra
uedo in dorso maior ꝓpter venā magnaꝫ ex
inde tensam in eo quā replet sanguis mul-
titudo. Gn̄atio vero morbilloꝝ est ꝓp vehe
mentē inflictā sanguis corrupte vel non cor
rupte: q̄ colici sītilis ⁊ acuti ⁊ pauci. ⁊ ꝓinde
inflātio ⁊ febris estuatio est in eis. Ex parte
apīcōis ⁊ exit⁹. nā morbill⁹ egredit̄ subito ſm

plurimuꝫ. variole vero aliquid post aliquid
vt est dēm. Ex forma ⁊ q̄titate. naꝫ variole
sunt eminētes rotūde vel late ⁊ magne i q̄
titate. morbilli v̄o sunt nō eminētes vt penā
seāt cutē ⁊ in ea faciāt eminētiā: ſʒ sunt diffu
si in cute: ⁊ sunt sicut pūcture ⁊ pue q̄titat.
Ex situ. nam sunt in supiorib⁹ mēbris mag
morbilli q̄ variole: ⁊ ꝫ in oculis accidāt min⁹
⁊ tn̄ lacrime sunt eis plures. Ex accntibus.
qm̄ angustia inqetudo ⁊ inflātio fortior ē q̄ i
variolis in ipis morbillis vt dēm est. ¶ In
cura variolarū ⁊ morbillorū duplex est regi
men. cōe scꝫ ⁊ ꝓpum. Cōmune vtrisq̄ in iii
bus rebus consistit. In abscisiōe cause. i or
dinatōe regiminis: ⁊ accntiū correctiōe. Cause
abscisio complect̄ eum eius minoratōe ⁊ ade
quatōe ⁊ habilitatōe ipius ad expulsionem
velocē ⁊ facilē cui⁹ minoratio locū habꝫ cuꝫ
incipiūt apperere: ⁊ sit flēa de vena magna ⁊
nigra in variolis: et basilica in morbillis si
virtus etasq̄ ꝯsenserit. si vero nō apiant̄
vene emoroydales ꝓpe eum sanguisugis:
flēa vene nasique proportionat̄ sint: ⁊ san
guinis nariū quo innant̄. ꝓuocet̄ ergo si
natura ipsum non fecerit: post flēam boū
ce si expedierit: ⁊ virtus tolleret. vt q̄a san-
guis narium quo innant̄ ꝓuocat̄ ad partes
supiores appeat rapl: ex dolore capitis gra
uedine gutturis ⁊ similibus. ꝓseruat. n. eos
a nocumēto ipaꝝ diminuēdo ⁊ marcido
materiā. fiat aūt donec pfcē euacuet̄ q̄ ha-
būdat. M. si nō fiat ꝯplete euacuatio pre
ternatur q̄ flēa cum sit maximum auxiliū pro
prium ⁊ necessariū: timet̄ supra infirmuꝫ cor
ruptio extremitatum ⁊ forte suffocationē si
natura aliq̄ sanguis euacuatiōe succurrat.
Tps autē flēe est vsq̄ ad quartū vel infra.
In q̄rta. n. natura talē materiā sanguineā
synoche complere ꝯsueuit ad cutē expellē.
Si ḡ ꝓdcis flēbs materiā ipaꝝ educētibus
non cessent variole ⁊ morbilli ꝓcederē illuc
⁊ existēt magis: flēa vlterius nō indiget̄
nisi repletionis magne signa ꝓduret. Con-
uertit enim materiam ad cutem quā natura
repere videt̄ intenta: ideoq̄ non est impedi
da. Quod equidē innuit ypo. ⁊ hoc maxime
cum conuertit de exteriorib⁹ ⁊ vilib⁹ ad inte
riora ⁊ nobilia membra. ¶ Adequatio ipius
fit in ꝓncipio quia sītilis sit ⁊ colericus san
guis: vel quia colera dn̄atur in eo: ⁊ ꝓpterea
in morbillis cum stipticis infrigidātib⁹ ⁊ in
spissantib⁹ ipme ꝓhibentibus ebullitionem.
Qualia sunt simplicia ⁊ ꝯposita ex medis.

Et ex simplicibus sunt salube: dactili imma
turi: lētes excorticate: vel in duplici aq̄ cocte
integre: agreste: lacce abluteribes: dragāti:
sebar: dactili silvestres immaturi: ꝛ pira et
rob ipsoꝝ: ꝛ aqua fructuū sīoꝝ. vt arantiorū
limonū: pomoꝝ acetosoꝝ: crisomila imatu
ra: ꝛ mora celsi: māne ꝛ sīlia supra ī synocha
dcā: ꝛ ꝯposita ex eis que dco dante dicenē.
¶ Deinde cum lenificantib⁹ ꝛ educētib⁹ ea
cum lenificatōe solui: vt sunt tamarindi ꝓpē:
ꝛ cū additōe stracoss si fuerit inobediēs: ant
infusio prunoꝝ ꝛ alioꝝ absq̄ ol attractiōe ꝛ
ꝯpssione ne ad interiora ꝯūtant māni. Et ꝓ
inde clisteria ꝓhibēt: cū ꝯūtant inter⁹ māni
cū talia nisi fuerit lenitiua valde ꝛ nā multū
fuerit ꝯstipata. Si vo sanguis fuerit grossus
ꝛ in variolis ꝓpē: adeq̄tio fiet cū sbtiliātib⁹ ꝛ
apientib⁹ opiloes: ꝛ faciētib⁹ ebulitiōes ī san
guie absq̄ multa calitate. vt semē anisi: semī
cultrāi cū zuccaro. aut aqua eoꝝ: ꝛ decoctio
radicū eoꝝ. ꝛ odora⁹ croci est ex illis. Si vo
aliquo humore infect⁹ sit. s. sīico ī mīsco: mā
diffice ab eo. Et si turbid⁹: clarificet cū medi
cinis lenitib⁹ dcis. s. in cura synoche de pu
tredine: ꝛ in antidotario nro. hec. n. adeqūā
do māni incitāt ad egressiōem ad exteriora.
Et cū p̄terierit p̄n⁹ apitōis ꝛ ꝓderit ꝛ p̄cesse
rit euacuatio multitudīs vt post septimum
maxie cōpetit. ¶ Immo tpē p̄termissis oīb⁹
euacuātib⁹ adequātib⁹ inspissantib⁹ stipticis
interi⁹ ꝛ exteri⁹ approximādis ne detineāt ꝛ
ꝯūtant māni int⁹: op₃ habilitare māni ꝛ inci
tare ad exitū ꝛ trahere ad exteriora. Fiet āt
illud cū calefcōe aeris: cū coopertura ex indu
mētis ꝛ ꝓpē rubeis. Et hijs que faciūt suda
re cū calitate vbi cū exitu eorū nō inueniat
alienatio: Immo calitas remaneat inflāta ꝛ si
qua fortiter nigra. tūc. n. caue ne calefacias
fortassis. n. ex ea accid₃ angustia ꝛ syncopis
nā tūc erit necriū redire ad odorandū ros.
sandalos ꝛ camphorā. Et si ex hijs non fiet
excusatio dn̄a apponat aeri sīo ꝛ vēto ne ꝓpē
angustiam extinguat fiat illud paulati. Et
sīr quādo iuuat cum calefcōe ꝛ vaniset sīa
ꝛ cum habentib⁹ ꝓpetatē ad expellēdū māꝫ
ꝛ sanguinem ad cutem. vt sunt carice ꝛ ꝓpē
albe ꝛ citrine ꝛ decoctōes eaꝝ. ¶ Et cum eo
quod hab₃ sanguinem mouere ad exteriora
vt aspect⁹ rerū rubearū. Unde abohali ait.
Mouet. n. sanguinem res intueri rubeas.
Oport₃ quoq̄ vt alienent omnia soluentia
ventrē nisi p̄dicta de ꝯsuetudine hui⁹ egritu
dinis est vt in p̄cessu faciat accidere dyariaꝫ
ꝛ ꝓpē cum materia retinet ꝛ nō egreditur.
ꝛ ꝓinde dandū est excorticatas lētes: ꝛ alie
nanda sunt omīa sīa interius vt aqua sīa ꝛ
huiusmodi. ꝛ exteri⁹ ex aere ꝛ vēto ꝛ ꝓpē in
hyeme. ꝛ omnia olea cū sint viscosa ꝛ poros
opilēt. Et oīa ex emplis ceroē ꝛ epitimatib⁹
supra ventrem. Est. n. ex eis timor ꝯstrictōis
mē ꝛ ne accidat flux⁹ ventri mal⁹ ꝛ sanguis
mictus. ¶ Ordinatio vero regīs cibi et po
tus sit in p̄ncipio apitōnis cum hijs que cō
fortare habent cum extinctōe absq̄ ꝯstrictio
ne nē quē. s. in pestilentiali fe. sunt dicta. Et
cum inspissantib⁹ sanguinem ex inlubis ꝛ cū
lenientib⁹ vētrē ex prunis crisomillis ꝛ mori
medio criter maturis. Et cibo facto ex cucur
bita: citrullis: ꝛ melonib⁹: ꝛ succo ptisane: et
amilo. Et potu aque ptisane vel aque sīe cū
iuleb violato ꝛ sitibus. Et in p̄cessu cum ꝓ
cedere ꝛ exire non cessant: ꝛ minuit feb. cum
confortantibus ex carnibus et ouis: et aliis
que sunt in cura pestilentiali dicta supra. Et
ex fructib⁹ vt ꝓpē ex caricis⁹ passulis ena
cleat ꝛ dactilis maturī ꝛ huiusmodi. ꝛ cū vi
no rubeo competēter limphato ꝓpē cum fe.
appet lentescere. ¶ Correctio aūt accīdtiuꝫ
in duob⁹ ꝯsistit. in remediatōe accīdtiū p̄uo
rū p̄dcoꝝ: ꝛ in p̄seruatōe quorūdā membꝛoꝝ
in quib⁹ ꝯsueuerūt imp̄mere maxie talia no
cumenta ꝛ ꝓpē vlcera que cū impsa fuerint
nec sint hn̄ remediabilia timorē mortis por
tendūt. Si ergo fe. in earum apitōe ī p̄cessu
non minuat sed augeat magis: extictiua mi
nistrent paulatim dimissis calidis vt ē dcm
ꝛ interius ꝛ non exterius: ꝛ magis apud eo
rum p̄cessum ad extra. Et si quidem cessaue
rit ab egressione eorum redientq̄ op₃ vt te
deas ad euacuatōem sanguis ꝛ adeqtōem eius
ips⁹ cum frīs extinguentib⁹ supra. Est enim
signū regnatōis calidi ꝛ acuti qui nisi euacu
etur ꝛ obtundatur cum hoc q̄ fe. accendit ra
pi consueuit ad caput ꝛ facere flōnem: ꝛ quā
doq̄ declinare ad sp̄ūalia et sbito suffocare
infirmos quorum aliquos vidimus libera
tos. Et dixissam calabrie quibus flebotho
mia ex venis emoroydalibus magna fuit il
lico ministrata. Et aliquos mortuos quibus
ipsa fuit obmissa vel tardi⁹ celebrata. tali etiā
fiola cū mundificatōib⁹ humoꝝ in sanguie
ordinatiū ꝛ calefactōnib⁹ corriget magnitudo
multitudo ipaꝝ varietas calor ꝛ exit⁹ atq̄
tarditas. ¶ Reliquis vero accīdtibus aliis
ꝓuidendum sicut supra in capitulo gn̄alis cu
ratōis est dcm de essimeris ꝛ de pestilētiali.

In quorū omniū curatōe nocumēta imp̄ssa in mēbris quoꝝ sunt vt puta inflātiōez mul tā siccitatē exasperantē ⁊ p̄p̄e vlcera oꝫ atten dere. ⁊ cū mūdificatiuis p̄mo: ⁊ deinde cum glutinatiuis illis approbatis fit cū alteratī- bus ⁊ alijs ibi dcīs oꝫ ergo corrigere. mēbra vero que a nocumēto eaꝝ p̄seruare oꝫ sunt oculi: supiores ptes nariū: guttur: pulmo: ⁊ intestina. hec. n. membra ex euētu eaꝝ in eis plurimū grauius vlcerant̄ ex quo ocul⁹ for- tasse destruit̄: ⁊ accidit in eis albugo: ⁊ gut- turi accidet p̄focatio. Et si in meri euenerit accidet trāsglutiēdi difficultas ⁊ forsitā ac cidet illic complicatis corrosio perniciosa. Et si in suprioribus ptibus nariū accidʒ con strictio meatus odoratus. Et si in pulmone accidet constrictio anhelitus vehemēs. Et cum vlceratur fortasse facit deuenire in pti- sim. Et si in intestinis faciet accidē dissinteriā ⁊ egestiōem sanguineā: quibus succurrere est difficile ⁊ forte impossibile. ¶ Prouidēduz ergo est ne illis accidat seu eueniat. Oculus quidē in p̄ma die cū alcohol facto ex antimo- nio solo quod est ꝓpriū. 2ª vero cū eo nutrito in aqua coriandri: vel aqua ros. in qua resi- derit sumach ⁊ camphora: vel aqua sumach posita in ea camphora: ⁊ succus pulpe gra- natoꝝ est bonus etiā in p̄ncipio ⁊ aqua ros cum anthionio. Si vero appareant nō obstā tibus illis tūc facere alcohol ex napta alba bonū est valde. ⁊ similiter collirīū albū. Et si vlcera fiant in eis: sarcocollā nutritam in lacte apponas. Et succum radicū celidonie rubee cum lapide ematitis: quod est ꝓbatū ⁊ expertum per nos. Oleum vero de sisiclis ⁊ nō de oliuis cum mordeat oculos sicut dixit .R. est de his quibus vtuntur mulieres in regione nostra. post variolas cādit euentuz nocumēti in oculis. eradicat enim caliginem si remāserit ⁊ rectificat oculū. ⁊ similiter me- mithe ⁊ succus eius cum anthimonio. Sed superiores partes narium cum epithimate: et memithe: sandalis: ⁊ rob agrestꝫ: ⁊ aceto. Et odorare acetum solum est vehemētis iu uamenti. Guttur vero cum suctione grana torum eius principio ⁊ suctione morōꝝ. ⁊ gargarizatiōe cum rob eorū ⁊ ꝓpṫe quādo ꝯquerit̄ de dolore in eis. ⁊ tūc oportet vt lam bat de rob eaꝝ aliquid post aliquid: pulmo- nem cum rob ex lentibus leuet cum semine papaueris ⁊ dyadraganti. Et intestina opꝫ vt p̄seruentur post incepiōnem cum slipticis dictis sumptis ⁊ iniectis. Et cum incipit so

lutio ventris curetur cum troci. de spodio ⁊ ribeos: ⁊ troci. de semine acetose. ¶ Regimē proprium variolaꝝ ⁊ morbillorū est quod vni cuiq; eorum proprie conuenit. Et est q cum conueniunt in p̄dicto inter se differūt q̄az ad duo. Primo q̄tū ad p̄dictū regimē non in specie sed potius in q̄to. Euacuatio enī cum flebo maior ⁊ citior variol' ē cōueniens extinctio minor ⁊ dieta tenuior. Morbillis vero adequatio cum frigidis extinctis ⁊ in- spissantib⁹ ⁊ mūdificātibus colerā: sangui- nē ⁊ dieta tenui min⁹. Secūdo q̄tū ad pti- culares opatōes exercēdas que sunt vario lis oportune ⁊ nō morbillis. Et sunt q̄ ē q̄ cum egressee fuerit cum complemēto vario- le ⁊ appeat in eis maturatio p̄fecta. Aut n. est p̄fecta cū doloris ⁊ apostemationis: vt quia p̄uenerit septimū nec exiccent nec resoluāt tūc necessariū est vt apiant̄ cū acu de auro: ⁊ auferat̄ eaꝝ humiditas cum coterent ꝓpter cum sunt magne. Ꝯ si tardet eaꝝ matura- tio: q̄ nō sit facta in septimo ⁊ ꝯpleta iamo- no: tūc oꝫ vt iuuet̄ cū exhibitiōe decoctionum pinguiū: passularū ⁊ caricaꝝ in aqua q̄rū cum euaporatōe vaporis: aque decoctionis: fenugrecise. lini. malue: bismalue: et radice lilij. ¶ Cum autē apte fuerint ⁊ remanent in eis humiditas multa: oꝫ vt salliāt̄ ⁊ fumigēt ⁊ etiā cum nō apte sint: nec pariat̄ egrotans apiri: ⁊ eas volueris resoluere ⁊ exiccare. fit autē gallicō cum aqua salis in qua vtit̄ cro ci est linita super eas desup aspgat̄ sal pul- uerizatum cum camphora. Suffumigatio fit cum tamarisco ⁊ sādaracha ⁊ cortice thu ris: n cū frigidis ne recludāt̄ nimis. Et simi- liter cū mirra suffumigatio est conueniens: ⁊ p̄p̄e cum sint vehemētis humiditatis. Et dormire ⁊ iacere in lecto in quo sit asp̄sa fa- rina ordei: milij: ⁊ panici: vel fabaꝝ: ⁊ culcitra cum folijs cip̄ssi est bona. ¶ Cum ergo hoc p̄unt exiccari oꝫ vt lenias sup eas ex medi cinis p̄dictis cum virtute croci. Et eaꝝ vlce rant variole ꝓfunditate ⁊ acuitate sue mate rie ꝯfert vnguentū album: ⁊ p̄p̄e ꝯmixtū cū alasfulū cāphore rasura radicis eius cū aq ros: venarū arboris salicis: aut arboris aq̄ rum. Et q̄n q̄ ꝯfert vnguentū de cerusa et li targiro: ⁊ vnguentū rubeū. Et cum apiunt̄ ⁊ faciūt crustā in cute vel naso: ꝯfert vngue tū factū ex oleo puro ros. ⁊ virtute ceruse ⁊ climie: ⁊ cerotum ex adipe galline cum cera Et cum ceciderit crusta lineantur vestigia cum aliquo oleo vt de lentisco proprie.

Et siquidē remāserint ipsa vestigia ⁊ decolo
ratões vlcerū ipsoꝝ quā in tertia hꝰ sectiōne
de cura vestigioꝝ et vlcerib⁹ variolaꝝ. Sci
as ergo ꝙ de eis que eradicāt talia vestigia
sunt oīa abstersiua. vt radix arūdinū: sarco
colla: semē melōꝫ ⁊ cortices ei⁹ siccati: risum
ablutū: aqua ordei: albumē oui: creta: ⁊ litū
litargiꝛ: zuccharū tabarget: milīū: ⁊ panicū:
amigdale dul. ⁊ amare. Et de oleis: oleū de
lilio: ⁊ de fisticis: ⁊ adeps asini cū oleo ros.
¶ Et de illis que sunt fortiora ē spuma ma
ris: ⁊ lapis pipis: cost⁹: armoniac⁹: rb⁹ ⁊ sapo
cū baurach: ⁊ ossa antiqua adusta: semen ra
fani exiccati: aristologia: lupini. hec enī ab
stergūt nigredinē ⁊ obscuritatē colori cutis
Et ex rectificātibus colorē plumbeum sunt
ex oleribus ⁊ granatis dulcibus: vitell' ouo
rum sorbiliū: iura galli ⁊ fasianoꝝ: ⁊ pdicum
impinguatē: ⁊ vinū rubeū: ⁊ assiduatio bal
neationis. Et de cōpositis sunt duce xpo q̄
infra dicent. M. si cocauitates remanserit
non replebunt. vlcerauerūt. n. interiore cu
tem ⁊ mirach: qd cū sit ex radicalibus non
restaurat. ¶ Medicina cōueniēs in princi
pio aptōis ipaꝝ repcutiēs ⁊ inspissans san
guine. Recipe lentiū excorticataꝝ: dactilo
rum immaturorū. gummi: dragāti: bulliant
in aqua pluuiali vel ros. ⁊ da cum vno troci
scorum de camphora. Confectio medicami
nis facientis variolas apparentes exire et
morbillos et alia de genere eorum existētia
⁊ occultorum. Recipe ficuum citrinarum. ℥
.vij. lacce ablute. ʒ. v. lentiū cum corticibus.
.ʒ. iij. seminum anisi: feniculi: dragā. ana. ʒ. iij.
decoquantur in lib. aque. ℔. ʒ. donec rema
neat pars tertia. deinde coletur et detur ex
ea. expellit enim caliditatē a partib⁹ cordis:
⁊ prohibet pulsum eius. ¶ Descriptio medi
caminis conferentis ad vestigia variolarū
⁊ colorem malum derelictum. Recipe ossiū
adustorum: stercorum ouini antiqui: ostraco
rum nouorum: amili: semi. melliloti: rigi ablu
ti: cicerum. ana. p. x. granorum albor: lupino
rum: costi: aristol. rotunde. ana. p. v. radicum
arundinis sicci. par. xx. Fiat ex eis epithi
ma cum aqua melonis: aut cum succo cucu
meris siluestris: aut panis porcini: aut radi
ce yreos: aqua ordei: vel fabarum: vel lupi
norum: ⁊ linēantur ex eis membra sero. Et
abluantur mane cū aqua violata vel ordei

¶ Capitulum septimū de medicinis fe.
apostematum.

Apertius te scire fecimus ꝙ
febriū quedā erāt morb⁹: quedā
accidētia sequētia apostemata ⁊
vlcera que sunt p se morbus.
Hic etiā sciās ꝙ tales etiā fe
bres oīs gñis esse pnt. si. n. apostemata sint
exteriorū membrorū vt assellaꝝ. fe. fiunt ef
fimere plurimū: raro vero putride. ⁊ qualit
⁊ quare supius dictū est. Si vero apostema
ta sint interioꝝ membroꝝ vl positoꝝ in pro
fundo ⁊ cōcauo corpis ⁊ maxie pncipalium
vel alioꝝ vicinoꝝ cordi vt pleure: pulmōis
⁊ huiusmodi eoꝝ fiet. nā plurimū fiūt putri
de: effimere vero raro: ⁊ qñqꝫ vel cōiter etiā
ee. Et causa est: qꝛ caliditas pter naturā p
cedens ab apostemate vel vlcere taliū mem
brorū vadit ad cor plurimū cum fumo putri
do ab eo resoluto cū non sit circūscripta pu
tredo in loco apostematos: sicut in bubonib⁹
⁊ non sola nisi raro. ¶ Quare febrē accēdit
que diuersificat in cōtinuitate ⁊ interpolatiōe
quidē ⁊ spē: rōe q̄ntitatis cause: ⁊ positionis
ipsius sue essentie. In cōtinuitate ⁊ interpo
latōne quidē rōe q̄ntitatis cause ⁊ positōis.
cū. n. apostema vel vlcus tale quod est eius
causa sit magnū ⁊ ppinquū cordi vt i pleu
resi ⁊ pypliōia faciet fe. putridā ⁊ cōtinuā: eo
ꝙ cōtinue fumū putridū ad inflāmadū mit
tit cordi. Nec obstat si positio putredinis ē
extra venas cum collectio eius in loco apo
stematis ad emittendū cōtinue fumū expol
leat positioni in venis cum sit magnū: non
propinquum. vt est apostema renū vel ma
tricis vic⁹ vel vesice vel propinquius nō ma
gnum. vt cassule cordis vel pleure ⁊ pulmo
nis. Sed si sit coleric⁹ facit interpolatā: eo
ꝙ ⁊ si talē fumū cordi emittet nō cōtinue: tñ
pp distantiā ⁊ paucitatē cū puenīat qñqꝫ re
solui in via. Si vero sit puū ⁊ longinquum
faciet effimerā quandoqꝫ. Cum. n. fum⁹ sua
quātitate licet pua possit puenire vsqꝫ ad lo
cum cordi ppinquū licet cor non attingat:
caliditatē in loco illatā tamē imprimere poterit
que cum calefaciēdo attiget sm continuū
cor fe. effimerā generabit. Cūqꝫ tale aposte
ma cum sua febre ⁊ ppale putrida prolonga
tur minabitur ethicam ⁊ ipsam accendit. Et
prope si membrum fuerit dispositum ⁊ apo
stema in aliquo nutritiuoꝝ membrorum: vt
in epate vel stomaco. ¶ Inquit enī Albo.
Amplius omnia apostemata interiorū mē
brorū in mirach venter tenuitatem efficiūt:
⁊ macredinem cum collectionem fecerint.

Efficit.n.tale apostema tā grādē impssionē in disposito corpe cōsumēdo φ eo resoluto remanet exiccatio τ ethica maxie cū plesio ne mēbroꝝ nutritiuoꝝ in qb⁹ est:nequeat re miti resumi τ humectari. Et quod amplius est cōtingit ipo resoluto putridā remanē feb. pp impssionē putredis in humore venarum qre manēte cā cōsumēte pcedit ethicalis cō sumptio:licȝ cā pmi seu febris apostemat̄ sit remota: τ qito magis fit remota nō fit qa stat p apostema. Et.n.fe.tūc erit duplex τ com mixta est fe.que est morb⁹ τ fe.que est accñs. In specie aūt rōe cāe apostemat̄ τ materie que cū sit calida erit colerica vel sanguinea vel ex eis ɔmixta.τ similr fe.aut erit colica aut sanguinea.mā vo frigida nō:nisi faciat collectiōem. ❡ In qualitate vo essentie sue scȝ caloris rōe sue cause rōe membri in quo ē τ rōe vicinitat̄ ad cor. Cum.n.materia sit co lerica vl colerice admixta caloris febalis a cuitas est feri maior φ sit sanguinea. cūqȝ etiā i membris sanguineis τ arterijs vicinis fe.fortior erit.cū vero in neruosis pāniculo sis τ venis vicinis erit debilior:nisi dolor as sistat. Et quidē nō enumerant iste fe.a pro dis pp̄e vnicuiqȝ materieꝝ que effundūtur ad apostemata eaꝝ vel vlcera. prodi namqȝ eaꝝ sunt fm gñatōem eaꝝ in mittētib⁹ mem bris pp debilitatē nutritiue τ fortitudinē ex pulsiue τ fm attractōem ipaꝝ ad mēbra ad que effundunt materie pp caliditatē vel do lorē τ fm receptōem eaꝝ in ill̄ pp defectōeȝ. Cū ḡ effundūt mē accidit rigor τ deinde ad dit grauedo:dolor τ inflātio:in loco apostēa to vel vlcerē:τ de vlcerib⁹ idē est iudiciū cū aggregēt putredinē ex pprie que apostēata dicta sequūt. ❡ Sed dices nunqd fe.vlceꝝ putrida sit vel ethica cuȝ dicat. G. φ omnis ptisicus ethic⁹ τ nō putridus sit. Respōdit Falco vtraqȝ fe.est cū ptisi cū vtriusqȝ cā sit in ea assistat.putredo.s. vlceris que ē causa putride. Et ipa fe.cum impedita euētatōne simul inflāmando ɔsumens roris⁹ hūidi tatem cordis que est cā ethice.que qz in ptisi pualet putride oībus causis cōcurrētib⁹ ad gñatōem ipi⁹ magꝰ φ putride dēm ē. Alr. G. ipam pati ptisicū φ pati putridā fe.qȝ l aliqs vlceribus. ❡ Signa caꝝ sunt signa aposte mat̄ interioꝝ membroꝝ pcedentiū φ supius in sectōe pma sunt dicta. Et etiā sunt signa vlceratiōnū ipoꝝ τ etiā apostēatū sūt signa ppa φ sup in caplis suis sunt dcā. vbi gra. In pleuresi quorum quedaȝ indicāt locū vt

pulsus serinus cū dolore pectoris pūgitiuo. quedā cām seu materiā vt fe.acuitas q indi cat colerā. Quedā sunt signa digōis τ indi gestiōis,mē apostematis que sumūt a spua ppe.quedā sunt signa digōis τ indigōis nō mē apostemat̄ vt pdcā sed mē compatiētis in venis que sumunt ab vrina. Et qdā sunt signa salutis τ mort. τ quedā sunt sig̃ crisis que a pdcis variatis fm spēm sument sicut ypo.in afforismis τ G.ondūt. ❡ Cura febriū apo stematū est qtuorrex.pma ē cura apostēatū τ vlcerū que sequit̄ aque dicta est spāll sup in locis suis. Secūda est alteratio fe. Com plet aūt cuȝ frigidis τ humidis siue putrida siue ethica sit que ex dcis supra in capitulo gñalis curōis pn̄t hrī. sint aūt frigida quare ne incrudent apostema τ ppe si intert⁹ sfa mat.sint aūt sumpta ex mollificātib⁹ τ leni entib⁹ qualis est aqua ordei cucumeris τ cu curbite:syrup⁹ viol.τ silia.nō aūt stiptica cū detineāt τ pphibeāt resolōem.τ pinde potus aque frē inbibēd⁹ nisi magnitudo fe. τ eius extictio intentiōem maturatōis τ resolōis apostemat̄ supexcedat. Quo casu inge.G. Adeli⁹ est augmētū.s. incrudatio aposteria tis φ pducere ad arefcōem infirmū.alr aut infrigidātia τ extiguentia fortia erūt valde nociua:etiā si colericū sit apostema:τ pinde securius exterius cum expedit inistrant. Si ergo sit apostema erisipilatū fe.vehemē tiam τ extiguemus cum succis lactuce semp uiue τ portulace:τ aqua cucurbite: τ aquarum fa ris:τ oleo viol. cum sandalis ordei vel farina eius exterius applicat sup locū apostemat̄. τ cum sandal rol.spodio τ aqua rol.sup pn cipalia.τ oxirodio cabiti.alr etiā si oportet infri gidenf in mine. Tertia est regimē cibi τ pot⁹ τ est dieta extenuatiua cum lactucis:sualdo ordei τ aqua eius. Ingrossatio.n.est cā apo stemat̄ τ mort etiā si sit virtus defcā. Quar ta est correctio accitiū quā requiras supra i sectōe pma τ ifra vbi de apostematib⁹ dicȝ.

❡ Ca.8.de medicinis fe.compositarum.

Ex quo de febrib⁹ simplicib⁹ dixi mus fm pmissiꝝ ordinē dicedūȝ ē de ɔposit. Sciēdū ē aūt φ ɔpō nis ipaꝝ spēs sūt τ modi. Spēs qdē fm ɔpōem fe.simplicitū qp ē ɔpōe caruȝ Modi vo tripl τ fm ɔpositōem materieꝝ siō reꝝ simplicitū febriū a quib⁹ ipe depēdēt hnt. Et rōne loci seu putrefactionis in loco

Et sm ɔpōem motuū seu circulatōis ꝑiodi
nis seu inuasiōis ipaꝝ pōtbāq mltiplex ē.
¶ Prima.n.diuisio est in gñe ꝛ remota rōe
essentie ipaꝝ. Et est.nā febrū quedā ē gen⁹
effimeraꝝ: qdā ethicaꝝ: ꝛ qdā putridaꝝ sm
quā ɔponet putrida cū ethica qꝫ plurimā
fit eī⁹cā ꝛ nō cū effi.ª Et lꝫ possꝫ ɔpōi tñ nō
facit ɔpōem in cura eī⁹additio ad putridam
nec ē distinguibilꝭ ab ea cum eī⁹sig debilitate
sua cū fortitudīe signoꝝ putride obfuscent.
Quapropter dixit H. Superuenite putrida
effime: qescit effimera: nec etiā ethica cū effi
mera pp eādē cām. ¶ Verū qꝛ ipoꝝ triū ge
nerū duo vt ethice ꝛ effime nō sūt diuisibilia
in gñā ꝓpinqꝛea s̄ɜ ī spēs magꝭ ꝛ ꝓp⁹ ethica.
q̄rū spēs nō sunt bñ ɔponsibiles eo qꝛ ethice
spēs inter se ordīnez hñt ita qꝛ vna ꝑcedit et
alia sequitꝭ vel succedit ꝛ deinde alia ꝑma cef
sante pp ɔsūptiōem hūiditatꝭ ꝛ sūt mē sbe
ctiue in q̄ accidit etiaꝫ effimē spēs ꝛ lꝫ sint
in ea lꝫ sint ɔpōsibiles tñ nō sunt in ɔpōe di
stinguibiles bñ nec ɔpō cāt varietatē magnā
in cura. Solū aūt gen⁹ putride diuisibile est ī
alia gña ꝓpinq ꝛ spēs hñtes sig distincta ꝛ
manifesta facientia ɔpōem in cura. ꝛ p tanto
ɔpō febrū attēdēda magꝭ erit in eo.s.genē
putridaꝝ. Et ꝑma spēs ɔpōis erit sm ꝑmā
diōnē eī⁹q̄ sm.G.ē rōe cēntie ipī⁹re. Et est
nā febriū putridaꝝ qdā sūt febres ꝑ se morbi
ex hūoꝝ ī vasꝭ putredīe depēdētes. qdā sūt
apostēose. Sic qdē ꝑma ɔpō fe. putridaruꝫ
erit fe. ɔpōite ex fe. depēdēte ex apostemate
cui⁹ē accñs ꝛ ex fe. depēdēte ex hūoib⁹ pu
trefcēs ī vasꝭ in qb⁹ apostēat putredo ipsius
ꝭ eoꝝ⁹. vt dēm ē. s̄. in fe. apostēatū sic ē ꝑpe ī
in ꝑfesi ꝑrplēia ꝛ apostēate epis. ¶ 2ª spēs
est rōe ɔpōis mē seu hūoꝝ a q̄ depēdēt. Et
ē nā fe. putridaꝝ dcāꝝ qlꝫ aut ē sanguinea:
aut colica: aut mlica: aut flēca. eo qꝛ a taliuꝫ
hūoꝝ putrefcōe depēdēt. q̄rū ɔpō ē sm mo
dū ꝑdēm mē q̄ ē duplex. vnus sm mixtiōem.
alr⁹ sm vicinitatē. Est qdē sm mixtiōem qui
sup dict⁹ fuit in tertiana nō pura: ꝛ ī cotidia
na ex flate salso: ꝛ causone: ꝛ flōne erisipilo
ydes. Scdm vicinitatē vo est mltiplex cuꝭ
nūc insistim⁹: ꝛ erit qꝛ cū q̄tuor sint hūores in
sua putrefcētia febres accēdētes seruantes
spēm vt dēm est sup in fe. sanguis ex q̄tuor
hūorib⁹ simplicib⁹ ɔmixꝭ adīuicē ɔpossibili
bus maxīe qꝛ in diuisis locis corpis situatis
sīt venas ꝭ ex sic etiā apostēata diuisa ī diu̾
sis mēbris corpis situata octo ꝓuēiēt ɔbina
tōes. sic erit vna ɔpō febꝭ sanguis cū febre

flēatis. 2ª febꝭ sanguīs cū fe. colere. 3ª febris
sanguīs cū fe. mlic. 4ª fe. flaē cū feb. colē. 5ª
fe. flaē cū fe. mlica. 6ª fe. colice cū feb. mlica.
7ª triū ex hijs inter se. Et 8ª oīm febriū qua
tuor hūoꝝ simul que plurimū est mortalis.
¶ Tertia spēs ɔpōis ipaꝝ putridarū ē rōe
nō cēntie nec mē: s̄ rōe loci vel putrefcōnis
in loco a q̄ ꝑcedit diuisio sm ɔtinuitatē ꝛ inē
polatōem ipaꝝ febriū. Et ē qꝛ cū sint q̄tuor
ɔtinue ꝛ tres interpolate spēs ipaꝝ ɔpōnum
erūt multe. Nā ɔpōi pōt synocha cum vna
quaqꝫ aliū triū ɔtinuaꝝ ꝛ cū duab⁹ vel plu
ribus ipaꝝ: aut diuersi gñis ꝓpiqui ex qua
ꝓueniēt ɔplicatōes. s. aut diuersi generis
a ꝛ qua prouenient complicatiōnes plures.
Similꝭ pōt ɔponi vna interpolata cū alia:
vel diuersi gñis ex qua ꝓueniēt ɔplicatōes
quatuor. vel eiusdē gñis ex qua ꝓuenire pōt
ɔplicatōes plures. sm qꝛ pōt ɔponi due ter
tiane. tertiane ꝛ tres. ꝛ similꝭ tres quartane
interpolate ꝛ etiā cotidiane. similꝭ pōt ɔpōi
ɔtinue ipe cū interpolatis diu̾si generis vel
eiusdē ex qua ɔplicatōne spēs erūt plures.
q̄n qꝫ fientes in ꝑma die. qnqꝫ in secūda. ꝛ il
la est mali motis. Est.n. hūs motū ꝑ poros
qui ɔtra naturam est morbi acuti vel medij.
Et quidē cū deberet in die secūda qescere ꝭ
tepescere ꝛ dare nature spatia si moueatur
signū est sue malicie ꝛ grādis lesiōis est cē.
¶ Ex quibus ɔplicatōibus omnibus illam
que ex cotidiana ɔtinua ꝛ tertiana interpo
lata ɔponitꝭ Ypo. spāliter notauit cū ꝓlunū
accidat inter ɔpositas ex interpositē simul
ꝛ cōtinuis ꝛ ex ɔtinuis tñ emitriteā ꝓpꝭe
nominās quā oridam ꝛ cōtinuā mediā tertiꝭ
am esse specificauit. Et quia vnicuiqꝫ spērū
mod⁹ sm inuasiones potest esse triplex. sci
licet coīnnadēs: subītrāns ꝛ coalternās. Et
emitriteā voluit eē compositā ex cotidiana
ɔtinua ꝛ interpolata sm inuasionis modū.
non.n. omis ɔpōis modus oridam facit: sed
coīnnadens sol⁹ etiā cum non faciat oridaꝫ
cum inuasiōes ipsoꝝ nisi sint pares nō vna
ꝑdnāns alteri vel supās sicut esse pōt. ideo
tria ad emitriteā verā ꝛ ꝓpam concurrūt. qꝛ
sit ɔtinua cotidiana. ē.n. de gñe ɔtinuaꝝ fe
briū. ꝛ qꝛ sit cōplicata tertiane interpolate. ē
.n. emitritea. i. media tertia vel ꝭtiana. Cuꝫ
.n. ypocr. tertianā verā ꝛ purā in afforismo
dixit interpolatā intellexit et mot⁹ maxīe sue
mē sit de cētro ad circūferētias sicut Galie
nus dixit. Si mota ad putredinē mouetꝭ ad
extra de venis poti⁹ q̄ꝫ putrefiat in illis.

¶ Et qꝛ dꝫ esse omīa oꝫ ꝙ ambe sint cōpa-
res ꝛ coīcidētes largo modo emitritea pōt
dici que lꝫ putrida ꝯpō dicta viciniatē ꝛ cō
tinuaꝝ cū interpolatis magꝭ ex ea que ꝯpo
nit ex tertiana ꝯtinua ꝛ cotidiana īterpolata
Alie vō gn̄e noīs erūt patiētes qꝛ dicēt cō-
posite nomē ꝓpꝛium nō hn̄tes. Et hoc modo
ꝯpōis dixit. G. morbū ꝯpositū puta febrē ī
qualitatib⁹ suis ꝛ etiā cū sua cā. q̄. lē cū emi
tritea ex cōtinua ꝛ interpolata diuersi gn̄is
sit ꝯplicata quaꝝ ꝯtinua ꝙ fūrica ꝓlōgat nō
solū ꝑoxismos ꝫ etiā morbū totū ꝛ interpo
lata: qꝛ coltica abbreuiat sicut illa ꝓlongat: ꝛ
emitritea inꝗtū huiusmodi media erit inter
cronicā ꝛ acutā. Sed qꝛ diūsitas eꝰ distur-
bat in aciē naturā: īdꝫ fiet cronic⁹ ꝛ exten-
det fortasse vsꝗ ad. vij mēses. Jnqꝛt.n. Ga.
morb⁹ hn̄s multā ꝛ diūsam mām longior est
hn̄te vnā. ꝛ si multā: ꝛ illud si vꝰ sit fortis in
tollēdo. Et qn̄ꝫ fiet acut⁹ ꝛ breuis: vt quia
finit in septimo ꝛ illō pp magnitudinē sui et
molestiā accētuū q̄re necē ē nām sbito vīcere
vl vīci. Et qn̄ꝫ extendit vsꝗ ad. 14ᵐ ꝛ. 20ᵐ
ꝛ plurimū est de febrib⁹ interficiētib⁹. Si.n.
sola eꝰ cōtinua piculosa est nulli dubiū ē ꝙ
si supaddat alia fe. cū nā nō possit sufficē ni-
si raro ꝙ ꝑimū sit interficiēs ꝛ mortalis. Et
qn̄ꝫ pducit ad ethicā ꝛ alias difficiles egri
tudines. vt ē ydropis: sincopis: mania: mīla
ꝛ epilsia: ꝛ illō pp impssionē in ꝓncipalibus.
ꝛ etiā cum illō ꝑimū euadit infirm⁹ ab eo.
Jnqꝛt.n. abo. nō est euadē ab egritudinibus
interficiētib⁹ absꝗ ꝯtractōe mēbri. Ꝺō. G.
affirmat dicens. Raro sunt diuturni morbi
de gn̄e ſtatis vel mīte qn īmpmāt lesionem
alicui mēbro. ¶ Sed dubitaret vtiꝗ socius
quō possibile ē fe. sanguīs ꝯplicari alijs cuꝫ
dēm sit supra dictē. G. ꝙ sāguis putrescēs
suā spēm nō obseruat: ꝫ desinit esse sanguis.
qꝛ in alteri⁹ hūoris spēm trāsit. Adhuc videt
ꝙ sanguis putrescēs in venis nō febrē accē
dit qn ꝯplicet nō tn̄ vni ꝫ oībus putridaruꝫ
ꝯtinuis sit. sanguis.n. in venis ē oīs humor
vt. G. ꝛ Abo. loqns in hūoib⁹ dixit. si ergo
putrescit sanguis: etiā oīs hūor ꝯtēt⁹ in eo.
¶ Respōdit Falco ꝛ quidē dicēs ad pmuꝫ
sicut supra in febre de putredine sanguinis
dēm est. Ad 2ᵐ vō dicem⁹ ꝙ sanguis vere ē
oīs hūor in potētia ſb forma tn̄ sanguīs no-
bis appens ſb qua est ꝯtēt⁹ vt quadinuicem
vniti sunt vera mixtōne quo ad nos: lꝫ actu
sint inter se diuisibiles p nām. qō pꝫ. Sicꝫ
cū flōa euacuet q̄ imediate ꝛ directe educit

ex venis ꝛ receptis ī vase aliquo p se ipsos
distingui videm⁹ īꝑio magis p naturā distin
guunt in venis ꝛ vn⁹ vel duo inuispirabiles
facti derelīquant a natura ꝛ putrescūt alijs
remanētib⁹ cū natura. ¶ Signa cōpositaꝝ
febriū ex signis simplicib⁹ sunt ꝯfusa. Et ꝑi
de cognosci difficilia et magis si cōpō sit ex
his q̄ eiusdē sunt gn̄is. vt tertianaꝝ ꝛ conti
nuaꝝ: cotidianaꝝ ꝛ q̄rtanaꝝ sit vel interpo-
lataꝝ ipaꝝ. Et etiā synoche cū tertianarum
aliqua vel ꝯtinuaꝝ: ꝛ interpolataꝝ eiusdem
gn̄is ꝛ est tertiana ꝯtinua ꝛ interpolata sint
ꝯplicata. ꝛ sic de alijs. Jnqꝛt.n. Ai. ꝓpterea
rū difficilis est cognitio ꝛ electio: maxīe si
fm modū coīuasiōis ꝯpō sit eaꝝ. est.n. diffi-
cilis cognitōis mod⁹ talis magis. deīde mo
dus sbintrane⁹. ꝛ deīde mod⁹ coalteratōis.
Sed si q̄dē sit ꝯpō ex febrib⁹ diuersi gn̄is re
moti vt putride ꝛ ethice: vl ꝓpīqui vt ē ꝯpō
cotidiane ꝛ tertiane vel q̄rtane inter se: ꝛ sy
noche cū cotidiana vel tertiana vel q̄rtana.
eꝰ cognitio est min⁹ difficilis ꝛ ꝓpe sfm mo-
dū coalteratōis existit. deīde sbintratōis.
deīde coīnuasiōis. q̄ difficilior ē inter oēs.
ꝛ ꝓpe in emitritea. Jnqꝛt.n. Ai. Jn lōge di
stantibus distinctio facilis est ꝛ electio.
¶ Et quidē ex eis sunt quedā coīa: ꝛ quedā
ꝓpa. Et coīuꝫ quedā sunt q̄ sunt coīa spēb⁹
ꝯpōis febriū que diuersi sunt gn̄is vt putri-
de ꝛ ethice. Et sunt qꝛ cū videt febrē putridā
sumpto cibo fieri incōtinēti assensuꝫ caloris
vel febrē ꝯtinuā hēe incōtinēti assensuꝫ calo
ris post cibū cū duritie pulsus ꝛ inequalitate
pulsus ꝛ supaddi rigorē vel frig⁹ aliꝗ hora
ꝛ deinde calorē declinare cū humectatōe re
manēte pulsus duritie cū febre. ꝛ tūc indicat
ꝯpōem ethice cū putrida fe. ꝓcedēte signa.
¶ Et quedā eoꝝ sunt que sunt coīa spēbus
ꝯpōis febriū eiusdē gn̄is ꝓplequi vel specie.
Et sunt que Abo. posuit cū alijs. Et ē videre
febrē ꝯclusam ꝛ in ea rigor ꝛ nō est sudor et
fortasse accidit in rigorib⁹ ꝑlib⁹ sudor vn⁹ ꝛ
testifica in ea ꝯpōem febriū eiusdē gn̄is: sim
ple ex ꝯtinua ꝛ interpolata. Et sicut cū vide
ris incōclusam supfluitatē ī frigore ꝛ rigore
ꝫ p quia fortasse paꝝ est de ea inclusa. Jnqꝛt
.n. G. Ꝺis fe. cōtinua fm rōem suispi⁹ cum
certa fuerit nullū horrorē hꝫ in rigorē. neꝗ
que ꝯposita ē ex eis erit horrida sicut ꝯpōita
Et sicut cū videris addi febres ꝛ extēdi vltra
debitū ꝛ nō etiā desicē calorē: tūc indica ꝯpō-
nē ꝯtinuaꝝ. Et sicut cū febrē videris incipere
cū horrore ꝛ addi eū calore eꝰ ascēdēte vltra

debitū eius īcipe cum rigore aut frigore et ascendēte calore supaddi rigorē aut frigus ꝛ extendi calorē ꝛ in calore sudorē: ꝛ post sudo rem remanere calorē: ꝛ deinde declinare cū sudore vel absq; vel nō declinare: tūc iudica ɔpōem ex interpolatis. ¶ Signa vero pro pria sunt signa que vniuscuiusq; spēi ɔpōis ɔue niūt que p te poteris arbitrari: cū hic ponē oīa sit difficile ꝛ longiquū. Solū⁹ aūt illius ɔpōis quā ypo. ꝑpe emitriteū nōiauit signa ponemus. Et sunt. nam incipit in prima die ɔpōnis cum horrore: assensus caloris est ine qualis ꝛ dispsitus ꝑpter materie diuersita tem ꝛ pugnā eaꝝ inter se ꝑterrentē naturā. Quare retrahit natura ꝛ multiplicabit hor ripilatio bis et ter vel amplius: ꝛ ꝑpe apud assensum caloris: etiā illo die febris minoris acuitatis erit q̄ expedit tertiane: ꝛ minoris obtusionis q̄ ɔueniāt cotidiane: ꝛ ei⁹ status est longior q̄ tertiane cōueniat: ꝛ breuior q̄ cotidiane. ꝛ cum plurib⁹ accītibus ꝛ intēsis magis: ꝛ cum repelli tepescit plurimū absq; sudore: ꝛ quādoq; cum sudore ꝑpter decli nacōem tertiane: nec cessat ex toto: q; cessante tertiana: remanet calor cotidiane continue. Et in pncipio commotōnis ꝛ inuasionis est plurimū cum subeth ꝛ stupore euigilatio: et in statu cum declinatōe ꝑpter intensionē fe brium duarū ad inuicē cōiuncta ꝛ inflammā tiam cerebrū valde. Et ꝑpter repletōem ei⁹ ex vaporib⁹ diuersis ꝛ multis: ꝛ cum inquie tudine ꝛ angustia multa. ¶ Et pulsus ē ve lox ꝛ frequens inordinat⁹ ꝛ inequalis ꝑpter diuersarū materierū pugnā cum natura et grauamine ipsius. Et exeuntia p vomitū ꝛ p secessum sunt ex colera ꝛ flā te eq̄lr mixta vel coniuncta. Et vrina est mediocris in sbā ꝛ colore inter vrinā ɔtinue ꝛ vrinā tertiane: ꝛ plurimū ei distās: nec flica nec colica. Se cūdo vero die stabit febris ꝛ supaccendet cū frigore pauco absq; horrore: ꝛ calor est minor ꝛ etiā accītia: deinde tepescit. Sz in tertia redibit aliquid quod fuit in pma die ɔpōnis ꝑpter cōplicatiōem tūc tertiane cū cotidia na ꝛ ɔmotōem materierū earū simul ꝛ ɔcur rentiū ɔsīles circūstātie ex ɔplōnis ꝛ cōsuetu dinis mutatōe ꝛ aliaꝝ opantiū ad gnatōem diuersorū humorū ꝛ flei ꝛ colēi. Cum vō ɔpō cotidiane ɔtinue ꝛ tertiane interpolate naturā certam non seruauerit emitritei neq; modū: vt quia matēie vtriusq; nō sunt pares dn̄antis signa dn̄abunt. et si colera dn̄abit: erit horripilō magis ad rigorē tendens. si flā minus ꝛ magis ad frigus. ꝛ dn̄ante flegma te puro: incipiet cū stupore. colera vō dn̄an te cum alienatōne erit in augmēto ꝛ statu: ꝛ sic de aliis. ¶ Et sic fm modū sbintratōnis existat apud statū ꝛ augmētū: calori videbit supaddi rigorē: si cōtinua sit ꝑcedēs vel fri gus ꝛ paū typū si tertiana ꝑcessit: ꝛ extendi calorē vltra debitū ꝑcedētis febris. Et q̄nq; in declinatōe tertiane sequit sudor: quādoq; vero nō. ꝛ maxime quādo ɔtinua supuenerit tertiane: q̄m humores eius restrigit sua frigi ditate ꝛ sua supaddita caliditate consumit. Si vero fm modū coalternatōis existat cō pō in mixtis ex ɔtinuis ꝛ interpolatis vl ex solis ɔtinuis illis cognitio locū nō habet: s; in interpolatis solū. Et quidē cū ɔpō fit ex tertiana ɔtinua ꝛ cotidiana īterpolata quā Serapio. parum emitriteū dixit. q̄m si sunt coinadētes nō coinnadūt cum horrore: sed cū tepore magis vl frigore pauco. ꝛ alia suc cedet sicut est in ɔmixtōe ꝑcedēti. ꝛ si vō sunt sbintrātes sīr. Sed si sit ɔpō duarū ɔtinu arū etiā si sunt diuersi gnīs vel spēi oīo: nō erit horrida: sed calor fortior: inqcetudo ꝛ an gustia maior: ꝛ accītiū vehementia. Sed si quidē sit duarū interpolatarū ꝛ sint eiusdē gnīs vel spēi: plurimū sunt sbintrātes vl co alternātes. ꝛ tūc videbis si sbintrātes sint p lōgatos paroxismos febris. Et quādoq; stāt ꝛ vna fe. ꝛ⁹ declinare ipsius pmā cum sudore ꝛ quādoq; sine ꝛ nō deficere in febricitatōne: ꝛ quādoq; deficere. Si vō coalternātes sint vt quia quelibz suū diē occupat: signa erunt distincta ꝛ manifesta. Et si quidem sint tres interpolate t̄tiane ɔplicate quelibz suū diē occupabit in affligēdo. Si vō tres tertiane vna die erūt duo paroxismi: altera vnus. Et si due cotidiane qualibet die duo: fm alterū trū modorū: pma die erit vnus: aliis duob⁹ dieb⁹ duo. ¶ Et cura ɔpositarū febriū du plex est gnālis ꝛ spālis. Gnālis est quā. R. demonstrauit dicens. Singuli morbi simplices simplici medicina medicabunt. ɔpositi: ɔpo sita. ꝛ si equales sint: equalibus. ꝛ si ineq̄les inequalib⁹. vno plus: altero min⁹. Spālis est que vnicuiq; spēi ɔpositarū ɔuenit q̄ ex cura simpliciū ꝑdictarū pōt haberi. Inquit .n. R. Nos .n. nō possum⁹ vti medicinis cō positis fm canonē ꝛ viam rectā: nisi quādo sciuerim⁹ virtutes mediaꝝ simpliciū: ꝛ in hꝫ est necāriū ingeniū ꝛ vsus lōgus. Et est du plex. vna que debet cōpositis ex diuisis gnīb⁹ remed vt ex putrida ꝛ ethica. Alia q̄ debet

ↄpositе ex gñibꝰ ꝑpinqs vel ſpēbus cōsidē
Prima pmissa vſq ad accñtiū correctiōꝫ
tanq ea q̄ est ↄposita ex cā ⁊ effcū. dēm.n.ē
ſupra q pmū ad ethicā pducit causon et a-
lie putride q̄ multū plōgant. De ↄpōe q̄
ex gñibꝰ l ſpebꝰ fit putrida ꝑ dicēdu ⁊ ſpebꝰ
eius. Et q̄dē de oībus difficile ⁊ q̄si incōpre-
hēsibile esset dicere. ⁊ ꝑinde de cura eiꝰ quaꝫ
ypo. verā emitritеā appellauit dicamus tm̄.
vt p eā manuducti ad alias possis curā vni
cuiq put ↄpetit mistrare. Est ergo sciēn-
du q emitritei puri ⁊ certi seu veri cura spā
lis est quator res q̄ ex cura simpliciū sunt col
lecte. s. abscisio cāe. alteratio febril discrasie
⁊ regimē in dieta in cibis ⁊ potib. ⁊ correctiō
accñtiū. Cause abscisio pōt est alteratiōe fe-
brilis discrasie. curāis.n. īnitio magis vñr
in hoc morbo supra cām q̄ supra febrē. eo q
cā eiꝰ multa est ⁊ diuersa nām aggrauans ⁊
sue inegltate discrasie molestās ⁊ ꝑturbās
⁊ terrens. Inquit.n. Abo. Mala cōplexio
diuersa deiectꝰ in corpe efficit nocumētuꝫ q̄
ↄsil. ⁊ equalīꝫ sit mala. febris vo in acuita
te est pp frātis mixtiōem remissa. Cōplex
aūt ipiꝰ abscisio alteratiōe ⁊ euacuatiōe. Al-
teratio vo minoraꝰ q in mā multitudo ē ⁊ di
uersitas: ⁊ adequatiōe in residuo. Minoraꝰ
vō hꝫ ↄpleri cū clisterib l eurib ⁊ vomitib
in pncipio que mūdificāt intestina ⁊ stomacū
⁊ educūt minorādo ex pmis venis vt supra
in cotidiana est dcm̄. Et deinde ex minorā-
tibus ex alijs venis ⁊ ptibꝰ flbcutaneis vt cū
ꝑuocātibꝰ vrinā ⁊ sudorē cū lenitate si pcēm
sit in sanguie cum flōtā minoratiua si virtꝰ
etasq ↄsenserint vel cū pportionabilibꝰ ei ⁊
alijs solutis absq stipticitate multa vt sunt
mirobol. ⁊ eis silēs. Ex qbus pmum est ab-
sinthiū quod sbtiliat ⁊ abstergit flāa: ⁊ colerā
educit si peccatū in sanguie nō appet: s opꝫ
q postponant talia solutiua vſq post septi-
mū vel octauū donec sit facta aliqua digō ī
materia cū ex se indisposita sit mā valde et
minoratōi cum eis. vt supra in cotidiana est
dictū quasi materia dissoluet ⁊ nō educetur
ex illis nisi. sint ex eis que naturā leniēdo sol
uunt: non inquietāt ⁊ ↄmouēt. ⁊ sic digōi re-
sistunt. vt sunt aqua: alubieb: gelenlabin: et
medulla cartami pter flā: ⁊ cum tereniabl:
et xiracosti: aq pōroꝫ ⁊ ordei cū sirupo viol
⁊ mellis: cassief. pter colerā. Oportet aūt
vt talia sint equalr mixta sm ꝑtes vel sepa:
cum hec ambe materie sint equalr sepātes.
Q si inequales sint pdnāti attendatur in

ↄmixtione earum magis. talia.n. mūdificāt
sanguine ⁊ ab eo flā ⁊ colerā minorando re-
mittūt naturā lenificatā ⁊ materiā. ⁊ deinde
residuū ipius digōi ↄplete dispositū ⁊ erdi
cationi. Oportet quoq vt clisteria ⁊ vō-
mitus sint cū hijs que mām vtrāq respiciunt:
qlia sūt clisteria ex aqua decoctiōis malarꝫ
violarꝫ mercurialꝫ ⁊ furfure cū cassia ⁊ melle
viol ⁊ succo blete cū oleo violato ⁊ amigda-
larꝫ amararꝫ ⁊ salis. Et qualia sūt ex vomiti
uis sirupꝰ acetosus cum aqua rafani ꝑpe
flā ⁊ aqua tepida decoctionis seminū atripl
cum eum aceto ꝑpē colaꝫ sinault equalr
mixta vel inequalr: si inequalr sit materie
habundātes. Et silr ꝑuocatiue vrine ⁊ exca-
lidis diuretecis ⁊ frigidis mixta que sunt no
ta ⁊ etiā sudorem vt est vinū vel oleum ane-
tinū cum aqua tepida que illorū remitt ca
liditatē. deide residuuꝫ mē oportet ꝑcē
cuꝫ adequatione ipsiꝰ ⁊ maturatione que vi
a est puenienda ad statū salutis ⁊ ꝑmel la
pra materiaꝫ morbi donec diuidat ⁊ comple-
te expellatur aut ex se crētice aut medicami
cio coadiuuata. Complex aūt eius ade-
quatio cum hijs que ex simplicibus ⁊ cōpo-
sitis dcā sūt: sumpta in cura cotidiane ⁊ ter-
tiane in sil mixē ꝫ materieꝫ ndnarl. Ercī
alijs simplicibꝰ ⁊ cōpositus appplantis. Et
ex simplicibꝰ vt aqua ordei cum virtute pi-
peris qua ypo. ⁊: S. curauctū emitriteam.
Et est vt in lib. q. aque ipsius bullunt grana
piperi nigri ↄeta. xl. ⁊ ī pecia rara ligata sūt
sufficiēter. deinde colet ⁊ reseruet ⁊ detur cum
fuerit oportuna non in pont cum cibo vel si-
ne s in ieiunio cum melle ros vl post sirupū
acetosuꝫ p duas horas qm̄ abstergit epodoi
gelium est p sirupum ⁊ fert maturatōeꝫ in te
liquo virtusq materie: natura.n. sepientissi
ma nrā dispensatio corpora in talimedicami
cōposita ex eis ⁊ alijs silibꝰ. sunt ex que gni
xtionē illorū ↄfrangi coꝝ adiuuet sit extus
sus ⁊ reducta ē ad temperiē cū ipamentoꝰ
existente in cōposito resistat ⁊ alterat mām
calidā atq frigidā. ⁊ febris excessū ⁊ caloris
flamationē remittit. Et deinde si expedi-
at ad digestionem illarū complendā magis
segregat inter ea ⁊ ponit virtutē calidā pipe
ris ad partē flātis digerēdā qua corpora fe
bris et coꝝ nō inflāmant cum a virtute aque
ordei sit ↄfracta si fit aqua ordei cum sua vir
te adiutrix virtute pipis ad penetrandaꝫ in
venas in quibꝰ flā peccans exstit. Et eius
virtuteꝫ ponit ad partem colere ⁊ cordis ne

inflamment. Sicut princeps Abo. ꝯdictõni .S. rñdit .c. S. ꝯfirmauit cũ dixit. Omniũ natura operatrix: medic⁹ vero minister. Post naturã opaẽ magister ex mistraẽ sibi p disci pulũ instrm vnũ qđ est necẽriũ sibi eligẽ ad hoc. aliud vero in alio. ⁊ vnũ recipe: ⁊ aliud pretermittere. Aliter .n. nec vni⁹ simplicis me dicine opatio erit in corpe: nec ꝯposite. opa tio .n. medicine non nisi discretiõib⁹ ⁊ regula tõibus fit nature vt dictũ est supra. Cõposi ta ꝑpa sunt que infra dicenẽ. digõe vo pfcã si natura cretice sicut ꝯsueuit expellat silẽ tiũ est habendũ. Si vero neꝯ vt eradiceẽ cũ pdictis oibus vel pluribus fortificatis in virtute ⁊ augmẽtatis in qñto. Et cũ solutis phe que hñt educere a remot. ⁊ vehemẽtius ꝑut ꝯuenit eradicatiõi: qualia sunt q̃ l cura cotidiane ⁊ tertiane sunt dicta. ¶ Alteratio nẽ febrilis diseraste ꝯplent que cũ tpamẽto infrigidãt ⁊ ꝯfortãdo omia pncipalia sic fe brem remittãt ⁊ colerã alterẽt vt nõ rapiaẽ ad caput ⁊ alienatiõem vel frenesim faciat. ⁊ q̃ ista non incrudẽt nec coagulẽt: ne ad stu porem vel litargiã pducat. Et pinde exteri⁹ applicanẽ citius q̃ interius ministrenẽ si bo no modo sufficiãt. qualia aũt sint ex pdictis est notum. ¶ Regimẽ vero ordinatio ⁊ die ta cibi ⁊ potus est vt regaẽ cũ cibis ⁊ potibꝰ ꝯstellantib⁹ cum caliditate tpata. vt est aqua cicerũ: sicla: ⁊ spagus: borago: fenicul⁹: cap pari: ⁊ ꝯsiles. Et cum alteratib⁹ vt lrst ordei vel endiuia lupuli ⁊ siles. Et ex carnibus ⁊ aliqs virtutẽ nutricãtibus ⁊ magis ꝯfortanti bus indigentiã eius ibi dcis quãdoq̃ insimẽ mixtis vel nũc cum hijs: nũc cum illis: q̃lcs sunt quos etiã supra dixim⁹ in cura cotidia ne ⁊ tertiane. Sit aũt grossus mediocris vl subtilis fm q̃ arbitrari poteris lõgitudinem ei⁹. ⁊ in alijs ꝯditõib⁹ sit put i supioib⁹ dcẽ ẽ ¶ Accidentiũ vero correctio ei⁹ ẽ accñtium pdictorũ in cura cotidiane: tertiane ⁊ q̃rtane vt stuporis ⁊ alienatõis ⁊ vigiliaꝝ: litargie: ac frenesis. q̃rũ ex oĩl supi⁹ ẽ nota correctio. Et etiaꝫ ydropisis: mlie: epilẽ: ⁊ manie: ad quas pducet quãdoq̃: ⁊ apud recessũ eius. Et ex illis est ethica: ad quã freq̃nter pducit ꝑpter multiplicatõem febriũ in ea ⁊ ꝑlõga tionẽ ipsius de qua statim ꝯiungem⁹ capłm spãle duplex. pmum de ea ⁊ cura eius. 2ᵐ ẽ cõpõis eius cum putrida. deinceps medici nas ꝯiungemus compositas et expertas. ¶ Syrupus valens ad febres compositas ⁊ pmixtas est syrupus acetosus dyarodon. ⁊ syrupus acetosus de succis herbaꝝ quoꝝ descriptõnem posuim⁹ in antidotario nr̃o. Et ex approbatis huius sunt troci. de absin thio: ⁊ troci. de ros. Et ex approbat emitri teo puro sunt troci. Abo. q. ℞. ros. radicuꝫ liquiritie. ana. ʒ. iiij. terẽniabin. ʒ. iij. spice: suc ci absinthij: spodij: ana. ʒ. ij. Fiant troci. ʒ. i. cum syrupo acetoso. Pillule bone ad eam: ⁊ ꝑprie quãdo ꝑlongaẽ ⁊ ledit stomacũ ⁊ vi scera ⁊ valent ad alias etiam cõpositas hu iusmodi malitie. Recipe aloes: masticis: suc ci eupatorij: mirob. reubarbari: succi ros. ru. ana ptes equales. croci pẽ. ʒ. fiant pillẽ cum aqua endiuie ⁊ sit dosis. ʒ. ij. Decoctio bona conferens ꝑprie digestioni. Recipe aloes: masticis: succi absinthij: ros. ana ptes eq̃les croci. ʒ. ß. Informenẽ pillule ⁊ dosis sit. ʒ. ß. i. Syrupus valens ad febres ꝯpositas quęꝫ composuit Abo. est satis bonus. ¶ Syru pus ex inuentiõe nostra efficax ⁊ expertus ad emitriteũ verum. Recipe bedeguar: ysopi: basce: lupulorũ: graminis: endiuie. eupatorij absinthij: capil. vene. cuscute: ana. ℥. i. semi. cucurbite: citrullorũ: melonis: ⁊ cucumeris: ana. ℥. ij. squinanti. ʒ. ij. ordei cicerũ. p. i. lij. q̃ʒ violaꝝ: rosaꝝ: ana. ℥. i. zucchari lib. i. aceti. v radicũ cõium. ℥. ij. In pecia rara bulliãt cor ticum citri: sandal. spodij. aã. ʒ. i. cynamomi: ligni aloes: ana. ʒ. ß. dosis. ℥. ij. in auroza cuꝫ tepida. Si vero continua sit tertiana ⁊ coti diana sit interpolata: multiplicenẽ frigida ⁊ minorenẽ calida. Et illud si inequaliẽ dnãnẽ humores ambo. si vero equaliter etiam sed minus ꝑpter febris continuitatẽ ob quã vi cit intentio colere. ¶ Syrupus ex inuẽtiõe nostra efficax ⁊ expertus compositus ex co lera ⁊ mlia. Recipe radicũ: feniculi: endiuie scolopendrie: petroselini: resĩdẽtiũ in aceto ana. ℥. i. thimi: epithimi: ana. ℥. ij. calendule lauendule: capilẽ. vene. lupuloꝝ. ana. ℥. i. li quirẽ. passularũ enucleatarũ. ana. ℥. i. lenti cularum aque nenufar. ana. ℥. i. seiuꝫ cõiuꝫ corticum: cappari. ana. ℥. i. ordei cicerum. aã p. i. succi boraginis ⁊ buglosse depurati: ana ʒ. vi. zucchari lib. i. gelemabin. ℥. iij. aceti ra dicum pdictarũ. ʒ. iij. Aromaticeẽ cum cor tice citri. sandal. spodij: ⁊ ros. Dosis in an tora ad digestiõem pcurandã. ℥. ij. cũ tepida. Syrupus alius ex inuentiõe nostra ad cõ positam ex flãte ⁊ mlia: vt ex cotidiana et quartana. Recipe bedeguar: gummi: absin thij: cuscute: ibi: corticum cappari: origani: scolopendrie: cum radice eupatorij: endiuie

ana. ℥. i. sed radicū quelꝫ cōitum seruatarū in aceto. ana. ℥. i. zucharī. lib. i. gelenlabim. lib. s. succi granatorū mizorum ⁊ pomorū dulcium ana. ℥. v. aceti predicti. ℥. ij. in pecia rarabuliant ligni aloes cinamomi. ana. ʒ. i.

Summa tertia particule p̄me sectionis secunde q̄ est de medicinis fe. ethicarū

Sequitur summa tertie p̄ticule p̄me sectionis secunde que est de medicinis febriū ethicarū. continens capitula quatuor.

Capitulū p̄mū est gñale de ethicis ⁊ signis earū omniū in cōmuni.
Capl'm secūdū de cura ethice febris.
Capl'm 3ᵐ de cura ethice senectutē.
Capl'm quartū de cura vł medicinis ethice cōposite cum putrida

Capl'm p̄mū de est gñale de febr. ethicis ⁊ signis earū omniū i cōmuni.

Ethica corporis est exiccatio ⁊ cōsumptio. Et est duplex quedam que est febris ⁊ q̄dam que nō ē fe. ⁊ noiat' ethica senectutis: de qua ī fra dicet' l; ad sectionē etiā spect; vbi d' cura macredinis x̄p̄o duce dicemus. Que vero ē calor preter naturā acutus ⁊ fortis in humiditatib' nō quatuor membrorū radicaliū fūdat' ⁊ ꝓpie cordis cui' ꝓpria passio est ōnis febris. Inquit. n. G. non dicit' febris nisi cū calefacit cor. Cuius sunt sunt due species fm G. s. ethica absolute ⁊ marasm' incipiēs et cōpletus ⁊ sunt fm semitā inflammatōis cū ꝓut haly ābas voluit. Fit autē fm duplicem modū. quia aut est incipiens: aut aliū morbū sequēs: ⁊ hoc fm cāe diuersitatē. Cū. n. incipiēs est eius cā interior est. ⁊ ē calefacti motꝰ corporei ⁊ aliis ⁊ aliarū ꝑeparticarū cāꝝ ꝑueniens ad cor ꝑncipalit' ⁊ de eo ad radicalia mēbra vel ecōuerso vel vtraqꝫ fit: ⁊ est plus inflammās ⁊ sua fixiōe in eis talr vt sit calefacta ꝯsumēs humiditates eorum ordinate fm supius dictuꝫ modū ⁊ est raro. Raro. n. caliditas exterior ꝑuenit ad cor ⁊ radicalia membra cum ea sint in dura q̄ inflāmant ea vsqꝫ ad terminū quin p̄us ꝑueniat ad inflammandū sp̄us ⁊ humores sua caliditate poros ⁊ subtilitate ⁊ raritate sibi nisi cum

tamē sit acuitatis ⁊ potentie q̄ p̄tergrediat' illos tanq̄ subiecto indisposita ad recipiendā impressionē ip̄ius ⁊ ꝑueniat ad imprimendū in solidis mēbris tanq̄ potētie sue ꝓportionatis vt figat' in ip̄is ꝓpter soliditatē ipsorū ⁊ illud est raro tamē possibile est. Inquit enī Algazel. vidimus enī q̄ fulgur ferrea instrumēta cōbussit que in penariolo continebant' ⁊ penariolū dimisit illesum. Cū autē est sequens aliū morbum: causa eius est interior ⁊ calor febrilis effimerarū mit' propter debilitatē ipsarū ⁊ durationis breuitatem. Illam quoqꝫ adiuuet membrorū dispositio maior ad imprimendū vel putridarum magis vt contritearū ⁊ propter caliditatem ꝓlongatorū valde propter vicinitatem putredinis ad cor ipm dispositū ⁊ alia radicalia membra. Et apostematū ⁊ vlcerū magnorū vicinorū membrorū propter vicinitatē ꝓpinquā vt pulmōis pleure. dyafragmatis ⁊ cet apostemata talū membrorū ottias mētem inducunt q̄ ad ethicam cōpletā ꝑducit vł vicinitate remota vt epatis stomaci renū matricis vesice viscerū ⁊ ani ⁊ propter cum cura ipsorū interueniat error. Cum enim ille febres putride accidentes ꝓlongentur primū corrumpunt humiditatē corporis postea ipm resoluūt sua vehementia ⁊ tem siccam dimittunt cinericiam vnde dixit Abo, deinde procedit ad membra sanguinea ⁊ ea exiccat ⁊ liquefaciendo ꝯsumit nec tamē adhuc erit erit ethica licet ad eam sit dispositio magna. Deinde cum ad exiccandū ⁊ ꝯsumendū humiditates solidorū ꝑuenerit ⁊ propter cordis ethicā fac' certā. Et maxime cum in cura earū interueniat error ⁊ effimerarū similiter vt cū obmittant' necessaria. Et adiutoriꝰ interius approximandis vt est aque frigide potus: ⁊ exterius super cor ⁊ epar. Et miniftrent' ex nociuis ⁊ inflammantibus cū superfluitate vt emplastrū ex aromatis: ⁊ intus vt cibus carnium ⁊ aque eaꝝ ⁊ potꝰ vini ⁊ electuaria calida vt dyamuscum ⁊ similia propter casum virtutis ⁊ frequētū sincopis. Et quia in illis ⁊ effimeris dyaetarum ⁊ ieiunium obseruetur in infirmo colerico ⁊ ieiunos laborantium corporis siccitate: talis enim error nō prohibebit ab illis ethicam generari: si vt generetur ampliabit magis ita vt illas cōplicetur vel illis recedentibus remaneat ⁊ procedat. Ethica vero que nō est febris: nominata ethica senectutis est consumptio ⁊ exiccatio corporis ⁊ membrorū omniū

absq febre. Et quidem vocata est ethica ꝓp
ↄuenientiã cum ꝑdicta ethica certa et vera.
ſi ↄpoſito nomĩe ſenectutis ꝓpter diũaz quã
habz ad illam. Conuenientiã.n.habet cum
illa in effectu ſiccitatis ⁊ ↄſumptiõis.vtro-
biq.n.eſt ſiccitas ⁊ ↄſumptio. Diuiſiam vero
habet ad illam in cã. nã in ꝑdcã cũ ſiccitatis
caliditas inflãtiua ⁊ febalis exiſtit. In hac võ
caliditas nõ eſt inflãtiua vt ↄſumat:ſz deficiẽſ
potꝰ ⁊ quaſi mortifera vt neqat nutrimẽtũ
alterare quod reſtauret mẽbra corpis ↄſum
pta ⁊ exiccata humectet.⁊ hoc ꝑpẽ defectuz
humidi radicalis in quo fundat̃. Qð ↄtingẽ
põt dupl̃r. vno modo nãl̃r vt ex defectu ca-
loris ꝓ ueniente in decurſu etatũ ⁊ depaſcen
tiam humidi ab eodẽ coadiuuãtibꝰ exterioꝛi
bus cauſis in reſolõe ipſius.⁊ hoc ꝑpẽ dcẽ ẽ
a.G. Ethica ſenectutis ab etate. Eſt.n.i ea
diũum ſiccitas cum frĩtate.ſenectꝰ.n.ſemita
eſt ad mortẽ que ꝑ frm ⁊ ſiccũ accidit ſz.G.
Et ꝓpterea talis ethica freqñtꝰ ſenibꝰ acci-
dit:rarꝰ iuuenibꝰ:rariſſime pueris:quã ſeqt̃
ↄtriſtabilis mors vt.G.dixit. ¶ Alio autẽ
modo accñtal̃r. vt qñ fiat ab egritudine aliq̃
ↄſumente vt eſt ethica ꝑdica febalis:vl̃ alia
ex ꝑdcis que ſiccitatẽ impſſit:⁊ cum exiſcta
fuerit caliditas exſupans inflãmãs ⁊ exiccãs
⁊ remãſit ſiccitas cum equalitate in calore.
ſcz ⁊ frigore:lz raro ↄtingat. Nũq ꝓlimum
ſuccedit cum ſiccitate ⁊ ↄſumptõe frĩtas mẽ
broꝝ ſtomaci ⁊ cꝑis ꝑpẽ ab ipa ↄplõe mala
frã nutritiuoꝝ ſimul ꝓueniẽte vl̃ ſucceſſiue:
ꝑ modum cõpaſſionis ex vicinitate vnꝰ ad
alteꝝ:quare nutrimentũ ſufficiẽs ad reſtau
randũ qð ↄtinue diſſoluit̃ digerere nequeat
¶ Ex ꝑinde membra corpis cotidie exiccãt̃
magis ⁊ magis. ⁊ h aut erit nãl̃r ꝑcreata in
eis vt eſt videre in mĩcis: aut accidẽtaliter
acquiſita:vt ex aliqua egritudine frã vl̃ ma
lo regie ⁊ ꝑpẽ ex potu aque frẽ.hora nõ ſua
tpe ſanitatĩ vt ſucceſſione exercitij inflãmãs
⁊ reſoluent̃ virtutẽ ⁊ apiẽnt corpis poꝛos ⁊
meatus membꝛoꝝ ac ꝓuocant̃ vt aqua frã
ſubito trahat̃ ad viſcera ⁊ debilitet:⁊ quaſi
caliditatẽ nãlem extinguat. vel ex ſtolida cu-
ra.ex ſupflua extinctõne tpe egritudinis ⁊
febris cura ex hys que aſſumunt̃ ⁊ emplant̃
aut ex vapoꝛibꝰ malis ⁊ frĩs qui eleuant̃ ad
coꝛ ab aliquo membꝛo debilitantibꝰ eius ca-
loꝛem ⁊ ſanguinẽ quare nutrimẽtũ in corpe
non ↄplet̃ ſicut accidit in ethia. G. Et hanc
vocauit philippus ex egritudine ſenectutez
que cum ↄfirmata fuerit vt qñ ſolida mẽbra
tetigerit valde non curat̃: ⁊ ſi eẽt eu actiõis
ingeꝰ vtiq eẽt mortl.vt rex Albo.dixit ⁊.G
¶ Signa ex ſignis ethice quedã ſunt ſigna
ꝑmutatõnis aliaꝝ febriũ in ipſam que ipſam
minant̃.quedã ſunt ſigna ipſius ꝑ ſe incipiẽs
vel poſt receſſum aliarũ quas ſequit̃. ⁊ qdã
ſunt ſigna ipſius cõplicãt cum putrida qua
cat̃. Prima ſunt ꝓnoſtica ⁊ ſunt duplicia.q̃
dam ſunt oñdentia ꝑmutatõem effimere in
ethicam.⁊ quedã ꝑmutatiõem putride in eã.
Prima ſunt qñ cum vides vehemẽtiam et
foꝛtitudinẽ caliditat̃ in ꝓncipio plꝰ q̃ ↄueniat
nẽ effimere ⁊ ꝓlongatõem eius vltra tẽpus
quo declinare ↄſueuit quod eſt tẽps hoꝛaruz
xij.plurimũ cũ ↄtinuitate ⁊ foꝛtitudine.et ẽ
multa corpis diſpõ in ariditate ⁊ macredie:
tunc timebis ꝑmutatõnem eius in ethicam.
Secũda võ ſunt febris putrida ꝓncipalit̃ ⁊
remittit̃ ſiatq lenta ⁊ cum ↄtinuitate eqlis:
nec habz ꝑodos ↄſuetos cuz rigoꝛe t̃ rypo
aliquo ſeu ↄtritõne cum pulſus coartatõne
quẽadmodũ putridis. ⁊ nã ipſarum cõuenit
cum corpis ariditate incipiẽte ⁊ vrina eſt di
geſta ⁊ vnctuoſa: tũc ſuſpicaberis putridã
ꝑmutari in ethicaz ¶ Signa võ ipꝰ ethice
ꝑ ſe venient vel exñt poſt ꝑmutatõnem il-
larũ in ipſam ſunt demõſatiua ipſius. Et ſunt
duplicia.quedã ſunt ſigna demõſatiua ethi-
ce febrilis:quedã vero ethice ſenectut̃. De-
monſtratiua ethice febrilis ſunt duplicia ſz
duplicẽ eiꝰ ſpẽm. ¶ Circa qð ſciẽdũ qꝛ ethi-
ca in ꝓncipio ſui ſeu in ꝑma ſpẽ eſt difficilis
cognitõis ⁊ facilis curõis.in fine võ ſpeſſa
vt cũ deuenerit in maraſmũ eſt facil̃ cogni-
tionis ⁊ difficilis curõis:⁊ hoc dũ ẽ incipiẽs
in 2°.gradu.aut ĩpoſſibilis cũ ↄplerꝰ eſt ma-
raſmus ⁊ ſcũs eſt adhuc.l.ſunt.n.radicalia
mẽbra ad tantã ariditatẽ ducta ↄſumpta eo
rũ radicali infinẽte humiditate triplicis ge-
neris adeo qꝛ q̃tũcũq nutrimentũ apponat̃
ꝑ defectu radicalis humidi calor in eis vt re
maneat recreari ſeu viuificari nõ põt quẽad
modũ in carbone licinij lz addiſcẽ. qui cũ ad
vltimã ariditatẽ deuenerit nõ poſſit flammã
ſuare nec vlteriꝰ ſa paccẽſiõem recipe q̃tũ-
cunq ſupinfundas oleum:ſz circũpalpitat ⁊
ſemp fit minoꝛ donec totalr̃ extiguat̃. Ethi
ce aũt ſimplicis ⁊ abſolute ſigna ſunt. nam
ſi quidẽ incipiẽs ſit ſcias ipſam ĩmediate fieri
a ſolis ꝓcatarticis ꝑcedẽtibꝰ cauſ̃ vt ab acti
eſtu ira ⁊ laboꝛe nimio fame ⁊ ieiunio facto:
Cũ võ ſcã eſt ſeu aliũ moꝛbuz ſcq̃ns ꝑcedẽ
dere febres putridas dicas nulla ꝑcedente

procatarticaꝝ cāꝫ q̄diu ethica sola sit vide
bis calorē inanē sm̄ p̄mā imissiōeꝫ man⁹ :in
moꝛā vero fieri moꝛdicātē sꝫ ꝛ ardentem ꝛ
esse ꝯtinuū ꝛ equalē p se semp. Sꝫ sumpto
cibo post vnā horā ꝉ duas hic assensuꝫ incō
tritū ꝛ pulsum in magnitudine addere cum
eu natura ip̄ius sit ꝛ omniū ethicaꝝ sp̄ debi
lem esse pulsum spissum ꝛ puū. Cum vero
pulsus talis cū p̄dictis signis sic pmanserit
ethica sola erit ꝛ absoluta. Cū vero mu
tabit quia debilis spissus fiatur⁹ ꝛ dur⁹ ap
pareat tūc ethicā ip̄am simplicē etiā maras
mū noueris esse. Cuius q̄dem signa ppipre
apparebūt tanq̄ manifesta valde. ꝛ sunt. nā
tunc pulsus erit puus debilis spissus ꝛ du
rus ad modū caude soricine pmāsitur ꝛ vrīa
erit vnctuosa magis ꝛ pecialias hūs. ꝛ pfū
datio oculoꝝ augeꝉ :ꝛ corpis ariditas magna
ꝛ coloris mutatio versus nigredinē et pul
chritudinis faciē ita vt incipiat fieri visui v
sutus ꝛ egrotās ꝛ hoc q̄diu incipiēs fuerit
marasm⁹. Cum vero ad ꝯplemētū deuene
rit pulsus p̄dicte dūe augebunꝉ ꝛ fiēt i mo
dum caude soricine finitiue :ꝛ oculoꝝ pfūda
tio augmētabiꝉ vt ossa palpebraꝝ appeant
eminētia ꝛ palpebre remanēt apte :ꝛ limpi
tudo in eis siccatur licet sōnus eius non ꝓprie
sōnus sit :s potius impotētia vigilādi. tym
pora applanāꝉ valde. nariū extremitates a
cuunꝉ multū :ꝛ ossa maxillarū ꝛ mēti acuūꝉ.
ꝛ in oībus mēbris ꝛ facie color mutaꝉ ad ni
gredinē ꝛ pulchritudo faciei perit olo adeo
vt fiat tormentis ꝛ horribilis valde ꝛ cutis to
tius corpis ꝛ faciei arida valde. ꝛ puluerulē
ta vt neq̄ extendaꝉ valde :ꝛ cū extendiꝉ stat
suspensa ꝛ pili elonganꝉ in ea ꝛ appent pe
diculi ꝛ ossa pectoris valde eminētia ꝛ disti
cta :ꝛ vēter adheret dorso ac si viscera eēnt
quasi euacuata ꝛ finaliter vngues curuanꝉ
Cum ergo curuanꝉ ꝛ acuunꝉ tūc incipit ten
dere ad occasum ꝛ liquefiūt cartilagines et
seqꝉ ipsos icōrtilabiꝉ sicut in ethica senectu
tis. Cuius vera sunt signa marasmi ꝛ cō
sumptiōis vt apparet in corpe calor ꝛ inflātō
sed siccitas plurimū tactu pceptibilis. ꝛ eorū
pulsus nō est spissus sicut pulsus ethice fe
bilis :sed debilis tardus rar⁹ ꝛ puus :ui fox
tis debilitas insit quoniam tūc incipiet fieri
frequēs ad modū formicātis ꝛ ꝓpꝛie in illis
in q̄bus hoc accidit ex potu aque. Et vrina
erit alba subtilis aquosa :ꝛ in reliq̄s dispōni
bus est sicut senex. Signa vero ethice com
plicate cum putrida cognosci sunt difficilia
cum non sint distincta sed ad inuicem valde
confusa. Et sunt. nam in calore lento ꝛ cōti
nuo fieri videbis a sēsum caloris ꝯtitū ali
quādo cum rigore manifesto vel aliquo alio
typo vel aliqñ sine manifesto :sed cū pulsus
coartatōe declinante eo cum sudore vel sil
aut cū euapoꝛatōe cum balneo remaneat ca
liditas ꝛ siccitas in arterijs :ꝛ venis maior q̄
in circūstantibus pub⁹ cū velocitate ꝛ spiss
itudine mot⁹ nō dissoluti in eis. Et sūpto tūc
cibo iterū fieri el⁹ assensū ꝯtinuū ꝛ itez redi
re ad p̄mū ꝛ ariditas ꝛ ꝯsumptio maior q̄
ꝯueniat putride. Et vrina rubea ꝛ vnctuosa
ꝛ sꝫ egestio vnctuosa ꝛ hūorosa ꝛ q̄q̄ tur
bida.

Capitulū secūdū de cura ethice febris.

Cura ethice febris si simplex sit ꝛ
sola vt quia incipiens sit vel alii
morbū sequens vt putridā se. ab
solute vꝉ eiꝫ apostēate q̄ cessante euēne pu
tredinis. Cura debetur ꝓpꝛie cum morbus
factus sit ꝛ nō a cā dependēs licꝫ dici posset
incipiens q: p suos g̃dus ꝓcedēs ꝛ simplex
q: nulli alteri est pmixta. Si vero ꝯplica
ta sit alteri egritudini vt febri putride a qua
vt plurimū est cāta si eiꝫ putredo adhuc ma
net in corpe cura ipsi debita erit cōposita ex
ꝓpulsione ꝛ cura vt infra deo dante dicet. Et
cura quidē vā ꝛ simplex que debeꝉ ethice so
le ꝯsistit in duob⁹. i remotōe nocumēti ꝛ i mi
stratōe curantium. Nocentia aūt sunt ōnia
ex sex rebus calida ꝛ sicca auferanꝉ q̄ ōnia.
Curatiua vō sunt tres res :alteratio febris
discrasie. regimēs ordinario :ꝯuectio acci⁹
Intensiōe que a causa cessante vt q: inisoē
efficiētē n̄ hūnt que ꝯsumserūt vt putrida ꝫ
cōfuātē hic possit cui iam imediate est pul
sum. Alteratōeꝫ cōplent sr̄a min⁹ ꝛ humida
magis :sr̄a. n. cū fortia sint fortioris impssio
nis erūt q̄ natura mēbroꝝ in talib⁹ facta va
leat tollerare. Et ꝓinde ledunt :ꝛ sidiscrasi
am calidā alterent nō tñ siccā: q: ymo cum
nāꝫ debilitant ip̄aꝫ a nutritione eiꝫ cibo de
ficere faciet quare febris augebitur ꝛ siccitas
ꝛ effec⁹ eius q̄ est ꝯsūptio mēbroꝝ marie si
sint sr̄ia q̄ siccitati sūt iuncta vt troci. cāphoꝛ
ꝛ sila. Sic ergo nō debent esse intensa ꝛ di
scrasie ꝓportionabilia s remissa post⁹ ꝫ suf
ficiant ad infrigidandū. Et si nō p q̄litatē et
multitudinē p iteratōeꝫ :tñ ꝛ vices vt cōple
ant in longo tpe qđ oportet absq̄ nocumen
to qđ poterit si fortia fuissēt in breui ꝯplere

cum nocumento. ¶ Humida vero cum non
sint vehementis impressionis vt in naturā no-
cumentū imprimāt atq̄ defectiōem. sintq̄ con
traria vtriq̄ discrasie. calē obtūdēdo ⁊ sicce
alterando vt eaꝝ consumptiōis restaurādo
vel saltē madefaciēdo non sint talia que ca-
lidita ti sint iuncta. vt vinū ⁊ carnes pñt esse
fortiora frigidis ⁊ magis excedentia. si non
essentialr̄ ⁊ in gradu: effectualr̄ tamen. quia
multiplicata in q̄titate ⁊ tempe: nō tñ tm̄ q̄
natura suffocēt vel saltem opilent. ¶ Et si sit
necessitas vti forib⁹ extrinsecis contingat ⁊
frigidis que sint nō cū humiditate vel spa-
mento passiuarū sed siccitati pūcta. vt sunt
ex simplicibus camphora: sandali: syrupus
limonū: ⁊ alia plurima. ¶ Et ex compositis
trocisci de camphora oꝫ attendere illud con
seruare sic vt añ vel post vel simul cū talib⁹
frigidis humida ministrent̄: ⁊ etiā aliquid ca
lidi humidi quod discrasie intentōem obtun
dat ⁊ siccitatē medicine corripet. Calm vero
pipet medicīe frītaē excessuꝫ ne mēbra peri
tiat ⁊ in pūiā dispōem adducat que incorrigi
bilior eiiꝫ pmo. Et ad illud euitandū pīcsm
intus fria remissa immiterant̄ que humiditati
sint iuncta. vt iuleb viol. rof. succus ordei: ⁊
aqua ptisane ⁊ similia que si supfluāt nō mī
tum nocere pñt. Et si pcedit intus aliq̄d ex⁹
calidi misceat̄ quod corripet ne noceat valde
vt dcm̄ est supra. Et simil̄r si humida calidi-
tati erūt pmixta. talia autē frigida sunt que
supra in cura gnāli sunt dcā putridaꝝ. Et ea
que in alterōe huius febris sunt ppa sm. H
sunt duplicia. vt que intus assumunt̄ vt me
dicine potabiles ⁊ comestibiles. ⁊ q̄ inspirat̄
aer: que quales oporteat esse subiungemus
Et que extrinsecum applicent̄ vt cōtinēs nos
aer cerota ⁊ similia vt empla ⁊ balnea. ¶ Medi
cinarū potabiliū ⁊ edibiliū quedā sunt frīe et
sicce. ⁊ earū quedā sunt simplices: ⁊ quedaꝫ
cōposite. Et ex simplicibus humidis potabi
libus est aqua ordei simplex vel cū cādis aq̄
lactucaꝝ: seim cōium ⁊ eim sensibiliū: aqua
lactis vaccini a quo extractū est butiꝝ ⁊ lac.
muscilago psiliꝫ ⁊ silia. Et ex comestibilib⁹
sunt pdicte cū silia ppa. ⁊ ex friis ⁊ siccis sunt
rose: sandali: spodiū: cāphora: ⁊ silia. Et ex
cōpositis syrupus ⁊ iuleb. viol. de cucurbitā:
rosa: ribes: ⁊ trocisci de dactilis: de cāpho-
ra ⁊ esila que dicent̄. ¶ Aer autē inspiratus
⁊ nos ptinens debet esse alteratus frigidis
⁊ humidis vt supra ibidē dictū est. talis enī
inspiratus et tractus p cutis poros cordis
discrasiam alterat ⁊ omniū mēbroꝝ. ⁊ pinde
hyeme non calefiet cum igne ne poros opilꝫ
⁊ febrem inflammet defendatur indumētis:
nisi sit congelatus. quo casu accendatur in
camera puus ⁊ lenis ignis. ¶ Cerota autē
sunt sm duplicem modum. scꝫ simplicem et
compositum. simplicem vt ex cera ⁊ oleo añ
compositum. vt est ex eis pigmentū succis:
adipe: ⁊ speciebus que infra dicentur. Talia
autem cerotaria cum frigiditate et humidi-
tate ⁊ permanētia multa in membris coruꝫ
discrasiam alterant. Sed vt illud agat̄ suis
sint in conditiōibus pelecta que sunt ex pte
sue materie: forme: ⁊ confuatōis eiusdē: mo
di: loci: ⁊ tempis: vsus ipsius. Ex pte quideꝫ
materie vt sit oleū electū. ⁊ est de cucurbita:
salicibus ⁊ violatū: de seminib⁹ mellonum ⁊
ros. quod suam frigiditatē impellēdo stipti-
citatem moderatā suaꝫ magis humectat q̄
oleū simplex vt. G. ostendit nō ventiit sicut
. G. dixit. Sitq̄ cerotum cera alba et munda
pauce q̄titatis ne illud reddat spissum val-
de ⁊ solidū. fit. n. eꝫ hoc difficile valde pene-
trabile ad profundū maxime cū sit frigidū.
⁊ oleum sit viscosum: cera spissa ⁊ stiptica. et
pinde si ex aliquo frigido valde subtili fieri
posset: optimū esset ⁊ efficacissimū. sed quia
tale difficile est est inuenire vel impossibile.
Et si acetū sit tale nos simplex frigidū est: s
aliquid hñs calidi ⁊ sicci. ⁊ pnde nō ex eo
fiat: sed ex eo aliq̄d illi admisceat̄. ¶ Sitq̄
oleum ablutum cum frigida aqua vt sua ca
liditas si quā habere possit auferat̄ ⁊ frigidū
fiat ⁊ humidū. Et pinde ex quo coagulatuꝫ
est cerotum abluatur cum fria aqua pluries
⁊ resideat in ea vt conseruetur eius natura
Et vngatur freq̄nter ne calefiat ⁊ vt alte-
ret magis sit eius inunctio supra mēbra pn
cipaliter passa ex quibus caliditas inflam-
mans ad omnia corporis membra pcedit. vt
est corpar: ⁊ stomac⁹: ⁊ dorsum sub q̄ vena
magna existit extensa multū sanguinē con-
tinens calm inflammantē dorsum ⁊ totum
corpus ad quod pcedit. Alteret̄ ergo cū in-
unctione eiusdem ceroti vt ad oīa membra
trāseat alteratus vt supra in gnāli cura pu
tridarum est dictum. Et si totum corpus in-
ungas est bonum: sed post balneuꝫ vt aptis
poris subintret amplius ¶ Empla etiam
sicut in cura putridarum est dictuꝫ: sunt su
pra stomacum: cor: ⁊ epar applicanda. Bal
nea quoq̄ debent esse suis oportunis condi
tionibus pelecta. scꝫ materia: quantitate: et

qualitate eius: loco: temporis ingressus et egressus ab eis. vt hora standi in eis et alijs que se sequuntur ad ipsum. vt sunt aquarum dulcium calida et frigida: et calida oportet precedere. debet autem esse euacuata vt rarificent ne constipent et resoluant et sit cupro frigida pleno habundanti aqua vt totum corpus attingat: in qua sint cocta frigida et humida ex herbis: floribus et fructibus. vt lactuca: semperuiua: mellilotum: viole et ordeum: et supra ipsum oleum aliquod ex predictis vt domo locato et iuxta lectum infirmi vt in eis facilis sit ingressus: sitque gradatus et paulatinus et post complementum digestionis hunc et antequam sit vacuitas et fecibus: euacuatus.

¶ Si autem sumatur aqua eadem duabus horis cyphus vnus in quo stet quo ad delectationem et membra corporis et cutis videatur in tumorem eleuari nec sudet aliquo modo: tunc statim egrediatur ne tracta humiditas nutrimenti ad membra resoluatur et debilitatur egrotans. Est enim tempus humectandi et faciendi carnem acutam euaporandi locum secundum. H. Et cum egressus fuerit sequi oportet balneum frigide aque. Sit autem pauce frigiditatis et quasi tepida: et super corpus post balneatum in calida subito effundatur vt tracto calore ad ipsam non effundatur a frigiditate illius. sed propterea debet esse pauce vt calor retrahatur in membris atque humiditas tracta retineatur et non permittatur resolui: sed infret et humectet. Et proinde in lecto de corio aqua pleno vel vento ho. a estatis propie ex tunc locetur: vt quiescat. nec cooperiatur: vt sudet: nec quod vt rigeat. Tale enim balneum per se et per accidens talibus confert. Alterat enim caliditatem resoluendo humiditates corporis inflammantes illam sua caliditate preparata acquisita: et sua naturali humiditate subintrante poros siccitatem membrorum et ariditatem madefaciendo et irrorando humectat: et sua frigiditate naturali ad quam redire est apta inflammationem extinguit. quod in alio euenire auxilio ex predictis difficile est. si enim per se conferat per accidens nocet et econuerso: et ex tunc detur illico lac. ¶ Si vero colligat ex tali frigido balneo naturam terreri quamquam eo dimisso docuit .H. post exitum corporis a balneo calido: oleis predictis et cerotis inungi propter eandem causam. quod melius est cum non terreat et magis humectetur magis permaneat vt supra dictum est. H dictum est. ¶ Et deinde lac dari et dimittere infirmum quiescere donec lac digeratur vsque ad horam diei tertiam prandij. Et post digestionem fricari manibus mollibus donec rubeat cutis vt tunc nutrimentum lactis trahatur ad membra. deinde hora tertia cibare et quiescere vsque ad horam nonam: et tunc ante cenam fricare iterum. deinde cibare et permittere quiescere et dormire vsque ad 2am balneum in mane sequenti. deinde similiter agere licet non sit malum bis vel ter ingredi balneum maxime si delectet. Sed lactis conditiones oportet hic attendere que sunt plures. ex parte alis scilicet a quo accipitur regimen eius. a tempore sumendi et a modo. a quantitate: et mixtione. Animalis autem sit mulier seu femina iuuenis et sana. Est enim melius lac mulieris et post hec naturae etatis ceteris propter conformitatem si non abhorreat eger. vel asine sit: vel capre iuuenis et pinguis: et sit earum regimen in frigidis et humidis cibis et potibus. Tempus autem sit post balneum illico si premittatur emulsio eius supra dorsum ante ingressum balnei bonum est. ¶ Modus autem sumendi est vt sugat patiens de papillis ne alteretur ab aere antequam sumatur. et hoc si tollerat. quod si non statim cum mulsum fuerit cum sua naturali caliditate prebeatur. Quantitas autem eius sit: quam digerere bene possit. Et proinde primo parum detur in quantitate ʒ. iij. quam si bene digerit addatur ad eam paulatim donec ad sufficientem peruenerit quantitatem si vero male minuatur ex illa sed misceatur illi parum mellis vel zuccharum aut salis vt prohibeat eius caseationem in stomaco que penetrationem eius ad membra prohibendo fit causa permotum sinthomatum vt supra in stomaco est dictum. Et canon dandi in potu lac acetosum a quo extractum est butirum est primus ill.

¶ Regimen autem cibi et potus et aliorum rerum non naturalium completur. Nam oportet vt eligantur ex cibis et potibus frigidi parum et humidi plus: faciles digestionis: boni et multi nutrimenti. quales sunt facti ex granis et panis tritici ablutus in frigida: succus ptisane aut ordei coctum preparatum in pulmento habens aceti parum. Et ex alijs sumptis et potus lac vaccinum a quo extractum est butirum quod est multi nutrimenti. Et aque carnis pullorum gallinarum: perdicum fasianorum: ardearum: et hedorum: decocte cum coriandro vel lactucis: carnes ipse et testudinum: et limacum: purgatarum: et cancrorum fluuialium: et serpentem album vel galline nutrite ex eo cum frumento decocto quando indiget pre debilitate. Et oua gallinarum: testiculi gallorum: et oua sorbilia: et caseus recens: pinguis non salitus si appetit. Sunt autem carnes decocte in aqua cum ...

lactucis vel asse pa℞ vt humiditatē natura
lem ꝯseruēt: ꝛ ꝑpate nigellea acetosa parū.
¶ Et ex fructib⁹ recentib⁹ cucurbite: citrulli
melones dulces ꝛ indici q̄titate pauca. gra
nata dulcia ꝛ poma. Et ex siccis amigdale
pinee: fistici ꝛ auellane. Et ex potibus sunt
aqua ordeacea ꝛ aqua fra: si non fuerit q̄ p
bibeat. nō tamē sit multa ꝛ fortis frigori ne
extinguēdo caliditatē sbito ad mortem vel
saltē ad ethicā senectutis adducat: que diffi
cilioris curōis exsistit: sed lōgiori vite. Et for
te esset melius pduci ad illud q̄ ī marasmū
completū p eam vbi ad curā aliā nō suffice
ret media fortasse ppter debilitatē ꝛ dīgōem
ꝓcedit vinum sbtile album paucifer bn̄ lim
phatū cum fra. Tempus aūt eius ꝛ hora sit
ꝯsueta: q̄titas v̄o pauca ꝛ sepe. sicut .n. ꝯue
nit ei cum morb⁹ de inanitōe cū virtutis de
fectōe exsistat. Et esse ex cibis ꝛ potib⁹ ꝛ me
dicinis humectantib⁹ ministret quod supra
in cura male ꝯplōis sicce stomaci dictū est.
ꝓuidendū aūt ne in opilonem pducāt. Alie
quoq̄ res ad humiditatē mutent. hijs .n. om
nib⁹ vel plurib⁹ ethica simplex vl' sola curat
facil. Q. si negligat eius cura vt trāseat in
marasmū difficili⁹ curabit vt est dc̄m. oportz
ergo tūc vt multiplicent p̄dc̄a ꝛ diuti⁹ mini
strent ne trāseat in marasmū completū q̄ oīo
est incurabilis. Et pinde curā dimittere me
lius est: nisi non despet infirmus. qua ppē p
sequēda est cura: sed cum pstatōne sine p
nosticatōe p̄missa. Melius est .n. cum spe be
nigna mori infirmū q̄ sine spe ipm signis p
nosticis dimittēdo. vt supra aīt. Q3 aūt vel
balneū cum linteo imponat ꝛ extrahat cū
non possit per se egredi sicut tpe precedenti
¶ Accidentiū v̄o correctio est accidētiumq̄
superuenire ꝯsueuerūt ethicis quib⁹ ante ad
uentum melius est obuiare q̄ post aduentū
remediū inuenire. nō .n. tūc bene corrigibilia
sunt pre debilitate nē ex corpis ꝯsumptōne
in ipa. Et sunt syncopis de qua supra est dc̄3
multotiens: ꝛ fluxus ventris vt diarria: ꝛ ex
defectōe virtutis est ꝛ ipa est causa maioris
defectōis ipi⁹. ¶ Sit aūt cibus ei⁹ ex pane
tortellar de sene ex lacte decocto cum lapi
dibus fluuialibus ignitis: vel ferro aut igne
solo donec ꝯsumat aqueitas: q3 fit solutiuū
ꝛ farina panici: mil13. vel risi: decocta cū ipo.
ꝛ carnes predcē asse ꝛ potus eius aque fer
ree vel pluuialis ꝛ vini stiptici vel pontici.
Et medicine eius ex simplicib⁹ spodiū: gum
mi ar. karabe: seminis acetose: granorū ber

beris: psiliū assum ꝛ bdelliū mechiū. pplē ꝛ
sumach. Et ex compositis est troci. de spodio
de dactilis: de balaustijs: ꝛ de terra sigillata
si ad excoriatōem deuenerit. ꝛ cum clisterib⁹
empsis ꝛ alijs medis que supius habuisti.
Et ex illis est appetit⁹ defect⁹ de cui⁹ rectifi
catōe supra in sectōe p̄ma de medis stomaci
dc̄3 est. Confectio troci. de dactilis. Recipe
dactilorū immaturorū. ʒ. iiij. spodij: ter menti:
auri. iiij. ros. ʒ. vi. portulace: citrulli: cucurbi
te: karabe: ana. ʒ. iiij. fiant ex eis troci. dosis
. ʒ. ij. ¶ Confectio alia ad fluxū ventris. R
boli armeni. ʒ. v. castanear tostar: sicear: ros.
ana. ʒ. iiij. spodij: karabe: berberis: ana. ʒ. ij.
fiat troci. ʒ. i. cum succo citoniorū: ꝛ detur in
potu cum aqua pirorum. ¶ Balnea conue
nientia talibus sunt termarū stilla. Et pbe
sunt balnea ottidonici: calacipi acre⁹: ꝛ sp
gule. ꝛ balnea resine in estate artificialia fiē
aqua fontis dulcis simplicis vel decoctiōis
rerum humectantiū. vt herbe grassulle: vel
sempuiue: ꝛ vermicularis: ꝛ cimbalarie. vio
larum menteuffarii: ordei: melliloti: ꝛ camomil
le. Et sunt qui supfundūt oleum violarū
vel de amigdalarū: vel de cucurbita vel se
minum eius: vel melonum vel ipor: vel lac
mulieri ꝛ est efficax. Et aliqui decoqūt assū
gia in altū ꝛ clisterīçant cū ea. Etotū exp
tissimū ad eos post balneū quo inungit dor
sum: spina tota. ꝛ vniuersum corpus. Rec.
assungie galline: anat: anseris ꝛ porci recen
tium ana: ℥. iij. medulle crurium vituli. ℥. iij.
lactis mulieris vel asine. ℥. iiij. olei viol. olei
sisamini vel amigdalarum dulciū. ana lib. s.
cere albe. ℥. vi. ita q̄ sit liquidum parum sūc
ci grassulle vel sempuiue. ℥. ij. pulueris ros.
. ʒ. i. ¶ Et est efficacissimum ad ethicam fe
brilem ꝛ senectus etiam sine succis ꝛ pluri
bus frigidis dictis. Et sunt qui ad extingue
dam inflammatōnis intentiōem induunt e
grum camisiam sandalis lotam cum cāphō
ra. Sed in ea est timor sicut supra in capitu
lo generalis curatōis est dictū. ꝛ in sudore
dyaforetico sectōne prima ¶ Electuarium
restauratiuū consumptionis ipozum valde
efficax ꝛ expertū. Recipe seminū lactucar
portulace: papaueris albi ana. ʒ. ij. seminū
cucurbite: melonis: ꝛ citrulli. ana. ʒ. iij. semi
num citoniorū mundatorū. ʒ. iij. liquiritie. ʒ. i
s. coti mundi. ʒ. i. s. semi. sisami. ʒ. iiij. capitū
viol. ʒ. i. ros. ʒ. i. ꝛ. s. farine ordei: amidi. aā. ʒ. i
zuchari nabit. ℥. cinamomi dulcis. ʒ. ij. gum
mi arab: gūmi dragagāti. ana. ʒ. i. gariofilor

karabe.ana.ʒ.i.penidiarum.ʒ.i.ɔ.ß.spice.ʒ.i.
syrupi rosa.quod sufficit. Et impinguetur cum
caricis:amigd.dulcium.excorticatis:pineis
purgat.fisticis mundat.ana.℥.i.Dosis q̄l3
bora in q̄titate nucis.ꝛ sup bibat pau vinū
Est efficax ꝛ expertū in ethica febrili ꝛ in e-
thica senectutis valde frigidis ex eo abla-
tis.

Capłm tertiū de cura ethice senectu-
tis ꝛ medis eius.

Ethica senectutis si in senibꝰ
sit:curam non habet: cū in eis
defectus virtutis naturaliter
insit:ꝛ quod naturalr̄ inest sp
inest:vel vt plurimū dicitur.
habeatq̄ in eis cām ꝯseruantē siſtitudinē eta
tis.i.ꝛ cōplonis ꝯcurrenē cum ea. Et ꝑinde
remediari poterit non curari:quinimo si sola
etas quedā naturalis egritudo ē vt visuz ē
.G.cum in ea sit dolor ꝛ labor incurabilis.
Q. si superaddatur accidētalis discrasia ꝛ cō
similis certe multo magis incurabilis rema
nebit.ꝛ quid vltra si correctiōem hēret mꝫo
magis ꝑpetuaretur vita vel non haberz vsq̄
tempus pficiendi opiniones in melioribus.
Si vero in iuuenibꝰ sit plurimum curaz
habet ꝛ magis si pueris insit.habent enim
iuuenes naturā forte resumibilē naturalr̄ ꝛ
si accñtaliter sit defecta:ꝛ pueri multo mag
Et ꝑinde a fortitudīe naturali optimi sunt
reduci sm̄ magis ꝛ minus: nisi accidentalis
siccitas sit cōfirmata.vt quia terigerit adeo
membra solida q̄ tertia humiditas posita sit
in periculo non vltra extendi iam totali cō-
sumpta.ꝛ si non in toto:in pte vtili ꝛ maiori.
Equidem remediū in cura est:sola discra
sie sicce alteratio.que quidem cum frigidita
ti sit iuncta complebitur cum humectantibus
calidis tempate. Qualia sunt que in cura e-
thice febrilis sunt dicta minus eis aut com-
mixtis aliquibꝰ calidis odoriferis ꝛ cū actu-
ali caliditate minori approximatis. Ex qbꝰ
est balneum pdictum decoctōis in aqua etꝰ
floribus camomille melliloto et caulis acu
q̄ febrili conueniat. Et quale est lac a quo si
est extractum butirum habens plus mellis
ꝛ mel ipm̄ quod est vltimū in iuuamēto istis
sicut vltimum in nocumento febrilibꝰ dcis.
Et quales sunt alie medicine humide ꝛ ca-
lide.vt clisteria facta ex fenugreco:scde lini:
capitibus ꝛ pedibus agni:oleo camomillis:
ꝛ sisamino ꝛ melle. Et sirupi ex aqua deco-
ctionis ipsorum.ꝛ ꝑpile ex floribus camomil
le:ꝛ sisamo:ꝛ zuccharo nabit:ꝛ melle. Et e-
lectuaria ex calidis ꝛ humidis vt pineis:pi
ctis maturis:passulis:fisticoꝝ:amigd.dul
liquiritie ꝛ alijs similibus illis. Et ceroctaria
ex oleo sisamino: vel amigdalarū dulcium
cum cera ru. Et si fricatōes fortes nō habentes
non resoluentes. Et quales sunt cibi calidi
humidi potentia etiam actu facile penetra-
biles:ꝛ velocis descensionis in quibus non
sit viscositas sicut aqua carnis:ꝛ vitella o-
uorum sorbilium:epata gallinarū pinguiū:
ꝛ carnes noue columbe non pinguis valde
cum aqua rosa.ꝛ fructus predicti: potꝰ vini
maturi subtilis ꝛ odoriferi conuenienti quā-
titatis minus limphati. Et qualia sunt alia
ex non naturalibus rebus ꝑportionalia
illis. Et si siccitas cum equalitate actiuorū
sit iuncta cum eis fiet eius curatio remissa
tamen a caliditate naturaliter vel artificia-
liter saltem mixtione.

Capitulum quartuz de cura ꝛ medicinis
ethice ꝛ putride complicate.

Ethice febrilis cum putrida cō
plicate. Cura est quadruplex.
Prima abscisio cause. secun
alteratio febrilis discrasie.ter
tia regimen. ꝛ quarta correctō
accidentium. Abscisio cause est putredinis
euacuatio ꝛ multa mundificatiua. Ipsa.n.
putredo existens febrilis putredinis causa
immediata que est causa ethice. aut causa ē
ethice mediata ꝛ sic causa est cause. Ex quo
eo cura ab ea est recto ordine inchoanda.nā
ea euacuata cessabit putrida ꝛ ethica conse
quenter:ꝛ ea manente q̄tumcūq̄ febris vel
vsq̄ magnitudo ꝛ incensio posset remitti. si
tamen pcedit consumptio ꝑpter reseruatio
nem putredinis plongatio febrem a remissi
uis causatam. Inquit.n.G. Non est possi
bile dispōem vllam curare finaliter manēte
adhuc causa faciēte eam.ꝛ ꝑpterea a parte
dine inchoanda est cura. Inquit.n. Abo cū
due egritudines iungunt ab ea inchoanda
est cura que causa est alterꝰ sine qua alterari
non pōt. Qualiter autē ꝛ quibus curetur
ꝛ euacuetur putredo supius dcm̄ est. Alte-
ratio quoq̄ febrilis discrasie qualiter ꝛ qui-
bus compleatur medicinis supius est dcm̄.
Et tamen quia discrasia febrilis est magna

nam ad consumptiõem perducens quasi pre uendicans supra curam: oportet simul dige rendo ꝛ euacuando putredinem discrasiam alterare ꝛ si non conueniat in auxilijs vsqꝫ cause. s. a febri cõmune auxiliũ impendatur ꝛ simplex statica vel mistica sit putredo ꝙ na turaliter talis inuenire est possibile fm. G. dicentẽ. Itaqꝫ in contrarijs dispositionibus diffi cile est inuenire auxilium quod multũ psit ꝛ obsit autem nihil. fiat scḋm artem compo situm in partibus mixtum aut distinctum loco vel tempore sit sit equale siue inequale equalitate ꝛ inequalitate suata vt sic alte ret febrilis discrasia ꝙ nõ incrassef putredo. ꝛ illud fiet si alteratiua exterius ꝛ interius vo temisse calidi ministrent. Et pinde lac dene get ꝙ tamen ꝙ.n. conuenit ex hic immediate magis tamẽ nocet ei mediate. ꝙ putredinẽ auget que causa est sue cause. Et similiter bal neum donec sit digesta putredo: ꝛ alios auxi lijs pcuref que ꝛ si alteri noceant non tamẽ valde que iue discretiõi relinquimus cã breui tatis ꝛ regimen ꝛ accñtiũ correctiõem cũ oĩa ex predictis sint nota.

¶ Incipit secũda pticula sectionis secũde continens summas quatuor.

SEquitur secũda particula sectiõis secũde que est de medicinis aposte matum que plurimũ febris sequif de pribus cirugia cõtinẽs sũmas quatuor. ¶ Sũma pma ẽ de me dis apostẽatũ sanguineoꝝ ↄtinẽs capl'a .x.

¶ C. i. ẽ phemiale ꝛ est fmo gñalis in apostẽa tibus: causis: signis ꝛ cura oĩm.

¶ C. ij. de flõne ꝛ est apostema sanguineũ ꝛ de medicinis eius.

¶ C. iij. de apostemate glandulaꝝ seu flegmo ne caꝝ ꝛ de medicinis eius.

¶ C. iiij. de flegmone qḋ dicif antrax ꝛ carbũ culus ꝛ medis eius.

¶ C. v. de flõne qḋ spina dr clau⁹ vel furũcul⁹ ꝛ medicinis eius.

¶ C. vi. de pruna seu carbone ꝛ igne pfico ꝛ medicinis eius.

¶ C. vij. de vena egredieñdi ꝛ medis eius.

¶ C. viij. de panaricio ꝛ medis eius.

¶ C. ix. de apostẽatib⁹ puis seu pustulis illius gñis vt sũt morbilli ꝛ variole ꝛ medis eoꝝ.

¶ C. x. de exitus cãlis extrĩsecis qꝫ de intrin secis in pma sectiõe est dc̃m. ꝛ erit fmo gñã lis in terminatõibus apostematũ.

¶ C. xi. de estiomeno ꝛ cancrenis eius.

¶ C. xij. de moro ꝛ medicinis eius.

¶ C. xiij. de approbatis apostematũ fm diuer sitatẽ mẽbroꝝ in quib⁹ fiunt.

¶ C. i. ẽ phemiale ꝛ ẽ fmo gñalis i apostẽa tib⁹ causis signis ꝛ cura omniũ.

APostema fm. G. est tumor ꝑ ter nãm ꝙ mẽbra magnitudine deficiũt ab eo qḋ est fm nãm. Diuidif aũt ꝛ variaf p genera ꝛ spẽs variatõne suaꝝ cãꝝ pe nes quas ei⁹ cura seu medicatio plurimum variaf. ꝛ pinde ad curã necciriã recipiẽde put ad glauconẽ docuit. G. ꝙ sunt quatuor: mãlis: formal: efficiẽs: ꝛ finalis. Mãlis ẽ duplex. vna in qñ. ꝛ est oẽ membrũ hñs regimẽ adeo vt in osse ꝛ cerebro etiã fieri possit: ꝙꝙ sera pioni videaf ↄtrariũ eo ꝙ recipe nequnt ex tẽsionẽ magnitudis ꝛ tumor que ẽẽntialia sũt apostemati ipi. Id quod ter Albo. rẽdit oñdẽs ꝙ in pdcis mẽbris possit fieri apostẽa sic. oẽ qḋ recipit nutrimẽtũ recipit augmẽtũ supfluitaf ipi⁹ cũ in eo collẽa fuerit recipere põt extẽsionẽ ꝛ si nõ magnam vt expedit in apostẽate. pbe tamẽ aliq̃lẽ recipit ꝙ sit sitio apostemati sensui manifesta vt ꝫ dici põt ꝙ fieri possit apostema in eo siue sit cõsilẽ cui⁹ egritudo ẽ pncipl'r siue officiale cui⁹ egritu do est ↄñter. ꝛ tñ a nã ei⁹ mũta formã accepit .s. magnitudinẽ ꝛ tumorẽ eo ꝙ lesio nẽ ipi⁹ ꝛ opatõnis sitr ei⁹ magꝫ mãifesta ẽ sensui ꝙ le sionẽ ↄsilisꝫ pncipl'r sit in ipo. ¶ Alia mã lis ẽ ex q̃. Et est quatuor hũores. aqlitas ꝛ vẽ tositas penes tales cãs diuidif in genera ꝛ spẽs ẽẽntiales. In cãa. nã apostẽatũ aliud calm aliud frm. In spẽ. nã calĩ qḋdã ẽ san guineũ: qḋdã colẽcũ: qḋdã ↄmitrũ. Et friqḋ dã flẽcũ: qḋdã mlẽcũ: ꝛ qḋdã aqsum: ꝛ qḋdaꝫ vẽtosũ. ꝛ eã q̃ gñm sĩ illoꝝ lꝫ ipi⁹ mã pñmuꝫ mixta ẽ. vtꝫ qꝛ morbi specificati cura magꝫ pba ẽ ꝛ certa appetꝫ apostẽa inqꝫtũ morbo ꝛ accñs ẽ specificef dupl'r vt p flm l q̃ ꝛ ẽẽn nã ei⁹ depẽdẽtẽ a mã ei⁹ ex q̃ fm dup lcẽ ei⁹ qñatõẽꝫ dcãꝫ. Et medla seu cura pba ei de bef fm ↄsideratiõeꝫ ꝙ put ẽ mẽbri orgãicia cui⁹ nã curatõis sumif ingeniuꝫ rõe cui⁹ ita est morb⁹ vni mẽbro pñus ꝙ nõ alii. vbi gratia sirsen: frenesis: litar gia: pleuresis: pplẽia: et sitia.. ista ita sunt orgãicis mẽbris a quibus

denolatōem recipiūt ꝓpria egritudo ꝙ non
alteri.q: nō epati nec stomaco:nec renib⁹nec
sisibus eis. Et sbhac rōne eius cura cecidit
seu ptinuit ad sectōem ꝑmam. vt qa in ea e-
git de cura apostematū occultorū mēbrorum
sc; in ꝓfundo corpis positoꝝ que officialia
sunt. sm vo ꝯsideratōem sue eentie q̄ morbo
calid⁹ est ⁊ frigid⁹ a natura humorꝫ ꝓcedens
⁊ sic est ꝯsistis in ꝯsili membro a cui⁹ natura
curōis vie sumit ingeniū qa ꝗtitas calefaci
endi ⁊ infrandi exiccādi ⁊ humectādi habet
ab ea cadit seu ptinet ad hāc sectōnem 2ᵃᵐ
vt quia agat in ea de cura apostematū appa
rentiū sc; cutis ⁊ subcutaneorū vt carnosorū
que vl̄r toti⁹ habitū ꝯprehendunt licz infra
scripta cura ꝗtum gnālis intrinsec⁹ sit cois

Causa efficiens duplex est. s. intrinseca ⁊
extrinseca. Intrinseca vero est duplex s; du
plicem modū fiendi ipius. Nam aut fit sm
modū influxionis ⁊ est plurimū. ⁊ tūc cā ei⁹
erit triplex. vt ex pte influenē seu mittentis
vt corpis totius. vel membri ⁊ est plectoria:
vel cacochimia: vel virt⁹ ipi⁹ fortitudine nō
absolute. 2ᵃ est ex pte membri recipientis. et
est debilitas ei⁹ naturalis vel tpalis: ⁊ vacui
tas disponēs ad recipiendū: ⁊ dolor fortis ⁊
caliditas in attrahendo coadiuuās: etia; si
non sit eius situs inferior ⁊ mittentis respo
non existat. 3ᵃ est viarū aptitudo. qa ipāꝫ
largitas venarū vel porōrū de mittente ad
recipiens ptensorum. Inquit ei Iohānicius
Modi morboꝝ ⁊ in naturali mā cum aliq̄
humorū ꝯcurrentiu; ad infirma mēbra sunt
quatuor. pm⁹ est virt⁹ mēbri impellētis ⁊ debili
tas recipienē. 2⁹ est multitudo humoꝝ. 3⁹ est
debilitas virtutē nutrientis. ⁊ 4⁹ largitas vie
vt porōrū vt supra in iūcturis est dictum.

Aut fit per modum congestōis ⁊ illud fit
raro. Cuius causa ē debilitas sola membri
in quo apostema est: quare non suum potest
ꝓprium conuertere nutrimentū totū vel sm
ptem: q: membrū sit prauū ⁊ nutrimentū mltū
vel quia nutrimentū possit cōuertere s; sup-
fluitates ei⁹ nequeat expurgare: vel debile
in se. vel q: sit multe grosse ⁊ viscose: aut im-
bibite: vel qa duct⁹ sint obstructi: vel ꝙ defic
ei exercitiū: vel euacuatio nālis ꝯsueta ei vl̄
artificialis. Inquit. n. G. Et. n. sēptat qdēc;
nā suis sp viēs virtutib⁹ assistare quoꝙ que
nutriant. quodcuꝙ fieri pōt benignū. expel
lere vero quod non est tale si non qualdoꝙ
ꝓpter grossiciē vel viscositatē vl̄ sbtilitate;
inbibitā: vel multitudinē supfluitatē vel ꝓpē

quādā strictōem l ꝓp sui ipi⁹ imbecillitatem
nequeat ex se expellē qō malū ē: necesse ē et
ipm morās sm alio corpus corrūpē: ⁊ in ipsa
ꝑticula egritudinē pcreari: vt apostema qō
vel erit fiens vel factū. Fiens vt dum mā in
fluit vel gnāt ⁊ coadunat in vacuis mēbrorū
regiōibus. Factū vero cū iam influxit vl̄ ge
nerata est vel coadunata ⁊ df. ꝓpe extura.
Et est hōs quatuor capla.

Causa vo de-
bilitatis vtriusꝙ membri infior plurimū est
malicia ꝯplonis diuerse vel equalis. nālis l
accītal ⁊ est humorꝫ vicio plurimū: vel sine
obstructōis cā plurimū est coartatōis ⁊ est
multitudo humorū ⁊ supfluitatū ⁊ ipsarum
grossicies ⁊ viscositas ex regie pcedens vl̄
natura membri q: sunt eius supfluitates ta
les vt sunt neruī: paniculi: ossa ⁊ silia. ⁊ cā
añs. Causa vero extrinseca ⁊ est cā ꝑmitiua
cois ꝗtum ad vtrūꙗ fiendi modū ē malicia
regimīs non solum in cibis ⁊ potibꝫ l alijs
omnibus necārijs rebus nō nālibus talis
vt ex eis ꝓcedāt omnes cause extrinsece pre
narrate ⁊ mot⁹ humorū influentiū vel mul-
tiplica⁹ ⁊ aggregatio ipoꝝ in mēbro aposte-
mando ex quibus sunt maxime mot⁹ fortes
corpei ⁊ alales ⁊ vinū: ⁊ etiā cause nō nāc.
vt casus: percussio: morsus ⁊ silia.

Causa
formalis est detractio nālis membri magni-
tudinis apostemati ab eo quod est dicit nūs
Et sm hanc diuisiōem diuidit apostema. qa
aut ē tumor grādis vt apostema: aut pūs
vt est pustula ⁊ bothor. Causa vo finalis qr
aut erit salubre aut mortale ꝗtū ad finē vl-
timū: aut ꝗtū ad finē medium qui est alicu-
modoꝝ sex. q: aut resoluet aut maturabitur
⁊ sanabitur: aut lapideat: aut putrescit ⁊ corrū-
pet fetenē: aut sbito apiet ⁊ suffocabitur per
mutat. Et melior hoꝝ est resolo. 2⁹ matura
tio seu sanatio: mala est aptio subita ⁊ suffo
catiua. deinde corruptio. lapidatio vo media
est. ꝑmutatio pōt se hēe ad bonum ⁊ malum

Signa deinde ad curā apostemaē certā
⁊ completā oportet inuestigare signa gene
rum ⁊ specierum ⁊ causarū eius. dictum enim
est supra in pncipio operis auctoritate. G.

Q cura cuiuslibet morbi ꝯfestim sequit co-
gnitionem facientis cause adeo vt dicat ad
glauconem. Nihil mirabile in tm medicos
peccare in sanatōib⁹ ingrū ⁊ in cognitōe fal
lūt. Signoꝝ g apostēatū qdā sūt gnālia
qr qdā sunt exterioꝝ qdā interioꝝ. Exterioꝝ
sunt manifesta sensui. vt apostemantū: exte
riorū membrorum: ⁊ sunt tumor ⁊ inflatio.

Interiorū vero quedā sunt eēntialia ꝛ cōia
omnibus. vt sunt grauitas vel tensio ꝛ infla
tio seu tumor si ad ipm cum medio pueniat
spūs. vt quia fuerit in stomaco epate ꝉ sple-
ne. Quedam accidentalia ex cōmunitate ꝓ-
pter vicinitatē vel colligantiā. vt tenuitas
in mirach ventris: extenuatio corpis subita
ꝛ in oculis concauitas repētina. ¶ Quedā
sunt signa generū ipsius. Nam si sit calidū
predcis signis addeꝰ inflatio ꝛ dolor acutus
ꝛ fortis ꝛ perdurans. Et hoc ideo quoniā in
eo non solum est replō sed malicia ꝯplonis
diuerse ꝛ cōtinuitatis solutio: que ꝛ si signa
sine sunt etiā cōcause vt supra dcm est. qbus
fiens apostema si non obuiet ad factiōis cō-
plementū breuiter ꝑducet. Et pinde ypo.
inuenim⁹ in aſſo. dixisse. Dolores in lateri-
bus ꝛ pectorib⁹ vel in alijs partibus si insitū
steterint ad discedendū magnum malū. ꝛ est
etiam febris maxime si sit cordi propinquum
ꝛ putrefactū seu saniem faciet ꝛ etiā comi-
tās illa. ¶ Et signa specierū que ex materia
sunt dependētes sunt signa materieꝝ ipius
ex quibus fiunt que infra dicenꝰ. Et sunt in
summa. Nam si quidem sit calīn⁹ ꝛ materia
eius sit sanguis: accidētia predcā erunt ob-
tusa. si vero colera: erunt intensa. si vero ad
busta: erunt intentiora. si vero frigida: dolor
erit puns: nec tumor magnus ꝛ acut⁹. quia
materia est diffusa ꝛ viscosa non bene con-
gregabilis: nec est febris in eōtum huius nisi
nisi per putrefactiōem calitatem acquirat.
Et signa spērum infra dicenꝰ. ꝛ sunt ꝉ sum
ma signa dūq stat vel infic. ꝛ si puenire pos
sit ad ea sensus in flāico sentiet stratem al
bedinem ꝛ molliciem. In mlico duriciem et
fuscitatem absq dolore omnino. Et in ven-
toso tensionem resistentem tactui cum dolo
re. Signa vero sbōrum seu causarum ma-
terialium sunt. Nam si fuerit in mēbro sen-
sibili neruoso erit dolor acut⁹ pūgitiu⁹ ꝛ for-
tis quādoq pducens ex cōtinētī ad spasmū
alienatiōem ꝛ bauclitus nocumentū. ꝛ plus
est ferin⁹. Si vō in membro insensibili stat.
fit in eo grauitas sine dolore acuto. vel ē do
lor grauatiu⁹ ꝛ pulsus vndosus. Et signum
ꝓprij membri officialis in quo est: est nocu-
mentū opatiōis illi⁹. ¶ Et signa modorum
sunt. nam si p modū infusiōnis stat: videbꝰ
signa replōnis totius vel alicui⁹ membri et
venarū ꝛ debilitatē membri ꝛ p eorū euōem
cessat vel minuiꝰ apostema. si vēo p modum
congestionis: signa debilitatis membri apo
stemati sola aderunt: vel cum regiminis ma
licia ꝛ predcārum ꝓuatione. Et si quoq sit ꝉ
fieri: videbis augeri tumorez ꝛ accidentia co
tidie parum post parum. Si vero secūdum
materia est aggregata cum corpe: tumor per
manebit in esse suo. ꝛ dolor ꝛ febris ex tunc
augebiꝰ ꝓpter digestiōem materie que ex tē
incipiꝰ fieri si fieri debet. Signa vero tpūz
ei sunt triplr sumpta. vt qz penes essentiam
ei⁹. penes accntia. ꝛ penes signa digōis ꝛ in
digōis. ¶ Penes essentiā qdem. nam in pn
cipio incipit tumescere membrū. deinde au-
geꝰ donec stet. deinde stat in vltimo: in regio
nib⁹ membrorū. deinde minuiꝰ ꝛ resoluitur si
debeat esse salubre. Sed dices vbi sunt va-
cue regiones membrorūz cum dicat Arl. nō
esse dare vacuum in natura. Cui respondit
. G. dicens. Quoniā aūt in continuo nō est
dare vacuum ꝛ si aliquid influxerit cōcurrāt
ad se inuicem vniuerse pticule corpis quem
admodū ꝛ in aqua videm⁹ signa ꝯcurrūt pp
effluxionē vt quid non rarefiet pp influxio
nem. sic ergo sunt ꝛ si nō actu: potētia tamē
Penes accntia vō. nam si in pncipio sunt
predcā eēntialia erūt leuia ꝛ cū puenerit ad
augmentū augebunꝰ ꝛ apud statum vltima
bunꝰ ꝛ in declinatiōne remittenꝰ donec tota-
liter cessent si salubre sit apostema. si vō mē ꝛ
tale stabunt in acumine suo donec extinguāt
Tertio penes digestiōis ꝛ indigōnis signa.
ei⁹ tempa dignoscunꝰ. nam si incipiat matu
rari: videbis duriciez que in pncipio fuit mi
nui: ꝛ dolorem ꝛ febrem augeri si fuerint: vel
insurgere si non fuerint. deinde vltimari qñ
digestio ꝛ maturatio fit completa: ꝛ virulen
tia egrediꝰ si sit non sbcute cellarum. vt qa
in oculis naribus vel labijs plerā ꝛ sibibus
fiat. Inquit. n. G. In ol apostemate sb cu-
te celato solet eruginosus exire liquor maxi
me si calīm sit vel maturū: ꝛ vltimo cū com-
pleta est ꝛ perfecta minuꝰ. ¶ Signa forme
ei⁹ sunt. Nam si apostema fuerit magnum:
grauedo ꝛ dolor erit maior ꝛ maior lesio ope
ratiōnis ꝯsuete. Si vero paū vt pustula vꝉ
bothor predcā sunt minora. Signa vero fi-
nis ꝛ terminatiōis sunt diūsa sm diūsitatez
ipi⁹. na si qdem resoluaꝰ remissio fiet doloris
grauitatē ꝛ febris ꝛ alioꝝ ꝯcomitantiū acci-
dentium: ꝛ virtus inualescentia ꝛ fortitudo.
Signa vero maturatiōis ꝛ saniatiōnis seu
suppuratiōis fienꝰ sunt prolongatio aposte-
matis pulsatio ꝛ doloris ꝛ febris augmenta
tatio: sed ipius facte illorum est diminutio.

Inquit.n.ypo.in afo. Circa gñatõez saniei dolores z febres accidũt magis q̃ pfecta sanie: z cum h̃ est augmẽtatio grauitatis z ponderis. Et signa erupcõnis sunt rigor: diminutio grauitatis z doloris z fori egressio puris.
Et ex signis bonis sunt. vt sanies q̃ erũpit sit laudabilis: quia alba lenis z equalis carens malo odore: z sequit̃ diminutio vl' cessatio febris doloris z alioꝝ accñtiuz: z virtutis inualescentia z opationũ eius. Que si sunt ecõtra sunt mali significatiua. Signa sbetliatõis z 9uersiõis in lapidẽ sunt diminutio doloris z febris oĩo cũ duricie vel augmẽtatio si in pncipio fuerit. Et signa corruptiõis fetẽtis sunt mutatio coloris ad liuiditatẽ vel nigredinẽ mẽbri vel vicini z exeuntiũ fetor. Signũ sbite aptõis est sbita minoratio grauedis z doloris in apostemate mẽbroꝝ z permutatio eius in mẽbro ad qd̃ trãsit mã: z quãqz exit⁹ puris vel sanguis. Signa ṽo pmutãõis sunt diũsa sm diũsimodã pmutatõem ip̃ius Et sunt. nam siqdem mutatio sit de interioribus ad extiora sũt alienatio accñtiũ et pmutatio intioꝝ situs cũ dolore: tumore z qũitate mutata extius in mẽbro ad qd̃ mutat̃.
In quo pside dolor z calitas ẽ p̃us pcepta: z sunt bona: cõtraria ṽo mala. Inqt ypo.in afo. Erisipilã interius extra conũti bonuz. exterius ṽo intus malũ. Aut erit de nobili ad ignobile: vt de pncipali ad emũtoriũ aut ecõũso. aut de min⁹ nobili ad magis nobile vel mag⁹. vt de pleura ad pulmonem: aut de pulmone ad cor: aut de supiori ad inferius: aut ecõ. Si qdem ergo pmo modo pmutet̃ signa erũt alienatio doloris z febris z alioꝝ accñtiũ: z virtut̃ inualescẽtia: z l grauitate doloris: caloris: z tumoris in emũtorio. Si ṽo pmutet̃ ecõtra signa erũt 9traria: z malicia hanelit⁹ z pulsus. si pmutatio sit ad spũalia z ad cor. quia eius 9secutio z diuisio erũt manifesta z pulsus diũsitas z ineq̃litas. Si ãt fiat de supiori ad infer⁹ vt de cerebro ad cor signa erunt eadẽ cum p̃dcis. Si vero de eo vel spũalib⁹ ad nutritiua: signa erũt tensio i ypocũdrijs z grauitas. si ecõũso de inferioribus ad supiora mutet̃: signa erũt malicia hanelitus. quia coãgustatio eius z dolor pectoris z grauitas in parte furcule et ardoris z doloris mutatio de inferioribus z nutritiuis ad spiritualia si ad ea permutatio fiat. Si vero perueniat ad cerebrũ seu caput dolor erit capitis z alienatio z vigilie: z q̃ndoqz subeth z stupor. Si vero ad emunctoriũ post

aures signa erunt que sunt dicta z bona nũtia si consistit virtus. De hijs aũt omnibus qualiter z in quibus fiat z cum quibus termĩtur terminationes bone z obuiet̃ malis infra specialem afferemus xp̃o duce sine non.
Cura apostematis duplex est. generalis z specialis. Generalis q̃dem est euacuatio. Cum.n. sit morbus materialis ex repletiõe vacuitatũ regionũ membroꝝ ip̃m in q̃tum huius euacuatio sanat vt ypo. dixit. Completur aũt eius euacuatio qñqz euacuatiõe p̃s apostematis sola vt cũ apostema fuerit iã factũ quocũqz modo que pp̃a z absoluta cura nõ est. fiet aũt p extractiũ solũ de pte patiẽte qui dupl'r habet 9pleri p dyaforesiz p'mo z 2⁹ p carasiõem. Quib⁹ aũt pticularibus medicinis 9pleant̃ hec ambo supius dictũ est z in spãli cura infra dicet̃. Si vero nõdũ factũ sit sed adhuc sit fiens quocũqz modo sit sola p̃s in qua fit euacuatõe non sanat̃ q̃nimo etiã ei sanatio sm. G. sit composita ex pcessione z cura sicut morbi fient cuiuslibet opz vt pcedat p̃ulsio z abscisio efficientis cause. deinde sequat̃ cura apostemat̃ facti seu euacuatio materie iam influxe. vt hijs z alijs cõsiderandis attẽtis eius medicinis 9sistat in apostemat̃ quatuor. In abscisione ãtãtis cãe que sic est in cura apostematis seu abscisione materie influxe iam et concepte in preqꝫ collecte que cum coniũcta ip̃ius existit in regimine z accidentium correctõe. Abscisio vero antecedenẽ cause complebit̃ s'm modũ fiat influxionis pmo cum euacuatõe totius corporis vel membri influenẽ conueniẽti z circunstantijs z cum deriuatõe ad contrarium cum eorum alterius p̃supponat̃ reples. Fiet autẽ dupl'r sm duplicẽ modũ replesis. aut .n. est plectoria. aut cacocimia. Si quidẽ it plectoria sit euacuatio eius complebit̃ sola per antipisesim facta vel ei p pportionalibus magis pprie z in ieiunio q̃ cum re alia sicut est fricacio multa z aspera exercitia balnea ampliora z euapotantia farmaca et purgatio cum solutiuis. flo'a enim euacuabitur z ieiunio in omni dispositiõe si cum febre. alia vero non. Itez si repletio multa sit neqz balneis neqz exercitijs impericulosum est vti.
Si vero repletio sit cacocimia farmacia euacuabitur appropriata cacocimie que ex predictis est nota. Secundo cum constringentibus z coartantibus venas medias atque ductus. Fit autem illud cum stipticis et ponticis applicatis venis intermedijs:

si sint appentes q̄lia in cura ulcerū ⁊ alibi
dicta sūt ⁊ infra dicent̄ in spāli cura. Et 3°
fac cū ꝯfortātib° mēbrū ne recipiat q̄lia sūt
stiptica farmaca s̄bam eius coadunātia ⁊ ad
equātia ꝯ°nem ip̄ius cū calīditate vl̄ f̄frate
put discrasia exigit vl̄ ꝓprietate ⁊ cū sedā
tibꝫ dolorē ei° atq̄ calorē ne vlterius trahat
que sūt supra nota in cura ulcerū ⁊ stoma
ci ⁊ infra in spāli cura dicent̄. Et ꝯdisteuz a
ceto ꝓhibent apostema in ꝓncipio. Sꝫ s̄ p
modū ꝯgestionis sit fiens cōplebit̄ cū ꝯfor
tatōe ex adequantib° ꝯplōez ip̄ius membri
in quo apostema sit ⁊ vincētib° s̄bameius ne
mūm gñat qm̄ cū ei° iniūr añs est ꝯpſonalis
nō būorat vel extior ꝓmittit nisi replō añs
sit in ei° debilitare cū cā ꝗ casu ꝓmittē oꝫ eua
cuatōnem vt dc̄m est. ¶ Euacuatio vō apo
stemat̄ ⁊ euacuatio mē insimre ⁊ ꝯgregate ī
ip̄a pte que ad curā spectꝫ nō ꝓpē fiet diūsi
mode s̄m diūsum eius fiendi modū. s̄z n. per
modū influxiōis sit feꝗ ꝯplebit̄ dupl̄r. p re
cursum ⁊ p extractū. Per recursuꝫ sit cōis
p pulsum. tractū. ⁊ trāsmissum. ⁊ hꝫs omnibꝫ
vel plurib° tn̄ recurret. Si vero p modum
ꝯgestōis sit factū ꝯplebit̄ sil̄r. licꝫ p extractū
de patiente magis: ⁊ p pulsum min°. pulsus
aūt mē sit si in ꝓncipio infrigidet̄ ⁊ parti pa
tienti stiptica apponamus. Competūt enim
talia repercussiua in ꝓncipio oīs apostematis
per influxionis modum fientis insūrū apo
stema est: licet fallat rōe mē: vel quia frigide
grosse ⁊ viscose h̄ ex talibus inueāt̄ magis
vel quia venenosa tibi repulsio impellit ad
ꝓncipale cum sua ꝓprietate ad centrū. s̄. cor.
Aut rōe membri vt quia sit emūctoriū alicu
ius ꝓncipalis ad quod influxit mā a quo re
pulsio nō ad circūstantes pticulas repellit
mām ⁊ dissemīnat: sed ad ꝓncipale totū red
dit vnitā ꝓpter vie amplitudinē: in aliꝗs vō
excusat a replōne ad illud euacuatio disse
minatio mē ⁊ eius ꝓpetas. ¶ Tractus aūt
fiet cum euacuatōne partiū oppositaꝝ ⁊ re
motarū. ⁊ illud cum frica tōnibꝫ: ligatur̄: cō
pressionib° colocosiōe: ventosatōibꝫ: in par
tibus illi opposit̄ ⁊ remot̄ vel ꝓpinqs vt mā
de loco apostemādo ⁊ de ꝓfundo corpis ad
exteriora trahat̄ quēadmodū in pl̄esi ⁊ litar
gia ventosam° exterius ⁊ in aliis vt materiā
euacuam° ⁊ extrahamus sic quoq̄ flēamus
⁊ venas lingue inquinātia ⁊ saphenā ī apo
stematibus matricis ⁊ vesice ⁊ renū. Trās
missus vero cum applicatōne medicinarum
stipticantiū supra ip̄m ꝯplet̄. hꝫs. n. omnibꝫ

vel pluribus in maria acta fluens adhuc in
venis est pulis mēbri repellet̄ ⁊ que fluxa iaꝫ
est recurret ad circūiacentes ptes dissemīa
ta vt forte vno auxilio simul influēs maria
⁊ effusa tota depulsa vel pulsura pticula ex
pellat̄. Et illud est cū mā recurrē h̄ñ sit apta
⁊ quia calida sit ⁊ s̄btilis. Extract° de parte
faciente sit dupl̄r insensibilī per dyaforesim
⁊ dyaforetica farmaca. vl̄ sensibilī p curōeꝫ
seu sectōnem vbi nō recurret tota quia q̄lia
sit ⁊ viscosa. precedet autem eas maturatio
vt mollificatio resoluēm quādoq̄ ⁊ mollifi
catōem q̄nq̄ ⁊ saniatōem ⁊ caratiōem. deīde
sequit̄ mūdificatio saniei. deinde incarnatio
⁊ ꝯsolidatio vlceri ⁊ vltimo sigillatio seu cy
catrigatio eius. ¶ Quibus aūt medicis ha
bent illa cōpleri supra in prima sectione vbi
de cura apostematū egim° dicū est. ibi enim
ostendim° ꝙ ex mediis pticularib° apostema
tum quedā erāt repercussiue s̄m f̄re ⁊ stiptice
vel calē. q̄dam trahētes. quedā dyaforetice.
quedā saniantes ⁊ maturantes. quedaꝫ erū
pentes. quedam mundificantes. quedā icar
nantes. quedam ꝯsolidantes: ⁊ quedā sigil
lantes seu cicatrigantes. tali ordine apponi
mūde in qb° eius. ⁊ ordo est vt in principio
apostemat̄ per modum influxionis fientis
magis ⁊ calī in emūctorio non existēte suppo
nant̄ repercussiua. Quapropter Albo. dixit. ⁊
oꝫ vt in potu tribuat̄ habenti apostemata a
quā endiuie: aqua solatri: cū medul̄ cassief.
¶ Si vero sint stiptica calida tempate ⁊ in
augmēto permixta dyaforeticis ⁊ in statē ꝓn
cipio ⁊ p̄imo eius magis ⁊ tunc in attrahē
tia sic ministrent̄ cum scalpellatōe seu scari
ficatōne. ⁊ ꝓpē cum materia multa vel mala
pducens membꝝ ad corrōtōem in quo non
expectata est in fine stat̄ ⁊ declinatōne vero
dyaforetica sola h̄ñria quid stiptici ⁊ aroma
tici si in membro sit virtutē influentem h̄ñte
ꝙ si non resoluatur ⁊ materia sit aggrega
ta tota vt facta sit extiura maturātia ⁊ sani
antia ministrent̄. deīceps facta suppuratōne ⁊
dubellad erumpentia ministrent̄. Fiat aūt
aptio s̄m ꝓcessum rugaꝝ membri nisi in qui
busdam de quibus infra dicetur. Deīde mū
dificantia saniem ⁊ pus. Deinde incarnan
tia si expediat. Deinde consolidantia. et vl
timo cicatrigātia: ⁊ in aliꝗs alr̄ terminādis
seu finiendis. aliter aūt est opandum prout
in speciali cura dicetur. Et de terminandis
s̄m alteꝝ ꝓdictorum modoꝝ ⁊ diximus eo
ꝙ inter ceteros sunt meliores vel boni.

¶ Et modus est vt apoctustica in suo genere frigida et stiptica: dyaforetica et calida sint temperata: et saniantia calida et humida in 2° gradu sint proportionata nature mē et mēbri et proinde varianē fm varietatē illorū non excedēdo. accidit.n. ex eorū excessu incōueniētia multa. Et repercussiuis quādem vehemētia doloris propter retentiōem mē et soliditatē mēbri et reductio quāq ad principale: et quāq induratio apostematē: et quāq tēdit mēbrū ad corruptiōē cū viriditate et nigredine et propter hoc qñ medicanē cum eis in fine rei et prope statū. Et dyaforeticis vero fit cicatricatio apostematē et doloris additio propter siccitatē. Et ex saniantibus corrosio membri et vlceratio. sanies.n. longo retenta tempore acuiē dixit. G. Cū ergo talia videbis insurgere inconuenientia oportet vt desistas ab eis et corrigas incōuenientia nocumenta que prouenerūt. ¶ Et illud est vt doloris violentia vehemētiā tollas et corrigas cum embrocis calidis anodinis et cū emplis ex eis vt semine aneti: et radice lilij: florū camomille: lilij: fenugreco: se. lini: et rad. bismalue et cum oleis eorum et fecibus eorundem: que induratiōem eius corrigunt: reditōne ad principale obuies cum cordialibus stipticis intus et extra approximaē cum ventosis rubificantibus supra partē. Et si mēbrū virescat vel liuescat quia tendit ad corruptiōem scarpellabiē vel scarificabiē profundū vt superficialiter prout nature membri cōuenit et loco ipsius sed prius inūge membrū ex bolo armeno dissoluto in oleo ros. vel aqua cum alijs auxilijs dicendis in cura estiomeni. et si cum toto hoc non saluabiē sed putrescit iussit ypo. abscindere ipm ne putredo ex eo perueniat ad alia membra. et quādoq moriē et in omnibus cōfortabunē principia cū tyriaca vel metridato.

¶ Sclirogatiōem vero et exiccatiōē ex dyaforeticis prouenientem corriges cū mollificantibus olim approximatis ex mucilaginibus: adipibus: medullis et similibus quibus humectantibus dolor cessat. Corrosionem ex saniantibus introductā cum mundificātibus et learnantibus dictis: et alijs que infra dicenē auxiliante xpo. Cumq apostemata mēbra in nā sint vnā cōsilia. et officialia predicte etiā medicine sint diuites illa et virtute oportet ex illis eligere in cura apostematis talia que nē membri in quo fit tam consili quam officiali conueniant vt cura eius cum talibus reddatur habilis conueniens et completa nō solū quo ad rē preter naturā eius talē consideranē sufficit.

quia apostema talis modo est et ex tali causa seu materia: sed etiā cuius mēbri sit vel in quo sit. apostema.n. sua essentia propria et suis corporibus medias varias indicat et distinguit. sic natura mēbri in quo est propria quantitas ipsius determinat spēm propriam sibi eligit ordinem atque aptū videlicet modū locūque infusiōis ipsorū et expulsiōis mē. Talis aūt mēbri cōsiat esse cōplexionalis: quia calida vel frigida sicca vel humida. Et cōpō qualis q fit et societas forma cū receptaculis atque via principalis seu dignitas et ignobilitas. Et cōis quia sic raritas et densitas: sensibilitas et insensibilitas. quia hoc modo quantitatē auxiliorū seu medicinarū conuenientiū apostemati predictarū quādem natura cōsilis membri determinat. ¶ Nā si apostema calidū sit in mēbro calido repercussiua frigida debēt esse si in frigido fortiora et dyaforetica calida sint in membro calido fortiora: in frigido leniora et sic de alijs auxilijs. Et si mēbrū sit valde sensibile vt est neruus corda vel stomacus et oculus magis leniora et sint in moderatione sufficiunt licet euacuatio vniuersalis debeat esse maior: etiā non existente multitudine vt natura reddaē auara: in tēdo tū ferri dolorē trahētē a prauis. Et proinde sedātia dolorē oportet esse fortiora que infra dicenē. ¶ Natura quantitas officialis sic illam determinat vt sinus. Nam si fuerit membrū apostematū in profundo multiplicanda et eligenda sunt repercussiua et sic dyaforetica et alia auxilia que lē proueniē fortiora sibe vt cito proueniant in profundū et propter hoc repercussiua. Et cum talia sit difficile inuenire vt supius dictum est: eis parum misceaē aceti croci. Forma etiā. nam si membrū in quo apostema est in sua receptaculē habet receptaculum seu viam aptam vnde materia facile possit educi vt est stomacus medie predicte et propter hoc solutiue debent esse leues. si vero cōtra erunt cōtrarie. Principatus quoq. nā si principia sint frigida: repercussiua et dyaforetica calida oportet esse leniora et non pura: sed stipticis et aromaticis mixta in quantitate minori: si ignobilis fortiora et maiora. eligit quoq principatus medicinas si proprias et cordiales odoriferas et cōfortatiuas virtutū propriarū in eis ignobilitas vero conueniens: ordinē quoq et modum. quia talia non multa in quantitate nec subiecto: sed paulatim oportet ipsa contrarius propria et nobili ministrare. licet medicine debeant esse prompte vt cito impediant collectionem quam in eis prohibeant fieri: cum in in eis sit periculum grande.

Ungwolibus vero ₇ inatam tantū virtutem
habentibus fortia atq₃ subito nisi pncipaliū
terreatʳ natura ₇ emūctorijs nobiliū dyaforetica
mi ₑ fortia. Societas ꝗ₃ locū imissionis
medicinarū: si enī₃ sit in cerebro per nares
per palatū aures ₇ similes regiones medicinas
imittes: si aūt in stomaco per os: si i
intestinis inferioribus per anum: si in superioꝛibꝰ
p os. Et in vtrisq₃ simul p ambas. ₇ si
in epe siemā₃ p intestina expelles cum ventrem
soluentibꝰ: si in gibbo cū diuretico ₇ p
uocantibꝰ vrinā: si i vberibꝰ p matricē in menstruis:
₇ si in matrice p saphenā. ₇ si in gutture
p venarū eius apertōē₃. Sequitʳ regimen
in sex rebꝰ nonnālibus ₇ necis ₇ nō necessarijs
q̄ꝺ cām primitiuā tollit omnē superius
pnarratā₃ si adsit vel phib₃ si nō adsit
debet ergo esse tale vt virtutē digestiuā ₇ nutritiuā
ꝯfortet i corpore: attractiuā ꝯtemperet
₇ retentiuā ₇ etiā expulsiuā atq₃ repletionem
minuat si inueniatʳ ipm. put dispositiōi
ꝯuenit qualis sup sectione pma in cura debilitatis
stomaci ₇ digestione est dēm: ₇ extenuatiua
dieta. Accētiū ꝗ₃ correctio in febri
sc₃ ₇ doloris ppie patet ex hijs que dc̄a sūt
in cura febriū ₇ de sedantibꝰ dolorem in sectione
pma ₇ ppie in cura egritudinū ītemperatarum.
Et ex eis sūt calida ₇ humida tēperata
que influxū mā₃ resoluunt aliā nō trahendo
alterantq₃ caliditatē vt ē tetrafarmacū a lana
succida oleo calo infusa. ₇ iusquiamū: opiū:
plūbū: cerusa: ₇ portulaca in calis. Et ē
ppa illis in quibꝰ timetʳ putrefcōo Hec dō
res l₃ sint ī nūo vltime: sunt tn̄ i ordīe pme
in apostemaē cura. Regimē. n. ₇ dieta cura
ipīꝰ fundamētū₃ est gñale in cura egritudinis
oīs. Et q̄nq₃ sola ipīꝰ bonitas ē sufficiēs vt
dīsum est. ā. ₇ dieta extenuatia ī pārtis carti
tudinis cura ē efficacissima. abscidit. n. oēm
eius cām a qua depēdet. nā pmitiuā ₇ extrīsecā
tollit si adsit: ł phib₃ si nō adsit. aūtē pū
tē ₇ accñtalē abscidit: q̄mīꝰ ł nō vltra fluat
ꝯiūctū d₃ in apostemaē pte l₃ influ xū dimi-
nuat ₇ reliqū resoluit ł saniatōni dimittit.
Sedatio ꝗ₃ doloꝛ ꝗ puocādo reuma fit cā
collectōnis apostema fieri vetat. ₇ deinde si
aliq̄ mala q̄litas foret a reumate fluente in
pticulas sit impssa vt euacuatōem illius remaneat
₇ facta alteretʳ vt ꝯrpantiā hēat ꝺ fm
nām. In alteratōe aūt ipīꝰ neccīa ē ꝯplōis
cognitio. sine. n. ea nescimꝰ q̄n̄ū oporteat alterare
₇ q̄n̄ ab alteratōe desistere. ₇ sic vnoꝝ
alteꝝ ē neccīū ł nō curare: ł in ꝯtīā dispōe₃

adducere. Sequitʳ cura apostematū spālis
fm vnamq̄q₃ eius speciem. ₇ primo de flēgmone
pro eo q̄ sepius accidit: ₇ quia febres et alia
simthomata facillime opatʳ.

Capitulum secundū de flegmone quod
est apostema sanguineum ₇ de medicinis
eius.

Flegmon ē apostema sanguineū ex sanguine benigno mediocriter
grosso ₇ multo plurimū q₃ repēte influxo ex toto
corpe ł aliq̄ mēbro puta epe in
sua natura manētibꝰ p venas ad vacuas regiones
sbcutaneas pmū seu mēbroꝝ vt lātꝰ
₇ lacertoꝝ in eisq₃ collectio. quādoq₃ p modū
congelatōis aggregato. vnde necē est ipas
partes extendi ₇ in tumorē leuari ₇ cum eis
insimul cutem que super eas existit. Et
cause eius interiores ₇ exteriores ex pcedēti
capitula gñalʳ note sunt. dictū est plures
gñales canones debere in spāli obseruari vt
eis manuduci ad specialiū inuentōnem sit
facile per trāsire. Ut autem eas specialiter
ostēdamus scias q̄ cā interior ex triplici est
pte. ex pte quidē corpis vel epis: ₇ est replo
multa sanguis boni grossi ł mediocris cōsistentia
quā p multitudine ꝯtinē nō valuit: sꝫ
sua fortitudine expulsiue nō absoluta p venas
magnas ad puas: ₇ de puis ad minimas
carni diffusaʳ aptis eaꝝ orificijs illū influit
ad vacuas regiones illorum. Alia est q̄ ex
pte lacertorū ₇ carni recipientʳ illīꝰ influxionem:
₇ est debilitas illoꝝ nālis vł ipalis vel
ex cā exteriori que dicetʳ licet coopetʳ raritas
ꝯpōis ₇ natura sanguis ₇ positio in circūferētijs
corpis ₇ ptibus subcutaneis ad quas
fluxus sanguis naturalʳ ₇ ppterea mouetur
magis q̄ ad alia mēbra ad q̄ꝺ adiuuat dolor
₇ caliditas in eā gñata ex cā ipa exteriori ł interiori
in fluxu sanguinis ad ipam quia ad influendum
sanguinem adiuuat attrahendo
vel etiam alia mala qualitas que efficit vt
inactus ad nutriendū sanguis in eis nō cōuertatʳ
debilitando quare superest in ipis l₃ sit
raro vt suppa dēm est. Et 3ª ē ex pte venarū
ipam medīīꝝ p quas influit ex toto corpe ł
tempore ad illam. ₇ est largitas ₇ multitudo
orificiorū ipaꝝ. Causa vero exterior eius
est malicia regiminis in sex rebus necessarijs
₇ abusus ₇ non necessarijs: ex talis predictarum
causarum interior causa fiat.

¶ Signa eius sunt sensus doloris in pfūdo mēbri vbi tumor est vltra cutē. q: caro lacertosa ⁊ sensibilis valde in cui⁹ vacuo multitudo sanguis est collecta extendēs et scindēs ⁊ cum copulsatio eo q: arteria musculi a repletōe coartāte multitudinis est compressa. Et p̄inde ibi ↄcussio ⁊ in tactu resistētia q̄dā ⁊ cum rubore calido: ⁊ inflammatio multa a qua flegmonis nomē assumpsit ⁊ illud non quia sanguis ex se calidior sit influx⁹. ⁊ quia licet in se benign⁹ sit tamē in illis poib⁹ intrā spirabilis manēs ex eccatōe poroꝝ ipsorū et supadiacenō etiā cuꝫ multitudine ⁊ grossitie cutis inflaꝭ ⁊ inflat ⁊ maxime si putrescat. ⁊ signa cāꝝ ei⁹ ex p̄cedēti ca⁰ gn̄ali sūt nota.

¶ Cura spālis fientis flōnis ex cura gn̄ali q̄tū ad canones attēdendos in ea est nota. Consistit. n. in quatuor rebus dictis: q̄tum vero ad inuentiōem auxilioꝝ spāliū mediaꝝ q̄bus res ↄpleanꝭ p̄dicte p̄nacet ipsam monstrare. Abscisio ergo cāe eius añtis ⁊ influentis ad pꝛ̄s p̄mo ↄplebiꝭ cum flōia magna pducēte ad limpotbomiā vt cām añtem totam ⁊ aliquid de ↄiuncta educat. Unde. S. ait. In maximo. n. dolore ⁊ i acutissimo apostemate nulla melior media hac esse potest ⁊ de nigra si totū corpus sit influens: ⁊ de basilica si epar: vel cū p̄poꝛtōnabilib⁹ ei vt sup dictū est ⁊ p̄pe in cura febris synoche: ita tn̄ q: fiat antipasando semꝑ: vt euacuādo a mēbro mittente vel corpe semꝑ a mēbro apostemate deriuet. Si q̄dē ergo in supiorib⁹ ptibus corpis sit flōmeꝭ de vena inferioꝝ vt saphena ⁊ sil̄ia. ⁊ econūso si in inferioribus de basilica: si vīq: de nigra seu media. Et si q̄dē aliq̄s humor sanguini mixt⁹ sit q̄ ipinꝭ illam ingrossauit q̄ñq: vt c̄ra vel mr̄ia deinde purgatōne educaꝭ cum farmatia humoris ppaꝫ secessiua in inferioribus sit: vel vomitiua si i supiorib⁹ sit. Et si in vtrisq: est vtraq: abscisione p̄missa añcedentis ⁊ influētis sanguis.

¶ Opoꝛtet ad rem z^a^ vt flōnis curam z^o accedere. sicut aūt p̄dictū est cū euacuatōne cāe ↄiuncte influxe ad ptem ⁊ aggregate in eo compleꝭ etiā cum cataplat̄ib⁹ pel supadpositis in p̄ncipio ex apocrusticio nisi i emūtoriis ⁊ que multiplicia sunt vt v̄ga pastoꝛ: mixt⁹: oliua silnestris: poꝛtulaca: menitiue: lēticula aque: sempuiua p̄p̄e et solatrū cum eoꝛū sl̄ia vel succo: oleo ros. vel ex corticibus granatoꝝ vel balaustiaꝝ decoc̄ in vino cuꝫ aqua co. mixto vt nām mēbri mām repellendo ↄseruēt: supaddaꝭ tn̄ aceti paꝝ quoniā ad vtrūq: se habꝫ. Optimū. n. est farmacū tale oleū quasi intentōem q̄uā gerim⁹ ↄplēs. repcutit. n. quod supfluit ⁊ inflat ac infcurrit: et recurrere facit qd̄ iam influxū est: ⁊ i pticula ↄtineꝭ. Et. n. robur in ponēdo ad vtrūq: ↄplendū efficit ipsam potentē vt plurimū cq caliditatē extinguit que doloris est cā: ⁊ sedat dolorē: ⁊ si idigeat fortiore illo adde illis. sandal. acatia: fausel. iusquiami albei psilis: ⁊ herbe apostematū. Et iuuaꝭ cū croco. minuit. n. earū nocumentū stipticitati ⁊ castitati ⁊ ↄfortando con̄ ⁊ sua subtilitate virtutes adiuuat penetrare.

¶ Q: si dolor sentientur augmēto apostemat vt dicta repcussiua in sedatōe ipsius non sufficiāt: oꝫ ad ipsi⁹ sedatōeꝫ vacare prius cum aliqs opatiuis auxilus in q̄bus 3⁰ res ↄp̄hendiꝭ ad curaꝫ nccia que est correctio accn̄tiū q: ad alia p̄cedaꝭ auxilia q̄ huic rei ↄplende sunt opoꝛtuna. nisi eni p̄us sedeꝭ in puocādo reuma flōnem augmentabit ⁊ recursum etiā ⁊ abstracto materie p̄hibebit in tractū. Inq̄t. n. Albo. Cūq: ad tēsum trahere voluerꝭ loci dolorē prius seda. Instare igiꝭ ad eius sedatōem oꝫ. Cōplebitur aūt cum non siccātibus stipticis ⁊ ↄglutinantib⁹ que reuma retinēt ⁊ mamētū p̄hibendo resolui poroꝝ cutis obstructione. ob quaꝫ rem sanguis intrāspirabilis factus inflammaꝭ ⁊ retētus ebulit pticulam magis q̄ alterat ⁊ extendit: ⁊ sic auget dolor. Sꝫ cum mollificātibus poros ⁊ mām incarnatū in apostemata pticula resoluētib⁹ absq: attractōe cū caliditate tpata: etiā hūiditate in q̄ mēbrū tractabile reddit: ⁊ feruorē caloris ob tundit. ⁊ sic causam vtrāq: doloris tollit. sꝫ malam ↄplōem membri ⁊ eius extensiōem.

¶ Qualia sunt ex simplicib⁹ mellilotū malua: bismalua: semē lini: fenugrecū: ⁊ sil̄ia que in cura tancturaꝝ sunt dicta. Et qualia sūt ↄposita ex eis: ⁊ ex hꝭs que sunt ppꝛia farmaca per dulce vinum vel coctū: ⁊ oleo ros. vel cera hecalo in eis liquefacta. oꝫ aūt tale farmacū cum lana succida: ⁊ spō humidam q̄ plurimam habenteꝫ applicare estate sim hyeme vero tepidū. Et siūt cataplasmata q̄ per arnoglossam: ⁊ lentes: panē ⁊ oleum ro. vel viola rū. etiā oꝫ ponere sup pꝛa paulētē primū spōgiā vino stiptico madefactā aut aceto limphato cū sl̄ia.

¶ Q: si in p̄ncipio dolorꝭ regere cum sedatōe doloris p̄pter magnitudinē eius vbi p̄dicta apocrustica doloꝝ mitigantia non suffecerint ministrabis ista: q: si ista non suffecerint ministrabis volubile.

qm̄ est vehemētio inflamenti in pncip° ꝛ sla ta
ꝛ apiū ꝛ silia que cū resolōne stipticent ꝛ p-
hibeant ꝛ influxionē materie. Et deinde far
macū qḋ ex farina aqua calida ꝛ oleo calido
cōmisceť ꝛ silia nō ministrenť in pncipio. sunt
enī reumatib° dispositiōib° aduersantia val
de. Et pinde ante euacuatōē ꝛ si videanť a-
liqualiter mitigare: magis enī. trahunt q̄ re
soluant: pin̄ dolorē cōiē magi augebūt tali-
bus auxilijs videbim° quiescere flōnē. Cū
aūt qḋ est veluti bulliens flōnis ꝛ feruor cessa
uerit a mitigatiuis simplicibus secedere ad
dyaforetica id est euapořātia transire opor-
tet paulatim qualia sunt predicta tempera-
ta vt camomill' ꝛ similia que ñ modeat. Cū
enī mēbrū patiens in supficie positū sit lic3
valde calida ꝛ acuta sint dyaforetica mode-
būt illud applicata ꝛ dolebit nō pař si sit pa
titur ꝛ doleat: quaľ reuma pvocabunt ꝛ sic
flōacum augmentabūt. ¶ Oportet ergo il-
la esse temperata nec etiā dure sbe pp eadē
cām nec cū digiť applicet fortiter vel leuiter
vel tangendo cum pluma qn̄ sunt miscebis
equalit' ꝛ cū venerit ad stomacū illa augebis
in fine v° eius in declinatione pura ꝛ sine mi
xtione illorum aliqua ministrabis. Et cōpo-
sita que infra dicentur: Sed i circuitu stipti
ca ꝛ ppople dyaforetica fortia sūt. Et si nō
resoluaľ superficiei particule appareat sani
es dimissis dyaforeticis saniantibus ꝛ matu
rantibus est vtendum: qualia sunt farina tri
tici vel ordei cum vino vel psillo in capite ei°
vel cum exiccatiuis in circuitu: ꝛ alijs que in
fra dicentur. Deinde apparente saniatione
completa oportet aperire cum caustico far-
maco: vel cultello si non timeat in loco emū
torū eius fortasse tamē oportet anteq̄ ad sa
niandū deuenias ꝛ etiā resoluendū aperire
ipm̄ seu scarificare et scalpelare seu sangui-
nare vt materia effluat ꝛ pp̄e cū mā multa i
apostemate fuerit ꝯgregata ꝛ incuneata p-
ducens ad suffocatōēm mēbroꝝ pp suffoca-
tionē caloris nālis ei° a multitudine vel ma
licia vt in alijs: vel etiā cū infrātia ad sup-
excessum puenerūt vt supᵃ ꝛ post scapella-
tionē embroca cū aqua calida mari ľ reliq̄s
falsis. dyaforetica. n. ante hec sunt nociua ꝛ
maxie saniātia cū putrefactiua sint membrū
magis ad putrefcōēm adducēt: cūq̄ apueris
euacuabis saniē: ꝛ cū volueris vuln° abluē
mellicrato ꝛ vino mellito vtendū. ¶ Cauē-
dū aūt ne aquā imitas vel oleum qm̄ aqua
humectat ipm̄ cū oporteat exiccare ꝛ oleum

sordidū reddit. Et si quidē adhuc flemona-
bit cataplasma dcm̄ q̄ p lētes q: repercutiūt ꝛ
resoluūt tpate: ꝛ sic flōnē sedāt ꝛ cessare fa-
ciūt applicaľ nō flegmōatice nē aliquod far
macoꝝ quib° in talib° incisiōib° ad mitigatio
nē dolorī vtimur applicādū: quale ē qḋ vtuľ
empici: ex vitaq̄ sba oua ꝯcussa ad inuicem
ꝯplica exteri° immissa cū vino vel lana non
siccida sed molli. mitigat. n. incisiōis dolorē
ꝛ phibet reumatis influxionē pp̄ter dolorē
Deinde vero ablutōe facta linire puluere
thuris ad exiccandū ꝛ ꝯsolidandū ꝛ conicū
eius ꝛ masticis ꝛ silin3. Adhuc supponē op3
exteri° lanā vel linū vino stiptico madefcm̄
intectū aqua pmixto qūtum vtiq̄ posset bibi.
vulneri vero nihil piguū farmacoꝝ afferri
op3: quale est macedonicū ꝛ tetrafarmač ex
farina aqua ꝛ oleo mixtū. certissime. n. exic-
cari indigēt ꝛ pp̄ter saniē ꝛ putredinē: ꝛ pro
pter carnis regnatōem si qua deperit ꝛ pp̄ter
in q̄ntatōe saniei ꝛ cui° materia ē huōr crud°
ꝛ caro arrtica: ꝛ pp̄ter cicatrigatōem ꝛ cōsoli
datōem. Unde. G. Nō sanaľ vlcera nisi p-
fecte seu certissime. l. q̄tū ad pdicta oīa exic
cenť: ita q̄ o3 sanare eos q̄ i reumate flōnū.
¶ Quarto ꝯsistit in cura regiminis. sit aūt
regimen in dieta extenuatiua ad frigidum ꝛ
siccū vergens. Hos vero qui p modū ꝯgesti
onis sunt q̄nq̄ fientes curari op3 auxilijs p
oīa cōsilib° sm̄ plus ꝛ min° dñnib° a pdictis
pmo eodē vt. Hō°. n. in sanatōe pdcoꝝ plus
ꝯuenit in sanatōe istoꝝ min° pl° ꝯuenit in il
lis q: cum semp i illis psupponaľ vtis rep'o
corpis toti° vel ep̄ie: in istis quādoq̄ fit ľ nō.
Cum. n. fiat a debilitate pticule ex cā pcā-
tartica vel añcedēti gn̄ali immediata ꝛ pp̄e
nō ꝯuenit eis flōia nisi qn̄ cum mala q̄litate
seu ꝯpōne ledēte ipam fuerit ꝯiūcta pdicta
repl'o vel cā pcatartica superueniēs inuenčit
eam: s3 illud est raro. ꝛ qn̄ pinde min° ꝯuenit
ꝛ plurimū nō min° ꝯuenit q̄ qḋ ꝯuenit semp
pp̄terea si oporteat illā pcrmittere oīo pp
magnitudinē ꝛ maliciā apostemaꝫ in vtrisq̄
nō exnte huōꝝ habūdātia s3 cū moderatōne
in istis minoř q̄titaſ esse o3 q̄ in illis pp̄ē cā
dē cām pp̄e q: vbi mā influit maioř q̄titaſ
esse psumiť q̄ vbi solū extitit gn̄ata cū3 illic
nō intrīn influēs sit: s3 etiā gn̄ata. h° v° gn̄ata
sola ¶ Secūdo in pticulari eodē nō tam p
recursum q̄ p extractū de pte patiēte. quia
repercussiua stiptica ꝛ attractiua euacuātia ꝛ
dyaforetica ꝛ etiā saniantia in istis minora ꝛ
leniora esse o3 q̄ in illis pp̄ter eandem cām

Regimē vero eius ex pcedētibꝫ est manifestum: est vt in oībus ad fīm puertat ꝛ siccū. Repcussiuū efficax ꝛ exptū ꝛ cōe in oībus fere tpāiū. ℞. aque ro. ptes. iij. aceti al. et boni p. i. olei ro. ptes. ij. quassentꝰ simꝰ ꝛ cū spōgia peciola duplicata in eis madefacta epithimet ꝛ innouet frequēter. ꝛ qñqꝫ expedit aliquē ex succis pdictaꝝ herbaꝝ addere illis ppter dolorē ꝛ inflōnis magnitudinem. Maturatiuū emplm puenies ꝛ exptū. ℞. floꝝ camomille. anet. fenugreci. ana. ℥. i. radicū altee. ℥. s. decoquantꝰ in vino ꝛ deinde terantꝰ ꝛ pficiantꝰ cum melle ꝛ emplentꝰ ꝛ addatꝰ parū croci. Emplm ex fecibus oleorum dicictū est efficax ꝛ expertū. Emplm cōe et expertū in maturatōe ꝛ sanatōe flōnū. ℞. foliorū malue: radicū maluauisci: radicū lilij al. que sunt sicut radix allei i colore ꝛ forma ꝛ est liliū domesticū ana ptes equales bulliāt in aqua ꝛ pterantꝰ cum assungia putrefacta vel butyro ꝛ emplētꝰ. Emplm cōe satis ꝛ exptū in maturatōe ꝛ mūdificatiōe flōnūꝫ apioꝝ. ℞. farine tritici. ℥. iij. assungie: olei coīs ana. ℥. ij. mellis. ℥. ij. croci. ʒ. i. bulliāt simꝰ in olla donec pfecte misceātꝰ: deinde auferatꝰ ꝛ vsui reseruetꝰ. ꝛ cum oportet extendatꝰ sup peciola ꝛ supponatꝰ ꝛ apphēdat vlc° ꝛ totāꝫ flōnem mundificatōe facta pfecte abluatꝰ cū vino stiptico tepido ꝛ repleatꝰ vlc° peciolis ꝛ filaē ꝛ desup emplm apostolicō supponatꝰ. Et finalꝰ cū puluere gallaꝝ desup contrito cicatrizetꝰ.

Ca. iij. de apostemate glādulaꝝ ꝛ flēone earum ꝛ medicinis eius.

Glandule sunt mēbra carnosa ad modum glādis rotunda rate sbe aliqs mēbris distincta ꝛ in vacuitatibꝰ eorūꝫ posita hñtia velamē durū. Quaꝝ quedā sunt opatōnes faciētes quedā iuuamētū pstantes: ꝛ si nō opatōnem faciāt sicut pme. Inquit. G. vnūquodqꝫ mēbrorū ꝛ si nō faciat opatōem: tñ efficit iuuamentū. Opatōes vero faciētes sunt glādule testiū in gñando spma: et mamillarum in gñando lac. ꝛ que sunt in radice lingue in generādo saliuāꝫ: ꝛ que sunt in radice virge in gñando humiditatē pparantē acumē vrine q̄ nomē pprium nō hñtes sicut pmisse nomiātē sunt glandule noīe gñali. de quaꝝ apostēatibus dōm est supra in sectione pma: vbi de gñe officialiū mēbroꝝ exeuntiū ad pdictas opatōes pplendas a natura sunt ordinate. ꝛ proinde nō simplr glandule ꝛ in abstracto sunt dicēde mēbra glandosa in pcreto. quia velant officialia hñtia pmixtos neruos ꝛ plurimas arterias. Facientiū aūt iuuamēta quedā sunt glādule emūctoria mēbrorū pncipaliū que faciūt iuuamētū in recipiēdo supfluitates ipoꝝ nomē abīe pprium assumētes aut tanqꝫ ad recipiendū apte ppter debilitatem ꝛ spongiositate ipaꝝ. Inquit. n. G. hoꝝ quedam sunt inter vacuitates alieꝝ mēbroꝝ q̄ plurimū corpis diffuse ad replēdū vacuitates ipoꝝ membroꝝ ꝛ recipiēdū eaꝝ expositas supfluitates eorū ꝛ neruoꝝ particulaꝝ musculoꝝ arteriarū ꝛ venarū que illis sunt secretā. Inquit. n. G. singulū mēbroꝝ cum debile fuerit: vicini sui recipit superfluitates. ꝛ tamē quia noīe pprio carēt nolatē sunt noīne gñali. i. glandule. de quarū apostēatibꝰ hic intendimꝰ vt psimiliū mēbroꝝ tanqꝫ non habentiū pdictaꝝ opatōeꝫ. Accidit ergo eis ꝛ magis ꝛ ad eꝰ dōis apostema p modūꝫ inflāxiōis plurimū supfluitatū a predictis membris pncipalibꝰ ꝛ forcibꝰ. ꝛ qñqꝫ p viam crisis vt cū virtus pncipiū facta potēs sup materiā dispōnū suarū ppter illam per viā deriuatōis mittēs ad illas nō potens extra corpus expellere. ꝛ qñqꝫ p viaꝫ simboliatis vel quia multitudine ꝛ malitia nature in mēbris pdictis extñte qua cogunt ad illā imittētē nō potētia extra expellere ppter aliquā clarū pdicatarū in capl̄o gñali. vel quia vlꝰ sit i aliqua extremitatū corpis. puta pede: brachio seu humero aut manu: aut veloxes ad quod tracte ꝛ immisse supfluitates istantes p illos extñtes in via facile imbibuntur in eis ꝛ ppe in arterias que cū nō valeāt eosa se expellere remanēt in eis ꝛ generāt apostema. Quod quidē diuersum est in spē fm diuersitatē materie eis ab illis influxe. Quedā in adenibus fit plurimū est sanguineū vel cor ꝛ epar ppue. ꝛ qñqꝫ flēcū cū mittitꝰ a cerebro illis. Quod vero in aliqs fit glādulꝰ plurimū est flēcū eo qꝫ mēbra a quibꝰ nā illis in mittitꝰ sunt nature frē quoꝝ cibꝰ nō bñ digeritꝰ: ꝛ sic procul dubio in flā puertitꝰ vt sup plaries dictū est. ꝛ qñqꝫ sanguineū cū a musculis illis immittitꝰ. Et quidē in eis oībus apostema aut seruat inflātōem ꝛ dicitꝰ flegmon pprie: aut vndimia fm diuersitatē mē. aut in scliirosim vertitꝰ ꝛ duricieꝫ ꝛ dicitꝰ scrophula aut boctiū. de quibus omnibꝰ est p ordinē procedēdū. ꝛ h. ppue de eaꝝ apostemate sermōe

naturā flōnis de alijs vero infra ⁊ p̄mo de si
gnis fecūdo de cura. ¶ Signa vero sūt ma
nifesta eo ꝙ exteri⁹ posita sunt ī ꝓprijs locis
nota ī qbus māifeste sūt tumores appārētes
cū rubore dolore ⁊ feruore adeo ꝙ extendit
qñq₃ vsq₃ ad cor ⁊ fit effimera febris: vt supi⁹
dictū ē. ¶ Cura vero flōnis glādularum vt
adenarū ⁊ aliarū est sic cura fleonis p̄dc̄e la
certorū ⁊ carnis dictis tñ in repercussione. nā
oīa ab abscisione succedentē cāe pp repcussi
ua sūt hic necessaria p̄mittēda. deinde subūgē-
genda dolorem sedātia ꝓprie dicta ex lana i-
fusa in oleo calo p̄mo supposito deinde addi
to in fine ei⁹ sale donec sedetur dolor ex quo
etiā cōsuetū est apostema cessare. ¶ Deinde
ꝓcedendū est ad curā apostematis ⁊ euatio-
nē cāe cōiuncte icumeate in pte ⁊ repcussiuis
obmissis eis cū resolutiuis ē ꝓcedendū ⁊ at-
tractiuis quocūq₃ mō ⁊ cū emplis rubificāti
bus ⁊ ventosis. Et ex approbatis cōuenient
bus talib⁹ apostematib⁹ p⁹ aures factis ē ē
plm fcm ex absinthio ⁊ folijs myrte contritis
⁊ ex folijs lauri solatro ⁊ si sit in radice auri:
cōfert viscositas limaciarū ⁊ butirū smissū ⁊
ligua arietis si sit cal₃. deinde cū maturātib⁹
⁊ saturātibus ⁊ sanātibus si o₃. deinde cū a
pertōe cū farmaco castoreo ⁊ alio ruptorio: ⁊
ex nouacula. Sit āt incisio ⁊ aptura vnifor-
mis p trāsuersū in longitudie cruris facta ꝑ
cussio. n. ī talib⁹ in p̄ncipio mistrata cū stiptic
suppositis valde ē mala ⁊ ꝓprie cū p modū:
⁊ viā crisis ē flegmon ⁊ ī adenis qm tūc spe
dit operatōem nature naturalr opantis quā
si expedit o₃ iuuare cū atrahētibus predcis:
⁊ alijs q̄ supra dixim⁹ sectōe p̄ma ī cura apo-
stematū nō īpedire ⁊ materiā repellit ad p̄n-
cipalia pp cōtrarīē ī via sicut adene repcussio
nō repellet ad illa nisi fortis sit quo cān non
repellet ab illis ad p̄ncipalia ꝓprie: sed ad ī
teriora ⁊ vicina nobiliora eis. Si quoq₃ fleg
mon sit p modū sinthomatis vt pp multitu
dinē materiā ⁊ malitiā ei⁹ repercussio ē noci
ua valde. ⁊ maxīe si nō p̄cesserit multitudinis
euatio ⁊ repcussio fortis sit qm ꝑpercussio tē
fiet ad p̄ncipale īterlora vel vicina nobiliora
ꝑ p̄missa tūc euatōe ⁊ tractōe ac deriuatione
ad opositū mēbri p̄ncipalis ne materia auge
at sua multitudie a postēa ⁊ corrūpat mēbrū
bubonēs mistrabis diaforetica seu molifican
tia ex farina tritici vel ordei cū aqua ⁊ oleo ō
addito melle. Et ex ꝓprijs comunib⁹ olb⁹ est
cicer ⁊ farina eius nec timebis tunc de augm
tatione apostematis p diaforetica. nec de re-

pulsione ad p̄ncipalia qm euatio ⁊ deriuatō
securat ab illis nisi ī adenis flegmon existat
Si vero sit pp vlcus alicuius eorū sedabis
dolorē vlceris prout infra dicetur ⁊ mūdifi-
cabis ipsū ⁊ super apostēa mollificātia mistra
bis. ¶ Si vero apostema sit vndimiosū co-
gnoscetur ⁊ curabitur sic infra de cura vndi-
mie dicetur: ⁊ ē huic dc̄e proxia tñ dinsi ī quā
to. nā o₃ diaforetica esse fortiora ī hoc ⁊ etiā₃
sanātia ⁊ alia que sequūtur ad illa vt mundi
ficātia ex qbus propriū ē fex olei quod mun
dificat apostemata ī glādulis: ⁊ ꝓprie cū₃ fo-
lijs suis: ⁊ dolorē sedantia leniora ⁊ nō neces-
saria ⁊ vlcerū conglutinātia. Si quoq₃ ī scli
rosim cōuertatur: ⁊ maxīe quod vndimiosū₃
ē curabitur sicut infra dicetur de scrofulis ⁊
capitulo de bocijs de quibus infra dicem⁹ si
ꝑpus iuuat q̄ sit bndictus ⁊ vltimo regimen
dictū ī cura illis ē ministrādū ⁊ diuersum fm
naturā materie. ¶ Emplm expertū ad dis-
soluēdum apostema glādularū nō sclirotiça
tū. Recipe herbā que dī spargula cuius foli
a sūt aspera prā in modū stipitis posita ⁊ si
militer stipes ⁊ prolōgatur per palmā. Et te
re ⁊ fac bullire in vino lipbato cum assungia
porcina ⁊ superpone precedente euacuatōe.
¶ Cap. iiij. de flegmōe quod antrax dicitur
ac carbunculus ⁊ medicinis eius.

Antrax ē apostema paruū ad modū
pustule seu bothor in principio fran
dulētū ⁊ venenosum cōburēs ⁊ corrū
pens particulā cui accidit vlcerādo: ⁊ reliq̄s
adiacente inflādo ⁊ vlterius corrodendo. ⁊
pertōs antrū. i. corporis abscōsum: ⁊ ꝓprie
cor a proprietate venenositatis sue ⁊ potentia
cōiunctionis in parte q̄re dictum ē antrax: ⁊
proinde paruū ē apostema dbilitatē opatur
pulsum tremorē ⁊ sincopi: ⁊ deinde occidit.
Nā āt expulsionē eius materie in particula
a natura neqͥrat facere: ⁊ si principalibus ꝑ
pinquior est eo ꝙ dissoluta erat in corpore tūc
⁊ proinde debilis virtutis exñs regulabatur
melius a natura. Carbunculus autē ē spēs
eius sed minoris malicie. ¶ Et cā eius ē san
guis grossus ⁊ malus quia adhustus ex adu
stiōe. n. acq̄sivit grossiciē ⁊ maliciā nō ex mix
tione: Et qñq₃ per adustionē acquisivit citri-
nitatem qñq₃ viriditatem ⁊ varie colore. qñq₃ ni
gredinē secundū diuersitatem adustiōis sue
aut. n. sanguis bonus est: ⁊ nature benignus
ceteris hūoribus sit sūātor: cum vero a na
tura recedit fit malus ⁊ quāto magis recedit
fit maioris malitie sicut dictū fuit supra in se

ctione pma capl'o de suffocatione matricis:
et femine facta. ¶ Cũ igitur sanguis aduritur
a natura multũ recedit sic vehementer acquirit
maliciã venenosã et siquidẽ ita grossus et extri
catus cũ multa caliditate insiliit alicui ptcle
repente et simul colligitur i eius vacuo et cõ
burendo statim vlcus faciẽs escarã operatur
circũ adiacentes ptes oc̃s i tumorẽ flegmo
nosũ cũ ebulitione eleuat vt etiã febriat pa
tiens et illud pp sanguinẽ tractum ad locum
vlceratũ ex dolor orribili ẽ .n. orribiliter do
lorosum. Et nominatur apostema huius vl
ceratũ antrax latine cõbustio. Cum vero sã
guis ille grossus et venenosus ebuliẽs nõ fu
erit siccus vt predictũ ẽ: sed aliquos liquores
subtiles remissos hẽat insitus ad ptculam
in superficie eius vesicas erigit similes eius q
ab igne coctus existit: quib' corruptis escaro
sum ab eis vlcus pficitur et ẽ carbunculus mi
noris malicie q̃ antrax pp liquores admixtos
obtundentes acuitatẽ ab adustione adeptã
et ẽ habens iudicia ex parte coloris et particu
le seu loci et dispõnis ei' coloris q̃dem. nã qd
ẽ nigri coloris seu liuidi vehemẽtioris ẽ mali
cie. Unde cathelani blasfemãtes dicũt buba
magna. deĩde viridis. deinde citrini. Ex par
te particule cui accidit seu loci. nam quod est
i extremitatibus magis minoris ẽ malicie: et
quãto magis ẽ in corpore et in partib' propin
quioribus principalib' et i emunctoriis eotũdẽ
malignũ ẽ magis ex parte dispõnis loci. naz
si po vel locus aperitionis ei' exiccat' fuerit
malus ẽ si vero nõ exiccatus fuerit min' ma
lũ ẽ. Et si oĩa ex dispõe colere in loco conue
nit in malo pessimũ erit et mortale. ¶ Inqt
ypo. in pmo pronosticorũ. Si in egro corpo
re fuerit antrax aut carbunculus siue precef
ferit siue egritudini superuenerit opus ẽ at
tendere signa que sequunt. Na si exiccat' lo
cus fuerit et colorem viridẽ habuerit vel citri
num vel liuidũ pculerit mortẽ proximã dicit.
Et signa vniuscuiusq̃ propria: et distinctã ex
dictis colligere poteris insit si volueris. Cu
ra vero eius in quinq̃ rebus existit. In eua
cuatione omnis replonis cõis. Complet' ve
ro cũ flobotomia pducente ad defectionem
mox cũ apparuit absq̃ oĩ dilatione si condi
tiones aderint oportune antipal. seruata mi
si trãsitus fiat super pncipale pacientis. n. a
magnitudine flõnis circumstãtes particulas
deinde cũ purgatõe hũoris adusti. ¶ Secũ
do consistit circa euacuationẽ particularem
ptis seu materie apostemantis. Complet' ãt

cũ scarificationibus profũdis propter grossi
ciẽ existantis hũoris vt trahatur extra. et cũ
cauterizatione vlceris escarosi: ita q' cadat
cauterizatio supra ipsũ tantũ et circũ adiacẽ
tes partes flegmonizãtes n tãgat inantr ol
cõburens et nõ absq̃ nocumentis. Quod eqd
dem innuit. G. dicẽs. Nullus igr dubitet q' il
lud q' afferat vllã vtilitatẽ nocumẽtũ eo hz
secũ immẽsũ. ¶ Cauterizabis q̃dẽ caustic si
macijs ex acutissimis igni similibus sic et vi
treolo ex limatura eris adstiarsenico calce
et sandaracha sit mixtis et cõburit similiter sal
Na si grãdis ei' malicia appareret venz il
la i adurendo sufficiat et pphẽinãtrace igne
cõburẽs: et qñq̃ cũ cãdela ardente super ei'
sa. et quãdoq̃ cũ ferro vel cũ alio ex aereo in
strumẽto ignito sup imisso. talis enĩ cauteri
zatio ppie materiã venenosã a profũdo cor
poris et a pncipalibus ad locũ apostemati ma
bis potenter et tractã qñq̃ insensibiliter effluere
facit extra vt cũ egredit atramẽtũ videat: et
quandoq̃ insensibiliter resoluit et cõsũit vt penĩ
nõ extendat corruptio: et periculũ sue malicie
euitet. Et pinde nõ tardet q' statim euacua
tione vlĩ pmissa huiusmodi cauterizatio fiat
Inflatio. n. ipsius pducit ad mortẽ festinum et
proinde cõsequẽter et festine herbã scabiosã
quã macer mirifice cõmẽdauit contritã sup
emplastabis cũ inouatione frequẽti a propera
te antracẽ ait necat in trib' horis. Et probrũ
si succus eius eis tribus dat' et mox' operatẽ
et maxime si cũ eo lutũ sigillatũ insoere vt di
riacã nisi inflatio contradicat. ¶ Tertio cõ
sistit in accidentium correctiõe. cõpletur ãt et ru
bor dñetur et multa inflatio cũ dolore ardẽte
loco cauterizate et adiacentibus ptibus mĩ z p
materiã nature venenose pncipalis tãtac
te: cũ propter naturã ignis vel farmaci cau
stici additi cũ farmaco dulci retrat q'si fiet
pane clibanaceo et vino acetose farnegiepe
succo vel decocta lenticula cũ pane l acete
Et si nõ oĩs magnitudo hũoris existat cũ vio
q̃dã stiptico velõ ãt cũ aceto et pñter cataplas
mabis ordẽ farinã sup cũ ortẽllenõ sup eis
& circa ipsũ q' moaẽt. hec. n. farmaca extin
gũt feruorẽ et ardẽtẽ dolorẽ atq̃ extermitũ ta
morẽ sua stipticitate nec cũ ea materiã repel
lẽt ad iteriora s. pncipalia & cũ sint edeberge
nea extinguũt sua tẽperata stipticitate vel re
mittũt feruorẽ iflacionẽ et ardorẽ: et adextra
cat' tate illa trahũt et resoluũt influxã materiã
sic ne aliq̃d repercutiat' ex eis. Sz farmaca sa
nãtia nl' tãtem' talib' oz afferre ne putrefiõ

i pticta augeāt. Inq̄t ypo. ī affōis. Calidū
saniez faciēs nō oī vlueri oportunū ē ad salu
tē. vlcus vō nō qd̄ impēdit corrigaī ⁊ regaī re
gie ulceris maligni fraudulenti corrosiui qd̄
infra dicet. Et si debilitas pulsus seu tre
mor aut sincopis ex fumo sue malitie veneno
se cor attigere ↄtigat. cū ↄfortantib⁹ cor ei sal
sa pncipalia ex frigidis ⁊ stipticis nō ē ītus
⁊ extra a pximās auxilios adiuuētur. et cum
desiccandis fumos venenosos ⁊ eoꝝ malīz. etī
am ↄ fricatoib⁹. ligaturī ↄpssioib⁹ dolorosis
⁊ ventosatōibus que supra ī sectōe pma sunt
dicta. Quarto consistit in regie ⁊ ē vt fga
tur aere calo tēperate resoluēte materiā nō
tū multū ne phibeat refrigeriū ī interiorib⁹ ⁊
nobilib⁹ inflātis moueatur ⁊ parū q̄escat: vt
materia semp trahaī ad extra ⁊ resoluatur: ⁊
pinde vigilet nec dormiat nisi parū vt semp
materia trahaī ad exteriora nō reuocetur ad
īteriora Inquit. n. G. somn⁹ ⁊ vigilie reuoca
tione caloris naturalis cū hūoribus ad inte
rius exterius sūt. Et proinde tota die vigil;
⁊ maxie hora noctis pma qua mītū ↄsueuit
natura puocari ad somnū. et regaī cū clamo
ribus sonis acutis ⁊ fortibus ⁊ aliis expge
facīētibus dictis in litargia vsq̄ ad horā ma
tutinalem sanguīs qui acuit hūoris ē frenū
minoretur cibus ⁊ potus sit ex frigidis ⁊ hūi
dis abstergentib⁹ parū nutrientib⁹ ⁊ pncipa
libus repellentib⁹ q̄lis est lac ordei ⁊ ora ī pn
cipio aqua ordei ⁊ granatoꝝ succus in pces
su ius carnis ⁊ similia. Et cōfortentur vbis
⁊ suasionibus cite salutis: ex cōibus cū pro
prietate ex simplicib⁹ in expulsione veneno
rū ⁊ materiaꝝ venenosarū est coagulum edi
agni pelli cerui vel vituli sumptū cū vino et
lutū sigillatū cum vino ⁊ linitū cū aceto et se
men citri cum ex eo sumūtur. ʒ. ii. cū vio thu
re ⁊ aqua calida. Et ex compositis interi⁹ ap
proximādis ē ficus sicca cū ruta cū nuce vel
auelana sūpta. Et ex interius sūptis ⁊ exte
rius linitis est tiriaca ⁊ exteri⁹ est aleū cū aue
lanis ⁊ pipere emplastrū. Quinto consistit
⁊ vltimo in cura vlcerū maligni ⁊ corrosiui q̄
infra deo dante dicet. Medicamen effi
cax ⁊ expertū valens in pncipio antracis cū
apparuerit nigra mortificās ipsā. Recipe
vitellū oui ⁊ confice cū sale niro ⁊ ext̄ de su
per peciolas rotūdas ad medū caroleni ⁊ fit
noue vel. xv. q̄ successiue vna post aliā appli
cetur: ⁊ vtraq̄ mouetur in loco per horam.
Sequētibus vero diebus cum attractiuis ⁊
mundificatiuibus medicetur.

Cap. v. de flegmone quod spina dr̄ clau⁹: ⁊ feracūculus ⁊ medicis eius

Flegmonia ē apostema flōnicum ex sā
guine bono ⁊ subtili a corpore inflī
cto ad subcutaneas partes ꝑ subtili
tate substātie nō remanet in carne sed ptran
sit ad cutē: et colligitur in suis poris dē psa
vt nequeat expirare. Et signa eius sunt.
nā ē tumor eius paruus sine pulsatiōe: ⁊ color
rubeus: ⁊ doloris acuti pungitiuus ad medū
punctionis spine quare dictū est spina. Alij
dicunt illud clauum. aliqui ferūculū aliq̄ ade
menul. Et cura eius ē cura flōnis carnis:
⁊ musculorum dicta que nō ē paenitenda cū
qūz ex error amplietur ⁊ deueniat ad apo
stema magnum. Compleī āt pmo cū euacua
tionibus minoribus tamē in quāto ī eo qꝑ ha
bus materia minor ē ex flōmis ⁊ farmatijs:
quoniam sūt efficaciores in resoluēdo ⁊ faci
ēdo cessare illa a multiplicatione ipsarū. ⁊ ex
tis ē rarefactio cutis ventosatio in dorso: et
naribus. Secundo cū pticularib⁹ ⁊ locali
bus remedijs ex repellētibus in pncipio vs
q̄ ad tertiū diē. deide cū resoluētibus: qꝑ si n̄
resoluatur quod raro accīt illud maturetur:
⁊ si difficulter veniat ad pus ⁊ cā eī⁹ ē q̄
uis nunc flōma venā q̄ libit ipsū deide ven
tosa locū: ⁊ n̄ agas illud ī pncipio qn̄ egredi
etur sāguis hūor virulētus ⁊ retinebit gros
sus ⁊ fiet illic vlcus durū cūq̄ maturatur. et
nō aperitur psora ipsū āt cū medis aut cū fer
ro. Et de repercussiuis conueniētib⁹ est olz ro:
cū aceto ⁊ lacte. Et ex resoluētibus ↄueniēs
ē emplīn de passul cū melle ⁊ florib⁹ camōille
⁊ baurach. Et de maturātibus ↄueniens est
frumētū masticatū emplastrum. ⁊ ficus ⁊ passe
cū melle ⁊ similia. Et ex rūpentibus bonum
ē emplīn quod fit ex semine lini fimo colūbi
no ⁊ fermento. Tertio cum diete ordinati
one debita pront temporibus eius conuenit.
Quarto cū accītium correctione doloris
⁊ alioꝝ q̄liber si oportet. Commune manua
tiuum ipsius. Recipe se. almaru triti psilliꝝ
na. ℥. i. lactis fic. ℥. iii. fenu greci se. lini an. ʒ
v. fermēti acetosi. ℥. i. olei. ℥. i. s. decoquātur
in lacte ⁊ admistreī quoniā maturat ⁊ apit.
Inde v. fermētū de farina frumētiq̄ʒ deco
quiī cū sale maturat clauos ⁊ aperit eos. Et
similiter nastur. tium emplastum.

Cap. vi. de carbone seu pruna ⁊ igne per
sico et medicinis eius.

Carbo seu pruna ⁊ ignis persic⁹ pro
ueic ex apostematib⁹ pruis ad formaz

Et quantitatem lupini male medigerationis sunt τ ventosis pducēt. bus ad defectionem: τ sincopis vesicā τ in pncipio τ escarā facientes τ piculā corrūpentes seu putrefacientes ipsā cum fetore plurimo denigrante: qre dēz ē carbo seu pruna. Et deinceps ē ambulantes ō gnē carbūculorū differētes ab eis quod ē quia ī istis ē materia sanguis grossus adustiōe malus. in istis vero materia ē sanguis subtilis: colericus adustus vel colera adusta mixta melancolie ppriē generata ex sanguīe subtilis: τ cali corruptione sic ī pestilētia quādoqʒ ptingit. ¶ Differt etiā in antecessiōe et colore: qz hic antecedit pruritus τ color ē niger vt carbo. Illi vero nō pcedit pruritus semp τ color nō ē semper niger: sʒ qnʒ rubeus qnʒ citrinus qnʒ viridis τ inter se sūt differētes cū colera dnatur mīte in tali adustione ī ignis psicus. Et itē videbis nigredinē in eo cū quodā splendore: τ ē cōburēs supficiē. τ cutē magis ambulās corrodit eā: τ corrosio ei. Et motus ē velocior ad modū erisipille τ formice. Cū vero melācolia dnatur colē color est niger pfīus cuʒ siccitate mēbri ad modū carbonis qre sic nōīatus ē. τ eius cōbustio τ corrosio ē profundior: qz in carne nō tantū in cute τ ē tardior motus τ sūt diuersa iudicia ex parte dispōnis seu nature mēbror. Nā q accidūt in carne velociores sūt resolutionis que vero ī neruis tardiores τ accidūt qnʒ cum pestilentia: qnʒ sine ea τ qnʒ sumūtur coīter ad carbunculū τ erisipilā vlcerosā cōmestiuā τ ambulantem. Ex qbus cāe τ signa sūt manifesta. ¶ Et cura eius ē pxima cure carbūculi cum euōne vel ī precedente flōia educente sanguinē colericū adustū multū vsqʒ ad defectōem cū tota virtus: τ etas τ cū euōne partis apostemate τ materie incumeate in ipsa. Cōpleāt cum scapellatione pfunda donec egrediat sanguis malus venenosus constrictus in ea ppe τ ī penna eius materia ē profunda in carne ī superficiali vt in psico igne. deinde cū mīstratione in pncipio mediarū nō repcussiuarū frigidarū ī pncipio fortis stipticitatis ne materiā venenosā repellāt ad interiora τ pncipalia nec etiā mollificatiua fortis resolutionis que piculā calefactam magis inflāmēt τ materiā ac magis trahāt τ incitēt ad currēdū: imo oʒ vt administres medias exiccatiuas in quib' ē infrigidatio: τ resolō cum caliditate tēperata vt eius sfītatē caliditas ptis τ materie altere τ remittat τ confortetur τ defendatur τ cū caliditate resoluāt nō repercutiāt. ¶ Qualia sunt q dcā sunt arnoglossa emplasta τ gale cū acto vini decocte τ lentes cū pane quid furfuribus. nā huius panis subtilis: ē in substantia sua dissim ī infimī emplāte vel alia similiā ī antidotario nostro sūt scripta. Et ex appropriatis sūt que hic subscribuntur τ cū regie τ accidentium correctione vt supra. ¶ Emplastrū conueniēs et efficax τ expertū. Recipe granata acetosa integra τ infūdātur τ coquātur cū aceto donec dissoluātur τ deīde terantur: τ ponātur super pānum τ supponantur. Ipsm enī conueniēs ē in oī hora: τ eradicat hanc egritudinē in pncipio. τ statu. ¶ Aliud emplastrū ad idē. Recipe nucē recentē τ folia eius sanic cōdei passularū caricarū equales ponderātur sic τ pficiātur cum vino τ oleo papaueris nigri. ¶ Medicina conueniēs ī pncipio cū mundū vlceratū ē. Recipe acacie dragāti opy corticū grenatiāri. ʒ. 4. floris eius ʒ. 4. se. iusquiami al. ʒ. 5. confice cum vino. medicamen cōueniens huic cū ē vlceratū ē nō qr parū exiccat qualis ē auctorio τ trociscus τ exdra cū vino dulci τ rob. M. n. fortiter exiccat addit in maliciā egritudis. Oportet ī vt subueniās partibus adiacētibus loco cōbustionis ne putrefiāt τ corrūpantur: τ illud fit cū bolo armeno τ aceto superinictis τ cū aqua τ reliquis que instant τ reperiunt. Et id qr ē ppinquius illo cum lana īposita ī fuia ī vino cum ergo quieuit instatio: τ remanent vlcera curentur cū eis que sūt sicut emplā ō merda sengi τ emplā de diabutiro τ cum reliquis que sūt conuenientia vlceribus corrosiuis τ frandulētis. Et nūc antiqua vetusta est conueniens igni persico in hac hora.

¶ Capitm vij. de vena egrediēte medis eius.

Contingit aliquī: vt eueniat sup aliqʒ pelcula corporis quidam humor τ exiudit de vesica ī ipsa: ē inde rūpit egredit ex ea quoddā decline rubeū ad nigredinē τ inde prolōgari non cessat τ ē vena. Et forsi se est ei motus voluntarius sb cute ac sicut aialis τ in veritate qʒ sit qd gnāt inter et est mūt quidā qr sit tamē villi nerui p vehementi grossitudis τ extēsiois ipsiu. Et plurimū qz dez accit ī cruribus. Et. Albo. vivit ī mūlis sup latus τ manus τ multiplicāt sup infantibus viriqʒ. τ quādo extēdit ī scidit magnificatur ei dolor et labor. Et causa eius est sanguis calidus malus mīcus aut fīcus adustus cum vehementia siccitatis ōplexionis. Et fortassis generāt eū quedā aqʒ τ cibo cum pprietate que est in eis qualia sunt calida et sicca

acrimonialia ⁊ multiplicātur in aliquib⁹ regionibus calidis ⁊ siccis ac si sit morbus vndimicus vt i egipto ⁊ alijs etiā regiōibus calis ⁊ siccis: ⁊ in corporibus simillib⁹ et minorātur euent⁹ in corporibus hūidis ⁊ assuetis vſo cū mēsura. Signa sunt ex dictis manifesta.

¶ Cura. H. vero dixit: cū vero sit comprehensū ex ei⁹ cāis aliquid manifestum sup quid sit sistendū eo q nō vidit eum oīo: ⁊ in hijs vltramarinis regionib⁹ propṫ quibus fuit.

¶ Abo. vero ⁊ alij sequaces. H. cū multociens illic viderint curā eius cōphendere in. v. in abscissione cāe pmitiue cum regie ⁊ correctiōe aeris illius regiōis in qua accidit: ⁊ rectificatōne aque ⁊ ciborū regiōis vel dimissione eorū oīo ⁊ ministratiōe humectantiū ⁊ balneorū ⁊ oīa regis hū ectantiū noti. In abscissione cause antecedentis cū flōia opposite ptis ⁊ cū mundificatione sanguīs: ⁊ illud cū medicinis et mirab. epithimo: sene fumo terre polipodio ⁊ simillib⁹ educētibus hūores adustos. et cum compositis vt cum pillis cocbijs ⁊ trifera confecta cum sene ⁊ fumo terre. ¶ Tertio cum euōne cāe coniuncte cū pticularib⁹ medicinis: Et illud cū appōne sanguisugarū sup locū. deīde cum repercussiuis ex sandalis camphora cū succ. herbarū frīs notis supra: aut mirta psilij: lac dulce: quoniā ñ repellit ad pncipia eo q precedens assecurabit euacuatio. Nō autem talia frīa sup vlcus ponātur: sed circa ipsū: quoniam frīm vlcerib⁹ mordax dixit. ipo. in afflo. q si nō spergatur resoluatur nō cū valde calidis qm̄ ex eis perueniet forsasse ad estiomenū q si nō resoluatur saniet. deīde aperiat ⁊ mundificet et regatur vlcerū cura que infra dicet. ¶ Et quarto cum correctione accidentium vt exeūt. vene. Cum ergo ampula rūpatur ⁊ vena ad exeundū festinat: oz vt eger in die primo. ʒ. ʒ. secūda die. ʒ. ij. ⁊ i tertia die. ʒ. iiij. de aloe bibat: ⁊ loc⁹ eius etiam epithimetur cū aloe. Ex hoc. n. nocumentū eius oīo deletur. postq̄. n. q exierit quod ex ea foris appet super arūdinē paruam ex plumbo fcām cuius pond⁹ sit vnc⁹. ʒ. i. inuoluendum: ⁊ cū predcā cāna ligandū: ⁊ vt pendeat dimittendū. nam ex ipsi⁹ grauedine incipiet descēdere ⁊ citius egredi et cum ex ea aliqua pars existit circa plūbum voluat ⁊ ligetur. ¶ Si autem quod iam egressū est longū fuerit incidatur: ⁊ q remansit inuoluatur ⁊ donec radicetur obstinat q est obseruandū: qz si sic fcm̄ fuerit retrahetur ⁊ intrabit cannam ⁊ postea putridū vulnus magnum generabit: quapp huic egritudini blandiendo ē subueniendum ⁊ paulatim vena ē extrahenda donec omnis egrediat ⁊ nihil ex ea in corpore remaneat.

Si autem ipsem oīo intrare contingat in ipsius foramē ponat radius ⁊ in longū scidat ⁊ bene aperiat: donec quicqd ex sua materia: continetur cū cucurbitulā quoq per aliquos dies supponatur. donec putrescat. ⁊ eius cōsumatur materia. deinde cū hijs q̄ carnē generant curetur. ¶ Et quinto cū regimine qō supra in carbūculo dictū est.

¶ Cap. octauū de panaritio ⁊ medis eius

Panaritiū ē apostema calidū rubens in circuitu vnguiū nascens ⁊ ardens ⁊ dolorem inferens ⁊ fortiter pulsās ex quo plurimū accidit febris ⁊ pertingit dolor vsq ad loca que sunt sub assellis ⁊ inguīe ⁊ finaliter perducit ad casū vnguis: ⁊ quādoq ad corrosionem digiti. ⁊ causa eius est sanguis colericus. ¶ Cura vero eius consistit i tribus. in euacuatione vniūsali cū flobotomia: ⁊ maxime si diu est q patiens non fuit diminut⁹ i particularium remediorū approximatione cū sedātib⁹ dolorem calorem et pulsum et apostematis: ⁊ primo in pncipio cū submersione digiti in aceto calido vt iussit. H. deīde cum emplo de camphora aut mucilagine psilij confecta cū aceto: deīde si expedit propter dolorem cum epithimatione digiti ex aceto: ⁊ opio dissoluto in eo donec super locū grossum fiat epithima. deinde contrite galle: aut cortex granati vel grana mirte cū aceto ⁊ aq̄ conquassata: ⁊ superponat etiam pannus super ipsū aqua niuis infsatus: quoniā ipsum refrenat multociens si fiat cū frequenti innouatione et confirmationem eius prohibet. et similiter sordes aut. cū litio prohibet a propter etate illius colectionem. ¶ Q. si pulsus i loco fuerit vehemens predcā medicina vł aliā sibi simile per diem integram approximat cū rabis. deinde si pulsus adhuc pdurat signū maturōnis erit. Quare oportet vt aliquod ē pforū que in cura flegmonis ordinauimus ⁊ superponas: ⁊ probe semē almari: ⁊ psiliū cum lacte donec ad suppurōem deueniat. deinde aperiatur ⁊ quod in eo continet educat probe cum emplo: ex farina lupinorum cum melle. deinde cum curātib⁹ vulnera locū rege ⁊ pprie cum aloe. Et deinde cū vnguento ō cerusa ⁊ sarcocolla ⁊ superponat pann⁹ madefactus in fine: Et si in pncipio vnguis putri⁹ cadet. si ergo ceciderit digitus ab eā motu ledente cū obuiatione rei conquassantis:

cauendum est ne vnguis qui renascitur fortis
egrediatur et asper: et in regimine quale est di
ctum in flegmone. ¶ Consistit etiã cura eius ex
simplicibus appropriatis eis vt sunt. mirte pro
fectus super eũ et epithimatis acacia cum al
bumine oui sordicies balnea olibanum quod in
carnat radix pentafilon decocta cũ aceto: et
emplastra succus et radix liquiricie sumach sices
aloes cũ melle. ficus cũ penidijs ponit supra
panaritium ad maturãdũ et resoluendũ cum
aqua cineris ligni ficus: et in augmento cum
cortice granati. Et fauat illud acetum et folii
a oliuarum siluestrium. Abo. inquit nec opor-
tet vt stetur super instantia. nã ipsa qñ prã-
sit bona principij inspissant cutem et obsidẽt ma
teriam et vehementior dolor fit et in illud quod
sentitur de caliditate quãuis sit sicut ignis: si
mo resoluatur et exiccetur cum submersione
in oleo calido. et in medio teratur olibanũ su
per ipsũ aut nigella trita et adeps mucilagi-
nes lenient: et bona sordes auf. ¶ Et dixit q
quod fortasse. cum enim ẽ timor corrosiuis necel
sariũ ẽ ministrare emplm ex arsenico et tar-
gante calce et flore eris: quoniã exiccat: nec est
melius eo. Et quãq incipit currere ex panari
cio vlcerato sanies et tunc cauterigetur et inci
datur vt nõ perambulet malitia in digito toto
Emplm. Recipe aloes balausti. olibãi et gal
le. conficiant cum melle et administretur. Em
plm quod dixit paulus. Recipe draganti vsti
thuris: añ. ptes equales floris eris ptẽ. s. terã
tur et conficiãtur cũ melle et ligetur ne tangat
locum adde vero oleum.

¶ Cap. viiij. de apostematibus paruis seu pustu
lis illius generis vt sunt morbilli et variole et
fere et medicinis eorum.

Quia supra prima particula sectiõis
huius locuti fuimus de cura vario-
larũ morbillis et pasticũ: que sunt ex
apostematibus sanguineis paruis nũc de sere
loquemur quod ex illorũ genere est ¶ Et inquã
sere e pustula parua lata sicut vesica ad aliquã
tendens rubedinẽ: et ẽ pruritum faciens et an
gustiam. et est veniens subito plurimum. Et
accidit vt currat ex ea humiditas que fortasse
ẽ sanguinea et plurimum fit vehemẽs in no-
cte et in eis etiã angustia fit fortis cũ tristitia
Et cã eius ẽ vapor calidus elleuatus in cor
pore subito aut ex sanguine colerico aut sta-
te falso baurachio: et sanguinea quidẽ est ve-
hementioris rubedinis caliditatis et vehemẽ
tioris apertionis. Et statica ẽ minor in oib'
illis et cũ sere inuadit locum amplũ et intrinse

cum si nõ fiat flomia timetur febris tertiana
ergo vt fiat flobothomia in spatio quod ẽ
inter principium et statũ. ¶ Cura vero sere in
quattuor rebus consistit. In euacuatione cau-
se antecedentis cũ flomia si sanguis fuerit et
cens. deinde consequenter cũ solutiõe colere:
si tolerat virtus quod fit ex duabus partibus mi-
robolanorum citri. ʒ. i. et tere cum bolis sit. ʒ. iij. cum
iuleb seu sirupo acetoso. secũdo consistit in se
datione angustie et inflãtionis. Et pro eo cum
tamuriscis de aqua fructuũ et de infusiõe cu
semillorũ et succo duorũ granatorum expssorũ
cũ pulpis suis in quantitate lib. s. aut cũ suc
co granati acetosi. ¶ Et de bonis q̃ sedãt eam
est infusio sumach colata cũ ex ea sumitur in
potu. ʒ. iij. et detur in sirupo de nuce in die et
nocte: est enim ex bonis que multũ conferunt
ei et lenit naturã. ¶ Et de appropriatis eiẽ vt
sumatur crocus ortulanus et teratur et conte
ratur cum aceto et sumatur aqua mirte seu a
qua vrcei noui. Et si humor fuerit flaui bau
rachius educatur cum mirob. kebu. et cum cũ
turbit de quo sit quartum ẽ media pars illorũ
et sit potio eorũ. ʒ. iij. et detur in sirupo nuce cũ
pectis humi. ʒ. i. cum aloes. ʒ. i. et sumatur cro-
cus ortulanus. Et ex illis ẽ vt sumatur cube
be. ʒ. i. cum. ʒ. iij. zuchari et se. agni castri in lacte
dulci. ¶ Tertio consistit in regimine et est vt
regatur cũ cibis frigidis et acetosis abstersi-
uis. ¶ Quarto consistit in particularium re
mediorũ approximatione ad particulã patiẽ
tem cũ resoluentibus temperatis et bonis his
dictis supra in cura flegmonis: et cum sanian
tibus si expediat et alijs q̃ illa sequuntur.

¶ Cap. x. de terminatione apostematũ quot
modis possit terminari: et ẽ sermo generalis
in terminationibus apostematum.

Omne apostema vbicũq sit corporis ter
minatur secundũ. H. altero sex modo
rum quibus ad finem salutis vel mor
tis perducitur eger. Qui autem sint et quales
quia boni mali et mediocres et que eorum sint
signa supra in huius sectionis principio dictũ
ẽ. Sed quod scias apostemata regulare vt ad
bonũ et optimũ perueniant terminandi modum
in finem salutis ipsũ quod cũ expedit valeas ad-
iuuare et malis obuiare nẽ ouoret adiecere et
monstrare quid sit. s. vnusquisq et quib' causis
fieri hãt vel medicinis et cui cõpetat quilibet
et cui nõ: et quod sit regimen obseruandũ in eis
supra enim in capitulo generali dictum ẽ quod
ter nocumenta apocrusticorum et diaforetico
rum cum accidant corrigant. hic ãt dicendum

qualiter fit ne accidant obuiandū. ¶ Scien-
dum ergo q̄ resolutio apostematum ꝛ cuius-
cunq̄ alterius materialis morbi est vt humo
res qui sunt materia eius subtiliati: et in va
porem conuersi apertis poris insensibilr̄ ex-
pellantur vt. G. ostendit. Fit autem illud a
natura et arte. completur vero caliditate: et
humiditate temperata naturalē medicinarū
quarūdam proꝑe simplicium ꝛ compositarū
que humiditates corporis ponant subtiliatas
ꝛ in vaporem conuersas et poros cutis rari-
ficatos vt facile expellantur vt ē semen lini: a
neti fenu greci ꝛ similia: differunt autē ꝛ va
riantur in qualitatibus dictis secūdum plus
ꝛ minus secūdum diuersitatē materie ꝛ mem
bri ꝛ aliarū rerum intrinsecarū ꝛ extrinsecaꝝ
que note sunt quibus iudicia apte et sepe ꝛ
solutionis habent. ¶ Coadiuuant autē ad
resolutionē apostematis recurrere facientia
pmissa vt dicatur apostema resolui cuius ps
recurrit ꝛ pars inepta recurrere proꝑe resol-
uatur vt nō pcedat āmodo sed desistat. Cū
ergo materia apostematis recurrere nō sit a-
pta: quia iam aggregata ē ꝛ incuneata in cu
po. sed resolutioni poci⁹ vt quia calidum sit: ꝛ
sanguineū vel colericum vel ex vtrisq̄ mix-
tū: ꝛ cōplō corporis calida. ꝛ ꝓpō rara: quod
expiratio virus ꝛ liquoꝝ declarat que in em
plis quottidie inueniuntur. et maxime q̄ dolor
febris ꝛ alia accn̄a remittantur cito si nō suf-
ficienter agat sunt reliquie. Si vero nō vt q̄
a tepide se gerat iuua ipsam cū temperatis p
dictis si pdicta non sufficiant vel pp medicā
rum ineptitudinem pp naturam ꝛ positionē
eius vel caloris mēbri debilitatem ꝛ cōpōnis
dēp̄sitatem confortabis illa cū alijs subtiliā-
tibus ꝛ calefacientibus magis vt ē spica ab-
sinthium: amcos: baurach ꝛ similia: que īfra:
xp̄o auxiliante dicentur nec illis fortib⁹ abs-
q̄ necessitate predicta vtaris fort. n. calidita-
te sua ꝛ siccitate subtile quoddam insperum re
soluendo a grosso diuidūt: ꝛ illud scbirratum
dimittūt quod difficilius resoluetur q̄ prius
ꝛ etiam sanabitur. ¶ Et rege patientem cuꝫ
extenuatiua dieta siti ꝛ fame fames enī exsi-
cat corpus. saniatio vero apostematū ē ade-
quatio materie ꝛ dispositio eius apta ad eua
cuationē per eruptionē. Cum enim in vacuo
mēbri seu cupo apostematis iam tota materi
a sit colecta facta quia sit extirura tunc cū nō
possit apte repelli: quia iam exiuit a uijs ꝛ ve
nis nō resolui quia incuneata ibi existit ꝛ cō-
pacta expedit vt p ptem patientē sensibilr̄ e

ducat eo q̄ preter naturā existit ꝛ illud p eru
ptionē: vt ergo absq̄ grādi nocumēto natur
ꝛ mēbri possit expelli oꝫ maturare ipsā ꝛ i sa-
niē conuertere vt p eruptionē facile expella
tur: aut. n. si niteris euacuare destrues loca sana
egritudini extrīa dixit ipo. Fit āt a natura ꝛ
ab arte cū medis calidis ꝛ hūidis cū equali-
tate viscose sbē q̄ cum caliditate equali subti
le a grosso nō diuidūt resoluēdo sicut diafo-
reticis ꝛ proꝑe fortes sed agūt in eis vtriq̄ si
mul decoquēdo ꝛ permiscendo ꝛ sue viscosi-
tate substantie vtriq̄ retinet opilādo nec p-
mittūt expirari subtile ꝛ pibendo trāspira-
tionē caliditatē preter naturā acquirūt in lo-
co aqua pmixta cum naturalis sanies gñat
i tali materia ad bonum ꝛ ad malū mediocri
ter se habente vt dixit. G. debent ergo eē ta-
les medie cale in principio pmi gradus vel i
fine ipsius vel vsq̄ ad medium secūdi grad⁹
q̄ infra dicent: ꝛ hoc pp diuersitatē complō-
nis corpoꝝ quibus approximātur ꝛ etiā ma
terie saniande. Inquit. n. G. Medicina sa-
niē generās oꝫ esse caliditatis seu complōis
similis cōplōni corporis in quo sanies gene
rat ꝛ etiam mēbri vt dixit Auer. hūt aūt exi
tus iudiciū ex pte nature ipsius materie Et
corporis seu mēbri in quo sunt: ꝛ quātum ad
saniationē ꝛ quātum ad eruptionem in q̄ ma
teria ē diffusa aptā ꝛ facile ineptā ꝛ difficilē
ꝛ bonā ꝛ malā seu laudabilē ꝛ illaudabilem.
Quātū ad saniationē quidē. nā que ē i mate
ria calida ē ꝛ i mēbro calido carnoso ꝛ corpo
re fortis caloris in quo materia ē diffusa Et
posita extra mēte eminētie ꝛ tumoris pirami
dalis vel coloris rubei cum pulsatione prom
pte saniat: ꝛ ē bona. ¶ Que vero ex materi
a frā i mēbro frō quasi neruoso ꝛ similis ꝛ i cor
pore caloris debilis inepta est difficilis ꝛ illa
udabilis: ꝛ maxime si in mēbro iuncturali vł
ppinquo nō existat in quo nec apte fit exitu
ra nec saniatio pp mucillaginitatē ipsarū Et
materie: ꝛ pp amplitudinē vacuitatis ipsaꝝ
q̄re materia i eis nō ē bene aggregabilis in
vnū: nec retinibr̄ quin transpiret sicut exitus
expedit ꝛ saniatōi nisi grādia cū existat i eis
Sic quātū ad eruptionē: nā in ipsa ē prom
pta eruptio ꝛ absq̄ periculo i secūdo ē diffici
lis ꝛ pniciosa. Et qdē cū hꝫ duob⁹ fieri mōis:
vt p naturā ꝛ artē si fiat p naturā ē melior et
securior: ꝛ si fiat ad extra laudabilis: si ad in
tra illaudabilis: si vero ad vtraq̄ magis.
Et si quidem: quod erupit egreditur album
ꝛ lene ꝛ equale carens malo odore laudabile

ẽ. Si vero citrinũ rubeũ ẽ ⁊ liuidũ ⁊ cenosũ malũ ſiẽ ipo. In pnoſticis dixit cũ ergo vides apoſtema aptũ ſanationi plongat̃ ⁊ ſit factũ extura dolor ⁊ fe. non minuitur nec pulſatio nec appet hũiditas aliqua expirari immo tumor manet vel augeri nõ ceſſat ⁊ maxime q: ſanguineũ ł flecmaticũ ſeu mixtũ ex eis fuit apoſtema nõ colericũ nec mẽlcũ hũor enim crudus ⁊ caro matura materia ſũt ſaniei. colera vero inepta ẽ ei ⁊ reſolutioni potiſſe apta: vnde ipo. in eriſipilla putredo: aut ſanies malũ. Et ſimiliter mẽlia ſi naturalis ſit duratior ſi preter naturã ſit corroſioni cui maturatiua non competunt cũ putredinẽ augeant et corroſionem. ¶ Unde ipocras in afforiſmo. calidũ ſanationem faciens non in omni vulnere optimũ ẽ ad ſalutẽ. Et ſi potes ipedire ⁊ reſoluere in hoc quãtũ potes inſtabis: ⁊ illud ſepe ad meliorẽ terminãdi modũ reducas ⁊ illud facies auferẽdo ſanãtia ⁊ dietam extenuatiuã miſtrãdo ac reſoluẽtia q̃ aperiẽdo poros materiã trãſpirabilẽ reddãt ⁊ ſubtilẽ eius partẽ a groſſa diuidãt reſoluendo. illa. n. ſola putreſcunt corpora que calida ſunt. ⁊ hũida ⁊ intranſpirabilia perſeuerãt. deide cum admiſtratione ſtipticantium ⁊ exiccantium vt folioꝝ mirte balauſtie ⁊ galle ⁊ hui9 ꝙ ſi euitare nõ potes q̃a natura ſit ad ſupurõnem intenta ſi quidem p ſe ſufficiẽs ſit mẽrã apta ⁊ nature obediens q: ſit calida in eodẽ loco vehementioris exitus ad exteriora cum maioris tumoris eminẽtia ⁊ acuitionis capiſ cum rubedine ac pulſatione relinque ipſi nature. ¶ Dixit enim: G. Medicaminũ auxilio non indiget niſi cum morbo magnifico nimis dominari nequierit. Si vero p ſe nõ ſufficiat cõfortabis illam cũ medis predictis: ⁊ p hec cũ materia eſt inepta ⁊ predicta cõtraria. Cũ vero ſanies fit tũc conſiabis an loc9 ei9: ſit ĩ mẽbro carnoſo: aut in mẽbro arterioſo: ⁊ neruoſo: ⁊ propiie quod iuxta iuncturas exiſtit: ſi. n. fuerit generatio eius in loco carnoſo arterijs ⁊ paniculis carente et neruis vt ſũt nates ⁊ adene nõ aperias exituras donec tota materia ſit complete ſaniata niſi multa et ſuperflua in quantitate exiſtat de quo membri corruptio timeatur. Melius enim digeritur in ſimul dimiſſa q̃ ſi euacuaret̃ in pte tũc .n. magis intranſpirabilis pſeuerat ⁊ quia p mixta quod ex ea ſanguine a putrido aptius putrefit. Si vero ĩ mẽbris alia conditio ſiat ante pfectã ⁊ cõpletã ſaniatõem toci9 ſi natura non aperiat ſtudeas aperire. ¶ Sanies enim dein retenta ac virus dicta mẽbra ſua acuitate corrodet quod plerũq ad ſpaſmũ adducet. ¶ Cũq artificialis apertio duob9 modis hꝫ fieri vt p farmaca cauſtica q̃ infra annuente xpo dicentur ⁊ p inciſionẽ cũ ferro ⁊ ĩſectõem. ſiteꝙ in eis dubiũ ne ſubiecta mẽbra lederentur expedit vt fiat conditõib9 debitis obſeruatis ⁊ maxime ĩ extura ſali exiſtente ĩ neruoſis venoſis ⁊ arterioſis mẽbris. ſi eꝫ ſint ĩ mẽbris carnoſis ſine piculo incidet̃ vel ſecabitur etiã ſi pfunda fiat vt dictum eſt.

¶ Conditões ãt debite obſeruãde ſũt quedam ex pte cirugici operãtis: vt ꝙ ſit ſciẽs ⁊ ptie ĩ arte anothomica ⁊ expertus ĩ ſectõe. ſingla bens manus leues ⁊ habiles ad ſecãdũ ⁊ ſecã deferens inſtra apta ad illã vt nouaculã ⁊ ĩ lanceolã mollificantia ⁊ dolorẽ ſedantia q̃ ĩ ſolutione neruoꝝ dicentur et ꝯſtringentia ſãguinem qualia ſunt plura. Ex quib9 ẽ media R. que ex pilis leporis tela aranee ⁊ cruore albumine ꝯmiſcetur a ſerramẽta quib9 cauterigeẽ. ¶ Quedam vero ſũt ex pte corporis ĩ quo incidimus: quedã ex parte loci: quedã ex pte quãtitatis ⁊ forme ſeu figure quedã ex parte ligature. Ex parte q̃dem corporis vt ſi fcete timeat. ⁊ ſi ſit ſenſibilis valde potus Aboali docuit in vino lolii aquã penas ãt ſumac aut fumi terre opij ⁊ iuſquiami ãn. ℥. ſ. nuc. m9 galle muſcate: ⁊ ligni aloes crudi ãn. ʒ. i. ſextã aut iuſquiamum nigrũ cum corticib9 mãdragore ĩ aqua coquatur: donec rubeſiat ⁊ cũ vino admiſceat ⁊ pbibat. Ex parte quidem loci eſt vt fiat ũ ſanies aggregata ſupi q̃ mollicies tactu inuenta in loco cũ digitiſ indicat ⁊ albedo ſeu alius color permutet̃: q̃a p p groſſiciẽ ſui nõ maturetur vel pfundat̃ loci vt ipo. dixit in affo. quo caſu calorẽ oꝫ attedere ⁊ putrimũ. ſiatq in loco ſubteriori ĩmoto ab arterijs ⁊ neruis quo ſanies mel9 poſſit effluere ⁊ expelli vt ſi quidẽ ſit exitura pinealis extra eminẽs ⁊ acuta in capite ſuſſiat ibi. n. cutis pp ſanguinẽ attenuata eſt magis. ¶ Si vero ſit ſpacioſa ⁊ lata fiat in pte ſubteriori per quã melius poſſit euãri vt ſi expediat in locis eius duobus vel tribus incides. Ex parte figure vt fiat ſecũdum proceſſũ ragarũ vel linearũ cutis niſi in illis mẽbris ĩ q̃bus poſitio vilorũ nõ currit ſm curſum rugarũ vt ẽ frons ⁊ palpebre ĩ quib9 ſi ſecundũ rugas cutis ipſarũ incides ſimul ⁊ neruum ſea villũ eius qui in longitudine currit incides eadẽ ꝙ ſuperciliũ et palpebre. ⁊ breuiter ſiãt annũãt9 cirugica arte expertus ⁊ ĩ anothomia

doctus insinuauit quod infra ponet. ¶ Ex
pte quantitatis ꝛ forme vt si sint in superfici
e postea fiat supficialis. si vero in profundo ꝓ
funda ꝛ lata vt carne adiacente: eius labia n̄
claudantur. Et proinde ad cautelā tentam a
liquo liquido inūctam impones paris expssa
suauiter sanie ꝛ paulatim nō subito. si enī su
bito expellatur ꝛ exitum sit magis: et multa
collecta sanie pducet ad mortem subitā maxi
me si interinseca fuerit. ¶ Unde ipo. in affo.
Quibuscūq; empici aut idropici vrūtur aut
incidūtur sanie aut aqua subito ꝛ multa fluē
te repente moriunt. Cum ergo quod p se ex
sinit fuerit parū plus imposita tenta sup em
pleurr ouū conquassatū cum ambobus pith⁹
suis cū stupa ad sedandū dolorem ꝛ refrigē
dum sanguinem ex venis incisis fluentem: vt
spongiam in vino stiptico infusā vt docuit a
bo: ¶ Et emplm̄ de calcāto non valde frigi
dū ne mordeat vlcus ꝛ superligabis modo q̄
oꝫ qui infra dicet absq; multa constrictiōe ne
doleat magis ꝛ sic dimittes vsq; in diē seq̄nē
tē. ¶ Ex tc̄ vero solue ꝛ mundifica vlcus cū
mellicrato vel cū vino ꝛ ipositiōe tente ex fi
lis tele antiq̄ l' filo si fuerit in pfundo super
caput sit pann⁹ abstersiuus ꝛ exiccatiuus sa
niei ꝛ pur⁹. ¶ Cūq; aliquid remāserit saniā
dū illud sanabis miscendo mundificantia et
sanantia i emplis. Et cū mundificaueris ne
cesse ē vt succurras ad conglutinādū cutē cū
carne vt nō rūpatur: ꝛ induretscat ꝛ fiat talis
venō cōglutinet quare fiat sinus: l' bursa que
nō cessat impleri ꝛ redeat sicis exiture pme.
Et quociēs mundificabis nō moret quin sple
atur carne ne fiat de genere fistularū. Ad h
ergo cōplenda scā incisione ꝛ mundificatiōe:
si ea q̄ in circuitu incisiōis sine flēone fuerint ī
plebis vlcus puluere siccātium seu stiptican
tiū farmacorū etiā mordātiū. Qualia sūt O
straca adusta. et quale ē compositū farmacū
ex fermēto ꝛ eis q̄ p chalchitē. Si vero quid
eius quod in circuitu flegmonat id quod per
oleū ꝛ chalchitē liquefaciēs qn̄ infrabitur du
cens in olla mollificatis manibus oꝫ de vino
fundendo vt nosti: vtile. n. est in multis h̄ sc
farmacū ꝛ cetera. ¶ Deinde conserues cū li
gatura debita: quam infra dicem⁹ annuente
xp̄o vt nec aq̄ nec oleū nec puluis cadat nec ali
q̄d quod humectet sordidet ꝛ conglutinatōēs
retardet. Et deinde incarnātia ꝛ conglutinan
tia ministrabis ꝛ final' sigillantia ¶ Q: si ex
errore sinus acciderit seu bursa quā. G. col
pinis applauit melius ē vt dixit ad mundifi

cationē puri in sinibus sine qua icarnatio ꝛ cō
glutinatio oportuna est impossibilis: q: hēātur
cānale pforatū sm̄ rectū ex ere vel cornū pre
paratum. ea vero nō existēte hēātur instrumentū
puris mūdificatiuū habēs amplexū cānalē:
hēātur q: farmacū per cartam ꝯbustā compo
sitū ex eo parū mixtum multo rodino idest o
leo ro. Et hūc cānalem p orificiū vlceris sine
imittere: ꝛ deide inuoluto licinio claude orifi
cium ꝛ tā diu in eo dimitte, donec mūdificat⁹
pfecte sit sinus ꝛ carnosatus quod absēte tu
more et dolore pō sinus a constrictione ac si
citate ipsius cognoscēs q: si in ore pus beni
gnū ꝛ paucū videris magis spem carnosari:
ꝛ cōglutinari hēbis culpā ppter q: supponis
spongiā madefcām ꝛ acetosam: gall. oleo su
per ligās vt infra dicet et superpones emplm̄
ꝛ tentā ex eo inunctā ꝛ dimittes vsq; in secū
dā diē vel tertiā. ¶ Q: si tunc ligatura solu
ta liquor q̄s subtilis exierit ex culpo nea ꝯ
glutinatione desperes multociēs. n. supposi
ta farmaca patienti particule virtus exp̄mit
ex cuti ipsa violenter et carne sibi subiecta hūi
ditatem subtilē: ꝛ maxime si corpus humidū
sit ꝛ dieta humida ꝛ superflua vsū fuerit vbi
q̄ expssa ꝯmēsuratē sicce sientes regiones cō
glutinātur ꝓmpte. q: si secundū tertiū l' q̄rtū
diē absoluēs inuenies liquorē indigestum p
hoc scias nō conglutinatū esse culpū: ꝛ ꝓinde
expedit vt supra ponatur particule farmacū
fortis exiccatōis absq; mordacitate quale est
farmacū nostrū flauū per metallica farmaca
sine cera confectū et oleo galle ꝛ acetū sigal
nolentoꝝ veterorū vlcerum ꝛ nouorū ē con
glutinatiuū ꝛ corporis instātis exiccatiuū: q̄
cūq; āt sint empla farmaca hīta rodino si in
huiusmodi sinus imittimus per cānale n̄ trā
seant. sed in hys conuenit vesicā accipientes
porcinā apponēre ante hiatū pforatū sm̄ rēm
oꝫ esse aeriora farmaca q̄ licinosis sponūs no
minatis qualia sūt viridia colore ꝛ ppea pau
co rodino ꝯmixta cōmēsuratio vero sup icar
nato sinu conglutinatoꝝ aliquod farmacoꝝ
superponatur vel si recēs seu sanguīeū cura
res vulnus: multa. n. sunt talia q̄lia p huiuū
litargirū ꝛ eruginē eris ꝛ alia metalica farā
ca ex q̄bus quandoq; flauū farmacū rsultat:
cum amplius fuerit cocta: ꝛ qūq; violaceū cū
ad medicū fuerit cocta. Scire oꝫ. n. q: omnia
metalica farmaca leuiciora ꝛ siccciora fiunt vl
q: ad plurimū cocta: ꝛ proinde in corpis pfū
dis magis operatiua cū ad profundū opotte
at puenire eoꝝ virtutē que vero recentia: et

sanguinolenta sunt vulnera facile conglutinamus et si unus ex his exiccent ut sunt que supra dicta sunt de quibus multa enumeravimus quibus scripta sunt similiter multa foramina et longa habentia multam sordiciem Aduertendum autem quod si aliquid culpis in superiori fuerit regione: et similiter si vulnus fuerit profundum os vero eius in corpore manifesto inferius facile per os effluat liquor si solam custodias conuenientem figuram patientis particule ut si fuerit culpis in crure orificium vero eius iuxta genu tendente deorsum orificium vero eius sursum liquor manebit intus et corrodet continuas partes neque effluet: ut nec carnosetur et conglutinetur: ut expedit: nisi subiiciendas inferius ad suffusionem scorsum ipsius. ¶ Et si illud in vulnere profundo nequeat fieri innectur conuenienti figura et expressione versus orificium tendere. in farmacijs trahentibus de profundo cum exiccatione forti donec ichores perfecte fuerint exiccati: quod ex predictis signis cognosces certe: et tunc abluatur cum iniectione melicrati quod in hoc melius est ad maiorem mundificationem. deinde incarnantia ministrentur: deinde vero ablues cum vino mediocriter stiptico et etate medio tepido et conglutinantia superpones Et spongiam molem quam magis possibile est modo predicto madefactam et expresso circumpones: et superligabis bindam. ¶ Si autem eius superligatio ut a fundo culpi incipiat terminetur autem versus orem circumpositionem vero orbomoris bendam: stringam quidem in dolorose fundum culpi paulatim vero exsoluatur usque ad orificium ut illic laxam superligationem habeat et ea benda que superponitur extrorsum super orificium cum emplastro cum forficibus existentem incisa ut effluere possit ichores ab orificio culpi quoque aliquo secundum id superpositoque emplastro ut ad supersolutionem quam in tercia die facies auferens ab eo quidem quod velut epithima circumiacet. ad hoc autem si dominum eorum quod ad saniem deuenit apostematum incisio fiet tarde vel propter imperitiam medici vel timorem infirmi necesse est in tempore corrodi cutem a sanie et subtilem fieri et disrumpi undique ad modum dislaniari panni ut fiat vlcerato a medicis nominatum rancosum et dilaniatum seu dilaceratum Est ergo cutis huius difficile conglutinabilis et maxime si quis siccum superponat consistentia farmacum ab his. adhuc magis rancosior fiet et sicca cutis. similiter: et acutis et nimis exiccantibus similiter. quare ad conglutinatio

nem eius vel oportet aliquo humido consistentia farmaco virtute vero sicco et efficaci quale est farmacum compositum per litargirum et pinguedinem porcinam veterem et calcibus habentibus vel oleum veterinum melius autem operabitur secundum has dispositiones quando si valde durum nec certissime molle conficitur. conglutinatiuum enim omnium est vlcerum et sanguinolentorum immissum per oleum vetus deinde per vinum vetus. deinde positis in circuitu huiusmodi dispositionum: intuitanter enim eas consolidauit multociens confertur in lacerosa cute. ¶ Nichilominus mel usque ad consistentiam coctum emplastrum ut non sit ita durum ut ledat cutem et instabile sit non ita humidum ut circumfluat a calido corpore et siccam relinquat bendam et sic nihil proficit: quoniam autem mensuram coctionis vix autem perceptibilis est in eo melius est emplare puluerem mirte vel aloe vel cithini: vel omnia simul: et maxime quando in benda unctum humidum appareat. ¶ Sint autem subtiliter pulueriçata et bis vel ter cribellata et si super misceatur decoctionis melli predicta operabuntur melius si magnus et profundus fuerit culpus. Ad hoc autem subtilissima est expertissima centaurea. est enim mirabile farmacum in utilitate eius. deinde siticum et plantago aptissimum. deinde ireos et absinthium radix et postea oroborum farina. Sint autem subtiliter cribellata et linita mixta autem mellis decoctio secundum illud tempus quandoque utique ab igne auferendum. deinde super terre baculo vel miscula ut misceantur ipsa bene melli. Melius autem est parserentes olla ab igne emplari omnia huius. deinde diligenter mouere. donec mel utique fiat tepidum ut superponi possit ei que curatur pericule. ¶ Cum autem exitura intrinseca fuerit licet de ea in prima sectione particulariter dictum sit et ad cirugicum non pertineat: sed ad phisicum magis tamen regat eam cirugicus in absentia phisici et velut manualiter operatio in eo cum ministratione euacuationis minus ne subtractione humiditatis impediat maturationem. sed si quidem sanguis qui inuentus est malus: et corruptus existat quod ut plurimum est propter compassionem quam post aliquas euacuationem cum flobothomia cognosces mundificabis eum prout superius dictum est. Si vero bonum videbis non euacuabis nisi multus fuerit: minuens enim impedit sanationem subtrahendo humiditatem et minuendo calorem ministrabis maturantia exquisite que sunt medicine subtilianti

ne ex simplicibus et compositis. ¶ Ex simplicibus vt mirra cinamomum amomum: et reliquas species cum consecutione vini subtilis declinantis ad albedinem paulatim bibiti. ¶ Et ex compositis est tiriaca et metridatum et ombrosia. Et facta maturatione si per se non rumpatur ministrentur rumpentia eis appropriata deinde mundificantia et vltimo conglutinantia que ex predictis in prima sectione sunt nota. ¶ Et oportet vt regas patientem huiusmodi exituras extrinsecas: et cum maturas: tendat ad caliditatem et humiditatem temperatam. Cum vero erumpitur et fit dubellatio oportet vt regas virtutem ne cadat subito et firmet et coniget et moriatur: et proprie vbi multa et subita sequitur euacuatio: et illud cum cibis bonis: et potibus iuriam carnium et vini subtilis et odoriferi. deinde cum his in quibus est abstersio et mundificatio vt lixiui cordei aqua eius et decerum aqua mellis et cappares carice passule et similes: deinde cum habentibus virtutem conglutinatiuam vt sunt extrema animalium neruosa et viscosa que sua qualitate generant sanguinem viscosum conglutinatorum conuenientem.

¶ Cap. xi. de appropriatis apostematum secundum diuersitatem membrorum in quibus fiunt

Lapidatio vero apostematis non nisi a principio existentis: vt melancolicus est et conuersio eius in sclirosim et duriciem accidit dupliciter aut ex natura materie ipsius vt quando fuerit heterogenea subtile grossa et viscosa cuius subtile resoluitur per se vel actione nature quando resolui intendens subtile euaporari fecit grossum vero dimissum neque illud resoluere propter ineptitudinem suam quando induratum remansit sequestrato ab eo subtili et humido leniente et mollificante. Alio modo accidit ex errore medici in curatione vt quia volens ipsum resoluere resolutiua disproportionata ministrauerit et superflua ab humiditate priuata. vel quando a principio apocrustica fortiora quam oportuerit apponi ministrauerit. cumque videbis apostema aptum huius terminationis per signa que superius habuisti et per duritiem a tactu inuentum post duritiem et maiorem et per signa aptitudinis materie eius ad illam obuiabis cum regimine humectante: et ministratione humectantium intus et extra absque resolutione et cum euacuatione humorum grossorum et viscosorum. et quando sclirotum induratum fuerit curabis et reges. Cura propria scliroticorum et melancolicorum: que infra ponetur. conuersio vero et permutatio apostematis in putredinem fetentem et corruptionem est

transmutatio totalis materie eius putrescentis et calore non naturali extincto eius naturali. hec est natura putredinis dixit. G. et sic differt a saniatione ipsius quia in materia et efficiente ibi. n. materia inter bonum et malum se habebat et calor efficiens ex calore naturali: et preter naturam erat mixtus: hic vero et materia et causa efficiens preter naturam totaliter est effectus. Cum ergo conspicitur apostema fortasse putrefaciet et corrumpet membrum et forsificabit ipsum: ¶ Qualiter autem hoc fiat et qualiter hoc curandum sit et regendus sit, patiens supra dictum est in capitulo generali: et infra in estiomeno et cancrena dicemus. Ruptio autem subita periculosa est et suffocatiua: si interior sit et in membris nobilibus et animalibus vel spiritualibus magis vel eis vicinis vt que in cerebro est et paniculis eius guttur et vel pulmone vel pleura que vicinantur cordi. Et siquidem apostema vel exitura non sit matura: illud contingit a multitudine materie et acuitate eius disrumpente vel vlcerante particulam continentem et ex teneritate et subtilitate ipsius vel aliqua causa exterius adiuuante vt est percussio et casus. ¶ Si vero sit matura et supurata iam et aperiatur si subito fiat: causa erit multitudo saniei et acuitas ipsius cum tenuitate membri vel vtraque. ¶ Quare siquidem in predictis locis fiat mortem subitam potest dare plurimumque propter cursum cum multitudine et malicia ad cordis et cerebri ventriculos et propterea cum eruptio facta sit in parte ipsius posteriori: nunc enim cum non habet vnde exiret eius spiritus suffocabitur. ¶ Si vero in membris nutritiuis fuerit talem mortem subitam non portendet nisi cum in epate fuerit: vel cum materia defferatur ad illa cum apostema vel ad exituram aptam cum hoc videris ex signis magnitudinis apostematis vel exiture et multitudinis materie eius et ipsius malicie obuiabis vt non interest durante vpo. in prenosticis nonne illius est vt futurum periculum vel omnino prohibeat vel: vt saltem competenti auxilio tolerabilius fiat: et illud quidem facies regendo patientem cum euacuationibus totius si expediat et post cum sanguisugis et carafatoribus dum sanguis sufficienter exeat et cum deriuationibus attractiuis materie ad exteriora et ignobilia cum ventosis et aliis supranarratis et obuiandum tibi acuitatem materie siue humor sit siue sanies ac cum resolutione materie apostematis seu exiture et cum dieta tenui et siti et fame et aliis maxime minoratiuis. Et si expediat cum eruptione festina ex his que

eruptõem būt facere ĩ interioribus que dicẽt
cū confortatiõe mēbrorū pncipalium ⁊ virtu-
tū ĩ eis ex odoriferis ⁊ stipticis ex hijs que in
pma sectione sūt dicta ĩ cura cordis ⁊ cerebri
Permutatio apostematis ē. vt qñ mã eiꝰ de
mēbro in quo existit aggregata trãsferatᷣ ad
mēbrū nobilius ad ignobiliꝰ intrinsecū vł ex
trinsecū supmum ł infimū vt ē dictū ⁊ illō du
pl̄r esse põt naturalr̄ ⁊ vi sinthõatis naturali
ter qdem vt qñ potentia nature non absoluta
materia subiliata sit ⁊ porīs mēbroꝝ seu iter
medijs venis ad aliud expellatur ignobiliꝰ
extrinsecū ⁊ infimū vt cū transit de apostēa
te pulmonis in apostema cruris vel pedis ⁊
de nobilibꝰ ad emunctoria eorūdē in ifimū qđ
nō ē impossibile ẽt si inter mēbra nulla mani
festa appareat via. ¶ Inqt.n.G. nature forti
nihil ē impossibile in expellendis nocētibus
trahit.n.saniē per mediū ossis. ¶ Et regimen
tūc ē tale vt sinnas nature nihil agendo vt ĩ
afo.docuit ipo. Si vero vi sinthõatis fiat ē
vt qñ materia sua multitudie ⁊ subtilitate sb
stantie ac acuitate qualitatis sue grauãdo ⁊
molestãte nō possit contineri in mēbro sed ef-
fluẽs per poros eiꝰ venas regrediatᷣ ⁊ tran-
seat ad aliud ⁊ maxime si sit ei subiectū siue ⁊
virtute sic cū transit pleuresis ⁊ sqnantia in
pipleumoniā ¶ Cū ergo apostema ad talē per
mutatõem videtᷣ aptū sit p priuationem si-
gnorū terminãdi per aliū modū ⁊ aptõez do
loris ⁊ caloris in alio mēbro ⁊ maxie sibi vici
no ⁊ ligato vt matrici vbera aligãtur per ve
nas ⁊ stomacꝰ cerebro p paria neruorū cū p-
manētia eius in sua dispõe pma ⁊ si talē per
mutatõem ꝯiecturaberis bonã vt dictum est
sine eã ⁊ iuua sic ĩ sõne dictū ē. Si vero ma
lã ipediēs euãndo trahēdo ⁊ deriuãdo exic-
cãdo cõplgendo ⁊ subtiliãdo regimē vt supꝰ
aptõe eiꝰ vt dictū ē. ¶ Ex resolutētibꝰ apost
mata qdã sūt simplicia quedã cõposita qr̄ su
pra narrauimꝰ ĩ sectõe pma ⁊ pꝑe ĩ egritudi-
bꝰ iuncturarū. ⁊ ex appropriatis ĩ hoc loco est
dē calꝫ temperatū ⁊ reiteratū sup mēbrū cuꝫ
fricatõe mēbri sēpata ⁊ vaporatõe faciēte illō
ĩ q̄ ē būmas calıa vt ẽ aq̄ calıa simplex ł deco-
ctionis floꝝ camomille melliloti anisi ⁊ simi-
liū ebocata ł cataplãta cū spõgia ⁊ reitera-
ta multociẽs cū suppositiõe aliarū mediarū:
sīplicīū ex qbꝰ sunt carice passule mel oleum
antiquū terbētina ibꝰ ⁊ mastix ⁊ vinū ⁊ forũ
ris sic sinapis stercꝰ auiū calx conduntur pi
retrū glutī albori ⁊ mastix ⁊ oleū antiquū: oꝫ
ãt vt a lenientibꝰ ñ expoliantᷣ ⁊ ex cõposite est

medicamē de marchesita cuiꝰ hec ē descriptiõ
Recipe lapidis marchesite. ℥. vij. armoniaci
tãtūdē farine fabarū. ℥. x. cõmisceãtᷣ cū resina
būida ⁊ liniatᷣ supra saniatã exiturã dõec ca
dat p se ⁊ oꝫ vt administretᷣ stati quoniã exie
catᷣ multociẽs. Aliud. Recipe armoniaci p
tē. i. bedeguar quartã ptē pē: vniꝰ ⁊ misceãtᷣ oꝫ
ãt vt ñ spolietᷣ a lenientibꝰ ⁊ mūdificãtibꝰ nouā
q̄ infra dicetᷣ ne sua forti resolone ad scliroſi
pducatᷣ exitura ⁊ alios q̄ ĩ nostro antidotario
seriose notauimꝰ. Et ex maturãtibꝰ sūt me-
dicie ĩ quibꝰ caliditas sibi existit caliditati cor
poris būani ⁊ ẽt mēbri in quo fientibꝫ ⁊ est vt
sit calidū ⁊ būidū cū latitudie q̄ ē a principio
pmi gradꝰ vsqꝫ ad mediū secūdi ĩ fine eiꝰ qbꝫ
cū sba viscosa. ⁊ de illis sūt simplices ⁊ ꝯpo-
site ⁊ ex simplicibꝰ sūt q̄ sūt calce tales ĩ pmo
gradu vt est embroca cū aqua tepida ⁊ farina
tritici ł ordei ⁊ oleū dulce ⁊ triticum mastica-
tū pp illud quod continet de calore naturali
corporis ē meliꝰ. Et panis cera crocꝰ malua
⁊ bismalua: radix laudãi butirū ysopꝰ būida
adeps porci radix lilij al. domestici se. lini se
mi greci carice pīgues melliloti ⁊ vue passe.
Et ex fortioribꝰ ē ysopus glutē albori frumē
tū radix cucumeris asinini ⁊ ex cõposit sunt
q̄ ꝯponūtᷣ ex eis secundū necessitatē. Medi
camē cõpositū ꝯueniēs maturatõi. ⁊ ē Abo.
Recipe vuaꝝ passularū storacis galbani mir
ti laudãi resine masticis butiri ysopi būide a
dicis cucumeris asinini ãn. partes eq̃les. Em-
plm. G. ad idē de herna ⁊ emplꝫ de thino et
emplm basiliū. Et de bonis adhuc ē emplꝫ õ
marchesita cū armoniaco cū desuper ponitur
donec p se cadat ⁊ alia q̄ ĩ nostro antidotario
diximꝰ. ¶ Ex firmatiuis vero erupiõez sanie
tibꝰ ĩ exituris ⁊ colectõibꝰ apparētibꝰ sūt di-
cta supra ĩ sectõe pma ĩ apostematibꝰ nullaꝝ
sūt q̄ illud agūt attrahēdo fortiter rubefacie
do ⁊ adurēdo. ⁊ ex eis sūt q̄ illō agūt ĩ intrisec
q̄ sup ĩ cura pleu dixīmꝰ sectõe pma. ⁊ ex eis
sūt q̄ illud faciãt ĩ extrisec. õ qbꝰ nc̄ smo ē et
qbꝰ qdã sūt sīplicia qdã ꝯpōita ex sīplicibꝰ ẽ
fermētū spis gūoꝝ ⁊ pꝑe galbanū ⁊ eufor. ⁊
arseni. nastur tiū vitica sqlla flamula calx sta
pis mux tãcida cãtarides condūtī sal gēma
bauracb. piretꝝ ⁊ stercora auiū colūbarū vt co
lūbi anatᷣ ⁊ ãsis accipitris falcõis capsia: et
sitia ⁊ mactãe ru. trite cū corticibꝰ suiꝰ ł herba
alcãna corte ⁊ eplate ⁊ cõposite sūt q̄ ex his
ꝯponūtᷣ ⁊ cõficiūtᷣ cū fuce coꝝ ł gūmis dissō
lut ĩ eis ł cū melle ł cū stercore auiū sīdeo ł
capitello. ĩ. lesiuio forti ⁊ colo: balneãtū. Et

talia sunt ex rūpentibus ⁊ cū exiccantib⁹ sa
niē cū eruptiōem voluerim⁹ euitare. ¶ Et ex
cōpositis erūpentibus ē emplm̄ quod fit.
¶ Recipe radicē narcisci bulliat cū aqua ⁊ oleo
de lilio ⁊ melle. deinde empletur. Rūpit eīm
oē priuium. Aliud fortius sumātur cantari-
des terantur ⁊ ponantur super oleū ver⁹ ⁊ de
coquātur super prunas donec totū congelet
deinde terantur cū melle anacardi ⁊ stercore
colūbino ⁊ empletur. ¶ Empl'm expertuꝫ p
Albo. Recipe medul granoꝝ coti nucis ran
cide fermenti caules ⁊ cepe decocti sinap. ⁊ sti
mi colūbini ⁊ fiat emplm. ¶ Emplm exiccās
⁊ resoluēs saniē sine eruptione. Recipe bau
rach sal. ar. sinap. stercoꝝ. aniū. arsenici ocalx
coclamenti misceantur thus ⁊ gluten albotin ⁊
mastix ⁊ aggregentur trita cū aceto ⁊ oleo an
tiquo. ¶ Linimēt ad idē. Recipe marchasite
armoniaci an. ʒ. xij. farine fabarum. ʒ. vi. mise
antur cū resina būida ⁊ liniantur super carnē
⁊ saniē donec cadat per seꝫ āt vt stati mini
stret: quoniā cito exiccatur. ¶ Linimētum quo
apiunt apostemata matura. Recipe liquorē
anacardi picis liquide an̄ ptes equales sumā
tur in coclear ferreo cōmitte terāt donec fi-
ant vnū de eo pone super locū q̄ volueris a
perire ⁊ dimitte p medium diem. ꝙ si cū pdi-
ctis nō aperiat nec saniēs exiccet oportet vt
aperiatur et incidatur ferro ⁊ modus ē queꝫ
i membris singulis. Antilus magn⁹ cirurgic⁹
⁊ expertus insinuauit dicēs. si exitura fuit in
capite sectio eius sit sectio equalis: ⁊ sit cū ra
dice natiuitatis pillorum. nec sit transuersa i
eo vt cooperiāt pili ⁊ nō appareāt cū sana-
bitur ⁊ cū est locus occultus tūc eius aperitō
sit lata ⁊ si accit in naso tūc pforabimus eum
equalē secundū quātitatē longitudinis nasi
⁊ si fuerit prope pforabimus pforatione simi
li capiti lune noue ⁊ conficiem⁹ tortuositateꝫ
inferi⁹. si āt accidat in mandibulis secabim⁹
eam sectione equali quoniā compō huius lo
ci est equalis sicut illud ex corporibus semꝫ
⁊ post aures vero pforabimus eam sectione
equali quoniā compō huius loci ē equal. bra
chia vero ⁊ cubitos ⁊ manus ⁊ inguina omia
pforabimus in longitudinē. ¶ Et si fuerit ppe
corā pforabimus eam pforatione rotūda. et
pforatio quidem rotūda ē q̄ apphendit cum
apphensione sua de longitudine corporis ali-
qd de latitudie eius quoniā cū locus ille non
pforatur rotūde possibile ē vt aggregentur
i ea materie: ⁊ fiant fistule ⁊ sitr etiā pforatur
quod ē prope anū pp locū būiditatisque ag
gregat in eo. ⁊ in latere coste pforātur apien
do i testiculis vero ⁊ virga equalr. ¶ Et sinus
pmpri sēp vt cōsutuꝫ sit pforans figurā loci
q̄to plus poterim⁹ supra ipsū. ¶ Coste vero
⁊ adiutoriū secāt in longitudie ⁊ obseruā: vt
nō ledant neruos. ¶ Et dixit scias ꝙ pfora-
tio diuersificatur sm̄ loca: ⁊ qū ē apud oculū
tunc pforatio sit lata similis situi oculi. An-
tes vero nō pforentur eqliter ⁊ i brachijs cen
tib⁹ costis ⁊ virga totū equalr sit i longitudi
ne. ⁊ sitr in lacertis vētris ⁊ dorso: ⁊ in inguī-
bus ⁊ sub assellis penes perforatiōem cū acci
piente ex latitudie etiā ne fiat i ea sin⁹ q̄ fiat
fistula. ¶ Et testiculis ⁊ virga equaliter in lon-
gitudine ⁊ latere ⁊ costis accipe in latitudie:
ne etiā sit trāsuersus: quoniā situs costarū est
sitr ⁊ similiter caro q̄ ē super eas. ¶ Inde q̄-
niā pp situ carnis ⁊ villos lacertoꝝ: quoniāꝫ
nō sunt⁹ pmpri nisi ad hoc vt pforem⁹ nisi cū
imitatione vt nō pueniat lesio. ⁊ sit locus i-
carnatōis bon⁹ ⁊ nō grossus. ¶ Et sit in omi
dispōe ingeniū tuum ne incidas arteriā neqꝫ
venā magnā exiture āt neruū aut villos lacer
ti. ¶ Et perforatio sit secundum magnitudinē
exiture. s. si fuerit parua ⁊ currit quod in ea ē
ex loco vno seca eam in loco vno. ⁊ si fuit ma
gna tunc perfora. deinde intromitte digitū tu
um indicem sinistrū in ea: ⁊ pfora iterū eam:
vbi peruenerit caput eius: deinde intromitte
etiam in foramine secundo. ⁊ secūdū hoc do-
nec venias super eam ⁊ si exiture fuerit loc⁹
sufficiēs ex quo sit possibile exire quod ē i ea
pforabim⁹ ipsā i loco illo ⁊ fuerit rotūda aut
fuerit ei sitr ne egrediat quod i ea ē ex pforati
one vna pforabim⁹ etiā eā i inferiori pte sui i
duob⁹ locis āt trib⁹ sꝫ quātitatē quā scis ꝙ oē
quod aggregat ex ea currit i hora. ¶ Inde vbi
sit exitura cōiūcturalis aut mēbrum nobile:
aut membrū propinquū ossi aut panniculo fe-
stinabim⁹ i pforatōe eius ante q̄ confirmetur
eius maturatio ne pus corrūpat aliqd de mē
bro illo: ⁊ multociens cutis pforatur perfora
tione aliqua aut accit de ea aliqd āt post pōa
tur super eam eruptionē faciens vt sit ei pro
fūdatio incarnantia et conglutinātia ⁊ sigilā
tia infra querāt particula tertia capl'o pmo.

¶ Cap. xij. de cancrena et estiomeno.

Cancrena ⁊ estiomenū est cū apostēa
sit pducēs mēbꝫ i q̄ ē ad corruptiōeꝫ
⁊ mortificatōeꝫ: ⁊ cū n. corrūpit mēbrū:
cum ad mortificatōem perducit tunc q: corru
ptū erit cū fuerit mortificatū. corruptio. n. est
mutatio de ē⁊ i nō ens ⁊ viuere viuētib⁹ est:

esse vt aristoteles dixit tunc dicetur corrũpi vel
corruptũ esse cũ in mortificatõis sit via vel iam
mortificatũ existat. cũqʒ in via corruptiõis ex
istat qr color eius in liuidũ vel viridẽ incipiat
manifeste mutari minoratur eius sensus si sen
sibile sit ⁊ in principio sit talis corruptio ⁊ mu
tatio a rõne, ꝓpter dicetur cãcrena. ¶ Cũ vero ꝓ
cedit ⁊ destruatur eius caro ⁊ que ipsũ sequũ
tur ⁊ putrescat ⁊ corrodatur vsqʒ ad ossa
ascachilos. cũ vero putrefactio processerit ⁊ ꝑ
uenerit ad corruptionẽ perfectam vt iã sit mor
tificatũ mẽbrum ⁊ color sit mutatus ad nigre
dinẽ ⁊ sensus eius totaliter sit destructus di
citur estiomenus. ¶ Et cã corruptiõis ⁊ morti
ficationis ipsius mẽbri ẽ destructio ꝯplexionis
vel caliditatis naturalis ⁊ spiritus eius ⁊ sup
ueniẽtio caliditatis pter naturã. ¶ Cuius cã est
duplex intrinseca ⁊ extrinseca. intrinseca rõe
apostematis de qua ẽ sermo ad pñs ẽ duplex.
s. ex parte ipsius apostematis ⁊ ex pte errorũ
cõmissi per medicũ in eius cura. ¶ Ex parte q
dẽ apostematis triplr: s. quia sit magnum: ex
multe ⁊ grosse materie de gñe sñonis: quare
suffocat calorẽ naturalẽ ⁊ spiritũ i mẽbro op
pilando vias trãsitus eius de principalibus
ad ipsum prohibeat illũ venire ad eũ: s. qr sit
male materie putride putrescent vel vlcerã
tis de genere herpetis vel venenose de gñe
antracis vel ignis psici vel qr sit mixto ⁊ ma
gis simul de genere sñonis erisipillari ⁊ forti
ce vlcerantie cãcri ⁊ lepre. ¶ Ex pte vero er
roris medici in cura: licet ad extrinsecã cãʒ ꝑ
tineat multiplr vel qr in principio fortiora apo
crustica ministrauit ⁊ frigidiora q̃ oportuit: ⁊
diutius quare caliditatẽ naturalẽ ⁊ spiritum
extinxit i illo vt supra in generali capitulo dcʒ
vel quia effuderit oleũ in vlceribus ꝓfundis
q̃re fedidatur caro ⁊ putrescit vel qr putrefacti
ua ⁊ sanatiua fortia diutius ministrauerit nec ñ
⁊ sanẽ i mẽbro diutius ꝑmanserit corrosiui vel
quia corrosiua ꝑposuerit vel ipm ideo vlcera
tũ. cã vero corrosionis carnis male addiderit
diu ꝑmiserit vel plusqʒ oʒ aut absqʒ cã: vt qa
voluerit dolorẽ i mẽbro augere cã extirpatio
nis pecunie qr qñ medici irrõnabiliter agũt ⁊ vl
tra statutũ eis pcium plus exigat vel quia li
gaturã magis strictã q̃ oportuerit fecerit ꝓ
pter cũ stelletis quare opilatis viis ꝓhibetur ca
lor ⁊ spũs transire ad mẽbrũ. ¶ Cã exterior est
frigiditas aeris cõplens. incisio vel percussio
casus morsus venenosorũ aĩalium vinũ sup
rũ calidũ vel sua ꝓprietate corrũpẽs cũ auxi
lia ꝓpria nõ fuerint ministrata: ⁊ hec oĩa sunt

manifesta. ¶ Cura cancrene ⁊ estiomeni iã
dictũ est in precedenti capitulo qualiter ꝓhibeat
apostema ⁊ corruptio mẽbri ne fiat nunc dice
re volumus qualiter accidentis cũ sit curãda
Sciendũ autem qr cancrene in principio: est
cura possibilis. cũ vero processerit: vt perueniat
ad ascachilos nõ certa ẽ spes salutis decli
nat enim plus ad corruptionem vel mortẽ q̃
ad vitam. ¶ Gal. vero exemplificauit i corru
ptione sanguinis loquens in vino quod corrũ
pitur. d. cum ergo sanguis corruptio contigit.
Idem fit quod in vino solet fieri quia cũ vi
num in acetũ solet mutari ⁊ in perfectũ acetũ
puenerit nõ põ ⁊ in vinum amplius redigi. qr si pa
rũ mutetur ⁊ non ad aceditatẽ ducatur plenam
ad naturam vini reuertetur. Idem in corruptiõ
ne sanguinis ⁊ mẽbri est intelligere. ¶ Cura ve
ro omnẽ eius comprehendens dispõez est. v.
res. ꝑma ẽ putrefactionem ꝓhibens. secũda
ẽ putrefactũ abscindens. tertia ẽ ꝓhibens ne
putrefactio spergatur vlterius. quarta ẽ cor
rigens accñia. quinta est regimen. ¶ Prima
completur hoc modo: qr cum videbis colorẽ
mẽbri apostemati ⁊ ꝓpter in apostemate sangui
nico magno alterari ⁊ permutari ad liuidem
qʒ in via putrefactiõis ⁊ corrosiõis existat: tũ
oportet vt subueniat cũ eo quod a ꝓprietate
⁊ cõplexione adiuuante prohibeat eius putrefa
ctionẽ q̃lis ẽ bol. ar. terra sigillata cũ aceto:
linita super ipsũ. ¶ Si vero illud nõ sufficit
nõ inuenies excusationẽ quin facias scalpela
tionem profundam diuersorũ modorum in lo
cis vel ponas sanguisugas: ⁊ scõnes venas
proximas et paruas vt euomatur ab sanguis
cum cautela malus qui circundat locũ et po
natur sup locũ ipsum scalpelatum quod pro
hibeat putrefactionem ex his que dicta sunt
sup linita vel de contrarijs in cõplexionem et i
quibus ẽ profundatio fortior sicut farina or
dei cũ sirupo acetoso ꝑmixta aut cũ farina fa
barũ ⁊ propter ꝑmixta cum sale. ¶ Et ẽ hiis
que super liniuntur ẽ asc. seminis rafee ⁊ suc
cus foliorũ acori vt de vnoquoqʒ sit ps vna flo
ris eris. p. i. terãtur cũ aqua donec fiãt ficʒ spissi
tudinẽ mellis de quo liniatur manus in circuitu e
ius attendẽs mẽte ad corpus laborãtis in ta
libus auxilijs ministrãdis vt forti ⁊ duro vt ru
stico fortia ministres debili vero ⁊ molli vt pũ
ero ⁊ mulieri ⁊ viro colorũ al. ⁊ mollis carnis:
mollis ministrabis. ¶ Et de medijs ꝓhibẽtibus
corrosionẽ ẽ vt sumatur floris eris mellis calid
anipres equales ⁊ liniatur cũ eis. ꝓhiben. eis
⁊ fac eadẽ quõ putrefcʒ ẽ ⁊ fuaat id quõ sequitur

Si autem pertranseat dispositio dispõnem
apostematis ⁊ dispõem corporis eius vel co-
loris ⁊ incipiat devenire in molicie membrũ
⁊ bũectef parũper tunc hec est inceptio ei⁹ in
putrefactione: quare oportet: vt pulverizes
super ipsam aristolo. ro. ⁊ galã. añ. equal. p̃t.
⁊ exiccentur etiã dragantũ et colcotar sũt bo
na ⁊ proprie cum aceto ⁊ folijs nuc. ipsius cal
cantũ ru. pulverizatum solum ⁊ sic cucumer
asi. ⁊ succus eius epithimatis. ¶ Secũda res
completur ꝙ si pars carnis incipit corrũpi
vt iam peruenerit ad escharã illos incide eã: ãt
fac eam cadere cum trocis de arsenico: ãt de
calcanto qui sunt fortiores illis: ¶ Cũq; feceris
cadere carnẽ fac currere cũ butiro vel alijs q̃ i
fra dicet x̃po dicemus ponendo desuper. dei
de fac cadere escaram ⁊ nõ cesses donec pue
nias ad carnem sanam: ⁊ cũ mẽbrum totum: q̃
si putrefactũ est vt sit factum estiomenũ: oꝫ
ꝙ incidatur ne corruptio transeat ad vicinũ
Inquit enim. G. ꝙ tangitur a putrido putre
fit. ¶ Cũq; incideris illud vel ptem eius opor-
tet vt exerceas rem terciã prohibendo ne sp
gatur adhuc putrefactio ⁊ corruptio. ¶ Cõple-
tur enim cũ cauterizatione partis vel mẽbri
remanentis cũ igne aut cum farmacijs cau-
sticis et adhurentibus: ⁊ proprie i mẽbris faci
le suscipientibus putrefactionem pp suã ca
liditatem: ⁊ quia superfluitates calide appro
ximentur eis vt testiculus ⁊ anus efficit eim
cauterizatio iuuamentum quod abo. ostẽdit
cũm inquit. ¶ Cauterizatio est medicamen val
de vtile ad resoluẽdũ materias corruptas in
membris repertas ⁊ ad p̃hibendum ne corru-
ptio spargatur ⁊ ad confortandũ membrum
cuius complexionem volumus rectificare ⁊ ad
restringendum sanguinis fluxum. quib⁹ hic
omnibus indigemus. ¶ Cũ ergo cauterizatione
sit escara facta in loco oportet vt sic agas ꝙ
escara cadat cito. complebis ãt illud mistran
do ⁊ desuper ponendo panẽ: cum idromelle:
coctum aut cũ farina ordei vel cum eo misce
re fermẽtum ⁊ quecũq; ad suppurationẽ sũt
aptissima idonea sibi ad decisionẽ adustionũ
⁊ panis ex apio tri⁹ ⁊ basilicon tritũ coctum
pit ⁊ sedat bustiones ab hũidis. ¶ Et ex simpli
cibus est ireos radix cum melle vel panici fa
rina vel aristol: s acor⁹ i dur⁹ corporib⁹ i moll
bus vero sufficit butirũ ⁊ orobo: farina cum
melle. ¶ Cũq; ceciderint bustiones ⁊ escare:
carnosent ⁊ conglutinẽt finalr de qb⁹ dicet i
sequẽti pticula si deus ãnuat. Accidentium ve
ro correctio ẽ vt cũ magnificari appareat a-

postema in circuitu putrefacti tunc colligat:
⁊ succurratur cũ emplo ex sandal ordei cũ suc
co iusquiami albi verum nõ approximet supra
ptem putrefactam sed in circuitu ei⁹ vt ab il-
la repellat. ¶ Regimen vero est vt regat cum
frigidis ⁊ siccis. ⁊ alijs prohibentibus putre
factionem qualia sunt acetosa: et acetum sa-
liti ⁊ amara cũ ex eis fiant pillule ⁊ sumant
quolibet die ex eis. ij. cum hijs que mundifi-
cant a proprietate vt est cinamomum xiloalo
es et similia.

Cap. xiij. de moro et medis eius.

Morũ ẽ apostema molle ex carne ad
dita accñs i carne rara ⁊ plurimũ in
ea que i ano vulua ⁊ capite virge: ⁊
unq; ẽ effũdens humiditatem rubeã ad mo-
dũ aquosi ⁊ qñq; est saluum ⁊ qñq; ẽ malignũ
⁊ dolorosum ⁊ cura salui ẽ cum aspersiõe pl-
veris corticũ granati acetosi. Eius vero qđ
ẽ malignum curatio ei⁹ ẽ cũ sedãtib⁹ dolorem
ex consolidatis farmacis deinde conglutinosis.
Et decoctio ficus ⁊ pprie aliũ ꝯferi ei et fel:
asini silvestris eradicat ipsum

¶ Sequit sũma secũda pticule secũde secti
onis secunde ⁊ est de medicis apostematum
colericorũ ⁊ mixtorũ et cetera.

Sequitur sum

ma secũda particule secund
que ẽ de medis apostẽatum
colericorum ⁊ mixtorũ con-
tinens capitula quatuor

Cap. i. de erisipilla.

Erisipilla ẽ apostẽa colericũ ex colera
rãcta nãlr se hñte extracta de corpo
re i ẽpe ⁊ cisti fell ad cutẽ ibiq; colẽa
pp grossiciẽ ⁊ multitudinẽ ac dẽpsitatẽ cut q̃r
i rũor elevat ⁊ supcalescit i sione mõ; ꝯue
nit. n. ei ⁊ dit ab ipso. ꝯuẽit q̃dã i rũoꝛ ⁊ calita
te vtrobiq;. n. rũor ⁊ calor ẽ. dit ãt ab ipso iquã
to ipsoꝝ. nã i sione rũor maior ẽ calor v̓o mĩor
i erisipilla v̓o rũor mĩor ⁊ calor maior siũ acu
tio. ⁊ dñt ẽt i mã qꝛ i sione mã sãguis ẽ i erisi
pilla vero colera in loco etiam. nã in sione sã
guis materia i subcutaneis psib⁹ ẽ vt i carne
⁊ musc. i erisipilla v̓o colera i cute ẽ colẽa calida

enī ꝛ ſubtilis ē cū conſiſtētia ꝙ̄ ipſa mouet
de ſui natura ad partes circūferentiales cor
poꝛis apte ꝛ ptranſiens carnes ꝛ raras par-
ticulas corpoꝛis deuenit ad vltimā cutē quā
cū nō poſſit ptrāſire ſcdm diſpō ſuꝑ groſſiciē
aliquā acq̄ſiuit colligit in ea ꝛ fac apoſtema
Si.n. ſubtilis eēt ꝛ cutis rara : vt in corpoꝛe
naturalr ſe hñte exiſtit pertrāſiret vtiqꝫ ipſā
ꝛ ꝯſpirādo inſenſibiliter efflueret de corpoꝛe
ꝟ ſenſibilr cū ſudoꝛe quēadmodū ſecūdū vnā
quāqꝫ diē videm⁹ ꝛ pꝛopꝫ i balneatoꝛū abſter
ſis ſudoꝛib⁹ coloꝛ flau⁹ appꝫ qualis coꝛe eſt.
¶ Differūt quoqꝫ in accñtib⁹ vt i coloꝛe cutꝭ
ꝛ leſione ei⁹ ꝛ pulſu. in flōne.n. coloꝛ cutis ru-
be⁹ ē ꝛ cutis dē ſe illeſa cū pulſu. in eriſipilla
vero flau⁹ vel mixt⁹ ex flauo ꝛ rñcto ſine pul
ſu ꝟ cū mīoꝛi. ꝛ quidē cū ipſa colera dimiſit vī
brā quod ē ſup eā cutē excoꝛiat ꝛ ipſe ad pꝛo
fūdū vadit ꝛ vlceret totā cutē vſqꝫ ad ſuppo
ſitā carnē. vt hec tota diſpō eriſipille variet
duplicē hñs dñam ſeu ſpēm quia ꝟ ſine vlce-
re ꝟ cū vlcere fiēs. pmā. S. herpetē noīant.
ſecūdā herbeſtiomenū vt īnuit ad glauconē:
lꝫ videātur ex dicto capl'o ꝙ cū vlcere ſit ꝛ aſ
chachilos. itē pulſus ē ſimbōa mag. flōnis: ꝛ
enī i pfūdū ſit vbi arteria ſit eriſipilla vero i
cute vbi arteria nō eſt. lꝫ ipſā orificiū ramuſcu-
loꝝ ei⁹ attingat. Eriſipilla quoqꝫ indicia hēt
ex loco i quo icipit. Si.n. icipiat a lepoꝛe na-
ſi ꝛ ē plurimū augmētat ꝛ expādit i facie to-
ta ꝛ capite ꝛ ē min⁹ malū: ꝛ qñ icipit a ſtrictu
ra oſſis ꝛ ſub cute et ē mai⁹ malū. Et quibus
cauſe ꝛ ſigna eriſipille ſūt manifeſta. ¶ Cu
ra ei⁹ ē. ēq̄ reo abſciſio antecedētis cāe. cūa tō
cāe iflūte ꝛ icuneāte i poꝛis cutis correctō ac
cidētiū ꝛ regīs oꝛdinatio i ſilitudinē flōnis.
Quēadmodū.n. flōni eriſipilla cōuenit ꝛ dif
eodē mō i cura cōuenit et ꝛ dr. Conuēit ꝗdē
i eūatione ꝛ infratōe eo ꝙ vtrobiqꝫ tūo: i cā ē
Dr vero i quātitate eūōis ꝛ infratōis ſic in
quāto diebāt tumoꝛ ꝛ caloꝛ. i flōe.n. ꝙ tūoꝛ
ſupat caloꝛē. ſrentio ꝗꝫ eūandi pualebit ifri
gidādi eūoni ſupabit eūandi intentionem. et
ꝙ materia iflues ꝛ aūo i eriſipilla erat coſa
pura i flōne ſāguis pur⁹ ꝟ parū mixt⁹ erit to
tius eūo i eriſipilla colere quēadmodū in flō
ne toci⁹ euacuatio ſanguis. Cōplebit āt cola
goꝗo aliqne ſicut in flōne eūo ſanguis flōia
Et ſi ꝗdē pauca ſi paſſio ſufficiet cliſtere cuꝫ
eūto. nō.n. conuenit in tali flōmia. Cū.n. ſan
guis ſit frenū coloꝛe vbi nō ſuperhabundat:
ſi euacuetur coſa fiet effrenis. vnde. G. infe-
lices ex colera nō ſunt flobothomādi ꝙ ſi co
lera ſuperhabundet pmittenda eſt flobothomia ſed nō minoꝛatiua. ¶ Euacuatio vero a
poſtematis ſeu partis eriſipillate: duplicitr
completur. pꝛimo per apocruſtica ꝛ repellen
tia ad particulas alias. ſecundo per diafoꝛe
tica. ꝛ quia nō quātitate conſiſtat ptculāꝫ
a magnitudie deficere facit abſqꝫ quod ſerā
dū nature vt flegmoni: ſed qualitate ꝛ inflāō
ne magis iframib⁹ repercuſſiuis apocruſticis
foꝛtioꝛib⁹ idigebit ꝗ flōn. Et ꝗdē taliꝫ: nō
pꝛiculoſū ē vel cū repellāt de inobilib⁹ extrio
rib⁹ ad interioꝛa nobilia niſi totius euacuatō
pceſſiſſet quēadmodū ꝛ in flōne nec quoqꝫ ſi
ne ea repulſio materie bono mō fieri poſſꝫ p
illa ad circūadiacentes particulas: ꝛ totum
corpus nec diffoꝛetis etiam. ¶ Ingreſſi.n. ꝙ
licitus plenum extūs corpus nō recipit quod
ipellitur: ꝛ ſi aggreſſi fuerint⁹ trahent⁹ p calo
rem amplius in partē ꝗ diafoꝛeſim facient⁹
ad hec vtraqꝫ ꝯplenda ꝛ euitādū periculum
repulſiōis ad pꝛincipalia et ad complendā op
atōem repercuſſionū ꝛ diafoꝛeticoꝝ quoqꝫ ap
pꝛimandoꝝ pꝛicule ad eūonē cāe ꝯficte a-
poſtematis incuneate i ea pmittendū ē i eri-
ſipilla colegogū ad eūonē toci⁹ ſic ꝛ flōmis i
flōne: vel ēē ad eūonē pꝛis accedere ꝛ coꝛē in
cute colecte. Et pꝛimo cū repercuſſiuis ſplicib⁹
ꝛ foꝛtioꝛib⁹ ꝗ in flōne dixim⁹: Qualia ſūt lac
tuce ſꝑeruiue poꝛtulace lenticule aque mu-
cilagīes pſilij iuſquiam⁹ ꝛ virga paſtoꝛis ipſa.
ꝛꝛ ꝛ ſimilia ꝛ cū ſubſtātia accepta vel cū ſuc.
carū ſuperpoſita ꝛ aqua frā infuſa quā ipo.
i affo. ꝯmēdauit in nō vulneratis: ꝛ tam diu
donec tranſmutatio fiat caloꝛis: et ſi ſine.n
inuenies eriſipillas curatas cum talibus re
pellunt enim quod ifluit et eriſipille cā ſit et
ſit iftationē extinguūt ꝛ ſedāt doloꝛem par-
ticule ꝗ trahēdo ifluxionē colere adiuuat vt
eriſipille pſtet augmentū ꝛ ſic eriſipillā ꝓhi-
beant. Et quoqꝫ quod in particula contīet:
etiam cum appꝛopinquātes expellant parti
culas pꝛopter ipſius ſubtilitatem curatam:
tā facte eriſipille auxilia exiſtit. ¶ Secūdo
ſi aliquid in parte adhuc remanſerit ſua groſ
ſicie ꝛ repelli non valens expedit quando ſer-
uoꝛ iam eius abierit ad diafoꝛetica deuenirꝫ
auxilia: qualia ſunt temperata in caliditatꝫ
ꝛ humiditate ꝛ medicine ꝛ cataplaſmate ex
vel calida oꝛdeacea farina ꝛ croco: vel cen-
dro vel alio adhuc enim ſecundum vtrunqꝫ
modum conferunt ſicut pꝛedicta nam i eo ꝙ
ſedant doloꝛem et etiam caliditatē remittūt
augmētatōem eriſipille fieri pꝛohibēt lꝫ ꝗꝫ ūo

quod tā infixū resolutū sanantur qr iā erisi
pille factū ē sicut pmissio sūt simul ꝛ cura ex
pedit ad sanatioñ eius pcedere. i erisipilla
.n. fanico mala est vt ipo. dixit ipo. ¶ Corre-
ctio vero accidentiū. s. doloris ꝛ inflāmationis
ex pdictis ē nota. vlcerationes vero ipsi⁹ cor-
riges pscarificāo emplastrando cū aceā sa
tiuā. deinde ipsū ꝛ excoriatōem cū vnguente
al. de cerusa quod in nostro antidotario dēm
ē: ꝛ ē vnguentum sericinū. ¶ Regis ordia-
tio ē vt conuertatur regimē in omnib⁹ rebus
nō naturalibus ad frigidū ꝛ hūidum q̄ supra
in cura febrium nota ē. ¶ Medicina abo. ad ex
coriatōem erisipille scoria plūbi in vino pon-
tico bullat cum sicle foliis: ꝛ cū eo euaporet.
deinde curetur cum eo in quo ē resolutio fe-
tis cū infiratione quale ē. Recipe lane ve tis
adusteno lote. ℥. xv. scorie ferri plūbi ana. ℥
viij. sepi caprini veteris abluti cum aqua. ℥.
xv: olei mirti. ℥. v. ꝛ vtatur. Aliud lenitiuum
leui⁹ illo. Recipe scorie plūbi. ℥. x. succi sicle
℥. ij. olei ꝛ cere q̄ sufficit.

¶ Cap. secundum de formica.

Formica est apostema cutis colericū
ex colera adusta puum incipiens sicut
pustula vna vel plures cū punctiōe
ad modū punctionis formice: q̄re dictum est
formica. deīde fit apostema paruum ꝛ ambu-
lat paulatim ꝛ q̄n̄q; corrodit ꝛ vlcerat pp gs-
sicie colere: ꝛ fit vlcus putridū: et q̄n̄q; resol
uitur cū ē subtilis: ꝛ ē vesicans tantū sepatāo
et excoriāo ꝛ quedā eius ē miliaris eo q̄ hēt
pustulas plures ꝛ puas similes milij ꝛ ē spe
cies formice. ¶ Signa quidē sunt formice q̄
ē q̄ incipit sicut pustula ꝛ eius essentia est ro
tunda ꝛ dispō vt audiuisti ꝛ color eius est ad
citrinitatem declinās cū inflāmatione grandi
hñs radicē latā inde ē q̄ nominatur miliaris
¶ Cura formice consistit in illis in quib⁹ cōsi
stit cura erisipille. s. in euacuatōib⁹ tot⁹ ꝛ pte
cum alteratione ꝛ sedatione ꝛ reliquis verum
eo q̄ colegogū eius i euōne vsi sit ex educē-
tibus coleram adustam qualis ē aq̄ caseicuz
folliculis sene ꝛ fumo terre ꝛ similib⁹ ꝛ cū ad-
ditione scamonee si expediat. deinde minstra-
bis super apostema infrigidantia que sūt di
cta in erisipilla nisi fuerit corrosiua quoniam
tunc hūida: licet sint frigida nocent: ꝛ similr
diaforetica q̄re oz vt ministrent ea in quibus
est stipticitas cū frigiditate ꝛ caliditate pua:
vt ē rubus lingua canis solatrum lentes plā
tago ꝛ similia que dicta sūt supra i cura car-
bunculi ꝛ carbonis: ante enim purgationem
pdictā si incipias infrigidare retinebis materiā ꝛ
maxīe si stiptica sint frīa: quare corrosio post
corrosionē nō cessabit augeri. ¶ Et post pdi-
cta ministrabis sauich ordei ꝛ corticē gra-
nati ꝛ ramos vitis. cū vero terminet corrosio
super eā miscebis cū illis infrigidātis aliq̄d me
lis: aut farine thuris cū ace: ꝛ aquā: q̄ currit
ex ligno vitis hūido cū adburitur ꝛ flore⁹ oui
nū cum ace. ꝛ ficus cū assungia porcina sup
posita nō sinit eā dilatari. ¶ Cū ergo appet
corrosio ꝛ vlceratio tūc administra trocisci an
doron eū vino stiptico aut aceto cōmixto cū
succo cucumeris asinini ꝛ sal ꝛ fel iūci: ꝛ mitā
cum thure ꝛ piper nigrū cū vrina pueri. Ga
lienus āt conueniens esse dixit vt sumat ali-
quid sicut ē bucha extremitatis pēne aut ali
a res cuius extremitas sit acuta quā possibi
le sit deglutire formicā. deinde penetret fora
cam in circuitu eius vsq; ad pfundū cū acu
itate sua. deinde eradicet cum ea formica ex
radice sua. ¶ Illius autem formice: q̄ pura
ē cura ꝛ destructio ē cum intromissione i bal-
neū multe aque quoniā nocet ei aer. deinde e
grediatur velociter ꝛ vngat. cū oleo ro. ꝛ aq̄
ro. ¶ Eius quoq; que ē miliaris filiis ē huic.
veni cum eius caustico siue colagogo sit vir
tus farmaci educentis frā sicut turbit ꝛ edu-
cētis miliam sicut epithimū ꝛ similia. quoniā
necesse ē illic ꝛ miliam ꝛ frā colere eē mixta. p
pter grossiciē eius. deinde sumantur galle: ꝛ
fructus tamarisci ꝛ corticū granati ꝛ boli ar.
aā. ꝛ aggregent oīa cū aceto ꝛ aqua ro. mixta
tali mixtione ne mordeant ꝛ liniant desuper
cū penna ꝛ lac dulce vehementer ē conueni-
ens huic egritudini. ¶ Cūq; transit pncipiū
tunc curetur cū medicinis ex capite piscis ad
busto cum vino pontico: ꝛ fortius illo est quā
do exiccatio vltima necessaria ē ꝛ sumāt foli-
a albegdo oꝝi ꝛ ponantur in eis caliss: ꝛ mi-
strentur. Et forti⁹ hoc est. vt sumat flos eris:
ꝛ sulfur citrinū adustum ꝛ fiat ex eis linimē-
tum cū vino: aut aqua vitis pcedē. ag̃. oliba
nū cum aceto: ꝛ oleo mixtum ꝛ linitum in
principio formice aufert eam.

¶ Cap. tertium de herpete.

Capitulū de herpete ppositū ptra
ctare ex capitulo erisipille notum ē.
Quod. n. ipo. erisipillam nominauit.
Galienus vero herpetem dixit: dixit eni od
glauconē sic colera vero rūcta: cū quidē sui
ipsi⁹ naturā suās cū sāguie vbicūq; ferat cor
poris ictericia passio nosata sit sola āt excta

ꝛ ſm aliquam pticulam ſtant: herpes nota. Si quidam deniqꝫ groſſa fuerit totā vlcerat vſqꝫ ad ſuppoſitā carnē cutē ꝛ vocat hoſ ipo cras herpetes eſtiomenos. Si vero ſubtilioꝛ fuerit cā vero q̄ in ſuperficie ſolā quaſi ſuperuexerit ꝛ hꝰ gn̄is aduſte nūcupationē ꝛ ſic ad dictā herpes nominatur hoc at nihil aliud ē: q̄ eriſipilla vlcerata et n̄ vlcerata vt ex dictiſ pꝫ ꝛ ex cura eius quam ibi poſuit. G.

¶ Cap. quartum de flegmone

Si vero ex ſanguīe ꝛ rancta coleꝛa ſꝫ naturā ſe habētibꝰ mixtum fuerit redūdant nō in ſolam cutē effunditur. ſi et ſuppoſitā carnē tangat nō flegmon nꝫ eriſipilla ſolam fit. ſed q̄dā mixta diſpō ex flēne: ꝛ eriſipilla ſimul cūqꝫ ſuperet mixtione ſanguīs coleꝛa flegmon eriſipilleos dicetur ꝛ ſinthomata dominabūtur flēnis. Si vero coleꝛa dicetur eriſipilla flēnides nūcupatur hūoris pdominātis ꝑpoſito ſemper nole ſubſtantio ꝛ ſinthomata coleꝛe dn̄antur. Si vero neuter obtineat pdn̄iam ſed eq̄les appareant flegmon ꝛ eriſipilla mixta dicenē ꝛ ſinthomatā erunt ꝯfuſa ꝛ pmixta: nā calloꝛ multū flegmone ꝛ flamoꝛ ē videre nec adeo vt eriſpille cōueniens ē: ꝛ ſi tetigerit facile ſubdecurrit ſāguis ꝛ rurſus ſupfluit ſubtilis ſimē ꝛ rubeus certe apparens n̄ tamē ē doloroſus ſimiliter h̄ flegmonī ſm vllam ſpēm flēnis nꝫ etiā pſſationē: nꝫ cōpſſionem nꝫ tenſionem ſimilēꝫ īfert ſed ē q̄dam in eo valde moleſtatio tēperata. ¶ Eodem mō ꝯmixta eſſe reuma poſſibile ē ex colera racta ꝛ ſtare et eriſipillā vndimile cōmiſceri ꝛ mollē eriſipillā nominare: ꝛ ſiquidē pp ſꝫ ſupfluū ſcliroticata particula fuerit dura nūcupatē eriſipilla. ¶ Cura oſtēſio curatōis in talibꝰ ſibi inuicē cōplicatē erit cōpoſita quod vrē in cāis morbis ꝛ ſinthōatibus ſep ē ꝛ ſupra in febribꝰ memīmus faciendū hēur āt ex cura ſimpliciū vt ibi ē dictum Et ſi q̄dem inequales īmixtione fuerit apparētes ſanguis ꝛ colera pmo ad euacuationēꝫ totīꝰ ꝛ an̄cedentis cāe ꝛ dominātē ſanguīe pmittetē flēia colegogū vero aut flagogū ſeq̄tur econtra vero pmittet colagogū vt flagogū ſequitur flēia. Equalr vero apparentibꝰ pmittēda ꝯn flēia ſequtur colegogū vel flagogum. nequēte vero paciente tolare flēniam pp timorē vel ſuſpitionē ꝛ pp aliā cām pmittere poteris colegogū: quale ſupius in febribus dcm̄ ē leue: quod leniēdo lubricando educat colēꝫ abſqꝫ ꝯmotōe ſāguīs ꝛ turbatōe abſqꝫ moleſtia. Pinguis. n. in epidimijs ipo. cū ſit minutio neceſſaria fuerit ꝛ ventris ſolutio a forti medicina incipere nō debemus nec a minutione forti. Si. n. medicina ſit neceſſaria fortis: vt ellebor ꝛ violente medicine vt q̄ hūmoꝛes ſimul cū ſanguine mitti ſint ꝛ pmitat ebullitionem in ſanguine ꝛ turbationēꝫ inducēt contra naturā: moleſtiam q̄re ſanguīem inflammabit ꝛ ad turbationē mouebit: ſi quoqꝫ forti minutio pmittatur viſcoſitatem et groſſitiē augmētabis in eis vel ſi colerici ſinthōmata ſiet det effrenes. ¶ Ad hec autem omnia particularia euitanda ad ſūmum in tali neceſſitate ē operandū cum leuibus minutōibus medicinis. Aduerſantibꝰ. n. pdictis humoribus ſe inuicem ꝛ cōia eorum neutrum poſſibile ē ſibi multū excedere eamqꝫ ſecundū naturā eſt moderātia vt ꝛ forti minutione: vel ſolone ſit opus: ꝛ maxime ſi cū ſanguine colera ſit excreſcens. ¶ Si ergo humores fuerint eq̄les leuis minutio pmittatur. ꝛ ſi poſtea aliquid habundauerit medicina ſoluatur. ¶ Si equales nō fuerint in pmiſſ ſuperdominātī cum leui medicina ſoluatur doec equentur. poſtea minuantur ſed ſi q̄dem leuis medicina non ſufficiat vt quia humores groſſi ꝛ viſcoſi ſint valde ꝛ in remotis poſi partibus ꝛ pfundis ex aliquo regimine diſtinctim multiplicata a ſanguine pmittenda erit ſolutio leuis ꝛ minoratiua cum reiteratione cum iuuamentum auferatur abſqꝫ nocumento pdicto violenta vero medicina nocumentum predictum faciet quod ē maius iuuamēto ſi quod ſ duceī. ¶ Secundo ad euacuatōem pticularē apoſtematis ꝛ cāe aggregātē in eo ꝯ ꝯcedere. ꝛ pmo cū repcuſſiuis frigidis fortioribus ſi eriſipilleos fuerit flegmō q̄ in ſoluttione ſm plus ꝛ minꝰ ꝛ mediocriter pro colere vel ſa mixtio exigebat: nec cū fortioribꝰ ſicut eriſipilla certa ꝓuocabūt. n. in tali diſpōe ortēꝫ pticule in nigredinē vel liuoꝛē: ꝛ in ſcliroſim apoſtema adeo q̄ calaſtica et cataplaſmata: ſalutē minime pficiunt q̄re rōabilīꝰ ē vt a fortioribꝰ parū vtaris ꝛ piꝰ ab inſtatione ceſſes q̄ repcuſſam particulā poſt occupet et nigredo coloris inmaro inſtato in ea. ¶ Ceſſante vero ebullitione cataplaſmare oportet particulam cum ordei polline. i. farina ordei ꝛ ſemīs lini ꝛ aneti ꝛ fenu greci. Et ſi vndimie mixta fuerit eriſipilla vt vndimioſa ſeu mollis dicatur miniſtranda erunt ī pncipio apocruſtica: minꝰ ſꝫ magis vero ſtiptica ꝛ remiſſa ꝛ magis calida ꝛ ſtiptica qualis ex dictiſ ſupra ꝛ eligendis in cura vndimie ſcies componere.

¶ Tertio vero ad correctionem accidentium et si ex su
perfluitate infrigidationis liuor et nigredo in particula
apparuerit fomentabis cum aqua marina vel muri
e calida aqua decoctionis camomille absin
thij et reliquorum confortare humidum calorem in mem
bro. Et deinde si expediat scarificabis. deinde
cataplasmabis luto sigillato et armeno cum
aceto et calida aqua vt supra pluries dictum est su
percalefactionem. n. ex tali dispositione particula in
frare expedit non calefacere non tamen ex repercussi
uorum superflua approximatione fuerit in disposi
tionem contrariam permutata quod liuor ei superce
dens vel nigredo declarat. Regimen iter il
la medium obtinebit equale inter extrema: vel
ad vnum eorum vel ad aliud declinandum

¶ Incipit summa tertia particule secunde se
ctionis secunde de medicis apostematum flegma
ticorum et eorum que illius generis illa sequuntur.

Sequitur sum

ma tertie particule secunde
sectionis secunde que est de medi
cinis apostematum flegmaticorum et il
lorum que illorum generis sunt et illa
sequuntur continens capitula nouem.

Cap. i. de vndimia et est apostema flegmaticum molle
Cap. ij. de sciro et est apostema sclirotricum durum.
Cap. iij. de sciro splenis.
Cap. iiij. de sciro epatis.
Cap. v. de glandulis et earum que aliusmodi generis sunt et
pustulis glandulosis.
Cap. vi. de nodis.
Cap. vij. de apostemate ventoso quod inflatio dicitur
Cap. viij. de apostemate aquoso.
Cap. viiij. de vubelatis saccis comprehendentibus
bus humores mucosos gipseos et lapideos et
capillares et arenosos et alios.

Cap. i. est de vndimia et est apostema flegmaticum molle.

Vndimia est tumor flegmaticus albus mollis la
xus et indolorosus. Et stat enim cum
in idropicorum et ptisicorum pedibus ac
cidere sepe solet totius corporis cachochimi
a et compositione facta et hec talis in corporibus tumor
non apostema fit de quo hic loquimur. sed quod
dam sinthoma compositionis egritudines de quibus dictum
est cacesia alius dictus est tumor apostemosus per
se veniens et morbus extraneus dictus vndimia: et est
apostema lapsum. ¶ Causa cuius duplex est inte
rior et exterior. interior vndimiosi apostema
tis est superfluxus flegmatici humoris in par
ticulam aliquam ex extremitatibus corporis: vt
neruos panniculos et iuncturas penes cuius diui
sitatem variatur. et quanto grossius humor est tanto ad
duriciem et frigus est magis declinis, ab apostema
tibus mollibus differat propter paucitatem duri
ciei et obfuscationis. Causa vero vndimiosi dispo
sitionis et cacesie que illarum egritudinum est sinthoma
primum est vapor flegmaticus eleuatus ab ea et nutri
tiuis membris et quanto est subtilior et magis ma
cida materia mollificatio eius est vehementior:
ac impressio digitorum cum penetratione facili
or. ¶ Causa vero exterior est percussio casus et si
milia attrahentia ad locum flegma licet illud sit
parum et tunc non euitatur a dolore: ex quibus signa
distinctiua vniuscuiusque sunt manifesta. Cu
ra illa vero que sinthoma est nullam precipuam
curationem habet cum dependeat eius cura ex cura
illorum. Eius tamen tumor si supercrescat licet
in prima sectione sit dicta cum de medicis egritudi
num loquebamur. hic tamen breuiter dicatur sit at
fricatione sola per oxirodium ac quam per oleum et sal vel
salis cum oxirodio. ¶ Cura vero vndimie que est
apostema de qua presens est sermo est quadruplex: prima
prima est abscisio antecedentis cause secunda est cu
ratio apostematis seu euacuatio coniuncte cause
collecte in eo. tertia est regimen et est abscidens ca
usam primitiuam. quarta est accidentium correctio.
¶ Primam complet mundificatio facta et rectificatio ma
le complexionis frigide et humide ac confortatio mem
brorum nutrimentorum et digestiuorum ipsorum. et illud fit
cum enematibus acutis vomitibus et farmacijs fla
gogis que nota sunt et simplicia et composita: et
cum sirupis et confectionibus et alijs antidotis rectifi
cantibus et confortantibus ex electuarijs ceratarijs: et
emplastris seriosum enarratis in antidotario nostro. hec
n. vtrique vndimie sunt communia. ¶ Secundam rem com
plent repercussio in principio facte apostema
te cum eo quod aggregat exiccationem et stiptici
tatem et resolutionem quale est spongia noua vel antiqua aut
pecia duplicata stupa vel filtrum bene ablutum cum a
qua madefactum modicum aceti habente facit quasi: etiam
huiusmodi sistere passionem et meminite solo
nem vel cum quibusdam exiccantibus calidis. et
succus mirte est bonus. Et propter cum ex eo con
ficiantur medicine post. ¶ Si vero sistere non fe
cerit sed augeatur plus de aceto secundum complexionem
miscere oportet commensuratum tamen vt in mobilibus corpo
ribus fit assiduus in duris et robustis fortius. Et si
per hec omnia opones si iuuerit venerit egritudo
ad statum perueniatur cum ipso ad egritudinis finem: et
cum ipso solo vel cum aliquo resolutiuo oleo spon
giam ipsum vel cum sale nitro et lixiuio ciner
uali ex cineribus vitis vel illicis ficus et fabarum vel
aqua calcis que est fortior confert applicare.

Adhuc vero nō delitescēte hoc auxilio spongiam cum vino aut alumine sulfure vel calce vel sulfure adusto confortatā super aplicare ē bonum. Et cortex citri cum aqua caulis ē mirabilis. oportet aūt spongiā pānum vl' filtrum esse spatiosū vt oīa latera comprehendat ne declinet ad alterū locum materia si ñ secundū aliq̄ extremitatū hoc tale fiat vndimiaticū apostema vel iunctura superligatōe ab inferioribus ptibus incipienti ꝛ superius terminare super imissionē comprehendē vniuersam quēadmodum in fracturis facimus i sentio. n. curationis in huiusmodi passionib⁹ mixta ē. hec quidem diafoāre de materia eorum hec vero substantiā eorū constringere

Si ergo quis cū predictis nō sistat ꝛ fortiōra farmaca q̄ mixtā hȝ virtutem ex predictē virtutibus suponere q̄bus Galienus ē vsus in cronicāte vndimioso tumore perungēs oleo particulā. deinde superponēs spongiā ex lixiuio constringēs que violentius vidit passionē curatā perfecte nō adhuc habens intentionē miscibiliū virtutū sed ad diaforeticum ꝛ incisiuū declinātem quod intelligitur i aeronicantibus fer omibus seinis perficere

Cūq̄ apostema tale in mēbro neruoso fuerit spisso aut ligamento aut corda misceatur cū medicis predictis quod incidat cum lenificatione. porro si molicies in apostematibus pregnātiū accidat subiungatur simulas cinē d̄ qua fiunt scope in aceto ꝛ ponatur desuper: ꝛ melius est illud quod fit post contritionem ex chimolea cum aceto ꝛ anetū: ꝛ de embroc̄ ē decoctio caulis ꝛ aneti ꝛ decoctio corticū citri. Et de expertis est inuolui post huius i folijs cauliū rubeorū ꝛ ipsos assatos comedet.

Regimen aūt sit ad siccitatem decline cū caliditate ꝛ soluente quale ē dictum in cura male complonis stomaci humide epatis. ꝛ chacesie. Accitium autem correctio ē dolosis: ꝛ maxime si ex cā exteriori peruenerit cuȝ sup aplicatione isopi humide ꝛ vini cocti ꝛ ceronis ex oleis anodinis cum camomilla aneti. no fenu greci ꝛ se. lini. Et cum embrocatione ex vino nigro stiptico. Et post illud ministratio cū cinere ꝛ similibus ꝛ cū epithimatibus ex quibus bonū ē vt sumatur litium ꝛ mirra ciperū aloes ꝛ crocus ꝛ acacia ꝛ bolum arme nū parū ꝛ conficiantur cum aceto ꝛ cū dolor antecesserit sumātur sordes balnei: ꝛ bulliāt cū vino ꝛ aq̄: ꝛ inspissetur cū calce que ponatur in ea donec fiat sicut massa mellis ꝛ liniatur. Et iterū liniātur loca cū oleo ꝛ suppōat spongia aut lana imbibita aceto: ꝛ superliget fortiter: ꝛ medicamen de fermēto ē iuuamen. Et de hijs que sunt iuuamēti mirabil' sūt folia lilij terantur ꝛ exp̄mantur ꝛ superponāt. Et similiter alumen ꝛ litium cōtrita cū aceto ꝛ aqua cineri. Et de epithimatibus factis iuuamenti ꝛ stercus vaccinū ꝛ olibanū ꝛ storax ꝛ calamus aromaticus: ꝛ vinee ꝛ spica: absinthium ꝛ alie cōsimiles simplices ꝛ composite in nostro antidotario dīe.

Ca. y. de scliro ꝛ ē apostēa sclroticū durū

Apostēa durū ꝛ dicitur sclir sclirosis ē tumor in dolore sus nō tamen oīo nisi particula insensibilis sit oīo: vt concatenatōes exiuū ꝛ glandule ossa ꝛ cartilagines: si enim particula sensibilis ē: vt corde nerui ꝛ iuncture lacerti ꝛ similia durus iste talis nō erit oīo insensibilis. deinde sīt. oīo deū insensibilis esset oīo insanabilis foret qz ē difficile sensibil' ꝛ scḋm hoc difficile sanabilis erit. est aūt difficile sanabilis cū fiat ab hūore viscoso ꝛ grosso difficile resolubilis ꝛ tibiles in quib⁹ emplastratus existit. Aliquādo q̄dē mox a p̄ncipio tale existit ꝛ paulatim augetur ꝛ ē miscium plurimū vero aliquādo medico constituitur apocrusticis vel diaforeticis farmacis incōpetenter appoximatis flegmonoso vl' vndimioso apostemati vt superi⁹ dictū ē quibus manifestam diminutionē operātibus tēpore breui spatio de isto curatione vere ignorās qm relicta passiōis insanabilis fiet diaforetica. n. subtili per humorē ꝛ humida reliquia exiccata lapidea sit. Et est generatio lapidis qui in iuncturis ex hūore grosso ē ꝛ viscoso nō paulatin euaporante sed repente simul ē exiccato ꝛ violenter calefactū. Ita vero ꝛ i renibus lapides generabuntur adusto in eis hūore grosso ꝛ viscoso. Propterea igitur i sclirosis. a curis disponentis nullius eorū q̄ fortiter calefiūt vel desiccāt. farmacorū ad curā cōgruū est sꝫ q̄ caliditatē hn̄t tepidā poterēt euaporat' vt sꝫ mitā sꝫ sol o mīnā si sufficiētē molificare superexcellētia hūidā nō oīo diaforat medicī vero hūs hūiditatem exiccat fortī⁹ q̄ conuenit i insufficienter remolit. Cura itaq̄ insensibilis cura ē tres res: ꝛ p̄opter eius q̄ ē a medico p̄starī p̄ma est mūdificatio corporis ab hūore flūe: sanguīneo vel colerico vel mlico: apto facere augere egritudinē. cōpletur vero cū hoc que sunt nota. secūda ē curatio exiture seu mēbri scliroti. cōpletur aūt molificatione ꝛ ipsius resolutione. Cōplentur vero ambe ꝛ sꝫ simul

mixtis eisdem farmacis qñq3 dissietis. simul
qdem vt simplicibus ĩ ɔpositis diũsis tamẽ
sm fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ sm diũsitatez in-
firmi ⁊ mẽbri naturã simplicib⁹ vero ita medi
lis ex qbus melius est vt ceruina vitulina ⁊
adipib⁹ de qbus inter volucres anserina me
lior: inter grossibilia asinina: deĩn anserina ⁊
gallinacea. ¶ Et sint ex rapacib⁹ auib⁹ vt vul-
turis ⁊ falconis. ¶ Et ex q̃drupedib⁹ siluestri-
bus ⁊ rapacibus. vt vulpina: lupina: leonla:
vrsina ac leopdina: ⁊ taurina: caprina vero pi
guior est ⁊ siccior ⁊ magi q̃ hyrcina. ⁊ piñ hu-
iusmodi dispõib⁹ incõueniẽtior. ⁊ adhuc vero
cũ hijs armoniacũ: ⁊ tintama: ⁊ bdelliũ alia
trũ ⁊ maxie hircinũ3 ingtũ vtiq3 huiusmodi
est: ⁊ mastix: ⁊ storax humida ⁊ sicca: ⁊ muci-
lagines adhuc vt fenugreci: seminis lini: radi-
cũ salicũ: ⁊ radicũ altee: sola pdcã mollificant
maltũ cũ resolõe pauca. ¶ Cõposita sunt q̃
ex hijs ɔponũĩ: ⁊ ea q̃ ex ceroti ⁊ elijs in an
tidotario nr̃o sunt scripta: dissietis vo vt ba
silicis ⁊ dyaforeticis alternatĩ ministraẽ. ¶ Sit
aũt ex lẽptomerĩ pcib⁹ mollificãtia humida ⁊
maxie in pliculis depsis extũte sciliro. ppea
in neruis ɔcatenatõib⁹ ⁊ colligatõib⁹ visũ3 ẽ
mihi meli⁹ ipis mollificãtib⁹ qd imiscere inci
siuã sbĩlis sbe qle est acetũ ⁊ maxie ĩ medio
mollificãtiũ ⁊ dyaforeticãtiũ. sit aũt paucũ3
⁊ parum ministratũ: qm̃ neruosa nocet: nisi sit
carnosa ⁊ rara vt epar et splen. ¶ Et q̃dẽ ordo
sit talis vt p̃mittãĩ fomẽtatões euaporatões
pri⁹ ex aq̃s decoctiõis herbaꝝ radicũ ⁊ seim
pdcõꝝ: cũ folijs malua: ⁊ mellilote: branche
vrsina: aneti recẽtis: ⁊ radicũ cucumeri: asini
ni ⁊ siliũ cũ oleis qõ est meli⁹. ¶ Sit aũt ex sb
tilib⁹ potẽtib⁹ penetrare in pfũdũ mollificãti
bus cũ resolõe quadã. vt ẽ oleũ antiquũ sim
plex: oleũ de alchãna: de lilio: de laudano sto
race ⁊ sambucino: ⁊ caricis piguib⁹: ⁊ de al-
kerua ⁊ ĩ sambucino q̃dẽ est meli⁹ de resolõe
⁊ mollificatõe equalĩ. ¶ Deinde inunctões
ex pdcis adipib⁹ ⁊ medullis: deĩn lapidẽ mar
chasitũ vel molarẽ ignitũ hĩe: ⁊ superfundẽ
acetũ acerrimũ vt sciratũ collera euapore-
tur cũ eo deinceps applicẽĩ dyaforetica far-
maca simplicia ⁊ ɔposita ex gũmis ⁊ pigue
dinib⁹ pdictis ⁊ alijs dyaforeticis approba
tis. optimũ aũt est armoniacũ p acetũ disso
lutũ mollificato sciliro. sufficit aũt eo fz vnũ
vl duos dies vtentes redire ad mollificãtia
rursus qbus pñmis dieb⁹ vtẽtes o3 subiam
sup apponẽ: deinde redire ad farmacũ ex ar
moniaco ĩ opoponaco. ⁊ ex bonis que ẽ fex

feminũ ⁊ fex aceti: ⁊ bulliant bene ⁊ effundãĩ
sup eas armoniacũ. Aliud sumaĩ stercꝰ asini
⁊ radix caulei ⁊ storax: ⁊ fiat linimẽtũ cũ eis.
⁊ forti⁹ est qõ fit cũ radice cucumeri ĩ brionie
ĩ altee decocĩ ⁊ mixtis cũ piguedine: ⁊ ex ra
dice dragõtee est fortiori resolõe: sunt aũt et
mixta mollificãtia dcã ⁊ emplã q̃ ponemus
ad scrofulas sunt bona: ⁊ hepti ⁊ ppẽ de ra-
dice ei⁹ sicca cũ aceto emplata curat aposte-
mata dura petrificata. ¶ Tertia res ɔplet re-
gimẽ: sit aũt ex hamectario sup nõ. ⁊ prope
ex radice altee cũ3 adipe defecta decocta: et
extenuatio seu exiccatio mixta sm tpa vari
atũ vt tpe mollificatõis ad hũectatõ3 tẽdat
tpe vero resolutõnis ad siccitatẽ.

¶ Capitulũ tertiũ3 de sciliro splenis.

C Ura sciliri dcã est cura cui⁹ ingtũ
sciliri ⁊ pur ɔsiliis mẽbri est. ¶ Cura
vero eius pur officialis mẽbri est
nũc piacet dicẽ extũtib⁹ mũs q̃busi-
dam organicis maxie aptis scilirari mẽbris
altero q̃dẽ pp̃ter lutosam sbam gssã ⁊ depsã
coagst...s tũsir⁹ ei⁹ ⁊ vias vt epe. altero pp
grossiciẽ cibi q̃ nutriĩ vt splene. altero pp̃ter
verũq3 vt renib⁹. de cura sciliri in coꝝ vnoq3
dicẽdũ q͛ breuiĩ gr̃a indicatõis sumẽde a nã
pticule l3 lati⁹ sup⁹ dcã sint. ¶ Splenis itaq3
sciliros pdcis trib⁹ reb⁹ pficĩ cura fortitudie
tñ deñ sbus ⁊ loco. farmaca. n. incidẽtia cum
ĩ molliẽdo ⁊ dyaforẽdo o3 esse fortiora pdcis
cũ splen cũ tolleret intimitãẽ ⁊ nõ solũ exteri
us ministrata s etiã intius. ¶ Sitq3 intius mini
strate ex approbaĩ vt cortex cappari: radicis
scolopẽdrie: ⁊ tamarisci: radices ⁊ sũmitates
⁊ cortex salicis: tamarisci cortex ⁊ summita
tes ac flores ⁊ folia fraxini: suntq3 ĩ aceto de-
cocta ĩ pparata in oximelle. ¶ Et extius molli
ficãtia pmissa ex vaporatõnib⁹ cũ aceto ⁊ aliq̃
ex pdcis cũ medullis ⁊ adipib⁹. ¶ Et deide ex
eis cũ gũmis pdcis dyaforetib⁹ mixtẽ. suntq3
reiterata multotiẽs cũ fricatõe lõga mãibus
calefcis. ¶ Regimẽ q̃3 imponaĩ sbtilatiui
spirituũ ⁊ absterfiuũ viscerũ. ¶ Cõtingit autez
qñq3 tumẽdũ ⁊ duꝝ fieri nõ q̃ sciliri s qz vẽ-
tositate plenũ vt tãgenti resonãs videaĩ. n3
grauẽ ipm sentiat patiẽs. ¶ Tali q̃dẽ nõ molli
ficãtia ɔueñt ministrare: s q̃cũq3 apta nata sunt
exiccãdo dyaforare: q̃lia sũt simplicia ⁊ ɔpo
sita: ⁊ ex simplicib⁹ ẽ flos salis extrorsũ sup
posit⁹ splenẽ: ⁊ ex ɔposit q̃le ẽ p abl inubiam
emplatũ cũ spica pmo fit: deinde q̃le ẽ qõ p

sulphur plus τ alumen minus. In talibus. n
vᵗ fortioris oẽ oñarte modicū aūt miscen illi
pecantis τ exiccantis.

¶ Capitulū quartū de sclīro epatis.

E Patis vero sclirosis incipiētem
est possibile plurimū exte: sum ve
ro quasi in ptes dies īpossibile est
sanare. peūt aūt ptes in tpe am-
pliori: τ qdaz qbus melius secedit venē peūt
cito. Manifestū est aūt qᵖ sufficiēter opilcia
sunt ɔstricta vasorū trāsmittētiū nutrimē tuz
ab cp̄is suma ad gibbū. Incipientē itaq̄ scli
rosim in eo farmaca q̄ illius flōnis liberabāt
predcā. nō.n. tollerat virtᵘ h farmaca fortia
queadmodū splen supmiscere. q̄ oz hys que
illi pp eius flōez addūcūt mollificātia. Erāt
aūt que ex absinthio ⁊ extremitatibᵘ τ mirobo
lanis expssiōe τ olei nardini spicati ɔficiē ad
hac τ masticini τ malini τ mirtini. h igitur et
hbas τ armoniacū τ bdelliū τ pdce piguedi-
nes mixte incidere potencia sola in epate sa-
nabunt sclīz cū hys simul que potant τ far-
mac disopilātibus τ expurgātibᵘ epar τ cuz
ɔgrua dicta ad hāc intentōem tendēte. Sūt
aūt τ h q̄ in renibᵘ lapidē frāgētia supmixt τ
alicbus diureticis que sunt nota.

¶ Ca. v. de glādulis τ eaꝝ que illius gene-
sunt τ pustulis glandulosis.

G Landula nomē ē mēbri vt supiᵘ
dcm est: τ nomē est egritudīs spēᵘ
vt apostematibus τ tumorī pront
assumitur hic. Glādule q̄ ex apo-
stematibus sunt fficis si molles sint. si vero
a pncipio dure ex mīcis de qbus ipo duce
infra dicemus. Et qdē ab apostematibᵘ diffit
qm̄ sunt sepate a mēbris in qbᵘ fiūt τ mobiles
apostemata vo sunt ipis affixa: et tñ gñanē
pter naturā. In qbusdā mēbris glādule ipe
tumētes adeo vt sint sicut auelana vł nux τ
maiores vt in vola manᵘ τ supra frōtem τ se
panē cū pmanē deīn redeūt multotiēs τ qñz
nō redeūt: τ qñq̄ post aurē τ in collo: et sunt
vocate figule. Cā eiᵘ ex pte est superfluitas
fflica supinfusa eis a circūstātibᵘ mēbris sclz
neruis τ pāniculis. pnt ē in cura apostemat
est dcm. Signa vo sunt qm̄ mobiles sunt τ
molles ac pui dolorī. ¶ Et cura eiᵘ in fronte
τ vola manᵘ est vt redeat τ nō redeat. Et est
due res. mollificare τ digerē: deīn euacuare
τ resoluere. Primā complēt mōdificātia ex
qbus armoniacū in aceto dissolutū τ sō lami
na plūbea iunctū q̄ supponaē illi τ ɔstrigat
qᵖ si nō redeat frāgaē τ teraē ɔpssiōe ac supli
gatōne pdce lamine. qᵖ si nō recedat scindaē
cutis τ extraē deīn incisio cutis sanet. τ qdaz
pforāt τ cū caustico farmaco paulatī corro-
dendo ɔsumūt. meliᵘ autē est cū incisiōe qm̄
velᵘ minᵘ efficit τ cicatrix minor relinquitur.
¶ Cura vo eius q̄ in collo exit τ post aurē est
cura apostematū glādulosoꝝ τ adherentium
supiuē dca. Et ex approbaē ei est cinis limā-
tiaꝝ ɔfectᵘ cū adipe antiq̄ aut lalitenalia q̄
dr media est ei par. Et iteꝝ cinis mustele q.
mixto eius cerebro cū oleo de liliis τ aniq̄ τ
def: ɔfert etiā scrofulis. Cōsimiliter pu-
stule glādulose in mēbris. τ cura eaꝝ est eaꝝ
compressione predicta.

¶ Capitulum vi. de nodis.

N Odi ex apostematibᵘ sunt sclīro
sis et duri. Et cā eiᵘ in eius est flat
gssi τ viscosi discursus ad aliqd
superficialē ptīculā corpis pñtim
ad dorsum manᵘ τ pedes τ luꝝ iūcturas cūᵘ
obuiatio τ duricies facit vt de mīscoꝝ gñli
cet ex flate fiāt in pncipio cuᵘ ps subtilis exit
resoluta τ grossa dura remāsit q̄re mē mēica
qñq̄ nūat τ pūmū dicᵘ est. τ qñq̄ ē sic caro
aut pelis aut melam alterū nō deꝝ valde: τ
ppe cū in curatiue sue curarū recentis. Et
qdā spēs eiᵘ est glādulaꝝ duraꝝ q̄ sunt sicco
albe. Et qñq̄ accit vt nodi nerui τ assimilaē
nodo lz nodᵘ nō sit. Et.n. cura nodo de qᵖ nō
sepaē ab ei pte nec a lōgitudīe nec a dextra
nec a sinistra. ¶ Et qñq̄ accidit cū ex iunctē
vt a pcussiōe qᵖ fiaē nodo τ est torōdᵘ albus
sitis capitl claui exeūtis in pedibᵘ τ plantis
pedū pñmū. τ post eundem ex itinere ē ptī
bene incessuz. Cūq̄ curaē in pncipio clam
cura supposita resoluit: delentur decedit.
In pcessu vero oz vt incidaē τ extrahaē vel
curet vt cācer. Et est diffa a glādula nobilis
suo pncipio: τ cura in sui fine. qm̄ glādula ē
mobilis separata a mēbro cum cooptorio seu
folliculo suo. Nodᵘ vo est magis cū coī mē-
bro τ est magis durᵘ neruosus τ colorabilis τ
cū ɔpssiōe spgiē τ nō redit aliā vice necē-
¶ Et cura glādulaꝝ nodosaꝝ vel nodorum
glādulosoꝝ dca est ē immediate. Et quidem
cura nodoꝝ ceteroꝝ sitis est illi. Complēt
mollificātiuiz pmissiōe τ digerentiū τ deinde

ꝯpressione forti frāgente ꝛ ꝯtrahēte lamine
plūbee sup ipm vt ibi supra dictū est. ꝛ visio
pforatōe ꝛ incisione. Et quidē pforatio fiat
cū farmacijs causticis que dicent infra auxiliā
te xp̄o. ꝛ cū premissiōe euaporatōis alicuius
calidi: ꝛ emplastratōe cū mollificatibus. deinde
auferaꝛ illud cū kisti ꝛ si nō cū alio saltim cū
vncinis ꝛ excorietur vt nihil de eo remaneat
q̄m redit. si ḡ aliqd remaneat de eo ponatur
emplm causticū qd melius est. Incisio āt fiat
ꝑ antillus dixit. Accipe. n. tēde q̄ est sup no
dū cū manu sua: vel minister tēdat cū manu sua
q̄tū possibile est ita q̄ kistis nō tendaꝛ cū ea
q̄ si tendaꝛ caute incide cutē vt ꝛ cistis nodi
nō incidaꝛ q̄m illud est qd te pꝛhibet vltimate
excoriatōem. Cū ergo inciderit ꝛ appeat tibi
kistis nodi extēde latera cutis retro cū vnci
nis ꝛ incipe excoriare kistim a carne circum
stante cū vnguibus aut instrō donec egrediaꝛ
kistis sana cū nodo qui in vētre eius est. q̄ si
aliqd de kisti remaneat qz abscidaꝛ vel rūpaꝛ
tūc extracto illo quod potuit extrahi super
illud qd remāsit redibit nodus maior. Cū ḡ
totus nodus cū tota eius kisti fuerit expulsus
si cutis nō supfluat a loco vulneris pp paruita
tē nodi tūc absterge sanguinem ꝛ ablue vulnus
cū melle aqua ꝛ fac eā ꝛ incarna: ꝛ si magnifi
cat sup ipm plumā ppter magnitudinē ꝛ cō
pssiōem nodi tūc abscide radicē eius totā. deī
cura. Et si nodus est vicinus neruo vel vene
ꝛ est de illis q̄ excoriant tūc excoriare ipz est
necēm ita q̄ neruus vel arteria nō ledaꝛ q̄m faē
accidere spasmū. Et in mellino qdē eū solli
citus sis vt extrahaꝛ cū kisti integra ne rū
paꝛ q̄m ea rupta egressio eius est difficilis. si
vero accidat vt rūpaꝛ rectū est vt excorieꝛ et
stringaꝛ ꝛ ligeꝛ cum ligamētis. ꝛ si currat ex
eo sanguis plurimus ꝯforteꝛ patiēs ne cadat i
defectōnem ꝛ syncopi: q̄ si cadat cura eū cura
syncopis. Et si qdē timeat neq̄ tollere et exco
riatōem neq̄ medicamē acutū: sꝫ pforatiōem
tm̄ ꝯ in tali pforatōe fcā extrahaꝛ qd egrediꝛ fa
cilem neq̄ plumas de kisti cū excoriatōe vel me
dicamine acuto extrahendo immo pone in illo
postq̄ egrediꝛ illud qd ponit oleū cū butiro
caldo nā cū kistis putrefiet ꝛ egrdieꝛ per se.
Et ex bona medicatiōe mellini saniosi est vt
euaporeꝛ cū aliq̄ caldo. deīn empleꝛ cū aliquo
pastellemaꝛ. deīn excorieꝛ cutis ꝛ ponaꝛ medi
camē acutū. efficit. n. vt nō redeat q̄c ē calx
sapo ꝛ cinis: ꝛ illa q̄ currūt cursu eorū q̄ dicta
sunt de erūpētibus exituras. Glādulas āt
q̄ sunt velut allellia ꝛ sūt spēs nodi extrahe

si possibile est absq̄ nocumēto neruorū ꝛ vici
norū mēbrorū: ꝛ si sunt in loco vicino cordi et
neruis vt in manu vel pede ꝛ supra ipm nō ex
has ipas q̄m facit cadere patiētē in spasmū
imo ꝯtere ipm ꝛ stringe sup ipm rē cui sit gra
uitas cum maturatōe vt est lamina plūbea
vncta. ꝛ signū sufficiens ꝯpssiōis est vt stape
fiat mēbrū. Medicamē bonū ꝛ est Abo
ex acutis. Rx. calcis. ʒ. iij. fecis vini adustē. ʒ
ij. nitri. ʒ. ij. magnetis. ʒ. i. ferueāt in aq̄ cineri
feruiciōibus paucis ꝛ ponaꝛ in ampulla d plū
bo ꝛ roteꝛ sp̄ ne exiccet. Aliud bonū nodis
ꝛ glādulis ꝛ silibus. Rx. arsenici rubei: ellebo
ri albi. p. ij. corticū heris. p. iiij. ꝛ fiat linimētū
cū oleo ro. Emplm bonū Rx. 16. ꝛ etiā i me
llo ꝛ in oībus exitur calis in qb3 est humor
casus leuis: Rx. galbani: bdellij: sordicie: va
sis apū: ꝛ gluitis albori. añ ptes eq̄les.

Ca. vij. de apostemate vētoso quod infla
tiuum dicitur.

Apostema vētosum tumor est in
flatiuus mēbris pter nām eueniēs.
Et qdem aliud est qui fit a vapo
re leui facile resolubili: ꝛ alius est
qui a grosso aggregato in mēbro et inflatio
dr. Et est duplex. vna que ex ipo spū grosso
fit aggregato in mēbrorū vel viscerū vacuitatibꝰ
ꝯtipatā vt stomachi: intestinorū: vel inter frenes ac
ipa vt in colica ꝛ iliaca accidit ꝛ timpanites: ꝛ
dcā est inflatio ppē hoc q̄ pcussiōes ꝛ impetus
apud infirmi sensum vel medici pcepitas p
pter motū illius in spatio quo ꝯtineꝛ amplo
ꝛ infusione eius: ꝛ missū subitū: ꝛ in vacuita
tes illas a mēbris a q̄bus gñaꝛ vt in colica
ꝛ yliaca cū vehemēti dolore ꝓpe est sentire
de cuius cura in pma sectione est dictum.
Alia est ex ipo spū subito vel paulatim in
fluxo a nutrimēto mēbris ad aliquem locum
separante inter adherentiā suarū ꝯtiguitatum
pcā vel eius medio aggregato: sicut cū inter
musculos ꝛ cutē ꝯstipatā in potis coopiētes
eos aggregaꝛ. aut inter ossa ꝛ mēbranā costā
ꝛ inter neruos vel cordas vel ñcturalia membra
aut in eius sba aggregato vt inter sbam mu
sculorū q̄ q̄ extēdēdo eleuat in tumorē dcā ē
apostema ꝓpe hoc a pdcā dclam. q̄m in hac
ventositatio est quieta q̄ inclusa in stricto et
cū resistentia tactui ꝛ dolore pp tensiōem ad
oclam vndīmie in qua nec dolor nec resisten
tia est: sed cessio cum remanentia impressio
nis in loco de cuius cura ad pñs intendimus.

¶ Cura eius est quatuor res codes oi inflati oni siue sm viscera siue sm collu aliqd extiterit. Prima est dolorio sedatio. Complet aut calis anodinis: τ illis pp̄e quecuqʒ virtutem extenuatiua τ resolutiua grossi ventosi spus hnt τ resolutiua. Qualia sunt proprie calefactoria vpo. sicca ex sale τ milio: τ milio pp̄ter suauitate sua: vel ex sale τ sulfure et similibus: vel alia humida τ mediocria. ¶ Secuda est regime. Complet vero cu extenuatiua dieta mixtione hnte alicuius resolutiui ventosi spus τ emouets ipm que ex predicis est nota. ¶ Tertia est euacuatio vetosi huorio τ vetositatis a mebris ex qbus influat ta libus extremitatibus forte. Complet vo cu hiis que dcta sunt supra sectione pma de cura inflatois. ¶ Quarta est expulsio ei de loco in quo aggregata existit. Coplet vero cum hiis que spus ventosi grossiciez attenuat et cutis seu mebri in quo est interclusus et constrictus tenet poros apiut que calida sunt et sicca τ pfa. dehcia tn sm ventositate spus et pticulaꝝ dclam in consistentia a natura: adhuc vero τ causaꝝ ac mixtionis τ ipm ipius dclam sm cosistentia spus quia grossi vel subtilis sm pticularu vero natura vel sm situ pfunditatis: sicut cu inter ossa τ membranum coopiente ipm fuerit interclusa aut supficialiter τ cu inter lacertu τ cutez existat vl sm membri ipm solida vt neruos: tendios τ iuncturas vel rara vt cum fuerit in lacertis ipa. Adhuc vero τ in pte eius que magis neruosa τ sensibilis est τ que minus. Na exite vetoso spu grosso fortiora expediut qz existete subtili. exnte vero in pfundo fortiora sunt necessaria τ leptomera ipe qz si in superficie sit aggregatus. ¶ Qualia sunt ex oleis ruteaceu: costinu: de enula: de pipibus: de spica: de castoreo: de terbetina: de lauro: τ aptorum τ silia. Sunt qz necaria qnz q ex pfundo ad supficie trahut. vt est fricatio dura: vetosatio cu sufficieti flama: τ farmaca trahetia de pfundo. vt sunt empla de cipo: se. vrtice: gumis lauri τ silibus. cu melle τ q ex sinapi τ aliis adtrahetibus fiut. Si quoqz in mebro dure et solide ipe sit fortiora puenit τ subtiliora qz si in mebro rare ipe vt musculus est τ eius po pp̄e q circa mediu eius: que n circa sincturas pars eius est neruosior τ durior. in tali. n. mebro rare ipe sensibilis talia abenet olede ne terre ant ab eis τ fugiat: τ maxie cu talis inflatio acciderit in lacertis pp̄e actionem vel plagā que accidit eis vel qd sfonis fuerit ei mixtus tuc. n. cu medcis resolutiuis mixta sint ex colore sedatibus aliqua. Qualia sunt q ex rosis: pcusso cu oleo hnte vtute resolutiua vt oleu anetinu: camomillinu: τ silia in qbus infusa sit lana succida τ succus ipius admistret tepida: τ ad caliditatem declinatia τ ne pmittatur infrigidari. Frm. n. nocet eis: τ demu qle sit ex sapone: vino: oleo: τ aceto. mitigat. n. dolorem repellit stipticado τ resoluit. ¶ Qz si hic dolor cu sfone fuerit illic a pncipio: tuc administra resolutiua olea in qbus sedatio e dolori cu pibitioe seu repcussioe aliqa a pncipio: vt oleu violaru vel rosatu cu virtute olei anetini vt repellendo τ sedando dolore resoluat. τ qnqz inuenit alienatio aliq p ea addat illo qd addit ad resoluendu: sicut vinu nigru vel stipticu l'coctu τ acetu qd virtute apostematica τ resolutiua hz. In dorso vo facto musculis tibi addere sapone no existe eo adde anfronitu. i. spuma maris. no sit aut lapideu sed molle τ raru τ albu qm cito resoluit τ est leptomeron maxie. ¶ Sciu ciuis addat sit vetositas τ inflatio neglecta fuerit τ metatur dcm. pmu qdem vtere farmaco p sapone facto. 2° vero aliqo emploꝝ q ex leptomeris τ resoluetibus sunt fortibus: τ magis mollificatiuis quoꝝ tibi hic aliqua nriant. ¶ Emplm resolutiuu vetositate inclusa in mebris cordosis neruosis et lacertosis. Recipe sedicelbaneiq ponat cu aqua in patella: caldo non existete sm quantitatez qua pcoenim spissando sicut lutum τ iniscatur cum cera quando fit illud cum vino. ¶ Aliud. Recipe yropi sic ecteratur τ puluerizetur super cerotu factu ex cera τ oleo anetino τ emplastretur. ¶ Aliud Galienus ad idem. Recipe certam aquam mixtam fac bulire τ cola primo τ fiat pura: deinde rursus mittens in ollam calcez non extinctam lenem et farinam misce donec fiat vnctuosa substantia deinde emplastra.
¶ Aliud. Recipe picis resine terbentine τ confice cum pinguedine leonina τ taurina.
¶ Aliud. Recipe glutinis: calefaciet illud stris vel cineris eius: confice cum vino vel pinguedine leonina. ¶ Si vero apostema seu inflatio ex vapore leui i fit curabitur cuz leuioribus ex extenuantibus: quales sunt spongie in aqua aneti anisi τ feniculi τ cami τ cum oleis leuibus quale est anetinu: de semine lini: de squinanti: τ silibus.

¶ Capitulu. viii. de apostemate aquoso.

Hydropositema aquosū est ydropisis ascites ⁊ ramex aquosa est cū in mēbrorū pteriiste ꝯcauo interme dio in eis aquositas cōgregata: ⁊ aliud in quo aquositas ꝯgregata existit: nō in vacuo perrite in eorū intermedio: si inter siam membri ⁊ membranā coopiēs ipaʒ ꝗm ad modū in epe ⁊ splene p anathomiā vide mus ampullas fieri ꝗbus crupeis aq̄ egredit de ꝗbus supra sectiōe pma est dcm: Et q̄n ꝗ est inter duas tunicas cutis seu duas cutes vt cū aliquā ampullā seu vesicā plenā aqua in mana vel pede fieri videm⁹ sicut eretice in piplōicis ꝯtigit vt ypo. in pnosticis dixit.

Et cura eius est due res. Pma est eua cuatio. Complet aūt pforatoē. 2ª est pfora tionis curatio. Complet aūt vesice et cutis abscisiōe: deinde ꝯglutinatiōe seu cicatrigati one ⁊ induratiōe inferioris cutis qd̄ cū siccā tibus fiet. Et ex appropiatis ⁊ ꝯuenientib⁹ ei est fodicies balnei siue ventosa siue aquosa sit: ⁊ pp̄e si cū spongia supponat: et expressus emplastus extenuat ramicem.

Capitm. ix. de dubelati frigidis cōp̄hē dentibus humores mucosos gipseos ⁊ lapi deos arenosos ⁊ capillares ⁊ alios.

Dubelet nomē duobus modis accipit gn̄aliter ⁊ spāliter. Gn̄alit ꝗdem ad omne apostema cuius cunq̄ gn̄is sit aggregās materiā in loco vlcerato seu ꝯtinuitatis solute ipsius mēbri in quo est siue a pncipio incipiat apo stema calīm cum aggregatiōe materie loco ac solone talī: siue apud statū cēmle ⁊ tumoris sui. ⁊ extura est illi⁹ gn̄is. Est. n. extrū p̄ohe apostema calīm aggregans materiā in loco ꝯtinuitatis solute seu capo: ⁊ fit ei caput acu tū vt cōuertat in saniē. deinde gn̄at ⁊ matu ratur sanies. deinde rumpit. Et nod⁹ ē etiaʒ aggregās materiā vt indurescat: nō vt con uertatur in saniem de ꝗbus supius dictū est. Pp̄ie vero nomen adubelati cadit seu ꝯf apostemate aggregate ⁊ ꝯpehendēte in re gione seu loco intermedio solute cōtinuitat apostemate pticule rei diuersi gn̄is si humo res mucosos gipseos: ⁊ lapideos: arenosos ⁊ capillares: fuscos: carbones: ostracos: lutū amurcham: ⁊ rumbos ⁊ silia. Talis autem apostematis dispositio puenit vel transitōe flcōnum ⁊ erisipilarū mutaruʒ in ipsam vel sine hijs vt ex habundātia humoꝝ aliquoꝝ vel spumosorū vaporum aggregatorū in ea regione intermedia apostemose pticule siue ex ipa pticula siue patiente siue ex alijs sup fluentibus illuc. Cum igitur locus interme dius apostematarū particularū replet⁹ fue rit talibus humoribus ⁊ sic longo persistens tempore humores ipsi ex diuturnitate tem poris multiformes alteratiōnes recipiēt. vn̄ predicte res diuersi generis pducūt siū aūt sm viscera ⁊ sʒ supficiē cutis ista apostēata

Signa eorū vero que in superficie cutis sunt cognitio est facilis: sanatio vo difficil. Cognoscit autē pte ex tactu ipsorum inue nire est ⁊ sentire est in eis diuersitatē corpo rum predictorū distinctorū mollicie et duri cie: sabulitate ⁊ grossicie. Cura vero eoꝝ fit per incisiōem ⁊ extractiōem illorum: ⁊ per farmaca exterius supposita: ⁊ attrahentia ⁊ educentia. quale est emplastrū de fermento proprie dicto in antidotario nostro absque hijs que sumunt interius: quēadmodum ea que ex talibus sm pfunditatē fiunt ⁊ maxie sm viscera. sunt enim tanq̄ occulta difficile cognoscibilia ⁊ curabilia que indigent medi cinis non solum exterius applicatis: sed ebi bitis erūpentibus magis et mundificātibus incarnantibus ⁊ ꝯsolidantibus: quales in p ma sectione sunt cōiter dicte.

Sequitur summa. 4. pticule secūde secti onis secunde que est de medicinis apostema tum melancolicorū ⁊ continet capta tria.

Sequitur sum ma quarta particule secūde sectionis secunde que est de medicinis apostematū me lancolicorū: continens capi tula tria.

Capitulum primum de apostematibus du ris siue duriciei: ex quibus sunt scrofule et bocia.

Capitulum secundū de cancro.

Capitulū tertium de lepra.

Ca. I. de apostematib⁹ duris seu duriciei ex quibus sunt scrofule ⁊ bocia.

Duricies glādule dure ex aposte matibus mfciis sunt ⁊ cācer diffe rentes inter se: duricies glandule vt supra dictū est: ⁊ ipse a cancro

vt in sequenti dicetur capitulo. Et quidē du
ricies inter se differt quo ad aduentuz spūs
z locum seu membrum. Quo ad aduentum
enim quia quādoqꝫ fit incipiendo cum ab hu
more melācolico fit siue generato z aggrega
to in particula patiēte siue ei a toto corpore
epate vel splene influxo. z fit plurimū gene
ratio ex aliis apostematibus per naturā vel
errorem medici in duriciem permutantis. vt
superius dictum ē. Quo ad locum vero seu
membrum. Nam alia fit in iuncturis de qua
in prima sectione dictum est. alia in epate vl
splene vel renibus de quibus hic supra dcm
est. Glandule quoqꝫ in se differunt. Alie ei
sunt adene. Alie sunt glādule generalr dce
vt hic supra dictū est. Et si quidez apostemē
tur dure vel primo molliter: deinde durescāt
dicte sunt scrofule in plurali. Scrofule qui
dem quia plurimuz accidūt scrofis z porcis.
In plurali vero quoniā plurimū fit z incipit
vna magna deinde generant plures et sunt
ordinate ac si essent in cingulo pēdēte ex col
lo ad alteram partiū. z quādoqꝫ sunt vt race
mus combinate omnes tamē dure z scroti-
çate vt quia scrofule non sunt aliud nisi scro-
tiçate glandule: et de scrofulis sunt in quib⁹
dolor non associat z sunt incurabiles. z sunt
in quibus dolor associat z tamē sunt difficil
curatōis per mollificātia z resoluētia quare
necessaria ē maturatio z putrefactio. Et ma
gis dispositi ad incurrenduz scrofulas sunt
habētes capita humida z pinde loca in qui-
bus magis gñantur sunt collum z sub ascelle
ppter caliditatē loci strictură z occultatōem
resoluentē subtile humidū: z dimittentē idu
ratum grossum eius. Et plurimū accidūt in
fantibus z sunt saluiores: z raro iuuenibus
z sunt peiores. Et quādoqꝫ fit duricies i ner
uis z lacertis qui sunt in gula z quibusdam
glādulis intermixtis eis ita vt augeat pau-
latim z dicit bociū ad similitudinē burronū.
Accidit autem predictis capita habētib⁹ hu
mida apud laborātes z portantibus onera su-
per caput z mulieribus apud partus expulsi-
onem. Et quādoqꝫ est morbus regionalis et
hereditarius procedens ad genitos ¶ Cura
vero scrofularū ipsarum z bocij z est cōis z p
pria. Cōis ab essentia passionis sumit q̄ du-
ricies est seu durum apostema. Propria vero
a natura particule in qua scrofule sunt z bo
cium. Consistebat enim cōmunis cura duri-
ciei seu sclirosis omnis inçtū huius in trib⁹
Primo i euacuatiōe totius corpis vel mem

bri ab humore a quo generatōem habuit et
recipe posset augmentū sufficiēs z illud cu
solutōe ventris forti educit te flegma grossū
vel mixtum vel vtrūqꝫ a renibus. Et ex sim
plicibus z pp̄e agaricoz ellebori z turbit cō
fortato cum çinçi. z composit⁹ z pp̄e pillulis
cocijs vel de yera z pillulis fetidis z de gūmi
z pp̄e de eufurbio precedēte digestiōe z vo-
mitu cum melle de floribus genestre et cum
flosa si fuerit necessaria de çefalico. Et 2⁹ in
euacuatōe materie indurate i parte scilicet
complenda cum mollificātibus z resoluenti
bus simul mixtis vel alternatim ministratis
diuersificatis in virtute potentia z qualita-
te sc̄z sm diuersitatē materie in grossicie et
duricie sm magis z minus: vt quia dura fue
rit a principio vel postmodū acquisita: z sm
naturā particule variā in raritate z spissitu-
dine scʒ atqꝫ positōne ipsius in superficie seu
pfunda. Et quidem scrofule cum singulā
larum rare scʒ z in superficie positarū duri
cies z sclirositas eius duriciei z materie dura
rate in eis dupliciter habet complent. Pro
cum mollificātibus z dissoluētibus sufficiē-
tes sint vt in quibusdā sclirosis est videre simi
libus frequentē. Secūdo si ille nō sunt suffi
cientes incisione cum ferro z putrefactiuis
farmacis educatur cum vel intus vt radic
iterum nisi fuerint magne quoniā pducunt
ad vlceratōem quare expedit vt cum subtili
regant regimine z mollificātibus z resolui-
tiuis ne qꝫ venosent vt durities aliarū glaz
quoniā educit sibi secum sanguinē venositatis
z scrofularum separatas magnificitas relinquit.
Et ex appropriatis sunt acetosa emplastra
suspensa ad collum. ¶ Aduertendū tamen
ad naturā particularū seu glandularū nam
si quidem sint ex facientibus operatōem t
iuuamentū in superfluitates a principalibus
colligendo cura seu euacuatio primo modo
est facienda sola sm modum nullatenus ope-
rando. est enim priuatio in eo operationis
vel iuuamenti z incisio circūadiacentiū ner-
uorum z venarum adiacentiū inuolutarū in
eis ex quorum incisione grande sequit nocu
mentū z iuuamento maius. Et in bocio mal
to maius propter suas arterias z venas pl
deqꝫ z alias arterias intermixtas lacertis et
neruis in gula cum quātitate multa vt sta
dicetur. Ob quam rem loco incisionis con
sueuerunt quidam resoluentia z extrahentia
fortiter ad euaporatōis modum z retentiōis
in ore post predicta talia patiētib⁹ ministrari

τ alia localia remedia que dicetur quas si in
principio sint τ parue curare vidimus proce-
dentes vero τ magnificatas non pre bociū
Si autem sint ex prestātibus iuuamentū in
replendo vacuum in aliorū vbi primus modus
euacuatōis non sufficiat secūdus est tēperan
dus cum sit in eo iuuamentū maius incōpa-
biliter nocumēto. Tertio aūt consistebāt ex
regimine. sit autem subtiliatiuū ad siccitatē
tendens. Aer ergo eius calefiat τ parte τ ex-
siccetur cum igne et fumigijs ex sandaracha:
thure: ligni aloes: τ alchitram. Exercitetur
peditando mane τ sero ante cibum. deinde ci
betur pane furfuraceo τ milleaceo sicco non
madefacto in brodijs que fugiat preter bro-
dium cicerum. Carnes eius sint ex anima
libus siccis τ montanis τ pedestribus τ vo-
latilibus assatis vel elixis sine iure sumptis
Et vinum sit album subtile stipticū cum fer-
rea aqua τ vtatur cū fructibus siccis. vt ca
ricis: passulis: τ bacijs. vitet recentes et hu
midos et herbas vtatur salsamento ex sale
sacerdotali quod ponit Nicolaus in antido
tario suo τ pe̾bus. Recipe cubebarū: nucis
musc. cinamomi: ging. ligni aloes: macis: spi-
ce: g. cariof. cardamomi maioris τ minoris an.
quātitatem quam vis: τ vnam partē coriādri
preparati. Vitet repletiōem crapulā τ nausea-
tiuam satietatē: de sero vero minuat cenam
suam τ tolleret famem τ sitim quātū potest.
Post cibum quiescat τ de nocte nō dormiat
post descensum cibi. Vitet veneris constipa
tionem iram τ anime accīa nām extenuātia
Vitet quoq cibaria grossa τ inflatiua τ potum
aque super ea τ vina fumosa τ pura τ abhor
reat omnia caput replentia: τ omia que tra-
hunt materiā ad caput. vt est sol et locutio
plurima ira τ rixa τ capitis dolor que faciūt
currere materias ad ipsum: sicut extemere
se super faciem τ curuare se super genua p-
lixe: τ habere puluinar planum τ que faciūt
caterisare ab ipso inferius materiā sicut est
stare sub diuo τ lumine lune τ in aere frigido
τ humido vel austrino cui succedit borealis.
Et de localibus remedijs quibus ad scrofu-
larum vtimur τ bociū quedam per aurē im-
mittunt: quedam retinent in ore: quedā eua
porantur cum receptōe vaporis in loco: que
dam inunguntur τ quedam emplastrentur
Per aurem immittantur oleum de been: et
cucumeris asinini: quoniam resoluit ipsas.
Ex retentis vero in ore et bocio proprie est
puluis ostracorum adustorū qui est. Recipe
crocem marinam: palmam marinam: spon-
giam pallā marinam: siliceum marinum: co-
rium marinum: os sipiarum: porcellos mari
nos: vmbilicos marinos: omnia recludātur
in olla noua τ apponantur ad ignem donec
sint sicca τ quasi adusta. deinde terantur et
cribellentur. Et accipiatur de eoruz puluere
℥. iij. τ pulueris piperis. ℥. iij. et misceantur
cum mellis dispumati ad lib. iij. τ reliquus
puluis reseruetur. De confecto autē sumat
mane coclear vnum tenendo in ore: et sicut
dissoluitur ita transglutiat vel spuat. de pul
uere vere sero cum intrat lectum sumat co-
clear vnum. et similiter sicut dissoluitur hu-
miditas τ saliua ita spuat. Ex euaporantib᷒
est vt euaporetur scrofule τ bocia. Ex aqua
capillo. vene. τ camomille: τ radice altheeet
cucumeris asinini. Deinde recipiat vapore
per os τ in loco proprie ex lapide resaltante
molari vel marchasita ignito extincto vel a-
qua ferrea vel aceto forti: τ manu premente
tangatur. τ hoc in diminutione lune et hora
coniunctionis proprie. Ex inungendis sunt
vt post euaporatōnem vngatur cum simpli-
ci vt ex oleis de been. vel cum cōpositis vn-
gatur vt vnguento ysopi descriptiōe ceroei
per. xv. dies τ per interualla trium dierum.
Item euaporetur cum lapide molari vel mar-
chasita ignito super aspsis predicis. Deinde
vngatur cum hoc vnguento. Recipe spume
maris: salis cōmunis ana. ℥. s. sulfuris: licij:
ana. ℥. s. foliorum nasturcij: foliorum lauri:
ana: ℥. s. testiculi canis. ʒ. i. terantur τ confi-
ciantur cum melle τ oleo de narciso: et vn-
gatur mane vel sero quolibet die semel. Et
ex hijs que emplastrantur sunt simplicia et
composita. Et ex simplicibus vero est em-
plastrum de coriandro cum melle contrito: τ
sit emplastrū de radicibus cucumeris asini
ni cum melle τ oleo de narciso vel farina or
dei: quoniam resoluit illud: vel pix confecta
cum carieis: aut cum squilla: aut cum radice
caulis: aut cum radice caparis: vel oleo de li
lio: vel lupini cuz aceto τ melle: τ stercus vacce
decoctum cum aceto. Item aliud stercus ca
prarum τ ouium montanarū cum vrina in-
fantis: τ stercus colombinum cum oleo. Ex
compositis aliud fortiosis exiccatōis. Reci
pe salis nitri: baurach: aloes: sandarace: cipi
corticum radicum solatri: corticum olibani:
tele aranee: ana terantur τ conficiantur cuz
aceto τ melle τ emplastrentur. Et ex emollio
resoluentibus cum facilitate est emplastruz

apostolicon relatum ad christianos in scro-
fulis mortalib⁹ ruptis ꝛ emplastrũ dyaqlon
Et quandoqꝫ permiscent cũ hoc emplastro
medicine simplices cum proprietate operan
tes: sicut est radix lilij ꝛ stercus caprarum et
oculum nasturcij. ꝛ radix cucumeris asinini: ꝛ
vue montane non que cadunt ante matura
tionem ꝛ albe: ꝛ farina fabarum: ꝛ amigdala
rum amararum: et bdellium que aggregate
ad illud ministrentur precedente mollificatiõe
cum eius potationibus ꝛ vnguentis ꝛ cerotis
ꝛ oleis simplicibus ꝛ mixtis. Itẽ emplastrũ
Galieni resoluens duriciẽ in ebdomada vl
tribus diebus qđ narrauit ipse in megategni
Recipe sinapis: semi. vrtice: sulfuris: spume
marine: aristologie: armõiaci: bdellij: olei an-
tiqui ꝛ cõmunis quod sufficit. ¶ Item aliud
bonum. Recipe farine fabarũ ꝛ ordei: pin-
guedinis porci ꝛ vitl omniũ ana. p. i. radicũ
colloquintide: aluminis: lamẽ: lilij: picis liqdi:
omniũ ana. p. ß. terantur et misceant cũ oleo
antiquo ꝛ pinguedine frixa post liquefactio
nem pinguedinis ꝛ picis in oleo. ¶ Item ali
ud relatum ad andromacũ. Recipe radicũ
capparorũ: radicum caulium: lupini amari: fe-
nugreci: calcis ꝛ nitri ana. admisceant cũ pi-
guedine porci ꝛ oleo antiquo ꝛ melle. ¶ Itẽ
aliud mirabile ꝛ est nicodemi. Recipe semi-
nis lini: fenugreci: residiant in fimo et addat
eis fimi colũbini pars media. ¶ Itẽ aliud ꝛ ẽ
alchidi ad scrofulas ꝛ bociũ est simplex qđ
est. Recipe oximellis squille cum aqua mor
belle. i. scrofularie radicum ꝛ floribus gene-
stre vel semine eius. Aliud compositũ ꝛ est
sirup⁹ ex appropriatis q est. ℞. ca. vene. auri
cule muris: ysopi: scabiose: mellisse: camedre
os: sticados arabici: acori: radicũ morelle ana
℥. i. florũ roris marini: genestre ana. ℥. ß. suc-
chari: mellis ro. ană lib. i. aceti squillitici. ℥. iij
in pecia rara bulliãt spice. ʒ. i. nucis mus. cina
momi: cubebarum: gingi. ana. ʒ. ij. Dosis est. ℥. ij
cũ tepido mane. ꝛ finito predĉo regie purge
tur cũ pillis yeo. de yeralogodiõ vl yeracol
loquintide cũ agarico ꝛ euforbio: pille yeo. ex
ptorũ iuuamentorum ad hoc et alia multa.
Recipe galbani: oppoponaci: sercocolle: mir-
re: serapini: lacche lote: terbentine: asse feti-
de: antimonij: piretri: saxifrage: armoniaci:
carabe ana. ℥. ij. agarici: anacardi: turbit: bo
racis interioris: colloquintide: cassiefistule mũ
date: tamarindi: castorei: catapuciarũ mun-
datarũ: vue valde bone: diptami. ana. ʒ. i. eu
forbij: storacis: calamite: salis armoniaci:

esule: polipodij: pentafilon: elleb. albi: be
tonice: dragantee: mediane: cortice sambuci
radic ebuli: peonie: seminis git. hermodac-
tolorum: lapidis laçuli: aristol. lon. ꝛ ro. cocoi
diõ: quinqꝫ grana: mirab. munda: rosi: reubarb
reupontici: ciperi: satureie: blancepipi: bitu
auripigmenti: salis gemme: tartari: rosi: flo
le: masticis: comini: seminis apij: macis: petro
selini: anisi: costi: ꝛ vrti. fa. basilicon: alexan
drini: sinapis: baccharum lauri: seminis iuni
peri: seminis edere: ana. ʒ. ij. aloes: succum
ni. ʒ. ß. garo. nucis mus. zinzib. gumialoes: ꝛ
aloes. ana. ʒ. i. oleũ ros. ꝛ musilem sambuci
ni: ꝛ petrolei: ana. ʒ. vij. bene coqt ꝛ bene spu
mari tantũdem quantitatis medicinarũ predicta
rum: ꝛ eaꝫ diu iaceat in lacticinio predicto q
dis totis ibibantur: ꝛ sic medicine reducan-
tur. Hoc facto nunc confice cum predictis o-
leis: ꝛ cum bene coctum fuerit fiat magdal
con: ꝛ serua per mensem vnum vel duos vel
tres anteqꝫ detur: ꝛ cum dare volueris fac pi
lulas ad modum ciceris: ꝛ da sero quinqꝫ vel
septem stomaco ieiuno. ꝛ cum multum anti
que fuerint non valent: sparge ea plures. Et
adde aliquid predicti succi valent cũ contra
dolorem stomaci vt supra prima sectione est
dictum. ꝛ sunt valde experte contra egritu-
dines antiquas totius corporis: ꝛ precipue
contra arteticam antiquam: quartanam: ꝛ e-
migraneis: asmaticis: sciaticis: cardiacis: sto
maticis: ydropicis: nefreticis: ꝛ calculosis: scro
fulis: ꝛ bocijs. post purgationem sumat tyri
aca andromaci cum vino calido. ¶ Hec bibẽ
da experta post purgationem predictam ꝛ suffi
cientem mirabiliter resoluens ꝛ extenuans
scrofulas ꝛ bocia. Recipe radicũ affodillorũ
radicũ morelle: radicũ brionie ana lib. i. cõtũ
tur grossiter ꝛ bulliãt in chacabo pleno gr
eco antiquo capacitatis lib. x. ꝛ bulliant vsqꝫ ad
consumptionem medietatis. deinde coletur
ꝛ colatura reseruetur de qua sumat omni mane
℥. iij. Preterea sciendum est qꝫ intendimus re
ducunt scrofule que ceperunt extenuari ꝛ re
solui ad dispositionem suam primam. quare
oportet vt extenuatiuo regimine iterũ pur
gent. Et de eis sunt in quibus est carnositas
ꝛ in huiusmodi oportet vt conficiant medi
ne calide cõposite cũ oleo: ꝛ dimittantur p
aliquos dies ꝛ deinde administrentur vt hec i
scrofulis frigidis. ¶ In scrofulis aũt q sunt
complexionis calide non oportet vt superflua
sit administratio medicinarum calidarum: im
mo sufficit eis q est sicut sanich de mitto ca

aqua coriandri. Et fortius illo est mirra cum duplo sui de licio confecta cum aqua coriandri: aut vincat medicamen aliud secundum quod prius dictum est: et illud quod necessarium facit vehementia inflationis aut pultas eius. et de illis que conferunt eis est ut fiat fermatatio cum oleo de nucibus persicorum excorticatis adustis. Et si necessarium fuerit in curatione scrofularum ut incisione cum ferro oportet quod fiat cum cautela eis vicinantibus arteriis nervis et venis. et ubi multe sint melius est omittere ut supra dictum est: et vacare in cura cum predictis. Homo enim quidam ut Albohali dixit erravit cum perforaret scrofulas adenarum et gule que sub mento sunt. incisit enim nervi reversum ramum quare destructa fuit vox eius. Et iam accidit ut inveniret nervum alium: sed detegeret eum frigori quare destructa fuit complexio eius. et per consequens eius operatio usquequo reduceretur ad ipsam eius complexio cum calefactione: et forsan errabit et inveniet guidem et incidet eam et sequetur emorragia difficilis constrictionis perducens ad sincopim fortem. et deterior guidem est illa que est profundior. Quapropter cum excorietur ex latere salvo oportet ut sciamantur scrofule et destruatur quod residuum est aut medicamine acuto sic quod non perveniat lateri lesio. Draquilon emplastri confecto secundum almaser. Recipe litargiri trit. ℥.i.s. fumatur cum sartagine lave: olei veteris. ℥.ij .s. superadiciatur et aggregentur et lenitus ignis sub eis fiat. et coquatur donec solvatur totum litargirum. deinde mucilaginis: fenugreci: et seminis lini ana ℥.ij. mucilaginis malvavisci. ℥.i. fumantur et predictis adiungantur. et post hoc totum agitando donec totum ingrossetur decoquantur: cum autem coctum fuerit ab igne deponatur agitando tamen dimittatur quod postea tenendo commaceretur donec spissitudinem habeat et viscositatem: deinde recondatur et usui reservetur.

Capitulum secundum de cancro.

Cancer est apostema melancolicum pauci tumoris et diffuse cuius causa est melancolia adusta in toto corpore epate et venis habundans propter naturalem complexionem eorum regimen et dietam in acribus lentibus et carnibus antiquis et melancolicis propter splenis defectionem non trahentis illam ac virtutis extractive ipsorum extra corpus nullatenus expellentis: sed propter sui melancoliam cum sanguine ab illis infusa et alicui ex membris eiusque venis disseminatur in eo collecta minimis differens a glandulis mobilibus fixione sua cum membro et a duricie quoque est differens primo in causa: quoniam causa duriciei melancolica est naturalis fex sanguinis. Cancri vero causa est melancolica per adustionem facta innaturalis a qua melancoliam et acredinem acquisivit ut proiecta in terram ebulliat sicut acetum acri odore a qua effugiunt musce et proinde non est quietus cancer sicut duricies sed mobilis et corrodendo precedens: habens radices infixas undique membro ad modum brancarum cancri infixarum cibo et in medio eius est rotunde forme cum colore cancri a qua egrediuntur vene sicut brance cancri: quare dictus est cancer. Et sunt venule parve illo humore replete ipsi diffuse quam in duricie non existunt humore in ea totaliter ad membrum in quo est a venis expulso. et propterea tumor in cancro est minor et magis diffusus: nec oportet ut per ipsum destruatur sensus in principio sui sicut in duricie. tunc enim in suo impressionis principio cum insit membro complexionis malicia acquisita virtuti membri sensibilis et resistendo facit dolorem nisi cum elongatum fuerit ei tempus et fetus est magnus ut melior et facit equi discrasia mortificetur virtus membri sensibilis: et destruatur in eo sensus et corrodatur et viceretur eius substantia. et tunc licet ad ulcus devenerit: naturam tamen apostematis non relinquit venis in circuitu eius tumescentibus propter repletionem corrodentis humoris si complexionis acquisivit naturam ex apostemate et vicere corrosivo. Duricies vero a principio sui destruit sensum propter sui grossiciem et frigiditatem humoris prohibentem transitum sensibilis spiritus ad membrum ac stupefacientem et congelantem ipsum et proinde color eius est lividus et melangianus ut fecis sanguinis. Cancri vero color erit niger ex adustione causatus ad quam viriditatem tendens. Adhuc quibus differunt quibus accidit membris. Cancer enim ut plurimum accidit membris raris. ut mamillis mulierum ut supra sectione prima est dictum. et in lacertis carnosis valde. ut in natibus et cruribus et pulpis tibiarum et extremis et prope a qua superflua missa consueverunt decurrere. ut est virga in viris et testes: in mulieribus vulva et anus. Duricies vero in densis ut epate et renibus nervis et iuncturis.

Differentia in adventu cancri. Cancer enim adventus plurimum est incipiendo: duricies vero plurimum est permutando et ex apostemate calido: et quandoque undimioso nec non in modo euacuandi et aperiendi. cum enim accidit duricies plurimum: non est occulte dispositionis sed apparet. Cancer vero non apparet secundum plurimum deinde apparet. Et duricies quidem quandoque permutatur in cancrum ex se vel errore medici: et si ex se apta sint ut incipiat: et ex inventione inflammationis et pulsationis in ipsa et apertione venarum in eius circuitu vel earum absentia et privatione cognosces. Et quandoque permutantur flegmones et undimie in cancrum sicut in duriciem permutantur et illud cum prolongatur et earum retente materie adurantur ex se vel putrefactione vel errore regiminis ut transeant in melancoliam innaturalem per adustionem. Signa cancri dum est in principio sine quod est. quia quandoque apparet sicut faba aut cicer aut auellana parva et durus rotundus fusci coloris in quo est calliditas aliquantulum et quandoque cum dolore forti quandoque puncturi: et cum perdurat ad magnitudinem procedit. et deinde perducit ad ulcerationem propter acredinem et acuitatem adustionis materie. et quandoque non ulceratur quia est siccus. et quandoque permutatur ulceratus ad non ulceratum. et quandoque illud facit curatio cum ferro. quandoque facit eius labia grossiora et duriora: et si cauterizetur resolvetur materia et consumetur corrodens et putrefaciens. Regimen in cura cancri est diversum secundum diversitatem temporum et dispositionis et loci eius. si enim in principio sit et in manifesto loco antequam ad confirmationem et magnitudinem et ulcerationem deveniat in qua plurimum sine cyrurgia non curatur. Regimen eius est duplex universale et particulare. Universale est quatuor rebus. dieta universalis euacuatio rectificatio membrorum generantium materiam et correctio accidentium.

Dieta sit eucbima ad frigidum et humidum tendens. prohibens regenerari materiam cum aeris alteratione ut supra in febribus capitulo generalis curationis est dictum. et cum quiete animi et corporis: et cum cibo ex lactucis et herbis frigidis et humidis ut atriplicibus: spinachiis blitis: borraginee et similibus fructibus. ut cucurbita citrullis et piscibus petrinis et aqua dulcis: et cancrorum fluvialium: et iusculis ordei et vitellis ovorum: et potu lactis vaccini a quo extractum sit butirum vel serum: et cum potu aque ordei vel vini albi subtilis et limphati: et cum somno et vigiliis temperatis: et cum inanitione superfluitatum siccarum et rebus mollificativis cum predictis. Universalis euacuatio completur cum euacuantibus antecedentem causam. scilicet melancoliam adustam habundantem in venis et etiam naturalem quam materia est ipsius minorativis et eradicativis predictis digestis ex hiis que nota sunt in capitulo de quartana etiam cum sanguisugatione a pleniore orificia venarum emorroidarum: vel cum prodeuntibus melancoliam in muliere vel cum fleubotomia universali de magna: vel particulari de basilica dextra vel sinistra prout expediens est. Rectificatio membrorum generantium melancoliam completur cum predictis regie et melancolie alterantibus epatis et corporis universaliter et confortantibus splenem que sunt supradicta. Correctio vero accidentium est ut dolor si est fortis mitigetur cum frigidis repercussivis defendentibus membrum et repellentibus materiam si non fuerit quod prohibeat vel cum calidis anodinis eis mixtis supius numeratis si quod prohibeat adsit. Et si sit caliditas in eo vehemens extinguatur cum aqua coriandri et solatri et predictis repercussivis et aliis frigidis interius sumptis. Particulare regimen est particularium operationum exercendarum circa locum et particulam cancri cum medicinis localibus et aliis operationibus. Et quatuor res. prima est destructio cancri si possibilis est. secunda est ubi possibilis non sit eius destructio prohibitio additionis eius. tertia est si ad augmentum pervenit prohibitio ulcerationis et tunc proprie quando cum eo est caliditas et pulsatio quoniam ulcerationem minantur. quarta est ubi iam pervenit ad ulcerationem et si confirmatus curatio ulcerati. Primam tamen complent licet difficulter duo. Primum est dissolutio materie aggregate in membro et venis et membris eius quod paratum est influere colligetur. et illud cum hiis que frigiditatem habent multam et caliditatem temperatam: et illa sunt coriandrum: solatrum: dentes cum aceto: succus plantaginis: et similia que supra in cura antracis et ignis persici dicta sunt. Abstinentur autem ea que debilis virtutis sunt. quia operationem non perficiunt et que fortis etiam cum resolvendo subtile grossum magis et induratum relinquant. Abstinentur quoque mordicativa. quia tristant particulam et humorem silvestrem et inmorigeratum reddunt. Et inde medicine ei convenientes sunt metalice seu minerales ablute. ut est tucia abluta mixta cum oleo rosarum. Aliud est incisio et sectio ipsius ubi resolutio non sufficerit: et propter eum fuerit in aliquo extremorum. ut pes manus et mamillis apto incisioni.

Oportet autem vt incisio fiat magna vt ex toto abscindatur particula in qua est cācer: et quod est in circuitu eius ex venis circūdantibus ipsum: ita vt de eis nihil remaneat et currat post illud sanguis plurimus post euacuatōnem vniuersalē que precessit cū expulsione ipsarum vt curetur incisio. Et fortasse incisio non est melior: quoniā nihil aliud est q̄ prouocare ipsum ad vlceratōem nisi vbi possibilis sit incisio radicalis. vbi vero non oportet regere ne addatur: et fortasse post incisiones indigebis cauterio cum igne quoniā resoluit reliquias materie male: et confortat membrū et retinet emorosagiam: et fortasse in eis est timor magnus: et illud quando fuerit cancer iuxta principalia membra et nobilia ne perueniat ad ea vt orta ex eis: et accidit exinde mors vel spasmus: vel quia sit in membris occultis de quo ypo. in afforismis ait. Quibuscūq̄ cancer absconditi fuerint non curari melius est curati enim citius pereunt: non curati vero longius tempus perficiunt. sed tunc oportet vt rectificentur cum mundificatiuis ministratione: cum infrigidatōne et humectatōe: qualia sunt aqua lactis proprie: et cum dieta ciborum et potuum predictorū et eorum que generant sanguinem bonum frigidum et humidum. Secundā vero rem scilicet prohibitionem ad[...]itionis complent duo. abscisio antecedentis cause predictis modis facta: et regimine. Secundū est confortatio membri et repercussio materie. Fit autem cum medicinis repercussiuis iam dictis sm̄ omnem administrationis modum. et melior est qui fit cū lenitiuis mineralibus quale est factum ex lapide molari et lapidibus coctis: et quale est linimentum factum ex oleo cum fricatiōe q̄d resoluitur inter tabulam et manicam de plūbo cum humiditate effusa super tabulā que est sicut oleum rosa. et aqua coriandri: et qualis est emplastratio cum agresta trita et colloquintide cum aceto est prope emplastrata. Terciam rem scilicet prohibitiōnem vlcerationis vbi obstantibus illis ad magnitudinē perfectionis deuenit: et timetur vlceratio propter caliditatem et pulsationem apparentē in ea que res frigida est et periculosior ex membro in eo vicino. blandientia complent que prohibeant ne calefiat vnq̄ ex cibis frigidis et medicinis et alijs rebus: et ex illis est prohibitio somni super ipsum et herbe frigide contrite superposite: et linimenta predicta proprie ministrata cum fricatione predicta: et prope que fit ex tabella et manica plumbi quādo est cum eius fricatura terra sigillata: aut bolus armenum: aut oleum antiquum: aut aq̄ sem peruinca: et cerusa cum succo lactuce: aut mucillagine psilij: et cerusa de plumbo: quoniam est operatio bona. Et de appropriatis magni iuuamenti est emplastrum de cancris fluuialibus: et proprie cum climia. Quartam rem alterum duorum complet scilicet [...]lidatio panni linei infusi in succo solatri super ipsum vlcus. et cum exiccatur siccum infundatur desuper aqua predicta si incisio membri in quo est non sit apta: q̄ si apta sit incidatur et regatur vt supra dictum est. Emplastrum bonum conueniens ad illud. Sumantur medulle tritici et olibani: et ceruse de plūbo ana. ʒ.i. terre sigillate: boli armeni: aloes abluti. ana. ʒ. ss. aggregentur et administrentur super humidum puluerem cum oleo ro. Et si admisceatur ei equale de chlimia melius erit. Medicamen ad idem. Recipe tutie ablute cum aqua portulace aut mucilagi. psilij: et emplastretur. Mellagogum soluitiuum vtriusq̄ melancolie conueniens cancro Recipe epy. thimi: fumiterre sene: ana. aur. .iij. puluerizentur et in aqua lactis aut mellis mittere: et sumatur vicibus multis. Aliud Sumatur decoctio epithimi cum syrupo acetoso. Aliud. Recipe vere gili quantitatem conuenientem et da cum decoctiōe fumiterre. Contra cancrum et proprie oris puluerizetur cristallum et fricetur os cū illo puluere et deinde proijciatur postmodum de eo in ore vsq̄ ad decem dies et liberabitur expertum est. Item ablutio cum vrina mundificat et consolidat: expertū est.

Capitulum tercium de lepra et medicinis eius.

Lepra est cancer vniuersalis: cuius causa interior est colera rubea cū sanguine multiplicata in venis: effusaq̄ ab eis ad vniuersum corpus et substantie as partes vbique putrefacta manens. Causa vero multiplicationis eius in venis principalis et efficiens ē complexio calida et sicca epatis generantis humores vel totius corporis: vel vtraque educens sanguinem et humores naturales ex hereditate seu semine aut menstruo. aut quia conceptus fuerit embrio in matrice tpe menstruorum fedata sanguine melancolico: vel

acquisita ex tempore ⁊ in malicia regiminis vt multis in cibis melancolicis ⁊ colericis simul ⁊ proprie in piscibus ⁊ lacte qui noti sunt supra capitulo de melācolia ⁊ elefantia cum alijs extrinsecis causis: puta nō naturalibus rebus ꝯsilibus illis cooperātib⁹ in gnatōne talis humoris ex quibus maxime aer est regionalis corruptus in se ꝓpter pestilentiā vel infectus vapore resoluto ex corporib⁹ leprosorum vicinorum in loco coartato ⁊ subuento inficiens humores ⁊ spūs membra et totum corpus atq₃ vegitabilia. Et proinde efficientem cām ⁊ materialē ad generandū lepram maxime disponēs. Secūda est splenis associata debilitas non trahētis illam q̄re cum sanguine remanet multiplicata in venis. et cum non secernatur ex corpore per emorroydas ꝓpter imbecillitudinem virtutis: nec p mēstrua: nec per poros cutis dēpsatos non detinetur ad venas crurium ⁊ varices vt plurimum consueuit sic ꝙ vehementis impetus ⁊ malitie qua natura illam regulare non potest quo ad digesta fuerit influitet a natura repellit: quandoq₃ ad aliquod membrum ibiq₃ cancrū facit: ⁊ proprie si fuerit grossa. si vero subtilis faciet herpetē. si vero impellatur et influat ad cutē fiat albaras ⁊ morphea nigra vniuersalis virtute nutritiua seu actu eius assimilationis corrupta. ⁊ si influat ⁊ impellat: ⁊ spargitur in corpore toto ⁊ subcutaneis partibus ⁊ carnosis. ⁊ tunc siquidem putrefiat proueniet ex ea melancolica febris. et si occultetur nec putrefiat fiet lepra. quod ē quia corrumpitur membrorum vitalis complexio ex sparsione talis humoris in corpore: ⁊ post ide compositio vt forma ⁊ figura que complexionem sequuntur: ⁊ color ⁊ facies tota terribilis fit ad modum leonis tenentis rapaciter predam suam: quare dicta est leonina aduritur q₃ sanguis in venis ex mixtione ipsius ⁊ ingrossatur vt in febribus quoniam sanguis apparet atrenosus: ⁊ cum retinetur in venis longo tempore coartatus inflammatur ⁊ vritur ⁊ corrumpit ipsa ita vt vlceret ⁊ corrodat: ⁊ colorem alteret sicut cancer vlceratus ⁊ soluta continuitate cadunt quandoq₃ ⁊ cum talis humor colera nigra fuerit ex adustione colera caufata erit maioris malicie ac penetrationis ⁊ impressionis in membra ⁊ susceptibilioris corruptionis. Si vero ex ex adustione melancolie naturalis facta fuerit est vehementioris malicie ⁊ potentior ad penetrandum in membra ⁊ imprimendum:

⁊ tunc proprie cum ex adustiōe subtilis partis eius fuerit generata: ⁊ est minus recipiens curam quoniam non obedit potioni: vt Galienus dixit. Et manēs in corpore corrodit et vlcerat membra extrema: et procedit ab eis paulatim donec perueniat impressio ad totum corpus ⁊ principalia membra ⁊ interficiat: ⁊ propter maliciam complexionis: ⁊ corrosionem ⁊ vlceratiōem taliter infirmando procedat. quā q̄uis ipsi⁹ humoris gn̄atio sit in visceribus tn̄ primū vestigiū ⁊ ipssio est in extremitatib⁹ ad que impellit pp debilitatem ⁊ q̄n q₃ moritur patiēs antē q̄ ipssio complexionis ⁊ vlceris perueniat ad principalia pp solam ꝯplexio malicia: ⁊ faciet spēz lepre quā Auicē ⁊ ysaac leoninā vocauit. Signa eius sunt qr tūc est pect⁹ siccū: fissura narium: manuū ⁊ pedū ꝯuulsio: vel ꝯtritio macilenta: cuius calor si augmentatur magis q̄ siccitas articuli separantur ⁊ cadant. Cum vero fuerit causata ex adustione partis eius grosse maioris erit malicie ac impressionis: ⁊ minus recipiet curam: quoniam non obedit potioni: sicut dixit ypo ⁊ Ga. propter duriciem ⁊ terrestitatē suam ⁊ faciet speciem lepre quam. G. vocauit albaras seu empetiginē ⁊ morpheā nigrā vocauit. Cuius signa sunt: quia color est niger ⁊ grossescit corpus seu sensus: superficiem findentur: manus ⁊ pedes contrahuntur et digiti nec vlcerat nisi corrumpatur ⁊ acuatur. Cū vero causata fuerit ex adustione flegmatis faciet aliam speciem que dicitur tyria quam Ga. appellauit squamosam. Et signa eius sunt quoniam humescit corp⁹: glādes nascuntur: color est albus et oculorū turgidus. Et cum causata fuerit ex adustione sanguinis faciet aliam spēm lepre quē dicitur alopecia: albaras et morphea nigra: et scabies antiqua illis in toto corpore. Cuius humoris signa sunt: qm̄ rubet cutis ⁊ putrida est et tunc vrnt: et sanguis ⁊ sanies effluunt. Et forsitan non vlcerant cum humor exiccatus fuerit ⁊ euētans remanens vel infrigidatus non inflāmatur nec acuitur ⁊ durat cum patiēte tempore longo: sola tamen tumescentia existente in membris que videntur exercata membra ⁊ augmentata: ⁊ vocauit hanc dispositionem Galienus elefantiam: ⁊ est ex speciebus vna sicut albaras ⁊ morphea nigra predicte. Et quandoq₃ corrodit radices pilorum: et facit alopiciam: et quandoque excoriat cutim: et facit dispositionem que tyria nuncupatur: et quandoque facit scabiem que antiquatur

τ est de genere eius fm quatuor humorū adustiones. scilicet leonina: albaras seu empetigo: τ morphea nigra. vniuersalis in toto τ frixa ysia seu squamosa elefantia: alopicia: seu scabies antiqua. Dicte sunt aūt hee species lepre modo methaphorico quodaʒ co ꝙ ab eodem humore in genere sunt causate licet aliter τ aliter dispositio essentia sui et loco atqꝫ corrumpentē complexiōem corporis colorē pulchritudinē τ figurā. Et quia difficile mobilles vt habituate longo tempore pseuerant in corpore ad modum lepre liceꝫ mēbra non omnes corrodant nec vlcerent: nec eorum continuitatem soluant. aut quia quandoqꝫ ab eis incipit lepra ipsa: vt Galienus dixit. Quibus omnibus pretermissis ad presens vt pertinētibus ad tertiā sectiōnem. hic solū de vera lepra iam dicta que vniūsalis est cancer: signa τ medias ponamus. ¶ Signa in ꝑncipio eius occultant̄ signa ipsius. Cum vero procedit τ extenditur tēpus eius detegūtur τ cognoscitur. Cum vero confirmabitur nullus dubitabit ī ea. quod est quia in ꝑncipio cum incipit lepra color corporis τ precipue faciei incipit fieri rubeus ad nigredinem tendens: τ hoc quia color est humorū τ non membrorū vt Galienus dixit. Et humores peccātes sanguis τ colera nigra sunt τ vene oculorū ꝓinde ad fuscedinē tendūt et appet in eis victoria colere nigre in cerebro ex somnijs τ sōlitate τ paucitate capillorū τ sternutatiōne τ apertione venice in naso et stricture eius: τ in pulmone et canna eius ex nocumento anhelitus τ raucedine vocis: in corde ex morsibus malis τ dolorosis: τ apertione venarum in pectore et toto corpore ex sensu supra ipsum quasi sit grauedo vt incubus tempore somni. vel ex fetore ipsius τ proprie in sudore et anhelitus ad fetorem declinat. Cum vero procedit τ extenditur temp⁹ eius apparet sparsio in capillis τ casus eorū τ proprie in pilis faciei τ partiū eius. τ quandoqꝫ desiccantur casus capillorum et incidit forma fieri feda τ casus terribilis: τ color denigratur: τ additur constrictio anhelitus donec perueniat ad difficultatem τ dispniam magnam τ peruenit vox ad finem raucedinis τ ingrossantur labia: τ denigrantur et incipit sanguis congelari in iuncturis τ putrefieri: τ apparet supra corpus sibi circa tota additio glandulosa similis animali quod grece vocatur satos. Cum vero confirmatur egritudo cadunt pili omnes τ ꝓpie faciei. deinde incipit corpus vlcerari vltra ꝓpie vbi apparent additiōes glādulose: τ illud quoqꝫ lepra nō est certa ī modū elefantie τ corrodit cartillago nasi et roditur extremitas nasi eius: τ corrosis iuncturis cadunt extrema τ currit ex eis virus fetens: τ vox occultatur τ tendit ad occultationem: et denigratur color valde: et pulsus eius est debilis ꝓpter debilitatem virtutis τ fit necessaria spissitudo ī eo deficiēte magnitudine τ velocitate. ¶ Regimē in cura lepre est ꝓportionale regimini dicto in cura cācri: τ est ab eo diuersum fm diuersitatem temporis τ dispositiōem eius. Si eniʒ in principio fuerit debilis possibilis est curationis licet difficilis: si vero fortis τ confirmata impossibilis sanatiōnis erit. Si enim cancer qui particularis est morbus cum magnificatus τ confirmatus fuerit seu vlceratus curā nō habet ꝗto minus lepra que est vniuersalis morb⁹: licet in ea materia sit diffusa ita vt non minimi sentiant medicine fortes sustinentes egritudinē ac refrenent vt non agat vel imprimat super ꝑncipalia mēbra. In cācro aūt cū sit eodem tota vnita est sec⁹. Eius ergo que est in ꝑncipio cum est debilis regimē erit duplex. vle τ particulare. Vle est quatuor res ꝯsiſtēs illis. scilꝫ euacuatio vsis τ anēcedētis cause: dieta: rectificatio mēbrorū regnantium materiā: τ correctio accītiū. Vlis euacuatio ꝯplet̄ flobotomia farmacya τ vomitu τ enemātibus. Flobotomia quidem de basilica dextra τ nigra τ basilica sinistra τ hoc si sanguis cum tali nigra colera multuʒ apparuerat habundare: quo casu oportet de venis magnis ipsius man⁹ vel etiā pedis euacuare vltie. Si aūt nō dimittat̄ flobotomia magnarū venarū τ fiat de ramis ipsarū vt de saluatella dextra τ sinistra. Flobotomia. n. magnarū venarū forsitan tunc magis nocebit ꝙ iuuabit n.^ad reddēdo effrenē. In ea vero que est ex puis venis fit securitas ex iuuamento quod accidit absqꝫ nocumento τ apertio venarum ani τ sanguisugatio cum magnis sanguisugis ꝓuocatio menstruorū. deinde erit conueniens τ ꝓpe cum retenta fuerit vltra modum. Ventosatio vero ꝓpter grossitiē sanguinis locū nō hꝫ. flobotomia vero celebrata quiescat ab ebdomada fuato bon regie: τ digestio sumpto purgetur farmacijs appropriatis ex simplicibus τ compositis que infra dicent̄ ipsi humori Festina autem anteꝙ ingrosset τ induretur vsqꝫ ad ebdomadam: quia tunc non obediet potioni vt Ypocras dixit in afforismis. Et ex simplicibus sunt: sicut epithimum: sticados

dos: mirob. in. elebor⁹: lapis laçuli: ꝛ lapis ar
men⁹: ꝛ polipodiũ: famusterre: ꝛ si addat ps
pa collo quide ẽ potissima. fcit. n. desistere e-
gritu. me et vlceri⁹ nõ augeri. ꝛ qñ fuerit ibi
colera mixta faciẽs adustõem in mña addat
aloes: succas. f. cucumeri: asinini: ꝛ scamõea:
Opꝫ aũt vt purgatio cũ predcĩs sit mltipli
cata in tpe pꝛies. nõ. n. sufficit vt vnica pur-
gatiõe purget cũ talis purgatio non debeat
esse fortis ꝟ debilis ꝛ paruꝫ educens ac pau
latine vt supra in cura mñe est dictũ: ꝛ consi
milibus suis nõ poterit materia vnica medi
cina educi ꝛ maxime cum sit penetratiua et
vehementer sanguini mixta. Inquit. n. abo.
cum materia fuerit vehemẽter penetratiua:
aut cum sanguine multũ admixta nõ potest
ipam vnica vice euacuare sicut in sciatica et
artetica longo tempore ꝛ cancro ꝛ scabie anti
qua: ꝛ carbũculis antiquis. oportet ergo vt
incipias cum lenioribus que paulatim educũt
materiã bis vel ter soluẽdo ꝛ totiẽs repetat
qꝫ oiu nccĩa fuerit vt ebdomada qlibet repe-
tat. vomitib⁹ vero ꝛ enematib⁹ lenitiuis eua
cuet ol tpe fm declinatõnem mẽ. opꝫ aũt vt
vomitus fiat cũ acutis ꝛ salsis et acetosis que
aliẽ locũ nõ hñt. deinde sumat aliqd de absin
thio in potu. ¶ Dietã vero oplet regimẽ re
rum nõ naturaliũ ad frigiditatẽ ꝛ humiditateꝫ
ↄuersio seu pmutatio. ꝛ pmo aeris ad frim ꝛ
humidũ ꝛ ꝯtrariuꝫ ei in quo egritudo extitit
ꝯcreata ꝛ cum exercitio delectabili of mane
in vmbra post euacuatõem supfluitatũ sicce
ꝛ aquose: ꝛ cum cantilenis altis. deinde fricẽ
tur ꝛ quiescãt. deinde cibet cum cibis euchi
mos ex herbis: vt a triplicib⁹ spinachie bli-
tis ꝛ portulacis ꝛ borraginibus carnibus he-
dinis arietinis et vitulinis: et proprie galli-
narũ iuuenũ ꝛ pinguiũ: ꝛ iuribus earuꝫ: qm
conseruant humorũ complexõem ꝛ cũ lacte cap
no ꝛ omino nouiter mulso in qntitate qua di-
geratur simplici vel mixto cum pane: vel sorbi
tione facta ex eo çuccharo ꝛ oleo amigdala
rũ vel lacte vel farina ordei: ꝛ fructib⁹ vt pru
nis crisomilis: psicis: pomis: ꝛ amigda: ꝛ cũ
omni euchimo ad frigidũ ꝛ humidũ declinã
te quod malam ꝯplexõem membroꝝ calidãꝫ ꝛ
siccã nutritiuorũ alteret ꝛ impinguet. ꝛ pinde
dulcia sunt ↄuenientia ꝛ materiã phibẽt ge-
nerari. Et ex hijs que ↄmẽdauit ꝛ est expiũ
R gal. in lepra causata ab apostemate sple-
nis ꝛ opilatiõe eius est decoctio tamarisci cũ
passulis sepe sumpta: ꝛ rane paludũ cũ oleo
ꝛ sale cocte ꝛ ↄmeste sunt bone lepre: ꝛ cinis
asini curat eam. Et ex ꝯsis que commẽdauit
precipue. G. est commestio carnis serpẽtum
ꝛ sorbitio iuris eius put infra dicet. et com-
mestio mice panis in eo desimula. Et potet
vino albo subtili pmixto valde. Et quandoq
dimittet vinũ quare potet fria aqua pmixta
aceto albo pauco: ꝛ si tolleratur stomac⁹ vel aq
ordei vel aqua lactis: vel lacte acetoso a quo
abstractũ sit butirũ: qm est materia inflãma
tõnis ꝛ adustõnis. ꝛ deinde cũ somno ipsa
de nocte non pfundo ne inflammet: et cum
inanianitibus cotidianas feces. vt clisteribus
ꝛ alijs lubricãtibus ex fructibus ante cibum
sumptis: ꝛ cũ replẽone cibi predicti prima ꝛ so
pe facta. donec humectet corpus ꝛ impinguet
ꝛ cum gaudio ꝛ delectatõne animi ꝛ specu-
ta salutis: ꝛ cum omni abstinentia a coitu.
¶ Rectificatõem quoqꝫ membroꝝ gñantiũ
materiã complẽt quecuqꝫ alterãt discrasiaꝫ
epatis calidã ꝛ siccam: ꝛ corpis vniuersi sicce
ꝛ confortãt splenẽ. qualia sunt regimen
prenotatũ ꝛ medicine supra sectione paruli
curis coram dicte. ¶ Correctio accidẽtium ꝯ
pletur cum ꝯuersione reginis ad rectificati
onẽ impressionis facte in interioribus mẽbris
vt i cerebro: pulmone: pectore ꝛ corde. et qñ
predicta signa appent in eis. sꝫ. n. impssio
mutationis coloris: figure: consolutionis: ꝛ vl-
ceratõnis paius sit in exterioribus existens
tamen corruptio complexonis prius est in inte
rioribus ꝛ pncipalibus ac humorũ aggrega
tio ꝛ fumorum. vnde necesse est prius ꝯuenit ꝛ
si non appareat extra. pinde oꝫ vt incipias
eis ꝛ in cerebro qdem cum mundificatiuis
ipsum ex gargarismis ꝛ caputpurgijs dictis i
curis ipius. Ex quibus sunt propria in hoc
casu que infra dicent: ꝛ cum stola rosarũ sicc
ꝛ nasi: ꝛ cum epithimatibus ꝛ confortatiuis
ipsum ꝛ repellentibus malos humores. quale ẽ
oleum ros: ꝛ lac mulieris ꝛ silia. ¶ In pul-
mone vero ꝛ trachea ppter raucedineꝫ vocis
asma ꝛ timorẽ pꝛ suffocatõnis cum stola vera
rũ guedeç. Et deinde cum alijs medicis et
sirupis ꝛ iuleb ꝛ mũdificantibus ꝛ pseruantibus
ipa a nocumẽto facilitãtibus anhelitũ et d
bentur nunc lacte ꝛ spinachijs: quoniã sunt et
melioribus rebus. ¶ In corde vero cũ stola in
silice sinistre ppter corroborãtium vapori ad-
ustoꝝ resultantiũ ad illud: ꝛ cum cordialib⁹
frigidis confortantibus ꝛ repellentibus ho
rum vapores ab eo ꝛ fumos: ꝛ morem anime
corrumpentes. Inquit. n. G. natura corpori
complexiões ꝛ humores corporis imitatur.

¶ Particulare vero regimē versaṫ circa ex
trema corpis ⁊ eius exteriora in q̄bus pnci-
palis app̄ret impssio pp effusionē materie
ad ipa ⁊ debilitatē ipoꝝ ⁊ h̄ cum pticularib⁹
opatōibus ⁊ localibus medicinis exercen-
dis ⁊ ministrādis in ipsis. ⁊ p̄mo cū frīs ⁊ sti
pticis ꝯfortātibus membra ⁊ repellentibus
materiā: q̄lia sunt oleū mirtinū de extremi-
tatibus vitis: ⁊ de glādibus cū aceto: ⁊ deīn
cum frīs ⁊ stipticis h̄ñtibus calitatē spatam
vt repercutiant quod fluit: ⁊ resoluāt sunt q̄ꝺ
fluxit. qualia sunt succus plātaginis: lingue
canis: lentes: acetū: ⁊ alia que s̄ in cācro sūt
posita ⁊ antrace: sed melius est vt balneenṫ
deinde vngantṫ. Sicut aūt balneū ex aqua
decoctiōis fenugreci cum sapone bono: ⁊ ex
bonis est balneū in aqua decoctiōis spētis
⁊ sicali balneanṫ in sanguine homis. est enī
tpatior inter humores ⁊ nature ꝯuenientior
dixit. G. ⁊ aliqui in oleo: sicut p₃ ex ī script.
Post balneū vero vngaṫ totū corpus cum
predcis cū aceto fricādo. ⁊ q̄nq₃ ꝯfert vnctio
ex oleo viol. ⁊ lacte mulieris: oleo de cucurb
⁊ nenufari. ⁊ illud q̄n corpus fuerit insl ima-
tū ⁊ exiccatū ⁊ maxime post balneū resolu-
tiuum ⁊ inunctoēm cum resolutiuis ⁊ resol-
uentibus fortibus. Quo casu op₃ vt etiā ca
tarpurgiū fiat ex lacte mulierꝭ cū oleo viol.
⁊ inunganṫ extrema ⁊ ꝯseruenṫ exdarsesaan
cum oleo de lilio ⁊ de costo. ⁊ inungant inn-
cture cum hijs mollificatiuis ⁊ resolutib⁹ forti
bus que sequunṫ: ⁊ illud cu₃ materia fuerit
exiccata ⁊ indurata: ⁊ fortasse erit necēm inun
gere eos in balneo cū mollificatiuis resoluenti
bus in q̄bus ingrediaṫ nitrū ⁊ sulphur: bac-
che lauri: ⁊ gluten carpentarioꝝ ⁊ sinap: ori-
ganum: piper: macropip: ⁊ stafisagria: ⁊ cala
mentū q̄ꝺ ꝯfert nō sua incisione tm̄ s̄ etia₃
sua resolutiōne. ⁊ fortasse erit necēm eufobiū
⁊ h̄ q̄n balneanṫ ⁊ inunganṫ pp resolutiōem
supfluitatū quia materia exiccata est ⁊ indu
rata valde: sed oportet vt p̄cedat vnctio cu₃
butiro. ⁊ forte necēm erit inungere eos fricā
do cū huiusmodi medicinis in sole calido et
illud cum balneū presto non habeṫ. Et q̄nq₃
inunganṫ cū tyriaca ⁊ solis. ¶ Et ex medis
bonis que bibunṫ ꝯpositis sunt multe ⁊ me-
lior est tyriaca maior facta cū carnib⁹ vipe et
tyriaca: diarob. mercor: ⁊ dyasulphur: ⁊ trocisci
tyri: ⁊ trocisci squille cū vino passo ⁊ grosso:
⁊ hoc post mūdificatōe₃ corpis. Hos medis
curabiṫ in sui p̄ncipio ⁊ pcessu. si vō puenerit
ad ꝯplemētū ⁊ fortitudinē sui ⁊ sit ꝯfirmata

stola penitus omittaṫ: ⁊ pprie ex venis ma-
gnis: ⁊ etiam purgatio cum forti media: q̄m
supfluitates in eis soluunṫ ⁊ non educūṫ: sic
earū malitiā manifestāt magis: ⁊ si ꝯuertāṫ
ad intestina fortasse imp̄imeret cancrū in eis
Unde ypo. in afo. Sana hn̄tes corpa far-
macos purgati exsoluunṫ celerius: q̄ malo
cibo vtentes. Abstinenṫ ergo tūc omnia que
materiā trahāt ⁊ ꝯuertāt interius ⁊ ministreṫ
de foris que illā carminēt ⁊ resoluāt ⁊ motū
faciāt ab vlceribus saniē abstergēdo. Et de
potibus ꝯuenientibus eis est vt sumaṫ de li-
matura eboris. ₃. x. ⁊ sumanṫ in pota cū vini
⁊ butiri. ℥. iij. aut sumaṫ altidb cū melle in q̄̄-
titate nucis: aut de squilla karrati. x. etiam ly
rupo squille inspissato sicut rob: aut cimini
₃. v. ⁊ mellis q̄ntitas qua inspissenṫ sicut robe
⁊ succus calamētī cū eis est bonus valde ex
. iij. almusadb vsq₃ ad. vi. ⁊ vltimo medicetur
cum cauterio dispartito super membra coꝝ
sicut supra sinciput summitatis capitis ra-
dicem epyglotī: ⁊ duo tēpora ⁊ collū ⁊ iūctu
ram manuū ⁊ pedum. Cauterizenṫ quoq₃ in
p̄ncipio timoris ⁊ vlcerationis est med. cura
splenis. Inquit Albo. Ualde vtile iuuans
est ad prohibendum ne corruptio spgatur ⁊
ad confortandum membrum cuius complo-
nem volumus rectificare: ⁊ resoluendū ma-
terias corruptas in membro reptas. ⁊ pinde
visum extitit antiquis vt in p̄ncipio timoris
lepre ⁊ pprie vbi ex corporis dispositione ti-
metur processio ⁊ confirmatio eius vt caute-
rizenṫ in anteriori pte capitis vt cōferat cal-
uarie ⁊ alio inferiori loco vbi capilli tondūṫ
⁊ inter supcilia: ⁊ alio in dextra pte capitiṡ ⁊
alio in sinistra ⁊ imo posterius ante nucha₃
⁊ duobus apud duas ꝯmissuras coronales:
⁊ alio supra splenē: ⁊ sint coeture ille cū cau
terijs leuibus minutis. Et quādo cauteriza
tur sup̄ caput oportet vt puenniaṫ vsq₃ ad os
saltem non fortiter ⁊ subito et cū mora ipsius
in loco immo sic applicet ne complo cerebri
corrumpatur ⁊ inflammetur et desiccetur vt
stolidi faciunt non attenuādo manus ipsoꝝ
⁊ interficiūt. quare oportet vt leuiter impri-
matur ⁊ paulatim ⁊ absq₃ gradu inflammatiōe
cauterij ⁊ impressione ac retentione ipsius ī
loco: et proprie cum in commissuris cauteri-
zatio fiet. ¶ Sermo. G. in exhibitione car-
nis serpentis ad glauconem ait. In elefan-
tiam patientibus exhibitarum. serpentu₃ e-
sus mirabile est auxilium. oportet aūt cōme-
dē eas ita ꝯficiētes quēadmodū ferṫ multos

⁊ aspidibus morsos vidissi. Primū quidem abscisis capite ⁊ cauda vsq; ad digitos. 4. deīn intestinis oībus ablatis ⁊ manifesto ꝙ est sez cute ablata: deīn aūt eoꝝ corpe loto ſ hucusq; q̄dem cū tyriaca vocatā ꝯficimus: deīde aūt indistīcter coq̄mus in tyriaca q̄dē in aqua ponētes anisi ⁊ pauci salis. ¶ In elefantiā autē patientibus in lebete sic ꝯficietes pastā sus albū. Fit autē sic. aqua q̄dem copiose imissa cū oleo breui: ⁊ cū eo porro ⁊ anneto. manifestū est aūt ꝙ vsq; ad carnes ethidiaꝝ coquere ꝯgruit quousq; fiāt molles ⁊ separe: ⁊ sic ꝯmedere. Et ipm aūt ethidiaꝝ ꝯfectū farma cū quod vocauit tyriacā antidotum est optimū bibere in laborātibus: ⁊ si voluerit quis ipsam cutem pūgi: h oīa facientibus est q̄ndo squama desistit acuti: q̄ꝫ qō vocaꝰ serpētū sepium. Sermo Abo. H. interpꝰ sup codez. Et sorbeaꝰ una eius: ⁊ ponaꝰ sup ipsum mica panis: ⁊ de simila ⁊ fortasse pꝫicit eo aliquid de pulꝰ colūboꝝ donec fiat sicut pulo. Et huius q̄dem regis inanamētū fortasse nō appet in ꝑncipio ſ paulatī augeꝰ donec subito appareat sanitas. ⁊ fortasse āncedit sanitatē sepatio rōis diebus aliq̄bus. ⁊ est signū sepatōis ⁊ inanamenti eius ⁊ applicatio in qua opꝫ vt abstineat a datōe eius est ⁊ incipiat leprosus inflāmari ⁊ inflāmaꝰ ac patiaꝰ scotomiā. deinde fortasse ꝑmisceꝰ ratio eius. deīn excoriatur ⁊ finalꝰ sanaꝰ. Cum ḡ ex ꝯmestiōe eius nō patiꝰ scotomiā neq; inflāmaꝰ tūc nō cessz ꝯmedere carnes eius ⁊ ius. ¶ Sermo aliorū antiq̄rum ad illud est. vt sumaꝰ serpēs niger excoriatus ⁊ sepeliaꝰ donec in eo fiant vermes: ⁊ deīn extrahaꝰ cū vermibꝰ ⁊ exiccetur: ⁊ deīn potu puluerizatū illi in quē supfluit lepra vsq; ad triduū omni die. ℥. j. cū syrupo mellis: oleū in quo coq̄ꝰ vipera confert valde si inungaꝰ ex eo. ¶ Aliud medicamen. Accipiaꝰ ſpens niger ⁊ excoriceꝰ ⁊ ponaꝰ in olla ⁊ fundaꝰ sup ipm de aceto forti. ℥. ß aque. ℥. j. peasie recētis: radicū dragentee: ana. ℥. ij. decoq̄ꝰ oīa simul sup ignem lenez donec dissoluaꝰ ſpens ⁊ coleꝰ aqua a ſpente ⁊ fricēꝰ cum ea post abrasiōem barbe ⁊ capitis tribus diebus. Et ex inanamentis q̄ accidūt ex administratiōe medicaꝝ viperaliū est excoriatio cutis corrupte ⁊ ꝑmutatio carnis ⁊ cutis sane quā īnuentio lepre: ⁊ cum humidis ⁊ tempate calidis conseruare oportet. Bona solutiua ꝯferentia leprosis dēgōe ꝑmissa cuz syrupo de epithimo: cuius descriptiōem posuimꝰ in antidotario nr̄o sunt yeralogodion yera loquinisdia: yera pigra: ⁊ pillule de epithimo ⁊ sisia. ¶ Decoctio. Recipe mirobol. citri. ⁊ in. ana. ʒ. x. ameos. ʒ. v. alkikēbeni. ʒ. j. passulaꝝ enucleataꝝ minā. ʒ. decoque cū. ℥. iij. turbit donec veniat ad tertiā ⁊ exprimaꝰ et ꝯmisceatur cum ea de aqua mellis. ℥. ij. Sumaꝰ post purgatōem ⁊ vngaꝰ corpus leprosi in ꝑncipio ⁊ ꝓcessu ex butiro ⁊ sedeat in sole donec sugaꝰ aut ambulet. lx. passus ⁊ conuertaꝰ super sinistruz antē ⁊ retro ⁊ ꝯmedat capares cum melle: ⁊ accipiat in potu decoctionem predcām septē diebus: quolibet die renouando ipsam. ¶ Descriptio caputpurgii mundificatiūi cerebri leprosorū. Recipe maci opopiss: celidonie: pirastemastiꝝ beni gi. ana. ʒ. j. nucis musca. pulego. ana. ʒ. ß. foli agni casti: corilaꝰ. ʒ. olei sisamini tātū misce ⁊ decoque donec ꝯsumaꝰ aqua deinde coleꝰ ⁊ reserueꝰ in vitreo ⁊ fiat. f. caputpurgiū naribus q̄tuz capitū. deinde consequaꝰ quādo inflammaꝰ ⁊ exiccaꝰ ex illo caputpurgiū humectatiuū predictū. Et dixit ysaac vt inquit Hallenus. Nūq̄ā vidi in vita mea holem hac infirmitate habitū plenarie sanari nisi vinum bibit in quo tyria ceciderit ⁊ sīul cū putruerint. Hunc enim vidi excoriari ⁊ cute expoliari cum vinum illud ebiberit. vnde certificaui quod dixerunt antiqui de inanamētis carnis ⁊ pinguedine tyrie in hac egritudine ⁊ alia passione dura ⁊ melancolica. Et ꝑinde purgato corpore cum speciebus yere magne. f. yeralogodion theodoricon syrupo decoctione de epithimo ⁊ serocium eo demus tyriacā magnam factam cum pinguedine et carne tyri.

¶ Hic complemento doctoris famosissimi Francisci Pedemontium in dictis Johannis Mesue Christo fauente finis felix statuitur. ¶ Hunc ꝯseq̄tur Antidotariū Nicolai feliciter incipit.

Incipit Antidotarium Nicolai.

Ego Nicola-
us rogatus a quibusdaȝ in
practica medicine studeꝫ vo
lentibus: vt eos recto ordie
modū conficiendi dispensā
diq; docerem: ⁊ certam eis traderem doctri
nam: in qua de singulis vsualium medicina
rum: vnam tantum vel duas aut plures li-
bras cōficere scirent: ⁊ quantū de vnoquoq;
genere gummarum herbarū seminum ⁊ spe
cierum inter omnes medicinas subscriptas
acciperent: eis in scriptis redigerem: nec nō
quibus egritudinibus proprie ipse medici-
ne probate fuerint. Illorū tandem precibꝰ
adductꝰ talem eis tradidi doctrinā. Et pmo
de speciebus. Tria igitur equirūtur in ipa
dispensatione. Primū vt omnia equaliter
ponderentur tam ī speciebus ꝙ in gummis
⁊ herbis scdm ꝓprium pōdus vniuscuiusq;
Secundo vt nō sint nimia vetustate cōsum
pta. Tertium vt radices herbe: ⁊ semina cō-
gruis temporibus sint collecta: ⁊ in congru
is locis reposita: ita vt a fumo precipue et a
nimia humectatione ⁊ humido loco corrum
pi non possint. In conficiendo autē tria cō-
siderātur similiter mellis puritas: ⁊ ōne qð
sufficiat ⁊ equalꝭ pulueris cribellatio: ⁊ sy-
rupi ad aque consumptionem fiat decoctō.
In puritate mellis duo attendūtur primū
ne sit aquosum: sm vt non sit nimis coctum
sed ꝗ sufficit nihil aliud ē dicere nisi vt spe-
cierū puluerem colligere tantū valeat ⁊ cō
seruare. Tribus nanq; de causis ponitur
mel in medicinis. Prima nanq; ad cōseruā
dum ē namq; pre ceteris liquoribus mel con
seruatiuum. Secūda quia mundificatiuum
ē valde. Tertia quia sua dulcedine specieꝝ
amaritudinē temperat. Pulueris aūt cri-
bellatio duobus modis debet fieri: nā in ele-
ctuarijs subtilissime debet cribellari: in alijs
vero medicinis grossior debet esse: ⁊ maxie
in laxatiuis predicte vero doctrine magna:
⁊ multiformis cōsistit vtilitas. Nam cum a
liqua indigeremus medicīa carmaut totam
aut partē oporet facere: aut certe ab alia ꝑ
sonam carissima: aut forte corruptā emere
cogerētur aut eā facere totā aut oīo ī vtilē
aut certe esset īpossibile: necessario autē ca
rere ea: aut aliquod istorū īconuenientium
nos oporet īcurrere: sed huius operis sciē
tia non solū hec vitabūtur ī commodo: veꝝ
ēt multa cōmoda cōsequētur. Hac nāq; do-
ctrina bona fiet medicina ⁊ demū pfecte ope
rabitur corpori adhibita: nec non leuior erit
expensa. Scire autē q̄ntū de vnoquoq; ge-
nere gūmarum ⁊ herbarū seminum: ⁊ speci
erum inter oēs accipiant medicinas nō est in
vtile: per hoc enim facilis ⁊ certa erit noti
cia emptionis leue pcium ⁊ moderata dispē
satio.

Aurea quādo datꝰ caput a lāguore
leuatur vrea alexandrina dicta est
ab auro. Alexandrina ab Alexan
dro peritissimo phylosopho inuenta ē: ꝓprie
valet ad oē capitis vitium ex frigiditate maxie
⁊ ad omnē reumaticam passionē que a capi
te ad oculos ⁊ aures ⁊ gingiuas descēdit: ⁊
ad grauedinē omnium membrorū que fit de
eodem humore: datꝰ cum decoctione cū vino
calido. xviij. po confectā est lib. ij. Recipe a-
sari carpobolsami iusquiami ana. ʒ. ij. ⁊. ʒ. ga
gar. opij mirrę ciperi ana. ʒ. ij. balsami cina-
momi folij zedoare zingiberis costi coralli ca
sie lignee eufordij dragaganti turis meu sto
racis calamite saluince cardomomi siseleos
napei saxifragie aneti anisi ana. ʒ. i. ligni a
loes reubarbari alipte castorei spice galāge
opoponacis anacardi masticis sulfuris vini
pionie iringi rose thimi acori pulegij aristo
longe gentiane corticis mandragore came-
dreos su baccarū lauri amei dauci macropi
peris leucopiperis xilobalsami carui amo-
mi petroselini seminis leuistici rute seminis
sinonis ana. ʒ. i. ⁊. ʒ. auri purificati argēti mericis
albarū margaritarū blacte bisantie ossis de
corde cerui ana. ℈. i. ⁊ grana. xiiij. limature e
boris calami aromatici: piretri ana grana.
viij. mellis quod sufficit detur ī modū auel
lane febricitantibus cum aqua calida non fe
bricitantibus cū vino calido.

Adrianum dictū est: ꝗr ab Adriano
īperatore romanorū compositū fu-
it valet ꝓprie ad omne vitium capi
tis ex frigiditate ⁊ ad grauedinē oculorum ⁊ ob
scuritatem cōtra emigraneam: datur cū vi
no calido: vbi cocta sit saluia ī fero in modū
auellane: detur ēt quartanarijs cū decoctiōe
gentiane vel origani ante horam accessiōis
datꝰ ēt accipitri lapidē habenti: Sed si ho
mini habēti lapidem detꝰ cū vino in quo co-
cta sit saxifragia vel milium solis decta ps
confecta est libr. i. Recipe opij tebaici. ʒ. iij.

A

cassie lignee iusquiani amborum ana. ʒ. ii. ℈. ii. ß. cum ordei leucopiperis an. ʒ. ii. et gra. vi et terciam partem unius grani sisileos semi nis apii an. ʒ. i. et ℈. ß. et grana. ii. folii origani drag. ana. ℈. i. ʒ. i. opobal: petrosilini macis storacis calami cingiberis xilobalsami cipe ri carpobalsami macedonici an. ʒ. i. musci. g. vi. seminis maratri. ℈. ii. et gra. viii calami a romatici ana. ʒ. ii. et grana. ii. cinamomi cro ci costi reupontici piretri acori dauci cretici anisi ana. ʒ. ß. et grana. vi. castorei. ʒ. i. et ß. sera pini mirre rose cardamomi amomi rute agre stis seminis ameos an. ℈. i. grana. iiii. cassie fis: ℈. i. Alii addunt illi fagi. ʒ. mellis quod sufficit.

Acharistum sine munere interpreta tur et proprie datur contra catarrum et contra omne vitium pectoris ex fri giditate maxime asmaticis artericis tussien tibus confert fluxum patientibus stranguriam per os datum in sero cum vino albo calido. v. pars est libr. i. Recipe costi galbani opii fe nicon indi et sopi seminis lini an. ʒ. i. spice. cc coralli et lobalsami casiefis. xilocassie calami aromatici reupontici mirre storacis calami te opoponacis bdelii armoniaci olibani cici don celcite abrotani acori asari blacte tois siriaci squille dampnidon piretri amomi a nisi psilii ocimi dauci leuistici maratri mico minis mellamo piperis macropiperis leu copiperis floris siriaci an. ℈. ii. elempnii ℈. i. et ß. etc. ni. cingiberis an. ℈. i. mel quod suf ficit sumatur cum vino calido in sero.

Athanasia. i. immortalis proprie valet ad fluxum sanguinis mulieris datur cum succo plantaginis qui succus debet pro duci super lapidem molarem cum lapide e matitis tamdiu donec in sanguineum colo rem vertatur et cum tali succo distemperata medicina detur: et eadem bombice intincta et sepius in vulva missa sanguinem constrin git hoc quidem facit emorroidis cum tali or dine distemperata et naribus attracta fluxum sanguinis narium sistit. Sexta pars con fecta est libri. Recipe cinamomi casie ana. ʒ. iii. et grana. vi. cc. orientalis squinanti sto racis calamite fusileris iusquiami apii dau ci anisi betonice opii ana. ʒ. i. et ß. et grana. iii. spice folii castorei mirre lapidis ematitis: sanguinis draconis coralli rubei mumie co sti boli simphiti lempnias asari acori corti cis mandragore pulegii baccarum lauri meu: macropiperis leucopiperis petroselini ana

ʒ. i. mellis quod sufficiat dosis eius est ʒ. ii. cum succo plantaginis propinata lienteri cis dissinteriis et ad diariam valet.

Aelcealon. i. iuvamentum bonum datur pa tientibus acutas febres cum ser: vel aqua frigida datur tercianariis et dupplici tercianae cum duobus ℈. aureis boni reubarbari et aqua tepida distemperati et bibitum mirabiliter medetur et datur con tra caliginem oculorum patientibus ex fu mo et calore vel ex acuta febre epaticis tee ricis datur cum succo scariole vel feniculi aut cum decoctione capillorum ve. viii. pars est lib. ii. Recipe mirobalanorum citrinorum be bul: cortic. ana. ʒ. v. ii. indorum. ʒ. iii. squinanti seminis portulace violarum sarcocolle ana. ʒ. ß: bellirici emblici an. ʒ. i. et grana. iiii. masticis ʒ. ii. et ℈. i. tamarindi. ʒ. iii. floris nenufaris berberis ben rubei reubarbari an. ʒ. i. et gra na. iiii. medulle casiefis. ʒ. iii. conficitur sic duabus libris aque pone siruppi viol. ʒ. ß. et bulliat donec aliquantulum coletur aqua postea ab igne deponatur et coletur de eadem aqua accipiatur quod sufficiat ad abluen dum casiafis. et tamarindos cola per camm et cum alia aqua addatur libr. i. et ß. zucari et bulliat usque ad aque consumptionem: postea addatur lotura casiefis. et tamarindorum et iterum bulliat ad spissitudinem. Si vis p bare si coctum sit ponatur super marmore et si adhereat quasi mel coctum esset nunc ab igne deponatur et aliquantulum infrigida ri permittatur deinde superdictarum speci erum pulvis super spargatur et cum spatu la agitetur donec incorporetur. Dosis eius est ʒ. iii. et superius dictum est sero et mane et mane cum aqua tepida datur.

Aurinaron. i. contra mortem quia fac cephalargicis litargicis stomaticis sciaticis podagricis et de matrice la borantibus discoloratis nefreticis: et omnibus qui de tenui: aut viscoso stare affligantur et his qui cibos non digerunt flegma et co leram purgat et aquosos humores cum ven tositate. viii. pars confecta est libr. i. Recipe aloes. ʒ. v. et ß. et grana. vi. casiefis. ʒ. i. et gra. vi. et ß. maratri masticis ana. ℈. ii. gra. vi. et ß. asari. ℈. ii. et gra. v. et xilobal. ℈. ii. et gr. et ß. cinamomi. ℈. ii. et gra. v. yreos. ʒ. i. aaron draguntee ana. ℈. i. et gra. ii. et ß. agarici col loquintide nitri euforbii castorei ana. ℈. ii. et grana. v. alexandri api petrosilini an. ℈. ii. et grana. v. ellebori nigri. ʒ. ß. piretri ℈. ii. et

grana.v.cocognidij. ℈.ij. grana.v.mel q̃d
sufficit datur in modum castanee in sero cũ
aqua calida.

A a Rtidonum idest contradatum e-
magogum idest sanguinem men
strualem ducens: valens ad mul-
tas mulierum passiones matricẽ
que non vsu purgatur: purgat mirabiliter:
menstrua educit et fetum in vtero occidit: et
postea extrahit: et post partum que non fuit
purgata purgat et ad salutem perducit pe-
tram in vesica rumpit: et purgat: vrinã mo
uet stranguiriam sanat epatis enfrasim cu-
rat: sclirosim in splene sanat: et ad omnia in
teriora magnum bonum facit: et ad stomaci
indigestionem: et eos sanat qui colicam pati
untur nefreticis prodest hoc autem qui bibe
rit sanitatem obtinebit: vel aliquando emo-
roidas prouocat viam totius corporis ape-
rit: et fetum mortuum & secundinam educit
et vesicam purgat stomachum calidum facit
ventositatem consumit: vomitũ compescit
tamen in mulieribus nihil operatur fortius
ad omnia que illis sunt vtilia: propter quod
cauendum est patientibus emoroidas: aut
fluxum ventris: aut disinteriam octaua no
na pars confecta est libra.i. Recipe asari a-
cori amomi seminis atriplicis maratri ana.
℈.i.et grana.vi.anisi ℈.ij.aristol.lon.arte-
misie calicis.ana.℈.ij.et grana.xiiij.centau
ree minoris ℈.i.et grana.vi.centauree ma-
ioris.℈.ij.dauci cretici.℈.ij.cilim ni.℈.i.fo
liorum lauri.℈.i.ß.et grana.iiij.liquiritie.ʒ.i.
et.℈.i.lupini.ʒ.ij.melancii.℈.ij.mirr.℈.ij.et
grana.xiiij.orobi.℈.i.sispteree.℈.ij.macedo
nici.℈.ij.et grana.xiiij.pireti.℈.ij.et grana
xiiij.piperis.ʒ.i.et.℈.ij.et grana.vij.seminis
rute.℈.ij.et grana.xiiij.spice.℈.ij.et grana
xiiij.pulegij.℈.ij.et grana.xiiij.pionie.℈.i.&
grana.vi.ciperi.℈.i.sinoni.℈.ij.squinanti.
℈.i.grana.xiii.gari.℈.ij.radicis capparis ci-
mini gingiberis ana.℈.i.apij sauine ana ℈.
ij.et grana.xij.trilobal.℈.i.grana.xiiij.mel
quod sufficit datur in modum auellane ma-
ioris cum aqua calida post balneum si cum
febre est: si vero sine febre cum vino aut mul
sa dabis.

B b Landa dicta est: quoniam albos
purgat humores idest flegmati-
cos valet cephalargicis et oculo
rum doloribus et sanguinolenti-
et tumoribus et lippis: optime facit contra
omnia que turbant fantasiam rationem: et
memoriam vtilis est tremolosis epilenticis:
paraliticis octaua nona pars confecta est li
br.i. Recipe terbentine opo; onacis galba-
ni ase: serapini castorei antimonia ei sulfuris
bdelij aspalti armoniaci storacis liquide car
nis leonis diagridij eufozbij agarici interio-
rum colloquintide elli m ni.polipodij tapsie
piretri squinanti peucedani asari ciperi pio
nie betonice camedreos polij amomi leuisti
ci seminis rute sanguinis draconis ana.ʒ.i.
cinamomi gare.macis cardamomi anisi ma
ratri balsami ana.℈.i.et.ß.ambre grana.v.
mel quod sufficit. Dosis.ʒ.iij.datur cum vi-
no in quo cocta sit saluia aut herba paralisis
in sero in modum castanee.

B b Enedicta dicitur quonia; ab om
nibus a quibus sumitur est bene
dicta: si detur habentibus infirmi
tates contra quas inuenta fuit:
valet ad guttam arteticã podagricis ex fri
giditate tenes: et vesicam purgat media pa
confecta est libr.ij. Recipe turbit esule cuc
cari ana.ʒ.x.diagridij hermodactili ro.ana.
ʒ.v.gare.spice gingiberis.&c. saxifragie ma-
cropiperis amomi gardamomi petroselini li
tospermatis salis gemme: galange macis:
carui feniculi sparagi bruxi granorum solis
ana.ʒ.i.mel quod sufficit: datur in sero cum
vino calido ad modũ castanee.

C c Onfectio alipte muscate alipta:
idest mixtura valet pueris pati
tibus asma et constrictionem pe-
ctoris: et etiam non valentibus
lac retinere: fit inde optimum fumigium: et
odoriferũ: quo vtuntur apostolici: et impe
ratores in capellis suis et intrat in preciosis
simis medicinis et electuarijs. Recipe lau-
dani purissimi.ʒ.iij.storacis cal.optime.ʒ.i.
et.ß.storacis rubee.ʒ.i.ligni aloes optimi.ʒ
ij.ambre.ʒ.i.camphore.℈.i.et.ß.musci ℈.ß.a
que ro.quod sufficit. Confice sic in diebus
canicularibus pone storacem calamitam et
storacem rubeum et laudanum in catino ad
solem cooperto cum panno subtilissimo: ne
puluis possit attingere: et cum mollificata fu
erint ad solem pone in mortario ereo calefa
cto ad solem cum pistillo ferreo similiter ca-
lefacto et fortiter in simul conterarantur do
nec ad nigrum deueniant colorem postea ad
des puluerẽ ligni aloes et in simul fortiter
contere et camphore similiter postea contere
muscum in tribus.ʒ.aque rosate: et de hac a
qua aliquantulum madefactum marmo; p°

bene lotum: et calefactum ad solem: et accipe. ℥.i. cum tabula planissima de eadem aqua madefacta super marmore diu agitetur donec ad subtilitatem iunci deueniat: hoc modo facias super marmore madefacto et tabula de eadem aqua supra dicta: et cum reposueris superasperge de illa aqua vale vt supra diximus.

Confectio gallie muscate: que intrat in preciosissimis medicinis: et electuariis. Recipe masticis. ℥.ii. gummi. ℥.i. camphore. ℈.i. Hec autem bene terantur subtilissime et cribentur: et trocisci inde fiant cum aqua rosata: et siccentur ad vmbram: et postquam fuerint desiccati terantur subtilissime et misceantur cum .iiii. ℥. olei sambaci bulliti et colati ad medietatem: deinde misce cum speciebus istis bene tritis. Recipe cinamomi gar. nucis muscate ana. ℥.s. et omnibus istis commixtis et bene manibus malaxatis fiant trocisci in medio concaui et cum sigillo sigillati ad pondus vnius. ʒ. et .s. et postea iungatur cum aqua rosata: cum musco.

Confectio nere ita fit. Recipe ambre orientalis vel occidentalis. ℥.i. ligni aloes optimi. ʒ.iii. mus. ℈.s. camphore grana. v. Conficiantur sic inueniatur caciola ad modum catie: qua colatur syrupus vel mel tamen non perforata et ibi apponatur ambra: et super prunas liquefiat: et liquefacta ab igne deponatur: et postea lignum aloes puluerizatum subtilissime admisceatur: deinde addatur muscus diligenter malaxando cum manibus: et ad vltimum camphore tamen vnaquaque res per se puluerizata postea diligenter malaxando cum manibus extrahatur super concameneam concanam et sigillatam extendatur: et cum infrigidatum fuerit inde extrahatur et frustratim incidatur valet dolori matricis si mulier per inferiora fumum recipiat: et est preciosius incensum quod inter cetera reperitur: valet etiam satis ad concipiendum.

Artolicon valet epaticis spleneticis: dantur in acutis et peracutis: quia mollificat digerit confortat. Recipe sene mundate medulle cassiefis. tamarindorum reubarbari electi ana. ℥.iii. polipodii anisi liquiritie seminum communium candi penidii. ℥.i. syru. quod sufficit: in quo ponantur polipodii. ℥. viii. feniculi. ℥. iii. in libr. iii. aque et syrupi gens cu. ℈. ii. zucchari

Diamargariton dicitur a duobus margaritarum generibus perforatarum et non perforatarum que ibi intrant valet cardiacis tristibus ad omnem cordis debilitatem et stomachi decima pars confecta est libr. i. Recipe gar. cinamomi spice galange ligni aloes liquiritie [illegible] secundum diarodon diuiani ana. ʒ.i. et. s. nuc. mu. macis aliptre çedoarie reubarbari storacis cal: ana. ʒ.i. margaritarum perforatarum: et non perfo. ginçiberis ossis de corde cerui [illegible] ris blacte bizantie ana. ʒ.s. musci ambre cardamomi leuistici basiliconis ana. ℈.i. musci minimus grana. ii. camphore grana. vi. mel ro. quod sufficit datur in estate cum rodosto mane vel frigida in hyeme cum vino mane et meridie: valet vt superius diximus in ptisicis etiam consumptis.

Diacameron idest ducens hominem de morte ad vitam: quod facit [illegible] ticis arteticis [illegible] et omnem imbecillitatem stomachi [illegible] debiles lumbos confortat luxuriam prouocat et omnem quod in diarodon [illegible] tur adimplet decima pars confecta est libr. ii. Recipe [illegible] gingiberis ana. ʒ. [illegible] ℈. i. et grana. xv. cinamomi gar. ana. ʒ. iii. [illegible] ℈. i. et grana. xii. galange spice çedoarie [illegible] petri coralli rubei [illegible] ana cardi [illegible] carpobal: anisi ami fruct. i. iuniperi ana. ʒ. i. et. ℈. ii. et. ℥. viii leucopipiris macropiperis ana. ʒ. i. [illegible] ℈. ii. et grana. viii. limature auri [illegible] et argenti [illegible] ri ossis de corde cerui ana. ℈. ii. et. i. [illegible] sure choris ana. ℈. i. et grana. [illegible] ℈. i. mel quod sufficit datur de eo. ʒ. iii. mane vel vespere cum vino.

Diamoron a moris celsi dicitur [illegible] mocio rubi batinum valet ad omnem caus[am] [illegible] palati et gutturis [illegible] cadentem vuam subleuat et humectos [illegible] siccat medietatis est libr. i. Recipe moro[rum] celsi libr. s. mororum bati libr. i. mellis libr. s. sape. ʒ. iii. Confice sic succum mororum [illegible] melle et sapa in vase eneo stagnato ad prunas suauiter decoque cum autem scire volueris si coctum sit pone ex eo guttam super marmor donec gutta marmori [illegible] parcat et adhereat tunc cola et in vase [illegible] to vsui presuanda et cum opus fuerit gargarisa

Diamoros dicitur [illegible] de feb[illegible] de droliband violarum et rosarum [illegible] let tristibus maclientis cardiacis

multum lenificat ꝛ ꝯualescentes ex egritu-
dinibꝰ miro modo ꝯfortat. vi. pꝰ ꝯfecta ē libr.
ij. et. 5. Recipe floꝝum roris marini. ℥. i. ro.
viol. liquiritie añ. ʒ. vi. gaſ. ſpice nucis muſ-
cate galãge cinamõi ȝiȝiberis ȝedoarie ma-
cis ligni aloes cardamomi aniſi aneti añ. ℈.
iiij. mel quod ſufficit datur mane: ꝛ meridie
febricitantibꝰ cū frā: nõ febricitãtibus cum
vino.

Dyaſatirion dr̄ a ſatirion radicibus:
ſatirioſis. n. grece erectio virge lati
ne dr̄ ꝓpter datur illis q̄ debilitatez
patiūtur renum ꝛ libidinē mirabiliter ꝓuo-
cat ex aliqua occaſione ꝑdicta ſine mora re-
ſtaurat. viij. pars ꝯfecta ē libr. i. 5. Rec. sati-
rionum teſticulorū viridium baucie nuc. idi-
ce piſtacear ſeceacul pinearū enucleatarum
añ. ʒ. xij. gaſ. ꝯc. aniſi eruce ſẽis lingue auis
ana. ʒ. v. cinamomi caudarū ſtincoꝝ viridiū
ſeminis bulbi añ. ʒ. ij. ꝛ. 5. muſci. g̃. vij. Confi-
citur ſic in clarum mellis diſpūati quod ſuffi
cit ponãtur teſticuli ſatirionum ꝛ baucie: et
ſeceacul vtriuſqꝫ p ſe in ſupradicto melle po
nãtur ꝑius bene ꝯtrita: ꝛ cum ſpatula bñ cõ-
miſceantur ꝛ bulliant deinde aliquantulum
deinde addãtur pinee ꝛ piſtacee ꝛ nucis bñ
trite ꝛ cū aliquantulū bullierit ab igne depo
natur ꝛ puluis ꝑdictarum ſpecierum cõmiſ
cendo adiūgatur ad vltimum vero muſcuz
diſtẽperatum cum aqua ro. apponatur ꝛ ſic
vſui reſeruetur dẽ in ſero cum vino dulci:
vel ꝯdito coclearium vnū:

Dyapenidis vel diamaſcenon dr̄ a pru
nis que ibi intrãt datur acutas ꝛ pa
cutas patiẽtibus ꝛ maxime cauſo-
nes ſinoce in principioꝝ in augumento ꝛ ſta
tu egritudinis nona pars ꝯfecto etꝰ ē libr. ij
ꝛ. 5. Recipe prunoꝝ damaſcẽoꝝ viridium
numero. c. que poni debẽt in ſtagnatorꝫ tan
tum aque ꝙ bene coperiãtur bulliant quo-
uſqꝫ diſſolui videantur tunc ab igne depona
tur ꝛ cū aliquantulū infrigidata fuerint ab
aqua extrahãtur ꝛ in cribro ſup catinuz poſi
to pruna ponantur ꝛ manibus tam diu fri-
cẽtur vt nihil ꝑter oſſa ꝛ cortices in cribro re
maneat in aqua autẽ illa in qua decocta fue
rint pruna ponatur. ʒ. i. violaꝝ ꝛ iterum bul-
lire permittatur ꝛ abſtractis violis ponantur
ibi libr. ij. zucchari ꝛ libr. i. de pulpis prunoꝝ
ꝛ coquãtur ad ſpiſſitudinē incipiente ſpiſſa
ri adde. ℥. i. tamarindorum ꝛ caſſiefiſ. medul
le. ℥. i. diſſolute ꝛ colate cū ſupradicta deco
ctione prunorum memẽto tamē ꝙ in aq̄ pru

norum bulliat. ℥. 5. violarū vt dictum ē ꝛ cū
ad pfectionem decoctionis puenerit ſemp a
gitando cū ſpatula: poſtea ſup pargaſ pul
uis iſtarum ſpecierum. Recipe ſandaloꝝ
alboꝝ ꝛ ru. ſpodij a reubar. cinamomi añ.
ʒ. iij. ro. viol. ſeminis portulace ſcariole ſemi
nis berberis: ſucci liquiricie draga. ana. ʒ. ij. ſe
minū citruli melo. ꝛ cucurbi mundatorū ana
ʒ. i. datur omni hora diei cū frā ſine diagri
dio ad modum caſtanee. Si laxatiuum face
re volueris ponatur in vnaquaqꝫ libr. ʒ. vij
diagridi quando ab igne deponit̄: datur in
declinatione febrium laxatiuum ad purga-
tionem in matutinali hora ad modum caſta
nee cum aqua calida.

Dyapaſſium dicitur a paſſis viridi
quod ibi plus intrat ꝙ de aliꝭ ſpe-
ciebus: valet ad omnem pectoris
firmitatem ꝛ maxime ad catarrum ꝛ ad cere
bri frigiditatē ſanat capitis vertigines ꝛ ocu
lorum caligineꝫ et palatuꝫ ꝛ arterias ꝛ ad
omnem ſpeciem catarri que fit ex frigidita-
te mirre prodeſt dentium dolorem mitigat:
octaua decima ps ꝯfecta ē libr. iij. Recipe
paſſij viridis. ʒ. v. ꝛ. 5. draga. pinearum man
datarū amigdalarum piſtacearuꝫ: carniū
dactiloꝝ ficuum pinguiuꝫ paſſularū enu
cleataꝝ ana. ʒ. iiij. ꝛ. 5. cinamomi gaſ. nucis
muſ. macis ligni aloes galange ȝingiberis ȝe
doarie ſpice liquiritie reupõtici anacardi ſto-
racis cal. maſticis mirre galbi terbẽtine ꝑ
os ariſtol. ro. radicum capari gentiane me-
lano piperis aniſi aneti feniculi aneti ſemi-
nis apij macedonici ſaxifragie ana. ʒ. ij. her-
modactiloꝝ origani paucedani ſquinãti car
damomi leucopiperis carui leuiſtici vinceto
xici ana. ʒ. i. 5. et grana. ij. 5. balſami pulegij:
diptami coſti pireti ſaturegie baſiliconis
pionie macropiperis amoni ſimdi ozobi: añ
ʒ. i. g̃. ij. ꝛ tertiaꝫ ptē alterius xilobalſami ca
ſief. coralli raſure eboris carpoba. dauci cre
tici ana. ʒ. 5. muſci ambre oſſis de corde cerui
ana. gra. xiij. mellis diſpumati quod ſufficit
Conficit̄ ſic i libr. iij. mellis diſpumati põe
paſſū ſupra dictum aliquãtulū ꝯtuſū. ʒ. vi
ꝛ quartã ptem pinee recẽtis cū reſina ſua ꝛ
de vino vetuſtiſſimo optĭo. ℥. iiij. ꝛ bulliat in
ſimul lẽto igne ad vini ꝯſūptõem vel donec
pinea aplatur ꝛ cortice bene purgate int̄: ꝛ
extra ꝛ dactili codẽ mõ purgati ꝛ paſſe ſine
grãulis ſuis pinee ꝛ amigdale ꝛ piſtacee oia
iſta bene mūdata piſtẽt: tū vnūquodqꝫ p ſe
piſtet ꝛ poſtea ſimul miſceãt i mortario ꝛ

addatur ibi terbētina: ⁊ simul pistēt ⁊ cū p̄
dicto melle calido in eodē mortario paulatī
posito distēpetur ⁊ post addat̄ puluis supra
dictarum specierū ⁊ oīa ꝯficiantur: storax ve-
ro cū modico melle liquefacta ꝯfectioni sup
misce sine intermissione: ad vltimū balsamus
ambra: ⁊ muscū supmitte ⁊ iterū bn̄ pinsce:
⁊ vsui reserua datur in sero cū vino calido i
quo coctus sit ysopus ⁊ drag.

Diaolibanū dr̄ ab olibano q̄a oliba
nus ibi intrat: valet ad oēs capit̄ pas
siones lacbrymas potēter stringit:
dolorē emigraneū ⁊ supcilioꝝ sanat ⁊ squan
tiam curat datū cum decoctione ptisane. vi.
ps ꝯfecta ē libr. i. Recipe castorei opij iusq̄
iami añ. ʒ. iij. casie lignee. ʒ. ij. ℈. ij. folij. cē. tu
ris masculi ana. ʒ. ij. reupon. amoī añ. ʒ. i. ℈.
ij. mirre. ʒ. i. ꝭ. spice pireteri cuſoꝛbij leucopipis
ana. ℈. iij. ꝭ. piōnie storacis macropiperis a
na. ʒ. i. mel quod suffic̄ datur sero cū vino ca
lido in quo coctum sit olibanum et saluia.

Diarodon abbis a rosis dicitur que
ibi intrant plus q̄ de alijs speciebus
nomē accepit abbatis ab abbate de
curia ꝯpositū: datur ꝓpter ictericis epaticis
ptisicis etbicis ⁊ cardiacis qui patiuntur ex
calore de acutis: ⁊ ad calefactiōem stomachi
pulmonis ⁊ toti⁹ corporis ⁊ ꝯualescētibus
ex longis ⁊ acutis egritudinibus mirabilit̄
auxiliatur ⁊ pars. vi. ꝯfecta ē libr. ij. Recipe
sandalorum al. ⁊ ru. ana. ʒ. ij. ⁊. ꝭ. drag̃. gūmi
ara. spodij añ. ℈. ij. asari spice masticis car-
damomi croci: xilo aloes gar̄ gallie musīani
si maratri cinamōi succi liq̄ritie fabar̄ semi
nis basiliconis berberis scariole portulace:
papaueris albi citruli melo cucūe ⁊ cucurbi
te añ. ℈. i. ossis de corde cerui margaritarū
añ. ℈. ꝭ. zuccb. cādi rosarū añ. ℥. i. ʒ. iiij. cam-
phore tertiā ptem vni⁹. ℈. ⁊. g̃. vij. musci. g̃.
ij. ꝭ. sirupi facti de aqua ro. quod suffic̄: dat̄
mane ⁊ meridie cū rodostomate vel cum aq̄
frigida si opus fuerit.

Diapenidion dr̄ a penidijs q̄ ibi in-
trant plus q̄ de alijs speciebus: va
let ad omne vitiū pulmonis ⁊ tussis
⁊ raucedinē vocis factā ex siccitate ptisicis
subuēit. vi. ps ꝯfecta ē libr. i. Recipe pēidio
orum. ʒ. xvi. ꝭ. pinearū ⁊ amigdalarū mūda
tarum seminis papaueris albi añ. ʒ. iij. ⁊. ℈.
i. cinamomi gariofoli ꝯgiberis succi liquiri
ce dragagā. gummi arabici āidi sēis citrulo
melo. cucu. cucurbit. ꝑsgatarū: añ. ʒ. i. ꝭ. cā
phore tertiam ptē vni⁹. ℈. syrupi viola q̄
ꝯficit sic in vna libr. aque bulliant. ʒ. iiij. vi
olarum donec aqua infectat̄ aliquantulū post
ea colet̄: ⁊ colature addatur lib. i. zuccbari ⁊
bulliat donec incipiat inspissari tūc addātur
pinee ⁊ amigdale: ⁊ semina melo. citrul. cu-
cūe ⁊ cucur. vnaqueq̄ p se bene ꝯtusa cū spa
tula semp mouēdo: deinde addātur penidie
subtiliter puluerizate: ⁊ cū liquefacte fuerīt
illud grossū q̄d supnatat cum tacia colando
ī mortario bn̄ iterū teratur ⁊ ꝯmisceat̄ bn̄
agitando: deinde cāphora inmisceat̄: ⁊ ad vl
timū puluis p̄dictarū specierū cū p̄dicto sy-
rupo agitando i mortario moueat̄ donec in
corporet̄ detur mane ⁊ sero cum ptisana ca
lida non habentibus colerem cum vino ca-
lido.

Diaciminum dr̄ q: plus ibi ē de cimi
no q̄ de aliqua specie: valet ꝓpter
pectoris et stomachi frigiditatem ⁊
capitis: ventositatē intestinorū soluit quarta
narijs febricitātibus mirabiliter digestionē ꝓ
curat si detur post ꝯmestionē cū vino. ꝑ ꝑs
libr. i. Recipe cimini p̄ite in aceto infusi ⁊ ex
siccati. ʒ. viij. ℈. i. cinamōi garan. añ. ʒ. ꝭ. ꝭ. ꝯn
gibe meláo piperis añ. ʒ. ij. gra. v. gallie ꝯtim
bre calamenti añ. ʒ. i. ℈. ij. ameos leuistici ana
ʒ. i. g̃. xviij. macropiperis. ʒ. i. nardi carui ma
sticis ana. ℈. ij. ꝭ. mel q̄d sufficiat dosis. ʒ. ꝭ.
in nat̄ post cōmestionem cū vino.

Diacastoreū a castoreo dr̄ quod ibi i
cipitur valet ꝯtra grauissimā ypo
liticam epilētie vertiginosis auxiliat̄
emigraneis ⁊ monopagicis ꝓdest colerib⁹
paliticis olium mēbroꝝ emēdat: ⁊ mapime ca
piocenfraxi splenis ⁊ epis ⁊ renū soluit ⁊ ci
bus egritudinib⁹ scōm ffm noctib⁹ obstat:
xvi. ps libr. ij. Reci. castorei mirabo ana. ʒ. ij.
min⁹ gra. i. ꝭ. asa: mirre eufosbij añ. ʒ. i. i. gra.
xvij. aloes. ʒ. i. ꝭ. min⁹ gra. i. folij. amomi ere
piretri liq̄ritie drag. calami aromatici mīt
galbani squinātī opponac. spice serapini no
cis. mus. casiet. piperis lōgi albi ⁊ ni. xilob. cā
pob. coloquītide reupōtici storacis calami
ꝯgib. cināomi añ. ʒ. i. ⁊. g̃. ij. sassifragie dau-
ci maratri petroselini apij seminis sileris cō
pino cocti: sinoni petrolei storacis ro. sāguis
draconis cardamomi vrnis maioris ⁊ mino
ris agarici masticis sal. amēaci gedoarie ⁊
nisi ana. ℈. i. gra. viij. sanitegie ysopi came
dreos pulegij origani balsamite ozimi bar
ce vrsine diptami rute seminis arīstol. lon ⁊
ro. aaron. mabarbematicon asari salue rose
bdelij añ. g̃. xvij. epithimi polipodij opob. añ

gra. xliij. elimpiados caparis an̄ gra. xi. pan cedani absinthij an̄ gra. vij. anacardi sauine gētiane corticis mādragore an̄. ʒ. xi. pente dani absinthij an̄. ʒ. vij. yreos gra. iij. 𝔱 tertiā ptem vni° mel qd̄ sufficit dat̄ in modū auellāe capitalib° passionib° cū apoçimate sillifagi epaticis cum decoctione absinthij vel eupatorij splenetici cū aqua caparis vel calamenti nefreticis cū aqua decoctōis granorꝫ solis vel macedōici accipiat̄ sūmo mane: et ieiunet vsqꝫ ad horā nonā patiens.

Diacostu3 dr̄ a costo quod ibi intrat: valet ꝓprie spleneticis: 𝔱 ydropicis 𝔱 leucoflantici: 𝔱 yposarce que fit sine calore proprie valet spleneticē. nefreticis 𝔱 strāguriosis optimū ē. xij. ps libr. i. ℞e. anisi apij asari. an̄. ʒ. ij. 𝔱. ℈. ij. squinanti melano: piperis mirre an̄. ʒ. ij. ß. reubarb. ēē. aristol. ro 𝔱 lōge an̄. ʒ. ij. 𝔱. ℈. ij. costi. ʒ. i. ß. cinnamōi cassiefistula. ʒ. i. 𝔱. ℈. i. mel qd̄ sufficit dat̄ cum dcoctōe caparis vel scolopēdrie sero 𝔱 mane dosis ē. ʒ. ij. cū vino calido.

Diadragātum a dragāto nomē accepit sanat omne viciū pectoris: et pulmonis qd̄ fit ex calore 𝔱 siccitate maxie ptisic ethicis pleureticis ꝑipleumonicis: 𝔱 ad oēm tussim q̄ fit ex caliditate: vel siccitate 𝔱 ad oēm lingue 𝔱 gutturis aspitatem cū vero sumit̄ tādiu i ore teneat̄: donec ibi dissoluat̄ medietas ē libr. ij. ℞ec. drag. albi. ℥. ij. gūmi arabici. al. ℥. i. ʒ. ij. amili. ℥. ß. liquiritie. ʒ. ij. sēinis melo. citro. cucur. an̄. ʒ. ij pēidiaꝝ. ℥. iij. cāphore. ℈. ß. sirupi viol. quod sufficit. Cōficit̄ sic sēina cū aqua ponāt̄ sup çuccharū. tm̄: cū de aqua ꝙ possit çuccharꝫ coopiri: 𝔱 bulliāt vsqꝫ ad dissolutōem çucchari postea colētur p pānū rarissimū 𝔱 colatū ad decoctōe3 syru. coq̄tur postea ꝓiciatur i mōtario bene miscēdo puluerē specieꝝ.

Diaris dicitur ab yreos ꝓdest disnoicis artariacis tussientibus: vocem perditam restaurat si fuerit ex frigiditate. xij. pars ē libr. iij. ℞ecipe yreos. ℥. ß. pulegij ysopi liquiritie ana. ʒ. vi. dragagan. amigdal. pinearū cinamomi çinçi. piperis ana. ʒ. iij. caricarum carniū dactilorum passularū enucleataꝝ ana. ʒ. iij. ß. storac ru. ʒ. ij. 𝔱. ℈. i. mel quod sufficit sumat̄ sero cū vino calido.

Diacalamētum a calamento dicitum: valet precipue ad omne vitium pectoris ex frigiditate maxime his q̄ in senili sunt etate valet etiam tussientibus ex ista causa 𝔱 quartanarijs si ex eo vtuntur post prandium 𝔱 post cenam in sero cū vino cum onobus. ℈. dyagri: 𝔱 euforbij. vi. in modum nucis ante duas horas accessionis cuꝫ apoçimate pigami vel roris marini quod pstat quotidianarijs. xv. pars est libr. ij. ℞ecipe calamenti pulegij ysopi melano piperis siseleos petroselini ana. ʒ. iiij. 𝔱. ℈. ij. leuistici. ʒ. i. 𝔱. ℈. i. apij seminis. ℈. i. ameos thimi aneti cinamomi çinçibe. ana. ℈. ij. mel quod sufficit datur post prandium et cenam

Diapapauer quod mirabiliter prodest ethicis ptisicis nimium vigilantibus tertia pars confecta est libr. ij. ℞ecipe succi liquiritie dragaganti gūmi arabici ana. ʒ. x. seminis papaueris albi penidiorum ana. ʒ. xx. amigdalarum dulciū mundatarum. ʒ. x. amidi seminis citoniorum portulace ana. ʒ. v. seminis melo. et cucurb. et cucume lacruce malue ana. ʒ. viij. fac pulueram confice cum succo violarum: vel sapa.

Diacodion dicitur a codia: papauer nigrum interpretatur quod ibi intrat: proprie datur omni solutioni ventris maxime disentericis cum decoctione a que pluuialis in qua sit spodium coctū vel cum aqua rosata et lientericis cum careno. xij. pars libr. ij. ℞ecipe capita papauerum nigrorum non nimis viridium: nec nimis siccorum numero. xij. ro. ʒ. ij. ß. ēē. acacie liquiritie ana. ʒ. i. boli. ℥. ß. cinamomi simphiti ypoquistidos balaustie ana. ʒ. i. myrtillorum. ℥. i. coralli rubei et albi sumac: sanguinis draconis lacce rosis syriaci ana. ℈. ij. ß. seminis portulace. ʒ. ß. Conficitur sic capita papauerum ponantur in tantundem aque pluuialis quod bene coperiantur: et p tres dies ibi dimittantur: et in ipsa aqua vsqꝫ ad tertiam partem bulliant et postea colentur et recolantur ponatur libr. i. ß. mellis myrtini et in tali melle supradicto admisceantur. Confectio mellis myrtini talis est in duab° libris mellis dispumati ponatur vna libra. succi myrtillorum: et coquatur ad succi consumptionem et postea coletur dosis eius. ʒ. iij. vel. vi

Diasene dicitur quia plus de sene ponitur ibi q̄ā de alia specie valꝫ ꝓ ꝓ melācolicē. māiacē. cardiacē. 𝔱 tristibus tota ꝓfectio venit libr. i. ℞ecipe. sene. ℥. iij. auellanarum assataꝝ nūero. i. serici crudi. ʒ. ij. lapis armenici. ʒ. i. lapis laçuli. ʒ. iij.

çuchari.℥.vi.cinamomi.℥.i.gar.galãge pi
periõ spice ogini çinçi.folia gariofoli carda-
momi croci çedoarie floris roris marini ma
cropiperis ana.ʒ.ij.mellis quod sufficit def
cum aqua in qua infusum est sene per noctẽ
sub diuo. Conficitur sic cum melle aueliane
bene pulverigate ⁊ dispumate melle ad ignẽ
decoquatur deinde puluis specierũ admisce
atur quod valet quartanarijs et magis sple
neticis.

Diacitoniten dicitur acitonijs vnde
fit valet ad debilitatem stomachi si
fuerit ex frigiditate appetitum con
fortat si non deficit ex abundantia humorũ
vomitum abstinet: ventositatem precordio-
rum emendat et bonum colorem facit ⁊ de-
bilitatem stomachi reparat: lientericis pro-
dest valet etiam his qui nimiam solutionem
habent facit maxime delicatis hominibus:
⁊ nobilibus vitiosis confert bonum odorem
⁊ colorem prestat. nota quod si stomachus la
borat ex debilitate virtutis digestiue debet
dari post cibum: si vero ex debilitate retenti
ue ana cibum. Recipe citoniorum in aqua e
lixatorum a cortice exteriori et a nucleis in-
terioribus mundatorum libr.ij.mellis dispu
mati libr.iij.s. supra dicta citonia bene vt di
ximus mundata et fortiter trita in mortario
in caldario cum predicto melle super ignem
ponantur et cum spatula semper agitando:
bulliant donec inspissari incipiant. Si vis
scire quando coctum fuerit ponatur aliquan
tulum super marmor infusum aqua ro. si nõ
liquefcatur vt colligere valeas coctum est: et
tunc ab igne deponatur ⁊ puluis harum spe
cierum cum spatula semper agitando sup-
spargatur. Recipe cinamomi.℥.i.s.çinçi.℥.
i.galange piperis ana.℥.s.garo nucis muc.
ana.ʒ.iij.spice ligni aloes macis cardamo-
mi liquir. an.ʒ.ij.çedoarie.ʒ.i.deinde super
marmor infusum aqua rosata cum aliquan
tulo musci distemperatũ supra marmor spa
gatur et cum infrigidatum fuerit cum cultel
lo frustratim incidatur et si laxatiuum face-
re volueris: in vnamquamque libr. apponatur
℥.s. scamonee trite tamen cum fuerit calidũ
antequam supra marmor ponatur scamonea be
ne commisceatur laxatiuum detur cum: vi
no calido in sero simplex: aut detur mane
post prandium: ⁊ post cenam.

Dialacca valet ad frigiditatẽ stoma
chi: enfraxi: tumorẽ ⁊ duritiem epatis
et splenis emẽdat: ⁊ ola que ydropi
cis minantur pficit nefreticis ⁊ calculosis sub
uenit ⁊ menstrua impat. Rec. liquiritie.ʒ.ij.
spice.ʒ.iij. costi melanopiperis an.ʒ.ij. lacce.
cc. çinçi. galbani dauci silселi petroselini an.
ʒ.ij. calami aro: casie lignee. masticis balsa
carpob. an.ʒ.ij. cinamomi gar. amigdalarum
amararum rute an.ʒ.i.s. aloes epatici mirre o
pi. fu. mieu. camepiteos balsami thuris ma
sculi siselei an.ʒ.i. reub. squinanti ana.ʒ.
ij. gentiane aristol. ro. ana.ʒ.s. mell. q. sufficit
detur ad modum auellãe cũ separate radi
apij feniculi yris eupatorij leuistici ana.

Diacurcuma valet ad epis passione
⁊ ad frigiditatem stomachi et ad vi
tium splenis. Rec. curcuma cina-
mi spice asari casie an.℥.i. costi squinanti mir
re ana.℥.i. mel qd sufficit datur cũ oxizacara.

Diaysopum. Rec. ysopi ireos ci-
mi melanopiperis an.ʒ.xx. gla-
nij tymbre pigami cimini ana.ʒ.
carnis dactilorum carictarũ passularum ene
cleatarũ maratri an.ʒ.x. çinçi. anisi. cime
leuistici ana.ʒ.v. mel quod sufficit sumatur ma
ne ⁊ sero cum tep da.

Diagalanga que valet ad nimiam d
ebilitatem stomachi et eius ventosi-
tatem et digestionem procurat stoma
chum confortat renes frigidos calefacit: et
omne superfluum flegma a stomacho dissol
uit et expellit oppilationem splenis ⁊ epa-
tis apit sensus acuit hominẽ hilarem reddit
canos an tẽpus retardat: ⁊ eius frigidam na
turam habentibus conuenit. Rec. galange
çinçi. garo spice cardamomi cinamomi car-
pob nuc. muscate. ana.℥.i. ligni aloes
macis masticis draga ganti succi liquiritie
ana.ʒ.i. musci.ϑ.i. çuchari.ϑ.m.

Esdra dr: qa Esdra pphetа i baby
lonia i exilio posit' eã pficit: ...
tur melãcolicis timidis ⁊ qb' tedium
lus appetit' pdest valet et cõtinuãtib' cotidie
nes ⁊ tussos ⁊ testas ... ad nimiã
bis frigiditatẽ: valet ad dolorẽ ⁊ ...
auriũ ex reumatica cã si hoc modo fuerit
tata fac licinium de pãno vl bõbace ...
te licinio pone parũ olei muscellini et ...
natur esdra et in aure patientis ...
difficilem ptum mulieris facit valet: si cum
succo artemisie fuerit distẽpata vl' ...
viros latere ab vmbilico ...
ad missum veterẽ vel hũidã distẽpata cũ suc
co ptisane vl' amidi valet ad fissuras labio
rũ si ex ea fuerit facta valz ptra ...

morsus animalium serpentum: ranarum: et aliorum reptilium: et contra morsum canis rabidi: prodest toxicatis hominibus si trium annorum vel. iiii. fuerit data cum succo mente distemperata supra vulnus iunctum satis confert. xi. pars confecta e libr. iii. ℞ Recipe aliptemuscate mirre gucbari foliorum rute api seminis camedreos fenugreci ana. ʒ. i. ℈. i. et grana. i. ebonis limature pigami lilifagi golene balaustie ana. ʒ. i. et grana. vii. ʒ. et parum plus cinamomi gar. xiloaloes: spice ꝗdoarie lacce ro. caparis pulegii abrotani melanopiperis petroselini ossium dactilorum ana. ℈. ii. ʒ. et grana. iiii. galange gingi ēē. orientis anacardi lirodemonis mandragore acori peonie ibini ysopi roris: syriaci: basilici dauci feniculi altee oliuarum seminis vini veteris optimi ana. ʒ. ʒ. grana. i. balsā. ēē. orientalis folii costi gallie calami. aro. cassie. mirob. nardi celtice xilob. dragaga. coralli albi et rubei confite. ru. castorei opoponacis: bdelii: g. libani: aspalti: terbentine: masticis ireos adriani splenis pulli ventris merguli reupont. aristo. long. asari hermodactili meu. yreos piretri paucedani gentiane epithimi viol. artemisie chimolee foliorum citri laureole mente malabatri quinque folii carpob. aīsi amoni cimini miccis: seminis ocimi plocacli sēmis rute oriētis bacca. lau. sāguīs dracōis lapidis magnetē lapidis agapis ossis de corde cerui muscelei muscelini petrolei ana. ʒ. i. et tertiam partem alterius: camphore ambre margaritarum perforatarum et non perforatarum blacce bizantie sābaci storacis cala serapini sulfuris: vini antimonii ypoclistidos macis ling squinanti acatie herbe syriace floris oleandri fu. marubii sulfurace absinthii alexandri eufosbii cardamomi seminis aneti amei gir. leuistici seminis citri leucopiperis macropiperis nigelle vgisur corticis nere. mabarhematicon aque vitis ana. ℈. ʒ et grañ. ii. litargiri amidi opii iusci radicis calamenti iusquiami añ grana quod sufficit datur in sero in modum auellane cum vino calido.

Electuarium ducis dicitur: quia abbas de curia illud composuit ad opus ducis Rogerii filii Roberti viscardi propter indigestionem: et ventositatem stomachi et intestinorum et ilii dolorē: et vitiū lapidis. xii. ps est confecta libr. i. Recipe ani. ʒ. ii. et grana. xv. liquiritie masticis: ana. ℈. ii. et grana. v. camedreos gingiber. cinamomi galam. mara kariul ana. ℈. i. grana xv. xilocasie calamenti dauci piretri piperis al. et lon. ciperi squinanti yreos amomi folii asari ana. ℈. i. spice. ēē. gummi arab. dragaganti seminis aneti calami aro. cubebe: gario. carpob. iuniperi alexandri siseris pētafilon seminis sparagi citri acori radicis ameos reub. indi vetice reupon nucis miristice ligni aloes basilici milii fol. saxifragie seminis citrul. melo. cucumeris et cucurb. scariol petroselini been. al. et ru. storacis cala. cardamomi ana grana. xv. penidiorum. ʒ. ʒ. et. ℈. ii. et. ʒ. mel quod sufficit datur post prādium et ad cenam cum vino calido: si datur contra lapidis vitium sumatur cū decoctione millefolii vel scolopēdrie.

Electuarium pliris arcoticon pliris est completa medicine arcoticō principium interpretatur. valz tristibus melanconicis: et ad magnam stomaci debilitatem et cordis idest sincopim memoriam reparat sensum acuit epilenticis anheliticis achatalepticis prodest et omnē debilitatem cerebri reparat. viii. pars libr. i. Recipe cinamomi gar. ligni aloes galange spice nucis musca. gingib. spodii squinanti ciperi ro. viol. ana. ʒ. i. et grana. xv. folii liquiritie masticis storac. sāsuci. balsāite basilicōis cardamomi macropiperis et leucopiperis mirtilli corticis citri. añ. ℈. ii. et grana. v. gemmarum been. al. et ru. coralli syrici combusti. añ ℈. i. et grana. ii. musci. grana. vii. et. ʒ. camphore grane. v. syrupi ro. quod sufficit detur febricitantibus cum aqua mane et sero non febricitantibus cū vino.

Electuarium de succo rosarum ab eodem succo dictum est: expertum est contra guttam calidam: coleram ru. purgat: et conualescentes ex egritudine scilicet quotidianariis: et tertianariis: purgat sine molestia: et reliquias malorum humorum potenter educit que remanserint iii. pars libra. ii. ℞ Recipe gucbari succi rosarum ana libram vnam et vncias quatuor: sandali albi: et rubei: et citrini: ana dragmas sex: spodii dragmas tres diagridi dragmas duodecim camphore scropulum vnū tempera ad modum electuarii cum syrupo facto de eodem gucbaro: et succo rosarum: datur cum aqua calida in mane ad modum castanee.

E Lectuarium frigidum scdm Jo
phonem quod optime tertianari
os et quotidianarios et erraticas
febres purgãdo sanat: et habẽti
bus stomachum colericũ familiare ẽ tertia
pars confecta est libr. quatuor. Recipe san
dalorum alborum et rubeorum et spodij dra-
gaganti gummi arabici amili rasure eboris
reubarbari sene rosarum violarum seminis
fumi terre berberis sebesten seminis portu
lace maratri anisi ana dragmas tres embli
vnciam vnam. Conficitur sic: psilij vncie oc
to ponantur in sufficienti aqua feruenti in
qua bullierit libram mediam polipodij quer
cini viridis mũdati et triti omnes herbe diu
retice violarum et pruno et tam diu dimittãt
donec bene congelentur deinde coletur for
titer per saccum ad meliorem vero mucilla-
ginis constrictõnem intromittatur in f. ceel
lum aliquãtulum aque feruentissime et colatu
re addantur scamonee vncie sex pulueriçate
prius tñ cum aqua frigida inter manus frica
te et bene cum eadem mucillagine fricentur
manibus. deinde apponantur çuccari libr.
quatuor dissoluti prius cũ sufficienti aqua ð
decoctionis polipodij et ceterarum herbarum di
ure. et colati deinde super ignem positum bul
lire permittatur cumque ad medium decoctõ
nis peruenerit addantur vncie due: tama-
rindorum et vncie due casie fistule dissolute
prius in sufficienti aqua decoctionis pruno-
rum: et predictarum herbarum diure. et per ca
cıam colate vsque ad perfectam coctionem
bullire permittatur: signũ autem decoctionis
est super marmor positum et infrigidatum a-
liquantulum viscosum fuerit. et digito adhe-
serit: motione tamen baculi ab ipso decoctı-
onis principio ñ cessante. Cũque coctũ fue-
rit ab igne deponatur: et in mortario posito pu
luis predictarum specierum super spãgatur
et cum pistello bene conterantur vsq ad ipsi-
us viscositatis et gummositatis remotõem
deinde recondatur: detur collatura casief. i
sero vel media nocte.

E Mplastrum aplincon: empla-
strum idest dura confectio aplin-
con idest superpositum: vel superа
missum interpretatur quod tumo
ribus et inflationibus ad lucem inducenũ: et
super positum saniem excludit optime fac
ad nimium ceruicis dolorem: valet proprie
ad subtiliandam cicatricem in quacunq par
te corporis fuerit sagittam vel lanceam vel
aliquid aliud tale in membro infixum sine
dolore extrahit: valet etiam dolori ex distur
sione innata i ipsa parte vbi ãtea fuerit vul
nus attrahendo humores et putredinem: va
let dolori renum: si super ponatur. iij. pars
confecta est libr. ij. Recipe litargiri. ℥. vi. te
re aa. colofonie ana. ℥. ij populei viridis quer
cini ana. ℥. i. armoniaci lapidis calaminaris
ana. ℥. vi. masticis olibani mumie ana. ℥. i.
terbentine galbani bdelij mirre calcantu me
non es vstum sarcocolle lepidos squamẽ fer
ris calcis diptami aristo. ro. passe viridis op
poponacis: ana. ℥. iij. Conficitur sic opponai
cum et armoniacum et galbanum aliquanta
lum tonsa ponantur per noctem in vino ita
vt cooperiantur: et mane bulliant donec li-
fiant et per catiolam colentur et iterum bul
liant ad vini consumptionem litargirum in
puluerem subtilissimum redactum cum suffi
cienti oleo in caldario distemperetur: et su-
per ignem ponatur: et cum spatula semper a
gitetur: tam diu donec super lapidem posi-
tum in modum cere inspissetur: et statim ad-
datur cera: et liquefacta cera addatur colo-
fonia postea addatur mastix: et olibanum
deinde mirra ponatur et facto interuallo po
natur bdelium: deinde viscus quercinus li-
quefacto visco ponatur terbentina: liquefa-
cta ea caldarium in terra ponatur: et tunc in
ipso gummi ponantur paulatim et igni te-
rum superponatur: et cum spatula semper
agitando aliquantulum permittatur bulli
re: postea addatur sarcocolla: et lapis cala-
minaris facto interuallo ponatur flos eris et
lepidos calcis post hec calcantum: et non se-
per cum spatula agitando donec incipiat a-
liquantulum rubere: ad vltimum diptamum
et aristo: ro. postea infundatur in aqua frigi
da: et ab aqua extractum manibus exprimẽ
do: et malaxando ita tractetur: vt tota aqua
inde exeat: et inunctis manibus oleo lauri-
no magdaliões informẽtur et vsui reseruẽt

E Lectuarium psilliticum a psilio
dictum probatum contra co. rub.
tertianas et acute. febres vel veteris
omnino subueniẽt medicamentum est li-
br. i. Recipe psillij libr. iij. et in aqua feruen-
ti pone per triduum: postea coletur et in co-
latura admisceantur scamonee. ℥. iij. et çu-
bari libr. iij. et per duos dies dimittantur:
et postea coquantur: deponantur ab igne
et puluis istarum specierum admisceatur
qui. Recipe sandali albi et ru. ro. reub. spo.

dragā.gūmi arabici viol:berberis ana. ℈.ß. seminis portulace scariol:ana.ʒ.iij. in estate detur apud somnum in hyeme circa mediam noctem in vtroq₃ tempore cū aqua calida ad modum castanee.

Emplastrum ceroneum a cera dictum precipue valet ad omnem dolorem spatularum ꝛ pectoris ex frigiditate ꝛ si humor frigidus illuc fecerit discursum mire soluit. splenem remollit: valet ad hydropisim de frigida causa epaticis de eadem causa: matricis frigiditati superpositum multum resistit: tertia pars confecta est libr.ij. ℞ecipe picis naualis bene colate: cere ana.℥.ij.ꝛ.ʒ.iij. serapini.℥.ij. armoniaci terbentine colofonie croci ana.℥.i.ꝛ.ʒ.iij. aloes thuris mirre aā.℥.i.oppoponacis: galbani: storacis calamite masticis aluminis fenu greci ana.ʒ.vi. confice cū bdelij: ana.ʒ.iij. litargiri.ʒ.i.ß. ¶Conficitur sic serapinū₃ galbanū armoniacum oppopanacum aliquantulum contusa ponatur in vino ꝛ preparentur in apostolicon dictum ē: bulliant ad vini medietatē consumptionem ꝛ sic agitato super ignem posito cum inceperit bullire pix naualis bene colata addatur ꝛ cum spatula semper agitetur liquefacta pice addatur cera: ꝛ ea liquefacta ponatur colofoni: ꝛ postea storax cum pistello calido trita frustratim in stagnato ponatur post hanc ponatur mastix et olibanū deinde mirra cum bdellio ꝛ interuallo facto ponatur terbentina ꝛ sequenter alumen: ꝛ litargirum et ad vltimum fenu grecum: et cum coctum fuerit fundatur super aquā₃ tepidam ꝛ extracto ab aqua manibus exprimatur donec tota aqua inde exeat: deinde puluis aloes super marmor inūctum ca₃ oleo laurino malaxetur deinde cum.cē. puluerizato ꝛ inunctis manibus cum eodem oleo migdaleones informētur.

Emplastrum oxicroceu₃ dicitur ab oxi grece latine acetum oxicroceu₃ ex aceto ꝛ croco nomen habet: val₃ precipue ad fracturas ossium et ad membra que dolore aliquo affliguntur: apostemata dura in quacunq₃ parte corporis fuerint remollit: et dissoluit: vnde antiqui cirugici salernitani in fracturis ossium: et cicatricibus attenuandis: et tumoribus nullo alio emplastro vtebantur iij. pars libr.ij. ℞ecipe croci picis naualis colofonie cere ana.℥.iiij. terbentine galbani ammoniaci mirre olibani: masticis aā.℥.i.ꝛ.ʒ.iij. ¶Conficitur sic: galbanum armoniacum aliquantulum contusa ponatur in sufficienti aceto per noctem. et mane mittantur super ignem ꝛ eliquentur: et eliquate per pecia colentur ꝛ iterū coquātur donec pars aceti ꝯsumetur tūc pix naualis ponatur bene colata liquefacta pice addatur cera ꝛ ea liquata ponatur colofonia deinde terbentina et facto interuallo ponatur mastix ꝛ olibanum et mirra cum spatula semper agitando: ad vltimum cu₃ bene fuerit coctū in aqua frigida infūdatur et ab aqua extracta manibus exprimatur: vt aqua inde exeat et super marmor inunctum oleo laurino cum puluere croci malaxetur et factis magdalionibus vsui reseruetur.

Filontropos amicus hominis interpretatur proprie valet stranguriosis nefreticis calculos in renibus: ꝛ in vesica mirabiliter frangit et fractos expellit: valet etiam ad duriciem splenis et epatis doloris illorum subuenit datum cum.℈.i.ß. diagridio iij. pars lib.c.i. ℞ecipe folij squinantis ciperi asari cufoshy thimi petroselini macedonici aneti milij solis lapid s lyncis aā ℈.ij.ꝛ.ß. cinamomi calami aromatici polipodij. sisalidis mellilopiperis seminis leuistici: ꝛ petroselini ꝛ fols vrtice seminis citri litospermatis: bardane baccarum edere. aā.℈.ij. galange nardi ʒedoarie betonice sis.meu. sparagi cardamomi apij maratri eruce sinapis o:obial. et ru. aā.ʒ.ß. gar. ʒinʒi. cassieligne piretri costi spice celtice mirob. cetric. olibani leucopiperis carpobal: carui cimini baccarum lauri sileris aā.℈.i. olei nardini pulegij sābucini muscellini aā.℥.xv. mel qđ sufficit datur vino calido laxatiuū vero cū aqua calida.

Filoniū mai⁹.i. nouus amic⁹: tusses cū vino datū ꝛ mulsa emēdat: peripleumoniā cum idromelle: sanguinis sputū cū succo poligonie idigestionē stomaci et vomitū cū pusca: vel idromelle dolori epatis et spleneticis ac vertiginosis cū oxizelle sbuēit eliacis cū apoʒimate pigāl. pleureticis. yliacis. nefreticis. ꝛ causis vesice cū mulsa: colicis peculiarit medetur iiij. ps libr.i. ℞ecipe leuco piperis iusqami aā.ʒ.vi. opij.ʒ.ij.ß. castor.ʒ.i.ꝛ.ß. seminis apij.ʒ.i. petroselini maratri dauci cretici aā.℈.ꝛ.℥.v.cē.℈ ß. nardi piretri ʒedoarie aā.℥.xv. alij addūt cinamomi.ʒ.i.ꝛ.ß. eufosbij croci ana.ʒ.i. mel qđ sufficit datur in modū fabe egyptiace.

Gariofilatū dr a gariofillis q̄ ibi mitt... gūt coctis.

bulliti in aqua ⁊ bibiti vomitũ stomachi: et
subuersionẽ mirabiliter reprimũt valʒ ꝓpe
accidẽ eructantibus ⁊ digestionẽ optime ce
lebrat porcorum opilationem ⁊ spũ. aliuʒ me
anuũ apit ps. viij e lib. i. Rec. cinamomi gar.
cig. liquiritie. rosarũ ʒ an. ʒ. ij. ⁊ gra. xv. ligni
aloes galange cardi nucis muscate nardi ge
doarie viol: añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. vij. ⁊. ʒ. reubarb. macis
cc. alipti costi ciperi cardomomi basilici ani
sileuistici eboris ana. ℈. i. ⁊. ʒ. ⁊. ʒ. iij. ⁊. ʒ. mel
lis quod sufficit datur post prandium i sero
vino vel rodostomate post cenam in moduʒ
auellane.

Hygia greca: hygia. i. saluatrix gre
ca dicit quia a grecis fuit inuẽta: va
let ꝓpie ad reuma gingiuarũ ⁊ do
lorem dentium fricata super eos ore sepe a
bluto cum aceto calido ⁊ sordidas nebulas
ab oculis aufert. vi. ps ẽ libr. i. Recipe iusq̃
ami seminis. ʒ. ij. ⁊. ℈. ij. opij. ʒ. ij. ⁊. ℈. i. costi.
ʒ. i. ⁊. ʒ. xv. storac. cala galbani agarici myr
opoponacis scordeon origani ana. ʒ. i. ⁊. ʒ. x
gentiane pigami sticados prassii cardamo
mi: ana. ℈. ij. ⁊. ʒ. balsami nardi. cc. squinanti
thimiamatis armoniaci terbẽtine casielignee
mandragore yringi radicis rose eupatorij
euforbij melano piperis leuistici dauci fe
niculi trifolij seminis ana. ℈. ij. mel quod suf
ficit datur cum vino calido in modũ auellãe

Hidrotopion olympiacũ: ydrotopi
on. i. potus contra rigorẽ olympia
cum ab auctore dictum ꝯfert ꝓpie
quotidianarij ⁊ quartanarijs ⁊ notertiane
sudores etiam in diebus creticis ꝓuocat an
te horam accessionis ad modũ auellane cum
tepida data. vi. pars lib. i. Rec. cinamomi. ʒ
iij. ⁊. ℈. i. ⁊. ʒ. xvi. croci. ʒ. ij. ⁊. ℈. ij. nardi mir
re olibani opij mandragore macropiperis a
nisi: ameos: seleni sileris iusquiami ana. ʒ. i.
⁊. ℈. ij. ⁊. gra. viij. mel quod sufficit datur ad
modum auellane ante horã accessionis cum
calida.

Iustinum dicitur quia a iustino impe
ratore primo fuit inuentum: precipue
datur calculosis: ⁊ pacientibus do
lorem ilij: valet stranguirie ⁊ dissurie ⁊ his q̃
mingunt mucos. vi. pars libr. ij. Rec. cina
momi folij costi nardi casie aristol. lon. ⁊ ro.
clempnũ isopi pulegij artemisie pentafilon
leucopiperis coobi petrosilini leuistici. oxila
tri seminis vrtice seminis granorũ ʒ folio sa
xifragie iuniperi sparagi seminis sileris a
pij: aneti: pigami: seminis citri sẽmis: feni
culi anisi baccarum lauri ana. ʒ. i. ʒ. mel q̃d
sufficit detur cum vino in quo coctum fuerit
miliuʒ solis vel saxifragia.

Rataricũ imperiale. i. laxatiuum ꝓ
imperatoribus factum ⁊ pro aliqũs de
licatis hominibus ducit etiam sine
lesione hoc precipue confert pinguibus ho
minibus qui seper sũt constipati: valet mali
nconios iuuat eos qui ex necessitate stomachi
⁊ intestinorũ laborant: medietas libr. i. Rc.
diagridij guedbari añ. ʒ. iiij. ʒ. cinamomi nar
di saxifragie polipodij ana. ʒ. ij. mirobalani
hermodactili polipo añ. ʒ. ij. gar. gingi. ciminie
melanopiperis macropiperis cardamomi
amomi añ. ʒ. i. ʒ. mel quod sufficit sumatur cũ
vino calido vel aqua calida mane ⁊ sero.

Lithontripon pertundẽs lapidem in
terpretatur hoc ꝓpie lapidem frigi
⁊ expellit si fuerit in eis: vel vesica
erint hac medicina vtentes nec dolorem
nec lapidis vitium incurrunt stranguiriaʒ et
dissuriam sine mora soluit. viij. pars ẽ libr. ij
Rec. nardi gingi. xilobal. acori cinamomi peu
cedani meu. melãopiperis leucopiperis ma
cropiperis saxifragie añ. ʒ. ij. ʒ. opob. gar. co
sti reupon. liquiritie ciperi dent gal. alteratri
camedreos seminis apij sparagi basiliconis
vrtice seminis citri ana. ʒ. i. ⁊ gra. xv. folij. cc.
squinanti casielignee bacch mirsini seminis
granorum sol petrosilini seminis siseos car
damomi aneti seminis euforbij lapis iudais
olei nardini muscellini ana. ℈. i. gra. iij. mel
quod sufficit detur in sero cum vino calido.

Metridatum. i. mater omniuʒ antido
torum siue a Metridato rege di
ctum faciẽs ad omnes passiões ca
pitis virorũ vel mulierũ si fuerint ex frigi
ditate maxime melancolicis ⁊ timiosis epilen
ticis maniacis fãtasticis mirabiliter prodest
cephalargiam: emigraneis dolorem eius pa
tientibus ⁊ lachrymantibus oculis ⁊ ad oĩa
capitis vitia vel aurium subuenit: dentium
doloribus ⁊ palato ⁊ omnibus vitijs dentes
maxillarum medetur si super locum dolen
tem ponatur ⁊ iterum ad modum empla
stri ponatur in temporibus vnde fit desicca
sio squinantiaʒ soluit apoplecticis cum cera
sa acceptum facit tussientibus ⁊ asmaticis
emoptoicis pipleumonicis ⁊ omnibus dolo
ribus qui intra corpus humanum fiunt suc
currit iliacis dissintericis: ⁊ lienicis opti
mum si detur cum decoctione baulaustie et
tensione humerorũ thetanos siue spasmos

patientes ⁊ paliticos sine mora curat diafra
gmati ypocundres subuenit renibus ⁊ vesi-
ce opitulatur: calculos frangit: menstrua ꝓ
uocat. omniaq; vitia matricis excludit seli-
rosi patientibus: ⁊ podagricis singulis pre
sidium est: precipue datur cõtra venena oīa
reprimit venenatos morsus siue rabidi cãis
seu cuiuscumq; reptilis impositum siue bibi-
tum cum magna admiratione emendat: ⁊ cõ
tra morsum rabidi canis vel alicuius reptil
si distemperatum fuerit: et cum succo mente
potetur vel superponatur quotidianarum:
⁊ quartanarũ etiã ante horam accessiõis da
ta mirifice prodest cum vino tepido. xxviij
pars confecta lib. iij. Recipe storacis cal. ʒ. ij.
⁊ ℈. i. gal. nardi xilobal. orobõi leuici dra-
gaganti: masticis: galbani: gummi cedrĩ: as-
palti: castorei: olpobdelij terre sigillate mel-
lilori laud. ani opoponaci armoniaci opij sul
furis vini liquiricie nitri ypoquistidos acatie
ro. camedrei yperico abrotãi pionie isopi ori-
gani clempnij rami cedri ⁊ dãpnico aristolo.
lon. epitimi peucedani centauree rorisma-
rini yringi radicis balaustie cimarum mirte:
psidie romei squille carpobalsami git. anisi:
iusquiami cimini feniculi cardamomi siseleos:
tesapsi amei sinoni leuistici seminis rute leõis
micõis apij dauci seminis rape macropipis
ocimi amomi añ. ʒ. i. acori sillaseos cassiã listo
guccozorie cattariaci añ. ℈. ij. bal. cina. ging.
costi squinanti çigi. folij terbentine mirre oli.
bani cassie agarici spice celtice reuponticu
yreos asari diptãi persij interioris sticados ar
temisie calamẽti silfij scoradei cãcpitheos: leu
copiperis melanopiperis ocimi seminis petro
selini seminis anagodã malabari cardamẽ
pentafilon añ. ℈. i. dampnocri tertiã partez
℈. i. ⁊ ʒ. vij. vini vetustissimi. ʒ. i. mel qd suf-
ficit datur in sero in modum auellane cũ vi-
no in quo cocta sit saluia non febricitãtibus
⁊ febricitantibus cum aqua tepida.

MUsa enea. Musa a primo philo-
sopho inuenta faciens ad omnes ac
cessiones periodice febris. i. quotidi
ane tertiane quartane si ante horã accessiõis
in modum auellane cum vino calido detur:
et acutarum febrium angustias tollit. tamẽ
cum dederis considera virtutes eorũ qui pa
tiuntur: quia statim medelã sentiunt ⁊ etiam
si cum tepida distemperetur: ⁊ ex ea in acutis
⁊ peracutis pulsus ⁊ tempora inungãtur: et si
sudorẽ prouocat erit signum euasionis: si ve
ro nõ mortis inflationem stomaci emendat:
suspiriosis prisicis. ⁊ his qui putredine fere
unt subuenit ydropicis spleneticis ⁊ colicis
subuenit lapidem in vesica frangit: ⁊ his qui
bus penitus vrina denegatur. Recipe pipe
ris albi ʒ. xviij thuris masculi mirre gentia-
ne iusquiami añ. ʒ. vi. opij ʒ. iiij. croci ʒ. iiij. mi
ni ʒ. vij. euforbij aristolo. lõ. añ. ʒ. i. ⁊ ℈. i. mã
dragore ʒ. i. ⁊ ℈. i. mel quod sufficit detur vt
superius in laude diximus.

MIjeleta. i. experta proprie valet ad
emorroydas ⁊ ad ventris torsionem
⁊ ragitũ lienterie ⁊ disinterie: ⁊ opti-
ma est omni solutioni ventris: medietas est
lib. i. Recipe mirob. citri. indorum kebulorũ
mundatorũ assatorum añ. ʒ. ij. ʒ. nasturcij ʒ. ij
belleri: conum embli. assatorum ʒ. ʒ. ii. cimini ani
si ameos carui añ. ʒ. i. ⁊ ʒ. infusa in aceto die
ac nocte dimittantur: ⁊ assata puluerizẽtur:
tunc adde spodium balaustias sumac masti
cem gummi arabici añ. ʒ. i. ⁊ ʒ. xv. fricent̃ oīa
cum oleo ro. ⁊ temperentur omnia cum mir-
tino syrupo: dentur cum aqua pluuiali mãe:
meridie ⁊ sero.

MEl rosaceũ quod greci rodomel vo
cant sic fit in. x. lib. albissimi ⁊ purissi
mi mellis dispumati succi recentiuz
ro. lib. viij: ponatur in cacabo ad ignem põi
to: ⁊ cum bullire inceperit viridium rosarum
cum forficibus vel cultello incisarum lib. iiij
addãtur et tam diu bulliant q ad succi ɔsũp
tionem veniat: ⁊ dum bullierit semper agite
tur: ⁊ in fictili vase posito quam diu magis te
nebit: tãto melius erit: stomacũ ɔfortat ⁊ mũ
dificat: cum sit a confortat et constipat. cũ ca-
lida mundificat. datur mane ⁊ meridie: de eo
conficitur diamargariton gariofilatum et ru-
bea trociscata. Eodem modo fit mel violat.
quod valet tepide febrientibus cum tepida:
corpus humectat ⁊ relaxat: valet ad siccita-
tem pectoris cum tepida.

MEfrocatarticum. i. purgans renes:
expertum est iliosis difficultati vrine
si cum apozimate mili solis sumatũ
modũ auellane de renibus et vesica lapidem
potenter expellit cum apozimate saxifragie
sumptum menstruis imperat cum decoctiõe
artemisie colli tumorem sedat cũ decoctione
costi. x. vi. pars confecta lib. i. Recipe lapidẽ
lyncis ʒ. ij. ⁊ ʒ. xv. cẽ. orientalis ʒ. i. ⁊ ʒ. xviij
gingi. euforbij mirre olibani vesice: apri lapi-
dis in epate vel in vesica gocci inuẽti cimini:
seminis iusquiami seminis macedonici citri

olium decem an̄. ʒ. i. ℥. vi. nardi squinanti costi pireti cassie reupontici prassij elepnis sansuci gliconis roris marini gentiane: saxifragie gummi edere cipressi pullulatarum baccarum dampnidis piperis nigri et albi seminis rute et iuniperi omnium an̄. ʒ. s. ℥. iiij. bal. storacis sanguinis bitici sturci anseris acori fu. meu aristologie lon. et rotunde betonice fisalidis dauci petroselini seminis eruce omnium an̄. ℥. ii. seminis vrtice. ℈. s. et ℥. ij. et. s. succi sparagi et brussi an̄. ℥. v. s. mel quod sufficit dosis eius sit. ʒ. iij. et cum vino tepido.

Oleum rosatum.

Oleum rosatum virtutem habet frigidam et stipticam et ideo ad dolores capitis ex febre seu ex calore solis optimum est ardores autem: et calores quos stomacus plenus sua ventositate in toto seu in parte capitis aufert doloribus: et quandoque in capite toto vel in parte confert si ex ipso inungatur caput. confert etiam doloribus existentibus in stomaco seu in testinis ex acredine humorum mixtum cum masticis dragmis duabus. et sufficienti cera in ipso soluta et postea locis inunctis. ad erisipilam est vtile quibus in superficie non apparet: et ad alia huius modi multa: et illud oleum sic fit. In duabus libris olei communis et ad nostram doctrinam albissimi libra vna et media viridium rosarum aliquantulum contusarum ponatur in ola plena in caldario pleno aqua suspensa et tandiu bulliant quousque ad terciam partem veniant quod demum albo panno lini inuinissimum coculanie exprimatur: et liquor reseruetur. Eodē modo fit sambucinum. violaceum: et mirtinum oleum. Que scilicet olea valent in acutis et peracutis inuncta super epar pulsus tempora et plantas manuum et pedum calorem omnino extinguit.

Oleum mandragoratum

Oleum mandragoratum quod facit ad nimios dolores capitis et freneticis male dormientibus fronti illinitum: et naribus iniectum summe opitulatur pulsibus brachiorum iniectum et plantis pedum illitum quocunq̄ modo vigilijs factis cum omni celeritate soporem reddit. Recipe. Olei libras: duas succi: malorum: mandragore vncias quatuor iusquiami albi succi vncias duas papaueris nigri corticis capitum succi vncias tres viol. recentium cimarum succi cicute ambarum ana vnciam vnam: opij storacis ana vnciam mediam. Conficitur sic in oleo omnes succi mittantur: et per decem dies ad solem bene admisceantur: Undecimo vero die ad consumptionem succi coquitur. Quo cum coctum fuerit ab igne deponatur et cum infrigidatum fuerit coletur: et in parte ipsius olei opium et storax soluti medicamini super mittantur: et bene commixtum in vas reconditum vsui reseruetur: hoc vero vnguentum contra calefactionem epatis sepe inunctum mirifice valet.

Oleum camomellinum.

Oleum camomellinum salubre ad frigidorem: et dolorem capitis et stomaci causas ex colera rubea sic aliquo calore commotas compescit articulisque prodest et ad alia multa facit. Recipe olei dulcis vncias decem et octo florum camomille mense iulij collectorum libram mediam. Conficitur sic flores in oleo comuni mittantur in diebus canicularibus in vitreo vase ad solem suspendatur et bene opturato: et post quadraginta dies in lento loco ponatur: et vsui reseruetur.

Oleum frigidissimum.

Oleum frigidissimum viride sic fit. Recipe olei communis albi et abluti libras quatuor cimarum rubi interiorum foliorum violarum vermicularis cimbalarie sepuine solatri foliorum papaueris iusquiami mandragore crassule maioris portulace lactuce bardene omnium ana vncias. ij. hec omnia insimul bene terantur: et in supradicto oleo mittantur per tres dies post tercium vero diem super ignem ponatur: et vsque ad spissitudinem bulliat: postea coletur: deinde in fictili vase ponatur super ignem et bulliat ad succi consumptionem: deinde ab igne deponatur et permittatur residere et illud clarius quod supernatat colligatur et vsui reseruetur valet in acutis et peracutis fronti: et temporibus inunctum: valet et retro inunctum per dorsum a nucha vsque ad caudam inunctum et per ventrem similiter: et vole manuum et plante pedum eodem modo contra omnem calorem potenter medetur.

Opopira magna: opopira dicitur a succo ⁊ igne: opos enim grece latine succus: pir idest ignis: inde opopira idest igneus succus: propterea valet cōtra guttam: que oculum et linguam et labium distēperat vt recte sermonem non proferat aut nō loquatur peculiariter curat paralesim oris: et gutturis et manuum: et pedum atq3 crurū et totius corporis optime medetur cum vino: vbi cocta sit saluia: et castoreum: et costum in fero in modum auellane prodest tremulosis cum eadem decoctione bibitum contractiōi neruorum subuenit cum decoctione polipodij epilēcis melancolicis et maniacis cum decoctione ibartis masculi: auxiliatur tussienti bus in omnibus doloribus pectoris: stomaci cum decoctione calamenti et cimini epaticis cum apogimate apij et eupatorij splenecticis cum decoctiōe capparis ⁊ absinthij pleureticis cum apogimate isopi ⁊ pulegij ptisis cum decoctione yris ⁊ macedonici calculosis cum apogimate saxifragie ⁊ ozimi tipice febrientibus cum decoctione pigami mastrucij pireti prodest: ⁊ ad multas corporis passiones facit. xv. pars confecti lib. ij. Recipe opij thebaici ʒ. ii. ℈. i. et. ℥. iiii. cinamomi: gar. nardi galange cē. costi zedoarie zingiberis xilobalsami reupō. pireti coralli albi et ru. dragaganti mirre castorei opoponaci: piperis nigri al. ⁊ lō. aā. ʒ. ij. ⁊. ℥. vi. rasure eboris lilifagi herbe paralisis ana. ʒ. i. ⁊ ℥na. xisi. balsami musci xiloaloes squinanti cassie fistule flora. cal. masticis: consire. ru. galbani serapini asari mellilotiaristolo. rot. dragontee: asari elini. meu. peonie raphani corticis petrosilini acori mandragore betonice gentiane camedrei pulegij centaure maioris et minoris celtice absinthij proserpīace blactei capillorum vene. sponse solis ypericon vincetoxici prassij pigami millefolij cardamomi calamenti carpobal. anisi seminis leuistici iusquiami seminis lupini ⁊ pollinis roobi alexādrini baccarum lauri maratri sileris mōtani aā. ℈. i. ℥. xviij. mel quod sufficit detur vt superius diximus

Oxi dicitur ab acetoso succo malorū granatorū q̄ postē ibi datur proprie ℥ sinochum: et causon: et contra omnes acutas ⁊ pacutas egritudines cum ffa: prodest etiam pleuresi etbice sebri puncture: epatis si tñ etbica sit cum tussi addatur confectioni. ℥. i. liquiricie ⁊ succi eius. ℥. s. veteri ⁊ non recenti cum scamonea confectio ē lib. iij. Recipe prunorum damascenorum siccorum lib. ij. et decoquantur in lib. v. aque: vsq3 ad medietatem: deinde ab aqua extrahātur: et ponantur in cribro et catino subter posito tā diu manibus fricentur donec pulpa exeat tota: ⁊ in aqua vbi cocta sunt pruna: bulliat. ℥. s. violarum: ⁊ postea fiat sirupus cum duabus lib. zuchari. ⁊. s. addito succo prunorū predicto: bulliat ad spissitudinē: ⁊ postea addantur. ℥. iiij. tamarindorum: ⁊. ℥. ij. cassiefis. mundate et dissolute cum aqua ro. ⁊ colate: colatura nāq3 ponatur in sirupo: ⁊ cum inceperit inspissari: ponantur ibi succi vtrorūq3 granatorum. ℥. viij.: ⁊ quādiu ad perfectam venerit coctionem agitando cum spatula: sēper adde puluerem harum specierum quod Recipe puluerem sandalorum alborū: ⁊ rubeorum spodij aā. ʒ. iiij. portulace. ʒ. vi. ro. draga. aā. ʒ. ij. Si vero laxatiuum facere volueris in vnaquaq3 lib. pōe. ʒ. vij. scamonee prius rigatetiunc. s. quando ab igne deponitur: et diaprunis: si laxatiuum facere volueris: eodem modo facias: detur mane simplex meridie cum frigida laxatiuum: detur summo mane cum calida in modum castanee.

Oxizaccare dicitur ab oxi quod ē acetum et zuccharo dicitur: valet tertiane acute ⁊ quartane non vere coleram in stomaco existentem purgat. Recipe zuchari lib. i. succi malorum granatorum. ℥. viij. aceti. ℥. iiij. ad ignem in stagnato vase pone: ⁊ tā diu bulliat cum spatula semper agitando donec ad quantitatem zuchari deueniat: vt in pisside portari possit. detur in mane cum calida. ℥. i. ⁊. s.

Oximel sic fit. Recipe mellis dispumati lib. i. aceti fortissimi lib. i. ⁊. s. in quo bulliāt radices feniculi. ℥. ij. radices rafani. ℥. s. radices apij petroselini macedōici sparagi brusci frage aā. ℥. iiij. polipodij. ℥. viij. omnia ista bulliant in lib. ij. aceti: deinde coletur: et colatura supradictū melli addatur in stagnato: vase semper agitando cum spatula: tādiu lento igne bulliat donec ad consumptionem succi deueniat: valet vt oxizaccara digerit diuidit et flegma mirabiliter purgat datur in mane cum calida.

Potio sancti Pauli: dicitur potio a potando sancti Pauli: quia sanctus Paulus eam composuit: hec eadē a romanis potio maior vocatur: quia Paulus magnus interpretatur. datur proprie epilenticis catalenticis analenticis stomaticis

cum vino in quo coctum sit thus masculum: vel pionia mixta: hec eadem cum esdra: datur hyemali tempore: et vernali quartanarijs etiam sanat cum vino in quo cocta sit gentiana vel saluica et castoreum ante horam accessionis: medetur etiam arteriacis: et paraliticis cum vino in quo cocta sit saluia vel castoreum. xv. pars est libram vnam. ¶ Recipe nitri. ʒ. iij. et ℈. i. castorei antimonij sinoni: folij daphnoeri sileris apij petro marathri dauci stafisagrie ana. ʒ. i. et ℈. i. calami aromatici mirab. liquiritie dragaganti pionie piretri: ana. ℈. iij. costi: coloquintide agarici masticis aristologie longe et rotunde: rosarum mabathematicon asari lilifagi aaronis diptami basilicon: brance vrsine balsamite origani pulegij camedrei vel isopi saturegie piperis albi: et nigri et longi: seminis rute ana. ℈. i. et grana. xviij. cardamomi turis an. ℈. i. et grana. iiij. balsami nardi croci squinanti cassie mirre: opoponacis sulfuris mandragore gentiane bacci euforbij amomi sanguinis merguli an. ℈. i. cinamomi gar. cinciberis anacardi xilobalsami reupon. peucedani carpobalsami storacis calamite serapini asari sanguinis draconis: coaguli leporis: coaguli agni et capreoli: et vituli: et fellis vrsini: sanguinis anatis: petrolei an. ℈. i. minus grana. iiij. herbe palisis. ʒ. vij. grana. iiij. mel quod sufficit: datur capitalibus passionibus in sero ad modum auellane: vel cum decoctionibus supradictis.

Paulinum antidotum. Paulinum idest magnum antidotum idest contradatum: quia magnam virtutem et efficaciam habet: datur proprie veteri et noue tussi: que fit ex discursione reumatis a capite: valet contra vitia pectoris ex frigiditate in sero cum vino calido: sed si distemperatum accipere nō poterit: fac inde pillulas. vij. vel. xi. facto cum opio: sed si confectū fuerit sine opio et laxatiuum facere volueris da ʒ. ij. cum ℈. ij. scamonee in pillulis factis caput et stomacum ex flegmate et malicia purgat: et oculorum grauedinem tollit: Quarta pars est libram vnam: quia in vnaquaq; receptione ponunt libram vnam et mediā mellis dispumati. ¶ Recipe aloes. ʒ. xi. et grana xv. &c. costi anacardi agarici coralli mirre armoniaci terbentine galbani serapini opoponaci confite ru. storacis cal. yreiana. ʒ. iiij. et ʒ. opij olibani masticis bdelij cubeb. ana. ʒ. ij. et grana. xv. balsami folij an. ʒ. i. et ʒ. melisse. ʒ. duas. Conficiantur sic galbanum serapinum: armoniacum: opoponacum. iste gummi aliquantulum terantur et in albo: vel in odorifero vino sufficienter cocte vna imponantur mane vero super ignem ponantur: et bulliant. postea adde mellis dispumati. vncias quattuor et dimittantur bullire quousq; incipiant inspissari: tunc storax cal. confite ru. et cocitbus cum pistello calido optime trita: ponantur in caldario semper agitando cum spatula donec liquefiant. Et postea addantur terbentina. et si probare volueris verum coctum sit, pone aliquantulum supra marmor: et si stetit ad modum mellis se coagulauerit caldario mox in terra posito: addantur [illegible] cum bdelio: deinde mastix et olibanum puluerisatum anacardum agaricum corallum [illegible] opium folium melisse: omnia simul pistata [illegible] terigata in caldario mittantur. Et deinde supra marmor inunctum paulo oleo laurino ponatur. et cum puluere aloes malaxetur simul croceum cum speciebus terunt. Et ad vltimum cum croco orientali magdaliones informentur: detur in modum auellane cum vino calido

¶ Item aliud antidotum.

Panceristum antidotum idest totum omni idest crisinat [illegible] dentibus datum cum mulsa mirabiliter subuenit cum ydromelle distemperato sine mora menstrua prouocat. vi. pars est libram vnam. Recipe opij thebaici. ʒ. vi. gubari ʒ. ij. et ℈. i. et ʒ. siselei. ʒ. ij. calami aromatici castorei carpobalsami cardamomi petroselini ana. ʒ. i. et ℈. i. cinciberis cassie serapini piperis albi iusquiami: seminis lini: lentis [illegible] agrestis marathri an. ʒ. ℈. ij. anacardi [illegible] euforbij: Anisi: trifolij: acuti: dauci cretici: an. ℈. i. et ʒ. mel quod sufficit detur in modum auellane in sero cum vino calido.

¶ Pigra Galieni.

Pigra Galieni. Pigra idest amara Galieni ab inuentore dicitur: valet mirabiliter ad omnem capitis frigiditatem: et stomaci indigestionem prouocat: vomitum stringit frigiditati matricis subuenit conceptionem adiuuat: detur in balneo si fieri potest: vel cum it dormitum: cum vino calido. vij. est libram vnam. Recipe aloes optimi. ʒ. xiij. et ʒ. cinamomi nardi costi. &c. spicenardi: xilobalsami cassiefistule masticis asari

ro. amomi absinthij an. ʒ. i. et ℥. vij. mel quod sufficit: datur vt supra diximus.

Cardiacẽ que solet potio muscata sanare.

Potio muscata maior: muscata a musco dicitur eo quod muscus preciosior est et odorosior sit alijs speciebus: valet cardiacis scotomaticis: et ad omnem stomaci debilitatem et corporis confortationem: et ad vitia pulmonis pars. iij. confecta est libras. ij. Recipe spice optime piperis longi: zinziberis gedoarie confite ra. confite muscate gar. xiloaloes ro. viol. anacardi acori coralli costi leuistici nucis muscate rasure eboris margaritarum integrarum et perforatarum antofili reubarbari amomi ossis de corde ceruli cẽ. piperis al. ossium dactilorum belicull marini spodij sandali albi et rubei macis liquiritie cinamomi alipte anisi dragaganti blacte bisantie cardamomi ocimi: seminis basilice limature auri et argenti omnium. xl. an. ℈. ij. musci camphore ambre omnium trium an. ℈. i. zuchari candi an. ʒ. ij. sirupus ro. quod suffic. datur mane et meridie et sero: scotomaticis et debilitatis coclearium vnum cum vino pari cnitibus in pulmone cum aqua ordei.

Pillule sine quibus.

Pillule sine quibus esse nolo. pillule a rotunditate dicte: sine quibus esse nolo: propter summam efficaciã quã habent: siue quia superiores purgant humores: valent proprie ad cataractas: et obscuritates et caligines oculorum: caput mirabiliter a colera flegma et malicia purgant ab omnibus prauis humoribus visum custodiunt illi osis mirabiliter conferunt: aurium dolorem sanant: in sero. x. vel. xiij. sumantur cũ ouo: vel farinata medietas ẽ. ℥. iij. Recipe aloes epaticiabluti et odoriferi. ʒ. xiiij. mirobolanorum citrinorum: hebulorum bellliricorum embilicorum indorum reubarbari masticis absinthij ro. viol. sene agarici cuscute an. ʒ. i. temperentur cum succo feniculi scamonee bene trite et pulueriʒate. ʒ. vi. et. s. admisceãtur: ita tantum quod pulula scamonee per pannum cũ ipso succo sit expressus: et sit tanta succi quãtitas que sufficiat ad confectionem pillularum et manibus primo inunctis oleo viol. vel cõmuni sm doctrinam nostram abluti formẽtur in modum ciceris.

Pillule auree.

Pillule auree. Pillule a rotunditate dicte auree ab excellentia auri dicuntur: sicut enim aurum inter cetera metalla preciosius habetur. sic pillule iste inter alias meliores approbantur proprie purgant caput lumen oculorum acuunt ventositatem stomaci et intestinorum expellunt: et sine molestia purgant: medietas est libras. ij et. ℥. ij. Recipe aloes diagridij an. ʒ. v. ro. apij. seminis an. ʒ. q. et. s. anisi seminis feniculi an. ʒ. ij. et. s. cẽ. coloquintide interioris masticis an. ʒ. i. informentur in modum ciceris cum aqua infusionis draga. dentur in sero. ix. vel. xi. cum mulsa: aut cum vino.

Pillule diacastorce prosunt paralisi.

Pillule diacastore a castoreo: dicte sunt: quod intrat paraliticis mirabiliter prosunt vna vel tres distemperate cum aqua calida naribus iniciantur: ita vt supinus ipse patiens iaceat: iuxta ignem partum aliquantulum vertat se: et ore aperto sinat flegma exire: oculos mundificant: et dentes lapsos confirmant stranguiriam curant dolorem eliij ex aliquo frigido reumate: soluunt. iij. pars est libr. et. s. Recipe castorei apij. cẽ. zinziberis: piretri: euforbij: elacterii: nabathematicon leucopiperis nigelle: stafisagrie epithimi elli. al. spice an. ʒ. i. Confice cum succo blete et informa in modum ciceris. Pillule artetice valent contra artetican et podagram. Recipe hermodactili turbiti agaricĩ ana. ʒ. iiii. cassie lignee gariofi: xilobalsami carpobalsami zinziberis masticis feniculi anisi saxifrage semẽ sparagi brusci rose granorum solis sal gemme ana. ʒ. s. aloes ad pondus omnium. Conficiatur cum succo feniculi.

Pillule optomere

Pillule optomere idest de. viii. speciebus humores spissos de capite deponunt et visum clarificant et cataractas oculorum prohibent. Recipe aloes: diagridij an. ʒ. i. coloquintide interioris: epithimi dauci cretici masticis agr. hebul. absinthij omnium. vij. an. ʒ. i. terantur et cum succo fl̃ragni distemperentur: et in modum ciceris: formentur: dent ex eis. viij. mane vel vespe

cum vino.

Pillule probate contra fluxum ventris maxime lienteriam et disinteriā. ℞ecipe mirtili balaustiarum psidie simphiti sanguinis draconis boli acacie ypoquistidos rosarum tartari fumac trocisci galle muscate galle cinamomi spodii mastic̄ gummi arabici an̄. ʒ. i. opii thebaici. ʒ. ß. cum succo citrinarum mirti lentisci tempera et fac pillulas in modum orobi. dentur. ix. vel. xi. cum aqua ro. vel pluviali.

Pillule de quinque generibus mirabolanorum. ℞ecipe mirabolanorum citrinorum kebulorum belliricorū. emblicorum indorum agarici diagridii coloquintide sene anisi ana. ℥. ß. turbit: anisi: marathri masticis lapis lazuli an̄. ʒ. ii. et. ß. et grana sex: aloes. ℥. i. fiant pillule: valent arteticis podagricis splenetícis: et ad visum clarificādū coleram purgant adustam.

Pillule cinoglose. multum sunt ville ad aer. et tenue reuma plurimos enim scio: quis longo tempore reumatigantes bis subsceptis procul dubio esse curatos. ℞ecipe cinoglose opii seminis iusquiami omnium trium ana. ʒ. iiii. mirre trocisten. ʒ. vi. olibani. ʒ. v. gaf. ʒ. ii. cinamomi. ʒ. ii. et cos. cubi. ʒ. ii. temperentur: cum rodostomate idest cum aqua ro. et formentur pillule ad modum ciceris ex quibus dentur. v. vel. vii. eunti dormitum

Pillule ante cibum: et post cibum ad digestionem confortandum et virtutem digestivam. ℞ecipe cinamomi gariof. galange nucis muscate macis gingiberis cardamomi xiloaloes: storacis: calamite: an̄. ʒ. i. et reubarbari ad pondus omnium supradictorum aloes ad pondus omnium supradictorum. Confice cum vino sumantur ante cibum. vii. et post cibum. v.

Pillule arabice contra omnem dolorem capitis: et si per. c. annos duraverit: purgant mirabiliter omnes humores et generant letitiam et auferunt tristitiam: mentem acuunt: visum reddunt: auditum restaurant: memoriam tribuunt: scotomiam vertiginem emigraneam oculos dentes gingivas stomacū splenem stomacum aurium omnibus humoribus etatibus omnibus temporibus sine molestia in viris et mulieribus purgant. ℞ecipe aloes. ℥. iiii. bdelii mirob. citri. belliricorum indorum kebulorū emblicorū mastic. diagridii asari rose an̄. ℥. i. confice cū succo fenicli vel absintii. ℈℈. ʒ. i. castorei ʒ. iii

Pillule de elacterio. ℞ecipe aloes. ℥. ii. masticis. ℥. i. elacterio. ℥. iii. Conficiatur cum succo siccidis: vel cū succo accis vel como. et da. iii. vel. v. suaviter dicunt. et principaliter malitiam et flegma purgant siue coleram rubeam.

Pillule cotic. H. probate ad emigraneum dolorem stomaci etiam. ℞ecipe aloes absinthii pulpe coloquintide scamonee equale pondus masticis ponderum unius predictorum. Confice cum succo feniculi vel absinthii vel solani: et fac pillulas dentur secundum quantitatem virtutis

Pillule fetide. ℞ecipe mirabolanorum citrinorum kebulorum belliricorum indorum emblicorum diagridii agarici spice coloquintide an̄. ʒ. v. aloes epatici. vii. terantur et cum succo fumi terre formentur pillule ad modum ciceris.

Pillule de fumoterre. ℞ecipe mirabolanorum citrinorum kebulorum indorum emblicorum an̄. ʒ. v. aloes. ʒ. vii. diagridii. ʒ. v. conficiantur cū succo fumiterre

Quadrumerō idest de quatuor numeris vel. iiii. rebus expertum est ad asmaticos. et ex catarro tussientibus valet etiam ad dolorem et frigiditatem stomaci digestionem procurat renes debiles relevat: ix. pars est lib. i. ℞ecipe elepiii. ℥. i. et. ß. ʒ. iii. seminis marathri. ℥. i. piperis. ʒ. vi. cimini. ʒ. ii. mel quod suffic. daf mane vel vespere cū vino calido.

Osara novella. rosata dicitur a rosis novella respectu veteris que recipiebat tibar. i. sulfur vivum vbi. in subversionem stomaci aufert debilitatem et sitim reprimit defectus ex longa infirmitate inde subvenit sudore diaforeticos. cōpetenter ex. pars est lib. ii. ℞ecipe rose zuchari liquir. an̄. ℥. i. et. ʒ. i. et. ℈. ii. et. ß. cinamomi. ʒ. ii. et ℈. ii. ʒ. ii. gaf. nardi. ginci. galange nucis muscate zedoarie storacis cardamomi apii an̄. ℈. i. et grana viii. mel quod suffici: datur mane meridie et sero cum frigida.

Ubea trocisata dicitur ab ipso colore trocisata a trocisis qui ibi ponuntur dicta: valet tercianaf quotidianariis ante horā accessionis data cū rodostomate ad modū avellane naribus et pulsibus detur eadē iunctio sanitatē prestat reuma ex aura flegmate facto data cū tipsana subvenit. vnde est ps lib. i. ℞ecipe liquir. cinamomi papa. albi an̄. ʒ. iii. et. ℈. i. et grana. v. ℈℈. iusquiami ro. apii seis an̄. ʒ. ii. et grana. xvi. nardi viol. an̄. ʒ. i. et grana. viii. gaf. storacis optice: opii thebaici

añ. ℈. ſ. trociſci croci magnetis ⁊ ydiocri mir re aniſi añ. grana. xv. vel ſirupi ro. vel toda crilis mel quod ſufficit.

Requies magna vel magna medicīa requies dr̄ eo ꝙ requiē patientib⁹ pre stat ⁊ ſomnū maxie typice febricitib⁹ quotidianarys tertianarys q̄rtanarys acu tis ⁊ pacutis preſtat. vi. po ē lib. i. Recipe ro ſarū ⁊ viol. añ. ʒ. iii. opij iuſquiāi miconis pa pa. al. mādragore ſcariole lactuce ſcīs porta lace pſilii muc. muſ. cinamōi ⁊ çuchare añ. ʒ. i. ⁊. ſ. ſandali al. ⁊ ru. ⁊ citri ſpody draga. añ. ℈. ij. ⁊. grana. v. da patientibus acutā cū ſiru. vi ol. ſterpollare cū melle ꝯfecta dare poſſum⁹ daṫ q̄rtanarys cū vīo calo acutas ⁊ pacutaſ ⁊ tertianarlis cū aq̄ cal'a vel ſiru. requies ē opi ata q̄ ſſ aꝑcipue valet ad ſomnū īducendū ad modū caſtāē data cū āt eſt data hōibus: q̄ ſaīs tēpeſtiue debent multū cōcedere vl̄ ce nare: ⁊ poſtea defeunti dormitū ꝙ ſi aliquis abhorret ſūere diſtempatur cū ſucco ro. vel ſiru. vio. ⁊ colet ⁊ poſtea det licet cīo nō faci at effectū. nā multū valet etiā ſic data. Itez attendendū eſt ꝙ ex ſpēbus hui⁹ medicīe ſi ru. fact⁹ bon⁹ ē ad ſomnum prouocandum. ſ. vt ſpecies bulliant in aqua trite ⁊ colentur ⁊ appoſito çuchar o fiat ſirupus. Item ī acu tis quibuſlibet pōt dari ad ſomnū īducendū

Rodoçacara. i. çucharū ro. valet do lori ſtōi ⁊ debilitati facte ex calore mi rabiliṙ ſtōacū ꝯfortat valet etiā ad ei ariā ⁊ oēm fluxū ventris ex calore factū va let cardiacē q ex calore patiūṫ. fit āt ſic. l. iii. çuchari ponaṫ lib. i. viridiū ro. minutatī īciſa rū ⁊ ī mortario poſtea diuitiſſie terant ⁊ ī va ſe vitreo ad ſolē p xxx. dies ponāṫ ⁊ mane ue ſero bn̄ agitēṫ ī iſactis vero. xxx. dieb⁹ ī ter reo caſo pōaṫ ⁊ lib. i. çuchari modice triti ſu per poſita ⁊ manibus bene confecta in vaſe ſtricte reponantur. datur mane ⁊ meridie cū rodoſſomate vel cum frigida.

Eodē mō fit çucha. ⁊ vio. qō faṫ pleu retic. piplen. ⁊ ethi. ⁊ q̄ maxie ꝯſtipa ti ſūt daṫ iſtis cū ptiſana māe ⁊ meri die cū fra pect⁹ hūectat ⁊ ventrē laxat.

Sotira magna. i. que interptaṫ ſalua trix ſi cū mulſa bibaṫ capitis dolorē antiquū tollit veterē vel ſiluſez fre neſi placat epilētic ⁊ melācolic ſbuēit ocło ꝝ auriū ⁊ dētiū dolorē mirabiliṙ ſanat mulieriſ lac ſoluit ⁊ paurē ſiccitā auditū reddit cū te pida ſūpta diſnoic. aſmatic. medeṫ tuſſi anti quā ⁊ recētē tollit: ſtōacū vomētē ⁊ ꝺ ſingltu ⁊ dolore laborātē ſanat piplecōnū ⁊ picure ſim ⁊ epatis tēſiōes depōit yctericos ex abū dātia fellis ru. purgat ⁊ ad pſtinū colorē ſuo cat ſanguīs ſputū cū oximelle ſūpta vel de coctiōe polligōie vel plātagis ſiſtit fluxū vē tris ꝯſtrigit brachioꝝ ⁊ coxarū dolorē ſedat ⁊ his q̄ pro dolore dormire nō poſſūt mire ſō nū inducit: artetē ſciaticis ⁊ podagricē neceſ ſario daṫ ad ſerpētinos morſus cū mlſa pro piata prodē q̄rtanaṫ ex lon. īfirmitate patiē tibus ſicca vtāṫ. vi. pars eſt lib. ii. Recipe ſto racē optie. ʒ. iiii. ⁊. ſ. apii. ʒ. iii. ⁊. ℈. i. coſti mirre opii pretoſel. macedōici añ. ʒ. iii. ſiſeli. ʒ. ii. Et ℈. ii. pipis. ʒ. ii. ⁊. ℈. i. ⁊. ſ. cinamōi nardi añ. ʒ ii. ⁊. ℈. ſ. ſquinātiſ ymoni ſymac ī aniſi añ. ʒ. ii. caſtorei. ʒ. i. ⁊. ſ. reupō. ʒ. i. ⁊. ℈. i. trociſci croci magnetis aſari añ. ʒ. i. pipis al. ℈. ii. ⁊. ſ. ydio cri. ʒ. ſ. amōi pipis lō. añ. ℈. i. alij opponūt. cē ʒ. ii. ⁊. ℈. ii. mel qō ſufficē. daṫ ī modū auellāe

Stomaticō frm factus: quod valz ꝯ oēm calorē ſtōi reſpmit ⁊ patiētib⁹ de bilitatē ex nimio calore pocter ſub neit acutis ⁊ pacutis mirifice prodeſt. Reci pe çuchari lib. i. ſandali al. ru. añ. ʒ. i. ⁊. ſ. ſpo dij berbez. ſcīs porta. ſcario. ſcīs melo. pale ſtini ſucci liquir. ro. ⁊ vio. nenuſaṫ. añ. ʒ. i. ꝯfi ciṫ ſic ſupadictū çucharū pōaṫ ī ſtagnato cū lib. i. aq̄ ro. ⁊ tā diu bulliat cū ſpatula agitā do dōec ad aq̄ ꝯſūptionē deueniat: deide pul uis pdcā ꝝ ſpēꝝ bn̄ cribat⁹ imiſceaṫ cū ſpa tula agitādo īſtagnato. cū āt pbare volueriſ vtꝝ ſit coctū ſup mārmor gutta pycia ṫ q̄ ſi co agleṫ bn̄ coctū ē ⁊ ſi coctū fuerit tc̄ pōaṫ ſup marmor p⁹ abluto ⁊ ſūcto olo ro. vl̄ vio. ⁊ tē cū cultello eodem modo oleo inuncto ī ruſſa tim ſcidaṫ dū calidū ē daṫ māe ⁊ meri cū fra.

Stoaticō cal'z ſtōacū ꝯfortat digiūā vir tutē adiuuat ⁊ iiloſis ꝯfert. Recipe çu chari lib. i. aq̄ lib. i. ciamōi ciciu. añ. ʒ. ii. gaṫ ga lāge añ. ʒ. i. nucis muſ. ſpice ligni aloeſ carda mōi mac. añ. ʒ. ſ. ꝯfice codē mō vt ſtōaticō frꝫ ſi vo laxatiuū facē volueris ℥. i. ſcāōee addaṫ

Sal ſacerdotale q̄ vtebāṫ ſacerdotes in dieb⁹ helie pphe. pꝑter dolorē capitis ⁊ caligīez ocłoꝝ ⁊ ſtōi ⁊ dētiū dolorē tuſſī vē neſiſū emēdat oſ odorarū reddit ⁊ corp⁹ hūa nū ſcolūe ſuat. Reci. ſaṫ cōis ℥. xvi. ciamōi. ℥. iiii. gīg. amōi piretri cūini amei. pipe. ſileriſ ſatureie iſopi origāī pulegij añ ℥. i. q̄ oīa te rēda ī pꝑuerē ſdige ⁊ ī ol cibo vtē ⁊ vſui ſua

Sirup⁹ roſace⁹ ſic fit Reci. ro. fcētes: ⁊ pōe ī vaſe ⁊ ſſ ſpge aq̄ꝫ feruētē ⁊ copl vas ne fumuſ exeat inde ⁊ cum frigidata eſt aqua proīce roſas exprimendo. Deinde aq̄ꝫ eādē bulliētē ſſ allas roſas recētes. Itez

proiec⁊ supradicto modo facimus mutãdo rosas tã diu: donec ipsa aqua fit ru. deinde in iiij. aque lib. iiij. çucbari pone: ⁊ cum bullire i ceperit album oui cum aqua frigida pone: et conmutias tantum quousq; spumescat: ⁊ spumam illam in sirupũ bullientem super asperge: ⁊ cum nigrescere spuma inceperit suauiter cum cacia remoueas: et iterũ aliam spumam infunde: ⁊ supradicto modo fac quousq; clarius fiat sirupus: ⁊ cum ceperit quasi filum facere: vel super marmore positus: vel supra vnguem non difundinur coctum est valet siccitati et calori febrium: sitim repmit: cõfortat ⁊ constipat.

Sirupus violatus eodem modo fit: qui multum valet febricitantib⁹ ptisicis ⁊ constipatis ventrez humectat ⁊ laxat et vt breuiter dicam omnes illi qui fiunt de floribus ⁊ sirupus nenufarinus: valz iste sirupus contra acutas ⁊ peracutas: ⁊ prouocat somnum.

Sirupus contra pleuresim ⁊ peripleumoniam ptisic̃ etiã. ℞ecipe aque lib. iiij. ⁊ ponatur ibi. ℥. ß. vio. liquir. papa. añ. ℥. ß. seminis citonio. ⁊ malue mũdate: medulle: seminis bãbac̃: medulle: seminis citroli melonis cucumeris cucurbit. mundatarum seminis portulace dragagãti: gummi arabici añ. ʒ. iij. omnia in aqua vel sacculo bene trita ponantur. ℥. ⁊. ß. ⁊ sacculus in predicta aqua ponatur: ⁊ bulliat ad medietatem: ⁊ sacculo abstracto ab aqua libr. ij. çuchari apponantur: ⁊ fiat sirupus: ⁊ clarificetur vt supra docuimus.

Sirupus contra acutas ⁊ peracutas passiones. ℞ecipe succi portulace: mellis pelestini lib. i. vel cuz aqua decoctionis citro. melo. ⁊ cucurbite vel capillorum veneris herbe epatice politrici adiãci ceterac. in aqua ista vł i succo p̃dicto fac bullire liquiritiam mundatam ⁊ tritam: ⁊ drag. viol. añ. ℥. i. prunorum numero. v. semperuiuentum coriliδon. ʒ. i. deinde coletur: ⁊ colature adde çuchari lib. i. ⁊ fiat sirupus vt diximus clarificetur sm q debet: vel vt superius docuimus: deinde psilium ⁊ semen citoniorum: añ. ℈. i. in sacculo mitte sandali al. ⁊ ru. ⁊ spodij berberis rosa. portul. lactuce scariole añ ʒ. ß. puluerizª: ⁊ hoz puluerẽ i eodez sacculo pone et ibidem reubar puluerizati. ʒ. i. hec simul bullire facias vsque ad decoctiõnẽ dar ꝯ acutas ⁊ pacutas sic apostẽate cũ aq̃ fra.

Sirupus contra omnem fluxum ventris. ℞ecipe çuchari libr. i. cum aqua ro. vel plu. lib. i. ⁊. ß. ⁊ in aq̃ ista ponatur mirtini. ℥. i. rosarum seminũ berberis balaustie spodij: ipoquistidos añ. ℥. mediũ sorbar mundatarũ. x. nespulorum viridium numero. v. comarum vel pomorũ siluestrium. x. draga. liquiri. gummi ara. añ. ʒ. ß. que sunt terenda terantur: ⁊ bulliant in supradicta aqua donec ad quantitatem vnius libre due niant: ⁊ colature ponat̃ çuchari predictum: ⁊ fiat siru. ⁊ clarificetur vt diximus.

Sirupus de papauere contra omnẽ ventris solutionẽ. ℞ecipe capita papaueris recentia sine humiditate numero. C. L. plantaginis balaustie gallaz pimellarum immaturarum añ. ʒ. i. Confice omnia ista in aqua plu. ℈. v. dimitte p biduũ in tertio vero die coque aquam bene vsq; ad consumptionem medietatis: postea cola per pannum fortiter. Cum autem colata fuerit admisce illi colature terciam partem mellis ⁊ secrum coque donec ad spissitudinẽ mellis redigat̃ ⁊ tũc ꝯde in vase vitreo ⁊ cum op⁹ fuerit. l. ʒ. i. aque sirupi.

Spongia sõnifera. ℞ecipe opij thebaici. ℥. i. iusquiami succi more immature rubi: seminis lactuce succi cicute cocõdiij. i. papaueris succi mãdragore succi edere arboree añ. ℥. i. hec omnia simul i vase mitte: ⁊ ibi spongiam marinam nouã qualis de mare exierit: vt nõ tangat eam aq̃ dulcis: ⁊ pone ad solem in caniculariibus diebus: donec omnia consumantur: ⁊ cumq; opus fuerit aqua nimis calida illam parum fomenta: ⁊ postea naribus patientis appone: ⁊ cito dormiet: Cũ autem excitare volueris succũ radicũ feniculi narib⁹ appõet mox expergiscet.

Sirupus diureticus. ℞ecipe apij petroselini feniculi anisi amcos dauci: baucie pentafilon alexãdri sparagi bruscl peucedani meu scolopẽdrie capil. veneris adiãci: politrici splẽdilidon caparis tamarisci siseleci ẽ fimentine grano. sol. se. melo. citrolo. cucu. ⁊ cucur. cretãi saxifrage se. ciiri lapis q̃ inueniẽ i spõgia maria pulmis cicadaz amomi thimi camepitheos ossa cerasorũ pomorũ ⁊ psicorũ cardamoñ ireos spice nardi gal. costi ⁊ nucis mus. añ. ʒ. iij. galã: thimi epithimi: filipẽdula valde bone p̃ spinelle ciceris nigri.

Triaca mag̃ galiẽi: triaca est domina medicinaz. galiẽi q: ab eo ꝯposita fuit facit ꝯ grauissimas passiões tot⁹ hũani

corporis epilenticis cathalenticis appopleti-
cis cephalargicis: sciaticis emigraneis precipue ad
raucedinem vocis: et constrictionem pecto-
ris: optima est: arteticis asmaticis emotoicis
ictericis ydropicis peripleumonicis yliosis
et vulnera in intestinis habentibus: nefreti-
cis calculosis colericis subuenit: menstrua edu
cit: et fetum mortuum expellit: lepras et vari-
olas et frigorem periodicum et ceteras pas-
siones inueteratas emendat: precipue con-
tra omnia venena: et serpentium morsus: et
reptilium valet: sed diuersa est eius dosis pro
quantitate et qualitate virtutis senilisque passio-
nis que in fine scribitur: omnem defectionem
sensuum releuat: cor cerebrum epar stomacum
confortat: totum corpus incorruptum ducit:
et custodit. viii. pars libras duas. ¶ Recipe
trociscorum squilliticorum. ℥. ii. et. ℈. ii. pipe-
ris longi. ℥. iii. trociscorum tyri et diacorallis
ana. ʒ. i. et. ℈. i. xilobalsami. ℈. i. et grana. vii.
opii agarici yris rose scordei: seminis rape:
siluestris cinamomi opob. ana. ℈. i. gra. xiiii.
reubar. cere spice costi: squinanti: cinciberis:
cassie lignee storacis calamenti: mirre terben
tine thuris masculi calamenti diptamni sticа-
dos polii radicis pentafilon petroselini: pi-
peris albi ana. ℈. i. et grana septem: folii gum
mi arabici acori calcanti vsti serapini terre si
gillate seu boli succi ypoquistidos celtice ca
medrei gentiane meu carpobalsami: amomi
apii maratri carui siluestris siseleos nasturcii:
seminis nasturcii anisi ypericon ana. ℈. i. mu
mie castorei opoponacis aspalti galbani cen
tauree minoris aristologie longe dauci siluа
tici ana. ℈. i. mellis dispumati quod sufficit:
que terenda sunt tere: et gummas in vino li
quefactas cum puluere et melle commisce suf
ficienter: vel cum speciebus teras: datur in mo
dum auellane cum tepida apoplecticis scoto
maticis cephalargicis emigranicis ad rauce
dinem vocis et constrictionem pectoris cum
melle: aut dragaganto: ita vt in ore teneatur:
asmaticis cum decoctione lilifagi: emotoicis
ex pectore et pulmonis vitio cum ptisana ad
veteratas passiones cum apozimate isopi: yc
tericis cum decoctione asari: ydropicis cum
oximelle vel oxizaccara: peripleumonicis cum
iure vel decoctione marubii: yliosis cum apo
zimate apii: in intestinis vulnera habentibus:
cum decoctione sumach: nefreticis calculosis
et colericis cum apozimate granorum solis
apii siluatici vel domestici: arteticis cum iu-
re vel pigami decoctione ad venena: et men-
strua educenda et fetus cum vino calido vel
mulsa cum aqua vbi cocta sit menta vel ozi-
mum: frigori periodico et cunctis passioni-
bus cum tepida.

Tyriaca diatesseron: tyriaca vero dicitur
domina medicinarum: diatesseron
idest de quattuor rebus dicitur: de qui-
bus antiquitus conficiebatur. sed alii philo-
sophi postea addiderunt: valet proprie toxi-
catis hominibus et morsibus a canibus ra-
biosis: aut ab aliis animalibus venenosis:
datur cum succo mente ad bibendum: et su-
per ipsum vulnus de eadem inungatur et ve
nenosa super iniecta. scilicet bonum salamum
quod salernitani scagiam vocant: quartana
rios et vere quottidianos: data cum decoctione
pigami vel gentiane subuenit. x. pars est lib.
duas. ¶ Recipe mirre aristologie rotunde gen-
tiane baccarum lauri excorticatarum ana. ℥.
i. ℈. ii. minus grana vndecim fenugreci: ni-
gelle zedoarie ana. ʒ. i. et. ℈. ii. diptami came
drei pigami. ʒ. i. et. ℈. ii. et grana septem gum
mi edere calcanti vsti ana. ʒ. i. esule magne. ʒ
. i. ossis de corde cerui mumie antefarmaci ana.
ʒ. i. cornu cerui vsti. ʒ. iiii. mel quod sufficit: da
tur in modum auellane.

Trifera maior idest iuuenilis iuuenem
hominem reddit saracenica: quia a
saracenis inuenta: datur proprie yc
tericis epaticis et pacientibus dolorem capi
tis ex fumositate colere rubee: datur contra
duplicem tertianam: et restaurat visum am
missum ex calore: et colorem perditum ad
pristinum reuocat: datur mane cum tepida.
octaua. pars libras vnam. ¶ Recipe zucha
ri. ℥. iii. mirabolanorum citrinorum corticum
medulle cassiefistule et tamarindorum ana.
℥. i. et. s. kebulorum mundatorum manne ana
. ʒ. vi. et. ℈. ii. et grana quinque: indi. viola. recen-
tium si possunt inueniri ana. ℥. s. ani maratri ana
. ʒ. ii. et grana. xv. masticis: macis: ana. ʒ. i. et
grana septem. et. s. bellirici emblici ana vnciam
mediam et grana quattuor. ¶ Conficitur sic in
duabus libris aque. ponantur vncias. iii. vio
larum recentium si poterunt inueniri: si non
siccarum et bulliant donec deueniat aqua ad
purpureum colorem et viole sint remisse: po
stea leuiter expressum coletur: de colatura
illa pars accipiatur: et cassiefistu. et tamarin
dorum per eaciam abluantur: et colentur per
eadem in alia aqua libram vnam: et vncias.
octo. zuchari immittantur: Et super ignem
ponantur: Et ad spissitudinem bulliat. Et

et cum inceperit inspissari addatur colatura cassiefistule et tamarindorum: postea mãna: cum volueris scire verum sit coctum: ponatur gutta super marmor: et si quasi mel colligitur coctum erit: tunc ab igne deponat: et cum infrigidatum erit pulvis supradictarũ specierum apponatur: semper cum spatula agitando donec incorporetur: ad ultimũ supradictum zucharum bene pulverizatũ misceatur in modum castanee: si sit distemperãtia caloris cum frigida: si sit ex abũdãtia frigidi humoris cũ calida.

Trifera magna dicitur quia magnã utilitatem et fructum mulieribus confert: datur cõtra dolorem stomaci vel colum et mulierum cum aqua in qua cocta sit semina feniculi anisi et masticis: datur cõtra vitium matricis ex frigiditate: si distemperata bibatur cum vino in quo cocta sit artemisia: provocat etiam menstrua si fiat cum artemisia bene trita et oleo muscelino commixta: pessarium ex bõbace factum si fuerit ex ea inunctum et in vulvam mulieris immissũ mẽstrua provocat mulieri non concipiẽt. Si detur cum vio in quo cocta sit mandragora vel sambucus miro modo prodest pueris qui non possunt dormire: et in nocte nimis garriunt distemperata cum lacte mulieris in modum ciceris: et bibita prodest: viii. pars lib. i. Recipe opii. ʒ. ij. cinamomi gar. galange spice zedoarie zinziberis costi storacis calamenti calami aromatici: yris peucedani acori mãdragore celtice rose piperis anisi apii petroselini macedonici dauci iusquiami feniculi ocimi cimini añ. ʒ. i. mellis quod sufficit: datur in modũ castanee ut supra diximus.

Trionsilon dicitur a viridibus foliis rute que in eo ponuntur: valet proprie quartanariis et vere quotidiane in hyeme et vere post prandium in sero cũ vino. iiij. lib. i. Recipe piperis albi: quod iter nigrum invenitur. ℥. i. piperis nigri. ℥. ij. cimini assi. ℥. i. zinziberis nitri piretri añ. ʒ. ii. piperis longi. ʒ. ʒ. petroselini ameos dauci: anisi: ebẽpum. spice ciperi apii siseleos costi ana. ʒ. ʒ. gar. ʒ. i. et. ℈. v. et. ʒ. dactilorum mundatorum numero xij. foliorum rute viridis. ℥. i. et. ʒ. mel quod sufficit: datur ut supra diximus.

Triasandali dicitur a tribus generibus sandalorum que ibi intrant. datur proprie contra calorem epatis et stomaci prisficis yctericis: medietas est lib. ij. Recipe sandal. alb. et rube. et citri rose zucharti añ solidos duos reubar. spodii succi liquiritie seminis portulace añ solidum. i. et. ʒ. camillogi mi ara. draga. se. melo. citrul. cucu. et cucurbi. sem. scariole añ sol. i. camphore. ℈. i. et. ʒ. diaquadruplicant pondus ro. syrupi ro. quod sufficit. datur mane et meridie in modum castanee cum frigida.

Theodoriton yperiston. theodoriton dicitur a deo datum: yperiston. i. bene expertum interpretatur: facit autem contra emigraneum dolorem et vertiginem capitis: et contra fluxum flegmatis quod in faucibus et gutture decurrit. Unde sit bõ quãdoque sine voce: valet etiam splenetici in febre: colorem bonum facit si simplex detur: si purgationem facere volueris: addatur. ℈. ij. scamonee: et fortius operabitur. xij. lib. ij. Recipe aloes epatici. ʒ. iij. et. ℈. ij. et tertiam partem unius grani: cinamomi: camedrei: acori añ. ʒ. iij. croci cassie lignee terpẽti añ. ʒ. ij. et. ℈. xvi. agarici. ʒ. iij. et. ʒ. nardi. celtice mastices asari silfii squille assi carmonici: bdelii electuarii indi ypericon epithimi: polipodii: brasice succi piperis albi et longi añ. ʒ. i. et. ʒ. spicanardi zinziberis smirne mirabo. colloquintide serapini smirne opoponacis castorei absinthii: aristologie lon. petroselini gentiane amomi ana. ℈. ii. diagridii piperis nigri ana. ℈. i. mel quod sufficit: datur mane et sero cũ vino calido. ʒ. iii.

Theodoriton anacardinum ab anacardis. dicitur: qui ibi reperiuntur: datum mirabiliter memoriam reparat: vertiginem capitis: Et maxime posteriori parte aufert: flegma quod ibi est: purgat caufis matricis mirabiliter confert. Si eam purgare volueris. viii. pars confecta est lib. duas ¶ Recipe aloes epatici mediam vel ... vrei cassie: ana. ʒ. vii. mus. ℥. decem et septem zinziberis anacardi carpobalsami ana. ʒ. iii et. ʒ. folii spice: mirab. cetri. mercepithimi añ. ʒ. iii. et. ℈. i. gar. reuponticũ masticis: zedoarie ana. ʒ. i. a. grana. iii. mel quod sufficit: conficitur sic. ¶ Recipe cortic. radic. feniculi bene triti: et absinthii lib. Et pone in duabus libris aceti. Et stet ibi per. vii. et postea tere ipsas radices. Et in eodem aceto coque usque ad tertiam partem: Et cum omni diligentia cola per pannum: et pone in duabus libris mellis dispumati: et bulliat usque ad aceti consumptionem cum tali melle confice. Supradictas autem radices colligas in maio vel iulio quia ante hoc tempus humide sunt et post hoc sicce sunt ...

est.ʒ.i.vel.ij.cum mulsa valet.

Trocisci diarodon idest rosida confectio trocisci isti i diamargariton intrant in diarodon.v.pars est.ʒ.x.℥.xij Recipe.cc.℈.ij.℥.vij.caphore gra.xij.rosarum viridium.ʒ.iiij.spodij.ʒ.ij.sandali ru.ʒ.i.s.gra.vij.sandali al.ʒ.i.gra.xij. Conficitur sic in marmorea pila recentes rose sine intermissione terantur deinde ceterarum subtilissimus puluis specierum superponatur: cum sufficienti rodostomate conficiatur ad vltimum adhibeatur camphora: deinde trocisci informentur: ad vmbram exiccentur vsui seruentur

Trocisci diaui dicuntur a violis albis tertia pars est.vi.ʒ.i.s. Recipe foliorum violarum albarum viridium.ʒ.v.seif plantaginis.ʒ.i.amili.ʒ.iij.seminis papaueris al.ʒ.ij.℈.i.balsami.℈.i.reubarba.℈.i.rodostomate: quod sufficit: confice ad modum precedentium trociscorum.

Trocisci ydiocri quia in rubea et sotira intrant.vi.pars est.ʒ.vi. Recipe amoi cerefolij mirre cassie an.ʒ.s.spice.℈.i.opobalsami costi squinanti calami aro. xilobalsami asari su.an gra.vij.mastic maratrian gra.x.amarici gra.v. vini ascalonis quod sufficit: hec omnia tere cum vino illo trociscos informa: et cum fumo flotacis sicca.

Trocisci croci magnetis intrant in rubeam et sotiram. Recipe.cc.ʒ.iii.ros. ameos mirre an.ʒ.i.s.xiloaloes.℈ ij.informentur cum aqua rosata.

Trocisci squillitici sic fiunt: squillam integram diuide et inuolue in pasta fermentata: et in furno coque abstracta de massa et eiectis corticibus eius medium tere in mortario et tantundem farine orobi adde et inde trociscos informa: et cum vino: aut melle tempera: et in vmbra sicca: et si deest orobum tantundem panis assi subtilissime triti pone exinde trociscos informa et in loco vmbroso sicca.

Trocisci diacoralli. Recipe coralli ru.cinamomi mirre amomi papaueris an.ʒ.iij.squinanti croci an.ʒ.ij.calami aro.xilobal.cassie lignee folij masticis: polij su.asari pes colubini an.ʒ.i.de his omnibus facto puluere cum vino tempera et trociscos pensantes solidos singulos informa. et in vmbra sicca.

Trocisci de aniso valentes paranis ad ydropisi. Recipe ani.eupatorij: an.ʒ.iij.apij absinthij: masticis anisi

ane di asari spice amigd. amararum an.ʒ.i.rosas epatici.ʒ.iij.et.s.informa trociscos ad pondus.ʒ.i.

Trocisci de tyro qui in magna tyriaca. Gal. recipiuntur: sic fiunt Pinue inas tyros in longitudine vnius palmi existentes: oculos habentes ru. et linguam mobilem: et cornua in modum grani frumenti: caput et caudam tribus digitis mensuratis abscinde medium quod remanet excoria et intestinis proiectis optime dulci aqua laua: et sic coque donec spine a carnibus seperentur: postea spinis proiectis carnem in marmoreo mortario satis tere: et commixta eiusdem ponderis farina orobi vel panis assi cum iure suo tempera: et fac inde trociscos pensantes singulos solidos et in vmbra sicca.

Dominus noster dicitur a vomendo eo quod freos et calidos purgat humores noster: quia a nobis compositus est purgat proprie coleram ru. et flegma: datur quotidie vere et tertiane nocte in modum castanee cum calida: detur etiam delicatis hominibus cum syrupo acetoso distemperato et per noctem sub diuo ponatur in mane iterum cum aqua calida distemperetur et coletur per pannum vt tota substantia remaneat: sedat veram tertianam: debilitatem et nauseam a superfluis et acutis humoribus factam aufert. Recipe tapsie panormitane: vel aragonensis collecte in mense maij siue iulij.℥.iij.croci affricani.ʒ.i.s.nuce volce.℥.s.asari.℥.i.confice sic in duabus libris mellis dispumati adde.℥.iiij.succi asari: et bulliat ad succi consumptionem: et si succum habere volueris pone tapsie asari ana.℥.ij.et.s.et dimidiam catapuciarum: et totum depone in aqua marina et bulliat vsque ad medietatem: et aqua ponatur in libris.ij.mellis dispumati: et coque vsque ad aque consumptionem: et cum tali melle confice: detur mane in modum castanee cum tepida vel oxicera duris hominibus cum tota substantia: debilibus colatura tantum.

Domitus patriarche. Recipe tapsie lib.i.croci affricani.℥.iiij.cinamomi asari: ana.℥.ij.catapucie.℥.ij.mel: quod sufficit: detur cum tepida ante accessionem.

Domitus valens tertianarijs et quartanarijs: sed maxime competit quotidianis. Recipe tapsie.℥.iiij.asari baccar.℥.i.cinamomi.℥.i.croci ortulani ℥.i.seminis atriplicis.℥.s.mel quod sufficit: dat

in modum castanee cum calida.

Unguentū marciaton magnū a marciato peritissimo medico dicitur a quo fuit inuentum quod facit ad dolorē: et frigiditatem capitis et pectoris et stomaci et ad sclirosi splenis et epatis: et ad illi dolorē ad solem vel ad ignem inunctū statim subuenit paraliticis sciaticis nefreticis podragricis. prodest: tumores reprimit: et contra omnes dolores medetur potenter. iiij. pars est lib. viij. Recipe cere al. lib. ij. olei lib. viij. rosis marini foliorum lauri añ. ℥. vij. rute. ℥. vij. amaraci. ℥. vi. elboij sauine balsamite lilifragi ogimi polij calamenti artemisie enule betonice baccé vrsine spergule herbe veti pipinelle agrimonie absinthij herbe paralisis herbe sacte marie cimarum sambuci grassule millefolij semperuiue camedrei centauree fragarie. v. folij herba terrait añ. ℥. iiij. et. ʒ. enisci radicis cimini mirteañ. ℥. iiij. fenugreci. ℥. i. et. ʒ. butiri. ℥. i. et. ʒ. ij. vetice viola papaueris ni. mente saracenice: et alie mente politrici: lapaciolis carduceli matris silua emanure herbe muscate allelluia: lingue ceruine crispule camphore storacis medulle ceruine añ. ℥. et. ʒ. adipis vrsini gallinacei masticis añ. ℥. i. thuris. ℥. ʒ olei nardini. ʒ. ij. herbe colligantur in medietate mensis maij vno die omnes herbe iste colligant vt duob⁹ si pt ab hora tertia vsq ad meridie. Conficitur sic herbas tritas dieb⁹ vij. in optimo et odorifero vino infunde. octauo vero die ad lentū ignem ponātur: et cum vinum aliquantulū consumatū: addatur supradictū oleum: et bulliant donec incipiant diminui: deinde studiose colentur: et proiectis herbis iterū super ignem ponant. et cum incepe rit bullire pone storacem: et cum modicū bullierit pone butirū et assungiā aliquātulū tōsam: et oleū nardinū masticem et olibanum et postea ceram: et cum cera liquefacta fuerit sēp cū spatula agitādo: ab igne depōat et cū coagulatum fuerit in vase reserua.

Unguentū aragon. aragon idest adiutoriū valet ad dolorem ex frigiditate viri et mulieris tali modo inunctū: in testa oui primum calefac ad ignem: deinde superinūgatur: et postea testa calida supponatur loco patienti. valet ad spasmū: et teranum: et ad dolorē ilij et renum tali ordine: vt supra diximus artericis et sciatiē multū prodest quartanarijs si spina inungatur ante horam accessionis vt dictū est mirifice prodest. iiij. pars ē li. vi. Recipe rorismarini maiorane radic. iarisfer pilli rute radic. siccid. añ. ʒ. iii. et. ʒ. foliorum lauri saluie sauine añ. ℥. ij. policarie maioris et mi. ℥. ix. brionie. ℥. iiij. lauréole. ℥. ix. nepite lib. ʒ. mastic. olibani añ. ʒ. vij. piretri eufor. ij. gingib. piperis añ. ℥. i. olei muscellini. ℥. ʒ. petrolei. ℥. i. adipis vrsini et laurini añ. ℥. iij. butiri. ℥. iij. olei communis li. v. cere li. i. herbarum radic. hora supradicta colligantur omnes herbe vno vel duobus diebus vt dictum est superius fortiter contuse ponantur in oleo per. vij. die. octauo autem die super ignē ponantur et coquantur: donec herbe destruantur: postea per saccū fortiter colentur et iterū super ignē ponantur et cū bullire inceperint addatur oleū laurini butirum adeps vrsinus et cera qua liquefacta adde petroleū et muscelinū. postea masticem olibanum gingiber. piperis et piretri euforbij et tunc ab igne deponat et recondatur.

Unguētum agrippa: quo Agrippa rex iudeo vtebatur: quod tante dignitatis erat q nemini discipulorum tradere volebat: valet ydropicis et omnibus tumoribus in quacunq parte corporis fuerint et ad neruos indignatos: et cum porco cat: inunctum super ventrem laxat et dolorem renum ex frigida causa optime facit. iiij. pars est lib. v. Recipe brionie lib. ij. radic. ebuli tribuli marini añ. ℥. ij. radic. siccid. lib. i. squille. ℥. vi. yreos. ℥. iii. radic. filicis. ℥. ij. omnes radices ter vel quater bene abluantur. et in pilo marmoreo terantur: et in quatuor lib. olei lentisci ponantur per duos dies: sed si p. vi. vel per vij. dimittantur plus valet: quia calorem et odorem sibi: et efficaciam vendicant: octauo vero velut dictum est ad ignem ponatur et tam diu bulliat donec incipiant diminui: deinde ponatur in sacco et exprimendo colentur: et cum colatum fuerit. super ignem ponatur: et cum bullire inceperit: ponantur. ℥. v. cere albissime et liquefacta cera ab igne deponatur: et cū frigidatū fuerit collige et serua.

Unguentū dialtea malasticū calasfico dialtea a radice euisci dicit malasticon. i. mollificatiuum: calasticon. i. calefactorium medietas est lib. iiij. Recipe radic. euisci lib. ij. seminis lini et fenugreci añ lib. i. squille lib. ʒ. olei lib. iiij. cere lib. i. terbentine gummi edere galbani añ. ℥. ij. colofonie resine añ lib. ʒ. nota q ista non ponantur. sed acris et cidamis valet ad consolidationē vel neruum: et quidaʒ addūt butirū oēs herbe et radices bene abluantur et terantur similiter

lini se. fenugreci ꝛ squille ꝛ cū bene trita fu
erint ponanť l. vij. lib. aque p tres dies q̄rto
autē die ponatur super ignē ꝛ bulliāt donec
inspissari. deinde paulatim in sacco ponať:
ꝛ cū exprimere volueris addatur aliquātu
lū ferventis aque ad abstractionē illius suc
ci viscosi de succo isto accipiantur lib. ij. ꝛ po
nantur in quattuor lib. olei ꝛ bulliant ad suc
ci cōsumptionē quod erit cū nihil succi super
nataverit: postea addatur lib. i. cere: ꝛ cū liq̄
facta fuerit addatur terbētina postea gūmi
edere ꝛ cōmisi galbani ꝛ ad ultimū ponať pul
uis colofonie resine: ꝛ cū coctū fuerit quod e
rit tūc cū gutta pōita super marmor inspis
sabit: deponatur ab igne ꝛ cū coctū fuerit: ꝛ
infrigidatū diligenter repone: valet ꝑprie
ad dolorē pectoris ex frigiditate: ꝛ pleuresi
prius in testa oui calefactū ad ignē: ꝛ super
pectus inunctū sanat oīa loca infrigidata:
ꝛ desiccata calefacit: mollificat ꝛ humectat.

Vnguentū citrinū: Citrinū dicit̄ q̄a
in pomo citrio decoquitur pulcrā red
dit faciē: lentigines de facie tollit: ni
gredinē a sole inductā destruit: ꝛ pustulas ī
quacūq̄ ꝑte corporis ortas salsi phlegma
tis mirabiliter destruit: ꝛ aufert cicatricē in
corpore subtiliat leprosi faciē si ex eo vnga
tur moleū emūdat rubori oculoꝝ pruritui: ꝛ
pallori: ꝛ erisipile valet: medietas ē lib. iij.
℞ e. borag. ʒ. ij. camphore. ʒ. i. coralli al. ʒ. s. a
mili dulcis. ʒ. i. vmbellici marini draggā. albi
amidi cristalli antali ꝺtali olibani albi ni
tri aā. ʒ. iij. marmoris al. ʒ. ij. gerse serpētarie
℥. i. ceruse comūis. ℥. vi. hoc modo fit. Tere
dragā ꝛ vmbellicos marinos ī mortario mā
moreo cū pistello ferreo in simul cetera sigil
latim in eodē mortario terātur: ꝛ cū pāno sub
tili albo cribētur ꝛ cū assūgia porcina nouel
la albissima lib. i. ꝛ. s. sepi pecorini: vel capri.
℥. i. s. assūgie gallinacee. ℥. i. Cōfice sic: cal
dariū plenū aqua super ignē bulliat. ꝛ vaca
bus cū assūgijs in caldario pendat in ipsa a
qua ꝛ de ipso calore aque liquefiant assūgie
ꝛ liquefacte per subtilē pānū ꝛ albū colenť
in catinū ꝛ mox totus puluis apponatur p̄
ter cāphorā ꝛ boracē cū spatula semper agi
tādo ut oīum bona fiat incorporatio. hoc fa
cto in vno citro cauato vel duobus mittať.
ꝛ ponatur ꝛ cum spatula semper agitando
bulliāt: ꝛ cū incipit bullire iterū ī caldario po
natur ꝛ cū spatula semper agitando puluis
cāphore ꝛ boracē donec incipiat frigere agi
tetur sēper: ꝛ cū infrigidatū fuerit recōdať.

Et nota q̄ in lib. i. pulueris debēt poni. viij.
lib. assungie.

Vnguētū albū ad salsum phlegma
lib. i. ℞ ecipe ceruse. ℥. i. olibani. ʒ. ij.
litargiri. ℥. i. olibani. ʒ. iij. masticis. ʒ.
ij. vnaquaq̄ species per se terat̄ hoc modo.
puluis ceruse cū pauco oleo distemperetur.
ꝛ postea addatur litargirū deinde mastix: ꝛ
olibanū cū pistello bene semper agitādo pa
ulatim aqua ro. ponať: ꝛ cū ceperit inspissa
ri addatur oleū ꝛ aqua ro. ꝛ tamdiu ducatur
donec sit bene incorporatū ꝛ recondať: ꝛ nō
sit spissū multū neq̄ tenue.

Vnguentū fuscū id ē nigrū valet ad
ōe vulnus. nā super vlus positū at
trahit ꝛ attrahēdo mūdificat: deinde
sanat medietas ē lib. iij. ℞ e. olei lib. i. ꝛ. s. cere
℥. iij. colofonie. ʒ. ij. gūmi serapini: picis na
ualis colate aā. ʒ. iij. masticis galbani terbētine
aā. ʒ. i. Cōfice sic: oleū in olla super ignē mit
tať ꝛ bulliat tūc apponatur cera deinde co
lofonia qua liquefacta ponatur pix naualis
postea gūmi serapini ꝛ terbētine: ita tn̄ vt ō
nia teranť prius preter picē naualē terbēti
na puluis masticis ꝛ olibani ꝛ cū spatula a
gitādo semper donec oīa liquefiant: ꝛ bene
coctū sit deinde cū frigidatū fuerit vsui reseruet̄

Vnguētū populeō dicit̄ quia fit ō o
culis populi: valet ꝯtra calorē acu
te febris ꝛ his qui dormire nequeūt
inunctis tēporibus ꝛ pulsibus ꝛ plantis ma
nuū ꝛ pedū hoc idē cū oleo ro. vel viol. mix
tis ꝛ super epar inūctū mirabiliter calorem
tollit ꝛ sudorē ꝑuocat inūctū sup ūbelicum
medietas ē lib. ij. ℞ e. oculorū ppli lib. i. ꝛ. s. pa
pauetis ru. foliorū mādragore cimarū rubi
tenerrimarū folioꝝ iusquiami solatri vermicu
laris lactuce sēpervive bardene viole scatū
celli. ūbellici veneris aā. ℥. iij. assūgie nouel
le porcine sine sale lib. ij. ocloꝝ populi p se
bene pistenť ꝛ iteꝝ cū assūgia pistēť ī mag
dalcōes iformēť per duos dies dimittātur
tertio vero die oēs herbe supradicte colligā
tur ꝛ per se bene terantur ꝛ cū magdalcōibꝰ
iteꝝ teranť ꝛ misceantur ꝛ formatis magda
leonibus per. ix. dies reseruenť ꝛ postea ve
ro magdalcōes illi frustati ī caldario cū lib.
i. odoriferi ꝛ optimi vini ponātur ꝛ bulliant
vsq̄ ad cōsūptionē vini cū spatula sēper agi
tādo ꝛ postea per saccū expressū bene colat:
ꝛ colatū dimitte infrigidari ꝛ ī vase recōde.

Vnguētū ad mollificādū splenē ℞ e.
fenugreci seminis lini caricaꝝ tamari

.C.

ci farine ordei aceti olei τ cere albe: oia ista
tribus diebus stent ad molificandū postea
coquantur vsq₃ ad consumptionem aceti: τ
postea colentur τ reseruentur: τ ex eis fiat
vnguentum.

Unguentum laxatiuum dicitur q̄a
ventrem laxat: cum autem volue-
ris inūgere post vnctionem abstine
at sex horis: valet etiam constipatis τ lapi-
dosis nefretic: super pectinem τ ventrem in
unctum: medicitas est lib. iij. ℞ecipe succi cu
curbite agrestis succi interioris squille suc
ci ciclaminis succi radi. anabule succi radic.
ebuli succi mediani cortic sambuci lactis titi
mali camomille ana. ℥. ij. viol. succi radicis
cucurbite agrestis τ succi pomi eiusdem: τ
succi mercurialis τ succi radic polipodij suc
ci herbe laureole succi capillorum veneris:
catapucie ana. ℥. ij. diagridij ana. ℥. .i. ß. nunc
vomitus idest castaneole indice. ℥. .i. euforbij
℥. i. omnes supradicte herbe τ radices in mē
se madij colligantur. Conficitur sic: succos
τ catapucias tritas cū tribus lib. olei sex di
ebus septimo vero die tamdiu coque donec
succorum quantitas consumetur. tunc adde
cere albe lib. i. cum felle taurino τ cum spatu
la agitando donec cera τ fel liquefiant τ po
stea addatur puluis terendorum.

Unguentum contra serpiginem τ i-
petiginem atq₃ elefantiam. ℞ecipe
aloes litargiri arsenici argenti viui
tartari masticis olibani cimini picule assun-
gie veteris: que sunt terenda tere τ tempera
cum aceto τ oleo τ succo lapacoli τ succo fu
miterre quod sufficit τ postea inungatur ad
solem vel ad ignem.

Yeralogodion memphytum yera. i.
sacra logos idest sermo mēphytus
idest impeditio curat enim impeditā
locutionem ex quacunq₃ causa simplex vel
laxatiuum datū purgat melancoliā τ phleg
ma mirabiliter cum calida datur. epilentic.
cū calido sale τ mīsa curat stōaticos τ spu-
māt. caducos v̄tigiosos τ q̄ linguā sibi mor
dent: cephalargic emigranic τ qui ita vexāt
ex capitis cōmotionibus vt videantur qua
si demonium habere singulis mensibus vt
diximus data purgatiōe paraliticis tremu
losis medetur: pleureticis eparicis splene
ticis subuenit τ mestrua educit. nefreticos si
aticos τ arteticos alleuiat: lepras τ hernias

τ varias maculas emendat. x. pars est lib.
℞ecipe coloquintide interioris: polipodij
ana. ℥. ij. euforbij polij coconidij ana. ʒ. i. τ
τ grana. vi. absinthij mirre ana. ʒ. i. τ grana
xv. centauree agarici armoniaci timiamatis
folij spice squille diagredij ana. ʒ. i. aloes ti
mi cimarum rū. cassie camedrei bdelij prassij
ana. ℈. i. τ grana. xiij. cinamomi opoponac.
castorei aristologie lon. piperis albi τ nigri τ
longi. cc. serapini petroselini ana. ʒ. i. elli. al
bi τ nigri ana. grana. vi. mel quod sufficit τ
datur mane sero cum calida in modum ca-
stanee.

Yera rufini. Yera ut diximus rufini
ab auctore dicitur: datur ꝑ̄pe sca
biosis existante salso elefantiosis s
piginosis curat vtranq₃ morpheam cum ꝑ
pida destruit antiquam cephaliā τ emigra
neā τ monopagiā dolorē capitis vel stoma
ci. epilentic catalentic τ eos qui ex fumosi
maci ex tenebrescunt ita ut subitaneum tumo
rem viderent vel ex ventositate stomaci tin
nitum aurium patiuntur vt in furias verti
tur: depōitur cacocimia stōaci eparis τ sple-
nis elefanticis τ podagricis confert auxiliū
τ mestrua educit sed si purgationem ē facē
re volueris cum. ℈. i. scamonee sit lib. x.
℞ecipe aloes lib. i. elli albi τ nigri ana. ℥. i.
diagridij coloquintide interioris ana. ʒ. ij.
nitri euforbij polipodij sal. armoniaci ana. ʒ
ij. τ grana. xv. piperis camedrei cc. agarici:
masticis epitimi ana. ʒ. i. τ ß. cassie lignee:
xilobalsami opoponacis git. ana. ℈. τ ß mir
re grana. xv. mel quod sufficit: datur in sero
cum calida in modum castanee.

Yerapigra. G. Yera. i. sacra pigra. i.
amara que facit ad diuersas capitis
passiones siue egritudines aurium
oculorum distemperantiam: stomachum quo
ꝗ optime purgat: causas eparis emendat:
splenis duritiem τ diuersitatem remouet: τ
extenuat: renibus τ vesice proficit τ matricis
distemperantiam emendat. x. pars est lib. i.
℞ecipe cinamomi spice. cc. squinanti assari
xilocassie xilobalsami carpobalsami viole:
absinthij agarici ro. rubie coloquintide ma
sticis ana. ℈. ij. aloes ad pondus omniū spe
cierum. x. ʒ. τ. ℈. ij. mel quod sufficit: dosis τ
ius. ʒ. iij. cum abstinentia mane cum calida.
Si vero pilulas informes. da. xv. vel. xvi.
cū sufficienti diagridio.

Yerapigra constantini dicta est ab
auctore constantino qui eam com

posuit. valet ad visum recuperandum ⁊ reti nendum tota venit lib. i. ⁊ ʒ. ſ. Recipe mirabo la. kebuli indi citrini violarii absinthii ana. ʒ iiij. belerici emblici cassie fistule: epithimi agarici sene cuscute squinanti reubarbari añ ʒ. ij. xiloca sie spice anisi masticis xiloaloes sal gemme nitri añ. ʒ. i. mel quod sufficit detur in sero cum vino calido.

Yera pigra abbatis de curia phlegmam ⁊ melencoliã purgat ⁊ ad guttam que sit de frigido ⁊ sicco humore vnde membra videntur contracta: valet paraliticis: datur cum tepida vel vino. medicitas est lib. i. Recipe agarici coloquintide turbit epithimi cuscute ana. ℈. ij. ⁊ grana. v. squinanti carpobalsami xiloaloes xilocassie crocii assari cinamomi masticis rose viol. absinthij reupontici folij lapis laçuli ana. ʒ. ij diagridij ʒ. i. ⁊. ſ. aloes epatic. ʒ. iiij. ⁊. ſ. mel quod sufficit. Si vero pilulas inde facere volueris tempera cum succo absinthij: ⁊ da nouẽ vel vndecim.

Yera fortissimi Galieni facit cephalargicis: scotomaticis: epilenticis: melenconicis: apopleticis: paraliticis: maniacis: alopitiacis: litargiricis: ⁊ qui in somno meditantur mortem ad aurium auditus: oculorum passionibus fauces ⁊ arterias facit: dentium dolorem sedat: vocem claram facit. asmaticos orthonoicos: ⁊ longiquas egritudines sanat: pleureticis: ydropicis ytericis: epaticis ⁊ spleneticis podagra: arthetica: colicum: iliacum: desintericum medet. nefreticis ⁊ sciaticis releuat: flegmaticam: quartanarios ⁊ emitriteos adiuuat. febres omnes auertit: elefanciosos purgat: venenis obsistit: ⁊ cancrosis proficit: vicia enim mulieris emendat. Recipe coloquintide squille agarici armoniaci: ellebori nigri sclpbij ypericon: ana. ℥. v. epithimi bdelij pcamedrei: basilicon succi cassie. ana. ℥. iiij. smirnis sagap: aristologie longe: piperis albi ⁊ lõgi: cinamomi opopõacis castorei ana. ℥. iiij ⁊. ſ. petroselini absinthij: piperis nigri. ana. ℥. ij. aloes. ℥. i. ⁊. ſ. mel quod sufficit. Detur ex ea. ʒ. ij. vel. iij. mane cum calida.

Zinciber conditum sic fit. Recipe zinziberum qui habent folia ad modum cretami marini: quod saraceni fectecul vocant: bene radantur cum cultello postea coquantur in aqua donec dimittant se stringi manibus postea abstrahantur ab aqua ⁊ a lignis que sunt interius mundentur ⁊ cũ cultello frustatim incidantur ⁊ in mortario marmoreo bene pistentur ⁊ cũ manibus exprimantur vt aqua inde exeat ponderentur lib. iij. ⁊ ponantur i lib. x. mellis dispumati ⁊ albissimi ⁊ coquantur donec incipiant rubei ⁊ addantur lib. ſ. çingiber. frustatim incisi: ⁊ dimitte bullire tamdiu quod adhereat digito in marmore supposito postea tolle ab igne ⁊ impone puluerem istarum specierum. Recipe çinçi. ℥. iij. galange. gal. cinamomi nucis. muscate cardamomi ana. ℥. ſ. pinearum mundatarum. ℥. iij. ⁊ pistacearum. ℥. iiij. çedoarie. ℥. i. ⁊. ſ. dactilorum. ℥. quatuor. ⁊ cum omnibus istis condiatur: stomacũ confortat. digestiuam virtutem adiuuat: vicio pectoris ex frigiditate valet: renes confortat: libidinem incitat.

Et quia sufficient de dispensatione omniũ confectionum emplastrorũ: atque vnguentorũ diximus nunc videndum est de speciebus ⁊ herbis secundũ propriũ pondus ⁊ mensuras quod ad omnium supradictarũ tam opiatarũ quam laxatiuarum medicinarum ⁊ electuariorum receptiõe pertinet. pondera igitur vel mensure que in arte medicinali reperiuntur. Hec sunt que subtili ingenio ac studio solerti summa ordinauimus diligentia ad opus omnium in arte medicinali studere volentium per quẽ ponderatiões supradicte res ab vno. ℈. vsque ad lib. xij. vnciarum per grana frumenti collectã incipiendũ est igitur a scropulo. Scropulus ẽ pondus. ǵ. xx. duo scropuli sunt. ǵ. xl. tres scropuli sũt grana. lx. qui simul collecti faciunt. ʒ. i. exagium habet. ǵ. nonaginta que faciunt. ʒ. i. ⁊ dimidiam: sed ex totidẽ granis constat solidum. vnde exagia sex vel solidi sex faciunt dragmam vnam. Itẽ. viij ʒ. faciunt. ℥. i. centum ⁊ octo dragme faciũt libram vnam. Quarta pars lib. est mille ⁊ lxxx. grana. Item medicinale sextarium vini vel olei seu aceti quod intrat in vnguentis seu medicinis est pondus librarũ duarũ ⁊ dimidie ad receptionem omnium medicinarum supradictarum sufficit. Pondera igitur singularum specierũ pleniter agregando pondus proprium de omnibus ponderibus vniuscuiusque speciei collectum ordinauimus: Et quantum de qualibet specie ad confectionem opiatarũ ⁊ laxatiuarum medicinarum electua

riorum ⁊ emplastrorum trociscorum ⁊ pilularum sufficiat competenti serie demonstrauimus. Et ut scolares medicinarum pondere releuentur: ⁊ in qualibet terra coram dignissimis personis pondera distinguendo: ⁊ medicinas valeant dispensare: ⁊ cum dispensandi habeant copiam: de nummorum. ⁊ amicorum plenitudine glorientur.

¶ Antidotarium Nicolai: Finit feliciter.

¶ Incipit tractatus quid pro quo.

PRo Aristologia rotunda longa vel pondus equale gurumber: id est zedoarie ⁊ tertia ponderis de mace: ⁊ medietas ponderis sui de costo. Et loco illius ponitur medietas ponderis sui de pipere ⁊ equale pondus gurumbet.

¶ Auic.

Pro absinthio abrotanũ vel origanum vel polium.

Pro abrotano absinthium vel origanum.

Pro asaro ginciber vel polipodium quercinum ⁊ pondus ipsius ⁊ seminis acori ⁊ sexta ponderis eius amomi.

¶ Auic.

Pro acoro in expellendis ventositatibus ⁊ in iuuamento epatis ⁊ splenis equale pondus de cimino cum tertia ponderis sui de aristologia.

¶ Auic.

Pro acacia succus semisei: vel ypoquistidos.

Pro aniso daucus idest pastinaca vel sansucus idest maiorana.

Pro aspalto pix liquida: vel semen urtice vel eruce: vel agni sperma.

Pro ameos anisum.

Pro amomo cameos vel casia dupla vel sauina in duplum.

Pro acanto idest spina alba: semen lini.

Pro abrongi idest quodam grano laxatiuo quo caremus serapinum.

¶ Gal.

Pro achãte spermate idest urtice sperma lichinida idest candelabralis herba.

Pro auripigmento: sandaraca.

Pro agarico epithimium.

Pro antimonio plumbum vstum.

Pro acoro: radix acanti.

Pro agarico: epithimiũ: vel eufor bium.

Pro assa fetida: serapinũ.

Pro aloe: succus centauree: vel flectus bauis: vel licium.

Pro apii semine: semen rape.

Pro amigdolis amaris: absinthiũ: vel ru

ciei persicorum.
Pro amigdalis dulcibus : auellane : vel e conuerso.
Pro affodillorum radice: succus vel radix blete.
Pro amigdalarum lacte: lac auellanarum et econuerso.
Pro ambra storax: calamita in duplum.
Pro armoniaco maiore: calamus aromaticus.
Pro armoniaco sale: sal capadocium: vel sal fortiter tritum.
Pro amilo: yris illyrica.
Pro assungia porcina medulla vituli.
Pro adipe ceruino: adipes lupinus.
Pro adipe vrsino: vel lupino vulpinus.
Pro adipe cocodrili: adeps canis marini.

PRo balsamo: terbentina distilata: vel oleum laurinum: vel gummi edere.
Pro balaustia psidia: vel cupule glandium vel cortex mali granati.
Pro butiro lac vaccinum.
Pro boragine: cicorea: vel scariola.
Pro berberis omnes sandali et spodium.
Pro bucacharam ponitur gingiber.
Galien.
Pro bolo armeno: sanguis draconis: vel puluis balaustie vel cupule glandium.

PRo corallo simphitum.
Pro costo enula.
Pro cocognidio: semen coriandri.
Pro caparo: genesta.
Pro capari radice: radix tamarisci.
Pro casia: sauina et cinamomum: in duplum.
Pro calamo siluestri: rafanus.
Pro cimino semen basaliconis.
Pro cedria idest pice liquida: laudanum.
Pro cardamomo: karui vel cinamomum: vel piper longum.
Pro croco: aloe: vel equale pondus: de costo: et quarta ponderis ipsius de corticibus casie lignee. Auicena.
Pro cicidon: galla laudanum.
Pro camedreos: vel camepitheos: radix lapacij agrestis.
Pro cypresso medietas ponderis eius de cortice granati et pondus ipsius de sarcocola rubea.
Pro coctanis: pira immatura.
Pro cretano saxifragia: vel grana solis.
Pro colofonia resina.
Pro cotula fetida camomilla.
Pro carui ciminum vel piper.
Pro calamento menta aquatica.
Pro cubebis cedoaria.
Pro carpobalsamo fructus edere: vel xilobalsamus equali pondere.
Serap.
Pro Cucurbite succo: succus violarum in sipidarum.
Pro Capillo veneris in asmate: ponitur pondus ipsius de flore viole: cum medietate ponderis ipsius de succo liquiritie.
Auic.
Pro Cassia fistula: medium pondus de terteniabin: et triplum ponderis eius de carne passularum. et octaua ponderis ipsius de turbit et quandoque ponitur loco passularum liquiritia. Auic.
Pro Cicorea: scariola.
Pro Cinamomo: cortex casie lignee: aut duplum ipsius de cubebis.
Pro Castoreo: ruta: vel equale pondus de acoro et medietas ipsius de pipere.
Auicena.
Pro Condimenti: alkarmel: et squinantum. Auic.
Pro Carcosi auellana bacce lauri.
Pro Cucumere agresti. radix cilimalli.
Pro Cipressi fructu: cupule glandium.
Pro Cocodrili adipe: adeps canis marini.
Pro Ceruj adipe adeps anserinus.
Pro Cipero iuniperus.
Pro Calamento vrtica.
Pro Centaurea: poliuz.
Pro Carbimia: squama ferri.
Pro Cornu ceruino caprinum.
Pro Carcos: bacca lauri.
Pro Cimolea idest terra hispania.

artemisia.

PRo diptamo lilifagus.
Pro dactilis ficus.
Pro dauci semie sem pastinace vel milacinum idest ciminum.
Pro dragantea abrotanum.
Pro doronigis gurumber equali pondere eius. aut due tertie ponderis eius de gariofilis. Auic.
Pro darsesaban idest arbor dicta alpalius fructus altembut idest due tertie ponderis ipsius. Et in iuuamento neruorum pondus ipsius de assaro et medietas ponderis eius ex doronigi.
Auic.

PRo epitimo semen coloquintide vel cuscute.
Pro enula centaurea: vel centonicum.
Pro ebulo sambucus. et econuerso.
Pro elleboro nigro satirion.
Pro galbano serapinum.
Pro eupatorio camepitheos: vel pondus eius de assaro et medietas ponderis ipsius de absinthio.
Auic.
Pro elefante sandaraca.
Pro eclempiano rosa.
Pro erugine squama ferri.
Pro eusco radix caparis.

PRo folio spica inda. vel nardi.
Pro fu. lilifagus vel spica.
Pro flore syriaco radix lapacij.
Pro fenugreco semen lini.
Pro fimo lupino: fimus caprinus: vel canis.
Pro fraxino sauina.
Pro ferri squama spuma ferri.
Pro felle bouis: fel taurinus.
Pro folijs oliue: folie plantaginis.
Pro floribus amigdalarum: viole.
Pro felle vrsi. fel tauri: vel perdicis.
Pro faufel equale pondus sandalorum rubeorum et medietas ponderis eius ex coriandro recenti.
Auic.
Pro filipendula: radix lapacij agrestis.

PRo galanga berse: gariofilatum:
Auic.

Pro gliconio idest pulegio: ysopus.
Pro gisastercos: chimolea.
Pro gentiana pondus eius cum dimidio ex asaro: et medietas ponderis eius de radice caparis vel enula.
Pro gummi arabico: grana prunorum vel cerasorum vel dragaganti.

PRo hermodactilis in doloribus iuncturarum pondus eius de sulphure albano et medietas ponderis eius de bdello. Auic.

PRo ireos thimum.
PRo lentistico semen pastinace.
Pro lacte ficus lac mororum.
Pro libanitides piretrum.
Pro lilio poligonia vel succus amigdale vel amigdalarum sed secundum Auicennam pondus equale ex faufel et sandalis aggregatis equaliter.
Pro lentisci semine semen pastinace.
Pro lentisco radix poligonie.
Pro leucopipere: nigrum in duplum.
Pro laudano pulegium: vel populeon.
Pro lupi adipe: adeps vulpis.
Pro lilifago calamentum.
Pro lauri baccis: serpillum.
Pro litargiro squama ferri.
Pro libani cortice libanum in duplum.
Pro laterides cocognidium.
Pro lepore marino cancer fluuialis.
Pro lini semine: iusquiami.

PRo mororum lacte: succus edere.
Pro mirabolanis meu.
Pro medulla ceruina: succus edere nigre: vel albugo oui.
Pro mira psilium.
Pro malua fenum grecum.
Pro mirto sumac.
Pro mororum succo: folia rubi.
Pro mandragora: lachryme oliue: vel assari.
Pro meliloto pondus eius et. s. de camomilla: et medium de folijs ficus.
Auic.
Pro musco pondus equale castorei.

Pro mastice gummi pince: gummi cipres-
si equaliter.
Pro mirra medietas ponderis ipsius de
pipere nigro secundum Auicennam:
Sed secundum Constantinum quantū
est pondus eius de amigdalis amaris:
vel calamus aromaticus: vel costum a-
marum.
Pro melle sapam.
Pro meu: psilium.
Pro mororum succo folia rubi.
Pro maratro radix spagi.
Pro myrte lacte: succus edere.

PRo nuce vomica: catapucia.
Pro nardo syriaco: squinan
tum.
Pro nuce muscata spica equaliter.
Auic.

PRo opio miconio mandragora: vel
castoreum.
Pro oppoponace: lac cicla-
minis.
Pro osse sipie pumex.
Pro oppoponaco: galbanum.
Pro oleo rosato oleum de semine ab
sinthii.
Pro opio papaueris: succus mandra
gore.
Pro oxi rodino: vinum austerum.
Pro oleo veteri: adeps porcinus ve
tus:
Pro oliua egyptiaca: adarcem in du
plum.
Pro ogimo sinsibrium.

PRo pistachijs nuclei pinearum.
Pro pipere: iuniperum: vel gin
giber:
Pro pampini folijs: folia edere: vel
rubi.
Prro pipere nigro: piper album in du-
plum.
Pro politrico capillus veneris: vel gin
giber.
Prop passulis dactili.
Pro polio in extractione vermium: et
prouocatione vrine et menstruorum: pon
dus equale eius lignis granati viridibus:
et due tertie ponderis ipsius de corticib⁹
lignorū cassie lignee.
Pro policarpo absinthium.
Pro policarpi semine: semen apij.
Pro ponsiligono: crocum du
plum.
Pro petrosselino semen apij.

PRo reubarbaro radix myrice:
duplum reupontici.
Pro rosis siccis: folia persici
sicca.
Pro ribes: acetosa Mesue capitulo de
robi ipsius.
Pro resina terbentina.
Pro rore syriaco: radix lapacij.

PRo spica inda: Galienus: Auicen
na et serapio conueniunt q̄ loco e-
ius ponatur fu. idest valeriana.
Pro seteragi: rubea.
Auicenna:
Pro satirion semen eruce vel vrtice:
vel ficus.
Pro simphito idest consolida maiore cen-
taurea.
Pro spodio: antispodia.
Pro sticados camedreos.
Pro stafisagria piretrum.
Pro sumac myrtum.
Pro scariola: cicorea.
Pro scamonea cucumer agrestis: vel
lac titimalli: vel euforbium.
Pro sisamo semen lini.
Pro secacul: buceiden.
Auicenna.
Pro sepo ceruino: medulla cerui: vel
adeps anseris.
Pro sepo arietino: camedrios.
Pro sticados: lactuca viridis.
Pro salamandra: viridis lacer
ta.
Pro sinsibrio: flos syriacus idest malue
vel ogimum.
Pro sinapi: nasturcium.
Pro squilla: bulbum.
Pro sipie osse: pumex: vel
mastix.
Pro sidia sirupus malorum granatorū
in calida causa.

Pro sepo hyrcino: adeps vulpis.
Pro Sansuco: semen saturegie.
Pro spumanto cardamomum.
Pro syrico: litargirum.
Pro sandaria sulphur vivum.

PRo turbit: esula.
Pro tamarisco scolopendria.
Pro tartaro nitrum.
Pro terbentina mastix.
Pro thimo saturegia.
Pro tamarindis pruna damascena.
Pro titimallis scamonea.
Pro tucia: ossa mirabolonorum.
Pro tapsie succo: succus camedreos: vel cameleuntie.
Pro tamarisco radix genestre.
Pro titimallo cameleunta.

PRo ursi adipe: adeps vulpis.
Pro uva passa dactili.
Pro vino granatorum: vinum austerum.
Pro visco de quercu: succus turbisci.

PRo xilobalsamo: lignum edere vel leucoradix.
Pro Xante flores sepie.

PRo ypoquistidos: mandragora.
Pro ysopo: thimus: vel sansucus.
Pro yperikon semen aneti.
Pro ypoquistidos medietas ponderis ipsius de cortice ovi adusto ablato: et sexta ponderis eius de gallis: et decima ponderis eius de gummi arabico. Avic.

PRo zurumbet in venenosis equale pondus z. s. de durungi: et due tertie ponderis eius de taraxacon silvestri et medietas ponderis eius de granis citri. Avicenna.
Pro zinziber piretrum.

Explicit tractatus quid pro quo.

Incipiunt Sinonima.

ARtemisia idest matricaria.
Acacia idest succus prunellorum immaturorum agrestium.
Acaneum ornithum: vel ygridia idest urtica.
Alidtados idest laureola semen et dicitur coccognidium.
Agiulacy vel melantium idest git.
Amarioca idest semen rapistri.
Acorus idest gladius.
Adaraseca idest eliborus albus.
Ambra idest sperma ceti.
Açarud idest sarcocola.
Adragni: idest portulaca.
Antifarmacum idest vincetoxicum.
Alogalbra .i. genciana.
Amantis .i. succus maiorane.
Agimonia .i. agrimonia.
Aspaltū .i. bitumē iudaicū.
Anagodā .i. suāc.
Adarais .i. caro mala.
Arōis .i. tt. .i. ar.
Anacardi idest fructus cuiusdam arboris in india quasi iperni pediculos elefanti dicūt.
Anisū idest ciminū dulce.
Alipta confita idest mixtura.
Antofali vel auernati .i. garisfali pagni.
Angulus .i. circulus.
Aracon .i. capillus veneris.
Agaricus idest fungus cuiusdā arboris.
Amilū .i. succus frumenti.
Amifractus: vel acodiacosiidos. idest iuniper.
Alisander: vel olisacrū .i. petroselinace.
Arnoglossa vel canum: nervia .i. plantago.
Anagallus vel simphitū consolida minor.
Aricalon .i. aristol. lon

Anthera.i.ſemen roſe.
Aſara.i.bacbara:vel vulgus.
Aurigea ſimilis herba venti minori.
Abrotanū eſt i ſepib⁹ cui⁹ mīme vtimur.
Apiū dōeſticū ſem ei⁹ ſelinū ſpia ⁊ eius
fo.vtimur
Apiū raninum.
Apiū emoroicaꝝ ſimile eſt ranino.
Aniſi q̄a hōt guttas magnas folijs.
Apium etiam eſt qui dicitur apiū riſus.
Altea bermalua euiſcus idem eſt.
Anne vtimur folijs ⁊ radice.
Alcgia baſilica:baſilcon idem eſt ſemine
⁊ folijs vtimur.
Achantis.i.vrtica pungens vtimur.
Anouſa alba facit ſpinas albas:nigra ⁊
nigras.
Atriplex criſolocana rinoli idē ē folijs ⁊
ſemine vtimur.
Albus.i.lotnus.
Archeotidē.i.bace iūiperi.
Aturbalioꝝ facit folia vt ſābucus ſed aſpe
riora ⁊ minora cuius radix ſi rumpatur
ſanguinem cum lacte reddit.
Acuceide ſimil̄ ē cicute in folijs ⁊ facit
ſpias.
Amphimerina ſimil̄ ē lilio q̄do pmo creſcit
⁊ habet haſtam.
Alſita.i.confita muſcata.
Ameos ameis:ciminella:peperdiū idem
eſt.
Aſa.i.aſa ferida.
Antimaſis.i.fumoſitas.
Atticum mel.i.album mel.
Alaſa ſiue albuta.i.galla.
Actis idest ebulus.
Ameum.i.vinum albū:vel acetum.
Acopum.i.ſine labore.
Apoforeſis idest tarda detractio ſanguis:
cum interpoſitione.
Agocanobin.i.cantabrum.
Aidolf.i.fuligo.
Arſenicum.i.auripigmentum.
Ameos idest murcula:vel redidomum.
Aſpaltū.i.gēeſtelle radix.
Aliephos.i.peonia
Altea.i.euiſcus:
Adianthus.i.herba capillaris vel abo
ſobia
Afaer.i.continentia.
Afrodis vini.i.acorus vel gladiolus.
Aſepia.i.oragū thea.
Acctus.i.lapaciū.

Aloccis.i.geneſtella.
Amomei.i.papauer agreſte.
Ampelle leuca.i.briōia ł cucurbita
agreſtis.
Atripelos leſchi.i.brionia vel vitis
alba.
Argilites idest mercurialis.
Andergiuaus.i.cappara.
Anagius.i.portulaca.
Atlafax.i.atriplex
Axgona.i.ſēperuiua.
Apidia.i.para.
Alſita.i.farina ordei immaturi.
Anticrocus.i.flos albumꝫ vel flos
gruci.
Amonratia.i.rapiſtꝝ.
Alo.i.ſal.
Antimus.i.camomilla vel baccara.
Aonitō idest herba leporalis: vel
luparria.
Alpia.i.ros marinus.
Armolacu.i.genus mali granati.
Acaru.i.vulgagia.
Altere⁹.i.iuſq̄amus
Albeſtus.i.calx viua.
Aloſacrit⁹.i.flos ſal̄ vel adarces
grece.
Acantis egyptias.i.ſemen vrtice.
Abdios vel tigus idest barba iouis.
Ampeloleucis.i.vitis alba agreſtis.
Agroſpermon.i.ſemen ſalicis.
Affor.i.crocum.
Agallis.i.foliū vł gina.
Acaru.i.piper apiū.
Aglaforces.i.pioſa.
Auantu.i.teſta ouoꝝ:vnde populi ex
cludūt
Amarac⁹.i.maiōana.
Alicacabū.i.fiſcelia
Agnus:vel agnus caſtus.i.ſemen ſalis.
Agaridus.i.fungus albus cuiuſdā
arboris
Acacia.i.cruce ſuccus.
Agaliſis vel agaloſis.i.ſemen
vrtice.
Agatis lētici.i.briona.
Aloforceus.i.flos ſalis montani.
Aron.i.ſenatores:vel ſimilis ſe.
Apupigmentariū.i.gentiana.
Aritxauel idest ariſtol.
Amurca idest fel olei.
Alipolus vel alipoclus idest camelea.
Achalepeo idest vrtica.

Absingalas: vel astragulos idest pes porcinus.
Alumen rotundum.i. vnde mulieres tingũt
Ame sare ebetus.
Anabemon: vel anamon: idest medicamen album.
Ascella idest agrimonia vel sarcogrion stafilon idest pastinaca agrestis.
Amel idest grana solis.
Anagalicũ idest simphicum.
Adrogmos idest interphea.
Agus vel acus idest lenticula.
Amantus idest saxifragia.
Altionum idest syrica.
Alcioneus idest vespertilio auis.
Afroçamis idest rumices.
Alcorubos idest caules.
Alsalal idest cepulla.
Ampellos melonis idest vitis nigra agrestis.
Alcosolim idest coriander.
Alipti idest rapa.
Afugilla idest radices.
Alcarad idest porrus.
Alcelica alecca vel bidella idest sãguisuga.
Amiathos idest alumẽ scissum.
Arcella idest agrimonia.
Absenalsiũ.i.absinthium.
Aneusa idest lacca.
Aglosalice.i.gentiana.
Asecubinum idest saturegia.
Andarane.i. sal lucidum.
Arantili.i.semen vue vel arili.
Alfur idest faba.
Apoqulina tus.i.sorbido de niue.
Arcimonij.i.malus trianeus.
Apocinatus idest capreolus vitis.

B

Been ru.i.radix que in india inuenitur.
Behem album in egypto reperitur
Bacce lauri vel dapnocochi idem est.
Bratheos idest sauina.
Borith herba fulonum: soponaria idem est.
Balaustia fructus cuiusdam arboris que oritur admodum mali granati quem imperiti caduca mali granati dicunt.
Baucia idest pastinaca domestica.
Basiliscus serpentaria dragum: vel ortulana.
Baurach.i.salo.
Btea vel columaina idem est.
Bulbus idest cepa marina.
Balsamita.i.sisimbrium ortense.
Buglosa.i.lingua bouina.
Bacce edere: vel carpocisi: idest fructus eiusdem.
Brasica.i.caulis non transplantatus.
Brionia.i.cucurbita agrestis.
Branca vrsina magna folia habet et latis et valet apostemati.
Bulma.i.testa bouis.
Barbara: furfara: vngula equina idem est.
Bufagon.i.faciens appetitum.
Basale.i.cipola.
Barba iouis.i.herba herculis vel ficados vel banades.
Bumacles.i.marina pix.
Badon rubus vel mus: vel mora domestica.
Benera.i.lingua canina:
Basasa vel bessasa.i.piganen vel ruta.
Basilica.i.regina: vel gemitana.
Butani nagion.i.artemisia.
Balanus.i.glanda: vel mirabolana.
Brui.i.saluia.
Benicon: vel benicon.i.vngula caballina.
Bionie: vel bitonie.i.album radices.
Bramec: vel braca: vel brasia: idest senicus albe.
Brunnus.i.auena.
Bombix.i.flos arboris lane similis.
Bisas.i.enolia: vel ruta agrestis.
Bulbus fisticus vel rufus.i.scilla.
Bulbus miconas idest narcisens.
Bdelium.idest gummi quod in arabia inuenitur.
Bontracion.i.apium risus vel sceleratus.
Bultamon.i.oculus bouis.
Berec: vel beseon.i.fex carnis vnde coagulatur lac.
Bonadrex.i.semen apij.
Bliscone idest pulegium.
Bitonica.i.betonica.
Beclon: vel bedon.i.castilago albe.
Bamusilla: vel batosilla.i.cima rubi.
Bulbus fludinus.i.lupini flos.

C

Crocus africanus.i.cotensis.
Cardoncsa.i.semẽ nasturcij.
Carpentarios.i.flos maris.
Cortex mere idest cuiusdam arboris similis cerase qui in apulia nascitur et fructus eius vocant micum.
Colofonia.i.pix greca.

Carpotarios idest se. ferule.
Calcecaumenon vel casticum idest es vstuz
Cassia siringa idest casiafistula.
Carei pontici idest dauci.
Casia absolute posita idest lignea: vel xilo cassia rubea ⁊ sicca.
Cassamum malum terre: panis porcinus.
Cinoglosa idest lingua canina.
Cuscuta idest podagra lini.
Cicidon. i. galla.
Cadon mirisiicum. i. muscata.
Calcantum. i. vitriolū.
Consica rubea. i. storax rubea.
Carcerium combustum. i. bombix.
Calculi: i. cardamoni.
Carice. i. ficus sicce.
Carenum idest vinum coctum.
Cumella. i. cameos.
Cendros libani idest ros ma.
Custos orci pentadactilis: idest grana solis.
Cimolea idest terre hispaniensis.
Capellula idest sanguinaria: florem facit album.
Coriandrū agreste flores facit purpureos
Cos ē vrtica mortuus ⁊ similis pepano sed pepanus facit flores albos
Cāeleonta nigra: ⁊ cardus asini ⁊ cardus maior idē ē. folis vtimur.
Cameleonta alba ⁊ cardus coagula idē est. fo. vtimur.
Centrix. i. cōsolida media habens testiculos similes enube cāpane: fleqs ⁊ radice vtimur.
Camedreos. i. quercula minor.
Camepitheos. i. quercula maior.
Cētaurea maior cōtingit folia iuxta stipitē.
Cētaurea minor febrifugi.
vel fel terre: idem ē: ⁊ tota herba vtimur.
Canforata domestica idest abrotanum.
Camomilla similis est cotile fetide. sed camomilla redolet cotila fetet.
Crasula maior. i. faba silvestris.
Crasula minor similis ē ei sed multo minor
Capillus veneris similis est politrico: nisi qa facit ramusculos i stipite: herba vtimur.
Canaparia similis ē canapis folis.
Camerrais. i. ebulus.
Cinoglossa. i. lingua canis triangularis dicesqui radice vtimur.
Calamētum. i. nepita. quidam dicunt q̄ tria sunt genera folis vtimur.
Ciminū ethyopicū similis est ameuole fo. ⁊ semine vtimur.
Celsus. i. morus.
Catariaron. i. rasura cornu ceruini.
Carei. i. daucus creticus semine vtimur.
Calcantum vitriolum dragagantum idē ē.
Calciteos. i. squamma ferri.
Cicer erraticus similis est teste bouis in folijs ⁊ facit croceū florem ⁊ redolet: sed testa bouis non.
Crispula habet.
Celidonia id ē herba periginaria vel glācia.
Carpobalsamū. i. semen balsami.
Castoreū i. stipebi.
Cantabrum. i. furfur.
Castaneola species est in india orinar.
Carbim idest semen ferule.
Carotidis idest capitales.
Ceston idest betonica.
Cinabareos. i. minium.
Ciclaminos idest orbicularis.
Colla idest bleuta.
Cecidos idest galla asiana.
Cisiros idest pumex.
Cinocefalicon. i. caput canis.
Crustacimonia idest puluis de terra russa.
Carerico. i. lacca.
Cocogridium idest semen laureole.
Cissa. i. edere semen.
Crominion. i. cepa canion.
Capsitis vel camili. i. ebidusi.
Crisinos loiacon. i. lilium album.
Corilidon idest cimbalaria.
Cariota. i. pastinaca agrestis.
Confinice. i. betonica.
Cutinum rosias idest caduca mali granati.
Cominiale idest gentiana.
Cersogola idest camedreos.
Cinocoron idest.
Cinobatus. i. rubus caninus.
Cadion idest papauer agreste.
Cronopos idest mala citonia.
Croculus idest strigimis.
Cadia idest papaueris flos.
Ceforcos. i. dens caballinus.
Celsa. i. mora domestica.
Colofonia. i. resina frixa.
Cirifolium idest cardus silvaticus.
Cariobasicon idest auellana.
Cacrios idest ros marinus. vel semen ferule.
Crisocantes idest edera arborea.

Camelo vel cameleę.i.cocogridiū vel.
Clabrū veneris vlcire rubeū.
Cucariones id ē ramſdere virides.
Centron ideſt milium.
Cipeꝛ ideſt iūcus triangulatus.
Codia ideſt papaueris capita.
Cadmiaboto.i.metallū vel cuprū.
Caſtoreū ideſt teſticulus bouerís.
Cinetisvel cimices elefantis.i.anacardi.
Colūbaria.i.verbena vel periſterionon.
Cinnarius ideſt cardus.
Caſſamū ideſt ſemē balſami.
Ceruta ideſt policaria.
Celtica ſaliola.
Cliciça ideſt liquiritia.
Cicer erraticus ideſt ſerpillus.
Calamētis ideſt nepita minuta.
Carabet ideſt locuſta piſcis.
Caulia ideſt ſemē cauliculi.
Cangil ideſt rapa.
Crades ideſt vrtica.
Cedria ideſt pix liquida.
Cotbibi ideſt geneſta.
Camice ſuperina ideſt ſemē cicute.
Cantarides ideſt genus muſcaꝝ.
Comaras ideſt citonia.
Cariadādras.i.nucaria vel arbor nucum.
Chelon ideſt teſtudo.
Corona bella ideſ' 'ganū.
Ciſſa ideſt edera nigra.
Catones ideſt artiplices.
Cindos ideſt anticrocū.
Cabria ideſt braſſia
Congelidos ideſt rapa.
Cariō ideſt oragūtee ſemen.
Crucoleucoido ideſt affodillus.
Cibuſtri ideſt ordeum.
Crini ideſt liliū vnde ſapo fit.
Coloquintida ideſt cucurbica ſaracena.
Ciclamē ideſt malū terre.
Cromon ideſt cepa.
Caranadi cereū vel canapū.
Cadiniale ideſt coriū maligranati.
Calitricū ideſt pulcricū vel calidon.
Camepida ideſt camedrea:
Caſola ideſt ſigillū ſalomonis.
Cameleon ideſt cerraria.
Carios ideſt coriandrū.
Capſeiane ideſt ebulus.
Calamus ideſt canna.
Ciſus melas ideſt edera nigra vł arborea.
Cinnalis ideſt adriana.
Cirlogō ideſt grana folis.

Chinas ideſt maſtix:
Cirion ideſt lentiſcus.
Cimbalaria ideſt flos geneſte.
Cimbalariū ideſt edera.
Craſca ideſt cracus.
Cranū ideſt fructus cornee.
Clicon ideſt pulegiū.
Cinco ideſt anetū.
Conilla ideſt coriandrū.
Calamo ideſt mentaſtrū.
Caraſtato ideſt ámulum,
Cruta ſinolea ideſt ſucons caniſe.
Calitricū ideſt politricum.
Carinoleō.i.cardus benedictus.
Coliſtan ideſt fel tauri.
Choliſarrias ideſt fel vrſi.
Cidopendria.i. ſaxifraga.
Calcitē.i.flos calcis.
Cruſtalibar.i.caſtoreū.
Climaſteca.i.litargirū.
Crinber.i.caulus.

D Emelacū.i.ſanguis draconis:
Debereit clebeꝛ.i.farina ordei.
Dulūū belſem.i balſamus.
Deriſequalis iuncus triangulatus.i.ciperi
Diamerogi cōbuſtū.i.blera.
Dāpnidonus ideſt laurus.
Dammeleon.i.oleū laurinum.
Diapte.i polipodiū.
Diagridiū.i.ſcamonea.
Damedrā vł mulis crodarcū.i.ſāguis drac
Dēdrolibanū ros marinus id ē i. flos' eius
libanotidos antos quo vtimur.
Dipeamus ſimilis eſt fraxino i folijs: ꝛ eſtq̄
ſi frutex radice eius vtimur.
Daucus creticus.i.paſtinaca domeſtica.
Dialemata.i. glandula.
Deronice.i.venix.
Dris .i.quercus.
Darmi.i.manipuli.
Dorcadis.i.capreolus.
Dipſia.i.ſciticula.
Dinula vel diamula.i.pulegium.
Dapce vel lepruce dētis.i.lac crudū.
Dicea.i.herba vaccina.
Dragūtea.i.aſclepia.
Den.i.galla cruda.
Diſtris vel oriſtris.i.camedreos.
Dampnis.i.laurus.
Diris.i. rubus.
Dicea.i.apolonaris.
Dicamen.i.propoleos.

Diacoregium idest stercus caprinum.
Diacopna vel dicopagia idest confectio lac
tis quod ex lapidibus fluuialibus coqui
tur.
Diaxibō.i. ceperum.
Depsellīū.i.vlmus: vel bulbus.
Deco.i. pulegiū agreste.
Deptame .i. peucedanū.
Dauci semen.i.pastinace semen.
Diaquilō.i.succus fenugreci.
Dasulfil.i. pip lōgum.
Deeb.i. aurū.
Digege.i. gallina.

E

Ecnella.i. galaga.
Esbriū.i.flos salute.
Epitimū.i. supracimum.
Eupatoriū .i. saluia agrestis.
Elemiū.i. enula:
Elleborum albū .i. narrū.
Esula similis est minori titimallo.
Elleborum nigrum.i. radicula bermo dacti
li habz folia similia nassocoz habēt cepul
las quibꝰ vtimur.
Enula ortulana ꝛ cāpana differunt: ortula
na maior: cāpana minor.
Epatica crescit in saxis.
vt plōnaria :ꝛ videtur q̄si fistula membrāe
habētia :folijs vtimur.
Elitropia: sponsa solis : solsequia : cicorea l
tiba: idem est. folijs vtimur ꝛ semine.
Eliga.i. arilli vius.
Elinō.i. apiū.
Elilifagū .i.saluia.
Egiro.i.populus arbor.
Euiscuo.i. bis malua : vel maluauiscus.
Erisasice.i. gladiolus.
Eritrodiū: vel eritherodā.i.rubea vnde tīgit.
Epasilo.i. septē folia: vel plātago.
Egineus.i. caprificus.
Erion.i. carica.
Epiricum.i.scopia regia.
Eliadē rodiom.i. oleū ro.
Elia.i.lana.
Erpilō.i. serpillū.
Empeidos.i.cardus.
Eleisma .i. plūbū vstū.
Esbrin.i. brionia.
Erba rustica.i.rosa saluatica.
Erebētis: vel arbētis.i.cicer.
Euscinum.i. semē oleastri.
Eliscapo.i. semē ilicis arboris.
Eucinnus.i. eruca.
Eradea.i.sisinbriū.
Erūgiū.i. cētū capita.
Ereruginus.i. faba crāsis.
Erisilon.i. declina: vel ruta.
Eudbinus.i. crucinus: vel erutius.
Eristo.i. calcātū.
Erice.i.tamaricū.
Elecspicum.i. oleum vetus.
Elnus .i.lūbricus :vel paritaria.
Ergauicion.i.vn gula caballina.
Eleros.i. oliua.
Eneston.i. fenū.
Elchine: vel elchedine.i. paritaria.
Erinon.i. semen lini.
Eerugomon .i. cicer erraticus.
Esopa cerotis.i. sudor ouium.
Epab.i. lana.
Erraneū idest calx
Elisicū idest lenticula.
Eucinus idest lapaz
Erinicas idest lumbricus.
Elirica idest gladiolus.
Eosman.i.serpens: vnde fit tyriaca.
Erugine campana.i.presiū de ramo.
Elimentos. i.cicer.
Erigo.i.gra na folis.
Emadion.i.sanguis draconis.
Eruron.i.affronitrū.
Ericeparon.i.iuncus triangulatus.
Elbair.i.oua.
Erbeum.i. aleum.
Elmelle.i. sal.
Elmia idest columbrum.
Elmac idest granū.
Egebel idest mons.
Elinbem idest caseus.
Elcben idest lac.
Efemum idest butirum.

F

Filis idest caparis.
Flosmus idest tassus
barbassus cuius grana sunt duo
mas ꝛ femina.
Fel terre febrifuga idest centaurea
minor.
Fufulabiar.i.piper nigrum.
Flos siriacus.i. flos malue.
Fisalidos idest filipendula.
Fu.valeriana manrella : benedicta:
idem est.
Fenum grecum simile est meliloto:
Sed tamen minores facit vaginas
ꝛ grossius habet semen quo vtimur.
.D.

Fenicularis vel feniculus porcinus idem ē radice vtimur.
Fenda.i.amarasca.
Flamula longam facit hastam vt volubilis rotundam masticata linguam comburit: et ē similis viti albe: nisi quia nō habet folia incisa sicut vitis alba.
Fasigalicū idest celtica.
Finicus idest dactilus vel fenicia.
Fedis idest femina nini.
Frictis.i.resina fricta.
Filera idest ilia.
Fisalidos.i.herba muscaiga.
Fecor idest succus.
Fuctial idest peucedanum.
Felicon idest folium.
Fassigalicus idest elis fagus. vel salium.
Figia i.dest feniculus: vel maratrum.
Femice idest palma.
Ficus idest carica: vel cabdos.
Figos: vel figor.i.alga marina.
Flosgniel.i.anticrocum.
Fila indica.i. pinpinella.
Filibon.i. genesta.
Fubapirum.i.sulfur viuum.
Fisca solida.i.aliseacabo citrino: vel rusca: vel yposelium.
Fufulabari.i. piper album.
Feigel idest ruta.
Fugil idest radices.
Fuli idest faba.
Fiectios idest pes columbinus.

Gallicorum citonie.i.flos citonie.
Gallia muscata.i.trocisci de musco confecti.
Gummi cedri.i. gummi iuniperi.
Gliconium idest pulegium.
Golefia idest origanum.
Gelena: vel cucurbita alexandrina idest coloquintida.
Grifolocana idest atriplex.
Gisarestenos: vel bulbus idest terra rubea que ī armenia reperitur.
Gipsapinas: vel gesestarios idest terra argentarea.
Gliconse idest liquiricie.
Grandin similis ē ī folijs ypericon nisi quia maior est ypericon.
Gariofilata idest sana mundi.
Grana folis similium folis idem est.
Gernio idest fermentum.
Gesasteria idest creta.
Glicus idest sappa.
Glancia idest celidonia.
Gampreti.i.mellanium: vel nicla.
Gleuco idest mirstū.
Gligisci vel glinis.i.rapa: vel sinap.
Glicolus.i. pulegiū.
Germon idest lilium: vel litios.
Glicis idest policonia.
Grana armonia idest stafisagria.
Gel vel gil.i.balsamum.
Gigeans.i.terra argentea.
Gagada.i.ē.centaurea maior.
Gliquiritia: vel quiriga.i.radix: vel psomia pontica.
Galanga.i.fructus maris.
Gagatemos.i.iusquiamus.
Gemotilis.i. mercurialis. vel paritaria.
Gerio vel gicris idest intiba.
Grebont.i.plantago.
Glatium idest mola.
Gladiolus idest ireos.
Gleucruifici.i.celidonia.
Gentiana idest anagalica vel comitalis.
Grudo sperma idest semen vrtice.
Gligidis.i.peonia.
Gingidium.i. cerefolium.
Gilleia vel gilea.i.coloquintida.
Gali.i.mustella.
Giasinococa.i.bacce lauri.
Gabennie.i.titimallum.
Gira piron.i. sulfur.
Glos idest terra tenax.
Glis idest lappa vel animal.
Galgania idest iunci radix.
Geromio idest herba muscata.
Gidio.i. atriplex.
Ginequ.i.calx.
Ganeri idest pecora.
Gaxit.i.apium.

Herba sancti petri herba paralis.
Herba sancti ioannis herba perforata.
Hypericon scopa regia idem ē.
Hyrcina.i.terrabie ferer vbricus.
Her similis ē matri silue et dicitur iudaica et folijs vtimur.
Hiscus idest viscus.
Hidorbibrium.i.aqua pluuialis.
Horinco idest caprificus.
Higironnas.i.senation.

Hirigiũ ideſt cardus marinus. vel bene dictus.
Hipericum ideſt cauda caballina.
Hidris: vel hibeas. i. ſaliſ.
Hidragiros: i. argentum viuum.
Hinciprũ. i. flos cipri.
Hibercũ. i. maluauiſcũ.
Helerodõia. i. roſa agr̃ſtis.
Hirobotamẽ. i. uerbena: vel colũbaria.
Hediosmũ. i. menta:
Hicanis: vel igis. i. ſãbucus.
Hicolitis melano. i. ederanigra.
Hartes. i. cortex mali granati.
Herba pireſtam. i. columbaria.
Habelcariſtis. i. apij ſemen.
Hiſcas. i. papauer.
Haruſca. i. mãdragora.
Habellalu. i. aniſũ.
Humanus. i. cicer.
Haris. i. leticule.
Hrabamen. i. ſtercus columbarum.
Harabail. i. ſtercus cãnũ
Haranuez. i. ſtercus caprinum.
Haragane. i ſtercus peccorinum.
Hurabeymar. i. ſtercus aſininum.
Harafaras. i. ſtercus caballinũ.
Hamilum. i. fucus frumenti.
Hazir. i. porcus.
Hump. i. vua.
Hasel. i. me.
Hal. i. acetũ.

Iafeos bardana. i. lapa' inuerſa.
Iantis flos. i. flos vite agreſtis.
Iu. i. viola alba.
Iuſquiamus caſilago ſimphoniaca. verutaria canicularis idem eſt.
Iarus barba aron idem ẽ radice vtimur.
Ipolina creſones creſentiones dunitẽ.
Iculi ſunt vermes terranei na.
Iraber pes ciconie idẽ eſt.
Idioſmiũ ideſt menta.
Inuba ideſt cicorea.
Iris illyrica ideſt lilium ſalnaticũ.
Ipoquiſtidos ideſt ſuccus lane ouium.
Ioculle ideſt gutta aque piſine.
Idios ideſt gladiolus.
Iſtiaſcopo. i. ſemen ſalicis.
Icax. i. viſcum.
Igropiſſa ideſt pix liquida.
Iſtringus. i. ſolatrum.
Iceopoldũ. i. bu. agreſtis.
Inantes ideſt flores qui ſilſio vocanẽ.
Incinſicardo. i. coma ſeuilſiei.
Inanates. i. flos ſoliſeq.
Iausir. i. oppoponacum.
Iemar. i. preſſium de aceto.
Icrebaterio. i. ſanguinaria.
Iarrus ideſt flos roris marini.
Irobemel ideſt vinum cum melle.
Indicum ideſt opium thebaicum.
Illebut ideſt terbentina.
Iuniperi. i. geneuer.

Kitric. i. dragagantum.
Katoricõ. i. raſura de cornu ceruino.
Kecabre. i. genus vernicis.
Kalendula ideſt ſolſq̃a noſtra.
Kacrios ideſt ros marinus.
Kiperum ideſt iunci radix.
Karamiton. i. cepe.
Kareos ideſt ſemen ferule.
Kaumalep ideſt farina fabe.
Kiparissus ideſt cipreſſus.
Keſtu ideſt betonica.
Karpobalſamum. i. fructus balſami.
Koloſonia. i. reſina capinata.
Kriſolocana ideſt atriplex.
Kaldanus ideſt cicer erraticus.
Koccimella ideſt prunella.
Kopus ideſt ſtercus vel fimus.
Killatricum ideſt herba ſanguinea vel pes columbinus.
Kambris. i. braſſia.
Kiamus ideſt faba.
Kitiſus folia ſunt diuretica.
Kirice ideſt ordeum.
Kibria ideſt ſulfur.
Krimon ideſt lilium.
Kiromidion ideſt cepe
Kuſendaſũ ideſt cinamomum.
Karaſis ideſt apium.
Kilbu id ẽ canis.
Kine ideſt galbanum.
Karua ideſt cedia.

Lapis iudaicus ideſt lapis agapis.
Lapis lyncis fit õ vrina lupi ceruj.
Laſifagus ideſt ſalnia agreſtis. floribus ꝛ folijs vtimur.
Lapis magnetis ideſt giro vel calaminaris
Lepidos lyncis. i. batitura eris.
Lycoſpermi ideſt ſemen ſaxifrage: vel grana ſolis.
Lempreneas arſenicum. i. auripigmentum
Leporina priapiſcus. i. ſatirion.

Litodemon.i. lapis nigˀ qui de india venit
Lectapodion.i. planta leonis: florē habet rubeum.
Laureola alipiados angula semē eius cogi dūam consimilis lauro in folijs ꝛ cortice: semine vtimur.
Larides.i.cataputati vel semē eius genus ciceris.
Labula idest genus titimali maioris: cuiᵒ lac expellit serpentes.
Lactuca domestica folijs ꝛ semīe vtimur.
Lactuca agrestis vel acetosa dāp quosdaꝫ.
Leuistici semine vtimur.
Leuisticum agreste arbor.
Laurus.i.damphis tamē dāne.i.eius bacce ꝛ dampneleum.
Lingua ceruina, scolopendria splenetica idē est.
Labrum veneris cardū similis sed profundius incisum pungens eo vtimur.
Lapa caprina similis vngule caprine in folijs sed tamen folia eius multo minora.
Lapa inuersa idest bardana.
Leucopiper albū piper: idē leucofantia id ē de albo flore facta.
Lana succida.i.molificata. ꝛ ab animali recenter educta.
Libarutidos.i. ros marinus.
Linogostis.i.mercurialis.
Lebeumarcos.i.thus masculuꝫ
Libanos manne.i.puluis thuris masculū.
Linidoiri idest gladiolus.
Lecopulgubrū.i.lacber.vel saluia.
Liptotaria idest lenta febris.
Litridos idest cucumer amarus.
Leuticiprino idest viola.
Litargirum idest spuma argenti.
Lapa idest menta.
Linotesagria idest mercurialis.
Licon idest pulegium.
Leuci idest arbor populus.
Leuptrina idest castanea.
Lapatium: idest rumex.
Lisana idest lagana.
Leria idest auena.
Lobia idest faseolus.
Lagus idest lepos.
Lotos idest trifolium.
Leuconigio: vel leuchi.i. viola alba.
Litron idest nitrum.
Lyncim idest linus de petra.
Linius idest panicum.
Litono idest verbena.
Lagustum idest ciprum.
Liperum idest iunci radix.
Lapara idest caparina herba.
Lamolea idest cardus.
Liamus idest faba.
Litrialepra idest farina fabe.
Luben: idest libanum.
Lipti idest rapa.

umia.i.colectio spēų que inueniūt in sepulcris mortuorū.
Malabatrū.i. foliū albū: vel nigrum.
Mabatemaricū.i. succus caulicolia agrestis
Marmis.i. olibanum minutum.
Milū folis: vel gna folis.i.cauda pecoris
Millisofali.i. venter apis.
Meliotum corona regis.i. pratelis.
Mul fenugrecum agreste.
Malua syriaca: molachia.i. flos.
Menis syriacus fo. flo.ra. vtimur
Melissa.i. melago: vel cetraria.
Meu.i. sisur: vel sinomi radix: radice vtimur.
Millefolium ambrosia: supcilium veneris idem est. folijs vtimur.
Muscata maior facit ac. sed redolet.
Marsilion.i. fabalupina. fere silis est eleutario nigro.
Mandragora simil est consolid maiori i folijs nisi quia mādragora hēt grossiora folia ꝛ spissiora ꝛ quasi pūgentia.
Morgella dōestica albos facit flores.
Morgellina siluestris rubeos.
Mirice.i. genesta.
Miconis.i. papaueris.
Melidina.i. plūbū vstū.
Matrisiluia: pelidimona capfoliū idem est
Macropiper.i.
Melano piper.i. nigrū piper.
Melāconia.i. colera nigˀ.
Macedonicū.i. petrosillū alexandrinū.
Mirtili.i. semen mirte.
Melatticū.i. siluestre.
Melagina.i. mollificatiuum.
Melatica.i. calefactiua.
Malfano.i. debilitatio.
Maratrū.i. feniculū.
Mēstrua.i. fluxus sanguinis.
Micōos niger.i. papauer orīēt.
Molochia.i.malua.
Menaphillos.i. dragagantum
Melbeliacū.i. ligua cerina.

Mellaria.i.nigella
Melanos.i.serpillū maines.
Melacinagria.i.apis: vł malua agrestis
Meculas.i.papauer agreste.
Mertion.i.millefoliū.
Menino.i.olester.
Musine.i.mirte folia.
Masticina.i.alba.
Mirticus.i.folia ferule.
Milsiū.i.sinapis.
Menanachus.i.semen demeu.
Mindbi.i.nepita.
Meleche.i.malus.
Molipelotū.i.fex argenti: vł plūbū vstum
Mis.i.mus vel muscus.
Macer.i.cortex mali granati.
Misores idest caniculares.
Mac on dest catapula fenugreci.
que conficitur cum semine lini.
Mirium idest formica.
Melicon.i.fraxinus.
Melanthus.i.sorbus.
Melisse.i.apis.
Mololox.i.glis.
Marubium.
Melinion.i.sisimbrium.
Muzungi.i.lilium.
Millatrum.i.sinapi.
Milzostorgo.i.sanguis hyrcinus.
Mirodragum.i.sanguis draconis
Milicratum.i.mel et vinum.
Mirpofilon.i.millefolium.
Maxibatrum.i.cauda porcina.
Mellantis.i.mel de apibus.
Millinei.i.folium.
Magnetis.i.calamita.
Maclonos.i.artemisia.
Mecere.i.ruta.
Muriula.i.ameos.
Mecio.i.lenticula.
Mialos.i.violas.
Mascellus.i.antofalus.
Muchul.i.bdelium secundū saracenos.

Nenufar.i.flos nymphee.
Nux indica.i.magna que ab in
dia venit.
Nux vomica.i.castaneola indica.
Nux miristica vel caridis miristicus.
idest nux muscata.
Napeum.i.sinapis.
Narcissus similis ē petrosil in foliis: semi
ne vtimur.
Nasturcium semen eius cardumum quo
vtimur.
Nitrum.i.sal gemme.
Nausea.i.subuersio stomaci cum volun
tate vomendi.
Nardo stachium spica nigra.
Nesio.i.centaurea.
Nixa.i.cerasa matura et siccata.
Nepita.i.calamentum.
Narcus.i.ferula.
Nardus celtica.i.saliunca: vel spica
celtica.
Narca.i.botria saliunca vł saxifrg.
Nocticorax.i.bubo auis.
Nicteris.i.vespertilio.
Nar.i.focus arditus.
Nanorachi.i.piculum cuius semen ē semen
apii: et sapor vt piper.
Nixa.i.carea vel putredo ligni.
Nasader.i.amoniacum.
Niciflos.i.betonica.
Nebia.i.vinum.
Napta.i.sulfur: vel oliuarū cū.
Namurca sua: vel herba pilosa que nascit
in campis vel quedam confectio.

Oxiachantū.i.berberis.
Oxicitronilli.i.succi citranguli.
Oposcitū vel osci.i.gummi
edere.
Opobalsamum.i.succus balsami.
Obani lenisci.i.lacca.
Oxifenicō vel fenicia indi.i.tamarindi.
Oximū.i.basilicō.
Oxireū.i.forte acetū.
Osimudi similis ē filici.
Oculus christi similis ē oculo cōsulis: sed
hēt latiora folia iuxta stipitē et superius
rotūda et hēt florē citrinū.
Origanū.i.golen: similis ē calamento:
sed calamentū habet folia pilosa:
foliis vtimur.
Oculus consulis similis ē mētastro.
Opos.i.succus.
Olibanū.i.thus.
Obiamicū.i.sternutatoriū.
Orthomia.i.rectus bandelius: vel ortho
mia quando tantū aerem sumit quan
tum emittit cum difficultate
tamen.
Opiū.i.lac papaueris.
Oligātū.i.opoponacū.
Onfantiū.i.mustū vue amare.

Opomirsine.i.succus mirte.
Oxis.i. acetũ siluaticũ.
Onidias.i. oriagridium.
Orodis.i. rosa canina.
Olea.i. oliua.
Opium oxicantium.i.laser: vel odilaos mi nius.
Opium indicum.i. odore gũe.
Odicus.i. ebulus.
Onidios.i. vngula.
Oleum onfatinum.i. viride: vel ꝗ gr̃minale dicitur
Oleum succinum.i.liliacum.
Ofis.i. agnus.
Oleum succinium de cucumere agresti.
Oleum martinum de floribꝫ vuarum.
Oleum mifinum.i. miliarium vel mirtinum
Opoponace.i. succus panacis
Orimas vel origa.i. filia oodei.
Oriona.i.aurum.
Oriuodonum.i aceto:ꝛ bleũ rosaceum.
Onfacũ mellis.i.mustũ vue amare ꝛ mel.
Oxodis.i.serum de lacte.
Opiũ thebaicum.i. lasaerti.
Oleũ succinũ.i. quirilionfacus.
Olisacrum.i. petrosellũ.
macedonicum.
Oximiliũ.i. cerusa.
Orridirina.i.matrisilua.
Olenga.i.galanga.
Oxamium.i.acetum cum sale.
Origiacara.i.acetũ cũ zuchara:

Pansilicon.i.batiura ferri:vel fuli go de fornace eris.
Peristereon idest verbena.
Peridemenon.i.matri silua.
Percenotidos.i. mercurialis.
Perdiacratos vitreola paritaria.i. herba mirabilis.
Pistace sũt fructus ꝗ veniũt de damasco.
Pigamũ semen rute agrestis idem est.
Piopoleũ idest cera alba.
Pentafilon .i.quinꝙ folium.
Prasium idest marubium album.
Prasiũ viride idest flos eris.
Peucedanũ feniculũ agreste cauda porci na ꝛ masmarum idem est.
Proserpinaca policonia:centinodia:ꝛ cor rigiola idem est.
Pelios idest poliũ montanũ.
Pepones .i. melones.
Psimutiõ idet cerusa.
Plarocimiñũ.i. montanum.
Psiscleos femine vtimur.
Policaria minor similis ẽ maiori in folijs: mulsũ redolet ꝛ folijs vtimur.
Pansiligo idest barbasus.
Pinpinella ꝛ scopasicilla idem est.
Planta christi gattas facit nigras in folijs quã quidã dicunt satirion esse ꝛ nõ est.
Polium montanũ ẽ odoriferũ ꝛ est similis canuscelle nisi quia spissiora folia habet ꝛ diuretica quibus vtimur.
Pilosella pilos habet in folijs.
Polipodium idest felicula dulcemulia. radice vtimur.
Pulpõaria est minuta versa.
Papauer album semen eiꝰ codiũ ꝗ vtimꝰ
Papauer rufum.
Papauer nigrũ vnde fit diacodion.
Pes milui filis est iaro in folijs nisi qꝛ iarꝰ habet cornuta folia ꝛ pes milui varia.
Prouanca ꝛ tunica idem est.
Pulegiũ.i. gliconium.
Pes columbinus idest speragia.
Pes milui idest cetrac.
Portulaca andragines:pes pulli idẽ est.
Pentadactylis custos orti.
Propuleos.i.fauus sine cera.
Panax .i.herba ꝗ facit oppoponacum.
Peroti idest auricularia.
Piuitas idest lipatado.
Piganũ ruta agrion idem est.
Paiocides milũ circa aures.
Periclimenon matrisilua anciula idem est.
Porrum idest feccium.
Piopte idest nymphea.
Politricum idest addiantum.
Pepen idest pepanos.
Poligonia idest sanguinaria.
Psillion idest policaria.
Panacosriga idest ferula agrestis ꝛ panacꝰ
Pentebon idest pionia.
Perdicaber idest paritaria.
Peonigrauũ idest celidonia.
Pissaria idest pix liquida.
Pentea idest silex petris nasciꝰ:vel petris.
Peragilon idest balanum ꝛ mirabolanum.
Parumallus idest granatum.
Personatia idest bardanum.
Palairus idest pampinus.
Pepicularia idest stafisagria:
Pyrunegiũ idest yperieon.
Politeria idest capillus veneris.
Pisa para idest pix dura.
Piponagrasi idest coloquintida.

Pentalon idest bacteos
Psidia idest flos mali granati domestici: vel alia arbor.
Ponadracia idest aristolis.
Pirogoni radix idest rote.
Pulla idest genestelle radix.
Prasi idest succus porri.
Poneide idest rosata.
Partericon idest artemisia.
Posoniuagos.i.fominus: vel balsamum.
Parasionia idest emula capana: vel
Plantago idest arnoglossa.
Pisa idest pix vlcera virginis.
Psopus idest personata vel dardanū: vel millefolium.
Piperapū idest acorum.
Plumideria idest eleborum.
Picula idest resina pini.

Quercula maior.i. camepiteos.
Quiamus idest faba.
Quercula minor idest camedreos.
Quinque nervia idest lanceola.
Quinorapi idest nuclei pini.
Quirica idest basta tribuli marini.
Quinosodampni.i.rosa canina.
Quassa idest aqua.
Qucameos idest sylla.
Quiricus idest semen lini.
Quiagolus idest coagulum.
Qualnaties idest lac.
Quiconin idest pulegium.
Quelanea idest iusquiamus.
Quiconus idest papauer.
Quesoto idest cucumer.
Quatila idest lactuca.
Quilionfagus idest oleum fiecionum.
Qrion idest triangulus vel iunci radix.

Rmeon idest raphanum.
Radix enisci idest altea.
Ramicedri.i.iuniperi lignum.
Rannus idest spica alba: vel benedicta:
Rodorizon.i.oleū rosarū et acetum.
Ros syriacus idest flos omi vel nucis silvatice: similis est rose.
Rosa: semen eius antera eis vtimur.
Rorastrum folia habet vt viticella: sed vndique pūgentia.
Ros marinus flos eius ātbos:
Robella qsi pisa viridia.
Rapistrū.i.armoniacū.
Radagia .i.sisura.
Rasanus.i. radix cutica.
Radicula.i. linaria vel flatius.
Risa.i. radix.
Rodōsiron.i. rosa sicca.
Resina.i. gūmi abietis.
Reupōticū.i. barbarū.
Ruffus.i. celsus.
Resina pina.i. picula.
Rodus vel rodia.i. cortex mali gnati.
Rapa.i. congelida.
Ros marinus.i. libanotidos.
Repia terbentina.i. gūma.
Rodon.i.rosa.
Raticus.i. anetum.
Rubricā.i. synopide.
Rodoleon.i.oleū roseū.
Riquiritia idest herba dulcis.
Rodostoma idest aqua rosata.
Regia idest cauda caballina:
Radiatum idest iusquiamum.
Rasia idest aristolis: vel marubium.
Risanapanace idest pencedanum.
Racceuece idest feniculum.
Ramilla idest camomilla.
Reactis.i. petrosilinum.
Rumex idest lapatiū acutum.
Radiolus.i. yreos.
Rasalacana.i.capitellū vnde sapo fit.
Ragurius idest grana solis.
Racardus.i. cardamomum.
Rodonogira: vel rana.i.rosa.
Ralba agrestis.

Slerio.i.pes columbinus.
Saliunca idest spica celtica.
Sansucus amaricus vel sperma .i.maiorana.
Seccacul.i.yringi.
Strobilea.i. pinea.
Stuma.i.caulus agrestis grosse cepe.
Semen bulbi idest semen domestice et grosse cepe.
Secca.i.ysopus.
Seodeo.i.alumen agreste.
Stafisagria herba pedicularis.i.caput purgium.
Sistrum vel anetum agreste.i.meu.
Stipterea.i.alumen.
Sinonum.i. petrosillum agreste.

Sminus.i.
Sandaraca quoddã genus vernicis.
Sepeemer.i.serapinũ.
Sebanũ.i.semen apij: vel selini.
Simbra.i.saturegia.
Sticados barba.i.poliũ marinũ.
Sandicus ē confectio que in
Smirnac basilicõ.i.mirra.
Splenõ.i.scolopendria.
Stagnirotundus idest absinthium nigrum.
Satirion idest palapiscus vel testiculi leporis.
Stafisalidos.i.pastinaca.
Siccide sagria.i.cucumer agrestis.
Sicaros.i.sisimbriũ.
Stilla.i.bulbus.
Sambuci medianus corte vocatur. ⁊ quãdoq3 cortice ⁊ radice vtimur.
Scanapis flos eius anthos.
Senaron cardus benedictus: ⁊ cardu cellus idem est.
Scifola habet folia lucida ⁊ pinguia: tota vtimur.
Sigillũ sancte marie facit hastã rectã ⁊ aliquãtulũ longam ⁊ altam ⁊ folia rara ⁊ aspera radice vtimur.
Sigillũ salomõis facit hastã flexã in arcu ⁊ multa folia sursũ trahentia ⁊ flores albos plures sub arcu haste sine deorsũ trahentes semine ⁊ radice vtimur.
Spõdalliõ radice vtimur. filius est sinono: ē rotũdiora habet folia sinonum ⁊ acutiora ⁊ lucidiora magis astipite remota semẽ eius vt semẽ petrosel.
Scrofularia quasi lactucella hñs testicul.
Serpillus idẽ saturegia agrestis herba vti
Symphitũ cõsolida maior anagalicũ idem ē radice vtimur.
Squilla idest cepa maior.
Spatula fetida spatula solubris idem est.
Sisimbrium.i.balsamita aquatica: vel absinthium ponticum.
Sempernina idest argon.
Scariola endiuia rosusina idẽ ē fo. ⁊ ra. vti.
Sponsa solis elentropia. solsequia: cicorea intuba idem est. folijs ⁊ semine vtimur.
Sinape agrestis gñt lata folia ⁊ rotunda.
Sauina idest bratheos.
Sentis idest rubus qui facit mora.
Sambucus arbor similis ē degalee i folijs
Sarlosoas idest sarcocola.

Saponaria burit herba fulonis idem est.
Saliunca idest spica celtica.
Storax liquida idest sagia.
Stobilia idest semen pinee.
Siccideo fu.i.cucumer agrestis.
Sinopide idest terra rubea.
Sanni.i.fructus iuniperi.
Siccidos.i.gala asiana.
Squibala.i.dura stercora.
Simila.i.folia: vel medium furfur.
Semicapinẽ.i. timamedia.
Sicelios idest siler montanus.
Serione.i. gaua.
Stiracos.i.storax.
Silcos.i. policaria.
Soluinsia idest ciclamum.
Stisafora idest contra orientalis.
Sandix.i.auripigmentum.
Scinus.i.lentiscus.
Siphonica iusquiamus: canicularis: lanicula idem est.
Silfui.i.cariofilis.
Scatũcellus.i.vmbelicus veneris.
Scotfilidos.i.resina vel coreca.
Spodace.i.cerusa.
Sicaminum.i.celsa mora.
Sarcocola.i. agrimonia.
Scõdaminũ.i. acrifoliũ.
Senacis.i.spica celtica.
Scarade.i salnia.
Scura.i.lacerta.
Scolopendria.i.lingua ceruina.
Sepeços.i.bacca lauri.
Sisamia.i.semẽ papaueris agrestis sisama ēt sunt quedã grana dragaganti.
Spagumum.i. salnia.
Sisamus.i. pastillus: vel sonem balsanũ.
Scarius.i.ficus.
Spaltea.i. palma.
Spõdogos.i.laglo.q̃ i rosa silnatica folij ē
Sylla.i.cerasa.
Sylomacbar.i.radix vel cortex cerasi.
Sisipiũ.i.ciprium.
Suui.i.sinapis.
Sale idest auena.
Scupis ferrigena.i.petra argenti.
Scafemãtec.i.succus papaueris.
Scalia idest casia.
Salpadarie.i.affonitrum.
Salcadrene.i. sal lucidum.
Sapa.i.mustum coctum.
Sansica idest basilicon.
Sacrapax.i. atriplices.

Seldago.i.yris illyrica.
Simon clauer.i. agrimonia.
Sumbul.i. ſpica.
Sabar .i. aloe.
Sora.i. iũci radix.
Siſan.i. yreos.
Seris.i. ſcariola.
Sumac.i. macer.
Stargil.i. citonia.
Siberſber.i. alumen.
Sedenigi.i. bace biſãtie.

Thaiaruz .i. ſulfur viuũ.
Trociſci.i.rotũda cõfectio.
Tus.i. olibanum lõgũ.
Tuniana.i. cogumbrum
Trifolij ſemẽ.i. trifoliũ acutũ.
Terra ſigillis.i. argilla:vel creta.
Teſapium.i. ſinapis alba.
Troquna vel endia.i. ſcariola.
Turiones.i. ſumitates.
Trifagus.i.trifoliũ acutũ.
Trigon.i. ſonum gutturis.
Thora vt toxicũ valet.
Timbra.i. ſatturegia
Tapſus maſculus.i. floſmus folijs vtimur.
Til vel fibri.i. fenũ grecũ
Tribula.i.laccider.
Triannetl.i. petroſell.
Tripax.i. lactuca:
Tithimalus.i.galatites.
Tẽcãdreſta.i.piretrum.
Teruncõ.i.pẽtafilon.
Trigaſo maior.i. camedreos.
Truſagnire.i. ſulfur ſup ignem.
Traiſenocoum.idem eſt camomilla
Tridica agria.i. lactuca ſaluatica.
Tapſia ſuccus ferule.
Tetriga.i. tribulus.
Tybir.i. ros marinꝰ.
Tatices.i. artemiſia.
Tergio.i. filex.
Troleutes.i.betonica:
Triſafice.i. gladiolus.
Troncearia.i. piſtercõ.
Tertis.i. orobꝰ vel cicercula.
Torobos.i. aqua lactis.
Taras.i. aqua marina.
Tartax.i. greupa.
Tacumo.i. ebulus.
Tecãti.i. euforbium.
Terra rubea.i. bolus armenicus.
Tici.i. ſulfur.

Terenterbin.i. mãna.

Vlga.i. aſara bacara.
Vnſar.i. cinapriũ vel miniũ.
Virgia.i. lilium.
Viola. floribus ⁊ folijs vtimur.
Vua lupina.i. ſtrignum.
Vmbiculus veneris conſlidones.
Vſcatumcelli: cimbalaria idem eſt folijs vti.
Ventimaior.i. anagall.
Ventimedia.i. bugla.
Ventimior.i. cõſolidaminor.
Vermicularis maior: rettoſellit idem eſt.
Vermicularis minor ſcꝫs eſt et.herba vti.
Virga paſtoris.i.lupipecten.
Verminaca.i. militaris.
Vecbe.i. victreola quã equi comedũt.
Vngula.i. pes leonis que dicit̃ vngula caballina.
Vnfation.i. flos vitis.
Vatus.i. mora ſiluatica.
Victoriapolicõ.i. bugloſa.
Viſſen.i. ſulfur iudaicũ.
Viſxatrũ.i. petroſell.
Vãlarũ ideſt liliũ virginane.
Vtridos.i.lacquod vrine ſimile eſt.
Vgſur ideſt ſinopide.

Xillotaria.i.lignum cornutũ : vel ſiliqua.
Xilobalſamum ideſt lignũ balſami
Xili ideſt lignum.
Xilonacor ideſt cortex celſi.
Xiloaloeg ideſt lignum aloes.
Xilomirra.i.lignum mirtẽ.
Xia ideſt ſenationes.
Xilia ideſt caſia:
Xiſimbrium ideſt balſamita.
Xilinon ideſt apium.
Xiria ideſt vnguenta.

Ypoquiſtidos.i.ſuccus cuiuſdã herbe que naſcit̃ ad pedẽ herbe canine
Ygia.i.ſtorax liquida.
Ydor ideſt aqua.
Yriana ideſt lambruſca.
Yreneus.i.yreos.
Ympoquiſtidos.
Yposcelium:oliſatrum ſella.
Ypericus ideſt ſalaſtium ł herba ſcẽ marie.
Yroceros ideſt argentũ viuum.
Ypoſtaſis ideſt nebula vrine.
Ysbimũ ideſt capillaria.

Yrigerontas idest senatones.
Yseidiosino .i. serpillum.
Yripoton .i. medulla ceruina.
Yperos .i. viscago de quercu: vel de qualibꝫ arbore.
Yperois .i. cauda caballina.
Yproargiros .i. argentum viuum
Ydroleū .i. oliuum quod sup natat in balneis sulfureis.
Ypericon: herba sancti ioannis. herba pforata. scopa regia: trifcalamꝰ idē est. sēine ⁊ folis vtimur.
Yris illyrica genus gladioli ē: cuius radice vtimur.
Yflos purpureus .i. ad modum iaculi.
Yreos herba est habens radicē odoriferam ⁊ florem inter albun ⁊ citrinū tamē albū. radice vtimur.

Ucarum .i. psiliū.
Zonamon .i. sempviua.
Zomus .i. fermentum.
Zucozaria .i. agnus castus: vel salices marini.
Zema .i. fucus.
Zizania .i. louū.
Zion .i. sēperuiua.
Zmirna .i. mirra.
Zipi .i. gala.
Zogi .i. forcipes
Zābacca .i. rara vnde oleū fit flos eiꝰ albus ⁊ odoriferus.
Zastra .i. crocus orientalis:
Zeunia .i. poligania vel cētinodia.
Zizber .i. radix zizīberis vel piretri.
Zauco idest argentū viuū
Zarma .i. auripigmentū.
Zerte idest oleum.
Zerteria .i. oleum laurinum.
Zerte celiriꝫ idest oleum lentiscinum.
Zalbe id ē orobus: vel cicerula.
Ziginata idest prassium raminum.

Finis antidotarij Nicolai: ⁊ quorundam aliorum tractatuum.

Incipit liber Seruitoris liber .xxviij. Bulchasin Benaberazerin: trāslatus a Simōe ianuensi iterprete Abraā iudeo tortuosiēsi

D Ixit aggregator huius operis. Postꝗ̄ ego collegi librū hūc magnū in medicīs cōpositis ꝗ̄ liber magni iuuamēti quē nominaui librum serui toreni ⁊ compleui libros suos omnes secundū voluntatē meā inueni in multis medicis compōitis libri huius medicinas multas simplices que indigent preparatione ante horā necessitatis magne carū: quemadmodū siccos exprimere ⁊ medicinas cōburere abluere ⁊ cōficere aliquas ex eis. Et discernere que ex eis bona sūt: ⁊ que nō bona ⁊ alia secundum hanc formam. Preuidi igitur aggregare omne quod ē necessariū in hoc secundum rememoratione meā. Et ordinaui hūc librum in tres tractatus.

Primus eorum est de preparatiōe lapidū ⁊ mineraliū solū: ⁊ de ablutione eorum: ⁊ de adustione ⁊ confectione eorum sicut ē marchasita ⁊ atramentū ⁊ calcantum ⁊ colcotar ⁊ species aluminū ⁊ species salis ⁊ plūbum ⁊ ferrū ⁊ es ⁊ cohol ⁊ scoria argenti ⁊ scoria auri ⁊ ē de ablutione tucie ⁊ calcis: ⁊ est de sublimatione argenti viui ⁊ arsenici ⁊ de medicinis petratis .i. psilotris ⁊ de operatione medicinarum acutarū ⁊ de operatione zengifur ⁊ de preparatione istorū oliꝫ ⁊ declaratione sciētie iuuamētorū istorū omnium.

Tractatus secundus est de preparatiōe radicum plantarū: ⁊ operatione expressionis succorū earū: ⁊ qualiter extrahūtur mucilagines ⁊ cortices seminū ⁊ medulle seminū ⁊ de ablutiōe olei ⁊ de ꝑparatiōe fecis eius: ⁊ de ablutiōe aceti ⁊ de colatiōe fecis eius ⁊ d operatione aceti squillitici: ⁊ de destillatione aque ipsius squille ⁊ de assatione ipsius: ⁊ d destillatiōe aque camphore: ⁊ de operatiōe amilli ex frumento ⁊ de ordeo ⁊ siligie: ⁊ de ablutione coralli ⁊ karabe ⁊ de operatiōe medicinarū acutarū ⁊ laxatiuarum sicut est scamonea: ⁊ coloquintida turbit ⁊ megeron ⁊ anacardi: ⁊ scebram: idest esula: ⁊ species eius. Et ad sciendum tempus quo debent colligi herbe necessarie reseruati-

eni ꝛ qualiter debent seruari que colligunt: ex radicibus ꝛ floribus ꝛ oleis eoꝝ ꝛ sisibus
Tertius tractatus ē de pparatiōe medicinarum sūptarū ex animalibus sicut de adustione cūcbilīū ꝛ ostrachoꝝ ꝛ cornuū ꝛ soleaꝝ ꝛ vnguiū ꝛ ossiū: ꝛ de adustiōe corticū ouoꝝ ꝛ de adustiōe sete ꝛ de adustiōe sarta id ē scorpionū ꝛ cācroꝝ ꝛ tyriorū ꝛ leporū ꝛ vespertilionū ꝛ yrūdinū ꝛ de mō colligēdi sāguinem ex animalibus viuētib⁹: ꝛ de candidatiōe ceire ꝛ confectione vrine infātiū ꝛ qualiter fit gluten ex cornu: ꝛ qual'r colligunt fella ꝛ cosiccātur ad necessitatē alcohol ꝛ de bona expzitione istorū oīuȝ que sūt bona ꝛ que nō bona ex eis.

Tractatus primus capituli primi de ablutione litargiri ꝛ adustiōe eius ꝛ electiōe boni ex eo.

Hec ē pmo tractatu est modus ablutionis litargiri ꝛ de adustione ipsius ꝛ electionis boni ꝛ nō boni ex eo:
Spēs igit litargiri multe sūt qa quedā species eius ē que fit ex plūbo ꝛ quedā fit ex argento ꝛ quedā ex auro: ꝛ quedam ex eis est nigri coloris: ꝛ quedā aureū q̄ quidā melior ē ceteris. Nā vnguēta que fiūt ex tali litargiro declināt ad albedinē ꝛ sūt nobilissime bōitatis sed si litargirū fuerit nigrū aut habens in se aliquid plumbi erit vnguentū qḋ fiet ex eo nigrū ꝛ turpe. Si ergo volueris ipsū abluere ꝛ dealbare necessarie ē qḋ eligat id quod hēt colorē auri ꝛ qḋ sit graue ꝛ mundū a plūbo: ꝛ frangis idē in frusta quātitatis fabe ꝛ accipias quātitatē ex eo quā volueris ꝛ pone in olla rudi ꝛ proiicias sup idē aquā: ꝛ ponas super id de frumēto bono ꝛ purgato quātitatē quādā ꝛ accipias de ordeo pugillū vnū ꝛ liga eā in pāno lineo nouo subtili ꝛ suspēdas eū ligatū in orificio olle intra ipsā ꝛ facias feruere donec crepet ordeū. Deinde auferas ollā ab igne ꝛ ponas id quod ē in olla ī parua parasside munda ꝛ pliciās frumētū ꝛ fūde sup litargiū aliā aquā: ꝛ ablue ipsum fricādo manibus fortiter. postea dimitte siccari deīde accipe ꝛ tere ipsū ꝛ pōice super ipsū aquā calidā ꝛ agita ipsū: ꝛ dimitte qḋ resideat ꝛ abiice aquā ꝛ iteꝝ desicca ut prius ꝛ facias hoc desiccando terendo ꝛ abluēdo tādiu qḋ subtilietur ꝛ dissoluat in aqua: deīde expecta qḋ resideat ꝛ clarificetur aqua ꝛ abiice ipsā ꝛ tere quottidie sepe ī die ꝛ ī vesperis ꝛ pone super eū aquā aliā ꝛ dimitte p horā vnā ꝛ cola ꝛ facias hoc totū ter ī die

quinqȝ diebus cōtinuis post hoc pōice super duas lib. ex eo. ȝ.ij. salis gēme ꝛ infūde super ipsū aquam aliam: ꝛ quando fit albū pone super ipsuȝ aquā calidā ꝛ facias secūdū qḋ fecisti prius tādiu qḋ nihil remaneat ī eo salsedis ꝛ postea dimitte desiccari in sole mouēdo ipsū sepe donec exsiccet tota humiditas deinde repone ꝛ serua.

Alius modus:
Hic Recipe de litargiro lib. ij. ꝛ tere bene deinde accipe de salgēma nigra lib. vi. ꝛ misce cū litargiro ꝛ pone ī olla rudi ꝛ proiice super ipsū tm̄ aque qḋ cooperiatur ꝛ agita tota die mane ꝛ sero ꝛ si aqua videbit minui adde paulatim ꝛ fac id. xxx. diebus agitando ut dictū ē ne coaguletur ꝛ putrificet ꝛ post. xxx. dies abiice agitando paulatī deīde pōe ipsū ī mortario ꝛ tere ꝛ postmodū pōice ipsū in parasside terrea mūda ꝛ proice super ipsū aquā ꝛ agita cū manu motione forti ꝛ dimitte donec residea t. ꝛ abiice illā aquā ꝛ superfunde aliam aquā ꝛ facias hoc quousqȝ salsedo tota recedat. Postea dimitte fere exsiccari: ꝛ informa trociscos: ꝛ fine eos siccari ꝛ serua in vase plūbeo.

Modus alius.
Frange litargirū ī frusta quātitatis fabe ꝛ pone ipsū intra stomacū apri ꝛ fac tādiu feruere ī aqua donec stomacus coquat deīde extrahe ipsū a stomaco ꝛ pone cū eo de sale quantitatē que sufficiat ꝛ tere ꝛ laua sicut dictū est superius.

Alius modus.
Et sūt qui accipiūt litargiri quātitatē lib. i. ꝛ miscēt cū eo tātūdē salis ꝛ ponūt super ipsū aquā ꝛ terūt in sole ꝛ mutāt aquā vna vice post aliā quousqȝ albescat. Et aliter accipe quātitatē litargiri ꝛ inuolue in coto albo ꝛ pone ī olla fictili ꝛ pone desuper ipsū aquā ꝛ accipe fabas recentes vel nouas pugillū. i. ꝛ pone desuper ꝛ permitte tādiu bullire quousqȝ fabe crepuerit ꝛ corū nigrificatū fit. ꝛ tūc proiice ab olla ꝛ inuolue in coto alio ꝛ superpone aliā aquā clarā: ponēdo alias fabas vt prius. ꝛ coque iterū vt fecisti ꝛ facias hoc ter vel amplius quousqȝ cotum non tingatur ꝛ post pone ipsum in vase aliquo ꝛ pone super omnes octuaginta dragmas ex eo salis nitri quantitatem libre vnius ꝛ tere simul: ꝛ iterum superpone de salnitro albo fortis albedinis: dragmas quadraginta postquā salnitrū prius dissolue

rio in aqua. ꝛ tere bene donec albescat magna albedine. deinde pone i vase terreo latū habente orificiū. et suppone aquā multā et agita ꝛ dimitte donec resideat et aqua clarescat et abijce ipsā. ꝛ iterū pone aliā aquam: ꝛ fac sic donec aqua dulcescat ꝛ nichil remaneat salsedinis. In fine vero cola aquā ꝛ põe in olla terrea noua vitreata in sole .xl. dieb in estate. Et post .xl. dies quando erit desicatum vtere eo.

Aliud modus

Recipe litargiri boni aurei partem ꝛ tere bene et pone sup eum de sale cōmuni partes duas et pone super eū q̄ntitatem aque qua eo opiatur et superet circiter iij. digitos. ꝛ dimitte in vase .vij. diebus. ꝛ misce omni die bis et post .vij. dies, proice aquā. et pone aliā aquā et muta aquā illam cotidie vsque ad finem .xl. dierum. Sic aqua enim dulcificabitur. ꝛ litargirū dealbabit sic cerusa ꝛ fac trociscos ꝛ sicca et vtere.

Combustio litargiri.

Recipe litargirū ꝛ frāge frustatim ad quātitatem nucis. ꝛ pone sup prunas sufflādo cū folle fabrorum donec fiat sicut ignis deinde extrahe ab igne ꝛ sine infrigidari ꝛ absterge ipsum a putredine. Alij vero quādo extrahunt ipsū ab igne extinguūt eū in aceto vel in vino. ꝛ iterū ponūt in igne. et sic faciūt tertio ꝛ etiā pluries extinguēdo. et postea abstergūt.

Modus operationis ceruse ꝛ ablutionis ꝛ electionis ipsius. ꝛ que ē bona ꝛ que nō.

Modus faciēdi cerusam sicut fit in hispania: ē vt accipias vas magnū terre hñs orificiū lat⁹ fūdo ei⁹ ꝛ ponas eū i domo obscura plena fimo pecorum. ꝛ sit remota a uēto. ꝛ sit dom⁹ stricta. ꝛ sepeli duas partes vasis i illo fimo. ꝛ pone i fūdo vasis parum aceti bōi vetusti cū fece sua. ꝛ sup acetū pone iterū de vua bona ꝛ bene matura q̄ attingat vsque ad mediū vasis: vel minus parūper. ¶ Et caue ab vua nigra ne cerusa destruatur ꝛ postea accipe pānū grossū ō lana vel ō pilo cuius forma rotūda formetur ad mensurā orificij vasis: ꝛ fac i ipso pāno .xxx. vel .xl. foramina vel plus vel minus secūdum q̄ntitatē orificij vasis: ꝛ suspende i vno quoque foramine pāni filū vnū grossū ꝛ forte ꝛ i capitibus filorum liga laminas plumbi vnicuique filo laminā vnā ꝛ longitudo vniuscui⁹que lamine sit duarum partiū palmi vnius: ꝛ latitudo vniuscuiusque sit tertia pars palmi: Et spissitudo earum sit sicut grossitudo digiti vel circa illud: ꝛ suspende laminas in vase longe ab vuis circa mensurā triū digitorum: deinde coperias vas aliquo copertorio: quod coperiat os vasis cū toto illo copertorio perforato ꝛ stringe copertoriū bene ne aer vel ventus ingrediatur ꝛ claude hostium domus ne ventus ingrediatur in domū ꝛ dimitte sic .x. diebus vel circa hoc secundum qualitatem temporis ꝛ postea aufer copertoriū primum ꝛ secundū perforatū ꝛ aufer laminas paulatim. Vnā tu inuenies in laminis cerusā: que declinat ad nigredinem parum ꝛ tunc rade laminas paulatim vnamquāque per se. postea repone eas in vase secundū modū predictū ꝛ dimitte sicut fecisti prius postea iterum aufer eas ꝛ rade ꝛ aduna cerusā simul ꝛ facias ita donec fere consumpte fuerit lamine: deinde pone ibi alias lamias plūbi nouas ꝛ facias sepe si vis multā cerusā facere ꝛ caue a fumo vasis q2 multū ledit cerebrum. Postmodū autem in tpe veris accipe quod collegisti ꝛ adunasti ꝛ pone totū in magna pelui ꝛ pone super eā aquā ꝛ laua ꝛ proice aquā quādo cerusa descenderit ad fūdū peluis ꝛ pone aliā aquam ꝛ fac ita donec nigredo recedat. ꝛ fiat alba ꝛ purgata a superfluitatibus deinde facias ex ea magdaleones ꝛ pone sup lapidē marmoris ad solē ꝛ sine siccari ꝛ custodias ipsa a fumo ꝛ a vēto ꝛ a puluere ꝛ repone ꝛ serua.

Mod⁹ ablucēdi cerusā ꝛ assādi ꝛ lauādi eam.

Tere cerusā ꝛ pone i vase fictili colcato sup prunas ꝛ fac ignē dulce⁹ donec sit combusta: deīde remoue ab igne ꝛ repone ꝛ si vis ipsā assare necesse ē q̄ ponas eā i patella terrea sup ignē ꝛ agita ipsā donec conuertat i colorē cineris postea aufer ab igne ꝛ dimitte infrigidari ꝛ repōe. Et si vis eā abluere tere ipsā i aq̄ sepe ꝛ proice aquā sepe ꝛ ablue eam eo modo sicut lauant scoria auri ꝛ argēti: quorum mod⁹ dicetur infra: ꝛ illa ē bona cerusa q̄ ē multū cādida ꝛ partes ei⁹ sūt de se clare ꝛ q̄n tāgit cū digito lucies partes ei⁹ lenes sine asperitate ꝛ q̄n frāgis aliq̄ntulū ex ea vngue tuo quod frangitur est sicut squama.

Modus lauandi plumbum.

Oportet q̄ habeas mortariū ꝛ pistellum de plumbo ꝛ proicias in mortario parum aque: ꝛ agita cum pistello diu donec aqua incipiat denigrari ꝛ ingrossari deīde cola ipsā per pānū lineū ꝛ fac

hoc ter vel amplius ⁊ dimitte quod colanti ē quousq̧ descendat plumbum ad fundum vasis in quo ipsum colasti: ⁊ postea proijce aquã eius et pone aliam aquam et laua ipsum sic lauatur scoria auri et argenti ⁊ sepe quousq̧ non remaneat in aqua ulla nigredo: Et fac trociscos ⁊ repone.

Alius modus lauandi.

Sunt qui accipiunt plumbū purum ⁊ limant eum cum lima et terunt eū cum aqua modica in vase quod dicitur eorum lingua salaxa: ⁊ pistellū est de petra: ⁊ proijciunt desuper ipsam aquam et lauant ipsam in vase sicut dixi supra: ⁊ eius manu adunant: ⁊ quod egreditur de nigredine: proijciunt: ⁊ scias quod nō debet lauari vna vice multum ne conuertatur in cerusam: sed expectare parum ⁊ reiterare aliā aquam ⁊ sinere quousq̧ plumbū descendat in fundum vasis: ⁊ proijcere illam ⁊ iterum mittere aliā Finaliter vero debet abijci tota aqua ⁊ fieri: ex eo trociscos. Et cā quare nō debet multū exquisite ablui ē ne conuertatur in cerusam

Modus qualiter lauatur scoria plūbi

Accipe de scoria plumbi ⁊ tere ipsã bene: ⁊ pone aquã: ⁊ ablue: ⁊ proijce aquam semper: ⁊ iterū pone aliam ⁊ fac ita tā diu ꝙ bene abluta sit: ī fine vero expecta ꝙ descendat scoria ad fundum vasis: ⁊ abijce aquam ⁊ fac trociscos ⁊ repone.

Modus adustionis plumbi.

Sume laminas plūbeas ⁊ pone ī olla fictili ⁊ proijce super eas parū sulfuris radendo ipsū sulfur super eas deinde accipe alias laminas plūbi Et pone super primas. ⁊ iterū rade super eas de sulfure: ⁊ iterū alias laminas superpone: ⁊ sulfur rade: ⁊ fac ita quousq̧ olla sit plena: deinde accende sub eas ignem: ⁊ quando videris plumbum inflāmari oportet ꝙ cōmisceas cū virga ferrea donec plumbum conuertatur ī cinerem ita ꝙ nihil remaneat de substantia: plumbi: quod sit totum in cinerē conuersum: et quando erit ita aufer ab igne: ⁊ dimitte infrigidari: ⁊ oportet ꝙ ille qui hoc facit coperiat faciem suam nā odor malū nocet.

Modus alius cōburendi.

Accipe limaturā plūbi ⁊ admisce cū ea de sulfure et pone in ollam super ignē ⁊ agita cū virga mō predicto.

Item alius modus.

Alij accipiunt cerusā de plūbo loco sulfuris: ⁊ īponunt: verū quo vsi sūt hispani de cōbustione eius est: ꝙ accipiunt plumbum: ⁊ ponunt ī furno aurificis: ⁊ sufflant cum folle donec consletur: et post radunt super eū sulfur donec cōbustum sit: et colligunt ⁊ reponunt vel etiam sufflant sup ipsū sine aliquo sulfure quousq̧ comburat. Verūtamen magnus labor est ⁊ non potest cōburi nisi in magno tempore: ⁊ cum difficultate. Accipe ergo ipsū adustū: ⁊ laua ipsū cū aqua dulci sicut abluitur id quod supra dēm est in capitulo de laminis ⁊ repone: ⁊ scias ꝙ quando erit bene adustum conuertetur ī colorem litargiri.

Modus faciendi es adustū.

Inquit diascorides sunt qui faciunt es vstū ex clauis qui reperiuntur in naui in hūc modū. Accipiunt sulfuris partem et salis tantūdem: ⁊ terunt verūꝙ simul: ⁊ ponunt clauos in olla fictili cruda cum sulfure ⁊ sale: ⁊ gradatim ita ꝙ vnū solarium faciant de clauis ⁊ aliud ex puluere: salis: ⁊ sulfure: ⁊ iterū aliud ex clauis ⁊ aliud ex puluere. Et sic faciūt quousq̧ olla sit plena: ⁊ postea cooperiunt vas cū copertorio terreo et ponunt in fornace figuli: ⁊ dimittunt: quousq̧ vas bene coquatur: ⁊ auferūt: et reponunt. Et dixit ꝙ alij radunt super ipsum alumen lamenī loco sulfuris. Et alij nullum istorum ponunt nisi ꝙ comburunt satis. Et alij cōburunt cum sulfure solo: sed id fit nigrū. Alij vero liniunt clauos cum sulfure ⁊ alūie dissolutis in aceto: ⁊ adurunt in vase crudo. Et alij accipiunt clauos ⁊ ponūt ī vase ereo ⁊ proijciunt desuper acetum ⁊ cōburūt ⁊ post ꝙ adustū est semel proijciunt desuper acetū: ⁊ sic faciunt ter et reponunt. Alij vero sic cōburunt es: accipiunt enim limaturam eris rubei ⁊ ponunt super eam octauam partē sulfuris de sulfure: ⁊ ligant in pecia ⁊ liniunt vel lutant cum argilla: ⁊ sinunt siccari: ⁊ postea sepeliunt in igne facto ex stercoribus animalium duobus diebus quia erit adustum ⁊ istō est mirabile es adustum quod me docuit quidā

E

vir bonus ⁊ fidelis: ⁊ melius eo vsū omnibus est id quod apportatur de babylonia: et postea id quod venit de cypro. quod declinat ad nigredinem ⁊ ruborem.

Ablutio eius.

Sed qui volunt eam abluere: terāt eū in aqua dulci sm̄ modum illum quo lauat cerusa mutando aquam ter in die donec nihil remaneat putredinis.

Modus lauandi scoriam eris.

Scoria eris lauatur eodem modo: et virtus eius est sicut virtus illius. Ueruntamen scoria minoris virtutis est.

Modus lauandi batituram eris: et est illa que cadit ab incude qn̄ maleatur es.

Dixit Dyascorides sume batituram eris: purga ex ea libras duas: ⁊ pone in vase quod dicitur salaya: Et ē mortarium: ⁊ pone super eam aquam claraꝫ dulcem ⁊ misce bene: donec squame descendant in fundum vasis: ⁊ ascēdat putredo natans in aqua: ⁊ proice aquam: ⁊ aufer quod est clarificatum. ⁊ pone libram vnam ⁊ mediam aque pluuialis: ⁊ iterum misce in salaya: cum manu. Et quando videris eam leueꝫ proice aquam paulatim quousqꝫ remaneat. ℥. v iiij. et laua iterum lauatione fortiꝰ: ⁊ postea cōprime squamas illas appodiando parietibꝰ vasis vt exprimatur ab eis aqua Et tunc accipe aquam illam. ⁊ pone ipsam in vase eris: rubei: quia ista aqua est corpus squamarum: et subtilitas earum ⁊ earum virtus qua vtemus vti in medicinis oculorum. Illud vero qꝫ remanet habet modicam virtuteꝫ ⁊ oportet qꝫ lauetur alia vice: Et qꝫ misceatur bene quousqꝫ nihil remaneat illius lenis: Et postea coperi residuum cum panno: et dimitte duobus diebus ita qꝫ non commoueatur: et post duos dies clarificabis ⁊ repone in vase strictioris orificii: et alii lauant folia alii florē eris sicut scoriam ⁊ reponunt.

Modus cōburendi scoriam: et abluendi ipsam ⁊ eligendi bonam ex ea.

Notandum est qꝫ scoria quorumcumqꝫ metallorum nominatur arabice climia: Et modus combustionis eius est qꝫ ponas super ignem de prunis: donec calefiat ⁊ faciat ebullitiones similes vesicis: sicut facit scoria ferri: ⁊ tunc extinguas eam in estate in vino: et qui eget vsu eius in scabie oculorum oportet vt extinguat eam in aceto. Alii vero accipiunt scoriam combustam ī hunc modum quem ego narro. Terunt ipsā in vino et ponunt eam in ollam factam ex argilla: et comburunt alia vice quousqꝫ frangatur in modum foliorum. Et postea terunt iterum et comburunt alia vice: Et tertio donec vertatur in cinerem et nihil remaneat grossiciei ⁊ istud est quo vtuntur quidam loco tucie.

Doctrina qualiter abluitur scoria argenti et auri ex libro almeiamir quibus vtimur ī collirijs.

Accipe de scoria combusta: quantum vis ⁊ tere ipsam grosso modo. Et ꝯfice cum melle ipsam et pone ipsam in vase fictili nouo et oppilla orificium eius et lini cum argilla. ⁊ facias foramē in summitate coopertorii p quod fumus exalet. Et pone vas in medio ignis ex carbonibus: quando ergo incipit scoria comburi aspice fumū qui egreditur ex foramine: si declinat ad nigredinem dimittas adhuc super ignem sed quando videris ipsum declinare ad albedinē aufer ab igne: ⁊ extrahe scoriā a vase: ⁊ proice sr̄ ipsam de bono vino quantitate qua extinguatur: ⁊ dimitte refrigerari: et tere [illegible]

Ablutio eius

Sed eius ablutio est vt teratur in aqꝫ et proiciatur illa aqua: et iterum ponatur super ipsaꝫ alia aqua. Et fiat hoc sepe tam diu qꝫ non appareat super aqꝫ aliquid putredinis: deinde collige sicca et reserua. Et melior specierum eius est [illegible] deinde que habet colorem celestem: et inde album: ⁊ habet venas similes lapidi. Alie vero sue species sunt non bone quia nō valent nisi in vnguentis.

Modus preparandi thuthiam ⁊ abluendi ⁊ conficiendi eā: ⁊ scientia electionis eius.

Thuthia est duplex: que vocatꝰ arabice safaries que conuertit eramē rubeum in glaucum: ⁊ ipsa quidem est debilis in potentia. Et quando fit ex ea auricalchum ascendit fumus eius et adheret parietibus fornacis. ⁊ colligitur et conuertitur tunc in thuthiam in effectu. Et hoc est illa que est bona ad preparandum et abluendū

Et thucia quidem est lapis qui egreditur ex minera propria in albiram ciuitatem hispanie: et illa que ex ea granis est mediocriter & declinat ad rubedinem paulatim vel ad glaucedinem est melior specierum eius. Et que est munda a lapidibus sue minere et est species climie secundum opinionem Diascoridis. Et omnis scoria de corpore maleabili: sicut est aurum et argentum es vel plumbum seu ferrum. Et alie multe species: & alij lapides multi: sicut marchasita sunt omnes secundum opinionem Diascoridis aclimie. Uerumtamen id quod verificatum est apud nos ex experientia & opere huiusmodi longo tempore in ablutione istius thucie: & preparatione eius in medicinis oculorum est: vt accipias de isto lapide sicut egreditur de minera terre: ex eo qui est declinans rubedini & glaucedini: sicut dixi qui est mundus a lapidibus sue minere et frange frustatim. Et pone in fornace aurificis cum multis carbonibus & sufla cum folle & pone desuper alios carbones & sufla quousque calefiant lapides & ascendat fumus eius ab igne. Tunc ergo accipe illos candentes cum forpice et extingue in aqua pluuiali vel dulci: Et qui vult vti ea in scabie oculorum: & vult ꝙ eius frigiditas & stipticitas sit amplior: oportet ꝙ extinguat eam in aceto vel in aqua granatorum vel in decoctione sumach: & ille qui vult vt sit magis penetrans & subtilior oportet ꝙ extinguat eam in vino vel sapa. Et iste est modus coctionis eius

Modus ablutionis eius

Modus vero ablutionis est ꝙ accipias kathimiam & teras grosso modo: ne terantur partes que sunt in ea ex lapideis venis: Deinde liga eā in pāno grosso ex lino et pone coram te parassidem magnam cum aqua dulci: & submergas peciam illam in quam ligasti thuciam in aqua et frica manibus: & iunge cum aqua illa sepe & diligenter: donec dissoluatur quod est subtile: ex ea et egrediatur ex panno in aquam. Et tua interest ꝙ reponas aquam illam cum eo quod egressum est de pecia in parasside alia: & frices iterum pannum in aqua alia clara: & hoc fac quousque tota terreitas thucie excoletur a panno vltimo proijce quod remanet ex lapidibus in pecia. Deinde misce aquā que est in parasside cum thucia & proijce aquam illam cum subtili illo terreo & illa pinguedine que natat super aquam per agitationē eius in vase alio. Et facias hoc cum summa facilitate ita ꝙ seperes illud subtilissime ab arēa: que descendit in fundo vasis: & proijcias aquam aliam secundo et tertio quousque nihil remaneat de forde eius deinde proijce arenā que sua grauitate iacet in fundo vasis reliquam vero quod reseruasti dimitte residere in aqua donec descendat ad fundum. Tunc proijce aquam cum facilitate: donec remaneat corpus purum. hoc autem pone sub sole donec desiccetur et repone et serua.

Alius ad idem.

Uerum quidam abluunt iterum hanc in hunc modum qui est: ꝙ colligunt cor eius et spumam seu pinguediēm eius de superficie aque cum coto mundo. Et proijciunt substantiam. Et iste modus ablutionis appellatur arabice althesiul idest clarum. Et faciunt ita sepe: quousque egrediatur tota spuma eius et subtilitas eius: et abluūt cotū a thucia que est in ipso qualibet vice: et ponunt sub sole quando expleuerint: donec siccetur: et reponunt necessitati.

Modus confectionis kathimie.

Confectio vero kathimie diuersificatur secundum diuersitates egritudinum oculorum. Nam ille qui vult frigiditatem eius in optalmia oportet ꝙ ponat de aqua rosata bona in vna parasside. Deinde ponat thuciam lotam: sicut dictum est in vna pecia et lauet fricando cum aqua rosata quousque tota egrediatur de pecia: Post hoc ponat sub sole: et coperiat cum panno mundo ne cadat in ea puluis vel aliud. Et dimittat donec siccetur. Deinde infundat eam cū aqua rosata secundo et tertio: vltimo terat eam subtilissime: Et terat cum ea aliquantulum camphore et vtatur ea in egritudinibus optalmie calide. Et ille qui vult iuuamentum eius in rubore palpebrarum: Et in grossitudine earum quod dicitur arabice sulach. Et in scabie oportet ꝙ conficiatur cum aqua mirabolanorum citrinorum loco aque rosate. Et qui vult ea vti in egritudinibus oculorum frigidis. Conficiatur cum vino veteri bono odorifero ter: et imbibat eam in aqua maiorane recentis semel aut bis: et terat cum aliquantulo spice nardi. Et aromatiçet eam

eam cum modico musci: ⁊ vtatur ea in lachrymis oculorum: ⁊ humiditatibus descendentibus ad oculum: ⁊ in venis rubeis que sunt super terte in coniunctura que nominatur sebel: et in fluxu palpebrarum: Et sunt qui conficiūt eam cum aqua feniculi ad aquam descendētem ad oculum aut cum aqua sumach: ⁊ ille qui vult ꝙ sit virtutis abstergentis ⁊ rodentis oportet ꝙ conficiat eam cum aqua acori: et similium.

Alius assationis modus.

Assatio vero ei⁹ est ꝙ accipias cli: et teras bene aut accipias de lauata et conficias cum aqua et fac trociscos: ⁊ pone super testam nouam: ⁊ ponas super prunas ⁊ volue trociscos cum assiduatione: donec siccentur: ⁊ fiant rubei tunc repone necessitati.

Combustio eius.

Sed modus combustionis eius est ꝙ accipias de thucia lota sicut dixi supra: ⁊ confice eam cum melle bono: ita vt fiat ad modum paste et pone i olla terrea que habet orificium strictum et coperi cū copertorio conuenienti orificio eius: ⁊ oppilla liniendo cum argilla: ⁊ fac foramen in medio copertorij: ⁊ pone in fornace calcis: ⁊ dimitte donec vratur: et quando erit adusta cuius signum est ꝙ nō egreditur a foramine fumus: aufer ab igne: et extingue eam calidaꝫ in rob: ⁊ sicca ⁊ repone.

Modus combustionis marchasite ⁊ ablutionis eius et electionis eius que est bona: ⁊ que non.

Marchasite due sūt species aurea videlicet ⁊ argentea ⁊ illa que grauior est ex ea est melior. ⁊ modus adustionis eius est ꝙ accipias eam ⁊ teres eam melle et pone super prunas non multas ⁊ sufles cum assiduatione donec rubeat. deinde aufer ab igne. Sed ablutio eius est ꝙ accipias de ea que aurea est et tere ⁊ cribra ⁊ pone iterū in mortario et proiice super eaꝫ de aqua pluuiali et tere ⁊ sicca. Et iterum pone aquā aliam ⁊ facias hoc septem diebus cōtinuis. postea adde paruꝫ musci ⁊ tere ⁊ vtere ea ī oculo quia confert humiditati eius ⁊ cicatricib⁹ vlcerum et albedini eius.

Modus abluendi antimōniū ⁊ adurēdi.

Ablutio eius est sic ablutio marchasite et hathimid: ⁊ adustio eius est vt ponatur super prunas ⁊ suffletur cū folle donec inflammetur ⁊ auferatur: postq̄ inflammatum est statim ab igne quoniam si nimium dimitteretur in igne conuerteretur in virtutem plumbi

De modo faciendi ɣimar ex ere et abluendi ipsum ⁊ colligendi ex eo quod bonum est.

Operatio faciendi ɣimar sm ꝙ fit in partibus nostris: scilicet i hispania fit in hunc modum. Accipe vas fictile magnum: cuius orificium sit latius fundo eius ⁊ pone ipsum in domo plena stercorib⁹ ouium et sepeli ipsum in modum quem dixi in faciendo cerusam nisi ꝙ lamine in quibus fit ɣimar debent esse ex ere rubeo ⁊ latitudo cuiuscunq̄ lamine sit secunduꝫ mensuraꝫ dimidij palmi: ⁊ longitudo sit secundum duas partes palmi vnius ⁊ spissitudo sit sicut grossitudo dimidij digiti. Et non est curandum vtrum vua que apponitur in vase sit nigra: aut alba: aut si ponas acetum forte solum sine vuis: coperi ergo vas post constructioneꝫ laminarum: ⁊ stringe os eius ⁊ oppilla: et reuertere ad vas transactis .x. diebus: ⁊ aufer laminas ⁊ rade ɣimar de laminis paulatim: et reponas iterum eas in vase et dimitte diebus totidem: et iterū abrade. Et facito donec consūmentur lamine: ⁊ postq̄ consūpte fuerint pone alias laminas ⁊ fac vt fecisti prius donec habeas ɣimar quantum vis.

Modus alius.

Inquit Diascorides fit ɣimar i hūc modū. Pone acetum forte i aliquo vase fictili. ⁊ coperi vas cū copertorio facto ex ere curuo vel plano si nō inueneris curuū sine aliquo foramine ne vapor aceti exalet extra: ⁊ inquiras omni .x. die: ⁊ rade a copertorio ɣimar et collige et serua. Accipe laminas ereas: ⁊ pone idest suspende eas in vase vbi sit acetum forte: ⁊ sit suspensio earū ita vt nō tangat acetum ⁊ i quolibet .x. die requiras ⁊ rade quod inuentū ē in laminis ex ɣimar. Et dixit etiā ꝙ fit sm hūc modū: ⁊ ē vt accipias frustuꝫ eris fossi vel plura frusta et sepeli eā in vinatio vnde ē̄ acceditꝰ

sẽper quãdo aliquid oritur ex çimar sup frusta collige ꝛ serua. Et dixit enĩ ꝙ fit ex limatura eris. ꝛ ex laminis plũbi extensis subtilibus proiciendo desuper limaturã ꝛ laminas acetũ forte ter vel quater in die: ꝛ moue qualibet die semel. ꝛ facita donec vertatur ĩ colorem viridẽ. Et quidã aurifices faciũt çimar secũdũ modũ diuersũ ab istis: ꝛ est ꝙ terunt vrinã infantiũ ĩ mortario ex ere cabrusio. i. de cupro cũ pistello de eode. ꝛ agitant diu quousqꝫ color eius vertat ĩ viride colorẽ: ꝛ cum isto clarificãt aurũ. Et dixit Mias: modũ aliũ in çimar quẽ appellauit vermicularẽ vel vermiculosũ. Et fit vt accipias mortariũ: et pistellũ de cupro: ꝛ proiice in eo de aceto forti albo: ꝛ tere agitando cum pistello donec acetũ ingrosset. deinde adde acetum iterũ: ꝛ de alumĩe rotũdo ꝛ sal gemma clara lucida: ꝛ de sale multũ albo ꝛ de salnitro de quolibet. ãn. .3. ij. ꝛ tere agitando diutius in sole estiuo: quousqꝫ vertatur in colorẽ çimar. ꝛ ingrosset. deinde coque ipsũ. et ista spẽs çimar: est pulchri coloris et fortis operationis. Alij faciunt in hunc eũdẽ modũ addentes tantũ vini pti aceti duas vrine vetuste. ꝛ de medicinis predictis easdem portiones: Et sunt qui adulterant çimar cum ere adusto et gũmi arabico miscentes: ꝛ faciunt ĩ modũ supradicti vermiculosi.

Modus alius faciendi çimar.

Recipe partẽ salis: et partem farine ordei ꝛ tere vtrãqꝫ cũ aceto. ꝛ linias cum eo ollam terream a parte interiori: ꝛ dimitte diebus quousqꝫ inueniatur çimar sicut çimar nouum ꝛ rade: ꝛ repone.

Modus cõburendi çimar.

Recipe çimar et pone ĩ patella terrea sup ignẽ ꝛ misce quousqꝫ videas colorẽ eius mutari: ita ꝙ vertatur ad colorem thucie. ꝛ postea aufer ab igne. ꝛ sine tepescere et collige ꝛ serua ꝛ vtere: ꝛ habeas de çimar: quod generatur in mineris in insula cipri: quod apparet super aliquos lapides: ĩ quibus est es: ꝛ ẽ quod stillat a spelunca: ꝛ id quod ex eo apparet super lapides est parum: sed id quod inuenitur in mineris ẽ maioris qũtitatis et pulchrioris coloris: sꝫ nõ ẽ bonũ ꝓpter nimiam quantitatem que admiscet ei ex lapidibus. ꝛ sunt qui adulterant cum multis rebus sicut cum pumice ꝛ marmore pistatis: ꝛ sunt qui miscẽt cum calcãto ꝛ qui vult cognoscere illud quod est adulteratũ cum pumice: vel cum marmore madefaciat manum suam in aquã: ꝛ ponat super eũ: quia statim dissoluetur: et sunt qui masticant ex eo cũ dentib⁹: ꝛ sic percipiunt lapides: et discernitur id qđ est adulteratum cum vitriolo ponendo ipm in lamina ferrea super ignẽ. ꝛ si continet aliquid vitrioli quando erit cõbustum fiet rubeum: sed id quod non est adulteratum remãet in suo colore ꝛ sua figura. Et melior species eius in nostris partibus est quod est magis viride fortioris odoris adurens gustum ꝛ fortioris operationis.

Modus comburendi ꝛ albificandi auripigmentum et sublimandi ipsum: ꝛ cõburendi ꝛ vertendi citrinum in rubeum.

Pone auripigmentum in vase fictili: super carbones accensos et agita ipsum satis sine intermissione: et qñdo erit valde calidum: et color mutabitur aufera ab igne: et dimitte infrigidari: ꝛ tere ꝛ repõe: ꝛ virtus eius est quoniam ipsum putrefacit: ꝛ pungit punctione magna: et aufert carnẽ superfluam in vlceribus: ꝛ abradit pilos

Sublimatio arsenici.

Sume de arsenico citrino id quod ex eo est humidius ꝛ laminosũ: videlicet quod assimilatur laminis auri: ꝛ tere cum tantũdem salis quod comeditur: et pone inter duas patellas terreas vitreatas ꝛ luta eas cum terra vitrariorum. ꝛ pone super ignem ꝛ dimitte ipsum: donec dissoluat: et ascendat fumus eius ꝛ adhereat ad tectũ superioris patelle. deinde aufer ab igne. Et sine tepescere: et tunc aperi vas ꝛ rade quod inuenies adherens tecto superioris patelle ꝛ misce ipsũ cum eo quod remansit ĩ patella inferiori: ꝛ tere insimul: et pone iterum inter patellas vt primo fecisti: ꝛ pone super ignẽ ad sublimandũ: iterum ꝛ facias hoc tertio: ꝛ quarto et totiens ꝙ id quod ascendit fiat album sicut cerusa: quod quidẽ collige ꝛ serua necessitati.

Modus vertendi arsenicũ citrinũ ĩ rubeum.

Verũtamen qui vult facere ipsum de citrino rubeum oportet ꝙ frãgat eũ in frusta mediocria: et ponat in olla segregatum: et opilet os olle ꝛ ponat in furno panis ꝛ dimittat spatio quinqꝫ horarum: deĩde frangat et auferat quia tunc inueniet arsenicum rubeum pulchri coloris.

Mod⁹ albificãdi argẽtũ viuũ p sublimatiõez.

Accipe de argento viuo bono ⁊ puri
ficato a plumbo ⁊ omni alia fecde: ⁊
tere ipsum cū pondere eius de calcā
to bono ⁊ proiice super eū acetū ⁊ allida pi
stationem: quousq₃ argentum viuum totum
coaguletur ⁊ nihil de eo appareat in calcāto
Tunc ergo extrica ipsum medicū abbundā
tā te aceto: ⁊ pone inter duas patellas et luta
cum argilla ⁊ pone super ignem: ⁊ fac ignē
sub eo tanto spatio temporis quanto face-
res si velles coquere carnes. deinde aufer ab
igne: ⁊ dimitte infrigidari patellas ⁊ accipias
⁊ aperi eas: et tunc inuenies partem argēti
viui adherentem tegmini patelle superioris:
⁊ partem eius mortuam et partem eius viuā
tunc ergo collige totum adhibe simul terēs
fortiter vt prius ⁊ semper tota cum aceto: et
iterum pone inter patellas: ⁊ luta labia cum
argilla: et pone super ignem vt prius fecisti:
⁊ hoc totum fac septies vel amplius vel mi-
nus: quousq₃ fiat album quod collige ⁊ serua

Modus sublimandi medicinam acutā que
lingua arabica notatur adhebbardie.

Accipe arsenici citrini puluerizati cal
cis viue alkali zimar añ libram .i. s. ar-
genti viui libram .i. salis armoniaci:
quartam partem libre vnius terans oīa cum
aqua primo donec moriatur argentum viuū
deinde sicca et tere secundo. et pone ī alutel
ad sublimandum: ⁊ forma alutel est q̄ accipi
as ollam et patellam vnā terream: et facias
in patella foramen ad magnitudinem orificij
olle et construe orificium olle super foramen
quod fecisti in patella: et luta eam simul cū
argilla sapienter. deinde fac furnum paruū:
⁊ pone patellam super furnum et luta bene:
ab oībus partibus eius. deinde pone medicā
in olla et coperi ollam cum parasside vitrea-
ta: et luta orificium olle bene cum labijs pa-
rassidis vndiq₃: post hoc accende ignem sub
olla horis sex: quia medicina sublimabitur ⁊
ascendet supra patellam: ⁊ adherebit parassi
dem cum ergo infrigidatum fuerit aperi vasa:
⁊ abrade medicinam a parasside: ⁊ repone: et
vtere: illud autem quod remanserit in fundo
olle serua similiter: ⁊ vtere eo pro corrosiue:
etiam qui vult medicamen fortius eo oportz
q̄ radat id quod remansit in fundo olle cum
eo quod sublimatum est et terat totum simul
⁊ ponat iterum in alutel. ⁊ accendat ignē ꝺ
subtus donec sublimetur. est nāq₃ fortius sa-
tis quod sublimabitur: ⁊ qui ponet eū ad su
blimandum iterum ⁊ tertio erit melius.

Modus faciendi zengifur. ⁊ est cinapsium.

Accipe argenti viui et sulfuris citri
nian. Et quidam ponunt minus de
sulfure misce et pone totum in vase
vitreato ꝺ terra quod possit sustinere ignē
⁊ imple tertiam partem eius ex medicina et
duas partes eius relinque vacuas. deinde co
perias vas cum parasside vitreata claua sa-
pienter cum creta et pilo confectis simul:
deinde edifica sibi furnum quadratum ⁊ po-
ne vas in medio furni quadrati ita q̄ due p
tes vasis que sunt vacue supra medicinā sint
superantes extra furnum. ⁊ sit fundus vasis
distans a solo fornacis mensura quarū par-
tium palmi. deinde accende ignem subtꝰ. xij
horis. deinde permitte furnum frigescere: po
stea frange vas et inuenies zinzifur.

Modus faciendi calcem ⁊ abluendi eam
que est necessaria combustioni ignis ⁊ feri-
culis acutis ⁊ modus faciendi confectionem
medicine que fit ex ea ad depilandum pilos.

Fit calx in partibus nostris plurimū
ex lapidibus notis in mineris eorū:
Et sunt ex hominibus qui faciūt cā
ex petra marmoreis albis ⁊ fit ex corticibꝰ ouo
rum. ⁊ ex testis ostracheorum viuentium in ma
ri. Uerumtamen melior calx ad faciendā me
dicinam est illa que fit ex corticibus ouorum
Et post illam melior ē illa que fit ex marmo
re. Sed modus faciendi calcem ex corticibꝰ
ouorum est vt accipiatur de corticibus ouo-
rum quantitas: ⁊ in olla noua ponantur cor
tices ouorum et coperiatur olla. deinde ī for
nace figuli ponatur semper q̄ ibi vasa sunt
in fornace. postea detege ollam si apparet:
sicut calx bene. si non autem remitte in forna-
cem et tam diu sic fac q̄ fiant albi sicut calx
albissima. Et si furnus figuli non est ibi be-
ne paratus: accende sub eis ignem. Et sufla
cum folle donec fiant sicut dixi. Et per hunc
modum: oportet q̄ fiat ex marmore ex lapi-
dibus alijs: quoniam intentio nostra non ē
nisi vt incendantur et adurantur: donec fiat
calx. et fiat alba.

Modus abluendi calcem que est necessa
ria combustioni ignis.

Accipe de calce viua id quod est ō ea album et mundum et tere ꝛ cribra calcem albam et mundam. Et pone in parapside munda. ꝛ proiece super eam ō aqua dulci quantitatem vt ita ꝙ coperiatur ab aqua ꝛ dimitte per horam. postea misce. Et cum residentiam fecerit ad fundum vasis. Proiece aquam. Et fac ita septem vicibus vel decem postea proiece aquam desuper et repone: Et confert ad alcarin idest rubori et vesicio: ꝛ cō bustionibus ignis: dissoluta in aqua vel oleo. Aliter alcoxim. i. rubori cū vesicis i facie.

Modus faciendi medicinam depilantē capillos vna hora.

Accipe de calce lapidū vel marmoris vel ouorum vel ostracheorū partes duas. et de auripigmento citrino: partem vnam pone in mortario facto ex plūbo. ꝛ proiece desuper aquam vel aquam ordei et tere: donec fiat nigrum. ꝛ postea oportet ꝙ calefiat cum igne quando linit cum eo: in balneo quoniam ista medicina facit corpus leue ꝛ subtiliat pilos nascituros.

Modus psilotri noui.

Accipe calcis partes. octo. auripigmenti citrini partem vnam et tere: ꝛ cribra. et coque in vase cretō cum tā ta quantitate aque quā coperiatur: et coque quousqꝫ penna intromissa in medicina depiletur per se facile.

Modus comburendi salem.

Accipe de sale ꝛ tere: ꝛ pone in vase terreo ꝛ luta labia vasis cum copertorio simul cum argilla et sepeli vas inter prunas: ꝛ dimitte donec cōburatur. Et sunt qui ponunt salem in pasta. ꝛ sepeliunt sub prunis donec pasta fuerit combusta. Et sunt qui abluunt in aqua et dimittunt desiccari ꝛ postea ponunt in olla ꝛ coperiunt ꝛ accēdūt ignem sub ea ꝛ ponunt circum ollam prūas quia sal non cessat crepitare: donec fit combustus. Et quando quieuerit a crepitatione: erit combustus. sed ego terebam salem bene ꝛ ponebam in olla super ignem et exsufflabā donec erat combustus.

Forma combustionis calcanti ꝛ specierū eius que sunt atramentum et vitriolum.

Accipe calcantū ꝛ pone super testā nouam ꝛ pone testam super prunas et cetera. ꝛ sit quantitas adustionis: si fuerit calcantum non multe humiditatis quā do non apparebunt ampulle: ꝛ erit desiccatum desiccatione forti. Et si fuerit amplius humiditatis: oportet ꝙ dimittatur super prunas quousqꝫ mutetur color eius: et quando mutabitur color eius infra se. Et vertetur ad similitudinem nigre idest sinopidis: tūc oportet ꝙ auferas ab igne. Et purges. ꝛ sūt qui ponunt super orunas et exsufflant desuper: donec declinant ad citrinitatem: aut ponunt super testam: et ponunt sup prunas: ꝛ miscent donec mutatur color.

Modus adurendi alumen ꝛ cognoscendi bonum ex eo.

Species aluminis sunt multe. ꝛ melior earum est quod scinditur: ꝛ ē album et nouum scissum sine lapide Post id humidum et clarum: cuius partes sunt equales humide sine lapide: sed modus combustionis eius est sicut combustio calcāthi nisi ꝙ nō fit rubeū sicut illud.

Modus combustionis coralli.

Teratur corallus: et ponatur in olla terrea. ꝛ ponatur in furno p noctem: si bene cōburitur bene est: si nō iterum ponatur donec comburatur. Et sunt qui ponunt in crucibulo et exsufflant: et comburitur: sicut vis.

Combustio spume maris.

Pone eam in olla terrea et coperi: et luta cum argilla et pone in furno ꝗ usqꝫ aduratur. deinde accipe et repone. Et quidam ponunt super prunas et comburunt exsufflando. Sed ablutio eius est sicut ablutio climie.

Combustio nitri.

Teratur et ponatur in crucibulo super prunas fulminum. Et exsuffletur donec aduratur: quemadmodū dictum est de sale. Et si non aduritur.

bene iterum ponatur ꝛ exsufletur donec ad-
uratur quantum oportet.

Combustio sal nitri.

Sal nitrū comburit̄ sicut sal. s. vt pōa-
tur in testa super prunas. ꝛ exsuflet̄
dōec aduratur. Cōbustio boliarmeni ꝛ
lugibat ꝛ terre hispane ꝛ almogre ꝛ aliorum
lapidum.

Frange quodcūq; eoꝝ in frusta quā-
titatis faba: ꝛ super testā vel laminā
ferream pone. ꝛ misce sicut ē tibi vo-
luntas adurendi vel assandi.

Modus faciendi crocum ferri.

Accipe de limatura ferri quantū vis
ꝛ pone in lamina ferrea. postea sufla
cū folle donec calefiat lamina ꝛ lima-
tura: ꝛ pōe in mortario ferreo ita calidā: ꝛ te-
re bene: ꝛ iterū pone in laminā ꝛ exsufla fo. do-
nec calefiat ad ignē vt primo fecisti ꝛ tere. Et
facias decies vel amplius: quia quanto plus
feceris tanto melius. quādo ergo conuersū
fuerit in colorem croci si adheserit alicui rei:
color eius nō seperabitur ꝛ iuuamentū eius
est ꝙ qui depilauerit pilū superfluū vel ma-
le granatum in palpebra: ꝛ posuerit sup lo-
cum a quo euulsus est: ꝛ poner de limatura
ista sic preparata sepe prohibet ortum eius:
ꝛ sunt qui ponunt eam in vnguentis quādo
volunt exiccationem eorum fortem. Et sunt
qui vtuntur ea sola ꝛ qui proiciunt eam sup
vlcus humidū cuius sanatio est difficilis: et
exiccat eum potenter.

Modus purificandi limaturam ferri.

Aligat limaturam ferri puram cum
aqua ꝛ nō sit mixtio alicuius alteri-
us metalli. Nā si ibi esset mixtio ali-
cuius sicut eris vel plūbi aut vitri ꝛ daretur
in potu alicui occideret ponatur ergo de ea
quantū vis in vase mundo super quā proici-
atur parum aceti: ꝛ ponat̄ sub sextorio mū-
do: ꝛ iterū super sextorium ponatur cotū ali-
quod: ꝛ dimittatur. xxx. diebus. vel ad min⁹
vij. diebus ꝛ postmodū extrahe ꝛ inuenies co-
lorem eius sicut ginar. desicca tere ꝛ vtere: et
sunt qui abluunt eam cū aqua dulci: aut cū
aceto: ꝛ colant per pannū ꝛ dimittunt sb sex-
torio quousq; putrescat et postea abluunt: ꝛ

reponūt ꝛ virtus eius ē ꝙ iuuat illos quorū
color faciei est croceus: ꝛ fac̄ impinguari corp⁹

Modus assandi scoriam ferri.

Teratur tritura grossa. ꝛ ponatur in
aceto vel rob. postea extrahatur ab
eo ꝛ exiccet̄ ꝛ assetur super prunas.

Modus abluendi scoriam ferri.

Oportet ꝙ abluatur antequam assēt̄
ꝛ post etiam abluatur sicut diximus
i limia. et marchasita

Modus limature auri ꝛ argenti quibus vtimur i medicinis cordis sicut scribe.

Accipe de auro bono ꝛ puro frustū
ꝛ habeas corā te parassidē cū aq̄ mū-
da dulci ꝛ habeas pānū de lino aspe-
rum mundū cuius vnū caput teneas i ma-
nu. Alimd stet mixtū fūdo parassidis in aq̄
tūc frica aurū i pāno semp madefaciēdo pā-
nū cū aq̄: ꝛ limatura descendet i fūdo vasis
subtilis. fac ergo tā diu: ꝙ limet̄ de auro illo
quātū volueris. deīde dimitte p horā: ꝛ proīce
aquā cū facilitate ꝛ ablue ter. ꝛ sicca et serua
Eodē modo fac de argēto. Et sūt qui limāt
lima subtili. et sic vtuntur.

Tractatus secūdus de preparatiōe me-dicinarū que fiunt ex plantis.

Modus faciendi aloes.

Aloes ē succus cuiusdā herbeꝝ na-
scit̄ i sicute vel sicotra sm̄ ꝙ audiui-
mus. ꝛ modus operatiōis eius est ꝙ
terit̄ herba illa. ꝛ exprimit̄ succus eius. et co-
quit̄ succus donec ꝯgelet̄. ꝛ pōit̄ vtribus et
corio: ꝛ reponit̄ donec exiccet̄ ꝛ melior mane-
rierū eius ē quod cito frāgitur. ꝛ habet odo-
rē bonū. ꝛ color eius ē sicut color epatis.

Modus ablutionis aloes seu preparati-onis ad expellendam malitiam et acuitatē eius et conficiendi ipsum.

Accipe de aloe succutrino mūdo qđ ci-
to frāgit̄. ꝛ hēt colorē epat̄ ꝛ odor ei⁹
ē bonus pōdus. li. ꝛ tere bene ꝛ criba
deīde accipe cassie lignee: spice nardi asari
sq̄nāti carpobal. xilobal. cinamōi ligni aloes
croci masticis lacce aā. ʒ. ij. ꝯcīde ꝛ coque i
libris. vi. aque donec consūpta sit medietas
aq̄ cola ꝛ exprīe ꝛ repōe i vase vitreo et rora
aloes ex illa aqua donec ibibat totū ꝛ pone
super vas marmoreū. aut vitri ꝛ tere i sole bi

⁊ pone in parassidem mūda ⁊ coperi pāno grosso: ⁊ dimitte siccari ab illa aqua: et cum desiccatum fuerit radduc iterum ad trituraturam fortem imbibe iterum ex aqua ista ⁊ dimitte siccari sicut prius et iterato facies hoc: donec aq̄ penetret partes eius omnes ⁊ sit tota aqua consumpta vel expleta terendo imbibendo: ⁊ desiccando sicut dictum est: ⁊ cum vltimo desiccatum fuerit repone in vase vitreo mūdo et da ex eo solo sine ammixtione alteri⁹ medicine pondus aurei.i. ⁊ vtere eo in medicinis laxatiuis: ⁊ speciebus yere: ⁊ alijs medicis: in quibus aloes ingreditur.

Modus alius ablutionis.

Ex qui vult eo vti in egritudinib⁹ melanconicis in quibus eget euacuatione melancolie preparet sic. Recipe croci spice nardi cinamomi: xilobalsami: carpobalsami cassie lignee asari aā. ʒ. x. squinanti sticados arabici aā. ʒ. v. coque i libris. x. aque fontis super ignem leuem ⁊ paruū quousq̃ remaneat tertia pars et cola cū colatorio grosso et exprime. Deinde accipe de aloe citrino libras duas ⁊ tere et criba ⁊ imbibe ex aqua ista supra petram marmoream: et assidua trituram eius ⁊ infusionem ⁊ desiccationem secundū supradictam disciplinā donec biberit aquam illam totam. vltimo tere: ⁊ serua in vase stricti orificij ne virtutē amittat: ⁊ oppilla os vasis ⁊ qua iterest vt addas et minuas ex medicinis istis sm̄ oportunitatē egritudinis.

Forma adurendi aloes.

Oportet q̃ ponas aloes in olla mūda super prunas donec aduratur.

Modus acceptionis aq̄ cucumerū dulciū

Urgat colerā que est in stō ⁊ in intestinis ⁊ extinguit acumen eius dosis est a tertia lib. i. vsq̃ ad duas tertias li. cum. ʒ. x. zuchari.

Modus decoctionis yere pigre que ē necessaria vt reponatur ad horā necessitatis.

Recipe de sticados arabico pulegij: aā. ʒ. v. epithimi. ʒ. xx. anisi: feniculi: seminis apij aā. ʒ. iii. cinamomi. ʒ. x agarici. ʒ. v. aduna hec ⁊ tunde ⁊ infunde in li. x. aque calide: ⁊ dimitte in estiuo tempore in vase stricti orificij ⁊ coperi ⁊ dimitte. vij. diebus deinde extrahe in vase ⁊ cola cum expressione ⁊ iterum mitte in vase. ⁊ pone ibi de yera quam scripsimus pondus. xx. ʒ. ⁊ luta os vasis cum argilla ⁊ pilo ⁊ dimitte in sole. xv ij. diebus. ⁊ post repone vas ⁊ da ex eo in potu quantitatem lib. i. in egritudinibus melāconicis ⁊ in egritudinibus capitis omni die: postq̄ miscueris vas: ⁊ misce cum ea. ʒ. i. olei de keiria recentis et assidua hoc septem diebus continuis: quia est nobilissimū et proficiens multum: et ego nominaui operationem eius in libro medicinarum yere pigre.

Forma extrahendi lac scamonee.

Radix huius lacticinij de quo extrahitur scamonea ē grossa sic cor: mellibude idest viris nigre ⁊ color eius exterior est cinericius: ⁊ interius est alba grauis odoris plena humiditate. Et illi qui colligunt lac eius in fine mensis februarij: faciunt foueam circū radicem arboris: et scidūt ex venis eius quantitatem duorū digitorū. ⁊ ponant circa radicem eius iuxta locum incisionis duas ollas: aut tres ollas secundū q̃ de lacte eius egreditur ⁊ dimittunt. vsque mane: postea congelatur et est scamonea. et dixit Diascorides sūt qui fodiunt circa radicem circulariter: ⁊ sternunt circa radicem ei⁹ in fouea folia nucis postq̄ incise sunt vene eius: ⁊ sic recipiunt super ipsa folia humiditatem manantem ex radice. s. lac eius: ⁊ dimittunt siccari ⁊ seruant. Et melior scamonea est illa que est clara et leuis: ⁊ spongiosa et habet colorem sicut color glutinis coriorū boū. Uerūtamen apud nos est melior illa: que est celestis coloris: que apportat de antiochia. Et adulteratur scamonea cū sarcocolla et lacte titimalli. Et cognoscitur illa que ē bona nō adulterata q̄ nō pūgit vel modicat linguā forti mordicatiōe: q2 ī nō habet āmixtū lac titimalli. Et peior speciem eius est que affertur de candian. Et de palestina. et sūt iste due spēs graues ⁊ grosse substantie adulterate cū lacte titimalli ⁊ farina saligis. i. kersene.

Modus coquendi scamoneam et preparandi ad repulsionem eius malitie.

Dixit Mesue: ⁊ ex prudentia aliorum medicorum ille qui vult preparare scamoneam oportet q̃ accipiat de malis dulcibus ⁊ diuidat ea in duas ptes

et extendat illas medietates in fundo vnius olle. ¶ Et sunt qui terunt mala et extendũt ea in fundo olle quantitate grossitudinis vni us digiti. Et ponant scamoneam super frusta malorum vel super ipsam carnem malorum tritorum si mauis illud quod faciunt: et facies solum vnum ex scamonea et aliũ malorum. Et sic facies gradatim: quousq; olla sit semiplena. Deinde prepara iterum ollã aliam secundum eandem formam cum mal: et scamonea. Et ita tres: vel quattuor ollas. et plures secundum voluntatem tuam. Et pone ollam super ollam: et luta orificium olle cum fundo alterius cum pasta. et coperi superiorem ollam cum copertorio: Et oppilla bene cum pasta etiam et pone in medio furni calidi: Et dimitte nocte vna vsq; mane: et aperi furnum et ollas Et extrahe scamoneã Et si inueneris mala: que sunt sub scamõea: et circum sicca. Et combusta tunc vtendum ẽ ex ea aliter vero non. ¶ Et sunt ex medicis qui miscent cum aniso vel semine apij: Aut dauco ante Et conficiunt cum oleo amigdalarum dulcium: aut assant eam in malo mundato a granis: aut in citonio. Et vtuntur: et talis preparatio prohibet a potante eã nauseam et tortiones ventris et stomaci dolores et intestinorum.

¶ Forma extrahendi succum titimalli.

Titimalli multe species sunt. Et modus extrahendi lac ipsius est talis. Incidantur summitas eius in mense aprilis Et summitas eius incisa scinetur super vas aliquod mundum. Et exprimantur ramali singulariter donec lac eius egrediatur totum. Et fac hoc ex pluribus ramulis: et plantis donec habeas de lacte quantũ volueris: et desicca eum in sole ¶ Et vtere eo in purgando malliciam et flegma: et ad vomitum prouocandum. ¶ Et sunt qui conficiũt lac in farina siliginis: et faciunt pillulas ad magnitudinem ciceris et seruant. ¶ Et sunt qui faciunt lac ipsum distillare super ficus super vnamquãq; ficuum tres vel quattuor guttas et exiccant et seruant. ¶ Et qui vult prouocare secessum comedat ex eis tres ficus: et ducet multum. Veruntamen lac titimalli guttur exasperat et facit raucescere sumentẽ se. Et propter hoc qui vult eo vti oportet vt pillulas quas ante diximus inuoluat ĩ melle dispumato: Et sic vtatur.

¶ Modus extrahendi succum a tapsia.

Tapsia est planta que oritur in terra seu siguinesta que assimilatur plante balach in figura sua: Et lacticinium eius extrahitur in hunc modum: fodiatur terram circum radicem eius ita q radix detegatur a terra: et fit fouea rotunda circa radicem: Deinde scindatur cortex eius. Et cooperiatur fouea vsq; mane: quia colligetur super radicem lacticinium clarum mundũ: quod colliges sicca. Et seruat: et lacrimum id vocatur tapsia. ¶ Sed qui vult extrahere succũ radicis eius fodiat et extrahat radicem. Et pungat eam et terat et exprimat eam cũ panniculo et extrahat succum: et siccetur in sole in vase fictili grosso vitriato et seruet. Et sunt qui terunt folia cum radice simul. Et sic exprimunt succum: et iste succus est debilis virtutis. Et differentia eorum est q succus ex radice sola est pinguis spissus. Et succus foliorum et radicis simul est humidus: et succus radicis quando habet admixtum succum foliorum desiccat et facit exiccare propter vim vlceratiuam quam habet. Et oportet q ille qui extrahit lacrimum eius non extrahat eũ in die in quo sit ventus. Et caueat ab odore vaporis eius: et q non tangat eum in aliquo membro nudo. Nam ipsum inflaret tantum et fieret vesicarum aliquod ex membris eius esset detectum propter fumositatem eius: et linat cum hoc membra sua nuda: ex cereto liquido vel oleo rosato. Et virtus corticis radicis tapsie. et succi eius et lacrimi eius est laxatiua. Et narrauit mihi quidam fidelis q ex sarracenis sunt qui quando volunt cauterizare aliquam partem corporis. Aut incidere aliquod superfluum a membro aliquo ponunt super illud de planta ista. Nã ipsa vrit sicut ignis et facit operationem cauterii.

¶ Modus extrahendi succum cucumeris asinini.

Accipe de cucumeribus illis qui sũt bene maturi: et dimitte eos sic collectos vna nocte. Deinde accipe vas: Et pone super eum cribrum. Et pone super eum cultellum resupinatum ita q acies eius sit versus superiorem partem. ¶ Et opposita versus cribrum. Et diuide per medium cucumeris singulariter super cribrum. ¶ Et

exprime id quod est in eis de humiditate super cribrum donec descendat in vas suppositum. Et quod cadit de carnositate eorum super cribrum exprime donec descendat cum tota substantia eius per cribrum in vas. Deinde pone super id totum quod collectum fuerit ex eis aquam dulcem et quidam ponunt aquam marinam: et lavant et proiciunt aquam. et sunt qui iterum colant cum aqua prima que egressa est a cucumeribus substantiam que remansit super cribrum et miscent bene et cooperiunt cum panno et expectant donec grossicies ad fundum vasis descenderit et separatur subtilitas et aqueitas que est ibi a grosso. Et cum hoc feceris aufer aquositatem eius et proiice leviter extra. Et si remanet iterum aliquid super eum de subtili aquoso collige ipsum cum spongia vel coto: et pone grossum eius in vase lapideo: et tere quaque die continue donec inspissetur et sit aptum ad trociscos formandos et fac trociscos et sicca in umbra et si miscueris cum eo aliquantulum gummi arabici aut dragaganti erunt trocisci magis adherentes in partibus suis et substantia eorum erit sicut vitrum: et servabitur per amplius tempus.

Alius modus secundum Dya.

Dixit Dya. sunt aliqui qui cinerem cribratum super terram extendunt et faciunt in medio eius foveam et ponunt pannum triplicatum super cinerem: et proiciunt succum cum toto quod est cum eo ex aqua super pannum: quoniam cinis sugit quod est in eo de aquositate cito. et quando fuerit desiccata terunt grossitudinem secundum disciplinam quam narravi prius. Et quod ex electerio habet colorem sicut succus porri vel sicut gimar: et habet in se turbulentiam seu grossiciem et gravitatem est malum et non est laudabile: et melius ex eo est quod habet viriditatem paucam declinantem ad albedinem parum per et quod est sine colore ambo et est cum hoc levis ponderis: et actus: levis: et est calidum. Et qui appropinquabit ipsum igni inflammabitur et comburetur cito: et non est nimis vetustum decem annorum: usque ad septem et virtus eius est fortior et melior qui voluerit eo uti in vomitu et laxatione ventris. Et dosis eius completa est quarta pars. ʒ. unius et proprietas eius est attrahere humores flegmaticos: et melancolicos per vomitum et per ventrem et adulteratur cum ammixtione eius de succo cucumeris domestici aut cum amillo ut assimiletur electerio bono claro albo levi.

Modus extrahendi succum absinthii

Recipe absinthium quando est in fine sue teneritatis et bonitatis conterere cum manu ante ortum solis quia tunc succus eius exibit melius et facilius deinde stringe eum in torculo aut pone in panno grosso et forti et preme cum trabe lignea sicut faciunt artifices assora.i. cart hamum et expone succum soli donec erit prope desiccationem: et fac ex eo trociscos et serva. Et sunt qui ponunt succum eius super ignem et coquunt donec coaguletur et ponunt cum eo parum gummi arabici ut partes eius sint melius adherentes: et faciunt trociscos et servant. Et quidam adulterant cum cum amurca olei: et propter hoc non recipiatur nisi a fideli viro et mundus clarificatus purus ex eo est fortis odoris et fortis amaritudinis et virtus eius succi fortior est virtute absinthii. Et secundum hanc disciplinam extrahitur succus ex scerag.i. fumo terre: nisi quod aquositas eius est amplior aquositate absinthii quam oportet quod igcietur ad exsiccandum ipsum amplius in sole vel in decoctione super ignem.

Modus exprimendi succum ex gafid.i. eupatorio.

De mense Maii herba mollis recens que nascitur in hortis vel viridariis colligatur in mane: et quoniam agilitas eius est pauca semper: quanto magis eius que nascitur in montibus. Recipe ergo ex ramis suis tenerellis et cave a vento vel a sole et tere ipsam ante ortum solis: et exprime succum eius et coque cum gummi arabico paulo quousque coaguletur: et si poteris ex eo facere trociscos bene si non autem serva sicut est. Et sunt qui adulterant ipsum cum aliis succis quare oportet quod non accipiatur nisi a fideli viro. Et sunt qui exponunt succum soli et dimittunt donec siccatur ut possit facere trociscos et faciunt ex eo.

Modus extrahendi succum ex tribulis marinis.

Succus hasac idest tribuli marini exprimitur sicut ex gafid.

Forma colligendi euforbium: et eligendi ex eo quod bonum est.

Euforbium nascitur in terra que dicitur selgelmesa et fex: quod sic colligitur. Accipiuntur ventres pecudum et lavantur bene et ligantur ad crus arboris: deinde accipiunt homines lanceas et stantes a longe figunt acumen ferri in crus arboris quoniam inde effunditur gummi copiosum in ventrem ac si effunderetur ex vase aliquo. Et aliquando emanat ex eo super faciem terre: propter fortitudinem sui caloris. Et elegantius ex eo est id quod est clarum vitreum fortiter et est gravis saporis valde propter nimiam acuitatem eius

Modus faciendi opium.

Opium est lac papaveris nigri. Et dixit Mesua quod modus extractionis eius est secundum hanc formam: scilicet quod venias ad papavera que sunt complete maturitatis: postquam desiccata sunt a rore qui cecidit super ea in mane: et scindatur cutis eorum parum cum facilitate non profunde: ne transfigatur cutis eorum: sed superficies tantum inciditur quoniam lac ingrederetur intra concavitatem papaveris: et non posset postea colligi: deinde rade papaver circumquaque ex omni parte eius et incipe abrasionem tuam a summitate capitis papaveris et extrahe usque ad finem scissure: quam fecisti directe: et caveat rasor ne radat de cute eius cum lacte: et collige lac cum digito et pone in vasculo vitreo. deinde expecta per tempus aliquod et revertere iterum ad papavera prima quoniam invenies per scissuras quas abrasisti iterum lac egressum quod colliges ut dixi. Et hoc facies: quousque aliquid de lacte egreditur: et si vides aliquid egredi secunda vice: et tertia collige etiam: deinde adhibe simul totum quod collegisti et tere in loco mundo: donec coaguletur ut possis ex eo facere trociscos: Et fac et serva.

Forma extrahendi succum ex papaveribus ex quo fit opium.

Accipe capita papaverum et folia eorum: et tere bene et extrahe succum eorum cum strictorio aut aliter: et tere succum illum assidue in sole donec coaguletur totaliter quod possint inde fieri trocisci. Et fac et serva et virtus huius debilior est virtute opii et melior specierum opii est gravis et pinguis. et quando frangitur est in loco fracture lene: et clarum declinans rubedini: et quando funditur super eum liquor cito dissolvitur: et quando applicaverit ipsum candele incenderetur: et emittet flammam non obscuram: et odor eius quando extinctum fuerit remanebit secundum dispositionem suam primam non immutatus et adulteratur cum succo lactuce erratice: succus huius lactuce habet virtutem similem virtuti papaveris nigri: sed est debilior satis: verum in colore et odore multum assimilatur sibi. et sunt alii qui adulterant cum succo memithe et cum derga. Sed id quod est adulteratum cum succo memithe quando dissolvitur in aqua est odor eius sicut odor vel color croci: et id quod adulteratum est cum gummi arabico est clarum et pauce virtutis.

Modus colligendi lac celidonie et extrahendi succum eius.

Accipe huius herbe que est croci coloris valde et amari saporis in completa maturitate incidantur summitates ramorum eius: scilicet quando incipiunt apparere semina eius: et inclinentur rami super vas mundum ex vitro vel ex alio ita quod lacrimum eius cadat in vase quod exponatur soli donec exsiccetur: et fac trociscos et serva. Sed qui voluerit succum eius exprimere colligat herbam et terat: et exprimat succum eius et desiccetur aut decoquatur primo donec inspissetur: et postea ponatur in sole donec desiccetur. Dixit Mesua. tere hanc herbam et exprime succum eius: et misce cum melle mundo: et coque in vase ex ere puro: et in mundo vase reserva quoniam est magne virtutis in clarificando visum quando posueris ex isto medicamine in oculum. Et dixit principium ortus celidonie est quando hirundines incipiunt apparere: et quando desinunt apparere herba desiccatur et non apparet: et propter hoc appellatur herba hirundinum.

Forma extrahendi succum corticum radicis mandragore.

Accipe cortices radicis mandragore dum sunt tenere et recentes: et contunde fortiter et exprime sub aliquo re quoniam et collige succum et tere donec ingrossetur et serva necessitati. Et sunt qui coquunt radices in vino usque ad consumptionem tercie partis et colant et servant. Et sunt qui colligunt lacrimum eius facientes foramina in radice et colligunt quod emanat ex ea de humiditate Verum succus est fortior lacrimo: et lacrimum non reperitur ubique

Forma extrahendi succum ex sudaram idest iusquiamo.

Accipe fructum eius cum oleis: & extrahe succum & pone i sole: & utere eo suo anno & non amplius, quia cito corrumpit. Et sunt qui terunt semen eius siccum & proiiciunt super ipsum aquam: & exprimunt succum eius & iste est melior succo foliorum eius in sedando dolores. Et sunt qui terunt plantam eius & miscent cum farina frumenti & faciunt trociscos & servant.

Modus exprimendi succum ex memithe.

Inquit Diascorides memithe multam habet aquositatem & color aque ipsius est similis colori croci. oportet ergo quod teratur cum ramis suis dum est recens & tenera: & quod expressum fuerit ponatur in sole in vase coperto: & dimittatur donec ingrossetur & fiat sicut lutum: deinde fiant ex eo tiesquibus utere in alcohol & in unguentis super apostemata & in egritudinibus podagre calide & aliis. Sed ego accepi memithe & trivi & extraxi succum eius sicut Dya. dixit: & non exivit succus eius glauci coloris quemadmodum dixit: & feci trociscos eorum & declinavit color eorum viriditati donec declinaverunt nigredini: & quesivi a mercatoribus qui veniunt ab oriente: & dixerunt mihi quod accipiunt succum eius & terunt cum amilo et faciunt sief. & feci sicut dixerunt: & declinavit color eorum glaucedini sed non totaliter sicut illi qui apportantur de oriente: & dixerunt mihi alii quod conficiunt substantiam eius cum aqua fluminis & faciunt sief. & hi sunt illi qui deferuntur ad nos de oriente & cum hoc toto ignoro veritatem eorum.

Modus extrahendi succum prunorum silvestrium ex quo fit acacia.

Acharia fit in misalime: est succus prunorum silvestrium: & modus extractionis eius est quod colligas plantam hanc cum fructu eius: & pone super eam aquam paucam in vase & dimitte sic diebus aliquibus deinde coque super ignem illam collaturam quousque coaguletur: deinde proiice in vasis similibus coclois: & dimitte siccari: & succus huius fructus qui dicitur acacia quando fit ex fructu maturo perfecta maturationem: sua quia iam acquisivit dulcedinem est color eius nigrior & clarior: & non erit stipticus intestinis propter suam dulcedinem: sed quando fiet ex fructu non complete maturo erit color eius declinior rubedini magis: & stipticitas eius erit maior & elegantior omnibus aliis est acacia: que est talis sicut dixi mane: & talis magis est odorifera aliis.

Modus ablutionis eius.

Tere eam cum aqua dulci sepe & proiice aquam que supra nataverit: et fac hoc donec videas aquam claram fac ex ea trociscos & serva: Et sunt qui laudant eam cum aqua rosata quando volunt frigiditatem eius ampliorem & sedationem doloris magis. Modus vero assationis eius est quod ponatur super pannos & assetur quantum est necessarium.

Modus faciendi licium.

Sunt qui faciunt licium ex radice arboris que dicitur curtam: & species huius licii nominatur cohaculem: & est quoddam quod affertur ex aliemen. Et sunt qui faciunt licium in hunc modum: & est quod terant folia ex arbore sicut sunt: & exprimunt succum aut mollificant eam aut infundunt eam aliquot diebus in aqua: & coquunt & exprimunt & iterum ponunt super ignem aquam illam: & decoquunt donec ingrossatur sicut mel. Et sunt qui adulterant eum cum amurca olei: & miscent cum ea tempore quo ipsum coquunt aut cum succo absinthii: aut cum felle bovis & melius licium est quod facit spumam: & habet colorem similem sanguini: quoniam ante ipsum inflammatur in igne: & extinguitur in aqua & color eius exterior est niger: & interius declinat ad nigredinem: & etiam non habet in se pinguedinem: & habet stipticitatem cum amaritudine: & color eius est sicut color croci: & sicut color licii indici quod fit in hunc modum quem dixi. Etiam sunt qui faciunt ex amurca olei similitudinem licii accipiunt enim amurcam olei veterem que non habet terram nec arenam et decoquunt in vase eris donec ingrossetur & ponunt super dentes dolentes: nam facit dolorem quiescere: et qui decoxerit ipsum cum agresta quousque fiat sicut mel et ponit ex eo super dentes corrosos eradicat eos vel preparat ad faciliorem eradicationem.

Modus extrahendi succum ypoquistidos.

Accipe rosam caninam in fine mensis maii & tere & exprime succum eius: & coque donec ingrossetur: & dimitte siccari & sunt qui apponunt modicum gummi arabici: ut partes eius melius adhereant.

Modus extrahendi succum ex balaustia.

Dixit Dya. extrahunt quidam ex balaustia silvestri succum sicut ex rosa canina: & est stipticus & virtus eius est sicut virtus ypoquistidos.

Forma extrahendi succum galbani.

Recipe bauciam silvestrem seu cerum cum suis summitatibus: et incide eam in frusta longitudinis .iiij. digitorum: et hoc facies quando erit glauci coloris in fine mensis iulij: et pone in vase ereo: et proiice super ipsam herbam aquam qua cooperiatur et plus et bulli magno igne quousque dissolvantur rami et stipites eius deinde aufer ab igne et cola cum colatorio ex pilo idest ex setis: et proiice ligna deinde proiice super aquam istam colatam tantum quantum est medietas eius et de terbentina et est belgelebar et coque cum pauco igne donec consumatur aqua et remaneat gummi: et non oportet quod cooperias illud quando coquis ipsum et post hoc repone ipsum in marsupijs vel vitribus: et serva et utere. et si siccetur plus quam oportet quando decoquitur pone in eo parum olei de keruaa: aut parum sepianatis et signum eius hoc est quod accipias ex eo parum dum coquitur et pone super marmore et si nimis est durum pone de oleo: et si est satis molle nil addas. Et sunt qui adulterant ipsum cum rasina pini et farina fabarum. Et melior species eius est que habet odorem sue herbe.

Modus faciendi succum liquiritie.

Recipe radicem liquiritie quando est magis humida et plena succo scilicet in mense iulij: et contunde ipsam: et proiice super ipsam de aqua donec cooperiatur vel plus: et pone in vase super ignem et coque cum pauco igne donec mel eius .i. pinguedo eius egrediatur de ipsa et cola et proiice ligna et pone iterum aquam super ignem: et coque quousque coaguletur deinde expone soli donec desiccetur et utere.

Modus extrahendi succum uve acerbe.

Sunt qui exprimunt succum ex uvis acerbis in fine acredinis et alij faciunt ex participantibus aliquantulum dulcoris et maturitatis: sed prior est frigidior et stipticior: et secundus est minus stipticus et minus frigidus: et modus eius est quod accipias ex uvis immaturis et pista et exprime et pone in vase ex ere rubeo sup ignem et coque donec propinquet coagulationi deinde pone in vase extenso et expone soli donec exsiccetur et serva: et quidam ponunt ad siccandum in sole absque decoctione aliqua si adest sol calidus: et sunt qui miscent cum eo parum gummi arabici. Verum simplex est melior: et melior ex eo est crocei coloris quam declinat ad colorem facile frangibilis: et fortis stipticitatis et pungens linguam: et sunt qui coquunt ipsum cum melle aut cum vino et utuntur eo in tumoribus nervorum et cervicis et gutturis et tumoribus faucium palati adalaola.

Modus extrahendi succum centauree.

Recipe de centaurea dum est recens et tenera et tere eam bene antequam sol oriatur et si succus eius egrediatur bene: si non autem oportet quod ponas eam mundam in vase et proiice super ipsam aquam qua cooperiatur: deinde coque eam et exprime succum eius sicut exprimunt tinctores affor et crocus hortolanus vel sicut gentianam et pone succum super ignem et coque donec ingrossetur et serva: et qui vult quod partes eius adhereant magis ponat in eo parum gummi: verum simplex est melior serva ipsum et utere.

Modus faciendi succum ex berberis.

Recipe de berberis bene maturis et contere eos et misce cum aqua et frica manibus et cola: et pone aquam colatam super ignem: et bulli donec coaguletur et siccare: et serva.

Modus exprimendi succum solatri.

Recipe plantam solatri cum folijs et granis et tere et exprime succum et coque super ignem vel exsicca exponitum soli quousque coaguletur et siccetur et serva

Modus extrahendi succum baulig.

Oportet quod colligantur folia eius donec sunt humida et teneriora ante ortum folia sicut iam diximus: et exprimatur succus eorum: et coquatur super ignem: vel desiccetur in sole et sic servetur et iste est modus extrahendi succum plantaginis et lactuce et semperuiue: et portulace et rostri porcini et scariole et feniculi et apij et cussas idest volubilis et lapacij et ceterarum huiusmodi herbarum ex quibus possunt succi extrahi.

Modus preparandi squillam in omnibus modis preparationis eius et est cepa muris: et primo de modo assandi squillam.

Oportet quod eligantur squille que declinant ad albedinem in suo colore: et sunt mediocres inter magnitudinem et parvas et que oriuntur in terra grossa et sicca: et que sunt dure pauce humiditatis et que eam servant a corruptione. Et ca etiam a cepe quod est unum solum: scilicet quod est natum in terra ubi non sunt alie squille. Nam non debes accipere nisi squillas que habent circa se squillas: scilicet cepas multas quia illa que nascitur

sola est scelerata mortalis. Accipe ergo de his quas diximus: et excoria eas de corticib[us] suis exterioribus siccis ꝛ abscide ex inferiori parte foliorum eius id quod est desiccatū ꝛ abscinde radicem eius ꝛ purga eam bñ totam ꝛ inuolue eam in pasta facta ex farina ordei vel alterius: aut in maza facta ex argilla rubea dulci aut nigra: ꝛ sit inuolutio eius quo inuoluis eam grossitudinis vnius digiti ꝛ pone eam sic inuolutaꝫ i furno: aut i arđ o vbi sit parū feruens: ꝛ ibi dimitte tota vna nocte vel plus donec sit assata pasta ꝛ compleatur decoctio eius. ꝛ color eius fiat rubeus deinde aufer ab igne ꝛ sine infrigidari: ꝛ aufer pastam qua inuoluisti eam: ꝛ considera si videtur tibi bene assata ita. s. vt sit mollis tractabilis si ergo compleuit ignis opus suum in ea bene: sed si non coque iterum inuoluta pasta vel in argilla quousq[ue] sit equaliter per totum assata: nam nisi bene asseiur remanet in ea acuitas mala: que nocet stomacho ꝛ ventri valde ꝛ facit vomitū ꝛ nauseaꝫ.

Forma desiccandi squillam.

Accipe cepe crudam et aufer corticē exteriorem eius ꝛ scinde in duas partes per longitudinem cum cultello facto ex ligno pini: deinde sepera tunicas ab inuicem ꝛ configas eas in filo lineo: ꝛ imple filum ex frustis eius distanter: ita ꝙ frusta non tangant inuicem ꝛ suspende in vmbra i loco ventoso: ꝛ dimitte donec desiccentur a vento absq[ue] sole.

Forma castrandi squillam.

Accipe squillas anteq̄ incipiat germinare folia eius ꝛ stipes: ꝛ cauteriza eam cum veru ex ferro candēti: ꝛ vre bene in loco illo vbi stipes ꝛ folia oriunt vel oriri debebant: fac ergo id anteq̄ germinet stipes: nam quando ortus est stipes eius non est amplius ingenium in castrando eam nisi ꝙ incidatur totum id quod ortum est: et cauterizetur et vratur bene locus: vbi oriebatur ita ꝙ amplius non germinet ibi aliq̄d

Modus conficiendi acetum squilliticū.

Accipe cor squille cum tunicis suis mollioribus que sunt prope cor eius et incide in duob[us] vel tribus frustis cum cultello ligneo et non ferreo et imple fila de filo facta ex ipsis frustis deinde accipe parassidem terream et line interius eam totam pice: et erige lignum in medio scilicet parassidis eius ad modum columne: ꝛ liga plurima fila sūmitati columne seu lignibus et extende fila ipsa eque distanter trahēdo ipsa per labia parassidis: deinde per latera eius donec ipsa attenentur omnia pedi parassidis: ꝛ fiat sicut tentorium super parassidem ꝛ nunc iam percepisti ꝙ lignum debet esse tante longitudinis ꝙ supereminoat labio parasidis deinde pone in parasside de aceto bono forti quantitatem qua due parasidis partes impleantur post moduꝫ ordire circulariter filum in quo fixisti frusta cepe supra fila illa que stant sicut tentorium: tali modo frusta sint suspensa super faciem aceti: ita ꝙ non tangant acetum ꝛ coperi parassideꝫ cū copertorio habente culmen sicut vides esse necessarium ad opus tuum: vel cum parassi de alia coperi inferiori in latitudine et sit coopertorium linitum pice etiam interius deinde oppilla bene lutando orificia vasorum cum argilla et pone in sole quatuor diebus i mēse iulii vel augusti: cum ergo complebuntur dies oportet vt coles acetum in vase vitreo et reponatur necessitati. Et dixit Hebengisar: cuius expositio est filius macellarii ꝙ q̄dam ex philosophis gentilium scilicet incircumcisorum ponunt pro qualibet libra cepe libras. vi. aceti et iusserunt suspendi frusta longe ab aceto digitis. iiij. cum pondere. ℥. ij ex iniubis recentibus et tantumdem ex pulegio regali et suspendunt cum frustis cepe sicut ipsa suspensa sunt: et post. lx. dies colant acetum in vase mundo suffumigando prius ligno aloes. Et sunt ex medicis qui dicunt ꝙ in libras tres aceti ponatur libr. i. scille sed modus prior est apud me melior: ꝛ oportet ꝙ postq̄ steterit in sole in mense iulii aut augusti sicut dixi. vi. diebus ꝙ auferatur argilla qua lutate sunt parassides ꝛ apertis parassidibus proiiciantur cepe in acetum: ꝛ pro quibuslibet libris tribus aceti accipe apii balsamite scilicet sisimbrii ꝫ et pulegii recentia: de quolibet añ. ℥. i. herbe anisi feniculi amborum recentium añ. M. i. et his omnib[us] fac fasciculos ꝛ suspende super faciem aceti sicut suspendi squillas et expone soli duabus septimanis in estiuo tempore deinde aufer ista: et proiice et accipe spice nardi cinamomi anisi amigdolarum amararum añ. ℥. i. gariofilorum. ℥. s. et repone in parasside cū cepis

luta ⁊ dimitte septem diebus ⁊ post aufer argillam et aperi vasa et cola acetum in vase vitreo: nam tali modo preparato utebantur reges gentilium.

Operatio eius scd'm Diascoridem.

Sed Aya. faciebat acetum squilliticum in hunc modum quem ego narro. Accipe de cepis squille albis: et scinde in frusta et in fige ea filo: ⁊ separa ita frusta ꝙ se non contingant ⁊ dessicca in umbra in loco ventoso vers⁹ orientalē: vel vers⁹ occidentalem partem. xxx. diebus integris deinde accipe de his ita siccis pondus librarum. q. ⁊ proiice super eas libras. xiii. aceti ⁊ ⁊ dicit alibi libras. x. ⁊ coperi vas cum coopertorio et luta cum argilla labia vasorum ⁊ expone soli. xxx. diebus ⁊ postea cola acetū ⁊ exprime squillas: ⁊ proiice earum substantiam: ⁊ serua necessitati. Et dixit iterum ꝙ quidam ponunt ex cepis recentibus sine exsiccatione modo predicto in acetoꝫ: ⁊ dimittunt septem mensibus ⁊ colant acetum ⁊ utūtur ⁊ dixit ꝙ hoc acetum factum in hunc modū incidit humores grossos fortiter plusquā factum aliquo alio modo ⁊ dixit ꝙ est optimū egritudinibus corporis omnibus preter habentes intrinsecus scabieꝫ vel ulcera seu excoriationes intrinsecas: et oportet ꝙ quādo incipiemus ipsum dare in potu alicui ꝙ demus in primis quantitatem paucam postea addamus in quantitate eius paulatim donec perueniatur ad. ℥. i. ʒ.

Modus alius breuis pro his qui volūt ꝙ cito fiat propter necessitatem.

Accipe. ℥. i. aceti: ⁊ pondus. ʒ. i. cepe squille et pone totum super ignem et bulliat duabus bullitionibus deinde aufer ab igne ⁊ cola et utere. Et ex iuuamentis aceti squillitici sunt ꝙ ipsū ingrossat tracheam artariam: ⁊ fortificat carnem eius et clarificat vocem et confert doloribus stomaci et male digestioni: et valet oppillationibus et suffocationibus matricis: et fortificat cor debile et reddit sanitatem et clarificat colorem et acuit visum: et frangit lapidem et incidit humores grossos: et aperit vias et canales omnes et confert apoplexie: ⁊ iuuat uniuersaliter omnibus egritudinibus frigidis iuuamento maximo.

Modus distillandi aquam ex squilla que occidit mures: et que ponitur in medicinis: ex qua fit syrupus acetosus.

Accipe de cepis nouis recentibus: ⁊ excoria eas cortice superiori et proiice id: ⁊ incide residuum earū cultello deinde accipe ollam et perfora eam i fundo foraminibus paruis: ⁊ imple eam ex ipsis cepis incisis deinde fac foueam rotundam i terra: ⁊ sepeli in fouea illam ollam vitreataꝫ et pone ollam cum cepis super ollam aliam vacuam quam tu sepelisti: ita ꝙ superioris olle fundus ingrediatur os inferioris olle ꝗ inde luta eas insimul ut contingant se: et coperi ollam superiorem coopertorio idoneo: ⁊ luta: deinde coperi circunquaqꝫ eo terra. ita ꝙ cum incenderis ignem circum: ignis non attingat inferiorem ollam et superior sit in medio ignis: deinde accende ignem circa superiorem ollam: et super eaꝫ ex stercore animalium vel ex alio: et fac igneꝫ nocte una tota in mane vero inuenies aquam distillatam in olla inferiori quam cola: et serua: ⁊ qui vult ex ea occidere mures conficiat cū ea farinam vel panem: et ponat in loco ubi habūdant mures et morientur ex eo qui comederint cito: et si miscueris parum ex litargiro erit velocior ad occidendum.

Modus albificādi acetum ex quo fit syrupus acetosus.

Construe alambicū simile illi in quo distillatur aqua rosacea: et semper ponitur ei vas distillatorium ex vitro vel ex terra vitreata: ⁊ imple tres partes ex aceto bono: et quarta pars vasis superius sit vacua ne cum ebullierit acetum effundatur extra: deinde operi vas cum vase aliquo superius sicut nouisti habente nasum sicut fit in aqua rosacea: et fac ignem lenem non fortem: nam si esset fortis non fieret acetum album tante albedinis et est necesse ꝙ acetuꝫ quod distillatur sit ex vinis albis clarum: et acre in fine acredinis: quia tunc distillatur album et purum. Repone ergo ipsum ⁊ serua necessitati et secundum hanc disciplinam potest distillari vinum qui vult ipsum distillatum.

Modus faciendi aquam camphore.

Accipe vas ex vasis aq̄ rosacee qd' dicitur batam: ⁊ expositio eius ē venter ⁊ imple ipsū ex lignis pini: q̄ habet magna folia: ⁊ impleatur vas aque rosacee coperi vas ipsū cū coopertorio habētenasuꝫ ⁊ pōe ventrē in vas eneū plenū aque: ⁊ pōe sup ignem quousqꝫ incipiat aq̄ bullire: nam distillabit oleū simile huic odoris qd' appellat

aqua cāphoꝛe: aut si vis distilla in furno aq̄ rosacee secūdum disciplinam eius: et serua repositum quod ex eo distillatum est ꝛ vtere.

¶ Modus preparandi colloquintidam ad vsum potionum.

Colloquintida ex virtute sua purgat flegma viscosum: ꝛ humores grossos ꝛ purgat cerebrū: sed ipsa inducit doloꝛes ꝛ toꝛtiones et punctiones intestinis ꝛ tenasmō ꝛ malitiam seu nocumentū: et expellitur malitia si teraꝛ: ꝛ exhibetur ꝛ ad datur ei quantum ē quarta pars seu quinta pulueris eius ex dragā: ꝛ fac inde trocisco ꝛ serua necessitati. Et sunt qui ponunt loco dragā. gūmi arabicum quoniam ābo reprimunt malitiam eius: nisi q̄ gūmi habet aliquantulum stipticitatis et dragā. iuuat ad laxandum: ꝛ qui vult eam miscere cum dragā. oportet q̄ terat dragā. ꝛ dissoluat ī aqua et colet: ꝛ conficiat colloquintidam cum eo. ꝛ misceat bene in moꝛtario quousq̄ fiat vnū corpus ꝛ fac trociscos ꝛ oportet vt non multum teratur quia adhereret intestis ꝛ excoriaret ea: ꝛ oportet q̄ eligatur colloquintida que habet coloꝛē est ī cute subcitrineum: et habet superficiem leuem sine vlla asperitate ꝛ interius eius album declinans citrinitati parum perleuis ponderis spōgiosa: q̄ ista sunt signa q̄ fuit collecta matura quantum opoꝛtet quā oportet q̄ non vtaris ex ea nisi pulpa eius: ꝛ abijcias grana eius ꝛ corticem ꝛ dosis eius solius est pōdus octaue partis aurei vnius vsq̄ ad quartā vnius aurei.

¶ Modus preparationis turbit.

Turbit ex virtute sua purgat flegma: sed inducit sincopum ꝛ toꝛtiones. Sed eius preparatio ē q̄ teraꝛ: rodetur oleo amigdolarum dulcium quia prohibet partem sue malitie: q̄ si non hēs accipe sisaminum vel butyrū vel oleū commune quodcunq̄ habes paratum. Et turbit meli9 ē quod est album multum ꝛ leuem habet coꝛticem ꝛ lignum interius subtile sine asperitate et non est grossum ꝛ hꝫ gummi super capita eius: ꝛ dosis eius quod est nouū ē pondus. ʒ. vnius vsq̄ ad. ʒ. ij. ꝛ bene cum magna custodia ꝛ de veteri plus: et non daꝛ solum ꝛ post acceptionem eius sumatur brodium pingue ꝛ ex pinguedinibus subtilibus.

¶ Modus preparandi eufoꝛbium.

Eufoꝛbium purgat ex virtute sua flegma viscosum quod est in scia ꝛ iūbis ꝛ īcestis: sed ipsum facit tristiciam ꝛ debilitatē ꝛ siccitatē: ꝛ rectificatō ei9 ē q̄ nō multū teraꝛ ꝛ misceatur cum oleo: ꝛ cū eo pōe bdeliū aut succū liquiritie: aut ex spēbus sicut cinamomū cassia lignea similia ꝛ oportet vt fūdatur in oleo rosaceo bono: ꝛ eligaꝛ ex eo clarū nouū citrinū foꝛtis odoris amarū cui supertransierit ānus vn9 vsq̄ ad tres ānos: ꝛ dosis eius ē a grāis sex vsq̄ ad grana duodecim.

¶ Modus prepārādi elleborum album.

Elleborus alb9 purgat virtute sua flegma p vomitū ꝛ mod9 acceptōnis eius ē q̄ cōedatur añ assūptionem ei9 cibus aliquis leuis: ꝛ postea accipiaꝛ cōmixtus bene cū pulte facta ex farina frumēti vel oꝛdei ꝛ melioꝛ ē q̄ ē pūgitiui sapoꝛis ad instār ligni: extēsus lōg9 alb9: ꝛ cito frāgibilis cui appareat ī fractura sile texture aranee tele subtilis ꝛ dosis eius ē pondus. ʒ. ʒ. vsq̄ ad duas ꝛ infra.

¶ Preparatio ellebori nigri.

Elleboꝛus niger purgat de virtute sua flegma ꝛ malitiā: ꝛ opatō ei9 ē foꝛtioꝛ operatōe ellebori albi ꝛ preparatur codē mō sicut elleborus alb9: eligiꝛ autē cui9 radicale sūt plene pingues ꝛ subtiles ī cuius fractōe apparet simile subtiliaꝛ ne acutū hābēs sapoꝛē: ꝛ melioꝛ ē ille q̄ nascitur ī terra petrosa alta sicca: ꝛ dosis ē. ʒ. ʒ. vsq̄ ad. ʒ. ij. ꝛ tpūs colligēdi vtrūq̄ elleborū ē in mēse iulij quia sūt ī fine bonitatis.

Foꝛma exhibendi polipodium.

Polipodiū purgat virtute sua flegma ꝛ malitiā sīn molestia: ꝛ grauedine: ꝛ pparaꝛ ad sumēdū ipm solū quia coqꝛ ī aq̄ oꝛdei: aut sicle aut decoctōne cucurbite: aut aq̄ mellis cocta. Et q̄ vult co vel ī potōibus radat ipm bñ: ꝛ terat ꝛ misceat ī medicīs: ꝛ eligiꝛ citrinū cuius sapor ap pinquet sapoꝛi gallaꝝ cū dulcedie ꝛ ē grossus sicut digit9 minoꝛ: ꝛ dosis ei9 ī decoctōe ē a. ʒ. ij. vsq̄ ad. ʒ. v. ꝛ siīr substātia p se dosis a. ʒ. i. vsq̄ ad. ʒ. ij. ꝛ dixit phūs. Ibāna quod istud pond9. ʒ. i. intelligiꝛ de sicco. Verū tñ q̄ñ ē recēs dosis eius solius vsq̄ ad. ʒ. ij. aut iij. ꝛ ī potōibus. ʒ. i. ꝛ oportet q̄ colligaꝛ ī vere. Et sūt ētq̄ colligunt ī autūno: sꝫ pmum est melius.

¶ Modus exhibitiōis ꝛ preparatōis granoꝝ nil ē indicum.

Hec purgāt de virtute sua flegma: ꝛ mod9 ppatōis eoꝝ ē q̄ ipsa terātur ꝛ īfūdātur ī oleo amigdolarum

dulciũ: ⁊ bulliãt ĩ aq̃ vſq; ad ↄſũptiõem aq̃: ⁊
remaneat oleũ: ⁊ deł ſola aut ↄficiãł alie me
dicine cũ eis ſcđm volũtatẽ recipiẽt ⁊ doſiſ
eoꝝ ẽ a. ʒ. iij. vſq; ad. v. ⁊ melius nil ẽ cui⁹ fo
lia ſũt groſſa ſimilia folijs oliuaꝝ paruũ mi-
nora ⁊ ſũt calidi ſaporis ⁊ faciũt raucedinẽ
vocis.

Sermo de alkã.

Omne amaꝝ appellał apud arabeſ
alkã ⁊ ĩ hoc multũ laborauerũt ex-
poſitores: nã q̃dã ex eis dixerũt q̃ e
rat colloq̃ntida: ⁊ alij q̃ erat aliud: ſ3 ad vltĩ
mũ ñ ẽ verificatũ apud eos q̃d ſit: ⁊ purgat
virtute ſua aquã citrinã abſq; q̃ ledat ſtõa-
cum: ⁊ purgat ẽt flegma: ⁊ mõus exhibitio-
nis ei⁹ ẽ q̃ deł ĩ potu cũ melle cocto: aut cũ
rob. ⁊ melior ex ea ẽ lõga q̃ aſſimilał cucũeri
minori ſaẽ magne amaritudinis q̃ ĩuenił ĩ ẽra
hũida: et cauer ſoꝝ ab illa q̃ ĩueniť ĩ terra ſic
ca petroſa: ⁊ q̃ repiť ĩ mõtib⁹ ꝓpter fortitu
dinẽ ſue virtutis ⁊ doſ ẽ ab. xiij gnũ vſq; ad. x

Modus preparandi ſcebrã. ĩ. eſulam.

Ebulã ſua ꝓprietate ſua nocet epati
⁊ purgat aquã citrinã: ⁊ doſis ei⁹ eſt
ſ. ẽ diximus de laureola: ⁊ ꝑparatõ eiuſ
ẽ: vt ponał ĩ lacte bouis. xxiiij. ⁊ poſtea deſic
ceł: ⁊ ſũt q̃ ponũt ĩ aceto cũ ea quãtitatẽ põ
deris ei⁹ deroſiẽt ⁊ dragg. ⁊ dant cũ melle:
aut ſucco vue: aut cũ aq̃ vbi ſit decocte lẽteſ
aut ſicla: doſis ẽ põd⁹ ʒ. vi. ad. xij.

Modus preparandi yreos.

Yreos purgat virtute ſua aq̃ citri-
nam ⁊ hũores groſſos ⁊ viſcoſos ⁊
maliũ ⁊ apit oppillatões epar: ſed
ĩducit triſticiã ⁊ ſolicitudinẽ ⁊ bonũ ẽ q̃ ad-
miſceał alijs medicinis ad reprimẽdũ maliciã
ei⁹: ⁊ ꝑparatio ei⁹ ẽ vt deł ĩ potu cũ aqua ⁊ mel
le ſimul cocte: ⁊ eligał ex eo aquoſũ multũ: ꝑ
tes cui⁹ lacrimãł: ⁊ bouis ſtatuł: ⁊ ptes ei⁹ e
q̃les: ⁊ color ei⁹ ꝓpe citrinitatẽ bõi odoris:
doſis ei⁹ põd⁹ aur. ij. vſq; ad. iij. ĩ. iiij. aut po-
tetur tritũ ex eo põdus. ʒ. i. vſq; ad. ʒ. ij. cum
melle cocto.

Modus pṗparandi acborum.

Itri⁹ acbori ẽ ꝓpĩq̃ virtuti yreos: et
doſis eius ẽ ſicut doſes yreos.

Modus preparandi centauream.

Centaurea purgat virtute ſua fle-
gma viſcoſũ ⁊ colerã ſilř feci ⁊ hũo
res qui ſũt ĩ ſcia ⁊ laterib⁹ ⁊ ãchis: ⁊
q̃n aq̃ ei⁹ bibiť vel cliſteriqał cũ ea. eligatur
ergo ſbtilis q̃ repiť ĩ montibus amara mul-
tum que vero reperitur ĩ vallib⁹ ẽ debił ope

rationis ⁊ potõ eius ẽ aq̃. ℥. ij. in cliſterij. ℥.
iiij. cum oleo ſiſãlo.

Modus exhibẽdi fumum terre.

Fumus terre: ſtõacũ virtute ſua: ⁊ ↄfert ſca
biei prurituĩ ⁊ bothor: nã purgat co
lerã aduſtã: ⁊ mũdificat ſãguĩẽ: ⁊ p
uocat vrĩã: ⁊ q̃ vult eo vti oꝫ q̃ eligał recenſ
amaꝝ multũ ⁊ viridis coloris: ⁊ potio ei⁹ ĩ d
coctiõe ẽ. ℥. i. vſq; ad. ℥. ij. ſ. in decoctiõe a. ʒ. iij
vſq; ad. vij. cũ tinde de mirobalãis citris: ⁊
q̃ vult biberẽ d̃ ſucco ei⁹ ñ oꝫ q̃ decoq̃t eũ ⁊ q̃
titas potõis ei⁹ ẽ a. iiij. ℥. vſq; ĩ octo ni põe
re. ʒ. iiij. mirabolãi citrini ⁊ q̃ vlt eo vti iter-
ponat ſẽp diẽ vnũ ĩ acceptiõe eius.

Modus aſſumptionis abſinthij.

Abſintiũ purgat virtute ſua colrã a ſtõa
co ⁊ ĩteſtinis apit oppillatões ⁊ ꝓ
uocat vrĩã. ⁊ fortificat epar: ⁊ nõ hẽt
efficatia in purgãdo flegma ⁊ q̃ vlt vti ĩ de-
coctiõe ⁊ ĩ potu: pot3 ex eo. ℥. v. ĩ. vij. ⁊ q̃ vult
eũ ſumere abſq; infuſione vel decoctiõe acci
piat aur. i. vſq; ad. ℥. ij.

Modus exhibitiõis cuſcute.

Cuſcute purgat virtute ſua colrã ⁊ ↄfert
ſtõaco. ⁊ apit oppillatões vẽaꝝ ⁊ cõ
fert febrib⁹ lõgis: ⁊ fortitudo opatio
nis ei⁹ ẽ melior ⁊ fortior opatione abſinthij
⁊ potio aque ei⁹ ẽ q̃titas libr. ſ. bullire ⁊ col
lare ⁊ ſi q̃s vlt biberẽ d̃ aq̃ ſua abſq; decoctiõe
oꝫ q̃ apponat cũ eo de zucharo bono. ʒ. x.

Forma preparandi cuſſuq.

Purgat virtute ſua colrã: ⁊ mod⁹ ac-
ceptiõis ei⁹ ẽ q̃ ſumaľ de aq̃ ſua ſn
bullitiõe põd⁹ tertie ptis libre vnc⁹
vſq; ad. ij. ptes libr. cũ. ʒ. x. zucari bõi ꝑpidi.

Modus preparandi kakile.

Purgat virtute ſua aq̃ citrinã cũ ma
gna leuitate ſn leſiõe ⁊ ſũit d̃ aq̃ ei⁹
ſn decoctiõe tertia ps libr. vſq; ad. ij. partes.

Modus acceptionis capilli veneris.

Purgat virtute ſua colrã a ſtõaco ⁊ in
teſtis ⁊ doſis ei⁹ ẽ a. ʒ. iij. ad. vij.

Modus pṗparationis ſene.

Purgat hũores groſſos ⁊ ↄfert dolo
ribus ⁊ lũboꝝ ⁊ ĩ fũdi deł oleo āigdo
laꝝ dul. vł butiro ⁊ doſis ei⁹ ẽ. ʒ. iij.
ad. v.

Mod⁹ ꝑparationis abalgar.

Purgat aq̃ citrinã cui⁹ virt⁹ ẽ ſic vir-
tus eſule ĩ corrũpẽdo virtutẽ corpõiſ
⁊ purgat colerã fortiť. ⁊ doſis eius
ẽ a granis. v. ad. vij. mundaťi cũ aq̃ ⁊ melle
cocto quia lazant la ꝑtione forti.

Modus preparationis cartãi.

Purgat virtute sua flegma et hec faciunt grana eius munda a cortice cuius dosis ex gis e.ʒ.x.o.ij vel proiciat ſr eā lib.ſ. aque calide et frica manib9 et cola et pone eis ex penidijs albis.ʒ.x.et potentur.

Modus acceptiōis lingue bouis.

Purgat virtute sua colerā et confert pulsatōi cordis q̄ contigit a colera cū bono armeō

Mod9 p̄parat̄ōis mirobolanorum citrinorum.

Purgat virtute sua colerā et confert stomaco. et q̄ vult vti eis eligat citrios apud viriditatē graues plenos et n̄ crispos: et dosis eorum ē si fuerint decocti vel infusi a.ʒ.x.ad.xxx.et de his qui non sunt decocti vel infusi a.ʒ.iij.vſq̄ ad.vij.

Modus exhibitōis mirobolanorum indorum

Purgat virtute sua melā et cōfortat stōm et dosis infusorum vel decoc. ē a.ʒ.vi. ad.xx.et de n̄ infusis vel decoc.ʒ.ij. vel.v.

Mod9 exhibitōis mirabol. kebulorum.

Purgāt virtute sua melā laxatōe debili et confert oblivioni. eligāt declināntes ad rubeū et nigredinē plū q̄ sunt graues et pleni et dosis infusorū vel decoctorum ē a.ʒ.iij.ad.x.in decoctione infusorum a.ʒ.i.vſq̄ ad.v.

Modus exhibitōis violarum siccarum.

Purgāt virtute sua colerā q̄ ē in sto et intestinis.et confert suffocantib9 solutē ab eis et sitientie q̄ accidit pueris qn̄ ipse accipiūt cū aq̄: et dosis earum ē a.ʒ.iij.ad.vij.de siccis et si fuerint recentes accipiātur infuse vel decocte pondere.ʒ.x.

Forma exhibitōis prunorum et tamarindorū.

Purgāt virtute sua colerā et reprimūt acuitatē ei9 et prohibēt vomitū et faciunt eū quiescere.et conferūt pruritui et q̄ vult eis vti eligat recētia et multū acria: et dosis aque eorum postq̄ fuerit decocta.ē pondus lib.ſ.verū tamē tamarindi sūt fortiores ad laxādū et acriōres:q̄r dos eorum ē minor dosi illorum

Forma exhibitionis manne.

Mollificat virtute sua intestina et lenit ea et pect9 lenificatōe pauca et eligat alba recēs ei9 dosis similiter ab.x.ad.xx

Forma exhibitionis cassie fistule.

Purgat virtute sua colerā adustā purificat sanguinē et clarificat eū auferendo grossiciē ei9 dosis ē a.ʒ.iij.ad.x.et eligat q̄ ē in cāna eius et color carnis eius est nigra lucidus et granis

Modus exhibitōis granatorum acetū dul

Granata expssa cū carne sua interiori purgāt colerā et confortāt stōm sua stipticitate et dosis aq̄ eorum ē lb.ſ.cum.ʒ.x. zuchari boni.

Forma p̄parat̄ōis armoiaci.

Confert dolori vene sciatice et eligit q̄d ē simile olibāo cui9 odor vergit ad odorē castorei plū pingue bīs continuitatē plū suarū mundū a ligno amari saporis et dosis eius solius aut cum alijs medicinis ē pōd9 aurei.i.ad aur.ſ.cū rob infuso.

Modus preparationis oppoponacis.

Quantū ei9 ē sic iuuamētū armoiaci et eligit illō cui9 superficies ē citria. et interi9 albū amari saporis pingue cito frāgibilis fortis odoris.et caueat a nigro: et dosis ei9 ē a.ʒ.ſ.vſq̄ ad aureū.i.infusū i rob.

Forma exhibitionis bdelij.

Iuuat virtute sua ad tenasmōn et ad excoriatōes intestinorum q̄ accidit ex assūptiōe medicinarum acutarū.Et confert emorroydibus et collectionibus interioribus q̄n bibit: et collectionibus extrinsecis fcō ex eo emplastro:cū rob dulci:Et q̄ miscuerit eū cū medicinis acutis flegma purgantib9 prohibet excoriationem eorum et nocumētū ab eis.Et eligatur amari saporis clarum visu et lene: et cito frangibile et boni odoris. Et q̄n proiciat sup ignē eius odor assimilatur odori biacte bigantie. Cuius dosis solius ē.ʒ.i.cum alijs medicinis.ʒ.ſ.

Forma exhibitionis serapini.

Confert dolori colice et vētositati intestinorum et dolori ossis caude et coxarum sciatice et purgat flegma viscosū cui9 dosis p se sūpti ē.ʒ.i.vſq̄ ad aureū.i.infusū i rob aut i oleo amig.dul.aut cū melle: et cum alijs medicis a.ʒ.ſ.vſq̄ ad.ʒ.i.infusi vt p9.Et eligat cui9 color interior declinat rubedini et de foris albedini et ē claru fort odoris et pungitiui saporis.

Forma exhibitōis sarcocolle

Purgat virtute sua flegma viscosū incarnat vlcera et vestit ea corio: et contrahit viscositatē carnis:q̄ ē nutrimentū carnis et q̄ fit generatō carnis i vlcere et incarnatio.et prohibet hūores nociuos descēdētes ad oculos et q̄ vult ea vti oportz q̄ eligat illā cui9 color ē similis colori olibani declinans citrinitati:et q̄ ē amari saporis et cito frāgibilis cui9 dosis ē cū alijs medicinis.ʒ.ſ vſq̄ ad.ʒ.i.infuse i rob decoctō.Et nos q̄ nūquā accipiat sola sed semp pmixta cuz alijs medicinis.

Modus exhibitionis predictarum .iiij.
gũmarum q̄ ē alius a predictis.

IStę gũme quas noīaui hic sũt ar-
moīacũ opoponacũ bdeliũ ⁊ sera
pinũ q̄n debēt alicui exhiberi ⁊ ipse
abhorret acceptionem eaꝝ ĩ pilulis face ex
eis solis: ⁊ diligit magis acceptōnem earũ
cũ rob tunc oportet ꝙ tu infũdas eas ĩ aqua
bullienti donec dissoluātur ⁊ cola: ⁊ ĩfunde
oleũ amigd. dulcium ⁊ da in potu cũ rob.

Modus preparationis salium ⁊ ꝓprie
tates eorum in purgando ⁊ de aqua salsa.

OMnes spēs salis purgāt flegma:
⁊ mũdificāt stomacũ: ⁊ dissoluūt hu
mores grossos. Et de virtute salꝭ ē:
ꝙ faciat descēdere virtutes medicinaꝝ soluti
uarũ cito. et id qđ coagulaꝭ ĩ stomaco exla-
ctē q̄n sumiꝭ ĩ potu cũ mellicrato. Et meliō
spērũ salis ē illa q̄ reperiꝭ ĩ minera. Et qui
vult potare aquā salis eligat sal mũdũ quia
melior ē alijs omib⁹ purgat enim flegma: ⁊
maliciam ⁊ hũores grossos: dosis ei⁹ solius
in .ʒ.ij. vsq̄ ad .iiij. cũ aq̄ fria. Et si tardabitur
nimis laxatio ei⁹ bibaꝭ p⁹ ipsũ aq̄ fria q̄ ⁊ la
xabit ⁊ stringeꝭ vēter ei⁹ q̄ potauerit p⁹ ipm̄
aquā calidā: ⁊ p⁹ purgatōem recipiat iꝰ gal
line ad frāgēdũ acuitatē punctōis ei⁹ ⁊ acu
mē: ⁊ ad ꝓhibēdũ nocumēta ei⁹ a neruis sto
machi ⁊ intestinoꝝ: sꝫ aq̄ maris oportꝫ ꝙ poteꝭ
sola sicut sal de q̄ dixi. Et sũt q̄ bibūt eā cũ
oximelle mixto cũ vīo bono ⁊ dulci: ⁊ bibent
p⁹ purgationē eius elixaturā galline: ⁊ do-
sis eius ē a quarta libra vsq̄ ad libꝫ .ʒ.

Forma purificandi aquas turbidas.

HAcipe ollā magnā ⁊ iple eā aq̄ illa
⁊ ꝯstrue sup orificiũ duo ligna secan
tia se ĩ modũ crucis: ⁊ pōe sup illa li
gna vell⁹ lane mũdũ: ⁊ multa ablutōe ablu
tũ: ⁊ accēde ignē sb olla leuē: ⁊ quicq̄d sbibeꝭ
in vellere ex vapore q̄ eleuaꝭ ab aq̄ exp̄me
⁊ serua ⁊ fac hoc q̄diu aliq̄d ascēdit ab aqua
Et quidā distillāt eā sicut aqua rosacea. Et
sunt q̄ clarificāt aquā ponēdo sup eaꝫ aliq̄d
amedī aut amili aut farine q̄n ista descēdũt
⁊ trahunt secum ad fundum vasis grossitiē
aque ⁊ sic clarificatur aqua.

Modus faciendi almuri.

ALmuri purgat flegma viscosũ: ⁊ i
cidit eũ ⁊ iuuat in dolore colice q̄n
miscet clisterijs cũ medicinis ꝯueni
entibus ⁊ sumitur in cibo ꝓ dolore scie q̄ fit
a flegmate. ⁊ est simili⁹ q̄ sal: ⁊ q̄ salnitrum:
⁊ q̄ aqua piscũ salsorum veteꝝ: ⁊ virt⁹ eoꝝ
ē debilior virtute eius cuius operatio est in
hunc modũ. Accipe de farina ordei partes.
ij. salis parte .i. ꝯfice cum aqua ⁊ fac secret-
as azimas ⁊ pone ĩ furno: ⁊ dimitte ibi dōec
comburātur intus ⁊ extra: deinde extrahe a
furno: ⁊ deinde q̄libet eaꝝ in .iij. vl .iiij. ptes
⁊ pone in olla magna mũda ⁊ coperi eaꝫ aq̄
⁊ pone cũ eo de cissolionib⁹ palmarũ plenā
manum: ⁊ pōe ollā in furno panis a ꝓnopio
noctis vsq̄ mane. Et sũt q̄ coquūt panē cũ
aqua sup ignē vsq̄ ad ꝯsūptōem medie aq̄:
⁊ tollunt ⁊ ponunt in aquā ex melle secūdꝫ
voluntatem eorum ad frāgēdum salsedinē
eius: ⁊ seruāt ⁊ hoc ē caput almuri. Et q̄ vult
facere almuri scđm minus: ꝑmo ponat sup
residuum panis mediā q̄ntitatē aq̄ q̄ ꝑmo
posita fuit: ⁊ cũ olla mittat in furnũ vsq̄ ad
ꝯsumptionem duarum partium aque ⁊ co-
let: ⁊ seruet. Et sunt qui miscent almuri se-
cundaꝫ cũ primo: ⁊ seruant necessitati ad co
medendum vel ponendũ in cristerijs. Et in
almuri sunt operationes longe alie ab illa
quā dixi que sũt ydonee comestionib⁹ regiis:
⁊ non oportet rememorari eas in hoc loco
quia sufficit nunc de modo isto quantũ ad
medicine necessitatem.

Modus faciendi oleum stipticum ⁊ ser
uandi ipsum secundum doctrinam Mas.

MOdus stipticitandi oleum: ⁊ ad fa-
ciendi oleum rosatum est ꝙ accipi-
as spinanti libr. v. ⁊ ʒ. viij. olei oli
uarum libr. xx. ⁊ ʒ. v. tere squinantum ⁊ cō
fice cũ aqua. Et adde de aqua tantũ ꝙ ip
sum cooperiatur: ⁊ coque cum oleo: ⁊ misce
in tempore coctionis: ⁊ aufer ab igne: ⁊ per
mitte infrigidari: ⁊ cola: ⁊ serua: ⁊ fac ex isto
oleo oleum rosa. Et ego narraui operatio-
nem eius in libro oleorum.

Forma stipticitandi oleum ad faciendũ
oleum de lilio.

ACcipe olei libras. viij. ⁊ ʒ. v. cala
mi aro. libr. v. ⁊ ʒ. v. virtute aureos
v. tere calamum aro. cum vino bo-
no: et bulli tantum in oleo: deinde cola sup
libr. iij. ʒ. et carui agrestis et est condimentũ qđ
primo triuisti: et infudisti in aqua pluuie: et
dimitte quousq̄ bene imbibatur in oleo: et
exprime et cola et serua ad faciendum oleū
de lilio.

Forma stipticitandi oleum ad faciendũ
oleum de narcisio.

Accipe olei libr. viij. et ℥. v. darsisa
bā libr. vi. ℥. ij. terre darsisabam
& infunde: in tanta aqua quantum
est oleū. et accipe calami aromatici libr. v. ℥.
vij. & deinde accipe frustum et tere et cribra
et coque. cola et serua necessitati ad faciē-
dum oleum de narcisco.

Forma stipticandi oleum ad faciendum
oleum de nil

Accipe olei abluti partem .i. aque plu
uialis partem .s. proiice partem aq̄
super oleum et in alia infunde spe-
cies quibus vis stipticare oleum: et misce.
Accipe ergo darsisam libr. v. s. calami aro.
libr. vi. s. mirre libr. ij. carui agrestis libr. iij et
℥. viij. olei libr. viij. ℥. ij. tere darsisabam et
in funde in aqua et proiice super oleum: et
bulli similiter mirram infunde in vino boni
odoris et tere calamum aro. et pone mirrā
et confice et aufer darsisabam ab oleo et po
ne calamum aro. confectum cū mirra & bul
li simul et post ebullitionem sufficientem co
la ab his: et proiice super carui agreste ole-
um colatum postq̄ triuisti carui: et confeci-
sti: et misce semper donec infrigidetur: & cola
totum et serua necessitati ad faciendum ole
um de nil.

Forma albificandi oleum ad faciendum
omnia olea: et nominatur oleum composi-
tum.

Iam dixi albificationem eius ī libro
operationis oleorum: et modus op
erationis eius est q̄ tu accipias de o-
leo boni odoris et saporis: et pone in olla
et misce cum aqua calida: deinde pone in so
le quousq̄ albescat: deinde pone in sole quo
usq̄ seperetur oleum ab aqua: et collige ole
um de superficie aquarum cum cocleari: et re
pone. Et si fuerit album vna vice bene: et si
non iterum repone in aqua sicut prius: et
misce secundo et tertio donec albescat. Et
sunt qui albificant in hunc modum. Accipe
vas vitriatum intus et extra: et fac foramē
in fundo eius: deinde pone digitum super fo
ramen: et pollicem super os vasis: et agita
vas cum oleo et aqua agitatione forti et di
mitte per horam scilicet quousq̄ seperetur
oleum ab aqua et natet oleum super aquā
tunc aufer digitum a foramine vasis quous
q̄ egrediatur aqua et incipiat egredi oleum
tunc oppila iterum foramen: et pone aliam
aquam calidam super oleum & agita sicut pri
us et hoc fac tamdiu donec oleum albescat

secūdum voluntatem tuam.

Forma lauandi oleum sisaminum.

Ponet q̄ proiiciat aquā dulcem
super eum aut bullias primo vna e
bullitione cū igne leui et coles tūc
proiice super aquam dulcem donec eleuetur
pinguedo eius: et serua necessitati quando
pinguedo eius ablata fuerit.

Modus faciendi oleum de lateribus.

Iam dixi iuuamentum eius in libro
de oleis. Accipe lateres rubeos no
uos quos aqua non tetigit: et fran-
ge in frusta pusilla circa quātitatem ℥. i. et
pone eos in igne: et dimitte ibi donec inflā-
mentur vltima inflammatione et fiant can-
dida: deinde singulariter vnumquodq̄ fru-
stum per se extrahe ab igne: & subito sūmer
ge in oleo vetustissimo quod iam paratum
posuisti iuxta te in vase: et cum extincta fue
rint extrahe ab oleo et cum hoc feceris d̄ oī
bus frustis tere eos tritura grossa et pone ī
vase vitreo vel terreo vitreato quod possit
ignem sustinere: vel in pluribus si habes
parata vasa: et sint vasa ista ydonee facta cū
suo copertorio: et nominantur ventres q̄ sūt
rotūda ī inferiori parte et extensa ad supio-
ra quemadmodū nouerunt illi qui occupan-
tur in arte alkimie: & cum posueris in eis de
lateribus tritis sicut dixi vsq̄ ad duas par
tes vasis vel plus: claude vasa cū suo copto
rio habente nasum sicut ē id cū quo fit aqua
ro. luta bene vasa ad inuicem cum argilla: &
pilo: deinde edifica fornacem sapienter: ita
q̄ possis ordinare. iij. vel. iiij. vasa et cum de-
siccatū fuerit lutū quo lutasti vasa ordinē ī
fornace sicut fit in aqua ro. nisi q̄ inter ista:
& ignem nullū debet eē medium: deinde ac-
cende ignem leuem sub vasis a principio: et
post auge paulatim ignem secūdum q̄ videris
vasa calefieri q̄m propter hoc saluantur va
sa a crepatura: nam timendum est ne frangā
tur si subito nimis fieret ignis fortis a prin-
cipio cumq̄ videris exire aquam per nasum
vasis collige eam per se si vis et auge ignē
donec videas oleū egredi rubeū q̄ recipias
ī vase mundo. Caue ne ignis seu flāma ap
ppinquet illi oleo quia cito accēderetur: et si cito
extingueretur: & q̄n nihil emanabit d̄ oleo au-
fer ignē a furno & dimitte frigidari: & aperi
vasa & extrahe fecē ab eis. Que si fuerint sa
na pōe iterū de lateribus sanis ī eis si nō sūt

reuertere ad opus tuum cũ aliis nouis sic prius quousq̃ habeas oleum quantum vis ⁊ repone ipsum in vase vitreo stricti orificij Cuius orificium oppilla bene cũ cera . ⁊ terra quoniam si haberet respiraculum euanesceret: ⁊ egrederentur tota ma vase propter subtilitatem sue substantie: serua ergo eũ et vtere i egritudinibus frigidis sicut epilesia apoplesia grauitate auditus ⁊ artetica fractura iuuamenta dixi in libro de oleis: ⁊ ē ď secretis philosophorum.

Forma operatõis medicine qua vti poteris quando non habes tutiam.

Accipe folia oliue siluestris: pone ea gradatim in vase terreo: ⁊ coperi orificium vasis cum argilla ⁊ pilo. ⁊ pone in furno figuli: ⁊ dimitte ibi a principio ď coctionis vasorum quousq̃ vasa figuli sint cocta: ⁊ pone ollam in loco vbi fuerit ignis fortior: ⁊ cum infrigidabitur furnus extrahe ollam: ⁊ accipe quod ē in ea de cinere quē si non inueneris petrificatum ita quod sint frusta tere: ⁊ ablue in sole calido cum aqua sepe ⁊ accipe subtile ex eo: ⁊ serua ⁊ vtere in medicinis oculorum quia ista medicina non habet precium cui compararetur propter iuuamenta sua: nam superat in iuuamēto oēs species tutie in auferendo albuginē ⁊ pannum oculi ⁊ hoc est de secretis medicine.

Modus faciendi amillum ex frumento. Accipe de frumẽto bono ⁊ nouo: ⁊ purga ab omi re extranea ī eo ⁊ elige illud qď ē rubeum ⁊ graue color: cuius sit sicut color cere: ⁊ facias eũ teri tritura grossa .s. solũ frangi ⁊ pone in vase terreo vitreato mundo. ⁊ pone sup eũ aquã ita quod cooperiat ⁊ superet duobus digitis vel .iij. digitis ⁊ dimitte per noctem: in mane vero exprime cum manu bene quousque descēdat amillũ totum cola ⁊ proiice substãtiam. ⁊ dimitte aquam in olla quousque descendat amillum in fundo olle ⁊ aqua supernataret. Tunc eiice aquam suauiter ita quod ex ea nichil remaneat: ⁊ exsicca cum modico coto. fiat hoc ī ipso estiuo. ⁊ cito siccet ne acescat ⁊ destruat ⁊ coperi ollam cum panno subtili ita qď nihil cadat intus postmodum cum erit siccum repone in vase stricti orificij obturando os vasis ne aliquis vermiculus ingrediat vel aliď aliud. Si autem fiat ī hyeme magis oportet custodiri ne acescat. quare oportet vt fiat in gradum vt cito siccetur in sole vento vel prope ignem. Et secundum hunc modum fit amillum ex rizo

Forma faciendi amillum ex ordeo.

Elige ordeum quod est melius graue lenius propinquum sue messi et facias ex eo sicut docui te facere ex frumento equali disciplina: nisi q̃ oportz vt coletur collatorio grossiori: quia multum habet de furfure. ⁊ propter suam grossitiem.

Forma faciendi amillum ex orobo.

Accipe ex orobo quod habet pinguia grana propinquum sue collectioni ⁊ quod euasit sue perforationem: et tere ipsum tritura grossa scilicet frange ⁊ excussa ab eo corticem ita quod non remaneat nisi caro eius: ⁊ pone super eum aquam: ⁊ dimitte. vi. horis ⁊ proiice illam aquam ter vel quater quousq̃ clarificetur aq̃ ⁊ remaneat corpus suum mundũ sine acumine ⁊ furfure: ⁊ tunc dimitte eum in aqua qua coperiatur vna nocte: in mane vero malaxa cum manu quousq̃ dissoluatur ex eo lac eius ⁊ dimitte lac in vase: quousq̃ aqua supernatet quam eiice suauiter: ⁊ expone soli donec exsiccetur ⁊ serua.

Modus faciendi far seu similam ex orobo.

Accipe de orobo bono sicut dixi: ⁊ dimitte in aqua longo tempore ⁊ post eiice aquam illam: ⁊ dimitte donec consumpta sit aqua illa que est in eo: absq̃ q̃ siccentur grana: deinde facias bulliri ī aqua alia donec crepentur grana: ⁊ separentur a cortice eius ⁊ tere tritura grossa: ⁊ excussa ab eo corticem eius ⁊ serua.

Modus faciendi penidios.

Penidij fiunt ex melle cãne: et ex puluere zuccari: ⁊ fiunt etiam ex zuccharo bono forti sicco albo ⁊ mundo: Et modus est q̃ accipias zuccharum lib. i. vel .ij. vel ad plus . iij. quia non possunt bene fieri in multa quãtitate ⁊ pone in vase ereo stagnato vel in vase terreo interius vitriato: cuius os sit latum sed vas ereum ē melius satis: ⁊ liquefac zuccharũ cũ tanta quantitate aque dulcis qua coperiatur ⁊ si zuccharũ est forte pone cum eo pro qualibet libra eius ℥ . i. mellis: ⁊ distilla super ipsum de oleo

amigdolarum dulcium si habes ⁊ si non habes mitte loco eius aliud oleum ⁊ pone vas super ignem ex prunis sine fumo ⁊ misce semper equaliter ⁊ coque quousq; sit prope consumptionem aque: et experire proiecta gutta ex eo super marmore et cum digitis: ⁊ quā inveneris q stant fila inter digitos sine adherentia oportet cito auferri ab igne: ⁊ proijce extendendo super petram marmoris post q vnxisti eam oleo amigdolarum dulcium: vel sisamino: ⁊ collige partes eius vndiq; cū suo calore ⁊ in quantum possunt sustinere manus operantis postea trahe ⁊ extende inter manus sicut trahantur electuaria dulcia: ⁊ fige clavum curvum ad superiora in pariete: ⁊ proijce super eum ⁊ trahe a clavo apponendo super eum: ⁊ trahendo sicut trahū tur electuaria dulcia quousq; dealbetur i fine sue albedinis ⁊ appone iuxta ignem quā diu traxeris vt calefiat: ⁊ fiat obedientior extensioni: ⁊ iterum appone clavo trahendo: vt albescant q̄tum volueris deinde incide cum forficibus ad voluntatem tuam: ⁊ si volueris facere formas rotundas: vel oblongas vel alias diversas accipe de amillo albo ⁊ tere: ⁊ pone super marmore ⁊ extende super ipsum de pasta illa penidiorum ⁊ plica ⁊ volve, ⁊ incide ⁊ fac quascumq; formas volueris tamen cito facias ne infrigidetur inter manus tuas: deinde pone super cribrum: ⁊ pone iuxta prunas ad horam: ⁊ aufer ⁊ dimitte donec infrigidetur ⁊ serva. Et qui vult eos facere ex pulvere liquefaciat eam in aqua sicut prius dixi deinde colet ab arena: ⁊ aliis superfluitatibus et coquatur et faciat sicut dictum est. Et qui facit eos ex melle caveat: caveat ne sit nimis forte: et si est ponat in eo de çuccharo albo quantitatem duarum partium eius: et parum aque: colet et coquat: et faciat scdm disciplinam supradictā: et si mel est subtile oportet q ponat medietatem eius de çuccharo: ⁊ sunt qui ponunt ex melle duas ⁊ ex çuccharo tertiam: ⁊ coquunt et faciūt vt dixi. Et sunt: etiam qui faciunt penidios scdm alias formas diversas ab istis scilicet ponentes supra eos aquam rosatam et parum camphore ad equandam virtutem eorum.

Modus faciendi aquam rosatam.

Aque rosate operatio scita est apud multas gentes. Sed ego proposui narrare operationem eius in hoc libro propter duas causas: vna est quia convenit tractatui huius libri ad hoc: vt sit completa scientia nostra in eo: ⁊ secunda est: vt ostendam operationē eius illi qui nescit eā ⁊ illi qui vult eam facere. Et operatio eius est scdm quatuor modos. Unus modus est eius que fit cum aqua: et ignis eius est ex lignis. Et que fit cum aqua etiam ⁊ ignis eius est ex carbonibus. Et que fit sine aqua ⁊ ignis eius est ex lignis. Et que fit sine aqua cuius ignis est ex carbonibus et illa que fit cum aqua et cum igne ex lignis: est illa que sepius fit et est generalior quam plures homines faciunt in nostris partibus: et illa est minoris odoris q̄ illa que fit cum igne carbonū: et illa que fit sine aqua et cum igne carbonū est maioris odoris satis q̄ que fit sine aqua etiam cum igne lignorum. Et que fit sine aqua et cum igne lignorum minoris odoris ē q̄ que fit cum aqua et igne lignorum. Sed modum operationis eius que fit cum aqua et igne lignorum: ego monstrabo secūdum formam quam faciunt reges albarach: et hic est modus eius. Facias berchille parvum in domo ampla cuius fundus et latera sint ex plumbo adeo discrete simul solidata et aq̄ non possit egredi ab eo et facias sibi coopertorium ex vitro cum sagacitate vel ex terra vitreata: et fac in eo formam scdm formam vasorum distillationis .c. vel .cc. scdm quantitatem magnitudinis berchilis vel parvitatē eius scdm voluntatem tuam faciendi multam: vel paucam aquam rosatam: deinde pone ollam magnam ex ere vel cachabum post parietem iuxta quam posuisti berchille secundum formam olle balnei et construe eam super furnum: et berchille sit constitutū super furnum inferius ab olla ita q applicet de calore ignis berchilis ad ollam et facias caminum cū foraminibus per que possit fumus extra domum egredi: ita q fumus totus a domo egrediatur et non noceat aque rosate: deinde imple ollam ex aqua que fit in puteo facto iuxta ollam: sicut est puteus balnei: et accende ignem sub ea quousq; bulliat aqua bene: deinde dimitte venire aquā per canale quod fecisti per discretionem ad berchille: deinde pone aliam aquam frigidam in ollam ex puteo sicut in olla balnei fit: et construe in berchile canale per quod egrediatur aqua quando fuerit plenum: et sit exitus eius extra domū deinde

pone cucurbitas siue ventres: et sunt vasa distillatoria in foraminibus herchiliis: et stringe cum panno lini discrete ita quod bene sedeant in foraminibus suis et vapor aque non egrediatur extra. Similiter et capita eorum stringes cum panno lini et sunt vasa ista ex vitro vel ex terra vitreata: deinde pone rosas sicas et coperi cum copertorio suo. et superpone vnicuique vasi fialam suam ad recipiendum quod distillabitur ex aque rose et semper quando finietur distillatio eius proiice rosas primas: et pone alias recentes quousque compleatur totum opus. Et scitum est quod aqua rosata que fit ex rosis silvestribus que oriuntur per se sine irrigatione aque est melioris odoris quam que fit ex rosariis domesticis que nascuntur in locis cultiuatis: et rigatis aqua. Et operatio eius que fit in terra nostra est leuior et breuior quam illa quam dixi. Et est quod accipias ollam ex ere sicut ex olla tinctorum: et pone post parietem: et pone super eam copertorium discrete factum cum foraminibus in quibus ventres ponuntur et pone in eo ventres cum sagacitate et postea imple ollam aqua et accende ignem sub ea cum lignis ex vite vel similibus. et fac distillare et quando mediabitur distillatio oportet quod coperias os furni donec compleatur tota distillatio et qui vult loco lignorum componere carbones aqua magis erit odorifera. Sed operatio eius sine aqua et cum igne carbonum est quod facis furnum quadratum aut rotundum et habeat copertorium superius super quod stabunt ventres ex terra vitreata: possint sustinere ignem et quando accendentur carbones et incipiet aqua ro. distillari claude os furni et dimitte foramina aperta per que fumus egrediatur: et dimitte sic donec fuerit distillata tota deinde abiectis primis rosis et pone alias recentes:

¶ Modus alius qui vult distillare paucam aquam.

Recipe ollam ex ere et imple eam aqua et pone super larem ignis. et pone super os eius copertorium perforatum foraminibus duobus vel tribus vel pluribus aut paucioribus ventribus secundum quod poterit capere copertorium olle: et sint ventres ex vitro. et accende ignem ex farmentis de vitibus vel carbonibus sub olla donec bulliat aqua que tunc distillatur aqua rosata in vna vice vel in duabus quanta volueris.

¶ Modus faciendi aquam rosaceam cum musco.

Recipe aque rosacee libras .ij. et pone in ea de musco trito bono aur. .i. et pone in ventre distillationis de vitro sicco et distilla paulatim sicut dixi supra quousque tota distilletur et repone eam in vase vitreo et stringe os eius quia bona est regibus ad odorandum quando liniunt ex ea pannos suos vt sint odoriferi.

¶ Modus faciendi aquam rosaceam cum croco.

Recipe ex croco bono ℥ .s. et libr. .ij. aque rosate et pone crocum in aqua rosata vt infundatur in ea bene deinde distilla sicut dixi quoniam bona est ad ponendum in medicinis et odorandum et ornandum in decorationibus.

¶ Modus faciendi aquam rosatam cum gariofilis.

Recipe ℥ .i. gariofilorum et libr. .i. s. aque rosate et pone gariofila in aqua illa die et nocte: postea distilla sicut dixi et serua.

¶ Modus faciendi aquam rosatam cum camphora.

Recipe ℥ .i. camphore et pone libr. .i. aque ros. et distilla et serua: et vtere in medicinis regum. Et secundum hunc modum fit aqua rosata cum sandalis et aliis speciebus cum quibus volueris. Et sunt qui distillant hec omnia in aqua simplici loco aque rosacee.

¶ Modus faciendi aquam rosatam cum rosis siccis.

Recipe de rosis siccis: et pone super eas aquam qua infundantur solum et si plus: deinde imple ex eis ventres vitreos seu plumbeos: et distilla paulatim cum discretione quia erit conueniens in medicinis et decorationibus. Et dixit mihi quidam quod posuit in libr. .x. rosarum siccarum libr. .x. aque et fecit distillari et fuit aqua rosata satis bona: sed non faciunt istam nisi in necessitate quando non reperitur alia.

¶ Modus faciendi ramich.

Recipe de pallulis bonis rubeis lib. .iiij. et pone super eas aquam ad pondus earum et coquantur postea colatum expressione: et proiice substantiam deinde accipe libr. .ij. mellis optimi et misce cum aqua pallularum et libram .i. s. olei sisamini vel sabacini et bulli totum simul quousque sit prope coagulationem et caue ne desiccentur quod si incipiant desiccari adde parum aque ne adurantur

deinde accipe cassie li.x.cinamomi an. tantum ꝙ summa sit libr.i.⁊ gallarum libr.x.tere et cribra subtiliter ⁊ confice cum aqua passula ⁊ melle in olla.⁊ pone ollam super ignem suauissimum ⁊ dimitte quousque conuertatur ad modum pultis facte ex farina.deinde extende medicinam hanc super sextorium ad solem donec ꝓpinquet coagulationi ⁊ sit ydoneum ad operationem deinde pone super marmore vnctio oleo de keyri vel de gilbuc: ⁊ vnge manus tuas ex eodem oleo ⁊ fac trociscos si vis facere ramich.

Modus faciendi trociscos de gallia.

Sed si vis facere trocis.alios de sucħ.i.gallia accipe de musco ꝙtum vis ⁊ tere bene ⁊ malaxa cum eo sicut malaxatur pasta dura ex qua fit panis. ⁊ fac trociscos magnos vel paruos quos extende super cribrum ex setis ⁊ dimitte.ii.vel.iii.dieb⁹ donec sint rubei:deinde perfora eos et pone in eis filum ⁊ interpone in medio ipsorum frustula ligni similiter perforati ne se contingant:⁊ suspende in loco vbi non tangantur a rore vel re nociua:quando autem transierit super eos annus erit gallia bōa ⁊ quanto amplius tempus habuerit:tanto erit gallia melior.Et gallie quatuor sūt species scilicet gallia ex musco ⁊ gallia ex ventribus ⁊ ex corio ⁊ ex aqua.Operario gallie ex musco est illa quam dixi et iterabo operationem eius breuiter quando ramich fuerit siccum et est ꝙ accipias ex musco:et teras ipsum per se et teras ramich per se:⁊ cribra cum cribro mediocri ⁊ pone super ipsum muscum et malaxa in vase quod arab.dicit salalexa cum oleo de keyri aut de gabach.et fac troc.et pone super cribrum donec siccentur et perfora eos ⁊ intromitte filum per foramina eorum.et suspende ⁊ sicca vt dixi.sȝ operatio gallie ex ventribus est ꝙ accipias ventriculos ex quibus extractum est muscum ⁊ incide eos cum forficibus vltima minutione ⁊ facias sicut fecisti de musco cum ramich:⁊ hec est gallia ex ventribus.Et opatio gallie ex corio est ꝙ accipias corium pilosum quod est super marsupium a quo extractum est muscum ⁊ tunde pilos eius cū forficibus bene:et postea rade cum cultello acuto vel vitro:et quere bene radices pilorum:ita ꝙ nihil de eis remaneat.sed fiat sicut eorum:deinde incide cum forficibus subtilissime ⁊ tere ⁊ cribra cum cribro subtili ⁊ fac totam operationem:sicut fecisti in gallia cum musco:et in gallia ventrium.Et operatio gallie ex aqua ē ꝙ accipias ex ventriculis musci quos predixi tibi cum toto corio piloso et incide cum pilo suo postꝙ erūt vacui et pone in vase vitreo simili vrinali:⁊ ꝓiice super vnamquamque bursam seu ventriculū libr.ii.aque et pone in sole viginti diebus:et cola aquam deinde tere ramich:et cribra:et confice cum aqua ventriculorum:⁊ fac tro.ē sicut fecisti de gallia muscata et alijs ⁊ suspende per annum integrum ita ꝙ non tangantur manu quia tunc recedet fetor eorū et remanebit bonitas eorum.Et tempus faciendi gallias omnes est tempus veris:⁊ oportet ꝙ non fiant tempore hyemis quia remaneret in eis humiditas et destruerentur ⁊ ipsa non reciperent odorem specierū nisi siccarentur bene et scias hoc.

Modus adhurendi ramulos arborum et radices et folia quecunque ex eis egent cōbustione.

Et de ipsis ē modus combustionis sarmentorum vitis que quidē oportet comburi:quando de nouo sunt amputate.et habent in se satis de humiditate.Accipe ergo ea:et absterge bñ a terra:⁊ laua bene cum aqua donec nihil remaneat ī eis ex terra vel alia putredine:deinde imple ex eis ollam magnā quantū oportet:⁊ claude eam cum coperculo perforato:vt fumus eorum inde egrediatur:deinde pone in furno panis a sero vsque ad mane:et extrahe ollam et videbis sarmenta facta sicut carbōes tunc tere ergo eos bene et pone eos in olla minori prima:et pone iterum in furno et facias hoc sepe donec inuenies cinerem albū bonum leuem tactu:quem serua necessitati Et in hunc modum comburuntur ligna ficus et lentisci.idest ganu:et terebinti:et radix canne et omnia folia et cortices et radices et cortices auellanarum et castanearū: et glandium quando volueris ex eis cineres facere.Et qui vult ea comburere cum minori artificio et minore labore oportet ꝙ fiat simile huic in omni re cuius combustio est necessaria in operatione medicine.

Forma assandi mirobolanos citrinos: chebulos indos belliricos:et emblicos pro illis qui emittunt sanguinem et habēt emorroidas et desinteriam et tenasmon.

Oportet ꝙ imbibas mirobalanos ī aqua citoniorum.i.succo aut granatorum acetosorum aut in succo

.H

uae acerbe aut [illegible] aut in aqua ubi decocti sunt berberi aut [illegible]entes aut ubi coctum est la patium acutum: deinde sicca eos bene et ma defac in oleo rosato vel in oleo de lentisco: et est de garur aut oleo masticion vel butyro vel oleo oliue: deinde assa super patellam fer ream vel testam calefactam palme: et caue ne adurantur: et destruatur virtus eorum.

¶ Modus assandi semina que administrã tur in medicinis fluxus ventris sicut sũt se men portulace nasturci altee plantaginis: psilij grana myrtibi carui anisi cimini albi et grana granatorum semen lini marubij et si miliam.

Recipe patellam ferream aut terre am aut eneam aut lebetem cum la to orificio: et calefac eam bene dein de aufer ab igne et statim cito super pone se mina dum ipsa est calida anteq̃ infrigidet: et commisce eam semper donec videris as sationem eius completam ad voluntatem tuam: et si non fuerit completa vna vice po ne iterum patellam super ignem sine semi nibus donec calefiat et pone semina desup cum abstuleris eam ab igne. et fac vt prius et caue ne comburantur: et non apponas ad assandum omnia semina: et plura simul: sed vnamq̃q̃ speciem per se: quia sunt que dam semina que sunt minora alijs et quedã grossiora: et quedam habent multam visco sitatem: et quedam paucam: et sunt ex eis q̃ debent amplius assari sicut psilium: et sunt ex eis que parum sicut carui: et anisum: et ciminum album: et ita de alijs secundum q̃ oportet cuiq̃ speciei.

¶ Forma assandi dragã. gummi arabicum et omnes alias gummas.

Qui vult assare gummi arabicũ frã gat eum in frusta ad magnitudinem orobi deinde accipiat patellam et ca lefaciat eam: et auferat ab igne et ponat su per eam gummi arabicum: et misceat bene sine intermissione donec albescat: et si nõ al bescit prima vice fac iterum vt prius donec sit album: eodem modo facias ex draganto. et gummi amigdolarum.

¶ Forma assandi karabe et comburendi.

Frangitur sicut dixi fracturis pris et assa vna vice vel duabus et serua Sed combustio eius ẽ in hunc mo dum. Accipe ollam fictilem et pone karabe intus et claude os eius cum luto et pone in igne ardẽti vna nocte: deinde extrahe et teri et vtere.

¶ Forma assandi gallas q̃ vult eis vti in ca pillis.

Frange vnãquãq; gallam in .iiij. vel in .v. partes et infunde eas in oleo oliuarum vna hora deinde assa secũ dũ capillam mirabolanorũ et aufer cito cum sagacitate ne comburantur: et destruantur. Et qui vult frangere stipticitatem earum infundat eas in butyro vel oleo sisamino et te rat et seruet sine assatione. Et qui vult au gere stipticitatem earum imbibat eas in aq̃ citoniorum aut cum vna aquarũ stipticarũ quas dixi aut succo stiptico et seruet.

¶ Forma cõburendi fecem vini et aceti.

Recipe fecem vini et munda: et desic ca eam in testeo vase super ignem magnum et dimitte donec combura tur. Et signũ cõbustionis eius est: quando mutabitur color eius in albedinem: et pungit linguam cum inflammatione. Et combustio fecis aceti fit in hunc modũ: et virtus vtriusq̃ adauste ẽ q̃ desiccat multum et sunt abster siue et auferunt carnem superfluam ab vlce ribus et sunt stiptice: purificant purificatõ ne forti.

¶ Modus conficiendi sarcacollam.

Recipe õ sarcacolla bona alba gros sa: et pone in vase vitreo ãpli orificij et de mulge super eam lac asine in quantitate pauca. s. ne infũdas in ea vt liq̃ fiat sed remaneat q̃si sicca: et pone illud in so le: vt cito desiccet: et qñ erit sicca oportet q̃ iterum mulgeas secundum quãtitatem quã dixi: et sẽp caueas ne coperias eã lacte. ne acescat lac anteq̃ desiccet: et distruat: fac ita q̃ter vel q̃n quies et cũ h̃ feceris sicca hr̃ et serua. Et si ñ hẽs lac asine parũ fac cũ lacte mulieris: q̃a ẽ melius. Et sũt q̃ cõficiũt cum lacte eque et ca pre: et alijs speciebus lactis: sed lac mulieris est preciosius.

¶ Forma conficiendi carui cum lacte ad flu xum ventris.

Accipe de carui ꝛ pone ĩ vase mũdo ꝛ pone vas sup ignem vna hora do nec sit fere calidũ: deinde ĩfunde super cũ lac capre quãtitatis qua copiat eꝫ: dimitte duab⁹ horis ꝛ extrahe ꝛ sicca ꝛ serua

Forma ꝯficiẽdi mirabolãos ẽblicos cũ lacte.

Accipe de emblicis meliorib⁹: ꝛ pone sup eos lac acetosũ: ꝛ dimitte sic die ꝛ nocte. Et qñ lac desiccabiẛ pone iterũ aliud lac donec sint ĩfusi ad volũtatẽ tuã

Forma conficiendi cordumeni ꝛ ciminũ in aceto ad ponendum in confectionibus.

Accipe cordumeni aut de cimino non albo ꝛ purifica a lignis ꝛ a sorde ꝛ pone ĩ olla lapidea ꝛ coperi cum aceto forti: cuius quãtitas sit ita ꝙ totũ ĩbibatur a cimino: ꝛ nihil remaneat: deinde extẽde eũ sup sertoriũ in vmbra donec sit ꝑpe exsiccatũ: dem postmodũ assa eũ sup patellã ferream sm disciplinã quã narraui tibi in assatione seminum.

Modus purificãdi et colãdi gũmi arabicam ꝛ dragagã ad ponẽdum in alcofol.

Accipe de gũmi arabico: ꝛ tere tritura grossa ne teraẛ cũ eo ligna ei⁹: et põe ĩ olla vitreata: ꝛ copi cũ aq̃ clara ꝛ mũda: vel cũ aq̃ rosacea: ꝛ dimitte ꝑ noctem ꝛ ĩ mane aspice si ẽ necessaria alia aq̃: ꝛ adde: ꝛ si nõ misce bene cũ manu donec totũ liq̃scat: ꝛ ꝓiice eam sup cribrũ mũdissimum: ꝛ duc cũ manu hic ꝛ ide donec descẽdat de cribro totũ colatũ. Et sũt q̃ desiccãt ꝛ seruant desiccatũ. Et sunt q̃ vtũtur sicut sunt.

Modus ꝑparandi opiũ qḋ administratur ĩ collirijs.

Accipe laminã ereã aut caciã lancis ĩ qua ponũtur res q̃ pẽsãtur ꝛ pone eã sup prunas donec bene calefiat: ꝛ aufer ab igne: ꝛ pone ibi subito de opio mũdo. Et quãdo videris eũ liquefactũ aufer ne desiccetur ne fiat frãgibile ꝛ refrigera ꝛ vteẛ

Modus preparandi dragagã quando volumus ipsum ponere in loch.

Ponet vt liq̃fiat in melle: ꝛ aq̃ die ac nocte: ꝛ si in mẽle opoꝛtuerit ꝙ addatur de aq̃ fiat: ꝛ si nõ misce cũ manu ꝛ cola: ꝛ fac sicut sciuisti de gũmi arabico et vtere.

Forma cõburẽdi olibanũ ꝛ accipiendi fumum eius.

Accipe de olibano bono ꝛ claro: ꝛ accẽde cũ lumine cãdele. ꝛ pone ĩ olla terrea vitreata quousq̃ cõburatur: deinde copi ollã ſbito vt colligatur olibanũ p⁹ cõbustionẽ ei⁹: q2 si nõ oppillares ollã subito ꝯuerteretur in cinerẽ. Et sũt q̃ ĩ hora cõbustionis coperiũt ollã copertorio ereo habente culũ ad colligendũ fumum eius.

Forma colligẽdi olibanũ qḋ ponitur ĩ alcofol.

Verũ forma collectõis fumi ei⁹ ẽ ꝙ appoꝛtẽdas frustũ olibani cũ toto suo cortice cũ forficib⁹: ꝛ pone flãme: vt accendatur: ꝛ ꝓiice in vase terreo paruo qḋ hẽat copertoriũ ex ere delicate factũ ꝛ nõ os vt tu accẽdas granũ scḋm ante q̃ extinguatur ꝑmũ granũ: ꝛ os ꝙ copertoriũ sit taliter situatũ sup os vasis ꝙ cognoscatur q̃liter: ꝛ quãtũ colligetur ex fumo ĩ copculo ꝛ est ꝙ ĩterponas lapid̃ ĩter labiũ vasis ꝛ coperculi tante grossitudinis: vt p illã distãciã videre possis collectionẽ fumi: ꝛ rora super copertoriũ cũ spongia vel pecia madefacta ĩ aqua frigida: ne copertoriũ nimis calefiat ꝛ fugiat vnus fum⁹ cũ alio: nã si hoc nõ fieret fumus ꝓpter caloꝛẽ coperculi ꝯuerteretur ad inferiora: ꝛ misceretur cũ cinere olibani ꝛ nõ colligeretur tantũ. Et virtus fumi eius ẽ ꝙ ipse sedat apostema oculi qḋ dicitur sarcan Et hoc mõ colligitur fum⁹ mirre storacis. et gallie ꝛ omnium specierum gummẽ.

Forma accipiendi fumum picis liquide.

Accipe crucibulũ seu lucernã ferreã vel terream: ꝛ põe ĩ eo liciniũ ꝛ paũ picis et accẽde liciniũ ꝛ deinde coperi sup flãmã luminis eius coptorio terreo intꝰ vitreato: ꝛ sit forma eius similis furnulo: hẽns culmẽ cuius sũmitas tẽdat ĩ acutũ ꝛ sit stricta: ꝛ sũmitas ei⁹ hẽat sicut foramen atanoꝛ: ꝛ dimitte sic flãmã sub copertorio: nã fumus ei⁹ adherebit parietibus coperculi: ꝛ quãdo pix minuetur adde picẽ aliã ꝛ facias hoc tã diu ꝙ colligatur ex fumo quantũ volueris: ꝛ caue ne nimiũ calefiat copertorium ꝛ fumus nõ adhereat fumo sꝫ ꝯuertaẛ ad inferiora: q̃a os ꝙ euentes cũ flabello hora p⁹ horã ꝛ virtus hui⁹ fumi ẽ calida ꝛ stiptica: ꝛ vsus eius ẽ vtilis valde ĩ alcofol ꝛ ĩ medicis oculorum. Et nos vtimur eo ĩ emplastris: ꝛ in debilitate oculorum: ꝛ lacrimis ꝛ bothor: ꝛ ita accipitur fumus ex butyro.

Forma coquendi albitiram

Sume vas terreũ oblongum ꝛ luta cũ argillo ꝛ pilo: ꝛ pone vsq̃ ad duas partes ei⁹ de albitiram ꝛ põe sup prunas: ꝛ coque donec remaneat mediũ eius

deinde fige lignum seu acū ferreū ī ea:et ex trahe ad aerē:nā si desiccabit̄ scias q̄ erit co ctum ⁊ nūc aufer ab igne ⁊ desicca:⁊ vtere.

¶ Modus abradēdi sādalū qd̄ administra tur in medicinis apostematū calidorum.

Sandalorū quoddā ē rubeū ⁊ ē frigi dius alijs ⁊ aliud ē citrinū: ⁊ aliud ē albū ⁊ illud q̄ magis vtit̄ medici ad infrigidādū ē rubeū:⁊ vtūtur eo ī medicinis podagre calide ⁊ medicis furunculorū calido rum ⁊ mod⁹ ei⁹ ē q̄ accipias ex eo fustrum qd̄ sua grossicie ipleat manū tuā:⁊ frica ipm̄ sup ferrū drachir. Lagariū vel sup petrā du ram ne aliq̄d ex petra misceat̄ cū sandalo in fricatione. Et fuit ꝯsiliū aliquorū vt fricet̄ su per cotē cerdonū:q̄a si aliquid ex ea dissolui tur cū sādalo n̄ nocet imo auget ifrigorē ei⁹ et iuuamētū:q̄ natura huius cot̄ ē frigida et desiccatiua:⁊ oꝫ q̄ distillet̄ sup ipsū semp in tempore fricatōis aqua frigida vl̄ aq̄ rosata aut de succis herbarum frigidarū sic succus solatri et menite:⁊ sēpuiue ⁊ lactuce ⁊ plan taginis:vl̄ aliud simile aliorū succorū frigido rū ⁊ tūc hēas parassidē mūdā corā te super quā facias fricatōem ī quā descēdit aqua vl̄ succus cū fricatōe sādali:⁊ qn̄ descēderit de sādalo quātū volueris cū huius succo ⁊ sī ō succo vl̄ de aq̄ nimis erit dimitte descende re sādalū ī fūdo vasis ⁊ ꝓice supfluū quod supnatauerit ex aq̄ vl̄ succo. ⁊ residuū colli ge:⁊ vtere eo ī omī qd̄ oꝫ solo vl̄ composito cū ēplastris q̄ sedabit dolores calidos cum auxilio dei. Et q̄dā ex medicis qui erāt ī no stris partib⁹ fricabāt sādalū cū testa terrea alba noua dura:⁊ vtebāt̄ ifurunculis ⁊ cla uis ⁊ dicebāt q̄ itesta alba erat ꝓprietas cō ferēdi furunculis. Et sūt ē q̄ fricant ī mola faborū q̄ acuūtur gladij:⁊ ita faciebāt egyp tij. Sed sādalum citrinū:⁊ sādalū albū fri cant sm̄ eādē disciplinā q̄ rubeum.

¶ Modus extractōis mucillaginū ex semi nibus sicut psillij fenugreci se. lini se malue et radicū ei⁹ ⁊ seminis altee et radicū ei⁹:et se. citoniorū ⁊ marubij ⁊ ceterorū huiusmōi.

Modus ei⁹ ē q̄ accipias de bono psi lio quātū vis:⁊ mūda eū a terra ⁊ a qualibet re extranea:⁊ pone in olla mūdā:⁊ pōe sup ipm̄ de aq̄ calida libras qua tuor ad vnā q̄q̄ libā psilli aut plus scd̄z q̄ tu volueris pinguē eē mucillaginem vel sub tilē:⁊ dimitte simul ꝑ nocte: mane vero cale facias parū sup ignē:⁊ ꝓicias ī marsupium factū ex tela lini forti noua grossa:⁊ stringe os marsupij cū ligamēto fortiter ne aliquid ex psilio lubricet extra:deinde cū suspēde su per orificiū olle vītreate:⁊ percute marsupi um ab omni parte eius cū virga lignea vel ferrea subuli et quod egrediat̄ de mucillagi ne trahe mulgēdo ad inferiora. cū virga do nec descendat mucillago in ollā:⁊ facias do nec nihil egrediatur a marsupio:deinde dis solue os eius:⁊ liga iterū magis inferius a loco ī quo ligasti p̄us et percute iterum cum virga quousq̄ egrediat̄ tota mucillago:⁊ psilium egredietur totū siccū ex marsupio cum hoc artificio. Et scd̄m hanc formam fi unt omnes alie mucillagines. Et sunt q̄dā qui ponūt super semina aquā calidam ⁊ mis cent bene:⁊ ponunt ī pāno vel cribro:⁊ pmt donec tota mucillago egrediatur sed p̄mus modus apud me est melior.

¶ Modus extrahendi mel ex anacardis.

Recipe de anacardis:et aufer pedes eorū:scilicet id quod adheret ramo eorum et pone in olla munda cum a qua:et bulli quousq̄ super faciem aque vide as natare sicut mel quod colliges cum cocle ari paulatim quousq̄ nihil remaneat de eo super aqua:quod repone ⁊ serua necessitati.

¶ Forma extrahendi cor seminum.s. medul las sicut cor cartami seminis cucurbite cocu meris citri melonis et similium.

Recipe de cartamo:et purga a super fluitatibus eius ⁊ sibꝫ aliquā humi ditatē oportet de siccetur in sole. dei de pone in mortario et frange leniter corti ces eius:et frica manibus quousq̄ separetur cortex a corde deinde cribra paulatim cū cri bro facto ad hec:q̄a cor eius descendet et cor tex remanebit super cribrū et ita oportet fie ri de alijs seminibus. Et sūt qui auferūt me dullā eius cū manu sigillatim ⁊ colligunt cō eius cum forficibus paruis vel cū vngib⁹:sed hoc opus ē magni laboris ⁊ non pōt fieri ex eis nisi modicum et prior modus ē melior sa tis ⁊ ē modus quo vsi sumus.

¶ Forma excoriandi grana alkemna:⁊ ē ca tapucia maior siue pentadactilus.

Quando accipiūtur ex arbore sua recentes sunt a cortice suo difficilis seperationis. Et qui vult ex coria re ea sine labore oportet q̄ extendat in sole calido ⁊ dimittat tota die:⁊ moueat hora p⁹ horam:quia quando sol calefacit grana fa cit crepare corticem illum ab omni parte eius ⁊ facit egredi grana eius:colligat ergo ea que

egressa sunt. Et si remanent aliqua grana q̄
non sint seperata a cortice fricentur cum ma
nibus vel cum panno aspero quousq̄ egre-
diantur mundata: et si aliqua non crepuerūt
ponantur iterum in sole donec crepent et fi
ant ut palus: sed si eges excoriatione earuʒ
in brevi tempore pone patellam super ignē
donec sit prope calefactionem et auferas ab
igni: et pone grana in ea et misce et sit calor pa
tele aliquantulum fortior calore solis: scindēt
ergo cortices et egredientur grana. Veruʒ
ad auferendum corticem eius scḋm est labō
magnus. Et ꝓpter hoc multi extrahunt o
leum eius absq̄ ꝙ auferunt cortic' illū. Et
qui vult auferre corticem scḋm non hēt inge
nium aliud nisi mundando grana singulari
ter unū post unū: aut quasset ea leviter sicut
dixi de grano cartami: et cribret. Verumta
men ipsa adherent simul et cōglobātur ꝓpt
multam eorum humiditatē: quare oportet:
ut terantur paulatim cū magna lenitate: et
ingenio. Et scḋm hanc formaʒ oportet ꝙ te
rantur grana abalgar. i. laureole et bace q̄
sunt prope figuram horum.

Modus excoriandi grana sisami.

Accipe de sisamo: et purga a terra
que ē cū eo et aliis superfluitatibus
et pone ī vase fictili cū aqua frigida:
et dimitte per noctem et in mane cola et dimit
te siccari parū ab humiditate aque: et pone
in pecia lini forti et liga os eius et percute si
samum ab omni parte eius donec excorie
tur: et ꝓiice in vase: et proiice super ipsuʒ
aquam frigidam: et misce bene: tunc cū vide-
bis corticem eius natare super faciem aque
proiice euʒ aqua. Et fiat ita quousq̄ nihil re
māeat ex cortice deinde sicca ab aqua et ser-
va necessitati.

Modus excoriandi amigdolas et pine-
as et nuces et cetera horum similia.

Omnia ista excoriantur in aqua ca-
lida et hoc est notum omnibus. Et
sunt qui ponunt in aquam frigidaʒ
per noctem et in mane excoriantur. Et sūt
qui ponunt in patellam super ignem par-
vum quousq̄ excorientur. Et sunt qui sepe-
liunt quando recentes colliguntur in palea
frumenti quia tunc cadit cortex eorum supe
rior.

Modus desiccandi rosas ad reponēdū
eas.

Accipe de rosis cum fuerint immedi
ate sue apertionis neq̄ adhuc egres
sa folia earum a camerula sua: et expone so-
li cum tota camerula sua in fine mensis apri
lis et expone eas soli eadeʒ die qua collecte
fuerint: nam si reservarentur usq̄ ad mane:
maxime coacervate in unum minuerentur
multum in suo odore et rubore: et cum desic
cas move eas sepe in die: et qñ marcescent
aliter manserint et fuerint prope desiccatio-
nem: aufer folia earum a camerulis suis: et
serva folia reposita. Et iam scitum est apud
nos ꝙ ille que siccātur eadē die qua collecte
fuerint sunt meliores satis: et rubor earū rēa-
net in eis: et odor: et si non possūt exponi so-
li eadem die qua colligūtur: oportet ꝙ ponā
tur in loco ventoso in quo non sit humiditas
et sequenti die quā cito poteris ponātur ī
sole donec compleatur earum desiccatio: et
iam scitum ē ꝙ desiccatio earum melior ē in
umbra nisi quia ē maioris laboris et pericu-
lum ē ne destruatur odor et color earum ꝓp
ter humiditatem que ē causa destructionis
earuʒ quando nimis remanet in eis: q̄ ꝓpter
si volueris desiccationem earum in umbra
oportet ꝙ ponas eas extensas ī loco calido
ꝓcul ab humiditate et visites sepe et revol-
vas eas assidue sed in possibile ē ꝙ evadant
a devastatione quando desiccātur in umbra. et
oportet ꝙ reponas qñ cōplebitur desiccatō
earum in vase terreo: et ꝙ stringas os eius ꝙ
odor et color remāeat in eis: et scitum ē ꝙ qui
siccaverit libr. x. rosarū mundatarū ꝑvenieť
ad libr. i. quando erūt sicce: et si rose erunt ex
montibus possibile ē ꝙ remaneant plures: et
rose de mōtib' sūt fortioris odoris q̄ ortulāe
et aqua q̄ fit ex ortulānis et ita ē de oībus her
bis et de omni flore q: odor et virtus fortior ē
earum que nascūtur ī mōtibus q̄ que nascū
tur in ortis et locis depressis.

Modus desiccandi violas.

Viole colligūtur in mense aprilis: et
oʒ ꝙ flores violarum colligātur qñ
sunt in fine bonitatis et maturitatis
et extendantur in sole eadem die qua colli-
guntur sicut dixi de rosis neq̄ plus neq̄ mi
nus qui vult colorē et odorē earuʒ servare si-
cut ē: et viole montium sunt meliores ortu
lanis et libr. x. ex recentibus convertūť ad
unam quando sicce fuerint sicut et rose.

Forma desiccandi omnes cortices radi-
cum sicut feniculi apii scariole plantaginis bu-
glosse et cortices radicum mori.

Modus desiccationis earuʒ ē iste ut
abluas eas bñ ea die q̄ colligūtur

a terra et luto: ꝛ abscissis folijs ab his exco-
ria medullas ab eis in hūc modum. vnāquāq₃
radicem pse q̄sses cum maleo pro ferreo: qꝛ
tali modo citius ꝛ meli⁹ seperabit̄ cortex a
corde q̄₃ alio mō: deinde expōe soli ea die: et
non oꝫ vt expectes nisi vna die qꝛ destruerē
tur et maxime: ī tēpore hyemis. Et qū siccant̄
reuolue sepe in sole ꝛ ī nocte ponas eas in
loco ventoso ꝑcul ab hūiditate: ꝛ in die pōe
iterū in sole dōec desiccēt̄: ꝛ si dies sit nebu
losa sīn appītōe solis oꝫ q͛ extēdas eas ī cri
bro ex paleis aut sup craticulam ex cānis sb
tilibus ꝛ suspēdant̄ sup ignē: ita q͛ calor ignis
ascēdens eas desiccet. Et q̄ vult desiccatio-
nē earū subito īminēte necessitate oꝫ q͛ acci
piat patellā terreā latā ꝛ calefaciat eā super
ignē: deinde auferat ab igne ꝛ extēdat sup e
am radicē aut aliud quodcūq₃ voluerit d̄sic
care. Et reuoluat sepe cū manu ꝛ qū patel
la refrigerabitur rēoueat radices a patella:
ꝛ itez calefaciat eā ꝛ calefactā tollat ab igne
ꝛ iterum suppōat radices: ꝛ faciat hoc quousq₃
siccētur ꝛ caueat ne cōburāt̄. Et hic ē mod⁹
desiccationis eaz ī hora necessitatis magne
Et in dieb⁹ pluuie nubiū ꝛ humiditatum.

Forma accipiendi cortices citri ꝛ cetero-
rum pomoꝝ odoriferoꝝ: ꝛ eoꝝ desiccatio.

Ille q̄ vult vti corticib⁹ pōoꝝ citri ī
ꝯfectionib⁹: eligat illa q̄ hn̄t maiorē
acetositatē īrinsec⁹: qꝛ cortices eo-
rum sūt magis odoriferi. Et oꝫ q͛ excorient̄
illa die q̄ collecta sūt ab arbore: tergāt̄ ergo
ꝑmo cū mātili mūdo ꝛ excoriēt̄ cū cultello
acute aciei paulatī leuitēr: ne accipiat̄ ex cāne
cum cortice ꝛ sīli mō oꝫ fieri ex citōijs ꝛ alijs
pōis: deīde siccēt̄ cū cautella vt dixi ꝛ seruē
tur necessitati.

Modus infūdēdi armoniacū ꝛ gūmas
que ponūtur in medicinis.

Recipe armōiacū ꝛ pōe ī aceto ꝑ no
ctem: ꝛ ī māe aspice si armoniacū bi
berit totū acetū ꝛ nō bn̄ fuerit disso
lutum addas de aceto paꝝ ꝛ dimitte donec
bn̄ dissoluat̄ totū: deinde pōe sup cribrū ex
setis ꝛ frica cū manu donec descēdat de cri-
bro ꝛ ligna ei⁹ ꝛ frōdes remaneāt sup cribrū
ꝛ sic vtere. Et ꝫm hūc modū pꝛeparēt̄ omēs
alie gūme similes armoniaco sicut oppopo
nacū serapinū assafetida bdeliū ꝛ similia.

Mod⁹ faciēdi sigillū q̄ sigillāt̄ trocisci.

Recipe frustū ligni hebani aut buxi:
aut eboris aut alteri⁹ cuiuscūq₃ vis
ꝛ sit grossitudo ei⁹ mēsura duorū digitorum
ꝛ latitudo triū ꝛ lōgitudo vni⁹ palme: ꝛ ꝑpa
ret̄ forma ei⁹ bn̄ deinde seca ipsū in lōgitudi
nem eius ī duas ptes eq̄les ita q͛ vnicuiq₃ ta
bule sit grossitudo vni⁹ digiti: deinde fac am
bas facies ei⁹ politas lenes bn̄ iuicē coherē
tes deīde sculpe ī ābab⁹ faciebus tabularū
sculpturas rotūdas scdm q̄ntitatē trociscoꝝ
quos volueris sigillare siue magnos siue
paruos: deīde sculpe īter vnūquēq₃ circulū
nomē trocisci quodcūq₃ volueris. I. ex q̄ fue
rit factus: vt trociscus rosat⁹ vl̄ trocisc⁹ vio
lat⁹ ꝛ similiū ꝛ sit scriptura opposito mō q̄n
trociscus fuerit sigillat⁹ reddat̄ littera recta
Et qui vult sculpe ī vna tabula plura nomia
trociscoꝝ oꝫ q͛ sigillet ī ea diuersos troci-
cos scdꝫ noia ipsoꝝ vnūquēq₃ trociscū in suo
nomine. Et q̄ vult ī vna tabula solū nomen
vni⁹ trocisci oꝫ q͛ non sigillet in ea nisi illam
solā speciem trociscoꝝ. Et quando volueris
sigillare cum ea trociscos oportet q͛ iungat̄
vnāquāq₃ tabulam cū oleo rosato ꝛ troc. ꝯdi
cum oleo violato ꝛ sigilla scdm voluntatē tu-
am. Et hec ē forma sigillādi. Sed sūt q̄ faci
unt sigilla breuia scdm hāc formam. Recipe
ex hebano vel buxo ꝛ fac sigilla rotunda: et
sculpe in vnoquoq₃ sigillo forā rotūdā q̄ntite
grossitudinis ē dimidi⁹ trociscus vl̄ medius
lupinus ꝛ sculpe in vna ex tabulis nomen
trocisci si vis: ꝛ si nō vis dimitte planā vt pos
sis ex ea sigillare diuersas spēs trociscoꝝ.
Et sūt qui faciūt ī hūc modū sigilla multa:
sculpunt in vnoquoq₃ sigillo nomē alicuius
trocisci: ꝛ hec ē forma eorū. Sed qui vult vt
sigillū reddat trociscum scdm certū pondus
oꝫ q͛ faciat trociscū vnū ꝛ ponderet eū recē
tē scdm q̄ntitatē pōderis quā vult ꝛ ꝑfodi-
at in sigillo foramē trocisci ad mēsuram illi⁹
qꝛ pondus eius erit scdm pondus illius.

Modus colandi potiones ꝛ cocciones:
ꝛ figura colatoriorum.

Oportet q͛ hēat̄ tria colatoria ad co
landas potiones ꝛ decociōes syru
poꝝ. Primū colatorium sit minus
q̄₃ secundū ꝛ pānus eius sit rarior: ꝛ scdꝫ sit
maius primo ꝛ pannus eius sit spissior quā
pānus primi: et tertium sit maius secundo ꝛ
pannus eius sit spissior satis: ꝛ hec ē figura
colatoriorum.

Modus clarificandi.

Et qui vult clarificare aliquam po-
tionem vel syrupum sicut syrupuz
de radicibus vel syrupum de ysopo
aut de lapacio: aut quēcūq₃ alium syrupum

sicut oximel et spēs syrupozum et potionū omnium qn̄ erit completa decoctio eozū oȝ ꝙ pmo colētur in cribello ex setis deinde suspende colatoria omnia vnum intra aliud. s. paruum intra medium et medium intra maius deinde ponat in panno folia cifoliorū vel parmarum concussa bene a puluere aut de setis equi bene ablutis ⁊ impleat: ex eis quasi medietatem colatoꝝ et sint colatoria distantia ab inuicē q̄titate trium digitorū et suspende colatoria in pariete ⁊ suspende sub eis vas ad recipiendum qđ collabit: deinde infūde intra colatorium supius potionē coctam vł id qđ volueris colaꝛ: ⁊ dimitte sic colari per se sine aliquo contactu manus ⁊ q̄ descendet de pmo colatorio in scđm et de secundo in tertium: et si opiletur aliquod ex colatoꝝ a grossicie decoctionis ita ꝙ non descendat ex aqua aliq̄d oportet ꝙ effūdas quod ē in eo ⁊ ablnas ipsum a grossicie illa: ⁊ postea remitte decoctione in eo: ⁊ dimitte donec clarificeᷓ et fac ita dōec descendat tota decoctio et pẏce substantiam eius ⁊ vteꝛ decoctione clarificata: et qui voluerit facere syrupum ex ea erit maioris iuuamenti ⁊ facilior ad potandum.

Operatio salis alkali ⁊ ē salnitrum qui īgreditur in medicinis multis:

Accipe d̄ herba illa que dicitur alkali et fac in terra foueā magnā ⁊ imple eam ex herba illa dum ē recens ⁊ accende ignem ī ea: ⁊ qn̄ erit cōbusta illa q̄ posuisti pone d̄ aqua super eam ⁊ fac ita donec fouea erit plena ex illa herba ⁊ tota herba erit bn̄ cōbusta et dimitte extingui ignem infrigidari cinerem: deinde detege quia tu īde inuenies salem cineris petrificatum vel coagulatum in magno globo in fundo foueę qđ accipies ⁊ frāges ī frusta ⁊ sua necessitati.

Modus dealbandi salem eundem.

Si volueris dealbare hūc salē. Accipe ex eo ita magno sicut ē et tereꝛ: ⁊ cribra et pone in vase: ⁊ pĳce super eum tantum ex aqua coperiatur et superet eum duobus vel tribus digitis ⁊ misce et dimitte descendere fecem eius in fundo vasis: et subtile superstet: deinde clarifica in hunc modum. Accipe frusta ex filtro mundo quorum longitudo sit duozum palmozū vł amplius et latitudo duozum digitozum pōe caput vnum filtri in aqua et aliud per labium vasis exeat pendens extra ⁊ suppone parapsidem aliam sub filtro ad recipiendum quod emanabit ex aqua per filtrum et dimitte sic donec distillet aquam totamq̄ quā pone in olla noua ⁊ pone eam in furno pāis ⁊ dimitte per noctem vel amplius q: conuertetur ī salem coagulatum sicut camphora: ⁊ si non coagulatur vna vice pone pluribus vicib⁹ donec coaguletur. Et sūt qui ponunt aquā illam in patella terrea noua et accendūt ignē sub ea ⁊ sic coaguletur ⁊ seruant.

Modus alius.

Accipe de sodra et ē ille niger cōglobatus libram vnā: ⁊ pone super eā libras sex aque: aliter quatuor ⁊ prepara scđm preparationem quam dixi ⁊ clarifica distillando et coagula et repone in loco humido vbi non approximatur sol: quia dissolueretᷓ sicut sal et zuchar: et alij dicunt non sed oportet ꝙ ponatur in sole et non tāgatur ab humiditate: quia reseruabitur melius et non liquefiet.

Modus comburēdi alkali albificatum.

Accipe ipsum ⁊ tere et combure secundū disciplinam quam dixi ī comburendo plubum in tractatu pzimo.

Forma desiccandi radices aristologie lōge: et affodillozum et est eradriulach et speciez lus. i. serpentarie et radicem diptami et est açemibalem et radicem alsesyre idest viniᷓ nigre et radicem altee et radicem aballiaim: ⁊ radicem buglosse et meu. et fu. et satbiricū et secacul idest sigilli salamonis et radicem mozi celsi et alias radices similes his speciebus.

Oportet ꝙ lauentur ea die qua effodiuntur ita bene ꝙ mundētur a terra et aluto que adherent eis: deinde incide in frusta parua et fige in eis filum: et deinde inter vtrunq̄ frustum ne se contāgāt et expone vento in loco vbi ventus frequēter sufflet vel si est hyems suspēde ad fumū donec siccētur et serua necessitati.

Modus colligendi herbas medicinaleᷓ et tempus repositionis earū.

Oportet ꝙ herbe colligantur in tēpore sereno claro non ventoso. Et non oportet ꝙ colligantur nisi in fine bonitatis et maturitatis earum et suo tēpore et non quando iam sunt consumpte vetustate vel propter aliquam infirmitatem egrum. Et herbe que colliguntur in terris

montuosis et duris sunt fortioris virtutis:
q̃ ille que colliguntur i vallibus et terra pi
gui et viridarijs ⁊ hortis. Et oportet: vt eli
gas ex herbis que sũt magis ramose: ⁊ que
sunt complete cum seminibus suis sicut de
bent esse sicut sticados arabicum: et mesca
methasar. i. mentastrum ⁊ hasach. i. tribuli
marini ⁊ ysopus et similia. Et flores oꝫ col
ligi anteq̃ cadant sicut flos alchanem. i. co
tulla fetida et camomille et viole et gambac
idest yensemi et similia. Sed tẽpus colligẽ
di fructus ẽ qñ sũt bene maturi sicut vua fi
cus et dactuli pira pruna et similia. Et semi
na oꝫ colligi qñ incipiunt siccari ⁊ cadere, et
anteq̃ cadat super ea aqua q̃ destruant. Et
tẽpus colligendi radices: et ramos et corti
ces ẽ quando incipiũt cadere folia earum.

Forma exprimendi succos plantarũ.

Oportet q͛ succi plantarum ex foli
is et ramis earum exprimãtur duꝫ
sunt adhuc tenerẽ sicut memithe ga
fid semperuiua succus ypoquistidos absin
thij et similium. Et oꝫ q͛ vulneretur planta
seu arbor quando volueris accipere lac eius
vel lacrimã donec viget adhuc in terra non
postq̃ ẽ euulsa sicut cum volueris facere o
pium eufor biuim et similia.

Modus desiccandi omnes herbas.

Generaliter scire debes q͛ radices ⁊
folia et rami non debẽt desiccari an
teq̃ sint abluti a terra et a sordibus
eorum et q͛ desiccẽtur in loco vbi nõ sint hu
miditates.

Modus repositionis herbarũ et floruꝫ
et seminum et aliorum ad seruandum.

Oportet q͛ reponas flores herbaꝝ
medicinaliũ in capsis ex ligno. Et
semina stringãtur in sacculis ex co
rio vel papiro quia iuuat ea ad meliorẽ cõ
seruationem et hoc ſm sententiaꝫ Hia. Et
repositio reꝝ humidaꝝ sicut sunt ⁊ succi. et
gumme liquide ⁊ ꝯfectiones et similia debẽt
esse i vasis grossis de vitro: vel de terra vi
triata vl' de argento vel cornu et similibus:
Sed medicine molles q̃ sũt ꝯuenientes me
dicinis oculi dẽnt repõi in vasis eneis. Sꝫ
vnguenta i q̃bus ingrediũtur pix ⁊ albarã
⁊ acetũ oꝫ q͛ reponas i vasis eneis. Et pin
guedines ⁊ cerebella: ⁊ oẽ pingue oꝫ repõi
in vasis factis ex stagno. Et oẽ q͛ ẽ ex pul
ueribus si est puluis yerepigre et similia: oꝫ
reponi in vase terreo stricti orificij et oppile
tur os eius cum cera vel creta ne resoluant

⁊ minuatur virtus eorũ. Et oꝫ q͛ reponat
rob sicut vue et citoniorum ⁊ malorũ ⁊ mir
ti et similium in vase terreo nouo quia ter
ra trahit ad se humiditatem que ẽ in eis. ꝗa
magis p̃seruantur a destructiõe. Et olea
debent reponi in vasis vitreis ⁊ os vasoruꝫ
stringi doꝫ ne destruantur et fetẽant. Et opꝫ
tet reponi omnes species aromaticas gebe
te et galie et omnes species aromaticas ad
aromaticandum in vasis aureis vel argẽte
is deauratis aut in vasis ex porcellionibus
vel ex vitro. Et omne acetosum quod dẽ
seruari oportet reponi in vase linito cera vl
pice ⁊ oportet reponi in vase vitreo omne
vinum quod habet substantiã equalem: que
ẽ signum super durabilitatem eius: ⁊ super
p̃hibitionẽ sue corruptiõis ⁊ oẽ vinũ cuius
substãtia ẽ inequalis: cuius signũ ẽ sup cor
ruptionem eius facilem ⁊ q͛ dũ non posse
seruari oportet seruari in vase terreo vt ter
ra exsiccet humiditatem eius superfluam q̃
ẽ causa sue corruptionis.

Modus colligendi colloquintidam ⁊ de
siccandi eam.

Colloquintide dẽbẽt colligi i fine mẽ
sis septembris quia tunc sunt in fine
bonitatis earũ et maturatõnis. Et
oꝫ q͛ non colligas ex eis nisi illas quarũ co
lor declinat citrinitati ⁊ quando incipiũt fo
lia earum exsiccari et attenuari ⁊ elige ex e
lis maiores in q̃titate et oportet q͛ non acci
pias illam que est sola enta in sua arbore q̃a
ipsa est multum mala et perniciosa. Sed
modus desiccationis earum ẽ q͛ custodias
eas bene q: nõ desiccantur in breui tempoꝛ
pone ergo eas in sole ⁊ vertere eas qualibꝫ
die sepe ⁊ in nocte pone eas in loco remoto
ab omni hũiditate ⁊ custodi bene donec sic
centur: ⁊ qui nõ poterit eas desiccare in sole
quoniam tempus erit fortasse nubilosũ: oꝫ
q͛ impleat fila ex eis infixis ⁊ suspendat p̃
pe ignem ad fumum vt desiccentur: et cum
bene desiccate fuerint munda eas a cortice
suo et a seminibus que sunt in eis: et serua
medullam earum in corio.

Completus ẽ secundus tractatus. Incipit
tertius tractatus de preparatione medicina
rum que sumunt ex animalibus.

Forma cõburendi oẽs spẽs cõchiliũ.

Oportet qui vult comburere testas
conchilium q͛ terantur et ponantur
in olla munda: et ponatur olla i fur
no figuli vna nocte deinde extrahatur si sũt

combuste sicut cinis albus bene si non au-
tem ponas iterum in furno panis: vel eo-
dem: ⁊ dimitte donec sint alba calcinata:
Et sunt qui ponũt coclcas super prunas: ⁊
exsufflant ⁊ dimittunt donec fuerint albe ⁊
terunt ⁊ ponunt super testam terream sup
carbones ⁊ exsufflant donec sint albe scd̃m
voluntatem eoꝝ.

Forma cõburendi cortices ouorũ.

Oportet ꝙ aspicias ad illud quod dixi de conchilijs: ⁊ combure sicut dixi de eis quoniam idem ē modus nec plus nec minus.

Forma comburendi cornu ceruorum.

Accipe de cornu ceruino sicut est: et pone super prunas ⁊ exsuffla dõec albescat. Et qui vult comburere se cundũ aliam formam frangat eum ĩ frusta et põat ĩ olla et faciat sicut dixi de cõchilijs.

Modus ablutionis eius.

Et qui vult eũ lauare lauet scd̃m disciplinam quam diximus in abluendo scoria ⁊ vtatur eo in medicis oculorum quando currũt ad eos humores: et ad hordeũ ⁊ ad grossiciem palpebrarum. Et qui facit ex eo dentifricium purgat dentes a sordibus. Et scd̃m hanc formam ꝑparantur omnes vngule ⁊ solee.

Forma comburendi.

Modus eorũ ē sicut mod' cõbustionis coclearũ. Et sũt q̃ ponunt sup prunas ⁊ exsufflãt dõec dealbantur.

Ablutio horum omnium.

Et ablutio ꝯchiliũ adustoꝝ ⁊ corticum ouorũ ⁊ cornuũ ē sicut ablutio chachimie nec plus nec minus.

Forma cõburẽdi setã vel siricũ quod administratur in diamusco.

Accipe de folliculis sirici noui q̃ nõdũ pertrãseunt ãnũ vnũ ⁊ aperi et extrahe vermes mortuos q̃ sunt in eis ⁊ purga eos bene ⁊ pone ĩ fundo olle noue ⁊ pone sup os eius lapidē: ⁊ pone ollam super ignē ⁊ fac sub ea ignē lenē: vel pone eam ĩ furno panis ⁊ nõ oꝫ vt adurantur sꝫ solum assentur ita ꝙ pñt teri repõe: ⁊ vtere.

Forma comburendi lanam.

Lauа eã bñ ⁊ pectita cũ pectine ⁊ põe in olla fictili: ⁊ cõbure sicut cõburitur seta. Et sũt qui pectinãt cũ sua sordicie ⁊ post lauãt et faciũt sicut dixi.

Forma abluendi cinerem lane aduste.

Accipe cinerem lane ⁊ pone in parasside ⁊ infunde super eã aquã et misce ⁊ expecta donec clarificetur aq̃: ⁊ cinis descendat: ⁊ ꝓijce illam aquam ⁊ funde iterum super illũ aliam aquã ⁊ fiat vt ꝑ' tamdiu donec cinis nõ pũgãt linguã quando gustat: sed sit stipticus gustui postea sicca et serua et põe in medicinis oculorũ.

Forma comburendi sartã. i. cãcros ad dãdum in potu illis quos mordit canis rabid' et ad dandũ ptisicis ⁊ emoptoicis.

Accipe cancros fluuiales viuos qñ sol fuerit ĩ signo arietis. xiij. die, mẽsis intelligo lunaris et pone in atanor: vel in furno panis quousqꝫ comburantur et non conuertantur in cinerem. Et quidaꝫ incendunt atanor cum lignis vitis ⁊ forma ē eadem. Et qui sunt pro ptisicis et emoptoicis abscindunt pedes eorum et dentes ⁊ sic comburunt.

Modus comburendi scorpiones ad frãgendum lapidem.

Accipe decem scorpiones viuos: et pone in olla noua et luta eam cum pasta aut cum terra et pone ĩ furno et accende ignem in eo cũ lignis vitis quousqꝫ calefiat et dimitte ibi ollaꝫ die ac nocte et extrahe et da cinerem horum in potu in hora doloris renum quando fuerit ex lapide grana. vi. in pondere cum syrupo de radicibus quia frangit lapidem. Et sunt qui ponunt ollam in atanor panis: et dimittunt. x. horis postea terunt scorpiones et seruant.

Modus comburendi tyros qui administrantur in tyriacha ⁊ alios serpentes.

Accipe serpentes tyrias feminas: que sunt rubei coloris ⁊ habent caput extensum venare eas breue ĩ locis vbi sunt prope aquas et arbores ⁊ pone in olla noua et luta os eius cum argilla et pilo: et mitte in furno nocte vna. Accipe ergo de cinere horũ et mitte in alcofol antere et confice cum oleo.: et fac emplastrum super scrofulas qꝛ liquefaciat eas: ⁊ sic oꝫ comburi serpentes alios nisi quia debent cõburi per amplius tempus qꝛ ipsi sũt maiores corpore et pinguiores et operatio eorũ in scrofulis ē sicut operatio tyroꝝ.

Forma comburendi caput tyri quod ponitur in alcofol.

Accipe de capitib⁹ tyri statim p⁹ ab
scissionē eorū absq͡ꝫ ꝙ saliātur ꝛ pōe
in olla fictili vitriata ꝛ ī volue eā pa
sta ꝛ pone eā super ignē ex prunis ꝛ nō oꝫ ꝙ
cōburātur ita ꝙ fiant sicut carbones. sed re-
maneat in eis aliquid humiditatis ꝙ possūt
teri solum et cribari.

Forma cōburēdi leporē ꝓ illo qui hꝫ lapidē.

Accipe leporē ꝛ decolla: ꝛ pōe in ollā
nouam cū suo corio: ꝛ cōbure donec
fiat cinis deinde tere cinerē istū: ꝛ da
ex eo. ʒ. ī. qꝛ ē mirabilis ī frāgēdo lapidem.

Forma cōburendi yricios ꝛ ranulas.

Combure sicut dixi de lepore tantū
nec plus nec minus.

Forma cōburēdi yrundines qui admi-
nistrantur in egritudinibus gule.

Accipe de pullis yrūdinū anteq͡ꝫ na
scātur plume eorūꝫ. Et dixit. G. oꝫ
ꝙ cōburātur cū plūis eorū: ꝛ ꝙ pōa
tur sup eas aliquantulū salis ꝛ ponāᷣ in ol
la noua q̄ coperiaᷣ ꝛ luteᷣ ꝛ ponāᷣ sup pru-
nas vel ī furno pāis donec cōburētur ꝛ fua
ꝛ vtere qñ oportuerit. Et dixit Dias. ꝙ qui
acceperit yrūdines cū mr̄e eaꝝ: ꝛ cōburet ī
olla ꝛ miscuerit cinerē eaꝝ cū melle ꝛ posue
rit in oculo ꝙ acuit visū. Et qui vsserit cū eo
branchos iuuat ꝛ confert tumori gutturis: ꝛ
febri ꝛ squinantie ꝛ tumori vue.

Forma colligēdi cātarides ꝛ ꝛponēdi eas

Oportet venaris eas ī tpr̄e veris ꝛ
elige ex eis rubeas magnas leues
tactu. Et caue a nigris ꝛ asperis: et
hēat venator ī manu sua forficulas de ferro
vel de ligno: ꝛ ponat eas cū illis forficulis ī
vas stricti orificij: deide pone sup eas oleum
vetus ꝛ suspēde ī sole plurib⁹ dieb⁹ donec
putrescāt ꝛ vtere. Et sūt qui cōburūt eas si
cut cōburūtur yrūdines: Et dixit Dia. ꝙ cā
tarides q̄ generātur ī tritico sūt calide: ꝛ oꝫ
vt ponātur ī vase nō vitriato: ꝛ coperiaᷣ os
vasis cū pāno leni: ꝛ pforeᷣ fund⁹ olle: ꝛ po-
natur orificiū olle sup fumū aceti fortis bul
liēs ꝛ dimittatur sup fumū illū donec cāta-
rides moriāᷣ: ꝛ īfige in eis filū lini: ꝛ serua:
Et fortiores cātarides sūt: q̄ trāsmutantur ī
diuersis coloribus: ꝛ habēt maculas citrinas
ꝛ sūt magni corporis lōge ꝛ plene: ꝛ q̄ sunt
vnius coloris absq͡ꝫ ꝙ trāsmutētur ad diuer
sos colores sūt debilis operationis ꝛ iste est
modus omniū specierum cantaridarum.

Forma colligendi stercus canis qd̄ admi
nistratur in medicinis gutturis.

Oportet ꝙ eligas stercus qd̄ ē albū
qm̄ signū ē ꝙ fuit ex comestione os
sium et colligatur recens vnius di
ei vel duorum: ꝛ fac euꝫ siccari ꝛ serua neces
sitati.

Forma colligēdi sāguinē testudinis aq̄
ticē qui administratur ī medicinis venenoꝝ.

Accipe testudinē aque: ꝛ pōe eam re
supinā sup parassidem: ꝛ abscide ca
put eius subito ꝛ dimitte egredi sā
guinē eius: ꝛ qñ coagulabiᷣ opi parassidem
cū cribro ex sete vel pāno lini: ꝛ ex pone soli
donec siccetur ꝛ serua: ꝛ dosis eius qñ tyrus
mordebit hominē ē. ʒ. ꝫ. cū. ʒ. iij. aceti ꝛ ter-
tia die detur pondus. ℥. i. cum. ℥. v. aceti ꝙ
ē cura verissima.

Forma colligendi sanguinem animaliū
qui ponitur in medicinis venenis conferen-
tibus sicut ē sanguis edi anserum ꝛ similiū.

Oportet vt eligantur animalia hu-
iusmodi sana ꝛ iugulentur vnūquod
ꝙ eorum et pone sanguineꝫ eius in
vase vitreo mundo et exsicca in sole serua ꝛ
vtere.

Forma accipiendi cerebella auium que
administrantur in medicinis coitus.

Ne sunt sūt auicule quarūꝫ cerebel
la sunt necessaria vt accipiātur: sūt
auicule que nidificant in domibus:
ꝛ venari debent in autūno vel vere: ꝛ decol
les eas ꝛ euelle cerebella earum: et pone in
vase mundo et purga a venticulis circun-
dantibus ea: et pone cum eis pro omnibus
x. cerebellis vitellum vnum oui recentis qd̄
fuerit ex gallina que habuerit masculum et
confice simul et pone in patella super cine-
rem calidam et dimitte quousq͡ꝫ coaguletur
et desiccetur ab humiditate que est in medi-
camine: et aufer ab igne et pone in sole vt ō
siccetur aut pone iterum super ignem dōec
siccetur et vtere in medicinis coitus. Et sūt
qui faciunt hoc medicamen sine vitellis. Et
sunt qui vtantur ita recentibus sicut extra-
huntur a capitibus post decollationem. Et
sunt qui addunt cerebellis et ouis parū mel
lis et coagulant super ignem et seruant et
vtuntur.

Modus accipiendi fel omnium anima-
lium quadrupedum et volatilium, et forma
reponendi ea.

Accipe fel dū ē recēs ⁊ liga os eius: ⁊ pōe ī olla cū aq̄ bullīēti: ⁊ dimitte ibi tāto tēpore quo posses facere tres passus ⁊ extrahe statī ab aqua ⁊ desicca ī loco vmbroso nō hūido ⁊ serua ⁊ vtere. Sz fel la q̄bus volim⁹ vti ī medicinis oculorū opō tet ligari orificia eoꝝ cū filo lini: ⁊ pone ī va se vitri ī quo positū ē aliquātulū mellis: ⁊ lige tur aliud caput fili cū vasis ⁊ seruet ītitari.

Forma accipiēdi coagula oīm aīalium.

Accipe coagula aīaliū dū sūt recenē mortua. s. postq̄ de collaueris: et in uoluas ea sale ⁊ suspēde ad solem: ⁊ serua.

Forma extrahēdi hūiditatē de limacis.

Accipe baalgā. i. limacas: ⁊ statī cū ac cepis pscā carnē eius cū cultello a cuto qz exibit ex ea humiditas mul ta viscosa q̄ ē vtilis ad euellendū pilos pal pebrarum ⁊ vtere ī vnguēt que ponūt ī frō te ad ꝓhibēdū hūores venīētes ad oculum.

Forma accipiendi vrinā īfantiū que pōit in medicinis acutis.

Oportet ꝙ colligas vrinā īfātium ī vase plurib⁹ dieb⁹. Et qn̄ colliget fex eius ī fūdo vasis residēs ꝓice subtile eius supnatās: ⁊ fac ita plurib⁹ die bus donec colligat sal ex fece ei⁹: ⁊ vtere ea ita liquida sicut ē: vel sicca et repone quia ē acuta sicut sal armoniacum.

Forma fuādi aquā marinā ne corrūpat.

Accipe aquā marinā clarā mundam cui nihil sit admixtū ex aq̄ dulci ⁊ re pōe ī vase nouo qz pinguedo ei⁹ fini etur. Et sūt q̄ coquūt eā bene anteq̄ ipsam reponunt.

Forma faciēdi glutē ex corijs bonū et pe cuduz q̄d ponit in emplis crepatur hernie.

Accipe de extremitatib⁹ corioꝝ bo uum aut pecodū. i. coria manuū: et pedū ⁊ capitū: ⁊ ablue bn̄ ab omni forde coꝝ ⁊ a terra. ⁊ iple ex eis ollā magnā ⁊ coperi coria cū aq̄ ⁊ pōe ollā ī furno panis a pncipio noctis vsq̄ mane: deinde extrahe ⁊ cola. Et si aqua coagulat bene si nō oꝫ ꝙ iterū pōas ī furno scd̄a vice vel plus donec aq̄ illa ī grosset. Et qn̄ erit refrigerata coa gulet deinde scide ī frusta: ⁊ dīitte siccari in loco vētoso non humido vel calido donec fi at sicut vitrū et serua.

Modus preparandi adipes ⁊ reponēdi eas scd̄m doctrinā Mu.

Accipe de adipe sm volūtatē tuaz si cut adeps hyrci vel pecudū seu por corum ⁊ similiū. Et accipe de eo qui ē magis piguis sicut ē adeps renū vl' zirbus vētris: ⁊ pone ī vase: ⁊ ꝓice sup eū de aqua pluuiali frigida: ⁊ frica manib⁹ bn̄ ⁊ purifica a sāguie ei⁹ ⁊ venis ⁊ pellicul': ⁊ laua iterum donec mūdet ⁊ albescat: deinde pōe ī olla no ua cui⁹ capacitas sit duplex a quātitate se pi: ⁊ pōe sr ipsū aquā q̄ coperiat: ⁊ pōe vas super ignē paruū leuē: ⁊ misce donec dissolua tur: Et cū dissolut⁹ fuerit adeps ꝓice ī va se q̄d hēat aquā frīam: ⁊ laua ⁊ absterge ollā suā bn̄: ⁊ dimitte eā siccari ab aq̄ ⁊ liq̄fac scd̄o adipē: ⁊ iterum ꝓice sup aquā frigidam ⁊ si ffrari: ⁊ fac hoc ter: q̄rta vero vice dissolue in aq̄: ⁊ ꝓice ī vase quod sit calefactū cū aq̄ ca lida: ⁊ collige quod clarificabit ex adipe: ⁊ ꝓ ice substātiā si ē aliq̄d ⁊ repōe necessitati: et sm hūc modū preparatur piguedo porcier vrsi ⁊ aliorum animalium.

Forma pparādi adipē renū vaccaruz.

Accipe ex eo ⁊ mūda a sua pellicula ⁊ ablue cū aq̄ marīa: ⁊ pōe ī morta rio ⁊ tere bn̄ ⁊ ꝓice sr eum aquam maris dū teris ⁊ facias hoc sepe tādez pōe ī olla fictili: ⁊ sup eū ꝓice aquā marinam q̄ copiat: ⁊ coq̄ tādiu ꝙ sumat odor naturalis: deinde pōe ad oēs libras. iiij. adipis. ℥. iiij. ce re ⁊ liquefac simul. Et qn̄ īfrigidatū fuerit ac cipe suptoīē ptē ei⁹ ⁊ pōe ī olla noua ⁊ expo ne soli q̄libet die copta pāno vt albificet. et recedat odor ei⁹ ⁊ fetor. Et sūt q̄ ponūt ī va se paruo sicut fit ex cera qn̄ dealbat. Sed adeps bouis dz pparari ī hāc formā. Prio ablue cū aq̄ marina ī cū aq̄ ⁊ sale sm formā supradictam deīde coque cū tāto bono vino quāt⁹ ē adeps ⁊ qn̄ bullierit duab⁹ ebullitio nib⁹: oꝫ ꝙ auferas ollam ab igne: ⁊ dimittas adipē. xiiij. horis ⁊ si remāserit ī eo defetore aliq̄d pōe ī alia olla noua. Et sūt q̄ abluūt si ne sale p egritudinib⁹ q̄b⁹ nocet sal. Et q̄ p parat ī hūc modū nō ē magne albedinis: et sic preparabis adipes oēs ⁊ sepes.

Modus preparationis adipis anseruz et anatis.

Accipe adipes eaꝝ qn̄ recēter fuerit occise: et purga beñ a pelliculis suis et pone in olla noua ērea cui⁹ capa citas sit dupla quātitas adipis ⁊ copi vas: ⁊ pōe ī sole calidissio ⁊ aufer q̄d dissoluet ex a dipe: ⁊ pone in alio vase: ⁊ fac ita assidue

ad illud scḋz clarificãdũ ꝙ egredietur ex eo donec nihil de eo remaneat: deinde accipe qḋ clarificatũ fuerit: ꝛ repone i loco frigido: ꝛ vtere i necessitate. Et ille q̇ vult facere opꝰ cũ pparatione oꝫ ꝙ dissolnat eũ in olla duplici scḋm hanc formam. Accipe ollã nouaꝫ ꝛ pone i ea de adipe: ꝛ hãc ollã pone intra aliã ollã plenã aqua: ꝛ põe ãbas sup ignem: ꝛ q̇cquid dissoluet̃ de adipe clarifica i alio vase quousq̧ totꝰ dissoluat̃: ꝛ repone i loco frigido. Et sũt qui pⱥciũt sup eũ modicũ sal̃ qñ reponũt qz ↄfert laxitudini qñ misceẽt cuꝫ medicinis lunaticꝭ ad hoc. Et qḋ ẽ de eo sine sale confert doloribus matricis: ꝛ ponit̃ i emplastris que ponũtur sup oculũ ꝛ scissuris labiorum ꝛ doloribus auris ꝛ aspitati faciei: ꝛ meliorat colorem. Et q̇ vult seruare sepũ anad vel gallinе ꝛ similiũ quodcũq̧ horũ voluerit dum ẽ recẽs laua bñ ꝛ sepe: ꝛ cola i vmbra p cribrum: ꝛ qñ fuerit siccũ pone i pãno lineo cõpone bene: ꝛ liga cũ filo lini ꝛ suspende in vmbra ꝛ dimitte multĩ diebꝰ: ꝛ pone in pãno nouo et serua in vmbra. Et sũt qui ponunt in melle ꝛ reponunt per amplius tempus.

Forma pparãdi cerebella aĩalium ꝛ reponendi animalium.

Accipe cerebella sicut sũt recentia: et euelle a cranēis suis: ꝛ purga fricando cũ manu: ꝛ aq̃ frigida ꝛ laua beñ ꝛ cola cũ pãno ꝛ repone. Et sũt q̇ lauãt sic: ꝛ ponunt in olla duplici ad ignẽ donec liq̃fiat medulla et colant in aliquo vase terreo nouo. Et qui vult reponere sine preparatione faciat vt docui de sepis gallinarũ ꝛ anseruꝫ

Modus preparandi medullas animalium ꝛ reponẽdi eas.

Accipe medullas sicut sũt recentes ꝛ extrahe ab ossibꝰ suis: ꝛ purga fricando cũ manu: ꝛ põe de aq̃ frã et laua bene: ꝛ cola cũ pãno ꝛ repone. Et sũt ẽt q̇ lauãt sic: ponũt in olla duplici ꝛ ponũt ollã sup ignẽ ꝛ dimittunt donec liq̃fiat medulla ꝛ colãt in alio vase: deinde accipiũt illḋ colatum clarificatũ ꝛ reponũt i vase terreo nouo. Et q̇ vult repõere sĩ pparatõe oꝫ ꝙ faciat sicut docui de adipibus gallinaꝝ ꝛ anseruꝫ.

Fõma seruãdi guaberadꝰ. i. ysopũ hũidã.

Accipe de lana succida ꝛ sordida sic tundit̃ ꝛ laua i vase aliquo quousq̧ colligatur ꝺ pinguedine sua supnatante in aqua satis: postea cola aquã ab ea: ꝛ pone pinguedinem in vase eneo et põe super eam aquã: ꝛ bulli pauco igne: ꝛ accipe pinguedinem illam colatam: ꝛ põe in parasside cum aqua frigida sepe. Et modus abluendi ẽ ꝙ misceas satis cũ manu quousq̧ ascẽdat spuma eius deinde accipe parũ aque maris ꝛ pⱥice sup illam spumam donec quiescat ebullitio: ꝛ collige piguedinẽ illã mũdã deinde adde sup eam aliã aquã: ꝛ misce donec ascẽdat spuma eiꝰ: ꝛ pⱥice sup eã parũ aque marine: ꝛ qñ q̇euerit spũa eiꝰ: collige pinguedinẽ eius q̄ sup aquã natauerit ꝛ frica cuꝫ manu ꝛ si nõ videris aliquid ex sorde eius in ea bene sed si aderit iterum laua scḋm hanc disciplinam: ꝛ ẽ ꝙ proiicias super eam aquam aliam: ꝛ muta aquã sepe donec albescat. Et hoc opus oportet fieri in sole calido: deinde repone et serua. Et sunt qui accipiunt de illa pinguedine: et ponunt in vase quod sit calefactum aqua calida: ꝛ ponũt super euꝫ pãnũ vnũ grossũ ꝛ exponũt soli quousq̧ ingrosset̃ pinguedo illa bñ ꝛ albescat. Et ysopꝰ hũida bona ẽ qñ sit sibi odor lane: ꝛ q̇ põit eã cũ aq̃ frigida i coclea ꝛ agitat dealbatur ꝛ nõ reperitur i ea aliq̇ asperitas nec aliq̇d coagulatũ sicut reperitur in illa que ẽ adulterata cum cera liquefacta cum pice vel cũ sepo. Et virtus huius est calida: et mollit apostemata dura et maxime apostemata stomaci et matricis. Et ponuntur in multis vnguentis et emplastris et adustio eius est ꝙ ponatur super ignem in olla noua: et dimittatur ibi donec fiat sicut cinis: et ingrossetur pinguedo eius. Et sunt qui colligunt fumũ eius et ponunt in medicinis oculorum.

Modus colligendi stercus infantium quod administratur in medicinis egritudinum oris sicut dixit. G. in libro Alimentor secundum sententiam antiquorum.

Solebat venire pueros ad domuꝫ suam: ꝛ faciebat eos comedere panem et lupinos: et erat hoc vt plurimum cibus eorum: et accipiebat stercus eorum: et exsiccabat: ꝛ vtebatur in curationibus apostematum oris et in apostematibus fraudulentis: nam vnguebat exterius cuꝫ illo stercore cum melle mixto: et iuuabat iuuamento maximo: et dixit in libro quem posuit in medicinis simplicibus: ꝙ quidã visus fuerat multum isto stercore. Et sepe fuerat expertus iuuamẽtũ magnũ. Et ñ dabat pueris comedere lupinos nisi vt stercus

nō haberet tantū fetorē et dabat pueris co-
medere carnes gallinarū ⁊ pullorū ⁊ colum-
barum ⁊ stercus eorū faciebat eandem opari
onem nec plus nec minus.

Forma coquēdi mel cū aqua ad faciendū
sirupos.

R Ecipe de melle albo mūdo vni⁹ an
ni qd hēat paucū ardorē ⁊ sit fortis
dulcedinis ⁊ qd nūquā tetigit calor
ignis ⁊ pone in olla terrea lati orificijq; assi
milat alkasene ⁊ pōe i qlibet mēsura mellis
decē mēsuras aque clare ⁊ fac signū in late
re olle vsq; ad quē locū peruenit mel sine aqua
deinde accēde ignē suauē sub olla et qñ mel
bulliuerit mūda a sorde sua cū cacia donec
remaneat mūdū ⁊ clarū: ⁊ misce cōtinue cū
pauco igne ⁊ caue ne cōburat ⁊ destruatur:
⁊ qñ mel descēderet ꝓpe signū sue quātitatis
qd fecisti i olla: oꝫ ꝙ proijcias sup eū .v. men
suras aque et ꝯtinua coctōe ei⁹ ⁊ misce absq;
itermissione donec iterū appropīquet signo
sup mēsurā vni⁹ digiti. Et sūt qui ponūt ite
rū aliā aquā ad coquēdū āpli⁹ ⁊ colāt ⁊ repo
nunt i vase vitreo. Et oꝫ sicut dixit Sal. ꝙ
coqt i die claro sereno qeto ab omi vento ⁊
caue ne cadat intus aliqd sordis ne destruat
mel ⁊ caueat a fumo lignoꝝ. qñ coquitur qꝛ
oportet ꝙ ligna sint sicca ⁊ hic ē modus.

Forma dealbandi ceram.

R Ecipe de cera quā accepisti ab alue
ari cui⁹ color declinet albedini si po-
tes: ⁊ si ñ potes de cera mūda ⁊ me-
liori ⁊ pōe i olla noua cū mediocrate qūtitatis
ei⁹: ex aq̄ clara mūda ⁊ pone sup ignē donec
liqfiat cera tota: ⁊ natet sup faciē aq̄. deinde
accipe vas vitri cui⁹ ps exterior sit lenis: et
madefac eū i aq̄ fria ⁊ submerge minus medie
tas ei⁹ i cera liquefacta: ⁊ extrahe cū cera q̄
sibi adheserit ⁊ dimitte ifriari cerā illā ⁊ sepe
ra cerā illā a vase: qꝛ ipsa ē hñs formā passi-
dis ⁊ fac ita donec totā cerā tali mō extraxe
ris: deinde pōe istas formas i sole plurib⁹ di
ebus ⁊ volue sepe ab oī pte earū donec albe
scant: ⁊ fiat cera alba sicut cerusa. Et sūt q̄ d
albāt eā i tribus dieb⁹ i iulio qñ sol ē in ma-
iori calore. Et dixit Aia. ꝙ scđm hāc formaꝫ
possum⁹ dealbare gūmi arab. qñ decoquit i
aqua marina donec albescat ⁊ ego fui exper
tus illud et nō fuit verum.

Modus alius dealbādi ceram.

C Oque cerā in aq̄ donec nigrescat a
qua pūce aquā illā ⁊ pone aliā ⁊ fac
ita sepe donec fiat alba collige cerā et serua

Modus faciendi gūmi ex marmore.

R Ecipe de marmore albo ⁊ tere tritu
ra grossa ⁊ cōmisce cū glutino corij
⁊ facias lanas vt tabulas ex eo sup
petrā marmoreā planā ⁊ dimitte siccari. Et
sunt qui accipiunt de marmore pisto sicut di
xi et conficiunt cū terbētina liquefacta sup
ignem ꝯfectione mediocri ⁊ extēdunt super
tabulā marmoris donec sicc. Et hec ē gum
mi marmoris qd fit cū opatione. Verū illd
qd portat ad nos nō vidi qlr fiat nec vidi ali
quē qui viderit. Et q̄ puluerizabit ex eo sup
vulnera recētia qñ sūt cū sanguie suo ꝯsoli
dat ea: nec sinit ea facere saniē ⁊ ē cōueniens
apostemati molli.

Modus faciēdi salē armoniacum.

A Ccipe lapides q̄ reperiūtur i sterq-
linis balneorum qui icendūtur cum
igne sordiciei illi⁹ loci ⁊ sūt lapides
nigri q̄ coagulantur ex virtute salsedinis q̄
ē in illa sordicie. Accipe ergo ex illis: ⁊ tere
bene ⁊ pōe i olla āplū habēte orificiū: ⁊ pōe
sr os eius passidem terream vitreatam: ⁊ p-
fora fūdus eius et luta labia olle ⁊ parassidis
simul: ⁊ facias ei furnum discrete ita ꝙ pos
sit i olla medio manere: ⁊ sint oīa ex ita q̄ pos
sit substinere ignē magnū: ⁊ luta os furni cū
argilla: ⁊ accēde ignē sub olla: ⁊ aspice fora-
mē qd ē i passide: si videris inde egredi aquā
vel vaporē exire dimitte foramen apertum
sicut ē donec egrediatur tota humiditas illa
⁊ incipiat fumus egredi albus similis sali ar
moniaco: tunc oportet ꝙ claudas foramen
bene ⁊ augeas ignem tota die: deinde dimit
te furnum infriari et quando erit infrigidat⁹
detege vas ⁊ frange parassidem et aufer sa-
lem qui est in ea cum facilitate et serua.

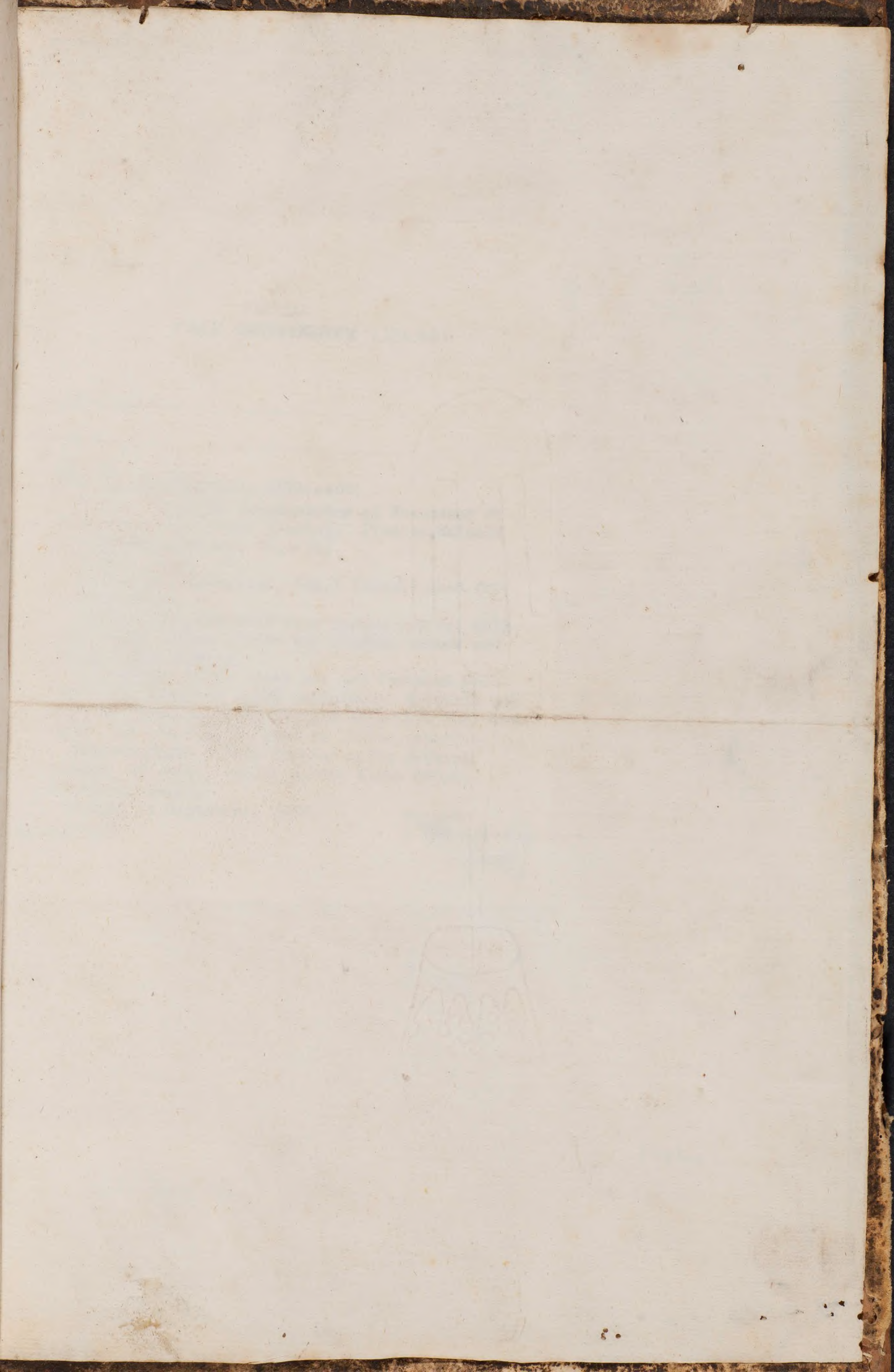
Finit liber Serutoris de preparatiōe me
dicinarum simplicium.

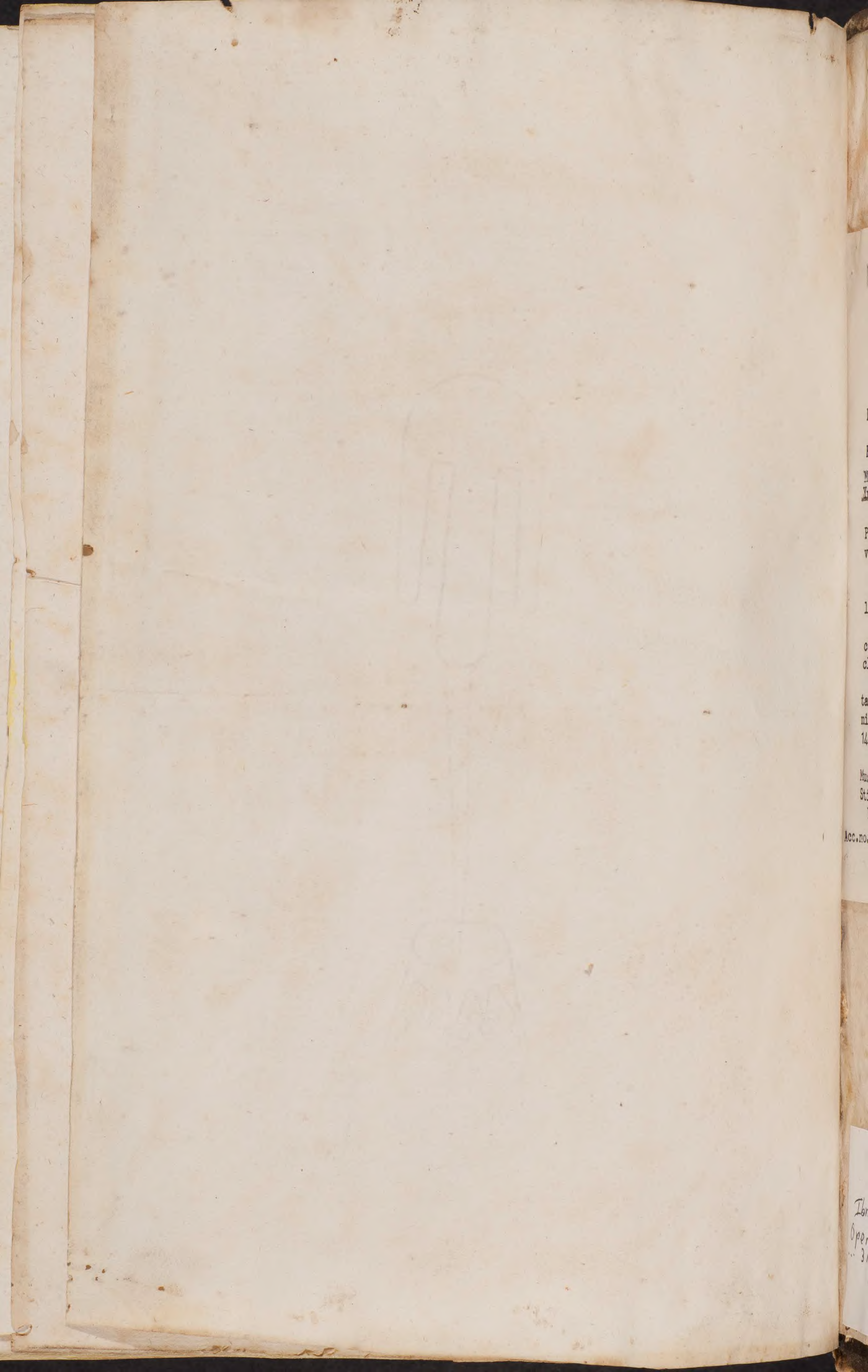
Hoc loci consumātur vniuersa opera Diui
Joannis Mesue cum complemento et ad
ditionibus clarissimi doctoris Frācisci d pe
demontiū. Ac Nicolao et Serutore. An
no saluatoris cristi Jesu. M.iiii.lxxviiij.ꝓ
die kalēdas Februarij. Impressa venetijs
ope et impensis Rainaldi Nouimagij teu
tonici. Opera inquam accuratissime pro-
specta vt i eis error alicui⁹ ponderis depbē
di nō possit. Laus glorioso ⁊ ōnipotēti deo.

Registrum cartarum

a primam vacat
In nomine
tamarindi
Nos autem
Quandoque
b aggregas
et fricationibus
medicinales
c vsque ad
ipsam et
Et melior
d De asaro
grossa nigra
ppe aurei
e Bene est
submergat
quod habet
et prouocat
f 3.ij. vsque ad
cinamomi cassi
cinamomi et cassie
g Distinctio de
succi pomorum
da vel supra
h in hoc iuuamentū
Confectio
cum aqua
i duriciem splenis
et epate et splene
Oleum de granis
per dies .xv.
k Loquemur
vitreo aut plūbeo
anisi ana .3.i.
l datur pdictum
Alcanci
mirobalanorū
humida inueniri
m et somnus
Cura vero
libus. Si vero
n De tarphati
De noctilopa
terant cum eo
o Idem confectio
nasum: et instigat
in capitulo de
p aut pineis
Alexāder
posteri⁹
q Lenit enim et
Idem stercus
rob et sint
r in iiij. aque
tet et asperitate
administrationis
s assos gummi
tūc enim
Septimā rem
t Et permutatio
decoctionis
Lacrimas
expta et dicta
u pté xiloaloes
antiquam
dis ex retētōne
teria cū san-
x ex calefacienti
est intriseca
summa sapia
essentialia
medicinarum
y approximate
th isei contex
eis aliquid cali
vel paruz
fluxerit
z paruo fluit
talis apperitur
cum opilantur
digestiōe
accidit coitu
et similiter fetos
complēt sonus
lucidirate eius
supra de cura
coodi infinitat
ꝯ ad grauitatem
ab epate
cum diureticis
accidēs acutis
litas caliditas
ꝶ in vtroque mag
aci. Est enim
modū apostēa,
absque debilitate
℞ et proprie sicco
locū et modum
ex proprijs et
accidat que
aa Fluxus ventris
que si deficeret
et interpolatur
et materiales
semen lini
bb Intestinū
sanguinis
mirtilorum
habundare
extra atque
cc lapidē vesice
bene vel lapis
cuius virtus
vesice tantū
vrina clara
dd positione
que sapius
hoccū gramina
et multa cibi
ponendas p
ee de ventosa
calefactus
fiunt que
creata. f.
tatē desiderij
ff Cause vero
tpis in
pueritiam in
sunt calefacē
tūc aliqd
gg et lenientia
in pprijs
horū specie
dyafragma
ꝯsolidatio
hh sufficit
Quod⁹ aūt
posuimus
vt cātarides
et carnibus
ij Sectio secūda
quare hec
materialis
intret et ibi
dat p horā
kk sic opilatōem
relatione
am febrem
alijs nunc
id agunt
ll deinde
que sunt sa
hore et ratōe
suffocati et
dimissis
mm in quanto
manam et
procurandū
dicta est p
aduertens
nn debitum eius
inflammenf
absque febre
cū nocumēto
lacticis vel
oo naturā stōmis
~~Cap. v. de~~
acrimoni alia
qualiter sit
doctus in
pp mixtis
ꝯpressione
A posteriora
et alia localia
A Incipit
grana .v.
multum
B patientes
Opopira
ro. amoni
C lini. se.
posuit.
elelpsicos
D Diacorrigiū
Virigium
Mellacia
E hoc ter
Et thucia
semp qū
F Accipe
sola est
aqua cāphore
G deinde accipe
Accipe de
egressa sunt
sicut oximel

Finis registri.

~~Mesue.~~
~~Yuhanna ibn Māsawaih, 10th cent.~~

Opera. [With the Complementum of Francesco di Piedimonte, and other tracts]. [Venice, Rainald von Nimwegen, January 31, 1479]

392ff. 30cm. 2°.

Rubricated throughout. Fol.1 (blank) used for lining paper.

Binding: old deerskin over wooden boards, with center and corner bosses and clasps; bosses and clasp-hooks missing.

Provenance: "Iste liber est mei Jeronimi Monetarii de Feltkirch artiũ medicineqȝ doctorīs quẽ mihi ex Venetiis ad Nurēbergam exportari feci anno 1478" (ms. on fol.1b, used as lining paper).

Hain-Copinger 11108; Proctor 4432; British Museum, XV cent., vol.5, p.255; Klebs 680.8; Stillwell M-442.

Bought in September, 1958.

